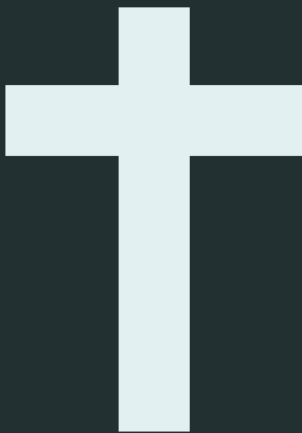

Biblica® Baibụlụ Nsọ n'Igbo Ndị Ugbu a nke dịrị

onye ọbụla ịgụ

The Holy Bible in the Igbo language of Nigeria: Biblica®

Baibụlụ Nsọ n'Igbo Ndị Ugbu a nke dịrị onye ọbụla ịgụ

Biblica® Baibulu Nso n'Igbo Ndi Ugbu a nke diri onye obula igu

The Holy Bible in the Igbo language of Nigeria: Biblica® Baibulu Nso n'Igbo Ndi Ugbu a nke diri onye obula igu

copyright © 2020 Biblica, Inc.

Language: Igbo

Contributor: Biblica, Inc.

This work is made available under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License (CC BY-SA). To view a copy of this license, visit <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0> or send a letter to Creative Commons, PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, USA.

Biblica® is a trademark registered by Biblica, Inc., and use of the Biblica® trademark requires the written permission of Biblica, Inc. Under the terms of the CC BY-SA license, you may copy and redistribute this unmodified work as long as you keep the Biblica® trademark intact. If you modify a copy or translate this work, thereby creating a derivative work, you must remove the Biblica® trademark. On the derivative work, you must indicate what changes you have made and attribute the work as follows: "The original work by Biblica, Inc. is available for free at www.biblica.com and open.bible."

Notice of copyright must appear on the title or copyright page of the work as follows:

Biblica® Baibulu Nso n'Igbo Ndi Ugbu a nke diri onye obula igu

Ndi Biblica, Inc. deghariri ya n'afọ © 1980, 1988, 2019, 2020

Biblica® Open Igbo Contemporary Bible™

Copyright © 1980, 1988, 2019, 2020 by Biblica, Inc.

"Biblica" bu akara e ji mara ulo oru a, nke edebanyere dika iwu si kwado n'ulo oru di n'obodo United States, ebe a na-ene akara a na ikike maka azum ahia ndi Biblica, Inc. O bu ha ka e nyere ikike idenye ya.

"Biblica" is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. Used with permission.

You must also make your derivative work available under the same license (CC BY-SA).

If you would like to notify Biblica, Inc. regarding your translation of this work, please contact us at <https://open.bible/contact-us>.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2023-04-12

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 13 Apr 2023
e2303256-375f-5385-8ff3-d387f2bc9c78

Contents

Jenesis	1
Opupu	73
Levitikos	133
Onuogugu	174
Diuteronomi	236
Joshua	286
Ndi Ikpe	321
Rut	355
1 Samuel	361
2 Samuel	405
1 Ndi Eze	443
2 Ndi Eze	487
1 Ihe E Mere	530
2 Ihe E Mere	577
Ezra	622
Nehemaya	637
Esta	659
Job	669
Abu Oma	720
Ilu	867
Ekiliziasis	919
Abu nke Abu	933
Aizaya	944
Jeremaya	1052
Abu Akwa	1150
Izikiel	1163
Daniel	1237
Hosiya	1257
Juel	1274
Emos	1281
Obadaya	1294
Jona	1296
Maika	1299
Nehum	1309
Habakuk	1314
Zefanaya	1319
Hegai	1325
Zekaraya	1328
Malakai	1342
Matiu	1346
Mak	1396
Luk	1426
Jon	1475

Oru Ndi Ozi	1511
Ndi Rom	1557
1 Ndi Korint	1579
2 Ndi Korint	1600
Ndi Galeshja	1614
Ndi Efesos	1621
Ndi Filipai	1628
Ndi Kolosi	1634
1 Ndi Tesalonaika	1639
2 Ndi Tesalonaika	1644
1 Timoti	1647
2 Timoti	1653
Taitos	1657
Filimon	1660
Ndi Hibru	1662
Jemis	1678
1 Pita	1684
2 Pita	1690
1 Jon	1694
2 Jon	1700
3 Jon	1701
Jud	1702
Mkpughe	1704

Jenesis

Mmalite ihe niile

¹ Na mmalite Chineke kere eluigwe na uwa. ² Uwa bu ihe na-enweghi udidi obula, burukwa ihe togboro n'efu. Ochichiri gbara n'elu ogbu mmiri di omimi. Mmugo nke Chineke na-erughari n'elu ogbu mmiri ahụ.

³ Mgbe ahụ Chineke kwuru si, "Ka ihè di," ihè dikwara. ⁴ Chineke huru na ihè ahụ mara mma. O kpara oke n'etiti ihè na ochichiri. ⁵ Chineke kporo ihè ahụ Ehihie, kporo ochichiri ahụ Abali. Uhuruchi di, ututu dikwa. O buru ubochi nke mbu.

⁶ Chineke kwukwara si, "Ka mbara puta nke ga-ekewapu mmiri di n'elu mbara ahụ site na mmiri nke di n'okpuru mbara ahụ" ⁷ Ya mere, Chineke mere mbara, kewapu mmiri di n'okpuru mbara ahụ site na mmiri nke di n'elu mbara ahụ. O sikwa otu a diri. ⁸ Mbara ahụ ka Chineke kporo mbara eluigwe. Uhuruchi di, ututu dikwa. O buru ubochi nke abuo.

⁹ Chineke kwuru si, "Ka mmiri di n'okpuru mbara eluigwe chikota onwe ha onu n'otu ebe, ka ala akoro puta." O sikwa otu a diri. ¹⁰ Chineke kporo ala akoro ahụ "ala," kporo mmiri ahụ chikotara onwe ha onu "osimiri." Chineke lere anya hu na ha di mma.

¹¹ Chineke kwuru si, "Ka ala puputa ahijia ndu di iche iche: ahijia na-amiputa mkpuru, na osisi di n'elu ala nke na-amiputa mkpuru, nke mkpuru okuku ya di n'ime ya, dika udidi ha di iche iche si di." O sikwa otu a diri. ¹² Ala puputara ahijia ndu di iche iche: ahijia na-amiputa mkpuru dika udidi ha si di, na osisi na-amiputa mkpuru, nke mkpuru okuku ya di n'ime ya, dika udidi ha si di. Chineke lere anya hu na o di mma. ¹³ Uhuruchi di, ututu dikwa. O buru ubochi nke ato.

¹⁴ Chineke kwuru si, "Ka ihè nke na-enye ihè diri na mbara eluigwe, ikewapu ehie site n'abali. Ka ha buru ihe ama igosi oge di iche iche, ubochi di iche iche, na afo di iche iche. ¹⁵ Ka ha buru ihè na mbara eluigwe inye ihè n'elu uwa." O si otu a diri. ¹⁶ Chineke mere ihè ukwu abuo, nke kacha idi ukwu ka o buru nke ga-achi ehie, ma nke di nta ka o buru nke ga-achi abali. O mekwara kpakpando di iche iche. ¹⁷ Chineke debere ha na mbara eluigwe inye ihè n'uwa, ¹⁸ ichi ehie na abali na ikpa oke n'etiti ihè na ochichiri. Chineke lere anya hu na o di mma. ¹⁹ Uhuruchi di, ututu dikwa. O buru ubochi nke ano.

²⁰ Chineke kwuru si, "Ka mmiri juputa n'ihe ndi na-eku ume, ka umu anu ufe fegharikwa n'elu uwa, ma n'elu mbara igwe." ²¹ Ya mere Chineke kere anu ukwu niile bi na mmiri, na anu niile nwere ndu bi na mmiri, na udi ihe obula nwere ndu na-akpughari akpughari ndi juputara na mmiri, dika udidi ha si di, na anu ufe niile dika udidi ha si di. Chineke lere anya hu na o di mma. ²² Chineke goziri ha, si ha, "Mubaanu, dikwanu ukwu n'onugugu, juputanu osimiri niile. Ka anu ufe dikwa ukwu n'onugugu n'elu uwa." ²³ Uhuruchi di, ututu dikwa. O buru ubochi nke ise.

²⁴ Chineke kwuru si, “Ka ala weputa umu anu di iche iche nwere ndu dika udidi ha si di: anu ulo, anu na-akpughari n’ala, na anu ohia, nke obula dika udidi ya si di.” O si otu a diri. ²⁵ Chineke mere umu anu ohia, dika udidi ha si di, mee anu ulo, dika udidi ha si di, na anu niile nwere ndu nke na-akpughari n’ala dika udidi ha si di. Chineke lere anya hu na o di mma.

²⁶ Mgbe ahụ, Chineke kwuru si, “Ka anyi mee mmadu n’oyiyi anyi, dika udidi anyi si di, ka ha chia azu niile nke osimiri, na anu ufe niile nke eluigwe, na anu ulo niile, na anu ohia niile, na ihe niile e kere eke nwere ndu nke na-akpu akpu n’ala.”

²⁷ Ya mere, Chineke kere mmadu n’oyiyi nke ya, n’oyiyi Chineke ka o kere ha, nwoke na nwanyị ka o kere ha.

²⁸ Chineke goziri ha si ha, “Mianu mkpuru, mubaanu, juputanu n’uwa, meenu ka ihe niile diri n’okpuru unu. Chianu azu niile nke osimiri na anu ufe niile nke eluigwe na ihe niile e kere di ndu nke na-akpughari akpughari n’ala.”

²⁹ Mgbe ahụ, Chineke siri “Enyela m unu ahijia ubi niile na-amị mkpuru di n’elu uwa, na osisi obula miri mkpuru, nke mkpuru okuku ya di n’ime ha, ka ha buru ihe oriri gi. ³⁰ Ma umu anumanu niile na anu ufe niile, na anu niile e kere eke na-akpughari akpughari n’ala, anu obula nwere ndu n’ime ha ka m na-enye ahijia ndu niile ka o buru ihe oriri ha.”

³¹ Chineke leghariri anya n’ihe o kere, hu na o di ezi mma. Uhuruchi di, ututu dikwa. O buru ubochi nke isii.

2

1 Otu a ka e si ruzuo oru ike eluigwe na uwa na ihe niile di n’ime ha.

2 N’ubochi nke asaa, Chineke kwusiri oru ya nke o na-arụ, o zukwara ike site n’oru ya niile. ³ Chineke goziri ubochi nke asaa ahụ mee ya ka o buru ubochi di nsọ, n’ihi na o bu n’ubochi ahụ ka o zuru ike site n’oru nke ike ihe niile.

Adam na Iiv

4 Nke a bu akuko banyere usoro okike eluigwe na uwa mgbe e kere ha, n’ubochi ahụ mgbe ONYENWE ANYI Chineke kere eluigwe na uwa.

5 Ahijia obula epuputabeghi n’ohia, o nwekwaghi ihe ubi obula sitere n’ala puputa, n’ihi na ONYENWE ANYI Chineke ezitebeghi mmiri ozuzo n’elu uwa, o nwekwaghi mmadu obula no na-arụ oru ubi, ⁶ ma mmiri si n’ala na-asoputa na-aso n’elu ala niile. ⁷ ONYENWE ANYI Chineke kpuru mmadu site n’aja nke ala, kunye ya ume ndu n’imi ya, nke mere ka mmadu ghoo ihe di ndu.

8 ONYENWE ANYI Chineke kuru ubi a gbara ogige n’akuku owuwa anyanwu, n’Iden. O tinyere mmadu ahụ o kpuru n’ime ubi a. ⁹ ONYENWE ANYI Chineke mere ka osisi di iche iche si n’ala puputa, osisi ndi di mma ile anya na nke dikwa mma iri eri. N’etiti ogige a, e nwere osisi na-enye ndu, na osisi nke imata ihe oma na ihe ojoo.

¹⁰ E nwere iyi si n’Iden na-asoputa na-asobanye n’ime ogige ahụ ime ka ala ahụ nwee mmiri. Site n’ebe ahụ, iyi a kewara nwee ngalaba anọ.

¹¹ Aha ngalaba nke mbu bu Paishon. O sooro ogologo gafee ala niile nke

Havila, ebe a na-enweta ọlaedo. ¹² (Ọlaedo dị n'ala ahụ mara mma. Eso osisi na-esi isi uto na nkume dị oke ọnụahịa a na-akpọ ọniks dịkwa n'ebe ahụ.) ¹³ Aha ngalaba nke abụọ bụ Gaihōn. O sitere n'ala Kush* gafee. ¹⁴ Aha osimiri nke atọ bụ Taigris. O na-asọla n'akụkụ ọwụwa anyanwụ nke ala Ashō.† Aha osimiri nke anọ bụ Yufretis.

¹⁵ ONYENWE ANYỊ Chineke weere mmadụ ahụ tinye ya n'ogige Iden, ka o na-akọ ya ma burukwa onye na-elekota ya. ¹⁶ ONYENWE ANYỊ Chineke nyere mmadụ ahụ iwu sị ya "I nwere ike iri mkpuru osisi niile dị n'ubi a, ¹⁷ ma i gaghị eri mkpuru si n'osisi imata ihe oma na ihe ojo. N'ih na ubochi i riri ya i ga-anwuri." "

¹⁸ ONYENWE ANYỊ Chineke kwuru sị, "O dighi mma ka nwoke noro naani ya. Aga m emere ya onye inyeaka nke kwesiri ya."

¹⁹ ONYENWE ANYỊ Chineke sitere n'ala kpọ umu anumanu niile nke oha na umu anu ufe niile nke eluigwe. O dutere ha ka o mara ihe mmadụ ahụ ga-akpọ ha. Ihe obula mmadụ ahụ kpọọ ihe obula ndi a nwere ndu, nke ahụ bukwa aha ya. ²⁰ Ya mere, mmadụ ahụ nyere anu ulo niile na anu ufe niile na anu oha niile aha.

Ma n'ebe Adam no, o nweghi onye inyeaka kwesiri ya. ²¹ Ya mere, ONYENWE ANYỊ Chineke mere ka nwoke ahụ daa n'ura. Mgbe o no narahụ ura, o weputara otu ogiriga site na ngu di ya n'ahụ, mechikwaa ebe o si weputa ya. ²² Mgbe ahụ, ONYENWE ANYỊ Chineke ji otu ogiriga o si n'ahụ nwoke ahụ weputa, mee nwanyi, dutere ya nwoke ahụ.

²³ Nwoke ahụ kwuru sị,
"Nke a bu okpuku si n'okpuku m,
na anu ahụ si n'ahụ m,
a ga-akpọ ya 'nwanyi,'
n'ih na e si n'ime nwoke weputa ya."

²⁴ O bu nke a mere nwoke ga-eji hapu nne na nna ya, e jikota ya na nwunye ya, ha ga-abu otu anu ahụ.

²⁵ Nwoke ahụ na nwunye ya gba otọ, ma ihere emeghi ha.

3

Mmehie na Odida

¹ Agwo di aghugho karja umu anu oha niile ONYENWE ANYỊ Chineke kere. O biakwutere nwanyi ahụ si ya, "O bu ezie na Chineke si unu erila mkpuru si n'osisi niile di n'ogige a?"

² Nwanyi ahụ zara si ya, "Anyi nwere ike rie mkpuru si n'osisi niile di n'ogige a ³ ma Chineke kwuru si, 'Unu erila mkpuru si n'osisi di n'etiti ogige a, unu emetukwala ya aka, ka unu ghara inwu.' "

⁴ Agwo gwara nwanyi ahụ si, "Unu agaghi anwu. ⁵ N'ih na Chineke maara na o buru na unu erie ya, anya unu ga-emeghe, unu ga-amata ezi ihe na ajo ihe."

⁶ Nwanyi ahụ huru na mkpuru si n'osisi ahụ di mma iri eri, na o di mma n'anya, na o bu osisi mara mma e si enweta amamihe. O ghoro mkpuru ahụ rie, nyekwa di ya, onye nke na ya no, o rie. ⁷ Mgbe ahụ, anya ha abuo meghere, ha choputara na ha gba otọ. Ya mere, ha dukotara ahia fiig, jiri ya mere onwe ha akwa.

* **2:13** 2:13 Kush bu aha e ji maara ala ndi Sudan maobu Itiopia n'asusu ndi Hibru. Mgbe obula e kwuru banyere Kush n'akwukwo ogbugba ndu ochie, o bu ala ahụ ka a na-ekwu ihe banyere ya.

† **2:14** 2:14 Asho na Asirja bu otu ihe

8 Mgbe nwoke ahụ na nwunye ya nūrū ụda njegharị ONYENWE ANYỊ Chineke n'ogige ahụ n'oge uhuruchi, ha zoro onwe ha site n'ebe ONYENWE ANYỊ Chineke nọ n'etiti osisi ndị dị n'ogige ahụ. ⁹ Ma ONYENWE ANYỊ Chineke kpọrọ nwoke ahụ oku sị ya, "Ebee ka ị nọ?"

10 Ọ zara sị, "Anūrū m ụda ụkwụ gi n'ogige, n'ihì ya, atūrū m ụjọ, ebe ọ bụ na m gba ọtọ. Ezokwara m onwe m."

11 ONYENWE ANYỊ Chineke juru ya sị, "Onye gwara gi na ị gba ọtọ? I riela mkpūrū si n'osisi ahụ m nyere gi iwu sị gi erila?"

12 Nwoke ahụ siri, "Nwanyị ahụ i mere ka mụ na ya nọdu, ọ bụ ya nyere m mkpūrū sitere n'osisi ahụ, m rie."

13 Mgbe ahụ, ONYENWE ANYỊ Chineke siri nwanyị ahụ, "Gini bụ ihe a i mere?"

Nwanyị ahụ zara sị, "Ọ bụ agwọ ghogburu m, mee m ka m rie ya."

Ikpe Omuma

14 Ya mere, ONYENWE ANYỊ Chineke gwara agwọ ahụ sị, "N'ihì ihe a i mere,

"Ihe a buru onu ka ị bụ n'etiti anu ulo niile
na n'etiti anu ohia niile.

Afo gi ka ị ga-eji na-aga ije,
aja ka ị ga na-eri

ogologo ubochi ndu gi niile.

15 Aga m eme ka iro

diri n'etiti gi na nwanyị ahụ,

n'etiti mkpūrū gi na mkpūrū ya,

mkpūrū ya ga-etipia gi isi,

gi onwe gi ga-ata ya aru n'ikiri ukwu."

16 Ọ gwara nwanyị ahụ sị ya,

"Aga m eme ka ihe mgbu nke imu nwa gi baa uba nke ukwu,
ọ bụ site n'ihe mgbu ka ị ga-eji muputa umu gi.

Ọchichọ nke obi gi ga-adị n'aka di gi,

ọ bụ ya ga-achikwa gi."

17 Ọ gwara Adam sị, "N'ihì na ị nara nwunye gi ntị, rie mkpūrū site n'osisi ahụ m nyere gi iwu sị, 'Gi erila mkpūrū sitere na ya,'

"Ala bụ ihe a buru onu n'ihì gi,

site n'oke ndogbu n'oru ka ị ga-eri ihe si na ya puta

ogologo ubochi ndu gi niile.

18 Ọ ga-eruputara gi ogwu na uke,

ị ga-erikwa ahijia nke ubi.

19 Site n'osuso nke ga-agbaputa gi n'ihu

ka ị ga-eri nri gi

tutu ruo mgbe ị loghachiri n'ala

ebe ọ bụ site n'ala ka e si meputa gi

n'ihì na aja ka ị bụ,

n'aja ka ị ga-alaghachikwa."

20 Adam* gurū nwunye ya Iiv,† n'ihì na ọ bụ nne mmadu niile di ndu.

21 Emesia, ONYENWE ANYỊ Chineke weere akpukpo anu meere Adam na nwunye ya uwe oyiyi. ²² ONYENWE ANYỊ Chineke siri, "Lee, mmadu adila ka onye obula n'ime anyi site n'imata ihe oma na ihe ojoo. Ugwu a, ka ọ gharakwa ị setipu aka ya ghoru mkpūrū osisi ahụ na-enye ndu rie, si otu a diri ndu ruo mgbe ebighi ebi." ²³ N'ihì nke a, ONYENWE ANYỊ Chineke

* 3:20 3:20 Maobu, Nwoke ahụ † 3:20 3:20 Eleghi anya Iiv putara Iji ndu

chupuru ya site n'ogige Iden ka o gaa na-arụ ọrụ n'ala e si weputa ya. ²⁴ Mgbe ọ chupuru mmadu, o dochiri n'owuwa anyanwu nke ogige Iden ndi mmuo ozi di ike a na-akpo Cherubim, na mma agha na-acha oku, ka ha na-eche onu uzo e si aba n'ebe osisi ahụ na-enye ndu di nche.

4

Ken na Ebel

¹ Emesja, Adam na nwunye ya Iiv dinakoro dika di na nwunye. Iiv tuuru ime muo nwa nwoke, onye ha guru Ken. Iiv siri, "Site n'inyeaka ONYENWE ANYI, amutala m nwa nwoke!" ² Emesja Iiv mutara nwanne ya nwoke Ebel.

Ebel ghoru onye na-azu igwe aturu. Ma Ken ghoru onye oru ubi. ³ Mgbe ufodu oge gasiri, Ken wetaara ONYENWE ANYI ufodu ihe ubi ya dika onyinye. ⁴ Ma Ebel, ya onwe ya nyekwara onyinye site n'igwe ewu na aturu ya e bu uzo muo, nke mara abuba. ONYENWE ANYI nabatara Ebel na onyinye ya, ⁵ ma o nabataghi Ken na onyinye ya. Nke a wutere Ken, mee ka o wee iwe di ukwu. Ihu ya agbaru.

⁶ Ma ONYENWE ANYI juru ya si, "Gini mere i ji ewe iwe? Gini mere ihu gi ji gbaru? ⁷ O buru na i mee ihe ziri ezi, agaghi anabata gi? O burukwanu na i ju ime ihe ziri ezi, mmehie no n'onu uzo na-eche gi ila gi n'iyi. Lezie anya hu na i meriri ya."

⁸ Ken gwara nwanne ya Ebel si, "Bia soro m ka anyi banye oha." Mgbe ha no n'ebe ahụ, Ken jidere nwanne ya gbuo ya.

⁹ Emesja, ONYENWE ANYI juru Ken ajuru si, "Ebee ka Ebel nwanne gi nwoke no?"

O zaghachiri, "Amaghi m. Abu m onye nche nwanne m?"

¹⁰ Ma ONYENWE ANYI zara si ya, "Gini ka i mere? Gee nti, obara nwanne gi na-akpo m site n'ala. ¹¹ Site ugbo a gaa n'ihu i burula onye a buru onu, na onye e si n'ala chupu, ala ahụ meghepuru onu ya nabata obara nwanne gi, site n'aka gi. ¹² Mgbe i kuru ihe obula n'ime ya, ala agaghi enye gi mkpuru ya n'uju. Site ugbo a gaa n'ihu, i ga-abu onye na-awaghari awaghari na onye na-abaghi n'ihe n'ua."

¹³ Ken zara ONYENWE ANYI, "Ntaramahu i nyere m di ukwu karja nke m nwere ike ibu. ¹⁴ Ugbo a, abu m onye i si n'ala ubi ya chupu. Abukwa m onye i si n'ihu gi chupu. Bido taa aga m abu onye na-awaghari awaghari n'ime uwa. Onye obula hukwara m ga-egbu m."

¹⁵ ONYENWE ANYI zara si ya, "O nweghi onye ga-egbu gi, n'ihu na aga m atukwasiri onye obula meturu gi aka ntaramahu okpuku asaa karja nke m nyere gi." Ya mere, ONYENWE ANYI kara Ken akara iji gbochie onye obula huru ya igbu ya. ¹⁶ Ken sitere n'ihu ONYENWE ANYI puo gaa biri n'ala Nod,* obodo di n'akuku owuwa anyanwu Iden.

¹⁷ Ken na nwunye ya dinakoro, nwunye ya tuuru ime muta nwa nwoke aha ya bu Enok. N'oge a, Ken no na-ewu otu obodo o guru Enok, nke bu aha nwa ya nwoke. ¹⁸ Enok bu nna Irad, Irad bu nna Mehujael, Mehujael bu nna Metusael, Metusael aburu nna Lamek.

¹⁹ Lamek luru umu nwanys abu. Aha nwunye ya nke mbu bu Ada. Aha nke ozo bu Zila. ²⁰ Ada mutara Jabal, onye bu nna ndi na-azu anu ulo, na ndi na-ebe n'ulo ikwu. ²¹ Aha nwanne ya nwoke bu Jubal, onye mbu bu nna ndi na-akpo ubo akwara, na ndi na-afu opi. ²² Zila, mutara otu nwa

* 4:16 4:16 Nod putara Awaghari Nke a di n'amaoku 4:12,16

nwoke aha ya bu Tubal Ken, onye bu nna ndi niile na-akpu ihe di iche iche e ji bronzo maobu igwe kpuo. Aha nwanne nwanyi Tubal Ken bu Naama.

²³ Lamek kporo ndi nwunye ya si ha,
 "Geenu m nti, Ada na Zila,
 unu ndi nwunye Lamek, nuru okwu si m n'onu.

Egbuola m otu nwoke n'hi na o meruru m ahụ,
 otu nwokorobia n'hi na o mejiara m ahụ.

²⁴ O buru na a ga-abotara Ken obo ugboro asaa,
 mgbe ahụ, a ga-abotara Lamek obo iri ugboro asaa na asaa."

²⁵ Adam na Iiv dinakoro ozo, Iiv turu ime muta nwa nwoke o guru Set. N'hi na Iiv kwuru si, "Chineke enyela m nwa nwoke ozo n'onodu Ebel onye Ken gburu." ²⁶ Set mutara nwa nwoke guo ya Enosh.

N'oge ahụ ka umu mmadu bidoro ikpoku aha ONYENWE ANYI.

5

Site n'Adam ruo Noa

¹ Nke a bu usoro ihe ndeputa banyere agburu Adam.

Mgbe Chineke kere mmadu, o kere ya n'oyi Chineke. ² O kere ha nwoke na nwanyi, goziekwa ha. Mgbe e kere ha, o kporo ha mmadu.

³ Mgbe Adam gbara nari afo na iri afo ato, o muru nwa ya nwoke n'oyi nke ya, na n'udidi nke ya. O guru ya Set. ⁴ Site n'oge a muru Set, Adam diri ndu nari afo asato ozo, o muru umu ndi ikom na umu ndi inyom.

⁵ Adam nwuru mgbe o gbara nari afo itoolu na iri afo ato.

⁶ Set gbara nari afo na ise mgbe o ghoro nna Enosh, ⁷ Mgbe o ghochara nna Enosh, Set diri ndu ruo nari afo asato na asaa ozo, muta umu ndi ikom na umu ndi inyom. ⁸ Set nwuru mgbe o gbara nari afo itoolu na iri afo na abuo.

⁹ Mgbe Enosh gbara iri afo itoolu, o ghoro nna Kenan. ¹⁰ Mgbe o ghochara nna Kenan, Enosh diri ndu nari afo asato na iri afo na ise, muta umu ndi ikom na umu ndi inyom. ¹¹ Enosh nwukwara mgbe o nozuru nari afo itoolu na afo ise.

¹² Mgbe Kenan gbara iri afo asaa ka o ghoro nna Mahalalel. ¹³ Mgbe o ghochara nna Mahalalel, Kenan diri ndu nari afo asato na iri afo ano muta umu ndi ikom na umu ndi inyom. ¹⁴ Kenan nwuru mgbe o gbara nari afo itoolu na afo iri.

¹⁵ Mgbe Mahalalel gbara iri afo isii na afo ise ka o ghoro nna Jared.

¹⁶ Mgbe o ghochara nna Jared, Mahalalel diri ndu nari afo asato na iri afo ato, muta umu ndi ikom na umu ndi inyom. ¹⁷ Mahalalel nwuru mgbe o gbara nari afo asato na iri afo itoolu na ise.

¹⁸ Mgbe Jared di nari afo na iri afo isii na abuo ka o ghoro nna Enok.

¹⁹ Mgbe o ghochara nna Enok, Jared diri ndu nari afo asato ozo muta umu ndi ikom na umu ndi inyom. ²⁰ Jared nwuru mgbe o gbara nari afo itoolu na iri afo isii na abuo.

²¹ Mgbe Enok gbara iri afo isii na afo ise ka o ghoro nna Metusela.

²² Mgbe o ghochara nna Metusela, Enok soro uzo Chineke nari afo ato. N'oge a, o mutara umu ndi ikom na umu ndi inyom. ²³ Onuogugu nke afo niile Enok biri ndu, bu nari afo ato na iri afo isii na ise. ²⁴ Enok soro uzo Chineke ruo na a hukwaghi ya n'hi na Chineke kporo ya.

- ²⁵ Mgbe Metusela gbara narị afọ na iri afọ asatọ na asaa ka ọ ghọrọ nna Lamek. ²⁶ Mgbe ọ ghọchara nna Lamek, Metusela dirị ndụ narị afọ asaa na iri afọ asatọ na abụọ ọzọ mụta ụmụ ndị ikom na ụmụ ndị inyom. ²⁷ Metusela nwurụ mgbe ọ gbara narị afọ itoolu na iri afọ isii na itoolu.
- ²⁸ Mgbe Lamek gbara narị afọ na iri afọ asatọ na abụọ ka ọ mụtara nwa nwoke. ²⁹ Lamek gurụ ya Noa, n'ihì na ọ sirị: "Ọ ga-akasi anyị obi n'ime oke orụ na ndogbu anyị na-adogbu onwe anyị n'orụ n'ala a ONYENWE ANYỊ buru ọnụ." ³⁰ Mgbe a mụsirị Noa, Lamek dirị ndụ narị afọ ise na iri afọ itoolu na ise ọzọ mụta ụmụ ndị ikom na ụmụ ndị inyom. ³¹ Lamek nwurụ mgbe ọ gbara narị afọ asaa na iri afọ asaa na asaa.
- ³² Mgbe Noa gbara narị afọ ise ọ ghọrọ nna Shem, Ham na Jafet.

6

Ajọ omume dị n'ime Ụwa

¹ Mgbe ndị mmadụ bidoro mụbaa n'ụwa, mgbe a mụtakwaara ha otutu ụmụ ndị inyom, ² ka ụmụ ndị ikom Chineke bidoro ilekwasi ụmụ ndị inyom ndị mmadụ anya, hụ na ha mara mma. Ha duuru ndị inyom ọbụla masiri ha ka ha buru nwunye ha. ³ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYỊ sirị, "Mmuọ m na mmadụ agaghị anogide n'igba mgba n'ime mmadụ ruo ebighị ebi, n'ihì na mmadụ efu ka ọ bụ.* Onuogugụ ndụ ya ga-abụ narị afọ na iri afọ abụọ."

⁴ Ndi Nefilim nọ n'ụwa n'oge ahụ, ma n'oge sotere ya mgbe ahụ, ụmụ ndị ikom Chineke na-abakwuru ndị inyom ụmụ mmadụ, site na mmekorita di otu a muo umu. Ndi a bu ndi dike mgbe ochie ahụ, ndi a ma ama.

⁵ ONYENWE ANYỊ huru otu iba uba nke aja omume mmadu si di ukwu, hukwa na echiche uche nke obi ya niile di naani n'ime ihe ojo, mgbe niile.

⁶ O wutere ONYENWE ANYI nke ukwu na o kere mmadu, mkpuruobi ya juputakwa n'ihe mgbu. ⁷ N'ihì ya, ONYENWE ANYI sirị, "Aga m esi n'ụwa kpochapụ mmadụ niile m kere eke. E e, mmadụ na anumanu niile, na ihe e kere eke na-akpughari n'elu ala, na anu ufe niile. N'ihì na o wutere m na m kere ha." ⁸ Ma Noa nwetara ihuoma n'anya ONYENWE ANYI.

Noa na uju mmiri

⁹ Nke a bụ akukọ banyere usoro ndụ Noa na ezinaulo ya.

Noa bụ onye ezi omume. Onye na-enweghị ita ụta ọbụla n'etiti ndị bi n'oge ya. O mere ihe n'uzọ Chineke choro ya. ¹⁰ Noa mụtara ụmụ ndị ikom atọ aha ha bụ, Shem, Ham, na Jafet.

¹¹ Ma n'anya Chineke, ụwa bụ ihe ruru arụ, juputakwa n'ihe ike. ¹² Chineke huru otu ụwa si jogbuo onwe ya na njo, hukwa na ụmụ mmadụ bụ ndi ihe ojo riri ahụ. ¹³ Chineke sirị Noa, "Aga m ebibi ihe niile bu mmadu, n'ihì na ụwa juputara n'ihe ike n'ihì omume mmadu. E e, aga m ebibi ụwa na ndi niile no n'ime ya. ¹⁴ Ya mere, jiri osisi gofa wuore onwe gi ugbo mmiri. Runye otutu onuulo n'ime ya. Jiri korota techie elu ya na ime ya. ¹⁵ Otu a ka i ga-esi wuo ya: mee ka ogologo ugbo mmiri ahụ diri narị mita na iri mita anọ, obosara ya diri iri mita abuo na ato, idi elu ya diri mita iri na ato na okara. ¹⁶ Meere ugbo mmiri ahụ ihe e ji

* **6:3** 6:3 Maobu, Mmuo m agaghị adigide n'ime mmadụ ruo ebighị ebi n'ihì na ha bụ ihe ruru arụ.

ekpuchi elu ya. Mekwa oghere ga-adi okara mita site n'ebe ihe mkpuchi elu ugbo mmiri ahụ gbadata. Tinye onu uzo n'akuku ugbo mmiri ahụ, ma ruokwa okpukpu nkwaso ato, nke ala ala, nke etiti na nke elu elu. ¹⁷ N'ihu na aga m eweta uju mmiri n'owa, ibibi ihe niile nwere ndu di n'okpuru eluigwe. Ihe niile e kere eke na-eku ume ndu ga-anwu. Ihe niile no n'owa ga-ala n'iyi. ¹⁸ Ma aga m eme ka ogbugba ndu m diri gi. I ga-abanye n'ugbo mmiri ahụ, gi na umu gi ndi ikom, na nwunye gi, na ndi nwunye umu gi ndi ikom. ¹⁹ I ga-ewebata ihe niile e kere eke di ndu, abuo abuo, oke na nwunye, ichebe ha ndu. ²⁰ Udi nnunu di iche iche, abuo abuo, na udi anumanu obula di iche iche, na udi anu na-akpu akpu di iche iche, ga-abiakwute gi ka i debe ha ndu. ²¹ I ga-ewebata udi nri di iche iche a na-eri eri, chikotaa ha ka o buru nri nke gi na nke ha."

²² Noa mere ihe niile dika Chineke nyere ya iwu ime.

7

¹ Mgbe ubochi ahụ zuru, ONYENWE ANYI kporo Noa si ya, "Baa n'ime ugbo mmiri, gi na ezinaulo gi niile, n'ihu na n'ime ndi niile bi n'ogbo a, o bu naani gi bu onye ezi omume m huru. ² Kporo umu anumanu ndi a a guru dika ndi di ocha, dika udi ha si di asaa asaa, oke na nwunye. Otu a kwa, kporokwa umu anumanu ndi a guru dika ndi na-adighi ocha, dika udi ha si di, abuo abuo, oke na nwunye, ³ na umu anu ufe asaa asaa, dika udi ha si di, oke na nwunye, maka idebe udi ndi a niile ndu n'owa. ⁴ N'ihu na ubochi asaa site taa, aga m ezidata mmiri ozuzo n'owa. Mmiri a ga-ezo iri ubochi ano, ehizie na abali. Aga m ekpochapu site n'elu owa ihe niile nwere ndu nke m kere."

⁵ Ya mere, Noa mere ihe niile ONYENWE ANYI nyere ya n'iwu.

⁶ Noa gbara nari afo isii mgbe mmiri ukwu a bidozo izo n'elu owa. ⁷ Noa banyere n'ugbo mmiri ahụ, ya na umu ya ndi ikom na nwunye ya, na ndi nwunye umu ya ndi ikom igbanari uju mmiri ahụ. ⁸ Umu anumanu ndi di ocha, na ndi na-adighi ocha, abuo abuo, tinyere anu ufe na ihe niile e kere eke na-akpughari n'ala, abuo abuo kwa, ⁹ oke na nwunye, biakwutere Noa soro ya banye n'ugbo mmiri ahụ, dika Chineke nyere Noa n'iwu. ¹⁰ Mgbe abali asaa gafere, uju mmiri ahụ biakwasiri owa.

¹¹ N'afọ nari isii nke ndu Noa, n'onwa nke abuo, n'ubochi nke iri na asaa, bu ubochi isi iyi niile di n'ime ime ala nuputara n'elu ala, mmiri niile di na mbara eluigwe ka a hapuru ka ha wudata n'owa. ¹² Mmiri zogidere na-eseughị aka iri ubochi ano, ehizie na abali.

¹³ N'ubochi ahụ kpmkwem, Noa banyere n'ugbo mmiri ahụ, ya na Shem, Ham na Jafet, bu umu Noa, na nwunye Noa, na ndi nwunye ato nke umu ya. ¹⁴ Ha onwe ha, na anu ohia obula, n'udi ya, na anu ulo obula, n'udi ya na ihe obula e kere eke na-akpughari n'ala, n'udi ya, na anu ufe obula n'udi ya, na aha nnunu obula na ihe obula nwere nku. ¹⁵ Ha biakwutere Noa n'ime ugbo mmiri ahụ, abuo abuo site n'ihu niile obula e kere eke, nke nwere ume ndu n'ime ha. ¹⁶ Ma ndi banyerenu bu oke na nwunye, site na ihe niile nwere ndu dika Chineke nyere ya n'iwu. Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI mechiri onu uzo di n'ugbo mmiri ahụ.

¹⁷ Uju mmiri nogidere n'owa iri ubochi ano. Mgbe mmiri ndi a na-aba uba, ha buliri ugbo mmiri ahụ elu site n'elu ala. ¹⁸ Mmiri ndi a toro nala elu na-abawanyekwa uba n'elu owa. Ugbo mmiri ahụ segooro n'elu mmiri. ¹⁹ Mmiri ndi ahụ toro laa elu kpuchie ugwu ukwu niile di n'okpuru mbara eluigwe. ²⁰ Mmiri ndi a toro kpuchiri ugwu niile, ruo na ila elu

mmiri ndị a site n'elu ugwu ukwu niile ruru mita asaa. ²¹ Ihe niile nwere ndụ nke na-ejegharị n'elu ụwa kubiri ume. Anụ ufe, na anụ ụlọ, na anụ ohịa, na ihe niile e kere eke jupụtara n'ụwa, na ụmụ mmadụ niile. ²² Ee, ihe niile na-eku ume nke bi n'elu ala nwurū. ²³ Ihe niile nwere ume ndụ n'elu ụwa ka e kpochapurū. Mmadụ na anumanū, na anụ na-akpugharị n'ala na nnunū niile. A lara ha niile n'iyi. Ma ọ bụ naanị Noa na ndị niile so ya nọdụ n'ugbo mmiri ahụ ka a hapurū ndụ.

²⁴ Narị ụbọchị na iri ụbọchị ise ka mmiri dọrọ n'elu ụwa dum.

8

¹ Ma Chineke chetara Noa na ụmụ anụ ohịa niile, na ụmụ anụ ụlọ niile so ya nọdụ n'ugbo mmiri ahụ. O zitere ifufe, mee ka o fee n'elu mmiri ahụ ime ka mmiri ahụ bido ịta. ² A kpochiri isi iyi mmiri niile dị n'ime ime ala, kpochiekwara ọnụ ụzọ mmiri ozuzo nke mbara eluigwe. Mmiri kwusiri isi na mbara eluigwe na-ezokwasị ụwa. ³ Mmiri ahụ dị n'ụwa ji nwayọọ na-ata. Mgbe narị ụbọchị na iri ụbọchị ise gafesiri, mmiri ahụ atalatala. ⁴ N'ụbọchị iri na asaa nke onwa asaa, ugbo mmiri ahụ gara nkwasi n'elu ugwu Ararat. ⁵ Mmiri a gara n'ihu na-ata ruo onwa nke iri. N'ụbọchị nke mbụ nke onwa iri, e bidoro ihu elu ugwu ndị ọzọ anya.

⁶ Mgbe iri ụbọchị anọ gafere, Noa meghere oghereikuku ọ runyere n'akukū ugbo mmiri ahụ, ⁷ site n'ebe ahụ zipu otu ugoloma nke na-efepu na-efebatakwa, tutu ruo mgbe mmiri korọ n'elu ala. ⁸ Emesịa, o zipuru otu nduru iyi mata ma mmiri ọ kọla n'ala, ⁹ ma nduru ahụ achotaghị ebe o nwere ike ibe, n'ihu na mmiri ka tojuru elu ụwa niile. N'ihu ya, nduru ahụ loghachikwutere Noa n'ime ugbo ahụ. Noa setipuru aka ya nwubata nduru ahụ n'ugbo. ¹⁰ Mgbe abalị asaa gafere, Noa zipuru nduru ahụ ọzọ ¹¹ N'oge anyasi, nduru a loghachiri. Ọ kpụ akwukwo oliv ohuru ọ kubitere n'ọnụ ya. Nke a gosiri Noa na mmiri ahụ ataala n'elu ala. ¹² Mgbe abalị asaa gafere, Noa zipukwara nduru ahụ ọzọ. Ma n'oge a, ọ lotakwaghị ọzọ.

¹³ N'ụbọchị mbụ nke onwa mbụ n'afọ narị isii na otu nke ndụ Noa, mmiri ahụ atachaala n'elu ala. Mgbe ahụ, Noa kpughepuru ihe mkpuchi nke ugbo mmiri ahụ, hụ na mmiri atachaala n'elu ala. ¹⁴ Ma ọ bụ n'ụbọchị iri abụọ na asaa nke onwa abụọ ka mmiri ji takorochaa n'elu ala.

¹⁵ Mgbe ahụ, Chineke gwara Noa okwu si ya, ¹⁶ "Site n'ugbo mmiri pta, gi na nwunye gi, na ụmụ gi ndị ikom, na ndị nwunye ụmụ gi ndị ikom. ¹⁷ Kpoputa anụ niile dị ndụ nke gi na ha nọ, anụ ufe, na ụmụ anumanū, na ihe e kere eke niile na-akpugharị n'ala, ka ha gaa n'ụwa mụọ omumụ, baa ụba, juputa n'elu ya."

¹⁸ Ya mere, Noa si n'ugbo mmiri ahụ pta, ya na ụmụ ya, na nwunye ya, na ndị nwunye ụmụ ya. ¹⁹ Ma anumanū niile ọbụla nke dị ndụ, na ihe niile na-akpugharị n'ala, na anụ ufe niile, ihe niile na-ejegharị n'ụwa, ka ụdị ha si dị, sitere n'ugbo mmiri ahụ pta.

²⁰ Mgbe ahụ, Noa wuru ebe ichū aja* nye ONYENWE ANYI. Ọ hōrọ site n'anụ ụlọ ndị dị ọcha na anụ ufe ndị dị ọcha chụọ aja nsure ọkụ.

²¹ ONYENWE ANYI nuru isisi uto nke aja nsure ọkụ ahụ kwuo n'obi ya si, "Agaghị m abụ ala ọnụ ọzọ n'ihu mmadụ, ebe ọ bụ na izuzu obi mmadụ

* **8:20** 8:20 Aja mbụ a churū n'Akwukwo Nso nye Onyenwe anyi bụ aja nsure ọkụ Noa churū, mgbe o ji anumanū a na-ewepughị ihe ọbụla n'ahụ ya chụọ aja.

bụ ime ihe ojoo site na mgbe o bụ nwata, agakwaghị m ala ihe niile e kere eke na-eku ume ndụ iyi ozo, dika m mere.

22 “Ogologo oge niile uwa ga-anogide, oge iku mkpuru na oge iwe ihe ubi, oge oyi na oge okpomoku, okochi na udu mmiri, ehie na abali, agaghị ebi.”

9

Ogbugba Ndụ Chineke na Noa gbara

1 Mgbe ihe ndi a gasiri, Chineke goziri Noa na umu ya si ha: “Munon, baan, juputanu n’uwa. 2 Egwu unu na ujo unu ga-adakwasị anumanu niile nke uwa nke di ndu, na anu ufe niile nke eluigwe, na ihe e kere eke niile na-akpughari n’ala, na azu niile di n’osimiri. Ewerela m ha niile nyefee unu n’aka. 3 Ihe obula di ndu nke na-ejeghari ejeghari ga-abu nri unu. Enyela m unu ihe niile ugbu a dika m si nye unu ahija ndu niile.

4 “Ma unu agaghị eri anu obula nke obara ndu ya di ya n’ahu. 5 Ma gbasara obara ndu unu, unu ga-asara onu unu n’ihu m. Anumanu obula ga-asara onu ya n’ihu m. Mmadu obula kwa ga-asara onu ya n’ihu m banyere ndu mmadu ibe ya.

6 “Onye obula wufuru obara mmadu, n’aka mmadu ka a ga-awufu obara nke ya, n’ihi n’oyiyi Chineke ka Chineke mere mmadu.

7 Ma unu onwe unu, mianu mkpuru, mubaanu, juputanu uwa, baakwanu uba n’ime ya.”

8 Chineke gwara Noa na umu ya si, 9 “Ugbu a, ana m ehiwe ogbugba ndu n’etiti mu na unu, na n’etiti agburu unu ndi ga-anochi unu, 10 na n’etiti ihe niile nwere ndu nke unu na ha so, umu anu ufe, na umu anu ulo, na umu anu ohia niile, ndi ahụ niile so unu si n’ugbo mmiri puta, bu ihe niile nwere ndu n’uwa. 11 Ebe o bu na m ehiwela ogbugba ndu m n’etiti mu na unu, o gaghị emekwa ozo na a ga-eji uju mmiri kpochapu ihe niile e kere eke, o gaghị emekwa ozo na a ga-eji uju mmiri bibie uwa.”

12 Chineke kwuru si, “Nke a bu ihe ama nke ogbugba ndu nke m natinye n’etiti mu na unu, na n’etiti ihe niile nwere ndu so unu, ogbugba ndu nke ga-adị nye ogbo niile na-abia n’ihu. 13 Etinyela m eke na egwurugwu m na mbara eluigwe, ka o buru ihe ama nke ogbugba ndu di n’etiti mu na uwa. 14 Mgbe obula m zitere igwe ojii n’uwa, o buru na eke na egwurugwu aputa ihe na mbara eluigwe, 15 aga m echeta ogbugba ndu m mere ka o diri n’etiti mu na unu, na n’etiti mu na ihe niile nwere ndu site n’ihe niile e kere eke. O gaghị emekwa ozo na mmiri ga-agho uju mmiri ibibi ihe niile nwere ndu. 16 Mgbe obula eke na egwurugwu putara n’igwe ojii, aga m ahụ ya cheta ogbugba ndu ebighi ebi nke di n’etiti Chineke na ihe niile nwere ndu site n’ihe niile e kere eke no n’elu uwa.”

17 Chineke gwara Noa si, “Nke a bu ihe ama ogbugba ndu ahụ m hiwere n’etiti mu na ihe niile nwere ndu n’uwa.”

Umu ndi ikom Noa

18 Ụmụ ndị ikom Noa ndị si n'ụgbọ mmiri pụta bụ Shem, Ham na Jafet. (Ham bụ nna Kenan.) 19 Ndi a bụ ụmụ ndị ikom atọ Noa mụrụ. Ọ bụ site na ha ka ndị mmadụ niile gbasara n'ụwa niile si pụta.

20 Noa, onye orụ ubi, bidoro iku ubi vainị a gbara ogige. 21 Mgbe ọ nuru mmanya si n'ubi a, nùbiga ya oke, ọ gbaara ọtọ dinaa ala n'ime ụlọ ikwu ya. 22 Ham, nna Kenan, hụrụ ọtọ nna ya, gaa kọrọ ụmụnne ya abụọ nọ n'ezi ihe ọ hụrụ. 23 Ma Shem na Jafet weere akwa tükwasị n'ubu ha, were azụ jere ije ruo n'ebe nna ha nọ, hapụ akwa ahụ ka ọ dakwasị nna ha kpuchikwaa ọtọ ya. Ma ha chepuru ihu n'ebe ọzọ mgbe ha na-eme nke a, n'ihia ya, ha elekwasihi ọtọ nna ha anya.

24 Mgbe Noa si n'ura mmanya ya bilie, chọpụta ihe nwa ya nwoke nke nta mere, 25 o kwuru si,

“Onye a buru onụ ka Kenan bụ!
Ohu ndi ohu,
ka ọ ga-aburu ụmụnne ya.”

26 Ọ sịkwara,
“Ngozi diri ONYENWE ANYI Chineke Shem.
Ka Kenan buru ohu Shem.

27 Ka Chineke mee ka ebe obibi Jafet saa mbara,
ka Jafet biri n'ulo ikwu Shem,
meekwa ka Kenan buru ohu ya.”

28 Mgbe uju mmiri ahụ gabigachara, Noa biri ndu narị afọ atọ na iri afọ ise ọzọ. 29 Onuogugu afọ Noa niile mgbe ọ nwurụ, bụ narị afọ itoolu na iri afọ ise.

10

Usoro omumu umu Noa

1 Ndi a bụ akuko banyere Shem, Ham na Jafet, umu ndi ikom atọ Noa muru. Ha onwe ha mutara umu nke aka ha, mgbe uju mmiri gafesiri.

Umu Jafet

2 Ụmụ ndị ikom Jafet bụ:
Goma, Magog, Madai, Javan, Tubal, Meshek na Tiras.

3 Ụmụ ndị ikom Goma bụ:
Ashkenaz, Rifat na Togama.

4 Ụmụ ndị ikom Javan bụ:
Elisha, Tashish, Kitim na Rodanim. 5 (Site n'agburu ndi a bi n'akuku mmiri ka e nwetara mba di iche iche, n'agburu ha n'ime obodo ha di iche iche, ndi obula n'ime ha nwekwara asusu nke ha.)

Umu Ham

6 Ụmụ ndị ikom Ham bụ:
Kush,* Ijipt, Put na Kenan.

7 Ụmụ ndị ikom Kush† bụ:
Seba, Havila, Sabta, Raama na Sabteka.

Ụmụ ndị ikom Raama bụ:
Sheba na Dedan.

* **10:6** 10:6 Kush na-ekwu banyere ala di n'ugwu ugwu Najil, n'ala Itiopia, nakwa ala Sudan. Mizraim bu maka ndi Ijipt, ebe Put na-ekwu banyere ndi Libiya, maobu ndi bi gburugburu ala Somalia. † **10:7** 10:7 Ọ bụ n'ime ala Arab ka mba asaa ndi Kush di.

- ⁸ Kush bụ nna Nimrød, onye mesiri bụrụ dike n'agha n'ụwa. ⁹ O bụ dike n'ichu nta, n'ihu ONYENWE ANYI. O bụ nke a mere e ji na-ekwu okwu na-asi, "I di ka Nimrød, dike n'ichu nta, n'ihu ONYENWE ANYI." ¹⁰ Obodo ndi bụ mmalite alaeze ya bụ, Babel,† Ere, Akad na Kalne, ndi di n'ala Shajna. § ¹¹ Site n'ala ahụ o gara Asirja, ebe o wuru obodo Ninive na Rehobot Ia, na Kala, ¹² na Resin, nke di n'etiti Ninive na Kala, ya bụ obodo ukwu ahụ.
- ¹³ Ijpt bụ nna ndi
Lud, ndi Anam, ndi Lehab, ndi Naftuh, ¹⁴ ndi Patrus, ndi Kasluh (onye ndi Filistia* sitere na ya) na ndi Kafto.
- ¹⁵ Kenan bụ nna
Saidon, okpara ya, na ndi Het, ¹⁶ ndi Jebus, ndi Amorait, ndi Gigash, ¹⁷ ndi Hiv, ndi Aka, ndi Sini, ¹⁸ ndi Avad, ndi Zema na ndi Hamat.
Emesja, ndi ikwu Kenan gbasara, ¹⁹ oke ala ndi Kenan sitere na Saidon ruo Gera, gbatia ruo Gaza, ruokwa Sodom, Gomora, Adma na Zeboiim, nke di nso Lasha.
²⁰ Ndi a bụ umu ndi ikom Ham, dika ikwu ha na asusu ha si di, n'oke ala ebe ha bi, na obodo ha di iche iche.

Umu Shem

- ²¹ A muru Shem umu ndi ikom, onye nwanne nwoke nke toro ya bụ Jafet. O bukwa nna nna ochie umu ndi ikom niile Eba mutara.
- ²² Umu ndi ikom Shem bu
Elam,† Ashua, Apakshad, Lud na Aram.
- ²³ Umu ndi ikom Aram bu,
Uz, Hul, Geta na Meshek.
- ²⁴ Apakshad bụ nna Shela,
Shela bụrụ nna Eba.
- ²⁵ Eba mutara umu ndi ikom abuo:
Aha otu n'ime ha bụ Peleg, n'ihu na o bụ n'oge ndu ya ka e kewara ụwa. Aha nwanne ya nwoke bụ Joktan.
- ²⁶ Joktan bụ nna
Almodad, Shelef, Hazamavet, Jera, ²⁷ Hadoram, Uzal, Dikla, ²⁸ Obal, Abimael, Sheba, ²⁹ Ofia, Havila na Jobab. Ndi a niile bụ umu ndi ikom Joktan.
- ³⁰ Akuku ala ha bi gbasapuru site na Mesha ruo Sefa n'ala ugwu ugwu nke owuwa anyanwu.
- ³¹ Ndi a niile bụ umu ndi ikom Shem, dika ikwu ha na asusu ha si di, n'oke ala ebe ha di, na obodo ha di iche iche.
- ³² Ndi a bụ ndi ikwu umu Noa ndi ikom dika usoro omumu ha si di, dika ha si biri na mba di iche iche. O bu site na ndi a ka mba niile si gbasasia ruo akuku niile nke uwa mgbe uju mmiri ahụ gafechara.

† **10:10** 10:10 Maqbū, Babilon § **10:10** 10:10 Shajna bụ ala Babilon ochie. * **10:14** 10:14 Ndi Filistia bụ mba si n'agburu (agwara ugwa) abuo, otu agburu sitere n'Eshja, ebe nke ozo bụ agburu ndi Ocha. Njem mba ha duuru ha gaa ala Kriit, ebe ha gara biri. Jer 47:4; Ems 9:7 Emesja, ha busoro ndi Ijpt agha na senchuri nke iri na ato, ma bichie ala ha. Mgbe e sitere n'ala Ijpt chupu ha, ha gara biri n'akuku onu mmiri ala Kenan. † **10:22** 10:22 Aha ochie e ji mara Asirja.

11

Ulo elu Babel

1 N'oge ahụ, ụwa niile nwere naanị otu asụsụ, okwu niile bụkwa otu. 2 Mgbe ndị mmadụ gbasara n'akụkụ ọwụwa anyanwụ ha chọtara ala dị larịi na Shajna biri n'ebe ahụ.

3 Ha gwaritara onwe ha okwu si, "Bianu ka anyị kpọọ brik,* kpọọ ha ọkụ nke ọma." Ya mere, ha kpurū brik kama nkume, jirikwa bitumen kama urọ. 4 Mgbe ahụ, ha kwuru si, "Bianu ka anyị wuore onwe anyị obodo na ulo elu, nke elu ya ga-eru n'eluigwe, ka anyị si otu a meere onwe anyị aha, ka anyị ghara ibu ndị a ga-agbasa n'ụwa niile."

5 ONYENWE ANYI ridatarā hụ obodo ahụ na ulo elu ahụ ndị mmadụ na-ewu. 6 ONYENWE ANYI sirị, "Lee! Ọ buru na ha malitere ime ihe di otu a, ugbu a ha bu otu ndi, nweekwa otu asusu, o nweghi ihe ha zubere ime nke ha na-apughị ime. 7 Ngwa, ka anyi rida gaa gbaruo asusu ha, ka onye o bua ghara ighota asusu ibe ya."

8 ONYENWE ANYI mere ka ha gbasaa n'elu ụwa niile. Ha kwusikwara iwu obodo ahụ. 9 Ọ bụkwa nke a mere e ji kpọọ obodo ahụ Babel† n'ihl na ọ bu n'ebe ahụ ka ONYENWE ANYI wetara ọgbaaghara n'asusu ndi niile bi n'ụwa. Ọ bụkwa n'ebe ahụ ka ONYENWE ANYI si gbasasịa ha n'elu ụwa dum.

Site na Shem ruo Ebram

10 Nke a bu akuko banyere usoro ezinaulo Shem.

Mgbe afo abuo gafechara site n'oge uju mmiri ahụ, n'oge Shem gbara nari afo, ọ mutara Apakshad. 11 Shem diri ndu, mgbe ọ musiri Apakshad, nari afo ise ozo, mutakwa umu ndi ikom na umu ndi inyom.

12 Mgbe Apakshad gbara iri afo ato na ise, ọ mutara Shela. 13 Mgbe ọ muchara Shela, ọ diri ndu nari afo anọ na ato ozo, muta umu ndi ikom na umu ndi inyom.

14 Shela gbara iri afo ato mgbe ọ muru nwa ya nwoke Eba. 15 Mgbe ọ ghorọ nna Eba, ọ diri ndu nari afo anọ na ato, muta umu ndi ikom na umu ndi inyom.

16 Eba gbara iri afo ato na anọ mgbe ọ muru Peleg. 17 Mgbe ọ ghorọ nna Peleg, ọ diri ndu nari afo anọ na iri ato ozo muta umu ndi ikom na umu ndi inyom.

18 Peleg gbara iri afo ato mgbe ọ muru Reu. 19 Emesia, mgbe ọ ghorọ nna Reu, ọ diri ndu nari afo abuo na itoolu ozo muta umu ndi ikom na umu ndi inyom.

20 Reu gbara iri afo ato na abuo mgbe ọ muru Serug. 21 Emesia, ọ diri ndu nari afo abuo na asaa ozo, mgbe ọ musiri Serug, ọ mutakwara umu ndi ikom na umu ndi inyom.

22 Serug gbara iri afo ato mgbe ọ muru Nahọ. 23 Emesia, mgbe ọ ghorọ nna Nahọ, ọ diri ndu nari afo abuo ozo muta umu ndi ikom na umu ndi inyom.

24 Nahọ gbara iri afo abuo na itoolu mgbe ọ muru Tera. 25 Emesia, mgbe ọ ghorọ nna Tera, ọ diri ndu nari afo na afo iri na itoolu ozo, muta umu ndi ikom na umu ndi inyom.

* 11:3 11:3 Maobu, Aja uru † 11:9 11:9 Babel ya bu Babilon putara ọgbaaghara n'asusu Hibru.

26 Mgbe Tera gbara iri afọ asaa, ọ ghọrọ nna Ebram, Nahọ na Haran.

Ezinaulo Ebram

27 Nke a bụ akụkọ gbasara usoro ezinaulo Tera.

Tera ghọrọ nna Ebram, Nahọ na Haran. Haran ghọrọ nna Lot. 28 Haran nwurụ n'ihu nna ya Tera n'ala ebe a nọ mụọ ya, nke bụ na Uọ, obodo ndi Kaldia. 29 Ebram na Nahọ luru nwunye. Aha nwunye Ebram bụ Serai ma aha nwunye Nahọ bụ Milka. Milka bụ nwa Haran, onye bụ nna Milka na Iska. 30 Ma Serai bụ nwanyị aga, ọ mụtaghi nwa ọbula.

31 Tera kporo nwa ya Ebram, na nwa nwa ya Lot, onye bụ nwa Haran, na nwunye nwa ya Serai, bụ nwunye Ebram, duru ha hapu Uọ, obodo ndi Kaldia, puo gawa n'ala Kenan. Ma mgbe ha biarutere n'obodo Haran, ha kwusiri biri n'ebe ahụ.

32 O bụ n'obodo Haran ka Tera no nwuo, mgbe o gbara nari afọ abuo na ise.

12

Okpukpo Ebram

1 ONYENWE ANYI gwara Ebram okwu si, "Site n'obodo gi, sikwa na umunna gi na ezinaulo nna gi, gaa n'ala m ga-egosi gi.

2 "Aga m eme gi mba ukwu,
aga m agozi gi,
aga m eme ka aha gi di ukwu,
i ga-abu ngozi.

3 Aga m agozi ndi na-agozi gi,
ma onye obula kochara gi ka m ga-akocha;
a ga-agozikwa agburu niile no n'uwa
site na gi."

4 Ya mere, Ebram hapuru gaa dika ONYENWE ANYI gwara ya. Lot sokwa ya. Ebram agbaala iri afọ asaa na ise mgbe o si na Haran bulie ije. 5 O duru nwunye ya Serai na Lot nwa nwanne ya, chikotakwa aku niile ha kpakobara, na ndi ohu niile ha nwetara n'ala Haran, chee ihu iga n'ala Kenan. Emesja ha rutere n'ebe ahụ.

6 Ebram jere ije n'ime ala Kenan jeruo n'ebe osisi ukwu More, nke di n'obodo Shekem. Ndi Kenan bi n'ala ahụ n'oge ahụ. 7 ONYENWE ANYI mere ka Ebram hu ya anya, o siri, "Aga m enye mkpuru gi ala a." Ya mere, Ebram wuru ebe ichu aja n'ebe ahụ nye ONYENWE ANYI onye gosiri ya onwe ya.

8 Emesja, Ebram hapuru ebe ahụ chee ihu n'ala ugu di n'owuwa anyanwu Betel, maa ulo ikwu ya. Obodo Betel di n'akuku odida anyanwu, ma obodo Ai di n'akuku owuwa anyanwu ebe o mara ulo ikwu ya. N'ebe nso ahụ Ebram wuru ebe ichu aja, noro n'ebe ahụ kpokuo aha ONYENWE ANYI.

9 Ozọ, Ebram si n'ebe ahụ puo gaa ije rute Negev.*

Ebram ejee Ijipt

† 11:31 11:31 Haran bụ aha mmadu, burukwa aha obodo di n'ala Mesopotamja. Obodo e ji ife onwa mara, di ka a makwaara obodo Uo. * 12:9 12:9 Ihe aha a putara bu "ala kporo nku." Nke a bu n'ihu ala ahụ togboro n'efu, gbatiya gbadaa ndida Jerusalem, n'uzo ozara.

10 N'oge ahụ, oke ụnwụ dara n'ala ahụ.[†] N'ihì ya, Ebram hapụrụ ala ahụ gaa n'ala[‡] Ijìpt, ebe o biri nwa oge. 11 Ma mgbe ha na-akwado ìbanye ala Ijìpt, ọ gwara Serai nwunye ya sị, "Amaara m na ì bụ nwanyị mara mma. 12 Mgbe ndị Ijìpt ga-ahụ gị, ha ga-asi, 'Onye a bụ nwunye ya.' Mgbe ahụ, ha ga-egbu m ma hapụ gị ndụ. 13 Gwa ha na ì bụ nwanne m nwanyị, ka ha meso m mmeso oma n'ihì gị. Ha ga-echebekwa m ndụ n'ihì gị."

14 Mgbe Ebram rutere Ijìpt, ndị Ijìpt hụrụ na nwunye ya bụ nwanyị mara mma. 15 Mgbe ndị ozi Fero hụrụ ya, ha toro ya n'ihu Fero. N'ihì nke a, ha kpòbatara Serai n'ulọeze Fero. 16 Fero mesoro Ebram mmeso oma n'ihì nwunye ya. Ebram nwetara igwe aturụ, na ehi, na nne ìnyinya ibu, oke na nwunye, na ndị ohu ndị nwoke na ndị nwanyị, na ìnyinya kamel.

17 Ma ONYENWE ANYÌ jiri ajoyọ ọjia tie Fero na ndị ezinaulo ya ihe otiti n'ihì Serai nwunye Ebram. 18 Mgbe ahụ, Fero kpọrọ Ebram sị ya, "Gini bụ ihe a i mere? Gini mere ì gwaghị m na ọ bụ nwunye gị? 19 Gini mere ì ji sị na ọ bụ nwanne gị nwanyị, si otu a mee m ka m kpọrọ ya ka ọ buru nwunye m? Ugbu a, lee nwunye gị, kpọrọ ya laa." 20 Fero nyere iwu banyere Ebram na ndị ikom so ya. Ha zilagara ya, ya na nwunye ya, na ihe niile o nwere.

13

Nkewa Ebram na Lot

1 Ebram na nwunye, na ihe niile ha nwere hapụrụ ala Ijìpt, gaa ije bjaruo Negev. Lot sokwa ha. 2 N'oge a, Ebram aghọla ọgaranya dị ukwu, onye nwere akunuba nke otutu anụ ulọ, na ọlaocha, na ọlaedo.

3 Ha sitere na Negev puo ije site n'otu ebe ruo n'ebe ozọ tutu ha erute Betel, n'ebe dị n'etiti Betel na Ai, ebe ọ mara ulọ ikwu ya na mbụ. 4 N'ebe nso o wukwara ebe ichu aja na mbụ, n'ebe ahụ Ebram kpokuru aha ONYENWE ANYÌ.

5 Ugbu a Lot, onye ya na Ebram so na njem ya, bukwa onye nwere akunuba nke igwe ewu na aturụ, na igwe ehi, na otutu ulọ ikwu. 6 Ma ala ebe ha nọ ezurughị ha mgbe ha nokoro onu n'ihì na ihe onwunwe ha dị ukwu ruo na ha enweghị ike inokọ onu. 7 Nke a mere esemokwu ji daputa n'etiti ndị ozuzu anụ ulọ Ebram na ndị ozuzu anụ ulọ Lot. Ndị Kenan na ndị Periz bikwa n'ala ahụ n'oge ahụ.

8 Ya mere Ebram gwara Lot sị, "Biko, ka esemokwu ghara idi n'etiti mu na gị, maobu n'etiti ndị ozuzu anụ ulọ m na ndị ozuzu anụ ulọ gị, n'ihì na anyị bu umunne. 9 Lee, ọ bụ na ala a niile adighi n'ihu gị? Ka anyi kewaa. Ọ buru na ì gaa n'akuku aka ekpe, aga m aga n'akuku aka nri. Ma ọ buru na ì gaa n'akuku aka nri gị, aga m aga n'akuku aka ekpe."

10 Lot lelitere anya hu na mbara ala Jordan bu ala mmiri na-ezokwasị nke oma, ala dika ubi a gbara ogige ONYENWE ANYÌ, dika ala ndi Ijìpt nke di na nso nso Zoa. (Ihe a mere tupu ONYENWE ANYÌ ebibie obodo Sodòm na Gomora.) 11 Ya mere, Lot hporo nye onwe ya mbara ala Jordan niile, chee ihu iga n'akuku owuwa anyanwu. Ya na Ebram kewara. 12 Ebram noduru n'ala Kenan, ma Lot gara biri n'etiti obodo ndi ahụ di na mbara ala. Ọ mara ulọ ikwu ya nso nso obodo Sodòm. 13 Ma ndi Sodòm bu ndi obi tara mmiri, ndi na-emehie nke ukwu megide ONYENWE ANYÌ.

[†] 12:10 12:10 Jen 26:1; 41:56 [‡] 12:10 12:10 N'oge a, ukọ mmiri ozuzo e metụtabeghi ihe ubi n'ala Ijìpt, n'ihì na ha na-esite na iyi ha ruru na-agba ubi ha mmiri.

¹⁴ Mgbe Lot siri n'ebe ahụ puo, ONYENWE ANYI gwara Ebram okwu si ya, "Site n'ebe ahụ i nọ lelie anya gi, lee anya n'ugwu na ndida, n'owuwa anyanwu na odida anyanwu. ¹⁵ Ala ahụ niile i huru ka m ga-enye gi na mkpuru gi ruo mgbe ebighi ebi. ¹⁶ Aga m eme ka mkpuru gi baa uba dika aja di n'ala. O buru na mmadu enwe ike iguta onuogugu aja di n'ala, ha ga-enwe ike guta onuogugu mkpuru gi. ¹⁷ Bilie jegharja n'ala ahụ niile n'akuku ya obula, n'ihu na ana m enye gi ha niile."

¹⁸ Ya mere, Ebram bughariri ulo ikwu ya, gaa biri n'akuku osisi ukwu Mamre nke di na Hebron. O wuru ebe ichu aja nye ONYENWE ANYI n'ebe ahụ.

14

Ebram anaputa Lot

¹ N'oge ahụ kwa, Amrafel, eze Shajna, na Ariok, eze ndi Elasa, na Kedoloma eze Elam, na Tidal eze Goiim, ² buru agha megide Bera eze Sodom, na Biasha eze Gomora, na Shinab, eze Adma, na Shemeba eze Zeboiim, na eze obodo Bela (ya bu Zoa). ³ Ndi eze obodo ndi a: Sodom, Gomora, Adma, Zeboiim na Bela, jikotara ndi agha ha onu na Ndagwurugwu Sidim (ya bu, ndagwurugwu osimiri nnu ahụ). ⁴ Ha fere ofufe n'okpuru ochichi eze Kedoloma afo iri na abuo, ma n'afu nke iri na ato, ha nupuru isi.

⁵ N'afu nke iri na ano, eze Kedoloma na ndi eze ya na ha jikoro onu buru agha megide ma merie ndi Refaim* bi n'Ashterot Kenaim na ndi Zuzim bi na Ham na ndi Emim bi Kiriatem na Shave, ⁶ na ndi Hor n'obodo ugwu Sia, ruo obodo El Paran, nke di n'akuku ozara. ⁷ Mgbe ahụ, ha chighariri azu gaa En Mishpat (ya bu Kadesh). Ha meriri ala niile nke ndi Amalek nakwa ndi Amorait bi na Hazezon Tama.

⁸ Mgbe ahụ kwa, ndi agha ndi eze obodo Sodom na eze Gomora, na eze Adma, na eze Zeboiim, na eze Bela (ya bu Zoa) puru doo onwe ha n'usoro ibu agha na Ndagwurugwu Sidim, ⁹ imegide Kedoloma eze Elam, Tidal eze Goiim, Amrafel eze Shajna na Ariok eze Elasa. Ya bu eze ise buru agha megide eze ano. ¹⁰ Ma Ndagwurugwu Sidim juputara n'olulu apiti. Mgbe ndi agha eze Sodom na Gomora bidoro igba oso. Ufodu n'ime ha dabanyere n'ime olulu ndi a, ma ndi foduru gburu oso gbaga n'ugwu. ¹¹ Ma eze ano ndi a banyere n'ime obodo Sodom na Gomora bukoru aku ha, na ihe oriri ha niile laa. ¹² Ha buuru Lot, nwa nwanne Ebram, onye bi na Sodom na ihe niile o nwere, buru ha na-ala ebe ha si bia.

¹³ Ma otu onye gbara oso ndu site n'ebe ahụ gara kororo Ebram onye Hibru ihe mere. N'oge a, Ebram bi n'ebe di nso n'osisi ukwu nke Mamre, onye Amori, nwanne Eshkol na Anea, ndi ha na Ebram gbara ndu. ¹⁴ Mgbe Ebram nuru na adoro la Lot nwa nwanne ya n'agha, o kpokotara ndi ikom a zuru azu na-ejere ya ozi, ndi a muru n'ulo ya. Onuogugu ha di nari ndi ikom ato na iri na asato, ha churu ndi agha ahụ oso tutu ha erute Dan. ¹⁵ N'abali, Ebram kere ndi agha ya ibuso ndi ahụ agha. O meriri ha, chuo ha oso, churuo ha Hoba, nke di n'akuku ugwu Damaskos. ¹⁶ Ebram nwetaghachiri ihe niile ahụ ha dotara n'agha, dulata nwanne ya Lot, na ihe onwunwe ya niile, tinyere ndi inyom, na ndi ozo niile a dotara n'agha.

Melkizedek agozie Ebram

* **14:5** 14:5 Refaim Aha a Refaim putara ndi o gbaa dimkpa Jen 15:20

17 Mgbe Ebram si na mmeri ahụ o meriri Kedoloma na eze ndị ọzọ ahụ na-alọta, eze Sodom b́ara zute ya na Ndagwurugwu Shave (nke a na-akpọ Ndagwurugwu Eze).

18 Melkizedek, eze[†] Salem, onye nch́ajaja Chineke nke kachaś ihe niile elu, weputara ach́cha na mmanya, 19 ọ goziri Ebram ś ya, “Ngoź d́ŕ Ebram site n’aka Chineke nke kachaś ihe niile elu,

Onye kere eluigwe na ́wa.

20 Ngoź d́kwara Chineke nke kachaś ihe niile elu,

onye weere nd́ iro ǵ nyefee ǵ n’aka.”

Mgbe ah́, Ebram nyere ya otu ́zọ n’ime ́zọ iri nke ihe niile.

21 Eze Sodom gwara Ebram ś, “Nyeghachi m naań nd́ mmad́, ma debere onwe ǵ ihe nd́ ́zọ.”

22 Ma Ebram zara eze Sodom ś, “Eweliri m aka m elu ńọ iyi nye ONYENWE ANÝ Chineke nke kachaś ihe niile elu, Onye kere eluigwe na ́wa, ś 23 na agagh́ m esi n’aka ǵ were ihe ́b́la b́ nke ǵ, ọ b́lad́ eriri ma ́b́ eriri akpukpókwa. Ka ́ ghara ́ ś, ‘Ọ b́ m mere ka Ebram baa ́garanya.’ 24 Naań ihe m ga-anara b́ ihe ́m ́korobia m nd́ a riri, ya na oke ruuru Anea, na Eshkól, na Mamre so m gaa. Nye ha oke ruuru ha.”

15

Ogbugba Nd́ Chineke na Ebram

1 Mgbe nke a gaśŕ, okwu ONYENWE ANÝ ruru Ebram site n’oh́, ś ya, “At́la egwu, Ebram

Ab́ m ́ta ǵ,
́gwọ ́ŕ d́ ukwu nke i nwere.”

2 Ma Ebram zara ś ya, “Ǵ, Onye kachaś ihe niile elu, b́ ONYENWE ANÝ, giń b́ ihe ́ ga-enye m ebe ọ b́ na m aḿtagh́ nwa? Lee, ọ b́ Elieza, onye Damaskos, ga-eketa aḱ m niile.” 3 Ebram gara n’ihu kwuo ś, “Ebe ọ b́ na m aḿtagh́ ́m, ọ b́ ohu nọ n’́lọ m ga-eketa aḱ m.”

4 Ma okwu ONYENWE ANÝ rutere ya, “Nwoke a agagh́ eketa ihe i nwere, kama nwa nwoke nke ga-esi n’ah́ ǵ putá ga-eketa ihe i nwere.” 5 Mgbe ah́, ONYENWE ANÝ kpóputara Ebram n’ezí ś ya, “Lelie anya ǵ elu na mbara eluigwe, guọ kpakpando niile ́ h́ŕ oń, ma ́ ga-enwe ike ́ǵta ha.” Ọ gwara ya ś, “Otu a ka mkpúrú ǵ ga-ad́. A gagh́ aguta ha oń.”

6 Ebram kweere n’ihe ONYENWE ANÝ kwuru. N’ihi nke a, a gúnwere ya okwukwe a d́ka ezi omume.

7 ONYENWE ANÝ gwakwara ya ś, “Ḿ onwe m b́ ONYENWE ANÝ, onye si n’ala ́zọ nke nd́ Kald́a kpóputa ǵ, inye ǵ ala a ka ọ b́ŕ ihe nweta ǵ.”

8 Ma Ebram zara ś, “Biko, Onye kachaś ihe niile elu, b́ ONYENWE ANÝ olee otu m ga-esi mara na m ga-enweta ya?”

9 ONYENWE ANÝ zara ś ya, “Wetara m nwa nne ehi gbara afọ atọ, na nne ewu gbara afọ atọ, na ebule gbara afọ atọ, na nduru, na nwa kpalakwukwu.”

10 Ebram wetaara ya ihe nd́ a niile b́waa ha ́zọ ab́, doo ha n’usoro ka otu aḱkú chee aḱkú nke ́zọ ihu. Ma ọ b́wagh́ ́m nń nd́ ah́.* 11 Mgbe ań ufe fekwaśŕ ozu ań nd́ ah́, Ebram ch́púrú ha.

[†] 14:18 14:18 Salem Elegh́ anya, nke b́ aha ochie e ji mara obodo Jerusalem. * 15:10 15:10 N’ogbugba nd́ niile a na-eji ańmań a ch́ọ aja. Nd́ ah́ gbara nd́ na-esi n’etiti ań nd́ ah́ a kpówara ́kara ab́ gafee, maka imesi ogbugba nd́ d́ otu a ike. Jen 15:17; Jer 34:18

¹² Mgbe anwụ bidoro ida, Ebram dara n'oke ụra, oke ụjọ na oke ọchịchiri dakwasiri ya. ¹³ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI gwara ya si, "Mata nke oma na umu umu gi ga-anọ dika ndi obia n'ala na-abughị nke ha. A ga-edo ha onodu dika ndi ohu, mejoo ha nari afo anọ. ¹⁴ Ma aga m ata mba ahụ ha na-efe dika ohu ahuhu. N'ikpeazu, ha ga-eji otutu aku si n'ebe ahụ pụta. ¹⁵ Ma i ga-anwu n'udo. A ga-eli gi mgbe i kara ezi nka. ¹⁶ Mgbe ogbo anọ gasiri, umu umu gi ga-alotakwa n'ala a. N'ihhi na mmehie ndi Amorait erubeghi n'uju ya."

¹⁷ Mgbe anwu dara, mgbe ọchịchiri gbachiri ebe niile, ite oku na-akwu anwuru oku nke nwere owa na-enwu oku si n'etiti ibe anu ndi ahụ gafee. ¹⁸ N'ubochi ahụ ka ONYENWE ANYI na Ebram gbara ndu. O si, "Ndi agburu gi ka m ga-enye ala ndi a, malite n'iyi ndi Ijpt ruo n'iyi ukwu Yufretis. ¹⁹ Ala ndi Ken, na nke ndi Keniz, na nke ndi Kadmon, ²⁰ na ala ndi Het, na nke ndi Periz na nke ndi Refaim, ²¹ na ala ndi Amorait na nke ndi Kenan na nke ndi Gigash na nke ndi Jebus."

16

Hega na Ishmel

¹ Ma Serai nwunye Ebram, amutaghi nwa. Serai nwere odibo nwanyi onye Ijpt, aha ya bu Hega. ² Ya mere o gwara Ebram si, "Lee, ugbu a, ONYENWE ANYI egbochiela m imuta umu.* Ugbu a, bakwuru nwanyi na-ejere m ozi. Ma eleghi anya, aga m esi na ya wulite ezinaulo m."

Ebram kweere ihe Serai kwuru. ³ Ya mere Serai nwunye Ebram, duuru Hega, odibo nwanyi ya, onye Ijpt, dunye Ebram ka o buru nwunye ya. Ihe a mere na ngwucha afo iri site na mgbe Ebram biara biri n'ala Kenan. ⁴ Ebram na Hega dinara. Hega tuuru ime.

Ma mgbe Hega matara na o dirila ime, o malitere ileda nne ya ukwu bu Serai anya. ⁵ Mgbe ahụ, Serai gwara Ebram si, "O bu gi butere ahuhu a m no n'ime ya. O bu m were nwaodibo nwanyi m kunye gi n'aka, ma ugbu a o huru na o di ime, aburula m onye o na-eleda anya. Ka ONYENWE ANYI kpee ikpe a n'etiti mu na gi."

⁶ Ebram zara Serai si, "Lee, ohu gi nwanyi di gi n'aka. Jiri ya mee ihe obula di gi mma n'anya." N'ihhi nke a, Serai mesiri ya ihe ike, nke mere ka o si n'ebe Serai no gbapu.

⁷ Ma mmuo ozi ONYENWE ANYI huru ya n'akuku isi iyi mmiri di n'ozara, n'akuku uzọ Shua, ⁸ juo ya si, "Hega, ohu nwanyi Serai, olee ebe i si bia, olee ebe ka i na-ejekwa?"

Hega zara si, "O bu site n'ihu nne m ukwu Serai ka m na-agba oso."

⁹ Mmuo ozi ONYENWE ANYI gwara ya si, "Laghachikwuru nne gi ukwu. Doo onwe gi n'okpuru ya." ¹⁰ Mmuo ozi ONYENWE ANYI sika ya, "Aga m amuba umu gi, ka a hapu inwe ike iguta ole ha di."

¹¹ Mmuo ozi ONYENWE ANYI gwakwara ya si, "I di ime ugbu a,

i ga-amu nwa nwoke.

Aha i ga-agu ya bu Ishmel

n'ihhi na ONYENWE ANYI anula maka nhuju anya gi.

* 16:2 16:2 Amutaghi nwa bu ihe ndi mma du na-ahuta di ka ntaramahuhu si n'aka Chineke. O buru na nwanyi amutaghi nwa, n'ebe ufodu, omenaala na-akwado ya i hotara di ya nwanyi ozo, onye ga-amuru ya umu. Umu niile nwanyi ahụ ga-amuta na-abu nke nwanyi ahụ na-amutaghi nwa. Jen 20:18; 30:3

¹² Nwoke dika inyinnya ibu a na-azughị azụ ka ọ ga-abụ.

Ọ ga-eme gide onye ọbụla,
onye ọbụla ga-eme gidekwa ya.

Ọ ga-ebi n'ime ibu iro,
megide ụmụnna ya niile."

¹³ Hega kpokuru aha ONYENWE ANYI, onye gwara ya okwu si, "Ị bụ Chineke m na-ahụ m." N'ihì na Hega kwuru si, "Ahụla m, ugbo a, onye ahụ na-ahụ m." ¹⁴ Ọ bụ ya mere e ji na-akpọ olulu mmiri ahụ, Bịa-Lahai-Rọj.† Ọ ka dị ebe ahụ, n'etiti Kadesh na Bered.

¹⁵ Emesịa, Hega mụtaara Ebram nwa nwoke. Ebram kpọrọ nwa nwoke ahụ Hega mụtaara ya Ishmel. ¹⁶ Ebram gbara iri afọ asatọ na isii mgbe Hega mụtaara ya Ishmel.

17

Ọgbugba ndụ nke obibi ugwu

¹ Mgbe Ebram gbara iri afọ itoolu, ONYENWE ANYI gosiri ya onwe ya si ya, "Abụ m Chineke Onye puru ime ihe niile. Jegharịa ije n'ihu m, buru onye na-enweghị ịta ụta ọbụla. ² Aga m eme ka ọgbugba ndụ m dirị n'etiti mụ na gị, mekwa ka ị mụbaa nke ukwu n'onuogugụ."

³ Ebram dara n'ala, kpudo ihu ya n'ala. Chineke gwara ya si, ⁴ "Lee, nke a bụ ọgbugba ndụ dị n'etiti mụ na gị. I ga-abụ nna ọtụtụ mba. ⁵ Aha gị agaghị abukwa Ebram, kama ọ ga-abụ Ebrahim, n'ihì na emeela m gị nna nke ọtụtụ mba. ⁶ Aga m eme gị ka ị mụbaa nke ukwu. Aga m eme ka ị ghọọ ọtụtụ mba dī iche iche, ndi eze ga-esitekwa na gị pụta. ⁷ Aga m eme ka ọgbugba ndụ mụ na gị gbara guzosie ike, ka ọ dīkwara ụmụ ụmụ ndi ga-esote gị n'ogbo niile na-abia. Ọ bụ ọgbugba ndụ na-egosi na m bụ Chineke gị, na Chineke ụmụ ụmụ gị niile ga-eso gị. ⁸ Ala Kenan niile, ebe ị nọ ugbo a dika ọjia ka m ga-enye gị na ụmụ ụmụ gị ga-esote gị dika ihe nketa ebighi ebi. Aga m abụ Chineke ha."

⁹ Chineke gwara Ebrahim okwu si ya, "Ma n'ebe ị nọ, ị ghaghị irube isi imezu ihe ọgbugba ndụ m kwuru, gị onwe gị na ụmụ ụmụ gị ndi ga-esote gị, ruo ọgbo niile. ¹⁰ Nke a bụ ọgbugba ndụ dī n'etiti mụ na gị na ụmụ ụmụ gị ndi ga-esote gị, ọgbugba ndụ nke unu na-aghaghị idebe. A ga-ebi nwoke ọbụla n'etiti unu ugwu. ¹¹ A ga-ebi unu ugwu, bipu elu ahụ nke anụ ahụ unu. Nke a ga-abụ ihe ama nke ọgbugba ndụ dī n'etiti mụ na unu. ¹² N'oge ọ gbara mkpuru ụbọchị asatọ, unu ga-ebi nwoke ọbụla n'agburu unu ugwu: ndi a muru n'ulo, maobu ndi eji ego zuta site n'aka ndi mba ozo, ndi na-esighi na mkpuru nke afọ gị. ¹³ A ga-ebi ha niile ugwu. Ma a muru ha n'ezinaulo gị ma i ji ego zuta ha site n'aka onye mba ozo. Ọgbugba ndụ m nke ga-aputa ihe n'anụ ahụ gị bụ ọgbugba ndụ ebighi ebi. ¹⁴ Nwoke ọbụla a na-ebighi ugwu nke anụ ahụ ka a ga-ebipụ site n'etiti ụmụnna ya. N'ihì na o mehiela megide ọgbugba ndụ m."

¹⁵ Chineke gwakwara Ebrahim si, "Ma n'ebe Serai nwunye gị nọ, ị ghaghị akpokwa ya Serai ozo, kama aha ya ga-abụ Sera. ¹⁶ Aga m agozi ya, sitekwa na ya nye gị nwa nwoke. Aga m agozi ya ruo na ọ ga-abụ nne nke ọtụtụ mba. Ndi eze ga-achị ọtụtụ mmadụ ga-esite na ya pụta."

† 16:14 16:14 Ma o bụ, Olulu Mmiri nke Onye ahụ dī ndụ na-ahụ m.

¹⁷ Ebrahim dara kpuo ihu n'ala, chikwa ochi n'obi ya si, "O bu onye gbara nari afo ka a ga-amuru nwa? Sera, onye gbara iri afo itoolu o ga-amu nwa?" ¹⁸ Ebrahim gwara Chineke si, "A sikwa na i ga-ekwe mee ka Ishmel buru onye di ndu n'ihu gi."

¹⁹ Ma Chineke zara si ya, "Ee, kama Sera nwunye gi ga-amutara gi nwa nwoke. I ga-agu ya Aizik. Ogbugba ndu m ga-adikwara ya na agburu ya ruo mgbe ebighi ebi. ²⁰ Ma banyere Ishmel, anula m ihe i kwuru. Aga m agozi ya mee ya ka o baa uba ma dikwa ukwu n'onuogogu. O ga-aghona ndi eze iri na abuo. Aga m eme ya ka o ghoo mba di ukwu. ²¹ Ma ogbugba ndu m ka m ga-eme ka o guzosie ike n'ebe Aizik no, onye Sera ga-amutara gi n'oge dika ugbu a n'afu ozo." ²² Mgbe o gwasiri Ebrahim okwu, Chineke si n'ebe o no puo.

²³ N'ubochi ahu, Ebrahim duuru Ishmel nwa ya nwoke, na ndi ikom niile a muru n'ezinaulo ya, tinyere ndi e ji ego zuta, ndi ikom niile no n'ezinaulo ya, bie ha ugwu dika Chineke gwara ya ka o mee. ²⁴ Ebrahim gbara iri afo itoolu na itoolu mgbe e biri ya ugwu, ²⁵ Ishmel nwa ya gbara afo iri na ato. ²⁶ E biri Ebrahim na nwa ya bu Ishmel ugwu n'otu ubochi ahu. ²⁷ Ndi ikom niile no n'ezinaulo Ebrahim, ndi a muru n'ulo ya na ndi e si n'aka ndi mba ozo zuta ka e biri ugwu n'oge Ebrahim biri ugwu.

18

Ndi obia ato

¹ ONYENWE ANYI gosiri Ebrahim onwe ya n'akuku osisi ukwu di na Mamre, mgbe Ebrahim noduru ala n'ihu ulo ikwu ya, n'etiti ehie. ² O lelitere anya ya hu ndi ikom ato ka ha guzo ebe o no nso. Mgbe o huru ha, o sitere n'ihu ulo ikwu ya gbakwuru ha izute ha, kpo isiala.

³ O siri, "Onyenwe m, o buru na m natara amara n'ihu gi, agabigala ohu gi. ⁴ Biko, ka ekutere unu mmiri ntakiri, ka unu sachaa ukwu unu, zurukwa ike n'okpuru osisi a. ⁵ Ka m wetara unu nri ntakiri unu ga-eri nke ga-agba unu ume tupu unu agawa n'ihu n'ije unu ugbu a unu biara na nke ohu unu."

Ha zara si ya, "O di mma. Mee dika i kwuru."

⁶ Ya mere, Ebrahim mere ngwangwa banyekwuru Sera n'ulo ikwu ya si ya, "Mee ngwa, maputa ihe otutu sia ato* site na oka a kworo nke oma jiri meta achicha."

⁷ Mgbe ahu, Ebrahim gbagara n'igwe ehi ya, hoputa otu nwa ehi nakaghi aka nke ahu ya di mma, nye ya otu ohu ya onye mere ngwangwa gbuo ya, dozie ya maka oriri. ⁸ Emesia, Ebrahim buuru mmiri ara ehi nke rahuru arahu, na mmiri ara ehi, na anu ahu a kwadoro dozie ha n'ihu ndi obia ahu. O guzokwara nso nso ebe ha no n'okpuru osisi ahu mgbe ha na-eri nri.

⁹ Ha juru ya si, "Ebee ka Sera nwunye gi no?"

O zara si, "O no n'ime ulo ikwu."

¹⁰ O siri ya, "N'ezie, mu onwe m ga-aloghachikwute gi n'oge a n'afu ozo, Sera nwunye gi ga-amuta nwa nwoke."

Sera guzo n'ime ulo ikwu ahu nke di n'azu Ebrahim na-ege nti n'ihe ha na-ekwu. ¹¹ N'oge a, Ebrahim na Sera emeela nno agadi, gbaakwa isi awo. Sera agafeela oge imuta nwa. ¹² Ya mere, mgbe Sera nuru ihe

* 18:6 18:6 Ya bu ihe ruru kilogram iri na isii

Onyenwe anyị kwuru, ọ chiri ọchi si, “Agadi nwanyị dika m o si anaa amuta nwa, ugbu a onyenwe m karala nka?”

¹³ ONYENWE ANYI juru Ebrahim ajuju si, “Gini mere Sera ji achi ọchi? Gini mere o ji kwuo si, ‘Olee otu agadi nwanyị dika m ga-esi muo nwa?’”

¹⁴ Ọ di ihe nyiri ONYENWE ANYI ime? Mu onwe m ga-aloghachikwute gi n’oge a kara aka, Sera nwunye gi ga-amuta nwa nwoke.”

¹⁵ Ma ujo turu Sera. N’ihi ya, ọ goro ago si, “Achighi m ọchi.”

Ma Ọ zara si, “Ọ bu ezie, Sera, i chiri ọchi.”

Ebrahim arịọ arịrịọ banyere Sọdọm

¹⁶ Mgbe ndi ikom ato ahụ biliri ibidokwa ije ha, ha chere ihu iga obodo Sọdọm,† Ebrahim dupukwara ha. ¹⁷ Mgbe ha na-aga n’uzo, ONYENWE ANYI tulere si, “O kwesiri ka m zochiere Ebrahim ihe m choro ime? ¹⁸ Ebrahim aghaghị ibu mba di ukwuu dikwa ike. A ga-agozikwa agburu niile no n’uwa site na ya. ¹⁹ N’ihi na ahoputala m ya, ka ọ tuziere umu ya na ulo ya ndi ga-esote ya igbaso uzo ONYENWE ANYI site n’ime ihe di mma na ihe ziri ezi, ka ONYENWE ANYI mezuoro Ebrahim ihe niile o kwere ya na nkwa.”

²⁰ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI kwuru si, “Mkpu akwa m na-anu site na Sọdọm na Gọmora di ukwu, otu a kwa, mmehie ha jobigara njo oke.

²¹ Ugbu a, ana m aga ka m jiri anya m hu ma ihe ha mere o di njo dika mkpu akwa m na-anu si di. Ma o sighi otu ahụ diri, aga m amata.”

²² Mgbe ahụ, ndi ikom abuo n’ime ha gawara Sọdọm. Ma Ebrahim no na-eguzo n’ihu ONYENWE ANYI. ²³ Ebrahim jeruru Onyenwe anyi nso juo ya si, “Uche gi o bu ikpochapu ndi ezi omume na ndi ajo omume? ²⁴ Ọ buru na i chota iri ndi ezi omume ise n’ime obodo ahụ, i ga-ekpochapu obodo ahụ? I gaghị agbaghara‡ ya n’ihi iri ndi ezi omume ise no n’ime ya? ²⁵ Ọ bughị ezi ihe na i ga-ala ndi ezi omume na ndi ajo omume n’iyi. N’ihi na i gaghị emeso ndi ezi omume dika i si mesoo ndi na-eme ajo ihe. O kwesighi ka onye ga-ekpe uwa niile ikpe, kpee ikpe ziri ezi?”

²⁶ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI zara si ya, “Ọ buru na m achota iri ndi ezi omume ise n’obodo Sọdọm, aga m agbaghara obodo ahụ niile n’ihi ha.”

²⁷ Ebrahim kwukwara ozo si, “Ugbu a m nwere ike kwuwaputa okwu n’ihu Onyenwe anyi, mu onye bu naani aja na ntụ. ²⁸ Eleghị anya o buru na e nweta naani iri ndi ezi omume anọ na ise, i ga-emebi obodo ahụ?”

ONYENWE ANYI zara si, “Agaghị m ebibi ya ma o buru na m achota iri mmadu anọ na ise n’ime ya.”

²⁹ Ozokwa, o siri ya, “Ọ burukwanu na a ga-achota naani iri mmadu anọ?”

ONYENWE ANYI zara si ya, “N’ihi iri mmadu anọ, agaghị m ebibi ya.”

³⁰ Mgbe ahụ o siri, “Biko, ka iwe hapu iwe Onyenwe anyi ma m kwuo okwu. Eleghị anya, achota naani iri mmadu ato n’ebe ahụ?”

ONYENWE ANYI zaghachiri si ya, “Agaghị m emebi ya, ma o buru na m achota iri mmadu ato n’ime ya.”

³¹ O kwuru si, “Ebe o bu na m amalitela igwa gi, Onyenwe anyi okwu, biko kwere ka m gaa n’ihu. O buru na a ga-achota naani iri mmadu abuo?”

ONYENWE ANYI zara si, “N’ihi iri mmadu abuo ahụ agaghị m emebi ya.”

³² N’ikpeazu, Ebrahim kwuru si, “Ka iwe hapu iwe Onyenwe anyi. Ka m kwuo naani otu ugboro a. Ọ burukwanu na a chota naani mmadu iri n’ebe ahụ?”

† **18:16** 18:16 Onodu obodo Sọdọm agbanwebeghi, o buladi ugbu a, o ka di na ndika akuku osimiri Nwuru anwu nke bukwa osimiri Nnu. ‡ **18:24** 18:24 Maobu, i gaghị echebe ya

ONYENWE ANYI zara si, "N'ihu mmadu iri ahụ, agaghị m ebibi ya."

³³ Mgbe ONYENWE ANYI gwachara Ebrahim okwu, o hapuru ya gawa ebe o na-aga. Ebrahim laghachiri azu n'ulo ya.

19

Mbibi Sodom na Gomora

¹ N'oge anyasi, ndi mmuo ozi abuo ahụ biarutere Sodom. Lot no ala n'onu uzo ama obodo ahụ. Mgbe o huru ha, o biliri jekwuru ha, hulata ihu ya n'ala. ² O siri, "Ndi nwe m, batanu n'ulo ohu unu. Unu nwere ike saa ukwu unu, nọkwa onodu abali. Chi bo, unu nwere ike ibilikwa bido igā n'ihu n'ije unu."

Ha zara si, "Ee, anyi ga-edina n'ama."

³ Ma Lot riosiri ha ike. N'ikpeazu ha sooro ya laa n'ulo ya. O kwadooro ha ihe oriri, ya bu achicha na-ekoghi eko ka o ghere. Ha rikwara ya. ⁴ Tupu ha abanye irahu ura, ndi ikom obodo ahụ, ndi ikom Sodom, biara gbaa ulo ahụ gburugburu, ma umu okorobia ma ndi agadi, ndi niile si n'akuku obodo ahụ. ⁵ Ha kporo Lot oku si ya, "Olee ebe ha no, bu ndi ikom ahụ biara n'ulo gi n'abali a? Kpoptara anyi ha ka anyi na ha dinakọ."

⁶ Lot pukwuru ha n'ezì, mechie uzo ulo ya, ⁷ si ha, "Bikonu, ndi enyi m, unu emela ihe ojoo di otu a. ⁸ Leenu, enwere m umu nke aka m, umu agbogho abuo na-amaghi nwoke. Ka m kpoptara unu ha, ka unu mee ha ihe masiri unu. Ma hapunu ndi ikom ndi a, n'ihu na ha bu ndi batara izere ndu n'ulo m."

⁹ Ha zara si ya, "Pura anyi n'uzo. Mbiarambia ka i bu! Leenu mbiarambia a! O choro ibu onye ikpe. Anyi mee gi ihe, o ga-ajoro gi njo kara ihe anyi ga-eme ha." Ha nuru Lot aka nughachi ya azu, malite itwa onu uzo ulo ya.

¹⁰ Ma ndi ikom ahụ no n'ulo Lot, setipuru aka ha dojata ya n'ulo, ma mechie uzo ahụ. ¹¹ Ha tiri ndi ikom ndi ahụ no n'onu uzo ihe otiti nke mere ka ha kpuo isi, onye ukwu ha na onye nta ha. N'ihu ya, ha enweghi ike ichota onu uzo ulo ahụ.

¹² Ndi ikom abuo ahụ gwara Lot si, "O nwere onye obula ozo i nwere n'ebe a? Ndi ogo nwoke, maobu umu gi ndi ikom, maobu umu gi ndi inyom, na o bu onye obula bu nke gi n'obodo a. Site n'ebe a kpopu ha!"

¹³ N'ihu na anyi na-aga imebi obodo a, mkpu akwa ruru ONYENWE ANYI nti megide ndi bi n'obodo a adila ukwu, nke mere o ji zite anyi ibibi ya."

¹⁴ Ya mere, Lot puru gaa gwa ndi ogo ya nwoke, ndi na-akwado ilu umu ya ndi inyom, si ha, "Oso, sinu n'obodo a puo. N'ihu na ONYENWE ANYI na-akwado ibibi ya." Ma ndi ogo ya nwoke ndi a chere na o na-egwu egwu.

¹⁵ N'utu, mgbe chi na-abota, ndi mmuo ozi a kwagidere Lot si ya, "Oso, kporo nwunye gi na umu gi ndi inyom abuo ndi a site n'ebe a gbapu, ma o bughi ya, a ga-ekpochapu unu n'ihu ajo omume ndi obodo a."

¹⁶ Mgbe Lot ka no na-eche ihe o ga-eme, ndi ikom ahụ jidere ya n'aka, jidekwa nwunye ya, na umu ya ndi inyom abuo duru ha puo n'obodo ahụ, n'ihu na ONYENWE ANYI nwere obi ebere n'ebe ha no. ¹⁷ Mgbe ha si n'ime obodo kpoputa ha, otu onye n'ime ha gwara ha si, "Gbalaganu n'ihu ndu unu. Unu elekwala anya n'azu. Unu akwusikwala ebe obula na mbara ala. Gbalaganu n'ugwu, n'ihu na o buru na unu emeghi otu a, a ga-ekpochapu unu."

¹⁸ Ma Lot siri ha, "Mba, ndi nwe m, bikonu, ¹⁹ ohu unu achotala amara n'ihu unu, unu egosila m obi ebere di ukwu site n'ichebe ndu m. Ma

agaghị m enwe ike gbalaga n'ugwu ka mbibi a ghara idakwasị m, m nwụọ. ²⁰ Lee obodo dị nso nke m nwere ike igbaga. O bu obodo di nta. Kwere ka m gbaga n'ebe ahụ. Obodo nta ka o bu, o bughị ya? Aga m echebekwa ndu m na ya."

²¹ O zara si ya, "O di mma, aga m emere gi dika aririọ gi si di. Agaghị m emebi obodo nta ahụ. ²² Ma mee ngwangwa, n'ihu na o nweghị ihe obula m ga-eme tutu ruo mgbe i ruru n'ebe ahụ." (O bu nke a mere e ji akpo aha obodo ahụ Zoa.)

²³ Mgbe Lot rutere obodo Zoa, anwu awalitela n'ala ahụ. ²⁴ Mgbe ahụ ONYENWE ANYI sitere n'eluigwe zokwasị obodo Sodom na Gomora nkume oku nke ONYENWE ANYI mere ka o si n'eluigwe zoo. ²⁵ Otu a ka o si kwatuo obodo ndi ahụ niile di na mbara ala ahụ niile, na ndi niile bi n'obodo ndi ahụ. O kwatukwara ihe niile na-epu n'ala. ²⁶ Ma mgbe nwunye Lot lere anya n'azu, otu mgbe ahụ, o ghorọ ogidi nnu.

²⁷ N'ututu echi ya, Ebrahim biliri jeruo ebe ahụ o guzoro n'ihu ONYENWE ANYI n'ubochi gara aga. ²⁸ O lepuru anya n'ebe obodo Sodom na Gomora di, na n'ebe mbara ala ndi ahụ niile di. O huru anwuru oku di ukwu nke si n'ala ahụ na-alali elu. Anwuru oku a di ka anwuru oku si n'ebe a kwanyere oku na-enwusi ike.

²⁹ Ya mere, mgbe Chineke bibiri obodo ndi ahụ di na mbara ala, o chetara Ebrahim, kpoputa Lot site n'oke mbibi ahụ e bibiri obodo ndi ahụ Lot bi n'ime ha.

Lot na umu ya ndi inyom

³⁰ Emesja, Lot na umu ya ndi inyom abuo hapuru obodo Zoa, n'ihu na o turu egwu ibi n'ime Zoa. O gara biri n'ime ogba nkume ya na umu ya ndi inyom abuo. ³¹ Otu ubochi, ada ya siru nke nta, "Nna anyi emeela agadi, o nwekwaghị nwoke obula no n'awa a, onye ga-enye anyi umu, dika omenaala si di n'awa niile. ³² Ka anyi mee ka nna anyi nuọ mmanya, ka anyi na ya dinakoo, ka anyi chebe agburu anyi site na nna anyi."

³³ N'abali ahụ, ha mere ka nna ha nuọ mmanya, nke ada banyere soro nna ya dina. Ha abuo nwere mmeko. Ma o amaghị mgbe ada ya dinara maobu mgbe o bilikwara.

³⁴ N'echi ya, ada gwara nwanne ya nke nta, "Mu na nna anyi dinara n'abali gara aga. Ka anyi mee ka o nuokwa mmanya n'abali taa, ka i gaakwa ka gi na ya dina. Ka anyi mee ka agburu anyi digide site na nna anyi." ³⁵ Ha mere ka nna ha nuọ mmanya n'abali ahụ, ada ya nke nta banyere ya na nna ya dina. Dika o dikwa na mbu, nna ha amataghị mgbe o dinara ala maobu mgbe o bilitere.

³⁶ Ya mere, umu ndi inyom Lot abuo ndi a turu ime site n'aka nna ha.

³⁷ Nke ada mutara nwa nwoke onye o guru Moab. O bu ya bu nna nna ndi Moab ruo taa. ³⁸ Nwa ya nke nta mutakwara nwa nwoke onye o guru Ben-Ammi. O bu ya bu nna nna ndi Amon ruo taa.

20

Ebrahim na Abimelek

¹ Ugbu a, Ebrahim sitere n'ebe ahụ bilie gaa na mpaghara Negev biri n'ebe di n'agbata Kadesh na Shua. O noro n'obodo Gera nwa oge nta. ² N'ebe ahụ, Ebrahim kwuru maka Sera, nwunye ya, si "O bu nwanne m nwanyi." Abimelek, eze Gera, ziri ozi kporo Sera.

³ Ma Chineke biakwutere Abimelek na nro n'anyasi, si ya, "Onye nwuru anwu ka i bu, n'ihu nwanyi nke i kporo, nwanyi a bu onye nwere di."

4 Ma Abimelek abjabeghi Sera nso, ya mere o ji si, "Onyenwe m, i ga-ebibi mba aka ya di ocha? 5 O bu na ya onwe ya agwaghi m si, 'o bu nwanne m nwanyi,' nke nwanyi n'onwe ya, ekwuokwa si, 'Nwanne m nwoke ka o bu?' E ji m uche di ocha na aka di ocha mee ihe niile m mere."

6 Chineke zara ya si, "Amaara m na i ji uche di ocha mee ihe i mere. O bu ya mere m ji gbochie gi imehie megide m. O bukwa ya mere m ji gbochie gi imetu ya aka. 7 Ugbu a, nyeghachi nwoke a nwunye ya. N'ih na o bu onye amuma. O ga-ekpere gi ekpere, ka i ghara inwu. Ma o buru na i dughachighi nwanyi a nye di ya, unu ga-anwu, gi na ndi gi niile."

8 Ya mere, Abimelek biliri n'isi ututu echi ya, kpozo nzuko nke ndiisi ozi ya niile, koro ha ihe mere. Ha turu ujo nke ukwu. 9 Emesja, Abimelek kpoatara Ibrahim si ya, "Gini bu ihe a i mere anyi? Gini bu ihe ozo m mere i ji butere mu na alaeze m ihe oke ikpe omuma di otu a? Ihe a i mere m bu ihe na-ekwesighi ekwesi." 10 Abimelek juru Ibrahim si, "O bu gini ka i huru i jiri mee omume di otu a?"

11 Ibrahim zara ya, "N'ih na asiri m n'obi m, 'N'ezie, itu egwu Chineke adighi n'ebe a. Ha ga-egbu m n'ih nwunye m.' 12 Ewezugakwa nke a, o bu nwanne m nwanyi, n'ih na otu nna muru anyi, ma o bu ghi otu nne, tupu o buru nwunye m. 13 Mgbe Chineke sitere n'ezinaulo nna m zipu m ije ebe di anya, agwara m ya si, 'Otu a ka i ga-esi gosi na i huru m n'anya, ebe obula anyi gara, kwuo gbasara m, "Onye a bu nwanne m."'"

14 Mgbe ah, Abimelek duputara aturu, na ehi, na ndi ohu ndi ikom, na ndi ohu ndi inyom, nye Ibrahim. O kponykwara ya Sera nwunye ya.

15 Abimelek siri, "Lee n'ala m niile, birikwa n'ebe obula masiri gi."

16 Mgbe ah, o siri Sera, "Ana m enye nwanne gi puku shekel olocha, ka o buru ihe m ji kwuo ugwo mmeso ozo m mesoro gi. Ejikwa m ya na-egosi na i bu onye aka ya di ocha."

17 Mgbe ah, Ibrahim kpo kuru Chineke n'ekpere. Chineke gworo Abimelek na nwunye ya, na ndi inyom ndi ohu ya niile, ka ha nwee ike imuta umu ozo. 18 N'ih na ONYENWE ANYI mechiri akpanwa ndi inyom niile no n'ezinaulo Abimelek n'ih Sera nwunye Ibrahim.

21

Omumu Aizik

1 ONYENWE ANYI jiri amara leta Sera dika o kwuru na o ga-eme. ONYENWE ANYI meere Sera ihe o kwere na nkwa. 2 Sera turu ime, mura Ibrahim nwa nwoke n'oge o merela agadi. O muru ya n'oge ah a kara aka Chineke kwere ya na nkwa. 3 Ibrahim guru nwantakiri ah Sera muru ya aha, kpozo ya Aizik. 4 Mgbe Aizik noro ubochi asato site n'ubochi a muru ya, Ibrahim biri ya uguwu dika Chineke si nye ya n'iwu. 5 Ibrahim agbaala nari afo mgbe a muru Aizik nwa ya nwoke.

6 N'oge ah, Sera kwuru si, "Chineke ewetarala m ochi. Ndi niile nuru akuko a ga-esoro m chia ochi." 7 O kwukwara si, "Onye gaara agwa Ibrahim si ya na Sera ga-azulite umuntakiri. Ma otu o di, amutarala m ya nwa nwoke ugbu a o merela agadi."

Ibrahim achupu Hega na nwa ya

8 Nwata ah tokwara, ruo mgbe a kwusiri ya ara.* N'ubochi ah a

* 21:8 21:8 N'usoro omenaala, o bu mgbe nwantakiri gbara afo abuo, maobu ato ka a na-akwusi ya ara. N'oge ochie, i kwusi nwantakiri ara na-abu oge mmemme na oke oriri.

kwusiri ya ara, Ebrahim kpọrọ oriri. ⁹ Ma mgbe Sera huru na nwa nwoke ahụ Hega onye Ijpt mtaara Ebrahim nọ na-akwa emo, ¹⁰ ọ gwara Ebrahim okwu si ya, “Chupu ohu nwanyi a na nwa ya. N’ihi na nwa nwoke ohu nwanyi agaghị eso nwa m nwoke Aizik keta oke n’ihe nketa.”

¹¹ Okwu a wutere Ebrahim nke ukwu n’ihi na ihe banyere nwa ya nwoke Ishmel na-emetu ya n’obi. ¹² Ma Chineke gwara Ebrahim si, “Ekwela ka obi jọọ gi n’ihi nwantakiri a na ohu gi nwanyi. Gee nti n’ihe obula Sera gwara gi. N’ihi na ọ bu site n’Aizik ka a ga-akpọ mkpuru gi aha. ¹³ Aga m eme ka nwa gi nwoke nke ohu gi mutara ghọọ mba di ukwu, n’ihi na mkpuru afo gi ka ọ bu.”

¹⁴ Ebrahim biliri n’isi ututu echi ya, kwadoo ihe oriri na mmiri onunu nke di n’ime karama akpukpo, bunye ha Hega. O bukwasi ha n’ubu Hega, zipu ya na nwa ya nwoke. Hega si n’ebe ahụ puo wagharia n’ime qzara Biasheba.

¹⁵ Mgbe mmiri di na karama akpukpo ahụ gwusiri, o nibere nwantakiri ahụ n’okpuru otu osisi oha. ¹⁶ Hapu ya gaa nodu ala n’ebe ditu anya, ihe dika nari nzo ukwu, n’ihi na o kwuru n’obi ya si, “Achoghi m ihu nwantakiri nwoke a anya mgbe o na-anwu.” Mgbe o noduru ebe ahụ, o bidoro ikwa akwa.

¹⁷ Ma Chineke nuru ikwa akwa nwantakiri nwoke ahụ. Mmuo ozi Chineke sikwa na mbara eluigwe kpo Hega oku si ya, “Hega, ginị na-eme gi? Atula egwu, n’ihi na Chineke anula[†] olu akwa nwantakiri ahụ n’ebe ahụ o dina. ¹⁸ Gaa kulite nwantakiri ahụ kasie ya obi, n’ihi na aga m eme ya ka o ghoo mba di ukwu.”

¹⁹ Mgbe ahụ, Chineke meghere anya ya, mee ka o hu olulu mmiri di n’ebe ahụ. O gara kujuo karama akpukpo ahụ mmiri, ma nye nwantakiri ahụ mmiri ka o nuo.

²⁰ Chineke nonyeere nwantakiri ahụ mgbe o na-eto. O biri n’ozara ahụ ghoo onye na-agba aku nke oma. ²¹ Mgbe o bi n’ozara Paran, nne ya chotaara ya nwunye site n’Ijpt.

Nkwekorita e nwere na Biasheba

²² N’oge a, Abimele na Fikol onyeisi ndi agha ya, bjakwutere Ebrahim si ya, “Chineke nonyeere gi n’ihe niile i na-eme. ²³ Ugbu a, nura m iyi n’aha Chineke na i gaghị aghogbu m maobu ghogbuo umu m, maobu umu umu m. Gosi m n’obodo a i bi n’ime ya dika onye oha udi oboma m gosiri gi.”

²⁴ Ebrahim zara si ya, “O di mma, aga m anuru gi iyi.”

²⁵ Mgbe ahụ, Ebrahim kosaara Abimelele ihe banyere olulu mmiri nke ndi na-ejere ya ozi ji anya ike nara ndi na-ejere Ebrahim ozi. ²⁶ Abimelele zara si, “Amaghị m onye mere ihe di otu a. I gwaghị m na ihe di otu a mere, anughị m ya ma o bughị naani taa.”

²⁷ Mgbe ahụ, Ebrahim kpuputara aturu, na ehi, nye Abimelele. Ha abuo gbara ndu nkwekorita. ²⁸ Mgbe Ebrahim sitere n’igwe aturu ya weputa nne aturu asaa nupu ha ka ha nọpu iche. ²⁹ Abimelele juru Ebrahim si ya, “Gini ka i ji nne aturu asaa ndi a i hoputara iche eme?”

³⁰ Ebrahim zara si, “Nabata umu aturu asaa ndi a dika ihe akaebe naegosi na o bu m gwuru olulu mmiri a.”

³¹ Ya mere, e bidoro ikpo ebe ahụ Biasheba, n’ihi na n’ebe ahụ ka mmadu abuo a no nuritaara onwe ha iyi.

[†] 21:17 21:17 Chineke anula Maobu, Chineke na-anu, bu ihe Ishmel putara.

³² Mgbe ha gbachara ndụ nkwekorịta na Bíasheba, Abimelek na Fikọl onyeisi agha ya laghachiri azụ n'ala ndị Filistia. ³³ Ebrahim kuru osisi tamarisk na Bíasheba. Ebe ahụ ka ọ nọ kpọkuo aha ONYENWE ANYỊ, Chineke ebighị ebi. ³⁴ Ebrahim bigidere n'ala ndị Filistia ogologo oge.

22

Onwunwa a nwara Ebrahim

¹ Mgbe ihe ndị a gasiri, Chineke nwara Ebrahim. Ọ siri ya, "Ebrahim." Ebrahim zara si, "Lekwa m."

² Chineke siri, "Duru nwa gi nwoke, naani otu nwa gi nwoke, Aizik onye i huru n'anya, gaa n'ala Moria. Jiri ya churo m aja nsure oku n'elu otu n'ime ugwu di n'ebe m ga-egosi gi."

³ N'isi ututu echi ya, Ebrahim biliri kwadoo inyinya ibu ya. O duuru ndi ikom abuo na-ejere ya ozi, na nwa ya nwoke Aizik. O gbutere nku ga-ezuru ya ichu aja nsure oku, bilie gawa ebe ahụ Chineke gwara ya maka ya. ⁴ N'ubochi nke ato, Ebrahim lepuru anya hu ebe ahụ n'ebe di anya. ⁵ O gwara ndi na-ejere ya ozi si, "Nodunu n'ebe a, unu na inyinya ibu anyi, ka mu na nwokorobia a gaa n'ebe ahụ. Anyi feecha ofufe, anyi ga-aloghachikwute unu ozo."

⁶ Ebrahim boro nwa ya nwoke Aizik ukwu nku ahụ e ji achu aja nsure oku n'isi, ma ya onwe ya jidere oku na mma. ⁷ Aizik gwara nna ya Ebrahim si, "Nna m."

Ebrahim zara, "Ehee, nwa m."

Aizik siri, "Oku na nku di n'ebe a, olee nwa aturu e ji achu aja nsure oku?"

⁸ Ebrahim zara, "Nwa m, Chineke n'onwe ya ga-eweta nwa aturu e ji achu aja nsure oku." Ha abuo gakwa n'ihu n'ije ha.

⁹ Mgbe ha ruru ebe ahụ Chineke gwara ya maka ya, Ebrahim wuru ebe ichu aja n'ebe ahụ, doo nku ndi ahụ niile n'usoro n'elu ya. O kere nwa ya Aizik agbu, tukwasị ya n'elu ebe ichu aja ahụ, na n'elu nku ndi ahụ. ¹⁰ Mgbe ahụ Ebrahim setipuru aka ya, welite mma ka o gbuo nwa ya nwoke. ¹¹ Ma mmuo ozi ONYENWE ANYI si n'eluigwe kpoọ ya oku si ya, "Ebrahim! Ebrahim!"

Ebrahim zara, "Lekwa m n'ebe a."

¹² O siri ya, "Emetukwala nwokorobia ahụ aka. Emekwala ya ihe obula. N'ihu na amatala m ugbo a na i na-atu egwu Chineke, ebe o bu na i kwenyere iji nwa gi nwoke, naani otu nwa nwoke i nwere churo m aja."

¹³ Ebrahim leliri anya hu otu ebule nke eriri ohia jidere na mpi ya. Ebrahim gara jide ebule ahụ, were ya chuo aja nsure oku n'onodu nwa ya nwoke. ¹⁴ Ya mere, Ebrahim kporo ebe ahụ, "ONYENWE ANYI ga-aroputa.*" Ya mere ruo taa a na-asị, "N'ugwu ONYENWE ANYI, a ga-aroputa."

¹⁵ Mmuo ozi ONYENWE ANYI sitere n'eluigwe kpoọ Ebrahim oku nke ugboro abuo, ¹⁶ si, "Mu onwe m, bu ONYENWE ANYI, ji onwe m na-anu iyi na-ekwuputa si, ebe o bu na i mere ihe di otu a, na i kwenyere iji nwa gi nwoke, naani otu nwoke i nwere churo m aja, ¹⁷ aga m agozi gi n'ezie, mekwa ka umu umu gi mubaa n'onuogugu dika kpakpando nke mbara eluigwe na dika aja di n'onu mmiri osimiri. Umu umu gi ganwetara onwe ha onu uzo ama ndi iro ha. ¹⁸ Sitekwa na mkpuru gi ka a ga-agozikwa agburu niile no n'awa, n'ihu na i rubeere m isi."

* 22:14 22:14 Maobu, Onyenwe anyi Jaire

¹⁹ Emesja, Ebrahim laghachikwuru ndi na-ejere ya ozi. Ha niile laghachikwara Bjasheba. Ebrahim birikwara na Bjasheba.

Umụ umụ Nahọ

²⁰ Mgbe ihe ndi a gasiri, e ziri Ebrahim ozi si ya, “Lee, Milka ya onwe ya amukwaarala nwanne gi nwoke bu Nahọ, umụ ndi ikom.

²¹ Aha ha bu Uz, onye bu okpara, na Buz nwanne ya, Kemuel bu (nna Aram),

²² Kesed, Hazọ, Pildash, Jidlaf na Betuel.”

²³ Betuel muru Ribeka.

Milka mụtaara Nahọ, nwanne Ebrahim umụ ndi ikom asatọ ndi a.

²⁴ Iko ya nwanyi, onye aha ya bu Reuma, mukwaara ya umụ ndi ikom. Ha bu Teba, Gaham, Tahash na Maaka.

23

Onwụ Sera

¹ Sera di ndu ruo nari afo na iri afo abuo na asaa. ² O nwuru na Kiriati Arba (nke bu Hebron), n'ala Kenan. Ebrahim ruru uju n'ihu Sera, kwaa akwa nke ukwu n'ihu onwu ya.

³ Ebrahim sitere n'ebe ozu nwunye ya di puo, jekwuru umu Het gwa ha si, ⁴ “Abu m obia na onye obodo ozo n'etiti unu. Resinu m ala m ji eme ebe olili n'ebe a, ka m nwee ike lie onye m nwuru anwu.”

⁵ Umụ Het zara Ebrahim si, ⁶ “Nna anyi ukwu, gee anyi nti. Nwa eze di ukwu ka i bu n'etiti anyi, lie onye gi nwuru anwu n'ili ahụ nke kachasi mma n'ime ili anyi nwere. O nweghi onye obula n'ime anyi ga-aju inye gi ala olili ya maka ili onye gi nwuru anwu.”

⁷ Mgbe ahụ, Ebrahim biliri kporo isiala n'ihu ndi nwe ala, bu ndi Het, ⁸ si ha, “O buru ochicho unu ka m lie onye m nwuru anwu, geenu m nti ma rioro m Efron nwa Zoha, ⁹ ka o resi m ogba Makipela, nke bu nke ya, nke di na ngwusi ohia ya. Gwa ya ka o resi m ya n'onu ahia o ruru ka o buru ebe olili m nwere n'etiti unu.”

¹⁰ Efron onye Het n'onwe ya so nodu n'ebe ahụ n'etiti ndi ya. O zara Ebrahim n'ihu ndi Het niile bjara n'onu uzo ama obodo ¹¹ si ya, “Mba! Nna m ukwu, gee m nti. Ana m enye gi ala ahụ na ogba di n'ime ya n'ihu ndi a niile bu ndi m. Gaa lie onye gi nwuru anwu n'ime ya.”

¹² Ozo Ebrahim kporo isiala nye ndi nwe ala, ¹³ o siri Efron, n'ihu ha niile, “Biko gee m nti, aga m akwu gi onuahia iji zuo ala ahụ. Nara m ya ka m nwee ike lie onye m nwuru anwu n'ime ya.”

¹⁴ Efron zara Ebrahim, ¹⁵ “Gee m nti, nna m ukwu, o bu ezie na ala ahụ ruru nari shekel olaocha anọ, ma gini ka nke a bu n'etiti mu na gi? Gaa lie onye gi nwuru anwu n'ime ya.”

¹⁶ Ebrahim kwenyere n'ego ole Efron choro ka o kwuo. O ji ihe otutu tuputara Efron ego ruru onuahia o kporo aha n'ihu ndi Het niile, nari shekel olaocha anọ, dika ihe otutu nke di n'oge ahụ n'etiti ndi na-azu ahia.

¹⁷ Site n'oge ahụ, ala ahụ Efron nwere na Makipela, nke di nso na Mamre, ala ahụ na ogba di n'ime ya, na osisi niile di n'ime ala ahụ niile gburugburu, ¹⁸ ghorọ nke Ebrahim dika ihe nzuta ya n'ihu umu Het, n'ihu ndi niile ndi bjara n'onu uzo e si abata obodo ahụ. ¹⁹ Emesja, Ebrahim liri Sera nwunye ya n'ime ogba ahụ di n'ala di na Makipela na nso Mamre

(nke di na Hebrōn) n'ala ndi Kenan. ²⁰ Ya mere, ala ahụ na ogba di n'ime ya ka ndi Het resiri Ebrahim ka o buru nke ya, ebe a na-eli ozu.

24

Aizik na Ribeka

¹ Ugbu a, Ebrahim aghoola agadi n'ahu ya ma n'onuogugu afo ya. ONYENWE ANYI agoziela ya n'uzo niile ² O gwara onyeisi ndi ozi n'ulo ya, onye nke na-elekota ihe niile o nwere si ya, "Tinya aka gi n'okpuru apata m.* ³ Achoro m ka i jiri aha ONYENWE ANYI Chineke nke eluigwe na uwa, nura m iyi, na i gaghi achotara nwa m nwoke nwunye site n'etiti ndi Kenan, ndi m bi n'etiti ha. ⁴ Kama na i ga-aga n'ala nke m na umunna m letara nwa m, bu Aizik, nwunye n'etiti umunna m."

⁵ Ohu ahụ juru ya, "O burukwanu na nwaagboghọ ahụ achoghị isoro m loghachi n'ebe a, m ga-akporo nwa gi nwoke laghachi n'obodo i si bja?"

⁶ Ebrahim siri ya, "Lezie anya hu na i kpoghachighi nwa m nwoke n'ebe ahụ. ⁷ ONYENWE ANYI, Chineke nke eluigwe, bu onye kpoputara m site n'ulo nna m nakwa obodo nke aka m, onye ahụ gwara m okwu ma kwem nkwa site n'ihu iyi nye si, 'Aga m enye umu gi ala a.' O ga-ezipu mmuo ozi ya ka o gaa n'ihu gi ka i wee ike inwetara nwa m nwoke nwunye site n'ebe ahụ. ⁸ Ma o buru na nwanyi ahụ achoghị isoro gi loghachi, mgbe ahụ, i ga-abu onye nwere onwe ya puo n'iyi a i nuru. Naani na i gaghi eme ka nwa m nwoke laghachi n'ebe ahụ." ⁹ Ya mere, ohu ahụ tinyere aka ya n'okpuru apata nna ya ukwu Ebrahim, nuro iyi banyere okwu ndi a.

¹⁰ Emesja, ohu a duuru inyinya kamel iri n'ime ndi nna ya ukwu nwere puo. O sitekwara n'aka nna ya ukwu were ihe oma di iche iche maka njem a, gawa Aram Naharaim, rute n'obodo Nahu. ¹¹ O mere ka inyinya kamel ndi ahụ makpuru ala n'akuku olulu mmiri di n'azu obodo ahụ. O bu n'oge anyasi, oge umu nwanyi ji apata iseta mmiri n'ebe ahụ.

¹² Mgbe ahụ, o kpere ekpere si, "ONYENWE ANYI, Chineke nke nna m ukwu Ebrahim, mee ka ihe gaara m nke oma taa. Gosi nna m ukwu Ebrahim obi ebere gi. ¹³ Lee, ana m eguzo n'akuku isi iyi mmiri a, umu nwanyi ndi obodo a na-abia iseta mmiri. ¹⁴ Kwere ka o si otu a diri na nwaagboghọ nke m ga-asi, 'Biko, zie ite gi ka m nuru mmiri.' O buru na onye ahụ asi m, 'Nuro, aga m ekutekwa mmiri nke inyinya kamel gi ga-anu,' ka onye ahụ buru onye i hoputara ohu gi Aizik. N'uzo di otu a ka m ga-esi mata na i gosila nna m ukwu obi ebere."

¹⁵ Tupu o kpechaa ekpere a, lekwa Ribeka ada Betuel, nwa nwoke Milka, onye bu nwunye Nahu, nwanne Ebrahim. O na-apata bukwasị ite n'ubu ya. ¹⁶ O bu nwaagboghọ mara mma nke ukwu, onye na-amatabeghi nwoke, nke nwoke obula na-edinabeghi. O gara n'olulu mmiri kujuo ite ya si n'ebe ahụ na-arigoputa.

¹⁷ Ohu ahụ mere ngwangwa jekwuru ya si ya, "Biko nyetu m mmiri si n'ite mmiri gi."

¹⁸ O mere ngwangwa budata ite ahụ n'aka ya, hulata ya si ya, "Nuro, onyenwe m."

¹⁹ Mgbe o nyechara ya mmiri, o siri, "Aga m ekutekwa mmiri nye inyinya kamel gi ndi a ruo mgbe ha njuru afo." ²⁰ Ngwangwa, o wupuru mmiri di

* **24:2** 24:2 N'usoro ihu iyi a, o putara na ogbugba ndu a maobu nkwa ahụ, ga-adigide n'agburu Ebrahim niile. Jenesis 47:29.

n'ite ya n'ime ihe anụ ụlọ ji anụ mmiri, gbara ọsọ gaa kute mmiri ọzọ na-agbanye n'ime ihe ahụ. O kugidere mmiri tutu ruo mgbe ịnyinya kamel ndị ahụ nujuchara afo. ²¹ Mgbe ihe ndị a na-eme, ohu ahụ gbara nkịtị na-ele ya anya ịchọputa ma ONYENWE ANYI emeela ka ije ya buru ihe gara nke oma.

²² Mgbe ịnyinya kamel ndị ahụ nusiiri mmiri, nwoke ahụ weputara mgbanimi ọlaedo nke otutu ya bu otu beka,† na mgbaaka ọlaedo abuo nke otutu ha bu shekel iri. ²³ O juru ya si, "Nwa onye ka i bu? Ohere o di n'ulo nna gi ebe mu na ịnyinya kamel ndi a ga-anọ n'abalị a?"

²⁴ O zara si ya, "Abu m nwa Betuel, nwa Milka nwunye Nahọ." ²⁵ O sikhara, "Anyi nwere nri anu ulo, nweekwa ebe i ga-edina n'abalị a."

²⁶ Nwoke ahụ hulatarala ala kpoọ isiala nye ONYENWE ANYI. ²⁷ Kwuo si, "Ngozi diri ONYENWE ANYI, bu Chineke nna m ukwu Ebrahim, onye na-esitebeghi n'ebe nna m ukwu no wezuga ebere ya na ikwesi ntukwasị obi ya. Ma banyere mu onwe m, ONYENWE ANYI e duola m n'ije a, kporo m rute n'ulo ndi ikwu nna m ukwu."

²⁸ Nwaagboghọ ahụ gbalara gaa koro ndi ezinaulo nne ya ihe ndi a. ²⁹ Ribeka nwere otu nwanne nwoke aha ya bu Leban. Leban gbara ọsọ gbakwuje nwoke ahụ n'isi iyi mmiri ahụ. ³⁰ Mgbe o huru mgbanimi, na mgbaaka ndi ahụ nwanne ya nwanyi yi n'aka ya, ma nukwa ihe Ribeka kwuru banyere ihe nwoke ahụ gwara ya, o jekwuru nwoke ahụ, hu ya ka ya na ịnyinya kamel ya guzo n'akuku olulu mmiri. ³¹ O siri ya, "Bia, gi onye ONYENWE ANYI goziri. Gini mere i ji guzo n'ebe a. Edozielara m gi ulo ebe i ga-edina na ebe ịnyinya kamel ndi a ga-anọ."

³² Ya mere, nwoke ahụ gara n'ulo, ebe Leban nyere aka butukwaara ya ibu nke ịnyinya kamel ndi ahụ bu. E wetara nri nye ịnyinya kamel ndi ahụ, wetara ya mmiri nke ya na ndi ikom so ya ji saa ukwu ha. ³³ E doziri ya ihe oriri, ma o zara si, "Agaghi m eri ihe obula tutu ruo mgbe m kwuru ihe m ji bia."

Leban siri, "Ngwa, kwuonu."

³⁴ Ya mere, o siri, "Abu m ohu Ebrahim. ³⁵ ONYENWE ANYI agoziela nna m ukwu, mee ya ka o buru ogaranya. O nyela ya igwe aturu, na igwe ehi, na ọlaocha na ọlaedo, na otutu ndi ohu nwoke na nwanyi, na ịnyinya kamel, na ịnyinya ibu. ³⁶ Sera nwunye nna m ukwu mtaara ya otu nwa nwoke mgbe o merela agadi. Ihe niile nna m ukwu nwere ka o nyefere nwa ahụ n'aka. ³⁷ Nna m ukwu mere ka m nura ya iyi si, 'I gaghị esite n'etiti umu ndi inyom Kenan ndi anyi bi n'ala ha lutara nwa m nwoke nwunye. ³⁸ Kama i ga-aga n'ezinaulo nna m, na nke ndi ikwu m chotara nwa m nwoke nwunye.'

³⁹ "Mgbe ahụ, ajuru m nna m ukwu, 'O burukwanu na nwanyi ahụ ekweghi iso m loghachi?'

⁴⁰ "O siri, 'ONYENWE ANYI, onye m na-ejeghari n'ihu ya, ga-eziga mmuo ozi ya ka o soro gi gaa ime ka ije gi nwee isi, ka i nwee ike chotara nwa m nwoke nwanyi site n'etiti ndi ikwu m na ezinaulo nna m. ⁴¹ I ga-abu onye nwere onwe gi site n'iyi i nuru ma o buru na mgbe i gawuru ndi ikwu m, ha juru ikponye gi nwanyi ahụ. I ga-abu onye nwere onwe gi site n'iyi i nuru m.'

⁴² "Mgbe m rutere n'isi iyi mmiri taa, ekwuru m si, 'ONYENWE ANYI Chineke nna m ukwu Ebrahim, o buru na o masi gi, biko mee ka ije a m biara buru nke ga-aga nke oma. ⁴³ Lee, ka m na-eguzo n'akuku isi iyi mmiri a, ka nwaagboghọ ahụ biara ikuru mmiri nke m ga-asi, 'Biko kwere

† 24:22 24:22 Maobu, okara shekel

ka m si n'ite gi n̄ur̄ut̄u ntakiri mmiri," ⁴⁴ ma o buru na o si m, "N̄uo, aga m ekutekwa mmiri nye in̄yinya kamel gi ndi a," ka onye di otu a buru nwan̄yi ah̄u ONYENWE ANYI ch̄otaara Aizik nwa nna m ukwu.'

⁴⁵ "Tupu m kpesia ekpere a n'obi m, lekwa Ribeka ka o bu ite mmiri ya n'ubu ya na-abia. O gbadara n'isi iyi mmiri ah̄u kute mmiri. Asiri m ya, 'Biko nye m mmiri ka m n̄uo.'

⁴⁶ "Ngwangwa, o sitere n'ubu ya budata ite, si m, 'N̄uo, aga m ekutekwa mmiri nke in̄yinya kamel ndi a ga-ah̄u.' Ya mere, anuru m, o nyekwara in̄yinya kamel m ndi ah̄u mmiri ha n̄uru.

⁴⁷ "Mgbe ah̄u, ajuru m ya, 'Nwa onye ka i bu?'

"O siri m, 'Abu m nwa Betuel onye bu nwa Nah̄o nke Milka m̄taara ya.'

"Mgbe ah̄u etinyere m ya mgbanimi ah̄u n'imi ya, tinyekwa olaaka ah̄u n'aka ya abuo. ⁴⁸ Ehulata m ala kpōo isiala nye ONYENWE ANYI. Etoro m ONYENWE ANYI, Chineke nke nna m ukwu Ebrahim, onye duru m n'ez̄i uz̄o inweta nwa nwanne nna m ukwu dika nwunye nwa ya nwoke. ⁴⁹ Ugbu a, o buru na unu ga-egosi nna m ukwu obioma na ikwesi ntukwas̄i obi gwanu m. O burukwanu na o gaghi esi otu a diri, gwanu m ka m mata uz̄o m ga-agbaso."

⁵⁰ Leban na Betuel zara si ya, "Ihe niile si n'aka ONYENWE ANYI. Anyi enweghi ike igwa gi okwu ojuo maobu nke oma. ⁵¹ Lee Ribeka, kporo ya laa, ka o buru nwunye nwa nna gi ukwu, dika ONYENWE ANYI kwuru."

⁵² Mgbe ohu Ebrahim nuru ihe ha kwuru, o dara n'ala kpōo isiala nye ONYENWE ANYI. ⁵³ Mgbe ah̄u kwa, ohu ah̄u weputara ihe icho mma olaedo, na olaocha di iche ihe na uwe nye ha Ribeka. O weputakwara onyine ndi ozo di oke onuahia nye nwanne ya nwoke na nne ya. ⁵⁴ Emesia, mgbe ihe ndi a gasiri, ya na ndi ikom so ya riri, n̄uo, dinaakwa n'abal̄i ah̄u.

Mgbe ha si n'ura teta, o kwuru si, "Zilaga m ka m lakwuru nna m ukwu."

⁵⁵ Ma Leban na nne ya zara si ya, "Ka nwantakiri nwanyi a nonyere anyi ihe dika ubochi iri tupu o soro gi laa."

⁵⁶ Ma o zara ha si, "Unu egbochila anyi. Ebe o bu na ONYENWE ANYI emeela ka ije m buru ihe gara nke oma, zilaga m ka m laghachikwuru nna m ukwu."

⁵⁷ Ha zara si ya, "Ka anyi kpōo nwantakiri nwanyi ah̄u juo ya ihe bu uche ya." ⁵⁸ Ya mere ha kporo Ribeka juo ya si, "I ga-eso nwoke a gaa?"

O zara si, "E, aga m aga."

⁵⁹ Ya mere, ha zipuru nwanne ha nwanyi Ribeka, tinyere nwanyi lekotara ya anya mgbe o di na nwantakiri, na ohu Ebrahim na ndi ikom so ya. ⁶⁰ Ha goziri Ribeka si ya,

"Nwanne anyi nwanyi muo omumu,
muruo puku kwuru puku,

ka mkpuru afo gi nwetara onwe ha,
onu uzo ama ndi iro ha."

⁶¹ Ribeka biliri, ya na ndi inyom na-ejere ya ozi, ha rigoro n'elu in̄yinya kamel ndi ah̄u, soro nwoke ah̄u. Ya mere, ohu ah̄u duuru Ribeka laa.

⁶² N'oge a, Aizik b̄jara n'ebe mbata obodo B̄ja-Lahai-Roi n'ih̄i na o bi na Negev. ⁶³ Aizik putara itughari uche n'oh̄ia n'oge uhuruchi. O lepuru anya hu otutu in̄yinya kamel na-abianu. ⁶⁴ Ribeka n'onwe ya lepukwara anya hu Aizik. O sitere n'elu in̄yinya kamel ridata, ⁶⁵ juo ohu ah̄u si, "Onye bu nwoke a si n'oh̄ia na-abia izute anyi?"

Ohu ah̄u zara si ya, "O bu nna m ukwu" N'ih̄i nke a, Ribeka weere akwa mkpudo ya kpuchie ihu ya.

⁶⁶ Ohu ahụ ọ́ọ́ọ́ Aizik akụ́kọ́ otu ije ya niile si gaa. ⁶⁷ Aizik kpọ́batara Ribeka n'ụ́lọ́ ikwu Sera,‡ nne ya. O luru Ribeka, onye ghorọ́ nwunye ya. Aizik huru ya n'anya, ma nweta nkasiobi n'ih i onwu nne ya.

25

Onwu Ebrahim

¹ Ebrahim luru nwunye ozo, onye aha ya bu Ketura. ² O muru ya Zimran, Jokshan, Medan, Midian, Ishbak na Shua. ³ Jokshan bu nna Sheba na Dedan. Umudi ikom Dedan bu Ashurim, Letushim, na Leumim. ⁴ Umudi ikom Midian bu Efaa, Efe, Hanok, Abida, na Eldaa. Ndi a niile bu umu Ketura.

⁵ Ebrahim nyere Aizik ihe niile o nwere. ⁶ Ebrahim nyere umu ndi ikom ndi iko ya nwanyi mutara onyinye di ich e ich e, zipu ha n'ala di n'ebe owuwa anyanwu, mgbe o ka no ndu, ka ha ghara ino nwa ya nwoke Aizik nso.

⁷ Ebrahim di ndu ruo nari afo na iri afo asaa na ise. ⁸ Ebrahim kubiri ume ndu nwu mgbe o mere nnoo ezigbo agadi, agadi nwoke nke ndu juru afo, e mere ka o lakwuru ndi ya. ⁹ Umudi ya, Aizik na Ishmel, liri ya n'ogba Makipela n'akuku Mamre, n'ala ubi Efron nwa Zoha onye Het, ¹⁰ ala ahụ Ebrahim zuru site n'aka ndi Het. Ebe ahụ ka e liri Ebrahim ya na Sera nwunye ya. ¹¹ Mgbe Ebrahim nwuru, Chineke goziri nwa ya nwoke Aizik onye bi n'oge ahụ na nso nso Bā-Lahai-Rōi.

Umu umu Ishmel

¹² Nke a bu akuko banyere usoro ezinaulo Ishmel nwa Ebrahim onye Hega, nwanyi Ijpt ahụ na-ejere Sera ozi muru ya.

¹³ Ndi a bu aha umu ndi ikom Ishmel n'usoro omumu ha.

Nebaiot bu nwa mbu ya.
Ndi ozo bu Keda, Adbel, Mibsam,
¹⁴ Mishma, Duma, Masa,
¹⁵ Hadad, Tema, Jetua,
Nafish na Kedema.

¹⁶ Ndi a bu umu Ishmel, ndi a bukwa aha ndiji ikwu iri na abuo ha, dika ebe obibi ha si di, na dika omuma ulo ikwu ha si di.

¹⁷ Ishmel biri ndu ruo nari afo na iri afo na asaa. O nwuru, e mere ka o lakwuru ndi ya. ¹⁸ Umudi umu ya bi n'ala di site na Havila ruo Shua nso nso oke ala ndi Ijpt, n'uzo e si aga Asho. Ha na umunna ha ndi ozo ebighi n'udo.

Jekob na Iso

¹⁹ Nke a bu akuko banyere usoro agburu Aizik nwa Ebrahim.

Ebrahim bu nna Aizik. ²⁰ Aizik gbara iri afo ano mgbe o luru Ribeka, nwa Betuel, onye Aram si n'obodo Padan Aram, nwanne Leban, onye Aram.

²¹ Aizik kpere ekpere rifo ONYENWE ANYI ka o nye nwunye ya nwa n'ih i na o bu nwanyi aga. ONYENWE ANYI zara ekpere ya. Nwunye ya, Ribeka

‡ 24:67 24:67 Cheta n'oge a, Sera a nwuolari afo ato gara aga. Jen 17:17; 23:1; 25:20

dijiri ime. ²² Umụ o bu n'afọ bidoro na-alu oḡu n'ime afọ ya. N'ihie nke a, o kwuru si, "Gini mere ihe di otu a ji eme m?" Ya mere, o gara juta ase n'aka ONYENWE ANYI.

²³ ONYENWE ANYI gwara ya si, "Mba abuo di gi n'afọ, uzọ mba abuo di n'ime gi ka a ga-ekewa. Otu uzọ ga-adi ike karịa nke ozo, nke okenye ga-ejere nke nta ozi."

²⁴ Mgbe oge ime ya zuru, umu abuo di n'akpanwa ya. ²⁵ Ahu nwa nke mbu buru uzọ putara na-acha uhie uhie, ahu ya niile dika uwe aji. N'ihie ya, ha kporo aha ya Iso. ²⁶ Emesia, nwanne ya putara, ma aka ya jidere ikiri ukwu Iso. N'ihie ya, a kporo aha ya Jekob. Aizik gbara iri afọ isii mgbe Ribeka muru ha.

²⁷ Ha abuo toro, Iso ghorọ onye oka n'ichu nta, onye na-epioghari n'ohia, ebe Jekob bu nwoke di nwayo, onye na-anọ n'etiti ulo ikwu. ²⁸ Aizik huru Iso n'anya n'ihie na uto anu Iso na-egbute n'ohia na-adi ya nma, ma Ribeka huru Jekob n'anya.

Iso eree onodu okpara ya

²⁹ Otu ubochi, Jekob no na-esi ofe mgbe Iso si n'ohia bata. Aguu na-agukwa ya nke ukwu. ³⁰ Iso rioro Jekob si, "Nyetu m ufodu n'ime nri a na-acha uhie uhie i na-esi ka m rie, n'ihie na aguu na-agu m hie nne." (O bu ihe a mere e ji na-akpo ya Edom. *)

³¹ Ma Jekob zara ya, "Buru uzọ resi m onodu ibu okpara gi."

³² Iso siri, "Gini bu uru onodu ibu okpara bara mgbe m na-anwu n'aguu?"

³³ Jekob siri ya, "Buru uzọ nuro m iyi." Ya mere, o nuru ya iyi, si otu a resi Jekob onodu okpara ya.

³⁴ Mgbe ahu, Jekob nyere Iso achicha na ofe lentil o siri. O riri, nuokwa, bilie oto puo.

Ya mere Iso ledara onodu ibu okpara nna ya anya.

26

Abimelek na Aizik

¹ N'oge a, unwu dara n'ala ahu. Unwu a di iche n'unwu mbu nke dara n'oge Ebrahim di ndu. Aizik jekwuru Abimelek* eze ndi Filistia n'obodo Gera. ² ONYENWE ANYI gosiri Aizik onwe ya, si, "Agakwala Ijpt; biri n'ala ahu m si gi biri n'ime ya. ³ Noro n'ala a nwa oge nta, aga m anonyere gi ma goziekwa gi, n'ihie na gi na umu umu gi ka m ga-enye ala ndi a niile. Aga m emezukwa iyi ahu m nuru nye Ebrahim nna gi. ⁴ Aga m eme ka umu umu gi mubaa, mee ka ha hie nne n'onuogugu dika kpakpando di na mbara eluigwe. Ha ka m ga-enye ala ndi a niile. Aga m esite na mkpuru gi gozie mba niile nke uwa. ⁵ Ihe ndi a niile ka m ga-eme n'ihie na Ebrahim rubere isi ime ihe m gwara ya, na idebe iwu m na ukpuru m, na ido aka na nti m." ⁶ Ya mere, Aizik nogidere n'obodo Gera.

⁷ Mgbe ndi obodo ahu juru ya banyere nwunye ya, o gwara ha si, "O bu nwanne m nwanyi." O turu ujo i si ha, "Nwunye m ka o bu," O chere

* **25:30** 25:30 Edom putara uhie. * **26:1** 26:1 Abimelek, bu aha ndisi na-achị obodo a na-aza. Abimelek nke anyi nuru ihe banyere ya n'akwukwo Jenesis isi 20, a nwolarị. O nwuru ihe dika iri afọ asato gara aga. Onye nke a bu eze ozo.

n'obi ya si, "Ndị ikom obodo a nwere ike gbuo m n'ihị Ribeka. N'ihị na Ribeka n'onwe ya mara mma ile anya."

⁸ Mgbe Aizik noro ebe ahụ ogologo oge, Abimelek eze ndị Filistia, sitere na oghereikuku ya lepụ anya hụ Aizik ka ọ nọ na-egwusa Ribeka nwunye ya egwu. ⁹ Ya mere, Abimelek kpọrọ Aizik si, "Nwunye gị ka ọ bụ n'ezie. Gịnị mere i ji gwa anyị na ọ bụ nwanne gị nwanyi?"

Aizik zara ya, "Ọ bụ n'ihị na m chere na-enwere ike igbu m n'ihị ya."

¹⁰ Abimelek siri, "Gịnị bụ ihe a i mere anyị? Otu nwoke n'etiti anyị gaara akporo nwunye gị dinaa ya. I gaara esi otu a wetara anyị ikpe omuma."

¹¹ Ya mere, Abimelek nyere ndị niile ya iwu, si ha, "Onye oḅula meturu nwoke a maḅu nwunye ya aka, aghaghị ime ka ọ nwuo."

¹² Aizik kurū mkpuru ubi n'ala ahụ. N'otu afọ ahụ kwa, o si n'ala ahụ webata ihe ubi nari okpukpu kari nke ọ kurū, n'ihị na ONYENWE ANYI goziri ya. ¹³ Nwoke a bara uba, ghọọ ogaranya. Akunuba ya gara n'ihu na-amuba, tutu ruo mgbe ọ ghoro nnoo onye ogaranya a ma ama. ¹⁴ O nwere otutu igwe anu ulo, na igwe ehi, na ndi ikom na-ejere ya ozi. N'ihị ihe ndi a, ndi Filistia bidoro inwe anya ukwu megide ya. ¹⁵ Ndị Filistia wujuru aja n'olulu mmiri ndi ahụ niile ndi na-ejere nna ya ozi gwuru n'oge nna ya Ebrahim di ndu.

¹⁶ Abimelek kpọrọ Aizik si ya, "Si n'ala a kwapu gaa n'ebe ozo, n'ihị na iba uba gi na idi ike gi adila ukwu kari nke anyi."

¹⁷ Ya mere Aizik si n'ebe ahụ kwapu, gaa maa ulo ikwu ya na Ndagwurugwu Gera, biri n'ebe ahụ. ¹⁸ O gwugharikwara olulu mmiri ndi ahụ e gwuru n'oge nna ya Ebrahim, nke ndi Filistia kpojuru aja mgbe Ebrahim nwuru, kpo olulu mmiri ndi a otu aha ahụ nna ya kporo ha na mbu.

¹⁹ Ozo, ndi na-ejere Aizik ozi gwuru olulu mmiri oheru na ndagwurugwu Gera ahụ, gwute mmiri nke si n'ala na-asoputa. ²⁰ Ma ndi ozuzu anu ulo obodo Gera sesiri ndi ozuzu anu ulo Aizik okwu. Ha kwuru si, "Mmiri a bu nke anyi!" Nke a mere Aizik ji kpo olulu mmiri ahụ Esek, n'ihị ise okwu nke ha sesiri ya. ²¹ Ha gwuru olulu mmiri ozo, ma ndi ahụ bjakwara ozo bido izo ya. N'ihị ya Aizik kpọrọ olulu mmiri ahụ Sitna. ²² O si n'ebe ahụ puo gaa n'ebe ozo gwuo olulu mmiri ozo. Ma o nweghi ndi bjara zo ya. N'ihị ya ọ kpọrọ olulu mmiri ahụ Rehobot. O kwuru si, "Ugbu a, ONYENWE ANYI enyela anyi ebe sara mbara, ebe ihe ga-anọ gaara anyi nke oma."

²³ O sitere n'ebe ahụ kwapu gaa Bjasheba. ²⁴ N'abali ahụ, ONYENWE ANYI mere ka ọ hụ ya anya, si ya, "Abu m Chineke nna gi Ebrahim. Atula egwu, n'ihị na anonyere m gi, aga m agozi gi, mubaa onuogugu umu umu gi n'ihị ohu m Ebrahim."

²⁵ Ya mere, o wuru ebe ichu aja n'ebe ahụ kpokuo aha ONYENWE ANYI. O makwara ulo ikwu ya n'ebe ahụ. Ndi na-ejere ya ozi gwukwara olulu mmiri.

Ogbugba ndu Aizik na Abimelek

²⁶ Abimelek na Ahuzat, onye ndumodu ya, na Fikol onyeisi ndi agha ya sitere Gera jekwuru Aizik. ²⁷ Aizik juru ha si, "Gini mere unu ji bjakwute m, ebe ọ bụ na unu kporo m asi, chupukwa m site n'etiti unu?"

²⁸ Ha si, "Anyi huru nke oma na ONYENWE ANYI nonyeere gi, ya mere anyi ji si, 'O kwesiri ka inu iyi di n'etiti anyi na gi,' ka anyi na gi gbaakwa ndu ²⁹ na i gaghị eme anyi ihe ojoo dika anyi na-esighi mee gi ihe ojoo. I lezie anya nke oma, i ga-ahụ na anyi meere gi ihe oma mgbe anyi hapuru

gị ka i laa n'udo. Ugbu a, anyị maara na i bụ onye ONYENWE ANYỊ gòziri agozi."

³⁰ Aizik meere ha mmemme nri dị ukwu; ha riri, ñụọkwa. ³¹ N'isi ututu echi ya, ndị ikom ahụ niile ñuritaara onwe ha iyi igba ndu. Aizik zilagara ha, ha hapuru ya laa n'udo.

³² N'otu ubochi ahụ kwa, ndi ohu Aizik biakwutere ya gwa ya banyere olulu mmiri ha na-egwu, si ya, "Anyi achotala mmiri n'olulu ahụ anyi na-egwu." ³³ O kporo ya Shiba. O bukwa nke a mere e ji akpo obodo ahụ Bíasheba† ruo taa.

Ndi inyom Iso luru

³⁴ Mgbe Iso gbara iri afo ano, o luru Judit nwa Beiri, onye Het. O lukwara Basemat nwa Elon, onye Het. ³⁵ Ha ghorọ Aizik na Ribeka ihe onodu obi ilu.

27

¹ Mgbe Aizik ghorọ agadi, n'oge anya ya na-adighi ahuzi uzọ nke oma, o kporo Iso okpara ya, si ya, "Nwa m nwoke."

O zara si, "Lee m n'ebe a."

² Aizik gwara ya si, "Ugbu a, emeela m agadi, amakwaghi m ubochi onwu m. ³ Ya mere, were ihe ichu nta gi, uta gi na akụ gi, gaa n'ohia, gbute m anu. ⁴ Siere m nri utọ otu ahụ o si amasi m, butere m ya ka m rie, ka mụ onwe m gozie gi tupu m nwuo."

⁵ Ma Ribeka no na-ege nti mgbe Aizik na-agwa nwa ya Iso okwu. Nke mere na mgbe Iso gwara n'ohia ichu nta, ⁶ Ribeka gwara Jakob nwa ya okwu si ya, "Lee, anuru m ka nna gi na-agwa nwanne gi Iso okwu si ya, ⁷ 'Gaa n'ohia gbute anu, siere m nri utọ, ka m nodu n'ihu ONYENWE ANYI nye gi ngozi ikpezazu tupu m nwuo.' ⁸ Ugbu a, nwa m nwoke, gee nti nke oma, mee ihe niile m gwara gi. ⁹ Gaa ugbu a n'igwe anu ulo wetara m umu nwa ewu abuo di mma ka m jiri ha siere nna gi nri di utọ, udi ahụ na-amasi ya. ¹⁰ I ga-eburu ya bujere nna gi ka o rie, ka ya onwe ya gozie gi tupu o nwuo."

¹¹ Ma Jakob gwara Ribeka nne ya okwu si ya, "Nwanne m nwoke Iso bu onye gbara aji. Ahu nke m na-akwo murumuru. ¹² Gini ga-eme ma nna m metu m aka n'ahu? N'ihu ya, aga m abu onye na-agho ya aghughu, aga m esi otu a wetara onwe m ibu onu kama ngozi."

¹³ Nne ya gwara ya si, "Nwa m nwoke ka obubu onu gi dakwasị m. Naani mee ihe m kwuru. Gaa wetara m ha."

¹⁴ Ya mere, o gara weta ha nye nne ya. O ji ha sie nri di utọ, udi nke na-amasi nna ya. ¹⁵ Emesja, Ribeka chiputara uwe Iso okpara ya, ndi di mma, ndi o debere n'ulo ya, nye ya nwa ya nta bu Jakob. ¹⁶ O jikwa akpukpo anu umu ewu nwere aji aji kee Jakob n'aka na n'akuku olu ya na-akwo murumuru.* ¹⁷ O bunyere nwa ya nwoke Jakob nri ahụ na-atọ utọ, na achicha o mere.

¹⁸ O jekwuuru nna ya si ya, "Nna m."

O zara si, "Ahaa, nwa m, onye ka i bu?"

¹⁹ Jakob zara nna ya si ya, "Abu m Iso, okpara gi. Emeela m ihe i si m mee. Biko bilie ka i rie anu m gbute n'ohia, ka gi onwe gi gozie m."

²⁰ Ma Aizik juru nwa ya nwoke si, "Olee otu i si chota ya ngwangwa, nwa m?"

† 26:33 26:33 Nke a putara Olulu mmiri inu iyi * 27:16 27:16 Ya bu ebe aji n'adighi

Jekob zara ya si, "O bu ONYENWE ANYI Chineke gi mere ka ihe gaara m nke oma."

²¹ Mgbe ahụ Aizik gwara Jekob si, "Bia nso ka m metu gi aka nwa m nwoke, ka m mata ma i bu Iso n'eziokwu."

²² Jekob jere nna ya Aizik nso, onye meturu ya aka kwuo si, "Olu bu olu Jekob ma aka gi bu aka Iso." ²³ O choputaghi na o bu Jekob, n'ihu na aka ya di aji aji dika nke Iso. Ya mere, o goziri ya. ²⁴ Ma o jukwara ya ajuju ozo si ya, "I bu nwa m nwoke Iso n'eziokwu?"

Jekob zara si ya, "E, abụ m ya."

²⁵ Mgbe ahụ, Aizik zara si ya, "Butere m ufodu n'ime anu ahụ i gbutere ka m rie, nye gi ngozi m."

Jekob butere ya bunye ya. O riri ya. ²⁶ Mgbe ahụ, nna ya Aizik si ya, "Bia n'ebe a nwa m nwoke, sutu m onu."

²⁷ Ya mere, o jekwuuru ya sutu ya onu. Mgbe Aizik nuru isisi uwe ya, o goziri ya, si,

"N'ezie, isisi nwa m nwoke

dika isisi ala ubi

nke ONYENWE ANYI goziri.

²⁸ Ka Chineke nye gi site n'igirigi nke eluigwe, na mmanu nke ala,

uba nke mkpuru ubi na mmanya oheru

²⁹ Ka otutu mba jeere gi ozi,

ka ndi mma du kpoo isiala nye gi.

Buru onye ochichi n'ebe umunna gi no,

ka umu nne gi muru kpoo isiala nye gi.

Ka ndi niile na-abu gi onu buru ndi a buru onu,

ka ndi na-agosi gi buru ndi a goziri agozi."

Iso arigo ka a gozie ya

³⁰ Mgbe Aizik gozichara Jekob, ka Jekob si n'ihu ya na-apu, lee Iso ka o si ichu nta na-alobata. ³¹ Ya onwe ya sikwara nri na-atu utu butere nna ya. Mgbe ahụ, o gwara ya si, "Ka nna m, bilie, rie anu nwa ya si n'ohia gbute, ka gi onwe gi nye m ngozi gi."

³² Aizik zara si ya, "I bu onye?"

O zara si, "Abu m nwa gi nwoke Iso, okpara gi Iso."

³³ Oke ahụ oma jijiji mara Aizik, o si, "Onye kwanu bu onye ahụ gara gbute anu butere m ya? Eriri m ya tupu i bata. Agoziri m ya. N'ezie, onye a goziri agozi ka o ga-abu."

³⁴ Mgbe Iso nuru okwu ndi a si n'onu nna ya, o jiri oke olu kwaa akwa nke obi ilu gwa nna ya si ya, "Gozie m, mu onwe m, nna m."

³⁵ Ma o zara si ya, "Nwanne gi ejirila uzọ aghugho bia nara ngozi gi."

³⁶ Iso kwuru si, "E meziri kpoo ya Jekob,† onye aghugho. Lee, o ghogbuola m ugboro abuo. Nke mbu, o naara m onodu ibu okpara m, ugbu a o narakwala m ngozi m." O juru ajuju si, "O bu na i nweghi ngozi o bua foduru nke i ga-agosi m?"

³⁷ Aizik zara si ya, "Emeela m ya ka o buru onyeisi n'ebe i no, mee umunna ya niile ndi na-ejere ya ozi. Enyela m ya mkpuru ubi niile na mmanya oheru. Gini ozo ka m nwere ike imere gi, nwa m nwoke?"

³⁸ Iso juru nna ya si, "Nna m, o bu naani otu ngozi ka i nwere? Goziekwa m nna m!" Iso kwara akwa n'oke olu.

³⁹ Nna ya Aizik zara si ya,

† 27:36 27:36 Jekob putara onye aghugho maobu onye na-ewere onodu onye ozo n'ike.

“Ebe obibi[‡] gi ga-adipụ adipụ,
 site n’ebe akunuba nke ala dị,
 site n’ebe igirigi nke eluigwe dị.
 40 Nriju afo gi ga-abụ site na mma agha,
 i ga-ejekwara nwanne gi ozi.
 Ma mgbe i mesiri nwere onwe gi,
 i ga-atopu agbụ ya,
 site n’olu gi.”

Jekob agbakwuru Leban

41 Iso buru iro n’obi megide Jekob n’ihi ngozi ahụ nna ya nyere ya. O kwuru n’ime onwe ya si, “Oge a ga-eru ụjụ n’ihi nna m na-abia nso, n’oge ahụ aga m egbu nwanne m Jekob.”

42 Mgbe a gwara Ribeka ihe nwa ya nwoke nke okenye bụ Iso kwuru, o ziri kpọọ nwa ya nwoke nke nta bụ Jekob si ya, “Lee, Iso nwanne gi na-akasi onwe ya obi site n’echiche o na-eche igbu gi. 43 N’ihi nke a, nwa m nwoke, mee ihe m gwara gi, gbapụ ọsọ ngwangwa, gbakwuru nwanne m Leban na Haran, 44 Nọdu n’ebe ahụ ruo mgbe iwe nwanne gi ga-adajụ.

45 Mgbe nwanne gi kwusiri iwe iwe megide gi, mgbe o chefuru ihe i mere ya, aga m ezitere gi ozi ka i lota. N’ihi ginị ka m ga-eji gbara aka unu abụọ n’otu ụbọchị.”

46 Mgbe ahụ Ribeka gara gwa Aizik si, “Ike idi ndu agwula m n’ihi ndi inyom Het ndi a. O buru na Jekob esite n’etiti ndi inyom ala a, site n’etiti ndi inyom Het ndi a luo nwunye, mara na onwu ga-akara m idi ndu mma.”

28

1 Aizik kpọọ Jekob gozie ya, nye ya iwu si ya, “Alula nwunye site n’ala Kenan. 2 Kama bilie gaa Padan Aram n’ulo nna nne gi, Betuel, luru nwunye site n’umu ndi inyom Leban. 3 Ka Chineke Onye puru ime ihe niile, gozie gi, mee ka i mja mkpuru, mubaa, ghoọ otutu mba. 4 Ka Chineke nye gi na umu umu gi ngozi ahụ o kwere nkwa inye Ebrahim. Ka i nweta ala a, nke i bi n’ime ya ugbu a dika obia, bu ala ahụ Chineke kwere Ebrahim na nkwa inye ya.” 5 Mgbe ahụ Aizik zipuru Jekob n’ije ya, o gara Padan Aram, n’ulo Leban nwa Betuel onye Aram, nwanne Ribeka onye bu nne Jekob na Iso.

6 Iso huru ka Aizik siri gozie Jekob, ziga ya Padan Aram ka o gaa luo nwunye n’ebe ahụ, nyekwa ya iwu mgbe o na-agozi ya si, “Alula nwanyni na Kenan.” 7 Jekob rubekwara nna ya na nne ya isi gawa Padan Aram. 8 O dokwara Iso anya na ndi inyom Kenan di njo n’anya nna ya Aizik. 9 N’ihi ya, Iso gakwuru Ishmel luru Mahalat, ada Ishmel, nwa Ebrahim, onye bu nwanyni Nebaiot, tinyekwara ndi nwunye o luru na mbu.

Nro Jekob roro na Betel

10 Jekob hapuru Biasheba gawa Haran. 11 Mgbe chi na-eji, o kwusiri ebe o ga-anọ zuo ike abali. Mgbe o choro idina ala, o weere otu n’ime nkume ndi di n’ebe ahụ hinye n’isi ya, dinara ala irahu ura. 12 N’abali ahụ, o roro nro, hụ mbube e ji arị elu. E mere ka o guzo site n’uwa ruo n’eluigwe. O hukwara ndi mmuo ozi Chineke ka ha si na ya na-arigo na-aridakwa. 13 N’elu ya, o huru ONYENWE ANYI ka o guzo, nukwa ka o na-agwa ya okwu si, “Mu onwe m bu ONYENWE ANYI, Chineke nna gi Ebrahim, na Chineke

‡ 27:39 27:39 Ala Edom ebe ndi agburu Iso biri, bu ala akoro, ala nkume nkume, nke na-adighi emeputa nri nke oma di ka ala Kenan. Jen 36:8; 2Ez 8:20

Ajzik. Aga m enye gi na umu umu gi ala ahụ nke i dina n'elu ya. ¹⁴ Umu gi ga-adị ukwu, di ka aja di n'ala. Ha ga-ejuputa ala a, site n'owuwa anyanwu ruo n'odida anyanwu, sitekwa n'ugwu ruo na ndida. A ga-esitekwa na gi na mkpuru gi, gozie mba niile nke uwa a. ¹⁵ Anonyeere m gi. Aga m echebe gi ebe obula i na-aga. Aga m akpoghachite gi n'ala a. Agaghị m ahapu gi tutu ruo mgbe m mezuoro gi ihe niile m kwere gi na nkwa."

¹⁶ Jekob tetara n'ura si, "N'ezie ONYENWE ANYI no n'ebe a. Ma amaghi m ya." ¹⁷ O turu egwu si, "Lee ka ebe a si di oke egwu, o nweghi ihe ebe a bu karja ulo Chineke, n'ezie o bu onu uzọ ama eluigwe."

¹⁸ N'isi ututu echi ya, Jekob weere nkume ahụ o hinyere n'isi ya guzo ya dika ogidi, wusa mmanu n'elu ya. ¹⁹ O kporo ebe ahụ Betel, o bu ezie na Luz bu aha obodo ahụ na mbu.

²⁰ Mgbe ahụ, Jekob kwere nkwa si, "O buru na Chineke ga-anonyere m, chebe m n'ije m na-eje, o buru na o ga-enye m ihe oriri m ga-eri na uwe m ga-eyi, ²¹ m loghachi n'ulo nna m n'udo, mgbe ahụ, ONYENWE ANYI ga-abu Chineke m. ²² Nkume a m doziri elu dika ogidi ga-abu ulo Chineke. Aga m eke ihe niile i nyere m uzọ iri, nyeghachi gi otu uzọ."

29

Jekob erute n'ulo Leban

¹ Jekob gara n'ihu n'ije ya rute n'ala di n'owuwa anyanwu. ² N'Ebe Nso a, o huru otu olulu mmiri, hukwa uzọ igwe aturu ato ndi no n'akuku olulu mmiri n'ihu na ndi na-elekota ha na-enye ha mmiri site n'olulu mmiri ahụ. Nkume e ji mechie onu olulu mmiri ahụ buru ibu. ³ N'ihu na mgbe igwe aturu niile biakotara n'olulu mmiri ahụ, ndi ozuzu aturu na-emeghepu nkume ahụ nye ha mmiri. Emesja, ha na-ejikwa nkume ahụ mechie onu olulu mmiri ahụ.

⁴ Jekob jekwuru ndi na-elekota aturu ahụ juo ha si, "Umunna m, ebee ka unu si?"

Ha zara si ya, "Anyi si Haran."

⁵ O juru ha si, "Unu maara Leban, nwa Nahọ?"

Ha zara si, "Anyi ma ya."

⁶ Ozọ Jekob juru ha si, "Ahụ o dikwa ya mma?"

Ha zara si ya, "E, ahụ di ya. Lee nwa ya nwanyi Rachel ka o chi aturu ya na-abia."

⁷ Jekob kwuru si, "Lee, anyanwu ka na-acha. O rubeghi oge e ji achibata igwe umu anu ulo. Nyenu ha mmiri ka ha nuo, ka ha laghachi gaa taa ahijia."

⁸ Ha zara si ya, "Anyi agaghi enye ha mmiri tutu ruo mgbe igwe aturu niile biakotara, mgbe e wepuru nkume e ji mechie onu olulu mmiri, mgbe ahụ ka anyi ga-enye ha mmiri."

⁹ Mgbe Jekob na ndi ozuzu aturu ndi a kpu okwu n'onu, Rachel chiri aturu nna ya biakwute ha, n'ihu na onye ozuzu aturu nwanyi ka o bu.

¹⁰ Mgbe Jekob huru Rachel nwa Leban nwanne nne ya, hukwa igwe aturu Leban, o meghepu nkume ahụ e ji mechie onu olulu mmiri ahụ nye igwe aturu Leban, nwanne nne ya mmiri ka ha nuo. ¹¹ Emesja, Jekob suturu Rachel onu, kwa akwa n'oke olu. ¹² Jekob kowaara Rachel na o bu onye ikwu nna ya, burukwa nwa Ribeka. N'ihu ya Rachel ji oso gbalaa n'ulo ha koro nna ya.

¹³ Mgbe Leban nuru maka Jekob nwa nwanne ya nwanyi, o mere ngwangwa puo izute ya. O makuru ya, sutu ya onu, koro ya laa n'ulo.

N'ebe ahụ, Jekob kọrọ ya ihe ndị a niile. ¹⁴ Leban siri ya, "N'ezie, ị bụ okpukpu m na anụ ahụ m."

Ije ozi Jekob n'ihu Rechel na Lija

O nonyeere ya otu onwa. ¹⁵ Leban siri Jekob, "O bụ n'ihu na ị bụ onye ikwu m ka ị na-agbara m odibo n'efu? Gwa m ego ole m ga-akwu gi n'ihu oru ị na-aruru m?"

¹⁶ Leban muru umu ndi inyom abuo. Aha nke okenye bu Lija. Aha nke nta bu Rechel. ¹⁷ Ima mma Lija di ya n'anya, ma Rechel mara mma n'ahu, maakwa mma ile anya. ¹⁸ O bu Rechel ka Jekob huru n'anya. N'ihu ya Jekob gwara Leban si, "Aga m aruru gi oru* afọ asaa ma o buru na ị ga-ekwe ka m luo Rechel."

¹⁹ Leban zara Jekob si ya, "O di mma na ị luru Rechel karja na onye ozo ga-alu ya. Soro m nodu n'ebe a." ²⁰ Ya mere Jekob gbara odibo afọ asaa maka Rechel. Ma afọ asaa ndi a dika abali ole na ole n'anya Jekob n'ihu ihunanya o nwere n'ebe Rechel no.

²¹ Jekob gwara Leban, okwu si ya, "Kponye m nwunye m n'ihu n'ubochi m ezuola. Achoro m ibakwuru ya."

²² Leban kpokotara ndi niile bi n'ebe ahụ mere ha n'oke oriri. ²³ N'anyasi ubochi ahụ, Leban kporo nwa ya nwanyi bu Lija kporara Jekob, o bakwuru ya. ²⁴ Leban nyekwara Lija odibo ya, Zilpa, ka o buru odibo nwanyi ya.

²⁵ Mgbe chi boro, Jekob huru na o bu Lija ka Leban kponyere ya. Jekob siri Leban, "Gini bu ihe a i mere m? O bughị n'ihu Rechel ka m ji gbaara gi odibo? Gini mere i ji ghogbuo m?"

²⁶ Leban zara si ya, "O bughị omenaala anyi ibu uzọ kee nwantakiri nwanyi nke nta di tupu nke ada. ²⁷ Otu o di, chere ka mmemme izu uka nke onye nke a gafee. Mgbe ahụ, aga m akponyekwa gi onye nke ozo a maka odibo ị ga-agbara m afọ asaa ozo."

²⁸ Jekob mere ka o si kwuo. O debezuru mmemme otu izu uka onye nke a, Leban kponyere ya nwa ya Rechel ka o buru nwunye ya. ²⁹ Leban nyere nwa ya nwanyi, Rechel, odibo ya nwanyi bu Bilha, ka o buru odibo ya. ³⁰ Jekob bakwukwara Rechel. O huru Rechel n'anya nke ukwu karja Lija. O gbakwaara Leban odibo afọ asaa ozo.

Umu Jekob

³¹ Mgbe ONYENWE ANYI huru na Lija bu nwanyi a kporo asi, o meghere akpanwa ya, ma Rechel bu nwanyi aga. ³² Lija turu ime muo nwa nwoke, kpo ya Ruben. N'ihu na o kwuru si, "O bu n'ihu na ONYENWE ANYI ahula nsogbu m, ugbu a di m ga-ahu m n'anya."

³³ O turu ime ozo mukwa nwa nwoke. O kwuru si, "ONYENWE ANYI anula na m bu nwanyi a kporo asi, o bu ya mere o ji nye m nwa nwoke ozo." Ya mere o kporo aha ya Simion.

³⁴ Lija turu ime ozo, mgbe o muru nwa nwoke, o kwuru si, "N'ezie, ugbu a ka di m ga-arapara m n'ahu, n'ihu na amurala m ya umu ndi ikom ato." Ya mere o kporo aha ya Livayi.

* **29:18** 29:18 Onye obula choro ilu nwanyi na-akwu nna nwaagboghọ ahụ ego akụ, n'isi ya. Jen 34:12 Ma o buru na o nweghi ego ikwu ego akụ, o ga-aruru nna nwanyi ahụ oru ruzuo ego ole, maobu afọ ole ruru ihe o kwesiri ikwu dika ego akụ, n'isi onye ahụ. † **29:23** 29:23 Umu nwanyi a luru alu na-eji akwa mkpudo kpuchie ihu ha. Jen 24:65

³⁵ O tũurũ ime ọzọ mụọ nwa nwoke. O kwuru si, “Ugbu a aga m eto ONYENWE ANYI.” Ya mere, ọ kpọrọ aha ya Juda. Lịa mụsiri nwa a kwusi imu umu.

30

¹ Rechel huru na ya amughị nwa ọbula nye Jekob, o kworo ekworo megide nwanne ya nwanyi. Ya mere, ọ siri Jekob, “Nye m umu. O buru na i meghi otu a, aga m anwu.”

² Jekob were iwe megide Rechel, si ya, “Abu m Chineke onye gbochiri gi mkpuru nke afo?”

³ *Mgbe ahụ Rechel gwara Jekob si ya, “Lee odibo m nwanyi Bilha, bakwuru ya ka ọ mụọ nwa n'ikpere m abuo, ka mụ onwe m site na ya burukwa onye mutara umu.”

⁴ Rechel nyere Jekob Bilha, odibo nwanyi ya, Jekob bakwuuru ya. ⁵ Bilha tuuru ime mura Jekob nwa nwoke. ⁶ Nke a mere ka Rechel kwuo si, “Chineke ekpeputala m. O nula aririọ m nye m nwa nwoke.” N'ih i nke a, Rechel gurũ nwa ahũ Dan.

⁷ Bilha, odibo nwanyi Rechel, tuuru ime ọzọ mutara Jekob nwa nwoke nke abuo. ⁸ Rechel kwuru si, “Mgba di ukwu ka mụ na nwanne m nwanyi gbara, m merie.” O kpoọ ya Naftali.

⁹ Lịa huru na ya akwusila imu nwa, ọ kpọrọ Zilpa, odibo ya nwanyi kponye Jekob ka ọ buru nwunye ya. ¹⁰ Zilpa, odibo nwanyi Lịa, mutara Jekob nwa nwoke. ¹¹ Mgbe nke a mere, Lịa kwuru si, “Nke a bu ihuoma.” O kpọrọ nwa ahũ Gad.

¹² Zilpa, odibo nwanyi Lịa mutara Jekob nwa nwoke nke abuo. ¹³ Mgbe ahũ Lịa kwuru si, “Onu ejula m obi, n'ih i na umu nwanyi ibe m ga-akpo m onye ihe na-agara nke oma.” Lịa kpọrọ nwantakiri nwoke ahũ Asha.

¹⁴ Otu ubochi, n'oge a na-agho oka wiiti, Ruben nwa Lịa, gara n'ohia hu ahijia a na-akpo mandreki.† O kutara nne ya ufođu n'ime ahijia a. Mgbe Rechel huru ahijia a, ọ rioro Lịa si ya, “Biko nyetu m ufođu n'ime mandreki ndi a nwa gi nwoke kutara.”

¹⁵ Ma Lịa zara si ya, “O zubeere gi na i napuru m di m? I chokwara inapu m mandreki ndi a nwa m nwoke wetaara m?”

Rechel zara Lịa si, “O di mma, ka gi na ya dinara n'abalị a ka ọ buru ihe mgbanwo maka mandreki nwa gi nwoke.”

¹⁶ Ya mere, mgbe Jekob si n'ohia na-alobata n'uhuruchi ubochi ahũ, Lịa puru izute ya, si ya, “I ga-abakwute m n'ih i na m ejirila m ahijia mandreki nwa m nwoke m zuta gi.” Ha dinara n'abalị ahũ.

¹⁷ Chineke nuru olu Lịa, ọ tuuru ime mutara Jekob nwa nwoke nke ise.

¹⁸ Lịa siri, “Chineke akwuola m ugwo maka odibo m nwanyi m nyere di m.” Ya mere ọ kpọrọ aha ya Isaka.

¹⁹ Lịa tukwara ime ọzọ mutara Jekob nwa nwoke nke isii. ²⁰ Ugbu a Lịa kwuru si, “Chineke enyela m ezi onyinye di oke onu. Ugbu a, di m ga-eji nkwanye ugwu leta m n'ih i na amurala m ya umu ndi ikom isii.” O kpọrọ aha ya Zebulon.

²¹ Emesia, Lịa muru nwa nwanyi, kpoọ ya Daina.

* **30:3** 30:3 Anyi huru na omenaala a bu nke sitere n'ala ndi si n'akuku owuwa anyanwu, n'ulo Ebrahim. Jen 16:2 Ugbu a, Jekob na-eme otu ihe ahũ. † **30:14** 30:14 Mandreki, bu ahijia nke umu mmadu na-asị, na o nwere ogwu na-eweta mkpali ochicho mmekorita n'ahũ mmadu, na-emekwa ka nwanyi obula tara ya turu ime. Abk 7:13

²² Chineke chetara Rechel. O nuru olu ya, meghee akpanwa ya. ²³ N'ihu ya, Rechel turu ime muta nwa nwoke. O siri, "Chineke ewepula nkocha diiri m." ²⁴ Rechel kporo aha ya Josef, di ka o siri, "Ka ONYENWE ANYI nyekwa m nwa nwoke ozo."

Nkwekorita Jakob na Leban

²⁵ Mgbe Rechel musiri Josef, Jakob jekwuru Leban si ya, "Zilaga m ka m laghachi n'ebe m na ala nke m. ²⁶ Kponye m ndi nwunye m, ndi m ji n'ihu ha gbara gi odibo, ha na umu m, ka m lakwaa. I maara otu m siri gbaara gi odibo. Kponye m ha ka m duru ha laghachi ebe m si bja."

²⁷ Leban siri Jakob, "O buru na m achotala amara n'ihu gi biko nodu, n'ihu na esi m n'igba afa choputa na ONYENWE ANYI agoziela m n'ihu gi."

²⁸ Leban siri, "Kwuo ego ole i choro ka m kwuo gi, aga m akwu ya."

²⁹ Jakob zara si Leban, "Gi onwe gi maara otu m si gbara gi odibo na ihe mere igwe anu ulo gi ndi m lekotara. ³⁰ N'ihu na ole na ole ka i nwere mgbe m bja, ma ugbu a, ha abaala uba nke ukwu. ONYENWE ANYI esitela n'ukwu m gozie gi. Ugbu a, kedu mgbe m ga-arukwanu oru nke mu onwe m maka ezinaulo m?"

³¹ Leban juru Jakob si, "Kedu ihe m ga-enye gi?"

Jakob gwara ya si, "Enyela m ihe obula, kama o nwere otu ihe m choro ka i mee. O buru na i mee ya, aga m alaghachi ilekota igwe anu ulo gi.

³² Kwere ka m jegharja n'etiti igwe anu ulo gi, ka m hoputa site n'etiti igwe aturu gi ndi niile turu agwa agwa, na umu aturu niile di oji, na ewu niile turu agwa agwa. Aturu na ewu ndi a niile m ga-ahoputa ga-abu ugwo oru m. ³³ Ezi omume m ga-azara n'odinihu, mgbe obula i bja nyochaa ugwo oru i kwuru m. Ewu obula na-atughu agwa agwa, maobu aturu obula na-eghi oji i choputara n'etiti igwe ewu na aturu nke m ka a ga-agu di ka ihe e zuru n'ohi."

³⁴ Leban zara si ya, "O di mma. Ya diri dika i kwuru." ³⁵ N'otu ubochi ahụ, o hoputachara mkpi niile turu agwa maobu ntupo na nne ewu niile ndi nwere turu agwa maobu ntupo na nke obula nwere aji ocha n'ahu ya. O hoputakwara aturu ojii niile, nyefee ha n'aka umu ya ka ha lekotaa ha.

³⁶ Leban jere ije abali ato nke kewapuru ha site n'ebe Jakob no. Ma Jakob nogidere na-ekota igwe anu ulo Leban ndi ozo.

³⁷ Mgbe ahụ Jakob gara gbute ngalaba osisi popla, na osisi alumond, na osisi plenu, kpechapu ahụ agbugbo osisi ndi a, si otu a mee ka ime ime ngalaba osisi ndi a di ocha puta ihè. ³⁸ O togboro osisi ndi a o kpechaputara n'ebe ewu na aturu ndi a na-anu mmiri, ka ha cherita ihu ebe igwe anu ulo ndi a no mgbe obula ha na-anu mmiri. Nke a mere mgbe igwe anu ulo ndi a na-enwe ekpomoku nke igba ibe ha, n'oge ha bja inu mmiri, ³⁹ o bu n'ihu ngalaba osisi ndi a ka ha na-anu na-agba onwe ha. Mgbe anu ulo ndi a muru umu, ahụ umu ha na-atu agwa agwa maobu nwe ntupo. ⁴⁰ Jakob na-edo umu igwe ewu na aturu ndi a n'otu akuku, ma o na-eme ka anu ulo ndi ozo chee ihu ha n'anụ ulo Leban ndi turu agwa agwa, maobu na-aji oji. N'uzo di otu a, o kewaputaara onwe ya anu ulo nke ya. O tinyekotaghi ha n'anụ ulo Leban. ⁴¹ Mgbe obula nne anu ulo ndi ahụ siri ike no n'onodu ituru ime, Jakob na-edobe ngalaba osisi ndi ahụ n'akuku ebe ha na-anu mmiri n'ihu ha, ka ha noro n'ebe ahụ gbaa onwe ha. ⁴² Ma o buru na anu ulo ndi ahụ adighi ike, Jakob anaghi edebe osisi ndi a n'ihu ha. Ya mere, igwe ewu na aturu ndi na-esighi ike gaara Leban. Ma ndi siri ike gaara Jakob. ⁴³ Site n'uzo di otu a, Jakob ghoro onye nwere akụ hie nne. O nwekwara otutu igwe anu ulo na otutu ndi na-ejere

ya ozi nwoke na nwanyi, na otutu inyinya kamel, na otutu inyinya ibu ndi ozọ.

31

Jekob ahapụ Padan Aram

¹ Jekob nuru na umu ndi ikom Leban na-asi, "Jekob ewerechaala ihe niile nna anyi nwere. O sitere n'ihe nna anyi nwere kpata akunuba ya niile." ² Jekob hukwara na omume Leban n'ebe o no adighikwa otu o di na mbu.

³ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI siri Jekob, "Laghachi n'ala nna gi ha, lakwuru umunna gi, aga m anonyere gi."

⁴ Ya mere, Jekob ziri Rachel na Lia ozi ka ha biakwute ya n'ohia ebe o no na-elekota igwe anu ulo ya. ⁵ O siri ha, "Ahula m na omume nna unu n'ebe m no adighikwa otu o di na mbu. Ma Chineke nna m ha nonyeere m. ⁶ Unu maara na eji m ike m niile ruora nna unu oru. ⁷ Ma nna unu ghogburu m, gbanwee ugwo oru m ugoro iri. Otu o di, Chineke ekweghi ka nna unu meruo m ahụ. ⁸ O buru na o si, 'Ndi turu agwa agwa ga-abu ugwo oru gi,' mgbe ahụ, igwe anu ulo niile na-amu umu na-enwe ntupo ocha n'ahu ha. ⁹ Chineke napuru nna unu anu ulo ya ma nye m ha.

¹⁰ "N'oge umu anu ulo ji atụ ime, eweliri m anya hu na nro na umu mkpi niile na-agma igwe nne ewu bu umu mkpi ndi turu agwa agwa, ndi nwere akara maobu ndi nwere ntupo ocha n'ahu ha. ¹¹ Mgbe ahụ, mmuo ozi Chineke siri m na nro, 'Jekob.' Azara m si, 'Lee m n'ebe a.' ¹² O siri m, 'Lelie anya gi elu, lee ka i hu na mkpi niile na-agma igwe nne ewu ndi a bu mkpi ndi ahụ turu agwa agwa, ndi nwere akara maobu ndi nwere ntupo ocha. N'hi na ahula m ihe niile Leban na-eme gi. ¹³ Mu onwe m bu Chineke nke Betel, ebe i wukwasiri mmanu n'ogidi nkume ahụ, ebe i kwekwara m nkwa. Ugbo a, kulie, hapu obodo a, laghachi n'ala a no muo gi.'"

¹⁴ Rachel na Lia zara si ya, "Anyi ka nwere oke n'ihe nketa n'ulo nna anyi? ¹⁵ O bughị dika ndi obia ka o gunyeziri anyi? N'hi na o reela anyi, ripiakwa ugwo isi anyi. ¹⁶ N'ezie, aku ndi ahụ Chineke napuru nna anyi bu nke anyi na nke umu anyi. Ya mere, mee ihe obula Chineke si gi mee."

¹⁷ Jekob biliri, kukwasị umu ya na ndi nwunye ya n'elu inyinya kamel, ¹⁸ duru igwe anu ulo ya niile, na ihe o kpatara na Padan Aram, lakwuru nna ya Aizik n'ala Kenan.

¹⁹ Ka Leban gara ikpachapu aji umu aturu ya, Rachel zuuru arusi ezinaulo nna ya. ²⁰ Jekob ghokwara Leban onye Aram aghughu n'hi na o gwaghị ya na o na-agbapu oso. ²¹ Ya mere, o buru ihe niile o nwere gbapu oso, gbafee iyi ukwu Yufretis, chee ihu n'ala ugwu ugwu Gilead.

Leban achuso Jekob oso

²² Abali ato agafeelari tupu a gwa Leban na Jekob agbalaala. ²³ O duuru ndi ikwu ya chuo Jekob oso abali asa tupu o chukwute ya n'ala ugwu ugwu Gilead. ²⁴ Ma Chineke biakwutere Leban onye Aram na nro n'abali si ya, "Kpachapu anya gi, hu na o nweghi ihe i gwara Jekob, maobu okwu di mma, maobu nke di njo."

²⁵ Jekob amaala ulo ikwu ya n'ala ugwu Gilead mgbe Leban chukwutere ya. Leban na ndi ikwu ya makwara ulo ikwu nke ha n'ebe ahụ. ²⁶ Leban

siri Jekob, "Gini bu ihe a i mere? I ghogbuola m. I burula umu m ndi inyom dika ndi a dotara n'agha? ²⁷ Gini mere i ji ghogbuo m, zoro ezo gba? Gini mere i gwaghi m ka m jiri onu na ibu abu nke ya na ikpo ubo akwara na iti igba so, zilaga gi? ²⁸ Gini mere i nyeghi m ohere ka m sutu umu m na umu m ndi inyom onu si ha laa nke oma? Omume a i mere bu omume nzuzu. ²⁹ Enwere m ike meruo gi ahụ ugbu a, ma Chineke nke nna gi mere ka m hu ya anya na nro n'abali gara aga. O doro m aka na nti si m, 'Kpachapu anya gi hu na o nweghi ihe i gwara Jekob, maobu okwu di mma, maobu nke di njo.' ³⁰ Ugbu a, i na-ala n'ihu na o gurū gi aguu ilaghachi n'ulo nna gi, ma gini mere i ji zuru chi m?"

³¹ Jekob zara si Leban, "N'ihu na m turu egwu, n'ihu na m chere si na i ga-eji ike napu m umu gi ndi inyom a. ³² Ma o buru na i chota onye obula ji chi gi ndi a, onye ahụ ga-anwu. N'ihu ndi ikwu gi ndi a, chogharja n'onwe gi, lee ma i ga-achota ihe obula bu nke gi di m n'aka. O buru na i chota ya, were ya." Ma Jekob amaghi na Rechel zuuru chi ndi ahụ.

³³ Ya mere, Leban bara n'ulo ikwu Jekob, na n'ime ulo ikwu Lia, na n'ime ulo ikwu ndi odibo nwanji abuo ya, ma o nweghi ihe o chotara. O sitere n'ulo ikwu Lia puta baa n'ulo ikwu Rechel. ³⁴ N'oge a, Rechel ewerela arusi ezinaulo ndi ahụ tinye ha n'ime akwa e ji anokwasị n'elu inyinya kamel nodu odu n'elu ya. Leban choghariri ebe niile n'ime ulo ikwu ahụ ma o chotaghi arusi ezinaulo ndi ahụ.

³⁵ Mgbe ahụ, Rechel gwara nna ya Leban si, "Biko, ewela iwe nna m ukwu, n'ihu na enweghi m ike ibili oto n'ihu gi. Anọ m n'onodu ndi inyom na-anọ kwa onwa." Leban choghariri ebe niile, ma o hughi arusi ezinaulo ndi ahụ.

³⁶ Iwe were Jekob megide Leban. O ji iwe juo Leban si, "Gini bu njehie m? Gini bu mmehie m mere i ji si otu a na-achusi m ike? ³⁷ Ugbu a, i choghariala n'ibu m niile, gini ka i chotara bu nke gi? Weputa ya n'ihu ndi ikwu gi na n'ihu ndi nke m, ka ha kpeere mu na gi ikpe.

³⁸ "Iri afọ abuo ka mu na gi noro. O nweghi mgbe ime puru umu ewu na aturu gi; o nwekwaghi mgbe m riri ebule si n'igwe anu ulo gi. ³⁹ *O nweghi mgbe m welataara gi anu ulo nke anu ohia dogburu, kama akwuru m ugwo ha. I mekwa ka m kwughachi gi anu ulo obula e zuru n'ohi, maobu n'ehihie, maobu n'abali. ⁴⁰ N'ime oke anwu nke ehie ka m ruru ru. Ruokwara gi oru n'oge oyi na-atu, n'abali ura sikwa n'anya m puo.

⁴¹ Otu a ka o diri m iri afọ abuo m jeere gi ozi. Aruru m gi oru afọ iri na anọ maka umu gi ndi inyom abuo ndi a, afọ isii ka m lekotara igwe ewu na aturu gi. I nokwa n'ime ihe ndi a gbanwee ugwo oru m ugoro iri. ⁴² A si na Chineke m, Chineke Ebrahim, onye ahụ a na-atu egwu nke Aizik, anonyeregi m, i gaara ezilaga m n'aka efu, agaara m agbara aka laa. Ma Chineke ahula irusi oru ike m, na nhuju anya m niile, o bu ya mere o ji baara gi mba n'abali gara aga."

⁴³ Mgbe ahụ Leban zagbachiri si Jekob, "Ndi inyom ndi a bu umu m. Umuaka ndi a bu umu m. Igwe anu ulo ndi a bu nke m. Ihe ndi a niile i na-ahu anya bu nke m. Olee otu m ga-esi meruo umu m, na umu umu m ahụ? ⁴⁴ Ugbu a, bja ka anyi gbaa ndu mu na gi, ka o buru ihe ama n'etiti anyi."

* **31:39** 31:39 O buru na anu ohia adogbuo aturu e nyere onye ozuzu aturu ka o lekota, onye ozuzu aturu ahụ ga-eweta ufodu n'ime anu ahụ a dogburu adogbu, iji gosi ihe mere. Mgbe ahụ, o nweghi onye obula ga-asị ya kwuo ugwo obula, n'ihu anu ulo ahụ nwuru anwu. Opu 22:13

⁴⁵ Ya mere, Jekob weere otu nkume guzo ya oṭo dika ogidi. ⁴⁶ Jekob gwakwara ndi so ya si ha, "Tuṭukota nkume." Ha tuṭukotara nkume wusa ha n'otu ebe mee ka o laa elu. Emesja, ha noduru n'akuku nkume ndi ahụ rie nri.† ⁴⁷ Leban kporo nkume ndi ahụ Jega-Sahaduta, n'asusu nke ya. Jekob kporo ya Galeed, n'asusu nke ya.

⁴⁸ Emesja, Leban siri, "Ka nkume ndi a buru ihe ama n'etiti mu na gi taa." Nke a mere e ji kporo ya Galeed. ⁴⁹ A kporokwara ya Mizpa, n'ihu na Leban siri, "Ka ONYENWE ANYI buru onye ga-eche mu na gi nche ihu na onye obula n'ime anyi debere ogbugba ndu a, mgbe anyi na-anoghi ihe anyi nso. ⁵⁰ O buru na i mee umu m ndi inyom ihe ojoo, maobu luo ndi inyom ndi ozo tinyere ha, o nweghi onye n'ime anyi ga-amata, ma cheta na Chineke ga-abu onyeama n'etiti mu na gi."

⁵¹ Leban gwakwara Jekob si, "Lee nkume ndi a a wusara n'ebe a na ogidi m mere ka o guzo n'etiti mu na gi. ⁵² Nkume ndi a a wusara bu akaebe, ogidi a bukwa ihe ama. Agaghi m agabiga nkume ndi a a wusara gafeeta n'akuku nke gi ime gi ihe ojoo. Gi onwe gi agaghi agabiga nkume ndi a a wusara na ogidi a gafeeta n'akuku nke m ime m ihe ojoo. ⁵³ Ka Chineke Ebrahim na Chineke Nahō,‡ Chineke nna ha, buru onye ikpe n'etiti mu na gi."

Ya mere Jekob ji onye ahụ a na-atu egwu nke nna ya Aizik nuo iyi. ⁵⁴ O churu aja n'ala ugwu ugwu ahụ, kporo ndi ikwu ya niile oriri. Mgbe ha richara nri, ha rahuru ura n'ebe ahụ.

⁵⁵ N'isi ututu echi ya, Leban biliri sutu umu ya ndi inyom na umu umu ya onu. O goziri ha, hapu ha laghachi ulo ha.

32

Jekob akwadobe maka izute Iso

¹ Jekob n'onwe ya hapuru gawa n'ihu n'ije ya. Ndi mmuo ozi Chineke zutere ya n'uzo. ² Mgbe Jekob huru ha, o kwuru si, "Ebe a bu ulo ikwu Chineke!" O kporo ebe ahụ, Mahanaim.

³ Mgbe ahụ, Jekob zipuru ndi ozi ka ha jee hu Iso nwanne ya nwoke n'ala Sia,* n'obodo Edom. ⁴ O ziri ha ozi si, "Ihe a bu ihe unu ga-agwa nna m ukwu Iso, 'Odibo gi Jekob kwuru si, O bu na nke Leban ka m jere kemgbe, o bukwa ebe ahụ ka m no ruo ugbu a. ⁵ Enwere m otutu ehi, na inyinya ibu, na igwe aturu na ewu, na ndi odibo ndi nwoke na ndi nwanyi. Ana m ezigara onyenwe m ozi a ka m nata ihuoma n'ebe o no.'"

⁶ Mgbe ndi ozi ahụ loghachikwutere Jekob, ha gwara ya si ya, "Anyi jekwuru nwanne gi nwoke Iso di ka i ziri anyi. Ugbu a, o na-abia. O chi nari ndi ikom ano na-abia izute gi."

⁷ Ujo turu Jekob nke ukwu, obi ya juputakwara na nsogbu. N'ihu nke a, o kewara ndi niile so ya uzo abuo, tinyere anu ulo ya, na igwe ehi ya na inyinya kamel ya. ⁸ O chere n'obi ya si, "O buru na Iso aluso otu n'ime uzo abuo a ogu, otu uzo foduru ga-enwe ike gbalaga."

⁹ Mgbe ahụ, Jekob kpere ekpere si, "Chineke nke nna m Ebrahim, Chineke nke nna m Aizik, ONYENWE ANYI, gi onye gwara m si, 'Laghachi n'ala gi na n'ebe umunna gi no, aga m eme ka ihe gaara gi nke oma.'"

† **31:46** 31:46 Oge obula mmadu na ibe ya gbara ndu, ha na-eri nri a na-akpo, nri ogbugba ndu jji mesie ogbugba ndu ahụ ike. ‡ **31:53** 31:53 Nahō bu nwanne Ebrahim, Jen 11:26; 22:20 burukwa

nna nna Leban. Jen 24:24,29 Leban bu nwoke na-efe otutu chi. Jen 31:19 * **32:3** 32:3 Ala Sia nke di nso iyi Jabok, ga-emesia buru ala di mkpa n'oge ochichi eze Devid na Solomon. Jen 14:6; 33:14,16

¹⁰ Ekwesighi m obi ebere na ikwesi ntukwasị obi nke i gosiri ohu gi. Mgbe m gabigara Jodan a, enweghi m ihe oḅula kariya mkpanaka m, ma ugbu a, abụ m omuma ụlọ ikwu abụọ. ¹¹ Zoputa m, ariọ m gi, site n'aka nwanne m Iṣo, n'ihu na egwu na-atụ m na o ga-abia luso m agha, luso kwa ndi nne a na umuntakiri ha agha. ¹² O bu gi kwuru si, 'Aga m eme ka ihe gaara gi nke oma, meekwa ka umu umu gi diri ka aja nke di n'onu osimiri, nke mmadu na-apughị iguta onu.'

¹³ Jekob rahuru n'ebe ahụ n'abalị ahụ. Site n'ihe niile o nwere, o hoputara onyinye o ga-enye nwanne ya Iṣo. ¹⁴ O kwadoro inye ya: nari nne ewu abuo (200), iri mkpi abuo (20), nari nne aturu abuo (200), iri ebule abuo (20) ¹⁵ Iri nne inyinya kamel ato (30) na umu ha, na iri nne ehi ano (40), oke ehi iri (10), iri nne inyinya ibu abuo (20), oke inyinya ibu iri (10). ¹⁶ O weere onyinye ndi a niile nyefee n'aka ndi ozi ya n'usoro dika udi ha si di. O gwara ndi na-ejere ya ozi si ha, "Burunu uzo na-aga, meenu ka ohere di n'etiti igwe anu na igwe ibe ya."

¹⁷ O nyere onye mbu iwu si ha, "Mgbe Iṣo nwanne m zutere unu juo unu ajuju si, 'Onye bu nna unu ukwu? Ebee ka unu na-aga? Onye nwe anu ulo ndi a niile unu chi na-aga?' ¹⁸ Unu ga-aza si ya, 'Anu ulo ndi a bu nke ohu gi Jekob. Ha bu onyinye e zitere onyenwe m Iṣo, lee ka o na-abia n'azu anyi.'

¹⁹ Otu ozi ahụ ka Jekob ziri onye nke abuo na onye nke ato, na ndi ozo niile chi igwe anu ulo, si ha, "Unu ga-agwa Iṣo otu ihe ahụ mgbe unu zutere ya. ²⁰ Hukwanu na unu gwara ya si, 'Ohu gi Jekob no n'azu anyi.' " Echiche ya bu, "Aga m eji onyinye ndi a niile m na-ezipuru ya mee ka obi ya dajuo, nke o ga-abu mgbe mu na ya zutere, ma eleghi anya, o ga-anabata m." ²¹ Mgbe o zipuchasiri onyinye ndi ahụ niile, Jekob rahuru ura n'ulo ikwu ya n'abalị ahụ.

Mgba Jekob na Chineke gbara

²² N'abalị ahụ, Jekob biliri duru ndi nwunye ya abuo na ndi odibo nwanyi ya abuo, na umu ya iri na otu, site n'ebe na-adighi omimi nke iyi Jabok kpofee ha. ²³ Mgbe o kpofechara ha, o bufekwara ihe niile o nwere. ²⁴ Emesia, Jekob loghachiri nodu naani ya. Mgbe ahụ, otu nwoke bbara gbaso ya mgba. Ha abuo gbagidere mgba a tutu chi ebido ibo. ²⁵ Mgbe nwoke ahụ huru na o pughị imeri Jekob na mgba ahụ, o tiri Jekob aka n'okpu, mee ka okpu ya hikwapu site n'onodu ya. ²⁶ Mgbe nke a mesiri, nwoke ahụ gwara Jekob si ya: "Hapu m aka ka m laa, n'ihu na chi ebidola ibo."

Ma Jekob zara si ya, "O bu naani mgbe i goziri m ka m ga-ahapu gi ka i laa."

²⁷ Mgbe ahụ nwoke ahụ juru Jekob ajuju si ya, "Gini bu aha gi?"

O zara si, "Aha m bu Jekob."

²⁸ Nwoke ahụ zara si ya, "Aha gi agaghị abukwa Jekob, kama o ga-abu Izrel, n'ihu na gi na Chineke na ndi mmadu gbara mgba, i mmeri."

²⁹ Jekob siri, "Biko gwa m aha gi."

Ma o zaghachiri, "Gini mere i ji aju aha m?" Mgbe ahụ, o goziri ya n'ebe ahụ.

³⁰ Jekob kporo aha ebe ahụ Peniel, n'ihu na o siri, "Ahula m Chineke ihu na ihu, ma e chebere ndu m."

³¹ Anyanwu awaala mgbe Jekob si Peniel gafee. Ma n'ihu ihe mere ya n'okpu, o naghị agazikwa ije. ³² O bu ihe a mere umu Izrel adighi eri

akwara anụ jikọtara ukwu anụ na ọkpụ ya ruo taa. N'ihu na ihe ahụ mere Jekọb metụtara akwara ukwu ya.

33

Jekọb ezute Iso

¹ Jekọb lepurụ anya n'ihu, hụ Iso ka ọ na-abịa, ya na nari ndi ikom anọ ndi so ya. N'ihu ya, o kesara umuntakiri ndi ahụ, n'etiti Lia, na Rachel na ndi odibo nwanyi ya abụọ. ² O mere ka ndi odibo nwanyi ya abụọ ahụ na umụ ha buru ụzọ, Lia na umụ ya esoro n'azụ, ebe Rachel na Josef nọ n'azụ azụ. ³ Ma ya onwe ya buru ụzọ na-aga n'ihu ha niile, na-akpọ isiala nye Iso ugboro asaa, tutu ruo mgbe ọ bjarutere nwanne ya nwoke nso.

⁴ Ma Iso gbaara oşo bjakwute ya, makọọ ya, jikọọ ya aka n'olu, sutu ya onụ. Ha abụọ kwara akwa. ⁵ Mgbe Iso lelitere anya hụ ndi inyom ndi a na umuntakiri ndi ahụ. O siri, "Ndi ole bu ndi a gi na ha so?"

Jekọb siri, "Ha bu umụ Chineke sitere n'amara ya nye ohu gi."

⁶ Mgbe ahụ, ndi odibo nwanyi abụọ na umụ ha rutere nso, kpọọ isiala. ⁷ Lia na umụ ya bjarutekwara kpọọ isiala, n'ikpeazu Rachel na Josef bjara kpọkwa isiala.

⁸ Iso siri, "Igwe ewu na aturu ndi a niile m zutere n'uzọ, ginị ka ọ putara?"

Jekọb zara, "Ha bu maka inata ihuoma n'aka gi, onyenwe m."

⁹ Ma Iso siri, "Nwanne m nwoke, debere onwe gi ihe i nwere, n'ihu na enwere m akụ hie nne."

¹⁰ Jekọb siri, "E, biko, ọ buru na m achọtala ihuoma n'anya gi, nara m onyinye ndi a. N'ihu na ihu gi anya dika ilekwasi Chineke anya n'ihu, nke ka nke, otu a i ji ihu ocha nabata m. ¹¹ Biko nara onyinye ndi ahụ e wetaara gi, n'ihu na Chineke emelara m amara. Enwekwara m ihe gazuru m." Jekọb kwagidere ya, ọ naara onyinye ndi ahụ.

¹² Mgbe ahụ, Iso siri, "Bilienu ka anyi malite ije ilaghachi. Aga m esonyere unu."

¹³ Ma Jekọb siri ya, "Onyenwe m, i maara na umuntakiri ndi a adighi ike, aga m ejikwa nwayọọ chia umụ aturu ndi a na ehi ndi na-enye umụ ha ara. O buru na a chia ha n'ike n'ime otu ubochi, umụ anumanu ndi a niile ga-anwu. ¹⁴ Ya mere, ka onyenwe m buru ohu ya ụzọ na-aga, ma ka m jiri nwayọọ nwayọọ na-abia, dika ike igwe anu ndi a na umuaka ndi a si di. Tutu ruo mgbe m ga-ezute onyenwe m na Sia."

¹⁵ Iso siri, "O buru otu a, ka m hapuru gi ufodu ndi a mu na ha so."

Ma Jekọb siri, "N'ihu ginị kwanu? Ka m huta naani ihuoma n'anya onyenwe m."

¹⁶ Iso laghachikwara azu na Sia n'otu ubochi ahụ. ¹⁷ Ma Jekọb na ezinaulo ya jere Sukot, ebe o wuuru onwe ya ulo obibi, wuokwara anu ulo ya ulo obibi ha. O bu nke a mere e ji kpọọ ebe ahụ Sukot.

¹⁸ Mgbe Jekọb si Padan Aram loaghachi, o rutere obodo Shekem nke di n'ala Kenan n'udo. O mara ulo ikwu ya n'ihu obodo ahụ. ¹⁹ O zuru ala ebe o mara ulo ikwu ya n'aka umu Hamo, nna Shekem, o kwuru nari mkpuru olaocha maka ala ahụ. ²⁰ N'ebe ahụ, o wuru ebe ichu aja, kpọọ aha ya El Elohe Izrel.*

* 33:20 33:20 Nke a putara Chineke Izrel di ike nke ukwu.

34

Dajina na nwa eze Shekem

¹ Ugbu a, Dajina nwa nwanyị Lja mụrụ Jekob pụrụ ileta ndị inyom ala ahụ. ² Mgbe Shekem, nwa Hamo onye Hiv, onye na-achị mpaghara ahụ, hụrụ ya, ọ kpọrọ ya jiri ike ya na ya dinaa. ³ Mkpurụobi ya gara n'ebe Dajina nwa Jekob, ọ hụrụ nwantakiri nwanyị ahụ n'anya, gwakwa ya okwu dị nro. ⁴ Shekem sirị nna ya bụ Hamo "Lutara m nwaagboghọ a, ka ọ bụrụ nwunye m."

⁵ Mgbe Jekob nūrụ na e merūrū Dajina nwa ya nwanyị, n'ihị na ụmụ ya ndị ikom nọ n'ohia ebe ha na-azụ anụ ụlọ, ọ gbara nkịtị na-emeghị ihe ọbụla ruo mgbe ha lotara.

⁶ Hamo bụ nna Shekem, pụkwuru Jekob ka ha kparịta ụka. ⁷ Ụmụ ndị ikom Jekob si n'ohia na-alọta mgbe ha nūrū ihe merenū, iwe na onuma juputara ha obi nke ukwu n'ihị na Shekem mere ihe na-weta ihere n'izrel site n'idinakwuru ada Jekob, ihe a na-ekwesighi ime eme.

⁸ Ma Hamo sirị ha, "Nwa m nwoke Shekem hūrū nwa unu nwanyị n'anya. Biko, kwerenū ka ọ lūọ ya. ⁹ Kwerenū ka anyị na unu na-alūrīta. Ka anyị na-alū ụmụ ndị inyom unu, ka unu na-alūkwa ụmụ ndị inyom anyị. ¹⁰ Unu nwere ike biri n'etiti anyị. Ala a ghere oghe nye unu. Birinū n'ime ya, na-azūkwanū ahia n'ime ya, nwekwanū akū n'ime ya nye onwe unu."

¹¹ Shekem gwara nna na ụmūnne Dajina ndị ikom si, "Kwerenū ka m chọta ihuoma n'ebe unu nọ, aga m enyekwa unu ihe ọbụla unu chọrọ ka m nye unu. ¹² Ihe ọbụla unu si m kwūọ dika ego akū olulū nwunye, ya na onyinye ọbụla unu si m nye aga m enye unu. Naanị kwerenū ka nwaagboghọ a būrū nwunye m."

¹³ Ma ụmū Jekob jiri aghughọ zaa Shekem na Hamo nna ya mgbe ha na-agwa ha okwu, n'ihị na e merūrū Dajina nwanne ha nwanyị. ¹⁴ Ha sirị ha, "Anyị enweghị ike ime ihe a, i kpōrō nwanne anyị nwanyị kpōnye nwoke a na-ebighi ugwu. Nke a ga-abūrū anyị ihe ihere. ¹⁵ Anyị nwere ike ikwenye ka ọ lūọ ya ma ọ būrū na unu ga-adị ka anyị, ka e bie ndị nwoke unu niile ugwu. ¹⁶ Mgbe ahū anyị ga-edunye unu ụmū ndị inyom anyị, ma kpōrōkwa ụmū ndị inyom unu dika ndị nwunye anyị. Anyị ga-ebi n'etiti unu, soro unu būrū otu ndị. ¹⁷ Ọ būrū na unu agaghị ekwe ka e bie unu ugwu, anyị ga-akpōrō nwanne anyị nwanyị laa."

¹⁸ Obi tōrō Hamo na Shekem nwa ya nwoke ụtọ n'ihị ihe ụmū ndị ikom Jekob kwuru. ¹⁹ Nwokorobia ahū bụ onye a na-asopūrū karịa onye ọbụla n'ulo nna ya egbughị oge ime ihe ha kwuru, n'ihị na ihe banyere nwa nwanyị Jekob di ya mma nke ukwu. ²⁰ Emesia, Hamo na Shekem nwa ya nwoke gara n'onụ* ụzọ ama nke obodo ha gwa ndị ikom obodo ha okwu, si. ²¹ "Ndị ikom ndị a nwere mmasi n'ebe anyị nọ. Kwerenū ka ha biri n'ala anyị, ka ha na-agaghari kwa n'ime ya. Anyị nwere ala buru ibu nke ga-ezurū anyị na ha. Ha ga-alū ụmū nwanyị anyị, anyị ga-alūkwa ndị nke ha. ²² Ma ọ di otu ihe ha chọrọ ka anyị mee tupu ha ekwere ibi n'etiti anyị ka anyị na ha būrū otu ndị. Ọ bụ ibi ndị ikom anyị niile ugwu dika e si bie ha ugwu. ²³ Ọ būrū na unu chọrọ ka anū ụlọ ha niile na akū ha niile būrū nke anyị, ọ di mma ka anyị kwenyere ha, ka ha binyere anyị."

* **34:20** 34:20 Ọ bụ n'onụ ụzọ ama nke obodo ka ndị okenye na-ezuko, akparita ụka. Jen 19:2; 23:10; Rut 4:1,11; 2Sa 15:2

²⁴ Ndị ikom niile bjara n'ọnu uzo ama obodo ahụ kwenyere n'okwu Hamo na nwa ya nwoke Shekem. E bikwara nwoke oḅula nọ n'obodo ahụ ugwu.

²⁵ O ruo n'ubochi nke ato, mgbe onya ugwu ha na-egbu ha mgbu, umu ndi ikom Jekob abuo, Simion na Livayi, umunne Dajina, jiri mma agha ha pukwuru ndi bi n'obodo ahụ na-atughị anya na ihe di otu a ga-eme, gbuo ndi ikom niile nọ n'obodo ahụ. ²⁶ Ha gbukwara Hamo na Shekem nwa ya nwoke, kpoputa Dajina site n'ulo Shekem, laghachi n'ulo ha. ²⁷ Mgbe ahụ umu ndi ikom Jekob niile bjakwasiri ndi a e gburu egbu, kwakoo ihe niile di n'obodo ahụ niile, n'ih mmeru e meruru nwanne ha nwanji. ²⁸ Ha kwakooro ngwongwo niile di n'obodo ahụ, kpurukwa anu ulo niile, igwe ewu na aturu, igwe ehi na igwe inyinya ibu niile, na ihe niile di n'ime obodo ahụ, na ihe niile di n'ubi ndi ahụ obodo nwere. ²⁹ Akụ ha niile, na ndi inyom ha niile na umuntakiri ha, na ihe niile di n'ime ulo ha, ka ha weere dika ihe a dotara n'agha.

³⁰ Mgbe Jekob huru ihe umu ya mere, o kporo Simion na Livayi si ha, "Unu ebuterela m nsogbu mee ka m buru ihe na-esi isi ojo n'etiti ndi Kenan na ndi Periz nwe ala a. Ebe anyi di ole na ole, o buru na ha ejikota onwe ha onu luso m agha, ha ga-ekpochapu mu na ezinaulo m."

³¹ Ma ha zara si ya, "O kwesiri ka o meso nwanne anyi nwanji mmeso dika o bu akwana?"

35

Jekob aloghachi Betel

¹ Chineke siri Jekob, "Bilie, gaa Betel, birikwa n'ebe ahụ. Wuo ebe ichu aja nye Chineke, onye mere ka i hu ya mgbe i na-agbanari Iso nwanne gi nwoke."

² Ya mere, Jekob gwara ndi ezinaulo ya na ndi niile so ya si, "Wezuganu chi ndi ala ozo di n'etiti unu. Doonu onwe unu ocha, gbanweekwanu uwe unu. ³ Bilienu, ka anyi gaa Betel, ebe m ga-ewu ebe ichu aja nye Chineke, onye zara m oku n'ubochi nsogbu m, ma nonyekwara m na njem nke m gara." ⁴ Ya mere, ha nyere Jekob chi ndi ala ozo niile ha ji n'aka, na ola* niile di ha na nti. Jekob chiri ha niile lie ha n'okpuru osisi ook di na Shekem. ⁵ Ha biliri ije. Egwu Chineke dakwasiri obodo niile gbara ha gburugburu. O dighi ndi chusoro ha.

⁶ Jekob na ndi niile so ya rutere Luz, nke a na-akpokwa Betel nke di na Kenan. ⁷ Jekob wuru ebe ichu aja n'ebe a, kpo aha ebe ahụ El Betel, n'ih na o bu n'ebe ahụ ka Chineke gosiri ya onwe ya mgbe o na-agbanari Iso nwanne ya nwoke.

⁸ Mgbe nke a gasiri, Debora, nwanji lekotara Ribeka mgbe o bu nwantakiri, nwuru. E liri ya n'okpuru osisi ook di na Betel. A kpokwara ebe ahụ, "Osisi ook ebe ikwa akwa."

⁹ Chineke gosiri Jekob onwe ya ozo, mgbe o sitere na Padan Aram puta, goziekwa ya. ¹⁰ Chineke siri ya, "Aha gi bu Jekob ma a gaghị akpokwa gi Jekob ozo, kama aha gi ga-abu Izrel." Ya mere o kporo ya Izrel.

¹¹ Chineke siri ya, "Abu m Chineke onye puru ime ihe niile. Muo omumu, baakwa uba n'onuogugu. Otu mba na igwe mba ga-esi na gi puta. Ndi eze ga-esitekwa gi n'ahu puta. ¹² Ala ahụ m nyere Ebrahim na Aizik ka m

* 35:4 35:4 N'oge ahụ, ndi mmadu kwenyere na olanti ha na-eyi bu ihe na-ecekwa ha.

na-enyekwa gi. Aga m enyekwa ya umu umu gi ndi ga-esote gi.” ¹³ Emesja, Chineke si n’ebe ahụ ha nọ kparịta ụka pụọ.

¹⁴ Jekọb wuru ogidi nkume n’ebe ahụ Chineke nọ gwa ya okwu. Ọ wusara onyinye ihe onụhụ wukwasikwa mmanụ n’elu ogidi nkume ahụ. ¹⁵ Jekọb kpọrọ ebe ahụ ya na Chineke nọ kparịta ụka Betel.

Onwụ Rachel na Aizik

¹⁶ Ha biliri ije, site na Betel. Ma mgbe ha ka nọ ebe di anya site n’obodo Efrat, Rachel mụrụ nwa, ma o nwere ihe mgbu ka ọ na-amụ nwa. ¹⁷ Mgbe o sitere n’oke ihe mgbu na-amụputa nwa ahụ, nwanyị na-aghọ nwa gwara ya, “Atụla egwu, n’ihi na ọ bụ nwa nwoke ozo ka i mụtara.” ¹⁸ Ma tupu Rachel ekuo ume ikpeazụ, n’ihi na ọ na-anwụ, ọ kpọrọ aha nwa ọhụrụ ahụ Ben-Oni, ma nna ya kpọrọ ya Benjamin.

¹⁹ Rachel nwurụ, e lie ya n’akụkụ ụzọ gara Efrat, nke a na-akpọkwa Betlehem. ²⁰ Jekọb wuru ogidi n’elu ili ya, nke na-eguzokwa ruo taa, igosi ebe e liri Rachel.

²¹ Izrel malitere ije ya, tutu ruo ebe o wuru ebe izuikwe ya n’ala di n’ofe ozo nke Migdal Eda. ²² Mgbe Izrel bi n’ala ahụ, Ruben gara dinakwuru Bilha, iko nwanyị nna ya. E mekwara ka Izrel nụ ihe a Ruben mere.

Umu ndi ikom Jekob di iri na abuo.

- ²³ Umu Lia bu,
Ruben, okpara Jekob.
Simion, Livayi, Juda, Isaka na Zebulon.
- ²⁴ Umu Rachel bu,
Josef na Benjamin.
- ²⁵ Umu Bilha, odibo nwanyị Rachel bu,
Dan na Naftali.
- ²⁶ Umu Zilpa, odibo nwanyị Lia bu,
Gad na Asha.

Umu ndi ikom ndi a ka a muru Jekob na Padan Aram.

²⁷ N’ikpeazu, Jekob biakwutere nna ya Aizik na Mamre nke di nso na Kiriath Arba (ebe a na-akpo Hebron). Ebe ahụ ka Ebrahim na Aizik biri na mbu. ²⁸ N’oge ahụ Aizik gbara nari afo na iri afo asato. ²⁹ O dikwaghị anya site n’oge a, Aizik nwurụ, mgbe o mere nnoo agadi. Umu ya ndi ikom abuo, Iso na Jekob, liri ya.

36

Umu umu Iso

¹ Nke a bu akuko banyere usoro agburu Iso, onye a na-akpo Edom.

² Iso luru ndi inyom a site n’ala Kenan. Onye nke mbu bu Ada nwa Elon, onye Het. Nke abuo bu Oholibama, nwa Ana, nwa nwa Zibion, onye Hiv. ³ Onye nke ato bu Basemat, nwa Ishmel, onye nwanne ya nwanyị bu Nebaiot.

⁴ Ada muru Iso Elifaz, ebe Basemat muru Reuel. ⁵ Oholibama mutaara Jeush na Jalam na Kora. Ndi a bu umu Iso ndi a mutara ya n’ala Kenan.

⁶ Emesja, Iso duuru ndi nwunye ya na umu ya ndi ikom na ndi inyom, na ndi niile no n’ezinaulo ya. O chikoro anu ulo ya niile, na aku niile o

kpatara n'ala Kenan kwapu gaa biri n'ala di anya site n'ebe nwanne ya Jekob no. ⁷Ebe o bu na akunuba ha nwere dikariri ukwu ha ibikota onu, tinyekwara na ala ebe ha bi enwezighi ike ibuli ha n'ihia anu ulo niile ha nwere. ⁸Ya mere, Iso gara biri n'ala ugwu ugwu Sia, Iso bukwa Edom.

⁹Nke a bu akuko banyere usoro agburu Iso, nna obodo Edom, n'ala ugwu ugwu Sia.

¹⁰Ndi a bu aha umu ndi ikom Iso mutara.
Elifaz bu okpara Ada, nwunye Iso. Nwanne ya bu Reuel, nwa Basemat, nwunye Iso.

¹¹Umu Elifaz ndi ikom bu,
Teman, Omaa, Zefo, Gatam na Kenaz. ¹²Elifaz nwa Iso nwere iko nwanyi aha ya bu Timna, onye mutara ya Amalek. Ndi a niile bu umu ndi ikom Ada, nwunye Iso.

¹³Umu ndi ikom Reuel bu,
Nahat, Zera, Shama na Miza. Ndi a niile bu umu umu Basemat, nwunye Iso.

¹⁴Ndi a bu umu Oholibama, nwunye Iso. Oholibama bu nwa Ana na nwa nwa Zibion. O mutara Iso Jeush, Jalam na Kora.

¹⁵Ndi a bu onumara si n'etiti umu umu Iso.

Site n'etiti umu Elifaz, okpara Iso,
e nwere Onumara Teman, onumara Omaa, onumara Zefo, onumara Kenaz. ¹⁶Onumara Kora, onumara Gatam na onumara Amalek. Ndi eze ndi a bu umu Elifaz n'ala Edom. Ha bu umu umu Ada.

¹⁷Ndi bu umu Reuel, nwa Iso,
e nwere onumara Nahat, onumara Zera, onumara Shama, onumara Miza. Onumara ndi a bu umu Reuel n'ala Edom. Ha bu umu Basemat, nwunye Iso.

¹⁸Ndi a bu umu Oholibama, nwunye Iso,
onumara Jeush, onumara Jalam, na onumara Kora. Ndi a bu onumara umu Oholibama nwa Ana, nwunye Iso.

¹⁹Ndi a niile bu umu ndi ikom Iso (ya bu, Edom). Ndi a bukwa onumara ha.

²⁰Ndi a bu umu ndi ikom Sia onye Hor, ndi bi n'akuku ala ahụ:
Lotan, Shobal, Zibion, Ana, ²¹Dishon, Eza na Dishan. Umu ndi ikom Sia n'ala Edom, ha bu ndi onumara Hor.

²²Umu ndi ikom Lotan bu,
Hori na Homam. Timna bukwa nwanne nwanyi Lotan.

²³Umu ndi ikom Shobal bu,
Alvan, Manahat, Ebal, Shefo na Onam.

²⁴Umu ndi ikom Zibion muru bu
Aia na Ana. Ana bu nwoke ahụ choputara isi iyi mmiri ime ala ahụ nke mmiri di oku si n'ime ya na-asoputa n'ozara, mgbe o na-elekota inyinya ibu nna ya Zibion.

²⁵Umu Ana bu,
Dishon na Oholibama nwa nwanyi Ana.

²⁶Umu ndi ikom Dishon bu,
Hemdan na Eshban na Itran na Keran.

²⁷Umu ndi ikom Eza bu,

Bilhan na Zaavan na Akan.

²⁸ Umụ ndị ikom Dishan bụ,
Uz na Aran.

²⁹ Ndi a bụ ndi onumara Hor,

onumara Lotan, onumara Shobal, onumara Zibion, onumara Ana,
³⁰ onumara Dishon, onumara Eza na onumara Dishan.

Ndi a niile bu ndi onumara Hor dika nkewa ha si di n'ala Sia.

Ndi eze Edom

³¹ Ndi a bu ndi eze chiru n'Edom tupu ndi Izrel enwee eze mbu ha.

³² Bela, nwa Beoa chiru dika eze n'Edom. Isi obodo ya bu Dinhaba.

³³ Mgbe Bela nwuru, Jobab nwa Zera onye Bozra nochiri ya dika eze.

³⁴ Mgbe Jobab nwuru, Husham onye si n'ala Teman nochiri ya dika eze.

³⁵ Mgbe Husham nwuru, Hadad nwa Bedad, onye meriri ndi Midia n'agha n'ala Moab nochiri dika eze. Isi obodo ya bu Avit.

³⁶ Mgbe Hadad nwuru, Samla onye Masrika nochiri ya dika eze.

³⁷ Mgbe Samla nwuru, Shaul onye sitere na Rehobot di n'akuku osimiri nochiri ya dika eze.

³⁸ Mgbe Shaul nwuru, Baal-Hanan nwa Akboa nochiri ya dika eze.

³⁹ Mgbe Baal-Hanan nwa Akboa nwuru, Heda nochiri ya dika eze. Aha obodo ya bu Pau. Aha nwunye ya bu Mehetabel, nwa Matred nwa nwa Mezahab.

⁴⁰ Ndi a bu ndiisi onumara Iso, dika aha ha si di, dika ikwu ha na akuku ebe ha bi si di:

Timna, Alva, Jetet,

⁴¹ Oholibama, Elaa, Pinon,

⁴² Kenaz, Teman, Mibza,

⁴³ Magdiel na Iram.

Ndi a bu ndiisi onumara n'Edom, dika ebe obibi ha na ala obi ha si di.

Nke a bu ezinaulo Iso bukwa nna ndi Edom.

37

Nro Josef

¹ Jekob bigidere n'ala Kenan, ala ahụ nna ya buru ụzọ biri n'ime ya.

² Nke a bu usoro akuko banyere ezinaulo Jekob.

Josef, onye gbarala afo iri na asaa, na-esonyere umunne ya ndi ikom nazu igwe anu ulo, ya onwe ya bu naani nwantakiri na-enyere umu Bilha na umu Zilpa ndi nwunye nna ya aka. Ma Josef na-ewetara nna ha akuko maka ihe ojoo ha na-eme.

³ Ma Izrel huru Josef n'anya karja umu ya ndi ikom ndi ozo niile n'ihu na Josef bu nwa a muru ya n'oge agadi ya. O kwaara ya uwe mwuda nwere otutu agwa. ⁴ Mgbe umunne ya choputara na nna ha huru ya n'anya karja onye obula n'ime ha, ha kporo ya asi, ha adighi agwakwa ya okwu oma.

⁵ Otu oge, Josef roro nro, mgbe o kororo umunne ya nro a o roro, ha kporo ya asi karja. ⁶ O gwara ha, "Geenu nti na nro a m roro. ⁷ Anyi niile

nọ n'ubi na-achikọta ọka, ngwangwa ukwu ọka nke m biliri guzoro ọto, ebe ukwu ọka nke unu niile gbara ukwu ọka nke m gburugburu, na-akpọ isiala nye ya."

⁸ Ụmụnne ya juru ya, "Ị na-akọwa na ọ bu gị ga-abụ eze anyị? Na ọ bu gị n'ezie ga-achị anyị?" Ha kpọrọ ya asị karịa n'ihị nrọ ya na okwu ya niile.

⁹ Josef rọkwara nrọ ozo, kọkwara ụmụnne ya. Ọ siri, "Geenu ntị, arọrọ m nrọ ozo. Ma na nrọ nke ugbo a, anyanwụ na ọnwá na kpakpando iri na otu na-akpọ isiala nye m."

¹⁰ Ma mgbe ọ kọrọ nna ya na ụmụnne ya nrọ a. Nna ya baara ya mba, si, "Nrọ nke a ị rọrọ bu nrọ gini? Ọ bu ezie na anyi niile, mu onwe m na nne gi na ụmụnne gi, ga-abia na-akporo gi isiala?" ¹¹ Ụmụnne ya kwosiri ya ekworo n'ihị ya, ma nna ya debere ihe ndi a niile n'obi ya.

Orire e rere Josef

¹² Ka ọ di, ụmụnne ya gara ilekọta igwe anụ ụlọ nna ha na Shekem.

¹³ Izrel siri Josef, "Dika ị maara, ụmụnne gi nọ na-eche anụ ụlọ na Shekem. Bịa, aga m eziga gi n'ebe ahụ."

Josef zara si, "Ọ di mma."

¹⁴ Ya mere, ọ gwara ya, "Gaa ka ị chọputa ma ihe ọ na-agazikwara ụmụnne gi na igwe anụ ụlọ ndi ahụ nke oma, ma weghachiri m ozi." Ọ sitere na Ndagwurugwu Hebron zipu ya.

Ọ bjaruru Shekem, ¹⁵ ma otu nwoke huru ya ka ọ na-awaghari gburugburu n'ohia di n'ebe ahụ, ọ juru ya, "Gini ka ị na-achọ?"

¹⁶ Ọ siri, "Ana m achọ ụmụnne m. Biko, ị nwere ike igwa m ebe ha nọ na-azụ igwe anụ ụlọ ha?"

¹⁷ Nwoke ahụ zara si, "Ha esitela n'ebe a puo. Anuru m ka ha na-asi, 'Ka anyi gaa Dotan.'"

Ya mere, Josef gwara Dotan icho ụmụnne ya. Ọ hukwara ha n'ebe di nso na Dotan. ¹⁸ Ma ha lepuru anya hu ya ka ọ na-abia, gbaa izu otu ha ga-esi gbuo ya.

¹⁹ Ha siritara onwe ha, "Lee eze nrọ ahụ ka ọ na-abia! ²⁰ Ugbo a, bianu, ka anyi gbuo ya, tuba ya n'ime otu olulu ndi a.* Anyi ga-asikwa na anu ohia erielá ya. Mgbe ahụ, anyi ga-ahukwa ihe nrọ ya niile ga-abu."

²¹ Ruben nuru ihe a, ma naputakwa ya site n'aka ha. Ọ siri, "Ka anyi hapu igbu ya." ²² Ruben siri ha, "Ka unu hapu ikwafu obara. Kama tunyenu ya n'ime olulu a di n'ozara. Ma unu akpatukwala ya aka." Ma nzube ya bu inaputa ya site n'aka ha, dulaara ya nna ya.

²³ Ya mere, mgbe Josef biakwutere ụmụnne ya, ha yipuru ya uwe mwuda ya, uwe mwuda nwere otutu agwa o yi n'ahu. ²⁴ Ha duru ya tunye ya n'ime olulu. Ọ bu olulu togboro n'efu, nke mmiri na-adighi n'ime ya.

²⁵ Mgbe ha noduru ala bido iri nri, ha leliri anya ha hu igwe ndi ahia Ishmel si Gilead. Inyinya kamel ha bu uda na mgbaa na maá. Ọ bukwa Ijpt ka ha bu ihe ndi a na-aga.

²⁶ Mgbe ahụ, Juda juru ụmụnne ya, "Uru gini ka ọ ga-abara anyi igbu nwanne anyi, ma kpuchie obara ya? ²⁷ Bianu, ka anyi resi ya ndi Ishmel ndi a, ka aka anyi ghara n'imetu ya, n'ihị na nwanne anyi na otu anu ahụ anyi ka ọ bu." Ụmụnne ya gere ya nti.

* 37:20 Ebe ala ala olulu mmiri ndi a na-agbasa agbasa karia onu ha. Jer 38:6,13

²⁸ Mgbe ndị ahịa Midia ahụ rutere, ha sitere n'olulu ọpụta Josef resi ya ndị Ishmel ahụ, ndị kwurụ ụmụne Josef iri mkpuru shekel ọlọcha abụọ. Ha duuru Josef gaa Ijpt.

²⁹ Ruben mechara ọghachi gaa n'olulu ahụ, ma ka ọ na-ahụghị Josef n'ime olulu a, ọ dọwara uwe ya. ³⁰ O jekwuru ụmụne ya sị ha, “Nwata ahụ anọkwaghị ebe ahụ! Mụ onwe m, olee ebe m ga-ala?”

³¹ Ụmụne ya gburu otu ewu were uwe Josef banye n'ime ọbara ya. ³² Ha chijiri uwe mwuda ahụ nwere ọtutu agwa jekwuru nna ha sị ya, “Anyị hụrụ uwe a n'ime ọhịa. Leruo ya anya ka ị mara ma ọbụ uwe mwuda nwa gi.”

³³ Ọ matara na ọ bụ ya, sị, “E, nke a bụ uwe nwa m nwoke. Ajọ anụ erielia ya. Anụ ọhịa adọkasịala Josef n'ezie.”

³⁴ Mgbe ahụ, Jekọb dọwara uwe ya, yiri akwa mkpe, ruo ụjọ ọtutu ụbọchị n'ihu nwa ya. ³⁵ Ụmụ ya ndị ikom na ụmụ ya ndị inyom niile bịaara ikasị ya obi, ma ọ juru inabata nkasiobi ọbụla. Ọ sịrị, “Aga m alakwuru nwa m n'ala mmụọ site n'iru ụjọ.” Nna ya kwagidere akwa n'ihu ya.

³⁶ Ugbu a, ndị Midia ahụ rere† Josef n'Ijpt, resi ya Potifa, otu n'ime ndịisi na-ejere Fero ozi, onye bụ onyeisi ndị nche Fero, bụ eze Ijpt.

38

Juda na Tama

¹ N'oge ahụ, Juda hapuru ụmụne ya gaa binyere otu nwoke onye Adulam a na-akpọ Hira. ² N'ebe ahụ, Juda hụrụ otu nwaagboghọ, nwa otu nwoke onye Kenan, aha ya bụ Shua. Ọ luru ya ma bakwuru ya. ³ Ọ tūrur ime mụọ nwa nwoke, onye Juda gurụ aha ịa ⁴ Nwunye ya dīkwara ime ọzọ mụta nwa nwoke nke ya bụ nwunye ya gurụ Onan. ⁵ Ọ mụkwara nwa nwoke ọzọ, onye ọ kpọrọ Shela. Ọ bụ na Kezib ka ọ mūrụ ya.

⁶ Juda lūtaara ịa, ọkpara ya, nwunye onye aha ya bụ Tama. ⁷ Ma n'ihu na ịa, ọkpara Juda, dī njo n'anya ONYENWE ANYI. ONYENWE ANYI gburu ya.

⁸ Mgbe ahụ, Juda sịrị Onan, “Bakwuru nwunye nwanne gi ka ikuchie ya, ka ị si otu a wulite mkpuru maka nwanne gi.” ⁹ Onan ma na mkpuru a agaghị abụ nke ya. N'ihu ya, mgbe ọbụla ọ bakwuru nwunye nwanne ya, ọ na-anyusa mkpuru nwa ya n'ala, ime ka ọ ghara inye nwanne ya nwoke nwa. ¹⁰ Ma ihe a o mere joro njo n'anya ONYENWE ANYI. N'ihu ya ONYENWE ANYI gbukwara ya.

¹¹ Juda sịrị nwunye nwa ya, bụ Tama, “Laa n'ulo nna gi noro dika nwanyi di ya nwuru tutu Shela nwa m nwoke etoo.” Ma echiche ya bụ, “ka ọ ghara inwu dika ụmụne ya.” Tama lara gaa biri n'ulo nna ya.

¹² Mgbe ọtutu oge gasiri, nwunye Juda nwa Shua nwuru. Mgbe oge nkasiobi ya gasiri, Juda jere Timna, ya na enyi ya Hira, onye Adulam, ilekota ndị na-akpuchapu igwe ewu na aturu ya aji.

¹³ A gwara Tama sị ya, “Nna di gi na-aga Timna ikpacha aturu ya aji.”

¹⁴ O yipuru uwe mkpe ya, were akwa mkpuchi kpuchie onwe ya gaa nodu ala n'onu uzo ama Enayim, nke di n'uzo e si aga Timna. O mere otu a n'ihu na ọ matara na Shela etoola, ma enyeghi ya ka ọ buru nwunye ya.

¹⁵ Mgbe Juda huru ya, o chere na ọ bụ otu nwanyi akwuna, ebe ọ bụ na o kpuchiri ihu ya. ¹⁶ Ma ebe ọ mataghi na ọ bụ nwunye nwa ya, o jekwuru ya ebe ọ noduru ala n'akuku uzo sị ya, “Bia, kwere ka mụ na gi dinaa.”

† 37:36 37:36 Ire maobu izuta mmadu dika ohu bu otu n'ime ahia ndi bi n'ozara na-azu. Jen 17:12; 37:26

Tama juru, “Gini ka i ga-enye m ma o buru na m kwere ka mu na gi dinaa?”

¹⁷ O zara, “Aga m ezitere gi otu nwa ewu site n’igwe ewu na aturu m.” O juru, “I ga-enye m ihe akaebe ruo mgbe i ga-ezite ya?”

¹⁸ O siri, “Kedu ihe akaebe m ga-enye gi?”

O zara, “Mgbaaka akara gi na eriri ya, na mkpanaka di gi n’aka.” O nyere ya ihe ndi a. O bakwuru ya nke mere na o turu ime. ¹⁹ Mgbe o si n’ebe ahụ puo, o yipuru akwa ahụ o ji kpuchie ihu ya, yirikwa uwe mkpe ya.

²⁰ Mgbe Juda zigara enyi ya onye Adulam ka o gaa wegara ya nwa ewu ahụ, ma nataghachi ihe ibe ahụ, o hughị ya. ²¹ O juru ndi ikom bi n’ebe ahụ si, “Olee nwanyi akwuna ulo arusi ahụ na-anodu n’onu uzo ama Enayim?”

Ha siri, “O nweghi nwanyi akwuna ulo arusi norola n’ebe a.”

²² Ya mere, o laghachiri gaa gwa Juda, “Ahughị m ya. Ozokwa, ndi ikom ndi bi n’ebe ahụ siri, ‘O nweghi nwanyi akwuna* ulo arusi norola n’ebe a.’”

²³ Juda zara, “Ka o jide ihe niile o ji, ma o bughi otu a anyi ga-agho ihe ochi. Lee, ezigarala m ya nwa ewu a, ma gi onwe gi achotaghi ya.”

²⁴ Mgbe onwa ato gasiri, ozi ruru Juda nti si, “Tama nwunye nwa gi gbara akwuna, bja site n’igba akwuna diri ime.”

Juda siri, “Kpoptanu ya ka akporo ya oku.”

²⁵ Ma mgbe ha kpo ya na-aputa, o zigara nna di ya ozi, si, “O bu nwoke nwee ihe ndi a tuwara m ime. O sikwara, Leru anya ma i ga-amata onye nwe ihe ndi a: mgbaaka akara a na eriri ya, na mkpanaka a.”

²⁶ Juda ghotara ha, si, “O bu onye ezi omume karja m, ebe o bu na m juru ikporo ya kponye nwa m nwoke Shela ka o buru nwunye ya.” O dinakwaghi ya ozo.

²⁷ Mgbe oge omumu nwa ya ruru, ejima ka ahuru n’akpanwa ya. ²⁸ Mgbe o na-amu ha, otu n’ime ha seputara aka ya. Nwanyi na-agho nwa weere eriri na-acha uhie uhie kee ya na nkwoji aka kwuo si, “O bu nke a bu uzo puta.” ²⁹ Ma nwa ahụ mesiri sekpuo aka ya, nwanne ya nke ozo eburu ya uzo puta. Nwanyi ahụ siri, “O bu otu a ka i si tikaputa?” A kporo ya Perez.† ³⁰ Emesja, nwanne ya, nke bu eriri uhie uhie ahụ na nkwoji aka putakwara. A kporo ya Zera.

39

Josef na nwunye Potifa

¹ A kporo Josef gaa n’ala Ijpt. Potifa, bu nwoke Ijpt, otu n’ime ndiisi na-ejere Fero ozi, na onyeisi ndi agha na-eche nche zuru ya site n’aka ndi Ishmel, bu ndi duuru ya gaa n’ebe ahụ.

² ONYENWE ANYI nonyeere Josef, nke mere na ihe gaara ya nke oma n’ulo nna ya ukwu onye Ijpt. ³ Nna ya ukwu huru na ONYENWE ANYI nonyeere Josef, hukwa na ONYENWE ANYI na-eme ka ihe niile o mere gaara ya nke oma. ⁴ Josef hutara amara n’ihu ya, gho onyeozi nke aka ya. Potifa mere ya onye na-elekota ezinaulo ya. Nyefee ya ihe niile o nwere ka o buru onye na-elekota ha. ⁵ Site n’oge a, o mere ka o buru onye na-elekota ezinaulo ya na ihe niile o nwere, ONYENWE ANYI goziri ezinaulo onye Ijpt

* **38:22** 38:22 N’oge ochie, umu nwanyi akwuna bu ndi na-eke chi ndi ha na-ewe ka chi omumu. Jen 38:21 † **38:29** 38:29 Perez bu nna ochie Devid. Rut 4:18-22; Mat 1:3-6; Luk 3:32-33

ahụ n'ihì Josef. Ngozi ONYENWE ANYI dikwasiri n'ihè niile Pọtifa nwere, ma ihe o nwere n'ulo ma ndi o nwere n'ubi ya. ⁶ Ya mere, o hapuru ihe niile o nwere n'aka Josef. Nke a mere na o mazighi iheozo na-eme, ma o bughi nri nke o na-eri.*

Josef n'onwe ya mara mma ahụ dikwa mma ile anya. ⁷ Mgbe oge nta gasiri, nwunye Pọtifa lere Josef anya si ya, "Bia ka anyi abuo dinaa."

⁸ Ma Josef juru. O gwara nwunye nna ya ukwu si, "Lee, nna m ukwu anaghi echegbu onwe ya banyere ihe obula n'ulo a. O werela ihe niile o nwere nyefee m n'aka ka m lekota ha anya. ⁹ O nweghi onye onodu ya di elu karja nke m n'ulo a. O gbochighi m ihe obula ma o bughi gi, n'ihì na i bu nwunye ya. Olee otu m ga-esi mee oke ihe ozo di otu a, mee mmehie megide Chineke." ¹⁰ O bu ezie na nwanyi a nogidere na-enye Josef nsogbu site n'ubochi ruo ubochi ma Josef juru iso ya dinaa, jukwa inonyere ya.

¹¹ Otu ubochi, Josef batara n'ime ulo iru oru ya. O nweghi ndi ozo na-eje ozi no n'ime ulo n'ubochi ahụ. ¹² Nwunye Pọtifa jidere Josef n'uwe mwuda ya, ripo ya si ya, "Bia ka anyi dinaa." Ma Josef si n'ime ulo ahụ gbapu, hapu uwe mwuda ya n'aka nwunye Pọtifa.

¹³ Mgbe nwanyi a huru na Josef agbapula, hapu uwe ya, ¹⁴ o kporo ndi na-eje ozi n'ezinaulo ya si ha, "Lee, onye Hibru a di m kpobatarara n'ulo a choro iji anyi gwurie egwu. O biakwutere m n'ime ulo choro ka mu na ya dinaa. E tiri m mkpu n'olu ike. ¹⁵ Mgbe o nuru ka m welitere olu m tie mkpu enyemaka m tiri, o sitere n'ime ulo a gbapu, ma hapuru m uwe ya."

¹⁶ Nwanyi a debere uwe ahụ n'akuku ya ruo mgbe nna ya ukwu lotara n'ulo. ¹⁷ Mgbe ahụ, o gwara di ya okwu ndi a si, "Onye ohu Hibru a i kpobataara anyi bakwutere m iji m gwurie egwu. ¹⁸ Ma mgbe m welitere olu tie mkpu enyemaka o sitere n'ulo gbapu hapuru m uwe ya."

¹⁹ Mgbe nna ya ukwu nuru ihe nwunye ya gwara ya si, "Otu a ka ohu gi si meso m meso," o were iwe di oku. ²⁰ Nna ukwu Josef weere ya tunye n'ulo mkporo, n'ebe a na-etinye ndi mkporo eze Ijpt.

Ma ebe ahụ Josef no n'ulo mkporo, ²¹ ONYENWE ANYI nonyeere ya. O meere ya ebere, mekwa ka o nweta ihuoma n'ebe onyeisi ndi nche ulo mkporo ahụ no. ²² Onyeisi ndi na-eche ulo mkporo mere Josef onyeisi ndi mkporo niile no n'ime ulo mkporo ahụ. Josef ghoro onye a na-aju otu ihe si aga n'ime ulo mkporo ahụ. ²³ Onyeisi ndi nche ulo mkporo ahụ enyeghikwa onwe ya nsogbu maka ihe obula. N'ihì na ONYENWE ANYI nonyeere Josef, mee ka ihe obula o na-eme gaa nke oma.

40

Josef akowaa nro

¹ Mgbe ufodu oge gasiri, onye na-ebu iko ihe onunu eze Ijpt na onye na-esiri ya nri mehere megide nna ha ukwu, eze Ijpt. ² N'ihì ya, Fero were iwe megide ndi ozi ya abuo ndi a, onyeisi ndi na-ebu iko ya na onye na-esiri ya nri. ³ O tinyere ha na nga, n'ulo mkporo di n'ulo onyeisi ndi nche, ebe ahụ a tubara Josef. ⁴ Onyeisi ndi nche mere Josef onye na-elekota ha.

Ha noro n'ulo mkporo otutu ubochi. ⁵ Ha abuo, onye ahụ na-esiri eze nri, na onye na-ebu iko eze Ijpt, roro nro n'otu abali. Nro nke onye o bu la nwere nkowa nke ya.

* **39:6** 39:6 Usoro iri nri ndi Ijpt di iche site na nke ndi Juu, n'ihì uzo esi akwado ha tupu e rie ha. Jen 43:32

⁶ Mgbe chi ɔrɔrɔ, Josef ɔkɔwutere ha hụ na ihu ha gbarurū agbarū. ⁷ N'ihu ya, ọ jurū ndị ozi Fero ndị a ha na ya nọ n'ụlọ mkpọrọ dī n'ụlọ nna ya ukwu sị ha, "Gịnị mere ihu unu ji gbarurū taa?"

⁸ Ha zara sị ya, "Anyị rorọ nro ọjọ, ma onye nkowa ya adighi."

Josef siri ha, "Ọ ɔbuchi Chineke nwee ike ikowa nro? Kooronu* m ha."

⁹ Onyeisi ndi na-ebu iko koro Josef nro ya. Ọ siri ya, "Aroro m nro hụ osisi vaini n'ihu m. ¹⁰ Osisi vaini a nwere alaka ato. Mgbe m nọ na-ele anya, osisi vaini ahụ mara ifuru, mputa mkpuru n'uyoko n'uyoko, ha chakwaa. ¹¹ Ebe ọ bu n'iko Fero dī m n'aka, a ghororo m mkpuru vaini ndi a, piputa mmiri ha pinye n'ime iko mmanya Fero, bunye ya ka ọ nyo."

¹² Josef siri ya, "Nke a bu ihe nro gi putara. Alaka ato ahụ bu abali ato. ¹³ N'ime abali ato Fero ga-akpota gi, mee ka i nwere onwe gi. Fero ga-enyeghachikwa gi oru gi. I ga-etinyekwa Fero iko ya n'aka dika i si eme na mbu mgbe i bu onye na-ebu iko ya. ¹⁴ Mgbe ihe gaara gi nke oma, chetakwa m, ma gosi m obioma, gwara m Fero ka o si n'ulo mkporo a weputa m. ¹⁵ Ọ bu ntoro ka atoro m site n'ala ndi Hibru. N'otu aka ahụ, n'ebe a ọ dikwaghi ihe oyo ọ bua m mere nke kwesiri ka atunye m n'ulo mkporo a."

¹⁶ Mgbe onyeisi ndi na-esiri Fero nri huru na nkowa nro ahụ dī mma, ọ siri Josef, "Mụ onwe m, na nro m nke m, ebu m nkata achicha ato n'isi."

¹⁷ Nkata nke dī n'elu juputara na achicha dī iche iche e gheere eze, bu Fero. Ma umu nnonu bira na-eri achicha ndi ahụ dī na nkata m bu n'isi."

¹⁸ Josef zara sị ya, "Lee ihe nro gi putara. Nkata ato ahụ bu abali ato."

¹⁹ N'ime abali ato ka Fero ga-esi n'ulo mkporo kpota gi, nye iwu ka e bepụ gi isi, kwuba gi n'elu osisi. Umu nnonu ga-erichapu anu ahụ gi."

²⁰ N'abali nke ato, site n'ubochi ndi a roro nro ha, Fero mere mmemme ncheta omumu ya. Ọ koro ndi niile na-ejere ya ozi oriri. Ọ ziri ozi ka a gaa n'ulo mkporo kpota onyeisi ndi na-ebunye ya iko ihe onunu na onyeisi ndi na-esiri ya nri. ²¹ Ọ nyeghachiri onyeisi ndi na-ebu iko ya oru ya, weghachi ya n'onodu ya. Nwoke a bunyekwara Fero iko ya dika o si eme na mbu. ²² Ma ọ kwugburu onyeisi ndi na-esiri ya nri, dika Josef si kwaa nro ha.

²³ Ma onyeisi ndi ahụ na-ebu iko eze echetaghị Josef. Ọ chefuru ya.

41

Nro Fero na nkowa ya

¹ Ọ ruo mgbe afo abuo gasiri, Fero roro nro hụ onwe ya ka o guzo n'akuku mmiri Nail. ² N'ebe ahụ, ọ huru ehi asaa ndi si n'osimiri Nail na-aputa. Ehi ndi a buru ibu, maa mma. Ahu ha na-akwo murumuru. Ha putara, bido ita nri n'etiti ahijia riidi. ³ N'atufughi oge, ehi asaa ozo soro ha n'azu sikwa n'osimiri Nail na-aputa. Ma ehi ndi a tara ahụ nke ukwu. Ha bu nnoo okpuku okpuku, jojo njo ile anya. Ha bira guzo n'akuku ehi ndi ahụ buru ibu. ⁴ Mgbe ahụ, ehi ndi a bu naani okpuku okpuku bira richapu ehi ndi ahụ buru ibu. Mgbe nke a mere Fero kwolitere.

⁵ Emesia, Fero rahukwara ura ozo, roro nro nke ughoro abuo, hụ ogbe oka asaa ndi miri n'otu ukwu oka. Ogbe oka ndi a buru ibu maa ezi mma.

⁶ Emesia, ọ hukwara ogbe oka asaa ozo ka ha mikwara n'otu ukwu oka ahụ. Ma ndi a ọ huru kponwusiri akponwu, fikpokwa afikpo. Ọ bu ikuku

* 40:8 40:8 Maobu, Unu zere m nro unu

si n'owuwa anyanwu mere ka ha kponwu. ⁷ Ogbe oka ndi a fikporo afikpo loro ogbe oka asaa ndi ahụ buru ibu. Fero kwolitere hụ na ihe ndi a bu nro.

⁸ Mgbe chi boro, o nweghi udo na mmuo ya. O ziri ozi kpokota ndi majiki niile, na ndi okachamara niile nke Ijipt. Fero kororo ha ihe o roro na nro. Ma o dighi onye nwere ike ikwara ya ihe nro ya putara.

⁹ Ma n'oge ahụ, onyeisi ndi na-ebu iko jekwuuru Fero gwa ya si, "Taa ka m chetara mmehie m. ¹⁰ Oge ahụ Fero were iwe megide ndi na-ejere ya ozi, o tinyere mu na onyeisi ndi na-esi nri n'ulo mkporo nke di n'ebe onyeisi ndi nche eze bi. ¹¹ Onye obula n'ime anyi abuo roro nro n'otu abali, nro obula nwekwa nkwa nke ya. ¹² O nwere nwokorobia onye Hibru anyi na ya no n'ulo mkporo n'oge ahụ. O bu ohu onyeisi ndi nche eze. Anyi kororo ya nro anyi roro. O kwakwara anyi ihe nro anyi putara nye onye obula nkwa nke nro ya. ¹³ Ihe niile mere dika o si kwara anyi. E nyeghachiri m onodu m, ma kwaba onye nke ozo n'osisi."

¹⁴ Ya mere Fero ziri ozi ka a kpo Josef. E mere ngwangwa weputa ya site n'ulo mkporo ahụ. Mgbe o kpuchara afonụ* ya, gbanwee uwe ya, o bjakwara n'ihu Fero.

¹⁵ Fero gwara Josef si, "Aroro m nro ma o nweghi onye obula nwere ike ikwara m ihe nro m roro putara. Ma anula m na a kororo gi nro a roro, i nwere ike ikwa ihe nro ahụ putara."

¹⁶ Josef zara si ya, "Enweghi m ike ikwa nro n'ike aka m. Ma Chineke ga-ene Fero osisa udo dika o chororo."

¹⁷ Mgbe ahụ, Fero malitere ikwara Josef nro ya. O kwuru si, "Eguzoro m n'akuku osimiri Najil na nro m. ¹⁸ Mgbe ahụ, ahuru m ehi asaa si na mmiri ahụ puta. Ehi ndi a mara abuba, ma gbaa agba. Ha bidokwara ita nri n'etiti ahijia riidi.[†] ¹⁹ Emejia, a huru m ehi asaa ozo ka ha sikwa n'osimiri ahụ puta. Ehi ndi a ejighi ahụ. Ha bu okpuku okpuku, joo njo ile anya. N'ezie, ahutubeghi m udi ehi di otu a n'ala Ijipt niile. ²⁰ Ehi asaa ndi a joro njo riri ehi ndi ahụ buru ibu, bu ndi bu ha uzo si n'osimiri ahụ puta. ²¹ Ma mgbe ha risiri ehi ndi a, nri ahụ emeghi ka udidi ha gbanwee. Ha dikwa otu ha di. Mgbe m husiri ihe a, etetara m n'ura.

²² "Mgbe m roro nro ozo, a huru m ogbe oka asaa nke miri n'otu ukwu oka. Oka asaa ndi a buru ibu, di mma ile anya. ²³ Ogbe oka asaa ozo mikwara n'elu ukwu oka ahụ, ma ndi a kponwuru akponwu, fikpokwa afikpo n'ihu n'ikuku si n'owuwa anyanwu chakporo ha. ²⁴ Ma oka ndi a fikporo afikpo lodara oka asaa ndi ahụ mara mma. Akoolara m ndi majiki ihe ndi a, ma o dighi onye n'ime ha nwere ike ikwara m ihe nro ndi a putara."

²⁵ Mgbe ahụ, Josef siri Fero, "Nro abuo Fero roro putara otu ihe. Chineke esitela na nro ndi a gwa Fero ihe o na-aga ime. ²⁶ Ehi asaa ndi ahụ buru ibu bu afo asaa. Ogbe oka asaa ndi ahụ buru ibu bukwa afo asaa. O bu otu nro ahụ, o bu ezie na i roro ya ugboro abuo. ²⁷ Ehi asaa ndi ozo ahụ di okpuku okpuku ndi putara mgbe ndi nke mbu putachara bu afo asaa. Otu a kwa ogbe oka ndi ozo fikporo afikpo nke ikuku si n'owuwa anyanwu mere ka ha fikporo bu afo asaa. Ha na-egosi afo asaa mgbe oke unwu ga-adi.

* **41:14** 41:14 Otu ihe e ji maara ndi Ijipt bu ikpucha agiri isi na afonụ ha, ma nke a bughị omenaala ndi juu. † **41:18** 41:18 Ahijia riidi bu ahijia na-epu n'akuku osimiri Najil

28 “Dịka m gwara Fero na mbụ, Chineke egosila gị ihe ọ chọrọ ime. 29 Afō asaa na-abj̄a ga-abụ afō asaa mgbe nri ga-adị ukwuu n’ala Ijpt niile. 30 Emesj̄a afō asaa oke unwụ ga-eso ha. Mgbe ahụ, a ga-echefu uba niile nke ala Ijpt. Unwụ a ga-ala obodo n’iyi. 31 Agaghị echetakwa na e nwere oge ib̄a ub̄a ihe oriri n’ala a, n’ihi oke unwụ ahụ nke ga-eso ya ga-adị oke ukwuu. 32 Ihe mere Fero ji rọr nrō a ugboro abụọ bụ n’ihi na Chineke ekpebiela na ihe ndị a ga-emezuriri. Chineke ga-emekwa ya n’oge na-adighị anya.

33 “Ma ugbo a, ka Fero chọọ onye nwere ezi nghōta na amamihe. Ya mee ya onyeisi ōchich̄i n’ala Ijpt niile. 34 Ka Fero mee nhoputa ndī nlekōta ala Ijpt. Ka e debe otu uzō n’ime uzō ise nke nri niile a ga-enweta n’oge ahụ nri ga-adị ukwuu n’ala Ijpt. 35 Ka ha kpokotaa nri niile ga-adị n’oge ib̄a ub̄a nke ihe oriri, nke ga-adị n’afọ ndī a na-abj̄a. Ka ha kpokota ha n’ulō ichebe nri nke ga-adị n’okpuru ōchich̄i Fero. Ka ọ buru nri e debere n’obodo dī iche iche. 36 A ga-echebe nri ndī a nke oma maka ndī bi n’ala a, ka ọ buru nri a ga-eri n’ime afō asaa ndī ahụ nke unwụ ga-adị n’ala Ijpt, ka unwụ ghara ibi ala a.”

37 Ntuputa ahụ dī mma n’anya Fero na ndīisi ōchich̄i ya. 38 Fero juru ndīisi ōchich̄i ya, “Anyī ga-achotali onye ozō dīka nwoke a, onye mmūō nke Chineke dī n’ime ya?”

39 Ya mere Fero tugharirī sī Josef, “Ebe Chineke kpugheere gị ihe ndī a, o nweghī onye ozō nwere ezi nghōta na amamihe dīka gị. 40 Gị onwe gị ga-abụ onye na-elekōta ul̄peze m. Ndī m niile ga-erube isi n’iwu obulā i nyere. Ọ bụ naanī n’ocheeze ka m ga-eji dī ukwuu karīa gị.”

Josef aghōo onye na-achī Ijpt

41 Fero gwara Josef, “Lee, emeela m gị onye nlekōta ala Ijpt niile.” 42 Mgbe ahụ, Fero gbaputara mgbaaka[‡] eze ya gbanye ya Josef n’aka. O yikwasikwara Josef uwe e ji ezi akwa ocha duo, nyanye ya ihe inya n’olu nke e ji ōlaedo kpuō. 43 O mere ka ọ nyaa inyinya ugbō ya nke abuō. Ndī oti mkpu na-etikwa n’ihu ya, “Gbuonū ikpere n’ala.” Otu a ka Fero si mee Josef onye na-achī ala Ijpt niile.

44 Fero gwakwara Josef sī, “Ọ bụ mū onwe m bụ Fero! O nweghī onye obulā ga-ewelita aka maobū ukwu ya n’ala Ijpt niile ma ọ bugh̄i site n’ike i nyere ya.” 45 Fero gurū Josef aha Zafenat-Pania. § Ọ kponyekwara ya, Asenat, nwa Potifera, onye nchujaja obodo a na-akpō On,^{*} ka ọ buru nwunye ya. Josef biara gazuo ala Ijpt.

46 Josef gbara iri afō atọ mgbe o bidoro iguzo n’ihu Fero eze Ijpt. O si n’ihu Fero puō, malite ijegharī ebe niile n’ala Ijpt. 47 N’afọ asaa ahụ nke a na-eriju afō, ala meputara nri n’ebe ọ dī ukwuu. 48 N’ime afō asaa ndī a nke nri juru ebe niile n’Ijpt, Josef chikotara nri niile nke si n’ubi, ma chekwaa ha n’ulō e wuru maka iche nri n’obodo niile ahụ. N’obodo obulā, ka ọ na-etinye ihe oriri nke si n’ubi gbara ya gburugburu. 49 Josef chekwara ōka dī ukwuu n’onuogugu, dīka aja dī n’akuku osimiri. A kwusirī igu ha onū n’ihi na ha hiri nne nke ukwuu nke na ha enweghī onuogugu.

[‡] 41:42 41:42 Mgbaaka a na-agbanye na mkpisījaka bụ ihe e ji emesi okwu ike. Est 3:10 § 41:45

41:45 Aha a putara, Onye nwere ike dī ka chi nke nwere ike ndū na onwu. ^{*} 41:45 41:45 Potifera bụ onye nchujaja nke obodo On.

⁵⁰ Tupu oge ụnwụ ahụ ebido, Asenat nwa nwanyị Pọtifera, onye nchụaja nke On, mụtara Josef ụmụ ndị ikom abụọ. ⁵¹ Josef gurụ ọkpara ya Manase,[†] n'ìhi na ọ siri, "Chineke emeela ka m chefuo ahụhụ m niile, mekwa ka m chefuo ndị ezinaulọ nna m." ⁵² Josef gurụ nwa ya nke abụọ Ifrem.[‡] Ọ siri, "N'ìhi na Chineke emeela ka m mja mkpuru n'ala nke ahụhụ m."

⁵³ Afọ asaa nke ụba nri nke dịrị n'ala Ijpt mechara gabiga. ⁵⁴ Afọ asaa nke ụnwụ bidoro bịawa dika Josef kwuru. Ụnwụ nọ n'obodo niile, ma n'ala Ijpt niile nri di. ⁵⁵ Ka agụ jidere ala Ijpt niile, ndị mmadụ tikuru Fero ka o nye ha nri. Ma Fero gwara ndị Ijpt niile, "Jekwurunụ Josef. Ihe ọbara ọ gwara unu meenụ ya."

⁵⁶ Mgbe ụnwụ ahụ gbasara ruo n'akụkụ niile nke ala ahụ, Josef meghepuru ụlọ ichebe nri niile bido iresi ndị Ijpt nri, n'ìhi na ụnwụ ahụ di njo n'ala Ijpt niile. ⁵⁷ Mba niile bịara Ijpt izu nri site n'aka Josef n'ìhi na ụnwụ ahụ di njo n'ụwa niile.

42

Umunne Josef abiaruo Ijpt

¹ Ugbo a, Jekob nuru na ọka di n'Ijpt. Ọ siri ụmụ ya, "Kedu ihe anyi jiri noro na-elerita onwe anyi anya" ² Ọ siri, "Lee anuru m na ọka di n'Ijpt. Gbadatanu n'ebe ahụ zutara anyi ọka ka anyi di ndu ghara inwu."

³ Umunne Josef iri ndi ahụ gbadara Ijpt izuta ọka. ⁴ Ma Jekob ekweghi ka Benjamin nwanne nta Josef soro ha gaa, n'ìhi na ọ turu egwu na ihe ndaba ojoo nwere ike ibiakwasị ya. ⁵ Otu a, ụmụ Izrel so n'otutu ndi ozo ndi jekwara izuru nri n'Ijpt, n'ìhi na ụnwụ ahụ di njo n'ala Kenan.

⁶ N'oge a, Josef na-achi ala Ijpt, burukwa onye iresi ndi obodo ọka di n'aka. Ya mere, mgbe umunne Josef rutere, ha bịara hulata kpoo isiala nye Josef. ⁷ Mgbe Josef huru umunne ya, ọ matara ndi ha bu. Ma ọ kpara agwa dika onye na-amaghi ha, gwa ha okwu n'olu ike, si ha, "Ebee ka unu si bja?"

Ha zara, "Anyi si ala Kenan bja. Anyi bịara izuru nri."

⁸ Josef matara umunne ya, ma ha onwe ha amataghi onye ọ bu. ⁹ Josef chetakwara nro ndi ahụ ọ roro banyere ha. Ọ gwara ha okwu si ha, "Unu bu ndi nnyocha. Ichoputa adighi ike ala anyi mere unu ji bja."

¹⁰ Ha zara si, "Nna anyi ukwu, anyi bu ndi ohu gi bịara izuru nri. ¹¹ Anyi niile bu umu otu nna. Ndi ohu gi bu ndi kwesiri ntukwasị obi. Anyi abughi ndi nnyoputa."

¹² Ma Josef gwara ha si, "Mba! Unu bịara ichoputa akuku obodo anyi nke a na-echezighi nke oma."

¹³ Ha zara si ya, "Ndi ohu gi di umunne iri na abuo. O bukwa otu nna muru anyi niile. Nna anyi na nwanne anyi nta, onye ikpeazu ọ muru no na Kenan ugbo a. Ma otu onye n'ime anyi anwuola."

¹⁴ Josef siri, "Ihe unu na-ako na-egosi na unu bu ndi nnyoputa, dika m gwara unu. ¹⁵ Nke a ka a ga-eji anwale unu. N'aha Fero di ndu, unu agaghi esi n'ebe a laa tutu nwanne unu nke nta ahụ abia n'ebe a. ¹⁶ Zipunu otu onye n'ime unu ka ọ gaa kpota nwanne unu nwoke. Ma aga m etinye ndi foduru n'ulo mkporo, tutu m choputa ma ihe unu kwuru ọ bu eziokwu maobu ugha. Ọ buru ugha n'ezie, dika Fero na-adi ndu, unu bu ndi

[†] 41:51 41:51 Aha a bu Manase putara Nchefu. [‡] 41:52 41:52 Ifrem putara Uba.

nnyoputa.” ¹⁷ O tinyere ha niile n’ulo mkporo, hapu ha n’ebe ahụ abali ato.

¹⁸ Josef gwara ha, n’ubochi nke ato, “Nke a bu ihe unu ga-eme ma di ndu, n’ihi na abụ m onye na-atụ egwu Chineke. ¹⁹ O buru na unu bu ndi ezi mmadu, ka otu onye n’ime unu nodu n’ebe a, n’ulo mkporo, ka ndi foduru buru oka bulaara ndi ezinaulo unu no n’agu. ²⁰ Ma kpotarani m nwanne unu nke nta n’ebe a, nke a ga-egosi na okwu unu bu eziokwu, na unu agaghikwa anwu.” Ha mere otu a.

²¹ Ha gwaritara onwe ha okwu si, “N’ezie, o bu n’ihi nwanne anyi nwoke ka ahuhu ndi a ji abiakwasị anyi. Anyi huru obi mgbawa ya, mgbe o narịo ka anyi chebe ndu ya, ma anyi egeghi ya nti. O bu nke a mere mmekpa ahụ ndi a ji biakwasị anyi ugbo a.”

²² Ruben zara si ha, “O bu na mu agwaghi unu si unu hapu imejo nwantakiri ahụ, ma unu egeghi nti? Ugbo a, anyi na-asa ajuju banyere obara ya.” ²³ Ha amataghi na Josef na-anu ihe ha na-ekwu, n’ihi na onye nsughari okwu no n’etiti ha.

²⁴ O sitere n’ebe ha no tugharia gaa kwaa akwa. O loghachikwutere ha ozo gwakwa ha okwu. O si n’etiti ha kpoputa Simion kee ya agbu ka ha na-ele ya anya.

²⁵ Josef nyere iwu ka e kpojuo oka n’akpa ha, tinyekwara onye obula ego o kwuru n’akpa ya. O nyere iwu ka e nye ha ihe ha ga-eri n’uzo. Mgbe e mesiri ihe ndi a, ²⁶ ha bokwasiri inyinya ibu akpa oka ha n’otu n’otu. Ha hapuru Ijpt lawa.

²⁷ Mgbe ha ruru ebe ha noro onodu abali, otu n’ime ha meghere akpa ya ka o nye inyinya ibu ya oka, o huru ego ya n’onu akpa ya. ²⁸ O gwara umunne ya si, “Lee, e tighachiri ego m kwuru. Lee ya n’akpa oka m.”

Ike gwuru onye obula n’ime ha. Site n’ahu ima jijiji ha leritara onwe ha anya si, “Gini bu ihe a Chineke mere anyi?”

²⁹ Mgbe ha lakwutere nna ha Jekob n’ala Kenan, ha kororo ya ihe niile dakwasiri ha. Ha gwara ya si, ³⁰ “Nwoke na-achi ala ahụ gwara anyi okwu n’olu ike. O mesoro anyi mmeso dika anyi bu ndi biara inyochaputa obodo ha. ³¹ Ma anyi gwara ya si, ‘Anyi bu ndi kwesiri ntukwasị obi, ndi nabughi ndi nnyoputa obodo. ³² Anyi di umunne iri na abuo ndi nwere otu nna. Otu n’ime anyi anokwaghi, ma nke ntakiri na nna anyi no na n’ala Kenan taa.’

³³ “Mgbe ahụ, nwoke a, onye na-achi ala ahụ, siri anyi, ‘Nke a ka m ga-eji mata ma unu bu ndi ezi mmadu. Hapurunu m otu nwanne unu. Burunu oka, bulaara ndi ezinaulo unu agu na-agugbu. ³⁴ Ma kpotara m nwanne unu nke nta. Mgbe ahụ ka m ga-ama ihe unu bu. Ma unu bu ndi nnyoputa maobu ndi ezi mmadu. Mgbe ahụ, aga m ahapuru unu nwanne unu. Unu ga na-azukwa ahia n’ala a.’”

³⁵ Mgbe ha bidoro iwuputasi oka di n’akpa ha, lee, n’ime akpa oka onye obula, a chotara ego o kwuru n’akpa ya. Mgbe ha na nna ha huru ego ndi a, ha turu egwu. ³⁶ Ya mere, nna ha Jekob gwara ha si, “Unu agbawala m aka umu. Josef anoghi, Simion anokwaghi. Ma unu na-achọ iwezuga Benjamin. Naani m ka ihe niile ndi a na-emegide!”

³⁷ Mgbe ahụ, Ruben gwara nna ya si, “I nwere ike gbuo umu m ndi ikom abuo ma o buru na m akpoghachighi Benjamin. Tifee ya n’aka m, aga m akpoghachikwara gi ya.”

³⁸ Ma Jekob siri, “Nwa m agaghi eso unu gaa. N’ihi na nwanne ya anwuola, o bukwa naani ya ka o foduru. O buru na nsogbu ezute ya n’uzo n’ije a, unu ga-eme ka m jiri isi awo m laa n’ili n’onodu mwute.”

43

Njeru Ijipt nke ugboro abuo

1 Ma unwu a siri oke ike n'ala ahụ n'oge a. 2 O ruo, mgbe ha richara nri ha zutara n'Ijipt, nna ha gwara ha si, "Jeghachinu, zutara anyi ntakiri nri."

3 Juda gwara nna ya bu Jekob si, "Nwoke ahụ dosiri anyi aka na nti ike si, 'Unu agaghị ahụ ihu m ma o buru na nwanne unu esoghị unu bja.' 4 O buru na i ga-edunyere anyi nwanne anyi, anyi ga-agbada gaa zutara gi nri. 5 Ma o buru na i gaghị edunyere anyi ya, anyi agaghị agbada, n'ihu na nwoke a siri anyi, 'Unu agaghị ahụ ihu m ma o buru na nwanna unu esoghị unu.'"

6 Mgbe ahụ Izrel siri, "Gini mere unu ji wetara m nsogbu di otu a, site n'igwa nwoke ahụ na unu nwere nwanne ozo?"

7 Ha zara si, "Nwoke a juru anyi ajuju di iche iche banyere onwe anyi, na ndi ezinaulo anyi. O si, 'Nna unu, o di ndu ugbu a? Unu nwere nwanne ozo?' Ya mere, anyi zara ajuju niile. O weghegi otu anyi siri mara na o ga-asi anyi kpota nwanne anyi."

8 Mgbe ahụ, Juda siri nna ya Izrel, "Dunye m nwantakiri a ka anyi bilie gawa, ka anyi di ndu ghara inwu, ma anyi onwe anyi, ma gi, ma umuntakiri anyi. 9 Aga m eji onwe m gbaa ebe n'ihu ya. I nwere ike itife ya n'aka m. O buru na m akpotaghachighi ya, kpobata ya n'ihu gi, mgbe ahụ, ita uta buru nke m n'ihu gi, n'ubochi ndu m niile. 10 A si nnoo na anyi ebughi oge niile a, anyi gaara aga ma lotakwari ugboro abuo."

11 Mgbe ahụ nna ha Izrel gwara ha si, "O buru na o ga-adiri otu a, gini ozo ka anyi ga-eme. Kama mgbe unu na-aga, werenu n'akpa unu onyinye inata ihuoma nke bu ihe niile kachasi mma nke si n'ala a welaara nwoke a. Werenu nwantinti mmanu otite, na nwantinti mmanu ahụ, ha na uda di iche iche, na eso osisi maa, na aku, na alumond. 12 Werekwanu ego okpuku abuo n'aka unu. Weghachirinụ ya ego ahụ e tinyere n'onu akpa unu, eleghi anya o bu n'ohihie anya ka ha ji tinye ya. 13 Ngwa, kporonu nwanne unu nwoke bilienu laghachikwurunu nwoke ahụ. 14 Ka Chineke Onye puru ime ihe niile, mee ka nwoke ahụ nwee obi ebere n'ebe unu no. Ya meekwa ka o nwee ike ihapuru unu nwanne unu Simion na Benjamin ka ha soro unu lota. O burukwanu uche Chineke na m ga-agbara aka umu, ya mee dika o si choo."

15 Ya mere, ndi ikom ahụ weere onyinye ndi a, na okpuku ego abuo n'aka, ma kporokwa Benjamin. Ha biliri ije. Garuo Ijipt, ma guzo n'ihu Josef. 16 Mgbe Josef lepuru anya hu Benjamin n'etiti ha, o gwara onye naleketa ulo ya si, "Duru ndi ikom ndi a gaa n'ulo. Gbuo anyi, kwadoo nri, n'ihu na ndi a ga-eso m rie nri ehizie."

17 Odibo a mere dika Josef ziri ya. O duuru ndi ikom ndi ahụ gaa n'ulo Josef. 18 N'oge a, mgbe a kpobatara ha n'ulo, ndi ikom ndi ahụ turu ujo, n'ihu na a kpobatara ha n'ime ulo Josef. Ha siri, "O bu n'ihu ego ahụ e tighachiri n'akpa anyi n'oge mbu ka e ji kpobata anyi, ka o nwee ike ichota uzo o ga-esi megide anyi, mesie anyi ike, si otu a were anyi na inyinya ibu anyi dika ndi ohu ya."

19 Ha bjaruru odibo Josef ahụ nso gwa ya okwu n'onu uzọ ulo ahụ. 20 Ha siri ya, "Nna anyi ukwu, anyi bjara ebe a n'oge mbu izu ihe oriri. 21 Ma, mgbe anyi rutere ebe anyi noro onodu abali, anyi meghere akpa anyi, chopta ego anyi kwuru n'ihu nri ahụ anyi zuru ka o di n'onu akpa anyi n'otu na otu. E sepukwaghi ya ihe o bu. Ya mere, anyi wegachiri ya

n'oge a. ²² Anyị jikwa ego ọzọ anyị ga-eji zụọ ihe oriri. Ma anyị amaghị onye tinyere ego ahụ n'ime akpa anyị."

²³ Odibo ahụ zara sị ha, "Udo diri unu, unu atula egwu, n'ih na Chineke unu, na Chineke nna unu enyela unu akụ zoro ezo n'ime akpa unu. Ego unu kwurū ruru m aka." Mgbe ahụ, ọ hapurū ha gaa kpoputa Simiṅ.

²⁴ N'oge ahụ, odibo ahụ duuru ndị ikom ndị ahụ bata n'ulo Josef, nye ha mmiri ha ji saa ukwū ha. O nyekwara inyinya ibu ha nri. ²⁵ Mgbe ahụ, umu Jekob kwadoro onyinye inata ihuoma ha ji bia, nke ha ga-enye Josef ma ọ bata n'etiti ehie, n'ih na ha anula na ha ga-eri nri n'ebe ahụ.

²⁶ Mgbe Josef lotara ulo, ha wetaara ya onyinye di n'aka ha, daa n'ala, kpoọ isiala nye ya. ²⁷ Josef juru ha ajuju banyere odimma ha, juokwa ha sị, "Agadi nna unu, nke unu gwara m ihe banyere ya, ahụ ọ dikwa ya? Ọ ka dikwa ndu."

²⁸ Ha zaghachiri sị ya, "Ahụ di ohu gi bu nna anyi. Ọ ka nọ ndu." Ha halatara isi ha, kpoọ isiala nye ya.

²⁹ Mgbe Josef welitere anya ya elu hu nwanne ya Benjamin, onye bu nwanne afo ya, ọ juru ha ajuju sị, "Onye a ọ bu nwanne unu nke nta ahụ unu gwara m ihe banyere ya?" Tupu ha asaa ya ihe obula, o lere Benjamin anya sị ya, "Ka amara Chineke diri gi, nwa m nwoke." ³⁰ Mgbe ahụ kwa Josef mere osiiso puo n'ezi icho ebe ọ ga-akwa akwa n'ih na ohuhu ọ huru nwanne ya nke unu gwara m ihe banyere ya nnoo n'obi. Ọ puru banye n'ime ulo ya kwaa akwa.

³¹ Emesia, ọ sara ihu ya, puta, jisie onwe ya ike nye odibo ya iwu ka o bute nri ahụ.

³² Ha doziiri ya nri nke ya iche, doziekwaru umunne ya nri nke ha iche. Otu a kwa, ha dozikwara ndi Ijpt ya na ha na-eriko nri, nri nke ha iche. N'ih na ọ bu ihe aru n'anya ndi Ijpt na ha na ndi Hibru ga-erikota nri onu. ³³ Ma mgbe e nyere ha onodu n'ihu Josef, e mere ka ha nodu dika ha si toọ ihe ha. Nke okpara buru uzo nodu, onye na-eso ya anodukwa. Otu a ka ha niile siri nodu ruo n'onye ikpeazu n'ime ha. Ha leritara onwe ha anya n'ih na o juru ha anya. ³⁴ O sitekwara na nri e doziri ya nyebinye ha nri. Nri e nyere Benjamin di ukwuu okpukpu ise karia nri nke e nyere ha niile. Ha na ya riri, nuokwa n'uju.

44

Iko olaocha a chotara n'akpa

¹ Mgbe ahụ Josef nyere odibo nọ n'ulo ya iwu sị, "Gbajuo akpa ndi ikom ndi a nri. Tinyere ha nri nke onye obula n'ime ha nwere ike ibu, tinyekwa ego nke onye obula n'ime ha kwuru n'onu akpa ya. ² Ma tnye iko olaocha m n'ime onu akpa onye nke nta n'ime ha. Tinyekwa ego ọ kwuru n'ih nri ọ zuru n'ime akpa ya." Odibo a mere dika Josef gwara ya.

³ Mgbe chi boru, ha zipuru ndi ikom ndi a, ha na inyinya ibu ha. ⁴ Mgbe ha ji naani ihe nta gafee obodo ahụ, Josef gwara odibo ya sị, "Bilie, chuso ndi ikom ndi ahụ oso. I zute ha, sị ha, 'Gini mere unu ji were ihe ojoo kwughachi ihe oma?' ⁵ Gini mere unu ji zuru iko olaocha nna m ukwu, iko o ji anu ihe onunu na nke o ji aju ase? Unu emeela ihe ojoo n'ih ihe a unu mere.'"

⁶ Mgbe odibo ahụ zutere ha, ọ gwara ha ihe ndi a. ⁷ Ma ha zara sị ya, "Nna anyi ukwu, gini mere i ji ekwu udi okwu ndi a? Ihe aru ka ọ bu anyi ime ihe di otu a. ⁸ Lee, ego anyi chotara n'onu akpa anyi ka anyi sitere n'ala Kenan weghachi. Olee otu anyi ga-esi zuru olaedo maobu olaocha

site n'ụlọ nna gị ukwu? ⁹ Onye ọbụla n'ime anyị a chọtara iko a n'aka ya ga-anwu. Anyị onwe anyị ga-aghọrọ nna anyị ukwu ndị ohu."

¹⁰ Odibo ahụ zara sị ha, "Ka ọ dirị dika unu kwuru. Onye ọbụla a chọtara ya n'aka ga-abu ohu m. Ma ndị a na-achọtaghị ya n'aka ha enweghị ita ụta ọbụla."

¹¹ Ha mere ngwangwa, onye ọbụla todatara akpa ya. Onye ọbụla kwa meghere akpa ya. ¹² Odibo ahụ malitere n'onye ukwu n'etiti ha chọọ rute n'onye nta. Ọ bụ n'akpa Benjamin ka a chọtara iko ahụ. ¹³ Mgbe ahụ, ha dọwara uwe ha n'ihu mwute. Onye ọbụla n'ime ha tighachiri ibu ya n'elu ịnyinya ibu ya. Ha niile bidokwara ịlaghachi azụ n'obodo ha si puta.

¹⁴ Mgbe Juda na ụmụnne ya loghachiri n'ụlọ Josef, ha hụrụ Josef ka ọ nọ n'ebe ahụ. Ha dara n'ala n'ihu ya. ¹⁵ Ma Josef juru ha sị, "Gini bụ ihe a unu mere? Ọ bụ na unu amataghị na onye dika m nwere ike imata onye zuru iko m?"

¹⁶ Ya mere Juda sị ya, "Gini ka anyị ga-ekwu? Olee otu anyị ga-esi gosi n'aka anyị di ọcha? Chineke ekpugheela ikpe omuma ndi ohu gi. Lee, anyi bukwa ndi ohu onyenwe m. Anyi onwe anyi, tinyekwara onye a chọtara iko ahụ n'aka ya."

¹⁷ Ma Josef sirị, "O ga-aburu m ajo omume ime ihe di otu ahụ. Naani nwoke ahụ a chọtara iko ahụ n'akpa ya bụ onye ga-abu ohu m. Ma unu onwe unu nwere ike laa n'udo jekwuru nna unu n'udo."

Aririọ n'ihu Benjamin

¹⁸ Juda jekwuuru ya, sị, "Biko, onyenwe m, kwere ka ohu gị gwa gị okwu. Ewesola mụ bụ ohu gị iwe n'ihu na ị nọ onodu di ka Fero. ¹⁹ Onyenwe m, ọ bụ gị juru ndi ohu gi ajuju si, 'Unu nwere nna maobu nwanne?' ²⁰ Anyi zara si, 'Anyi nwere nna onye bu agadi, na otu nwa nwoke o mutara n'agadi ya. Nwanne nwantakiri nwoke a anwuola, ya mere naani otu a foduru n'ime umu nke nne ha mutara. Nna ya hukwara ya n'anya.'

²¹ "Mgbe ahụ, ị sị ndi ohu gi, 'Kpota nwantakiri a ka m hu ya anya.' ²² Ma anyi gwara onyenwe m si na 'Nwata a apughi ihapu nna ya, n'ihu na nna ya ga-anwu ma o buru na o hapu ya.' ²³ Ma ị gwara ndi ohu gi si, 'Unu agaghi ahụ ihu m anya ozo, ma o buru na nwanne unu a esoghi unu gbadata.' ²⁴ Mgbe anyi lakwuuru ohu gi bu nna anyi, anyi gwara ya okwu onyenwe m kwuru.

²⁵ "Mgbe nna anyi gwara anyi si, 'Laghachi gaa zuta nri,' ²⁶ anyi gwara ya na, 'Anyi agaghi agbada ma o buru na nwanne anyi nta agaghi eso anyi. N'ihu na anyi enweghi ike ihu nwoke ahụ anya, ma o buru na nwanne anyi nta esoghi anyi.'

²⁷ "Oge ahụ, ohu gi bụ nna anyi sirị anyi, 'Unu maara na nwunye m mụrụ m umu nwoke abuo. ²⁸ Otu n'ime ha funariri m, mgbe anu ohia dokasiri ya iperipe na iperipe. Ruo ugbo a, ahubeghi m ya anya. ²⁹ O buru na unu anapukwa m onye nke a, si otu a mee ka ihe ojojo zute ya, o putara na unu ga-eme ka m jiri isi awo m laa n'ili n'onodu obi ojojo?'

³⁰ "Ya mere, o buru na m alaghachikwute ohu gi, bu nna anyi, ma nwantakiri a esoghi anyi, ebe o bu na e kekotara ndu nna anyi na ndu nwantakiri a, ³¹ mgbe o ga-ahu na nwantakiri a esoghi anyi, o ga-anwu. Mgbe ahụ, anyi bu ndi ohu gi, ga-eme ka nna anyi jiri isi awo laa n'ili n'onodu obi ojojo. ³² Biko, onyenwe m, eji m ndu m zooro nna m ebe na m ga-elezi nwantakiri a anya. Asi m ya, 'O buru na m akpoghachighi nwantakiri a nye gi, ka ita uta buru nke m n'ihu gi bu nna m n'ubochi niile nke ndu m.'

33 “Ya mere ugbo a, biko, ka ohu gi n’odu dika ohu onyenwe m n’onodu nwantakiri a, ka nwantakiri a soro umunne ya laghachikwuru nna anyi. 34 Aga m esi ahaa laghachikwuru nna m ma o buru na mu na nwantakiri a esoghi? Enweghi m ike ilekwasi ihe ojoo ga-adakwasi nna m anya.”

45

Umunne Josef amara onye o bu

1 N’oge a, Josef enwekwaghi ike ijite onwe ya aka n’ihu ndi na-ejere ya ozi. O welitara olu si, “Zipunu onye obula site n’ebe m no.” Ya mere, o nweghi onye ya na Josef no mgbe o kooro umunne ya onye o bu. 2 O tiri mkpu akwa nke ndi Ijpt nuru, na nke ndi ulo Fero nukwara.

3 Josef gwara umunne ya si, “Mu onwe m bu Josef. Nna m o ka no ndu ugbo a?” Ma umunne ya enweghi onu ha ji asa ya, n’ihi na oke egwu jidere ha n’ihu ya.

4 Mgbe ahụ, Josef siri umunne ya, “Biko, biana m nso.” Mgbe ha biana ya nso, o siri ha, “Abu m nwanne unu, Josef, onye unu rere ree gaa Ijpt. 5 Ma otu o di, ka o ghara iwute unu, unu atakwala onwe unu uta n’ihi orure unu rere m. N’ihi na o bu n’ihi ichebe ndu unu ka Chineke ji buru uzọ zite m n’ebe a. 6 Oge unwu agwachabeghi. O bu ezie na afo abuo nke oke unwu agafeela, ma o foduru afo ise ozo n’ihu, oge a na-agaghi ako ihe obula n’ala, maobu iwere ihe obula n’ubi. 7 Chineke zitere m ka m buru uzọ bja n’ebe a n’ihi ime ka ndu foduru unu n’uwa, na izoputa ndu unu site n’uzo nnaputa di oke egwu.

8 “Ya mere, o bughi unu zitere m n’ebe a, kama o bu Chineke. Ya onwe ya emeela ka m ghooro Fero nna, na onyeisi ezinaulo ya niile, na onye na-achi ala Ijpt niile. 9 Ugbo a, meenu ngwa lakwuru nna m, si ya, ‘The ndi a ka Josef nwa gi nwoke kwuru, Chineke emeela m onye na-achi Ijpt niile. Egbula oge ibiakwute m. 10 I ga-ebi n’ala Goshen,* ka i nwee ike ino m nso, gi na umu gi, na umu umu gi, na igwe ewu na aturu gi, na igwe ehi gi, na ihe niile i nwere. 11 N’ebe ahụ ka m ga-enyekwa gi ihe i choro, n’ihi na unwu afo ise ka di n’ihu na-abia. O buru na i meghi otu a, gi na ezinaulo gi na ihe niile bu nke gi ga-ada ukpa.’

12 “N’ezie, anya unu na n’anya nwanne m Benjamin, ahula na mu onwe m ji onu m na-agwa unu okwu ndi a. 13 Unu ga-akoro nna m maka nsopuru niile a na-enye m n’ala Ijpt na ihe niile unu huru. Kpotakwanu nna m osiso ebe a.”

14 Ugbo a, o dakwasiri n’olu Benjamin, nwanne ya, kwaa akwa. Benjamin jidekwara ya n’olu kwaa akwa. 15 Emesia, o suturu umunne ya niile onu, bekwasikwa ha akwa. N’ikpeazu, umunne ya kpanyeere ya uka.

16 Mgbe akuko a ruru ulo Fero na umunne Josef biana, o toro Fero na ndisi ozi niile ya utu. 17 Fero gwara Josef si ya, “Gwa umunne gi, ka ha mee ihe otu a, ha bokwasi inyinya ibu unu ibu laghachikwa n’ala Kenan. 18 Ha ruo, ha kpota nna gi, na ezinaulo ha, ka ha laghachikwute m n’ala Ijpt. N’ihi na aga m enye ha ala kachasi mma n’Ijpt. Ha onwe ha garikwa uru ala ahụ.

19 “Gwakwa umunne gi okwu si ha, ‘Sitenu n’ala Ijpt were ugboala, nke unu ga-eji budata ndi nwunye unu na umuntakiri unu. Dutekwanu nna

* **45:10** 45:10 Ala Goshen bu ala na-emeputa nri n’ebe o di ukwu. O di na mpaghara akuku onu mmiri osimiri Najil.

unu. ²⁰ Unu esoghula onwe unu banyere ngwa ụlọ unu, n'ihì na ihe niile dị mma n'ala Ijìpt bụ nke unu.'”

²¹ Ya mere ụmụ Izrel mere ihe ndị a. Josef nyere ha ụgboala dika Fero nyere n'iwu. O nyekwara ha nri ha ga-eri n'uzo. ²² O nyere onye o bula n'ime ha uwe mgbanwe oheru, ma o nyere Benjamin nari shekel olocha ato, na uwe mgbanwe ise. ²³ O zipuuru nna ya ihe ndị a: inyinya ibu iri ndị e bokwasiri ihe mara mma niile si n'ala Ijìpt, na nne inyinya ibu iri ndị e bokwasiri oka na achicha, na ihe ndị ozo dī iche iche, n'ihì ije ya. ²⁴ O zipuru umunne ya. Ma oge ha na-achọ ihapu ya, o gwara ha si, “Unu esekwala okwu n'uzo.”

²⁵ Mgbe ahụ, ha hapuru ala Ijìpt mechara rute ala Kenan, biakwute Jekob nna ha. ²⁶ Ha gwara ya si, “Josef ka nọ ndu. N'ezie, o bụ ya na-achị ala Ijìpt niile.” Ma o siiri Jekob ike inabata akuko a. O kwenyeghi na o bụ eziokwu. ²⁷ Ma mgbe ha gwasiri ya ihe niile Josef gwara ha, mgbe o hukwara ụgboala niile Josef zitere ka e jiri bute ya, mmuo nna ha Jekob loghachiri. ²⁸ Mgbe ahụ Izrel kwuru si, “Ekwetala m! Josef nwa m ka dī ndu. Aga m aga hụ ya anya tupu m nwuo.”

46

Jekob abiaruo Ijìpt

¹ Izrel biliri ije, ya na ihe niile o nwere rute Biasheba. Ebe a, o churu aja nye Chineke nke nna ya Aizik.

² Chineke gwara Izrel okwu n'ohu nke abali. O siri, “Jekob! Jekob!”

O zara si, “Lee m n'ebe a.”

³ Chineke gwara ya si, “Abu m Chineke, Chineke nke nna gi. Atula egwu igbada Ijìpt n'ihì na aga m eme gi ka i ghoo mba dī ukwu n'ebe ahụ.

⁴ Mu onwe m ga-eso gi agbada n'ala Ijìpt. Mu onwe m ga-akpolatakwa gi ozo. Josef n'onwe ya ga-eji aka ya ekpuchikwa gi anya.”

⁵ Jekob mechara si na Biasheba puta. Umu Izrel kuuru Jekob nna ha, na umaka ha na ndi nwunye ha, kubanye n'ugboala ahụ Fero zitere ka ha ji bute ya. ⁶ Ha buuru anyu ulo ha niile, na ihe onwunwe ha niile, nke ha kpata n'ala Kenan, gaa Ijìpt. Jekob na agburu ya niile so. ⁷ Umu ya ndi ikom niile, na umu umu ya ndi ikom niile, na umu ya ndi inyom niile, na umu umu ya ndi inyom niile, na ndi niile bu mkpuru afọ ya, ka o kporo gaa Ijìpt.

⁸ Ndi a bu aha umu ndi ikom Izrel, ya bu Jekob na umu umu ya, ndi sooro ya gaa Ijìpt.

Ruben, okpara Jekob

⁹ Umu ndi ikom Ruben bu,
Hanok, na Palu, na Hezron na Kami.

¹⁰ Umu ndi ikom Simion bu,
Jemuel, na Jamin, na Ohad, na Jakin, na Zoha, na Shaul. Nne Shaul bu
nwanyi Kenan.

¹¹ Umu ndi ikom Livayi bu,
Geshon, na Kohat, na Merari.

¹² Umu ndi ikom Juda bu,
Ja, na Onan, na Shela, na Perez, na Zera. Ma Ja na Onan nwuru n'ala
Kenan.

Umu ndi ikom Perez bu,

Hezron na Hamul.

13 Ma umu ndi ikom Isaka bu,
Tola, na Puva, na Jashub, na Shimron.

14 Umu ndi ikom Zebulon bu,
Sered, na Elon, na Jaliil.

15 Ndi a bu umu ndi ikom Lja muru Jekob n'ala Padan Aram. O mutakwara otu nwanji aha ya bu Dajna. Umu ndi ikom na ndi inyom ndi a di iri ato na ato.

16 Umu ndi ikom Gad bu,
Zefon, na Hagi, na Shuni, na Ezbon, na Eri, na Arodi na Areli.

17 Umu ndi ikom Asha bu,
Imna, Ishva, Ishvi na Beriya. Nwanne ha nwanji bu Sera.
Umu Beriya bu,
Heba na Malkiel.

18 Ndi a bu umu a muru Jekob site na Zilpa, odibo nwanji ahụ Leban kponyere Lia nwa ya nwanji. Ha di iri na isi n'onuogugu.

19 Umu ndi ikom Jekob site na Rechel nwunye ya bu,
Josef na Benjamin.

20 N'ala Ijpt, a muru Josef Manase na Ifrem, site na nwunye ya Asenat nwa nwanji Potifera, onye nchujaja nke On.

21 Umu ndi ikom Benjamin bu,
Bela, Beka, Ashbel, Gera, Neeman, Ehi, Rosh, Mupim, Hupim na Aad.

22 Ndi a bu ndi ikom nke Rechel muru Jekob. Ha di iri na anọ.

23 Nwa nwoke nke Dan muru bu,
Hushim.

24 Umu ndi ikom Naftali bu,
Jaziil, na Guni, na Jeza, na Shilem.

25 Ndi a bu umu ndi ikom a muru Jekob site na Bilha, odibo nwanji ahụ Leban kponyere nwa ya nwanji Rechel. Ha niile di asaa.

26 Ya mere, ndi niile so Jekob gaa Ijpt, ndi bu umu umu ya, na-agughi ndi nwunye umu Jekob niile, di iri mmadu isi na isi.

27 Tinyere umu ndi ikom abuo amutara nye Josef n'Ijpt, ndi si n'ezinaulo Jekob gara Ijpt di iri asaa.

28 Jekob zipuru Juda ka jekwuru Josef ijuta ya uzọ Goshen. Mgbe ha rutere n'ala Goshen, 29 Josef kwadoro inyinya ugbo ya gawa Goshen izute nna ya Izrel. Mgbe Josef biara n'ihu nna ya, o makuru ya, bee akwa ogologo oge.

30 Izrel gwara Josef si, "Ugbu a ejikerela m inwu, ebe m huru ihu gi anya ozo, mata na i ka di ndu."

31 Mgbe ahụ, Josef gwara umunne ya na ndi ezinaulo nna ya niile si, "Ka m gaa korọ Fero. Ka m gaa si ya, 'Umunne m na ezinaulo nna m, ndi bi n'ala Kenan abiakwutela m. 32 Ha bu ndi ozuzu aturu, ndi na-elekota anu ulo. Ha chi igwe ewu na aturu ha, na igwe ehi ha, na ihe niile ha ji biri.' 33 Ya mere, o buru na Fero akpo unu juo unu ajuju si, 'Gini bu oru aka unu?' 34 Unu ga-asị ya, 'Ndi ohu gi bu ndi ozuzu anu ulo site na mgbe

anyị bụ ụmụnta, dika nna nna anyị ha bụ.’ Mgbe ahụ, ọ ga-ekwe ka unu biri n’ala Goshen. N’ihi na ndị niile na-azụ ewu na atụrụ bụ ndị akpọrọ asị n’ala Ijipt.”

47

¹ Josef gara gwa Fero si, “Nna m na ụmụnne m ejirila igwe ewu na atụrụ ha, igwe ehi ha na ihe niile ha nwere site n’ala Kenan bịa n’ebe a. Ha nọ n’ala Goshen.” ² Mgbe ọ gara igwa Fero okwu, o duuru mmadụ ise n’etiti ụmụnne ya ndị ikom gosi ha Fero.

³ Fero juru ụmụnne ya ajujụ si ha, “Gịnị bụ ọrụ aka unu?”

Ha zara si ya, “Ndị ohu gị bụ ndị ọzụzụ atụrụ dika nna nna anyị ha.”

⁴ Ha kwukwara si, “Anyị bịaara inọ dika ọbịa n’ala a n’ihi na unwu a siri oke ike n’ala Kenan. O nweghị nri igwe ewu na atụrụ anyị nwere iri n’ala ahụ. Ya mere, anyị na-arịo ka i nye ndị ohu gị ike ka ha biri n’ala Goshen.”

⁵ Fero gwara Josef si, “Nna gị na ụmụnne gị abiakwutela gị. Ha biri n’ala Goshen. ⁶ Ala Ijipt dika gị n’ihu. Horo ebe ọbụla masiri gị nke dika ezi mma nye nna gị na ụmụnne gị ka ha biri. Ka ha biri na Goshen. O burukwa na i maara ndị ikom n’etiti ha ndị nwere ike, mee ha ndị na-elekota igwe anụ ụlo m.”

⁷ Josef kpọtara nna ya Jekob, mee ka o guzo n’ihu Fero. Jekob nọ n’ebe ahụ gozie Fero. ⁸ Fero juru Jekob si, “I gbaala afo ole ugbo a?”

⁹ Jekob zara Fero si ya: “Ebiela m dika onye ọbịa narị afo na iri afo atọ. Onuogugu afo ndị a ehighi nne, ma ha juputara n’ahuhu na nsogbu. Ma a norubeghi m onuogugu afo nna m ha gbara mgbe ha biri n’uwa dika ọbịa.” ¹⁰ Jekob goziri Fero, site n’ihu ya puo.

¹¹ Ya mere, Josef mere ka nna ya na ụmụnne ya biri n’ala Ijipt. O nyere ha ala kachasi mma n’ala ahụ na mpaghara Ramesis, dika Fero nyere n’iwu. ¹² Josef nyere nna ya na ụmụnne ya na ezinaulo nna ya nri dika onuogugu nke umu ha si di.

Unwu na ukọ nri

¹³ Ma nri adighi n’ala ahụ niile n’ihi na unwu ahụ di nnoo njo. Ihe siri ike n’ala Ijipt ma n’ala Kenan n’ihi unwu a. ¹⁴ Josef chikotara ego niile di n’ala Ijipt, na n’ala Kenan, nke ndi mmadu ji kwuo ugwo nri ha zuru webata ha n’uloeze Fero. ¹⁵ Mgbe ego niile di ndi mmadu n’aka gwuchara n’ala Ijipt ma n’ala Kenan, ndi Ijipt niile biakwutere Josef si ya, “Nye anyi nri, gini mere anyi ga-eji nwuo n’ihu gi? Ego anyi agwula.”

¹⁶ Mgbe ahụ Josef zara si ha: “Jirinụ anụ ụlo unu kwuo ugwo nri m ga-enye unu, ebe ọ bụ na ego unu agwula.” ¹⁷ Ya mere, ha kputaara Josef anụ ụlo ha. Josef nyere ha nri n’onodu inyinya ha, na aturu ha, na ewu ha, na ehi, na inyinya ibu ha. O were nri zuo ha n’afọ ahụ n’onodu anụ ụlo ha niile.

¹⁸ Mgbe afo ahụ gafesiri, ha biakwutekwara ya n’afọ nke ozo si ya, “Anyi agaghi ezoro onyenwe anyi na ego anyi agwula, na igwe anu ulo anyi bukwa nke gi. O nweghi ihe ozo foduru anyi kariya ahụ anyi na ala anyi. ¹⁹ Gini mere anyi ga-eji noo n’aguu n’ihu gi? Zuru anyi na ala anyi n’onodu ugwo anyi ga-akwu maka nri i ga-enye anyi. Ka anyi na ala anyi buru ndi ohu Fero. Nye anyi mkpuru ubi ka anyi diri ndu ghara inwu, ka ala a ghara ibu ihe toboro n’efu.”

²⁰ Ya mere, Josef zutaara Fero ala Ijipt niile. Ndi Ijipt niile n’otu n’otu rere ala ha n’ihi oke unwu ahụ dakwasiri ha. Mgbe ahụ, ala ha niile ghoro nke Fero. ²¹ Ya mere, Josef si otu a mee ka ndi Ijipt niile ghoo ndi ohu Fero,

site n'otu obodo n'ala ahụ ruo na nke ozo ya. ²² Ala nke Josef na-azutaghị n'oge a bu naanị ala ndị nchụaja. N'ihì na ndị nchụaja si n'aka Fero na-enweta nri ha site n'oge ruo n'oge. Ha nwekwara nri na-ezuru ha site na oke ahụ Fero na-enye ha. Ya mere ha ereghị ala ha.

²³ Mgbe ahụ, Josef gwara ndị mmadụ ahụ niile okwu sị, "Lee, azụọla unu taa, zụkwaa a ala unu nye Fero. ²⁴ N'oge owuwe ihe ubi, otu ụzọ n'ime ụzọ ise nke ihe unu nwetara n'ubi unu bu nke Fero. Deberenu onwe unu ụzọ anọ fọdurụ ka ọ burụ ihe unu ga-akụ n'ubi na ihe unu ga-eri na ihe ndị ezinaụlo unu, na nke ụmuntakiri unu ga-eri."

²⁵ Ha zara sị ya, "Ị zoputala ndụ anyị. Ka anyị hụta amara n'ihu nna anyị ukwu. Anyị ga-abụ ndị ohu Fero."

²⁶ Josef mere ka nke a burụ iwu n'ala Ijìpt niile ruo taa, na Fero ga-ewe otu ụzọ n'ime ụzọ ise nke ihe ọbụla si n'ala. Naanị ihe si n'ala ndị nchụaja bu nke na-esoghị n'iwu a.

²⁷ Izrel biri na Goshen nke dị n'ala Ijìpt. Ha kpatara akụ hie nne, mụbaa n'omumu, ma n'ọnuogugu.

²⁸ Jekob biri n'ala Ijìpt afọ iri na asaa. Ya mere, afọ niile Jekob gbara bu narị afọ na iri afọ anọ na asaa. ²⁹ Mgbe ụbọchị ọnwụ Izrel na-abiaru nso, ọ kpọrọ Josef nwa ya sị ya, "Ọ burụ na m ahutala amara n'ihu gi, tinye aka gi n'okpuru apata m, kwee m nkwa na i ga-gosi m obi ebere na ezi ntụkwasi obi. Elila m n'ala n'Ijìpt. ³⁰ Kama, mgbe m nwurụ, site n'ala Ijìpt buụ m. Buru ozu m gaa lie ya ebe e liri nna m ha."

Ọ zara, "Aga m eme dika i kwuru."

³¹ Ọ siri ya, "Nụoro m iyi na i ga-eme ya." Josef nūoro ya iyi. Izrel n'onwe ya, kpọrọ isiala dika ọ dabere n'elu mkpanaka ya.

48

Jekob agozie umu Josef

¹ Mgbe ihe ndị a gasiri, a gwara Josef sị, "Lee nna gi na-aria oria." Josef biliri duru umu ya ndi ikom abuo bu Manase na Ifrem gawa ileta ya.

² Mgbe a gwara Jekob okwu sị ya, "Nwa gi nwoke Josef abiala ileta gi." Izrel chikotara ume ya, jisie ike, nodu ala n'elu akwa ya.

³ Mgbe ahụ, Jekob siri Josef, "Chineke, Onye puru ime ihe niile gosiri m onwe ya na Luz, n'ala Kenan, ma goziekwa m. ⁴ Ọ siri m, 'Lee, aga m eme ka i mia mkpuru, baakwa uba n'ọnuogugu. Aga m eme ka i ghoo ogbako otutu mba. Aga m enye gi ala a ka ọ buru ihe nketa ebighi ebi maka agburu gi ndi ga-esote gi.'

⁵ "Ugbu a, ana m eme umu gi ndi ikom abuo ndi a, ndi a mtaara gi n'ala Ijìpt, umu nke m. Ha abuo, Ifrem na Manase, ga-abu umu m, dika Ruben na Simion si buru umu m. ⁶ Ma umu ozo a ga-amutara gi ga-abu nke gi. Ọ bu aha umunne ha ndi a ka a ga-eji mara ha n'ala nketa nke ha.

⁷ Ana m eme nke a n'ihì na mgbe m si Padan Aram puta, nne unu Rechel, nwuru n'ala Kenan mgbe anyi ka no n'uzo ije anyi n'ebe ditu anya site na Efrat. N'akuku ụzọ e si aga Efrat, ya bu Betlehem, ka m likwara ya."

⁸ Mgbe Izrel huru umu ndi ikom abuo Josef kpo bia, ọ juru Josef ajuju sị, "Ndi a, bu ndi ole?"

⁹ Josef zara nna ya sị, "Ha bu umu ndi ikom ndi Chineke nyere m n'ebe a."

Ya mere, Jekob gwara ya sị, "Kpotara m ha, ka m gozie ha."

¹⁰ N'oge a, Izrel adighi ahuzikwa uzọ nke oma n'ihu ime agadi ya. Ya mere, Josef duuru umu ya ndi ikom ndi ahụ bịa nso ebe nna ya nọ. Mgbe ahụ, Jekob suturu ha ọnu, makuo ha.

¹¹ Izrel siri Josef, "O nweghi mgbe m lere anya na m ga-ahụ ihu gi ọzọ. Ma Chineke emeela ka m hukwa umu gi."

¹² Josef sitere n'ikpere* Jekob kupu umu ya, bịa hulata isi ala. O kpuru ihu ya n'ala mgbe o mere nke a. ¹³ Josef kpooro ha abuo, Ifrem n'aka nri ya nke bu aka ekpe Izrel, na Manase n'aka ekpe ya nke bu aka nri Izrel, kpoa ha bịa nna ya nso. ¹⁴ Ma Izrel setiri aka nri bikwasị ya n'isi Ifrem, nwa nke nta. Ma aka ekpe ya ka o setipuru bikwasị n'isi Manase bu okpara.

¹⁵ Mgbe ahụ, o goziri Josef si ya.
"Ka Chineke, onye nna m ha
Ebrahim na Aizik jere ije n'ihu ya
Chineke onye buru Onye zuru m dika aturu
ogologo ndu m niile ruo taa,

¹⁶ Mmuo ozi ahụ naputara m site n'ihe egwu niile,
ya gozie umu ndi ikom ndi a.
Ka ha buru ndi a kpokwasiri aha m
na aha nna m ha Ebrahim na Aizik,
ka ha muba
hie nne n'elu uwa."

¹⁷ O wutere Josef mgbe o huru na nna ya bikwasiri aka nri ya n'isi Ifrem. O jidere aka nna ya iwepu ya n'isi Ifrem, ka o tukwasị ya n'isi Manase. ¹⁸ Mgbe ahụ, Josef siri nna ya, "I bikwasijoro aka gi. Onye a bu okpara, bikwasị aka nri gi n'isi ya."

¹⁹ Ma nna ya juru, si ya, "Amaara m ihe m na-eme nwa m, Manase ga-aghọ oke obodo, ma nwanne ya nke nta ga-akarị ya idi ukwu, n'ihu na umu umu ya ga-aghọ otutu mba di iche iche." ²⁰ O goziri ha n'ubochi ahụ si,
"N'aha gi ka Izrel ga-ekwuputa ngozi a,
'Ka Chineke mee gi dika Ifrem na Manase.'"

Ya mere o buru uzọ kpo Ifrem tupu Manase.

²¹ Mgbe ahụ, Izrel gwara Josef okwu si ya, "Lee, mu onwe m na-aga inwu. Ma Chineke ga-anonyere unu, kpo ghachikwa unu azu n'ala nna unu ha. ²² Mu onwe m na-enye gi otu akuku ugwu karịa nke umunne gi, bu ala ugwu ahụ m sitere na mma agha m na uta m naputa ndi Amorait ka o buru nke gi."

49

Jekob agozie umu ya

¹ Mgbe ahụ, Jekob kpo kotara umu ya ndi ikom niile n'otu si ha, "Zuko onu ka m gwa unu ihe ga-adakwasị unu n'ubochi di n'ihu.

² "Zuko onu nuru, umu ndi ikom Jekob
nuru okwu nna unu Izrel.

³ "Ruben, okpara m ka i bu,
ume m, ihe ngosi mbu nke ike m,
onye nsopuru kwesiri, onye mbu n'idi ike.

* **48:12** 48:12 I kuu mmadu n'ikpere, bu mmemme iji gosiputa na onye ahụ eku n'ikpere, a burula nwa onye ahụ kuu ya.

- 4 Onye na-agbanwe agbanwe dika mmiri di n'iyi, i gaghi abukwa onye mbu,
n'ih na i banyere n'ihe ndina nna gi,
i dinara n'ihe ndina m, meruo ya.
- 5 "Simion na Livayi bu umunne.
Mma agha ha bu ngwa ihe ike.
- 6 Ka obi m ghara isonye n'izuzu ha,
ka m ghara isonye n'ogbako ha,
n'ih na ha gburu mmadu n'oge iwe ha,
bipukwa nkwonkwo ukwu umu ehi na-echeghi echiche.
- 7 Ihe a buru onu ka iwe ha bu, n'ih na o di njo.
Onuma ha, o jobigara njo oke.
Aga m ekesa ha n'etiti umu Jekob
Kpasaa ha n'etiti ndi Izrel.
- 8 "Gi, Juda, umunne gi ga-eto gi.
Aka gi ga-adi n'olu ndi iro gi.
Umu ndi ikom nna gi ga-akpo isiala nye gi.
- 9 I bu nwa odum, gi, Juda,
i si n'ichu nta lota, nwa m.
Dika odum, o na-amakpu, na-edina ala,
dika nne odum, onye ga-anwa anwa kpotee ya?
- 10 Mkpanaka eze agaghi esite n'ebe Juda no wezuga onwe ya,
maobu mkpanaka onyendu esi n'agbata ukwu ya puo,
tutuu ruo mgbe eze ahụ nwe ya ga-abia,
irube isi nke mba niile ga-abu nke ya.
- 11 O ga-ekenye inyinya ibu ya n'osisi vaini,
n'alaka kachasi mma ka o ga-ekenye nwa inyinya ibu ya.*
O ga-asakwa uwe ya na mmanya.
Uwe mwuda ya ka o ga-asukwa n'obara mkpuru vaini.
- 12 Anya ya ga-acha uhie uhie karja mmanya vaini.
Eze ya ga-enwupukwa ocha karja mmiri ara ehi.
- 13 "Zebulon ga-ebi n'akuku osimiri.
O ga-abu ebe izuike nye ugbu mmiri.
Oke ala ya ga-agbatipu ruo Saidon.
- 14 "Isaka di ike dika inyinya ibu
na-amakpu n'etiti ogba aturu.
- 15 Mgbe o huru otu ebe izuike ya si di mma,
hu otu ala ya si maa mma,
o ga-ehudata isi ya ibu ibu aru;
were onwe ya nye iru oru ike.
- 16 "Dan ga-eme ka ikpe ziri ezi rute ndi ya aka
dika otu n'ime ebo Izrel.
- 17 Dan ga-adi ka agwo di n'akuku okporouzo,
dika ajuala di n'uzo ohia,
nke na-ata inyinya n'ikiri ukwu,

* 49:11 49:11 Nke a na-egosiputa iba uba n'ebe o di ukwu, maobu mmadu ibu ogaranya.

si otu a mee ka onye na-agba inyinyanya dalaa azu.

18 “O ONYENWE ANYI, ana m ele anya nnaputa gi.

19 “Gad bu onye usuu ndi o-ji-egbe-aga ga-abiakwasi,
ma o ga-aluso ha ogu, chukwa ha oso.

20 “Asha ga-esi n’ubi ya weputa nri gbara abuba,
nke na-adị ndi eze mma.

21 “Naftali dika nne ele a hapuru ahapu,
nke na-amuputa umu ele mara mma.

22 “Dika osisi vaini a kuru n’akuku iyi,
nke alaka ya na-awasa rigoro n’elu mgbidi,
na nke na-amị ezi mkpuru, otu a ka Josef di.

23 Ndi na-agbata uta sitere n’obi ilu luso ya agha,
ha gbara ya akụ site n’ikpo asi.

24 Ma aka o ji jide uta nke ya adaghi mba,
ike agwughi ogwe aka ya,

n’ihi aka Onye di ike nke Jakob,
n’ihi Onye ozuzu aturu, Oke Nkume Izrel,

25 n’ihi Chineke nna gi, onye na-enyere gi aka,
n’ihi Onye puru ime ihe niile, ka o gozie gi,
site na ngozi nke eluigwe site n’elu,
ngozi nke osimiri di n’okpuru ala,
ngozi nke ara na akpanwa.

26 Ngozi niile nke nna gi, di ukwu kari, a,
ngozi niile nke ugwu ukwu mgbe ochie,
kariakwa ngozi nke ugwu nta mgbe ochie,

Ka ngozi ndi a di iche dikwasi n’isi Josef,
dikwasi n’egedege ihu Josef, onye bu onyendu n’etiti umunne ya.

27 “Benjamin dika nkita ohia nke na-adogbu anu.

N’utuutu, o na-eri anu o dogburu.

N’anyasi o na-ekesakwa ihe o gbutere.”

28 Ndi a bu ebo iri na abuo di n’Izrel. Ihe ndi a bukwa ihe nna ha gwara
ha mgbe o goziri ha, nye onye obula n’ime ha ngozi nke ruuru ya.

Onwu Jakob

29 Emesia, o nyere ha ndumodu si ha, “N’oge na-adighi anya site ugbo a,
aga m anwu. Unu aghaghi ili m n’ebe e liri nna m ha, n’ala Kenan, n’ime
ogba ahụ di n’ohia Efron, onye Het. 30 N’ime ogba di n’ohia Makipela,
nke di nso na Mamre, n’ala Kenan, ohia Ebrahim zutara site n’aka Efron
onye Het, maka ili ozu. 31 N’ebe ahụ ka e liri Ebrahim na Sera nwunye ya.
N’ebe ahụ kwa ka e liri Ajizik na Ribeka nwunye ya. N’ebe ahụ ka m liri
Lia. 32 Ebrahim nna nna m zuru ala ahụ na ogba di n’ime ya site n’aka
umu Het.”

33 Mgbe Jakob kwuchara okwu ndumodu ikpeazu ndi a nye umu ya ndi
ikom, o chikotara ukwu ya n’elu akwa, kuo ume ikpeazu. A chikotara ya
na ndi ya.

50

Olili Jekob

¹ Josef dakwasiri n'ihu nna ya, kwaa akwa, sutukwa ya onu. ² Josef nyere iwu, ka ndi dibia na-ejere ya ozi gbasie ozu nna ya. Ya mere, ndi dibia ahụ gbasikwara Izrel. ³ O were ha iri ubochi anọ igbasi ozu, n'hi na nke a bu oge o kwesiri iwe ha ime ya. Mgbe nke a gasiri, a kwara ya n'ala Ijpt iri ubochi asaa.

⁴ Mgbe oge iru uju gafesiri, Josef gwara ndi ulo Fero si ha, "O buru na m ahutala amara n'ihu unu, biko, gwaranu m Fero otu a, si ya, ⁵ 'Nna m mere ka m nuora ya iyi mgbe o na-anwu, si, "Lee, agala m inwu, i ga-eli m n'ili m, nke m gwuuru onwe m n'ala Kenan." Ugbu a, biko ka m gaa lie nna m, ma loghachikwa."

⁶ Fero zara si ya, "Gaa lie nna gi dika o mere ka i nuo iyi na i ga-eme."

⁷ Ya mere, Josef gara ili nna ya. Otutu ndi mmadu sokwa ya. Ndisi ochichi Fero, na ndi okenye ulo ya, na ndi okenye a ma ama n'ala Ijpt. ⁸ Ndi ozo bukwa ndi ulo Josef niile, umunne ya, na ndi ulo nna ya. Naani umuntakiri, na igwe ewu na aturu ha, na igwe ehi ha, ka ha hapuru n'ala Goshen. ⁹ Ma inyinya ugo na ndi na-agba inyinya, so ya gaa. Igwe mmadu gara ije a buru ibu nke ukwu.

¹⁰ Mgbe ha ruru ebe izocha oka nke Atad, n'ofe ozo nke Jordan, ha weere iti aka n'obi di ukwu tie aka n'obi ha n'ebe ahụ. Josef ruru uju ubochi asaa maka nna ya n'ebe ahụ. ¹¹ Mgbe ndi bi n'ala Kenan huru oke iru uju nke ebe izocha oka nke Atad ahụ, ha siri, "Nke a buuru ndi Ijpt iru uju di ukwu." N'hi nke a, ha kporo ebe ahụ di nso na Jordan Ebel-Mizraim.

¹² Umụ Jekob mere dika nna ha gwara ha. ¹³ N'hi na ha buuru ozu ya laa n'ala Kenan, lie ya n'ogba ahụ di n'ohia Makipela, nke bu ala ubi Ebrahim zuru dika ala olili ozu, site n'aka Efron, onye Het; n'akuku Mamre. ¹⁴ Emesia, Josef laghachiri Ijpt ya na umunne ya, na ndi niile sooro ya gaa olili ozu nna ya, ngwangwa elichara nna ya.

Josef agbaghara umunne ya

¹⁵ Mgbe umunne Josef huru na nna ha anwuola, ha siri, "Eleghi anya Josef ga-akpo anyi asi, kwughachi anyi ugwọ ihe ojojo niile anyi mere ya?"

¹⁶ N'hi nke a, ha zipuru Josef ozi si, "Nna gi nyere iwu a tupu o nwuo. ¹⁷ 'Gwa Josef si ya, Arioo m gi, gbaghara ihe ojojo niile umunne gi mere, na mmehie ha mere megide gi.' Ugbu a, gbaghara mmehie anyi bu ndi ohu Chineke nna gi." Mgbe Josef nuru ihe ha kwuru, o kwara akwa.

¹⁸ Umunne ya biakwara daa n'ihu ya, si, "Anyi bu ndi ohu gi."

¹⁹ Ma Josef siri ha, "Unu atula egwu. Abu m Chineke onye na-ekpe ikpe nke m ga-eji taa unu ahuhu? ²⁰ O bu ezie na unu chere ime m ihe ojojo, ma Chineke chere ya ka o buru ezi ihe, iji debe otutu ndu dika o na-eme taa. ²¹ Ya mere, ujo atula unu. Mu onwe m ga-azu unu na umuntakiri unu." O kasiri ha obi, gwa ha okwu bara ha n'obi.

Onwu Josef

²² Josef biri n'Ijpt, ya na umunne ya, na ndi ulo ha. Josef gbara nari afo na iri. ²³ Josef huru umu Ifrem, na umu umu ya. O nokwa ndu hu umu Makia nwa Manase, ndi e kukwasiri n'ikpere ya.

²⁴ Mgbe ahụ, Josef siri umunne ya, "Agala m inwu, ma Chineke ga-abia ileta unu. O ga-esi n'ala a kpoputa unu kpoakwa unu n'ala ahụ o nuuru Ebrahim na Aizik na Jekob iyi, na o ga-enye ha." ²⁵ Mgbe ahụ, Josef mere

ka umu Izrel nuoro ya iyi si, “Mgbe Chineke b́ara ileta unu, unu aghaghi i site n’ebe a chikoro okpukpu m.”

²⁶ Josef nwuru mgbe o gbara nari afo na iri. Ha gbasiri ozu ya, tinye ya n’ime igbe ozu, n’ala Ijpt.

Opupu

Eze na-amaghị Josef

¹ Ndi a bu aha umu ndi ikom Izrel, ndi sooro Jekob gaa biri n'ala Ijpt, onye obula n'ime ha kpọ ezinaulo ya.

² Ruben, Simion, Livayi na Juda;

³ Isaka, Zebulon na Benjamin;

⁴ Dan, na Naftali;

Gad na Asha.

⁵ Onuogugu umu Jekob ndi sooro ya gaa biri n'Ijpt di iri mmadu asaa. Ma Josef nori n'Ijpt.

⁶ Emesja, Josef na umunne ya niile nwuru, ma ogbo ahụ niile nwukwara. ⁷ Ma ihe gaara umu umu Izrel nke oma, ha mubara, di ukwu n'onuogugu, juputa ala ahụ niile.

⁸ Ma mgbe eze oheru nke na-amaghị Josef malitere ichi ochichi n'ala Ijpt, ⁹ o siri ndi ya, "Lee, ndi Izrel abaalā uba nke ukwu n'onuogugu dikwa ike karja anyi. ¹⁰ Ngwanu, ka anyi were amamihe meso ha mmeso ojoo, ma o bughị otu a, ha ga-amuba karja, mgbe agha ga-adaputa n'etiti anyi na ndi iro anyi, ha ga-esoro ndi iro anyi luso anyi agha, site n'ala a gbapu."

¹¹ N'ihī nke a, ha tinyere ndiisi ohu ga na eledo ha, bu ndi ga-eji oru mmanye kpagbuo ha. Ha wuuru Fero obodo Payitom na Ramesis, ebe o na-echekwa ihe. ¹² Ma dika a na-ata umu Izrel ahuhu na-eleghi anya n'azu, otu a kwa ka umu Izrel gara n'ihu na-amuba n'onuogugu na-agbasakwa. Nke a mere ka ndi Ijpt tuo ndi Izrel egwu. ¹³ Ha ji oke oru mekpaa umu Izrel ahū nke ukwu, ¹⁴ mee ka ndu umu Izrel buru ndu juputara n'ihe ilu. Ha nyere ha oru ike nke ikpu brik na uru, tinyere oru di iche iche n'ubi ha. N'ime oru niile ha na-arū, ndi Ijpt mesiri ha ike nke ukwu.

¹⁵ Mgbe ahū kwa, eze Ijpt gwara ndi inyom Hibru na-agho nwa, ndi aha ha bu Shifra na Pua* si, ¹⁶ "Mgbe obula unu na-agho nwa ndi inyom Hibru, unu lezie anya n'okwute e ji amu nwa, o buru nwoke, gbuonu ya, ma o burukwanu nwanyi, hapunu ya ka o diri ndu." ¹⁷ Ma ndi inyom ndi a na-agho nwa emeghi ihe eze Ijpt gwara ha, n'ihī na ha turu egwu Chineke. Kama ha hapuru umu ndi ikom ndi a ndu. ¹⁸ Emesja, eze Ijpt kporo ndi inyom abuo ahū juo ha si, "Gini mere unu ji nupu isi n'iwu m nyere unu site n'ihapu igbu umuntakiri ndi ikom Hibru a muru, dika m gwara unu?"

¹⁹ Ndi inyom ahū zara Fero si, "Ndi inyom Hibru na-adi ike karja ndi inyom Ijpt n'imū nwa. Ha na-amuputachari umu ha tupu anyi erute."

²⁰ Ya mere, Chineke goziri ndi inyom ndi ahū na-agho nwa. Umū Izrel gara n'ihu na-amuba, gho mba di ukwu. ²¹ Chineke n'onwe ya, nyekwara ndi inyom ahū na-agho nwa ezinaulo nke aka ha n'ihī na ha turu egwu Chineke.

* **1:15** 1:15 Aha ndi inyom ndi a na-elekota ndi inyom Hibru ime na-eme, ziputara n'ebe o doro anya na ha bu ndi Ijpt.

²² Mgbe ahụ, Fero nyere ndị ya niile iwu a, “A ga-atunye umuntakiri ndị ikom Hibru niile a mụrụ ọhụrụ n’ime osimiri Nail, ma a ga-edebe umuntakiri ọhụrụ bụ ndị inyom ndụ.”

2

Ọmụmụ Mosis na mgbanụ ya

¹ N’oge a, otu nwoke onye Hibru si n’ebo Livayi, gakwa lụọ otu nwaada onye Livayi. ² Nwanyị a tọruru ime, mụọ otu nwa nwoke. Mgbe ọ hụrụ na nwa ọhụrụ ahụ mara mma, o zoro ya n’ulọ ọnwaa atọ. ³ Mgbe ọ na-enweghikwa ike izo nwantakiri a gaa n’ihu, o jiri ahijia papiro* kpaankata, were korota tee n’ahụ nkata ahụ niile igbochi mmiri ibata n’ime ya. O kunyere nwantakiri ahụ n’ime ya buru nkata ahụ debe ya n’akukụ osimiri Nail ebe ahijia mmiri na-eto. ⁴ Nwanne nwantakiri ahụ, nke nwanyi, gakwa guzo n’ebe di anya na-eche nwantakiri ahụ nche, ihu ihe ga-eme ya.

⁵ O dighi anya, ada Fero bjara n’akukụ osimiri Nail ahụ isa ahụ. Mgbe o nọ na-asa ahụ, umu agboghọ na-ejere ya ozi malitere igaghari n’akukụ osimiri Nail. Ma ada Fero lepuru anya hụ nkata ahụ n’etiti riidi, zie otu n’ime ohu ya nwanyi ka o gaa bute ya. ⁶ Mgbe o buputara ya, meghee ya, ada Fero huru nwantakiri ahụ ka o na-akwa akwa. O nwere omiiko n’ebe nwantakiri ahụ nọ. O siri, “Nwatakiri a ga-aburiri otu n’ime umu ndi Hibru.”

⁷ Mgbe ahụ, nwanne nwanyi nwantakiri a juru ada Fero si, “O bụ m gaa chooro gi otu nwanyi n’ime ndi inyom Hibru ka o na-elekotaara gi nwantakiri a anya?”

⁸ Ada Fero zaghachiri si, “Ee, gaa mee otu ahụ.” Nwaagboghọ ahụ gara ngwangwa n’ulo ha kpoo nne nwantakiri ahụ. ⁹ Mgbe ha biaghachiri, ada Fero gwara nne nwantakiri ahụ si ya, “Kuru nwantakiri a, gaa zuputara m ya. Aga m akwu gi ugwo nke oma.” Ya mere, nwanyi ahụ kuuru nwantakiri ahụ, gaa zuo ya. ¹⁰ Mgbe nwantakiri ahụ tolitere, nne ya kulaara ya ada Fero, ka o buru nwa ada Fero. Aha ada Fero guru ya bu Mosis, n’ihi o siri, “Esi m na mmiri guputa ya.”

Mosis agbanu oso

¹¹ Otu ubochi, mgbe Mosis toro, o puru gaa n’ebe umunna ya no, ilele ha mgbe ha no na-arụ ọrụ ike ha. O huru otu onye Ijpt ka o na-eti onye Hibru ihe, bu otu n’ime umunna ya. ¹² Mosis lere anya n’akukụ abuo. Mgbe o huru na o dighi onye na-ele ya anya, o gburu onye Ijpt ahụ, lie ya n’ime aja. ¹³ N’echi ya, Mosis puru hu ndi Hibru abuo ka ha na-alu ogo. Mosis juru onye nke ikpe mara ajuju si ya, “Gini mere i ji si otu a na-eti nwanna gi ihe?”

¹⁴ Ma onye ahụ juru Mosis ajuju si, “Onye mere gi onyeisi na onye ikpe n’etiti anyi? I na-achọ igbu m di ka i si gbuo onye Ijpt ahụ?” Mgbe ahụ Mosis turu ujo. O kwuru n’ime onwe ya si, “Ndi mmadu amatala banyere ihe ahụ m mere.”

¹⁵ Mgbe Fero nuru ihe Mosis mere, o gbaliri igbu Mosis. Ma Mosis si n’ihu Fero gbapu oso gbaga ala Midia.† N’ebe ahụ o gara nodu ala n’akukụ olulu mmiri. ¹⁶ Ma o nwere otu onye nchaja obodo Midia mutara umu agboghọ asaa. N’oge a, ha bjara iseta mmiri na igbanye ya n’ime ihe

* 2:3 2:3 Bụ ahijia na-epu n’akukụ mmiri † 2:15 2:15 Midian bụ otu n’ime umu Ebrahim mutara n’ikpeazu. Jen 25:2 Ndi Midia na-ebi n’akukụ ugwu nke Ugwu Sajnai.

igbanye mmiri anụ ụlọ maka inye igwe anụ ụlọ nna ha mmiri. ¹⁷ Ma ụfọdụ ndị na-azụ atụrụ ịbara chụpụ ha. Mosis biliri ọtọ, ịja napụta ha, nyere ha aka nye igwe anụ ụlọ ha mmiri.

¹⁸ Ha loghachikwutere nna ha, Reuel,[‡] onye juru ha si, “Gini mere unu ji lota n’oge taa?”

¹⁹ Ha zara nna ha si, “Otu onye Ijipt naputara anyi site n’aka ndi ozuzu aturu. O setaara anyi mmiri, nyekwa igwe anụ ụlọ anyi mmiri.”

²⁰ Nna ha juru ha si, “Olee ebe o no? Gini mere unu ji hapu ya n’ebe ahụ? Gaanụ kpoo ya ka o soro anyi rie nri.”

²¹ Mosis nabatara oku ahụ Reuel kpoo ya ka ha na ya biri. O sokwara ha biri. Reuel kponyere Mosis Zipora, otu nwa ya nwanyi, ka o buru nwunye ya. ²² Zipora mutara nwa nwoke, onye Mosis kpoo aha ya Geshom. N’ihi na Mosis siri, “Abu m onye oja n’ala ndi ozo.”

²³ O ruo, mgbe otutu ubochi gara, Fero eze Ijipt nwuru. N’oge a, umu Izrel no na-asu ude n’ime onodu ibu ohu ha. Ha kwara akwa nke ukwu. Akwa ha kwara ka e nyere ha aka n’ihi onodu ibu ohu ha ruru Chineke nti.

²⁴ Chineke nuru isu ude ha. O chetara ogbugba ndu ahụ ya na Ebrahim, na Aizik, na Jekob gbara. ²⁵ Chineke huru umu Izrel, ihe banyere ha metukwara ya n’obi.

3

Mosis n’ihu ohia na-enwu oku

¹ N’oge a, Mosis na-azụ igwe anụ ụlọ Jetro ogo ya nwoke, onye nchajaja na Midia. Otu ubochi, o duuru igwe anụ ụlọ ndi a gaa n’akuku ozara. O batara Horeb,^{*} ugwu Chineke. ² N’ebe ahụ, mmuo ozi nke ONYENWE ANYI mere ka o hu ya n’oku na-ere n’etiti ohia. Mosis huru na o bu ezie na ohia ahụ na-enwu oku ma o naghị ere oku. ³ N’ihi ya, Mosis chere n’obi ya si, “Aga m aga nso leruo ihe omimi a anya, otu oku si enwu ma ohia anaghi ere oku.”

⁴ Mgbe ONYENWE ANYI huru na o tughariri ka o hu ihe na-eme, Chineke kpoo ya oku site n’ime ohia ahụ, “Mosis! Mosis!”

O si, “Lekwa m n’ebe a.”

⁵ Mgbe ahụ, o siri ya, “Abiakwala nso. Yipu akpukpoukwu gi, n’ihi na ebe i guzo bu ala di nso.” ⁶ O siri, “Abu m Chineke nke nna gi. Chineke nke Ebrahim, Chineke nke Aizik na Chineke nke Jekob.” Mosis zoro ihu ya, n’ihi na o turu egwu ilegide Chineke anya.

⁷ Mgbe ahụ ONYENWE ANYI siri, “N’ezie, ahula m nhuju anya nke ndi m no n’Ijipt, anukwala m mkpu akwa ha, n’ihi aka ike nke ndi na-achi ha dika ndi ohu. N’ihi na ama m ahuhu ha na-agabiga. ⁸ Ya mere, agbadatala m inaputa ha site n’aka ndi Ijipt na ikpoputa ha site n’ala ahụ, idubata ha n’ala oma ahụ, nke sara mbara, ala mmiri ara ehi na mmanu anu na-eru na ya. Ala ebe ndi Kenan, na ndi Het, na ndi Amorait, na ndi Periz, na ndi Hiv, na ndi Jebus bi. ⁹ Ugbu a, akwa umu Izrel eruola m nti, ahukwala m otu ndi Ijipt si na-emegbu ha. ¹⁰ Ugbu a, aga m eziga gi ka i jekwuru Fero, ka i duputa ndi m bu umu Izrel site n’ala Ijipt.”

¹¹ Mosis siri Chineke, “Onye ka m bu na m ga-ejekwuru Fero, meekwa ka umu Izrel site n’ala Ijipt puta?”

[‡] 2:18 2:18 Reuel bu aha ozo e ji mara Jetro ogo Mosis. Opu 3:1; Onu 10:29 * 3:1 3:1 Ugwu a na-aza, Ugwu Chineke maobu Ugwu Sainaj. Opu 4:27; 18:5

12 Chineke gwara ya sị, “Aga m anonyere gị. Nke a ga-abụ ihe ama nye gị na ọ bụ m na-eziga gị. Mgbe i sitere n’ala Ijpt kpoputa ụmụ Izrel, unu niile ga-efe m ofufe n’elu ugwu a.”

13 Ma Mosis juru Chineke sị, “Ọ buru na m agwa umu Izrel sị, ‘Chineke nna nna unu zitere m izi unu ozi,’ ha ga-aju m sị, ‘Gini bu aha ya?’ Gini ka m ga-aza ha?”

14 Chineke siri Mosis, “ABU M ONYE M BU. Naani gwa umu Izrel na ‘ABU M zitere gi.’”

15 Chineke gakwara n’ihu gwa Mosis sị, Si otu a gwa umu Izrel okwu. “ONYENWE ANYI, Chineke nna nna unu, Chineke Ebrahim, Chineke Aizik na Chineke Jekob, zitere m ibiakwute unu.”

Nke a bu aha m ruo mgbe ebighi ebi,

aha nke e ji echeta m

site n’ogbo ruo n’ogbo.

16 “Gaa, kpokota ndi okenye Izrel niile zie ha si, ‘ONYENWE ANYI Chineke nna nna unu, Chineke Ebrahim, Chineke Aizik, na Chineke Jekob, egosila m onwe ya, si m, Eleruola m onodu unu anya hu ihe a na-eme unu n’ala Ijpt. 17 Ekweela m nkwa ikpoputa unu site n’ahuhu unu na-ahu n’ala Ijpt duru unu baa n’ala nke ndi Kenan, na ndi Het, na ndi Amorait, na ndi Periz, na ndi Hiv, na ndi Jebus bi n’ime ya. Ala mmiri ara ehi na mmanu anu na-eru na ya.’

18 “Ndi okenye Izrel ga-anabata ozi gi. Mgbe ahụ gi na ha ga-eso gaa n’ihu eze Ijpt gwa ya sị, ‘ONYENWE ANYI, Chineke ndi Hibru ezutela anyi. Kwere ka anyi gaa njem n’ime ozara abali ato gaa choro ONYENWE ANYI Chineke anyi aja.’ 19 Amaara m rii na eze Ijpt agaghị ekwe ka unu gaa, tutu ruo mgbe e ji aka ike kwagide ya. 20 Ma aga m esetipu aka m tie Ijpt ihe otiti, site n’ihe iribama di iche iche nke m ga-eme n’etiti ya. Mgbe nke a gasiri, o ga-ahapu unu ka unu laa.

21 “Aga m emekwa ka unu nweta amara n’ihu ndi Ijpt, ka unu ghara igba aka mgbe unu na-ala. 22 Nwanyị obula ga-ario site n’aka nwanị Ijpt onye agbataobi ya na nwanị obia bi n’ulo ya, ihe niile e ji olocha na olaedo kpuo, na akwa di iche iche. Unu ga-eyikwasị ha umu unu ndi ikom na umu unu ndi inyom, bia si otu a kwakorọ ngwongwo ndi Ijpt.”

4

Ihe iribama nye Mosis

1 Mosis zaghachiri ya sị, “Gini ga-eme ma o buru na ha agaghị ekwenye ihe m kwuru maobuaju ige m nti? O buru na ha asi, ‘ONYENWE ANYI gosighi gi onwe ya.’”

2 Ma ONYENWE ANYI juru Mosis ajuju si ya, “Gini ka i ji n’aka?”

Mosis zara sị, “O bu mkpanaka.”

3 ONYENWE ANYI siri ya, “Tupu ya n’ala.”

Mosis tupuru ya n’ala. Ma otu mgbe ahụ, o ghorọ agwo. Mosis sitere n’ebe agwo ahụ nọ ghapu oso. 4 ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu ozo si ya, “Jide agwo ahụ aka n’odudu ya.” Mgbe Mosis mere nke a, agwo ahụ ghoghachikwara mkpanaka. 5 ONYENWE ANYI gwara Mosis sị, “O buru na i mee ihe iribama a, ha ga-ekwere ihe i gwara ha. Ha ga-aghota na ONYENWE ANYI Chineke nna nna ha, Chineke Ebrahim, Chineke Aizik, na Chineke Jekob gosiri gi onwe ya.”

6 ONYENWE ANYI gwara ya okwu ozo si, “Tinye aka gi n’ime uwe i yi n’ime ahụ gi.” Mgbe Mosis tinyere aka ya weputa ya, o choputara na ekpenta juputara n’aka ahụ nke na-enwu ezi ocha.

⁷ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYỊ gwara Mosis okwu si ya, “Tinyekwa aka gị n’ime uwe i yi n’ime ahụ gị.” Mosis mere otu a. Mgbe o weputara aka ya ozo, o huru na o dighachiri dika akuku anu ahụ ya ndi ozo.

⁸ Mgbe ahụ ONYENWE ANYỊ siri, “O buru na umu Izrel ekweghi gi maobu nabata ihe ama nke mbu, ha ga-ekwe ihe iribama nke abuo a. ⁹ Ma o buru na ha ekwenyeghi n’ihe iribama abuo ndi a ma o bukwana gee gi nti; kute mmiri n’osimiri Nail, wupu ya n’ala akoro. Mmiri ahụ nke i kutere site n’osimiri ga-agbanwe, ghoo obara n’ala akoro.”

¹⁰ Mosis siri ONYENWE ANYỊ, “Biko Onyenwe m, abughị m onye mara ekwu okwu. O nwebeghi oge m ji buru onye oka okwu, na mgbe gara aga maobu site na mgbe i gwara onu gi okwu. Lee, onye nwere ire na egbugbere onu di aro ka m bu.”

¹¹ ONYENWE ANYỊ juru Mosis ajuru si, “Onye mere onu mmadu? Onye na-emekwa ka nti mmadu chie ya, maobu ka mmadu daa ogbi? Onye na-eme ka mmadu hu uzo, maobu kpuo isi? O bughu mu onwe m bu ONYENWE ANYI? ¹² Ugbu a, gaa mee ihe m gwara gi. Aga m enyere gi aka ikwu okwu nke oma. Aga m agwakwa gi ihe i ga-ekwu.”

¹³ Ma o rioro, “Biko Onyenwe m, ziganu onye ozo.”

¹⁴ ONYENWE ANYI were iwe di oku megide Mosis si ya, “Kedu maka nwanne gi nwoke Eron onye Livayi, amaara m na o bu onye oka okwu. Lee, o na-abia izute gi. O ga-anuru onu mgbe o chotara gi. ¹⁵ I ga-agwa ya okwu, tinye okwu gi n’onu ya. Aga m enyere unu abuo aka ikwu okwu nke oma, aga m ezikwa unu abuo ihe unu ga-eme. ¹⁶ O ga-abu onye na-ekwuchite onu gi n’ebe ndi mmadu no. I ga-anu dika Chineke n’ebe o no, n’ihi na i ga-agwa ya ihe niile o ga-ekwu. ¹⁷ Ma i ga-ejide mkpanaka a di n’aka gi ka i nwee ike jiri ya mee ihe iribama.”

Nloghachi Mosis n’Ijpt

¹⁸ Emesia, Mosis loghachiri n’ulo ebe o bi, jekwuru Jetro ogo ya nwoke rioro ya si, “Biko kwere ka m laghachi n’Ijpt gaa choputa ma o nwere ndi ikwu m ka di ndu.”

Jetro siri, “Gaa n’udo.”

¹⁹ Ugbu a ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu n’ala Midia si ya, “Laghachi Ijpt n’ihi na ndi niile choro igbu gi anwuchaala.” ²⁰ Mosis kpooro nwunye ya, na umu ya ndi ikom, nokwasu n’elu inyinya ibu, laghachi n’ala Ijpt. O jikwa mkpanaka Chineke ahụ n’aka ya.

²¹ ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si ya, “Mgbe i ruru Ijpt, hu na i gara n’ihu Fero mee ihe ebube niile m nyere gi ike ime. Ma aga m eme ka obi ya sie ike, ka o ghara ikwe ka ndi m laa. ²² I ga-agwa Fero okwu si ya, ‘Nke a bu ihe ONYENWE ANYI kwuru, Izrel bu Okpara m. ²³ Agwara m gi okwu si, ‘Hapu nwa m nwoke ka o si n’ala Ijpt puo gaa ebe o ga-anu fee m ofufe,’ ma i juruaju. Ugbu a aga m egbu okpara gi.’”

²⁴ Mgbe Mosis na ezinaulo ya na-alaghachi Ijpt, ha rutere ebe ha ga-ezu ike abali. N’ebe ahụ, ONYENWE ANYI bjakwutere Mosis choo igbu ya. ²⁵ Ma Zipora nwunye Mosis weere nma ntakiri bie nwa ya ugwu. O were ihe o biputara n’ugwu a metu n’ukwu Mosis, kwuo si, “N’ezie, i bu di obara n’ebe m no.” ²⁶ N’ihi ya, ONYENWE ANYI hapuru Mosis. (Mgbe ahụ, Zipora kwuru si, “I bu di obara,” n’ihi obibi ugwu ahụ.)

²⁷ Ugbu a, ONYENWE ANYI gwara Eron okwu si, “Gaa n’ime ozara ka izute Mosis.” Eron gara jekwuru Mosis n’ugwu Horeb, ugwu Chineke, sutu ya onu. ²⁸ Mgbe ahụ Mosis gwara Eron ihe niile ONYENWE ANYI ziri ya ka o kwuo, ya na ihe iribama ndi ahụ niile o nyere n’iwu ka o mee.

29 Mosis na Erọn jeruru Ijpt kpọọ nzukọ ndi okenye umu Izrel niile.
30 Erọn gwara ha ihe niile ONYENWE ANYI gwara Mosis. Mosis, n'onwe ya mere ihe iribama ahụ niile n'ihu anya ha. 31 Mgbe ahụ, ha kwenyere; dika ha nuru na ONYENWE ANYI eletala umu Izrel, ma hukwa ahuhu ha. Ha kporo isiala fee ya ofufe.

5

Mosis n'ihu Fero

1 Emesija, Mosis na Erọn jekwuuru Fero guzo n'ihu ya gwa ya okwu si, "The a ka ONYENWE ANYI, Chineke Izrel kwuru, 'Hapu ndi m ka ha gaa meere m mmemme di nso n'ime ozara.'"

2 Fero zara si, "Onye ka ONYENWE ANYI bu m ga-eji gee nti n'olu ya ihapu umu Izrel ka ha si n'ebe a puo? Amaghi m onye o bu, agaghi m ekwekwa ka Izrel gaa ebe obula."

3 Ha zara si, "Chineke ndi Hibru zutere anyi. Biko kwere ka anyi gaa njem ubochi ato* n'ime ozara n'ebe ahụ churo ONYENWE ANYI Chineke anyi aja. O buru na anyi aju ige nti n'olu ya, o ga-eji oria ojo maobu mma agha kpochapu anyi."

4 Eze Ijpt zara ha si, "Mosis na Erọn, gini mere unu ji na-ewepu umu Izrel aka site n'oru ha? Laghachinu n'oru unu!" 5 Fero gara n'ihu si, "Lee, ka ndi obodo a si di otutu ugbo a, ihe unu na-eme bu naani igbochi ha iru ru ha."

6 N'ubochi ahụ kwa, Fero nyere ndi nlekota† umu Izrel na ndi o mere ndisi n'ebe umu Izrel no iwu si, 7 "Unu enyekwala umu Izrel ahija ha ga-eji kpuo brik‡ dika unu na-eme n'oge gara aga. Kama, ha ga-achota ahija ahụ n'onwe ha. 8 Ozo, meenu ka onugogu brik ha na-akpu diri ka o di na mbu, unu emela ka o diri ala. Ha bu ndi umengwu. O bu ya mere ha ji na-eti mkpu, 'Ka anyi gaa n'ozara gaa churo Chineke anyi aja.' 9 Nyenu ha oru di ike, nke ga-ezi ha na ha ekwesighi ina nti n'okwu ugha Mosis na Erọn na-ekwuru ha."

10 Ndi na-achi ndi ohu na ndi nlekota jekwuuru umu Izrel si ha, "The a ka Fero kwuru: 'Agaghi m enykwa unu ahija ozo. 11 Gaanu chotara onwe unu okoro ahija ebe obula unu nwere ike ichota ya, ma nke a agaghi eme ka e gbubilata oru unu kwesiri iru.'" 12 Ya mere ndi ha gbasasiri n'ala Ijpt niile ichikota okporo ahija ha ji akpu brik. 13 Ndi na-achi ha nogidere na-akwagide ha si ha, "Ruchaanu oru unu kwesiri iru n'ubochi dika unu si aru ya mgbe a na-enye unu ahija." 14 Ndisi oru Fero malitere iti ndi Izrel ha hoputara maka inyere ha aka ilekota ndi oru ihe, na-aju ha ajaju si, "Gini mere unu akputaghi oke onugogu brik unu kwesiri ikputa unyaahu maobu taa?"

15 Mgbe ahụ, ndisi oru ndi Izrel biakwutere Fero kwaara ya akwa si ya, "Gini mere i ji si otu a na-emeso ndi ohu gi mmeso? 16 O dighi okporo ahija a na-enye ndi ohu gi, ma ha na-asi anyi, 'Kpuonu brik!' A na-etikwa ndi ohu gi ihe, ma ita uta ekwesighi idiri anyi kama ita uta diri ndi gi."

* 5:3 5:3 N'ala Ijpt ehi na oke ehi bu anumanu a na-ahuta ka ihe di nso. Ya mere, ndi Izrel ji si na ha ga-aga njem abali ato n'ime ozara n'ebe ahụ churo Onyenwe anyi aja. † 5:6 5:6 Ndi nlekota ndi ohu na-arụ oru bu ndi Ijpt, ma ndisi ndi oru ahụ, bu ndi Izrel. ‡ 5:7 5:7 Brik bu uru a gwakotara ya na okporo oka. O bu okporo oka ahụ e tinere ya na-enye aka ime ka o sie ike mgbe a na-amị ya n'anwu. N'oge owuwe ihe ubi, a na-egburu elu okporo oka, ma hapu ogwe ya. O bu ogwe ya ahụ, ka umu Izrel na-egburu, gwakota ya n'uru jiri ya kpuo brik.

¹⁷ Fero zaghachiri ha si, “Ndi umengwu! N’ezie ndi umengwu ka unu bu. O bu ya mere unu ji nogide na-asi, ‘Ka anyi gaa choro ONYENWE ANYI aja.’” ¹⁸ Laghachinu azu ugbu a n’oru unu. A gaghi enye unu okporo ahijia obula. Ma unu ga-aruputariri onuogugu brik di ka a choro n’aka unu.”

¹⁹ Ndiisi oru umu Izrel ghotara na ha no na nsogbu mgbe a gwara ha okwu si ha, “Unu ga-akputariri onuogugu brik unu kwesiri ikpu kwa ubochi.” ²⁰ Mgbe ha si n’ihu Fero puo, ha zutere Mosis na Eron ebe ha no na-eche ha. ²¹ Ndi nlekota oru ndi a gwara Mosis na Eron okwu si, “Ka ONYENWE ANYI lee unu anya ma kpee unu ikpe. Unu emeela ka anyi buru ihe na-esi ajo isi n’ihu Fero na ndi na-ejere ya ozi. Unu etinyela mma agha n’aka ha nke ha ga-eji gbuo anyi.”

Nkwa mgbaputa nke Chineke kwere

²² Mgbe ahụ Mosis laghachikwuru ONYENWE ANYI juo ya si, “Onyenwe anyi, gini mere i ji butere ndi a nsogbu? Gini mere i ji zite m? ²³ N’ihi na site na mgbe m jekwuuru Fero gwa ya okwu n’aha gi, o meela ka nsogbu dakwasị ndi a, ma i naputabeghi ndi gi.”

6

¹ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si, “Ugbu a, i ga-ahụ ihe m ga-eme Fero. N’ihi ike aka m, o ga-ezipu ha. N’ihi ike aka, o ga-achupu ha site n’ala ya.”

² Chineke gara n’ihu gwa Mosis si, “Mụ onwe m bu ONYENWE ANYI.”

³ Egosiri m Ebrahim na Aizik na Jekob onwe m dika Chineke, Onye puru ime ihe niile. Ma o dighi mgbe m mere ka ha mata aha m dika ONYENWE ANYI. ⁴ Emere m ka ogbugba ndu m guzosie ike n’etiti mu na ha, ogbugba ndu nke inye ha ala Kenan ebe ha biri dika ndi obia. ⁵ Ugbu a, anula m isu ude umu Izrel, bu ndi ahụ ndi Ijpt mere ka ha buru ndi ohu. Echetakwala m ogbugba ndu m.

⁶ “Ya mere, gwa umu Izrel, ‘Abu m ONYENWE ANYI. Aga m akpopta unu site n’onodu ibu ohu ndi Ijpt. Aga m eme ka unu nwere onwe unu site n’onodu ibu ndi ohu nye ha. Aga m eji aka ike m nke m ga-esetipu, ya na ihe ngosiputa di ukwu nke ikpe ikpe m, gbaputa unu. ⁷ Mgbe ahụ, aga m ewere unu ka unu buru ndi m. Aga m abụ Chineke unu. Unu gamata na m bu ONYENWE ANYI, onye kpoputara unu site n’aka ibu ohu n’ala Ijpt. ⁸ Aga m akpobata unu n’ala ahụ m weliri aka m elu, nuo n’iyi, nye Ebrahim, na Aizik, na Jekob, ime ka o buru ihe nketa unu. Abu m ONYENWE ANYI.’”

⁹ Mosis gwara umu Izrel ihe ndi a, ma ha egeghi nti n’ihi ida mba nke obi ha na ahuhu sitere na ndogbu n’oru ha.

¹⁰ ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu ozo si, ¹¹ “Gaa gwa Fero eze Ijpt, ka o hapu umu Izrel ka ha puo n’ala ya.”

¹² Mosis kwuru n’ihu ONYENWE ANYI si, “Mgbe umu Izrel na-anaghi m nti, olee otu Fero ga-esi naa m nti? Nke ka nke, enweghi m ike ikwu okwu nke oma.”

Agburu Mosis na Eron

¹³ ONYENWE ANYI gwara Mosis na Eron okwu banyere umu Izrel na banyere Fero eze Ijpt. O nyere ha iwu si ha site n’ala Ijpt kpoputa umu Izrel.

¹⁴ Ndi a bu aha ndiisi ebo Izrel niile.

Umụ ndị ikom Ruben, ọkpara Izrel bụ,
Hanok na Palu, Hezron na Kami.
Ndi a bụ agburu Ruben.

15 Umụ ndị ikom Simion bụ,
Jemuel, Jamin, Ohad, Jakin, Zoha na Shaul (onye nne ya bụ onye
Kenan).
Ndi a bụ agburu Simion.

16 *Ndi a bụ umu ndi ikom Livayi n'usoro e si muo ha:
Geshon, Kohat na Merari.
Livayi n'onwe ya gbara nari afọ na iri afọ ato na asaa mgbe o
nwuru.

17 Umụ ndi ikom Geshon, n'agburu ha,
bu Libni na Shimei, n'usoro ezinaulo ha.

18 Umụ ndi ikom Kohat bụ,
Amram, Izha, Hebron na Uziel.

Kohat gbara nari afọ na iri afọ ato na ato mgbe o nwuru.

19 Umụ ndi ikom Merari bụ
Mahali na Mushi.

Ndi a niile si n'agburu Livayi, dika ihe e dere banyere ha si di.

20 Amram luru Jokebed, nwanne nna ya. Eron na Mosis bu umu ha ndi
ikom.

Ma Amram gbara nari afọ na iri afọ ato na asaa mgbe o nwuru.

21 Umụ ndi ikom Izha bụ
Kora, Nefeg na Zikri.

22 Umụ ndi ikom Uziel bụ,
Mishael, Elzafan na Sitri.

23 Eron luru Elisheba, nwa Aminadab, na nwanne nwanyi Nashon. Umụ
ha bụ, Nadab, na Abihu, Elieza na Itama.

24 Umụ ndi ikom Kora bụ,
Asia, Elkena na Abiasaf.
Ndi a bụ ndi ikwu Kora.

25 Elieza, nwa Eron luru otu n'ime umu Putiel, onye mutaara ya Finehaz.

Ndi a bu aha ndisi ezinaulo Livayi dika ikwu ha si di.

26 O bukwa Mosis na Eron ka ONYENWE ANYI gwara okwu si, "Sitenu n'ala
Ijpt duputa umu Izrel dika onuogugu ha si di." 27 Ha bu ndi gwara Fero,
eze Ijpt okwu banyere ime ka umu Izrel site n'ala Ijpt puo. O bukwa otu
Mosis na Eron ahu.

Eron ga-ekwuchitere Mosis onu ya

28 Otu ubochi, ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu n'Ijpt, 29 o siri ya, "Mu
onwe m bu ONYENWE ANYI, gaa gwa Fero eze Ijpt ihe niile m gwara gi."

30 Mosis kwuru n'ihu ONYENWE ANYI si, "Lee, abu m onye na-adighi
ekwuzi okwu nke oma, ginị mere Fero ga-eji gee nti n'ihe m ga-agwa ya?"

* 6:16 6:16 N'usoro omumu a, o bu naani ndi ikom ato e buru uzo muo ka a kporo aha. Mosis na
Eron so na ndi ikom ato Amram bu uzo muta.

7

The iribama di iche iche

¹ Mgbe ahụ ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si, “Emeela m gi ka i diri ka Chineke n’ebe Fero no. Nwanne gi Erõn ga-abukwa onye amuma gi.*

² I ga-agwa Erõn ihe niile m gwara gi. O ga-ekwukwa ha n’ihu Fero, rìoò ya ka o kwere ka umu Izrel hapu ala Ijìpt. ³ Ma aga m eme ka obi Fero sie ike. O bu ezie na m ga-eme otutu ihe iribama n’ihe ebube n’ala Ijìpt, ⁴ ma Fero agaghì ege unu ntì. Mgbe ahù aga m eme ka aka m bjakwasì Ijìpt. Aga m esite n’oke oru nke ikpe omuma di oke egwu, mee ka ndi m, Izrel, dika usuu ha niile si di, site n’ala Ijìpt puo. ⁵ Ndi Ijìpt ga-amata n’ezie na m bu ONYENWE ANYI, mgbe m setipuru aka n’Ijìpt, ma site n’etiti ha kpopta umu Izrel.”

⁶ Mosis na Erõn mere dika ONYENWE ANYI nyere ha iwu. ⁷ N’oge a, mgbe ha gwara Fero okwu, Mosis agbaala iri afõ asato. Ma Erõn agbaala iri afõ asato na ato.

Mkpanaka Erõn agho agwo

⁸ Mgbe ahù, ONYENWE ANYI gwara Mosis na Erõn si, ⁹ “Mgbe Fero ga-agwa unu okwu si, ‘Meenu ihe ebube.’ I ga-agwa Erõn okwu si ya, ‘Were mkpanaka gi tupu ya n’ala n’ihu Fero.’ O ga-aghõ agwo.”

¹⁰ Mgbe ahù, Mosis na Erõn jekwuuru Fero mee dika Onyenwe anyi nyere ha n’iwu. Erõn tupuru mkpanaka ya n’ala n’ihu Fero na ndi ozi ya. O ghorõ agwo. ¹¹ Ma Fero kpokotara ndi maara ihe, na ndi mgbaasi, na ndi majiki no n’Ijìpt. Ha biara mee udi ihe iribama ahù Mosis na Erõn mere site n’ihe nzuzo nke akaoru ha. ¹² Onye obula n’ime ha tupuru mkpanaka ya, nke ghokwara agwo. Ma mkpanaka ahù Erõn tupuru, nke ghorõ agwo, loro mkpanaka ndi ahù niile ndi Ijìpt tupuru. ¹³ Fero nyichiri obi ya, mee ka o sie ike. O geghi Erõn na Mosis ntì dika Onyenwe anyi kwuru.

Mmiri agho obara

¹⁴ ONYENWE ANYI gwara Mosis si, “Obi Fero siri ike. O bu nke a mere o ji na-aga n’ihu na-aju ka ndi m laa. ¹⁵ Ma otu o di; n’isi ututu echi, jekwuru Fero tupu o gaa n’osimiri.† Guzoro n’akuku osimiri Naij, jidekwa mkpanaka ahù ghorõ agwo n’aka gi. ¹⁶ I ga-agwa Fero si, ‘ONYENWE ANYI, Chineke ndi Hibru, ezitela m ka m gwa gi si, hapu ndi m ka ha gaa n’ozara fee m ofufe. Tutu ruo ugbu a, i juru ige ntì.’ ¹⁷ Ugbu a ONYENWE ANYI kwuru nke a si, ‘I ga-amata site na nke a na mu onwe m bu ONYENWE ANYI. Aga m ewere mkpanaka a nke m ji n’aka tie n’osimiri Naij. O ga-agbanwe ghorõ obara. ¹⁸ Azu niile di n’ime ya ga-anwu. Osimiri ahù ga-esikwa isi dika ihe rere ure. Nke a ga-eme ka o buru ihe rara ahù nye ndi Ijìpt inu mmiri site na ya.’”

¹⁹ Mgbe ahù, ONYENWE ANYI gwara Mosis si ya, “Gwa Erõn ka o setipu mkpanaka ya n’elu mmiri niile di n’Ijìpt. Nke a metutara osimiri ha niile, mmiri ntakiri ha niile, odo mmiri ha niile, na ebe niile ha na-ehekota mmiri. Obara ga-epuputa ebe niile n’Ijìpt, ite mmiri na ite aja na ite osisi niile.”

* 7:1 7:1 Nke a putara, ga-abu onu na-ekwuru gi † 7:15 7:15 Ndi Fero na-aga n’osimiri Naij ututu ubochi niile, n’ihi ikpe ekpere nye chi Naij, onye ha weere ka nna chi niile. Ya mere, mmadu ime ihe obula ga-emetuta osimiri Naij dika onye ahù imetu aka na mkpuruobi ndi Ijìpt. N’ihi na ha kwenyere na ihe obula mee osimiri Naij, n’ala Ijìpt ga-aghõ ozara.

²⁰ Mosis na Erõn mere dî ka ONYENWE ANYÌ nyere ha n'iwu ime. N'ihu Fero na ndiisi oru ya, Erõn weliri mkpanaka ya tie ya n'elu mmiri dî n'osimiri Naił. N'otu ntabi anya, mmiri ahụ gbanwere ghoõ obara. ²¹ Ka azu dî n'ime mmiri Naił nwusiri, mmiri ahụ malitere na-esi isi ojoõ, nke mere ka ndi Ijpt hapu inwe ike inu mmiri sitere na ya. Obara juputakwara n'ala Ijpt niile.

²² Ma ndi majiki Ijpt jikwa ihe nzuzo ha mee ka mmiri chaa obara obara.† Nke a mere ka Fero nyichie obi ya. O ñaghì Mosis na Erõn ntì, dika ONYENWE ANYÌ gwara ha na o ga-eme. ²³ Fero tughariri laghachi n'uloeze ya, na-echeghi echiche banyere ihe niile ahụ e mere. ²⁴ Ya mere, ndi Ijpt niile gwuru olulu mmiri n'akuku osimiri ahụ icho mmiri onunụ ebe ha na-enweghi ike inu mmiri sitere n'osimiri Naił.

Awo ejuputa n'ala Ijpt

²⁵ Ubochi asaa gasiri, site n'ubochi ONYENWE ANYÌ tichara ihe otiti ahụ na Naił.

8

¹ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYÌ gwara Mosis si, "Jekwuru Fero gwa ya, 'Nke a bu ihe ONYENWE ANYÌ kwuru. Hapu ndi m, ka ha gaa fee m ofufe. ² O buru na i ju ihapu ha ka ha gaa, aga m eme ka awo juputa n'ala Ijpt niile. ³ Osimiri Naił ga-ejuputa n'awo. Ha ga-abata n'uloeze gi na n'ime onuulo ndina gi, ma n'elu ihe ndina gi, ma n'ulo ndi na-ejere gi ozi, ma n'ulo ndi gi niile, na n'ebe a na-esi nri, ma n'ime ihe e ji agwakota utu oka. ⁴ Awo ndi a ga-arigokwa n'ahu gi, na n'ahu ndi gi, na n'ahu ndi na-ejere gi ozi.'"

⁵ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYÌ gwara Mosis si, "Gwa Erõn, 'Setipu aka gi ya na mkpanaka gi n'elu osimiri niile, na mmiri nta na odo mmiri ndi Ijpt, mee ka awo juputa ala Ijpt niile.'"

⁶ Erõn setipuru aka n'elu mmiri niile nke Ijpt, awo putara kpuchie ala ahụ niile. ⁷ Ma ndi majiki Ijpt jikwa ihe nzuzo ha mee ihe ahụ Mosis na Erõn mere. Ha mekwara ka awo juputa ala ahụ niile.

⁸ Fero kporo Mosis na Erõn rijoõ ha si, "Rijonu ONYENWE ANYÌ ka o wepuru mu na ndi m awo ndi a. Emesja aga m ekwe ka ndi gi gaa churo ONYENWE ANYÌ aja."

⁹ Mosis zaghachiri Fero si, "Gi ka o diri igwa m mgbe m ga-ario aririo a n'isi gi na n'isi ndi gi, ka e wezuga awo ndi a site n'ulo unu, ma hapu naani ndi no n'osimiri Naił."

¹⁰ Mgbe ahụ Fero siri Mosis, "Achoro m ka i mee ya echi."

Mosis zaghachiri Fero si, "O di mma, ka o diri dika i kwuru. Mgbe ahụ, i ga-amata na o nweghi onye dika ONYENWE ANYÌ Chineke anyi. ¹¹ Awo ndi a niile ga-apu site n'ebe i no, na site n'ulo gi na site n'ulo ndi na-ejere gi ozi na site n'ulo ndi Ijpt niile. O bu naani n'osimiri Naił ka ha ga-anõ."

¹² Mgbe Mosis na Erõn sitere n'ulo Fero puõ, Mosis kpokuru ONYENWE ANYÌ ka o wepu awo ndi a o mere ka ha biakwasì Fero. ¹³ ONYENWE ANYÌ mere ihe Mosis rijoõ. Awo ndi ahụ niile nwuru n'ime ulõ, na n'ama, na n'ohja. ¹⁴ E kpokotara ozu awo ndi a niile n'ebe di iche iche. Isi ojoõ ha wetara n'ala ahụ di egwu. ¹⁵ Ma mgbe Fero huru na awo ndi a anwuchaala, o mechiri obi ya ju ige Mosis na Erõn ntì, dika ONYENWE ANYÌ kwuru na o ga-eme.

† 7:22 7:22 Ihe iribama (orja na-e-fe) niile ndi a di iche iche gosiputara ike Chineke n'ebe ihe niile e kere eke di, karichasia n'ebe ihe e kere eke nke ndi mmadu na-e-fe dika chi. O bu n'etiti onwa mbu n'afõ ruo n'onwa anõ ka ihe iribama niile ndi ahụ mere.

Umụ ndanda nta na-efe efe ejuputa ala Ijipt

16 Ya mere, ONYENWE ANYI gwara Mosis si ya, “Gwa Eron, setipu mkpanaka gi, tie n’aja nke ala n’ala Ijipt niile, aja ya ga-aghọ anwụ nta nke na-ata ata.” 17 Mosis na Eron mere nke a. Mgbe Eron setipuru aka tie mkpanaka ya n’elu ala, anwụ nta juputara n’ala Ijipt niile, n’ahụ ndị mmadụ, na n’ahụ anụmanụ ha. Ndanda ndị a juputakwara n’uzuzu niile di n’ala ahụ. 18 Ndị Ijipt na-eme majiki gbaliri iji ihe nzuzo ha mee otu ihe ahụ Eron mere, ma ha enweghị ike ime ka anwụ nta obula puta.

Ebe o bụ na anwụ nta ndị a juputara n’ahụ mmadụ na n’ahụ anụmanụ niile. 19 Naanị ihe ndị na-eme majiki gwara Fero bụ, “Nke a bụ akaorụ Chineke.” Ma Fero mere ka obi ya sie ike. O choghị ige, o buladi ndị majiki ya ntị, dika ONYENWE ANYI kwuru na o ga-eme.

Usuu ijii ejuputa ala Ijipt

20 ONYENWE ANYI gwara Mosis si ya, “Bilie n’isi ututu echi jekwuru Fero. Mgbe o ga-aga n’osimiri,* gwa ya okwu si, ‘Nke a bụ ihe ONYENWE ANYI kwuru, Hapu ndi m ka ha gaa fee m ofufe. 21 O buru na i choghị ime otu a, aga m eme ka igwe ijii juputa n’ala Ijipt niile. Ha ga-ejuputa gi n’ahụ na n’ahụ ndi na-ejere gi ozi, na n’ahụ ndi gi niile, na n’ime ulo unu niile.

22 “N’ubochi ahụ, igwe ijii ndi a agaghị emetu ndi nọ na Goshen ebe ndi m bi. Mgbe ahụ ka i ga-amata na mụ bụ ONYENWE ANYI bjiara ije n’ala a. 23 Aga m emekwa ka o puta ihè na o nwere ihe di iche n’etiti ndi m na ndi gi. Ihe iribama a ga-emezukwa echi.’”

24 N’echi ya, ONYENWE ANYI mere dika o kwuru. Igwe ijii di egwu n’onuogugu biara n’ala Ijipt, juputa n’ulo Fero, na n’ulo ndi niile na-ejere ya ozi, na n’ala Ijipt niile. E mere ka ala Ijipt buru ihe e ji ijii mebie.

25 Mgbe ihe ndi a na-eme, Fero kporo Mosis na Eron gwa ha okwu si, “Gaanu choro Chineke unu aja, ma ka o buru n’ala Ijipt.”

26 Mosis zagbachiri Fero si, “Nke ahụ abughị ihe ziri ezi, n’ihi na aja anyi na-aga ichuru ONYENWE ANYI Chineke anyi bu ihe ruru aru n’anya ndi Ijipt. O buru na anyi achuọ aja a n’ihu ha, ha ga-eji nkume tugbuo anyi. 27 Anyi ga-aga njem ubochi ato n’ime ozara gaa choro ONYENWE ANYI Chineke anyi aja, dika o nyere anyi iwu ka anyi mee.”

28 Fero zagbachiri ha si, “Aga m ekwenye ka unu ga choro ONYENWE ANYI Chineke unu aja n’ozara, ma unu agaghị aga ebe di anya. Ugbu a, kperenu m ekpere.”

29 Mosis zara Fero si ya, “Ngwangwa m si n’ihu gi puo, aga m ario ONYENWE ANYI aririo. Echi, a ga-esite n’ulo Fero, na n’ulo ndi na-ejere ya ozi, na n’ulo ndi Ijipt niile wezuga ijii ndi a. O ga-adi mkpa na Fero ga-elezi anya hapu ihu aghughu ozo site iju ka umu Izrel gaa choro ONYENWE ANYI aja.”

30 Mgbe ahụ, Mosis sitere n’ihu Fero puo rioro ONYENWE ANYI ka o mee ka ijii ndi a gabiga. 31 ONYENWE ANYI mere dika Mosis rioro. Ijii ndi a sitere n’ulo Fero na ulo ndi na-ejere ya ozi na ulo ndi Ijipt niile puo. O nwekwaghị ijii o bula foduru n’ala ahụ. 32 Ma n’oge a, Fero gara n’ihu ime ka obi ya sie ike. O kweghi ka umu Izrel laa.

9

Oria metutara umu anu ulo

* 8:20 Eleghị anya o na-aga isa ahụ

¹ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYỊ gwara Mosis sị ya, “Jekwuru Fero sị ya. ‘Nke a bụ ihe ONYENWE ANYỊ Chineke ndị Hibru kwuru, ‘Hapụ ndị m ka ha gaa fee m.’” ² O bụrụ na i jụ, ma gaa n’ihu igbochi ha, ³ aka ONYENWE ANYỊ ga-ewebata oke orịa na-eefe efe nke ga-abiakwasị igwe anụ ụlọ unu niile dị n’ubi. Ya bụ, ịnyinya unu, na ịnyinya ibu unu, na ịnyinya kamel unu, na ehi unu, na atụrụ unu na ewu unu. ⁴ ONYENWE ANYỊ ga-akpa oke n’etiti anụ ụlọ ndị Ijpt na nke ndị Izrel. N’ihi ya, o nweghị anụ ụlọ obula si n’etiti anụ ụlọ ndị Izrel ga-anwu.’”

⁵ ONYENWE ANYỊ ekwuola oge nke a ga-amalite sị, “Echi ka ONYENWE ANYỊ ga-eme ihe dī otu a n’ala a.” ⁶ N’ututụ echi ya, ONYENWE ANYỊ mere dika o kwuru. Igwe anụ ụlọ niile dī n’Ijpt nwurū. Ma o dighi otu n’ime anụ ụlọ umu Izrel nwurū. ⁷ Mgbe ahụ Fero zipurū ndi mmadu ndi gara choputa na o nweghị otu n’ime anụ ụlọ umu Izrel nwurū. Ma o buladi mgbe o choputara na nke a bụ eziokwu, o gbanweghị obi ya, o nogidere jū ikwe ka ndi Izrel laa.

Orịa etuto

⁸ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYỊ gwara Mosis na Erōn sị, “Sitenū n’ekwu e jiri esi nri kporo ntụ nke Mosis ga-awuli elu n’ihu Fero. ⁹ Ntū ahū ga-efesasi, dika uzuzu n’ala Ijpt niile. O ga-ebute etuto nke ga-agho onya n’ahū ndi mmadu na umu anumanu di iche iche di n’ala ahū niile.”

¹⁰ Mosis na Erōn kpooro ntū gaa guzo n’ihu Fero. Mgbe Fero no na-ele anya Mosis wuliri ntū ahū elu. O ghorō etuto, nke gbawara ghorō onya n’ahū umu mmadu na umu anumanu niile. ¹¹ Ndi majiki Ijpt enweghị ike iguzo* n’ihu Mosis, n’ihi etuto ndi juputara ha n’ahū dika o di n’ahū ndi Ijpt ndi ozo. ¹² Ma ONYENWE ANYỊ mere ka obi Fero sie ike. O juru ige Mosis na Erōn ntī dika ONYENWE ANYỊ gwara Mosis na o ga-eme.

Mkpuru mmiri a

¹³ ONYENWE ANYỊ gwara Mosis ozo sị, “Bilie n’isi ututu echi gaa gwa Fero okwu sị ya, ‘Nke a bụ ihe ONYENWE ANYỊ Chineke ndi Hibru kwuru, Hapū ndi m ka ha gaa fee m ofufe. ¹⁴ Ma o bughị ya, n’oge a, aga m ezite oria ojoo niile nke na-eefe efe, ka ha biakwasị gi, na ndi na-ejere gi ozi, na ndi Ijpt niile. Nke a ga-eme ka unu ghotā na o dighi Onye ozo dika m n’elu uwa niile. ¹⁵ N’ihi na tupu oge a, agaara m esetipu aka m, jiri ajo oria tie gi na ndi gi niile nke ga-egbuchapu unu site n’elu uwa. ¹⁶ Ma o bu n’ihi nke a ka m ji guzobe gi, ka m gosiputa ike m n’ebe ino, ka e nwe ike kwusaa aha m n’uwa niile. ¹⁷ Ma i no na-ebuli onwe gi elu megide ndi m, ju na ha agaghị ala. ¹⁸ Ya mere, n’oge dika oge a echi, aga m ezipu oke ifufe nke ya na akummiri igwe so n’ala Ijpt niile. Udi ifufe a adibeghi mbu n’ala Ijpt, malite n’oge a toro ntoala ya rute ugbo a. ¹⁹ Ya mere, nye iwu ka a gaa ngwangwa n’ubi unu webata anu ulo unu na ihe ndi ozo unu nwere n’ebe a ga-echebe ha, n’ihi na oke ifufe nke ya na mkpuru mmiri so ga-egbu mmadu na anu ulo obula a hapuru n’ezi.’”

²⁰ Ufodu ndi na-ejere Fero ozi, ndi na-atu okwu ONYENWE ANYI egwu mere ngwangwa gaa dulata anu ulo ha, na ndi ohu ha. ²¹ Ma ndi ahū na-enweghī nrube isi nye okwu ONYENWE ANYI hapuru ndi ohu ha nakwa anu ulo ha n’ohja.

* **9:11** 9:11 Ihe otiti oria, bu ihe iribama ndi mbu, metutara naani ihe ndi ahū niile nke ndi Ijpt na-eefe dika chi. Ma ihe otiti oria nke ugbo a, metutara ndi majiki Ijpt dika ihe ido aka na ntī, ka ha gharakwa i biaghachi n’ihi imaa Mosis aka n’ihu.

²² Mgbe ahụ, ONYENWE ANYỊ gwara Mosis, “Setipụ aka gị n’eluigwe. Nke a ga-eme ifufe nke ya na mkpuru mmiri so malite izokwasị ala Ijpt niile, na umụ mmadu, na anumanu, na ihe niile a kuru n’ubi n’Ijpt.” ²³ Mgbe Mosis setipuru mkpanaka ya n’ihu eluigwe, ONYENWE ANYỊ zidatara egbe eluigwe na oke ifufe nke ya na mkpuru mmiri so. Amuma egbe eluigwe chakwara n’ala. Ya mere, ONYENWE ANYỊ zidatara oke ifufe nke ya na mkpuru mmiri so n’ala Ijpt. ²⁴ Mkpuru mmiri dara, amuma gbukwara n’ihu nakwa n’azu. N’ezie, o bu oke ifufe di njo, udi nke a na-ahutubeghi n’ala Ijpt kemgbe o ghoru nnukwu mba. ²⁵ Mkpuru mmiri ahụ tibururu ihe niile di n’ohia, ma mmadu ma anumanu niile di n’ala Ijpt. O feturu ihe niile na-epu n’ubi, ma ahija niile di n’osisi. ²⁶ Ma akuku ebe mkpuru mmiri ndi a na-erughi bu naani Goshen, ebe umu Izrel bi.

²⁷ Mgbe ahụ Fero ziri ozi ka a kpọ Mosis na Eron. O kwuputara n’ihu ha si, “N’oge a, emehiela m. ONYENWE ANYỊ bu onye ezi omume, mu na ndi m bu ndi mejoro. ²⁸ Kpee ekpere rigo ONYENWE ANYỊ n’ihi na oke mkpuru mmiri na egbe eluigwe a ezuola. Aga m ekwe ka unu gaa, unu agaghi atufukwa mgbe.”

²⁹ Mosis gwara Fero si ya, “Mgbe m si n’obodo a puo, aga m esetipu aka m n’ebe ONYENWE ANYỊ no, egbe eluigwe a, na ifufe a nke ya na mkpuru mmiri so ga-akwusikwa. Site na nke a, i ga-amata na uwa niile bu nke ONYENWE ANYI. ³⁰ Ma amaara m na gi onwe gi na ndi na-ejere gi ozi adighi atu ONYENWE ANYI Chineke egwu.”

³¹ Oke ifufe ahụ nke ya na mkpuru mmiri so mebiri ihe a kuru n’ubi, dika flakisi na oka bali. N’ihi na n’oge a, oka bali emenyela isi, flakisi etojuokwala maa ifuru. ³² Ma ifufe na mmiri ukwu ahụ emebighi oka wiiti na spelti, n’ihi na ha achabeghi.

³³ Mosis hapuru Fero si n’obodo ahụ puo. O gbasapuru aka ya abuo n’ihu ONYENWE ANYI, egbe eluigwe na mkpuru mmiri ahụ kwusiri. Mmiri ozuzo kwusikwara izo n’ala ahụ. ³⁴ Mgbe Fero huru na mmiri ozuzo na mkpuru mmiri na egbe eluigwe akwusila, o mehiere ozo. Ya na ndi na-ejere ya ozi gara n’ihu nyichie obi ha. ³⁵ Ya mere, Fero mere ka obi ya sie ike. O juru ikwere ka umu Izrel puo, dika ONYENWE ANYI gwarari Mosis.

10

Igurube ejuputa ala Ijpt

¹ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si ya, “Jekwuru Fero n’ihi na emeela m ka obi ya, na obi ndi na-ejere ya ozi sie ike, ka m nwee ike ruo oru iribama ndi a di iche iche n’etiti ha. ² Nke a ga-abu akuko unu ga-akoro umu unu, na umu umu unu, banyere otu m si mesie ndi Ijpt ike, na otu m si ruo oru iribama m n’etiti ha, ime ka unu mata na m bu ONYENWE ANYI.”

³ Ozo, Mosis na Eron jekwuuru Fero gwa ya si, “Nke a bu ihe ONYENWE ANYI Chineke ndi Hibru kwuru, ‘O bu ruo oleegbe ka i ga-aju iwedata onwe gi ala n’ihu m? Hapu ndi m ka ha gaa fee m ofufe. ⁴ O buru na i ju ikwere ka ha gaa, n’ututu echi, aga m ezite igurube n’ala Ijpt. ⁵ Igurube ndi a ga-ekpuchi ihu ala Ijpt niile, ka mmadu obula hapu ihu ala anya. Ha ga-erichapu ihe ndi foduru bu nke ifufe na mkpuru mmiri ahụ na-emebighi, tinere osisi niile na-eto eto n’ubi unu. ⁶ Ha ga-ejuputa n’ulo gi, na n’ulo ndi na-ejere gi ozi, na n’ulo ndi Ijpt niile. Ihe di otu a bu udi ihe na-emetubeghi na mbu, nke nna gi maobu nna nna gi ha na-ahutubeghi

udị ya site na mgbe ha bidoro ibi n'ala a tutu ruo ugbu a.'" Mgbe ahụ, Mosis tughariri hapu Fero puo.

⁷ Ndi na-ejere Fero ozi biakwutere ya, juo ya si, "Ruo ole mgbe ka nwoke a ga-anogide na-aburu anyi ihe onwunwa? Hapu ndi a ka ha laa, ka ha nwee ike ife ONYENWE ANYI Chineke ha ofufe. O bu na i ghotabeghi na e bibiela Ijpt?"

⁸ Mgbe ahụ, a kpoghachiri Mosis na Eron azu n'ihu Fero. O gwara ha si, "O di mma, gaa feenu ONYENWE ANYI Chineke unu ofufe." Fero jukwara ha si, "Olee ndi n'etiti unu ga-eso unu jee?"

⁹ Mosis zaghachiri si, "Anyi niile na-aga, umuntakiri na ndi okenye, umu anyi ndi ikom na ndi inyom, igwe ehi anyi na igwe ewu na aturu anyi; n'ihu na anyi na-aga ime mmemme di nsọ nye ONYENWE ANYI."

¹⁰ Fero siru, "Ka ONYENWE ANYI nonyere unu. Ma agaghi m ekwe ka unu na ndi inyom unu, na umuntakiri unu gaa. O doro anya na unu na-atu atumatu ojo n'ime obi unu. ¹¹ O gaghi adi otu a! Jenu naani* unu bu ndi ikom gaa fee ONYENWE ANYI unu ofufe, n'ihu na nke a bu ihe unu na-ario." Mgbe ahụ a chupuru Mosis na Eron site n'ihu Fero.

¹² ONYENWE ANYI gwara Mosis si, "Setipu aka gi n'ala Ijpt ka igurube juputa na ya, kpuchie ebe niile, richapu ihe niile na-eto eto di n'ala ahụ bu nke ifufe na mkpuru mmiri ahụ hapuru."

¹³ Ya mere, Mosis setipuru mkpanaka ya n'elu ala Ijpt, ONYENWE ANYI mere ka ifufe nke si n'ebe anyanwu si awa fee n'ubochi ahụ niile na abali ahụ niile. N'ututu ya, ifufe ahụ si n'ebe anyanwu si awa bubatara igurube ndi ahụ. ¹⁴ Ha niile kpuchichara ala Ijpt niile, site n'otu akuku ruo n'akuku nke ozọ. Nke a bu mbata igurube kachasi ibe ya njo n'Ijpt. Ijpt agaghi enwekwa nke dika ya ozọ. ¹⁵ Ha kpuchiri ala niile ruo mgbe ochichiri gbachiri ya. Ha richapuru ihe niile na-eto n'ubi, na mkpuru niile na-amị n'osisi, bu nke ifufe na mkpuru mmiri ukwu ahụ hapuru. N'ikpeazu, o dighi ahija ndu foduru n'ala ma n'elu osisi n'Ijpt niile.

¹⁶ Na-atufughi oge, Fero ziri ozi ka a kpo Mosis na Eron. Mgbe ha biana, o gwara ha si, "Emehiela m megide unu na ONYENWE ANYI bu Chineke unu. ¹⁷ Biko gbagharakwa m mmehie nke a, ma rioo ONYENWE ANYI bu Chineke unu ka o wepuru m onwu nke a. Ekwere m nkwa na agaghi m ajukwa ozọ ka unu laa."

¹⁸ Mosis hapuru Fero puo gaa kpeere ONYENWE ANYI ekpere. ¹⁹ Ngwangwa, ONYENWE ANYI zitere ikuru nke si n'ebe anyanwu na-ada bja, nke bupuru igurube ndi ahụ site n'ala Ijpt, buba ha n'Osimiri Uhie. O dikwaghi otu igurube foduru n'ala Ijpt niile. ²⁰ Ma ONYENWE ANYI mere ka obi Fero sie ike, o kweghi ka umu Izrel gaa fee Chineke ofufe.

Ochichiri n'ala Ijpt

²¹ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI gwara Mosis si, "Setipu aka gi abuo n'eluigwe ka ochichiri gbaa n'ala Ijpt niile." ²² Mosis setipuru aka ya n'eluigwe. Oke ochichiri gbara abali ato n'ala Ijpt niile. ²³ Ndi Ijpt ahughi ihu ibe ha. Ha ahapughikwa ebe obibi ha abali ato ahụ. Ma umu Izrel nwere ihè n'ebe niile ha bi.

* **10:11** 10:11 N'usoro ofufe chi ndi Ijpt, o bu naani ndi ikom na-ahụ ma na-emekwa ihe niile banyere ofufe, ndi inyom na umuntakiri adighi e sonyere ha. Ihe mere Fero ji na-ekwenyeghi na ndi inyom na umuntakiri ha ga-eso gaa, bu n'ihu ime ka ndi ikom ha nogide n'ohu n'ala Ijpt.

²⁴ Mgbe ahụ, Fero kpọrọ Mosis sị ya, “Gaanụ fee ONYENWE ANYỊ unu ofufe. Unu na ndị inyom na umụ unu nwere ike ịga, ma unu ga-ahapụ ịgwe ehi unu na ịgwe anụ ụlọ unu gaa.”

²⁵ Mosis zara, “Ị ghaghị ihapụ anyị ka anyị were ihe aja na aja nsure okụ, nke anyị chee n’ihu ONYENWE ANYỊ Chineke anyị. ²⁶ Ịgwe anụ ụlọ anyị ga-esoro anyị. O nweghị ihe ọ bụla anyị ga-ahapụ n’ihi na anyị ga-eji ụfọdụ n’ime ha fee ONYENWE ANYỊ Chineke anyị ofufe. Ọ bụkwa naanị mgbe anyị ruru n’ebe ahụ ka anyị nwere ike ịmata ihe anyị ga-eji fee ONYENWE ANYỊ anyị ofufe.”

²⁷ Ma ONYENWE ANYỊ mere ka obi Fero sie ike. O kweghị ka ha laa. ²⁸ Fero gwara Mosis sị, “Si n’ihu m puo. Lezie anya hụ na ị biaghị n’ihu m ozo. Ụbọchị ọbụla ị nwara bja n’ihu m, onye nwurụ anwụ ka ị ga-abụ.”

²⁹ Mosis zagbachiri Fero sị, “Ihe i kwuru dị mma, agaghị m abiakwa n’ihu gi ozo.”

11

Ogbugbu umụ e buru ụzọ mụo

¹ ONYENWE ANYỊ gwara Mosis, “Aga m ewetara Fero na Ijpt otu ihe otiti ozo. Mgbe nke a gasiri, ọ ga-ekwe ka unu si n’ebe a puo. N’eziokwu, ọ ga-eji aka ya chupụ unu n’ala ya. ² Gwa nwoke na nwanyị Izrel ọbụla ka ha jikere. Ha rịoọ ndị agbataobi ha bụ ndị Ijpt, ka ha nye ha ihe ọbụla e ji ọlaocha na ọlaedo kpụo.” ³ ONYENWE ANYỊ mere ka umụ Izrel nweta ihuoma n’ebe ndị Ijpt, na ndị agbataobi ha nọ. Nke ka nke, Mosis ghorọ onye a na-asopuru n’etiti ndị ozi Fero na n’ihu ndị Ijpt niile.

⁴ Ya mere, Mosis sirị, “Ihe a ka ONYENWE ANYỊ kwuru, ‘N’ihe dika n’etiti abali taa, aga m agafe n’ime ala Ijpt niile. ⁵ Mgbe nke a na-eme, ndị ikom niile e bụ ụzọ mụo* n’ala Ijpt ga-anwụ, site n’okpara Fero, onye nọ ugbo a n’ocheeze ya, ruo n’okpara ohu onye nwanyị na-akwọ ihe na nkume ikwọ nri, na umụ ehi niile e bụ ụzọ mụo. ⁶ Mgbe nke a mere, iti mkpu akwa dị ukwuu ga-adị n’ala Ijpt, udi ga-ada n’ala Ijpt niile nke na-adibeghi n’ala Ijpt, udi iti mkpu akwa nke na-agaghị adikwa ozo. ⁷ Ma n’ebe umụ Izrel nọ, nkita agaghị agbọ nwoke maobu nwanyị maobu anumanu ọbụla uja.’ Site na nke a, ị ga-amata na ONYENWE ANYỊ na-akpa oke n’etiti ndị Izrel na ndị Ijpt. ⁸ Ndi ochichi gi ndi a ga-abia gbuo ikpere rioo m si m, ‘Biko kporo ndi gi puo n’obodo anyi.’ Mgbe ha mesiri nke a, aga m apu.” Iwe were Mosis mgbe o si n’ulo Fero na-aputa.

⁹ ONYENWE ANYỊ agwalari Mosis sị ya, “Fero agaghị ege gi ntị. Nke a ga-enye m ohere ime otutu ihe ebube di iche iche n’Ijpt.” ¹⁰ Ọ bụ ezie na Mosis na Eron mere ihe ebube ndi a n’ihu Fero, ma ONYENWE ANYỊ mere ka obi Fero sie ike, ka ọ hapu ikwe ka umụ Izrel si n’ala ya puo.

12

Mmemme Ngabiga na nke achicha na-ekoghi eko

¹ ONYENWE ANYỊ gwara Mosis na Eron okwu n’ala Ijpt sị ha, ² “Onwa a ga-aburu unu isi onwa. Ọ ga-abu onwa mbu nke onwa niile n’afọ unu. ³ Gwa ogbakọ umụ Izrel niile okwu sị ha, N’afọ ọbụla, n’abali iri nke onwa a, nwoke ọbụla ga-eweta nwa aturu n’isi ezinaulo ọbụla. ⁴ Ezinaulo ọbụla

* **11:5** 11:5 Gbaa gburugburu ala niile di n’etiti owuwa anyanwu, odinihu ezinaulo ọbụla na-adabere n’okpara.

nke dīkarīrī nta, nke na-enweghī ike iweta na iricha otu nwa aturū, ga-
 ejekwuru ezinaulo ọzọ dīkwa nta, ka ha jikōtaa onwe ha ọnụ weta nwa
 aturū. Ndi ga-ejikōta onwe ha ọnụ aghaghī ibi ụzọ pia mmadụ ole ha ga-
 adi nwee ike richaa otu aturū. ⁵ Nwa aturū a ga-eweta ga-abụ oke gbara
 naani otu afo, nke na-enweghī ntupọ ọbula n'ahụ ya. Unu nwere ike hōrō
 aturū maọbụ ewu. ⁶ Unu ga-elekōta ya anya ruo n'ubochi nke iri na anọ
 nke ọnwā a. N'abalī ubochi ahū ka ogbakō Izrel niile ga-egbu ya. ⁷ Ha
 ga-ewere ọbara ya tee n'elu na n'akukū ibo ọnụ ụzọ nke di n'ezinaulo ha
 niile, ebe ha ga-anọ rie anụ aturū ahū. ⁸ Ha ga-eri anụ aturū a, nke a ga-
 ahū n'okū n'abalī ahū, ya na achicha na-ekoghī eko, na ahīhīa ndū na-elu
 ilu. ⁹ A gaghī eri nwa aturū ọbula na ndū, a gaghī esikwa ya esi, kama a
 ga-ahū ya n'okū. A ga-ahū akukū ahū nwa aturū ọbula n'okū, tinyere isi
 ya, ukwū ya na ihe di n'ime afo ya. ¹⁰ Unu agaghī erifōdū ya ruo n'ututū
 echī ya. Nke ọbula ga-afo dū n'abalī ahū, a ga-akpō ya okū. ¹¹ Otu a ka unu
 ga-esi rie ya: yirinū uwe unu, na akpukpōkwū unu.* Jirikwanū mkpara
 unu. Jikerenu dika ndi na-aga njem di anya. Unu ga-eri anū aturū a na
 achicha na-ekoghī eko ngwangwa. A ga-akpō oriri a Mmemme Ngabiga
 ONYENWE ANYI.

¹² "Aga m agafe n'ala Ijīpt n'abalī ahū, igbu ndi ikom niile e bu ụzọ mụọ
 n'ala Ijīpt, ma mmadū, ma anumanū. Aga m emekwa ka ikpe omuma
 bjakwasī chī ndi ọzọ ahū niile Ijīpt na-efe ofufe. Abū m ONYENWE ANYI.

¹³ Ọbara ahū unu ga-e-te n'ọnụ ibo ulō unu ga-abū ihe ama igosi ebe unu
 bi, n'ihī na mgbe m hurū ọbara ahū, aga m agafe unu. Ọ nwekwaghī ihe
 otiti ga-abjakwasī unu mgbe m ga-egbu ndi Ijīpt.

¹⁴ "Ubochi a ga-aburū unu ihe ncheta nye ogbo niile ndi na-eso n'azū.
 Unu ga-emekwa ya ka ọ burū mmemme nye ONYENWE ANYI. Ukpurū nke
 na-adigide adigide site n'ogbo ruo n'ogbo. ¹⁵ Ubochi asaa ka unu ga-eri
 achicha na-ekoghī eko.† N'ubochi mbū nke ubochi asaa ahū, ka unu ga-
 esi n'ulō unu wezuga ihe ikō achicha niile, n'ihī na onye ọbula riri nri
 nke ihe na-eko achicha di n'ime ya site n'ubochi mbū ruo n'ubochi nke
 asaa, aghaghī ibipū ya site n'ala Izrel. ¹⁶ Unu ga-ewere ubochi mbū na
 ubochi nke asaa, nke mmemme ahū, nwee mkpōkōta di nsō. Onye ọbula
 agaghī arū ọrū ọbula n'ubochi abūo ndi a, kariakwa isi nri unu ga-eri.

¹⁷ "Unu ga-edobekwa mmemme achicha na-ekoghī eko n'ihī na ọ bu
 n'ime otu ubochi a ka m sitere n'ala Ijīpt kpōta unu dika usuu ndi agha.
 Unu ga-emekwa mmemme ubochi a ka ọ burū ukpurū nke na-adigide
 adigide site n'ogbo ruo n'ogbo ¹⁸ N'onwa mbū, n'anyasi nke ubochi nke
 iri na anọ, ka unu ga-eri achicha a na-ejighi ihe na-eko achicha mee ruo
 n'anyasi nke ubochi iri abūo na otu. ¹⁹ N'ime ubochi asaa ahū, agaghī
 ahū ihe na-eko achicha n'ulō unu. A ga-esite n'ogbakō ndi Izrel bipū onye
 ọbula riri ihe ọbula nke ihe na-eko achicha di n'ime ya. Iwu a diri ndi
 ọbia niile n'ala Izrel, dīkwara ndi nwa afo ala. ²⁰ Unu agaghī eri ihe ọbula
 e ji ihe na-eko achicha mee. N'ebe obibi unu niile, ọ bu naani achicha
 na-ekoghī eko ka unu ga-eri."

²¹ Mgbe ahū, Mosis kpōkōtara ndi okenye umū Izrel niile gwa ha
 okwū sī, "Gaanū hopūta umū aturū n'ihī agburū unu niile, gbuonū aturū
 ngabiga ndi a. ²² Were ahīhīa hisōp, denye ya n'ọbara si n'aturū ndi a

* **12:11** 12:11 Akpukpōkwū na belit abughī ihe ndi mmadū na-eyi mgbe ọbula ha nọ n'ulō. Mgbe
 umū Izrel yiri ha, ha na-ezipūta okwukwe na olileanya ha nwere banyere ọpupu ha site n'ala Ijīpt.

† **12:15** 12:15 Ọ bu nri a ha riri n'abalī ubochi ahū mere e ji akpō ncheta Mmemme Ngabiga,
 Mmemme achicha na-ekoghī eko.

nke a ga-awūnye n'efere, tee ya n'elu ibo na n'akukū abūọ nke ọnū ụzọ ụlọ unu. Onye ọbụla n'ime unu agaghị apụ n'ezi tutu ruo ụtutu. ²³ Mgbe ONYENWE ANYỊ ga-agafe igbu ndị Ijịpt, ọ ga-ahụ ọbara ahụ n'awara na mbudo ibo ọnū ụzọ ụlọ unu. Ọ ga-agafe ụlọ unu, gharakwa ikwe ka onye mbibi bata n'ụlọ unu gbuo unu.

²⁴ "Unu ga-edobe mmemme a dika iwu ga-adigide nye unu na ụmụ unu.

²⁵ Mgbe unu batara n'ala ahụ ONYENWE ANYỊ ga-enye unu dika o kwere na nkwa, unu ga-edobe ofufe‡ a. ²⁶ Mgbe ụmụ unu ga-ajụ unu ajuju si, 'Gini ka ofufe a putara?' ²⁷ Unu ga-azaghachi ha si, 'Ọ bụ aja ngabiga anyị na-achuru ONYENWE ANYỊ n'ihì na ọ gafere ụlọ ụmụ Izrel n'ala Ijịpt, mgbe o gburu ndị Ijịpt, ma o nweghị onye ọbụla n'ime anyị o gburu.'" ²⁸ Umụ Izrel mezuru ihe niile ONYENWE ANYỊ gwara ha site n'ọnụ Mosis na Erọn.

²⁹ N'ime etiti abali ụbọchị ahụ, ONYENWE ANYỊ gburu ndị ikom niile e bụ ụzọ ụmụ n'ala Ijịpt, malite n'okpara Fero onye nọ n'ocheeze ya, ruo n'okpara nke onye Ijịpt nọ n'ụlọ mkporo olulu. O gbukwara ụmụ anụ ụlọ niile e bụ ụzọ ụmụ. ³⁰ N'abali ahụ kwa, Fero na ndị ozi ya, na ndị Ijịpt niile biliri. Oke iti mkpu akwa dakwara n'ala Ijịpt, n'ihì na ọ dighi ezinaulo ọnwụ na-erughị.

Opurū ụmụ Izrel

³¹ N'otu abali ahụ, Fero zipuru ozi ka a kpọ Mosis na Erọn. Mgbe ha b̄jara, ọ gwara ha si, "Ngwa bilienụ, unu bụ ụmụ Izrel niile. Kewapụnụ onwe unu site n'etiti anyị. Gaanụ, fee ONYENWE ANYỊ unu ofufe dika unu r̄joro. ³² Durunụ igwe ehi na aturu unu mgbe unu na-aga. Goziekwanụ m mgbe unu na-apu."

³³ Ndị Ijịpt gbaliri ime ka ụmụ Izrel hapu ha ngwangwa. Ha sir̄tara onwe ha, "Ọ buru na ụmụ Izrel ahapughị anyị ugbo a, anyị niile ga-anwukwa." ³⁴ Ya mere, ụmụ Izrel buuru utu ọka e ji eme achicha na-ekoghị eko, nke ha tynere n'efere e ji agwakota ya. Ha ji akwa kechie ha, bukwasi ha n'ubu ha. ³⁵ Ha mekwara ihe ndi ozo dika Mosis gwara ha. Ha r̄joro ndi Ijịpt ka ha nye ha ihe iji ngwa nke ọlaocha na ọlao, na uwe. ³⁶ ONYENWE ANYỊ nyere ndi ya amara n'ihu ndi Ijịpt, ha nyere ha ihe niile ha r̄joro. Site n'uzo di otu a, ụmụ Izrel naputara ndi Ijịpt ihe niile ha ji biri n'ulo.

³⁷ Mgbe nke a gasiri, ụmụ Izrel malitere ije ha site na Ramesis. Mgbe ha hapuru Ramesis, na-eje Sukot, ha di nari puku ndi ikom isii, na-agughị ndi inyom na umuntakiri. ³⁸ Otutu mmadu di iche iche sooro ha n'ije ha. Ha dukwa igwe anu ulo, igwe ewu na aturu ha, nke di ukwu n'onuogugu.

³⁹ Ha ji utu ọka ha si Ijịpt buputa mee achicha na-ekoghị eko. N'ihì na a chupuru ha achupu site n'Ijịpt, ha enweghị ezi ohere kwadooro onwe ha ihe oriri.

⁴⁰ Tupu ha ahapu ala Ijịpt, ụmụ Izrel ebiela n'ebe ahụ nari afo anọ na iri afo ato. ⁴¹ Mgbe nari afo anọ na iri afo ato zuru, n'ubochi ahụ o zuru, usuu ndi ONYENWE ANYỊ niile hapuru Ijịpt. ⁴² ONYENWE ANYỊ chere nche n'abali ubochi ahụ maka ikpoputa ha site n'ala Ijịpt. N'ihì ya, abali ubochi ahụ bụ mgbe puru iche nye ụmụ Izrel maka iji iche nche sopuru ONYENWE ANYỊ n'ogbo ha niile.

Iwu metutara Mmemme Ngabiga

⁴³ ONYENWE ANYỊ kporo Mosis na Erọn gwa ha si, "Ndi a bu usoro iwu metutara Mmemme Ngabiga:

‡ 12:25 12:25 Ofufe n'ebe ana-ekwu banyere mmemme ahụ.

“Onye mba ọzọ agaghị eri anụ nwa aturụ ahụ. ⁴⁴ Ohu ọbụla a kwurụ ugwo n’isi ya ga-eri ya naanị ma e biri ya ugwu. ⁴⁵ Ohu e goro ọrụ, maọbụ onye ọbja ọbụla agaghị eri ya.

⁴⁶ “A ga-eri ya naanị n’ime otu ụlọ. O gaghị apụ n’ezi. Unu agaghị atapịa ọkpukpụ ọbụla nke nwa aturụ ahụ. ⁴⁷ Nzuko niile nke ụmụ Izrel ga-eme Mmemme Ngabiga a.

⁴⁸ “Onye mba ọzọ bi n’etiti unu choro isoro unu na Mmemme Ngabiga ONYENWE ANYI aghaghị ibi ndị ikom niile nọ n’ezinaulo ya ugwu. Mgbe ahụ, o ga-abiaru nso isoro na mmemme, n’ihi na a ga-agụ ya dika nwa afọ ala. O dighi onye ikom a na-ebighi ugwu ga-eri nri ahụ. ⁴⁹ Otu iwu a diri nwa afọ ala na ndị ọbja niile bi n’ala Izrel.”

⁵⁰ Ụmụ Izrel mere ihe ndị a niile, dika ONYENWE ANYI nyere ha n’iwu site n’onu Mosis na Eron. ⁵¹ O bukwa n’otu ubochi ahụ ka ONYENWE ANYI sitere n’ala Ijpt duputa ụmụ Izrel, dika usuu ha niile si di.

13

Ido nsọ nke ụmụ e bu ụzọ mụọ

¹ ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si, ² “Dooro m nsọ onye ọbụla bu ọkpara, onye ọbụla e bu ụzọ mụọ n’etiti ụmụ Izrel, na n’etiti mmadu ma n’etiti anụ ụlọ, nke m ka o bu.”

³ Mosis gwara ndi Izrel si, “Chetanu ubochi taa, ubochi unu si n’ala Ijpt puta, ala ebe unu bu ndi ohu, n’ihi na ONYENWE ANYI sitere n’ike aka ya di ukwu kpoputa unu site n’ebe ahụ. Unu erikwala achicha ọbụla e ji ihe na-eko achicha mee. ⁴ Taa, n’onwa Abib, bu ubochi unu na-ahapu ala Ijpt. ⁵ Mgbe ONYENWE ANYI dubatara unu n’ala ndi Kenan, ndi Het, ndi Amorait, ndi Hiv na ndi Jebus bi n’ime ya, bu ala ahụ o nuru n’iyi nye nna nna unu ha na o ga-enye unu, ala mmiri ara ehi na mmanu anu n-eru na ya, unu ga-eme ofufe mmemme a n’onwa a. ⁶ Unu ga-eri achicha na-ekoghi eko ubochi asaa ahụ. N’ubochi nke ikpeazu n’ime ubochi asaa ahụ, unu ga-eme mmemme oke oriri n’ihu ONYENWE ANYI. ⁷ Rieu achicha na-ekoghi eko n’ime ubochi asaa ndi ahụ. Achicha e ji ihe na-eko achicha mee agaghị adi n’ulo unu. Achicha e ji ihe na-eko achicha mee agaghị adi n’oke ala unu niile. ⁸ N’oge ọbụla i na-eme mmemme a, kowaara nwa gi nwoke ihe kpatara i ji eme mmemme a, si ya, ‘Ana m eme mmemme a maka icheta ihe ONYENWE ANYI meere m, mgbe m si n’Ijpt puta.’ ⁹ Imezu mmemme a ga-adiri unu dika ihe iribama n’ala unu, dirikwa ka ihe ngosi n’egedege ihu unu, ichetara unu na ONYENWE ANYI ji aka ike ya duputa anyi site n’ala Ijpt. ¹⁰ Unu ga na-eme mmemme a n’oge a kara aka n’afọ ọbula.

¹¹ “Mgbe ONYENWE ANYI dubatara unu n’ala ndi Kenan, nyefee unu ala ahụ dika o nuru n’iyi nye nna nna unu ha, ¹² unu ga-enyefe ONYENWE ANYI umu ndi ikom unu niile e bu ụzọ mụọ. Ozo, umu oke anu ulo niile e bu ụzọ mụọ bu nke ONYENWE ANYI. ¹³ Jiri nwa aturu gbaputa nwa inyinya ibu* mbu e bu ụzọ mụọ. O buru na unu achoghi igbara nwa inyinya ibu ahụ, unu aghaghị igbaji ya olu. Ma unu aghaghị igbara umu ndi ikom niile e bu ụzọ mụọ.

¹⁴ “N’oge di n’ihu, mgbe nwa gi nwoke ga-aju gi si, ‘Gini ka ihe ndi a putara?’ I ga-agaghachi ya si, ‘ONYENWE ANYI jiri aka ike di ukwu duputa

* **13:13** 13:13 Inyinya ibu bu otu n’ime anu na-adighi ocha na nke e kwesighi ka e jiri ya nye onyinye ọbula. Onu 18:15; Lev 11:2-23 Ma n’ihi iba uru ha n’ihe banyere ọrụ. Chineke nyere oghere maka iji nwa aturu gbara ha.

anyị site n'Ijpt, site n'ala nke ohu. ¹⁵ Mgbe Fero mesiri obi ya ike, ju ka anyị si n'ala ya puo, ONYENWE ANYI gburu umu ndi ikom niile e bu uzọ muo n'ala Ijpt, ma mmadu ma anu ulo. N'ihu ya, ana m eji umu oke anu ulo niile e bu uzọ muo achu aja nye ONYENWE ANYI. Ma umu m ndi ikom niile e bu uzọ muo ka m na-agbaputa.' ¹⁶ Mmemme a ga-adị ka ihe iribama n'anya unu, dirikwa ka ihe ngosi n'egedege ihu unu, ichetara unu na ONYENWE ANYI ji aka ike ya duputa anyi site n'ala Ijpt."

Ngafe Osimiri Uhie

¹⁷ Mgbe Fero mesiri kwere ka umu Izrel laa, Chineke edughị ha site n'uzo ahụ gafere ala ndi Filistia. O bu ezie na uzọ ahụ di nso karia.† Chineke mere nke a n'ihu na o chere n'obi ya si, "O buru na ndi a ezute agha, ha nwere ike igbanwe obi ha tugharịa ilaghachi azu n'Ijpt." ¹⁸ Ya mere, Chineke duuru ha ga n'uzo Osimiri Uhie, nke gara n'uzo nke ozara. Umu Izrel kwadokwara akwado ibu agha mgbe ha si n'ala Ijpt puo.

¹⁹ Mosis buuru okpukpu Josef mgbe ha na-ala. N'ihu na o mere ka umu Izrel nuo iyi na ha ga-eme otu a, na-asị, "Chineke ga-eleta unu n'ezie, mgbe ahụ, unu aghaghị iburu okpukpu m si n'ebe a puo."

²⁰ Ha si Sukot bilie ije, maa ulo ikwu ha na Etam, na nsotu ozara.

²¹ ONYENWE ANYI ji ogidi igwe ojii na-eje n'ihu ha n'ehihie, idu ha n'uzo ha niile. N'abalị, o ji ogidi oku, inye ha ihe ka ha nwee ike iga njem n'ehihie nakwa n'abalị. ²² Ma ogidi igwe ojii n'ehihie na ogidi oku ahụ n'abalị, o dighi nke hapuru onodu ya n'ihu ha.

14

¹ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI gwara Mosis, ² "Gwa umu Izrel ka ha chigharia azu jee maa ulo ikwu ha na ncherita ihu Pi Hahiro, nke di n'etiti Migdol na osimiri. O bu n'akuku osimiri, na ncherita ihu obodo Baal-Zefon ka ha ga-ama ulo ikwu ha. ³ Fero ga-asị banyere umu Izrel, 'Ha na-awaghari gburugburu ala ahụ n'onodu mgbagwoju anya ebe ozara riri ha.' ⁴ Aga m eme ka obi Fero sie ike ka o chuso unu oso n'azu, ma m gawetara onwe m otuto site na Fero na ndi agha ya niile. Ndi Ijpt nile ga-ama na mu onwe m bu ONYENWE ANYI." Ndi Izrel mekwara otu ahụ.

⁵ Mgbe a gwara eze Ijpt na ndi a agbaala oso, obi Fero na ndi ozi ya gbanwere megide ndi Izrel. Ha siri, "Gini bu ihe anyi mere, site na izipu ndi Izrel n'oru ife anyi?" ⁶ Na-atufughi oge, Fero rigoro n'elu ugbo agha ya, duru ndi agha ya ichuso ha. ⁷ O chiri ugbo agha di nari isii e leziri anya hoputa, tinyere ugbo agha Ijpt niile. Ndisi agha ndi Ijpt noch a n'elu ha niile. ⁸ ONYENWE ANYI mere ka obi Fero eze Ijpt sie ike. O chusoro umu Izrel, ndi na-aga n'ihu n'ije ha, na-atughị egwu maobu ida mba. ⁹ Ndi Ijpt chusoro ha oso, inyina Fero na ugbo agha, na ndi na-agba inyinya na ndi agha ndi ozo chusoro ndi Izrel oso chukwute ha n'ebe ha na-ezu ike n'akuku osimiri di nso na Pi Hahiro na ncherita ihu Baal-Zefon.

¹⁰ Mgbe ndi agha Fero na-abia nso, ndi Izrel lere anya n'azu, hu ndi Ijpt ka ha na-abia nso. Ha turu egwu, tie mkpu akwa, kpokuo ONYENWE ANYI.

¹¹ Ha juru Mosis si, "O bu na o nweghi ili di n'ala Ijpt, i ji kwagide anyi ka anyi niile bia nwuo n'ebe a n'ozara? Gini mere i ji kwagide anyi ka anyi hapu Ijpt? ¹² O bu na anyi agwaghị gi n'ala Ijpt si gi, 'Hapu anyi ka anyi nogide na-ejere ndi Ijpt ozi?' O gara akara anyi mma i bu ohu ndi Ijpt karia inwu n'ozara."

† 13:17 13:17 Uzọ ahụ di nso nke ha esiteghi, juputara n'otutu ebe mgbaba e wusiri ike nke ndi agha Ijpt na-eche nche.

¹³ Mosis zaghachiri ha si, “Unu atula egwu. Guzosienu ike. Unu ga-ahụ ụzọ di ebube ONYENWE ANYI ga-esi zoputa unu taa. Ndi Ijpt a unu na-ahụ taa, unu agaghị ahụkwa ha ozo. ¹⁴ N’oronu jii. ONYENWE ANYI ga-aluru unu ogu.”

¹⁵ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si ya, “Gini mere i ji na-akpoku m. Gwa umu Izrel ka ha gaa n’ihu. ¹⁶ Welie mkpanaka gi elu. Setipu ya n’elu osimiri ahụ ka o kewaa abuo. Uzo ga-adikwa n’etiti osimiri ahụ. Umu Izrel ga-esitekwa n’ala akoro gafee. ¹⁷ Aga m eme ka obi ndi Ijpt sie ike, ka ha sorokwa unu n’azu banye. Aga m ewetara onwe m otuto site na Fero, na ndi agha niile, na ugbo agha niile nakwa ndi na-agba inyinya ya. ¹⁸ N’oge ahụ, ndi Ijpt ga-amata na mu onwe m bu ONYENWE ANYI. M ga-enweta nsopuru site na Fero, na ugbo agha ya niile, na ndi na-agba inyinya ya.”

¹⁹ Mgbe ahụ, mmuo ozi Chineke, onye na-aga n’ihu ndi agha Izrel, sitere n’ihu puo gaa nodu n’azu ha. Otu a kwa, ogidi igwe ojii ahụ sitere n’ihu gaa n’azu ha. ²⁰ Nke a mere ka ogidi igwe ojii ahụ diri n’etiti umu Izrel na ndi Ijpt. N’abali ubochi ahụ, Onyenwe anyi mere ka ogidi igwe ojii ahụ nye umu Izrel ihe, ma ndi Ijpt nogidere n’ochichiri. Otu a, ndi Ijpt enweghi ike bjarute n’ebe umu Izrel no.

²¹ Mgbe ahụ, Mosis setipuru aka ya n’elu Osimiri Uhie ahụ. ONYENWE ANYI ji oke ifufe si n’owuwa anyanwu, nke fere n’abali ahụ niile, nughachi osimiri ahụ, mee ka osimiri ahụ kebie uzo abuo, ka uzo puta n’ala osimiri ahụ. ²² Umu Izrel sitere n’etiti osimiri ahụ gafee. Mmiri osimiri ahụ ghoro mgbidi n’aka nri ha ma n’aka ekpe ha.

²³ Mgbe ndi agha Ijpt na-achu ha oso huru ha ka ha na-agafe, ha sogidere ha baa, o buladi n’etiti osimiri ahụ. Ndi agha Ijpt niile sooro ha ya bu, ugbo agha Fero, ndi agha ya na ndi na-agba inyinya ya niile. ²⁴ N’isi ututu echi ya, ONYENWE ANYI ledatara anya site n’ogidi igwe ojii ahụ na-enye ihe. O legidere ndi agha Ijpt anya, tinyekwa ha uzo n’obi nke mere na ha amakwaghi onwe ha. ²⁵ O mebiri ukwu ugbo agha ha mee ka o siere inyinya ha ike idokpu ugbo agha ndi ahụ. Mgbe ahụ, ndi Ijpt kwuru si, “Ka anyi sinu n’ichu ndi Izrel gbapu, n’ihi na ONYENWE ANYI na-aluru ha ogu, na-emegidekwa anyi.”

²⁶ Mgbe umu Izrel gafesiri ruo n’akuku nke ozo nke osimiri ahụ, ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si, “Setipu aka gi ozo ka mmiri ahụ kpuchigide ndi Ijpt, na ugbo agha ha niile, na ndi na-agba inyinya ya.” ²⁷ Mosis setipuru aka n’elu osimiri ahụ. N’ututu ya, mmiri osimiri ahụ soghachiri gaa ebe o no na mbu. Ndi Ijpt chosiri uzo ha si agbapu ike, ma ONYENWE ANYI mere ka osimiri ahụ kpuchie ha. ²⁸ Osimiri ahụ kpuchigidere ugbo agha ha niile, na ndi na-agba inyinya, na ndi agha Fero niile ndi churu umu Izrel baa n’ime osimiri ahụ. O nweghi otu onye n’ime ha foduru ndu.

²⁹ Ma umu Izrel esitelari n’ala nke mmiri koro gafee osimiri ahụ. Mgbe ha na-agafekwa, akuku abuo nke osimiri ahụ guzoro oto dika mgbidi, n’aka nri ha ma n’aka ekpe ha. ³⁰ Site n’uzo di otu a, ONYENWE ANYI zoputara umu Izrel site n’aka ndi Ijpt. Umu Izrel hukwara ozu ndi Ijpt n’ikpere mmiri osimiri ahụ. ³¹ Umu Izrel turu egwu Onyenwe anyi mgbe ha huru ihe iribama ndi a ONYENWE ANYI ji zoputa ha site n’aka ndi Ijpt. Ha kwenyere na ONYENWE ANYI, kwenyekwa na Mosis ohu ya.

15

Abu Mosis

1 Mgbe ahụ, Mosis na ụmụ Izrel bụkuru ONYENWE ANYỊ abụ dị otu a si,
 “Aga m abụku ONYENWE ANYỊ abụ
 n’ihi na o buliela onwe ya elu nke ukwu.

Ọ tunyela ịnụnya
 na onye na-agba ya n’osimiri.

2 “ONYENWE ANYỊ bụ ike m na abụ m.

Ọ ghorola m nzọpụta.

Ọ bụ Chineke m, aga m etokwa ya,
 Chineke nke nna m, aga m ebulikwa ya elu.

3 Onye na-ebu agha ka ONYENWE ANYỊ bụ.

N’ezie, aha ya bụ ONYENWE ANYỊ.

4 Ụgbọ agha Fero na usuu ndị agha ya,
 ka ọ tunyere n’osimiri ahụ.

Ndịisi agha Fero, ndị ahoro ahọ,
 ka o mere ka Osimiri Uhie rie.

5 Ogbu osimiri ahụ ekpuchiela ha.

N’ime mmiri ahụ dị omimi ka ha rịdaruru dika nkume.

6 Aka nri gị ONYENWE ANYỊ, dị ike,
 dika ebube.

Aka nri gị, ONYENWE ANYỊ
 na-etipiasị ndị iro.

7 “N’oke ike nke ịdị elu gị,

Ị lụgbuola ndị niile na-ebili imegide gị.

I zipurū iwe gị dị oku,
 o repiara ha dika igbugbo oka.

8 I sitere na nkuume nke oghere imi gị,

mee ka mmiri osimiri guzoro oṭo.

Mmiri ahụ na-erugharị erugharị guzoro n’otu ebe dika mgbidi;
 ogbu mmiri kpukọtara rahụ n’ala ala nsọtụ nke osimiri.

9 Onye iro nyara isi si,

‘Aga m achuso ha, gafee ha.

Aga m ekesa ihe a kwatara n’agha.

Nyejuo onwe m afo site na ha.

Aga m aniputa mma agha m.

Jiri aka m laa ha n’iyi.’

10 Ma i kupurū ikuku si gị n’imi pụta,

osimiri riri ha,

ha mikpuru n’ime osimiri ukwu ahụ
 dika igwe.

11 Onye dika gị ONYENWE ANYỊ,
 n’etiti chi niile?

Onye dika gị?

Onye dị ebube n’idi nsọ.*

Onye otuto ya na-eyi egwu.

Onye na-arụ orụ dị ebube?

12 “I setipurū aka nri gị,

* 15:11 15:11 Onye ịdị nsọ ya dị ukwu

ala meghere onụ ya loo ndị iro gi niile.

13 Site n'ebere gi,

i duputara ndị i zoputara.

Sitekwa n'ike gi di ebube, i duru ha
ruo n'ebe obibi gi di nsọ.

14 Uwa niile nuru ya, maa jijiji.

Ndi Filistia ka oke ihe mgbu bjakwasiri.

15 Ndi eze Edom ga-anọ n'onodu obi ilo mmiri.

Ndi ndu Moab niile ga-abu ndi oma jijiji ga-ejidekwa,
ndi Kenan niile n'onodu itu egwu ga-agbaze;

16 oke egwu na oke ujo ejidela ha.

Site n'ike nke aka gi,

ha ga-anọ juu dika nkume,

tutu ruo mgbe ndi gi, ONYENWE ANYI, gafechara,

tutu ruo mgbe ndi gi, ndi i zutara nye onwe gi, gafechara.

17 Gi onwe gi ga-akpobata ha, kujo ha dika mkpuru,

n'elu ugwu nke ihe nketa gi.

N'ebe ahụ, ONYENWE ANYI, i mere ka o buru ebe obibi gi,

ebe nsọ ahụ, Onyenwe anyi, nke i ji aka gi toọ ntọala ya.

18 "ONYENWE ANYI ga-abu eze
ruo mgbe niile ebighi ebi."

19 Mgbe inyinya Fero, na ugbọ agha ya, na ndi na-agba inyinya,
gbabanyere n'osimiri, ONYENWE ANYI mere ka mgbidi mmiri ahụ dagbuo
ha. Ma umu Izrel sitere n'ala mmiri korọ gafee.

Abu Miriam na ndi inyom

20 N'oge ahụ, Miriam onye amuma nwanyi, nwanne Eron weere igba iti
egwu n'aka ya, duo ndi inyom ndi so ya, jiri igba egwu nke ha na-etekwa
egwu. 21 Miriam buru abu si ha,

"Bukuonu ONYENWE ANYI abu,

n'ihu na o bu onye e buliri elu nke ukwu.

Inyinya na ndi na-agba ha,

ka o tunyere n'ime osimiri."

Mmiri ilu Mara na Elim

22 Mgbe ihe ndi a mesiri, Mosis nogidere na-edu umu Izrel. Ha sitere
n'osimiri Uhie ahụ bilie ije, jeruo ozara Shua. Ha jere ije n'ime ozara abali
ato, ma ha achotaghi mmiri onunu. 23 Mgbe ha ruru Mara, ha enweghi ike
inu mmiri di n'ebe ahụ, n'ihu na mmiri ahụ na-elu ilu. (O bu ilu ilu a mere
e ji kpoọ ya Mara.) 24 N'ebe a, umu Izrel malitere itamu ntamu, megide
Mosis si, "Olee mmiri anyi ga-anu?"

25 Mosis tikuru ONYENWE ANYI mkpu akwa. ONYENWE ANYI gosiri Mosis
osisi o ga-atunye n'ime mmiri ahụ. Mgbe Mosis mere otu a, mmiri ahụ
malitere idi uto onunu.

O bukwa na Mara ka ONYENWE ANYI no nye ha ukpuru ya na iwu ya
maka jji ya nwalee ha. 26 O siri, "O buru na unu ga-ege nti nke oma
n'okwu ONYENWE ANYI Chineke unu, mee ihe ziri ezi n'anya ya, o burukwa
na unu eleruo anya idebe iwu ya na ukpuru ya niile, o dighi orja nke m
tinyere n'ahu ndi Ijpt nke m ga-etinye n'ahu unu. N'ihu na mu onwe m
bu ONYENWE ANYI, onye na-agwo unu orja niile."

²⁷ Ha bjaruru n'obodo Elim, ebe e nwere isi iyi mmiri ala na-asoputa di iri na abuo, na iri osisi nkwu asaa. Umụ Izrel mara ulo ikwu ha n'akuku mmiri ahụ.

16

Mána na Kweel, nri di iche Onyenwe anyi zitere

¹ Ogbako umu Izrel niile hapuru obodo Elim, jere ije bjarute n'ozara Sin nke di n'etiti Sainai na Elim. Ha bjaruru n'ebe ahụ n'abalı iri na ise nke onwa abuo, site na mgbe ha hapuru Ijıpt. ² N'ozara ahụ, nzuko ahụ niile tamuru ntamu megide Mosis na Eron. ³ Umụ Izrel gwara ha si, "O gaara adi anyi mma ma a si na ONYENWE ANYI gburu anyi n'ala Ijıpt. N'ebe ahụ ite anu di iche iche na-adu n'ihu anyi, anyi na-erikwa udi nri obula anyi choru. Ugbu a, i dubatala anyi n'ozara ka anyi niile nwuo n'aguu."

⁴ ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si, "Lee anya, aga m esi n'eluigwe zitere unu achicha. Onye obula ga-aga tutukotara onwe ya ihe oriri ubochi obula dika o choru. Aga m eji nke a lee ha ule imata ma ha game ihe m nyere ha n'iwu. ⁵ Gwa ha na n'ubochi nke isii, ha ga-ewere nri ha ga-ericha n'ubochi ahụ, ma nri ha ga-eri n'ubochi nke asaa, ka ha ga-achikota n'ubochi nke isii."

⁶ Mosis na Eron kpokotara umu Izrel si ha, "N'anyasi a ka unu ga-amata na o bu ONYENWE ANYI duputara unu site n'ala Ijıpt. ⁷ Unu ga-ahukwa ebube ONYENWE ANYI n'ututu echi, n'ihı na ONYENWE ANYI anula ntamu unu megide ya. Onye ka anyi bu unu ga-eji na-atamu ntamu megide anyi?"

⁸ Mosis kwukwara si, "Mgbe ONYENWE ANYI nyere unu anu unu ga-eri n'anyasi a, nyekwa unu achicha ga-eju unu n'ututu, unu ga-amata na o bu ONYENWE ANYI, n'ihı o nula ntamu unu megide ya. Onye ka anyi bu? O bughı anyi ka unu na-atamu megide kama o bu ONYENWE ANYI ka unu na-atamu megide."

⁹ Mgbe ahụ, Mosis gwara Eron okwu si ya, "Gwa nzuko Izrel niile okwu si ha, 'Putanu bja n'ihu ONYENWE ANYI, n'ihı na o nula ntamu unu.'"

¹⁰ Mgbe Eron no na-agwa nzuko Izrel okwu, ha lepuru anya n'ozara hu ebube ONYENWE ANYI ka o putara ihe n'igwe ojii.

¹¹ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si ya, ¹² "Anula m ntamu nke umu Izrel na-atamu. Gwa ha si, 'N'anyasi taa, unu ga-ata anu, n'ututu echi unu ga-eri achicha. Mgbe ahụ, unu ga-amata na abu m ONYENWE ANYI Chineke unu.'"

¹³ N'oge uhuruchi ubochi ahụ, nnunu kweel* bjara kpuchie omuma ulo ikwu ahụ. N'isi ututu echi ya, igirigi dakwara gburugburu omuma ulo ikwu ahụ. ¹⁴ Mgbe ala koru mmiri igirigi ahụ, ihe dika achicha mbadamba nta juputara n'ala ozara ahụ niile. ¹⁵ Mgbe umu Izrel huru ya, ha juritara onwe ha ajuru si, "Gini bu nke a?"

Mosis zaghachiri ha si, "O bu achicha ONYENWE ANYI nyere unu ka unu rie. ¹⁶ Ihe ndi a bu iwu ONYENWE ANYI nyere, 'Ka onye obula chikota naani nke o ga-ericha. Ihe otutu omaa† maka otu onye dika onuogugu ha si di n'ezinaulo.'"

¹⁷ Umụ Izrel mere dika a gwara ha, ufodu chikotara nke hiri nne, ufodu nke di nta. ¹⁸ Mgbe ha ji ihe otutu omaa tuo ya, ha choputara na onye chikotara hie nne enweghi karja nke zuru ya, onye chikotakwara nke nta, o dighi ihe foduru ya inweta. Onye obula chikotara di ka ihe ga-ezuru ya si di.

* 16:13 16:13 Ya bu okuku ogazi † 16:16 16:16 Ya bu ihe ruru otu kilogram na uma ano

¹⁹ Mosis gwara ha sị, “Ka onye ọbụla hụ na o nweghị nke ga-afọdụ ruo ụtụtụ echi ya.”

²⁰ Ma ụfọdụ n’ime ha egegghị Mosis ntị. Ha riforo nri ahụ debe ya. Ma mgbe chi echi ya boro, ha choputara na ha ereela ure juputa n’ikpuru, ma na-esikwa isi di njọ. Mosis were iwe di ukwu megide umu Izrel n’ihi ya.

²¹ Site n’ubochi ahụ, gaa n’ihu, ezinaulo ọbụla na-ewebata nri n’ututu ọbụla, dika mkpa ha siri di. Mgbe anwu wara, nri ahụ niile fodoru na-agbaze. ²² N’ubochi nke isii, ha na-ewere nri okpukpu abuo karja ka ha na-ewe n’ubochi ndi ozo. Mgbe ndjisi nzuko Izrel huru mgbanwe di otu a, ha bjara kororo Mosis. ²³ Mosis zara si ha, “Nke a bu iwu ONYENWE ANYI nyere: ‘Ubochi echi bu ubochi izuike, ubochi nke asaa di nsọ nye ONYENWE ANYI. Ya mere, sienu ihe niile unu nwere isi taa, n’ihi na unu agaghị esi ihe ọbụla echi. Nri ọbụla unu riforo, hapunu ya ka o buru nri unu ga-eri echi.’”

²⁴ Ha mere dika Mosis gwara ha. Mgbe chi echi boro, ha choputara na nri ha di mma dikwa uto, ikpuru adighikwa n’ime ya. ²⁵ Mosis gwara ha sị, “Nke a ga-abu ihe oriri unu taa, n’ihi na o bu ubochi izuike nye ONYENWE ANYI. O dighi nri unu ga-ahu nke unu ga-achikota taa. ²⁶ Abali isii ka unu ga-achikota nri unu ga-eri. Ma n’abali nke asaa bu ubochi izuike, unu agaghị ahụ nri unu ga-achikota.”

²⁷ Ufodu lefuru okwa ahụ Mosis maara ha anya. Ha puru n’ubochi izuike ahụ icho nri, ma o nweghị nke ha nwetara. ²⁸ N’ihi nke a, ONYENWE ANYI juru Mosis ajuju si ya, “Ruo ole mgbe ka unu ga-anogide na-enupu isi n’iwu m na ido aka na nti m? ²⁹ Lee, ONYENWE ANYI enyela unu ubochi izuike. Ya mere, n’ubochi nke isii o na-enye unu nri ga-ezuru unu abali abuo. Onye ọbụla n’ime unu kwesiri inogide n’ulo unu. Unu ekwesighi ipu apu.” ³⁰ N’ihi nke a, ndi Izrel niile zuru ike n’ubochi nke asaa.

³¹ Ndi Izrel kpokwara aha nri ahụ ha na-achikota mana. O di ocha dika mkpuru koriana. O na-atokwa uto dika achicha e ji mmanu anu mee.

³² Emesja, Mosis gara n’ihu gwa ha okwu si, “ONYENWE ANYI enyela iwu si, ‘Na unu ga-eji ihe otutu omaa tuputa mana nke unu ga-edebe. O ga-abu ihe ncheta ga-adiri ogbo ndi Izrel niile na-abja n’ihu. N’uzo di otu a, umu unu ga-ahu udi achicha m jiri zuo unu n’ime ozara mgbe m gbaputara unu site n’ala ndi Ijpt.’”

³³ N’ihi nke a, Mosis nyere Eron iwu si ya, “Turu otutu omaa mana tine ya n’ime ite nta. Bute ya debe ya n’ihu ONYENWE ANYI, ka o buru ihe ga-adigide nye ogbo di n’ihu.”

³⁴ Emesja, Eron donyere mana a n’ihu Ihe Ama e debere n’ime ulo ikwu, dika ONYENWE ANYI nyere Mosis n’iwu. ³⁵ Ndi Izrel niile riri mana ndi a iri afo ano[†] tutu ruo mgbe ha batara n’ala ebe ndi mmadu bi, tutu ruo mgbe ha bjarutere n’oke ala Kenan.

³⁶ (Ihe otutu omaa bu otu otutu n’ime otutu iri nke ga-eju ihe otutu efaf.)

17

Mmiri si na nkume

¹ Ogbako umu Izrel niile sitere n’ozara Sin bilie ije ha, na-aga site n’otu ebe ruo n’ebe ozo dika ONYENWE ANYI nyere n’iwu. Ha mara ulo ikwu ha

[†] 16:35 16:35 Mana kwesiri isi n’elu dara umu Izrel, mgbe ha mesiri mmemme oriri achicha na-ekoghi eko n’ala Kenan. Jos 5:10-12

na Refidim, ma ọ dịghị mmiri dị nke ndị mmadụ ga-anụ. ² N'ihị nke a, ha sesiri Mosis okwu, si, "Nye anyị mmiri ka anyị nyo."

Mosis zara, si, "Gini mere unu ji esesi m okwu? Gini mere unu ji chọọ inwapa ntachiobi ONYENWE ANYI?"

³ Ma akpiri mmiri kporo ndị a nku n'ebe ahụ, nke a mere ka ha tamuo ntamu megide Mosis. Ha siri, "Ọ bukwa n'ihị gini ka i ji site n'obodo Ijpt kpoputa anyi, ime ka anyi, umuntakiri anyi na anu ulo anyi nwuo n'ihị akpiri ikpo nku?"

⁴ N'ihị ya, Mosis tikuru ONYENWE ANYI mkpu akwa si, "Gini ka m ga-eme banyere ndi a. Lee, ha choro itugbu m na nkume."

⁵ Ma ONYENWE ANYI zaghachiri Mosis, si ya, "Gaa n'ihu ndi a, kporo ufodu n'ime ndi okenye Izrel. Jirikwa mkpanaka ahụ n'aka gi, bu nke i tiri n'elu osimiri Nail gaa. ⁶ Lee, Aga m eguzo n'ihu gi n'akuku nkume di na Horeb. I ga-aku mkpara gi n'elu nkume ahụ. Mmiri ga-asoputakwa site na ya, ka ndi mmadu nyo." Ya mere, Mosis mere otu a n'ihu ndi okenye Izrel niile. ⁷ N'ihị nke a, ọ kporo aha ebe ahụ Masa na Meriba n'ihị esemokwu umu Izrel na n'ihị nwale ha nwalere ONYENWE ANYI, nashi, "ONYENWE ANYI ọ nonyeere anyi, ka ọ bu na ọ nonyereghị anyi?"

Mmeri e meriri ndi Amalek n'agha

⁸ Ndi Amalek* bįara luso umu Izrel agha na Refidim. ⁹ Mosis gwara Joshua okwu si ya, "Hoputa ufodu ndi ikom ka ha gaa luso ndi Amalek agha. Echi, mu onwe m ga-eguzoro n'elu ugwu, jidekwa mkpara Chineke n'aka m."

¹⁰ Ya mere, Joshua puru gaa luso ndi Amalek agha dika Mosis gwara ya. Ma Mosis na Eron na Hua, rigoro n'elu ugwu ahụ. ¹¹ Ndi Izrel na-enwe mmeri mgbe obula Mosis weliri aka ya elu, ma ndi Amalek na-emeri mgbe obula Mosis wedatara aka ya. ¹² Mgbe ike gwuru aka Mosis, ha butere nkume tnye n'okpuru ya mee ka ọ nokwasị n'elu ya. Eron na Hua jidere aka Mosis abuo welie ya elu, otu onye n'akuku a, onye nke ozo n'akuku nke ozo. Ime ka aka Mosis guzosie ike tutu ruo mgbe anwu dara. ¹³ N'ihị nke a, Joshua na ndi agha ya meriri ndi agha Amalek site n'iji mma agha gbuo ha.

¹⁴ Emesia, ONYENWE ANYI siri Mosis, "Dee ihe niile ndi a n'akwukwo, ka ọ buru ihe ncheta. Gughariakwa ya na nti Joshua. N'ihị na aga m ehichapu ihe niile a ga-eji cheta Amalek n'elu uwa."

¹⁵ Mosis wuru ebe ichu aja nye ONYENWE ANYI. Ọ kporo ya ONYENWE ANYI Nisi, nke putara, ONYENWE ANYI bu okoloto m. ¹⁶ Mosis siri, "N'ihị na-eweliri aka elu n'ebe ocheeze ONYENWE ANYI di. ONYENWE ANYI ga nabuso ndi Amalek agha site n'ogbo ruo n'ogbo."

18

Ndumodu Jetro

¹ Mgbe ihe ndi a gasiri, Jetro, nna nwunye Mosis, onye bukwa onye nchujaja Midia, nuru banyere ihe niile Chineke meere Mosis na Izrel ndi nke ya, na uzo ONYENWE ANYI si naputa Izrel site n'aka ndi Ijpt.

² Jetro ogo nwoke Mosis kporo Zipora, nwunye Mosis, mgbe Mosis chulara ya ³ na umu ya ndi ikom abuo. Aha nwa ya nke mbu bu Geshom, nke putara, abu m obia na mba ozo. ⁴ Aha nwa nwoke nke abuo bu Elieza, nke bu, ONYENWE ANYI bu onye inyeaka m. N'ihị na mgbe Mosis

* **17:8** 17:8 Ndi Amalek bu umu umu Iso, Jen 36:12 Ha bu ndi ojoo, na-apunara ndi mmadu na-aga n'ozara ihe n'ike.

muru Elieza o kwuru si, "Chineke nna m bu onye inyeaka m, n'ihu na o naputara m site na mma agha Fero."

⁵ Jetro, ogo nwoke Mosis, bjakwutere ha n'ime ozara. O dutere umu ndi ikom Mosis abuo na nwunye Mosis. N'oge ahụ, Mosis na umu Izrel nara ulo ikwu ha n'akuku ugwu Chineke. ⁶ O ziri Mosis ozi si, "Mu bu Jetro ogo gi nwoke bjakwutere gi, nwunye gi na umu gi abuo sokwa m."

⁷ N'ihu ya, Mosis gara zute ogo ya nwoke, kpoọ isiala nye ogo ya, sutu ya onu. Emesia, o kpobatarara ha n'ime ulo ikwu ya. Jetro na ogo ya Mosis kwuritara okwu, juo ihe banyere otu ihe si agara ibe ha. ⁸ Mosis koro nna nwunye ya ihe niile ONYENWE ANYI mere Fero na ndi Ijpt niile n'ihu ndi Izrel. O kokwaara ya banyere ihe ndakwasị niile dakwasiri ha n'ime ozara, na otu ONYENWE ANYI si naputa ha.

⁹ Jetro soro Mosis nuriya onu nke ukwu n'ihu ihe niile ONYENWE ANYI meere ndi Izrel, na otu o siri naputa ha site n'aka ndi Ijpt. ¹⁰ Jetro kwuru si, "Onye a goziri agozi ka ONYENWE ANYI bu. Onye naputara unu site n'aka ndi Ijpt na site n'aka Fero. ¹¹ Ugbu a, amaara m na ONYENWE ANYI kachasi chi ndi ozo niile elu, n'ihu na o zoputara ndi ya site n'aka ndi Ijpt ndi sitere na mpako ha meso Izrel mmeso." ¹² Jetro, nna nwunye Mosis churo Chineke aja nsure oku na aja ndi ozo. Emesia, Ero na ndi okenye Izrel biara soro Mosis na ogo ya nwoke rie ihe n'ihu Chineke.

¹³ N'ubochi nke ozo ya, Mosis biara nodu ala ikpere ndi mmadu ikpe. Igwe mmadu nogidere Mosis site n'utu ruo n'anyasi. ¹⁴ Ogo Mosis huru ihe niile o na-emere ndi mmadu, nke a mere na o juru, "Gini bu ihe nke a i na-emere ndi a? Gini mere i ji nodu ala naani gi, ndi a niile gbaa gi gburugburu malite n'utu ruo n'anyasi?"

¹⁵ Mosis zara nna nwunye ya si, "N'ihu na ha biara ijuta m ihe si n'aka Chineke. ¹⁶ O buru na esemokwu adiri n'etiti mmadu obula na ibe ya, ha na-abjakwute m, ka m kpebie ihe di n'etiti mmadu na ibe ya. Ana m eme ka ha mata iwu na ukpuru Chineke."

¹⁷ Mgbe Jetro, nna nwunye Mosis, nuru ihe ndi a niile, o siri Mosis, "The i na-eme adighi mma. ¹⁸ Ike ga-agwu gi, gwukwa igwe mmadu ndi a. Oru a i na-aru di ukwu karija gi. Naani gi agaghi ebuli ya. ¹⁹ Ugbu a, gee m nti. M ga-adu gi odu, ka Chineke nonyekwara gi. O ga-adi mma ma o buru na i bu onye na-anochi anya ndi a n'ihu Chineke. N'uzo di otu a, i nwere ike iweta nsogbu niile ha nwere n'ihu Chineke. ²⁰ Ihe ozo i ga-eme bu nke a: i ga-akuziri ha iwu na ukpuru Chineke, gosikwa ha uzo ha ga-esi bie ndu, na oru ha kwesiri iru. ²¹ Ma site n'etiti ndi a hoputa ndi ikom tozuru, ndi ikom na-atu egwu Chineke, ndi kwesiri ntukwasị obi na ndi kporo uru n'ezighi ezi* asi. Mee ha ndiisi na-achi imerime puku ndi mmadu, ndiisi nari mmadu, ndiisi iri mmadu ise na ndiisi mmadu iri. ²² Mee ka ha buru ndi ikpe nye ndi mmadu oge niile. Nye iwu ka ha na-ewetara gi okwu dikarisiri ike, ma na-ekpe ikpe gbasara okwu di mfe na ndi ozo niile di iche iche. N'uzo di otu a, ndi ikpe ndi ahụ ga-enyere gi aka ime ka ibu arọ gi di mfe. ²³ O buru na i ga-eme ihe niile ndi a, o burukwa na Chineke ekwenye, i ga-enwe ike nagide nsogbu niile. Mmadu niile ga-ewere udo na onu birikwa."

²⁴ Mosis gere nti n'ihu niile nna nwunye ya gwara ya. O mekwara ihe niile o kwuru. ²⁵ O sitere n'etiti umu Izrel hoputa ndi kwesiri ekwesi mee ka ha buru ndiisi. Ufodu ka o mere ndiisi na-elekota imerime puku mmadu, ufodu na-achi nari mmadu, ufodu, iri mmadu ise, ufodu, mmadu

* 18:21 18:21 Ya bu ndi na-enweghi anya ukwu

iri. ²⁶ Ha jere ozi dika ndi ikpe nye ndi mmadu n'oge niile. Ha na-ewetara Mosis okwu niile siri ike, ma ha onwe ha na-ekpe ikpe banyere okwu nke dikarisiri nta.

²⁷ Mgbe ahụ, Mosis zilagara nna nwunye ya. Jetro laghachikwara n'obodo nke aka ya.

19

Umụ Izrel n'ugwu Sainai

¹ N'onwa nke atọ, site n'oge ndi Izrel hapuchara obodo Ijpt, n'ubochi ahụ, ha bjaruru ozara Sainai. ² O bu site na Refdim ka ha si bjaruo ozara Sainai, mee ebe obibi ha n'ebe ahụ, n'akuku ugwu Sainai.

³ Mosis rigooro n'elu ugwu ahụ izute Chineke. Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI sitere n'elu ugwu ahụ kpọ Mosis oku si ya, "Otu a ka i ga-esi gwa ụlọ Jekob okwu. I ga-akoro umu Izrel: ⁴ 'Unu onwe unu ahula ihe m mere ndi Ijpt, hukwa otu m siri buru unu na nku ugo,* si otu a, dotara unu onwe m. ⁵ N'ih i nke a, o buru na unu ga-erubere m isi nke oma ma debe ogbugba ndu m, unu ga-abu ihe onwunwe nke m di oke onuahia. N'ezie, uwa niile bu nke m, ⁶ ma unu ga-aburu m alaeze ndi nchajaja, na mba di nso.' Okwu ndi a ka i ga-agwa umu Izrel."

⁷ Mosis gara kpokota ndi okenye ndi Izrel, gwa ha okwu niile nke ONYENWE ANYI nyere ya n'iwu. ⁸ Ndi mmadu niile a jikwa otu olu zaghachi ya si, "Ihe obula ONYENWE ANYI kwuru ka anyi ga-eme." Mosis gwara ONYENWE ANYI ihe niile ndi Izrel kwuru.

⁹ ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si, "Lee, agaje m izute gi n'ime igwe ojii gbara ochichiri. Achoro m ka umu Izrel niile were nti ha nuru mgbe m ga-agwa gi okwu, ozokwa, ka ha kwerekwa na gi ruo mgbe niile." Mosis gwara ndi Izrel niile okwu nke ONYENWE ANYI gwara ya.

¹⁰ ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu ozo si, "Ridakwuru ndi m, doo ha nso taa na echi. N'ih i na nke a ga-abu nkwardo ha izute m. Ka ha saa uwe ha mmiri, ¹¹ jikerekwa n'ubochi nke atọ. N'ih i na m ga-aridata n'elu ugwu Sainai n'ihu mmadu niile. ¹² I ga-akpa oke n'ebe ha na-agaghi agafe. Nye ha iwu si ha, 'Kpacharanu anya ka unu ghara ibia ugwu ahụ nso, maobu metu ala ugwu ahụ aka. N'ih i na onye o bula meturu ugwu ahụ aka aghaghi inwu.' ¹³ Agaghi emetu onye mmebi iwu ahụ aka, kama, a ga-eji nkume tugbuo ya, maobu e were aku gbagbuo ya, maobu mmadu maobu anumanu, o gaghi adi ndu. Mmadu obula agaghi abiaru ugwu ahụ nso, ruo mgbe ha nuru opi nke a ga-afu. Mgbe ahụ, ha nwere ike bia nso ugwu ahụ."[†]

¹⁴ Ya mere, Mosis si n'ugwu ahụ ridakwuru umu Izrel. O doo ndi mmadu ahụ nso. Ha niile ji mmiri saa uwe ha. ¹⁵ Mosis doro ha aka na nti si ha, "Jikerenu n'ubochi nke atọ. Nwoke na nwanyi enwekwala mmekorita obula."

¹⁶ Mgbe o ruru n'ututu ubochi nke atọ ahụ, oke igwe ojii kpuchiri elu ugwu ahụ. Amuma malitere na-egbuke, egbe eluigwe malitekwara igba. N'ikpeazu, opi ike dara. Mmadu niile turu egwu, makwa jijiji. ¹⁷ Mosis duuru ndi mmadu ahụ niile si n'ulo ikwu ha puta gaa izute Chineke. Ha niile guzokwara n'ala ugwu ahụ. ¹⁸ Mgbe ahụ, anwuru oku kpuchiri ugwu Sainai. Ma lee! ONYENWE ANYI ridatara dika ire oku n'elu ugwu ahụ.

* **19:4** 19:4 O bu na nku ka nne ugo na-ebu umu ya ma o na-eruhari n'elu Dit 32:11. † **19:13** 19:13 Eron na umu ya ndi ikom abuo, na iri ndi okenye Izrel asaa ahụ nwere ike irigoro ugwu ahụ. Opu 24:1,9-10.

Anwuru oku rigoro elu dika anwuru oku nke oha na-ere oku. Ala oma jijiji di ukwuu dakwasikwara ugwu ahụ. ¹⁹ Mgbe opi ike ahụ na-ada ike ike, Mosis malitere igwa Chineke okwu. Chineke zaghachiri Mosis okwu site n'olu dara uda dika egbe eluigwe.

²⁰ ONYENWE ANYI ridatara bjaruo n'elu ugwu Sainai. O gwara Mosis ka o rigota bja zute ya. Mosis rigoro n'elu ugwu ahụ ijekwuru Chineke.

²¹ ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si, "Rida gaa doo ndi mmadu ahụ aka na nti ka ha ghara igafe oke ala ahụ bjaruo nso ihu ONYENWE ANYI anya ka ha ghara ila n'iyi. ²² O buladi ndi nchujaja ndi chorọ ibjaru ONYENWE ANYI nso aghaghị ido onwe ha nsọ. Ma o bughị otu a, ONYENWE ANYI ga-eme ka ha niile nwuo."

²³ Mosis zaghachiri ONYENWE ANYI si, "Ndi mmadu agaghị arigota n'ugwu Sainai n'ih na gi onwe gi adọla anyi aka na nti si, 'Kpaanu oke gburugburu ugwu a, doo ya nsọ.'"

²⁴ Ma ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si: "Gbada gaa kpogota Eron ka gi na ya soro rigota n'elu ugwu a. Ma lezie anya ka ndi nchujaja na ndi Izrel ghara irigota n'ebe a ibiakwute ONYENWE ANYI, ma o bughị otu a, o ga-eji ike laa ha n'iyi."

²⁵ Ya mere, Mosis ridakwuru ndi Izrel ga gwa ha.

20

Iwu Iri

¹ Chineke kwuru okwu ndi a niile si:

² "Mu onwe m bu ONYENWE ANYI Chineke unu, onye kpoputara unu site n'Ijpt, bu ala nke ibu ohu.

³ "I gaghi enwe chi ozọ tinyere m.

⁴ Gi emerela onwe gi arusi a piri api, n'oyiyi nke udi obula nke yiri ihe di n'eluigwe maobu nke yiri ihe di n'ua, n'okpuru ya maobu n'ime mmiri, n'okpuru uwa. ⁵ Gi akpola isiala nye ha, efekwala ha ofufe, n'ih na Mu onwe m bu ONYENWE ANYI Chineke gi, abu m Chineke ekworo. Onye na-ata umu na umu umu ahuhu, n'ih ajo omume nke ndi muru ha, o buladi ruo n'ogbo nke ato na nke ano, nke ndi ahụ kporo m asi. ⁶ Ma na egosi ihunanya nye puku ogbo niile nke ndi huru m n'anya, bu ndi na-edebe ihe niile m nyere n'iwu.

⁷ Gi ejikwala aha ONYENWE ANYI bu Chineke gi eme ihe efu, n'ih na ONYENWE ANYI agaghị agu onye ji aha ya eme ihe efu dika onye ikpe na-amaghị.

⁸ Cheta ubochi izuikwe site n'ido ya nsọ. ⁹ N'ime ubochi isii ka i ga-eje ozi gi niile. O bukwa n'ime ha ka i ga-aruzu oru gi niile. ¹⁰ Ma ubochi nke asaa bu ubochi izuikwe nke ONYENWE ANYI Chineke gi. I gaghi aru oru obula n'ubochi ahụ, gi onwe gi, nwa gi nwoke na nwa gi nwanyi, onye oru gi nwoke, onye oru gi nwanyi, maobu anu ulo gi obula, obuladi onye obja bi n'obodo gi. ¹¹ N'ih na o bu n'ime ubochi isii ka ONYENWE ANYI kere eluigwe na uwa, na oke osimiri, na ihe niile di n'ime ha. O zuru ike n'ubochi nke asaa. N'ih nke a ONYENWE ANYI goziri ubochi nke asaa doo ya nsọ, ka o buru ubochi izuikwe.

¹² Sopuru nne gi na nna gi, dika ONYENWE ANYI Chineke gi nyere gi n'iwu, ka ubochi ndu gi di ogologo n'ala ahụ nke ONYENWE ANYI Chineke gi na-enye gi.

¹³ Gi egbula mmadu.

¹⁴ Gị akwala iko.

¹⁵ Gị ezula ohi.

¹⁶ Agbala ama ugha megide onye agbataobi gi.

¹⁷ Gị enwela anya ukwu n'ebe ulo onye agbataobi gi di. Gị enwekwala anya ukwu n'ebe nwunye onye agbataobi gi di, maobu ohu ya nwoke maobu ohu ya nwanyi, ehi ya maobu inyinya ibu ya, ma o bukwanu n'ihe obula nke onye agbataobi gi nwere di."

¹⁸ Mgbe ndi Izrel huru egbe eluigwe, na amuma oku, na opi ike, hukwa ugwu ahụ ka o juputakwara n'anwuru oku, ha mara jijiji n'ihu egwu. Ha guzoro n'ebe di anya, ¹⁹ si Mosis, "Biko ka gi onwe gi gwa anyi okwu, anyi ga-anu ma ka Chineke gharakwa igwa anyi okwu, ma o bughu ya, anyi ga-anwu."

²⁰ Mosis siru ndi Izrel, "Unu atukwala ujo, n'ihu na Chineke bjara inwale unu ime ka unu na-atu ya egwu mgbe obula ka unu ghara imehie megide ya."

²¹ N'ihu nke a, mmadu niile guzoro n'ebe di anya site n'ugwu ahụ. Ma Mosis bara n'ime igwe ojii ahụ, ebe Chineke n'onwe ya no.

Iwu megidere ikpere arusi

²² ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si ya, "Gwa umu Izrel okwu si, 'Unu onwe unu ahula na m si n'eluigwe gwa unu okwu. ²³ Unu emerela onwe unu chi ozọ tinyere m, chi oloacha maobu chi olaedo. Unu emerela onwe unu ha.

²⁴ "Ebe ichu aja unu ga-ewuru m ga-abu nke unu ji naani aja wuo. N'ebe ahụ ka unu ga-achuru m aja nsure oku na aja udo. Unu ga-ejikwa igwe ewu na aturu, na ehi churo m aja. Unu ga-ewuru m ebe ichu aja naani ebe obula m mere ka aha m buru ihe a na-asopuru, n'ebe ahụ ka m ga-abia gozie unu. ²⁵ O buru na unu ewuo ebe ichu aja nkume, unu ejikwala nkume a wara awa, n'ihu na unu ga-eme ka o ghara idi nsọ ma o buru na unu ejiri ngwa oru wagharia nkume ya. ²⁶ Unu ejila ihe nri gbagoro n'ebe ichu aja m, ka a ghara ikpughe oto unu n'elu ya.'

21

Iwu ndi ozọ di iche iche

¹ "Ndi a bu iwu i ga-edebe n'ihu ha.

Ndi ohu bu ndi Hibru

² "O buru na i goro ohu onye Hibru, o ga-agbara gi odibo afọ isii. Ma n'afọ nke asaa, o ga-abu onye nwere onwe ya laakwa n'akwughu ugwo obula. ³ O buru na sooso ya bjara, sooso ya ga-ala, ma o buru na o nwere nwunye tupu o buru ohu, ya na nwunye ya ga-eso ala. ⁴ O buru na nna ya ukwu kponyere ya nwunye onye mutara ya umu ndi ikom na umu ndi inyom, nwanyi ahụ na umu ya ga-abu nke nna ya ukwu, naani nwoke ahụ ga-enwere onwe ya.

⁵ "Ma o buru na ohu ahụ asi, n'ezie, 'Aharu m onyenwe m na nwunye m na umu m n'anya, achoghi m inwere onwe,' ⁶ mgbe ahụ, onyenwe ya ga-eduru ya biakwute Chineke. Mgbe o kpobatasiri ya n'onu uzọ, onyenwe

ya ga-eji agiga dupuo ntị ya.* Malite n'oge ahụ, ọ ga-abụkwa ohu ya ruo ọgwụgwụ ndụ ya.

⁷ "A si na nwoke eree nwa ya nwanyị dika ohu, agaghị ala otu ndị ohu nwoke si ala. ⁸ Ọ buru na ihe nwanyị ahụ amasikwaghị onyenwe ya, onye hooro ya nye onwe ya, onyenwe ya ga-ekwere ka a gbaputa ya. Ma ọ gaghị eresi ya ndị ọbịa. N'ihị na onyenwe ya emeela nwanyị ahụ ihe ọjọọ mgbe ọ juru na ọ gaghị alukwa ya ọzọ. ⁹ Ọ buru na ọ choro ka nwa ya nwoke luo ya dika nwunye ya, ọ ga-emeso ya dika omenaala si kwado e si emeso ndị bu nwaada. ¹⁰ Ọ burukwa na ọ luta ya dika nwunye nke aka ya, mesiakwa luta nwunye ọzọ, ọ gaghị akwusi inye ya uwe maobu ihe oriri. Ọ gaghị agonari kwa ya ihe ọbula kwesiri ya dika nwunye. ¹¹ Ọ buru na o mereghị ohu nwanyị a ihe ndi a, nwanyị a puru ihapu ya gaara onwe ya na-akwughị ugwo ọbula. Mgbe ahụ, ọ ga-enwerekwa onwe ya.

The ike na mmeru ahụ

¹² "Ozokwa, ọ buru na mmadu etigbuo mmadu ibe ya, aghaghị ime ka onye di otu a nwuo. ¹³ Ma ọ buru na o mere ya na-amaghị ama, ọ burukwa na Chineke kwagidere omume di otu a, mgbe ahụ, a ga-ahoputara ya ebe ọ ga-agbaga, jee zere ndu. ¹⁴ Ọ burukwa na onye ọbula akpachara anya jiri aghugho gbuo mmadu ibe ya, a ga-adoputa ya, ọ buladi site n'ebe ichu aja m, gbuo ya.

¹⁵ "Ọ buru na onye ọbula etie nna ya maobu nne ya ihe, a ghaghị ime ka onye di otu a nwuo.

¹⁶ "Onye ọbula tooro mmadu ibe ya, ma o rere ya n'ahia, maobu na a choputara ya n'aka ya, a ga-eme ka onye di otu a nwuo.

¹⁷ "Aghaghị ime ka onye ọbula ga-akpo nna ya maobu nne ya iyi nwuo.

¹⁸ "Ọ buru na mmadu abuo aluo ogu ma otu n'ime ha ewere nkume maobu osisi tie onye nke ọzọ. Ọ buru na ọ nwughị, kama na o meruru ahụ, dinaakwa n'ihe ndina ya, ¹⁹ ọ buru na onye ahụ ebilie were mkpara ya na-ejehari, ikpe agaghị ama onye ahụ tiri ya ihe, kama ọ ga-akwu ugwo ihe onye ahụ ji gwo onwe ya, na oge onye ahụ o tiri ihe ji noo n'ihe ndina, ruo mgbe ahụ ya ga-adi mma.

²⁰ "Ọ buru na ohu ọbula anwuo site n'ihe otiti nke onyenwe ya tiri ya, ma ohu ahụ ọ bu nwoke maobu nwanyị, a ga-adọ onyenwe ya aka na ntị site n'innye ya ntaramahuhu. ²¹ Otu ọ di, ọ buru na ohu ahụ di ndu n'ubochi mbu, maobu n'ubochi nke abuo, a ghaghị enye onyenwe ya ntaramahuhu n'ihị na ohu ahụ bu akụ ya.

²² "Ọ buru na mmadu abuo esite n'ilu ogu ha meruo nwanyị di ime ahụ, mee ka ime ahụ puo, ma nwanyị ahụ emerughị nnukwu ahụ, di nwanyị ahụ ga-anara site n'aka onye ahụ meruru nwunye ya ahụ ihe niile ọbula o kwuru na a ga-akwu ya, bukwa nke ndi na-ekpe ikpe kpebiri. ²³ Ma ọ buru na nwanyị ahụ a nwuo n'ihị mmeru ahụ ahụ e meruru ya, a ga-eme ka nwoke ahụ meruru ya ahụ nwuo. ²⁴ Ọ buru na ọ bu anya ka a kukporo, anya n'onodu anya. Ọ burukwa otu eze ka e tipuru, eze n'onodu eze. Otu ahụ kwa, aka n'onodu aka, ukwu n'onodu ukwu. ²⁵ Ida oku n'onodu ida oku, onya mma, n'onodu onya mma, ihe otiti n'onodu ihe otiti.

²⁶ "Ọ buru na mmadu ọbula esite n'ihē otiti o tiri ohu ya kukporo ya anya, a ga-eme ka ohu ahụ nwere onwe ya, maobu ohu nwoke maobu ohu nwanyị, n'ihị na o jirila anya ya gbara onwe ya. ²⁷ Ọ buru na mmadu

* **21:6** 21:6 Otu omenaala ndi ala Siria na mba niile bi ha gburugburu na-eme, bu iji agiga dupuo mmadu ntị. Mgbe a dupuru mmadu ntị, o na-egosiputa na onye di otu a bu ohu onye ọzọ.

obùla etipù eze ohu ya nwoke maòbù ohu ya nwanyi, a ga-eme ka ohu ahù nwere onwe ya n'ìhi eze ya nke e tipurù.

²⁸ “Ò burù na ehi ejiri mpi ya sòda mmadù si otu a mee ka onye ahù nwuò, a ga-atùgbu ehi ahù na nkume. Mmadù obùla agaghì erikwa anù ehi ahù. Ma a ga-agù onyenwe ehi ahù òka onye ikpe na-amaghì. ²⁹ Ò burù na ehi ahù na-asòkarì ndì mmadù mpi mgbe niile, agaghì eri anù ya. Kama, ò burù na adòòla onyenwe ya aka na ntì banyere ehi ahù otùtù oge, ma o megghì ihe obùla banyere ya, a ga-eme ka ehi ahù na onyenwe ya nwuò. ³⁰ Ma ò burù na ndì nwe mmadù achòò ka a kwuò ha ugwò kama igbù onyenwe ehi ahù, ndì ikpe ga-ekpebi ego ole onyenwe ehi ga-akwù ha. ³¹ Otu a ka a ga-esikwa kpee ikpe nke ga-apùta ma ò burù na ehi asòda nwokorobia maòbù nwaagboghò obùla. ³² Kama ò burù na ehi asòda ohu nwoke maòbù ohu nwanyi, onyenwe ehi ahù ga-akwù onyenwe ohu ahù iri mkpurù òlaòcha atò.† Emesìà, a ga-eji nkume tugbuo ehi ahù.

³³ “Ò burù onye obùla meghere olulu maòbù gwuo olulu, ghara imechi ya, nke mere na ehi mmadù maòbù ònyinya ibu adaba n'ime ya, ³⁴ onye ahù gwuru olulu ahù ga-akwù onyenwe anù ulò ahù onuògugu ego o jiri zùta ya. Mgbe ahù ò ga-eburu ozu anù ahù nwurù anwù.

³⁵ “Ò burù na oke ehi mmadù emerùò oke ehi onye ozo ahù, emesìà ehi òtu otu a anwuò, a ga-ere ehi nke ò ndù, kewaa ego ya uzò abùò. Otu a kwa, a ga-ekewa ehi nke nwurù anwù, nye mmadù abùò ahù otu uzò otu uzò. ³⁶ Ò burù na amaara na oke ehi ahù na-asò mpi mgbe niile n'oge gara aga, ma onyenwe ya emegghì ihe obùla banyere ya, ò ga-akwùzu ugwò ehi ahù nwurù anwù. Emesìà ehi ahù nwurù anwù ga-aburù nke ya.

22

Nchekwa akù na nkùghachi

¹ “Ò burù na mmadù ezuru ehi maòbù aturù gbuo ya, maòbù ree ya, ò ga-akwùghachi ehi ise n'ònoòdu ehi ahù. N'ònoòdu otu aturù o zuuru, ò ga-akwùghachi aturù anò.

² “Ò burù na e jide onye ohi mgbe ò na-egbuka ulò onye ozo, ò burùkwa na e tigbuo ya, mee ka ò nwuò, iwu ejideghì onye ahù gburu ya. ³ Kama ò burù na e tibururu onye ahù mgbe chi bòcharala, òmùma ikpe ga-adìrì onye ahù tibururu ya.

“Ò burù na e jide onye ohi, a ga-eme ka ò kwùghachi ihe o zuru n'ohi. Ò burù na o nwegghì ike kwùghachi, a ga-ere ya òka ohu, jiri ego e retara kwuò ugwò o ji. ⁴ Ò burù na a chòta ihe o zuru n'aka ya, maòbù ehi, maòbù ònyinya ibu, maòbù aturù, ò ga-akwùghachi onuahia ya okpukpu abùò.

⁵ “Ò burù na mmadù akpachara anya hapù anù ulò ya ka ò gaa taa nri n'ubi maòbù n'ubi vainì, maòbù n'ubi onye ozo, onyenwe anù ulò ahù ga-akwù ugwò ihe niile anù ulò ya mebiri, ma ihe ò ga-eji kwuò ugwò ahù aghaghì òbu ihe orù ubi ò si n'ubi ya maòbù n'ubi vainì ya wepùta.

⁶ “Ò burù na òkù na-agba banye n'ogwu, repia ogbo òka ò n'ubi mmadù maòbù òka guzoro eguzo, ma ò bukwanù òhia niile, onye ahù tinyere òkù ahù ga-akwùghachi ugwò ihe ahù niile nke òkù repiara.*

† **21:32** 21:32 Iri mkpurù òlaòcha atò bu onuahia a na-ere maòbù jiri zùta ohu. Zek 11:12,13; Mat 26:13; 27:3,9 * **22:6** 22:6 Ò bu osisi ogwu ogwu puru n'òhia ka a na-eji agba ubi ogige maòbù gbachie uzò.

7 “O buru na mmadu enye enyi ya maobu onye agbataobi ya ego, maobu ihe obula ka o debere ya, ma onye ohi agaa zuru ya site n’ulo ya, a si na e jide onye ohi di otu a, o ga-akwughachi ugwo ihe o zuru okpukpu abuo. 8 O buru na a choputaghi onye ohi ahụ, onye nwe ulo ahụ aghaghi ibia n’ihu Chineke, ka a choputa maobu ya n’onwe ya setipuru aka were ihe ahụ, bu akụ nke onye ozọ kpatara. 9 O buru na onye ehi ya, maobu inyinya ibu ya, maobu aturu ya, maobu uwe, maobu ihe obula furu efu, nke mmadu na-asi, ‘Nke a bu ya.’ Mmadu abuo ndi a ga-aga n’ihu ndi ikpe.† Onye obula ndi ikpe a mara ikpe‡ ga-akwughachi ibe ya ugwo okpukpu abuo.

10 “O buru na anu ulo mmadu nyere onye agbataobi ya n’aka idebe anwuo, maobu meruo ahụ, maobu gbafuo, ma anu ulo ahụ o bu inyinya ibu, maobu ehi, maobu aturu, maobu anu ulo ozọ, o buru na o dighi onye huru mgbe ihe ndi a dakwasiri anu ulo ahụ, 11 mgbe ahụ, onye agbataobi ahụ e nyere anu ndi a n’aka idebe ga-anu iyi n’ihu ONYENWE ANYI. Iyi ahụ o nuru ga-egosi onyenwe anu ulo ahụ na o zughị ya n’ohi. N’ihi nke a, o gaghi akwughachi ugwo obula. 12 Ma o buru na o zuru anu ulo ahụ n’ohi site na nke agbataobi ya, o ghaghi ikwughachi ugwo niile nye onyenwe ya. 13 O buru na anu ohia gburu ya, o ga-eweta ufodu n’ime anu ahụ a dogburu adogbu, iji gosi na anu ohia dogburu ya.§ O ga-esikwa otu a gbanari ikpe omuma. N’ihi nke a, o gaghi akwukwa ugwo obula n’ihi anu ulo ahụ.

14 “O buru na mmadu agbaziri anu ulo site n’aka onye agbataobi ya, o buru na anu ulo ahụ anwuo, maobu meruo ahụ mgbe onyenwe ya na-anoghi n’ebe ahụ, onye ahụ a gbazinyere anu ulo ahụ ga-akwu ugwo ya. 15 O buru na anu ulo ahụ no na nke onyenwe ya, onye gbaziri ya agaghi akwu ugwo obula. O buru na a kwuru ego mgbazi obula n’isi anumanu a, onye gbaziri ya agaghi akwughachi ego obula, n’ihi na ego mgbazi o kwuru ka a ga-ewere dika ugwo.

Ibi ndu di ka o kwesiri

16 “O buru na nwoke arafuo nwaagboghọ na-amaghi nwoke,* site n’ime ka ha abuo dinaa, nwoke ahụ ga-akwu ugwo isi nwaagboghọ ahụ. O ga-alukwa ya dika nwunye ya. 17 O buru na nna nwaagboghọ ahụ ekwenyeghi ka nwoke ahụ luo ya, nwoke ahụ aghaghi ikwu ugwo isi nwaagboghọ ahụ.

18 “E kwesighi ihapu nwanyi mgbaasi ndu.

19 “Onye obula ya na anu obula dinakoro, e kwesiri ime ka o nwuo.

20 “Onye obula churu aja nye chi ozọ ma o bughị naani ONYENWE ANYI, a ga-eme ka o nwuo.

21 “O kwesighi ka mmadu obula mesie onye obia ihe ike n’uzo obula. Unu aghaghi icheta na unu bu ndi obia n’ala Ijpt.

22 “Unu emegbula nwanyi obula di ya nwuru, maobu onye obula na-enweghi nne na nna. 23 Unu megbuo ha, mee ka ha tikuo m, aga m anu mkpu akwa ha, nyere ha aka. 24 Mgbe ahụ, iwe m di oke oku ga-eripia unu. Aga m ejikwa mma agha tigbuo unu. Ndi nwunye unu ga-aghokwa ndi inyom na-enweghi di, umu unu ga-abukwa ndi na-enweghi nna.

25 “O buru na i gbazinyere onye Hibru ego, onye bu nwa mgbei, i gaghi anara ya omurunwa. 26 O buru na i nara ya uwe ya n’ihi ego ahụ i

† 22:9 22:9 Maobu, Chineke ‡ 22:9 22:9 Bu ndi nnochite anya Chineke § 22:13 22:13 Jen 31:39 * 22:16 22:16 Dit 22:28-29

gbazinyere ya, ekwela ka uwe ahụ n'ogide n'aka gị ruo mgbe anwụ dara. ²⁷ N'ihì na uwe ahụ nwere ike buru naanị ihe o nwere, maobu uwe o ga-eji rahụ ura. O buru na i zighachighi ya, o tikuo m site n'ikwa akwa, aga m anuru mku akwa ya, n'ihì na abụ m onye obi ebere.

²⁸ "Ekwulula aha Chineke, abukwala onye na-achi ndi gi onu.

²⁹ "Atufukwala oge obula n'ikwughachi onyine unu kwesiri inye. Maobu nke mkpuru ala ubi gi, na nke mmanya vaini gi, na ugwo i kwesiri ikwu.

"I ghaghi inye m nwa gi nwoke e buru uzọ muo. ³⁰ Otu a ka i ga-emekwa banyere mkpuru mbu nke ehi gi na aturu gi. I ga-ewebata ya nye m n'ubochi nke asato site n'oge a muru ha, mgbe i hapusiri ha nne ha ubochi asaa.

³¹ "Unu ga na-aburu m ndi di nso. N'ihì nke a, wezaganu onwe unu n'ebe anu a dogburu adogbu di. Unu erikwala anu di otu a, kama tupuru unu ya nkita.

23

Ikpe ziri ezi na inwe obi ebere

¹ "I gaghi agbasa akuko ugha obula. Esokwala mmadu ojojo nwekojo ihe obula site n'igba ama i maara na o bughị eziokwu.

² "I gaghi eso igwe mmadu mee ihe ojojo. Mgbe i na-agba akaebe n'ulokpe, i gaghi esonye igwe mmadu ndi na-atughari ikpe ziri ezi.

³ N'ebe nwa ogbenye no, i gaghi ekpelara ya n'oge ikpe n'ihì na o bu nwa ogbenye.

⁴ "O buru na i hu ehi, maobu inyinya ibu nke kpafuru akpafu, o burukwa na o bu nke onye iro gi, duru ya dulatarara onye iro gi ahụ. ⁵ O buru na i hu onye kporo gi asi ka o na-agbali iwelite inyinya ibu ya nke dara n'ihì ibu di arọ o bu, elefula ya anya, kama gaa nyere ya aka bulite inyinya ahụ.

⁶ "Ewezugala ikpe ziri ezi n'ebe ndi ogbenye no, n'ihì onodu ogbenye ha. ⁷ Ebola mmadu ibe gi ebubo ugha. Esonyekwala gbuo onye aka ya di ocha, maobu onye na-eme ihe ziri ezi. N'ihì na mu onwe m agaghi ahapu onye na-emebi iwu na-ataghi ya ahuhu kwesiri ya.

⁸ "Erikwala ngari, n'ihì na iri ngari na-eme ka ndi na-ahu uzọ kpuo isi, meekwa ka okwu onye aka ya di ocha gbago agbago.

⁹ "Abukwala onye na-emegbu ndi obia, n'ihì na i maara ihe banyere onodu ndi obia nke oma. Gi onwe gi burii obia n'Ijipt.

Iwu maka Ubochi nke asaa na afo nke asaa

¹⁰ "Afo isi ka i ga-agma mkpuru n'ala ubi gi, ghoekwa ihe omume ya.

¹¹ Ma n'afọ nke asaa, arula oru obula n'ala ahụ ozo, hapu ka ala ahụ zuru ike. Mgbe ahụ ndi ogbenye n'etiti unu ga-aga n'ebe ahụ weta ihe oriri. Mkpuru ndi ozo foduru ga-adiri umu anu ohia di iche iche. Iwu ndi a ga-adiri ubi vaini na ubi oliv unu niile.

¹² "I ga-aru oru gi niile n'ime ubochi isii. I ga-ezukwa ike n'ubochi nke asaa. Izuika a ga-adikwara ehi gi na inyinya ibu gi, na ndi ohu gi no n'ezinaulo gi na ndi obia niile bi n'etiti unu.

¹³ "Kpachapunu anya hu na unu mezuru ihe niile ndi a m gwara unu. Unu akpokwala chi ndi ozo aha. Unu ekwuputakwala ihe banyere ha n'onu unu.

Mmemme ato a na-eme kwa afo

¹⁴ "Ugboro ato n'afọ ka unu ga-emere m memme a.

15 “Meenu Mmemme Achicha na-ekoghi eko, ubochi asaa ka unu ga-eri achicha nke e jighi ihe na-eko achicha mee. Unu ga-eri ya na mgbe a kara aka, n’onwa Abib. N’ihi na o bu n’onwa ahụ ka unu si n’ala Ijpt pụta.

“O dighi onye obula ga-agba aka efu bja n’ihu m.

16 “Mee Mmemme Owuwe Ihe ubi,* bu nke i ga-eji mkpuru mbu nke ihe niile i kuru n’ubi unu.

“Meekwanu Mmemme Nchikota Ihe, n’ogwugwu afo obula.† Mgbe unu si n’ubi na-achibata mkpuru ubi unu niile.

17 “Ugbo ato n’afu ka ndi ikom niile ga-abia chee onwe ha n’ihu Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI.

18 “Unu etinyekwala ihe obula nke nwere ihe na-eko achicha n’ime ya, mgbe unu na-achu obara nke aja n’ihu m.

“Maobu hapu abuba nke aja mmemme m ka o digide ruo ututu.‡

19 “Wetanu mkpuru mbu niile nke ala ubi unu, bu ndi kachasi mma, n’ulo ONYENWE ANYI bu Chineke unu.

“Unu esikwala nwa ewu n’ime mmiri ara nne ya.§

Nkwa onye ga-edu ha

20 “Lee, ana m eziga mmuo ozi n’ihu unu, ichebe unu n’ije unu nakwa ikpobatakwa unu n’ebe ahụ M doziri nye unu. 21 Geenụ ya ntị, nurukwa olu ya. Unu enupukwarala ya isi, n’ihi na o gaghị agbaghara njehie unu niile, n’ihi na Aha m di n’ime ya. 22 O buru na unu elezie anya nke oma, gee ya ntị, mee ihe niile m nyere unu n’iwu, mgbe ahụ, mu onwe m ga-abukwara ndi iro unu onye iro, megidekwa ndi na-emegide unu. 23 Mmuo ozi m ga-ejekwa n’ihu unu, ikpobatakwa unu n’ala ndi Amorait, na ndi Het, na ndi Periz, na ndi Kenan, na ndi Hiv, na ndi Jebus. Aga m ehichapu obodo ndi a niile. 24 Unu agaghị akpo isiala nye chi ha niile. Unu efekwala ha, maobu gbasoro omenaala ha. Kama, kwatuonu ha. Tipiasiakwanu ebe nkume nso* niile nke chi ha. 25 Ma unu ga-efe ONYENWE ANYI bu Chineke unu. Mgbe ahụ, ngozi ya ga-adikwasị nri unu na mmiri onu unu. Aga m ewezugakwa orja n’etiti unu. 26 Nwanyị aga na nwanyi ime ya na-apu agaghị adi n’ala unu. Aga m emekwa ka unu nwee ogologo ndu.

27 “Aga m ezipu oke ujo m ka o noro unu n’ihu tnye ogbaaghara n’ime mba niile unu ga-ezute. Aga m eme ka ndi iro unu tugharia gbaa oso. 28 Ozokwa, aga m eziga ebu ka o chupu ndi Hiv na ndi Kenan na ndi Het site n’uzo unu. 29 Ma agaghị m achupu ha n’otu afo, n’ihi na nke a ga-eme ka ala ahụ niile togboro n’efu, umu anyi oha ya baa uba karja unu. 30 Ma aga m achupu ha nwantinti nwantinti, tutu ruo oge unu ga-adi otutu, mgbe onuogugu unu ga-akarị nke ha ukwuu, mgbe unu ga-ejuputa ala ahụ niile.

31 “Aga m etinye oke ala unu site n’Osimiri Uhie ruo n’osimiri Mediterenja, sitekwa n’ozara ruo n’osimiri Yufretis. Aga m enyefe ndi niile bi n’ala ahụ n’aka unu. Unu ga-achupukwa ha. 32 Unu na ha agbala ndu obula. Unu na chi ha enwekwala mmeko obula. 33 Unu ekwela ka ha

* 23:16 23:16 Aha ozo a na-akpo mmemme owuwe ihe ubi bu mmemme Izu, guo ya n’akwukwo Qpu 34:22, n’ihi na o bu izu asaa, mgbe Mmemme Ngabiga gafesiri ka a na-eme ya. O bukwa n’ogwugwu owuwe ihe ubi. † 23:16 23:16 Mmemme nchikota mkpuru bu ihe na-egosi na e wechaala ihe ubi. Dit 16:13 ‡ 23:18 23:18 Ya bu chi obubo § 23:19 23:19 Otu n’ime omenaala di n’usoro ofufe ndi Kenan bu isi nwa ewu n’ime mmiri ara nne ya. Dit 14:21 * 23:24 23:24 Ebe a manyere ogidi, ka e ji amata ebe bu ebe ichu aja ha.

biri n'ala unu, ma ọ bughị ya, ha ga-eme ka unu mehie megide m, n'ihie n'ife chi ha di iche iche aghaghị iburū unu ihe ima n'onya."

24

Mmesi ike nke ogbugba ndu ahụ

¹ Ọ gwara Mosis si, "Rigokwute ONYENWE ANYI, gi na Erọn, na Nadab, na Abihu, na mmadu iri asaa site na ndi okenye Izrel. Ma unu ga-eke ofufe site n'ebe di anya. ² Emesija, ọ bu naani Mosis ga-abjarute ONYENWE ANYI nso. Ndi nke ozo agaghị abjaru nso. Ndi mmadu ndi ozo agaghikwa eso ya rigota."

³ Mgbe ahụ, Mosis bjara gwa ndi Izrel okwu niile na iwu niile ONYENWE ANYI nyere. Ha niile zaghachiri ya n'otu olu si, "Anyi ga-emezu ihe niile ONYENWE ANYI kwuru." ⁴ Mosis deturu ihe niile ONYENWE ANYI kwuru.

N'isi ututu echi ya, o biliri wuo ebe ichu aja na ndida ugwu ahụ. O gwunyere ogidi nkume iri na abuo nke nochiri anya ebo iri na abuo umu Izrel. ⁵ Mosis ziputara umu okorobia Izrel, ndi churu aja nsure oku ma werekwa umu oke ehi chuo aja udo nye ONYENWE ANYI. ⁶ Mosis tinyere okara obara ehi ndi ahụ n'ime efere. Ma o fesara okara obara nke foduru n'elu ebe ichu aja ahụ. ⁷ Emesija, Mosis guzoro n'ebe ahụ guputa na nti mmadu niile, ihe di n'Akwukwo Ogbugba ndu ahụ. Mgbe umu Izrel nuru ya, ha weere otu olu kwuo si, "Anyi anula, anyi ga-eme ihe niile ONYENWE ANYI kwuru. Anyi ga-erube isi."

⁸ Mgbe ahụ, Mosis weere obara ahụ di n'ime efere, fesaa ya n'ahụ ndi ahụ niile, si, "Nke a bu obara ogbugba ndu ahụ nke di n'etiti unu na ONYENWE ANYI, dika okwu niile ndi a si di."

⁹ Mosis rigoro n'elu ugwu, ya na Erọn, na Nadab na Abihu, na mmadu iri asaa site na ndi okenye Izrel. ¹⁰ Ha huru Chineke nke Izrel. N'okpuru ukwu ya abuo, e were ihe dika ebe nzokwasị ukwu nke e ji nkume safai mee. Nkume ndi a na-enwukwa ezi onwunwu dika mbara eluigwe. ¹¹ Ọ bu ezie na ndi okenye Izrel huru Chineke anya ma ọ laghi ha n'iyi. Kama o mere ka ha no n'ihu ya rie, nuo.

¹² Mgbe nke a gasiri, ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si, "Rigota, bjakwute m n'elu ugwu, nodukwa ebe ahụ, maka na aga m enye gi mbadamba nkume nke iwu na ukpuru di na ya, nke m ji aka m dee maka i ji kuziere ha."

¹³ Mosis biliri, ya na Joshua onye na-agara ya ozi. Mosis n'onwe ya rigokwara n'elu ugwu Chineke. ¹⁴ Ọ gwara ndi okenye Izrel okwu si, "Cherenu anyi n'ebe a tutu ruo mgbe anyi ga-alaghachikwute unu. Unu na Erọn na Hua no, onye obula nwere nsogbu jekwuru ha."

¹⁵ Ngwangwa, Mosis rigoro n'elu ugwu ahụ, oke igwe ojii kpuchiri ugwu ahụ niile, ¹⁶ ebube ONYENWE ANYI kpuchikwara elu ugwu ahụ. Ọ bu ubochi isi ka igwe ojii kpuchiri ugwu ahụ. N'ubochi nke asaa, ONYENWE ANYI sitere n'etiti igwe ojii ahụ kpo Mosis oku. ¹⁷ Ma n'ebe ndi Izrel no, ebube ONYENWE ANYI na-enwu dika oku na-acho irechapu ugwu ahụ. ¹⁸ Mosis banyere n'ime igwe ojii ahụ mgbe ọ na-arigo ugwu ahụ. Ọ nogidere n'elu ugwu ahụ iri ubochi ano, ehie na abali.

25

Onyinye maka owuwu ulo nzute

1 ONYENWE ANYI gwara Mosis si, 2 “Gwa umu Izrel ka ha wetara m onyinye. I ga-anabatara m onyinye ahụ site n’aka nwoke oḅula onye o meturu n’obi inye onyinye a.

3 “Ndi a bu Onyinye i ga-anata n’aka ha:

“olaocha, olaedo na bronz.

4 Ogho na-acha anunu anunu, nke odo odo, nke uhie uhie, nke ezi akwa ocha,

na nke aji ewu;

5 akpukpo anu ebule e sijiri uhie uhie, akpukpo ehi mmiri, na osisi akashia;

6 mmanu oliv nke a ga-etinye n’iheokụ,

uda isi uto a na-etinye na mmanu nsọ, na uda na-eme ka aja nsure oku na-esi isi uto;

7 nkume oma oniks, na nkume ndi ozo a na-ahionye n’efood,* na nke a na-ahionyekwa n’ihe mgbochi obi.

8 “Mee ka ha wuoro m ebe nsọ. Mu onwe m ga-ebikwa n’etiti ha. 9 Wuo ulo nzute a na ihe icho ya mma niile, ka o buru otu ihe dika oyiya m ga-egosi gi.

Igbe ogbugba ndu

10 “Ha ga-eji osisi akashia wuo igbe ogbugba ndu nke idi ogologo ya ga-abu otu mita na sentimita iri. Obosara ya bu sentimita iri isii na asato. Ila elu ya ga-abukwa sentimita iri isii na asato. 11 Machie olaedo a nuchara anucha n’ime na azu ya niile, jiri olaedo kpuo ihe gburugburu akuku ya niile. 12 Kpuo mgbaaka olaedo anọ maka ya, kwuny ha n’ukwu anọ ya, ya bu mgbaaka abuo n’otu akuku, mgbaaka abuo n’akuku nke ozo ya 13 Jirikwa osisi akashia mee mkpara ogologo. Emesia, were olaedo machie mkpara ndi a. 14 I ga-etinye mkpara ndi ahụ n’ime mgbaaka ahụ di n’akuku igbe ahụ, ka o buru ihe iji na-ebu ya. 15 N’ihi nke a, mkpara olaedo ndi ahụ ga-adigide n’ime mgbaaka olaedo igbe a oge niile. 16 Ya mere, mgbe a rusiri igbe ogbugba ndu ahụ, tinya Ihe Ama ahụ m nyere gi n’ime ya.

17 “I ga-ejikwa olaedo a nuchara anucha mee ihe mkpuchi igbe ogbugba ndu ahụ. Ogologo ya ga-adi nzo ukwu anọ. Obosara ya ga-abu nzo ukwu abuo na okara. 18 I ga-eji olaedo a nuchara anucha, nke e tipjara etipja kpuo cherubim abuo na nsotu abuo nke ebe mkpuchi ahụ. 19 Ruo otu cherub n’otu nsotu, otu cherub na nsotu nke ozo; mee ka cherubim ndi a na okwuchi igbe ahụ buru otu na nsotu abuo ahụ. 20 Cherubim ndi a ga-agbasa nku ha laa elu, were ha na-ekpuchi okwuchi ahụ. Cherubim ndi ahụ ga-eche onwe ha ihu, na-ele anya n’ebe okwuchi ahụ di. 21 Tukwasi ihe mkpuchi ahụ n’elu igbe ogbugba ndu ahụ. Tinyekwa Ihe Ama ahụ m nyere gi n’ime igbe ahụ. 22 N’ebe ahụ, n’etiti cherubim abuo ndi ahụ di n’elu ihe mkpuchi igbe ogbugba ndu, ka m ga-ezute gi, nye gi iwu niile i ga-enye ndi Izrel.

Tebul na achicha di nsọ.

23 “Jiri osisi akashia mee tebul nke ogologo ya ga-adi iri sentimita itoolu. Obosara ya ga-abu iri sentimita anọ na ise. Ila elu ya ga-abu iri sentimita

* 25:7 25:7 Efood bu uwe di nsọ nke onyeisi nchajaja na-eyi. Opu 28:4,6-14

isii na asaa. ²⁴ I ga-eji ọlaedo a nuchara anucha machie ya nke oma, jirikwa ọlaedo kpuo onu onu ya gburugburu. ²⁵ I ga-etinye ihe njikota a kpuru akpu gburugburu onu onu ya, nke ga-aha ka otu obu aka† dimkpa. A ga-eji mpempe ọlaedo techie ihe njikota ahụ gburugburu. ²⁶ Kpuo mgbaaka ọlaedo anọ maka tebul ahụ, kwunye ha n'akuku anọ ahụ nke ukwu anọ ya. ²⁷ Mgbaaka ndi ahụ ga-adi nso nso, ihe njiko ahụ ka ha jide mkpara ndi ahụ, i ji ebu tebul ahụ. ²⁸ Jiri osisi akashia mee mkpara a ga-eji na-ebu tebul ahụ. Jiri ọlaedo techie ha. ²⁹ Ozokwa, jiri ọlaedo a nuchara anucha kpuo efere di iche iche, na iko di iche iche, na okwa di iche iche, nke e ji awupu onyinye. ³⁰ Dọkwasi achicha nke iche n'Thu n'elu tebul ahụ, n'ihu m, oge niile.

The idoba oriṅa

³¹ "Jiri ọlaedo a nuchara anucha kpuo ihe idokwasi oriṅa. Kpuo ukwu ala ala ya, na alaka ya, mee ka iko ya niile yiri okoko osisi, na isi ya niile, na ifuru ya niile buru otu ya na ahụ ya. ³² Alaka isii ga-esite n'akuku abuo nke ihe idokwasi oriṅa ahụ waputa, alaka ato n'otu akuku ya, alaka ato n'akuku nke ozo. ³³ Iko ato e mere dika okoko osisi alumonḍ ya na ifuru, ya na okoko ya niile ga-adi n'otu alaka, iko ato n'alaka nke ozo, otu a ka o ga-adi n'alaka isii niile ahụ na-awaputa site n'ihe idokwasi oriṅa ahụ. ³⁴ N'elu ihe idoba oriṅa ahụ, o ga-adi iko anọ dika ifuru osisi alumonḍ, ya na ebe o si awaputa na okoko ya. ³⁵ Otu isi ga-adikwa n'okpuru alaka abuo si n'etiti ihe idoba oriṅa ahụ puta. Isi nke abuo ga-adi n'okpuru alaka abuo nke ozo. Isi nke ato ga-adi n'okpuru alaka nke ato, ya bu ha niile alaka isii. ³⁶ Isi nwaputa ya na alaka ya niile ga-adikotakwa onu, ha na ihe idokwasi oriṅa ahụ, nke e ji ọlaedo a nuchara anucha ruo.

³⁷ "I ga-eme oriṅa asaa, dọba ha n'elu ihe idokwasi iheoku ahụ, ka ha na-enye ihè naani n'ebe ihu ya. ³⁸ Mkpa ya na ihe ikpakepu oku ya niile, ga-abu ọlaedo a nuchara anucha. ³⁹ Ọlaedo a nuchara anucha nke di iri kilogram ato na anọ ka a ga-eji kpuo ihe idokwasi oriṅa ahụ na ngwongwo ndi a niile. ⁴⁰ Lezie anya hu na i mere ihe ndi a niile n'usoro ihe atu nke e gosiri gi n'elu ugwu.

26

Ulo nzute

¹ "Ruo ulo nzute nke ga-enwe akwa mgbochi iri, nke e ji ezi ogho na-acha anunu anunu, na ngwakota anunu na uhie, na uhie uhie kpaa akwa ndi a. Onye oru aka na-eme nka kpanyekwara oyiya cherubim n'ime ha. ² Akwa mgbochi ndi a ga-aha n'otu. O nweghi nke ga-aka ibe ya. Ogologo akwa mgbochi obula ga-abu mita iri na abuo na okara. Obosara ya bu otu mita na sentimita asato. ³ Dukotaa akwa mgbochi ise n'otu, dukotaakwa ise nke ozo n'otu. ⁴ Jiri akwa na-acha anunu anunu dunye anya nko n'elu onu akwa mgbochi nke otu uzo, otu a ka i ga-emekwa na nsotu onu akwa mgbochi nke ozo. ⁵ Dunye iri anya nko ise n'otu akwa mgbochi, dunyekwa iri anya nko ise n'onu akwa mgbochi nke ozo. Mee ka anya nko ndi a chee ibe ha ihu. ⁶ I ga-emekwa iri nko ọlaedo ise, nke i ga-eji jikota akwa mgbochi abuo ahụ n'otu, si otu a mee ka ulo nzute ahụ buru otu.

⁷ "I ga-eji akpukpo aji ewu mee akwa mgbochi maka i ji kpuchie elu ulo nzute ahụ. Iri na otu ka ha ga-adi n'onuogugu. ⁸ Akwa mgbochi iri na otu ndi a ga-aha n'otu. O ga-abu mita iri na ato na okara n'ogologo. Ebe

† 25:25 25:25 Ihe dika inchi ato

obosara ya bụ otu mita na iri sentimita asatọ. ⁹ Dụkọtaa ise n'ime akwa mgbochi ahụ. Debe ya iche. Dụkọtakwa isii nke fọdurū debekwa ya iche. Pjajie akwa mgbochi nke isii ụzọ abụọ n'ihu ụlọ nzute ahụ. ¹⁰ Dunyekwa iri anya nko ise n'elu onụ otu akwa mgbochi ndị ahụ. Meekwa otu ihe ahụ n'onụ akwa mgbochi nke ọzọ e debere iche. ¹¹ Meekwa iri nko bronz ise, mee ka nko ahụ baa n'anya nko nke ọzọ, i ji jikọtā ụlọ nzute ahụ ka ọ burū otu. ¹² Ma banyere ogologo akwa mgbochi nke fọdurū maka ụlọ nzute, ya bụ ọkara akwa mgbochi nke maputara, nke a ga-akwūba n'azụ ụlọ nzute ahụ. ¹³ Akwa mgbochi ahụ ga-eji ihe ruru ọkara mita n'ogologo kari n'akụkụ abụọ. Ụma ndị a maputara ga-akwūdata n'akụkụ abụọ nke ụlọ nzute ahụ ikpuchi ya. ¹⁴ I ga-eji akpukpọ ebule e sijiri uhie uhie mee ihe mkpuchi maka ụlọ nzute ahụ, ya na akwa mkpuchi ọzọ nke e ji akpukpọ ehi mmiri mee maka ikpukwasị n'elu ya.

¹⁵ "I ga-emere ụlọ nzute ahụ mbudo ibo osisi akashia, guzo ọtọ. ¹⁶ Mbudo ibo ọbūla ga-adị mita anọ na ọkara n'ogologo, dirikwa iri sentimita asaa n'obosara. ¹⁷ Mbudo ibo ndị a ga-enwe ihe nhịonye abụọ nke ga-abanye n'ime ibe ya ijikọ ha n'otu. I ga-arū mbudo ibo ụlọ nzute ahụ niile otu a. ¹⁸ I ga-arū mbudo ibo iri abụọ maka akụkụ ndịda nke ụlọ nzute ahụ. ¹⁹ Meekwa iri ụkwū ọlāocha anọ n'okpurū ha. Otu mbudo ibo ga-enwe ụkwū abụọ, otu ụkwū n'okpurū otu ihe nhịonye, otu ụkwū n'okpurū ihe nhịonye nke ọzọ. ²⁰ N'akụkụ nke ọzọ, bụ akụkụ ụkwū nke ụlọ nzute ahụ, i ga-arūkwa iri mbudo ibo abụọ. ²¹ Rūkwa iri ụkwū ọlāocha anọ, ụkwū abụọ n'okpurū mbudo ibo ọbūla. ²² N'ebe isi isi nsọtū, ya bụ akụkụ ọdida anyanwū nke ụlọ nzute, i ga-arū mbudo ibo isii. ²³ Rū ọ mbudo ibo abụọ, ga-adị na nkuku niile nke nsọtū ụlọ nzute ahụ. ²⁴ N'isi nkuku abụọ ndị a, ha ga-anọ iche iche site n'okpurū ruo n'elu ya, ma a ga-ejikọ ha onụ n'ime otu mgbaaka, ha abụọ ga-adị otu ahụ. ²⁵ Ha niile ga-adị mbudo ibo asatọ na ụkwū ọlāocha dī iri na isii, ya bụ ụkwū abụọ n'okpurū mbudo ibo ọbūla.

²⁶ "Jiri osisi akashia mee osisi ntūbichi, ise maka mbudo ibo ndị dī n'otu akụkụ nke ụlọ nzute, ²⁷ ise nke ọzọ maka ndị dī n'akụkụ nke ọzọ, ise nke ọzọ maka mbudo ibo dī n'akụkụ ọdida anyanwū, n'ebe ndịda ndịda nke ụlọ nzute ahụ. ²⁸ Osisi ntūbichi nke dī n'etiti ga-esite n'otu isi ruo n'isi nke ọzọ nke mbudo ibo ahụ. ²⁹ Jiri ọlaedo machie mbudo ibo ndị ahụ niile, kpū ọ mgbaaka ọlaedo ka ọ burū onodū ichikọtā osisi ntūbichi ndị a. Jirikwa ọlaedo machie osisi ntūbichi ndị a.

³⁰ "Guzobe ụlọ nzute a n'usoro dīka ụdịdī ihe ahụ m ziri gī n'elu ugwu si dī.

³¹ "Meekwa akwa mgbochi nke e ji ogho na-acha anūnū anūnū, ngwakọtā anūnū na uhie, uhie uhie na ezi akwa ọcha a kpara nke ọma, onye nka kpanyekwara oyiya cherubim n'ime ya. ³² Were anya nko ọlaedo kwūba ya n'elu ogidi osisi akashia anọ nke e ji ọlaedo machie, mee ka o guzoro n'elu ụkwū ọlāocha anọ. ³³ Konye akwa mgbochi ahụ na nko ndī ahụ, ma donye igbe ihe ama ahụ n'azụ akwa mgbochi ahụ. Akwa mgbochi ahụ ga-ekewapū Ebe Nsọ ahụ site n'Ebe Kachasī Nsọ.* ³⁴ Tinye ihe mkpuchi mmehie ahụ n'elu igbe ihe ama n'ime Ebe Kachasī Nsọ. ³⁵ Donye tebul ahụ na mpūta nke akwa mgbochi ahụ, n'akụkụ ugwu nke

* **26:33** 26:33 Ọ bụ naanī onyeisi nchūaja na-aba n'ime ebe ahụ a na-akpọ Ebe Kachasī Nsọ. Ọ bụ naanī otu ụbọchī n'afọ, nke bụ ụbọchī ikpuchi mmehie ndī Izrel, ka ọ na-aba n'ebe ahụ.

ulo nzute ahụ. Donyekwa ihe idokwasị iheokụ na ncherita ihu tebul ahụ, n'akukụ ndịda.

³⁶ "I ga-eme akwa mgbochi maka onụ ụzọ mbata nke ulọ ikwu ahụ nke eji ogbo na-acha anụny anụny na ngwakota anụny na uhie, na uhie uhie, na ezi akwa ocha a kpara nke oma, nke bu akaorụ onye nka. ³⁷ I ga-aruru akwa mgbochi a anya nko olaedo na ogidi ise nke osisi akashia nke e ji olaedo machie. I ga-arukwa ukwu bronz ise maka ha.

27

Ebe ichu aja

¹ "I ga-eji osisi akashia wuo ebe ichu aja. Idi elu ya ga-abu otu mita na iri sentimita anọ. Ogologo ya na obosara ya ga-aha n'otu, mita abuo na iri sentimita ato, mita abuo na iri sentimita ato. ² Runye mpi n'akukụ anọ nke ebe ichu aja ahụ n'otu n'otu. Mee ka mpi ndi a na ebe ichu aja ahụ buru ihe e jikotara n'otu. Jiri bronz machie ebe ichu aja a. ³ Jiri bronz kpuo ngwongwo niile di iche iche, ya bu efere ikpofu ntụ, shovel ya niile, efere ikwosa mmiri niile, ngaji eze iduta anu na efere ndi e ji agu oku. ⁴ I ga-eme ngiga mbadamba, ihe okpukpa bronz, meekwa mgbaaka bronz nke ga-adi n'akukụ anọ nke ngiga ahụ. ⁵ Tineye ya n'okpuru oghere di n'ebe ichu aja ahụ. Tineye ya ka o diri n'etiti ebe ichu aja ahụ. ⁶ Jiri osisi akashia mee mkpara osisi maka ebe ichu aja ahụ, were bronz machie ha. ⁷ A ga-eme ka mkpara ahụ baa n'ime mgbaaka ndi ahụ, ka ha di n'akukụ abuo nke ebe ichu aja ahụ mgbe obula a na-ebu ya. ⁸ Jiri obodobo osiri ruo ebe ichu aja ahụ, ka o nwee oghere n'ime, dika igbe. I ga-arụ ya dika e gosiri gi n'elu ugwu ahụ.

Ogige ulo nzute

⁹ "I ga-arukwa ogige maka ulo nzute ahụ. N'akukụ ndida ya ga-adi iri mita anọ na ise n'ogologo. O ga-enwekwa akwa mgbochi nke e ji ezi akwa ocha a kpara nke oma mee. ¹⁰ Iri ogidi abuo ga-adi na iri ebe ndokwasị abuo nke e ji bronz kpuo. Anya nko ogidi ndi ahụ ha na ihe ikegide ha ga-abu olaocha. ¹¹ Otu a kwa, akukụ ugwu ga-adikwa iri mita anọ na ise. O ga-enwe akwa mgbochi, nwekwa iri ogidi abuo na iri ebe ndokwasị abuo nke e ji bronz kpuo, ya na anya nko nke olaocha na ihe e ji ekegide ha n'ogidi ahụ.

¹² "Akukụ odida anyanwu nke ogige ahụ ga-adi iri mita abuo na ato n'obosara. O ga-enwe akwa mgbochi, na ogidi iri na ebe ndokwasị iri. ¹³ N'akukụ owuwa anyanwu, ebe anwu na-awalite, akwa mgbochi ahụ ga-adikwa iri mita abuo na ato n'obosara. ¹⁴ Akwa mgbochi nke ogologo ya di mita isii na sentimita iri asato ga-adi n'otu akukụ nke onu uzo mbata ahụ. O nwere ogidi ato na ebe ndokwasị ato. ¹⁵ Otu a kwa, akwa mgbochi nke idi ogologo ya di mita asaa ga-adi n'akukụ nke ozo. O ga-enwekwa ogidi ato na ebe ndokwasị ato.

¹⁶ "Banyere onu uzo mbata nke ogige ahụ, mee akwa mgbochi ga-adi mita itoolu nke e ji ogbo na-acha anunu anunu, ngwakota anunu na uhie, uhie uhie na ezi akwa ocha a kpara nke oma, akaoru nke onye na-akpa ihe icho mma. O ga-enwe ogidi anọ na ihe ndokwasị anọ. ¹⁷ Ogidi niile di gburugburu ogige ahụ ga-enwe ihe njikota olaocha na nko, tinere ebe ndokwasị bronz. ¹⁸ Ogologo ogige ahụ ga-abu iri mita anọ na ise. Ebe obosara ya ga-adi iri mita abuo na ato. O ga-enwe akwa mgbochi nke idi elu ya di iri mita abuo na ato, nke e ji ezi akwa ocha a kpara nke oma

mee, nwekwa ebe ndokwasị bronzi. ¹⁹ Ngwongwo niile nke e ji eje ozi n'ulo nzute ahụ, ihe obula bu oru ha, tinyere ntu ya niile na nke ogige ahụ, ga-abu ihe e ji bronzi ruo.

Mmanu imu oku

²⁰ "Nye ndi Izrel niile iwu ka ha wetara gi mmanu oliv asuru asu nke a na-agwaghị ihe maka itinye n'ieokwu ime ka oku orioma na-enwu mgbe niile. ²¹ N'ime ulo nzute ahụ, na mputa nke akwa mgbochi nke kpuchiri igbe Ihe Ama ahụ, Eron na umu ya ndi ikom ga-eme ka orioma ndi ahụ di n'ihu ONYENWE ANYI, na-enwu oku, site n'uhuruchi ruo n'ututu. Nke a bu ukpuru ga-adigide n'etiti ndi Izrel nye ogbo niile di n'ihu.

28

Uwe ndi nchaja

¹ "Ugbu a, site n'etiti umu Izrel kpobata nwanne gi nwoke Eron, ya na umu ya ndi ikom, bu Nadab, na Abihu, na Elieza na Itama. Ka ha jeere m ozi dika ndi nchaja. ² Meere Eron nwanne gi nwoke uwe nsọ, nke ganye ya ugwu na nsopuru. ³ Gwa ndi niile nwere onyinye nka n'idu akwa, bu ndi m nyere amamihe n'ie ndi a, si ha duoro Eron uwe puru iche, nke e ji edo ya nsọ, ime ya onye na-ejere m ozi dika onye nchaja. ⁴ Nke a bu idi uwe ha ga-adu: Ihe mgbochi obi, efod, uwe ime ahụ akpara akpa na-enweghi aka na uwe mwuda buru ibu, na uwe ime ahụ nke turu agwa agwa na akwa a na-atuhi n'isi na nke a na-eke n'ukwu. Ha ga-aduru Eron nwanne gi nwoke na umu ya ndi ikom uwe ndi a di nsọ. Ka ha na-ejere m ozi dika ndi nchaja. ⁵ Ka ha jiri ogho olaedo, nke na-acha anunu anunu, nke ngwakota anunu na uhie, nke uhie uhie nakwa nke ezi akwa ocha duọ ha.

Efod

⁶ "Weere ogho olaedo, na nke na-acha anunu anunu, na ngwakota anunu na uhie, na uhie uhie na ezi akwa ocha a kpara nke oma mee efod ahụ, nke bu akaoru onye nka. ⁷ O ga-enwe akwa n'ubu ya abuo nke e ji ejikota onu nkuku ya abuo, ka e nwe ike na-ekechisi ya ike. ⁸ Ihe okike nke ukwu ahụ nke onye nka kpaziri nke oma ga-adi ka ya. Ya na efod ahụ bu otu, nke e ji ogho na-acha edo edo, nke anunu anunu, na ngwakota anunu na uhie na uhie uhie, nakwa nke ezi akwa ocha a kpara nke oma mee.

⁹ "Were nkume oniks abuo, gbunye aha umu ndi nwoke Izrel n'elu ya, ¹⁰ n'usoro dika e si muo ha, isii n'elu otu nkume, isii foduru na nkume nke ozo. ¹¹ Gbunye aha umu ndi nwoke Izrel n'elu nkume abuo ndi ahụ, dika onye nka si egbunye akara na nkume. Mgbe ahụ, hionye nkume ndi ahụ n'ime ihe olaedo ahụ a kpara akpa, ¹² jikota ha n'elu akwa ubu nke efod ahụ ka o buru nkume ncheta mgbe ebighi ebi nye umu Izrel. Eron ga-ebukwa aha ndi a n'elu ubu ya abuo, dika ihe ncheta n'ihu ONYENWE ANYI. ¹³ I ga-eji olaedo mee ihe icho mma a turu atu. ¹⁴ Jirikwa olaedo a nchara anucha kpuo eriri a tuhikotara dika udo, jikota eriri olaedo ahụ na ihe icho mma ndi ahụ.

Ihe mgbochi obi

¹⁵ "I ga-adu ihe mgbochi obi nke ikpe, nke bu oru aka onye nka. Mee ya dika efod ahụ: jiri ogho edo edo, nke anunu anunu, na ngwakota anunu na uhie, na nke uhie uhie nakwa ezi akwa ocha a kpara nke oma

mee ya. ¹⁶ Akukū anọ ya ga-aha n'otu, iri sentimita abụọ na atọ n'ogologo, iri sentimita abụọ na atọ n'obosara, nke apiajiri ụzọ abụọ. ¹⁷ Mgbe ahụ, hiyonye n'elu ya ahiri nkume anọ ndi di oke onuahia. Udi ga-adi n'ahiri nke mbu bu, nkume kanelian, krisolait na beril, ¹⁸ n'ahiri nke abuo, ga-abu nkume tokwoisi, safai na emeraludu. ¹⁹ N'ahiri nke atọ ga-abu nkume jasint, ageeti na ametisiti. ²⁰ N'ahiri nke anọ, ga-abu nkume topaazi, oniks na jasp. Hiyonye ha n'ime ihe olaedo a kpara akpa. ²¹ Ha niile ga-adi nkume iri na abuo, nke obula na-anochi anya aha umu ndi ikom Izrel. Egbunyere aha ebo iri na abuo ahụ, otu n'otu, nke obula dika aha ya si di.

²² "Jiri olaedo a nuchara anucha mee eriri a kpara akpa dika udo, maka ihe mgbochi obi. ²³ Kpukwaa mgbaaka olaedo abuo, dunye ha na nkuku abuo nke ihe mgbochi obi ahụ. ²⁴ Dunye udo olaedo abuo ndi ahụ n'elu mgbaaka ndi ahụ di na nkuku ihe mgbochi obi ahụ, ²⁵ were isi ndi ozo nke udo ahụ dunye n'ime ahụ a kpara akpa, konye ha n'elu ubu efod ahụ, n'ebe ihu ya. ²⁶ I ga-emekwa mgbaaka olaedo, konye ha na nkuku abuo nke ihe mgbochi obi ahụ, n'ime onu onu ya ebe di nso efod ahụ. ²⁷ I ga-akpu mgbaaka olaedo abuo ozo, konye ha n'elu ubu abuo nke efod ahụ, n'okpuru n'ebe n'ihu ya, na nso nso ebe a dukotara ya, n'elu ihe okike ukwu nke efod ahụ. ²⁸ A ga-eji eriri na-acha anunu kekota mgbaaka ihe mgbochi obi ahụ na mgbaaka efod ahụ, jikotaa ya na ihe okike ukwu ahụ, ime ka ihe mgbochi obi ahụ ghara itoghapu site n'efod ahụ.

²⁹ "N'uzo di otu a, mgbe obula Eron banyere n'Ebe Nso, o ga-ebu aha umu ndi ikom Izrel niile n'elu obi ya, n'elu ihe mgbochi obi nke ikpe ahụ, dika ihe ncheta n'ihu ONYENWE ANYI mgbe niile. ³⁰ I ga-etinyekwa n'ime ihe mgbochi obi ahụ umu nkume abuo e ji ajuta ase nke bu Urim na Tumim.* Ha ga-adi n'elu obi Eron mgbe obula o gara n'ihu ONYENWE ANYI. Otu a kwa, Eron ga-ebukwa ihe e ji ajuta ase banyere ndi Izrel n'elu obi ya mgbe niile, n'ihu ONYENWE ANYI.

Uwe ndi nchujaja ndi ozo

³¹ "O bu akwa nke na-acha anunu anunu, ka i ga-eji duo uwe mwuda efod ahụ. ³² O ga-enwe oghere n'etiti ya ebe a ga-esi na-etinye isi. A ga-enwe ihe okpukpa gburugburu oghere a dika nke olu uwe agha, ime ka o sie ike, ghara idoka. ³³ N'onu ala ala uwe ahụ gburugburu, i ga-akpanye ihe okpukpa oyiya mkpuru pomegranet. O bu ogho nke na-acha anunu anunu, ngwakota anunu na uhie na uhie uhie ka i ga-eji. I ga-akpanyekwa atanu olaedo n'etiti ha. ³⁴ N'onu onu ala uwe mwuda ahụ, a ga-adunye otu atanu olaedo, otu oyiya mkpuru pomegranet, gbaa gburugburu. ³⁵ Mgbe obula Eron na-eje ozi ya, o ghaghi iyi ya. Aga na anu mgbirigba atanu ahụ ka o na-aku, mgbe o banyere n'Ebe Nso ahụ n'ihu ONYENWE ANYI, na mgbe o si n'ebe ahụ na-aputa, ka o ghara inwu.

³⁶ "I ga-ejikwa olaedo a nuchara anucha mee efere ntakiri, gbunye akara di otu a n'elu ya:

Ihe nso diri Onyenwe anyi.

³⁷ Kenye eriri na-acha anunu anunu i ji jikota ya na ihe ike n'isi ahụ; o ga-adi n'ihu akwa ike n'isi ahụ. ³⁸ O ga-adi n'egedege ihu Eron. O ga-ebukwa ikpe omuma metutara njehie gbasara ihe nso niile nke umu Izrel

* 28:30 28:30 Urim na Tumim bu nkume e ji ajuta ase, na ntuziaka site n'ebe Chineke no.

doro nsọ, na onyinye ha niile. O ga-adị n'egedege ihu Eron mgbe niile, ka ha buru ndi ONYENWE ANYI ga-anabata.

³⁹ "Jiri ezi akwa ocha kpa a uwe ime ahụ. Werekwa ezi akwa ocha mee akwa ike n'isi ahụ. Ihe ike n'ukwu ahụ ga-abu oru aka onye nka nakpanye ihe icho mma. ⁴⁰ Meekwara umu ndi ikom Eron uwe ime ahụ, ihe ike n'ukwu na akwa ike n'isi, inye ha ugwu na nsopuru. ⁴¹ Mgbe i yinyekwasiri Eron nwanne gi na umu ya ndi ikom uwe ndi a, tee ha mmanu, doo ha nsọ. Chee ha n'ihu m ka ha buru ndi na-ejere m ozi dika ndi nchuaja.

⁴² "Meekwara ha uwe ukwu nke eji akwa ocha mee, maka ikpuchi anu ahu ha. O ga-esite n'ukwu ruo n'ikpere. ⁴³ Eron na umu ya ndi ikom aghaghi iyi ha mgbe niile ha ga-aba n'ime ulo nzute, maobu mgbe ha na-abia nso ebe ichu aja ije ozi n'Ebe Nso. Ka ha ghara imeta ihe ikpe omuma, ma nwuo.

"Nke a ga-abu iwu na ukuru ebighi ebi, nke ga-adiri Eron na umu umu ya.

29

Ido ndi nchuaja nso

¹ "Nke a ga-abu usoro mmemme nke i ga-eme, iji doo Eron na umu ya ndi ikom nsọ, ka ha na-ejere m ozi dika ndi nchuaja. Were nwa oke ehi na ebule abuo nke na-enweghi ntupo obula. ² Werekwa oka wiiti a kworo nke oma, mee achicha nke na-enweghi ihe na-eko achicha e tinyere n'ime ha, achicha mbadamba na-ekoghi eko nke e ji mmanu oliv gwakotaa, ya na achicha mbadamba ozo di nta na-ekoghi eko nke e tere mmanu n'ahu ya. ³ Mgbe ahụ, i ga-etinye achicha ndi a niile n'ime otu nkata, bute ha n'ime nkata ahụ, wetakwa nwa oke ehi, na ebule abuo. ⁴ Kpopta Eron na umu ya ndi ikom n'onu uzo ulo nzute, jiri mmiri saa ha ahụ. ⁵ Yikwasị Eron uwe ime ahụ, uwe mwuda nke efod, efod ahụ na ihe mgbochi obi. Were ihe okike efod ahụ nke akpaziri nke oma kegide ya efod ahụ n'ahu. ⁶ Tuhakwa akwa ike n'isi ahụ n'isi ya. Tinye okpu nsọ ahụ n'elu akwa ike n'isi ahụ. ⁷ Werekwa mmanu nsọ ahụ, tee ya, site n'iwukwasị ya n'isi ya. ⁸ Kpota umu ya ndi ikom, yikwasị ha uwe ime ahụ. ⁹ Kekwasikwa ha ihe okike n'isi. Keekwa Eron na umu ya ndi ikom ihe ike n'ukwu. Mgbe ahụ oru ndi nchuaja ga-abu nke ha site n'ukuru ebighi ebi.

"N'uzo di otu a ka i ga-esi doo Eron na umu ya ndi ikom nsọ.

¹⁰ "Kputa oke ehi ahụ n'ihu ulo nzute. Eron na umu ndi ikom ga-ebikwasị aka ha n'elu isi ya. ¹¹ Gbuo ya n'ihu ONYENWE ANYI n'onu uzo ulo nzute ahụ. ¹² Jiri mkpisiaka gi ruta ufodu n'ime obara oke ehi ahụ tee ya na mpi di n'ebe ichu aja ahụ. Wuru obara foduru n'ukwu ala ala ebe ichu aja. ¹³ Were abuba niile kpuchiri ihe ime ya, mba-umeju nke di n'umeju ya, akuru ya abuo ya na abuba di n'elu ha, kpo ha oku n'elu ebe ichu aja. ¹⁴ Ma anu oke ehi ahụ, akpukpo ya na mgbiru afo ya, ka i ga-akpo oku n'azu omuma ulo ikwu ahụ. O bu aja mmehie.

¹⁵ "Were otu n'ime ebule ndi ahụ, ka Eron na umu ya ndi ikom bikwasị aka ha n'elu isi ya. ¹⁶ Gbuo ya. Werekwa obara ya fesaa n'akuku ya niile nke ebe ichu aja. ¹⁷ Bwasia ebule ahụ ntakiri ntakiri, sachaa eriri afo ya na ihe di ya n'ime, ha na ukwu ya niile, tinyeko ha na isi ya na akuku anu ndi ozo. ¹⁸ Kpo ebule ahụ niile oku n'elu ebe ichu aja. O bu aja nsure

okụ nye ONYENWE ANYI, nke isisi ya dị ezi mma. Aja a churụ nye ONYENWE ANYI site n'okụ.

¹⁹ "Were ebule nke ozo, ka Eron na umu ya ndi ikom ga-ebikwasị aka ha n'elu isi ya. ²⁰ Gbuo ya. Were ufodu n'ime obara ya tee Eron na umu ya n'onu nti aka nri ha, na isi mkpuru aka nke aka nri ha, ya na isi mkpuru ukwu nke ukwu aka nri ha. Werekwa obara nke foduru fesaa n'akuku ya niile nke ebe ichu aja ahụ. ²¹ I ga-esite n'elu ebe ichu aja were ufodu obara, ya na ufodu mmanu nsọ, fesa ya n'ahu Eron na n'elu uwe ya, n'ahu umu ya ndi ikom, nakwa n'elu uwe ha niile. Mgbe ahụ, ya na umu ya ndi ikom ga-abu ndi e doro nsọ nye ONYENWE ANYI, ha na uwe ha.

²² "Were abuba ebule ahụ, na akuku odudu ya nwere abuba, na abuba nke kpuchiri ime ya, mba-umeju nke di n'umeju ya, akuru ya abuo na abuba gbara ha gburugburu, na apata aka nri ya (n'ihu na ebule ahụ bu ebule ido nsọ), ²³ site na nkata achicha ahụ a na-ejighi ihe na-eko achicha mee, nke na-adi n'ihu ONYENWE ANYI. Were otu achicha di gburugburu, otu ogbe achicha a gwakotara mmanu oliv, na otu mbadamba ogbe achicha, ²⁴ tinye ihe ndi a niile n'aka Eron na umu ya ndi ikom, mee ka ha fufee ha n'ihu ONYENWE ANYI dika aja mfufe. ²⁵ Mgbe ahụ, nara ha site n'aka ha. Kpoo ha oku n'elu ebe ichu aja ha na aja nsure oku, ka o buru ihe isisi ya di ezi mma nye ONYENWE ANYI. Onyinye nsure oku nye ONYENWE ANYI. ²⁶ Mgbe i weputara obi ebule ahụ e ji doo Eron nsọ, fufee ya n'ihu ONYENWE ANYI dika aja mfufe. O ga-abukwa oke nke gi.

²⁷ "Doo akuku ebule ido nsọ ahụ nsọ, ndi nke bu oke Eron na umu ya ndi ikom, ya bu, obi ya e fufere efufe na apata ya e chere n'ihu ONYENWE ANYI. ²⁸ Nke a ga-abu oke Eron na umu umu ya ga-eketa dika ukpuru mgbe ebighi ebi n'aka ndi Izrel. Mgbe niile obula ha na-achu aja udo maobu aja ekele, ka nke a buru onyinye umu Izrel na-enye ONYENWE ANYI site n'aja ha.

²⁹ "Uwe nsọ Eron ndi a niile ka a ga-edebe n'ihu mmemme ido nsọ. A ga-eji ha na-edo umu ya nsọ bu ndi ga-anochi anya ya site n'ogbo ruo n'ogbo. ³⁰ Nwa ya nwoke obula nke nochiri anya ya dika onye nchujaja, nke bjara n'ulo nzute m ije ozi n'Ebe Nso ga-eyi uwe ndi a ubochi asaa.

³¹ "Were anu ebule ido nsọ ahụ, sienu anu ahụ n'ebe di nsọ. ³² Eron na umu ya ndi ikom ga-eri anu ebule ahụ, na achicha ndi ahụ di n'ime nkata n'onu uzọ ulo nzute. ³³ Ha ga-eri ihe ndi aja niile ahụ nke e ji chuo aja mkpuchi mmehie, n'oge ido nsọ ha. O dighi onye obula ozo ga-eso ha rie ya, n'ihu na ha bu ihe di nsọ. ³⁴ O buru na ufodu n'ime anu na achicha ido nsọ ndi ahụ afodu ruo ututu, a ga-akpo ha oku. A gaghi eri ya ozo, n'ihu na o bu ihe di nsọ.

³⁵ "O bu otu a ka a ga-esi doo Eron na umu ya ndi ikom nsọ, dika ihe niile m nyere gi n'iwu si di. O ga-ewe ubochi asaa iji doo ha nsọ. ³⁶ I ga-achu aja oke ehi dika aja mmehie maka ikpuchi mmehie kwa ubochi. I ga-emekwa ka ebe ichu aja m di ocha, site n'ichu aja mkpuchi mmehie n'elu ya, na ite ya mmanu n'ihu iji doo ya nsọ. ³⁷ Ubochi asaa ka i ga-edo ebe ichu aja nsọ site n'ichu aja mkpuchi mmehie. Mgbe ahụ ebe ichu aja ga-abu ebe dikarisiri nsọ. Ihe obula meturu ebe ichu aja ahụ ga-adi nsọ.

³⁸ "Ma nke a bu ihe i ga-achu n'elu ebe ichu aja kwa ubochi, i ga-eji umu aturu abuo gbara otu afu chuo aja. ³⁹ Chuo otu n'oge ututu; chuokwa nke ozo n'oge uhuruchi. ⁴⁰ I ga-ewere nwa aturu, tinyere lita utu oka abuo a kwoziri akwozi nke a gwakotara n'otu lita mmanu oliv asuru asu, chuo aja. Wetakwa otu lita mmanya dika aja ihe onunu. ⁴¹ Jirikwa nwa aturu nke ozo, ya na otu udi aja mkpuru oka na aja ihe onunu ya dika i mere

n'ututu. Aja isisi ya di ezi mma, nke e sitere n'oku a na-achụ nye ONYENWE ANYI.

⁴² "A ga na-achụ aja nsure oku a oge niile n'ogbo niile, n'onu uzo ulo nzute m ka a ga-achụ ya, n'ihu ONYENWE ANYI. N'ihu n'ebe ahụ ka m ga-ezute gi gwa gi okwu. ⁴³ N'ebe ahụ kwa ka m ga-ezute ndi Izrel niile. N'ihu ya, aga m esite n'idi ebube m doo ebe ahụ nsọ.

⁴⁴ "E, aga m edo ulo nzute ahụ nsọ, ya na ebe ichu aja, na Eron na umu ya ndi ikom, ka ha na-ejere m ozi dika ndi nchujaja. ⁴⁵ Mgbe ahụ, aga m ebi n'etiti umu Izrel, burukwa Chineke ha. ⁴⁶ Ha ga-amata na m bu ONYENWE ANYI Chineke ha. Onye sitere n'ala Ijpt kpoputa ha, ka m si otu a biri n'etiti ha. Abụ m ONYENWE ANYI Chineke ha.

30

Ebe ichu aja uda na-esi isi uto

¹ "Jiri osisi akashia ruo ebe ichu aja ihe nsure oku na-esi isi uto. ² Akuku anọ ya ga-aha n'otu. Ogologo ya na obosara ya ga-adi iri sentimita anọ na ise. Idi elu ya ga-adi iri sentimita itoolu. Mpi ya niile ga-esi na ya puta.

³ Jiri olaedo a nuchara anucha machie elu ya, akuku ya niile nakwa mpi ya niile. I ga-ejikwa olaedo kpulite onu onu ya gburugburu. ⁴ Kpunnye mgbaaka olaedo abuo n'okpuru ihe ahụ akpulitere akpulite, abuo na ncherita ihu akuku obula, ebe ga na-ejide mkpara e ji ebu ya. ⁵ I ga-eji osisi akashia mee mkpara, jiri olaedo machie ha. ⁶ I ga-adoba ebe ichu aja ahụ n'ihu akwa mgbochi nke kpuchiri igbe iwu ogbugba ndu ahụ, n'ihu oche ebere ahụ di n'elu igbe iwu ogbugba ndu, n'ebe m ga-ezute gi.

⁷ "Ututu niile, mgbe Eron doziri oriona, o ga-esure ihe nsure oku na-esi isi uto n'elu ebe ichu aja ahụ. ⁸ N'anyasi kwa, mgbe o na-amunye oku n'oriona ahụ, o ga-esurekwa ihe nsure oku. Ihe nsure oku na-esi isi uto nke ga-adi n'ihu ONYENWE ANYI site n'ogbo ruo n'ogbo. ⁹ Unu echekwala ihe nsure oku na-esi isi uto na-adighi nsọ n'elu ya, maobu aja nsure oku, maobu aja ihe oriri, unu awupula onyinye ihe onunu n'elu ya. ¹⁰ Otu ugbo n'afọ Eron ga-ekpuchi mmehie n'elu mpi ya. Mmemme mkpuchi mmehie a nke a na-eme otu ugbo n'afọ, aghaghị ibu nke e ji obara nke si n'aja a churu n'ihu mkpuchi mmehie,* n'ihu ogbo niile nke na-abia. A ga na-edo ebe ichu aja nsọ otu a. Nke a bu ebe dikarisiri nsọ nye ONYENWE ANYI."

Utu n'ihu ikpuchi mmehie

¹¹ Mgbe nke a gasiri, ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si ya, ¹² "Mgbe obula a guru mmadu onu, onye Izrel obula ga-akwu ONYENWE ANYI ugwo o ji gbara mkpuruobi ya. Nke a di mkpa, ka ihe otiti obula ghara ibiakwasi ha mgbe i ga-agu ha onu. ¹³ Ihe onye a guru onu ga-akwu bu okara shekel, dika shekel nke ebe nsọ si di. Okara shekel bu iri gera abuo.† Okara shekel a bu onyinye nye ONYENWE ANYI. ¹⁴ Ndi kwesiri inye onyinye a bu ndi niile gbara iri afọ abuo gbagoo. O bu ndi a kwesiri inye ONYENWE ANYI onyinye a. ¹⁵ Ndi ogaranya agaghị enye karja okara shekel. Otu a kwa ndi ogbenye agaghị enye ihe di ntakiri karja okara shekel. N'ihu na onyinye a bu onyinye unu na-enye ONYENWE ANYI maka ikpuchiri mkpuruobi unu mmehie. ¹⁶ Nabata ego niile ndi a site n'aka umu Izrel, ma jiri ya jee ozi di n'ulo nzute. Ihe onyinye a ga-eme bu ikpotu uche ONYENWE ANYI n'ebe unu no n'ihu mkpuchi mmehie maka ndu unu."

* 30:10 30:10 Maobu, ido nsọ † 30:13 30:13 Mat 17:24

Efere mmiri ọsịsa

¹⁷ Ọzọkwa, ONYENWE ANYỊ gwara Mosis okwu si, ¹⁸ “Jiri bronz kpuo efere ukwu na ihe ndokwasi ya, maka ịsa ihe. Wunyee mmiri n’ime ya, dọsa ya n’etiti ụlọ nzute na ebe ịchụ aja. ¹⁹ Eron na umu ya ndi ikom ga na-asa ukwu na aka ha site na ya. ²⁰ Mgbe obula ha na-aba n’ulo nzute ahụ, ha ga-eji mmiri saa onwe ka ha ghara inwu. Ọzọkwa, mgbe ha na-abjaru nso n’ebe ịchụ aja, maka ije ozi iche onyinye n’ihu ONYENWE ANYỊ site n’oku, ²¹ ha ga-asa aka ha na ukwu ha, ka ha ghara inwu. Nke a ga-abu ukpuru diri Eron na umu ya ndi ikom site n’ogbo ruo n’ogbo.”

Mmanu Nso

²² Ọzọkwa, ONYENWE ANYỊ gwara Mosis okwu si ya, ²³ “Were eso osisi n’esi isi uto ndi a di iche iche: maá, nke otutu ya ruru kilo isii, na ihe ruru kilo sinamon abuo na uma itoolu, na kilo kalamus ato, ²⁴ na kilo kashia isii, na lita ano na uma asato nke mmanu oliv,‡ dika otutu shekel ebe nso ahụ si di. ²⁵ I ga-eji ya meputa mmanu nso, nke di nso, nke a gwakotara nke oma dika nke onye na-eme mmanu na-esi isi uto mere. O ga-abu mmanu otite di nso. ²⁶ I ga-ewere mmanu ahụ tee ulo nzute ahụ niile na igbe iwu ogbugba ndu ahụ, ²⁷ na tebul ahụ, na ngwongwo ya niile, na n’ihe idosa oriona, na n’ihe niile di ya n’ahụ, na n’ebe idosa ihe nsure oku na-esi isi uto, ²⁸ na n’ebe ịchụ aja nke aja nsure oku, na ngwongwo ya niile, na n’ite isa ukwu na aka, na n’ebe a na-adoba ya. ²⁹ I ga-edo ha nso, ka ha buru ihe dikariri nso. Ihe obula meturu ha ahụ ga-adikwa nso.

³⁰ “I ga-eji mmanu otite a tee Eron na umu ya ndi ikom. Ha niile ga-adikwa nso, buru ndi na-ejere m ozi dika ndi nchujaja. ³¹ Gwa umu Izrel okwu si ha, ‘Nke a bu mmanu nso m, nke di nso site n’ogbo ruo n’ogbo. ³² Agaghị awusa ya n’ahụ mmadu. O nwekwaghị onye kwesiri imeputa mmanu otite di otu a. O di nso, unu kwesikwara ido ya nso. ³³ A ga-esite n’etiti ndi m wezuga onye obula mere udi mmanu isi oma a, maobu tee ya onye na-abughị onye nchujaja m.’”

Ihe nsure oku na-esi isi uto

³⁴ Mgbe ahụ ONYENWE ANYỊ gwara Mosis okwu si, “Were uda na-esi isi uto, dika eso osisi stakit, na onyicha, na galbanom, na ezigbo frankisens a na-agwaghị ihe, nke otutu ha niile ga-abu otu ihe. ³⁵ Mee ihe nsure oku na-esi isi uto, nke a gwakotara nke oma, bu oru onye na-eme mmanu isi uto. Tinyekwa ya nnu, ka o buru ihe nsure oku a nuchara anucha, nke dikwa nso. ³⁶ Gwerie ufodu n’ime ya ka o dika uzuzu. Wusa ya n’ihu igbe iwu ogbugba ndu ahụ n’ime ulo nzute, ebe m ga-ezute gi. O ga-abu ihe dikarisi nso nye unu. ³⁷ Unu emerela onwe unu nke dika otutu udi ihe nsure oku a. Huta ya ka ihe di nso n’ebe ONYENWE ANYỊ no. ³⁸ Onye obula meere onwe ya udi ihe nsure oku a, inu isisi ya, a ga-ekewapu onye ahụ site n’etiti umunna ya.”

31

Bezalel na Oholiab

¹ ONYENWE ANYỊ gwara Mosis okwu si, ² “Lee, ahoputala m Bezalel nwa Uri, nwa Hua, onye si n’ebo Juda, ³ emejuputakwala m ya na Mmuo nke Chineke, n’amamihe, nghota, ihe omuma na ike ije ozi oru nka di iche iche, ⁴ icheputa ihe nka di iche iche, nke metutara olaocha na olaedo na

‡ 30:24 30:24 Ya bu otu Hin

bronz, ⁵ iwa nkume na ido nkume, ikwa nka osisi, na iru oru nka di iche iche. ⁶ Ozokwa, ahoputala m Oholiab, nwa Ahisamak, onye si n'ebo Dan, ka o buru onye inyeaka Bezalel.

“Enyekwala m ndi nka niile amara iru oru di iche, nke ga-enyere ha aka iru ihe ndi a niile m nyere gi iwu iru:

⁷ “ya bu, ulo nzute ahụ,
na igbe iwu ogbugba ndu ahụ, na ebe mkpuchi mmehie di ya n'elu,
na ngwongwo ndi ozo niile di n'ulo ikwu ahụ,

⁸ na tebul, na ngwongwo ya,
ma ihe idokwasi oriona nke olaedo a nuchara anucha,
na ngwongwo ya,

⁹ na ebe ichu aja nke aja nsure oku na-esi isi utu, na ebe ichu aja nke
aja nsure oku, na ngwongwo ya,
na ite mmiri isa ukwu na aka, na ukwu ite ahụ.

¹⁰ Na uwe oma ahụ akpara akpa,
ma uwe nsọ Eron onye nchujaja

na uwe nke umu ya ndi ikom, mgbe ha na-eje ozi dika ndi nchujaja.

¹¹ Ya na mmanu nsọ ahụ, na ihe nsure oku na-esi isi utu e mere maka
Ebe Nso.

“Ha ga-aruzu ihe ndi a n'usoro dika m si nye gi ya n'iwu.”

Ubochi izuike

¹² Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI siri Mosis, ¹³ Gwa ndi Izrel, “Unu aghaghị ido ubochi izuike m nsọ. N'ih i na nke a ga-abu ihe iribama n'etiti mu na unu ruo ogbo niile ga-abia, ka unu maara na mu onwe m bu ONYENWE ANYI, onye na-edo unu nsọ.

¹⁴ “Ubochi izuike m di nsọ nye unu. N'ih i nke a, unu ga-edebe ya nsọ. O buru na onye obula edebeghi ya nsọ, o ga-anwu. O burukwa na onye obula aru oru obula n'ubochi izuike m, a ga-ewezuga ya site n'ebe unu no. ¹⁵ Ubochi isii ka unu ga-aru oru unu niile. Ma ubochi nke asaa di iche. O bu ubochi izuike. O bukwa ubochi di nsọ nye ONYENWE ANYI. N'ih i nke a, onye obula ruru oru obula n'ubochi izuike ga-anwu. ¹⁶ Ndi Izrel ga-edebe ubochi izuike, na-eme mmemme ya n'ogbo niile, dika ogbugba ndu nke ebighi ebi. ¹⁷ O ga-abu ihe iribama nke ga-adigide n'etiti mu na ndi Izrel ruo mgbe ebighi ebi. N'ih i na n'ubochi isii ka ONYENWE ANYI kere eluigwe na uwa. O kwusiri oru n'ubochi nke asaa, zuo ike, turu ndu.”

¹⁸ Mgbe ONYENWE ANYI gwasiri Mosis okwu ndi a n'elu ugwu Sainai, o nyere ya mbadamba nkume abuo nke iwu ogbugba ndu ahụ. O bukwa mbadamba nkume ndi ahụ nke mkpisiaka Chineke dere ihe n'elu ha.

32

Oyiyi nwa ehi olaedo

¹ Mgbe ndi mmadu ahụ huru na Mosis anoola odu iridata site n'elu ugwu Sainai, ha zukotara, bjakwute Eron, si ya, “Bilie, meere anyi chi ndi ga-edu anyi, n'ih i na nwoke a bu Mosis onye duputara anyi site n'ala Ijpt, anyi amaghi ihe mere ya.”

² Eron zara si ha, “Yiputanu olanti olaedo ndi nwunye unu, na umu unu ndi ikom na ndi inyom yi. Wetara m ha.” ³ Ngwangwa, ha niile yipuru olanti ha weta ha nye Eron. ⁴ O naara ya n'aka ha, were ngwa oru e ji

egbunye akara, kpūtara ha aruṣi nwa oke ehi. Mgbe ahụ, ha kwuru si, “Ndi Izrel, ndi a bu chi unu, nke sitere n’ala Ijpt duputa unu.”

⁵ Mgbe Eron huru na umu Izrel juputara n’obi anuri, n’ihi ihe ahụ o kpuru, o wuru ebe ichu aja n’ihu nwa ehi ahụ o kpuru, kwuo okwu si, “Echi, a ga-enwe oke mmemme nye ONYENWE ANYI!” ⁶ Ya mere na echi ya, ha biliri n’oge, bido ichu aja nsure oku, na aja udo, nye nwa ehi ahụ a kpuru akpu. Mgbe nke a gasiri, ha noduru ala iri ihe na inu ihe onunu, biliekwa otu gwurie egwu ime onwe ha obi utu.

⁷ N’oge ahụ, ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si, “Gbada osiso, n’ihi na ndi gi, ndi i duputara site n’Ijpt emerula onwe ha. ⁸ N’otu ntabi anya a, ha ahapula uzu m niile. Ha akpuolara onwe ha arusi nwa oke ehi, nke ha na-efe ofufe, nke ha chukwaara aja nye. Ha kwukwara si, ‘Ndi Izrel, ndi a bu chi unu, nke duputara unu site n’ala Ijpt.’”

⁹ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI siri Mosis, “Ahula m na ndi a bu ndi isiike, na ndi na-enupu isi. ¹⁰ Ugwu a, hapu m ka iwe m bjakwasị ha, ka m laa ha n’iyi. Aga m eme ka gi onwe gi bu Mosis buru mba ukwu n’onodu ha.”

¹¹ Ma Mosis rioro ONYENWE ANYI Chineke ya aririo si ya, “Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI gini mere iwe gi ji di oku otu a n’ebe ndi gi no bu ndi nke i ji ike ebube gi, na otutu ihe iribama di itunanya, duputa site n’ala Ijpt? ¹² N’ihi gini ka ndi Ijpt ga-ekwu si, ‘O bughị ime ha ihe ojo ka o ji duputa ha, ka o nwee ike gbuo ha n’ugwu ndi a, ma kpochapukwa ha site n’elu uwa a?’ Site n’iwe gi di oku chigharia, kwere ka o dajuo. Chighariakwaa site n’atumatu ojo a n’ebe ndi gi no. ¹³ Cheta nkwa ahụ i kwere ndi ohu gi bu Ebrahim, Aizik, na Izrel. N’ihi na i ji onwe gi nuo iyi nye ha si, ‘Aga m eme ka mkpuru gi mubaa dika kpakpando nke eluigwe. Aga m enye ha ala m kwere umu umu gi na nkwa ka o buru ihe nketa ha ruo mgbe ebighi ebi.’” ¹⁴ Ya mere, ONYENWE ANYI gbanwere obi ya. O lakwaghi ha n’iyi.

¹⁵ Mgbe ahụ, Mosis tughariri site n’ugwu ahụ ridata, mbadamba nkume abuo nke iwu ogbugba ndu ahụ di ya n’aka. E dere ha ihe n’ihu abuo, n’ihu nakwa n’azu. ¹⁶ Mbadamba nkume ndi ahụ bu akaoru Chineke, ihe e dere n’elu ha bu ihe Chineke n’onwe ya dekwasiri n’elu mbadamba nkume ndi ahụ.

¹⁷ Mgbe Joshua nuru uzu si na ndida ugwu ahụ, nke umu Izrel niile na-eme, o gwara Mosis okwu si, “Uzu agha di n’omuma ulo ikwu.”

¹⁸ Ma Mosis zara si,
“Mba, nke a abughị uzu ndi meriri n’agha,
maobu uzu ndi e meriri n’agha,
kama o bu olu abu ka m na-anu.”

¹⁹ Mgbe Mosis bjaruru nso ebe ahụ ha mara ulo ikwu ha, hu nwa oke ehi ahụ a kpuru akpu na egwu a na-ete, iwe were ya nke ukwu. O tupuru mbadamba nkume ndi ahụ o ji n’aka. Kurie ha na ndida ugwu ahụ. ²⁰ Mosis weere nwa oke ehi ahụ ha kpuru akpu, kpo ya oku. Mgbe ahụ, o gweriri ya dika ntụ. Fesaa ya n’elu mmiri mee ka umu Izrel nuu mmiri ahụ.

²¹ O gwara Eron okwu si, “Gini ka ndi a mere gi i ji bute udi mmehie ojo di otu a tukwasị ha n’isi?”

²² “Eron zara si ya, ka iwe gi ghara idi oku, onyenwe m. Gi onwe gi maara ndi a, mata otu ha si buru ndi ojo. ²³ Ha siri m, ‘Meere anyi chi ndi ga-edu anyi, n’ihi na nwoke a bu Mosis onye duputara anyi site n’ala Ijpt, anyi amaghi ihe mere ya.’ ²⁴ Asiri m ha, ‘Onye obula nke nwere ihe

ichọ ọma ọlaedo, ya yipu ya.' Mgbe ahụ, ha wetara m ọlaedo ndị a, nke m tūbara n'ime ọkụ. Ihe si na ya pụta bụ nwa ehi a kpurū akpū!"

²⁵ Mosis hurū na omume ndị a jọgbuziri onwe ya na njo n'ihì na Erọn mere ka isi kopu ha. Nke mere ka ha buruzia ihe ọchì n'ebe ndị iro ha dī. ²⁶ O guzorò n'ony ụzọ ikwu ahụ kwuo sị, "Onye ọbụla dīnyeere ONYENWE ANYI ya bīakwute m." Ndị Livayì niile bīakwutere ya.

²⁷ Mgbe ahụ, ọ siri ha, "The ndị a ka ONYENWE ANYI, Chineke nke Izrel kwuru, 'Nwoke ọbụla nyara mma agha ya n'akukū ya,* jeharia n'etiti omuma ụlọ ikwu umu Izrel, site n'otu isi ruo n'isi nke ozo. Ya gbuo ọbụladì nwanne ya nwoke, maobu enyi ya, maobu onye agbataobi ya.'" ²⁸ Ndị Livayì mezuru ihe Mosis gwara ha. Ya mere ndi nwuru n'ubochi ahū dī puku mmadu atọ. ²⁹ Mgbe ahū, Mosis gwara ndi Livayì okwu sī, "Taa, unu ekewaputala onwe unu nye ONYENWE ANYI. N'ihì na unu gburu umu unu ndi ikom na umunne unu ndi ikom. Ugbu a, ọ goziela unu taa."

³⁰ N'echi ya, Mosis gwara ndi Izrel okwu sī ha, "Unu emeela mmehie dī ukwu megide ONYENWE ANYI. Ma aga m alaghachikwuru ONYENWE ANYI n'elu ugwu ahū rīo ya. Ma eleghì anya, aga m ariota maka ikpuchi mmehie unu."

³¹ Ya mere, Mosis jekwuuru ONYENWE ANYI sī ya, "Biko Onyenwe anyi, ndi a emeela mmehie dī ukwu megide gi, n'ihì na ha akpulara onwe ha chi ọlaedo. ³² Ma ugbu a, biko, gbaghara mmehie ha. O buru na i gaghi agbaghara ha, biko hichapu aha m site n'akwukwo ahū i dere."

³³ Ma ONYENWE ANYI zara sī Mosis, "Onye ọbụla mehiera megide m ka a ga-ehichapu aha ya site n'akwukwo m. ³⁴ Ma ugbu a, duru ndi a gaa ebe agwa m gwara gi. Mmuo ozi m ga-edu unu n'ije a. Ma otu o di, mgbe m bīara ileta ndi a, aga m ata ha ahuhū n'ihì mmehie ha."

³⁵ Ya mere, ONYENWE ANYI mere ka oria dī egwu bīakwasī ha, n'ihì ihe ha jī nwa ehi ahū, bụ nke Erọn kpurū mee.

33

¹ ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu sī, "Duru ndi a i si n'ala Ijipt kpopta baa n'ala ahū m kwere Ebrahim, na Aizik na Jekob na nkwa, n'ihì na agwara m ha sī, 'Aga m enye umu umu unu ala a, ka o buru ihe nketa ha.'

² Aga m ezipu Mmuo ozi m ka o gaa n'ihu unu chupuru unu ndi Kenan, na ndi Amorait, na ndi Het, na ndi Periz, na ndi Hiv, na ndi Jebus. ³ Gbago n'ala mmiri ara ehi na mmanu ahū na-eru na ya, ma agaghì m eso unu n'ije unu, n'ihì na unu bụ ndi isiike. O buru na m esoro unu, unu ga-anwa m onwunwa, nke ga-eme ka m laa unu n'iyi n'uzo."

⁴ Mgbe ndi mmadu ahū nuru okwu olu ike ndi a, ha malitere iru uju, o dighikwa onye ọbụla yinyere ihe icho mma ya n'ahu ha. ⁵ N'ihì na ONYENWE ANYI agwala Mosis sī, "Gwa umu Izrel, 'Unu bụ ndi isiike. A sī na m nọ n'etiti unu, otu ntabi anya ezuorola m ila unu n'iyi. Ugbu a, yipunu ihe icho mma niile unu yi n'ahu, aga m ekpebi ihe m ga-eme unu.'" ⁶ Ya mere, ndi Izrel yipuru ihe icho mma ha niile. N'ugwu Horeb ka ha nọ mgbe ihe ndi a mere.

Ulo nzute

⁷ N'oge a, Mosis na-ewere ulo ikwu manye n'azu omuma ulo ikwu, o na-akpo ya ulo nzute. O na-amanye ya n'ebe di anya site n'ebe umu Izrel mara ulo ikwu ha. Onye o bula nke chorọ ijuta ONYENWE ANYI ase, na-apu, gaa n'ulo nzute ahū nke di n'azu omuma ulo ikwu. ⁸ Mgbe ọbula

* 32:27 32:27 Nwoke o bula kee mma agha ya n'ukwu ya

Mosis na-aga n'ulo ikwu nzute ahụ, ndị Izrel niile na-apụta guzoro n'onyu ụzọ ụlọ ha, na-ele ya anya tutu Mosis abanye n'ulo ikwu ahụ. ⁹ Mgbe ọ banyere n'ulo ikwu ahụ; ogidi igwe ojii ahụ na-abia guzochie n'onyu ụzọ mgbe ONYENWE ANYI na Mosis na-akpari ụka. ¹⁰ N'oge ọbụla, ndị mmadụ hụrụ ogidi igwe ojii ahụ ka o guzo n'onyu ụzọ ụlọ ikwu nzute ahụ, ha onwe ha na-eguzokwa, onye ọbụla, n'onyu ụzọ ụlọ ikwu ha, kpọọ isiala. ¹¹ N'ime ụlọ nzute ahụ, ONYENWE ANYI na-agwa Mosis okwu ihu na ihu, dika mmadụ si agwa enyi ya okwu. Mgbe ha kparichara ụka, Mosis na-aloghachi azu n'ebe umu Izrel mara ụlọ ikwu ha. Ma nwokorobia ahụ na-enyere ya aka, bụ Joshua, nwa Nun, na-anogide n'ulo ikwu nzute ahụ.

Nkwa ONYENWE ANYI kwere ndi ya

¹² Mgbe Mosis na ONYENWE ANYI nọ na-ekwurita okwu, ihe Mosis gwara ya bụ nke a, "Ọ dila anya kemgbe i na-agwa m si m, 'Duru ndi m baa n'ala ahụ e kwere na nkwa inye ha.' Ma matakwa na i gwabeghi m onye i ga-edunyere m ga-eduzi m ụzọ. I kwuola na i maara aha m, kwukwaa na achotala m ihuoma n'ebe i nọ. ¹³ Biko, ọ buru na o si otu a di, zi m ụzọ gi, nke ga-eme ka m mata gi, gaakwa n'ihu inweta ihuoma site n'ebe i nọ. Chetakwa na mba a di ukwu bu ndi gi."

¹⁴ Ọ zara si, "Mụ onwe m ga-eso gi gaa, aga m enyekwa gi izuikwe."

¹⁵ Mgbe ahụ Mosis sirị ya, "Ọ buru na i gaghị eso anyi n'ije a, ekwela ka anyi si n'ebe a zopu ukwu. ¹⁶ Ọ buru na i soghi anyi, olee otu a ga-esi mata na mụ onwe m, na ndi gi achotala ihuoma gi? Olee otu ọ ga-esi pụta ihè na mụ na ndi gi bu mba di iche site na mba ndi ozo di n'awa?"

¹⁷ Ma ONYENWE ANYI zara Mosis si, "E, aga m eme ihe i rioro m, n'ihu na i chotala ihuoma m. N'ezie, amara m onye i bu, marakwa aha gi."

¹⁸ Mgbe ahụ, Mosis rioro si, "Gosi m ebube gi."

¹⁹ Ma ONYENWE ANYI zara si, "Aga m eme ka i hu idi mma m, aga m akowakwara gi ihe aha m bu ONYENWE ANYI putara. Onye m chorọ imere ebere ka m ga-emere ebere, ọ bukwa onye m chorọ imere omjiko ka m ga-enwere omjiko. ²⁰ Ma i pughi ihu ihu m n'ihu na mmadu obula enweghi ike ihu ihu m ma dirikwa ndu."

²¹ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI sirị, "Lee, e nwere ebe di nso n'akuku m, n'elu nkume, ebe i nwere ike iguzo. ²² Mgbe ebube m ga-agafe, aga m ezo gi n'okpuru nkume, werekwa aka m kpuchie gi, tutu ruo mgbe m gafechara. ²³ Emesia, aga m eweli aka m, ka i nwee ike ihu azu m anya, ma i pughi ihu ihu m."

34

Mbadamba nkume ohuru

¹ ONYENWE ANYI gwara Mosis, "Waputa mbadamba nkume abuo dika nke mbu, aga m edekwasi n'elu ha okwu niile nke di n'elu mbadamba nkume ndi mbu ahu, bu nke i tupiasiri. ² Jikere n'ututu, rigoro ugwu Sainai ka i chee onwe gi n'ihu m n'elu ugwu ahu. ³ Onye obula esokwala gi, ma ọ bukwanu nodu nso ugwu ahu. Ekwekwala ka igwe ehi maobu igwe aturu kpaa nri nso nso ugwu ahu."

⁴ Mosis biliri n'isi ututu, waa mbadamba nkume abuo dika ndi nke mbu, rigoro ugwu Sainai dika ONYENWE ANYI gwara ya. Ọ jikwa nkume abuo ahu n'aka ya. ⁵ N'oge ahu, ONYENWE ANYI rịdatara n'ime ogidi igwe ojii, guzo n'ihu Mosis, kwuputa aha ya bu ONYENWE ANYI. ⁶ O si n'ihu Mosis gafee na-ekwu na-asị, "ONYENWE ANYI, ONYENWE ANYI, Chineke omjiko na

onye amara, onye na-adighi ewe iwe osiiso, na onye babigara uba oke n'ihunanya na ikwesi ntukwasị obi. ⁷ Onye na-egosi ihunanya ya nye umerime puku, ma na-agbaghara ajo omume na nnupu isi, na mmehie. Ma o dighi ahapu ka onye ikpe mara laa na-anataghi ahuhu, o na-ata umu na umu umu ha ahuhu n'ihie mmehie nna ha ruo n'ogbo nke ato na nke ano."

⁸ Otu mgbe ahụ, Mosis hulatarara kpọọ isiala, ⁹ si ya, "O buru n'ezie na m achotala ihuoma n'anya gi, Onyenwe m, ka Onyenwe m, biko soro anyi gaa. O bu ezie na ndi a bu ndi isiike, gbaghara anyi ajo omume anyi, na mmehie anyi niile, ka i nabatakwa anyi dika ndi nke gi."

¹⁰ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI siri, "Mu onwe m na gi na-agba ndu. N'ihu ndi gi niile, aga m aru oke oru itunanya di ukwu, udi nke a na-emetubeghi mbu n'awa, maobu na mba o bula. Ndi niile unu bi n'etiti ha ga-ahu oru ONYENWE ANYI. Oru ahu di oke egwu nke m ga-aru n'ihu unu. ¹¹ Debe ihe niile m nyere gi n'iwu taa. Aga m esite n'ihu unu chupu ndi Amorait, ndi Kenan, ndi Het, ndi Periz, ndi Hiv na ndi Jebus. ¹² Kpacharanu anya ka unu na ndi bi n'ala ahu unu na-aba n'ime ya ghara igba ndu. Ka ha ghara i bu ihe ima n'onya n'etiti unu. ¹³ Kama, tikponu ebe ichu aja ha niile. Kurienu ogidi arusi ha niile. Gbutukwaanu osisi Ashera ha jiri mere chi ha. ¹⁴ Unu efela chi ozo, n'ihie na ONYENWE ANYI, onye aha ya bu Ekworo, bu Chineke na-ekwo ekworo.

¹⁵ "Kpacharanu anya ka unu na ndi bi n'ala ahu ghara igba ndu, n'ihie na mgbe ha na-akwaso chi ha iko, na-achukwa aja nye chi ha, ha ga-akpo unu oku nri, mgbe ahu, unu ga-eri site n'ihe aja ha. ¹⁶ Mgbe unu lutara ufodu ndi inyom ha dika nwunye nye umu unu ndi ikom, ndi inyom ndi a na-akwaso chi ha iko, ga-eme ka umu unu ndi ikom soro ha n'omume di otu a.

¹⁷ "Unu akpula chi obula.

¹⁸ "Na-emenu mmemme achicha na-ekoghi eko. Rieniu achicha na-ekoghi eko ubochi asaa, dika m nyere n'iwu na a ga-eme n'ubochi ndi ahu a hoputara, n'onwa Abib, n'ihie na o bu n'onwa ahu ka unu si n'ala Ijpt puta.

¹⁹ "Nwa nwoke obula e bu uzo muo bu nke m, tinyere umu anu ulo, ma ehi, ma aturu, ma ewu. ²⁰ E nwere ike igbaputa nwa oke inyinya ibu site n'iwere nwa aturu dochie n'onodu ya. O buru na i kpebie na i gaghi agbaputa ya, mgbe ahu, i ga-agbaji olu ya. Ma umu unu ndi ikom niile ka a ga-agbaputa.

"O nweghi onye obula n'ime unu ga-abia guzo m n'ihu na-ejighi onyinye.

²¹ "N'oge iku ihe n'ubi na n'oge owuwe ihe ubi, ronu oru naani ubochi isi. Zukwanu ike n'ubochi nke asaa.

²² "Mee Mmemme Izu Uka asaa, bu nke i ga-eji mkpuru mbu nke oka wiiti mee, na Mmemme Nchikota Ihe n'ogwugwu afo obula. ²³ Ugboro ato n'afu ka ndi ikom unu niile ga-abia chee onwe ha n'ihu Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI nke Izrel. ²⁴ N'ihie na aga m esite n'ihu unu chupu mba di iche iche. Meekwa ka ala unu saa mbara. O dighi onye obula ga-enwe anya ukwu n'ebe ala unu di, mgbe unu na-aga iche onwe unu n'ihu ONYENWE ANYI bu Chineke unu, ugbo ato n'afu.

²⁵ "Unu etinyekwala ihe obula nke nwere ihe na-eko achicha n'ime ya, mgbe unu na-achu obara nke aja nye m. Unu ahapukwala aja sitere na Mmemme Ngabiga ka o noo ruo ututu.

²⁶ "Wetanu mkpuru mbu niile nke ala ubi unu, bu ndi kachasi mma n'ulo ONYENWE ANYI, bu Chineke unu.

“Unu esikwala nwa ewu n’ime mmiri ara nne ya.”

²⁷ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYỊ gwara Mosis okwu sị, “Dee iwu ndị a m nyere gị, n’ihi na dika okwu ndị a si dị, ka ọgbụgba ndụ mụ na gị na umụ Izrel gbara si dị.” ²⁸ Mosis na ONYENWE ANYỊ nọ n’ebe ahụ iri ubochi anọ, ehie na abali. Ma n’oge ndị a niile o righi nri obula. O nukwaghị ihe onunụ obula. O dere na mbadamba nkume abụọ ahụ okwu niile nke ọgbụgba ndụ ahụ, nke bụ iwu iri ahụ.

Mosis arịdata site n’ugwu Sainaị

²⁹ Mgbe Mosis ji mbadamba nkume abụọ nke ihe ama ahụ na-arịdata site n’elu ugwu ahụ, o mataghị na ihu ya na-egbuke egbuke, n’ihi onodu nke o noro n’ihu ONYENWE ANYỊ. ³⁰ N’ihi mgbuke ahụ ihu Mosis na-egbuke, ụjọ ekweghị Eron na umụ Izrel bjaruo ya nso. ³¹ Ma Mosis kporo ha ka ha biakwute ya. N’ihi ya, Eron na ndi ndu nzuko Izrel bjara ka ha na Mosis kparitaa uka. ³² Mgbe e mesiri, ndi Izrel niile biakwutere ya. O nyekwara ha iwu ndi ahụ ONYENWE ANYI nyere ya n’elu ugwu Sainaị.

³³ Mgbe Mosis gwachara ha okwu, o weere akwa kpuchie ihu ya. ³⁴ Ma mgbe obula o na-abanye n’ihu ONYENWE ANYI ka ha kparitaa uka n’ime ulo nzute ahụ, o na-ekepu akwa ahụ o ji kpuchie ihu ya tutu ruo mgbe o nochara puta. Mgbe o putara, o na-agwa ndi Izrel ihe niile ONYENWE ANYI nyere ya n’iwu. ³⁵ Ha hukwara na ihu ya na akpukpo ihu ya na-egbuke egbuke. Emesia, Mosis na-ekpuchikwa ihu ya tutu ruo mgbe o ga-abanye n’ime ka ya na ONYENWE ANYI kparitaa uka.

35

Usoro Iwu metutara ubochi izuikwe

¹ Emesia, Mosis kporo nzuko umu Izrel niile gwa ha sị, “Ndi a bu iwu ONYENWE ANYI nyere nke unu na-aghaghị idebe. ² Ruonu oru ubochi isii, ubochi nke asaa bu ubochi izuikwe, ubochi di nso nke izuikwe nye ONYENWE ANYI. Onye obula ruru oru n’ubochi nke asaa ga-anwu. ³ Unu amunyela oku n’ebe obibi unu n’ubochi izuikwe ahụ.”

Onyinye maka oru ulo nzute

⁴ Mgbe ahụ Mosis gwara nzuko Izrel niile sị, “Nke a bụ iwu ONYENWE ANYI nyere, ⁵ sitemu n’ihe unu nwere wetara ONYENWE ANYI onyinye. Onye obula nke o masiri, ya wetara ONYENWE ANYI onyinye nke ihe ndi a:

“Olaocha, olaedo na bronz,

⁶ ogbo na-acha anunu anunu, nke odo odo, nke uhie uhie na nke ezi akwa ocha, na aji ewu;

⁷ akpukpo ebule e sijiri uhie uhie, akpukpo ehi mmiri, na osisi akashia;

⁸ mmanu oliv nke a ga-etinye n’iheoku, uda a na-etinye na mmanu nso, na uda na-eme ka aja nsure oku na-esi isi utu;

⁹ nkume oma oniks, na nkume ndi ozu a na-ahionye n’efood, na nke a na-ahionyekwa n’ihe mgbochi obi.

¹⁰ “Unu niile ndi nwere onyinye ikwa nka, bianu ruo ihe ahụ niile ONYENWE ANYI nyere anyi n’iwu iru, nke bu ihe ndi a:

- 11 “ụlọ nzute ahụ, na ihe mkpuchi ya, na nko ya niile, na mbudo ibo ya, na mkpọrọ osisi ya, na ogidi ya, na ụkwụ ya niile.
- 12 Rụkwanyị igbe ogbugba ndụ ahụ, na mkpara ahụ e ji ebu ya. Ya na oche ebere ahụ. Mekwaanụ akwa mgbochi nke ga-ekpuchi ebe nsọ ahụ,
- 13 na tebul ahụ, na mkpara e ji ebu ya, na ngwongwo ya niile, na achicha nke iche n’Ihu ONYENWE ANYỊ.
- 14 Mekwaa ebe idokwasị oriọna maka ihè, ya na ngwongwo ya niile, iheokụ na mmanụ maka imụ oku;
- 15 n’ebe ichụ aja ihe nsure oku na mkpara ya. Mmanụ nsọ ahụ na ihe nsure oku na-esi isi uto nke e ji ụda mee;
- akwa mgbochi maka onụ ụzọ nke dị n’ebe mbata ụlọ nzute ahụ;
- 16 ebe ichụ aja nke aja nsure oku ya na ihe okpukpa bronz ya, mkpara e ji ebu ya na ngwongwo ya niile, efere ukwu ahụ na ihe ndokwasị ya.
- 17 Akwa mgbochi nke ogige ụlọ ahụ na ogidi ha, na ihe ndokwasị ya, nakwa akwa mgbochi nke onụ ụzọ e si abanye n’ogige ahụ;
- 18 ntu maka ikpogide ụlọ ikwu ahụ na nke ogige ahụ, na ụdọ ha,
- 19 uwe niile a kpara akpa nke a na-eyi eje ozi n’ebe nsọ ahụ, ma uwe nsọ nke Eron, onye nchụaja na uwe nke umu ya ndị ikom na-eyi mgbe ha na-eje ozi ha dika ndị nchụaja.”

20 Ugbu a, ogbako umu Izrel niile siri n’ihu Mosis puo. 21 Onye obula choronu na onye nke mmuo ya kwaliri laghachiri azu bia wetara ONYENWE ANYI onyinye n’ihi oru nke ulo nzute ahụ na n’ihi ije ozi di n’ime ya na n’ihi uwe nsọ ndi ahụ. 22 Ndi niile o meturu n’obi, ma ndi nwoke ma ndi nwanyi bjara weta onyinye ha. Ha wetaara ONYENWE ANYI onyinye ihe icho mma nke olaedo di iche iche: ihe ikpochi uwe, olanti, olaaka na ihe ndi ozo e ji achọ mma di iche iche, nke e ji olaedo kpoo. Ha chere ha n’ihu ONYENWE ANYI dika aja mfufe. 23 Ufodu mmadu wetara akwa na-acha anunu anunu na ngwakota anunu na uhie na nke uhie uhie maobu ezi akwa ocha maobu akpukpo aji ewu, akpukpo ebule e sijiri obara obara na akpukpo ehi mmiri. 24 Ndi ozo wetara olaocha na bronz, dika onyinye ha nyere ONYENWE ANYI, ufodu wetara osisi akashia nke a ga-eji wuo ulo ikwu ahụ. 25 Umu nwanyi ndi bu oka n’idu akwa na ikwe akwa turu eri na-acha anunu anunu, na ngwakota anunu na uhie, nke na-acha uhie uhie na nke ezi akwa ocha, webata ha dika onyinye. 26 Ufodu umu nwanyi kwa ji onyinye nka puru iche ha nwere kpaa aji ewu dika akwa puru iche. 27 Ndi ndu niile wetakwara nkume oniks na nkume ndi ozo nke ihionye n’ihe a ga-eji duo efod na ihe mgbochi obi ahụ. 28 Ha wetakwara uda di iche iche, mmanu oliv nke a ga-etinye n’iheokụ, nke a ga-eji mee mmanu otite di nsọ, mekwa ihe nsure oku na-esi isi uto. 29 N’uzo di otu a ka umu Izrel niile, ma nwoke ma nwanyi, ndi choro inyeaka n’oru ahụ ONYENWE ANYI nyere Mosis n’iwu si weta onyinye ha. Onye obula n’ime ha nyere ONYENWE ANYI onyinye afọ ofufu.

Bezalel na Oholiab

30 Mgbe ahụ, Mosis gwara ndi Izrel, si, “Lee, ONYENWE ANYI ahoputala Bezalel, nwa Uri, nwa Hua, onye si n’ebo Juda. 31 O mejuputala na Mmuo nke Chineke, n’amamihe, nghota na ihe omuma na ike ije ozi oru nka di iche iche. 32 Icheputa ihe nka di iche iche, nke metutara olaocha na olaedo na bronz, 33 iwa nkume na ido nkume, ikwa nka osisi nakwa oru

̀nka niile d̄i iche iche. ³⁴ Ma o tinyela n'ime ya na Oholiab, nwa Ahisamak, onye si n'ebo Dan, amara ikuziri nd̄i ọzọ ihe. ³⁵ O mejuputala ha n'ike ije ozi ọrụ ̀nka d̄i iche iche, d̄ika igbunye akara, ise ihe osise, ikpanye ihe ichọ mma n'akwa d̄i iche iche, ya b̄u iji ogho na-acha an̄un̄u an̄un̄u, ngwakọta an̄un̄u na uhie, uhie uhie nakwa n'ezi akwa ọcha na nke nd̄i ọkpa akwa. Ha niile b̄ukwa nd̄i ̀nka na nd̄i ncheputa ihe ichọ mma doro anya."

36

¹ Ya mere, Bezalel na Oholiab na nd̄i ̀nka niile ONYENWE ANYI nyere ike na nghota imata otu ha ga-esi ruo ọrụ iwu ebe nsọ ahụ ga-arụ ọrụ ahụ d̄ika ONYENWE ANYI nyere n'iwu.

² Mgbe ahụ, Mosis kpọrọ Bezalel na Oholiab na nd̄i ̀nka nd̄i ahụ ONYENWE ANYI nyere ike na nghota, nd̄i weputara obi ha ib̄ja ir̄u ọrụ ahụ.

³ Ha si n'aka Mosis nara onyinye nd̄i ahụ niile umu Izrel wetara maka ir̄u ọrụ ebe nsọ ahụ. Nd̄i mmadu nọkwa na-eweta onyinye afo ofufu ha ututu niile. ⁴ N'ih̄i ya, nd̄i ọrụ ̀nka niile nọ na-arụ ọrụ n'ebe nsọ ahụ hapuru ọrụ ha na-arụ, ⁵ b̄iakwute Mosis, si ya, "Lee, onyinye nd̄i mmadu na-eweta ad̄ila ukwu karia ihe a chorọ maka ir̄u ọrụ a ONYENWE ANYI nyere n'iwu."

⁶ Mgbe ahụ, Mosis nyere iwu, ha zisara ozi ahụ n'omuma ulo ikwu niile si, "Ka nwoke maobu nwanyi obula gharakwa inwe ihe obula nke o ga-eweta d̄ika onyinye maka ọrụ ebe nsọ a." N'ih̄i nke a, nd̄i mmadu kwusiri iweta ihe ọzọ. ⁷ N'ih̄i na onyinye e wetara ad̄ila ukwu karia ihe a chorọ maka ọrụ ahụ.

Oru ulo nzute

⁸ Nd̄i niile mara ̀nka n'etiti nd̄i ọrụ ahụ ji ezi ogho na-acha an̄un̄u an̄un̄u, ngwakọta an̄un̄u na uhie na uhie wuo ulo nzute ahụ. Onye oka kpanyekwara oyiya cherubim n'ime ha. ⁹ Akwa mgbochi nd̄i a ha n'otu. Idi ogologo ha n'otu n'otu bu mita iri na abuo na okara. Obosara ha bu otu mita na sentimita asato. ¹⁰ E jikotara akwa mgbochi ise n'otu, jikotakwa akwa ise nke ọzọ n'otu. ¹¹ Ha ji akwa na-acha an̄un̄u an̄un̄u dunye anya nko n'elu onu akwa mgbochi nke otu uzọ, otu a ka emekwara menyekwa na nsotu onu akwa mgbochi nke ọzọ. ¹² Ha dunyere iri anya nko ise n'otu akwa mgbochi, dunyekwa iri anya nko ise n'onu akwa mgbochi nke ọzọ, mee ka anya nko nd̄i a chee ibe ha ihu. ¹³ Emesia, ha ji iri nko olaedo ise jikota uzọ akwa mgbochi abuo nd̄i a, si otu a mee ka ulo nzute ahụ ghọ otu.

¹⁴ Ha ji akpukpo aji ewu mee akwa mgbochi maka i ji kpuchie elu ulo nzute ahụ. Iri na otu ka ha ga-adi n'onuogugu. ¹⁵ Akwa mgbochi iri na otu nd̄i a ha n'otu. O ga-abu mita iri na ato na okara n'ogologo, ebe obosara ya bu otu mita na iri sentimita asato. ¹⁶ Ha dukotara ise n'ime akwa mgbochi ahụ, debe ya iche. Dukotakwa isii nke foduru debekwa ya iche. ¹⁷ Mgbe ahụ, ha dunyekwara iri anya nko ise n'elu onu otu akwa mgbochi nd̄i ahụ. Mekwaa otu ihe ahụ n'onu akwa mgbochi nke ọzọ e debere iche. ¹⁸ Ha mekwara iri nko bronz ise, iji jikota ulo nzute ahụ ka o buru otu. ¹⁹ Mgbe ahụ, ha ji akpukpo ebule e sijiri uhie uhie mee ihe mkpuchi maka ulo nzute ahụ, ya na akwa mkpuchi ọzọ nke e ji akpukpo ehi mmiri mee maka ikpukwasi n'elu ya.

²⁰ Ha meere ulo nzute ahụ mbudo ibo osisi akashia, guzo oto. ²¹ Mbudo ibo o bu d̄i mita anọ na okara n'ogologo, dirikwa iri sentimita asaa n'obosara, ²² nwee ihe nhionye abuo nke ga-abanye n'ime ibe ya ijiko

ha n'otu. Ha ruru mbudo ibo ulo nzute ahụ niile otu a. ²³ Ha ruru mbudo ibo iri abuo maka akuku ndida nke ulo nzute ahụ, ²⁴ ma mekwaa iri ukwu olocha anọ n'okpuru ha. Otu mbudo ibo ga-enwe ukwu abuo, otu ukwu n'okpuru otu ihe nionye, otu ukwu n'okpuru ihe nionye nke ozo. ²⁵ N'akuku nke ozo bu akuku ugwu nke ulo nzute ahụ, ha rukwara iri mbudo ibo abuo, ²⁶ rukwaa iri ukwu olocha anọ, ukwu abuo n'okpuru mbudo ibo obula. ²⁷ N'ebe isi isi nsotu ya bu akuku odida anyanwu nke ulo nzute, ha ruru mbudo ibo isii. ²⁸ Mbudo ibo abuo ka e mere maka nkuku niile nke nsotu ulo nzute ahụ, ²⁹ N'isi nkuku abuo ndi a, mbudo ibo ndi a no iche iche site n'okpuru ruo n'elu ya; ma e jikoro ha onu n'ime otu mgbaaka. Emere ka ha abuo yie ibe ya. ³⁰ Ha niile di mbudo ibo asato na ukwu olocha di iri na isii, ya bu ukwu abuo n'okpuru mbudo ibo obula.

³¹ Ha ji osisi akashia mekwaa osisi ntubichi, ise maka mbudo ibo ndi di n'otu akuku nke ulo nzute ahụ, ³² ise nke ozo maka ndi di n'akuku nke ozo, ise nke ozo maka mbudo ibo di n'akuku odida anyanwu, n'ebe ndida ndida nke ulo nzute ahụ ³³ Ha mere osisi ntubichi nke di n'etiti ka o gabiga site n'otu isi ruo n'isi nke ozo nke mbudo ibo ahụ. ³⁴ Ha ji olaedo machie mbudo ibo ndi ahụ niile. Kpukwaa mgbaaka olaedo ka o buru onodu ichikota mkporo osisi ahụ niile. Ha ji olaedo machiekwa mkporo osisi ndi ahụ niile.

³⁵ Ha ji ogbo na-acha anunu anunu, ngwakota anunu na uhie, uhie uhie na ezi akwa ocha a kpara nke oma mee akwa mgbochi. Onye nka kpanyekwara oyii cherubim n'ime ya. ³⁶ Ha mere ogidi osisi akashia anọ maka ya were olaedo machie ha. Ha meere ha anya nko; wukwara ha ukwu olocha anọ. ³⁷ Ha mere akwa mgbochi maka onu uzọ mbata nke ulo ikwu ahụ, nke e ji ogbo na-acha anunu anunu, na ngwakota anunu na uhie, na uhie uhie, na ezi akwa ocha a kpara nke oma, nke bu akaoru onye nka. ³⁸ Ha ruru ogidi ise ya na anya nko ha. Ha ji olaedo machie isi ogidi ahụ na ihe mkporo ha, were bronzo ruzo ukwu ise ha.

37

Igbe Ogbugba ndu

¹ Bezalel ji osisi akashia wuo igbe ogbugba ndu nke idi ogologo ya bu otu mita na sentimita iri. Obosara ya ga-abu sentimita iri isii na asato. Ila elu ya ga-abukwa sentimita iri isii na asato. ² O ji olaedo a nuchara anucha machie n'ime na azu ya, jirikwa olaedo kpuo ihe gburugburu akuku ya niile. ³ O kpuru mgbaaka olaedo anọ maka ya, kwunykwa ha n'ukwu anọ ya, ya bu mgbaaka abuo n'otu akuku, mgbaaka abuo n'akuku nke ozo ya. ⁴ O jikwa osisi akashia ahụ mee okporo osisi, machiekwa ha olaedo. ⁵ O tinyekwara mkpara ndi ahụ n'ime mgbaaka ahụ di n'akuku igbe ahụ; ka o buru ihe iyi na-ebu ya.

⁶ Emesja, o ji olaedo a nuchara anucha mee ihe e ji ekwuchi igbe ahụ. Aha a na-kpo okwuchi igbe a bu Oche Ebere. Idi ogologo ya di otu mita na sentimita iri, obosara ya di iri sentimita asaa. ⁷ Mgbe ahụ, o ji olaedo a nuchara anucha, nke e tipara etipia, kpuo cherubim abuo na nsotu abuo nke ebe mkpuchi ahụ. ⁸ A runyere otu cherub n'otu nsotu, otu cherub na nsotu nke ozo; n'isi nsotu abuo ahụ, ka o jikwara ha onu ka ha na okwuchi igbe ahụ buru otu. ⁹ Cherubim ndi a gbasara nku ha laa elu, were ha nakpuchi okwuchi ahụ. Cherubim ndi ahụ cheritara onwe ha ihu, na-ele anya n'ebe okwuchi ahụ di.

Tebul

¹⁰ Emesja, o mere tebul nke idi ogologo ya bu iri sentimita itoolu. Obosara ya bu iri sentimita ise, ila elu ya bu iri sentimita asaa. O bu osisi akashia ka o ji mee ya. ¹¹ O bukwa olaedo a nuchara anucha ka e ji machie ya. A kpunyekwara ihe okpukpu olaedo gburugburu onu onu ya. ¹² A runyere ihe n'onu onu tebul ahụ nke ila elu ya ga-eru sentimita asato. Ihe a di gburugburu onu onu tebul ahụ, o bukwa olaedo a kpuru akpu ka e ji ruo ya. ¹³ Ha kpuru mgbaaka olaedo anọ maka tebul ahụ; kwunyekwa ha n'akuku anọ ahụ n'ebe ukwu anọ ya di. ¹⁴ E tinyere mgbaaka ndi ahụ nso nso ihe njiko ahụ ka ha jide mkpara ndi ahụ, e ji ebu tebul ahụ. ¹⁵ O jikwa osisi akashia mee okporo osisi ahụ e ji ebu tebul ahụ. Jirikwa olaedo machie ya. ¹⁶ O mekwara ihe niile na-adi n'elu tebul ahụ: efere, ngaji, okwa na iko, nke e ji awupu aja ihe onunu. O bukwa olaedo a nuchara anucha ka o ji kpuo ha.

Ihe idoba oriṅa

¹⁷ Ha ji olaedo a nuchara anucha kpuo ihe idokwasị oriṅa. Ha kpuru ukwu ala ala ya, na alaka ya, mekwaa ka iko ya niile yiri okoko osisi, n'isi ya niile, na ifuru ya niile buru otu ya na ahụ ya. ¹⁸ Alaka isii sitere n'akuku abuo nke ihe idokwasị oriṅa ahụ waputa, alaka ato n'otu akuku ya, alaka ato n'akuku nke ozo. ¹⁹ Iko ato e mere dika okoko osisi alumonḍ ya na ifuru, ya na okoko ya niile dikwa n'otu alaka; iko ato n'alaka nke ozo, otu a ka o ga-adi n'alaka isii niile ahụ na-awaputa site n'ihe idokwasị oriṅa ahụ. ²⁰ N'elu ihe idoba oriṅa ahụ, enwere iko anọ dika ifuru osisi alumonḍ, ya na ebe o si awaputa na okoko ya. ²¹ Otu isi di n'okpuru alaka abuo si n'etiti ihe idoba oriṅa ahụ puta, isi nke abuo ga-adi n'okpuru alaka abuo nke ozo, isi nke ato ga-adi n'okpuru alaka nke ato, ya bu ha niile alaka isii. ²² Isi nwaputa ya na alaka ya niile dikotara onu, ha na ihe idokwasị oriṅa ahụ, nke e ji olaedo a nuchara anucha ruo.

²³ Ha mekwara oriṅa asaa ya, ma mkpa ya na ihe ikpakepu oku ya niile. Ha bu olaedo a nuchara anucha. ²⁴ Ha sitere na iri kilogram ato na anọ nke olaedo a nuchara anucha kpuo ihe idokwasị oriṅa ahụ na ngwongwo ya niile.

Ebe ichu aja ihe nsure oku na-esi isi uto

²⁵ Ha ji osisi akashia wuo ebe ichu aja a na-anọ esure ihe nsure oku na-esi isi uto. Akuku anọ ya ha n'otu. Ogologo ya na obosara ya bu iri sentimita anọ na ise. Idi elu ya bu iri sentimita itoolu. Mpi ya niile si na ya puta. ²⁶ Ha ji olaedo a nuchara anucha machie elu ya; akuku ya niile nakwa mpi ya niile. Ha jikwa olaedo kpulite onu onu ya gburugburu. ²⁷ Ha kpunyere mgbaaka olaedo abuo n'okpuru ihe ahụ akpulitere akpulite, abuo na ncherita ihu akuku o bu la, ebe a ga na-ejide mkpara e ji ebu ya. ²⁸ Ha ji osisi akashia mee mkpara ndi ahụ. Jirikwa olaedo machie ha.

²⁹ Ha mekwara mmanu otite di nso, na ezigbo ihe nsure oku na-esi isi uto nke a na-agwaghị ihe; bu oru nke onye na-eme mmanu isi uto.

38

Ebe ichu aja ihe nsure oku

¹ Ha ji osisi akashia wuo ebe ichu aja nke aja nsure oku. Nke ila elu ya di otu mita na iri sentimita ato. Ogologo ya na obosara ya ha n'otu. Ha di mita abuo na iri sentimita ato, mita abuo na iri sentimita ato. ² Ha

runyekwara mpi n'akukụ anọ nke ebe ichu aja ahụ n'otu n'otu. Mee ka mpi ndị a na ebe ichu aja ahụ ghoọ nke e jikọtara n'otu. Ha jikwa bronz machie ebe ichu aja a. ³ Ha ji bronz kpuo ngwongwo niile di iche iche, ya bu efere ikpofu ntu, shovel ya niile, efere ikwosa mmiri niile, ngaji eze iduta anu na efere ndi e ji agu oku. ⁴ Ha mere ngiga mbadamba maka ebe ichu aja ahụ, ihe okpukpa bronz, nke ga-adị n'okpuru oghere onu onu ya. ⁵ Ha kpuru mgbaka bronz ndi a ga-eji jide mkpara ndi ahụ maka akukụ anọ nke ngiga bronz ahụ. ⁶ Ha mere mkpara osisi akashia ndi a, were bronz machie ha. ⁷ Ha mere ka mkpara ndi ahụ baa n'ime mgbaaka ndi ahụ, ime ka ha diri n'akukụ abuo nke ebe ichu aja ahụ maka iji n'ebu ya. Ha ji obodobo osisi ruo ya dika igbe.

Efere isa ihe

⁸ Ha ji bronz kpuo efere ukwu na ihe ndokwasị ya. O bu enyo nke ndi inyom ahụ ndi na-eje ozi n'onu uzo ulo nzute ka e ji kpuo ha.

Ogige ulo nzute

⁹ Ozo, ha mere ogige ahụ. Idi ogologo nke n'akukụ ndida di iri mita anọ na ise. O nwere akwa mgbochi nke e ji ezi akwa ocha a kpara nke oma mee. ¹⁰ Iri ogidi abuo ga-adị na iri ebe ndokwasị abuo nke e ji bronz kpuo. Anya nko ogidi ndi ahụ ha na ihe ikegide ha ga-abu oloacha. ¹¹ Otu a kwa, akukụ ugwu dikwa iri mita anọ na ise. O nwere iri ogidi abuo na iri ebe ndokwasị abuo nke e ji bronz kpuo, na anya nko nke oloacha na ihe e ji ekegide ha n'ogidi ahụ.

¹² Akukụ odida anyanwu di iri mita abuo na ato. Nwekwaa akwa mgbochi, nwere ogidi iri na ebe ndokwasị iri, tinyere anya nko oloacha na ihe e ji ekegide ha n'ogidi ahụ. ¹³ N'akukụ owuwa anyanwu, ebe anwu na-awalite dikwa iri mita abuo na ato n'obosara. ¹⁴ Akwa mgbochi nke ogologo ya di mita isii na sentimita iri asato bu ihe di n'otu akukụ nke onu uzo mbata ahụ. O nwere ogidi ato na ebe ndokwasị ato. ¹⁵ Otu a kwa, akwa mgbochi nke idi ogologo ya di mita asaa bu ihe di n'akukụ nke ozo nke onu uzo mbata nke ogige ahụ. O ga-enwekwa ogidi ato na ebe ndokwasị ato. ¹⁶ Akwa mgbochi niile nke ogige ahụ gburugburu bu ezi akwa ocha a kpara nke oma. ¹⁷ Ogidi obula nwere ihe ndokwasị bronz. Nko niile na ihe njikota niile ka e jikwa oloacha machie. O bukwa naani oloacha ka e ji mee okporo osisi ndi ahụ.

¹⁸ Akwa mgbochi nke onu uzo mbata nke ogige ahụ bu ihe e ji oghe na-acha anunu anunu, ngwakota anunu na uhie, uhie uhie na nke ezi akwa ocha a kpara nke oma mee; akaoru nke onye na-akpa ihe icho mma. O di mita itoolu n'ogologo, yikwaa akwa mgbochi nke ebe ogige ahụ, di mita abuo na iri sentimita ato n'idi elu. ¹⁹ O bu ogidi anọ ka e ji jidesie ha ike na ihe ndokwasị bronz anọ, nko na okporo osisi ha niile bu oloacha. E jikwa oloacha machie isi ogidi ndi ahụ. ²⁰ Ntu niile nke ulo nzute ahụ nakwa n'ogige ya gburugburu bu bronz ka e ji kpuo ha.

Ngwongwo e ji wuo ulo nzute

²¹ Ndị a bu ngwongwo niile e ji wuo ulo nzute ahụ, ebe a ga-edebe Ihe Ama ahụ. O bu ndi Livayi deputara ihe niile ndi a n'usoro dika Mosis si nye ha n'iwu. O bukwa Itama, nwa Eron onye nchujaja, lekotara ndi niile ruru ru idekota ya. ²² Bezalel, nwa Uri, nwa Hua, onye si n'ebo Juda, ruzuru ihe niile dika ONYENWE ANYI si nye ya Mosis n'iwu. ²³ Onye na-enyere ya aka bu Oholiab nwa Ahisamak, onye ebo Dan, bu onye oka a maara aha ya, o bu onye oka ihe otutu, na onye oka idunye ihe icho

mma di iche iche n'akwa na-acha anūnū anūnū, nke ngwakōta anūnū na uhie, uhie uhie nakwa ezi akwa ocha. ²⁴ Iḍi arō nke onyinye oḷaedo niile sitere n'aja mfufe ahū nke ndi mmadū wetara maka irū ebe nsō ahū, bụ otu puku na narị kilogram ise.

²⁵ Iḍi arō nke oḷaocha enwetara n'aka oḡbako ahū, bụ puku kilogram anō, na narị kilogram isii na iri ise dika shekel ebe nsō si di. ²⁶ Ha niile turu otu beka, otu isi, dika utu mgbe e kere utu okara shekel dika otutu shekel ebe nsō si di, e nyere n'isi onye oḡbula nke gabigara n'ebe ndi a gurū onū nō, bụ ndi gbara iri aḡo abūo rigoo. Onūoḡuḡu ha di narị isii, na puku ato, na narị ise, na iri ise. ²⁷ Iḍi arō nke oḷaocha niile e ji ruo ukwū ibo niile nke ebe nsō ahū, na ukwū ogidi niile e ji jidesie akwa mgbochi ndi ahū ike bụ puku kilogram ato, na narị kilogram isii. Iḍi arō nke oḷaocha e ji wuo ukwū oḡbula bụ iri kilogram ato na isii. ²⁸ Iḍi arō nke oḷaocha e ji menye nko n'ibo osisi niile, na nke e ji machie okporo osisi niile, na nke e ji techie isi ogidi osisi niile, bụ iri kilogram abūo.

²⁹ Iḍi arō nke bronz niile ndi mmadū wetara dika onyinye aja mfufe bụ puku kilogram ato, na narị kilogram ato, na iri isii. ³⁰ E ji bronz ndi a wuo ukwū ogidi niile a manyere n'ihu uzo e si abata ogige ulo nzute ahū. E jikwa ya wuo ebe ichu aja bronz ahū, na ihe okpukpu bronz ahū, na ngwongwo niile e ji eje ozi n'ebe ichu aja, ³¹ na ukwū ogidi a manyere n'ihu ulo nzute, na ntu niile e ji wuo ulo nzute ahū, na ogige gbara ya gburugburu.

39

Uwe ndi nchujaja

¹ Ha sitekwara n'ogho akwa na-acha anūnū anūnū na nke na-acha ngwakōta anūnū na uhie (odo odo), nke na-acha uhie uhie, meere ndi nchujaja uwe akpara akpa nke oma iyi jee ozi n'ebe nsō ahū. Ha meekwara Erōn uwe nsō, n'usoro iwu ONYENWE ANYI nyere Mosis.

Efoḡoḡ

² Ha ji oghe oḷaedo, na nke na-acha anūnū anūnū, nke na-acha ngwakōta anūnū na uhie, na nke na-acha uhie uhie, nakwa nke ezi akwa ocha a kpara nke oma mee efoḡoḡ ahū. ³ Ha tipjara mpempe oḷaedo ndi ahū mee ka o di mbadamba. Biputasiya ha ntakiri ntakiri dika eriri maka i ji ha kpanye n'etiti oghe ndi a na-acha anūnū anūnū; ngwakōta anūnū na uhie, nke uhie uhie nakwa nke ezi akwa ocha ahū, nke bụ akaorū onye nka. ⁴ Ha duru akwa na-adi n'ubu maka efoḡoḡ ahū, nke e jikotara na nkuku ya abūo, maka i ji na-ekechisi ya ike. ⁵ Ihe okike nke ukwu ahū, nke onye nka kpaziri nke oma yiri ya, ya na efoḡoḡ ahū bụ otu, nke e ji oghe na-acha edo edo, anūnū anūnū, ngwakōta anūnū na uhie na uhie uhie nakwa nke ezi akwa ocha a kpara nke oma mee, dika ONYENWE ANYI nyere Mosis n'iwu.

⁶ Ha doziri nkume oniks ndi ahū n'ime ihe oḷaedo a kpara akpa; ma gbunye aha umu ndi ikom Izrel niile n'elu ya dika onye oka si egbunye aha mmadu n'elu mgbaaka akara. ⁷ Ha jikotara ha n'elu akwa ubu nke efoḡoḡ ahū, ka o buru nkume ncheta mgbe ebighi ebi nye umu Izrel, dika ONYENWE ANYI nyere Mosis n'iwu.

Ihe mgbochi obi

⁸ Ha mekwara ihe mgbochi obi, nke bụ oru aka onye nka. Ha mere ya dika e si mee efoḡoḡ ahū. O bụ oghe edo edo, nke na-acha anūnū anūnū,

nke ngwakọta anụnyụ na uhie, nke uhie uhie na ezi akwa ọcha a kpara nke ọma ka e ji mee ya. ⁹ Ọ ha n'otu, iri sentimita abụọ na atọ n'ogologo, iri sentimita abụọ na atọ n'obosara; nke apiajiri ụzọ abụọ. ¹⁰ Mgbe ahụ, ha hiyonere ahiri nkume anọ ndi di oke onuahia n'ime ya. Udi di n'ahiri nke mbu bu: nkume kanelian, krisolait na beril, ¹¹ n'ahiri nke abuo bu: nkume tokwoisi, safaia na emeraludu. ¹² N'ahiri nke ato bu: nkume jasint, ageeti na ametisiti. ¹³ N'ahiri nke anọ bu: nkume topaazi, oniks na jasp. Ahionyere ha n'ime ihe olaedo a kpara akpa. ¹⁴ Ha di nkume iri na abuo, nke obula na-anochi anya aha umu ndi ikom Izrel. Egbunyere aha ebo iri na abuo ahụ, otu n'otu, nke obula dika aha ya si di.

¹⁵ Ha ji olaedo a nuchara anucha mee eriri a kpara akpa dika udọ, maka ihe mgbochi obi. ¹⁶ Ha mere ihe olaedo abuo nke a kpara akpa, ya na mgbaaka olaedo abuo. Donyekwa mgbaaka ndi ahụ na nkuku abuo nke ihe mgbochi obi ahụ. ¹⁷ Ha dnyere udọ olaedo abuo ndi ahụ n'elu mgbaaka ndi ahụ di na nkuku ihe mgbochi obi ahụ. ¹⁸ Were isi ndi ozo nke udọ ahụ dnyere n'ihe ahụ a kpara akpa. Konye ha n'elu ubu efod ahụ, n'ebe ihu ya. ¹⁹ Ha mere mgbaaka olaedo. Konyekwa ha na nkuku abuo nke ihe mgbochi obi ahụ, n'ime onu onu ya ebe di nso efod ahụ. ²⁰ Mgbe ahụ, ha kpuru mgbaaka olaedo abuo ozo, konyekwa ha n'elu ubu abuo nke efod ahụ, n'okpuru n'ebe ihu ya, na nso nso ebe a dukotara, n'elu ihe okike ukwu nke efod ahụ. ²¹ Ha jikwa eriri na-acha anunu kekota mgbaaka ihe mgbochi obi ahụ na mgbaaka efod ahụ, jikota ya na ihe okike ukwu ahụ, ime ka ihe mgbochi obi ahụ hapu itoghapu site n'efod ahụ, dika iwu ONYENWE ANYI nyere Mosis si di.

Uwe ndi ozo

²² Ọ bu akwa nke na-acha anunu anunu, * ka ha ji duo uwe mwuda efod ahụ, oru onye okwe akwa. ²³ A ga-enwe oghere n'etiti uwe mwuda ahụ, dika oghere olu uwe agha, nwekwa akwa nta a dnyere n'okpuru oghere a, ime ka o sie ike gharakwa idoka. ²⁴ Ha ji ogho na-acha anunu anunu, ngwakota anunu na uhie, nke na-acha uhie uhie na ezi akwa ọcha a kpara nke ọma kpanye oiyi mkpuru pomegranet, gburugburu n'onu ala ala uwe mwuda ahụ. ²⁵ Ha dnyekwara atanu e ji olaedo a nuchara anucha kpuo, gburugburu n'onu onu ala ya n'etiti pomegranet ndi ahụ. ²⁶ Otu atanu, otu oiyi mkpuru pomegranet, otu a ka a dnyere ya gburugburu onu onu ala ala uwe mwuda ahụ, nke a ga-eyi mgbe a na-eje ozi, dika iwu ONYENWE ANYI nyere Mosis si di.

²⁷ Ha ji ezi akwa ọcha metara Eron na umu ya ndi ikom, uwe ime ahụ, akaoru nke onye okpa akwa, ²⁸ jirikwa ezi akwa ọcha mee akwa ike n'isi, okpu akwa ọcha, na uwe ukwu nke ezi akwa ọcha a kpara nke ọma. ²⁹ Ihe ike n'ukwu bu nke e ji ogho na-acha anunu anunu, ngwakota anunu na uhie uhie, na uhie uhie, nke ezi akwa ọcha a kpara nke ọma, oru aka onye nka na-akpanye ihe icho mma, dika ONYENWE ANYI si nye Mosis n'iwu.

³⁰ Ha mere efere, bu okpu nsọ ahụ, site n'olaedo a nuchara anucha, gbunyekwa akara n'elu ya, dika ihe e dere n'elu mgbaaka akara:

Ihe nsọ diri Onyenwe anyi.

³¹ Mgbe ahụ, ha kenyere ya eriri na-acha anunu anunu i ji jikota ya na ihe ike n'isi ahụ, dika ONYENWE ANYI nyere ya Mosis n'iwu.

Nrucha oru iwu ulo nzute

* **39:22** 39:22 Maobu, buluu

³² Otu a ka ha si rucha a ṣọ iwu ọlọ nzute ahụ. Ndi Izrel mere ihe niile dika ONYENWE ANYI si nye Mosis n'iwu. ³³ Mgbe ahụ, ha buteere Mosis ọlọ nzute ahụ:

ọlọ ikwu ahụ ya na ngwongwo ya niile, ya bu nko ya niile, mbudo ibo ya niile, mkporo osisi ya niile, ogidi ya niile na ukwu ya niile,

³⁴ na akpukpo ebule e sijiri uhie uhie, akpukpo ehi mmiri e ji emechi elu ọlọ nzute ahụ, na akwa mgbochi,

³⁵ na igbe iwu ogbugba ndu ahụ, ya na mkpara e ji ebu ya, na oche ebere ya,

³⁶ na tebul ahụ, ya na ngwongwo ya niile na achicha nke iche n'Thu Onyenwe anyi,

³⁷ na ihe idokwasị oriṅa e ji ọlaedo a nuchara anucha kpuo, na iheoku ya niile na ngwongwo ya niile, na mmanu oliv maka imu oku,

³⁸ na ebe ichu aja ọlaedo, mmanu nsọ na ọda na-esi isi uto na akwa mgbochi nke onu uto ọlọ nzute,

³⁹ na ebe ichu aja bronzo ahụ, na ihe okpukpa bronzo ya, mkpara ya niile na ngwongwo ya niile,

efere ukwu ahụ ya na ihe ndokwasị ya,

⁴⁰ akwa mgbochi nke ogige ọlọ ahụ, na ogidi ya na ihe ndokwasị ya nakwa akwa mgbochi nke onu uto e si abanye n'ogige ahụ;

udo na itu ikpogide ogige ahụ;

ngwongwo niile nke ọlọ nzute ahụ, ọlọ ikwu nzute ahụ

⁴¹ na uwe niile a kpara akpa, nke a na-eyi eje ozi n'ebe nsọ ahụ, ma uwe nsọ nke Eron, onye nchaja, na uwe nke umu ya ndi ikom na-eyi mgbe ha na-eje ozi ha dika ndi nchaja.

⁴² Ndi Izrel niile ruzuru ṣọ ndi a niile dika ONYENWE ANYI si nye ya Mosis n'iwu. ⁴³ Mosis n'onwe ya hukwara ṣọ ndi a niile, nabata ya ka nke e jere dika iwu ONYENWE ANYI nyere si di. N'ihu ya, Mosis goziri ha.

40

Nguzo e guzobere ọlọ nzute

¹ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si ya, ² "Guzobe ọlọ nzute ahụ n'ubochi mbu nke onwa mbu. ³ Donye igbe ogbugba ndu nke Ihe Ama ahụ n'ime ya. Konyekwa akwa mgbochi nke ga-ezo ya. ⁴ Webata tebul ahụ, na ngwongwo di n'elu ya, webatakwa ihe idoba oriṅa ahụ. Munnyekwa oriṅa ndi ahụ oku. ⁵ Doo ebe ichu aja ọlaedo ahụ nke e mere maka ichu aja ihe nsure oku na-esi isi uto n'ihu igbe iwu ogbugba ndu ahụ. Konyekwa akwa mgbochi nke kwesiri idi n'onu uto e si abata n'ime ọlọ nzute ahụ.

⁶ "Doo ebe ichu aja nke aja nsure oku ahụ n'ihu onu uto ibata n'ulo nzute bu ọlọ ikwu ahụ. ⁷ Donye efere ukwu isa mmiri ahụ n'etiti ọlọ nzute na ebe ichu aja ahụ. Gbajukwaa ya mmiri. ⁸ Guzobe ogige gburugburu ọlọ nzute ahụ. Konyekwa akwa mgbochi n'onu uto ogige ahụ.

⁹ "Were mmanu nsọ ahụ tee ọlọ nzute ahụ, ya na ihe niile di n'ime ya, si otu a doo ha nsọ ma ngwongwo icho mma ya niile. O ga-abu ebe di nsọ.

¹⁰ Mgbe ahụ, tee ebe ichu aja nke aja nsure oku ahụ mmanu ya na ihe ya niile e ji eje ozi. Doo ebe ichu aja ahụ nsọ, o ga-abukwa ebe dikarisiri nsọ.

¹¹ Tekwaa efere ukwu isa mmiri ahụ na ukwu ya mmanu. Doo ha nsọ.

¹² “Kpobata Erõn na umu ya ndi ikom n’onu uzo ulo nzute. Jiri mmiri saa ha ahụ n’ebe ahụ. ¹³ Yikwasị Erõn uwe nso ya. Tekwaa ya mmanu, ido ya nso maka i jere m ozi dika onye nchujaja. ¹⁴ Mekwaa ka umu ya ndi ikom bjaruo nso, yikwasikwa ha uwe ime ahụ. ¹⁵ Tee ha mmanu dika i si tee nna ha, ime ka ha buru ndi na-ejere m ozi dika ndi nchujaja. Otite mmanu ha ga-abu nye oru nchujaja ha nke ga-adigide site n’ogbo ruo n’ogbo.” ¹⁶ Mosis mezuru ihe niile dika ONYENWE ANYI nyere ya n’iwu ime.

¹⁷ O ruo, n’ubochi mbu nke onwa mbu, n’afu nke abuo, e mere ka ulo nzute ahụ guzo oto. ¹⁸ Mosis mere ka ulo nzute ahụ guzo oto site n’itinye mbudo ibo ya niile, ukwu ya na mkporo osisi ya niile n’onodu ha. ¹⁹ Emesia, o gbasapuru ihe mkpuchi n’elu ulo nzute ahụ, tukwasikwa okpukpu ihe mkpuchi nke abuo n’elu ya dika ONYENWE ANYI nyere ya iwu.

²⁰ O tinyere Ihe Ama n’ime igbe ogbugba ndu ahụ. Emesia, o tukwasikwara mkpara e ji ebu igbe ahụ n’akuku igbe ahụ, were okwuchi igbe ahụ, nke bu Oche Ebere ahụ, kpuchie igbe iwu ogbugba ndu ahụ.

²¹ Emesia, o bubatara igbe ahụ n’ime ulo nzute ahụ, kwunyekwa akwa mgbochi nke mgbochi, kewapu igbe iwu ogbugba ndu ahụ, dika ONYENWE ANYI nyere ya n’iwu.

²² Mosis donyere tebul ahụ n’akuku ugwu nke ulo nzute ahụ, na mputa nke akwa mgbochi ahụ. ²³ O dokwasiri achicha ahụ a na-edo n’ihu ONYENWE ANYI n’elu tebul ahụ, dika ONYENWE ANYI nyere ya n’iwu.

²⁴ O dokwasiri ihe idoba oriona ahụ n’ime ulo nzute n’akuku tebul ahụ, n’akuku ndida nke ulo nzute ahụ. ²⁵ O mnyere oriona ndi ahụ n’ihu ONYENWE ANYI dika ONYENWE ANYI si nye n’iwu.

²⁶ Mosis debere ebe ichu aja olaedo ahụ n’ime ulo nzute nso nso ebe akwa mgbochi ahụ di, ²⁷ surekwaa ihe nsure oku na-esi isi utu n’elu ya, dika ONYENWE ANYI nyere ya n’iwu.

²⁸ O kwubara akwa mgbochi n’onu uzo ulo nzute ahụ. ²⁹ Debekwa ebe ichu aja nke aja nsure oku ahụ nso onu uzo iba ulo nzute ahụ. O surekwara aja nsure oku n’elu ya, na aja onyinye mkpuru oka dika ONYENWE ANYI si nye ya n’iwu.

³⁰ O dobara efere isa mmiri ahụ n’etiti ulo nzute na ebe ichu aja, wujuo ya mmiri, maka iji sachaa ihe. ³¹ Mosis, na Erõn, na umu ya ndi ikom na-eji ya akwocha aka ha, sakwaa ukwu ha. ³² Mgbe obula ha na-abanye n’ulo nzute na mgbe ha na-abaja nso ebe ichu aja, ha na-asacha, dika ONYENWE ANYI nyere ya Mosis n’iwu.

³³ Mosis guzobere ogige ahụ gburugburu ulo nzute ahụ na ebe ichu aja ahụ. O konyekwara akwa mgbochi n’uzo mbata nke ogige ulo nzute ahụ. Otu a, Mosis ruzuru oru niile ahụ.

Ebube ONYENWE ANYI

³⁴ Mgbe ahụ, igwe ojii kpuchiri ulo nzute ahụ, ebube ONYENWE ANYI juputakwara n’ime ya. ³⁵ Mosis n’onwe ya enweghi ike ibanye n’ime ulo nzute ahụ n’ihi igwe ojii kpuchiri elu ya na ebube ONYENWE ANYI juputara n’ulo nzute ahụ.

³⁶ N’ime njehari ha niile, mgbe obula igwe ojii ahụ si n’elu ulo nzute ahụ bilie, mgbe ahụ ka umu Izrel na-ebuli njem. ³⁷ Ma o buru na igwe ojii ahụ ebilighi, umu Izrel adighi ebulikwa njem tutuu ruo mgbe o biliri.

³⁸ Igwe ojii ONYENWE ANYI ahụ na-anogide n’elu ulo nzute ahụ n’ehihie ma n’abalj, oku na-esi n’ime ya na-enwuputa. Ndi Izrel niile na-ahukwa ya anya ubochi niile nke ha jehariri n’ozara.

Levitikọs

Aja nsure ọkụ

1 ONYENWE ANYI sitere n'ulo nzute ahụ kpọ Mosis oku, gwa ya si, ² "Gwa umu Izrel si, 'Mgbe onye ọbụla n'ime unu wetaara ONYENWE ANYI onyinye, ka onyinye ọ ga-eweta buru anu ulo si n'etiti igwe ehi maobu igwe ewu na aturu.

3 " 'O buru na o bu onyinye aja nsure oku* e wetara site n'igwe ehi, o bu oke ehi nke na-enweghi ntupu ka o ga-eweta. N'onu uzo ulo nzute ka o ga-eweta ya, ka o buru ihe ONYENWE ANYI ga-anabata. ⁴ Onye ahụ wetara ya ga-ebikwasị aka ya n'isi anu aja nsure oku ahụ, a ga-anabata ya maka iji kpuchie mmehie ya. ⁵ Nwoke ahụ ga-egbu nwa oke ehi ahụ n'ihu ONYENWE ANYI. Umu ndi ikom Eron, bu ndi nchujaja ga-ewere obara ya fesa ya n'akuku niile nke ebe ichu aja, n'onu uzo e si abata ulo nzute ahụ. ⁶ I ga-agba ehi aja nsure oku ahụ akpukpo, bokasia ya ntakiri ntakiri. ⁷ Umu Eron, ndi nchujaja ga-etinye oku n'ebe ichu aja ahụ, doo nku n'usoro n'elu isi ya, na abuba ya, n'elu nku ahụ na-enwu oku n'ebe ichu aja ahụ. ⁹ Ma a ga-asacha ihe ndi di n'ime afo ya, na ukwu ya mmiri. Onye nchujaja ga-akpo ha niile oku n'ebe ichu aja ahụ. O bu onyinye aja nsure oku, onyinye e nyere site n'oku nke di ezi utu nye ONYENWE ANYI.

10 " 'O buru na onyinye aja nsure oku ahụ si n'igwe ewu na aturu, o ga-aburiri mkpi maobu ebule na-enweghi nkwaru. ¹¹ Onye wetara ya ga-egbu ya n'ihu ONYENWE ANYI n'akuku ebe ichu aja chere ihu n'ugwu. Umu ndi ikom Eron, bu ndi nchujaja, ga-efesa obara ya n'akuku niile nke ebe ichu aja ahụ. ¹² Mgbe nke a gasiri, onye ahụ wetara ya, ga-abo ya. Onye nchujaja ga-ewere akuku ya niile, na isi ya, na abuba ya tukwasị ha n'elu nku ahụ na-enwu oku di n'ebe ichu aja. ¹³ Ma ihe ndi di n'ime afo ya, na ukwu ya, ka onye ahụ ga-asa mmiri, tupu onye nchujaja eweta ha niile kpoo ha oku n'ebe ichu aja. O bu onyinye aja nsure oku, onyinye e nyere site n'oku, nke isisi ya di ezi utu nye ONYENWE ANYI.

14 " 'O buru na onyinye o na-enye ONYENWE ANYI dika aja nsure oku bu site n'umu anu ufe, o ghaghi ibu nduru, maobu nwa kpalakwukwu. ¹⁵ Onye nchujaja ga-ewebata anu ufe ahụ n'ebe ichu aja, tubipu isi ya, wusa obara ya n'akuku ebe ichu aja. ¹⁶ O ga-ewepu akpa nri ya, na ihe di ya n'ime, tunye ha n'akuku owuwa anyanwu nke ebe ichu aja ahụ; ebe a na-ekposa ntu. ¹⁷ O ga-ejide nku ya abuo nyawaa ha, ma o gaghị anyakapucha ha. Mgbe ahụ, onye nchujaja ahụ ga-akpo ya oku n'elu ebe ichu aja. O bu aja nsure oku, onyinye e nyere site n'oku, nke isisi ya di ONYENWE ANYI ezi utu.

2

Aja mkpuru oka

* **1:3** 1:3 Aja nsure oku O bu uzo anu ato ka a na-eji achu aja nsure oku, nke a na-adaba dika aka si ruo onye ahụ na-achụ aja. Nke mbu bu ehi, nke diri ndi ogaranya. Ozokwa, bu ewu na aturu, ma banyere ndi ogbenye, ihe ha ga-eweta bu nnu nduru ma o bu kpalakwukwu. Lev 1:3,10,14; 5:7; 12:8; Luk 1:24

1 “Mgbe onye ọbụla wetaara ONYENWE ANYỊ onyinye mkpuru ọka, onyinye ya ga-abụ nke ezi ụtụ ọka a kworo nke oma. Ha ga-awukwasị ya mmanụ oliv, tinyekwa ihe nsure ọkụ na-esi isi ụtọ n’elu ya, ² ọ ga-ebutere ya umu Erọn ndi nchajaja. Onye nchajaja ga-ekpoju ụtụ ọka na mmanụ ahụ n’aka, tinyekwara ihe nsure ọkụ na-esi isi ụtọ niile ahụ, kpoo ihe ndi a ọkụ dika oke ncheta* n’elu ebe ichu aja. O ga-abukwa onyinye nsure ọkụ, nke na-esi isi ụtọ nye ONYENWE ANYỊ. ³ Ma nke foduru n’onyinye ọka ahụ bu nke Erọn na umu ya. O bu oke dikarisiri nsọ nke onyinye nsure ọkụ niile echere n’ihu ONYENWE ANYỊ.

⁴ “O buru na onyinye mmadu wetara bu achicha eghere n’ite e ji eghe ihe, ọ ga-abu nke e ji ezi ụtụ ọka a kworo nke oma mee. O ga-abu ogbe achicha agwara mmanu oliv nke a na-ejighi ihe na-eko achicha† mee, maobu achicha mbadamba e tere mmanu nke a na-ejighi ihe na-eko achicha mee. ⁵ O buru na onyinye mmadu wetara bu achicha e ghere eghe, achicha ahụ aghaghị ibu nke e mere site n’ezi ụtụ ọka a kworo nke oma, nke a gwakotara mmanu, nke na-enweghi ihe na-eko achicha n’ime ya. ⁶ Nyawasia ya, wukwasị ya mmanu n’elu, ọ bukwa onyinye mkpuru ọka. ⁷ O buru na onyinye mkpuru ọka gi bu ihe e siri n’ite, ọ ghaghị ibu ezi ụtụ ọka a kworo nke oma, e tinyeturu mmanu oliv. ⁸ I ga-ebute onyinye mkpuru ọka ahụ bunye ya onye nchajaja. O ga-eche ya n’ihu ONYENWE ANYỊ n’ebe ichu aja. ⁹ Onye nchajaja ga-ekporo ufodu n’aka dika oke ncheta n’ime onyinye ọka ahụ, kpoo ya ọkụ n’elu ebe ichu aja dika aja e surere n’okụ, nke isisi ya na-atọ ONYENWE ANYỊ ezi ụtọ. ¹⁰ Ma nke foduru n’onyinye ọka ahụ bu nke Erọn na umu ya. O bu oke dikarisiri nsọ nke onyinye nsure ọkụ niile echere n’ihu ONYENWE ANYỊ.

¹¹ “Unu etinyela ihe na-eko ọka ọbula n’onyinye mkpuru ọka unu na-enye ONYENWE ANYỊ, n’ihi na unu ekwesighi ikpo ihe na-eko achicha maobu mmanu ahụ ọkụ n’onyinye nsure ọkụ unu na-enye ONYENWE ANYỊ. ¹² Unu nwere ike nye ONYENWE ANYỊ achicha e ji ihe na-eko achicha na mmanu ahụ mee n’oge onyinye owuwe ihe ubi, ma a gaghi eme otu a n’oge onyinye ochuchu aja nsure ọkụ, nke na-esi isi ụtọ. ¹³ Unu aghaghị itinye nnu‡ n’ime onyinye mkpuru ọka ọbula unu na-enye. Unu ahapula ogbugba ndu Chineke unu n’onyinye mkpuru ọka unu. Tinyenu nnu n’onyinye unu niile.

¹⁴ “O buru na onyinye mkpuru ọka i na-ewetara ONYENWE ANYỊ bu mkpuru mbu nke ubi gi, site n’oka ohuru gi weta ọka a suru asu, maobu nke a huru n’okụ. ¹⁵ Tinye ya mmanu na uda na-esi isi ụtọ. O ga-abu onyinye ọka. ¹⁶ Onye nchajaja ga-ewere oke ncheta n’ime ọka ahụ a suru asu, nke a gwara mmanu na uda na-esi isi ụtọ, dika onyinye nsure ọkụ nye ONYENWE ANYỊ.

3

Aja Udo

1 “O buru na onye ọbula achoo inye onyinye aja udo, o nwere ike jiri anu ulo si n’igwe ehi, oke ehi maobu nwunye ehi. Ma anu ahụ ọ ga-ewebata n’ihu ONYENWE ANYỊ aghaghị ibu ehi na-enweghi nkwaru. ² Onye ahụ wetara ya, ga-ebikwasị aka ya n’isi anu ahụ, gbuo ya n’onu uzọ ulo

* 2:2 2:2 Nke nochiri anya ụtụ ọka ahụ niile † 2:4 2:4 Ihe na-eko achicha O bu naani n’oge aja udo na mmemme izu asaa, ka a na-etinye ihe na-eko achicha n’utu ọka a na-eweta. Lev 7:13; 23:17 ‡ 2:13 2:13 Nnu Nnu na-echekwa ihe ka ọ ghara imebi.

nzute. Mgbe ahụ ụmụ Eron ndị ikom, bụ ndị nchụaja,* ga-efesa ọbara ya n'akụkụ niile nke ebe ichu aja. ³ Site n'onyinye aja udo, i ga-eweta onyinye nsure oku nye ONYENWE ANYI: abuba niile kpuchiri ihe di n'ime afo ya, na abuba niile nke metutara ha, ⁴ akuru ya abuo na abuba nke di n'elu ha ruo n'akukwu ukwu ya, na umeju ya na abuba kpuchiri umeju ya, nke o ga-ewepu ya na akuru ya. ⁵ Mgbe ahụ, ụmụ Eron ga-esunye ha oku n'elu aja nsure oku a tukwasiri n'osisi e sunyere oku, o bu onyinye nsure oku, nke na-esi isi utọ nye ONYENWE ANYI.

⁶ “O buru na onyinye aja udo a na-achuru ONYENWE ANYI bu site n'igwe ewu maobu aturu, o ghaghị ibu mkpi maobu nne ewu na-enweghi ntupo.

⁷ O buru onyinye aturu, onye ahụ ga-ewebata ya n'ihu ONYENWE ANYI.

⁸ O ga-ebikwasị aka ya n'isi aturu ahụ, gbuo ya n'onu uzo ulo nzute. Ndi nchujaja, umu Eron, ga-efesa ọbara ya n'akukwu niile nke ebe ichu aja ahụ.

⁹ I ga-esite n'onyinye aja udo a, weta onyinye nsure oku nye ONYENWE ANYI: abuba ya, na abuba niile di n'odudu ya nke a ga-esite n'akukwu okpukpu azu ya bepata, na abuba kpuchiri ihe di n'ime afo ya; na abuba niile nke metutara ha, ¹⁰ na akuru ya abuo, na abuba kpuchiri ha ruo n'akukwu ukwu ya, na umeju ya, na abuba kpuchiri ya; nke o ga-ewepu ya na akuru ya. ¹¹ Onye nchujaja ga-akpo ha oku n'ebe ichu aja dika ihe oriri, onyinye nsure oku nye ONYENWE ANYI.

¹² “O buru na onye obula eweta ewu dika onyinye o na-eche n'ihu ONYENWE ANYI, ¹³ o ga-ebikwasị aka ya n'isi ewu ahụ, gbuo ya n'onu uzo ulo nzute. Umu Eron ndi ikom ga-efesa ọbara ya n'akukwu niile nke ebe ichu aja. ¹⁴ O bu site n'onyinye nke i wetara ka i ga-esi chee onyinye nsure oku nye ONYENWE ANYI: abuba niile kpuchiri ihe di n'ime afo ya na abuba niile metutara ha, ¹⁵ na akuru ya abuo, na abuba kpuchiri ha ruo n'akukwu ukwu ya, na ihe kpuchiri umeju ya; nke o ga-ewepu ya na akuru ya. ¹⁶ Onye nchujaja ga-akpo ha oku n'elu ebe ichu aja dika ihe oriri, onyinye nsure oku, nke na-esi isi utọ. Abuba niile bu nke ONYENWE ANYI.

¹⁷ “Iwu ndi a ga-adigide site n'ogbo ruo n'ogbo. Unu ga-edebezu ya n'ebe obula unu bi. Unu agaghị eri abuba maobu ọbara obula.”†

4

Aja mmehie, na usoro aja ndi ozo

¹ ONYENWE ANYI gwara Mosis si, ² “Gwa umu Izrel okwu, si ha, ‘Mgbe onye obula mehiere na-amaghị ama, megide ihe obula ONYENWE ANYI nyere n'iwu:

³ “O buru na onye nchujaja e tere mmanu emehie na-amaghị ama, si otu a weta ikpe omuma n'isi oha mmadu. O ga-ewetara ONYENWE ANYI otu oke ehi na-enweghi ntupo dika aja mmehie, n'ihu mmehie ahụ o mere.

⁴ O ga-ewere oke ehi ahụ bja n'onu uzo ulo nzute, n'ihu ONYENWE ANYI. O ga-ebikwasị aka ya n'isi ya, gbuo ya n'ebe ahụ n'ihu ONYENWE ANYI.

⁵ Mgbe ahụ, onye nchujaja e tere mmanu ga-eburu ufodu ọbara oke ehi ahụ baa n'ime ulo nzute. ⁶ O ga-edenye mkpisiaka ya n'ime ọbara ahụ, fesa ya ugboro asaa n'ihu ONYENWE ANYI, n'ihu akwa mgbochi nke ebe nsọ ahụ. ⁷ Onye nchujaja ga-etekwasị ufodu ọbara ahụ na mpi di n'ebe ichu aja nke aja nsure oku ihe na-esi isi utọ, n'ihu ONYENWE ANYI n'ime ulo nzute. Ọbara foduru n'oke ehi ahụ ka o ga-awusa n'ukwu ebe ichu aja

* 3:2 3:2 Lev 1:5 † 3:17 3:17 Lev 7:25-26; 17:10-14.

nke aja nsure ọkụ ahụ, n'ọnyụ ụzọ ịba ụlọ nzute. ⁸ Ọ ga-ewepụ abụba niile site n'oke ehi aja mmehie, abụba niile kpuchiri ihe dị n'ime afo ya na nke jikọtara ha, ⁹ na akurū ya abụọ na abụba kpuchiri ha ruo n'akụkụ ukwu ya, na ihe kpuchiri umeju ya, nke ọ ga-ewepụ ya na akurū ya, ¹⁰ dika e si ewepụ abụba oke ehi e ji chụọ aja udo. Mgbe ahụ, onye nchụaja ga-akpọ ha ọkụ n'elu ebe ịchụ aja nke aja nsure ọkụ. ¹¹ Ma akpụkọ anụ oke ehi ahụ na ahụ ya niile, ma isi ya, na ụkwụ ya, na ihe dị n'ime afo ya, na mgbirị afo ya, ¹² ihe niile fọdurū n'oke ehi ahụ, ka a ga-ebupu n'azụ ebe obibi ụmụ Izrel, ebe dị ọcha, ebe a na-ekpofu ntụ. Ebe ahụ ka a ga-anọ kpọọ ya ọkụ, n'ọkụ a kwanyere n'ebe a na-ekpofu ntụ.

¹³ “Ọ burū na nzuko Izrel niile emehie na-amaghị ama, mee ihe ọbụla megidere ihe ONYENWE ANYỊ nyere n'iwu nke a na-adighi eme eme, ọ bụ ezie na ndị obodo amaghị okwu a, mgbe ha ghotara ikpe omuma ha ¹⁴ matakwa mmehie ha mehiere, nzuko ahụ aghaghị iweta nwa oke ehi dika aja mmehie, duru ya chee ya n'ihu ụlọ nzute. ¹⁵ Ndị okenye nzuko Izrel ga-ebikwasị aka* ha n'isi oke ehi ahụ n'ihu ONYENWE ANYỊ. A ga-egbu ehi ahụ n'ihu Onyenwe anyị. ¹⁶ Mgbe ahụ, onye nchụaja e tere mmanụ ga-ewere ụfọdụ n'ime ọbara ya baa n'ụlọ nzute. ¹⁷ Ọ ga-edenye mkpisiaka ya n'ime ọbara ahụ fesa ya ugboro asaa n'ihu ONYENWE ANYỊ, n'ihu akwa mgbochi ahụ. ¹⁸ Ọ ga-ete ọbara ụfọdụ n'elu mpi nke dị n'ebe ịchụ aja nke dị n'ihu ONYENWE ANYỊ, n'ụlọ nzute. Ọ ga-awụ ọbara nke fọdurū n'ụkwụ ala ala, n'ebe ịchụ aja nke aja nsure ọkụ, n'ọnyụ ụzọ ụlọ nzute. ¹⁹ Ọ ga-ewepụta abụba niile dị ya n'ahụ kpọọ ha ọkụ n'elu ebe ịchụ aja. ²⁰ Ọ ga-eme oke ehi ahụ ihe o mere oke ehi aja mmehie. N'uzọ dị otu a, onye nchụaja ga-ekpuchi mmehie ndị Izrel. A ga-agbagharakwa ha. ²¹ Emesịa, onye nchụaja ga-eburu ozu oke ehi ahụ gaa n'azụ obodo kpọọ ya ọkụ n'ebe ahụ, dika o mere oke ehi nke mbụ. Nke a bụ aja mmehie n'ihu nzuko Izrel.

²² “Mgbe otu n'ime ndiisi obodo mehiere na-amaghị ama, si otu a megide ihe ONYENWE ANYỊ Chineke nyere n'iwu banyere ihe a na-agaghị eme, mgbe ọ ghotara ikpe omuma ya. ²³ Ọ burukwa na-eme ka ọ mata mmehie ya, ọ ghaghị iweta mkpi na-enweghị nkwarū dika onyinye n'ihu mmehie ya. ²⁴ Ọ ga-ebikwasị aka ya n'isi mkpi ahụ. Gbuo ya n'ebe a na-egbu anụ aja nsure ọkụ, n'ihu ONYENWE ANYỊ. Ọ bụ aja mmehie. ²⁵ Mgbe ahụ, onye nchụaja ga-arurū ụfọdụ n'ime ọbara aja mmehie ahụ na mkpisiaka ya tee ya n'elu mpi ebe ịchụ aja nke aja nsure ọkụ.† Nke fọdurū ka ọ ga-awupụ n'ụkwụ ala ala ebe ịchụ aja. ²⁶ Ọ ga-akpọ abụba ya niile ọkụ n'ebe ịchụ aja dika o si kpọọ abụba anụ e ji chụọ aja udo ọkụ. N'uzọ dị otu a, onye nchụaja ga-ekpuchiri onyeisi ahụ mmehie ya. A ga-agbaghara ya.

²⁷ “Ọ burū na otu onye n'etiti ndị obodo ahụ emehie na-amaghị ama, mee ihe megidere ihe ọbụla ONYENWE ANYỊ nyere n'iwu nke a na-adighi eme eme, mgbe ha ghotara ikpe omuma ha, ²⁸ ọ burukwa na-amata mmehie ha mere, ha ga-eweta nne ewu na-enweghị ntupọ dika onyinye n'ihu mmehie ya. ²⁹ Ọ ga-ebikwasị aka ya n'elu isi aja mmehie ahụ, e gbuo ya n'ebe a na-achụ aja nsure ọkụ. ³⁰ Onye nchụaja ga-ewere ụfọdụ ọbara ahụ na mkpisiaka ya tee ya na mpi nke ebe ịchụ aja nke aja nsure ọkụ, ọ ga-awụ ọbara fọdurū n'ụkwụ ala ala ebe ịchụ aja. ³¹ Ọ ga-ewepụ abụba ya niile dika a na-eme n'aja udo. Onye nchụaja ga-akpọ ha ọkụ n'ebe ịchụ

* 4:15 4:15 Lev 8:14,22; Onụ 8:8-10 † 4:25 4:25 Lev 9:9

aja, dika ihe na-esi isi uto nye ONYENWE ANYI. N'uzo di otu a, onye nchajaja a ga-ekpuchikwara ha mmehie. A ga-agbagharakwa ha.

³² “Ma o buru na mmadu eweta otu aturu dika onyinye n'ihia aja mmehie ya, o ghaghị ibu nne aturu na-enweghi ntufo. ³³ O ga-eweta ya n'ebe a na-egbu anu aja nsure oku. O ga-ebikwasị ya aka n'isi, gbuo ya n'ebe ahụ, ka o buru aja mmehie ya. ³⁴ Onye nchajaja ga-ewere ufođu obara anu aja mmehie ahụ na mkpisiaka ya, tee ya na mpi di n'ebe ichu aja nke aja nsure oku. O ga-awu obara foduru n'ukwu ala ala nke ebe ichu aja. ³⁵ Ha ga-ewepu abuba ya niile, dika a na-eme n'aturu aja udo. Onye nchajaja ga-akpo abuba ahụ oku n'elu ebe ichu aja dika onyinye nsure oku a churu nye ONYENWE ANYI. N'uzo di otu a, onye nchajaja ga-ekpuchikwara ha mmehie n'ihia iwu ha dara. A ga-agbaghara ha mmehie ha.

5

¹ “O buru na mmadu obula emehie n'ihia na o juru ikwuputa mgbe o nuru okwa amaara n'oha maka igba ama banyere ihe o huru maobu ihe o maara, o bu onye ikpe mara.

² “Onye na-amaghi ama metu ihe ruru aru aka, dika ozu anu obula iwu megidere, maobu anu ulo, maobu anu ohia, maobu anu obula na-akpu akpu n'ala. O ghoala onye ruru aru, na onye ikpe mara. ³ Ma o buru na ha emetu ihe obula ruru aru si n'ahu mmadu puta aka, ihe obula game ya ka o hapu idi ocha, o bu ezie na ha amaghi na o bu ihe ruru aru, mgbe o matara ya, o ga-abu onye ikpe mara. ⁴ O buru na mmadu a nuo iyi nzuzu, nke ga-akwagide ya ime ihe obula maobu ihe di mma, maobu ihe di njo, mgbe onye ahụ ghotara na o bu iyi nzuzu ka o nuru, o buru onye ikpe mara. ⁵ Onye obula sitere n'uzo di otu a buru onye ikpe mara, ga-ekwuputa mmehie ya,* dika o si di. ⁶ O ga-ewetara ONYENWE ANYI nne aturu, maobu nne ewu site n'igwe ewu na aturu, dika aja ikpe omuma maka mmehie ha mere. Onye nchajaja ga-achuru ha aja mkpuchi mmehie maka mmehie ha.

⁷ “O buru na o nweghi ike iweta aturu, o ga-ewetara ONYENWE ANYI nduru abuo, maobu kpalakwukwu abuo, dika ihe ikpe omuma mmehie ha. Otu n'ime nnunu ndi a ga-abu maka aja mmehie, nke ozo ga-abu maka aja nsure oku. ⁸ O ga-eweta ha nye onye nchajaja. Onye ga-ewere nnunu nke mbu chuo aja mmehie. O ga-atubipụ olu ya, kama o gaghị ekewapucha isi nnunu ahụ site n'ahụ ya. ⁹ O ga-efesa ufođu obara aja mmehie ahụ n'akuku ebe ichu aja, ma obara foduru ka o ga-awusa n'ukwu ala ala ebe ichu aja. Nke a ga-abu aja mmehie. ¹⁰ Onye nchajaja ga-eji nnunu nke ozo chuo aja nsure oku. O ga-agbaso usoro e debere maka ichu aja nsure oku.† O ga-ekpuchikwara ha mmehie ha mere. A ga-agbagharakwa ha.

¹¹ “O buru na onye ahụ enweghi ike iweta nduru abuo, maobu kpalakwukwu abuo, o ga-eweta iko oka asaa a kworo nke oma ka o buru onyinye aja mmehie. O gaghị etinye ya mmanu oliv na uda na-esi isi uto, n'ihia na o bu aja mmehie. ¹² Ha ga-ewere ya bjakwute onye nchajaja, onye ga-ekporo nke ga-eju ya aka ya dika oke ncheta. Kpo o oku n'ebe ichu aja nke onyinye nsure oku e chere n'ihu ONYENWE ANYI. Nke a ga-abukwa aja mmehie ya. ¹³ N'uzo di otu a, onye nchajaja ga-achuru ya aja ikpuchi mmehie ya niile. A ga-agbagharakwa ya. Utu oka foduru ga-abu nke onye nchajaja, dika e si mee ya n'aja onyinye mkpuru oka.”

* 5:5 5:5 Onu 5:7 † 5:10 5:10 Lev 1:14-17

Aja ikpe ọmụma

¹⁴ ONYENWE ANYI gwara Mosis si, ¹⁵ “Mgbe onye ọbụla sitere na-amaghị ama mehie, meruọ ihe nso niile nke ONYENWE ANYI, buru onye nke n’ekwesighi ntukwasị obi nye ONYENWE ANYI. Ọ ga-ewetara ONYENWE ANYI otu ebule na-enweghị ntupo site n’igwe anụ, dika ọnuahia ya si dị n’ọlaọcha, n’usoro shekel nke ebe nso.[‡] Ọ bụ aja ikpe ọmụma. ¹⁶ Ọ ga-akwughachikwa ugwo ihe nso ndi ahụ niile nke ọ na-emezughị. Ọ gatukwasị otu uzo n’ime uzo ise nke ọnuahia ya n’elu ya, were ha niile nye onye nchụaja. Onye nchụaja ahụ ga-ewere ebule ahụ na ihe ndi a chọro ya aja mkpuchi mmehie, n’ihi ikpe ọmụma ya. A ga-agbagharakwa ya.

¹⁷ “Ma ọ buru na mmadu ọbụla emehie, mee ihe ọbụla megidere iwu ọbụla ONYENWE ANYI nyere, ọ bụ ezie na e mere mmehie a na-amaghị ama, ma ikpe mara ha, ọ ga-atakwa ahuhụ soo ya. ¹⁸ Ọ ga-ewetara onye nchụaja ihe aja ikpe ọmụma nke bụ otu ebule na-enweghị ntupo site n’igwe anụ, nke ọnuahia ga-abu ihe o ruru. N’uzo di otu a, onye nchụaja ga-achuru ya aja mkpuchi mmehie n’ihi ihe o joo o mere na-amaghị ama. A ga-agbaghara ya mmehie ya. ¹⁹ Ọ bụ aja ikpe ọmụma, n’ihi na onye mehiera megide ONYENWE ANYI ka ọ bụ.”

6

¹ ONYENWE ANYI gwara Mosis si, ² “Ọ buru na onye ọbụla emehie buru onye na-ekwesighi ntukwasị obi nye ONYENWE ANYI, site n’iduhie onye agbataobi ya banyere ihe e tinyere ya n’aka idebe, maobu izunari mmadu ihe, maobu iji aghugho nara mmadu ibe ya ihe; ³ maobu site n’ijide ihe furu efu nke ọ chotara ghaa ugha banyere ya. Ma ọ buru na ha a nuo iyi na ha ejighi ya, maobu gbasara udi mmehie mmadu puru ime. ⁴ Mgbe ha mehiera n’uzo ọbụla n’ime uzo ndi a niile, ghotu na ikpe mara ha. Ha aghaghị inyeghachi onye nwe ihe ahụ ha zuru n’ohi, maobu ihe ha punara n’ike, maobu ihe e nyere ya idebe, ma ọ bukwanu ihe ahụ furu efu ọ chotara, ⁵ maobu ihe ọbụla ọ nuru n’iyi ugha. Ọ ga-akwughachi ihe ndi a niile n’uju, tukwasikwa otu uzo n’ime uzo ise* nke ọnuahia ihe ahụ, nyeghachi ya onye nwe ya, n’ubochi ahụ ọ ga-eweta aja ikpe ọmụma ya. ⁶ Ọ ga-ewetara onye nchụaja n’ihu ONYENWE ANYI, aja ikpe ọmụma ya nke bụ ebule na-enweghị ntupo site n’igwe anụ, nke ọnuahia ya ga-abu ihe ahụ e gbubiri iji ikwu ugwo mmehie. ⁷ N’uzo di otu a, onye nchụaja ga-ekpuchikwara ya mmehie ya n’ihu ONYENWE ANYI, a ga-agbaghakwara ha n’ihi ihe ọbụla ha mere nke ikpe ji maa ha.”

Aja nsure oku

⁸ ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si ya, ⁹ “Nye Eron na umu ya ndi ikom iwu si: ‘Ndi a bu usoro iwu metutara aja nsure oku. Aja nsure oku ga-adigide n’ekwu ahụ di n’ebe ichu aja site n’abali ruo n’ututu. A ga-akwanyekwa oku na-adi n’ebe ichu aja hapu ya ka o nwuo abali niile. ¹⁰ Mgbe chi boro, onye nchụaja ga-eyiri uwe ime ahụ ya nke akwa ocha, nakwa uwe elu ahụ ya, gaa kpopu ntụ di n’ekwu nke ebe ichu aja nsure oku ahụ, wusa ha n’akuku ebe ichu aja ahụ. ¹¹ Mgbe o mesiri nke a, ọ ga-agbanwe uwe ya, kporo ntụ ahụ, buru ya puo n’azu ogige ahụ gaa wufuo ya n’ebe ahụ e mere ka ọ di ocha. ¹² Oku di n’ebe ichu aja ga na-enwu mgbe niile, a gaghị ekwe ka ọ nyuo. N’ututu niile onye nchụaja ga-akwanye ya nku ohuru, tukwasikwa aja nsure oku n’elu ya surekwaa

‡ 5:15 5:15 Ya bu onu ego, dika ndi ikpe kpebiri ya. * 6:5 6:5 Onu 5:7

abụba aja udo n'elu ya. ¹³ Oku ga-enwugide n'ebe ichu aja mgbe niile. A gaghị ekwe ka o nyuo mgbe obula.'

Aja mkpuru oka

¹⁴ "Ndi a bu usoro iwu gbasara onyinye mkpuru oka. Umụ Eron ndi ikom ga-eguzo n'ihu ebe ichu aja iche ya n'ihu ONYENWE ANYI. ¹⁵ Mgbe ahụ, onye nchuaaja ga-ekpoju oka ahụ a kworo nke oma, na ufođu mmanu oliv, tinyere uda na-esi isi uto n'aka ya dika oke ncheta. Kpoọ ya oku n'elu ebe ichu aja ka o nochie anya onyinye ahụ niile, nke isisi ya di ONYENWE ANYI ezi mma. ¹⁶ †Eron na umu ya ndi ikom ga-eri nke foduru. Ma a ga-eri ya na-ejighi ihe na-eko achicha, n'ime ebe nsọ, n'ogige ulo nzute ka a ga-anọ eri ya. ¹⁷ Agaghị etinye ya ihe na-eko achicha ma a na-eghe ya. Enyela ya ka o buru oke ruuru ha site n'onyinye nsure oku e chere n'ihu m. Ha bukwa ihe dikarisiri nsọ, dika aja ikpe omuma na aja mmehie. ¹⁸ Nwoke obula sitere n'agburu Eron, onye nchuaaja, nwere ike iri ya. O bu oke o ga na-eketa site n'onyinye nsure oku niile echere n'ihu ONYENWE ANYI ruo n'ogbo niile na-abia. Ihe obula meturu ha ahụ ga-agho ihe di nsọ."

¹⁹ ONYENWE ANYI gwakwara Mosis si, ²⁰ "Nke a bu aja Eron na umu ya ndi ikom ga-achuru ONYENWE ANYI n'ubochi a ga-ete ya mmanu. O ga-abu otutu ruru lita abuo nke oka di ezi mma dika aja onyinye a na-achu mgbe niile. Ha ga-enye otu okara ya n'ututu, nye nke ozo ya n'uhuruchi. ²¹ Ha ga-etinye ya mmanu, ghee ya n'ite. I ga-ebubata ya mgbe a gwokoro ya nke oma, chee ya dika aja oka a nyawasiri anyawasi nke isisi ya di ONYENWE ANYI ezi mma. ²² Nwa nwoke ahụ nke ga-anochi ya dika onye nchuaaja e tere mmanu bu onye ga-akwado ya. O bu oke ruuru ONYENWE ANYI ebighi ebi, burukwa nke a ga-esure oku kpankpan. ²³ Onyinye mkpuru oka obula nke onye nchuaaja nyere ka a ga-akpo oku kpankpan. A gaghị eri ya eri."

Aja mmehie

²⁴ ONYENWE ANYI siri Mosis, ²⁵ "Gwa Eron na umu ya ndi ikom, si, 'Ndi a bu usoro iwu unu ga-edebe banyere aja mmehie. A ga-egbu anu aja mmehie n'ihu ONYENWE ANYI, n'ebe ahụ a na-egbu anu aja nsure oku. O bu ihe dikarisiri nsọ. ²⁶ Onye nchuaaja churu ya ga-eri anu ya, o bu n'akuku ebe nsọ ahụ, ya bu n'ogige ulo nzute ahụ ka a ga-anọ rie ya. ²⁷ Ihe obula meturu anu nke obula aka, ga-agho ihe di nsọ. O burukwa na obara ya efesa n'uwe obula, i ga-asu uwe ahụ n'akuku ebe nsọ ahụ. ²⁸ A ghaghị itiwa ite aja e ji sie anu ahụ. O burukwanu n'ite bronza ka e siri ya, a ga-asu ite ahụ mmiri nke oma, saa ya ka o di ezi ocha. ²⁹ Nwoke obula a muru n'ezinaulo ndi nchuaaja nwere ike iri anu ahụ, o bu ihe dikarisiri nsọ. ³⁰ Ma a gaghị eri anu aja mmehie obula, bu nke e webatara obara ya n'ime ulo nzute maka ikpuchi mmehie n'Ebe nsọ ahụ. Aghaghị ikpo ya oku.

7

Aja ikpe omuma

¹ "Ndi a bu usoro iwu banyere aja ikpe omuma, bu nke dikarisiri nsọ. ² A ga-egbu anu aja ikpe omuma ahụ n'ebe a na-egbu anu aja nsure oku, were obara ya fesaa n'akuku niile nke ebe ichu aja. ³ Abuba ya niile ka a ga-enye dika onyinye: abuba di n'odudu ya, na abuba niile kpuchiri ihe

dị n'ime afọ ya, ⁴ na akurū abụọ ya, na abụba nke dị n'elu ha, ruo n'akukū ukwu ya, na umeju ya, na abụba kpuchiri ya. ⁵ Onye nchụaja ga-akpọ ha ọkụ n'elu ebe ichū aja dika onyinye nsure ọkụ nye ONYENWE ANYỊ. Ọ bụ aja ikpe omuma. ⁶ Nwoke ọbụla a mūrū n'ezinaulọ ndi nchụaja nwere ike iri anụ fọdurū na ya, maobu n'ebe nsọ ka aghaghị inọ rie ya. Ọ bụ ihe dikarịsiri nsọ.

⁷ "Otu iwu a metutakwara aja ikpe omuma na aja mmehie. Anụ ọbụla fọdurū ga-abū nke onye nchụaja ahū nke ji ha chūọ aja mkpuchi mmehie. Oke ya ka ọ bụ. ⁸ Onye nchụaja nke chūrū aja nsure ọkụ n'isi onye ọbụla, ka ọ diri iwere akpukpọ niile si n'anū ahū o ji chūọ aja nye onwe ya. ⁹ A ga-ebunye onye nchụaja chūrū aja mkpurū ọka nke e ji utū ọka chūọ, utū ọka fọdurū. Otu a ka ọ ga-adikwa n'aja achicha ọbụla a nūrū anū, maobu nke e siri esi, maobu nke e ghere eghe. Ihe ọbụla fọdurū ga-abū nke onye nchụaja ahū. ¹⁰ Aja mkpurū ọka ọbụla, ma nke e tinyere mmanū, ma nke a na-etinyeghi mmanū, nke fọdurū ga-abū nke umū ndi ikom Erọn.

Aja udo

¹¹ "Ndị a bụ usoro iwu gbasara aja udo nke mmadū ọbụla nwere ike chūọ ONYENWE ANYỊ n'aja:

¹² "Ọ burū na ha enye ya dika aja ekele, tinyere aja ekele a ha ga-eweta ogbe achicha a na-eghị ihe na-eko achicha mee, nke a gwakotara ya na mmanū oliv, na mbadamba achicha a na-eghị ihe na-eko achicha mee, nke e tere mmanū n'elu ya, nakwa achicha e ji ọka a kworọ nke oma a gwakotara ya na mmanū n'ime ya. ¹³ Ọ ga-ewetakwa onyinye achicha ozo nke e ji ihe na-eko achicha, ya bụ, yiist mee, tinyere aja udo nke ekele ha. ¹⁴ Ha ga-esikwa na ya weta otu n'ime onyinye ọbụla, chee n'ihu ONYENWE ANYỊ, dika onyinye. Ọ bụ nke ndi nchụaja ahū na-efesa ọbara anū e ji chūọ aja udo n'elu ebe ichū aja. ¹⁵ Ma anū ahū eji chūọ aja onyinye udo nke ekele, ka a ga-eri n'otu ubochi ahū e ji ha chūọ aja. Ọ nweghi nke a ga-ahapū ka ọ bọọ chi.

¹⁶ "Ma ọ burū na onyinye mmadū wetara bụ onyinye afọ ofufu, maobu onyinye o wetara n'ihī nkwa o kwere, a ga-eri anū aja ahū n'ubochi ahū a chūrū ya, nweekwa ike rie nke fọdurū ma chi bọọ. ¹⁷ Ma anū ọbụla fọdurū n'ime anū aja ahū, nke a na-erichapughị n'ubochi nke abụọ ahū ka a ga-akpọ ọkụ. ¹⁸ Ọ burū na e rie anū aja udo ahū n'ubochi nke atọ, a gaghị anabata ya. A gaghị agūnyere ya onye ahū wetara ya n'ihī na ihe rūrū arū ka ọ bụ. Onye ọbụla riri ya ga-abū onye ikpe mara.

¹⁹ "Anū ọbụla nke meturū ihe rūrū arū aghoala ihe na-adighi ocha. A gaghị eri ya. A ga-akpọ ya ọkụ. Ma n'ebe anū ndi ozo di, onye ọbụla e mere ka ọ di ocha nwere ike iri ya. ²⁰ A ga-esite n'etiti ndi m kewapū onye ọbụla riri anū e ji chūọ aja udo nye ONYENWE ANYỊ mgbe onye ahū nọ n'onodu adighi ocha. ²¹ Onye ọbụla meturū ihe ọbụla rūrū arū aka, ma irū arū ahū o si na mmadū, ma o si n'anū ohia, ma o si n'ihe ọbụla ozo, a ga-esite n'etiti ndi ya kewapū ya ma ọ burū na onye ahū anoro n'onodu ahū rie anū e ji chūọ aja udo nye ONYENWE ANYỊ."

Iwu megidere iri abuba na ọbara

²² Mgbe ahū, ONYENWE ANYỊ gwara Mosis si, ²³ "Gwa umū Izrel okwu si ha, 'Unu erila abuba ehi, maobu nke ewu, maobu nke aturū. ²⁴ Abuba anū ọbụla nwurū anū maobu nke anū ohia gburu adighi mma oriri. E nwere ike jiri ha mee ihe ozo. ²⁵ A ga-ekewapū mmadū ọbụla site n'etiti ndi ya, bụ onye na-eri abuba anumanū nke a ga-esite na ya chee onyinye nsure

okụ nye ONYENWE ANYỊ. ²⁶ Ozo kwara, unu erila obara nnunụ maobu nke anumanu n'ebe obula unu bi.* ²⁷ Onye obula riri obara ka a ga-ekewapu site n'etiti ndi ya."

Oke ndi nchujaja

²⁸ ONYENWE ANYỊ gwakwara Mosis si, ²⁹ "Gwa umu Izrel okwu si ha, 'Onye obula wetaara ONYENWE ANYỊ onyinye aja udo aghaghị iweta ufodu n'ime onyinye ahụ dika onyinye puru iche nye Onyenwe anyi. ³⁰ Ha ga-eji aka ha chee onyinye nsure oku ahụ n'ihu ONYENWE ANYỊ. Ha ga-eweta abuba ahụ, ya na obi anụ, fufee obi anụ ahụ n'ihu ONYENWE ANYỊ dika aja mfufe. ³¹ Onye nchujaja ga-akpo abuba ahụ oku n'ebe ichu aja, ma obi anụ ahụ ga-abu nke Eron na umu ya ndi ikom. ³² Unu ga-enye onye nchujaja apata aka nri nke anụ aja udo ahụ, dika onyinye. ³³ Nwa Eron, onye ji obara na abuba chuo aja udo ahụ ga-ewere apata aka nri ya dika oke ruuru ya. ³⁴ Site n'onyinye umu Izrel na-enye n'oge aja udo, ewerela m obi anụ ahụ a na-efufe efufe, na apata anụ a na-eche n'ihu m nye Eron, onye nchujaja na umu ya ndi ikom ka ha buru oke ruuru ha mgbe obula umu Izrel na-achụ aja udo.'"[†]

³⁵ Nke a bu akuku anu ahụ e ji chuo aja nsure oku nye ONYENWE ANYỊ, nke e nyekwara Eron na umu ya ndi ikom n'ubochi ahụ e chere ha n'ihu ONYENWE ANYỊ ijere ya ozi dika ndi nchujaja. ³⁶ N'ihu na n'ubochi ahụ e tere ha mmanu ka ONYENWE ANYỊ nyere umu Izrel iwu si ha nye Eron na umu ya ndi ikom oke ndi a oge niile, site n'ogbo ruo n'ogbo.

³⁷ Ndi a bu usoro iwu metutara aja nsure oku, na aja mkpuru oka, na aja mmehie, na aja ikpe omuma, na onyinye ido nsọ, na aja udo. ³⁸ ONYENWE ANYỊ nyere Mosis iwu ndi a n'ugwu Sainai n'ubochi ahụ o nyere umu Izrel iwu si ha, wetara ONYENWE ANYỊ onyinye n'ozara Sainai.

8

Ido Eron na umu ya nsọ

¹ ONYENWE ANYỊ gwara Mosis si, ² "Kpota Eron na umu ya ndi ikom, chitakwa uwe ha, weta mmanu nsọ, oke ehi nke aja mmehie na ebule abuo ahụ, na nkata achicha a na-ejighi ihe na-eko achicha mee. ³ Kpokotaa ogbakọ umu Izrel niile ka ha bia n'onu uzo ulo nzute." ⁴ Mosis mere ihe ONYENWE ANYỊ gwara ya ka o mee. Ogbakọ umu Izrel zukotara n'onu uzo ulo nzute ahụ.

⁵ Mosis gwara ogbakọ ahụ si, "Nke a bu ihe ONYENWE ANYỊ nyere n'iwu ka e mee." ⁶ Mgbe ahụ, Mosis kpoputara Eron na umu ya ndi ikom n'ihu, jiri mmiri saa ha ahụ. ⁷ O yikwasiri Eron uwe ime ahụ, kee ya ihe okike a na-eke n'ukwu, yikwasikwa ya uwe mwuda na efod ahụ, jiri ihe okike ahụ a choo mma kegidesie efod ahụ ike n'ahụ ya. ⁸ O tukwasiri ya ihe igbochi obi ahụ n'ahụ, tnye Urim na Tumim n'ime ihe igbochi obi ahụ. ⁹ O tuhikwara akwa ike n'isi ahụ n'isi Eron, tnye n'ihu akwa ike n'isi ahụ, okpu nsọ e ji olaedo kpuo, nke bu akara ido nsọ, dika ONYENWE ANYỊ si nye Mosis n'iwu.

¹⁰ Mgbe ahụ, Mosis weere mmanu nsọ ahụ tee n'ulo nzute ahụ, na n'ime niile di n'ime ya, ido ha nsọ. ¹¹ O fesakwara ufodu n'ime mmanu ahụ ugboro asaa n'ebe ichu aja, fesakwa ya ugboro asaa n'elu ngwongwo niile di n'ebe ichu aja, na n'efere e ji asa ihe, na ukwu ya, ido ha nsọ. ¹² O

* 7:26 7:26 Jen 9:4 † 7:34 7:34 Opu 29:27

wųsara Erọn ọfọdụ mmanụ nsọ ahụ n'isi, tee ya mmanụ, n'ihu ido ya nsọ. ¹³ Ọ kpọtara ụmụ ndị ikom Erọn nso, o yikwasiri ha uwe ime ahụ, kee ha ihe okike nke ukwu, kekwasị ha ihe okike n'isi, dika iwu ONYENWE ANYI nyere Mosis si di.

¹⁴ Ọ kpọtara oke ehi e ji achụ aja mmehie, mee ka Erọn na ụmụ ya ndị ikom bikwasiri aka ha n'elu isi ya. ¹⁵ Mosis gburu oke ehi ahụ, were ọfọdụ n'ime ọbara ahụ, jiri mkpisiaka ya rụta ọbara tee na mpi niile di n'ebe ichu aja, ido ebe ichu aja ahụ nsọ. Ọ wupuru ọbara nke fọdurụ n'ukwu ala ala nke ebe ichu aja ahụ. Otu a ka o si doo ya nsọ, ikpuchiri ya mmehie. ¹⁶ Mosis wekwara abuba niile di gburugburu ihe di n'ime afo ehi ahụ, mba-umeju nke umeju ya, akuru abuo ya na abuba di n'elu ha, kpoọ ya oku n'ebe ichu aja. ¹⁷ Ma oke ehi ahụ, akpukpo ya, anu ya na mgbirị afo ya, ka o kporo oku n'azu omuma ulo ikwu ahụ dika ONYENWE ANYI nyere Mosis n'iwu.

¹⁸ O weere ebule ahụ, chee n'ihu ONYENWE ANYI, dika aja nsure oku. Erọn na ụmụ ya ndị ikom bikwasiri aka ha n'elu isi ya. ¹⁹ Mgbe ahụ, Mosis gburu ebule ahụ, fesa ọbara ya n'akuku niile nke ebe ichu aja. ²⁰ O bowasiri ebule ahụ ntakiri ntakiri, kpoọ isi ya, iberibe anu ya na abuba ya oku. ²¹ O sachara ihe di n'ime afo ya na ukwu ya niile mmiri, kpoọ ebule ahụ niile oku n'ebe ichu aja. N'ihu na o bu aja nsure oku nke isisi ya di ONYENWE ANYI ezi mma, n'ihu na o bu dika ONYENWE ANYI nyere Mosis n'iwu.

²² O kpuputara ebule nke ozo, bu ebule nke ido nsọ, Erọn na ụmụ ya ndị ikom bikwasiri aka ha n'elu isi ya. ²³ Mgbe ahụ, Mosis gburu ya, were ọfọdụ n'ime ọbara ya tee Erọn n'onu nti aka nri, na n'isi mkpuru aka nke aka nri ya, na n'isi mkpuru ukwu nke aka nri ya. ²⁴ Mosis kpọtara ụmụ ndị ikom Erọn nso, weere ọfọdụ ọbara ahụ tee n'onu nti aka nri ha, na n'isi mkpuru aka nke aka nri ha, na n'isi mkpuru ukwu nke aka nri ha. O fesakwara ọbara n'akuku niile nke ebe ichu aja ahụ. ²⁵ O weere abuba ya, akuku odudu ya nwere abuba, na abuba niile nke kpuchiri ihe di n'ime afo ya, na mba-umeju nke di n'umeju ya, akuru ya abuo na abuba ha, na apata aka nri ya. ²⁶ O sitere na nkata achicha ahụ a na-ejighi ihe na-eko achicha mee, nke di n'ihu ONYENWE ANYI, weputa otu ogbe achicha, na otu ogbe achicha a gwakotara mmanu oliv, na otu mbadamba ogbe achicha, tukwasị ha n'elu abuba ndi ahụ, na n'elu apata aka nri ahụ. ²⁷ O tinyere ihe ndi a niile n'aka Erọn na ụmụ ya ndi ikom, ha fufere ha n'ihu ONYENWE ANYI dika aja mfufe. ²⁸ Mosis naara ya site n'aka ha, kpoọ ha oku n'elu ebe ichu aja, ya na aja nsure oku, ka o buru aja ido nsọ nke isisi ya di ezi mma, onyinye nsure oku nye ONYENWE ANYI. ²⁹ Mosis werekwara obi ebule ido nsọ ahụ, fufee ya n'ihu ONYENWE ANYI, dika aja mfufe, dika ONYENWE ANYI nyere n'iwu. Nke a bu oke Mosis.

³⁰ Mgbe ahụ, Mosis weere ọfọdụ n'ime mmanu nsọ ahụ, na ọfọdụ n'ime ọbara ahụ di n'ebe ichu aja fesa ya Erọn na uwe ya, fesakwa ya ụmụ ndi ikom Erọn n'uwe ha. Otu a ka o si doo Erọn na uwe ya, na ụmụ ya ndi ikom na uwe ha nsọ.

³¹ Mgbe ahụ, Mosis gwara Erọn na ụmụ ya ndi ikom si, "Sienu anu ahụ n'onu ụzo ulo nzute. Nwọkwanu n'ebe ahụ rie ya na achicha ahụ di n'ime nkata onyinye ido nsọ, dika a gwara m, si, 'Erọn na ụmụ ya ndi ikom ga-eri ya.'" ³² Ihe obula fọdurụ na anu ahụ na achicha ahụ, ka unu ga-akpo oku."
³³ O siri ha: "Unu esikwala n'onu ụzo ulo nzute a puo ruo ubochi asaa, tutu ruo mgbe ubochi ido nsọ unu zuruoke, n'ihu na ido nsọ unu ga-anọ

ùbọchị asaa. ³⁴ Ihe niile e mere n'ùbọchị taa bụ ihe ONYENWE ANYỊ nyere n'iwu, banyere ichu aja maka mkpuchi mmehie unu." ³⁵ Unu aghaghị inogide n'onu ụzọ ụlọ nzute ehie na abali ubochi asaa, mezuokwa ihe ONYENWE ANYỊ nyere n'iwu, ka unu ghara inwu. N'ihu na nke a bu iwu e nyere m.

³⁶ Ya mere, Eron na umu ya ndi ikom mezuru ihe niile dika ONYENWE ANYI si nye n'iwu site n'onu Mosis.

9

Mbido oru ndi nchujaja

¹ N'ubochi nke asato, Mosis kporo Eron na umu ya ndi ikom, na ndi okenye Izrel. ² O gwara Eron si, "Site n'ime igwe ehi were nwa oke ehi i ga-eji chuo aja mmehie. Werekwa ebule na-enweghi ntupo i ga-eji chuo aja nsure oku, nke m ga-eche n'ihu ONYENWE ANYI. ³ O gwakwara umu Izrel si ha, 'Horonu mkpi a ga-eji chuo aja mmehie, na nwa ehi, na nwa aturu na-enweghi ntupo, ndi gbara naani otu afo, a ga-eji chuo aja nsure oku, ⁴ na ehi, na ebule a ga-eji chuo aja udo n'ihu ONYENWE ANYI, tinyere mkpuru oka a gwara mmanu. N'ihu na taa ka ONYENWE ANYI ga-eme ka unu hu ya anya.'"

⁵ Ha wetara ihe ndi a niile bia n'onu ụzọ ụlọ nzute dika Mosis nyere n'iwu. Ogbako umu Izrel niile bjara nso guzo n'ihu ONYENWE ANYI. ⁶ Mgbe ahụ, Mosis sirị ha, "Ihe ndi a bu ihe ONYENWE ANYI nyere unu n'iwu idebe, ka ebube ya si otu a puta ihe n'ihu unu."

⁷ Mosis sirị Eron, "Bia nso n'ebe ichu aja. Chuo aja mmehie, na aja nsure oku nke a ga-eji kpuchie mmehie gi na mmehie ndi ahụ niile. Chuo aja onyinye diri ndi ahụ, maka ikpuchiri ha mmehie ha, dika ONYENWE ANYI nyere n'iwu."

⁸ Eron bjara nso n'ebe ichu aja, gbuo nwa ehi ahụ ka o buru aja mmehie nke ya. ⁹ Umụ Eron buteere ya obara ehi ahụ. O tinyere mkpishaka ya n'ime obara ahụ tee ya na mpi di n'ebe ichu aja. O wuru obara foduru n'ukwu ala ala ebe ichu aja ahụ. ¹⁰ O kporo abuba ya, na akuru ya abuo, na ihe kpuchiri umeju si n'aja mmehie ahụ oku n'ebe ichu aja dika ONYENWE ANYI nyere Mosis iwu. ¹¹ Ma anu ahụ ya, na akpukpo ya, ka o kporo oku n'azu ebe obibi.

¹² Emesja, o gburu anu e wetara maka aja nsure oku ahụ. Umụ ya ndi ikom nyere ya obara anu ahụ, nke o fesara gburugburu ebe ichu aja. ¹³ Ha nyefere ya aja nsure oku ahụ n'aka n'otu ha si bo ya, tinyere isi ya. O kporo ihe niile oku n'ebe ichu aja. ¹⁴ O sachara ihe di n'ime afo ya, na ukwu ya, kpo ha oku, dika aja nsure oku.

¹⁵ Emesja, Eron wetara onyinye nke di maka ndi mmadu, o were ewu ahụ bu maka mmehie ndi mmadu, gbuo ya, were chuo aja mmehie, dika o mere nke mbu.

¹⁶ O chukwara aja nsure oku n'usoro dika iwu e nyere si di. ¹⁷ O webatakwaraja aja mkpuru oka ahụ, kporo nke juru ya aka, kpo ya oku n'elu ebe ichu aja, tinyekwara aja nsure oku nke ututu ahụ.

¹⁸ N'ikpeazu, o gburu ehi na ebule ahụ, nke bu aja udo ndi Izrel. Umụ Eron buteere ya obara nke o fesara gburugburu ebe ichu aja. ¹⁹ O chikotara abuba niile di ehi na ebule ndi ahụ n'ahụ, na odudu ha, na abuba kpuchiri ihe ime ha, ya na akuru ha, na abuba kpuchiri umeju ha, ²⁰ tukwasị ha n'obi anu ndi ahụ, kpo ha oku n'ebe ichu aja. ²¹ Mgbe ahụ,

Eron fufere, dika onyinye mfufe, obi anụ ahụ, na apata aka nri ha n'ihu ONYENWE ANYI dika Mosis nyere n'iwu.

²² Eron weliri aka ya elu n'ebe umu Izrel no, gozie ha. Emesja, mgbe o chuchara aja mmehie, na aja nsure oku na aja udo, o sitere n'ebe ichu aja ahụ rjdata.

²³ Mosis na Eron bara n'ime ulo nzute. Mgbe ha putara, ha goziri oha mmadu ahụ. Mgbe ahụ kwa, ebube ONYENWE ANYI putara ihè nye mmadu niile n'ogbakọ ahụ. ²⁴ Oku sitekwara n'ebe ONYENWE ANYI no daa, rechapu aja nsure oku ahụ, na abuba ahụ di n'ebe ichu aja. Mgbe ndi Izrel huru ya, ha tiri mkpu onu. Daa, kpuo ihu n'ala.

10

Onwu Nadab na Abihu

¹ Ma umu Eron, Nadab na Abihu, were oku tnye n'ihe igu oku ha, tinyekwa uda na-esi isi n'oku ahụ, si otu a chee oku na-adighi nso n'ihu ONYENWE ANYI, n'uzo megidere ihe e nyere n'iwu. ² N'ihu ya, oku sitere n'ihu ONYENWE ANYI daa rechapu ha, ha nwuru n'ihu ONYENWE ANYI.

³ Mgbe ahụ, Mosis gwara Eron si, "Nke a bu ihe ONYENWE ANYI bu n'obi mgbe o kwuru si,

"N'etiti ndi niile na-abjaru m nso

ka a ga-edo m nso

o bukwa n'ihu oha mmadu,

ka a ga-asopuru m.*"

Ma Eron gbara nkiti.

⁴ Mgbe ahụ, Mosis kporo Mishael na Elzafan, umu Uziel, nwanne nna Eron si ha, "Bjanu nso. Gaanu buputa ozu umunne unu site n'ihu ebe nso, buru ha gaa n'azu ebe obibi." ⁵ Ha bjara ghanye aka n'uwe ime ahụ ha buru ha bupu n'azu omuma ulo ikwu, dika Mosis nyere n'iwu.

⁶ Mosis tughariri si Eron na umu ya, Elieza na Itama, "Unu ekwekwala ka ntutu isi unu kpasaa akpasa iziputa na unu na-eru uju. Unu adowakwala uwe unu. N'ihu na o buru na unu emee otu a, unu ga-anwu. Iwe ONYENWE ANYI ga-abjakwasikwa ogbakọ Izrel niile. Ma ndi ikwu gi, umu Izrel ndi ozo, nwere ike ruo uju n'ihu Nadab na Abihu. ⁷ Ozo, unu ahapula onu uzo ulo nzute, ka unu ghara inwu, n'ihu na mmanu nso nke ONYENWE ANYI di n'ahu unu." Ha mere dika Mosis gwara ha.

⁸ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI gwara Eron si, ⁹ "Gi na umu gi ndi ikom agaghi anu mmanya, maobu ihe onunu obula na-aba n'anya mgbe unu na-aba n'ulo nzute ka unu ghara inwu. Agburu unu niile ga-esogide iwu a ruo ogbo niile na-abja. ¹⁰ Oru unu ka o bu ikpa oke n'etiti ihe di nso na ihe na-adighi nso, na n'etiti ihe di ocha na ihe na-adighi ocha. ¹¹ Oru unu bukwa izi umu Izrel ukpuru niile ONYENWE ANYI nyere ha site n'aka Mosis."

¹² Mosis siriri Eron na umu ya ndi ikom foduru, bu Elieza na Itama, "Werenu onyinye mkpuru oka nke foduru site na onyinye nsure oku, nke a kwadoro na-etinyeghi ihe iko achicha obula, bu nke e nyere ONYENWE ANYI. Rieniu ya n'akuku ebe ichu aja, n'ihu na o bu ihe dikarisiri nso.

¹³ Rieniu ya n'ime ebe nso ahụ, n'ihu na o bu oke ruru unu na umu unu ndi ikom site n'onyinye nsure oku e nyere ONYENWE ANYI; n'ihu na nke a bu ihe e nyere m n'iwu. ¹⁴ Ma unu na umu unu ndi ikom na ndi inyom ka o dikwara iri obi anu na apata ya, nke e fufere n'ihu ONYENWE ANYI.

* 10:3 10:3 A ga-ebulikwa m elu.

Kama, ọ bụ n'ebe dị ọcha ka unu ga-anọ rie ya. Nke a bụ oke enyere unu na ụmụ unu site n'aja udo nke ụmụ Izrel. ¹⁵ Apata ụkwụ anụ nke aja mbuli na obi anụ ahụ nke e fufere, ka a ga-eweta ya na abụba ya nye dika onyinye sitere n'ọkụ. A ga-efufe ha n'ihu ONYENWE ANYỊ dika aja mfufe. Nke a ga-abụ oke ruuru unu na ụmụ unu mgbe niile, dika ONYENWE ANYỊ nyere n'iwu."

¹⁶ Mgbe Mosis juru ajuju banyere mkpi ahụ e ji chụọ aja mmehie, ọ chọputara na a kpoola ya ọkụ. O wesoro Elieza na Itama ụmụ ndị ikom Eron iwe si ha, ¹⁷ "Gini mere unu erighi anụ ahụ e ji chụọ aja mmehie n'akukụ ebe nsọ ahụ? Ọ bụ nke dikarisiri nsọ; e nyere unu ya maka iwepụ omuma ikpe diri ọgbako Izrel, na ikpuchi mmehie ha n'ihu ONYENWE ANYỊ.

¹⁸ Ebe ọ bụ na e webataghị ọbara ya n'ime Ebe Nsọ ahụ, unu gaara anọ n'akukụ ebe nsọ ahụ rie anụ ewu ahụ, dika m nyere unu n'iwu."

¹⁹ Ma Eron zara Mosis si ya, "Lee, taa ka ha churụ aja mmehie na aja nsure ọkụ ha n'ihu ONYENWE ANYỊ. Ma lee ụdị ihe dakwasiri m. Ọ gaara atọ ONYENWE ANYỊ uto ma a si na m riri anụ aja mmehie ndị a n'ubochi di otu a?" ²⁰ Mgbe Mosis nuru nke a, o nwere afọ ojuju n'ihu osisa Eron nyere.

11

Nri di ọcha na ndi na-adighi ọcha

¹ ONYENWE ANYỊ gwara Mosis na Eron, si, ² "Gwanu ụmụ Izrel, si, 'N'ime anumanu niile di n'ụwa, ndi a bu anumanu unu ga-eri. ³ Unu nwere ike iri anumanu obula ukwu ya wara njakpa.* nke na-ataghari onu.†

⁴ "Ma o di ufodu ndi na-ataghari nri maobu ndi nwere naani ukwu wara njakpa, unu agaghị eri anu ha. Ha bu inyinya kamel, o bu ezie na o na-ataghari nri, ma ukwu ya awaghị njakpa. Unu agaghị eri ha n'ih na o bu anu na-adighi ọcha. ⁵ Ewi: O na-ataghari nri ya, ma o nweghi ukwu wara njakpa. O bu anu na-adighi ọcha nye unu. ⁶ Ewi nkume: O na-ataghari nri ya, ma o nweghi ukwu wara njakpa. O bu anu na-adighi ọcha nye unu. ⁷ Ezi: O bu n'ezie na ukwu ya wara njakpa ma o dighi ataghari nri ya. O bu anu na-adighi ọcha nye unu. ⁸ Unu emetukwala ozu ha aka maobu rie anu ha, n'ih na ha bu ihe na-adighi ọcha nye unu.

⁹ "N'ime ihe niile e kere eke di ndu biri na mmiri, maobu n'iyi nta na n'oke osimiri, unu nwere ike iri udi obula nwere ntu na akpirikpa n'ahu ha. ¹⁰ Ma unu ekwesighi iri ihe obula nke na-enweghi ntu maobu akpirikpa, ma ha bu anu na-enuputa enuputa, maobu na ha so n'anụ ndi ozo di ndu bi na mmiri, unu kwesiri iso ha aso. ¹¹ Ebe ha bu ihe na-aso oyi nye unu, unu ekwesighi iri ha, unu ga-agukwa ozu ha ka ihe na-adighi ọcha. ¹² Ihe obula bi n'ime mmiri nke na-enweghi ntu na akpirikpa n'ahu ha, bu nke unu ga-aso aso.

¹³ "Ndi a bu nnunu ndi unu ga-aso aso, nke unu na-ekwesighi iri n'ih na ha bu ihe aru a na-aso oyi: ugo, udele na udele ojii, ¹⁴ ndagbu na ogankwo di iche iche, ¹⁵ ugoloma obula di iche iche, ¹⁶ enyi nnunu, egbe abali, nnunu oke osimiri na egbe di iche iche, ¹⁷ okwukwu nta, komorant na okwukwu ukwu, ¹⁸ okwukwu nwere mpi, okwolo na udele, ¹⁹ ugbala, utu di iche iche, nnunu odu nta‡ na usu.

* **11:3** 11:3 Ya bu wara abuo † **11:3** 11:3 Nke na-ata nri ya ugboro abuo ‡ **11:19** 11:19 Maobu, hoopoe

20 “ Ẹmọ ahuhụ niile na-efe efe nke na-aga ije n'ụkwụ anọ bụ ihe ruru aru nye unu, unu agaghị eri ya. 21 Ma e nwere ụfọdụ ụmụ ahuhụ na-efe efe nke na-aga ije n'ụkwụ anọ ndị unu nwere ike iri: ndị a bụ ndị nwere ogwe ụkwụ nke ha ji na-awụ awụ n'ala, 22 ndị a ka unu ga-eri n'etiti ha, ịgurube dī iche iche, na akpankwū dī iche iche, na abuzū dī iche iche, na ụkpāna dī iche iche. 23 Ahuhụ ndị ọzọ niile na-efe efe, ndị nwere ụkwụ anọ, bụ ihe ruru aru. Unu ekwesighi iri ha.

24 “ Iri ha ga-eme ka unu ruo aruo. Onye obula meturu ozu ha aka ga-abu onye ruru aru site n'oge o bituru ha aka tutu ruo n'abalị nke ubochi ahụ. 25 Onye obula meturu otu n'ime ozu ha aka ga-asakwa uwe ya, guokwa onwe ya dika onye na-adighi ocha ruo uhuruchi.

26 “ Anumanu obula ukwu ya na-awasaghị abuo, maobu nke na-adighi ataghari nri ya ugboro abuo, ruru aru. Onye obula meturu ozu ya aka ga-abu onye ruru aru. 27 N'ime anumanu niile na-aga ije n'ụkwụ anọ, anumanu obula na-aga ije n'obuaka ya ruru aru, unu agaghị eri ya. Onye obula meturu ozu ya aka ga-abu onye ruru aru ruo uhuruchi. 28 Onye obula ga-ebu ozu ya ga-asa uwe ya, burukwa onye ruru aru ruo uhuruchi, n'ihia na o bụ ihe ruru aru n'ebe unu no.

29 “ N'ime anumanu niile na-enuputa enuputa n'ala, anumanu ndi a bu ndi ruru aru: nkapi, na oke, na agu iyi dika udi ha si di, 30 na oba mmiri, na ngwere aghu, na ngwere, na ngwere uzuzu, na ogumagala. 31 N'ime ihe niile na-enuputa enuputa n'ala ndi a ruru aru n'ebe unu no. Onye meturu ozu ha aka ga-abu onye ruru aru tutu ruo uhuruchi ubochi ahu. 32 Ihe obula nke ozu ha dakwasiri ga-abu ihe ruru aru, maobu osisi, maobu akwa, maobu akpukpo a na-akwa n'ala, maobu akpa, ihe obula nke eji ya eme. A ga-etinye ya na mmiri, o ga-adigide n'ime mmiri tutu ruo uhuruchi, mgbe ahu ka o ga-adi ocha. 33 O buru na otu n'ime ihe ndi a adanye n'ite aja, a ga-etiwa ihe ahu. Ihe niile di n'ite ahu aburula ihe ruru aru. 34 Ihe oriri obula nke mmiri si n'ite a meturu aburula ihe ruru aru. Mmiri onunu obula di n'ime ihe ahu rukwara aru. 35 Ihe obula ozu anumanu di otu a dakwasiri, maobu ihe oku eji eghe ihe, maobu ekwu a ga-etiwa ha. N'ihia na ha bu ihe ruru aru, unu ga-agu ha dika ihe ruru aru. 36 O burukwa na ozu anumanu ahu adaba n'isi iyi, maobu n'olulu mmiri, mmiri ahu ga-adi ocha, kama onye ga-emetu anu ahu aka ga-abu onye ruru aru. 37 O buru na ozu anu ahu adakwasị mkpuru ubi a na-aga iku n'ubi, o gaghị emeru ha. 38 Ma o buru na e tinyere mmiri n'elu mkpuru oghigha ndi ahu, ozu adakwasị n'elu ya, ha ga-abu ihe ruru aru.

39 “ O buru na anumanu unu kwesiri iri eri anwuo, onye ahu meturu ya aka ga-abu onye ruru aru ruo uhuruchi. 40 Onye obula riri ozu anu ahu, maobu bufuo ozu ya, ga-abu onye ruru aru ruo uhuruchi. O ga-asa uwe ya mmiri.

41 “ Anumanu obula na-akpughari n'ala bu ihe ruru aru nye unu. Unu erikwala ha. 42 Unu agaghị eri anumanu obula na-akpughari n'ala, ma ha na-akpughari n'afọ ha, ma ha na-agaghari n'ụkwụ anọ, ma ha nwere ụkwụ dī otutu. Ha bụ ihe ruru aru. 43 Unu emerula onwe unu site n'iri anumanu ndi a na-akpughari n'ala. Unu abula ndi na-emeru onwe unu site n'anumanu ndi a, maobu mee ka unu buru ndi e meruru site na ha. 44 Abu n'ONYENWE ANYI Chineke unu. Doonu onwe unu nso, n'ihia na adi m nso. Unu emerula onwe unu site n'imetu anumanu ndi a na-akpughari

n'ala aka. ⁴⁵ Abụ m ONYENWE ANYI, onye si n'ala Ijpt kpọpụta unu, ka m buru Chineke unu. Unu aghaghị idi nsọ, n'ihhi na adi m nsọ.

⁴⁶ “ Ndi a bu usoro iwu metutara umu anumanu, na anu ufe, na anu bi na mmiri, na anu ndi na-arighari arighari n'ala. ⁴⁷ Ka unu si otu a kpaa oke n'etiti ndi ruru aru na ndi di ocha, n'etiti ihe e kere eke di ndu ndi unu nwere ike iri n'ihhi na ha di ocha, na ndi unu na-ekwesighi iri n'ihhi na ha ruru aru.”

12

Idi ocha nke nwanyi muru nwa oheru

¹ ONYENWE ANYI gwara Mosis si ya, ² “Nye umu Izrel iwu ndi a si ha, ‘Mgbe nwanyi tuuru ime mesia muo nwa nwoke, o ga-abu onye na-adighi ocha ubochi asaa, dika o si adi mgbe o no n'adighi ocha nke nsọ ya n'oge a kara aka. ³ N'ubochi nke asato site n'oge a muru ya, a ga-ebi nwa nwoke ahụ ugwu. ⁴ N'ime iri abali ato na ato site n'ubochi nwanyi ahụ musiri nwa ahụ, o ga-anokwa na-adighi ocha nke obara gbara ya. O gaghi emetu ihe di nsọ aka, maobu banye n'ime ebe nsọ, ruo mgbe ubochi ime ya ka o di ocha gasiri. ⁵ Mgbe nwanyi di ime muru nwa nwanyi, o ga-abu onye n'adighi ocha iri ubochi na ano, dika o si adi mgbe o no na nsọ ya. O ga-echere tutu iri ubochi isii agwusia, ime ya ka o di ocha.

⁶ “ Mgbe ubochi idi ocha ya zuru, ma o muru nwa nwoke maobu nwa nwanyi, o ga-ewetara onye nchujaja n'onu uzọ ulo nzute otu nwa aturu gbara otu afo maka onyinye aja nsure oku, na otu nwa kpalakwukwu maobu otu nduru maka onyinye aja mmehie. ⁷ Onye nchujaja ga-anarakwa ha chee ha n'ihu ONYENWE ANYI, churoro ya aja ikpuchi mmehie. Mgbe ahụ ka o ga-adi ocha site n'iso obara ya.

“ Nke a bu usoro iwu dijiri nwanyi obula muru nwa nwoke, maobu nwa nwanyi. ⁸ O buru na aka erughi ya iweta nwa aturu, o ga-eweta umu kpalakwukwu abuo, maobu umu nduru abuo. Otu ga-abu maka aja nsure oku, nke ozo ga-abu maka aja mmehie. Onye nchujaja ga-ewere ha churoro ya aja ikpuchi mmehie, ka o dikwa ocha ozo.”

13

Usoro iwu gbasara orja elu ahụ

¹ ONYENWE ANYI gwara Mosis na Eron okwu si ha, ² “Mgbe mmadu huru etuto, maobu onya, maobu ntupo na-eko eko n'akpukpo anu ahụ ya nke di ka ihe orja ekpenta na-eweta, a ga-eduru onye ahụ bia n'ihu Eron onye nchujaja maobu umu ya ndi ikom, bu ndi nchujaja. ³ Onye nchujaja gaeleru orja ahụ di ya n'ahụ anya. O buru na aji di gburugburu ebe ahụ ebidola icha ocha, o burukwa na ebe ahụ mibara ime, o bu orja ekpenta. Mgbe onye nchujaja leruchara ya anya, o ga-ekwuputa na onye ahụ bu onye ruru aru. ⁴ O burukwanu na aji di gburugburu ebe ahụ di ocha, ma na ebe ahụ emighi emi kari akuku ahụ ya ndi ozo, onye nchujaja ga-edebe onye ahụ ebe o ga-anọ naani ya abali asaa. ⁵ Mgbe ubochi asaa gasiri, onye nchujaja ga-ele ya ahụ ozo. O buru na onya ahụ alabeghi, na o nwekwaghị mgbanwe obula, a ga-edebekwa ya abali asaa ozo. ⁶ Mgbe abali asaa nke a gafekwara, onye nchujaja ga-elekwa ya ahụ ozo. O buru na o ditula ya mma, na onya ahụ agbasaghi n'anụ ahụ ya, onye nchujaja ga-asị na o di ocha, n'ihhi na o bu naani onya efu. Onye ahụ ga-asakwa uwe ya mmiri, mgbe ahụ di ocha. ⁷ Ma o buru na onya ahụ agbasaa n'ahụ

ya mgbe o gosicharala onye nchụaja onwe ya maka nsacha idi ọcha, ọ ga-alaghachikwa azụ ga hụ onye nchụaja ahụ ọzọ. ⁸ Onye nchụaja ga-eleru ya anya, ọ buru na onye nchụaja achọputa na ọnya ahụ na-agbasa, ọ ga-agụ onye ahụ dika onye ruru arụ, ọ bụ ọjia na-eefe efe.

⁹ “Mgbe ọbula mmadụ nwere ihe di ka ọjia na-eefe efe n’ahụ ya, a ghaghị ikpọtara ya onye nchụaja. ¹⁰ Onye nchụaja ga-ele anya n’akuku anụ ahụ ya zara aza ichọputa ma ọ di ọcha, ma aji di gburugburu ebe ahụ ọ na-acha ọcha, na ihukwa ma ọ nwere ọnya di gburugburu ebe ahụ. ¹¹ Ọ buru na onye nchụaja ahụ ihe ndi a, ọ bụ ọjia ekpenta n’ezie. Ọ ga-agukwa onye ahụ dika onye ruru arụ. A ghaghị edebekwa ya ile ya ahụ, n’ihi na ọ burulari onye ruru arụ.

¹² “Ọ buru na onye nchụaja elee onye ahụ anya hụ na ọjia ọcha ahụ enuputala n’akuku ahụ ya niile, site n’ukwu ya ruo n’isi ya, ¹³ onye nchụaja a ga-eleru ya anya, ọ buru na ọjia ahụ enuputala n’ahụ ya niile, ọ ga-ekwuputa na onye ahụ di ọcha, ebe ọ bụ na ọjia ahụ enuputala mee ka anụ ahụ ya chawa ọcha. ¹⁴ Ma ọ buru na e nwere akuku ahụ ya ọnya ọ huru putara, ọ ga-agụ ya dika onye na-adighi ọcha. ¹⁵ Onye nchụaja ga-enyocha ọnya ahụ. Kwuputa na onye ahụ ruru arụ. Ọnya ahụ ruru arụ n’ihi na ọjia ekpenta ka ọ bụ. ¹⁶ Ọ buru n’onyia ahụ agbanwe na-acha ọcha, ha ga-agakwuru onye nchụaja. ¹⁷ Onye nchụaja ga-ele ya ahụ. Ọ buru na ọnya niile ahụ na-acha ezi ọcha, onye nchụaja ga-agụ ya dika onye na-enweghi ntupọ. Ndi di ọcha ka ha ga-abu.

¹⁸ “Ọ buru na etuto toro mmadụ n’ahụ alaa, ¹⁹ ma akpukpo anụ ahụ ya anogide na-acha ọcha, maobu na-acha ọbara ọbara, a ga-ekwuru onye nchụaja ka o lee ya anya n’ahụ. ²⁰ Ọ buru na onye nchụaja achọputa na e nwere ọjia di n’okpuru akpukpo ahụ ya, chọputakwa na aji ya na-acha ọcha, onye nchụaja ga-agụ mmadụ ahụ dika onye ruru arụ, n’ihi na ekpenta esitela n’etuto ahụ puta. ²¹ Ọ buru na onye nchụaja achọputa na aji ọcha adighi n’akpukpo ahụ ya, chọputakwa na ọnya ahụ abanyeghi n’ime, onye nchụaja ga-edebe onye ahụ ubochi asaa. ²² N’ime ubochi asaa ahụ, ọ buru na ọnya ahụ abaa uba karija ka ọ di na mbu, onye nchụaja ga-agụ mmadụ ahụ dika onye na-adighi ọcha. Ọ bụ ọjia na-emeru emeru ka ọ bụ. ²³ Ma ọ buru na ọ baghi uba karija, onye nchụaja ga-agụ mmadụ ahụ dika onye di ọcha, n’ihi na ihe a bụ etuto lara ala.

²⁴ “Ọ buru na oku agbaa mmadụ, mee ka ọnya puta ya n’ahụ: ọ buru na ọnya ahụ ebido na-acha ọbara ọbara, maobu na-acha ezigbo ọcha, ²⁵ onye nchụaja ga-elezi onye di otu a anya. Ọ buru na aji di gburugburu ebe ọnya ahụ di na-acha ọcha, maobu na ọnya ahụ mibara ime karija, ọ ghoala ekpenta nke si n’onyia ahụ nuputa. Onye nchụaja ga-agụ mmadụ ahụ dika onye na-adighi ọcha. Ọ bụ ọjia ekpenta. ²⁶ Ma ọ buru na onye nchụaja elee ya hụ na aji di gburugburu ebe ahụ adighi ọcha, ọ burukwa na ọ dighi ala karija akpukpo ahụ, na ọ na-anacha, mgbe ahụ onye nchụaja ga-edebe onye ahụ iche ubochi asaa. ²⁷ N’ubochi nke asaa, onye nchụaja ga-elezi onye ahụ anya nke oma. Ọ buru na ọ chọputara na ọnya ahụ na-abasaa n’akpukpo ahụ ya, onye nchụaja ga-agụ onye ahụ dika onye na-adighi ọcha. Ọjia na-emeru emeru ka ọ bụ. ²⁸ Ma ọ buru na ọ gbanweghi, burukwa na ọ basaghi n’akpukpo ahụ ma ọ na-anacha, ọ bụ ihe oziza sitere n’oku rere onye ahụ, onye nchụaja ga-agụ ya dika onye di ọcha, n’ihi na ọ bụ apa ọnya lara ala.

²⁹ “Ọ buru na nwoke maobu nwanyi obula enwee ọnya n’isi, maobu na nti ya, ³⁰ onye nchụaja ga-elezi ọnya ahụ anya. Ọ buru na ọ di ala karija

akpukpo ahụ ya, ọ burukwa na aji di na ya na-acha odo odo di irighiri, onye nchujaja ga-agu ha dika ndi na-adighi ocha. O bu orja na-emeru emeru nke di n'isi maobu n'agba. ³¹ Ma o buru na onye nchujaja achoputa na onya ahụ adighi abasa abasa, maobu na aji di n'ebe ahụ adighi eji ojii, onye nchujaja ga-edebe onye ahụ ubochi asaa. ³² N'ubochi nke asaa onye nchujaja ga-elezi onya ahụ anya. O buru na onya ahụ abasaghi karja, o buru na o nweghi aji na-acha edo edo, o burukwa na o mibaghi emiba, ³³ o ga-akpuchapu aji niile di n'akuku ebe ahụ onya mere ya, ma o gaghi akpuchapu aji di n'onya ahụ n'onwe ya. Onye nchujaja ga-edebe onye ahụ ubochi asaa. ³⁴ N'ubochi nke asaa, onye nchujaja ga-elezi onya ahụ anya. O buru na o basaghi karja, maobu mibanye n'ime karja anu ahụ, a ga-agu mmadu ahụ dika onye di ocha. O ga-apu sachaa uwe ya, buru onye di ocha. ³⁵ Ma o buru na mgbe a guchara ya n'onwe di ocha onya ahụ emesja basaa n'ahụ ya. ³⁶ Onye nchujaja ga-ele ya anya. O buru na onya ahụ agbasaala n'akpukpo ahụ ya, onye nchujaja a gaghi achowa aji na-acha edo edo. Onye ahụ ruru aru. ³⁷ Ma o buru n'uche onye nchujaja na onya ahụ adighi abasa abasa, o burukwa na aji ojii epuputala n'ebe ahụ, onya ahụ alaala. Onye di ocha ka mmadu ahụ bu. Onye nchujaja ga-ekwuputa na o di ocha.

³⁸ "Mgbe nwoke maobu nwanji obula nwere ntupo ocha n'anụ ahụ ya, ³⁹ onye nchujaja ga-ele ya ahụ. O buru na ntupo ahụ adighi achazi ezi ocha, o bu oko nuputara onye ahụ n'ahụ. Onye ahụ di ocha.

⁴⁰ "Mgbe aji na-adighikwa nwoke n'isi, o bu isi nkwocha, onye ahụ di ocha. ⁴¹ Otu aka ahụ, o buru na isi ya esite n'egedege ihu ya kwochasia, o bughị ekpenta, onye di ocha ka o bu. ⁴² Kama o buru na onye ahụ enwee etuto n'isi ya maobu n'egedege ihu ya nke na-acha obara obara, na ocha ocha, o nwere ike buru orja ekpenta na-enuputa ya n'isi maobu n'egedege ihu. ⁴³ N'ihu ya, onye nchujaja ga-elezi ya anya. O buru na etuto ahụ toro ya n'isi maobu n'egedege ihu na-acha obara obara, na ocha ocha, o ga-abu na o ghoala orja ekpenta. ⁴⁴ Onye nchujaja ga-agu ya dika onye ekpenta. O bukwa onye ruru aru, n'ihu onya ahụ di ya n'isi.

⁴⁵ "Onye obula a choputara na o bu onye ekpenta ga-eyi uwe dokara adoka, hapu agiri isi ya ka o dika nke onye ara. O ga-ekpuchi elu egbugbere onu ya, na-eti mkpu na-asi, 'Onye ruru aru ka m bu. Onye ruru aru ka m bu!' ⁴⁶ Ubochi niile nke o no n'orja ahụ, o gaghi ebi n'ime obodo n'etiti umu mmadu n'ihu na onye ruru aru ka o bu.

Usoro iwu banyere Orja na-efe efe

⁴⁷ "O buru na a huru ntupo yiri ntupo orja na-efe efe n'uwe aji anu maobu n'uwe ogbo ocha, ⁴⁸ maobu n'akpukpo anu obula, maobu n'ihe obula e ji akpukpo aji anu maobu uwe ogbo ocha, uwe a kpara akpa, maobu nke a turu atu mee. ⁴⁹ O burukwa na ntupo di n'uwe ahụ, maobu n'akpukpo anu ahụ, maobu nke a kpara akpa, maobu nke aturu atu, maobu n'ihe akpukpo anu obula na-acha ahijia ndu maobu uhie uhie, o nwere ike ibu orja na-efe efe. A ga-ewegara onye nchujaja uwe ahụ ka o lezie ya anya. ⁵⁰ Onye nchujaja ga-ele ya anya, were ya debe ya iche ubochi asaa. ⁵¹ N'ubochi nke asaa, onye nchujaja ga-ele ya anya ozọ. O buru na ntupo ahụ agbasaa n'uwe ahụ maobu n'ihe ahụ a kpara akpa, maobu n'ihe ahụ a turu atu, maobu n'ihe akpukpo anu ahụ, n'ime ubochi asaa ndi a, n'agbanyeghi ihe e ji ha eme, o bu orja ojoo na-efe efe. Ihe ahụ bu ihe ruru aru. ⁵² A ga-akpo uwe ahụ, maobu akwa aji anu ahụ, maobu akwa aji anu a kpara akpa, maobu akwa ogbo ocha ahụ, maobu ihe akpukpo

anụ ọbụla ọkụ, n'ihu na ọrịa na-efe efe dị n'ime ya, n'ihu na ọrịa na-eweta mbibi ka ọ bụ. A ghakwaghị iji ọkụ rechapu ya.

⁵³ “Ma ọ buru na onye nchụaja ahụ ele hụ na ntupọ ahụ agbasaghị n'uwe ahụ, maọbụ n'akwa ahụ a kpara akpa, maọbụ akwa a turu atụ, maọbụ n'ihe akpukpo anụ ahụ ọbụla. ⁵⁴ Ọ ga-enye iwu ka a saa ihe ndị ahụ niile mmiri, wezugakwa ya iche ruo ụbọchị asaa ọzọ. ⁵⁵ Mgbe a sachara ihe ahụ mmiri, onye nchụaja ga-ele ya anya ọzọ. Ọ buru na ntupọ ahụ agbanwebeghi, ọ buru na ọ na-achakwa dika o si acha na mbụ, mgbe ụbọchị ndị a gasiri, ọ bụ ezie na ọ gbasaghị, ọ bụ ihe ruru arụ. A ga-akpo ya ọkụ, ma ntupọ ahụ ọ dị n'ihu uwe ahụ maọbụ n'azụ ya. ⁵⁶ Ma ọ buru na onye nchụaja elee ya anya hụ na ụcha ntupọ dị n'ihe ahụ adighi ukwu n'ihu nsacha a sachara ya na mmiri, ọ ga-achakapu akukụ uwe ahụ, maọbụ akwa ahụ a kpara akpa maọbụ nke a turu atụ. ⁵⁷ Ọ buru na ntupọ ahụ emesja pụta ọzọ n'uwe ahụ, maọbụ n'akwa ahụ a kpara akpa, maọbụ nke a turu atụ, maọbụ n'akpukpo anụ ahụ, o gosiri na ọ na-agbasa agbasa. Ihe ọbụla nwere ntupọ ahụ ka a ga-akpo ọkụ. ⁵⁸ Uwe maọbụ ihe a kpara akpa, maọbụ ihe a turu atụ, maọbụ ihe akpukpo anụ ọbụla a sara mmiri nke ntupọ dị na ya puru, a ga-asa ya mmiri ọzọ. Ọ ga-abukwa ihe dị ọcha.”

⁵⁹ Ndị a bụ usoro iwu metutara ntupọ dika ntupọ ọrịa na-efe efe nke di n'uwe aji anụ maọbụ uwe oghe ọcha, maọbụ n'ihe a kpara akpa maọbụ n'ihe a turu atụ, maọbụ n'ihe akpukpo anụ. Iwu ndị a ga-enye aka ichoputa ma ha ruru arụ, maọbụ na ha di ọcha.

14

Usoro ido ụlọ na ndị ekpenta ọcha

¹ ONYENWE ANYI gwara Mosis, si, ² “Ndị a bụ usoro iwu gbasara onye ọrịa ekpenta n'oge a na-eme mmemme idi ọcha ya, mgbe e dutere ya bjakwute onye nchụaja. ³ Onye nchụaja ga-apu gaa n'azụ ebe obibi nođu n'ebe ahụ lee ya ahụ, ichoputa ma ọrịa ekpenta ya ọ laala n'ezie. Ọ buru na ọrịa ya alaala, ⁴ onye nchụaja ga-enye iwu ka e weta nnunụ abụọ di ndu, na ụfọdu osisi sida, na eriri oghe uhie, na hisop, maka onye ahụ a ga-emere mmemme idi ọcha. ⁵ Onye nchụaja ga-enye iwu ka e gbuo otu n'ime nnunụ abụọ ahụ n'elu mmiri e si n'ọdọ mmiri na-asọ asọ kute nke di n'ime ite aja. ⁶ Ọ ga-ewere nnunụ nke ọzọ di ndu, ya na osisi sida ahụ, na oghe uhie ahụ, na hisop ahụ, denye ha n'ime ọbara nnunụ ahụ e gburu n'elu mmiri ahụ. ⁷ Mgbe ahụ, onye nchụaja ga-ele ọbara ahụ ugboro asaa n'ahụ onye ahụ a na-eme ka ọ di ọcha site n'ọrịa ekpenta. Ọ ga-ekwuputakwa na a gwoola onye ahụ. Emesja, ọ ga-ahapu nnunụ ahụ ka o felaa n'ọhia.

⁸ “Onye ahụ e mere ka ọ di ọcha ga-asacha uwe ya, kpuchaa ntutu isi ya, saakwa ahụ ya. Mgbe ahụ, ọ ga-adi ọcha. Emesja, ọ ga-esoro ndi mmadu biri n'obodo. Ma ọ gaghị abanye n'ụlọ nke aka ya tutu ụbọchị asaa agafee. ⁹ N'ụbọchị nke asaa, ọ ga-akpuchapu ntutu isi ya, na afuonu ya, na ikuanya ya, na aji ndi ọzọ di ya n'ahụ. Ọ ga-asa uwe ya na ahụ ya niile. Mgbe ahụ, a ga-agu ya n'onye di ọcha.

¹⁰ “N'ụbọchị nke asato, ọ ga-ewere ebule abụọ na-enweghi ntupọ, na otu nne aturu nke na-enweghi ntupọ gbara otu afọ, ya na iri iko ọka a kworo nke oma a gwakotara mmanu oliv maka aja mkpuru ọka, na otu iko mmanu. ¹¹ Onye nchụaja ahụ lere ya ahụ si na ha di ọcha, ga-ewere aja ndi a, ha na onye ahụ a na-aga ime ka ọ di ọcha chee n'ihu ONYENWE ANYI n'onu ụzọ ụlọ nzute.

12 “Mgbe ahụ, onye nchụaja ahụ ga-ewere otu n’ime ụmụ ebule ahụ, na otu iko mmanụ chụọ ya dịka onyinye aja ikpe ọmụma. Ọ ga-efufe ha n’ihu ONYENWE ANYỊ dịka aja mfufe. 13 Ọ ga-egbu nwa ebule ahụ n’akụkụ ebe nso ahụ, n’ebe a na-anọ egbu anụ aja mmehie na aja nsure ọkụ. Ọ bụ onye nchụaja ga-ewere anụ aja ikpe ọmụma a, dịka o were nke aja mmehie. Ọ bụ ihe dikarisiri nso. 14 Onye nchụaja ahụ ga-ewere ụfọdụ n’ime ọbara aja ikpe ọmụma ahụ, tee n’ọnụ ntị aka nri nke onye ahụ a na-eme ka ọ dị ọcha. Ọ ga-etekwa ya n’isi mkpuru aka nke aka nri ya, na n’elu isi mkpuru ụkwụ nke ụkwụ aka nri ya. 15 Emesịa onye nchụaja ga-awunyetu mmanụ oliv ahụ n’ọbụaka nke aka ekpe ya, 16 ọ ga-aranye otu mkpisiaka nri ya n’ime mmanụ di n’ọbụaka ya, ọ ga-ewere mkpisiaka ya fesa ụfọdụ n’ime ya ugboro asaa n’ihu Onyenwe anyi. 17 Onye nchụaja ga-ewere mmanụ ahụ fodoru n’ọbụaka ya tee ya onye ahụ n’ọnụ ntị aka nri nke onye ahụ a na-aga ime ka ọ dị ọcha, na n’isi mkpuru aka nke aka nri ya, na n’isi mkpuru ụkwụ nke aka nri ya, n’elu ọbara aja ikpe ọmụma ahụ mee. 18 Ọ ga-ete mmanụ ahụ fodoru n’aka ya, n’isi onye ahụ a na-eme ka ọ dị ọcha. Onye nchụaja ga-ekpuchikwara ha mmehie ya n’ihu Onyenwe anyi.

19 “Mgbe ahụ, onye nchụaja ga-achụ aja mmehie, kpuchiere onye ahụ a ga-eme ka ọ dị ọcha site na-adighi ọcha ha mmehie ya. Emesịa, onye nchụaja ga-egbu aja nsure ọkụ ahụ, 20 were ya na onyinye mkpuru ọka chụoro onye ahụ aja, maka ikpuchiri ya mmehie ya. Mgbe ahụ, a ga-agụ onye ahụ n’onye di ọcha.

21 “Ọ bụrụ na ọ bụ ogbenye onye na-enweghi ike iweta ihe ndi a, ha aghaghi iwere otu nwa ebule dika aja ikpe ọmụma nke a ga-efufe n’ihi aja ikpuchi mmehie ha, Ọ ga-ewetakwa iko ọka a kworo nke ọma asaa maobu ihe otutu efaa a gwara mmanu oliv dika aja mkpuru ọka, ya na otu iko mmanu. 22 Ọ ga-ewetakwa nduru abuo maobu kpalakwukwu abuo, nke obula o nwere ike iweta. Otu ga-abu maka aja mmehie, nke ozọ ga-abu maka aja nsure ọkụ.

23 “Ọ ga-ewere ha nye onye nchụaja n’ọnụ ụzọ ụlọ nzute n’ihu ONYENWE ANYI, n’ubochi nke asato ya, maka ime ka ha di ọcha. 24 Onye nchụaja ga-ewerekwa nwa aturu aja ikpe ọmụma ahụ, ya na otu iko mmanu oliv ahụ, fufee ha n’ihu ebe ichu aja nye ONYENWE ANYI. 25 Ọ ga-egbu nwa aturu aja ikpe ọmụma ahụ, were ụfọdụ ọbara ya tee n’ọnụ ntị aka nri onye ahụ a na-aga ime ka ọ dị ọcha, na n’isi mkpuru aka nke aka nri ya, na n’isi mkpuru ụkwụ nke aka nri ya. 26 Onye nchụaja ahụ ga-awunye ụfọdụ mmanu oliv ahụ n’ọbụaka nke aka ekpe ya, 27 ọ ga-ewere mkpisiaka nri ya fesa ụfọdụ mmanu ahụ nke di n’ọbụaka ya ugboro asaa n’ihu ONYENWE ANYI. 28 Ọ ga-etekwa ụfọdụ mmanu ahụ di n’aka ya n’ebe ndi ahụ o tere ọbara ikpe ọmụma ahụ, nke bu n’ọnụ ntị onye ahụ nke a na-eme ka ọ di ọcha, na n’isi mkpuru aka nke aka nri ya, na n’isi mkpuru ụkwụ nke aka nri ya. 29 Mmanu nke fodoru n’aka ya ka onye nchụaja ga-ete n’isi onye ahụ a na-eme ka ọ di ọcha, ikpuchi mmehie ha n’ihu ONYENWE ANYI. 30 Emesịa, ọ ga-eji nduru abuo ahụ maobu kpalakwukwu abuo ahụ, nke obula o nwere ike iweta, chuo aja. 31 Otu ga-abu maka aja mmehie, nke ozọ ga-abu maka aja nsure ọkụ, ha na aja mkpuru ọka. N’uzo di otu a, onye nchụaja ga-ekpuchiri ya mmehie ya n’ihu ONYENWE ANYI, bu onye ahụ a na-eme ka ọ di ọcha.”

32 Ndi a bu usoro iwu diri onye obula e sitere n’oria ekpenta mee ka ọ di ọcha, onye aka ya na-erughi iweta ihe o kwesiri iweta, bu nke e ji eme ka ọ di ọcha.

Orja na-efe efe di n'ulo

³³ ONYENWE ANYI gwara Mosis na Eron okwu si, ³⁴ “Mgbe unu banyere ala Kenan, bu ala ahụ m na-enye unu, o buru na o nwee ulo obula m webatara orja na-efe efe, ³⁵ onyenwe ulo ahụ ga-ejekwuru onye nchujaja si ya, ‘Ahula m ihe yiri orja na-efe efe n’ulo m.’ ³⁶ Onye nchujaja ahụ ga-enye iwu ka a kwapusha ihe niile di n’ulo ahụ tupu o gaa lezie ulo ahụ anya, ka ihe niile di n’ulo ahụ ghara ibu ihe ruru aru, ma o buru na achoputa orja na-efe efe n’ulo ahụ. Mgbe a kwaputasi ihe di n’ulo ahụ, onye nchujaja ga-aga lee ulo ahụ. ³⁷ O ga-ele ntupo di n’ahụ ulo ahụ. O buru na ntupo ahụ na-acha ahijia ndu ahijia ndu, maobu obara obara,* o burukwa na ha miri emi karja aja ulo ahụ n’ile anya, ³⁸ onye nchujaja ga-esi n’onu uzo ulo ahụ puo, kpochie ulo ahụ ubochi asaa. ³⁹ N’ubochi nke asaa, onye nchujaja ga-aloghachi bia lee ulo ahụ ozo. O buru na ntupo ahụ agbasaala n’aja ulo ahụ, ⁴⁰ onye nchujaja ga-enye iwu ka e tida akuku aja ulo ahụ bufuo ya n’ebe a na-ekpofu ihe ruru aru n’azu obodo. ⁴¹ O ga-enyekwa iwu ka a kpuchaa aja ulo niile di n’ime ulo ahụ, bufukwaa aja niile a kpuchaputara n’ebe a na-ekpofu ihe ruru aru n’azu obodo. ⁴² A ga-ebute nkume ozo jiri ha dochie ndi ahụ e bupusiri. A ga-ejikwa uru ohuru tee ulo ahụ ozo.

⁴³ “Ma o buru na ntupo ahụ aputa ozo, mgbe e bupusiri nkume ndi ahụ, ma mgbe a kpuchasiri aja ulo ma techikwaa ya, ⁴⁴ onye nchujaja ga-abia lee ya. O buru na o hu na ntupo ahụ agbasaala ozo, o ga-agu ulo ahụ dika ihe ruru aru, n’ihi na ntupo ahụ bu orja na-efe efe. ⁴⁵ O ga-enye iwu ka a kwatuo ulo ahụ bufukwaa ihe niile e jiri ruo ya, nkume niile, osisi niile na uru niile, n’ebe a na-ekpofu ihe ruru aru n’azu obodo.

⁴⁶ “Onye obula banyere n’ulo ahụ n’oge e mechiri ya, ga-abu onye ruru aru ruo n’oge uhuruchi. ⁴⁷ Onye obula dinara ala maobu rie nri n’ime ya, ga-asacha uwe ya.

⁴⁸ “Ma o buru na onye nchujaja abia hu na ntupo ahụ aputaghi ozo, mgbe e techara ulo ahụ uru nke ugboro abuo, o ga-agu ya n’ulo di ocha, n’ihi na orja ahụ na-efe efe alaala. ⁴⁹ O ga-ejikwa nnunu abuo, na osisi sida, na oghe uhie, na osisi hisop mee mmemme ido ihe ocha. ⁵⁰ O ga-egbu otu n’ime nnunu ndi ahụ n’elu mmiri e si n’iyi na-aso aso kute, nke di n’ime ite aja. ⁵¹ O ga-edenye osisi sida ahụ, na oghe uhie ahụ, na osisi hisop ahụ, n’ime obara nnunu ahụ na mmiri ahụ. O ga-efesa obara ahụ n’ulo ahụ ugboro asaa. ⁵² O bu obara nnunu ahụ, na mmiri ahụ, na nnunu nke ozo ahụ di ndu, na osisi sida ahụ na hisop ahụ, na oghe uhie ahụ ka o ga-eji mee ka ulo ahụ di ocha. ⁵³ O ga-ahapu nnunu ahụ di ndu ka o fepu felaa n’ohia di n’azu obodo. Nke a ga-abu otu e si kpuchiere ulo ahụ mmehie ya. O ga-adikwa ocha.”

⁵⁴ Ndi a bu usoro iwu metutara orja ekpenta, na oko, ⁵⁵ na orja na-efe efe di n’uwe maobu n’ulo, ⁵⁶ maobu etuto, maobu ntupo, maobu onya. ⁵⁷ Iwu ndi a ga-enye aka imata ihe ruru aru maobu ihe na-adighi ocha.

Ndi a bu usoro iwu metutara orja ekpenta na orja na-efe efe.

15

The nsoputa ndi na-ebute adighi ocha

* 14:37 14:37 Nke na-acha mmanu nri mmanu nri

1 ONYENWE ANYI gwara Mosis na Eron okwu si ha, 2 “Gwa umu Izrel okwu si ha, ‘Nwoke obula ihe nsoputa si n’ahu ya na-asoputa, bu onye ruru aru. 3 Onye ahụ ruru aru mgbe ihe ahụ si ya n’ahu na-asoputa, ruokwa aru mgbe ihe ahụ kwusiri iso. Otu a ka ihe osuso ahụ si eme ka onye ahụ ruo aru.

4 “ ‘The obula onye ahụ ji anodu ala, maobu nke o ji dinaa bu ihe ruru aru. 5 Onye obula meturu ihe ndina ya aka ga-abu onye ruru aru ruo uhuruchi. O ga-asa uwe ya, na ahụ ya mmiri. 6 Onye obula noduru ala n’ihe onye ahụ noduru ala n’oge ahụ o bu onye ruru aru, ga-abu onye ruru aru ruo uhuruchi. O ga-asa uwe ya, na ahụ ya mmiri.

7 “ ‘Onye obula meturu nwoke ahụ ihe si n’ahu ya na-asoputa aka ga-asa uwe ya na ahụ ya mmiri, buru onye ruru aru ruo uhuruchi.

8 “ ‘Onye obula di ocha nke onye ahụ busara onu mmiri ga-abu onye ruru aru ruo uhuruchi. O ga-asa uwe ya na ahụ ya mmiri.

9 “ ‘The obula onye ahụ ji anokwasị n’elu anumanu o na-agba ga-abu ihe ruru aru. 10 Onye obula ga-eburu, maobu metu ihe obula o ji nodu ala aka ga-abu onye ruru aru ruo uhuruchi. O ga-asa uwe ya na ahụ ya mmiri.

11 “ ‘O buru na nwoke ahụ ruru aru ebughi uzọ saa aka ya tupu o metu mmadu aka, onye ahụ o meturu aka ga-abu onye ruru aru ruo uhuruchi. O ga-asa uwe ya na ahụ ya mmiri.

12 “ ‘A ga-etiwa ite aja obula onye ahụ meturu aka, jiri mmiri nachaa ihe osisi obula o meturu aka.

13 “ ‘Mgbe e mere ka onye ahụ buru onye di ocha site n’ihe nsoputa a, o ga-anọ ubochi asaa maka idi ocha ya. O ga-asa uwe ya na ahụ ya n’ime mmiri na-asọ asọ tupu o buru onye di ocha. 14 N’ubochi nke asato, o gawere nduru abuo maobu umu kpalakwukwu abuo bja n’ihu ONYENWE ANYI n’onu uzọ ulo nzute, were ha nye onye nchujaja. 15 Onye nchujaja gaeji ha choro ya aja n’ebe ahụ. Otu n’ime nnunu abuo ahụ ga-abu maka aja mmehie, nke ozo maka aja nsure oku. N’uzo di otu a, o ga-ekpuchiri nwoke ahụ mmehie ya n’ihu ONYENWE ANYI n’ihi ihe osuso ahụ.

16 “ ‘Nwoke obula mkpuru nwa ya si ya n’amụ puo, ga-asa ahụ ya nke oma, buru onye ruru aru ruo uhuruchi. 17 A ga-asacha ihe obula mkpuru nwa ahụ meturu, maobu akwa maobu akpukpo anu. Ha ga-abu ihe ruru aru ruo uhuruchi. 18 Mgbe nwoke na nwanyi dinakoro, ma nwoke ahụ anyuputa mkpuru nwa, ha abuo ga-asa ahụ ha nke oma, buru ndi ruru aru ruo uhuruchi.

19 “ ‘Mgbe obara si nwanyi n’ahu puo dika o kwesiri n’oge a kara aka n’onwa obula, nwanyi ahụ ga-abu onye ruru aru ubochi asaa. Onye obula meturu ya aka n’oge a ga-abu onye ruru aru ruo uhuruchi.

20 “ ‘The obula o dinara n’elu ya n’oge a, maobu ihe o nokwasiri n’elu ya ga-aru aru. 21 Onye obula meturu ihe ndina ya aka, ga-asa uwe ya na ahụ ya. O ga-abu onye ruru aru ruo uhuruchi. 22 Onye meturu ihe o ji nodu ala aka ga-asa uwe ya na ahụ ya. O ga-abu onye ruru aru ruo uhuruchi. 23 O burukwa na o bu ihe ndina ya, maobu ihe ozo nke o ji nodu ala, onye obula meturu ya aka ga-abu onye ruru aru ruo uhuruchi.

24 “ ‘Nwoke dinakwuru nwanyi obara si n’ahu ya na-aputa, o buru na obara ahụ emetu ya, o ga-abu onye ruru aru abali asaa. Ihe ndina obula o dinara n’elu ya ga-abu ihe ruru aru.

25 “ ‘O buru na obara si nwanyi n’ahu na-aputa agafee oge o kwesiri ikwusi maobu na o putara n’oge o na-ekwesighi iputa, nwanyi ahụ ga-anogide buru onye ruru aru ogologo ubochi ndi ahụ niile obara ahụ si ya

n'ahụ na-apụta. ²⁶ Ihe ọbụla o dinara n'elu ya mgbe ọbara si ya n'ahụ na-apụta, maọbụ ihe ọbụla ọ nọdurụ ala n'elu ya, ga-abụ ihe ruru arụ, dika mgbe ọbara nke oge a kara aka. ²⁷ Onye ọbụla meturu ihe ndina ya maọbụ ihe ọ nọdurụ ala n'elu ya aka, ga-arụ arụ ruo uhuruchi. Ọ ga-asakwa uwe ya na ahụ ya mmiri.

²⁸ “ Mgbe ọbara ahụ kwusiri, ọ ga-agụ ụbọchị asaa site n'oge ọ kwusiri. Mgbe abali asaa ahụ zuru, ọ ga-abụ onye di ọcha. ²⁹ N'ụbọchị nke asato, ọ ga-ewere nduru abụọ maọbụ umụ kpalakwukwu abụọ, nye onye nchajaja n'onu ụzọ ulọ nzute. ³⁰ Onye nchajaja ahụ ga-eji otu chọrọ ya aja mmehie, werekwa nke ọzọ chọrọ ya aja nsure ọkụ. N'uzo di otu a, ọ ga-ekpuchiri ya mmehie ya n'ihu ONYENWE ANYI, n'ihidi adighi ọcha nke ihe ọsuso ya.

³¹ “ Unu ga-ekewapụ umụ Izrel site n'ihe ndi ahụ na-emeru ha, ka ha ghara inwụ n'onodu adighi ọcha ha n'ihidi umeru ulọ nzute m, nke di n'etiti ha.”

³² Ndi a bu usoro iwu gbasara ndi ikom ihe si n'ahụ ha na-asoputa, na ndi ikom ruru arụ n'ihidi mkpuru nwa si ha n'ahụ puo. ³³ Ọ bukwa iwu diri nwanji ọbara si n'ahụ ya puo n'oge a kara aka, na nwoke maobu nwanji ọbula ihe si n'ahụ ya na-asoputa, na nke diri nwoke ọbula ya na nwanji ga-edinakọ n'oge nwanji ahụ bu onye ruru arụ.

16

Ubochi mkpuchi mmehie

¹ ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu mgbe umu ndi ikom Eron abuo ndi ahụ bira n'ihu ONYENWE ANYI nwusiri. ² ONYENWE ANYI siri Mosis, “Gwa nwanne gi nwoke Eron si ya ka ọ ghara ibata mgbe ọbula ọ choro, n'ime Ebe ahụ Kachasi Nso nke di n'azu akwa mgbochi, nke di n'ihu ebe mkpuchi mmehie di n'elu igbe ogbugba ndu ahụ, ma ọ bughi ya ọ ga-anwu. N'ihidi na aga m aputa ihedi n'ime igwe ojii di n'elu ebe mkpuchi ahụ.

³ “Otu a ka Eron ga-esi na-abata n'Ebe ahụ Kachasi Nso. Ọ ga-eweta nwa oke ehi n'ihidi aja mmehie, na ebule ọ ga-eji chuo aja nsure oku, ⁴ Ọ ga-eyikwasị onwe ya uwe mwuda ọcha,* ya na uwe ime ahụ di ọcha. Ọ ga-eke gburugburu ukwu ya ihe ike n'ukwu akwa ọcha, keekwa akwa ọcha n'isi ya. Ndi a bu uwe di nso, n'ihidi ya, ọ ga-ebu ụzọ saa ahụ tupu ọ na-eyi ha. ⁵ Ọ ga-esi n'aka ogbako umu Izrel nata mkpi abuo n'ihidi aja mmehie, na otu ebule n'ihidi aja nsure oku.

⁶ “Eron ga-eweta oke ehi nke ya, maka aja mmehie iji kpuchie mmehie nke ya na nke ezinaulo ya. ⁷ Emesja, ọ ga-ewere mkpi abuo ndi ahụ chee ha n'ihu ONYENWE ANYI n'onu ụzọ ulọ nzute ahụ. ⁸ Ọ ga-efe nza n'isi mkpi abuo ahụ, ichoputa nke diri ONYENWE ANYI nke ọzọ aburu nke ọ ga-ahapu. ⁹ Mkpi ahụ nza mara ga-abu nke ONYENWE ANYI, ya ka Eron ga-egbu dika aja mmehie. ¹⁰ Ma mkpi ahụ nke nza mara dika ewu na-ewere onodu iburu mmehie ka a ga-eche na ndu n'ihu ONYENWE ANYI, n'ihidi iji ya mee mmeme mkpuchi mmehie, a ga-ahapu ya ka o buru mmehie niile kpafuo n'ozara.

¹¹ “Eron ga-eweta oke ehi maka aja mmehie nke ya onwe ya, iji kpuchie mmehie ya na nke ezinaulo ya. Ọ ga-egbu oke ehi ahụ maka aja mmehie nke ya onwe ya. ¹² Ọ ga-esite n'ebe ichu aja di n'ihu ONYENWE ANYI were ihe igu oku juputara n'icheku oku. Ọ ga-ewerekwa uda na-esi isi utu ruru mkpoju aka abuo, were ha bata n'ime akuku nke ọzọ nke akwa mgbochi

* 16:4 16:4 Ndi nchajaja na-eyipu uwe ije ozi ha, hapu ya n'ime ulonso ukwu Onyenwe anyi, mgbe ha jesiri ozi. Izk 44:17-19

ahụ. ¹³ N'ebe ahụ ọ ga-awụnye ụda ndị ahụ na-esi isi uto n'elu icheku oku ahụ n'ihu ONYENWE ANYI, ka anwuru oku nke ụda ndị a kpuchie ebe mkpuchi mmehie ahụ dị n'elu Ihe Ama ahụ ka ọ ghara inwu. ¹⁴ Ọ ga-ewebatakwa ufodu obara oke ehi ahụ, jiri mkpisiaka ya fesa ya n'ihu ebe mkpuchi mmehie ahụ, n'akuku ọwụwa anyanwu, fesakwa ya ugboro asaa n'ihu ebe mkpuchi mmehie ahụ.

¹⁵ "Emesia, ọ ga-esi n'ebe ahụ puo gaa gbuo mkpi aja mmehie umu Izrel, werekwa obara ya bata n'azu akwa mgbochi fesa ya n'elu ebe mkpuchi mmehie ahụ, na n'ihu ya, dika o jiri obara nwa oke ehi ahụ mee. ¹⁶ N'uzo di otu a, ọ ga-ekpuchiri Ebe ahụ Kachasi Nso mmehie ya, n'ihu mmehie na nnuu isi umu Izrel, ihe obula mmehie ndi ahụ bu. Ọ ga-achukwa udi aja a n'ihu ulo nzute ahụ, n'ihu na ọ di n'etiti ebe obibi ruru aru nke umu Izrel. ¹⁷ O nweghi onye obula ozo ga-anọ n'ime ulo nzute ahụ, site n'oge Eron banyere n'Ebe ahụ Kachasi Nso ichu aja mkpuchi mmehie tutu ruo mgbe ọ putara, mgbe ọ chuchara aja mkpuchi mmehie maka onwe ya na ezinaulo ya, na maka umu Izrel niile.

¹⁸ "Mgbe o si n'ebe ahụ puta, gaa n'ebe ichu aja di n'ihu ONYENWE ANYI kpuchiere ya mmehie ya. Ọ ga-ewere ufodu obara nwa oke ehi ahụ na nke mkpi ahụ tee ya na mpi niile di n'ebe ichu aja ahụ. ¹⁹ Ọ ga-eji mkpisiaka ya fesa ufodu obara ahụ n'elu ebe ichu aja ahụ ugboro asaa iji hichapu adighi ocha ya n'ihu iru aru umu Izrel, na ido ya nso.

²⁰ "Mgbe Eron chuchara aja mkpuchi mmehie maka Ebe ahụ Kachasi Nso, ulo nzute, nakwa ebe ichu aja, ọ ga-akpabata mkpi ahụ e debere ndu.

²¹ Ọ ga-ebikwasị aka ya abuo n'isi ya, kwuputa ajo omume na nnuu isi umu Izrel niile, mmehie ha niile, bokwasị ha mkpi ahụ n'isi. Ọ ga-ezipu mkpi ahụ puo n'ime ozara site n'aka onye ahụ a hoputara ime nke a.

²² N'uzo di otu a, mkpi ahụ ga-eburu mmehie ndi ahụ niile baa n'ebe mmadu obula na-ebighi. Nwoke ahụ ga-ahapukwa ya n'ozara.

²³ "Mgbe ahụ, Eron ga-aba n'ime ulo nzute ahụ,† yipu uwe akwa ocha ndi nchujaja ahụ niile o yi n'ahu ya tupu ọ banye n'Ebe ahụ Kachasi Nso. Ọ ga-awusa ha n'ebe ahụ. ²⁴ Ọ ga-eji mmiri saa ahụ ya n'akuku ebe nso ahụ, yirikwa uwe efu ya. Mgbe ahụ, ọ ga-aputa bia chuo aja nsure oku nke onwe ya, na aja nsure oku nke ndi ahụ, maka ikpuchiri onwe ya, na ikpuchikwara ndi ahụ mmehie ha. ²⁵ Ọ ga-akpokwa abuba anu e ji chuo aja mmehie ahụ oku n'elu ebe ichu aja.

²⁶ "Mgbe nwoke ahụ kpugara mkpi ahụ n'ozara hapu ya, lotara, ọ ga-asa ahụ ya na uwe ya tupu ọ laghachi n'ime obodo. ²⁷ Oke ehi nakwa mkpi maka ichu aja mmehie ahụ, bu nke ewebatara obara ha n'ime Ebe ahụ Kachasi Nso, maka ikpuchi mmehie, ka aghaghi ibupu n'azu omuma ulo ikwu; a ga-akpo akpukpo ha, anu ahụ ha na mgbirị afo ha niile oku. ²⁸ Onye ga-akpo ha oku ga-asa uwe ya, saakwa ahụ ya tupu ọ laghachi n'ime obodo.

²⁹ "Nke a ga-aburu unu ukpuru ebighi ebi. N'afọ obula, unu ga-ebu onu, hapu iru oru obula, n'ubochi iri nke onwa asaa. Iwu a diri nwa afo ala maobu onye obia bi n'etiti unu.‡ ³⁰ N'ihu na n'ubochi a ka a na-ekpuchiri unu mmehie unu, ime ka unu diri ocha. Mgbe ahụ, unu ga-abu ndi di ocha site na mmehie unu niile n'ihu ONYENWE ANYI. ³¹ Ọ bu ubochi izuikwe nye unu, burukwa ubochi unu ga-ebu onu. Iwu a enweghi mgbanwe! ³² Onye nchujaja e tere mmanu, nke e doro nso dika onye nchujaja inochi nna ya, ga-achụ aja mkpuchi mmehie ndi a, yirikwa akwa ocha ahụ, bu

† 16:23 16:23 Izk 42:14 ‡ 16:29 16:29 Lev 23:27,32; Onu 29:7

uwe nso ahụ. ³³ O ga-ekpuchi Ebe ahụ Kachasi Nso na ulọ nzute, ebe ichu aja na ndi nchujaja, na mkpokota ndi obodo niile mmehie ha.

³⁴ “Nke a ga-abu iwu ebighi ebi nye unu. Otu ugboro n’otu afọ ka a ga-ekpuchi mmehie maka mmehie ndi Izrel niile.”

E mezuru ihe ndi a niile dika ONYENWE ANYI si nye ya Mosis n’iwu.

17

Iwu banyere iri obara

¹ ONYENWE ANYI gwara Mosis si, ² “Gwa Eron, na umu ya ndi ikom, na umu Izrel niile okwu si ha, ‘The ndi a ka ONYENWE ANYI nyere n’iwu. ³ Onye obula bu onye ulọ Izrel gbuo ehi, maobu nwa aturu, maobu ewu n’ogige ebe obibi,* maobu n’azu ebe obibi, ⁴ ma o wetaghi ya n’onu uzọ ulọ nzute iche ya dika onyinye n’ihu ONYENWE ANYI, n’ihu ulonso ONYENWE ANYI, a ga-agu onye ahụ dika onye ikpe iwufu obara mara. O wufuola obara, n’ihi ya, a ga-esite n’etiti ndi ya kewapu ya. ⁵ Ihe e ji nye iwu a bu ka umu Izrel wetara ONYENWE ANYI aja niile ha na-achu ugbo a na mbara ezi obula. Ha kwesiri iwetara ya ONYENWE ANYI site n’aka onye nchujaja n’onu uzọ ulọ nzute, ka o jiri ya churo ha aja udo. ⁶ N’uzo di otu a, onye nchujaja ga-efesa obara ahụ n’ebe ichu aja di n’onu uzọ ulọ nzute, kpookwa abuba ya oku, ka o buru aja nsure oku nke isisi ya di ONYENWE ANYI ezi uto. ⁷ O kwesikwaghi ka ndi Izrel chuo aja ha ozo na mbara ezi nye arusi ewu ndi ha na-akpo isiala nye. Iwu a ga-adigide nye ha na umu ha niile, site n’ogbo ruo n’ogbo.’

⁸ “Gwa ha, ‘Onye Izrel obula, maobu onye obia bi n’etiti unu, nke gachu aja nsure oku maobu aja ozo, ⁹ ma o webataghi ya n’onu uzọ ulọ nzute, ebe a ga-achuru ya ONYENWE ANYI, ka a ga-ewezuga site n’etiti ndi ya.

¹⁰ “ ‘Onye Izrel obula maobu onye obia bi n’etiti ha, nke riri obara obula ka m ga-eche ihu m megide. A ga-ewezuga ya site n’etiti ndi m. ¹¹ N’ihi na ndu ihe nwere ndu di n’obara ya, o bu n’ihi nke a ka m ji nye iwu na a ga-awusa obara niile n’elu ebe ichu aja, maka iji ya kpuchie mmehie unu. O bu obara na-ekpuchi mmehie maka ndu mmadu.† ¹² N’ihi nke a, a siru ndi Izrel, “O dighi onye obula n’etiti unu, maobu onye obia obula nke bi n’etiti unu ga-eri obara.”

¹³ “ ‘Onye Izrel obula, na onye obia obula binyere unu nke gara ichu nta, gbuo anu maobu nnunu obula a na-eri eri, ga-awufu obara ya were aja kpuchie ya. ¹⁴ N’ihi na ndu ihe niile nwere ndu di n’obara. O bu ya mere m ji nye umu Izrel iwu si unu erila obara anumanu obula, n’ihi na ndu ihe niile nwere ndu di n’obara ya. N’ihi ya onye obula riri obara, a ga-ekewapu ya site n’etiti ndi m.

¹⁵ “ ‘Mmadu obula, maobu nwa afọ ma o bukwanu onye obia, nke riri anu nwuru n’onwe ya, maobu nke anu ohia dogburu,‡ ga-eji mmiri saa uwe ya na ahụ ya, o ga-abukwa onye ruru aru ruo uhuruchi tupu o di ochia ozo. ¹⁶ Ma o buru na o saghi uwe ya na ahụ ya, ikpe omuma di ya n’isi.’”

18

Iwu banyere mmeke di iche iche

* 17:3 17:3 Ya bu omuma ulọ ikwu † 17:11 17:11 Hib 9:22 ‡ 17:15 17:15 Opu 22:31

1 ONYENWE ANYÌ gwara Mosis okwu sị ya, 2 “Gwa ụmụ Izrel okwu ndị a sị ha, ‘Mụ onwe m bụ ONYENWE ANYÌ Chineke unu. 3 Ya mere, ọ bụ ezie na unu ebiela n’etiti ndị Ijpt, ma unu ekwesighị ibi ndụ unu dika ha si ebi. Unu ekwesikwaghị ibi ndụ dika ndị Kenan ebe m na-akpobata unu. Unu agbasola omenaala ha. 4 Unu ga-edebe iwu m niile, gbasookwa ụkpụrụ m niile n’ihi na abụ m ONYENWE ANYÌ Chineke unu. 5 Debenụ iwu m na ụkpụrụ m, n’ihi na onye na-edebe ha ga-adị ndụ* site na ha. Abụ m ONYENWE ANYÌ.

6 “‘Onye ọbụla ya na mmadụ bụ nwanne e jekwurukwala ya ka ha nwe mmekọ edina, i ji kpughee ọtọ ya. Mụ onwe m bụ ONYENWE ANYÌ.

7 “‘I gaghị eleda nna gi anya site na i jekwuru nne gi ka gi na ya nwe mmekọ edina. Nne gi ka ọ bụ; gi na ya agaghị enwe ụdị mmekọ dī otu a.

8 “‘I gaghị e jekwuru nwunye nna gi ka gi na ya nwe mmekọ edina. Nke a bụ ileda nna gi anya.

9 “‘I gaghị e jekwuru nwanne gi nwanyị ka gi na ya nwe mmekọ edina, maọbụ nwa nwanyị nke a mụrụ nna gi, maọbụ nwa nwanyị nke nne gi mụrụ, ma a mụrụ ya n’ụlọ ma a mụrụ n’ama.

10 “‘I gaghị e jekwuru nwa nwanyị nke nwa gi nwoke mụrụ, maọbụ nwa nwanyị nke nwa gi nwanyị mụrụ i nwe mmekọ edina; n’ihi na nke a ga-eweta nleda anya nye gi.

11 “‘I gaghị e jekwuru nwa nwanyị nwunye nna gi mụrụ, ka gi na ya nwe mmekọ edina, n’ihi na ọ bụ nwa nna gi mụrụ; nwanne gi nwanyị ka ọ bụ.

12 “‘I gaghị e jekwuru nwanne nwanyị nna gi ka gi na ya nwe mmekọ edina, n’ihi na ọbara jikọrọ ya na nna gi, ha bụ otu ahụ.

13 “‘I gaghị e jekwuru nwanne nne gi nke nwanyị, ka gi na ya nwe mmekọ edina, n’ihi na ọbara jikọrọ ya na nne gi, ha bụ otu ahụ.

14 “‘I gaghị eleda nwanne nna gi nke nwoke anya, site n’ijekwuru nwunye ya, ka gi na ya nwe mmekọ edina. N’ihi na nwunye nwanna gi ka ọ bụ.

15 “‘I gaghị e jekwuru nwunye nwa gi nwoke ka gi na ya nwe mmekọ edina; nwunye nwa gi nwoke ka ọ bụ; gi na ya agaghị enwe mmekọrịta ọbụla gosiri mkpughe ọtọ ya.

16 “‘I gaghị e jekwuru nwunye nwanne gi nwoke ka gi na ya nwe mmekọ edina, n’ihi na nke a bụ omume nleda anya nye nwanne gi nwoke.

17 “‘I gaghị e jekwuru nwanyị na nwa ya nwanyị ka gi na ha nwe mmekọ edina. I gaghị akporọ nwa nwanyị nwa ya nwoke, maọbụ nwa nwanyị nke nwa ya nwanyị mụrụ dinaa ya; n’ihi na otu ọbara ka ha bụ. Ihe dī otu a bụ arụ.

18 “‘I gaghị alụ nwanne nwanyị nwunye gi, dika nwunye ozo gi, n’ihi ikpagbu ya, gi na ya a na-enwe mmekọrịta edina, i na-ekpughe ọtọ nwunye gi mgbe ọ ka dī ndụ.

19 “‘E jekwurukwala nwanyị ka gi na ya nwe mmekọ edina, mgbe ọ nọ n’onodu adighi ọcha nke (isọ ụba) nsọ nwanyị ya n’oge a kara aka.

20 “‘A kporokwala nwunye onye agbataobi gi idina ya, si otu a meruo onwe gi n’ihi mmekọ dī otu a.†

21 “‘I gaghị enye nwa gi ka e jiri ya chuo Molek aja.‡ N’ihi na i kwesighi imeru aha Chineke gi. Mụ onwe m bụ ONYENWE ANYÌ.

22 “‘Gi na nwoke edinala, dika nwanyị na nwoke si edina. Ihe akporo asi ka ọ bụ.

* 18:5 18:5 Izk 20:11; Rom 10:5 † 18:20 18:20 Opu 20:14; Mat 5:27-28; 1Kọ 6:9; Hib 13:4 ‡ 18:21 18:21 Lev 20:2-5

23 “Gị na anụmanụ ọbụla edinakwala, site otu a meruọ onwe gị. Nwanyị agakwaghị ewere onwe ya nye ka ya na oke anụmanụ nwee mmekọrịta, arụ a na-adighị eme eme ka ọ bụ.

24 “Unu emerukwala onwe unu site na-ime ihe ndị a, n’ihi na ihe ndị a bụ ihe mba ndị ahụ na-eme. Ọ bụkwa n’ihi ya ka m ga-eji chụpụ ha site n’ala ahụ m ga-enye unu. 25 Ọ bụladị ala ahụ niile ghorọ ihe ruru arụ site n’omume ndị a. Ọ bụ nke a mere m ji ata ndị bi n’ime ya ahụhụ n’ihi mmehie ha. Ala ahụ meghere onụ ya gboputa ndị bi n’ime ya. 26 Unu ga-edebe iwu m na ukpuru m ndị a niile. Unu emekwala ihe arụ ndị a, ma ndị amuru n’ala ma ndị ọbịa niile bi n’etiti unu. 27 Ala m na-aga inye unu ruru arụ n’ihi na ndị bi n’ime ya na-eme omume ndị a ruru arụ. 28 Unu emekwala ihe arụ ndị a, n’ihi na ọ buru na unu emee ha, ọ ga-emeghe onụ ya gboputa unu, dika o si mee mba niile bụ ndị buru unu ụzọ biri n’ime ya.

29 “Onye ọbụla n’etiti unu mere ihe arụ ndị a, ka a ga-ekewapụ site n’etiti ndị ya. 30 N’ihi ya, lezienụ anya ka unu debe iwu m, ka unu ghara ime ihe arụ ndị a, nke ndị buru unu ụzọ biri n’ala ahụ mere. Ka unu gharakwa ịmeru onwe unu site n’omume arụ ndị a. Abụ m ONYENWE ANYỊ Chineke unu.’”

19

Iwu ndị ọzọ

1 ONYENWE ANYỊ gwara Mosis okwu sị ya, 2 “Gwa ọgbako ụmụ Izrel niile okwu sị ha: ‘Dịnụ nsọ, n’ihi na mụ onwe m bụ ONYENWE ANYỊ bụ Chineke unu, dị nsọ.

3 “Onye ọbụla n’ime unu aghaghị ịsopuru nne na nna ya, debekwa iwu m nyere maka ụbọchị izuike, n’ihi na mụ onwe m bụ ONYENWE ANYỊ Chineke unu.

4 “Unu akpola isiala nye arụsị, unu emekwarala onwe unu chi ndị e ji ọla kpụ. Mụ onwe m bụ ONYENWE ANYỊ Chineke unu.

5 “Mgbe unu ga-achuru ONYENWE ANYỊ aja udo, soronu ukpuru m nyere unu chụọ ya, ka m nabata ya. 6 Unu ga-eri ya n’ụbọchị ahụ unu churu ya, maọbụ n’ụbọchị nke na-eso ụbọchị ahụ. Nke ọbụla fọdurụ ruo ụbọchị nke atọ ka unu ga-esure oku. 7 Ọ buru na unu erie ya n’ụbọchị nke atọ ihe arụ ka ọ bụ. A gaghị anabata aja ọbụla unu ga-eri n’ụbọchị nke atọ. 8 Ikpe ga-ama onye ga-eri ya n’ụbọchị nke atọ n’ihi na o meela ka ihe nsọ ONYENWE ANYỊ buru ihe arụ. A ga-ekewapụ onye ahụ site n’etiti ndị ya.

9 “Mgbe unu na-ewe ihe ubi, unu ewechala ihe niile dī n’akuku ubi niile, maọbụ chikotachaa irighiri ihe ubi niile fọdurụ n’ala. 10 A ghorochakwala mkpuru vainị niile miri n’elu vainị gị, maọbụ chikoro mkpuru ndị dara n’ala. Hapuru ha ụmụ ogbenye na ndị ọbịa, n’ihi na mụ onwe m bụ ONYENWE ANYỊ Chineke unu.

11 “Unu ezula ohi.

“Unu aghala ugha.

“Unu aghogbula ibe unu.

12 “Unu anula iyi ugha, si otu a weta nkocha nye aha ONYENWE ANYỊ Chineke unu. Abụ m ONYENWE ANYỊ.

13 “Unu ejila ike punara onye agbataobi unu ihe ya, maọbụ zuru ihe o nwere n’ohi.

“Kwuonụ onye ọbụla unu goro ọrụ ụgwọ ọrụ ya osiisọ. Unu echela ka chi bọọ tupu unu akwuọ ya ụgwọ ya.

14 “ ‘Akochala onye ntị chiri, edochikwarala onye isì ihe n’uzọ. Tụọ egwu Chineke. Abụ m ONYENWE ANYỊ.

15 “ ‘Unu ekpela ikpe na-ezighị ezi, unu elela mmadụ anya n’ihu mgbe unu na-ekpe ikpe, ma onye unu na-ekpe ikpe ọ bụ ọgaranya maọbụ ogbenye. Kama kpeenụ ikpe kwụ ọtọ.

16 “ ‘Unu ejegharịla na-agbasa okwu nkwojọ n’etiti ndị mmadụ.

“ ‘Emela ihe ọbụla ga-ebutere onye agbataobi gị ọnwụ. Abụ m ONYENWE ANYỊ.

17 “ ‘Akpola nwanne gị asị n’ime obi gị. Tụọ onye agbataobi gị mmehie ya n’ihu ya, ka ị ghara iketa oke n’ikpe ọmụma ịrị ya.

18 “ ‘Abọla ọbọ, ebukwala iro n’obi megide onye ọbụla n’etiti ndị gị. Kama hụ onye agbataobi gị n’anya ịka i si hụ onwe gị n’anya. Mụ onwe m bụ ONYENWE ANYỊ unu.

19 “ ‘Unu ga-edebe iwu m niile.

“ ‘Unu ejila otu ụdị anụ ụlọ unu na-agba ụdị anụ ụlọ ọzọ dị iche.

“ ‘Akula ụdị mkpuru abụọ n’ubi.

“ ‘Eyila uwe e ji ụzọ ihe abụọ, ịka aji anụ na ogho ọdụ.

20 “ ‘Ọ buru na nwoke ọbụla akporo nwaagboghọ bụ ohu nwanyi nke a na-agbaputabeghi, maobu nke na-enwerebeghi onwe ya, nke nwoke ozo choro ilu, mee ka ha abuo dinakoo, a ga-ekpe ha abuo ikpe n’uloikpe, ma a gaghi egbu ha, n’ihi na nwanyi ahụ abughi onye nwe onwe ya. 21 Ma nwoke ahụ ga-eweta aja ikpe omuma nye ONYENWE ANYI n’onu ụzọ ụlọ nzute. Ọ ga-abukwa ebule ka ọ ga-eji chuo aja ahụ. 22 Onye nchaja ga-eji ebule aja ikpe omuma ahụ choro nwoke ahụ aja mkpuchi mmehie ya n’ihu ONYENWE ANYI, n’ihi mmehie o mere. A ga-agbaghakwara ya mmehie ya.

23 “ ‘Mgbe unu batara n’ala ahụ kuo mkpuru osisi dị iche iche, unu erila mkpuru osisi ahụ mịrị n’afọ nke mbụ, ọ bụ ihe ruru aru. Ruo n’afọ nke ato, ha bụ ihe ruru aru. Unu agaghị eri ha. 24 N’afọ nke anọ, mkpuru nke osisi ndi ahụ niile ga-amị dị nso. Unu ga-eji ya nye ONYENWE ANYI onyinye ototo. 25 Site n’afọ nke ise, mkpuru ọbụla ga-abu nke unu. N’uzọ dị otu a ihe ha ga-amiputa ga-adị ukwu. Mụ onwe m bụ ONYENWE ANYI Chineke unu.

26 “ ‘Unu erila anụ ọbụla ọbara dị n’ime ya.

“ ‘Unu agbala afa maobu juta mmuo ase.

27 “ ‘Unu akpuchala agiri isi dị gburugburu akuku isi unu, maobu chabie onu onu afonu unu.

28 “ ‘Unu akala ihe ọbụla n’ahụ unu, n’ihi onye nwuru anwu maobu jiri mma oku dee ihe n’ahụ unu. Abụ m ONYENWE ANYI.

29 “ ‘Emerula nwa gị nwanyi site n’ikwagide ya ka ọ buru akwuna, ka ala unu ghara ijuputa n’igba akwuna na ihe ojoo dị iche iche.

30 “ ‘Debenụ iwu niile m nyere maka ubochi izuike m. Sopuskwaranu ebe nso m. Abụ m ONYENWE ANYI.

31 “ ‘Unu ejekwurula ndi na-aju mmuo ojoo ase maobu chogaa ndi dibia afa, n’ihi na unu ga-emeru onwe site na ha. Mụ onwe m bụ ONYENWE ANYI Chineke unu.

32 “ ‘Bilienu oto n’ihu okenye, sopusunu ndi okenye, ma tunu egwu Chineke unu. Abụ m ONYENWE ANYI.

33 “ ‘Mgbe onye obia soro unu biri n’ala unu, unu emejola ya. 34 Mesonu onye obia bi n’etiti unu mmeso ịka ọ bụ otu n’ime ndi amuru n’ala. Hunu ha n’anya ịka unu si hụ onwe unu, n’ihi na o nwere oge unu bụ obia n’ala Ijip. Abụ m ONYENWE ANYI Chineke unu.

35 “ ‘Unu ejila ihe ọtụtụ aghughọ mgbe unu na-atụ ihe dị ogologo, maọbụ ihe dị arọ, maọbụ ihe dị ukwuu, ³⁶ Jirinụ ezi ihe ọtụtụ tọọ ogologo, maọbụ ihe dị arọ, maọbụ ihe dị ukwuu. Abụ m ONYENWE ANYỊ Chineke unu, onye si n’ala Ijpt kpọpụta unu.

37 “ ‘Debenụ ụkpụrụ m niile, na iwu m niile, gbasoonụ ha. Abụ m ONYENWE ANYỊ.’ ”

20

Ahụhụ n’ihi mmehie

¹ ONYENWE ANYỊ siri Mosis, ² “Gwa ụmụ Izrel, ‘Onye Izrel ọbụla maọbụ onye ọbịa ọbụla bi n’etiti unu, nke weere nwa ya nye maka ichuru Molek aja, aghaghị ime ka ọ nwuo. Ndi mmadu ga-ewere nkume tugbuo ya. ³ Mụ onwe m ga-emegide onye ahụ, bipụ ya site n’etiti ndi ya, n’ihi na o meruola ebe nsọ m, mee ka aha m gharakwa idi nsọ, site n’iji ụmụ ya churo Molek aja. ⁴ Ọ buru na ndi obodo elezie anya mee omume dika a ga-asị na ha amaghị ihe onye ahụ mere, hapukwa igbu ya, mgbe o were otu n’ime ụmụ ya nye Molek. ⁵ mụ onwe m ga-emegide onye ahụ na ezinaulo ya bipụ ha site n’etiti ndi ya. Otu a kwa ka m ga-eme ya na ndi niile so ya meruo onwe ha site n’ife arusi Molek.

⁶ “ ‘Aga m edo ihu m megide onye ọbụla gara juo ase site n’aka mmuo ojo, maọbụ onye gara na dibia afa gbaa afa, site n’iso ha kwaa iko. Aga m ekewapu onye ahụ site n’etiti ndi ya.

⁷ “ ‘Doonu onwe unu nsọ, ma dikwanu nsọ n’ihi na abụ m ONYENWE ANYỊ Chineke unu. ⁸ Debenụ ụkpụrụ m niile, ma gbasoonu ha n’ihi na abụ m ONYENWE ANYỊ onye na-edo unu nsọ.

⁹ “ ‘Onye ọbụla kochara nne ya maọbụ nna ya ka a ga-egbu n’ihi na ọ kochara nne na nna ya. Obara onye di otu a ga-adikwa ya n’isi.

¹⁰ “ ‘Ọ buru na nwoke ọbụla edinakwuru nwunye nwoke ozo, ya bu nwunye onye agbataobi ya, nwoke ahụ na nwanyi kwara iko ka a ga-egbu.

¹¹ “ ‘Nwoke ọbụla ya na nwunye nna ya dinakoro nwe mmeko, emerula nna ya. A ga-egbu nwoke ahụ na nwanyi ahụ. Obara ha ga-adị ha n’isi.

¹² “ ‘Ọ buru na nwoke ọbụla edinakwuru nwunye nwa ya, wetara onwe ha ikpe omuma, a ga-egbu ha abuo n’ihi na ọ bu aru ka ha mere.

¹³ “ ‘Ọ buru nwoke na nwoke ibe ya edinakoro nwee udi mmeko edina nwoke na nwanyi, a ga-egbu ha abuo n’ihi na ihe ha mere bu ihe ruru aru. Obara ha ga-adị ha n’isi.

¹⁴ “ ‘Ọ buru na nwoke aluo nwanyi na nne muru ya, ajo ihe ka ọ bu. Nwoke ahụ na ndi inyom ndi ahụ ka a ga-akpo oku, ka ihe ojo di otu a hapu idi n’etiti unu.

¹⁵ “ ‘Ọ buru na nwoke na anumanu enwee mmekorita, a ga-egbu nwoke ahụ gbukwaa anumanu ahụ.

¹⁶ “ ‘Ọ buru na nwanyi ọbụla abiaruo anumanu ọbụla nso dinakwuru ya inwe mmeko, a ga-egbu nwanyi ahụ na anumanu ahụ, n’ihi na ha kwesiri onwu. Obara ha ga-adị ha n’isi.

¹⁷ “ ‘Nwoke ọbụla ya na nwanne ya nwanyi nwere mmeko edina, maọbụ nwa afo nne ya maọbụ nwa nwunye nna ya, a ga-ekpochapu ha site n’ihu oha mmadu n’ihi na ọ bu ihe ihere di ukwuu ka ha mere. Ọ meruola nwanne ya, n’ihi ya ikpe omuma di ya n’isi.

¹⁸ “ ‘Nwoke ọbụla nke ya na nwanyi no na nsọ nwanyi ya dinakoro nwee mmeko ekpugheela adighi ocha nwanyi ahụ. Nwanyi ahụ n’onwe ya

ekpugheekwala adighi ocha nke ya. A ga-ebipu ha abuo site n'etiti ndi ha.

¹⁹ "I gaghi enwe mmeko edina n'etiti gi na nwanne nwanyi nne gi maobu nwanne nwanyi nna gi, n'ihu na nke a bu ihe nleda anya nye onye obara jikoro gi na ya. Ikpe omuma ga-adiri unu abuo.

²⁰ "O buru na nwoke obula na nwunye nwanne nna ya edinaa, o bu omume ileda anya nye nwanne nna ya. Ha ga-ebu mmehie ha. Ha ganwu na-amutaghi nwa.

²¹ "O buru na nwoke aluo nwunye nwanne ya, o bu omume ruru aru, n'ihu na o bu ihe nleda anya nye nwanne ya. Ha ga-agba aka nwa.

²² "Debenu iwu ndi a na ukpuru ndi a, ma gbasoonu ha ka ala ahụ m na-eduba unu n'ime ya hapu imeghe onu ya gbupu unu. ²³ Unu agbasola omenaala ndi mba niile a m na-achupu site n'ala m na-enye unu, n'ihu na ha na-eme ihe ndi a niile m nyere unu n'iwu emela. O bu nke a mere ihe banyere ha ji so m oyi. ²⁴ Ma agwala m unu si, "Unu ga-eketa ala ha. Aga m enye ya unu ka o buru ihe nketa unu. Ala mmiri ara ehi na mmanu anu na-eru na ya." Abu m ONYENWE ANYI Chineke unu onye kewaputara unu doo unu iche site na mba ndi ozo niile.

²⁵ "Unu aghaghi ikpa oke n'etiti anumanu ndi di ocha iri eri, na anumanu ndi na-adighi ocha, na n'etiti anu ufe di ocha iri eri na ndi ruru aru.* Unu emerula onwe unu site n'iri anumanu maobu anu ufe, maobu ihe ozo na-akpughari n'ala, ndi ahụ m kewapuru iche dika ihe ruru aru. ²⁶ Unu ga-adi nsọ nye m, n'ihu na mu, bu ONYENWE ANYI, di nsọ. Ekewaputala m unu, doo unu iche, site n'etiti ndi mba ozo niile, ka unu buru nke m.

²⁷ "A ga-eji nkume tugbuo nwoke maobu nwanyi obula nke na-aju mmuo ojoo ase, maobu dibia afa no n'etiti unu ka o nwuo. Obara ha ga-adikwa ha n'isi.'"

21

Iwu nke ndi nchujaja

¹ ONYENWE ANYI gwara Mosis si, "Gwa ndi nchujaja, umu ndi ikom Eron okwu si ha, 'Onye nchujaja ekwesighi imeru onwe ya mgbe mmadu nwuru n'etiti umunna ya. ² Karjakwa ma onye ahụ bu onye di ya nnoo nso, dika nne ya, maobu nna ya, maobu nwa ya nwoke, maobu nwa ya nwanyi, maobu nwanne ya nwoke, ³ maobu nwanne ya nwanyi na-alubeghi di, onye o na-elekota n'ihu na o nweghi di. N'ihu ya, o nwere ike meruo onwe ya. ⁴ Ma o gakwaghi eme onwe ya ka o ghara idi ocha n'etiti ndi ogo ya, ma site otu a meruo onwe ya.

⁵ "Ndi nchujaja ekwesighi ikpucha isi ha, maobu kpuchapu akuku afuonu ha, maobu kaa ihe obula n'akpukpo ahụ ha.* ⁶ Ha ga-abu ndi di nso nye Chineke ha, ndi na-agaghi emekwa ka aha Chineke ha ghara idi nsọ. N'ihu na o bu ha na-eche n'ihu ONYENWE ANYI onyinye aja nsure oku, bu nri Chineke ha. N'ihu ya, ha aghaghi idi nsọ.

⁷ "Onye nchujaja agaghi alu nwanyi e meruru site n'igba akwuna, maobu nwanyi luturu di nke kewapuru onwe ya site n'ahu di ya, n'ihu na ndi nchujaja bu ndi di nsọ nye Chineke ha. ⁸ Guo ha dika ndi di nsọ n'ihu na o bu ha na-eche nri Chineke n'ihu ya. Guo ha dika ndi di nsọ n'ihu na mu onwe m bu ONYENWE ANYI di nsọ, mu onwe m na-eme ka unu di nsọ.

* 20:25 20:25 Dit 14:3-21 * 21:5 21:5 Lev 19:28; Izk 44:20

⁹ “Ọ buru na nwa nwanyi onye nchujaja emeruo onwe ya site n’igho onye akwuna, o sitela na ndu ojojo di otu a wetara nna ya ihe ihere. A ga-akpo ya oku.

¹⁰ “Onyeisi nchujaja, onye ahụ sitere n’etiti umunna ya, onye awusara mmanu nso n’isi ya, onye ahoro doo nso iyiri uwe onye nchujaja ahụ, agaghị ahapu agiri isi ya ka o kpasasia, maobu dowaa uwe ya. ¹¹ O gaghi abanye ebe ozu di. O gaghi emeru onwe ya, o buladi ma ozu ahụ o bu nke nne ya maobu nke nna ya. ¹² O gaghi esi n’ebe nso Chineke ya puo, maobu mee ya ka o ghara idi nso, n’ihi na e doola ya nso site na ite ya mmanu nso nke Chineke ya. Abụ m ONYENWE ANYI.

¹³ “Nwanyi onyeisi nchujaja ga-alu ga-abu nwanyi na-amaghi nwoke. ¹⁴ O gaghi alu nwanyi di ya nwuru, maobu nwanyi ya na di ya nabikwaghi, maobu nwanyi akwuna. Nwanyi o ga-alu ga-abu naani nwanyi na-amaghi nwoke nke si n’etiti umunna ya, ¹⁵ ka o ghara ime ka umu ya ghara idi nso n’etiti umunna ya. Abụ m ONYENWE ANYI onye na-edo ya nso.”

¹⁶ ONYENWE ANYI gwara Mosis si, ¹⁷ “Gwa Eron, ‘N’ogbo niile nke nabia, o nweghi onye obula n’ime umu umu gi nke akuku ahụ ya na-ezughi oke ga-abia nso iwetara Chineke ya ihe oriri. ¹⁸ O nweghi nwoke obula nwere orusi obula ga-abia nso, o nweghi nwoke kpuru isi, maobu onye ngwuro, maobu onye imi mpi, maobu onye ukwu maobu aka ya na-ezughi oke,† ¹⁹ maobu onye okpukpu ukwu ya maobu okpukpu aka ya gbajiri, ²⁰ maobu onye mkpumkpu azu di, maobu nwa akakpo, maobu onye na-adighi ahuzi uzo, maobu onye agba na-ata, maobu onye akpukpa di n’ahu, maobu onye mkpuru amu ya chipiara echipia. ²¹ O nweghi nwa nwa Eron onye nchujaja obula nwere orusi ga-abia iwetara ONYENWE ANYI aja onyinye site n’oku. Ebe o bu na o nwere orusi, o gaghi abia nso iwetara Chineke ya nri. ²² Ma o nwere ike iri nri ahụ dikarisiri nso nke sitere na nri Chineke ya, tinyekwara nri ahụ di nso. ²³ Kama o gaghi abia nso akwa mgbochi ahụ maobu biaruo ebe ichu aja nso, n’ihi ezughi oke ya. Ka o ghara imeru ebe nso m, n’ihi na abụ m ONYENWE ANYI onye na-edo ha nso.”

²⁴ Ya mere Mosis nyere Eron na umu ya ndi ikom na umu Izrel niile iwu ndi a.

22

Idi nso nke onyinye ochuchu aja

¹ ONYENWE ANYI gwara Mosis si, ² “Gwa Eron na umu ya ndi ikom ka ha jiri nsopuru nabata onyinye di nso nke umu Izrel na-edo nso nye m, ka ha ghara imeru aha nso m. Abụ m ONYENWE ANYI.

³ “Gwa ha si, ‘N’ogbo unu niile na-abia, o buru na enwee onye obula n’agburu unu nke biara nso n’ihe ndi ahụ di nso umu Izrel na-edo nso nye ONYENWE ANYI, mgbe onye ahụ no onodu dika onye ruru aru, a ga-esi n’ihu m wezuga onye ahụ. Abụ m ONYENWE ANYI.

⁴ “Onye obula bu nwa nwa Eron nke orja ekpenta na-aria, maobu nke ihe si n’ahu ya na-asoputa agaghị eri aja di nso tutu ruo mgbe e mere ka o diri ocha. O ga-abukwa onye ruru aru ma o buru na o metu ozu aka, maobu onye mkpuru nwa na-esite n’ahu awusi, ⁵ maobu na o meturu anu na-akpughari akpughari n’ala aka, nke na-emeru ya, maobu na o meturu

† 21:18 21:18 Ihe ndi a gunyere ma mmadu ma anumanu, dika e deputara ha site n’amaoku iri na isii gbadaa.

mmadụ aka nke mere ka ọ buru onye ruru aru n'agbanyeghi ihe ọ bu na-emeru ya. ⁶ Onye ahụ meturu ihe ndi a aka ga-abu onye ruru aru ruo uhuruchi. Ọ gaghị eri ihe nso ọbula tutu ruo mgbe ọ sachara ahụ. ⁷ Mgbe anyanwu dara ka ọ ga-adị ọcha, nweekwa ike iri ihe di nso, n'ihia na ọ bu nri ya. ⁸ Ọ gaghị eri anụ nwuru anwu, maobu nke anu ozo dogburu,* n'ihia na ihe ndi a ga-emeru ya. Abụ m ONYENWE ANYI.

⁹ “Ndi nchujaja kwesiri idebe ukpuru m, ka ha ghara ibu ndi ikpe mara si otu a nwuo n'ihia na ha leliri ha anya. Abụ m ONYENWE ANYI onye na-edo ha nso.

¹⁰ “O nweghi onye ọbula na-esiteghi n'ezinaulo ndi nchujaja ga-eri aja nso ahụ. Onye bu ọbia na onye e goro oru no n'ulo onye nchujaja agaghị eri ya. ¹¹ Otu ọ di, ọ buru na onye nchujaja weere ego nke aka ya gbata ohu, maobu na a muru ohu ahụ n'ulo ya, ohu ahụ nwere ike iri aja nso ahụ. ¹² Ọ buru na nwa nwanyi onye nchujaja aluo onye na-abughị onye nchujaja, ọ gaghị eri ihe ọbula site n'ime aja nso a. ¹³ Ma nwa nwanyi onye nchujaja nke di ya nwuru, maobu na ya na di ya ebikwaghi, ọ burukwa na ọ mutaghi nwa ọbula, ọ loghachi bia biri n'ulo nna ya dika o mere mgbe ọ bu agbogho, o nwere ike iri nri di n'ulo nna ya. Ọ dikwaghi onye na-ekwesighi iri ya,† nke ga-eri ya.

¹⁴ “O buru na onye ọbula erie onyinye nso ahụ na-amaghi ama, ọ gaweghachiri onye nchujaja ihe niile o riri tukwasikwa ya otu uzọ n'uzo ise ozo. ¹⁵ Ndi nchujaja ekwesighi imeru onyinye nso umu Izrel na-eche n'ihu ONYENWE ANYI, ¹⁶ site n'ikwenye ka ndi mmadu efu rie onyinye nso ahụ, si otu a wetara ndi riri ya ikpe omuma nke ya na nkweghachi so. Abụ m ONYENWE ANYI onye na-edo ha nso.’”

Aja na-ezughị oke

¹⁷ ONYENWE ANYI gwara Mosis si, ¹⁸ “Gwa Eron na umu ya ndi ikom na umu Izrel niile okwu si ha, ‘O buru na onye ọbula, onye Izrel maobu onye ọbia n'Izrel, eweta aja nsure oku nye ONYENWE ANYI imezu nkwa o kwere, maobu dika onyinye afọ ofufu, ¹⁹ ọ ga-eweta otu oke nke na-enweghi nkwaru nke si n'igwe ehi, maobu aturu, maobu ewu, ka a nabata ya n'aha. ²⁰ Ewebatala ihe ọbula nke nwere nkwaru, n'ihia na agaghị m anabata ya n'aha gi. ²¹ Mgbe onye ọbula wetara ehi maobu aturu maobu ewu site n'igwe anu, dika onyinye aja udo ọ na-enye ONYENWE ANYI maka imezu nkwa, maobu onyinye afọ ofufu, ọ ga-abu nke na-enweghi orusi maobu ntupo ọbula tupu a nabata ya. ²² Anumanu ọbula kpuru isi, maobu nke meruru ahụ, maobu nke ukwu maobu aka gbajiri, maobu nke akpukpa di n'ahu ya, maobu ihe nwere ure, maobu nke onya di n'ahu, agaghị abụ ihe onyinye nye ONYENWE ANYI. Unu atukwasikwala ha n'ebe ichu aja dika onyinye nye ONYENWE ANYI. ²³ Unu nwere ike jiri ehi maobu aturu‡ nke akuku ahụ ya tara ata, maobu nke otu akuku ya buru ibu kari ibe ya choo aja onyinye si n'obi, ma a gaghị e ji ya choo aja imezu nkwa. ²⁴ Unu agaghị enye anumanu ọbula nke mkpuru amu ya chipiara echi, maobu nke piara apia, maobu nke a dowapuru adowapu maobu nke a chakapuru achakapu, dika onyinye n'ihu ONYENWE ANYI. Unu enyekwala udi onyinye a n'ala unu. ²⁵ Unu esitekwala n'aka onye ọbia nata udi onyinye a, ma webata ya dika nri a na-enye Chineke unu. A gaghị anabata ha n'onodu unu, n'ihia na ha nwere nkwaru, nwekwa ntupo.’”

* 22:8 22:8 Opu 22:31 † 22:13 22:13 Nke a bu onye ọbia maobu onye ala ozo ‡ 22:23 22:23 Lev 3:6

²⁶ ONYENWE ANYI siri Mosis, ²⁷ “Mgbe a muru nwa ehi, maobu nwa aturu, maobu ewu oheru, a ga-ahapu ya na nne ya ubochi asaa. Site n’ubochi nke asato gaa n’ihu a ga-anabata ya dika onyinye ihe oriri i ji chuo aja nsure oku nye ONYENWE ANYI. ²⁸ Egbula nne anu na nwa ya n’otu ubochi, maobu ehi maobu aturu. §

²⁹ “Mgbe unu na-achuru ONYENWE ANYI aja ekele, chonon ya n’uzo ahụ a ga-anabata ya. ³⁰ Riekwanu anu aja ahụ n’otu ubochi ahụ, ka o hapu ifodu ruo echị ya. Abụ m ONYENWE ANYI.

³¹ “Unu ga-eedebe iwu m ndi a niile, mee ha n’ihi na abụ m ONYENWE ANYI. ³² Unu emekwala ka aha m ghara idi nsọ. A ga-edo aha m nsọ n’etiti unu Izrel, n’ihi na abụ m ONYENWE ANYI onye na-edo unu nsọ. ³³ O bu m kpọtara unu site n’ala Ijipt ka m buru Chineke unu. Abụ m ONYENWE ANYI.”

23

Mmemme di iche iche

¹ ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si ya, ² “Gwa umu Izrel okwu si ha, ‘Ndi a bu mmemme a kara aka nye ONYENWE ANYI, nke unu ga-ekwusa dika mkpokota di nsọ.

Ubochi izuike

³ “Ubochi isii ka unu ga-eji ruo oru. Ma ubochi nke asaa, bu ubochi izuike, ubochi mkpokota di nsọ. Unu agaghi aru oru obula n’ubochi ahụ, n’ebe obula unu bi. O bu ubochi izuike nye ONYENWE ANYI.

Mmemme Ngabiga na Mmemme Achicha na-ekoghi eko

⁴ “Ndi a bu mmemme ONYENWE ANYI a kara aka, mkpokota di nsọ nke unu ga-ekwusa n’oge a kara aka. ⁵ N’onwa mbu, n’ubochi nke iri na anọ nke onwa ahụ, n’oge uhuruchi, mgbe anwu dara, ka Mmemme Ngabiga ONYENWE ANYI ga-adi. ⁶ Mmemme achicha na-ekoghi eko ONYENWE ANYI ka unu ga-ebido n’ubochi iri na ise nke onwa ahụ. Abali asaa ka unu ga-eri achicha a na-ejighi ihe na-eko achicha mee. ⁷ N’ubochi mbu nke mmemme a, unu ga-enwe mkpokota di nsọ, o dikwaghi onye obula ga-aru oru obula. ⁸ Unu ga-eweta aja e sitere n’oku chuo nye ONYENWE ANYI. N’ubochi nke asaa nweenu mkpokota di nsọ, unu arukwala oru nke ubochi ahụ.’”

Mmemme Mkpuru Mbu

⁹ ONYENWE ANYI gwara Mosis si ya, ¹⁰ “Gwa umu Izrel si ha, ‘Mgbe unu banyere n’ala ahụ m na-aga inye unu, ghotu mkpuru ihe ubi nke mbu unu, unu ga-ewetara onye nchujaja otu ukwu oka site n’oka unu ghotara n’ubi unu. ¹¹ O ga-anara unu ukwu oka ahụ fufee ya n’ihu ONYENWE ANYI, ka a nabata ya. O bu n’ubochi ahụ ga-esote ubochi izuike ka onye nchujaja ga-efufe ya. ¹² N’otu ubochi ahụ e fufere ukwu oka ahụ, unu ga-ewere nwa ebule na-enweghi ntupo, nke gbara naani otu afo, churo ONYENWE ANYI aja nsure oku. ¹³ Aja mkpuru oka ga-eso aja nsure oku a. O ga-eji iko oka a kworo nke oma iri na abuo a gwara mmanu oliv, ka o buru ihe e surere n’oku na-esi ezi isi oma nye ONYENWE ANYI. A ga-enyekwa iko mmanya ato dika onyinye ihe onunu. ¹⁴ Unu agaghi eri achicha, maobu oka e ghere eghe, maobu oka oheru tutu ruo mgbe unu buru uzo weta

onyinye nye Chineke unu. N'ebe ọbụla unu bi, ụkpurụ a ga-adigide ruo ọgbọ niile.

Mmemme Izu Asaa

15 “Site n'ụbọchị ahụ sotere ụbọchị izuikwe, bụ ụbọchị ahụ unu wetara ukwu ọka nke onyinye mfufe, guputa izu asaa zuru ezu. 16 Guputakwa iri ụbọchị ise site n'ụbọchị izuikwe ahụ mezuru izu asaa ahụ ma wetara ONYENWE ANYỊ onyinye ọka ọhụrụ. 17 Site n'ebe ọbụla unu bi, unu ga-ewetara ONYENWE ANYỊ ogbe achicha abụọ nke unu ji iko ọka a kworo nke oma iri na abụọ, nke e ji ihe na-eko achicha mee, ya bụ yiist, dika aja mfufe nke mkpurụ mbụ nye ONYENWE ANYỊ. 18 Tinyere achicha a, unu ga-eweta umu aturu asaa gbara otu afo, ndi na-enweghi ntupo, na otu nwa oke ehi, na ebule abụọ. Ha ga-abụ aja nsure oku nye ONYENWE ANYỊ, ya na aja mkpurụ ọka na aja ihe ọhụrụ, aja e sitere n'okụ chuo, nke isisi ya di ezi mma nye ONYENWE ANYỊ. 19 Unu ga-ejikwa otu mkpi chuo aja mmehie. Werekwa umu aturu abuo gbara otu afo, otu afo, chuo aja udo. 20 Onye nchujaja ga-efufe umu aturu abuo ndi a, na achicha ndi si na mkpuru mbu ahụ n'ihu ONYENWE ANYỊ dika aja mfufe. Ha bu aja di nso nye ONYENWE ANYỊ. O bukwa ndi nchujaja ga-ewere ha dika nri ha. 21 N'otu ubochi ahụ unu ga-akposakwa mkpokota di nso, unu arukwala oru nke ubochi ahụ. Nke a ga-abu ukpuru ga-adigide ebighi ebi site n'ogbo ruo n'ogbo niile, n'ebe obula unu bi.

22 “Mgbe unu na-ewe ihe ubi, unu ewechala ihe niile di n'akuku niile nke ubi unu. Hapurunu ha umu ogbenye, na ndi oja. Hapukwara ha mkpuru ubi niile dara n'ala. Abu m ONYENWE ANYI Chineke unu.”

Mmemme Opi

23 ONYENWE ANYI gwara Mosis si, 24 “Gwa umu Izrel si, ‘Ubochi mbu nke onwa nke asaa ga-abu ubochi izuikwe, ubochi mkpokota di nso nke a ga-eji opi na-ada oke uda cheta. 25 Unu arula oru obula n'ubochi ahụ, kama unu ga-achu aja nsure oku nye ONYENWE ANYI.’”

Ubochi Mkpuchi Mmehie

26 ONYENWE ANYI gwara Mosis si, 27 “Ubochi nke iri nke onwa asaa a bu ubochi Mkpuchi Mmehie. O bu ubochi mkpokota di nso nye unu. Unu ga-ata onwe unu ahuru bja wetara ONYENWE ANYI onyinye site n'oku. 28 Unu arula oru obula n'ubochi ahụ n'ihu na ubochi ahụ bu ubochi ichu aja mkpuchi mmehie unu n'ihu ONYENWE ANYI Chineke unu. 29 Onye obula na-ejighi ubochi ahụ weda onwe ya n'ala ka a ga-ekewapu site n'etiti ndi ya. 30 Aga m ebibikwa onye obula ruru oru n'ubochi ahụ. 31 Unu agaghi aru oru obula. N'ebe obula unu bi, ukpuru a ga-adigide nye unu niile site n'ogbo ruo n'ogbo. 32 O ga-abu ubochi izuikwe zuruoke nye unu, unu ga-ewedakwa onwe unu n'ala. N'ubochi nke itoolu nke onwa ahụ, site n'uhuruchi ruo n'uhuruchi nke na-esote ya, unu ga-edebe izuikwe unu.”

Mmemme Ulo Ikwu

33 ONYENWE ANYI gwara Mosis si, 34 “Gwa umu Izrel, ‘N'ubochi nke iri na ise, n'onwa nke asaa, ka unu ga-amalite mmemme Ulo Ikwu ONYENWE ANYI. A ga-eme ya ubochi asaa. 35 N'ubochi nke mbu bu ubochi mkpokota di nso. Onye obula agaghi aru oru n'ubochi ahụ. 36 N'ubochi obula n'ime ubochi asaa ndi a niile ka a ga-ewetara ONYENWE ANYI onyinye site n'oku. N'ubochi nke asato ka mkpokota di nso ga-adi. A ga-achu aja nsure oku nye ONYENWE ANYI, n'ubochi a. O bu mkpokota mmehi, n'ihu ya, a gaghị aru oru obula n'ubochi ahụ.

37 (“ Ndi a bu mmemme a kara aka, mgbe a ga-ekwusa mkpokota di nso maka iwetara ONYENWE ANYI onyinye nri, ya bu, onyinye aja nsure oku, na onyinye mkpuru oka, na aja di iche iche, na onyinye ihe onunu dika e si hazie na o ga na-adi kwa ubochi. 38 Unu ga-enye onyinye ndi a, tinyere onyinye a na-enye ONYENWE ANYI n’ubochi izuike, na tinyere onyinye ndi ozọ unu na-enye na ihe ndi ozọ unu kwere na nkwa, na onyinye afọ ofufu niile unu na-enye ONYENWE ANYI.)

39 “ Ya mere, malite n’ubochi nke iri na ise nke onwa asaa, mgbe unu webatasiri ihe ubi unu, meerenu ONYENWE ANYI mmemme ubochi asaa, ubochi nke mbu, na ubochi nke asato ga-abu ubochi izuike. 40 N’ubochi nke mbu, unu ga-ewere ufodu mkpuru osisi di mma nke si n’osisi unu na-amj mkpuru, gbutekwa igu nkwu, na alaka osisi nwere ahijia ndu, na osisi popla, jiri ha mee mmemme obi utọ n’ihu ONYENWE ANYI Chineke unu ubochi asaa. 41 Mmemme ubochi asaa a ga-adi nye ONYENWE ANYI n’afọ niile, site n’ogbo ruo n’ogbo unu niile. O bukwa n’onwa nke asaa ka unu ga-eme mmemme a. 42 N’oge mmemme a, umu Izrel niile ga-ebi n’ulo e ji alaka osisi na ahijia wuo ubochi asaa. Umu afọ Izrel niile ga-ebi n’ulo di otu a. 43 Nke a ga-echetara ogbo umu Izrel niile na mgbe m kpoputara unu site n’ala Ijpt, unu biri n’ulo e ji osisi na ahijia wuo n’ozara. Abu m ONYENWE ANYI Chineke unu.”

44 Mosis gwara umu Izrel ihe gbasara mmemme niile a kara aka nye ONYENWE ANYI.

24

Iheokwu na mmanu ya

1 ONYENWE ANYI gwara Mosis si, 2 “Nye ndi Izrel niile iwu ka ha wetara gi mmanu oliv asuru asu, nke a na-agwaghi ihe, maka itinye n’iheokwu ime ka oku oriona na-enwu mgbe niile. 3 Na mputa nke akwa mgbochi nke kpuchiri igbe Ihe Ama ahụ, n’ime ulo nzute, Eron ga-amunye oriona ndi ahụ n’ihu ONYENWE ANYI mgbe niile, site n’uhuruchi ruo n’ututu. Nke a bu ukpuru ga-adigide nye ogbo niile di n’ihu. 4 Ihe oku olaedo a nuchara anucha ndi ahụ dọ n’elu ihe idokwasị oriona, n’ihu ONYENWE ANYI ga na-enwu oku mgbe niile.

Achicha na-adi n’ihu ONYENWE ANYI

5 “Were oka a kworo nke oma mee ogbe achicha iri na abuo. Jiri ihe ruru iko oka asato mee otu ogbe achicha obula. 6 Doo achicha ndi a n’ahiri abuo n’elu tebul ahụ e ji olaedo a nuchara anucha kpuo, nke di n’ihu ONYENWE ANYI. Ogbe achicha isii ga-adi n’otu ahiri. 7 N’ogologo ahiri obula tnye insensi a na-agwaghi ihe, ka o buru ihe nochiri achicha ndi a dika onyinye nsure oku nye ONYENWE ANYI. 8 A ga-edo achicha ndi a n’ihu ONYENWE ANYI oge niile, ubochi izuike niile, n’onodu umu Izrel, dika ogbugba ndu ebighi ebi. 9 O diri Eron na umu ya ndi ikom, bu ndi ga-eri ya n’ime n’ebe nso ahụ, n’ihi na o bu oke dikarisiri nso, site n’oke ha mgbe niile, nke sitere n’onyinye nsure oku e chere nye ONYENWE ANYI.”

Onwu onye kochara ONYENWE ANYI

10 Otu nwokorobia, nke nna ya bu onye Ijpt ma nne ya bu onye Izrel, sitere n’etiti umu Izrel puta. O ruo na nwoke a nne ya bu onye Izrel na otu n’ime ndi ikom Izrel malitere ilu ogu. 11 Mgbe ha na-alu ogu ahụ nwoke ahụ nne ya bu onye Izrel kwuluru Aha ahụ kochaa ya. N’ihi ya, a kporo ya ikpe n’ihu Mosis. (Aha nne ya bu Shelomit, nwa Dibri, onye ebo Dan.)

¹² Ha tinyere nwoke ahụ n'ụlọ mkpọrọ na-eche ka ha nụ okwu ONYENWE ANYỊ, imata ihe ha ga-eme ya.

¹³ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYỊ gwara Mosis si, ¹⁴ "Kpuru onye nkwulu ahụ gaa n'azụ obodo. Ndị niile nuru okwu ahụ o kwuru ga-ebikwasị ya aka ha n'isi. Mgbe ahụ, ogbakọ Izrel niile ga-iji nkume tugbuo ya. ¹⁵ Gwa ụmu Izrel okwu si ha, 'Onye obula kochara Chineke ya ga-ebu mmehie ya n'isi ya. ¹⁶ Onye obula kwuluru aha ONYENWE ANYỊ ka a ga-egbu. Mmadu niile ga-agbakọ jiri nkume tugbuo onye ahụ. Onye obula kwuluru Aha ahụ, maobu obia, maobu nwa afọ ala, ka a ga-egbu.

¹⁷ " 'Onye obula gburu mmadu ka a ga-egbu. ¹⁸ Onye gburu anu ulo na-abughị nke ya, ga-akwughachi ugwo ya. Ndu ga-alara ndu. ¹⁹ Onye obula meruru mmadu ibe ya ahụ, a ga-emerukwa onye ahụ ahụ n'ebe o meruru ibe ya ahụ. ²⁰ Onye tijiri mmadu okpukpu, a ga-etiji okpukpu nke ya. Anya ga-alara anya, eze ga-alakwara eze. Otu e si meru mmadu ahụ, ka a ga-esi merukwa onye meruru ya ahụ. ²¹ Onye obula gburu anu ulo onye ozo, ga-akwu ugwo ya. Ma a ga-egbu onye obula gburu mmadu. ²² Unu ga-enwe otu iwu nke ga-adi nye ndi amuru n'ala, dikwara ndi obia niile. Abu m ONYENWE ANYI Chineke unu."

²³ Mgbe ahụ, Mosis gwara ndi Izrel okwu, n'ihia ya ha dokpuuru onye nkwulu ahụ puo n'azụ obodo, jiri nkume tugbuo ya n'ebe ahụ, dika ONYENWE ANYI nyere Mosis n'iwu.

25

Afọ izuike

¹ ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu n'ugwu Sainai si ya, ² "Gwa ụmu Izrel si ha, 'Mgbe unu batara n'ala ahụ m ga-enye unu, unu ga-eme ka ala ahụ nwee afọ izuike nke ya nye ONYENWE ANYI. ³ Afọ isii ka unu ga-aku ihe n'ubi, afọ isii ka unu ga-ewe ihe ubi, kwachaakwa alaka osisi vaini unu. ⁴ Ma mgbe o ruru afọ nke asaa, unu ga-ahapu ala ubi unu ka o zuo ike, afọ izuike nye ONYENWE ANYI. Unu akula ihe obula n'ubi unu maobu kwachaa osisi vaini unu. ⁵ Unu agaghị ewe ihe ubi obula ga-epuputara onwe ha n'oge a, maobu tutuokpuru osisi vaini ndi ga-ada ada. N'ihia na afọ ahụ bu afọ ozuzu ike diri ala ubi niile. ⁶ Ihe ubi puputara n'ala ahụ niile n'afọ izuike ahụ bu nri diri unu onwe unu, na ndi odibo nwoke na nwanji unu niile, na onye i goro oru, na onye obia bi n'etiti unu. ⁷ Ihe ubi ahụ dikwara anu ulo gi, na anu obia bi n'ala gi. Ihe obula puputara n'ala bu ihe unu ga-eri.

Afọ iri ise nke inwere onwe

⁸ " 'Guputa afọ izuike asaa, afọ asaa, uzọ asaa. Ngukọ afọ izuike ndi a niile ga-enye iri afọ anọ na itoolu. ⁹ N'ubochi nke iri nke onwa asaa, zipu onye ga-egbu opi ike, ya bu, n'ubochi mkpuchi mmehie, a ga-egbu opi ike n'ala Izrel niile. ¹⁰ Doonu afọ nke iri ise ahụ nsọ, kwusaakwa inwere onwe nye mmadu niile n'ala ahụ niile. Afọ ahụ ga-abu afọ inwere onwe* nye unu. Onye obula n'ime unu ga-alaghachi n'ihie onwunwe nke ezinaulo ya, onye obula kwa ga-alaghachi n'agburu ya. ¹¹ Afọ nke iri ise bu afọ inwere onwe nye unu. A gaghị akụ ihe obula n'ubi, a gakwaghị ewe ihe ubi obula puputara n'onwe ya, maobu mkpuru osisi vaini miri n'onwe

* 25:10 25:10 Inwere onwe putara mmeri maobu Jubili.

ya. ¹² Ọ bụ afo inwere onwe, burukwa afo di nso nye unu, nke onye obula ga-eri naani ihe e wetara n'ubi.

¹³ “ ‘Onye obula ga-alaghachi n’ihe onwunwe nke ya, n’afọ inwere onwe a.

¹⁴ “ ‘Ọ buru na i resiri onye agbataobi gi ala, maobu na o nwere nke o zuru site n’aka gi, unu aghogbula ibe unu. ¹⁵ I ga-azuru ala site n’aka onye agbataobi dika onuogugu afo si di site n’afọ inwere onwe. Ha ga-eresi gi ya dika onuogugu afo ole foduru maka ikọ ihe n’ala ahụ. ¹⁶ Ọ buru na a zuru ala ahụ nso nso mmemme iri afo ise a, onuahia ala ahụ ga-adi ala, o burukwanu na o di anya site na mmemme ahụ, onuahia ya ga-adi elu, n’ihi na ugwo onye ahụ na-akwu bu ugwo ugboro ole o ga-aku ihe n’ala ahụ. ¹⁷ Unu emegbula ibe unu kama tunu egwu Chineke unu. Abụ m ONYENWE ANYI Chineke unu.

¹⁸ “ ‘Gbasoonu ukpuru m, ma lezie anya imezu ihe m nyere n’iwu, ka unu nwee ike ibi obi udo n’ala ahụ. ¹⁹ Mgbe ahụ, ala ga-amị mkpuru ya, unu ga-eriju afo, birikwa n’ala ahụ n’udo. ²⁰ Unu nwere ike juo ajaju si, “Gini ka anyi ga-eri n’afọ nke asaa ahụ ebe o bu na anyi agaghị aku ihe obula, maobu wee ihe ubi obula n’afọ ahụ?” ²¹ Aga m ezitere unu ngozị di ukwu n’afọ nke isii, nke ga-eme ka ala mee ihe omume nke ga-ezuru unu afo ato. ²² Mgbe unu ga-aku ihe ubi n’afọ nke asato unu ga na-eri site n’owuwe ihe ubi ochie unu tutu ruo n’afọ nke itoolu mgbe unu ga-ewebata ihe ubi oheru.

²³ “ ‘Chetanu na ala bu nke m, n’ihi nke a, o kwesighi ka unu ree ala obula kpmkam. Unu bu naani ndi obia na ndi nlekota nye m. ²⁴ N’ala obibi unu niile, unu ga-enye ohere maka mgbaputa ala erere ere.

²⁵ “ ‘Ọ buru na otu onye n’ime unu agho onye ogbenye si otu a ree ala ya, nwanna ya di ya nso ga-abia gbaputa ala ahụ. ²⁶ Ọ buru na-enweghi onye ga-agbaputa ala ahụ nye ha, ma ha mesia gho ndi bara uba nwekwa ihe ga-ezu igbaputa ala ahụ n’onwe ha. ²⁷ A ga-agu afo ole gara site na mgbe o rere ala ahụ, nyeghachi ya ego ole o kwesiri inweta. Onye rere ala ga-alaghachikwa n’ala ya. ²⁸ Ọ buru na onyenwe ya enweghi ike ichota ego o ga-eji gbara ya, ala ahụ ga-adi n’aka onye ahụ zuru ya tutu ruo n’afọ inwere onwe. Mgbe ahụ o ga-ewerekwa ala ahụ nyeghachi ya onye resiri ya.

²⁹ “ ‘Onye obula rere ulo obibi di n’obodo e ji mgbidi gbaa gburugburu nwere ikike mgbaputa ya naani mgbe otu afo zuru site na mgbe e rere ya. N’oge ahụ ka onye rere ya nwere ike igbaghachi ya. ³⁰ Ọ buru na a gbaputaghi ya tupu otu afo agafee, ulo ahụ di n’ime obodo nwere mgbidi ga-abu nke onye ahụ zuru ya mgbe niile, burukwa nke umu umu ya. A gaghị enyeghachikwa ya mgbe afo inwere onwe ruru. ³¹ Ma ulo ndi di n’obodo nta na-enweghi mgbidi a ga-agu ha dika ihe di n’ohia. E nwere ike igbaputa ha, ha bukwa nke a ga-eweghachite mgbe afo inwere onwe ruru.

³² “ ‘Ma banyere obodo niile nke ndi Livayi di iche iche. Ha nwere ikike igbaputa ulo ha di n’ime nketa ha mgbe obula. ³³ Ihe onwunwe ndi Livayi bu nke e nwere ike igbaputa, bu ndi a, ulo niile e rere nke di n’obodo ha nwere. Ọ ga-abu n’afọ inwere onwe ka aga enwetaghachi ha, n’ihi na ulo ndi ahụ di n’obodo ndi Livayi bu naani oke ha nwere n’etiti umu Izrel. ³⁴ Ma a gaghị ere ala ebe ita nri nke anu ulo gbara obodo ha gburugburu ere, n’ihi o bu ihe ha nwee n’oha ruo ebighi ebi.

35 “O buru na nwanne gi adaa ogbenye ruo na o nweghi ike inyere onwe ya aka, o di gi n’aka inyere ya aka, kpobata ya ka o bia biri n’ulo gi dika i ga-esi kpobata onye obia. N’uzo di otu a, o ga-anogide biri n’etiti unu. 36 Tuo egwu Chineke, kwerekwa ka nwanne gi soro gi biri n’ala ahụ. A nakwala uma maobu omurunwa obula.† 37 I gaghi ana omurunwa n’ego i gbazinyere ha, maobu rie uru site na nri i resiri ha. 38 Mu onwe m bu ONYENWE ANYI Chineke unu, onye kpoputara unu site n’ala Ijpt, inye unu ala Kenan, na i bu Chineke unu.

39 “O buru na onye Izrel obula adaa ogbenye, resi gi onwe ya, emela ka o jere gi ozi dika onye ohu. 40 Kama i ga-emeso ya mmeso dika i ga-esi meso onye oru e goro ego, maobu dika onye obia no n’etiti unu. O ga-ejere gi ozi tutu ruo afo inwere onwe. 41 N’afu ahụ, i ga-ahapu ha na umu ha ka ha laghachikwuru ndi ikwu ha, si otu a nwetaghachi ala ubi di n’ezinaulo ha. 42 N’ihi na a kpoputara m ndi Izrel site n’ala Ijpt ka ha buru ndi na-ejere m ozi. Ya mere, a gaghi ere ha mgbe obula dika ohu. 43 A gakwaghi emegbu ha n’uzo di njo.‡ Tuonu egwu Chineke unu.

44 “Ma unu nwere ike gbara ndi ohu nwoke maobu nwanyi site n’etiti ndi mba ozo niile bi n’akuku unu. Unu nwere ike site n’ebe ahụ zuta ndi ohu. 45 Unu nwere ike izu ndi ohu site n’etiti ndi mbiamamba bi n’etiti unu, maobu site n’etiti ndi agburu ha a muru n’ala Izrel. Ndi di otu a ga-abukwa ihe onwunwe unu. 46 Unu nwere ike kenye ha umu unu dika ihe nketa, ma mee ha ndi ohu unu ubochi ndu ha niile. Ma unu agaghi eji aka ike chia onye Izrel ibe unu.

47 “O buru na onye obia bi n’etiti unu aghoo ogaranya, ma otu n’ime umunna unu adaa ogbenye were onwe ya resi onye obia ahụ bi n’etiti unu, maobu were onwe ya resi nwanna ndi ikwu onye obia ahụ, 48 ha nwere ikike igbaputa ya mgbe ha resiri onwe ha. Otu n’ime umunna ya nwere ike gbaputa ha. 49 Nwanne nne ya, maobu nwanne nna ya, maobu nwanna n’ikwu ha§ obula nwere ike igbaputa ya. O nwekwara ike igbaputa onwe ya ma o buru na o kpata ego. 50 Ya na onye ahụ o resiri onwe ya ga-agu afo ole o bu site na mgbe o rere onwe ya ruo n’afu inwere onwe. Ego a ga-akwu n’ihi igbaputa ya ga-abu ego o ga-efu ikwu ohu ozo ugwo iru oru onuogugu afo ndi ahụ niile. 51 O buru n’otutu afo foduru, o ga-esite n’onu ego e rere ha kwuo nke di ukwu dika ego mgbaputa ha. Naani ihe ntakiri ga-apu n’ime ego ahụ. 52 O buru naani afo ole na ole foduru tupu afo inwere onwe eruo, o ga-aguko ihe ego ahụ putara, kwuo ya maka igbara onwe ya dika o kwesiri. 53 A ga-emeso ha dika ndi oru e goro ego kwa afo, ma i ga-ahụ na onye ha no n’okpuru ya agaghi eji aka ike chia ha.

54 “Ma o buru na e nweghi ike gbaputa ya site n’uzo ndi a niile, ya na umu ya ga-enwere onwe ha mgbe afo inwere onwe ahụ zuru. 55 N’ihi na mu ka umu Izrel bu ndi ohu nye. Ha bu ndi ohu m, ndi m kpoputara site n’ala Ijpt. Mu onwe m bu ONYENWE ANYI Chineke unu.

26

Ugwọ oru nrube isi

1 “Unu emerela onwe unu arusi* obula, maobu guzobe oyiyi apiri api, maobu ogidi nkume obula oto, nye onwe unu. Unu edokwala nkume a

† 25:36 25:36 Opu 22:25 ‡ 25:43 25:43 Opu 1:13 § 25:49 25:49 Nwanne Onye ahụ ga-abu nwa nwoke nwanne nna ya. * 26:1 26:1 Opu 20:4

piri api ọbula n'ala unu maka ikpo isiala nye ya. Abu m ONYENWE ANYI Chineke unu.

² “Debenụ iwu niile m nyere maka ubochi Izuike m,† sọpukwaranụ ebe nso m. Abu m ONYENWE ANYI.

³ “Ọ buru na unu ejeghari n'ukpuru m, lezie anya debe iwu m niile, ⁴ aga m enye unu mmiri ozuzo n'oge ya, nke ga-eme ka ala unu mja otutu ihe ubi. Osisi unu niile ga-ejuputakwa na mkpuru mgbe niile. ⁵ Unu ganogide na-azocha oka tutu ruo mgbe unu ga-agho mkpuru vaini unu, owuwe ihe ubi mkpuru vaini unu ga-adigidekwa ruo oge iku mkpuru n'ubi. N'uzo di otu a, unu ga-enwe nri ga-ezuru unu, unu ga-ebikwa n'udo n'ala unu.

⁶ “Aga m eme ka udo diri n'ala ahụ, unu ga-edina ala, o dighikwa onye ga-eme ka unu tuo egwu obula. Aga m ewezuga site n'etiti unu ajo anu ohia, mma agha agaghị esitekwa n'ala unu bi n'ime ya gafee. ⁷ Unu gachụ ndi iro unu oso. Ha ga-ada n'ihu unu site na mma agha. ⁸ Mmadu ise n'ime unu ga-achụ nari mmadu oso. Nari mmadu n'etiti unu ga-achukwa iri puku mmadu oso. Ndi iro unu ga-ada n'ihu unu site na mma agha.

⁹ “Aga m eji ihuoma leta unu, mee ka unu mubaa ma juputa n'onuogugu. Aga m eme ka ogbugba ndu m n'ebe unu no digide. ¹⁰ Unu ga-enwebiga mkpuru ubi oke ruo na mgbe unu ka no na-eri ndi ochie unu ga-ewezuga ha n'akuku maka inye ohere iwebata ihe ubi ohuru. ¹¹ Aga m eme ka ebe obibi m diri n'etiti unu. Agaghị m aso unu oyi. ¹² Aga m ejeghari n'etiti unu, buru Chineke unu, unu ga-abukwa ndi m. ¹³ N'ihu na abu m ONYENWE ANYI Chineke unu onye kpoputara unu site n'ala Ijipt, ka unu ghara ibu ndi ohu ozo. Etijiela m mkporo igwe‡ nke ibu ohu unu, mee ka unu buru ndi ji nganga ejeghari.

Ahuhu n'ihu Nnupu isi

¹⁴ “Ma o buru na unuaju ige m nti, jukwa imezu ihe ndi a m nyere unu iwu ya, ¹⁵ o buru na unuaju igbaso ukpuru m, soso iwu m ndi a oyi, si otu a mebie ogbugba ndu m, ¹⁶ mgbe ahụ, aga m eme ka oke ujo, na orja na-ebibi ebibi, na ahụ oku, biakwasị unu. Orja ndi a ga-eme ka anya unu daa mba, o ga-eripiakwa anu ahụ unu. Unu ga-aku mkpuru ubi n'ubi unu ma ndi iro unu ga-eri ha. ¹⁷ Aga m eguzo megide unu n'oge ibu agha, mee ka ndi iro unu merie unu n'agha. Unu ga-agba oso mgbe onye obula na-adighi achu unu oso. Ndi kporo unu asi ga-achikwa unu.

¹⁸ “Ọ buru na unu anogidesie ike ju ige m nti n'agbanyeghi ihe ndi a, aga m enye unu ntaramahuhu di okpukpu asaa n'ihu mmehie unu. ¹⁹ Aga m etiji inya isi nganga unu, mee ka mbara eluigwe diri unu dika igwe, elu ala unu na-azokwasị ukwu ga-adikwa dika bronz. ²⁰ Unu ga-adogbu onwe unu n'oru n'efu, n'ihu na ala unu agaghị emeputara unu ihe omume ya, osisi nke ala unu agaghị amikwa mkpuru ya.

²¹ “Ọ burukwa na mgbe nke a mesiri, unu anogidekwa ju ime ihe m nyere n'iwu, aga m eme ka ntaramahuhu unu diri ukwu, ugboro asaa oso, n'ihu mmehie unu. ²² Aga m ezite anu ohia megide unu. Ha ga-adogbu umu unu, bibie anu ulo unu, meekwa ka unu di nta n'onuogugu, ruo na ndi a ga-ahụ n'okporozo unu ga-adi ole na ole.

²³ “Ọ burukwa na unu anogide ju ido aka na nti m, chie nti nogide nabe agha nnupu isi unu megide m, ²⁴ mu onwe m ga-ebu agha megide unu. Aga m eti unu ugbo ihe otiti asaa, n'ihu mmehie unu. ²⁵ Aga m ewebata

mma agha n'ebe unu nọ, ibọ ọbọ n'ihu ọgbugba ndu m unu mebiri. Mgbe unu ga-agba ọsọ gbaba n'obodo unu, aga m ezite ihe mbibi ga-ebibi unu n'ebe ahụ. Aga m enyefekwa unu n'aka ndi iro unu. ²⁶ Aga m eme ka unu hapu inwe ihe oriri ga-ezuru unu. Otu ite nri naani ka ndi inyom iri ga-eji sie nri ha nwere. Ha ga-eji ihe otutu tụọ ya mgbe ha na-eke ya. Unu ga-eri ya, ma afọ agaghị eju unu.

²⁷ “ ‘O burukwa na unu agaa n'ihu ju ige m nti n'agbanyeghi ihe ndi a, nogide na-emegide m, ²⁸ mgbe ahụ, aga m egosi unu oke iwe m, nye unu ntaramahuhu di okpukpu asaa n'ihu mmehie unu. ²⁹ Unu ga-eri anu umu unu ndi ikom, na anu umu unu ndi inyom. ³⁰ Aga m ebibikwa ulo arusi unu niile di n'elu ugwu, gbutuo ebe ichu aja niile unu na-esure ihe nsure oku na-esi isi. Aga m atukota ozu unu n'elu arusi unu na-enweghi ume ndu, ka unu buru ihe m na-aso oyi. ³¹ Aga m eme ka obodo unu niile togboro n'efu, kudasiakwa ebe nsọ unu niile. Agaghị m anabatakwa isisi utọ nke aja unu. ³² Aga m eme ka ala unu togboro n'efu, mee ka onodu idi ala unu buru ihe ga-eju ndi iro unu ga-ebi n'ime ya anya. ³³ Aga m achusa unu na mba niile, miputa mma agha m jiri ya chuso unu ọsọ. Ala unu ga-atogboro n'efu, a ga-etikpokwa obodo unu niile. ³⁴ Mgbe ahụ, ala ahụ ga-ezu ike, ogologo oge ndi ahụ niile o ga-atogboro n'efu. Mgbe unu ga-anọ dika ndi ohu n'ala ndi iro unu. Ala ahụ ga-ezu ike, imejuputa afọ izuike ya niile. ³⁵ Ogologo oge niile ala ahụ togboro n'efu, ala ahụ ga-ezu ike, udi izuike o na-enweghi n'afọ izuike ndi ahụ unu bi n'ime ya.

³⁶ “ ‘Ma ndi ahụ foduru ndu n'ime unu, aga m etinye ida mba n'obi ha n'ala ndi iro ha. Mkpotu ahijia nke ifufe na-ebughari ga-eme ka ha gbapu ọsọ. Ha ga-agba ọsọ dika ndi si n'ihu mma agha na-agba ọsọ. Ha ga-ada mgbe onye obula na-adighi achu ha ọsọ. ³⁷ N'ezie, ha ga-agba ọsọ mgbe onye obula na-adighi achu ha ọsọ. Ha ga-adagide ibe ha mgbe ha na-agba ọsọ a, dika ndi si n'ebe a na-alu agha na-agbapu ọsọ. Unu agaghị enwe ike iguzo n'ihu ndi iro unu. ³⁸ Unu ga-ala n'iyi n'etiti ndi mba ọzọ, ala ndi iro unu ga-eri unu. ³⁹ Ndi ahụ a hapuru na ndu n'etiti unu ga-ata ahuhu n'ala ndi iro ha n'ihu mmehie ha. Ha ga-atakwa ahuhu n'ihu mmehie nke nna nna ha.

⁴⁰ “ ‘Ma o buru na ha ekwuputa mmehie^S ha niile, na mmehie niile nke ndi nna nna na ha na ha mehiere megide m, mmehie ekwesighi ntukwasị obi ha, na mmehie nnpuru isi ha, nke ha mehiere megide m, ⁴¹ nke mere ka m doo onwe m imegide ha, na izipu ha gaa n'ala ndi iro ha, o buru na ha eweda onwe ha ala nabata ntaramahuhu m nyere ha n'ihu mmehie ha ⁴² aga m echeta ọgbugba ndu mu na Jekob gbara, ọgbugba ndu mu na Aizik gbara, na ọgbugba ndu mu na Ebrahim gbara. Aga m echeta ala ahụ. ⁴³ Ma ala ahụ aghaghị itogboro n'efu. O ghakwaghị inwezu izuike ruuru ya, oge ndi ahụ o togboro n'efu, mgbe ha na-ebighi n'ime ya. Ha ganata ntaramahuhu ruuru ha n'ihu na ha juru iwu m, sookwa ukpuru m oyi. ⁴⁴ Ma ewezagakwa ihe ndi a niile, agaghị maju ha,* maobu soọ ha oyi, ruo na ibibi ha kpmkpam mgbe ahụ ha nọ n'ala ndi iro ha. Agakwaghị m emebi ọgbugba ndu^f mu na ha gbara n'ihu na abụ m Onyenwe anyi Chineke ha. ⁴⁵ Kama n'ihu ha, aga m echeta ọgbugba ndu ahụ mu na nna nna ha gbara, ibi Chineke ha, ndi ahụ m kpọtara site n'ala Ijpt n'ihu mba niile. Abụ m ONYENWE ANYI.’”

46 Ndi a bu iwu, na ukpuru na ndumodu ONYENWE ANYI guzobere n'ugwu Sainai, n'etiti ya onwe ya, na umu Izrel, site n'aka Mosis.[‡]

27

Iwu banyere nkwa di iche iche

1 ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si ya, 2 “Gwa umu Izrel si ha, ‘O buru na mmadu e kwee nkwa puru iche iji mmadu nye ONYENWE ANYI onyinye, ihe ndi a ka o ga-eji gbara onye ahụ: 3 n’isi nwoke obula gbara iri afọ abuo ruo iri afọ isii, o ga-akwu iri olocha shekel ise, dika ihe otutu ebe nsọ si di. 4 N’isi nwanji obula gbara iri afọ abuo ruo iri afọ isii o ga-enye iri olocha shekel ato. 5 N’isi nwoke gbara afọ ise ruo iri afọ abuo, o ga-enye iri olocha shekel abuo. N’isi nwanji gbara afọ ise ruo iri afọ abuo, o ga-enye olocha shekel iri. 6 A ga-akwuru nwantakiri nwoke gbara site otu onwa ruo afọ ise, olocha shekel ise, kwora nwantakiri nwanji gbara otu onwa ruo afọ ise olocha shekel ato. 7 N’isi nwoke gafere iri afọ isi, a ga-enye olocha shekel iri na ise. N’isi nwanji gafere iri afọ isi a ga-enye olocha shekel iri. 8 O buru na e nwee onye ogbenye na-enweghi ego o ga-eji kwuo ugwo ndi a, a ga-akpotara ya onye nchaja, onye ga-ekwubi ihe onye ahụ kwere nkwa ga-akwu dika ego o nwere ruru.

9 “O buru anu ulo di mma inye ONYENWE ANYI dika onyinye ka e kwere nkwa inye, anu ulo e nyere ONYENWE ANYI ga-aghọ ihe di nsọ. 10 Onye kwere nkwa inye ya enweghi ike iji anu ulo nke ahụ ya na-ezughị oke gbanwere anu ulo ahụ na-enweghi ntupo. O nwekwaghị ike iji anu ulo ahụ na-enweghi ntupo gbanwere nke anu ahụ ya na-ezughị oke. O buru na o mee otu a, anu ulo nke mbu, na nke abuo, ga-abu ihe di nsọ. 11 O buru na anu ulo o ji kwee nkwa bu anu ulo ruru aru,* udi anu ulo ahụ a juru inabata dika onyinye maka iji ya choo aja nye ONYENWE ANYI, a ga-akputara onye nchaja anu ulo ahụ. 12 O bu ya ka o diri ikpebi ma anu ulo ahụ o di mma, ma o joro njo. Onu ego obula onye nchaja kpebiri, ka onye wetara anu ulo ahụ ga-akwu. 13 O buru na onye nwe anu ulo ahụ achoo igbara ya, o ga-akwu ugwo anu ulo ahụ, tukwasikwa n’elu ya otu uzo n’ime uzo ise nke onuahia anu ulo ahụ.

14 “O buru na mmadu enye ulo ya, dika ihe ga-adi nsọ nye ONYENWE ANYI, onye nchaja ga-ekpebi maobu ulo di mma, ma o bukanu ulo joro njo. O ga-ekwukwa ihe bu onuahia ulo ahụ. 15 O buru na onye ahụ nke nado ulo ya nsọ achoo igbara ya, o ga-akwu onuahia ulo ahụ, tukwasikwa n’elu ya otu uzo n’ime uzo ise nke onuahia ulo ahụ. Emesia, ulo ahụ ga-abukwa nke ya.

16 “O buru na mmadu ewere mpaghara ala ubi ezinaulo ya nye ONYENWE ANYI ka ihe ido nsọ, ihe a ga-eji mata onuahia ala ahụ ga-abu udi ihe ubi e nwere ike iku n’ime ya. Onuahia ala ubi e nwere ike ikunye oka bali ruru otu ihe otutu homa, ga-abu iri mkpuru ego olocha shekel ise. 17 O buru n’ime afọ inwere onwe ka o doro ala ahụ nsọ, agaghị agbanwe onuahia ya. 18 Ma o buru na o doro ala ahụ nsọ mgbe afọ inwe onwe ahụ gafere, onye nchaja ga-agukoro ya onuahia ya dika afọ ole o foduru mgbe mmemme afọ inwere onwe ozo ga-adi. A ga-ewebilatakwa ihe onuahia ya ruru. 19 O buru na onye doro ala ahụ nsọ achoo igbara ala ya, o ga-akwu onuahia ahụ onye nchaja kpebiri, tukwasị ya ego ruru otu uzo n’ime

‡ 26:46 26:46 Lev 7:38; 27:34 * 27:11 27:11 Anu ulo ruru aru Ndi a bu anu ndi ahụ a juru inabata maka i ji choo aja, ha bu inyinya, inyinya kamel na inyinya ibu.

uzọ ise nke ọnụahịa ala ahụ. Mgbe ahụ ala ahụ ga-abụkwa nke ya. ²⁰ Ọ bụrụ na ọ gbapụtaghị ala ahụ, maọbụ na o resila ya onye ọzọ, a gaghị agbapụtakwa ala ahụ ọzọ. ²¹ Mgbe mmemme afọ inwere onwe ruru, ala ahụ ga-aghọ ala dị nsọ, ala e doro nsọ nye ONYENWE ANYỊ. Ndi nchụaja ga-ewere ya ka ọ bụrụ nke ha.

²² “ ‘Ọ bụrụ na mmadụ e doro ONYENWE ANYỊ ala ubi ọ zụrụ azụ nsọ, nke na-abughị ala ezinaulo ha, ²³ onye nchụaja ga-agụ afọ ole ọ fọdurụ ruo mmemme afọ inwere onwe. Ọ ga-agwa onye ahụ ego ole ọ ga-akwu n’ihi ya. Ego ọbụla ọ kwurụ n’ubochi ahụ ga-abụ ihe dị nsọ nye ONYENWE ANYỊ. ²⁴ Mgbe afọ inwere onwe ahụ zuru, onye nwe ala ahụ, ya bụ onye ahụ e si n’aka ya zụọ ya, ga-ewerekwa ala ya. ²⁵ Ọnụahịa ọbụla a ga-ekpebi ga-abụ n’usoro dika shekel ebe nsọ si di. Iri gera abụọ† ga-abụ otu shekel.

²⁶ “ ‘A gaghị edo nwa mbụ anumanu mutara nsọ maọbụ ehi maọbụ aturụ n’ihi na ha bụ nke ONYENWE ANYỊ. ²⁷ Ọ bụrụ otu n’ime anụ ndi ahụ ruru arụ, a ga-agbara ya n’onu ego nke akara bụ onu ahia ya, tukwasikwa n’elu ya otu uzọ n’ime uzọ ise nke ọnụahịa ya. Ọ bụrụkwanu na onye nwe anu ulo ahụ achoghị igbarakwa ya, a ga-ere ya n’onu ahia dika o ruru.

²⁸ “ ‘A gaghị ere, maọbụ gbara ihe ọbụla mmadụ nwere, nke o doro nsọ‡ nye ONYENWE ANYỊ, maọbụ mmadụ, maọbụ ala ezinaulo, maọbụ anu ulo, n’ihi na ihe ọbụla nke e wezugara icha bụ ihe dikarisiri nsọ nye ONYENWE ANYỊ.

²⁹ “ ‘Mgbaputa ọbụla adighi nye onye ọbụla e doro nsọ nye mbibi. A ghaghị ime ka ọ nwuo.

³⁰ “ ‘Otu uzọ n’ime uzọ iri nke ihe niile si n’ala, maọbụ mkpuru oghigha nke ubi, maọbụ mkpuru nke osisi miri, bụ nke ONYENWE ANYỊ. Ha bụ ihe nsọ diri ONYENWE ANYỊ. ³¹ Onye ọbụla choro igbara otu uzọ n’ime uzọ iri nke ihe ubi ya aghaghị ikwu ọnụahịa ya, tukwasị ya otu uzọ n’ime uzọ ise nke ọnụahịa e kwesiri ire ya. ³² Otu uzọ n’uzọ iri nke igwe ehi na aturu niile, anu nke iri ọbụla nke na-agabiga n’okpuru mkpanaka onye ozuzu aturu mgbe a na-agu ha onu, ga-abu ihe di nsọ nye ONYENWE ANYỊ. ³³ A gaghị aho anu ulo a na-enye ONYENWE ANYỊ aho, ile ma ha di mma, maobu na ha di njo. A gaghị agbanwekwa ha. Ọ bụrụ na a gbanwee ha, ndi e ji gbanwee ha na ndi a na-achọ igbanwe ga-aghọ ihe di nsọ, a gaghị agbarakwa ha.’”

³⁴ Ndi a bụ iwu ONYENWE ANYỊ nyere Mosis n’ugwu Sainai ka ọ nye umu Izrel.

† 27:25 27:25 Ọpụ 30:13 ‡ 27:28 27:28 Jos 6:15-17

Onuogugu

Igu onu

¹ ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu n'ozara Sainai, n'ime ulo nzute, n'ubochi nke mbu,* n'onwa nke abuo nke afu abuo, mgbe umu Izrel putachara site n'obodo Ijipt. O siri, ² "Gaa guo ma choputa onuogugu ndi ikom niile e nwere n'etiti ogbako Izrel, dika ebo ha na agburu ha si di, na dika ezinaulo ha si dikwa. Deputa aha nwoke obula n'otu na otu. ³ Gi na Eron ga-agukota ndi ikom Izrel niile gbara iri afu abuo maobu karja onu, bu ndi tozuru ije agha. Unu ga-edo ha n'usuu, n'usuu. ⁴ Otu nwoke, site n'ebo Izrel obula, onye bu onyendu ezinaulo, ga-esonyere unu noru a.

⁵ "Ndi a bu aha ndi ikom ndi ahu ga-enyere unu aka.

"Site n'ebo Ruben, Elizo na Shedeua,

⁶ site n'ebo Simion, Shelumiel nwa Zurishadai,

⁷ site n'ebo Juda, Nashon nwa Aminadab,

⁸ site n'ebo Isaka, Netanel nwa Zua,

⁹ site n'ebo Zebulon, Eliab nwa Helon,

¹⁰ Site n'umu Josef:

site n'ebo Ifrem, Elishama nwa Amihud

site n'ebo Manase, Gamaliel nwa Pedazo

¹¹ site n'ebo Benjamin, Abidan nwa Gidion

¹² site n'ebo Dan, Ahieza nwa Amishadai

¹³ site n'ebo Asha, Pagiell nwa Okran

¹⁴ site n'ebo Gad, Eliasaf nwa Deuel

¹⁵ site n'ebo Naftali, Ahira nwa Enan."

¹⁶ Ndi a bu ndi ikom e si n'ogbako ahu hoputa, ndi bu ndi ndu ebo di iche iche n'Izrel. Ha bu ndi ndu ebo niile di n'Izrel.

¹⁷ Mosis na Eron nabatara ndi ikom ndi a, bu ndi e deputara aha ha.

¹⁸ Emesia, ha kporo nzuko ndi Izrel niile ka ha zuko n'ubochi mbu nke onwa abuo. Ndi niile zuko kowara ikwu ha na ezinaulo ha si puta n'otu na otu. Ma ndi ikom niile gbara site n'iri afu abuo gbagoo ka e denyere aha ha n'akwuko n'otu na otu, ¹⁹ dika ONYENWE ANYI si nye Mosis n'iwu. Otu a kwa ka Mosis si guo ha onu n'ozara Sainai.

²⁰ Umu Ruben, bu okpara Izrel: Ndi ikom niile gbara iri afu abuo gbagoo; ndi tozuru ije agha ka e dere aha ha n'usoro n'otu n'otu dika ikwu ha na ezinaulo ha si di. ²¹ Onuogugu ndi niile si n'ebo Ruben di iri puku ano, puku isii na nari ise (46,500).

²² Site n'umu Simion, ndi ikom niile gbara iri afu abuo gbagoo, ndi tozuru ije agha ka e dere aha ha n'usoro n'otu n'otu dika ikwu ha

* 1:1 1:1 Nke a bu otu onwa site n'oge umu Izrel si Ijipt rute n'ozara Sainai, Opu 9:1 otu onwa mgbe aruchara ulo nzute ahu n'ozara, Opu 40:17 burukwa mgbe abali iri na ise gafesiri site n'oge ha mere ncheta Mmemme Ngabiga n'ozara Sainai.

na ezinaulo ha si di. ²³ Onuogugu ndi niile si n'ebo Simion di iri puku ise, puku itoolu na narị atọ (59,300).

²⁴ Site n'umu Gad, ndi ikom niile gbara iri afo abuo gbagoo, ndi tozuru ije agha ka e dere aha ha n'usoro n'otu n'otu dika ikwu ha na ezinaulo ha si di. ²⁵ Onuogugu ndi niile si n'ebo Gad di iri puku anọ, puku ise na narị isii na iri ise (45,650).

²⁶ Site n'umu Juda, ndi ikom niile gbara iri afo abuo gbagoo, ndi tozuru ije agha ka e dere aha ha n'usoro n'otu n'otu dika ikwu ha na ezinaulo ha si di. ²⁷ Onuogugu ndi niile si n'ebo Juda di iri puku asaa, puku anọ na narị isii (74,600).

²⁸ Site n'umu Isaka, ndi ikom niile gbara iri afo abuo gbagoo, ndi tozuru ije agha ka e dere aha ha n'usoro n'otu n'otu dika ikwu ha na ezinaulo ha si di. ²⁹ Onuogugu ndi niile si n'ebo Isaka di iri puku ise, puku anọ na narị anọ (54,400).

³⁰ Site n'umu Zebulon, ndi ikom niile gbara iri afo abuo gbagoo, ndi tozuru ije agha ka e dere aha ha n'usoro n'otu n'otu dika ikwu ha na ezinaulo ha si di. ³¹ Onuogugu ndi niile si n'ebo Zebulon di iri puku ise, puku asaa na narị anọ (57,400).

³² Site n'umu Josef, ya bu umu Ifrem, ndi ikom niile gbara iri afo abuo gbagoo, ndi tozuru ije agha ka e dere aha ha n'usoro n'otu n'otu dika ikwu ha na ezinaulo ha si di. ³³ Onuogugu ndi niile si n'ebo Ifrem di iri puku anọ na narị ise (40,500).

³⁴ Site n'umu Manase, ndi ikom niile gbara iri afo abuo gbagoo, ndi tozuru ije agha ka e dere aha ha n'usoro n'otu n'otu dika ikwu ha na ezinaulo ha si di. ³⁵ Onuogugu ndi niile si n'ebo Manase di iri puku atọ, puku abuo na narị abuo (32,200).

³⁶ Site n'umu Benjamin, ndi ikom niile gbara iri afo abuo gbagoo, ndi tozuru ije agha ka e dere aha ha n'usoro n'otu n'otu dika ikwu ha na ezinaulo ha si di. ³⁷ Onuogugu ndi niile si n'ebo Benjamin di iri puku atọ, puku ise na narị anọ (35,400).

³⁸ Site n'umu Dan, ndi ikom niile gbara iri afo abuo gbagoo, ndi tozuru ije agha ka e dere aha ha n'usoro n'otu n'otu dika ikwu ha na ezinaulo ha si di. ³⁹ Onuogugu ndi niile si n'ebo Dan di iri puku isii, puku abuo na narị asaa (62,700).

⁴⁰ Site n'umu Asha, ndi ikom niile gbara iri afo abuo gbagoo, ndi tozuru ije agha ka e dere aha ha n'usoro n'otu n'otu dika ikwu ha na ezinaulo ha si di. ⁴¹ Onuogugu ndi niile si n'ebo Asha di iri puku anọ, otu puku na narị ise (41,500).

⁴² Site n'umu Naftali, ndi ikom niile gbara iri afo abuo gbagoo, ndi tozuru ije agha ka e dere aha ha n'usoro n'otu n'otu di ka ikwu ha na ezinaulo ha si di. ⁴³ Onuogugu ndi niile si n'ebo Naftali di iri puku ise, puku atọ na narị anọ (53,400).

⁴⁴ Ndi a bu ndi ikom Mosis na Eron, na ndi ndu Izrel iri na abuo ndi ahụ guru onu, onye obula n'ime ha nochitere anya ezinaulo ya. ⁴⁵ Ndi Izrel niile gbara iri afo abuo gbagoo, ndi nwere ike ije agha ka a guru onu dika ezinaulo ha si di. ⁴⁶ Mgbako onuogugu ndi a niile di, nari puku isii, puku ato, nari ise na iri ise (603,550).

⁴⁷ A gunyekotaghi onuogugu ebo nna nna Livayi n'igu onu a, ⁴⁸ n'ih na ONYENWE ANYI gwara Mosis, si, ⁴⁹ "I gaghi agu ndi ebo Livayi onu. I gawkaghi agbakonye onuogugu ha n'onuogugu ndi Izrel. ⁵⁰ Kama, i ga-ahoputa ndi Livayi ka ha buru ndi nlekota ulo nzute Ihe Ama, na ngwongwo niile, na ihe niile di nye ya. O bu ha ga-ebu ulo nzute ahụ na ngwongwo ya niile: ha ga na-elekota ihe banyere ya, o bukwa gburugburu ya ka ha ga-ama ulo ikwu ha. ⁵¹ Mgbe obula kwa a ga-ebughari ya maka njem, o bu oru ha iweda ya. Mgbe obula a ga-eguzo ya oto, o bukwa oru ndi Livayi iguzobe ya oto. Onye obula ozo ga-abia nso ka a ga-egbu. ⁵² Ebo Izrel ndi ozo ga-enwe ebe di iche nye onwe ha, ebe ha ga-ewu ulo ikwu ha. Ha ga-akwubakwa okoloto nke ha, igosi aha ebo ha. ⁵³ Ndi Livayi ga-ama ulo ikwu ha gburugburu ulo nzute Ihe Ama ahụ, ka iwe oku m ghara ibiakwasị n'ahụ nzuko umu Izrel. O bu oru ndi Livayi ilekota ulo nzute Ihe Ama ahụ."

⁵⁴ Ya mere, Izrel mere ihe ndi a niile ONYENWE ANYI nyere Mosis n'iwu.

2

Usoro ebo di iche iche

¹ ONYENWE ANYI gwara Mosis na Eron si ha, ² "Umụ Izrel ga-ama ulo ikwu ha gburugburu ulo nzute, n'ebe diputuru adipu site n'ulo nzute ahụ. Onye obula ga-ama ulo ikwu ya n'akuku okoloto ebo ya, ha na ihe iribama nke ulo ha."

³ N'akuku owuwa anyanwu,

usuu ndi agha ebo Juda, ga-ama ulo ikwu ha n'akuku okoloto ha. Onyendu ha ga-abu Nashon nwa Aminadab. ⁴ Onuogugu usuu ndi agha ya di puku iri asaa na ano, na nari isii (74,600)

⁵ N'akuku ha ka usuu ndi agha ebo Isaka ga-amanye ulo ikwu ha. Onyendu ha bu Netanel nwa Zua. ⁶ Onuogugu usuu ndi agha ha di iri puku ise, puku ano na nari ano (54,400).

⁷ N'akuku ha ka usuu ndi agha ebo Zebulon ga-amanye ulo ikwu ha. Onyendu ha bu Eliab nwa Helon. ⁸ Onuogugu usuu ndi agha ha di iri puku ise, puku asaa na nari ano (57,400).

⁹ Onuogugu ndi niile a gukotara ha na Juda n'owuwa anyanwu nke ulo nzute ahụ di nari puku, iri puku asato na puku isii na nari ano (186,400). Ha ga-ebu uzo bulie ije.

¹⁰ N'akuku ndida ka

usuu ndi agha ebo Ruben ga-ama ulo ikwu ha n'akuku okoloto ha. Onyendu ha bu Elizoh nwa Shedeua. ¹¹ Onuogugu usuu ndi agha ha di iri puku ano, puku isii na nari ise (46,500).

¹² N'akuku ha ka ebo Simion ga-ama ulo ikwu ha. Onyendu ha bu Shelumiel nwa Zurishadai. ¹³ Onuogugu usuu ndi agha ha di iri puku ise, puku itoolu na nari ato (59,300).

14 Ebo Gad ga-esokwa ha. Onyendu ha bu Eliasaf nwa Deuel.*

15 Onuogugu usuu ndi agha ha di iri puku ano, puku ise na nari isii na iri ise (45,650).

16 Ya mere onuogugu ndi niile ha na Ruben bikoro na ndida ulo nzute ahụ di nari puku, iri puku ise na otu, na nari ano na iri ise (151,450) dika usuu ndi agha ha si di. Ebo ato a bu ndi na-eso ebo ato nke mbu ahụ n'oge obula umu Izrel no n'ije.

17 Ka ulo nzute na-azoli ije, ulo ikwu ndi Livayi ga-anọ n'etiti ulo ikwu ndi ozo. Ha ga-ebili ije n'usoro dika ha si maa ulo ikwu ha. Ndi obula n'onodu ha, n'okpuru okoloto nke na-akowa ndi ha bu.

18 N'akuku odida anyanwu

ka ebo Ifrem ga-ama ulo ikwu ha dika okoloto ha si di. Onyendu ha bu Elishama nwa Amihud. 19 Onuogugu usuu ndi agha ha di iri puku ano na nari ise (40,500).

20 Ebo Manasa ga-amakwa ulo ikwu n'akuku ha. Onyendu ha bu Gamaliel nwa Pedazo. 21 Onuogugu usuu ndi agha ha di iri puku ato, puku abuo na nari abuo (32,200).

22 N'akuku ha ka ebo Benjamin ga-ama ulo ikwu ha. Onyendu ha bu Abidan nwa Gidion. 23 Onuogugu usuu ndi agha ha di iri puku ato, puku ise na nari ano (35,400).

24 Ya mere onuogugu ndi niile ha na Ifrem bikoro n'akuku odida anyanwu nke ulo nzute ahụ di nari puku, puku asato na nari mmadu (108,100). Ha niile na-esokwa n'azu ndi Livayi na ulo nzute ahụ. Ndi a bu ndi na-eso n'onodu nke ato n'oge obula umu Izrel no n'ije.

25 Ebo Dan na usuu ndi agha ha

ga-ama ulo ikwu ha n'akuku elu elu n'okpuru okoloto ha. Onyendu ha bu Ahieza nwa Amishadai 26 Onuogugu usuu ha di iri puku isii, puku abuo na nari asaa (62,700).

27 N'akuku ha ka ebo Asha ga-ama ulo ikwu ha. Onyendu ha bu Pagiel nwa Okran. 28 Onuogugu usuu ndi agha ha di iri puku ano, otu puku na nari ise (41,500).

29 Otu aka ahụ ka ebo Naftali ga-ama ulo ikwu ha. Onyendu ha bu Ahira nwa Enan. 30 Onuogugu usuu ndi agha ha di iri puku ise, puku ato na nari ano (53,400).

31 Ya mere onuogugu ndi niile ha na Dan bikoro n'akuku elu elu nke ulo nzute ahụ di nari puku, iri puku ise na puku asaa na nari isii (157,600). Ha ga-abu ndi ga-ekpe azu bilie ije n'okpuru okoloto ha.

32 Ndi a bu ndi Izrel, ndi a guru onu dika ezinaulo ha si di. Ndi ikom niile no n'omuma ulo ikwu, dika usuu ha di iche iche si di, nari puku isii, puku ato na nari ise na iri ise (603,550) n'onuogugu. 33 Ma otu o di, a gunyeghi ebo Livayi n'onuogugu† ndi Izrel ndi ozo dika iwu ONYENWE ANYI nyere Mosis si di.

* 2:14 2:14 N'ime otutu akwukwo ndi Masoreti, akwukwo ise nke ndi Samarja nakwa akwukwo Volgeti, n'isi mbu na amaokwu iri na ano ha, ihe e dere bu Reuel † 2:33 2:33 Onu 1:47-49

34 Ya mere, ndi Izrel mere ihe niile dika ONYENWE ANYI nyere Mosis n'iwu. Otu a ka ha si maa ulo ikwu ha n'akuku okoloto ha. Otu a kwa ka ha si ebuli ije. Onye obula n'ime ha dika ebo ha na ezinaulo ha si di.

3

Igu ndi Livayi onu

1 Nke a bu akuko banyere usoro agburu Eron na Mosis n'oge ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu n'ugwu Sajnai.

2 Ndi a bu aha umu ndi ikom Eron, Nadab, okpara ya, Abihu, Elieza na Itama. 3 Ndi a bu aha umu ndi ikom Eron, ndi e tere mmanu ibu ndi nchujaja, ndi e doru nso n'ihu ije ozi dika ndi nchujaja. 4 Ma ONYENWE ANYI mere ka Nadab na Abihu nwuo, n'ihu ya n'ime ozara Sajnai, mgbe ha ji oku na-adighi nso wetara ya onyinye. Ebe o bu na ha amutaghi umu ndi ikom nke aka ha, o bu naani Elieza na Itama jere ozi dika ndi nchujaja ogologo ubochi ndu nna ha bu Eron.

5 N'oge ahụ, ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si, 6 "Kpọkọtaa ebo Livayi* niile were ha nyefee Eron onye nchujaja n'aka, ka ha buru ndi inyeaka ya. 7 Ha ga-ejere ya na nzuko Izrel niile ozi n'ulo nzute ahụ site na iru oru metutara ebe obibi ahụ. 8 Ha ga-elekota ngwongwo ulo nzute, ruo oru metutara ndi Izrel niile mgbe ha na-eje ozi ha n'ebe obibi ahụ. 9 Were ndi Livayi nyefee Eron na umu ya ndi ikom n'aka. O bu ha ka a ga-esi n'etiti umu Izrel nyefee ha n'aka kpmkpm. 10 Hoputa Eron na umu ya ndi ikom ka ha buru ndi na-eje ozi dika ndi nchujaja. Onye obula ozo biara nso ebe nso ahụ ka a ga-egbu."

11 ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si, 12 "Anarala m ndi Livayi dika ndi nochitere anya umu ndi ikom mbu niile a muru n'etiti ndi Izrel. Ndi Livayi niile bu nke m. 13 N'ihu na ihe niile meghere akpanwa bu nke m. Site n'ubochi ahụ m gburu umu ndi ikom niile e buru uzo muo n'ala Ijpt ka m doru umu ndi ikom niile e buru uzo muo n'etiti ndi Izrel nso nye onwe m, ma mmadu, ma anumanu bu nke m. Abu m ONYENWE ANYI."

14 ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu n'ozara Sajnai si ya, 15 "Guo, choputa ihe onuogugu ebo Livayi bu.† Gosi ikwu na ezinaulo onye obula si n'ime ya puta. Choputa onuogugu ndi ikom niile site n'onye di otu onwa." 16 Ya mere, Mosis guru ha onu dika iwu o natara site n'okwu ONYENWE ANYI si di.

17 Ndi a bu aha umu ndi ikom Livayi:

Geshon, Kohat na Merari.

18 Ndi a bu aha ndi ikwu Geshon dika ezinaulo ha si di:

Libni na Shimei.

19 Umụ Kohat dika ikwu ha si di:

Amram, Izha, Hebron na Uziel.

20 Umụ Merari dika ikwu ha si di:

Mahali na Mushi.

* 3:6 3:6 Ndi Livayi di iche na ndi nchujaja, ha bu naani ndi inyeaka nye ndi nchujaja. O di n'akwukwo Onu 8:6-22; 18:1-6 O bu naani Eron, na umu ya bu ndi na-aga ozi dika ndi nchujaja. Nke a di n'akwukwo Onu 18:7 † 3:15 3:15 Ndi ikom ebo Livayi adighi eso ndi ikom Izrel ndi ozo a ga agha. Ya mere na-adighi agunye ha n'onuogugu dika a na-agunye ndi ikom ebo ndi ozo mgbe ha gbara iri afo abuo. Oguugu a guru ndi ikom Livayi bu n'ihu i were ha dochie anya ndi ikom niile e bu uzo muo n'Izrel. Onu 3:40-49

Ndi a bu ndi agburu Livayi, dika ezinaulo ha si di.

- 21 Ndi Geshon bu ndi ikwu Libni na Shimei. Ndi a bu ndi ikwu Geshon.
- 22 Onuogugu ndi ikom di otu onwa gbagoogo di puku asaa na nari ise (7,500).
- 23 Ndi ikwu Geshon mara ulo ikwu ha n'akuku odida anyanwu, n'azu ulo nzute.
- 24 Onyendu ezinaulo ndi Geshon bu Eliasaf nwa Lael.
- 25 Oru diri umu Geshon bu ilekota ulo nzute ahụ, na ulo ikwu ya, na ihe mkpuchi ya, na akwa mgbochi onu uzo ulo nzute. 26 O dikwa ha n'aka ilekota akwa mgbochi niile nke ogige gbara ya gburugburu, na akwa e ji gechie onu uzo ogige ahụ. Ha nwekwara oru ilekota ebe ichu aja, na udo niile, na ozi niile metutara ihe ndi a.
- 27 Nke Kohat bu ikwu ndi Aram, ndi Izha, ndi Hebron na ndi Uziel. Ndi a bu ndi ikwu Kohat.
- 28 Onuogugu ndi ikom niile di otu onwa gbagoogo di puku asato na nari isii (8,600). Oru diri ndi Kohat bu ilekota ebe nsọ.
- 29 Ndi ikwu Kohat mara ulo ikwu ha n'akuku ndida nke ebe nsọ.
- 30 Onyendu ezinaulo ndi ikwu Kohat bu Elizafan nwa Uziel.
- 31 Oru e tinyere ha n'aka bu ilekota igbe ogbugba ndu, tebul ahụ, ihe idoba oriona ahụ na ebe ichu aja. Ihe ozo bu ilekota ngwongwo niile e ji eje ozi n'ebe nsọ ahụ, akwa mgbochi na ihe niile metutara otu e si e ji ha eje ozi.
- 32 Onyeisi ndi ndu nke ndi Livayi bu Elieza nwa Eron, onye nchujaja. O bu ya na-elekota ndi oru ha bu ihu maka ihe niile metutara ebe nsọ ahụ.
- 33 Ndi Merari bu ikwu Mahali na Mushi. Ndi a bu ndi ikwu Merari.
- 34 Onuogugu ndi ikom niile di otu onwa gbagoogo di puku isii na nari abuo (6,200).
- 35 Onyendu ezinaulo ndi ikwu Merari bu Zuniel nwa Abihail. Ha mara ulo ikwu ha n'akuku ugwu nke ulo nzute ahụ.
- 36 Oru e tinyere n'aka ndi ikwu Merari bu ilekota mbudo niile nke ulo nzute ahụ, na mkporo ya niile, ukwu ya niile, na ngwongwo niile e kwesiri iji ruo oru metutara ha. 37 Oru ndi ozo bu ilekota ogidi osisi niile di gburugburu ogige ahụ ha na ukwu ha, ntu na udo ha niile.
- 38 Mpaghara akuku owuwa anyanwu n'ihu ulo nzute ahụ ka e debere maka ulo ikwu Mosis na Eron, na nke umu ya ndi ikom. Oru ha bu ilekota ebe nsọ ahụ n'aha umu Izrel niile. Onye obula ozo biara ebe nsọ ahụ nso ka a ga-egbu.

39 Ya mere, onuogugu ndi ikom Livayi niile Mosis na Eron nwetara mgbe a guru ha onu n'ikwu n'ikwu dika iwu ONYENWE ANYI nyere ha si di, bu iri puku abuo na puku abuo (22,000). Nke a bu onuogugu ndi ikom niile di site n'otu onwa gaa n'ihu.

40 Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI siri Mosis, "Guo ndi ikom Izrel niile e buru uzo muo, ndi di site n'otu onwa gbagoogo. Choputa onuogugu ha, dee aha ha niile n'akwukwo. 41 Nabata ndi Livayi ka ha buru nke m'nonodu ndi

ikom niile e buru ụzọ mụọ n'Ízrel. Ozo kwa, anụ ụlọ ndị Livayi niile bu nke m, n'onodu umu mbu nke anu ulo niile a muru n'etiti anu ulo ndi Izrel niile. Abu m ONYENWE ANYI."

⁴² Ya mere, Mosis guru ndi ikom niile e buru ụzọ mụọ n'Ízrel, dika ONYENWE ANYI nyere ya n'iwu, ⁴³ choputa na onuogugu ndi ikom e buru ụzọ mụọ site n'onye di otu onwa ruo n'okenye di iri puku abuo na puku abuo na nari abuo na iri asaa na ato (22,273).

⁴⁴ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si: ⁴⁵ "Nye m ndi Livayi n'onodu ndi ikom niile e bu ụzọ mụọ n'Ízrel. Nyekwa m anu ulo ndi Livayi niile n'onodu anu ulo niile e bu ụzọ mụọ n'Ízrel. Ndi Livayi bu nke m. Mu onwe m bu ONYENWE ANYI. ⁴⁶ Ihe a ga-eji gbara nari umu ndi ikom Izrel abuo na iri ndi ikom asaa, na ato (273) ndi e buru ụzọ mụọ maputara n'elu onuogugu ndi Livayi ⁴⁷ bu ego ruru shekel ise, na isi onye obula, udi shekel ebe nso, nke otutu ya bu iri gera abuo. ⁴⁸ Were ego mgbaputa a nye Eron na umu ndi ikom ya."

⁴⁹ Ya mere, Mosis natara ego mgbaputa ahụ n'isi onye obula di n'onuogugu ndi ahụ mara n'elu onuogugu ndi Livayi. ⁵⁰ Ego niile o natara site n'aka ndi ikom Izrel niile e bu ụzọ mụọ bu olocha ruru puku shekel na nari shekel ato na iri isii na ise (1,365), dika ihe otutu shekel ebe nso si di. ⁵¹ Mosis nyere Eron na umu ya ego mgbaputa ndi a dika ONYENWE ANYI nyere ya n'iwu.

4

Umu Kohat

¹ ONYENWE ANYI gwara Mosis na Eron okwu si, ² "Guo onu choputa, onuogugu umu Kohat di n'ebo Livayi dika ikwu ha na ezinaulo ha si di. ³ Guo ndi ikom niile gbarala iri afro ato ruo iri afro ise, ndi tozuru ije ozi n'ulo nzute.

⁴ "Nke a bu oru diri ndi Kohat n'ulo nzute, ilekota ihe ndi ahụ kachasi idi nso. ⁵ Mgbe omuma ulo ikwu ahụ ga-ebili ije ha, Eron na umu ya ndi ikom ga-eburu ụzọ banye n'ulo nzute ahụ wetuo akwa mgbochi ahụ, jiri ya kpuchie igbe iwu ogbugba ndu ahụ. ⁶ Mgbe ahụ, ha ga-agbakwasị akpukpo anu ehi mmiri n'elu akwa mgbochi ahụ, sakwasikwa akwa n'acha anunu anunu* n'elu ya, tinyekwa mkporo osisi niile n'oghere ha kwesiri idi.

⁷ "N'elu tebul ahụ na-adi n'ihu Onyenwe anyi, ha ga-agbasa akwa anunu anunu tukwasikwa efere niile, ngaji niile, okwa niile na iko aja ihe onunu. Achicha ahụ na-adigide n'elu ya ga-adikwa ebe o di. ⁸ Ha ga-agbasakwa akwa uhie n'elu ya, jiri akpukpo anu ehi mmiri gbokwasikwa n'elu akwa uhie ahụ. Mgbe ahụ, ha ga-efinyekwa mkporo osisi e ji ebu tebul n'ime oghere o kwesiri idi.

⁹ "Ozo, ha ga-eji akwa anunu anunu sachie ihe idoba oriona ahụ nke na-enye ihè, ya na oriona ya niile, mkpa ya niile na ihe ikpakepu oku ya niile na ite mmanu ya niile, e ji awunye ya mmanu. ¹⁰ Emesia, ha ga-eji akpukpo anu ehi mmiri sachie ya na ngwongwo ya niile, tukwasị ya n'elu ihe e ji ebu ya.

¹¹ "Ha ga-ejikwa akwa anunu anunu tusaa n'elu ebe ichu aja ahụ e jiri olaedo mee, werekwa akpukpo anu ehi mmiri sachie ya, tinyekwa mkporo osisi e ji ebu ya n'oghere di n'akuku ebe ichu aja ahụ.

* 4:6 4:6 Maobu, buluu

12 “The ndi ọzọ niile e ji eje ozi n’ebe nsọ ahụ ka ha ga-eji akwa anunu anunu kekọtaa, jirikwa akpukpo anu ehi mmiri sachie ha, tukwasị ha n’elu ihe e ji ebu ha.

13 “A ga-ekpopu ntụ di n’ebe ichu aja bronz ahụ, jiri akwa na-acha ngwakota anunu na uhie, sachie ebe ichu aja bronz ahụ. 14 Emesịa ha ga-atukwasị ihe niile e ji eje ozi n’ebe ichu aja ahụ n’elu akwa ahụ, ihe dika ite igu oku, na ndudu, na ihe ikpofu ntụ, na efere ikwosa mmiri niile. Akpukpo anu ehi mmiri ka a ga-eji sachie ha niile. Ma n’ikpeazu, mkporo osisi e ji ebu ya ka a ga-etinye n’ebe ha kwesiri idi.

15 “Mgbe Eron na umu ya kpuchisiri ulonso ahụ na ngwongwo niile nke ebe nsọ ahụ, dika ndi Izrel niile na-ejikere ibili ije, mgbe ahụ ka ndi Kohat ga-abata buru ihe ndi a. Ma ha agaghị emetu ihe nsọ ndi a aka ka ha ghara inwu. Oru ibu ihe ndi a niile di n’ime ulo nzute diri Ndi Kohat.†

16 “Elieza nwa Eron, onye nchujaja, ka oru ndi a di n’aka: mmanu e ji amu oku, na ihe nsure oku e ji uda di iche iche na-esi isi utọ mee, na onyinye mkpuru oka a na-enye ubochi niile, na mmanu nsọ ahụ. N’aka ya ka oru metutara nlekota ulo nzute ahụ niile, ihe niile di n’ime ya na ngwongwo nsọ ya di iche iche di.”

17 ONYENWE ANYI gwara Mosis na Eron si, 18 “Unu ekwekwala ka agburu Kohat buru ndi e bipuru site n’ebo Livayi. 19 Otu a ka unu ga-esi meso ha mmeso ime ka ha diri ndu, ghara inwu, mgbe ha biara nso ihe ndi ahụ dikarisiri nsọ, Eron na umu ya ga-esoro ha banye gosi onye o bula n’ime ha ihe ha ga-ebu. 20 Ma ndi Kohat ekwesighi ibanye ilekwasị ihe nsọ ndi ahụ anya, ka ha ghara inwu.”

Umu Geshon

21 Mgbe ahụ ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si, 22 “Guo onu choputa onuogugu umu Geshon, dika ikwu ha na ezinaulo ha si di. 23 Mata onuogugu ndi ikom ole ha di, ndi kwesiri iru oru n’ulo nzute, ndi gbara iri afọ atọ ruo iri afọ ise.

24 “The ga-abu oru ndi ikwu Geshon ga-abu ije ozi na ibu ibu. 25 Ha ga-ebu akwa mgbochi ebe obibi ahụ na nke ulo nzute ahụ, tinyere akwa e ji sachie ya na akpukpo anu ehi mmiri e ji mee elu ulo ya na akwa mgbochi di n’onu uzọ ulo nzute ahụ. 26 Ha ga-ebukwa akwa mgbochi niile e ji gechie ogige ahụ, akwa e ji gechie onu uzọ ama ogige gbara ebe ichu aja na ulo nzute ahụ gburugburu, udo ya niile na ngwongwo niile e ji eje ozi. 27 Oru ha niile, maobu ibu ihe ma o bukwani iru oru ozo, ga-abu site na ntuziaka Eron na umu ya. I ga-ekenye ha oru diri ha n’ihe niile bu ihe ha ga-ebu. 28 Nke a bu oru diri ikwu Geshon n’ulo nzute. Ha ga-anọ n’okpuru Itama, nwa Eron, onye nchujaja, onye bu onyeisi ha.

Umu Merari

29 “Guo, choputa onuogugu umu Merari dika ikwu ha na ezinaulo ha si di. 30 Choputa onuogugu ndi ikom ole ha di, ndi gbara iri afọ atọ ruo iri afọ ise, ndi toruru iru oru n’ulo nzute Onyenwe anyi. 31 Ije ozi ha dika o si metuta oru ulo nzute bu ibu mbudo ulo nzute ahụ niile, osisi ntubichi ya niile, ogidi osisi na ukwu ya niile; 32 tinyere ogidi osisi niile di ogige ahụ gburugburu na ukwu ha niile, ntu niile, udo ha niile na ngwongwo ndi ozo e ji aru oru metutara ihe ndi a ha ga-ebu. Kenye nwoke obula oru nke ya. Kpo onye ahụ aha nye ya oru nke ya. 33 Nke a bu oru diri ndi

† 4:15 4:15 Ndi Kohat, ndi agburu Geshon na umu Geshon bu ndi agburu Livayi. Ha bu ndi e nyere oru ibu ihe di iche iche n’ulo nzute. 4:24,29,34-49

agburu Merari mgbe ha na-aga ozi ha n'ulo nzute. Ha ga-anọ n'okpuru Itama, nwa Eron, onye nchajaja, onye bu onyeisi ha."

Igu agburu Livayi niile onu

³⁴ Ya mere, Mosis na Eron na ndi ndu nzuko umu Izrel guru ma choputa onuogugu umu Kohat, dika ikwu ha na ezinaulo ha si di.

³⁵ Ndi ikom niile gbara iri afọ atọ ruo iri afọ ise, ndi toruru ije ozi n'ulo nzute ahụ ³⁶ dika ikwu ha si di bu puku abuo na nari asaa na iri ise (2,750). ³⁷ Ndi a niile bu ndi si n'ikwu Kohat ndi na-eje ozi n'ulo nzute. Mosis na Eron guru ha onu dika iwu ONYENWE ANYI nyere Mosis si di.

³⁸ A guru umu Geshon onu dika ikwu ha na ezinaulo ha si di.

³⁹ Ndi ikom niile gbara iri afọ atọ ruo iri afọ ise, ndi toruru ije ozi n'ulo nzute, ⁴⁰ dika ikwu ha si di bu puku abuo na nari isii na iri atọ (2,630). ⁴¹ Ndi a niile bu ndi si n'ikwu Geshon ndi na-eje ozi n'ulo nzute. Mosis na Eron guru ha onu dika iwu ONYENWE ANYI nyere Mosis si di.

⁴² A guru umu Merari onu dika ikwu ha na ezinaulo ha si di.

⁴³ Ndi ikom niile gbara iri afọ atọ ruo iri afọ ise ndi toruru ije ozi n'ulo nzute ⁴⁴ dika ikwu ha si di bu puku atọ na nari abuo (3,200). ⁴⁵ Ndi a niile bu ndi si n'ikwu Merari ndi na-eje ozi n'ulo nzute. Mosis na Eron guru ha onu dika iwu ONYENWE ANYI nyere Mosis si di.

⁴⁶ Otu a ka Mosis na Eron na ndi ndu umu Izrel si guo ndi Livayi niile onu dika ikwu ha na ezinaulo ha si di. ⁴⁷ Ndi ikom niile gbara iri afọ atọ ruo iri afọ ise, ndi toruru ije ozi na ibu ulo nzute ahụ ⁴⁸ di puku asato na nari ise na iri asato (8,580). ⁴⁹ Dika iwu ONYENWE ANYI nyere site n'aka Mosis si di, e kenyere onye obula oru ya ma gwa ya ihe o kwesiri ibu.

A guru ha onu dika ONYENWE ANYI nyere Mosis n'iwu.

5

Idebe omuma ulo ikwu ocha

¹ ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si ya, ² "Nye ndi Izrel iwu ka ha site n'omuma ulo ikwu ha kporu onye ekpenta obula maobu onye ihe si n'ahu na-asoputa, na ndi meruru onwe ha site n'imetu onye nwuru anwu aka.

³ Iwu a metutara onye obula, nwoke na nwanyi. Kporu ha ka ha gaa n'azu omuma ulo ikwu, ka ha ghara imeru ogige ulo ikwu ha bu ebe ahụ m binyere unu." ⁴ Ndi Izrel mezuru iwu a, site n'etiti ha kporu ndi di otu a, dika ONYENWE ANYI nyere Mosis n'iwu.

Ikwughachi ugwo

⁵ ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si ya, ⁶ "Gwa umu Izrel okwu si ha, 'Mgbe onye obula, nwoke maobu nwanyi, mejoro mmadu ibe ya n'uzo obula, si otu a buru onye na-ekwesighi ntukwasị obi nye ONYENWE ANYI bu onye ikpe mara. ⁷ Onye di otu a aghaghị ikwuputa mmehie ya, kwughachi onye ahụ o mejoro ihe iwu kwuru na o ga-akwu. O ga-atukwasị n'elu ihe o na-akwughachi onye ahụ o mejoro ego ozo ruru otu uzo n'uzo ise. ⁸ Ma o buru na onye ahụ enweghi onye ikwu ya bu onye a ga-akwughachi

ugwo n'ihì mejoọ ahụ, ihe ikwughachi ugwo ahụ ga-abụ nke ONYENWE ANYI, aghaghị inye onye nchụaja. A ga-atụkwasi kwa ya ebule a ga-eji chọọ aja mkpuchi mmehie n'ihì onye ahụ mehiera. ⁹ Onyinye niile dị nsọ ndị Izrel wetara onye nchụaja bụ nke onye nchụaja ahụ. ¹⁰ Onyinye dị nsọ niile mmadụ na-eweta bụ nke onye na-eweta ya, ma onyinye e nyere onye nchụaja bụ nke onye nchụaja.'"

Iwu banyere ekwesighi ntukwasị obi

¹¹ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu sị, ¹² "Gwa ụmụ Izrel okwu sị ha, Ọ bụrụ na nwunye mmadụ ejehie ụzọ bụrụ onye na-ekwesighi ntukwasị obi n'ebe di ya nọ ¹³ site n'idinakwuru nwoke ọzọ n'uzọ zoro ezo n'ebe di ya nọ ruo na achọputaghị adighi ọcha ya (ebe a na-enweghị onye ga-agba akaebe megide ya, maọbụ na e jidere ya mgbe ọ na-akwa iko ahụ), ¹⁴ ọ bụrụ na mmụọ ekworo abjakwasị di ya, ọ burukwa na di nwanyi ahụ na-enyo nwunye ya enyo, na-ele ya anya dika onye meruru onwe ya, ma ọ bukwanu, ọ bụrụ na di ya esite n'ekworo nyoo nwunye ya, ọ bụ ezie na nwanyi ahụ bụ onye na-emerughị onwe ya, ¹⁵ nwoke a ga-akporo nwunye ya bjakwute onye nchụaja. Ọ ga-eweta onyinye iji ibjuru nso n'ihì nwunye ya, nke bụ iko uto ọka balị abuo a na-awukwasighi mmanu, maobu uda na-esi isi uto a gwakoro agwako, n'ihì na ọ bụ onyinye mkpuru ọka e sitere n'obi juputara n'ekworo nye, onyinye ikpotu uche n'ikpe omuma.

¹⁶ " Onye nchụaja ga-akpobata nwanyi a mee ka o guzo n'ihu ONYENWE ANYI. ¹⁷ *Ọ ga-ekunye mmiri nsọ n'ime ite aja, kporo aja n'ala site n'ulo nzute ahụ wunye ya n'ime mmiri ahụ. ¹⁸ Dika nwanyi ahụ guzo n'ihu ONYENWE ANYI, onye nchụaja ahụ ga-atosa agiri isi ya, tinye onyinye mkpuru ọka ncheta ahụ, nke bụ onyinye mkpuru ọka ekworo ahụ n'obuaka nwanyi a. Onye nchụaja n'onwe ya ga-eguzo n'ihu nwanyi a jide ite mmiri ilu ahụ na-eweta obubu onu. ¹⁹ Mgbe ahụ, onye nchụaja ga-eme ka nwanyi a nuọ iyi, mgbe ọ na-agwa ya okwu sị, "Ọ bụrụ na o nweghị nwoke obula gi na ya nwere mmeko, ọ bụrụ na i kpafughị ghoọ onye na-adighi ọcha mgbe i nọ n'ulo di gi, ka ihe ojoọ obula ghara izute gi site na mmiri ilu a na-eweta obubu onu. ²⁰ Ma ọ bụrụ na i kpafuola mgbe i ka nọ n'ulo di gi, ọ bụrụ na i meruola onwe gi site na idinakwuru nwoke ọzọ na-abughị di gi." ²¹ (n'oge a, onye nchụaja ga-eme ka nwanyi a nuọ iyi nke ya na obubu onu a so, gwa nwanyi okwu sị ya) "ka ONYENWE ANYI mee ka ndi i nọ n'etiti ha buo gi onu ma kochaa gi mgbe o mere ka apata gi ree ure, mgbe o mere ka afọ gi koo eko. ²² Ka mmiri ilu a, nke na-eweta obubu onu banye gi n'ahụ ime ka afọ gi koo eko, imekwa ka akpanwa gi daa ada."

"Nwanyi ahụ ga-aza sị, "Amen, ya diri m otu a."

²³ " Mgbe ahụ onye nchụaja ahụ ga-edo obubu onu ndi a n'akwukwo, sanye ha n'ime mmiri ilu ahụ. ²⁴ Mgbe ahụ, ọ ga-enye nwanyi a mmiri ilu ahụ na-eweta obubu onu ka ọ nuo, mmiri a ga-abanye ya n'ime ahụ, wetara ya ita ahuhu di ilu. ²⁵ Emesia, onye nchụaja ga-anara nwanyi ahụ onyinye mkpuru ọka ekworo ahụ o ji n'obuaka ya, fegharia ya n'ihu ONYENWE ANYI, buru ya gaa n'ebe ichu aja. ²⁶ Onye nchụaja ga-esite n'onyinye mkpuru ahụ kporo nke ga-eju ya aka, nke na-anochite anya ha niile, suo ha oku n'elu ebe ichu aja. Emesia, ọ ga-enye nwanyi ahụ mmiri ahụ ka ọ nuo. ²⁷ Ọ bụrụ na nwanyi a emerula onwe ya, buri onye

* **5:17** 5:17 Mmiri nsọ ahụ, na aja si n'ala ulo nzute ahụ, bụ ihe na-egosi ikpe omuma sitere n'aka Chineke megide onye ahụ ikpe mara.

na-ekwesighi ntukwasị obi nye di ya, mgbe ọ n'uru mmiri na-eweta ọbubu ọnu, ọ ga-abanye n'ime ya wetara ya ahuhu di ilu. Afo ya ga-eko, buo ibu,† akpanwa ya a gaghị anagide nwa. Ọ ga-aghọ onye a buru ọnu n'etiti ndi ya. ²⁸ Ma ọ buru na nwanyi emerughị onwe ya, kama ọ bu onye di ọcha, ọ ga-abu onye nwere onwe ya site n'ikpe omuma. Ọ ga-aturu ime mta umu.

²⁹ “Nke a bu iwu metutara ikwo ekworo mgbe nwanyi bi n'ulo di ya kpafuru meru onwe ya. ³⁰ Maobu mgbe ekworo juputara nwoke n'obi n'ihu na ọ guru nwunye ya dika onye na-ekwesighi ntukwasị obi. Onye nchajaja ga-eme ka nwanyi a guzo n'ihu ONYENWE ANYI, mezuokwa ihe niile n'usoro dika e si deputa ha n'ebe a. ³¹ A gaghị ama di nwanyi a ikpe dika onye mere ihe ojoo, kama nwanyi a ga-ebu ahuhu ya na mmehie ya naanị ya.”

6

Onye Nazirait

¹ ONYENWE ANYI gwara Mosis si, ² Gwa ndi Izrel si ha, “Mgbe nwoke maobu nwanyi nuru iyi* o ji kpebie ikwe nkwa puru iche nke ikewapu onwe ya nye ONYENWE ANYI dika onye Nazirait, ³ ha ga-ekewapu onwe ha site na inu mmaya, maobu detu ihe onunu obula na-aba n'anya ire. Ha agaghị anu mmiri mkpuru vaini, ọ gaghị ata mkpuru vaini ohuru maobu nke a mikporo amikpo. ⁴ Oge ahụ niile ọ bu onye Nazirait,† ọ gaghị eri ihe obula sitere na mkpuru osisi vaini maobu mkpuru ya maobu okpokoro azu ya.

⁵ “N'ime oge niile nke imezu nkwa ikewapu onwe ya nye ONYENWE ANYI, aguba agaghị agabiga ya n'isi. Ọ ga-anogide buru onye di nso tutu ruo oge nkwa ikewapu onwe ya nye ONYENWE ANYI zuru. N'ihu nke a, ọ ga-ahapu agiri isi ya ka o too.

⁶ “N'ime oge niile nke imezu nkwa ikewapu onwe ya nye ONYENWE ANYI, ọ gaghị aga nso mmadu obula nwuru anwu, ⁷ ọ buladi na nna ya, maobu nne ya, maobu nwanne ya nwoke, maobu nwanne ya nwanyi anwu. Ọ gaghị emeru onwe ya n'ihu ha, n'ihu na akara ikewapu onwe ya iche nye Chineke di ya n'isi. ⁸ N'oge niile nke ikewapu onwe ya, onye e doro nso nye ONYENWE ANYI ka ọ bu.

⁹ “Ọ buru na mmadu anwu na mberede n'akuku onye nazirait, si otu a meru agiri isi ya nke na-egosi ido nso ya, ọ ghaghị ikpacha isi ya n'ubochi nke asaa bu ubochi ime ka ọ di ọcha. ¹⁰ N'ubochi nke ozo ya, bu n'ubochi nke asato. Ọ ghaghị iwetara onye nchajaja nduru abuo maobu umu kpalakwukwu abuo, n'onu uzo ulo nzute ahụ. ¹¹ Onye nchajaja ahụ ga-ewere otu n'ime ha churo ya aja mmehie. Ọ ga-ewerekwa nnu nke ozo churo ya aja nsure oku maka ikpuchiri onye ahụ nwere akara ido nso mmehie ya, bu nke o mere site n'inu onye nwuru anwu nso. Ọ ga-edokwa

† **5:27** 5:27 Afo ya ga-aza aza * **6:2** 6:2 Inu iyi maka mkpebi i bu onye Nazirait bu ihe a na-adighi akwagide mmadu ka o mee. Ma oge ufodu, nne na nna nwantakiri nwere ike nuu iyi n'isi nwa ha. Mgbe mmadu horo inu iyi a, onodu a nwere ike buru maka nwa oge nta, ihe dika iri abaji ato ma ọ bukwanu oge ndu ya niile. Ma mgbe nne na nna nuru iyi a n'isi nwa ha, nwa ahụ ga-abu onye Nazirait n'oge ndu ya niile. Ọ di okpuru kpu uzo ihe ato na-eso inu iyi a: Nke mbu, onye ahụ agaghị anu mmanya maobu detu ihe onunu obula na-aba n'anya ire. Nke abuo, dika ọ na-adi ndu, ọ gaghị akpacha agiri isi ya, ọ gaghị akpachakwa afunonu ya. Nke ato, ọ gaghị emetu ozu obula aka. † **6:4** 6:4 Onye e doro nso site na nkwa o kwere ikewapu onwe ya nye Onyenwe anyi.

isi ya nsọ ọzọ n'ubochi ahụ. ¹² Ọ ga-ekewapụ onwe ya nye ONYENWE ANYỊ dika o mere na mmalite ubochi niile nke ido nsọ ya. Wetakwa otu nwa ebule gbara otu afọ maka aja ikpe omuma. A gaghi agunyere ya ubochi ndi ahụ niile gafere tupu o meru onwe ya, n'ihu na o meruru onwe ya mgbe o no onodu imezu nkwa nkewapu.

¹³ "Nke a bu iwu diri onye Nazirait mgbe oge ido onwe ya nsọ nye ONYENWE ANYỊ zuru. A ga-eduru ya bja n'onu ụzọ ụlọ nzute ahụ. ¹⁴ N'ebe ahụ ka o ga-anọ chee onyinye ya ndi a n'ihu ONYENWE ANYỊ: nwa ebule na-enweghi ntupọ, gbara otu afọ, maka aja nsure oku na otu nwa nne aturu na-enweghi ntupọ gbara otu afọ maka aja mmehie, na otu ebule ahụ zuruoke maka aja udo, ¹⁵ tinyere aja mkpuru oka, na aja ihe onunu na otu nkata achicha a na-ejighi ihe na-eko achicha mee, na achicha e ji ezi utu oka a gwara mmanu oliv mee, na achicha mbadamba na-ekoghi eko nke e tere mmanu oliv.

¹⁶ "Onye nchujaja ahụ ga-eche ihe aja ndi a niile n'ihu ONYENWE ANYỊ, chuo aja mmehie na aja nsure oku. ¹⁷ Ọ ga-eji nwa ebule ahụ chuo aja udo nye ONYENWE ANYỊ, ya na nkata achicha na-ekoghi eko ahụ. Ọ ga-achukwa aja mkpuru oka, na aja ihe onunu.

¹⁸ "Mgbe ahụ, onye ahụ doro onwe ya nsọ nye ONYENWE ANYỊ ga-akpuchapu agiri isi ya nke bu ihe na-egosi ido nsọ ya. Ọ ga-eme nke a na mbata onu ụzọ ụlọ nzute ahụ. Emesia, o ga-etinye agiri isi ahụ o kpuchaputara n'oku ahụ di n'okpuru aja udo ahụ.

¹⁹ "Mgbe a kpuchasiri onye ahụ agiri isi ya, nke na-egosi ido nsọ ya, onye nchujaja ga-ewere ubu aka ebule ahụ e siri esi, otu ogbe achicha na-ekoghi eko na otu mbadamba achicha na-ekoghi eko site na nkata ahụ, tnye ha niile n'aka onye ahụ. ²⁰ Onye nchujaja ahụ n'oge a, ga-ewere aja ndi a fufee ha n'ihu ONYENWE ANYỊ dika aja mfufe. Ha niile ga-abu ihe nsọ nye onye nchujaja ahụ, tinyere obi anu ahụ e fufere efufe, na apata anu ahụ e chere n'ihu ONYENWE ANYỊ. Mgbe nke a gasiri, onye ahụ doro onwe ya nsọ nwere onwe ya inu mmanya.

²¹ "Nke a bu iwu diri onye o bula kpebiri ikewapu onwe ya nye ONYENWE ANYỊ dika onye Nazirait. Onyinye onye ahụ ga-enye ga-abu dika nkwa ido nsọ ya si di, tinyere ihe ndi ozo ha nwere ike inye. Onye di otu a aghaghi imezu nkwa obula o kwere dika iwu metutara onye Nazirait si di."

Ngozị nke ndi nchujaja

²² ONYENWE ANYỊ gwara Mosis okwu si, ²³ "Gwa Eron na umu ya ndi ikom si, 'Otu a ka unu ga-esi gozie ndi Izrel. Unu ga-asị ha,

²⁴ " "ONYENWE ANYỊ gozie unu

ma chebe unu,

²⁵ ONYENWE ANYỊ mee ka ihu ya mukwasị unu,

ma meere unu amara,[‡]

²⁶ ONYENWE ANYỊ chee ihu ya n'ebe unu no,

nyekwa unu udo."

²⁷ "Otu a ka ha ga-esi kwuputa aha m nye umu Izrel. Mu onwe m ga-agozikwa ha."

7

Onyinye ido ulo nzute nsọ

¹ Mgbe Mosis guzobesiri ulo nzute ahụ otọ, o tere ya mmanụ. Doo ya na ihe niile e ji chọọ ya mma nsọ. O tekwara ebe ichu aja mmanụ, doo ya nsọ, ya na ngwongwo ya niile. ² Mgbe ahụ, ndi ndu Izrel, ndiisi ezinaulo niile, ndi bu ndi ndu ebo niile e tinyere oru igu ndi ahụ niile onu wetara onyinye ha. ³ Ha wetara dika onyinye ha nye ONYENWE ANYI ugboala isii ihe juputara n'ime ha, na ehi iri na abuo. Ndi ndu abuo obula wetara otu ugboala, ma ha niile n'otu na otu wetara otu ehi, otu ehi. Ha chere ihe ndi a niile n'ihu ulo nzute ahụ.

⁴ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si ya, ⁵ "Nabata onyinye ndi a niile, ka e jiri ha ruo oru ulo nzute, were ha nyefee ndi Livayi n'aka, onye obula dika mkpa oru ya si di."

⁶ Ya mere, Mosis nabatara ugboala ndi ahụ na ehi ndi ahụ, nyefee ha ndi Livayi n'aka. ⁷ O nyere umu Geshon ugboala abuo na ehi anọ, dika oru ha si di. ⁸ Nye umu Merari, ugboala anọ na ehi asato, dika oru ha si di. Ha niile no n'okpuru nlekota Itama nwa Eron, onye nchajaja. ⁹ Mosis enyeghi umu Kohat ihe obula n'ihu na o bu n'isi mbu aka ha ha ji ebu ihe nsọ ndi ahụ ha ketara ibu.

¹⁰ Ndi ndu umu Izrel niile wetara onyinye ido nsọ n'ubochi e tere ebe ichu aja ahụ mmanụ ido ya nsọ. Ha wetara ha, debe ha n'ihu ebe ichu aja ahụ. ¹¹ N'ihu na Onyenwe anyi gwara Mosis okwu si, "Ka onyendu obula weta onyinye n'ubochi di iché iché, otu onye, otu ubochi, maka ido nsọ nke ebe ichu aja ahụ."

¹² Ya mere, Nashon nwa Aminadab onye si n'ebo Juda wetara onyinye nke ya n'ubochi nke mbu.

¹³ Onyinye o wetara bu:

efere olaocha nke idi arọ ya bu nari shekel na iri shekel ato, na otu efere ikwosa mmiri e ji olaedo kpuo nke idi arọ ya bu iri shekel asaa, dika ihe otutu shekel ebe nsọ si di. A wujuru efere abuo ndi a utu oka a gwara mmanu maka onyinye mkpuru oka.

¹⁴ O wetara otu efere olaedo, nke idi arọ ya bu shekel iri. A wujuru efere a uda na-esi isi utu.

¹⁵ O wetakwara otu nwa oke ehi, otu ebule, otu nwa ebule nke gbara otu afọ maka aja nsure oku.

¹⁶ O wetakwara otu mkpi maka aja mmehie,

¹⁷ na ehi abuo, na ebule* ise, na mkpi ise, na umu ebule ise gbara otu afọ, otu afọ, ka a chuo maka aja udo.

Nke a bu onyinye Nashon nwa Aminadab nyere.

¹⁸ N'ubochi nke abuo, Netanel nwa Zua, onyendu ebo Isaka wetara onyinye nke ya.

¹⁹ Onyinye o wetara bu:

otu efere olaocha nke idi arọ ya bu nari shekel na iri shekel ato, na otu efere ikwosa mmiri e ji olaedo kpuo, nke idi arọ ya bu iri shekel asaa, efere abuo ndi a bu n'usoro dika shekel ebe nsọ si di. A wujuru efere obula ezi utu oka a gwara mmanu dika onyinye mkpuru oka.

²⁰ O wetara otu efere olaedo, nke idi arọ ya bu shekel iri. A wujuru efere a uda na-esi isi utu.

²¹ O wetakwara otu oke ehi, otu ebule, otu nwa ebule gbara otu afọ maka aja nsure oku.

* 7:17 7:17 Ya bu oke aturu

22 O wetakwara otu mkpi maka aja mmehie,

23 na ehi abụọ, na ebule ise, mkpi ise, na ụmụ ebule ise gbara otu afọ, otu afọ, ka a chụọ maka aja udo.

Nke a bụ onyinye Netanel nwa Zua.

24 N'ubochi nke atọ Eliab nwa Helon onyendu ebo Zebulon wetakwara onyinye nke ya.

25 Onyinye o wetara bụ:

otu efere ọlaocha nke idi arọ ya bụ nari shekel na iri shekel atọ, na otu efere ikwosa mmiri e ji ọlaedo kpuo, nke idi arọ ya bụ iri shekel asaa, efere abuo ndi a bu n'usoro dika shekel ebe nsọ si di. A wujuru efere obula ezi utu oka a gwara mmanu dika onyinye mkpuru oka.

26 O wetara otu efere ọlaedo nke idi arọ ya bụ shekel iri. A wujuru efere a ụda na-esi isi utu.

27 O wetakwara otu nwa oke ehi, otu ebule, otu nwa ebule gbara otu afọ maka aja nsure oku.

28 O wetakwara otu mkpi maka aja mmehie,

29 na ehi abụọ, na ebule ise, mkpi ise, na ụmụ ebule ise gbara otu afọ, otu afọ, ka a chụọ maka aja udo.

Nke a bụ onyinye Eliab nwa Helon wetara.

30 N'ubochi nke anọ, Elizọ nwa Shedeua onyendu ebo Ruben wetara onyinye nke ya.

31 Onyinye o wetara bụ:

otu efere ọlaocha nke idi arọ ya bụ nari shekel na iri shekel atọ, na otu efere ikwosa mmiri e ji ọlaedo kpuo, nke idi arọ ya bụ iri shekel asaa, efere abuo ndi a bu n'usoro dika shekel ebe nsọ si di. A wujuru efere obula ezi utu oka a gwara mmanu dika onyinye mkpuru oka.

32 O wetara otu efere ọlaedo, nke idi arọ ya bụ shekel iri. A wujuru efere a ụda na-esi isi utu.

33 O wetakwara otu oke ehi, otu ebule, otu nwa ebule gbara otu afọ maka aja nsure oku.

34 O wetakwara otu mkpi maka aja mmehie,

35 na ehi abụọ, na ebule ise, mkpi ise, na ụmụ ebule ise gbara otu afọ, otu afọ, ka a chụọ maka aja udo.

Nke a bụ onyinye Elizọ nwa Shedeua nyere.

36 N'ubochi nke ise Shelumiel nwa Zurishadai, onyendu ebo Simion butere onyinye nke ya.

37 Onyinye o wetara bụ:

otu efere ọlaocha nke idi arọ ya bụ nari shekel na iri shekel atọ, na otu efere ikwosa mmiri e ji ọlaedo kpuo, nke idi arọ ya bụ iri shekel asaa, efere abuo ndi a bu n'usoro dika shekel ebe nsọ si di. A wujuru efere obula ezi utu oka a gwara mmanu dika onyinye mkpuru oka.

38 O wetara otu efere ọlaedo nke idi arọ ya bụ shekel iri. A wujuru efere a ụda na-esi isi utu.

39 O wetakwara otu oke ehi, otu ebule, otu nwa ebule gbara otu afọ maka aja nsure oku.

40 O wetakwara otu mkpi maka aja mmehie,

41 ehi abụọ, ebule ise, mkpi ise na ụmụ ebule ise gbara otu afo, otu afo, ka a chụọ maka aja udo.
Nke a bụ onyinye Shelumiel nwa Zurishadai nyere.

42 N'ubochi nke isii, Eliasaf nwa Deuel onyendu ebo Gad butere onyinye nke ya.

43 Onyinye o wetara bụ:

otu efere ọlaocha nke idi arọ ya bụ nari shekel na iri shekel ato, na otu efere ikwosa mmiri e ji ọlaedo kpuo, nke idi arọ ya bụ iri shekel asaa, efere abuo ndi a bu n'usoro dika shekel ebe nsọ si di. A wujuru efere obula ezi utu oka a gwara mmanu dika onyinye mkpuru oka.

44 O wetara otu efere ọlaedo, nke idi arọ ya bụ shekel iri. A wujuru efere a uda na-esi isi utu.

45 O wetakwara otu oke ehi, otu ebule, otu nwa ebule gbara otu afo maka aja nsure oku.

46 O wetakwara otu mkpi maka aja mmehie,

47 na ehi abuo, ebule ise, mkpi ise na umu ebule ise gbara otu afo, otu afo, ka a chuo maka aja udo.

Nke a bụ onyinye Eliasaf nwa Deuel nyere.

48 N'ubochi nke asaa, Elishama, nwa Amihud, onyendu ebo Ifrem butere onyinye nke ya.

49 Onyinye o wetara bụ:

otu efere ọlaocha nke idi arọ ya bụ nari shekel na iri shekel ato, na otu efere ikwosa mmiri e ji ọlaedo kpuo, nke idi arọ ya bụ iri shekel asaa, efere abuo ndi a bu n'usoro dika shekel ebe nsọ si di. A wujuru efere obula ezi utu oka a gwara mmanu dika onyinye mkpuru oka.

50 O wetara otu efere ọlaedo, nke idi arọ ya bụ shekel iri. A wujuru efere a uda na-esi isi utu.

51 O wetakwara otu oke ehi, otu ebule, otu nwa ebule gbara otu afo maka aja nsure oku.

52 O wetakwara otu mkpi maka aja mmehie,

53 na ehi abuo, ebule ise, mkpi ise na umu ebule ise gbara otu afo, otu afo, ka a chuo maka aja udo.

Nke a bụ onyinye Elishama nwa Amihud nyere.

54 N'ubochi nke asato, Gamaliel nwa Pedazo onyendu ebo Manase nyere onyinye nke ya.

55 Onyinye o wetara bụ:

otu efere ọlaocha nke idi arọ ya bụ nari shekel na iri shekel ato, na otu efere ikwosa mmiri e ji ọlaedo kpuo, nke idi arọ ya bụ iri shekel asaa, efere abuo ndi a bu n'usoro dika shekel ebe nsọ si di. A wujuru efere obula ezi utu oka a gwara mmanu dika onyinye mkpuru oka.

56 O wetara otu efere ọlaedo, nke idi arọ ya bụ shekel iri. A wujuru efere a uda na-esi isi utu.

57 O wetakwara otu oke ehi, otu ebule, otu nwa ebule gbara otu afo maka aja nsure oku.

58 O wetakwara otu mkpi maka aja mmehie,

59 ehi abuo, ebule ise, mkpi ise na umu ebule ise gbara otu afo, otu afo, ka a chuo maka aja udo.

Nke a bu onyinye Gamaliel nwa Pedazo nyere.

⁶⁰ N'ubochi nke itoolu, Abidan nwa Gidiḡon onyendu ebo Benjamin nyere onyinye nke ya.

⁶¹ Onyinye o wetara bu:

otu efere ɔlaɔcha nke idi arɔ ya bu nari shekel na iri shekel atɔ, na otu efere ikwɔsa mmiri e ji ɔlaedo kpuɔ, nke idi arɔ ya bu iri shekel asaa, efere abuo ndi a bu n'usoro dika shekel ebe nsɔ si di. A wujuru efere ɔbula ezi utu oka a gwara mmanu dika onyinye mkpuru oka.

⁶² O wetara otu efere ɔlaedo, nke idi arɔ ya bu shekel iri. A wujuru efere a uda na-esi isi utu.

⁶³ O wetakwara otu oke ehi, otu ebule, otu nwa ebule gbara otu afo maka aja nsure oku.

⁶⁴ O wetakwara otu mkpi maka aja mmehie,

⁶⁵ na ehi abuo, ebule ise, mkpi ise na umu ebule ise gbara otu afo, otu afo, ka a chuo maka aja udo.

Nke a bu onyinye Abidan nwa Gidiḡoni nyere.

⁶⁶ N'ubochi nke iri, Ahieza nwa Amishadai, onyendu ebo Dan butere onyinye nke ya.

⁶⁷ Onyinye o wetara bu:

otu efere ɔlaɔcha nke idi arɔ ya bu nari shekel na iri shekel atɔ, na otu efere ikwɔsa mmiri e ji ɔlaedo kpuɔ, nke idi arɔ ya bu iri shekel asaa, efere abuo ndi a bu n'usoro dika shekel ebe nsɔ si di. A wujuru efere ɔbula ezi utu oka a gwara mmanu dika onyinye mkpuru oka.

⁶⁸ O wetara otu efere ɔlaedo, nke idi arɔ ya bu shekel iri. A wujuru efere a uda na-esi isi utu.

⁶⁹ O wetakwara otu oke ehi, otu ebule, otu nwa ebule gbara otu afo maka aja nsure oku.

⁷⁰ O wetakwara otu mkpi maka aja mmehie,

⁷¹ ehi abuo, ebule ise, mkpi ise na umu ebule ise gbara otu afo, otu afo, ka a chuo maka aja udo.

Nke a bu onyinye Ahieza nwa Amishadai nyere.

⁷² N'ubochi nke iri na otu, Pagiel nwa Okran, onyendu ebo Asha butere onyinye nke ya.

⁷³ Onyinye o wetara bu:

otu efere ɔlaɔcha nke idi arɔ ya bu nari shekel na iri shekel atɔ, na otu efere ikwɔsa mmiri e ji ɔlaedo kpuɔ, nke idi arɔ ya bu iri shekel asaa, efere abuo ndi a bu n'usoro dika shekel ebe nsɔ si di. A wujuru efere ɔbula ezi utu oka a gwara mmanu dika onyinye mkpuru oka.

⁷⁴ O wetara otu efere ɔlaedo, nke idi arɔ ya bu shekel iri. A wujuru efere a uda na-esi isi utu.

⁷⁵ O wetakwara otu oke ehi, otu ebule, otu nwa ebule gbara otu afo maka aja nsure oku.

⁷⁶ O wetakwara otu mkpi maka aja mmehie,

⁷⁷ na ehi abuo, ebule ise, mkpi ise na umu ebule ise gbara otu afo, otu afo, ka a chuo maka aja udo.

Nke a bu onyinye Pagiel nwa Okran nyere.

⁷⁸ N'ubochi nke iri na abuo, Ahira nwa Enan, onyendu ebo Naftali nyere onyinye nke ya.

⁷⁹ Onyinye o wetara bu:

otu efere olaocha nke idi arọ ya bu narị shekel na iri shekel ato, na otu efere ikwosa mmiri e ji olaedo kpuo, nke idi arọ ya bu iri shekel asaa, efere abuo ndi a bu n'usoro dika shekel ebe nsọ si di. A wujuru efere obula ezi utu oka a gwara mmanu dika onyinye mkpuru oka.

⁸⁰ O wetara otu efere olaedo nke idi arọ ya bu shekel iri. A wujuru efere a uda na-esi isi utu.

⁸¹ O wetakwara otu oke ehi, otu ebule, otu nwa ebule gbara otu afo maka aja nsure oku.

⁸² O wetakwara otu mkpi maka aja mmehie,

⁸³ na ehi abuo, ebule ise, mkpi ise na umu ebule ise gbara otu afo, otu afo, ka a chuo maka aja udo.

Nke a bu onyinye Ahira nwa Enan nyere.

⁸⁴ Ndi a bu onyinye ndi ndu umu Izrel wetara maka ido ebe ichu aja nsọ n'oge e tere ya mmanu:

efere olaocha iri na abuo, na efere olaocha ikwosa mmiri iri na abuo, na efere olaedo iri na abuo. ⁸⁵ Idi arọ nke efere olaocha obula di otu narị shekel na iri shekel ato. Idi arọ nke efere ikwosa mmiri obula di iri shekel asaa. Idi arọ efere olaocha niile ha wetara bu puku shekel abuo na narị shekel ano,† dika ihe otutu shekel ebe nsọ si di. ⁸⁶ Idi arọ nke otu n'ime efere olaedo iri na abuo ndi ahụ uda nsure oku na-esi isi utu juru n'ime ha bu iri shekel, dika ihe otutu shekel ebe nsọ si di. Idi arọ nke efere olaedo ndi ahụ niile bu otu narị shekel na iri shekel abuo.

⁸⁷ Onuogugu anu ulo niile e wetara maka aja nsure oku bu: oke ehi iri na abuo, na ebule iri na abuo, na umu ebule iri na abuo gbara otu afo, otu afo, tinyere ihe niile ha wetara maka aja mkpuru oka. E ji mkpi iri na abuo chuo aja mmehie.

⁸⁸ Anu ulo niile e ji chuo aja udo bu, iri oke ehi abuo na ano, na iri ebule isii, na iri mkpi isii, na umu ebule iri isii ndi gbara naani otu afo, otu afo.

Ndi a niile bu onyinye e nyere maka ido ebe ichu aja nsọ n'oge e tere ya mmanu.

⁸⁹ Mgbe Mosis banyere n'ulo ikwu ahụ ka ya na Onyenwe anyi kparia uka, o nuru olu ahụ ka o na-agwa ya okwu site n'etiti cherubim abuo ndi ahụ n'elu ebe mkpuchi mmehie di n'elu igbe iwu ogbugba ndu gwa ya okwu. N'uzo di otu a ka ONYENWE ANYI si gwa ya okwu.

8

Idoba oriṅa

¹ ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si ya, ² "Gwa Eron okwu si ya, 'Mgbe obula i mnyere oriṅa asaa nke iheokụ, i ga-edozi ha ka ihè ha n-anwuputa naani n'ihu iheokụ ahụ.'"

† 7:85 7:85 Puku shekel abuo na narị shekel ano nke a bu kilogram iri abuo na asato

³ Erõn mere otu a. O doziri oriõna ndi ahụ ka ha chee ihu n'ihe idõba oriõna, dika ONYENWE ANYI nyere Mosis n'iwu. ⁴ Otu a ka esi mee ihe idõba oriõna ahụ. O bu naani õlaedo ka e ji kpõrõ iheokõ ahụ, site n'ukwu ya ruo n'okooko niile e ji chõrõ ya mma. A kpõrõ iheokõ ahụ n'usoro dika oyiyi ONYENWE ANYI gosiri Mosis si di.

Ido ndi Livayi nsõ

⁵ Mgbe ahụ ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si, ⁶ "Ugbu a, site n'etiti umu Izrel, kpoputa umu Livayi, doo ha iche, mee ha ka ha diri õcha. ⁷ Ime ka ha di õcha, lee ihe i ga-eme. Fesa ha mmiri na-asachapu mmehie. Hukwa na ha kpuchapuru aji niile di ha n'ahu, ma sachaa uwe ha. Si otu a mee ka ha buru ndi di õcha. ⁸ Gwa ha ka ha weta nwa oke ehi na onyinye mkpuru õka, bu utu õka a gwara mmanu. Ha ga-ewetakwa nwa oke ehi ozo; ka o buru ihe ha ji achu aja mmehie. ⁹ Emesia, kpobata umu Livayi n'onu uzo ulo nzute ahụ. Meekwa ka ogbakõ ndi Izrel niile zukõ n'ebe ahụ. ¹⁰ Kpoputa ndi Livayi n'ihu ONYENWE ANYI, ma mee ka ndi Izrel niile bikwasị ha aka ha. ¹¹ Mgbe ahụ, Erõn ga-ewere ndi Livayi chee ONYENWE ANYI n'ihu dika onyinye mfufe ndi Izrel niile na-enye ya. N'uzo di otu a, umu Livayi niile ga-abu ndi jikere ijere ONYENWE ANYI ozi.

¹² "Emesia, ndi Livayi ga-abia bikwasị aka ha n'isi oke ehi abuo ndi ahụ jiri otu n'ime oke ehi abuo ndi ahụ chuo aja mmehie nye ONYENWE ANYI, jiri nke ozo chuo aja nsure oku, maka ikpuchi mmehie ndi Livayi. ¹³ Mgbe ahụ, mee ka ndi Livayi guzo n'ihu Erõn na umu ndi ikom, ewekwa ha nyefee ONYENWE ANYI n'aka dika a ga-asị na ha bu onyinye mfufe a na-enye ONYENWE ANYI. ¹⁴ Otu a ka i ga-esi doo ndi Livayi nsõ ime ka ha diri iche site n'igwe umu Izrel ndi ozo. O bu m nwe ndi Livayi.

¹⁵ "Mgbe i dosiri ndi Livayi nsõ, cheekwa ha n'ihu Onyenwe anyi dika aja mfufe,* ha ga-abia n'ime ulo nzute ahụ ije ozi diri ha. ¹⁶ Ha bu nke m site n'etiti umu Izrel niile. Anarala m ha ka ha buru nke m n'onodu umu niile e bu uzo muo, nwa nwoke nke nwanị obula n'Izrel. ¹⁷ N'ihu na nwa nwoke mbu obula a muru n'etiti ndi Izrel bu nke m, ma mmadu ma anumanu niile. Egoro m ha nsõ nye onwe m, site n'abalị ubochi ahụ m tibusiri umu niile e bu uzo muo n'Ijpt. ¹⁸ Ewerela m ndi Livayi n'onodu umu nwoke mbu niile a muru n'Izrel. ¹⁹ Site n'etiti ndi Izrel niile, ewerela m ndi Livayi nye Erõn na umu ya ndi ikom dika onyinye, ka ha ruo oru niile di n'ime ulo nzute ahụ n'onodu umu Izrel. Ka ha kpuchiere ha mmehie ha niile ka ihe otiti nke nrija nrija ghara ibiakwasị umu Izrel, mgbe obula ha bjara nso ebe nsõ ahụ."

²⁰ Ya mere, Mosis na Erõn na nzuko niile nke umu Izrel chere umu Livayi n'ihu ONYENWE ANYI, n'usoro dika ONYENWE ANYI nyere Mosis n'iwu. ²¹ Ndi Livayi niile doro onwe ha õcha, sachakwaa uwe ha niile. Erõn chere ha n'ihu ONYENWE ANYI dika onyinye aja mfufe, churo ha aja ikpuchi mmehie, ime ka ha di õcha. ²² N'ikpeazu, ndi Livayi bjara ije ozi ha n'ulo nzute n'okpuru Erõn na umu ya ndi ikom. Ha nyekwara ndi Livayi oru dika ONYENWE ANYI nyere Mosis n'iwu.

²³ ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si ya, ²⁴ "Iwu m ndi a metutara ndi Livayi niile. Nwoke onye Livayi obula ga-ebido iru oru n'ulo nzute m mgbe o gbara iri afõ abuo na ise. ²⁵ O ga-akwusikwa iru oru n'ime ya mgbe o gbara iri afõ ise, mgbe oge ezumike oru ya ga-amalite. ²⁶ Ha nwere ike inyere umunne ha aka n'iru oru ha n'ime ulo nzute, ma ha onwe ha agaghị aru oru ahụ. Otu a ka i ga-esi dozie oru ije ozi nke ndi Livayi."

* 8:15 8:15 Opu 29:24

9

Mmemme Ngabiga

¹ ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu ndi a n'ozara Sainai n'onwa mbu n'afọ nke abuo site n'oge ha hapuru ala Ijpt. O siri ya, ² "Gwa umu Izrel ka ha mee Mmemme Ngabiga n'oge a kara aka. ³ Ha mee ya n'oge a kara aka, malite n'uhuruchi abali iri na anọ nke onwa a. Ha ga-eme ya n'usoro dika iwu na ukpuru e ji eme ya si di."

⁴ Ya mere, Mosis gwara ndi Izrel si ha mee Mmemme Ngabiga. ⁵ Ha mekwara ya n'ozara Sainai malite n'uhuruchi abali iri na anọ nke onwa mbu.* Ndi Izrel mere ihe niile n'usoro dika iwu ONYENWE ANYI nyere Mosis si di.

⁶ Ma ufodu n'ime umu Izrel esoghi mee Mmemme Ngabiga ahụ n'ihu na ha ruru aru site n'ino ozu nso. N'ihu ya, ha biakwutere Mosis na Eron n'ubochi ahụ, ⁷ si Mosis, "Anyi ghorọ ndi ruru aru n'ihu ino ozu mmadu nso. Gini ga-egbochi anyi iso ndi Izrel ndi ozo iwetara ONYENWE ANYI onyinye n'oge a kara aka?"

⁸ Mosis zara si ha, "Cherenu ka m ga juta ONYENWE ANYI ihe bu uche ya banyere mkpa unu."

⁹ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si, ¹⁰ "Gwa umu Izrel okwu si ha, 'O buru na e nwee onye Izrel obula nke meruru onwe ya n'oge Mmemme Ngabiga site n'ino ozu mmadu nso, maobu site n'ino n'ije, ha nwekwara ike iso mee Mmemme Ngabiga ONYENWE ANYI. ¹¹ Kama ha ga-eme ya n'uhuruchi abali iri na anọ nke onwa abuo. Ha ga-eri nwa aturu ha, achicha na-ekoghi eko,† na ahija ilu. ¹² Ha agaghi erifo ihe obula n'ime ya ruo chi obubo ubochi so ya. Ha agaghi agbaji okpukpu obula nke nwa aturu ahụ. Mgbe ha mere Mmemme Ngabiga, ha ga-esorokwa uzo niile e si eme mmemme ahụ mee nke ha. ¹³ Ma obula no n'onodu idi ocha, onye nke na-anoghi n'ije n'oge Mmemme Ngabiga ma kpachapuru anya hapu isoro ndi ozo n'oge mmemme a, a ga-ewezuga‡ ya site n'etiti umu Izrel niile, n'ihu na o juru iwetara ONYENWE ANYI onyinye n'oge a kara aka. Onye di otu a ga-ebu ahuhu mmehie ya n'isi ya.

¹⁴ " 'Onye obia bi n'etiti unu chorọ iso na Mmemme Ngabiga ONYENWE ANYI, o ga-eme ya n'usoro dika iwu na ukpuru e nyere si di. Unu ga-enwe otu iwu ahụ nye onye amuru n'ala na mbiambia.' "

Igwe ojii kpuchiri ulo nzute

¹⁵ N'ubochi ahụ e guzobere ulo nzute ahụ bu ulo ikwu nke igbe iwu ogbugba ndu ahụ, igwe ojii kpuchiri ya. Site n'uhuruchi ruo n'ututu igwe ojii ahụ di n'elu ulo nzute ahụ dika oku n'ile anya. ¹⁶ Otu a ka o digidere mgbe niile. Igwe ojii kpuchidere ya, ma n'abali o na-acha di ka oku. ¹⁷ Mgbe o bu la igwe ojii ahụ si n'elu ulo nzute ahụ bilie, umu Izrel na-ebuli njem, ma mgbe obula igwe ojii ahụ na-anogide, ha na-anogidekwa.§ ¹⁸ Mgbe ONYENWE ANYI nyekwara iwu, ha na-akwusi, maa ulo ikwu ha. Oge niile igwe ojii nogidere n'elu ulo nzute ahụ ka umu Izrel na-anogidekwa n'ulo ikwu ha. ¹⁹ O buru na igwe ojii ahụ anotee anya, umu Izrel n'onwe ha na-erube isi n'iwu ONYENWE ANYI hapu iga n'ihu n'ije ha. ²⁰ Oge ufodu, igwe ojii ahụ na-anogide naani abali ole na ole. Dika iwu ONYENWE ANYI si di, ha na-ama ulo ikwu ha, maobu bulie njem ha. ²¹ Oge ufodu, igwe ojii ahụ na-anogide naani site n'uhuruchi

* 9:5 9:5 Bu ubochi ngabiga umu Izrel † 9:11 9:11 Achicha nke yiist na-adighi n'ime ya ‡ 9:13 9:13 A ga-ewezuga Maobu, a ga-egbu onye di otu § 9:17 9:17 1Ko 10:1

ruo n'ututu. Mgbe o si n'elu ulo nzute ahụ bilie n'ututu, umu Izrel na-ebuli njem ha. O buru n'ehihie, maobu n'abali, mgbe obula igwe ojii ahụ biliri, umu Izrel na-ebuli njem ha. ²² O buru na igwe ojii ahụ anodu n'elu ulo nzute ahụ abali abuo, maobu otu onwa, maobu otu afo, umu Izrel na-anogide n'ulo ikwu ha. Ma ngwangwa igwe ojii ahụ biliri, ha onwe ha na-ebulikwa njem ha. ²³ Site n'iwu ONYENWE ANYI na-enye, ha na-ama ulo ikwu ha, sitekwa n'iwu ONYENWE ANYI nyere ha, ha na-ebili njem. Ha mere ihe niile ONYENWE ANYI kwuru n'usoro dika iwu o nyere ha site n'onu Mosis si di.

10

Opi olaocha

¹ ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si, ² "Kpuo opi olaocha abuo, jiri ha na-akpo mkpokota nzuko umu Izrel na ime ka ha mara mgbe mbuli ije nke omuma ulo ikwu ruru. ³ Mgbe a furu opi abuo ahụ, nzuko Izrel niile ga-ezuko n'ihu gi n'onu uzo ulo nzute. ⁴ Ma o buru naani otu opi ka a furu, o bu ndi ndu, ndisi ikwu Izrel niile ga-ezuko biakwute gi. ⁵ Otu uda opi ike ga-egosi na ebo Izrel niile mara ulo ikwu ha n'akuku owuwa anyanwu ga-ebuli ije. ⁶ Opi ike ahụ daa uda nke ugboro abuo, o na-egosi na ndi mara ulo ikwu ha na ndida ga-ebuli ije. Ida uda nke opi ike bu ihe e ji amata na oge ibuli ije eruola. ⁷ Mgbe a ga-akpokota ndi Izrel niile a ga-egbu opi, kama uda ya ga-adị ihe.

⁸ "O bu naani umu ndi ikom Eron, ndi nchaja ga-egbu opi ndi a. Nke a bu iwu ga-adigide nye unu site n'ogbo ruo n'ogbo niile. ⁹ Mgbe unu gara ibu agha n'ala unu imegide onye iro na-akpagbu unu, fuonu opi ike. Nke a ga-eme ka ONYENWE ANYI Chineke unu cheta unu, ma naputa unu site n'aka ndi iro unu. ¹⁰ Unu ga-egbukwa opi ndi a n'oge anuri, n'oge mmemme unu a kara aka, na n'oge mmemme onwa oheru niile. Gbukwaanu opi mgbe unu na-achụ aja nsure oku unu, na aja udo unu niile. Ka o buru ihe a ga-eji na-echeta unu n'ihu Chineke unu. Mu onwe m bu ONYENWE ANYI Chineke unu."

Ndi Izrel ahapu Sainai

¹¹ N'ubochi iri abuo, n'ime onwa nke abuo, n'afu nke abuo, igwe ojii ahụ biliri site n'elu ulo nzute nke igbe iwu ogbugba ndu ahụ. ¹² Mgbe ahụ, umu Izrel biliri ije site n'ozara Sainai jeharja site n'otu ebe ruo n'ebe ozu tutu igwe ojii ahụ akwusi n'ozara Paran. ¹³ Nke a bu njem mbu ha mere dika ONYENWE ANYI si nye Mosis iwu banyere ije ha.

¹⁴ Usuu omuma ulo ikwu nke ebo Juda buru uzo bulie ije a, n'okpuru okoloto ha. Nashon, nwa Aminadab, bu onyendu ha. ¹⁵ Netanel nwa Zua bu onyendu usuu ebo Isaka. ¹⁶ Eliab nwa Helon bu onyendu usuu ebo Zebulon ¹⁷ Mgbe ahụ, e wedara ulo nzute ahụ. Umu Geshon na Merari buru ya, bilikwa ije ha.

¹⁸ Usuu omuma ulo ikwu ebo Ruben biliri ije, n'okpuru okoloto ha. Elizo nwa Shedeua bu onyendu ha. ¹⁹ Shelumiel nwa Zurishadai bu onyendu usuu ebo Simion. ²⁰ Eliasaf nwa Deuel bu onyendu usuu ebo Gad. ²¹ Mgbe ahụ, umu Kohat ndi bu ihe nsu ndi ahụ niile, biliri ije ha. Tutu ha erute, e guzobere ulo nzute ahụ n'ebe o kwesiri idi.

²² Usuu omuma ulo ikwu ebo Ifrem biliri ije n'okpuru okoloto ha. Elishama nwa Amihud bu onyendu ha. ²³ Gamaliel nwa Pedazo bu

onyendu usuu ebo Manase. ²⁴ Abidan nwa Gidiṣi bụ onyendu usuu ebo Benjamin.

²⁵ Na ngwụsị usoro ahụ, usuu omuma ụlọ ikwu ebo Dan biliri ije n'okpuru okoloṭo ha. Onyendu ha bụ Ahieza nwa Amishadai. ²⁶ Pagiel nwa Okran bụ onyendu usuu ebo Asha. ²⁷ Ahira nwa Enan bụ onyendu usuu ebo Naftali. ²⁸ Nke a bụ usoro usuu umu Izrel si bilie ije ha.

²⁹ Mosis gwara Hobab nwa Reuel,* nna nwunye ya onye Midia okwu sị, "Anyị ebiliela ije iga ebe ahụ ONYENWE ANYỊ gwara anyị sị, 'Aga m enye unu.' Bịa ka ị soro anyị. Anyị ga-emezi ị nke oma n'ihu na ONYENWE ANYỊ ekwela Izrel nkwa otutu ezi ihe."

³⁰ Ma o zara sị, "E e, agaghị m eso unu. Ana m alaghachi n'ala nke aka m ilaghachikwuru umunna m."

³¹ Ma Mosis zara sị ya, "Biko ahapula anyị n'ihu na ị maara ebe anyị nwere ike kwụsị zuo ike n'ozara. Ị ga-aburu anyị anya anyị ji ahụ ụzọ.

³² O buru na ị soro anyị, anyị ga-ekenye ị ihe oma obula ONYENWE ANYỊ ga-enye anyị."

³³ Ya mere ha sitere n'ugwu ONYENWE ANYỊ bilie ije. Jeekwa ije abali ato. Igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYỊ na-aga ha n'ihu ubochi ato ndi ahụ niile ichotara ha ebe ha ga-akwụsị zuo ike. ³⁴ Igwe ojii ONYENWE ANYỊ di n'elu ha n'ehie mgbe ha si n'omuma ụlọ ikwu ha bilie ije.

³⁵ Mgbe obula igbe ogbugba ndu ahụ biliri ije, Mosis na-ekwu sị, "Bilie O ONYENWE ANYỊ,

ka ndi iro ya buru ndi a chusasiri;

ka ndi iro gi niile site n'ihu gi gbalaga."

³⁶ Ma mgbe obula igbe ogbugba ndu bịara ebe izuike, Mosis na-ekwukwa sị,

"Loaghachi O ONYENWE ANYỊ,

bjawkute otutu mmadu ndi a, bu imerime puku ndi Izrel."

11

Oku si n'ebe ONYENWE ANYI no

¹ Mgbe na-adighi anya umu Izrel bidoro itamu ntamu n'ihu ihe ike niile ha na-ezute n'ije ha. Ma ntamu a ruru ONYENWE ANYI nti. N'ihu ya, ONYENWE ANYI were iwe di ukwu megide ha. Oku sitere n'ebe ONYENWE ANYI no, ree n'etiti ha, repia ufodu ndi bi n'akuku ngwusi omuma ulo ikwu ahụ. ² Mgbe nke a mere, umu Izrel tikuru Mosis mkpu akwa. Mosis kpere ekpere nye ONYENWE ANYI n'ihu ha, oku ahụ kwusikwara. ³ N'ihu ya, a kporo ebe ahụ Tabera, n'ihu oku ahụ si n'ebe ONYENWE ANYI no ree n'etiti ha.

ONYENWE ANYI ezite nnunu kweel

⁴ Ndi amakekwu so umu Izrel n'ije a malitere itamu ntamu banyere nri ndi ozo na-agu ha aguu. Nke a mere ka umu Izrel malite ikwa akwa, nashi, "A sikwari na anyi nwere anu anyi ga-ata. ⁵ Anyi chetara azu anyi tara n'Ijpt, nke na-adighi efu anyi ego, ya na kukumba, na melon,* na liik, na ayo† na galiik. ⁶ Ma ugbu a, anyi enweghikwa aguu iri nri, n'ihu na site n'ubochi ruo n'ubochi, o bu naani mana bu ihe oriri anyi nwere."

⁷ Mana dika mkpuru koriana, na-acha ka eso osisi kporo nku. ⁸ Ndi Izrel na-ejehari na-achikota ha. Emesia, ha na-eji nkume e ji akwo nri na-akwori ha. Oge ufodu, ha na-eji ikwe nri suyo ya. Emesia, ha na-esi ya

* 10:29 10:29 Opu 2:18 * 11:5 11:5 Nke a bu wota melon. † 11:5 11:5 Maobu, yabas

esi, maobu ghee ya eghe. O na-atọ dika ihe e ji mmanu oliv ghee. ⁹ Mana ndi a na-ada mgbe igirigi dara n'omuma ulo ikwu n'abali.

¹⁰ Mosis nuru mkpu akwa umu Izrel niile, nke na-ada n'ezinaulo obula n'akuku onu uzo ulo ikwu ha. Iwe were ONYENWE ANYI nke ukwu. Otu a kwa, obi joro Mosis njo nke ukwu. ¹¹ Mosis juru ONYENWE ANYI si, "Gini mere i ji bokwasị ohu gi nsogbu di otu a n'isi? Gini ka m mere na m ahutakwaghi amara n'ebe i no, nke mere i ji bukwasị m ibu arọ nke ilekota ndi a? ¹² O bu m turu ime ndi a niile? O bu m muru ha? Gini mere i ji si m kuru ha n'aka m gawa n'ala ahụ i nuru n'iyi inye nna nna ha,‡ dika m bu nne nwa na-ekughari nwantakiri? ¹³ Ebee ka m ga-achota anu ga-ezuru igwe mmadu ndi a? Lee na ha na-akwasa m akwa na-asị m, 'Nye anyi anu!' ¹⁴ Agaghi m ebulite ibu ichikota ndi a niile n'onwe m! Ibu a di m arọ nke ukwu. ¹⁵ O buru na i ga-esi otu a meso m meso, biko napu m ndu m ugbu a, n'ihu na onwu m ga-egosi na m natara amara n'ebe i no. Site n'onodu a ga-ewetara m mbibi wezuga m."

¹⁶ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si ya, "Kpokota iri ndi okenye umu Izrel asaa, ndi i maara na ha bu ndi ndu, na ndi nlekota ije ozi n'etiti umu Izrel. Kpota ha n'ulo nzute m ka ha soro gi guzoro. ¹⁷ Aga m abia n'ebe ahụ gwa gi okwu. Mgbe ahụ kwa, aga m ewere ufodu n'ime Mmuo m di n'ime gi tinye n'ime iri ndi ndu asaa ahụ. Ha ga-enyere gi aka ibu ibu arọ nke ichikota umu Izrel. N'uzo di otu a, o gaghi abukwa ibu diri naani gi ibu.

¹⁸ "Ugbu a, gwa ndi Izrel niile si ha, 'Doonu onwe unu nso, kwadoonu maka echi, mgbe unu ga-ata anu. ONYENWE ANYI nuru mgbe unu kwara akwa si, "A sikwa na anyi nwere anu anyi ga-ata. Ihe diri anyi mma n'Ijpt karia otu o di ugbu a." ¹⁹ Anu unu ga-eri abughi naani nke otu ubochi, maobu ubochi abuo, maobu ubochi ise, maobu iri, ma o bukwanu iri ubochi abuo! ²⁰ Kama unu ga-eri ya otu onwa zuru ezu, ruo mgbe o ga-esi unu n'imi sputa, ghoro unu ihe iso oyi. N'ihu na unu ajula ONYENWE ANYI, onye no n'etiti unu, kwaa akwa n'ihu ya, si, "Gini mere anyi ji site n'ala Ijpt puta?"'"

²¹ Ma Mosis siru ONYENWE ANYI, "Onuogugu ndi ikom di nari puku isii§ ndi ji ukwu eje ka m no n'etiti ha, ma i na-asị, 'Aga m enye ha anu otu onwa.' ²² O ga-ezuru ha ma o buru na e gbuoro ha igwe ehi na aturu? O bu azu niile nke di n'oke osimiri ga-ezuru ha ma egbuo ha niile nye ha?"

²³ ONYENWE ANYI siru Mosis, "Aka ONYENWE ANYI o di mkpumkpu? Ugbu a, i ga-ahu ma m ga-emezu okwu m, maobu na m agaghi emezu ya."

²⁴ Ya mere, Mosis puru ga gwa umu Izrel ihe ONYENWE ANYI kwuru. O chikotara iri ndi okenye asaa ahụ nye ha onodu gburugburu ulo nzute ahụ. ²⁵ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI ridatara n'ime igwe ojii. Ya na Mosis kparitaa uka. ONYENWE ANYI weere ufodu n'ime Mmuo di n'ime Mosis, tinye ya n'ime iri ndi okenye asaa ndi ahụ. Mgbe Mmuo a batara n'ime ha, ha niile buru amuma. Ma ha ebughi amuma gaa n'ihu.

²⁶ Ma mmadu abuo n'ime iri ndi okenye asaa ndi ahụ, Eldad na Medad nogidere n'omuma ulo ikwu ha. O bu ezie na e deputara aha ha dika ndi ndu, ma ha esoghi ndi ozo gaa n'ulo nzute. Ma Mmuo ahụ bjakwasiri ha n'ebe ahụ ha no. Ha bukware amuma. ²⁷ Otu okorobia gbapuru oso gaa koro Mosis si ya, "Eldad na Medad na-ebu amuma n'omuma ulo ikwu ha."

²⁸ Joshua nwa Nun, onyezi Mosis site na mgbe o bu okorobia, gwara Mosis okwu si ya, "Onyenwe m Mosis, mee ka ndi a kwusi ibu amuma."

²⁹ Ma Mosis zara si, “O bu n’ihi ikwochitara m ekworo ka i ji choq ka m kwusi ha? O gaara ato m utu ma a si na ndi ONYENWE ANYI niile bu ndi amuma, ndi ONYENWE ANYI ga-etinye Mmuo ya n’ime ha!” ³⁰ Mgbe ahụ Mosis na ndi okenye Izrel ndi ahụ niile loghachiri n’ebe ulu ikwu ha di.

³¹ Otu oke ifufe sitere n’ebe ONYENWE ANYI no bja si n’osimiri bute otutu nnunu a na-akpo kweel. O mere ka nnunu ndi a daa n’ebe umu Izrel mara ulu ikwu ha, n’ime ogige ya niile. Nnunu ndi a fere ihe dika otu mita site n’elu ala, n’akuku niile, ruo n’ebe mmadu puru iji ukwu jeruo n’otu ubochi. Ha juputakwara ebe niile. ³² Ya mere ndi Izrel biliri ubochi ahụ niile, na n’abali ahụ niile, na echi ya niile puo ichikota nnunu kweel ndi a! Onye gbute nke nta gbutezuru ihe otutu homa iri. Ha gbasara ha akuku niile nke ogige omuma ulu ikwu ahụ. ³³ Ma mgbe anu ndi a ka di ha n’onu, ONYENWE ANYI were iwe di ukwu megide ha. O tiri ha nrja nrja na-efe efe. ³⁴ N’ihi nke a, a kporo aha ebe ahụ Kibrot Hataava, n’ihi na n’ebe ahụ ka e liri ndi Izrel nwuru n’ihi oke ochicho nri.

³⁵ Site na Kibrot Hataava, ndi Izrel biliri njem rute Hazerot ebe ha noro.

12

Miriam na Eron eguzo megide Mosis

¹ Miriam na Eron malitere ikwu okwu megide Mosis, n’ihi na o luru nwunye onye Kush. ² Ha kwuru si, “O bu naani site n’onu Mosis ka ONYENWE ANYI si agwa ndi ya okwu? O naghị esitekwa n’onu anyi kwuo okwu?” ONYENWE ANYI nuru ihe ndi a ha kwuru.

³ (Ma nwoke ahụ bu Mosis di umeala n’obi nke ukwu karịa onye obula no n’elu ala.)

⁴ Na mberede, ONYENWE ANYI siri Mosis, na Eron, na Miriam, “Putanu, bja n’ulo nzute, unu mmadu ato” Ya mere ha ato putara. ⁵ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI ridatara n’ime igwe ojii, guzoro na mbata onu uzọ ulu nzute ahụ, kputa Eron na Miriam. Mgbe ha abuo bja nso. ⁶ ONYENWE ANYI gwara ha si, “Geenu nti n’okwu m ndi a:

“Mgbe onye amuma no n’etiti unu,

Mu onwe m bu ONYENWE ANYI na-egosi ya onwe m site n’ohu.

Ana m agwa ya okwu site na nro.

⁷ Ma n’ebe ohu m Mosis no, o sighi otu a diri,
o bu onye kwesiri ntukwasi obi n’ulo m niile.

⁸ N’ebe o no, ana m agwa ya okwu ihu na ihu
n’uzo doro anya, o bughị site n’ilu,
o na-ahukwa udidi ONYENWE ANYI.

Gini mere ujo atughị unu

ikwu okwu megide ohu m Mosis?”

⁹ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI were iwe di oku megide ha. O si n’ebe ha no puo.

¹⁰ Ma mgbe igwe ojii ahụ hapuru ulu nzute ahụ, lee Miriam ebe o guzo, ekpenta tiwaputara ya n’ahụ dika nzu ocha. Mgbe Eron tughariri ebe o no hu na o ghola onye ekpenta, ¹¹ o gwara Mosis okwu si, “Biko, onyenwe m, atala anyi ahuhu n’ihi mmehie anyi sitere na nzuzu mee. ¹² Ekwela ka Miriam diri ka nwa ohuru nwuru anwu nke akpukpo ahụ ya rere ure n’oge o si n’akpanwa nne ya na-aputa.”

¹³ Ya mere Mosis tikuru ONYENWE ANYI mkpu akwa si ya, “Chineke, biko, gwoo ya!”

¹⁴ Ma ONYENWE ANYI zara Mosis si ya, “O buru na nna ya gburu ya asu n’ihu, o gaghị abụ onye ruru aru abali asaa? Ya mere, hapu ya ka o buru

onye e sitere n'ogige omuma ulo ikwu Izrel wezuga abali asaa. Mgbe oge a gafesiri, o nwere ike iloghachi." ¹⁵ Ya mere e wezugara Miriam site n'ogige omuma ulo ikwu Izrel abali asaa. Ndi Izrel niile noduru chere ya ruo mgbe o loghachiri, tutu ha ebilie n'ije ozo.

¹⁶ Mgbe ihe ndi a gasiri, ha hapuru Hazerot rute n'ozara Paran ebe ha wuru ogige ulo ikwu ha.

13

Nledo ala Kenan

¹ ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si ya, ² "Ziga ufodu ndi ikom ka ha gaa legharia anya n'ala Kenan, ala ahụ m na-enye Izrel. Ziga mmadu iri na abuo, otu onyendu site n'ebo Izrel obula."

³ Ya mere, dika iwu ONYENWE ANYI nyere ya si di, Mosis zipuru ha site n'ozara Paran. Ha niile bu ndi ndu n'etiti umu Izrel.

⁴ Nke a bu aha ha:

Site n'ebo Ruben, Shamua nwa Zakua,

⁵ Shafat nwa Hori, onye si n'ebo Simion.

⁶ Kaleb nwa Jefune, onye si n'ebo Juda.

⁷ Igal nwa Josef, onye si n'ebo Isaka.

⁸ Hoshea nwa Nun, onye si n'ebo Ifrem

⁹ Palti nwa Rafu, onye si n'ebo Benjamin.

¹⁰ Gadiel nwa Sodi, onye si n'ebo Zebulon.

¹¹ Gadi nwa Susi, onye sitere n'ebo Manase (ya bu ebo Josef).

¹² Amiel nwa Gemali, onye si n'ebo Dan.

¹³ Setua nwa Maikel, onye si n'ebo Asha.

¹⁴ Nabi nwa Vofusi, onye si n'ebo Naftali.

¹⁵ Geuel nwa Maki, onye si n'ebo Gad.

¹⁶ Ndi a bu aha ndi ikom ndi ahụ Mosis zipuru inyocha ala ahụ. (O bu n'oge a ka Mosis gbanwere aha Hoshea nwa Nun, ka o buru Joshua.)

¹⁷ Mosis zipuru ha iga ledoo ala Kenan, o siri, "Gbagoonu site n'uzo Negev gakwanu n'ala ugwu ugwu. ¹⁸ Letanu otu ala ahụ di. Choputanu udi ndi bi n'ime ya, ma ha di ike ma ha bu ndi na-adighi ike, ma ha di otutu ma ha di ole na ole. ¹⁹ Letanu udi ala ha bi n'ime ya, ma o di mma ma o joro njo. Choputanu udi obodo di n'ebe ahụ, ma ha bu obodo mgbidi na-adighi gburugburu ha, ma ha bu obodo e wusiri ike. ²⁰ Letanu otu ala ahụ di. O na-epuputa ihe ka o bu ala ukpa? Letanu ma ha nwere otutu osisi ka o bu na osisi adighi n'ime ya. Gbalianu ka unu weta ufodu n'ime mkpuru osisi di n'ala ahụ." (O bu oge mkpuru mbu nke osisi vaini.)

²¹ Ya mere ndi a gara ledoo ala ahụ anya site n'ozara Zin ruo na Rehob, nke di nso na Lebo Hamat. ²² Ha gara site na Negev rute Hebron, ebe Ahiman na Sheshai na Talmi, umu umu Anak bi. (Ma ewuru Hebron afo asaa tupu e wuo obodo Zoan di n'Ijpt.) ²³ Mgbe ha rutere Ndagwurugwu Eshkol,* ha gbutere otu alaka osisi vaini nke nwere uyoko mkpuru vaini. Mmadu abuo butere ya n'osisi tinyere ufodu mkpuru osisi pomegranet na

* 13:23 13:23 Eshkol putara Uyoko nke a dikwa n'amaokwu nke 13:24

fiig. ²⁴ A kporo ebe ahụ Ndagwurugwu Eshkol, n'ihu ụyọkọ mkpuru osisi vainị ndị Izrel gbutere n'ebe ahụ. ²⁵ Mgbe iri abalị anọ gasiri, ndị nledo a sitere n'ije ha loghachi.

Akuko ndi nledo ala ahu

²⁶ Ha lotara bjakwute Mosis na Eron na nzuko niile nke umu Izrel, na Kadesh nke di n'ozara Paran. Ndi nledo ahụ koro akuko otu ha si gaa n'ogbako umu Izrel niile. Gosikwa mkpuru osisi si n'ala ahụ. ²⁷ Nke a bu akuko ha koro Mosis, "Anyi ruru n'ala ahụ i si anyi gaa leta. O bukwa ala mmiri ara ehi na mmanu anu na-eru na ya. Ndi a bu mkpuru osisi si n'ala ahụ. ²⁸ Ma ndi bi n'obodo ahụ siri ike. Obodo ha buru ibu burukwa nke e wusiri ike. Anyi hukwara umu umu Anak n'ebe ahụ. ²⁹ Ndi Amalek bi na Negev, ndi Het na ndi Jebus na ndi Amorait bi n'ala ugwu ugwu. Ma n'akuku osimiri Mediterenjan na ndagwurugwu mmiri Jordan ka ndi Kenan bi."

³⁰ Ma Kaleb kwuru okwu mere ka obi sie ndi Izrel ike n'oge a ha guzoro n'ihu Mosis si ha, "Ka anyi gaanu otu ihu nweta ala ahụ. N'ihu na anyi nwere ike imeri ha."

³¹ Ma ndi nledo ahụ soro ya gaa zara si, "Anyi enweghi ike ibu agha megide ndi a; ha di ike kari anyi." ³² Ndi a gbasara akuko ojo n'etiti umu Izrel banyere ala ahụ ha gara ledoo. Ha siri, "Ala ahụ anyi gara ledoo anya bu ala na-eripia ndi bi n'ime ya. Ndi niile anyi huru n'ebe ahụ gbara nnoo dimkpa ³³ Anyi huru ndi Nefilim n'ebe ahụ (ndi bu umu umu Anak, ndi sitere na ndi Nefilim). N'anya anyi, anyi dika ukpana n'ebe ha no, otu a ka anyi dikwa n'anya ha."

14

Nnupu isi nke umu Izrel

¹ N'abalị ahụ, ogbako Izrel niile weliri olu ha bido iti mkpu akwa. Ha kwagidere akwa a abali niile. ² Ndi Izrel niile tamuru ntamu megide Mosis na Eron. Ogbako ahụ niile si ha, "O gaara aka mma ma a si na anyi nwuru n'ala Ijpt maobu n'ozara a. ³ Gini mere ONYENWE ANYI ji akpobata anyi n'ala a ime ka anyi daa n'ihu mma agha. Ndi nwunye anyi na umu anyi ga-aghọ ndi a dotara n'agha. O garaghi akara anyi mma ilaghachi azu n'Ijpt?" ⁴ Ya mere ha kwekoritara n'etiti onwe ha si, "Ka anyi hoputaranu onwe anyi onyendu ga-edughachi anyi azu n'Ijpt."

⁵ Mgbe ahụ, Mosis na Eron dara kpuo ihu n'ala n'ihu ogbako ndi Izrel niile zokotara n'ebe ahụ. ⁶ Mmadu abuo n'ime ndi nledo ahụ, Joshua nwa Nun na Kaleb nwa Jefune, dowara uwe* ha. ⁷ Ha gwara nzuko Izrel si, "Ala ahụ anyi gara ledoo anya bu ala mara mma. ⁸ O buru na ihe banyere anyi na-atọ ONYENWE ANYI uto, o ga-edu anyi bata n'ala ahụ, ala mmiri ara ehi na mmanu anu na-eru na ya. ⁹ Unu enupukwala isi megide ONYENWE ANYI. Unu atukwala egwu ndi bi n'ime ala ahụ, n'ihu na anyi ga-emeri ha. ONYENWE ANYI nonyeere anyi. O wepukwala aka nchebe ya n'ahu ha. Unu atula egwu ha."

¹⁰ Ma naani nzaghachi ogbako ndi Izrel nyere n'ihu okwu nkasiobi ndi a bu iche uche otu ha ga-esi jiri nkume tugbuo Joshua na Kaleb. N'oge a, ebube ONYENWE ANYI putara ihe n'ulo nzute ahụ nye ndi Izrel niile. ¹¹ ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si, "Ruo ole mgbe ka ndi a ga-anogide na-eleda m'anya? Ruo ole mgbe ka ha ga-anọ ju ikwenye na m,

* 14:6 14:6 Mgbe mmadu dowara uwe ya, nke a na-egosiputa onodu iru uju na iwe.

n'agbanyeghi otutu ihe iribama nke m mere n'etiti ha. ¹² Aga m eji nrija nrija nke na-efe efe tigbuo ha. Napu ha ihe ha nwere. Ma aga m emekwa gi ka i ghoo mba di ukwu, nke ga-adi ukwu, dikwa ike karja ha."

¹³ Ma Mosis rjoro ONYENWE ANYI si ya, "Gini ka ndi Ijpt ga-eche banyere nke a, mgbe ha ga-anu ya? Ha maara nke oma otu i siri jiri ike gi naputa ndi a site n'etiti ha. ¹⁴ Ha agwakwala ndi bi n'obodo ndi a ihe banyere ya. Ndi obodo ndi a anula ihe banyere gi ONYENWE ANYI, matakwa na i nonyeere Izrel, na gi bu ONYENWE ANYI na ndi Izrel na-ekwurita okwu ihu na ihu. Ha anukwala na ogidi igwe ojii gi ONYENWE ANYI na-eguzo n'elu, n'isi anyi. Ha matakwara na i na-edu anyi n'ime ogidi igwe ojii n'ehihie, na n'ime ogidi na-enwu oku n'abali. ¹⁵ Ma ugbu a, o buru na i gbusie ndi gi a dum, mba niile nurula akuko ndi a banyere gi ga-asi, ¹⁶ 'ONYENWE ANYI enweghi ike ikpobata ndi a n'ala ahụ o kwere nkwa inye ha. O bu ya mere o ji gbuo ha n'ozara.'

¹⁷ "Ugbu a ka Onyenwe anyi gosi ike ya di ukwu, dika i si kwuo. ¹⁸ ONYENWE ANYI bu onye na-adighi ewe iwe osiiso, onye juputara n'ihunanya, onye na-agbaghara mmehie na nnupu isi. Ma o dighi ahapu onye ikpe mara ka o laa na-anataghi ahuhu, o na-ata umu ahuhu n'ihie mmehie nna nna ha ruo n'ogbo nke ato na nke ano. ¹⁹ Dika idi ukwu nke ihunanya gi si di; gbaghara mmehie nke ndi a mere, dika i si agbaghara ha kemgbe ha hapuru Ijpt ruo ugbu a."

²⁰ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI zagbachiri Mosis si ya, "Agbagharala m ha dika i rjoro. ²¹ Ma dika m na-adi ndu na dika o bu eziokwu na uwa niile ga-ejuputa n'ebube ONYENWE ANYI. ²² O dighi otu onye n'etiti ndi ikom niile hurula ebube m, na oru iribama niile m ruru n'ime Ijpt, na n'ime ozara a, na buru onye nupuru isi nye m na onye nwaara m ugoro iri ndi a, ²³ o nweghi onye obula n'ime ha ga-ahu ala ahụ m sitere n'ihu iyi kwee nkwa inye nna nna ha. O nweghi onye obula n'ime ndi a leliri m ga-ahu ala ahụ anya. ²⁴ Ma ohu m nwoke Kaleb bu nwoke nwere mmuo di iche. O rubeere m isi n'ihie niile. Aga m akpobata ya n'ala ahụ o banyere dika onye nledo. Umu umu ya niile ga-eketa ya. ²⁵ Ma ugbu a, ebe ndi Izrel na-atu ndi Amalek na ndi Kenan bi n'ime ndagwurugwu ahụ egwu, echi, unu ga-atugharia laghachi azu n'ozara ahụ; chee uzu gaje Osimiri Uhih ahụ ihu."

²⁶ ONYENWE ANYI gwara Mosis na Eron okwu si, ²⁷ "Ruo ole mgbe ka ogbako ojoa ga-anogide na-atamu ntamu megide m? N'ihie na anula m ntamu niile nke ndi Izrel a. ²⁸ Gwa ha si, 'Di ka m na-adi ndu, ka ONYENWE ANYI kwubiri, aga m emeso unu mmeso dika unu kwunyerere ya na nti m. ²⁹ Unu niile ga-anwupia n'ime ozara a! Onye obula n'ime unu niile gbarala iri afo abuo maobu karja, nke tamuru ntamu megide m. ³⁰ O nweghi onye obula n'ime unu ga-abanye n'ala ahụ, m sitere n'aka m welie elu nuo iyi ime ka o buru ebe obibi unu, karja Kaleb nwa Jefune na Joshua nwa Nun. ³¹ Ma ebe unu turu egwu si na umu unu na-aga ihu ndi ohu nye ndi bi n'ala ahụ. Lee na aga m edubata ha n'ime ala ahụ. Ha ga-eketakwa ala ahụ unu juru, nke unu ledara anya. ³² Ma unu onwe unu, ozu unu ga-ada aghara aghara n'ozara a. ³³ Umu unu ga-abukwa ndi ozuzu aturu n'ime ozara a iri afo ano, na-ata ahuhu n'ihie ekwesighi ntukwasị obi, ruo mgbe ozu onye ikpeazu n'ime unu ga-atogboro n'ime ozara. ³⁴ Iri afo ano ka unu ga-ata ahuhu n'ihie mmehie unu, matakwa ihe o putara bu mu iguzo megide unu, ya bu otu afo ga-anochi otu ubochi n'ime iri ubochi ano ahụ unu ji ledo ala ahụ anya. ³⁵ Mu onwe m, bu ONYENWE ANYI, ekwuola ya.

Nke a ka m na-aghaghị ime ka ọ dakwasị ajoye nzuokọ ndi a, bu ndi gbaokoro megide m. Ha ga-ezute ogwugwu ha n'ozara, n'ebe a ka ha ga-anwu."

³⁶ Ya mere ndi ahụ Mosis zipuru iledo ala ahụ, ndi ahụ lotara mee ka ogbako umu Izrel tamuo n'tamu n'ihu akuko ojojo ha gbasara. ³⁷ Ndi ikom ndi ahụ e si n'onu ha gbasaa akuko ojojo banyere ala ahụ, ka e ji nri nri na-eefe efe tighuo n'ihu ONYENWE ANYI. ³⁸ N'ime ndi ikom gara ledoo ala ahụ anya, ọ bu naani Joshua nwa Nun na Kaleb nwa Jefune foduru ndu.

³⁹ Mgbe Mosis gwara umu Izrel okwu niile si n'onu ONYENWE ANYI, ha ruru uju di ilu. ⁴⁰ N'isi ututu echi ya, ha biliri n'oge bulie ije iga n'ala ugwu ugwu ahụ. Ha siri, "Anyi emehiela. Ugwu a anyi ejikerela ije n'ala ahụ ONYENWE ANYI kwere anyi nkwa."

⁴¹ Ma Mosis zara si ha, "Gini mere unu ji enupu isi n'iwu ONYENWE ANYI nyere? Nke a agaghị aga nke oma. ⁴² Unu arigokwala, n'ihu na ONYENWE ANYI anoghi n'etiti unu. Ndi iro unu ga-emerikwa unu. ⁴³ N'ihu na ndi Amalek na ndi Kenan no na-eche unu n'ebe ahụ! Ebe ọ bu na unu esitela n'ebe ONYENWE ANYI no wezuga onwe unu, ọ gaghị anonyere unu, unu ga-adakwa n'ihu mma agha."

⁴⁴ N'agbanyeghikwa nke a, na ha enweghi nkwado. Ha rigooro ruo ebe kachasi elu n'obodo ahụ di n'ugwu, ọ bu ezie na Mosis maobu igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI esighi n'omuma ulo ikwu ahụ puo. ⁴⁵ Mgbe ahụ, ndi Amalek na ndi Kenan bu ndi bi n'obodo ugwu ahụ, ridatara luso ha ogo. Tidaa ha n'ala ruo Homa.

15

Ochuchu aja ndi ozo di ichie ichie

¹ ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si ya, ² "Gwa umu Izrel okwu si ha, 'mgbe unu batara ala ahụ m na-enye unu dika ulo unu, ³ ọ buru na unu echee n'ihu ONYENWE ANYI aja nsure oku nke isisi ya di uto nye ONYENWE ANYI, maobu nke si n'igwe ehi, maobu nke si n'igwe ewu na aturu, maobu aja nsure oku, maobu aja ndi ozo, maka imezu nkwa puru ichie maobu onyinye afo ofufu, maobu aja mmemme. ⁴ Onye wetara onyinye a aghaghị iweta n'ihu ONYENWE ANYI aja mkpuru oka nke bu ezi utu oka ruru lita abuo nke e ji mmanu ruru otu lita gwakotaa. ⁵ O ga-eweta otu lita mmanya dika onyinye ihe onunu maka nwa aturu obula e ji chuo aja nsure oku maobu aja uzo.

⁶ "O buru nwa ebule ka e ji achu aja ahụ, weta lita ezi utu oka anọ na okara, nke a gwakotara ya na mmanu jitu ntakiri karja otu lita, ⁷ tinyekwa ya mmanya jitu ihe nta karja otu lita ka ọ buru onyinye ihe onunu nye ha, dika aja nke isisi ya di uto nye ONYENWE ANYI.

⁸ "Mgbe i ji nwa oke ehi chuo aja nsure oku, maobu aja imezu nkwa, maobu aja udo nye ONYENWE ANYI, ⁹ tinyere oke ehi ahụ, i ghaghị iji ezi utu oka ruru lita isii na okara, nke a gwakotara ya na mmanu ruru lita abuo. ¹⁰ Wetakwa lita mmanya abuo nke ga-abu onyinye ihe onunu. O ga-abu onyinye e sitere n'oku nye, nke isisi ya di uto nye ONYENWE ANYI.

¹¹ Nke a bu usoro a ga-agbaso n'oge obula e ji nwa oke ehi, maobu nwa ebule, maobu nwa aturu, maobu nwa ewu chuo aja. ¹² Meenu ya maka anu ulo obula n'oge niile obula unu na-achu aja.

¹³ "Onye obula bu nwa afo ala aghaghị ime ihe ndi a mgbe obula o wetara onyinye e sitere n'oku nye dika onyinye isisi ya di uto nye ONYENWE ANYI. ¹⁴ N'ogbo niile na-abia, mgbe obula onye obia, maobu onye ozo bi n'etiti unu wetara onyinye e sitere n'oku nye, nke isisi ya di uto nye

ONYENWE ANYI, o ghaghị igbaso uzọ a nye onyinye ya. ¹⁵ Ogbako umu Izrel ga-enwe otu iwu ga-adiri unu na ndi obia bi n'etiti unu. Nke a bu ukpuru ebighi ebi ga-adiri ogbo niile na-abia. Unu na ndi obia ga-abu otu n'ihu ONYENWE ANYI. ¹⁶ Otu iwu na otu ukpuru bu ihe ga-adiri onye obula, diala na ndi obia bi n'etiti unu.”

¹⁷ ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si ya, ¹⁸ “Gwa ndi Izrel okwu si ha, ‘mgbe unu banyere n’ala ahụ m na-akpobata unu n’ime ya, ¹⁹ o buru na unu erie nri di n’ala ahụ, wetanụ ufodu n’ime nri ahụ dika onyinye nye ONYENWE ANYI. ²⁰ Wetanụ ogbe achicha site n’oka mbu unu ga-akwo, chee ya n’ihu ONYENWE ANYI dika onyinye e wetara site n’ebe izocha oka. ²¹ Unu aghaghị inye ONYENWE ANYI onyinye a sitere n’oka mbu obula unu kworo, site n’ogbo ruo n’ogbo.

Onye mehiere na-amaghị ama

²² “ ‘O buru na unu amaghị ama ghara idebe iwu ndi a niile ONYENWE ANYI nyere site n’aka Mosis, ²³ bu iwu ndi a niile ONYENWE ANYI nyere unu site n’aka Mosis, site n’ubochi ahụ ONYENWE ANYI nyere ha ruo n’ogbo niile nke na-abia. ²⁴ O buru na e mere ya na-amaghị ama, o buru na ogbako umu Izrel amaghị ama mee ya, mgbe ahụ, ogbako umu Izrel ga-eji nwa oke ehi chuo aja nsure oku, aja na-esi isi uto nke ONYENWE ANYI na-anabata. Aghaghị iwetakwa mkpuru oka, na onyinye ihe onunu nke ya na aja ahụ so, tinyere otu mkpi maka aja mmehie. ²⁵ Onye nchujaja ga-ekpuchitere nzuko Izrel niile mmehie ha. A ga-agbagharakwa ha mmehie ha niile, n’ihi na o bu mmehie ha mere na-amaghị ama. Ha e cheela n’ihu ONYENWE ANYI aja onyinye nri n’ihi amaghị ama ha ya na aja mmehie. ²⁶ A ga-agbaghara nzuko Izrel niile na ndi obia no n’etiti ha mmehie ha, n’ihi na mmadu ndi a niile akpachaghị anya mehie.

²⁷ “ ‘O buru na o bu naani otu onye mehiere na-amaghị ama, o ga-eweta nwa nne ewu gbara otu afọ maka aja mmehie. ²⁸ Onye nchujaja a ga-eji ya chuo aja ikpuchitere onye ahụ na-amaghị ama mehie mmehie ya n’ihu ONYENWE ANYI. Mgbe ekpuchichara mmehie ya, a ga-agbaghara onye ahụ. ²⁹ O bu otu iwu a diri onye obula mehiere na-amaghị ama, maobu nwa afọ Izrel, maobu onye obia nke bi n’etiti unu.

³⁰ “ ‘Ma onye obula kpachapuru anya mehie, maobu nwa afọ maobu onye obia, nke na-ekwulu ONYENWE ANYI, a ga-ebipu onye di otu a site n’etiti ndi Izrel. ³¹ N’ihi na ha eledala okwu ONYENWE ANYI anya, mehie ihe o nyere n’iwu. A ghaghị ibipu onye di otu a, mmehie ha ga-adikwa ha n’isi.”

Onye meruru ubochi izuike

³² Mgbe umu Izrel no n’ozara, e jidere otu onye n’ime ha ka o na-akpa nku n’ubochi izuike. ³³ Ndi huru ya ebe o na-akpa nku duuru ya jekwuru Mosis na Eron na ogbako umu Izrel. ³⁴ Ha tinyere ya n’ulo mkporo n’ihi na o doghi anya ihe e kwesiri ime ya. ³⁵ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si ya, “Nwoke a ghaghị inwu. Ogbako Izrel niile ga-atu ya nkume n’azu obodo.” ³⁶ Ya mere, ogbako ahụ kporuru ya n’azu obodo jiri nkume tugbuo ya, dika ONYENWE ANYI nyere Mosis n’iwu.

Ihe icho mma onu onu uwe

³⁷ ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si ya, ³⁸ “Gwa umu Izrel okwu si ha, ‘N’ogbo niile na-abia unu ga-adunye eriri akwa n’onu ala ala uwe unu. Unu ga-eji eriri na-acha anunu anunu dunye ya. ³⁹ Eriri akwa ndi a di n’onu onu uwe unu ga-eme ka unu cheta iwu niile ONYENWE ANYI nyere

unu. Ka unu rube isi na ha hapu imeru onwe unu site na igbaso ihe ojoo niile na-agu obi unu na anya unu. ⁴⁰ Mgbe ahụ unu ga-echeta irube isi n'iwu m niile, buru ndi e doro nso nye Chineke unu. ⁴¹ Abụ m ONYENWE ANYI Chineke unu, onye si n'ala Ijpt kpopta unu ibu Chineke unu. Abụ m ONYENWE ANYI Chineke unu.'”

16

Nnupu isi Kora na Datan na Abiram

¹ Ugbu a, Kora nwa Izha, nwa Kohat, nwa Livayi, na ufodu ndi agburu Ruben bu Datan, na Abiram umu Eliab, na On, nwa Pelet nupuru isi ² bilie imegide Mosis. Ndi so ha bu nari ndi ikom abuo na iri ise, ndi ndu a maara nke oma, ndi so nodu n'ulo nzuko ukwu ndi Izrel. ³ Ha kporo ogbako imegide Mosis na Eron si ha, “Omume unu agafeela oke! Ogbako Izrel di nso, onye obula n'ime ha kwa. ONYENWE ANYI nonyeere ha. Gini mere unu ji ebuli onwe unu elu kari ogbako ONYENWE ANYI?”

⁴ Mgbe Mosis nuru ihe ndi a ha kwuru, o dara n'ala kpoo ihu ya n'ala. ⁵ Mgbe ahụ, o gwara Kora na ndi niile sonyeere ya, si, “N'utu echi, ONYENWE ANYI ga-eme ka amara ndi bu ndi ya na onye di nso. O ga-eme ka onye ahụ bjaruo ya nso. Onye o ga-ahoputa ka o ga-emekwa ka o bjaruo ya nso. ⁶ Lee ihe i ga-eme, Echi gi onwe gi Kora, na ndi niile nonyeere gi, chirinu ihe igu oku, ⁷ mune ha oku. Tinyekwanu da na-esi isi utu n'ime ha, were ha bia n'ihu ONYENWE ANYI. Onye ahụ ONYENWE ANYI hoputara ga-abu onye ahụ di nso. O zurola unu, unu umu Livayi!”*

⁸ Mgbe ahụ, Mosis gwakwara Kora okwu ozo si ya, “Ugbu a, geenu nti, unu ndi Livayi! ⁹ O bu ihe di nta n'anya unu na Chineke nke Izrel kewaputara unu site na nzuko ndi Izrel niile, mee ka unu bjaruo ya nso, n'ihu ije ozi n'ulo nzute ONYENWE ANYI, nakwa iguzo n'ihu nzuko Izrel niile ijere ha ozi? ¹⁰ O kpobatala gi na ndi Livayi ibe gi nso ebe o no. Ugbu a, unu na-achokwa oru nchujaja? ¹¹ O bu ONYENWE ANYI ka gi na ndi sonyeere gi gbara izu megide. Onye ka Eron bu unu ji atamu ntamu megide ya?”

¹² Mgbe ahụ, Mosis ziri ozi ka a kporo Datan na Abiram, umu ndi ikom Eliab, ma ha siri, “Anyi agaghi abia. ¹³ O bu na o zurughi gi na i si n'ala Ijpt ebe mmiri ara ehi na mmanu anu na-eru kpopta anyi igbuchapu anyi n'ozara a? Ugbu a i chokwara ime onwe gi onyenwe anyi? ¹⁴ Nke kachasi nke, i kpobatabeghi anyi n'ala mmiri ara ehi na mmanu anu na-eru na ya. I nyebeghi anyi ihe nketa ala ubi na ubi vaini. I choru ighupusi ndi ikom ndi a mkpuru anya? Anyi agaghi abia!”

¹⁵ Mgbe ahụ, oke iwe were Mosis. O kpokuru ONYENWE ANYI si ya, “Anabatakwala aja ha niile! O dibeghi oge m naara ha ihe obula, obuladi otu inyinya ibu! O nwekwaghi onye obula n'ime ha m mejoro.”

¹⁶ Mgbe ahụ, Mosis siri Kora, “Echi, gi na ndi na-esonyere gi ga-aputa bia n'ihu ONYENWE ANYI. Eron ga-abiakwa. ¹⁷ Nwoke obula ga-eweta ihe igu oku nke ya, tnye ya da na-esi isi utu, chee ha n'ihu ONYENWE ANYI. Ha niile di ihe igu oku nari abuo na iri ise. Gi na Eron ga-ejikwa nke unu bia.” ¹⁸ Ya mere, nwoke obula wetara ihe igu oku nke ya, mune ya oku, ma tnye ya da na-esi isi utu. Ha niile guzoro n'onu uzu ulo nzute ahụ, ha na Mosis na Eron. ¹⁹ Mgbe Kora kpokotara ndi na-eso ya imegide

* **16:7** 16:7 Nke a na-egosi na ha agafeela oke e nyedebere ha. † **16:9** 16:9 Dit 10:8 ‡ **16:14** 16:14 I ga-eme ha ka ndi ohu.

Mosis na Erõn n'ihu õnu ụzõ ụlõ nzute, ebube ONYENWE ANYI ụtara ihe nye õgbakõ Izrel niile. ²⁰ ONYENWE ANYI gwara Mosis na Erõn okwu sị, ²¹ "Sitenụ n'etiti õgbakõ ndi a ụpõ, ka m bibie ha n'otu ntabi anya."

²² Ma Mosis na Erõn dara kpuo ihu n'ala n'ihu ONYENWE ANYI rịõõ ya sị, "O Chineke, gi bụ Chineke nwe ndu mmadu niile, i ga-ewe iwe megide nzuko niile n'ihu mmehie otu onye?"

²³ Ma ONYENWE ANYI zara Mosis sị ya, ²⁴ "Gwa nzuko Izrel niile sị ha, 'Wezuganu onwe unu site n'ulo ikwu Kora, Datan na Abiram.'"

²⁵ Mosis biliri jekwuru Datan na Abiram, ndi okenye Izrel sokwa Mosis.

²⁶ Mgbe Mosis ruru n'ebe ahụ, o doro nzuko Izrel aka na nti sị, "Ngwa, sinu n'ulo ndi ojoõ a wezuga onwe unu. Unu ebitukwala ihe obula bu nke ha aka. Ma o bughị otu a, a ga-agunyeko unu na mmehie ha, lakoõ unu na ha n'iyi." ²⁷ Ya mere mmadu niile wezugara onwe ha site n'omuma ulõ ikwu Kora, na Datan na Abiram. Ma Datan na Abiram putara guzoro n'õnu ụzõ ụlõ ikwu ha, ha onwe ha na ndi nwunye ha niile, na umu ha niile, na umuntakiri ha niile.

²⁸ Mgbe ahụ, Mosis kwuru sị, "Ugbu a ka unu ga-amata na o bu ONYENWE ANYI zitere m ime ihe ndi a niile m mere. N'ihu na-emeghi m ha site n'uche nke onwe m. ²⁹ O buru na ndi ikom ndi a anwoõ onwu chi ha, bu udi nleta nke diri mmadu obula, mgbe ahụ, matanu na o bughị ONYENWE ANYI zitere m. ³⁰ Ma o buru na ONYENWE ANYI emee ihe ohuru di iche, mee ka ala meghee õnu ya, lodaa ndi a niile, na ihe niile bu nke ha, si otu a mee ka ha rida n'ala ili na ndu, mgbe ahụ, unu ga-amata na ndi ikom ndi a eledala ONYENWE ANYI anya."

³¹ Mgbe Mosis kpõ okwu a n'õnu ya, lee ala ahụ Kora, na Datan, na Abiram, na ndi ezinaulo ha niile guzo n'elu ya kewara abuo n'otu ntabi anya ahụ, ³² ala ahụ meghere õnu ya, loo ha, na ezinaulo ha niile, na ndi ahụ niile so Kora, na ihe niile ha nwere. ³³ Ha niile rjdaruru n'ala ndi nwuru anwu na ndu. Ala ahụ kpuchikwara ha niile, si otu a mee ka ha laa n'iyi. ³⁴ Ndi Izrel niile nõ ha gburugburu gbara oõõ, mgbe ha tiri mkpu akwa, na-asi, "Ala na-agakwa iloda anyi."

³⁵ Mgbe ahụ, oku si n'ebe ONYENWE ANYI nõ dara, rechapu nari mmadu abuo na iri ise ndi ahụ na-enye onyinye aja nsure oku na-esi isi uto.

³⁶ ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu sị ya, ³⁷ "Gwa Elieza nwa Erõn, onye nchujaja, ka o site n'oku ahụ weputa ihe igu oku ndi ahụ niile n'ihu na ha di nso. O ga-ekposakwa icheku oku niile n'akuku niile. ³⁸ Ha bu ihe igu oku nke ndi ikom sitere na mmehie ha tufuo ndu ha. Ka etipia ihe igu oku ndi ahụ. Mee ha ka ha ghoo ihe sara mbara nke a ga-iji machite ebe ichu aja, n'ihu na e chere ha n'ihu ONYENWE ANYI, ha aghoola ihe di nso. Ka ha buru ihe iribama nye ndi Izrel niile."

³⁹ Ya mere Elieza, onye nchujaja, chikotara ihe igu oku bronzi ndi ahụ nke ndi ahụ a kporo oku wetara, tipia ha, mee ka ha ghoo ihe sara mbara e ji ekpuchi ebe ichu aja, ⁴⁰ dika ONYENWE ANYI nyere ya n'iwu site n'õnu Mosis. Ka o buru ihe ncheta nye ndi Izrel niile na onye mba oõõ a na-enyeghi ike, nke na-esiteghi n'agburu Erõn, ekwesighi ibiaru ONYENWE ANYI nso isure aja nsure oku nye ya, ka ihe mere Kora na ndi sonyere ya ghara ime ha.

⁴¹ Ma n'ututu echi ya, nzuko Izrel niile malitere itamu ntam megide Mosis na Erõn sị, "Unu egbuchaala ndi nke ONYENWE ANYI."

⁴² Ma mgbe õgbakõ Izrel zukotara imegide Mosis na Erõn, mgbe ha chere ihu n'ulo nzute, na mberede, igwe ojii kpuchiri ulõ nzute ahụ, ebube ONYENWE ANYI putakwara ihe. ⁴³ Mgbe ahụ, Mosis na Erõn gara n'ihu ulõ

nzute ahụ. ⁴⁴ Ma Onyenwe anyị gwara Mosis sị, ⁴⁵ “Sinu n’etiti ogbako a puo ka m bibie ha n’otu ntabi anya.” Ha dara kpuo ihu n’ala.

⁴⁶ Mgbe ahụ, Mosis siri Eron, “Ngwa, were ihe igu oku ma site n’ebe ichu aja gunye ya oku. Tine ya uda na-esi isi uto. Burukwa ya gaa ngwangwa n’etiti nzuko Izrel ka i kpuchiere ha mmehie ha, n’ihi na iwe oku ONYENWE ANYI adakwasila ha. Nrija nrija na-eefe efe amalitekwalari ibibi ha.” ⁴⁷ Eron mere dika Mosis kwuru. O mere ngwangwa gbaba n’etiti ndi Izrel n’ihi na nrija nrija ahụ ebidola n’ezie idakwasila ha. Eron mụnyere uda na-esi isi uto ahụ oku, si otu ahụ kpuchiere ha mmehie ha niile. ⁴⁸ O guzokwara n’etiti ndi di ndu na ndi nwuru anwu tutu ihe otiti ahụ akwusi. ⁴⁹ Ma ihe otiti ahụ egbuolari puku mmadu iri, puku anọ na nari asaa (14,700). A gunyeghi ndi niile ahụ so Kora nwuo n’ubochi gara aga. ⁵⁰ Mgbe ahụ, Eron laghachikwutere Mosis n’onu uzo ulo nzute ahụ, n’ihi na nrija nrija ahụ na-eefe efe akwasila.

17

Mkpanaka Eron epuputa ahijia

¹ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si ya, ² “Gwa umu Izrel okwu, sitekwa n’aka ha nata mkpanaka iri na abuo otu mkpanaka n’isi onyendu nke ebo obula. Dekwasila aha onyendu obula n’ahu mkpanaka nke ya. ³ Ma n’elu mkpanaka Livayi dekwasi aha Eron. A ga-enwe otu mkpanaka maka onyendu ebo obula. ⁴ Tine mkpanaka ndi a niile n’ime ulo nzute, n’ihu Ihe Ama ahụ, ebe m na-ezute gi. ⁵ Mkpanaka nke onye ahụ m hoputara ga-ama ifuru ndu. M ga-ewezugakwa ntamu niile nke ndi Izrel site n’ebe m no, bu nke ha na-atamu megide unu.”

⁶ Ya mere, Mosis gwara ndi Izrel okwu ndi a. Ndi ndu ha nyere ya mkpanaka iri na abuo, otu mkpanaka n’isi otu onyeisi maka onyeisi ebo ha n’otu n’otu. Mkpanaka Eron dikwa n’etiti nke ha. ⁷ Mosis chiji ha niile dozie ha n’ihu ONYENWE ANYI n’ime ime ulo nzute Ihe Ama ahụ.

⁸ N’echi ya, Mosis banyere n’ulo nzute Ihe Ama ahụ choputa na o bughu naani na mkpanaka Eron, onye nochitere anya ebo Livayi, amaala ifuru, kama na o waala okoko ma mjakwa mkpuru osisi chara acha a na-akpo alumond. ⁹ Mgbe ahụ, Mosis sitere n’ihu ONYENWE ANYI weputa mkpanaka ndi ahụ niile gosi ha ndi Izrel niile. Ha huru ha, ma nwoke obula weghachiri mkpara osisi nke ya.

¹⁰ ONYENWE ANYI gwara Mosis sị, “Tine mkpanaka Eron n’ihu Ihe Ama ahụ, ka o digide n’ebe ahụ dika ihe ama nye ndi nupu isi. Nke a ga-eme ka ntamu ndi a megide m kwusi, ka ha ghara inwu.” ¹¹ Ya mere, Mosis mezuru ihe niile dika ONYENWE ANYI nyere ya n’iwu.

¹² Ma ndi Izrel zara Mosis si ya, “Ndi nwuru anwu ka anyi bu! Ofufu ka anyi furu. N’ezie anyi bu ndi furu efu. ¹³ Onye obula bjaruru nso ebe obibi ONYENWE ANYI ga-anwu. Anyi niile ga-anwu?”

18

Oru ndi nchujaja na ndi Livayi

¹ ONYENWE ANYI gwara Eron sị, “Gi, na umu gi ndi ikom gi, na ezinaulo nna gi ga-ebu ahuhu ajo omume metutara ebe nso ahụ. Gi na umu gi ndi ikom naani ka o di n’aka isa ajuju ihe ojobo obula banyere oru nchujaja. ² Site n’ebo unu kpojata umunna gi ndi Livayi ka ha sonyere gi ma nyere gi aka mgbe gi na umu gi ndi ikom na-eje ozi n’ulo nzute Ihe Ama. ³ Ha

ga-anọ ị na n'okpuru ije ozi niile n'ụlọ nzute, ma ha agaghị abjaru nso ngwongwo e ji chọọ ebe nso ahụ mma, maọbụ n'ebe ịchụ aja. Ma ọ bughị otu a, ị na ha ga-anwụ. ⁴ Ha ka ọ dirị, isonye ị n'ilekọta ụlọ ikwu ahụ, ya bụ, ihe niile metụtara ụlọ ikwu anya. O nweghị onye ọzọ nke ga-abia nso ebe ị nọ.

⁵ “Gị ka ọ dirị ilekọta ihe niile metụtara ebe nso ahụ, na ebe ịchụ aja ahụ, ka oke iwe ONYENWE ANYỊ ghara ịdakwasị onye ọbụla n'ala Izrel ọzọ. ⁶ Mụ onwe m ahọputala ụmụnna gị ndị Livayị site n'etiti ndị Izrel, were ha nye gị dika onyinye, ka ha buru ndị e doro nso nye ONYENWE ANYỊ maka iru ọrụ ụlọ nzute. ⁷ Ma ọ bụ naanị gị, na ụmụ gị ndị ikom, ga-aga ozi dika ndị nchụaja, ozi metụtara ebe ịchụ aja, na ihe niile ị n'azụ akwa mgbochi ahụ. Ana m enye gị ọrụ nchụaja dika onyinye. Onye ọbụla ọzọ bịaara nso ebe nso ahụ ga-anwụ.”

Oke ndị nchụaja na ndị Livayị

⁸ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYỊ gwara Eron okwu si ya, “Mụ onwe m emeela gị onye nlekọta onyinye niile a na-eche n'ihu m, onyinye niile ị nso nke ụmụ Izrel wetara m ka m na-enye gị na ụmụ gị ndị ikom dika oke ruuru unu site n'ụkpuru ebighị ebi.* ⁹ Unu ga-enwere akụkụ aja ahụ kachasi nso nke a na-edopu iche site n'oku. Site n'onyinye niile nke a na-ewetara m, bu onyinye mkpuru oka maobu aja mmehie maobu aja ikpe omuma, ndi ahụ a na-edopu iche dika ihe kachasi nso, ha ga-abu oke gi na umu gi ndi ikom. ¹⁰ A ga-eri ha dika ihe dikariri nso. Nwa nwoke obula ga-eri ya. Unu ga-agu ha dika ihe di nso.

¹¹ “Nke a bukwa nke gi: Ihe obula nke ewezugara site n'onyinye nke aja mfufe niile nke ndi Izrel wetara. Mụ onwe m na-ewere nke a nye gi na umu gi ndi ikom, na umu gi ndi inyom dika oke unu n'ukpuru ebighi ebi. Onye obula nke dooro onwe ya ocha n'ezinaulo nwere ike iri ya.

¹² “Ana m enye gi mmanu oliv nke kachasi mma, na mmanya oheru nke kachasi mma na oka, bu mkpuru mbu nke owuwe ihe ubi ha na-ewetara ONYENWE ANYI. ¹³ Mkpuru mbu nke ihe niile di n'ala nke ha na-ewebatara ONYENWE ANYI, ga-abu nke gi. Onye obula nke di ocha n'ezinaulo unu nwere ike iso rie ya.

¹⁴ “Ihe niile e doro nso n'ala Izrel niile nye ONYENWE ANYI bu nke gi. ¹⁵ Ihe niile e bu uzọ mụ, ma mmadu ma anu ulo, nke e nyere ONYENWE ANYI dika onyinye, bu nke gi. Ma unu aghaghị igbara umu ndi ikom niile e bu uzọ mụ, na umu oke anu ulo niile e bu uzọ mụ ndi na-adighi ocha. ¹⁶ Mgbe ha di otu onwa, a ga-eji shekel olaocha ise, n'usoro shekel ebe nso, nke bu iri ihe otutu gera abuo gbaputa ha.

¹⁷ “Ma a gaghị agbara nwa ehi mbu, maobu nwa aturu mbu maobu nwa ewu mbu. Ha di nso. Fesa obara ha n'elu ebe ichu aja ahụ, ma kpọ abuba ha oku dika onyinye e nyere site n'oku, nke na-esi isi utu nye ONYENWE ANYI. ¹⁸ Ozu anu ndi a niile e gburu ga-abu nke gi, dika obi anu na apata ukwu aka nri anu nke aja mfufe a na-eche n'ihu ONYENWE ANYI n'ebe ichu aja si buru nke gi. ¹⁹ Ihe obula e dopuru iche site n'onyinye nso niile umu Izrel chere n'ihu ONYENWE ANYI ka m na-enye gi na umu gi

* **18:8** 18:8 Ndi nchujaja na ndi Livayị enweghi oke, maobu ihe nketa obula, dika ebo ndi ozo. Ihe ndi Livayị ketara bu naanị obodo ufodu ebe ha ga-ebi na ala ebe anu ulo ha ga na-ata ahijia. N'ihu i ji tie ha aka n'obi, o bu ha nwe onyinye otu uzọ n'ime uzọ iri ha na-anata site n'aka umu Izrel, nke a di n'amaokwu. 18:25-32 O bu oke ha iri ufodu ihe ndi Izrel ji chuo aja, Dit 18:1-8 ozokwa, ha nwere ike iri onyinye ndi ozo niile e chere n'ihu ebe ichu aja, ha na ndi ezinaulo ha, ma o gaghị abu n'ime ulo nzute ahụ 18:11.

ndi ikom, na umu gi ndi inyom dika oke ruuru unu n'ukpuru ebighi ebi. O bu ogbugba ndu nnu ebighi ebi n'ihu ONYENWE ANYI nye gi na umu umu gi."

²⁰ ONYENWE ANYI gwara Eron okwu si ya, "Unu agaghi enwe ihe nketa nke ala, a gaghi ekenyekwa unu ala obula n'ala Izrel niile. N'ihhi na mu onwe m bu oke na ihe nketa unu nwere n'etiti umu Izrel.

²¹ "Enyela m ndi Livayi, onyinye otu uzo n'uzo iri ahụ umu Izrel niile na-akwubatarara m. Nke a bu ihe nketa ha n'ihhi oru ha na-arụ n'ulo nzute.

²² Site ugbu a gaa n'ihu, o nweghi onye Izrel obula kwesiri ibia nso ulo nzute ahụ, ka ha ghara iwetara onwe ha ikpe omuma, mmehie na onwu.

²³ O bu naani umu Livayi ga-arụ oru n'ulo nzute ahụ. Ha ka o diri ibu ahuhu ajo omume obula banyere ezejighi ozi nke ulo nzute. Ukpuru a gadi ebighi ebi ruo ogbo niile di n'ihu. Ndi Livayi agaghi enwe ihe nketa nke aka ha n'etiti umu Izrel. ²⁴ Kama, enyela m ndi Livayi onyinye otu uzo n'ime uzo iri ahụ niile ndi Izrel na-ewetara ONYENWE ANYI ka o buru ihe nketa ha. O bu nke a mere m ji kwuo si, 'Ha agaghi enweta ihe nketa n'etiti umu Izrel.'

²⁵ ONYENWE ANYI gwakwara Mosis okwu si, ²⁶ "Gwa ndi Livayi okwu si, 'Mgbe unu si n'aka umu Izrel nata onyinye otu uzo n'ime uzo iri ahụ m nyere unu dika ihe nketa, unu aghaghi isite n'onyinye ahụ nye otu uzo n'ime uzo iri dika onyinye nye ONYENWE ANYI. ²⁷ A ga-agu onyinye unu wetara dika o bu onyinye oka unu si n'ebe izocha oka weta, maobu dika mmanya unu si n'ebe izocha mmanya weta. ²⁸ N'uzo di otu a, unu onwe unu ga-eche onyinye unu n'ihu ONYENWE ANYI site n'onyinye otu uzo n'ime uzo iri unu si n'aka umu Izrel nata. Site n'onyinye ndi a unu natara, unu ga-enye Eron onye nchujaja onyinye ahụ ruuru ONYENWE ANYI. ²⁹ Onyinye unu ga-enye dika nke ruuru ONYENWE ANYI ga-abu akuku onyinye ndi ahụ kachasi mma, na ndi kachasi idi nso.'

³⁰ "Gwa ndi Livayi okwu si ha, 'Mgbe unu wetara akuku onyinye ndi ahụ kachasi mma, a ga-agunyere unu ya dika a ga-asị na o bu onyinye unu si n'ebe izocha oka, na n'ebe izocha mmanya vaini unu weta. ³¹ Unu na ezinaulo unu nwere ike iri ndi foduru n'ulo unu, maobu n'ebe obula masiri unu, n'ihhi na ha bu ugwo oru unu n'ihhi ozi niile unu jere n'ulo nzute. ³² Ikpe omuma agaghi adiri unu mgbe unu na-eri ya ma o buru na unu chere onyinye ndi ahụ kachasi mma n'ihu ONYENWE ANYI. Ma kpachapunu anya hu na unu e merughi onyinye ndi a di nso umu Izrel webatarara. O buru na unu emee nke a, unu ga-anwu.'

19

Mmiri ido ihe ocha

¹ ONYENWE ANYI gwara Mosis na Eron okwu si ha, ² "Ndi a bu ukpuru di n'iwu ahụ ONYENWE ANYI nyere. Gwa umu Izrel ka ha wetara gi nwa nne ehi na-acha uhie uhie nke na-enweghi ntupo, na nke udo yoku na-agabeghi n'olu ya. ³ Nye ya Elieza onye nchujaja, ka o kpuru ya puo n'azu ogige, ebe otu onye ga-egbu ya mgbe o no na-ele ya anya. ⁴ Elieza bu onye nchujaja ga-aruru ufodu n'ime obara ya na mkpisiaka ya, fesa ya na ncherita ihu ulo nzute ahụ ugboro asaa. ⁵ Mgbe ahụ, onye ozo ga-akpo nwa nne ehi ahụ oku mgbe Elieza nokwa na-ele ya anya. O ga-akpo akpukpo ya, anu ya, obara na mgbirị afo ya oku. ⁶ Onye nchujaja ga-ewere osisi sida, na osisi hisop, na ogbo uhie, tuba ha n'etiti ebe ahụ a kporo nwa nne ehi ahụ oku. ⁷ Emesja, onye nchujaja ahụ ga-asacha uwe niile o yi; sakwaa ahụ ya. O ga-aloghachikwa azu n'ime ogige ahụ ebe o ga-anọ dika onye na-adighi

ocha ruo n'uhuruchi. ⁸ Onye ahụ kporo nwa ehi ahụ oku aghaghị isa uwe ya niile, sakwaa ahụ ya. O ga-anokwa onodu onye na-adighi ocha ruo anyasi.

⁹ "Mgbe ahụ, onye nke di ocha, ga-ekpokota ntu ozu nwa nne ehi ahụ, wunye ya n'ebe di ocha n'azu ogige ahụ. Ebe ahụ ka nzuko Izrel ga-edebe ya maka ikporo wunye na mmiri e ji asachapu adighi ocha. O bu maka nsacha puo na mmehie. ¹⁰ Ma onye ahụ ga-ekpokota ntu nsure oku nwa nne ehi ahụ aghaghị isa uwe ya niile, sakwaa ahụ ya, nokwaa dika onye na-adighi ocha ruo n'uhuruchi. Iwu a ga-adigidere ndi Izrel na ndi obia binyere ha site n'ogbo ruo n'ogbo.

¹¹ "Onye obula meturu ozu mmadu aka ga-abu onye na-adighi ocha ubochi asaa. ¹² Ha aghaghị iji mmiri e ji asachapu adighi ocha saa ahụ ha n'ubochi nke ato na n'ubochi nke asaa. Mgbe ahụ, ha ga-adi ocha. Ma o buru na ha asaghị ahụ ha n'ubochi nke ato nakwa n'ubochi nke asaa, ha ga-anogide buru ndi na-adighi ocha o buladi mgbe ubochi asaa ahụ gafesiri. ¹³ Onye obula meturu ozu mmadu aka ma o saghi ahụ ya dika usoro a si di, o meruola ebe nso ONYENWE ANYI. A ga-ewezuga onye di otu a site n'etiti ndi Izrel. Ebe o bu na a wusaghị ya mmiri nsacha ahụ; o ga-anogide buru onye na-adighi ocha.

¹⁴ "Mgbe mmadu nwuru n'ulo ikwu, ndi a ga-abu iwu unu ga-eso. Ndi no n'ime ulo ikwu ahụ mgbe o nwuru na onye obula banyere n'ulo ikwu ahụ, ga-abu ndi na-adighi ocha ubochi asaa. ¹⁵ Ihe obula nke ghere oghe, nke na-enweghi ihe mkpuchi eriri e ji kechie elu ya, ga-abu ihe na-adighi ocha.

¹⁶ "Onye gara n'ohia metu onye e gburu n'agha aka, maobu onye nwuru n'uzu ozo di iche, ma o bukwanu metu okpukpu, maobu ili onye nwuru anwu aka, o ga-abu onye na-adighi ocha ubochi asaa.

¹⁷ "Ma banyere onye ahụ na-adighi ocha, kporo ntu site n'ime aja mmehie ahụ a kporo oku, tnye ya n'ime ite, wukwasị ya mmiri e si n'iyi na-eru eru kute. ¹⁸ Mgbe ahụ, nwoke nke no n'onodu idi ocha ga-ewere ufodu hisop, denye ya na mmiri ahụ fesaa ya n'ime ulo ikwu ahụ, na ngwongwo niile e ji dozie ulo ahụ, na ndi mmadu no n'ebe ahụ. O gafesakwa ya n'ahụ onye obula meturu okpukpu, maobu onye e gburu egbu, maobu onye nwuru anwu ma o bukwanu ili aka. ¹⁹ Nwoke ahụ di ocha ga-efesakwa ndi ahụ ruru aru n'ubochi nke ato na n'ubochi nke asaa. N'ubochi nke asaa ka o ga-eme ka ha di ocha. Ndi ahụ a na-edo ocha ga-asa uwe ha mmiri, saa ahụ ha, n'uhuruchi ubochi ahụ ka ha ga-adi ocha. ²⁰ Ma o buru na ndi ahụ meruru onwe ha e doghi onwe ha ocha, aghaghị iwepu ha site n'etiti ogbako Izrel. N'ihia na ha meruru ebe nso ONYENWE ANYI. E fesakwaghị ha mmiri nke idi ocha n'ahụ, nke mere na ha adighi ocha. ²¹ Nke a bu ukpuru ga-adigide mgbe ebighi ebi.

"Nwoke ahụ na-efesa mmiri ahụ e ji edo mmadu ocha, aghaghị isacha uwe ya niile. Onye obula meturu mmiri nke idi ocha ahụ aka, ga-abu onye na-adighi ocha ruo n'uhuruchi. ²² Ihe obula kwa onye na-adighi ocha meturu aka, ga-agho ihe na-adighi ocha, onye obula metukwara ya aka ga-abu onye na-adighi ocha ruo n'uhuruchi."

20

Mmiri si na nkume

¹ Umụ Izrel, bu nzuko ahụ niile rutere n'ozara Zin n'onwa nke mbu. Ha manyere ulo ha na Kadesh. O bukwa n'ebe ahụ ka Miriam nwuru. E lie ya.

² Ma mmiri ọ̀nụ̀nụ̀ adighi nye ndi nzuko ahụ. Ya mere na ha gbaqotara imegide Mosis na Eron. ³ Ha sesiri Mosis okwu si, “O gaara akara anyi nma ma a si na anyi nwuru mgbe umunna anyi nwuru n’ihu ONYENWE ANYI. ⁴ Gini mere i ji kpobata ogbako nke ONYENWE ANYI n’ime ozara a, ime ka anyi na anu ulo anyi niile nwuo n’ebe a? ⁵ Gini mere i ji si n’ala Ijpt kpopta anyi, kpobata anyi n’ebe ojoo a? O nweghi mkpuru oghigha maobu fiig, enweghi mkpuru vaini maobu mkpuru pomegranet. O dighi mmiri di nke ha ga-anu.”

⁶ Mosis na Eron si n’ebe ogbako ahụ no tugharịa gaa n’onu uzo ulo nzute, daa kpoo ihu ha n’ala. E mee ka ha hu ebube ONYENWE ANYI anya. ⁷ ONYENWE ANYI gwara Mosis si, ⁸ “Were mkpara ahụ, gi na nwanne gi Eron kpokota nzuko Izrel niile. Gwa nkume ahụ okwu n’ihu ha, o ga-asoputa mmiri ya. Unu ga-eme ka mmiri si na nkume ahụ soputa nye ogbako ahụ, ka ha na igwe anu ulo ha, nuo mmiri.”

⁹ Ya mere Mosis sitere n’ihu ONYENWE ANYI weere mkpara ahụ dika iwu ONYENWE ANYI nyere ya si di. ¹⁰ Emesja, Mosis na Eron kpokotara umu Izrel niile n’ihu nkume ahụ. Mgbe ha bjaruru nso, Mosis gwara ha okwu si ha, “Geenu nti unu ndi nupu isi! O bu site na nkume a ka anyi ganye unu mmiri?” ¹¹ Mgbe ahụ Mosis weliri aka ya elu jiri mkpara ahụ tie nkume ahụ ugboro abuo. Mmiri sitere na ya soputa. Ogbako Izrel niile na igwe anu ulo ha nukwara mmiri.

¹² Ma ONYENWE ANYI gwara Mosis na Eron okwu si, “Ebe o bu na unu juru ikwenye n’okwu m, jukwa ido m nso n’ihu ndi Izrel niile, unu agaghi edubata ogbako ndi a n’ala ahụ m na-aga inye ha.”

¹³ A kporo ebe ahụ mmiri Meriba,* n’ihi na o bu n’ebe ahụ ka Izrel wesoro ONYENWE ANYI iwe. O gosikwara ha idi nso ya.

Edom aju na Izrel ga-agafe

¹⁴ Mosis sitere n’ozara Kadesh, zipu ndi ozi ka ha gakwuru eze Edom, si ya,

“Otu a ka nwanne gi bu Izrel na-ekwu: I nula akuko ihe nhuju anya niile dakwasiri anyi. ¹⁵ Nna anyi gara biri n’ala Ijpt. Anyi biri n’ebe ahụ otutu afo. Ndi Ijpt mekpara anyi na nna nna anyi ha ahụ. ¹⁶ Ma mgbe anyi tikuru ONYENWE ANYI mkpu akwa, o nuru akwa anyi, zitere anyi mmuo ozi ya, onye duputara anyi site n’ala Ijpt.

“Ugbu a, anyi no na Kadesh obodo di nso n’oke ala gi. ¹⁷ Biko kwere ka anyi si n’ala gi gafee. Anyi ga-akpachara anya hu na anyi esiteghi n’ubi ihe okuku gi maobu n’ubi vaini gi gafee. Anyi agaghi anu mmiri obula site n’olu mmiri gi. Anyi ga-anogide naani n’okporouzo eze. Anyi agaghi ahapu ya, chee ihu akuku aka nri maobu aka ekpe, tutu ruo mgbe anyi gafechara oke ala gi.”

¹⁸ Ma eze Edom zara si,

“Unu amanyela ukwu; o buru na unu anwaa anwa bata n’ala m, aga m eji ndi agha m zute unu.”

¹⁹ Ma ndi Izrel zara ozi o ziri si ya,

“O bu naani n’okporouzo ka anyi ga-esi gafee. O buru na anyi maobu anu ulo anyi a nuo mmiri di n’ala gi, anyi ga-akwu onuahia ya. Naani mkpa anyi bu igafe. O dighi ihe ozo anyi choro.”

²⁰ Ma eze Edom anaghi nti, o gwaghere ha onu si,

“Unu agaghi esite n’ala gabiga.”

* 20:13 20:13 Meriba putara Esemokwu.

Edom chikotara otutu ndi agha di ike duru ha puo iga izute ha. ²¹ Ebe o bu na ndi Edom ekweghi ka ndi Izrel si n'oke ala ha gafee, ndi Izrel tughariri azu hapu isi uzo ahụ.

Onwu Eron

²² Ogbako Izrel niile sitere na Kadesh bulie ije gagide rute n'ugwu Hor. ²³ N'ugwu Hor, n'oke ala Edom, Onyenwe anyi gwara Mosis na Eron okwu si ha, ²⁴ "Oge eruola mgbe Eron ga-anwu. O gaghi abanye n'ala ahụ m nyere umu Izrel, n'ih i na unu ابوؤ nupuru isi n'iwu m na mmiri Meriba. ²⁵ Ugbu a, kporo Eron na nwa ya nwoke Elieza, duru ha gaa n'ugwu Hor. ²⁶ N'ebe ahụ ka i ga-eyipu Eron uwe onye nchujaja o yi, yikwasị ha Elieza nwa ya nwoke. O bukwa n'ebe ahụ ka Eron ga-anwu."

²⁷ Ya mere Mosis mere dika ONYENWE ANYI nyere ya iwu. Ha ato rigoro n'ugwu Hor mgbe nzuko Izrel niile no na-ele ha anya. ²⁸ Mgbe ha ruru n'elu ugwu ahụ, Mosis yipuru Eron uwe onye nchujaja ya yikwasị ha nwa ya nwoke Elieza. Eron nokwa n'ebe ahụ, n'elu ugwu ahụ nwuo. Emesia, Mosis na Elieza tughariri site n'ugwu ahụ loghachi. ²⁹ Mgbe ogbako Izrel nuru ihe banyere onwu Eron ha ruru uju n'ih i ya iri ubochi ato.

21

Mbibi obodo Arad

¹ Mgbe eze Kenan, bu Arad, onye bi na Negev nuru na ndi Izrel na-agbaso uzo ahụ na-aga obodo Atarim, o chikotara ndi agha ya, pukwuru ndi Izrel, luso ha agha. O dotara ufodu n'ime ha n'agha. ² Mgbe ahụ, ndi Izrel kwere ONYENWE ANYI nkwa si, "O buru na i ga-enyere anyi aka imeri eze Arad na ndi ya, anyi ga-ebibi obodo ha niile kpamkpam." ³ ONYENWE ANYI nara nti n'ariri ha, nyere ha aka imeri ndi Kenan ahụ. Mgbe ahụ, umu Izrel bibiri obodo ha niile, na ndi niile bi n'ime ya. Ya mere, aha a kporo ebe ahụ niile bu Homa.

Agwo Bronz Ahu

⁴ Mgbe ahụ, umu Izrel sitere n'ugwu Hor bilie ije ha, si uzo gwara Osimiri Uhie, ka ha nwee ike gaa gburugburu ala ndi Edom. Ma ndi Izrel enweghi ntachiobi oge niile ha no n'ije a. ⁵ Ha kwuru okwu megide Chineke na Mosis si, "Gini mere i ji site n'ala Ijpt kputa anyi ka anyi nwusija n'ozara a? Lee na nri obula adighi n'ebe a, mmiri onunu adighikwa, ike iri mana a na-enweghi isi agwukwala anyi."

⁶ Ya mere, ONYENWE ANYI zitere agwo ojoo na-ata ata n'etiti ha. Agwo ndi a tagbukwara otutu n'ime umu Izrel. ⁷ Mgbe ahụ, ndi Izrel bjakwutere Mosis si ya, "Anyi emehiela, n'ih i na anyi ekwuluola ONYENWE ANYI, kwulukwaa gi onwe gi. Biko rioro anyi ONYENWE ANYI ka o wezugara anyi agwo ojoo ndi a." Mosis rioro ariri n'ih i ha.

⁸ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si ya, "Kpuo otu agwo yiri agwo ndi a. Kwuba ya n'onu ogologo osisi nke i ga-amanye n'ala ebe mmadu niile ga-ahu ya anya. Onye obula agwo ojoo a tara ga-adi ndu ma o buru na o ga-ewelite anya ya elu lekwasị agwo ahụ i kwubara n'elu osisi ahụ." ⁹ Ya mere, Mosis ji bronz kputa agwo yiri otu n'ime agwo ndi ahụ, tnye ya n'onu osisi di ogologo. Onye obula kwa agwo ahụ tara nke welitere anya ya elu lee agwo bronz ahụ anya, dikwara ndu.

Njem iga obodo Moab

¹⁰ Umu Izrel biliri njem, manye ulo ikwu ha na Obot. ¹¹ Ha sikwa n'Obot bilie njem, maa ulo ikwu ha na Iye Abarim, n'ozara ahụ nke chere ihu

n'obodo Moab, n'uzo owoya anyanwu. ¹² Ha si n'ebe ahụ bilie njem, manye ulo ikwu ha na Ndagwurugwu Zered. ¹³ Ha sitekwara n'ebe ahụ bilie njem, maa ulo ikwu ha n'ofe iyi Anon nke di n'ozara ruru n'oke ala ndi Amorait. Iyi Anon bu oke ala Moab, n'etiti ndi Moab na ndi Amorait. ¹⁴ N'ihu nke a, n'Akwukwo Agha di iche iche nke ONYENWE ANYI na-asi, "Waheb n'ime Sufa ya na ndagwurugwu niile

Anon ¹⁵ na mgbadata ndagwurugwu ndi ahụ nke gbasapuru ruo n'ebe Ar di, nke togboro n'oke ala Moab."

¹⁶ Mgbe ahụ, umu Izrel niile biliri njem bjarute Bia bu n'olulu mmiri ahụ ONYENWE ANYI nyere Mosis iwu si, "Kpokotaa ndi Izrel niile, n'ihu na m na-aga inye ha mmiri."

¹⁷ Mgbe ahụ, umu Izrel buru abu a. "Soputa gi olulu mmiri!

Buonu abu banyere mmiri a!

¹⁸ Olulu mmiri umu ndi eze gwuru nke ndi ndu anyi doziri.

Mkpara eze ha na mkpara ha, ka ha ji gwuo ya."

Emesia, ha hapuru ozara ahụ, gaa n'ihu ruo n'obodo Matana. ¹⁹ Ha si Matana jeruo Nahaliel, si Nahaliel jeruo Bamot. ²⁰ Sitekwa Bamot rute na ndagwurugwu ahụ di n'ohia Moab, ruo n'ugwu Pisga, nke chere ihu n'ala ahụ togboro n'efu.

Mmeri e meriri Saihon na Og

²¹ Ndi Izrel zipuru ndi ozi ka ha jekwuru Saihon, eze ndi Amorait, si ya,

²² "Biko, kwere ka anyi site n'obodo gi gafee. Anyi agaghị atughari banye n'ime ala ubi gi maobu n'ubi vaiñi, maobu nuo mmiri site n'olulu mmiri obula di n'ala gi. Anyi ga-eje n'okporozu eze tutu ruo mgbe anyi ga-agabiga oke ala gi."

²³ Ma Saihon ekweghi na umu Izrel ga-esi n'oke ala ya gafee. O chikotara ndi agha ya niile, zopu ije ibu agha megide ndi Izrel n'ime ozara ahụ. Mgbe o rutere Jehaz, o lusoro Izrel agha. ²⁴ Ma Izrel jiri mma agha gbuo ya. Nwetara onwe ha ala ya, site n'iyi Anon ruo n'iyi Jabok, gamiekwa rute n'oke ala ha na ndi Amon, ha kwusiri n'ihu n'oke ala ndi Amon siri ike karia. ²⁵ Ndi Izrel lugburu obodo niile nke ndi Amorait bichie n'ime ha, tinyere Heshbon na obodo nta niile gbara ya gburugburu. ²⁶ Heshbon bu isi obodo Saihon, eze ndi Amorait onye busoro eze naara achi Moab agha dota ala ya niile n'agha ruo Anon.

²⁷ O bu nke a mere ndi na-arọ abu ji kwuo si, "Bia na Heshbon ka e wukwaa ya, ka e mee ka isi obodo eze Saihon guzosie ike.

²⁸ "N'ihu na oku esitela na Heshbon puo. Ire oku esitela n'obodo ukwu Saihon, rechapu obodo Ar, nke di na Moab, ndi nwe ebe niile di elu nke Anon.

²⁹ Ahuhu diri gi Moab!

Ndi a lara n'iyi ka unu bu, unu ndi Kemosh.

Umu ya ndi ikom aghola ndi na-enweghi ebe obibi.

A dotala umu ndi inyom n'agha, nye Saihon eze ndi Amorait.

³⁰ "Ma anyi ebibiela ha,

bibie Heshbon ruo rij na Dibon,
bibie ha ruo Nofa,
ruokwa rij Medeba.”

³¹ Ya mere, umu Izrel bichiri n’ala ndi Amorait.

³² Emesja, Mosis zipuru ndi nnyoputa ka ha ga nyochaa Jeza. Umu Izrel tigburu obodo niile di gburugburu ya chupukwa ndi Amorait bi n’ebe ahụ. ³³ Mgbe ahụ, ha chighariri gbagoo n’uzo gwara Bashan. Ma Og, eze Bashan, na ndi agha ya niile biliri chiru agha puo izute ha na Edrei.

³⁴ Ma ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu, si, “Atula ya egwu n’ihi na ewerela m ya na ndi agha ya niile, na ala ya, nyefee gi n’aka. Mee ya ihe i mere Saihon eze ndi Amorait onyeisi obodo ya bu Heshbon.”

³⁵ Ya mere, ha gburu ya, tinyere umu ya na ndi agha ya niile, nahapughi onye obula ndu nye ha. Ha nwetakwara ala ha, biri n’ime ya.*

22

Balak akpo Belam oku

¹ Ndi Izrel biliri njem biarute n’obosara ala Moab. Manye ulo ikwu ha n’akuku Jordan ebe chere ihu n’obodo Jeriko.

² Ma Balak nwa Zipoa ahulari ihe niile Izrel mere ndi Amorait. ³ Oke ujo jidere ndi Moab n’ihi na ndi Izrel di otutu. N’ezie, oke ujo di ukwu jidere ndi Moab n’ihi umu Izrel.

⁴ Ndi Moab jekwuru ndi okenye Midia si ha, “Igwe mmadu ndi a garichapu ihe niile gbara anyi gburugburu. Ha ga-eripia ha dika ehi si erichapu ahija ndu di n’ala.”

Ya mere, Balak nwa Zipoa, onye bu eze ndi Moab n’oge ahụ, ⁵ zigara ndi ozi ya ka ha jekwuru Belam, nwa Beoa onye bi n’obodo ya bu Petoa, nke di nso n’iyi ukwu Yufretis. O ziri ya si,

“Lee otu ndi sitere n’Ijpt puta. Lee ka ha si kpuchie elu ala a; ugbu a, ha bi n’akuku m. ⁶ Ugbu a, bia ka i buoro m ha onu, n’ihi na ha di ike karja m. Ma eleghi anya aga m enwe ike merie ha, ma chupukwa ha site n’ala m. N’ihi na amaara m na ndi obula i goziri bu ndi a goziri agozi, ndi obula i buru onu ga-anogide buru ndi a buru onu.”

⁷ Ndi ozi o zigara bu ndi okenye obodo Moab na Midia. Ha ji ego ijuta ase n’aka ha. Mgbe ha ruru, ha ziri Belam ozi Balak ziri.

⁸ Belam gwara ha okwu si, “Nodunu n’ebe a n’abali a. Aga m ewetara unu osisa obula ONYENWE ANYI nyere m.” Ya mere, ndi ozi ahụ si Moab nnyeere ya.

⁹ N’abali ahụ, Chineke biakwutere Belam juo ya si, “Ndi ikom ndi a biara ileta gi, ha bu ndi ole?”

¹⁰ Belam siru Chineke, “Balak nwa Zipoa eze Moab zitere m ozi si m, ¹¹ ‘Otu ndi esitela n’ala Ijpt puta, ndi di ukwu n’onuogugu. Achoro m ka i bia buoro m ha onu. Ma eleghi anya aga m enwe ike luso ha agha, ma chupukwa ha.’”

¹² Ma Chineke siru Belam, “Esola ha aga! I gaghi abu ndi a onu, n’ihi na ha bu ndi a goziri agozi.”

¹³ Mgbe chi boro, Belam biliri gwa ndi ozi Balak si ha, “Laghachinu n’obodo unu n’ihi na ONYENWE ANYI ekweghi ka m soro unu.”

* **21:35** 21:35 Mgbe ndi Izrel meriri eze niile ndi a n’agha, ha bichiri ala niile di n’owuwa anyanwu Jordan. Ha bichiri ala ndi Moab ruo o buladi n’ala ugwu ugwu Bashan, nke di na mpaghara ugwu Hemon. Ndi juu na-eme mmemme banyere mmeri a ha meriri eze Saihon, na Og. Abu 135:10-11; 136:19-20

14 Ya mere, ndị ozi Moab laghachikwuru Balak gwa ya sị, “Belam juru iso anyị loghachi.”

15 Balak nwara ike ya ozo. N’oge a, o zipuru umu eze ndi di otutu na ndi a maara aha ha karja ndi mbu. 16 Ha jiri ozi a bjakwute Belam si ya, “Ihe a ka Balak nwa Zipoa si anyi zie gi, O si gi ekwela ka ihe obula gbochie gi ibjakwute m. 17 N’ihi na aghaghi isopuru gi n’ebe o di ukwu m, * mekwaa ihe obula i si m mee. Naani bja ka i buru m ndi a onu.”

18 Ma Belam zaghachiri si, “O buru na Balak enye m uloeze ya nke juputara n’olaocha na olaedo, apughi m ime ihe obula di ukwu maobu nke nta igabiga iwu ONYENWE ANYI bu Chineke m. 19 Ma otu o di, nonu ka chi bo o dik na ndi ozo ahu mere ka m nwee ike choputa ma o di ihe ONYENWE ANYI ga-atukwasị n’ihe o kwuru na mbu.”

20 N’abali ahu, Chineke gwara Belam okwu si ya, “Ebe o bu na ndi a bjara ikpo gi oku, bilie soro ha gaa, kama jikere ikwu naani okwu m ga-etinye gi n’onu.”

Inyinya ibu Belam

21 Ya mere, mgbe chi echi ya boru, Belam rigooro n’elu inyinya ibu ya soro umu eze Moab gaa. 22 Ma iwe were Chineke n’ihi na o na-aga, ma mmu ozi ONYENWE ANYI guzochiri uzo igbochi ya. Belam na ndi odibo ya abuo no na-elu inyinya ibu ya. 23 Mgbe inyinya ibu ahu huru mmu ozi ONYENWE ANYI ka o guzochiri n’uzo, jide mma a miputara amiputa n’aka ya, inyinya ibu ahu chighariri onwe ya hapu okporouzo, tnye isi n’ohia. Ma Belam tiri ya ihe ichughachi ya n’uzo.

24 N’oge a, mmu ozi ONYENWE ANYI guzochiri n’uzo di warawara, nke di n’etiti mgbidi ogige ubi vain abuo. 25 Mgbe inyinya ibu ahu huru mmu ozi ONYENWE ANYI, o tnyere isi n’ahu mgbidi ogige ubi ahu, choo isite n’ebe ahu gafee. Mgbe o na-eme nke a, o mere ka mgbidi ahu chihapu Belam ukwu. Ya mere Belam tiri inyinya ibu ahu ihe ozo.

26 Mgbe ahu, mmu ozi ONYENWE ANYI gwara n’ihu n’okporouzo ahu nochie uzo ahu ebe di nnoo mkpakota, ebe inyinya ibu ahu na-agaghi enwe ike gafee, maobu ichighari aka nri maobu aka ekpe. 27 N’ihi nke a, mgbe inyinya ibu ahu huru mmu ozi ONYENWE ANYI o dinara ala n’okporouzo. N’oke iwe, Belam ji mkpara di ya n’aka tie ya ihe ozo.

28 Mgbe ahu, ONYENWE ANYI mere ka inyinya ibu ahu kwuo okwu. O juru Belam ajuju si, “Gini ka m mere gi i ji tie m ihe ugboro ato?”

29 Belam zara inyinya ibu ahu si, “O bu n’ihi na i meela ka m di ka onye nzuzu! N’ezie, a si na m ji mma agha n’aka m, agaara m egbu gi.”

30 Inyinya ibu ahu gwara Balam okwu ozo si ya, “O bu na mu onwe m abughi inyinya ibu gi nke i na-anu n’elu ya ogologo oge ndi a niile? O dila mgbe m si otu a meso gi omume n’ime ndu m niile?”

Belam zara si ya, “Ee.”

31 Mgbe ahu ka ONYENWE ANYI megheere anya Belam. O huru mmu ozi ONYENWE ANYI ka o ji mma agha ya guzochie uzo. Belam dara n’ala, gbatia onwe ya n’ala n’ihu ya.

32 Mmu ozi ONYENWE ANYI ahu juru Belam ajuju si, “Gini mere i ji tie inyinya ibu gi ihe ugboro ato? Abjara m igbochi gi ka ila n’iyi di na-eche gi ghara irute gi. 33 Ugboro ato ka inyinya ibu a huru m, ma site n’ihu m wezuga onwe ya. A si na o bughi ntughari o tughariri site n’ebe m no, n’ezie, ugbu a, a gara m egbu gi ma hapu inyinya ibu gi ndu.”

* 22:17 22:17 Nke a bu ikwu ya ugwo di mma

³⁴ N’oge a, Belam siri mmuo ozi ONYENWE ANYI, “Emehiela m. Amaghi m na i guzo n’uzo igbochi m. O buru iwe na-ewe gi, ejikeere m ilaghachi azu.”

³⁵ Ma mmuo ozi ONYENWE ANYI siri Belam, “Soro ndi ikom a gaa, ma kwuo naani ihe m si gi kwuo.” Ya mere, Belam soro ndi ozi eze Balak gaa.

³⁶ Mgbe Balak nuru na Belam no n’uzo na-abia, o puru gaa izute Belam n’otu obodo Moab nke di n’onu mmiri Anon, nke di na ngwucha oke ala ya. ³⁷ Mgbe o biarutere, Balak juru Belam ajuju si ya, “Eziri m gi ozi ka i bia ngwangwa, ginị mere i biaghi? O bu na m enweghi ike isopuru gi?”

³⁸ Belam zaghachiri, “Lee, Abiakwutelam gi ugbo a, ma enweghi m ike ikwu ihe obula di m mma. O bu naani ihe Chineke tinyere m n’onu ka m ga-ekwu.”

³⁹ Belam sooro Balak gaa Kiriat Huzot. ⁴⁰ Balak jiri ehi na aturu chuo aja. O nyere Belam ufodu, nyekwa ma ndi ozi eze ndi ya na ha no n’ebe ahụ. ⁴¹ N’utu echi ya, Balak kpooro Belam, duru ya rigoo Bamot Baal.† O sitere n’ebe ahụ hu nsotu omuma ulo ikwu ndi Izrel.

23

Amuma Belam nke mbu

¹ Belam siri, “Wuoro m ebe ichu aja asaa n’ebe a. Kwadokwaara m oke ehi asaa na ebule asaa.” ² Balak mezuru dika Belam gwara ya. Ha abuo gburu otu oke ehi na otu nwa ebule n’ebe ichu aja asaa ahụ n’otu na otu.

³ Mgbe ahụ, Belam gwara Balak si, “Guzoro n’ebe a n’akuku aja gi ka m gaa n’ihu choputa ma eleghi anya ONYENWE ANYI ga-ezute m. Aga m agwa gi ihe obula o kpughere m.” Ya mere, Belam rigooro n’ebe ohia na-adighi.

⁴ Chineke zutere ya n’ebe ahụ. Belam gwara ya si, “Edoziela m ebe ichu aja asaa, gbukwaa otu oke ehi na otu ebule n’elu ha niile n’otu na otu.”

⁵ N’oge a, ONYENWE ANYI tinyere Belam ozi n’onu si ya, “Laghachi gaa zie Balak ozi a.”

⁶ Mgbe Belam loghachiri o huru ya ka o guzoro n’akuku ihe aja ya ndi ahụ, ya na ndiisi Moab niile. ⁷ Nke a bu ozi Belam ziri: “Balak esitela n’obodo Aram kpota m.

Eze Moab esitela n’owuwa anyanwu nke uguwu ahụ kpota m.

O siri m, bia buoro m Jekob onu
bia kwutoo Izrel.

⁸ M ga-esi ana buo
onye Chineke na-abughi onu onu?

M ga-esi ana
kochaa onye ONYENWE ANYI na-akochaghi?

⁹ Esitela m n’elu nkume ndi a hu ha.
Elegidere m ha anya site n’ugwu ahụ,
hu na ha bu ndi biri onwe ha,
ndi di iche site n’etiti mba niile ozo.

¹⁰ Onye puru iguta ole uzuzu Jekob di?
Maobu guta ole otu uzoro n’ime nkewa anọ nke Izrel di.

O ga-atọ m utọ inwu udi onwu ndi na-eme ezi omume.
Ka ogwugwu ndu m buru ihe nwere ike iyi nke ha!”

¹¹ Balak siri Belam, “Gini bu ihe a i mere m? Akpotara m gi ka i buoro m ndi iro m onu, ma uguwu a, o dighi ihe ozo i mere kari naani igozhi ha!”

† 22:41 22:41 Baal aha nke putara onye nzoputa bu chi egbe eluigwe nke ndi ala Siria na Kenan.

12 Ma Belam zagbachiri si ya, "O bughị ihe ONYENWE ANYI tinyere m n'onu ka m ga-ekwu?"

Amuma Belam nke abuo

13 Mgbe ahụ, Balak sirị ya, "Soro m bịa n'ebe ozo ebe i ga-ahụ ha; o bu naanị nsotu omuma ulo ikwu ha ka i ga-ahụ, i gaghi ahụ ha niile. Site n'ebe ahụ buoro m ha onu." 14 Ya mere, eze Balak duuru Belam gaa n'ohia Zofim, n'elu ugwu Pisga, wuo ebe ichu aja asaa n'ebe ahụ. O jikwa otu oke ehi, otu oke ehi, na otu ebule, otu ebule, chuo aja n'ebe ichu aja ndi ahụ.

15 Belam sirị Balak, "Guzoro n'ebe a n'akuku ihe aja gi, ebe mu onwe m ga-ezute ya n'ofe nke ozo."

16 Ma ONYENWE ANYI zutere Belam gwa ya ihe o ga-ekwu si ya, "Laghachikwuru Balak zie ya ozi a."

17 Ya mere, o loghachiri azu n'ebe ahụ Balak na umu eze Moab guzoro n'akuku ihe aja ha. Balak juru ya si, "Gini ka ONYENWE ANYI sirị?"

18 Ma Belam zagbachiri si ya:
"Bilie oto Balak, nuru ozi.

Naa nti n'okwu m, gi nwa Zipoa.

19 Chineke agaghi agha ugha, n'ih i na o bughị mmadu.

O gaghi agbanwe obi ya, n'ih i na o bughị nwa mmadu.

O kwuola okwu, ma ghara ime ihe o kwuru?

O kwela nkwa ma ghara imezu nkwa o kwere?

20 Chineke enyela m iwu si m gozie ha.

O goziela ha, a pughikwa igbanwe ya!

21 "O nweghi ajo ihe nke ahuru n'ime Jekob,
ahughikwa mwute obula n'Izrel.

ONYENWE ANYI Chineke ha nonyeere ha.

Iti mkpu nke Eze dikwa n'etiti ha.*

22 Chineke kpoputara ha site n'Ijpt.

Ha di ike dika ehi ohia.

23 O dighi mgbaasi ga-emegide ha.

O dikwaghi igba afa a puru iji megide Izrel.

N'ih i na ugbu a, ihe di otu a ka a ga-ekwu banyere Jekob
na Izrel. 'Lee, ihe Chineke mere ha.'

24 Ha na-ebili oto dika nne odum,

ha na-enughari onwe ha dika odum,

nke na-adighi edina ala tutu o richaa ihe o gburu,

ma nuokwa obara ihe ahụ o tiburur!"

25 Mgbe ahụ, Balak sirị Belam, "Abula ha onu ma oli, ma o bukwanu gozie ha ma oli."

26 Ma Belam zagbachiri, "O bu na m agwaghi gi, ihe obula nke ONYENWE ANYI ga-ekwu ka m ga-eme?"

Amuma Belam nke ato

27 Mgbe ahụ, Balak sirị Belam, "Bia, aga m akporo gi gaa n'ebe ozo. Eleghi anya o ga-amasi Chineke ka i si n'ebe ahụ buoro m ha onu." 28 Ya mere, Balak duuru Belam gaa n'elu ugwu Peoa nke na-elegide ozara ahụ anya.

* 23:21 23:21 Maobu, O bu eze ha!

29 Belam gwara Balak okwu si ya, “Wuoro m ebe ichu aja asaa ozo. Doziekwa umu oke ehi asaa na ebule asaa e ji achu aja.” 30 Balak mere dika Belam gwara ya. O ji otu oke ehi na otu ebule chuo aja n’ebe ichu aja ahụ n’otu na otu.

24

1 N’oge a, Belam aghotala n’uche ya na o masiri ONYENWE ANYI igozị Izrel. Ya mere, o horoghi igba afa dika o mere n’oge ndi gara aga, kama o chere ihu ya n’ozara. 2 Mgbe Belam lepuru anya o huru umu Izrel dika ha si maa ulo ikwu n’ebo n’ebo. Mgbe ahụ kwa, Mmuo nke Chineke dakwasiri ya. 3 O buru amuma ndi a si,

“Okwu si n’onu Belam nwa Beoa puta,
okwu onye ahụ anya ya saghere asaghe.

4 Okwu onye ahụ na-anu okwu Chineke
onye na-ahụ ohu site n’aka onye puru ime ihe niile.
Onye na-ada n’ala ma anya ya na-eghe oghe.

5 “Lee ka ebe obibi gi si maa mma, gi Jekob,
ebe obibi gi niile, gi Izrel!

6 “Dika ndagwurugwu di iche iche ka ha gbasapuru,
dika ubi a gbara ogige di n’akuku osimiri,
dika osisi aloos nke ONYENWE ANYI kuru,
dika osisi sida di n’akuku mmiri.

7 Mmiri ga-esi n’ite mmiri ha na-eruputa,
mkpuru ha ga-enwekwa mmiri di ukwuu.

“Eze ha ga-adi ukwuu karja Agag,
a ga-ebulikwa alaeze ha elu.

8 “Chineke sitere n’ala Ijpt kpopta ha.
Ha nwere ike dika atu.

Ha ga-eripia mba niile na-ebili imegide ha.
Ha ga-anyajisi okpukpu ha niile,
jirikwa otutu aku ha gbatuo ha.

9 Ha na-amakpuru, dinara ala dika odum,
dika nne odum, onye puru ikpote ha?

“Ngozi na-adiri onye o bula na-agozi gi,
ma obubu onu na-adiri onye obula na-akocha gi.”

10 Iwe Balak di oku megide Belam n’oge a. O kkotara aka ya abuo n’iwe. Tie mkpu si Belam, “Akporo m gi ka i bia buoro m ndi iro m onu. Ma i goziela ha ugboro ato a. 11 Si n’ebe m no wezuga onwe gi! Laghachi n’ulo gi! Akwadobere m inye gi onodu di elu, ma ONYENWE ANYI e gbochiela gi inweta ugwo oru a.”

12 Belam zara Balak si, “O bu na m agwaghi ndi ozi gi niile, bu ndi i zitere m, 13 ‘na a sikwari na Balak enye m olocha na olaedo niile nke di n’uloeze ya, apughi m ime ihe obula n’ike aka, maobu ihe oma maobu ihe ojoo, i gabiga iwu ONYENWE ANYI. O bukwa naani ihe ONYENWE ANYI na-ekwu ka m ga-ekwu’? 14 Ugbu a, ana m alakwuru ndi m, ma bia, ka m doo gi aka na ni banyere ihe ndi a ga-eme ndi gi n’ubochi ndi a na-abia n’ihu.”

Amuma Belam nke anọ

- ¹⁵ Ya mere Belam kwuru okwu ndị a:
 “Amuma Belam nwa Beoa,
 amuma nke onye ahụ anya ya n’ahụ ụzọ nke oma,
¹⁶ amuma onye ahụ nke na-anụ okwu Chineke,
 onye ihe omuma ya si n’ebe Onye kachasi ihe niile elu na-abia.
 Onye na-ahụ ọhụ site n’aka Onye puru ime ihe niile.
 Onye na-ada n’ala, ma anya ya abụọ ghekwa oghe.
- ¹⁷ “Ana m ahụ ya, ma ọ bughị ugbu a,
 ana m ele ya anya, ma ọ noghị nso.
 Otu kpakpando ga-esi n’ime Jekob zolie.
 Mkpapa eze ga-esi n’etiti Izrel bilie.
 Ọ ga-etipia egedege ihu ndị Moab,
 na okpokoro isi ndị ikom Shet niile.
- ¹⁸ A ga-meri Edom,^{*}
 Sia, onye iro ya, ka a ga-meri n’agha.
 Ma Izrel ga-eto, ghoọ onye di ike.
- ¹⁹ Otu onye ọchịchị ga-esi na Jekob pụta.
 Bibie ndị niile fọdurụ n’obodo ahụ.”

Amuma Belam nke ise

- ²⁰ Mgbe ahụ, Belam lepuru anya legide ụlọ ndị Amalek niile, buo amuma banyere ha sị:
 “Amalek bụ mba mbụ n’etiti mba niile,
 ma ikpeazụ ya bụ mbibi!”

Amuma Belam nke isii

- ²¹ O huru ndị Ken anya, kwuo okwu ya:
 “E, i bi ugbu a n’ebe e wusiri ike,[†]
 akwụ gi di n’ime oke nkume ahụ!
²² Ma, a ga-ebibi unu ndị Ken niile,
 mgbe Ashọ ga-adota unu n’agha.”

Amuma Belam nke asaa

- ²³ Ndị a bụ okwu o ji mechie amuma ya:
 “Onye ga-adị ndụ mgbe Chineke ga-eme ihe ndị a?
²⁴ Ugbọ mmiri ga-esi n’onu mmiri Sairos bia.
 Ha ga-eji ike dobe ndị Eba[‡] na ndị Ashọ n’okpuru ha,
 ma a ga-ebibikwa ha onwe ha.”
- ²⁵ Emesia, Belam biliri laghachi n’ulo ya, ma Balak gbasoro ụzọ nke ya.

25*Moab emee ka Izrel mehie*

- ¹ Mgbe Izrel bi na Shitim, ndị ikom ha malitere isoro ndị inyom Moab na-akwa iko. ² Ndị inyom a kporo ha ka ha bia soro na mmemme ichu aja nye chi ha niile. Ndị Izrel riri nri ihe aja ahụ, kporokwa isiala nye chi ndi a niile. ³ Ya mere, ndi Izrel sonyere na-akpo isiala nye chi Baal nke Peoa.^{*}
 Nke a mere ka iwe ONYENWE ANYI nwuru oku megide ha.

^{*} **24:18** 24:18 Ndị Edom si n’agburu Iso. Jen 36:1-9 † **24:21** 24:21 Ya bụ nke n’adigide adigide

‡ **24:24** 24:24 Eba bụ nna nna ndi Hibru. Jen 10:21; 1Ih 1:25-27 * **25:3** 25:3 Ha sitere n’ikpo isiala kekota onwe ha n’ahụ Baal-Peoa.

⁴ ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si ya, “Duru ndi ndu ebo niile nke Izrel gbuo ha ma kwunye ha n’osisi n’ihu ONYENWE ANYI n’etiti ehie, ka oke iwe ONYENWE ANYI di oku ghara ibjakwasị ndi Izrel.”

⁵ Ya mere, Mosis sirị ndi okaikpe Izrel, “Onye obula n’ime unu aghaghi igbu ndi unu, bu ndi jikotara onwe ha na Baal nke Peoa.”

⁶ Mgbe ahụ, otu nwoke onye Izrel kpobatarara n’ime ulọ ikwu otu nwanyị onye Midia, n’ihu Mosis na nzuko Izrel niile, mgbe ha niile nọ na-akwa akwa n’onu ụzọ ulọ nzute ahụ. ⁷ Mgbe Finehaz na Elieza, nwa Eron, onye nchujaja huru ihe a, o hapuru ogbakọ Izrel. O were ụbe n’aka ya, ⁸ soro nwoke ahụ baa n’ime ulọ, ebe ya na nwaagboghọ ahụ dina. O mara ha ụbe ahụ, nke si n’ahụ nwoke ahụ gafee mikpuo n’afọ nwaagboghọ ahụ. Nke a mere ka ihe otiti ahụ na-emegide ndi Izrel kwusi. ⁹ Ma tupu ihe otiti ahụ akwusi, ndi mmadu onuogugu ha ruru iri puku abuo na anọ (24,000) anwuolarị.

¹⁰ ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si, ¹¹ “Finehaz nwa Elieza, nwa Eron, onye nchujaja, emeela ka iwe m megide Izrel dajuo. N’ihi na o nwere inu oku n’obi dika mu onwe m banyere idebe nsopuru m nsọ n’etiti ha, ka m ghara isite n’inu oku nke obi m bibie ha. ¹² Ya mere, gwa ya, na m na-eme ka ogbugba ndu udo m diri ya. ¹³ Ya na umu umu ya ka ogbugba ndu ebighi ebi nke iru oru nchujaja ga-adiri, n’ihi na o nwere inu oku n’obi banyere nsopuru nke Chineke ya, si otu a churo ndi Izrel aja ikpuchi mmehie.”

¹⁴ Aha nwoke Izrel ahụ e gburu ya na nwanyị onye Midia ahụ bu Zimri, nwa Salu, onyendu otu ezinaulo n’ebo Simion. ¹⁵ Aha nwanyị Midia ahụ e gburu bu Kozbi, nwa nwanyị Zua, onye bu otu n’ime ndiisi ezinaulo na Midia.

¹⁶ ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si ya, ¹⁷ “Mesoo ndi Midia mmeso dika ndi iro. Gbukwaa ha. ¹⁸ N’ihi na ha mesoro unu mmeso dika ndi iro mgbe ha ji uzo aghughọ ghogbuo unu n’okwu Peoa, na n’okwu Kozbi nwanne ha nwanyị, bu nwa nwanyị otu n’ime ndiisi Midia, onye e gburu mgbe ihe otiti ahụ bilara n’ihi okwu Peoa.”

26

Igu onu nke ugboro abuo

¹ Mgbe ihe otiti ahụ niile gasiri, ONYENWE ANYI gwara Mosis na Elieza nwa Eron, onye nchujaja okwu si ha, ² “Gaanu guo, choputa onuogugu nzuko niile nke umu Izrel dika ezinaulo ha si di; ndi niile gbara iri afọ abuo gafee. Choputa onuogugu ndi nwere ike ije agha.” ³ Ya mere, na mbara ala Moab, n’akuku osimiri Jordan, na ncherita ihu Jeriko, ka Mosis na Elieza onye nchujaja no gwa ha okwu si ha, ⁴ “Guonu ndi ikom gbara iri afọ abuo gafee onu, dika ONYENWE ANYI nyere Mosis n’iwu.”

Ndi a bu ndi Izrel si Ijpt puta:

⁵ Umu umu Ruben, okpara Izrel, bu ndi a:

site na Hanok, ikwu Hanok,

site na Palu, ikwu Palu,

⁶ site na Hezron, ikwu Hezron

site na Kami, ikwu Kami

⁷ Ndi a bu agburu Ruben. Onuogugu ha di iri puku anọ, puku ato na narị asaa na iri ato (43,730).

- ⁸ Nwa Palu bu Eliab, ⁹ umu Eliab bu Nemuel, Datan na Abiram. Datan na Abiram bu ndi ndu ogbako ahụ nupuru isi megide Mosis na Eron. Ha sonyere ndi ahụ so Kora mgbe ha nupuru isi megide ONYENWE ANYI. ¹⁰ Ala meghere onu ya, loo ha na Kora, ma oku rechapurụ nari mmadu abuo na iri ise ndi ozo ahụ sonyere ha. Onwu ha ghorọ ihe ido aka na nti. ¹¹ Otu o di, ndi niile si n'ezinaulo Kora anwuchaghi.
- ¹² Umu umu Simion dika ikwu ha si di bu,
 site na Nemuel, ikwu Nemuel,
 site na Jamin, ikwu Jamin,
 site na Jakin, ikwu Jakin,
¹³ Site na Zera, ikwu Zera,
 site na Shaul, ikwu Shaul.
¹⁴ Ndi a bu ndi agburu Simion. Onuogugu ndi ikom ha di iri puku abuo, puku abuo na nari abuo (22,200).
- ¹⁵ Umu umu Gad dika ikwu ha si di bu ndi a:
 ikwu Zefon, site na Zefon,
 ikwu Hagi, site na Hagi,
 ikwu Shuni, site na Shuni,
¹⁶ ikwu Ozni, site na Ozni,
 ikwu Eri, site na Eri,
¹⁷ ikwu Arodi, site na Arodi,
 ikwu Areli, site na Areli,
¹⁸ Ndi a bu agburu Gad. Ndi a guru onu di iri puku anọ na nari ise (40,500).
- ¹⁹ Umu ndi ikom Juda abuo, Ia na Onan, nwuru n'ala Kenan.
- ²⁰ Ma umu umu Juda ndi ozo, dika ikwu ha di iche iche si di bu ndi a:
 ikwu Shela, site na Shela,
 ikwu Perez, site na Perez,
 ikwu Zera, site na Zera.
²¹ Ikwu abuo ozo si n'agburu Perez bu ndi a:
 Ikwu Hezron, site na Hezron,
 Ikwu Hamul, site na Hamul.
²² Ndi a bu agburu Juda. Ndi a guru onu di iri puku asaa, puku isii na nari ise (76,500).
- ²³ Umu umu Isaka dika ikwu ha si di bu ndi a:
 ikwu Tola, site na Tola,
 ikwu Pua, site na Pua
²⁴ ikwu Jashub, site na Jashub,
 ikwu Shimron, site na Shimron.
²⁵ Ndi a bu agburu Isaka. Ndi a guru onu di iri puku isii, puku anọ na nari ato (64,300).
- ²⁶ Umu umu Zebulon dika ikwu ha si di bu ndi a:
 ndi Sered, site n'ikwu Sered,
 ndi Elon, site n'ikwu Elon,
 ndi Jaliil, site n'ikwu Jaliil.
²⁷ Ndi a bu agburu Zebulon. Ndi a guru onu di iri puku isii na nari ise (60,500).

- 28 Ụmụ ụmụ Josef dika ha si di n'agburu Manase na Ifrem bu ndi a:
- 29 Ụmụ ụmụ Manase bu ndi a:
ndi Makia, site n'ikwu Makia. Makia bu nna Gilead.
Ikwu Gilead, site na Gilead.
- 30 Ndi a bu umu umu Gilead:
ikwu Leza, site na Leza,
ikwu Helek, site na Helek.
- 31 Ikwu Asriel, site na Asriel.
Ikwu Shekem, site na Shekem.
- 32 Ikwu Shemida, site na Shemida,
ikwu Hefa, site na Hefa.
- 33 (Hefa mutara nwoke a na-akpo Zelofehad. Ma Zelofehad amutaghi nwoke obula kama ndi inyom ndi a ka o mutara, Mahla, na Noa, na Hogla, na Milka, na Tjaza.)
- 34 Ndi a bu agburu Manase. Ndi a guru onu di iri puku ise, puku abuo na nari asaa (52,700).
- 35 Ndi a bu umu umu Ifrem dika ikwu ha si di:
ikwu Shutela site na Shutela,
ikwu Beka site na Beka,
ikwu Tahan site na Tahan.
- 36 Ndi a bu umu umu Shutela:
ikwu Eran site na Eran.
- 37 Ndi a bu agburu Ifrem. Ndi a guru onu di iri puku ato, puku abuo na nari ise (32,500).
Ndi a bu umu umu Josef dika ikwu ha si di.
- 38 Ndi a bu umu umu Benjamin dika ikwu ha si di:
ikwu Bela site na Bela,
ikwu Ashbel site Ashbel,
ikwu Ahiram site na Ahiram.
- 39 Ikwu Shufam site na Shufam,
ikwu Hufam site na Hufam.
- 40 Ụmụ ụmụ Bela site na Aad, na Naaman bu,
ikwu Aad site na Aad,
ikwu Neeman site na Neeman.
- 41 Ndi a bu agburu Benjamin. Ndi a guru onu di iri puku anọ,
puku ise na nari isii (45,600).
- 42 Ụmụ ụmụ Dan dika ikwu ha si di bu ndi a:
ikwu Shuham, site na Shuham.
Ndi a bu naani ikwu di na Dan. 43 Ha niile si n'agburu Shuham.
Ndi a guru onu di iri puku isii, puku anọ na nari anọ (64,400).
- 44 Ụmụ ụmụ Asha dika ikwu ha si di bu ndi a:
ikwu Imna site na Imna,
ikwu Ishvi, site na Ishvi,
ikwu Beriya, site na Beriya.
- 45 Ikwu e nwere site n'umu umu Beriya bu ndi a:
ikwu Heba, site na Heba,
ikwu Malkiel, site na Malkiel.
- 46 Asha mutakwara otu nwa nwanji aha ya bu Sera.
- 47 Ndi a bu agburu Asha. Ndi a guru onu di iri puku ise, puku ato
na nari anọ (53,400).

48 Umụ umụ Naftalì dika ikwu ha si dị bụ ndị a:

ikwu Jaziil, site na Jaziil,
ikwu Guni, site na Guni,

49 ikwu Jeza, site na Jeza,

ikwu Shilem, site na Shilem.

50 Ndị a si n'agburu Naftalì. Ndị a gurụ onụ dị iri puku anọ, puku ise na narị anọ (45,400).

51 Ya mere, onuogugu ndị ikom niile tozuru ije agha n'Izrel dị narị puku isii, otu puku na narị asaa, na iri atọ (601,730).

52 Mgbe ahụ, ONYENWE ANYÌ gwara Mosis okwu sị ya, 53 "Ị ga-ekenye ha ala ahụ ka ọ buru ihe nketa ha dika onuogugu aha ha si dị. 54 Ndị dị ukwu n'onuogugu ga-eketa ala dị ukwu, ma ndị dị nta ga-eketa ala dị nta. Ihe nketa nke onye ọbụla ga-enweta ga-adị ka onuogugu ahụ e dere. 55 Lezie anya hụ na e kesara ala ahụ site n'ife nza. Ala ndị ọbụla ga-eketa ga-abụ dika aha nna ochie ebo ha si dị. 56 A ga-esite n'ife nza kenye ndị ọbụla ihe nketa nke ha dika idị ukwu ma ọbụ idị nta ha si dị."

57 Ndị a bụ ndị Livayì a gurụ onụ dika ikwu ha si dị,

ikwu Geshon, site na Geshon,

ikwu Kohat, site na Kohat,

ikwu Merari, site na Merari.

58 Ndị a sikwa n'agburu Livayì:

ikwu Libni,

ikwu Hebron,

ikwu Mahali,

ikwu Mushi, na

ikwu Kora.

(Kohat bụ nna nna Amram. 59 Aha nwunye Amram bụ Jekobed, nwa nwa Livayì, onye a muru n'agburu ndị Livayì n'Ijipt. O mụtara Amram umụ ndị a: Eron na Mosis, na Miriam, nwanne ha nwanyị.

60 Eron mụtara Nadab, na Abihu, na Elieza, na Itama. 61 Ma Nadab na Abihu nwuru mgbe ha chere oku na-adighi nsọ n'ihu ONYENWE ANYÌ.)

62 Onuogugu umụ ndị ikom Livayì niile dị otu onwa gaa n'ihu di iri puku abuo na puku ato (23,000). Ma a gunyekoghi onuogugu agburu Livayì n'onuogugu ndi Izrel, n'ihu na agburu Livayì enweghi oke ọbụla mgbe e kenyere agburu Izrel niile ihe nketa ha.

63 Ya mere, ndị a bụ nchoputa onuogugu umụ Izrel, dika Mosis na Elieza onye nchujaja kwadobere guo na mbara ala Moab, n'akuku osimiri Jordan, na ncherita ihu obodo Jeriko. 64 Ma n'etiti ndi a, o nweghi otu onye ọbụla Mosis na Eron onye nchujaja gurụ n'onuogugu mgbe ha gurụ ndi Izrel onu n'ozara Sainai. 65 N'ihu na ONYENWE ANYÌ gwara ndi Izrel ahụ na ha ga-anwu n'ime ozara ahụ. Naani ndi a hapuru ndu bu Kaleb, nwa Jefune, na Joshua nwa Nun.

¹ Ụmụ ndị inyom Zelofehad nwa Hefa, nwa Gilead, nwa Makia, nwa Manase bụ ndị si n'agburu Manase nwa Josef. Aha ndị inyom ndị a bụ: Mahla, Noa, Hogla, Milka na Tiaza. Ha b́jara, ² n'onu ụzọ ulọ nzute, guzo n'ihu Mosis, na Elieza onye nchụaja, na ndị ndu niile na ogbako Izrel niile kwuo si, ³ "Nna anyị Zelofehad nwuru n'ozara ma o bughị otu n'ime ndị sonyere Kora, bụ ndị ahụ zukotara megide ONYENWE ANYỊ. O nwuru onwu n'ihì mmehie nke ya. Ma otu o di, o mutaghị nwoke. ⁴ Ginị ga-eme a ga-eji hichapu aha nna anyị site n'agburu ya n'ihì na o mutaghị nwoke? O bụ uche anyị na e kwesiri ikenye anyị oke n'oge a na-enye umunne nna anyị oke."

⁵ Ya mere, Mosis butere mkpa ha n'ihu ONYENWE ANYỊ. ⁶ Ma ONYENWE ANYỊ zaghachiri Mosis si ya, ⁷ "Ihe umu Zelofehad na-ekwu ziri ezi. I ghaghị ikenye ha oke n'etiti umunne nna ha, ma nyefeekwa ha oke ruru nna ha.

⁸ "Gwa ndị Izrel si ha, 'O buru na nwoke obula anwu o na-amutaghị nwoke, oke niile ruru ya ga-alara nwa ya nwanyi. ⁹ Ma o buru na o mutaghị nwa nwanyi, oke ruru ya ga-alara umunne ya ndi nwoke. ¹⁰ A sika na o nweghi umunne ndi nwoke, mgbe ahụ oke ya ga-alara umunne nna ya ndi nwoke. ¹¹ O burukwa na o nweghi ndi nwoke bu umunne nna ya, mgbe ahụ ihe nketa ya ga-alara onye dikariri ya nso n'ikwu ya, ka o buru nke ya. Nke a bu iwu diri ndi Izrel niile dika ONYENWE ANYỊ si nye ya Mosis n'iwu.'"

Joshua agho onyendu

¹² Mgbe ahụ, ONYENWE ANYỊ gwara Mosis okwu si ya: "Gaa rigoro n'ugwu Abarim site n'ebe ahụ lefee anya n'ofe mmiri Jordan leruo ala ahụ nke m nyere umu Izrel anya. ¹³ Mgbe i lechasiri ya, i ga-anwu dika nwanne gi Eron nwuru. ¹⁴ N'ihì na unu nupuru isi nye okwu m n'ozara Zin, mgbe ogbako umu Izrel sesiri m okwu. Unu abuo nupuru isi n'iwu m ido m nso n'ihu ha." (Ndi a bu mmiri Meriba Kadesh, nke di n'ozara Zin.)

¹⁵ Mosis zara ONYENWE ANYỊ si ya, ¹⁶ "Ka ONYENWE ANYỊ, Chineke nwe mmuo nke mmadu niile, hoputa onyendu ga-elekota ogbako a. ¹⁷ Onye ga na-apu na-abatakwa n'ihu ha, onye ga na-edu ha puo, duru ha batakwa, ka ndi ONYENWE ANYỊ ghara idi ka aturu na-enweghi onye ozuzu."

¹⁸ Ya mere, ONYENWE ANYỊ siri Mosis, "Kporo Joshua, nwa Nun, onye nwere mmuo Chineke n'ime ya, bikwasị ya aka gi. ¹⁹ Mee ka o guzo n'ihu Elieza onye nchujaja, nakwa n'ihu ogbako niile, nyefee ya oru nke ibu onyendu n'ihu ha. ²⁰ Nyekwa ha ufodu ikike* gi, ka nzuko niile nke umu Izrel nwee ike rubere ya isi. ²¹ Ma ya onwe ya ga-eguzo n'ihu Elieza onye nchujaja, onye ga-ajuru ya ase site na mkpebi Urim n'ihu ONYENWE ANYỊ. O bu site n'okwu onu ya ka ha ga-apu, site n'okwu onu ya ka ha ga-ana abata. Ma ya onwe ya, ma ndi Izrel niile, tinyekwara nzuko niile."

²² Ya mere, Mosis mere dika ONYENWE ANYỊ nyere ya iwu. O duuru Joshua mee ka o guzo n'ihu Elieza onye nchujaja na ogbako niile. ²³ Mosis bikwasiri aka ya abuo n'isi Joshua, rara ya nyefee maka ije ozi ahụ niile dika ONYENWE ANYỊ nyere Mosis n'iwu.

28

Aja nke ubochi niile

* 27:20 27:20 Maobu, ebube nke ya na ikike so

1 ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si ya, 2 “Nye ndi Izrel iwu a si ha, ‘Lezienụ anya hụ na unu na-eche n’ihu m, n’oge niile a kara aka, nri ahụ a na-enye maka onyinye m a na-enye site n’okụ, nke isisi ya na-adi m ezi mma.’ 3 Si ha, ‘Nke a bu onyinye unu na-enye site n’okụ nke unu na-eche n’ihu ONYENWE ANYI: umu aturu abuo gbara otu afo, nke na-enweghi ntupo, ka e jiri ha chuo aja nsure oku kwa ubochi niile. 4 Chuo otu nwa aturu n’oge ututu, chuo kwa nke ozo n’oge uhuruchi. 5 I ga-ejikwa lita utu oka abuo a kwoziri akwozi nke a gwokotara n’otu lita mmanu oliv asuru asu, chuo aja mkpuru oka. 6 Nke a bu aja nsure oku ahụ ONYENWE ANYI nyere iwu ya n’ugwu Sainai na a ga na-achuru ya mgbe niile, dika aja isisi ya di ezi mma, aja nke a churu site n’okụ nye ONYENWE ANYI. 7 Mmanya ga-eso aja a ga-abu otu lita mmanya gbara uka n’isi otu aturu obula, i ga-awusa aja ihe onunu a n’ebe nsọ nye ONYENWE ANYI. 8 N’oge anyasi, i ga-ewerekwa nwa aturu nke abuo, ya na otu udi aja mkpuru oka na aja ihe onunu di ka i mere n’ututu, jiri chuo aja. Nke a bu kwa aja e sitere n’okụ chuo, nke isisi ya di ezi mma nye ONYENWE ANYI.

Aja nke ubochi izuike

9 “N’ubochi izuike, jiri umu aturu abuo gbara otu afo, otu afo, ndi na-enweghi ntupo, ha na aja ihe onunu na aja mkpuru oka e ji lita utu oka anọ na okara a kwoziri akwozi, nke a gwaziri mmanu mee. 10 Nke a bu aja nsure oku nke Ubochi Izuike, tinyere aja nsure oku na aja ihe onunu ndi ahụ a na-achụ n’oge ha.

Aja nke ubochi mbu n'onwa

11 “Ozo, n’ubochi mbu nke onwa obula, a ga-achuru ONYENWE ANYI aja nsure oku di iche, nke a ga-eji umu oke ehi abuo, na otu ebule, na umu ebule asaa gbara otu afo, otu afo, ndi na-enweghi ntupo chuo. 12 Tinyere oke ehi obula, i ga-eji lita utu oka isii na okara a kwoziri nke oma, nke a gwara mmanu chuo aja. Ma lita utu oka anọ na okara a kwoziri nke oma, nke a gwakotakwara mmanu ka a ga-eji chuo aja mkpuru oka maka otu ebule obula. 13 Ma n’isi otu nwa aturu obula, o bu lita utu oka abuo a kwoziri nke oma, nke a gwakotara ya na mmanu ka a ga-eji chuo aja mkpuru oka. A ga-eji ha chuo aja nsure oku nke isisi ya ga-atokwa ONYENWE ANYI ezi utu. 14 Aja obula a churu ga-enwe aja ihe onunu nke ga-eso ya, lita mmanya abuo maka otu oke ehi, ihe ji ntakiri karja otu lita mmanya n’isi otu ebule, na otu lita n’isi otu nwa aturu. Nke a ga-abu aja nsure oku nke a ga-achu n’oge onwa ohuru o bula, n’ime afo obula, 15 n’agbanyeghi aja nsure oku na aja ihe onunu nke a na-achu dika mgbe ha si di, a ga-eche otu mkpi n’ihu ONYENWE ANYI dika aja mmehie.

Mmemme Ngabiga

16 “N’ubochi nke iri na anọ nke onwa mbu, ka a ga-edebe Mmemme Ngabiga. ONYENWE ANYI. 17 N’ubochi na-eso ya, bu abali iri na ise nke onwa ahụ ka a ga-eme mmemme. N’ime abali asaa ka a ga-eri achicha a na-ejighi ihe na-eko achicha mee. 18 N’ubochi mbu mmemme a bidoro, a ga-akpo nzuko di nsọ nke ndi Izrel niile. O dighi oru siri ike a ga-aru n’ubochi ahụ. 19 Unu ga-eji umu oke ehi abuo, na otu ebule, na umu ebule asaa gbara naani otu afo, otu afo, nke na-enweghi ntupo obula churo ONYENWE ANYI aja nsure oku. 20 N’isi otu oke ehi obula, a ga-achu aja mkpuru oka nke a ga-eji lita utu oka isii na okara a kwoziri nke oma, a gwakotara ya na mmanu chuo. N’isi ebule obula, lita utu oka anọ na okara. 21 Ma n’isi otu nwa aturu obula, a ga-enye lita utu oka abuo a

kwoziri nke oma. ²² Tinye otu mkpi n'ihu ichu aja mmehie maka ikpuchiri unu mmehie unu. ²³ A ga-achụ aja ndi a, tinyere aja ndi ozo niile a na-achụ n'ubochi niile. ²⁴ A ga-achụ aja ndi a ubochi niile n'ime ubochi asaa nke mmemme ahụ. Ha ga-abụ aja nke isisi ha di ONYENWE ANYI ezi uto. A ga-achụ ha, chukwaa aja nsure oku na aja ihe onunụ nke a na-achụ dika mgbe ha si di. ²⁵ N'ubochi nke asaa nweenụ mkpokota di nsọ, unu arukwala oru nke ubochi ahụ.

Mmemme Izu Asaa

²⁶ "N'ubochi mbu nke mkpuru mbu, mgbe unu na-eche onyinye oka ohuru unu n'ihu ONYENWE ANYI n'oge mmemme Izu Asaa, nweenu mkpokota di nsọ. Unu arukwala oru nke ubochi ahụ. ²⁷ Unu ga-achụ aja nsure oku, nke isisi ya di ezi mma nye ONYENWE ANYI. O bu umu oke ehi abuo, na otu ebule, na umu ebule asaa gbara otu afo, otu afo, ka a ga-eji chuo aja a. ²⁸ Ihe unu ga-etinye n'ihe ndi a bu aja mkpuru oka a ga-eji lita utu oka isii na okara a kwoziri akwozi, nke a gwakotara ya na mmanu chuo, n'isi otu oke ehi. Lita utu oka anọ na okara, n'isi otu ebule, ²⁹ na lita utu oka abuo, n'isi otu nwa aturu obula. ³⁰ Ozokwa, a ga-eji otu mkpi chuo aja maka mkpuchi mmehie unu. ³¹ Dozie aja ndi a tinyere aja ihe onunụ ha, ya na aja nsure oku na aja mkpuru oka ya na aja ahụ so. Hukwanu na anu ulo e ji chuo aja ndi a bu ndi na-enweghi ntupo obula.

29

Mmemme Opi Ike

¹ "Ubochi unu ga-egbu opi ike ga-adi n'abali mbu nke onwa asaa n'afọ obula. N'ubochi ahụ, a ga-enwe mkpokota di nsọ nke mmadu niile. Unu agaghi aru oru obula n'ubochi ahụ. ² N'ubochi ahụ, unu ga-achụ aja nsure oku a ga-eji otu oke ehi, na ebule, na umu aturu asaa gbara otu afo, otu afo ndi na-enweghi ntupo, chuo. Nke a bu aja na-adi ONYENWE ANYI ezi mma, ma na-esi ya isi uto. ³ Aja mkpuru oka ka a ga-eji lita utu oka isii na okara a gwakotara ya na mmanu chuo, n'isi oke ehi ahụ, lita anọ na okara, n'isi ebule, ⁴ na lita abuo, n'isi otu nwa aturu obula. ⁵ Tinyere otu mkpi a ga-eji chuo aja maka mkpuchi mmehie unu. ⁶ Aja ndi a niile bu nke a ga-etinye nye n'aja nsure oku a na-achụ kwa onwa, na aja nsure oku a na-achụ ubochi niile, ha na aja mkpuru oka, na aja ihe onunụ dika e deputara. Ha bu aja ihe oriri a na-achuru ONYENWE ANYI, aja nwere isisi di uto.

Aja ikpuchi mmehie

⁷ "N'ubochi nke iri nke onwa asaa ahụ, unu ga-enwekwa nzuko di nsọ. Unu ga-ebudata onwe unu n'ala. O nweghikwa udi oru obula unu ga-arụ. ⁸ N'ubochi ahụ, unu ga-achuru ONYENWE ANYI aja nsure oku, nke isisi ya na-atọ ya uto. A ga-eji otu nwa oke ehi, na otu ebule, na umu ebule asaa gbara otu afo, otu afo ndi na-enweghi ntupo chuo aja a. ⁹ Aja mkpuru oka ga-eso ya. A ga-eji lita utu oka isii na okara a gwakotara ya na mmanu chuo aja nwa oke ehi ahụ. Jiri lita utu oka anọ na okara chuo aja ebule, ¹⁰ jirikwa lita utu oka abuo chuo aja n'isi otu n'ime nwa aturu obula. ¹¹ Tinyekwa otu mkpi a ga-eji chuo aja mmehie. A ga-atukwasị nke a n'aja mkpuchi mmehie a na-achụ, tinyere aja nsure oku a na-achụ ubochi niile, na aja mkpuru oka, na aja ihe onunụ niile.

Mmemme Ulo Ikwu

12 “ N’ubochi iri na ise nke onwa asaa, a ga-enwe mkpokota di nso nke umu Izrel niile. N’ubochi ahụ, onye obula agaghị aru oru obula, n’ihi na o bu mmalite mmemme abali asaa n’ihu ONYENWE ANYI. 13 Cheenu onyinye a na-enye site n’oku n’ihu ONYENWE ANYI nke isisi ya na-atọ ya uto, jirinu oke ehi iri na atọ, na ebule abụọ, na umu ebule iri na anọ ndi na-enweghi ntupo, ndi gbara otu afo, otu afo, chuo aja nsure oku. 14 A ga-atukwasikwa aja mkpuru oka nke e ji lita utu oka isii na okara gwakota ya na mmanu, n’isi otu n’ime oke ehi iri na atọ ndi ahụ niile. Lita anọ na okara n’isi otu ebule n’ime ebule abuo ndi ahụ, 15 ma lita abuo n’isi otu n’ime nwa aturu obula. 16 Tinyekwa otu mkpi maka ichu aja mmehie, ya na aja nsure oku a na-achụ n’oge ha, tinyere aja mkpuru oka na aja onyinye ihe onunu so ha.

17 “ N’ubochi abuo nke mmemme a, a ga-eji oke ehi iri na abuo, ebule abuo, na umu ebule iri na anọ gbara otu afo, otu afo, ndi na-enweghi ntupo chuo aja. 18 Ihe ga-eso aja oke ehi, na ebule na umu aturu ndi ahụ n’onuogugu ha, bu aja mkpuru oka, na aja ihe onunu dika e si nye ya n’iwu. 19 Tinyekwa otu mkpi maka aja mmehie, ya na aja nsure oku a na-achụ n’oge ha, na aja mkpuru oka, na aja ihe onunu so ha.

20 “ N’ubochi nke atọ nke mmemme ahụ, i ga-ewere umu oke ehi iri na otu, na ebule abuo, na umu ebule iri na anọ ndi gbara otu afo, otu afo, ndi na-enweghi ntupo, chuo aja. 21 Ihe ga-eso aja oke ehi na ebule na umu aturu ndi ahụ n’onuogugu ha bu aja mkpuru oka na aja ihe onunu dika e si nye ya n’iwu. 22 Tinyekwa otu mkpi maka aja mmehie, ya na aja nsure oku a na-achụ n’oge ha, na aja mkpuru oka, na aja ihe onunu so ha.

23 “ N’ubochi nke anọ nke mmemme ahụ, i ga-ewere umu oke ehi iri, ebule abuo, umu ebule iri na anọ ndi gbara otu afo, otu afo, ndi na-enweghi ntupo, chuo aja. 24 Ihe ga-eso aja oke ehi, ebule na umu aturu ndi ahụ n’onuogugu ha bu aja mkpuru oka, na aja ihe onunu dika e si nye ya n’iwu. 25 Tinyekwa otu mkpi maka ichu aja mmehie ya na aja nsure oku a na-achụ n’oge ha, tinyere aja mkpuru oka, na aja onyinye ihe onunu so ha.

26 “ N’ubochi nke ise nke mmemme a, i ga-ewere umu oke ehi itoolu, ebule abuo na umu ebule iri na anọ ndi gbara otu afo, otu afo, ndi na-enweghi ntupo chuo aja. 27 Ihe ga-eso aja oke ehi, ebule na umu aturu ndi ahụ n’onuogugu ha bu aja mkpuru oka na aja ihe onunu dika e si nye ya n’iwu. 28 Tinyekwa otu mkpi maka aja mmehie, ya na aja nsure oku a na-achụ n’oge ha, na aja mkpuru oka, na aja ihe onunu so ha.

29 “ N’ubochi nke isii nke mmemme ahụ, i ga-ewere umu oke ehi asato, na ebule abuo, na umu ebule iri na anọ ndi gbara otu afo, otu afo, ndi na-enweghi ntupo, chuo aja. 30 Ihe ga-eso aja oke ehi, na ebule, na umu aturu ndi ahụ n’onuogugu ha bu aja mkpuru oka, na aja ihe onunu dika e si nye ya n’iwu. 31 Tinyekwa otu mkpi maka aja mmehie, ya na aja nsure oku a na-achụ n’oge ha, na aja mkpuru oka, na aja ihe onunu so ha.

32 “ N’ubochi nke asaa nke mmemme ahụ, were umu oke ehi asaa, ebule abuo na umu ebule iri na anọ, ndi gbara otu afo, otu afo, ndi na-enweghi ntupo, chuo aja. 33 Ihe ga-eso aja oke ehi, ebule na umu aturu ndi ahụ n’onuogugu ha bu aja mkpuru oka na aja ihe onunu dika e si nye ya n’iwu. 34 Tinyekwa otu mkpi maka aja mmehie, ya na aja nsure oku a na-achụ n’oge ha, na aja mkpuru oka, na aja ihe onunu so ha.

35 “ N’ubochi nke asato ndi Izrel niile ga-enwe oke nzuko. I gaghị aru oru obula n’ubochi ahụ. 36 Chuo aja nsure oku, nke isisi ya di ONYENWE

ANYI ezi uto. I ga-eji otu nwa oke ehi, otu ebule na umu ebule asaa ndi gbara otu afo, otu afo, ndi na-enweghi ntufo obula, chuo ya. ³⁷ Ihe ga-eso aja oke ehi, ebule na umu aturu ndi ahụ bu aja mkpuru oka na aja ihe onunu dika e si nye ya n'iwu. ³⁸ Tinyekwa otu mkpi maka aja mmehie ya na aja nsure oku a na-achu n'oge ha, na aja mkpuru oka, na aja ihe onunu so ha.

³⁹ "Tinyere onyinye a na-enye dika nkwa e kwere si di, na onyinye afo ofufu unu, unu ga-akwadoro ONYENWE ANYI onyinye ndi a n'oge mmemme a kara aka unu: aja nsure oku unu, onyinye mkpuru oka na onyinye ihe onunu na aja udo."

⁴⁰ Ya mere Mosis gwara umu Izrel ihe niile ONYENWE ANYI nyere ya n'iwu igwa ha.

30

Ikwe nkwa

¹ Mosis kpokotara ndi ndu ebo Izrel niile gwa ha si: "Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI nyere n'iwu: ² Mgbe nwoke obula kwere ONYENWE ANYI nkwa, maobu nuo iyi ime ihe obula, o gaghi emebi nkwa di otu a. Kama o ga-emezu ihe niile dika o kwuru ya.

³ "O buru na nwaagboghọ nọ n'ulo nna ya ekwe ONYENWE ANYI nkwa maobu nuo iyi ime ihe obula, ⁴ o buru na nna ya anu mgbe o na-ekwe nkwa maobu nuo iyi ime ihe ahụ, ma gba ya nkiti,* onye di otu a aghaghi imezu nkwa niile ndi ahụ o kwere. ⁵ Ma o buru na nna ya aju mgbe o nuru banyere ya na o gaghi emezu nkwa di otu ahụ, mgbe ahụ, nkwa ahụ maobu iyi o nuru ga-abu ihe efu. ONYENWE ANYI ga-agbaghakwara ya, n'ihu na nna ya juru na o ga-emezu nkwa ya.

⁶ "O buru na o mesia luo di, mgbe o nusiri iyi, maobu kwee nkwa nzuzu o kwesiri imezu, ⁷ di ya nu banyere ya ma gba ya nkiti n'ubochi ahụ o nuru ya, nkwa ahụ ga-eguzogide, o ga-emezu ya. ⁸ Ma o buru na di ya aju inabata nkwa ahụ, maobu onunu iyi nzuzu ahụ, ojuju di ya juru nkwa ahụ ga-eme ka iyi ahụ maobu nkwa ahụ ghara idi ire. ONYENWE ANYI ga-agbaghakwara ya.

⁹ "Ma nkwa obula nke nwanyi di ya nwuru maobu nwanyi ya na di ya kewara, ihe obula nke o ji onu ya kwuo ka o ghaghi imezu.

¹⁰ "Ma o buru na nwanyi ya na di ya bi e kwee nkwa maobu site na kwagide nuo iyi, ¹¹ di ya nu ihe banyere ya, ma gba nkiti maobu ogbochighi ya, mgbe ahụ, ihu iyi na nkwa ndi ahụ niile nke o kwere ga-eguzo. ¹² Ma o buru na di ya juru ikwenye ka nkwa ahụ digide n'ubochi mbu o nuru ya, nkwa ahụ maobu onunu iyi ahụ aghola ihe efu. ONYENWE ANYI ga-agbaghakwara ya. ¹³ Ya mere, di ya nwere ike iju, maobu mesie nkwa ahụ, maobu iyi ahụ o nuru ike. ¹⁴ O buru na di ya ekwughị ihe obula site n'otu ubochi ruo n'ubochi ozo, mgbe ahụ, o gosiri na o kwenyere ka nwunye ya mezu nkwa maobu iyi ndi ahụ niile. ¹⁵ O buru na o mesia ju na nwunye ya agaghi emezu nkwa ahụ o kwere, ikpe omuma niile di n'ihu emezughị nkwa ahụ di ya n'isi."

¹⁶ Ndi a bu usoro iwu ONYENWE ANYI nyere Mosis banyere mmekorita nke nwoke na nwunye ya. O metutakwara nna na nwa ya nwanyi onye bi n'ulo ya.

* 30:4 30:4 Ma o kwughị ihe obula

31

Ibọ ọbọ megide ndị Midia

¹ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYỊ gwara Mosis okwu si ya, ² “Taa ndị Midia ahụhụ, ka i si otu a ọọrọ ndị Izrel ọbọ ihe ojọọ ndị Midia mere ha. Mgbe i mesiri nke a, i ga-anwu.”

³ Ya mere, Mosis gwara ndị Izrel okwu si, “Kwadoonu ndị ikom unu ibuso ndị Midia agha, maka ibotara ONYENWE ANYỊ ọbọ. ⁴ Sinu n’ebo ọbula di n’Izrel guputa puku ndi ikom puku ndi ikom.” ⁵ Ya mere, e sitere n’igwe ndi ikom niile no n’Izrel zipu puku ndi ikom iri na abuo, ka ha gaa buo agha. Ebo ọbula zipuru otu puku ndi ikom. ⁶ Mosis zipuru ha ibu agha, otu puku, otu puku site n’ebo ọbula. Finehaz nwa Elieza, onye nchajaja, du ha gaa agha ahụ. O bu ngwongwo si n’ebe nsọ, tinyere opi ike nke a ga-afu.

⁷ Ha busoro ndi Midia agha dika ONYENWE ANYI nyere Mosis n’iwu. Ha gburu onye ọbula bu nwoke. ⁸ N’ime ndi ha gburu n’agha ahụ bu ndi eze Midia ise a na-akpo Evi, Rekem, Zua, Hua na Reba. Ha jikwa mma agha gbuo Belam nwa Beoa. ⁹ Ndi agha Izrel chikotara ndi inyom niile, na umuntakiri niile no n’ala Midia dika ndi ha dotara n’agha. Ha chikotara ngwongwo niile ndi Midia ji biri, tinyere igwe ehi, na igwe ewu na aturu ha niile, dika ihe ha dotara n’agha. ¹⁰ Emesija, ha mnyere oku n’obodo ndi Midia niile na ebe ha mara ulo ikwu, rechapu ha n’oku. ¹¹ Ha chikotara ihe niile ha dotara n’agha, ma mmadu ma anu ulo. ¹² Ndi a niile ha dotara n’agha na ngwongwo niile ha lutara n’agha ka ha buteere Mosis, na Elieza onye nchajaja na ogbako Izrel niile na mbara ala Moab, n’akuku osimiri Jordan na ncherita ihu Jeriko.

¹³ Mosis na Elieza onye nchajaja na ndi ndu ogbako Izrel niile puru gaa zute ha n’azu ebe ha mara ulo ikwu ha. ¹⁴ Ma Mosis were iwe megide ndiisi agha, ya bu ndi ahụ na-achi imerime puku ndi agha, na ndi ochiagha na-achi nari ndi agha, ndi si ibu agha lota.

¹⁵ Mosis juru ha si, “Gini mere unu ji debe ndi inyom niile ndi a ndu? ¹⁶ O bu ndi a bu ndi gbasoro ndumodu Belam, rafuo ndi Izrel mee ka ha ghoo ndi na-ekwesighi ntukwasị obi nye ONYENWE ANYI n’ihe gbasara okwu Peoa. O bu nke a mere ka nrja nrja ojoo ahụ na-efe efe dakwasị ndi nke ONYENWE ANYI. ¹⁷ Ugbu a, gbuonu umunta ndi nwoke niile, na ndi inyom niile matarala nwoke. ¹⁸ Naani umuntakiri ndi nwanyi ha nke nwoke na-edinabeghi ka unu ga-ahapu ka ha diri ndu. Unu nwere ike debere onwe unu ndi di otu a.

¹⁹ “Ma ugbu a, unu niile bu ndi soro gbuo mmadu, maobu bitu ozu ha aka, unu abatala n’ime ogige Izrel tutu ubochi asaa agafee. N’oge a, doonu onwe unu ocha, dokwaanu ndi niile unu dotara n’agha ocha, n’ubochi nke ato na n’ubochi nke asaa. ²⁰ Debekwanu uwe niile ocha, ya na ihe niile e ji akpukpo anu na aji ewu, maobu osisi, mee.”

²¹ Mgbe ahụ, Elieza onye nchajaja gwara ndi ikom niile ahụ jere agha okwu si ha, “Nke a bu iwu ONYENWE ANYI nyere Mosis. ²² Otu o di olaedo, olaocha, bronzi, igwe, gbamgam na opu, ²³ na ihe o bula ozo bu nke ga-anagide oku, ka a ga-eme ka o gabiga site n’oku, mgbe ahụ o ga-adikwa ocha. Ma aghaghi iga n’ihu ime ka ha di ocha site n’isacha ha n’ime mmiri nke nsacha. Ma ihe ọbula nke na-agaghi anagide oku ka a ga-eji mmiri sachaa, maka ido ya ocha. ²⁴ N’ubochi nke asaa, unu aghaghi isacha uwe unu niile, buru ndi di ocha. Mgbe ahụ, unu puru iloghachi n’omuma ulo ikwu ndi Izrel.”

Ike ihe nkwa n'agha

²⁵ Ma ONYENWE ANYI siri Mosis, ²⁶ "Gị na Elieza onye nchajaja, na ndiisi ezinaulo nke ogbakọ Izrel niile, ga-aguko ihe niile unu dotara n'agha choputa onuogugu mmadu na anumanu. ²⁷ Mgbe ahụ, kee ihe ndi a niile uzo abuo. Okara ya ga-abu nke ndi ikom ahụ niile gara agha, ma okara nke ozo ka a ga-enye ogbakọ Izrel niile. ²⁸ Ma ONYENWE ANYI nwere oke site n'oke ndi ahụ jere agha: mmadu, na ehi niile, na inyinya ibu niile, na aturu na ewu niile. Oke ONYENWE ANYI bu otu uzo n'ime nari ise obula. ²⁹ Nye Elieza onye nchajaja oke sitere n'aja a dika ihe ONYENWE ANYI ketara. ³⁰ Otu aka ahụ kwa, site n'oke ndi Izrel ga-eketa, kee utu. Otu uzo n'ime iri ise, maobu mmadu, maobu ehi, maobu inyinya ibu, maobu aturu, maobu ewu, maobu igwe anu ulo uzo. Were ha nye ndi Livayi, ndi o di n'aka ilekota ulo nzute ONYENWE ANYI, ka o buru oke nke ha." ³¹ Ya mere, Mosis na Elieza onye nchajaja mere dika ONYENWE ANYI nyere ha n'iwu.

³² Ihe nweta bu nke foduru n'ihe ndi agha lutara n'agha bu ndi a, bu aturu di nari puku isii, iri puku asaa na puku ise (675,000), ³³ Ehi di iri puku asaa na puku abuo (72,000), ³⁴ inyinya ibu di iri puku isii na otu puku (61,000), ³⁵ Umụ agboghọ na-amatabeghi nwoke di iri puku ato na puku abuo (32,000).

³⁶ Ya mere, okara e nyere ndi gara luo agha di:

Igwe ewu na aturu di nari puku ato na iri puku ato na puku asaa na nari ise (337,500). ³⁷ N'ime ya, utu e nyere ONYENWE ANYI site n'igwe aturu ahụ di nari isii na iri asaa na ise (675).

³⁸ Igwe ehi di iri puku ato na puku isii (36,000). N'ime ya, ihe e nyere ONYENWE ANYI bu iri asaa na abuo (72).

³⁹ Inyinya ibu di iri puku ato na nari ise (30,500). Nke e nyere ONYENWE ANYI bu iri isii na otu (61).

⁴⁰ Onuogugu umu agboghọ di puku iri na isii (16,000). Ndi e nyere ONYENWE ANYI di iri ato na abuo (32).

⁴¹ Mosis nyere Elieza bu onye nchajaja ONYENWE ANYI oke n'ihe ndi ahụ niile a turu n'utu, dika ONYENWE ANYI nyere Mosis n'iwu.

⁴² Ma okara nke ahụ diri ndi Izrel, nke Mosis kewaputara site na nke ndi ikom luru agha. ⁴³ Okara nke nzuko di, igwe ewu na aturu, nari puku ato, iri puku ato, puku asaa na nari ise (337,500), ⁴⁴ igwe ehi, iri puku ato na isii (36,000), ⁴⁵ inyinya ibu, iri puku ato na nari ise (30,500), ⁴⁶ umu agboghọ, puku iri na isii (16,000). ⁴⁷ Site n'oke ndi Izrel Mosis hoputara otu uzo n'ime iri ise, ma mmadu ma anu ulo dika ONYENWE ANYI nyere n'iwu. O nyere ha ndi Livayi na-elekota ulo nzute ONYENWE ANYI mmadu na anu ulo ndi a.

⁴⁸ Mgbe ahụ, ndiisi agha niile na ndi ochiagha na-achi imerime puku ndi agha, na ndi na-achi nari ndi agha biakwutere Mosis, ⁴⁹ si ya, "Ndi ohu gi aguola ndi niile gara agha no n'okpuru anyi, choputa na o nweghi onye obula na-achọ achọ. ⁵⁰ Ya mere, anyi wetaara ONYENWE ANYI onyinye site n'ihe anyi kwatara n'agha. Onyinye anyi bu ihe onye obula nwetara, ihe olaedo na-agma n'ukwu na mgbaaka, na olaaka ikike, na olanti na ihe iyi n'olu niile, i ji ha choo aja mkpuchi mmehie n'ihhi onwe anyi n'ihu ONYENWE ANYI."

⁵¹ Mosis na Elieza onye nchajaja natara onyinye olaedo ndi ahụ bu ihe a kpuru akpu site n'aka ha. ⁵² Idi arọ nke ihe olaedo niile nke ndi ochiagha

na-achị imerime puku ndị agha, na ndị na-achị narị ndị agha, nke Mosis na Elieza chere n'ihu ONYENWE ANYỊ dika onyinye, di narị kilogram na iri itoolu.* ⁵³ Ndi ahụ luru agha ahụ nwekwara otutu ihe ndi ozo ha debeere onwe ha. ⁵⁴ Mosis na Elieza onye nchujaja natara onyinye olaedo ndi a di iche site n'aka ndi ochiagha na-achị otutu puku ndi agha na narị ndi agha. E webatara onyinye ndi a n'ulo nzute, debe ha n'ihu ONYENWE ANYỊ ka o buru ihe ncheta nye ONYENWE ANYỊ n'ihu ndi Izrel niile.

32

Ndi ketara ala n'owuwa anyanwu

¹ Mgbe ndi Izrel rutere ala Jeza na Gilead, ndi ebo Ruben na Gad ndi nwere otutu igwe ehi, na igwe ewu na aturu choputara na ala ahụ di mma nke ukwu maka izu anu ulo. ² Ya mere, ha biakwutere Mosis na Elieza onye nchujaja, na ndi ndu nzuko Izrel, si ha, ³ "Ala ndi a: Atarot, Dibon, Jeza, Nimra, Heshbon, Eleale, Sebam, Nebo, na Beon, ⁴ bu ala nke ONYENWE ANYỊ meriri n'agha n'ihu nzuko Izrel, di mma maka izu anu ulo. Anyi onwe anyi kwa nwere igwe ewu na aturu. ⁵ O buru na anyi achotala amara n'ihu unu, biko, kwerenu ka akuku ala a buru ihe nketa nke anyi bu ohu unu. Unu emekwala ka anyi soro ndi Izrel gafee n'akuku nke ozo nke osimiri Jordan."

⁶ Mosis juru ndi Gad na Ruben ajuju si, "Unu na-ekwu na unu choro ino n'ebe a mgbe umunna unu ndi ikom niile ga-agafe osimiri Jordan ilu agha niile ahụ di na-eche ha? ⁷ O bu n'ihu gini ka unu ji eme ka ndi Izrel daa mba ghara igafe banye n'ala ahụ ONYENWE ANYỊ nyerela ha? ⁸ Otu a ka nna unu ha mere mgbe m si Kadesh Banea zipu ha inyocha ala ahụ. ⁹ Mgbe ha letasiri ala ahụ si na Ndagwurugwu Eshkol loghachi, ha mere ka obi ndi Izrel niile daa mba ibanye n'ala ahụ ONYENWE ANYỊ nyere ha. ¹⁰ N'ihu nke a ONYENWE ANYỊ were iwe di oku megide ha n'ubochi ahụ. O nuru iyi kwuo si, ¹¹ 'N'ihu na unu juru iyi obi unu niile gbasoo m, o nweghi onye obula n'ime ndi ahụ o si n'ala Ijpt kputa, ndi gbara iri afo abuo rigoo, ga-ahụ ala ahụ m kwere Ebrahim na Aizik na Jekob nkwa inye ha.' ¹² Naani ndi onunu iyi a na-emegideghị bu Kaleb, nwa Jefune onye Keniz,* na Joshua nwa Nun, n'ihu na ha jiri obi ha niile sogide ONYENWE ANYỊ. ¹³ Iwe ONYENWE ANYỊ diiri oku megide Izrel, o mere ka ha wagharia n'ozara iri afo ano, tutu ruo mgbe ogbo ahụ niile nke mere ihe ojoo n'anya ya nwuchara.

¹⁴ "Ma lee unu ugbu a, agburu ndi mmehie, o bukwa otu ihe ahụ ka unu na-eme! Unu na-achọ ime ka iwe di ukwu wee ONYENWE ANYỊ megide ndi Izrel. ¹⁵ O buru na unu aju iso ONYENWE ANYỊ ugbu a, ONYENWE ANYỊ gamakwa ka ndi Izrel nogide n'ozara. Mbibi na ila n'iyi nke ga-abiakwasi ha ga-abukwa nke unu ji aka unu kpatara ha."

¹⁶ Ma ha zara si ya, "O gaghị adi otu a! Anyi ga-ewuru anu ulo anyi ulo, tnye igwe ewu na aturu anyi n'ime ha. Anyi ga-ewukwara ndi nwunye anyi na umuntakiri anyi obodo ebe ha ga-anọ. ¹⁷ Ma anyi onwe anyi gaburu ngwa agha anyi, buru ndi Izrel niile ozo uzo gaa n'ihu ilu ogo, tutu anyi edubata ha n'ala nke ha ga-eketa. Ma ndi nwunye anyi na umuntakiri anyi ga-anọ n'obodo e wusiri ike, ikpuchite ezinaulo anyi niile site n'aka

* **31:52** 31:52 Ya bu puku shekel iri na isii na narị asaa na iri ise * **32:12** 32:12 Nkwoa e nyere banyere akwukwo Jenesis isi nke 15:19, nakwa n'isi nke 36:11, mere ka anyi mata na ndi Keniz bu ndi Kenan. Ha bu ndi si n'agburu Iso.

ndi iro bi anyi gburugburu. ¹⁸ Anyi agaghị alọta n'ụlọ anyi tutu onye Izrel obula enweta ihe nketa nke ya. ¹⁹ Anyi achoghị ihe nketa, n'ofe Jodan nke ozo, n'ihu na anyi ewerela oke nke anyi n'ebe a, n'akukụ ọwụwa anyanwu Jodan."

²⁰ Mgbe ahụ, Mosis zara si ha, "Ọ dị mma, ọ bụrụ na unu ga-eme dika unu kwuru, jikere onwe unu, n'ihu ONYENWE ANYI, ibu agha. ²¹ Ọ bụrụ na ndi agha unu ga-eso gafee n'ofe ozo nke osimiri Jodan, soro ndi ozo buo agha tutu ruo mgbe ONYENWE ANYI chupuchara ndi iro ya niile, ²² mgbe ahụ, e merichaa mba ndi ahụ niile n'ihu Onyenwe anyi, unu nwere ike iloghachi n'ebe a, bụrụ ndi ikpe na-amaghị n'ebe ONYENWE ANYI na ndi izrel no. Ala a di n'owuwa anyanwu, ga-abu ihe nketa unu nwere site n'aka ONYENWE ANYI."

²³ "Ọ bụrụkwanu na unu aju ime dika unu kwuru, mgbe ahụ, ọ bu ONYENWE ANYI ka unu na-emehie megide. Matakwanu na unu ga-emesia nata ugwo oru mmehie unu. ²⁴ Wuonu obodo ebe ndi inyom na umu unu ga-ebi, wuokwanu ulo anu maka igwe ewu na aturu unu, ma mezuokwanu ihe niile unu kweere na nkwa."

²⁵ Ndi ebo Gad na Ruben sirị Mosis, "Anyi bu ndi ohu gi ga-eme dika onyenwe anyi nyere n'iwu. ²⁶ Umụ anyi niile, na ndi inyom anyi niile, na igwe ewu na aturu anyi, na ehi anyi niile, ga-anọ n'ebe a, n'obodo ndi a anyi wuru n'ala Gilead. ²⁷ Ma anyi, ndi ohu gi, ndi niile tozuru ije agha, ga-agafe osimiri Jodan ibu agha n'ihu ONYENWE ANYI, dika onyenwe anyi si kwuo."

²⁸ Mgbe ahụ, Mosis nyere Elieza, bu onye nchujaja, na Joshua nwa Nun, na ndiisi ezinaulo nke ebo Izrel niile iwu banyere ha, ²⁹ Ọ sirị ha, "Ọ bụrụ na ndi ebo Gad na Ruben, onye obula nke jikere iga agha, ga-eso unu gafee Jodan n'ihu ONYENWE ANYI, mgbe ahụ, oge unu lugburu ndi ala ahụ niile, unu aghaghị inye ha ala Gilead dika ihe nketa ha. ³⁰ Ma ọ bụrụ na ha aju iso unu, ha ga-eso ndi ozo keta oke n'ala Kenan."

³¹ Ndi ebo Gad na Ruben zara si, "The obula ONYENWE ANYI nyere n'iwu ka anyi ga-eme. ³² Anyi ga-ejikere soro ONYENWE ANYI jee agha n'ala Kenan. Ma ihe nketa anyi ga-adi n'ebe a, n'akukụ Jodan."

³³ Mosis nyere ndi ebo Gad, na Ruben, na okara Manase nwa Josef, alaeze niile Saihon eze Amori nakwa alaeze niile nke Og, eze ndi Bashan na-achi. O nyere ha ala ahụ niile, na obodo niile di n'ala ahụ gburugburu.

³⁴ Ndi ebo Gad wughariri ma wusiekwa obodo ndi a, Dibon, Atarot, Aroea ³⁵ Atrōt-Shofan, Jeza, Jogbeha, ³⁶ Bet-Nimra na Bet-Haran bu obodo e wusiri ike, wukwaara igwe ewu na aturu ha ulo anu n'ime ya. ³⁷ Ma ndi ebo Ruben wughariri obodo ndi a: obodo Heshbon, Eleale, Kiriatem, ³⁸ Nebo na Baal-Meon (ma a gbanwere aha ha) na Sibma. Ha gbanwere aha obodo niile ndi ahụ ha wughariri, guo ha aha oheru.

³⁹ Ndi agburu Makia, nwa Manase gara n'obodo Gilead lugbuo ya, chupu ndi Amorait bi n'ebe ahụ. ⁴⁰ Ya mere, Mosis were obodo Gilead nye Makia, umu Manase ka ha biri n'ebe ahụ. ⁴¹ Jia, onye sikwa n'ebo Manase gara buso otutu obodo nta ndi ozo agha, lugbuo ha. Ọ gbanwere aha obodo nta ndi a, guo ha Havot Jaja. ⁴² N'oge a kwa, otu nwoke a na-akpo Noba duuru ndi agha gaa n'obodo Kenat, na n'obodo nta ndi ozo gbara ya gburugburu, lugbuo ha, bichie n'ime ha. Ọ gbanwere aha obodo ndi ahụ niile bido ikpo ha Noba, nke bu aha ya onwe ya.

33

Njeghari umu Izrel

¹ Ndi a bu usoro mbili ije umu Izrel, site n'oge ha hapuru Ijpt dika ha si noo n'igwe n'igwe. O bu Mosis na Eron duuru ha n'ije ndi a. ² Mosis, n'onwe ya, dere usoro ije ha ndi a n'akwukwo dika ONYENWE ANYI nyere ya n'iwu.

³ Ha biliri njem site na Ramesis, n'ubochi nke iri na ise n'onwa nke mbu, ubochi na-esota nke e mere Mmemme Ngabiga. Ha niile zopuru ije n'atughi egwu n'ihu ndi Ijpt, ⁴ mgbe ndi ha no na-eli umu ha niile ndi e buru uzomuo, bu ndi ONYENWE ANYI tighburu n'etiti ha n'ih na ONYENWE ANYI kpere chi ha niile ikpe.

⁵ Ndi Izrel hapuru Ramesis, bja maa ulo ikwu ha na Sukot.

⁶ Ha hapuru Sukot bjaruo Etam, nke di n'onu onu ozara ahụ.

⁷ Ha hapuru Etam laghachi azu gaa Pi Hahiro, nke di nso n'akuku owuwa anyanwu Baal-Zefon, ebe ha manyere ulo ikwu ha na ndida ugwu Migdol.

⁸ Mgbe ha hapuru Pi Hahiro, ha sitere n'etiti Osimiri Uhie gafee gaa ije ubochi ato bata n'ozara Etam. Ha manyere ulo ikwu ha na Mara.

⁹ Mgbe ha hapuru Mara, ha batara Elim, ebe e nwere mmiri iri na abuo si n'ala na-asoputa, na iri osisi nkwa asaa. Ha noro odu di ukwu n'ebe a.

¹⁰ Mgbe ha hapuru Elim, ha wuru ulo ikwu ha n'akuku Osimiri Uhie.

¹¹ Emesia, ha hapuru Osimiri Uhie gaa maa ulo ikwu ha n'ozara a na-akpo Sin.

¹² Ha hapuru ozara Sin gaa maa ulo ikwu ha na Dofka.

¹³ Emesia, ha hapuru Dofka bjaruo Alush maa ulo ikwu ha.

¹⁴ Mgbe ha hapuru Alush, ha rutere Refidim, ebe ndi Izrel na-ahughi mmiri onunu.

¹⁵ Ha hapuru Refidim bjaruo n'ozara Sajnai ebe ha mara ulo ikwu ha.

¹⁶ Ha hapuru ozara Sajnai bjaruo Kibrot Hataava ebe ha mara ulo ikwu ha.

¹⁷ Ha hapuru Kibrot Hataava bjaruo Hazerot ebe ha mara ulo ikwu ha.

¹⁸ Ha hapuru Hazerot bjaruo Ritma ebe ha mara ulo ikwu ha.

¹⁹ Ha hapuru Ritma bjaruo Rimon-Perez ebe ha mara ulo ikwu ha.

²⁰ Ha hapuru Rimon-Perez bjaruo Libna ebe ha mara ulo ikwu ha.

²¹ Ha hapuru Libna bjaruo Rissa ebe ha mara ulo ikwu ha.

²² Ha hapuru Rissa bjaruo Kehelata ebe ha mara ulo ikwu ha.

²³ Ha hapuru Kehelata bjaruo n'ugwu Shefa ebe ha mara ulo ikwu ha.

²⁴ Ha hapuru ugwu Shefa bjaruo Harada ebe ha mara ulo ikwu ha.

²⁵ Ha hapuru Harada bjaruo Makhelot ebe ha mara ulo ikwu ha.

²⁶ Ha hapuru Makhelot bjaruo Tahat ebe ha mara ulo ikwu ha.

²⁷ Ha hapuru Tahat bjaruo Tera ebe ha mara ulo ikwu ha.

²⁸ Ha hapuru Tera bjaruo Mitka ebe ha mara ulo ikwu ha.

²⁹ Ha hapuru Mitka bjaruo Hashmona ebe ha mara ulo ikwu ha.

³⁰ Ha hapuru Hashmona bjaruo Moserot ebe ha mara ulo ikwu ha.

³¹ Ha hapuru Moserot bjaruo Bene Jaakan ebe ha mara ulo ikwu ha.

³² Ha hapuru Bene Jaakan bjaruo Ho Hagidgad ebe ha mara ulo ikwu ha.

33 Ha hapuru Ho Hagidgad bjaruo Jotbata ebe ha mara ulo ikwu ha.

34 Ha hapuru Jotbata bjaruo Abrona ebe ha mara ulo ikwu ha.

35 Ha hapuru Abrona bjaruo Eziön Geba ebe ha mara ulo ikwu ha.

36 Ha hapuru Eziön Geba bja maa ulo ikwu ha na Kadesh, nke di n'ozara Zin.

37 Ha hapuru Kadesh bja maa ulo ikwu ha n'ugwu Hor n'oke ala ndi Edom. 38 Eron, bu onye nchujaja gbagoro n'ugwu Hor site n'iwu ONYENWE ANYI. N'ebe o no nwuo, n'ubochi mbu nke onwa nke ise, n'afu nke iri anu site na mgbe umu Izrel si Ijipt putu. 39 Eron gbara nari afu na iri afu abuo na ato mgbe o nwuru n'ugwu Hor.

40 Onye Kenan bu eze Arad, onye bi na Negev n'ime ala Kenan, nuru na ndi Izrel na-abia.

41 Ha hapuru ugwu Hor bjaruo Zalmona ebe ha mara ulo ikwu ha.

42 Ha hapuru Zalmona bjaruo Punon ebe ha mara ulo ikwu ha.

43 Ha hapuru Punon bjaruo Obot ebe ha mara ulo ikwu ha.

44 Ha hapuru Obot bjaruo Iye Abarim, n'oke ala ndi Moab.

45 Ha hapuru Iye Abarim bjaruo Dibon Gad ebe ha mara ulo ikwu ha.

46 Ha hapuru Dibon Gad bjaruo Almon Diblataim ebe ha mara ulo ikwu ha.

47 Ha hapuru Almon Diblataim bjaruo n'ugwu Abarim nke di nso na Nebo ebe ha mara ulo ikwu ha.

48 Ha hapuru ugwu Abarim bata n'obosara ala Moab n'akuku osimiri Jodan, na ncherita ihu Jeriko, ebe ha mara ulo ikwu ha. 49 Mgbe ha no n'ebe a, ha manyere ulo ikwu ha n'ebe di ichi ichi n'akuku osimiri Jodan, site na Bet-Jeshimot rute rii ebe a na-akpo Ebel-Shitim, n'obosara ala Moab.

50 N'obosara ala Moab, n'akuku Jodan, na ncherita ihu Jeriko ka ONYENWE ANYI no gwa Mosis okwu si ya, 51 "Gwa umu Izrel okwu si ha, 'Mgbe unu gafere osimiri Jodan banye n'ala Kenan, 52 unu aghaghị ichupu ndi niile bi n'ebe ahụ ma bibie chi niile ha na-eke, ndi ha ji nkume tuu na ndi ha kpuru akpu. Unu ga-ebibikwa ebe niile di n'elu ugwu niile, ebe ha na-anu efe arusi ha niile ofufe. 53 Nwetanu ala ahụ, birikwa n'ime ya, n'ihii na enyela m unu ala ahụ ka unu nwere ya. 54 Unu ga-eke ala ahụ site n'ife nza, dika agburu unu niile si di. Ndi bara uba nye ha ihe nketa di ukwu, ndi di ole na ole nye ha ihe nketa di nta. Ihe o bu ruuru agburu obula site n'ife nza ga-abu nke ha. Kee ya dika ebo nna nna unu ha si di.

55 "Ma o buru na unu achupughi ndi niile bi n'ala ahụ, ndi unu hapuru ga-aburu unu iberibe unyi n'anya unu. Ha ga-adikwara unu ka ogwu nke ga-adukasị unu ahụ. Ha ga-enye unu nsogbu n'ala ahụ unu na-aga ibi n'ime ya. 56 Mgbe ahụ kwa, aga m emeso unu udi mmeso ahụ m na-akwado imeso ha ugbu a."

34

Oke ala na Kenan

¹ ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si ya, ² "Nye ndi Izrel iwu si ha, 'Mgbe unu banyere n'ala Kenan, ndi a bu oke ala ndi ahụ unu ga-enweta dika ihe nketa unu:

³ "Oke ala unu n'akuku ndida ga-etinyetu aka n'ozara Zin. Ala unu na ala ndi Edom ga-enweko oke ala. N'akuku owuwa anyanwu, oke ala

- ndida unu ga-ebido na ngwucha Osimiri Nnu, ⁴ gafee ndida Akribim, gabiga ruo ozara Zin, gbada ndida ruo Kadesh Banea. Site n'ebe ahụ ọ ga-aga ruo Haza Ada, gafee ruo Azmon, ⁵ ebe ọ ga-echigharị gbasoro iyi Wadi nke Ijpt ma kwusị n'osimiri Mediterenja.
- ⁶ Oke ala unu n'akukụ odida anyanwụ ga-abụ ọnu mmiri osimiri Mediterenja. Nke a ga-abụ oke ala unu.
- ⁷ Oke ala unu n'akukụ ugwu ga-amalite n'osimiri Mediterenja ruo n'ugwu Hor. ⁸ Ọ ga-esitekwa n'ugwu Hor ruo Lebo Hamat, gbatiakwa ruo Zedad, ⁹ ruo Zifron tutu kwusị na Haza Enan. Nke a ga-abụ oke ala unu n'akukụ ugwu.
- ¹⁰ Oke ala unu n'akukụ ọwụwa anyanwụ ga-ebido na Haza Enan ruo Shefam. ¹¹ Oke ala ahụ ga-agbada site Shefam ruo Ribla n'akukụ ọwụwa anyanwụ Ain. Site n'ebe ahụ, ọ ga-agbasoro ndida odida anyanwụ Osimiri Galili. ¹² Mgbe ahụ, ọ ga-aga ogologo ogologo, gbasoro osimiri Jodan, tutu kwusị n'Osimiri Nnu.

“ Nke a bụ ala unu, na oke ala ya n'akukụ ọbụla. ”

¹³ Mosis nyere ndị Izrel iwu sị, “Kesaanụ ala a dika ihe nketa site n'ife nza. ONYENWE ANYI enyela iwu ka enye ya ebo itoolu na okara ndi ahụ foduru. ¹⁴ N'ih i na ebo Ruben na Gad tinyere okara ebo Manase, enwetalarị ala ihe nketa ha. ¹⁵ Ebo abụọ n'okara ndi a enwetala ihe nketa nke ha n'akukụ ọwụwa anyanwụ osimiri Jodan, na ncherita ihu obodo Jeriko.”

¹⁶ ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu sị ya, ¹⁷ “Ndi a bụ aha ndi ikom m hoputara ihu na e kenyere unu ala ahụ dika ihe nketa unu. Elieza onye nchajaja, na Joshua nwa Nun. ¹⁸ Site n'ebo ọbụla hoputa otu onyendu ka ha nye aka ikesa ala nketa ahụ.

¹⁹ “Ndi a bụ aha ndi a hoputara:

“Kaleb nwa Jefune, site n'ebo Juda.

²⁰ Shemuel nwa Amihud, site n'ebo Simion

²¹ Elidad nwa Kision, site n'ebo Benjamin.

²² Buki nwa Jogli, onyendu si n'ebo Dan.

²³ Haniel nwa Efod, onyendu si n'ebo Manase, nwa Josef.

²⁴ Kemuel nwa Shiftan, onyendu si n'ebo Ifrem, nwa Josef.

²⁵ Elizafan nwa Panak, onyendu si n'ebo Zebulon.

²⁶ Paltiel nwa Azan, onyendu si n'ebo Isaka.

²⁷ Abihud nwa Shelomi, onyendu si n'ebo Asha.

²⁸ Pedahel nwa Amihud, onyendu si n'ebo Naftali.”

²⁹ Ndi a bụ ndi ikom ONYENWE ANYI nyere iwu si ha kenyere ndi Izrel ihe nketa ha n'ala Kenan.

35

Obodo ndi Livayi

¹ N'oge a, mgbe ndi Izrel ka no n'akukụ osimiri Jodan n'obosara ala Moab, na ncherita ihu Jeriko, ka ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu sị ya,

² “Nye ndi Izrel iwu ka ha nye ndi Livayi ufodu obodo ebe ha ga-ebi. Obodo

ndi a ga-abu ndi si n'ihe nketa ndi Izrel ketara. Nyekwa ha ala ebe anu ulo ha ga-anọ na-akpa nri, nke ga-agba obodo ndi a gburugburu. ³ Obodo ndi a ga-aburu ha ebe obibi, ma ala niile gbara ha gburugburu ga-abu ebe ita nri nke igwe ehi na aturu, na anu ulo ha niile.

⁴ "Ala ebe ita nri nke obodo niile nke unu ga-enye ndi Livayi ga-adi nari mita anọ na okara n'ogologo site na mgbidi obodo ga gburugburu mgbidi obodo obula. ⁵ Ya mere n'obodo ndi Livayi obula, ala izu anu ulo ga-adi nari mita anọ na okara site na mgbidi ha ruo n'oke ala ha. O ga-adi nari mita anọ na okara n'akuku owuwa anyanwu, nari mita anọ na okara n'akuku odida anyanwu, nari mita anọ na okara n'akuku ugwu, nari mita anọ na okara n'akuku ndida. Obodo ha ga-adikwa n'etiti ala izu anu ulo ndi a.

Obodo mgbaba

⁶ "Obodo isii n'ime obodo ndi ahụ unu na-enye ndi Livayi ga-abu obodo mgbaba, ebe onye obula gburu mmadu na-amaghi ama nwere ike gbaga izere ndu ya. Tinyere obodo ndi a unu ga-enyewasi ha iri obodo anọ na abuo ozo. ⁷ Ya mere obodo niile a ga-enye ndi Livayi ga-adi iri obodo anọ na asato, tinyere obosara ala izu igwe ewu na aturu nke gbara obodo ndi a gburugburu. ⁸ Obodo unu na-enye ndi Livayi site n'ihe nketa ndi Izrel ga-abu dika unu si keta oke unu. A ga-esite n'aka ebo nwere otutu obodo weputa otutu obodo, ma site n'aka ebo obodo ha nwere na-ehighi nne weputa ole na ole."

⁹ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si ya, ¹⁰ "Gwa ndi Izrel si ha, 'mgbe unu gafere Jordan banye n'ala Kenan, ¹¹ hoputanu ufodu obodo ka o buru obodo mgbaba ebe mmadu nwere ike igbabanye ma o buru na o gbuo mmadu na-amaghi ama. ¹² Obodo ndi a ga-abu ebe mgbaba nye onye na-ezere ndu site n'aka onye ahụ choro iboro obo,* ka a ghara igbu onye e boro ebubo igbu mmadu tutu ruo mgbe e buru uzọ kpee ya ikpe n'ihu ogbako. ¹³ Obodo isii ndi a unu weputara ga-abu obodo mgbaba. ¹⁴ Hoputa obodo mgbaba ato n'akuku ozo nke Jordan. Ka ato ndi ozo diri na Kenan. ¹⁵ Obodo ndi a agaghi abu ebe izere ndu maka naani ndi Izrel, kama o dikwara ndi obia na ndi ozo bi n'etiti unu, ka onye na-akpachaghi anya gbuo mmadu gbaga ebe ahụ izere ndu ya.

¹⁶ "O buru na mmadu e jiri mkpirisi igwe tigbuo mmadu ibe ya, a ga-gu onye di otu a dika ogbu mmadu. A ga-egbukwa ya. ¹⁷ A sikwa na mmadu ejide n'aka ya nkume nke o nwere ike jii tugbuo mmadu, o buru na o tuo mmadu nkume ahụ tugbuo ya, o bu ogbu mmadu. Ogbu mmadu ahụ aghakwaghi inwu. ¹⁸ A sikwa na mmadu ji ihe e ji osisi tuo n'aka ya, nke o nwere ike i ji tigbuo mmadu, o buru na o tie mmadu ihe osisi ahụ, tigbuo ya, o bu ogbu mmadu. A ghaghi ime ka ogbu mmadu ahụ nwuo. ¹⁹ Onye na-abo obo obara ga-egbu ogbu mmadu ahụ n'onwe ya mgbe obula o zutere ya. ²⁰ O buru na mmadu esite n'ekworo nuo onye ozo aka, maobu kpachara anya tuo onye ahụ ihe nke mere ka o nwuo, ²¹ maobu na o sitere n'obi onuma jiri aka ya tie mmadu ihe nke mere ka o nwuo, a ga-egbu onye ahụ, n'ihu na ogbu mmadu ka o bu. Onye na-agwachite ochu ga-egbu ogbu mmadu ahụ mgbe obula o zutere ya.

²² "Ma o buru na mmadu ebughi iro n'obi nutuo mmadu ibe ya na mberede, maobu tuo ya ihe, ²³ maobu tutuo nkume nke datara dagbuo mmadu ibe ya mgbe o na-ahughi ya, bu onye na-abughị onye iro ya, onye

* 35:12 35:12 Onye obula ga-aboro obo a, ga-abu nwanne onye e gburu egbu.

o na-ebughị n'obi imejọ, ²⁴ mgbe ahụ, ndị ọgbakọ ga-ekpe ikpe n'etiti onye e boro ebubo na onye na-agwachite ọchụ dika usoro iwu ndị a si dị. ²⁵ Nzuko aghaghị ichekwa onye e boro ebubo na o gburu mmadu site n'aka onye na-agwachite ọchụ, zilaga onye ahụ e boro ebubo n'obodo mgbaba, bụ ebe ha gbalagara. Onye ahụ e boro ebubo ga-anogide n'obodo mgbaba ahụ tutu ruo mgbe onyeisi nchujaja nwurū, bụ onye ahụ e tere mmanu nsọ.

²⁶ “Ma o buru na ogbu mmadu a ahapu obodo mgbaba ahụ puo, o burukwa, ²⁷ na onye ahụ na-abo obo obara achota ya n'azu obodo mgbaba ahụ, o nwere ike igbu onye ahụ e boro ebubo, ikpe igbu mmadu agaghị ama ya. ²⁸ Onye ahụ e boro ebubo na o gburu mmadu aghaghị ino n'ime obodo mgbaba ahụ tutu ruo mgbe onyeisi nchujaja nwurū. O bụ naani mgbe onyeisi nchujaja nwuchara, ka ha nwere ike ilaghachi n'ulo ya, n'ihe nketa ya.

²⁹ “Ndị a bụ usoro iwu ga-adigide nye unu site n'ogbo ruo n'ogbo, n'ebe obibi unu niile.

³⁰ “Onye obula gburu mmadu ga-anwu. A ga-ama ya ikpe onwu naani mgbe e nwere karia otu onye akaebe. O dighi onye obula a ga-egbu n'ihia akaebe nke otu onye gbara megide ya.

³¹ “Unu a narakwala ihe igbara isi n'onodu ndu nke onye gburu mmadu, bụ onye nke ikpe onwu mara. Aghaghị ime ka ha nwuo.

³² “Unu a narakwala ihe mgbaputa site n'aka onye obula nke gbagara n'obodo mgbaba, site otu a kwere ka ha loghachite azu ga biri n'ala nke aka ha tupu onyeisi nchujaja anwu.

³³ “Unu emerukwala ala ahụ nke unu bi n'ime ya. Obara igbu ọchụ na-emeru ala. O dikwaghị mkpuchi mmehie a ga-eme banyere ala a wufuru obara n'ime ya, ma o bughị naanị obara nke onye ahụ gburu ọchụ ahụ.

³⁴ Unu emerula ala ahụ unu na-aga ibi n'ime ya. N'ihia na mu onwe m bikwa n'ebe ahụ, mu bụ ONYENWE ANYI bi n'etiti umu Izrel.’”

36

Oke umu ndi inyom Zelopohad

¹ N'oge ahụ, ndịisi ezi agburu Gilead, nwa Makia, nwa Manase, otu n'ime umu Josef, bjakwutere Mosis na ndi ndu, na ndiisi ezi umu Izrel si ha:

² “Mgbe ONYENWE ANYI nyere unu onyenwe m iwu inye umu Izrel ala ahụ n'ihe nketa site n'ife nza, onye nyekwara gi iwu iwere ihe nketa nwanne anyi nwoke Zelopohad nyefee n'aka umu ya ndi inyom. ³ Ugbu a, o buru na ha aluo ndi ikom Izrel si n'ebo ozo, mgbe ahụ, ihe nketa ha ga-abu nke anapuru anyi, tukwasị n'ihe nketa nke ebo ebe ha luru di. N'uzo di otu a, ihe nketa anyi ga-abu nke e wepuru ihe site na ya. ⁴ Mgbe afo inwere onwe nye Izrel ruru, a ga-agunye ihe nketa ha n'ebo ebe ha luru di. A ga-esi otu a wepu ala ha site n'ihe nketa nke nna nna anyi ha ketara.”

⁵ Mgbe ahụ, Mosis nyere ndi Izrel ntuziaka site n'iwu ONYENWE ANYI si, “The ndi ikom ebo Josef na-ekwu ziri ezi. ⁶ Ma nke a bu iwu ONYENWE ANYI na-enye maka umu ndi inyom Zelopohad. Ha nwere ike ilu onye obula masiri ha, ma onye ha ga-alu ga-aburiri onye si n'agburu ebo nna ha. ⁷ O nweghi ihe nketa obula n'Izrel ga-esi n'aka otu ebo gafee n'ebo ozo. N'ihia na ihe nketa nke ebo obula ga-adigidere ha dika otu e siri kee ya nye nna nna ha. ⁸ Nwa nwanyi Izrel obula ketara ala n'ebo Izrel o bu la ga-alu di site n'agburu ebo nna ya. Ka ala ha ghara igafere ebo ozo. ⁹ O dighi

ihe nketa obula ga-esi n'otu ebo feere ebo ozọ. N'ih i na ebo Izrel obula ga-edebere onwe ha ala ha ketara."

¹⁰ Ya mere, umu ndi inyom Zelofehad mere dika ONYENWE ANYI nyere Mosis n'iwu. ¹¹ Umụ Zelofehad ndi a: Mahla, na Tjaza, na Hogla, na Milka, na Noa, luru ndi ikom si n'ebo nna ha. ¹² Ha luru di n'agburu umu Manase, nwa Josef. N'uzo di otu a, ihe nketa ha digidere n'ebo na agburu nna ha.

¹³ Ndi a bu iwu na ukpuru ONYENWE ANYI sitere n'aka Mosis nye ndi Izrel n'oge ha no n'obosara ala Moab, n'akuku osimiri Jordan, na ncherita ihu Jeriko.

Diuteronomi

Umụ Izrel ebulikwa ije

¹ Ndi a bu okwu ahụ Mosis gwara Izrel niile mgbe ha nọ n'ọwụwa anyanwụ Jōdan,* n'ozara n'Araba, ebe chere ihu n'obodo Suf, n'etiti Paran na Tofel na Leban, na Hazerot, na Dizahab. ² Site n'ugwu† Horeb ruo Kadesh Banea, bu njem abali iri na otu ma e soro uzọ gwara ugwu Sia.

³ O bu n'abali mbu nke onwa iri na otu, nke afọ iri anọ ka Mosis gwara umu Izrel ihe niile ONYENWE ANYI nyere ya n'iwu banyere ha. ⁴ Nke mere mgbe o lugbuchara Saihon, eze ndi Amorait, onye na-achi na Heshbon, lugbukwaa Og, eze ndi Bashan na Edrei, onye na-achi n'Ashtarot.

⁵ N'owuwa anyanwụ Jōdan, n'ala ndi Moab ka Mosis nọ kowaara umu Izrel iwu ndi a si ha,

⁶ ONYENWE ANYI Chineke anyi gwara anyi n'ugwu Horeb si, "Unu anọla otutu oge n'ugwu a. ⁷ Ugbu a bilienu ije, baa n'ala ugwu ugwu ndi Amorait. Gaakwanu n'ala niile ndi agbataobi ha bu Araba, n'ugwu niile na n'ebe di ala ala na Negeb, n'onu mmiri nke oke osimiri, garuokwanu ala ndi Kenan na nke ndi Lebanon, gagidekwanu ruo n'osimiri ukwu Yufretis. ⁸ Lee, enyela m unu ala ahụ niile! Baanu n'ime ya, bichiekwanu ala ahụ ONYENWE ANYI nuru iyi na o ga-enye nna nna unu bu Ebrahim, Aizik, Jekob na umu umu ha niile ndi ga-esote ha."

Nhoputa ndi ndu

⁹ N'oge ahụ, agwara m unu umu Izrel okwu si, "Unu buru m oke ibu aro, apughikwa m ibu unu naani m. ¹⁰ ONYENWE ANYI Chineke unu emeela ka unu mubaa dika kpakpando nke eluigwe. ¹¹ Ka ONYENWE ANYI Chineke nna nna unu ha meekwa ka unu mubaa n'onuogogu, puku kwuru puku, ya goziekwa unu dika o kwere na nkwa. ¹² Ma olee otu naani m ga-esi buo ibu unu, doziekwa ise okwu unu na nsogbu unu niile? ¹³ Hoputanu ufodu ndi ikom nwe amamihe, nghota, na ndi a na-akwanyere ugwu, site n'ebo niile unu n'otu n'otu, aga m emekwa ha ndisi unu."

¹⁴ Unu zara si m, "Ihe ahụ i zubere ime di mma."

¹⁵ Ya mere, a kporo m ndisi n'ebo di iche iche, ndi ikom maara ihe, na ndi a na-asopuru, mee ka ha buru ndisi ochichi unu, ufodu ha na-elekota puku mmadu, ufodu nari mmadu, ndi ozo na-elekota iri mmadu ise, ndi ozo mmadu iri, ka ha buru ndi ndu ebo di iche iche. ¹⁶ Adoro m ndi ikpe unu a aka na ntị n'oge ahụ si ha, "Nuru ikpe niile metutara esemokwu di n'etiti umunna unu, ma kpeenu ikpe obula na-eleghi mmadu anya n'ihu ma ikpe ahụ o di n'etiti umunna unu ndi Izrel, maobu n'etiti ndi Izrel na ndi obia. ¹⁷ Kpeenu ikpe ziri ezi nye onye ukwu na onye nta. Elekwala ndi unu na-ekpe ikpe anya n'ihu, n'ih na unu na-ekpe ikpe unu n'onodu Chineke." Enyekwara m ha iwu si ha wetaranu m ikpe niile siri unu ike ka m leba ha anya. ¹⁸ N'oge ahụ, agwara m unu ihe niile unu na-aghaghị ime.

Nzịụ ndi Nnyoputa

* 1:1 1:1 Nke a bu n'ofe Jōdan † 1:2 1:2 Ugwu Horeb Aha ozo a na-akpo ugwu Horeb bu ugwu Sajnai.

¹⁹ Emesja, dika iwu ONYENWE ANYI Chineke anyi nyere si di, anyi hapuru ugwu Horeb, chee ihu gawa n'ala ugwu ugwu ndi Amorait. Uzọ anyi si gafee ozara ukwu ahụ di egwu nke unu ji anya unu hụ tutu anyi erute Kadash Banea. ²⁰ Mgbe ahụ agwara m unu okwu si, "Unu erutela n'ala ugwu ugwu ndi Amorait, ala ahụ ONYENWE ANYI Chineke anyi na-enye anyi. ²¹ Lee, ONYENWE ANYI Chineke unu enyela unu ala ahụ. Gaanụ nweta ya ka o buru nke unu dika ONYENWE ANYI Chineke nna nna unu gwara unu si, Unu atula egwu, ka obi unu gharakwa ida mba."†

²² Ma unu niile bjakwutere m si m, "Ka anyi zipu ndi nnyocha ka ha gaa mata ezi uzọ e si abanye n'ala ahụ. Anyi ga-ekpebikwa obodo ndi anyi ga-ebu uzọ banye."

²³ Ntuputa unu juru m afo, n'ihu ya, esitere m n'etiti unu hoputa mmadu iri na abuo, otu onye site n'ebo obula. ²⁴ Ndi a puru, gbago ala ugwu ugwu ahụ tutu bjaruo na Ndagwurugwu Eshkol. Ha leghariri anya n'ala ahụ. ²⁵ Ha ghotara ufodu n'ime mkpuru osisi miri n'ala ahụ, bulatara anyi. Ha wetakwara anyi ozi, si, "Ala ahụ ONYENWE ANYI Chineke anyi na-aga inye anyi di mma."

Nnupu isi umu Izrel

²⁶ Ma unu juru iga n'ala ahụ, si otu a nupu isi megide iwu ONYENWE ANYI Chineke unu nyere. ²⁷ Unu no n'ulo ikwu unu tamuo ntamu na-asi, "N'ezie ONYENWE ANYI ahughị anyi n'anya. Lee ka o si site n'ala Ijpt duputa anyi were anyi nyefee n'aka ndi Amorait ka ha laa anyi n'iyi! ²⁸ Ebee ka anyi nwere ike iga ugbu a? Umunna anyi gara nyochaa ala ahụ emenyela anyi egwu. Ha sirị, 'Na ndi bi n'ala ahụ toro ologolo kari anyi burukwa ndi di ike. Ha sikwara na mgbidi e ji gbaa obodo ha gburugburu topuru ruo n'eluwigwe! Anyi hukwara umu Anak* n'ebe ahụ.'"

²⁹ Ma agwara m unu si, "Ka ọjọ ghara itu unu, unu atula ndi ahụ egwu. ³⁰ ONYENWE ANYI Chineke unu, onye na-aga n'ihu unu, ga-aluru unu ogu,† dika o si lora unu ogu n'ihu anya unu, n'ala Ijpt, ³¹ nakwa n'ime ozara, ebe unu no hụ otu ONYENWE ANYI Chineke unu si bulie unu elu dika nna si ebuli nwa ya elu, n'uzọ niile unu gbasoro tutu unu erute ebe a."

³² Ma agbanyeghi nke a, unu ekwenyeghi na ONYENWE ANYI Chineke unu, ³³ bu onye gara n'ihu unu n'ije unu niile, ichoputara unu ebe unu ga-ama ulo ikwu unu, onye jikwa oku duo unu n'abali, jiri igwe ojii duo unu n'ehihie, iji zi unu uzọ unu ga-agbaso.

³⁴ Ma otu o si di, mgbe ONYENWE ANYI nuru ntamu unu, iwe di ukwu were ya, n'ihu ntamu unu, o nuru iyi si, ³⁵ "O nweghi otu onye n'ime ogbo ojoo a ga-anọ ndu hụ ala oma ahụ m nuru iyi inye nna nna unu, ³⁶ kariakwa Kaleb, nwa Jefune. O ga-ahụ ala ahụ anya, aga m enye ya na umu umu ya ala ahụ o zokwasiri ukwu ya, n'ihu na o ji obi ya niile sogide ONYENWE ANYI."

³⁷ O bukwa n'ihu unu ka ONYENWE ANYI ji weso m iwe, na-asi, "Gi onwe gi kwa, i gaghi aba n'ebe ahụ! ³⁸ Kama Joshua, nwa Nun, onye na-enyere gi aka, ga-edu ha banye n'ebe ahụ. Gbaa ya ume n'ihu na o bu ya ga-edu ndi Izrel inweta ala ahụ dika ihe nketa ha. ³⁹ O bukwa umuntakiri ahụ na-amaghi ihe di iche site n'ihe oma na ihe ojoo ka m ga-enye ala ahụ.

† **1:21** 1:21 Jos 1:6,9 § **1:23** 1:23 Onu 13:2-3 * **1:28** 1:28 Umu Anak Umu Anak bu ndi bi n'ala Kenan. Ha bu ndi a kwara dika ndi gbara nnoo dimkpa, topukwa etopu. Onu 13:28 † **1:30** 1:30 Opu 14:14; Dit 3:22; 20:4; Neh 4:20

Ha ga-abanye n'ime ya, nweta ya dika ihe nketa. ⁴⁰ Ma unu onwe unu, bilienu, chigharia gawa n'ime ozara. Cheenu ihu unu n'Osimiri Uhie."

⁴¹ Mgbe ahụ, unu kwuputara mmehie unu si, "Anyị emehiela megide ONYENWE ANYỊ. Anyị ga-agbago n'ala ahụ gaa luo ogu, dika ONYENWE ANYỊ Chineke anyị nyere anyị n'iwu." Ya mere, onye obula n'ime unu yikwasiri ihe agha ya na-eche na o di mfe igbago n'obodo ndi ahụ di n'ugwu.

⁴² Ma ONYENWE ANYỊ siri m, "Gwa ha, 'Unu arigokwala, gaa buo agha, n'ih i na agagh i m anonyere unu. Ndi iro unu ga-emerikwa unu.' "

⁴³ Ya mere, agwara m unu, ma unu anagh i nti. Unu nupuru isi n'iwu ONYENWE ANYỊ, jiri nganga juru unu obi bilie, rigoo n'obodo ahụ di n'ugwu.

⁴⁴ Ndi Amori bu ndi bi n'ugwu ahụ putara, ha chusasiri unu dika ahụ si eme, tidaa unu n'ala site na Sia ruo Homa. ⁴⁵ Emesia, unu loghachiri bja kwaa akwa n'ihu ONYENWE ANYỊ, ma o geghi nti nye olu akwa unu, o nakwagh i unu nti. ⁴⁶ N'ih i ya, unu noro otutu oge na Kadesh.

2

Mwaghari n'ozara

¹ Anyi laghachiri azu chee ihu n'ozara n'uzo gwara Osimiri Uhie, dika ONYENWE ANYỊ gwara m. Otutu afo ka anyi no na-awaghari gburugburu ugwu Sia.

² Mgbe ahụ, ONYENWE ANYỊ siri m, ³ "Unu agbaala ala ugwu ugwu a gburugburu ogologo oge, cheenu ihu n'akuku ugwu. ⁴ Nye umu Izrel iwu ndi a: 'Unu ga-aga site n'ala umunna unu ndi Edom gafee. Ndi Edom bu umu umu Iso, onye biri na Sia. Ha ga-atu egwu mgbe ha nuru na unu ga-esi n'ala ha gafee, ma kpachapunu anya. ⁵ Unu akpasukwala ha ka ha luso unu ogu, n'ih i na agagh i m enye unu ala obula sitere n'ala ha, o buladi ebe ga-ezuru unu izokwas i ukwu unu. Enyela m Iso ala niile nke ugwu Sia dika nke aka ya.* ⁶ Jirinu olocha kwuo ha ugwo nri obula unu riri, jirikwanu olocha kwuo ha ugwo n'ih i mmiri obula unu nuru.' "

⁷ ONYENWE ANYỊ Chineke unu agoziela unu n'ih e obula bu akaoru unu. O cheela nzo ukwu unu nche iri afo ano ndi a niile unu waghari n'ozara ukwu a. ONYENWE ANYỊ Chineke unu anonyerela unu, o dikwagh i ihe koru unu.

⁸ Ya mere, anyi sitere n'ala umunna anyi bu umu Iso,† ndi bi na Sia gafee. Anyi hapukwara uzo Araba nke si Elat na Ezion Geba, tugharja gawa elu elu uzo ozara Moab.

⁹ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYỊ doru anyi aka na nti si, "Unu esogbula maobu luso ndi Moab ogu n'ih i na unu enweghi oke n'ala ha, n'ih i na enyela m umu umu Lot ala Ar ka o buru ihe nketa nke ha."

¹⁰ (Ndi biri n'ebe ahụ na mgbe gara aga bu ndi Emim, agburu ha gbara dimkpa dikwa otutu n'onuogugu. Ha toro ogologo dika ndi Anak. ¹¹ A na-eche na ha bu ndi Refaim, dika ndi Anak, ma ndi Moab na-akpo ha ndi Emim. ¹² Ma mgbe gara aga o bu ndi Hor bi na Sia, ma ndi Edom, umu Iso, chupuru ha. Ha bibiri ndi Hor bichikwaa ala ha, dika umu Izrel si bichie n'ala ahụ ONYENWE ANYỊ nyere ha dika ihe nketa.)

¹³ ONYENWE ANYỊ gwara anyi okwu si, "Ugbu a bilienu, gafee Ndagwu-rugwu Zered." Anyi bilikwara gafee.

* 2:5 2:5 Ndi Edom, ndi Moab na ndi Amon nwere ka ha si buru umunna ndi Izrel. Chineke nyere ha ala nke aka ha, Jen 36:6-8; Jos 24:4 † 2:8 2:8 Umu Iso Ha kwesiri ikpo ndi Edom umunna ha, n'ih i na nna nna ha bu Iso bu nwanne Jekob. Jen 25:24-26; Jos 24:4

¹⁴ Iri afo atọ na asato gasiri, site na mgbe anyi hapuru Kadesh Banea ruo mgbe anyi gafere Ndagwurugwu Zered! N'oge a, ogbo ndi ikom ahụ niile na-ahụ agha anwuchaala site n'omuma ulo ikwu, dika ONYENWE ANYI nuru ha n'iyi. ¹⁵ E, aka ONYENWE ANYI di megide ha, ruo mgbe o mere ka ha niile nwuchaa site n'omuma ulo ikwu ahụ.

¹⁶ Mgbe onye nke ikpeazu n'ime ndi niile a tozuru ije agha nwuchara, ¹⁷ ONYENWE ANYI siri m, ¹⁸ "Taa, umu Izrel ga-esi na Ar gafee oke ala ndi Moab. ¹⁹ Mgbe unu bara n'ala ndi Amon, unu esogbula ha, unu alusola ha ogo, n'ih na agaghi m enye unu ala ndi Amon. Enyela m umu umu Lot ala ahụ dika ihe onwunwe ha."

²⁰ † Ndi bi n'ebe a na mbu bu ndi Refaim, ma umu Amon na-akpo ha ndi Zamzum. ²¹ Ha bu agburu di ukwu n'onuogugu, siekwa ike nke ukwu, ha toro ogologo dika umu Anak. ONYENWE ANYI sitere n'aka ndi Amon laa ha n'iyi, bu ndi chupuru ha ma bichie n'obodo ha. ²² ONYENWE ANYI mekwaru otu ihe ahụ nye ndi agburu Iso bu ndi bi n'ugwu Sia mgbe o lara ndi Hor bu uto biri n'ebe ahụ n'iyi. Ha chupuru ha, bichie ala ha ruo taa. ²³ Ebe ozokwa ONYENWE ANYI mere ihe di otu a bu mgbe o mere ka ndi Kafto laa ndi Avim n'iyi. Ha bichiri obodo nta niile ndi Avim nwere nke di gburugburu ebe ahụ rukwaa Gaza.

Mmeri Saihon eze Heshbon

²⁴ Emesia, ONYENWE ANYI siri, "Gafeenu ndagwurugwu di warawara nke Anon, baakwanu n'alaeze Saihon, onye Amori, eze obodo Heshbon. Lusonụ ya agha, bichiekwanu n'ala ya n'ih na enyefeela m ya bu eze na ala ya n'aka unu. ²⁵ Site taa gaa n'ihu, aga m etinye egwu na ujo n'obi ndi niile bi n'okpuru mbara eluigwe. Ha ga-anu akuko unu tuo oke egwu, maakwa jijiji n'ih unu."

²⁶ Esitere m n'ozara Kedemot zipu ndi ozi, ka ha jekwuru Saihon, eze Heshbon, zie ya ozi na anyi choro udo, si, ²⁷ "Kwere ka anyi site n'obodo gi gafee. O bu naani n'okporouzo ka anyi ga-anu. Anyi agaghi atughari gaa n'aka nri maobu n'aka ekpe. ²⁸ Renye anyi ihe oriri anyi ga-eri na mmiri anyi ga-anu n'onu ahia olocha. Naani kweere ka anyi gabiga n'ukwu ala, ²⁹ dika umu Iso, bu ndi bi na Sia, nakwa ndi Moab bi n'obodo Ar meere anyi, ruo mgbe anyi gafere Jordan banye n'ala ahụ ONYENWE ANYI Chineke anyi na-enye anyi." ³⁰ Ma Saihon, eze Heshbon, ekweghi ka anyi si n'ala ya gafee. N'ih na ONYENWE ANYI Chineke unu mere ka mmuo ya sie ike, meekwa ka o mesie obi ya ike, ka o si otu a nyefee ya n'aka unu dika o mere ugbu a.

³¹ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI gwara m si, "Lee, amalitela m iwere Saihon na obodo a nyefee unu n'aka. Ngwanu, malitenu ibuso ya agha! Merienu ya, nwetakwanu ala ya."

³² Mgbe Saihon na ndi agha ya niile putara izute anyi n'agha n'ebe a na-akpo Jehaz, ³³ ONYENWE ANYI Chineke anyi nyefere ya n'aka anyi. Anyi gburu ya, gbukwaa umu ya ndi ikom niile, na ndi agha ya niile. ³⁴ N'oge ahụ, anyi meriri obodo ya niile, bibiekwa ha niile kpankpan, ma ndi ikom, ma ndi inyom, ma umuntakiri. Anyi ahapughi mmadu onye ndu. ³⁵ Ma ihe ndi anyi bukororo bu naani anu ulo, na ngwongwo ndi ozo di iche iche anyi si n'obodo ndi anyi meriri kwata. ³⁶ Anyi lugburu ndi niile bi n'obodo di site n'Aroea ruo n'onu ndagwurugwu di warawara nke Anon, na site n'etiti ndagwurugwu ahụ ruo Gilead. O nweghi obodo obula rara

anyị ahụ imeri, n'ihì na ONYENWE ANYỊ Chineke nyefere ha niile n'aka anyị. ³⁷ Ma dika usoro iwu ONYENWE ANYỊ Chineke anyị si dị, anyị abanyeghị ala ndị Amọn ọbụla maọbụ ruokwa n'ala dị n'akụkụ iyi Jabok nso, maọbụ n'obodo ndị ahụ niile dị n'ugwu.

3

Izrel emerìe eze Oğ

¹ The ọzọ bụ na anyị chighariri, gbagoo n'uzọ gwara Bashan. Ma Oğ, eze Bashan, ya na ndị agha ya niile biliri chiri agha pụta izute anyị n'agha na Edrei. ² Ma ONYENWE ANYỊ gwara m okwu, si, "Atula ya egwu, n'ihì na ewerela m ya na ndị agha ya niile, na ala ya, nyefee gi n'aka. Mee ya ihe i mere Sajhon eze ndị Amorait, onyeisi obodo Heshbon."

³ Ya mere, ONYENWE ANYỊ bụ Chineke anyị nyefere Oğ, eze Bashan na ndị agha ya niile n'aka anyị. Anyị gbuchapukwara ha niile, na-ahapughi onye ọbụla ndu. ⁴ N'oge ahụ, anyị lughuru obodo ya. O dighi obodo ọbụla n'ime iri obodo isii ahụ niile nke anyị na-anaraghi ha, ya bụ akukụ Agob niile bụ alaeze Oğ n'ime Bashan. ⁵ Obodo ndi a bụ obodo e wusiri ike, nwechara mgbidi di elu nke ukwu, nwekwaa onu uzo na mkporo e ji akpochi ha. Anyi lughbukwara otutu obodo nta ndi ozo, ndi na-enweghi mgbidi. ⁶ Anyi bibiri ihe niile di n'obodo Bashan, dika anyi mere n'obodo Sajhon, eze Heshbon. Anyi gburu mmadu niile bi n'ime ha, nwoke, nwanyi, na umuntakiri. ⁷ Ma anu ulo ha niile, na ihe nkwa si n'obodo ha niile, bu ihe anyi lutara n'agha nye onwe anyi.

⁸ Mgbe ahụ, anyị napuru ala ahụ site n'aka eze abuo ndi Amorait, ya bụ ala ndi di n'akukụ owuwa anyanwu osimiri Jordan. Ha di site na ndagwurugwu Anon ruo n'ugwu Hemon. ⁹ (Aha ndi Sajdon na-akpo ugwu Hemon bu Sirion, ma ndi Amorait na-akpo ya Senia.) ¹⁰ Anyi meriri obodo ndi ahụ niile di n'ala di larịi, meriekwā Gilead niile na Bashan, tutu ruo obodo Saleka na Edrei, obodo ndi di n'alaeze Oğ, eze Bashan. ¹¹ (Oğ, eze ndi Bashan bu naani onye foduru ndu n'agburu ndi Refaim. E ji igwe kwaa ihe ndina ya, nke ogologo ya di mita ano, nke obosara ya bukwa mita abuo. Ihe ndina a di ruo taa n'obodo Raba, otu n'ime obodo ndi Amon.)

Ihe nketa n'owuwa anyanwu Jordan

¹² Mgbe anyi nwetara ala ndi a, ewere m ya nye ndi Ruben, na Gad, ya bu, oke ala di n'ebe obodo ugwu Aroea, nke di n'akukụ ndagwurugwu Anon. Tinyekwara okara obodo ugwu Gilead, na obodo niile di n'ime ya. ¹³ Ala foduru na Gilead nakwa Bashan niile na alaeze Oğ ka m nyere otu okara ebo Manase. Nke a bu ala Agob niile di na Bashan, bu ndi amaara dika ala niile di site na Refaim. ¹⁴ Jaja, onye si n'ebo Manase, were ala niile di n'Agob, o buladi ruo n'oke ala ndi Geshua na ndi Maaka. O kporo ya n'aha ya, nke mere na ruo taa ihe a na-akpo Bashan bu Havot Jaja, nke putara, obodo Jaja. ¹⁵ Makia ka m nyere Gilead. ¹⁶ Ma Ebo Ruben na Gad ka m nyere ala niile di site na Gilead ruo n'etiti ndagwurugwu Anon, na site na ndagwurugwu a ruo n'iyi Jabok, nke bu oke ala umu Amon. Etiti ndagwurugwu Anon bukwa oke ala ebo Ruben na Gad. ¹⁷ Oke ala ha n'akukụ odida anyanwu bu osimiri Jordan nke di n'Araba. Oke ala a sitere na Kineret gbatia ruo n'Osimiri Araba (ya bu Osimiri Nnu), nke di na mgbaada ugwu Pisga.

¹⁸ Enyekwara m unu iwu n'oge ahụ si, "ONYENWE ANYỊ Chineke unu enyela unu ala a ka unu nwere ya. Ma ndi unu niile, ndi bu dimkpa,

ndi jikeere maka agha, ga-agafe n̄oꝛo ndi Izrel ndi oꝛo n'ihu. ¹⁹ Otu o di, ebe o bu na unu nwere otutu anu ulo, ndi nwunye unu na umuntakiri unu ga-ebi n'obodo ndi m nyere unu, lekotaa anu ulo unu anya, ²⁰ tutu ruo mgbe ONYENWE ANYI ga-enye umunna unu mmeri dika o nyere unu. Mgbe ha nwetara ala ONYENWE ANYI Chineke anyi na-enye ha n'ofe Jodan, onye obula n'ime unu nwere ike loghachi bia biri n'ala unu."

Mosis agaghi agafe osimiri Jodan

²¹ N'oge ahụ, agwara m Joshua okwu si, "I jirila anya gi hu ihe ONYENWE ANYI Chineke gi mere eze abuo ndi a. Otu a ka o ga-emekwa alaeze niile di n'ofe Jodan ebe unu na-aga. ²² Atula ha egwu, n'ihu ONYENWE ANYI Chineke gi ga-aluru gi ogo."

²³ N'oge ahụ, ariri o m ONYENWE ANYI ariri o si ya, ²⁴ "Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI i malitela igosi mu bu ohu gi idi ukwu gi na ike gi. O nweghi chi ozo di n'eluigwe maobu n'awa puru iru oru ebube niile i ruru. ²⁵ Kwere ka m gafee hu ala oma ahụ di n'ofe ozo nke Jodan, ala ugwu ugwu ahụ mara mma, na Lebanon."

²⁶ Ma n'ihu unu, ONYENWE ANYI wesoro m iwe ju ige m nti! ONYENWE ANYI gwara m okwu si m, "O zuola! Agwakwala m ihe obula banyere okwu a. ²⁷ Gaa, rigoruo n'elu ugwu Pisga, site n'ebe ahụ lepu anya n'akuku ugwu na ndida ma n'akuku owuwa anyanwu na odida anyanwu. O bu anya gi ka i ga-eji hu ala ahụ, n'ihu na i gaghi agafe osimiri Jodan. ²⁸ Nye Joshua ike ka o nochie onodu gi. Gbaakwa ya ume,* n'ihu na o bu ya ga-edu ndi a gafee Jodan iketa ala ahụ niile i ga-ahụ." ²⁹ Ya mere, anyi noduru na ndagwurugwu ahụ di nso na Bet-Peoa.

4

Nrube isi di mkpa

¹ Ugbu a, O Izrel, gee nti n'ukpuru na iwu niile m na-aga ikuziri unu ka unu na-eme ma o buru na unu chororo idi ndu banye, ma nwetakwa ala ahụ ONYENWE ANYI Chineke nna nna unu ha na-enye unu. ² Unu atukwasila iwu ozo n'elu iwu ndi a, ma o bukwani site na ha wepu iwu obula. Kama, meenu ihe iwu ndi a na-ekwu, n'ihu na ha si n'aka ONYENWE ANYI Chineke unu.

³ Unu ji anya unu hu ihe ONYENWE ANYI mere na Baal-Peoa. ONYENWE ANYI Chineke unu sitere n'etiti unu bibie ndi niile gbasoro Baal nke Peoa.

⁴ Ma unu niile nogidesiri ike soro ONYENWE ANYI Chineke unu bu ndi di ndu taa.

⁵ Lee, ezila m unu ukpuru na iwu niile ONYENWE ANYI Chineke m si m zi unu, iwu unu na-aghaghi idebe n'ala ahụ unu na-aga inweta. ⁶ Lezienu anya hu na unu debere ha, n'ihu na nke a ga-egosi mba gbara unu gburugburu na unu bu ndi nwere nghota na amamihe. N'ihu na mgbe ha nuru banyere ukpuru ndi a, ha ga-ekwu okwu si, "N'ezie, ndi juputara na mba ukwu a bu ndi nwere nghota na amamihe." ⁷ Olee mba ozo di ukwu, nke e mere ka chi ha noo ha nso dika ONYENWE ANYI Chineke anyi si na-anọ anyi nso mgbe obula anyi kpokuru ya n'ekpere? ⁸ Olee mba ukwu ozo dikwa nke nwere ukpuru na iwu ziri ezi dika iwu ndi a m na-enye unu taa?

⁹ Naani kpachapunu anya unu, ma cheenu onwe unu nche mgbe niile, ka unu ghara ichefu ihe ndi a niile unu ji anya unu hu, ka ha gharakwa

* 3:28 3:28 Onu 27:18,23; Dit 31:3,7-8,23

isi n'obi unu puo ubochi niile nke ndu unu. Kama kuziere ha umu unu, na umu umu ndi ga-esote ha. ¹⁰ Cheta ubochi ahụ unu bjara guzo n'ihu ONYENWE ANYI Chineke unu n'ugwu Horeb, n'ubochi ahụ o gwara m okwu si m, "Kpokoṭaa umu Izrel ka ha bja n'ihu m, nuru okwu m, ka ha nwee ike mṭa iti m egwu ubochi niile nke ha ga-ebi n'ala ahụ, ka ha nweekwa ike ikuziri umu ha." ¹¹ O bu n'ala ugwu ahụ ka unu bjara nso, guzo, mgbe oku si n'ugwu ahụ na-ere, na-alali elu iru eluigwe, ya na igwe ojii* nakwa oke ochichiri. ¹² Mgbe ahụ ONYENWE ANYI sitere n'oku ahụ gwa unu okwu. Unu nuru uḍa olu ya, ma unu ahughị oiyi obula anya, naani uḍa olu. ¹³ O nyere unu ogbugba ndu ya, nke unu na-aghaghị idebe. Ha di iwu iri. O dere ha na mbadamba nkume abuo. ¹⁴ E, o bu n'oge ahụ ka ONYENWE ANYI nyere m iwu si m nye unu ukpuru na iwu unu ga-agbaso mgbe unu banyere n'ala ahụ di n'ofe Jodan, nke unu na-aga inweta.

Ido aka na ntị banyere ikpere arusi

¹⁵ Unu maara na unu ahughị uḍidi ONYENWE ANYI anya n'ubochi ahụ o sitere n'oku gwa unu okwu n'ugwu Horeb. Ya mere kpachapurunu onwe unu anya ¹⁶ ka unu ghara imeru onwe unu site n'ikpu oiyi obula dika arusi, uḍi oiyi ihe obula, maobu n'udi nwoke maobu n'udi nwanyi, ¹⁷ maobu n'udi anumanu, maobu n'udi nnunu na-efe efe, ¹⁸ maobu n'udi anu na-akpu akpu, ma o bukwanu n'udi azu bi na mmiri. ¹⁹ Mgbe unu lere anya na mbara eluigwe hu anyanwu, onwa, na kpakpando, dika ha si basaa na mbara eluigwe, unu ekwela ka unu buru ndi a na-arafu ikpo isiala nye ha na ife ha ofufe bu ihe ndi a ONYENWE ANYI Chineke unu kere nye mba niile bi n'okpuru eluigwe. ²⁰ Ma banyere unu, Onyenwe anyi kporo unu, kporuta unu site n'ime oku na-agbaze igwe, site n'Ijpt puta, ka unu buru ihe nketa ya, dika unu di ugu a.

²¹ ONYENWE ANYI wesoro m iwe n'ihu unu, o nuru iyi na m agaghị agafe osimiri Jodan ibanye n'ala oma ahụ nke ONYENWE ANYI Chineke gi na-enye gi dika ihe nketa gi. ²² Aghaghị m inwu n'ala a. Agaghị m agafe Jodan. Ma unu ga-agafe gaa nweta ala oma ahụ. ²³ Lezienụ anya ka unu ghara ichefu ogbugba ndu unu na ONYENWE ANYI Chineke unu nwekoro, unu emerela onwe unu arusi yiri uḍidi ihe obula, ndi ahụ iwu ONYENWE ANYI Chineke unu nyere megidere. ²⁴ N'ihu na ONYENWE ANYI Chineke unu bu oku na-erepia erepia. O bu Chineke ekworo.

²⁵ Mgbe i ga-amu umu, nweekwa umu umu, mgbe unu birila otutu oge n'ala ahụ, o buru na unu emeruo onwe unu site n'imere onwe unu uḍi arusi obula, si otu a mee ihe di njo n'anya ONYENWE ANYI Chineke unu, ma kpasuo ya iwe ²⁶ ana m akpoku eluigwe na uwa ka ha buru ndi akaebe mu na unu taa, na a ga-ala unu n'iyi ngwangwa n'ala ahụ bu nke unu na-agafe Jodan inweta. Unu agaghị ebi ogologo oge n'ebe ahụ, n'ihu na a ga-ekpochapu unu. ²⁷ ONYENWE ANYI ga-eme ka unu gbasasia n'etiti mba ndi ozo. O bukwa naani mmadu ole na ole ga-afodu ndu n'etiti mba ndi ahụ ONYENWE ANYI ga-achuga unu. ²⁸ N'ebe ahụ, unu ga-efe chi ndi bu oru aka mmadu nke e ji osisi tuo na nke e ji nkume pia, nke na-adighi ahụ uzo, nke na-adighi anu ihe, nke na-apughị iri nri ma o bukwanu inu isisi. ²⁹ Ma o buru na unu anoro n'ebe ahụ choo ONYENWE ANYI Chineke unu, unu ga-achotakwa ya, mgbe unu ji obi unu niile na mkpuruobi unu niile choo ya. ³⁰ Mgbe mkpagbu bjara, mgbe ihe ilu ndi a biakwasiri unu n'oge di n'ihu, unu ga-emesia loghachikwute ONYENWE ANYI Chineke unu,

* 4:11 4:11 Maobu, anwuru oku di oji

unu ga-egekwa ntị n'ihe ọ ga-agwa unu. ³¹ N'ihì na ONYENWE ANYÌ Chineke unu bụ Chineke na-eme ebere. Ọ gaghị agonari unu maọbụ laa unu n'iyi, maọbụ chefuo ọgbugba ndụ ya na nna nna unu ha gbara, nke o ji iyi ọ n'uru mesie ike.

ONYENWE ANYÌ bụ Chineke

³² Nyochaanụ ihe mere n'oge gara aga, tupu a muo unu, na tupu Chineke ekee mmadụ n'ụwa. Juonụ ajujụ n'ụwa niile, juta ma ihe ukwu dị otu a o metụla mgbe ọbụla. ³³ O nweela ndị mmadụ n'uru olu Chineke mgbe o si n'ọkụ gwa ha okwu dika unu mere, ma ha anwughị? ³⁴ O nweela chi ọzọ nwaraka o site na mba ọzọ nwetara onwe ya otu mba, site n'ihe nwalee, site n'ihe iribama na ihe ebube di iche iche, site n'agha, n'aka di ike, na ogwe aka esetipuru esetipu, maobu n'ihe di oke egwu di iche iche, dika ihe niile nke ONYENWE ANYÌ Chineke unu mere n'ala Ijpt n'ihu anya unu abuo?

³⁵ O gosiri unu ihe ndi a ka unu mara na ONYENWE ANYÌ bụ Chineke n'ezie, na ọ dikwaghị onye ọzọ ma ọ bughị ya. ³⁶ O sitere n'eluigwe mee ka unu n'uru olu ya maka ido unu aka na ntị. N'ụwa, o mere ka unu hu oke ogidi oku ahụ o wuru, unu nukwara olu ya n'etiti oku ahụ. ³⁷ N'ihì ihunanya o nwere n'ebe nna nna unu no na n'ihì nhoputa ọ hoputara umu umu ha, ka o ji si n'Ijpt duputa unu n'ihu ya. Ọ bukwa ike aka ya ka o ji mezuo nke a. ³⁸ Ka o site n'ihu unu chupu mba di ukwu na ndi di ike, ma kpobata unu n'ala ha, inye unu ala ahụ dika ihe nketa unu, di ka o si di taa.

³⁹ Matanụ nke oma, ma nabata okwu a n'obi unu na ONYENWE ANYÌ bụ Chineke n'eluigwe na n'ụwa. O nwekwaghị chi ọzọ di ma ọ bughị ya. ⁴⁰ Debenụ ukpuru ya na iwu ndi a niile ma na-enye unu taa, ka ihe niile gaara unu na umu unu nke oma, ka unu biekwa n'ala ahụ ONYENWE ANYÌ Chineke na-enye unu ruo mgbe niile.

Obodo mgbaba

⁴¹ Mgbe ahụ, Mosis hoputara obodo ato n'ofe owuwa anyanwu nke osimiri Jordan, ⁴² ebe onye obula gburu mmadu ga-agbaba oso ndu, ma o buru na ha gburu onye agbataobi ha na-amaghị ama, na-akpoghi ya asi na mgbe gara aga. Ọ ga-agbaba n'otu ime obodo ndi a ichebe ndu ya. ⁴³ Obodo ndi ahụ bu, Beza, nke di n'ugwu elu ya di larii n'ime ozara. A hoputara ya maka ebo Ruben. Ramot, nke di na Gilead, maka ebo Gad, na Golan, nke di na Bashan, maka ebo Manase.

Okwu mmalite tupu enye iwu

⁴⁴ Nke a bu iwu Mosis chere n'ihu umu Izrel. ⁴⁵ Ndi a bu ihe ama, na ukpuru, na iwu Mosis nyere umu Izrel nke ha aghaghị idebe mgbe ha si n'Ijpt puta ⁴⁶ na ndagwurugwu Bet-Peoa nke di n'owuwa anyanwu Jordan, n'ala Sakhon, eze ndi Amorait, onye na-achi na Heshbon, bu onye Mosis na ndi Izrel meriri n'agha mgbe ha si n'Ijpt puta. ⁴⁷ Ndi Izrel nwetaara onwe ha ala ya na ala Og, eze Bashan. Eze abuo ndi a bu eze ndi Amorait ndi ala ha di n'owuwa anyanwu nke osimiri Jordan. ⁴⁸ Ala a sitere n'Aroea, n'onu mmiri Anon ruo n'ugwu Sirion (ya bu ugwu Hemon), ⁴⁹ ruo n'ala Araba niile, nke di n'owuwa anyanwu osimiri Jordan, ruokwa n'Osimiri Nnu, n'ala ala ugwu Piska.

1 Mosis kpọkọtara Izrel niile gwa ha okwu sị,

Geenu ntị, unu Izrel, n'ukpuru ndị a na iwu ndị a niile m na-aguputa na ntị unu taa, mụtanu ha, hukwanu na unu debere ha! ² Anyị na ONYENWE ANYI Chineke anyị gbara ndu n'ugwu Horeb.* ³ O bughi ONYENWE ANYI na nna nna anyi ha gbara ndu, kama o bu anyi na ya, anyi niile ndi di ndu taa. ⁴ ONYENWE ANYI sitere n'etiti oku gwa unu okwu ihu na ihu n'ugwu ahụ. ⁵ E guzoro m n'etiti unu na ONYENWE ANYI mgbe ahụ, ikwuputara unu okwu ONYENWE ANYI, n'ihì na unu turu egwu oku ahụ, unu arigoghikwa n'ugwu ahụ.

O siri:

6 "Mụ onwe m bu ONYENWE ANYI Chineke unu, onye kpọtara unu site n'Ijpt, bu ala nke ibu ohu.

7 "Gị enwela chi ozo tynere m.

8 Gị emerela onwe gị arusi a piri api, n'oyiyi nke udi obula nke yiri ihe di n'eluwge maobu nke yiri ihe di n'uwu, n'okpuru ya maobu n'ime mmiri, n'okpuru uwa. ⁹ Gị akpola isiala nye ha, efekwala ha ofufe, n'ihì na Mụ onwe m bu ONYENWE ANYI Chineke gị, abụ m Chineke ekworo. Onye na-ata umu na umu umu ahuhu, n'ihì ajo omume nke ndi muru ha, o buladi ruo n'ogbo nke ato na nke ano, nke ndi ahụ kporo m asi. ¹⁰ Ma na-egosi ihunanya nye puku ogbo niile nke ndi huru m n'anya, bu ndi na-edebe ihe niile m nyere n'iwu.

11 Gị ejikwala aha ONYENWE ANYI bu Chineke gị eme ihe efu, n'ihì na ONYENWE ANYI agaghi agu onye ji aha ya eme ihe efu dika onye ikpe na-amaghi.

12 Debe ubochi izuike site n'ido ya nsọ, dika ONYENWE ANYI Chineke gị nyere gị n'iwu. ¹³ N'ime ubochi isii ka i ga-eje ozi gị niile. O bukwa n'ime ha ka i ga-aruzu oru gị niile, ¹⁴ ma ubochi nke asaa bu ubochi izuike nke ONYENWE ANYI Chineke gị. I gaghị aru oru obula n'ubochi ahụ, gị onwe gị, nwa gị nwoke na nwa gị nwanyi, onye oru gị nwoke, onye oru gị nwanyi, ehi gị, inyinya ibu gị maobu anu ulo gị obula, o buladi onye obia bi n'obodo gị, ka ohu gị nwoke na ohu gị nwanyi zuru ike dika gị onwe gị si ezu ike. ¹⁵ I ga-echetakwa na i bu ohu n'ala Ijpt, ma ONYENWE ANYI Chineke mere ka i si n'ohu puta. O bu ike ya di ukwu ka o ji naputa gị. O bu ya mere ONYENWE ANYI Chineke gị ji nye iwu na i ga-edebe ubochi izuike nsọ.

16 Sọpuru nne gị na nna gị, dika ONYENWE ANYI Chineke gị nyere gị n'iwu, ka ubochi ndu gị di ogologo, ka ihe dikwara gị mma n'ala ahụ nke ONYENWE ANYI Chineke gị na-enye gị.

17 Gị egbula mmadu.

18 Gị akwala iko.

19 Gị ezula ohi.

20 Gị agbala ama ugha megide onye agbataobi gị.

21 Gị enwela anya ukwu n'ebe nwunye onye agbataobi gị di. Gị enwekwala aguu inwetara onwe gị ulo onye agbataobi gị, maobu n'ebe ala ya, maobu ohu ya nwoke, maobu ohu ya nwanyi, maobu ehi ya, maobu inyinya ibu ya, ma o bukwanu n'ihe obula nke onye agbataobi nwere di."

* 5:2 5:2 Opu 19:5; Dit 4:23

²² Iwu ndị a ka ONYENWE ANYỊ sitere n'olu ike kwupụta nye ogbakọ unu niile n'elu ugwu ahụ, site n'ọkụ ahụ na igwe ojii ahụ na oke ọchịchiri ahụ. O nweghị okwu ọzọ o tụtwasiri n'elu ya. O mechara dee ha na mbadamba nkume abụọ, nye m ha.

²³ Ma mgbe unu nuru oke olu ahụ kwuru okwu site n'oke ọchịchiri ahụ, hụkwa ire ọkụ ahụ di egwu na-enwu n'elu ugwu, ndiisi unu, ndi ndu ebo obula na ndi okenye unu biakwutere m. ²⁴ Unu siri, "ONYENWE ANYỊ bu Chineke anyi egosila anyi ebube ya, na idi ukwu ya, anyi anukwala olu ya site n'ime oku ahụ. Taa anyi ahula na mmadu puru idi ndu obuladi ma Chineke kpanyere ha uka. ²⁵ Ma ugbu a n'ihu gini ka anyi ga-eji nwuo? Oku a, nke na-enwusi ike ga-erechapu anyi. Anyi ga-anwu ma o buru na anyi anu olu ONYENWE ANYỊ Chineke anyi gaa n'ihu. ²⁶ N'ihu na onye di n'etiti mmadu, nke nuru olu Chineke di ndu ka o na-ekwu okwu site n'etiti oku, dika anyi nuru ma diri ndu. ²⁷ Gaa nso nutara anyi ihe ONYENWE ANYỊ Chineke anyi na-ekwu, mgbe ahụ, gwa anyi ihe obula bu nke o gwara gi, anyi ga-anu, mekwa ya."

²⁸ ONYENWE ANYỊ nuru olu okwu mgbe unu gwara m okwu, ONYENWE ANYỊ siri m, "Anula m ihe ndi a gwara gi. Ihe niile ha kwuru ziri ezi. ²⁹ Lee, o ga-adi nnoo mma ma mkpuruobi ha di otu a, itu egwu m, na idebe ihe niile m nyere ha n'iwu, ka ihe gaara ha na umu ha nke oma mgbe niile ebighi ebi.

³⁰ "Gaa, gwa ha ka ha laghachi n'ulo ikwu ha. ³¹ Ma gi onwe gi, guzo n'ebe a n'akuku m, ka m nye gi iwu m na ukpuru m niile, i ga-akuziri ha idebe iwu m, ha aghakwaghi idebe ha n'ala ahụ m gaje inye ha ka ha nweta."

³² Lezienụ anya ime ihe ndi ahụ niile ONYENWE ANYỊ bu Chineke unu nyere unu n'iwu. Unu esitela na ha wezuga onwe unu gaa n'aka nri maobu n'aka ekpe. ³³ Jegharjanu ije n'uzo niile ONYENWE ANYỊ Chineke unu nyere unu n'iwu, ka unu diri ndu, baa uba, ma meekwa ka ndu unu di ogologo n'ala ahụ unu na-aga inweta.

6

Ihu ONYENWE ANYI n'anya

¹ Ndi a bu iwu, na ukpuru, na ikpe niile nke ONYENWE ANYI bu Chineke unu, nyere m n'iwu ka a kuziere unu ka unu debe, n'ala ahụ unu na-agafe Jordan inweta. ² Ihe e ji nye iwu ndi a bu ka unu na umu unu, na umu umu unu, tuo egwu ONYENWE ANYI bu Chineke unu, site n'idebe iwu ya, ogologo ndu unu niile. O buru na unu emee ya, unu ga-enwe ndu ogologo. ³ Nuru Izrel ma lezie anya n'irube isi, ka ihe gaara unu nke oma, ka unu baa uba nke ukwu n'ala ahụ mmiri ara ehi na mmanu ahụ na-eru n'ime ya, o buladi dika ONYENWE ANYI Chineke nna nna unu ha kwere unu na nkwa.

⁴ Nuru gi Izrel, ONYENWE ANYI bu Chineke anyi, ONYENWE ANYI bu otu. ⁵ Were obi gi niile, na mkpuruobi gi niile, na uche gi na ike gi niile, hu ONYENWE ANYI Chineke gi n'anya. ⁶ Iwu ndi a m na-enye gi taa ka i ga-eme ka o diri gi n'obi. ⁷ I ga-akuziri ya umu gi. Kwuo okwu banyere ha mgbe i na-anodu ala n'ulo gi, mgbe i na-aga n'okporoazu, mgbe i na-edina ala na mgbe i si n'ihe ndina bilie. ⁸ Keenu ha dika ihe iribama n'elu aka unu, kekwasikwa ha dika ihe ncheta n'egedege ihu unu. ⁹ Dee ha n'elu ibo onu uzo ulo gi na nke onu uzo ama gi.

¹⁰ Mgbe ONYENWE ANYI Chineke ga-akpobata unu n'ala ahụ o nūrū iyi nye nna nna unu ha, bụ Ebrahim, na Ajizik, na Jekob, na inye unu, ala sara mbara nke juputara n'obodo unu na-ewughị, ¹¹ na ulọ ihe oma di iche iche juputara n'ime ya nke unu na-azughị, na olulu mmiri unu na-egwughị n'onwe unu, na ubi vañi na otutu osisi oliv unu na-amaghị ndi kurū ha, mgbe unu riri ihe rijuo afo, ¹² leruonu anya, ka unu ghara ichefu ONYENWE ANYI, onye mere ka unu site n'ala Ijpt pūta, bụ ala ebe unu bụ ohu.

¹³ ONYENWE ANYI bụ Chineke gi, ka i ga-atu egwu, naani ya ka i ga-eefe ofufe, o bukwa aha ya ka i ga-iji nūo iyi. ¹⁴ Unu agbasola chi ndi ozo, bụ chi ndi niile a gbara unu gburugburu na-eefe. ¹⁵ N'ih i na ONYENWE ANYI Chineke unu, onye no n'etiti unu, bụ Chineke ekworo. O ga-eme ka iwe ya di oku megide unu, o ga-ekpochapukwa unu site n'elu uwa. ¹⁶ Anwala ONYENWE ANYI, bụ Chineke gi onwunwa, dika unu nwara ya na Masa. ¹⁷ Lezienū anya hū na unu debere iwu niile na ukpuru niile, na ihe ama niile ONYENWE ANYI Chineke unu nyere unu. ¹⁸ Meenu ihe ziri ezi, na nke di mma n'anya ONYENWE ANYI, ka ihe niile gaara unu nke oma, ka unu nweekwa ike ibanye, ma nweta ezi ala ahū ONYENWE ANYI ji inu iyi kwee nna nna unu ha na nkwa. ¹⁹ Ka unu chupukwa ndi iro unu niile site n'ala ahū, dika ONYENWE ANYI n'onwe ya kwuru.

Osisa nye umu umu

²⁰ N'oge na-abia, mgbe nwa nwoke gi ga-aju gi si, "Gini bụ isi ihe ama ndi a, na ukpuru ndi a, na iwu ndi a ONYENWE ANYI Chineke anyi nyere unu?" ²¹ I ga-aza ya si, "Anyi buru ndi ohu Fero n'ala Ijpt, ma site n'ike ya di ukwu, ONYENWE ANYI kpoptara anyi site n'ala Ijpt. ²² N'ihu anyi, ONYENWE ANYI zipuru otutu ihe iribama di iche iche na ihe ebube di iche iche, di ukwu jokwa njo n'ahu Ijpt na eze Fero nakwa ndi ulo ya niile. ²³ Ma o mere ka anyi site n'Ijpt pūta, ikpobata na inye anyi ala ahū o ji inu iyi kwee nna nna anyi ha na nkwa. ²⁴ N'ih i ya ka ONYENWE ANYI ji nye anyi iwu ka anyi debe ukpuru ndi a niile, na-atu ONYENWE ANYI Chineke anyi egwu, ka anyi buru ndi ihe ga-agara nke oma ubochi niile, ndi a na-edebe ndu, dika o di taa. ²⁵ O buru na anyi elezie anya debe iwu ndi a niile ONYENWE ANYI Chineke anyi nyere anyi, dika o nyere anyi n'iwu, anyi ga-abu ndi na-ejeghari n'ezi omume."

7

Iwu banyere ikpochapu ndi Kenan

¹ Mgbe ONYENWE ANYI bụ Chineke unu ga-akpobata unu n'ala ahū unu na-abanye inweta, mgbe o si n'ihu unu chupu otutu mba ndi a n'ihu unu, bụ ndi Het, ndi Gigash, ndi Amorait, ndi Kenan, ndi Periz, ndi Hiv na ndi Jebus, bụ mba asaa ndi di ike nke ukwu, baakwa uba karja unu; ² mgbe ONYENWE ANYI bụ Chineke unu nyefere ha n'aka unu, unu meriekwa ha, lezienū anya hū na unu bibiri ha kpamkpam. Ka unu na ha ghara igba ndu, unu emekwarala ha ebere. ³ Unu na ha aluritakwala di na nwunye, unu enykwala umu ha ndi ikom umu unu ndi inyom ka ha luo, maobu lutara umu unu ndi ikom umu ha ndi inyom. ⁴ N'ih i na nke a ga-eme ka umu unu site n'iso m tugharja, malite ife chi ndi ozo. Mgbe ahū iwe ONYENWE ANYI ga-adi oku megide unu, laakwa unu n'iyi ngwangwa. ⁵ Kama otu a ka unu ga-eme: tikponu ebe ichu aja ha niile. Kurienu ogidi arusi ha niile. Gbutukwaanū osisi Ashera ha, ma suo arusi ha niile oku.

6 N'ihì na unu bụ ndị dị nso nye ONYENWE ANYỊ bụ Chineke unu. ONYENWE ANYỊ bụ Chineke unu ahọpụtala unu site n'agburu niile dị n'ụwa a, ka unu buru ndị nke ya, ihe onwunwe ya dị oke ọñahịa.

7 Ọ bughị n'ihì na unu dị ukwu n'ọnuogugụ karịa ndị mba ọzọ, ka ONYENWE ANYỊ jì họtala unu, hụ unu n'anya otu a, n'ezie unu dikarịsiri nta n'ọnuogugụ. 8 Kama, ọ bụ n'ihì ONYENWE ANYỊ huru unu n'anya, mezuokwa iyi ọ nuru nye nna nna unu ha, ka o ji site n'aka ya dị ike gbatu unu site n'ala ebe unu bụ ndị ohu, site n'ike nke Fero, bụ eze Ijpt. 9 Matanu nke oma na ONYENWE ANYỊ bụ Chineke unu bụ Chineke. Ọ bụ Chineke kwesiri ntukwasi obi, onye na-edebe ogbugba ndụ ihunanya ya ruo puku ogbo, nye ndị niile huru ya n'anya, ndị na-edebe ihe niile o nyere n'iwu. 10 Ma

onye kporo ya asi, ọ na-eji mbibi kwughachi ya ugwo n'ihu ya, ọ gaghị egbu oge ikwughachi onye kporo ya asi ugwo n'ihu ha.

11 N'ihì ya, hụ na unu devezuru iwu na ukpuru ndị a m na-enye unu taa.

12 Ọ buru na unu elezie anya, naa ntị n'iwu ndị a, debe ha, ma mezuokwa ha, ONYENWE ANYỊ bụ Chineke unu ga-emezuru unu ogbugba ndụ ihunanya ahụ dika ọ nuru n'iyi nye nna nna unu ha. 13 Ọ ga-ahụ unu n'anya, gozie unu, meekwa ka unu baa ụba n'ọnuogugụ. Ọ ga-agozi unu n'omumu, gozie ihe okuku nke ala unu, oka unu, na mmanya ohuru unu, na mmanu unu, na umu ehi unu muru, na umu igwe aturu unu muru, n'ala ahụ ọ nuru nna nna unu ha iyi inye unu. 14 A ga-agozi unu karịa mba ndị ọzọ niile dị n'ụwa. Ọ dighi onye obula n'ime unu, maobu nwoke maobu nwanyi ga-anọ na-amutaghị nwa, ọ dikwaghị anu ulo unu ga-agba aka nwa. 15 ONYENWE ANYỊ ga-ewepuru unu oria niile. Ọ gaghị ekwe ka oria ndị Ijpt obula, nke unu na-echeta nke oma dakwasi unu, oria ndị a niile ka ọ ga-eme ka ọ bjakwasi ndị iro unu! 16 Mba obula ONYENWE ANYỊ bụ Chineke unu nyefere unu n'aka ka unu ga-ala n'iyi. Unu emerela ha ebere, unu efekwala chi niile ha, n'ihì na nke a ga-aburu unu ihe ima n'onya.

17 Ma eleghị anya, unu ga na-eche n'ime onwe unu si, "Mba ndị a di ike karịa anyi, olee otu anyi ga-esi chupu ha?" 18 Ma unu atula egwu! Naani chetanu ihe ONYENWE ANYỊ bụ Chineke unu mere Fero na ndị Ijpt niile. 19 Unu ji anya unu hụ onwunwa ukwu niile, ihe iribama niile na ihe ebube niile, n'aka ahụ di ike na ogwe aka esetipuru esetipu, nke ONYENWE ANYỊ bụ Chineke unu ji kpopta unu. ONYENWE ANYỊ bụ Chineke gamakwa otu ihe ahụ n'ebe ndi niile a unu na-atu egwu ugbu a. 20 Karisia, ONYENWE ANYỊ bụ Chineke unu ga-ezipu ebu n'etiti ha tutu ruo mgbe ọ buladi ndi foduru ndu, ndi ahụ ga-ezo onwe ha site n'ebe unu no, ghoru ndi e bibiri. 21 Unu amala jijiji n'ihu ha, n'ihì na ONYENWE ANYỊ bụ Chineke unu, onye no n'etiti unu bụ Chineke di ukwu, dikwa egwu. 22 ONYENWE ANYỊ bụ Chineke unu, ga-achupu mba ndi a ntakiri ntakiri. Ọ gaghị ekwe ka unu chupu ha otu ugboro, ma ọ bughị ya, umu anu ohia ojoo ga-amuba megide unu. 23 ONYENWE ANYỊ Chineke unu ga-enyefe ha n'aka unu, ọ ga-etinye ha oke ogbaaghara n'obi, tutu ruo mgbe ha lara n'iyi. 24 Eze ha niile ka ọ ga-enyefe n'aka unu, unu ga-ehichapukwa aha ha n'elu ụwa. Ọ dikwaghị onye puru iguzo n'ihu unu, n'ihì na unu ga-ebibi ha niile. 25 Kpoonu arusi niile nke apiri api nke chi niile ha oku. Unu enwela anya ukwu n'ebe oiaocha maobu oiaedo di ha n'ahu di. Unu ewerela ya ka ọ buru nke unu, ka unu ghara ibu ndi ọ matara n'onya, n'ihì na ọ bụ ihe aru nye ONYENWE ANYỊ bụ Chineke unu. 26 Unu ewebatala ihe aru obula

n'ulo unu, ka unu ghara ibu ihe e debere iche nye mbibi dika ya. Kponu ihe aru ahụ asi, ledakwanu ya anya, n'ihu na ihe e debere iche nye mbibi ka o bu.

8

Echezola ONYENWE ANYI

¹ Lezie anya hu na i debezuru iwu ndi a niile m nyere gi taa. O buru na i debe ha, o bughu naani na i ga-adi ndu, kama i ga-amuba, banyekwa inweta ala ahụ ONYENWE ANYI kwere nna nna gi ha na nkwa. ² Chetakwa otu ONYENWE ANYI bu Chineke gi si duo gi n'ime ozara iri afo anọ ndi a niile. O wedara mmuo gi ala, nwakwaa gi onwunwa imata ihe di gi n'obi, ichoputa ma i ga-edebekwa iwu ya. ³ E, o wedatara mmuo gi ala mgbe o mere ka ihe oriri ko gi, mgbe o mere ka i rie mana, nri ahụ gi na nna gi na-amaghi ihe o bu. O mere nke a igosi gi na izi gi na o bughu naani achicha ka mmadu ga-eji di ndu, kama o bu n'okwu niile nke si n'onu ONYENWE ANYI puta. ⁴ Iri afo anọ ndi a niile, uwe gi akaghi nka, ukwu gi azakwaghi aza. ⁵ N'ihu ya, mata nke a n'obi gi, na dika nna si ado nwa ya aka na nti, otu a ka ONYENWE ANYI bu Chineke gi si ado gi aka na nti.

⁶ Debe iwu ONYENWE ANYI Chineke gi. Na-ejehari ije n'uzo ya, ma natukwa ya egwu. ⁷ N'ihu na ONYENWE ANYI Chineke gi na-ewebata gi n'ala mara mma, bu ala nwere iyi, na odo mmiri, ala nwere mmiri nke si n'ime ya na-asoputa asoghari n'ugwu na ndagwurugwu, ⁸ o bu ala na-epu oka wiiti na oka bali, na osisi vaini, na osisi fiig, na osisi pomegranet, na mmanu oliv, na mmanu anu. ⁹ O bukwa ala juputara n'ihe oriri, ebe a na-agaghi enwe uko nri. O bu ala ebe igwe juputara n'ime ya di ka ha bu nkume, ala ebe ola juputakwara n'ugwu ya niile.

¹⁰ Mgbe i riri rijuo afo, too ONYENWE ANYI Chineke gi n'ihu ala mara mma nke o nyere gi. ¹¹ Ma lezie anya ka i ghara ichefu ONYENWE ANYI Chineke gi, na-edebeghi iwu ya niile, na ikpe ya niile, na ukpuru ya niile, nke m na-enye gi taa. ¹² Ka o ghara i bu, mgbe i riri rijuru afo, mgbe i wuuru onwe gi ezi ulo di mma birikwa n'ime ha, ¹³ mgbe igwe ehi na igwe aturu gi mubara, mgbe olaocha na olaedo gi mubara, na mgbe ihe niile i nwere mubara. ¹⁴ Kpachara anya hu na nganga abanyeghi gi n'obi, ime ka i chefu ONYENWE ANYI Chineke gi onye mere ka i site n'Ijpt, sitekwa n'ala ibu ohu puta. ¹⁵ Onye duuru gi n'ime ozara ukwu ahụ di egwu, ebe agwo ojoo na akpi juputara, ebe na-ekpo oku, nke mmiri na-adighi. O sitere na nkume nye gi mmiri onunu. ¹⁶ O ji mana nyejuo gi afo n'ozara, mana ahụ nna gi ha na-amaghi ihe o bu na mbu. O mere ya n'ihu iweda mmuo gi ala, na inwale gi, ka ihe si otu a gaara gi nke oma. ¹⁷ I nwere ike kwuo si, "O bu site n'ike aka m ka m ji baa uba." ¹⁸ Ma cheta ONYENWE ANYI Chineke gi, n'ihu na o bu ya onwe ya na-enye gi ike i ji akpata aku, ime ka ogbugba ndu ya guzosie ike, bu nke o nuru nna nna gi ha n'iyi, dika o di taa.

¹⁹ Ma o buru na i chefu ONYENWE ANYI bu Chineke gi, gbasoo chi ndi ozo, fee ha ofufe ma kpookwa isiala nye ha, ana m agba ama megide gi taa na i ghaghi ila n'iyi. ²⁰ O buru na unu egeghi nti n'olu ONYENWE ANYI Chineke unu, ime ihe o choro, o ga-ala unu n'iyi, dika o si bibie mba ndi a niile di iche iche o na-ebibi n'ihu unu.

9

Ọ bughị n'ihì ezi omume Izrel

¹ Nuru, Izrel! Taa ka ị na-aga ịgafe osimiri Jodan ibanye ka inweta ala mba ndị dị ukwu na ndị dị ike karịa gị, inweta obodo ndị dị ukwu nke nwere mgbidi ha dị elu ruo n'eluigwe. ² Ndi bi n'ime ha bu ndi Anak, ndi gbara dimkpa, too ogologo nke ukwu. I maara banyere ha. I nukwaala ka e kwuru si, "Onye puru iguzo onwe ya n'ihu umu Anak?" ³ Ma mata taa na ONYENWE ANYI Chineke gi bu onye na-aga n'ihu gi dika oku na-erepia erepia. O ga-ala ha n'iyi. O bukwa ya ga-eme ka unu lugbuo ha, chupu ha, bibiekwa ha ngwangwa dika ONYENWE ANYI kwere gi na nkwa.

⁴ Mgbe ONYENWE ANYI Chineke gi sitere n'ihu gi chupu ha, asila onwe gi, "ONYENWE ANYI akpobatala m n'ebe a, ka m nweta ala a n'ihì ezi omume m." Mba, o bu naani n'ihì ajo omume nke mba ndi a bi n'ala ahụ ka ONYENWE ANYI ji esite n'ihu gi chupu ha. ⁵ O bughị n'ihì ezi omume gi, maobu izi ezi nke obi gi ka ị ga-eji nweta ala ahụ, kama o bu n'ihì ajo omume nke mba ndi a bi n'ime ya ka ONYENWE ANYI Chineke gi ga-eji achupu ha site n'ihu gi. O na-emekwa ya n'ihì imezu nkwa ahụ o kwere nna nna gi ha bu Ebrahim, Aizik, na Jekob. ⁶ Ya mere, ghotya ya nke oma na ONYENWE ANYI Chineke gi anaghị enye gi ezi ala a ka inweta ya n'ihì ezi omume gi, n'ihì na unu bu ndi isiike.

Nwa ehi olaedo

⁷ Chetakwa nke a ma echefukwala otu i si kpasuo ONYENWE ANYI Chineke gi iwe, mgbe mgbe, n'ime ozara. Site n'ubochi ị hapuru Ijipt tutu ruo taa, ka ị na-enupu isi n'ebe ONYENWE ANYI no. ⁸ Unu kpasuru ONYENWE ANYI iwe n'ugwu Horeb, ya mere o jiri were iwe laa unu n'iyi. ⁹ Mgbe m rigooro n'elu ugwu ahụ inata mbadamba nkume ndi ahụ bu mbadamba nkume ogbugba ndu di n'etiti ONYENWE ANYI na unu, anoro m n'elu ugwu ahụ iri ubochi ano, ehizie na abali, o dighi nri m riri, o dighikwa mmiri m nuru. ¹⁰ ONYENWE ANYI nyere m mbadamba nkume abuo ndi ahụ, nke eji mkpisiaka Chineke dee. Edekwasiri n'elu ha iwu niile nke ONYENWE ANYI gwara unu n'ugwu ahụ site n'etiti oku, n'ubochi mkpokota ahụ.

¹¹ Mgbe iri abali ano gwuru ONYENWE ANYI nyere m mbadamba nkume abuo ndi ahụ, bu mbadamba nkume ogbugba ndu. ¹² Mgbe ahụ ka ONYENWE ANYI gwara m si m, "Ridata osijiso, n'ihì na ndi gi, ndi i si n'Ijipt duputa, emerula onwe ha, ha emeela ngwangwa iwezuga onwe ha site n'iwu m nyere ha. Ha emeerela onwe ha nwa ehi a kpuru akpu, ka o buru chi ha."

¹³ ONYENWE ANYI gwara m si, "Ahula m na ndi a bu ndi isiike n'ezie. ¹⁴ Hapu m, ka m kpochapu ma hichapukwa aha ha site n'okpuru eluigwe. Aga m emekwa gi ka ị ghoo mba di ike karia, dikwa otutu n'onuogugu karia ha."

¹⁵ Ya mere, atughariri m malite isi n'ugwu ahụ na-enwu oku ridata, ejikwa m mbadamba nkume abuo nke ogbugba ndu ahụ n'aka m. ¹⁶ Mgbe m lepuru anya, ahuru m na unu emeela mmehie megide ONYENWE ANYI Chineke unu. Unu akpuolara onwe unu arusi n'udi nwa ehi. Unu esitela n'igbaso iwu ONYENWE ANYI wezuga onwe unu osijiso. ¹⁷ Mgbe ahụ, ewere m mbadamba nkume abuo ahụ, tupu ha site n'aka m abuo, kurie ha n'ihu unu.

¹⁸ Mgbe ahụ, adara m n'ala ozo n'ihu ONYENWE ANYI. Iri ubochi ano, ehizie na abali, erighi m nri maobu nuu ihe onunu obula, n'ihì mmehie niile unu mere. Unu mere ihe ojo n'anya ONYENWE ANYI si otu a kpasuo

ya iwe nke ukwuu. ¹⁹ Aturū m egwu iwe na ọnụma nke ONYENWE ANYỊ, n'ihì na iwe ya dī ukwuu megide unu ruo na ikpochapū unu. Ma n'oge ahū, ONYENWE ANYỊ gere ntī n'aririō m. ²⁰ N'oge ahū, Eron n'onwe ya, nọrō n'oke nsogbu, n'ihì na ONYENWE ANYỊ were iwe megide ya, chọọ ibibi ya, ma aririō m ONYENWE ANYỊ aririō n'ihì ya. ²¹ Mgbe ahū, eweere m ngwa ọrū mmehie unu, ya bụ nwa ehi ahū unu kpuru, kpoọ ya ọkụ, tipja ya, gwerie ya nke ọma dika ntū, wūnye ntū ya n'ime mmiri nke si n'ugwu na-asọpata.

²² Ozokwa, unu kpasuru ONYENWE ANYỊ iwe na Tabera, na Masa, ọ bụladi na Kibrot Hataava.

²³ Mgbe ONYENWE ANYỊ si na Kadesh Banea zipu unu ọ si unu, "Gaanu nweta ala ahū m nyere unu." Ma unu nupuru isi n'iwu ONYENWE ANYỊ Chineke unu nyere unu. Unu ekwenyeghi maobu rubere ya isi. ²⁴ Site n'ubochi m maara ndi unu bu, ọ dibeghi mgbe unu na-enupughi isi n'ebe ONYENWE ANYỊ nọ.

²⁵ O bu ya mere m jiri daa n'ala n'ihu ONYENWE ANYỊ iri ubochi anọ, ehizie na abali, n'ihì na ONYENWE ANYỊ kwuru na ọ ga-ala unu n'iyi. ²⁶ Ekpere m ekpere n'oge ahū nye ONYENWE ANYỊ si ya, "Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYỊ biko, alala ndi gi n'iyi, n'ihì na ha bu ihe nketa gi, burukwa ndi i ji ike aka gi na ebube gi gbaputa site n'Ijpt. ²⁷ Elekwasila nnupu isi ha na isiike ha anya, kama, cheta nkwa gi, nke i kwere ndi ohu gi, Ebrahim, Aizik, na Jekob. Biko, agunyela ndu ojojo ha, na mmehie ha megide ha. ²⁸ Ma o bughì otu a, ndi obodo ahū nke i si na ya kpopta anyi ga-asi, 'O bu n'ihì na ONYENWE ANYỊ apughì inye ha ala o kwere ha na nkwa ka o ji laa ha n'iyi. N'ihì na ọ kporo ha asi, ka o ji kpobata ha n'ime ozara mee ka ha nwuo n'ebe ahū.' ²⁹ Ma ha bu ndi gi, ha bukwa ihe nketa gi. Ha bu ndi i sitere n'ike gi di egwu na ike nke aka gi kpopta site n'Ijpt."

10

Mbadamba nkume abuo ozo

¹ N'oge ahū, ONYENWE ANYỊ gwara m, si, "Waputa mbadamba nkume abuo dika nke mbu, were ha biakwute m n'elu ugwu. Ozo, wuokwara onwe gi igbe osisi. ² Aga m edekwasì n'elu mbadamba nkume ndi a, okwu niile nke di n'elu mbadamba nkume ndi mbu, bu nke i tupiasiri. I gatinyekwa ha n'ime igbe ahū."

³ Ya mere, eji m osisi akashia kwaa igbe ahū. A waputakwara m mbadamba nkume abuo yiri ndi nke mbu, were ha rigoro ugwu ahū.

⁴ ONYENWE ANYỊ dere n'elu mbadamba nkume ahū ihe ndi ahū o dere na mbu, bu iwu iri ndi ahū o gwara unu n'elu ugwu site n'ime oku, n'ubochi mkpokota ahū. ONYENWE ANYỊ nyekwara m ha. ⁵ Mgbe m si n'ugwu ahū rịdata, etinyere m mbadamba nkume abuo ahū n'ime igbe ahū m kwara, dika ONYENWE ANYỊ nyere m n'iwu. Ha dikwa n'ebe ahū ruo taa.

⁶ (Umū Izrel gara ije site n'olulu mmiri nke Bene Jaakan garuo Mosera, n'ebe ahū ka Eron nọ nwuo, e lie ya n'ebe ahū. Elieza, bu okpara ya nochiri onodu ya dika onye nchujaja. ⁷ Site n'ebe ahū, ha gagidere ije ruo Gudgoda, sitekwa na ya ruo Jotbata, ala nke iyi na-aso aso juru n'ime ya.

⁸ N'oge ahū, ONYENWE ANYỊ kewaputara ebo Livayi ibu igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYỊ, na iguzo n'ihu ONYENWE ANYỊ ijere ya ozi na ikwuputa ngozi n'aha ya, dika ha si eme ruo taa. ⁹ O bu nke a mere ndi Livayi enweghi oke maobu ihe nketa n'etiti ndi Izrel ibe ha; ONYENWE ANYỊ bu ihe nketa ha, dika ONYENWE ANYỊ Chineke unu gwara ha.)

¹⁰ Ugbu a, anọla m n'elu ugwu ahụ iri ubochi anọ, ehizie na abali, dika m mere n'oge mbu, ONYENWE ANYI gekwara m nti n'oge ugbu a. O bughị ochichọ ONYENWE ANYI ibibi unu. ¹¹ ONYENWE ANYI gwara m, "Bilie, gaa ka i duru ndi a gaa na njem ha, ka ha banye, ma nwetakwa ala ahụ nke m kwere nna nna ha na nkwa inye ha."

Sọpuru ONYENWE ANYI

¹² Ugbu a, Izrel, gini ka ONYENWE ANYI Chineke gi na-ana n'aka gi ma o bughị ka i tuo egwu ONYENWE ANYI bu Chineke gi, jee ije na nrube isi nye ya, ihu ya n'anya, na iwere obi gi niile na mmuo gi niile fee ya ofufe, ¹³ na ilezi anya debezuo iwu na ukpuru ONYENWE ANYI, ndi m na-enye gi taa, n'ihu odimma gi.

¹⁴ Uwa na eluigwe na ebe niile kachasi elu nke eluigwe, na ihe niile di n'ime ha, bu nke ONYENWE ANYI Chineke gi. ¹⁵ Ma ONYENWE ANYI nwere mmasi n'ahu nna nna unu ha, hukwa ha n'anya, o horo unu, na naani umu ha niile, site n'etiti mba niile dika o di taa. ¹⁶ N'ihu nke a, biekwanu obi unu ugwu, kwusikwanu ibi ndu nke isiike. ¹⁷ N'ihu na ONYENWE ANYI, bu Chineke unu bu Chineke kachasi chi niile, burukwa Onyenwe kachasi ndi nwenu niile. Chineke ukwu ahụ, onye di ike dikwa egwu, onye na-adighi ele mmadu anya n'ihu, o nakwaghi eri ngari. ¹⁸ O na-aluru ndi na-enweghi nna, na umu nwanyi na-enweghi di ogu. O na-ahu ndi obia n'anya, na-enyekwa ha nri na uwe. ¹⁹ Ya mere, unu onwe unu kwa, hunu ndi obia n'anya, n'ihu na unu onwe unu bururu ndi obia n'ala Ijpt. ²⁰ Tuo ONYENWE ANYI Chineke gi egwu, feekwa ya ofufe. Ya ka i ga-arapara n'ahu,* o bukwa naani n'aha ya ka i ga-anu iyi. ²¹ O bu ya bu onye i ga-eto otuto, o bu ya bu Chineke gi, onye ruru gi oru ndi ahụ di oke egwu na ebube, nke gi onwe gi ji anya gi hu. ²² Nna nna unu ndi gara n'Ijpt di naani iri mmadu asaa, ma ugbu a, ONYENWE ANYI Chineke gi emeela ka imubaa dika kpakpando nke mbara igwe.

11

Ihu ONYENWE ANYI n'anya na irubere ya isi

¹ Hu ONYENWE ANYI bu Chineke gi n'anya, na-edebezukwa ikpe ya na ukpuru ya na ihe niile o nyere n'iwu. ² Chetanu taa na o bughị umu unu, kama o bu unu onwe unu jiri anya unu hu ido aka na nti ONYENWE ANYI Chineke unu. O bu unu huru idi ukwu ya, idi ike ya, irusi oru ike nke ike ya, ³ ihe iribama ya niile na ihe niile o mere n'Ijpt, otu o si megide Fero eze Ijpt na ndi ala Ijpt niile. ⁴ Unu huru ihe o mere ndi agha Ijpt na inyinya ha, na ugbu agha ha. Otu o si mee ka ha laa n'iyi n'ime Osimiri Uhie, mgbe ha na-achu unu oso, na otu ONYENWE ANYI si wetara ha ila n'iyi ebighi ebi. ⁵ O bughị umu unu huru ihe o meere unu n'oge ahụ niile unu no n'ozara tutu unu erute n'ebe a, ⁶ na ihe o mere Datan na Abiram, umu Eliab, ndi si n'ebo Ruben, otu ala si meghee onu ya loda ha, ha na ezinaulo ha, ulo ikwu ha na ihe obula nke di ndu ha nwere n'etiti Izrel niile. ⁷ Ma o bu anya unu huru oke ihe itunanya ndi a niile ONYENWE ANYI mere.

⁸ Lezienu anya debe iwu ndi a m na-enye unu taa, ka unu nwee ike, baa bichikwaa ala ahụ unu na-agafe Jordan inweta, ⁹ ka unu bie ogologo ndu n'ime ala ahụ ONYENWE ANYI nuru n'iyi inye nna nna unu ha, na umu umu ha, ala mmiri ara ehi na mmanu anu na-eru na ya. ¹⁰ N'ihu na ala a

* 10:20 10:20 Ya ka i ga-ejidesi aka ike

unu na-aga ibanye n'ime ya inweta adighi ka ala Ijpt, ebe unu si p̄ta, ebe i na-agma mkpuru gi, were ukwu t̄wara mmiri ̄zo,* dika a na-eme n'ubi akwukw̄o nri. ¹¹ Ma ala unu na-agafe J̄dan inweta bu ala nwere ugwu na ndagwurugwu, nke na-an̄u mmiri ozuzo si n'eluigwe. ¹² O bu ala nke ONYENWE ANYI Chineke unu n'onwe ya na-elekota! Site n'ubochi ruo n'ubochi, sitekwa na mbido af̄o ruo n'ogwugwu af̄o, anya ya adighi apu na ya.

¹³ Ya mere, o buru na unu ga-eji ntukwas̄i obi rube isi n'iwu ya niile, nke m na-enye unu taa, o burukwa na unu ga-eji obi unu niile na mm̄o unu niile hu ONYENWE ANYI Chineke unu n'anya, o burukwa na unu ga-efe ya ofufe, ¹⁴ o ga na-ezite mmiri ozuzo n'oge ya, mmiri ozuzo nke mbu na nke ikpeazu, nke ga-eme ka oka unu m̄a mkpuru hiri nne, ka unu nwee otutu vain̄i, nweekwa mmanu oliv. ¹⁵ O ga-eme ka anu ulo gi nwee ah̄ija ha ga-ata, gi onwe gi ga-enwekwa ihe oriri di ukwu. Af̄o ga-ujukwa gi n'ihe i nwere.

¹⁶ Ma lezien̄u anya, ka ahapu irafu obi unu mee ka unu wezuga onwe unu, bido ife chi ndi ozo ofufe, kp̄okwa isiala nye ha. ¹⁷ Mgbe ah̄u, iwe ONYENWE ANYI ga-adi oku n'ebe unu no, o ga-agbach̄i eluigwe, mmiri agagh̄i ezo, ala agagh̄i epuputakwa ihe ubi, unu ga-alakwa n'iyi n'otu ntabi anya, n'ez̄i ala ah̄u ONYENWE ANYI na-enye unu. ¹⁸ Meenu ka okwu m ndi a digide n'obi unu na n'ime mm̄o unu. Keenu ha dika ihe iribama n'elu aka unu, kekwas̄ikwa ha dika ihe ncheta n'egedege ihu unu. ¹⁹ Kuzieren̄u ha umu unu, na-ekwu ihe banyere ha mgbe i na-anodu n'ulo gi, na mgbe i na-aga n'okporozo, mgbe i na-edina ala na mgbe i si n'ihe ndina bilie. ²⁰ Dee ha n'elu ibo onu ulo gi na nke onu ̄zo ama gi. ²¹ Ka ubochi ndu unu na nke umu unu di ogologo n'ala ah̄u unu na-aga ibi n'ime ya, nke ONYENWE ANYI kwere nna unu na nkwa. Dika ogologo ubochi niile ha nke eluigwe di n'elu, uwa dikwa n'okpuru ya.

²² O buru na unu elezie anya debe iwu niile m na-enye unu taa, nahukwa ONYENWE ANYI Chineke unu n'anya, na-eso ̄zo ya, na-adaberekwa na ya, ²³ ONYENWE ANYI ga-achupu mba niile bi n'ala ah̄u unu na-aga inweta, unu ga-anapukwa ha ala ah̄u, o buladi na ha buru ibu, siekwa ike kar̄a unu. ²⁴ Ebe obula unu zonyere ukwu unu n'ala ah̄u aghoala nke unu, site na ndida Negeb ruo Leban̄on, sitekwa n'Osimiri Yufretis ruo Osimiri Mediteren̄ja. Ha ga-abu nke unu. ²⁵ O dighi onye obula puru imegide unu n'ih̄i na ONYENWE ANYI Chineke unu ga-emenye ha egwu na ujo n'af̄o n'uzo obula unu na-aga, dika o kwere na nkwa.

²⁶ Lee, taa, ana m eche n'ihu unu ngozi ONYENWE ANYI na obubu onu. ²⁷ Ngozi ga-adiri unu ma o buru na unu edebe iwu ONYENWE ANYI Chineke unu, nke m na-enye unu taa. ²⁸ Nkocha ah̄u ga-adi ma o buru na unu aju irube isi nye iwu niile nke ONYENWE ANYI, bu Chineke unu, wezuga onwe unu n'uzo ah̄u nke m nyere unu n'iwu taa site n'igbaso chi ndi ozo, nke unu na-amaghi. ²⁹ Mgbe ONYENWE ANYI Chineke unu mere ka unu nweta ala ah̄u, a ga-esite n'elu ugwu Gerizim kwuputa ngozi ga-adiri unu, a ga-esitekwa n'elu ugwu Ebal kwuputa obubu onu ga-adakwas̄i unu. ³⁰ Gerizim na Ebal bu ugwu di n'ofe J̄dan, n'akuku okporozo di n'odida anyanwu. O di nso n'ebe osisi ukwu ndi ah̄u toro na More, n'ala ndi Kenan ah̄u bi n'Araba, n'akuku Gilgal. ³¹ N'ih̄i na unu na-aga igafe osimiri J̄dan, ibanye nweta ala ah̄u ONYENWE ANYI Chineke unu na-enye unu. Mgbe unu

* **11:10** 11:10 Nke a bu n'ala ebe ihe okuku na-adighi eto ma a gbaghi ya mmiri.

nwetara ya biri n'ime ya, ³² hụnụ na unu rubere isi debe iwu niile na ụkpụrụ niile m na-eche n'ihu unu taa.

12

Ebe a ga-anọ fee Onyenwe anyị

¹ Ndị a bụ iwu na ụkpụrụ niile unu na-aghaghị idebe ogologo ụbọchị niile unu ga-ebi n'ala ahụ, ONYENWE ANYỊ Chineke nna unu ha nyere unu, dika ihe nweta. ² Tikpọonụ ebe niile nke dị n'elu ugwu niile dị elu na n'elu ugwu niile dị nta, nakwa n'okpuru osisi mgbasa ọbụla, bụ ebe mba niile unu na-anapụ ala ha fere chi niile ha ofufe. ³ Kwatuokwanụ ebe ichụ aja ha niile, tijisie ogidi nsọ ha niile, kpọkwa osisi Ashera ha ọkụ, gbutukwaanụ arụsị niile a apiri apị nke chi niile ha. Kpochapụkwanụ aha ha niile site n'ebe niile ahụ.

⁴ Unu agaghị efe ONYENWE ANYỊ Chineke unu ofufe dika ndị ahụ na-efe arụsị na-eme. ⁵ Kama unu chọpụta ebe ahụ ONYENWE ANYỊ Chineke unu ga-ahọpụta, site n'etiti ebo Izrel niile, ebe ọ ga-akpọkwasi aha ya. N'ebe ahụ ka unu ga-abiakwute ya. ⁶ Ọ bụkwa n'ebe ahụ ka unu ga-ewetara ONYENWE ANYỊ aja nsure ọkụ unu, na aja ndị ọzọ niile, na otu ụzọ n'ụzọ iri unu, na onyinye pụrụ iche unu, bụ onyinye unu kwere nkwa inye, na onyinye afọ ofufu unu, na onyinye ụmụ mbụ igwe ehi, na igwe ewu na atụrụ unu. ⁷ Unu na ezinaulọ unu ga-anọkwa n'ebe ahụ, n'ihu ONYENWE ANYỊ Chineke unu, rie oriri unu. N'ihu ya kwa ka unu ga-añurikwa ọñụ, n'ihu ihe niile ahụ unu setipụrụ aka unu ime, na n'ihu ngozị ONYENWE ANYỊ Chineke unu gọziri unu.

⁸ Unu agaghị emekwa ihe masiri unu, dika unu si eme taa, n'ihu na onye ọbụla na-eme ihe ọbụla o chere na o ziri ezi n'anya ya, ⁹ n'ihu na iwu ndị a ebidobeghi idị ire, ebe ọ bụ na unu abanyebehi n'ebe izuikwa ahụ, na ihe nketa ahụ ONYENWE ANYỊ Chineke unu na-enye unu. ¹⁰ Kama, mgbe unu gafere osimiri Jodan, birikwa n'ala ahụ ONYENWE ANYỊ Chineke unu na-ene unu dika ihe nketa, mgbe ONYENWE ANYỊ nyere unu izuikwa, meekwa ka unu nwere onwe unu site n'ebe ndị iro unu nọ. ¹¹ Mgbe ahụ, unu ga-eweta ihe ndị ahụ niile m nyere unu n'iwu: aja nsure ọkụ unu niile, na aja ndị ọzọ, na onyinye ahụ pụrụ iche unu kwere nkwa inye, unu ga-eweta ya n'ebe ahụ ONYENWE ANYỊ Chineke unu họtara ebe o kpọkwasi aha ya. ¹² Unu na ụmụ unu ndị ikom, na ụmụ unu ndị inyom, na ndị odibo nwoke na nwanyi niile unu, na ndị Livayi bi n'obodo unu, ndị na-enweghi ihe nketa nke aka ha, ga-anọ n'ebe ahụ n'uru ọñụ n'ihu ONYENWE ANYỊ Chineke unu. ¹³ I gaghị achụ aja nsure ọkụ gi n'ebe ọbụla masiri gi, ¹⁴ ọ bụ naani n'ebe ahụ ONYENWE ANYỊ ga-ahọpụta. Ọ ga-ahọpụta otu ebe, n'ala otu ebo. Ọ bụ naani n'ebe ahụ ka i ga-esure aja unu niile, ọ bụkwa n'ebe ahụ ka i ga-eweta onyinye gi niile.

¹⁵ Otu ọ dị, i pụrụ inọ n'ebe ọbụla gbuo anụ i ga-eri, dika ọ bụ ele maọbu mgbada ugbo a. Rie anụ mgbe ọbụla ọ gurụ gi aguu, na-erikwa ya mgbe ọbụla i nwetara ya, dika ngozị ONYENWE ANYỊ Chineke unu na-enye unu. Ma onye dị ọcha, ma onye na-adighi ọcha nwere ike iso rie ya. ¹⁶ Naani iwu di n'iri anụ ndi a bu na i gaghị eri ọbara ya, wusa ọbara ya n'ala, dika mmiri. ¹⁷ Ma o nweghi onyinye ọbụla a na-enye ONYENWE ANYỊ i kwesiri inọ n'ulo gi rie. I kwesighi inọ n'ulo gi rie onyinye ndi a: onyinye otu ụzọ n'ụzọ iri nke ọka na mmanya ọhuru gi, na nke mmanụ oliv, na ụmụ mbụ nke igwe ehi na igwe ewu na atụrụ gi, na ihe ọbụla i kwere na nkwa, na onyinye afọ ofufu gi, na onyinye ndi ọzọ puru iche. ¹⁸ Kama unu ga-eri ha

n'ihu ONYENWE ANYI bu Chineke unu, n'ebe ahụ ONYENWE ANYI Chineke unu ga-ahoputa, gi onwe gi, na umu gi ndi nwoke na umu gi ndi nwanyi, na ndi odibo nwoke na nwanyi niile unu, na ndi Livayi si n'obodo unu niile, unu ga-anurikwa onu n'ihu ONYENWE ANYI bu Chineke unu, n'ihe niile aka gi ruputara. ¹⁹ Echefukwala ndi Livayi, gi na ha ga na-enweko ihe ndi a niile, ogologo ubochi niile i biri n'ala ahụ.

²⁰ Mgbe ONYENWE ANYI, bu Chineke gi mere ka oke ala gi saa mbara, dika o kwere gi na nkwa, i nwee oke aguu maka iri anu na-asi, "Achoro m iri anu," mgbe ahụ, i nwere ike rie anu dika i si choo. ²¹ O buru n'ebe ahụ ONYENWE ANYI Chineke gi kpokwasiri aha ya di gi anya site n'ebe i no, i nwere ike gbuo anu ulo site n'igwe ehi maobu ewu na aturu nke ONYENWE ANYI nyere gi, dika m si nye gi n'iwu. Gbuo ha n'obodo ebe i bi, riekwala ha otu i choro. ²² Rie ha dika i ga-esi rie ele maobu mgbada. Onye obula n'ime unu nwere ike rie ya, ma onye di ocha ma onye na-adighi ocha. ²³ Ma lezie anya hu na i righi obara, n'ih i na ndu di n'obara. I gaghi erikota anu obula na ndu ya. ²⁴ Erila obara, wusa ya n'ala dika mmiri. ²⁵ Erila ya, ka ihe si otu a gaara gi na umu umu gi nke oma, n'ih i na i na-eme ihe ziri ezi n'anya ONYENWE ANYI.

²⁶ Ma were ihe ndi ahụ niile i doro nso, ya na ihe obula i kwere ONYENWE ANYI na nkwa gaa n'ebe ahụ ONYENWE ANYI ga-ahoputa. ²⁷ Chuo aja nsure oku n'elu ebe ichu aja ONYENWE ANYI Chineke gi, ma anu na obara. A ghaghi iwusa obara anu ahụ e ji chuo aja n'akuku ebe nchujaja nke ONYENWE ANYI Chineke gi. Ma i nwere ike rie anu ahụ e ji chuo aja. ²⁸ Lezie anya, debe iwu ndi a niile m na-enye gi. O buru na i mee ya, ihe ga-agara gi na umu gi nke oma, n'ih i na o bu ihe di mma n'anya ONYENWE ANYI Chineke gi, na ihe ziri ezi ka i ga na-eme.

²⁹ ONYENWE ANYI Chineke gi ga-ala mba niile bi n'ala ahụ i na-aga ibuso agha n'iyi. Ma mgbe i si n'ala ahụ chupu ha, i ga-ebichi n'ala ha. ³⁰ Mgbe i lachara ha n'iyi, lezie anya ka i ghara ima n'onya, site n'iju ajuju ka ijuputa otu ha si efe chi ha, na-asi, "Mba ndi a o si ana na-efe chi ha ofufe? Anyi ga-emekwa otu a." ³¹ Ekwala ONYENWE ANYI bu Chineke gi dika ha si efe chi ha, n'ih i na mgbe ha na-efe chi ha ofufe, ha na-eme ihe aru di iche iche nke ONYENWE ANYI kporo asi. O buladi umu ha ndi ikom na ndi inyom ka ha na-esure n'oku nye chi ha di iche iche dika aja.

³² Lezienu anya hu na unu na-eme ihe niile bu nke m nyere unu n'iwu. Unu etinyela ihe n'ime ya maobu wepukwa ihe site na ya.

13

*Ikpere chi ndi ozo**

¹ O buru na onye amuma, maobu onye na-akowa nro aputa n'etiti gi kwee nkwa na ihe iribama maobu ihe di ebube na-aga ime, ² o burukwa na ihe iribama ahụ maobu ihe ebube ahụ e kwuru maka ya emezuo, emesia onye amuma ahụ na-asi, "Ka anyi gbaso chi ndi ozo di iche, ka anyi feekwa ha," bu chi ndi i na-amaghi, ³ egela okwu onye amuma maobu oro nro ahụ nti. N'ih i na ONYENWE ANYI bu Chineke unu na-ele unu ule imata ma unu jikwa obi unu, na uche unu hu ya n'anya. ⁴ O bu ONYENWE ANYI bu Chineke unu ka unu ga-eso, naani ya ka unu ga-atu egwu. Debenu iwu ya niile na-erubekwara ya isi, na-ejere ya ozi, jidesiekwara ya ike. ⁵ A ga-egbu onye amuma ahụ maobu onye oro nro ahụ nke choro iduhie unu, n'ih i na o choro iweta nnupu isi megide ONYENWE ANYI bu Chineke unu, onye

* 13: 13:1 Maobu, ikpere arusi

kpoputara unu site n'ala Ijpt, onye gbaputara unu site n'onodu ibu ndi ohu. Ihe o choro ime bu iduhie gi, ka i ghara ibi udi ndu ahụ ONYENWE ANYI Chineke gi choro ka i bie. Onwu ya ga-eme ka i wezuga ihe ojoo site n'etiti gi.

⁶ O buru na ezi enyi gi maobu nwanne gi nwoke maobu nwa gi nwoke maobu nwunye gi i huru n'anya ejiri aghughu gwa gi okwu si gi, "Bia ka anyi gaa fee chi ndi ozo ofufe" (bu chi ndi i na-amaghi maobu nke nna gi ha na-amaghi, ⁷ chi nke ndi ala ahụ gbara unu gburugburu, ma ha bu ndi bi gi nso ma ha bu ndi bi n'ebe di anya, site n'otu nsotu nke ala ahụ ruo nsotu nke ozo), ⁸ ekwenyekwala maobu naa nti n'ihe o na-ekwu. Enwekwala obi ebere n'ebe o no, ekspuchikwala atumatu ojoo ya niile. ⁹ I ghaghi igbu ha. Buru uzo setipu aka gi tuo ya nkume, ka ndi ozo soro gi tugbuo ya. ¹⁰ Jiri nkume tugbuo ya, n'hi na o choro ime ka i site n'iso ONYENWE ANYI Chineke, wezuga onwe gi, ka i puo, ma chigharia site n'iso ya, bu ONYENWE ANYI, onye mere ka i site n'ala Ijpt puta, ala ebe i no n'ime ya dika ohu. ¹¹ Izrel niile ga-anukwa banyere ihe ojoo o mere, ha ga-atukwa ihe ojoo di otu a egwu, o dikwaghi onye obula n'etiti gi ga-achokwa ime ihe ojoo di otu ahụ.

¹² Mgbe i bi n'obodo ndi ahụ ONYENWE ANYI Chineke gi na-enye gi, o buru na akuko esite n'otu obodo ndi a ruo gi nti si, ¹³ na ufodu ndi mmadu jogburu onwe ha eduhiela ndi obodo ha, na-asị, "Ka anyi gaa fee chi ndi ozo ofufe" (bu chi ndi i na-amaghi na mbu), ¹⁴ tupu i mee ihe obula, i ga-eburu uzo juo ase, juputa nke oma, ma nyochaputa ma okwu ahụ o bu eziokwu. O buru na o bu eziokwu na-achoputakwara n'ihe aru di otu a mere n'etiti unu. ¹⁵ I ghaghi ibuso obodo ahụ agha jiri mma agha gbuo ndi mmadu niile bi n'ime obodo ahụ. I ghaghi ibibi ya kpmkpm, ma ndi mmadu ma anu ulo ha. ¹⁶ Ihe nkwata niile i si n'obodo ahụ kwata ka i ga-ekpokota n'otu ebe, n'ama di n'etiti obodo ahụ. A ga-akpokwa ha niile oku, gbaakwa obodo ahụ niile oku, dika aja nsure oku nye ONYENWE ANYI bu Chineke unu. Ruo mgbe ebighi ebi, obodo ahụ ga-abu mkpomkpo ebe, a gaghị ewugharikwa ya ozo. ¹⁷ O dighi ihe ndi ahụ e debere nye mbibi nke e kwesiri ihu n'aka gi. Nke a ga-emekwa ka iwe oku ONYENWE ANYI dajuo, ka o gosikwa gi obi ebere. O ga-enwekwa omijiko n'ahụ gi, meekwa ka i baa uba n'onuogugu, dika o ji ihu iyi kwee nna gi ha na nkwa. ¹⁸ ONYENWE ANYI Chineke gi ga-eme ihe ndi a ma o buru na i na-erubere ya isi, na-edebezukwa iwu ya niile, nke m na-enye gi taa, ma na-eme ihe ziri ezi n'anya ONYENWE ANYI Chineke gi.

14

Nri kwesiri oriri na ndi na-ekwesighi

¹ Unu onwe unu bu umu ONYENWE ANYI Chineke unu, ya mere unu egbula onwe unu mma, maobu kpuchapu agiri isi di nso nso egedege ihu unu n'hi onye nwuru anwu.* ² N'hi na onye di nso ka i bu nye ONYENWE ANYI Chineke gi. O bukwa gi ka ONYENWE ANYI horo site na ndi niile no n'elu uwa, i bu ihe oke onuahia nye ya.

³ Erila ihe obula m kwuru na o bu ihe ruru aru. ⁴ Ndi a bu anumanu unu ga-eri: ehi, aturu, na ewu, ⁵ na ele nta, na mgbada, na aturu ohia, na ewu ohia, ele ukwu, na anigo bi n'elu ugwu. ⁶ Anumanu obula ukwu ya wara njakpa, nke na-atagharị onu ka unu ga-eri. ⁷ Ma otu o di, n'etiti

* 14:1 14:1 Ihe ndi a bu usoro mmemme iru uju nke ndi na-eme omenaala. Lev 19:27-28

anụ ndị ahụ na-ataghari nri maọbụ ndị ụkwụ ha wara njakpa, ndị a ka unu na-agaghị eri, ịnyinya kamel, na ewi maọbụ ewi nkume, na anụ ndị ọzọ yiri ha, ọ bụ ezie na ha na-ataghari ọnyụ, ma ha enweghị ụkwụ wara njakpa. Ha bụ ihe na-adighi ọcha nye unu. ⁸ Ezi bụkwa anụ na-adighi ọcha; ọ bụ ezie na o nwere ụkwụ wara njakpa, ma ọ dighi ataghari nri. Unu agaghị emetụla ozu ha aka maọbụ rie anụ ha.

⁹ N'ime ihe niile e kere eke, dị ndu, biri na mmiri, unu nwere ike iri nke ọbụla nwere ntu na akpịrịkpa, ¹⁰ ma ihe ọbụla nke na-enweghị ntu na akpịrịkpa, unu erila ha, n'ihu na ha ruru arụ.

¹¹ Unu ga-eri nnụnụ ọbụla dị ọcha, ¹² ma unu agaghị eri ndị a: ugo, na udele, na udele ojii, ¹³ na ndagbụ, na ọgankwọ, na ndagbụ dị iche iche, ¹⁴ na ugooma ọbụla dị iche iche, ¹⁵ na enyi nnụnụ, na egbe abali, na nnụnụ oke osimiri, na egbe dị iche iche, ¹⁶ na okwukwu nta, na okwukwu ukwu, na okwukwu nwere mpi, ¹⁷ na okwolo na udele, na komorant, ¹⁸ na uguala, na utu dị iche iche, na nnụnụ ọdu nta, na usụ.

¹⁹ Umụ ahụhụ niile na-efe efe ruru arụ nye unu, unu erila ha, ²⁰ Ma unu nwere ike iri umụ ahụhụ ndị ahụ nwere nku, ndị dị ọcha.

²¹ Unu erila anụ ọbụla nwuru anwụ. Ma otu o si dị, onye ọbịa n'etiti unu nwere ike rie ya. I nwere ike inye ya, maọbụ resi ya onye ahụ, ma erila ya, n'ihu na onye dị nsọ nye ONYENWE ANYỊ Chineke gi ka i bụ.

Esila nwa ewu maọbụ nwa aturu n'ime mmiri ara nne ya.

Onyinye otu ụzọ n'ụzọ iri

²² I ghaghị inye otu ụzọ n'ụzọ iri nke mkpuru ubi gi afo niile. ²³ I ga-erikwa mkpuru ndị a n'ihu ONYENWE ANYỊ, bụ Chineke gi, n'ebe ahụ ọ ga-ahoputa ka ọ buru ebe obibi ya, i ga-anọ n'ebe ahụ rie otu ụzọ n'ụzọ iri nke ọka gi, na mmanya vaini ohuru gi, na mmanu oliv gi, na nwa mbu nke igwe ehi gi, na igwe ewu na aturu gi. Ihe e ji eme nke a bu ka i muta itu egwu ONYENWE ANYỊ Chineke gi ubochi ndu gi niile. ²⁴ O buru na ebe ONYENWE ANYỊ hoputara di anya, o burukwa na ONYENWE ANYỊ Chineke gi agoziela gi ruo na i pughi ibu otu ụzọ n'ụzọ iri gi gaa n'ebe ahụ (n'ihu na ebe ahụ ONYENWE ANYỊ hoputara di anya), ²⁵ mgbe ahụ, gbanwee otu ụzọ n'ụzọ iri nata ọlaocha, were ọlaocha ahụ jee n'ebe ahụ ONYENWE ANYỊ Chineke gi hoputara. ²⁶ Were ọlaocha ahụ zuo ihe ọbụla i chorọ: ehi, na aturu, na mmanya, maobu mmanya siri ike na-aba n'anya maobu ihe ọbụla ozo nke i chorọ. Mgbe ahụ, gi na ezinaulo gi ga-eri nri n'ihu ONYENWE ANYỊ Chineke gi, nuriakwa onu. ²⁷ Echefukwala ime ka ndi Livayi soro gi rie ihe i kpatara, n'ihu na ha enweghi ihe nketa ọbụla, maobu ihe ubi dika gi.

²⁸ N'ogwugwu afo ato ọbụla, i ga-eweta otu ụzọ n'ụzọ iri nke ihe ubi gi, chikota ha n'ebe a ga-echebe ha n'obodo gi, ²⁹ ka ndi Livayi, ndi na-enweghi ihe nketa n'etiti gi, na ndi ọbịa, na ndi inyom di ha nwuru anwu, na umu mgbei niile no n'obodo gi, bja n'ebe ahụ were nri ha ga-eri, rijuokwa afo. N'uzo di otu a, ONYENWE ANYỊ Chineke gi ga-agozi gi, goziekwa oru aka gi niile.

15

Afo inwere onwe

¹ N'ogwugwu afo asaa ọbụla, i ga-akagbu ugwo niile mmadu ji gi. ² Otu a ka a ga-esi mee ya: Onye ọbụla e ji ugwo ga-akagbu ugwo niile onye Izrel ibe ya ji ya. O gaghị elekwa anya na onye agbataobi ya maobu nwanna ya ga-akwu ya ugwo ahụ, n'ihu na oge a na-ekwusa mgbaghara ugwo

ONYENWE ANYI eruola. ³ Mgbaghara a erughị n'ebe ndị obia nọ,* ma ị ghaghị ịkagbu ụgwọ obula nwanna gị ji gị. ⁴ Otu ọ dị, ọ kwesighị ka ndị ogbenye dirị n'etiti gị, n'ihị n'ala ahụ ONYENWE ANYI Chineke gị na-enye gị ka inweta dika ihe nketa gị, ọ ga-agozi gị nke ukwuu, ⁵ ma ọ buru na i rube isi nye ONYENWE ANYI Chineke gị, ma lezie anya debe iwu ndị a niile m na-enye gị taa. ⁶ ONYENWE ANYI Chineke gị ga-agozi gị dika ọ kwere na nkwa. Ị ga-agbazinye otutu mba ego, ị gaghị anọ n'ụkọ! Ị ga-achị otutu mba, ma ha agaghị achị gị.

⁷ Ma mgbe ị banyere n'ala ahụ ONYENWE ANYI Chineke unu na-enye gị, a si na e nwec onye ogbenye n'etiti gị, nke bu onye Izrel ibe gị, ị gaghị emechi obi gị maobu kechie aka gị megide ya, ⁸ ị ghaghị ịgbazinye ya ihe di ka o si choo. ⁹ Lezie anya ka ị ghara inwe ụdi echiche ojoo a n'obi gị si, "Afo mgbaghara ụgwọ na-abia nso," n'ihị ya, i kechie obi gị ju ibinye nwanna gị nọ na mkpa ihe ọ choro. Ọ buru na onye ahụ nọ na mkpa akwaa akwa kpokuo ONYENWE ANYI, a ga-agu gị dika onye ikpe mmehie mara. ¹⁰ Ị ghaghị inye ha site n'afọ ofufu, meekwa nke a na-enweghị obi ilu, mgbe ahụ, n'ihị nke a, ONYENWE ANYI bu Chineke gị ga-agozi gị n'oru gị niile nakwa ihe niile nke ị tinyere aka na ya. ¹¹ A ghaghị inwe ndi ogbenye n'etiti unu, ọ bu ya mere iwu a jiri di mkpa. Gbasapu aka n'ebe nwanna gị na n'ebe ndi ogbenye na ndi nọ na mkpa nọ.

Mmeso a na-emeso ndi ohu

¹² Ọ buru na onye Hibru ibe gị, ndi nwoke maobu ndi nwanyi, eresi gị onwe ha, gbakwara gị odibo afo isii, n'afọ nke asaa, ị ghaghị ihapu ha ka ha nwere onwe ha. ¹³ Mgbe ọ hapuru ulo gị, ezipukwala ya n'aka efu! ¹⁴ Ị ga-esite n'igwe anu ulo gị, na n'ebe izocha oka gị, na n'ebe izocha vaini gị, nye ya onyinye puru iche iji si ya laa n'udo. Nye ya onyinye a dika ONYENWE ANYI Chineke gị si gozie gị. ¹⁵ Cheta na ị buru ohu n'ala Ijpt ma ONYENWE ANYI bu Chineke gị gbaputara gị. Ọ bu n'ihị ya ka m ji na-enye gị iwu a taa.

¹⁶ Ma ọ buru na ohu gị asi gị, "Achoghị m ihapu gị," n'ihị na ọ huru gị na ndi ulo gị n'anya, hukwa na ihe na-agara gị na ya nke oma, mgbe gị na ya nọ. ¹⁷ Were agiga kpoppo nti† ya n'onu uzo ulo gị. Ọ ga-abukwara gị ohu ogologo ndu ya niile. Otu aka ahụ kwa ka ị ga-eme ohu gị nwanyi.

¹⁸ Enwela obi mwute mgbe obula ị na-ahapu ohu gị ka ọ nwere onwe ya, n'ihị na ị ga-echeta na ọ ruuru gị oru afo isii, ihe i mefukwara erughị okara ihe ị gaara eji goo ndi oru. ONYENWE ANYI Chineke gị ga-agozikwa gị n'ihe niile ị na-eme.

Anu ulo e bu uzo muo

¹⁹ Nwa oke ehi obula maobu nwa aturu obula maobu nwa ewu obula e bu uzo muo n'ime igwe anu ulo gị ka ị ga-edo nsọ nye ONYENWE ANYI Chineke gị, ejila nwa mbu nke ehi gị e buru uzo muo aru oru ubi, akpachakwala aji nwa ewu maobu nwa aturu obula e buru uzo muo di n'ime igwe ewu na aturu gị. ²⁰ Gị na ezinaulo gị ga-eri anu ndi a n'ihu ONYENWE ANYI Chineke gị afo obula n'ebe ọ hoputara. ²¹ Ma ọ buru na nwa anu obula e buru uzo muo nwere nkwaru, dika ngwuro maobu isi maobu nkwaru obula nke joro njo, ị gaghị eji ya achu aja nye ONYENWE ANYI Chineke gị. ²² Kama, ka ọ buru ihe oriri nye ezinaulo gị n'ime ulo gị.

* **15:3** 15:3 Ndi obia kwesiri ikwu ụgwọ a, n'ihị na ha adighi eso umu Izrel na-ahapu ala ha ka ọ zuo ike nye Onyenwe anyi, mgbe afo asaa ruru. Ya mere, ha nwere ego ikwu ụgwọ ha ji. Lev 25:1-7 † **15:17** 15:17 Ikpopu nti bu akara e ji amara onye bu ohu na mgbe ochie.

Onye ọbụla, ma ndị dị ọcha ma onye ruru arụ n'oge ahụ ga-eri ya, dika onye ọbụla puru iri anụ ele maọbụ anụ mgbada. ²³ Ma erila ọbara ya. Wusa ya n'ala dika mmiri.

16

Mmemme Ngabiga

¹ Debe onwa Abib* iche maka ime Mmemme Ngabiga ONYENWE ANYI Chineke gi, n'ihu na o bu n'onwa Abib ka ONYENWE ANYI Chineke gi mere ka i si n'ala Ijpt puta n'abali. ² I ga-eji anu si n'igwe aturu na ehi gi churo ONYENWE ANYI Chineke gi aja ngabiga n'ebe ahụ ONYENWE ANYI ga-ahoputa dika ebe obibi nye aha ya. ³ Erila ya na achicha e ji ihe na-eko achicha mee, kama ubochi asaa ka i ga-eri achicha na-ekoghi eko, ya bu, achicha ahuhu, iji cheta na i si n'ala Ijpt puta ngwangwa. Nke a ga-eme ka i nwee ike na-echeta mgbe i sitere n'ala Ijpt puta, ubochi niile nke ndu. ⁴ Ka ihe ọbụla na-eko achicha ghara ibata n'ezinaulo gi abali asaa ndi ahụ. Unu ahapukwala anu ọbụla unu churu n'aja n'oge uhuruchi nke ubochi mbu, noo ruo ututu.

⁵ I gaghị achu aja ngabiga n'obodo ọbụla ONYENWE ANYI Chineke gi nyere gi, ⁶ karjakwa n'ebe ahụ ONYENWE ANYI Chineke gi hoputara dika ebe obibi nye ya ka i ga-anọ choo ya. N'ebe ahụ ka i ga-achụ aja ngabiga gi n'oge uhuruchi, mgbe anwu dachara, n'oge mgbe dika oge ubochi ahụ i sitere n'Ijpt puta. ⁷ I ga-ahụ ya n'oku riekwa ya n'ebe ahụ ONYENWE ANYI bu Chineke ga-ahoputa. N'ututu, i ga-alaghachikwa n'ulo ikwu gi. ⁸ Ubochi isii ka i ga-eri achicha na-ekoghi eko, n'ubochi nke asaa, mwenu mkpokota nye ONYENWE ANYI Chineke gi, arukwala oru ọbụla.

Mmemme owuwe ihe ubi

⁹ Guputa izu asaa site na mgbe i malitere itinye mma iwe ihe ubi n'ukwu oka guzoro eguzo n'ubi gi. ¹⁰ Meenu Mmemme Izu Uka asaa nye ONYENWE ANYI, bu Chineke gi, site na inye onyinye afọ ofufu, n'usoro otutu ngozi ONYENWE ANYI bu Chineke gi ji gozie gi. ¹¹ O bu oge inuri onu, nye gi na umu gi ndi ikom na ndi inyom, ndi ohu gi nwoke na nwanyi, ndi Livayi bi n'obodo gi, ndi obia, ndi na-enweghi nna na ndi inyom di ha nwuru bi n'etiti gi. Meenu nke a n'ihu ONYENWE ANYI Chineke gi, n'ebe ahụ o hoputara dika ebe obibi nye aha ya. ¹² Cheta na i buri ohu n'ala Ijpt, n'ihu nke a, unu echefula iwu ndi a.

Mmemme ulo ikwu

¹³ Mmenu mmemme ulo Ikwu. Unu aghaghị ime ya ubochi asaa mgbe unu wechara ihe ubi, ya bu, mgbe unu chikotachara oka site n'ebe izocha oka, nakwa ebe izocha mmanya unu niile ¹⁴ O bu oge inuri onu, nye gi onwe gi, umu ndi ikom na ndi inyom gi, ndi odibo nwoke na nwanyi unu niile, ndi Livayi, ndi obia, umu mgbei na umu nwanyi niile di ha nwuru anwu ndi bi n'obodo gi niile. ¹⁵ A ga-eme mmemme a nye ONYENWE ANYI Chineke gi ubochi asaa n'ebe ahụ ONYENWE ANYI n'onwe ya hoputara. N'ihu na ONYENWE ANYI Chineke gi ga-agozi ihe ubi gi niile, goziekwa akaoru gi niile, ime ka onu gi zuo oke.

¹⁶ Ughoro ato n'afu ka ndi ikom unu niile aghaghị ibia chee onwe ha n'ihu Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI unu, n'ebe o ga-ahoputa: n'oge mmemme ndi a: Mmemme Achicha na-ekoghi eko,

* **16:1** 16:1 Nke a bu n'etiti onwa ato na onwa ano n'afu, dika anyi si agu afu nke anyi.

Mmemme Izu Uka asaa na Mmemme Ulo Ikwu. O dighi onye obula ga-agba aka efu bia n'ihu ONYENWE ANYI. ¹⁷ Onye obula ga-eweta onyinye dika o nwere ike na dika ONYENWE ANYI Chineke gi si gozie ya.

Ndi ikpe

¹⁸ I ga-ahoputa ndi ikpe, na ndiisi ozi n'ebo niile, na n'obodo obula ONYENWE ANYI Chineke gi na-enye gi. Ha ga-eme ka ezi ikpe diri ndi mmadu niile. ¹⁹ Ekpekwalala ikpe aghughu, maobu kpee ikpe ile mmadu anya n'ihu. Erikwala ngari, n'ihu na iri ngari na-eme ka anya onye amamihe kpoo isi, meekwa ka okwu onye aka ya di ochaa gbagoo agbago. ²⁰ Gbasoo ikpe ziri ezi, mee ka ikpe ziri ezi digide, ka i diri ndu, nweta ala ahụ ONYENWE ANYI Chineke gi na-enye gi.

Ikpere arusi†

²¹ Amanyela oyiya osisi chi Ashera obula gi n'akuku ebe ichu aja i wuru nye ONYENWE ANYI Chineke gi. ²² Eguzokwala ogidi nkume obula n'ihu na ha bu ihe ONYENWE ANYI Chineke gi kporo asi.

17

¹ Achuru ONYENWE ANYI bu Chineke gi ehi maobu aturu nwere nkwaru obula maobu ntufo. Onyinye di otu a bu ihe aru n'ebe o no.

² O buru na i nu na onye obula n'ime obodo ndi ahụ ONYENWE ANYI nyere gi, nwoke maobu nwanji na-eme ihe di njo n'anya ONYENWE ANYI Chineke gi ime ihe megidere ogbugba ndu ya, ³ o buru na onye ahụ efee chi ndi ozo, maobu kpo isiala nye ha, maobu fee anwu, maobu onwa, maobu kpakpando nke mbara eluigwe bu ihe m na-enyeghi n'iwu, ⁴ o buru na e mere ka i maara n'ihe di otu a di maobu i nu ya, i ghaghi iju ase, nyochaa ya nke oma. O buru na ihe i nuru bu eziokwu, o buru n'ezie na e mere ihe aru di otu a n'ala Izrel, ⁵ kporo nwoke maobu nwanji ahụ mere ihe ojoo di otu a, kpopta ya n'onu uzo ama obodo, tuo ya nkume, tugbuo ya. ⁶ Ma otu o si di, a gaghi eme ka onye ahụ nwuo site naani n'ama otu mmadu, kama o ga-anwu site n'ama mmadu abuo maobu ato gbara. ⁷ Ndi ahụ gbara akaebe n'isi ya ga-eburu uzo tuo ya nkume, tupu mmadu niile esoro tugbuo ya. Site n'uzo di otu a, unu ga-ekpochapu ihe ojoo site n'etiti gi.

Ulo ikpe

⁸ O buru na unu enwee okwu siri ike na mkpebi, dika igbu ochu, maobu okwu na uka metutara mmadu, maobu ilu ogo nke mmeru ahụ daputara n'ime ya, ihe unu ga-eme bu iweta ikpe ahụ n'ebe obibi ONYENWE ANYI Chineke gi hoputara, ⁹ n'ihu ndi nchajaja, bu ndi Livayi na onye no n'оче ikpe n'oge ahụ ka ha gubie ikpe ahụ. ¹⁰ I ga-emekwa dika mkpebi ha nyere gi n'ebe ahụ ONYENWE ANYI ga-ahoputa. Lezie anya hu na i mezuru ihe niile dika ha si tuziere gi aka. ¹¹ Mee dika iwu ha ziri gi si di, na dika mkpebi ha nyere gi si di. Ewezugala onwe gi site n'okwu ha nyere gi n'uzo obula ¹² Ma onye ahụ ledara onye nchajaja na onye ikpe ahụ a hoputara ije ozi nye ONYENWE ANYI Chineke gi ga-anwu. Unu ga-esi n'ala Izrel wezuga ihe ojoo di otu ahụ. ¹³ N'uzo di otu a, mmadu niile ga-anu ihe mere onye ahụ nupuru isi, ha ga-atu egwu ghara ibu ndi mpako.

Inwe eze

† 16:20 16:21 Ikpere chi ndi ozo

¹⁴ Mgbe ị banyere n'ala ahụ ONYENWE ANYỊ Chineke gị na-enye gị, merie ndị bi n'ime ya, biri n'ime ya, i nwere ike malite iche n'obi gị si, "Anyị kwesiri inwe eze dika mba ndị ọzọ niile dị anyị gburugburu." ¹⁵ O si otu a diri, lezie anya hụ na onye ị ga-eme eze bu onye ahụ ONYENWE ANYỊ Chineke gị ga-ahoputa. Onye ahụ aghaghị ịbu onye Izrel n'ihu na i kwesighi ime onye mba ọzọ eze ka ọ chia gị. ¹⁶ Hụ na eze ahụ ị hoputara enweghi otutu inyinya. Eze ahụ ekwesikwaghị izipu ndị ga-aga Ijpt izuputara ya otutu inyinya ọzọ, n'ihu na ONYENWE ANYỊ agwala gị si, "Ị gaghị alaghachi Ijpt ọzọ." ¹⁷ Eze ahụ agaghị enwe otutu nwunye, n'ihu na nke a ga-eme ka obi ya si n'ebe ONYENWE ANYỊ nọ puo. Ọ gawkaghị ababiga ụba ọlaocha na ọlaedo oke.

¹⁸ Mgbe ọ nokwasiri n'oocheeze dika eze, ọ ga-esite n'akwukwo iwu a ndi nchujaja bu ndi Livayi na-edebe, deputara onwe ya iwu a metutara obibi ndu ndi eze. ¹⁹ Ihe ahụ o deputara ka ọ ga-agu mgbe niile na ndu ya. Nke a ga-eme ka ọ muta itu egwu ONYENWE ANYỊ Chineke ya, na igbaso ihe niile di n'iwu na ukpuru ndi a. ²⁰ Igu akwukwo iwu a mgbe niile ga-eme ka ọ mata na o nweghi uto o si di elu karja umunna ya. Ọ ga-emekwa ka ọ ghara iwezuga onwe ya site n'iwu a n'uzo obula. Mgbe ahụ, ya onwe ya, na umu umu ya ga-achi alaeze Izrel ogologo oge.

18

Ihe nketa ndi nchujaja na ndi Livayi

¹ Ndi nchujaja bu ndi Livayi, na ndi ebo Livayi niile agaghị enwe oke maobu ihe nketa obula dika ebo ndi ọzọ n'Izrel. Ihe onyinye ichu aja niile e wetara n'ihu ONYENWE ANYỊ site n'oku bu ihe nketa ha. ² Ha agaghị enwe ihe nketa obula n'etiti umu Izrel ndi ọzọ, n'ihu na ONYENWE ANYỊ aburula ihe nketa nke ha dika o kwere ha na nkwa.

³ Nke ga-abu oke ruuru ndi nchujaja n'ebe ndi mmadu no, n'ebe ndi nachu aja, site n'anụ ehi maobu aturu: a ga-enye onye nchujaja ubu aka ya, agba ya abuo na afo ya. ⁴ Ha ga-enwetakwa mkpuru mbu nke owuwe ihe ubi unu, ya bu, oka mbu unu, mmanya vaini ohuru unu, mmanu oliv unu na aji mbu a kpuchaputara site n'ahu igwe aturu unu. ⁵ N'ihu na ONYENWE ANYỊ Chineke unu ahoputala ebo Livayi na umu umu ha site n'ebo niile nke Izrel ka ha buru ndi ga-eguzo jee ozi n'ihu ONYENWE ANYỊ oge niile.

⁶ Onye Livayi obula si n'ebe o bi kwapu gaa biri n'obodo ọzọ n'Izrel nwere ike ije n'ebe ichu aja ONYENWE ANYỊ hoputara, ⁷ ọ ga-eje ozi n'aha ONYENWE ANYỊ bu Chineke ya dika umunna ya ndi Livayi na-eje ozi n'ihu ONYENWE ANYỊ. ⁸ Ọ ga-esokwa keta oke a na-ekenye ndi Livayi bi n'obodo ahụ, n'agbanyeghi na ọ na-enweta ego site n'orire e rere ihe onwunwe ezinaulo ya.

Ikpere arusi

⁹ Mgbe ị banyere n'ala ahụ ONYENWE ANYỊ Chineke gị na-enye gị, amutakwala ime omume aru dika ndi mba bi n'ala ahụ. ¹⁰ Ka a hapu ichota onye obula n'etiti gi nke na-ewere nwa ya nwoke maobu nwanyni nye ka a kpoo ya oku n'ihu ichuru chi ndi mba ọzọ aja. Ka onye Izrel obula ghara ibu onye na-aju mmuo ase maobu onye mgbaasi maobu na-agba aja, ¹¹ maobu onye na-aku mmadu ibe ya ogwu, maobu onye na-aju mmuo ojoo ase, maobu dibja afa maobu onye na-aju ase site n'aka ndi nwuru anwu. ¹² Onye obula na-eme ihe ndi a bu onye ONYENWE ANYỊ kporo asi. Ọ bukwa n'ihu ihe aru ndi a ka ONYENWE ANYỊ Chineke gi ji

na-achụpụ ndị bi n'ala a. ¹³ I ghaghị ịbụ onye zuruoke n'ụzọ niile n'ihu ONYENWE ANYỊ Chineke gi.

Onye amụma nke ga-abia

¹⁴ Mba ndị i na-aga inweta ala ha bụ ndị na-ajụ ase site n'aka ndị mgbaasi na ndị na-agba aja, ma ONYENWE ANYỊ Chineke gi anabataghị na i ga-eme ihe di otu ahụ. ¹⁵ Kama ONYENWE ANYỊ Chineke gi ga-eme ka onye amụma nke di ka m biliere unu site n'etiti unu, site n'etiti ndị unu bụ Izrel. O bu ya ka unu ga-aña ntị. ¹⁶ N'ihì na nke a bụ ihe gi onwe gi rịọrọ ONYENWE ANYỊ bụ Chineke gi n'ugwu Horeb, n'ụbọchị mkpokota ahụ. I kwuru si, "Anyị achọghị inụ olu ONYENWE ANYỊ maọbụ hụ oku ahụ di egwu anya ozo, ka anyị ghara inwu."

¹⁷ N'ihì ya, ONYENWE ANYỊ gwara m okwu si m, "Ihe ha kwuru di mma.

¹⁸ Aga m eme ka onye amụma bilie n'etiti ha, onye Izrel dika gi. Aga m agwa ya ihe o ga-ekwu, okwu niile m tinyere n'onu ya ka o ga-agwa ha.

¹⁹ Onye obula juru ige ntị n'okwu m niile nke onye amụma ga-agwa ha n'aha m ka mu onwe m ga-emesi ike. ²⁰ Ma onye amụma obula sitere na nganga obi ya kwuo okwu n'aha m, bu okwu nke m na-ezighi ya ka o kwuo, ga-anwu, maobu onye amụma obula nke kwuru okwu n'aha chi ndi ozo, onye amụma ahụ ga-anwukwa."

²¹ I nwere ike ikwu n'obi gi si, "Olee otu anyi ga-esi mata na okwu e kwuru si n'aka ONYENWE ANYỊ n'ezie?" ²² Otu a ka unu ga-esi mata, o buru na ihe onye amụma buru n'amuma n'aha ONYENWE ANYỊ emezughị, okwu ahụ esighi n'ebe ONYENWE ANYỊ no bja. O bu okwu onye amụma ahụ cheputara kwuo n'onwe ya. Unu atula ya ujo.

19

Obodo mgbaba

¹ Mgbe ONYENWE ANYỊ Chineke gi bibiri mba ndi ahụ nwe ala ahụ o na-enye gi, mgbe i chupuru ha bichie n'obodo ha nakwa ulo ha niile, ² mgbe ahụ, kewaputa* obodo ato n'ala ahụ ONYENWE ANYỊ Chineke gi na-enye gi inweta, doo ha iche. ³ Kewaa ala ahụ ONYENWE ANYỊ Chineke gi na-enye gi dika ihe nketa uzọ ato ka otu obodo mgbaba diri n'otu akuku. Wuzie uzọ e si aga n'obodo ndi a ka o diri onye na-agba oso mfe igbaje n'ebe ahụ.

⁴ Nke a bu iwu banyere onye obula gburu mmadu gbaba n'ebe ahụ maka izere ndu. O buru na mmadu esite na-amaghi ama gbuo onye agbataobi ya, bu onye o na-akpoghi asi n'oge gara aga, o ga-agbaba n'obodo ahụ n'ihì ize ndu ya. ⁵ O buru na mmadu na ibe ya agaa n'ohia iwa nku ma isi anyuike ya esite n'osisi ya dapu dagbuo nwoke ahụ so ya gaa iwa nku, nwoke ahụ na-awa nku ga-agbala n'ime otu obodo ndi a ichebe ndu ya.

⁶ Ma o bughị otu a, onye ahụ na-agba ugwo ochu ga-esite n'onuma juru ya obi chuo nwoke ahụ oso, chukwute ya, gbuo ya ma o buru na obodo mgbaba ahụ adiri n'ebe di anya, o bu ezie na nwoke ahụ abughị onye kwesiri onwu, ebe o bu na o siteghị n'ekworo gbuo onye o gburu. ⁷ O bu nke a mere m ji nye unu iwu ka unu weputara onwe unu obodo mgbaba ato.

⁸ O buru na ONYENWE ANYỊ Chineke gi emee ka oke ala gi saa mbara dika o nuru nna nna gi ha n'iyi na o ga-eme, o burukwa na o nye gi ala niile dika o kwere na nkwa, ⁹ n'ihì na i leziri anya gbasoo iwu ndi a

* **19:2** 19:2 Obodo ato Ndi a bu obodo ato ozo tinyere ndi mbu e kewaputara n'ogwuwa anyanwu Jordan n'ihì ize ndu. Ndi a ga-adị n'ebe odida anyanwu nke Jordan.

m nyere gi taa ihu ONYENWE ANYI Chineke gi n'anya, na ije ije dika uzọ ya si di, mgbe ahụ, i nwere ike hōpūta obodo atọ ozo, nke ga-abu obodo izere ndu. ¹⁰ N'uzo di otu a, i ga-enwe ike gbochie onwu ndi aka ha di ocha. Obara onye na-adighi ihe o mere agaghị adikwa gi n'isi, n'ala ahụ ONYENWE ANYI Chineke gi na-enye gi dika ihe nketa.

¹¹ Ma o buru na nwoke obula echere onye o kporo asi n'uzo, gbuo ya, mesia gbara oso gaa n'ime otu obodo ndi a, ¹² ndi okenye obodo ya ga-ezi ndi mmadu ka ha gaa kputa ya site n'ebe ahụ. Ha ga-ewerekwa ya nyefee n'aka onye ga-aboro onye ahụ nwuru anwu obo, ka o gbuo ya. ¹³ Emerela ya ebere. I ghaghị ikpochapu site n'Izrel ikpe omuma nke so iwufu obara ndi aka ha di ocha, ka ihe gaara gi nke oma.

¹⁴ Mgbe i batara n'ala ahụ ONYENWE ANYI Chineke gi na-aga inye gi dika ihe nketa, ehigariha oke ala onye agbataobi gi n'ala ahụ enyere gi inweta.

Ndi akaebe

¹⁵ Amala onye obula ikpe mmehie n'ihu ama otu onye gbara. E kwesiri inwe ndi akaebe abuo, maobu ato tupu a maa mmadu ikpe.

¹⁶ O buru na onye obula achoo imegide onye ozo site n'igba ama ugha, ¹⁷ a ga-eduru mmadu abuo ahụ bja n'ihu ONYENWE ANYI na n'ihu ndi nchujaja na ndi ikpe na-aru oru n'oge ahụ. ¹⁸ Ndi ikpe ga-enyocha okwu ahụ nke oma. O buru na a choputa na onye akaebe ahụ gbara ama ugha, ¹⁹ o ga-ata ahuhu ahụ nwoke ahụ o gbagidere akaebe gaara ata. N'uzo di otu a, i ga-ekpochapu ndi ojo site n'etiti gi. ²⁰ Ndi niile nuru ya ga-atu egwu, ha agaghị emekwa ihe ojo di otu ahụ ozo. ²¹ Emekwala ebere obula. Ndu laara ndu, anya laara anya, eze laara eze, aka laara aka, ukwu laara ukwu.

20

Ibu agha

¹ Mgbe i puru ibuso ndi iro gi agha, o buru na i lee anya hu na ndi iro gi nwere otutu inyinya, ugho agha na ndi agha di ukwu n'onuoguugu karija gi, unu atula egwu, n'ihu na ONYENWE ANYI Chineke gi, onye ahụ mere ka i si n'ala Ijpt puta n'udo, nonyeere gi. ² Tupu agha ebido, otu onye nchujaja ga-eguzo n'ihu ndi agha Izrel gwa ha okwu si, ³ "Geenu nti, unu ndi Izrel, taa, unu na-apu ibuso ndi iro unu agha. Unu atula egwu. Unu atula ujo. Ka obi unu gharakwa jda mba. ⁴ N'ihu na ONYENWE ANYI Chineke unu ga-eso unu gaa, o ga-aluru unu ogo imegide ndi iro unu, o ga-enyekwa unu mmeri."

⁵ Mgbe ahụ, ndi ochiagha ga-esi otu a gwa ndi agha Izrel okwu si ha, "O nwere onye obula n'ime unu wuru ulo ohuru o na-edobeghi nsọ nye ONYENWE ANYI? Ka onye di otu a laghachi n'ulo ya. Ka onye ahụ ghara inwu n'agha hapu ulo ya, ka nwoke ozo doo ya nsọ nye ONYENWE ANYI! ⁶ O di nwoke obula kuru ubi vaji ohuru nke o na-esitebeghi n'ime ya ghoo mkpuru obula? Ya laa, ka o ghara inwu n'agha, hapuru ya onye ozo nke ga-eri mkpuru si na ya! ⁷ O di nwoke nwere nwaagboghoo o kwere nkwa na o ga-alu? Ya laa, gaa luu nwanyi! N'ihu na o buru na o nwuo n'agha, nwoke ozo ga-alu ya." ⁸ Mgbe ahụ, ndi ochiagha ahụ ga-ekwukwa si, "O di onye egwu na-atu? O buru na o nwere onye ujo na-atu, ya laghachi n'ulo ya ka itu ujo ya hapu ijide ndi ozo." ⁹ Mgbe ndiisi agha gwachara ndi agha ha okwu ndi a, ha ga-ahoputa ndiisi ga-achikota usuu ndi agha.

¹⁰ Mgbe ị bjaruru obodo ọbụla nso ibuso ya agha, ị ga-ebu ụzọ kpọọ ndị bi n'ime ya oku, maka ime udo. ¹¹ Ọ buru na ha anabata ime udo, megheere ị ọnu ụzọ ama ha, ndị niile bi n'ime obodo ahụ ga-aburu ị ndị oru na-agbakwara ị odibo. ¹² Ma ọ buru na ha ekweghi ime udo, luso ị agha, mgbe ahụ, ndị agha ị ga-agba ya gburugburu. ¹³ Mgbe ONYENWE ANYI Chineke ị nyefere ị ya n'aka, were mma agha gbuo nwoke ọbụla n'ime ya. ¹⁴ Ma umu nwanji niile na umuntakiri niile, anu ulo niile na ihe nkwa niile nke ndi obodo ahụ ka ị ga-edebere onwe ị. Ị ga-ewerekwa ihe nkwa nke ONYENWE ANYI Chineke ị nyere site n'aka ndi iro ị mee ihe di ị mma. ¹⁵ Iwu ndi a metutara naani mmeso ị ga-emeso obodo ndi tere anya. O metutaghi obodo ndi na-adighi n'ime mba ndi a di nso.

¹⁶ Ma otu ọ di, n'obodo niile ndi ahụ ONYENWE ANYI Chineke na-enye ị di ka ihe nketa, o nweghi ihe ọbụla na-eku ume ị ga-ahapu ndu. Laa ihe niile na-eku ume n'iyi. ¹⁷ Ị ghaghị ịla obodo ndi a n'iyi: obodo ndi Het na nke ndi Amorait, nke ndi Kenan na nke ndi Periz, nke ndi Hiv na nke ndi Jebus, di ka ONYENWE ANYI Chineke ị nyere ị n'iwu. ¹⁸ Ma ọ bughị otu a, ha ga-akuziri ị ime ihe ndi ahụ niile ruru aru ha na-eme mgbe ha na-eфе chi ha di iche iche, mee ka ị mehie megide ONYENWE ANYI Chineke ị.

¹⁹ Mgbe ị nochibidoro obodo ọbụla ogologo oge, na-ebu agha megide ya maka iwere ya, ebibila osisi na-amị mkpuru di n'ime ya site n'iji anyuikе gbutuo ha. N'ih na ị nwere ike rie mkpuru osisi ha, egbutula ha. Osisi di n'ohia ha ọ bu ndi mmadu, na ị ga-anochibido ha? ²⁰ Naani osisi na-adighi amị mkpuru ka ị ga-egbutu, nke a na-adighi eri mkpuru ya eri. Jiri ha meere onwe ị ngwa ọgu, di ka ubibi, na nkwas, na ihe unu ji etitu mgbidi obodo ahụ.

21

Onwu amaghi ihe kpatara ya

¹ Mgbe ị batara n'ala ahụ ONYENWE ANYI Chineke ị na-enye ị inweta, biri n'ime ya, ọ buru na ị hu otu onye e gburu egbu ka ọ togbo n'ime ohia, ma ị maghi onye gburu ya, ² ndi okenye ị, na ndi ikpe ga-aputa, tuo idi anya nke obodo niile di gburugburu ohia ahụ, site n'ebe ahụ onye ahụ e gburu egbu togbo. ³ Ndi okenye obodo ahụ ga-ewere nwa nne ehi a na-ejibeghi ruo oru, maobu nyara yoku ọbụla ⁴ ha ga-eduru ya gaa na ndagwurugwu nke mmiri na-eru n'ime ya, ndagwurugwu a na-egwuzebeghi mgbe ọbụla iru oru ubi n'ime ya, nke a na-akughi mkpuru n'ime ya, gbajie olu nwaagboghọ ehi ahụ n'ebe ahụ. ⁵ Ndi nchujaja, umu Livayi, ga-abia, n'ih na ONYENWE ANYI Chineke ị ahoputala ha ka ha buru ndi na-ejere ya ozi. Ha ka ọ hoputakwara ikwuputa ngozi n'aha ONYENWE ANYI, na ikpe niile metutara mmeru ahụ. ⁶ Mgbe ahụ, ndi okenye niile nke obodo ndi ahụ dikarisiri ozu ahụ nso, ga-akwo aka ha n'elu nwaagboghọ ehi ahụ,* nke ahụ a gbajiri olu n'ime ndagwurugwu ahụ. ⁷ Ha ga-ekwuputa si, "Aka anyi di ocha, ọ bughị anyi gburu nwoke a, anyi amakwaghi onye gburu ya. ⁸ ONYENWE ANYI, kpuchiere ndi ị Izrel mmehie ha, bu ndi ị ị gbaputara. Agula ndi ị di ka ndi ikpe mara n'ih onwu nwoke a na-emeghi ihe ojoo." Otu a ka a ga-esi kpuchie mmehie n'ih mwufu ọbara ahụ. ⁹ N'uzo di otu a, ka ị ga-esi wezugara onwe ị ikpe omuma gaara ahụ nke ị n'ih ọbara onye ahụ nwuru anwu, ebe ọ bu na ị meela ihe ziri ezi n'anya ONYENWE ANYI.

* 21:6 21:6 Omume di otu a, ziputara na ha bu ndi aka ha di ocha n'onwu onye ahụ e gburu.

Ilu ndi inyom a dotara n'agha

¹⁰ Mgbe i puru ibuso ndi iro gi agha, o buru na ONYENWE ANYI Chineke gi emee ka i merie ndi iro gi, dota ufodu n'ime ha n'agha, ¹¹ o buru na i hu nwaagbogho mara mma nke masiri gi n'etiti ndi a dotara n'agha, i nwere ike iduru ya ka o buru nwunye gi. ¹² I ga-akpobata ya n'ulo gi, mee ka o kpucha agiri isi ya, bekwaa mbo ya niile, ¹³ yipu uwe ahụ o yi mgbe e jidere ya. O ga-anodu n'ulo gi ruo uju n'ihu nna ya na nne ya otu onwa. Emesia, i nwere ike ibakwuru ya gho di ya, ya onwe ya ga-aghokwa nwunye gi. ¹⁴ O buru na ihe ya amasikwaghi gi, i ga-ahapu ya ka o gaa ebe obula o chorō. I gaghị ere ya n'onu ego obula maobu kpati ya agwa dika ohu, ebe o bu na i wedala ya n'ala site n'ihu oto ya anya.

Oke ruru okpara

¹⁵ O buru na nwoke luru ndi inyom abuo, ma hu otu n'ime ha n'anya karija nke ozo, o burukwa na ndi inyom abuo ahụ mutara ya umu ndi ikom, ma nwanyi ahụ o kporo asi buuru uzo muta nwa nwoke, ¹⁶ mgbe nwoke ahụ na-eke ihe onwunwe ya, o gaghị ewere oke ruuru okpara ya, nke nwanyi ahụ o kporo asi mutara kenye nwa nwoke nke nwanyi ahụ o huru n'anya muru. ¹⁷ O ga-anabata nwa nwoke nke nwanyi ahụ o nahughi n'anya mutara di ka okpara, nye ya, oke abuo site n'ihe niile o nwere. N'ihu na nwoke ahụ bu mmalite ume ya, onodu nke i bu okpara bukwa nke ya.

Nwa isiike

¹⁸ O buru na nwoke amuta nwa nwoke na-eme isiike, nke na-enupu isi, onye na-adighi ege nna ya na nne ya nti, o buladi mgbe ha doro ya aka na nti. ¹⁹ Nne ya na nna ya ga-eduru ya gaa n'ihu ndi okenye, n'onu uzo ama obodo ha. ²⁰ Ha ga-agwa ndi okenye obodo ahụ, "Nwa anyi nwoke a na-eme isiike, na-enupu isi, o dighi ege nti n'olu anyi. O bu onye mmefu na onye na-anubiga mmanya oke." ²¹ Ndi ikom niile nke obodo ahụ ga-ewere nkume tugbuo ya. N'uzo di otu a, unu ga-ekpochapu ihe ojo ahụ n'etiti unu. Ndi Izrel niile ga-anu ihe mere, ujo ga-atukwa ha.

Iwu di iche iche

²² O buru na nwoke obula emee ihe ojo kwesiri onwu, o buru na e kpee ya ikpe onwu, kwugbuo ya n'osisi, ²³ unu agaghị ahapu ozu ya ka o digide n'elu osisi abali ahụ niile. Huru na e liri ya n'otu ubochi ahụ, n'ihu na onye obula a kwubara n'elu osisi bu onye Chineke buru onu. Emerula ala ahụ ONYENWE ANYI Chineke gi na-enye gi dika ihe nketa.

22

¹ O buru na i hu ehi, maobu aturu nwanna gi ka o na-akpafu, emela dika a ga-asi na i hughi ya, jide ya, kpulaa ya onye nwe ya. ² O buru na i maghi onye nwe ya, maobu na nwanna gi ebighi nso, were ya laa n'ulo gi, hapu ya n'ebe ahụ tutu onye nwe ya achowa ya, mgbe ahụ ka i ga-ewere ya nyeghachi ya. ³ Otu a kwa ka i ga-eme ma i hu inyinya ibu nwanna gi, maobu uwe, maobu ihe obula i ga-atututa. Were ya debere onye nwe ya.

⁴ O buru na i hu inyinya ibu, maobu ehi nwanna gi ka ha dara n'uzo, elela anya n'ebe ozo, gaa nyere ya aka bulie ya.

⁵ Nwanyi ekwesighi iyi uwe ndi ikom, nwoke agaghị eyikwa uwe ndi inyom. N'ihu na ihe aru ka o bu n'anya ONYENWE ANYI Chineke gi.

⁶ O buru na i hu akwu nnunu togbo n'ala, maobu nke di n'elu osisi, o burukwa na o bu nnunu nke no n'elu umu ya, maobu n'elu akwa ya,

ewerela nne na umụ nnunụ ya. ⁷ Hapụ nne nnunụ ka ọ laa, ma were naanị umụ ya. Ihe ga-agakwara gị nke ọma n'ihu ya, ị ga-enwekwa ndụ ogologo.

⁸ *Mgbe i wuru ụlọ, wuokwa ihe mgbochi gburugburu elu ya, nke game ka onye ọbụla ghara isi n'elu ya dapụ, si otu a wetara ụlọ na onye nwe ya ikpe ọmụma nke iwufu ọbara.

⁹ Akụla udị mkpuru abụọ n'ubi vainị gị. O buru na i mee otu a, ihe okukụ ndị a, na mkpuru ha miri ga-abụ ihe ruru aru.

¹⁰ Ejikola ehi na inyinya ibu maka ido ihe e ji akọ ala ubi.

¹¹ Eyila uwe e ji ụzọ ihe abụọ kpa, dika uwe aji anụ na ogbo ọcha kpa.

¹² Ị ga-akpanyere onwe gị ihe ogbo akpara akpa, n'akukụ anọ nke uwe mgbokwasị gị.

Mmekorita nwoke na nwanyi

¹³ O buru na nwoke alu nwaagboghọ, mesie mgbe o dinakwuru ya kpebie n'obi ya na o chokwaghị ilu ya ozo, ¹⁴ o buru na nwoke a ekwutoro nwaagboghọ ahụ, mebie aha ya kwuo na nwaagboghọ ahụ amatarị nwoke tupu ha abụọ alu, ¹⁵ nne nwaagboghọ ahụ, na nna ya, ga-ewere ihe ga-egosi na nwa ha amabeghi nwoke gaa n'ihu ndi okenye obodo ahụ, n'onu ụzọ ama. ¹⁶ Nna nwaagboghọ ahụ ga-agwa ndi okenye, "Enyere m nwoke a nwa m nwanyi dika nwunye, ma ugbo a, o chokwaghị ilu ya. ¹⁷ Ugbo a, o boola ya ebubo ihere, si, 'Achoputaghi m ihe obula n'ahu nwa gi nwanyi a ihe na-egosi na o maghi nwoke.' Ma nke a bu ihe ngosi na ada anyi amaghi nwoke." Mgbe ahụ ndi muru ya ga-agbasapu akwa ahụ n'ihu ndi okenye obodo ahụ. ¹⁸ Ndi okenye obodo ahụ ga-akporo nwoke nyekwa ya ahuhu. ¹⁹ Ha ga-emekwa ya ka o kwuo nna nwaagboghọ ahụ nari shekel olaocha, n'ihu na o boro nwaagboghọ Izrel na-amaghi nwoke ebubo ugha. Nwaagboghọ ahụ ga-anogide buru nwunye nwoke ahụ. Nwoke ahụ agaghị achupukwa ya ubochi ndu ya niile.

²⁰ Ma o buru na ebubo nwoke ahụ bu eziokwu, na achoputaghi ihe gosiri na nwaagboghọ ahụ amaghi nwoke. ²¹ A ga-eduru nwaagboghọ ahụ puta n'onu ụzọ ulu nna ya, n'ebe ahụ ka ndi ikom obodo ya ga-anọ were nkume tugbuo ya. N'ihu na o mere ihe ihere jogburu onwe ya n'Izrel, site n'ibi ndu akwuna mgbe o ka no n'ulo nne ya na nna ya. Ị ghaghị ikpochapu ihe ojoo ahụ site n'etiti unu.

²² O buru na e jide nwoke ebe ya na nwunye onye ozo dina, ma nwoke ahụ dinara ya ma nwanyi ahụ o dinara aghaghị inwu. N'uzo di otu a, ị ga-ekpochapu ihe ojoo a site n'Izrel.

²³ Ma o buru na nwaagboghọ na-amaghi nwoke a na-alu alu na nwoke ozo edinakoo n'ime obodo, ²⁴ ya na nwoke ahụ ka a ga-eduru gaa n'onu ụzọ ama obodo, were nkume tugbuo ha n'ebe ahụ, ka ha nwuo, nwaagboghọ ahụ ga-anwu n'ihu na o tighi mkpu, ma nwoke ahụ ga-anwu n'ihu na o mebiela nwunye nwoke ibe ya na-achọ ilu. Unu aghaghị ikpochapu ihe ojoo site n'etiti unu.

²⁵ Ma o buru na nwoke ezute nwaagboghọ na-amaghi nwoke a na-alu alu n'ohia, were ike mee ka ha abuo dina, o bu naani nwoke ahụ ga-anwu.

²⁶ Aka nwaagboghọ ahụ di ocha, o dighi mmehie o mere nke ikpe onwu ji adiri ya, n'ihu na onodu ya di ka onodu mmadu ahụ onye iro ya biakwasiri

* **22:8** 22:8 Iwu a bu ihe di mkpa n'ihu na elu ulo ha na-adi larji, nke bu na mmadu nwere ike ijehari n'ebe ahụ, maobu dinaa ala n'abali n'oge okpomoku.

na mberede gbuo ya. ²⁷ A puru i si na nwaagbogho ahụ tiri mkpu ma o dighi onye no inaputa ya.

²⁸ O buru na nwoke obula ejiri ike jide nwaagbogho na-amaghi nwoke, nke nwoke obula na-ekwebeghi nkwa ilu, mee ka ha abuo dinaa, ²⁹ nwoke ahụ ga-akwu nna nwaagbogho ahụ iri shekel olaocha ise. O ga-alukwa nwaagbogho ahụ n'ihu na o mebiela ya. O gakwaghi achupu ya ubochi niile nke ndu ya.

³⁰ Nwoke obula agaghi alu nwunye nna ya, n'ihu na o bu nwunye nna ya. Ime ihe di otu a bu imeru ihe ndina nna ya.

23

Ndi na-agaghi esonye na mkpokota ahụ

¹ Nwoke obula echipara mkpuru amu ya, maobu nke e bipuru mkpuru amu ya, agaghi esonye na mkpokota ONYENWE ANYI.

² Nwa obula a mutara site n'ikwa iko agakwaghi esonye na mkpokota ONYENWE ANYI, umu umu ya, ruo n'ogbo nke iri, agakwaghi esonye na mkpokota ONYENWE ANYI.

³ Onye Amon, maobu onye Moab, agaghi esonye na mkpokota ONYENWE ANYI, o buladi ruo n'ogbo nke iri ha. ⁴ N'ihu na ha e jighi achicha na mmiri bja zute unu n'uzo mgbe unu si Ijpt puta, ha goru Belam, nwa Beoa, onye si Peto nke di na Aram Naharaim, ka o buo unu onu. ⁵ Ma ONYENWE ANYI Chineke gi egeghi Belam nti, kama ONYENWE ANYI Chineke gi gbanwere ibu onu ahụ mee ka o ghoro gi ngozi, n'ihu na ONYENWE ANYI Chineke gi huru gi n'anya. ⁶ Achola udo ndi Amon na Moab, na odimma ha ubochi ndu gi niile ruo mgbe ebighi ebi.

⁷ Ma eledala ndi Edom anya, n'ihu na ndi Edom bu umunna unu. Unu eledala ndi Ijpt anya, n'ihu na unu biri dika ndi obia n'ime ala ha. ⁸ Umu a ga-amuru ha n'ogbo nke ato ha nwere ike ibata na mkpokota nke ONYENWE ANYI.

Adighi ocha n'omuma ulo ikwu

⁹ Mgbe unu mara ulo ikwu unu maka ibu agha megide ndi iro unu, wezuganu onwe unu site n'ihe obula na-adighi ocha. ¹⁰ Nwoke obula n'etiti gi nke na-adighi ocha site n'inyu mkpuru nwa n'ahu ya n'abali, gapu gaa nodu n'azu omuma ulo ikwu. ¹¹ O ga-anu n'ebe ahụ ruo uhuruchi, emesia, o ga-asa ahụ ya loghachi n'ulo ikwu n'anyasi.

¹² I ga-enwekwa otu ebe ndi gi ga-anu jee n'ogwe ga-adi n'azu omuma ulo ikwu. ¹³ Onye obula n'ime unu ga-enwe shovel dika otu n'ime ngwa agha ya. Mgbe obula kwa o jere n'ogwe, o ga-eji ya gwuo ala kpochie nsi o nyuru. ¹⁴ Ulo ikwu gi ga-adi nso, n'ihu na ONYENWE ANYI Chineke gi na-egharị n'etiti gi ichebe gi, na inaputa gi site n'aka ndi iro gi. ONYENWE ANYI achoghi ihu ihe obula na-adighi mma n'anya, ka o ghara ilaghachi azu iso gi.

Iwu ndi ozo

¹⁵ O buru na ohu esite n'aka onye nwe ya gbakwute unu, akwagidela ya ka o loghachi, ¹⁶ hapu ya ka o biri n'etiti gi n'ime obodo obula masiri ya, emegbukwala ya.

¹⁷ O dighi nwoke maobu nwanyi, onye Izrel ga-agho akwuna ulo arusi. ¹⁸ I gaghị ewebata n'ulo ONYENWE ANYI Chineke gi, onyinye obula site n'ego nwanyi na-agba akwuna kpatara, maobu site n'ego nwoke ahụ na-edebe

onwe ya dika akwuna nye ndi ikom ibe* ya kpatara, iji mezuo nkwa obula. N'ih na ha abuo bu ihe ruru aru n'anya ONYENWE ANYI Chineke gi.

¹⁹ A nakwala onye Izrel ibe gi omurunwa, n'ihe obula i binyere ya, maobu ego, maobu nri, ma o bukwanu ihe obula ozu nwere ike imuta omurunwa. ²⁰ Onye mba ozo ka i ga-ana omurunwa n'ihe i binyere ya, o bughu onye Izrel ibe gi. Ka ONYENWE ANYI bu Chineke gi gozie gi n'ihe niile i tinwere aka gi ime n'ala ahụ nke i na-aba inweta.

²¹ Mgbe i kwere ONYENWE ANYI bu Chineke gi nkwa, alala azu n'ikwughachi ya, n'ih na ONYENWE ANYI Chineke gi choro ka i kwughachi nkwa gi osiso. O ga-abukwara gi mmehie ma i meghi ya. ²² Ma o gaghị aburu gi mmehie ma o buru na i kweghi nkwa obula! ²³ Ihe obula nke i kwere na nkwa, jisie ike hu na i mezuru nke ahụ dika okwu gi si di, n'ih na o bu onyinye afọ ofufu nye ONYENWE ANYI Chineke gi.

²⁴ O buru na i banye n'ubi vaini onye agbataobi gi, i nwere ike ghoru mkpuru vaini obula i choro rachaa n'ebe ahụ, ma etinyela mkpuru obula n'akpa gi. ²⁵ Otu a kwa, i banye n'ubi oka onye agbataobi gi, ghoru mkpuru oka obula i choro n'aka gi, nookwa n'ebe ahụ taa ya, ma i gaghị etinye mma iwe ihe ubi n'ime oka ha ndi guzoro eguzo.

24

¹ O buru na nwoke akporo nwanji, luo ya, ma emesia ihe nwanji ahụ amasikwaghị ya n'ih na o di ihe o choputara n'ahụ ya nke na-adighi mma, o ga-edede akwukwo alukwaghị m nye nwanji ahụ n'aka, zilaa ya. ² O buru na emesia, nwoke ozo aluo ya, ³ ma nwoke ahụ ekpebiekwa igbara ya akwukwo achokwaghị m, maobu na nwoke a mesiri nwo, ⁴ nwoke mbu ahụ luru nwanji ahụ agaghị alu ya ozo, n'ih na nwanji a aburula onye ruru aru nye nwoke ahụ. O bukwa aru n'anya ONYENWE ANYI ma di ya nke mbu luo ya ozo. Ihe di otu a ga-eweta ihe ozo n'ala ahụ ONYENWE ANYI Chineke na-enye gi dika ihe nketa.

⁵ Nwoke obula luru nwunye oheru agaghị apu soro ndi agha, maobu soro ruo oru ozo puru iche, otu afọ ka o ga-enwere onwe ya ino n'ulo ya, ya na nwunye ya, ime onwe ha obi uto.

⁶ Mmadu agaghị ewere nkume ikwo nri dika ihe ebe, n'ih na o bu ihe onye nwe ya ji achota nri ubochi ya.

⁷ O buru na onye obula ezuru nwanna ya onye Izrel n'ohi, mesoo ya mmeso dika ohu, maobu ree ya, onye ohi ahụ ga-anwu. Nke a bu ikpochapu ihe ozo n'etiti gi.

⁸ Gbalisie ike ihu na i na-eso iwu niile onye nchujaja, bu onye Livayi nyere gi banyere ndi nwere oria ekpenta, n'ih na agwala m ya usoro ha ga-agbaso. ⁹ Chetakwa ihe ONYENWE ANYI Chineke gi mere Miriam, mgbe i si n'Ijpt na-aputa.

¹⁰ O buru na i binye mmadu ihe obula, abanyekwala n'ulo ya inata ihe a na-enye gi di ka ihe ebe. ¹¹ Guzo n'ezi! Ka onye ahụ i na-ebinye ihe wetara gi ihe ibe ahụ n'ezi. ¹² O buru na o bu onye ogbenye na-enweghi ihe, e jidela ihe ibe ya naba ura abali. ¹³ Weghachiri ya akwa ahụ n'anyasi, ka onye agbataobi gi jiri ya hie ura abali. Mgbe ahụ ha ga-ekelē gi, ONYENWE ANYI Chineke gi ga-agukwara gi ya n'ezi omume.

¹⁴ Emegbula nwa ogbenye mkpa na-akpa i goro oru, ma onye ahụ o bu nwa Izrel ma o bukwanu onye obia bi n'obodo gi. ¹⁵ Kwuo ya ugwo ya ubochi niile tupu anwu adaa, n'ih na ebe o bu nwa ogbenye, obi ya

* 23:18 23:18 Maobu, ego e retara na nkita

dabeere n'ugwo ahụ i ga-akwụ ya. O buru na i meghe otu a, o ga-akwa akwa kpokuo ONYENWE ANYI megide gi. A ga-agukwara gi ya dika mmehie.

¹⁶ Agaghị eme ka ndi muru umu nwuo n'ihu ihe umu ha metara, maobu mee ka umu nwuo n'ihu ihe ndi muru ha metara, onye obula ga-anwu n'ihu mmehie nke aka ya.

¹⁷ Ikpe ziri ezi ga-adiri, o buladi onye obia na nwa mgbei, anarakwala nwanyi di ya nwuru anwu uwe ya dika ihe ibe. ¹⁸ Cheta mgbe niile na i bururi ohu n'ala Ijpt, ma ONYENWE ANYI Chineke gi gbaputara gi, n'ihu nke a ka m ji enye gi iwu ndi a.

¹⁹ O buru na i lefuokwu oka ufodu anya mgbe i na-ewe ihe ubi n'ubi gi, alaghachila azu n'ubi gi ichiri ha. Hapuru ya ndi obia, na ndi inyom di ha nwuru anwu, na umu mgbei, ONYENWE ANYI Chineke gi ga-agozi gi, o ga-emekwa ka i baa uba. ²⁰ Mgbe i na-akutusi mkpuru osisi oliv gi, ejeghachila azu n'alaka obula inyochazi ya, ichoputa ma i ghotachaala mkpuru niile miri n'elu ha. Hapuru ndi obia na umu mgbei, na ndi inyom di ha nwuru mkpuru obula foduru. ²¹ Otu a ka i ga-emekwa n'ihe banyere mkpuru ubi vajiri gi. Atutukochala mkpuru niile miri n'elu ya. Hapuru ndi obia, na ndi mgbei, na ndi inyom di ha nwuru ihe niile foduru. ²² Chetakwa na o nwere mgbe i bu ndi ohu n'ala Ijpt. O bu n'ihu ya ka m ji na-enye gi iwu a.

25

¹ Mgbe esemokwu di n'etiti ndi mmadu, ha ga-ebuga ikpe ha n'ulokpe ebe ndi ikpe ga-elenye anya n'ikpe ahụ, maa onye ajo omume ikpe, meekwa ka onye aka ya di ocha nwere onwe ya. ² O burukwa na onye ikpe mara kwesiri ka apia ya utari, onye okaikpe ga-eme ka onye ahụ dinaa ala n'ihu ya, ka apiakwa ya onuogugu utari kwesiri ajo omume ya, ³ ma agaghị eti ya kariya onu utari iri anọ. O buru na e tie onye ahụ ikpe mara mara onu utari kariiri nke a, o ga-abu onye e leliri anya n'ihu ndi Izrel ibe ya.

⁴ Mgbe ehi* na-azocha oka, ejila ihe kechie ya onu.

⁵ O buru na nwoke anwu na-amutaghi nwa, nwunye ya ahụ agaghị alu di n'ama, kama nwanne nwoke di ya ga-aluru ya, ha ga-edinakokwa. ⁶ Nwa nwoke mbu nwanyi ahụ ga-amu ga-aza aha nwoke ahụ nwuru anwu, ka a ghara ihichapu aha ya n'ala Izrel.

⁷ Ma o buru na nwoke ahụ ajụ ilu nwunye nwanne ya nwuru anwu, nwanyi ahụ ga-ejekwuru ndi okenye obodo ahụ n'onu uzo ama, gwa ha si, "Nwanne di m ajula ime ka aha nwanne ya nwoke digide n'Izrel. O kweghi iru oru kwesiri nwanne di n'ebe m no." ⁸ Ndi okenye obodo ga-akpo ya, duọ ya odu. O buru na o nogide ju si, "Achoghi m ilu ya," ⁹ nwanyi ahụ ga-ejekwuru ya n'ihu ndi okenye, topu akpukpokwu o yi n'ukwu aka nri ya, buo ya asu n'ihu, si ya, "Otu a ka a na-eme nwoke obula juru iwuli ulo nwanne ya nwoke." ¹⁰ A ga-ama ahiri ya n'Izrel dika, "Ezinaulo nwoke ahụ e sitere n'ukwu ya yipu akpukpokwu ya."

¹¹ Mgbe ndi ikom abuo na-alu odu, o buru na nwunye otu n'ime ha abia inaputa di ya site n'aka onye na-eti ya ihe, ma nwanyi ahụ esetipu aka jide nwoke ahụ n'amụ ya, ¹² a ga-egbupu aka nwanyi ahụ. Ebere adighi ya.

* 25:4 25:4 Otutu oge, ehi bu ihe na-azocha oka n'ebe izocha oka. A na-eji osisi kegide anu ndi a na nkume igwe nri, mgbe ha na-agahari, ukwu ha bu ihe na-azocha mkpuru oka site n'igbugbo ya. N'otu oge ahụ, nkume igwe nri ahụ na-egweri oka ndi a ka o buru utu oka.

13 Enwela ụzọ ihe ọtụtụ abụọ n'ime akpa gị, nke dị aro, na nke na-adighi aro.† 14 Enwela ụdị ihe ọtụtụ abụọ n'ụlọ gị, nke ukwu na nke nta.

15 I ghaghị inwe ezi ihe ọtụtụ na nke zuru ezu. Nke a ga-eme ka ndụ gị dị ogologo, dika mma n'ala ahụ ONYENWE ANYI Chineke gị na-enye gị.

16 N'ihu na ONYENWE ANYI Chineke gị kpọrọ onye ọbụla na-eme ihe ndị a asi, bụ onye ọbụla na-aghọ aghughọ.

17 Cheta ihe ndị Amalek mere gị n'uzọ mgbe i si n'Ijpt na-aputa.

18 Chetakwa na ha lụsoro gị ọgụ mgbe ike gwurụ gị, mgbe i dara mba, tigbuo ndị niile ji nwayọọ na-abia n'azụ. Ha atụkwaghị egwu Chineke.

19 Mgbe ONYENWE ANYI Chineke gị mere ka i nwere onwe gị site n'aka ndị iro gbara gị gburugburu, mgbe o mere ka i zuru ike n'ala ahụ ONYENWE ANYI Chineke gị na-enye gị dika ihe nketa, ime ka i nweta ya, i ghaghị igbuchapụ ndị Amalek, ka ha buru ndị a na-agaghị echetakwa ọzọ n'okpuru eluigwe. Echefukwala ime otu a.

26

Onyinye mkpuru mbụ na otu ụzọ n'uzọ iri

1 Mgbe i ga-aba n'ala ahụ ONYENWE ANYI Chineke gị na-enye gị dika ihe nketa, mgbe i nwetara ya, birikwa n'ime ya, 2 i ga-ewere ụfọdụ n'ime mkpuru niile si n'ala ahụ ONYENWE ANYI Chineke gị na-enye gị, tinye ya n'ime nkata, were ya gaa n'ebe ahụ ONYENWE ANYI Chineke unu ga-ahoputa, dika ebe a kpokwasiri aha ya. 3 I ga-agwakwa onye nchajaja nọ n'oru n'oge ahụ okwu si: "Ana m ekwuputa taa nye ONYENWE ANYI Chineke gị na abiala m n'ala ahụ ONYENWE ANYI n'uru nna nna anyi ha n'iyi inye anyi."

4 Onye nchajaja ahụ ga-anara nkata ahụ, dọba ya n'ihu ebe ichu aja ONYENWE ANYI Chineke gị. 5 Mgbe ahụ, i ga-ekwuputa n'ihu ONYENWE ANYI Chineke gị si, "Nna nna m bụ onye Aram na-awaghari awaghari, onye jere Ijpt izere ndu.* Ha di ole na ole mgbe ha gara Ijpt, ma n'Ijpt ha ghorọ mba di ukwu, ndi di ike, na ndi bara uba n'onuogugu.

6 Ma ndi Ijpt mejoro anyi, mee ka anyi taa ahuhu n'ihu oru di ike nke ha bokwasiri anyi. 7 Mgbe ahụ, anyi tikuru ONYENWE ANYI Chineke nna nna anyi. ONYENWE ANYI nuru olu anyi, hukwa mmegbu a na-emegbu anyi, na ndogbu anyi na-adogbu onwe anyi n'oru, na onodu ojojo anyi. 8 ONYENWE ANYI ji aka di ike na ogwe aka o setiri eseti, n'otutu ihe oke egwu na oru iribama, na ihe ebube, si n'Ijpt kpoputa anyi. 9 O kpopatara anyi n'ebe a, nye anyi ala a, ala mmiri ara ehi na mmanu anu na-eru na ya. 10 Ya mere, ugbu a, ONYENWE ANYI, lee, ewebatala m mkpuru mbu sitere n'ala i nyere m."

Doba nkata ahụ n'ihu ONYENWE ANYI Chineke gị, kpoakwa isiala nye ya n'ebe ahụ. 11 Mgbe ahụ, gị na ndi Livayi, na ndi mbiarambia bi n'etiti unu, ga-anuri onu n'ihe oma niile ONYENWE ANYI Chineke gị nyere gị na ezinaulo gị.

12 N'afọ nke ato obula, i ga-enye onyinye puru iche, onyinye otu uzo n'uzo iri, nke ihe ubi gi. N'afọ ahụ, i ga-enye ndi Livayi, na ndi obia, na umu mgbei, na ndi inyam di ha nwuru, onyinye otu uzo n'uzo iri gi, ka ha rie ya n'obodo gi di iche iche, ka afọ jukwa ha. 13 I ga-ekwuputa n'ihu ONYENWE ANYI Chineke gị si, "Esitela m n'ulo wepu oke ahụ di nsọ, nye ha ndi Livayi, na ndi obia, na umu mgbei, na ndi inyam di ha nwuru, dika i nyere m n'iwu, enupughi m isi maobu chefuo iwu gi obula. 14 Erighi m

† 25:13 25:13 Nke ukwu na nke nta

* 26:5 26:5 Onye a na-ekwu banyere ya bu Jekob, Hos

12:12; Jen 43:3; 45:7,11

ihe ọbụla si n'ime ya mgbe m na-eru uju maọbụ wepụ ihe ọbụla n'ime ya n'ọnọdụ adighi ọcha m, ọ dikwaghị nke m ji chụọrọ ndị nwurụ anwụ aja. Egeela m ntị n'olu ONYENWE ANYỊ Chineke m, meekwa ihe niile i nyere m n'iwu. ¹⁵ Site n'ebe obibi nsọ gi dị n'eluigwe ledata anya gi, gozie ndị gi Izrel na ala a i nyere anyị, ala mmiri ara ehi na mmanụ ahụ na-eru na ya, dika i kwere nna nna anyị ha na nkwa.”

Igbaso iwu ONYENWE ANYỊ

¹⁶ ONYENWE ANYỊ Chineke gi na-enye gi iwu taa si gi gbaso ukpuru ndị a na iwu ndị a. Lezie anya hụ na i ji obi gi niile na mkpuruobi gi niile debe ha. ¹⁷ I kwuputala taa na ONYENWE ANYỊ bu Chineke gi, i kweekwala nkwa na i ga-ege ya ntị, debe iwu ya niile, na ukpuru ya niile, na i ga-emekwa ihe niile o si gi mee. ¹⁸ Taa kwa, ONYENWE ANYỊ ekwuputala na unu bu ndị nke aka ya, dika o kwere na nkwa, na i ga-edebekwa ihe niile o nyere n'iwu. ¹⁹ O kwuru na ọ ga-emekwa ka i karịa mba niile o kere elu, n'otuto, n'aha, nsopuru na ija mma. Na unu ga-abukwa mba di nsọ nye ONYENWE ANYỊ Chineke unu, dika o kwere na nkwa.

27

Ebe ichu aja n'ugwu Ebal

¹ Mosis na ndị okenye Izrel nyere ndị Izrel iwu si, “Debenụ iwu ndị a niile m na-enye unu taa. ² Mgbe i gabigara osimiri Jordan ruo n'ala ahụ ONYENWE ANYỊ Chineke gi na-enye gi, bukọtaanụ nkume buru ibu n'otu ebe, jirikwa urọ ọcha techie ha. ³ Deputa n'elu nkume ndị ahụ iwu na ukpuru ndị a mgbe i batara n'ala ahụ mmiri ara ehi na mmanụ ahụ na-eru n'ime ya, nke ONYENWE ANYỊ Chineke nna nna gi kwere nkwa inye gi. ⁴ Mgbe i nokwa n'ofe ọzọ nke osimiri Jordan, doo nkume ukwu ndị a n'ugwu Ebal, dika m na-enye gi n'iwu taa. Jirikwa urọ ọcha techie ha. ⁵ Wuokwara ONYENWE ANYỊ Chineke gi ebe ichu aja ya n'ebe ahụ. Ebe ichu aja eji naanị nkume wuo, nke ejighi ihe ngwa ọrụ igwe ruo ihe bula na ya. ⁶ Jiri nkume a na-awaghị awa wuore ONYENWE ANYỊ Chineke gi ebe ichu aja ahụ, chụọkwa aja n'elu ya nye ONYENWE ANYỊ Chineke gi. ⁷ Chụọ aja udo n'ebe ahụ, rie ha, ma nuriakwa onụ n'ihu ONYENWE ANYỊ Chineke gi. ⁸ Deputa iwu ndị a nke oma, n'elu nkume ndị ahụ i guzobere.”

Ibu onu site n'ugwu Ebal

⁹ Mgbe ahụ, Mosis na ndị nchụaja, bu ndị Livayi, gwakwara ndị Izrel niile okwu si, “Nọonụ jii, gi Izrel, gekwaa ntị! Taa, i ghoala ndị nke ONYENWE ANYỊ Chineke unu. ¹⁰ N'ihu ya debe iwu niile ONYENWE ANYỊ Chineke gi na ukpuru niile ndị m nyere gi taa.”

¹¹ N'otu ubochi ahụ ka Mosis nyere ha iwu si,

¹² Mgbe unu gafere Jordan, ebo ndị a: Simion, na Livayi na Juda na Isaka na Josef na Benjamin, ga-eguzo n'elu ugwu Gerizim gozie umu Izrel ¹³ Agburu Ruben, Gad, Asha, Zebulon, Dan na Naftali ga-eguzo n'elu ugwu Ebal kwuputa ọbubu onu.

¹⁴ Ndị Livayi ga-eji olu di elu guputa ya nye umu Izrel niile,

¹⁵ “Onye a buru onu ka mmadu ahụ bu nke na-apị arusi maobu oyiyi ọbula, akaoru onye nka, nke bu ihe aru n'anya ONYENWE ANYỊ, ma na-eguzobe ya na nzuzo.”

Ndị mmadu niile ga-aza si, “Amen.”

¹⁶ “Onye a buru onu ka onye ahụ bu, nke na-eleli nna ya na nne ya.”

Ụmụ Izrel niile ga-aza, "Amen."

17 "Onye a buru ọnu ka onye ahụ bu nke na-ehigharị oke ala onye agbataobi ya."

Ụmụ Izrel niile ga-aza, "Amen."

18 "Onye a buru ọnu ka onye ahụ bu nke na-eduhie onye isi ụzọ."

Ụmụ Izrel niile ga-aza, "Amen."

19 "Onye a buru ọnu ka onye ahụ bu nke na-adighi ekpe ikpe ziri ezi nye ndi ọbia, na umu mgbei, na ndi inyom di ha nwuru."

Ụmụ Izrel niile ga-aza, "Amen."

20 "Onye a buru ọnu ka onye ahụ bu nke na-abakwuru nwunye nna ya soro ya dinaa, n'ihu na o meruola ihe ndina nna ya."

Ụmụ Izrel niile ga-aza, "Amen."

21 "Onye a buru ọnu ka onye ahụ bu nke ya na anumanu ọbula na-edina."

Ụmụ Izrel niile ga-aza, "Amen."

22 "Onye a buru ọnu ka onye ahụ bu, nke ya na nwanne ya nwanyi na-akwa iko, bu nwanne ya nke nne ya muru, maobu nke nwunye nna ya muru."

Ụmụ Izrel niile ga-aza, "Amen."

23 "Onye a buru ọnu ka onye ahụ bu, nke ya na nne nwunye ya na-edina."

Ụmụ Izrel niile ga-aza, "Amen."

24 "Onye a buru ọnu ka onye ahụ bu, nke na-etigbu mmadu ibe ya na nzuzo."

Ụmụ Izrel niile ga-aza, "Amen."

25 "Onye a buru ọnu ka onye ahụ bu, nke na-anara ngari maka itigbu onye na-emeghi ihe ozo obula."

Ụmụ Izrel niile ga-aza, "Amen."

26 "Onye a buru ọnu ka onye ahụ bu, nke na-adighi eme ka iwu ndi a guzosie ike site na-edebeghi ha."

Ụmụ Izrel niile ga-aza, "Amen."

28

Nrube isi na ngozi

1 O buru na i debezuo ma gbasookwa iwu ndi a niile ONYENWE ANYI Chineke gi sitere n'aka m na-enye gi taa, ONYENWE ANYI Chineke gi ga-eme ka i gho mba kachasi mba niile n'uwa elu. ² Ngozi ndi a niile ga-abiakwasị gi, zuo gi ahụ, ma o buru na i rubere ONYENWE ANYI Chineke gi isi.

³ Onye a goziri agozi ka i ga-abu n'obodo, burukwa onye a goziri agozi n'ala ubi.

⁴ Ihe a goziri agozi ka mkpuru nke afo gi ga-abu na mkpuru nke ala ubi gi na mkpuru nke anu ulo gi, umu ehi gi muru na umu igwe ewu na aturu gi.

⁵ Ihe a goziri agozi ka abo gi na ihe i ji agwo achicha ga-abu.

⁶ Onye a goziri agozi ka i ga-abu mgbe i na-abata na mgbe i na-apu apu.

⁷ ONYENWE ANYI ga-eme ka ndi iro obula buliri onwe ha elu imegide gi buru ndi e meriri n'ihu anya gi. Ha ga-esite n'otu uzọ buso gi agha, ma ha ga-esite n'uzo asaa si n'ihu gi gbalaga.

⁸ ONYENWE ANYI ga-ezipu ngozi ya ka o dikwasị n'elu oba gi na n'elu ihe oḅula i tinyere aka gi. ONYENWE ANYI Chineke gi ga-agozi gi n'ala ahụ o na-enye gi.

⁹ ONYENWE ANYI ga-eme ka i guzosie ike dika ndi nso ya, dika o sitere n'ihu iyi kwee nkwa ime ma o buru na i debe iwu ONYENWE ANYI Chineke gi, ma jee ije n'uzo ya niile. ¹⁰ Mgbe ahụ, ndi niile no n'uwa ga-ahuta na o bu aha ONYENWE ANYI ka a kpokwasiri gi. Ha ga-atukwa gi egwu.

¹¹ *ONYENWE ANYI ga-eme ka i babiga uba oke na mkpuru nke afọ gi, na mkpuru nke anu ulo gi, na mkpuru nke ihe ubi gi, n'ala ahụ o nuru n'iyi nye nna nna gi na o ga-enye gi.

¹² ONYENWE ANYI ga-emegepe eluigwe ebe ulokwu ya di, zidata mmiri n'ala gi n'oge ya, ma gozie akaoru gi niile. I ga-agbazinye otutu mba ihe, ma gi onwe gi agaghị esite n'aka onye oḅula gbaziri ihe oḅula. ¹³ ONYENWE ANYI ga-eme ka i buru isi, o bughị odudu. O buru na i naa nti n'iwu ndi a ONYENWE ANYI Chineke gi na-enye gi taa, lezie anya igbaso ha, i ga-anogide n'elu, i gaghị anọ n'okpuru. ¹⁴ Ewezugala onwe gi site n'iwu niile ndi a m na-enye gi taa, maobu gaa n'aka nri maobu n'aka ekpe, igbaso chi ndi ozọ na ife ha ofufe.

Nnupu isi na oḅubu onu

¹⁵ Ma otu o di, o buru na i ju irubere ONYENWE ANYI Chineke gi isi, jukwa ilezi anya, gbasoo iwu ya na ukpuru ya niile, nke m na-enye gi taa, oḅubu onu ndi a ga-adakwasị gi.

¹⁶ I ga-abu onye a buru onu n'obodo, buru onye a buru onu n'ala ubi,

¹⁷ Abọ gi na ihe igwo achicha gi ga-abu ihe a buru onu.

¹⁸ Ihe a buru onu ka mkpuru nke afọ gi ga-abu, ihe a buru onu ka mkpuru nke ala gi ga-abu, ya na umu nke igwe anu ulo gi, na umu ehi gi na nke igwe ewu na aturu gi muru.

¹⁹ Onye a buru onu ka i ga-abu mgbe i na-abata abata na mgbe i na-apu apu.

²⁰ ONYENWE ANYI ga-ezidata n'isi gi oḅubu onu, na ogbaaghara, tinyere nkocha n'ihe niile nke i tinyere aka gi, tutu roo mgbe i ghorọ onye e bibiri ebibi buru onye lara n'iyi na mberede, n'ihu ihe ojojo niile i mere site n'ihapu m. ²¹ ONYENWE ANYI ga-ezite ajo oria n'etiti gi tutu roo mgbe a ga-ekpochapu gi site n'ala ahụ i gaje iba n'ime ya inweta. ²² ONYENWE ANYI ga-eti unu oria na-eripia eripia, ahụ oku na oria na-aza anu ahụ, oke okpomoku na mma agha, ukọ mmiri ozuzo na oria na-eripia ihe ubi, na omuma ebu ga-abiakwasị gi tutu roo mgbe i lara n'iyi. ²³ Mbara eluigwe nke i na-ahu anya ga-agho bronzo, ala i na-azokwasị ukwu gi ga-agho igwe. ²⁴ ONYENWE ANYI ga-eme ka mmiri kwesiri izo n'ala gi ghozo uzuzu na aja. Ha ga-esi na mbara eluigwe na-ezodata n'ala tutu roo mgbe i lara n'iyi.

²⁵ ONYENWE ANYI ga-eme ka ndi iro gi merie gi n'agha. I ga-esi otu uzo puta ibuso ha agha, ma i ga-esi uzo asaa gbalaga. I ga-aghorọ ndi uwa ihe a na-asọ oyi mgbe ha huru ihe dakwasiri gi. ²⁶ Ozu unu ga-aghorọ umu anu ufe niile na anu ohia niile ihe oriri. O nwekwaghị onye ga-anọ menye ha egwu chupu ha. ²⁷ ONYENWE ANYI ga-ezite etuto ndi Ijipt ka ha biakwasị gi, ya na onya, na agba, na oko. O dikwaghị ihe a ga-eji gwọ ha. ²⁸ ONYENWE ANYI ga-ezitere gi isi mgbaka, na ikpu isi, na ogbaaghara nke obi. ²⁹ I ga-asoghari isi n'etiti ehie dika onye kpuru isi n'asoghari n'ochichiri. O dighi ihe oḅula ga-agara gi nke oma. Site n'ubochi roo

n'ubochi, i ga-abu onye a na-emegbu emegbu, na onye a na-anapu ihe ya n'ike oge niile, na-enweghi onye ga-anaputa gi.

³⁰ Gi na nwanyi ga-enwe nkwekorita ilu di na nwunye, ma nwoke ozo ga-eduru ya dinaa ya n'ike. I ga-ewu ulo ma i gaghi ebi n'ime ya. I ga-aku ubi vaini ma i gaghi eri mkpuru si na ya. ³¹ N'ihu anya gi ka a ga-egbu ehi gi, ma i gaghi ata iberibe anu ya. A ga-anapu gi inyinya ibu gi n'ihu anya gi ma a gaghi eweghachiri gi ya. Aturu gi ka a ga-enye ndi iro gi. O dikwaghi onye ga-anaputa ha. ³² A ga-ewere umu gi ndi ikom na ndi inyom nye ndi mba ozo. O ga-agu gi agu ogologo oge ka i hu ha anya, ma i pughi inyere ha aka. ³³ Mba nke i na-amaghi ga-eri mkpuru ubi i tara ahuhu kuon'ala gi. I ga-abu naani onye a na-emegbu emegbu na onye a na-akpagbu ubochi ndu gi niile. ³⁴ Ihe ndi a niile i ga-eji anya gi hu ga-eme ka i nwe isi mgbaka. ³⁵ ONYENWE ANYI ga-eme ka etuto nke na-egbu oke mgbu a na-apughi igwota agwota too gi n'ikpere na ogwe ukwu gi abuo, o ga-agbasa site n'obo ukwu gi abuo ruo n'opi isi gi.

³⁶ ONYENWE ANYI ga-achupu gi na eze ahụ i hoputara nye onwe gi, chupu gi nye mba ozo, ebe gi na nna nna gi ha, na-amaghi. N'ebe ahụ, i ga-ekechi ndi ozo nke e ji osisi na nkume kpuo. ³⁷ I ga-abu ihe iju anya, na ihe e ji atụ ilu, na ihe akuko, n'etiti mba ahụ niile ONYENWE ANYI ga-achuga gi.

³⁸ I ga-aku otutu mkpuru n'ubi ma i ga-aghota ntakiri mkpuru, n'ihina igurube ga-ericha ihe i kuru n'ubi. ³⁹ I ga-ako ubi vaini lekotakwa ya anya, ma i gaghi aracha mkpuru ya maobu nu mmanya si na ya, n'ihina ikpuru ga-eri ha. ⁴⁰ Osisi oliv ga-na-eto ebe niile, ma mmanu oliv agaghi adi nke i ga-ete n'ahu n'ihina mkpuru oliv ga-adasisi na-akaghi aka oge ha mara ifuru. ⁴¹ I ga-amuta umu ndi ikom na ndi inyom ma ha agaghi adigide n'ihina a ga-adota ha n'agha. ⁴² Igwe igurube ga-erichasi osisi niile di n'ubi gi, ya na ihe i kuru n'ubi gi.

⁴³ Onye obia bi n'etiti gi ga-aba uba karja gi. Ihe ga-na-agara ya nke oma, ma ihe ga-na-ajoro gi njo. ⁴⁴ O ga-ebinye gi ihe, o bukwaghi gi ga-ebinye ya! O ga-abu isi ma i ga-abu odudu.

⁴⁵ Obubu onu ndi a niile ga-abiakwasi gi. Ha ga-achuso gi oso, chukwute gi tutu ruo mgbe a lara gi n'iyi, naani n'ihina i juru irubere ONYENWE ANYI Chineke gi isi, na idebe iwu na ukpuru ndi a o nyere gi.

⁴⁶ Ha ga-abu ihe iribama na ihe ebube nye gi, na mkpuru gi niile, ruo mgbe ebighi ebi. ⁴⁷ N'ihina i juru jiji onu na obi utu fee ONYENWE ANYI Chineke gi n'oge ihe na-agara gi nke oma. ⁴⁸ Ya mere, n'onodu agu na akpiri ikpo nku, n'onodu igba oto na uko ka i ga-eke ndi iro ahụ ONYENWE ANYI na-ezite imegide gi. O ga-anyakwasi yoku igwe n'olu gi ruo mgbe o lara gi n'iyi.

⁴⁹ ONYENWE ANYI ga-eme ka mba si n'ebe di anya na nsotu uwa, biakwasi gi, imegide gi. Mba a ga-adi gara gara dika ugo, o ga-abukwa mba i na-amaghi asusu ha, ⁵⁰ Mba na-enweghi ihu ochi nke na-adighi asopuru okenye maobu were ihuoma leta umuntakiri. ⁵¹ Ha ga-erichapu mkpuru nke anu ulo gi niile na mkpuru nke ihe ubi gi niile tutu ruo mgbe i ghoru ihe e bibiri ebibi. O nkwaghi ihe ga-afoduru gi, maobu oka, maobu mmanu ohuru maobu mmanu oliv, maobu umu ehi maobu ewu na aturu gi muru, ruo mgbe e mere ka i laa n'iyi. ⁵² Mba ahụ ga-anochigide obodo ndi ahụ niile di n'ala gi tutu ruo mgbe mgbidi ndi ahụ niile e wusiri ike, nke i na-atukwasi obi dara. O ga-anochigide ndi ahụ niile di n'ala ahụ niile ONYENWE ANYI Chineke gi na-enye gi.

⁵³ I ga-erikwa anụ ahụ ụmụ gị ndị ikom na ndị inyom ndị ONYENWE ANYỊ Chineke gị nyere gị n'ihì oke nnochigide nke ndị agha nochigidere gị na n'ihì oke mkpagbu nke ndị iro. ⁵⁴ O buladị nwoke ahụ dikasiriri nwayo na-enwekwa mmetuta mmadu n'etiti unu ga-agho onye afo tara mmiri nke ukwu megide nwanne ya nwoke, maobu nwunye nke o huru n'anya, maobu umu ya, ndi ka di ndu. ⁵⁵ O gaghi enye onye obula n'ime ha ufodu n'ime anu ahụ umu ndi o na-eri, n'ihì na o bu naani ya bu ihe oriri foduru ya, n'ihì ahuhu nke nnochì ndi iro nochiri onu uzò obodo gị niile butere. ⁵⁶ Nwanyì nke dikarisiri nwayo na-enwekwa mmetuta mmadu n'etiti unu, nke di oke nwayo, nke ihe na-emetuta na o dighi amasi ya izogidesi obu ukwu ya ike n'ala, ga-aju ikenye di ya o huru n'anya, nwa ya nwoke maobu nwa ya nwanyi, ⁵⁷ o buladi akpanwa si n'etiti ukwu ya puta na umu ohuru o muru. N'onodu ojo n'oke uko ya, o chorò iri ha na nzuzo, n'ihì ahuhu nke ndi iro gị mere ka o biakwasì gị n'oge nnochigide nke obodo gị niile.

⁵⁸ O buru na i lezighi anya gbasoo okwu iwu niile e dere n'ime akwukwo a, o buru na i sopurughi aha a di ebube na nke di egwu, bu ONYENWE ANYI Chineke gị, ⁵⁹ ONYENWE ANYI ga-ezitere gị na umu umu gị ihe otiti di oke egwu, oke mbibi nke ga-adi ogologo oge, na oria di oke njo nke na-adighi ala ala. ⁶⁰ O ga-ezitere gị oria ndi ahụ niile di n'Ijpt, nke i na-atu ujo ha, ha ga-arapara gị n'ahu. ⁶¹ O bughi naani nke a! ONYENWE ANYI ga-eme ka udi oria obula, na udi ihe otiti obula, o buladi ndi na-adighi n'ime Akwukwo Iwu a, biakwasì gị, tutu ruo mgbe a ga-ekpochapu gị. ⁶² O bu ezie na i di ukwu n'onuogugu dika kpakpando nke eluigwe, maobu naani mmadu ole na ole n'ime gị ga-afodu. Ihe ndi a niile ga-emezu n'ihì na i geghi nti n'olu ONYENWE ANYI bu Chineke gị. ⁶³ Dika mmuba i mubara n'onuogugu, na idi ukwu nke akunba gị si buru ihe nyere ONYENWE ANYI obi utò, otu a ka o ga-esi tokwaa ya utò ibibi gị, na ime ka i daa ukpa. O ga-esi n'ala ahụ i na-aga inweta hopu gị.

⁶⁴ N'ihì na ONYENWE ANYI ga-eme ka i gbasasia n'etiti mba niile, site n'otu nsotu uwa ruo na nsotu nke ozo. N'ebe ahụ, i ga-efekwa chi ndi ozo, nke gị, maobu nna nna gị ha, na-amaghi, chi e ji osisi na nkume kpuo. ⁶⁵ N'etiti mba ndi a, obi agaghi eru gị ala, obu ukwu gị agaghi enwe ebe izuike. N'ebe ahụ, ONYENWE ANYI ga-enye gị mkpurubi na-ama jijiji, anya nke ike gwuru n'ihì enweghi olileanya, na obi na-ada mba. ⁶⁶ Ndu gị ga-ekonye n'elu n'ihì oke egwu. I ga-anò n'egwu, ehizie na abali, i gaghi ejikwa ndu gị n'aka. ⁶⁷ N'utu, i ga-asi, "Ewoo, a sika na ugbu a bu uhuruchi!" N'uhuruchi i ga-asikwa, "Ewoo, a sikwari na ugbu a bu ututu!" I ga-ekwu ihe ndi a n'ihì ihe egwu juru gị obi, na n'ihì ihe ndi ahụ niile anya gị na-ahu. ⁶⁸ ONYENWE ANYI ga-eme ka i soro ugbo mmiri loghachi n'Ijpt, n'ije ahụ m kwuru na i gaghi ejekwa ozo. N'ebe ahụ i ga-ewere onwe gị resi ndi iro gị dika ohu ndi ikom maobu ndi inyom, ma o dighi onye ga-acho izu gị.

29

Imesi ogbugba ndu ike

¹ Ndi a bu okwu nke ogbugba ndu ahụ ONYENWE ANYI nyere Mosis n'iwu ka ya na umu Izrel gbaa n'ala Moab na-agbanweghi ogbugba ndu ahụ ya na ha gbara n'ugwu Horeb.

² Mosis kpokotara umu Izrel niile gwa ha okwu si,

Unu ji anya unu hụ ihe ONYENWE ANYỊ mere n'Ijpt megide Fero, na ndị ozi ya, na ala ya niile. ³ Anya unu hụrụ oke n'wale niile, na ihe iribama ndị ahụ, na orụ ebube niile ahụ. ⁴ Ma tutu ruo taa, ONYENWE ANYỊ enyebeghị unu obi nwere nghota, na anya na-ahụ ụzọ, maobụ ntị na-anụ ihe, nke ga-enyere unu aka inomi ihe ndị a niile. ⁵ Ma ONYENWE ANYỊ na-asị, "N'ime iri afọ anọ ndị ahụ nke m duuru unu n'ime ọzara, uwe unu emeghị ochie, akpukpukwụ unu akapughị n'ụkwụ unu. ⁶ O dighị achicha unu riri, o dikwaghị mmanya maobụ ihe onụ n'aba n'anya unu n'uru. E mere m ihe ndị a ime ka unu mata na mụ onwe m bụ ONYENWE ANYỊ Chineke unu."

⁷ Mgbe unu rutere ebe a, Saihōn, eze ndị Heshbōn, na Og, eze ndị Bashan, putara ibuso anyị agha, ma anyị lughuru ha. ⁸ Anyị weere ala ha nye agburu Ruben, na Gad, na otu okara ebo Manase, dika ihe nketa ha.

⁹ N'ihì ya, lezie anya idebe ụkpuru niile nke ogbugba ndu a, ka ihe niile unu na-eme gaara unu nke oma. ¹⁰ Unu niile, ndi ndu unu, na ndiisi unu, na okenye, na ndiisi ochichi, na ndi ikom niile nke Izrel, unu ndi guzo n'ihu ONYENWE ANYI Chineke taa, ¹¹ na umuntakiri unu, na ndi nwunye unu, na ndi obia bi n'etiti unu, ndi na-egburu unu nku, na ndi na-echukwara unu mmiri.* ¹² Unu guzo n'ebe a taa ka unu na ONYENWE ANYI Chineke gbaa ndu. Unu guzokwa, maka ogbugba ndu a unu na ONYENWE ANYI na-agba taa, nke e ji inu iyi mesie ike, ¹³ ime ka o puta ihè nye unu taa na unu bu ndi nke ya, imekwa ka unu mata na o bu Chineke unu, dika o kwere nna nna unu ha, Ebrahim, na Ajzik, na Jekob na nkwa. ¹⁴ Ogbugba ndu a nke ya na inu iyi so nke m na-eme ka o diri abughi naani n'ihì unu, ¹⁵ ndi soro anyi guzo n'ebe a taa, n'ihu ONYENWE ANYI Chineke anyi, kama o bukwa n'ihì ndi ahụ na-anoghi n'ebe a.

¹⁶ Unu onwe unu maara otu anyi si bie n'ala Ijpt, na otu anyi si gafee mba ndi ahụ niile anyi gafere n'uzo. ¹⁷ Unu huru n'etiti ha ihe aru ha niile, na arusi niile e ji osisi, na nkume na olaocha, na olaedo kpuo. ¹⁸ Lezienụ anya ka unu hu na obi onye obula n'ime unu, nwoke maobu nwanyi, agburu maobu ebo obula n'Izrel, esighi n'ebe ONYENWE ANYI bu Chineke anyi no puo, bido chewe echiche ife chi ndi mba ozo ndi a niile. Lezienụ anya hu na mgborogwu na-eweputa nsi na-elu ilu di otu a adighi n'etiti unu.

¹⁹ Mgbe onye di otu a nuru okwu inu iyi a, na ha ga-agosi onwe ha, na-eche, "Ihe ga-agara m nke oma, o bu ezie na m nogidere na-agbaso uzo isiike m." Ha ga-eweta mbibi nye ala a gbara mmiri nke oma nyekwa ala ahụ kporo nku. ²⁰ N'ihì na ONYENWE ANYI agaghị agbaghara onye di otu a! Iwe ya, na ekworo ya, ga-adi oku megide nwoke ahụ. Obubu onu niile e dere n'ime akwukwo a ga-abiakwasikwa ya. ONYENWE ANYI ga-ehichapukwa aha ya, ka a ghara inukwa ihe banyere ya n'ua. ²¹ ONYENWE ANYI ga-akpa oke n'etiti ya na ebo niile nke Izrel, maka iwetara ya mbibi, di ka obubu onu niile nke ogbugba ndu nke e dere n'ime Akwukwo Iwu a di.

²² Mgbe ahụ, umu unu ndi ga-eso unu n'ogbo ndi di n'ihu, na ndi obia si ebe di anya bia, ga-ahụ oke ihe otiti ojoo a biakwasiri ala a, ya na oria niile ONYENWE ANYI mere ka o biakwasiri ya. ²³ Ala ahụ niile ga-abu ala nnu, nke oku repiara, ala nke a na-adighi akụ ihe obula n'ime ya, ala na-adighi amị mkpuru, nke ahijia na-adighi epu n'elu ya. Ala dika ala

* 29:11 29:11 Nke a bu oru nleda anya nke ndi bu ohu na-arụ. Jos 9:21,23,27

Sodòm na Gomora, na Adma, na Zeboiim, nke ONYENWE ANYI sitere n'oke iwe ya mebie. ²⁴ Mba niile ga-ajụ sị, "Gini mere ONYENWE ANYI ji mee ihe di otu a n'ala a? Gini kpatara oke iwe oku a?"

²⁵ Osisa ya ga-abu, "O bu n'ihì na ndi a hapuru idebe ogbugba ndu ha na ONYENWE ANYI, Chineke nke nna nna ha gbara, ogbugba ndu ha na ya gbara mgbe o mere ka ha site n'Ijìpt pùta. ²⁶ N'ihì na ha fere chi ndi ozo ofufe, kpokwa isiala nye ha, bu chi ndi nke ha na-amaghi, chi ndi nke o na-enyeghi ha. ²⁷ O bu ya mere iwe ONYENWE ANYI ji di oku megide ala a, meekwa ka o zidata n'isi ha obubu onu niile e dere n'ime akwukwo a. ²⁸ N'oke iwe ya na onuma ya ka ONYENWE ANYI ji hopu ha site n'ala ha, werekwa ha tuba n'ala ozo, dika o di ugbu a."

²⁹ Ihe niile e zoro ezo diri ONYENWE ANYI Chineke anyi, ma ihe ndi ahụ niile e kpughere ekpughe diri anyi, dikwara umu anyi ruo mgbe ebighi ebi, ka anyi nwee ike igbaso na imezu okwu niile nke iwu a.

30

Ibiaghachikwute ONYENWE ANYI na ngozi ya

¹ Mgbe ihe ndi a niile ga-emezu n'ebe unu no, ya bu, ngozi niile na obubu onu niile m guputara n'ihu unu, o buru na unu ga na-atughari uche na ha n'etiti mba ndi ahụ ONYENWE ANYI Chineke unu ga-achuba unu, ² o burukwa na unu ekpemie n'obi unu n'oge ahụ iloghachikwute ONYENWE ANYI Chineke unu, o buru na unu, na umu unu ga-eji obi unu niile na mmuo unu niile mezu iwu ndi a niile m nyere unu taa. ³ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI bu Chineke unu ga-anaputa unu. O ga-enwe obi ebere n'ebe unu no kpokotakwa unu site na mba niile ebe o chusasiri unu. ⁴ A sikwari na o bu n'ala di na nsotu uwa n'okpuru eluigwe ka a chugara unu, n'ebe ahụ ONYENWE ANYI bu Chineke gi ga-achikota unu, kpoghachitekwa unu. ⁵ ONYENWE ANYI bu Chineke unu ga-akpolata unu n'ala ahụ bu nke nna nna unu ha. Unu ga-enwetakwa ya, o ga-eme ka ihe gara unu nke oma, meekwa ka unu baa uba karja nna nna unu ha. ⁶ ONYENWE ANYI bu Chineke unu ga-ebi obi unu, na obi umu unu, na nke umu umu unu ugwu, ka unu were obi unu niile na mmuo unu niile, hu ya n'anya, ma dikwa ndu. ⁷ ONYENWE ANYI bu Chineke unu ga-eme ka obubu onu ndi a biakwasị ndi iro unu, ndi kporo unu asi na ndi na-akpagbu unu. ⁸ Unu ga-emesiakwa rubere ONYENWE ANYI isi, gbasookwa iwu ya niile nke m na-enye unu taa. ⁹ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI bu Chineke unu ga-eme ka unu babiga uba oke n'oru niile nke aka unu, n'ime mkpuru nke afọ, n'ime mkpuru nke anu ulo gi, na mkpuru nke ala ubi gi. Obi ga-atokwa ONYENWE ANYI utọ ozo, ime gi ka i baa uba dika o toro ya n'ebe nna unu ha no. ¹⁰ Ma o buru na unu erubere ONYENWE ANYI bu Chineke unu isi, debekwa iwu ya na ukpuru ya niile nke e dere n'Akwukwo iwu a, jirikwa obi unu niile na mmuo unu niile biaghachikwute ONYENWE ANYI bu Chineke unu.

Ndu maobu onwu

¹¹ Idebe iwu ndi a m na-enye unu taa abughi oru siri ike, o bukwaghi ihe kariri unu ike ime. ¹² N'ihì na iwu ndi a adighi n'eluigwe nke i ga-eji sị, "Onye ga-arigo n'eluigwe wedatara m ya ka m nu ihe o na-ekwu, ma debekwa ya." ¹³ Iwu a adighikwa n'ofe ozo nke oke osimiri, nke i ga-eji sị, "Onye ga-agafe ga weta ya, kpooa ya nye anyi ka anyi nu, ma debekwa ihe o na-ekwu?" ¹⁴ Mba, okwu ahụ di gi nso, o di gi n'onu, dirikwa n'obi gi, ka i nwee ike idebe ha.

¹⁵ Lee, edoola m n'ihu gi taa ndu na oganihu, onwu na ila n'iyi. ¹⁶ Enyela m gi iwu taa, si gi hu ONYENWE ANYI bu Chineke gi n'anya, ana m asikwa gi gbasoo uzọ ya, ma debekwa iwu na ukpuru ya niile, ka i diri ndu, ghookwa mba buru ibu, ka ONYENWE ANYI bu Chineke gi gozie gi n'ala ahụ i na-aga inweta.

¹⁷ Ma o buru na obi gi e si n'iso ya tugharja, o burukwa na i ju ige nti, o buru na a dokpufuo gi mee ka i fee chi ndi ozo ofufe ma ikpo isiala nye ha, ¹⁸ agwala m gi hooaha taa, na i ga-ala n'iyi, i gaghị enwe ogologo ndu n'ala ahụ i na-agafe osimiri Jodan inweta.

¹⁹ Ana m akpoku eluigwe na uwa* taa ka ha buru ndi akaebe m, na edebela m n'ihu gi onwu na ndu, debekwa n'ihu gi ngozi na obubu onu. Ugbu a, horo ndu, ka gi na umu gi di ndu ²⁰ ka i hu ONYENWE ANYI bu Chineke gi n'anya, naa nti n'olu ya, daberekwa na ya. N'ihu na ONYENWE ANYI bu ndu gi, o ga-enye gi ubochi ndu gi niile n'ala ahụ o kwere nkwa i nye nna nna gi ha Ebrahim, na Ajizik, na Jekob.

31

Joshua anochie anya Mosis

¹ Mgbe Mosis gwachara umu Izrel okwu ndi a niile, ² o gwakwara ha okwu ozo si, "Ugbu a, agbaala m otu nari afo na iri afo abuo! Enwekwaghị m ike idu unu, n'ihu na ONYENWE ANYI agwala m si, I gaghị agafe osimiri Jodan. ³ ONYENWE ANYI Chineke gi n'onwe ya ga-ebu gi uzọ gabiga osimiri a. O ga-ebibi mba niile ndi a n'ihu gi. I ga-enwetakwa ala ha. Joshua ga-edu gi gabiga osimiri a, dika ONYENWE ANYI kwuru. ⁴ ONYENWE ANYI ga-emekwa ha ihe o mere Saihon na Og, bu eze ndi Amorait, ndi o kpochapuru ha na ala ha. ⁵ ONYENWE ANYI ga-enyefe ndi bi n'ebe ahụ n'aka unu, unu ga-ekpochapukwa ha dika m nyere unu n'iwu. ⁶ Dini ike! Nweenu obi ike! Unu atula ha egwu! N'ihu na ONYENWE ANYI Chineke unu ga-anonyere unu. O gaghị agbakuta unu azu, o gakwaghị ahapu unu."

⁷ Mgbe ahụ, Mosis kporo Joshua, gwa ya okwu n'ihu umu Izrel, si ya, "Di ike! Nwee obi ike! N'ihu na o bu gi ga-edu ndi a baa n'ala ahụ ONYENWE ANYI nuru iyi inye nna nna ha, i ga-emekwa ka ha keta ala a dika ihe nketa ha. ⁸ ONYENWE ANYI n'onwe ya ga-eburu gi uzọ, o ga-anonyekwara gi, o gaghị ahapu gi maobu gbakuta gi azu. Atula egwu, adala mba."

Nguputa akwukwo iwu

⁹ Mgbe ahụ, Mosis deputara iwu ndi ahụ niile n'akwukwo, were ya nye ndi nchuaaja, umu Livayi, ndi na-ebu igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI ahụ. Mosis nyekwara ndi okenye Izrel akwukwo a e dere iwu niile.

¹⁰ Mgbe ahụ, Mosis nyere ha iwu si, "Na ngwucha afo asaa obula, n'afọ ahụ a na-akagbu ugwo niile, n'oge a na-eme Mmemme ulo Ikwu, ¹¹ mgbe Izrel niile ga-abia n'ihu ONYENWE ANYI bu Chineke unu, n'ebe ahụ o ga-ahoputa, i ga-aguputa ihe a site n'akwukwo iwu a n'ihu mmadu niile ka ha nuru ya. ¹² Kpokota mmadu niile n'otu ebe, ndi ikom, na ndi inyom na umuntakiri,* na ndi obja bi n'etiti obodo unu, ka ha nuru, ma muta itu egwu ONYENWE ANYI Chineke unu na ilezi anya igbaso okwu niile di n'iwu a. ¹³ Umuntakiri ha, ndi na-amabeghi iwu ndi a, aghaghị inu na

* **30:19** 30:19 Dit 4:26; 8:19 * **31:12** 31:12 O bu naani na mmemme nke a, ka a na-akpokota ndi inyom na umuntakiri, ka ha bia nuru ihe a na-aguputa site n'akwukwo iwu ahụ.

imuta itu egwu ONYENWE ANYI Chineke unu, ubochi ndu unu niile n'ala ahụ unu na-agafe Jodan inweta."

Okwu ikpeazu Onyenwe anyi gwara Mosis

¹⁴ ONYENWE ANYI gwara Mosis si, "Lee, ubochi onwu gi na-abjuru nso. Kporo Joshua ka gi na ya soro bia n'ulo nzute ebe m ga-anọ nye ya oru o ga-aru." Mosis na Joshua sooro bia guzo onwe ha n'onu uzo ulo nzute.

¹⁵ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI gosiri ha onwe ya n'ime ogidi igwe ojii nke guzochiri onu uzo ulo nzute ahụ. ¹⁶ ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si, "I ga-anwu, jekwuru nna nna gi ha. Mgbe i nwuru, ndi a ga-amalite ife chi ozo ofufe ndi di n'ala ahụ ha na-abanye. Ha ga-agbakuta mazu, mebie ogbugba ndu mu na ha gbara. ¹⁷ N'ubochi ahụ, iwe m ga-adj oku megide ha, aga m agbakuta haazu, zoo ihu m n'ebe ha no. A ga-alakwa ha n'iyi. Odachi na ahuhu di iche iche ga-abiakwasị ha, nke ga-eme ka ha si, 'Chineke anyi anokwaghi n'etiti anyi, o bu ya mere odachi ndi a ji biakwasị anyi.' ¹⁸ Aga m echepu ihu m site n'ebe ha no n'ubochi ahụ, n'ihu ajo omume ha nke ife chi ozo ofufe.

¹⁹ "Ugbu a, deputaranu onwe unu abu a n'akwukwo, kuziekwara ya umu Izrel, ka o buru ihe akaebe m megide ha. ²⁰ Mgbe m mere ka ha bata n'ala ahụ m kwere nna nna ha na nkwa, ala ahụ mmiri ara ehi na mmanu anu na-erughari n'ime ya, mgbe ha rijukwara afo, baakwa uba, ha ga-ebido ife chi ozo ofufe, ju m, ma mebi kwaa ogbugba ndu m. ²¹ Ma mgbe otutu ihe odachi na ahuhu ga-abiakwasị ha, abu a ga-eme ka ha cheta ihe mere nsogbu ha niile ji biakwasị ha, n'ihu na abu a ga-adigide site n'ogbo ruo n'ogbo. Amaara m nke oma ugbu a, o buladi tupu ha abanye n'ala ahụ m kwere nkwa inye ha site n'ihu iyi, udi mmadu ha bu." ²² Ya mere, n'ubochi ahụ, Mosis dere abu ahụ, kuziekwara ya umu Izrel.

²³ Mgbe ahụ ONYENWE ANYI nyere Joshua nwa Nun iwu si ya, "Di ike, nwee obi ike, i ghaghi ikpobata umu Izrel n'ala ahụ m sitere n'ihu iyi kwee ha na nkwa. Mu onwe m ga-anonyere gi."

²⁴ Mgbe Mosis dechara okwu niile nke iwu ndi a n'akwukwo, site na mbido ruo n'ogwugwu, ²⁵ o nyere ndi Livayi na-ebu igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI iwu si ha, ²⁶ "Werenu Akwukwo Iwu a tinye ya n'akuku igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI Chineke unu, ka o buru ihe igba ama megide unu. ²⁷ N'ihu na amaara m na unu bu ndi nupu isi, na ndi isiike. Lee, o buladi taa m no ndu n'etiti unu, unu na-enupu isi n'ebe ONYENWE ANYI no, unu ga-esi ana gbara inupu isi mgbe m nwuru? ²⁸ Kpokotaanu ndi okenye unu niile, na ndi ochichi agburu unu niile, ka m kwuputa okwu ndi a mgbe ha na-anu ya. Ka m kpokuokwa eluigwe na uwa ka ha gbaa ama megide ha. ²⁹ N'ihu na amaara m na mgbe m nwuru, unu gaghọ ndi ruru aru nke ukwu, unu ga-ewezuga onwe unu site n'ebe iwu ndi ahụ m nyere unu di. Amakwaara m na n'ubochi ndi ahụ na-abia, ihe ojojo ga-adakwasị unu, n'ihu ihe ojojo niile unu mere n'ihu ONYENWE ANYI nke unu ji kpasuo ya iwe site n'ihu ndi ahụ unu ji aka unu kpuo."

Abu Mosis

³⁰ Ya mere, Mosis guputara okwu niile di n'abu a site na mbido ruo ogwugwu na nti nzuko ndi Izrel niile.

32

¹ Gee nti, gi eluigwe, nuru ihe m na-ekwu!
Gee nti, uwa, nuru okwu si m n'onu.

- 2 Ka okwu m daa dika mmiri ozuzo
ka okwu m daa dika igirigi,
ka o daa dika nshansha mmiri n'elu ahijia,
dika oke mmiri ozuzo n'ahijia na-epuputa epuputa.
- 3 Aga m eto aha ONYENWE ANYI
toonu idi ukwuw Chineke anyi!
4 O bu oke nkume ahụ, orụ ya zuruoke,
uzo ya niile ziri ezi.
Chineke kwesiri ntukwasị obi, nke na-adighi eme ihe ojoo,
onye ezi omume na onye ziri ezi ka o bu.
- 5 Ha emeruala onwe ha, ha abukwaghị umu ya,
ha bu ogbo gbagoro agbago, ndi udiri ha gbanwere agbanwe
6 O bu otu a ka unu si emeso ONYENWE ANYI
unu ndi nzuzu, ndi na-enweghi uche?
ONYENWE ANYI o bughị nna unu, onye kere unu,
onye kpuru unu mee ka unu guzosie ike?
- 7 Cheta ubochi ochie ndi ahụ gara aga,
tulee ogbo ndi ahụ gara aga
juo nna gi, o ga-akoro gi.
Juo ndi okenye gi, ha ga-eme ka o doo gi anya.
- 8 Mgbe Onye kachasi ihe niile elu nyere mba obula ihe nketa nke ha,
mgbe o kesara umu mmadu,
mgbe o guzobere oke ala nye ndi niile
dika onugogu umu Izrel si di.
- 9 N'ihu na oke ONYENWE ANYI nwetara bu ndi ya
Jekob bu ihe nketa e kenyerere ya.
- 10 N'ala di n'ozara ka o chotara ya,
n'ala togboro n'efu, nke kporo nku.
O kpuchitere ya, lezie ya anya,
o chebere ya dika o bu mkpuru anya ya,
11 dika ugo nke na-akpote umu di n'akwu ya,
nke na-erughari n'elu umu ya,
nke na-agbasapu nku ya ijide ha,
nke na-ebu ha na nku ya,
12 ONYENWE ANYI naani ya duru ya,
chi ala ozo esokwaghị ya.
- 13 O mere ka o rikwasị n'ebe niile di elu nke ala ahụ,
jiri mkpuru na-amị n'ala ubi ahụ zuo ya.
O ji mmanu anu si na nkume zuo ya,
ya na mmanu si n'oke nkume,
14 na mmiri ara rahuru arahu nke igwe ehi, na mmiri ara rahuru arahu
nke igwe ewu na aturu,
na umu aturu na mkpi gbara abuba,
na oke ebule Bashan di ezi mma,
tinyere ezi obi oka wiiti.
I nukwara mmanya na-agbo ufufu, nke bu obara mkpuru vaini.
- 15 Ma Jeshurun mara abuba, ma gbagharịa ukwu ya,

- ebe nri juru ya ọ̀nụ, o buru ibu, maa mma ile anya.
 Ọ hapụrụ Chineke kpụrụ ya,
 jụ oke nkume ahụ, bụ Onye Nzọputa ya.
- 16 Ha sitere na chi ndị ala ọzọ ha kpasuo ekworo ya,
 meekwa ka iwe wee ya n'ìhi ihe arụ nke arụsị ha.
- 17 Ha churụ aja nye ụmụ mmụọ, ndị na-abughị Chineke,
 bụ chi ndị ha na-amaghị,
 chi ndị ka putara ọhuru,
 chi ndị ahụ nna nna ha na-atughị ụjọ ha.
- 18 Ị gbakutara Oke Nkume ahụ mụrụ gị azụ,
 i chefuru Chineke ahụ mụrụ gị.
- 19 ONYENWE ANYI hụrụ ihe dị otu a, jụ ha,
 n'ìhi na ụmụ ya ndị ikom na ndị inyom kpasuru ya iwe.
- 20 "Aga m ezo ihu m n'ebe ha nọ," ka o kwuru,
 "ka m hụ ihe ọ̀nọdụ ikpeazụ ha ga-abụ,
 n'ìhi na ha bụ ọgbo gbagoro agbago,
 ụmụ na-ekwesighị ntụkwasị obi.
- 21 Ha esitela n'ìhe na-abughị chi kpalie ekworo m,
 jiri arụsị ha na-abaghị uru mee ka iwe wee m.
 Mụ onwe m ga-esite na ndị na-abughị ndị kpalie ekworo ha,
 sitekwa na mba na-enweghị nghọta kpalie iwe ya.
- 22 N'ìhi na a mụnyela ọkụ n'ọ̀nụma m,
 ọkụ ga-enwu ruo ala mmụọ n'okpuru ụwa.
 Ọ ga-erepịa ụwa na mkpuruobi niile,
 ọ ga-amunye ọkụ na ntọala ugwu ukwu niile.
- 23 "Aga m ekpokwasị mbibi n'elu ha,
 zipụ àkụ m niile megide ha.
- 24 Aga m eziga ọ̀nwụ na-eripia eripia megide ha,
 na ìla n'ìyi nke na-ebibi ebibi, na ọ̀rịa ọjọọ na-egbu egbu.
 Aga m eziga anụ ọ̀hịa ndị ga-eji eze tapiasia ha,
 na ajurala na-akpụ akpụ n'uzuzu, nke elo ọ̀nwụ dị n'ọ̀nụ ya.
- 25 N'okporoụzọ, mma agha ga-eme ka ha gbara aka ụmụ,
 n'ime ụlọ ha, ihe oke egwu ga-abiakwasị ha.
 Ụmụ okorobia na agboghobia ga-ala n'ìyi,
 ọ buladị ụmuntakiri na ndị agadi isi awọ.
- 26 Ekwuru m na m ga-achusasị ha,
 hichapụ ncheta ọbụla banyere ha n'etiti ụmụ mmadụ.
- 27 Ma ihe banyere ìnya isi onye iro tinyere m ụjọ n'obi,
 ka onye iro ghara ighotahie kwuo si,
 'Aka anyi ewetarala anyi mmeri,
 ọ bughị ONYENWE ANYI mere ihe ndị a niile.' "
- 28 Ha bụ mba na-enweghị uche,
 ndị na-enweghị mmụọ nghọta ọbụla n'ime ha.
- 29 A sịkwari na ha maara ihe, nwee uche
 nakwa ighọta ihe ikpeazụ ha ga-abụ.
- 30 Kedụ ka otu onye ga-esi chọọ otu puku mmadụ ọsọ,
 kedụ ka mmadụ abụọ ga-esi chọọ iri puku mmadụ ọsọ,
 ma ọ bughị na Oke Nkume ha erefuola ha,
 ma ọ bughị na ONYENWE ANYI echepụla ihu ya n'ebe ha nọ?

31 N'ihì na nkume ha adìghì ka Nkume anyì,
dìka ndì iro anyì, n'onwe ha, jiri ọ̀nụ ha kwuo.

32 Osisi vainị ha si n'osisi vainị Sọ̀dọ̀m,
na n'ubi dì na Gọ̀mọ̀ra
mkpuru vainị ha juputara na nsi,
uyọ̀ko vainị ha juputara n'ilu ilu.

33 Mmanya vainị ha bu elo agwo,
elo ajuala na-ebute onwu.

34 "Nke a o bughì ihe m dokotarala chere oge,
chezie ha nke oma n'uloaku m?

35 O bu m ka ibo obo diri m, aga m akwughachi.
Mgbe oge ruru ukwu ha ga-agbuchapu,
ubochi mbibi ha na-abia nso,
ila n'iyi ha chi oso na-abiakwasì ha."

36 ONYENWE ANYI ga-ekpe ndi ya ikpe,
o ga-enwe omiiko n'ahu ndi ohu ya,
mgbe o huru na ike ha nwere agwula,
mgbe otu onye na-agaghì afodu, ohu na onye nwe onwe ya.

37 O ga-asikwa, "Ugbu a, olee ebe chi niile ha no,
bu oke nkume ahụ ha gbabara izere ndu n'ime ya,

38 chi ndi ahụ riri abuba ihe ichu aja ha,
nuokwa mmanya ha ji chuo aja ihe onunụ?

Ha bilie bia nyere unu aka!
Ha buru ulo ndo nye unu!"

39 "Ugbu a, hunu na mu onwe m abu m ya!
O dighikwa chi ozọ di ma o bughì m.

Mu onwe m na-eme ka a nwuo, mu onwe m na-eme ka a di ndu.
Mu onwe m na-etipu mmadu onya, mu onwe m na-agwo ya,
mmadu obula apughikwa inaputa onye m ji n'aka m.

40 Ana m eweli aka n'eluwigwe na-ekwuputa n'inu iyi si,
dika m na-adi ndu ruo mgbe ebighi ebi,

41 mgbe m muru mma agha m na-egbu amuma,
mgbe aka m jidere mma agha ahụ n'onodu ikpe ikpe,

aga m abo obo megide ndi iro,
kwughachi ndi ahụ niile kporo m asi.

42 Aga m eme ka akụ m nujuo obara afo,
ma mma agha ga-ebibi anu ahụ,
obara ndi e gburu egbu, na nke ndi a dotara n'agha,
na isi ndi ndu ndi iro."

43 Nurianu onu mba niile, unu na ndi ya,
n'ihì na o ga-abo obo obara ndi ohu ya,
o ga-abo obo megide ndi iro ya,
kpuchiere ala ya na ndi ya mmehie ha.

44 Mosis na Joshua* nwa Nun soro bia guputa mkpuru okwu abu a na
nti ndi Izrel. 45 Mgbe Mosis guputachara abu a nye ndi Izrel, 46 o gwara ha
okwu ndi a si, "Na-atugharinu uche n'okwu niile m kwuputara nye unu
taa, ka unu si otu a nyefeekwa ya n'aka umu unu, ka ha onwe ha lezie

* 32:44 32:44 Joshua Hosea bu ọzo ọzo e si akpo aha a

anya debe okwu niile dị n'iwu ndị a. ⁴⁷ N'ihì na okwu ndị a abughị okwu efu, ndụ unu dabeere na ha. Unu debe ha, unu ga-adị ndụ ogologo n'ime ala ahụ unu na-aga inweta n'ofe ọzọ nke osimiri Jodan."

Ọnwụ Mosis n'ugwu Nebo

⁴⁸ N'otu ubochi ahụ, ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si, ⁴⁹ "Bilie ga n'ugwu Nebo nke dị n'etiti ugwu Abarim, n'ala Moab, na ncherita ihu Jeriko, leekwa ala Kenan anya, bụ ala ahụ m na-enye ụmụ Izrel dika ihe nketa ha. ⁵⁰ Mgbe i hụsiri ala a, i ga-anwụ n'ebe ahụ n'elu ugwu ahụ, lakwurukwa nna nna gi ha, dika Eron nwanne gi si nwụọ n'ugwu Hor, lakwuru ha. ⁵¹ N'ihì na gi na Eron juru irubere m isi n'ihu ụmụ Izrel, na mmiri Meriba Kadesh, nke dị n'ozara Zin, unu edoghi m nsọ n'ihu ndi Izrel.† ⁵² N'ihì ya, i ga-esite n'ebe di anya hu ala ahụ m na-enye ụmụ Izrel, ma i gaghị aba n'ime ya."

33

Mosis agozie ụmụ Izrel

¹ Nke a bụ ngozi Mosis, onye nke Chineke, jiri gozie ụmụ Izrel, tupu o nwuo. ² O siri,

"ONYENWE ANYI si n'ugwu Sainai bia,
o waliteere ha site n'ugwu Sia,
o nwuputara site n'ugwu Paran
Ya na igwe ndi nsọ so bia
site n'akuku ndida, site n'ala ala ugwu ahụ.

³ N'ezie, o bu gi na-ahụ ndi mmadu ahụ n'anya,
ndi nsọ ahụ niile di gi n'aka.
N'ukwu gi ka ha na-ada kpọọ isiala,
gi na-akuziri ha ihe,

⁴ iwu ahụ Mosis nyere anyi,
ihe onwunwe nke ogbako Jekob.

⁵ O bu ya bu eze na Jeshurun,
mgbe ndi ndu ndi mmadu zukoro
ha na ebo niile nke Izrel.

⁶ "Ka ebo Ruben diri ndu ghara inwu,
ma ka onuogugu ndi ikom ya diri ole na ole."

⁷ Ihe a ka o kwuru banyere Juda,
"Nuru, ONYENWE ANYI, akwa Juda,
kpolata ya n'ebe ndi ya no.
Aka ya ka o ji aluru onwe ya ugu ichebe ihe o bu n'uche.
Buru ya onye inyeaka megide ndi iro ya."

⁸ Banyere Livayi o kwuru si,
"Urim na Tumim gi diri
ohu gi ahụ kwesiri ntukwasị obi.

I nwara ya onwunwa na Masa,
gi na ya sekwara okwu na mmiri Meriba.

⁹ Onye ahụ lere nne na nna ya anya si,
'Ejighi m ha kporo ihe.'

O gunyeghikwa umunne ya dika ndi o maara,
o nabatakwaghị umu nke aka ya.

Ma o debere okwu gi,

† 32:51 32:51 Onu 20:11-13

cheziekwa oḡbūḡba ndū ḡi.

10 Ọ na-akuziri Jekob ikpe ḡi,
na-akuzikwara Izrel iwu ḡi.

Ọ na-achukwa aja ụda na-esi isi uto n'ihu ḡi,
na-achukwa aja nsure oku n'ebe ichu aja ḡi.

11 Gozie akunuba ya ONYENWE ANYI,
ka oru aka ya burukwa ihe na-atọ ḡi uto.

Tijie ukwu ndi niile na-ebili imegide ya,
tigbuo ndi iro ya ka ha ghara inwe ike ibili ozo."

12 Mosis kwuru banyere ebo Benjamin si,

"Ka onye ahụ ONYENWE ANYI huru n'anya zuru ike na-atughị ụjọ n'ime ya.
N'ihu na o ga-ekpuchi ya ogologo ubochi niile.

Ọ bukwa n'etiti ubu ya abuo ka onye ONYENWE ANYI huru n'anya na-
ano."

13 Banyere Josef o kwuru si,

"Ka ONYENWE ANYI gozie ala ya,
ya jiri igirigi di oke onuahia nke eluigwe di n'elu,
na ogbu mmiri di n'okpuru ala,

14 na ihe oma niile anyanwu na-eweta,
na ihe oma niile onwa na-eweputa,

15 na onyinye oma niile si n'ugwu ukwu ochie,
na iba uba ugu ebighi ebi ndi ahụ,

16 na onyinye oma niile si n'ala na uju ya niile,
na ihuoma onye ahụ na-ebi n'ohia nta ahụ na-enwu oku.

Ka ihe ndi a niile diri n'isi Josef,
n'iku anya onye bu nwa eze, n'etiti umunna ya.

17 N'ima mma, o di ka nwa oke ehi e bu uzọ muo,
mpi ya di ka mpi ehi ohia.

Ya ka o ga-eji soda mba niile
o buladi mba ndi ahụ di na nsotu uwa.

Otu a ka iri puku kwuru puku ndi Ifrem di
otu a ka imerime puku ndi Manase di."

18 Banyere Zebulon, o kwuru si,

"Nurja, gi Zebulon, n'opupu gi,
ma gi Isaka, nurja n'ebe obibi gi.

19 Ha ga-akpo ndi mmadu oku n'elu ugu ukwu,
no n'ebe ahụ chuo aja ezi omume,

ha ga-eri site n'iba uba nke ihe di n'osimiri,
site n'aku nzuzo di n'aja."

20 Banyere Gad, o kwuru si,

"Ngozi na-adiri onye ahụ na-eme ka ebe obibi Gad saa mbara.
Gad na-ebi dika odum,

na-adokapu aka maobu isi.

21 Ọ horo ala nke kachasi mma nye onwe ya;
oke ruuru onyendu ka e wepuu dobere ya.

Mgbe ndi ndu ndi mmadu zuko,
o mezuru ezi ihe di ONYENWE ANYI n'obi,
na ikpe ya niile banyere Izrel."

22 Banyere Dan, o kwuru si,

"Dan bu nwa odum,
onye na-esi na Bashan maputa."

23 Banyere Naftali, o kwuru si,

- "Naftalì bụ onye njuputa nke ihuoma ONYENWE ANYÌ dirì,
 o juputakwara na ngozi ya,
 o ga-eketa akukụ ndịda nke iyi ukwu."
- ²⁴ Banyere Asha, o kwuru si,
 "Onye a goziri karichasịa n'umu ndi ikom ka Asha bu,
 ka ihe banyere ya toọ umunna ya uto,
 ka o jirikwa mmanu* saa ukwu ya.
- ²⁵ The mkpochi nke onu uzo ama gi ga-abu bronzo na igwe,
 dika ubochi ndu gi niile si di, otu a ka idi ike gi ga-adi.
- ²⁶ "O nweghi onye dika Chineke Jeshurun,
 onye na-agba eluigwe dika inyinya ibia inyere gi aka,
 onye na-agba igwe ojii dika inyinya n'idi ukwu ya.
- ²⁷ Chineke ebighi ebi bu ebe mgbaba gi.
 N'okpuru gi ka aka ebighi ebi ya di.
 O ga-esite n'ihu gi chupu ndi iro gi, kwuokwa si,
 'Bibie ha!'
- ²⁸ Ya mere Izrel ga-ebi naani ya n'udo,
 isi iyi mmiri Jekob di chim,
 n'ala ahụ juputara na mkpuru ubi na mmanya oheru
 ebe igirigi nke eluigwe na-ada.
- ²⁹ Onye a goziri agozi ka i bu, gi Izrel,
 onye di ka gi
 ndi ONYENWE ANYI zoputara?
 O bu ota gi na onye inyeaka gi,
 na mma agha gi di ebube.
 Ndi iro gi ga-eji egwu daa n'ihu gi,
 i ga-azodakwa ebe ha niile di elu."

34

Onwu Mosis

¹ Mgbe ahụ, Mosis sitere na mbara ala Moab rigoruo n'elu n'ugwu Nebo, ruo n'elu Piska, nke di na ncherita ihu Jeriko. N'ebe ahụ ONYENWE ANYI mere ka o hu ala ahụ niile anya site na Gilead ruo Dan; ² ya na ala Naftalì niile n'oke ala Ifrem, na nke Manase, na ala Juda niile ruo n'osimiri Mediterenja.* ³ Mosis hukwara ala Negev, na akuku ala ahụ niile di site na Ndagwurugwu Jeriko, obodo nkwu, ruo Zoa. ⁴ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI gwara Mosis si ya, "Nke a bu ala ahụ m sitere n'ihu iyi kwee Ebrahim, Ajizik na Jekob nkwa mgbe m kwuru si, 'Aga m enye ya umu umu gi.'† Ugbu a emeela m ka i jiri anya gi hu ya ma i gaghi agabiga banye n'ime ya."‡

⁵ Ya mere, Mosis, onyeozì ONYENWE ANYI nwuru n'ebe ahụ, n'ala Moab, dika ONYENWE ANYI kwuru. ⁶ ONYENWE ANYI liri ya na Moab, na ndagwurugwu chere ihu na Bet-Peoa, ma ruo taa, o dighi onye obula maara ebe ili ya di. ⁷ Mosis gbara nari afọ na iri afọ abuo mgbe o nwuru, ma n'oge ahụ ike ka di ya n'ahụ, anya ya na-ahukwa uzo nke oma. ⁸ Umụ Izrel ruru ujū n'ihì Mosis, iri ubochi atọ n'obosara ala Moab, tutu ruo mgbe oge iru ujū na ikwa akwa gasiri.

* **33:24** 33:24 Mmanu bu ihe ngosi na mmadu bu ogaranya n'oru ubi, nke kachasi, o buru na onye di otu a na-ako mkpuru oliv nke e si na ya emeputa mmanu. Jen 49:20; Job 29:6. * **34:2** 34:2 Osimiri Mediterenja di n'odida anyanwu † **34:4** 34:4 Jen 12:7 ‡ **34:4** 34:4 Dit 3:27

⁹ Joshua nwa Nun, juputara na mmuọ amamihe, § n'ihì na Mosis ebikwasila ya aka n'isi. Ya mere, umu Izrel nara Joshua ntị, gbasookwa iwu niile ONYENWE ANYI nyere ha site n'onu Mosis.

¹⁰ O dibeghi onye amuma ozo putarala n'ala Izrel niile, nke dika Mosis,* onye ya na ONYENWE ANYI kparitara uka ihu na ihu, † ¹¹ onye mere ihe iribama ndi a niile, ruokwa oru ebube niile nke ONYENWE ANYI ziri ya ka o mee n'Ijpt, n'ihu Fero, na ndi ozi ya niile, nakwa n'ala ahụ niile. ¹² N'ihì na o nwebekwaghi onye ozo gosirila ike di oke egwu, maobu ruo oru di oke egwu udi nke Mosis ruru n'ihu ndi Izrel niile.

§ 34:9 34:9 Ajz 11:2 * 34:10 34:10 Dit 18:15,18 † 34:10 34:10 Opu 33:11; Onu 12:8; Dit 5:4

Joshua

Iwu ONYENWE ANYI nyere Joshua

¹ Mgbe Mosis, bu odibo ONYENWE ANYI nwuru, ONYENWE ANYI gwara Joshua nwa Nun, onye na-enyere Mosis aka okwu si, ² "Mosis, odibo m anwuola.* Ugbo a, jikere onwe gi,† meekwa ka ndi m jikere igafe ofe ozo nke osimiri Jodan, ibanye n'ala ahụ m na-aga inye ha, bu ndi Izrel. ³ Ana m agwa gi ihe m gwara Mosis mgbe o di ndu si, Ebe obula unu ga-azokwasị ukwu unu n'ala, ala ahụ ga-abu nke unu. ⁴ Oke ala unu ga-abu site n'ozara di na ndida ruo Lebanon, ma site n'iyi ukwu Yufretis, tinyere ala niile nke ndi Het, ruo n'osimiri ukwu ahụ di n'odida anyanwu. ⁵ O dighi onye obula puru iguzo imegide gi ubochi niile nke ndu gi.‡ Aga m anonyere gi dika m si nonyere Mosis.§ Agaghi m ahapu gi aka. Agaghi m agbakutakwa gi azu.* ⁶ Dirị ike, nweekwa ume, n'ih na i ga-abu onye ga-edu ndi a iketa ala ahụ m nuru n'iyi inye nna nna ha ochie.

⁷ "Naani dirị ike, nweekwa ume. Lezie anya ime ihe niile Mosis bu odibo m nyere gi n'iwu. Ewezugala onwe gi na ya gaa aka nri maobu aka ekpe, ka ihe si otu a gaara gi nke oma n'ebe obula i na-aga. ⁸ Esitela n'onu gi wezuga ihe di n'Akwukwo Iwu a. Kama na-atughari uche gi na ya ehie na abali, ka i si otu a lezie anya imezu ihe niile e dere n'ime ya. Mgbe ahụ i ga-aba uba, ihe ga-agakwara gi nke oma. ⁹ O bu na m enyebeghi gi iwu si gi, Nwee obi ike, dirikwa ike! Wezuga ujo niile na ida mba nke obi. Cheta na mu, bu ONYENWE ANYI Chineke gi, nonyeere gi ebe obula i na-aga."

¹⁰ Mgbe ahụ, Joshua nyere ndiisi Izrel niile iwu si ha, ¹¹ "Jegharianu n'etiti ebe obibi umu Izrel gwa mmadu niile okwu si ha 'Dozierenu onwe unu ihe unu ga-eri n'uzo, n'ih na n'ime ubochi ato, anyi ga-agafe osimiri Jodan, imeri na inweta ala ahụ ONYENWE ANYI bu Chineke na-enye unu.'"

¹² Joshua kpokotara ndiisi ebo Ruben, na Gad, na okara ebo Manase, gwa ha okwu si, ¹³ "Chetanu iwu ahụ Mosis odibo ONYENWE ANYI nyere unu, mgbe o siri, 'ONYENWE ANYI Chineke unu na-enye unu izuike. O nyekwala unu ala a.' ¹⁴ Kama ndi nwunye unu, na umuntakiri unu, na anu ulo unu, ga-anọ n'ala a di n'owuwa anyanwu nke Mosis nyere unu. Ma ndi agha unu, ndi jikeere ejike, ga-eduru ndi Izrel ndi ozo gafee osimiri Jodan inyeer umunna ha aka, ¹⁵ tutu ruo mgbe ONYENWE ANYI Chineke unu nyere ha izuike, dika o si nye unu, na tutu ruo mgbe ha nwetara ala niile bu nke ONYENWE ANYI Chineke unu ga-enye ha. Mgbe nke a mezuru, unu ga-alaghachi azu, nweta ala ahụ Mosis onyeozu ONYENWE ANYI nyere unu n'akuku owuwa anyanwu osimiri Jodan."

¹⁶ Mgbe ahụ, ha zara Joshua, "The obula nke i nyere anyi n'iwu anyi g-eme ha, ebe obula i zigara anyi ka anyi ga-aga. ¹⁷ Anyi ga-ege gi nti dika anyi si gee Mosis nti. Ka ONYENWE ANYI Chineke gi nonyere gi dika o si nonyere Mosis. ¹⁸ Onye obula nupuru isi n'iwu i nyere anyi, o ga-anwu. Naani dirị ike, nweekwa obi ike."

* 1:2 1:2 Onu 12:7 † 1:2 1:2 N'oge a, ndi Izrel no na Shitim Jos 2:1; 3:1 n'ala Moab Dit 34:3 di n'akuku Jodan. ‡ 1:5 1:5 Dit 7:24 § 1:5 1:5 Opu 3:12; Dit 31:8,23 * 1:5 1:5 Dit 31:6,8; Hib 13:5

2

Rehab na ndi Nnyoputa

¹ Joshua nwa Nun sitere na Shitim zipu ndi nnyoputa abuo na nzuzo si ha, "Gaanu leta otu ihe si aga n'ala ahụ, karịsịa n'obodo Jeriko."* Ha gara n'obodo ahụ baa n'ulo nwanyị akwuna aha ya bu Rehab noo onodu n'ebe ahụ.

² Ma otu onye gwara eze Jeriko okwu si, "Lee, ufođu umu ndi ikom Izrel batara obodo a n'abali inyochaputa ala anyi." ³ Mgbe eze Jeriko nuru okwu a, o zigaara Rehab ozi si, "Kpopta ndi ikom ahụ batara n'ulo gi n'ihu na ha bjara iledo ala anyi."

⁴ Ma nwanyị ahụ zoro mmadu abuo ahụ. Mgbe ndi ahụ e ziri ozi bjarutere, o gwara ha okwu si, "O bu eziokwu na ndi ikom ahụ bakwutere m, na amaghị m ebe ha si bja. ⁵ Ma ha apuolari. Ha hapuru obodo a mgbe a na-acho imechi onu uzo ama, n'oge ochichiri bidoro igba. Amaghị m ebe ha gara. Ma, n'uche m, o buru na unu achuso ha oso osiso unu nwere ike ijide ha." ⁶ (N'ezikwu o bu Rehab n'onwe ya mere ka mmadu abuo ahụ rigoro n'elu ulo ebe o zoro ha n'okpuru ahijia flakisi o wusara n'ebe ahụ.) ⁷ Ya mere, ndi ikom ahụ puru na-achụ ndi nnyoputa ahụ n'akuku uzo gara ngabiga Jordan. Ma ngwangwa ha puru, e mechiri onu uzo ama e si abata obodo ahụ.

⁸ Ma tupu ndi nnyoputa ahụ edina ala irahu ura n'abali ahụ, Rehab rigokwuru ha, ⁹ gwa ha si, "Ama m na ONYENWE ANYI enyela unu ala a,† marakwa na oke ujo nke egwu unu adakwasila anyi, nke mere na ndi niile bi n'ime ala a na-agbaze n'egwu n'ihu unu, ¹⁰ n'ihu na anyi anula otu ONYENWE ANYI si mee ka mmiri di n'Osimiri Uhie taa n'ihu unu, mgbe unu si n'Ijpt puta. Anyi nukwara ihe unu mere Sahun, na Og, bu eze abuo ndi Amori, ndi bi n'owuwa anyanwu osimiri Jordan, otu unu si bibie ha, gbuchapu ndi niile bi n'ala ahụ. ¹¹ Ma mgbe anyi nuru ihe ndi a, obi anyi gbazere n'ihu ujo, mmuo onye obula dara mba n'ihu unu, n'ihu na ONYENWE ANYI Chineke unu bu Chineke n'eluigwe na n'uwu.

¹² "Ugbu a, ebe o bu na m emeelara unu ebere, jirinu ONYENWE ANYI nuro m iyi na unu ga-emere ezinaulo m ebere. Gosinu m ihe iribama n'ezikwu, ¹³ na unu ga-emekwa ka ndu nna m, na nne m, na umunne m ndi ikom na ndi inyom, na ndi ezinaulo ha niile diri, na unu ga-anaputa anyi site n'onwu."

¹⁴ Ndi ikom ahụ kwere ya nkwa si, "Ndu anyi lara ndu unu. O buru na i gbaghi anyi ama, anyi ga-egosi gi obi ebere na ikwesi ntukwasị obi mgbe ONYENWE ANYI ga-enye anyi ala a."

¹⁵ Ulo Rehab di n'akuku mgbidi obodo ahụ. O ji udo site na oghereikuku wedata ndi ikom abuo ahụ. ¹⁶ O gwakwara ha si, "Gbalaganu n'ugwu, zonu onwe unu n'ebe ahụ ubochi ato, tutu ndi ahụ na-acho unu alaghachi azu. Mgbe ahụ, unu nwere ike iputa laghachi ebe unu si bja."

¹⁷ Ndi ahụ gwara ya si, "Iyi a i mere ka anyi nuo agaghi adi ire megide anyi, ¹⁸ ma o buru na n'ubochi ahụ anyi ga-abata ala a, i wereghị udo ahụ na-acha uhie uhie kenye ya na oghereikuku i si wedata anyi, ma o burukwa na ikpobataghi n'ulo gi nna gi, na nne gi, na umunne gi ndi

* **2:1** 2:1 Jeriko bu obodo ochie e wuru nke oma, wusikwaa ike. Obodo e ji mgbidi e wusiri ike gbaa gburugburu, nke otutu iyi, tinyekwara osimiri gbara gburugburu. Jos 15:1-6 E wuru ya ka o nwee ike inagide atumatu obula nke ndi iro na-atu, maka iba n'ime ya. O ruru ihe dika kilomita asato ma a na-aga n'akuku odida anyanwu nke osimiri Jordan, burukwa uzo di oke mkpa a ga-eji baa n'ala nkwa ahụ. † **2:9** 2:9 Jen 35:5

ikom, na ndi ezinaulo gi niile. ¹⁹ O buru na onye obula esite n'ulo gi puo n'ezi, obara ya agaghi adi anyi n'isi, anyi agaghi abukwa ndi ikpe mara. Ma ikpe omuma diri anyi ma o buru n'ihe obula emee onye obula gi na ya so nodu n'ime ulo. ²⁰ Ma o buru na i gbaa anyi ama, o dikwaghi iwu ji anyi imezu iyi a i mere ka anyi nuoro gi."

²¹ Rehab zara si ha, "Dika okwu niile unu kwuru si di, otu a ka o ga-adi."

O zilagara ha. Ha pukwara gaara onwe ha. Ma Rehab kekwasiri udo uhie uhie ahụ n'onu oghereikuku ulo ya.

²² Ndi ikom abuo ahụ gara zoo onwe ha n'ugwu ahụ. Ha noro ubochi ato n'ebe ahụ dika Rehab gwara ha, tutu ndi ahụ na-achụ ha laghachiri n'obodo Jeriko. Ndi a chooro ha gaa ebe niile, n'okporouzo niile, ma ha ahughi ha. ²³ Emesia, mmadu abuo ahụ e zipuru iledo ala ahụ anya sitere n'ebe ha zoro onwe ha ripta, gafee osimiri Jordan, laghachi n'ebe umu Izrel no. Ha bjara kooro Joshua nwa Nun otu ha si gaa ije ha. ²⁴ Ha gwara Joshua si, "N'ezie, ONYENWE ANYI enyela anyi ala ahụ niile, n'ihu na ndi niile bi n'ala ahụ na-atu anyi ujo."

3

Ngabiga osimiri Jordan

¹ N'isi ututu, Joshua na umu Izrel niile hapuru Shitim bjaruo n'akuku osimiri Jordan, maa ulo ikwu n'ebe ahụ. N'ebe a ka ha no chere tutu ruo mgbe ha ga-agafe. ² Mgbe ubochi ato gasiri, ndiisi umu Izrel gabigara jegharia n'etiti omuma ulo ikwu ahụ, ³ nye ha iwu si, "Mgbe unu huru igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI Chineke unu, ka ndi nchujaja, umu Livayi, bulitere ya, unu onwe unu ga-esi n'ebe unu no bilie soro ha n'azu. ⁴ Ma a ga-enwe oke n'etiti unu na ha, ihe dika otu kilomita site n'ebe igbe ogbugba ndu ahụ di. Unu agaghi abiaru ya nso. Nke a bu maka i mara uzo unu ga-eso, n'ihu na unu esibeghi n'uzo a gaa ije mbu."

⁵ Joshua gwara ndi Izrel si, "Doonu onwe unu nso, n'ihu na echi ka ONYENWE ANYI ga-eme oke ihe ebube di iche iche n'etiti unu."

⁶ Joshua gwara ndi nchujaja si ha, "Bulienu igbe ogbugba ndu ahụ, gabiga n'ihu ndi Izrel." Ha buliri igbe ogbugba ndu ahụ, bido iga n'ihu umu Izrel.

⁷ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI gwara Joshua si, "Taa, ka m ga-amalite ime ka i di ukwu n'anya umu Izrel niile, ka ha niile mata na dika m si nonyere Mosis, otu a ka m ga-esi nonyere gi. ⁸ I ga-enye ndi nchujaja bu ndi na-ebu igbe ogbugba ndu iwu si, 'Mgbe unu ruru n'onu mmiri osimiri Jordan, banyekwanu gaa guzo n'ime osimiri ahụ.'"

⁹ Mgbe ahụ, Joshua gwara umu Izrel niile si, "Bjanu nso, bjanu nuru okwu niile nke ONYENWE ANYI Chineke unu. ¹⁰ Otu a ka unu ga-esi mata n'ezie na Chineke di ndu no n'etiti unu, unu ga-amatakwa na o ghaghi inapu ndi Kenan, na ndi Het, na ndi Hiv, na ndi Periz, na ndi Gigash, na ndi Amorait, na ndi Jebus ala ha n'ihu unu. ¹¹ Lee, igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI, Onyenwe uwa niile ga-agabiga n'ihu unu banye n'ime Jordan. ¹² Ugbu a sitenu n'ebo Izrel niile hoputa ndi ikom iri na abuo, site n'ebo obula otu onye. ¹³ Ngwangwa ndi nchujaja bu igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI, Onyenwe uwa niile zonyere ukwu na Jordan, mmiri Jordan nke si n'ebe elu ya na-aridata ga-akwusi iso, guzoro dika mgbidi."

¹⁴ Ya mere, mgbe ndi Izrel sitere n'ulo ikwu ha bilie njem igabiga osimiri Jordan, ndi nchujaja bu igbe ogbugba ndu buuru ha uzo na-aga ha n'ihu. ¹⁵ N'oge owuwe ihe ubi obula, osimiri Jordan na-etoju etoju,

sojukwaa akukū ya niile.* Ma ngwangwa ndi nchujaja bu igbe ogbugba ndu a bjaruru nso zonye ukwu ha n'onu mmiri Jodan, ¹⁶ mmiri si n'elu elu osimiri ahū kwusiri iso, o gara elu tukota onwe ya dika mgbidi n'ebe di anya, n'obodo a na-akpo Adam, nke di nso obodo Zaretan. Ebe mmiri nke na-eruda na-asobanye osimiri Araba, ya bu, osimiri Nnu kwusiri iso kpamkpam. Ya mere, ndi Izrel gabigara na ncherita ihu Jeriko. ¹⁷ Ndi nchujaja bu igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI guzoro n'ala akoro n'etiti Jodan, Izrel niile gabigakwara tutu ruo mgbe mba ahū niile gafesiri n'ala akoro.

4

¹ Mgbe mba ahū niile gafesiri osimiri Jodan, ONYENWE ANYI gwara Joshua okwu si ya, ² "Site n'etiti ndi umu Izrel hoputa ndi ikom iri na abuo, otu onye site n'ebo obula, ³ ka onye obula n'ime ha site n'ebe ahū ndi nchujaja guzoro n'etiti osimiri Jodan buputa otu nkume, otu nkume, gwa ha ka ha debe nkume ndi a ha buputara n'ebe unu ga-anọ onodu abali taa."

⁴ Ya mere, Joshua kporo ndi ikom iri na abuo ndi ahū, ndi o hoputara, site n'etiti ndi Izrel, otu onye site n'ebo obula, ⁵ O gwara ha si, "Sitenu n'etiti osimiri Jodan, ebe ndi bu igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI Chineke unu guzoro, buputa nkume. Onye obula n'ime unu ga-ebuputa otu nkume, tukwasi n'ubu ya, dika onuogugu ebo Izrel niile si di, ⁶ ka ha buru ihe iribama n'etiti unu. N'oge di n'ihu, mgbe umu unu ga-aju unu ajuju si, 'Gini bu isi ogidi nkume a di n'ebe a?' ⁷ Unu ga-asikwa ha, 'O bu ihe na-echetara anyi otu osimiri Jodan si kwasi iso, mgbe ndi bu igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI zonyere ukwu ha n'osimiri ahū.' Nkume a ga-abukwara umu Izrel niile ihe ncheta ruo mgbe ebighi ebi."

⁸ Umu Izrel mere dika Joshua gwara ha. Ha buputara nkume iri na abuo site n'etiti osimiri Jodan, dika ONYENWE ANYI si nye Joshua n'iwu si na otu onye, n'ebo Izrel obula, ga-ebuputa otu nkume. Ha buuru nkume iri na abuo ndi ahū gaa n'ebe ha noro onodu abali, debe ha n'ebe ahū. ⁹ Joshua n'onwe ya kwa ji nkume iri na abuo ahū nke si n'etiti osimiri Jodan wuo ogidi iribama, n'ebe ahū ndi nchujaja bu igbe ogbugba ndu ahū guzoro. Ha dikwa n'ebe ahū ruo taa.

¹⁰ Ndi nchujaja, ndi bu igbe ogbugba ndu ahū, guzoro n'etiti osimiri Jodan, tutu ruo mgbe e mezuru iwu ahū niile ONYENWE ANYI nyere Joshua site n'onu Mosis. Mgbe ahū kwa, ndi Izrel mere ngwangwa gafee osimiri Jodan. ¹¹ Ngwangwa ha niile gafetasiri, igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI na ndi nchujaja gafetakwara n'akuku nke ozo, ka ndi mmadu na-ele ha anya. ¹² Ndi agha umu Ruben, na umu Gad, na okara ebo Manase, buuru umu Izrel niile uzo gafee, idu ha n'agha, dika Mosis nyere ha n'iwu. ¹³ Ndi agha onuogugu ha ruru iri puku ano (40,000), ndi jikeere nke oma ibu agha, duuru ebo ndi ozo, gafere n'ihu ONYENWE ANYI bata n'obosara ala Jeriko maka ibu agha.

¹⁴ Ubochi ahū bu ubochi ONYENWE ANYI buliri Joshua elu nke ukwu n'ihu na o mere Joshua ka o di ukwu n'anya ndi Izrel niile, si otu a mee ka ha tuo ya egwu nke ukwu dika ha si tuo Mosis egwu, ma sopuskwara ya ubochi niile nke ndu ya.

¹⁵ Mgbe ahū, ONYENWE ANYI gwara Joshua okwu si, ¹⁶ "Nye ndi nchujaja, ndi bu igbe ogbugba ndu ahū iwu ka ha si n'osimiri Jodan puta."

¹⁷ Ya mere Joshua nyere ndi nchujaja iwu si ha, "Sitenu n'osimiri Jodan puta."

* 3:15 3:15 Jos 4:18; 1Ih 12:15

18 Mgbe ndi nchujaja bu igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI ahụ si n'osimiri Jodan riputa, dika obu ukwu ha na-emetu n'ala akoro, mmiri osimiri ahụ soghachiri n'onodu ya ruchie akuku ya niile, ka o di na mbu.

19 Ihe iribama a mere n'ubochi nke iri, n'onwa nke mbu. N'ubochi ahụ ka ndi Izrel niile gafere osimiri Jodan, gaa maa ulo ikwu ha na Gilgal, ebe di n'owuwa anyanwu obodo Jeriko. 20 Nkume iri na abuo ahụ ha si n'osimiri Jodan buputa, ka Joshua guzobere na Gilgal. 21 O siri ndi Izrel, "N'oge di n'ihu, mgbe umu unu ga-aju ndi bu nna ha ajuju si, 'Gini ka nkume ndi a putara, Gini kwa ka ha na-egosi?'" 22 Gwa ha, 'Izrel gafere osimiri Jodan n'ala akoro.' 23 N'ihu na ONYENWE ANYI bu Chineke unu mere ka osimiri Jodan takpo n'ihu unu tutu ruo mgbe unu gafesiri n'ofe nke ozo. ONYENWE ANYI Chineke unu mere osimiri Jodan ihe o mere osimiri Uhie* mgbe o mere ka osimiri Uhie takpo n'ihu anyi, tutu ruo mgbe anyi gafesiri n'ofe ya nke ozo. 24 O mere ihe ndi a niile ka ndi niile bi n'elu uwa mata na aka ONYENWE ANYI di ike.† O mekwara ya ka unu onwe unu tuo egwu ONYENWE ANYI Chineke unu, mgbe niile."‡

5

1 Mgbe ndi eze ndi Amorait niile, ndi bi n'ofe ozo nke osimiri Jodan, n'akuku odida anyanwu, na ndi eze ndi Kenan niile bi n'akuku oke osimiri Mediterenja, nuru na ONYENWE ANYI emeela ka osimiri Jodan takpo n'ihu umu Izrel, ruo mgbe anyi niile gafesiri, obi loro ha mmiri. O dikwaghi ike obula foduru ha iguzo n'ihu umu Izrel.

Obibi ugu na Gilgal

2 Ma n'oge ahụ, ONYENWE ANYI gwara Joshua okwu si ya, "Jiri nkume mee mma i ga-eji bie umu Izrel niile ugu ozo." 3 Ya mere, Joshua ji nkume mee mma ntakiri e ji bie umu Izrel niile ugu. Ebe a no bie umu Izrel ugu bu ebe a na-akpo Gibiat Haaralot.

4 Nke a bu ihe mere o ji mee otu a: Ndi ikom niile si n'Ijpt puta, ndi tozuru ije agha, nwuru n'uzo, n'ime ozara, mgbe ha hapuchara Ijpt. 5 Mgbe umu Izrel niile si Ijpt puta, e biri ndi nwoke niile no n'etiti ha ugu. Ma n'ime iri afo ano ahụ ha na-awagharị n'ozara, o nweghi umu ha ndi nwoke a muru n'oge a e biri ugu. 6 Ndi Izrel niile awaghariala n'ozara iri afo ano tutu ruo mgbe ndi ikom niile toruru ije agha, bu ndi hapuru Ijpt nwuchara, ebe o bu na ha juru irubere ONYENWE ANYI isi. N'ihu na ONYENWE ANYI nuru iyi si ha na ha agaghi ahụ ala ahụ anya, bu ala ahụ o kwere nna nna ha na nkwa, inye anyi, ala mmiri ara ehi na mmanu anu na-eru na ya. 7 ONYENWE ANYI mere ka umu ndi nnuu isi a mutara nochie anya ha. O bukwa ndi a ka Joshua biri ugu, n'ihu na tutu ruo ugu a, e bibeghi ha ugu. 8 Mgbe e bizuru mba niile ahụ ugu, ha noduru n'ebe ahụ ha mara ulo ikwu tutu onya obibi ugu ha alaa.

9 Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI gwara Joshua okwu si, "Taa, ewezugala m site n'ebe unu no ihe nkocha nke ya na Ijpt so." N'ihu nke a, ha kporo ebe ahụ Gilgal.* O bukwa aha ya ruo taa.

10 Mgbe umu Izrel mara ulo ikwu ha na Gilgal n'ala ihe n'adighi nke Jeriko, ha mere Mmemme Ngabiga n'uhuruchi nke ubochi iri na ano nke onwa ahụ. 11 N'ubochi sotere ubochi ngabiga, n'otu ubochi ahụ, ha riri ufodu ihe ubi nke ala Kenan. O bu achicha a na-ejighi ihe na-eko achicha

* 4:23 4:23 Opu 14:21 † 4:24 4:24 1Ez 8:42; Abu 106:8; 89:13; Opu 15:16 ‡ 4:24 4:24 Opu 14:14; Dit 6:2; Abu 76:6 * 5:9 5:9 Jos 4:9; 9:6

mee, na ọka ahuru n'ọku ka ha tara. ¹² Mánà kwusikwara n'echi ya mgbe ha riri nri sitere n'ala ahụ. Umụ Izrel ahụkwaghị mánà anya ọzọ, ma n'afọ ahụ ha riri ihe omume ubi si n'ala Kenan.

Ọdịda Jeriko

¹³ Mgbe Joshua nọ nso obodo Jeriko, o weliri anya ya elu hụ otu nwoke ka o guzo n'ihu ya. Nwoke a mịputara mma agha ya jide ya n'aka ya. Joshua jekwuru ya juọ ya sị ya, "Ị dinyeere anyị ka ị dinyeere ndị iro anyị?"

¹⁴ Nwoke ahụ zaghachiri ya sị, "Ọ dighị onye m dinyeere, kama abjara m ugbo a dika ọchiagha usuu ndị agha ONYENWE ANYỊ." Joshua dara n'ala kpoo ihu ya n'ala kpoo isiala nye ya, sị ya, "Ejikerela m ime ihe ọbụla i nyere n'ihu. Onyenwe m, ginị ka ị choro ka m mee?"

¹⁵ Ọchiagha usuu ndị agha ONYENWE ANYỊ zara sị Joshua, "Yipụ akpukpoukwu gị, n'ihì na ebe ahụ i guzo bụ ala dị nso." Joshua mere dika ọ gwara ya.

6

¹ Ma e mechiri onụ ụzọ e si abata Jeriko nke oma, n'ihì umụ Izrel. Ọ dighị onye ọbụla na-apụ n'ezì, ọ dighikwa onye na-abata n'ime ya.

² Ma ONYENWE ANYỊ gwara Joshua sị, "Lee, enyefela m obodo a bụ Jeriko, ya na eze ya, na ndị di ike ibu agha nọ n'ime ya, n'aka gị. ³ Gị na ndị agha gị zọonụ ije gburugburu obodo a. Unu ga-ejegharị gburugburu mgbidi obodo a otu ugbo n'ubochi. Unu ga-esi otu a jegharịa ubochi isii. ⁴ Ndi nchujaja asaa, ndi ga-eji opi mpi ebule asaa ga-ebu ụzọ gawa n'ihu. Ndi nchujaja ndi ọzọ ga-ebu igbe ọgbugba ndu. N'ubochi nke asaa, unu ga-agba obodo ahụ gburugburu ugboro asaa. Mgbe unu na-eme nke a, ndi nchujaja asaa ahụ ga na-afu opi mpi ebule ha. ⁵ Emesija, ndi nchujaja ga-afusi opi ahụ ike otu ugbo ọzọ, ha ga-afu ya ka ọ daa uda nke ukwu. Mgbe mmadu niile nuru uda opi a, ha niile ga-eti mkpu nke ga-ada ezi uda. Nke a ga-eme ka mgbidi obodo ahụ daa. Mgbe ahụ, onye agha ọbụla ga-esite n'ebe ọbụla ọ nọ banye n'ime obodo ahụ."

⁶ Ya mere, Joshua nwa Nun kporo ndi nchujaja sị ha, "Burunu igbe ọgbugba ndu ONYENWE ANYỊ ahụ, ka ndi nchujaja asaa n'ime unu werekwa opi mpi ebule buru ụzọ na-aga n'ihu ya." ⁷ Mgbe ahụ Joshua nyere ndi Izrel iwu sị ha, "Zolienụ ije! Gbaanụ obodo a gburugburu, ka ndi agha na-aga n'ihu igbe ọgbugba ndu ONYENWE ANYỊ."

⁸ Mgbe Joshua gwachara ndi Izrel okwu, ndi nchujaja asaa ahụ bu opi ike n'aka ha, n'ihu ONYENWE ANYỊ, gafere n'ihu na-afu opi ike ha. Ndi bu igbe ọgbugba ndu ONYENWE ANYỊ sochiri ha azu. ⁹ Ndi agha na-aga n'ihu ndi nchujaja bu ndi na-afu opi ike, ebe ndi agha ndi ọzọ na-esote igbe ọgbugba ndu n'azu. N'oge a niile ha na-azo ije, ndi na-afu opi ike gara n'ihu na-eme nke a. ¹⁰ Ma Joshua nyere ndi Izrel iwu sị ha, "Unu emela mkpotu agha ọbụla, maobu kwee ka anu olu unu, maobu kwuo okwu ọbụla, tutu ruo ubochi m ga-asị unu tie mkpu. Mgbe m nyere unu iwu a, tienụ ezi mkpu."

¹¹ Ya mere, e buuru igbe ọgbugba ndu ONYENWE ANYỊ ahụ jegharịa obodo ahụ gburugburu otu ugboro n'ubochi ahụ. Mgbe ha mesiri nke a, onye ọbụla laghachiri n'ebe ulo ikwu ya di rahụ ura abali.

¹² Joshua biliri n'isi ututu echi ya, ndi nchujaja bulikwara igbe ọgbugba ndu ONYENWE ANYỊ. ¹³ Ndi nchujaja asaa ahụ bu opi ike asaa ndi ahụ, na-aga n'ihu igbe ọgbugba ndu ONYENWE ANYỊ, na-afu opi ike ha na-esepughị

aka. Ndi agha no n'ihu ha, ebe ndi nche na-eso ndi bu igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI n'azu, n'oge niile a a na-afu opi ike ndi a na-esepughị aka. ¹⁴ N'ubochi nke abuo, ha gbara obodo ahụ gburugburu otu ugboro, laghachikwa n'ulo ikwu ha. Otu a ka ha mere ruo n'ubochi nke isi.

¹⁵ Ma n'isi ututu ubochi nke asaa, ha bilitere mgbe chi na-abobeghi, gbaa obodo ahụ gburugburu ugboro asaa dika ha na-eme. Ma o di iche n'ubochi ahụ, bu naanị na ha gbara obodo ahụ gburugburu ugboro asaa.

¹⁶ O ruo, n'oge njeghari nke ugboro asaa ahụ, mgbe ndi nchajaja asaa ndi a fusiri opi ike asaa ndi ahụ ike karịa, ka Joshua gwara ndi Izrel si ha, "Tieniu mkpu! N'ihu na ONYENWE ANYI enyela unu obodo a! ¹⁷ Gbuonu ihe niile na-eku ume ndu, n'ihu na obodo a na ihe niile di n'ime ha bu ihe e doro nsọ nye ONYENWE ANYI. Ma o bu naanị Rehab, nwanị akwuna ahụ ka unu ga-ahapu ndu, ya na ndi obula no n'ulo ya. N'ihu na o zoro ndi anyi zigara inyochaputa obodo ahụ. ¹⁸ Ma unu onwe unu, wezuganu onwe unu puo n'ebe ihe ndi a kwadoro mbibi di, ka unu gharakwa iweta ıla n'iyi nye onwe unu site na iwere ihe obula n'ime ha. Ma o bughị otu a, unu ga-eme ka mbibi dakwasị ulo ikwu umu Izrel niile. ¹⁹ Ma ihe niile e ji olaocha na olaedo kpuo, na ihe niile e ji bronz na igwe kpuo, ka a ga-edo iche nye ONYENWE ANYI. A ga-ewebata ha n'uloaku ONYENWE ANYI."

²⁰ Mgbe uda opi ike ahụ dasiri ike, ndi agha tiri mkpu, na uda opi ike ahụ. Mgbe ndi ikom tiri oke mkpu, mgbidi ahụ dara dapiasia, nke mere na onye obula chere ihu banye n'ime obodo ahụ, lugbuo obodo ahụ. ²¹ Ha debere obodo a iche nye ONYENWE ANYI site n'iji mma agha ha gbuchapu ihe niile di ndu n'obodo ahụ, ma nwoke, ma nwanị, ma nwantakiri, ma okenyi, ma ehi, ma aturu, ma inyinya ibu, ihe niile di n'ime ya.

²² Mgbe ahụ, Joshua gwara ndi ikom abuo ahụ buru uzo gaa nnyochaputa obodo ahụ anya si ha, "Mezuonu nkwa unu kwere. Gaanu n'ulo nwanị akwuna, kpoputa ya na ndi niile di n'ulo ya." ²³ Ya mere, umu okorobia abuo ahụ bu ndi mere nledo ala ahụ, bara n'ulo ahụ, kpoputa Rehab na nna ya na nne ya na umunne ya na ndi ikwu ya niile. Ha kpoputara ndi ezinaulo ya niile debe ha n'otu ebe nke di n'azu omuma ulo ikwu umu Izrel.

²⁴ Ha kporo obodo ahụ oku, ya na ihe niile di n'ime ya. Ma ha weputara naanị olaocha na olaedo, na ihe niile e ji bronz na igwe kpuo, tinye n'uloaku ONYENWE ANYI. ²⁵ Joshua mere ka Rehab, nwanị akwuna ahụ, na ndi ezinaulo ya niile diri ndu. N'ihu na Rehab zoro ndi ikom abuo Joshua zigara, mee ka ha di ndu, bu ndi gara inyochaputa obodo Jeriko. Ya mere, o binyere ndi Izrel ruo taa.

²⁶ Mgbe ahụ, Joshua gbara obodo Jeriko iyi si, "Obubu onu ka a na-abu nwoke obula n'ihu ONYENWE ANYI nke ga-ebili wuokwa obodo Jeriko ozo.

"Ndu okpara* ya ka o ga-eji

toq ntqala ya niile,

ndu nwa ya nke nta,

ka o ga-eji guzobe onu uzo ama ya niile oto."†

²⁷ Ya mere, ONYENWE ANYI nonyeere Joshua. Akuko a koru banyere ya gbasara nke ukwu n'ala ahụ niile.

7

Mmehie Ekan

* 6:26 6:26 Ya bu, okpara ya ga-anwu mgbe o ga-atu ntqala n'ihu iwughari obodo ahụ. † 6:26 6:26 1Ez 16:34

1 Ma ụmụ Izrel ekwesighị ntụkwasi obi n'ihe gbasara ihe ndị ahụ e debere iche nye ONYENWE ANYỊ. N'ihị na Ekan nwa Kami, nwa Zimri,* nwa Zera, onye si n'ẹbo Juda gara were ụfọdụ n'ime ihe ndị ahụ. Nke a mere ka iwe wee ONYENWE ANYỊ nke ukwu megide ụmụ Izrel.

2 Emesịa, Joshua si Jeriko zipụ ụfọdụ ndị mmadụ ka ha gaa Ai, obodo dị Bet-Aven nso, n'ọwụwa anyanwụ Betel. O gwara ha sị ha, "Gaanu nnyoputa akụkụ ala ahụ niile." Ya mere, ndị ahụ gara nnyochaputa obodo Ai.

3 Mgbe ha lughachiri azụ, ha gwara Joshua sị ya, "Ai bụ obodo nta. O gaghị ewe karịa puku mmadụ abụọ maobụ atọ imeri obodo ahụ. O bakwaghị uru ka anyị niile gaa tigbuo obodo a, n'ihị na ha dị mmadụ ole na ole." 4 N'ihị nke a, ihe dika puku ndị agha atọ ka e zigara imeri obodo Ai. Ma ngwangwa, ndị agha obodo Ai meriri ndị agha ụmụ Izrel, chọọ ha ọsọ. 5 Ihe dika iri mmadụ atọ na isii n'etiti ndị agha Izrel ka e gburu n'agha ahụ. Ndị Ai churụ ha ọsọ site n'uzo ama obodo ruo n'ebe a na-awa nkume, gbuo ha na mgbada ugwu ahụ. N'ihị nke a, ndị agha Izrel dara mba, obi lkwara ha mmiri.

6 Mgbe ahụ, Joshua na ndị okenye Izrel sitere n'obi mwute dọwaa uwe ha, daa n'ala kpuo ihu n'ala n'ihu igbe ogbugba ndụ ONYENWE ANYỊ site n'ututu ruo n'anyasi. Ha wekwara ntụ wụkwasi onwe ha n'isi igosi obi mwute ha. 7 Mgbe ahụ kwa, Joshua siri, "Ewoo, Onye kachasi ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYỊ! N'ihị gini ka i ji mee ka ndị a gabiga osimiri Jodan, inyefe anyị n'aka ndị Amorait, ime ka ha tigbuo anyị? O gaara adị anyị mma nke oma ma o buru na anyị noduru n'ofe ọzọ nke Jodan. 8 Biko, Onyenwe m, Gini ka m ga-ekwu ugbu a ụmụ Izrel sitere n'ihu ndị iro ha gbaa ọsọ? 9 N'ihị na mgbe ndị Kenan na ndị bi n'akuku ala ahụ ga-anụ maka mmeri e meriri anyị, ha ga-agba anyị gburugburu luso anyị agha, bipụ aha anyị n'ụwa. O bukwa gini ka i ga-eme banyere aha ukwu gi di ebube?"

10 Ma ONYENWE ANYỊ siri Joshua, "Bilie ọtọ! Gini bụ nke a, na i dara kpuo ihu n'ala? 11 Izrel emehiela. Ha emehiela ogbugba ndụ m nyere ha n'ihu idebe, ha ewerela ụfọdụ n'ime ihe ndị ahụ e doro iche nye ONYENWE ANYỊ. O bughị naanị na ha zuru ohi, ha nokwa n'elu ya ghaa ụgha banyere ya. Ha ewerekwala ihe ndị ahụ tinyekota n'ihe nke aka ha. 12 O bụ n'ihị nke a mere na ụmụ Izrel enwekwaghị ike iguzo n'ihu ndị iro ha. O bukwa nke a mere ha ji tugharia gbaa ọsọ, n'ihị na ha aghoala ndị kwesiri ka e bibie. Ya mere, agaghị m anonyere unu ọzọ, tutu ruo mgbe unu wezugara ma mebie site n'etiti onwe unu, ihe obula e debere iche maka mbibi.

13 "Bilie! Doo Izrel nso. Gwa ndị m okwu sị ha, 'Onye obula n'etiti unu ga-ejikere doo onwe ya nso maka echi. N'ihị na ONYENWE ANYỊ, Chineke Izrel na-ekwu sị, Ihe ndị e doro nso di n'etiti unu, Izrel. Unu apughikwa iguzosi ike n'ihu ndị iro unu, tutu ruo mgbe unu ga-esite n'etiti onwe unu wezuga ihe ndị ahụ.'

14 " 'N'ututu echi, unu ga-aputa n'ẹbo n'ẹbo. Ebo obula ONYENWE ANYỊ hoputara ga-aputa n'ikwu n'ikwu,† ikwu obula ONYENWE ANYỊ hoputara ga-aputa bia n'ezinaulo n'ezinaulo, ulo obula nke ONYENWE ANYỊ hooro, ndi ikom ya ga-aputa n'otu n'otu. 15 Ma onye obula e jidere ji ihe ndi ahụ e doro nso ka a ga-akpo oku, ya onwe ya, na ihe niile o nwere, n'ihị o

* 7:1 7:1 Zabdi, di na nsugharị Griik nke akwukwo nso e dere n'asusu Hibru. † 7:14 7:14 O bụ nkume abụọ a na-eji ajuta ase n'ihu Chineke, nke a na-akpo Urim na Tumim, ka ha ji chọpụta eziokwu banyere ihe mere. Opu 28:30; Lev 8:8; Onu 27:21; 1Sa 28:6; Ezr 2:63; Neh 7:63-65

mebiela iwu ogbugba ndụ ONYENWE ANYI, meekwa ihe jọgburu onwe ya na njo n'Izrel."

¹⁶ N'ih i nke a, Joshua biliri n'isi ututu. O mere ka ebo niile di n'Izrel bjaruo nso n'ebo n'ebo, ebo Juda ka a hooro. ¹⁷ Mgbe ahụ, e mere ka ikwu niile di n'ebo Juda bjaruo nso, ikwu Zera ka ahoputara. Mgbe e mere ka ikwu Zera puta n'ezinaulo ha niile n'otu n'otu, ezinaulo Zimri bu nke ahoputara. ¹⁸ Joshua mere ka ndi ikom niile di n'ezinaulo Zimri puta n'otu n'otu, ma e jidere Ekan, nwa Kami, nwa Zimri, nwa Zera onye ebo Juda.

¹⁹ Mgbe ahụ, Joshua sirị Ekan, "Nwa m, nye ONYENWE ANYI, Chineke Izrel otuto, nyekwa ya nsopuru. Gwa m ihe i mere. Ezonari kwala m ihe ojoo i mere."

²⁰ Mgbe ahụ, Ekan zara Joshua si ya, "O bu eziokwu! Emehiela m megide ONYENWE ANYI, Chineke Izrel. Lee ihe m mere. ²¹ Mgbe m huru n'etiti ihe ndi a kwatara n'agha, otu uwe mwuda Babilon[‡] mara mma, na nari Shekel olocha abuo, na mkpirisi oloedo idi aro ya ruru iri shekel ise. E nwere m anya ukwu n'ebe ihe ndi a di, chirị ha. Lee, ezoro m ha n'ime ala n'ulo ikwu m, olocha ahụ dikwa n'okpuru ya."

²² Ya mere, Joshua zigara ufođu ndi ikom ka ha gaa choo ihe ahụ Ekan zoro. Ndi a gara n'ulo ikwu ahụ, choputa ihe ahụ ezuru n'ohi. Dika Ekan kwuru, ihe ikpezụ ha huru bu olocha ahụ. ²³ Ha chikotara ha niile chitara ha Joshua. Mgbe ha bjaruru ebe Joshua na ndi Izrel niile no, ha chisara ya n'ala n'ihu ONYENWE ANYI.

²⁴ Mgbe ahụ, Joshua na ndi Izrel niile, duuru Ekan, nwa Zera, chikorokwa olocha ahụ, na uwe mwuda ahụ, na mkpirisi oloedo ahụ, na umu ya ndi ikom na umu ya ndi inyom, na ehi na inyinya ibu ya, na igwe ewu na aturu ya, na ulo ikwu ya, na ihe niile o nwere, gaa na Ndagwurugwu Ako. ²⁵ Mgbe ahụ, Joshua sirị, "Gini mere i ji wetara anyi nsogbu ndi a? ONYENWE ANYI ga-eme ka nsogbu dakwasikwa gi onwe gi taa."

Ndi Izrel niile weere nkume tugbuo ha n'ebe ahụ. Emesia, a kporo ha oku. ²⁶ Ha tukotara otutu nkume tukwasị ya n'elu Ekan. Nkume ndi a di n'ebe ahụ ruo taa. O bukwa n'uzo di otu a ka iwe oku ONYENWE ANYI ji daju. Ya mere, e ji akpo ebe ahụ Ndagwurugwu Ako ruo taa.

8

Mbibi Ai

¹ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI sirị Joshua, "Atula egwu, adakwala mba. Chiri ndi agha gi niile gaa Ai, n'ih i na ugbu a, unu onwe unu ga-emeri ha. Aga m eme ka i merie eze ndi Ai, na ndi ya na obodo ya, na ala ya. ² I ga-emekwa obodo Ai na eze ya ihe i mere Jeriko na eze ya. Ma ihe di iche na nke a bu na unu ga-edebere onwe unu ihe niile unu kwatara n'agha, ya bu anu ulo niile na ngwongwo obodo ahụ niile. Jikerenu ibuso ha agha. O bukwa m'azu obodo ha ka unu ga-esi luso ha agha."

³ Mgbe ahụ, Joshua na ndi agha ya niile, biliri gaa ibuso Ai agha. Joshua hoputara iri puku ndi agha ato zipu ha n'abali ⁴ o nyere ha iwu a, "Lee! Unu ga-aga zoo onwe unu n'ohia di n'azu obodo Ai. Unu ezola onwe unu n'ebe di anya site n'obodo ahụ, kama nonu nso, nookwanu na njikere. ⁵ Mu na ndi niile so m ga-abjaru obodo ahụ nso. Mgbe ha ga-aputa iluso anyi ogu dika ha mere na mbu, anyi ga-agbakwa oso n'ihu ha, ⁶ Ha ga-achu

[‡] 7:21 7:21 N'asusu ndi Hibu, ihe e ji mara Babilon bu Shajna. Jen 10:10

anyị ọsọ, tutu ruo mgbe anyị mere ka ha niile hapụ n'obodo ha puta. N'ihị n'uche ha, ha ga-asị, 'Ha na-agbara anyị ọsọ dika ha mere na mbụ, bjanu ka anyị chụọ ha ọsọ gbuo ha.' Ya mere, dika anyị na-agbapụ site n'ebe ha nọ, ⁷ unu ga-esite n'ebe unu zoro onwe unu bilie, nweta obodo ahụ, n'ihị na ONYENWE ANYỊ Chineke unu ga-enyefe ya n'aka unu. ⁸ Mgbe unu weere obodo ahụ, unu ga-esunye obodo ahụ ọkụ. Meenụ ihe ONYENWE ANYỊ nyere n'iwu. Hụnụ na unu mezuru ihe ndị a m nyere unu n'iwu."

⁹ Mgbe Joshua nyesiri ha iwu ndi a, o zipuru ha. Ha hapukwara n'abalị ahụ gaa zoo onwe ha n'ohia di n'etiti Betel na odida anyanwu Ai. Ma Joshua na ndi agha ndi ozo foduru noduru n'abalị ahụ n'etiti ndi Izrel.

¹⁰ N'isi ututu echi ya, Joshua chikotara ndi agha ya, ya na ndi ndu Izrel gara n'ihu ha, ruo Ai. ¹¹ Ndi agha niile ha na ya so, chere ihu ha gaa nso obodo ruo n'ihu ya. Ha mara ulo ikwu ha n'akuku ugwu obodo Ai, ndagwurugwu bu ihe kewara ha na obodo ahụ. ¹² Joshua chiri ihe ruru puku ndi agha ise, zoo ha n'akuku odida anyanwu obodo ahụ, n'etiti Betel na Ai. ¹³ Ya mere, ndi agha were onodu ha n'usoro, ndi ga-ebu agha no n'akuku ugwu, ndi niile zoro onwe ha n'akuku odida anyanwu nke obodo ahụ. Ma n'abalị ahụ, Joshua gara nodu na ndagwurugwu ahụ.

¹⁴ Mgbe eze Ai huru nke a, ya na ndi ikom obodo ahụ niile mere ngwangwa puo n'isi ututu izute ndi Izrel n'otu ebe, nke chere ihu n'Araba. Ma o mataghi na o nwere ndi agha zubere imegide ya ndi zoro onwe ha n'ohia di n'azu obodo. ¹⁵ Joshua na ndi Izrel niile mere ka ha chughachi ha azu site n'ihu ha, ha gbara oso na-aga akuku ozara ahụ niile dika ndi e meriri emeriri. ¹⁶ N'ihị nke a, a kpokuru ndi ikom niile no n'ime obodo Ai si ha puta bja chuo umu Izrel oso, ha churu Joshua na-aga, e si otu a raputa ha n'ebe di anya site n'obodo ahụ. ¹⁷ O dikwaghi otu onye nwoke nke foduru na Ai maobu na Betel. Ha hapukwara obodo ahụ ka o ghere oghe, gaa ichu ndi Izrel oso.

¹⁸ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYỊ kporo Joshua si ya, "Setipu ube di gi n'aka n'uzo Ai, n'ihị na aga m enye gi obodo a." Joshua mere dika ONYENWE ANYỊ gwara ya. ¹⁹ Mgbe ndi agha ahụ zoro onwe ha n'ime ohia lere anya hu na Joshua setiri aka ya, ngwangwa, ha wuputara site n'ebe ha zoro onwe ha, gbara oso gbaba n'obodo Ai, merie ya, mụnye ya oku.

²⁰ Ma mgbe ndi agha Ai lere anya n'azu, hu ka anwuru oku si n'obodo ha na-alali elu, ha dara mba n'ime onwe ha. Ohere obula adighikwa nye ha igbalaga gaa otu uzo maobu uzo ozo. N'ihị na ndi Izrel ahụ buuru uzo gbaa oso, ndi ahụ gbara na-aga n'ozara, chighariri bido iluso ndi agha Ai ahụ na-achu ha oso ogu. ²¹ N'ihị na mgbe Joshua na ndi agha Izrel so ya lepuru anya hu ka anwuru oku si n'obodo Ai na-arigo elu, ha matara na ndi ha zoro onwe ha n'ohia abanyela obodo Ai, lugbuo ya. Ya mere, Joshua na ndi agha so ya tughariri bido igbu ndi agha obodo Ai. ²² Ndi agha Izrel ahụ gara kpo obodo ahụ oku putakwara, site n'obodo ahụ, bido iluso ndi agha Ai ogu. Nke a mere ka ndi agha Ai nodu n'etiti uzo ndi agha Izrel abuo. Otu n'ihu ha, ndi nke ozo n'azu ha. Ya mere, ndi agha Izrel menyuru ha anya, gbuo ha, ruo na o dikwaghi otu onye foduru n'ime ha, maobu onye gbapuru agbapu. ²³ Naani eze Ai ka e jidere na ndu. A kpotakwara ya bjaruo n'ebe Joshua nọ.

²⁴ Mgbe ndi agha Izrel gbusiri ndi agha Ai niile no n'ohia na n'ozara, ha loghachiri azu gbuo ndi niile foduru n'ime obodo ahụ. ²⁵ Ndi niile e gburu n'ubochi ahụ, ma nwoke ma nwanyi di puku iri na abuo. O bukwa ndi niile no n'obodo ahụ ka e gburu. ²⁶ N'ihị na Joshua nogidere setipu

ùbe o ji n'aka ya, megide obodo Ai, tutu e bibie ndi niile nọ n'obodo ahụ kpmkpm. ²⁷ Ma ndi Izrel kwaara anụ ụlọ, na ihe nkwata n'agha nke obodo ahụ, dika okwu ONYENWE ANYI nyere Joshua n'iwu si di.

²⁸ Ya mere, Joshua kporo obodo Ai oku, mee ya ka o gho mkpomkpo ebe nke togboro n'efu ruo taa. ²⁹ Ma Joshua kwubara eze ndi Ai n'elu osisi site n'ututu ruo n'anyasi. Mgbe anyanwu dara, Joshua nyere iwu ka e wedata ozu eze Ai site n'osisi ahụ, tusa ya n'ihu onu uzo e si abata obodo ahụ. Emesija, ha tukotara otutu nkume n'elu ya. Nkume ahụ ha tukotara dikwa n'ebe ahụ ruo taa.

Nguputa akwukwo iwu n'ugwu Ebal

³⁰ Mgbe ahụ, Joshua wuuru ONYENWE ANYI, Chineke Izrel ebe ichu aja n'elu ugwu Ebal, ³¹ dika Mosis onyeozu ONYENWE ANYI nyere ndi Izrel n'iwu. O wuru ya dika ihe e dere n'akwukwo iwu Mosis si di, ebe ichu aja a na-ejighi nkume a wara awa wuo, nkume a na-ejighi ngwa oru igwe waa. N'elu ebe ichu aja a ka ha churu ONYENWE ANYI aja nsure oku na aja udo. ³² Ma mgbe ndi Izrel no na-ele anya, Joshua deputara iwu ndi ahụ Mosis nyere ha n'elu nkume. ³³ Izrel niile, ha na ndi okenye ha, na ndi ochiagha ha, na ndi ikpe ha, guzo n'akuku abuo nke igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI, na ncherita ihu ndi nchajaja, bu ndi Livayi ndi na-ebu ya. Ma ndi obia bi n'etiti ha, na ndi amuru n'ala ahụ no n'ebe ahụ. Okara n'ime ha gara guzo n'akuku ugwu Gerizim, okara ndi ozo guzoro n'akuku ugwu Ebal, dika Mosis onyeozu ONYENWE ANYI nyere n'iwu na mbu, na ha ga-agosi ndi Izrel.

³⁴ Emesija, Joshua guputara na nti ha,* okwu niile nke iwu ahụ, ya na ngozi na obubu onu so ya,† dika ihe niile e dere n'Akwukwo‡ Iwu si di. ³⁵ Iwu niile Mosis nyere ha ka Joshua guputara na nti ndi Izrel niile. Ndi inyom na umuntakiri, na ndi obia niile bi n'etiti umu Izrel so noko n'oge a ndi Izrel niile zuko.

9

Aghugho ndi Gibion

¹ Mgbe eze ndi niile bi n'akuku odida anyanwu osimiri Jordan, nuru banyere ihe ndi a, ya bu, ndi niile bi n'ala ugwu ugwu n'odida anyanwu ndagwurugwu, na ndi bi ogologo akuku osimiri Mediterenja ruo Lebanon, eze ndi Hef na nke ndi Amorait na nke ndi Kenan na nke ndi Periz na nke ndi Hiv na nke ndi Jebus, ² ha niile zuko tara ibu agha megide Joshua na umu Izrel.

³ Ma mgbe ndi Gibion* nuru ihe Joshua mere Jeriko na Ai, ⁴ ha sitere n'aggho choo uzo ha ga-esi zoputa onwe ha. Ha zipuru ndi ozi, ndi bokwasiri inyinya ibu ha akpa mere ochie, na karama akpuko mere ochie, nke a duchiri ebe di iche iche n'ahu ha. ⁵ Ndi ahụ yikwasiri n'ukwu ha akpukpokuw kara nka nke a kwachiri akwachi, na uwe mere nnoo ochie. Achicha niile ha ji bu nri ha, kporo nku maakwa ebu. ⁶ Mgbe ha bjaruru n'ebe ndi Izrel mara ulo ikwu ha na Gilgal, ha jekwuuru Joshua, gwa ya na ndi Izrel okwu si ha, "Anyi si n'ala di anya bia. Ugbu a, biko anyi choo ka anyi na unu gbaa ndu."

* **8:34** 8:34 Dit 31:11; Neh 8:3 † **8:34** 8:34 Dit 28:2,15,45; 29:20-21; 30:19 ‡ **8:34** 8:34 Jos 1:8

* **9:3** 9:3 O ga-ewe onye si Jerusalem na-aga Gibion, ije njem ruru iri kilomita.

⁷ Ndi ikom Izrel zaghachiri si ndi Hiv† ahụ, “Olee otu anyị si amata na unu ebighi anyị nso? Ma eleghi anya unu bi anyị nso, anyị na unu o ga-esi ana gbaa ndu?”

⁸ Ha zara Joshua si ya, “Anyi bu ndi ohu unu.”

Ma Joshua juru ha ajuru si, “Olee ndi unu bu? Ebee ka unu si bia?”

⁹ Ha zara ya si, “Ala anyi, ebe ndi ohu gi si bia di anya nke ukwu. Anyi bjara n’ihi na anyi anula akuko banyere ONYENWE ANYI Chineke unu, na ihe niile o mere n’Ijpt. ¹⁰ Anyi anukwala ihe niile o mere eze abuo ndi Amorait, ndi no n’owuwa anyanwu Jordan, Saihon eze Heshbon, na Og eze Bashan, onye chiru n’Ashtarot. ¹¹ Ndi okenye anyi na ndi niile bi n’ala anyi siru anyi, ‘Werenu ihe unu ji aga njem, jekwurunu ndi Izrel si ha, ‘Anyi bu ndi ohu unu, kwerenu ka anyi na unu gbaa ndu.’” ¹² Lee achicha ndi a bu nke anyi ji mgbe anyi hapuru ala anyi. Ha di oku mgbe anyi hapuru ulo anyi ibia njem a, n’ihi na e si n’ebe a na-eghe ya weputa ya, ma ugbu a, dika unu huru, ha akpola nku, bidokwa ima ebu. ¹³ A gbajuru karama akpuko anyi ndi a mmanya oheru mgbe anyi hapuru, ma ugbu a, karama ndi a adowaala. Uwe anyi, na akpukpukwu anyi, emeela ochie n’ihi iga ije di anya.”

¹⁴ Ndi ikom Izrel rituru ufodu n’ime ihe oriri ha ji bia, ma ha ajutaghi ihe bu uche ONYENWE ANYI. ¹⁵ Mgbe ahụ, Joshua na ndi ahụ gbara ndu udo ikwe ka ha di ndu. Ndiisi nzuko Izrel mesiri ogbugba ndu ahụ ike site n’ihu iyi.

¹⁶ Mgbe ubochi ato gasiri site na mgbe umu Izrel na ndi Gibion gbara ndu, ndi Izrel nuru na ndi Gibion bu ndi agbataobi ha, ndi bi ha nso. ¹⁷ Ya mere, ndi Izrel buliri ije gaa ichoputa ebe ndi a si bia, si otu a bjaruo obodo ha niile n’ubochi nke ato. Aha obodo ha bu Gibion, Kefira, Beerot na Kiriat Jearim. ¹⁸ Ma ndi Izrel ebusoghi ha agha n’ihi na ndiisi nzuko Izrel ejirila aha ONYENWE ANYI, Chineke Izrel nuo iyi idebe ha ndu.

Ma nzuko Izrel niile tamuru ntamu megide ndiisi ha n’ihi ogbugba ndu a. ¹⁹ Ma ndiisi Izrel kwuru si, “Anyi anula iyi n’ihu ONYENWE ANYI, Chineke Izrel si, na anyi agaghi emetu ha aka, ugbu a kwa anyi agaghi eme ha ihe obula. ²⁰ Ma nke a ka anyi ga-eme. Anyi ga-ekwe ka ha di ndu, n’ihi na o buru na anyi emezughi iyi anyi nuru, iwe ONYENWE ANYI ga-adakwasu anyi niile.” ²¹ Ya mere, ndiisi kwukwara si, “Anyi ga-ahapu ha ka ha diri ndu, kama ha ga-agho ohu ndi Izrel, ndi ga na-awara anyi nku na ndi ga na-ekutere anyi mmiri.” N’uzo di otu a, e mere ka ha diri ndu.

²² Emesja, Joshua ziri ozi kpo ndiisi obodo Gibion juo ha ajuru si, “Gini mere unu ji ghogbuo anyi site n’igwa anyi, ‘Anyi bi n’ebe dipuru anya, site n’ebe unu bi,’ ebe o bu na unu bi anyi nso? ²³ Ugbu a, unu ga-abu ndi a buru onu. Site n’ubochi taa gaa n’ihu, unu aghola ndi ohu anyi, ndi ga na-awara anyi nku mgbe niile, na ndi ga na-ekutere anyi mmiri nke anyi ga-eji ruo oru n’ulonso Chineke m.”

²⁴ Ha zara Joshua si, “Anyi mere nke a n’ihi na agwala anyi na ONYENWE ANYI Chineke gi nyere Mosis iwu si ya merie ala ndi a niile, ma kpochapu ndi niile bi n’ime ya. O bu nke a mere ujo ji tuo anyi. O bukwa ya mere anyi ji mee ihe di otu a, n’ihi ichebe ndu anyi. ²⁵ Ma ugbu a, anyi di unu n’aka. Unu nwere ike ime anyi ihe di unu mma.”

²⁶ N’ihi nke a, Joshua ekweghi ka ndi Izrel gbuo ha. ²⁷ Joshua mere ha ndi owa nku na ndi ose mmiri nye umu Izrel, na ihukwa banyere ihe ndi di

† 9:7 9:7 Ndi Hiv, bukwa ndi a na-akpo ndi Amorait, si Mesopotamia puta. Jos 9:1; 10:5; 13:4

mkpa n'ebe ichu aja ONYENWE ANYI, n'ebe ahụ ONYENWE ANYI ga-ahoputa. O bukwa nke a ka ha bu ruo taa.

10

Nguzo nke anyanwu

¹ Mgbe Adoni-Zedek, eze Jerusalem nuru na Joshua emerielai Ai, laa ya n'iyi, gbukwaa eze ya, dika o lara Jeriko na eze ya n'iyi, mgbe o hukwara na ndi Gibion na ndi Izrel emeela udo, na ha bikwa nso ndi Izrel, ² o turu egwu nke ukwu, ya na ndi ya. N'ih na Gibion bu obodo a ma ama, dika otu n'ime obodo ndi eze, ndi ikom ya bukwa ndi di ike, n'ih na o dikwa ukwu karja Ai. Ndi ikom ya niile maara otu e si ebu agha. ³ Ya mere, Adoni-Zedek, eze Jerusalem ziri ozi zigara eze ndi a: Homa, eze Hebron, Piram, eze Jamut, Jafia, eze Lakish, na Debja, eze Eglon, na-asj, ⁴ "Bjanu nyere m aka, ka anyi gaa tigbuo Gibion, n'ih na ha na Joshua na umu Izrel emeela udo."

⁵ Mgbe ahụ, eze ise ndi Amorait ndi a, eze Jerusalem, na eze Hebron, na eze Jamut, na eze Lakish na eze Eglon chikotara ndi agha. Ha na ndi agha ha gara were onodu ha imegide Gibion, ha lusokwara ha odu.

⁶ Ma ndi Gibion mere ngwangwa zigara Joshua ozi n'ulo ikwu di na Gilgal si ya, "Bja nyere ndi ohu gi aka. Bja ngwangwa zoputa anyi, n'ih na eze niile nke ndi Amorait, ndi bi n'ugwu, abiala n'ebe a, ha na ndi agha ha ibuso anyi agha."*

⁷ Joshua na ndi agha ya niile, tinyere ndi ahụ niile ibu agha were anya, hapuru Gilgal gawa izoputa Gibion. ⁸ Ma ONYENWE ANYI gwara Joshua okwu si ya, "Atula ha egwu! N'ih na ha bu ndi e meriri emer. Enyela m ha n'aka unu ila ha n'iyi. O dikwaghi otu onye n'etiti ha nwere ike iguzo n'ihu unu."

⁹ Joshua bjakwutere ha na mberede, n'ih na ogologo abali niile ka o si Gilgal gaa njem. ¹⁰ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI tinyere ha n'onodu ogbaaghara mgbe ha zutere ndi Izrel. Nke a mere ka ndi agha Izrel lugbuo ha na Gibion. N'ezie, onuogugu ndi ha tigburu na Gibion di nnoo ukwu. Ma ha chukwara ndi foduru oso churuo ha Bet-Horon, na Azeka, na Makeda, na-egbu ha n'uzo. ¹¹ Mgbe ha si n'ihu Izrel gbapu oso n'uzo nrjda Bet-Horon na-aga Azeka, ONYENWE ANYI sitere n'elu na-atudakwasi ha otutu mkpuru mmiri. Onuogugu ndi mkpuru mmiri ndi a dagburu di ukwu karja ndi umu Izrel ji mma agha ha gbuo.

¹² N'ubochi ahụ, ONYENWE ANYI mere ka ndi Izrel lugbuo ndi Amorait. Joshua gwara ONYENWE ANYI okwu n'ihu ndi Izrel niile si, "Gi, anyanwu, guzo n'otu ebe na mbara eluigwe Gibion.

Gi, onwa, guzokwa n'otu ebe na mbara eluigwe na Ndagwurugwu Aijalon"

¹³ Anyanwu guzoro,
onwa guzokwa.

Ha abuo adaghi tutu ruo mgbe ndi agha mba ahụ gbuchasiri ndi iro ha.

Ihe banyere akuko agha a ka e dere n'akwukwo Jasha.

Ya mere, anyanwu guzoro n'otu ebe n'etiti mbara eluigwe. O nokwa n'otu ebe ihe dika otu ubochi zuru ezu. ¹⁴ O nweghi ubochi ozo dika ubochi ahụ n'oge niile gara aga. O dibekwaghi ubochi yiri ubochi ahụ

* **10:6** 10:6 Ogbugba ndu ahụ di n'etiti umu Izrel na ndi Gibion, putara na Joshua ga na-enyere ha aka, n'oge obula e nwere ndi bjara ibuso ha agha.

ruo taa. Ọ bụ ụbọchị ONYENWE ANYỊ mere ka anyanwụ na ọnwà kwusị, n'ihì naanị ekpere otu nwoke. N'ihì na ONYENWE ANYỊ na-eburu Izrel agha.

¹⁵ Joshua na ndị Izrel niile laghachiri n'omụma ụlọ ikwu dị na Gilgal.

Ogbu ndi eze Amori ise

¹⁶ Ma n'oge ahụ a na-alụ agha ahụ, ndị eze ise ahụ si n'ogbo agha gbapụ, zoo onwe ha n'ime ogba nkume dị na Makeda. ¹⁷ Mgbe ozi ruru Joshua ntị, na a chọtala eze ise ndị ahụ, ebe ha zoro onwe ha n'ime ogba nkume dị na Makeda, ¹⁸ Joshua nyere iwu sị, "Werenụ nkume buru ibu mechie ọnụ ogba nkume ahụ. Debekwanụ ndị nche n'ebe ahụ, ka ha chee ndị eze ahụ nche. ¹⁹ Ma unu eguzola n'ebe ahụ n'onwe unu, chụsonụ ndị iro unu, na-egbukwanụ ha site n'azụ. Unu ekwela ka ha gbaba n'obodo ha dị iche iche, n'ihì na ONYENWE ANYỊ Chineke unu enyefeela ha n'aka unu."

²⁰ Ya mere, Joshua na ndị Izrel tigbuchara ha kpamkpam n'uzọ dị egwu, ọ bụ naanị mmadụ ole na ole n'ime ha nwere ike gbaba n'ime obodo ha e wusiri ike. ²¹ Ndị agha niile laghachikwuru Joshua n'omụma ụlọ ikwu ha dị na Makeda n'udo. Ọ dīkwaghị onye ọbụla nwara anwa kwuo okwu megide ndị Izrel n'ala ahụ.

²² Mgbe ahụ Joshua sịrị, "Megheenu ọnụ ogba nkume ahụ, weputanụ ndị eze ise ahụ." ²³ Ya mere, ha kpọtara ndị eze ise ahụ site n'ogba nkume ahụ, ha bụ eze Jerusalem, na eze Hebron, na eze Jamut, na eze Lakish, na eze Eglon. ²⁴ Mgbe a kpọtara ha n'ihu Joshua, ọ kpọrọ ndị ikom Izrel niile ka ha zụkọta, ọ gwara ndịisi agha bụ ndị so ya jee, "Bianụ nso, zokwasinụ ukwụ unu n'olu eze ndị a." Ya mere, ha bīara zokwasị ukwụ ha n'olu ha.

²⁵ Joshua sịrị ha, "Unu atula egwu, maobụ daa mba. Dinụ ike, nweekwanụ ume, n'ihì na otu a ka ONYENWE ANYỊ ga-eme ndị iro unu niile bụ ndị na-ebuso unu agha." ²⁶ Emesịa, Joshua ji mma agha ya gbuo eze ise ndị a. Ọ kwubara ha n'elu osisi ise, ebe ha nọ ruo n'oge anyasị.

²⁷ Ma mgbe anwụ bidoro ida, Joshua nyere iwu ka e site n'osisi wedata ozu ndị eze ise ahụ, tūba ha n'ime ogba nkume ahụ, ebe ha zoro onwe ha. Ha ji nkume dī ukwuu mechie ọnụ ogba nkume ahụ. Nkume ukwuu ahụ dīkwa n'ebe ahụ ruo taa.

Obodo ndi ozo Joshua lugburu

²⁸ N'otu ụbọchị ahụ, Joshua lara obodo Makeda n'iyi, jiri mma agha gbuo eze ya, na onye ọbụla bi n'ime ya. Ọ dīkwaghị onye ọbụla nọ n'ime obodo ahụ ọ hapurū ndū. Otu ihe ahụ ọ mere eze Jeriko ka ọ mere eze Makeda.

²⁹ Joshua na ndị Izrel niile so ya sitere na Makeda gaa na Libna luso ya agha. ³⁰ ONYENWE ANYỊ nyekwara obodo a na eze ya n'aka Izrel. Joshua weere mma agha ya tighuo mmadụ niile dī n'ime ya. Ọ nweghị onye ọbụla nke ọ hapurū ndū n'ebe ahụ. Ọ mekwara eze obodo a ihe ọ mere eze Jeriko.

³¹ Site na Libna, Joshua na ndị Izrel gara ruo Lakish, luso ha agha.

³² Ma ONYENWE ANYỊ nyefere Lakish n'aka umụ Izrel. Joshua lugburu ya n'ụbọchị nke abụọ ya. Ha weere mma agha ha tighuo mmadụ niile bi n'ime ya, dīka ha mere Libna. ³³ Ma mgbe a na-alụ agha na Lakish, Horam eze Gaza, duuru ndị agha ya bīa inyere ndị obodo Lakish aka, ka ha si otu a gbochie ndị agha Izrel ibata n'ime ya. Ma ndị agha Joshua gburu ya, laa ndị agha ya niile n'iyi, ruo na ọ fodayhị otu onye.

³⁴ Emesija, n'ubochi ahụ kwa, Joshua na ndị Izrel hapuru Lakish gaa Eglon lugbuo ya. ³⁵ Ha were obodo ahụ n'otu ubochi ahụ, jiri mma agha ha tigbuo mmadu niile di n'ime obodo ahụ, dika ha mere na Lakish.

³⁶ Mgbe Joshua na ndị Izrel sitere n'Eglon puo, ha gara Hebron buso ya agha. ³⁷ Ha weere obodo ahụ, jiri mma agha gbuo eze ha, na obodo nta niile gbara ya gburugburu. Ha gburu ndi mmadu niile bi n'ime ya dika ha mere n'Eglon. O dikwaghi otu onye a hapuru ndu.

³⁸ Joshua na ndi Izrel niile ya na ha so laghachiri azu gaa busoo Debja agha. ³⁹ Ha meriri obodo a, na obodo nta niile gbara ya gburugburu, na eze ya, jiri mma agha gbuchapu ha niile, mmadu niile no n'ime ya ka ha gburu kpamkam. Ha ahapughi onye obula ndu, ha mere Debja na eze ya dika ha mere Libna na eze ya, na Hebron kwa.

⁴⁰ Ya mere, Joshua na ndi agha ya meriri obodo ahụ niile, na ala ahụ niile. O meriri eze niile nke obodo ugwu ahụ, na ndi bi na Negeb, na mgbada ala ugwu di n'odida anyanwu, na mgbada ala ugwu ugwu ahụ. O gbuchara mmadu niile bi n'ala ahụ, dika ONYENWE ANYI, Chineke Izrel si nye ya iwu. ⁴¹ Joshua tigburu ha niile site na Kadesh Banea ruo Gaza, sitekwa na Goshen† ruo Gibion. ⁴² Eze ndi a niile, na ala ha niile, ka Joshua meriri n'otu oge ibu agha, n'ihi na ONYENWE ANYI, Chineke Izrel na-aluru Izrel agha.

⁴³ Emesija, Joshua na ndi Izrel niile laghachiri n'omuma ulo ikwu ha di na Gilgal.

11

Mmeri nke ndi eze si n'ugwu

¹ Mgbe Jabin eze Hazo nuru nke a, o ziri ozi zigara Jobab eze ndi Madon, zigakwara ndi eze obodo Shimron na Akshaf, ² na ndi eze bi n'obodo ugwu ugwu, na ndi bi n'ime Araba, na ndida Kineret, na ndagwurugwu odida anyanwu, na n'ime Nafot Doa, nke di n'odida anyanwu, ³ zigakwara eze ndi Kenan ndi bi n'owuwa anyanwu, na odida anyanwu, zigakwara eze ndi Amorait, na eze ndi Het, na eze ndi Periz, na nke ndi Jebus nke di n'ala ugwu. O zigakwara eze ndi Hiv ndi bi na ndida Hemon, na mpaghara Mizpa. ⁴ Ndi eze a niile kwekoritara chikotaa ndi agha ha niile n'otu. Ndi agha ha chikotara di ukwuu dika aja di n'akuku osimiri. Ha ji otutu inyinya na otutu ugbo agha. ⁵ Eze ndi a niile zukoro maa ulo ikwu ha n'akuku mmiri Merom, maka ibuso Izrel agha.

⁶ Ma ONYENWE ANYI siri Joshua, "Atula ha egwu, n'ihi na echi, n'oge dika ugbu a, aga m ewere ha niile n'onodu ndi egburu egbu nyefee ha n'aka Izrel. I ga-ebipu nkwonkwo ukwu inyinya ha niile, kpookwa ugbo agha ha niile oku."

⁷ Ya mere, Joshua na ndi agha ya niile bjaruru akuku mmiri Merom na mberede, luso ha agha. ⁸ ONYENWE ANYI nyefere ndi agha ha n'aka ndi Izrel, ndi lugburu ha, chufo ha oso ruo n'oke ala Saidon, ruokwa ebe a na-akpo Mizrefot Maim, na ruo n'akuku owuwa anyanwu, n'ime Ndagwurugwu Mizpa. Ya mere, o nweghi o buladi otu onye iro a hapuru ndu n'agha ahụ. ⁹ Joshua na ndi agha ya mere ha ihe ONYENWE ANYI kwuru na a ga-eme ha. Ha gbupuru nkwonkwo ukwu inyinya ha niile, surekwaa ugbo agha ha niile n'oku.

† 10:41 10:41 Ka anyi ghara iche na Goshen nke a, bu otu ihe ya na nke ahụ di n'akuku mmiri n'ala Ijpt, nke a di ndida ala Palestia. Jos 11:16; 15:51

¹⁰ Mgbe ahụ, Joshua laghachiri azụ busoo Hazo agha merie ya, were mma agha gbuo eze ya, n'ihì na Hazo burijì isi obodo alaeze ahụ niile.

¹¹ Ha jì mma agha gbuo ndị niile bi n'obodo ahụ, bibie ha kpmkpm, o dighi onye a hapuru nke na-eku ume. O sukwara Hazo oku.

¹² Joshua weere obodo niile nke ndi eze ahụ na ndi eze ha niile, * jiri mma agha gbuchapu ha. O lakwara ha niile n'iyi, dika Mosis onyeozì ONYENWE ANYI nyere n'iwu. ¹³ Ma ndi Izrel esughì obodo obula n'ime ndi ahụ niile e wuru na mkputamkpu ala oku, kariakwa obodo Hazo, nke Joshua kporo oku. ¹⁴ Ihe niile a kwatara n'agha n'obodo ndi a, na anu ulo ha niile, ka ndi Izrel weere. Ma ha gburu mmadu niile. Ha ahapughi o buladi otu onye ndu. ¹⁵ N'ihì na nke a bu iwu ONYENWE ANYI nyere Mosis onyeozì ya. Mosis nyekwara Joshua otu iwu a. Ugwu a Joshua emeela dika a gwara ya. O mezuru ihe ndi a niile, bu nke ONYENWE ANYI nyere Mosis n'iwu.

¹⁶ Ya mere, Joshua meriri ala ahụ niile, bu ala ugwu ugwu ahụ, na ala Negeb, na ala Goshen, na obosara ala odida anyanwu ahụ niile, na ala Araba, na ala ugwu ahụ niile, na ala ahụ di na mgbada ugwu Izrel. ¹⁷ N'ihì nke a, ala ndi Izrel nwere gbasara n'uzo niile site n'ugwu Halak, nke di nso na Sia, ruo Baal-Gad nke di na Ndagwurugwu Lebanon, na ndida ugwu Hemon. Joshua jidere ma gbukwaa ndi eze ndi ala ahụ niile. ¹⁸ O were Joshua ogologo oge imeri obodo ndi a niile na eze ha n'agha. ¹⁹ O dikwaghi obodo ozo e mere ka ha na umu Izrel di n'udo kari naani ndi Hiv, ndi bi na Gibion. Obodo ndi ozo niile ka a lara n'iyi. ²⁰ N'ihì na o bu ONYENWE ANYI, n'onwe ya, mere ka ndi eze ahụ nyichie obi ha, ka ha luso Izrel agha, ka o si otu a laa ha n'iyi, kpochapukwa ha niile, na-emereghì ha amara, dika ONYENWE ANYI nyere Mosis n'iwu.

²¹ N'oge ahụ kwa, Joshua gara kpochapu ndi Anak ahụ bi n'ala ugwu ugwu, ya bu, na Hebron, na Debja, na Anab, na ala ugwu ugwu Juda, na ala ugwu ugwu Izrel. O gburu ha niile, laa obodo ha n'iyi. ²² O dikwaghi otu onye Anak a hapuru ndu n'oke ala Izrel niile, kariakwa ndi foduru na Gaza, na Gat, na n'ime Ashdod.

²³ Ya mere, Joshua meriri ala ahụ niile dika ONYENWE ANYI si nye ya Mosis n'iwu. O nyekwara ndi Izrel ala ahụ dika ihe nketa ha. O kenyere ha ala ahụ dika ebo ha si di. Site n'oge ahụ gaa n'ihu, ala ahụ dara juu. Ibu agha adighikwa n'ime ya ozo.

12

Onuogugu ndi eze e meriri

¹ Ndi a bu ndi eze ala ndi ahụ ndi Izrel lara n'iyi, bu ala ndi ahụ ha nwetara n'akuku owuwa anyanwu osimiri Jordan. Obodo niile a lara n'iyi bu ndi di site na ndagwurugwu iyi Anon ruo n'ugwu Hemon ha na akuku owuwa anyanwu Araba.

² Saihon, eze ndi Amorit, onye bi na Heshbon.

Ala ya gbatiri site n'Aroea, n'akuku ndagwurugwu Anon, na n'etiti ndagwurugwu iyi Anon, ruo iyi Jabok, nke bu oke ala umu Amon. Okara ala Gilead, nke di n'ugwu iyi Jabok bukwa ala ya.

³ O bukwa Saihon na-achi akuku owuwa anyanwu Araba site n'osimiri Kineret ruo n'osimiri Araba (ya bu, Osimiri Nnu), ruo Bet-Jeshimot, gbadaakwa akuku ndida ruo na mgbada ugwu Piska.

⁴ Ha merikwara Oḡ, eze Bashan, onye bụ otu n'ime ndị eze ikpeazụ ndị agbụrụ Refaim. Isi alaeze ya dị n'Ashtarot na Edrei.

⁵ O chiri n'ugwu Hemon, Saleka, ala Bashan niile ruo n'oke ha na ndị Geshua na Maaka nwere, nakwa okara nke Gilead, bụ oke ala Saihon, bụ eze Heshbon.

⁶ O bụ Mosis onyeozu ONYENWE ANYI, na umụ Izrel, lara eze abụọ ndị a n'iyi. Mosis nyekwara ebo Ruben, na ebo Gad, na okara ebo Manase ala ha.

⁷ Ndị a bụ aha ndị eze niile Joshua na umụ Izrel meriri, n'ofe osimiri Jordan, n'akukụ odida anyanwụ, site na Baal-Gad nke dị na ndagwurugwu Lebanon, ruo n'ugwu Halak nke dị na mgbago n'uzo Sia. Joshua nyere ebo Izrel niile ala ha ndị a dika ihe nketa, n'usoro dika ebo ha si dị. ⁸ Ala ndị ozo bukwa ala ugwu ugwu ahu, na ala dị na mgbada ugwu odida anyanwụ, na ala Araba, na ala ndị dị na mgbada ugwu, na ozara, nakwa Negev. Ndị a bụ ala ndị Het, na ndị Amorait, na ndị Kenan, ndị Periz, na ndị Hiv, na ndị Jebus.

Ndị a bụ ndị eze ahu:

⁹ Eze Jeriko, otu eze Ai (nke dị nso na Betel), otu

¹⁰ eze Jerusalem, otu

eze Hebron, otu

¹¹ Eze Jamut, otu

eze Lakish, otu

¹² eze Eglon, otu

eze Gaza, otu

¹³ eze Debja, otu

eze Geda, otu

¹⁴ eze Homa, otu

eze Arad, otu

¹⁵ eze Libna, otu

eze Adulam, otu

¹⁶ eze Makeda, otu

eze Betel, otu

¹⁷ eze Tapuqa, otu

eze Hefa, otu

¹⁸ eze Afek, otu

eze Lasharon, otu

¹⁹ eze Madon, otu

eze Hazo, otu

²⁰ eze Shimron Meron, otu

eze Akshaf, otu

²¹ eze Teanak, otu

eze Megido, otu

²² eze Kedesh, otu

eze Jokneam, n'ime Kamel, otu

²³ eze Doa, (n'ime obodo Naftod), otu

eze Goiim, n'ime Gilgal,* otu

* **12:23** 12:23 Ka o doo anyi anya n'obodo Gilgal nke a, abughị otu ihe ya na nke di nso n'obodo Jeriko.

na ²⁴ eze Tjaza, otu.

Ha niile di ndi eze iri ato na otu.

13

Ala foduru

¹ N'oge a, Joshua aghoala agadi nwoke,* ONYENWE ANYI kporo ya si ya, "Ugbu a, i ghoala agadi, ubochi ogwugwu ndu gi abiala nso, ma otutu ala foduru ndi a ga-emeri.

² "Ndi a bu ala nke foduru unu ga-enweta:

"ala ndi Filistia niile na ala ndi Geshua niile,^{† 3} site n'osimiri Shaiho di n'onu Ijpt ruo n'oke ala Ekron, n'akuku ugwu ya, nke a gunyere ndi Kenan, na ndisi ise ndi Filistia: ndi Gaza, ndi Ashdod, ndi Ashkelon, ndi Gat, na ndi Ekron;

nakwa ala ndi Ava,⁴ site na ndida ala ahụ niile di n'ugwu;

n'ala ndi Kenan, na Meara, nke bu ala ndi Saidon, ruo n'Afek, na oke ala ndi Amorait;

⁵ na ala ndi Gebal niile;

na Lebanon niile ruo n'owuwa anyanwu, site Baal-Gad n'okpuru ugwu Hemon ruo na mbata Hamat.

⁶ "Ndi niile bi n'ala ugwu site na Lebanon ruo Mizrefot Maim, ya bu, ndi Saidon niile, Mu onwe m ga-achupu ha site n'ihu umu Izrel. Ihe diri gi bu ike ala ahụ ka o buru ihe nketa nye ndi Izrel, dika mu onwe m nyere gi iwu. ⁷ Ya mere, kere ebo itoolu, na okara Manase, ala ndi a niile, ka o buru ihe nketa ha."

Ala di n'owuwa anyanwu Jordan

⁸ Okara ebo Manase, na ebo Ruben, na Gad, enwetala ihe nketa ha n'ofe ozo nke Jordan, n'akuku owuwa anyanwu, dika Mosis onyeozu ONYENWE ANYI nyere ha.

⁹ Ala ha gbatiri site n'Aroea nke di na ndagwurugwu Anon, na site n'obodo di n'etiti ndagwurugwu ahụ, ruo n'ala di larii nke gbatiri site na Medeba ruo Dibon. ¹⁰ O gbatikwara ruo n'oke ala ndi Amon, tynere obodo niile nke Saihon, eze ndi Amorait na-achi mgbe o bi na Heshbon.

¹¹ O gunyekwara Gilead, n'oke ala ndi Geshua, na ndi Maaka, na ugwu Hemon niile, na Bashan niile, ruokwa Saleka. ¹² Ya bu, obodo niile nke Og eze ndi Bashan na-achi, mgbe isi alaeze ya di n'Ashtarot na Edrei. (O bu eze ikpeazu n'agburu ndi Refaim.) Mosis busoro Saihon na Og agha, tigbuo ha, napukwa ha ala ha. ¹³ Ma ndi Izrel achupughi ndi Geshua na ndi Maaka, ya mere, ha nogidere na-ebi n'etiti umu Izrel ruo taa.

¹⁴ O nweghi ala o kenyerere ebo Livayi. N'ihia na ONYENWE ANYI kwere ha nkwa na ihe nketa ha ga-abu ihe aja onyinye niile e si n'oku na-ewetara Onyenwe anyi Chineke Izrel.

* **13:1** 13:1 N'oge a, Joshua agbaala ihe dika iri afo itoolu, maobu nari afo, ebe Kaleb ga-adi ihe dika iri afo asato na ise. Jos 14:10; 23:1-2; 24:29 † **13:2** 13:2 Ndi Geshua biri n'akuku onu mmiri n'oke ala Ijpt, na ndida ala Filistia.

- 15 Nke a bụ ala Mosis nyere ebo Ruben dịka agburu ha si di, ka o buru ihe nketa ha.
- 16 Ala ha gbatiri site n'Areoa, na ndagwurugwu iyi Anon, sitekwa n'obodo di n'etiti ndagwurugwu ahụ na ala di larii gabiga gafee Medeba, 17 ruo Heshbon, na obodo ndi ozo di n'ala larii ahụ, tinyere obodo Dibon, na Bamot Baal, na Bet-Baal-Meon, 18 na Jahaz, na Kedemot, na Mefaat, 19 na Kiriatem, na Sibma, na Zeret Shaha, nke di n'ugwu nta di na ndagwurugwu ahụ; 20 na Bet-Peoa, na Bet-Jeshimot, nke di n'ebe di na mgbada ugwu Pisga; 21 na obodo niile di n'ala larii ahụ, na ala Saihon niile, onye bu eze ndi Amori nke chiri na Heshbon. Mosis lugburu ya, lugbukwaa ndisi Midia bu Evi, na nke Rekem, na nke Zua, na nke Hua, na nke Reba, umu ndi eze ha na Saihon jikotara aka buo agha. 22 Tinyere ndi ha gburu n'ogbo agha, umu Izrel ji mma agha gbuo Belam nwa Beoa, onye na-agba aja.
- 23 Ya mere, oke ala ebo Ruben di nonu mmiri osimiri Jordan. Obodo ukwu na obodo nta ndi a bu ihe ha nwetara dika ihe nketa ha. Ezinaulo obula nwetakwara oke nke ha dika ikwu ha si di.
- 24 Mosis nyekwara ebo Gad ala nke ha site n'ala ahụ ha lugburu, dika ikwu ha si di.
- 25 Ndi a bu ala ebo Gad nwetara: ala ahụ niile di na Jeza, na obodo Gilead niile, na okara ala ndi Amon nke ruru Areoa, n'akuku Raba. 26 Na ala sitere Heshbon ruo Ramat Mizpa, na Betonim, na sitekwa Mahanaim ruo oke ala Debja. 27 N'ime ndagwurugwu ala ha bu Bet-Haram, na Bet-Nimra, na Sukot, na Zafon, na ala foduru n'alaeze Saihon eze Heshbon, nke di n'akuku owuwa anyanwu osimiri Jordan n'oke ala ya ruokwa nsotu osimiri Galili.‡
- 28 Obodo ndi a na obodo nta ndi ozo bu ihe nketa umu Gad dika agburu ha si di.
- 29 Mosis nyekwara ikwu obula di n'okara ebo Manase ala nke ha, dika mkpa ha si di.
- 30 Ala ha ketara gbatiri ruo Mahanaim. O bu ha nwekwa ala Bashan niile, na ala niile Og, eze Bashan, na-achi, tinyere iri obodo nta isii di na Bashan, nke Jaja wuru. Ha nwetakwara 31 okara Gilead, na Ashtarot, na Edrei bu isi obodo alaeze Og n'ime Bashan. Ala ndi a niile ka e nyere okara ebo Manase, ya bu ikwu niile e nwere site n'umu Makia, okpara Manase.
- 32 Ndi a bu otu Mosis si keere umu Izrel ala di n'akuku owuwa anyanwu osimiri Jordan, mgbe umu Izrel mara ulo ikwu na n'obosara ala Moab, na ncherita ihu obodo Jeriko. 33 Ma Mosis enyeghi ebo Livayi ala obula, n'ih na o gwara ha na ONYENWE ANYI, Chineke Izrel bu ihe nketa ha nwere, dika o kwere ha na nkwa.

14

Okike ala di n'owuwa anyanwu Jordan

- 1 Otu a ka esi kenyere ndi Izrel ala Kenan, bu nke Elieza onye nchajaja,*

‡ 13:27 13:27 Osimiri Galili bukwa Osimiri Kineret * 14:1 14:1 Elieza bu nwa Eron. Opu 6:23; 28:1

na Joshua, nwa Nun, na ndị ndu ikwu niile dị n'ebo Izrel kere. ² Ebo ọbụla n'ime ebo itoolu na ọkara ahụ fọdurụ nwetara ihe nketa ha site n'ife nza, dika ONYENWE ANYỊ nyere ya Mosis n'iwu. ³ Ma Mosis enyelari ebo abụọ na ọkara ala nke ha n'ofe ọzọ nke osimiri Jordan, n'akukụ ọdida anyanwụ. Ma o kenyeghi ndi Livayi ihe nketa ọbụla n'etiti ha. ⁴ N'ihu na umu Josef di ebo abụọ, ya bu Manase na Ifrem.† Enyeghi ndi Livayi oke n'ala ahụ, kariya obodo ufodu ebe ha ga-ebi na ebe ita nri nke anu ulo ha. ⁵ Ndi Izrel keere ala ahụ n'usoro dika iwu ONYENWE ANYỊ nyere Mosis si di.

Ala Kaleb ketara

⁶ N'oge a, umu Juda zipuru ndi ozi ndi jekwuuru Joshua na Gilgal. Kaleb, nwa Jefune, onye Keniz so ha n'ije a. Mgbe ha bjarutere, Kaleb gwara Joshua okwu si ya, "I chetakwara okwu ahụ ONYENWE ANYỊ gwara Mosis onye nke Chineke banyere gi na banyere mu onwe m, mgbe anyi no na Kadesh Banea? ⁷ Agbara m iri afo anọ n'oge ahụ Mosis onyeozi ONYENWE ANYỊ si na Kadesh Banea zipu anyi iga iledo ala ndi Kenan anya. Mgbe anyi loghachiri, agwara m ya okwu, kowaara ya ihe m chere n'obi m bu eniokwu. ⁸ Ma umunna anyi, ndi anyi na ha so gaa, menyere umu Izrel egwu, mee ka obi ha daa mba icho ibanye n'ala ahụ e kwere anyi na nkwa. Ma ebe m nogidere jiri obi m niile soro ONYENWE ANYỊ Chineke m, ⁹ Mosis nuru iyi si m, 'Ebe o bu na i ji obi gi niile soro ONYENWE ANYỊ Chineke m, ala ahụ i jehariri ije n'elu ya ga-abu ihe nketa nye gi na umu gi ruo mgbe ebighi ebi.'

¹⁰ "Ugbu a, dika ONYENWE ANYỊ kwere na nkwa, o meela ka m di ndu. Nke a bu iri afo anọ na ise kemgbe ONYENWE ANYỊ gwara Mosis okwu ndi a, mgbe Izrel na-awaghari n'ozara. Ma ugbu a, lee, agbaala m iri afo asato na ise taa. ¹¹ M di ike taa dika m di n'ubochi ahụ Mosis zipuru m. Dika ike m di mgbe ahụ, adikwa m ike ugbu a, ipu buo agha ma batakwaa ¹² Ya mere, nye m ala ugwu ugwu ahụ ONYENWE ANYỊ kwere m nkwa n'ubochi ahụ. Gi onwe gi nuru n'oge ahụ na umu Anak bi n'ebe ahụ, na obodo ha bukwara ibu, na e jikwa mgbidi e wusiri ike gbaa ha gburugburu. Ma site n'inyeaka ONYENWE ANYỊ, aga m achupu ha dika ONYENWE ANYỊ kwuru."

¹³ N'ihu nke a, Joshua goziri Kaleb nwa Jefune. O nyere ya obodo Hebron ka o buru ihe nketa ya. ¹⁴ Ya mere, obodo Hebron ghorọ ihe nketa Kaleb nwa Jefune onye Keniz bido mgbe ahụ, n'ihu na o ji obi ya niile soro ONYENWE ANYỊ, Chineke Izrel. ¹⁵ Tupu oge a, aha a na-akpo Hebron bu Kiriath Aaba, nke putara Obodo Aaba. Aaba bukwaa aha nwoke kachasi idi ukwu n'etiti ndi Anak niile.

Site n'oge a gaa n'ihu, e nwere udo n'ala ahụ niile.

15

Oke ndi Juda

¹ Ala ndi a ka e nyere ndi Juda dika ikwu di n'ebo ahụ si di. Ikwu ọbụla ketara ala nke ha site n'ife nza. Ala Juda gbatiri nnoo ruo n'oke ala Edom, gbatikwa ruo n'ozara Zin, kwusi n'onu onu ndida ozara a.

² N'akuku ndida, oke ala ha malitere n'onu onu ndida osimiri Nnu.*

† 14:4 14:4 Jekob mere umu ndi ikom abuo a mutara Josef n'ala Ijpt ndi nke ya, i ga-aguta nke a n'akwukwo Jen 48:5 N'ihu onodu oharu a ha nwere dika umu Jekob, o nyere ha ikike i keta oke n'ihe o nwere, dika umu ya ndi ozo si keta. * 15:2 15:2 Maobu, Osimiri Nwuru anwu.

- ³ Site n'ebe akukū ndịda nriogo Akrabim, gafee ruo n'ozara Zin, ma rigoo n'akukū nke ndịda Kadesh Banea, gafee Hezron rigoruo na Aada, gba gburugburu gaa Kaka; ⁴ site n'ebe ahụ ruo Azmon, puo gbasoro iyi di n'oke ala ndi Ijpt gagide ruo n'osimiri Mediterenja. Nke a bu oke ala n'ebe ndida.
- ⁵ Oke ala ha n'owuwa anyanwu bu oke osimiri Nnu, ruo n'onu mmiri osimiri Jodan.
- Oke ala ha n'akukū uguwu bidoro n'onu mmiri osimiri Jodan, ⁶ gbatiri ruo Bet-Hogla, ma ruo n'ugwu Bet-Araba,† rukwaa na nkume Bohan, nwa Ruben. ⁷ Site n'ebe ahụ, o gbatiri ruo na Ndagwurugwu Akọ na Debja, tugharja gbatirikwa ruo Gilgal, na ncherita ihu ala ala Adumim nke di n'akukū ndida ndagwurugwu ahụ. Site n'ebe ahụ o gbatiri ruo na mmiri En-Shemesh, kwusi na En-Rogel. ⁸ Oke ala ahụ gbago Ndagwurugwu Ben Hinom, rukwaa n'akukū ndida Jebus n'ebe e wuru obodo Jerusalem. Oke ala ahụ sitekwa ebe ahụ gbago ruo n'elu di n'akukū odida anyanwu nke Ndagwurugwu Hinom, na nsotu uguwu nke Ndagwurugwu Refaim. ⁹ Site n'elu uguwu ebe ahụ, oke ala ahụ gbatiri ruo na mmiri ime ala Neftoa, puta site n'ebe ahụ ruo obodo niile di nso uguwu Efron. Site n'Efron, oke ala ahụ gbadara ruo Baala (nke aha ya ozo bu Kiriath Jearim). ¹⁰ Oke ala ahụ mere dika o ga-agba Baala gburugburu n'akukū odida anyanwu, site n'ebe ahụ puta n'ugwu Sia, sitekwa n'ebe ahụ ruo n'akukū uguwu Jearim (ya bu Kesalon), gbatia ruo na ndida Bet-Shemesh, gafee ruo n'odida anyanwu oke ala Timna. ¹¹ O sikwara ebe ahụ ruo ndida uguwu Ekron, tugharja ruo Shikron, gafee ya, ruo n'ugwu Baala, sitekwa n'ebe ahụ ruo Jabneel, oke ala ahụ kwusiri n'osimiri.
- ¹² Oke ala ha n'akukū odida anyanwu bu onu mmiri osimiri Mediterenja.

Ndi a bu oke ala gbara ndi Juda gburugburu dika ikwu ha niile si di.

Kaleb emerie Hebron na Debja

- ¹³ Dika iwu ONYENWE ANYI nyere si di, Joshua nyere Kaleb nwa Jefune oke n'etiti ndi Juda. O kenyere ya Kiriath Aaba, ya bu, Hebron. Aaba bu nna nna Anak. ¹⁴ Kaleb sitere n'obodo Hebron chupu ndi ikom ato, bu Sheshai, na Ahiman, na Talmai, umu Anak n'ala ha. ¹⁵ O si n'ebe ahụ bilie iluso ndi bi na Debja ogu. Nke a na-akpo Kiriath Sefa n'oge mbu. ¹⁶ Kaleb siri, "Nwoke obula ga-aga busoo Kiriath Sefa agha ma merie ya ka m ga-akponye Aksa, bu nwa m nwanyi ka o buru nwunye ya." ¹⁷ Ya mere, Otniel, nwa Kenaz, nwa nwanne Kaleb, lugburu obodo ahụ n'agha. N'ih nke a, Kaleb kponyere ya Aksa, bu nwa ya nwanyi ka o buru nwunye ya. ¹⁸ Otu ubochi, mgbe Aksa biakwutere Otniel, o kwagidere ya ka o ripo ala ubi site n'aka nna ya.‡ Mgbe Aksa si n'elu inyinya ibu ya ridata, Kaleb juru ya si, "Gini ka i choro ka m mere gi?"
- ¹⁹ O zaghachiri, "Nyem oninye puru icha. Ebe o bu na i nyela m ala Negev, biko nyekwa m isi mmiri ufofu." N'ih nke a, Kaleb nyere ya isi mmiri mgbago na isi mmiri nke ndida.

²⁰ Nke a bu ihe nketa ebo Juda dika ikwu ha niile si di.

† 15:6 15:6 Maabu, Osimiri Mediterenja Onu 34:14 ‡ 15:18 15:18 Nkp 1:14

- ²¹ Obodo niile nke ndị ebo Juda dị na Negev, n'akụkụ ndịda n'oke ala Edom bu ndị a:
 Kabzeel, Eda, Jaguo, ²² Kina, Dimona, Adada, ²³ Kedesh, Hazo, Itnan, ²⁴ Zif, Telem, Bealot, ²⁵ Hazo Hadata, Keriot Hezron (ya bu Hazoa), ²⁶ Amam, Shema, na Molada, ²⁷ Haza Gada, Heshmon, Bet-Pelet, ²⁸ Haza Shual, Bjasheba, Biziotia, ²⁹ Baala, Iyim, Ezem, ³⁰ Eltolad, Kesil, Homa, ³¹ Ziklag, Madmanna, Sansanna, ³² Lebaot, Shilhim, Ain na Rimon. Onuogugu obodo ndi a di iri abuo na itoolu. Obodo nta ndi ozo gbara ha niile gburugburu.
- ³³ Obodo niile ndi a di na ndida ugwu ka e nyekwara ebo Juda. Obodo ndi a bu,
 Eshtaol, Zora, Ashna, ³⁴ Zanoa, En-Ganim, Tapuoa, Enam, ³⁵ Jamut, Adulam, Soko, Azeka, ³⁶ Shaaraim, Aditaim na Gedera (maobu Gederotaim). Ha niile di obodo iri na ano. Obodo nta ndi ozo gbakwara ha gburugburu.
- ³⁷ Ebo Juda ketara Zenan, Hadasha, Migdal Gad, ³⁸ Dilean, Mizpa, Jekteel, ³⁹ Lakish, Bozkat, Eglon, ⁴⁰ Kabon, Laamam, Kitlish, ⁴¹ Gederot, Bet-Dagon, Naama na Makeda. Obodo ndi a di iri na isii, tinyekwara obodo nta ha. Ndi juda ketakwara:
- ⁴² Libna, Eta, Ashan ⁴³ Ifta, Ashna, Nezib, ⁴⁴ Keila, Akzib na Maresha. Ha niile di obodo itoolu, tinyekwara obodo nta ha niile.
- ⁴⁵ Ha ketakwara Ekron, na obodo nta ya niile. ⁴⁶ O bu ha nwekwa obodo niile di n'akuku odida anyanwu Ekron, ndi di nso nso Ashdod, na obodo nta niile di ha nso. ⁴⁷ Ma Ashdod n'onwe ya, na umu obodo nta ya niile, na Gaza na obodo nta ya niile, ruo n'iyi Ijpt, na ruo n'oke osimiri Mediterenja.
- ⁴⁸ Ha nwetakwara ala ndi di n'ugwu ugwu bu,
 Shamia, Jatia, Sokoh, ⁴⁹ Dana, Kiriati-Sana (ya bu Debja), ⁵⁰ Anab, Eshtemo, Anim, ⁵¹ Goshen, Holon na Gailo, ha niile di obodo iri na otu tinyere obodo nta ha niile.
- ⁵² Obodo ndi ozo bu Arab, Duma, Eshan, ⁵³ Janim, Bet-Tapuoa, Afeka, ⁵⁴ Humta, Kiriati Aba nke bu Hebron na Zior, obodo itoolu tinyere obodo nta ha niile.
- ⁵⁵ Maon, Kamel, Zif, Juta, ⁵⁶ Jezril, na Jokdeam, Zanoa, ⁵⁷ Kain, Gibeon na Timna, obodo iri tinyere obodo nta ha niile.
- ⁵⁸ Halhaul, Bet Zoa, Gedoa, ⁵⁹ Maarat, Bet-Anot na Eltekon, obodo isii tinyere obodo nta ha niile.
- ⁶⁰ Kiriati Baal, ya bu, Kiriati Jearim na Raba, obodo abuo tinyere obodo nta ha niile.
- ⁶¹ Obodo ha ndi di n'ozara bu ndi a:
 Bet-Araba, Midin, Sekaka, ⁶² Nibshan, Obodo Nnu na En-Gedi, obodo isii tinyere obodo nta ha niile.

⁶³ Ma ebo juda enweghi ike ichupu ndi Jebus bi n'ime Jerusalem; ruo taa ndi Jebus bi na Jerusalem, n'etiti umu juda.

16

Oke Ifrem na Manase

- ¹ Ala e kenyere umu umu Josef bidoro n'osimiri Jordan n'akuku owuwa anyanwu Jeriko gbatiri ruo n'ozara. O sitere na Jeriko gbagoo ala ugwu ugwu ahụ, ruokwa Betel. ² O sitekwara Betel (ya bu Luz), gafee

ruo Atarot, ebe ndi Akai bi. ³ Site n'ebe ahụ, ọ gbatiri n'akuku odida anyanwu rute ala ndi Jaflet, ruo ala mgbada mgbada Bet-Horon. O si n'ebe ahụ ruo Gaza, tutu kwusi n'osimiri Mediterenja.

⁴ Umụ Josef bu Ifrem, na Manase nwetara ihe nketa ha.

Ebo Ifrem

⁵ Ndi a bu ala nke ikwu di iche iche di n'ebo Ifrem nwetara.

Oke ala ha n'akuku owuwa anyanwu malitere n'Atarot-Ada. Site n'ebe ahụ, o ruru n'akuku elu elu Bet-Horon; ⁶ sitekwa n'ebe ahụ ruo n'osimiri Mediterenja. Oke ala ha n'akuku ugwu malitere na Mikmetat, gafee n'akuku owuwa anyanwu ruo Taanat Shailo, gafee ya ruo na Janoa. ⁷ O sitere na Janoa gbadaa ruo Atarot, na Naara, bjaruo Jeriko, gafee, kwusi n'osimiri Jodan. ⁸ Oke ala ahụ n'akuku odida anyanwu sitere na Tapuqa gaa ruo iyi Kana, na ruo n'osimiri Mediterenja. Nke a bu ala ebo Ifrem ketara, dika ikwu ha si di.

⁹ E tinyere obodo ukwu na obodo nta niile ekeputara iche n'ih i ebo Ifrem n'etiti ihe nketa umu Manase.

¹⁰ Ma ha achupughị ndi Kenan ndi bi na Gaza. * N'ih i nke a, ndi Kenan binyere ndi Ifrem ruo taa, ma e mere ka ha buru ndi oru ngo.

17

Okara ebo Manase

¹ Nke a bu oke e kenyere ndi ebo Manase, bu okpara Josef, ya bu Makia okpara Manase, onye bu nna nna ndi Gilead. Onye natara ala Gilead na Bashan, n'ih i na ndi agburu Makia bu dike n'agha. ² Ya mere, oke a dijiri ndi foduru n'ebo Manase dika ezinaulo ha si di. Agburu Abieza, Helek, Asriel, Shekem, Hefa na Shemida. Ndi a bu umu ndi ikom agburu Manase, nwa Josef, dika ikwu ha si di.

³ Ma Zelofehad, nwa Hefa, nwa Gilead, nwa Makia, nwa Manase, amutaghị umu ndi ikom kama o mutara naani umu ndi inyom, ndi aha ha bu nke a: Mahla, Noa, Hogla, Milka na Tiaza. ⁴ Ndi inyom ndi a bjakwutere Elieza, onye nchuaja na Joshua nwa Nun, n'ihu ndi ndu umu Izrel niile si ha, "ONYENWE ANYI gwara Mosis si ya kenye anyi ala nke anyi, dika o si kenye umu ndi ikom ikwu anyi." Ya mere, dika ONYENWE ANYI nyere ya Mosis n'iwu, Joshua nyere ha ihe nketa ruuru ha n'etiti umunne nna ha, dika ndi ozo si keta. ⁵ Manase chitara ala oke iri, tinyere Gilead, na Bashan nke di n'akuku owuwa anyanwu Jodan, ⁶ n'ih i na e mere ka ndi inyom Manase keta oke n'etiti ndi ikom ebo Manase. Ala foduru na Gilead bu ndi ikom ebo Manase nwe ya.

⁷ Oke ala ebo Manase gbatiri site n'Asha ruo na Mikmetat, nke di n'akuku owuwa anyanwu Shekem. O gbatikwara n'akuku ndida site n'ebe ahụ tinyere ndi bi n'ala En-Tapuqa. ⁸ Ala di gburugburu Tapuqa bu ala ebo Manase, ma obodo Tapuqa n'onwe ya, nke di n'oke ala ebo Manase, bu obodo ebo Ifrem. ⁹ Oke ala umu Manase gbatiri ga ndida ruo na

* 16:10 16:10 Jos 15:63; 17:12-13; Nkp 1:29

mmiri iyi Kana. Ufodu obodo ndi Ifrem di n'ebe ahụ, n'etiti obodo ndi Manase, kama oke ala ndi Manase n'akuku ugwu iyi ahụ kwusiri n'osimiri Mediterenja. ¹⁰ Ala di na ndida bu nke e kenyere Ifrem, ma ala mgbago ugwu bu nke Manase. Ala ndi Manase gbatiri ruo n'osimiri Mediterenja ma ha na ndi Asha nwekoru oke ala n'akuku ugwu, ebe ha na ndi Isaka nwere oke ala n'akuku owuwa anyanwu.

¹¹ Manase ka e nyere obodo ndi a, nke di n'ala e nyere Isaka na Asha: obodo Bet-Shan, na Ibleam, na Doa, na Endoa, na Teanak, na Megido, na obodo nta niile gbara ha gburugburu. Obodo nke ato bu Nafot.

¹² Ma umu Manase enweghi ike ichupu ndi Kenan bi n'obodo ndi ahụ, n'ihu na ndi Kenan nogidere bichie obodo ndi a. ¹³ Ma n'ikpeazu, mgbe umu Izrel ghoru ndi di ike, ha achupughi ndi Kenan niile bi n'obodo ndi a kpmkpm, kama ha mere ka ha buru ndi na-ejere umu Izrel ozi, dika ndi ohu ha.

¹⁴ Ma umu umu Josef* siri Joshua, "Gini mere i ji nye anyi naani otu uzo ala ka o buru ihe nketa anyi? I huru na ONYENWE ANYI goziri anyi mee ka onuogugu anyi baa uba."

¹⁵ Joshua zara si ha: "O buru na ala ugwu ugwu Ifrem agaghi ezuru unu n'ihu na unu bara uba n'onuogugu, gaanu n'oke ohia sughasija ala, n'ime ala ndi Periz, na nke ndi Refaim."

¹⁶ Umu Josef zara Joshua si, "Ala ugwu ugwu a agaghi ezuru anyi. Ozo, ndi Kenan niile bi n'ala di larji nwere ugboala igwe, ma ndi niile bi na Bet-Shan, na umu obodo nta ha na ndi bikwa na Ndagwurugwu Jezril."

¹⁷ Ma Joshua zara umu Josef, ya bu, Ifrem na Manase, si ha, "Unu di ukwu n'onuogugu, burukwa ndi di ike, o bughu naani otu oke ka unu ga-eketa, ¹⁸ n'ihu na ala ugwu ugwu oke ohia ahụ bukwa nke unu. Suchaanu ya, ruo na nsotu ya, ka o buru nke unu. O bu ezie na ndi Kenan bi n'ime ya nwere ugbo agha igwe,† burukwa ndi siri ike, unu nwere ike ichupu ha."

18

Okike ala foduru

¹ Ogbako Izrel niile zukotara na Shajlo* maa ulo nzute n'ebe ahụ. N'oge a, ala ahụ niile bira n'okpuru ochichi ndi Izrel, ² ma e nwekwara ebo Izrel asaa a na-ekenyebeghi ala nke ha dika ihe nketa.

³ Ya mere, Joshua juru umu Izrel ajuju si ha, "Ruo ole mgbe ka unu ga-eche tupu unu ekpochapu ndi niile bi n'ala a, inweta ala ONYENWE ANYI Chineke nna nna unu nyere unu? ⁴ Hoputanu ndi ikom ato site n'ebo obula, ndi m ga-eziga ka ha gaa jegharja n'ala niile ahụ, dee ya n'akwukwo nkowa otu ihe nketa obula si di, n'akuku ya niile. Mgbe ahụ, ha ga-aloghachikwute m. ⁵ Ha ga-eke ala ahụ foduru uzo asaa. Ma ebo Juda ga-anogide n'ala ha n'akuku ndida, umu umu Josef kwa ga-anogide n'ala ha n'akuku ugwu. ⁶ Unu deputachaa uzo asaa ndi a n'akwukwo, werenu ya bjakwute m ka m feere unu nza n'ihu ONYENWE ANYI Chineke anyi ichoputa ebo ga-eketa akuku obula n'ala ahụ. ⁷ Ma ndi Livayi agaghi

* **17:14** 17:14 Umu umu Josef bu ebo Ifrem na Manase Jos 14:4 † **17:18** 17:18 Dit 20:1 * **18:1** 18:1 Obodo a n'oge ochie, bu isi obodo ebe ochichi ndi Izrel di, nakwa ebe ha na-aga akpo isiala nye Onyenwe anyi. Site Jerusalem jeruo ya bu ihe ruru iri kilomita ano. Ulo Ikwu ahụ digidere na Shajlo ruo n'oge Samuel bu onyeisi nchaja 1Sa 4:1-11, tutu ruo mgbe ebugara ya na Gibion. Nkp 18:31; 1Ih 16:39; 21:29; Jer 7:12

eketa ala ọbụla n'etiti unu, n'ihu na ihe nketa ha bụ ọrụ nchụaja ha na-arụ n'ihu ONYENWE ANYỊ. Ebo Gad, na Ruben, na ọkara ebo Manase agaghị enwetakwa oke ọzọ, n'ihu na ha anarala ihe nketa nke ha n'ofe Jodan, n'akụkụ ọwụwa anyanwụ, ebe Mosis onyeozị ONYENWE ANYỊ kwere ha na nkwa na ha ga-ebi."

⁸ Ya mere, mgbe ndị ikom nledo ahụ gawara ijeghari n'ala ahụ niile, Joshua gwara ha okwu sị, "Jeenụ jeghari n'ala ahụ niile. Deputakwanụ otu unu chere a ga-esi kee ya n'akwụkwọ. Mgbe unu lotara aga m anọ n'ebe a bụ Shailo juta ONYENWE ANYỊ ase site n'ife nza, chọputa ala nke ebo ọbụla ga-eketa." ⁹ Ndị ikom ahụ gabigara ala ahụ, deputa ya n'akwụkwọ, n'obodo n'obodo dika o si di n'oke asaa. Mgbe ha mesiri nke a, ha loghachikwutere Joshua n'omuma ulo ikwu n'ime Shailo.

¹⁰ Joshua feere ha nza na Shailo n'ihu ONYENWE ANYỊ, n'ebe ahụ ka o nọ keere ndị Izrel ala ahụ dika ebo ha si di.

Oke umu Benjamin

- ¹¹ Ndị mbụ e kenyerere ala site n'ife nza bụ ebo Benjamin dika ikwu ha si di. Ala niile e kenyerere ebo Benjamin bụ nke di n'etiti ala e nyere ebo Juda na Josef.
- ¹² Oke ala ha n'akụkụ ugwu sitere n'osimiri Jodan ruo n'akụkụ ugwu Jeriko. N'odida anyanwụ o sitere na Jeriko ruo ala ugwu ugwu ahụ niile, ruokwa n'ozara Bet-Aven. ¹³ Oke ala ahụ sitekwara n'akụkụ ndida ruo n'akụkụ Luz (ebe a na-akpokwa Betel), ruokwa Atarot-Ada, nke di n'akụkụ ndida ugwu di na mgbada Bet-Horon.
- ¹⁴ Site n'ugwu ahụ chere Bet-Horon ihu n'akụkụ ndida, oke ala ahụ gbadara ndida gbasoro akụkụ odida anyanwụ puta na Kiriath Baal, ya bụ, Kiriath Jearim, otu n'ime obodo ndi Juda. Nke a bụ oke ala ahụ n'odida anyanwụ.
- ¹⁵ Oke ala ha na ndida sitere na nsotu akukụ Kiriath Jearim rute n'isi iyi mmiri Neftoa. ¹⁶ O sitekwara n'ebe ahụ gbada ruo na ndida ugwu ahụ nke chere ihu na Ndagwurugwu nke Ben Hinom, n'akukụ ugwu Ndagwurugwu nke Refaim. O sitekwara n'ebe ahụ gafee ruokwa n'akukụ ndida ugwu obodo ndi Jebus, ruo En-Rogel. ¹⁷ Site n'En Rogel oke ala ahụ gbatiri ruo En-Shemesh, gafee ruo Gelilot, nke chere ihu na nrigo ugwu Adumim. O si n'ebe ahụ ruo na nkume Bohan, nwa Ruben. ¹⁸ O sitere n'ebe ahụ gafee n'akukụ ugwu Bet-Araba gbadata rute n'Araba, ¹⁹ o gafere gbatiri ruo n'akukụ Bet-Hogla na mgbago ugwu, puta n'akukụ ugwu nke osimiri Nnu, nke bụ n'akukụ ndida onu mmiri osimiri Jodan. Nke a bụ oke ala ha n'akukụ ndida.
- ²⁰ Oke ala ha n'akukụ ọwụwa anyanwụ bụ osimiri Jodan. Ndị a bụ ihe nketa umu Benjamin, dika oke ala ya niile si di gburugburu, di ka ikwu ya niile si di n'akukụ niile.

- ²¹ Ndị a bụ obodo e kenyerere ebo Benjamin, dika ikwu ha si di: Jeriko, Bet-Hogla, Emek Keziz, ²² Bet-Araba, Zemaraim, Betel, ²³ Avim, Para, Ofra, ²⁴ Kefa Amoni, Ofni, Geba, obodo iri na abuo na obodo nta ha ndi ozo.
- ²⁵ Na Gibion, Rema, Beerot, ²⁶ Mizpa, Kefira, Moza, ²⁷ Rekem, Iapeel, Tarala, ²⁸ Zela, Haelef na obodo ndi Jebus, nke aha ya bụ Jerusalem, Gibea na Kiriath Jearim, obodo iri na anọ na obodo nta niile gbara ha gburugburu.

Ndị a bụ ihe nketa ụmụ Benjamin maka ikwu ya niile.

19

Oke ụmụ Simiṛ

¹ Ndị nke abụọ sitere n'ife nza nweta oke ha bụ ebo Simiṛ dika ikwu ha si dị. Ala ha ketara di n'ime ala e kenyerere ndi Juda.

² Ihe nketa ụmụ Simiṛ bụ ndi a:

Biasheba (maṛbū Sheba), Molada, ³ Haza Shual, Bala, Ezem, ⁴ Eltolad, Betul, Homa, ⁵ Ziklag, Bet-Makabot, Haza Susa, ⁶ Bet-Lebaot na Sharuhen, obodo iri na atọ na obodo nta ndi ọzọ gbara ha gburugburu.

⁷ Na Ain, Rimṛ, Eta na Ashan, obodo anọ na obodo nta ha, ⁸ tinyekwara obodo nta ndi ọzọ niile gbara obodo ukwu ndi a gburugburu, ruo obodo Baalat-Bia, ya bụ (obodo Rema di na Negev).

Nke a bụ ihe nketa ebo Simiṛ dika ikwu ha si di. ⁹ E sitere n'oke ụmụ Juda weputa oke ụmụ Simiṛ, n'ihu na ihe ụmụ Juda ketara di ukwu karịa ihe ha kwesiri iketa. O bụ nke a mere ụmụ Simiṛ ji nweta ihe nketa site n'etiti ala ndi Juda.

Oke ụmụ Zebulṛ

¹⁰ Ebo nke atọ nwetara ihe nketa ha site n'ife nza bụ ebo Zebulṛ dika ikwu ha si di.

Ala ha nwetara gbatiri ruo Sarid. ¹¹ Site n'ebe ahụ, oke ala ahụ gbatiri gaa n'akuku ọdida anyanwụ, ruo Marala na Dabeshet, rukwaa iyi di n'ihu Jokneam. ¹² O si na Sarid chigharja ihu n'akuku ọwụwa anyanwụ, oke ala ahụ ruo n'oke ala Kislot Teboa, gbagorokwa ruo Daberat, ruokwa Jafia. ¹³ O gbatikwara n'akuku ọwụwa anyanwụ ruo Gat Hefa, Et Kazin na Rimṛ, tugharja n'uzọ e si aga Nea. ¹⁴ N'ebe ahụ, o gara gburugburu n'akuku ugwu ruo Hanaton, ruokwa na Ndagwurugwu Ifta El ebe o soturu.

¹⁵ Obodo ndi a niile dikwa n'ime ihe nketa ụmụ Zebulṛ: Katat, Nahalal, Shimṛ, Idala na Betlehem.* Obodo niile ndi a di iri na abuo, tinyere obodo nta niile gbara ha gburugburu.

¹⁶ Obodo ndi a niile na obodo nta ha, so n'ala ụmụ Zebulṛ nwetara dika ihe nketa ha, dika ikwu ha si di.

Oke Ụmụ Isaka

¹⁷ Ebo nke anọ sitere n'ife nza nweta ihe nketa ha bụ ụmụ Isaka dika ikwu ha si di. ¹⁸ Ala na obodo ha ketara bụ ndi a:

Jezril, Kesulot, Shunem, ¹⁹ Hafaraim, na Shiṛ, Anaharat, ²⁰ Rabit, Kishiṛ, Ebez na ²¹ Remet, En-Ganim, En-Hada na Bet-Pazez.

²² Oke ala ha ruo na Taboa, Shahazuma na Bet-Shemesh, ma kwusi n'osimiri Jodan.

Obodo ndi a niile di iri na isii, tinyere obodo nta niile gbara ha gburugburu.

²³ Ya mere, obodo ukwu ndi a na obodo nta ha di n'ala ahụ ebo Isaka nwetara dika ihe nketa ha, di ka ikwu ha si di.

Oke ụmụ Asha

²⁴ Ebo nke ise e kenyerere ala site n'ife nza bụ ụmụ Asha dika ikwu ha si di. ²⁵ Ala na obodo ha ketara bụ ndi a:

* 19:15 19:15 Obodo Betlehem nke a, di iche na Betlehem di na Juda. 1Sa 17:12; Rut 1:1

Helkat, Hali, Beten, Akshaf, ²⁶ Alamelek, Amad na Mishal. Oke ala ha n'akukū odida anyanwū gbatiri ruo Kamel na Shihoa-Libnat. ²⁷ O sitere n'ebe ahū tugharija n'akukū oṣuwuwa anyanwū gawa Bet-Dagon, ma ruokwa Zebulon na Ndagwurugwu Ifta El, ma gbagoro ruokwa Bet-Emek na Neiel. O sikwa n'ebe ahū gafee, ruo Kabul, n'akukū aka ekpe. ²⁸ O gara ruo Ebron, Rehob, Hamon na Kana, ruokwa ebe obodo Saidon gbasapuru. ²⁹ Oke ala ahū mere dika o na-alaghachi azu bjaruo Rema, ruokwa obodo e wusiri ike bu Taja, tughariakwa gawa Hosa puta n'onu mmiri osimiri Mediterenja nke di n'akukū Akzib ³⁰ na Umma, Afek na Rehob.

Onuogugu obodo ndi a niile bu iri abuo na abuo tinyere obodo nta ha niile.

³¹ Obodo ndi a na obodo nta ha niile di n'ala ahū ebo Asha nwetara dika ihe nketa, dika ikwu ha si di.

Oke umu Naftali

³² Ebo nke isii e nyere ihe nketa site n'ife nza bu ebo Naftali, dika ikwu ha si di.

³³ Oke ala ha malitere na Helef ruo n'osisi ukwu di na Zaananim, Adami Nekeb na Jabneel, gafee ruo Lakum, kwusi n'osimiri Jodan. ³⁴ Site n'ebe ahū oke ala ha gara n'akukū odida anyanwū ruo Aznot Tabo, site n'ebe ahū ruo Hukok, rute Zebulon na ndida, na Asha n'odida anyanwū, ruokwa Juda n'akukū oṣuwuwa anyanwū Jodan.

³⁵ Obodo niile e wusiri ike e kenyerere ha bu ndi a: Zidim, Zea, Hamat, Rakat, Kineret, ³⁶ Adama, Rema, Hazo, ³⁷ Kedesh, Edrei, En-Hazoa, ³⁸ Iron,† Migdal El, Horem, Bet-Anat na Bet-Shemesh.

Ya mere, onuogugu obodo ndi a niile bu iri na itoolu, tinyere obodo nta niile gbara ha gburugburu.

³⁹ Obodo ndi a na obodo nta ha niile ka ebo Naftali dika ikwu ha si di, nwetara dika ihe nketa ha.

Oke umu Dan

⁴⁰ Site n'ife nza ebo Dan, bu ebo nke asaa nwetara ihe nketa dika ikwu ha si di. ⁴¹ Oke ala ihe nketa ha bu ndi a:

Zora, Eshtaol, Ia-Shemesh, ⁴² Shaalabin, Aijalon, Itla, ⁴³ Elon, Timna, Ekron, ⁴⁴ Elteke, Gibeton, Baalat, ⁴⁵ Jehud, Bene-Berak, Gat Rimon,

⁴⁶ Me-Jakon na Rakon, obodo di n'oke ala, na ncherita ihu Jopa.

⁴⁷ Mgbe oke ala umu Dan ketara sitere n'aka ha puo. Ha gara buso obodo Leshem agha merie ha, were mma agha tigbuo ndi niile bi n'ime ya, bichie ya. Ha kporo obodo ahū Dan, nke bu aha nna nna ha ochie.

⁴⁸ Obodo ndi a na obodo nta ha bu ihe nketa ebo Dan nwetara dika ikwu ha si di.

Oke Joshua

⁴⁹ Mgbe e kechara ala ahū niile, nye ebo obula ala dika onuogugu ha niile si di, umu Izrel nyere Joshua, nwa Nun ihe nketa ha n'etiti ha.

⁵⁰ N'ihia na ONYENWE ANYI ekwuola na Joshua nwere ike iwere ala obula o choror. Ya mere, ha nyere Joshua obodo Timnat Sera nke di n'ugwu Ifrem. Joshua wughariji obodo ahū biri n'ime ya.

⁵¹ Ndi a bu oke ala nke Elieza onye nchuaaja, Joshua nwa Nun na ndiisi ulo ebo umu Izrel, kere na Shailo site n'ife nza n'ihu ONYENWE ANYI, n'onu uzo ulo nzute. Ha si otu a kebie ala ahụ.

20

Obodo mgbaba

¹ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI gwara Joshua okwu si ya, ² “Gwa umu Izrel okwu si ha hoputara onwe unu obodo mgbaba dika m gwara unu site n'aka Mosis. ³ Ka obodo ndi a buru ebe onye gburu mmadu n'oghom na-amaghi ama ga-agbaga n'ihu izere ndu ya site n'aka onye ahụ ga-achọ iboro obo ochu. ⁴ Mgbe onye gburu mmadu ahụ na-amaghi ama gbabara n'ime otu obodo ndi a, o ga-eguzo n'onu uzo ama obodo ahụ gwa ndi okenye obodo ahụ ihe niile mere. Ndi okenye ahụ ga-akpobata ya n'ime obodo ahụ, nye ya ebe o ga-ebi n'etiti ha. ⁵ O burukwa na onye ikwu onye ahụ nwuru anwu abia iboro obo ochu ahụ, ndi okenye obodo ahụ agaghi ekwe ka e gbuo onye ahụ gburu mmadu na-amaghi ama, n'ihu na onye ahụ akpachaghi anya mee ihe o mere. ⁶ Onye ahụ gburu mmadu na-amaghi ama ga-anogide n'obodo ahụ ruo mgbe o ga-akwuru n'ihu nzuko maka ikpe ruokwa mgbe onyeisi nchuaaja no n'oge ahụ nwuru. Mgbe ahụ, o nwere ike laghachi n'ulo nke aka ya na n'obodo ya bu ebe o si gbapu oso.”

⁷ Obodo ndi ha kewaputara iche dika obodo mgbaba bu, Kedesh,* nke di n'ime Galili, n'ala ugwu ugwu ndi Naftali; na Shekem,† nke di n'ala ugwu ugwu Ifrem na Kiriath Aba,‡ nke a na-akpokwa Hebron. O di n'ala ugwu ugwu Juda. ⁸ Ha kewaputara obodo ato oso n'ihu otu ihe ahụ, n'akuku owuwa anyanwu osimiri Jordan n'ofe Jeriko. Obodo ato ndi a bu, Beza, nke di n'ozara, n'ala larii ahụ e nyere ebo Ruben, na Ramot; nke di n'ime Gilead bu ala ebo Gad; na Golan, n'ime Bashan, nke e si n'ala ebo Manase weputa. ⁹ Obodo mgbaba ndi a a hoputara bu maka ndi obia bi n'etiti umu Izrel, na maka umu Izrel. O bu ebe onye obula gburu mmadu na-amaghi ama ga-agbaga. Onye na-aboro obo ochu agaghi egbukwa onye ahụ tupu e kpee ya ikpe n'ogbako ndi Izrel.

21

Obodo ndi Livayi

¹ Emesija, ndi ndu ezinaulo Livayi bjakwutere Elieza, onye nchuaaja, na Joshua, nwa Nun, na ndiisi ebo Izrel, ² na Shailo, n'ime ala Kenan, si ha, “ONYENWE ANYI nyere iwu site n'aka Mosis ka enye anyi obodo ufodu ebe anyi ga-ebi, na ala ebe anu ulo anyi ga na-ata ahijia.”

Oke umu Kohat, Geshon, na Merari

³ N'ihu nke a, dika iwu ONYENWE ANYI si di, umu Izrel sitere n'ihe nketa ha nye ndi Livayi obodo ufodu, nyekwa ha ala ebe anu ulo ha ga-anọ taa nri.

⁴ Ndi buru uzo nweta oke site n'ife nza bu ikwu Kohat dika ikwu ha si di. E sitere n'ala ndi Juda, na Simion, na Benjamin nye ha obodo iri na ato, ka o buru ihe nketa umu Kohat ndi si n'ebo Livayi, ndi bukwa umu umu Eron onye nchuaaja.

* 20:7 20:7 Jos 21:32; 1Ih 6:76 † 20:7 20:7 Jos 21:21; 2Ih 10:1 ‡ 20:7 20:7 Jos 14:15; 21:11,13

- ⁵ Ma ndị ƚọduru n'umu Kohat ka e nyere obodo iri site n'obodo nke ikwu ndi ebo Ifrem, na Dan, na okara ebo Manase.
- ⁶ Umu Geshon nwetara obodo iri na ato site n'ife nza. Obodo ha nwetara di na Bashan. Ha sikwa n'ala ndi ikwu ebo Isaka na Asha, na Naftali, na okara ebo Manase nweta oke ahụ.
- ⁷ Umu Merari dika ikwu ha si di ketara obodo iri na abuo site n'ala ndi ebo Ruben, na Gad, na Zebulon.

⁸ Ya mere, umu Izrel mezuru iwu niile ONYENWE ANYI nyere Mosis site n'ikenye ndi Livayi obodo ha ga-ebi, nakwa ebe anu ulo ha ga-ata nri.

- ⁹ Ha sitere n'ebo Juda na Simion, keputa obodo ndi a akporo aha ¹⁰kenye ndi ikwu Kohat, ndi bu umu umu Eron, burukwa umu umu Livayi. O bu ha ka e bu uzọ kenye ihe nketa site n'ife nza.

¹¹ E kenyere ha obodo Kiriath Aaba, nke a na-akpokwa Hebron. Obodo a di n'ala ugwu ugwu Juda, ya na ala gbara ya gburugburu ka o buru ebe ita nri anu ulo. (Aaba bu nna nna ndi Anak.) ¹² Ma eburulari uzọ nye Kaleb nwa Jefune obodo ukwu na obodo nta niile, na ala ubi niile di n'akuku ya ka o buru ihe nketa ya. ¹³ Ya mere, umu umu Eron, onye nchujaja, ka e kenyere obodo Hebron, nke bukwa obodo mgbaba, kenyekwa ha obodo ndi a: Libna, ¹⁴Jatja, Eshtemoa, ¹⁵Holon, Debja, ¹⁶Ain, Juta na Bet-Shemesh. E nyekwara ha ala niile gbara obodo ndi a gburugburu ka o buru ebe anu ulo ha ga-anọ taa nri. Ya mere, o bu obodo itoolu ka e si n'ala ebo Juda na Simion kenye ha.

- ¹⁷ Ebo Benjamin nyere ha obodo anọ ndi a, Gibion, Geba, ¹⁸Anatot, Almon na ala di ya gburugburu ebe anu ulo ha ga-anọ taa nri, bu obodo anọ.

¹⁹ Ya mere, obodo niile e nyere ndi nchujaja, umu umu Eron di iri na ato, tinyere ebe anu ulo ha ga-anọ taa nri.

²⁰ Umu Kohat* ndi ƚọduru, ndi agburu Livayi ka e kenyere obodo anọ ndi a site n'aka ebo Ifrem.

- ²¹ E sitere n'ala ugwu ugwu Ifrem nye ha: Shekem, nke bu obodo mgbaba na Gaza, ²²Kibzaim na Bet-Horon, tinyere ebe ita ahijia nke anu ulo ha, bu obodo anọ.

- ²³ Ha sitere n'ala ndi ebo Dan keta obodo anọ ndi a: Elteke na Gibeton, ²⁴Aijalon na Gat Rimon, tinyere ebe ita nri nke anu ulo ha, bu obodo anọ.

- ²⁵ Okara ebo Manase nyere ha obodo abuo, Teanak, Gat Rimon na ebe ita ahijia nke anu ulo ha.

²⁶ Ya mere, obodo niile na ebe ita ahijia nke anu ulo e nyere ndi ƚọduru n'ikwu Kohat di iri.

²⁷ Umu Geshon, ndi agburu Livayi, ketara obodo abuo ndi a, ya na ebe ita nri nke anu ulo ha.

Okara ebo Manase nyere: Golan, n'ime Bashan, nke bu obodo mgbaba, na Be Eshtera.

- ²⁸ Ebo Isaka nyere ha obodo anọ. Obodo ndi a bu,

* **21:20** 21:20 Ndi a abughi ndi nchujaja nhi na ha e sighi n'agburu Eron. Onu 26:57; 1Ih 6:1,66-70

Kishion, Daberat, ²⁹ Jamut na En-Ganim, tinyere ebe ita nri nke anu ulo ha, obodo ano.

³⁰ Ebo Asha nyekwara ha obodo ano. Ha bu, Mishal, Abdon, ³¹ Helkat na Rehob, tinyere ebe ita nri nke anu ulo ha, obodo ano.

³² Ebo Naftali nyere ha obodo ato, nyekwa ha ala ebe anu ulo ha ga-ano taa nri. Obodo ndi a bu, Kedesh, n'ime Galili, nke bukwa obodo mgbaba, Hamot Doa na Katan. ³³ Obodo iri na ato, na ebe ita ahija nke anu ulo ka e nyere ikwu Geshon.

Oke umu Merari

³⁴ Ndi ikwu Merari, bu umu umu Livayi foduru nwetara site n'aka: Ebo Zebulon, Jokneam, Kata, ³⁵ Dimna na Nahalal, obodo ano tinyere ebe ita nri nke anu ulo ha.

³⁶ Ebo Ruben nyere ha obodo ano: Beza, Jahaz, ³⁷ Kedemot, Mefaat na ala ebe anu ulo ha ga-ano kpa nri.

³⁸ Ebo Gad nyere ha obodo ano. Obodo ndi a bu, Ramot, n'ime Gilead nke bu obodo mgbaba, Mahanaim, ³⁹ Heshbon na Jeza, tinyere ebe ita nri nke anu ulo ha, bu obodo ano.

⁴⁰ Onuogugu obodo niile e kenyer agburu Merari bu obodo iri na abuo, ha bu ndi foduru na ndi Livayi.

⁴¹ Onuogugu obodo niile na ebe ita nri nke anu ulo e sitere n'ala umu Izrel nye ndi Livayi di iri ano na asato. ⁴² Obodo obula nwere ala gbara ya gburugburu ebe anu ulo ga-ano kpa nri.

⁴³ Ya mere, ONYENWE ANYI nyere umu Izrel ala ahụ o nuru iyi inye ndi nna nna ha. Ha nwetara ya, biri n'ime ya. ⁴⁴ ONYENWE ANYI nyere ha izuike n'akuku niile, dika o nuru n'iyi nye ndi nna nna ha. O dikwaghi otu n'ime ndi iro ha obula guzogidere ha, n'ih na ONYENWE ANYI nyefere ndi iro ha niile n'aka ha. ⁴⁵ O nweghi otu n'ime nkwa oma niile ONYENWE ANYI kwere Izrel nke na-emezugh. O mezuru nkwa niile o kwere ha.

22

Nloghachi ndi bi n'owuwa anyanwu Jodan

¹ Emesja, Joshua kpokotara ndi agha si n'ebo Ruben, na Gad, na okara Manase, gwa ha okwu si: ² "Unu emeela ihe niile Mosis onyeozi ONYENWE ANYI nyere unu n'iwu. Unu egeela nti n'olu m, mee ihe niile m nyere unu n'iwu. ³ E, unu aruzuola oru ahụ ONYENWE ANYI Chineke unu nyere unu. Unu ahapughi umunna unu n'ogbo agha ogologo ubochi ndi a niile. ⁴ Ugbu a, ONYENWE ANYI Chineke unu enyela umunna unu mmeri. O meekwala ka ha zuru ike dika o kwere nkwa na o ga-eme. Ugbu a, laghachinu n'ulo unu, laghachikwanu n'ala unu, ala ahụ Mosis onyeozi ONYENWE ANYI nyere unu n'ofe ozo nke osimiri Jodan. ⁵ Ma lezienụ anya nke oma idebe iwu na ukpuru niile nke Mosis onyeozi ONYENWE ANYI nyere unu: nke bu ihu ONYENWE ANYI Chineke unu n'anya, iga ije n'irube isi nye ya, irube isi n'iwu ya niile, idabere na ya, na iji obi unu niile na mkpuruobi unu niile fee ya ofufe."

6 Ya mere, Joshua goziri ha, zipu ha, ha lakwara n'ulo nke aka ha. 7 Okara ebo Manase ka Mosis nyere ihe nketa nke ha n'ime ala Bashan, ma okara ebo Manase nke ozo nwetara ihe nketa nke ha n'akuku odida anyanwu osimiri Jordan. Mgbe Joshua na-ezilaga ha n'ulo ha, o goziri ha, gwa ha okwu si, 8 "Werenu otutu aku unu lutara n'agha laa. Mgbe unu ruru, keneny ndi ikwu unu ufodu ihe site n'ime aku ndi iro unu a." N'ihi na ihe ha kwatara n'agha di ukwu: igwe anu ulo, na olaocha, na olaedo, na bronz, na igwe, na uwe di iche iche.

9 Ya mere, ndi agha Ruben na Gad, na okara ebo Manase, hapuru ndi agha Izrel na Shailo, n'ime ala Kenan, n'ofe osimiri Jordan, laghachi n'ala nke ha di na Gilead, nke ha nwetara di ka iwu ONYENWE ANYI nyere Mosis si di.

10 Mgbe ha rutere Gelirot di n'akuku Jordan, n'ala ndi Kenan, umu Ruben, ndi Gad na okara ebo Manase wuru ebe ichu aja di ukwu n'ebe ahụ n'akuku Jordan. 11 Mgbe ndi Izrel nuru na ha e wuola ebe ichu aja n'oke ala Kenan, na Gelirot, n'ebe di nso Jordan, n'ofe ala ndi Izrel, 12 ogbako Izrel niile zukotara na Shailo, jikere iga ibuso umunna ha ahụ agha.

13 Ya mere, umu Izrel zigara Finehaz, nwa Elieza, bu onye nchujaja ka o ga n'ala Gilead, ya bu ijekwuru umu Ruben, na umu Gad, na okara ebo Manase. 14 Ndi so Finehaz n'ozu a bu ndi ndu iri. Otu onyendu sitere n'otu ebo, n'ime ebo iri nke umu Izrel.

15 Mgbe ndi a rutere n'ala Gilead, ha kpokotara umu Ruben, na umu Gad, na okara ebo Manase gwa ha okwu si, 16 "Otu a ka ogbako niile nke ONYENWE ANYI siri, 'Olee udi ngehie di nke a, nke unu mere megide Chineke? Olee otu unu si wezuga onwe unu site n'ebe ONYENWE ANYI no, gaa wuore onwe unu ebe ichu aja, si otu a nupu isi megide ya? 17 O putara na mmehie Peoa ezubereghi anyi? Ruo taa anyi asachapubeghi onwe anyi site na mmehie ahụ, o bu ezie n'orja na-efe efe dakwasiri nzuko nke ONYENWE ANYI. 18 Ugbu a, unu na-achokwa isite n'ebe ONYENWE ANYI no chigharia.

"O buru na unu enupu isi megide ONYENWE ANYI taa, matakwanu na echi ya, o ga-eweso nzuko Izrel niile iwe. 19 O buru na unu wuru ebe ichu aja ahụ n'ihu na ala unu ruru aru, bjakwutenu anyi n'akuku nke ozo, nke osimiri a, ebe ONYENWE ANYI bi n'etiti anyi, n'ime ulo nzute obibi ya. Anyi ga-ekenyekwa unu ala anyi. Ma unu enupula isi megide ONYENWE ANYI site n'iwu ebe ichu aja ozo, ebe o bu na e nwere otu ebe bu ezi ebe ichu aja nye ONYENWE ANYI Chineke anyi. 20 Mgbe Ekan, nwa Zera, ziputara onwe ya di ka onye na-ekwesighi ntukwasu obi n'ihe metutara ihe e doro nso, o bu na nzuko Izrel niile esoghi keta oke n'ahuhu dakwasiri ya? O bughi naani na nwuru n'ihu mmehie ahụ."

21 Nke a bu nzaghachi umu Ruben, na umu Gad na okara ebo umu Manase, nyere ndi ndu umu Izrel niile; 22 "Chineke onye kachasi chi niile, bu ONYENWE ANYI! Chineke onye kachasi chi niile, bu ONYENWE ANYI! Ya onwe ya maara, ka Izrel niile matakwa. A si na nke a bu nnupu isi, a sikwari na o bu enweghi ntukwasu obi nye ONYENWE ANYI, unu ahapula anyi ka anyi diri ndu. 23 O buru na anyi sitere na nnupu isi wuo ebe ichu aja a maka ichu aja udo maobu aja mkpuru oka, ka ONYENWE ANYI n'onwe ya taa anyi ahuhu.

24 "Ma nke ahụ abughi ihe anyi bu n'obi! Anyi wuru ya n'ihu na anyi turu ujo na n'oge di n'ihu, umu unu ga-agwa umu anyi okwu si, 'Gini ka unu na ONYENWE ANYI, Chineke Izrel nwekoru? 25 ONYENWE ANYI e jirila osimiri Jordan kpaa oke n'etiti anyi na unu, unu umu Ruben na Gad. Unu

enweghi oke n'ime ONYENWE ANYI!' N'uzo di otu a, umu unu nwere ike ime umu anyi ka ha kwusi itu egwu ONYENWE ANYI.

²⁶ "O bu nke a mere anyi ji kpebie si, 'Ka anyi jikere wuo ebe ichu aja, ma o bughi ebe ichu aja nsure oku maobu aja ndi ozo,' ²⁷ Kama, o bu ebe ichu aja* ihuba ama n'etiti unu na anyi, nakwa ogbo ndi nke ga-esote anyi, na anyi ga-eke ONYENWE ANYI ofufe n'ulonso ya, site na ichuru ya aja nsure oku, na aja udo. Mgbe ahụ, n'oge di n'ihu, umu umu unu agaghi asi umu umu anyi, 'Unu enweghi oke n'ime ONYENWE ANYI Chineke.

²⁸ "Echiche obi anyi bu na o buru na umu umu unu ekwuo ihe di otu a, umu anyi ga-azaghachi ha si, 'Lee ebe ichu aja nna anyi ha wuru, nke yiri ebe ichu aja ONYENWE ANYI. E wughi ya maka ichu aja nsure oku, kama e wuru ya dika ihe ama na-egosi nnwoko di n'etiti anyi na unu.'

²⁹ "Anyi agaghi enupu isi n'ebe ONYENWE ANYI no; anyi agaghi esitekwa n'iso ONYENWE ANYI Chineke wezuga onwe anyi, site n'iwuru onwe anyi ebe ichu aja nke aja nsure oku, na aja mkpuru oka maobu udi aja ozo di ichi ichi. Ebe ichu aja anyi maara bu ebe ichu aja ONYENWE ANYI Chineke anyi, nke guzo n'ihu ulo nzute ya."

³⁰ Mgbe Finehaz onye nchujaja, na ndi ndu nzuko ahụ, bu ndiisi ezinaulo ndi Izrel nuru ihe umu Ruben, na umu Gad, na umu Manase kwuru, o masiri ha. ³¹ Ya mere, Finehaz nwa Elieza, bu onye nchujaja, siri Ruben, na Gad, na Manase, "Taa ka anyi maara na ONYENWE ANYI no n'etiti anyi,† n'ihu na unu emehighi megide ONYENWE ANYI dika anyi chere. Ya mere, unu azopotala ndi Izrel site na mbibi gaara abiakwasị ha site n'aka ONYENWE ANYI."

³² Mgbe ahụ Finehaz, nwa Elieza, onye nchujaja, na ndi ndu ahụ laghachitere Kenan site na nzuko ha na umu Ruben na Gad na okara Manase mere n'ala Gilead kporo Izrel ihe ha gatara. ³³ Okwu a toro umu Izrel uto. Ha nuriri onu, too Chineke otuto. Ha ekwukwaghi okwu ibu agha megide umu Ruben, umu Gad na umu Manase, banyere ibibi ala ha bi n'ime ya.

³⁴ Ya mere, umu Ruben na umu Gad kporo ebe ichu aja ha wuru, "Ebe ichu aja akaebe," n'ihu na ha siri, "O bu ihe akaebe igosi mmadu niile na ONYENWE ANYI bukwa Chineke anyi."

23

Okwu ikpezu Joshua kwuru

¹ Ma mgbe otutu oge gasiri, site n'oge ONYENWE ANYI mere ka Izrel nwee ezumike n'ebe ndi iro gbara ha okirikiri no, Joshua aghola agadi, gbaa otutu afo. ² Ya mere, Joshua kporo ndi Izrel niile, ndi okenye ha, ndi ndu ha, ndi odozi okwu ha na ndiisi ha, si ha, "Emeela m agadi gbaakwa otutu afo. ³ Unu onwe unu ejirila anya unu hu ihe niile ONYENWE ANYI Chineke unu mere mba ndi a niile, n'ihu unu. O luru unu ogo, nyere unu aka imeri ndi iro unu. ⁴ Unu huru na ekekwarala m unu ala mba ahụ niile nke foduru na ka bu ru ihe nketa ebo unu, site na Jordan, tinyekwara mba niile ndi ahụ m kpochapuru n'akuku osimiri Mediterenja di na mpaghara odida anyanwu. ⁵ ONYENWE ANYI bu Chineke unu ga-akwapu ndi bi n'ime ha n'ihu unu. O ga-achupu ha n'ihu unu, mee ka unu nweta ala ha, dika ONYENWE ANYI Chineke unu kwere unu nkwa.

⁶ "Ya mere, dinu ike, lezienụ anya idebezu na irube isi n'ihe niile e dere n'Akwo kwọ Iwu Mosis. Unu esila n'ime ya wezuga onwe unu n'uzo obula.

* 22:27 22:27 Jen 31:48; Jos 22:34; 24:27 † 22:31 22:31 Opu 25:8; Lev 26:11-12; 2ih 15:2

⁷ Lezienụ anya ka unu na mba ndị a ƚọdurụ n'ala a ghara inwe mmekọ ọbụla. Unu akpọtukwala chi ha niile aha. Unu ańukwala iyi n'aha ha, maọbụ fee ha ofufe, maọbụ kpọọ isiala nye ha. ⁸ Kama raparanu* n'ahụ ONYENWE ANYỊ Chineke unu dika unu mere ruo taa.

⁹ “ONYENWE ANYỊ achupula mba dī ukwuu na mba siri ike site n'ebe unu nọ. O nwekwaghị otu mba n'ime ha o kwere ka ha merie unu. ¹⁰ Otu nwoke n'ime unu achuola puku ndi ikom ndi iro unu ọsọ. N'ihī na ONYENWE ANYỊ Chineke unu aluolara unu ọgụ, dika ya onwe ya kwere nkwa. ¹¹ N'ihī ya, lezienụ onwe unu anya nke oma ka unu hụ ONYENWE ANYỊ Chineke unu n'anya.

¹² “Ma ọ buru na unu alaghachi azu, ma kwere ka e jikọọ unu na mba ndi a ƚọdurụ n'etiti unu. O buru na unu na ha ebido ilurita di na nwunye, na-emekorita ihe onu, ¹³ maranu nke oma, na ONYENWE ANYỊ Chineke unu agaghị achupuru unu mba ndi a site n'ala unu. Kama ha ga-aburu unu igbudu na onya. Ha ga-abukwara unu apipia n'akuku unu, na ogwu n'anya unu, ruo mgbe unu ga-ala n'iyi n'ezi ala a, nke ONYENWE ANYỊ Chineke unu nyere unu.

¹⁴ “Mgbe na-adighi anya, mu onwe m ga-agbaso uzọ ahụ ndi niile bi n'üwa na-aghaghị igbaso. Unu niile maara n'ime obi unu na n'ime mkpuruobi unu na o nweghi otu n'ime nkwa oma ONYENWE ANYỊ Chineke unu kwere nye unu nke na-emezughị. E mezuola nkwa ndi a niile; o nweghi nke obula a na-emezughị. ¹⁵ Ma dika ezi nkwa niile ONYENWE ANYỊ Chineke unu kwere si buru ihe e mezuru emezu, otu a kwa ka ONYENWE ANYỊ ga-esi mee ka ihe ojoo niile o bara mba ya mezuo n'isi unu, tutu ruo mgbe o mere ka unu laa n'iyi n'ezi ala ahụ o na-enye unu. ¹⁶ O buru na unu emebie ogbugba ndu ONYENWE ANYỊ Chineke unu, nke o nyere unu iwu idebe, tugharja malite igbaso na ife chi ndi ozo na ikpo isiala nye ha, iwe ONYENWE ANYỊ ga-adi oku megide unu, unu ga-alakwa n'iyi ngwangwa n'ala oma ahụ o nyere unu.”

24

Imesi ogbugba ndu ike

¹ Joshua kpokotara ebo Izrel niile na Shekem. O kporo ndi okenye Izrel na ndiisi ha na ndi ikpe ha na ndi nlekota ha. Ha niile biara chee onwe ha n'ihu Chineke.

² Mgbe ahü, Joshua gwara ndi Izrel niile si, “Otu a ka ONYENWE ANYỊ, Chineke nke Izrel kwuru, 'Nna nna unu ochie ha, nke bu Tera, nna Ebrahim, na Nahö, bikwara n'akuku owüwa anyanwu nke ofe osimiri Yufretis, ebe ha no fee chi ndi ozo ofufe. ³ Ma mu onwe m kpoputara nna nna unu Ebrahim site n'ala ahü di n'ofe osimiri dubata ya n'ala Kenan, nye ya otutu umu umu, site na nwa ya bu Aizik. ⁴ Umu m nyere Aizik bu Jekob na Iso. Iso ka m nyere ala ugwu ugwu Sia, ka o nweta ma Jekob na ezinaulo ya gara n'ala Ijpt.

⁵ “Emesja, ezigara m Mosis na Eron, ma wetara ndi Ijpt ihe otiti ojoo niile di ichie ichie site n'ihe m mere n'ebe ahü. N'ikpeazu, akpoputara m ndi m site n'ala Ijpt. ⁶ Ma mgbe unu rutere n'Osimiri Uhie, ndi agha Ijpt gbaputara chiru ugbo agha ha na ndi agha na-agba inyinya ha chüwa unu ọsọ. ⁷ Mgbe ndi Izrel huru ha, ha tiri mkpu kpokuo ONYENWE ANYỊ. O tinyere oke ochichiri n'etiti unu na ndi Ijpt. O mere ka oke osimiri

* 23:8 23:8 Dit 10:20

kpuchie ha, mee ka ha mikpuo n'osimiri ahụ. Unu niile hụkwara ihe m mere ndị Ijpt. Emesịa, unu bikwara n'ozara otutu afo.

8 “Ma emesịa, emere m ka unu bata n'ime ala ndị Amōrait, ndị bi n'akuku oṅwụwa anyanwụ osimiri Jōdan. Ha lūsororo unu oḡu, ma eweere ma ha nyefee unu n'aka. E bibiri m ha n'ihu unu, ma unu nwetara ala ha. 9 Mgbe Balak nwa Zīpoa, eze Moab, jikeere ibuso Izrel agha, o zigaara Belam, nwa Beoa ozi ka o bja buo unu oṅu. 10 Ma egegħi m Belam ntị. Kama emere m ya ka o ḡozie unu. Anaputara m unu site n'aka ya.

11 “Emesịa, unu gafere osimiri Jōdan bjaruo Jeriko. Ndị ikom Jeriko busoro unu agha, otu a kwa ka ndị Amōrait, na ndị Periz, na ndị Kenan, na ndị Het, na ndị Gigash, na ndị Hiv, na ndị Jebus. Ma eweere m ha niile nyefee unu n'aka. 12 E zigara m ebu n'ihu unu nke chupuru ha n'ihu unu, bu eze abuo ndị Amōrait. O bughị mma agha na uta unu ka unu ji mee nke a. 13 *Ya mere enyere m unu ala ahụ, nke unu na-adogbugħi onwe unu n'ihī ya, nyekwa unu otutu obodo nke unu na-ewughī, bu ala ndi a unu bi n'ime ya ugbo a. Enyere m unu ubi vaiñi na ubi oliv nke unu na-akughī, nke unu na-eri mkpuru ha.’

14 “Ya mere ugbo a, tuonu egwu ONYENWE ANYI, feekwanu ya ofufe n'uzo ikwesi ntukwasị obi na n'eziokwu. Wezuganu chi ndi ahụ niile nna nna unu ha fere ofufe n'ofe osimiri Yufretis ahụ, na n'Ijpt. Feenu naani ONYENWE ANYI ofufe. 15 O burukwanu na o masighi unu ife ONYENWE ANYI, hoputaranu onwe unu taa onye unu ga-eke. Ma o bu chi ndi ahụ nna nna unu ha fere n'ofe ozo nke osimiri, maobu chi ndi Amōrait, ndi unu bi n'ala ha. Ma n'ebe mu onwe m na ezinaulo m no, anyi ga-eke ONYENWE ANYI.”

16 Ndị Izrel niile zara si ya, “O nwegħi ihe ga-eme ka anyi hapu ONYENWE ANYI fee chi ndi ozo! 17 O bu ONYENWE ANYI Chineke anyi, ya onwe ya si n'ala Ijpt, ebe anyi bu ndi ohu, kpoputa anyi na nna anyi ha. O ruru oru iribama ndi ahụ niile di oke egwu n'ihu anyi. O chebere anyi n'ije anyi niile n'etiti mba ndi ahụ niile anyi si n'ala ha gafee. 18 O bu ONYENWE ANYI chupuru ndi Amōrai na otutu mba ndi ozo bi n'ala a. E, anyi onwe anyi ga-eke ONYENWE ANYI, n'ihī na o bu Chineke anyi.”

19 Joshua zagħachiri ndi Izrel si, “Unu apughī ife ONYENWE ANYI ofufe; n'ihī na o bu Chineke di nsọ, burukwa Chineke ekworo. O gagħi agbagħara unu nnpu isi unu na mmehie unu niile. 20 O buru na unu agbakuta ONYENWE ANYI azu, fee chi ala ozo ofufe, o ga-echighari laa unu n'iyi, n'agbanwegħi na o nonyerela unu ubochi ndi a niile.”

21 Ma ndi Izrel siri Joshua, “Mba, kama ONYENWE ANYI ka anyi ga-eke ofufe.”

22 Mgbe ahụ, Joshua siri, “Unu bu ndi ama megide onwe unu na unu ahoroala ife ONYENWE ANYI ofufe.”

Ha zara si, “E, anyi bu ndi akaebe.”

23 Joshua siri, “Ugbu a, wezuganu chi ndi mba ozo niile di n'etiti unu. Werekwanu obi unu nye maka irubere ONYENWE ANYI Chineke Izrel isi.”

24 Ndị ahụ siri Joshua, “Anyi ga-eke ONYENWE ANYI Chineke anyi ofufe. Anyi ga-egakwa ntị n'olu ya, mee ihe o nyere n'iwu.”

25 Ya mere, Joshua na ndi Izrel gbara ndu n'ubochi ahụ na Shekem. O nyere ha iwu na ukpuru ha ga-edebe. 26 Joshua dere iwu ndi a umu Izrel kwere na ha ga-eme n'akwukwo Iwu Chineke. Emesia, o buputara otu

* 24:13 24:13 Dit 6:10-11

nkume buru ibu guzo ya n'okpuru osisi ukwu ook di n'akuku ebe nsọ ONYENWE ANYI.

²⁷ Joshua siri ndi ahụ niile, "Lee, nkume a ga-abụ ihe ama megide anyị. N'ihị na ọ n'ala okwu niile nke ONYENWE ANYI gwara anyị. Ọ ga-abụkwa ihe ama megide unu, ma ọ bụrụ na unu mee ihe mmekpu megide Chineke unu."

²⁸ Emesịa, Joshua zilara onye ọbụla, ka ha laa n'ihe nketa nke aka ha.

Onwu Joshua na Elieza

²⁹ Ọ dighị anya, mgbe ihe ndi a gasiri, Joshua nwa Nun, odibo ONYENWE ANYI nwuru, mgbe ọ gbara nari afọ na iri. ³⁰ E liri ya n'oke ala nke ihe nketa ya, na Timnat Sera,[†] n'ime ala ugwu ugwu Ifrem, n'akuku ugwu di n'ala Gaash.

³¹ Ndi Izrel fere ONYENWE ANYI ofufe ubochi niile nke ndu Joshua, na nke ndu ndi okenye ahụ, bu ndi gara n'ihu bie ndu mgbe ọ nwusiri, ndi maakwara ihe niile nke ONYENWE ANYI ruuru ndi Izrel.

³² Okpukpu Josef ndi Izrel chitara mgbe ha si n'ala Ijipt puta, ka ha liri na Shekem, n'ime ala ahụ Jekob zuru nari mkpuru ọlaocha n'aka umu Hamọ nna Shekem. Ala a ghorọ n'ihe nketa umu Josef.

³³ Elieza nwa Eron, nwukwara. E liri ya n'ala ugwu ugwu ndi Ifrem, na Gibe, obodo e nyere nwa ya bu Finehaz.

[†] **24:30** 24:30 Jos 19:50; Nkp 2:9

Ndi Ikpe

Agha ndi Izrel juru

¹ Mgbe Joshua nwuru, umu Izrel juru ONYENWE ANYI si, "Olee ebo ga-ebu uzọ gaa luso ndi Kenan agha n'ihl anyi?"

² ONYENWE ANYI zara, "O bu ebo Juda. Enyefeela m ala ahụ n'aka ha."

³ Ndi Juda gwara umu nwanne ha ndi ebo Simion si, "Soronu anyi banye n'ala ahụ anyi ketara site n'ife nza, ka anyi ga luso ndi Kenan agha. Anyi ga-esokwara unu banye n'ala nke unu." Ya mere, ndi ebo Simion* soro ha gaa.

⁴ Mgbe Juda busoro ha agha, ONYENWE ANYI nyefere ndi Kenan, na ndi Periz n'aka ha, mee ka ha gbuo puku ndi agha iri n'ime obodo Bezek.

⁵ N'ebe ahụ ka ha zutere Adoni-Bezek, buso ya agha, tigbukwaa ndi Kenan na ndi Periz. ⁶ Ma Adoni-Bezek gbapuru osọ zoo onwe ya, ma ha chugidere ya, jide ya, gbupu ya isi mkpuru aka ya abuo na isi mkpuru ukwu ya abuo.†

⁷ Mgbe ahụ, Adoni-Bezek siri, "Iri ndi eze‡ asaa ka m mesoro udi mmeso a unu mesoro m, o bukwa nri si na tebul m dapu ka ha riri. Ugbu a Chineke akwughachila m ugwo oru ojoo m." Ha kpuru ya gaa Jerusalem, ebe o no nwuo.

⁸ Ndi Juda busoro obodo Jerusalem agha, were mma agha gbuchapu mmadu niile bi n'ime ya, ma gbaakwa obodo ahụ niile oku.

⁹ Mgbe nke a gasiri, ndi agha Juda busoro ndi Kenan bi na ndida ala ugwu ugwu ahụ, bu Negev, ya na akuku odida anyanwu n'ebe di ala ala.

¹⁰ Ha jekwuru ndi Kenan bi n'obodo Hebron (nke a na-akpo Kiriath Aaba na mbu) merie Sheshai, na Ahiman, na Talmai. ¹¹ Site n'ebe ahụ, ha jekwuru ndi bi na Debja (nke a na-akpo Kiriath Sefa, n'oge mbu).

¹² Kaleb siri, "Nwoke obula ga-aga busoo Kiriath Sefa agha ma merie ya ka m ga-akponye Akxa bu nwa m nwanyi ka o buru nwunye ya." ¹³ Otniel nwa Kenaz, nwanne nta Kaleb, lugburu obodo ahụ n'agha. N'ihl nke a, Kaleb kponyere ya Akxa, bu nwa ya nwanyi ka o buru nwunye ya.

¹⁴ Otu ubochi, mgbe Akxa biakwutere Otniel, o kwagidere ya ka o rijo ala ubi site n'aka nna ya. Mgbe Akxa si n'elu inyinya ibu ya ridata, Kaleb juru ya si, "Gini ka i chorọ ka m mere gi?"

¹⁵ O zaghachiri, "Nyem onyinye puru iche. Ebe o bu na i nyela m ala Negev, biko nyekwa m isi mmiri ufodu." N'ihl nke a, Kaleb nyere ya isi mmiri mgbago na isi mmiri nke ndida.

¹⁶ Umuna nwunye Mosis, onye Ken, si n'obodo nkwi nkwi§ soro ndi Juda, gaa biri n'etiti ndi ahụ bi n'ozara Juda, na Negev, nke di nso n'Arad.

¹⁷ Ndi ikom Juda sooro ndi ikom Simion, umuna ha, luso ndi Kenan bi na Zefat agha, bibie obodo ahụ kpmkpam. N'ihl nke a, a gughariri

* 1:3 1:3 Ebo Simion na ebo Juda si n'agburu Lja Nkp 1:17 † 1:6 1:6 I gbupu isi mkpuru aka, na mkpisiukwu nke ndi e jidere n'agha, bu ihe a na-eghighe kpoo ihe na mba ndi di n'etiti owuwa anyanwu. Mgbe e gbupuru isi mkpuru aka na mkpisiukwu onye agha, onye di otu a agaghie nwe ike jide ngwa agha ozo, maobu gaa ije. ‡ 1:7 1:7 Ala Kenan bu mba e kewara na mpaghara na mpaghara, maobu n'obodo nta n'obodo nta. Mpaghara, maobu obodo nta obula nwere eze na-achi ya. Otutu obodo ndi a gbara isi obodo ahụ gburugburu. § 1:16 1:16 Nke a bu Jeriko

obodo ahụ, kpọọ ya Homa. ¹⁸ Ndi agha Juda lụgbukwara obodo Gaza, na Ashkelon, na Ekron, tinyere ala niile gbara ha gburugburu.

¹⁹ ONYENWE ANYI nonyeekwara ndi Juda mee ka ha kpochapu ndi niile bi n'obodo niile di n'ala ugwu ugwu ahu. Ma ha enweghi ike ichupu ndi bi n'ala ndagwurugwu ahu, n'ihu na ndi ahu nwere ugbo agha igwe di iche iche. ²⁰ E nyekwara Kaleb obodo Hebron, dika Mosis kwere ya na nkwa. Kaleb chupuru umu Anak ato site n'ala ahu. ²¹ Ndi ebo Benjamin enweghi ike chupu ndi Jebus bi na Jerusalem. N'ihu nke a, ha soro umu Benjamin biri ruo taa.

²² Ma ndi sitere n'ebo Josef busoro obodo Betel agha. ONYENWE ANYI nonyeere ha. ²³ Mgbe ha zipuru ndi ikom iga nyochaputa obodo Betel, nke a na-akpo Luz, ²⁴ ndi nnyoputa ahu huru otu nwoke si n'obodo ahu na-aputa. Ha gwara ya okwu si ya, "Zi anyi uzo anyi ga-esi banye n'ime obodo a, anyi ga-ahu na e mesoro gi mmeso di mma." ²⁵ Ya mere, nwoke ahu gosiri ha uzo, ha ji mma agha gbuo mmadu niile bi n'ime obodo ahu, ma ha hapuru nwoke ahu na ezinaulo ya ndu. ²⁶ Emesia, nwoke ahu kporo ezinaulo ya gaa biri n'ala ndi Het wuoro onwe ya otu obodo n'ebe ahu. O kporo aha obodo ahu Luz, nke bukwa aha obodo ahu ruo taa.

²⁷ Manase achupughi ndi Bet-Shan na obodo nta ya ndi ozo, maobu Teanak na obodo nta ya ndi ozo, maobu Doa, maobu Ibleam, maobu Megido, tinyere obodo nta niile ndi ozo gbara ha gburugburu. N'ihu na ndi Kenan bigidere n'ebe ahu. ²⁸ Mgbe umu Izrel diri ike karja, ha manyere ndi Kenan i ruru ha oru, ma ha achupughi ha site n'ala ahu. ²⁹ Ifrem enwekwaghi ike chupu ndi Kenan bi na Gaza. Ndi Kenan gara n'ihu biri n'etiti ha n'ebe ahu. ³⁰ Otu a kwa, ebo Zebulon achupughi ndi Kenan bi n'ala Kitron, maobu na Nahalol, kama ha mere ha ndi ohu na-aruru oru ike. ³¹ Ozokwa, ndi ebo Asha achupughi ndi niile bi n'Ako, na Saidon, na Ahlab, na Akzib, na Helba, na Afik, maobu Rehob. ³² Ndi Asha binyere n'etiti ndi Kenan bu ndi bi n'ala ahu, n'ihu na ha achupughi ha. ³³ Ndi ebo Naftali achupughi ndi bi na Bet-Shemesh, maobu ndi bi na Bet-Anat. Kama ndi Naftali binyere ndi Kenan bi n'ala ahu. Ma ndi bi na Bet-Shemesh, na Bet-Anat ghoru ndi ohu ndi Naftali. ³⁴ Ma banyere ndi ebo Dan, ndi Amorait chupuru ha chuba ha n'elu ugwu. Ha ekwenyeghi ka ha ridata na ndida ugwu ahu. ³⁵ Ma ndi Amorait nogidesiri ike n'ugwu Heres, na Aijalon, na Shaalbim, ma mgbe ike ebo Josef bara uba, ha meriri ha, mee ha ndi ohu ha. ³⁶ Oke ala umu ndi Amorait malitere na mgbago Akrabim ruo, ma gafeekwa ebe a na-akpo Sela.

2

Mmuo ozi ONYENWE ANYI abia Bokim

¹ Mmuo ozi ONYENWE ANYI sitere na Gilgal bia Bokim gwa ndi Izrel okwu si ha, "Mu onwe m kpoputara unu site n'Ijpt, kpobata unu n'ala a dika m kwere nna unu ha na nkwa. Asiri m, 'Agaghi m ala azu imezu ogbugba ndu mu na unu, ² unu na ndi bi n'obodo ahu agbakwala ndu obula, kama unu ga-etitu ebe ichu aja ha.' Ma unu erubeghi isi n'okwu a, gini mere unu emeghi nke a? ³ Agwara m unu, na 'agaghi m esite n'ihu unu chupu ha; ha ga-adiri unu dika onya n'akuku niile, ebe chi niile ha ga-abukwara unu ihe na-eweta onwunwa.*' "†

* 2:3 2:3 Maobu, Ihe ima n'onya † 2:3 2:3 Opu 23:33; Dit 7:17

⁴ Mgbe Mmụọ ozi ONYENWE ANYỊ ahụ kwusiri okwu ndị a, ụmụ Izrel niile kwara akwa nke ukwuu. ⁵ N'ihì nke a, ha kpọrọ ebe ahụ Bokim. Ha chụrụ ONYENWE ANYỊ aja n'ebe ahụ.

Nnupu isi na Mmeri

⁶ Mgbe Joshua zilagasiri ndị Izrel niile, onye ọbụla n'ime ha gara n'ìhe nketa ya, inweta ya, dika ebo ọbụla dī n'Izrel si dī. ⁷ Ndi Izrel fere ONYENWE ANYỊ ofufe ụbọchị niile nke ndụ Joshua, na nke ndụ ndi okenye ahụ, bụ ndi gara n'ihu bie ndu mgbe o nwusiri, bukwa ndi huru oru ukwuu niile nke ONYENWE ANYỊ ruru ndi Izrel.

⁸ Ma Joshua, nwa Nun, onyeozì ONYENWE ANYỊ nwuru, mgbe o gbara otu nari afo, na afo iri. ⁹ E liri ya n'oke ala nke ihe nketa ya, n'obodo Timnat Heres, n'ala ugwu ugwu nke ebo Ifrem, n'uzo mgbago ugwu Gaash.

¹⁰ Emesia, ogbo ahụ niile nwuru dika ndi nna nna ha, ogbo ozọ tolitere, ndi na-amaghi ONYENWE ANYỊ maobu ihe ndi nke o mere nye ụmụ Izrel.

¹¹ Mgbe ahụ, ndi Izrel mere ihe ojoo n'anya ONYENWE ANYỊ site n'ife Baal ofufe. ¹² Ha gbakutara ONYENWE ANYỊ azu, bu Chineke ahụ, nna ha fere ofufe, onye kpoptara ha site n'ala Ijipt. Ma ha malitere ife na isopuru, na ikpo isiala nye otutu chi di iche iche, bu chi nke ndi bi ha gburugburu. Ha si otu a kpasuo ONYENWE ANYỊ iwe. ¹³ Ha gbakutara ONYENWE ANYỊ azu, fee chi Baal na Ashtoret ofufe.* ¹⁴ Ya mere, ONYENWE ANYỊ† were iwe megide Izrel, rara ha nye n'aka ndi ji aka ike punara ha ihe ha nwere. O weere ha resi ndi iro ha gbara ha gburugburu, bu ndi ha enwekwaghi ike iguzogide. ¹⁵ Dika o nuru ya n'iyi nye ha, mgbe obula umu Izrel puru ibu agha, aka ONYENWE ANYỊ megidere ha ime ka ha buru ndi e meriri emeri. Onodu ha joro njo nke ukwuu.

¹⁶ N'ihì onodu ojoo a, ONYENWE ANYỊ mere ka ndi ikpe si n'etiti ha puta, inaputa ha site n'aka ndi a ji ike na-apunara ha ihe ha nwere. ¹⁷ Ma umu Izrel egeghi ndi ikpe ahụ nti, kama ha nogidere na-akpo isiala nye ma na-agbasokwa chi ndi ozo. Dika nna nna ha na-emeghi, ha mere ngwangwa wezuga onwe ha site n'uzo ONYENWE ANYỊ, buru ndi na-enupu isi n'ebe iwu ONYENWE ANYỊ dī. ¹⁸ Ma mgbe obula ONYENWE ANYỊ nyere umu Izrel onye ikpe, o na-anonyere onye ikpe ahụ ogologo ubochi niile nke ndu ya. O na-esitekwa n'aka onye ikpe a naputa umu Izrel n'aka ndi iro ha n'ihì na ONYENWE ANYỊ nwere obi ebere n'ahụ umu Izrel, mgbe ha na-asu ude, n'ihì mmegbu na mkpagbu niile ndi iro ha na-emegbu ha, ma na-akpagbukwa ha. ¹⁹ Ma mgbe obula onye ikpe a nwuru, umu Izrel na-alaghachi azu biwe ndu ojoo karia nke nna nna ha ochie. Ha na-agbaso chi ndi ozo, na-akpo isiala nye ha, na ife ha ofufe. Ha juru iwezuga agwa ojoo ha ndi a ma o bukwa uzu isiike ha.

²⁰ N'ihì nke a, ONYENWE ANYỊ were iwe di oku megide Izrel, ma si, "N'ihì na mba a emebiela ogbugba ndu ahụ m nyere nna ha n'iwu, jukwa ige m nti, ²¹ agaghi m achupukwa site n'ihu ha mba ndi ahụ Joshua hapuru mgbe o nwuru. ²² Aga m eji ha nwalee Izrel, ichoputa ma ha ga-elezi anya idebe uzo ONYENWE ANYỊ, gaakwa ije n'ime ya dika nna nna ha mere m." ²³ ONYENWE ANYỊ hapuru mba ndi ahụ niile ka ha nogide. O chupughi ha ngwangwa site na inyefe ha n'aka Joshua.

‡ 2:7 2:7 Maobu, gbasokwara § 2:10 2:10 Ya bu, oru ebube * 2:13 2:13 Abụ 106:36 † 2:14 2:14 Nkp 3:8; 2Ez 17:20

3

1 Ndi a bu aha mba di iche iche ONYENWE ANYI hapuru n'ala ahụ jii nwaputa ndi Izrel ahụ niile na-esoghị mgbe e buru agha n'ime ala Kenan. 2 O mere nke a naanị ka o kuziere ogbo niile ndi Izrel ibu agha, bu ndi ahụ na-amabeghi ihe agha bu n'oge gara aga. 3 Ndjisi ise nke ndi Filistia, na ndi Kenan niile, ndi Sajdon na ndi Hiv, ndi bi n'elu ugwu Lebanon, site n'ugwu Baal-Hemon ruo na mbata obodo Hamat. 4 A ga-esite na ndi a nwaputa okwukwe umu Izrel ma imata ma ha ga-edebe iwu ONYENWE ANYI sitere n'onu Mosis nye nna nna ha ochie.

5 N'ihu nke a, umu Izrel biri n'etiti ndi Kenan, ndi Het, ndi Hiv, ndi Periz, ndi Amorait, na ndi Jebus. 6 Ha lutaara onwe ha umu ha ndi inyom na nwunye,* werekwa umu ha ndi inyom nye umu ha ndi ikom, feekwa chi ha niile ofufe.

Otniel, onye ikpe

7 Umu Izrel mere ihe joro njo n'anya ONYENWE ANYI. Ha chefuru ONYENWE ANYI Chineke ha, malite ife chi Baal, na Ashera ofufe. 8 N'ihu ya, iwe oku ONYENWE ANYI kpaliri megide umu Izrel. O raara ha nye n'aka eze Kushan Rishatim, eze Aram Naharaim, onye ndi Izrel noro n'okpuru ochichi ya afo asato. 9 Ma mgbe umu Izrel kpokuru ONYENWE ANYI, o mere ka Otniel, nwa Kenaz, bilie n'etiti ha. Otniel bu nwa nwanne Kaleb nke nta. O bukwa ya naputara umu Izrel site n'aka ndi iro ha. 10 Mmuo ONYENWE ANYI bjakwasiri ya, nke mere ka o buru onye ikpe ndi Izrel, o puru ibu agha. ONYENWE ANYI nyefere Kushan Rishatim bu eze ndi Aram n'aka Otniel, onye ike ya kariri nke ya. 11 Sitekwa n'oge ahụ gaa n'ihu, udo dijiri n'ala niile iri afo anọ, mgbe Otniel na-ekpe Izrel ikpe. N'ikpeazu, Otniel, nwa Kenaz nwuru.

Ehud

12 Umu Izrel bidoro ime ihe ojoo n'anya ONYENWE ANYI. Ya mere, ONYENWE ANYI nyefere ha n'aka Eglon, eze Moab. 13 O kpotara ndi Amon† na ndi Amalek ka ha dinyere ya. Eglon bbara buso ndi Izrel agha, nweta obodo Nkwu, ya aburuzia nke ha. 14 Afo iri na asato site n'oge ahụ ka umu Izrel noro n'okpuru ochichi Eglon, eze Moab.

15 Ma mgbe umu Izrel tikuru ONYENWE ANYI banyere onodu ojoo ha, o zitere ha onye nzoputa. Aha nwoke ahụ bu Ehud, nwa Gera, onye sitere n'agburu Benjamin. O bu onye na-eme aka ekpe. Ya onwe ya bukwa onye na-ebugara Eglon, eze Moab, ego utu niile umu Izrel na-atu kwa afo. 16 Tupu o malite ije ya, o buru uzọ kwadebere onwe ya mma agha nwere ihu abuo na nzuzo. Ogologo mma ahụ ga-eru ihe dika site n'onu mkpisiaka ruo n'isi mbu aka. Ehud kekwasiri mma ahụ n'apata ukwu aka nri ya, yikwasị ya uwe mwuda ya. 17 O bunyere Eglon, eze Moab ego utu ahụ. Eglon bu nwoke buru oke ibu. 18 Mgbe Ehud nyesiri eze Eglon ego utu ahụ o ji bia, o zilagara ndi butere ego ahụ. 19 Mgbe o bjaruru nso n'obodo Gilgal, ebe arusi di iche iche a piri api di, o laghachiri azu jekwuru eze Eglon si ya, "Enwere m ozi m ga-ezi gi, ma o ga-abu na nzuzo."

Mgbe ahụ, eze zipuru ndi so ya ndu, ka ya na Ehud naanị nwee ike ino kparia uka ha na nzuzo.

* 3:6 3:6 Opu 34:15-16; Dit 7:3-4; Jos 23:12 † 3:13 3:13 Ndi Amon bu ndi si n'agburu Lot, nke a di n'akwukwo Jen 19:38, ebe ndi Amalek si n'agburu Iso (i ga-aguta nke a n'akwukwo Jen 36:12,16). O bughị naanị na ha bu ndi agbataobi ndi Izrel, ma ha bu ndi iro ka ndi iro niile nke ndi Izrel nwere (guo Dit 25:17-18).

²⁰ Ehud bjakwutere ya mgbe o no naani ya n'onuulo di n'ime n'elu uloze ya, si, "Enwere m ozi Chineke si m zie gi." Dika eze ahụ si n'uche ya bilite oto, ²¹ Ehud tinyere aka ekpe ya n'ime uwe ya, mịputa mma ahụ nwere ihu abụo nke o kegidere n'apata ukwu aka nri ya. O weere ya mapuo eze Eglon afọ. ²² O bụladi isi mma ahụ sooro ihu mma ahụ mibanye n'ime afọ ukwu eze Eglon. Onu mma ahụ putakwara n'azu eze ahụ. Ehud amiputaghi mma ahụ, kama abuba di n'afọ eze ahụ kpuchiri ya. ²³ Ya mere, Ehud puru n'ezi, mechibido ya onu ụzọ niile e si abanye n'onuulo elu ahụ, kpochie ha.

²⁴ Mgbe o puchara, ndi na-ejere eze ozi bira choo ibanye n'ulo ahụ. Ma mgbe ha huru na a kpochiri onu ụzọ ulo ahụ akpochi, ha kwuru n'onwe ha si, "O ga-abu na o na-anyu nsi n'ulo mposi." ²⁵ Ma mgbe oge di anya gasiri ma eze aputaghi, ha enweghi ike ijide onwe ha ozo. Ha weere otughe ụzọ tughee onu ụzọ ahụ, hu ebe eze ha togboro n'ala, nwuo.

²⁶ Mgbe ahụ ha no na-eche, Ehud gbapuru. O sitere n'ebe ahụ arusi ndi ahụ a piri api di gbafee, gbaga Seira. ²⁷ Mgbe o ruru n'ebe ahụ, o furu opi ike n'ala ugwu ugwu Ifrem, ndi Izrel sooro ya site n'ugwu ahụ rida, ya onwe ya na-edu ha.

²⁸ O siri ha, "Soronu m n'azu, n'hi na ONYENWE ANYI enyela ndi Moab ndi iro unu n'aka unu." Ya mere, ha sooro ya gbadaa, gaa nochie ụzọ niile ndi Moab nwere ike isi gafee osimiri Jordan. Ha ekwekwaghi ka onye Moab obula si n'ebe ahụ gafee. ²⁹ N'ubochi ahụ, ha gburu puku ndi agha Moab iri, ha niile siri ike burukwa dimkpa. O nweghi otu onye gbapuru. ³⁰ N'ubochi ahụ, e mere ka Moab nodu n'okpuru ndi Izrel. Ala ahụ nwere ozuzu ike na udo, iri afọ asato.

Shamga

³¹ Mgbe Ehud chisiri, Shamga, nwa Anat rigotara ichi. O tigburu nari ndi Filistia isii. O bu ndudu e ji achị ehi ka o ji tigbuo ha. Ya onwe ya kwa, zoputara ndi Izrel.

4

Debora

¹ Mgbe Ehud nwusiri, umu Izrel mekwara ihe ojoo megide ONYENWE ANYI. ² N'hi ya, ONYENWE ANYI renyere ha n'aka Jabin, eze Kenan, onye chiru n'obodo Hazo. Aha onyeisi ndi agha ya bu Sisera, onye bi n'obodo a na-akpo Heroshet Hagoyim. ³ N'hi na o nwere nari ugbọ agha igwe itoolu, ma megbukwaa umu Izrel nke ukwu iri afọ abuo, ha tikuru ONYENWE ANYI mkpu akwa, ka o nyere ha aka.

⁴ N'oge a, Debora, bu nwanyi na-ebu amuma, nwunye Lapidot bu onyendu umu Izrel. ⁵ O na-anọ n'okpuru osisi nkwu a na-akpo Nkwu Debora, nke di n'agbata Rema na Betel, bu n'ala ugwu ugwu Ifrem na-ekpe ikpe. N'ebe ahụ ka umu Izrel na-ejekwuru ya ka o doziere ha okwu ha niile. ⁶ O ziri ozi kpo Barak, nwa Abinoam, onye bi n'obodo Kedesh, nke di n'ime Naftali, o siri ya, "ONYENWE ANYI Chineke umu Izrel na-enye gi iwu, 'Gaa chikotaa puku ndi agha iri bu ndi sitere n'ebo Naftali na Zebulon, duru ha jeruo ugwu Taboa. ⁷ Aga m edute Sisera, ochiagha ndi agha Jabin, mee ka o bjaruo nso iyi ukwu Kishon, ya na ugbọ agha ya niile na ndi agha ya niile ma nyefee ha n'aka gi.'"

⁸ Barak siri ya, "Ejikeere m iga ma o buru na i ga-eso m. O burukwanu na i ju iso m, agaghi m aga."

⁹ Debora siri, “Aghaghị m isoro gi jee ma n’ihi mkpebi gi n’ihe a, nsopuru agaghị abụ nke gi, n’ihi na ONYENWE ANYI ga-enyefe Sisera n’aka nwanyi.” Ya mere, Debora biliri soro Barak jee obodo Kedesh. ¹⁰ Barak sitere n’ebo Zebulon na Naftali kpokotaa ndi ikom ga-eso ya jee agha ahụ, puku ndi agha iri ndi dinyere ya. Debora sokwa ya jee.

¹¹ N’oge a, Heba,* onye Ken, ahapula ndi Ken ndi ozo, ndi bu umu umu Hobab, nwanne nwunye Mosis gaa maa ulo ikwu ya n’okpuru osisi ukwu di na Zaananim, nke di nso Kedesh.

¹² Mgbe ha gwara Sisera na Barak nwa Abinoam arigorola n’elu ugwu Taboa, ¹³ Sisera kpokotara ndi agha ya niile, tinyere nari ugbo agha itoolu ya, site na Haroshet Haroyim gaa n’iyi ukwu Kishon.

¹⁴ Mgbe ahụ, Debora siri Barak, “Gaa n’ihu! Taa bu ubochi nke ONYENWE ANYI nyefere Sisera n’aka gi. O bu na ONYENWE ANYI apubeghi jee n’ihu gi?” N’ihi nke a, Barak duuru puku ndi agha iri ahụ gbada ndida ugwu Taboa. ¹⁵ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI jiri mma agha ya chusaa Sisera na ndi agha ya na ugbo agha igwe ha n’ihu Barak. Sisera n’onwe ya hapuru ugbo agha ya jiri ukwu gbapu oso.

¹⁶ Barak na ndi agha ya churu ndi agha ahụ oso, ha na ugbo agha igwe ha niile, churuo ha Haroshet Hagoyim. Ha ji mma agha tiguu ndi agha Sisera niile. O dikwaghị otu onye n’ime ha foduru ndu. ¹⁷ Ma Sisera gbapuru oso gaa zoo onwe ya n’ulo ikwu Jael, nwunye Heba, onye Ken. N’ihi udo di n’etiti eze Jabin, onye Hazo, na ndi ezinaulo Heba, onye Ken.

¹⁸ Jael puru ije zute Sisera si ya, “Bia Onyenwe m, bakwute m. Atula ujo.” Ya mere na o bara n’ime ulo ikwu ya, o weere akwa ichu oyi kpuchie ya.

¹⁹ Mgbe ahụ, o siri ya, “Akpiri na-akpo m nku, nyetu m mmiri ka m nuo.” O meghere karama akpukpo mmiri ara ehi, nye ya ihe onunu, jirikwa akwa ahụ sachie ya.

²⁰ Sisera gwara nwanyi ahụ bu Jael okwu si, “Guzo n’onu uzo ulo a. O buru na onye obula abia juo gi, ‘O nwere onye gbatata n’ebe a?’ si ya, ‘Mba.’”

²¹ Ike gwuru nnoo Sisera. Mgbe ahụ, o malitere irahu ura, Jael, nwunye Heba, weputara otu ntu e ji a kpogide ulo ikwu ahụ n’ala, werekwa mkpirisi igwe n’aka ya. O jiri nwayoo jekwuuru Sisera ebe o dina narahụ ura, kpo ya ntu ahụ n’egedege ihu ya. Otu a ka Sisera si nwuo.

²² Mgbe Barak biara icho Sisera, Jael jekwuru ya si, “Bia ka m gosi gi nwoke ahụ i na-achọ.” Barak sooro ya jee, ma lee, Sisera anwọlari site na ntu ahụ a kporo ya n’isi.

²³ N’ubochi ahụ, Chineke meriri Jabin, eze ndi Kenan n’ihu umu Izrel.

²⁴ Aka umu Izrel bu nke di ike na-adikwa ike nke ukwu megide Jabin bu eze Kenan ruo mgbe ha lara ya n’iyi.

5

Abụ Debora

- ¹ N’ubochi ahụ, Debora na Barak nwa Abinoam buru ahụ* si,
² “Mgbe ndi ndu na-edu n’Izrel,
 mgbe ndi mmadu jikwa afọ ofufu nye onwe ha,
 toonu ONYENWE ANYI!

* **4:11** 4:11 Ezi mmekorita nke di n’etiti ndi Izrel na ndi Ken, bidoro n’oge Mosis. Opu 3:1 Ndi Ken nyeere umu Izrel aka imeri ndi iro ha, mgbe ha na-achọ inweta Kenan bu ala nkwa ahụ Nkp 1:16 * **5:1** 5:1 Banyere mmeri ahụ di ukwu

- 3 “Nuruṅụ nke a, unu ndi eze, Geenuṅ ntị, unu ndiisi!
Mụ onwe m, ọ bụladị mụ onwe m, ga-abụku Onyenwe anyị abụ.
Aga m abụ abụ otuto nye ONYENWE ANYỊ, bụ Chineke Izrel.
- 4 “ONYENWE ANYỊ, mgbe i si Sia pụta,
mgbe i sitere n’ala Edom gabiga,[†]
ụwa mara jijiji, mmiri ozuzo di ukwu
sikwa na mbara eluigwe zodata.
- 5 E, ọ bụladị ugwu ukwu niile mara jijiji n’ihu ONYENWE ANYỊ.
Ugwu Sainai makwara jijiji n’ihu ONYENWE ANYỊ, Chineke Izrel.
- 6 “N’ubochi Shamga, nwa Anat,
n’ubochi Jael, ndi inyinya ibu na-azu ahia n’ozara kwusiri,
ndi ije niile na-esi n’akuku ụzọ gbagoro agbagọ na-aga.
- 7 Ọ dikwaghị ihe gara aga n’obodo Izrel,
tutu ruo mgbe m biara,
ee, mgbe m bụ Debora biara dika nne nye Izrel.
- 8 Mgbe umu Izrel horo ife chi ndi ozo ofufe,
mgbe agha biara n’onu ụzọ ama niile,
ahughị ọ bụladị otu uta maobu ube.[‡]
E, ọ bụladị n’etiti iri puku ndi agha ano, a hughị otu ngwa agha obula.
- 9 Ma ugbu a, ana m anuri onu banyere ndi na-achi umu Izrel.
Ndi ji obi ha niile were onwe ha nye n’etiti ndi Izrel.
Toonu ONYENWE ANYỊ!
- 10 “Kwuputani ya, unu ndi na-agba inyinya ibu di ocha,
unu ndi na-anokwasị n’elu akwa di oke onuahia n’elu inyinya unu,
na unu ndi na-eji ukwu na-agaghari n’okporozo.
- Tuleenu ¹¹ olu abụ igwe mmadu ndi no n’akuku olulu mmiri niile.
Ha na-ako akuko mmeri niile nke ONYENWE ANYỊ,
ya bu, mmeri nke obodo nta ya niile n’Izrel.
- “Mgbe ahụ, ndi nke ONYENWE ANYỊ
ridara gaa n’onu ụzọ ama niile e si abata n’obodo.
- 12 “Teta, teta, gi Debora!
Teta, teta, buo abụ.
Bilie, gi Barak nwa Abinoam, bilie!
Duru ndi ahụ niile i dotara n’agha.’
- 13 “Ndi foduru na ndi a na-asopuru ridatara,
ndi nke ONYENWE ANYỊ biakwutere m imegide ndi di ike.
- 14 Ufodu si Ifrem bia, bu ndi ahụ nwere mgborogwu n’ala ndi Amalek,
ndi Benjamin sokwa puta,
ndi ndu sikwa Makia bia,
ndi na-eso ndi ndu sikwa Zebulon puta.
- ¹⁵ Ndi ndu ebo Isaka pukwutekwara Debora.
E, Isaka sokwara Barak
na ndagwurugwu ahụ ka ezigara ha n’okpuru ya.
Ma n’etiti ndi Ruben,
ha no na-atughari uche.

[†] 5:4 5:4 Duuru anyi gabiga ozara Edom [‡] 5:8 5:8 Ndi iro ha ekwekwaghị ka onye Izrel obula jide ngwa agha obula.

- 16 Gini mere unu ji nodu n'etiti ogba aturu,
 inu uda oja a na-egburu igwe aturu?
 N'etiti obodo niile nke Ruben,
 ka e nwere otutu ntughari uche.
- 17 Ndi Gilead nogidere n'ofe ozọ nke osimiri Jodan.
 Ndi Dan nogidekwara n'ime ugbo mmiri ha.
 Ndi Asha nogidere n'ahu udo
 n'akuku onu mmiri.
- 18 Ma ndi Zebulun na Naftali jiri ndu ha chuo aja,
 puo n'ozara ibu agha ahụ.
- 19 "Ndi eze ala Kenan biara ogu na Teanak,
 n'akuku mmiri ala Megido.
 Ma ha enweghi mmeri obula.
 Ha akwataghi olocha maobu ihe nkwatera ozọ n'agha.
- 20 O buladi kpakpando niile
 di na mbara eluigwe luru ogu megide Sisera.
- 21 Mmiri na-achi oku nke iyi ukwu Kishon bupuru ha niile.
 Ya mere, mkpuruobi m gaa n'ihu,
 zoo ukwu gi n'ala, di ike dika odum!
- 22 Gee nti nuru uda nzo ukwu nke inyinya ndi iro.
 Leekwa mwuli elu nke ukwu inyinya ahụ!
- 23 Ma Mmuo ozi ONYENWE ANYI siri,
 'Buọ Meroz^s onu.'
 'Buọ ndi bi na ya onu ebe o di ukwu,
 n'ihu na ha abighi nyere ONYENWE ANYI aka imeri ndi iro ya.'
- 24 "Onye a goziri karichasia ka Jael,
 nwunye Heba onye Ken bu,
 e, onye a goziri karichasia ndi inyom niile na-ebi n'ulo ikwu.
- 25 Nwoke ahụ rioro mmiri, ma o nyere ya mmiri ara ehi,
 o ji iko kwesiri ndi a na-asopuru nye ya mmiri ara ehi rahuru arahu.
- 26 O setipuru aka ya were ntu ji ulo ikwu ahụ,
 aka nri ya welitere mkpirisi igwe nke onye oru ji aru oru.
 O kporo ya Sisera otu mkpo, kporie ya isi,
 o kpwasiri, ma kpomie ntu ahụ n'egedege ihu ya.
- 27 N'ukwu ya ka o milara n'ala,
 n'ebe ahụ o dara, ka o dinara.
 N'ukwu ya ka o milara n'ala, n'ebe o dara,
 n'ebe ahụ o milara n'ala, n'ebe ahụ o dara nwuo.
- 28 "Nne Sisera si na oghereikuku lepu anya
 n'azu oghere inata ikuku, o tiri mkpu,
 'Gini mere ugboala igwe ya ji anọ odu ibia?
 Gini ji na mkpotu ukwu ugboala ya adawabeghi?'
- 29 Ma otu n'ime ndi inyom na-ejere ya ozi, nke makarisiri ibe ya n'ihe.
 E, ya onwe ya kwukwara si,
- 30 'O bu na ha adighi achota ma na-eekwa otutu ihe a kwatara n'agha:

§ 5:23 5:23 Meroz bu obodo di n'ebo Naftali. Ha esonyeghi ndi Izrel mgbe ha na-ahu agha, ha e nyeghikwa aka jide ndi iro Izrel e meriri emeri, mgbe ha na-agbapu oso ndu, ya mere e ji buo ha onu.

onye agha obula ga-eketa otu nwaagbogho, maobu abuo.
 Sisera ga-enweta uwe nwere otutu agwa di iche iche,
 uwe nwere otutu agwa ndi a kpara nke oma
 uwe ndi akpaziri nke oma maka inya n'olu m,
 ihe ndi a niile dika ihe nkwa n'agha?"

31 "ONYENWE ANYI, biko, ka ndi iro gi niile si otu a laa n'iyi.
 Ka ndi niile huru gi n'anya nwuputa ihe dika anyanwu
 mgbe o biliri n'ike."

E nwere izuike n'ala ahụ iri afọ anọ.

6

Gidiyon

1 Ozokwa, umu Izrel mere ihe ojoo n'anya ONYENWE ANYI, n'ih i ya, ONYENWE ANYI nyefere ha n'aka ndi Midia* afọ asaa. ² N'ih i na ndi Midia mekpara ha ahụ nke ukwu, umu Izrel meere onwe ha ebe obibi n'ugwu, n'ime ogba nkume, na n'ebe e wusiri ike di iche iche. ³ Mgbe obula ndi Izrel ghasiri mkpuru n'ubi ha, ndi Midia, ndi Amalek na ufodu ndi ozo si n'owuwa anyanwu na-abia buso ha agha. ⁴ Ha na-ebichi ala ahụ, bibie ihe niile a kuru n'ubi n'ala ahụ niile ruo na Gaza. O nweghi ihe obula di ndu ndi Izrel nwere, ma aturu, ma ehi, ma inyinya ibu, ha na-ahapu. ⁵ Dika usuu igurube ka ha na-abia, ha na anu ulo ha niile, na ulo ikwu ha niile. Onuogugu ha di ukwu ruo na-apughi iguta ole ha di, maobu inyinya kamel ha. Ha na-abata n'ala ahụ n'ih i ibibicha ya. ⁶ Site n'omume ojoo ndi a, e mere ka umu Izrel buru ndi dara ubiam nke ukwu n'ih i ochichi ndi Midia. N'ikpeazu, umu Izrel tikuru ONYENWE ANYI ka o nyere ha aka.

⁷ Mgbe umu Izrel tikuru ONYENWE ANYI n'ih i mkpagbu ndi Midia na-akpagbu ha, ⁸ ONYENWE ANYI zitere onye amuma, onye gwara ha okwu si, "Ihe a bu ihe ONYENWE ANYI Chineke nke Izrel kwuru, Esi m n'ala Ijipt, ala ahụ unu bu ndi ohu n'ime ya, kpoputa unu. ⁹ Anaputara m unu site n'aka ike ndi Ijipt na site n'aka ndi niile kpagburu unu, chupu ha site n'ihu unu, ma nye unu ala ha. ¹⁰ Agwara m unu si, 'Mu onwe m bu ONYENWE ANYI Chineke unu. Unu efela chi niile nke ndi Amorait, ndi unu bi n'ala ha.' Ma unu juru ige m nti."

¹¹ Mmuo ozi ONYENWE ANYI biara nodu odu n'okpuru osisi ukwu ook di n'Ofra, n'ala ubi Joash, onye obodo Abieze, ebe nwa ya a na-akpo Gidiyon no na-azocha mkpuru oka wiiti n'ime ebe izocha mkpuru vaini n'ih i na o na-ezo onwe ya ka ndi Midia hapu ihu ya anya. ¹² Mmuo ozi ONYENWE ANYI putara ihe n'ebe ahụ gwa ya okwu si, "Gi dike na dimkpa n'agha, ONYENWE ANYI nonyeere gi.

¹³ Gidiyon zara si, "Biko onyenwe m, ma o buru na ONYENWE ANYI nonyeere anyi, gin i mere ihe ndi a niile ji na-adakwas i anyi? Ebeekwanu ka ihe iribama ahụ niile di nke nna anyi ha gwara anyi si, 'O bu ghi site n'Ijipt ka ONYENWE ANYI siri gbaputa anyi?' Ma ugbu a, ONYENWE ANYI ajula anyi, hapu anyi n'aka ndi Midia ka ha laa anyi n'iyi."

¹⁴ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI nyere ya iwu si ya, "Ngwa, jiri ike gi di ukwu puo, gaa ka i gbaputa umu Izrel site n'aka ndi Midia. Mu onwe m na-ezigakwa gi."

* 6:1 Ndi Midia, bu ndi si n'otu agburu n'ime umu ndi Ketura mutara Ebrahim.

15 Ma Gidiyon siri ya, "Biko, Onyenwe m, olee otu m ga-esi zoputa Izrel? Lee, esi m n'ikwu dikarisiri nta n'ime Manase puta. Mu onwe m bukwa onye dikarisiri ala n'ezinaulo m."

16 Ma ONYENWE ANYI zara si ya, "Mu onwe m ga-anonyere gi. I gabibikwa ndi Midia niile."

17 Gidiyon zaghachiri si, "O buru na m achotala ihuoma n'anya gi, nye m ihe iribama nke ga-egosi na o bu gi n'ezie na-agwa m okwu. 18 Biko esikwala ebe a puo ruo mgbe m loghachiri weta onyinye m ga-eche n'ihu gi."

ONYENWE ANYI zara si ya, "Aga m eche ruo mgbe i loghachiri."

19 Gidiyon mere ngwangwa laa n'ulo ya, gbuo otu nwa ewu, sie ya. O jikwa utu oka mee achicha, nke ihe na-eko achicha na-adighi n'ime ya. Emesia, o tinyere anu ahụ n'ime nkata, wunyekwa ofe n'ime ite, buru ha jekwuru Mmuo ozi ahụ, ebe o no na-eche ya n'okpuru osisi ook ahụ.

20 Mmuo ozi nke Chineke siri ya, "Were anu a na ogbe achicha ahụ na-ekoghi eko, tukwasị ha n'elu nkume a, wupukwa ofe ahụ." Gidiyon mere otu a. 21 Mgbe Mmuo ozi ONYENWE ANYI ahụ meturu onu mkpanaka ahụ nke di n'aka ya n'elu anu na achicha ahụ na-ekoghi eko. Oku sitere n'oke nkume ahụ nwuru, rechapu anu ahụ na achicha n'ekoghi eko ahụ. Mmuo ozi nke ONYENWE ANYI ahụ gbara bari site n'ihu ya. 22 Mgbe Gidiyon ghotara na o bu Mmuo ozi nke ONYENWE ANYI, o tiri mkpu akwa si, "Ewoo! Onyenwe m ONYENWE ANYI! Ahula m Mmuo ozi ONYENWE ANYI ihu na ihu!"

23 Ma ONYENWE ANYI siri ya, "Udo diri gi, atula egwu! I gaghị anwu."

24 Ya mere, Gidiyon wuuru ONYENWE ANYI ebe ichu aja n'ebe ahụ, kpoo ya, ONYENWE ANYI bu Onye Udo. Ulo nchujaja ahụ dikwa n'ime obodo Ofra n'ala ndi Abieza ruo taa.

25 N'abali ubochi ahụ, ONYENWE ANYI gwara Gidiyon okwu si ya, "Were oke ehi nna gi, bu oke ehi nke abuo, nke gbara afo asaa. Dotuo ebe ichu aja nna gi wuru maka Baal, gbutukwaa ogidi osisi Ashera di n'akuku ya.

26 Mgbe ahụ, wuoro ONYENWE ANYI bu Chineke gi ebe ichu aja, n'elu ebe a di oke elu. Jiri osisi Ashera ahụ nke i gbuturu kwanye oku, chuo oke ehi nke abuo ahụ dika aja nsure oku."

27 Ya mere, Gidiyon duuru mmadu iri site na ndi na-ejere ya ozi, ndi nyeere ya aka imezu ihe niile dika ONYENWE ANYI nyere ya n'iwu. Kama, site n'egwu maka ndi ikwu nna ya, na ndi bi n'obodo ahụ, o mere ihe ndi a niile n'ime abali.

28 Mgbe chi boro, mgbe ndi obodo ahụ malitere ijeghari, ha huru na a kwatuola ebe ichu aja Baal, hukwa na e gbutuola ogidi osisi Ashera di n'akuku ya, ma werekwa oke ehi nke abuo chuo aja n'elu ebe ichu aja ohuru ahụ!

29 Ha juritara onwe ha ajuju si, "Onye mere ihe di otu a?"

Mgbe ha ji nwayoo jugharia ajuju, a gwara ha si, "O bu Gidiyon nwa Joash mere ya."

30 Ndi obodo ahụ siri Joash, "Kpuputa nwa gi. O ga-anwuri, n'ihu na o kwadala ebe ichu aja Baal, gbutuo ogidi osisi Ashera, nke di n'akuku ya."

31 Ma Joash tinyere onu juo ha ajuju si ha, "Baal, o gwara unu na o choro ka unu nyere ya aka? Unu na-achio izoputa ya? Onye obula weputara onwe ya maka iluru Baal ogo ga-anwu tupu chi echi aboo. O buru n'ezie na Baal bu chi, hapunu ya ka o tigbuo onye ahụ mebi ebe ichu aja ya."

32 Ya mere, n'ubochi ahụ, ha malitere ikpo Gidiyon "Jerub-Baal." Ha kwuru si, "Ka Baal luro onwe ya ogo," n'ihu na o kwadara ebe ichu aja Baal.

³³ Mgbe na-adighi anya, usuu ndi agha Midia, na ndi Amalek, na obodo niile gbara ha gburugburu jikotara onwe ha n'otu, bia ibu agha megide umu Izrel. Ha niile gafere osimiri Jordan, bjaruo na Ndagwurugwu Jezril ebe ha mara ulo ikwu. ³⁴ Mgbe ahụ, Mmuo Nso ONYENWE ANYI biakwasiri Gidion. O furu opi ike nke o ji kpokota ndi agha ka ha zukoo. Ndi agha niile si n'ikwu Abieza pukwutere ya. ³⁵ Otu aka ahụ, o zipuru ndi ozi ka ha jekwuru ndi agha ndi Manase, na nke ndi Asha, na nke ndi Zebulon, na nke ndi Naftali, ikpo ha ka ha bia soro ya gaa ibu agha. Ha niile kwenyere pukwute ya maka agha ahụ.

³⁶ Gidion siri Chineke, "O buru n'ezie na i ga-azoputa Izrel site n'aka m dika i kwere na nkwa, ³⁷ lee, aga m edebe aji anu n'ebe izocha oka. O buru na igirigi adakwasị naani n'elu aji anu ahụ ma ala ebe o togbo gbakoo agbako, mgbe ahụ aga m amata na i ga-anaputa Izrel site n'aka m, dika i kwuru." ³⁸ Ihe a mezu kwara dika Gidion si rjoo ya. Mgbe chi boru, o gara welite aji anu ahụ choputa na o juputara na mmiri. Mmiri o si na ya piputa juru otu efere miri emi.

³⁹ Mgbe ahụ, Gidion siri Chineke, "Ka iwe gi ghara idi oku megide m. Ka m rjokwuo naani otu ihe ozo. Kwere ka m jiri aji anu a nwalee otu ugboro ozo, kama n'oge a, mee ka mmiri ghara idi n'aji anu ahụ, ma ka igirigi juputa n'ala ebe o togbo." ⁴⁰ N'abali ahụ, Chineke mere otu a. Ala niile gbaa gburugburu dere mmiri site n'igirigi, ma mmiri obula adighi n'aji anu ahụ.

7

Gidion emerie ndi Midia

¹ Jerub-Baal, onye bukwa Gidion, na ndi agha ya niile biliri n'isi ututu, maa ulo ikwu ha n'isi iyi Harod. Ma ndi agha Midia mara ulo ikwu nke ha n'akuku ugwu ebe ndi Izrel no, n'ime ndagwurugwu nke di nso n'ugwu nta More. ² Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI gwara Gidion okwu si ya, "Lee, ndi ikom gi di otutu. Agaghi m enyefe ndi Midia n'aka ha, ma o bughi otu a, Izrel ga-anya isi megide m, si, 'Ike aka m azoputala m.'" ³ Ugbu a, maa okwa nye ndi agha si ha, 'Onye obula ujo na-atu, ya hapu ugwu Gilead laghachi azu.'" N'ihhi nke a, iri puku ndi agha abuo na abuo laghachiri azu n'ulo nke aka ha. Ma ndi agha di puku iri n'onuogugu foduru.

⁴ Ma ONYENWE ANYI gwara Gidion, si ya, "Lee, ndi agha gi ka di otutu. Duru ha gbada na mmiri ala, m ga-anwale ha ma webilitara gi onuogugu ha n'ebe ahụ. O buru na m si, 'Onye nke a ga-eso gi jee,' o ga-eje, ma o buru na m si, 'Onye nke a agaghi eso gi jee,' o gaghi eso jee."

⁵ Ya mere, Gidion duuru ha bia na mmiri ala ahụ. N'ebe ahụ, ONYENWE ANYI gwara ya okwu si ya, "Kewapu ndi ji ire ha rachara mmiri dika nkita, site na ndi ahụ gburu ikpere n'ala inu mmiri." ⁶ O bu naani nari ndi agha ato ji obu aka ha kwolite mmiri ha nuru. Ma ndi agha foduru gburu ikpere ha abuo n'ala tinye onu ha na mmiri, nuo mmiri.

⁷ ONYENWE ANYI siri Gidion, "O bu nari ndi ikom ato ndi a raara mmiri ka m ga-eji zoputa gi, ma rarakwa ndi Midia nye gi n'aka. Zilaga ndi foduru ka ha laa n'ulo nke aka ha." ⁸ Gidion zilagara ndi Izrel ndi a n'ulo ikwu ha ma hapu naani nari mmadu ato ndi naputara ndi ahụ na-ala ala ngwongwo niile ha ji ebu agha, na opi ike.

* 7:2 7:2 Idi otutu nke onuogugu ndi agha ha

Ndi Midia mara ụlọ ikwu ha na ndagwurugwu, n'ebe na-adighi anya site n'ebe Gidiyon no. ⁹ N'abali ahụ, ONYENWE ANYI gwara Gidiyon okwu si ya, "Bilie, gaa luso omuma ụlọ ikwu ahụ agha, n'ihì na ana m aga inyefe ha n'aka gi. ¹⁰ Ma o buru na ụjọ na-atụ gi ibuso ha agha, duru Pura onyeozì gi gaa nso n'omuma ụlọ ikwu ahụ, ¹¹ naa ntị, nuru ihe ha na-ekwu. Emesia, i ga-abu onye a gbara ume ibu agha megide omuma ụlọ ikwu ahụ." Ya mere, ya na Pura onyeozì ya gara n'ebe di nso, n'ebe ndi nche omuma ụlọ ikwu ahụ no. ¹² Ma lee, usuu ndi agha Midia, na ndi Amalek, na ndi obodo ndi ozo ahụ si n'owuwa anyanwu bia juputara na ndagwurugwu ahụ di ka igurube. N'ezie, inyinya kamel ha di otutu, dika aja di n'akuku oke osimiri.

¹³ Gidiyon rutere mgbe otu onye no na-akoro enyi ya banyere nro o roro. O na-asi, "Aroro m nro, ebe otu ogbe achicha di gburugburu, e ji oka bali mee dabatara n'ime ụlọ ikwu ndi Midia. O ji ike di egwu tie ụlọ ikwu a, nke mere na ụlọ ikwu a dajiri, kpuo ihu n'ala."

¹⁴ Onye ibe ya zara si, "Nke a abughi ihe ozo kari mma agha Gidiyon nwa Joash, onye Izrel na-aga ibiakwute anyi n'ebe a. Chineke enyefeela ndi Midia na ụlọ ikwu ya niile n'aka ya."

¹⁵ Mgbe Gidiyon nuru nro ahụ, na nkwa ya, o kporo isiala kelee Chineke. O laghachiri na omuma ụlọ ikwu ndi Izrel si ha, "Bilienu oto! N'ihì na ONYENWE ANYI enyefeela unu omuma ụlọ ikwu ndi Midia n'aka." ¹⁶ O kewara ndi agha ya ụzo ato, nyekwa onye obula n'ime ha opi ike, na ite aja nke iheoku di n'ime ya.

¹⁷ O siri ha, "Unu na-ele m anya, meekwa ihe m na-eme. Mgbe anyi bjaruru nso na mputa ebe ụlọ ikwu ahụ di, meenu ihe obula unu huru m mere. ¹⁸ Mgbe obula mu na ndi so m n'azu furu opi ike anyi, unu niile ga-afukwa opi ike unu n'akuku obula unu no, tie mkpu, si, 'Anyi dinyere ONYENWE ANYI, dinyekwara Gidiyon.'"

¹⁹ N'abali ahụ, mgbe etiti abali ahụ gabigasiri, Gidiyon na nari ndi agha ya gbeere egbere ruo na mputa ebe ndi agha Midia mara ụlọ ikwu ha. N'oge a, ha ka gbanwere ndi agha na-eche nche. ²⁰ Uzo ndi agha Gidiyon ato ahụ furu opi ike ha, tiwakwaa ite aja ha. Ha ji owaoku ndi ahụ n'aka ekpe ha na opi ike ha gaje igbu n'aka nri ha, ha tiri mkpu si, "Mma agha ONYENWE ANYI, na mma agha Gidiyon!" ²¹ Onye obula n'ime ha guzoro n'ebe o kwesiri ino gburugburu omuma ụlọ ikwu ahụ. Ndi Midia niile malitere igba oso, na-etikwa mkpu akwa mgbe ha na-agbalaga.

²² Mgbe ha furu nari opi ike ato ndi ahụ, ONYENWE ANYI mere ka ndi ikom niile no n'akuku niile nke omuma ụlọ ikwu ahụ tugharia were mma agha gburita onwe ha. Ndi agha ahụ gbapuru oso gbara gaa Bet-Shita n'uzo Zerera, gbarukwaa nke oke ala Ebel-Mehola, nke di nso Tabat. ²³ A kpoputara ndi Izrel si Naftali, na Asha na Manase niile ka ha puta chuso ndi Midia oso. ²⁴ Gidiyon ziri ozi n'ala ugwu ugwu Ifrem si ha, "Putanu gbochie uzo niile ndi Midia si agbaf. Cheenu onu mmiri Jordan niile nche ruo na Bet-Bara."

Ya mere, a kpoputara ndi ikom niile no na Ifrem, bu ndi gbochiri mmiri Jordan ruo na Bet-Bara. ²⁵ Ha jidekwara ochiagha ndi Midia abuo, ndi aha ha bu Oreb na Zeeb. Ha gburu Oreb n'elu nkume nke na-aza aha ya ruo taa. E gbukwara Zeeb n'ebe a na-azocha vaini. Ebe ahụ na-azakwa aha Zeeb ruo taa. Ha bipuru Oreb na Zeeb isi buru ha jekwuru Gidiyon n'akuku osimiri Jordan.

8

Zeba na Zalmuna

¹ Ndi Ifrem juru Gidiyon ajuju si ya, "Gini mere i ji meso anyi mmeso di otu a? O bu gini mere i zighi ozi kpo anyi mgbe i gara ibuso ndi Midia agha?" Ha tara ya uta nke ukwu.

² Ma Gidiyon zaghachiri ha si, "Gini ka m ruputara e ji atunyere nke unu. O bu na ntutukota ihe ubi Ifrem adighi mma karja owuwe ihe ubi nke Abieza? ³ Chineke nyefere unu Oreb na Zeeb, ndi ndu Midia, n'aka. Gini ka m ruputara a ga-eji tunyere nke unu?" Okwu a mere ka onuma ha n'ebe o no dajuo.

⁴ N'oge a, Gidiyon gabigara, gafee osimiri Jordan, ya na nari ndi agha ato so ya. Ike gwuru ha nke ukwu ma ha nogidere na-achusi ndi iro ha oso ike. ⁵ O siri ndi ikom Sukot, "Nyetunu ndi agha m achicha n'hi na ike gwuru ha. Ana m na-achuso Zeba na Zalmuna, ndi eze Midia oso."

⁶ Ma ndiisi Sukot siri, "Anyi ga-esi anaa nye ndi agha gi achicha? Ijidela Zeba na Zalmuna n'aka gi?"

⁷ Mgbe ahụ, Gidiyon zaghachiri, "N'hi nke a, mgbe ONYENWE ANYI nyefere m Zeba na Zalmuna n'aka, aga m eji ogwu na uga na-epu n'ozara dokasia unu ahụ."

⁸ O sitere n'ebe ahụ gaa Peniel* riokwaa ndi obodo ahụ otu aririo ahụ. Ma otu udi osisa ahụ ndi Sukot nyere ka ndi Peniel nyekwara. ⁹ Ya mere, o gwara ndi ikom Peniel si, "Mgbe m nwere mmeri lota, aga m akwatu ulo elu a."

¹⁰ N'oge a, Zeba na Zalmuna na puku ndi agha iri na ise foduru ha no na Kako. Ndi a bu naani ndi agha foduru n'ime usuu ndi agha ndi Midia niile. N'hi na onugogu ndi agha e gburu egbu di nari puku na iri puku abuo. ¹¹ Gidiyon rigoro site uzo ndi na-achi anu ulo nke di n'owuwa anyanwu obodo Noba na Jogbeha, biakwasi ndi agha ahụ na mberede n'hi na ha no n'atughị egwu ihe obula ime ha. ¹² Zeba na Zalmuna, eze abuo ndi Midia, gbapuru oso, ma Gidiyon na ndi agha ya chugidere ha oso, jide ha. Ha gweriri ndi agha ha niile.

¹³ Emesja, Gidiyon nwa Joash, sitere n'okporozo Heres lota agha ahụ.

¹⁴ N'ebe ahụ ka Gidiyon no jide otu nwokorobia onye Sukot. O juru ya ajuju, nwokorobia ahụ deputakwaara ya aha ndiisi obodo Sukot. Ha di iri asaa na asaa, ndi okenye obodo ahụ. ¹⁵ Mgbe Gidiyon biaruru obodo Sukot, o gwara ha okwu si, "Ngwa leenu Zeba na Zalmuna ndi unu kpariri m maka ha, kwuo si, 'Ijidela Zeba na Zalmuna n'aka gi ugbo a nke mere na anyi ga-enye ndi ikom gi ike gwuru achicha?'" ¹⁶ O jidere ndi okenye obodo ahụ, were ogwu na uga taa ndi ikom Sukot ahuhụ ime ka ha mara ihe. ¹⁷ O kwaturu ulo elu Peniel gbukwaa ndi ikom obodo ahụ niile.

¹⁸ Mgbe ahụ, o juru Zeba na Zalmuna, "Ndi ikom di anaa ka unu gburu na Taboa?"

Ha zara si ya, "Ha nwere udiri ka gi onwe gi, onye obula nwere udiri dika nwa eze."

¹⁹ Gidiyon zaghachiri si, "Ndi ahụ bu umunne m ndi ikom, ndi nke nne m muru. Ugbo a, ONYENWE ANYI n'onwe ya maara na a si na unu egbughi ha, agaraghi m egbu unu." ²⁰ O chighariri gwa Jeta, okpara ya, si ya, "Gbuo ha!" Ma Jeta amiputaghi mma, n'hi na o bu naani nwokorobia. O turu egwu igbu ha.

* 8:8 8:8 Ebe Jekob gbasoro Chineke mgba Jen 32:30-31

²¹ Zeba na Zalmuna, gwara Gidiyon okwu si, "Jiri aka gi gbuo anyi. 'A hu dimkpa, a hu ike ya.'" N'ih i nke a, Gidiyon were aka ya gbuo ha, chikporokwa ihe olu niile ha nyakwasiri inyinya kamel ha n'olu.

Efood Gidiyon

²² Mgbe ahụ, ndi Izrel gwara Gidiyon si ya, "Bia ka i buru eze anyi! Gi na umu gi ndi ikom, na ezinaulo gi niile, ga-abu ndi ga-achi, n'ih i na i gbaputala anyi site n'aka usuu ndi agha Midia."

²³ Ma Gidiyon gwara ha okwu si, "Mu onwe m na umu m agaghi abu eze unu, n'ih i na ONYENWE ANYI Chineke bu eze unu." ²⁴ O siri, "Enwere m otu aririo m ga-ario unu. Onye obula n'ime unu nye m olanti site n'oke unu nwetara site n'ih e nkwata n'agha." (O bu omenaala ndi Ishmel niile iyi olanti olaedo.)

²⁵ Ha jiri obi utu kwenye, gbasaa akwa n'ala, tinyechaa olanti ha n'ime ya. Onye obula n'ime ha mere nke a. ²⁶ Idi aru nke olanti olaedo ndi a bu otu puku na nari shekel asaa, na-agunyeghi ihe icho mma ndi ozo, na ihe olu, na uwe odo odo ndi eze Midia na-eyi, na ihe olu di n'olu inyinya kamel ha. ²⁷ Gidiyon jiri olaedo ahụ niile kpuo efood debe ya n'Ofra, n'obodo nke aka ya. Ma mgbe na-adighi anya, umu Izrel niile malitere igbaso na ife ihe ahụ ofufe. N'uzo di otu a, o ghooro Gidiyon na ezinaulo ya ihe ima n'onya.

Onwu Gidiyon

²⁸ Otu a ka Midia si gho ndi Izrel meriri emer i. Midia eweliteghi isi ya ozo. N'ih i nke a, Izrel biri n'udo iri afo ano, n'ubochi niile Gidiyon di ndu.

²⁹ Jerub-Baal, nwa Joash laghachiri n'ulo nke aka ya, biri n'ebe ahụ. ³⁰ O mutakwara iri umu ndi ikom asaa, n'ih i na o luru otutu ndi inyom. ³¹ O nwekwara iko nwanj n'obodo Shekem, onye mutaara ya nwa nwoke aha ya bu Abimelek. ³² Mgbe ihe ndi a gasiri, Gidiyon nwa Joash, nwuru, mgbe o kasiri nka nke ukwu. E liri ya n'ili nna ya Joash n'obodo Ofra, n'ala Abieza.

³³ O dighi anya ka Gidiyon nwusiri, umu Izrel laghachiri azu bido ife chi Baal. Ha guzobere Baal-Berit[†] ka o buru chi ha. ³⁴ Ma umu Izrel echetaghi ONYENWE ANYI Chineke ha, onye naputara ha site n'aka ndi iro ha niile gbara ha gburugburu. ³⁵ Ha ekwesighikwa ntukwas iobi nye ezinaulo Jerub-Baal (ya bu Gidiyon) dika ezi ihe niile o mere ha si di.

9

Abimelek

¹ Otu ubochi, Abimelek nwa Jerub-Baal jekwuuru umunne nne ya ndi ikom bi na Shekem, na ndi ikwu nne ya niile si ha, ² "Jekwurunu ndi Shekem juo ha, 'Kedu nke kara unu mma: o bu ka umu iri ndi ikom asaa Jerub-Baal muru chia unu, ka o bu ka otu onye chia unu?' Chetakwanu na mu na unu bu otu anu ahu na obara."

³ Mgbe umunne nne ya ndi ikom gwara ndi Shekem ihe Abimelek kwuru, ha kwekoritara iso ya n'ih i na ha kwuru si, "Nwanne anyi ka o bu." ⁴ Ha sitere n'ulo arusi Baal-Berit nye ya iri shekel olaedo asaa. Abimelek ji ego ndi a goo ndi efulefu jogburu onwe ha, ndi na-akpoghi ndu ha ihe obula, ndi kwenyere ma gbasoro ya. ⁵ O gara n'ulo nna ya n'obodo Ofra. N'ebe ahụ, o gburu iri ndi ikom asaa ahụ bu umunna ya n'elu otu nkume. Kama Jotam, bu odudu nwa Jerub-Baal, zoro onwe ya gbapu. ⁶ Mgbe ahụ,

[†] 8:33 8:33 Baal-Berit bu arusi, ulo ya di n'obodo Shekem.

ndi Shekem na ndi Bet Milo kpọrọ nzuko n'okpuru osisi ukwu di n'obodo ahụ n'akukụ ogidi e guzobere ọtọ na Shekem. N'ebe ahụ ka ha nọ mee Abimelek eze Izrel.

⁷ Mgbe Jotam nuru ya, o rigooro n'ugwu Gerizim* guzo n'ebe ahụ tikuo ndi Shekem niile mkpu si ha, "Geenu m nti ka Chineke nwe ike gee unu nti. ⁸ Otu mgbe, osisi niile puru ije iga tee otu onye mmanu ka o buru eze ga-achi ha. Ha siri osisi oliv, 'Buru eze anyi.'

⁹ "Ma osisi oliv juru ha ajuju si, 'O kwesiri ka m hapu iweputa mmanu m a nke a na-esite na ya sopuru Chineke† na umu mmadu, nọọ onodu ifeghari alaka m n'elu osisi ndi ozo?'

¹⁰ "Ozokwa, ha rioro osisi fiig ka o buru eze ha.

¹¹ "Ma osisi fiig siri, 'O buru na m ekwere na m ga-abu eze unu, o putara na m ga-akwusi imiputa mkpuru osisi na-atọ uto, nọọ onodu ifeghari alaka m n'elu osisi ndi ozo?'

¹² "Ozokwa, ha rioro osisi vaini ma o ga-ekwenye ibu eze ha.

¹³ "Ma osisi vaini ahụ zara si ha, 'O buru na m ekwere ibu eze unu, o putara na m ga-akwusi imiputa mkpuru osisi e ji eme mmanya nke na-enye Chineke na umu mmadu obi uto, nọọ onodu ifeghari alaka m n'elu osisi ndi ozo?'

¹⁴ "N'ikpeazu, osisi niile jekwuuru ogwu ohia, 'Bia ka i buru eze anyi.'

¹⁵ "Ogwu ohia siri osisi niile, 'O buru n'ezie na unu chorọ ite m mmanu ka m buru eze unu, bianu zere ndu n'okpuru ndo m kpokwanu isiala nye m. O buru na unu aju ime nke a, ka oku si n'ogwu ohia puta rechapu sida niile di na Lebanon!'

¹⁶ "Ugbu a, omume unu o ziri ezi ma sitekwa n'ezi obi na unu mere Abimelek eze? Mmeso unu mesoro Jerub-Baal na ezinaulo ya o ziri ezi? Unu omesoro ya dika o kwesiri ya? ¹⁷ Chetakwanu na nna m luru ogu maka unu, kpo ndu ya ihe efu, n'ih i nputa unu site n'aka ndi Midia.

¹⁸ Ma taa, unu enupula isi megide nna m na ezinaulo ya, gbuo iri umu ndi ikom asaa ya n'elu otu nkume, meekwa Abimelek nwa ya nwoke nke ohu nwanji ya mutara eze ga-achi ndi Shekem niile, n'ih na o bu onye nke unu.

¹⁹ Nke a o gosiri na omume unu ziri ezi, sitekwa n'obi ocha n'ebe Jerub-Baal na ezinaulo ya no taa? O buru na unu mere otu a, ka Abimelek buru onye ga-ewetara unu onu ka unu bukwara ndi ga-ewetara ya onu.

²⁰ Ma o buru na omume unu ezighi ezi, ka oku si n'Abimelek puta repia unu, ndi Shekem na Bet Milo, ka oku sitekwa n'ebe unu bu ndi Shekem na Bet Milo, puta repia Abimelek."

²¹ Emesja, Jotam gbapuru, gbaga Bia, biri n'ebe ahụ n'ih egwu Abimelek bu nwanna ya.

²² Mgbe o gasiri afo ato Abimelek bidoro ichi Izrel, ²³ Chineke kpaliri iro di ukwu n'eti Abimelek na ndi nwe obodo Shekem, nke bu na ha mere omume ihu abuo megide Abimelek. ²⁴ Chineke mere nke a n'ih na o chorọ ibota obo obara iri umu Jerub-Baal asaa ahụ n'isi Abimelek, na ndi Shekem ahụ bu ndi nyeere ya aka gbuo umunne ya. ²⁵ N'onodu imegide ya, ndi Shekem doro ndi ikom ufo du n'elu ugwu niile, ndi zoro n'ebe ahụ na-apunara ndi obula na-esite n'ebe ahụ agafe ihe ha nwere. E mere ka Abimelek mata na ihe di otu a na-eme.

²⁶ N'oge ahụ, Gaal, nwa Ebed, chikotara umunne‡ ya ndi ikom gaa biri na Shekem, ndi Shekem nwere ntukwasị obi n'ebe o no. ²⁷ Mgbe ha puru baa n'ubi, chikota mkpuru vaini, zochaa ha, ha mere mmemme n'ulo chi

* 9:7 9:7 Dit 11:29; 27:12; Jos 8:33 † 9:9 9:9 chi di iche iche, nke bu n'ebe o metutara ndi n'efe arusi ‡ 9:26 9:26 Maqbu, Ndi ikwu ya

ha. Mgbe ha na nọ na-eri na-anụ, ha kọchara Abimelek. ²⁸ Mgbe ahụ, Gaal nwa Ebed siri, “Onye bụ Abimelek? Gini mere na anyi bụ ndi Shekem ga-eji nọrọ n’okpuru ya? O bughị nwa Jerub-Baal? O bukwaghị Zebul bụ onye na-esote ya? O bụ ka anyi fee ezinaulo Hamo, nna Shekem ofufe. O bụ maka gini ka anyi ga-eji fee Abimelek ofufe?” ²⁹ A sịkwari na ndi a nọ n’okpuru oghichi m, mgbe ahụ, m ga-ewezuga Abimelek. Aga m asi ya, ‘Kpọputa ndi agha gi niile.’”

³⁰ Mgbe Zebul onye na-achị obodo ahụ nuru ihe Gaal nwa Ebed kwuru, o were nnoo oke iwe. ³¹ O zigara Abimelek ndi ozi na nzuzo ka ha si ya, “Gaal nwa Ebed na ndi ikwu ya abiala obodo Shekem. Ha akpaliela obi ndi obodo a niile ka ha megide gi. ³² Ugbu a, gi na ndi agha gi, bjanu n’abalị zoo onwe unu n’ohia. ³³ N’ututu, mgbe anwu wara, busonu obodo a agha. Mgbe Gaal na ndi ya putara iluso gi agha, mee ha ihe di gi mma.”

³⁴ Ya mere, Abimelek na ndi agha ya di n’otu anọ, jiri abali bilie jeruo Shekem zoo onwe ha na nso obodo ahụ. ³⁵ Gaal nwa Ebed puru guzo n’onu ama obodo ahụ mgbe Abimelek na ndi ya sitere n’ebe ha zoro onwe ha puta.

³⁶ Mgbe Gaal huru ha, o kporo Zebul si ya, “Lee ndi mmadu si n’elu ugwu ndi a na-aridata.”

Zebul zara si ya, “O bughị mmadu ka i na-ahụ, kama o bụ onyinyo ugwu ka i na-akpo mmadu.”

³⁷ Gaal kwukwara okwu si, “Lee ndi mmadu si n’etiti ala ahụ na-aridata, ndi ozo sikwa n’akuku uzo ebe osisi iju ase di.”

³⁸ Mgbe ahụ, Zebul siri ya, “Olee uru o bara na i turu onu, gi onye na-asi, ‘Onye bụ Abimelek na anyi ga-efe ya ofufe?’ O bụ ndi a abughị ndi ahụ i kọchara? Pukwuru ha gaa luso ha ogu.”

³⁹ Ya mere, Gaal duuru ndi nwe Shekem puo iluso Abimelek ogu. ⁴⁰ Ma Abimelek churu ya oso ruo mbata onu uzo ama, otutu bukwa ndi egburu ka ha na-agba oso. ⁴¹ Abimelek nogidere n’Aruma n’oge ahụ. Ma Zebul churu Gaal na ndi ikwu ya site na Shekem.

⁴² N’echi ya, ndi Shekem putara baa n’ohia. E mere ka Abimelek mara nke a. ⁴³ N’ihi ya, Abimelek kere ndi agha ya uzo ato. Ha niile zokwara onwe ha n’ohia. Mgbe o huru ka ndi mmadu si n’ime obodo ahụ na-aputa, o biliri buso ha agha. ⁴⁴ Abimelek na usuu ndi agha so ya maputara, gbara oso were onodu n’onu uzo ama obodo ahụ. Emesia, uzo abuo n’ime uzo ato nke ndi agha na-eso ya chere ihu n’ohia gbuo ndi ahụ niile no n’ebe ahụ. ⁴⁵ Ubochi ahụ niile, Abimelek busoro obodo ahụ agha tutu ruo mgbe o meriri ya, gbuo ndi niile bi n’ime ya. Emesia, o lara obodo ahụ niile n’iyi, fesaa nnu n’ala ya niile.

⁴⁶ Mgbe ndi nwe ala nọ n’ulo elu Shekem nuru ihe mere, ha gbabanyere n’ebe e wusiri ike nke ulo arusi El Berit. ⁴⁷ Mgbe Abimelek nuru na ha ezukotala n’ebe ahụ, ⁴⁸ ya na ndi agha ya rigoro ugwu Zalmon. O ji anyuike gbutuo ufodu ngalaba osisi nke o tukwasiri n’ubu ya. O nyere ndi agha ya iwu si, “Ngwa, meenu ihe unu huru na m mere.” ⁴⁹ Ya mere, ndi agha ya niile gbuturu alaka osisi buru ha soro Abimelek. Ha tukutara alaka osisi ndi a niile n’akuku ebe ahụ e wusiri ike munye ha oku ka o regbuo ndi mmadu no n’ime ya. Ya mere, ndi mmadu niile no n’ulo elu Shekem, nwoke na nwanyi, ndi onuogugu ha ruru otu puku nwuru.

⁵⁰ Ozo, Abimelek gara obodo Tebez luso ya agha, merie ya. ⁵¹ Ma e nwere n’ime obodo ahụ, otu ulo elu e wusiri ike, ebe ndi obodo ahụ niile, nwoke na nwanyi, gbabanyere. Ha kpochidoro onwe ha uzo, rigoro n’elu ulo

ahụ. ⁵² Abimelek gara n'ụlọ elu ahụ ibuso ya agha. Ma mgbe ọ na-abjara ọnyụ ụzọ ama ụlọ elu ahụ isunye ya ọkụ, ⁵³ otu nwanyị tũdara nkume igwe nri n'isi ya, nke tiwara okpokoro isi ya.

⁵⁴ Ngwangwa, Abimelek kporo onye na-ebu ihe agha ya sị ya, "Sepụta mma agha gị jiri ya gbuo m, ka ndị mmadụ ghara ị sị banyere m, 'Ọ bụ nwanyị gburu ya.'" Ya mere nwokorobia ahụ were mma agha ya dughuo ya, ọ nwukwara. ⁵⁵ Mgbe ndị Izrel huru na Abimelek anwuola, ha niile lara n'ụlọ ha.

⁵⁶ Otu a ka Chineke si kwughachi Abimelek ihe ojọọ o mere megide nna ya site n'igbu iri ụmụnna ya asaa. ⁵⁷ Chineke mekwara ka ndị Shekem nata ugwo ọrụ ihe ojọọ ha. Ogbu ọny Jotam nwa Jerub-Baal mezu kwara n'isi ha.

10

Tola

¹ Mgbe Abimelek nwusiri, Tola nwa Pua, nwa nwa Dodo, biliri izoputa Izrel. O si n'ebo Isaka pụta. O bukwa n'obodo Shamia ka o bi, n'ime obodo e wukwasiri n'elu ugwu Ifrem. ² O kpere Izrel ikpe iri afọ abuo na ato. Mgbe ọ nwuru, e liri ya na Shamia.

Jaia

³ Onye ikpe ozo nochiri ya bu Jaia, onye si Gilead puta. O kpere Izrel ikpe iri afọ abuo na abuo. ⁴ O nwere umu ndi ikom iri ato, ndi na-agba inyinya ibu iri ato. Ha nwekwara obodo iri ato nke aka ha na Gilead, nke a na-akpokwa Havot Jaia ruo taa. ⁵ Ma mgbe Jaia nwuru, e liri ya na Kamon.

Jefta

⁶ Ozokwa, umu Izrel mere ihe joro njo n'ihu ONYENWE ANYI, ha fere chi Baal na Ashtoret, chi ndi Aram, chi ndi Saidon, nke ndi Moab, nke ndi Amon, na chi ndi Filistia ofufe. Ndi Izrel hapuru ONYENWE ANYI, ha efekwaghi ya ofufe. ⁷ Nke a mere ka ONYENWE ANYI wee iwe megide ha. O nyefere ha n'aka ndi Filistia na ndi Amon, ⁸ ndi mekpara ha ahụ, chie ha onu n'ala. Afọ iri na asato ka ndi Filistia megburu ndi Izrel bi n'akuku owuwa anyanwu osimiri Jordan, n'ime ala ndi Amorait, ya bu na Gilead. ⁹ Ndi Amon gafekwara osimiri Jordan ibuso ndi Juda, ndi Benjamin na ndi Ifrem agha. Ihe ndi a mere ka onodu umu Izrel di nnoo njo nke ukwu. ¹⁰ N'ikpeazu, umu Izrel tikuru ONYENWE ANYI mkpu akwa, rifo ya ka o ghaputa ha. Ha kwuputara si, "Anyi emehiela megide gi,* anyi ahapula gi Chineke anyi, fee arusi Baal ofufe."

¹¹ Ma ONYENWE ANYI siri ndi Izrel, "Mgbe ndi Ijpt, ndi Amorait, ndi Amon, ndi Filistia, ¹² ndi Saidon, ndi Amalek na ndi Maon kpagburu unu; unu tikuru m mkpu akwa inyere unu aka, o bu na m anaputaghi unu site n'aka ha? ¹³ Ma unu nogidere na-agbakuta m azu oge niile, na-eke chi ndi ozo ofufe. Ya mere, gawaranu onwe unu, agaghi m anaputakwa unu ozo. ¹⁴ Kpokuonu chi ndi ahụ bu ndi unu hoputaara onwe unu, ka ha zoputa unu mgbe obula nsogbu dakwasiri unu!"

¹⁵ Ma ndi Izrel siri ONYENWE ANYI, "Anyi emehiela. Mee anyi ihe obula i chere di gi mma, ma biko, zoputa anyi taa." ¹⁶ Ha sitere n'etiti ha wezuga

* 10:10 10:10 Dit 1:10; 1Sa 12:10

chi ala ozo niile di iche iche, fee ONYENWE ANYI ofufe. O nweghikwa ike nagide onodu ojojo ndi Izrel gaa n'ihu.

¹⁷ Mgbe a kpokotara ndi Amon maka ibu agha, ha mara ulo ikwu ha na Gilead, ndi Izrel zukotakwara maa ulo ikwu nke ha na Mizpa. ¹⁸ Ndi ndu obodo Gilead gwaritara onwe ha si, "Onye obula ga-amalite agha megide ndi Amon ga-abu onyeisi ndi niile bi na Gilead."

11

¹ Otu o di, Jefta, onye Gilead, bu dimkpa n'agha. Nna ya bu Gilead; nne ya bu akwuna. ² Nwunye Gilead mutaara ya otutu umu ndi ikom ozo. Mgbe ha tolitere, ha chupuru Jefta site n'obodo ahụ, si ya, "I gaghị eketa ihe obula n'ezì nna anyi, n'ìhi na nwa nwanyì ozo ka i bu." ³ N'ìhi nke a, Jefta gbaipuru site n'ulo nna ya, gaa biri n'obodo Tob. Mgbe na-adighi anya, otutu ndi isi na-anu oku biara nonyere ya ma sorokwa ya.

⁴ O ruo mgbe otutu oge gasiri, ndi Amon busoro umu Izrel agha. ⁵ Ndi okenye Gilead jere ikpoputa Jefta site n'ala Tob. ⁶ Ha sirì ya, "Bia buru onyeisi agha anyi ka anyi nwee ike ibuso ndi Amon agha."

⁷ Jefta sirì ha, "Unu akpoghi m asi,* ma chupukwa m site n'ulo nna m? Gini mere unu ji na-achọ m ugbu a unu nọ n'oke nsogbu?"

⁸ Ndi okenye Gilead sirì ya, "na-agbanyeghi nke a, anyi abaghachikwutela gi ugbu a, bia ka anyi na gi luso ndi Amon agha. I ga-abukwa onyeisi anyi niile bi na Gilead."

⁹ Jefta zara, "A sikhari na m esoro unu gaa luso ndi Amon agha, o buru na ONYENWE ANYI enyefee ha n'aka m, m ga-abu onyeisi unu n'ezie?"

¹⁰ Ndi okenye Gilead zara, "ONYENWE ANYI bu onye akaebe, na anyi aghaghi ime dika i kwuru." ¹¹ Ya mere, Jefta sooro ndi okenye Gilead, ha mekwara ya onyeisi ha na ochiagha ha. O kwughachikwara okwu ya niile n'ihu ONYENWE ANYI n'obodo Mizpa.

¹² Mgbe ahụ, Jefta zipuru ndi ozi ka ha jekwuru eze ndi Amon juo ya ajuju si, "Gini bu ihe i nwere megide anyi i ji ebuso ala anyi agha?"

¹³ Eze ndi Amon zaghachiri ndi ozi Jefta, "Mgbe umu Izrel si n'ala Ijipt puta, ha ji aka ike napu anyi ala anyi, site n'osimiri Anon ruo na Jabok, rukwaa n'osimiri Jodan. Ugbu a nyeghachinu anyi ala ahụ niile n'udo."

¹⁴ Jefta zighachiri ndi ozi ka ha jekwuru eze ndi Amon, ¹⁵ na-asi,

"Ihe ndi a ka Jefta sirì: Izrel esiteghi n'aka ike napu Moab maobu Amon ala ha.† ¹⁶ Kama, mgbe ha si Ijipt rigoputa, Izrel sitere n'ozara bjaruo Osimiri Uhie, sikwa n'ebe ahụ ruo Kadesh. ¹⁷ Mgbe ahụ, Izrel zipuru ndi ozi ka ha jekwuru eze Edom si ya, 'Kwere ka anyi si n'ala gi gafere,' ma eze Edom juru aju. Ha zipukwara ozi nye eze Moab, ma o kwenyeghi. N'ìhi ya, Izrel nogidere na Kadesh.

¹⁸ "Ozo, ha sitere n'ozara gaa gburugburu Edom na Moab, site n'akuku owuwa anyanwu ala Moab, maa ulo ikwu ha n'ofe Anon. Ha abaghi n'oke ala Moab, n'ìhi na Anon bu oke ala ya.

¹⁹ "Mgbe ahụ, umu Izrel zigara ndi ozi ka ha jekwuru Saihon eze ndi Amorait, onye bi na Heshbon, si ya, 'Biko, ka anyi site n'ala gi gafee ruo n'ala nke anyi.' ²⁰ Ma eze Saihon atukwasighi Izrel obi isite n'oke ala ya gabiga. N'ìhi nke a, o chikotara usuu ndi agha ya, ma ulo ikwu na Jahaz, buso umu Izrel agha.

* 11:7 11:7 Jen 26:27 † 11:15 11:15 Dit 2:9,19

21 “Mgbe ahụ, ONYENWE ANYỊ, Chineke Izrel nyere Saihọn na ndị agha ya niile n’aka Izrel. Ha merikwara ha. Izrel nwetara ala niile nke ndị Amorait, bụ ndị bi n’ala ahụ. 22 Ha nwetara ala niile ahụ, site n’Anọn ruo Jabok, sitekwa n’ozara ruo Jodan.

23 “Ma ugbu a, ONYENWE ANYỊ, Chineke Izrel achụpụla ndị Amorait n’ihu ndị ya bụ Izrel. Olee ikike i nwere iwere ala ahụ? 24 O bughị ihe chi gi, Kemosh, nyere gi ka i ga-enweta? Otu aka ahụ kwa, ihe obula ONYENWE ANYỊ Chineke anyị nyere anyị ka anyị ga-enweta. 25 I dī mma karịa Balak nwa Zipoa, eze Moab? O nwere mgbe o choro Izrel okwu, maobu luso ha agha? 26 O bụ nari afo atọ kemgbe umu Izrel malitere ibi na Heshbon na Aroea, na n’ime obodo ndi ozo gbara ha gburugburu ruo n’iyi Anon. O bukwa ginị mere na inaputaghị ala ndi a n’oge ndi ahụ? 27 Emegideghị m gi, kama o bụ gi na-emejo m, site n’ibuso m agha. Ka ONYENWE ANYỊ, onye na-ekpe ikpe ziri ezi kpebie ikpe a taa n’etiti ndi Izrel na ndi Amon.”

28 Ma eze Amon egeghị ntị n’ozī Jefta ziri ka e zie ya.

29 N’oge ahụ, mmuo ONYENWE ANYỊ dakwasiri Jefta. Site n’ike mmuo ahụ, o duuru ndi agha Izrel gafee obodo Gilead na Manase, gafeekwa Mizpa, nke di n’ime Gilead, gaa luso ndi Amon agha. 30 Jefta kwere ONYENWE ANYỊ nkwa si ya, “O buru na i ga-enyefe ndi Amon n’aka m, 31 ihe obula sitere n’onu uzọ ulo m puta izute m mgbe m loghachiri n’onodu mmeri megide ndi Amon, ga-abu nke ONYENWE ANYỊ. Aga m eji ya chuo aja nsure oku.”

32 Jefta duuru ndi agha ya gaa ibuso Amon agha. ONYENWE ANYỊ nyekwara ya mmeri di ukwu. 33 O bibiri iri obodo abuo site n’Aroea ruo nso nso Minit, ruokwa Ebel-Keramim. Otu a ka Izrel si merie ndi Amon.

34 Mgbe Jefta loghachiri n’ulo ya na Mizpa, ma lee ada ya nwanyi onye ji iti egwu na ite egwu puta izute ya. O bu naani ya ka nna ya mutara. Ewezuga ya, nna ya amutaghị nwa nwoke maobu nwa nwanyi ozo. 35 Mgbe Jefta huru ya, o dowara uwe ya, tie mkpu si, “Ewoo, nwa m nwanyi! I wetarala obi m ihe mgbu, n’ihi na ekwela m ONYENWE ANYỊ nkwa, nke m na-aghaghị imezu.”

36 O zara, “Nna m, lee, i ghaghị imezu ihe i kwere ONYENWE ANYỊ na nkwa. Jiri m mee ihe i kwere ONYENWE ANYỊ na nkwa, n’ihi na o nyela gi mmeri di ukwu n’ebe ndi Amon, ndi iro gi no. 37 Ma o di otu ihe m choro irio gi, biko kwere ka m soro umu agboghō ibe m gaa wagharia n’ugwu ndi a, ka mu na ha kwaa akwa onwa abuo, n’ihi na agaghị m alu di.”

38 Nna ya zara si ya, “E, nwa m, i nwere ike iga.” O puru gaa, jehgharia, kwaakwa akwa, ya na umu agboghō ndi enyi ya, ruo mgbe onwa abuo ahụ zuru. 39 Mgbe onwa abuo gasiri, o laghachikwutere nna ya, onye ji ya mezu nkwa ahụ o kwere. O bụ nwaagboghō na-amatabeghị nwoke.

Malite n’oge ahụ ka o ghorō omenaala ndi Izrel, 40 na umu agboghō na-apu kwa afo, gaa, noo abali anō n’ihi icheta ada Jefta, onye Gilead.

12

Jefta na ndi Ifrem

1 Mgbe ahụ, ndi Ifrem kpokotara ndi agha ha na Zafon zigara Jefta ozi si ya, “Ginị mere i kpoghị anyi ka anyi bia nyere gi aka iluso ndi Amon agha? Anyi na-abia iwere oku irechapu gi na ezinaulo gi.”

2 Jefta zaghachiri ha si, “Akporo m unu mgbe mu na ndi m na ndi Amon na-ese okwu di ukwu ma unu juru ibia. Unu azoputaghị m site n’aka ha.

³ Mgbe m hụrụ na unu achoghị inyere anyị aka, e tinyere m ndụ m n'aka m, gabiga n'ofe nke ozo ibuso ndi Amon agha. Ma ONYENWE ANYI nyeere m aka imeri ha. Ugbu a, n'ihu gini ka unu ji bja iluso m ogo taa?"

⁴ Jesta kpokotara ndi ikom Gilead puo buso ndi Ifrem agha. Ndi Gilead tidara ha n'ala n'ihu na ndi Ifrem siri, "Ndi gbapuru agbapu site n'Ifrem na Manase ka unu bu." ⁵ O nochiri akuku Jordan di ndi agha Ifrem n'azu, ebe ndi agha Ifrem nwere ike isi gbapu. Mgbe obula onye agha Ifrem obula gbapuru oso choo igafe osimiri ahụ, ndi agha Gilead ga-ejide ya juo ya si, "I bu onye Ifrem?" O buru na onye ahụ ekwuo na ya abughi onye Ifrem, ⁶ ha siri, "O di mma, kpo, 'Shibolet.'" O buru na onye ahụ akpo, "Sibolet," n'ihu na o kpopotaghi mkpuru okwu ahụ nke oma, ha na-akpuru ya gbuo ya na ngabiga mmiri Jordan. O bu onugogu iri puku anọ, na puku abuo ndi Ifrem ka e gburu mgbe ahụ.

⁷ Jesta duuru ndi Izrel afo isii. Mgbe o nwuru, e liri ya n'otu obodo Gilead.

Ibzan, Elon, na Abdon

⁸ Onye ikpe ozo Izrel nwere bu Ibzan onye bi na Betlehem.* ⁹ O nwere iri umu ndi ikom ato na iri umu ndi inyom ato. O kenyere ndi ikom ikwu ozo umu ya ndi inyom. Otu a kwa, o sikwa n'ikwu ozo lutara umu ya ndi ikom iri ndi inyom ato. O kpere Izrel ikpe afo asaa. ¹⁰ Ibzan nwuru, e lie ya na Betlehem.

¹¹ Onye ozo kpere Izrel ikpe bu Elon, onye Zebulon. O kpere Izrel ikpe afo iri. ¹² Emesja, Elon nwuru, e lie ya n'Aijalon, n'ime ala Zebulon.

¹³ Onye ozo kpere Izrel ikpe bu Abdon nwa Hilel, onye Piraton. ¹⁴ O nwere iri umu ndi ikom anọ na iri umu umu ato ndi na-agma iri inyinya ibu asaa. O kpere umu Izrel ikpe afo asato. ¹⁵ Mgbe ahụ, Abdon nwa Hilel nwuru, e lie ya na Piraton ala di n'Ifrem, n'obodo ogwu ndi Amalek.

13

Omumu Samsin

¹ Ndi Izrel mehiekwara ozo n'ihu ONYENWE ANYI. N'ihu nke a, ONYENWE ANYI kwenyere ka ndi Filistia merie ha. Ndi Izrel noro n'okpuru ochichi ha iri afo anọ.

² N'oge ahụ, o nwere otu nwoke onye Zora aha ya bu Manoa. Nwoke a si n'agburu Dan, nwunye ya bu nwanyi aga nke mere na o mutaghi nwa. ³ Otu ubochi, mmuo ozi ONYENWE ANYI gosiri nwanyi a onwe ya, gwa ya okwu si, "O bu ezie na i bu nwanyi aga nke mere na i mutaghi nwa ma na mgbe na-adighi anya, i ga-aturu ime muta nwa. ⁴ Ma site ugbu a, gaa n'ihu, anukwala ihe onunụ obula na-aba n'anya. Erikwala ihe obula ruru aru. ⁵ I ga-aturu ime, mukwaa nwa nwoke, onye aguba agaghi aba n'isi ya,* n'ihu na o ga-abu onye e kewapuru nye Chineke site n'ime akpanwa. O ga-ebutu uzo n'igbaputa Izrel site n'aka ndi Filistia."

⁶ Nwanyi ahụ gbara oso gbalaa gaa gwa di ya si ya, "Otu onye nke Chineke egosila m onwe ya. O dokwara m anya na o bu mmuo ozi Chineke, n'ihu na o di oke ebube n'ile anya. Ma ajughi m ya ebe o siri bja, o gwakwaghi m aha ya. ⁷ Kama o siri m, 'I ga-adị ime, muta nwa nwoke. Ma ugbu a, i gaghi anu mmanya vainị maobu ihe obula na-aba n'anya, maobu

* **12:8** 12:8 Obodo Betlehem nke a di n'ala Zebulon, o dighi na Juda. * **13:5** 13:5 Onu 6:5; 6:2; 1Sa 1:11

rie ihe obula ruru aru, n'ih i na nwantakiri ah u ga-abu onye e doro ns o Chineke, site n'ime akpanwa ruo n'onwu ya.”

⁸ Mgbe ah u, Manoa kpere ekpere rioro ONYENWE ANY i aririo si, “Biko, Onyenwe any i, ka onye nke Chineke ah u i ziteere any i biaghachikwa oz o, kuziere any i otu any i ga-esi zulite nwa nwoke a ga-amuta.”

⁹ Chineke zara ekpere ya. Mmuo ozi ah u bjakwutekwara nwunye Manoa mgbe o no n'ubi; maobu naani ya no, di ya anogh i ya. ¹⁰ Ya mere, nwany i ah u gbara oso gaa gwa di ya si, “Lee, nwoke ah u bjakwutere m uboch i a, abiala oz o!”

¹¹ Manoa biliri, soro nwunye ya. Mgbe o bjarutere ebe nwoke ah u no, o juru ya ajuju si, “O bu gi bu nwoke ah u gwara nwunye m okwu n'oge gara aga?”

O zara si ya, “E, o bu m.”

¹² Manoa gwara ya okwu si, “Mgbe okwu gi mezuru, gin i bu iwu banyere ndu na oru nwa nwoke a?”

¹³ Mmuo ozi ONYENWE ANY i zaghachiri, “Nwunye gi aghagh i imezu ihe niile m nke m gwara ya. ¹⁴ Ka o ghara iri ihe obula si n'osisi vain i,† maobu nuo mmanya obula maobu ihe obula na-aba n'anya, maobu rie ihe ruru aru obula.”

¹⁵ Manoa rioro Mmuo ozi ONYENWE ANY i si ya, “O ga-amasi any i ma i nodu chere ka any i kwadoro gi nwa ewu.”

¹⁶ Ma Mmuo ozi ONYENWE ANY i zara ya, “A sikwari na i mee ka m noro, agagh i m eri nri gi obula. Ma o buru na i kwadoo aja nsure oku, were ya choro ONYENWE ANY i aja.” Ma Manoa aghotagh i na onye ah u bu Mmuo ozi ONYENWE ANY i.

¹⁷ Mgbe ah u, Manoa juru Mmuo ozi ONYENWE ANY i ah u, si, “Biko, gin i bu aha gi, ka any i nye gi nsopuru diiri gi mgbe okwu gi mezuru?”

¹⁸ O zara, “N'ih i gin i kwa ka i na-aju banyere aha m?‡ O bu ihe kari ri nghota.” ¹⁹ Mgbe ah u, Manoa weere nwa ewu, ya na ufodu mkpuru oka, jiri ha choro ONYENWE ANY i aja n'elu nkume. Mgbe ah u kwa, ONYENWE ANY i mere ihe di ebube nke ukwu mgbe Manoa na nwunye ya guzo na-ele anya: ²⁰ Mgbe ire oku ah u sitere n'ebe ichu aja ah u na-arigo na-aga elu, Mmuo ozi ONYENWE ANY i wuliri elu soro ire oku ah u rigoro gawa n'elugwe! Mgbe Manoa na nwunye ya huru ka nke a na-eme, ha kpuru ihu ha n'ala. ²¹ Mgbe Mmuo ozi ONYENWE ANY i na-egosigh i onwe ya oz o nye Manoa na nwunye ya, ka Manoa ghotara na o bu Mmuo ozi ONYENWE ANY i ka ha huru.

²² Manoa gwara nwunye ya si, “Any i aburu la ndi nwuru anwu, n'ih i na any i ahula Chineke!”

²³ Ma nwunye ya zara si ya, “O buru na ONYENWE ANY i choro igbu any i, o garagh i anara aja nsure oku, na aja mkpuru oka any i churu nye ya. Ozokwa, o garagh i egosi any i ihe ndi a niile maobu gwa any i ihe ndi a.”

²⁴ Emesia, nwany i ah u muru nwa nwoke, onye ha guru Samsin. ONYENWE ANY i gozikwara nwantakiri ah u mgbe o na-etolite. ²⁵ Mmuo ONYENWE ANY i bidokwara na-agba ya ume n'oge niile, mgbe o no Mahane Dan, nke di n'etiti Zora na Eshtaol.

14

Olulu nwunye Samsin

1 Samsin gbadara n'obodo Timna* ebe o hụrụ otu nwaagboghọ onye Filistia. 2 Mgbe o lotara n'ulo, o gwara nne na nna ya, "Ahurū m otu nwanyi n'ime Timna† sitere n'umu ndi inyom Filistia; ugbo a, lutara m ya na nwunye."

3 Nne na nna ya zara ya, "O bu na o dighi nwanyi di n'etiti ndi inyom umunne gi, maobu n'etiti ndi anyi niile? Gini mere o ji buru n'etiti ndi Filistia a na-ebighi ugwu ka i si lutara onwe gi nwunye?"

Ma Samsin siri nna ya, "Gaa lutara m ya. N'ihia na o ziri ezi n'anya m." 4 (Nne na nna ya aghotaghi na aka ONYENWE ANYI di n'olulu nwunye a Samsin chorọ ilu. N'ihia na ONYENWE ANYI na-achọ ụzọ o ga-esi megide ndi Filistia, ndi na-achị umu Izrel n'oge ahụ.)

5 Samsin na nne na nna ya gawara obodo Timna maka olulu nwanyi a. Mgbe ha na-erute ubi vaini di obodo Timna nso, otu‡ nwa odum sitere n'ohia maputa, gboro uja na-abiakwute Samsin. 6 N'otu oge ahụ, Mmuo ONYENWE ANYI biakwasiri Samsin n'ike. O jekwuuru odum ahụ, were aka ya abuo dowaa ya onu, dika a ga-asị na o bu nwa ewu. Ma Samsin agwaghi nne na nna ya ihe mere. 7 Ma mgbe ha bjaruru Timna, Samsin na nwaagboghọ ahụ kparitara uka. Ihe banyere nwaagboghọ ahụ di Samsin ezi mma.

8 O laghachiri mgbe ubochi ole na ole gasiri ka o kporo ya. Ma mgbe o tughariri ka o hu ozu odum ahụ, o huru na igwe anu bizi n'ime ozu odum ahụ, na-emeputakwa mmanu anu. 9 O koputara mmanu anu ahụ tinye n'aka ya, malite iracha ka o na-aga n'uzo. Mgbe o biakwutere nne na nna ya, o nyebinyere ha ufofu, ha onwe ha rachakwa ya. Ma o gwaghi ha na o wetara ya site n'ozu odum.

10 Nna ya gara ihu nwanyi ahụ ma Samsin kpokotara umu okorobia obodo ahụ meere ha oriri dika omenaala ha si di. 11 Mgbe Samsin rutere, a kponyere ya ndi biara mmemme onuogugu ha di iri ato.

12 Mgbe ahụ, Samsin gwara ha okwu si ha, "O nwere ajuju, gwa m, gwa m, gwa m, m chorọ ka unu kowaara m. O buru na unu enwee ike kowaa ya, site taa ruo n'ubochi asaa nke mmemme a, aga m enye unu iri uwe mwuda ato, nyekwa unu iri uwe mwuda ato ozo akpara akpa. 13 O burukwanu na unu enweghi ike kowaa ya, unu ga-enye m iri uwe mwuda ato, na iri uwe mwuda ato akpara akpa."

Ha niile kwenyere si, "O di mma. Kwuo ka anyi nu."

14 O gwara ha si,

"Ihe oriri si n'ime onye na-eri eri na-aputa, ozokwa, ihe di utu si n'ime onye di ike puta." Mgbe ubochi ato gasiri, ha enwebeghikwa ike kowaa ya.

15 Ma n'ubochi nke ano, ha jekwuuru nwunye Samsin gwa ya okwu si, "Choro uzo rafuta di gi onu, ka o gwa gi ihe okwu a putara. Ma o bughị ya, anyi ga-akpo gi na ezinaulo nna gi oku. O bu inapu anyi ihe anyi nwere ka unu ji kpoo anyi oku bja n'ebe?"

16 Mgbe ahụ nwunye Samsin buuru onwe ya tuo n'elu ahụ ya, n'ebe akwa, si, "I kporo m asi! N'ezie, i hughị m n'anya. I tuuru ndi m ilu, ma i gwaghi m osisa ya."

O siri ya, "Lee, agwaghi m nne na nna m, o bukwa gi ka m ga akowara ya?" 17 Ma nwanyi ahụ kwagidere akwa abali asaa ha no na mmemme ahụ. N'ikpeazu, n'ubochi nke asaa, Samsin kowaara ya okwu ahụ n'ihia

* 14:1 14:1 Timna bu otu obodo n'ihie nketa ebo Dan Jos 19:43 O bu obodo ndi Filistia, tupu ndi Izrel e merie ha. † 14:2 14:2 Jen 38:13; Jos 15:10,57 ‡ 14:5 14:5 N'oge ahụ, otutu odum bi na ndida ala Palestia.

na o nogidere na-enye ya nsogbu. Nwanyị ahụ gakwara kowaara umu okorobia obodo ihe okwu ahụ putara.

18 Ma tupu anwụ adaa n'ubochi nke asaa ahụ, ndi ikom obodo ahụ siri ya,

“Olee ihe di utọ karịa mmanụ ańụ?”

Giniń dikwa ike karịa odum?”

Ma Samsin zara si ha,

“A si na unu enyeghi nwa ehi m nsogbu,
unu agaraghi enwe ike kowaa ya.”

19 Otu mgbe ahụ kwa, Mmụọ ONYENWE ANYI bjakwasiri ya. O sitere n'ebe ahụ puo, gaa n'obodo Ashkelon.[§] N'ebe ahụ ka o no tigbuo iri mmadu ato, napu ha uwe ha niile, chiru ha chinye ndi ahụ kowaara ya ilu ahụ. Ma site n'oke iwe, o laghachiri n'ulo nna ya.²⁰ E duuru nwunye Samsin dunye enyi Samsin ka ha abuo buru di na nwunye.

15

Samsin egbuo ndi Filistia

1 Mgbe oge nta gasiri, n'oge owuwe ihe ubi, mgbe a na-agho oka, Samsin weere nwa ewu* nta, gaa ileta nwunye ya. O gwara nna nwunye ya si, “Ana m aga n'onuolu nwunye m.” Ma nna nwunye ya ekweghi ka o banye.

2 Nna ya siri, “O doro m anya na i kporo nwa m nwanyi asi, o bu n'ihhi nke a ka m jiri kenye ya enyi gi nwoke ka o buru nwunye ya. Nwanne ya nwanyi nke nta, o maghi mma karia ya? Kporo ya ka o nochie anya ya.”

3 Samsin siri ha, “N'oge a, o ziri m ezi i bokwara obo n'ebe ndi Filistia no.” Aghaghi m imesi ha ike. 4 Ya mere, Samsin puru gaa jide nari nkita ohia ato, wetakwa owa ufodu. O kekotara odudu ha abuo abuo. O kenyere owa n'agbata otu nkita ohia na ibe ya. 5 Emesia, o munyere oku n'owa ahụ niile. O mekwara ka nkita ohia ndi ahụ dokpuru owa a munyere oku baa n'ubi oka ndi Filistia, si otu a rechapu oka niile guzoro eguzo n'ubi, na ubi vaini niile, ha na osisi oliv niile oku.

6 Mgbe ndi Filistia choputara ihe mere, ha juru si, “Onye mere ihe di otu a?” A gwara ha, “O bu Samsin ogo onye Timna, n'ihhi na a kponyere enyi ya nwunye ya.”

N'ihhi nke a, ndi Filistia niile zukotara kpoputa nwaagbogho ahụ na nna ya kpo ha oku. 7 Ma Samsin gwara ha okwu si, “Ebe o bu na unu mere ihe di otu a, agaghi akwusi tutu m boru obo ihe ojojo unu mere.” 8 Ya mere, o pukwuru ha ozo, site n'oke iwe, gbuo otutu mmadu n'ime ha. Mgbe nke a gasiri, o gara biri n'ime otu ogba nkume nke Etam.

9 Ndi Filistia gara maa ulo ikwu ha n'ala Juda, gbasaa n'ala ahụ ruo obodo Lehi. 10 Ndi Juda juru abuju si ha; “O bu gini mere unu ji bia n'ebe a ibuso anyi agha?”

Ha zara si, “Anyi na-achọ ijide Samsin, ka anyi megwara ya ihe ojojo o mere anyi.”

§ 14:19 14:19 Ashkelon bu otu obodo n'ala Palestia. * 15:1 15:1 Mgbe nwoke luru nwanyi, o buru na nna nwanyi di otu a a naraghi ego isi aku, o bu oninye nwa ewu nta ka o ga-ewegara nwunye ya ahụ, mgbe obula o gara ihu ya. Nwanyi ahụ ga-ebikwa n'ulo nna ya, n'ihhi na nna ya a naghi ego aku n'isi ya. Ma mgbe obula di nwanyi ahụ ga-abja, o ga-ewetara ogo ya otutu oninye. Nwa ewu nta bu oninye onye obula na-enye n'oge ahụ. Jen 38:17

¹¹ N'ihì nke a, ndi Juda zipuru puku ndi agha ka ha gaa jide Samsin n'ogba nkume ahụ nke Etam. Ndi a biara juo Samsin ajuju si ya, "Gini bu ihe a i mere anyi? O bu na i maghi na ndi Filistia na-achi obodo anyi?"†

Samsin zara si ha, "Ihe m mere bu imegwata ha ihe ha mere m."

¹² Ha siri ya, "Anyi abiala ka anyi kee gi agbu, dokpuru gi, nye n'aka ndi Filistia."

Samsin siri ha, "Nuronu m iyi na unu agaghi eji aka unu gbuo m."

¹³ Ha zara si ya, "Anyi agaghi egbu gi kama anyi ga-eke gi agbu." Ya mere, ha kere ya agbu, duru ya jekwuru ndi Filistia. ¹⁴ Mgbe o na-abiaru Lehi, ndi Filistia tiiri mkpu, bia izute ya. Mmuo ONYENWE ANYI biakwasiri Samsin n'ebe o di ukwu. Nke a mere ka eriri ahụ e kere ya n'aka diri ka eriri ogho flakisi erere oku, sitekwa n'aka ya dapusia. ¹⁵ Mgbe ahụ Samsin lere anya gburugburu, hụ okpukpu agba inyinya ibu nke togboro n'ala n'ebe ahụ. O tutulitere ya, were ya tigbuo puku ndi agha Filistia.

¹⁶ Mgbe ahụ, Samsin kwuru si,
"E ji m agba inyinya ibu
mee ka ha di ka inyinya ibu.
E ji m agba inyinya ibu
tigbuo puku ndi ikom."

¹⁷ Mgbe o kwuchara ihe ndi a, o tufuru okpukpu agba inyinya ibu ahụ; a kpokwara ebe ahụ Ramat Lehi.

¹⁸ N'oge a, akpiri kporo Samsin nku nke ukwu, n'ihì ya, o kpokuru ONYENWE ANYI n'ekpere si, "Lee, i nyela ohu gi mmeri a di ukwu! Ma ugbu a, i ga-ekwe ka m nwuo n'ihì akpiri ikpo nku, si otu a daba n'aka ndi a na-ebighi ugwu?" ¹⁹ Chineke gbawara olulu ahụ nke di n'ime Lehi, mee ka mmiri si na ya nuputa. Mgbe Samsin nuru mmiri ahụ, ike ya loghachiri, mmuo ya biaghachikwara. Ya mere, a kporo isi iyi ahụ En-Hakkore. Mmiri ala ahụ ka dikwa na Lehi n'ebe ahụ ruo taa.

²⁰ Ya mere, Samsin kpere umu Izrel ikpe iri afọ abuo n'oge ndi Filistia.

16

Samsin na Delajila

¹ Otu ubochi, Samsin gara n'otu obodo ndi Filistia a na-akpo Gaza, soro otu nwanji akwuna bi n'ebe ahụ hie ura abali. ² A gwara ndi Gaza si, "Samsin no n'obodo a." N'ihì ya, ha gbara ebe ahụ gburugburu ma nodu na-eche n'onu uzo ama obodo ahụ abali niile. O dighi ihe ha mere n'abali ahụ n'ihì na ha zubere si, "Mgbe chi boro, anyi ga-egbu ya."

³ Ma Samsin dinara n'ulo nwanji akwuna ahụ ruo n'etiti abali ahụ. Mgbe o putara, o gara ruo n'onu uzo obodo ahụ, foro ibo onu uzo obodo ahụ, ya na ibo ya abuo, bukwasi ya n'ubu ya, buru ha gaa n'elu ugwu chere obodo Hebron ihu.

⁴ O dighi anya, Samsin huru otu nwaagboghọ, onye o huru n'anya. Aha nwaagboghọ a bu Delajila, onye si n'obodo di na Ndagwurugwu Sorek.

⁵ Ndi eze ndi Filistia,* biakwutere Delajila ripo ya si, "Gbalia lee ma i ga-enwe ike choputa ebe ike Samsin si abia, ka anyi nwee ike imata uzo anyi ga-esi jide ya, kee ya agbu. O buru na i meere anyi nke a, anyi na-ekwe nkwa na onye obula n'ime anyi ga-enye gi puku shekel na nari shekel oloacha."†

† 15:11 15:11 Lev 26:25; Dit 28:43; Nkp 13:1; 14:4; Abụ 106:40-42 * 16:5 16:5 Filistia bu ala nwere obodo ise n'ime ya, nke ndi eze ise na-achi. Jos 13:3 † 16:5 16:5 A chikota ego niile e kweere na nkwa inye n'ihì ijide Samsin, o bu onu ego a na-akwu n'isi nari ohu na iri asaa na ise.

6 N'ihì nke a, Delaìla gwara Samsin okwu sị ya, "Gwa m ebe ike gị si abịa. Gwakwa m otu mmadụ pụrụ isi kee gị agbụ, merie gị."

7 Mgbe ahụ, Samsin zara sị ya, "Ọ buru na mmadụ e jiri akwara eriri asaa dị ọhuru, ndị a na-amịkpoghị amịkpọ kee m, m ga-abụkwa onye na-adighi ike dika mmadụ ọbula ọzọ."

8 Ngwangwa, ndịisi ndị Filistia wetara ya eriri asaa dị ọhuru ndị a na-amibeghi n'anwu, o weere ha kee Samsin. 9 Ma o mere ka ufođu ndị ikom Filistia zoo onwe ha n'otu akuku ụlo ya. O tiri mkpu sị, "Samsin, lee, ndị Filistia abiala ijide gi!" Otu mgbe ahụ kwa, Samsin biliri dōbisie eriri ahụ dika ọ bu eriri e ji ogho mee nke b́ara oku nso. Ya mere, a chọputaghị ebe ike Samsin si abịa.

10 Emesịa, Delaìla gwara Samsin sị ya, "Lee, i kwaala m emo, ghaara m ugha. Biko, gwa m ụzọ a ga-esi kee gị agbụ."

11 Samsin zara sị ya, "Lee, ọ buru na e jiri uđo ọhuru nke a na-ejibeghi kee ihe mgbe ọbula, kee m, aga m adikwa dika ndi ọzọ."

12 Ya mere, Delaìla chikotara uđo ọhuru jiri ya kee ya nke oma. Ma ufođu ndi ikom Filistia zokwara onwe ha n'ime ime ulo ahụ. Ozokwa, Delaìla tiri mkpu sị, "Samsin, lee, ndi Filistia abiala ijide gi." Ma Samsin biliri dōbisie eriri ahụ e ji kee ya ka a ga-asị na ọ bu ogho ka e ji mee ha.

13 Mgbe ahụ, Delaìla gwara ya sị, "Lee, i na-eme ka ahụ m onye nzuzu, ghaara m ugha. Gwa m eziokwu, otu a ga-esi kee gị agbụ."

Samsin zara sị ya, "Lee, e kewara agiri isi di m n'isi ụzọ asaa, i were ụzọ nkeota asaa e keotara agiri isi m, kpanyekotaa ha n'ihe i ji ekwe akwa, were ntu osisi i ji akpachi akwa kpachie ya, mgbe ahụ, aga m adikwa ka ndi ọzọ." Mgbe Samsin rahuru ụra, Delaìla weere agiri isi Samsin kpanyekotaa ya n'ihe o ji ekwe akwa. 14 O jikwa ntu osisi o ji akpachi akwa, kpachikotasie agiri isi Samsin ike.

Ọzọ, Delaìla siri ya, "Samsin, ndi Filistia abiala ijide gi." Ma Samsin bilitere n'ike fokoro ntu osisi ahụ, na ihe eji akpa akwa, na akwa akpara akpa.

15 Mgbe ahụ, Delaìla gwara ya okwu sị, "Olee ka i si kwuo na i huru m n'anya, ebe ọ bu na i nweghi ike igwa m ihe di gi n'obi? Lee, ugbo ato ndi a, i mere m ka m dika onye nzuzu, ma i gwabeghi m ebe ike gi di ruo ughu a." 16 Delaìla sikwara otu a nyegide Samsin nsogbu tutu ruo mgbe Samsin na-enweghikwa ike inagide nsogbu ya.

17 Ya mere, ọ gwara ya ihe niile, "Ọ dibeghi mgbe aguba ọbula gara n'elu isi m, n'ihì na ahụ m onye Nazirait, onye e doro nsọ nye Chineke ka m bu, site n'afọ nne m. Ọ burukwa na a kpuchapu agiri isi m, mgbe ahụ, ike niile di m n'ahụ ga-apu. Mgbe ahụ, aga m adikwa ka ndi ọzọ."

18 Mgbe Delaìla matara na ọ gwala ya ihe niile, o ziri ozi kpođ ndiisi ndi Filistia ahụ, sị, "Biaghachinu otu ughu a, n'ihì na ọ gwara m ihe niile." Ya mere, ndiisi ndi Filistia loghachiri jiri ego olaedo ahụ n'aka ha. 19 Ma Delaìla mere ka o dinaa n'apata ukwu ya rahụ ụra. Mgbe ahụ, ọ kpobatarara nwoke na-akpucha isi, ka ọ kpuchapu agiri isi niile di Samsin n'isi, si otu a mee ka ike ghara idikwa ya. Ike ya hapuru ya.

20 O tiri mkpu sị, "Samsin, lee, ndi Filistia abiala ijide gi."

Ma mgbe Samsin bilitere site n'ura, o chere n'obi ya, "Aga m apu ka m si mee na mbu megharia aru ma nwere onwe m." Ma ọ maghi na ONYENWE ANYI ahapula ya.

²¹ Ndi Filistia jidere ya, ghuṣu ya anya ya abụọ, duru ya gbadata Gaza. N'ebe ahụ, ha jiri ụdọ bronz kee ya agbụ, nye ya ọrụ inyaghari igwe na-akwọ ọka n'ụlọ mkpọrọ ha tinyere ya. ²² Mgbe na-adighi anya, agirị isi ya malitekwara ito ọzọ.

Onwu Samsin

²³ Ugbu a, ndiisi ndi Filistia niile zukoṭara ichuru chi ha bu Dagon,[‡] aja di ukwu, na inuri onu, na-asi, "Chi anyi enyela Samsin bu onye iro anyi n'aka anyi."

²⁴ Mgbe ndi mmadu huru ya, ha toro chi ha si, "Chi anyi enyela onye iro anyi n'aka anyi,

onye mere ka ala anyi togboro n'efu gbukwaa otutu ndi anyi."

²⁵ Mgbe ha ka no n'obi utu, ha tiri mkpu si, "Duputara anyi Samsin, ka o kpaa anyi ochi." Ya mere, e duputara Samsin site n'ulo mkpoto ka o meere ha ihe egwuregwu.

Ha mere ka o guzo n'etiti ebe ogidi e ji wuo ulo ahụ di. ²⁶ Mgbe ahụ, Samsin siri onye na-eji ya n'aka si, "Debe m n'ebe m ga-emetu ogidi ndi ulo a na-eguzo na ha aka, ka m nwe ike dabere na ha." ²⁷ N'oge a, mmadu ejuputala n'ime ulo ahụ, nwoke na nwanyi; ndiisi ochichi ndi Filistia nokwa n'ebe ahụ. Ndi ozo onugogu ha ruru puku ato, nwoke na nwanyi, no n'elu ulo ahụ na-ele Samsin, ebe o na-emere ha ihe ochi. ²⁸ Mgbe ahụ, Samsin kpere ekpere riro ONYENWE ANYI ariro si, "O! Onyenwe m ONYENWE ANYI, biko cheta m naani otu ugbu a. Biko, Chineke, nye m ike n'otu ohere a m nwere, ka m nwee ike iboro obo n'ahu ndi Filistia n'ihu, o buladi, mkpuru anya m abuo." ²⁹ Mgbe ahụ, Samsin jidesiri ogidi abuo di n'etiti ulo ahụ aka ike, aka nri ya n'otu, aka ekpe ya na nke ozo. ³⁰ Samsin kpere ekpere si, "Ka m soro ndi Filistia nwuo!" O ji ike ya niile nuo ogidi ahụ aka. Otu mgbe ahụ kwa, ulo arusi ahụ dara, dakwasi ndiisi ochichi Filistia ndi ahụ, na ndi niile no n'ime ulo ahụ. Ya mere, ndi niile so Samsin nwuo n'oge ahụ di otutu kari ndi Samsin gburu mgbe o di ndu.

³¹ Mgbe ihe ndi a gasiri, umunna ndi ikom Samsin, na ndi ezinaulo nna ya bjara n'ebe ahụ, buru ozu ya. Ha liri ya n'agbata Zora na Eshtaol, ebe e liri nna ya Manoa. Samsin kpere umu Izrel ikpe iri afo abuo.

17

Arusi Maika

¹ E nwere otu nwoke si n'ala ugwu ugwu Ifrem, aha ya bu Maika. ² Otu ubochi, Maika gwara nne ya okwu si ya, "I chetara puku na nari ego olaocha shekel ndi ahụ funariri gi, nke i ji n'ihu ya buo onye zuru ya onu n'oge gara aga? Eji m olaocha ahụ. O bu m weere ya."

Nne ya siri, "Ka ONYENWE ANYI gozie gi nwa m!"

³ Mgbe o nyeghachiri nne ya puku na nari ego olaocha shekel ahụ, nne ya gwara ya si, "Ana m edo olaocha ndi a nso nye ONYENWE ANYI n'ihu nwa m nwoke maka iji ya mee oyiyi a piri api na arusi a kpuru akpu. Aga m emesia nyeghachi gi ya."

⁴ Ya mere, o nyeghachiri nne ya olaocha ahụ, Nne ya weere nari ego olaocha shekel abuo wegara okpu uzu olaocha, onye jiri ya mee oyiyi a piri api na ihe a kpuru akpu. E tinyere ha n'ulo Maika.

[‡] 16:23 16:23 Dagon bu chi ahija ndu nye ndi Filistia. Ogidi oyiyi ya bu okara mmadu na okara azu. N'asusu ndi Hibru, Dagon putara mkpuru oka, ebe mkpuru okwu a Dag putara azu.

⁵ Nwoke ahụ bu Maịka nwere ụlọ arụsị, o mere efofod na arụsị ezinaulo* di iche iche, mee otu n'ime umu ya ndi ikom ka o buru onye nchujaja ya. ⁶ N'ubochi ndi a, Izrel enweghi eze na-achi ha. N'ih i nke a, onye obula na-eme ihe obula o chorọ, na ihe obula di ya mma n'anya.

⁷ Otu nwokorobia onye Livayi, sitere n'obodo Betlehem nke di na Juda, bu onye binyere ndi agburu Juda, ⁸ hapuru obodo ahụ, bu Betlehem Juda icho onodu n'ebe ozo. Mgbe o na-aga, o bjaruru n'ulo Maịka n'ala ugwu ugwu Ifrem.

⁹ Maịka juru ya, "Ebee ka i si bia?"

O siri "Abu m onye Livayi si Betlehem di na Juda. Ana m achoro onwe m ebe m ga-anọ."

¹⁰ Mgbe ahụ, Maịka siri ya, "Soro biri n'ulo m, ghokwara m nna na onye nchujaja, aga m akwu gi mkpuru ego olaocha shekel iri kwa afo, nyekwa gi uwe, na ihe oriri." ¹¹ Ya mere, onye Livayi ahụ kwere n'ihe o gwara ya, nwokorobia ahụ sooro ya biri ka otu n'ime umu ya ndi ikom. ¹² Mgbe ahụ, Maịka nyere onye Livayi ahụ oru, nwokorobia ahụ ghororo ya onye nchujaja, birikwa n'ulo ya. ¹³ Mgbe ahụ, Maịka kwuru, "Ugbu a, amara m na ONYENWE ANYI ga-agoz i m nke ukwu, n'ih i na onye Livayi a aghola onye nchujaja m."

18

Ebo Dan ebiri na Laish

¹ N'oge ahụ kwa, umu Izrel enweghi eze obula na-achi ha.

Ebo Dan na-achokwara onwe ha ebe obibi nke ga-abu ala nke aka ha, n'ih i na ruo ugbu a, ha enwebeghi ike chupu ndi bi n'ala ahụ e kenye ha dika ihe nketa nke ha. ² N'ih i nke a, ebo Dan sitere n'ikwu ise di n'ebo ha hoputa mmadu ise. Ndi a bu dimkpa, na dike n'agha, burukwa ndi si n'obodo Zora na Eshtaol. Ha zipuru mmadu ise ndi a ka ha gaa nyochaa ala ahụ ha na-achọ ibi n'ime ya.

Mgbe ndi ahụ jeruru obodo ugwu ugwu Ifrem, ha gara nodu odu abali n'ulo Maịka. ³ Mgbe ha no nso ulo Maịka, ha nuru asusu nwokorobia onye Livayi ahụ bu onye nchujaja. Ha kputara ya n'otu akuku juo ya ajuju si, "Onye kputara gi ebe a? Gini ka i na-eme n'ebe a? Gini mere i ji bia n'ebe a?"

⁴ Nwokorobia ahụ kwara ha ihe Maịka meere ya. O gwara ha, "O nyere m oru, abukwa m onye nchujaja ya."

⁵ Ha siri ya, "O di mma! Biko, juta Chineke ase, choputa ma ije anyi a o ga-agakwa nke oma."

⁶ Onye nchujaja ahụ zara si ha, "Gaa n'udo. Ije unu nwere ngozi ONYENWE ANYI."

⁷ Ya mere, ndi ikom ise ndi ahụ biliri ije bjaruo n'obodo Laish, ebe ha huru na ndi ahụ na-ebi n'udo, na-enweghi nsogbu obula. Ha dika ndi obodo Saidon, ndi onwe ha juru afo, ndi na-adighi atu anya ihe egwu obula. Ha bu ndi bara uba, ebe o dighi ihe obula korọ ukọ n'ala ahụ. Ozo, ha bi n'ebe di anya site n'obodo ndi Saidon. O dikwaghi ihe ha na mmadu obula nwekorọ.

⁸ Mgbe ndi nnyocha ahụ laghachiri n'obodo Zora na Eshtaol, ndi ebo Dan ibe ha juru ha, si, "Unu si ana jee? Gini ka unu choputara?"

⁹ Ha zara si, "Bianu, ka anyi gaa buso ha agha. Anyi ahula ala ahụ, o dikwa mma nke ukwu. Gini ka unu na-agbara nkiti? Unu egbula oge iba

* 17:5 17:5 Maobu, terafim

n'ebe ahụ nweta ya. ¹⁰ Mgbe unu ruru ebe ahụ, unu ga-ahụ ndị na-adighi atụ anya ihe egwu ọbụla, na ala sara mbara nke Chineke na-etinye unu n'aka. Ala nke ihe ọbụla na-adighi akọ n'ime ya."

¹¹ Ya mere, narị ndị agha isii ndị si n'ebo Dan biliri gaa ibuso obodo ahụ agha. Ha sikwa Zora na Eshtaol puo. ¹² Mgbe ha na-aga, ha rutere Kiriath Jearim, nke dị na juda, maa ulo ikwu ha n'ebe ahụ. O bu ya mere e ji akpo ebe ahụ di n'akuku odida anyanwu Kiriath Jearim Mahane Dan ruo taa. ¹³ Emesja, ha puru n'ala ugwu ugwu Ifrem, biarute n'ulo Maika.

¹⁴ Mmadu ise ndi ahụ gara nnyochaputa ala (ya bu ala Laish) ahụ gwara umunna ha si, "Unu maara na n'ime otu ulo ndi a na e nwere efod, n'ufodu arusi ezinaulo ndi di iche iche, na oyiyi a kpuru akpu nke eji ola wuo? Ugbu a, maranu ihe unu ga-eme." ¹⁵ Ya mere, ha gara n'ebe ahụ, banye n'ulo nwokorobia Livayi ahụ, ebe o bi n'ulo Maika, juo ya maka odimma ya. ¹⁶ Narị ndi ikom Dan, ndi jikere ibu agha, guzo n'onu uzo ama. ¹⁷ Mgbe ahụ, ndi nnyocha ise ahụ banyere n'ime ulo ahụ buru arusi ola ahụ, na efod ahụ, na arusi ezinaulo ndi ahụ, ma onye nchujaja ahụ na narị ndi agha isii ndi ji ngwa agha guzo n'onu uzo ama.

¹⁸ Mgbe ndi ikom ahụ banyere n'ulo Maika buru arusi ola ahụ, efod ahụ na arusi ezinaulo ndi ozo ahụ, onye nchujaja ahụ siri ha, "Gini ka unu na-eme?"

¹⁹ Ha zara si ya, "Mechie onu gi! Ekwukwala okwu obula. Soro anyi bia buru nna anyi na onye nchujaja anyi. O ga-abara gi uru karja ibu onye nchujaja nye otu ebo na otu agburu n'Izrel, karja ibu onye nchujaja nke naani otu nwoke n'ime ezinaulo ya." ²⁰ Mgbe ahụ, obi toro nwokorobia onye nchujaja ahụ utọ isoro ha gaa. O buuru efod ahụ, arusi ezinaulo ndi ozo ahụ na oyiyi ahụ a piri api soro ndi ahụ gawa. ²¹ Ha malitekwarra ije ha, amuntakiri ha, na igwe anu ulo ha, na ngwongwo ha ka ha tinyere n'ihu ha.

²² Mgbe ha gamituru nke nta site n'ulo Maika, ndi ikom ndi bi nso ulo Maika kpoqtara onwe ha chuso ndi Dan, gafee ha. ²³ Maika na ndi so ya na-etikwa mkpu na-akpoku ha si ha kwusi ije ha. Ma ndi ebo Dan juru Maika ajaju si ya, "Gini na-eme gi iji kpoputa ndi gi ka ha bia luso anyi agha?"

²⁴ O zaghachiri, "Unu chiri chi ndi m mere, kporo onye nchujaja m puo. Gini ozo ka m nwekwara? Olee otu unu siaju, 'Gini na-eme gi?'"

²⁵ Ndi ikom Dan zara si ya, "Lezie anya kpachara anya banyere udi okwu i na-ekwu. N'ihu na i kwuo udi okwu a gaa n'ihu, ufodu ndi ikom isi n'anyi oku ga-abia luso gi agha gbuo gi na ndi ezinaulo gi." ²⁶ Ya mere, ndi ebo Dan gbara ya nkiti na-aga ebe ha na-aga. Mgbe Maika huru na ha di otutu karja ya, o hapuru ha, tugharia laghachi n'ulo ya.

²⁷ Umụ Dan chiri arusi ahụ niile Maika mere, durukwa onye nchujaja ya gawa n'obodo Laish, obodo no n'udo, nke na-adighi atụ anya ihe egwu ọbụla. Ha busoro ndi obodo ahụ agha, suo obodo ahụ oku. ²⁸ O dighi onye obula nwere ike bia inyere ndi obodo ahụ aka n'ihu ha bi n'ebe di anya site n'obodo Saidon. O nwekwaghị obodo obula ha na ha na-emekorita. Obodo a di na ndagwurugwu di nso na Bet-Rehob.

Emesja, ndi ebo Dan wughachiri obodo ahụ ozo, biri n'ime ya. ²⁹ O bu nke a mere e ji kpo eha obodo ahụ Dan, nke bu aha nna ha ochie, onye bu nwa Izrel. Ma tupu ebo Dan ebibia ya, aha obodo a n'oge gara aga bu Laish. ³⁰ N'ebe ahụ ndi Dan guzobeere onwe ha arusi, Jonatan, nwa Geshom, nwa Mosis, na umu ya ndi ikom niile ghooro ndi nchujaja nye

ebo Dan ruo n'oge a dotara ala ahụ n'agha. ³¹ * Ndi ebo Dan n'ogidere na-efe arusi ndi ahụ Maika mere oge ahụ niile ụlọ nzute Chineke di na Shailo.

19

Onye Livayi na iko ya nwanyi

¹ N'oge a, Izrel enweghi eze na-achi ha.

N'oge ahụ kwa, o di otu nwoke, onye Livayi bi n'ebe di anya n'ala ugwu ugwu Ifrem. Nwoke a gara Betlehem, n'ime Juda, kporo otu nwaagboghọ ka o buru iko ya nwanyi. ² Ma iko ya nwanyi ahụ kwara iko megide ya. O hapuru ya laghachi n'ezinaulo nne na nna ya na Betlehem, Juda. O noro onwa anọ n'ebe ahụ. ³ Nwoke ahụ kpebiri iga n'ulo nna nwaagboghọ ahụ iriọ ya ka o loghachi. O kporo otu n'ime ndi ohu ya, duru inyinya ibu abuo. Mgbe nwoke ahụ bjaruru n'ulo ahụ, iko ya nwanyi kpatara ya n'ulo nna ya. Mgbe nna nwaagboghọ ahụ huru ya, o jiri onu kelee ya ekele. ⁴ Nna nwanyi ahụ rioro ya ka o nonyere ha ufodu oge. N'ih nke a, o nonyere ha ubochi ato. Ha niile noro onodu obi uto abali ato ahụ niile, rie nuokwa.

⁵ N'ubochi nke anọ, nwoke ahụ na iko ya jikeere n'isi ututu ilaghachi. Ma nna nwanyi ahụ rioro ha si ha, "Jirinu ihe oriri gbaanu onwe unu ume. Emesja unu nwere ike ilawa." ⁶ Ya mere, ha abuo noduru ala rie ihe, nuokwa ihe onunu. Mgbe e mesiri, nna nwaagboghọ ahụ siri ha, "Biko, nodunu rahụ ura n'abali taa, meekwanu onwe unu obi uto." ⁷ Ma mgbe nwoke ahụ biliri ka o laa, nna nwaagboghọ ahụ, n'ogidere ya, nke a mere ka o kwenye ino ruo echi ya. ⁸ N'isi ututu ubochi nke ise, ha bilikwara ngwangwa jikere ihapu ma ilaghachi. Ozokwa, nna nwaagboghọ ahụ rioro ha si ha, "Biko, nogidenu n'ututu taa, ma n'oge ehie unu nwere ike laa." N'ih nke a, ha n'ogidekwara rie, nuo.

⁹ Mgbe nwoke ahụ na iko ya nwanyi, na ohu ya, jikeere ihapu, nna nwaagboghọ ahụ rioro ha si ha, "Biko, lee chi ebidola iji ugbu a, abali adikwala nso. Biko, nogide n'ulo m naani abali taa. Anyi ga-emekwa onwe anyi obi uto abali taa niile. Ma unu ga-amalite ije unu n'isi ututu echi. Mgbe ahụ, unu ga-ala n'udo." ¹⁰ Ma nwoke ahụ ekweghi ino onodu abali ozo, o hapuru gawa n'uzo ije Jebus (ya bu Jerusalem), ya na inyinya ibu ya abuo akwadoro maka njem nakwa iko ya nwanyi.

¹¹ Ha rutere ebe ahụ oge chi na-akwado iji. Ohu ya siri nna ya ukwu, "Bia, ka anyi kwusi n'obodo ndi Jebus a, no onodu abali."

¹² Ma nna ya ukwu zaghachiri, "Mba! Anyi agaghi aba n'obodo ndi na abughi umu Izrel. Anyi ga-aga n'ihu ruo Gibe." ¹³ O kwukwara si, "Bia ka anyi gbalia iru Gibe maobu Rema, no onodu abali n'otu n'ime ebe ndi a." ¹⁴ Ya mere, ha gara n'ihu n'ije ha. Anwu dara dika ha na-eru Gibe di na Benjamin. ¹⁵ N'ebe ahụ ka ha kwusiri ino onodu abali. Ha gara noro na mbara ama obodo ahụ, ma o nweghi onye obula kpatara ha ka ha rahụ ura n'ulo ya.

¹⁶ N'anyasi ahụ, otu agadi nwoke zutere ha ka o si iru oru n'ubi naloghachi, onye si n'obodo ugwu ugwu Ifrem, ma o bi ka onye obia na Gibe (ndi bi n'ebe a bu ndi Benjamin). ¹⁷ Mgbe agadi nwoke a huru ndi ije ahụ na mbara ama obodo ahụ, o juru ha ajuju si, "Ebee ka unu si bia? Ebee ka unu na-aga?"

* 18:31 18:31 Dit 12:1-32; Jos 18:1,8; Nkp 18:18; 21:12

18 Nwoke ahụ zara sị ya, “Anyị si Betlehem dị na Juda na-aloghachi n’ulo anyị dị n’ebe dị anya n’ala ugwu ugwu Ifrem. Esi m ebe ahụ gaa Betlehem dị na Juda, ma ugbu a, ana m aga n’ulo ONYENWE ANYI. O nweghị onye kpobatarara anyị n’ulo ya. 19 Anyị nwere ihe oriri nke inyinya ibu anyị gari, achicha na mmanya nke anyị bu ndi ohu gi ga-gari, ya bu, mu onwe m na ohu gi nwanyị na nwokorobia so anyị. Anyị achoghị ihe obula n’aka onye obula.”

20 Agadi nwoke ahụ siri ha, “Batany n’ulo m dika ndi obia nke m. Ka m nye unu ihe niile bu mkpa unu. Naani unu anola onodu abali n’ama.” 21 N’ihi nke a, o kpobatarara ha n’ulo ya. O duuru inyinya ibu ha, nye ha ihe oriri. Emesia, ha sara ukwu* ha mmiri, nodu ala rie ma nuokwa.

22 Ma mgbe ha risiri nri, noro na-ezu ike, na-akpakorita uka, na mberede, ndi ikom uofodu sitere n’obodo ahụ, ndi jogburu onwe ha n’omume gbara ulo ahụ gburugburu. Ha malitekwarara iti aka n’uzo ahụ na iti mkpu na-akpoku agadi nwoke ahụ, sị ya, “Kpopta onye obia ahụ no n’ime ulo gi ka anyi mara ya.”

23 Agadi nwoke ahụ bu onyenwe ulo ahụ pukwuuru ha n’ezi, sị ha, “Biko umunna m, unu emela ihe ojoo di otu a. Nwoke a no n’ulo m dika obia. Unu emela ihe ihere di otu a. 24 Ka m kpoptara unu nwa m nwanyị namaghi nwoke, na iko nwanyị nwoke a ka unu jiri ha mee ihe obula unu chorọ ma hapuru nwoke a. Unu emela ihe ihere di otu a.”

25 Ma ndi ikom ahụ egeghi ya nti. Ya mere, nwoke ahụ kpoptara iko ya nwanyị zipuru ha ya n’ezi. Ha niile n’otu na otu, dinakwuru nwanyị ahụ abali ahụ niile. Mgbe chi na-achọ ibo, ha hapuru ya ka o laa. 26 N’isi ututu, nwanyị ahụ biliri laghachi azu n’ulo ahụ iko ya nwoke no. Ma o dara n’ala n’ihu onu uzo ulo ahụ togboro n’ebe ahụ tutu chi abozie.

27 Mgbe nwoke ahụ biliri n’ututu, meghee uzo ka o malite ije ya, o huru iko ya nwanyị ahụ ka o togbo n’onu uzo ahụ. Aka ya abuo dikwa n’onu uzo mbata ulo ahụ. 28 Nwoke ahụ kpokuru ya sị ya, “Ngwa, bilie ka anyi laa.” Ma nwaagbogho ahụ ekwughị okwu obula. Nwoke ahụ buliri ya, tukwasị ya n’elu inyinya ibu ya, buru ya laa n’obodo nke aka ya.

29 Mgbe o biaruru obodo ya, o banyere n’ulo ya weputa mma jiri ya bowaa ozu iko ya nwanyị ahụ uzo iri na abuo. O zigaara ebo iri na abuo niile di n’Izrel otu uzo, otu uzo. 30 N’ihi nke a, Onye obula huru ihe ojoo a kwuru sị, “O nwebeghi onye obula mere udi ajo omume di otu a kembge umu Izrel si n’obodo Ijiptuta. Chee echiche banyere ihe a. Tulee ya ma gwa anyi ihe anyi ga-eme?”

20

Ndi Izrel ebuso ebo Benjamin agha

1 Mgbe ahụ, ndi Izrel niile ndi si n’ala Dan ruo Biasheba, tinyere ndi si n’ala Gilead, putara dika otu mmadu, bia zukoo n’ihu ONYENWE ANYI na Mizpa. 2 Ndi ndu ebo Izrel niile weere onodu na nzuko nke ndi Chineke, onuogugu ha bu nari puku ndi agha ano, ndi na-ebu mma agha. 3 Mgbe na-adighi anya, nzuko umu Izrel niile na Mizpa ruru umu Benjamin nti. Mgbe ahụ, ndiisi Izrel niile kpore nwoke ahụ e gburu iko ya nwanyị sị ya, “Kporo anyi otu ihe ojoo a si mee.”

* 19:21 19:21 Isacha ukwu bu omenaala i ji gosi na-anabatara mmadu mgbe o batara n’ulo. Mmemme a bu ihe a na-eme ebe ndi mmadu na-eji ukwu aga ogologo uzo, n’ala ebe uzuzu juputara. Jen 18:4; Jon 13:5

⁴ Ya mere, onye Livayi ahụ, di nwanyi ahụ e gburu kwuru si, “Mụ na iko m nwanyi bjaruru obodo Gibe, obodo nta ndi Benjamin, kwusi n’ebe ahụ ino onodu abali. ⁵ N’oge abali, ndi ikom Gibe bjaara gba ulo anyi no n’ime ya gburugburu. Nzube ha bu igbu m. Ma ha jidere iko m nwanyi, dinakwuru ya n’ike, tutu ruo mgbe o nwuru. ⁶ N’ihi ya, abowasiri m ahụ iko m nwanyi uzo iri na abuo, zisa ya n’akuku niile nke ihe nketa ndi Izrel niile n’ihi na ndi ikom Gibe ndi ahụ emeela ihe ojoo na ihe ihere n’ala Izrel. ⁷ Ugbu a, unu umu Izrel niile, unu onwe unu tleenu okwu a, nyekwanu ndumodu ihe a ga-eme ebe a.”

⁸ Ndi mmadu niile kulitere dika otu onye, si, “O nweghi onye obula ga-ala na be ya. O nweghi onye obula ga-esi n’ebe a laa n’ulo ya. ⁹ Ma ugbu a, nke a bu ihe anyi ga-eme ndi Gibe. Anyi ga-efe nza choputa ndi ga-aga luso ndi Gibe agha. ¹⁰ Anyi ga-esite n’ebo niile nke Izrel hoputa mmadu iri site na nari mmadu, hoputa nari mmadu site na puku mmadu, hoputakwa puku mmadu site n’iri puku mmadu, ka ha hu maka iwetara ndi agha ihe oriri. Mgbe ndi agha a rutere Geba di na Benjamin, anyi puru ikwughachi ha ugwo ruru ha dika ihe ihere niile ha mere n’ala Izrel si di.” ¹¹ Ya mere, ndi Izrel niile jikotara onwe ha onu ibu agha ahụ dika otu onye, megide obodo ahụ.

¹² Ndi ebo Izrel zipuru ndi ozi ka ha gazuo ebo Benjamin niile, si ha, “Gini bu ihe ojoo nke a jogburu onwe ya emere n’etiti unu? ¹³ Ugbu a, kpoputara anyi ndi ikom ojoo di a si n’obodo Gibe ka anyi gbua ha. Anyi ga-esikwa otu a hichapu ihe ojoo a site n’Izrel.”

Ma umu Benjamin egeghi ndi Izrel ibe ha nti. ¹⁴ Ha sitere n’obodo ha di iche iche zukotaa na Gibe maka ibuso ndi Izrel agha. ¹⁵ N’ubochi ahụ, ndi Benjamin sitere n’obodo ha di iche iche kpokota iri puku ndi ikom abuo na puku isii bu ndi na-amiputa mma agha, tinyere nari ndi ikom asaa ahụ zuruoke site na ndi bi na Gibe. ¹⁶ N’ime ndi agha ndi a, e nwere nari ndi agha asaa, ndi a maara nke oma dika ndi na-agbata uta nke oma.* Ha bu ndi na-eme aka ekpe, onye obula n’ime ha nwere ike iji okwute mata otu agiri isi, ghara imahie ya.

¹⁷ Ma onuogugu ndi agha umu Izrel, ma o buru na e wezuga umu Benjamin, di nari puku ano.

¹⁸ Ma tupu agha ahụ ebido, ndi agha Izrel buru uzo gaa Betel ijuta Chineke ase. Ha juru ya si, “Olee ebo ga-edu anyi ibuso ndi agha Benjamin agha?”

ONYENWE ANYI zara si ha na o bu Juda ga-ebu uzo.

¹⁹ N’ihi nke a, n’isi ututu echi ya, ndi agha umu Izrel niile buliri ihe agha ha puo, maa ulo ikwu ha nso nso Gibe. ²⁰ Emesja, ndi Izrel puru izute ndi Benjamin, doo onwe ha n’usoro ibu agha na Gibe. ²¹ Ma n’ubochi ahụ, ndi Benjamin si Gibe nuputa n’igwe gbua ndi agha Izrel onuogugu ha di iri puku abuo na puku abuo. ²² Ndi agha Izrel gbaritara onwe ha ume, ma werekwa onodu ibu agha dika ha mere n’ubochi mbu. ²³ Ndi agha Izrel kwara akwa nke ukwu n’ubochi ahụ n’ihu ONYENWE ANYI site n’ututu ruo anyasi. Ha juru ONYENWE ANYI ase ozo si ya, “Anyi ga-aga n’ihu iluso umunna anyi ndi Benjamin ogu?”

ONYENWE ANYI zara si ha, “Gaanu ga luso ha agha.”

²⁴ N’ihi nke a, ndi Izrel jeghachikwara ozo ibuso umu Benjamin agha n’ubochi nke abuo ya. ²⁵ N’oge a kwa, ndi agha Benjamin si n’obodo

* 20:16 20:16 Nkp 3:16; 1Ih 12:2

Gibea pụta ibuso ha agha. Ha gburu ndị agha Izrel ọ̀nụ̀ọ̀gụ̀gụ̀ ha dị puku iri na asatọ. Ndi a niile bukwa ndi ji mma agha ebụ agha.

²⁶ Mgbe ahụ, ndi Izrel niile gara Betel, nọdu n'ebe ahụ, kwaa akwa n'ihu ONYENWE ANYI Ha erighi nri ọbula n'ubochi ahụ site n'ututu ruo n'anyasi. Ha chere n'ihu ONYENWE ANYI onyinye aja udo, ma chọkwa aja nsure ọku. ²⁷ Ndi Izrel juru ase site n'aka ONYENWE ANYI. (N'oge ndi ahụ, igbe ogbugba ndu Chineke di n'ebe ahụ. ²⁸ Finehaz nwa Elieza, nwa nwa Eron na-eje ozi nchaja n'ebe ahụ.) Umụ Izrel juru ONYENWE ANYI ase si ya, "O bu anyi gaakwa ozo ibuso umunna anyi ndi Benjamin agha, ka i si anyi agala?"

ONYENWE ANYI zara si ha, "Gaanu, n'ihia na aga m ahụ na unu meriri ndi agha Benjamin echi."

²⁹ N'ihia nke a, umu Izrel kewaputara ndi zoro onwe ha n'ohia, gburugburu obodo Gibea. ³⁰ N'ubochi nke ato ya, ha puru gaakwa izute ndi Benjamin, ha were onodu ha imegide ndi Gibea dika ha mere n'oge gara aga. ³¹ Ndi Benjamin putara izute ha, e mere ka ha site n'obodo puo. Ha malitere igbu ndi Izrel dika ha mere na mbu, nke mere na ndi ikom iri ato dara nwuo n'ohia ma na uzo, otu nke gawara obodo Betel, na nke ozo gawara obodo Gibea. ³² Ya mere, mgbe ndi agha Benjamin malitere na-asi, "Lee, anyi emerela ha dika anyi mere na mbu," ndi Izrel no na-ekwu si, "Ka anyi gbara oso na-aga ruo mgbe ha ga-anọ ebe di anya site n'obodo ha."

³³ Ndi ikom niile nke Izrel sitere n'onodu ha bilie, doo onwe ha n'usoro na Baal-Tama, ndi Izrel ndi zoro onwe ha waputara site n'onodu ha n'odida anyanwu nke Geba, si n'ohia maputa. ³⁴ Iri puku ndi ikom Izrel ahụ zuruoke gara na ncherita ihu Gibea busoo ya agha. Agha ahụ di ike nke ukwu nke mere na ndi Benjamin amataghi na oke mbibi nabiakwasị ha. ³⁵ ONYENWE ANYI meriri ndi Benjamin n'ihu Izrel, n'ubochi ahụ; ndi Izrel gburu ndi agha Benjamin ọ̀nụ̀ọ̀gụ̀gụ̀ ha di iri puku abuo, na puku ise, na otu nari. Ha niile bukwa ndi na-eji mma agha aga agha. ³⁶ Mgbe ahụ, ndi Benjamin n'onwe ha, huru na e emerela ha.

Ugbu a, ndi ikom Izrel nyere ndi Benjamin ohere iga n'ihu, n'ihia na ha dabere na ndi ha zoro n'ohia n'akuku Gibea. ³⁷ Ndi ahụ zoro n'ohia gbaputara osiso gbaba n'obodo Gibea, kesaa onwe ha, were mma agha gbuchapu ndi niile no n'obodo ahụ. ³⁸ Ndi Izrel na ndi zoro n'ohia kwekotara na ha ga-eme ka anwuru oku di ukwu na-ala elu elu site n'obodo ahụ, ³⁹ ma mgbe ahụ, ndi Izrel ga-ebido ibo obo ogbugbu egburu ha.

Ndi Benjamin egbuolarị iri ndi Izrel ato, n'ihia ya ha siri, "Anyi na-emi ha dika anyi mere n'agha mbu." ⁴⁰ Ma mgbe anwuru oku malitere ila elu site n'obodo ahụ, ndi Benjamin lere anya n'azu hu ka anwuru oku na-ala elu site n'akuku niile nke obodo ahụ. ⁴¹ Mgbe ahụ, ndi Izrel bidoro igbu ha, oke egwu jidere ndi Benjamin n'ihia na ha ghotara na ila n'iyi adakwasila ha. ⁴² Ha si n'ihu ndi Izrel gbaa oso, gbaga n'uzo gawara n'ozara, ma ha enweghi ike igbanari agha ahụ. Ndi Izrel si n'obodo Gibea gbaputa gburu ha n'ebe ahụ. ⁴³ Ha gbara ndi Benjamin gburugburu n'akuku owuwa anyanwu Gibea, gbuo otutu n'ime ha n'ebe ahụ. ⁴⁴ Ndi agha Benjamin e gburu n'agha ubochi ahụ di puku iri na asato. ⁴⁵ Mgbe ha chighariri na-agbala n'uzo ozara na-aga n'ebe oke nkume Rimon di, ndi Izrel gburu puku ndi agha ise n'ime ha n'uzo ahụ. Ha chugidone ndi Benjamin oso ruo Gidom, gbukwaa puku ndi agha ha abuo.

⁴⁶ Ya mere, ndi Benjamin e gburu n'agha n'ubochi ahụ di iri puku abuo, na ise. Ndi a bu ndi agha mma agha, dike na dimkpa n'agha. ⁴⁷ Naani nari ndi agha isii n'ime ha tughariri gbapu oso gbalaga n'ozara, n'ebe nkume Rimon di. Ha nogidere n'ebe ahụ onwa ano. ⁴⁸ Mgbe ahụ, ndi agha Izrel hapuru ha, laghachi azu, gaa n'obodo ndi Benjamin niile gbuo ndi niile no n'ime ha, igwe anu ulo, na ihe ndi ozo niile di n'ime ha. Obodo niile ha ruru, ha kporo ha oku.

21

Ndi nwunye ndi ikom Benjamin

¹ Mgbe ndi ikom Izrel niile zukotara na Mizpa, ha nuru iyi si, "O nweghi onye obula n'ime anyi ga-ekwe ka nwoke obula si n'ebo Benjamin luo umu anyi ndi inyom."

² Ndi Izrel niile gara Betel, nodu ebe ahụ ruo mgbede n'ihu Chineke. Ha welitere olu bee akwa dara uda. ³ "Ha siri, ONYENWE ANYI, Chineke Izrel, gini mere ihe di otu a ji dakwasị Izrel? Gini mere a ga-eji na-achọ otu ebo Izrel achọ taa?"

⁴ N'isi ututu echi ya, ha biliri ngwangwa ruo ebe ichu aja. Ha churu aja nsure oku, na aja udo n'ebe ahụ.

⁵ Emesja, ha juritara onwe ha ajuju si, "O nwere ebo Izrel na-enweghi onye nochiri anya ha n'ihu ONYENWE ANYI anyi mgbe anyi zukoro na Mizpa?" N'ihu na ha nuru iyi kwuo na onye obula juru ibia n'ihu ONYENWE ANYI na Mizpa aghaghi inwu.

⁶ Ma oke iru uju di n'ala Izrel dum n'ihu ihe dakwasiri umunna ha, bu ndi Benjamin. Ha niile kwuru si, "Taa, otu ebo Izrel alaala n'iyi, e kpochapula ya. ⁷ Olee otu anyi ga-esi nwetara ndi foduru nwunye ha ga-alu ebe anyi nuru iyi site n'aha ONYENWE ANYI na anyi agaghi enye ha umu anyi ndi inyom?" ⁸ Mgbe ahụ, ha juru ajuju si, "O nwere ebo Izrel na-esoghi anyi zukota mgbe anyi zukotara n'ihu ONYENWE ANYI na Mizpa?" Ha chotara na o nweghi onye obula si na Jebesh Gilead bia. ⁹ N'ihu na mgbe ha guru ndi zukoro onu, ha chotara na o nweghi ndi si Jebesh Gilead bia.

¹⁰ Ya mere, nzuko ahụ zipuru puku ndi agha iri na abuo, ndi di ike n'etiti ha, ka ha gaa jiri mma agha gbuchapu mmadu niile bi na Jebesh Gilead, ndi nwoke, na ndi nwanyi, na umuntakiri. ¹¹ Nke a bukwa ihe unu ga-eme, "Gbuonu ndi ikom niile na umu nwanyi niile matarala nwoke." ¹² Onuogugu umu agboghọ na-amabeghi nwoke ha chotara na Jebesh Gilead di nari ano. Ndi agha ahụ kpotara na na Shailo, n'ime Kenan, ebe ndi Izrel mara ulo ikwu ha.

¹³ Emesja, ha zigara ufodu mmadu ka ha jekwuru ndi agha Benjamin na nkume Rimon maka ime udo. ¹⁴ Mgbe ndi Benjamin loghachiri, e dnyere ha nari ndi inyom ano, ndi Jebesh Gilead, bu ndi e mere ka ha di ndu. Ma umu agboghọ ndi a ezughi onuogugu ha niile.

¹⁵ Oge ahụ bu nnoo oge iru uju di ukwu n'ala Izrel maka onodu ndi Benjamin, n'ihu na ONYENWE ANYI eemeela ka ebo ndi Izrel hapu izu ezu. ¹⁶ Ndi okenye Izrel juritara onwe ha si, "Gini ka anyi ga-eme itara umunna anyi nwunye ebe o bu na umu agboghọ ndi Benjamin anwuchaala? ¹⁷ Ndi Benjamin foduru ndu aghaghi inweta ndi ga-anochi anya ha," bu ihe ha kwuru, "ka otu n'ime ebo Izrel ghara ibu ndi e kpochapuru ekpochapu. ¹⁸ Ma anyi enweghi ike inye ha ndi nwunye site n'umu anyi ndi inyom, n'ihu na umu Izrel nuru iyi si, 'Onye aburu onu ka o bu, bu onye obula nke nyere onye Benjamin nwunye.' ¹⁹ Ma lee,

e nwere mmemme ONYENWE ANYỊ a na-eme afo niile na Shailo, n'akukụ ugwu Betel, na mpaghara owuwa anyanwu nke uzọ ahụ sitere Betel gaa Shekem, na n'akukụ ndịda Lebona."

²⁰ Ya mere, ha gwara ndi ikom Benjamin, bu ndi chorọ nwunye okwu si ha, "Gaanu zoo onwe unu n'ubi vaini di n'agbata uzọ ahụ, ²¹ ma na-elepu anya. Mgbe umu agboghọ Shailo ga-aputa ite egwu ha, sitenu n'ubi vaini gbaputanu jide ha, ka onye obula n'ime unu jide otu nwaagboghọ kpuru ya laa n'ala Benjamin, ka ha buru nwunye unu. ²² O buru na nna ha maobu umunne ha abiakwute anyi iju ajuju banyere ha, anyi ga-agwa ha okwu si, 'Biko, gosinu anyi amara, site n'ihapu ha ka ha luo umu agboghọ ahụ, n'ih na anyi achotaghi umu agboghọ ga-ezuru ha niile mgbe anyi gburu ndi niile bi na Jebesh Gilead. O nwekwaghi uzọ ozo unu gaara esi nye ha umu unu ndi nwanyi ghara ibu ndi ikpe mara.'"

²³ Ya mere, ndi Benjamin mere dika ndumodu e nyere ha si di. Onye obula n'ime ha jidere otu nwaagboghọ n'ike mgbe ha na-ete egwu n'oge mmemme ahụ ka o buru nwunye ya. Ha lara n'ihe nketa ha, wughachi obodo ha, biri n'ime ya.

²⁴ Mgbe ihe ndi a gasiri, umu Izrel laghachiri n'obodo ha, n'otu n'otu, onye obula kwa laghachiri n'ebo ya, n'ikwu ya, n'ihe nketa nke aka ya.

²⁵ N'ubochi ndi a, Izrel enweghi eze na-achi ha. * N'ih nke a, onye obula na-eme ihe obula o chorọ, na ihe obula di ya mma n'anya.†

* 21:25 21:25 Nkp 17:6; 18:1; 19:1 † 21:25 21:25 Dit 12:8; Nkp 17:6

Rut

Rut na Naomi

¹ N'oge ndi ahụ, mgbe ndi ikpe na-achi, oke unwu dara n'ala Izrel. N'ihu unwu a, otu nwoke, onye Betlehem, obodo di na Juda, kwakoozoro ihe ya niile, duru nwunye ya, na umu ya ndi ikom abuo, hapu obodo ya gaa biri dika obia n'ala Moab. ² Aha nwoke a bu Elimelek. Aha nwunye ya bu Naomi, ma aha umu ya ndi ikom abuo bu Mahlon na Kilion. Ha bu ndi Efrat* si Betlehem nke di na Juda. Ha bjarutere n'ala Moab biri n'ebe ahụ.

³ Ma Elimelek di Naomi nwuru, hapu naani Naomi, na umu ya ndi ikom abuo. ⁴ Ha luru ndi nwunye site n'etiti ndi inyom Moab. Aha nke mbu bu Opa, ebe aha nke abuo bu Rut. Ha biri n'ebe ahụ ihe di ka afọ iri. ⁵ Mahlon na Kilion mechara nwuo. Ya mere, Naomi ghorọ onye gba aka di, na onye gba aka umu.

Naomi na Rut alaghachi n'obodo Betlehem

⁶ Mgbe Naomi no n'ala Moab nu na ONYENWE ANYI eletala ndi Izrel site n'inye ha ihe oriri, Naomi na ndi nwunye umu ya abuo kwadoro ilaghachi azu n'ala Izrel. ⁷ Ya mere, Naomi na ndi nwunye umu ya abuo hapuru ala Moab ebe ha bi kemgbe, malite igbaso uzo ha ga-esi laghachi n'ala Juda.

⁸ Mgbe ahụ, Naomi gwara ndi nwunye umu ya abuo okwu si ha, "Ngwa, onye obula n'ime unu laghachi n'ulo nne ya.† Ka ONYENWE ANYI gosi unu obioma dika unu si gosi mu onwe m, na ndi unu nwuru anwu. ⁹ Ka ONYENWE ANYI nyekwa unu di ozo ma meekwa ka unu chota udo n'ezinaulo ozo."

Mgbe ahụ Naomi suturu ha onu, ha niile kwara akwa. ¹⁰ Ma Opa na Rut zara Naomi si ya, "E, anyi agaghi ala. Anyi ga-esoro gi laghachikwuru ndi gi."

¹¹ Naomi zara si ha, "Laghachinu umu m, o bu n'ihu gini ka unu gaeji soro m laa? E nwere m ike imuta umu ndi ikom ozo ndi ga-abu di unu?‡ ¹² Laghachinu azu umu m. Emeela m agadi ilu di ozo. A sikwari na olileanya foduru m ilu di na imuta umu ndi ikom n'abal taa, ¹³ unu gaechere ruo mgbe ha tolitere? Unu ga-anọ na-alughị di ozo? Mba, umu m ndi inyom, onodu m di ilu kari nke unu, n'ihu§ na ONYENWE ANYI esepatala aka ya imegide m."

¹⁴ Ha welitere olu ha kwaa akwa ozo. Mgbe ahụ Opa suturu nne di ya onu ma Rut kwusiri ike n'ebe o no.

¹⁵ Ma Naomi gwara ya si, "Lee, nwunye nwanne di gi alaghachikwurula ndi nwe ya na chi ya niile, soro ya laa."

¹⁶ Ma Rut zara, "Akwagidela m ka m hapu gi, maobu ime ka m site n'iso gi chigharia. Aga m esoro gi gaa ebe obula i na-aga. Aga m esokwa gi biri

* **1:2** 1:2 Efrata bu aha ezinaulo ebe Elimelek si puta. O bu Elimelek guru mpaghara ala ahụ di nso Betlehem, Efrata. Mgbe ufodu a na-akpokwa ya Betlehem Efrata. Rut 4:11; Jen 35:19; 1Sa 17:12; Mai 5:2 † **1:8** 1:8 Omenaala bu na ndi ada na-alubeghi di, na ndi ada di ha nwuru, na-ebinyere nne ha. Jen 24:28,67 N'akwukwo Rut isi abuo, amaokwu nke iri na otu, e mere ka anyi mata na nna Rut ka di ndu. ‡ **1:11** 1:11 Ajuju a bu n'ihu omenaala ndi juu, nke bu, na nwanji obula na-amutaghi nwa tupu di ya a nwuo, na nwanne di ya ga-aluru ya. Jen 38:6-8; Dit 25:5-10 § **1:13** 1:13 Nkp 2:15; Job 19:12; Abu 38:2

n'ebe obula i ga-ebi; ndi gi ga-abu ndi m, Chineke gi ga-abukwa Chineke m, ¹⁷ ebe i nwuru ka m ga-anwu, ebe ahụ kwa ka a ga-eli m. Ka ONYENWE ANYI mesoo m mmeso, otu obula mmeso ahụ si di njo, ma o buru na m ekwere ka ihe ozo, ma o bughi onwu, kewaa mu na gi." ¹⁸ Mgbe Naomi huru na Rut ekpebiela n'ime onwe ya iso ya, o kwusiri igwa ya okwu ozo.

¹⁹ Ya mere, ha abuo gagidere ije rute Betlehem. Mgbe ha batara Betlehem, obodo ahụ mere mkpotu, n'ihu nlotu ha. Ndi inyom juru si, "O bu Naomi bu nke a n'ezie?"

²⁰ Ma Naomi zara ha si, "Unu akpokwala m Naomi, kama kponu m Mara, n'ihu na Onye puru ime ihe niile emeela ka ndu m juputa n'ihe ilu.

²¹ Aka m juru eju mgbe m si n'ebe a puo, ma ONYENWE ANYI emeela ka m gbara aka lota. Gini mere unu ji akpo m Naomi ebe o bu na ONYENWE ANYI gbakutara m azu, ebe o bu na Onye puru ime ihe niile mere ka nsogbu dakwasi m."

²² Otu a ka Naomi na Rut onye Moab bu nwunye nwa ya si laghachi n'ala Juda. Oge ha ji lobata n'obodo Betlehem bu oge a na-amalite igbo oka bali.*

2

Rut ezute Boaz

¹ Ma Naomi nwere otu nwanne di ya, onye bara uba, burukwa onye a maara nke oma, onye si n'agburu Elimelek. Aha nwoke a bu Boaz.

² Rut onye Moab, gwara Naomi okwu si ya, "Kwere ka m gaa n'ubi ebe a na-agho oka, ka m lee ma m ga-achota ihuoma n'ihu ndi na-agho oka, ndi ga-ekwere ka m tutukota oka* ndi ha hapuru."

Naomi zara si ya, "O di mma nwa m, gaa." ³ Ya mere, Rut puru gaa na-atutu oka n'azu ndi na-ewe ihe ubi. Ma dika ihe si di, Rut choputara na ubi o na-atutu oka bu ubi Boaz, onye si n'agburu Elimelek.

⁴ N'oge ahụ, Boaz n'onwe ya si na Betlehem bjarute n'ubi ahụ, kelee ndi ahụ na-agho mkpuru n'ubi si ha, "ONYENWE ANYI nonyere unu."

Ha niile zakwara si ya, "ONYENWE ANYI gozie gi."

⁵ Mgbe Boaz huru Rut, o juru onyeisi ndi oru ubi ya si, "Onye ka nwanyi a bu?"

⁶ Onye nlekota oru ubi ahụ zaghachiri, "O bu onye Moab ahụ so Naomi lota. ⁷ O siri, 'Biko kwere ka m soro ndi oru n'azu tutukotaa ukwu oka ha hapuru.' Kemgbe ututu o bjara, o kwusibeghi oru ya kariakwa naani nwa mgbe nta o zuru ike n'okpuru ndo."

⁸ Ya mere, Boaz gwara Rut okwu si ya, "Nwa m nwanyi, gee m nti. Agakwala itutu oka n'ubi ozo, esitekwala n'ebe a puo. Soro umu agboghọ na-ejere m ozi nodu n'ebe a. ⁹ Lezie anya n'ubi ebe ndi ikom na-ewe ihe ubi, ma soro umu agboghọ ndi a. Enyela m ndi ikom ndi a iwu ka ha ghara imetu gi aka. Mgbe obula aguu mmiri guru gi, gaa n'ite mmiri ndi ahụ ndi ikom gbanyere mmiri kuru mmiri nuo."

¹⁰ Mgbe Boaz na-agwa ya okwu, Rut hulataru isi ya ala. Emesia o kwuru si, "Gini mere m ji chota udi amara di otu a n'ebe i no, na i hutara m, ebe i maara na m bu naani onye mba ozo?"

* **1:22** 1:22 N'oge owuwe ihe ubi, oka bali bu ihe ubi mbu a na-eweta, mgbe izu uka ole na ole gasiri, o buru oge owuwe ihe ubi wiiti. Rut 2:23; 2Sa 21:9 * **2:2** 2:2 I tutukota oka ndi a hapuru mgbe a na-ewe ihe ubi, bu oke ndi inyom di ha nwuru anwu, na umu mgbei na ndi obia. Lev 19:9; Dit 24:19

11 Boaz zara si ya, “Anula m ihe niile i meere nne di gi site n’oge di gi nwuru, na otu i si hapu nne gi na nna gi, na ala ebe amuru gi, bia n’ebe a ibi n’etiti ndi i na-amaghi na mbu. 12 Ka ONYENWE ANYI kwughachi gi ugwo ihe oma ndi a i mere. Ka ONYENWE ANYI onye bu Chineke Izrel, onye i ghabara n’okpuru nku ya izere ndu kwughachi gi nkwughachi di ukwu n’ihi ezi oru gi niile.”

13 Rut zara si ya, “Ka m gaa n’ihu na-achota amara n’ebe i no, onyenwe m. N’ihi na i kasiela m obi, gwakwa m, odibo nwanyi gi, okwu di nro. O bu ezie na m abughi otu n’ime ndi odibo nwanyi gi.”

14 Mgbe oge iri nri ruru, Boaz si ya, “Bia nso n’ebe a, were ufodu nri rie, sunyekwa achicha gi n’ime mmanya viniga.”†

Mgbe o soro ndi ahụ na-ewe ihe ubi nodu ala iri ihe, o nyere ya ufodu oka a huru n’oku. O riri, rijuo afọ ma nri e nyere ya foduru. 15 Mgbe o biliri ichikotakwa oka, Boaz nyere umu okorobia ya iwu, “Hapunu ya ka o chikota oka o buladi n’etiti ukwu oka ndi guzo eguzo, unu agwala ya okwu ihere obula. 16 Unu sitekwa n’ukwu oka miputara ya ufodu tusara ya n’ala ka o tuturu. Unu abarala ya mba.”

17 Ya mere, Rut tuturu oka n’ubi ahụ ruo oge anyasi. Mgbe o fuchasiri oka balı niile o tututara, o nwetara ihe nwere ike iru otu bushel. 18 O buuru ya baa n’ime obodo, bunye ya nne di ya, nyekwa ya nri o riforo mgbe o rijuchara afọ.

19 Nne di ya juru ya, “Ebee ka i tuturu oka taa? Ebee ka i ruru oru? Ka nwoke ahụ hutara gi buru onye a goziri agozi.”

Rut kororo nne di ya banyere onye ahụ o ruru oru na nke ya. O si ri, “Aha nwoke mu na ya ruru oru bu Boaz.”

20 Mgbe ahụ Naomi zara nwunye nwa ya si, “Onye ONYENWE ANYI goziri ka o bu, onye na-ahapubeghi igosi ebere ya nye ndi di ndu na ndi nwuru anwu. Nwoke a bu otu n’ime ndi agburu anyi, otu onye n’ime ndi onye mgbaputa anyi.”‡

21 Mgbe ahụ Rut, onye Moab si ri, “Ihe o sikwara m bu, ‘Nonyere ndi oru m tutu ruo mgbe ha ghochara oka niile di n’ubi m.’”

22 Naomi si ri Rut, nwunye nwa ya, “Nwa m nwanyi, o kaara gi mma ime dika o kwuru. Soro umu agboghọ no n’ubi ya n’azu tutuoka i na-atutu, n’ihi na n’ubi onye ozo, e nwere ike imeru gi ahụ.”

23 Ya mere, Rut sogidere umu agboghọ Boaz na-atutu oka, tutu ruo ogwugwu igho oka balı na wiiti. Ya na nne di ya bigidekwara.

3

Rut ejekwuru Boaz

1 Otu ubochi, Naomi, nne di Rut, gwara ya okwu si, “Nwa m nwanyi, o bu na o rubeghi mgbe m ga-achotara gi ulo nke aka gi, ebe a ga-anọ lekotazie gi anya nke oma? 2 O bu na Boaz, onye gi na umu agboghọ ya so ruo oru ichikota oka abughi onye agburu anyi? Lee, n’abalı taa ka o ga-afucha oka balı n’ebe izocha oka. 3 Ugbu a, gaa saa ahụ gi, teekwa

† 2:14 2:14 O bu mmanya gbara uka a wunyere mmanu ntakiri, ka e ji emeputa mmanya viniga.

‡ 2:20 2:20 Onye mgbaputa anyi Onye di otu a, aghaghi ibu onye metutara nwoke ahụ nwuru anwu. O nwere ike buru nwanne ya maobu nwanna ya. O bu ya ka o diri dika iwu ahụ si di, inwetaghachi maobu zughachite ala niile nke onye ahụ nwuru anwu. Iwu ahụ bu, na onye mgbaputa a di nso, ga-ahụ nwunye nwanne maobu nwanna ya ahụ nwuru anwu, ma o buru na o mutaghi nwa. Dit 25:5-10

mmanụ isi uto, yirikwa uwe mara mma. I mesja, gaa n'ebe izocha oka,* ma ekwekwala ka o hu gi, tutu ruo mgbe o risiri nri nuokwa ihe onu. ⁴ Leziekwa anya choputa ebe o ga-edina rahụ ura. Mgbe i maara na o rahula ura nke oma, gaa kpughepu akwa o ji kpuchie ukwu ya, dinaakwa ala n'ebe ahụ. O ga-agwa gi ihe i ga-eme."

⁵ Rut zara si, "Aga m eme ihe obula i si m mee." ⁶ Ya mere, Rut puru n'abalị ahụ gaa n'ebe izocha oka ahụ, meekwa dika nne di ya gwara ya.

⁷ Mgbe Boaz risiri nri ma nuokwa ihe onu, mmuo ya dikwa mma, o gara ka o dinaa ala na nsotu ebe atukotara akpa oka. Rut jiri nwayoo gaa n'ebe ahụ, kpughepu akwa o ji kpuchie ukwu ya abuo, dina n'akuku ukwu ya. ⁸ N'etiti abali Boaz kujara teta na mberede, tugharja, ma lee o nwere nwanyi dina n'ala ala ukwu ya.

⁹ O juru ya si, "I bu onye?"

Rut zara ya si, "Abu m Rut, ohu gi nwanyi, onyenwe m. Were onu onu akwa gi kpukwasi m,† n'ihu na i bu onye agburu mgbaputa m di nso."

¹⁰ Boaz zara si ya, "ONYENWE ANYI gozie gi, nwa m nwanyi. Ihunanya i gosiri ugbu a akarijala nke i gosiri na mbu, n'ihu na i gbasoghi umu okorobia, ma ha bu ogaranya maobu ogbenye. ¹¹ Ma ugbu a, nwa m nwanyi, atula ujo. Aga m emezuru gi dika i si rjoo, n'ihu na mmadu niile maara na i bu onye nwere ezi agwa. ¹² O bu ezie na m bu onye mgbaputa di nso nke ezinaulo anyi, ma o nwere onye ozo di ezi nso karja m. ¹³ Nodu n'ebe a n'abalị a. N'ututu, o buru na onye ahụ ekwere imezu oru ya dika onye mgbaputa, ya ruzuo ya. O buru na o kwere, o di mma, o burukwanu na o kweghi, dika ONYENWE ANYI na-adi ndu, aga m emezu ya. Ugbu a, dinara ala ruo ututu."

¹⁴ Ya mere, Rut dinara n'ukwu ya ruo ututu. Ma chi abozibeghi nke oma mgbe o si n'ebe ahụ bilie n'ihu na Boaz siri ya, "Ekwela ka onye obula mata na nwanyi biara n'ebe izocha oka."

¹⁵ O gwakwara Rut okwu si ya, "Chita akwa mgbokwasi gi, gbasaa ya." Ya mere Rut gbasara akwa ya, Boaz manyere ya otutu oka bali isii, bokwasi ya Rut, onye buuru ya banye n'ime obodo.

¹⁶ Mgbe Rut bjakwutere nne di ya, Naomi juru ya si, "Nwa m nwanyi, olee otu ihe si gaa?"

Rut gwara ya ihe niile Boaz meere ya, si, ¹⁷ "O manyeere m otutu oka bali isii ndi a si m, 'O kwesighi ka i gbara aka lakwuru nne di gi.'"

¹⁸ Naomi zara si ya, "Chere, nwa m nwanyi, ruo mgbe i ga-ahu otu okwu a ga-esi bie. Nwoke a agaghi ezu ike tutu ruo mgbe o kwubiri okwu a taa."

4

Boaz aluo Rut

¹ Ya mere, Boaz puru gaa n'onu uzo ama obodo ahụ, nodu ala n'ebe ahụ. O dighi anya onye mgbaputa ahụ di nso nke Boaz kwuru okwu banyere ya si n'ebe ahụ na-agafe. Boaz kporo ya si, "Enyi m bia nodu ala." O biara nodu ala.

² Boaz kporo mmadu iri, ndi bu ndi okenye obodo ahụ, gwa ha, "Nodunu ala n'ebe a." Ha mere otu ahụ. ³ Mgbe ahụ, o gwara nwoke onye mgbaputa ahụ di nso si, "Naomi, onye si n'ala ndi Moab lota, na-achọ ire ala nwanna

* 3:3 3:3 O bu oru umu anumanu izocha oka n'oge ehie. Ma n'oge uhuruchi, mgbe ikuru n'efe, ndi oru ubi na-eji ihe dika nkata na-awuli oka ahụ elu n'ihu izocha ya. Dika ha na-awuli ya elu, ikuru na-ebufu igbugbo oka na ahijia, ma mkpuru oka na-adigide n'ime nkata ahụ. † 3:9 3:9 Mgbe nwoke were akwa, maobu onu akwa gbasaa nwanyi n'ahu, nke a na-egosi na o chorọ ilu ya. Izk 16:8

anyị nwoke Elimelek. ⁴ Ahurū m na o kwesiri ka m buru ụzọ gwa gị ka i zụọ ya n'ihu ndị a nọ ọdụ n'ebe a, na n'ihu ndị okenye obodo anyị. Ọ buru na i ga-agbara ya, gwa m, ọ burukwanu na i gaghi agbara ya, gwa m, ka m mara ihe m ga-eme. N'ihia na ọ bu gị ka ọ diri igbaputa ya. Mu onwe m na-esote gi."

Ọ zara si, "Aga m agbaputa ya."

⁵ Mgbe ahụ, Boaz sirị, "N'ubochi i ga-azuru ala ahụ site n'aka Naomi ka i ga-enwetakwa Rut onye Moab bu nwunye onye ahụ nwuru anwu, ime ka aha onye ahụ nwuru anwu na ihe nketa ya na-adigide."

⁶ Na nke a, onye nchekwa mgbaputa ahụ sirị, "Apughi m igbaputa ya n'ihia na e nwere m ike itinye ihe nketa m na nsogbu. Gi onwe gi gbatuta ya. Nke a gaghi ekwe m omume."

⁷ Na mgbe ochie n'ala Izrel, * ime ka mgbaputa ihe na iwefe ihe site n'aka baa n'aka zuo oke, otu onye ga-eyipu akpukpokwu† ya were ya nye onye nke ozo. Otu a ka e si ekpebi okwu gbasara orire na ozuzu, na-ime ka ihe ndi ozo guzosie ike n'ala Izrel.

⁸ N'ihia ya, mgbe nwoke ahụ gwara Boaz si ya, "Zuru ala ahụ n'onwe gi," o yiputara akpukpokwu ya.

⁹ Mgbe ahụ, Boaz kwuputara na nti ndi okenye ndi ahụ na ndi mmadu no n'ebe ahụ si ha, "Unu bu ndi akaebe na esitela m n'aka Naomi zuru ala niile Elimelek, na Kiljon na Mahlon nwere. ¹⁰ Azurukwala m Rut onye Moab, nwunye Mahlon ka o buru nwunye m, ime ka aha onye nwuru anwu na ihe nketa ya na-adigide, ka aha ha hapu ifu n'etiti ndi ikwu ya maogu site n'obodo ebe amuru ya. Taa unu niile bu ndi akaebe m."

¹¹ Mgbe ahụ, ndi okenye na ndi niile no n'onu uzo ama kwuru si, "Anyi bu ndi akaebe. Ka ONYENWE ANYI mee nwananyi a na-abata n'ezinaulo gi ka o diri ka Rachel na Lia,‡ ndi ebo Izrel niile sitere na ha puta! Ka i burukwa ogaranya n'agburu Efrata, ghookwa onye a ma ama na Betlehem. ¹² Site n'umu ONYENWE ANYI ga-enye gi site na nwananyi a, ka ezinaulo gi diri ka nke Perez§ onye Tama muru Juda."

Nwa nwoke a mutara Naomi

¹³ Boaz kporo Rut ka o buru nwunye ya. Mgbe ya na Rut dinakoro, ONYENWE ANYI nyeere ya aka ituru ime. Ọ mukwara nwa nwoke. ¹⁴ Mgbe ahụ, ndi inyom obodo ahụ bjakwutere Naomi si ya, "Onye a goziri agozi ka ONYENWE ANYI bu, onye na-agbawaghi gi aka onye agburu mgbaputa di nso. Ka aha ya buru ihe ga-ada uda n'ala Izrel niile. ¹⁵ Ya wetakwara gi ntute na ndu gi ma burukwa onye ga-azu gi n'isi awo gi. N'ihia na nwunye nwa gi, onye huru gi n'anya, onye baara gi uru kari ndi ikom asaa, amurala gi nwa nwoke."

¹⁶ Naomi kuuru nwantakiri ahụ, jikuo ya n'apata ya, lekootaa ya. ¹⁷ Ndi inyom ndi agbataobi ya sirị, "Ugbu a, n'ikpeazu, Naomi enwetala nwa nwoke ozo!" Ha guru ya Obed. Ọ bukwa onye ahụ bu nna Jesi, onye bu nna Devid.

Usoro omumu Devid

¹⁸ Nke a bu usoro ndi a muru site na Perez.

* **4:7** 4:7 Dit 25:7-10 † **4:7** 4:7 Gbaa mba niile di n'etiti oquwa anyanwu gburugburu, akpukpokwu bu ihe na-egosiputa onye nwe ihe. Mgbe mmadu nyere onye ozo akpukpokwu ya, n'ihia ihe obula, nke a putara inye ya ikike i si, site ugbu a gawa ihe ahụ a burula nke gi. Abụ 60:8; Ems 2:6; 8:6 ‡ **4:11** 4:11 Rachel na Lia bu ndi muru ebo niile nke Izrel, n'otu aka ahukwa, agburu Devid na onye nzoputa ahụ sitere na Rut puta. I ga-aguta nke a n'akwukwo Mat 1:5,6,16 § **4:12** 4:12 Perez bu nna ochie Boaz. Mat 1:3; Luk 3:33

Perez mırı Hezron
19 Hezron mırı Ram
Ram mırı Aminadab
20 Aminadab mırı Nashon
Nashon mırı Salmön
21 Salmön mırı Boaz
Boaz mırı Obed
22 Obed mırı Jesi
Jesi mırı Devid.

1 Samuel

Omumụ Samuel

¹ O nwere otu nwoke onye Zuf, si na Ramataim, n'ala ugwu ugwu Ifrem. Aha ya bu Elkena nwa Jeroham, nwa Elihu, nwa Tohu, nwa Zuf, onye Ifrem. ² Elkena luru ndi inyom abuo, aha nke mbu bu Hana, ebe aha nke abuo bu Penina. Penina nwere umu, ma Hana enweghi nwa.

³ Kwa afo, nwoke a na-esi n'obodo ya gaa Shailo ife ofufe na ichuru ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile aja. O bu n'ebe ahụ ka umu ndi ikom abuo Elayi a na-akpo Hofni na Finehaz, bu ndi nchujaja ONYENWE ANYI no. ⁴ N'ubochi obula Elkena na-achu aja ya, o na-ekenye Penina na umu ya ndi ikom na ndi inyom otutu oke site n'anu o ji chuo aja. ⁵ Ma o na-enye Hana oke mmadu abuo, n'ihu na o huru ya n'anya, o bu ezie na ONYENWE ANYI mechiri akpanwa ya. ⁶ Ma Penina na-eme ka obi joo Hana njo karja, site n'ikpasu ya iwe, n'ihu na ONYENWE ANYI mechiri akpanwa ya. ⁷ Ihe ndi a na-eme kwa afo. Penina na-akwa Hana emo, na-achi ya ochi oge niile ha gara n'ulo ONYENWE ANYI, si otu a na-eme ka o na-akwa akwa, gharakwa iri nri. ⁸ Mgbe Hana bidoro ikwa akwa otu a, Elkena na-aju ya si, "Hana, o bu ginị mere i ji na-akwa akwa? Ginị mere i naghi eri nri? Ginị mere obi ji ajo gi njo? O bu na mu adighi gi mma karja umu ndi ikom iri nye gi?"

⁹ Otu ubochi mgbe ha risiri nri, nuokwa ihe onunu na Shailo, Hana biliri oto. N'oge a, Elayi onye nchujaja noduru ala n'оче ya n'akuku onu uzọ ulọ ONYENWE ANYI. ¹⁰ N'onodu obi mwute Hana kwara akwa, kpee ekpere, kpokuo ONYENWE ANYI. ¹¹ O kwere nkwa si, "O! ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, o buru na i ga-elekwasị anya na nhuju anya nke ohu gi nwanji ma cheta m, ghara ichefu ohu gi nwanji, ma nye ya nwa nwoke, mgbe ahụ, aga m enyeghachi ya ONYENWE ANYI ogologo ubochi niile nke ndu ya. Aguba agakwaghi aga n'isi ya mgbe obula."

¹² Mgbe o nogidere na-ekpe ekpere nye ONYENWE ANYI, Elayi no na-ele ya anya n'onu. ¹³ Ka Hana no na-ekpe ekpere n'obi ya, naani egbugbere onu ya na-emeghari emeghari, ma enweghi onye na-anu olu ya. Mgbe ahụ, Elayi chere n'obi ya na o bu nwanji mmanya na-egbu. ¹⁴ Elayi siri ya, "Ruo ole mgbe ka i ga-akwusi inubiga mmanya oke? Si n'ebe mmanya di wezuga onwe gi!"

¹⁵ Ma Hana zara si ya, "Mba, onyenwe m, anughi m mmanya obula! Kama abụ m nwanji obi ya di ilu nke ukwu. Anọ m na-ekwuputara ONYENWE ANYI ihe di m n'obi. ¹⁶ Biko agula ohu gi nwanji dika onye ajo omume. Esi m n'obi mwute na-akwasara ONYENWE ANYI uwa m."

¹⁷ Elayi zara si ya, "Laa n'udo, ka Chineke Izrel mezuoro gi dika aririo gi niile si di."

¹⁸ Hana zara si, "Ka m buru onye si n'aka gi nata ihuoma." O jiri obi utọ laghachi, malitekwa iri nri ya. Ihu ya agbarukwaghi ozo.

¹⁹ N'isi ututu echi ya, ha biliri kpo isiala n'ihu ONYENWE ANYI, mgbe ahụ, ha laghachiri n'ulo ha di na Rema. Mgbe ha laruru, Elkena bakwuru

* **1:3** 1:3 Onye Izrel obula kwesiri iga n'ihu Onyenwe anyi maka ife ofufe, ugoro ato kwa afo. Dit 16:16-17; Opu 23:14-19 Ebe ulo nzute na igbe ogbugba ndu ahụ di, bu ihe dika iri kilomita ato n'ebe ugwu ugwu Jerusalem. 1Sa 3:3; Jos 18:1

nwunye ya Hana, ONYENWE ANYỊ chetakwara ya. ²⁰ Mgbe oge ruru, o mere ka Hana turu ime, muo nwa nwoke. O gurū ya Samuel, n'ihī na o siri, "Aririō m ONYENWE ANYỊ maka ya."

Hana edoo Samuel nso

²¹ Mgbe di ya, bu Elkena na ndi ezinaulo ya gara Shailo ichuru ONYENWE ANYI aja nke afo ahụ, na ichukwa aja metutara nkwa di iche nke o kwere ONYENWE ANYI, ²² Hana esoghi ha, o gwara di ya, "Mgbe nwantakiri a kwusiri inu ara,[†] ka m duru ya ga chee ya n'ihu ONYENWE ANYI, o gabikwa n'ebe ahụ ruo mgbe ebighi ebi."

²³ Elkena bu di ya siri ya, "Mee ihe obula i chere kwesiri ekwesī. Nodu ruo mgbe o hapuru inu ara, ma ka ONYENWE ANYI mezuo okwu ya." Hana nogidere n'ulo tutu ruo mgbe o zulitere nwantakiri ahụ, kwusi ya inu ara.

²⁴ Mgbe o kwusiri nwantakiri ahụ inu ara, nwantakiri ahụ ka di ntakiri. Ma o duuru ya, jiri oke ehi gbara afo ato, na iri lita utu oka abuo na abuo, na otu karama mmanya, gaa n'ulo ONYENWE ANYI di na Shailo. ²⁵ Mgbe ha ji oke ehi ahụ chusia aja, ha kpotaara Elayi nwantakiri ahụ. ²⁶ Mgbe ahụ, o siri, "Onyenwe m, dika i si na-adi ndu, o bu m bu nwanyi ahụ guzoro onwe ya nso n'ebe i no kpee ekpere nye ONYENWE ANYI. ²⁷ N'ihī nwa a ka m kpere ekpere, ONYENWE ANYI emelara m ihe m rioro n'aka ya. ²⁸ Ma ugbu a, ana m enyeghachi ya ONYENWE ANYI ka o buru nke ya ndu ya niile." O fere ONYENWE ANYI ofufe n'ebe ahụ.

2

Ekpere Hana

¹ Mgbe ahụ Hana kpere ekpere si:
"Obi m na-anuri onu n'ime ONYENWE ANYI;
n'ime ONYENWE ANYI ka e buliri mpi* m elu.
Onu m na-anya isi megide ndi iro m,
n'ihī na-enwere m mmasi na nzoputa gi.

² "O nweghi onye di nso dika ONYENWE ANYI;
o nweghi onye di karja gi,
o nweghi nkume ozo yiri Chineke anyi.

³ "Anogidela na-ekwu okwu site na mpako,
ekwekwala ka onu gi kwuputa okwu nganga.
N'ihī na ONYENWE ANYI bu Chineke maara ihe niile,
ya bu onye na-anwale oru niile.

⁴ "Uta ndi na-ebu agha agbajuela
ma ndi ahụ dara mba ka e nyere ike.

⁵ Ndi na-eriju afo e meela onwe ha ndi oru ngo maka nri,
ma ndi na-adighi eriju afo na mbu aghola ndi aguu adighi agukwa.
Nwanyi aga amutala umu asaa
ma nwanyi ahụ muru otutu umu adighi amutakwa.

⁶ "ONYENWE ANYI na-eweta onwu, ya na-emekwa ka a di ndu,

[†] **1:22** 1:22 N'oge ochie, adighi anapu umuntakiri ara osiiso, kama o bu mgbe ha gbara afo ato maobu karja. * **2:1** 2:1 N'ebe a, mpi na-akowa maka ike

ọ bụ ya na-eme ka mmadụ daa n'ura ọnwụ, na-emekwa ka ha dị ndụ
 ọzọ.

7 ONYENWE ANYỊ na-ezite ụbiam na akunuba;
 ọ na-eweda n'ala, ma na-ebulikwa elu.

8 Ọ na-esite na ntụ welite onye ogbenye
 na-ebuli ndị mkpa na-akpa site n'ikpo ntụ.

Ọ na-eme ka ha soro ụmụ eze nọdụ,
 na-emekwa ka ha keta ocheeze nsopurụ.

"N'ihì na ntọala ụwa bụ nke ONYENWE ANYỊ
 n'elu ya ka ọ dọkwasiiri ụwa.

9 Ọ ga-echebe ụkwụ ndị nsọ ya
 ma ndị ajọ omume ka ọ ga-eme ka ha dere duu n'ime ọchịchiri.

"Ọ bughị site n'idi ike ka mmeri si abia.

¹⁰ Ndi ahụ na-ebuli onwe ha imegide ONYENWE ANYỊ ka a ga-etipia.

Onye kachasi ihe niile elu ga-ebigbo site n'eluigwe megide ha.

ONYENWE ANYỊ ga-ekpe nsotu niile nke ụwa ikpe.

"Ọ ga-enye eze ya ike

bulikwaa idi ike[†] nke onye ya e tere mmanu."

¹¹ Mgbe ahụ, Elkena na Hana laghachiri Rema, ma ha hapuru Samuel
 n'ebe ahụ. Nwata ahụ ghorọ onyeozì ONYENWE ANYỊ, n'ihì na ọ nọ na-
 enyere Elayi onye nchujaja aka.

Ụmụ ọjọ Elayi

¹² Ụmụ Elayi bụ ndi omume ha jogburu onwe ya; ha na-eleli ONYENWE
 ANYỊ anya. ¹³ Dika mmeso ndi nchujaja n'ebe ndi mmadu si di: mgbe
 onye obula biara ichu aja, onyeozì onye nchujaja na-abia mgbe a na-esi
 anu, jiri ndudu nwere eze ato n'aka ya. ¹⁴ Ọ na-adunye ya n'ime efere
 anu maobu ite, maobu iko e ji esi anu. Ihe obula ndudu ahụ duputara
 ka onye nchujaja na-ewere. Otu a ka ha si emeso ndi Izrel niile na-abia
 na Shailo. ¹⁵ Mgbe ufodu, tupu e suree abuba anu n'ebe ichu aja,[‡] ndi
 ozi onye nchujaja na-abia gwa onye wetara anu ichu aja si ya, "Nye onye
 nchujaja anu ndu nke ọ ga-ahụ n'oku, n'ihì na ọ choghi iri anu e siri esi,
 kama anu ndu ka ọ choro."

¹⁶ Ọ buru na onye ji anu ahụ bia ichu aja agwa onyeozì ahụ okwu si,
 "Chere ka anyi buru uto suo abuba ndi a oku tupu i were ihe i choro,"
 onyeozì ahụ na-aza si, "Nye m anu ahụ ugbu a, ọ buru na i nyeghi m ya
 aga m eji ike were ya."

¹⁷ Mmehie umu okorobia ndi a na-eme di ukwu n'anya ONYENWE ANYỊ,
 n'ihì na ha na-eleda onyinye a na-ewetara ONYENWE ANYỊ anya.

¹⁸ N'oge a, Samuel na-agakwa ozi ya n'ihu ONYENWE ANYỊ. Ọ bu ezie na
 ọ bu naani nwantakiri, ọ na-eyi akwa ọcha efofo dika ndi nchujaja. ¹⁹ Afọ
 obula, nne ya na-akwara ya uwe mwuda, nke ọ na-ewetara ya mgbe ya
 na di ya biara ichu aja. ²⁰ Tupu ha alaa, Elayi na-agosi Elkena na Hana
 si, "Ka ONYENWE ANYỊ nye gi umu ozo, ndi ga-anochi anya onye a i rioro
 maka ya, nke i nyeghachiri ONYENWE ANYỊ." ²¹ ONYENWE ANYỊ gosiri Hana
 amara. Ọ turu ime muta umu ndi ikom ato, na umu ndi inyom abuo. Ma
 Samuel tokwara n'ije ozi ya n'ihu ONYENWE ANYỊ.

[†] 2:10 2:10 Maobu, mpi [‡] 2:15 2:15 N'iwu e nyere banyere ichu aja, abuba na anu niile abuba
 kpuchiri ka a na-akpo oku n'elu ebe ichu aja. Lev 3:3-5,16; 4:8-10

²² N'oge a, Elayi aburula nnọọ agadi. O nọkwa na-anụ ihe ojọọ niile ụmụ ya ndị ikom na-eme ndị Izrel niile, ya na otu ha si edinakwuru ụmụ nwanị na-eje ozi n'ọnu ụzọ ebe ichu aja ụlọ nzute. ²³ Ya mere, Elayi gwara ụmụ ya si, "Anula m site n'ọnu ndi ONYENWE ANYI, banyere ihe ojọọ niile di iche iche unu na-eme. Gini mere unu ji na-eme ihe ojọọ di otu a? ²⁴ O bughi akuko oma ka m na-anu site n'onu ndi ONYENWE ANYI banyere unu. ²⁵ O buru na mmadu emehie megide mmadu, Chineke nwere ike gbooro ya ogu. Ma o buru na mmadu emehie megide ONYENWE ANYI, onye ga-egboro ya ogu?" Ma umu ya ndi ikom egeghi nna ha nti, n'ihu na ONYENWE ANYI na-akwado ila ha n'iyi.

²⁶ Nwata ahụ bụ Samuel na-eto, na-agba dimkpa, burukwa onye ihe ya di ONYENWE ANYI na mmadu mma.

Amuma megide ezinaulo Elayi

²⁷ Otu onye nke Chineke bjara gwa Elayi okwu si ya, "The ndi a ka ONYENWE ANYI kwuru: O bu na m eziputaghi ike m n'uzo putara ihe mgbe nna nna gi ha bu ohu n'ala Ijipt n'okpuru Fero? ²⁸ Ahoputara m nna nna unu ochie site n'etiti ebo niile nke Izrel mee ya ka o buru onye nchajaja m, ka o chuo aja n'ebe ichu aja m, isure ihe nsure oku na-esi isi uto, na iyi uwe efod ndi nchajaja n'ihu m. Enyere m ezinaulo nna nna gi onyine niile Izrel ji chuo aja nsure oku. ²⁹ Gini mere unu ji na-eleli aja a na-achuru m, na onyine a na-ewetara m n'usoro dika m si nye ya n'iwu anya? Gini mere i ji na-asopuru umu gi karja m, ime onwe unu ka unu gbaa abuba site n'idebere onwe unu akuku kachasi mma nke onyine niile umu Izrel, ndi m, na-ewetara m.

³⁰ "N'ihu ya, otu a ka ONYENWE ANYI, Chineke Izrel, kwuputara, si, 'Ekwere m nkwa na ndi ezinaulo gi na nke nna gi ga-eje ozi n'ihu m ruo mgbe ebighi ebi,' ma ugbu a, otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri ya, 'O gaghi adikwa otu a n'ebe m no! N'ihu na ndi na-asopuru m ka m ga-asopuru, ma ndi niile na-eleda m anya, ka a ga-akpo ihe efu. ³¹ Oge na-abia mgbe m ga-ebipu ike gi na ike ezinaulo nna gi, wezuga ha ka nwoke obula n'ezinaulo gi hapu ito ghoo agadi. ³² I ga-ahu mmpagbu n'ebe obibi m; a ga-emere Izrel ihe oma nke ga-eme ka i nwee anya ufu, ma o dighi onye ga-eme agadi n'ezinaulo gi. ³³ Onye obula n'ime unu nke m na-ebipughi site n'ebe ichu aja m ga-adidudu naani n'onodu anya mmiri akwa nke ga-ekpuchi ya anya, na iru uju nke obi. Umu umu gi niile ga-anwu tupu ha eruo agadi.

³⁴ " 'The ga-adakwasị umu gi ndi ikom, bu Hofni na Finehaz, ga-aburu gi ihe ama. Ha abuo ga-anwu n'otu ubochi. ³⁵ Aga m akpolite nye onwe m, onye nchajaja kwesiri ntukwasị obi, onye ga-eme ihe di m n'uche na n'obi. Aga m eme ka ezinaulo ya guzosie ike. O ga-eje ozi n'ihu Onye m e tere mmanu oge niile. ³⁶ Mgbe ahụ, ndi niile foduru n'ezinaulo gi ga-abia kpo isiala nye ya, rijo ya ego na ihe oriri. Ha ga-asi, "Biko, nyetu m oru m ga-aru n'etiti ndi nchajaja, ka m hu ihe m ga-eri." "

3

Onyenwe anyi akpo Samuel

¹ Nwata ahụ bụ Samuel nọkwa na-ejere ONYENWE ANYI ozi n'ihu Elayi. N'ubochi ndi ahụ okwu ONYENWE ANYI di uko, adighikwa ahụ otutu ohu.

² O ruru n'otu abali, ka Elayi dinara ala n'onodu ya irahu ura, ebe o bu na anya ya akala nka nke bu na o dighi ahuzikwa uzo nke oma. ³ Mgbe

ahụ, oriṅa* Chineke anyubeghị, Samuel dinara n'ulonso ONYENWE ANYI, n'ebe ahukwa ka igbe ogbugba ndu Chineke di. ⁴ ONYENWE ANYI kporo Samuel oku,

Samuel zara si, "Lee m n'ebe a." ⁵ O biliri jekwuru Elayi, si ya, "Lee m abjala m."

Ma Elayi siri ya, "Mba, akpoghị m gi, laghachi gaa dinaa ala." Samuel gara dina ala.

⁶ Ozokwa, ONYENWE ANYI kporo ya si, "Samuel!" Samuel gbaara oso jekwuru Elayi si ya, "Lee m, gini ka m ga-eme?"

Ma Elayi zara si ya. "Mba akpoghị m gi oku, nwa m. Laghachi gaa dinaa ala."

⁷ Ma Samuel amatabeghị onye ONYENWE ANYI bu, ekpughebeghị okwu ONYENWE ANYI nye ya.

⁸ ONYENWE ANYI kporo ya oku nke ugbo ato; ozokwa Samuel biliri jekwuru Elayi si ya, "Lee m, gini ka i chorọ ka m mee?"

Mgbe ahụ, Elayi ghotara na o bu ONYENWE ANYI na-akpo nwantakiri ahụ, ⁹ n'ihu ya o gwara Samuel okwu si, "Laghachi, dinaa ala. O buru na o kpo o gi ozo, si ya, 'Lee m, kwuo, ONYENWE ANYI, n'ihu na ohu gi na-ege nti.'" Ya mere Samuel laghachiri gaa dinaa ala.

¹⁰ ONYENWE ANYI biara guzo onwe ya n'ebe ahụ, kpo o ya ozo dika o si kpo o ya na mbu si, "Samuel! Samuel!"

Samuel zara si, "Lee m, kwuo, n'ihu na ohu gi na-anu."

¹¹ ONYENWE ANYI gwara Samuel si, "Lee, ana m aga ime ihe n'Izrel nke ga-eme ka nti nuru ya zuo wuruwuru. ¹² N'oge ahụ aga m emezu ihe niile m kwuru megide Elayi na ezinaulo ya, site na mmalite ruo ogwugwu.

¹³ N'ihu na agwara m ya na m ga-ekpe ezinaulo ya ikpe, ruo mgbe ebighi ebi, n'ihu mmehie ahụ o maara ihe banyere ya. N'ihu na umu ya mere onwe ha ndi a na-eleli anya,† ma o meghe ihe obula ikwusi ha. ¹⁴ Ya mere, anuola m iyi nye ulo Elayi si, 'Ikpe omuma dikwasiri ulo Elayi bu nke a na-agaghi eji onyinye maobu ichu aja kpuchie.'

¹⁵ Samuel dinara ala tutu ruo ututu. Mgbe chi boru, o meghere onu uzo ulo nzute ONYENWE ANYI dika o na-eme. Ma egwu turu ya igwa Elayi ohu ahu. ¹⁶ Ma Elayi kporo ya si, "Samuel, nwa m."

Samuel zara si, "Lee m n'ebe a."

¹⁷ Elayi juru ya si, "Gini ka o gwara gi? Ezola ihe obula n'ebe m no. Ka Chineke mesoo gi mmeso, otu obula mmeso ahụ si di njo, ma o buru na i zoo ihe obula o gwara gi n'ebe m no." ¹⁸ Ya mere, Samuel gwara ya ihe niile, o zokwaghi ihe obula. Mgbe ahụ Elayi kwuru okwu si, "Ya onwe ya bu ONYENWE ANYI, ya meekwa dika o si di ya mma n'anya."

¹⁹ ONYENWE ANYI nonyeere Samuel mgbe o na-eto, meekwa ka amuma niile Samuel buru mezu. ²⁰ Ndi Izrel niile, site na Dan ruo Biasheba, matara na Samuel bu onye amuma ONYENWE ANYI kwesiri ntukwasobi.

²¹ ONYENWE ANYI gakwara n'ihu na-egosi onwe ya na Shailo. N'ebe ahụ o gosiri onwe ya nye Samuel site n'okwu ya.

4

¹ Okwu Samuel rutere ndi Izrel niile nti.

Ndi Filistia adota igbe ogbugba ndu n'agha

* **3:3** 3:3 Oriṅa di n'ebe nso ahụ kwesiri i na-enwu oku ehie na abali obula. *Opu* 27:20-21; 30:7-8 O bu n'isi ututu tupu chi abo ka ihe a mere. † **3:13** 3:13 1Sa 2:12,17,22

Mgbe Izrel pụrụ izute ndị Filistia n'agha, ha mara ụlọ ikwu ha na Ebeneza, ma ndị Filistia mara nke ha n'Afek. ² N'agha a luru n'ubochi ahụ, ndị Filistia doro onwe ha n'usoro izute ndị Izrel, dika agha na-agbasa, ndi Filistia lugburu umu Izrel, gbukwaa puku mmadu ano n'ime ha. ³ Mgbe ndi agha Izrel foduru laghachiri n'ulo ikwu ha, ndi okenye Izrel juritara onwe ha si, "Gini mere ONYENWE ANYI ji kwe ka ndi Filistia merie anyi taa. Ka anyi gaa Shailo buputa igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI, ka o soro anyi jee agha, ka o naputa anyi site n'aka ndi iro anyi."

⁴ Ya mere, ha zigara ndi mmadu ka ha gaa Shailo. Ha sitere n'ebe ahụ bute igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, onye ahụ na-anokwasị n'uche ebere n'etiti cherubim. Umu ndi ikom Elayi abuo, bu Hofni na Finehaz, nonyeere igbe ogbugba ndu Chineke ahụ.

⁵ Mgbe e bubatara igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI ahụ n'ebe ndi agha Izrel mara ulo ikwu ha, ndi Izrel tiri mkpu mere ka ala maa jijiji. ⁶ Mgbe ndi Filistia nuru uda mkpu a, ha juru si, "Gini na-eme? O bu gini kpatara oke iti mkpu a n'ulo ikwu ndi Hibru?"

Mgbe a gwara ha na o bu n'ihina na igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI erutela, ⁷ ujo turu ndi Filistia. Ha siri, "Chi abatala n'omuma ulo ikwu ahụ. Ahuhu diri anyi n'ihina na ihe di otu a emetubeghi n'oge gara aga. ⁸ Ahuhu diri anyi! Onye ga-anaputa anyi site n'aka chi ndi a di ike? N'ihina na o bu chi ndi a ji ihe ofiti di ihe iche tie ndi Ijpt mgbe umu Izrel no n'ozara. ⁹ Unu di ike, unu ndi Filistia, burukwanu ndi ikom, ma o bughi otu a, unu ga-agho ohu ndi Hibru dika ha bururu unu ndi ohu. Burunu ndi ikom, luo agha!"

¹⁰ Ndi Filistia luru ogu dika dike, lugbuo ndi Izrel. Ndi agha ji ukwu eje ogu onuogugu ha di iri puku ato nwuru n'otu ubochi ahụ. Ma ndi foduru gbalara n'ulo ikwu ha. ¹¹ Ndi Filistia dotara igbe ogbugba ndu Chineke n'agha, ma gbukwaa Hofni na Finehaz umu Elayi.

Onwu Elayi

¹² Ma otu nwoke onye Benjamin gbapuru oso site n'ogbo agha ahụ, gbara ruo Shailo n'otu ubochi ahụ, o yi uwe dowara adowa, aja dikwa ya n'isi. ¹³ Mgbe o rutere, Elayi no n'uche ya n'akuku uzo, na-eche, n'ihina na obi ya na-ama jijiji, n'ihina igbe ogbugba ndu Chineke. Mgbe nwoke ahụ batara n'ime obodo, koo ihe mere, mkpu akwa dara n'obodo ahụ niile.

¹⁴ Elayi nuru iti mkpu ahụ juo si, "Gini bu isi uzu a?"

Onyeozi ahụ mere ngwangwa bata gwa Elayi okwu. ¹⁵ Elayi agbaala iri afọ itoolu na afọ asato n'oge a, nke mere na o naghị ahukwa uzo. ¹⁶ Nwoke ahụ gwara Elayi si, "Esi m n'ihu agha gbalata. Anọ m n'ebe ahụ taa hụ ka agha si gaa."

Elayi juru si, "Nwa m, o bu gini mere?"

¹⁷ Onyeozi ahụ zara si, "Izrel sitere n'ihu ndi Filistia gbaa oso. E tigbukwara otutu n'ime ndi agha ha. Ozo, umu gi abuo, Hofni na Finehaz nwuru. E burukwara igbe ogbugba ndu Chineke."

¹⁸ Mgbe onyeozi ahụ kwutere maka igbe ogbugba ndu Chineke. Elayi sitere n'uche ya dalaa azu n'akuku onu uzo ama, dajie olu ya, nwuo! N'ihina na o meela nnoo agadi. O bukwa onye buru ibu. Ya onwe ya kpekwarafumu Izrel ikpe iri afọ ano.

* 4:8 4:8 N'ihina na ndi Filistia e kwenyeghi na Chineke, kama ha kweere na chi arusi. † 4:18 4:18 Maobu, Duru umu Izrel

¹⁹ Nwunye nwa ya, bu nwunye Finehaz, di ime, nookwa nso oge imu nwa ya. Mgbe o nuru maka obubu e buuru igbe ogbugba ndu Chineke, nukwa maka onwu nna di ya na di ya, o muputara nwa ya n'ike. Ma o nwuru n'ih ihe mgbu nke afọ ime. ²⁰ Ma mgbe o na-anwu, ndi inyom na-eji ya ime, sir i ya, "Atula egwu, adala mba, i muola nwa nwoke." Ma o zagh i ha ihe obula. O nakwagh i ha nti.

²¹ O guru nwantakiri aha, kpo o ya Ika b odu, kwuo si, "Ebube esitela n'Izrel puo," n'ih i obubu e buuru igbe ogbugba ndu Chineke, na n'ih i onwu nna di ya na di ya. ²² O kwuru si, "Ebube esitela n'Izrel puo, n'ih i na e buuru igbe Chineke."

5

Igbe ogbugba ndu n'Ashdod na Ekron

¹ Mgbe ndi Filistia buuru igbe ogbugba ndu Chineke, ha si Ebeneza buru ya buga Ashdod. ² Ha butere igbe ogbugba ndu Chineke, buba ya n'ime ulo Dagon, * doba ya n'akuku Dagon. ³ Mgbe ndi Ashdod tetara n'isi ututu echi ya, ma lee, Dagon adaala, kpuo ihu ya n'ala n'ihu igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI. Ha bulikwara Dagon elu doghachi ya n'onodu ya. ⁴ Ma n'ututu echi ya, Dagon adakwala kpuo ihu n'ala n'ihu igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI. Isi ya na aka ya abuo dakapuru, togboro na mbata onu uzọ, O bukwa naani ogwe ah u ya foduru. ⁵ O bu nke a mere, site mgbe ah u ruo taa, ndi nchaja Dagon na ndi niile na-abata n'ulo Dagon, adighi azo ukwu ha n'onu uzọ mbata ulo Dagon di n'Ashdod.

⁶ Aka ONYENWE ANYI malitere idi ar o n'ahu ndi Ashdod, ha na obodo ndi ozo gbara ya gburugburu, o ji etuto di iche iche meny e ha egwu ma bibiekwa ha n'Ashdod n'oke ala ya niile. ⁷ Mgbe ndi Ashdod huru ihe na-eme, ha sir i, "Anyi achoghi ka igbe ogbugba ndu Chineke nke Izrel diri n'etiti anyi, n'ih i na aka ya di ike n'ahu anyi, otu aka ahukwa na chi anyi Dagon." ⁸ Ya mere, ha ziri ozi kpokota ndiisi ndi Filistia niile, juo ha si, "Gini ka anyi ga-eme igbe chi ndi Izrel?"

Ha zara, "Ka e buru igbe chi ndi Izrel buga ya n'obodo Gat." Ya mere ha buuru igbe Chineke nke Izrel buga Gat.

⁹ Ma mgbe ha bubatara ya na Gat, aka ONYENWE ANYI malitere imegide obodo ah u. O tinyere ndi obodo ah u n'onodu oke egwu. O tiri ndi bi n'obodo ah u ihe otiti, ma nwantakiri ma dimkpa, etuto di iche iche toro ha n'ahu. ¹⁰ Ya mere, ha zilara igbe ah u Ekron.

Ma mgbe igbe ah u na-abata Ekron, ndi Ekron kwara akwa si, "Ha e burula igbe ogbugba ndu chi ndi Izrel butere anyi, ka anyi na ndi anyi nwusia!" ¹¹ Ya mere, ha kpokotara ndiisi ndi Filistia niile si ha, "Sinu n'obodo zipu igbe chi ndi Izrel, maobu zighachinu ya n'obodo e si bute ya na mbu, ka o hapu igbuchapu anyi na ndi anyi." N'ih i egwu maka onwu ejidela ndi niile bi n'obodo. Aka Chineke dikwa ike nke ukwu megide obodo ah u. ¹² Ndi na-anwughi ka e mere ka etuto juputa ha n'ahu, mkpu akwa nke ndi obodo ah u ruru eluigwe.

6

Mbughachi igbe ogbugba ndu

* **5:2** 5:2 Dagon bu arusi kachasi arusi ndi ozo nke ndi Filistia na-eke. Guo ihe nkwa banyere ya na Nkp 16:23 † **5:9** 5:9 Dit 2:15; 1Sa 5:11; 12:15

¹ Igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI ahụ nọrọ n'obodo ndi Filistia onwa asaa. ² Emesia, ndi Filistia kporo ndi nchuaja ha na ndi na-aju mmuo ase juo ha si, "Gini ka anyi ga-eme banyere igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI? Gwa anyi otu anyi ga-esi zilaga ya n'ala ya."

³ Ndi ahụ zara si, "O buru na unu ezighachi igbe ogbugba ndu chi ndi Izrel, unu ezighachila ya n'aka efu, kama jirinụ onyinye aja ikpe omuma zilaga ya. Unu mee nke a, ihe otiti ndi a ga-ala. Unu ga-amatakwa ihe mere o ji na-ata unu ahuhu ndi a."

⁴ Ha juru, "Olee udi onyinye aja ikpe omuma anyi ga-enye."

A gwara ha, "Dika onuogugu ndisi obodo Filistia si di ise, unu ga-eziga onyinye* oyiya etuto ise nke e jiri olaedo kpuo na oyiya oke ise nke e jikwa olaedo kpuo, n'ihu na o bu otu udi ihe otiti ahụ ka o ji tie unu na ndisi obodo unu niile. ⁵ Jiri olaedo kpuo oyiya etuto na oke ndi ahụ na-emebi ala unu, si otu a nye chi ndi Izrel nsopuru. Ma eleghi anya o ga-ewezuga aka ike ya site n'ebe unu na chi unu di iche iche na ala unu no. ⁶ Gini mere unu ga-eji nyichie obi unu dika ndi Ijipt na Fero mere? Mgbe Chineke mesiri ha ike, o bu na ha ahapughi ndi Izrel ka ha laa?"

⁷ "Wuonu ugboala ohuru, werekwanu nne ehi abuo na-enye umu ara kegide n'ugbo ahụ. Ehi ndi a ga-abu ndi a na-ejibeghi ko oru ubi mbu. Mgbe unu kegidere ehi ndi a, chirinu umu ha chuba ha n'ebe a na-edebe ehi. ⁸ Werenu igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI tnye n'ugboala ahụ, tinyekwa ihe olaedo ndi ahụ unu na-enye ka o buru aja ikpe omuma unu n'ime igbe nta unu ga-etinye n'akuku ya. Zilaganu ya n'uzo o ga-agbaso. ⁹ Ma guzonu na-ele ya anya. O buru na o gafee oke ala anyi banye Bet-Shemesh, unu ga-amata na o bu ONYENWE ANYI mere ka ihe ojo ndi a dakwasị anyi. Ma o buru na o meghe otu a, o buru na o loghachi, anyi ga-amata na ihe otiti a bu naani ihe ndaba nke dakwasiri anyi, o sikwaghi n'aka ONYENWE ANYI."

¹⁰ Ha were dika okwu ndi a si di. Ha weere nne ehi abuo na-enye umu ara kegide ha n'ugboala ahụ, werekwa umu ha kpochie n'ogba ahụ.

¹¹ Igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI na igbe nta ahụ e tinyere oke na oyiya etuto olaedo ndi ahụ a kpuru akpu ka ha dokwasiri n'elu ugboala ahụ.

¹² Ehi ndi ahụ dokpuru ugbo ahụ gawa n'uzo Bet-Shemesh. Ha na-ebekwa muu mgbe ha na-aga. Ha sogidere uzo ahụ na-aga. Ha echigharighi gaa aka nri maobu aka ekpe. Ndi eze ndi Filistia sogidekwara ha n'azu tutu rute n'oke ala Bet-Shemesh.

¹³ N'oge a, ndi Bet-Shemesh no n'ubi na-ewe ihe ubi nke oka wiiti na ndagwurugwu ala ahụ. Mgbe ha lepuru anya hu igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI, onu juru ha obi. ¹⁴ Mgbe ugboala ahụ batara n'ubi nwoke a na-akpo Joshua na Bet-Shemesh, o kwusiri n'akuku otu nkume ukwu di n'ebe ahụ. Ngwangwa, ndi no n'ebe ahụ gbuwasiri osisi e ji mee ugbo ahụ, gbukwaa ehi abuo ahụ, were ha choro ONYENWE ANYI aja nsure oku. ¹⁵ Ndi ikom Livayi no n'ebe ahụ buliri igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI na igbe nta ahụ di n'akuku ya nke olaedo niile a kpuru akpu di n'ime ya, dokwasị ha n'elu nkume. Ndi Bet-Shemesh[†] churu otutu aja nsure oku na aja ndi ozo nye ONYENWE ANYI n'ubochi ahụ. ¹⁶ Mgbe ndi eze ise obodo ndi Filistia huru ihe mere, ha laghachiri n'Ekron n'ubochi ahụ.

* 6:4 6:4 Onyinye olaedo ndi ahụ bu i ji mee ka obi juru Chineke n'ihu etuto ndi ahụ o mere ka o too ha. 1Sa 6:5,6,9,12 † 6:15 6:15 Bet-Shemesh bu otu n'ime obodo ndi Livayi ketara. Jos 21:16 O bu naani ndi Livayi na-ebu igbe ogbugba ndu Chineke. Dit 10:18

¹⁷ Onyinye etuto ọlaedo ise a kpuru akpu nke ha nyere ONYENWE ANYI di ka aja ikpe omuma n'ihu ihe mere ha bu maka obodo ndi Filistia ndi a, Ashdod, Gaza, Ashkelon, Gat na Ekron. ¹⁸ Ha wetakwara oke ọlaedo a dika onuogugu obodo ndi Filistia si di, bu nke ndiji ise ahụ nwere, obodo ndi e wusiri ike, na obodo nta niile ha. Nkume ukwu ahụ ebe a dokwasiri igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI, bu ihe akaebe n'ubi Joshua, onye Bet-Shemesh ruo taa.

¹⁹ Ma ONYENWE ANYI tigburu iri ndi ikom asaa n'etiti ndi Bet-Shemesh n'ihu na ha nyobara anya n'ime igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI ahụ. N'ihu ya ndi Bet-Shemesh ruru uju n'ihu ndi ahụ niile ONYENWE ANYI tigburu. ²⁰ Ndi Bet-Shemesh juru si, "Onye puru iguzo n'ihu ONYENWE ANYI, bu Chineke a di nso? Olee ebe anyi ga-ezigakwa igbe ogbugba ndu a?"

²¹ Ha zipuru ndi ozi ka ha gaa gwa ndi Kiriat Jearim si ha, "Ndi Filistia ezighachila igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI. Biana buru ya gaa n'obodo unu."

7

¹ Ya mere, ndi ikom Kiriat Jearim bjara buru igbe ogbugba ndu* ONYENWE ANYI bubata ya n'ulo Abinadab nke di n'elu ugwu. Ha doro Elieza, okpara Abinadab nso, ka o buru onye na-elekota igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI.

Mmeri Samuel meriri ndi Filistia na Mizpa

² Igbe ahụ digidere na Kiriat Jearim ogologo oge, iri afo abuo zuruoke. Ma n'oge a niile, ndi Izrel no na-eru uju n'ihu ONYENWE ANYI.† ³ Ya mere, Samuel gwara ezinaulo Izrel niile si, "O buru na unu ji obi unu niile na alaghachikwute ONYENWE ANYI, mgbe ahụ, wezuganu chi niile nke ndi ala ozo, na arusi Ashtoret site n'etiti unu. Kpebienu n'obi unu ibiakwute ONYENWE ANYI, feekwa naani ya ofufe. O ga-anaputakwa unu site n'aka ndi Filistia." ⁴ Ya mere, ndi Izrel wezugara arusi Baal na Ashtoret ha, bido ife naani ONYENWE ANYI.

⁵ Samuel gwara ha si, "Unu ndi Izrel, zukotanu na Mizpa, ka m rijo ONYENWE ANYI arijo n'isi unu." ⁶ Mgbe ha niile zukoro n'ebe ahụ, ha kuuru mmiri wupu ya n'ala n'ihu ONYENWE ANYI. N'ubochi ahụ kwa, ha buru onu, kwuputa mmehie si, "Anyi emehiela megide ONYENWE ANYI." O bu na Mizpa ka Samuel malitere ikpe umu Izrel ikpe.

⁷ Mgbe ndi Filistia nuru na umu Izrel zukoro na Mizpa, ndi eze ndi Filistia chikotara ndi agha ha, bja ibuso Izrel agha. Mgbe umu Izrel nuru na ha na-abia nso, ha turu ujo nke ukwu. ⁸ Ha siri Samuel, "Akwusila itiku ONYENWE ANYI Chineke anyi mkpu akwa n'ihu anyi, kpekwa ekpere ka o zoputa anyi site n'aka ndi Filistia." ⁹ Mgbe ahụ, Samuel weere nwa aturu na-ahu ara jiri ya choro ONYENWE ANYI aja nsure oku, rikwa ONYENWE ANYI ka o nyere Izrel aka. ONYENWE ANYI zara ekpere ya.

¹⁰ N'oge ahụ, mgbe Samuel no na-esure aja nsure oku ahụ, ndi Filistia bjaruru nso ibuso Izrel agha, ma ONYENWE ANYI sitere n'eluigwe were oke olu egbe eluigwe nke dara oke uda chusasia ha. O mere ka ogbaaghara bata n'etiti ndi Filistia. Nke a mekwara ka umu Izrel kpochapu ha, ¹¹ Ndi ikom Izrel si na Mizpa puta chuso ndi Filistia oso, na-etigbu ha n'uzo ruo na ndida Bet-Ka.

* **7:1** 7:1 Igbe ogbugba ndu ahụ digidere n'ebe a, ruo oge Devid bjara bulata ya na Jerusalem. 1Sa 6:21; Abū 132:6; 2Sa 6:2-3 † **7:2** 7:2 Elegh anyi n'ihu na ONYENWE ANYI chepuru ihu ya site n'ebe ha no.

¹² Mgbe ahụ, Samuel weere otu nkume doo ya n'agbata Mizpa na Shen, kpoo ebe ahụ, Ebeneza, nke putara, "Nkume inyeaka," n'ihì na ọ sịrì, "N'ezie, ONYENWE ANYÌ enyerela anyị aka ruo ugbo a."

¹³ Ya mere, mmeri a e meriri ndị Filistia mere ka ha ghara ibuso Izrel agha ozo, n'ihì na ONYENWE ANYÌ kwusiri ha ime nke a ubochi niile nke ndu Samuel. ¹⁴ E nyeghachiri ndi Izrel obodo niile ndi Filistia dotara n'agha na mbu, nke di site n'Ekron ruo Gat. Ndi Izrel naputara oke ala ndi a site n'aka ndi Filistia. N'uzo di otu a, e mere ka udo di n'etiti ndi Izrel na ndi Amorait.‡

¹⁵ Samuel nogidere dika onye ikpe ndi Izrel ubochi niile nke ndu ya. ¹⁶ Afọ niile, ọ na-ejeghari site n'otu obodo ruo n'obodo ozo, site n'obodo Betel ruo Gilgal, ruokwa Mizpa. § Ọ na-anokwa n'obodo ndi a na-ekpe ndi Izrel ikpe. ¹⁷ Ma ọ na-aloghachi na Rema, n'ihì na ọ bu n'ebe ahụ ka ulo ya di. O kpekwaru ndi Izrel ikpe n'ebe ahụ, wuokwara ONYENWE ANYÌ ebe ichu aja n'ebe ahụ.

8

Izrel arịọọ ka e nye ha eze

¹ Mgbe Samuel ghorọ agadi, o mere umu ya ndi ikom ka ha buru ndi ikpe ndi Izrel. ² Juel, okpara ya, na Abija, nke na-eso ya ka ọ hoputara. Ha nokwa na Biasheba na-ekpe ndi Izrel ikpe. ³ Ma umu ya esoghi uzo ya.* Ha na-agbaso naani ihe ga-abara ha.† Ha na-erikwa ngari, na-ekpe ikpe na-ezighi ezi.‡

⁴ N'ihì ya, ndi okenye umu Izrel niile zukotara, bjakwute Samuel na Rema si ya, ⁵ "I meela agadi, umu gi ndi ikom adighikwa eso uzo gi. Ugbo a hoputara anyi onye ga-abu eze anyi, onye ga na-edu anyi, dika mba ndi ozo."

⁶ Ma obi adighi Samuel uto mgbe ha rioro si, "Nye anyi eze ga-edu anyi." N'ihì ya, Samuel kpokuru ONYENWE ANYÌ n'ekpere. ⁷ ONYENWE ANYÌ gwara ya, "Gee nti n'ihe niile ndi a na-agwa gi; ọ bughì gi ka ha juru, kama ọ bu mu onwe m ka ha juru ibu eze ha. ⁸ Site n'ubochi m mere ka ha si n'Ijpt puta ruo taa, ha na-agbakuta mazu, na-efe chi ndi ozo. O bukwa otu a ka ha na-eme gi ugbo a. ⁹ Mee dika ha rioro, ma echefula igwa ha udi omume eze ahụ ga-achi ha ga-emeso ha."

¹⁰ Samuel gwara ndi Izrel na-arịọ ka e nye ha eze ihe ONYENWE ANYÌ kwuru. ¹¹ O zara si ha, "Ihe ndi a bu udi mmeso eze ahụ ga-achi unu ga-emeso unu: O ga-eduru umu unu ndi ikom mee ha ndi na-agba oso n'ihu ugbo agha ya na inyinya ya. ¹² Ufodu ka o ga-eme ochiagha, ndi ga-elekota otutu puku ndi agha, maobu iri ndi agha ise; ndi ufodu ga-abu ndi ga-ako ubi ya, ndi ozo ga-ewebatakwa ihe owuwe ubi ya, ma ndi ozo ga-akpuru ya ngwa agha na ihe niile e ji anya ugbo agha ya. ¹³ O ga-eduru umu unu ndi inyom mee ka ha buru ndi na-esiri ya mmanu otite na-esi isi uto, na ndi na-esiri ya nri, na ndi na-eghere ya ihe oghighe. ¹⁴ O ganarakwa unu ubi unu, na ubi vaini unu, na ubi oliv unu ndi kachasi mma, were ha nye ndi na-ejere ya ozi. ¹⁵ O ga-ewere otu uzo n'ime uzo iri nke mkpuru ubi unu na ubi vaini unu nye ndisi oru ya na ndi na-ejere ya ozi.

‡ 7:14 7:14 Ndi Amorì bu aha ozo eji mara ndi niile bu ndi Kenan. Jen 14:5-7 § 7:16 7:16 Betel, Gilgal na Mizpa bu obodo ato ndi so n'oke ala Benjamin ketara. O bukwa na mpaghara ala ndi a, ka ulonso Chineke di. Jos 18:11-28; Jos 4:19 * 8:3 8:3 1Sa 12:3; Jer 22:15-17 † 8:3 8:3 Opu 18:21 ‡ 8:3 8:3 Opu 23:6-8; Dit 16:19

16 O ga-akwagidekwa unu ka unu nye ya ndi ohu unu, ndi ikom n'ime ha, na ndi inyom n'ime ha, ya na anu ulo unu ahụ di ezi mma, na inyinya ibu unu. 17 O ga-ewerekwa otu uzo n'uzo iri nke igwe anu ulo unu, meekwa ka unu onwe unu burukwa ndi ohu ya. 18 Mgbe ubochi ndi ahụ bjara, mgbe ihe ndi a bidoro imezu, unu ga-akwa akwa, rijo ka e wezugara unu eze ahụ unu hoputaara onwe unu, ma ONYENWE ANYI agaghị aña unu ntị n'ubochi ahụ."

19 Ma ndi Izrel juru ige Samuel ntị. Ha siri, "Anyi chorọ eze ga-achị anyi."

20 Mgbe ahụ, anyi onwe anyi ga-adị ka ndi mba niile ozo, anyi ga-enwe eze ga na-edu anyi, na-aga n'ihu anyi na-ebukwa agha anyi."

21 Samuel gwara ONYENWE ANYI ihe niile ha kwuru. 22 Ma ONYENWE ANYI zara ya ozo si, "Mee ihe ha kwuru, nye ha eze."

Mgbe ahụ, Samuel gwara ndi ikom Izrel okwu si ha, "Laanụ, nwoke obula n'obodo ya."

9

Samuel etee Sol mmanu ibu eze

1 E nwere otu nwoke si Benjamin aha ya bu Kish nwa Abiel, nwa Zeroa, nwa Bekorat, nwa Afa, onye Benjamin, burukwa oke mmadu a maa ama.

2 O nwere nwa nwoke aha ya bu Sol, onye bu okorobia no n'uju ya. O nweghi nwoke ozo e ji atanyere ya n'Izrel niile. O toro ogologo kariya onye obula site n'ubu ruo n'isi.

3 Otu ubochi, ufodu n'ime inyinya ibu Kish nna Sol nwere kpafuru. N'ihia ya, Kish kporo Sol gwa ya okwu si, "Duru otu odibo ka gi na ya soro ga chogharja inyinya ibu ndi a." 4 Ha chorọ inyinya ndi ahụ gaa n'ala ugwu ugwu Ifrem, na n'akuku Shalisha, ma ha ahughi ha. Ha chokwara ha gaa n'akuku Shaalim, ma ha ahughi ha n'ebe ahụ. Emesia, ha chorọ inyinya ibu ndi ahụ gaa n'ala niile nke ndi Benjamin, ma ha ahughi ha ebe obula.

5 N'ikpeazu, mgbe ha chorọ ha rute n'ala Zuf, Sol gwara onyeozu ahụ ya na ya so, si, "Ka anyi laghachi, n'ihia na o buru na nna m elee anya anyi ma o hughị anyi, o ga-amalite ichie echiche banyere anyi kariya inyinya ibu ndi a."

6 Ma odibo ahụ zara ya si, "Lee, e nwere otu onye nke Chineke bi n'obodo a; o bukwa onye mmadu niile na-asopuru n'ihia na ihe obula o kwuru na-emezu. Ka anyi gaa hu ya, ma eleghi anya o ga-agwa anyi uzo anyi ga-esi."

7 Sol siri odibo ya, "O buru na anyi agaa, gini ka anyi ga-enye nwoke ahụ? Nri di na-akpa anyi agwula, o dikwaghi onyinye anyi nwere nke anyi ga-enye onye nke Chineke. Gini ka anyi nwere?"

8 Onyeozu ahụ zara ya ozo si, "Lee, enwere m otu mkpuru shekel olaocha. Aga m enye ya onye Chineke a ka o gwa anyi uzo anyi ga-esi."

9 (Na mgbe gara aga n'Izrel, o buru na mmadu agaa iju Chineke ase, o na-asi, "Bia ka anyi jekwuru onye ohu uzo," n'ihia na onye a na-akpo onye amuma taa, ka a na-akpo onye ohu uzo n'oge ahụ).

10 Sol siri odibo ya, "O di mma, Bia ka anyi gaa." Ha biliri gawa n'obodo ebe onye Chineke ahụ no.

11 Mgbe ha na-arigo ugwu ibanye obodo ahụ, ha zutere ufodu umu agboghọ ka ha na-aputa iseta mmiri, juo ha ajuju si, "Onye ohu uzo ahụ o no n'ebe a?"

12 Umu agboghọ ahụ zara ha si, "E, o no ya. Lee ya ka o na-aga n'ihu unu. Unu jesie ike unu ga-ahụ ya. Ugbu a ka o batara obodo anyi, n'ihia na o na-aga iso ndi mmadu gaa ichu aja n'ebe di elu. 13 Ngwangwa unu banye n'obodo, unu ga-ahụ ya tupu o gaa n'ebe di elu iri ihe. N'ihia na ndi

mmadụ agaghị ebido iri ihe tutu ruo mgbe o rutere, n'ìhi na ọ ghaghị ịgọzi ihe aja ahụ tupu ndị a kpọrọ oku ebido iri ihe.* Gbagoonụ unu ga-ahụ ya n'oge dịka nke a.”

¹⁴ Ya mere, ha mere ngwangwa, baa n'ime obodo ahụ. Dịka ha na-abata n'ime obodo, lee Samuel ka ọ na-abịakwute ha; ọ na-aga n'ebe ahụ dị elu.

¹⁵ Ma n'ubochi borọ tupu ubochi Sọl na-abia, ONYENWE ANYỊ kpughere nke a nye Samuel. ¹⁶ “Dịka mgbe a echị, aga m ezitere gi otu nwoke si n'ala Benjamin. I ga-ete ya mmanụ nke ga-eme ya ka ọ buru onyendu Izrel ndi m. O ga-azọputa ha site n'aka ndi Filistia, n'ìhi na ahụla m ahụhụ nke ha nọ n'ime ya; anụkwala m ikwa akwa ha.”

¹⁷ Mgbe Samuel huru Sọl, ONYENWE ANYỊ gwara ya si, “Lee nwoke ahụ m gwara gi ihe banyere ya! O bu ya ga-achị ndi m.”

¹⁸ Ma Sọl bjaruru Samuel nso juo ya si, “Biko, zi m ebe ulo onye ohu uzo di.”

¹⁹ Samuel zara si ya, “Mu onwe m bu ohu uzo ahụ. Gaanụ n'ihu m rigoruo n'ebe di elu, n'ìhi na mu na unu ga-eso rikoo nri taa. N'ututu echị aga m agwa gi ihe di gi n'obi. Aga m ezilagakwa gi. ²⁰ Enyela obi gi nsogbu maka inyinya ibu ndi ahụ furu efu n'abalị ato gara aga, n'ìhi na a chotala ha. Ma, onye ka mmadụ ahụ bu, onye ndi Izrel niile na-achosi ike? O bughị gi na ezinaulo nna gi.”

²¹ Ma Sọl zara si, “O bughị onye Benjamin ka m bu, onye sitere n'ebo kachasi nta n'Izrel; ọ bughị agburu m dikarisiri nta n'etiti agburu niile ozo di n'ebo Benjamin? Gini mere i ji agwa m udi okwu di otu a?”

²² Mgbe ahụ, Samuel duuru Sọl na onyeozu ya kpobata ha n'ime ulo ukwu, nye ha onodu n'isi oche n'etiti iri mmadu ato o kporo oriri.

²³ Samuel gwara onyeisi ndi na-esi nri okwu si, “Weta anu ahụ m nyere gi, nke ahụ m si gi ka i debe ichi.”

²⁴ Onye na-esi nri weere ukwu anu ahụ na ihe ndi so ya debe ya n'ihu Sọl. Samuel siri, “Lee, ihe ndi e wepuru ka e debere gi. Rie, n'ìhi na e debere gi ya maka oge akara aka, site n'oge ahụ m kwuru si, 'Akporo m ndi mmadu oku nri.'” Sọl sooro Samuel rie nri n'ubochi ahụ.

²⁵ Mgbe ha sitere n'ebe ahụ di elu ridata n'obodo. Samuel kpanyere Sọl uka n'elu ulo ya. ²⁶ N'isi ututu mgbe ha biliri, Samuel kpọrọ Sọl n'ulo elu si, “Jikere, ka m zilaga gi.” Mgbe Sọl kwadoro, ya na Samuel sooro puo n'ezi. ²⁷ Ka ha na-arida na-abiaru nsotu obodo ahụ, Samuel siri Sọl, “Gwa onyeozu ahụ ka ọ gafee n'ihu anyi.” Onyeozu ahụ mekwara otu a, ma, “Gi onwe gi chere ntakiri oge n'ebe a ka m mee ka i nuru ozi sitere n'aka Chineke.”

10

¹ Mgbe ahụ, Samuel weere karama mmanu wukwasị ya n'isi, sutukwa ya onu n'agba si ya, “O bu na ONYENWE ANYI etebeghi gi mmanu ime gi onyendu ihe nketa ya? ² Mgbe i ga-ahapụ m n'ebe a, i ga-ahụ ndi ikom abuo n'akuku ili Rechel na Zelza, n'ala Benjamin, ha ga-agwa gi, 'A chotala inyinya ibu ndi ahụ furu efu, ugbu a, nna gi akwusila ichi ihe gbasara inyinya ibu ya, ma ọ nokwa na-echegbu onwe ya n'ihu gi, ọ na-aju, 'Olee ihe m ga-eme banyere okpara m?'”

³ “Mgbe i ruru n'osisi ukwu Taboa, i ga-ezute ndi ikom ato ndi na-aga ife Chineke ofufe na Betel. Otu n'ime ha ga-ebu umu ewu ato, nke ozo ga-eji oge achicha ato, ma nke ato ga-eji otu karama mmanya. ⁴ Ha ga-aju

* **9:13** 9:13 Otutu oge, iri nri na ibu abu bu otu n'ime ihe a na-eme ma a chusia aja ufodu.

gi banyere odimma gi, nyekwa gi ogbe achicha abuo, nke i ga-anara site n'aka ha.

⁵ “Emesia, i ga-aga Gibe a Chineke, ebe ndi agha ndi Filistia mara ulo ikwu nche. Mgbe i na-abata obodo ahụ, i ga-ezute ndi amuma, ndi si n'ebe di elu ahụ na-aridata. Ha ga na-akpo une, na egwu otiti, na oja, na ubo akwara. Ha ga na-ebukwa amuma. ⁶ N'oge ahụ, mmuo ONYENWE ANYI ga-abiakwasị gi, i ga-esorokwa ha buo amuma. I ga-abukwa onye a gbanwere, onye di iche. ⁷ Mgbe ihe iribama ndi a mezuru i ga na-eme ihe obula i cheputara n'obi gi, n'ihu na Chineke nonyeere gi.

⁸ “I ga-aga Gilgal* chere m n'ebe ahụ abali asaa, n'ihu na ana m abia ichu aja nsure oku na aja udo. Aga m agwa gi ihe i ga-eme mgbe m bįara.”

Sol ebuo amuma

⁹ Mgbe o na-atughari ka o si ebe Samuel no puo, Chineke gbanwere ya, nye ya obi oharu, ihe iribama ndi ahụ mezukwara n'ubochi ahụ. ¹⁰ Mgbe ya na onye na-ejere ya ozi rutere Gibe a, ndi amuma no n'ahiri zutere ha. Mmuo nke Chineke biakwasiri ya n'ebe o di ukwu, o sooro ha malite ibu amuma. ¹¹ Mgbe ndi niile maara Sol huru ya ka o so ndi a na-ebu amuma, ha juru onwe ha ajuju si, “Gini mere nwa Kish? Sol, o ghoola otu n'ime ndi amuma?”

¹² Otu n'ime ndi bi n'ebe ahụ juru si, “Onye ka nna ha bu?” Nke a bu mmalite okwu ahụ a na-ekwu si, “Sol o ghoola otu n'ime ndi amuma?” ¹³ Mgbe Sol buchara amuma, o rigooro gaa n'ebe ichu aja ahụ di n'elu ugwu.

¹⁴ Mgbe nwanne nna ya huru Sol, o juru ya ajuju si, “Olee ebe i gara?”

Sol zara ya si, “Anyi gara icho inyinya ibu ndi ahụ furu efu, ma anyi achotaghi ha, n'ihu ya anyi gara n'ebe onye amuma a na-akpo Samuel ijuta ase ebe ha no.”

¹⁵ Ma nwanne nna Sol siri, “Gwa m ihe Samuel gwara gi.”

¹⁶ Sol zara ya si, “O gwara anyi na a chotala inyinya ibu ndi ahụ.” Ma okwu gbasara alaeze, dika Samuel siri kwuo ya, o gwaghi ya ihe obula.

¹⁷ Emesia, Samuel kporo nzuko ndi Izrel niile na Mizpa,[†] ka ha bia zute ONYENWE ANYI. ¹⁸ O gwara ha si, “Otu a ka ONYENWE ANYI, Chineke Izrel kwuru, ‘Mu onwe m si n'ala Ijpt kpoputa Izrel ma naputakwa unu site n'aka ike ndi Ijpt, na site n'aka alaeze niile bu ndi kpagburu unu.’ ¹⁹ Ma ugbu a, unu ajula Chineke unu onye na-azoputa unu site n'ihe ndakwasị na nhuju anya unu niile. Unu kwukwara si, ‘Mba, nye anyi eze ga-achi anyi.’ Ugbu a, doonu onwe unu n'usoro n'ihu ONYENWE ANYI dika ebo unu na ikwu unu niile si di.”

²⁰ Samuel mere ka ebo Izrel niile bįaru nso n'ebo n'ebo, nza‡ mara ebo Benjamin. ²¹ O mere ka ebo Benjamin bįaru nso n'agburu n'agburu, nza mara agburu Matri. N'ikpezu nza ahụ mara Sol, nwa Kish. Ha choghariri ya ma ha ahughi ya. ²² Ha juru ONYENWE ANYI ase ozo, “Nwoke ahụ o biala n'ebe a?”

ONYENWE ANYI siri, “E, Lee, o zoro onwe ya n'etiti akpa ndi ahụ.”

²³ Ha gbaara gaa n'ebe ahụ kpoputa ya. Mgbe o putara guzoro n'etiti ha, ha huru na o toro ogologo kariya onye obula site n'ubu ruo n'isi.

* **10:8** 10:8 Ebe mbu e wuru ulonso Chineke n'ime ala Kenan bu n'obodo Gilgal. Jos 4:19-24
[†] **10:17** 10:17 Oge obula ndi Izrel nwere ihe di mkpa ha ga atule, o bu n'obodo Mizpa ka ha na-ezukota Nkp 20:2; 21:1; 1Sa 7:5-6 ‡ **10:20** 10:20 O bu site na-ijuta ase n'Urim na Tumim ka mmadu ji amata ihe o ga-eme. Onu 27:21; 1Sa 28:6

²⁴ Samuel gwara ndi ahụ niile okwu si, “Onye a bụ nwoke ahụ ONYENWE ANYI họtara ka ọ buru eze unu. Ọ dighi onye ozo dika ya n’Izrel!”

Mgbe ahụ, mmadu niile tiri mkpu si, “Ka eze di ogologo ndu gaa n’ihu!”

²⁵ Ozokwa, Samuel gwara ndi Izrel ihe bu oru eze, na ihe ruuru ya. O dekara ihe ndi a n’akwukwo, debe akwukwo ahụ n’ihu ONYENWE ANYI. Emesia, Samuel mechiri nzuko ahụ. Onye obula laghachikwara n’ulo ya.

²⁶ Mgbe Sol laghachiri n’obodo ya, bu Gibeaa, ndi ikom ndi Chineke meturu aka n’obi sooro ya. ²⁷ Ma ufodu ndi efulefu jogburu onwe ha kwuru si, “Olee otu nwoke a ga-esi zoputa anyi?” Ha leliri ya anya, jukwa iwetara ya onyinye inata ihuoma. Ma Sol gbachitere ha nkiti.

11

Mmeri Sol meriri ndi Amon

¹ N’oge ahụ, Nahash, eze ndi Amon,* duuru ndi agha ya bilie imegide ndi Izrel bi n’ala Jebesh Gilead. Ma ndi Jebesh rioro ya si, “Ka anyi na gi gbaa ndu, anyi ga-anọ n’okpuru ochichi gi.”

² Ma Nahash, onye Amon zara si ha, “Mu na unu ga-agba ndu ma ọ buru na unu ekwenye ka m ghuputa anya aka nri nke onye obula n’ime unu, si otu a wetara Izrel niile ihe nkocha.”

³ Ndi okenye obodo Jebesh zara si, “Nye anyi abali asaa ka anyi ziga ndi ozi n’ala Izrel niile. Ọ buru na o nweghi onye kwere ibia zoputa anyi, anyi ga-ewere onwe anyi nyefee gi n’aka.”

⁴ Mgbe ndi ozi ha zipuru bjaruru Gibeaa, nke bu obodo Sol, ha kororo ndi mmadu ihe ndi a, ha niile dapuru n’akwa. ⁵ Ma n’oge a, Sol si n’ubi na-alota, soro umu ehi ya n’azu, o juru, “O bu ginị na-eme onye obula? Ginị mere na ha ji ebe akwa?” Ha kororo ya ihe banyere ozi e si Jebesh zite.

⁶ Mgbe Sol nuru ozi a, Mmuo nke Chineke biakwasiri ya n’ike, iwe wekwara ya nke ukwu. ⁷ O kpuputara ehi abuo bokasia ha, zipu ndi ozi ka ha buru ha ga obodo niile di n’Izrel. Ozi ha ga-ezi ndi obodo obula bu nke a. “O bu ihe e mere ehi ndi a ka a ga-eme ehi onye obula juru iso Sol na Samuel jee ogu.” ONYENWE ANYI mere ka egwu jide ndi Izrel niile. N’ihi ya, ha niile biakwutere Sol dika otu mmadu. ⁸ Mgbe Sol kpokotara ha na Bezek, onuogugu ndi ikom Izrel di nari puku ato, tinyekwara iri puku mmadu ato, ndi sitere na Juda.

⁹ Ha gwara ndi zitere ozi ahụ okwu si ha, “Zienu ndi ikom Jebesh Gilead, ‘Echi, tupu anyanwu achaa n’uju ya, a ga-anaputa unu.’” Mgbe ndi ozi a gara zie ndi ikom Jebesh Gilead ozi a, ha nuriri onu nke ukwu. ¹⁰ Ndi ikom Jebesh ziri ozi gwa ndi Amon si ha, “Echi, anyi ga-enye unu onwe anyi, ka unu mee anyi ihe masiri unu.”

¹¹ Ma n’ututu echi, Sol na ndi agha ya bjaruru. O kewara ndi agha ya uzọ ato, buso umu Amon agha na mberede n’isi ututu. O bbugidere ha ututu niile ruo mgbe anyanwu chara n’uju ya, chusasia ndi foduru n’ime ha. Nke a mere na o nweghi ebe a ga-ahu ka ndi agha Amon abuo nokotara.

Nnabata Sol dika eze

¹² Ndi Izrel niile biakwutere Samuel juo ya si, “Olee ndi ahụ si na Sol agaghi abu eze anyi? Kpoptara anyi ha ka anyi gbuo ha!”

* **11:1** 11:1 Ndi Amon bu umu umu Lot, Jen 19:38; Dit 2:19 n’oge Ndi Ikpe na-achi n’Izrel, ha gbaliri ibuso ha agha ka ha nara ha ala ha. Nkp 3:13; 11:4-33

¹³ Ma Sọl zara si, “O nweghi onye obula a ga-egbu taa, n’ihi na taa, ONYENWE ANYI anaputala Izrel!”

¹⁴ Samuel gwara ha si, “Bianu ka anyi gaa Gilgal mee ibu eze a ka o di ohuru ozo.” ¹⁵ Ya mere, mmadu niile gara Gilgal. Na mmemme puru iche, ha mere Sọl eze n’ihu ONYENWE ANYI. Ha chukwara aja udo nye ONYENWE ANYI n’ebe ahụ. Onu juputakwara n’obi Sọl na ndi Izrel niile.

12

Okwu ikpezau Samuel kwuru

¹ Mgbe ahụ, Samuel gwara umu Izrel si, “Lee, emeelara m unu ihe unu rioro, Enyela m unu eze. ² Ugbu a, unu enweela eze, onye bu onyendu unu. Ma n’ebe mu onwe m no, aburu a m agadi isi awo, umu m ndi ikom so norokwa n’etiti unu. Abu m onyendu unu site na mgbe m bu okorobia ruo taa. ³ Lee m ka m guzo n’ihu unu. Gbaanu ama megide m n’ihu ONYENWE ANYI na n’ihu onye ya o tere mmanu. Onye ka m zuuru ehi ya? * Onye ka m zuuru inyinya ibu ya? O di onye m ghogburu? O di onye m megburu? O di onye m si n’aka ya nara ego aka azu ime ka m ghara ikpe ikpe ziri ezi? Gwanu m ma o buru na m mere ihe ndi a, aga m emezi ya.”

⁴ Ha zara si, “Mba o dibeghi mgbe i ghogburu anyi, ma obu kpagbuo anyi, n’uzo obula. O nweghikwa onye i si n’aka ya were ihe obula.”

⁵ Samuel zara si ha, “ONYENWE ANYI bu onye akaebe megide unu. Otu a kwa, onye ya o tere mmanu bu onye akaebe taa, na unu achotaghi ihe obula n’aka m.”

Ha zara si, “E, o bu onye akaebe!”

⁶ Samuel gakwara n’ihu n’okwu ya si, “O bu ONYENWE ANYI hoputara Mosis na Eron. O bukwa ya mere ka nna nna unu ha si n’Ijpt puta. ⁷ Ugbu a, guzonu ju n’ebe a n’ihu ONYENWE ANYI ka m chetara unu ihe oma niile ONYENWE ANYI meere unu na nna nna unu ha.

⁸ “Mgbe umu Jakob batara Ijpt, ha kpokuru ONYENWE ANYI ka o nyere ha aka. ONYENWE ANYI zitere Mosis na Eron, ndi kpoputara nna nna unu ha site n’Ijpt, mee ka ha bia biri n’ebe a.

⁹ “Ma ha chefuru ONYENWE ANYI bu Chineke ha, n’ihi ya o nyefere ha n’aka Sisera, bu ochiagha eze Hazo, nakwa n’aka ndi Filistia, na eze ndi Moab, bu ndi lusoro ha ogu. ¹⁰ Ha tikuru ONYENWE ANYI mkpu akwa, si ya, ‘Anyi emehiela,† anyi agbakutala‡ ONYENWE ANYI azu, fee arusi Baal na Ashtoret. Ma ugbu a, naputa anyi site n’aka ndi iro anyi, anyi ga-efekwa gi.’ ¹¹ ONYENWE ANYI zitere Jerub-Baal, na Barak,§ na Jefta, na Samuel, ka ha zoputa unu site n’aka ndi iro no unu gburugburu, mee ka unu biri n’udo.

¹² “Ma mgbe unu huru na Nahash, eze ndi Amon na-achọ ibuso unu agha, unu turu egwu bjakwute m si m, ‘Mba, anyi chorọ eze ga-achy anyi.’ n’agbanyeghi na ONYENWE ANYI Chineke unu bu eze unu. ¹³ Ugbu a, leenu eze unu hoputara, n’ihi na o bu unu rioro ONYENWE ANYI ka o nye unu ya; ONYENWE ANYI azakwala aririo unu. ¹⁴ Ugbu a, o buru na unu ga-atu egwu ONYENWE ANYI, fee ya, rubere ya isi, hapu inupu isi n’ebe iwu ya di, o burukwa na unu na eze unu ga-esogide ONYENWE ANYI Chineke unu, ihe niile ga-adı mma. ¹⁵ Ma o buru na unu enupu isi n’iwu ONYENWE ANYI,

* **12:3** 12:3 Onu 16:15; Oru 20:33; 1Te 2:5; Opu 23:8; Dit 16:19 † **12:10** 12:10 Nkp 10:10 ‡ **12:10** 12:10 Nkp 2:13; 3:7 § **12:11** 12:11 N’ime akwukwo ufodu ihe i ga-ahu bu Bedan

ju ige ya ntị, aka ya ga-abiakwasị unu n'oke iwe, ọ ga-emekwa unu ihe o mere nna nna unu ha.

¹⁶ “Ugbu a, na-elenu anya ka unu hụ ọrụ itunanya niile ONYENWE ANYỊ na-aga iru. ¹⁷ Unu maara na ugbu a bụ oge a na-aghọ mkpuru ọka wiiti, ma aga m ekpe ekpere ka ONYENWE ANYỊ zite egbe eluigwe na mmiri ozuzo taa, ka unu ghotá ụdị ihe ojọọ unu mere n'anya ONYENWE ANYỊ mgbe unu rịrọrọ ya sị ya nye unu eze.”

¹⁸ Mgbe ahụ Samuel kpokuru ONYENWE ANYỊ, ONYENWE ANYỊ zidatakwara egbe eluigwe na mmiri ozuzo n'ụbọchị ahụ. Nke a mere ka mmadụ niile tọọ ONYENWE ANYỊ na Samuel egwu.

¹⁹ Ndị ahụ rịrọrọ Samuel arịrịọ sị ya, “Biko kpeere anyị ekpere nye ONYENWE ANYỊ Chineke gi ka anyị bụ ndị ohu gi ghara inwụ. N'ihị na, n'ezie, anyị ejirila aka anyị mee ka mmehie anyị nùbaa site n'irịọ ka e nye anyị eze.”

²⁰ Samuel zara sị, “Unu atụla egwu. Unu emeela ihe ojọọ ndị a niile, ma hụkwanụ na unu ji obi unu niile fee ONYENWE ANYỊ ofufe. Unu agbakutakwala ya azu n'uzọ ọbụla. ²¹ Unu agbasola chi ndị ọzọ, n'ihị na ha abaghị uru. Ha agaghị enyere unu aka maọbụ naputa unu site n'aka ndị iro unu. ²² ONYENWE ANYỊ agaghị ahapụ ndị ya ọ họtara, n'ihị na-ime ihe dị otu a bụ iwetara aha ya dị ukwu ihere. Ọ tọrọ ONYENWE ANYỊ uto ime unu mba puru iche nye onwe ya. ²³ Ma banyere mụ onwe m, ọ ga-aburu m ihe aru ma a sị na m ga-emehie megide ONYENWE ANYỊ site n'ikwesi ikpere unu ekpere. Aga m anọgidekwa na-ezi unu ihe ndị ahụ dị mma, na ihe ndị ahụ kwesiri ekwesi. ²⁴ Naanị tọnụ egwu ONYENWE ANYỊ, werekwanụ obi unu fee ya ofufe n'ikwesi ntukwasị obi; chetanụ ihe ukwu niile o meere unu. ²⁵ Ma ọ buru na unu anọgide na-eme ihe ojọọ, unu na eze unu ka a ga-ekpochapụ.”

13

Samuel abaara Sọl mba

¹ Sọl gbara iri afọ atọ* mgbe e mere ya eze. Ọ chikwara dika eze n'ala Izrel iri afọ anọ na abụọ.

² Sọl sitere n'etiti umu Izrel họtara puku ndị ikom atọ ka ha buru ndị agha ya. Sọl na puku abụọ nọ na Mikdash n'ala ugwu ugwu Betel. Otu puku nonyeere Jonatan na Gibeá, n'ala Benjamin. Ndị ikom ndị fódurụ ka o zighachiri, onye ọbụla n'ulo ha.

³ Ma Jonatan busoro ndị agha Filistia nọ na Geba agha. Ndị Filistia nukwara ihe banyere ya. Mgbe ahụ, Sọl nyere iwu ka e gbuo opi ike n'ala Izrel niile, kwuo sị, “Unu ndị Hibru niile, geenu ntị.” ⁴ Ya mere, umu Izrel niile nuru akuko ahụ nke kwuru sị, “Sọl ebusola omuma ulo ikwu ndị agha Filistia agha, n'ihị nke a, ndị Izrel niile aburula ndị a kporo asi ugbu a n'etiti ndị Filistia.” Ya mere, ndị agha Izrel niile putakwara soro Sọl gaa Gilgal.

⁵ Ndị Filistia n'onwe ha chikotara ndị agha ha ibuso ndị Izrel agha. Onuogugu ugbọ agha ha dị puku atọ, ndị na-agba inyinya ha nwere dị puku isi; ndị agha ha ndị ọzọ dị ukwu n'onuogugu. N'ezie, ha dị ukwu dika aja dị n'onu osimiri. Ha manyere ulo ikwu ha na Mikdash n'owuwa anyanwu Bet-Aven. ⁶ Mgbe ndị agha Izrel huru na onodu ha dị njo nke ukwu, hukwa na ndị iro na-emegide ha, ha zoro onwe ha n'ogba nkume,

* **13:1** 13:1 N'ufodu akwukwo ndi ogbara oheru e nweghi onuogugu a

n'ime oke oħia, n'etiti nkume, n'ime olulu na n'ime oghere oħula. ⁷ Ndi Hibru ufođu gafere Jođan ruo n'ala Gad na Gilead.

N'oge a, Søl nọ na Gilgal, ndi agha niile ya na ha nọ na-amakwa jijiji n'ihı ujo. ⁸ Samuel gwarariđ Søl ka o chere ya ruo abalı asaa, ma mgbe abalı asaa zuru Samuel abiađhi Gilgal. N'oge a, ndi agha Søl malitere na-agbasasi. ⁹ Ya mere, Søl kwuru si, "Wetaranu m ihe aja nsure oku na nke aja udo." Søl chukwara aja nsure oku ahı. ¹⁰ Ngwangwa o na-achucha aja ndi ahı, Samuel rutere, Søl puru izute ya, na ikele ya.

¹¹ Samuel siri, "Gini bu ihe a i mere?"

Søl zara, "Mgbe m huru na ndi a na-agba aghara aghara, na-esite n'ebe m nọ na-agbapu, mgbe m lere anya lee, ma ahughi m ka i na-abia dika i kwuru, mgbe m hukwara ndi Filistia ka ha nọ na Mikmash, na-akwado ibuso anyi agha, ¹² echeere m, 'Ugbu a, ndi Filistia ga-aridakwute m ibuso m agha na Gilgal, ma ariobeghi m ihuma ONYENWE ANYI.' Ya mere m, m jisie ike choo aja nsure oku ahı."

¹³ Samuel siri Søl, "I kpara agwa onye nzuzu. I debeghi ihe ONYENWE ANYI Chineke gi nyere gi n'iwu idebe. A si na i mere nke a, o gaara eme ka alaeze gi guzosie ike n'ebe Izrel nọ ruo mgbe niile. ¹⁴ Ma ugbu a, alaeze gi agaghi adigide. ONYENWE ANYI achoputala otu nwoke dika ochicho obi ya si di, o hoputakwala ya ibu eze nke ndi ya; n'ihı na i debeghi ihe ONYENWE ANYI nyere gi n'iwu."

¹⁵ Samuel biliri hapu Gilgal gaa Gibe a n'ala Benjamin. Mgbe Søl guru ndi agha so ya, o choputara na ha di naani nari isii.

Ngwa agha oħula adighi n'ala Izrel

¹⁶ Søl na nwa ya nwoke Jonatan, na nari mmadu isii ndi soo ha nọ na Geba n'ala Benjamin, ebe ndi Filistia mara ulo ikwu ha na Mikmash. ¹⁷ Ufođu n'ime ndi agha Filistia kere onwe ha uzo ato site n'ulo ikwu ndi Filistia puta; otu uzo chere ihu n'uzo Ofra n'akuku Shual, ¹⁸ nke ozo chere ihu iga Bet-Horon, nke ato chee ihu n'uzo oke ala di na Ndagwurugwu Zeboim, nke di ozara nso.

¹⁹ N'oge ahı, e nweghi ike ichota otu okpu uzu n'ala Izrel, n'ihı na ndi Filistia siri, "Ma o bughi otu a, ndi Hibru ga-akputara onwe ha mma agha maobu ube." ²⁰ Izrel niile na-ejekwuru ndi Filistia maka imu ogo igwuze ala ha, maobu mma oge ha, maobu anyuike ha, maobu mma ha ji ewe ihe ubi. ²¹ Ihe ha na-akwu maka imu ogo igwuze ala, na mma oge ha bu uzo abuo nke shekel e kere uzo ato, maka imu anyuike, na ndudu, ya na ipi ndudu e ji achi ehi bu, otu uzo nke shekel e kere uzo ato.

²² Nke mere na ahutaghi mma agha[†] maobu ube oħula n'aka ndi agha Izrel n'ubochi agha ahı, ma o bughi naani nke di n'aka Søl na Jonatan.[‡]

Jonatan ebuso ndi Filistia agha

²³ Ugbu a ndi Filistia e kewaputara iche a puola gaa n'uzo warawara di na Mikmash.

14

¹ Otu ubochi, Jonatan nwa Søl, kporo nwokorobia na-ebu ihe agha ya si, "Bia, ka anyi gafee ndagwurugwu jeruo n'ulo ikwu ndi Filistia." Ma o gwaghi Søl nna ya.

² Søl na nari ndi ikom isii ya na-anodu n'ebe di anya site na Gibe a, n'okpuru osisi pomegranet di na Migron. ³ Otu n'ime ndi so Søl bu Ahija

[†] 13:22 13:22 Nkp 5:8 [‡] 13:22 13:22 O bu uta na aku ka ndi Izrel ji luo ogo.

onye nchụaja, onye yi efọd. * Ọ bụ nwa Ahitub, onye bụ nwanne Ikaḅoḅu. Ahitub bụ nwa nwa Finehaz, onye bụ nwa Elayi, onye nchụaja ONYENWE ANYỊ na Shajilo. Ọ dīkwaghi onye ma na Jonatan apụọla.

⁴ Tupu Jonatan eruo ebe ndi Filistia nọ, ọ ghaghị isite na nwa ụzọ warawara di n'agbata nkume abụọ, a na-akpọ Bozez na Sene gabiga.

⁵ Nkume nke di n'akụkụ elu elu, di n'ihu Mikmash, nke di n'akụkụ ndịda di n'ihu Geba.

⁶ Jonatan gwara nwokorobia na-ebu ihe agha ya si, "Bia, ka anyi gafee ga n'ebe nguzo ndi ahụ a na-ebighi ugwu, ma eleghi anya ONYENWE ANYI ga-aluru anyi oḡu. N'ihu na ọ dighi ihe puru igbochi ONYENWE ANYI izoputa, site n'otutu mmadu, maobu ole na ole."

⁷ Nwokorobia ahụ zara si ya, "Gaa n'ihu, eji m obi m na mmuḡ m na-eso gi dika oḡhichọ gi si di."

⁸ Jonatan gwara ya si, "Bia ka anyi ga, lee ihe anyi ga-eme. Anyi ga-apukwuru ndi agha ahụ mee ka ha hu anyi anya. ⁹ Ọ buru na ha asi, 'Guzonu ebe ahụ ruo mgbe anyi biakwutere unu,' anyi ga-echere ebe anyi nọ, anyi agaghị agakwuru ha. ¹⁰ Ma ọ buru na ha si, 'Rigokwutenu anyi,' anyi ga-emekwa otu ahụ, n'ihu na ọ ga-aburu anyi ihe ama na ONYENWE ANYI enyela ha n'aka anyi."

¹¹ Ya mere, ha abuo guzoro ebe ndi Filistia ga-ahụ ha. Mgbe ndi Filistia huru ha, ha tiri mkpu si, "Lee, ndi Hibru esitela n'onu† ebe ha zoro nariputa." ¹² Ndi ikom ndi na-anọ n'ebe nguzo ndi nche tikuru Jonatan na onye ahụ na-ebu ngwa agha ya si, "Rigokwutenu anyi, ka anyi mee unu ihe."

Jonatan gwara onye ahụ na-ebu ngwa agha, "Soro m n'azu rigota, n'ihu na ONYENWE ANYI ewerela ha nyefee n'aka Izrel."

¹³ Ya mere, Jonatan ji ikpere ya na aka ya rigoruo n'ebe ahụ; onye na-ebu ihe agha ya sokwa n'azu. Ma ndi agha Filistia daghachiri azu mgbe Jonatan na onye na-ebu ihe agha ya bidoro igbu ha. ¹⁴ Na ogbugbu mbu ahụ, Jonatan na onye ahụ na-ebu ngwa agha ya gburu onuogugu ndi Filistia di iri abuo. Ọ bụ n'ihe ha ka nketa ala ruru otu okara n'ekaa‡ n'otutu.

Izrel emerie ndi Filistia

¹⁵ Oke oma jijiji dakwasiri ndi agha niile, na ndi nọ n'omuma ulo ikwu, ma ndi nọ n'ohia, ma ndi nọ n'ebe dipuru adipu, ma ndi na-ejeghari ejeghari ibu agha. Ala ahụ niile mara jijiji. Ọ bụ oma jijiji nke Chineke zitere.

¹⁶ Ndi nche Sol, bu ndi nọ na Gibe a n'ime Benjamin, lepuru anya hu igwe ndi agha ka ha malitere igba bariri n'ihu na-azu. ¹⁷ Mgbe ahụ, Sol gwara ndi agha ya na ha so, "Guonu ndi agha onu, choputa onye na-anoghi n'ebe a." Mgbe ha mere nke a, ha choputara, na Jonatan na onye na-ebu ihe agha ya anoghi n'ebe ahụ.

¹⁸ Sol siri Ahija, "Bute igbe ogbugba ndu Chineke." (N'oge ahụ igbe ogbugba ndu di n'aka umu Izrel.) ¹⁹ Mgbe Sol na-agwa onye nchujaja okwu, uzu na iti mkpu nke na-ada n'ulo ikwu ndi Filistia dara kari, n'ihu ya, Sol gwara onye nchujaja ahụ okwu si ya, "Sepu aka gi."

²⁰ Mgbe ahụ, Sol na ndi niile ya na ha nọ jikotara onwe ha baa n'agha ahụ, ma lee, ndi Filistia ji mma agha na-egburita onwe ha. Ogbaghara dikwa n'ebe niile. ²¹ Ma ndi Hibru, ndi so ndi Filistia na-alu oḡu, tughariri

* **14:3** 14:3 Ọ bụ n'ime efọd ka umu nkume abuo e ji ajuta ase n'ihu Chineke, nke bu Urim na Tumim na-adi. Opu 28:30 † **14:11** 14:11 1Sa 13:6; 14:22 ‡ **14:14** 14:14 Maobu, okara furo n'otutu

dinyere ndị Izrel soro Sọl na Jonatan. ²² Emesịa, ndị ikom Izrel niile, ndị ahụ zoro onwe ha n'ala ugwu ugwu Ifrem putara, mgbe ha hụrụ na ndị Filistia na-agba ọsọ. Ha gbaputara soro ndị ọzọ ichụ ndị Filistia ọsọ. ²³ Ya mere, ONYENWE ANYỊ naputara ndị Izrel n'ubochi ahụ. E buru agha ahụ gabiga Bet-Aven.

Jonatan arachaa mmanụ ahụ

²⁴ Ma ndị ikom Izrel nọ onọdu nhuju anya n'ubochi ahụ, n'ihi na Sọl jiri inu iyi kechie ha, mgbe o kwuru si, "Onye a buru onu ka nwoke ahụ bu onye ga-eri nri obula site ugbo a ruo anyasi, tutu ruo mgbe m bosiri obo megide ndi iro m!" N'ihi ya, o nweghi onye obula n'etiti ndi agha ya deturu ihe oriri onu.

²⁵ Ndi agha ahụ niile banyere n'ohia ebe mmanụ ahụ di n'ala. ²⁶ Mgbe ha banyere n'ohia, ha huru mmanu ahụ ebe o na-asoputa, ma o nweghi onye meturu aka n'onu ya, n'ihi na ha turu egwu iyi ahụ ha nuru. ²⁷ Ma Jonatan anughi na nna ya mere ka ndi ahụ nuo iyi, ya mere, o setipuru onu onu mkpanaka di ya n'aka ruta mmanu ahụ na ugbugbo ya, tinye n'onu ya rachaa. Nke a mere ka ike ya laghachite. ²⁸ Ma otu onye agha gwara ya si, "Nna gi ji inu iyi gbaa ndi agha niile iwu, si, 'Onye a buru onu ka nwoke ahụ bu, onye riri nri taa. O bu nke a mere ndi mmadu ji ada mba.'"

²⁹ Jonatan zara si, "Nna m esitela n'iwu di otu a wetara ala anyi nsogbu. Lee ka m si nweta ike site na mmanu ahụ nta m rachara. ³⁰ O garaghi aka mma ma a si na ndi ikom riri ihe ha si n'aka ndi iro ha kwata n'agha? O bu na ogbugbu a gaara egbu ndi Filistia agaraghi adi ukwu karia?"

³¹ Ma ndi agha Izrel bu aguu tigbuo ndi Filistia, चुokwa ha oso site na Mikmash ruo Aijalon. Ha dakwara mba karia. ³² Ha dakwasiri ihe a kwatara n'agha, gbuo aturu na ehi na umu ehi, bido iri anu ha na ndu n'hi aguu. ³³ Ma otu onye gwara Sọl si, "Ndi ikom Izrel na-emehie megide ONYENWE ANYI site na iri anu obara ya di n'ahu ya."

Mgbe ahụ, o siri, "The di otu a jogburu onwe ya. Nutenu nkume ukwu n'ebe a ugbo a." ³⁴ Sọl siri, "Gaa n'etiti ndi ikom a gwa ha, 'Ka onye obula weta ehi na aturu ha chorọ igbu n'ebe a, ka e gbuo ha n'ebe a, rie anu ha. Unu emehiela megide ONYENWE ANYI site n'iri anu obara di n'ime ya.'"

Ya mere, onye obula wetara ehi ya n'abali ahụ, gbuo n'ebe ahụ. ³⁵ Emesịa, Sọl wuuru ONYENWE ANYI ebe ichu aja. Nke a bu ebe ichu aja nke mbu o wuru.

³⁶ Mgbe ahụ, Sọl gwara ndi agha ya si, "Ka anyi gaa choo ndi Filistia oso n'abali a niile, ma gbukwaa onye obula foduru n'ime ha."

Ndi agha ya zara si, "O di mma, mee dika i kwuru."

Ma onye nchujaja siri, "Ka anyi buru uzo juta ihe bu uche Chineke."

³⁷ Mgbe ahụ, Sọl juru Chineke si, "O bu m rida gaa chuso ndi Filistia? I ga-enyefe ha n'aka ndi Izrel?" Ma Chineke enyeghi ya osisa obula n'ubochi ahụ.

³⁸ Sọl gwara ndiisi agha Izrel okwu si, "The emebiela! Anyi aghaghi ichoputa udi mmehie anyi mere taa, nke mere ONYENWE ANYI ji ju inye anyi osisa. ³⁹ N'ezie dika ONYENWE ANYI, onye na-asoputa Izrel na-adi ndu, a sikwarị na o bu nwa m Jonatan ka a choputara na o bu ya ka ikpe mara, o ga-anwu!" Ma o dighi onye gwara ya ihe obula.

⁴⁰ Mgbe ahụ, Sọl gwara ndi Izrel niile okwu si ha, "Guzonu onwe unu n'ebe ahụ, mu na nwa m Jonatan ga-eguzo onwe anyi n'ebe a."

Ndi ahụ zara si, "Mee ihe obula di gi mma."

⁴¹ Mgbe ahụ, Sọl kpere ekpere nye ONYENWE ANYỊ, bụ Chineke Izrel, “Gịnị mere na ị zabeghị ohu gị taa? Ọ buru na ikpe mara m maobu nwa m Jonatan, zaa site n’Urim, ma o buru ndi ikom Izrel ka ikpe mara, S nye osisa site na Tumim.” Nza ahụ mara Jonatan na Sọl, ma ikpe amaghị ndi ikom Izrel. ⁴² Mgbe ahụ, Sọl kwuru si, “Ugbu a feenu nza n’etiti mu na Jonatan, nwa m nwoke.” Nza ahụ mara Jonatan.

⁴³ Sọl gwara Jonatan okwu si ya, “Gwa m ihe i mere.”

Jonatan zara si ya, “O bu naani mmanu anu ntakiri ka m ji onu mkpanaka m ruru rachaa. O putara na m ga-anwu n’ihi ya?”

⁴⁴ Mgbe ahụ, Sọl zara si, “N’ezie Jonatan, ị ghaghị inwu. Ka Chineke meso m mmeso, otu obula mmeso ahụ si sie ike, ma o buru na ị nwughị n’ihi ihe a i mere.”

⁴⁵ Ma ndi ikom ahụ siri Sọl, “Jonatan o ga-anwu, bu onye a wetara nzoputa a di ukwu n’Izrel? Nke a apughị ime! Dika ONYENWE ANYI na-adi ndu, o buladi otu agiri isi agaghị esi n’isi ya dapu, n’ihi na Chineke ejirila ya ruo oru itunanya di ukwu taa.” Ya mere, ndi agha ahụ zoputara Jonatan, e gbukwaghị ya.

⁴⁶ Emesia, Sọl kwusiri ndi agha ya ichu ndi Filistia oso. Ndi Filistia nonwe ha lakwara n’ala nke ha.

⁴⁷ Site n’oge Sọl malitere ichi n’Izrel, o buru agha megide ndi iro ha n’akuku niile, ndi Moab, ndi Amon, ndi Edom, ndi eze Zoba na ndi Filistia. Ebe obula o chere ihu o na-alugbu. ⁴⁸ O buru agha di ukwu, lugbuo ndi Amalek; ma zoputa ndi Izrel site n’aka ndi niile na-emegbu ha site n’ipunari ha ihe ha nwere.

Ezinaulo Sọl

⁴⁹ Sọl mutara ndi ikom ato; Jonatan, Ishvi na Malkishua. O mutakwara umu agboghobu abuo, Merab na Mikal. ⁵⁰ Aha nwunye Sọl bu Ahinoam, ada Ahimaaz. Ochiagha Sọl bu Abna, nwa Nea, nwanne nna Sọl. ⁵¹ Nea, nna Abna, na Kish, nna Sọl bu umunne. Ha bu umu Abiel.

⁵² Ndi Izrel na ndi Filistia no n’agha di egwu ubochi niile Sọl bu eze. Mgbe obula Sọl huru nwoke di ike, maobu dimkpa, o na-eduru ya mee ya ka o buru otu n’ime ndi agha ya.

15

ONYENWE ANYI aju eze Sọl

¹ Samuel siri Sọl, “Mu ka ONYENWE ANYI zitere ite gi mmanu ka ị buru eze ndi ya, bu Izrel. Ya mere, gee nti n’ozi sitere n’aka ONYENWE ANYI bia.

² Ihe a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile* kwuru. ‘Aga m ata ndi Amalek ahuhu n’ihi ihe ojo niile ha mere Izrel, mgbe ha nochiri ha n’uzo oge ha si Ijpt puta. ³ Ugbu a, gaa buso ndi Amalek agha. Gbucha pu ndi niile† ha nwere. Enwekwala omjiko n’ahu ha. Gbuo ndi ikom niile, ndi inyam niile, umuntakiri niile na umu na-anu ara, igwe ehi na aturu, inyinya kamel na inyinya ibu ha niile.’”

⁴ Ya mere, Sọl chikotara ndi agha ya mee ka ha zukotaa n’obodo Telaim. Onuogugu ha di nari puku abuo, ndi agha ji ukwu, tinyere puku ndi ikom iri si na Juda. ⁵ Sọl duuru ndi agha ya gaa zoo n’akuku iyi tara ata di nso

§ 14:41 14:41 Akwukwo ndi Hibru ochie enweghi akuku a, nke bidoro na “Ginị mere na ị zabeghị ohu gị taa? ruo n’ebe asiri maobu ndi Izrel ka ikpe mara”. * 15:2 15:2 Onye puru ime ihe niile

† 15:3 15:3 Gbucha pu ihe niile nke a, n’okwu ndi Hibru putara i were ihe niile, tinyere mmadu na anu ulo, nyefee ONYENWE ANYI kpankpan na-elegi anya n’azu site ikpochapụ ha. Usoro okwu a dikwa n’amaokwu ndi a: 1Sa 15:8,9,15,18,20,21

n'obodo ndị Amalek. ⁶ Sọl zigaara ndị Ken ozi sị ha, "Sitenu n'etiti ndị Amalek wezuga onwe unu ka m ghara ibibikọta unu na ha. N'ihì na unu gosiri ndị Izrel obioma mgbe ha si n'Ijìpt pụta." Ya mere, ndị Ken sitere n'etiti ndị Amalek wezuga onwe ha.

⁷ Sọl busoro ndị Amalek agha site na Havila ruo Shua, nke dị n'ọwụwa anyanwụ Ijìpt. ⁸ O jidere Agag, eze ndị Amalek na ndụ, ma jiri mma agha gbuchapụ ndị ya niile. ⁹ Ma Sọl na ndị agha ya debere Agag ndụ, debekwa aturụ na ehi kachasị mma, na umụ ebule na aturụ gbara abụba, na ihe ndị ọzọ niile mara mma. N'ezie, ihe ọbụla dị mma n'anya ka ha juru ibibi. Ma ihe ndị ọzọ niile nke na-amasighị ha, na nke na-abaghị uru, ka ha bibiri.

¹⁰ Mgbe ahụ, okwu ONYENWE ANYỊ rutere Samuel ntị, ¹¹ "Ọ na-ewute m na m mere Sọl ka ọ buru eze, n'ihì na o nupuru isi site n'okwu m, jụ ime ihe m nyere ya n'iwu." O wutere Samuel nke ukwu mgbe ọ nuru ihe ONYENWE ANYỊ kwuru. Ya mere, o tikuru ONYENWE ANYỊ mkpu akwa abali ahụ niile.

¹² N'isi ututu echi ya, Samuel puru gawa icho Sọl. Otu onye gwara ya sị, "Sọl agaala n'ugwu Kamel iwuru onwe ya ihe ncheta. Ọ ga-esitekwa ebe ahụ gaa Gilgal."

¹³ N'ikpeazu, mgbe Samuel huru ya, Sọl ji oke onu kelee Samuel sị, "Onye ONYENWE ANYỊ goziri agozi ka i bu. Lee, emeela m ihe niile ONYENWE ANYỊ kwuru!"

¹⁴ Ma Samuel juru ya sị, "Gini bu ube aturu ndi a m na-anu? Ebee ka ube igwe ehi ndi a si na-ada?"

¹⁵ Sọl zara sị, "Ndi agha m si n'etiti ndi Amalek chita ufodu n'ime aturu na ehi ndi mara mma nke ha choro iji choro ONYENWE ANYI Chineke gi aja. Ma anyi bibiri ihe ndi ozo foduru." "

¹⁶ Mgbe ahụ Samuel gwara Sọl sị, "Ekwukwala ọzọ! Gee ntị nuru ihe ONYENWE ANYỊ gwara m n'abali!"

Sọl zara ya sị, "Kwuo, gini ka ọ gwara gi?"

¹⁷ Samuel gwara ya sị, "Ọ bughị ezie n'agbanyeghi na i diriji ntakiri n'anya gi onwe gi, ma i buru onyeisi ndi ebo Izrel niile? ONYENWE ANYI tere gi mmanu ibu eze ndi Izrel. ¹⁸ ONYENWE ANYI ziri gi ijere ya ozi, gwa gi sị, 'Gaa, laa ndi ajo omume ahụ, bu ndi Amalek n'iyi; buso ha agha ruo mgbe i kpochapuru ha niile.' ¹⁹ Gini mere i geghi ntị n'okwu ONYENWE ANYI ime ihe o kwuru? Gini mere i ji churu ihe nkata gaa, si otu a mee ihe di njo n'anya ONYENWE ANYI?"

²⁰ Ma Sọl siri ya, "Ma erubeere m ONYENWE ANYI isi. Ejere m ozi ahụ ONYENWE ANYI zigara m. Anwutara m Agag eze Amalek na ndu, ma gbuchapụ ndi Amalek niile. ²¹ Ndi agha sitere n'ihe a kwatara n'agha were ufodu aturu na ehi, bu ndi kachasi mma n'etiti ihe ndi ahụ e debere icha maka ila ha n'iyi, iji ha choro ONYENWE ANYI Chineke gi aja na Gilgal."

²² Ma Samuel siri,

"The na-atọ ONYENWE ANYI uto o bu onyinye na aja nsure oku dika nrube isi nye ihe si n'onu ONYENWE ANYI puta?"

Nrube isi di mma karia ichu aja ina nti di mma karia abuba ebule.

²³ N'ihì na nnupu isi dika mmehie igba afa, mpako dikwa njo dika ikpere arusi.

N'ihì na i jula okwu ONYENWE ANYI ya onwe ya ajukwala gi dika eze."

²⁴ Sọl zara Samuel sị ya, "Emehiela m. N'ezie, enupula m isi na ndumodu gi na n'iwu ONYENWE ANYI. Ọ bu n'ihì na m turu egwu ndi Izrel ka m ji

mee ihe ha choro. ²⁵ Biko, gbaghara m mmehie m ugbu a, bjakwa soro m ka m gaa fee ONYENWE ANYI ofufe.”

²⁶ Ma Samuel siri ya, “Agaghi m eso gi laghachi azu. Ebe i juru okwu ONYENWE ANYI, ONYENWE ANYI ajukwala gi dika eze ndi Izrel!”

²⁷ Mgbe Samuel tughariri ka o si n’ebe ahụ puo, Sọl jidere ya n’onu onu uwe ya ime ka o loghachi azu, ma uwe ahụ dowara. ²⁸ Mgbe ahụ, Samuel zara si ya, “Taa ONYENWE ANYI adowapula alaeze Izrel site n’aka gi were ya nyefee otu n’ime ndi agbataobi gi, onye ka gi mma. ²⁹ Chineke, onye bu Ebube Izrel, anaghi agha ugha; o nakwaghi agbanwe obi ya, n’ihi na o bughi mmadu efu!”

³⁰ Ma Sọl malitekwarara irio aririo ozo si, “Emehiela m. Ma, sopuru m ugbu a n’ihu ndi okenye ndi m, na n’ihu ndi Izrel. Loghachi soro m ka m gaa fee ONYENWE ANYI Chineke gi ofufe.” ³¹ Ya mere, Samuel kwenyere soro Sọl laghachi, Sọl kpokwara isiala nye ONYENWE ANYI.

³² Mgbe ahụ, Samuel gwara ya okwu si ya, “Kpọtara m Agag, eze ndi Amalek.”

Agag ji ihu ochi bjakwute ya, n’ihi na o chere si, “N’ezie oge onwu gaala.”

³³ Ma Samuel kwuru si,
“Dika mma agha gi si gbawa ndi inyom aka umu
otu a ka nne gi ga-esi buru onye na-enweghi nwa n’etiti ndi inyom.”
Samuel gburu Agag n’ihu ONYENWE ANYI na Gilgal.

³⁴ Emesja, Samuel lara n’ulo ya na Rema. Ma Sọl laghachikwara na Gibeaa, obodo nke aka ya. ³⁵ Site n’oge ahụ ruo mgbe Samuel nwuru, o hukwaghi Sọl anya ozo. Ma o rugidere uju n’ihi Sọl oge ndi a niile. O wutekwara ONYENWE ANYI na o mere Sọl eze ndi Izrel.

16

Samuel etee Devid mmanu

¹ Emesja ONYENWE ANYI siri Samuel, “Ruo ole mgbe ka i ga-anogide naru uju n’ihi Sọl, ebe o bu na m ajula ya dika eze ndi Izrel? Ugbu a, gbajuo mmanu na mpi gi, bilie ije. Ana m eziga gi ka ijekwuru Jesi onye Betlehem, ahorola m otu onye ga-abu eze site n’etiti umu ya ndi ikom.”

² Ma Samuel zara si, “Oleekwanu otu m ga-esi gaa n’ebe ahụ? O buru na Sọl anu ya, o ga-egbu m.”

ONYENWE ANYI siri, “Were nwaagboghọ ehi, jiri ya n’aka, si, ‘Abjara m ichuru ONYENWE ANYI aja.’ ³ I ga-akpo Jesi ka o bia soro n’ochuchụ aja ahụ. Mgbe ahụ, aga m egosi gi ihe i ga-eme. I ga-etekwara m ya mmanu, bu onye m nke ga-egosi gi.”

⁴ Samuel mere ihe ONYENWE ANYI kwuru. Mgbe o rutere na Betlehem, ndi okenye obodo ahụ ji ima jijiji puta izute ya. Ha juru ya si “O dikwa mma? Udo o dikwa?”

⁵ Ma Samuel zara ha si “E, udo di, Abjara m ichuru ONYENWE ANYI aja. Doonu onwe unu nsọ bia soro m gaa ichu aja ahụ.” O dokwara Jesi na umu ya ndi ikom nsọ, gwakwa ha ka ha soro gaa.

⁶ Mgbe ha ruru, Samuel huru Eliab kwuo n’obi ya si, “N’ezie, onye nke ONYENWE ANYI tere mmanu na-eguzo n’ihu ONYENWE ANYI.”

⁷ Ma ONYENWE ANYI zara Samuel si ya, “Ejila ihu mmadu maobu ito ogologo ya ekpebi, n’ihi na onye a abughi ya. ONYENWE ANYI adighi ahụ ihe dika mmadu si ahụ. Mmadu na-ele anya n’elu ahụ, ma ONYENWE ANYI na-ele anya n’obi.”

⁸ Jesi kpọrọ Abinadab ka ọ gafee n'ihu Samuel. Ma Samuel siri, "ONYENWE ANYI ahoroṅhi onye a." ⁹ Jesi mere ka Shama bja gafee, ma Samuel siri, "Mba ONYENWE ANYI ahoroṅhi onye a." ¹⁰ Umụ ndi ikom Jesi asaa si otu a gafee n'ihu Samuel, ma Samuel siri ya, "ONYENWE ANYI ahoroṅhi ndi a." ¹¹ O juru Jesi si, "Ndi a o gwuchaala umu ndi ikom i mutara?"

Jesi zara si "O foduru odudu nwa m, ma o no n'ohia na-azu aturu."

Samuel siri, "Ziga ozi kpolata ya, anyi agaghi anodu ala tutu ruo mgbe o bjara."

¹² O zigara ozi ka akpo ya, mee ka o bja. O nwere ucha ahụ puru iche, nwee anya mara mma, dikwa mma ile anya.

Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI gwara Samuel okwu si ya, "O bu onye a, bilie tee ya mmanu."

¹³ Ya mere, Samuel weere mpi ahụ mmanu di tee ya n'ihu umunne ya. Site n'ubochi ahụ Mmuo ONYENWE ANYI bjakwasiri Devid n'ebe o di ukwu. Emesia, Samuel laghachiri na Rema.

Devid agho onye na-ejere Sol ozi

¹⁴ Ugbo a, Mmuo ONYENWE ANYI esitela n'ime Sol puo, ONYENWE ANYI zitekwaro mmuo ojo nke bjara na-esogbu Sol.

¹⁵ Ndi na-ejere Sol ozi gwara ya okwu si, "Lee, mmuo ojo si n'ebe Chineke no bja na-enye gi nsogbu. ¹⁶ Biko, ka onyenwe anyi nye ndi ohu ya no n'ebe a ike, ka ha gaa chota onye maara akpo ubo akwara nke oma. O ga-akpo ubo akwara mgbe obula mmuo ojo si n'ebe Chineke no bja bjakwasiri gi, ime ka ahụ di gi mma."

¹⁷ Sol kwenyere si ha, "O di mma, gaanu chota ma kpotara m nwoke na-akpo ubo akwara nke oma."

¹⁸ Otu onye n'ime ndi na-eje ozi kwuru si, "Lee, ahula m otu n'ime umu ndi ikom Jesi, onye Betlehem, onye maara akpo ubo akwara nke oma. O bu dike na oka n'agha. O bu onye na-ekwu okwu nke oma, na nwoke mara mma ile anya. ONYENWE ANYI nonyekwara ya."

¹⁹ Sol zipuru ndi ozi ka ha jekwuru Jesi si ya, "Zitere m nwa gi nwoke Devid, onye na-azuru gi aturu." ²⁰ Ya mere Jesi zipuru Devid ka o jekwuru Sol. O mekwara ka Devid duru otu inyinya ibu nke o bukwasi achicha, na otu karama akpukpo mmara, na otu nwa ewu, onyinye a na-enye Sol.

²¹ Devid bjakwutere Sol, banye n'oru ijere ya ozi. Sol huru ya n'anya nke ukwu, n'ihu ya, Devid ghoru otu n'ime ndi na-ebu ihe agha Sol. ²² Mgbe ahụ, Sol ziri Jesi ozi si ya, "Biko, kwere ka Devid buru otu n'ime ndi agha m, n'ihu na ihe ya na-atu m utu."

²³ Mgbe obula mmuo ojo ahụ si n'ebe Chineke no bja malitere inye Sol nsogbu, Devid na-akpo ubo akwara ya. Ahu Sol na-adajukwa, mmuo ojo ahụ na-esitekwa n'ebe o no wezuga onwe ya.

17

Devid na Golaiat

¹ N'oge a, ndi Filistia chikotara ndi agha ha onu, zukoata n'obodo Sokoh nke di na Juda maka ibu agha. Ha mara ulo ikwu ha n'Efes Damim, nke di n'agbata Sokoh na Azeka. ² Mgbe ahụ, Sol na ndi Izrel niile zukoata maa ulo ikwu nke ha na ndagwurugwu Ila. Ha doru onwe ha n'usoro agha izute ndi Filistia. ³ Ndi Filistia doru onwe ha n'elu ugwu n'otu akuku, ma ndi Izrel dokwara onwe ha n'elu ugwu n'akuku nke ozo. Ndagwurugwu dikwa n'etiti ha.

4 Mgbe ahụ, otu onye ọka agha aha ya bụ Golajāt,* onye obodo Gat, sitere n'etiti ụlọ ikwu ndị Filistia pụta. Nwoke a toro ogologo nke ukwu; ịdị ogologo ya ga-erukwa mita atọ. 5 O kpu okpu agha e ji bronz kpụọ, ma yiri uwe agha nke ịdị arọ bronz e ji kpụọ ya ga-erukwa iri kilogram ise na asaa. 6 O yikwa ihe agha o ji kpuchie ụkwụ ya abụọ nke e ji bronz kpụọ, nyakwasịkwa n'ubu ya ụbe e ji bronz kpụọ. 7 A kpurụ ụbe ya ka ọ dirị ka osisi e ji ekwe akwa, jiri igwe ịdị arọ ya ga-eru kilogram asaa kpụọ onụ onụ ụbe ahụ. Onye na-ebu ọta o ji ekpuchi obi ya nọkwa n'ihu ya.

8 Golajāt guzoro kpọkwo ndị agha Izrel si ha, "Gini mere unu ga-eji pụta guzo n'usoro ibu agha. O bụ na m abughị onye Filistia? O bụkwa na unu onwe unu abughị ndị ozi Sọl? Họtutaranụ onwe unu otu nwoke, ka ọ bjakwute m. 9 O buru na onye ahụ unu họtutara etigbuo m, anyị ga-aburu unu ndị ohu, ma ọ burukwanụ na m etigbuo ya, unu ga-aburu anyị ndị ohu!" 10 Mgbe ahụ, onye Filistia ahụ siri, "Taa, ana m ama usuu ndị agha Izrel aka n'ihu! Kpọtutaranụ m otu nwoke ka mụ na ya lụọ oḡu." 11 Mgbe Sọl na ndị agha Izrel nuru ihe onye Filistia a kwuru, ha mara jijiji tọkwa oke egwu.

12 Ma Devid bụ nwa Jesi, onye Efrat nke Betlehem di na Juda. Jesi mutara ndị ikom asatọ. N'oge nke Sọl, ọ ghọla agadi nwoke. 13 Atọ n'ime umu ndị ikom Jesi, ndị bụ okenye, soro Sọl gaa agha. Aha ha bụ Eliab, ọkpara ya, Abinadab, nwa nke abụọ na Shama, nwa nke atọ. 14 Devid bụ odudu nwa. Umunne ya ndị okenye atọ na-eso Sọl. 15 Ma Devid na-apụ jekwuru Sọl, ma na-alaghachikwa n'ụlọ izu aturu nna ya na Betlehem.

16 Golajāt, onye Filistia na-abjari nso ututu na uhuruchi, na-eguzo onwe ya otu a iri ubochi anọ.

17 Otu ubochi, Jesi gwara Devid okwu si, "Bia ka i wegara umunne gi otu akpa ọka ndị a e ghere eghe. Chirikwa ogbe achicha iri ndị a chilara ha. 18 Wegakwara onyeisi usuu ha, iri chiizi,† ndị a. Chọpota otu ihe si agara umunne gi‡ natakwa ha ihe i ga-egosi anyi na ha di ndu." 19 Ha na Sọl na ndị ikom Izrel niile, nọ na ndagwurugwu İla, na-ebuso ndị Filistia agha.

20 Devid biliri njem n'isi ututu, hapu igwe aturu ya n'aka onye na-elekota aturu, buru onyinye ndi ahụ gawa dika Jesi nyere ya n'iwu. O bjarutere ụlọ ikwu ndi Izrel mgbe ha na-apu n'ihu agha, ha na-etikwa mkpu agha. 21 Ndi Izrel na ndi Filistia dokwara onwe ha n'usoro izute onwe ha n'agha, ndi agha megide ndi agha. 22 Devid hapuru ihe ndi ahụ n'aka onye na-elekota akpa niile, gbara osọ gaa n'usoro ndi agha juo umunne ya banyere udo ha. 23 Ma mgbe ha na ya nọ na-akparita ụka, onye mmeri n'ogbo agha, onye Filistia nke Gat, Golajāt bụ aha ya, sitere n'usoro ndi agha Filistia puta, kwuokwa okwu niile ahụ dika ọ na-ekwu na mbu. Devid nuru ihe o kwuru. 24 Mgbe ndi Izrel niile huru nwoke a, ha gbara osọ puo n'ihu ya ma tọkwa oke egwu.

25 Ndi Izrel siri, "Unu huru nwoke a na-eguzo onwe ya? O bu ka o kparia nnoo ndi Izrel ka o ji aputa? Eze kwere nkwa inye onye obula ga-etigbu ya aku n'ebe o bara uba. O ga-akponyekwa ya nwa ya nwanji ka o buru nwunye ya, meekwa ka ndi ezinaulo onye ahụ gharakwa itu utu taks ozo n'Izrel!"

* 17:4 17:4 Golajāt bụ onye si n'agburu ndi Anak, ndi Joshua kpochapuru n'ala Izrel niile, karjakwa ndi fodoru na Gaza, Ashkelon na Gat. Jos 11:21-22 † 17:18 17:18 Mmiri ara ehi kpukoro akpuo ‡ 17:18 17:18 Jen 37:14

²⁶ Devid juru ndi ikom no ya nso, "Gini ka a ga-emere nwoke ga-etigbu onye Filistia a, meekwa ka mkpari a ghara idiri Izrel ozo? Onye ka onye Filistia a na ebighi uguwu bu, na o ga-aputa na-akpari ndi agha Chineke di ndu?"

²⁷ Ha gwara ya otu ihe ahụ ha kwuru na mbu si ya na o bu ihe ahụ ka a ga-emere onye gburu ya.

²⁸ Mgbe Eliab, nwanne Devid nke okenye, nuru ka ya na ndi ikom ahụ na-ekwu okwu, o were iwe di oku megide ya, juo ya si, "Gini ka i biara ime n'ebe a? Onye kwa ka i hapuru aturu ole na ole ndi ahụ n'ozara? Amaara m udi nganga di n'ime gi na echiche ojojo juru gi obi. Ihe i ji bia n'ebe a bu naani ka ihuchata ihe na-eme n'agha."

²⁹ Ma Devid zara si ya, "Oleekwanu ihe m mere ugbo a? Adara m iwu n'ihu na m juru ajuju?" ³⁰ Devid chigharikwara jekwuru onye ozo juokwa ya otu ajuju ahụ. O natakwara otu udi osisa ahụ. ³¹ N'ikpeazu, mgbe a matara ihe bu uche Devid, e mere ka Sol mara ihe banyere Devid. Sol zikwara ozi ka a kpoo ya.

³² Devid siru Sol, "Ka obi onye obula ghara ida mba n'ihu onye Filistia a; ohu gi ga-aga luso ya ogo."

³³ Ma Sol zaghachiri, "I pughi ibuso onye Filistia a agha, megide ya, n'ihu na i bu naani nwantakiri, ma ya onwe ya bu onye na-ebu agha siteri na mgbe o bu okorobia."

³⁴ Ma Devid gwara Sol si, "Ohu gi bu onye na-elekota aturu nna ya. Mgbe odum maobu anu ohia bia biara buru aturu site n'igwe aturu ahụ, ³⁵ achuru m ya, tigbuo ya ma naputakwa aturu ahụ site n'onu ya. Mgbe o biliri imegide m, ejidere m ya n'aji ya, tie ya ihe, gbuo ya. ³⁶ Etigburu m odum na anu ohia bia ahụ, ugbo a, apukwara m ime onye Filistia a na-amaghi Chineke otu ihe ahụ, n'ihu na o kparjala usuu ndi agha Chineke di ndu! ³⁷ ONYENWE ANYI ahụ naputara m site n'aka odum na anu ohia bia ga-anaputakwa m site n'aka onye Filistia a!"

N'ikpeazu, Sol siru Devid, "Gaa, ka ONYENWE ANYI nonyere gi."

³⁸ Mgbe ahụ, Sol yinyere Devid uwe ime ahụ nke ya, yikwasikwa ya uwe agha igwe, ma kpukwasị ya okpu bronz n'isi. ³⁹ Devid fanyere mma agha n'ime uwe ahụ, malite ijeghari ije, n'ihu na o maghi otu e si eyi uwe ndi ahụ ejeghari.

O dighi anya, o gwara Sol okwu si, "Agaghi m eyi uwe ndi a n'ihu na o doghi m ahụ." Ya mere, Devid yipuru ha. ⁴⁰ Emesia, o were mkpanaka ya n'aka ya, site n'iyi hoputa nkume ise di murumuru tinye ha n'akpa nta di n'ime akpa onye ozuzu aturu ya. O jidere ebe ya n'aka ya, malite ipukwuru onye Filistia ahụ.

⁴¹ Onye Filistia ahụ, na-abia nso na-apukwute Devid, onye ahụ na-ebu ota ya na-agakwa n'ihu ya. ⁴² O lere Devid anya hu na o bu naani nwantakiri nwoke, onye ahụ di mma, onye mara mma ile anya. N'ihu ya, o ledara Devid anya. ⁴³ O siru Devid, "Abu m nkita, na i ji mkpanaka na-abiakwute m?" Onye Filistia ahụ ji aha chi niile ya buo Devid onu. ⁴⁴ O siru, "Bia n'ebe a ka m were anu ahụ gi mere anu ufe nke eluigwe na anu ohia niile ihe oriri!"

⁴⁵ Ma Devid siru onye Filistia ahụ, "I ji mma agha na ube igwe na ube osisi, na-abiakwute m, ma eji m aha ONYENWE ANYI. Onye puru ime ihe niile, Chineke nke usuu ndi agha Izrel ahụ i kpariri, na-abiakwute gi. ⁴⁶ Taa ka ONYENWE ANYI ga-enyefe gi n'aka m. Aga m etigbu gi, bepukwa gi isi. Taa aga m ewere anu ahụ ndi agha Filistia niile nyefee n'aka umu

anụ ufe niile nke eluigwe, na ụmụ anụ ọhịa niile nke ụwa. Ụwa niile ga-amatakwa na Chineke nọ n'Izrel. ⁴⁷ Ndi niile guzokwa n'ebe a ga-amata na ONYENWE ANYI adighi eji mma agha maobu ube azoputa. N'ihu na agha a bu nke ONYENWE ANYI, o ga-ewerekwa unu niile nyefee anyi n'aka."

⁴⁸ Mgbe onye Filistia ahụ na-abia nso ibuso ya agha, Devid jiri oso gbara gaa n'ihu agha izute ya. ⁴⁹ O manyere aka n'ime akpa ya weputa otu nkume, maa ya mata onye Filistia ahụ n'egedege ihu. Nkume ahụ mikpuru n'egedege ihu ya, o dakwara kpuo ihu n'ala.

⁵⁰ Otu a ka Devid si jiri ebe na nkume merie onye Filistia ahụ. O gburu onye Filistia ahụ ma o jighi mma obula n'aka ya gbuo ya.

⁵¹ Devid gbaara oso jeruo n'ebe Golajat dara, mijiri mma agha ya site n'obo, jiri ya gbuo ya. O ji ya bepukwa isi ya!

Mgbe ndi Filistia huru na onye oka agha ha adaala nwuo, ha tughariri gbawa oso. ⁵² Mgbe ahụ, ndi agha Izrel na Juda tiri mkpu onu, biliekwa, malite ichu ndi Filistia oso. Ha churu ha oso churuo ha nonu uzo ama Gat, na nonu uzo ama Ekron. Ndi Filistia nwuru anwu dara nnonu aghara aghara n'uzo Shaaraim nke gawara Gat na Ekron. ⁵³ Emesja, ndi Izrel loghachiri bia kwakoro ihe niile di n'ulo ikwu ndi Filistia, nke ha hapuru gbaa oso.

⁵⁴ Devid buuru isi onye Filistia bulata na Jerusalem. Ma dobe ngwa agha onye Filistia ahụ n'ime ulo ikwu nke ya.

⁵⁵ Mgbe Sol no na-ele Devid anya ka o na-apu izute onye Filistia ahụ, o siri Abna, ochiagha ya, "Abna, nwa onye ka nwokorobia ahụ bu?"

Abna zara si, "Dika i si adi ndu, eze, amaghi m."

⁵⁶ Eze zara si, "Choputa onye muru nwokorobia a."

⁵⁷ Mgbe Devid si n'igbu onye Filistia ahụ loghachi, Abna duuru ya, dute ya n'ihu Sol. Isi onye Filistia a dikwa n'aka Devid.

⁵⁸ Sol juru ya si, "Nwokorobia, nwa onye ka i bu?"

Devid zara si, "Abu m nwa ohu gi nwoke Jesi onye Betlehem."

18

Ekworo Sol

¹ Mgbe Devid gwasiri Sol okwu, ihunanya di ukwu malitere n'etiti Jonatan na Devid. Jonatan huru Devid n'anya dika o si hu onwe ya. ² Sol mere ka Devid nogide n'uloeze. O kwekwaghi ka o laghachi n'ulo nna ya. ³ Jonatan na Devid gbara ndu n'ihu na Jonatan huru Devid n'anya dika o si hu onwe ya. ⁴ Jonatan yiputara uwe o yi n'ahu nye ya Devid, nyekwa ya uwe ime ahụ ya, na o buladi mma agha ya, ma uta ya na eriri ukwu* ya.

⁵ Devid jeziri ozi niile Sol ziri ya, o mere ihe niile nke oma nke a mere na Sol nyere ya okwa di elu n'etiti ndi agha ya. Onodu a di mma n'anya ndi Izrel nakwa n'anya ndi agha Sol.

⁶ Mgbe ndi agha ahụ na-aloghachite, mgbe Devid gbusiri onye Filistia† ahụ, ndi inyom‡ sitere n'obodo niile nke Izrel puta izute eze Sol. Ha na-abu abu na-ete egwu onu, nke ha ji ubo akwara na ihe egwu ndi ozọ na-eti.

⁷ Dika ha na-ete egwu, ha buru abu si,

"Sol egbuola otutu puku ndi agha

ma Devid egbuola iri puku kwuru puku ndi agha."

* 18:4 18:4 Maobu, belit † 18:6 18:6 Ya bu, Golajat ‡ 18:6 18:6 Opu 15:20

⁸ Nke a were Sọl iwe nke ukwu. O kwuru n'ime onwe ya si, "Gịnị bụ nke a? Ha enyela Devid ugwu dika onye gburu iri puku kwurụ puku ndị agha, ma mụ onwe m ka ha nyere naanị ugwu dika onye gburu otutu puku ndị agha. Gịnị ozo foduru ya ugbu a, ma o bughị naanị inweta alaeze?"

⁹ Site n'ubochi ahụ gara, Sọl malitere ile Devid anya ojoo.

¹⁰ N'echi ya, mmuo ojoo Chineke zitere b́jara dakwasi Sọl, o malitekwara ibu amuma n'ulo ya. Ma Devid kporo ubo akwara dika o na-eme mgbe obula. Ma n'oge a, o nwere ube di Sọl n'aka. ¹¹ O turu ube ahụ, kwuo n'obi ya si, "Aga m atugide Devid n'aja ulo ahụ." Ma Devid wezugara onwe ya, ugboro abuo ndi a.

¹² Sọl na-atu Devid egwu, n'ih i na ONYENWE ANYI ahapula Sọl, ma nonyere Devid. ¹³ Emesia, Sọl mere ihe ga-eme ka o ghara ihukwa Devid anya ozo. O mere Devid ka o buru onye na-elekota puku ndi agha, ndi o na-edu na-aga ibu agha. ¹⁴ Ma ihe niile o na-eme na-agara ya nke oma, n'ih i na ONYENWE ANYI na-anonyere ya. ¹⁵ Mgbe Sọl huru na o bu onye nwere uche nke oma, o turu ya ujo. ¹⁶ Ma Izrel na Juda niile huru Devid n'anya, n'ih i na o na-edu ha n'agha.

¹⁷ Sọl gwara Devid okwu si ya, "Lee ada m nwanyi Merab. Aga m akponye gi ya, ka i luo ya. Naanị jeere m ozi, luo kwa agha ONYENWE ANYI." N'ih i na Sọl kwuru n'ime obi ya si, "Agaghị m ewelite aka m megide ya. Ka ndi Filistia mee nke ahụ."

¹⁸ Ma Devid si Sọl, "Onyekwanu ka m bu, ginikwa bu ezinaulo maobu agburu m n'Izrel, nke m ga-eji buru ogo nwoke eze?" ¹⁹ O ruo, na mgbe a ga-eduru Merab, ada Sọl dunye Devid, akporo ya nye Adriel, onye Mehola ka o luo.

²⁰ N'oge a, a choputara na Mikal, ada Sọl huru Devid n'anya, mgbe e mere ka Sọl mata nke a, obi toro ya ufo. ²¹ O kwuru n'obi ya si, "Aga m akponye ya nwa m nwanyi, ka o buru ihe ima n'onya nye ya, ka aka ndi Filistia si otu a megide ya." Ya mere, Sọl gwara Devid si ya, "Ugbu a i nwekwara ohere ozo igbo ogo m nwoke."

²² Sọl nyere ndi ohu ya iwu si, "Gwanu Devid okwu na nzuzo si ya, 'Lee, ihe banyere gi masiri eze, ndi mere na-ejere ya ozi hukwara gi n'anya. Ugbu a, kwerenu ibu ogo ya.'"

²³ Ha gwara Devid okwu ndi a niile. Ma Devid zara si, "O bu ihe nta ibu ogo eze? Mu onwe m bu onye ogbenye, onye a na-amaghi ama."

²⁴ Mgbe ndi ohu Sọl gwara Sọl ihe Devid kwuru, ²⁵ o gwara ha si, "Gwanu Devid, 'Eze achoghi ihe ozo dika ugwo isi aku obula kari naanị nari api ndi Filistia. Ka o buru obo o ga-aboro m n'isi ndi iro m.'" Ma ihe Sọl bu n'obi bu na a ga-egbu Devid n'ogu ahụ.

²⁶ Mgbe ndi ohu eze gwara Devid ihe eze kwuru, o toro ya ufo, n'ih i ya, o kwenyere ibu ogo eze. Tupu oge ahụ a kara aka eruo, ²⁷ Devid na ndi agha ya puru gbuo nari ndi Filistia abuo, werewa api ha gosi eze. Sọl kponyere Devid Mikal, nwa ya nwanyi, ka o buru nwunye ya.

²⁸ Mgbe Sọl huru na ONYENWE ANYI na-anonyere Devid, hukwa na Mikal nwa ya nwanyi huru Devid n'anya, ²⁹ o turu Devid ujo kari na mbu. Sọl kpokwara Devid asi, guo ya dika onye iro ubochi ndu ya niile.

³⁰ Ndjisi agha Filistia na-aputa ibu agha dika ha na-eme mgbe obula, ma Devid na-eme nke oma kari ndi ochiagha Sọl ndi ozo niile. Nke a mere ka Devid ghoo onye a mara aha ya n'ala ahụ niile.

19

Sọl agbalja igbu Devid

¹ Sọl gwara ndi ohu ya na okpara ya, Jonatan, ka ha gbuo Devid. Ma n'ih i na ihe banyere Devid masiri Jonatan, ² o doro ya aka na nti, "Nna m Sọl na-achọ ohere igbu gi. Lezie anya chee ndu gi nche, ututu echi, gaa n'ebe i ga-ezo onwe gi nodu n'ebe ahụ. ³ Mu na nna m ga-eso bja n'akuku qhja ebe ahụ i zoro onwe gi. Aga m agwa ya okwu banyere gi. Ihe obula m choputara, aga m agwa gi."

⁴ Jonatan kwuru okwu oma banyere Devid nye Sọl nna ya si ya, "Ka eze ghara ime ihe ojoo megide Devid bu ohu ya. O nwebeghi ihe ojoo o mere gi. N'ezie, ihe niile o mere bu ihe baara gi uru nke ukwu. ⁵ O kporo ndu ya asi mgbe o gburu onye Filistia ahụ. ONYENWE ANYI nyekwara ndi Izrel niile mmeri di ukwu. Obi dikwa gi utu mgbe i huru nke a. Gini mekwaranu i ga-eji mejoo nwoke aka ya di ocha dika Devid, site n'igbu ya ebe o bu na ikpe amaghi* ya?"

⁶ Sọl nara Jonatan nti nuokwa iyi si, "Dika ONYENWE ANYI na-adi ndu, agaghi ebu ya."

⁷ Emesja, Jonatan kporo Devid gwa ya ihe mere. Jonatan duuru Devid gaa n'ihu Sọl. Ihe niile dizikwara dika o di na mbu.

⁸ Agha ozo dakwara. N'oge a, Devid duuru ndi agha ya puo ibuso ndi Filistia agha. O gburu otutu n'ime ha, chukwa ndi agha Filistia oso.

⁹ Ma mmuo ojoo ONYENWE ANYI zitere biakwasiri Sọl dika o no n'ime ulo ya, ube ya dikwa ya n'aka. Mgbe Devid na-akpo n'ubo akwara, ¹⁰ Sọl turu ube ahụ ka o tugbuo Devid n'ahụ aja, ma o gbapuru site n'ihu Sọl, ma ube ahụ manyere n'aja ulo ahụ. Devid gbapuru oso zoo onwe ya n'abali ahụ.

¹¹ Sọl zipuru ndi agha ka ha chee ulo Devid nche, gbuo ya mgbe o putara n'ututu. Ma Mikal nwunye Devid gwara ya si, "O buru na i gbapughi, zoo onwe gi n'abali a, onye nwuru anwu ka i ga-abu n'ututu echi." ¹² Ya mere, Mikal sitere na oghereikuku wetuo Devid, ebe o si gbapu. ¹³ Emesja, Mikal kwaghariri ihe ndina Devid, were ihe a kpuru akpu tukwasi n'elu ya, werekwa akwa kpuchie ya, tinye ihe aji ewu n'ebe isi ya.

¹⁴ Mgbe ndi agha ahụ biaruru ijide Devid na ikpugara ya Sọl, Mikal gwara ha si, "Ahụ esighi ya ike."

¹⁵ Mgbe ahụ, Sọl zighachiri ndi ahụ azu n'ebe Devid no si ha, "Bute ya na ihe ndina o dina n'elu ya, ka m gbuo ya." ¹⁶ Mgbe ndi ikom ahụ batara, ha huru ihe a kpuru akpu ka o di n'elu ihe ndina, hukwa aji ewu ka o di n'akuku ebe isi nke ihe ndina ahụ.

¹⁷ Sọl juru Mikal si, "Gini mere i ji ghogbuo m otu a, mee ka onye iro m gbalaga?"

Mikal zara, "O bu ya siri m, 'Hapu m ka m puo, n'ih i gini ka m ga-eji gbuo gi?'"

¹⁸ Mgbe Devid gbara oso gbalaga, o gawuru Samuel na Rema, koro ya ihe niile Sọl mere ya. Ya na Samuel gara biri na Naiot. ¹⁹ Ozi ruru Sọl nti, "Devid no na Naiot n'ime Rema," ²⁰ ya mere, o zipuru ndi ikom ka ha gaa jide ya. Ma mgbe ha rutere, ha huru otu ndi amuma ka ha na-ebu amuma, hukwa Samuel ka o na-eguzo n'ebe ahụ dika onyeisi ha. Mmuo nke Chineke biakwasiri ndi ozi Sọl ahụ, mee ka ha malitekwa ibu amuma. ²¹ Mgbe Sọl nuru ihe mere, o zipukwara ndi agha ozo, ma ha onwe ha bukwara amuma! Otu ihe ahụ mekwara ndi o zipuru nke ugboro ato.

* 19:5 19:5 Maobu, na e nweghi ihe o mere

²² N'ikpeazu ya onwe ya puru gaa Rema, ruo n'olulu mmiri Seku. O juru, "Ebee ka Samuel na Devid no?"

Ha siri, "Ha no na Naiot nke Rema."

²³ Ya mere, Sol gara Naiot nke di na Rema. Ma Mmuo nke Chineke bjakwasiri ya, dika o na-aga n'uzo o malitere ibu amuma tutu ruo mgbe o bjaruru Naiot. ²⁴ O yipuru uwe ya buo amuma n'ihu Samuel. O gba oto dinara ala n'ebe ahụ ehie ahụ, na abali ahụ niile. O bu nke a mere ndi mmadu ji si, "Sol o ghoola otu n'ime ndi amuma?"

20

Devid na Jonatan

¹ Devid sitere na Naiot n'ime Rema gba pu oso, chota Jonatan, si ya, "O bu gini ka m mere? Gini bukwa ihe o joo m mere? Olee uzo m si mejo nna gi, mere o ji na-achosi ike ka o napu m ndu m?"

² Jonatan siri ya, "Nke a abughi eziokwu. I gaghị anwu! Ihe di otu a adighi nna m n'obi, n'ihu na o na-agwa m ihe obula o na-ezube ime, o buladi ihe ukwu maobu ihe ntakiri. Amakwaara m na o gaghị ezonari m ihe di otu a. Mba, o bughi eziokwu."

³ Devid nuru iyi si, "Nna gi maara nke oma na m anatala amara n'ebe i no, n'ihu ya, o kwuola n'ime onwe ya si, 'Agaghị m agwa Jonatan, ka o ghara iwute ya.' Ma eji m ONYENWE ANYI na mkpuruobi gi na-anu iyi na-asi na o bu naani otu nzo ukwu di ugbu a n'etiti mu na onwu."

⁴ Jonatan siri Devid, "Ihe obula i choro ka m mee, aga m emere gi ya."

⁵ Devid siri ya, "Lee echi ga-abu mmemme onwa ohuru, e kwesiri m iso eze rie nri. Ma hapu m ka m ga zoo onwe m n'ohia tutu ruo uhuruchi nke nwanne echi. ⁶ O buru na nna gi ajuo ase m, si ya, 'Devid riosiri m aririo ike ka m hapu ya ka o gbagaa Betlehem, bu obodo ya, n'ihu a na-achu aja nke diri agburu ya kwa afo.' ⁷ O buru na o si, 'O di mma,' mgbe ahụ, udo ga-adiri ohu gi. Ma o buru na o wee iwe nke ukwu, mara n'ezie na o zubere ime m ihe o joo. ⁸ Ma gi onwe gi, meere ohu gi ebere, n'ihu na i meela ka o sooro gi baa n'ogbugba ndu n'ihu ONYENWE ANYI. O buru na ikpe mara m, gi onwe gi gbuo m. N'ihu gini ka i ga-eji nyefee m n'aka nna gi?"

⁹ Jonatan siri, "Agaghị m eme ya, lee, a sika na m maara na nna m na-achọ igbu gi, o bu na m agaghị agwa gi?"

¹⁰ Devid juru ya, "Onye ga-agwa m ma o buru na nna gi aza gi okwu ike?"

¹¹ Jonatan siri ya, "Bia ka anyi puo gaa n'ohia." Ya mere, ha abuo puru jee n'ohia.

¹² Jonatan gwara Devid si, "Eji m aha ONYENWE ANYI, Chineke Izrel nakwe nkwa na-asi gi, n'oge ugbu a echi, maobu nwanne echi, aga m akpanyere nna m uka banyere gi, meekwa ka i mata ihe o na-eche banyere gi. O buru na obi di ya mma n'ebe i no, aga m eme ka i mata. ¹³ Ma o buru na nna m na-achọ imeru gi ahụ, ka ONYENWE ANYI mesoo Jonatan meso, otu obula o si di njo, ma o buru na m abiaghị gwa gi, zilaga gi ka i laa n'udo. Ka ONYENWE ANYI nonyere gi dika o si nonyere nna m. ¹⁴ Chetakwa, i ghaghị igosi m ihunanya na obi ebere ONYENWE ANYI, ma o buru na m anwu. ¹⁵ E wezugakwala ihunanya gi na obi ebere gi site n'ebe ezinaulo m di, o buladi mgbe ONYENWE ANYI bipuchara ndi iro Devid niile site n'elu uwa."

16 Jonatan na ụlọ Devid gbara ndụ. O kwuru si, “Ka ONYENWE ANYỊ kpee ndị iro Devid niile ikpe.” 17 Jonatan mere ka Devid site n’ihunanya o hụrụ ya n’ọra ya iyi. N’ihi na Jonatan hụrụ Devid n’anya dika o hụrụ onwe ya.

18 Mgbe ahụ, Jonatan siri Devid, “Echi bụ mmemme onwa oheru. A gale anya gi, n’ihi na onodu gi ga-atogboro n’efu. 19 Nwanne echi ya, n’oge uhuru, gaa n’ebe ahụ i zoro onwe gi mgbe nsogbu a malitere, chere n’ebe ahụ, n’akuku nkume Ezel. 20 Aga m abia gbaa aku ato n’akuku ya dika a ga-asị na o nwere ihe m choro iji uta m gbata. 21 Emesia, aga m ezipu otu nwantakiri si ya, ‘Gaa chota aku ndi ahụ.’ O buru na i nu ka m na-agwa ya okwu si, ‘Lee aku ndi a di n’akuku azu gi, chita ha ebe a,’ mgbe ahụ, puta n’ihi, dika ONYENWE ANYI na-adi ndu, udo diri gi, egwu obula adighi. 22 Ma o buru na m agwa nwantakiri ahụ okwu si ya, ‘Lee, aku ahụ di n’ihu gi,’ o putara na i ghaghị isi n’ebe a puo, n’ihi na ONYENWE ANYI ezipula gi. 23 Ma ihe banyere okwu ahụ anyi kwuru, cheta na ONYENWE ANYI bu onye akaebe, n’etiti mu na gi ruo mgbe ebighi ebi.”

24 Ya mere, Devid gara zoo onwe ya n’ohia. Mgbe oge mmemme onwa oheru ruru, eze Sol noduru ala iri nri. 25 O noduru odu n’akuku aja ulo, bu ebe o di mbu ano, na ncherita ihu Jonatan. Abna noduru n’akuku Sol, ma oche Devid na-ano enweghi onye no ya. 26 Sol ekwughi ihe obula banyere ya n’ubochi ahụ, n’ihi na o chere na o di ihe ndaba mere, nke tinyere Devid n’onodu adighi ocha.* Sol kwuru n’obi ya si, “E, o ghaghị ibu ihe kpatara ya.” 27 Ma n’echi ya, bu abali nke abuo nke onwa oheru, onodu Devid togboro n’efu ozo. Mgbe ahụ, Sol siri nwa ya Jonatan, “Gini mere nwa Jesi abia ghi iso rie nri, ma unyaahu ma taa?”

28 Jonatan zara si, “Devid rioro si m nye ya ike ka o gaa Betlehem. 29 O siri m, ‘Kwere ka m gaa n’ihi na ndi ezinaulo anyi nwere aja mmemme ha na-eme n’obodo. Nwanne m nwoke nyere m iwu si m na m aghaghị ibia. O buru na m ahuta amara n’ebe i no, biko kwere ka m gaa hu umunne m.’ O bu nke a mere o biaghi na tebul eze.”

30 Iwe were Sol nke ukwu. O gwara Jonatan okwu n’iwe si ya, “Gi nwa nke nwanyi na-enupu isi, nke uche ya gbagoro agbago. I na-eche na m amaghi na i dinyere nwa Jesi si otu a wetara onwe gi na nne gi ihe ihere? 31 N’ihi na ubochi niile nwa Jesi di ndu n’uwa a, onodu gi na alaeze gi agaghị eguzosi ike. Ugbu a, puo, zipu ozi kpotara m ya ka m gbuo ya!”

32 Jonatan juru nna ya Sol si, “Gini ka o mere? N’ihi gini ka a ga-eji mee ka o nwuo?” 33 Ma Sol turu ube o ji n’aka ya ka o jiri ya tugbuo Jonatan, ma Jonatan zere ya. Nke a mere ka Jonatan mata n’ezie na nna ya na-achọ igbu Devid.

34 Jonatan si na tebul ahụ bilie n’oke iwe puo, o righikwa nri n’ubochi nke abuo nke mmemme ahụ, n’ihi na omume ihere nna ya mesoro Devid wutere ya hie nne.

35 N’ututu echi ya, dika ha kara aka, Jonatan gara n’ohia, ya na nwantakiri nwoke so gaa. 36 O siri nwantakiri nwoke ahụ, “Gbara oso gaa chota aku ndi ahụ niile m na-agba.” Mgbe nwantakiri ahụ na-agba oso na-aga, Jonatan gbapuru aku, gbafee ya n’ihu nwantakiri ahụ. 37 Mgbe nwokorobia ahụ na-ejeru nso ebe aku ahụ Jonatan gbara di, Jonatan kpokuru ya si ya, “Aku ahụ di n’ihu gi.” 38 Mgbe ahụ, o tiri mkpu si, “Mee ngwangwa! Gawa osiiso! Eguzokwala!” Nwokorobia ahụ chikotara aku ndi ahụ niile gbaghachikwute nna ya ukwu. 39 Ma nwantakiri nwoke

* 20:26 20:26 Lev 7:20-21; 15:1-5

ahụ aghoṭaghi ihe Jonatan mere; ma Jonatan na Devid maara ihe gara. ⁴⁰Jonatan nyere nwokorobia ahụ ụta ya na àkụ ndị ahụ ka ọ chighachi ha n'obodo.

⁴¹Mgbe nwokorobia ahụ lara, Devid biliri site n'akụkụ ndịda nkume ahụ ebe o zoro onwe kpuo ihu ya n'ala, kpoọ isiala ugboro ato, n'ihu Jonatan. Ha suritere onwe ha ọnụ, bekoṅwaa akwa. Ma Devid kwara akwa kariya.

⁴²N'ikpeazu, Jonatan gwara Devid okwu si, "Gaa n'udo, n'ihì na anyị ejirila aha ONYENWE ANYÌ n'uo iyi ihu enyi n'etiti onwe anyị, na-asi, 'ONYENWE ANYÌ bụ onye akaebe n'ebe mụ na gị, na n'ebe umu umu m, na umu umu gị nọ ruo mgbe ebighi ebi.'" Ha kewara. Devid malitere ipu, ma Jonatan tughariri baa n'obodo.

21

Devid n'obodo Nob

¹Devid jere n'obodo Nob ihu Ahimelek, onye nchuaaja. Ahimelek mara jijiji mgbe ọ huru Devid. O siri Devid, "Gini mere naani gi ji bia? Gini mere o nweghi onye so gi?"

²Devid zara Ahimelek, onye nchuaaja si, "Eze ziri m ozi di mkpa, ma si m, 'Ka onye obula ghara ima ihe obula banyere ozi a m na-eziga gi.' Ma banyere umu okorobia m, agwala m ha ebe ha ga-ezute m. ³Ugbu a, olee ihe oriri i nwere? Nye m ogbe achicha ise maobu ihe ozọ i nwere."

⁴Onye nchuaaja ahụ zara Devid si, "Enweghi m achicha ana edoghi nso n'ebe a. Ma otu o di, e nwere ufodu achicha e doro nso n'ebe a, ma o buru na umu okorobia gi na ha so debere onwe ha ocha, na-emetughi nwanyi ahu."*

⁵Devid zara si ya, "N'ezie, anyi ekwebeghi ka umu nwanyi bia anyi nso, dika anyi di mbu eme ma anyi na-eje ozi. Ndi ikom ndi a na-edo onwe ha nso o buladi mgbe njem anyi na-adighi nso ka ofoduzie njem nke ta."

⁶Ebe nri ozo na-adighi, onye nchuaaja ahụ nyere Devid achicha nso, bu achicha nke iche n'Ihu ONYENWE ANYI, nke eweputara site n'ihu ONYENWE ANYI n'ime ebe ichu aja, debekwa achicha oheru nke e ji gbanwee nke ochie di n'ebe ahu.

⁷Ma otu onye odibo Sol no n'ebe ahu n'ubochi ahu, onye e jigidere n'ihu ONYENWE ANYI. O bu Doeg, onye Edom onyeisi ndi na-azu anu ulo Sol.

⁸Devid juru Ahimelek ajuju si ya, "I nweghi ube maobu mma agha n'ebe a? Ewetaghi m mma agha m maobu ngwa agha ozọ, n'ihì na ozi eze ziri anyi di oke ngwangwa."

⁹Onye nchuaaja zagbachiri, "Mma agha Golajat, onye Filistia, onye ahu i tighuru na ndagwurugwu Ila di n'ebe a, a fuchiri ya n'akwa n'azu efod. O buru na i chorọ ya, were ya, n'ihì na o dighi mma agha ozọ di n'ebe a ma o bughì nke ahu."

Devid siri, "O dighi nke dika ya, nye m ya."

Devid n'obodo Gat

¹⁰N'ubochi ahu, Devid gbapuru oso site n'ebe Sol no gbakwuru Akish eze ndi Gat. ¹¹Ma ndi ozi Akish siri ya, "Onye a o bughì Devid, eze nke ala ahu? O bughì ya bu isi abụ ha na-abu mgbe ha na-ete egwu na-asi: "Sol egbuola otutu puku ndi iro ya,

Devid egbukwala iri puku kwuru puku ndi iro nke ya?"

¹²Mgbe Devid nuru okwu ndi a, o turu egwu ihe Akish eze Gat ga-eme ya. ¹³N'ihì ya o gbanwere omume ya, bido ime dika onyeisi na-adighi mma.

* 21:4 21:4 Opu 25:30; Lev 24:5-9; Mat 12:4.

O bidokwara ịka akara n'ibo, bidokwa na-agusasị ọnụ mmiri n'ahụọnụ ya.

¹⁴ Akish gwara ndị ozi ya okwu sị ha, “Leenụ nwoke a! Ọ bụ onyeisi mebiri! Gịnị mere unu ji kpọtara m ya? ¹⁵ Ndi na-ayi ara ha korọ m, nke mere unu ji kpọtara m nwoke a n'ebe a ka ọ bịa na-eme ka onye na-ayi ara n'ihu m? O kwesiri ka onye di otu a bata n'ụlọ m?”

22

Devid n'obodo Adulam na Mizpa

¹ Devid hapụrụ Gat gbaba n'ogba nkume Adulam. Mgbe ụmụnne ya ndi ikom na ndi ezinaulo nna ya nuru nke a, ha jekwuru ya n'ebe ahụ. ² Ndi ozo malitekwarara ibiakwute ya n'ebe ahụ, ndi niile no na mkpagbu di iche iche, ndi ji ugwo, na ndi ochichi Sol na-adighi mma. Ha niile jekwuru ya. Ọ dighi anya Devid ghooro onyendu ha. Ihe ruru narị mmadu anọ so ya.

³ Devid sitere n'ebe ahụ jee Mizpa di na Moab riro eze obodo ahụ sị, “Biko, i ga-ekwe ka nna m na nne m pụta bịa biri n'etiti unu tutu ruo mgbe m matara ihe Chineke na-aga imere m?” ⁴ Ya mere, ọ hapụrụ ha ka ha nọdụ na nke eze Moab. Ha na ya nọgidere oge niile Devid bi n'ebe ahụ e wusiri ike.

⁵ Ma Gad onye amuma sirị Devid, “Anogidela n'ebe ahụ e wusiri ike, kama laghachi n'ala Juda.” Ya mere, Devid biliri gaa n'oke ohia Heret.

Sol egbuo ndi nchujaja Nob

⁶ Ugbu a Sol nuru na achotala ebe Devid na ndi ikom na-eso ya no. Sol, onye ji ube ya n'aka noderu ala n'okpuru osisi tamarisk nke di n'ugwu di na Gibe. Ndi ozi ya guzokwa gburugburu ya. ⁷ Sol gwara ha sị, “Geenu nti unu ndi ikom Benjamin! Ọ bụ unu niile ka nwa Jesi ga-enye ala ubi na ubi vaini? Ọ bụ unu niile ka ọ ga-eme ndi ochiagha na-achi otutu puku ndi agha, na ochiagha na-achi otutu narị ndi agha? ⁸ Ọ bụ ya mere unu ji dinyere ya imegide m? Ọ dighi onye obula n'ime unu gwara m na nwa m na nwa Jesi gbara ndu. Ọ dighi onye obula n'ime unu ihe gbasara m na-emetu n'obi igwa m na nwa m nwoke akpaliela ohu m imegide m, ichebiri m n'uzo, dika o mere n'ubochi taa.”

⁹ Ma Doeg onye Edom, onye so ndi ozi Sol guzo n'ebe ahụ kwuru sị, “Ahuru m mgbe nwa Jesi biakwutere Ahimelek, nwa Ahitub na Nob.

¹⁰ Ahimelek jutaara ya ase site n'aka ONYENWE ANYI, ma nyekwa ya ihe oriri na mma agha Goliat onye Filistia.”

¹¹ Mgbe ahụ, eze Sol zipuru ozi nye Ahimelek nwa Ahitub na ndi ezinaulo nna ya niile, ndi bu ndi nchujaja na Nob. Ha niile biara guzo n'ihu eze. ¹² Sol gwara ha okwu sị, “Gee nti, gi nwa Ahitub.”

Ahimelek zara sị, “Ana m ege nti, onyenwe m.”

¹³ Sol juru ya sị, “Gini mere gi na nwa Jesi ji gbaa izu imegide m? Gini mere i ji nye ya nri na mma agha, jukwaara ya ase site n'aka Chineke? Gini mere i ji na-agba ya ume ka o nupu isi n'ebe m no, na ka ọ biakwa n'ebe a imegide m taa?”

¹⁴ Ahimelek zara eze sị, “Onye n'etiti ndi ohu gi niile bu onye kwesiri ntukwasị obi dika Devid, ogo eze, na onyeisi ndi agha na-eche gi nche; ọ bukwa onye a na-enye nsopuru di ukwu n'ezinaulo gi? ¹⁵ Nke a ọ bu ubochi mbu m na-ajuru ya ase n'aka Chineke? Ọ bughị! Ka eze ghara ibo ohu ya na ezinaulo nna m ebubo, n'ihu na ohu gi amaghi ihe obula banyere okwu a niile.”

¹⁶ Ma eze kwuru sị, “I ga-anwu. Ahimelek gi na ezinaulo nna gi niile!”

17 O nyere ndị na-eso ya iwu sị ha, “Gbuonu ndị nchụaja ndị a, n’ihi na ha na Devid agbaala izuzu; ha makwa na o sị n’ihu m na-agbapu, ma ha agwaghị m!”

Ma ndị agha eze juru isetipu aka ha megide ndị nchụaja ONYENWE ANYI.

18 Mgbe ahụ eze nyere Doeg iwu sị ya, “Gị onwe gị, chigharịa gbuo ha.” Ya mere, Doeg onye Edom chighariri tigbuo ha. N’ubochi ahụ, o gburu iri ndị nchụaja asato na ise, ndị yi uwe akwa ocha efood. 19 O ji mma agha jee Nob, obodo ndị nchụaja, gbuo ezinaulo ndị nchụaja niile, nwoke na nwanyi, na umuntakiri, na umu na-anu ara. O gbukwara ehi na inyinya ibu na aturu ha niile.

20 Otu n’ime umu Ahimelek nwa Ahitub, aha ya bu Abjata gbapuru, gbakwuru Devid. 21 O gwara Devid na Sol egbuola ndị nchụaja ONYENWE ANYI. 22 Mgbe ahụ, Devid siri Abjata, “N’ubochi ahụ, mgbe Doeg onye Edom no n’ebe ahụ, amaara m na o ghaghị igwa Sol. Mụ onwe m kpataara onwu ndị niile nke ndị ezinaulo nna gị. 23 Soro m ndu n’ebe a, atula ujo, n’ihi na onye na-achọ ndu gị na-achokwa ndu nke m. Mmekpa ahụ obula agaghị adakwasị gị ma mụ na gị ndu.”

23

Devid anaputa obodo Keila

1 Otu ubochi, ozi rutere Devid nti na ndi Filistia na-ebuso ndi obodo Keila* agha na-apunara ha ihe niile ha nwere nke di n’ebe izocha oka ha niile. 2 Devid juru ONYENWE ANYI ase si, “O bu m jee buso ndi Filistia a agha?”

ONYENWE ANYI zara ya, “Gaa, buso ndi Filistia agha, zoputa Keila.”

3 Ma ndi agha Devid siri ya, “Lee, anyi onwe anyi na-atu egwu ihe a ga-eme anyi, o buladi n’ime Juda, oleekwanu otu anyi ga-esi jee buso ndi Filistia niile agha na Keila?”

4 Devid juru ONYENWE ANYI ozo, ma ONYENWE ANYI zara ya nke ugboro abuo si, “Jee, ridaruo Keila, n’ihi na aga m anonyere gi; i ga-emerikwa ndi Filistia.” 5 Ya mere, Devid na ndi agha ya gara Keila buso ndi Filistia agha. Ndi agha Devid gburu otutu ndi Filistia kpokoro igwe anu ulo ha. Ha zoputakwara ndi Keila. 6 (Ugbu a, Abjata nwa Ahimelek chikwa efood n’aka gbadaa, mgbe o gbakwujere Devid na Keila).

Sol achuso Devid

7 Mgbe a gwara Sol na Devid no na Keila, o kwuru si, “Ahaa! Chineke enyefeela ya n’aka m, n’ihi na Devid e jirila aka ya kee onwe ya agbu site n’ibanye n’obodo nwere ibo onu uzo na mkporo e ji akpochi ha.” 8 Sol chikotara ndi agha ya iga Keila inochibido Devid na ndi ikom ya.

9 Mgbe Devid nuru ihe Sol na-achọ ime, o gwara Abjata onye nchụaja si ya, “Chita efood ahụ.”† 10 Devid siri, “O! ONYENWE ANYI, Chineke Izrel, anula m na Sol na-achọ ibia laa Keila na obodo a n’iyi n’ihi m no n’ebe a. 11 Ndi nwe Keila ha ga-arara m nye n’aka Sol? O bu ezie na Sol na-abia dika m nuru? O! ONYENWE ANYI, Chineke Izrel, biko gwa ohu gi.”

Ma ONYENWE ANYI siri, “O ga-abia.”

12 Ozokwa, Devid juru si, “Ndi nwe Keila ha ga-arara m na ndi ikom m nye n’aka Sol?”

ONYENWE ANYI siri, “Ha ga-eme otu a.”

* 23:1 23:1 Jos 15:44; Neh 3:17,18 † 23:9 23:9 Onu 27:21; 1Sa 23:6; 30:7

¹³ N'ihì ya, Devid na ndì ikom ya ọ̀nụ̀ọ̀gụ̀gụ̀ ha dì nàrì ndì ikom isii, hapurù Keila puọ na-awaghàrì site n'otu ebe gaa n'ebe ọ̀zọ̀. Mgbe Sọ̀l nùrù na Devid esitela na Keila puọ, o jekwaghì ebe ahụ ọ̀zọ̀.

¹⁴ N'oge a, Devid nọgidere n'ebe e wusiri ike dì n'ọ̀zara, na n'ala ugwu ugwu nke ọ̀zara Zif. Ụ̀bọ̀chì niile, Sọ̀l chọ̀gharìrì ya ma Chineke enyefeghì Devid n'aka ya.

¹⁵ Mgbe Devid nọ na Horesh, nke dì n'ọ̀zara Zif, ọ natara ozi na Sọ̀l na-abia igbu ya. ¹⁶ Jonatan, nwa Sọ̀l puru ichọ Devid. Mgbe ọ hụrù ya na Horesh, ọ gbara ya ume, nyere ya aka iguzosi ike n'ime Chineke. ¹⁷ Jonatan sirì ya, "Atula egwu, nna m Sọ̀l apughì ichọta gi. I ga-abụ eze Izrel. Aga m abụkwa onye na-eso gi dika Sọ̀l nna m maara nke ọma." ¹⁸ Ha abụọ gbara ndu n'ihu ONYENWE ANYI. Devid nọgidere na Horesh, ma Jonatan laghachiri n'ulo ya.

¹⁹ Ma ndì Zif biliri jekwuru Sọ̀l na Gibeà sị ya, "Devid o zoghì onwe ya n'etiti anyi n'ogba nkume dì n'ohia Horesh, n'ugwu Hakila, na ndida Jeshimon? ²⁰ Ugbu a, eze anyi, bia mgbe ọbula i choro, ka anyi gaa jidere gi ya. I ga-emekwa ya dika obi gi si choo."

²¹ Sọ̀l zara ha sị, "ONYENWE ANYI gozie unu n'ihì mmetuta onodu m na-emetuta unu n'obi. ²² Gaanu choputa nke oma ebe ọ na-ezo onwe ya, na onye huru ya, n'ihì na agwara m na ọ bu onye aghugho. ²³ Choputanu ebe ọ na-ezo onwe ya ma loghachikwanu bia gwa m ihe unu choputara. Mgbe ahụ, aga m eso unu jee. O buru na ọ nọ n'ala ahụ, aga m achoputa ya; e, aga m enyobanye anya choo ya n'ikwu niile nke Juda."

²⁴ Ha biliri buru Sọ̀l ọzọ gawa Zif. N'oge a, Devid na ndi agha ya nọ n'ozara Maon, n'ime Araba, na ndida Jeshimon. ²⁵ Sọ̀l na ndi agha ya biarutere ebe ahụ malite chowa Devid. Mgbe a gwara Devid na Sọ̀l na-achọ ya, o duuru ndi agha ya gbada gaa n'oke nkume ahụ ma nọgide n'ozara Maon. Mgbe Sọ̀l nuru nke a, ọ chugidekwara Devid oso gaa n'ebe ahụ.

²⁶ Mgbe ha ruru n'ebe ahụ, Sọ̀l na ndi agha ya nọ n'otu akuku ugwu ahụ, Devid na ndi agha ya nokwa n'akuku nke ọzọ, na-eme ngwa ka ha gbanari Sọ̀l. Ma Sọ̀l na ndi agha ya na-abia nnoo nso ijide Devid. ²⁷ Ma n'otu mgbe ahụ, onyeozì biakwutere Sọ̀l sị ya, "Mee ngwangwa, lota, n'ihì na ndi Filistia aputala ibuso Izrel agha." ²⁸ Ngwangwa, Sọ̀l sitere n'ichu Devid chigharia azu, lota ibuso ndi Filistia agha. Site n'oge ahụ, a kporo ebe ahụ Devid nọ, Sela Hamahleket, nke putara, Nkume Nkewa. ²⁹ Devid si n'ebe ahụ puo gaa biri n'ebe e wusiri ike nke En-Gedi, ebe o zoro onwe ya.

24

Devid edoo Sọ̀l ndu

¹ Mgbe Sọ̀l sitere n'iluso ndi Filistia agha lota, a gwara ya sị, "Devid nọ n'ozara En-Gedi." ² Sọ̀l chiri puku ndi agha ato a zuru nke oma site n'Izrel niile, puo icho Devid na ndi ikom ya n'etiti ogba nkume, na n'akuku ọzọ di warawara nke Ewu Ohia.

³ Mgbe ọ biaruru nso n'ogba aturu nke dì n'uzo ahụ, otu ogba nkume dì n'ebe ahụ, Sọ̀l banyere n'ime ya, iga mposi. Devid na ndi ikom ya nọ n'ime ime ogba nkume ahụ. ⁴ Ndi ikom Devid sirì ya, "Ahaa ugbu a bu oge gi! Taa bu ubochi ahụ ONYENWE ANYI kwuru okwu ya, mgbe ọ sirì, 'Aghaghì m inyefe gi onye iro gi n'aka, ka i mee ya dika o si masi gi.'" Ma Devid ji nwayo gaa nso ebe Sọ̀l nọ bipu onu onu uwe mwuda ya.

⁵ Emesija, obi Devid malitere jma ya ikpe n'ihu na o bipuru onu onu uwe mwuda Sol. ⁶ O gwara ndi ya na ha so okwu si, "ONYENWE ANYI ekwela na m ga-emeso nna m ukwu, onye ONYENWE ANYI tere mmanu mmeso di otu ahụ, maobu na m ga-eweli aka imegide ya. N'ihu na onye ONYENWE ANYI tere mmanu ka o bu." ⁷ Devid sitere n'okwu ndi a o kwuru baara ndi so ya mba. O nyeghi ha ohere ibuso Sol agha. Emesija, Sol hapuru ogba nkume ahụ.

⁸ Mgbe Sol si n'ogba nkume ahụ puo iga n'ihu n'ije ya, Devid sitere n'ime ogba nkume ahụ puta, kpoo Sol oku si ya, "Onyenwe m, eze!" Sol tughariri ma Devid kporo isiala nye ya, daa n'ala kpuo ihu ya n'ala. ⁹ Mgbe ahụ Devid gwara Sol okwu si, "Gini mere i ji na-ana nti n'okwu ndi mmadu na-ekwu, ndi ahụ na-asi Devid na-achọ ụzọ o ga-esi meruo gi ahụ? ¹⁰ Taa, i jirila anya gi hu na o bughị eziokwu. ONYENWE ANYI nyere gi n'aka m n'ime ogba nkume ahụ i banyere, ufodu ndi mu na ha so gwara m ka m gbuo gi, ma ahapuru m gi ndu n'ihu na m sirị, 'Agaghị m eweli aka m megide nna m ukwu n'ihu na o bu onye ONYENWE ANYI tere mmanu.'

¹¹ Lee, nna m, lee iberibe uwe mwuda gi n'aka m. Ebiputara m onu onu uwe gi, ma egbughị m gi. Jiri nke a ghota ma matakwa na ikpe nupu isi na ajo omume megide gi amaghị m. O nweghi ụzọ m si mejoo gi, ma i no na-achosikwa m ike iwere ndu m. ¹² Ka ONYENWE ANYI kpebie n'etiti mu na gi, ka ONYENWE ANYI booo obo ihe ojoo niile i mere. Ma agaghị m emetu gi aka. ¹³ Dika ilu ndi mgbe ochie si di, 'The ojoo na-esi n'aka ndi na-eme ihe ojoo,' ma agaghị m emetu gi aka.

¹⁴ "Ma onye kwanu ka eze Izrel na-achọ ijide? Onye ka o na-atufu oge ya ichoghari? O bu ozu nkita? Ka o bu akpi? ¹⁵ Ka ONYENWE ANYI buru onye ikpe n'etiti mu na gi, ya kpebiekwa okwu anyi. Ya leba okwu m anya kpeputa m, ya gosi na m bu onye ikpe na-amaghị site n'inaputa m n'aka gi."

¹⁶ Mgbe Devid kwuchara okwu ndi a, Sol zara si ya, "O bu olu Devid nwa m di nke ahụ?" O malitekwarara ikwa akwa. ¹⁷ O sirị Devid, "I bu ezi mmadu kariya m,* n'ihu na i jirila ezi omume kwughachi m ajo omume m. ¹⁸ E, i gosila m oke obi ebere taa, n'ihu na mgbe ONYENWE ANYI nyefere m n'aka gi, i bughị m. ¹⁹ Ebee ka onye ahụ no n'uwa niile, nke puru ihapu onye iro ya mgbe o mara n'onya ya? Ka ONYENWE ANYI kwughachi gi ezi ihe n'ihu obi ebere i gosiri m taa. ²⁰ Ugbu a, amatala m na i ghaghị ibu eze, i ga-achikwa alaeze Izrel. ²¹ Biko, nuora m iyi n'aha ONYENWE ANYI na mgbe oge ahụ ruru, na i gaghị egbu umu m, maobu hichapu aha m site n'ezinaulo nna m."

²² Devid nuuru Sol iyi. Emesija, Sol laghachiri n'ulo ya, ma Devid na ndi ikom ya laghachiri n'ogba nkume ha.

25

Devid na Nebal na Abigel

¹ Emesija Samuel nwuru. Izrel niile chikotara onwe ha onu zukota ruo uju n'ihu onwu ya. Ha liri ya n'ulo ya di na Rema. Emesija, Devid gara n'ozara Paran biri n'ebe ahụ.

² Otu nwoke di, onye obodo Maon, onye ikwu Kaleb, nke nwere akonuba. O nwere igwe aturu di puku ato, na otu puku ewu, ndi o no n'ubi n'oge a na-akpuchapu aji ha n'obodo Kamel. ³ Aha nwoke a bu Nebal. Nwunye ya kwa, onye bu nwananyi mara mma, na onye nwere akonuche,

* 24:17 24:17 Jen 38:26

ka a na-akpo Abigel. Nwoke a nwere omume ojoo; o kwara obi n'azu, afo takwara ya mmiri.

⁴ Mgbe Devid no n'ozara nu na Nebal na-akpucha aji igwe ewu na aturu ya, ⁵ o zipuru ndi ikom iri si ha. "Jekwurunu Nebal n'obodo Kamel, juo ya otu ihe si aga n'aha m. ⁶ Sinu ya, ndu gi, ndu ogologo, udo na ahụ ike nye gi na ezinaulo gi, udo na ahụ ike nye ihe niile i nwere.

⁷ "Anula m na i na-akpacha aji igwe ewu na aturu gi. Oge ndi ozuzu aturu gi no n'etiti anyi, anyi emejoghi ha, o nweghi ihe obula funariri ha oge ahụ niile ha noro n'obodo Kamel. ⁸ Juokwa ndi ikom gi, ha ga-agwa gi ma ihe m kwuru o bu eziokwu. Ya mere gosi umu okorobia ndi a ihuoma, ebe o bu na ha na-abiakwute gi n'oge mmemme. Biko, nyetu ndi ohu gi ndi a, na mu bu Devid nwa gi, ihe obula aka gi ruru."

⁹ Umụ okorobia Devid zipuru bjarutere zie Nebal ozi Devid ziri ha. Ha nogidekwara chere ka onye ha osisa.

¹⁰ Ma Nebal juru ha si, "Onye bu Devid? Onye bukwa nwa Jesi a? Otutu ndi ohu di taa bu ndi na-esi n'aka nna ha ukwu na-agbapu. ¹¹ M ga-ewere achicha m, na mmiri m, na anu m gburu n'ihu ndi na-akpachara m aji anu nye ndi m na-amaghi ebe ha si puta?"

¹² Ndi ikom Devid tughariri azu laghachi ebe ha si bia. Mgbe ha bjarutere, ha koru akuko banyere okwu niile Nebal kwuru. ¹³ Devid siru ndi ikom ya, "Onye obula nyara mma agha!"* Ha mere ihe o kwuru. Devid n'onwe ya nyanyekwara mma agha nke ya. Ihe di ka nari ndi ikom anu sooro Devid puo, ebe nari mmadu abuo ndi ozo noduru na-eche ulo ha nche.

¹⁴ Ma otu n'ime ndi ikom Nebal gara koru Abigel, nwunye Nebal si ya, "Lee, Devid esitela n'ozara zite ndi ozi ka ha nye onyenwe anyi ekele ya, ma o kpariri ha, baakwara ha mba. ¹⁵ Ma ndi ikom ndi a† mesoro anyi mmeso oma, ha emejoghi anyi. Oge ahụ niile anyi no ha nso n'ohia o dighi ihe funariri anyi. ¹⁶ Ehihie na abali, ha buuru anyi mgbidi, ichebe anyi na aturu anyi, mgbe ha na-akpa nri n'akuku ebe ha no. ¹⁷ O di mma ka i mata ma marakwa ihe i ga-eme ngwangwa; n'ihu nsogbu di njo nke na-aga idiri nna anyi ukwu na ezinaulo ya niile. N'ihu o bu nwoke jogburu onwe ya, na o dighi onye puru igwa ya okwu."

¹⁸ Abigel mere ngwangwa chikota nari ogbe achicha abuo, karama akpuko mmanya abuo, aturu ise e doziri edozi, otu bushel oka e ghere ege, otu nari uyoko mkpuru vaina a mkporo amikpo na nari achicha fiig abuo, bukwasị ihe ndi a niile n'elu inyinya ibu. ¹⁹ O siru umu okorobia na-ejere ya ozi, "Na-aganu n'ihu, ana m abia n'azu." Ma o gwaghi di ya Nebal ihe o na-aga ime.

²⁰ Mgbe o no n'elu inyinya ibu na-agbada uzo nke ugwu ahụ o huru Devid na ndi agha ya ka ha na-abia. O zutere ha ²¹ ma Devid nori na-ekwu na-asị, "O bu n'efu ka anyi nyeere nwoke a aka. Anyi chebere igwe ewu na aturu ya n'ozara; o dikwaghi otu furu efu, o dikwaghi otu nke e zuru ezu, ma o jirila ajo omume kwughachi m ihe oma m meere ya. ²² Ka Chineke meso Devid mmeso, otu obula mmeso ahụ si di njo, ma o buru na m ahapu otu mkpuru nwoke ndu n'etiti ihe niile o nwere na-eku ume, mgbe chi echi boru."

²³ Mgbe Abigel huru Devid, o mere ngwangwa si n'elu inyinya ibu ya rida, kpuo ihu n'ala, kpo isiala nye Devid. ²⁴ O dara n'ala n'ukwu ya,

* 25:13 25:13 Onye obula kee mma agha ya n'ukwu ya † 25:15 25:15 Ndi a bu umu okorobia na-ejere Devid ozi.

sị, “Ka ajọ omume ahụ dīkwasi n’isi[‡] ohu gị, onyenwe m. Biko, kwere ka ohu gị gwa gị okwu, gekwaa ntị n’ihe ohu gị nwere ikwu. ²⁵ Nebal bụ nwoke nwere obi ojọo, biko ka onyenwe m ghara ịgụ ihe ọbụla o kwuru n’ihe. Ọ bụ onye nzuzu, dika aha ya na-egosi. Aha ya putara nzuzu, nzuzu na-esokwa ya. Ma ahughị m ndị ozi ahụ i zitere, n’ezie ohu gị ahughị ndị ikom onyenwe m zitere. ²⁶ Ugbu a, onyenwe m, dika ONYENWE ANYỊ na-adị ndụ ma gị onwe gị na-adikwa ndụ, ebe ọ bụ na ONYENWE ANYỊ gbochiri gị ka ị ghara ịba n’ikpe omuma nke igbu mmadụ, na iji aka gị boro onwe gị ọbọ, ka ndụ ndị iro gị na ndị niile na-achọ ime onyenwe m ihe ojọo, dika Nebal. ²⁷ Ma kwerekwa ka onyinye a, nke ohu gị nwanyị wetaara nna m ukwu, buru nke a ga-enye ndị ikom na-eso gị.

²⁸ “Biko, gbaghara njehie ohu gị nwanyị, n’ihi na ONYENWE ANYỊ Chineke gị aghaghị imere onyenwe m alaeze nke ga-adigide, n’ihi na ọ bụ agha ONYENWE ANYỊ ka ị na-alụ, agaghị ahụta ajọ omume n’ime gị ogologo ubochi ndụ gị niile. ²⁹ Ọ bụ ezie na mmadụ puru ị na-achụ gị inapụ gị ndụ gị, ma ndụ onyenwe m ga-abụ ihe ONYENWE ANYỊ Chineke gị ga-ekechi na ngwungwu ndị dī ndụ. Ma ndụ ndị iro gị ka ọ ga-atufu dika nkume esi n’akpa e ji efe ebe. ³⁰ Mgbe ONYENWE ANYỊ mezuru nye onyenwe m ihe oma niile nke o kwere na nkwa, meekwa ya onyendu ndị Izrel, ³¹ onyenwe m agaghị enwe akonuche nke ga na-esogbu ya n’ihi na o ji aka ya boro onwe ya ọbọ, ma ọbụ nke iwufu ọbara. Mgbe ONYENWE ANYỊ Chineke gị mere ka ihe gaara onyenwe m nke oma, chetakwa ohu gị nwanyị.”

³² Devid zara Abigel sị ya, “Otuto dīrị ONYENWE ANYỊ, Chineke nke Izrel onye zitere gị taa ka ị bịa zute m. ³³ Ka ngozi dīrị gị n’ihi ezi uche gị, na n’ihi na ị gbochiri m iwufu ọbara taa, gbochiekwa m iji aka m boro onwe m ọbọ. ³⁴ Ma ọ bughị otu a, dika ONYENWE ANYỊ Chineke nke Izrel na-adị ndụ, bụ onye jidere m site n’imeru gị ahụ, ọ buru na ị putaghị ngwa izute m, ọ dighi otu nwoke gaara adi ndu n’ulo Nebal n’ihe ututu echi.”

³⁵ Devid naara ya ihe ndi ahụ niile o wetara sị ya, “Laghachi n’ulo gị n’udo. Anula m ihe i kwuru ma meekwa ihe ị rioro.”

³⁶ Mgbe Abigel batara n’ulo, o jekwuru Nebal ebe ọ nọ n’oriri ọ kporo, oriri dika oriri a na-enwe n’uloeze. Ọ nuokwala mmanya nūbigakwa ya oke; n’ihi ya ọ gwaghị ya ihe ọbụla tutu ruo n’ututu. ³⁷ N’ututu, mgbe mmanya puru Nebal n’anya, nwunye ya gwara ya ihe ndi a niile. Nke a mere ka obi ya nwuo, ka ọ togboro dika nkume. ³⁸ Mgbe abali iri gafere, ONYENWE ANYỊ tiri Nebal ihe otiti, nke mere ka ọ nwuo.

³⁹ Mgbe Devid nuru na Nebal anwuola, ọ siri, “Otuto dīrị ONYENWE ANYỊ, onye kpechitere m okwu m megide Nebal n’ihi nleli anya o leliri m. Ọ gbochiela ohu ya site n’ime ihe ezighi ezi, ma kwughachi Nebal ugwo mmehie ya.”

Mgbe ahụ Devid zigara ndi ozi ka ha gaa juo Abigel ma ọ ga-ekwe ị ghoọ nwunye ya. ⁴⁰ Ndi ozi Devid biakwutere Abigel na Kamel zie ya ozi sị, “Devid zitere anyi biakwute gị iluta gị ka ị ghoọ nwunye ya.”

⁴¹ Abigel kpuru ihu n’ala sị ya, “Lee ohu gị nwanyị, ejikeere m ijere gị ozi, na isacha ukwu ndi na-ejere onyenwe m ozi.” ⁴² Abigel mere ngwangwa jikere, kporo umu agboghọ ise na-ejere ya ozi, nokwasi n’elu inyinya ibu, soro ndi ahụ Devid zitere lakwuru Devid. Otu a ka Abigel sị ghoọ nwunye Devid. ⁴³ Devid lukwara nwanyị ozo aha ya bu Ahinoam,^S onye Jezril. Ha abuo bukwa ndi nwunye ya. ⁴⁴ N’oge a, Sol ewerela nwa ya nwanyị Mikal,

[‡] 25:24 25:24 Gbaghara ita uta maobu ajọ omume nke ohu gị § 25:43 25:43 Ahinoam bu nwunye mbu Devid, onye mutara ya okpara mbu ya, a na-akpo Amnon. 1Sa 27:3; 2Sa 3:2

onye bụ nwunye Devid kpọnye Palti, nwa Laish, onye obodo Galim, dika nwunye.

26

Devid edebekwa Sọl ndu ozo

¹ Ndi Zif jekwuru Sọl na Gibe a gwa ya na Devid na-ezo onwe ya n'ugwu Hakila nke chere ihu n'ozara.

² N'ihu ya, Sọl biliri chiri puku ndi agha atọ o leziri anya hoputa n'etiti ndi agha Izrel, duru ha gaa n'ozara Zif icho Devid. ³ Sọl mara ulo ikwu ya n'akuku uzo ugwu nta Hakila na ncherita ihu Jeshimon nke no n'okporozo. Ma ka Devid n'onwe ya no n'ime ozara, o huru na Sọl chuuru ya bata n'ime ozara, ⁴ Devid zipuru ndi nledo, matakwa na Sọl bjara n'ezie.

⁵ Emesia, Devid puru jeruo ebe Sọl mara ulo ikwu ya. O huru ebe Sọl na Abna nwa Nea, onyeisi agha dinara ala. Sọl dina n'ime ogige ulo ikwu ahụ, ndi agha ya dinakwara gburugburu ya.

⁶ Devid siri Ahimelek onye Het, na Abishai, nwa Zeruaya* onye bu nwanne Joab, "Onye ga-eso m gaa n'ogige ebe Sọl na ndi agha ya mara ulo ikwu ha?"

Abishai zara si, "Aga m eso gi gaa."

⁷ Ya mere, n'abali, Devid na Abishai jiri nwayo jeruo ebe ndi agha Sọl mara ulo ikwu ha. Ha huru Sọl ebe o dinara ala na-arahu ura. Ube ya ka o manyekwara n'ala n'akuku ebe isi ya di. Abna, na ndi agha ndi ozo dina gburugburu Sọl na-arahu ura.

⁸ Abishai siri Devid, "N'ezie, Chineke enyefeela gi onye iro gi n'aka taa. Ugbu a, kwere ka m gaa were ube magide ya n'ala otu ugboro; agaghị m atu ya ugboro abuo."

⁹ Ma Devid siri Abishai, "Mba egbula ya. Onye ga-eseti aka ya megide onye ONYENWE ANYI tere mmanu, ghara i bu onye ikpe na-amaghi?" ¹⁰ O siri, "N'ezie dika ONYENWE ANYI na-adi ndu, o bu ONYENWE ANYI ya onwe ya ga-etida ya, maobu oge ya ga-eru mgbe o ga-anwu, ma o bukwanu o gaa agha, o nwufuo. ¹¹ Ma ONYENWE ANYI ekwela ka m setipu aka megide onye ONYENWE ANYI tere mmanu. Ugbu a, weta ube na ihe inu mmiri nke di n'akuku isi ya, ka anyi si n'ebe a puo."

¹² Devid weere ube ya na ite mmiri di n'akuku isi Sọl, ha sitere n'ebe ahụ puo. O dikwaghị onye huru ha. O dikwaghị onye tetara, n'ihu na ONYENWE ANYI mere ka ha daba n'oke ura.

¹³ Mgbe ahụ, Devid puru gafee n'ofe nke ozo, guzo onwe ya n'elu ugwu ebe di anya, ebe mbara di n'etiti ya na ha. ¹⁴ Devid kporo Abna nwa Nea na ndi agha oku si, "Abna, za m oku!"

Abna juru ya si, "Onye ka i bu i ji si otu a na-eti mkpu ikpote eze?"

¹⁵ Devid siri, "N'ezie, o bughị nwoke ka i bu? Onye dikwa ka gi n'Izrel niile? Gini mere i ji hapu ichezi onyenwe gi eze nke oma? Otu onye bjara igbu onyenwe gi, bu eze. ¹⁶ Ihe a i mere adighi mma. N'eziokwu, dika ONYENWE ANYI na-adi ndu, gi na ndi ikom gi kwesiri onwu, n'ihu na gi na ndi gi echebeghi onyenwe unu, bu onye ONYENWE ANYI tere mmanu. Ebee ka ube eze, na ihe mmiri onunu ya, nke di n'akuku isi ya di?"

* 26:6 26:6 Zeruaya bu nwanne nwanyi Devid, onye toro ya n'usoro omumu ha. Nke a di n'akwukwo 1Ih 2:16 Abishai na Joab, ndi bu ndi ndu ndi agha, tinyere Asahel, bu umu nwanne nwanyi Devid, n'ihu na o bu Zeruaya muru ha, guo nke a n'akwukwo 2Sa 2:13,18,24

17 Mgbe ahụ, Sọl matara na ọ bụ olu Devid, ọ siri, “O bụ gị nwa m, Devid?”

Devid zara si ya, “E, ọ bụ olu m, onyenwe m, eze.” 18 O sịkwa, “N’ihi gini ka onyenwe m ji na-achughari ohu ya? Gini ka m mere? Gini kwa bu ihe ojojo i chotara n’aka m? 19 Ugbu a ka onyenwe m eze gee nti n’okwu ohu ya: O buru na ONYENWE ANYI kpaliri gi imegide m, mgbe ahụ aririọ m bu ka ONYENWE ANYI nara onyinye inata ihuoma. Otu o di, a si na o bu ndi mmadu na-akpali gi imegide m, ka ndi di otu a buru ndi a buru onu n’ihu ONYENWE ANYI. N’ihi na ha esitela n’oke m nwere n’ihe nketa ONYENWE ANYI chupu m, si m, ‘Gaa fee chi ndi ozọ ofufe.’ 20 Ugbu a, ekwela ka obara m buru ihe a wufuru n’ala di anya, na-abughị n’ihu ONYENWE ANYI. Eze Izrel apatala icho akpi dika m, otu dinta si achoghari okwa n’elu ugwu.”

21 Mgbe ahụ, Sọl zara si, “Emehiela m. Loghachi n’ulo nwa m Devid. N’ihi na i guru ndu m taa dika ihe di oke onuahia. Agaghi m emejo gi ozọ. N’ezie, a kpaala m agwa dika onye nzuzu, meekwa ihe nke ukwu na-amaghi ama.”

22 Devid zara ya si, “Lee ube eze, Zie otu n’ime ndi ikom gi ka o bia were ya. 23 ONYENWE ANYI na-akwughachi nwoke obula ezi omume ya na ikwesi ntukwasị obi ya. ONYENWE ANYI nyere gi n’aka m taa ma ajula m igbu onye ya o tere mmanu. 24 Ugbu a, ka ONYENWE ANYI zoputa ndu m, o buladi dika m si zoputa ndu nke gi taa. Ka o naputakwa m site na mkpagbu m niile.”

25 Sọl siri Devid, “Onye a goziri agozi ka i bu nwa m, Devid. I ga-eme oke ihe, burukwa onye na-emeri n’agha.”

Devid sitere n’ebe ahụ puo. Sọl laghachikwara n’ulo ya.

27

Devid ebiri n’etiti ndi Filistia

1 Devid chere n’ime onwe ya si, “Otu ubochi Sọl ga-enweta m, bibie m. Ihe ka mma m ga-eme bu igbaga n’ala ndi Filistia. Nke a ga-eme ka Sọl kwusi ichoghari m ebe obula n’Izrel. Aga m esikwa otu a, nwere onwe m site n’aka ya.”

2 Ya mere, Devid na nari ndi ikom isii ya, na ezinaulo ha, biliri jekwuru Akish nwa Maok, eze ndi Gat. 3 Devid na ndi agha ya sooro Akish biri na Gat. Onye obula du ezinaulo ya. Devid n’onwe ya du ndi inyam abuo ya: Ahinoam onye Jezril, na Abigel onye Kamel, nwunye ochie Nebal. 4 O dighi anya, Sọl nuru na Devid agbalaala Gat, n’ihi ya o kwusiri ichuso ya.

5 Devid gwara Akish si ya, “O buru na m anatala amara n’ebe i no, o ga-adi mma ka onye m otu obodo n’ime obodo nke ala a, ka m biri. N’ihi gini ka ohu gi ga-eji soro gi biri n’obodo eze?”

6 Akish nyere ya Ziklag, n’ihi ya, Ziklag bu obodo ndi eze Juda ruo taa.

7 Devid biri n’oke ala ndi Filistia otu afo na onwa ano.

8 Devid na ndi ikom ya nogidere oge ahụ niile na-emegide ndi Geshua, ndi Gizi na ndi Amalek. (Site na mgbe ochie ndi a bi n’ala ahụ gbatiri ruo Shua na Ijpt) 9 Mgbe obula Devid wakporo akuku obula, o dighi ahapu nwoke maobu nwananyi ndu. Ma o na-akpuru aturu ha, na ehi ha, na ininya ibu ha, na ininya kamel ha, nakwa uwe ha. Emesia, o na-aloghachikwuru Akish.

10 O buru na Akish ajuo Devid ajuju si, “Ndi ole ka unu busoro agha taa?” Devid ga-aza si, “O bu ndi bi na ndida Juda”, maobu “ndi ndida

Jerahmel”, maobu “ndi ndida Ken.”* ¹¹ Ma o dighi nwoke maobu nwanyị onye o hapuru ndu, nke a ga-akpota na Gat, n’ihi na o chere n’obi ya si, “Ha nwere ike ibia kwuo megide anyi, si, ‘Otu a ka Devid mere.’” Otu a ka o na-emekwa otutu oge ahu niile o bi n’etiti ndi Filistia. ¹² Akish kwenyere Devid, kwuo n’obi ya si, “Devid aburula ihe a kporo asi n’ebe ndi nke ya bu ndi Izrel no. O ga-abukwara m ohu ruo mgbe niile.”

28

¹ N’oge ahu, ndi Filistia chikotara ndi agha ha jikere iluso ndi Izrel agha. Akish eze Gat gwara Devid okwu, “Ghotakwa na gi na ndi agha gi ga-esomu na ndi agha m gaa ibu agha.”

² Devid zara ya si, “I ga-eji anya gi huru ihe ohu gi ga-eme.”

Akish zara si, “O di mma aga m eme gi onye nche m ubochi ndu gi niile.”

Onye mgbaasi Endo

³ N’oge a Samuel anwuola, ndi Izrel niile rukwara uju n’ihi ya, lie ya n’obodo ya bu Rema. Sol achupusiakwala ndi niile na-aju mmuo ndi nwuru anwu ase na ndi dibia afa site n’ala ahu.

⁴ Ndi Filistia zukotara, bia maa ulo ikwu ha na Shunem, ebe Sol na ndi Izrel niile zukotakwara maa ulo ikwu ha na Gilboa. ⁵ Mgbe Sol huru igwe ndi agha ndi Filistia, oke ujo jidere ya. ⁶ O juru ONYENWE ANYI ase, ma ONYENWE ANYI azaghi ya. O zaghi na nro, maobu site n’Urim, maobu site n’onu ndi amuma. ⁷ Mgbe ahu, Sol siri ndi na-ejere ya ozi, “Chotara m nwanyị onye na-aju mmuo ndi nwuru anwu ase, ka m gakwuru ya juta ya ase.”

Ha siri, “E nwere otu nwanyị di otu a n’Endoa.”

⁸ Ya mere, Sol nwoghariri onwe ya, yiri uwe ozọ, o ruo n’abali, ya na ndi ikom abuo gakwuru nwanyị ahu. O siri, “Jutara m mmuo ase,* kpolitekwara m onye m ga-akpo aha ya.”

⁹ Ma nwanyị ahu siri ya, “N’ezie gi onwe gi maara ihe Sol mere. O kwusila ndi niile na-aju mmuo ndi nwuru anwu ase, na ndi dibia afa site n’ala a. N’ihi ginị ka iji a gbara ndu m onya, ime ka m nwuo?”

¹⁰ Ma Sol jiri ONYENWE ANYI nura ya iyi, “Dika ONYENWE ANYI na-adi ndu, agaghi ata gi ahuhu n’ihi ihe a.”

¹¹ Mgbe ahu, nwanyị ahu juru, “Onye ka i chorọ ka m mee ka o rigokwute gi?”

Sol siri, “Mee ka Samuel rigokwute m.”

¹² Mgbe nwanyị ahu huru Samuel, o tiri mkpu si, “Gini mere iji ghogbuo m? Gi onwe gi bu Sol!”

¹³ Eze siri ya, “Atula egwu! Gini ka i na-ahu?”

Nwanyị ahu siri, “A huru m chi† ka o si n’ala na-arigoputa.”

¹⁴ Sol juru, “Gini ka onye ahu yiri n’odidi?”

O siri, “O bu agadi nwoke na-arigota, e ji uwe mwuda kpuchie ahu ya.” Mgbe ahu, Sol matara na o bu Samuel. O kpuru ihu n’ala, kpoakwa isiala.

¹⁵ Samuel siri Sol, “Gini mere i ji esogbu m, site na ikpolite m?”

Sol zara, “Ano m n’oke nsogbu. Ndi Filistia na-ebuso m agha, ma Chineke esitekwala n’ebe m no wezuga onwe ya. O naghi azakwa m ozọ, maobu

* **27:10** 27:10 Ndi Jerahmel bu umu umu Juda site na nwa nwa ya bu Hezron, 1Ih 2:5,9,25 guo ihe banyere ndi Ken n’ihe e deputara n’akwukwo. Nkp 4:11 * **28:8** 28:8 Dit 18:10-11; 1Ih 10:13; Ajz 8:19 † **28:13** 28:13 Maobu, mmuo

site na ndị amụma, maọbụ site na nrọ. N'ìhi ya ka m ji kpọọ gị, ìjụ gị ihe m ga-eme."

¹⁶ Samuel sịrị, "N'ìhi gịni ka i ji na-ajụ m, ebe ọ bụ na ONYENWE ANYỊ ewezugala onwe ya site n'èbe ì nọ, ghọkwara gị onye iro? ¹⁷ ONYENWE ANYỊ eemeela ihe ọ sị na ọ ga-eme. Ọ napụla gị alaeze gị were ya nye Devid.† ¹⁸ Ihe ndị a niile na-aga ìdakwasị gị n'ìhi na ì geghị ntị na ndumọdu ONYENWE ANYỊ, mgbe o were iwe ì ọkụ megide ndị Amalek. ¹⁹ ONYENWE ANYỊ ga-arara gị na ndị Izrel nyefee n'aka ndị Filistia, echi gị na umu gị ndị ìkom ga-abịa n'onyeere m n'èbe a. ONYENWE ANYỊ ga-ararakwa ndị agha Izrel nye n'aka ndị Filistia."

²⁰ Ngwangwa, Sọl dara n'ala, gbatia onwe ya n'oke egwu, n'ìhi okwu ndị a niile Samuel kwuru. Ike adighikwa n'ime ya n'ìhi agụ, ebe ọ bụ na o ribeghị nri ọbụla ọbọchị ahụ niile.

²¹ Mgbe nwanyi a huru ọnođu Sọl, ọ gwara ya okwu sị ya, "Onyenwe m, lee, ohu gị rubere isi mee ihe ì sị m mee. Ọ bukwa ndu m ka m ji chụọ aja imezu ihe ì rịọrọ m. ²² Ugbu a, biko, gee ntị n'ìhe ohu gị na-aga igwa gị. Kwere ka m nye gị nri ka ì rie, ka ì nweta ike ì ga-eji laghachi."

²³ Ma Sọl juru iri nri ọbụla.

Ma ndị ìkom ya na ha so malitere ìrịọ ya tutu ruo mgbe o kwenyere bilie, nođu ala n'elu ihe ndina.

²⁴ Nwanyi ahụ mere ngwangwa gbuo nwa ehi gbara abụba o nwere n'ulo ya. Ọ jikwa utu ọka mee achicha nke etinyeghị ihe na-eko achicha n'ime ya, ²⁵ O doziri nri n'ihu Sọl na ndị ìkom ya. Ha rikwara ya. Ha biliri laa n'abalị ahụ.

29

Akish ezighachi Devid Ziklag

¹ Ndị Filistia chikotara ndị agha ha bjaruo Afek, ma ndị agha Izrel zukotara n'akuku isi iyi Jezril. ² Mgbe ndiisi agha ndị Filistia malitere igafesi ha na ndị agha ha, ufodu n'ime ha du otutu nari ndị agha, ufodu, otutu puku ndị agha, Devid na ndị agha ya so n'azu, ha na Akish, eze ndị Filistia. ³ Ndiisi agha ndị Filistia juru eze Akish ajuju sị, "Gini ka ndị Hibru ndị a na-eme n'èbe a?"

Akish gwara ha sị, "Onye a ọ bughị Devid, onyeozì si n'aka Sọl eze ndị Izrel gbapu? Mụ na ya ebiela ihe kariiri otu afo, ma achoputaghị ihe ọbụla ì njo n'èbe ọ nọ, site n'ubochi ahụ ọ hapuru Sọl ruo ugbu a."

⁴ Ma ndiisi agha ndị Filistia were iwe megide ya. Ha siri ya, "Zilaga nwoke a, ka ọ laghachi n'onođu ozi ebe ì mere ya onye nlekota. Anyi na ha agaghị eso jee n'ihu ọgụ, ma ọ bughị ya ọ ga-atugharia megide anyi n'agha. Olee uto uto ọ ga-esi mee ka ya na nna ya ukwu ì na mma ma ọ bughị site n'igbu ndị agha anyi ndị a?" ⁵ Onye a ọ bughị Devid ahụ ndị inyom Izrel ji guo egwu sị,

"Sọl egbuola otutu puku ndị iro ya,

ma Devid egbuola iri puku kwuru puku ndị iro?"

⁶ Ya mere, Akish kporo Devid sị ya, "Dika ONYENWE ANYỊ na-adị ndu, ì bụ onye kwesiri ntukwasị obi. Ọ gaara ato m utu ka ì soro m buo agha. Site na mgbe ì bjakwutere m tutu ruo ugbu a, o nweghị mmejo ọbụla m choputara n'ime gị. Ma ndiisi anyi anabataghị gị. ⁷ Ugbu a, laghachinu azu, laa n'udo. Unu eemeela ihe ọbụla ga-akpasu ndiisi ndị Filistia iwe."

⁸ Devid juru Akish, “Ma ginị ka m mere? Gịnịkwa ka ị hụgara megide ohu gị site n’ụbọchị m bjakwutere gị ruo taa? Gịnị ga-eme ka m ghara iluso ndị iro onyenwe m, bu eze agha?”

⁹ Akish zaghachiri, “Ama m n’onye di mma ka ị bu n’anya m, dika mmuo ozi nke Chineke. N’agbanyeghi nke a, ọchịagha ndi Filistia asila, ‘O gaghi eso anyi jee n’agha.’ ¹⁰ Ya mere, bilie n’isi ututu, gi na ndi oru onyenwe gi ndi soro gi bia, bilienu n’isi ututu laghachi mgbe ihè dirị unu.”

¹¹ Devid na ndi ikom na-eso ya biliri n’isi ututu ilaghachi n’ala ndi Filistia. Ma ndi agha ndi Filistia gara n’ihu jeruo Jezril.

30

Devid ebibie ndi Amalek

¹ Mgbe Devid na ndi ikom ya rutere obodo Ziklag n’ubochi nke ato, ha huru na ndi Amalek abiala wakporo bi n’akuku ndida Negev na Ziklag. Ha buru agha megide Ziklag, gbaa obodo ahụ oku, ² dotakwa ndi inyom na ndi niile bi n’ime ya n’agha, ma okenye ma umuntakiri. Ha egbughi ha egbu, kama ha buuru ha laa.

³ Mgbe Devid na ndi ikom ya ruru Ziklag, ha huru na-esuola ya oku, dokpuru ndi inyom ha, na umu ndi ikom na ndi inyom n’agha. ⁴ Ya mere, Devid na ndi ikom ya kwara akwa ruo mgbe ike akwa gwuru ha. ⁵ Ndi inyom abuo Devid, Ahinoam onye Jezril na Abigel, nwunye ochie Nebal onye Kamel, sokwa na ndi a dotara n’agha ahụ. ⁶ Ihe a wetaara Devid oke nsogbu, n’ihi na ndi ikom ya no na-ekwu okwu iji nkume tugbuo ya; ha niile no n’obi ilu n’ihi umu ha ndi ikom na ndi inyom. Ma Devid chotara ike n’ime ONYENWE ANYI Chineke ya.

⁷ Devid sirị Abiata, bu onye nchujaja, nwa Ahimelek, “Chitara m efod ahụ.” Ya mere, Abiata chitara ya nye ya ⁸ Mgbe ahụ, Devid juru ONYENWE ANYI ase si, “O bu m chuso ndi a na-apunara ndi mmadu ihe? O buru na m achuso ha, aga m ejide ha?”

ONYENWE ANYI zara, “E, chuso ha oso, i ga-achukwute ha, ma nataghachikwa ihe niile ha were.”

⁹ Mgbe ahụ, Devid na nari ndi agha isii ya bjarutere n’odo mmiri Beso, ebe ha hapuru ufodu ndi ¹⁰ nari ndi ikom abuo n’ime ha enwekwaghi ike igafe ndagwurugwu Beso n’ihi ike ogwugwu, ma Devid na nari anọ ndi ozo chusoro ha.

¹¹ Ha huru otu nwokorobia onye Ijpt n’ohia, duuru ya bjakwute Devid. Ha nyere ya mmiri ka o nuo, nyekwa ya nri ka o rie. ¹² Ihe ha nyere ya bu achicha fiig,* na uyoko mkpuru vaini abuo nke a mikporo amikpo. Mgbe o richara ha, o nweghachiri onwe ya, n’ihi na o ribeghi nri obula, maobu nuo mmiri obula ubochi ato, ehie na n’abali.

¹³ Mgbe ahụ, Devid juru ya si, “I bu onye? Ebeekwa ka i si bia?”

O zara Devid si, “Abu m onye Ijpt, burukwa ohu onye Amalek. Onyenwe m hapuru m n’ebe a abali ato gara aga n’ihi na ahụ adighi m ike. ¹⁴ Anyi si obodo ebe anyi gara luo agha na-aloghachi mgbe ha hapuru m n’ebe a. Anyi gara lugbuo obodo ndi Keret,† nke di n’ime Negeb, na obodo di na ndida ala Juda na ala Kaleb. Anyi gbakwara obodo Ziklag oku.”

¹⁵ Devid juru ya si, “I nwere ike duru m gaa ebe ha no.”

* **30:12** 30:12 1Sa 25:18 † **30:14** 30:14 Ndi Keret, ha na ndi Filistia nwere ka ha si buru nwanne Zef 2:5 Ma ndi Keret mesiri soro Devid na-alu agha 2Sa 15:18; 20:7; 1Ez 1:38,44

Nwokorobija ahụ zara ya si, “Ọ bụrụ na ị ga-anụ iyi n’aha Chineke na ị gaghi egbu m maọbụ were m nyeghachi onyenwe m, aga m eduru gi gaa ebe ha nọ.”

¹⁶ O duuru ha jee n’ebe ndi Amalek nọ. Mgbe ha ruru ebe ahụ, ha huru ha ebe ha túsara onwe ha n’ala na-eri na-anụ, na-etekwa egwu ọnu, n’ihi ihe di ukwu ha kwatara n’agha site n’ala ndi Filistia, na n’ala Juda.

¹⁷ Devid na ndi agha ya biakwasiri ha na mberede gbuo ha site n’abali ahụ ruo anyasi echi ya. Ọ dikwaghi otu nwoke n’ime ha foduru ndu ma o bughị nari ndi ikom anọ makwasiri n’elu inyinya kamel ha gbalaga.

¹⁸ Devid nwetaghachiri ihe niile ndi Amalek kwatara n’agha, tinyere ndi inyom ya abuo. ¹⁹ O nweghi ihe furu efu, ma nke ukwu ma nke nta, umu ndi ikom na umu ndi inyom, ihe a kwatara n’agha, maobu ihe obula ozo ndi Amalek dotara n’agha. Devid nwetaghachiri ihe niile. ²⁰ Ozokwa, Devid chikotara igwe ehi na igwe ewu na aturu. Ndi ikom ya chiri ha, tinyere anu ulo ndi ozo, na-aga, na-asi, “Ndi a bu ihe Devid kwatara n’agha.”

²¹ Emesia, Devid biarutere ebe nari ndi ikom abuo ndi ahụ nọ na Ndagwurugwu Beso. Ndi a bu ndi ahụ na-enweghi ike iso Devid n’ihi na ike gwuru ha. Ha putara zute Devid na ndi so ya. Mgbe Devid na ndi ikom ya bjara ha nso, o juru ha otu ha mere. ²² Ma ndi ikom ojoo ahụ niile, na ndi okwu na aka nọ n’etiti ndi na-eso Devid siri, “N’ihi na ndi a esoghi anyi jee, ya mere ha agaghi eso anyi keta ihe ndi a anyi kwatara n’agha. Nyeghachi ha naani nwunye ha na umu ha; gwakwa ha ka ha laa.”

²³ Ma Devid siri, “Mba, umunna m, unu ekwesighi isi otu a kee ihe ndi ahụ ONYENWE ANYI nyere anyi. O chebere anyi, nyefee n’aka anyi ndi agha ahụ niile bjara imegide anyi. ²⁴ Unu chere na o di onye ga-ege unu nti mgbe unu na-ekwu okwu di otu a? Anyi niile ga-eketa oke; oke ndi jere agha na ndi chebere ihe anyi ga-abu otu.” ²⁵ Site n’ubochi ahụ, Devid mere ka nke a buru iwu nye ndi Izrel niile ruo taa.

²⁶ Mgbe ha rutere Ziklag, Devid weere ufodu ihe ha kwatara n’agha zigara ndi okenye Juda, ndi bu ndi enyi ya, na-asi, “Lee onyinye ewetaara unu site n’ufodu n’ime ihe anyi kwatara site n’aka ndi iro ONYENWE ANYI.”

²⁷ O zigara ha nye ndi bi na Betel, Ramot Negev na Jatja, ²⁸ nyekwa ndi nọ Aroea, Sifmot, Eshtemoa ²⁹ na Rakal, nyekwa ndi bi n’obodo ndi Jerameel na nke ndi Ken, ³⁰ nyekwa ndi bi na Homa, Bo Ashan, Atak ³¹ na Hebron na ndi nọ n’ebe niile ndi ahụ ebe Devid na ndi ya waghari.

31

Ọnwu Sọl na umu ya

¹ N’oge a, ndi Filistia lúgoro ndi Izrel agha, ndi Izrel si n’ihu ha gbaa oso, ma otutu n’ime ha nwuru n’ugwu Gilboa. ² Ndi Filistia ji ike chuso Sọl na umu ya. Ha gburu umu ya ndi ikom, Jonatan, Abinadab na Malkishua. ³ Agha ahụ siri ike nke ukwu megide Sọl, mgbe ndi na-agba uta chukwutere ya ha meruru ya ahụ n’ebe o di ukwu.

⁴ Sọl gwara onye na-ebu ngwa agha ya, si, “Miputa mma agha gi, were ya magbuo m ka ndi a a na-ebighi ugwu ghara ibia jiri m mee ihe egwuregwu.”

Ma onye na-ebu ngwa agha ya ekweghi, n’ihi onodu oke egwu. N’ihi ya, Sọl were mma agha nke ya, dakwasị n’elu ya. ⁵ Mgbe onye na-ebu ihe agha Sọl huru na o nwuola, ya onwe ya dakwasikwara n’elu mma agha

nke ya, soro Sọl nwuọ. ⁶ Ya mere, Sọl na ụmụ ya ndị ikom atọ, onye na-ebu ihe agha ya na ndị agha ya niile, nwurụ n'otu ụbọchị ahụ.

⁷ Mgbe ndị Izrel nọ n'ofe ọzọ nke ndagwurugwu, na ndị nọ n'ofe Jọdan, hụrụ na ndị agha Izrel agbaala ọsọ, na Sọl na ụmụ ya ndị ikom anwuọla, ha hapurụ obodo ha niile gbapụ ọsọ. Ndị Filistia bjakwara bichie n'ime ha.

⁸ N'echi ya, mgbe ndị Filistia b́jara iyipụ ndị nwurụ anwụ ihe ha ga-achikoro, ha hụrụ ozu Sọl na nke ụmụ ya ndị ikom atọ ka ha togbọ n'ugwu Gilboa. ⁹ Ha bipurụ Sọl isi, yipukwa ya ihe agha ya. Ha zipukwara ndị ozi gara n'ala ndị Filistia niile ikwusa akukọ ihe mere n'ụlọ arụsị ha nakwa n'etiti ndị ha niile.* ¹⁰ Ha tinyere ihe agha Sọl n'ụlọ Ashtoret, kpogidekwa ozu ya n'aja ụlọ mgbidi obodo Bet-Shan.

¹¹ Mgbe ndị obodo Jebesh Gilead† nurụ ihe ndị Filistia mere Sọl, ¹² ndị ikom ha niile bụ ndị dimkpa, gara njem ogologo abalị ahụ niile jeruo Bet-Shan. Ha sitere n'elu mgbidi obodo Bet-Shan tọda ozu Sọl na nke ụmụ ya ndị ikom buru ha laa Jebesh ebe ha nọ kpọọ ozu ha oku. ¹³ Ha liri okpukpụ ha n'okpuru osisi Tamarisk dị na Jebesh, buo onụ ụbọchị asaa.

* 31:9 31:9 Nkp 16:23-24; 2Sa 1:20 † 31:11 31:11 1Sa 11:1-13

2 Samuel

Devid anụ maka ọnwụ Sọl

¹ Mgbe Sọl nwụsiri, Devid si ebe ọ gara tigbuo ndị Amalek ọghachi. Devid nọrọ ụbọchị abuo na Ziklag. ² O ruo, n'ụbọchị nke atọ, otu nwoke si n'omuma ụlọ ikwu Sọl bjakwutere ya. Uwe nwoke a yi n'ahụ ọwara adowa. Isi ya dikwa aja aja. Ọ batara daa n'ala n'ihu Devid n'ọndụ inye ya nsopuru.

³ Devid juru ya si, "Ebee ka i si bja?"

Nwoke ahụ zara si, "Esi m n'omuma ụlọ ikwu ndị Izrel gbaputa."

⁴ Devid juru ya si, "Gini mere? Biko gwa m."

Nwoke ahụ zara si, "Ndị agha Izrel niile agbaala ọsọ. Ọtutu n'ime ndị agha Izrel anwuokwala. Sọl na Jonatan nwa ya nwukwara!"

⁵ Devid juru ya si, "Olee otu i si mata na Sọl na Jonatan anwuola?"

⁶ Nwokorobia ahụ siri ya, "Ọ daputara na m nọ n'ugwu Gilboa hụ Sọl mgbe ọ dabeere n'ube ya. Mgbe ahụ ụgbọ agha ndị iro na ndị na-agba inyinya agha na-esosi ya ike. ⁷ Mgbe ọ huru m, ọ kporo m ka m bjakwute ya. Azara m ya si, 'Gini ka m nwere ike ime?'

⁸ "Ọ juru m si, 'I bu onye?'

"Azara m ya si, 'Abu m onye Amalek.'

⁹ "Ọ si m, 'Biko, bja guzo n'akuku m ka i gbuo m, n'ihu na ọ bu ezie na m di ndu, ma anọ m nnoo n'oke ihe mgbu nke onwu.'

¹⁰ "Ya mere, eguzoro m n'akuku ya, gbuo ya, n'ihu na amaara m na ọ gaghị adi ndu tee anya. Ọ bukwa mgbe m gbusiri ya ka m kpupuru ya okpueze di ya n'isi, gbaputakwa ya mgbaaka di n'ogwe aka ya, chirị ha, ka m chitara gi ha, onyenwe m."

¹¹ Mgbe Devid na ndị ikom ya nuru ihe ndị a. Ha ọwara uwe ha. ¹² Ha ruru uju. Kwaa akwa. Bukwaa onu ruo oge anyasi n'ihu Sọl na Jonatan nwa ya nwoke, na n'ihu ndị agha ONYENWE ANYI na ụlọ Izrel. N'ihu na ha dara site na mma agha.

¹³ Mgbe ahụ, Devid juru nwokorobia ahụ wetara ozi ahụ ajuju si, "Olee ebe i si bja?"

Ọ zara si ya, "Abu m onye obia, onye Amalek."

¹⁴ Devid juru ya si, "Gini mere i ji setipu aka gi, na-atughị ujo, tigbuo onye ONYENWE ANYI tere mmanu?"

¹⁵ Devid kporo otu n'ime ndị ikom ya si ya, "Gbuo ya!" Nwoke ahụ weere mma agha gbuo ya. ¹⁶ Mgbe ahụ Devid siri ya, "Obara gi laa gi n'isi, n'ihu na i ji onu gi kwuputa si, 'Egburu m onye ONYENWE ANYI tere mmanu.'"

Abu akwa Devid maka Sọl na Jonatan

¹⁷ Emesja, Devid deputara abu akwa a n'ihu Sọl na Jonatan. ¹⁸ O nyere iwu ka akuziere ndị Juda, abu uta a. E dere ya n'ime akwukwo Jeshu.

¹⁹ "Ebube gi, gi Izrel, aburula ihe e gburu n'ebe gi niile di elu.

Lee ka ndi bu dike si daa!

²⁰ "Ekwutela ya na Gat.*

Ekwusala ya n'okporozo Ashkelon.†

* **1:20** 1:20 Obodo Gat na Ashkelon di n'ala Filistia. 1Sa 6:17; 1Sa 27:2 † **1:20** 1:20 Otu obodo n'ime ala ndi Filistia Jer 25:20

Ka ada ndị Filistia ghara ịhụrị ọhụ.
Ka ụmụ inyom ndị a na-ebighị ugwu ghara iti mkpu ọhụ.

21 “Unu ugwu Gilboa,
ka igrigi maọbụ mmiri ozuzo ghara ịbịakwasị unu.
Ka mmiri ozuzo gharakwa izokwasị n’aja mbuli elu unu.‡

N’ihi na n’elu unu ka a nọ merụọ ọta§ ndị dị ike.
E, ọta Sọl, nke a na-adighị etekwa mmanụ.

22 “Site n’ọbara ndị e gburu egbu,
site n’anụ ahụ ndị dị ike.
Ụta Jonatan aloghachighi azu.
Mma agha Sọl agbaghikwa aka loghachi.

23 Sọl na Jonatan,
na ndụ ha bụ ndị a hụrụ n’anya. Ndi juputara n’amara.
Ma n’onwụ, nkewa ọbụla adighị n’etiti ha.
Ha dị gara gara karịa ugo.
Ha dị ike karịa ọdum.

24 “Ụmụada* Izrel,
kwaaranụ Sọl akwa.
Onye na-eji uwe uhie uhie chọọ unu mma.
Onye ji uwe na ihe ịchọ mma ọlaedo chọọ unu mma.

25 “Lee ka ndị dị ike si daa n’etiti ọgbọ agha.
E gbuola Jonatan n’elu ugwu;

26 ana m eruru gi ujụ, gi Jonatan, nwanne m
n’ihi na ihe dị oke ọñahịa ka ị bụurụ m.
Ịhunanya† i nwere n’ebe m nọ dị omimi
karịa ihunanya ndị nwanyi.

27 “Lee ka ndị dị ike si daa!
Ngwa agha niile aburula ihe lara n’iyi!”

2

Devid aburụ eze ndị Juda

1 Dika oge na-aga, Devid juru ONYENWE ANYI ase si, “M ga-ebili gbagoo n’otu obodo di na Juda?”

ONYENWE ANYI siri, “Gbagoo.”

Devid jukwara, “Olee ebe m ga-agbago?”

ONYENWE ANYI zara, “Hebron.”

2 Devid na nwunye ya abuo, Ahinoam onye Jezril, na Abigel nwunye ochie Nebal onye Kamel gara n’ebe ahụ. 3 Devid kpokwaara ndi ikom ahụ ya na ha so, onye ọbụla n’ime ha durukwaara ezinaulo ya, ga biri na Hebron na obodo ndi ozo gbara ya gburugburu. 4 Ndi ikom Juda biakwutere Devid na Hebron. Tee ya mmanu ibu eze ebo Juda niile.

‡ 1:21 1:21 Ka ubi unu di n’elu ugwu ghara ịmịputa mkpuru § 1:21 1:21 O bu akpukpo anu a mkporo amikpo, nke e tere mmanu ka e ji eme ọta. O bu mmanu ahụ e teere ya, na-eme ka o ghara ima ebu, meekwa ka o na-amị amị, i ji gbochie ka akụ a gbara ghara imife n’ota ahụ. Ma ọta ndi a, n’ihi na ha amijuola ọbara n’ebe o di ukwu, ha adighi abakwa uru ọta na-aba n’oge agha. * 1:24 1:24 Maobu, Umụ ndi inyom Izrel. † 1:26 1:26 1Sa 18:1-4; 19:2; 20:17

Mgbe Devid nuru na o bu ndi ikom Jebesh Gilead liri Søl, ⁵ o zigaara ha ndi ozi ka ha si ha, "Ka ONYENWE ANYI gozie unu n'ih i obioma unu gosiri site n'ili Søl, nna unu ukwu, n'uzo kwesiri ekwesi. ⁶ Ka ONYENWE ANYI gosikwa unu obioma na ikwesi ntukwas i obi. Mu onwe m ga-egosikwa unu otu udi amara a, n'ih i ihe a unu mere. ⁷ Ma ugbu a, burunu dike na dimkpa, n'ih i na Søl nna unu ukwu anwuola. Ozokwa, ndi Juda niile eteela m mmanu ibu eze ha."

Agha dara n'etiti ezinaulo Devid na Søl

⁸ Ma Abna* nwa Nea, ochiagha ndi agha Søl edurulari Ishboshet, nwa Søl, dubata ya n'obodo Mahanaim. ⁹ O noro n'ebe ah u mee ya eze ndi Gilead, ndi Ashuri† na ndi Jezril; na ndi Ifrem, ndi Benjamin na Izrel niile.

¹⁰ Ishboshet nwa Søl gbara iri afo ano mgbe o ghor o eze ndi Izrel. O chikwara afo abuo. Ma otu o di, ndi Juda niile nogidere n'okpuru Devid. ¹¹ Ogologo oge niile Devid chir i dika eze ndi Juda na Hebron bu afo asaa na onwa isii.

¹² Otu ubochi, Abna nwa Nea, duuru ndi agha Ishboshet nwa Søl site na Mahanaim jee Gibion. ¹³ Ma Joab,‡ nwa Zeruaya dukwaara ndi agha Devid puo izute ha n'odo mmiri Gibion. Otu ndi noduru ala n'otu akuku odo mmiri, ndi nke ozo n'akuku ozo nke odo mmiri ah u. Ha cheritara onwe ha ihu.

¹⁴ Abna gwara Joab si, "Ka ufodu umu okorobia puta n'ihu anyi maa aka mgba."

Joab siri, "Ka ha puta."

¹⁵ Ha putara ka a guputachara ha. Ha di mmadu iri na abuo site n'etiti ndi agha Benjamin na Ishboshet nwa Søl, mmadu iri na abuo site n'etiti ndi agha Devid. ¹⁶ Nwoke obula jidere ibe ya n'isi were mma agha ya manye ya n'akuku, si otu a wetara onwe ha onwu. O bu nke a mere e ji kpo ebe ah u di na Gibion, Helkat Hazurim, nke putara Ala mma agha.

¹⁷ Agha siri ike dara n'ubochi ah u. Ma ndi agha Devid lugburu Abna na ndi agha Izrel.

¹⁸ Um u Zeruaya ato no n'ebe ah u, ya bu, Joab, na Abishai na Asahel. Asahel bu nwoke na-agba oso dika mgbada. ¹⁹ O chuwara Abna oso, o dighi mgbe o tughari gaa n'aka nri maobu n'aka ekpe mgbe o no nachu ya oso. ²⁰ Mgbe Abna lere anya n'azu hu ya ka o na-abia, o kporo ya oku si ya, "O bu gi Asahel?"

Asahel zara si, "O bu m."

²¹ Abna gwara ya okwu si ya, "Tugharia n'akuku aka nri maobu aka ekpe, jide otu n'ime umu okorobia ndi a. Napu ya ngwa agha ya niile." Ma Asahel akwusighi ichu ya oso.

²² Abna gwara Asahel ozo si, "Laghachi azu. Kwusi ichu m oso! Gini mere m ga-eji tigbuo gi? Olee otu m ga-esi lekwas i nwanne gi Joab anya n'ihu ma m gbuo gi?"

²³ Ma Asahel juru ilaghachi azu. N'ih i ya, Abna weere isi ube ya mapuo ya afo. Ube ah u sikwa ya n'azu puta. O dara n'ala, nwu o otu mgbe ah u. Ndi niile bjaruru ebe ah u o dara nwu o kwusiri. Ha agakwaghi n'ihu ichu ndi ozo.

* 2:8 2:8 Abna, bu nwa nwanne nna Søl. O bu ochiagha Søl, onye gbalisiri ike ihu n'ocheeze Søl digidere na-aga n'ihu. 1Sa 14:50; 2Sa 3:6 † 2:9 2:9 Ndi Ashuri bu ndi ezinaulo si n'ebo Asha Nkp 1:31-32; Jos 19:24-31 ‡ 2:13 2:13 Dika Abna, ochiagha Søl, bu nwa nwanne nna ya 1Sa 2:8 Otu a ka Joab, ochiagha Devid, Abishai na Asahel di nye Devid. Ha bu umu nwanne ya nwanji.

²⁴ Ma Joab na Abishai chugidere Abna oşo. Anwu adaala mgbe ha bjarutere n'ugwu nta Ama, nke di Gĩa nso, n'uzo e si aga n'ozara Gibion. ²⁵ Ndi ikom Benjamin chikotara onwe ha onu dinyere Abna. Ha niile guzooro n'elu otu ugwu dika otu usuu ndi agha.

²⁶ Mgbe ahụ, Abna kporo Joab oku si ya, "O bu ruo ole mgbe ka anyi ga na-eji mma agha na-egburita onwe anyi? Olee mgbe i ga-akpoghachi ndi gi ka ha hapu ichu na igbu umunne ha? I maghi na ihe di otu a ga-eweta obi ilu?"

²⁷ Joab zara si, "Eji m aha Chineke nuo iyi na-asị na o buru na i gbara nkiti, ndi a gaara achuso umunna ha oso na-akwusighi ruo n'ututu echi."

²⁸ Mgbe ahụ, Joab furu opi\$ ike ya. Nke a mere ka ndi ya kwusi ichu ndi Izrel. Ha kwusikwara ibu agha.

²⁹ N'abalị ahụ, Abna na ndi ikom ya jere ije gafee ndagwurugwu Jodan, gabagakwa osimiri Jodan, jee ije n'ututu echi ya tutu ha eruo Mahanaim.

³⁰ Joab kwusiri ichu Abna oso, o chikotara ndi agha niile. Mgbe o guru ha onu, o choputara na mmadu iri na itoolu n'ime ndi ikom Devid, tinyere Asahel nwanne ya, bu ndi na-alotaghi agha. ³¹ Ma ndi ikom Devid gburu nari ndi agha Benjamin ato na iri isii, bu ndi so Abna. ³² Emesja, Joab na ndi agha ya buuru ozu Asahel gaa lie ya na Bethlehem, n'ili nna ya. Ha jere ije abali ahụ niile tutu ha erute Hebron mgbe chi bidoro ibo.

3

¹ Agha di n'etiti ndi ulo Sol na ulo Devid diiri ruo oge toro ogologo. Ma ka Devid na-aga n'ihu na-esiwanye ike, ulo Sol na-aga azu na-ada ada.

Umụ Devid

² A mtaara otutu umu ndi ikom nye Devid mgbe o no na Hebron.

Okpara ya bu Amnon nke, Ahinoam bu nwanyi Jezril muru.

³ Nke abuo bu Kiliab, nke Abigel, nwunye ochie Nebal, onye Kamel muru. Nke ato bu Absalom, nke Maaka nwa nwanyi Talmai, bu eze Geshua* muru.

⁴ Nke anọ bu Adonaija, nwa nwoke Hagit.

Nke ise bu Shefataya nwa Abital;

⁵ nke isii bu Iream, nwa nwoke Egla nwunye Devid.

Ndi a ka a mtaara Devid na Hebron.

Abna adinyere Devid

⁶ O ruo, mgbe agha na-aga n'ihu n'etiti ulo Sol na ulo Devid, na Abna no na-eme ka onodu ya sie ike n'ulo Sol. ⁷ Ma Sol nwereriji otu iko nwanyi aha ya bu Rizpa, nwa Aja. Ishboshet juru Abna ajuju si, "Gini mere gi na iko nwanyi nna m ji dinaa?"

⁸ Iwe were Abna nke ukwu n'ih ihe Ishboshet kwuru. Ya mere, o zara, "O bu isi nkita nke ulo Juda ka m bu? Taa ka m ji obi m niile na-ejere ulo nna gi, bu Sol, na ezinaulo ya, na ndi enyi ya ozi. Ewerebeghi m gi nyefee n'aka Devid. Ma lee, ugbu a i na-ebo m ebubo ajo omume n'ihe metutara nwanyi a. ⁹ Ka Chineke mesoo Abna mmeso, otu obula mmeso

\$ 2:28 2:28 I fuo opi ike, nwere ike i bu ikposa mbido agha, maobu mkposa ka a kwusi agha. Nkp 7:16-20; 2Sa 2:28; 20:22 * 3:3 3:3 Geshua, bu otu mpaghara n'alaeze ndi Siria ebe Absalom gbalagara maka ize ndu. Jos 13:13; 1Sa 27:8; 2Sa 13:37-38; 14:32; 15:8

ahụ si dị n'ọ, ma ọ bụrụ na m emereghị Devid ihe ndị ahụ niile ONYENWE ANYỊ sitere n'ihu iyi kwee nkwa inye ya. ¹⁰ Inapụ ụlọ Sọl alaeze ahụ, na ime ka ocheeze Devid guzosie ike n'ebe Izrel niile na Juda niile nọ, site na Dan ruo Bíasheba.”† ¹¹ Ishboshet ekwughị ihe ọbụla n'ihu na ọ na-atụ Abna egwu.

¹² Ngwangwa, Abna zipurụ ndị ozi ka ha jekwuru Devid sị ya, “Onye nwee ala a? Ka mụ na gị gbaa ndụ. Aga m enyere gị aka kpoghachite ndị Izrel ka ha dinyeere gị.”

¹³ Devid siri, “Ọ dị mma. Mụ na unu ga-agba ndụ. Ma ọ dị otu ihe m choro n'aka unu. Unu agaghị ahụ ihu m anya ma ọ bụrụ na unu eduteghị Mikal, nwa Sọl, mgbe unu ga-abia ihu m.” ¹⁴ Devid ziri Ishboshet nwa Sọl ozi sị ya, “Dulatará m nwunye m Mikal, n'ihu na ọ bụ narị apị ndị Filistia ka m ji lútara ya onwe m.”

¹⁵ Na-atufughị oge, Ishboshet nyere iwu ka e site n'aka di ya bụ Paltiel, nwa Laish, kpọputa ya. ¹⁶ Mgbe ha du ya na-aga, Paltiel sogidere ya, n'azụ na-akwa akwa tutu ha eruo Bahurim. N'ebe ahụ ka Abna nọ sị ya, “Laghachi ugbu a.” Ọ tughariri laa.

¹⁷ Abna na ndị okenye Izrel kparitara ụka. Ọ chetaara ha sị ha, “Ọ dila anya kemgbe unu na-achọ ka Devid buri eze unu. ¹⁸ Ugbu a meenụ ya, n'ihu na ONYENWE ANYỊ kweere Devid nkwa, 'Site n'aka ohu m bụ Devid ka m ga-esi zoputa ndị m bụ Izrel site n'aka ndị Filistia, nakwa site n'aka ndị iro ha niile.’”

¹⁹ Abna gwakwara ndị Benjamin okwu. Emesịa, o jere Hebron igwa Devid ihe niile ndị Izrel na ndị Benjamin zubere ime. ²⁰ Abna, ya na iri ndị ikom abụọ sọ gakwuru Devid na Hebron. Mgbe ha ruru, Devid meere ha oke oriri. ²¹ Mgbe ahụ, Abna siri Devid, “Ka m gaa ngwangwa ga kpokotaa ndị Izrel niile, nye onyenwe m bụ eze, ka gị na ha gbaa ndụ, ka i buri eze ndị niile mkpuruobi gị na-achosi ike.” Ya mere Devid zilara Abna. Ọ laa n'udo.

Joab egbuo Abna

²² N'otu mgbe ahụ, ndị ikom Devid na Joab si n'ebe ha gara ipunara ndị mmadụ ihe lota, bukorọ ọtụtụ ihe nkwata. Ma Abna anoghikwa na Hebron ya na Devid, n'ihu na Devid ezipula ya, ọ puola n'udo. ²³ Mgbe Joab na ndị agha ya lotara, a kororo ya na Abna, nwa Nea, b́ara hụ eze, na ọ laakwala n'udo.

²⁴ Ya mere Joab jekwuuru eze sị ya, “Gini ka i mere? Lee, Abna b́akwutere gị. Gini mere i ji hapu ya ka ọ laa? Lee ya ugbu a, ọ laala! ²⁵ I maara onye Abna nwa Nea bụ? Ọ b́ara igho gị aghugho, na inyocha njeghari gị, ichoputa ihe niile i na-eme.”

²⁶ Mgbe Joab si n'ihu Devid puta, o zipurụ ndị ozi ka ha sochie Abna azu, gwa ya ka ọ laghachi. Ha huru ya n'olulu mmiri Sira. O sokwara ha laghachi, ma Devid amaghị ihe banyere nke a. ²⁷ Mgbe Abna loghachiri na Hebron, Joab duuru ya gaa n'akuku onu uto ama, dika ọ choro ka ha kparitaa ụka. Ngwangwa, ọ miputara nwa mma ya, jiri ya magbuo Abna, n'ihu ibo ọbọ ọbara nwanne ya, bụ Asahel.

²⁸ Mgbe emesiri, Devid nuru banyere ya, ọ siri, “Aka m di ocha, ya na nke alaeze m n'ihu ONYENWE ANYI banyere ọbara Abna, nwa Nea.

²⁹ Ka ikpe omuma a dakwasị Joab n'isi, nakwa ezinaulo nna ya niile, ka a

† 3:10 3:10 Mgbe ọbụla e kwuru otu a, site na Dan ruo Bíasheba, ọ bụ banyere ndị Izrel niile ka a na-ekwu maka ya. Nke a bụ i site na nsotu ebe ugwu ruo na nsotu ndida. Nkp 20:1; 1Sa 3:20; 2Sa 17:11; 1Ez 4:25

gharakwa ihu n'ulo Joab onye na-adighi aria oria ahụ ihe ntokasi, maobu oria ekpenta, maobu onye ji mkpara eji akpa akwa, maobu onye ga-anwu site na mma agha, maobu onye ukọ nri adighi akọ."[†]

³⁰ Ya mere, Joab na Abishai nwanne ya gburu Abna, n'ihu na Abna gburu nwanne ha Asahel n'agha Gibion.

³¹ Emesja, Devid kporo Joab na ndi niile so ya si ha, "Dowaanụ uwe unu, yikwasị onwe unu akwa mkpe, jeghariakwanụ n'onodu iru uju n'ihu Abna." Eze, bu Devid n'onwe ya so ndi bu ozu Abna n'azu. ³² Ha liri Abna na Hebron. Eze na ndi Izrel niile kwara akwa n'akuku ili ahụ n'ihu Abna.

³³ Eze buru abụ akwa n'ihu Abna, si, "O kwesiri ka Abna nwuo dika onye nzuzu?"

³⁴ E kekwaghi aka gi abuo ihe.

E kekwaghi ukwu gi abuo agbu.

I nwuru dika onye ndi ajo omume gburu."

Mmadu niile bekwara akwa ozọ n'ihu ya.

³⁵ Mgbe ahụ, ndi mmadu biakwutere Devid ripo ka o ritu ihe, mgbe ihè ubochi ka di, ma Devid nuru iyi si, "Ka Chineke mesoo m mmeso, otu obula mmeso ahụ si di njo, ma o buru na m edetu achicha maobu ihe obula ozọ onu tutu ruo mgbe anyanwu dara."

³⁶ Ndi mmadu nuru ihe o kwuru, okwu ahụ tokwara ha uto. N'ezie, ihe niile eze mere toro ha uto. ³⁷ N'ubochi ndi mmadu niile no ebe ahụ ka Izrel niile matara na eze amaghi ihe banyere onwu Abna, nwa Nea.

³⁸ Devid juru ndi ikom ya ajuju si, "Unu ghotakwara na onye a dara n'Izrel taa bu nwa eze na onye di mkpa?" ³⁹ O bu ezie na m bu onye ONYENWE ANYI tere mmanu ibu eze, ma o nweghi ihe m puru ime umu ndi ikom Zeruaya ndi a, n'ihu na ha di ike karia m. Ka ONYENWE ANYI kwughachi onye ojoo ihe ojoo o mere."

4

Onwu Ishboshet

¹ Mgbe Ishboshet nwa Sol nuru na Abna anwuola na Hebron. O turu egwu. Ndi Izrel tukwara egwu hie nne. ² N'oge a, nwa Sol nwere mmadu abuo ndi bu ndisi ndi na-aga apunara ndi mmadu ihe. Aha otu onye bu Baana, aha onye nke ozọ bu Rekab. Ha abuo bu umu Rimon onye Beerot, nke di n'ebo Benjamin. A na-agu ndi Beerot dika ndi Benjamin, ³ n'ihu na ndi Beerot gbara oso agha gbalaa Gitaim, obodo ndi Benjamin. Ha bikwa n'ebe ahụ ruo taa dika ndi obia.

⁴ (Jonatan nwa Sol nwere otu nwa nwoke dara ngwuro n'ukwu ya abuo. O gbara afọ ise mgbe akuko banyere Sol na Jonatan si Jezril biarute ha. Nwanyị na-eku ya kuuru ya bido igbapu oso, ma dika o na-agba oso, nwantakiri nwoke ahụ dara n'ala ghoo onye ngwuro. Aha ya bu Mefiboshet.)

⁵ N'oge a, Rekab na Baana umu Rimon, onye Beerot biaruru n'ulo Ishboshet n'oge ehiehi, mgbe o no na-ezu ike. ⁶ Ha banyere n'ime ime ulo, dika a ga-asị na ha na-aga iburu oka wiiti. Mgbe ha banyere n'ebe ahụ, ha mara Ishboshet mma n'afọ. Emesja, Rekab na nwanne ya Baana si n'ulo ahụ zopu onwe ha.

⁷ Ha abatala n'ulo mgbe Ishboshet dinara n'elu ihe ndina ya, n'ime ulo ndina ya. Mgbe ha machara ya mma, gbuo ya, ha bipuru ya isi. Buru isi ya gbalaga. Jee ije abali ahụ niile gafee ozara. ⁸ Ha buuru isi Ishboshet

butere Devid na Hebrōn, sị eze, “Taa ka ONYENWE ANYI bọrọ onyenwe m eze ọbọ megide Sọl na mkpuru ya. Nke a bụ isi Ishboshet, nwa onye iro gi Sọl, onye chọsiri ike iwepu ndu gi.”

⁹ Ma Devid zara Rekab na Baana umu Rimon onye Beerot okwu si ha, “Dika ONYENWE ANYI si adi ndu, onye naputara m site na nsogbu m niile, ¹⁰ mgbe otu onye* bjakwutere m gwa m na Sọl anwuola, na-eche n’obi ya na o wetaara m ozioma. Egburu m ya na Ziklag, si otu ahụ kwọ ya ugwo ozioma ahụ o chere na o wetaara m. ¹¹ O buladi karịa nke a, mgbe ndi ikom ajo omume gburu nwoke onye aka ya di ọcha n’ulo ya, n’elu ihe ndina ya?† M ga-ahapu ibotara onye e gburu egbu ọbọ, si otu a kpochapu unu n’uwa!”

¹² Devid nyere umu okorobia ya iwu ka ha gbuo mmadu abuo ahụ. Ha gbukwara ha. Emesia, ha bipuru aka ha na ukwu ha. Were ozu ha kwuba ya n’akuku ọdọ mmiri Hebrōn. Ha wekwaara isi Ishboshet, lie ya n’ili Abna na Hebrōn.

5

Devid aburu eze ndi Izrel niile

¹ Mgbe ahụ, ndi ebo Izrel niile bjakwutere Devid na Hebrōn, si ya, “Lee, okpukpu gi na anu ahụ gi ka anyi bu. ² N’oge gara aga, mgbe Sọl bu eze n’achi anyi, o bu gi duuru ndi agha Izrel n’ogu niile, ma opupu ma mbata. ONYENWE ANYI siri gi, ‘I ga-azu ndi m, bu Izrel, i ga-abukwa onye ga-achi ha.’”

³ Mgbe ndi okenye Izrel niile bjakwutere Devid na Hebrōn, ha na eze Devid gbara ndu n’ihu ONYENWE ANYI na Hebrōn. Ha tere Devid mmanu* ibu eze Izrel.

⁴ Devid gbara iri afo ato mgbe o malitere ibu eze. O chikwara iri afo ano. ⁵ O chiru ndi Juda niile na Hebrōn afo asaa na onwa isii. Chikwa ndi Izrel na Juda niile mgbe o no na Hebrōn na mgbe o no na Jerusalem iri afo ato na ato,

Devid adota Jerusalem n’agha

⁶ Eze na ndi ikom ya zooro ije garuo Jerusalem ibuso ndi Jebus bi n’ebe ahụ agha. Ndi Jebus gwara Devid si, “I gaghi abata n’ebe a, o buladi ndi isi na ndi ngwuro nwere ike ichughachi gi azu.” Ha na-eche si, “Devid agaghi abata n’ebe a,” ⁷ n’agbanyeghi okwu ndi a, Devid dotara ebe ahụ e wusiri ike nke Zayon n’agha, ya bu obodo Devid.

⁸ N’ubochi ahụ, Devid kwuru si, “Onye obula ga-emi ndi Jebus ga-esite n’onu warawara ebe mmiri si abanye n’obodo a banyekwuru ndi ngwuro na ndi isi a bu ndi iro Devid.” O bu nke a mere ha ji ekwu okwu si, “Ndi isi na ndi ngwuro agaghi abata n’uloeze ahụ.”

⁹ Devid biiri n’ebe ahụ e wusiri ike, kpoọ ya obodo Devid. O wuru akuku ebe di gburugburu ya, site na Milo baa ruo n’ime ya. ¹⁰ Ma o gara n’ihu na-adi ukwu karịa, n’ihi na ONYENWE ANYI, Chineke, Onye puru ime ihe niile nonyeere ya.

¹¹ Hiram bu Eze Taia, zitere Devid osisi sida e ji ewu ulo, na ndi nka osisi, ndi na-ewu ulo. Ha wuru Devid uloeze. ¹² Mgbe ahụ, Devid ghotara na ONYENWE ANYI emeela ka o guzosie ike dika eze ndi Izrel. Bulikwa alaeze ya elu n’ihi ndi ya Izrel.

* **4:10** 4:10 2Sa 1:2-16 † **4:11** 4:11 Jen 9:5-6; Ahu 9:12 * **5:3** 5:3 Otiye mmanu a, bu nke ugboro ato a na-ete Devid ibu eze ndi Izrel. 1Sa 16:13; 2Sa 2:4

¹³ Mgbe Devid sitere na Hebrōn kwabata na Jerusalem; ọ luru ndi inyom ozo, nwetakwara onwe ya otutu ndi iko nwanyị. Ọ mutakwara otutu umu nwoke na umu nwanyị. ¹⁴ Ndi a bu aha umu a muru ya na Jerusalem: Shamua, Shobab, Netan, Solomon,† ¹⁵ Ibha, Elishua, Nefeg, Jafia, ¹⁶ Elishama, Eliada na Elifelet.

Devid emerie ndi Filistia

¹⁷ Mgbe ndi Filistia nuru na eteela Devid mmanu i bu eze ndi Izrel, ha puru ka igwe ha niile ha icho ya. Ma Devid nuru maka ya, gbadaa n'ime ebe ahụ e wusiri ike. ¹⁸ Ma ndi Filistia bjara, gbasaa onwe ha na Ndagwurugwu Refaim niile. ¹⁹ Mgbe ahụ, Devid juru ONYENWE ANYI ase si, "O bu m gaa buso ndi Filistia agha? I ga-enyefe ha n'aka m?"

ONYENWE ANYI zara si ya, "Gaa, n'ihu na aghaghị m inyefe ndi Filistia n'aka gi."

²⁰ Ya mere, Devid gara Baal-Perazim, meriekwa ha n'ebe ahụ. O kwuru si, "ONYENWE ANYI enupula megide ndi iro m n'ihu m, dika idee mmiri si enupu." N'ihu ya, a kporo ebe ahụ Baal-Perazim. ²¹ Ndi Filistia hapuru arusi niile ha n'ebe ahụ. Devid na ndi ikom ya chikotara ha chipu.

²² Ma ndi Filistia loghachiri ozo, gbasaa onwe ha na Ndagwurugwu Refaim. ²³ N'ihu nke a, Devid juru ONYENWE ANYI ase, o zara si, "Esitekwa n'ihu ha gaa, kama gaa gburugburu ruo n'azu ha, buso ha agha na ncherita ihu osisi balsam ndi ahụ. ²⁴ Ngwangwa i nuru uda ikiri ukwu n'elu osisi balsam ndi ahụ, mee ngwa malite ogo, n'ihu na nke a putara na ONYENWE ANYI eburula unu uzo puo, itigbu ndi agha Filistia." ²⁵ Devid mere dika ONYENWE ANYI nyere ya n'iwu. O tigburu ndi Filistia, site na Geba ruo Gaza.

6

Mbubata igbe ogbugba ndu na Jerusalem

¹ Emesja, Devid chikotara iri puku ndi agha Izrel ato a zuziri azuzi, ² Ya na ndi ikom ya niile gara Baala n'ime* Juda, isi n'ebe ahụ bugota igbe ogbugba ndu Chineke, nke akpokwasiri Aha ya, bu aha ONYENWE ANYI. Onye puru ime ihe niile, onye na-anokwasị n'etiti cherubim. ³ Ha dokwasiri igbe Chineke ahụ n'elu ugboala ohuru ehi na-adokpu, buputa ya site n'ulo Abinadab nke di n'elu ugu nta. O bu Uza na Ahio, umu Abinadab, na-edu ugboala ohuru ahụ, ⁴ nke igbe ogbugba ndu Chineke di n'elu ya, Ahio butere uzo na-aga n'ihu igbe ahụ. ⁵ Devid na ndi Izrel weere ike na niile na-anu onu n'ihu ONYENWE ANYI. Ha ji abụ, ubo akwara, opi, une na ogene na ihe egwu di iche iche, dika igba na ekwe na-eti egwu.

⁶ Mgbe ha rutere n'ebe izocha oka nke Nakon, Uza setipuru aka ya, jide igbe ogbugba ndu Chineke ahụ, n'ihu na ehi ahụ zohiere ukwu. ⁷ Ma iwe ONYENWE ANYI di oku megide Uza, n'ihu omume enweghi nsopuru o mere. Ya mere, Chineke tigburu ya. O nwuo n'ebe ahụ n'akuku igbe Chineke.

⁸ Mgbe ahụ, iwe were Devid, n'ihu onuma ONYENWE ANYI dakwasiri Uza. Ruo taa, a na-akpo ebe ahụ Perez Uza.†

⁹ Devid turu egwu ONYENWE ANYI n'ubochi ahụ. O kwuru si, "Igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI o ga-esi anaa bjakwute m?" ¹⁰ O kweghi ebubata igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI ahụ n'ime obodo Devid, kama

† 5:14 5:14 Ndi a bu umu ndi ikom Batsheba mtaara Devid 1Ih 3:5 ‡ 5:19 5:19 1Sa 23:2; 2Sa 2:1; 5:23 * 6:2 6:2 Ya bu Kiriath Jearim. 1Ih 13:6 † 6:8 6:8 Perez Uza putara ihe ntiwaputa megide Uza

o bugara ya n'ulo Obed-Edom, onye Git. ¹¹ Igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI noro n'ulo Obed-Edom, onye Git onwa ato. ONYENWE ANYI gozikwara ya na ezinaulo ya niile.

¹² Mgbe a gwara eze bu Devid si, "ONYENWE ANYI agoziela ezinaulo Obed-Edom na ihe niile o nwere, n'ihu igbe ogbugba ndu Chineke." N'ihu nke a, Devid ji oke onu gaa n'ulo Obed-Edom, n'ihu ibugote igbe ogbugba ndu Chineke, buga n'obodo Devid. ¹³ Mgbe ndi bu igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI ahụ zoro nzo ukwu isii; o na-eji oke ehi na nwa ehi gbara abuba choo aja. ¹⁴ Devid ji ike ya niile na-ete egwu n'ihu ONYENWE ANYI. O yi uwe efood e ji akwa ocha duo n'ubochi ahụ, ¹⁵ mgbe ya na ndi Izrel niile ji iti mkpu na uda ifu opi ike na-ebubata igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI.

¹⁶ Mgbe ha bu igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI na-abata n'obodo Devid, Mikal, nwa Sol lepuru anya site na oghereikuku ulo. Mgbe o huru eze Devid ka o na-awuli elu na-etekwa egwu n'ihu ONYENWE ANYI, o ledara ya anya n'ime obi ya.

¹⁷ Ha bubatara igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI ahụ, guzobe ya n'onodu ya n'ime ulo ikwu nke Devid manyere maka ya. Devid churu aja nsure oku na aja udo n'ihu ONYENWE ANYI. ¹⁸ Mgbe o chusiri aja nsure oku na aja udo ndi a, o goziri ndi Izrel n'aha ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile. ¹⁹ O nyekwara onye obula n'etiti igwe ndi Izrel niile ahụ, ma nwoke ma nwanyi, otu ogbe achicha, okpurukpu anu na achicha mkpuru osisi a mikporo amikpo. Ndi a niile lara, onye obula n'ulo nke ya.

²⁰ Mgbe Devid lotara ka o gozie ndi ulo ya, Mikal, ada Sol putara izute ya, si, "Lee ka eze Izrel si mee onwe ya onye di ukwu taa! O gbara onwe ya oto na mbara, n'ihu ndi ohu nwanyi nke ndi odibo ya dika mmadu efu."

²¹ Ma Devid zara Mikal si ya, "O bu n'ihu ONYENWE ANYI onye hoputara m karja nna gi maobu onye obula ozo sitere n'ulo ya ka m tere egwu. E, ONYENWE ANYI ahụ hoputara m ibu onyendu Izrel, ndi nke ya. N'ezie, aga m aga n'ihu ikpa agwa dika onye nzuzu n'ihu isopuru ONYENWE ANYI. ²² E, aga m aga n'ihu igho onye na-enweghi uche, na onye e weturu ala n'anya onwe m. Ma umu agboghodi ahụ i kwuru okwu ha, ha ga-asopuru m!"

²³ Mikal, ada Sol amutaghi nwa obula ruo n'oge onwu ya.

7

Nkwa Chineke kwere Devid

¹ O ruo mgbe eze nosara ahụ n'uloeze ya, mgbe ONYENWE ANYI mekwara ka o site n'aka ndi iro ya no gburugburu zuru ike, ² o siri Netan, bu onye amuma, "Lee, mu onwe m na-ebi n'ulo sida, ma igbe ogbugba ndu Chineke di n'ime ulo ikwu."

³ Netan zaghachiri eze si, "The obula di gi n'obi gaa n'ihu mee ya, n'ihu na ONYENWE ANYI nonyeere gi."

⁴ Ma n'abali ahụ, okwu ONYENWE ANYI rutere Netan nti, na-asi,

⁵ "Gaa gwa ohu m Devid si ya, 'Otu a ka ONYENWE ANYI kwuru, O bu gi ga-ewuru m ulo ebe m ga-ebi?' ⁶ N'ihu na ebibeghi m n'ulo site n'ubochi m si n'Ijpt kpopta ndi Izrel ruo taa. Kama ana m ejeghari site otu ebe gaa ebe ozo, were ulo ikwu mere ebe obibi m. ⁷ N'ebe obula m na-ejeghari n'etiti ndi Izrel niile, o di mgbe m siri onye obula n'ime ndi ochichi ha, ndi m nyere iwu ka ha zuo ndi m Izrel, si, 'Gini mere unu ewubereghi m ulo sida?'"

⁸ “Ma ugbu a, gwa Devid bu ohu m, si, ‘Otu a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwuru: Mu onwe m sitere n’ohia ebe ita nri nke umu anu ulo, sikwa n’ebe i na-azu igwe ewu na aturu kpoputa gi. Mee gi onye na-achi ndi m Izrel. ⁹ Anonyekwara m gi n’ebe obula i gara, kpochapu ndi iro gi niile site n’ihu gi. Ugwu a, aga m eme ka aha gi di ukwu, dika aha ndi ikom dikarisiri ukwu n’uwa. ¹⁰ Aga m ahoputa otu ebe n’ihi ndi m Izrel, kukwa ha dika osisi ka ha biri n’ebe obibi nke aka ha; ka ha ghara i bukwa ndi a na-esogbu ozo. Ndi ajo mmadu agaghi emegbukwa ha dika ha mere na mbu, ¹¹ dika ha na-emekwa siteri na mgbe m hoputara ndi ndu nye ndi m Izrel. Aga m enyekwa gi ezumike site n’ebe ndi iro gi niile no.

“ONYENWE ANYI na-ekwuputara gi, na ONYENWE ANYI ya onwe ya, ga-eguzobere gi ulo. ¹² Mgbe ubochi gi n’uwa zuru, mgbe i ga-esoro nna nna gi ha dinaa n’onwu, aga m eme ka otu mkpuru gi bilie nochie onodu gi, onye bu anu ahụ na obara gi, aga m emekwa ka alaeze ya guzosie ike. ¹³ O bu ya ga-ewuru m ulo. Aga m eme ka ocheeze nke alaeze ya guzosie ike ruo mgbe ebighi ebi.* ¹⁴ Mu onwe m ga-aburu ya nna. Ya onwe ya ga-abukwara m nwa. O buru na o jehie, aga m eji mkpanaka mmadu taa ya ahuhu. Werekwa ihe otiti si n’aka ndi mmadu duo ya odu. ¹⁵ Ma agaghi ewezuga ihunanya m site n’ebe o no, dika m si wezuga ya site n’ebe Sol no, bu onye m wezugara site n’ihu gi. ¹⁶ Ulo gi na alaeze gi ga-adigide ruo mgbe ebighi ebi n’ihu m. A ga-eme ka ocheeze gi buru ihe guzosiri ike ruo mgbe ebighi ebi.’”

¹⁷ Netan ziri Devid ozi dika okwu niile nke ohu ahụ si di.

Ekpere Devid

¹⁸ Mgbe ahụ, eze Devid banyere nodu ala n’ihu ONYENWE ANYI, si:

“Onye ka m bu, Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI, ginikwa ka ezinaulo m bu, na i mere ka m biaruo n’ogogo ha otu a? ¹⁹ Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI, dika a ga-asị na nke a bu ihe di nta n’anya gi. Ugwu a, i kwuola banyere odinihu nke ulo ohu gi, Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI, nke a bukwa ukpuru metutara mmadu efu.

²⁰ “Ma gini ozo ka Devid ga-agwa gi? O, Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI. N’ihi na i maara ohu gi nke oma. ²¹ N’ihi okwu gi na dika ochichio obi gi si di, i meela ihe a di ukwu, meekwa ka ohu gi mata ha.

²² “Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI, lee ka i si di ukwu! O dighi onye dika gi. O dikwaghi Chineke ozo di ma o bughi gi, dika anyi nuru ya na nti anyi. ²³ Olee ndi dika ndi gi, bu Izrel, bu otu mba n’elu uwa nke Chineke gara igbaputa dika otu ndi nye onwe ya, na iji mere onwe ya aha, ruokwa oru itunanya di egwu dikwa ukwu n’ihi ha, site n’ichupu mba di iche iche na chi niile ha site n’ihu ndi gi, bu ndi i gbaputara site n’Ijpt? ²⁴ I meela ka ndi gi Izrel guzosie ike, dika ndi nke gi ruo mgbe ebighi ebi. Ma gi onwe gi kwa, ONYENWE ANYI, aburula Chineke ha.

²⁵ “Ugbu a, ONYENWE ANYI Chineke, debe nkwa a nke i kwere banyere ohu gi na ulo ya ka o diri ruo mgbe ebighi ebi. Mezukwaa ihe niile dika nkwa gi si di ²⁶ Ka aha gi buru ihe di ukwu ruo mgbe ebighi ebi. Mgbe ahụ, ndi mmadu ga-asị, ‘ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, bu Chineke na-achi Izrel’ A ga-emekwa ka ulo ohu gi bu Devid guzosie ike n’anya gi.

* 7:13 7:13 7:16

27 “O ONYENWE ANYI, Onye pụrụ ime ihe niile, Chineke Izrel, n’ihi na ị kpugheerela ohu gị ihe a, na-asị, ‘Aga m ewuru gị ụlọ.’ Ya mere, ohu gị ji nwee obi ike ikpere gị ekpere a. 28 O, Onye kachasị ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYI, ị bụ Chineke n’ezie. Okwu gị kwesiri ntụkwasi obi.† I kweekwala ohu gị nkwa ihe oma ndị a. 29 Ugbu a biko, ka ọ masị gị igozi ụlọ ohu gị, ka ọ digide n’ihu gị ruo mgbe ebighị ebi. N’ihi na gị, o Onye kachasị ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYI ekwuola ya, sitekwa na ngozi gị, ụlọ ohu gị ga-abụkwa ihe a goziri agozi ruo mgbe ebighị ebi.”

8

Mmeri n’agha nke Devid meriri

1 Mgbe ihe ndị a gasiri, Devid meriri ndị Filistia. Mee ka ha nọdu n’okpuru ọchịchị ya. Ọ naara obodo Meteg-Amaa site n’ọchịchị ndị Filistia.

2 Devid merikwara ndị Moab.* O mere ka ha dinaa n’ala. O jikwa ụdọ otutu tua ha. Otutu abụọ ọbụla n’ime ha ka egburu. Otutu nke atọ ka a hapuru ka ha diri ndu. Ya mere, ndị Moab ghorọ ndị ohu Devid, na-ebutakwara ya utu kwa afọ ọbụla.

3 Devid merikwara Hadadeza nwa Rehob, eze Zoba. Mgbe ọ gara inweghachita ogidi e jiri mara ya, n’akuku osimiri Yufretis. 4 Devid nwudere otu puku inyinnya ya na-adokpu ugbo agha, puku ndi agha asaa ndi na-agba ugbo agha, tinyere ndi agha ji ukwu eje di iri puku abuo. O bipuru akwara ukwu inyinnya ndi ahụ niile o dotara n’agha, ma hapu naani nari inyinnya.

5 Mgbe ndi Aram nke Damaskos bira inyere Hadadeza eze Zoba aka, Devid gburu iri puku ndi agha abuo na abuo n’ime ha. 6 O wuru ogige ndi agha n’alaeze ndi Aram nke Damaskos. Ndi Aram ghorọ ndi ohu Devid, na-ewetakwa utu inata ihuoma. ONYENWE ANYI nyere Devid mmeri ebe ọbụla ọ gara.

7 Devid chikotara ọta ọlaedo ndiisi agha Hadadeza ji luo agha webata ha na Jerusalem. 8 Site na Teba† nakwa Beirutai, bu obodo Hadadeza na-achi. Eze Devid weere otutu bronz di ukwu.

9 Mgbe Tou, eze Hamat, nuru na Devid emerielala ndi agha Hadadeza niile, 10 o zipuru Joram, nwa ya nwoke, ka o gaa kelee Devid, n’ihi mmeri o meriri Hadadeza n’agha, bu onye ya na Tou no n’agha. Joram ji otutu akurungwa nke ọlaocha, nke ọlaedo na nke bronz bia.

11 Eze Devid doro akurungwa ndi a niile nsọ nye ONYENWE ANYI, dika o si mee ọlaocha na ọlaedo si na mba niile ndi o lugburu. 12 Mba ndi a bu: Edom, Moab, ndi Amon, ndi Filistia na Amalek. O dokwara nsọ nye ONYENWE ANYI ihe o kwatara n’agha site n’aka Hadadeza nwa Rehob, bu eze Zoba.

13 Devid meere onwe ya aha, mgbe o si n’itigbu puku ndi ikom Edom iri na asato na Ndagwurugwu Nnu loghachite.

14 O wuru ogige ndi agha n’ala Edom niile, ndi Edom niile ghorọ ndi na-ejere Devid ozi. ONYENWE ANYI nyere Devid mmeri ebe ọbụla ọ gara.

Ndi na-ejere Devid ozi

† 7:28 7:28 Opu 34:8; Jos 21:45; Jon 17:17 * 8:2 8:2 Ndi Moab bu ndi agburu Lot Jen 19:37, ha bichiri oke ala ndi Izrel n’akuku owoya anyanwu nke Osimiri Nwuru anwu. Sol lugburu ha n’oge gara aga. 1Sa 14:47 Devid zigara ndi ezinaulo ya na nke ndi ikwu ya n’ala Moab, mgbe o gbara oso ndu site n’aka Sol. 1Sa 22:3-4 Agburu nna nna ochie Devid sitekwara n’ala Moab. Rut 1:22; 4:22

† 8:8 8:8 Ma o bukwanu, Beta

¹⁵ Devid chírì ndí Izrel niile, na-emere ndí ya ihe dī mma na ihe ziri ezi. O mesokwaghị onye ọbụla mmeso ọjọọ. ¹⁶ Onyeisi ndí agha ya bụ Joab* nwa Zeruaya; ode akwụkwọ obodo bụ Jehoshafat, nwa Ahilud. ¹⁷ Zadok§ nwa Ahitub, na Ahimelek nwa Abjata, bụ ndí nchụaja; Seraya bụ ode akwụkwọ eze. ¹⁸ Benaya, nwa Jehoiada, bụ onyeisi ndí Keret na Pelet.* Umụ ndí ikom Devid bụkwa ndí nchụaja.

9

Devid na Mefiboshet

¹ Otu ụbọchị, Devid juru ajuju si, “O nwere onye fọdurụ ndụ n’ezinaulo Sol? Achọrọ m igosi onye ahụ obi ebere n’ihi Jonatan.”

² O nuru ihe banyere otu nwoke aha ya bụ Ziba, onye bụ otu n’ime ndi ohu Sol. O ziri ozi ka a kpọọ ya. Mgbe o biara n’ihu Devid, eze juru ya si, “O bụ gi bụ Ziba?”

O zara si, “E, onyenwe m, o bụ m ohu gi.”

³ Eze juru ya si, “O di onye fọdurụ ndụ n’ezinaulo Sol? O buru na o di onye fọdurụ, achọrọ m igosi ya udi obioma Chineke na-egosi.”

Ziba zara ya si, “Otu nwa nwoke Jonatan, nke dara ngwuro no ndu.”

⁴ Eze juru, “Ebee ka o no?”

Ziba zagbachiri, “O no na Lo Deba, n’ulo Makia, nwa Amiel.”

⁵ Ya mere eze Devid ziri ka e site n’obodo Lo Deba, n’ulo Makia nwa Amiel kpota ya.

⁶ Mgbe Mefiboshet nwa Jonatan, nwa Sol, biara n’ebe Devid no, o hulatarasi isi, kpọrọ ya isiala, n’onodu nsopuru.

Mgbe ahụ, Devid kpọrọ ya aha si, “Mefiboshet,”

Mefiboshet zara si ya, “A bụ m ohu gi.”

⁷ Ma Devid sirị ya, “Atula egwu, n’ezie, aga m egosi gi obioma n’ihi nna gi Jonatan. Aga m enyeghachi gi ala niile nna nna gi Sol nwere. Ma i ga-eso soro m na-eri nri na tebul m eze niile.”

⁸ Mefiboshet dara n’ala n’ihu eze si, “Eze, onye ka m bụ i ji egosi nkita nwuru anwu dika m obi ebere?”

⁹ Eze kpọrọ Ziba ohu Sol ahụ si ya, “Enyeghachila m nwa nna gi ukwu ihe niile Sol na ulo ya nwere. ¹⁰ Gi na umu gi ndi ikom na ndi ozi gi ga-aru oru n’ubi ya iruputa nri. Ma Mefiboshet, nwa nna gi ukwu ga na-eri ihe na tebul m.” Ziba, nwere umu ndi ikom iri na ise, na iri ndi ozi abuo.

¹¹ O sirị eze, “Onyenwe m, ohu gi ga-eme ihe niile eze nyere m n’iwu.” Site n’oge ahụ, Mefiboshet riri nri na tebul* Devid dika o bụ otu n’ime umu ndi ikom eze.

¹² Mefiboshet nwekwara otu nwa nwoke aha ya bụ Mika. Ziba na ndi niile bi n’ulo ya niile ghorọ ndi ohu Mefiboshet. ¹³ Ma Mefiboshet biri na Jerusalem n’ihi na o bụ na tebul eze ka o na-eri nri mgbe niile. O bụ onye dara ngwuro n’ukwu ya abuo.

‡ **8:16** 8:16 Joab bụ nwa nwanne nwanjy Devid. § **8:17** 8:17 Zadok bụ nwa nwa Elieza, onye nchụaja, 2Ih 24:3 nke nogidere n’aru oru ya n’ikwesị ntukwasị obi nye Devid. O bụ ya tere Solomōn mmanụ jbu eze n’onodu Devid. 1Ez 1:32-35; 1Ih 23:1; 29:22 * **8:18** 8:18 Ndi Keret bụ ndi si obodo Kriit, ebe ndi Pelet si n’obodo Filistia. Ha bụ ndi agha e goro ego na-eche eze nche, guo akwukwo 1Ih 18:17 * **9:11** 9:11 Maobu, okpokoro iri ihe

10

Devid emerie ndi Amon

1 Mgbe ihe ndi a gasiri, eze ndi Amon* nwuru. Hanon nwa ya ghorọ eze n'onodu ya. 2 Mgbe ahụ, Devid chere si, "Aga m egosi Hanon nwa Nahash obi ebere dika nna ya si gosi m obi ebere." Ya mere, Devid zipuru ndi ozi ka ha gaa kasie ya obi n'ihu onwu nna ya.

Mgbe ndi ikom Devid rutere n'ala ndi Amon, 3 ndiisi ala Amon siri Hanon bu onyenwe ha, "I na-eche na Devid na-akwanyere nna gi ugwu site na izite ndi ozi ya ka ha bia kasie gi obi? O bu na Devid eziteghi ha ibiakwute gi, naani ka ha bia mee nledo n'obodo a, nyochaputa ya ma kwatuo ya?" 4 N'ihu nke a, Hanon jidere ndi ozi Devid n'ike, kpuchapu otu mpaghara afonon nwoke obula, bipukwa uwe mwuda ha n'etiti ike ha, zilaga ha.

5 Mgbe a gwara Devid ihe mere, o zipuru ndi ozi ka ha gaa zute ndi ikom ahụ, n'ihu na e mere ha ihe ihere n'ebe o di ukwu. Eze siri, "Nodunu na Jeriko ruo mgbe afonon unu tolitere, mgbe ahụ unu ga-alota."

6 Ma mgbe ndi Amon choputara na ha aburula ihe iso oyi n'ebe Devid no, ha gara goo iri puku ndi agha abuo ji ukwu eje site n'Aram, Bet-Rehob nakwa Zoba. Ha gokwara eze Maaka ya na puku ndi ikom, tinyekwara iri puku ndi ikom na puku abuo ozọ site n'ala Tob.

7 Mgbe Devid nuru nke a, o zipuru Joab na ndi agha ya niile bu dike na dimkpa n'agha. 8 Ndi Amon putara doo onwe ha n'usoro ibu agha, n'onu uzọ ama nke obodo ha. Ma ndi Aram, ndi si Zoba na Rehob, na ndi ikom Tob na Maaka, nopruru onwe ha na mbara ala.

9 Mgbe Joab huru na agha di megide ya n'ihu na azu, o hoputara ufodu ndi okachamara site n'etiti ndi agha Izrel, doo ha n'usoro izute ndi Aram. 10 O tinyere ndi ikom foduru n'okpuru ochichi Abishai, nwanne ya, zipukwa ha izute ndi Amon n'agha. 11 Joab siri, "O buru na ndi agha Aram akaria m ike, puta bia nyere m aka; ma o burukwanu na ndi Amon akaria gi ike, aga m aputa bia naputa gi. 12 Nwee obi ike, ka anyi luo ogu a dika ndi di ike, n'ihu ndi anyi, na obodo niile nke Chineke anyi. Ka ONYENWE ANYI meekwa ihe di mma n'anya ya."

13 Mgbe ahụ, Joab na ndi agha so ya biana nso ibuso ndi Aram agha, ha sitere n'ihu ha gbapu oso. 14 Mgbe ndi Amon huru ka ndi Aram nagbapu oso, ha onwe ha gbakwara oso n'ihu Abishai, gbaba n'ime obodo. Ya mere, Joab sitere n'iluso ndi Amon agha loghachi, bia na Jerusalem.

15 Mgbe ndi Aram huru na ndi Izrel tigburu ha; ha lara, chikotaa onwe ha onu. 16 Hadadeza mere ka a kpota ndi Aram site n'ofe ozọ nke Osimiri Yufretis. Ha gara Hilam, ha na ochiagha ndi agha Hadadeza, a na-akpo Shobak, onye na-edu ha.

17 Mgbe a gwara Devid banyere nke a, o chikotara ndi Izrel niile, gafee Jordan, jeruo Hilam. Ndi Aram doru usoro agha ha izute Devid, lusokwaa ya agha. 18 Ma ha sitere n'ihu ndi Izrel gbaa oso, Devid gburu nari ndi ikom asaa na-anya ugbo agha nke inyinya na-adokpu. Gbukwaa iri puku ndi agha anọ na-eji ukwu eje. O tidara Shobak, bu ochiagha ndi agha ha, o nwuo n'ebe ahụ. 19 Mgbe ndi eze niile no n'okpuru ochichi Hadadeza huru na Izrel etigbuola ha, ha mere ka ha na ndi Izrel diri n'udo, burukwa ndi no n'okpuru ha.

Ya mere, ndi Aram turu egwu inyere umu Amon aka ozọ.

* 10:1 10:1 Ndi Amon bu mba na-ebi n'ozara, n'akuku owuwa anyanwu nke osimiri Jordan.

11

Devid na Batsheba

¹ N'oge okochi, mgbe ndi eze na-apu ibu agha, Devid zipuru Joab ochiagha ya, na ndi agha Izrel. Ha bibiri ndi Amon, nochibidokwa Raba. Ma Devid noduru na Jerusalem.

² N'otu uhuruchi, Devid sitere n'ihe ndina ya bilie, gagharja n'elu uloze ya. O sitere n'elu ulo ahụ hụ otu nwanyi na-asa ahụ. Nwanyi ahụ mara mma nke ukwu n'ile anya. ³ Devid ziri ozi ka a juta onye nwanyi ahụ bu, ma a gwara ya na o bu Batsheba, nwa Eliam, nwunye Uraya onye Het.

⁴ Devid ziri ka a gaa kpota ya. Mgbe o biara, ya na Devid dinara. (Ka o ghuchasiri onwe ya site n'adighi ocha ya nke onwa ahụ.) O laghachiri n'ulo ya. ⁵ Nwanyi a mechara di ime, bja ziga ozi ka agwa Devid. O siri, "Adj m ime."

⁶ Mgbe Devid nuru ya, o zigaara Joab ozi si ya, "Zitere m Uraya, onye Het." ⁷ Mgbe Uraya bjakwutere ya, Devid juru ya otu Joab mere, na otu ndi agha Izrel di na otu agha si aga. ⁸ Devid siri Uraya, "Laa n'ulo gi gaa saa ukwu gi." Uraya si n'uloze puo. E zipukwara onyinye nke ndi na-ejere eze ozi dinara n'onu uzo e si abata uloze.

¹⁰ Mgbe a gwara Devid na Uraya alaghi n'ulo ya, Devid kporo Uraya, juo ya ajuju si, "O bughi ije di anya ka i si lota? Gini mere i larughi n'ulo gi?"

¹¹ Uraya zara Devid, "Lee, igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI, na Izrel na Juda niile no n'ulo ikwu. Nna m ukwu Joab na ndi agha nna m ukwu no n'ohia. M ga-esi anaa laa n'ulo m, iri na inu ihe onunu na isoro nwunye m dinara? Ana m ahụ iyi na agaghị m eme ihe di otu a."

¹² Devid gwara ya si, "O di mma, nodu n'ebe a taa, echi i galaghachikwa n'ogbo agha." Uraya kwenyere nodu na Jerusalem ubochi ahụ, nakwa ubochi na-eso ya. ¹³ Emesja, Devid kporo ya oriri, meekwa ya ka o nubiga mmanya oke, ma nke a emeghi ka o laa n'ulo ya n'abali ahụ, kama o bukwa n'onu uzo e si abata uloze ka o dinara n'etiti ndi na-ejere eze ozi.

¹⁴ N'ututu echi ya, Devid degaara Joab akwukwo, zighachikwa ya site n'aka Uraya. ¹⁵ Ihe o dere n'akwukwo ahụ bu nke a, "Tinye Uraya n'ihu agha ebe ogu siri ike. Mgbe ndi iro na-apukwute unu, laanu azu, ma hapunu Uraya n'ihu ogu ka ndi iro gbuo ya."

¹⁶ Ya mere, mgbe Joab gbara obodo ahụ gburugburu, o tinyere Uraya n'ebe o maara na ndi di ike n'etiti ndi iro ha no. ¹⁷ Ndi ikom obodo ahụ putara buso Joab agha. Ufodu ndi agha Devid nwuru. Uraya onye Het, so na ndi egburu.

¹⁸ Mgbe ahụ, Joab zigara ozi gwa Devid otu agha si na-aga, ¹⁹ O gwara onyeozu ahụ si, "Mgbe i gwachara eze akuko ihe gbasara otu agha si gaa ²⁰ iwe nwere ike iwe eze nke ukwu, na o nwere ike juo gi si, 'Gini mere unu ji gaa mgbidi obodo ahụ nso ilu agha? O bu na unu amaghi na a ga-esi n'elu mgbidi ahụ gbaa aku? ²¹ Onye gburu Abimelek nwa Jeru-Beshet? O bughi na mgbidi obodo ka nwanyi no tuda aka nkume dagburu ya na Tebez? Gini mere unu ji jeruo mgbidi ahụ nso?' O buru na o juo gi ihe di otu a, gwa ya, 'Ohu gi bu Uraya, onye Het anwuokwala.'"

²² Onyeozu ahụ biliri ije, mgbe o rutere, o gwara Devid ihe niile Joab ziri ya ka o zie. ²³ Onyeozu ahụ siri Devid, "Ndi ikom ahụ ji ike kariri anyi, ha putara i buso anyi agha na mbara ma anyi chughachiri ha azu. Churuo

ha n'onụ ụzọ ama obodo ahụ. ²⁴ Mgbe ahụ, ndị ọgba ụta sitere n'elu mgbidi malite igba ndị ohu gi àkụ, ụfọdụ n'ime ndị ikom eze nwurụ. Ohu gi Ụraya, onye Het, sokwa na ndị nwurụ."

²⁵ Devid siri onyeozu ahụ, "Otu a ka i ga-agwa Joab, 'Ka ihe a ghara iwute gi n'obi, n'ihu na mma agha na-egbu otu onye dika o si egbu onye ọzọ. Lusia ọgụ ike, lụgbukwaa obodo ahụ.' Jiri okwu ndị a gbaa ya ume."

²⁶ Mgbe nwunye Ụraya nuru na di ya anwuola, o ruru ụjụ n'ihu ya.

²⁷ Mgbe oge iru ụjụ ya gabigara, Devid ziri ka a kpota ya n'uloeze. O ghokwara nwunye ya. Mụọra ya nwa nwoke. Ma ihe Devid mere joro njọ n'anya ONYENWE ANYI.

12

Netan abaara Devid mba

¹ Ya mere, ONYENWE ANYI zigara Netan ka o jekwuru Devid. Mgbe Netan biakwutere Devid, o kororo ya akuko a, "E nwere ndị ikom abuo bi n'otu obodo, otu bu ọgaranya ma nke ọzọ bu ogbenye. ² Onye ọgaranya a nwere otutu igwe aturu na igwe ehi. ³ Ma nwoke ogbenye ahụ enweghi ihe obula karia otu nwa nne aturu nta nke o zutara. O zulitere ya, o tolite n'etiti ya na umu ya. O na-eri nri site na ihe oriri ya, na-anu mmiri site n'iko mmiri ya, n'obi ya ka o na-edinakwa. O no onodu dika nwa nwanyi nye ya.

⁴ "Otu ubochi, onye obia bira n'ulo onye ọgaranya ahụ. Ma kama ọgaranya ahụ ga-ewere otu aturu maobu ehi nke ya siere onye obia ya nri, o gara were nne aturu ogbenye ahụ, gbuo ya, jiri ya siere obia ya nri."

⁵ Devid were oke iwe megide nwoke ahụ, o siri Netan, "Ana m anu iyi n'aha ONYENWE ANYI di ndu na onye mere ihe di otu a aghaghi inwu!

⁶ O ga-ejikwa nwa aturu okpukpu ano kwughachi ogbenye ahụ ugwo otu aturu ahụ o weere, n'ihu na onye ọgaranya ahụ egosighi na o nwere obi ebere obula."

⁷ Mgbe ahụ, Netan siri Devid, "O bu gi bu nwoke ahụ! Otu a ka ONYENWE ANYI, Chineke Izrel siri, 'Mu onwe m tere gi mmanu ibu eze Izrel, mu onwe m naputakwara gi site n'aka Sol. ⁸ Enyere m gi ulo nna gi ukwu, nyefekwa ndi inyom nna gi ukwu n'aka gi, na alaeze Izrel na Juda, ka ha buru nke gi. Ma o buru na nke a ezughi, agaara m atukwasiri gi ihe ndi a niile okpukpu okpukpu. ⁹ Gini mere i ji lelia okwu ONYENWE ANYI anya, mee ihe a jogburu onwe ya? N'ihu na i jirila mma agha gbuo Ụraya onye Het, zurukwa nwunye ya n'ohi. O bukwa mma agha ndi Amon ka i ji gbuo ya. ¹⁰ Ya mere, n'ihu ihe a i mere, mma agha agaghi esi n'ezinaulo gi puo, n'ihu na i ledara m anya kororo nwunye Ụraya onye Het ka o buru nwunye gi.'

¹¹ "The a ka ONYENWE ANYI kwuru, 'Aga m eme ka ihe ojoo si n'ezinaulo gi bilie megide gi. N'ihu gi ka m ga-eduru ndi nwunye gi dunye otu onye di gi nnoo nso, ya na ha ga-edinako n'ehihie ocha, n'ihu ndi Izrel niile. ¹² I mere mmehie gi na nzuzo, ma aga m eme nke a na mbara, n'ihu Izrel niile.'"

¹³ Mgbe ahụ, Devid siri Netan, "Emehiela m megide ONYENWE ANYI."

Netan zara si ya, "ONYENWE ANYI n'onwe ya agbagharakwala gi mmehie gi, i gaghị anwu. ¹⁴ Ma n'ihu na i meela ka ndi iro ONYENWE ANYI nwe ohere ikwulu na ileli ya anya, nwa nwoke ahụ amuru gi ga-anwu."

¹⁵ Mgbe Netan lara, ONYENWE ANYI mere ka nwantakiri ahụ nwunye Ụraya muru Devid daa orja. ¹⁶ Devid roro Chineke ariri banyere nwantakiri ahụ. O buru onu, dinaa n'ala efu abali ahụ niile n'ihu

ONYENWE ANYỊ. ¹⁷ Emesịa, ndị okenye ụlọ ya rịọrọ Devid ka o bilie rie nri, ma ọ juru iri ihe ọbụla.

¹⁸ N'ubochi nke asaa, nwantakiri ahụ nwuru. Mgbe ahụ, ndị na-ejere Devid ozi turu egwu otu ha ga-esi gwa ya na nwantakiri ahụ anwuola. N'ihị na ha kwuru n'ime onwe ha si, "Mgbe nwantakiri ahụ ka di ndu, anyi gwara ya okwu ma o geghi anyi nti. Anyi ga-esi ahaa gwa ya na nwantakiri ahụ anwuola? O nwere ike imeru onwe ya ahụ."

¹⁹ Mgbe Devid huru na ha na-ekwurita okwu n'etiti onwe ha na nzuzo; ọ matara na nwa ahụ anwuola. Ọ juru ha si, "Nwata ahụ ọ nwuola?"

Ha zara si ya, "E, ọ nwuola!"

²⁰ Mgbe ahụ, Devid sitere n'ala ebe o dina, bilie, saa ahụ, gbanwee uwe ya, baa n'ulo ONYENWE ANYI, kporo ya isiala. Ọ loghachiri n'ulo ya nye iwu ka e wetara ya ihe oriri. O rikwara nri.

²¹ O juru ndi na-ejere ya ozi anya, n'ihị ya ha juru ya ajuju si, "Gini mere i ji eme omume di otu a? Mgbe nwantakiri ahụ no ndu, i buru onu, kwaakwa akwa, ma ugbu a, nwa ahụ anwuola, i kwusila iru uju. Ugbu a, i biliela na-erikwa nri."

²² Devid zara ha si, "Eburu m onu, kwaakwa akwa mgbe nwa ahụ no ndu, n'ihị na ekwuru m si, 'ma eleghi anya, ONYENWE ANYI ga-enwe omiiko n'ebe m no mee ka nwa ahụ di ndu.'" ²³ Ma ugbu a ọ nwuru, ginikwa ka m nwere dika uru ibu onu ozo? M puru ime ka ọ di ndu ozo? Aga m alakwuru ya, ma ọ gaghị alaghachikwutekwa m."

²⁴ Devid kasiri Batsheba nwunye ya obi, emesịa, mgbe ya na ya dinakoro, ọ turu ime ozo muo nwa nwoke onye ha kporo aha ya Solomon. Ma ONYENWE ANYI huru nwantakiri ahụ n'anya. ²⁵ O zigara ozi site n'aka Netan, onye amuma, ka a guo ya Jedidaya n'ihị ONYENWE ANYI.

²⁶ N'oge a, Joab busoro Raba obodo ndi Amon agha dota isi obodo eze ha n'agha. ²⁷ Joab zigara Devid ozi si ya, "Ebuola m agha megide Raba dota isi mmiri onu nu ya n'agha. ²⁸ Ugbu a chikotaa ndi agha foduru bja lupuchaa agha a, ka i dota obodo a n'agha. Ọ buru na i meghe otu a, aga m adota obodo a n'agha, a ga-akpokwasikwa ya aha m."

²⁹ N'ihị nke a, Devid duuru ndi agha Izrel jeruo Raba, buso ya agha, meriekwa ya. ³⁰ Devid kpupuru okpueze nke di n'isi eze ha, e kpunye ya n'isi nke ya onwe ya. Idi arọ nke okpueze ahụ ruru kilogram olaedo iri ato na anọ, nke e ji nkume ndi di oke onuahia choo mma. Devid sitekwara n'obodo ahụ kwakoro otutu ihe nkwata n'agha. ³¹ Ọ kporutara ndi no n'ebe ahụ, manye ha n'iru oru nke e ji mma nkwo e ji awa osisi, na igwe e ji egwu ala na anyuikwa n'aru. O mere ka ha ruo oru n'ebe a na-akpu blok brik. Devid mekwara otu ihe a n'obodo niile nke umu Amon. Emesịa, ya na ndi agha ya niile laghachiri na Jerusalem.

13

Amnon na Tama, na onwu Amnon

¹ Absalom nwa Devid nwere otu nwanne nwanji mara mma, aha ya bu Tama.* Ma Amnon, otu n'ime umu ndi ikom Devid, huru nwaagboghọ a n'anya.

* **13:1** 13:1 Tama bu nwa nwanji Maaka, nwa Talmi, eze Geshua 2Sa 3:3 Amnon bu okpara Devid, nke Ahinoam nwunye mbu ya matara. N'usoro omenaala, ọ bu Amnon kwesiri inochi anya eze ma ọ nwuo.

² Ma ihunanya a Amnon huru Tama nwanne ya nwanyi mere ya ka o daa oria, n'ihina o bu ihe rara Amnon ahụ ichoputa ụzọ ya na Tama ga-esi nwee mmekọ, ebe o bu na Tama bu nwaagboghọ na-amaghị nwoke.[†]

³ Ma Amnon nwere otu enyi di aghugho, onye aha ya bu Jonadab, nwa Shimea, nwanne Devid. ⁴ Otu ubochi, Jonadab biakwutere Amnon juo ya si, "Gini mere, gi bu nwa eze ji na-ata ahụ ututu niile? O bu na i gaghị akoro m?"

Amnon gwara ya si, "Ahuru m Tama n'anya, bu nwanne Absalom, nwanne m nwoke."

⁵ Jonadab gwara ya si, "O di mma. Lee ihe i ga-eme. Gaa dinaa ala, dika a ga-asị na ahụ adighi gi. Mgbe nna gi biara ileta gi, gwa ya okwu si ya, 'Achoro m ka nwanne m nwanyi bu Tama bia nye m ihe oriri. Achoro m ka o nodu n'ihu m sie nri ahụ, mgbe m na-ele ya anya, ka o jirikwa aka ya nye m nri ahụ.'"

⁶ Amnon mere otu a. Mgbe eze biara ileta ya, Amnon rioro ya si, "Biko, ka Tama bia ebe a gheere m achicha ole na ole ebe m ga-ahụ ya anya. Ka o jirikwa aka ya dozie ya n'ihu m ka m rie ya."

⁷ Devid kwenyere, zie Tama ka o gaa n'ulo Amnon gaa siere ya nri. ⁸ Tama gara n'ulo Amnon, banyekwa n'ime ulo ebe o dinaa, ka Amnon na-ele ya anya mgbe o na-agwogharị utu oka. Emesja, Tama gheere ya achicha mara mma. ⁹ Mgbe o cheziri achicha ahụ n'ihu Amnon, Amnon juru iri ya.

Ihe o mere mgbe ahụ bu inye ndi na-ejere ya ozi no n'ebe ahụ iwu si ha niile puo ngwangwa. Ha niile pukwara. ¹⁰ Mgbe ahụ, Amnon gwara Tama okwu si, "Ugbu a, wetara m nri ahụ n'ime ulo ndina m, bia jiri aka gi nye m ya." Tama bugaara ya achicha ahụ n'ime ulo ebe ihe ndina ya di. ¹¹ Ma mgbe Tama guzo n'ihu ya, Amnon jidere ya n'ike si ya, "Bia, soro m dinaa, nwanne m nwanyi."

¹² Tama zara si ya, "Mba! Nwanne m nwoke. Emerula m. Ihe di otu a ekwesighi ime n'ala Izrel. Emela ihe ojoo di otu a. ¹³ Olee ihe ga-abu onodu m? Oleekwanu ihe ga-abu onodu gi? Olee ebe m ga-agbala izo onwe m n'ihina ihe ihere ga-adiri m ma i mee ihe di otu a? I ga-adi ka otu n'ime ndi nzuzu ojoo di n'Izrel. Biko, gwa eze, o ga-ekwe ka i luo m."

¹⁴ Ma Amnon egeghi nti. Ebe o bu na o ka Tama ike, o jidere ya dinaa ya n'ike meru ya.

¹⁵ Emesja, Amnon kporo Tama asi. N'ezie, o kporo ya asi ugbu a kariya ihunanya o huru ya na mbu. O gwara Tama okwu si ya, "Bilie si n'ebe a puo osiso!"

¹⁶ Ma Tama kwara akwa si ya, "Mba! Iju m otu a ka njo kariya ihe ojoo i mere m."

Ma Amnon egeghi ya nti. ¹⁷ O kporo nwokorobia na-ejere ya ozi si ya, "Chupu nwanyi a n'ezie, kpachiere m uzo n'azu." ¹⁸ Onyeozu ya chupuru ya n'ezie, kpachie uzo n'azu ya. Uwe mwuda nwere aka ogologo ka Tama yi, n'ihina o bu udi nke umu ndi inyom eze na-amaghị nwoke na-eyi. ¹⁹ Tama dowara uwe mwuda ahụ o yi n'ahụ, werakwa ntu kpokwasi onwe ya n'isi, buru aka ya n'isi na-eti mkpu akwa dika o na-ala.

²⁰ Nwanne ya nwoke, Absalom juru ya si, "Amnon, nwanne gi nwoke, o dinakwuuru gi? Ma ugbu a, nwanne m, gba nkiti, nwanne gi nwoke ka

[†] 13:2 13:2 Umụ nwanyi ndi na-alubeghị di na-ebi naani ha n'ebe e doziri ha onodu. Adighi ekwe ka ha ga leta ndi ikom, o buladi ndi umunna ha, bu ndi nna ha mutara. [‡] 13:19 13:19 Jos 7:6; 2Sa 1:2; Job 2:12; 42:6

o bu. Etinyela ihe a mere n'obi." Tama n'oro dika onye mmadu niile juru aju n'ulo nwanne ya nwoke, bu Absalom.

²¹ Mgbe eze Devid nuru ihe ndi a niile, iwe were ya nke ukwu.

²² Absalom agwaghi Amnon okwu obula, maobu nke di mma, maobu okwu ojoo. Ma o kporo Amnon asi nke ukwu n'ihu onodu iweda n'ala o wedara nwanne ya Tama, mee ya ihe ihere.

Absalom egbuo Amnon

²³ Mgbe afo abuo gasiri, mgbe ndi na-akpuchara Absalom aji umu aturu ya no na Baal-Hazo, n'oke ala Ifrem, o kpokotara umu ndi ikom eze niile ka ha bia n'ebe ahụ. ²⁴ Absalom jekwuuru eze si ya, "Ndi na-akpucha aji umu aturu ohu gi biara. Eze na ndisi ozi ya, ha ga-abia sonyere m?"

²⁵ Ma eze zara si ya, "Mba, nwa m, anyi niile agaghi abia, anyi ga-abu ibu di aro nye gi." N'agbanyeghi na Absalom rugidere ya ma o kweghi aga, kama o goziri ya.

²⁶ Mgbe ahụ, Absalom rioro nna ya si, "O di mma, o buru na i gaghi abia, i ga-emekwa ka nwanna m nwoke Amnon, na umu eze ndi ozoo bia?"

Eze juru ya si, "N'ihu ginu ka Amnon ga-eji soro gi gaa?" ²⁷ Ma Absalom rugidere ya, ya mere o zipuru Amnon na umu eze ndi ozoo ka ha soro ya gaa.

²⁸ Mgbe ahụ, Absalom nyere ndi na-ejere ya ozi iwu banyere Amnon si, "Cherenu ruo mgbe mmanya bidoro igbu ya, mgbe m sikwara unu tigbuo ya, unu atula egwu, tigbuonu ya. O bu m na-ekwu ihe ga-eme n'ebe a. Nweenu obi ike, meekwanu ya." ²⁹ Mgbe oge ruru, ndi ozi Absalom tigburu Amnon. Mgbe ahụ, umu eze niile biliri makwasị n'inyinya ha gbalaga.

³⁰ Mgbe ha ka no n'uzo na-agbaga Jerusalem, ozi eruolarị Devid nti si, "Absalom egbuchaala umu eze niile, o dikwaghi otu onye n'ime ha foduru ndu!" ³¹ Eze biliri oto, dowaa uwe ya, daa n'ala, gbatia onwe ya n'ihu obi ojoo. Ndi na-ejere ya ozi dowakwara uwe ha n'ihu egwu na obi ojoo.

³² Ma Jonadab, nwa Shimea, nwanne Devid, siri, "Onyenwe m, echekwala na e gburu umu ndi ikom eze niile, kama o bu naani Amnon! Nke a bu ihe Absalom jikere ime site mgbe Amnon wakporo nwanne ya nwanyi bu Tama, dina ya. ³³ Ma ugbu a, ka onyenwe m bu eze ghara itinye akuko banyere onwu umu ndi ikom eze niile, n'obi ya. O bu naani Amnon nwuru."

³⁴ Ma Absalom gbara oso gbalaga.

O dighi anya nwoke na-anoo n'elu mgbidi Jerusalem na-eche nche, lepuru anya hu ndi mmadu ka ha si n'uzo di n'akuku ugwu nta na-abia. Nwoke ahụ gara gwa eze si ya, "Ahuru m ndi si n'akuku Horonaim, n'akuku ugwu na-abia."

³⁵ Jonadab gwara eze si, "Lee, o bu umu ndi ikom eze na-alota dika m kwuru."

³⁶ Mgbe ha lobatara, ha bidoro ikwa akwa nke ukwu. Eze na ndi na-ejere ya ozi sokwa kwaa akwa.

³⁷ Absalom gbara oso gbakwuru Talmai nwa Amihud, eze Geshua. Ma eze Devid ruru uju nke ukwu maka onwu Amnon.

³⁸ Mgbe Absalom gbara oso gbaga Geshua, o noro n'ebe ahụ afo ato.

³⁹ O guru eze bu Devid aguu igakwuru Absalom, n'ihu o kasịela obi maka onwu Amnon.

1 Joab, nwa Zeruaya matara na obi eze di n'ebe Absalom no. 2 Joab zigara ozi na Tekoa, si n'ebe ahụ kpota otu nwanyị maara ihe. Mgbe nwanyị ahụ bjaruru, Joab gwara ya si, "Mee onwe gi dika onye na-eru uju. Yiri akwa mkpe, etekwala mmanu otite. Kpaa agwa dika nwanyị no n'iru uju ogologo oge. 3 Emesija, jekwuru eze, gwa ya okwu ndi a m na-agwa gi." Joab tinyere okwu ndi ahụ n'onu ya.

4 Mgbe nwanyị ahụ si Tekoa gara na nke eze, o dara n'ala kpuo ihu ya n'ala isopuru eze. O siri, "Biko nyere m aka, gi onye a na-asopuru!"

5 Eze juru ya ajuju si, "Gini bu mkpa gi?"

O zara si, "Abu m nwanyị isi mkpe, di m anwuola. 6 Enwere m umu ndi ikom abuo ndi gara luo ogu n'ohia. Mgbe ha na-alu ogu ahụ, o nweghi onye putara gboo ha. N'ihia ya, otu n'ime ha tibururu ibe ya. 7 Ma ugbu a, ndi ikwu di m na-esogbu m na-asị 'Kpopta onye ahụ gburu nwanne ya ka anyi gbuo ya n'ihia ndu nwanne ya o wepuru, ka anyi si otu a memilaa onye nke foduru ga-erita oke ezinaulo.' Ha chorọ isi otu a menyuo icheku oku nke foduru m, nke bu na di m agahi enwezikwa aha maobu onye foduru ya n'elu uwa."

8 Eze siri nwanyị ahụ, "Laa n'ulo gi, aga m ahụ na o nweghi onye meturu ya aka."

9 Ma nwanyị ahụ si Tekoa siri ya, "Ka onyenwe m, bu eze, gbaghara mu na ezinaulo m, ka ikpe omuma obula ghara idiri eze na ocheeze ya."

10 Eze zara ya, "Enyela onwe gi nsogbu maka nke ahụ. O buru na onye obula agwa gi okwu obula, kpofara m ya. Onye di otu a agahi enyekwa gi nsogbu ozọ."

11 Mgbe ahụ o zara, "Biko, ka eze kpokuo aha ONYENWE ANYI Chineke ya ka o kwusi onye na-agwa ochu, ka o ghara igbu onye ozọ, ka a gharakwa ila nwa m nwoke n'iyi."

O siri, "Dika ONYENWE ANYI na-adi ndu,* otu agiri isi agahi esi n'isi nwa gi dapu n'ala."

12 Mgbe ahụ, nwanyị ahụ siri, "Biko kwere ka ohu gi nwanyị gwa onyenwe m eze otu mkpuru okwu ozọ."

O siri, "Gaa n'ihu kwuo."

13 Nwanyị ahụ siri, "O bu n'ihia gini ka i chere ihe di otu a megide ndi nke Chineke? Mgbe eze na-ekwu otu a, o bu na o dighi ama onwe ya ikpe, n'ihia na eze a jula ikpoghachi nwa ya a chupuru achupu? 14 Anyi niile ganwu. Anyi dikwa ka mmiri a wusara n'ala, nke a na-apughi ichikotakwa ozọ. Ma Chineke adighi anapu mmadu ndu ya, ma o na-emeghepu uzo ga-eme ka onye o chupuru achupu loghachikwutekwa ya."

15 "Ma ugbu a, ebe m bjara igwa onyenwe m bu eze, okwu a, n'ihia na ndi mmadu emenyela m egwu. Ohu gi chere n'obi ya, 'Aga m agwa eze okwu; ma eleghi anya, o ga-emezuru ohu ya nwanyị ihe o rioro. 16 Ma eleghi anya eze ga-anaputa ohu ya nwanyị site n'aka nwoke ahụ na-agbali ibipụ mu na nwa m nwoke site n'ihie nketa nke Chineke.'

17 "Ugbu a, ohu gi nwanyị na-asị, 'Ka okwu onyenwe m eze kwuru wetara m izuiki, n'ihia onyenwe m eze na-enyochaputa ihe oma maobu ihe ojoo dika mmuo ozi Chineke. Ka ONYENWE ANYI Chineke gi nonyere gi.'"

18 Mgbe ahụ, eze gwara nwanyị ahụ okwu si, "Achoro m ka i gwa m eziokwu n'ajuju a m na-aga iju gi."

Nwanyị ahụ zara si, "Ka onyenwe m, bu eze kwuo ihe di ya n'obi."

* 14:11 14:11 1Sa 14:45; 1Ez 1:52; Mat 10:30; Oru 27:34

19 Devid juru ya si, "Aka Joab o di n'okwu ndi a niile?"

Nwanyị ahụ zara si ya, "Dịka i na-adị ndụ, onyenwe m, bu eze, o dighi onye obula ga-esi n'ihe onyenwe m bu eze kwuru, chee ihu n'aka nri maobu n'aka ekpe. E, o bu onu gi Joab nyere m iwu ime nke a, ya gwakwara onu gi nwanji okwu niile ndi a. 20 Onu gi bu Joab mere ihe a ka o gbanwee otu onodu ihe di ugbo a. Onyenwe m nwere amamihe dika ndi mmuo ozi Chineke. O maakwara ihe niile na-eme n'ala."

21 Eze sirị Joab, "O di mma, aga m eme ya. Gaa kpoghachite nwokorobia ahụ bu Absalom."

22 Joab dara n'ala kpuo ihu ya n'ala, kpo isiala, gozie eze. Joab sirị, "Taa ka onu gi maara na ahutala m amara n'ihu gi, onyenwe m bu eze, n'ihu na eze e merela onu ya ihe o rioro."

23 Joab biliri gaa Geshua, kpolata Absalom na Jerusalem. 24 Mgbe ha bjaruru, eze gwara Joab okwu si, "Gwa ya ka o laa n'ulo ya. O gaghị abia n'ihu m, n'ihu na-achoghi m ihu ya anya." Ya mere, Absalom lara n'ulo ya. O hukwaghị eze anya.

25 O dighi nwoke mara mma dika Absalom n'ala Izrel niile. O dikwaghị onye na-adighi ekwu okwu banyere ima mma ya. N'ihu na ntupo obula adighi ya n'ahu site n'opi isi ya ruo n'obu ukwu ya. 26 Mgbe obula o kpuchara ntutu isi ya, n'ihu na o bu otu ugoro n'afu ka o na-akpucha agiri isi mgbe o bidoro inyi ya aru. O na-atu agiri isi a na-akpuchaputa ya n'isi, idi aru ya na-eru nari shekel abuo† ma a tuo ya n'ihe otutu eze.

27 Absalom mutara umu ndi ikom ato, na otu nwanyi, aha ya bu Tama. Nwaagbogo a mara mma nke ukwu.

28 Mgbe Absalom noro afu abuo na Jerusalem na-ahughi eze anya, 29 o ziri ozi ka Joab bja, ka o gaa ziere ya eze ozi, ma Joab abiaghị. Absalom zigakwara ozi ozo ka o bja ma Joab ekweghi ibia. 30 N'ikpeazu, Absalom gwara ndi na-ejere ya ozi okwu si ha, "Gaanu sunye ubi oka balị Joab di n'akuku nke m oku." Ha mekwara dika a gwara ha.

31 Mgbe ahụ, Joab biliri jee n'ulo Absalom, ma si ya, "Gini mere ndi na-ejere gi ozi ji gbaa ubi m oku?"

32 Absalom sirị ya, "Lee ezitere m gi ozi, si, 'Bia n'ebe a ka m ziga gi na nke eze ka i juta, 'N'ihu gini ka m ji site na Geshua loghachita? O gara a kara m mma ma a si na m no n'ebe ahụ ruo ugbo a.'" Ugbu a, achoro m ka mu hu ihu eze, o buru na onwe ajo omume di n'ime m, ya mee ka m nwuo."

33 Joab gkwuru eze, gwa ya ihe Absalom kwuru. Mgbe ahụ, eze kporo Absalom, onye batara ma kpo isiala n'ihu eze. Eze sutukwara ya onu.

15

Nzube ojoo Absalom

1 Mgbe nke a gasiri, Absalom zutaara onwe ya ugo agha na inyinya na-adokpu ya. O nwetakwara onwe ya iri ndi ikom ise ndi na-agba oso n'ihu ya. 2 N'isi ututu, o na-ebili gaa guzo n'akuku onu uzo e si abata Jerusalem. O buru na o hu onye obula nwere okwu o choro ka eze mara ihe banyere ya, Absalom na-akpo onye ahụ juo ya si, "Olee obodo i si bia?" Onye ahụ na-aza si, "Onu gi si n'otu n'ime ebo di n'Izrel." 3 Absalom nagwa onye ahụ si, "Aharu m na okwu gi niile bu eziokwu. Ma o na-ewute na eze enweghi onye na-enyere ya aka inu okwu ndi a niile." 4 Absalom na-ekwukwa si, "Asi na m bu onye ikpe n'ala Izrel, onye obula nwere okwu na uka gaara abiakwute m ka m mee ka ikpe ziri ezi rute ya aka."

† 14:26 14:26 Nke a bu kilo abuo na uma ato

⁵ Mgbe onye ọbụla ịjara ịkpọ isiala nye ya n'ọnọdụ nsopurū, ọ na-eseti aka ya, jide onye ahụ sutu ya onụ. ⁶ Otu a ka Absalom si na-akpaso ndị Izrel agwa, bụ ndị ahụ niile na-abịakwute eze na-ariọ maka ikpe ziri ezi. O si otu a zuru obi ndị Izrel niile n'ohi.

⁷ Mgbe afọ anọ gasiri, Absalom ịakwutere eze rịọọ ya si, "Biko kwere ka m jee Hebron mezuoro ONYENWE ANYI nkwa m kwere ya. ⁸ Mgbe ohu gi bi na Geshua n'ime Aram, ekweere m nkwa a, 'O buru na ONYENWE ANYI ga-eme ka m loghachi ọzọ na Jerusalem, aga m efe ya ofufe na Hebron.'" "

⁹ Eze siri ya, "Gaa n'udo." Ya mere, ọ puru gaa Hebron.

¹⁰ Mgbe ahụ, Absalom zigara ndị ozi na nzuzo, ka ha gaa n'ebo niile nke ala Izrel. Nke a bụ ihe o ziri ha, "Mgbe unu nuru ụda opi ike, tienu mkpu si, 'Absalom aburu eze na Hebron.'" ¹¹ Nari mmadu abuo si Jerusalem soro Absalom gaa dika ndi o kporo oku oriri ma ha amaghi ihe obula.

¹² Mgbe Absalom nokwa na-achụ aja ahụ, o ziri ozi ka a kpoo Ahitofel* onye Gailo, otu n'ime ndi na-adu Devid odu, ka o si Gailo bia nke bu obodo ya. Nke a mere ka nkwekorita nzuzo ojoo ahụ na-esi ike karja, ndi dinyere Absalom na-amubanyekwa.

Mgbapu Devid

¹³ O dighi anya, onyeozu bjaruru Jerusalem gwa Devid na ndi Izrel niile kwagidere Absalom.

¹⁴ Mgbe ahụ, Devid gwara ndi oru ya niile ndi ya na ha no na Jerusalem, si, "Bilienu! Anyi aghaghi igbapu, ma o bughu otu a, o dighi onye n'ime anyi ga-agbanari Absalom. Anyi ga-ahapu ugbu a, ma o bughu ya, o ga-eme ngwa gafee anyi wetara anyi mbibi, werekwa mma agha gbuchapu ndi niile no n'obodo a."

¹⁵ Ndi na-ejere ya ozi zara si ya, "Anyi dinyere gi! Anyi jiekwara ime ihe obula onyenwe anyi eze kwuru."

¹⁶ Ya mere, eze na ndi ulo ya niile si na Jerusalem puo. O dighi onye o hapuru kariakwa ndi iko ya nwanyi iri n'ihu ilekota obieze ahụ. ¹⁷ Eze biliri puo, ya na ndi niile so ya, ha kwusiri n'oke ala nke obodo ahụ. ¹⁸ Ndi niile na-ejere ya ozi, gafere n'akuku ya, ha na ndi Keret na Pelet, na nari ndi ikom isii ndi Git, bu ndi so ya site na Gat, gafekwara noro n'ihu eze.

¹⁹ Mgbe ahụ, Devid tughariri kpoo Itai, onye Git, ochiagha nari ndi agha isii ahụ si ya, "Gini mere i ji eso m? Laghachi azu soro eze Absalom, n'ihu na i bu obia n'Izrel, onye gbatara oso ndu. ²⁰ O dibeghi anya kemgbe i bjara. M ga-esi ana kwere ka i soro m na-awaghari, ebe o bu na m amaghi ebe m na-aga. Chiri ndi agha gi laghachi. Ka obioma na ikwesi ntukwasu obi dinyere unu."

²¹ Ma Itai zara eze si, "Dika ONYENWE ANYI na-adi ndu, onyenwe m na-adikwa ndu, ebe obula onyenwe m bu eze ga-ano, ma o putara ndu maobu onwu, n'ebe ahụ ka odibo gi ga-anokwa."

²² Devid siri Itai, "Gaa n'ihu, gabiga." Ya mere Itai, onye Git gabigara ya na ndi ikom ya niile, na ezinaulo niile ndi so ya.

²³ Obodo niile tiri mkpu akwa mgbe ndi ahụ niile na-agabiga. Eze gafere odo mmiri Kidron, ya na ndi mmadu niile chere ihu n'uzo ozara.

²⁴ Zadok bjakwara, ya na ndi Livayi niile, ndi bu igbe ogbugba ndu Chineke. Ha dobara igbe ogbugba ndu Chineke n'ala. Abiata chugidere aja tutu ruo mgbe mmadu niile sitere n'obodo ahụ gabigasi.

* 15:12 15:12 Ahitofel bu nna nna Batsheba, nke a di n'akwukwo 2Sa 11:3; 23:34

²⁵ Mgbe ahụ, eze siri Zadok, “Bughachi igbe Chineke a n’ime obodo. O buru na m ahuta amara n’anya ONYENWE ANYI, o ga-akpoghachi m mee ka m hu ya, na ebe obibi ya anya ozo. ²⁶ Ma o buru na o si, ‘The banyere gi adighi atokwa m utu,’ lee m, ya mee m otu o si di ya mma n’anya.”

²⁷ Mgbe ahụ, eze gwara Zadok bu onye nchajaja si, “Okwa i bu onye ohu uzọ? Laghachi n’obodo n’udo, kporo Ahimaaz nwa gi nwoke, na Jonatan nwa Abiata. Gi na Abiata kporo umu unu ndi ikom abuo ndi a laghachi n’obodo. ²⁸ Aga m akwusi chere n’ebe e si akwofe osimiri Jordan, ruo mgbe ozi ga-esi n’ebe i no bia.” ²⁹ Mgbe ahụ, Zadok na Abiata bughachiri igbe Chineke na Jerusalem. Ha nodukwara n’ebe ahụ.

³⁰ Ma Devid na ndi so ya chere ihu irigo Ugwu Oliv. Mgbe o na-aga, Devid no na-akwa akwa. O yikwaghi ihe obula n’ukwu ya, ma o ji ihe kpuchie isi ya.† Ndi niile so ya kpuchikwara isi ha na-akwakwa akwa ka ha na-arigo.

³¹ Mgbe a gwara Devid na Ahitofel onye na-adu ya odu dinyere Absalom, Devid kpere ekpere si, “O ONYENWE ANYI, biko, tugharia ndumodu Ahitofel ka o buru ndumodu nzuzu.”

³² Mgbe Devid bjaruru n’elu Ugwu Oliv, ebe ndi mmadu na-anọ na-eke Chineke ofufe, Hushai, onye Akai‡ no n’ebe ahụ na-eche izute ya. Uwe ya dowakwara adowa, aja dikwa ya n’isi. ³³ Ma Devid siri ya, “O buru na i soro m, i ga-abu ibu arọ nye m. ³⁴ Ma o buru na i laghachi n’obodo, si Absalom, ‘Aga m abu ohi gi, eze. Abu m ohi nna gi n’oge gara aga, ugbu a aga m abu ohi gi.’ N’uzo di otu a i ga-enyere m aka mebie ndumodu Ahitofel. ³⁵ O bu na Zadok na Abiata ndi nchajaja agaghi eso gi nodu n’ebe ahụ? Gwa ha ihe obula i ga-anuta n’uloeze. ³⁶ Umu ha ndi ikom, Ahimaaz nwa Zadok na Jonatan nwa Abiata so ha nodu n’ebe ahụ. Zitere m ha ka ha gwa m ihe obula i nutara.”

³⁷ Ya mere Hushai, enyi Devid, bjarutere Jerusalem mgbe Absalom na-abata obodo ahụ.

16

Devid na Ziba

¹ Mgbe Devid gafechara elu ugwu ahụ na-agbada n’akuku nke ozo ya, Ziba, onye na-elekota aku Mefiboshet, guzo na-eche ya. O chi inyinya ibu bu nari ogbe achicha abuo, na otu nari uyoko mkpuru vaini a mkporo amikpo na nari uyoko mkpuru osisi ndi ozo, na karama akpukpo buru ibu mmanya juru n’ime ya.

² Eze juru Ziba si, “Gini mere i ji bute ihe ndi a?”

Ziba zara si, “Inyinya ibu ndi a bu nke ndi uloze ga-anokwasi. Achicha na mkpuru osisi ndi a bu nke ndi ikom gi ga-eri. Mmanya a bu nke ndi na-ada mba n’ozara ga-anu.”

³ Eze juru ya si, “Ebeekwanu ka nwa nna gi ukwu no?”

Ziba zara ya si, “O no na Jerusalem n’ihi na o siri, ‘Taa ulo Izrel ga-enyeghachi m alaeze nna m.’”

⁴ Eze gwara Ziba si ya, “N’ihi ya, enyela m gi ihe niile Mefiboshet nwere, ha ga-abukwa nke gi.”

Ziba siri, “Ka m huta amara n’ihu eze, bu onyenwe m.”

Shimei abuo Devid onu

† 15:30 15:30 Nke a na-egosiputa onodu obi ojoo na iru uji. Guo 2Sa 19:4; Est 6:12; Izk 24:17,23; Ajz 20:2-4 ‡ 15:32 15:32 Ndi juu na ndi Akai nwere ka ha si buru nwanne, e dere nke a n’akwukwo. Jos 16:2

⁵ Dịka eze bụ Devid na-abjaru obodo Bahurim,* lee, otu nwoke sitere n'agburu ụlọ Sọl sitere n'ebe ahụ pụta. Ọ bụ Shimei† nwa Gera. Ọ na-akọcha mgbe ọ na-apụta ya. ⁶ Ọ chiriṛi nkyeme na-atụ Devid na ndị ozi eze niile. Ọ bụ ezie na ndị agha Izrel na ndị na-eche Devid nche gbara ya gburugburu n'aka nri na aka ekpe. ⁷ Ma dịka Shimei na-akọcha, ọ sịrị, "Si n'ebe a pụọ, si n'ebe a pụọ, gị ogbu mmadụ, gị onye ojoo! ⁸ ONYENWE ANYỊ akwughachila gị ụgwọ ọbara niile ị wụsiri n'ezinaulo Sọl, onye ị nọchiri onọdụ ya dịka eze. ONYENWE ANYỊ anapụla gị alaeze ahụ, were ya nye Absalom nwa gị! Ugbo a, ihe i metara abịala gị ụgwọ, gị ogbu mmadụ."

⁹ Abishai, nwa Zeruaya‡ gwara eze okwu sị, "N'ihu gini ka nkita a nwuru anwụ ga-eji na-akọcha onyenwe m bụ eze? Biko, ka m gafee gaa bipụ ya isi."

¹⁰ Ma eze zara sị, "Gini jikoro mụ na unu, unu ụmụ ndị ikom Zeruaya. Ọ buru na ọ na-akọcha m n'ihu na ONYENWE ANYỊ sị ya 'Kọchaa Devid,' onye puru iju ajuju sị, 'Gini mere ị ji na-eme ihe di otu a?'"

¹¹ Mgbe ahụ, Devid gwara Abishai na ndị ozi ya okwu sị, "Nwa m nwoke, onye si n'ahụ m na-agbali inapụ m ndu m. Gini ga-eme ka onye Benjamin a ghara ime karịa? Hapụ ya, ya kọchaa, n'ihu na ONYENWE ANYỊ agwala ya ka ọ kọchaa m. ¹² Ma eleghị anya, ONYENWE ANYỊ ga-ahụ onọdụ ahuhụ m, nyeghachikwa m ngozi n'onọdụ nkocha ndị a."

¹³ Ya mere, Devid na ndị ya gakwara n'ihu ije ha n'uzo ahụ ma Shimei sokwara ha na-aga n'akuku ugwu ahụ na-akọcha ha. Ọ nọgidewara na-atụ Devid nkume, na-ekpolikwa aja elu ka ọ na-awusa ha n'ahụ. ¹⁴ Ya mere, eze na ndị niile so ya gagidere bjaruo n'akuku Jodan n'onọdụ ike ogwugwu. N'ihu ya, ha nọdurụ n'ebe ahụ zuo ike.

Ndumọdụ Hushai na Ahitofel

¹⁵ Ma Absalom na ndị Izrel abatalarị Jerusalem. Ahitofel sokwa ya. ¹⁶ Mgbe Hushai, enyi Devid, onye Akai bjaruru, ọ gara hụ Absalom sị ya, "Ka eze di ogologo ndu, ka eze di ndu."

¹⁷ Absalom siri Hushai, "Ọ bụ otu a ka i si egosi ihunanya i nwere na-ebe enyi gị nọ? Gini mere i soghi ya?"

¹⁸ Hushai zara Absalom sị, "Mba! Onye ahụ ONYENWE ANYỊ na oha mmadụ na ndị Izrel niile hoputara, nke onye ahụ ka m ga-abu. Ọ bukwa onye ahụ ka m ga-adinyere. ¹⁹ Ma onye kwanu ka m kwesiri ijere ozi? Ọ bughị nwa eze? Ejeere m nna gị ozi, ugbo a anokwa m jikere ijere gị ozi!"

²⁰ Absalom tughariri gwa Ahitofel okwu sị, "Gini ozo ka m ga-eme? Nye anyi ndumodu gi. Gini ka anyi kwesiri ime?"

²¹ Ahitofel zara, "Ga dinna ndi iko nwanyi nna gi ndi ahụ ọ hapuru ka ha lekootaa ulo. Mgbe ahụ, Izrel niile ga-anu na ị meela onwe gi ihe na-asọ oyi n'ebe nna gi nọ, aka ndi niile nonyere gi ga-akwukwa chim." ²² Ya mere, ha manyeere Absalom ulo ikwu n'elu ulo; ọ kpokwara ndi iko nwanyi nna ya dinna ha n'otu n'otu, n'ihu ndi Izrel niile.

²³ N'oge ahụ, ndumodu obula Ahitofel duru di ka a ga-asị na ọ bụ ozi si n'onu Chineke n'onwe ya bia. Ọ buladi n'ebe Devid nọ, na n'ebe Absalom nokwa, otu a ka esi bulie ndumodu obula Ahitofel nyere elu.

* **16:5** 16:5 2Sa 3:16 † **16:5** 16:5 2Sa 19:21; 1Ez 2:8,44-46 ‡ **16:9** 16:9 Zeruaya bụ nwanne nwanị Devid, ya mere Joab na Abishai bụ ụmụ nwanne ya.

17

¹ Ahitofel gwara Absalom si ya, “Kwere ka m hoputa puku ndi ikom iri na abuo ka m duru ha chuso Devid oso n’azu n’abali taa. ² Aga m abiakwasi ya mgbe ike gwuru ya, mgbe obi ya na-ada mba. Aga m emenye ya egwu nke ga-eme ka o maa jijiji. Mgbe ahụ, ndi niile so ya ga-agbasasikwa. O bu naani eze ka m ga-egbu ³ Aga m eme ka ndi ya niile loghachikwute gi. Onwu nke otu nwoke a i na-achosi ndu ya ike ga-eme ndi ozo niile loghachikwute gi, onye obula ga-anọ n’udo.” ⁴ Atumatu ahụ ziri ezi n’anya Absalom na ndi okenye niile nke Izrel.*

⁵ Ma Absalom kwuru si, “Kpoo Hushai onye Akai ka anyi juo ya ihe o chere banyere okwu a.” ⁶ Mgbe Hushai biakwutere ya, Absalom siri ya, “Ahitofel nyere ndumodu di otu a. Gini ka i chere? Anyi ga-eme ihe o kwuru? O buru na anyi agaghi eme ya, gi onwe gi kwuo nke gi.”

⁷ Hushai zara Absalom si, “Ndumodu Ahitofel duru n’oge a adighi mma. ⁸ O siri, Gi onwe gi maara nna gi na ndi ikom ya; ha bu ndi dike n’agha, mkpuruobi ha dikwa ilu ugbu a dika anu ohia bia a gbarara aka nwa n’ohia. Nna gi bu onye ihe banyere agha doro anya. O gaghị eso ndi ya noo onodu abali. ⁹ O buladi ugbu a, o zoola onwe ya n’ime otu olulu maobu n’ime ogba nkume. O buru na o puta buru uzo buso ndi agha gi agha, onye obula nuru ya ga-ekwu si, ‘Etigbuola ndi agha Absalom oke ntigbu.’ ¹⁰ Mgbe ahụ, o buladi dimkpa n’agha ndi nwere obi odum, ujo gatukwa ha. Ha agaghị ekwekwa iga n’ihu ogo. N’ihi na Izrel niile maara na nna gi bu dike. Ha maakwara na ndi agha ya bukwa ndi obi kara aka.

¹¹ “Ndumodu m na-enye bu nke a: chikotaa ndi Izrel niile, site na Dan ruo Biasheba, ha dika aja nke di n’akuku oke osimiri. O bukwa gi gadedu ha n’agha ahụ. ¹² Mgbe ahụ, anyi ga-ebuso ya agha ebe obula anyi huru ya; anyi ga-abiakwasi ya dika igirigi si adakwasi ala. Anyi ga-egbu ya, gbukwaa ndi niile so ya. Otu onye agaghị afodukwa n’ime ha. ¹³ O burukwa na o zoo onwe ya n’otu obodo, mgbe ahụ Izrel niile ga-eweta udo n’obodo ahụ, anyi ga-adotu ya dobane ya na ndagwurugwu, ruo mgbe o buladi otu nkume ga-afodu n’ebe ahụ.”

¹⁴ Absalom na ndi ikom Izrel niile siri, “Ndumodu Hushai, onye Akai di mma karja nke Ahitofel.” Ma ONYENWE ANYI ekpebielari imebi ezi ndumodu Ahitofel ka o si otu a wetara Absalom ihe ndakwasi ojuo.

¹⁵ Hushai gwara Zadok na Abiata, ndi nchujaja, “Otu a na ihe ndi a ka Ahitofel duru Absalom na ndi okenye Izrel n’odu ka ha mee, ma otu a na nke a ka mu onwe dukwaranu n’odu. ¹⁶ Ugbu a, meenu ngwa, ziga ozi gwa Devid si, ‘Anokwala onodu abali n’uzo ngabiga nke osimiri n’ime ozara, kama gabiga na-atufughị oge, ma o bughị otu a, ma eze ma ndi niile ya na ha soo ga-abu ndi elodara.’”

¹⁷ Jonatan na Ahimaaz no n’akuku En-Rogel ka a ghara ihu ha mgbe ha na-abata n’obodo. Otu nwaagboghọ na-eje ozi na-aga zie ha ozi, ha onwe ha agaa zie eze Devid. ¹⁸ Ma otu nwokorobia huru ha gaa gwa Absalom. Ya mere, ha abuo mere ngwangwa baa n’ulo otu nwoke onye Bahurim, onye nwere olulu mmiri n’ogige ya, ha ridara n’ime olulu ahụ ¹⁹ Nwunye nwoke ahụ weere ihe mkpuchi ya tusaa n’onu olulu mmiri ahụ gbasaakwa mkpuru oka n’elu ya.† O dighi onye maara maka ya.

²⁰ Mgbe ndi ozi Absalom biaruru juo nwanyi ahụ, “Olee ebe Ahimaaz na Jonatan no?”

* 17:4 17:4 Ha nabatara atumatu ahụ † 17:19 17:19 Jos 2:4-6

Nwanyị ahụ zara, “Ha agafeela mmiri iyi.” Ndi ozi Absalom choro ha ma ha ahughị ha. Ha laghachiri na Jerusalem.

²¹ Mgbe ha lawara, mmadu abuo ahụ sitere n’olulu mmiri ahụ rigoputa, gaa gwa eze Devid. Ha siri ya, “Bilie gafeenu mmiri ngwangwa, n’ihi na Ahitofel aduola Absalom odu otu a na otu a megide gi.” ²² Nke a mere Devid na ndi niile so ya biliri gafee osimiri Jordan. Mgbe chi ututu na-abo, ha niile no n’ofe nke ozo Jordan.

²³ Mgbe Ahitofel huru na-emeghi ndumodu ya, o biliri jikwaa inyinya ibu ya, laa n’ulo ya n’obodo ya. Mgbe o ruru n’ulo ya, o doziri n’ezinaulo ya n’usoro, were udo kwugbuo onwe ya. O nwuru. E lie ya n’ili nna ya.

Onwu Absalom

²⁴ Devid batara Mahanaim oge Absalom gabigara Jordan, ya na ndi ikom Izrel so ya. ²⁵ Absalom hoputakwara Amasa mee ya onyeisi ndi agha, n’onodu Joab. Amasa bu nwa nwoke Itra, onye Ishmel,[‡] onye luru Abigel, nwa nwanyi Nahash, onye bukwa nwanne nwanyi Zeruaya nne Joab.

²⁶ Absalom na ndi agha Izrel mara ulo ikwu ha n’ala Gilead.

²⁷ Mgbe Devid biarutere Mahanaim, Shobi nwa Nahash onye obodo Raba nke di n’ala ndi Amon, na Makia[§] nwa Amiel onye si Lo Deba, na Bazilai, onye Gilead si Rogelim ²⁸ wetara ute e ji edina ala, na ite isi nri, na efere e ji eri nri bu oru onye okpu ite. Tinyere oka wiiti na oka balj, utu oka na oka a nara n’oku, akidi na lentil. ²⁹ O wetakwara mmanu anu, na bota, aturu na chizi nke sitere na mmiri ara ehi nye Devid na ndi so ya ka ha rie. N’ihi na ha siri, “Ike agwula ndi mmadu, aguu na-agu ha, akpiri na-akpokwa ha nku, n’ime ozara.”

18

¹ Devid gukotara ndi ya na ha so ma hoputa ndiisi agha. Doo ufodu ka ha chia otutu puku ndi agha, ufodu ka ha chia otutu nari ndi agha. ² Devid zipuru ndi agha ya, otu uzo n’ime uzo ato n’okpuru Joab, O hoputakwara Abishai, nwanne Joab, nwa Zeruaya, ka o chia otu uzo. Ma otu uzo nke foduru ka o tinyere n’aka Itai onye Gat. Eze gwara ndi agha ahụ si, “Mu onwe m ga-edu unu gaa agha.”

³ Ma ndi ikom ahụ siri, “I gaghị apukwa ozo n’ihi na o buru na anyi atugharia bido igba oso, o burukwa na otu okara n’ime anyi anwu, nke ahụ agaghị emetu ha n’obi. Naanị gi ka ha na-achọ. I dikwa mkpa karịa puku ndi agha iri. O ga-akara anyi mma ugbu a ka i na-ezitere anyi inyeaka site n’ime obodo.”

⁴ Eze zara n’ikpeazu si, “Ihe obula di mma n’anya unu ka m ga-eme.”

Ya mere, eze guzoro n’akuku onu uzo ama dika ndi ikom ya niile na-apu n’usu nke otutu nari, nakwa n’usu nke otutu puku. ⁵ Eze nyere ndiisi agha ya, bu Joab, Abishai na Itai, iwu si ha, “Bikonu, n’ihi m, werenu nwayoo n’ebe nwokorobia ahụ bu Absalom no.” Ndi agha niile nukwara mgbe eze nyere ndiisi niile iwu a banyere Absalom.

⁶ Ndi agha Devid si n’obodo puo izute ndi Izrel n’agha. Aluru agha a n’ohia Ifrem. ⁷ Ndi agha Devid tigbukwara ndi agha Izrel. Ha gburu iri puku ndi agha abuo n’ubochi ahụ. ⁸ Agha ahụ gbasara n’elu ala ahụ niile. Ndi nwuru n’ohia n’etiti umu Izrel kari ndi e gburu egbu.

[‡] 17:25 17:25 Lee anya na 1Ih 2:17. Ufodu akwukwo mgbe ochie nke ndi Hibru nakwa ndi ozo na-asị Onye Izrel [§] 17:27 17:27 Makia bu nwoke ahụ nabatara Mefiboshet n’ulo ya. 2Sa 9:4

⁹ Absalom zutere ndi agha Devid. O na-anokwasị n'elu inyinya ya n'oge a, dika inyinya ahụ sitere n'okpuru osisi ook ukwu di n'ohia ahụ na-agbafee, agiri isi ya konyere n'alaka osisi ahụ, tughikotaa kwa, nke mere na o kwurụ n'etiti eluigwe na ala. Ma inyinya ya gbaara na-aga.

¹⁰ Otu n'ime ndi ikom ahụ huru ya, koro Joab, "Lee, ahuru m Absalom ebe o kwu n'elu osisi ook."

¹¹ Joab siri nwoke ahụ onye gwara gi, "Gini, i huru ya? Gini mere i tigbughi ya ka o ruo n'ala n'ebe ahụ? Mgbe ahụ, agaara m enye gi shekel oloacha iri, na belit a na-enye onye bu dike n'agha."

¹² Ma nwoke ahụ zara si, "A sikhwarị na e nyere m puku oloacha n'aka m a, agaraghi m egbu ya. N'ihu na anyi niile nuru mgbe eze na-agwa gi na Abishai na Itai si, 'Lezienụ anya banyere nwokorobia bu Absalom, n'ihu m.' ¹³ A si na m gburu ya, o ga-abu imegide eze. O ga-emesiekwa choputa onye mere ya. Ma gi onwe gi agaraghi aputa kwuchite onu m."

¹⁴ Joab siri, "O bughi otu a ka m ga na-eche n'ihu gi." Ya mere, o chiri ube ato n'aka ya, dubaa ha n'obi Absalom, mgbe Absalom ka di ndu makwuru n'elu osisi ook. ¹⁵ Umụ okorobia iri ndi na-ebu ihe agha Joab gbara Absalom gburugburu, tigbuo ya.

¹⁶ Emesija, Joab furu opi ike nke mere ka ndi agha Devid na-achụ ndi Izrel kwusi ichu ha oso, n'ihu na Joab kwusiri ha. ¹⁷ Ha buuru ozu Absalom tuba ya n'olulu ukwu di n'oke ohia ahụ, werekwa nkume tuo ya n'elu. Ndi agha Izrel niile gbalara n'ulo ha.

¹⁸ N'oge Absalom di ndu, o wuuru onwe ya ogidi ncheta. O wuru ogidi a na Ndagwurugwu Eze, n'ihu na o chere n'ime onwe ya si, "Enweghi m nwa nwoke ga-aza aha m." Ya mere, o guru ogidi ahụ aha nke ya onwe ya. O bukwa Ogidi Absalom ka a na-akpo ya ruo taa.

Iru uju Devid

¹⁹ Mgbe ahụ, Ahimaaz, nwa Zadok,* biakwutere Joab si ya, "Biko, ka m gbara oso gaa zie eze ozioma a, na ONYENWE ANYI azopotala ya site n'aka ndi iro ya."

²⁰ Ma Joab zara si ya, "O bughi gi ga-ezi eze ozi taa. I nwere ike ime ya mgbe ozo, ma o bughi taa, n'ihu na nwa eze nwuru."

²¹ Joab gwara otu nwoke onye Kush si ya, "Gaa gwa eze ihe i huru." Nwoke ahụ koro isiala, gbapu oso.

²² Ahimaaz nwa Zadok rikwara Joab oso si ya, "Otu obula o si di, biko kwere ka m gbaso onye Kush a."

Ma Joab zara si, "Nwa m nwoke, gini mere i ji choo i ga? I nweghi ozi obula i ga-ezi nke ga-ewetara gi ugwo oru."

²³ O roro si, "Otu obula o si di, hapu m ka m gaa."

N'ikpeazu Joab kwenyere si ya, "O di mma, gbara oso gaa." Ahimaaz sitere n'uzo di mkpumpku nke gafere obosara ala Jordan buru nwoke Kush ahụ uzo gbaruo.

²⁴ Devid no n'onu uzo ama n'oge a. Mgbe onye nche rigoruru n'elu mgbidi ebe o na-anọ, o huru otu nwoke ka o na-agba oso naani ya. ²⁵ Onye nche ahụ koro Devid oku gwa ya na o nwere onye na-abia.

Ma eze zara ya si, "O buru naani ya, o nwere ozioma." Mgbe onyeozi ahụ na-abjara nso,

²⁶ onye nche ahụ lepukwara anya hu otu nwoke oso ka o ji oso na-abia naani ya. O kpokwara oku oso si, "Onye oso na-abiakwa."

Eze zara si, "Onye ahụ ga-enwekwa ozioma."

* 18:19 18:19 2Sa 15:36; 17:17

²⁷ Onye nche ahụ zara sị, “Onye nke mbụ na-abịa dị ka Ahimaaz, nwa Zadok,”

Eze zara sị, “O bụ ezi mmadụ, ọ bụkwa ozioma ka o ji na-abịa.”

²⁸ Mgbe ahụ, Ahimaaz kporo eze oku sị, “Udo!” O kporo isiala nye eze. Kpuokwa ihu ya n’ala sị, “Ngozi na-adiri ONYENWE ANYI Chineke gi. Onye nke mebiri nzube ndi ahụ niile weliri aka imegide onyenwe m bụ eze.”

²⁹ Eze juru ya sị, “Oleekwanu maka nwokorobia ahụ bụ Absalom? O nọkwa n’udo?”

Ahimaaz zara sị, “Mgbe Joab zipuru ohu eze, na mụ onwe m, oke uzu di, ma amaghi m ihe kpatara ya.”

³⁰ Eze gwara ya sị, “Chere n’ebe a.” Ahimaaz chighariri chere.

³¹ Mgbe ahụ, onye Kush ahụ bjarutere sị, “Onyenwe m bụ eze, nuru ozioma a. Taa ONYENWE ANYI ekpeputala gi site n’inaputa gi n’aka ndi niile biliri imegide gi.”

³² Eze juru onye Kush ahụ, “Nwokorobia ahụ bụ Absalom, ọ nọkwa n’udo?”

Onye Kush ahụ zaghachiri, “Ka ndi iro onyenwe m bụ eze na ndi niile na-ebili imejo gi di ka nwokorobia ahụ!”

³³ Okwu a meturu eze n’ahụ nke ukwu, o biliri rigoo n’ulo nke di n’onu uzọ ama, nodu n’ebe ahụ kwaa akwa. O no na-akwa akwa mgbe o na-aga, na-eti mkpu akwa na-asi, “O, nwa m, Absalom! O nwa m, nwa m, Absalom. A sikwari na m nwuru n’onodu gi! O, Absalom nwa m, nwa m oo!”

19

¹ O dighi anya ozi ruru Joab nti sị, “Lee, eze na-akwa akwa, na-eru uju n’ihi Absalom.” ² Mgbe ndi agha ya nuru na eze no n’oke iru uju n’ihi nwa ya, mmeri ha ghooro ha ihu mgbaru n’ubochi ahụ. ³ Ndi agha Devid niile zobatasiri onwe ha n’ime obodo dika a ga-asi na ha bu ndi ihere na-eme dika ndi e meriri n’agha. ⁴ Eze kpuchiri ihu ya nogidekwa na-akwa akwa na-asi, “O, nwa m Absalom! O! Absalom nwa m, nwa m!”

⁵ Emesia, Joab jekwuuru eze n’ulo si ya, “Anyi zoputara ndu gi, na ndu umu gi ndi ikom na ndi inyom, na ndi nwunye gi, na ndi iko gi nwanyi taa, ma lee ka i si emeso anyi. I na-eme ka ihere mee anyi, dika a ga-asi na anyi mere ihe ojoo. ⁶ I huru ndi iro gi n’anya, ma na-akpo ndi huru gi n’anya asi. I meela ya ka o puta ihè taa na o nweghi ihe ndi ochiagha gi na ndi agha gi bu n’anya gi. Ahuru m na o gaara abu ihe ziri ezi n’anya gi ma a sikwari na Absalom di ndu taa, ma anyi niile anwuo. ⁷ Ugbu a, puo gaa kelee ndi agha gi. Eji m aha ONYENWE ANYI na-anu iyi na-asi na o buru na i pughi n’ezi kelee ha, otu onye n’ime ha agaghi afodu n’ebe a mgbe chi taa jiri, mgbe ahụ ihe ga-ajoro gi no karia ihe niile i jirila anya gi hu na ndu gi.”

⁸ Ya mere, eze biliri nodu odu n’onu uzọ ama. Mgbe ndi agha nuru na eze no n’onu uzọ ama, ha niile putara guzo n’ihu ya.

Ma n’oge a, ndi Izrel niile agbalaala, onye obula n’ulo ya.

Devid aloghachi Jerusalem

⁹ N’etiti ebo Izrel niile, ndi mmadu no na-arụ uka na-asi, “Eze naputara anyi site n’aka ndi iro anyi. O bu ya naputara anyi site n’aka ndi Filistia. Ma ugbu a, o sitela n’ala a gbaru n’ihi Absalom.” ¹⁰ Absalom, onye anyi mere mmanu ka o chia anyi anwuola n’agha. Gini mere, unu a gaghị ekwu okwu i kpooghachite eze anyi?

11 Eze Devid zigaara Zadoḱ na Abjata, ndi nchuaaja ozi a, “Juḱonu ndi okenye Juda si, ‘N’ihi giṅi ka unu ga-eji buru ndi ikpeazu ime ka eze loḱhachi n’obi ya, ebe o bu na ihe a na-ekwu n’ala Izrel niile eruola eze nti n’ebe o bi? 12 Umunne m ka unu bu, oḱpukpu m na anu ahu m. Giṅi mere unu ga-eji buru ndi ikpeazu ga-akpolata eze n’ulo ya?’ 13 Gwakwanu Amasa si ya, ‘O bu na i buḱhi oḱpukpu m na anu ahu m? Ka Chineke mesoo m mmeso otu obula mmeso ahu si di njo, ma o buru na i buḱhi oḱhiagha m malite taa n’onodu Joab.’”

14 Amasa mere ka obi ndi okenye Juda rulata, dika otu mmadu. Ha zigara eze ozi, si, “Loḱhachikwute anyi, gi na ndi ohu gi niile.” 15 Mgbe ahu, eze loḱhachitere na Jodan.

Ndi ikom Juda bjarutere Gilgal izute eze, na ikpofeta ya Jodan. 16 Shimei, nwa Gera, onye Benjamin, nwoke ahu sitere na Bahurim, mere ngwangwa soro ndi ikom Juda puta izute eze Devid. 17 Ya na puku ndi ikom Benjamin sokwa. Ziba, onyeozi Sol, na umu ya ndi ikom iri na ise, na iri ndi ozi abuo ndi ozi ya, mekwara ngwangwa ibjarute Jodan tupu eze erute n’ebe ahu. 18 Ha gabigara mmiri n’ebe o di nta ikwofe ndi uloze n’ugbo mmiri, na ime ihe obula di mma n’anya ya.

Mgbe Shimei nwa Gera gafere Jodan, o dara n’ala n’ihu eze, 19 si ya, “Ka Onyenwe m, ghara igukoro m n’ehie m nye m. Echetakwala otu ohu gi si mee ihe n’ezighi ezi n’ubochi onyenwe m hapuru Jerusalem puo. Ka eze ghara itinye ya n’obi ya, 20 n’ihi na mu bu ohu gi maara na m mehiere, ma taa abara m dika onye mbu site n’agburu Josef, ibia zute onyenwe m, bu eze.”

21 Abishai nwa Zeruaya juru eze si ya, “O bu na Shimei agaghi anwu n’ihi ihe a? N’ihi nkocha o kochara onye ONYENWE ANYI tere mmanu bu eze.”*

22 Ma Devid siri, “Giṅi jikotara mu na unu umu ndi ikom Zeruaya, nke mere na taa unu aghoola ndi na-emegide m? O kwesiri ka e gbuo onye obula n’ala Izrel taa? O bu na m amaghi na taa, abu m eze Izrel?” 23 Ya mere eze gwara Shimei si, “I gaghi anwu. Eze jiri inu iyi kwee ya nkwa a.”

24 Mefiboshet, nwa nwa Sol bjarukwara izute eze. Site n’ubochi eze hapuru Jerusalem, o sabeghi ukwu ya, ma uwe ya, o kpughikwa afunonu ya tutu ruo mgbe eze lotara n’udo. 25 Mgbe o si Jerusalem puta izute eze, eze juru ya ajuju si, “Mefiboshet, giṅi mere i soghi m gaa?”

26 O zara ya si, “Onyenwe m, eze, agwara m Ziba ohu m ka o doziere m inyinya ibu m, ka m soro eze, ma ebe m bu onye ngwuro, o ghogburu m. 27 O kwuluru ohu gi n’ebe onyenwe m bu eze no. Ma onyenwe m bu eze dika mmuo ozi Chineke, n’ihi ya mee m ihe masiri gi. 28 N’agbanyeghi na ulu nna m niile dika ndi nwuru anwu n’ebe onyenwe m bu eze no, ma i nyere ohu gi onodu n’etiti ndi na-eri nri n’elu tebul gi. Giṅi bu ikike ozo m nwere iji riro eze aririo?”

29 Eze siri ya, “N’ihi giṅi ka i ka na-ekwuru okwu? Enyela m gi na Ziba iwu ka unu kee ala ahu n’etiti onwe unu.”

30 Mefiboshet siri eze, “Ka o were ihe niile ebe onyenwe m bu eze loḱhachiri n’ulo ya n’udo.”

31 Bazilai onye Gilead† sikwa na Rogelim bia iso eze kwofee osimiri Jodan, na izilaga ya site n’ebe ahu. 32 N’oge a, Bazilai bu agadi nwoke, onye gbara iri afo asato. O lekotara eze mgbe eze no na Mahanaim, n’ihi

* 19:21 19:21 Opu 22:28; 1Sa 26:9 † 19:31 19:31 2Sa 17:27-29; 1Ez 2:7

na o bu ogaranya. ³³ Eze gwara Bazilai si ya, "Soro m gafee osimiri ka i soro m biri na Jerusalem. Aga m elekotakwa gi."

³⁴ Ma Bazilai zara eze si ya, "Afo ole ka o foduru m idi ndu m ga-eji soro eze gaa Jerusalem? ³⁵ Agbaala m iri afo asato. Enwere m ike ikowa ihe di iche n'etiti ihe di mma na nke na-adighi mma. O nwere uzọ ohu gi si anu uto ihe oriri na ihe onuunu? O nwere uzọ m si anu olu ndi ikom na ndi inyom na-abu abu? Gini mere ohu gi ga-eji buru ibu arọ nye onyenwe m na eze? ³⁶ Ohu gi ga-eso eze gafee osimiri Jodan, maobu n'ih i gini ka eze ga-eji nye m onyinye ozọ di iche. ³⁷ Biko, ka ohu gi laghachi, ka m nwee ike nwuon n'obodo m, n'akuku ili nna m na nne m. Ma lee ohu gi bu Kimham, ka o soro onyenwe m, bu eze gafee. Gi mekwara ya ihe obula di mma n'anya gi."

³⁸ Eze zara si ya, "O di mma, Kimham ga-eso m gafee, aga m emekwara ya ihe oma niile i rioro m."

³⁹ Ya mere, ndi ahụ niile gabigara Jodan, mgbe ahụ eze gabigakwara. Eze suturu Bazilai onu, goziekwa ya, Bazilai laghachiri n'ulo ya.

⁴⁰ Mgbe eze gabigara ruo Gilgal, Kimham sokwa ya gafee. Ndi agha Juda niile na otu okara ndi agha Izrel niile mere ka eze gabiga.

⁴¹ O dighi anya, ndi ikom Izrel niile no na-abiakwute eze na-asj ya, "Gini mere umunna anyi, ndi ikom Juda, jiri zopu eze kpofeta ya na ezinaulo na ndi ikom ya niile osimiri Jodan?"

⁴² Ma ndi ikom Juda zara ndi ikom Izrel, "Anyi mere nke a n'ih na eze bu onye metutara ahụ anyi. Gini mere iwe ji ewe unu maka nke a? Anyi erielala ihe obula site na nri eze? Ka anyi anarala ihe obula dobere onwe anyi?"

⁴³ Ma ndi ikom Izrel zara si, "Anyi di ebo iri n'Izrel, n'ih ya, anyi nwere oke iri n'ime Devid karja unu. Gini mere unu ji lelia anyi anya? Chetakwanu na o bu anyi bu uzọ kwuo okwu maka nleta ya ibu eze anyi ozọ."

Ma ndi ikom Juda ejighi olu oma nye ndi Izrel osisa.

20

Nnupu isi Sheba megide Devid

¹ Mgbe ahụ, otu onye okwu na uka, aha ya bu Sheba, nwa Bikri, onye Benjamin no n'ebe ahụ n'oge a. O furu opi ike ya tie mkpu si, "Anyi enweghi oke n'ime Devid,

anyi enwekwaghi ihe nketa n'ime nwa Jesi. Ndi Izrel, onye obula laa n'ulo ikwu ya!"

² Ya mere, ndi ikom Izrel niile tughariri hapu Devid, soro Sheba nwa Bikri. Ma ndi ikom Juda nogidere soro eze ha site na Jodan ruo Jerusalem.

³ Mgbe Devid loghachitere n'ulo ya na Jerusalem. O nyere iwu ka ndi iko ya nwanyi iri ndi ahụ o hapuru ilekota ulo, ndi ahụ ha na Absalom dinara, noro n'ulo di iche, ebe a no na-eche ha nche. Eze abakwurughi ha ozọ. Ha bu ndi emechibidoro uzọ, ha na-ebi ndu dika ndi di ha nwuru anwu tutu ruo ubochi onwu ha.

⁴ Mgbe ahụ, eze gwara Amasa okwu si, "Kpokota ndi agha Juda ka ha biakwute m n'ime abali ato. Gi onwe gi kwa ga-eso ha bia n'oge ahụ."

⁵ Amasa puru jee ikpokota ndi Juda; ma o were ya otutu oge karja abali ato.

⁶ Devid siri Abishai, "Lee nwoke a bu Sheba nwa Bikri na-aga ime ihe ojoo ga-adi njo karja nke Absalom mere. Chiri ndi agha nna gi ukwu chuso ya, ma o bughi ya, o ga-achota obodo e wusiri ike gbaba, ebe anyi

na-apughị inweta ya.”⁷ Ya mere ndị agha Joab, na ndị Keret na Pelet, na ndị niile bụ dike na dimkpa n’agha puru n’ikike oghichị Abishai. Ha si Jerusalem puo ichuso Sheba nwa Bikri.

⁸ Mgbe ha rutere n’oke nkume ahụ dị na Gibion, Amasa putara izute ha. Joab yi uwe agha ya n’oge a; o fanyekwara mma agha ya n’obọ n’ukwu ya. Mgbe o gara na ihu, mma ahụ si n’obọ ya daputa.

⁹ Joab kelere Amasa si ya, “Kedu ka i dị nwanna m.” Mgbe ahụ, Joab ji aka nri ya jide Amasa n’ahụonụ isutu ya onu,¹⁰ Amasa elezighi anya hụ na mma agha nta dị n’aka Joab. Joab mabanyere ya n’ime afo Amasa, mee ka mgbirị afo ya sosikwaa n’ala. O maghi ya mma ahụ ugboro abuo, n’ihi na otu ugboro ahụ mere ka Amasa nwuo. Mgbe ahụ, Joab na nwanne ya Abishai chusoro Sheba nwa Bikri n’azu.

¹¹ Mgbe ahụ, otu n’ime ndị agha Joab guzo n’akuku Amasa si, “Onye obula dinyeere Joab na Devid ya bja soro Joab n’azu.”¹² Ma Amasa togbo n’ala n’etiti uzo. Obara sikwa ya n’ahu na-asoputa. Mgbe nwoke ahụ huru na otutu ndi agha na-agbako ile Amasa, o bupuru ozu ya n’uzo, were uwe kpuchie ya n’ohia.¹³ Mgbe e bupusiri ozu Amasa n’uzo, ndi agha niile sooro Joab gaa ijide Sheba, nwa Bikri.

¹⁴ Sheba gabigara ebo niile nke Izrel ruo Ebel-Bet-Maaka, gabigakwa oke ala ndi Bikri, bu ndi zokotara soro ya.¹⁵ Ndi agha Joab bira gbochie ya na Ebel-Bet-Maaka. Ha wuru ihe mgbochi ruo obodo ahụ, nobichie mgbidi di ya gburugburu. Ebe ha no na-akụ mgbidi ahụ ihe, ka ha kwatuo ya.¹⁶ Otu nwanyi maara ihe si n’obodo ahụ kpoo oku si, “Geenu m nti, geenu m nti, gwanu Joab ka o bja n’ebe a. Achoro m igwa ya okwu.”¹⁷ Joab putara gaa ya nso. Nwanyi ahụ juru si, “O bu gi bu Joab?”

O zara si, “E, o bu m.”

Mgbe ahụ, o gwara ya, “Gee nti, ka i nu ihe ohu gi nwere ikwu.”

Joab siri ya, “Ana m ege nti.”

¹⁸ O gara n’ihu si, “N’oge ochie a na-ekwu si, ‘Gaa juta ase n’Ebel,’ n’uzo di otu a ka ha si ekwubi okwu.¹⁹ Anyi bu ndi udo na ndi kwesiri ntukwasi obi n’Izrel. I na-acho ibibi obodo bu nne n’Izrel. Gini mere i ji choo iloda ihe nketa nke ONYENWE ANYI?”

²⁰ Joab zara si, “Mba! O bughi uche m ila obodo a n’iyi.²¹ O bughi otu a ka okwu ahụ di. Otu nwoke a na-akpo Sheba nwa Bikri, nke si n’obodo ugwu Ifrem e welieala aka ya imegide eze, bu Devid. Nyefee nwoke a osiiso n’aka m, aga m esi n’obodo a puo.”

Nwanyi ahụ siri Joab, “A ga-atuputara gi isi ya site na mgbidi.”

²² Nwanyi ahụ ji ndumodu nke amamihe ya gakwuru ndi obodo. Ha bipuru Sheba nwa Bikri isi, tuputara ya Joab. Ya mere na o furu opi ike ya, ndi ikom ya sitere n’obodo ahụ lasaa, onye obula lara n’ulo nke ya. Joab laghachikwuru eze na Jerusalem.

Ndịisi na-ajere Devid ozi

²³ O bu Joab ka e mere onyeisi agha na-achị ndi agha niile nke Izrel.

Benaya nwa Jehoiada bu onye na-achikota ndi Keret na ndi Pelet na-eche eze nche.

²⁴ Adoniram* na-ahụ maka ihe banyere ndi oru mmanye.

Jehoshafat nwa Ahilud bu onye na-edekota ihe niile na-eme n’obodo.

²⁵ Sheva bu ode akwukwo eze,

Zadok na Abiata bu ndi nchajaja.

* **20:24** 20:24 N’ime ufodu akwukwo ndi Hibru maobu Griik, i ga-ahụ Adoram, o bu otu onye ahụ.

²⁶ Ira, onye si n'obodo Jaja, bu onye nchujaja eze Devid.

21

Ibo obo ndi Gibion

¹ Unwu dara afo ato n'oge Devid na-achi, afo kwa afo. Devid choro ihu ONYENWE ANYI. Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI siri, "O bu maka Sol na obara ulo ya kwafuru, n'ihu na o gburu ndi Gibion."

² Eze kporo ndi Gibion, gwa ha okwu. (Ndi Gibion abughi ndi Izrel, kama ha bu ndi foduru n'ime ndi Amorait,* ndi bi n'ala Kenan mgbe umu Izrel batara. Mgbe ahụ ha batara, ndi Izrel nuru iyi nye ndi Gibion† na ha agaghi egbu ha, ma Sol sitere n'inu oku nke obi n'ihu Izrel na Juda choo ikpochapu ha.) ³ Devid juru ndi Gibion ajuju si, "Gini ka m ga-emere unu? Gini ka m ga-eji kpuchie mmehie a e mere megide unu, ime ka unu gozie ihe nketa ONYENWE ANYI?"

⁴ Ndi Gibion zara ya si, "Nsogbu anyi na Sol na ndi ulo ya abughi ihe a ga-eji olaocha maobu olaedo mezie. Anyi achokwaghi ka onye obula n'Izrel nwuo n'ihu anyi."

Devid siri ha, "Gini ka unu choro ka m meere unu?"

⁵ Ha zara eze si, "Kwere ka anyi wezuga nwoke ahụ wetaara anyi mbibi na ila n'iyi, onye ahụ mere ka anyi ghara inwe ebe obibi obula n'ala Izrel.

⁶ Ka akponye anyi ndi ikom asaa site n'umu ya, ka anyi kwugbuo ha nye ONYENWE ANYI na Gibe a Sol, onye ONYENWE ANYI hoputara."

Eze zara si, "Aga m akponye unu ha."

⁷ Ma eze nwere omiiko n'ahụ Mefiboshet nwa Jonatan, nwa Sol, n'ihu igba ndu di n'etiti ya na Jonatan n'ihu ONYENWE ANYI. ⁸ Ma eze kporo Amoni na Mefiboshet, umu ndi ikom abuo nke Rizpa, nwa nwanyi Aia, bu ndi o mutara Sol. Nakwa umu ndi ikom ise nke Merab nwa Sol mutara mgbe o bu nwunye Adriel, nwa Bazilai onye Mehola. ⁹ O nyefere ha niile n'aka ndi Gibion; ndi Gibion kwubakwara ha n'ugwu n'ihu ONYENWE ANYI. Ha asaa nwuru n'otu ubochi na mmalite owuwe ihe ubi nke oka bali.

¹⁰ Ma Rizpa, nwa nwanyi Aia were akwa mkpe gbasara onwe ya n'elu nkume. O kweghikwa ka anu ufe bekwasi ha n'ehihie, maobu anu ohia n'abali. O nogidere n'ebe ahụ site n'oge mmalite owuwe ihe ubi tutu ruo mgbe mmiri bidoro izokwasi anu ahụ ha. ¹¹ Mgbe a gwara Devid ihe Rizpa, nwa nwanyi Aia, iko nwanyi Sol mere, ¹² o gara chikotaa okpukpu Sol na nke nwa ya Jonatan site n'aka ndi nwe obodo Jebesh Gilead. Ha gara na nzuzo zuru ozu Sol na Jonatan site n'ama di na Bet-Shan, ebe ndi Filistia kwubara ha, oge ha gburu Sol na Gilboa. ¹³ Devid sitere n'ebe ahụ chikotaa okpukpu Sol na nke nwa ya nwoke Jonatan, chikotaa okpukpu ndi ahụ akwugburu.

¹⁴ Ha liri okpukpu Sol na nke nwa ya nwoke Jonatan n'obodo Zela n'ala Benjamin, n'ime ili Kish nna Sol, meekwa ihe ndi ozo niile eze nyere n'iwu. Mgbe nke a gasiri, Chineke zara ekpere n'ihu ala ahụ.

Agha megide ndi Filistia

¹⁵ Emesja, ndi Filistia busokwara Izrel agha ozo. Devid na ndi agha ya pukwara iluso ha ogu. N'oge ha na-alu ogu a, ike gwuru Devid nke ukwu. ¹⁶ Mgbe ahụ, Ishibi-Benob, otu onye agburu Rafa, onye idi arọ nke bronz di n'onu ube ya ruru kilogram ato na okara, onye jikwa mma agha

* **21:2** 21:2 Ndi Amorji bu aha e ji maara ndi niile bi n'ala Kenan, tupu ndi Izrel e merie ma achupu ha. Jen 15:16; Jos 24:18 † **21:2** 21:2 Ndi Gibion bu ndi Hiv Jos 9:7; 11:19

ohuru, bjaruru Devid nso choo igbu ya. ¹⁷ Ma Abishai nwa Zeruaya bjara nyere Devid aka, tigbuo onye Filistia ahụ. Site n'oge ahụ, ndị ikom Devid nuru iyi si ya, "Ị gaghị esokwa anyị gaa ibu agha ozo! Ka a ghara imenyu oriona Izrel."

¹⁸ Mgbe oge gaturu, ha na ndị Filistia luru agha ozo na Gob. N'oge a, Sibekai,[‡] onye Husha, gburu Saf, otu n'ime ndi agburu Rafa.

¹⁹ N'agha ozo ha na ndi Filistia luru na Gob, Elhanan[§] nwa Jaja* onye Betlehem gburu nwanne Golajat onye Gat,[†] onye ube ya nwere osisi di ogologo dika nke onye na-ekwe akwa ji ekwe akwa.

²⁰ N'agha ozokwa, bu nke a luru na Gat, e nwere otu nwoke gbara oke dimkpa, nke nwere mkpisiaka isii n'aka ya obula, nweekwa mkpisiukwu isii n'ukwu ya obula, ya bu, a gukootaa ha niile, iri mkpisiaka na mkpisiukwu abuo na ano. O bukwa onye amuru n'agburu Rafa. ²¹ Mgbe o kochara Izrel, Jonatan nwa Shimei, nwanne nwoke Devid, gburu ya.

²² Mmadu ano ndi a bu ndi agburu Rafa di na Gat. Devid na ndi agha ya gburu ha niile.

22

Abu otuto Devid

¹ Devid buuru ONYENWE ANYI okwu niile nke abu a mgbe ONYENWE ANYI naputara ya site n'aka ndi iro ya niile, nakwa n'aka Sol. ² O sirj: "ONYENWE ANYI bu oke nkume m. O bu ebe mgbaba m e wusiri ike, na onye nnaputa m.

³ Chineke m bu oke nkume m, onye m gbabara n'ime ya.

O bu ota m, na mpi nzoputa m.

Ya bu oke nkume m nke onye obula na-apughị iba n'ime ya, ebe mgbaba m, na onye nzoputa m, site n'aka ndi na-eme ihe ike.

⁴ "Akpokuru m ONYENWE ANYI; onye e kwesiri inye otuto. Azoputara m site n'aka ndi iro m.

⁵ Ebili mmiri nke onwu gbara m gburugburu;

Ichị oku nke mbibi ojojo kpuchiri m.*

⁶ Udo niile nke ili kere m agbu, Onya nke onwu guzogidere m.

⁷ "N'onodu oke mkpagbu m, akpokuru m ONYENWE ANYI, akpokuru m Chineke m.

Akwa m ruru ya nti.

O sitekwara n'ulonso ukwu ya nu olu m.

⁸ Uwa mere mkpotu maa jijiji, ntoala eluigwe makwara jijiji, ha mara jijiji n'ih iwe nke na-ewe ya.

⁹ Anwuru oku sitere ya n'imi puta;

[‡] **21:18** 21:18 Sibekai onye Husha, bu onye sitere n'akuku owuwa anyanwu nke ndija Betlehem.

O bu onyeisi agha nkewa nke asato n'etiti ndi ochiagha Devid. 1Ih 11:29; 27:11 § **21:19** 21:19 O

bu nwanne nna Devid 1Ih 11:26 * **21:19** 21:19 Maobu, Jaare-Oregim † **21:19** 21:19 Dika akuko a koru n'akwukwo Ihe E Mere n'ubochi ndi eze, 1Ih 20:5 si di, Elhanan, nwa Jaja, gburu Lahmi nwanne Golajat. Akuko a dakotara na nke a koru n'akwukwo 1Sa 17, ebe e dere na Devid tigburu Golajat. Eleghi anya, ndi ndeputa okwu chere na "Lahmi nwanne ya," putara "onye Betlehem."

* **22:5** 22:5 Mmekpa ahụ nke na-eweta mbibi bjakwasiri m

- Oku na-erepịa erepịa sikwa n'onye ya pụta.
 Icheku oku na-ere oku sitekwara n'ebe ahụ nwuputa.
- 10 O kewara mbara eluigwe, rịdata;
 oke igwe ojii dīkwa n'okpuru ukwụ ya.
- 11 O nokwasiri n'elu cherubim felie elu,
 O feliri elu n'elu nku nke ifufe.
- 12 O mere ochichiri ihe mkpuchi nke gbara ya gburugburu,
 bu ochichiri mmiri igwe ojii nke mbara eluigwe.
- 13 Site n'ihè nke na-enwuputa n'ahụ ya,
 amuma egbe eluigwe nwuputara ire oku.
- 14 ONYENWE ANYI sitere n'eluigwe bigbo.
- Olu Onye kachasi ihe niile elu dara ụda.
- 15 O gbara akụ ya, mee ka ndi iro gbasasia.
 O jikwa oke amuma nke egbe eluigwe chusaa ha.
- 16 E kpughere ala ala nke oke osimiri.
 Gbakwa ntala niile nke ụwa oto,
 site n'iba mba nke ONYENWE ANYI,
 na nkuume si n'imi ya puta.
- 17 "O sitere n'elu setipu aka ya,
 jidesie m aka ike, o doputara m site n'ogbu mmiri niile.
- 18 O naputara m site n'aka ndi iro m di ike,
 bu ndi kporo m asi, ndi dikwa ike karia m.
- 19 Ha guzogidere m n'ubochi ihe ndakwasị m.
 Ma ONYENWE ANYI buru m ihe ndabere.
- 20 O kpoputara m gaa n'ebe sara mbara,
 O naputara m n'ihu na ihe m na-atọ ya uto.
- 21 "ONYENWE ANYI mesoro m dika ezi omume m si di,
 O kwughachiri m dika idi ocha nke aka m si di.
- 22 N'ihu na edebezuola m uto niile nke ONYENWE ANYI;
 ikpe amaghi m n'ihu igbakuta Chineke azu.
- 23 Iwu ya niile di n'ihu m,
 esibekwaghi m n'ukpuru ya wezuga onwe m.
- 24 Abu m onye na-enweghi ita uta n'ihu ya,
 edebekwara m onwe m puo na mmehie.
- 25 ONYENWE ANYI kwughachiri m dika ezi omume m si di,
 dika idi ocha m si di n'anya ya.
- 26 "N'ebe onye kwesiri ntukwasị obi no, i na-egosi onwe gi onye kwesiri
 ntukwasị obi,
 n'ebe onye zuruoke no, i na-egosi onwe gi onye zuruoke.
- 27 N'ebe onye di ocha no, i na-egosi onwe gi onye di ocha,
 ma nye ndi uto ha na-ezighi ezi, I na-egosi onwe gi dika onye di
 aghughu.
- 28 I na-azoputa ndi di umeala n'obi,
 ma anya gi di n'ahu ndi mpako, I mee ka ha di ala.
- 29 O bu gi, ONYENWE ANYI, bu oriṅa m,
 ONYENWE ANYI na-eme ka ochichiri m ghoo ihè.
- 30 Site n'inyeaka gi, apuru m iluso igwe ndi agha ogu;
 sitekwa na Chineke m apukwara m iwufe mgbidi obula.

- 31 “Ma banyere Chineke, ụzọ ya zuruoke;
okwu ọnụ ONYENWE ANYỊ bụ ihe a nuchara anucha.
Ọ bụ ọta nke onye ọbụla na-ezo onwe ya n’okpuru ya.
- 32 N’ihi na onye bụ Chineke, ma ọ bughị naanị ONYENWE ANYỊ?
Onye bụkwa Oke Nkume ahụ, ma ọ bughị naanị Chineke?
- 33 Ọ bụ Chineke na-enye m ike,
na-echebekwa ụzọ m n’izuoke.
- 34 Ọ na-eme ka ụkwụ m dị gara gara, dika nke nne ele
Ọ na-emekwa ka m kwurụ chīm n’ebe niile dị elu.
- 35 Ọ na-azụ aka m abụọ ibu agha,
ogwe aka m abụọ pụrụ ịroji uta bronz.
- 36 Ị na-eme ka inyeaka nke nzọpụta gị bụrụ ọta m,
inyeaka gị emeela m ka m dị ukwu.
- 37 Ị na-edozi ụzọ sara mbara nye ụkwụ.
Ka nkwonkwo ụkwụ m ghara ịgbuchapụ.
- 38 “Achurụ m ndị iro m ọsọ, kpochapụ ha.
Alaghachighị m azụ tutu ruo mgbe ha niile lara n’iyi.
- 39 Etidara m ha n’ala kpamkpam. Ha enwekwaghị ike ibilite.
Ha dara n’okpuru ụkwụ m abụọ.
- 40 Ọ bụ gị nyere m ike ibu agha.
I wedara ndị niile na-emegide m n’ala n’ihu m.
- 41 I meela ka ndị iro m tugharịa gbalaga.
Ebibiekwala m ha niile.
- 42 Ha bere akwa maka enyemaka, ma ọ dighị onye na-azọpụta ha.
Ha kpọkuru ONYENWE ANYỊ, ma ọ zaghi ha.
- 43 Egwepiara m ha nke ọma, mee ka ha dirị ka ntụ nke ala.
Asurụ m ha akwụ, zọtọọ ha dika apiti nke okporouzọ.
- 44 “Ị napụtala m site n’aka ndị niile na-aluso m ọgụ.
I chebere m dika onyeisi nke ọtụtụ mba.
Ndi m na-amaghi na mbu na-ejekwara m ozi.
45 Ndi ala ọzọ na-ehulata n’ihu m n’ihi egwu,
ngwangwa ha nuru olu m, ha na-erube isi nye m.
- 46 Obi na-ada ha mba.
Ha na-ama jijiji mgbe ha na-esite n’ebe niile ha e wusiri ike na-aputa.
- 47 “ONYENWE ANYỊ na-adi ndu. Otuto dirị oke nkume m.
Mbuli elu dirị Chineke m, bụ oke nkume ahụ, Onye nzọpụta m.
- 48 Ọ bụ Chineke ahụ, onye na-aboro m ọbọ.
Onye na-emekwa ka mba dị iche iche noro n’okpuru m.
49 Onye na-anaputa m site n’aka ndi iro m.
- I mere ka m di elu kari ndi iro m.
Naputakwa m site n’aka nwoke na-eme ihe ike.
- 50 N’ihi nke a, ONYENWE ANYỊ, aga m eto gị n’etiti mba niile di iche iche.
Aga m abuku aha gi abu otuto.
- 51 “Chineke na-enye eze ya mmeri di ukwu.
Ọ na-egosikwa onye ya o tere mmanu obi ebere.
Ihe ndi a ka o na-emere Devid na umu umu ya, ruo mgbe niile ebighi ebi.”

23

Okwu ikpeazu Devid

¹ Ndi a bu okwu ikpeazu Devid kwuru:
 “Okwu puru iche si n’onu Devid, nwa Jesi,
 ihe si n’onu nwoke ahụ Chineke Onye kachasi ihe niile elu buliri elu.
 Nwoke ahụ onye Chineke nke Jekob tere mmanu,
 onye bu oka n’ibu abụ n’ala Izrel.

² “Mmuo ONYENWE ANYI kwuru okwu site n’onu m,
 okwu ya dikwa m n’ire.

³ Chineke Izrel kwuru okwu,
 Oke nkume Izrel siri m,
 ‘Mgbe mmadu na-achi ndi ozo site n’ezi omume,
 mgbe o na-achi site n’egwu Chineke.

⁴ O di ka ihe nke ututu, mgbe anyanwu na-achawaputa
 n’ututu nke igwe ojii na-adighi.

Dika ihe na-acha mgbe mmiri zochara
 nke na-eme ka ahijia ndu na-epuputa n’ala.’

⁵ “O buru na ihe banyere ulo m ezighi ezi n’ebe Chineke no.
 N’ezie, o garaghi ekwe ka ogbugba ndu ebighi ebi diri n’etiti mu na
 ya,

Ogbugba ndu e doro n’usoro nke e mere ka o guzosie ike n’uzo niile.
 N’ezie, o garaghi eme ka nzoputa m zuo oke.

Ma mezu kwaara m ochicho obi m niile.

⁶ Ma ndi ajo mmadu ka a ga-atufu n’akuku dika ogwu,
 nke mmadu anaghi eji aka ekpokota.

⁷ Onye obula meturu ogwu aka,
 bu onye nwere ngwa oru igwe maobu osisi ube.
 A na-esure ha oku n’ebe ha togboro.”

Ndi oka agha Devid

⁸ Ndi a bu aha ndi dike n’agha Devid nwere:
 Josheb-Bashebet, onye Takemon, bu onyeisi nke mmadu ato. O weliri
 ube ya megide nari ndi ikom asato, bu ndi o gburu n’otu mgbe ibu agha.

⁹ Onye nke na-eso ya bu Elieza, nwa Dodayi, onye Ahohi. Dika otu n’ime
 ndi dike ato ahụ, ya na Devid no mgbe ha na-akwa ndi Filistia emo, bu ndi
 zukoro na Pas Damim ibu agha.* Mgbe ahụ, ndi Izrel lara azu, ¹⁰ ma Elieza
 guzoro na-alaghi azu. O gbugidere ndi Filistia ruo mgbe ike gwuru aka ya.
 Aka ya rapakwaara na mma agha. ONYENWE ANYI nyekwara ha mmeri di
 ukwu n’ubochi ahụ. Ndi agha ahụ laghachikwutere Elieza, maobu naani
 ka ha yipusia ndi ahụ e gburu egbu ihe ha yi n’ahụ.

¹¹ Onye nke ato bu Shama, nwa Agee, onye Hara. Mgbe ndi Filistia
 chikotara onwe ha n’otu ebe, nke e nwere otu ubi juputara na lentil, ma
 ndi agha Izrel niile sitere n’ebe ha no gba pu. ¹² Ma naani Shama guzoro
 n’etiti ubi lentil ahụ. O naputara ya, tigbuo ndi Filistia niile ahụ. ONYENWE
 ANYI nyere mmeri di ukwu.

¹³ N’oge owuwe ihe ubi, mmadu ato n’ime iri ndi dike ato ahụ, jekwuru
 Devid n’ogba nkume Adulam, mgbe otu ndi Filistia mara ulo ikwu ha na
 Ndagwurugwu Refaim. ¹⁴ Ma Devid no n’ebe ahụ ewusiri ike n’oge ahụ,

* 23:9 23:9 I lee anya n’akwukwo 1Ih 11:13 n’asusu Hibru Pas Damim putara gbakoro n’ebe ahụ

ma onodu ndi agha Filistia di na Betlehem. ¹⁵ Aguu mmiri guru Devid nke ukwu. O si, "O ga-amasi m ma o buru na o nwere onye ga-ekunye m mmiri onunu, site n'olulu mmiri di nso n'onu uzọ ama Betlehem!" ¹⁶ Ya mere, ndi dike n'agha ato ahụ wakpuru omuma ulo ikwu ndi Filistia, seta mmiri site n'olulu mmiri ahụ di n'akuku onu uzọ ama Betlehem, bulatara ya Devid. Ma Devid juru inu ya, kama o wufuru ya n'ala n'ihu ONYENWE ANYI. ¹⁷ O siri, "Ya buru m ihe aru, ONYENWE ANYI, na m ga-eme nke a. Nke a o bughị obara ndi ikom a, ndi ji ndu ha chuo aja n'ihu ikute mmiri a?" Devid ekweghi anu ya.

Nke a bu udi ike dike ato ahụ kpara.

¹⁸ Abishai, nwanne Joab, nwa Zeruaya, bu onyeisi ndi ikom ato ahụ. O weliri ube ya megide nari ndi ikom ato, tigbukwaa ha niile. N'ihu nke a o ghorọ onye a ma ama dike mmadu ato ndi a. ¹⁹ Ma anaghi asopuru ya n'ebe o di ukwu karịa iri ndi ikom ato ahụ? O ghorọ onyeisi ha. O bu ezie a na-agunyeghi ya dike otu onye n'ime ha.

²⁰ Benaya, nwa Jehoiada, onye si Kabzeel, bu dike n'agha nke kpara ike di ukwu. O tibururu dimkpa abuo ndi Moab, ndi bu okaka n'agha. O ridakwukwara odum n'ime olulu na-amị amị n'ubochi mkpuru mmiri na-ezo, gbuo ya. ²¹ O tibururu otu nwoke onye Ijpt, gbara dimkpa. O bu ezie na onye Ijpt ahụ ji ube n'aka ya, ma Benaya ji naani mkpo jekwuru ya. Punara onye Ijpt ahụ ube di n'aka ya. Jiri ya magbuo ya ²² Nke a bu udi ike Benaya nwa Jehoiada kpara. Ya onwe ya nwekwara aha dike ndi dike ato mbu. ²³ A na-asopuru ya n'ebe o di ukwu karịa onye obula n'etiti iri dike ato ndi ahụ, ma o rughi ogugo ndi dike ato mbu ahụ. Devid mere ya onyeisi ndi na-eche ya nche.

²⁴ N'etiti iri ndi ikom ato ahụ bu:

Asahel, nwanne Joab,
Elhanan nwa Dodo, onye Betlehem

²⁵ Shama, onye Harod,
Elika, onye Harod,

²⁶ Helez onye Palti,
Ira, nwa Ikesh, onye Tekoa,

²⁷ Abieza, onye Anatot,
Mebunai, onye Husha,

²⁸ Zalmon, onye Ahohi,
Maharai, onye Netofa,

²⁹ Heled,[†] nwa Baana, onye Netofa,
Itai, nwa Ribai, nke Gibeā umu Benjamin,

³⁰ Benaya, onye Piraton,
Hidai, nke si n'akuku iyi di na Gaash,

³¹ Abi-Albon, onye Arba,
Azmavet, onye Bahurim

³² Eliaba, onye Shaalbon,
Umu Jashen,

Jonatan ³³ nwa Shama, onye Hara
Ahiam, nwa Shara nke Hara,

³⁴ Elifelet, nwa Ahasbai, onye Maaka,
Eliam, nwa Ahitofel, onye Gailo,

[†] 23:29 23:29 Heled bukwa Heleb

- ³⁵ Hezro, onye Kamel,
 Parai, onye Aaba,
³⁶ Igal nwa Netan, onye Zoba,
 nwa Hagri,
³⁷ Zelek, onye Amon,
 Naharai, onye Beerot, onye na-ebu ihe agha Joab nwa Zeruaya,
³⁸ Ira, onye Itra,
 Gareb, onye Itra
³⁹ na Uraya, onye Het.

Ha niile di iri ndi ikom ato na asaa.

24

Devid aguo ndi agha ya onu

¹ Ozokwa, ONYENWE ANYI were iwe di oku megide Izrel. O kpaliri Devid imegide ha, si, "Gaa guo Izrel na Juda onu."

² Ya mere, eze gwara Joab na ndiisi ochiagha ya ha so, "Jegharja n'ebo niile nke Izrel, site na Dan ruo Bjasheba, gukootaa ndi tozuru ije agha n'Izrel niile ka m nwee ike mata ole onuogugu ha di."

³ Joab zaghachiri eze, "Ka ONYENWE ANYI bu Chineke gi, mee ka ndi agha mubaa, otu onye nari uzo, otu onye nari uzo kariya. Ka anya onyenwe m, bu eze, hukwa ya. Ma n'ihu gini ka onyenwe m bu eze ji choo ime ihe di otu a?"

⁴ Ma okwu eze di ike kariya nke Joab na nke ndi ochiagha ahụ. Ya mere, ha hapuru ihu eze puo igu ndi agha Izrel onu.

⁵ Mgbe ha gabigachara Jodan, ha manyere ulo ikwu ha na nso Aroea, n'aka nri obodo ahụ di n'etiti ndagwurugwu Gad na-eru Jeza, ⁶ ha gara Gilead ruokwa n'ala Taatim Hodshi, bjarukwaa Dan Jaan, jee gburugburu jeruo Sajdon. ⁷ Ha jere ruokwa n'ebe e wusiri ike nke Taia, na obodo niile nke ndi Hiv,* na nke ndi Kenan. N'ikpeazu, ha gaara ruo Bjasheba n'ime ndida Juda.

⁸ Mgbe ha jegharichara n'ala ahụ niile; ha loghachitere na Jerusalem na ngwucha onwa nke itoolu na iri abali abuo ya.

⁹ Joab nyere eze ngukota onuogugu nke ndi agha Izrel. N'Izrel, ha di nari puku asato, bu ndi ikom ndi tozuru iji mma agha buo agha, na Juda ha di nari puku ise.

¹⁰ Ma obi Devid bidoro ita ya uta mgbe o guchara ndi ikom na-alu agha onu. O siri ONYENWE ANYI, "Emehiela m nke ukwu n'ihu ihe m mere. Ma ugbu a, ONYENWE ANYI biko, ario m gi, wezuga ikpe omuma nke diiri ohu gi; n'ihu na emeela m ihe nzuzu di ukwu."

¹¹ N'ututu echi ya, tupu Devid na-eteta n'ura, okwu ONYENWE ANYI eruola Gad onye amuma, bu onye onu uzo Devid, si, ¹² "Gaa gwa Devid, 'Otu a ka ONYENWE ANYI na-ekwu: Uzo ihe ato ka m na-eche gi n'ihu. Horo otu n'ime ha nke m ga-eme ka o biakwasị gi.'"

¹³ Ya mere, Gad jekwuuru Devid si ya, "O bu ka oke unwu ida n'ala gi afo ato? Ka o bu na i ga-agbalaga site n'ihu ndi iro gi onwa ato, ka ha na-achu gi oso? Ka o bu ka ajo oria na-efe efe daa n'ala gi mkpuru ubochi ato? Ugbu a, chee echiche, kpebie osisa i choo ka m weghachiri onye ahụ zitere m."

* **24:7** 24:7 Ndi Hiv, na ndi Kenan bu ndi bi n'ala ahụ tupu ndi Izrel e merie ha n'agha, chupu ha ma bichie ya.

¹⁴ Devid siri Gad, “Aṅo m n’oke nsogbu, o ka mma ka anyi daba n’aka ONYENWE ANYI karija idaba n’aka mmadu, n’ihi na obi ebere ya bara uba.”

¹⁵ N’ihi ya, ONYENWE ANYI zitere ajo orja na-eefe efe n’ala Izrel, site n’ututu ahụ ruo oge akara aka. O bu iri puku mmadu asaa nwuru site na Dan ruo Bīashēba. ¹⁶ Mgbe mmuo ozi ahụ setipuru aka ya ibibi Jerusalem, o wutere ONYENWE ANYI n’ihi oke mbibi ahụ. O siri mmuo ozi ahụ nke naeweta nhuju anya nye ndi mmadu, “O zuola. Seghachi aka gi.” Mgbe ahụ, mmuo ozi ONYENWE ANYI no n’ebe izocha oka Arauna onye Jebus.

¹⁷ Mgbe Devid huru mmuo ozi ahụ na-etida ndi mmadu, o siri ONYENWE ANYI, “O bu mu onwe m mehere; mu bu onye ozuzu aturu, mere ajo omume. Ma ndi a bu naani umu aturu, gini kwanu ka ha mere? Ka aka gi digide naani n’ahu m, digidekwa n’ahu ndi ulo m.”

Devid ewuo ebe ichu aja

¹⁸ N’ubochi ahụ, Gad biara n’ulo Devid gwa ya si, “Gaa, wuore ONYENWE ANYI ebe ichu aja n’ebe izocha oka Arauna, onye Jebus.” ¹⁹ Ya mere, Devid rubere isi gaa mee dika iwu ONYENWE ANYI nyere site n’onu Gad. ²⁰ Mgbe Arauna weliri anya hu eze na ndi oru ya ka ha na-abia n’ebe o no, o putara kpo isiala nye eze. Kpudokwa ihu ya n’ala.

²¹ Arauna siri, “Gini mere onyenwe m, bu eze ji biakwute ohu ya?”

Devid zaghachiri, “Abiara m izuru ebe izocha oka gi, ka m nwee ike wuore ONYENWE ANYI ebe ichu aja; ka akwusi orja a na-eefe efe dakwasiri ndi mmadu.”

²² Arauna siri Devid, “Ka onyenwe m, bu eze were ihe obula o choro, werekwa chuo aja. Lee ehi maka iji chuo aja nsure oku, leekwa ihe igwe izocha oka niile, na osisi ndi ahụ niile a na-anyanye ehi n’olu,† ka ha buru nku. ²³ Eze, ihe ndi a niile ka mu bu Arauna na-enye eze, ka ONYENWE ANYI Chineke gi nabatakwa gi.”

²⁴ Ma eze zaghachiri Arauna, “Ee, aghaghi m ikwuzu gi ugwu ya, n’ihi na agaghi m achuru ONYENWE ANYI, bu Chineke m aja nsure oku nke nagaghi efu m ihe obula.”

Ya mere, Devid zuru ebe izocha oka ahụ na ehi ahụ niile, kwuo Arauna iri shekel olocha ise, n’ihi ha. ²⁵ Devid wuru ebe ichuru ONYENWE ANYI aja n’ebe ahụ. Chukwa aja nsure oku na aja udo. Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI zara ekpere o kpere n’ihi ala ahụ. Nrija nrija ahụ na-eefe efe nke dakwasiri Izrel kwusikwara.

† 24:22 24:22 Lit. yoku

1 Ndi Eze

Adonaija echie onwe ya eze

¹ Mgbe eze Devid ghorọ agadi, n'agbanyeghi na-eji otutu uwe kpuchie ya, ahụ ya ekpoghi oku. ² Ya mere, ndi na-ejere ya ozi siri ya, "Ka anyi chotara eze otu nwaagbogho na-amaghi nwoke, onye ga-akwu n'ihu eze ma burukwa onye ga-elekota ya. O nwere ike idina n'akuku onyenwe anyi bu eze ime ka ahụ kpoo ya oku."

³ Ha gaghariri n'ala Izrel niile choo nwaagbogho mara mma, chota otu nwaagbogho onye Shunem, aha ya bu Abishag, kpotaara ya eze. ⁴ Nwaagbogho a mara mma nke ukwu; o lekotakwara eze, jekwara ya ozi ma ya na eze enweghi mmeko obula.

⁵ N'oge a, Adonaija* onye nne ya bu Hagit, weputara onwe ya, kwuo si, "Aga m abu eze." N'ihu nke a, o kwadooro onwe ya ugbo agha na otutu inyinya, kpotakwa iri ndi ikom ise, ndi ga-agba oso n'ihu ya. ⁶ Na ndu Adonaija niile, o nweghi oge nna ya baara ya mba site n'iju ya, "Gini mere i ji akpa agwa di otu a?" O bu nwokorobia mara mma nke ukwu; o bu ya na-esotekwa nwanne ya Absalom.

⁷ Adonaija na Joab, nwa Zeruaya† tinyere Abjata‡ onye nchujaja, kparitara uka. Ha kwenyere inyere ya aka ka o ghoo eze. ⁸ Ma Zadok onye nchujaja, Benaya nwa Jehoiada, Netan onye amuma, Shimei, Rei na ndi agha niile na-eche Devid nche esonyeghi Adonaija.

⁹ Adonaija chiri aturu, ehi na umu ehi gbara abuba, gaa n'akuku En-Rogel choo aja na Nkume Zohelet. O kporo umunne ya niile bu umu ndi ikom eze na ndisi Juda niile, ndi na-ejere eze ozi oku, ¹⁰ ma o kpoghi Netan onye amuma, maobu Benaya, maobu ndi agha niile na-eche Devid nche. O kpokwaghi Solomon nwanne ya.

¹¹ Mgbe ahụ, Netan onye amuma juru Batsheba nne Solomon ajuju si, "I nughị na Adonaija nwa Hagit aghoola eze ugbo a, ma onyenwe anyi bu Devid amaghi ihe obula banyere ya? ¹² Ma ugbo a, ka m duo gi odu otu i ga-esi zoputa ndu gi na ndu nwa gi Solomon. ¹³ Bakwuru eze Devid si ya, 'Onyenwe m bu eze, o bu na i kweghi m bu ohu gi nkwa si: 'N'ezie, Solomon nwa gi ga-abu eze n'onodu m, o ga-anodu n'ocheeze m'? Ma gini mere Adonaija ji buru eze?' ¹⁴ Mgbe i ka no na-akpanyere eze uka, mu onwe m ga-abiakwute gi gbaa okwu niile i na-ekwu ume."

¹⁵ Batsheba bakwuuru eze n'ime ulo. Eze emeela nnoo agadi nke ukwu. Abishag onye Shunem nokwa na-elekota ya. ¹⁶ Batsheba gburu ikpere n'ala, kpo isiala nye eze.

Mgbe ahụ, eze juru ya si, "Gini ka i na-achọ?"

¹⁷ Batsheba zara si ya, "Onyenwe m, i jiri ONYENWE ANYI Chineke gi nuro m iyi, kwee m nkwa si na nwa m Solomon ga-abu eze, nodukwa n'ocheeze gi. ¹⁸ Ma ugbo a, Adonaija aghoola eze, ma gi onyenwe m bu eze amaghi ihe banyere nke a. ¹⁹ O jirila otutu igwe ehi na umu ehi gbara abuba, na aturu choo aja. O kpokwara umu ndi ikom eze niile na Abjata onye nchujaja, na Joab onyeisi agha. Ma o kpoghi Solomon bu ohu gi. ²⁰ Ma

* **1:5** 1:5 Adonaija, bu nwa nke ano a muru Devid. Okpara ya bu Amon, Kiliab na Absalom nwuru anwu, ma Kiliab nwuru n'oge o bu nwantakiri. **2Sa 3:4** † **1:7** 1:7 Zeruaya, bu nwanne nwanyi Devid. ‡ **1:7** 1:7 Abjata, bu nwa Ahimelek. **1Sa 22:20**

ugbu a, onyenwe m eze, ndi Izrel niile na-ele gi anya isi n'onu gi nuta onye ga-anochi anya gi, inokwasị n'ocheeze eze gi. ²¹ Ma o bughị otu a, ngwangwa onyenwe m bu eze ga-esoro ndi nna nna ya ha dina n'onwu, mu onwe m na nwa m Solomon ka a ga-emeso mmeso dika ndi mmebi iwu."

²² Mgbe Batsheba no na-akpanyere eze uka, Netan onye amuma batara.

²³ A gwara eze okwu si, "Netan onye amuma no n'ebe a." Ya mere, o gara n'ihu eze kpo o isiala nye ya.

²⁴ Netan siri, "Onyenwe m, bu eze, o bu gi onwe gi siri Adonaija ga-abu eze mgbe i nwuru, na o ga-anokwasikwa n'ocheeze gi? ²⁵ Taa, o gaala jiri otutu igwe ehi, na umu ehi gbara abuba, na umu aturu chuo aja. O kpo kwala umu ndi ikom eze niile. O kpo kwara ndiisi agha, na Abiata onye nchujaja. Ha na ya na-eri ihe oriri, na-anukwa ihe onunu, na-eti mkpu na-asi, 'Eze Adonaija ga-adi ruo mgbe ebighi ebi.' ²⁶ Ma ha akpoghi mu bu ohu gi na Zadok, onye nchujaja, na Benaya nwa Jehoiada, na ohu gi bu Solomon. ²⁷ O bu site n'aka onyenwe m bu eze ka ihe nke a siri mee, ma i meghe ka ndi ohu ya mata onye ga-anodu n'ocheeze onyenwe m eze, mgbe o noghikwa ya?"

Devid emee Solomon eze

²⁸ Mgbe ahụ, Devid kwuru okwu si, "Kpooronu m Batsheba." Batsheba batara, guzo n'ihu eze.

²⁹ Mgbe ahụ, eze nuru iyi si ya, "Dika ONYENWE ANYI na-adi ndu, Onye ahụ naputara m site na nsogbu m niile, ³⁰ otu ahụ m siri nuru gi iyi n'aha ONYENWE ANYI, Chineke Izrel, si, na Solomon nwa gi ga-abu eze n'onodu m, o bu ya ga-anochi anya m, nodukwa n'ocheeze m. Otu ahụ ka m ga-eme n'ubochi taa."

³¹ Mgbe ahụ, Batsheba kpo o isiala, gbukwaa ikpere n'ihu eze si ya, "Ka onyenwe m eze Devid diri ndu ruo mgbe ebighi ebi."

³² Mgbe ahụ, Devid nyere iwu si, "Kpooronu m Zadok onye nchujaja, na Netan onye amuma, na Benaya, nwa Jehoiada." Mgbe ha niile biara n'ihu eze, ³³ o siri ha, "Duru ndi ozi onyenwe unu, tinyere unu onwe unu, mee ka Solomon nwa m nokwasị n'elu inyinya muul nke mu onwe m, kpooronu ya gbada Gaihon. ³⁴ N'ebe ahụ, ka Zadok onye nchujaja, na Netan onye amuma, tee ya mmanu ibu eze Izrel. Fukwaanu opi, tiekwanu mkpu si, 'Eze Solomon ga-adi ndu ruo mgbe ebighi ebi.' ³⁵ Mgbe ahụ, unu na ya ga-esokwa gbagota, o ga-abia nokwasị n'ocheeze m ichi n'onodu m. N'ihu na o bu ya ka m hoputara ichi eze n'Izrel na Juda."

³⁶ Benaya nwa Jehoiada zara eze si, "Amen, ka ONYENWE ANYI Chineke onyenwe m na eze, kwuputa ya ka o di otu a. ³⁷ Dika ONYENWE ANYI si nyere onyenwe m bu eze, biko, ka o si otu a nyere Solomon ime ka ocheeze ya di ukwu karja ocheeze onyenwe m bu eze Devid."

³⁸ Ya mere, Zadok, onye nchujaja, na Netan onye amuma, na Benaya, nwa Jehoiada, na ndi Keret na ndi Pelet,* duuru Solomon mee ya ka o nokwasị n'elu inyinya muul nke eze Devid. Emesia, ha duuru ya gaa Gaihon. ³⁹ N'ebe ahụ, Zadok onye nchujaja weputara mpi mmanu† ahụ di

§ 1:33 1:33 Ndi ozi n'uloze, a na-ekwu ihe banyere ha n'ebe a, bu ndi agha eze. * 1:38 1:38 Ndi Keret na ndi Pelet, bu ndi nche eze Devid, ndi sitere na mba Kriti na Filistia. 1Sa 30:14; 2Sa 2:18

† 1:39 1:39 Mmanu a, bu udi mmanu otiti ahụ Chineke nyere Mosis iwu ka o mee n'Akwukwo Opu 30:22-33

n'ulo nzute[‡] Chineke, were tee Solomon n'isi. Ha fukwara opi. Mgbe ahụ, ndi mmadu niile tiri mkpu si, "Ka eze Solomon diri ndu ruo mgbe ebighi ebi." ⁴⁰ Ndi Izrel niile sooro ya rigoo, na-afu oja na-anurikwa oke onu, ruo n'ala mara jijji n'ihu oke uzu.

⁴¹ Adonaija na ndi obia ya niile nuru mkpu onu ahụ mgbe ha onwe ha na-erisi nri. Mgbe Joab nuru opi ike ka o na-ada, o juru si, "Gini mere oke uzu di otu a ji na-ada n'ime obodo."

⁴² Ma mgbe o ka kpu okwu ahụ n'onu, lee Jonatan nwa Abiata onye nchajaja, ka o batara. Adonaija siri, "Bata! N'ihu na i bu ezi mmadu amaara m na o bu ozioma ka i ji bia."

⁴³ Jonatan zara ya si, "Mba, o dighi otu ahụ! Onyenwe anyi eze Devid emeela Solomon eze. ⁴⁴ Eze e zigala ya na Zadok onye nchajaja, na Netan onye amuma, na Benaya nwa Jehoiada, ndi Keret na ndi Pelet sokwa duru ya gaa. Ha mere ka o nokwasị n'elu inyinya muul eze. ⁴⁵ Zadok onye nchajaja na Netan onye amuma eteela ya mmanu na Gaihon ibu eze. Ha esitekwa n'ebe ahụ nuru onu na-alaghachikwa, ndi obodo niile nokwa ugbo a na-eme mkpotu, na-anurikwa onu. O bukwa uzu onu ha ka unu nuru. ⁴⁶ Solomon na-anokwasị n'ocheeze ugbo a. ⁴⁷ Ozokwa, ndi na-ejere eze ozi abiala ikele onyenwe anyi eze Devid ekele, na-asi, 'ka Chineke gi mee ka aha Solomon buru aha a ma ama karja nke gi, ka ocheeze Solomon dikwa ukwu karja nke gi.' Eze nokwa n'elu ihe ndina ya kpo isiala ofufe, ⁴⁸ si, 'Otuto diri ONYENWE ANYI, Chineke Izrel onye mere ka m jiri anya m hu onye nochiri anya n'ocheeze m ta.' "

⁴⁹ Mgbe ahụ, Adonaija, na ndi obia ya si n'ebe ha na-eri ihe malie. Onye obula sikwa n'ebe ahụ gbapu oso, n'ihu ujo. ⁵⁰ Ma Adonaija turu egwu nke ukwu ihe Solomon ga-eme ya, n'ihu ya, o gara jide mpi di n'ebe ichu aja aka. ⁵¹ Mgbe ahụ, a gwara Solomon si, "Adonaija na-atu egwu ihe Solomon ga-eme ya, n'ihu ya o na-ejide mpi ebe nchajaja aka. O na-asi, 'Ka eze Solomon nura m iyi taa si na o gaghị eji mma agha gbuo ohu ya.' "

⁵² Solomon zara si, "O buru na o gosi onwe ya dika onye kwesiri ntukwasị obi, otu agiri isi di ya n'isi agaghị ada n'ala, ma o buru na a huta ihe ojoj na n'aka ya, o ga-anwu." ⁵³ Mgbe ahụ, eze Solomon, zigara ndi ozi mere ka o site n'ebe nchajaja ridata. Adonaija bira kpo isiala nye eze Solomon. Mgbe ahụ, Solomon siri ya, "Laa n'ulo gi."

2

Ndumodu Devid nyere Solomon

¹ Mgbe ubochi onwu eze Devid na-abiaru nso, o nyere nwa ya Solomon iwu si ya,

² "Oge onwu m eruola," ka o siri, "Ya mere, di ike, meekwa dika nwoke.

³ Debe iwu niile ONYENWE ANYI bu Chineke gi nyere, bie ndu n'uzo ya niile. Debekwa ukpuru na ihe niile o nyere n'iwu, na ntuziaka ya niile dika e dere ya n'akwukwo iwu Mosis. Mee nke a ka ihe niile i ga-eme gaara gi nke oma, n'ihu niile i na-eme, n'ebe obula i na-eche ihu gi. ⁴ Ka ONYENWE ANYI mezu nkwa o kwere banyere m, si 'O buru na umu gi na umu umu ha elezie anya n'otu ha si ebi ndu, o buru na ha ejegharja n'uzo ikwesi ntukwasị obi n'ihu m, jiri obi ha niile na mkpuruobi ha mee nke a, i gaghị achọ onye ga-anokwasị n'oche eze Izrel achọ.'

[‡] 1:39 1:39 Ulo nzute, bu ulo ikwu ahụ Devid wuru maka i dọba igbe ogbugba ndu Chineke. Mgbe ahụ, ulo nzute ahụ ka di na Gibion. 1Ez 3:4; 2Sa 6:17

5 “Ugbu a, gi onwe gi maara ihe Joab nwa Zeruaya mere m, ya bu ihe o mere mmadu abuo bu ndiisi agha Izrel, Abna nwa Nea, na Amasa nwa Jeta. O gburu ha, wufuo obara ha n’oge udo, dika a ga-asị na o bu ihe e mere n’agha. O jikwa obara ahụ meruo ihe okike o kere n’ukwu na akpukpokuwu o yi n’ukwu. 6 I bu nwoke maara ihe, i makwaara ihe i ga-eme. Ekwela ka Joab, n’agbanyeghi isi awo ya, nwuo n’udo.

7 “Ma meere umu Bazilai onye Gilead ebere. Meekwa ka ha buru ndi na-eso gi rie ihe na tebul gi n’ihi na ha ji obi ha zute m mgbe m na-agba oso ndu n’ihi nwanne gi Absalom.

8 “Cheta Shimei, nwa Gera, onye Benjamin ahụ bi n’obodo Bahurim, onye kochara m nkocha jogburu onwe ya n’ubochi ahụ m jere Mahanaim. Mgbe o biara izute m na Jordan, eji m aha ONYENWE ANYI nuro ya iyi si ya, ‘Agaghi m eji mma agha gbuo gi.’ 9 Ma achoghị m ka i hapu ya dika onye ikpe na-amaghi. I bu nwoke maara ihe. I makwaara ihe i ga-eme ya. Mee ka o jiri isi awo obara juru baa n’ili.”

10 Emesia, Devid sooro ndi nna nna ya ha dina n’onwu. E liri ya na obodo Devid. 11 Ma o chirị Izrel iri afo anọ; o chirị afo asaa na Hebron, chikwa iri afo ato na ato na Jerusalem. 12 Solomon noduru n’ocheeze nna ya Devid dika eze. Alaeze ya guzosiri ike nke ukwu. Ochichi ya gakwara nke oma.

Iguzosi ike nke ichi eze Solomon

13 Otu ubochi, Adonaija nwa Hagit, biakwutere Batsheba, nne Solomon. Mgbe Batsheba huru ya, o juru ya ajuju si, “O bukwa obibia udo ka i biara?”

Adonaija zara si ya, “E, abiaara m n’udo.” 14 O kwuru si, “O nwere ihe m nwere igwa gi.”

Nne Solomon zara si ya, “Kwuo.”

15 O zara si, “Dika i maara, o bu m nwe alaeze a. Ndi Izrel niile lekwaranya na m ga-abu eze ha. Ma otu o di, ihe niile adighikwa ka o di na mbu, alaeze a aghola nke nwanne m, n’ihi na o si n’aka ONYENWE ANYI rute ya aka. 16 Ugbu a, enwere m otu ihe m na-ario n’aka gi. Biko ajukwala imere m ya.”

Batsheba siru ya, “Gini bu ariri gi? Kwuo ihe o bu.”

17 O zaghachiri ya si, “Biko rioro m Solomon eze, n’ihi na amaara m na o ga-eme ihe obula i rioro ya, ka o kponye m Abishag, nwanyi Shunem ahụ, ka o buru nwunye m.”

18 Batsheba zara si ya, “O di mma, aga m agwara gi eze okwu.”

19 Emesia, Batsheba biakwutere eze Solomon igwa ya okwu banyere Adonaija. Mgbe o na-abata, eze sitere n’ocheeze ya bilie gaa izute ya, kpokwaa isiala nye ya nodu ala n’ocheeze ya. O mere ka e butere nne eze* ocheeze, o nodukwara ala n’aka nri ya.

20 O siru, “Enwere m ariri nta m choro irio gi. Ajukwala i mere m ya.”

Eze zaghachiri, “Rio ya nne m. Agaghi maju i mere gi ya.”

21 Ya mere o siru, “Biko, kwere ka enye nwanne gi nwoke Adonaija Abishag nwanyi Shunem, ka o buru nwunye ya.”

22 Eze Solomon zara nne ya si, “Gini mere i ji rioro m ka m nye Adonaija naani Abishag nwanyi Shunem ka o buru nwunye ya? I gaara arikwa m si m nye ya alaeze m. N’ihi na o bu ya toro m” I gaara arikwa n’ihi Abiata onye nchaja ma Joab nwa Zeruaya.

* 2:19 2:19 N’uloeze mba ndi di n’owuwa anyanwu, nne eze bu onye a na-asopuru. A na-enyekwa ya oru ufodu ka o ruo, i ji kwanyere ya uguu.

²³ Mgbe ahụ, eze Solomon ji ONYENWE ANYỊ n'ụọ iyi sị, "Ka Chineke mesoo m mmeso, otu ọbụla mmeso ahụ si dị n'ọ, ma ọ bụrụ na Adonaija ejighi ndụ ya kwuo ugwo n'ih i aririọ a. ²⁴ Ugbu a, dika ONYENWE ANYỊ na-adi ndụ, bu onye ahụ mere ka m n'ogidesie ike n'ocheeze nna m Devid, onye mere ka ọchichi eze m malite dika o kwere na nkwa, a ga-eme ka Adonaija n'ụọ taa." ²⁵ Eze Solomon zigara Benaya nwa Jehoiada ka ọ gaa gbuo Adonaija. Benaya gakwara tighuo Adonaija.

²⁶ Eze kpokwara Abjata onye nchuaja sị ya, "Laghachi azu n'ubi gi n'Anatot.† I kwesiri inwu onwu ma ọ bughị ugbu a ka a ga-egbu gi n'ih na i buru igbe ogbugba ndu Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI n'oge nna m Devid di ndu. I sokwa ya huọ ahuhu n'oge ahụ niile o nwere nsogbu." ²⁷ Ya mere, Solomon chupuru Abjata‡ ka ọ ghara ibu onye nchuaja ONYENWE ANYI ọzọ. Otu a ka o si mezuos bu okwu ahụ ONYENWE ANYI kwuru banyere ezinaulo Elayi na Shajilo.

²⁸ Ma mgbe Joab nuru na Adonaija anwuola, ọ gbaara oso gaa n'ulo nzute ONYENWE ANYI jigide mpi di n'akuku ebe ichu aja aka. O bu ezie na Joab so Adonaija gbaa izu imegide Solomon, ma o soghi Absalom gbaa izu imegide Devid. ²⁹ Mgbe a gwara eze Solomon, na Joab a gbabala n'ulo ikwu ONYENWE ANYI, nodu n'akuku ebe ichu aja. Solomon nyere Benaya, nwa Jehoiada iwu si, "Gaa, tituo ya n'ala."

³⁰ Benaya banyere n'ime ulo nzute ONYENWE ANYI, si Joab, "Eze si gi, 'puta ezi!'"

Ma ọ zara, "Mba, aga m anwu n'ebe a."

N'ih nke a, Benaya jekwuru eze gwa ya ihe Joab kwuru.

³¹ Mgbe ahụ, eze nyere Benaya iwu si ya, "Gaa mee dika o kwuru. Gbuo ya, liekwa ya. Nke a ga-eme ka ikpe omuma ghara idiri mu na ezinaulo nna m Devid n'ih ikpe omuma diri Joab maka obara ndi aka ha di ocha o wusiri. ³² ONYENWE ANYI ga-emekwa ka obara o wusiri laa ya n'isi, n'ih na o ji mma agha gbuo ndi ikom abuo, ma nna m Devid amaghi maka ya. Ha abuo, ya bu Abna nwa Nea, ochiagha ndi Izrel, na Amasa nwa Jeta, ochiagha ndi Juda, ndi di mma ma burukwa ndi ezi omume kariya ya. ³³ Ka ikpe omuma di n'ih igbu ochu ndi a dikwasị Joab na umu umu ya n'isi ruo mgbe ebighi ebi. Ma n'ebe Devid na umu umu ya, na ulo ya, na ocheeze ya di, ka udo ONYENWE ANYI dikwasị ha ruo mgbe ebighi ebi."

³⁴ Benaya nwa Jehoiada gara gbuo Joab. E liri ya n'ala nke ya* di n'ozara. ³⁵ Mgbe ahụ, eze hoputara Benaya, nwa Jehoiada ka ọ buri onyeisi ndi agha ya niile, ma mee Zadok onye nchuaja n'onodu Abjata.

³⁶ Emesja, eze ziri Shimei ozi si ya, "wuoro onwe gi ulo na Jerusalem, biri n'ebe ahụ, esitekwala n'ebe ahụ puo jee ebe obula. ³⁷ N'ih na ubochi i ga-apu gafee iyi di na Ndagwurugwu Kidron, mara nke oma na i ghaghi inwu. Obara gi ga-adikwa gi n'isi."

³⁸ Shimei zara eze, "Okwu gi di mma. Ohu gi ga-eme dika onyenwe m bu eze kwuru." Shimei biiri n'ime Jerusalem, nookwa otutu ubochi.

³⁹ Ma n'ogwugwu afo ato, ndi ohu abuo Shimei nwere gbapuru oso gbakwuru Akish, nwa Maaka, eze Gat.† Ndi mmadu bjara gwa Shimei si ya, "Lee, ndi ohu gi no na Gat." ⁴⁰ Nke a mere ka o bilie, rikwasị n'elu

† **2:26** 2:26 Anatot, bu otu n'ime obodo nke ebo Benjamin nyere ndi nchuaja Jos 21:18; Jer 1:1

‡ **2:27** 2:27 O bu naani Abjata gbapuru mgbe a na-egbu ndi ezinaulo Elayi. 1Sa 22:17-20 § **2:27**

2:27 1Sa 2:27-36 * **2:34** 2:34 N'oge ochie, n'ih na-enweghi ebe ili ozu nke ozuzu oha, a na-eli onye obula n'ala nke aka ya. † **2:39** 2:39 Obodo Gat di na Filistia.

inyinya ibu ya, gaa Gat, jekwuru Akish n'ih i chọ ndi ohu ya. Shimei gara mee ka ndi ohu ya soro ya laghachite azu.

⁴¹ Mgbe a gwara Solomōn na Shimei hapuru Jerusalem gaa Gat ma loghachikwa azu, ⁴² eze ziri ozi kpo Shimei si ya, "O bu na m adoghi gi aka na nti, jiri aha ONYENWE ANYI nuo iyi si, 'Mara nke oma n'ubochi obula i ga-esi n'ebe a puo gaa n'ebe obula ozo, na i ga-anwu?' N'oge ahụ, i zara m si m, 'Okwu gi di mma. Aga m emekwa ya.' ⁴³ O bu ginị mere i ji mebie iyi i nuru nye ONYENWE ANYI, jukwa idebe ihe m nyere gi n'iwu?"

⁴⁴ Eze gwakwara Shimei okwu si ya, "I maara ihe ojuo niile i mere megide nna m Devid. Ugbu a ONYENWE ANYI ga-akwughachi gi ugwo n'ihu omume ojuo gi. ⁴⁵ Ma eze Solomōn ga-abu onye a goziri agozi. Ocheeze Devid ga-eguzosikwa ike n'ihu ONYENWE ANYI ruo mgbe ebighi ebi."

⁴⁶ Mgbe ahụ, eze nyere Benaya, nwa Jehoiada iwu ka o gbuo Shimei. O pukwara tituo ya, o nwuo.

Sitekwa n'oge ahụ, alaeze Solomōn guzosiri ike n'aka ya.

3

Solomōn ariọ maka amamihe

¹ Solomōn na Fero eze Ijpt jikotara onwe ha n'otu, o luru nwa nwanyi Fero. O kpobatarara ya n'obodo Devid ruo mgbe o wusiri uloaze ya na ulonso ONYENWE ANYI, na mgbidi gbara Jerusalem gburugburu. ² N'oge ahụ, ndi Izrel ka na-achụ aja ha n'ebe di elu niile, n'ihu na ewubeghi ulonso ukwu nye aha ONYENWE ANYI. ³ Ma Solomōn gosiri ihunanya n'ebe ONYENWE ANYI no, site na igbaso ntuziaka niile nke Devid nna ya nyere ya, o bu naani na o churu otutu aja di iche iche, na ihe nsure oku na-esi isi utu n'ebe di elu di iche iche.

⁴ Eze gara Gibion n'ih i chụ aja, n'ihu na ebe ahụ bu ebe kachasi mkpa, di elu. Solomōn churu otu puku aja nsure oku n'elu ebe ichu aja ahụ.

⁵ Na Gibion, ONYENWE ANYI mere ka Solomōn hu ya anya na nro nke abali, Chineke siri ya, "Riọ ihe obula i choro ka m nye gi."

⁶ Solomōn zara si, "I gosila ohu gi bu nna m Devid obi ebere di ukwu, n'ihu na o bu onye kwesiri ntukwasi obi nye gi, onye ezi omume nakwa onye obi ya ziri ezi. I nogidela na-egosi ya obi ebere di ukwu, nyekwa ya nwa nwoke ga-anokwasi n'ocheeze ya n'ubochi taa.

⁷ "Ugbu a, ONYENWE ANYI bu Chineke m, i meela ohu gi eze n'onodu nna m, bu Devid. Ma abu m naani nwantakiri* na-amaghi otu esi apu ma na-abatakwa.† ⁸ Ohu gi no n'ebe a, n'etiti ndi gi i hoputara, ndi bara uba nke ukwu, ndi a na-adighi aguta onu n'ihu n'onuogugu ha babigara uba oke. ⁹ Ya mere, nye ohu gi uche nghota nke m ga-eji chia ndi gi, na ighota ihe di iche n'etiti ezi ihe na ajo ihe. N'ihu na onye puru ichikota ndi gi a di ukwu?"

¹⁰ O masiri Onyenwe anyi na Solomōn rioro nke a. ¹¹ Ya mere, Chineke zara si ya, "N'ihu na i rioro amamihe na nghota i ga-eji chia ndi m, ma i rioghi m ka m nye gi ndu ogologo, maobu akunuba, maobu onwu nye ndi iro gi. ¹² Aga m eme dika ihe i rioro si di. Aga m enye gi obi maara ihe na uche ighota ihe ziri ezi, nke ga-abu na o dighi onye obula dika gi, o dighikwa onye obula ga-adi ka gi. ¹³ Ozokwa, aga m enyekwa gi ihe ndi ahụ i na-aroghi m, akunuba, na nsopuru, ka o ga-abu n'ubochi niile

‡ 2:44 2:44 2Sa 16:5-13 * 3:7 3:7 O bughị nwantakiri n'onuogugu afo kama o bu n'amamihe, n'ihu n'oge a, o bu naani iri afo abuo ka Solomōn gbara. 1Ih 22:5; Jer 1:6 † 3:7 3:7 Maobu, na-amaghi otu m ga-esi aru oru m ndi a.

nke ndụ gi, i gaghị enwe onye ọbụla ga-adị ka gi n'etiti ndị eze niile. ¹⁴ Ọ burukwa na i jee ije n'uzọ m niile, debe iwu m, meekwa ihe m gwara gi, dika nna gi Devid mere, aga m enye gi ogologo ndụ.” ¹⁵ Mgbe ahụ, Solomon si n'ura teta, ghotakwa na ọ bụ nro ka ọ na-arọ.

Ọ lotara na Jerusalem bata guzo n'ihu igbe ọgbugba ndụ Onyenwe anyi, chọọ aja nsure ọkụ na aja udo. Emesịa, o meere ndị na-ejere ya ozi oke oriri.

Ikpe ziri ezi Solomon kpere

¹⁶ Mgbe ihe ndị a gasiri, umụ nwanyị akwuna abụọ biakwutere eze, guzo n'ihu ya.[‡] ¹⁷ Otu n'ime ha gwara ya si, “Onyenwe m, mụ na nwanyị a bi n'otu ụlọ. Anyị abụọ dikwa ime. Ma eburu m ya ụzọ mụọ nwa nke m. ¹⁸ Mgbe ụbọchị atọ gasiri ka m musiri nwa, ya onwe ya mụkwara nwa nke ya. Naanị anyị abụọ bi, o nweghi onye ọzọ binyere anyi.”

¹⁹ “Ma n'otu abali, nwa ya nwurụ mgbe o dinakwasiri ya n'oge ọ na-arahụ ụra. ²⁰ Mgbe o biliri n'etiti abali, chọputara na nwa ya anwuola, o kuuru ya nibe ya n'akukụ m, kurukwanụ nwa nke m di ndụ nibe n'akukụ ya onwe ya. ²¹ N'isi ụtutu, mgbe m tetara n'ura chọọ inye nwa m ara, achọputara m na ọ nwuola. Ma mgbe m leziri ya anya nke oma ka chi boro, ahuru m na nwa mụ na ya dina abughi nwa nke m mụrụ.”

²² Mgbe ahụ, nwanyị nke ọzọ kwuru si, “Mba, nwantakiri ahụ di ndụ bu nwa m, ma nke nwurụ anwu bu nwa gi.” Nwanyị nke mbu zara si,

“Mba, ọ bughị eziokwu; nwa nke nwurụ anwu bu nke gi, ma nke di ndụ bu nke m.” Otu a ka ha si na-arurita ụka n'ihu eze.

²³ Eze kwuru si, “Onye nke a na-asị, 'Nwa m bu nke di ndụ, ma nke gi bu nke nwurụ anwu,' mgbe onye nke ọzọ na-asị, 'Mba! Nwa gi bu nke nwurụ anwu, ma nke m bu nke di ndụ.'”

²⁴ Mgbe ahụ, eze siri, “Wetara m mma agha.” Ya mere, ha wetaara eze mma agha. ²⁵ Eze nyere iwu si, “Kpowa nwa ahụ di ndụ ụzọ abụọ, were otu ọkara nye otu onye, werekwa nke ọzọ nye onye nke ọzọ.”

²⁶ Nwanyị ahụ nwa ya di ndụ juputara n'omiko n'ebe nwa ya nọ, ọ gwara eze si, “Biko, onyenwe m, kunye ya nwantakiri ahụ di ndụ. Egbukwala ya.”

Ma onye nke ọzọ siri, “Kpowa ya abụọ. Nwa a agaghị abụ nke gi, ọ gaghị abukwa nke m.”

²⁷ Mgbe ahụ, eze kpebiri ikpe si, “Kuru nwantakiri a di ndụ kunye ya nwanyị ahụ choro ka ọ di ndụ. Egbula ya, n'ihu na nwanyị ahụ bu nne ya.”

²⁸ Mgbe ndị Izrel niile nuru otu eze si kpebie ikpe a, ha sitere n'itu egwu nye eze nsopuru, n'ihu na ha huru na o si n'aka Chineke nweta amamihe. ^S ikpe ikpe ziri ezi.

4

Ndịisi ozi Solomon

¹ Ya mere Solomon ghorọ eze ndị Izrel niile.

² Ndị a bu aha ndịisi ochichi obodo eze Solomon hoputara inyere ya aka.

[‡] 3:16 3:16 Ka o dozieere ha okwu. ^S 3:28 3:28 1Ez 3:9,11-12; 2Ih 1:12; Dan 1:17; Kol 2:2,3

Azaraya,* nwa Zadok bu onye nchujaja.

³ Elihoref na Ahija, umu ndi ikom Shisha, bu ndi ode akwukwo. Jehoshafat, nwa Ahilud bu onye na-edeko akuko.

⁴ Benaya, nwa Jehoiada bu onyeisi agha ndi Izrel. Zadok na Abiata, bu ndi nchujaja.

⁵ Azaraya nwa Netan bu onyeisi na-elekota ndi na-ejere eze ozi. Zabud nwa Netan bu onye nchujaja na onye ndumodu nye eze.

⁶ Ahisha, bu onyeisi na-elekota n'uloeze.

Adoniram nwa Abda bu onyeisi na-elekota ndi oru mmanye.

⁷ Eze Solomon hoputara ndi ikom iri na abuo ndi o mere ndiisi galekota akuku iri na abuo nke o mere ka Izrel diri. Mmadu iri na abuo ndi a nwekwa oru iwetara eze ihe oriri. Nwoke obula n'ime ha nwe iwetara eze na ezinaulo ya ihe oriri otu onwa n'afu.

⁸ Nke a bu aha ndi ikom iri na abuo ahụ.

Ben-Hua, onye na-achi ala ugwu ugwu Ifrem.

⁹ Ben-Deka, onye na-achi Makaz, na Shaalvim na Bet-Shemesh, na Elon Bethanan.

¹⁰ Ben-Hesed, onye na-achi Arubot, na Soko, na Ala Hefa niile.

¹¹ Ben-Abinadab, onye na-achi ala elu elu Doa. Nwoke a luru Tafat, nwa nwanyi Solomon.

¹² Baana, nwa Ahilud, onye na-achi Teanak, na Megido n'akuku Bet-Shan niile, nke di n'akuku Zaretan na ndida Jezril, sitekwa na Bet-Shan ruo Ebel-Mehola gafee ma ruokwa Jokmeam.

¹³ Ben-Geba, onye na-achi Ramot Gilead, na obodo niile nke ikwu Jaja, nwa Manase nwere n'ime Gilead, na akuku Agob niile nke di na Bashan, na iri obodo ukwu isii e ji mgbidi gbaa gburugburu, nke nwekwara mkporo bronz e ji kpuo uzo ya.

¹⁴ Ahinadab nwa Ido, onye na-achi Mahanaim.

¹⁵ Ahimaaz, onye na-achi Naftali (o lukwara nwa nwanyi Solomon a na-akpo Basemat).

¹⁶ Baana nwa Hushai, onye na-achi Asha na Alot.

¹⁷ Jehoshafat nwa Parua onye na-achi Isaka.

¹⁸ Shimei nwa Ela onye na-achi Benjamin.

¹⁹ Gebea nwa Uri, onye na-achi Gilead (ala Saihon eze ndi Amorait, na nke Og eze Bashan). Naani ya ka e doro dika govanu ala ahụ.

The a na-ebubatarara Solomon kwa ubochi

²⁰ N'oge a, ndi Juda na Izrel bara uba n'onuogugu dika aja di n'akuku osimiri. Ha dikwa ukwu n'onuogugu. Ha na-eri na-anu, na-emekwa onwe ha obi uto. ²¹ Ala niile Solomon na-achi sitere n'oke osimiri Yufretis ruo ala ndi Filistia, rukwaa n'oke ala ndi Ijpt.† Ndi niile a lugburu n'agha n'obodo ndi a na-atuta utu ha na-enye Solomon. Ha nogidekwara n'okpuru Solomon ubochi niile nke ndu ya.

²² Ihe oriri a na-ewebata n'ulo Solomon ubochi niile bu otu nari bushel utu oka na iri bushel asato, na iri akpa oka a kworo akwo isii, ²³ na ehi

* **4:2** 4:2 Zadok muru Ahimaaz, Ahimaaz a muo Azaraya. Ya mere, Zadok ji buru nna nna Azaraya. Azaraya bu onyeisi nchujaja n'Izrel n'afu niile Solomon chiri, n'hi na mgbe ahụ Ahimaaz anwuola. 2Sa 15:27,36; 1Ih 6:8-9 † **4:21** 4:21 Oke alaeze niile Solomon bu dika Chineke kweere ya Ibrahim na nkwa Jen 15:18-21; Dit 17; 11:24; Jos 1:4.

iri mara abuba, na iri ehi abuo a zuru n'ebe a na-azu anu, na nari aturu na ewu. A gunyeghi anu ele na mgbada na oke ele na okuko oma[‡] a na-ewebata. ²⁴ N'ihina na o chiru alaeze niile a ruo n'akuku odida anyanwu nke osimiri Yufretis, site na Tifsa ruo na Gaza.[§] O nwekwara udo n'akuku niile. ²⁵ N'oge ndu Solomon niile, Juda na Izrel site na Dan ruo Biasheba bi n'udo. Nwoke obula no n'okpuru osisi vaini na n'okpuru osisi fiig nke ya.*

²⁶ Onuogugu ulo a na-etinye ugbo agha inyinya na-adokpu nke Solomon nwere di puku ano. Onuogugu inyinya a na-agba agba o nwere di puku iri na abuo.[†]

²⁷ N'onwa obula, ndi ahụ a hoputara ichi Izrel na-ewetara eze Solomon na ndi ulo ya ihe oriri. Ha adighi ekwekwa ka otu ihe koo n'ulo ya. ²⁸ Ha na-ewetakwa oka bali na ahijia oka n'ebe o kwesiri, maka inyinya na-adokpu ugbo agha na inyinya ukwu oso ndi ozo dika ihe ha ketara n'utu si di.

Amamihe Solomon

²⁹ Chineke nyere Solomon amamihe, na uche nghota, na mmuo imuta otutu ihe nke bara uba dika aja di n'akuku osimiri. ³⁰ Amamihe Solomon di ukwu karija amamihe ndi si owuwa anyanwu.[‡] N'ezie, o di ukwu kariakwa amamihe ndi maara ihe n'Ijpt. ³¹ O maara ihe karija onye obula, karija Etan onye Ezra, na Heman, na Kalkol, na Dada, umu ndi ikom Mahol. Ihe banyere idi ukwu ya gbasara na mba niile gbara ha gburugburu. ³² O turu puku ilu ato, deekwa abu onuogugu ha di otu puku na ise. ³³ O kwuru okwu banyere osisi, site na osisi sida nke Lebanon ruo n'ahijia hisop nke na-eto na mgbidi aja, na ihe banyere umu anumanu na anu ufe, na anu na-akpuhari n'ala nakwa azu. ³⁴ Ndi eze niile di n'uwa bu ndi bjara inuru banyere amamihe ya zitere ndi si na mba niile di iche iche inuru okwu amamihe Solomon.

5

Nkwado maka iwu Ulonso ukwu

¹ Mgbe Hiram eze Taja* nuru na eteela Solomon mmanu ibu eze n'onodu nna ya Devid, o zipuru ndi ozi ya ijekwuru Solomon, n'ihina ya na Devid bu enyi, dirikwa na mma. ² Mgbe ahụ, Solomon zigara Hiram ozi, si ya:

³ "I maara na Devid nna m enweghi ike iwu ulonso ukwu nye Aha ONYENWE ANYI Chineke ya, n'ihina agha niile o luru mgbe o di ndu.[†] O nokwa na-eche ka ONYENWE ANYI nye ya udo. ⁴ Ugbu a, ONYENWE ANYI Chineke m enyela m udo n'akuku obula. Enwekwaghi m ndi iro, ma o bukwanu ihe ndakwasị ojoo obula. ⁵ N'ihina ya, ana m achọ iwu ulonso ukwu nye Aha ONYENWE ANYI Chineke m, dika ONYENWE ANYI gwara nna m Devid mgbe o siru ya, 'Nwa gi nwoke, onye m ga-eme ka o nodu n'oocheeze gi, ga-ewu ulonso ukwu nye Aha m.'

[‡] **4:23** 4:23 Ya bu, ugbala mmiri **§** **4:24** 4:24 Tifsa ruo na Gaza, bu obodo di n'owuwa anyanwu nke ugwu. O bu oke alaeze Solomon n'ugwu, burukwa obodo di mkpa nke di n'akuku osimiri Yufretis. Gaza na Filistia bu obodo ndi di nso n'osimiri Mediterenjan. Ha bu oke ala n'owuwa anyanwu nke ndida alaeze ahụ. * **4:25** 4:25 Nwoke obula no n'okpuru osisi vaini na n'okpuru osisi fiig nke ya Nke a putara n'ezinaulo obula, biri n'udo na nchekwa n'ulo ha. Jer 23:6. [†] **4:26** 4:26 Dit 17:16 [‡] **4:30** 4:30 Ebe a, na-ekwu banyere ebo ndi Arab bi na mpaghara owuwa anyanwu Palestia. Jen 25:6; Nkp 6:3,33; 7:12; 8:10 * **5:1** 5:1 2Sa 5:11; 2Ih 14:1 [†] **5:3** 5:3 1Ih 28:2-3; 22:7-8

6 “Ya mere, nye iwu ka e gbutooro m osisi sida nke Lebanon. Ndi oru m ga-esoro ndi nke gi n’oru a. Aga m akwu gi ihe obula i kpebiri bu ugwo oru ha. I maara na anyi enweghi ndi oka igbutu osisi dika ndi Saidon.”

7 Mgbe Hiram nuru ozi Solomon ziri, obi toro ya uro nke ukwu. O kwuru si, “Otuto diri ONYENWE ANYI taa, n’ihi na o nyela Devid nwa nwoke nwere amamihe ichi mba ukwu a.”

8 Ya mere, Hiram zigaara Solomon ozi si,

“Anula m ozi i ziteere m. Aga m emekwa ihe niile dika i kwuru banyere i budatar a gi osisi sida na osisi junipa. 9 Ndi ohu m ga-esi n’ugwu Lebanon budaruo ha n’osimiri Mediterenja. A ga-ekekota ha onu, zitere gi ha n’ebe i choro ino buru ha. Mgbe ha sere n’elu mmiri rute ebe i choro, anyi ga-atosakwara gi ha, ka i buru ha. Ma gi onwe gi ga-eme ihe bu ochicho m, site na-inye ndi ulo m ihe oriri.”

10 N’uzo di otu a, Hiram nogidere na-ezitere Solomon osisi sida na junipa niile o choro. 11 Solomon nyere Hiram na ezinaulo ya nari puku bushel, na iri puku bushel oka wiiti abuo, ka o buru ihe oriri nye ezinaulo ya, tinyekwara nari puku galonu, na iri puku galonu abuo nke mmanu oliv asuru asu. Solomon nogidere na-enye Hiram ihe ndi a kwa afo. 12 ONYENWE ANYI nyere Solomon amamihe di ukwu dika o kwere ya na nkwa. Hiram na Solomon nwere mmeko udo, ha abuo gbakwara ndu.

13 Eze Solomon, sitere n’akuku Izrel niile kpobata ndi oru mmnye onuogugu ha di iri puku ato. 14 N’otu onwa, o na-eziga puku mmadu iri n’ime ndi a ka ha gaa Lebanon iru oru. N’onwa ozo, o na-ezigakwa puku mmadu iri ka ha gaa gbanwee ndi buuru uzo gaa. N’uzo di otu a, otu uzo n’ime iri puku mmadu ato ndi a na-anu na Lebanon otu onwa maka iru oru, ma ha na-alota zuo ike onwa abuo. Adoniram² bu onyeisi ndi oru mmnye a. 15 Solomon nwere ndi oru ozo onuogugu ha di iri puku asaa na-ebu ibu, nweekwa ndi na-awa nkume n’ugwu onuogugu ha di iri puku asato. 16 N’agunyeghi ndi a, o nweekwara ndiisi, ndi na-elekota ndi oru ndi a, onuogugu ha di puku ato na nari ato. 17 Dika iwu eze si di, ha na-esite n’ebe a na-awa nkume ebuputa nkume di mma buru ibu nke e ji ewu n’otala ulonso ukwu ahụ 18 Ndi ikom si Gebal, nyere ndi oru Solomon na ndi oru Hiram aka, igbutu osisi na iwa ha. Ha nyekwara aka ikwado nkume e ji ewu ulo ahụ.

6

Solomon ewuo Ulonso Ukwu

1 Solomon bidoro iwu ulonso ukwu ONYENWE ANYI ahụ n’onwa Zif,* bu onwa nke abuo n’afu nke anu nke ibu eze ya. O bukwa n’afu nke mere ya nari afu anu na iri afu asato site n’oge ndi Izrel si n’ala Ijpt puta.

2 Ulonso nke eze Solomon wuuru ONYENWE ANYI di iri mita abuo na asaa n’ogologo, mita itoolu n’obosara, ebe ila elu ya dikwa mita iri na anu. 3 Mputa onu ulo nke di n’ihu ulo ezumezu nke ulonso ahụ di mita itoolu n’ogologo nke gbakwunyere ihe n’obosara ulonso ahụ, dirikwa mita anu na okara n’obosara ya. 4 O meere ulonso ahụ oghereikuku kpara nkpa n’ime ma saa mbara n’ezi, n’ebe elu elu mgbidi ulo ahụ. 5 N’akuku mgbidi ulo ezumezu ahụ nakwa mgbidi nke ime ebe nso ahụ, o wuru okpukpu gburugburu ulo ahụ, nke nwere otutu ulo nta di iche iche gbaa

† 5:14 5:14 1Ez 12:18 * 6:1 6:1 Onwa Zif, bu onwa abuo n’afu, n’onuogugu afu ndi Juu ma buru onwa ise n’afu n’onuogugu afu ugbu.

gburugburu. ⁶ Obosara okpukpu ụlọ nke dịkarịsiri ala[†] bụ mita abụọ na okara, obosara okpukpu nke ụlọ etiti dị mita atọ, otu a kwa, obosara okpukpu ụlọ nke atọ dị mita atọ na okara. Mgbe e wuru mgbidi gbara ụlọnsọ ukwu ahụ gburugburu, e wukwara ihe dịka aka n'akụkụ mgbidi ahụ niile. O bụ n'elu ihe ndị a dịka aka ka e dokwasiri osisi e ji wuo ọnuụlọ nta ndị ahụ. N'uzọ dị otu a, ka e ji gbochie ịmanyere ihe ọbụla n'aja ụlọnsọ ukwu ahụ.

⁷ Mgbe a na-ewu ụlọnsọ ukwu ahụ, o bụ naanị nkume awara nke ọma n'ebe a nọ gwuputa ha ka eji wuo ya. O nweghị onye nuru uzụ itipia nkume, maọbụ uzụ iwa osisi, maọbụ ụdị mkpọtụ ahụ ngwa ọrụ mkpirisi igwe na-eme, n'ebe a nọ wuo ụlọnsọ ukwu ahụ, mgbe a na-ewu ya.

⁸ Onu ụzọ e si abata n'onu ụlọ ndị dị n'okpukpu ụlọ elu nke mbụ dị n'akụkụ aka nri nke ụlọnsọ ukwu ahụ. E nwekwara ụzọ nri go e wuru e si abanye n'onu ụlọ ndị dị n'okpukpu ndị dị n'etiti. A na-esitekwa na nke a rigoro ruo na nke atọ. ⁹ Mgbe o wusiri ụlọnsọ ukwu a, Solomon jiri ibe osisi na osisi dị obosara e si n'osisi sida mepụta, wuo ihe mgbachị elu ụlọ ahụ. ¹⁰ O wuru otutu ọnuụlọ nta n'akụkụ mgbidi gbara ụlọnsọ ukwu ahụ gburugburu. O bụkwa osisi sida ka e ji jikọta mgbidi ụlọ ahụ na ọnuụlọ nta ndị ahụ. Iđi elu nke ọbụla n'ime ha bụ mita abụọ na okara.

¹¹ Okwu ONYENWE ANYI rutere Solomon nti, ¹² “Banyere ụlọnsọ ukwu a i na-ewu, o buru na i mee ihe m gwara gi, gbasoo ihe niile m nyere gi n'iwu, ma mezu okwu m niile, aga m esite na gi mezu nkwa ahụ m kwere nna gi Devid. ¹³ Aga m ebikwa n'etiti ndị Izrel, agaghị m ahapukwa ndị m, Izrel.”

¹⁴ Emesja, Solomon wusiri ụlọnsọ ukwu ahụ. ¹⁵ O ji osisi sida dị obosara machie ahụ ime ụlọnsọ ukwu ahụ site n'akụkụ ala ruo n'elu ya. E jikwa osisi junipa machie ala ụlọ ahụ niile. ¹⁶ O ji osisi sida kewaputa ihe ruru mita itoolu n'azu ụlọnsọ ukwu ahụ, site n'ala ụlọ ahụ ruo n'elu, n'ih iweputa site n'ụlọnsọ ahụ, ime ime ebe nsọ, nke bụ Ebe Kachasi Nso. ¹⁷ Ụlọ ezumezu nke dị n'ihu ọnuụlọ a dị iri mita na asatọ. ¹⁸ Ahụ ime ụlọnsọ ukwu ahụ bụ osisi sida, nke a turu ihe otutu nke oyiya afufa ohia na okoko osisi wasara awasa n'elu ya. Ihe niile dị n'ime ụlọ ahụ bụ osisi sida, adighi ahụ nkume ọbụla anya.

¹⁹ O kwadokwara ebe nsọ ahụ, ebe dị n'ime ime ụlọ ahụ, maka idebe igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI n'ebe ahụ. ²⁰ Ime ime ebe nsọ ahụ, di mita iri n'ogologo, obosara ya dikwa mita iri, idị elu ya dikwa mita iri. [†] O ji ọlaedo a nuchara anucha machie ahụ ime ụlọ a niile, jiri osisi sida machie ebe nchujaja ya. ²¹ Solomon ji ọlaedo a nuchara anucha machie ahụ ime ụlọnsọ ukwu ahụ. O gbatiri udo ọlaedo gafere n'ihu ime ime ebe nsọ ahụ, nke e jikwa ọlaedo machie. ²² Ya mere, o ji ọlaedo machie ime ya niile. O jikwa ọlaedo machie ebe ichu aja nke diiri ime ime ebe nsọ ahụ.

²³ O mere cherubim abuo, nke e ji osisi oliv tuo n'ime ime ebe nsọ ahụ, idi elu nke ọbula bu mita ise. ²⁴ Cherub nke mbu nwere nku abuo, otu nku di mita abuo na uma ato n'ogologo, nku nke ozo dikwa mita abuo na uma ato n'ogologo. Ya bu, mita ise site na uma isii, site n'onu otu nku ruo n'onu nku nke ozo. ²⁵ Cherub nke abuo dikwa iri mita na uma isii, n'ih na cherubim abuo ndi a bu otu n'otutu nakwa n'ibu ibu. ²⁶ Idi elu nke cherub ọbula ruru mita ise na uma isii. ²⁷ O tinyere cherubim ndi a nke

[†] 6:6 6:6 Maobu, ulo nke mbu di n'ala † 6:20 6:20 Opu 37:25-28; 1Ez 7:48-50 § 6:20 6:20 Ogologo ime ime n'ulonso ukwu a, bu otutu abuo, ma a tunyere ya na Ebe Kachasi Nso nke ulo nzute ahụ. Opu 26

gbasapuru nku ha n'ime ime Ebe Nso Kachasi Nso nke ulonso ukwu. Onu onu nke nku cherub obula na-emetu otu akuku ahụ ulo ahụ, ebe onu onu nke nku cherub obula na-emetu na nke ibe ya n'etiti onuulo ahụ. ²⁸ O jiri olaedo machie cherubim ndi ahụ.

²⁹ N'ahụ aja ulonso ukwu ahụ gbaa gburugburu, ma n'ime onuulo nke di n'ime na ndi di na mputa, ka o pikwasiri oyiyi cherubim, osisi nkwi na okoko osisi wara awa. ³⁰ O jikwa olaedo machie ala ulo nke onuulo niile di n'ime ulo, na onuulo ndi di na mputa ulonso ukwu ahụ.

³¹ O ji osisi oliv mee ibo onu uzo mbata nke ime ebe nso ahụ, osisi ndi a bu otu uzo n'uzo ise nke obosara ebe nso ahụ. ³² N'ahụ ibo abuo ahụ nke si n'osisi oliv, o tunyere oyiyi cherubim abuo, igu nkwi na okoko osisi wara awa. O ji olaedo etipjara etipja machie oyiyi cherubim na igu nkwi ndi ahụ. ³³ Otu a kwa, o ji osisi oliv mee mbudo ibo onu uzo e si abata n'ulo ezumezu ahụ, nke bu otu uzo na nkewa anọ nke obosara ulo ezumezu ahụ. ³⁴ O jikwa osisi junipa mee ibo abuo a na-emechikota n'otu. ³⁵ O piri oyiyi cherubim na oyiyi nkwi, na oyiyi okoko osisi wara awa, jiri olaedo techie ibo ndi ahụ na oyiyi a pikwasiri ha.

³⁶ O wuru ogige n'ime ulonso ukwu ahụ. O bu ahiri nkume ato e doziri edozi na otu ahiri osisi sida a kwachara nke oma ka e ji wuo ogige a.

³⁷ O bu n'onwa Ziv, n'afọ nke anọ, nke ibu eze Solomón ka a toro ntala ulonso ukwu ONYENWE ANYI. ³⁸ O bu n'ime afọ iri na otu, n'onwa Bul,* ya bu onwa nke asato, ka e wusiri ulonso ukwu ahụ, n'ihe niile ya dika ntuziaka e nyere si di. O bu afọ asaa ka o weere ya i ji rucha ulonso ukwu ahụ.

7

Solomón ewuo uloeze ya

¹ Solomón ji afọ iri na ato wuo ulo nke ya, bia ruchakwaa ulo ya niile.

² O wuru uloeze ukwu aha ya bu Oke Ohia Lebanon,* nke ogologo ya di iri mita ise, obosara ya di iri mita abuo na ise. Otu a kwa, idi elu ya di mita iri na ise. Osisi sida ukwu e ji ruo elu ya ka e mere ka ha nokwasi n'elu ogidi e doro n'ahiri n'ahiri. Ahiri ogidi ndi a dikwa anọ. ³ O bukwa osisi sida ka e ji machie elu ulo ahụ. A kukwasiri osisi ndi a n'elu osisi sida ukwu ndi a a wara awa, ndi e mere ka ha nokwasi n'ogidi ndi ahụ. Onuogugu osisi ndi ahụ bu iri anọ na ise. O bukwa iri na ise ka e nwere n'ahiri obula. ⁴ Oghereikuku ya dikwa n'uzo ahiri ato, otu n'elu ibe ya. E mere ka oghereikuku ndi di n'elu n'otu akuku chee oghereikuku ndi di n'akuku nke ozo ihu. ⁵ Onu uzo niile nwere mbudo onu uzo anọ. Ha di ato ato cheritara ibe ha ihu n'ebe mputa ya.

⁶ O wuru onu uzo mbata nke ogidi, nke ruru iri mita na anọ n'obosara, rukwaa iri mita anọ na ise n'idi ogologo. N'ihu ya, e nwere mputa onu ulo, n'ihu ya, e nwewara ogidi na elu ebe kpuchiri ekpuchi.

⁷ E nwewara onu ulo ozo a na-akpo, Ulo Ocheeze, maobu Ulo Ikpe ziri ezi ebe Solomón na-anọ ekpe ikpe. E ji osisi sida machie ahụ ya niile, site n'ala ruo n'elu. ⁸ Ulo obibi Solomón dikwa n'ogige di n'azu ulo ikpe a. E wukwara ya dika e si wuo ulo ndi ozo. Solomón wukwara nwunye ya ulo yiri nke ya. Nwanyị a bu nwa Fero, eze ndi Ijpt, nke Solomón na-ahụ.

* **6:38** 6:38 Onwa Bul, bu onwa nke asato, n'onuogugu afọ ndi Juu, ma buru onwa iri n'afọ n'onuogugu ugbu a. * **7:2** 7:2 Aha a, bu n'ihu ogidi osisi sida eji wuo uloeze, nke e si Lebanon buta, bu ndi edoro n'ahiri n'ahiri dika osisi di n'ime ohia.

⁹ E ji nkume dị mma ma dịkwa oke ọṅuahịa nke a wara awa na nke a kwadoro nke ọma n'ime na n'ezị dika ọtụtụ si dị, wuo ụlọ ndị a. Site na ezi ruo n'ogige ukwu ahụ ma sitekwa na ntọala ruo n'elu ya. ¹⁰ Nkume e ji ọtọ ntọala ụlọ ndị a bụ nkume buru ibu, ndị dị ezi mma. Ụfọdụ n'ime nkume ndị a ruru mita anọ na ọkara n'ogologo, ndị ọzọ dị mita atọ na ụma isii. ¹¹ N'elu nkume ndị a ka e doro nkume ndị ọzọ, ndị dị ezi mma, a waziri awazi dika ọtụtụ si dị. Emesija, e dokwara osisi sida n'elu ha. ¹² Ogige ukwu ahụ bụ nke eji ahiri nkume atọ a wara awa dikwasiri n'elu ibe ya gbaa gburugburu, otu ahiri bụ nke sida a wara awa dika ọ dị n'ime ime ogige ụlọnsọ ukwu ONYENWE ANYI ahụ, ya na mpụta ọṅụ ụlọ ya.

The ndị e ji chọp ụlọnsọ ukwu mma

¹³ Eze Solomon zigara ozi na Taja, ka a kpọta Hiram. ¹⁴ Nne Hiram bụ nwanyi si n'ebo Naftali nke di ya nwuru anwu, ma nna ya bụ onye Taja, onye maara nka di n'ikpu bronz. Hiram juputara n'amamihe na nghota n'ihe omuma iru oru obula metutara bronz. O biakwutere eze bu Solomon, ruokwa iru niile enyere ya iru.

Ogidi bronz abuo

¹⁵ O kpuru ogidi bronz abuo, nke otutu ya ruru mita asato na otu uma n'ogologo, na mita ise na uma ano gburugburu ya. ¹⁶ O kpukwara ihe okpukpu bronz, nke isi ya yiri onu ite mmiri. A dokwasiri ha n'elu ogidi ola abuo ahụ. Otu n'ime ihe okpukpu bronz abuo ndi a di ihe ruru mita abuo na uma ato n'ogologo. ¹⁷ E nwekwara ihe e ji chọp ha mma. O bu ola akpara akpa, nke yiri udo a turu atu ka e ji chọp ha mma. Asaa di n'otu ihe okpukpu ola. ¹⁸ O kpuru ihe yiri mkpuru pomegranet, nke di n'ahiri abuo, nke o ji gbaa ihe icho mma ndi ahụ gburugburu, maka iji ha chọp ihe okpukpu ola ndi ahụ di n'elu ogidi ndi ahụ mma. O mere otu ihe a maka ihe okpukpu ola obula. ¹⁹ Ihe okpukpu ola ndi di n'elu ogidi di na mgbe ulo ka o mere ka ha yie okoko osisi lili. Idi elu ha ruru otu mita na uma asato. ²⁰ N'elu ihe okpukpu ola di n'ogidi abuo ahụ, n'elu elu ha, ebe ahụ yiri onu ite mmiri nke di n'akuku ihe okpukpu ola ahụ, e nwere ihe yiri nari mkpuru pomegranet abuo e doro n'ahiri n'ahiri gburugburu ha. ²¹ O guzobere ogidi abuo ndi ahụ na mgbe onu uzo ulonsọ ukwu ahụ. Ogidi nke di na ndida ka o kporo Jakin, ma nke di n'ugwu ka o kporo Boaz. ²² Ihe okpukpu ola di n'elu ogidi ndi a bu nke yiri okoko osisi lili. O bu n'uzo di otu a ka e si ruo oru niile metutara ogidi ndi ahụ.

Oke osimiri eji ola kpu

²³ O mekwara Oke osimiri† nke ola awuru awu, nke di gburugburu n'udidi. Otutu ya bu mita abuo na uma ato n'ogologo, dikwa mita ise na uma ato, site n'otu onu ruo n'onu nke ozo. O bu eriri e ji atu ihe ruru ihe dika mita iri na ano ka e ji tuo ya gburugburu. ²⁴ N'okuru onu ya, oyiyi oba gbara ya gburugburu, iri di na mita ano na okara obula. Oba ndi a di n'ahiri abuo, awukotara ha na Oke osimiri ahụ otu mgbe.

²⁵ E mekwara ka Oke osimiri ahụ guzo n'elu ehi iri na abuo. Atọ na-eche ihu n'akuku ọwụwa anyanwu; atọ na-eche ihu n'odida anyanwu; atọ na-eche ihu n'akuku ndida, atọ na-eche ihu n'akuku ugwu. Oke osimiri ahụ dikwasiri ha n'elu, ebe azu ha niile di n'ime n'etiti. ²⁶ Idi aro ya ha ka otu otutu ntu-aka dimkpa. E mere onu ya ka o di ka onu iko mmiri, dikwa ka okoko lili na-awaputa awaputa. O na-erite puku galonu iri na abuo.

† 7:23 7:23 Ndị nchụaja na-eji mmiri di n'ime ya na-asa ukwu na aka ha, tupu ha a baa n'ulo nzute n'hi ichu aja nsure oku nke na-esi isi uto. Opu 30:17-21

Ihe ndokwasị bronzi

²⁷ O mekwara ihe ndokwasị bronzi iri, nke e nwere ike ikpughari akpughari. Mita abuo ka ogologo nke otu ihe ndokwasị obula di, mita abuo ka obosara ya dikwa; idi elu ya di otu mita na okara. ²⁸ Ihe ndokwasị ahụ nwere ihe e ji jikota ya di n'etiti ya. Otu a ka e si mee ihe ndokwasị ahụ. ²⁹ N'elu ihe njikota ahụ ka a wuru oyiyi di iche iche, dika odum, na oke ehi, na ndi mmuo ozi cherubim nwere nku. N'elu, na n'okpuru odum, na oke ehi ndi ahụ, a wukwara ahijia na okoko osisi di iche iche. ³⁰ Otu ihe ndokwasị obula nwere ukwu bronzi anọ di gburugburu, nweekwa okporo bronzi ebe ukwu ndi a na-agbaghari. N'akuku anọ nke ihe ndokwasị ndi a, a runyere ebe a na-adokwasị efere. E ji oyiyi okoko osisi na ahijia choo ihe ndi a mma. ³¹ N'ime ihe ndokwasị ahụ, e nwere oghere nke nwere onu di gburugburu nke idi omimi ya bu sentimita iri anọ na ise. Oghere a di gburugburu, nwee ebe ndokwasị n'okpuru ya nke di sentimita iri isii na asato n'otutu. Oyiyi ihe apiri api dikwa gburugburu onu ya. Ihe njikota ha niile nwere akuku anọ nke ha n'otu, ha adighi gburugburu. ³² A na-adokpughari ihe ndokwasị a n'ukwu anọ o nwere. A dunyekotakwara ukwu anọ ndi a n'ime okporo ola e mekotara ya na ihe ndokwasị ahụ. Idi elu nke ukwu obula bu iri sentimita isii na asato. ³³ E mekwara ukwu ndi a dika ukwu ugboala nke inyinya na-adokpu. O bukwa ola ka e ji kpuo akuku ihe ndokwasị ahụ niile, ma okporo igwe ukwu, ma okporo igwe nta, na ihe niile jikotara ha.

³⁴ Ukwu ola nta anọ dikwa n'okpuru ihe ndokwasị ahụ, n'akuku obula. A wukotakwara ha na ihe ndokwasị ahụ. ³⁵ E nwere ihe a magidere gburugburu n'elu ihe ndokwasị obula, nke omimi ya di iri sentimita abuo na uma ato. Ola a, na ukwu ya, ka a wukotara na ihe ndokwasị ahụ otu mgbe. ³⁶ Ebe obula ohere di, o gbunyere oyiyi cherubim nwere nku, na oyiyi odum, na oyiyi osisi nkwu, n'ahụ ibo ola ahụ e mere ka o diri gburugburu elu ihe ndokwasị ola ahụ. ³⁷ Ihe ndokwasị ola iri ndi ahụ ha otu. Ha yikwara ibe ha, n'ihu na e mere ka ha nwee otu udi.

³⁸ Hiram jikwa bronzi kpuo efere isa ihe iri. Ogbu efere obula di mita abuo na otu uma, otu efere maka ihe ndokwasị obula. Mmiri na-eju otu n'ime ha bu nari galoonu mmiri abuo na iri anọ. ³⁹ O donyere ihe ndokwasị ola ise nke ozo n'akuku ugwu. O dobara ihe ichenye mmiri ukwu ahụ n'akuku ndida, n'ihu owuwa anyanwu nke ulonso ahụ, n'ebe chere ihu na ndida. ⁴⁰ O kpukwara ite di iche iche, shovel niile, na efere ikwosa mmiri niile.

N'ikpeazu, o ruchara oru niile di n'ulonso ONYENWE ANYI, nke eze Solomon tinyere ya n'aka iru.

⁴¹ Ogidi abuo ahụ;

ihe okpukpu abuo dika efere di n'elu ogidi abuo ahụ;

ihe okpukpu yiri udo a turu atu nke e ji choo ihe okpukpu abuo ahụ dika efere mma.

⁴² Nari anọ nke mkpuru pomegranet a kpuru akpu maka ahiri ihe abuo ahụ a kpuru akpu, ya bu, ahiri pomegranet abuo n'ihu otu ihe okpukpu, iji choo ihe okpukpu ahụ yiri efere di n'isi elu ogidi ahụ mma.

⁴³ Ihe ndokwasị iri na efere isa mmiri iri nke dokwasiri n'elu ha;

⁴⁴ na Oke osimiri ahụ na oke ehi iri na abụọ ahụ dị ya n'okpuru;

⁴⁵ ite niile, shọvel niile na efere ikwōsa mmiri.

Ihe ndị a niile nke Hiram meere eze Solomon n'ihu ulonso ONYENWE ANYI, bu bronzi na-egbu maramara ka eji mee ha. ⁴⁶ O bu n'ala uru, n'obosara ala Jordan, n'etiti Sukot na Zaretan ka eze mere ka a noro kpuo ihe ndi a. ⁴⁷ Ma Solomon atughị ihe ndi a niile a kpuru n'ihe otutu, n'ihu na ha di otutu n'onuogugu, achoputaghikwa idi arọ nke bronzi ahụ.

⁴⁸ Solomon mekwara ngwongwo niile di n'ime ulonso ONYENWE ANYI, ya bu:

ebe ichu aja e ji olaedo kpuo,

tebul olaedo nke a dokwasiri achicha nke iche n'Ihu Onyenwe anyi.

⁴⁹ E jikwa olaedo a nuchara anucha kpuo ihe idokwasị oriṅa, ise

n'akuku aka nri, ise n'akuku aka ekpe,§ n'ihu ime ime ebe nsọ; tinyere ihe icho mma oyiya okoko osisi, na oriṅa niile, na ihe iguta ihe niile;

⁵⁰ na efere olaedo a nuchara anucha di iche iche, na ihe ikpakepu oku niile, na efere ikwōsa mmiri, na ngaji na ihe igu oku;

na ihe ikonye ibo n'ihu ibo onuulo ndi di n'ime ime, bu Ebe Kachasi Nso, nakwa ibo ndi di n'onu uzo ulo ezumezu nke ulonso ukwu.

⁵¹ Mgb e a ruzuru oru niile nke eze Solomon nwere iru maka ulonso ukwu ONYENWE ANYI ahụ, o webatara ihe niile Devid bu nna ya doro nsọ n'ime ya, ya bu olaocha, olaedo na ngwongwo ndi ozo niile. O tinyere ha n'uloaku di n'ulonso ONYENWE ANYI.

8

Mbubata igbe ogbugba ndu n'ime Ulonso Ukwu

¹ Mgb e ahụ, eze Solomon kpokotara ndi okenye Izrel, na ndiisi ebo niile, na ndiisi ezinaulo Izrel niile, ka ha biakwute eze na Jerusalem, maka i site na Zayon bu obodo Devid bugota igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI. ² Ndi Izrel niile gbakotara biakwute eze Solomon n'oge a na-eme mmemme n'onwa Etanim* nke bu onwa asaa n'afọ.

³ Mgb e ndi okenye Izrel niile bjarutere, ndi nchujaja buliri igbe ogbugba ndu ahụ. ⁴ Ha bugotara igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI, ya na ulo nzute, na ngwongwo niile di nsọ di n'ime ya. Ndi nchujaja na ndi Livayi buliri ha elu. ⁵ Eze Solomon na ogbakọ Izrel niile, bu ndi zukotara n'ebe o no, no n'ihu igbe ogbugba ndu ahụ, na-achụ aja otutu aturu na otutu ehi nke a na-apughị iguta onu maobu gbakota onuogugu ha n'ihu iba uba.

⁶ Ndi nchujaja bubatara igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI ahụ n'ime ime ulonso ukwu ahụ, n'ime Ebe Kachasi Nso, doba ya n'okpuru nku cherubim ahụ. ⁷ Cherubim ndi ahụ gbasara nku ha n'elu igbe ogbugba ndu ahụ, zochie igbe ogbugba ndu ahụ na okporo osisi ndi e ji ebu ya.

⁸ Okporo osisi ndi a di oke ogologo, na e nwere ike i site n'Ebe Nso, di n'ihu ime ime ebe nsọ ahụ hu isi ha anya, ma onye na-anoghi n'Ebe Nso ahụ adighi ahụ ha. Ha ka dikwa n'ebe ahụ ruo taa. ⁹ O nweghi ihe di n'ime igbe ogbugba ndu ahụ, kariakwa mbadamba nkume abuo ahụ Mosis tinyere

§ 7:49 7:49 N'ulo nzute, o bu naani otu ihe idoba oriṅa nwere iheokpu asaa ka e nwere. Ma Solomon kpuru nke nwere iheokpu iri were dochie nke ochie ahụ. Opu 25:31-40; 26:35 * 8:2 8:2 Onwa Etanim, bu ihe di ka onwa itoolu, ma o bukwany onwa iri ndi juu.

n'ime ya n'ugwu Horeb, n'ebe ONYENWE ANYI na umu Izrel gbara ndu, mgbe ha si n'ala Ijpt puta.

¹⁰ Mgbe ndi nchujaja si n'Ebe Nso ahụ puta, igwe ojii juputara ulonso ukwu ONYENWE ANYI ahụ. ¹¹ Ndi nchujaja enwekwaghị ike jee ozi ha, n'ihu igwe ojii ahụ, n'ihu na ebube ONYENWE ANYI juputara n'ime ulonso ya.

¹² Mgbe ahụ, Solomōn sirī, "ONYENWE ANYI ekwuola na o ga-ebi n'oke igwe ojii. ¹³ Ma n'ezie, ewuola m ulonso puru iche, maa mma nye gi, ebe i ga-ebi ruo mgbe ebighi ebi."

¹⁴ Dika ogbakō Izrel niile na-eguzo n'ebe ahụ, eze chighariri onwe ya chee ha ihu, gozie ha. ¹⁵ Mgbe ahụ, o sirī,

"Otuto diri ONYENWE ANYI, bu Chineke Izrel, onye ji aka ya mezuo nkwa nke o sitere n'onu ya kwee nna m Devid. N'ihu na o kwuru si, ¹⁶ 'Site n'ubochi ahụ m si n'ala Ijpt kpoputa ndi m, ahoputaghị m obodo obula n'ebo obula nke Izrel, ka e wuru m ulonso ka Aha m diri n'ebe ahụ. Ma a horola m Devid i bu onye ga-achi ndi m Izrel.'

¹⁷ "Nna m, Devid bu n'obi iwu ulonso ukwu nye Aha ONYENWE ANYI, bu Chineke nke Izrel. ¹⁸ Ma ONYENWE ANYI sirī nna m, Devid, 'I mere nke oma ibu n'obi iwu ulonso ukwu nye Aha m. ¹⁹ Ma otu o di, o bughi gi ga-ewu ulonso ukwu ahụ, kama o bu nwa gi nwoke, anu ahụ gi na obara gi; o bu ya ga-ewu ulonso ukwu nye Aha m.'

²⁰ "Ugbu a, ONYENWE ANYI emezuola nkwa ahụ o kwere. A nochielā m nna m Devid, ugbu a, ana m anodu n'ocheeze nke Izrel dika ONYENWE ANYI kwere na nkwa. Ewuokwala m ulonso ukwu nye Aha ONYENWE ANYI, bu Chineke nke Izrel. ²¹ Edoziekwala m onodu ebe igbe ogbugba ndu ahụ ga-adi, n'ime ya ka ogbugba ndu ONYENWE ANYI di, bu nke ya na nna nna anyi ha gbara, mgbe o mere ka ha si n'ala Ijpt puta."

Ekpere Solomōn

²² Mgbe ahụ, Solomōn guzoro n'ihu ebe ichu aja ONYENWE ANYI, na n'ihu ogbakō umu Izrel niile, gbasapu aka ya abuo chilie ha elu, ²³ kwuo si,

"ONYENWE ANYI, Chineke nke Izrel, o dighi Chineke dika gi n'elugwe nke di n'elu, maobu n'uwa, n'okpuru elugwe. Gi onye na-edebe ogbugba ndu ihunanya gi na ndi ohu gi, bu ndi ji obi ha niile na-eso uzọ gi. ²⁴ I mezuokwala nkwa niile i kwere nna m Devid, bu ohu gi. I ji onu gi kwee nkwa a ma taa, i jirila aka gi mezuo ya.

²⁵ "Ugbu a, O! ONYENWE ANYI, Chineke nke Izrel, mezuokwala nkwa niile i kwere Devid nna m, mgbe i sirī, 'O buru na umu umu gi elezie anya bie ndu n'uzo kwesiri ntukwasị obi n'ihu m, n'ihe niile ha na-eme, dika gi onwe gi mere, agaghị achọ onye ga-anọ n'ihu m n'ocheeze Izrel n'ime ha.' ²⁶ Ma ugbu a, Chineke nke Izrel, ka okwu gi, bu nkwa nke i kwere ohu gi, bu nna m Devid, bia na mmezu.

²⁷ "Ma o bu ezie na gi Chineke ga-ebi n'elu uwa? Lee, elugwe obuladi ebe kachasi elu nke elugwe, ezughị iba gi. Olee otu ulo a nke m wuru ga-esi bata gi? ²⁸ Ma ONYENWE ANYI Chineke m, naa nti n'ekpere ohu gi, na ariri o na-arifo maka ebere. Nuru akwa na ekpere nke ohu gi na-ekpe n'ihu gi taa. ²⁹ Biko, mee ka anya gi abuo ghere oghe n'ebe ulonso ukwu a di, abali na ehie, bu ebe a i kwuru banyere ya, si, 'Aha m ga-adi n'ebe ahụ,' ka i si otu a nuru ekpere nke ohu gi ga-ekpe banyere ebe a. ³⁰ Nuru kwala arifo ohu gi na nke ndi gi Izrel niile, mgbe obula ha chere ihu ha n'ebe a n'ekpere. Biko, site n'elugwe bu ebe obibi gi nuru, mgbe i nuru biko, gbagharakwa.

³¹ “Mgbe onye ọbụla mehiere mmadụ ibe ya, a kpọọ ya oku ka ọ bịa nụọ iyi, onye dị otu a bịa, guzo n’ebe a, n’ihu ebe ịchụ aja gị a, nụọ iyi ahụ. ³² Mgbe ahụ, nūrụ olu ya n’eluiḡwe ma mee ihe ziri ezi. Kpeekwa ikpe n’etiti ndị ohu gị, maa onye mejoro ikpe site n’iṅukwasị n’isi ha ihe o metara, meekwa ka onye aka ya dị ọcha nwere onwe ya, site n’imeso ha dika ezi omume ha si dị.

³³ “Mgbe ndị iro meriri ndị gị Izrel, n’ihi na ha mehiere megide gị, ọ buru na ha aloghachikwute gị, too aha gị, na-ekpe ekpere, na-arịọ gị aririọ n’ulonso ukwu a, ³⁴ biko, site n’eluiḡwe nūrụ ekpere ha, gbaghara mmehie ndị gị Izrel. Meekwa ka ha loḡhachita n’ala ahụ nke i nyere nna nna ha.

³⁵ “Mgbe e gbochiri eluiḡwe, mee na mmiri adighi ezokwa, n’ihi na ndị gị emehiela megide gị, ọ buru na ha echee ihu n’ebe a kpee ekpere, too aha gị, si na mmehie ha chegharja, n’ihi na itaala ha ahụ. ³⁶ Biko, site n’eluiḡwe nūrụ ma gbagharakwa mmehie ndị ohu gị, bu ndị gị Izrel. Kuziere ha ezi uzo ha ga-esi bie ndu ma zidata mmiri ozuzo n’ala ahụ nke i nyere ndị gị ka ọ buru ihe nketa ha.

³⁷ “Mgbe unwu maobu ajo orja na-efe efe ga-adakwasị ala a, maobu orja na-eripia ihe ubi maobu omuma ebu, maobu igurube maobu ukpana, maobu mgbe onye iro nochibidoro ha n’obodo ha niile, ihe mbibi niile maobu orja obula, ³⁸ ekpere obula maobu aririọ nke onye obula n’etiti ndị gị Izrel kpere ma ripo, n’ihi ighota ihe otiti niile nke obi ha, ha gbasapu aka ha, ma chee ihu ha n’ebe ulonso ukwu di, ³⁹ mgbe ahụ, site n’eluiḡwe bu ebe obibi gị nūrụ aririọ ha. Gbaghara ma meekwa; mesoo onye obula dika ihe niile ha na-eme si di, ebe ọ bu na i maara obi ha niile, n’ihi na naani gị maara obi mmadụ obula, ⁴⁰ ka ha tuo egwu gị oge niile nke ha na-ebi n’ala ahụ nke i nyere nna nna anyi ha.

⁴¹ “Ma banyere onye mba ozo, onye na-esonyeghi na ndi gị Izrel, kama o si n’ala ebe di anya bia n’ihi Aha gi, ⁴² n’ihi na ha ga-anu ihe banyere aha ukwu gi, n’aka gi di ike na ogwe aka gi e setipuru esetipu. Mgbe ha biara kpee ekpere n’ulonso a, ⁴³ mgbe ahụ, site n’eluiḡwe ebe obibi gị nūrụ aririọ ha. Mekwaa ihe niile nke onye mba ozo ahụ na-arịọ n’ekpere, ka ndi niile nke uwa mara aha gi, tuokwa egwu gi, dika ndi nke gi bu Izrel na-eme, ka ha matakwa na-akpokwasiri Aha gi n’ulo a nke m wuru.

⁴⁴ “Mgbe ndi gi ga-aga ibu agha megide ndi iro ha, n’ebe obula i na-eziga ha, mgbe ha chere ihu ha n’uzo obodo a nke i hoputara na n’ulonso ukwu a m wuru nye Aha gi, kpee ekpere nye ONYENWE ANYI, ⁴⁵ mgbe ahụ, site n’eluiḡwe nūrụ ekpere na aririọ amara ha, mezu kwa ihe ha na-arịọ (dinyekwara ha).

⁴⁶ “Mgbe ha mehiere megide gị, n’ihi na ọ dighi mmadụ obula na-adighi emehie, i wee iwe megide ha, rara ha nyefee n’aka ndi iro ha, ndi dokpuru ha n’agha gaa n’obodo ozo, maobu obodo di anya maobu nke di nso; ⁴⁷ ọ buru na ha anoro n’ala ahụ a dokpuru ha gaa, chegharja n’obi ha, noro n’ala ebe ahụ eji ha ripo gi, si, ‘Anyi emehiela, anyi emeela ihe n’adighi mma, anyi emekwala ajo omume’; ⁴⁸ ọ buru na ha ejiri obi ha na mmuo ha niile chegharja, n’ala ebe ndi iro ha, bu ndi dororo ha n’agha, ma kpee ekpere nye gi chee ihu ha n’uzo ala a nke i nyere nna nna ha, n’obodo a nke i hoputara, ya na n’ulonso ukwu a m wuru nye Aha gi; ⁴⁹ mgbe ahụ, site n’eluiḡwe, ebe obibi gi, nūrụ ekpere ha na aririọ ha, nyekwara ha aka. ⁵⁰ Gbaghara ndi gi, bu ndi mehiere megide

gi, gbaghara njehie niile ha mere megide gi, ma meekwa ka ndi dotara ha n'agha gosi ha obi ebere. ⁵¹ N'ih i na ha bu ndi gi na oke gi, ndi i mere ka ha si n'ala Ijpt p'uta, ala oke ita ahuhu nke nhuju anya.

⁵² "Ka anya gi ghere oghe n'aririo mu bu ohu gi, nakwa n'aririo ndi gi Izrel, biko, na-egekwa ha nti mgbe obula ha bekuru gi akwa. ⁵³ N'ih i na gi onwe gi kewaputara ha site na mba niile nke uwa ka ha buuru gi ihe nketa, dika i kwuputara site n'onu ohu gi bu Mosis, mgbe gi bu Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI mere ka nna nna anyi ha si n'ala Ijpt p'uta."

⁵⁴ Mgbe Solomon kpechara ekpere ndi a ya na aririo o rioro ONYENWE ANYI o si n'ihu ebe ichu aja ONYENWE ANYI, bu ebe o gburu ikpere n'ala, bilie, gbasapu aka ya abuo chilie ha elu. ⁵⁵ O guzoro gozie ogbako Izrel niile, gwa ha okwu n'oke olu si ha,

⁵⁶ "Onye a goziri agozi ka ONYENWE ANYI bu, onye nyere ndi ya, Izrel izuikwe dika o kwere na nkwa. O dikwaghi okwu obula nke na-emezughu n'ime ezi nkwa ah u niile o kwere site n'onu Mosis ohu ya.

⁵⁷ Ka ONYENWE ANYI Chineke anyi dinyere anyi, dika o si dinyere nna nna anyi ha. Ka o gharakwa ihapu anyi, maobu gbakuta anyiazu. ⁵⁸ Ya nyekwa anyi mmuo ime ihe niile o choro, dika uche nso ya si di, na mmuo ijezi ije n'uzo ya niile, na idebe ukpuru na iwu niile nke o nyere nna nna anyi ha. ⁵⁹ Ka okwu m ndi a niile, nke m ji rio amara n'ihu ONYENWE ANYI dikwa ONYENWE ANYI Chineke anyi nso ehie na abali. Ka o nyekwara ohu ya na ndi Izrel niile aka, dika mkpa ubochi obula si di. ⁶⁰ Ka ndi niile bi n'awa mara na ONYENWE ANYI bu Chineke, marakwa na o nweghi chi ozo di kari ya. ⁶¹ Ya mere, wenuobi unu nyechasia ONYENWE ANYI bu Chineke anyi, kpankpan, na-ebinu ndu n'ukpuru ya, rubenu isi n'iwu ya, dika o di taa."

Ido Ulonso Ukwu ah u Nso

⁶² Mgbe ah u, eze ya na ndi Izrel niile churu aja di iche iche n'ihu ONYENWE ANYI. ⁶³ Solomon churu aja udo, bu nke o churu nye ONYENWE ANYI. Ehi di puku iri abuo na abuo, na ewu na aturu di nari puku na iri puku abuo. Ya mere, eze na ndi Izrel niile si otu a doo ulonso ONYENWE ANYI nso.

⁶⁴ N'otu ubochi ah u kwa, eze doro etiti ogige di n'ihu ulonso ONYENWE ANYI ah u nso. N'ebe ah u ka o no choo aja nsure oku, aja onyinye mkpuru oka na aja abuba udo. O mere nke a n'ih i na ebe ichu aja bronzo nke na-eguzo n'ihu Chineke di oke nta ibata aja nsure oku niile, aja mkpuru oka niile nakwa aja abuba udo niile ah u.

⁶⁵ Ya mere, Solomon ya na ndi Izrel niile mere mmemme a n'oge ah u, o bu nzuko di ukwu. Ndi mmadu bjara sitere na Lebo Hamat ruo na mmiri iyi Ijpt. Ha mere mmemme a n'ihu ONYENWE ANYI Chineke anyi, ubochi asaa tynere ubochi asaa ozokwa, ya bu agukota ha ubochi iri na ano. ⁶⁶ N'ubochi nke na-eso ya, o zilagara ndi ah u niile. Ha goziri eze, laakwa n'ulo ha, n'inuri onu na obi utu n'ih i ihe oma niile nke ONYENWE ANYI meere ohu ya Devid, na ndi ya Izrel.

9

ONYENWE ANYI emee ka Solomon hu ya anya

¹ Mgbe Solomon rucharu ulonso ukwu ONYENWE ANYI, na uloeze, ruzukwaa ihe niile bu nke o bu n'obi ime, ² ONYENWE ANYI mere ka o

hụ ya anya nke ugboro abụọ dika o mere ka ọ hụ ya anya na Gibion.*

³ ONYENWE ANYI siri ya,

“Anula m ekpere gi, na aririọ gi, nke i riori n’ihu m. Edoola m ulonso a nke i wuru nsọ, site n’itinye Aha m n’ebe ahụ ruo mgbe ebighi ebi. Anya m na obi m abụọ ga-adikwa n’ebe ahụ ubochi niile.

⁴ “Ma gi onwe gi, ọ buru na i jiri obi zuruoke na omume ziri ezi, bie ndu n’ikwesị ntukwasị obi n’ihu m dika Devid nna gi mere, na-eme ihe niile m nyere n’iwu, debe ukpuru m na iwu m niile, ⁵ mgbe ahụ, aga m eme ka ocheeze ochichi gi n’Izrel guzosie ike ruo mgbe ebighi ebi, dika m kwere nna gi Devid nkwa, mgbe m siri, ‘I ghaghị inwe onye nnochite anya n’ocheeze Izrel.’

⁶ “Ma ọ buru na unu, maobu umu umu unu alaghachi azu, site n’ebe m no, ju idebe iwu na ukpuru niile bu nke m nyere unu, puo gbasoro chi ndi ozo ife ha ofufe na ikpo isiala nye ha, ⁷ mgbe ahụ, aga m esite n’ala ahụ nke m nyere ha wezuga Izrel. Aga m ajukwa ulonso a m doro nsọ nye Aha m. Izrel ga-agho ihe eji atụ ilu na ihe ikpa ochi n’etiti ndi niile. ⁸ O bu ezie na ulonso ukwu a kachasi elu ugbo a, ma onodu ya ga-eju ndi niile ga-esi n’akuku ya gafee anya. Ha ga-emi onu, si, ‘Gini mere ONYENWE ANYI ji mee ala a na ulonso a, ihe di otu a?’ ⁹ Ndi mmadu ga-aza, ‘N’ihi na ha gbakutara ONYENWE ANYI Chineke ha azu, onye kpoputara ha site n’ala Ijpt azu, makuo chi ndi ozo, na-akpo isiala na-efekwa ha ofufe. O bu n’ihi nke a ka O ji mee ka ihe ojoo niile ndi a biakwasị ha.’”

Oru ndi ozo Solomon ruru

¹⁰ N’ogwugwu iri afọ abuo, mgbe Solomon ji wuo ulo abuo ndi a, ya bu ulonso ONYENWE ANYI na uloeze. ¹¹ Eze Solomon nyere Hiram, eze Taja, iri obodo abuo di na Galili, n’ihi osisi sida, na osisi junipa, na olaedo niile Hiram butere ya dika o si choo ya. ¹² Ma mgbe Hiram si Taja gaa ihu obodo ndi a nke Solomon nyere ya, ha amasighi obi ya. ¹³ Ya mere, o juru si, “Nwanne m nwoke, udi obodo di ahaa bu ihe a i nyere m?” N’ihi ya, o kporo ha Kabul,† aha o na-aza ruo taa. ¹⁴ Hiram zigaara eze olaedo di puku kilogram ano na iri asato.

¹⁵ Nke a bu akuko banyere ndi oru mmanye niile eze bu Solomon chikotara maka iru ulonso ukwu ONYENWE ANYI, na uloeze nke ya, na ebe e wusiri ike nke Milo, na mgbidi Jerusalem, Hazo, Megido nakwa Gaza. ¹⁶ Fero eze Ijpt buru agha na mbu merie Gaza, kpo ya oku, gbukwaa otutu ndi Kenan bi n’obodo ahụ, were ya nye nwa ya nwanyi, bu nwunye Solomon, ka o buru ihe o ji duo ya ulo. ¹⁷ Solomon wugariri obodo Gaza, wuokwa ndida Bet-Horon, ¹⁸ Baalat na Tadmō‡ nke di n’ozara n’ime ala ya. ¹⁹ O wukwara otutu obodo ebe nchikoba ihe, obodo ebe idebe ugbo agha na inyinya ya niile. O wuru ihe obula guru obi ya agu u iwu na Jerusalem, Lebanon na n’oke ala ahụ niile o na-achi.

²⁰ Ndi niile foduru ndu n’etiti ndi Amorait, ndi Het, ndi Periz, ndi Hiv na Jebus (ndi ahụ abughị ndi Izrel), ²¹ ndi umu umu ha niile foduru n’ala ahụ, ndi ahụ ndi Izrel na-enweghi ike egbuchapu, ndi a ka Solomon mere ndi oru mmanye na ndi ohu, nke a bukwa onodu ha ruo taa. ²² Ma Solomon emeghi ka onye Izrel obula buru ohu. Kama ha bu ndi ikom agha, ndiisi oru n’ochichi, ndiisi ndi ochiagha, ndiisi ugbo agha na ndi na-agba inyinya agha ya. ²³ Ndi a bukwa ndiisi na-ahụ ihe banyere oru

* **9:2** 9:2 1Ez 3:5; 11:9; 2Ih 1:7 † **9:13** 9:13 Ala na-adighi ihe o di mma iji ya mee. ‡ **9:18** 9:18 Maobu, Tama n’asusu ndi Hibru

niile nke Solomōn ji n'aka. Ndi Izrel di narị ise na iri ise (550), ka e mere ndiisi na-elekoṭa ndi oru Solomōn.

²⁴ Emesia, ada Fero sitere n'obodo Devid pṭa gbagoo n'ulṭeze nke Solomōn wuuru ya. Solomōn wukwara ebe mpṭa nke ulṭ ahṭ.

²⁵ Ugboro atṭ n'afṭ, § ka Solomōn na-achṭ aja nsure okṭ, na aja udo n'elu ebe ichṭ aja o wuru nye ONYENWE ANYI, tinyere aja nsure okṭ ihe na-esi isi utṭ o na-achṭ n'ihu ONYENWE ANYI. O si otu a wuchaa ulṭonṭ ukwu ONYENWE ANYI.

²⁶ Eze Solomōn wukwara otṭutṭ ugbo mmiri n'Eziṭ Geba,* bu nke di n'akukṭ Elat, n'onṭ mmiri Oke osimiri Uhih n'ala Edṭm. ²⁷ Hiram zigaara ndi ikom ya na-anya ugbo, ndi maara ihe banyere ime njem osimiri nke oma, ka ha soro ndi ikom Solomōn jee ozi n'ime ugbo ndi a. ²⁸ Ha nyaara ugbo gaa Ofia,† site n'ebe ahṭ bulatara eze Solomōn olaedo nke idi arṭ ya ruru puku kilogram iri na anṭ na narị abṭ na asatṭ.

10

Eze nwanṭ Sheba biara ileta Solomōn

¹ Mgbe eze nwanṭ Sheba nuru akukṭ Solomōn, na idi na mma nke di n'etiti ya na ONYENWE ANYI, o biara ka o were otṭutṭ ajuju siri ike nwalee Solomōn.* ² O biarutere Jerusalem, ya na otṭutṭ ndi ozi n'ebe ha bara uba, ndi so ya, tinyere otṭutṭ inyinya kamel ndi bu uda di iche iche, otṭutṭ olaedo na nkume di oke onṭahṭa di iche iche. O biakwutere Solomōn, ya na ya kparitara uka banyere ihe niile nke di ya n'obi. ³ Solomōn zara ya ajuju ya niile; o dikwaghṭ ihe siiri eze ike ikṭwara ya. ⁴ Mgbe eze nwanṭ Sheba huru amamihe niile nke Solomōn, hukwa ulṭeze o wuru, ⁵ na ihe oriri a na-adṭkwasi n'elu tebul ya, usoro onṭdu nke ndiisi oṭhichṭ ya, na ndi guzo na-ejere ya ozi n'uwe ha yi, onye na-ebu iko ihe onṭu ya, na aja nsure okṭ niile o na-achṭ n'ulṭonṭ ONYENWE ANYI, o dikwaghṭ ihe ozṭ o maara o ga-eme, maṭbu kwuo.

⁶ O siri eze, "Akukṭ niile m nṭ n'ala m nu banyere ihe niile i ruputara na amamihe gi bu eziokwu. ⁷ Ma ekwenyeghi m akukṭ ndi a tutu ruo mgbe m biara jiri anya m abṭ hu ha. N'ezie, ihe m nuru erughi okara; n'amamihe nakwa n'iba uba gi, i tukwasila ihe n'akukṭ m nuru. ⁸ Lee, udi onṭ ndi gi na-enwe. Lee, udi onṭ nke ndi ozi na-enwe, bu ndi na-eguzo n'ihu gi mgbe niile na-anṭ okwu amamihe gi. ⁹ Ngozi diri ONYENWE ANYI Chineke gi, onye nwere mmasi n'ebe i nṭ, o debere gi n'ocheeze Izrel. N'ihu ihunanya nke ONYENWE ANYI na-adi ruo mgbe ebighi ebi n'ebe Izrel nṭ, o mee gi eze, ka i debe ikpe ziri ezi na ezi omume."

¹⁰ O nyere Solomōn onyinye olaedo idi arṭ ya di puku kilogram anṭ,† nyekwa ya otṭutṭ uda na-esi isi utṭ di iche iche, na otṭutṭ nkume di oke onṭahṭa. O nwebeghi oge ozṭ ewebatara otṭutṭ uda na-esi isi utṭ dika ndi ahṭ eze nwanṭ Sheba nyere eze Solomōn.

§ 9:25 9:25 O bu n'usoro uzṭ mmemme atṭ di mkpa nke ndi Izrel na-eme kwa afṭ. Ndi a bu mmemme achicha ekoghi eko, mmemme owuwe ihe ubi, na mmemme ibi ulṭ ikwu. Qṭu 23:14-17; Dit 16:16; 2Ih 8:13 * 9:26 9:26 Obodo Eziṭ Geba di n'akukṭ Elat n'ala Edṭm, baara Solomōn n'ebe o di ukwu n'ihu osimiri Uhih na oke osimiri India di ya nso. Qṭu 33:35; Dit 2:8; 1Ez 22:48 † 9:28 9:28 Otṭutṭ mmadu na-ama atṭ ebe a ga-enwe ike chṭa obodo Ofia taa. Ufṭdu na-asṭ, na o bu n'onṭ mmiri Arebja ka o di, ndi ozṭ na-asṭ, o bu na mpaghara akukṭ onṭ mmiri Sṭmalia. Ebe ndi ozṭ na-asṭ, na o di n'ala India maṭbu n'ala Zimbabwe. * 10:1 10:1 Maka inwaputa amamihe o nwere † 10:10 10:10 Talenti di narị na iri abṭ

¹¹ (Ozọkwa, otutu ugbo mmiri nke eze Hiram bubatara olaedo site n'Ofia bulatara Solomon. Ha sitekwara n'ebe ahụ bute osisi almug n'ebe o bara uba, na otutu nkume di oke onuahia di iche iche. ¹² Eze ji osisi almug ndi a wuo ogidi ndabere di n'ulonso ukwu ONYENWE ANYI na nke uloze. O jikwa ya meere ndi na-abu abụ akwara na une. O dibeghi mgbe obula ahuru maobu tubata osisi almug ha otu a site n'ubochi ahụ ruo taa.)

¹³ Eze Solomon nyekwara eze nwanji Sheba ihe niile o chorọ na ihe niile bu nke o rioro, na-agunyeghi onyinye niile Solomon nyere ya dika eze o bu. Emesia, o hapuru laghachi n'ala nke aka ya, ya na ndi na-ejere ya ozi.

Ebube ibu eze Solomon

¹⁴ Otutu idi arọ nke olaedo Solomon na-enweta kwa afo bu puku kilogram iri abuo na ato.[‡] ¹⁵ na-agunyeghi uru nke na-esi n'aka ndi natu mgbereahia na ndi na-azu ahia na nke sitekwara n'aka ndi eze Arebia niile, nakwa n'aka ndisi na-achi obodo niile nke ala ahia.

¹⁶ Eze Solomon kpuru nari ota olaedo ukwu abuo site n'olaedo etipjara etipja. O bu olaedo nke idi arọ ya ruru kilogram isii na uma itoolu ka eji kpuo ota obula. ¹⁷ O kpukwara nari ota nta ato, nke sitere na olaedo etipjara etipja. O bu olaedo idi arọ ya ruru kilogram ato na okara ka eji kpuo ota obula. Eze debere ha n'uloze n'Oke Ohia Lebanon.

¹⁸ Eze mekwara ocheeze di ukwu nke e ji odu enyi na olaedo a nuchara anucha machie. ¹⁹ Ocheeze ahụ nwere ihe nrigo isii, o nwere elu di gburugburu n'azu ya. E nwere ebe ntukwasị aka n'akuku abuo ya, nke nwere oyiyo odum abuo guzo n'akuku nke obula n'ime ha. ²⁰ Odum iri na abuo na-eguzo n'elu ihe nrigo isii ahụ, otu n'akuku isi abuo nke ihe nrigo obula. O dikwaghi alaeze ozo di nke e mere ihe di otu a nye. ²¹ Ihe niile Solomon nwere nke e ji anu ihe bu olaedo ka e ji mee ha. Ngwongwo niile nke di n'ime uloze n'Oke Ohia Lebanon bukwa olaedo a nuchara anucha ka e ji kpuo ha. O dighi ihe e ji olaocha kpuo, n'ihu na-agunyeghi olaocha dika ihe obula n'oge Solomon. ²² Eze nwere otutu ugbo mmiri e ji azu ahia n'oke osimiri, tinyere ugbo nke Hiram. Otutu ugbo n'afọ ato, ka ugbo mmiri ndi a na-alota, buru olaedo, olaocha na odu enyi, enwe na adaka di iche iche bata.

²³ Eze Solomon bara uba n'aku, nwekwa amamihe karija ndi eze niile di n'uwa. ²⁴ Uwa niile na-abia icho ihu Solomon ka ha nuta okwu amamihe nke Chineke tinyere n'obi ya. ²⁵ Onye obula biakwutere ya na-ebutere ya onyinye inata ihuoma, ya bu ngwa olaocha na olaedo, uwe di iche iche, ngwa agha, uda di iche iche, inyinya na inyinya muul, nke a bu kwa afo, kwa afo.

²⁶ Solomon chikobara otutu ugbo agha na inyinya di iche iche. O nwere ugbo agha di otu puku na nari ano na inyinya agha di puku iri na abuo n'onuogugu, ndi o debere ufodu n'ime ha n'obodo ugbo agha ya ma ndi ozo di na Jerusalem ebe ya onwe ya no. ²⁷ Eze mere ka olaocha baa uba dika nkume efu na Jerusalem. O mekwara ka osisi sida di otutu dika osisi sikamo nke di n'ala ala ugwu di iche iche. ²⁸ A na-esite n'Ijpt nakwa ala Kue atubatarara Solomon inyinya. Ndi ahia eze na-azuta ha site na Kue n'onu ahia a na-ere ha n'oge ahụ. ²⁹ Ha sitere n'Ijpt tubata otu ugbo agha n'onu ahia nari shekel olaocha isii, jirikwa otu nari shekel na iri shekel ise zuta otu inyinya. Ha zipukwara ha nye ndi eze niile nke ndi Het na ndi Aram.

[‡] **10:14** 10:14 Nari talenti isii na talenti iri isii na isii **S** **10:22** 10:22 Hibru ga-asi, Otutu ugbo nke Tashih

11

Ọtutu ndi inyom Solomon

1 Ma eze Solomon huru ọtutu ndi inyom mba ozo n'anya, tinyere nwa nwanyi Fero, ha bu ndi inyom ndi Moab, ndi Amon, ndi Edom, ndi Saidon na ndi Het. 2 Ha bu ndi sitere na mba ndi ahụ ONYENWE ANYI gwara Izrel si, "Unu na ha agaghị aluritakwa di na nwunye, n'ihì na ha aghaghị ime ka obi unu gbasoo chi niile ha." Ma, n'agbanyeghị nke a, Solomon rapara ha n'ahụ n'ihì ihunanya. 3 Onuogugu ndi inyom Solomon huru di nari asaa, bu ndi amuru n'obi ndi eze. O nwekwara ndi iko nwanyi, onuogugu ha di nari ato. Ndi inyom ya duhiere obi ya. 4 Mgbe Solomon ghorọ agadi, ndi inyom ndi a duhiere obi ya mee ka o gbasoo chi ndi ozo, nke mere na o jikwaghị obi ya niile gbasoo ONYENWE ANYI Chineke ya, dika Devid bu nna ya mere. 5 O gbasoro Ashtoret, bu chi ndi Saidon na Molek,* bu chi ruru aru nke ndi Amon. 6 N'uzo di otu a, Solomon mere ihe ojoo n'anya ONYENWE ANYI. O soghi uzo ONYENWE ANYI dika nna ya Devid si mee n'ubochi niile nke ndu ya.

7 N'elu ugwu di n'owuwa anyanwu Jerusalem,† Solomon wuru ebe di elu nye Kemosh, chi ruru aru nke ndi Moab, wuokwara Molek chi ruru aru nke ndi Amon. 8 O mekwara otu ihe ahụ nye ndi nwunye ya niile si mba ozo, bu ndi na-achụ aja nsure oku ihe na-esi isi uto, na-achukwa aja nsure oku di iche iche chi niile ha.

9 ONYENWE ANYI were iwe di ukwu megide Solomon, n'ihì na obi ya esitela n'ebe ONYENWE ANYI Chineke Izrel no puo, bu onye mere ka o hu ya anya ugboro abuo. 10 O bu ezie na o nyere Solomon iwu ka o ghara igbaso chi ndi ozo, ma Solomon erubeghi isi n'iwu a ONYENWE ANYI nyere. 11 Ya mere, ONYENWE ANYI gwara Solomon okwu si, "Ebe o bu na i mere ihe di otu a, ju idebe ogbugba ndu m na ukpuru m, nke m nyere gi idebe, aghaghị m isite n'aka gi dokapu alaeze a, were ya nye otu n'ime ndi na-ejere gi ozi. 12 Ma n'ihì nna gi Devid agaghị m eme ihe ndi a mgbe i di ndu. Aga m anapu nwa gi nwoke alaeze Izrel. 13 Ma agaghị m anapucha ya alaeze Izrel niile, kama aga m eme ka o buru eze otu ebo Izrel, n'ihì Devid, na n'ihì Jerusalem, obodo m hoputara nye onwe m."

Ndi iro Solomon

14 Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI mere ka onye iro bilie megide Solomon. Onye a bu Hadad onye Edom, onye sikwa n'ezinaulo ndi eze Edom. 15 N'oge gara aga, mgbe Devid na-ebuso ndi Edom agha, Joab, onyeisi ndi agha, onye gara ili ndi agha e gburu egbu, tigburu ndi ikom niile no n'Edom. 16 Joab na ndi agha Izrel niile nogidere n'ebe ahụ onwa isii, tutu ruo mgbe ha gbuchapuru ndi ikom niile no n'Edom. 17 Ma Hadad, onye bu nwantakiri n'oge ahụ, gbapuru oso gbaga Ijpt, ya na ufodu ndisi ochichi Edom, ndi jeere nna ya ozi. 18 Ha sitere n'ala Midia gaa Paran. Site na Paran, ha duuru ufodu ndi mmadu, ndi sooro ha gaa Ijpt, jekwuru Fero eze Ijpt, onye nyere Hadad ulo obibi na ala, nyekwa ya ihe oriri.

19 Hadad hutara amara n'ihu Fero, nke mere na o kponyere ya nwanne nwanyi Tapenes bu nwunye eze ka o buru nwunye ya. 20 Nwanne Tapenes mutara ya nwa nwoke aha ya bu Genubat, onye Tapenes zulitere n'uloeze. Genubat biri n'etiti umu Fero.

* 11:5 11:5 Maobu, Milkom † 11:7 11:7 Ugwu di n'owuwa anyanwu Jerusalem Ugwu a, bu Ugwu Oliv, nke aha ozo a na-akpo ya bu Ugwu ruru aru, 2Ez 23:13

²¹ Mgbe Hadad no n'Ijpt, o nuru na Devid sooro ndi nna nna ya ha dina n'onwu na Joab ochiagha ndi agha anwuokwala, o rioro Fero aririo ka o kwenye ka o laghachi n'Edom.

²² Fero juru ya ajuju si ya, "Gini mere i ji choo ila? O nwere ihe i choo nke i na-adighi enweta n'ebe a?"

Hadad zara si ya, "O nweghi ihe koru m, kama kwere ka m laghachi."

²³ Nwoke ozo Chineke mere ka o buru onye iro Solomon bu Rezon nwa Eliada, onye gbapuru site n'aka nna ya ukwu bu Hadadeza, eze Zoba.

²⁴ Devid lara ndi agha Zoba n'iyi, Rezon chikotara ndi ikom gbara ya gburugburu, gho onyendu ha, ndi nupu isi a gara Damaskos biri n'ebe ahụ, na-achikwa n'ebe ahụ. ²⁵ Ogologo ubochi niile nke ndu Solomon, Rezon bu onye iro Izrel, tinyekwara nsogbu nke Hadad wetaara Izrel. Rezon bu eze ndi Aram, burukwa onye na-emegide Izrel.

Nnupu isi Jeroboam

²⁶ Jeroboam nwa Nebat, onye Ifrem nke Zereda, otu n'ime ndi ozi Solomon, biliri megide eze. Nne ya bu Zerua, nwanyi di ya nwuru anwu.

²⁷ Nke a bu akuko banyere otu o siri bilie imegide eze: Solomon wughariri Milo, wuziekwa ntipu di na mgbidi obodo Devid bu nna ya.

²⁸ Ugbu a Jeroboam, n'onwe ya, bu dimkpa. Mgbe Solomon huru otu nwokorobia a si aruzi oru ya nke oma, o mere ya onye nlekota ndi oru niile si n'ezinaulo Josef.

²⁹ Ma otu ubochi, mgbe Jeroboam si Jerusalem na-apu, o zutere Ahija onye amuma, onye Shilo, n'uzo, ebe o yi uwe oheru. O bukwa naani ha abuo no n'ohia mgbe ahụ.

³⁰ Mgbe ahụ, Ahija yipuru uwe oheru nke o yi n'ahụ dowasia ya uzo iri na abuo. ³¹ Mgbe ahụ, o gwara Jeroboam si, "Chiri iberibe iri nye onwe gi, n'ih i na otu a ka ONYENWE ANYI, Chineke Izrel siri, 'Lee, aga m anapu Solomon alaeze a, ma aga m enyeka gi ebo iri n'ime ha."

³² Ma aga m ahapuru ya otu ebo, n'ih i ohu m Devid na n'ih i Jerusalem obodo m hoputara site n'ebo niile nke Izrel. ³³ N'ih i na ha ahapula m malite ikpo isiala nye Ashtoret, chi nwanyi ndi Saidon; na nyekwa Kemosh, chi ndi Moab; na nye Molek, chi umu Amon. Ha agbasoghi uzo m, ha emekwaghi ihe ndi ahụ m guru dika ezi ihe. Ha edebeghi iwu m na ukpuru m niile dika Devid nna Solomon mere.

³⁴ "Ma agaghi m anapu alaeze ya ugbu a, n'ih i ohu m Devid, onye m hoputara, na onye mere ihe toro m utu. Aga m ahapu Solomon ka o nogide dika eze ubochi ndu ya niile. ³⁵ Ma aga m anapu alaeze ya site n'aka nwa ya, nye gi ebo iri. ³⁶ Nwa ya ka m ga-enye otu ebo, n'ih i na achoro m ka Devid ohu m nogide ibu eze Jerusalem, obodo m hoputara nye onwe m, ebe m mere ka Aha m diri. ³⁷ Ma otu o di, gi ka m ga-ewere. I ga-abukwa onye ga-achi ebe ahụ niile obi gi choro; i ga-abu eze Izrel. ³⁸ O buru na i gee nti mee ihe niile m ga-enye gi n'iwu, jekwa ije n'irubere m isi, mee ihe ziri ezi n'anya m, site n'idebe ukpuru niile na iwu niile, dika ohu m Devid mere, aga m anonyere gi. Aga m ewuru gi ulo ga-adigide dika m siri wuoro Devid. Aga m enyeka gi Izrel. ³⁹ Aga m eweda agburu Devid n'ih i ihe a, ma ha agaghi abu ndi e wedara n'ala ruo ebighi ebi."

⁴⁰ Solomon ghaliri igbu Jeroboam, ma Jeroboam gbaara oso gbakwuru eze Shishak nke Ijpt. O nokwara n'Ijpt ruo mgbe Solomon nwuru.

Onwu Solomon

‡ 11:40 11:40 Eze Shishak, bu Fero mbu chiri Ijpt na senchuri nke iri. Mgbe ochichi puru site n'aka ezinaulo a, ahoputara onye ozo ga-achi 1Ez 14:25-26; 2Ih 12:2-9

41 Ma banyere ihe ndi ozo mere n'oge ochichi Solomon, nke bu, ihe niile o mere na amamihe o gosiputara, o bu na-edeghi ha n'akwukwo akuko nke Solomon? 42 Solomon chiri Izrel niile iri afo ano na Jerusalem. 43 O sooro nna nna ya ha dina n'onwu, e lie ya n'obodo Devid bu nna ya. Rehoboam nwa ya, ghokwara eze n'onodu nna ya.

12

Ochichi Rehoboam

1 Rehoboam gara Shekem, n'ihi na Izrel niile zuko ebe ahụ ime ya eze. 2 Mgbe Jeroboam nwa Nebat nuru nke a (o ka no n'Ijpt ebe o gbagara oso ndu site n'aka eze Solomon), o sitere Ijpt lota. 3 Ya mere, ha ziri ozi kpo Jeroboam, ya na ogbako Izrel niile jekwuru Rehoboam si ya: 4 "Nna gi boro anyi ibu aro, ma ugba a mee ka ibu aro na iyagba aro a nke o bokwasiri anyi, di mfe, anyi ga-ejere gi ozi."

5 Rehoboam zara ha si, "Laanu, ubochi ato gasia unu biaghachikwutenu m." N'ihi ya ndi ahụ lara.

6 Mgbe ahụ, eze Rehoboam gara inata ndumodu n'aka ndi okenye, bu ndi jeere nna ya Solomon ozi n'oge o di ndu, si ha, "Olee ndumodu unu ga-enye m maka mu inye ndi a osisa?"

7 Ha zara ya, "O buru na i ga-abu odibo nye ndi a taa, jeere ha ozi, nyekwa ha osisa di mma,* ha ga-anogide buru ndi ohu gi mgbe niile."

8 Ma o nabataghi ndumodu ndi okenye nyere ya, o gakwuru umu okorobia ndi ya na ha tokoro, bukwa ndi na-ejere ya ozi, ka ha nye ya ndumodu. 9 Rehoboam juru ha si, "Gini bu ndumodu unu? Gini bu osisa anyi ga-enye ndi a na-asi, 'Mee ka ibu aro nna gi bokwasiri anyi di mfe?'"

10 Umu okorobia ahụ, bu ndi ya na ha tokoro, zaghachiri si, "Gwa ndi ahụ siri gi, 'Nna gi bokwasiri anyi ibu aro, ma mee ka ibu anyi di mfe,' i ga-agwa ha, si, 'Mkpisiaka nta di n'aka m gbara okpotoko karja ukwu nna m. 11 Nna m boro unu ibu aro; aga m atukwasi ihe n'ibu ahụ mee ka o di aro karja. Nna m ji apipia doro unu aka na nti, maobu akpi ka m ga-eji mekpaa unu ahụ.'"

12 Mgbe ubochi ato gasiri, Jeroboam na ndi Izrel† niile biaghachiri inuru osisa Rehoboam, dika eze kwuru, si, "Laghachitenu n'ubochi nke ato."

13 Eze sara ndi a okwu n'olu di ike. O juru ndumodu nke ndi okenye nyere ya, 14 ma gbasoro ndumodu nke umu okorobia nyere. O siri, "Nna m mere ka ibu unu di aro, aga m eme ka ibu unu di aro karja. Nna m ji apipia doro unu aka na nti, aga m eji akpi mekpaa unu ahụ." 15 Ya mere, eze anaghi ndi ahụ nti, n'ihi mgbanwe nke onodu niile a sitere n'ebe ONYENWE ANYI no, ka e mezuo okwu ahụ ONYENWE ANYI gwara Jeroboam nwa Nebat site n'onu Ahija onye Shilo.

16 Mgbe Izrel niile huru na eze juru ige ha nti, ha zaghachiri ya si, "Olee oke anyi nwere n'ime Devid?"

Olee ihe nketa anyi nwere n'ime nwa Jesi?

Ndi Izrel, laanu n'ulo ikwu unu!

Gi Devid lekotakwa ulo nke gi."

Ya mere, ndi Izrel lara n'ulo ha. 17 Ma banyere ndi Izrel bi n'obodo niile nke Juda, Rehoboam gara n'ihu buru eze ha.

* 12:7 12:7 Ilu 15:1; 2Ih 10:7 † 12:12 12:12 Ndi Izrel a na-ekwu banyere ha n'ebe a, bu ndi Izrel nke alaeze uguwu.

¹⁸ Eze Rehoboam zipurū Adoniram, onyeisi na-elekoṭa ndị orū mmanye, ma ndị Izrel niile ji nkume tugbuo ya. Ma eze Rehoboam jisiri ike gbaba n'ime ugbo agha ya, gbalaga laa Jerusalem. ¹⁹ Ya mere, Izrel nọ na nnupu isi megide ụlọ Devid ruo ta.

²⁰ Mgbe ndị Izrel nuru na Jeroboam alaghachitala, ha ziri ya ozi si ya puta n'ihu oha mmadū. N'ebe ahụ ka ha nọ mee ya eze Izrel. O dighi ebo obula kwenyere iso ụlọ Devid, kariakwa ebo Juda.

²¹ Mgbe Rehoboam bjarutere Jerusalem, o kpokotara ndị ụlọ Juda niile na ndị ebo Benjamin, ha di nari puku na iri asato n'onuogugu, umu okoroba ndi tozuru iga agha, ka ha gaa buso ụlọ Izrel agha ma weghachitekwa alaeze n'okpuru ochichi Rehoboam, nwa Solomon.

²² Ma okwu Chineke rutere Shemaya onye nke Chineke nti, si, ²³ "Gwa Rehoboam, nwa Solomon eze Juda, na ndi Juda niile, na Benjamin na ndi ozo niile, si ha, ²⁴ Otu a ka ONYENWE ANYI kwuru, 'Unu agakwala gaa buso umunna unu, bu ndi Izrel agha. Laghachinu, nwoke obula n'ulo ya, n'ih na o bu m na-eme nke a.'" Ya mere, ha rubere isi n'okwu ONYENWE ANYI, onye obula n'ime ha laghachikwara n'ulo ya dika ONYENWE ANYI nyere n'iwu.

Oyihi ehi olaedo di na Betel na Dan

²⁵ Mgbe ahụ, Jeroboam wusiri Shekem di n'ala ugwu Ifrem ike, biri n'ebe ahụ. N'ebe ahụ ka o si puo, gaa wuo obodo Peniel.†

²⁶ Ma Jeroboam chere n'obi ya, si "Ugbu a, ka alaeze nwere ike laghachikwa n'aka ụlọ Devid. ²⁷ N'ih na o buru na ndi mmadu gaa ichu aja n'ulonso ukwu ONYENWE ANYI nke di na Jerusalem, obi ha nwere ike laghachikwuru onyenwe ha, bu Rehoboam eze Juda. Ha ga-egbu m, laghachikwuru eze Rehoboam."

²⁸ Mgbe o natachara ndumodu, eze kpuru umu ehi olaedo abuo. O siri ndi mmadu, "O bu oke oru nye unu igbago Jerusalem. Leenu chi unu, ndi Izrel, ndi sitere n'Tijpti kpopta unu." ²⁹ Otu n'ime ha ka o guzobere na Betel, tinyekwa nke ozo na Dan. ³⁰ Ihe a ghoru mmehie diri ha, n'ih na ndi mmadu na-abia kpo isiala nye nke di na Betel ma gaakwa ebe di anya, dika Dan, n'ih ife ehi olaedo nke di n'ebe ahụ ofufe.

³¹ Jeroboam wuru ebe ichu aja n'ebe di elu di iche iche. O hoputara ndi nchujaja site n'etiti ndi Izrel niile,§ n'agbanyeghi na ha abughi ndi Livayi. ³² O hiwere mmemme a na-eme n'ubochi nke iri na ise n'onwa nke asato, dika mmemme a na-eme na Juda. O chukwara aja n'ebe ichu aja. O mere nke a na Betel, churo umu ehi olaedo ahụ o kpuru aja. O tinyere ndi nchujaja n'oru n'ebe niile di elu nke o mere ka ha diri na Betel. ³³ N'ubochi nke iri na ise, n'onwa asato, bu onwa nke ya onwe ya cheputara, o churu aja di iche iche n'elu ebe ichu aja o wuru na Betel. Ya mere, o hiwere mmemme a ka o diri ndi Izrel niile; ya onwe ya kwa gara chuo aja onyinye di iche iche n'elu ebe ichu aja.

13

Onye nke Chineke si Juda

¹ Otu onye nke Chineke si Juda bia Betel, site n'okwu nke ONYENWE ANYI oge Jeroboam guzo n'ebe ichu aja ka o chuo aja. ² O tiri mkpu n'oke olu

† 12:25 12:25 N'asusu Hibru Penuel bu otu ozo e si akpo Peniel § 12:31 12:31 Mgbe ndi nchujaja gbapuru oso site na Jerusalem, n'ih ize ndu site n'aka Jeroboam, o hoputara ndi nchujaja site n'etiti ndi Izrel niile, n'agbanyeghi na ndi a bughi ndi Livayi. 2Ih 11:13-17

megide ebe ichu aja ahụ dika okwu ONYENWE ANYI si di, "Ebe ichu aja, ebe ichu aja! Otu a ka ONYENWE ANYI na-ekwu: 'A ga-amu otu nwa nwoke n'ulo Devid, aha ya ga-abu Josaya.* O ga-eji ndi nchujaja niile nke ebe di elu, bu ndi na-achu aja n'elu gi, chuo aja n'elu gi. A ga-esurekwa okpukpu ndi mmadu oku n'elu gi.'" ³ N'ubochi ahụ, onye nke Chineke ahụ kwuru okwu banyere ihe iribama ga-emezu. O kwuru si, "Nke a bu ihe iribama ONYENWE ANYI ji emesi okwu ya ike: Ebe ichu aja a ga-agbawa uzo abuo. Ntu di n'elu ya ga-awusasi n'ala."

⁴ Mgbe eze Jeroboam nuru ihe onye nke Chineke ahụ kwuru megide ebe ichu aja Betel, o setipuru aka ya site n'ebe ichu aja ahụ si, "Jidenu nwoke a!" Ma aka ahụ o setipuru tugide nwoke ahụ kpownuru na o nwekwaghị ike iweghachi ya azu ozo. ⁵ Ozokwa, ebe ichu aja ahụ gbawara abuo, ntu di n'elu ya wusikwara n'ala dika ihe iribama nke onye amuma Chineke nyere, site n'okwu ONYENWE ANYI.

⁶ Mgbe ahụ, eze sirị onye nke Chineke ahụ, "Biko, rifo ONYENWE ANYI Chineke gi, kpekwarā m ekpere ka e nyeghachi m aka m." Ya mere, onye nke Chineke ahụ rifo ONYENWE ANYI site n'ekpere, emekwara ka aka eze dighachi dikwa ka o di na mbu.

⁷ Mesia, eze gwara onye nke Chineke ahụ okwu si, "Soro m gaa n'ulo m. Aga m enye gi ihe oriri, nyekwa gi onyinye."

⁸ Ma onye nke Chineke ahụ zara eze si, "O buru na i nye m okara ihe niile i nwere, agaghị m eso gi baa n'ime ulo gi. Agaghị m erikwa nri gi maobu nuo mmiri n'ebe a. ⁹ N'ih i na-enyere m iwu site n'okwu ONYENWE ANYI, si, 'Erila nri, anukwala mmiri, esitekwala uzo i si gaa laghachi.'" ¹⁰ Ya mere, o sitere n'uzo ozo lawa, nke na-abughị uzo o si bja Betel.

¹¹ Ma o nwere otu onye amuma bu agadi bi na Betel. Onye umu ya bbara kororo ihe niile onye nke Chineke ahụ mere n'ubochi ahụ na Betel, ha kokwara nna ha ihe niile o gwara eze. ¹² Nna ha juru ha, "Olee uzo o gara?" Umu ya ndi ikom ziri ya uzo nke onye nke Chineke ahụ si Juda gara. ¹³ Mgbe ahụ, o sirị umu ya ndi ikom, "Jiekwaranu m inyinya ibu m." Ha jikekwara ya inyinya ibu, o nokwasiri n'elu ya. ¹⁴ O gbasoro onye nke Chineke n'azu, o huru ya ka o no ala n'okpuru osisi ook, O sirị ya, "O bu gi bu onye nke Chineke ahụ si Juda bja?"

O zara, "E, o bu mu onwe m."

¹⁵ Onye amuma ahụ sirị ya, "Soro m ka anyi gaa n'ulo m, ka i rie nri."

¹⁶ Ma o sirị, "Apughị m iso gi laghachi azu, maobu rie nri, ma o bukwa nuo mmiri obula n'ebe a. ¹⁷ N'ih i na a gwara m site n'okwu ONYENWE ANYI si, 'Erikwala nri maobu nuo mmiri n'ebe ahụ, maobu soro uzo i si gaa lotakwa.'" ¹⁸ Ma onye nke ozo sirị ya, "Mu onwe m bukwa onye amuma dika gi, mmuo ozi zikwara m ozi site n'okwu ONYENWE ANYI si, 'Kporo ya ka o soro gi laghachi n'ulo gi, ka o rie nri, nuokwa mmiri.'" (Ma o gwara ya okwu ugha.) ¹⁹ Ya mere, nwoke nke Chineke ahụ soro ya laghachi rie nri, nuokwa mmiri.

²⁰ Ma mgbe ha abuo nodu na-eri ihe na tebul, okwu ONYENWE ANYI rutere onye amuma agadi ahụ nti, bu onye mere ka o loghachi azu. ²¹ O kporo onye nke Chineke ahụ si Juda bja si ya, "Otu a ka ONYENWE ANYI na-ekwu, 'N'ih i na i nupula isi n'okwu onu ONYENWE ANYI, hapu idebe iwu ONYENWE ANYI Chineke gi nyere gi. ²² I laghachikwara n'ebe a, rie nri, nuokwa mmiri, bu ebe o gwara gi si gi, erila nri, anukwala mmiri. Ya mere, agaghị eli ozu gi n'ala ili nna gi ha.'"

* 13:2 13:2 2Ez 23:15-16

²³ Mgbe onye nke Chineke ahụ risiri nri, n'ụkwá ihe ọ́nụ́nụ́, ha kwadooro ya ịnyinya ibu nke onye amụma ahụ kpoghachiri ya azụ.

²⁴ Dịka ọ na-alaghachi, otu ọdum zutere ya n'uzo, dogbuo ya. Ma ọ hapuru ozu ya ka ọ togboro n'okporozo, ma ịnyinya ibu ya ma ọdum ahụ dogburu nwoke ahụ guzokwa n'akuku ozu ya. ²⁵ Ndi mmadu na-agafe huru ozu ahụ ka ọ togboro n'uzo, hukwa ka ọdum ahụ guzo n'akuku ya. Ndi a gara ko akuko ihe ha huru n'uzo n'obodo ebe onye amuma agadi ahụ bi.

²⁶ Mgbe onye amuma ahụ mere ka ọ laghachi azu nuru ihe mere, ọ siri, "O bu onye nke Chineke ahụ nupuru isi n'okwu ONYENWE ANYI. ONYENWE ANYI enyefeela ya n'aka ọdum, nke dogburu ma gbukwaa ya, dika okwu ONYENWE ANYI doro ya aka na ntị."

²⁷ Mgbe ahụ, ọ siri umu ya ndi ikom, "Jiekwaranu m ịnyinya ibu." Ha mere otu a. ²⁸ O puru gaa chota ozu nwoke ahụ ka ọ togboro n'uzo. Ịnyinya ibu ya na ọdum ahụ guzokwa n'akuku ozu ahụ. Ọdum erighi anu nwoke ahụ, ọ dogbukwaghị ịnyinya ibu ahụ. ²⁹ Onye amuma agadi ahụ buliri ozu onye nke Chineke ahụ dokwasị ya n'elu ịnyinya ibu ya, buru ya bughachi ya n'obodo, n'ihu iruru ya uju, nakwa ili ya. ³⁰ O liri ozu onye nke Chineke ahụ n'ili nke aka ya. Mgbe o liri ya, ọ kwara akwa si, "Ewoo nwanna m!"

³¹ Mgbe o lisiri ya, ọ gwara umu ya ndi ikom si, "Mgbe m nwuru, lienu m n'otu ili a e liri onye nke Chineke; doonu okpukpu m ka ọ diri n'akuku okpukpu ya. ³² N'ihu na ozi ahụ niile o ziri site n'okwu ONYENWE ANYI megide ebe ichu aja di na Betel, na megidekwa ebe ulo arusi niile di n'ebe di elu n'obodo Sameria aghaghị imezu."

³³ N'agbanyeghi ihe ndi a niile, Jeroboam esiteghi n'uzo ojoo ya tugharja. Kama ọ gara n'ihu hoputa ndi nchujaja maka ebe niile di elu site n'etiti ndi mmadu efu. Onye obula choro i bu onye nchujaja ka o doro nso maka ije ozi n'ebe niile di elu. ³⁴ †Nke a bu mmehie ezinaulo Jeroboam. O bu ya mere alaeze Jeroboam ji daa, meekwa ka e kpochapu ya n'elu uwa.

14

Amuma Ahija megide Jeroboam

¹ N'oge a, Abija nwa Jeroboam no n'oria nke di ukwu. ² N'ihu ya, Jeroboam siri nwunye ya, "Gaa, jikwaa onwe gi n'uzo mmadu na-enweghi ike imata na i bu nwunye Jeroboam. I ga-ejekwa Shailo, Ahija onye amuma no n'ebe ahụ, bu nwoke ahụ gwara m okwu na m ga-abu eze ndi nke a. ³ Chirikwa ogbe achicha iri, na achicha nta ole na ole, na otu karama mmanu anu, jekwuru ya. O ga-agwa gi ihe ga-eme banyere nwantakiri a." ⁴ Nwunye Jeroboam mere ihe o kwuru, o biliri jee n'ulo Ahija na Shailo.

Ahija bu agadi nwoke n'oge a. O naghị ahukwa uzo n'ihu nka ọ kara. ⁵ Ma ONYENWE ANYI agwalari Ahija okwu si ya, "Nwunye Jeroboam na-abia ijuta ase n'aka gi banyere nwa ya nwoke ahụ na-adighi ike, osisa di otu a ka i ganye ya. Mgbe ọ ga-abia ihu gi ọ ga-eme onwe ya dika ọ bughị nwunye Jeroboam."

⁶ Mgbe Ahija nuru uda nzo ukwu ya ka ọ na-abata n'onu uzo, ọ kporo ya oku si ya, "Bata, nwunye Jeroboam. Gini mere i ji jie ejiji dika onye ozo? Enwere m akuko ojoo m ga-akoro gi. ⁷ Ga gwa Jeroboam si ya, Otu a ka ONYENWE ANYI, Chineke Izrel kwuru, 'Esi m n'etiti ndi m welie gi elu,

mee gi ka i buru onye ga-achi ndi m, bu Izrel. ⁸ Adowapuru m alaeze Izrel site n'ulo Devid nye gi ya, ma i geghi nti n'iwu m, maobu debe ha dika ohu m Devid debere ihe niile m nyere ya n'iwu. Onye echiche obi ya na ihe na-atọ obi ya uto mgbe niile bu idebe iwu m, na ime ihe ziri ezi n'anya m. ⁹ * Ma ihe ojoo i mere adila ukwu nke ndi niile bu gi uzo buru eze mere. I kpulara onwe gi chi ndi ozo, chi ndi e ji ola kpuo, si otu a kpasuo m iwe, gbakuta m azu gi.

¹⁰ " N'ihu ihe ndi a, aga m eme ka ihe ojoo biakwasị ezinaulo Jeroboam. Aga m ekpochapukwa umu ndi ikom gi niile, ma ndi ohu, ma ndi nwe onwe ha no n'ala Izrel. Aga m ekpochapukwa ulo Jeroboam dika mmadu si ekpochapu nsj anu, ruo mgbe e kpochapuru ha niile. ¹¹ Nkita ga-eri ozu ndi nke Jeroboam ndi nwuru n'ime obodo, ma ndi nwuru n'ohia ka anu ufe nke eluigwe ga-eri ozu ha. ONYENWE ANYI ekwuola ya."

¹² "Ma gi onwe gi, Laa n'ulo gi. Mgbe i na-azobanye ukwu gi n'obodo, nwokorobia ahụ ga-anwu. ¹³ Ndi Izrel niile ga-akwa akwa n'ihu ya lie ya. O bu naani ya bu onye a ga-eli eli, n'ihu na n'ime ezinaulo Jeroboam, o bu naani n'ime nwokorobia a ka ONYENWE ANYI, Chineke Izrel chotara ihe di mma.

¹⁴ "Ma ONYENWE ANYI ga-emekwa ka eze ozo bilie n'Izrel, onye ga-ekpochapu ezinaulo Jeroboam niile. O bidola taa, e, ma ugbu a kwa! ¹⁵ ONYENWE ANYI ga-eti Izrel ihe, mee ka o maa jijiji dika osisi achara nke ikuku na-ebughari n'ime mmiri. O ga-ehopu Izrel site n'eziala o nyere nna nna ha, fesaa ha n'ofe osimiri Yufretis, n'ihu na ha akpasuola iwe ONYENWE ANYI site n'iguzobe ogidi ofufe Ashera. ¹⁶ O ga-agbakuta Izrel azu n'ihu mmehie Jeroboam mere, ma meekwa ka Izrel niile soro ya mehie."

¹⁷ Mgbe ahụ, nwunye Jeroboam biliri laghachi Tjaza. Ma nwokorobia ahụ nwuru mgbe o na-azobata ukwu ya n'onu uzo ulo ha. ¹⁸ Ha liri ya, ndi Izrel niile rukwara uju n'ihu ya, dika okwu ONYENWE ANYI si di, nke o kwuru site n'onu Ahija, onye amuma.

¹⁹ Ihe niile ozo Jeroboam mere, na ihe niile banyere ibu agha ya niile, na otutu ihe ozo di iche iche banyere ochichi ya, ka e dere n'akwukwo akuko ihe ndi eze Izrel mere. ²⁰ Jeroboam chiru Izrel iri afo abuo na abuo. O sooro ndi nna nna ya ha dina n'onwu, nwa ya Nadab ghoro eze n'onodu ya.

Rehoboam, eze Juda

²¹ N'oge a, Rehoboam nwa Solomon, bu eze Juda. O gbara iri afo anọ na otu mgbe o malitere ibu eze. O chiru afo iri na asaa na Jerusalem, bu obodo ahụ ONYENWE ANYI horo site n'etiti ebo niile nke Izrel, bu ebe o ga-akpokwasị Aha ya. Aha nne ya bu Naama, onye Amon.

²² Mgbe ahụ, ndi Juda mehiekwara megide ONYENWE ANYI. Ha sitere n'otutu mmehie ha mere, nke kariji mmehie nke ndi nna nna ha ochie mere, kpasuo ekworo ya. ²³ Ha wukwara nye onwe ha ebe ichu aja na ogidi arusi n'elu ugwu niile, na ogidi chi Ashera, na n'okpuru osisi obula akwukwo ndu di n'elu ya.† ²⁴ E nwere ndi ikom akwuna n'ala ahụ, ndi no n'ulo arusi ha di iche iche. Ndi mmadu mere udi ihe aru ahụ nke ndi mba niile ndi ahụ na-eme, bu mba ndi ahụ ONYENWE ANYI sitere n'ihu ndi Izrel chupu.

* **14:9** 14:9 1Ez 12:28; 2Ih 11:15 † **14:23** 14:23 Mgbe ndi Izrel wuru ebe ichu aja na ogidi arusi, ha nupuru isi site n'iwu Chineke nyere ha n'akwukwo Opu 23:24; 34:13-14; Dit 7:5; 12:2-3

²⁵ N'afọ nke ise, nke ọchịchị eze Rehoboam, Shishak, eze Ijipt, busoro Jerusalem agha. ²⁶ O bukorọ akụ niile dị n'ime ụlọ ONYENWE ANYI, na akụ niile dịkwa n'ụlọeze. Ọ kwakọrọ ihe niile, werekwa ọta ọlaedo niile ndị ahụ Solomon kpurū. ²⁷ Ma eze Rehoboam kpurū ọta bronz i ji dochie ndị ahụ, nyefee ha n'aka ndiisi ndị nche, bụ ndị na-eche n'ọnu ụzọ ụlọeze nche ka a lekọta ha anya. ²⁸ Mgbe ọbụla eze na-aga n'ụlọnsọ ukwu ONYENWE ANYI, ndị nche na-ebu ọta ndị ahụ, emesịa, ha na-ebughachikwa ha n'ime ụlọ ndị nche.

²⁹ Ma banyere ihe ndị ọzọ niile mere n'oge ọchịchị Rehoboam, na ihe niile o mere, ọ bụ na e degħi ha n'akwukwọ akukọ ndị eze Juda? ³⁰ Agha digidere n'etiti Rehoboam na Jeroboam ụbọchị niile nke ndụ ha. ³¹ Rehoboam sooro ndị nna nna ya ha dina n'ọnwụ, e lie ya n'ebe e liri ha n'obodo Devid. Aha nne ya bụ Naama, onye Amọn. Abija nwa ya ghorọ eze n'ọndụ ya.

15

Ọchịchị eze Abija

¹ Abija malitere iju eze Juda, n'afọ iri na asatọ nke ọchịchị eze Jeroboam nwa Nebat. ² Ọ chirị afọ atọ na Jerusalem. Aha nne ya bụ Maaka, nwa nwanyị Abishalom.

³ O mere mmehie niile nna ya mere n'ihu ya; o jighi obi zuruoke gbasoo ONYENWE ANYI Chineke ya, dika obi nna nna ya Devid di. ⁴ Ma n'ihu Devid, ONYENWE ANYI Chineke ya nyere ya oriona na Jerusalem, site na-ime ka nwa ya nwoke nọchie ọndụ ya nakwa ime ka Jerusalem guzosie ike. ⁵ N'ihu na Devid mere ihe ziri ezi n'anya ONYENWE ANYI, ọ dighikwa iwu ONYENWE ANYI ọbụla nke ọ na-edebegħi n'ụbọchị ndụ ya niile, ma ọ bughị naanị ihe banyere okwu Ụraya, onye Het.

⁶ Agha di n'etiti Abija na Jeroboam n'ubochi niile nke ndu Abija. ⁷ Ma banyere ihe ndi ozo niile mere n'oge ochichi Abija, o bu na e degħi ha n'akwukwọ akukọ ndi eze Juda? Agha digidere n'etiti Abija na Jeroboam. ⁸ Abija sooro nna nna ya ha dina n'ọnwụ, e lie ya n'obodo Devid. Asa, nwa ya nwoke ghorọ eze n'ọndụ ya.

Asa, eze Juda

⁹ N'afọ nke iri abuo nke ọchịchị Jeroboam eze Izrel, ka Asa ghorọ eze Juda. ¹⁰ Ọ chirị iri afọ anọ na otu na Jerusalem. Aha nne nne ya bụ Maaka, nwa nwanyị Abishalom.

¹¹ Asa mere ihe ziri ezi n'anya ONYENWE ANYI dika Devid nna ya mere.* ¹² O sitere n'ala ahụ niile chupụ ndi ikom akwuna ulo arusi niile, wezugakwa arusi niile nke ndi nna nna ya ha mere. ¹³ Ọ chudakwara ọbụladi nne nne ya bụ Maaka, site n'ọndụ ya dika nne eze, n'ihu na ọ kpurū ihe arụ, ogidi Ashera maka iji fee ya ofufe. Asa gbuturu ya kpoọ ya oku na ndagwurugwu iyi Kidron. ¹⁴ Ọ bụ ezie na o wezugaghị ugwu niile di elu, ma Asa ji obi zuruoke jere ONYENWE ANYI ozi n'oge ndu ya niile. ¹⁵ O webatara n'ime ulonso ONYENWE ANYI ọlaocha na ọlaedo na ihe niile nke nna ya na ya onwe ya doro nsọ.

¹⁶ Ma agha digidere n'etiti Asa na Baasha, eze Izrel ubochi ochichi ha niile. ¹⁷ Baasha eze Izrel, busoro Juda agha, wuchie Rema igbochi onye ọbula na-apu apu maobu onye na-abata abata n'oke ala Asa, eze Juda.

* 15:11 15:11 2Ih 14:2; 1Ez 9:4; 14:8

¹⁸ Mgbe ahụ, Asa chiri ọlaocha na ọlaedo niile di n'uloaku ulonso ONYENWE ANYI, na ndi di n'uloeze ya, nyefee ya n'aka ndi ozi ya ka ha chiri ha zigara Ben-Hadad, nwa Tabrimom, nwa Hezion, bu eze Aram, onye na-achi na Damaskos, si, ¹⁹ "Biko, ka anyi gbaa ndu dika nna m na nna gi mere. Lee, ana m ezitere gi onyine ọlaocha na ọlaedo. Ugwu a, mebie ogbugba ndu di n'etiti gi na Baasha, bu eze Izrel, ka o si n'ebe m no wezuga onwe ya."

²⁰ Ben-Hadad kwenyere eze Asa, zipu ndi ochiagha ndi agha ya ka ha gaa buso obodo Izrel niile agha. O lugburu Ijon, Dan, Ebel-Bet-Maaka na ala Kineret niile, tinyere ala niile nke ndi Naftali. ²¹ Mgbe Baasha nuru nke a, o kwusiri iwu Rema, laghachi biri na Tjaza. ²² Mgbe ahụ, eze Asa nyere iwu zigara ndi Juda niile, na o dighi onye iwu ahụ hapuru, ha biara bupusja nkume na osisi niile di na Rema, nke Baasha ji na-ewu ihe n'ebe ahụ. Eze Asa ji ihe ndi a wulie Geba nke Benjamin, wuokwa Mizpa.

²³ Ma banyere ihe ndi ozo niile mere n'oge ochichi Asa, na ihe niile o rupertara na obodo niile ndi o wuru, o bu na e deghi ha n'akwukwo akuko ihe e mere n'oge ndi eze Juda? Ma o rjara rjia nke metutara ukwu ya abuo, mgbe o mere agadi. ²⁴ Asa sooro ndi nna nna ya ha dina n'onwu, e lie ya n'ebe e liri ha, n'obodo Devid, bu nna ya. Jehoshafat nwa ya ghoru eze n'onodu ya.

Nadab, eze Izrel

²⁵ Nadab, nwa Jeroboam, malitere ibu eze Izrel, n'afu nke abuo nke Asa, eze Juda. O chiri Izrel afu abuo. ²⁶ O mere ihe di njo n'anya ONYENWE ANYI. O gbasoro uzo niile nke nna ya ma na-emekwa otu mmehie ahụ nke nna ya ji duba Izrel n'ime mmehie.

²⁷ Baasha nwa Ahija, onye si n'ebo Isaka gbara izu ojoo megide ya. O tidara ya na Gibeton, n'otu obodo ndi Filistia, mgbe Nadab na ndi Izrel niile nochibidoro ya. ²⁸ Baasha gburu Nadab, nochie onodu ya dika eze, n'afu nke ato nke ochichi Asa, eze Juda.

²⁹ Ngwangwa, mgbe o malitere ochichi ya, o gburu ndi ezinaulo Jeroboam niile. O kweghi ka onye obula na-eku ume fodu, kama o lara ha niile n'iyi, dika okwu ONYENWE ANYI kwuru site n'onu onyeozu ya, bu Ahija onye Shilo. ³⁰ Ihe ndi a mere n'ihu mmehie niile Jeroboam mere, nke o mere ka Izrel mee, nakwa n'ihu na o kpasuru ONYENWE ANYI, bu Chineke Izrel iwe.

³¹ Ma banyere ihe ndi ozo niile mere n'oge ochichi Nadab, o bu na e deghi ha n'akwukwo akuko ihe mere n'oge ndi eze Izrel? ³² Ma agha digidere n'etiti Asa na Baasha, eze Izrel, ubochi ochichi ha niile.

Baasha, eze Izrel

³³ N'afu nke ato nke Asa, eze Juda, Baasha nwa Ahija ghoru eze ndi Izrel niile na Tjaza. O chiri iri afu abuo na abuo. ³⁴ O mere otutu ihe di njo n'anya ONYENWE ANYI. O gbasoro uzo ojoo niile nke Jeroboam, jeekwa ije n'ime otu mmehie ahụ nke Jeroboam dubara ndi Izrel ime.

16

¹ Mgbe ahụ, ozi ONYENWE ANYI sitere n'onu Jehu, nwa Hanani banyere Baasha, eze Izrel si ya, ² "Esi m n'aja welie gi elu, mee gi onye ochichi ndi m Izrel. Ma i jeela ije n'uzo ojoo niile nke Jeroboam. I meela ka ndi m bu Izrel mmehie, si otu a kpasuo m iwe site na mmehie ha. ³ Ya mere, aga m ekpochapu Baasha na ezinaulo ya, m ga-emekwa ulo gi ka o dika

ulo Jeroboam, nwa Nebat. ⁴ *Onye obula nke metutara Baasha nke nwuru n'ime obodo ka nkita ga-eri ozu ya, ma ndi nwuru n'ohia ka anu ufe nke eluigwe ga-eri ozu ha.

⁵ Akuko niile banyere oru Baasha ruru, na ibu agha ya niile, e deghi ha n'akwukwo akuko oru ndi eze Izrel? ⁶ Baasha sooro ndi nna nna ya ha dina n'onwu, e lie ya na Tiaza. Ela, nwa ya nwoke, nochiri onodu ya dika eze.

⁷ Ma ozi ONYENWE ANYI si n'onu Jehu onye amuma, nwa Hanani bjara Baasha na ndi ezinaulo ya n'ihu ihe ojojo niile o mere, si otu a kpasuo ONYENWE ANYI iwe. O bu ezie na o maara na Onyenwe anyi kpochapuru ezinaulo Jeroboam n'ihu ihe ojojo o mere, ma Baasha gara n'ihu mee ihe ojojo.

Ela, eze Izrel

⁸ Ela, nwa Baasha, malitere ibu eze Izrel n'iri afo abuo na isii nke ibu eze Asa, eze Juda. Ma naani afo abuo ka o chiru dika eze na Tiaza.

⁹ Mgbe ahụ, Zimri, ochiagha na-achị okara ugboala agha eze, gbara izuzu megide ya. N'oge a, Ela no na-anu mmanya na Tiaza, n'ulo Aza, onye na-elekota uloze di n'obodo ahụ. O nukwara mmanya ahụ nubiaga ya oke. ¹⁰ Zimri batara kudaa ma gbukwaa ya. O bu n'iri afo abuo na asaa nke ochichi Asa, eze Juda. O buuru eze n'onodu ya.

¹¹ Ngwangwa o ghororo eze, nokwasị n'ocheze ya, o gburu mmadu niile no n'ezinaulo Baasha. O hapughi o buladi otu nwoke. O gburu ikwu na ibe Baasha, na ndi enyi ya niile. ¹² Ya mere, Zimri kpochapuru ndi ezinaulo niile Baasha, n'usoro okwu ONYENWE ANYI kwuru megide Baasha site n'onu onye amuma ya bu Jehu. ¹³ N'ihu mmehie niile nke Baasha na nwa ya Ela mere, na nke ha ji mee ka Izrel mehie, bjakwa kpasuo iwe ONYENWE ANYI bu Chineke Izrel, site n'arusi ha niile na-abaghi uru.

¹⁴ Akuko banyere ochichi Ela, na ihe niile o mere e deghi ha n'akwukwo ochichi ndi eze Izrel?

Zimri, eze Izrel

¹⁵ N'afọ nke iri abuo na asaa nke ochichi Asa, eze Juda, ka Zimri chiru ubochi asaa na Tiaza. N'oge a, ndi agha Izrel mara ulo ikwu na Gibeton, obodo ndi Filistia na-ebu agha. ¹⁶ Mgbe ha nuru na Zimri egbuola eze ha, ha niile kwekotara mee Omri eze ohuru ha. Omri bu onyeisi agha ndi agha Izrel niile. ¹⁷ N'ihu nke a, Omri duuru ndi agha ahụ no na Gibeton bja ibuso Tiaza, isi obodo Izrel agha. ¹⁸ Mgbe Zimri huru na-adotala obodo ahụ n'agha, o banyere n'ulo elu di n'uloeze, sunye onwe ya na uloze ahụ oku. O si otu a nwuo, ¹⁹ n'ihu na Zimri n'onwe ya mere ihe ojojo n'anya ONYENWE ANYI dika Jeroboam. O kporo isiala nye arusi, dubakwa umu Izrel n'ime mmehie.

²⁰ Akuko banyere Zimri na ihe ojojo niile o mere e deghi ha n'akwukwo akuko ochichi ndi eze Izrel?

Omri, eze Izrel

²¹ Ma n'oge a, ndi Izrel kere onwe ha uzọ abuo maka onye ga-abu eze ha. Otú uzọ dinyeere Omri, ndi nke ozọ dinyeere Tibni, nwa Ginat. ²² Ma ndi dinyeere Omri di ike karia ndi dinyeere Tibni, nwa Ginat. Ya mere, Tibni nwuru. Omri ghokwara eze Izrel.

²³ Asa, eze Juda anola iri afo ato na otu dika eze mgbe Omri malitere ibu eze Izrel. Omri chiru Izrel afo iri na abuo, afo isii n'ime afo ndi a na Tiaza. ²⁴ Omri zuru ala ugwu ugwu a na-akpo Sameria site n'aka Shema,

* 16:4 16:4 1Ez 14:11; 21:24

kwụọ ya talenti ọlọcha abụọ. O wuru obodo ọhụrụ n'ugwu ahụ guọ aha ya Sameria, n'ihì na aha onyenwe ala ahụ na mbụ bụ Shema.

²⁵ Ma Omri mere ihe ọjọọ n'anya ONYENWE ANYỊ karịa ndị eze Izrel niile buru ya ụzọ. ²⁶ O kpọrọ isiala nye arụsị, dika Jeroboam nwa Nebat mere. O dubakwara ndị Izrel n'ime mmehie. N'ihì nke a o mere ka iwe wee ONYENWE ANYỊ, Chineke Izrel, n'ihì arụsị nzuzu ha.

²⁷ Akụkọ ihe niile Omri mere, ọ bụ na e deghị ha n'akwukwọ akụkọ ọchịchị ndị eze Izrel? ²⁸ Omri sooro ndị nna nna ya ha dina n'ọnwụ, e lie ya na Sameria. Ehab, nwa ya ghorọ eze n'ọndụ ya.

Ehab, aghọọ eze Izrel

²⁹ N'afọ nke iri atọ na asatọ nke ọchịchị eze Asa na Juda, ka Ehab, nwa Omri, malitere ịchị dika eze n'Izrel. O chirị ndị Izrel iri afọ abụọ na abụọ na Sameria. ³⁰ Ehab nwa Omri mere ihe ọjọọ n'anya ONYENWE ANYỊ karịa ndị eze niile buru ya ụzọ. ³¹ O bughị naanị na ọ gurụ mmehie niile Jeroboam nwa Nebat mere di ka ihe di nta, kama ọ gara n'ihu lụọ Jezebel, nwa nwanyị Etbaal, eze ndị Saịdọn.† O bidokwara ikpọ isiala nye arụsị Baal, na ife ya ofufe. ³² O guzobere ebe ịchụ aja nye Baal, n'ụlọ arụsị Baal nke o wuru na Sameria. ³³ Ehab manyere ogidi chi Ashera, si otu a kpasuo ONYENWE ANYỊ bụ Chineke nke Izrel iwe karịa otu ndị eze Izrel niile bu ya ụzọ chịa si mee.

³⁴ Mgbe Ehab na-achị, ka Hiel, onye Betel, wughachiri obodo Jeriko. Ọkpara ya bụ Abiram nwurụ, mgbe ọ tọrọ ntọala obodo ahụ, ka ọ guzobere ọnụ ụzọ ama ya ọtọ, nwa ya nwoke nke nta aha ya bụ Segub nwurụ, imezu okwu ONYENWE ANYỊ kwuru site n'ọnụ Joshua nwa Nun.

17

Ịlajja ekwuo maka oke ụnwụ nke ga-ada

¹ Ugbu a, Ịlajja onye Tishbe, onye si obodo Tishbe, nke di n'ala Gilead, sirị Ehab, "Eji m aha ONYENWE ANYỊ Chineke Izrel di ndụ, onye m na-eke na onye m na-ejere ozi na-agwa gi na igirigi agaghị ada, mmiri agaghị ezo ọzọ n'afọ ndị a na-abịa karịa ma ọ bughị naanị site n'okwu ọnụ m!"

Ugoloma ebute Ịlajja nri

² Okwu ONYENWE ANYỊ rutere Ịlajja ntị, si ya, ³ "Si n'ebe a pụọ. Soro ụzọ ọwụwa anyanwụ, gaa zoo onwe gi n'akụkụ iyi Kerit, n'akụkụ ọwụwa anyanwụ ya, nke bụ n'ihu Jodan. ⁴ Nodụ n'ebe ahụ n'ụzọ mmiri si n'iyi ahụ, riekwa nri ọbụla ụmụ ugoloma ga-ebute gi, n'ihì na enyela m ha iwu ka ha nye gi nri."

⁵ O mere ihe ONYENWE ANYỊ gwara ya ka o mee. O gara n'akụkụ iyi nta Kerit n'akụkụ ọwụwa anyanwụ Jodan n'ọrọ n'ebe ahụ. ⁶ Ugoloma na-ebute ya a chicha na anụ, ututu na anyasi niile. O na-anukwa mmiri site n'iyi ahụ.

Ịlajja na Nwanyị Zarefat

⁷ Ma mgbe ụbọchị ufodụ gasiri, mmiri ahụ tara, n'ihì na mmiri adighi ezokwa n'ala ahụ. ⁸ Okwu ONYENWE ANYỊ bjakwutere ya, ⁹ "Bilie, jee Zarefat, obodo di Saịdọn nso, biri n'ebe ahụ. O nwere otu nwanyị di ya nwurụ, onye m nyere iwu ka o nye gi nri." ¹⁰ Ịlajja biliri jee Zarefat. Mgbe o ruru ọnụ ụzọ ama e si abanye obodo ahụ, ọ hụrụ otu nwanyị di ya nwurụ ka ọ nọ na-achikọta nku. Ịlajja kpọrọ ya oku si ya, "Biko, kutere m

ntakiri mmiri n'iko ka m n'uo." ¹¹ Mgbe nwanyi ahụ na-aga ikute mmiri ahụ, Ilaia kporo ya oku ozo si ya, "Biko, wetara m otu iberibe achicha ka m taa."

¹² Ma nwanyi ahụ zara si ya, "Dika ONYENWE ANYI Chineke na-adi ndu, enweghi m achicha obula n'ulo m. Naani ihe m nwere bu otu njuaka utu oka di n'ite, na mmanu ntakiri di na karama. Ugwu a, ana m achikota nku ka m baa ga siere onwe m siekwara nwa m nri, ka anyi rie, chere onwu ga-abia egburu anyi."

¹³ Ilaia siri ya, "Atula egwu! Gaa mee dika i kwuru. Ma naani buru uzo meere m ogbe achicha ntakiri site n'ihe i nwere, wetara m ya. Emesia, mee nke gi na nwa gi ga-eri. ¹⁴ N'ih i na nke a bu ihe ONYENWE ANYI, Chineke Izrel kwuru, 'Utu oka di n'ite ahụ agagh i agwu, mmanu ahụ di n'ite ahụ agakwagh i akotutu ruo ubochi ahụ ONYENWE ANYI ga-ezite mmiri ozuzo n'ala a.'"

¹⁵ Nwanyi ahụ mere dika Ilaia kwuru. Sitekwa n'ubochi ahụ gaa n'ihu, ihe oriri akokwagh i Ilaia na nwanyi ahụ, na ezinaulo ya. ¹⁶ N'ih i na utu oka ahụ agwugh i, mmanu akokwagh i nwanyi ahụ, dika okwu ONYENWE ANYI kwuru site n'onu Ilaia, onye amuma.

¹⁷ Mgbe ihe ndi a gasiri, nwa nwanyi ahụ nwe ulo rjara orja. Orja a bjara sie ike nke ukwu na ume afodugh i n'ime ya. ¹⁸ Mgbe ahụ, nwanyi ahụ kwaara akwa biakwute Ilaia si ya, "Ewoo, onye nke Chineke, gini ka i nwere megide m? I bjara ka i chetara m mmehie m, na igbu nwa m nwoke?"

¹⁹ Ilaia zara si ya, "Kunye m nwa gi nwoke." Ilaia kuuru ya site n'aka nne ya rigoo n'ulo elu ebe ya onwe ya na-edina, * nibe ya n'elu ihe ndina ya. ²⁰ O kpokuru ONYENWE ANYI si ya, "ONYENWE ANYI Chineke m, gini mere i ji wetara nwanyi a m bi n'ulo ya ihe mgbu site n'ikwe ka nwa nwoke ya nwuo?" ²¹ Ilaia gbatiri onwe ya n'ahụ nwantakiri ahụ ugboro ato, kpokuo ONYENWE ANYI, si, "Biko, ONYENWE ANYI Chineke m, kwere ka mkpuruobi nwantakiri a laghachikwute ya."

²² ONYENWE ANYI nuru ekpere Ilaia, ndu nwantakiri ahụ laghachikwutere ya, o dikwara ndu ozo. ²³ Mgbe ahụ, Ilaia kuuru ya si n'ulo elu ahụ ridata, kunye ya nne ya, gwa ya okwu si, "Lee, nwa gi di ndu!"

²⁴ Nwanyi ahụ siri Ilaia, "Ugwu a, amatala m na i bu onye nke chineke, na okwu ONYENWE ANYI si n'onu gi aputa bu eziokwu."

18

Ilaia na Obadaya

¹ Mgbe otutu oge gasiri, n'afu nke ato, okwu ONYENWE ANYI rutere Ilaia nti, "Billie, gaa gosi Ehab onwe gi. Aga m emekwa ka mmiri zookwa n'ala a." ² Ya mere, Ilaia puru gaa igosi Ehab onwe ya.

Ma unwu di na Sameria n'oge a siri nnoo ike. ³ O nwere otu nwoke na-ekota ihe di n'ezinaulo Ehab. Aha ya bu Obadaya. (O bu nwoke ji obi ya niile kwere na ONYENWE ANYI. ⁴ Mgbe eze nwanyi bu Jezebel na-egbu ndi amuma ONYENWE ANYI choo igbuchapu ha, o bu Obadaya zoro nari ndi amuma n'ime ha n'ime ogba nkume. O zoro iri ndi amuma ise n'otu ogba nkume, zookwa iri ndi amuma ise foduru n'ime ogba nkume ozo. Emesia, o na-ewegara ha nri na mmiri n'ebe ahụ.) ⁵ Ehab kporo Obadaya si ya, "Jegharja n'ala a niile nyochaputa na ndagwurugwu na isi iyi niile, ebe ahijia ndu di. Gbutere inyinya na inyinya muul m ahijia ahụ ka ha

* 17:19 17:19 Onulo a, bu ebe e debere maka ndi obja nakwa ichekwa ihe oriri.

taa ghara inwu, ka anyi gharakwa igbu ha.”⁶ Ha kere ala ahụ n’etiti onwe ha. Ehab sitere otu akụkụ, ma Ọbadaya sitere akụkụ nke ọzọ.

⁷ Ọ dighi anya, na mberede, Ọbadaya huru Ịlajja ka ọ na-abjia izute ya. Ọbadaya matara na ọ bu ya. N’ihi ya, ọ dara n’ala kpuo ihu ya n’ala si, “Ọ bu gi ka m huru n’ezie, onyenwe m, Ịlajja?”

⁸ Ịlajja zara si ya, “E, ọ bu m. Ugbu a gaa gwa onyenwe gi, ‘mụ bu Ịlajja nọ n’ebe a.’”

⁹ Mgbe ahụ, Ọbadaya juru Ịlajja si, “Gini bu ihe m mejoro, nke mere i ji na-achọ inyefe ohu gi n’aka Ehab ka o gbuo ya?”¹⁰ Dika ONYENWE ANYI Chineke gi si adi ndu, o nwebeghi mba maobu alaeze di nke nna m ukwu na-ezigaghi mmadu icho gi. Ebe obula o gara a na-akoro ya na Ịlajja anoghi n’ebe ahụ. Ehab na-eme ka eze obodo ahụ nuo iyi na ihe o na-ekwu bu eziokwu.¹¹ Ma ugbu a, i na-asị m gaa gwa Onyenwe m na, ‘Ịlajja nọ n’ebe a.’¹² Ọ burukwanu na m esite n’ebe a puo, onye ma ebe Mmuo ONYENWE ANYI ga-ebuga gi. Mgbe ahụ, ọ buru na Ehab abia hapu ihu gi, ọ ga-egbu m. N’ihi na mụ bu ohu gi bu onye na-efe ONYENWE ANYI ofufe siteri na mgbe m bu okorobia.¹³ Ọ bu na onyenwe m anoghi ihe m mere mgbe Jezebel nọ na-egbu ndi amuma ONYENWE ANYI? E zoro nari ndi amuma ONYENWE ANYI n’ime ogba nkume abuo, iri ise n’ime otu ogba nkume, iri ise n’ime otu ogba nkume ka m zoro ha, jirikwa nri na mmiri onunu zuo ha.¹⁴ Ma ugbu a i na-agwa m si m, ‘Gaa gwa onyenwe gi na Ịlajja abiala.’ Ọ ga-egbukwa m!”

¹⁵ Ma Ịlajja zara si ya, “Dika ONYENWE ANYI Chineke Onye puru ime ihe niile na-adi ndu, onye m na-ejere ozi, ana m agwa gi na agaghi m esi n’ebe a puo tutu ruo mgbe m gosiri Ehab onwe m taa.”

Ịlajja n’ugwu Kamel

¹⁶ Mgbe ahụ, Ọbadaya puru gaa kororo Ehab na Ịlajja abiala. Emesia, Ehab putara izute Ịlajja.¹⁷ Mgbe ọ huru Ịlajja, Ehab siri ya, “Ọ bu gi onwe gi bu nke a, gi onye na-emekpa Izrel ahụ?”

¹⁸ Ịlajja zara si Ehab, “O nweghi mgbe m ji butere Izrel nsogbu. Ọ bu gi onwe gi na ezinaulo nna gi na-ebutere Izrel nsogbu. Unu agbakutala iwu ONYENWE ANYI azu, gbasoro chi Baal di iche iche.”¹⁹ Ugbu a, kpokota ndi Izrel niile ka ha zute m n’ugwu Kamel. Kpootakwa ndi amuma Baal onuogugu ha di nari ano na iri mmadu ise, na ndi amuma Ashera, ndi di nari ano, bu ndi na-eso eze nwanyi Jezebel eriko ihe na tebul ya.”

²⁰ Ehab zigara ozi kpokota ndi Izrel niile, na ndi amuma ahụ niile. Ha niile bjakwara n’ugwu Kamel.²¹ Ịlajja gara n’ihu ndi a, si ha, “Ọ bu ruo ole mgbe ka unu ga-akwasị inwe obi abuo? Ọ buru na ONYENWE ANYI bu Chineke unu, soronu ya! Ma ọ burukwanu na unu ekpemie na Baal bu chi unu, soronu ya.”

Ma ndi zukoro n’ebe ahụ ekwughị ihe obula.

²² Mgbe ahụ Ịlajja siri ha, “Leenu! Ọ bu mụ onwe m, naani m, bu onye amuma ONYENWE ANYI foduru, ma ndi amuma Baal di nari ano na iri ise n’onuogugu.²³ Ugbu a wetanu oke ehi abuo ka ndi amuma Baal horo otu oke ehi, nke ha choro. Ha ga-egbujasi ya, tukwasi ya n’elu nku di n’ebe ichu aja, ma ha agaghi amunye oku obula n’okpuru ya. Mụ onwe m ga-akwado oke ehi nke ọzọ tukwasi ya n’elu nku ma agaghi m amunyekwa oku n’okpuru ya.²⁴ Emesia, unu ga-akpoku chi Baal† unu, mụ onwe m

* **18:18** 18:18 1Ez 16:30-33 † **18:24** 18:24 Baal, bu chi egbe eluigwe, nke otutu ndi Siria na ndi Kenan na-efe.

kwa ga-akpoku aha ONYENWE ANYI. O ga-erukwa na chi ga-eji oku za, chi ahụ bu Chineke.”

Ndi Izrel niile zara si, “Okwu gi di mma.”

²⁵ Ilaia gwara ndi amuma Baal, si, “Ebe unu di otutu, burunu uzọ horo otu oke ehi n’ime ehi abuo a dozie ya. Unu amunyekwala ya oku n’okpuru, kama kpokuonu chi unu.” ²⁶ Ya mere, ndi amuma Baal weere oke ehi ahụ e nyere ha doziekwa ya.

Mgbe ahụ, ha kpokuru aha Baal, chi ha. Site n’ututu tigide mkpu ruo n’etiti ehie na-asị “O Baal, biko, zaa anyi.” Ma o nweghi ihe ha nuru site n’onu Baal. O dikwaghi onye zara ha. Ha malitere ite egwu gburugburu ebe ichu aja ahụ ha kwadoro.

²⁷ N’ihe di ka n’etiti ehie, Ilaia malitere ichi ha ochi, na ikwa ha emo. O gwara ha okwu si ha, “Tisienụ mkpu ike ka Baal nwe ike inu ariri otu unu. N’ezie, o bu chi! Ma eleghi anya o no n’oke echiche, maobu o ji oru n’aka, maobu o gara njem. Ma eleghi anya o na-arahu ura. O choro onye ga-akpo ya.” ²⁸ Ndi amuma a tiri mkpu n’oke olu dika ha si eme. Ha ji mma na ube na-egbukasi onwe ha ahụ, tutu ruo mgbe obara malitere isite ha n’ahụ na-agbaputa. ²⁹ Ma mgbe etiti ehie gasiri, ha nogidekwara na-ebu amuma ruo mgbe oge ichu aja uhuru ruru, ma o nweghi onye zara ha, o nwekwaghi olu a nuru. O dikwaghi onye nara ha nti.

³⁰ Mgbe ahụ, Ilaia kporo ndi Izrel si ha, “Bjaruenụ m nso.” Ha niile bjaruru ya nso, o doziri ebe ichu aja ONYENWE ANYI, bu ndi ahụ a kwaturu n’ala na mbu. ³¹ Ilaia chiri nkume iri na abuo, nke otu n’ime ha nochiri anya otu ebo Jekob, onye okwu ONYENWE ANYI rutere si ya, “Aha gi ga-abu Izrel.” ³² O ji nkume ndi a wuzie ebe ichu aja ONYENWE ANYI. Emesia, o gwuru olulu miri emi, nke gbara ebe ichu aja ahụ gburugburu. ³³ O tukwasiri nku n’elu ebe ichu aja ahụ, tukwasikwa otu oke ehi o gbujasiri n’elu nku ndi ahụ. Emesia, o nyere ndi no n’ebe ahụ iwu si ha, “Gbajuonu ite anọ mmiri. Butekwanu mmiri ahụ bia wukwasị ya n’elu aja nsure oku a, na n’elu nku ndi a.” Mgbe ha mesiri nke a, Ilaia gwara ha okwu si,

³⁴ “Gbajukwaanu ite mmiri ndi ahụ, bute ha bia wukwasị mmiri ahụ nke ugboro abuo n’elu aja nsure oku a.” Ha mere dika Ilaia kwuru.

Ilaia nyekwara ha iwu si, “Gbajukwaanu ya nke ugboro ato, bia wukwasị ya.” Ha mekwara otu a. ³⁵ Mmiri juputakwara n’ebe ichu aja ahụ, na olulu ahụ di ya gburugburu.

³⁶ Mgbe oge e ji achu aja anyasi ruru, Ilaia, onye amuma bjara ebe ichu aja ahụ nso kpee ekpere si, “O, ONYENWE ANYI Chineke Ebrahim, na Aizik, na Izrel, biko gosi taa na o bu gi onwe gi bu naani Chineke n’Izrel, na mu onwe m bukwa ohu gi. Gosikwa na m bu onyeozu gi, na o bu ihe i nyere m n’iwu ka m mere oge ndi a niile. ³⁷ Biko, ONYENWE ANYI m, zaa m ekpere m, zaa m ya, ka ndi Izrel niile mata na gi onwe gi, ONYENWE ANYI bu Chineke, na gi onwe gi na-atugharikwa obi ha ilaghachikwute gi.”

³⁸ Mgbe ahụ, na mberede, oku ONYENWE ANYI sitere n’eluigwe daa, rechapu oke ehi ahụ, na nku ahụ, na nkume, na ntu, ma rechapukwa mmiri niile di n’ime olulu ahụ di gburugburu ebe ichu aja ahụ.

³⁹ Mgbe ndi mmadu ahụ niile huru ihe a mere, ha niile dara n’ala kpuo ihu n’ala, na-eti mkpu na-asị, “ONYENWE ANYI, ya onwe ya bu Chineke! ONYENWE ANYI ya onwe ya bu Chineke!”

⁴⁰ Mgbe ahụ, Ilaia nyere ha iwu si, “Jidenu ndi amuma Baal niile. Unu ekwekwala ka otu onye n’ime ha laa.” Ha jidekwara ha niile. Ilaia dukwara ha niile gaa na ndagwurugwu iyi Kishon, gbuo ha n’ebe ahụ.

41 Emesija, Ilaija gwara Ehab okwu si, "Gaa rie nri, nuokwa ihe onunụ; n'ih i na anurū m ụzū oke mmiri ozuzo ka ọ na-ada." 42 N'ih i nke a, Ehab sitere n'ebe ahụ puo gaa iri nri na inu ihe onunụ ma Ilaija rigooro n'elu ugwu Kamel gbuo ikpere n'ala, kpuokwa ihu ya n'ala n'etiti ikpere ya abuo ikpe ekpere.

43 N'oge a, o gwara nwokorobia na-ejere ya ozi si ya, "Gaa lee anya n'uzo oke osimiri." O rigooro lee anya, si, "O dighi ihe obula m huru."

Ilaija gwakwara ya otu a, ugboro asaa, si ya, "Jeghachi."

44 O ruo na nke ugboro asaa, nwokorobia ahụ biaghachiri si Ilaija, "Onyenwe m, ahuru m igwe oji di nta dika obu aka mmadu ka o si n'oke osimiri na-aputa."

Ya mere, Ilaija sirị, "Gaa gwa Ehab, 'dozie ugbo agha gi, gbaada tupu mmiri ozuzo egbochi gi ila."

45 O dighi anya, eluigwe gbajikotara nnoo oji. Oke ifufe bidokwara ife. Mmiri di ukwu bidokwara izo. Mgbe ahụ, Ehab gbaara ugbo agha ya laa Jezril. 46 Ma ike ONYENWE ANYI biakwasiri Ilaija. O fanyere onu uwe mwuda ya na belit o kere n'ukwu, gbapu oso buru Ehab uzo gbaruo obodo Jezril.

19

Ilaija agbaga n'ugwu Horeb

1 Ehab kororo Jezebel ihe niile Ilaija mere, na otu o si jiri mma agha gbuo ndi amuma Baal niile. 2 N'ih i nke a, Jezebel zigara onyeoz i ka o ga zie Ilaija si, "Ka chi ndi a mesoo m mmeso, n'agbanyeghi otu mmeso ahụ si di njo, ma o buru na oge dika oge a echi, egbughi gi dika i si gbuo ndi amuma Baal."

3 Ilaija turu egwu, gbapu oso, n'ih i ichebe ndu ya. Mgbe o biaruru Biasheba, di na Juda, o hapuru nwokorobia na-ejere ya ozi n'ebe ahụ.

4 Ma ya onwe ya pukwara jee ije otu ubochi n'ozara naani ya. N'ikpeazu, o kwusiri nodu ala n'okpuru otu osisi brum, kpee ekpere riroo ka a napu ya ndu ya. Ekpere o kpere n'oge a bu, "O zuorela m ONYENWE ANYI, biko napu ndu m. O nweghi uzo m si di mma karja nna nna m ha." 5 O dinara n'okpuru osisi brum rahụ ura.

Ma lee, otu oge ahụ, mmuo ozi meturu ya aka, si ya, "Bilie, rie nri."

6 Ilaija biliri legharia anya, hu ogbe achicha na ite mmiri nta nke di n'akuku ebe o tukwasiri isi ya. O riri ogbe achicha ahụ a huru n'icheku oku, nuokwa mmiri ahụ. Emesija, o dinakwara ozo.

7 Mmuo ozi nke ONYENWE ANYI biaghachikwara nke ugboro abuo, si ya, "Bilie rie ihe, n'ih i na ije di gi n'ihu di ukwu." 8 Ilaija biliri rie ihe, nuokwa mmiri. Nri ahụ nyere ya ike ije ije iri ubochi anọ ozo, ehiehe na abali, tutu ruo mgbe o biaruru n'ugwu Horeb* nke bu ugwu Chineke.

9 N'ebe ahụ, o banyere n'otu ogba nkume rahụ ura abali n'ime ya.

ONYENWE ANYI aputa ihè nye Ilaija

Ma okwu ONYENWE ANYI rutere ya si, "Ilaija, ginj ka i na-eme n'ebe a?"

10 O zaghachiri si, "Eji m inu oku n'obi na-ejere ONYENWE ANYI Chineke Onye puru ime ihe niile ozi. Ndi Izrel ajula ogbugba ndu gi, tidasiakwa ebe ichu aja gi, were mma agha gbukwaa ndi amuma gi niile, ugbu a, o bu naani mu onwe m bu onye foduru, ma ha na-achokwa iwepu ndu m."

* 19:8 19:8 Ugwu Horeb Maobu, Sajnai, o bu n'ebe a ka Chineke mere ka Mosis hu ya anya. Opu 3:1; 4:27; 31:18; 32:17

¹¹ ONYENWE ANYI siri ya, “Puo gaa guzo n’elu ugwu, n’ihu ONYENWE ANYI, n’ihi na ONYENWE ANYI na-aga isite n’ebe ahụ gafee.”

Mgbe ahụ, oke ifufe di ike gbawara ugwu ahụ, tipiasia nkume ndi ahụ n’ihu ONYENWE ANYI, ma ONYENWE ANYI anoghi n’ime ifufe ahụ. Mgbe ifufe ahụ gasiri, e nwere oke ala oma jijiji n’ugwu ahụ, ma ONYENWE ANYI anokwaghi n’ala oma jijiji ahụ. ¹² Mgbe ala oma jijiji ahụ gasiri, oku nwuuru, ma ONYENWE ANYI anoghi n’ime oku ahụ. Ma mgbe oku ahụ gasiri, nwa olu nta di nwayoo dara. ¹³ Mgbe Ilaia nuru ya, o ji uwe mwuda ya kpuchie ihu[†] ya, puo gaa guzo n’onu uzoo ogba nkume ahụ.

Mgbe ahụ, o nuru olu juru ya si, “Ilaia, gini ka i na-eme n’ebe a?”

¹⁴ O zaghachiri si, “Eji m jnu oku n’obi na-ejere ONYENWE ANYI Chineke Onye puru ime ihe niile ozi. Ndi Izrel ajula ogbugba ndu gi, tidasiakwa ebe ichu aja gi, were mma agha gbukwaa ndi amuma gi niile, ugbo a o bu naani mu onwe m bu onye foduru, ma ha na-achokwa iwepu ndu m.”

¹⁵ ONYENWE ANYI siri ya, “Sikwa uzoo i si bia laghachi, gaa n’ozara Damaskos. Mgbe i ruru ebe ahụ, tee Hazael mmanu ibu eze Aram.

¹⁶ Teekwa Jehu, nwa Nimshi mmanu ibu eze Izrel. I ga-etekwa Ilaisha nwa Shafat, onye Ebel-Mehola mmanu ibu onye amuma n’onodu gi. ¹⁷ Onye obula gbanariri Hazael ga-anwu n’aka Jehu. Otu a kwa, ndi niile gbanariri mma agha Jehu ka Ilaisha ga-egbu. ¹⁸ Ma ghota na o di puku mmadu asaa no n’Izrel, ndi na-egbubeghi ikpere ha n’ala nye Baal, maobu sutu ya onu, ife ya ofufe.”

Okpukpo Ilaisha

¹⁹ Ilaia sitere n’ebe ahụ puo gaa chota Ilaisha nwa Shafat ebe o no nako ala ubi. Iri ehi abuo na ano e jikotara abuo abuo di ya n’ihu, ma ya onwe ya ji ehi abuo e jikotara onu, nke iri na abuo ya na-ako ala ubi. Ilaia jekwuru Ilaisha wukwasi ya uwe mwuda ya n’ubu ya. ²⁰ Mgbe ahụ, Ilaisha hapuru ehi ndi ahụ ebe ha guzoro n’ubi ahụ gbara oso gbakwuru Ilaia si ya, “Biko, kwere ka m gaa sutu nna m na nne m onu, si ha nodu nke oma. Emesia, aga m esokwa gi.”

Ilaia zara si ya, “Laghachi azu, o bu gini ka m mere gi?”

²¹ Ilaia laghachiri azu, gbuo ehi abuo ahụ e jikotara n’otu, kpo o ihe ahụ e ji aru oru n’ubi oku, were ha sie anu ahụ nye ndi mmadu, ha rie. Mgbe ahụ, o biliri ije puo ga soro Ilaia, buru nwaodibo ya.

20

Ben-Hadad ebuso Sameria agha

¹ Ugbo a, Ben-Hadad, bu eze ndi Aram, chikotara ndi agha ya niile. Iri ndi eze ato na abuo sonyere ya, ha na inyinya ha na ugbo agha ha. O rigooro nochibido obodo Sameria buso ya agha. ² Mgbe ahụ, eze ndi Siria zigaara Ehab, eze Izrel ozi n’ime obodo si ya, “otu a ka Ben-Hadad siri, ³ ‘Olaocha na olaedo gi, nkem ka ha bu, ndi nwunye gi na umu gi, bu ndi di mma karisia nke m ka ha bu.’”

⁴ Ehab eze Izrel, zighachiri ozi si, “O di mma, onyenwe m, mu onwe m, na ihe niile m nwere bu nke gi.”

⁵ Ngwangwa ndi ozi Ben-Hadad biaghachiri zie Ehab ozi ozo si ya, “Otu a ka Ben-Hadad siri, ‘O bu ezie na m ziteere gi ozi, si, olaocha gi na olaedo gi na ndi nwunye gi na umu gi ka i ga-enye m. ⁶ Ma ugbo a, n’oge di ka

[†] 19:13 19:13 Ilaia kpuchiri ihu ya, n’ihi na o nweghi onye obula ga-adi ndu, ma o hu ihu Chineke. Opu 3:6; Aiz 6:2

nke a, echi, aga m ezite ndi ozi m ka ha bja nyochaa ulo gi niile na ulo ndi ozi gi niile. Ihe obula di oke onuahia n'anya gi ka ha ga-ewere.'"

⁷ Eze Izrel kporo ndi okenye niile nke ala ahụ, si ha, "Leenu ugbu a, hukwanu otu nwoke a si acho nsogbu. Mgbe o zitere m ozi inye ya ndi nwunye m, na umu, na olaocha m na olaedo m, ekwenyere m ya inye ya ihe ndi a."

⁸ Ndi okenye na ndi Izrel zara si ya, "Anala ya nti! Enyela ya ihe obula."

⁹ Mgbe ahụ, o sirị ndi ozi Ben-Hadad, "Gwanu onyenwe m, bu eze, 'M bu odibo gi jikeere ime ihe niile i buru uzo kwuo na m ga-ene gi. Ma ekwenyeghi m n'ozu nke ugboro abuo a.'" Ndi ozi ahụ laghachiri koro Ben-Hadad ihe niile Ehab kwuru.

¹⁰ Ma Ben-Hadad zigakwaara Ehab ozi ozo si, "Ka chi ndi a mesoo m mmeso,* otu obula mmeso ahụ si di njọ, ma o buru na aja Sameria gafodu inye onye obula n'etiti ndi ikom m otu njuaka."

¹¹ Ma eze Izrel zaghachiri, "Gwa ya, 'Onye na-ebu agha na-anya isi naani mgbe a luchara agha, o bughị tupu a luo agha.'"

¹² Ben-Hadad nuru ozi Ehab ziri mgbe ya na ndi eze ndi ozo ahụ nọ na-anu mmanya n'ulo ikwu ha manyere n'ogbo agha ahụ. Ben-Hadad nyere ndi agha ya iwu si ha, "Jikerenu, buso ndi Izrel agha." Ya mere, ha kwadoro ibuso obodo ahụ agha.

Ehab emerie Ben-Hadad

¹³ N'oge a, otu onye amuma biakwutere Ehab, bu eze Izrel si, "Otu a ka ONYENWE ANYI sirị, 'I huru oke igwe ndi agha a? Aga m enyefe ha n'aka gi taa, mgbe ahụ i ga-amatakwa na mu onwe m bu ONYENWE ANYI.'"[†]

¹⁴ Ma Ehab juru si, "Onye ga-eme nke a?"

Onye amuma zara, "Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI kwuru, 'O bu umu okorobia bu ndisi agha nọ n'okpuru ndi ochiagha na-achi akuku ala Izrel.'"

Ehab jukwara ozo, "Onye ga-amalite agha a?"

Onye amuma ahụ zara, "Gi onwe gi."

¹⁵ Mgbe ahụ, Ehab kpokotara umu okorobia bu ndisi agha si n'akuku obodo ya. Onuogugu ha di narị abuo na iri ato na mmadu abuo. Onuogugu ndi agha Izrel ndi ozo di puku asaa. ¹⁶ N'etiti ehie, mgbe Ben-Hadad na iri ndi eze ato na abuo ahụ, bu ndi ahụ bira inyere ya aka nọ na-anu mmanya, na-anubiga ya oke, ¹⁷ umu okorobia, bu ndi agha, ndi nọ n'okpuru ndi ochiagha na-achi akuku ala Izrel buru uzo puo ibu agha.

Ma Ben-Hadad, n'onwe ya ezipulari ndi nledo, ndi loghachiri bja gwa ya si, "Ndi agha si Sameria na-abia."

¹⁸ O sirị, "O buru na ha abia n'ihu udo, jidenu ha na ndu; o buru na ha bira maka ibu agha, jidenu ha na ndu!"

¹⁹ Ma umu okorobia ndi ochichi a bu ndi nọ n'okpuru ndisi, na-achi akuku ala ahụ sitere n'obodo zolie ije ebe ndi agha so ha n'azu, puo ibu agha. ²⁰ Onye obula n'ime ha gburu onye agha Siria obula lusoro ya ogo. Nke a mere ka ndi agha Siria gbapu oso, ndi agha Izrel chusokwara ha. Ma Ben-Hadad, eze Aram, na ndi agha na-aga inyinya, sitekwara n'ihu ogbo agha ahụ gbapukwa oso. ²¹ Ma eze ndi Izrel pukwuru ya, nwude otutu inyinya na ugbo agha, butere ndi Aram oghom di ukwu.

²² Emesia, onye amuma ahụ biakwutere eze Izrel si ya, "Mee onwe gi ka i di ike nke oma, mara ihe e kwesiri ka e mee, n'ihu n'etiti okochi na udu mmiri nke afọ n'abia, eze Aram ga-abia ibuso gi agha ozo."

* **20:10** 20:10 1Ez 19:2; 2Ez 6:31 † **20:13** 20:13 1Ez 20:28

²³ Ma otu o di, ndiisi agha eze ndi Aram duru ya odu si, "Chi ha bu chi ugwu. N'ihu ya ka ha ji di ike karja anyi. Ma o buru na anyi ebuso ha agha n'obosara ala di larii, anyi aghaghi idi ike karja ha. ²⁴ Mee ihe a, wepu ndi eze a niile site n'ebe ha no, jiri ndi na-achi ala gbanwee ha. ²⁵ Kpokotaakwa ndi agha ozo, ndi di ukwu n'onuogugu, dika ndi agha i du gaa agha na mbu. Nyekwa anyi inyinya na ugo agha ga-ezuru anyi. Anyi ga-apukwa buso ndi Izrel agha n'obosara ala di larii. O dikwaghi ihe ga-egbochi anyi imeri ha n'oge a." Ben-Hadad, eze Aram, kwenyere, meere ha dika ha rioro ya.

²⁶ Mgbe otu afo gasiri, Ben-Hadad chikotakwara ndi Aram niile duru ha gaa Afek ibuso Izrel agha. ²⁷ Mgbe a kpokotara ndi agha niile no n'Izrel nye ha ngwa agha, ha puru izute ha. Ndi agha Izrel mara ulo ikwu ha na ncherita ihu ndi agha Siria, dika igwe ewu nta abuo, ebe ndi Aram juputara ala ahụ niile.

²⁸ Onye nke Chineke biara gwa eze ndi Izrel, "Otu a ka ONYENWE ANYI siri, 'N'ihu na ndi Aram na-eche na ONYENWE ANYI bu chi nke ugwu, na o bughi chi ala ndagwurugwu, aga m arara igwe ndi agha a nyefee gi n'aka, ka gi na ndi gi mata n'ezikwu na m bu ONYENWE ANYI.'"

²⁹ O bu ubochi asaa ka ha mara ulo ikwu ha na ncherita ihu ibe ha. Ma n'ubochi nke asaa ahụ, ndi agha malitere ibu agha. Ndi Izrel meruru nari puku ndi agha Aram ahụ n'otu ubochi. ³⁰ Ma ndi foduru n'etiti ndi agha Aram gbapuru oso gbalaga n'obodo Afek. Ebe ahụ ka mgbidi obodo Afek no dagbuo iri puku ndi agha abuo na asaa n'ime ha. Ma Ben-Hadad n'onwe ya gbalagara, gbaba n'ime obodo ahụ, gaa zoo onwe ya n'ime ime otu ulo.

³¹ Mgbe ahụ, ndiisi agha ya biakwutere ya si ya, "Lee, anyi nuru na ndi eze Izrel bu ndi obi ebere. Ka anyi yiri akwa mkpe n'ukwu anyi, kee udo n'olu anyi, gaa rioro eze Izrel. Ma eleghi anya o ga-edebe gi ndu."

³² Ya mere, ha yikwasiri onwe ha akwa mkpe, nyarakwa udo n'olu ha, jekwuru eze Izrel si ya, "Otu gi bu Ben-Hadad na-asi, 'Biko, kwee ka m diri ndu.'"

Eze juru ha si, "O bu ezie na o ka di ndu ugbu a? Nwanne m ka o bu."

³³ Okwu a mere ka ndi ozi eze Aram nwee olileanya. Ha mere ngwangwa kwughariakwa ihe ahụ o kwuru. Ha siri, "E, Nwanne gi bu Ben-Hadad."

Mgbe ahụ, eze Ehab nyere ha iwu si, "Gaanu kpoputa ya, dutekwanu ya n'ebe a." Mgbe Ben-Hadad biara, Ehab mere ka o rigota n'ugbo agha nke ya.

³⁴ Mgbe ahụ, Ben-Hadad gwara Ehab si, "Obodo niile nke nna m naara nna gi, ka m ga-enyeghachi gi. I nwere ike iwuru onwe gi odu ahia n'ama obodo Damaskos dika nna m wuru n'ime Sameria."

Ehab kwuru, "O buru na anyi agbaa ndu, aga m eme ka i nwere onwe gi." Ya mere, ha abuo gbara ndu. Ehab hapukwara ya ka o laa n'udo.

Onye amuma amaa Ehab ikpe

³⁵ Emesja, okwu ONYENWE ANYI rutere otu onye n'etiti umu ndi amuma. O gwara otu nwoke n'ime umu ndi amuma ahụ no ya nso si ya, "Jiri ngwa agha di gi n'aka tie m ihe." Ma nwoke ahụ juru ime ihe onye amuma ahụ kwuru.

³⁶ N'ihu nke a, onye amuma gwara nwoke ahụ okwu si, "Ebe o bu na i juru ime ihe ONYENWE ANYI nyere n'iwu, lee ihe ga-adakwasị gi. Mgbe i si n'ebe a na-ala n'ulo gi, odum ga-ezute gi n'uzo dogbuo gi." Amuma a

mezukwara, n'ihì na mgbe nwoke ahụ tugharịrị si n'ebe ahụ na-ala, ọdum lụsoro ya ọgụ n'ụzọ gbuo ya.‡

³⁷ Onye amụma ahụ pụkwara chọta onye ọzọ sị ya, "Biko, tie m ihe." Nwoke ahụ tiri ya ihe tihia ya ahụ. ³⁸ Mgbe ahụ, onye amụma ahụ e tiri ihe jiri akwa kechie ihu ya, ka mmadụ ọbụla ghara imata onye ọ bụ. Ọ puru gaa guzo n'akụkụ ụzọ ebe eze Izrel ga-esi gafee. ³⁹ Mgbe eze na-agafe, onye amụma ahụ tiri mkpu sị, "Onyenwe m, biko gee m ntị. Lee, otu onye agha biakwutere m mgbe m nọ n'ihu agha sị m, 'Lee nwoke a a dotara n'agha; chee ya nche. Ekwekwala ka ọ gbanarị gi. N'ihì na ọ buru na o site n'aka gi gbaụ, § ì ga-anwụ, maọbụ i jiri otu talenti ọlaocha gbara isi gi.' ⁴⁰ Ma mgbe m nọ na-arụ ọrụ ọzọ, nwoke ahụ a dotara n'agha gbaụrụ. Ahụkwaghị m ya anya ọzọ."

Mgbe ahụ, eze Izrel zara sị ya, "I jirila ọnụ gi maa onwe gi ikpe. I ghaghị inata ahuhụ dirị gi."

⁴¹ Mgbe ahụ, onye amụma ahụ mere ngwangwa wepụ akwa ahụ o ji kechie anya ya abụọ. Eze Izrel matakwarà na ọ bụ otu onye n'ime ndi amụma. ⁴² Onye amụma ahụ gwara eze okwu sị ya, "Otu a ka ONYENWE ANYI kwuru, 'Ebe i mere ka nwoke a laa, bụ onye m nyere gi n'aka ime ka ọ nwuo, ugbo a, i ghaghị inwụ n'ọnọdụ ya. A ga-alakwa ndi gi n'iyi, n'ọnọdụ ndi nke ya.'" ⁴³ N'ihì okwu a, eze Izrel ji iwe na ihu mgbarụ laa n'ulo ya di na Sameria.

21

Ubi Nebot

¹ Mgbe nwa oge nta gasiri, Nebot, onye Jezril, nwere ubi vaini di na Jezril, n'akukụ uloeze Ehab bu eze Sameria.* ² Ehab siri Nebot, "Nye m ubi vaini gi ka o buru ubi a gbara ogige, ebe m ga-aku akwukwo nri, ebe o di nso n'uloze m. Aga m enye gi ubi vaini ozo di mma kara ya, ma o burukwa na i choro, aga m akwu gi ego obula o ruru n'onu ahia ya."

³ Ma Nebot zara si Ehab, "Ala a bu ihe nketa ruuru m site n'aka nna nna m ha. M ga-esi anaa nye gi ya. ONYENWE ANYI ekwela na m ga-ewere ihe nketa nke nna nna m ha nye gi."

⁴ Ehab jiri obi ufu na ihu mgbaru laa n'ulo ya n'ihì okwu a Nebot, onye Jezril gwara ya, si, "Agaghì m enye gi ihe nketa nna nna m ha." O dinara n'ihè ndina ya, chee ihu ya n'aja ulo, ju iri ihe obula.

⁵ Ma nwunye ya bu Jezebel, biakwutere ya juo ya si, "Gini mere i ji ju iri ihe? Gini mere i ji nogide n'obi ojoo na iwe?"

⁶ Ehab zara si ya, "Agwara m Nebot, nwoke onye Jezril okwu si ya, 'Resi m ubi vaini gi, ma o buru na i choro, aga m enye gi ala ubi ozo mara mma n'onodu ya. Ma o juru juwaa isi inye m ubi ahụ."

⁷ Mgbe ahụ, nwunye ya Jezebel juru ya ajuju si ya, "O bughì gi bu eze na-achi Izrel? Bilie, rie nri, enyela obi gi nsogbu, n'ihì na aga m enyefe gi ubi vaini Nebot onye Jezril n'aka."

⁸ Ya mere, Jezebel dere akwukwo n'aha Ehab, were mgbaaka akara eze kaa n'akwukwo ndi ahụ, zigara ha ndi okenye obodo na ndi a na-asopuru bi n'obodo ebe Nebot bi. ⁹ N'ime akwukwo ozi ndi a, o dere si,

"Nyenu iwu ka mmadu niile buo onu. Kpokotaanu ndi Jezril niile, ka ha zukota. Mgbe unu zukoro, nyenu Nebot onodu n'ochè di mkpa.

‡ 20:36 20:36 1Ez 13:24. § 20:39 20:39 2Ez 10:24 * 21:1 21:1 Sameria bu isi obodo alaeze ugwu ugwu, ya mere o na-anochite anya alaeze ahụ n'ebe a. 1Ez 16:24

¹⁰ Họtụntanụ ndị ikom abụọ, ndị na-abaghị uru ka ha pụta n'ihu nzuko unu guzo gbaa ama ugha megide Nebot sị na ha nūrū mgbe ọ kọchara Chineke na eze.[†] Maanụ ya ikpe ọnwụ, kpupụ ya n'azụ obodo, jiri nkume tugbuo ya, ka ọ nwụọ."

¹¹ Ndi okenye na ndi a na-asopuru ndi bi n'obodo ahụ mere dika Jezebel nyere n'iwu n'akwukwo ahụ o degaara ha. ¹² Ha nyere iwu maka ibu onu, kpookwa nzuko ndi obodo ahụ niile, meekwa ka Nebot nodu n'ochi di mkpa. ¹³ Mgbe ahụ, ndi ikom abụọ na-abaghị uru putakwara, nodu na ncherita ihu ya, ha gbara ama ugha megide Nebot, n'ihu ndi mmadu, si, "Nebot kochara Chineke na eze." N'ih i nke a, ha dokpuru ya gaa n'azụ obodo jiri nkume tugbuo ya. ¹⁴ Emesia, ndi okenye na ndi a maara aha ha nke obodo Jezril, ziri ozi zigara Jezebel gwa ya na Nebot anwuola.

¹⁵ Ngwangwa Jezebel natara ozi na a tugbola Nebot, o siri Ehab, "Billie, gaa nwetara onwe gi ubi vaini Nebot, nwoke onye Jezril. Ubi ahụ o juru inye gi n'ego aburula nke gi ugbu a n'ih na Nebot anwuola. O dikwaghị ndu ozo!" ¹⁶ Mgbe Ehab nuru na Nebot anwuola, o biliri puo, gaa ibanye n'ubi ahụ, inwetara onwe ya ubi vaini Nebot, onye Jezril.

¹⁷ Ma okwu ONYENWE ANYI rutere Ilaija, onye Tishbe, si ya, ¹⁸ "Billie, gaa zute Ehab, eze Izrel onye bi na Sameria. O no ugbu a n'ime ubi vaini Nebot inwetara ya onwe ya. ¹⁹ Gwa ya si ya, 'Ihe a ka ONYENWE ANYI kwuru: I ghuola ochu mmadu si otu a nwetara onwe gi ihe nketa? Ebe ahụ nkita no rachaa obara Nebot ka ha ga-anọ rachaakwa obara gi. E, obara gi onwe gi.'"

²⁰ Mgbe ahụ, Ehab juru Ilaija ajuru si ya, "Onye iro m, i chorokwala m bja?"

Ilaija zara si ya, "E, achorola m gi bja n'ih i nnyefe i nyefere onwe gi ime ihe di njo n'anya ONYENWE ANYI. ²¹ O siri, 'Aga m eme ka ihe ojoo dakwasị gi. Aga m ekpochapu ndi agburu gi, site n'ezinaulo Ehab bipu nwoke obula, maobu ohu maobu onyenwe onwe ya n'Izrel. ²² Aga m eme ka ulo gi diri ka nke Jeroboam nwa Nebat, na dika nke Baasha nwa Ahija, n'ih i na i kpasuola m iwe, meekwa ka Izrel mehie.'

²³ "Ma banyere Jezebel, ONYENWE ANYI siri, 'Umụ nkita ga-eri anụ ahụ Jezebel n'akuku mgbidi aja ulo di n'obodo Jezril.'

²⁴ "Nkita ga-eri anụ onye obula si n'ezinaulo Ehab nke nwuru n'ime obodo, ma anụ ufe nke eluigwe ga-eri anụ ndi obula nwuru n'ohia."

²⁵ (N'ezie, o nweghi onye obula ozo di ka Ehab, onye rere onwe ya nye ime ihe ojoo di ukwu n'anya ONYENWE ANYI, onye Jezebel nwunye ya kwagidere ime ihe ojoo di iche iche. ²⁶ Ehab bu onye mere mmehie di oke njo nke igbaso na ife arusi di iche iche ofufe dika ndi Amorait[‡] mere, bu ndi ahụ ONYENWE ANYI sitere n'ala a chupu ime ka ndi Izrel nweta ala ha.)

²⁷ Mgbe Ehab nuru okwu amuma ndi a, o dowara uwe ya, yikwasị onwe ya akwa mkpe, buo onu, dinaa n'akwa mkpe ahụ, jehhariakwa n'idi umeala.

²⁸ Ma okwu ONYENWE ANYI rutere Ilaija, onye Tishbe ozo, si ya, ²⁹ "I huru otu Ehab si weda onwe ya ala n'ihu m? N'ih ihe a o mere, iweda onwe ya ala n'ihu m, agaghị m eme ka ihe ojoo ndi a m kwuru okwu banyere ha rute ya n'oge o di ndu. Kama aga m eme ka ihe ndi a dakwasị ezinaulo ya mgbe nwa ya ga-achị dika eze."

[†] **21:10** 21:10 | kochaa Chineke na eze Opu 22:28; Lev 24:15-16; Oru 6:11 [‡] **21:26** 21:26 Aha a, ka e ji mara ndi biri n'ala ahụ Chineke kwere Ebrahim na nkwa tupu umu Izrel a bja bichie na ya. Jen 15:16; Opu 23:23; Dit 1:7-8; 2Ez 21:11

22

Amuma Mikaya megide Ehab

¹ Agha ozo adaghi n'etiti Aram na Izrel afo ato. ² Ma n'afọ nke ato, Jehoshafat, eze Juda, gara ileta Ehab eze Izrel. ³ Eze Izrel siri ndi ozi ya, "Unu amaghi na ala Ramot Gilead bu nke anyi, ma lee na anyi gbara nkiti iga naputa ya site n'aka eze Aram?"

⁴ Ya mere, o juru Jehoshafat, "I ga-eso m gaa buso Ramot Gilead agha?" Jehoshafat zagbachiri eze Izrel, si, "Otu m di ka gi onwe gi di, ndi m bukwa ndi gi, inyinya m bukwa nke gi." ⁵ Ma Jehoshafat gwakwara eze Izrel, si, "Buru uzo choputa ihe bu ntuziaka ONYENWE ANYI."

⁶ Ya mere, eze Izrel kpokotara ndi amuma, onugogu ha ruru nari ndi ikom ano, juo ha si, "O bu m gaa buso Ramot Gilead agha, ka o bu m hapu iga?"

Ha zara, "Gaa, n'ihi na Onyenwe anyi ga-enyefe ha n'aka eze."

⁷ Ma Jehoshafat juru, "O bu na e nwekwaghi onye amuma ONYENWE ANYI no n'ebe a, onye anyi nwere ike ijuta ase n'aka ya?"

⁸ Eze Izrel zagbachiri Jehoshafat, si, "A ka nwere otu onye amuma, onye anyi nwere ike isite n'aka ya juo ONYENWE ANYI ase, o bu Maikaya nwa Imla,* ma akporo m ya asi, n'ihi na o nweghi oge o na-ebu amuma ihe oma n'ebe m no, kama o bu naani nke ojoo."

Jehoshafat siri, "Eze ekwesighi ikwu okwu di otu a."

⁹ Mgbe ahụ, eze Izrel kporo otu onye na-ejere ya ozi si ya, "Mee osiiso kputa Maikaya nwa Imla n'ebe a."

¹⁰ Ehab eze Izrel na Jehoshafat eze Juda, onye obula yi uwe eze ya, na-anokwasị n'ocheeze ya n'ebe izocha oka n'onu uzo ama e si abata obodo Sameria. Ndi amuma ahụ niile nokwa na-ebu amuma n'ihu ha.

¹¹ Zedekaya nwa Kenaana, mere mpi igwe, o kwuputara si, "Nke a bu ihe ONYENWE ANYI na-ekwu, 'Ihe ndi a ka i ga-eji sogide ndi Aram, ruo mgbe a ga-ala ha n'iyi.'"

¹² Ndi amuma ndi ozo niile na-ebu otu ihe ahụ n'amuma, na-asi, "Gaa, buso Ramot Gilead agha, i ga-enwekwa mmeri, n'ihi na ONYENWE ANYI ga-enyefe ya n'aka eze."

¹³ Onyeozu ahụ nke gara ikpo Maikaya siri ya, "Lee, ndi amuma ndi ozo na-agupughi onye obula na-ebu amuma oganihu nye eze. Mee ka okwu gi na ha dakota. Kwuokwa ihe ga-adi eze mma."

¹⁴ Ma Maikaya siri, "Dika ONYENWE ANYI na-adi ndu, aga m agwa ya naani ihe ONYENWE ANYI gwara m."†

¹⁵ Mgbe o bjarutere, eze juru ya, "Maikaya, o bu anyi gaa buso Ramot Gilead agha, ka o bu anyi hapu?"

O zara, "Gaa, ma nwekwa mmeri, n'ihi na ONYENWE ANYI ga-enyefe ya n'aka eze."

¹⁶ Eze siri ya, "Ugboro ole ka m ga-eme ka i nuo iyi na i gaghi agwa m ihe ozo, karia naani eziokwu n'aha ONYENWE ANYI?"

¹⁷ Mgbe ahụ Mikaya zara, "Ahuru m Izrel niile ka ha gbasasiri n'elu otutu uguw dika aturu na-enweghi onye ozuzu aturu, ma ONYENWE ANYI siri, 'Ndi a enweghi onyendu. Ka onye obula laghachi n'ulo ya n'udo.'"

¹⁸ Eze Izrel, siri Jehoshafat, "O bu na m agwaghi gi na o dighi mgbe o na-ebu amuma ihe oma banyere m, kama naani ihe ojoo?"

* 22:8 22:8 Nke a, abughi onye dere akwukwo Maika, nke bu otu akwukwo n'ime akwukwo nso

† 22:14 22:14 Onu 22:38; 24:13

19 Mikaya gara n'ihu, si, "Ya mere, n'uru okwu ONYENWE ANYI. Ahuru m ONYENWE ANYI ka o nokwasiri n'ocheeze ya, hukwa usuu nke eluigwe ka ha na-eguzo n'akuku ya, n'aka nri ya nakwa n'aka ekpe ya." 20 ONYENWE ANYI siri, "Onye ga-aga rafuo Ehab ka o gaa buso Ramot Gilead agha, gaa nwuo n'ebe ahụ?"

"Otu onye tuptara aro nke a, ebe onye ozo tuptara nke ozo. 21 N'ikpeazu otu mmuo putara, guzo n'ihu ONYENWE ANYI si, 'Mu onwe m ga-arafu ya.'

22 " 'ONYENWE ANYI juru si, Olee otu i ga-esi mee nke a?'

" 'Aga m apu gaa buru mmuo nrafu n'onu ndi amuma ya niile,' ka o zara.

"ONYENWE ANYI siri, 'I ga-enwe ike irafu ya. Gaa mee otu a.'

23 "Ma ugbo a, ONYENWE ANYI etinyela mmuo okwu ugha n'onu ndi amuma gi niile ndi a. ONYENWE ANYI ekwubiela n'ihe ojoo ga-adakwasi gi."

24 Mgbe ahụ, Zedekaya nwa Kenaana, gara nso, maa Maikaya aka na nti, juo ya, "Olee uzo ka mmuo ahụ sitere na ONYENWE ANYI gara, mgbe o hapuru m bia igwa gi okwu?"

25 Maikaya zaghachiri, "I ga-achoputa nke a n'ubochi i ga-agbaba n'ime ime ulo izo onwe gi."

26 Mgbe ahụ, eze Izrel nyere iwu si, "Jidenụ Maikaya kpugara ya Amon onye na-achi obodo a, na Joash nwa eze 27 i ga-asikwa, 'Otu a ka eze siri: Tinye nwoke a n'ulo mkporo, nye ya naani achicha na mmiri onunu tutu ruo mgbe m loghachiri n'udo.'"

28 Maikaya kwuputara si, "O buru na i loghachi n'udo, o putara na o bughị ONYENWE ANYI si n'onu m kwuo okwu." O kwukwara si, "Unu niile hubakwanu okwu m ndi a niile ama!"

Ehab anwu na Ramot Gilead

29 Ya mere, eze Izrel na Jehoshafat eze Juda, puru gawa Ramot Gilead.

30 Eze Izrel gwara Jehoshafat, si, "Aga m ejikere onwe m dika m bu onye ozo banye n'ogbo agha, ma gi onwe gi yiri uwe eze gi." Ya mere, eze Izrel nwoghariri onwe ya ka onye ozo baa n'ogbo agha.

31 Ma eze Aram enyelari ndi ochiagha ndi na-agba ugbo agha, onuogugu ha di iri ato na abuo, iwu si, "Unu ebusola onye obula agha, maobu onye ukwu maobu onye nta, kariakwa naani eze Izrel." 32 Mgbe ndi ochiagha, na-achi ugbo agha huru Jehoshafat, ha chere n'obi ha, "N'ezie, onye a bu eze Izrel." N'ihu ya ha tughariri ibuso ya agha, ma Jehoshafat tiri mkpu, 33 ndi ochiagha, na-achi ndi na-agba ugbo agha huru na o bughị eze Izrel, ma kwusi ichuso ya.

34 Ma otu onye doro uta ya gbapu ya na-ebughị onye obula n'obi, gbata ya eze Izrel n'etiti njiko nke uwe agha ya. Eze gwara onye okwo ugbo agha ya, si, "Tugharị, si n'ebe a bupu m, n'ihu na emerula m ahụ."

35 Agha ahụ siri ike n'ubochi ahụ niile, e ji ihe mee ka eze kwuru oto n'ime ugbo agha ya na-eche ndi Aram ihu. Obara si n'onya ahụ sojuru n'ala ugbo agha ahụ, o nwuru n'uhuruchi ubochi ahụ. 36 Mgbe anyanwu na-ada, e tiri mkpu nke gazuru n'ogbo agha ndi Izrel, si, "Nwoke obula laa n'obodo ya, onye obula laakwa n'ala nke aka ya!"

37 Ya mere, eze nwuru, e buta ozu ya n'obodo Sameria, ebe a no lie ya. 38 Ha sachara ugbo agha ya n'odo mmiri di na Sameria (ebe ndi

akwuna na-asa ahụ). Ụmụ nkita rachara ọbara ya, dika okwu ONYENWE ANYI kwubiri. §

³⁹ Ma banyere ihe ndi ozo niile mere n'oge ochichi Ehab na ihe niile o mere, uloze o wuru nke o ji odu choo mma, na obodo niile o wusiri ike, o bu na e degi ha n'akwukwo akuko ihe mere n'oge ndi eze Izrel?

⁴⁰ Ehab sooro ndi nna nna ya ha dina n'onwu. Ahazaya nwa ya ghoro eze n'onodu.

Jehoshafat, eze Juda

⁴¹ Jehoshafat nwa Asa ghoro eze Juda, n'afọ nke anọ, nke ochichi Ehab eze Izrel. ⁴² Jehoshafat gbara iri afọ atọ na ise mgbe o malitere ibu eze. O chiri iri afọ abuo na ise na Jerusalem. Aha nne ya bu Azuba, nwa Shilhi. ⁴³ N'ihe niile o jere ije n'uzo Asa bu nna ya, o sitekwaghi n'ime ha wezuga onwe ya, o mekwara ihe ziri ezi n'anya ONYENWE ANYI. Naani na o wezugaghi ebe di elu niile, nke mere na ndi mmadu gara n'ihu na-achụ aja, na-esurekwa ihe nsure oku na-esi isi utọ n'ebe ahụ niile. ⁴⁴ Jehoshafat mere ka udo di n'etiti ya na eze Izrel.

⁴⁵ Ma banyere ihe ndi ozo niile mere n'oge ochichi Jehoshafat, ihe niile ndi o rupu tara, ike o kpara n'otutu agha nke o buru, o bu na e degi ha n'akwukwo akuko ihe mere n'oge ndi eze Juda? ⁴⁶ O kpochapuru ndi ikom akwuna ulo arusi, bu ndi nke foduru, mgbe nna ya bu Asa chichara ochichi. ⁴⁷ N'oge a, eze adighi n'ala Edom, kama o bu onye nnochite anya eze bu onye na-achi.

⁴⁸ Jehoshafat wuuru otutu ugbo mmiri eji azu ahia, maka ije n'ala Ofia iga bute olaedo ma ugbo mmiri ndi a agaghi ebe obula, n'ihu na ha mikpuru n'Eziom Geba. ⁴⁹ N'oge ahụ, Ahazaya nwa Ehab siri Jehoshafat, "Kwere ka ndi ikom m soro ndi oru gi n'ugbo gi," ma Jehoshafat ekweghi.

⁵⁰ Mgbe ahụ, Jehoshafat sooro nna nna ya ha dina n'onwu, e lie ya n'ebe e liri ha n'obodo Devid, nna ya. Jehoram nwa ya ghoro eze n'onodu ya.

Ahazaya, eze Izrel

⁵¹ Ahazaya nwa Ehab, malitere ibu eze Izrel na Sameria, n'afọ iri na asaa nke ochichi Jehoshafat, eze Juda. Ma o chiri Izrel naani afọ abuo.

⁵² O mere ihe di njo n'anya ONYENWE ANYI, n'ihu na o sooro uzo ojoo niile nke nna na nne ya, na uzo ojoo nke Jeroboam nwa Nebat, onye mere ka Izrel mee mmehie. ⁵³ O fekwara arusi Baal ofufe, kpokwa isiala nye ya, si otu a kpasuo ONYENWE ANYI, Chineke Izrel iwe, dika nna ya mere.

2 Ndi Eze

Ikpe omuma diri Ahazaya

¹ Moab nupuru isi megide Izrel mgbe Ehab nwuru. ² N'oge a, Ahazaya sitere na mgbe ulo elu ya di na Sameria daa, meruo ahụ nke ukwu. N'ihu orja a, o zigara ndi ozi, si ha, "Gaa juta ase n'aka Baal-Zebub,* bu chi Ekron, ma m ga-adiri site n'ihe mmeru ahụ a."

³ Ma mmuo ozi ONYENWE ANYI gwara Ilaija onye Tishbe okwu si ya, "Gaa zute ndi ozi eze Sameria zipuru, juo ha si, 'Gini mere unu ji aga Ekron iju ase? O bu na Chineke anoghi n'Izrel mere unu ji aga iju Baal-Zebub ase imata ma eze o ga-adi ndu?' ⁴ N'ihu nke a, otu a ka ONYENWE ANYI kwuru, 'I gaghị esite n'elu ihe ndina ahụ bilie. I gaghị inwu!' " Ya mere Ilaija puru gaa zie ndi ozi eze ozi ahụ.

⁵ Ndi ozi ahụ laghachiri azu. Ma mgbe eze huru ha, o juru ha si, "Gini mere unu ji loghachi?"

⁶ Ha zara ya, "Otu nwoke zutere anyi n'uzo si anyi, 'Laghachi ga zie eze ahụ zitere unu si ya: 'Ihe ndi a, ka ONYENWE ANYI kwuru, O bu n'ihu na Chineke anoghi n'Izrel ka i ji zipu ndi mmadu ka ha gaa juta ase site n'aka Baal-Zebub, chi ndi Ekron? N'ihu nke a, i gaghị esite n'ihe ndina gi bilie. Ya doo gi anya na i gaghị inwu!' " "

⁷ Eze juru ha si, "Onye bu nwoke a zutere unu n'uzo gwa unu okwu ndi a? Olee udi mmadu o bu?"

⁸ Ha zaghachiri ya, "O bu nwoke yi uwe e ji aji anu kpa; o kere ihe okike akpukpo anu n'ukwu ya."

Eze siru, "O bu Ilaija, onye amuma si Tishbe!"

⁹ Mgbe ahụ, eze zigara otu onyeisi agha ya, na iri ndi agha ise ka ha gaa jide Ilaija. Mgbe ndi agha ahụ biarutere hu Ilaija ka o no ala n'elu ugwu, onyeisi agha ahụ kpọro Ilaija si ya, "Onye nke Chineke, eze si gi, 'rituo!' "

¹⁰ Ilaija zara si ha, "O buru na m bu onye nke Chineke dika i kwuru, ka oku si n'eluigwe daa rechapu gi na iri ndi agha ise so gi." Otu mgbe ahụ, oku sitere n'eluigwe daa rechapu iri ndi agha ise ahụ na onyeisi ha.

¹¹ Ozokwa, eze zigara otu onyeisi agha na iri ndi agha ise ozo ka ha gaa jide Ilaija. Mgbe ha biarutere hu Ilaija, onyeisi agha ahụ kpokuru ya si ya, "Onye nke Chineke, eze si gi, 'rituo, bia ngwangwa!' "

¹² Ilaija zara si ya, "O buru na m bu onye nke Chineke dika i kwuru, ka oku si n'eluigwe daa rechapu gi na iri ndi agha ise gi na ha so." Ngwangwa, oku Chineke si n'eluigwe daa rechapu ha.

¹³ Ozokwa, eze zigara otu onyeisi agha na iri ndi agha ise ozo ka ha gaa jide Ilaija. Mgbe ndi agha a biara hu Ilaija, onyeisi agha ahụ rigoro n'elu ugwu gbuo ikpere n'ala n'ihu Ilaija ripo ya amara si ya, "Onye nke Chineke, biko, meere ohu gi na iri ndi agha ise mu na ha so ebere. ¹⁴ Lee, oku esitela n'eluigwe rechapu ndiisi agha abuo ahụ buru uzo, ha na ndi agha ha. Ugbu a, biko, ario m gi, chebe ndu anyi."

¹⁵ Mgbe ahụ, mmuo ozi ONYENWE ANYI gwara Ilaija okwu si ya, "Atula egwu! Soro ya gaa!" Ya mere, Ilaija sooro onyeisi agha ahụ gaa n'ihu eze.

* **1:2** 1:2 Baal-Zebub bu aha ndi Kenan, nke putara eze mmuo ojo, maqbu ekwensu. Beel-Zebub nke putara, eze umu ijiji bu aha ikwa emo chi ndi Kenan a na-akpo Baal-Zebub. Mat 10:25; 12:27

¹⁶ Mgbe Ilaija ruru n'ihu eze, o gwara eze okwu si ya, "Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI kwuru, o bu n'ihu na Chineke anoghi n'Izrel ka i ji zipu ndi ozi ka ha gaa juta ase site n'aka Baal-Zebub, chi ndi Ekron? Ebe o bu na i mere ihe di otu a, i gaghi esite n'ihe ndina gi bilie. I ga-anwuri!" ¹⁷ O nwuru dika okwu ONYENWE ANYI nke Ilaija kwuru si di.

N'ihu na Ahazaya enweghi nwa nwoke obula, Jehoram† nochiri anya ya dika eze, n'afu nke abuo nke ibu eze Jehoram nwa Jehoshafat, bu eze Juda. ¹⁸ Akuko banyere ibu eze nke Ahazaya, na ihe niile o mere, e degi ha n'akwukwo akuko ndi eze Izrel?

2

Ilaija alaa eluigwe

¹ O ruo mgbe ONYENWE ANYI choro i kporo Ilaija laa n'eluigwe site n'oke ifufe, Ilaija na Ilaisha no n'uzo sitere Gilgal. ² Ilaija siri Ilaisha, "Nodu n'ebe a, n'ihu na ONYENWE ANYI ziri m ozi ka m gaa Betel."*

Ma Ilaisha zara si ya, "Dika ONYENWE ANYI na-adu ndu, na dika gi onwe gi nokwa na-adu ndu, agaghi m ahapu gi." Ya mere, ha abuo sooro gaa Betel.

³ N'ebe ahụ, umu okorobia ndi amuma no na Betel putara zute ha abuo. Ndi amuma ahụ biakwutere Ilaisha si ya, "I maara na ONYENWE ANYI gase n'ebe i no wepu onyenwe gi Ilaija taa?"

Ilaisha siri, "Mu onwe m maara, ma unu noro nwayoo."

⁴ Mgbe ahụ, Ilaija siri ya, "Ilaisha, nodu n'ebe a, n'ihu na ONYENWE ANYI ziri m ozi ka m gaa Jeriko."

Ma o zara, "Dika ONYENWE ANYI na-adu ndu, na dika gi onwe gi nokwa na-adu ndu, agaghi m ahapu gi." Ya mere ha abuo sokwaara ruo Jeriko.

⁵ Ndi otu ndi amuma no na Jeriko biakwutere Ilaisha nso juo ya, "I maara na ONYENWE ANYI ga-ewepu onyenwe gi taa?"

O zara, "E, amaara m, ya mere nonu nwayoo."

⁶ Mgbe ahụ, Ilaija siri ya, "Nodu n'ebe a, n'ihu na ONYENWE ANYI ziri m ka m jee Jodan."

Ma o zara, "Dika ONYENWE ANYI na-adu ndu, na dika gi onwe gi nokwa na-adu ndu, agaghi m ahapu gi." Ya mere, ha abuo sooro na-eje.

⁷ Iri ndi amuma ise sitere n'etiti ndi amuma sooro ha guzoro n'ebe di anya na ncherita ihu ebe Ilaija na Ilaisha kwusiri n'akuku Jodan. ⁸ Mgbe ahụ, Ilaija chiri uwe mwuda ya, pjakotaa ya, tie ya n'elu osimiri ahụ. Mmiri ahụ kewara uzo abuo, ala akoro putakwara. N'ebe ahụ ka Ilaija na Ilaisha si gafee n'ofe ozo nke osimiri ahụ.

⁹ Mgbe ha abuo gafesiri, Ilaija juru Ilaisha ajuju si ya, "Gini ka i choro ka m meere gi tupu e site n'ebe i no wepu m?"

Ilaisha rioro si ya, "Biko, mee ka m nweta udi mmuo i nwere okpukpu abuo."

¹⁰ Ilaija zara si ya, "Ihe i rioro bu ihe siri ike omume. O buru na i hu m mgbe a na-ewepu m site n'ebe i no, i ga-enweta ihe i rioro. Ma o buru na i hughi m, i gaghi enweta ihe i rioro."

¹¹ Mgbe ha na-aga n'ihu n'ije ha na-akparita uka, na mberede, ugbu oku nke inyinya oku na-adokpu putara ihe kewaa ha abuo. Mgbe ahụ kwa oke ifufe buuru Ilaija rigoro n'eluigwe. ¹² Ilaisha huru ya, lelie anya

† 1:17 1:17 Maobu, Joram dika a na-akpo ya mgbe ufodu * 2:2 2:2 Betel bu obodo di mkpa site n'oge nna nna ochie ndi Izrel. Rehoboam bu eze wuru ebe ichu aja na Betel n'uzo ima aka nye nke e wuru na Jerusalem. Jen 12:8; 22:10-22; 35:1-5; 1Ez 12:28-33

elu tie mkpu akwa si, “Nna m! Nna m! Usuu ugbo agha na usuu ndi na-agba inyinya Izrel!” O hukwaghi Ilaia anya ozo. O jidere uwe o yi n’ahu dowaa ya ibe abuo.

¹³ Emesja, o chiri uwe mwuda Ilaia nke dapuru mgbe e weliri ya elu, laghachi bia guzo n’akuku osimiri Jodan. ¹⁴ O tiri akwa ahuf n’elu mmiri ahuf juo si, “Olee ebe ONYENWE ANYI, Chineke Ilaia no?” Mgbe o tiri mmiri ahuf ihe, o kewakwara otu uzo n’aka nri nke ozo n’aka ekpe, Ilaisha gafere n’ofe nke ozo.

¹⁵ Mgbe ndi amuma ahuf si Jeriko n’ele anya, huru ihe mere, ha siri, “Mmuo Ilaia adakwasila Ilaisha.” Ha gara zute ya, kpo isiala n’ihu ya. ¹⁶ Ha siri ya “Lee, anyi bu ndi ohu gi nwere iri ndi ikom ise ahuf siri ike. Kwere ka ha ga chogharja nna gi ukwu. Ma eleghi anya mmuo ONYENWE ANYI eburula ya tudakwa ya n’otu ugwu, maobu n’otu ndagwurugwu.” Ilaisha zaghachiri, “Unu ezigala ha.”

¹⁷ Ma mgbe ha nogidere riosie ya aririo ike, ruo mgbe o nwekwaghi ike igbochi ha. O gwara ha si, “O di mma, ziganu mmadu ka ha gaa cho ya.” Ha zigara iri ndi ikom ise, ndi gara chogharja Ilaia ubochi ato, ma ha achotaghi ya. ¹⁸ Ilaisha no na Jeriko mgbe ndi a loghachiri bia koro ya otu ha si gaa. Mgbe ahuf, o gwara ha si, “O bu na m agwaghi unu si unu ejela?”

Ezi mmiri onu

¹⁹ Ndi obodo ahuf siri Ilaisha, “Lee, onyenwe anyi, obodo anyi di n’ebe di mma, dika gi onwe gi na-ahuf, ma mmiri di n’ime ya joro no, ala ya adighi amiputa mkpuru dika o kwesiri.”

²⁰ Ilaisha zara si ha, “O di mma, gaanu tnye nnu n’ime efere ohuru wetara m ya.” Ha gara weta efere ohuru nke nnu juru n’ime ya.

²¹ Ilaisha buuru nnu ahuf gaa n’ebe mmiri ahuf si asoputa, wunye nnu ahuf n’ime ya. Mgbe o na-eme nke a, o kwuru okwu si, “The ndi a ka ONYENWE ANYI kwuru, ‘Agwoola m mmiri a. Onwu maobu amighi mkpuru nke ala agaghi adikwa.’” ²² Site n’ubochi ahuf gaa n’ihu, mmiri ahuf diji ocha ruo taa, dika Ilaisha kwuru.

Nkocha a kochara Ilaisha

²³ Emesja, Ilaisha sitere na Jeriko puo ilaghachi Betel. Mgbe o na-aga n’uzo, ufofu umu okorobia nta sitere n’ime obodo puta, bidoro jiri ya na-eme ihe ochi, si ya, “Onyeisi nkwocha, site n’ebe a puo! Onyeisi nkwocha, site n’ebe a puo!” ²⁴ Ilaisha tughariri lee ha anya, buo ha onu n’aha ONYENWE ANYI. Otu mgbe ahuf, nne anu ohia abuo, a na-akpo bia, sitere n’ohia puta, dogbuo iri umu okorobia ano na abuo n’ime ha. ²⁵ Emesja, Ilaisha sitere n’ebe ahuf puo jeruo n’ugwu Kamel. Emesjakwa, o sitere n’ebe ahuf laghachi na Sameria.‡

3

Nnupu isi Moab

¹ Jehoram nwa Ehab, malitere ibu eze ndi Izrel na Sameria n’afu nke iri na asato nke ochichi Jehoshafat na Juda. Afu iri na abuo ka o chiri dika eze. ² O mere ihe ojoo n’anya ONYENWE ANYI, ma o bughi dika nna ya na nne ya mere. O wezugara nkume ahuf e doro nsu nye Baal nke nna ya kpuru. ³ Otu o di, o nogidere na mmehie Jeroboam nwa Nebat, onye

† 2:14 2:14 Akwa ahuf Maobu, uwe mwuda Ilaia 2Ez 2:8. ‡ 2:25 2:25 O bu n’obodo Sameria ka Ilaisha biri.

mere ka Izrel baa n'ime mmehie ife aruṣi. Joram esiteghị na ha wezuga onwe ya.

⁴ Eze ndi Moab, bu Misha, na ndi ya, bu ndi na-azụ aturu. N'afọ niile, o na-aturu eze Izrel otu nari puku aji ebule, na otu nari puku aturu. ⁵ Ma mgbe Ehab eze Izrel nwuru, eze Moab nupuru isi megide eze Izrel, jukwa ino n'okpuru ya ozo. ⁶ Ya mere, eze Joram sitere na Sameria puo ga kpoḳoḳa ndi Izrel niile. ⁷ O zigara Jehoshafat eze Juda ozi si ya, "Eze Moab enupula isi megide m. I ga-abia soro m iḡa buso ndi Moab agha?"

O zaghachiri, "Aga m eso gi gaa. Mu na gi bu otu, ndi m bu ndi gi, inyiya m bukwa inyiya gi."

⁸ "Ma olee uzo anyi ga-esi gaa ibu agha ahụ?"

Joram zara, "Anyi ga-esi uzo ozara Edom.*"

⁹ Ya mere, eze Izrel na eze Juda, na eze Edom,† na ndi agha ha niile, zukoḳara site uzo ozara Edom iḡa ibuso Moab agha. Ha gara ije abali asaa n'ozara. Ma mmiri onuṅu ha nwere gwusiri. O dikwaghi mmiri diri anu ulo ha, na ndi agha ha.

¹⁰ Mgbe ahụ, eze Izrel tiri mkpu si, "Gini ka anyi ga-eme? O ga-abu na ONYENWE ANYI kpoḳotara anyi bu eze ato ndi a, n'ebe a, inyefe anyi n'aka ndi Moab, ka ha merie anyi?"

¹¹ Ma Jehoshafat, eze Juda, juru ajuju si, "O bu na o nweghi onye amuma ONYENWE ANYI no n'ebe a, onye anyi ga-esi n'aka ya juta ONYENWE ANYI ase, site na ya?"

Otu onyeisi agha ndi Izrel si ha, "Ilaisha, nwa Shafat, onye jeere Ilaia ozi, no n'ebe a."

¹² Jehoshafat zara si, "Okwu ONYENWE ANYI di nonu ya." Ya mere, eze Izrel na Jehoshafat, na eze Edom, gakwuru ya.

¹³ Ilaisha zara eze Izrel si, "Gini ka mu na gi nwekoru? Jekwuru ndi amuma nne gi na nna gi, juta ha ase."

Eze Izrel zara si ya, "Mba, n'ihu na o bu ONYENWE ANYI kpoḳotara anyi bu eze ato n'ebe a, ka o were anyi nyefee n'aka ndi Moab."

¹⁴ Ilaisha siri, "Ebe ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile na-adi ndu, bu onye m na-eke, a si na o bughi nsopuru m nwere n'ebe Jehoshafat eze Juda no, agaraghi m atupuru gi onu maobu lee gi anya n'ihu. ¹⁵ Ma ugbu a, kpotaranu m onye na-akpo ubo."

Mgbe okpo ubo ahụ malitere ikpo ubo ya, aka ONYENWE ANYI biakwasiri Ilaisha. ¹⁶ O siri, "Ihe a ka ONYENWE ANYI kwuru, aga m eme ka ndagwurugwu a juputa n'olulu mmiri. ¹⁷ N'ihu na otu a ka ONYENWE ANYI kwuru, Unu agaghi ahụ ifufe maobu mmiri ozuzo, ma ndagwurugwu a ga-ajuputa na mmiri, unu onwe unu ga-anu, na ehi unu, na anumanu ndi ozo unu ga-anukwa mmiri. ¹⁸ Ma nke a bu ihe di nta n'ebe ONYENWE ANYI no, n'ihu na o ga-enyefekwa ndi Moab n'aka unu. ¹⁹ Unu ga-etigbu obodo obula e wusiri ike, na obodo ukwu niile. Unu ga-egbudakwa ezi osisi ha na-ami mkpuru, kpochie isi mmiri ha niile, werekwa nkume mebiakwa ezi ala ubi ha niile."

²⁰ O ruo, n'utuṅu, n'oge e ji achu aja nsure oku ututu, lee na mmiri sitere uzo Edom sororo bia n'ebe ahụ ha gwuru olulu na ndagwurugwu ala ahụ sojuo ala ahụ niile.

* **3:8** 3:8 Ihe nke a putara, bu na ha ga-esi n'akuku odida anyanwu Osimiri Nwuru anwu gbaa gburugburu, puta n'akuku ndida obodo Moab ma buso ha agha. Ma tupu ha e nwee ike mee otu a, ha ga-esite n'oke ala ndi Edom, bu obodo ndi Juda na-achị gafee. † **3:9** 3:9 Eze Edom bu onyeisi alaeze Jehoshafat hoputara. I ga-ahụ nke a n'akwukwo 1Ez 22:47; 2Ez 8:20

²¹ Mgbe ndi Moab nuru na ndi eze ahụ na-abia imegide ha, ha kpokọtara ndi ikom obula nwere ike ilu agha, ma okenye ma okorobia, puta bia guzo n'oke ala ha. ²² Mgbe chi boru n'isi ututu, anyanwu wara mukwasị mmiri ahụ. Site n'ebe ha nọ, ndi Moab lepuru anya hu mmiri ahụ ka o na-acha obara obara. ²³ Mgbe ahụ, ha siritara onwe ha, "Leenu obara! O ga-abu na ndi agha eze ato ndi a etighuola onwe ha. Putanu, unu ndi Moab, ka anyi gaa kwakoro ihe nkwa na-agma!"

²⁴ Mgbe ha gbaara oso bjaruo n'ulo agha ndi Izrel, ndi agha Izrel biliri malite itigbu ha. Ya mere, ndi agha Moab sitere n'ihu ha gbalaga. Ma ndi agha Izrel banyere n'ime obodo ndi Moab, gbuo ihe niile ha huru n'uzo. ²⁵ Ha tidara obodo ndi Moab niile, tinye nkume n'ala ubi oma ndi Moab niile. Ha kpochiri isi mmiri niile, gbudasiakwa ezi osisi niile na-amị mkpuru n'ala ahụ. N'ikpeazu, o bu naani otu obodo ndi Moab foduru, isi obodo a na-akpo Kia Hareset. Ndi ji udo na-ama nkume gbara obodo a gburugburu, bido ibuso ya agha.

²⁶ Mgbe eze Moab huru na agha ahụ anaghi agaziri ya nke oma, o chiri nari ndi agha asaa, ndi ji mma agha ebu agha, gbalia isi n'etiti ndi agha Izrel tikaputa, na ncherita ihu ebe eze Edom nọ, ma ha enweghi ike. ²⁷ Ya mere, o weere okpara ya, onye gaara ahụ eze n'onodu ya, gbuo ya, dika aja n'elu mgbidi gbara obodo ahụ gburugburu nye chi Moab. Iwe di ukwu ndi n'ubochi ahụ megide Izrel. Ha kwusiri ibu agha, laghachi n'obodo nke aka ha.

4

Mmanu oliv nwanyi di ya nwuru

¹ Otu ubochi, otu nwanyi n'ime ndi inyom ndi amuma biakwutere Ilaisha riu ya si, "Ohu gi, bu di m anwula. I matara na o na-atu egwu* ONYENWE ANYI. Ma ugbu a, onye o ji ugwo na-abia ikporo umu m ndi ikom abuo ime ka ha buru ndi ohu ya."

² Ilaisha juru ya ajuju si, "Gini ka m ga-emere gi? Gwa m, gini ka i nwere n'ulo?"

Nwanyi ahụ zara si, "O nweghi ihe obula ohu gi nwanyi nwere n'ulo kari naani ntakiri mmanu."[†]

³ Ilaisha siri, "Jegharja na-ezi, gaa nata ndi agbataobi gi niile ite nke ihe obula na-adighi n'ime ya. Ha abukwala ole na ole. ⁴ Mgbe ahụ, baa n'ime ulo, gi na umu gi, mechibido onwe unu uzo. Malite igbanye mmanu ahụ n'ime ite ahụ niile, mgbe nke obula juru, bupu ya n'otu akuku."

⁵ Nwanyi ahụ hapuru ya, ga mechibido onwe ya na umu ya ndi ikom uzo. Ha na-ebutere ya ite niile ahụ nso, ebe ya onwe ya na-agbanye agbanye n'ime ha. ⁶ Mgbe o gbajuru ite ndi ahụ niile, o siri nwa ya, "Butere m ite ozo."

Ma o zara, "O nweghi ite ozo foduru." Mgbe ahụ, mmanu ahụ kwusiri igbaputa.

⁷ O gara gwa onye nke Chineke ahụ, onye siri, "Gaa, ree mmanu ahụ, kwukwaa ugwo unu ji. Gi na umu gi ndi ikom were nke foduru mee mkpa diri unu."

Nwanyi Shunem na nwa ya

* **4:1** 4:1 O sọpuru Onyenwe anyi † **4:2** 4:2 Mmanu bu otu ngwa nri di mkpa na nri niile ndi si na mpaghara owuwa anyanwu na-eri. Mkpa o di bu na o na-edozi ahụ mmadu.

⁸ Otu ubochi, Ilaisha gara n'obodo Shunem. Otu nwanyi nwere ugwu bi n'ebe ahụ. Nwanyi ahụ riosiri ya ike ka o rie nri. N'ihia ya, mgbe obula Ilaisha si n'ebe ahụ gafee, o na-akwusi n'ebe ahụ rie ihe. ⁹ Ma nwanyi ahụ gwara di ya okwu si, "O doro m anya nke oma na nwoke a na-akwusi n'ulo anyi mgbe niile bu onye nso nke Chineke. ¹⁰ Biko, ka anyi doziere ya otu onuulo nta n'ime ulo elu anyi, ka anyi tinyere ya ihe ndina na tebul, na oche, na oriona, ka o nwee ebe o ga na-anog mgbe obula o biakwutere anyi."

¹¹ Otu ubochi, mgbe Ilaisha biakwara n'ebe ahụ, o bara n'onuulo ahụ, dinaa n'ebe ahụ. ¹² O siri Gehazi onye na-ejere ya ozi, "Gaa kpo onye Shunem a," Ya mere, o kporo ya, o biara guzo n'ihu ya, ¹³ Ilaisha gwara Gehazi, "Gwa nwanyi ahụ, si, 'Lee, otu i si enye onwe gi nsogbu niile ndi a maka anyi. Ugwu a, gini ka a ga-emere gi? O bu ka anyi gwa eze okwu banyere gi, ka o bu igwa onyeisi ndi agha?'"

O zara, "Ebi m n'etiti ndi m."

¹⁴ Ilaisha juru, "Ginikwa ka anyi ga-emere nwanyi a?"

Gehazi siri, "N'ezie, o nweghi nwa nwoke, di ya emeekwala agadi."

¹⁵ Ilaisha siri, "Kpo ya." Ya mere, Gehazi kporo ya, o biara guzo n'onu uzo. ¹⁶ Ilaisha siri, "Na mgbe di otu a n'afogozo, i ga-eku nwa nwoke n'aka gi abuo."

O siri, "Mba, onyenwe m, biko, gi onye nke Chineke, agwala ohu gi nwanyi okwu ugha."

¹⁷ Ma dika Ilaisha si kwuo, nwanyi ahụ tūrū ime, na mgbe ahụ n'afogozo ya, o muru nwa nwoke.

¹⁸ Nwata ahụ toputara, otu ubochi o puru jekwuru nna ya n'ubi, ebe ha no na-agho oka. ¹⁹ O tikuru nna ya si ya, "Isi m o, isi m o!"

Nna ya siri otu n'ime ndi ohu ya, "Kuru ya kulaara nne ya." ²⁰ O kuuru ya, kulaara ya nne ya, nwantakiri nwoke ahụ noduru n'apata nne ya ruo etiti ehie, mgbe o nwuru. ²¹ Nne ya kuuru ya rigoo n'elu ulo ahụ, togbo ya n'elu ihe ndina ahụ onye nke Chineke ahụ na-edina, mechie uzo puo.

²² O ziri ozi kpo di ya si ya, "Biko, zitere m otu okorobia na otu inyinya ibu, ka m jekwuru onye Chineke ahụ. Aga m alotakwa osiiso."

²³ O siri, "Gini mere i ji ejekwuru ya taa? O bughị Onwa oheru, o bughikwa ubochi izuikwe."

O zara si, "Udo di."

²⁴ Mgbe ahụ, o nokwasiri n'elu inyinya ibu ahụ, nye nwokorobia ahụ iwu si ya, "Gbasie oso ike. Akwusikwala igba oso ma o bughị mgbe m gwara gi kwusi." ²⁵ Ya mere, o buliri ije, gakwuru onye nke Chineke n'ugwu Kamel.

Mgbe o lepuru anya hu ya ka o na-abia, onye nke Chineke siri odibo ya bu Gehazi, "Lee nwanyi Shunem ahụ. ²⁶ Gbara oso gaa zute ya juo ya si ya, 'O dikwa mma? Di gi o nokwa n'udo? Nwa gi o nokwa n'udo?'" Mgbe Gehazi zutere ya juo ajuju ndi a, nwanyi ahụ zara Gehazi si ya, "E, anyi niile no n'udo, ihe niile na-aga nke oma."

²⁷ Ma mgbe o biakwutere onye nke Chineke, o dara n'ala n'ihu ya, jide ya n'ukwu ya abuo. Gehazi biaruru nso inupu ya, ma onyeozu Chineke siri ya, "Hapu ya aka, n'ihia na o di ihe na-enye ya nsogbu n'ime mmuo ya, ma ONYENWE ANYI zonariri m ya, o gwaghikwa m ihe mere."

²⁸ Nwanyi ahụ siri, "Onyenwe m, arigoro m gi nye m nwa nwoke? O bu na m asighi gi, 'emeela m ka m nwee olileanya?'"

²⁹ Ilaisha siri Gehazi, “Ngwa, were ihe ike n’ukwu jikota uwe mwuda gi, werekwa mkpanaka m n’aka gi, bilie gaa Shunem. Mgbe i na-aga ekelekwala onye obula ekele. O burukwa na onye obula ekelee gi, azala ekele ya. Gaa n’ulo ahụ. I ruo, tukwasi mkpanaka m n’ihu nwantakiri nwoke ahụ.”

³⁰ Ma nne nwantakiri ahụ zara si, “Dika ONYENWE ANYI na-adị ndu, na dika gi onwe gi nokwa na-adị ndu, agaghị m ahapu gi laa.” Ilaisha biliri soro ya bido ıla n’ulo ya.

³¹ Ma Gehazi butere ụzọ rute n’ulo ahụ, were mkpanaka ahụ tukwasi n’ihu nwantakiri nwoke ahụ, ma nke a emeghi ka nwantakiri ahụ teta ma o bukwana kuo ume. Ya mere, Gehazi laghachiri izute Ilaisha, gwa ya si, “Nwata ahụ etetaghị.”

³² Mgbe Ilaisha rutere n’ulo ahụ, o huru ka nwantakiri ahụ nwuru anwu dina n’elu ihe ndina ya. ³³ O banyere n’ime onuulo ahụ, mechibido ha abuo uzo, kpee ekpere, kpokuo ONYENWE ANYI. ³⁴ Emesia, o makpuuru n’elu nwantakiri ahụ, tukwasi onu ya n’onu nwantakiri ahụ, na anya ya abuo na nke nwantakiri ahụ, na aka ya abuo na nke ya. Mgbe o si otu a dinara n’elu nwantakiri ahụ, ahụ nwantakiri ahụ malitere ikpo oku ozo. ³⁵ Ilaisha biliri jeharja n’ime ulo ahụ ughoro ole na ole, laghachikwa makpuru n’elu nwantakiri ahụ ozo. Emesia, nwantakiri ahụ zere uzere ughoro asaa, meghe anya ya abuo.

³⁶ Ilaisha kpore Gehazi si ya, “Kpore nwanji Shunem.” Ya mere, o kpore ya. Mgbe o biakwutere ya, o siri, “Kuru nwa gi.” ³⁷ O batara, daa n’ala n’ukwu ya, kpoo isiala. Emesia, o kuuru nwa ya nwoke puo.

Onwu di n’ite nri

³⁸ Ilaisha loghachiri na Gilgal, mgbe unwu di n’ala ahụ. Otu ubochi, mgbe ya na ufodu ndi amuma no na-enwe nzuko, o gwara onye na-ejere ya ozi okwu si ya: “Sikwasi ite ukwu ahụ n’oku, siere ndi a mu na ha no ihe oriri.”

³⁹ Otu onye n’ime ha puru banye n’ohia ichikota akwukwo nri. O huru osisi vaini toro n’ohia, chikotaa ufodu afufa ohia, nke o kpojuru n’uwe mwuda ya dika o ga-ejideli. Mgbe o loghachiri, o gbupiasiri afufa ohia ndi a, wunye ha n’ime ite ahụ si n’oku, o bu ezie na o nweghi onye maara ihe ha bu. ⁴⁰ Mgbe o ghere, a wuputara ya nye ndi ikom ndi ahụ. Ma mgbe ha bidoro iri ya, ha tiri mkpu akwa si, “Onye nke Chineke, lee, onwu di n’ite nri a.” Ha enwekwaghi ike iri ya.

⁴¹ Ilaisha kwuru okwu si, “Kpotanu utu oka.” O ghanwere ya n’ime ite ahụ si, “Kunyerenu ha nri ka ha rie.” Ha riri ya. O nwekwaghi ihe na-egbu egbu di n’ite ahụ.

Ilaisha enye nari ndi amuma nri

⁴² Otu nwoke si Baal-Shalisha bia, butere onye nke Chineke ogbe achicha iri abuo nke e ji oka bali mbu a ghotara n’ubi mee. O butekwaara ya isi oka ole na ole n’akpa. Ilaisha siri, “Were ihe ndi a nye ndi anyi ka ha rie.”

⁴³ Onye na-ejere ya ozi juru, “Olee otu m ga-esi chee ihe a n’ihu nari mmadu?”

Ma Ilaisha zara, “Chiri ya nye ndi mmadu a ka ha rie, n’ihi na otu a ka ONYENWE ANYI kwuru, ‘Ha ga-eriju afọ ha, nwekwa ndi ga-afodukwa.’”

⁴⁴ Ya mere, o chere ya n’ihu ha, ha rikwara, nri ahụ fodukwara dika okwu ONYENWE ANYI si di.

5

Neeman onye ekpenta

¹ N'oge a, Neeman bu ochiagha ndi agha eze Aram,* O bu onye di ukwu n'anya nna ya ukwu, burukwa onye a na-enye nsopuru n'ihu na ONYENWE ANYI sitere n'aka ya nye ndi agha Aram mmeri n'ogbo agha di iche iche. O bu dike na dimkpa n'agha, maobu onye ekpenta.

² Otu mgbe, ufodu n'ime ndi agha Aram na-apunara ndi mmadu ihe puru ga dota otu nwaagbogho nta site n'Izrel, onye na-ejere nwunye Neeman ozi. ³ O siru nne ya ukwu, "O gaara ato m utoma a si na nna m ukwu ga-aga hu onye amuma no na Sameria. O ga-agwo ya oria ekpenta a."

⁴ Neeman nuru nke a, bilie gaa kororo eze Aram ihe niile nwaagbogho a si Izrel kwuru. ⁵ Eze Aram siru, "Bilie, gaa, aga m ezigakwa eze Izrel† akwukwo ozi." Ya mere Neeman gara, o chiri talenti olaocha iri, na puku shekel olaedo isii, na uwe oma di iche iche, nke di iri n'onuogugu. ⁶ Nke a bu kwama ihe di n'ime akwukwo ahụ eze Aram degaara eze Izrel: "Nwoke a ji akwukwo a bjakwute gi bu Neeman, onyeisi ndi agha m. Biko, achoro m ka i gwoo ya oria ekpenta di ya n'ahu."

⁷ Ngwangwa eze Izrel guru akwukwo ahụ, o dowara uwe ya si, "Abu m Chineke? A puru m ime ka mmadu nwuo na ime ka mmadu di ndu? Gini mere nwoke a ji ezitere m onye m ga-agwo oria ekpenta? Lee ka o si na-achoro uzo anyi ga-eji nwee esemokwu."

⁸ Mgbe Ilaisha onye Chineke nuru na eze Izrel dowara uwe ya, o ziri ozi a zigara ya si, "Gini mere i ji dowara uwe gi? Zitere m Neeman. O gamatakwa na e nwere onye amuma n'Izrel." ⁹ Ya mere, Neeman bjarutere guzo n'onu uzo ulo Ilaisha, ya na inyinya ya, na ugbo agha ya. ¹⁰ Ilaisha zigara onyeozu ya nke biara zie si ya, "Jee saa ahụ gi ughoro asaa n'osimiri Jordan. I mee nke a, ekpenta ahụ ga-esi n'akuku ahụ gi niile puo. I gadikwa ocha."

¹¹ Ma Neeman were iwe nke ukwu tugharia bido ilaghachi ebe o si bia. Mgbe o na-ala, o na-ekwu na-asị, "Echere m na o ga-apukwute m, guzo, kpokuo aha ONYENWE ANYI Chineke ya, fufee aka ya n'ebe ahụ oria m di, gwoo m oria ekpenta m. ¹² Abana‡ na Fapa, bu osimiri di na Damaskos, ha adighi mma karia mmiri Izrel niile? O bu na m enweghi ike isa ahụ n'ime ha ma di ocha." O tughariri jiri onuma puo.

¹³ Ma ndi ozi Neeman jekwuru ya si ya, "Nna anyi, a si na o bu ihe siru ike nke ukwu ka onye amuma ahụ gwara gi si gi mee, i garaghi eme ya? Ma ihe o si gi mee bu naani 'Gaa saa ahụ gi ka i di ocha.'" ¹⁴ Ya mere, o gara sunye onwe ya n'ime osimiri Jordan ughoro asaa, dika onye nke Chineke gwara ya. Anu ahụ ya loghachiri di ocha ka anu ahụ nwantakiri.

¹⁵ Mgbe ahụ, Neeman na ndi niile ya na ha so laghachiwutere onye nke Chineke. O guzoro n'ihu ya si, "Ugbu a amatala m na o dighi Chineke ozo di n'uwa niile ma o bughu naani n'Izrel. Ya mere, biko, nara onyine a site n'aka ohu gi."

¹⁶ Ma Ilaisha zara si ya, "Dika ONYENWE ANYI na-adi ndu, bu onye m na-ejere ozi, agaghi m ana gi ihe obula." Ma Neeman rioro ya arioro ka o nara ya, ma o juru aju.

¹⁷ Mgbe ahụ Neeman siru, "O buru na i gaghị anara, biko, kwerenu ka m kproro aja nke inyinya abuo nwere ike ibu. N'ihu na site ugbo a gaa n'ihu,

* 5:1 5:1 Aha eze a, bu Ben-Hadad nke abuo 2Ez 8:7 † 5:5 5:5 Aha eze a, bu Joram. 2Ez 8:28

‡ 5:12 5:12 A na-akpokwa ya Amana

agaghị m achuru chi ozo aja nsure oku, ma o bughị naanị ONYENWE ANYI.
 18 Ma ka ONYENWE ANYI gbaghara ohu gi naanị otu ihe a. Mgbe nna m ukwu banyere n'ulo arusi Rimon ikpo isiala, mgbe o na-adabere n'aka m, nke ga-eme ka mu onwe m kpo kwa isiala. Mgbe m si otu a kpo isiala n'ulo arusi Rimon, ka ONYENWE ANYI gbaghara ohu gi n'ihu nke a."

19 Ilaisha zara si ya, "O di mma, laa n'udo."

Mgbe Neeman lawara, o jerubeghi ebe di anya, 20 Gehazi, bu onyeozi Ilaisha onye nke Chineke, siru n'obi ya, "Nna m ukwu emezighi ikwere ka Neeman onye Aram laa na-anataghi ya ihe o ji bia. Dika ONYENWE ANYI na-adi ndu, aga m eji oso gbakwuru ya naputa ya ufodu ihe ahụ."

21 Ya mere, Gehazi gbara oso gbakwuru Neeman. Mgbe Neeman huru ya ka o gba oso na-abia, o si n'elu ugbo agha ya wudata gaa zute ya, juo ya si: "Udo o dikwa?"

22 "E, udo di," ka Gehazi zara, "Onyenwe m zitere m ka m gwa gi, 'Lee, umu okorobia abuo n'etiti ndi amuma si n'ugwu Ifrem bjakwute m. Biko nye ha otu talenti olaocha na uwe mgbanwe abuo.'"

23 Ma Neeman zara si ya, "Biko, were talenti abuo." O kwagidere Gehazi ka o nara ha. O kechiri talenti olaocha abuo ahu n'akpa abuo, tinyere uwe mgbanwe abuo. O bunyere ndi ohu ya ka ha buru ya na-aga n'ihu Gehazi.

24 Ma mgbe ha rutere n'ugwu, Gehazi naara ndi ohu Neeman ihe ndi ahụ, si ha laghachikwa. O zoro ihe ndi ahụ n'ime ulo.

25 Mgbe o batara n'ulo guzo n'ihu nna ya ukwu, Ilaisha juru ya si, "Ebee ka i si na-abia Gehazi?"

O zara, "Ohu gi ejeghi ebe obula."

26 Mgbe ahụ Ilaisha zara ya, "O bu na mmuo m esoghi gi mgbe nwoke ahụ si n'ugbo ya ridata izute gi? Oge a o bu oge inara ego, na inara uwe, na inara ubi oliv, na ubi vaini, na igwe ehi, na igwe aturu, na ndi ohu ndi ikom, na ndi ohu ndi inyom na-eje ozi? 27 N'ihu nke a, ekpenta ahụ di Neeman ga-abiakwasị gi, na umu umu gi, ruo mgbe ebighi ebi." Ya mere, Gehazi ghorọ onye ekpenta si n'ihu ya puo. Anu ahụ ya bidokwara icha ocha dika ogho ocha.

6

Isi anyuike esee n'elu mmiri

1 Umu ndi amuma gwara Ilaisha okwu si, "Lee, ebe a anyi bi n'ihu gi di oke nta karja. 2 Ya mere, ka anyi gaa n'akuku Jordan gbute osisi anyi ga-eji wuo ulo ebe anyi ga-ebi."

O siru ha, "Meenu ka unu kwuru."

3 Ma otu onye n'ime ha rioro ya si, "Biko, nna anyi ukwu, soronu anyi."

O kwenyere na o ga-eso ha. 4 O sonyekwara ha.

Mgbe ha bjaruru n'akuku Jordan, ha malitere igbutu osisi. 5 Ma mgbe otu n'ime ha no na-egbutu otu osisi, anyuike ya dabara n'ime mmiri. O tiri mkpu si, "Ewoo, onyenwe m. O bukwanu ihe a rioro tara rioro."

6 Mgbe ahụ, onye nke Chineke juru ya si, "Ebee ka o dabara?" Mgbe o ziri ya ebe o dabara, Ilaisha gbutere osisi tuba ya n'ebe ahụ, mee ka anyuike ahụ segolite na-erughari n'elu mmiri. 7 O siru, "Tutulite ya." O setiri aka ya weputa ya.

Isi ekpuo ndi agha Siria

⁸ N'oge a, eze ndi Aram* na ndi Izrel no n'agha. Mgbe ya na ndiisi agha ya kparitachara, o siri, "Aga m eguzobe omuma ulo ikwu m n'ebe di otu a na n'ebe di otu a."

⁹ Ngwangwa, onye nke Chineke zigaara eze Izrel† ozi si, "Lezie anya, unu ejekwala nso n'ebe ahụ, n'ihu na eze Aram na ndi agha ya no n'ebe ahụ." ¹⁰ N'ihu nke a, eze Izrel mere nchoputa banyere ebe ahụ onye nke Chineke gwara ya. Otutu mgbe laisha doro eze aka na nti, n'ihu ya, ha noro na nche n'ebe ahụ niile.

¹¹ Ihe ndi a mere ka iwe wee eze ndi Aram. O kpokotara ndiisi oru ya nye ha iwu si, "Gwanu m, onye n'ime anyi dnyere eze Izrel?"

¹² Otu onye n'ime ndi ochiagha ya siri, "O nweghi onye obula n'ime anyi, onyenwe m bu eze. O bu laisha, onye amuma Izrel, bu onye nagwa eze Izrel okwu niile i na-ekwu n'ime ebe ndina gi."

¹³ Ya mere, eze Aram nyere ha iwu si ha, "Gaanu, choputa ebe o no, ka m ziga ndi agha ga-aga jide ya." Ha gara lota, kororo ya na laisha no na Dotan. ¹⁴ N'ihu ya, n'otu anyasi eze Aram zigara otutu ndi agha ya, ndi ji inyinya na ugbu agha gbaa obodo ahụ gburugburu.

¹⁵ Mgbe onye na-ejere onye nke Chineke ozi biliri oto n'isi ututu puo, o huru otutu ndi agha na inyinya na ugbala, ka ha gbara obodo ha no gburugburu. O tiri mkpu si, "Ewo, onyenwe m, ginị ka anyi ga-eme ugbu a?"

¹⁶ Ma laisha zara si ya, "Atula egwu, n'ihu na ndi nnyere anyi di otutu karja ndi nnyeere ha."

¹⁷ Mgbe ahụ, laisha kpere ekpere si, "ONYENWE ANYI, biko, saghee anya ya abuo ka o hu." ONYENWE ANYI meghere anya ohu laisha, mee ka o hu inyinya oku, na ugbala oku juputara n'ugwu di gburugburu ebe ahụ niile.

¹⁸ Mgbe ndi iro ahụ na-abiaru ya nso, laisha kpokuru ONYENWE ANYI n'ekpere si, "Mee ka isi kpuo ndi agha niile." O mekwara ka isi kpuo ha, dika laisha rioro.

¹⁹ laisha putara si ha, "Nke a abughi uzo, nke a abukwaghi obodo unu na-achọ. Soronu m, ka m gosi unu nwoke unu na-achọ." O duuru ha jee Sameria.

²⁰ Mgbe ha biaruru Sameria, laisha kpere ekpere si, "Biko, ONYENWE ANYI, ugbu a meghee anya ha, ka ha hu uzo." ONYENWE ANYI meghere anya ha dika laisha kpere n'ekpere; ha matakara na ha no na Sameria.

²¹ Mgbe eze Izrel huru ha, o juru laisha ajuju si, "Nna m, i choro ka m gbuo ha?"

²² laisha zara si ya, "Egbula ha. I ga-egbu ndi i ji mma agha na uta gi dota n'agha? Nye ha nri na mmiri, zilaga ha ka ha lakwuru onyenwe ha."

²³ Ya mere, o kwadooro ha oke oriri di ukwu, mgbe ha riri, nukwaa, o zilagara ha, ha lakwuuru nna ha ukwu. Site n'oge ahụ gaa n'ihu, ndi otu Aram na-apunara mmadu ihe kwusiri inye nsogbu n'oke ala ndi Izrel.

Unwu n'obodo Sameria

²⁴ Ma mgbe ufodu oge gasiri, Ben-Hadad, eze Aram, chikotara ndi agha ya niile puta bja gbaa Sameria gburugburu. ²⁵ N'ihu nke a, oke unwu dara n'obodo Sameria. Nri koro n'ala ahụ ruo na e bidoro ire otu isi inyinya ibu‡ iri shekel olocha asato. E rekwara nsị nduru shekel ise.

²⁶ Mgbe eze Izrel na-agafe n'elu mgbidi gbara obodo ahụ gburugburu, otu nwanyi kpokuru ya si ya, "Nyere m aka, onyenwe m eze."

* 6:8 6:8 Nke bu Ben-Hadad nke abuo † 6:9 6:9 Onye a na-akpo Joram ‡ 6:25 6:25 Inyinya ibu so n'anụ umu Izrel na-ekwesighi iri n'ihu na o dighi ocha. Lev 11:4

²⁷ Ma eze zara sị ya, “Ọ buru na ONYENWE ANYỊ ekweghị inyere gị aka, ebee ka m ga-esi nwetara gị inyeaka? Ọ bụ site n’ebe izọcha ọka? Ka ọ bụ n’ebe izọcha mmanya vaini?” ²⁸ Mgbe ahụ, eze juru ya sị, “Gini na-eme?”

Ọ zara, “Nwanyị a siri, ‘Nye nwa gị nwoke ka anyị rie ya taa, echi anyị ga-eri nwa m nwoke.’ ²⁹ Ya mere, na anyị siri nwa m rie ya. N’ubochi nke so ya asiri m ya, ‘Weputa nwa gị nwoke ka anyị rie ya,’ ma o zoola ya.”

³⁰ Mgbe eze nuru okwu nwanyi a, ọ dowara uwe ya. Ma dika ọ na-agabiga n’elu mgbidi ahụ, ndị mmadu lere anya hu n’okpuru uwe, akwa mkpe di n’ime ahụ ya. ³¹ Ọ siri, “Ka Chineke mesoo m mmeso, otu obula mmeso ahụ si di njo, ma ọ buru na isi Ilaisha nwa Shafat anogide n’ahụ ya taa.”

³² N’oge a, Ilaisha noduru ala n’ulo ya, ndi okenye sokwa ya nodu. Eze zipuru onyeozu, ma tupu o rute, Ilaisha gwara ndi okenye ahụ okwu si ha, “Unu ahula na ogbu mmadu a ezitela mmadu ka ọ bja gbuju m isi. Mgbe onyeozu ya bjaruru, mechienu uzo hapu ya n’ezi, n’ihi na eze n’onwe ya ga-eso ya n’azu bja.” ³³ Mgbe Ilaisha no na-agwa ha okwu, lee onyeozu ahụ ka ọ na-abiakwute ya.

Eze sokwa ya n’azu na-ekwu okwu na-asi, “ONYENWE ANYỊ emeela ka ihe ojoo di otu a dakwasị anyi. Gini mere m ga-eji lee anya inyeaka site n’aka ONYENWE ANYỊ ozo?”

7

¹ Ilaisha zara sị ya,* “Nuru okwu ONYENWE ANYỊ. N’ihi na otu a ka ONYENWE ANYỊ na-ekwu,† N’oge dika mgbe a echi, a ga-ere otu akpa nta utu ọka otu shekel, rekwa akpa nta ọka balị abuo otu shekel n’onu uzo ama obodo Sameria.”

² Ochiagha ahụ, nke eze na-adabere n’aka ya, siri onye nke Chineke, “Lee, a sikiwari na ONYENWE ANYỊ emeghee oghere idee nke eluigwe, nke a o puru ime?”

Ma Ilaisha zara ya, “I ga-eji anya gi abuo hu ya, ma i gaghị eri site n’ime ya.”

Ogbaaghara n’ogige agha ndi Sameria

³ N’oge a, e nwere ndi ekpenta‡ anọ nọ n’ezi mgbidi gbara Sameria gburugburu, n’akuku onu uzo e si abata obodo ahụ. Ha siritara onwe ha, “Gini ka anyi no n’ebe a na-eme? Ọ bụ ka anyi noro n’ebe a tutu anyi anwuo? ⁴ Ọ buru na anyi asi, ‘Anyi ga-abanye n’ime obodo,’ unwu di n’ebe ahụ, anyi ga-anwukwa. Ọ burukwanu na anyi anogide n’ebe a anyi ga-anwu. Ya mere ka anyi gafeenu banye n’omuma ulo ikwu ndi agha Aram, were onwe anyi nyefee ha n’aka. Ọ buru na ha edebe anyi ndu, anyi ga-adi ndu, ọ buru na ha egbuo anyi, anyi ga-anwukwa.”

⁵ N’oge uhuruchi, ha biliri gaa n’omuma ulo ikwu ndi agha Aram. Mgbe ha bjarutere n’onu ulo ikwu ahụ, o nwekwaghị onye no n’ebe ahụ, ⁶ n’ihi na Onyenwe anyi mere ka ndi Aram nu uzu ugbo agha na nke inyinya, na nke usu ndi agha. Nke a mere ka onye obula gwa ibe ya si, “Lee, eze ndi Izrel egoola ndi agha ndi Het, na ndi eze Ijipt ibuso anyi agha.” ⁷ Ha biliri gba pu oso n’abalị ahụ, hapu ulo ikwu ha niile, na inyinya ha niile, na inyinya ibu ha niile, na ihe niile otu o si diri, ma gba pu oso ndu.

⁸ Mgbe ndi ekpenta ahụ rutere ogige ndi agha ndi Siria, ha banyere n’ime otu ulo rie ihe, nukwaa ihe onunu di n’ime ya. Ha chiri ọlacha na ọlaido

* **7:1** 7:1 2Ez 6:24-29 † **7:1** 7:1 2Ez 7:18-19 ‡ **7:3** 7:3 Onye obula na-arja orja ekpenta a gaghị ebi n’ime obodo n’etiti umu mmadu. Lev 13:45-46; Onu 5:2-4; 12:10.

na uwe oma niile di n'ime ya gaa zoo ha. Ozokwa, ha loghachiri banye n'ulo ozọ kwakorọ ufodu ihe di n'ime ya gaa zoo.

⁹ Ma mgbe ahụ ha siritara onwe ha, "The anyị na-eme ezighi ezi. Taa bụ ubochi ozioma, ma lee ka anyị na-agba nkiti. O buru na anyị echere ruo ihè ututu, a ga-achoputa ajojo omume anyi. Ugbu a bianu, ka anyi gaa gwa ndi no n'uloeze, ihe anyi huru."

¹⁰ Ya mere, ha gara kpokuo ndi nche onu uzo obodo ahụ, gwa ha si, "Anyi banyere n'ogige ndi agha Aram, o nweghi mmadu obula no n'ebe ahụ, o dighi olu mmadu anyi nuru n'ebe ahụ, naani inyinya na inyinya ibu elibere n'osisi, na ulo ikwu ha a hapuru dika ha di." ¹¹ Ndi na-eche nche tiri mkpu kororo ndi no n'uloeze ihe mere.

¹² Eze biliri n'abali ahụ gwa ndisi oru ya si, "Ka m gwa unu ihe ndi Aram mere anyi. Ha maara na anyi no n'oke aguu, n'ihu ya, ha akpacharala anya hapu omuma ulo ikwu ha gaa zoo onwe ha n'ime oha. Echiche ha bu, 'Ndi a ga-aputari, mgbe ahụ, anyi ga-ejide ha na ndu, banyekwa n'ime obodo ha.'"

¹³ Ma otu onye n'ime ndisi agha ya zara si ya, "Ka ufodu mmadu duru inyinya ise ndi ahụ foduru n'obodo. O buru na ndi a alotaghi onodu ha ga-adi ka nke ndi Izrel niile foduru n'ebe, e, ha ga-adi ka ndi Izrel niile a guru dika ndi nwuru anwu. Ya mere, ka anyi zipu ha ka ha gaa choputa ihe mere."

¹⁴ Ya mere, ha hoputara ugo agha abuo na inyinya ndi na-adokpu ha. Eze zipuru ha ichuso ndi agha Aram, O nyere ndi na-agba ha iwu si, "Gaanu choputa ihe mere." ¹⁵ Ha sogidere ha ruo n'osimiri Jodan. N'akuku uzo niile juputara n'uwe na ngwa agha ndi agha Aram tufuru mgbe ha na-eme ngwangwa. Ndi ahụ e zipuru loghachiri bia kororo eze ihe ha huru. ¹⁶ Ndi Izrel niile puru gaa kwakorọ ihe di n'omuma ulo ikwu ndi Aram. Nke bu na e rere otu akpa nta utu oka a kworo nke oma otu shekel, rekwa akpa oka bali abuo otu shekel dika ONYENWE ANYI si kwuo.

¹⁷ Eze hoputara ochiagha ahụ, nke o na-adabere n'aka ya, nye ya oru ilekota onu uzo obodo ahụ. Ma ndi si n'obodo na-enuputa nuturu ya, zo o ya ukwu, zogbuo ya mgbe ha na-agbaputa. [§] O nwuru dika Ilaisha onye nke Chineke kwuru mgbe eze biakwutere ya unyaahụ, ijide ya. ¹⁸ Ihe niile mezuru dika onye nke Chineke gwara eze okwu si ya, "A ga-ere akpa nta oka bali abuo otu shekel na otu akpa nta utu oka otu shekel, n'onu uzo ama Sameria."

¹⁹ N'oge ahụ, ochiagha ahụ na-ejere eze ozi zara si ya, "The di otu a agahi eme, o buladi na ONYENWE ANYI emeghee eluigwe mee ka nri zoo, nke a o ga-eme?" Ma onye nke Chineke zara ya, "I ga-eji anya gi hu ya, ma i gahi eso rie ya." ²⁰ O bukwa otu a ka o si mee, n'ihu na ndi mmadu zogburu ya n'ukwu n'onu uzo ama, ebe o no nwuo.

8

Nloghachi nwanyi Shunem

¹ Ilaisha gwara nwanyi ahụ o mere ka nwa ya si n'onwu bilie okwu si ya, "Billie, gi na ezinaulo gi, gaa n'obodo ozọ ebe unu ga-anọ dika obia n'ihu na ONYENWE ANYI ekwuola na oke unwu ga-adakwasị ala Izrel afo

asaa.”² Nwanyị ahụ mere dịka onye nke Chineke gwara ya, o biliri, ya na ezinaụlọ ya gaa biri n’ala ndị Filistia* afọ asaa.

³ Mgbe unwụ ahụ gwusiri n’afọ nke asaa, o si n’ala ndị Filistia lota n’Izrel. Mgbe ọ lotara, o jekwuuru eze ka o nyere ya aka inwetaghachi ụlọ ya na ala ya. ⁴ Mgbe nwanyị ahụ bjakwutere eze, eze nọ na-agwa Gehazi bụ onye na-ejere onye nke Chineke ozi okwu si ya, “Biko, kọrọ m akụkọ ihe ukwu niile Ilaisha mere.” ⁵ Mgbe Gehazi na-akọrọ eze otu Ilaisha si mee ka nwantakiri nwurụ anwụ di ndụ ozo, nwanyị ahụ, onye bụ nne nwantakiri ahụ, batara n’ime ụlọeze.

Mgbe ahụ, Gehazi kwuru si, “Onyenwe m eze, onye a bụ nwanyị ahụ, leekwa nwa ya nwoke, onye Ilaisha mere ka ọ di ndụ ozo.” ⁶ Eze juru nwanyị ahụ ajuju si ya, “Ọ bụ eziokwu?” Nwanyị ahụ kọrọ eze akụkọ ihe niile mere.

Mgbe ahụ, eze dnyere ya otu onyeisi n’ime ndi ozi ya ka o nyere ya aka inwetaghachi ihe ya niile, ya na ugwo ruru ya n’ihi mkpuru ubi ya niile ha ghorọ mgbe ahụ o bi n’ala ndi Filistia.

Hazael egbuo Ben-Hadad

⁷ Mgbe ihe ndi a gasiri Ilaisha gara Damaskos, isi obodo ndi Siria. N’oge a, Ben-Hadad eze Aram, na-arịa oria. “A gara gwa eze na onye nke Chineke abiala n’ebe ahụ.” ⁸ Mgbe eze nuru ya, ọ kporo Hazael si ya, “Were onyine inata ihuoma n’aka gi wegara onye nke Chineke, site n’aka ya juta ONYENWE ANYI ase. Juo ya, ‘M ga-esi n’oria a bilie?’”

⁹ Hazael weere iri inyinya kamel anọ buru ezi ihe niile si n’ala Damaskos,† wetara Ilaisha onyine ndi a si ya, “Nwa gi Ben-Hadad, eze Aram, zitere ka m juo gi si, ‘M ga-esi n’oria a bilie?’”

¹⁰ Ilaisha zara si ya, “Laa, gaa gwa ya si ya, ‘I ga-esi n’oria bilie.’ Ma ONYENWE ANYI egosila m na, n’ezie, ọ ga-anwu.” ¹¹ Mgbe Ilaisha nọ na-ekwu okwu a, o legidere Hazael anya n’ihu tutu ruo mgbe ihere mere ya. Mgbe ahụ, onye nke Chineke kwara akwa.

¹² Mgbe ahụ, Hazael juru Ilaisha ajuju si, “Ọ bụ ginị mere onyenwe m ji akwa akwa?”

Ilaisha zara si ya, “N’ihi na amaara m ihe ojuo i ga-eme umu Izrel n’oge di n’ihu. I ga-akpo obodo niile ha e wusiri ike oku, jiri mma agha gbuo umu okorobia ha. I ga-atupia umuntakiri na-anu ara, bowakwaa afọ ndi inyom di ime.”

¹³ Hazael siri, “Olee otu oru gi, bu nkita efu, ga-esi nwee ike imezu ihe ukwu a?”

Ilaisha zara, “ONYENWE ANYI egosila m na i ga-abu eze Aram.”

¹⁴ Mgbe Hazael, si n’ebe Ilaisha nọ laa, ọ bjakwutere nna ya ukwu. Mgbe Ben-Hadad juru ya si, “Gini ka Ilaisha gwara gi?” Hazael zara si, “O gwara m na i ga-esi n’oria bilie.” ¹⁵ Ma n’echi ya, Hazael chiri akwa na-egbo oyi, banye ya na mmiri jiri ya baa n’ebe eze dina, gbasaa ya n’ihu eze, tutu ruo mgbe ọ nwuru. Emesia, Hazael ghorọ eze n’onodu ya.

Jehoram eze Juda

¹⁶ N’afọ nke ise nke ochichi Joram nwa Ehab eze Izrel, mgbe Jehoshafat bu eze Juda, ka Jehoram nwa Jehoshafat malitere ochichi ya di eze Juda.

¹⁷ O di iri afọ ato na abuo mgbe ọ malitere ibu eze, ọ chiri afọ asato na

* **8:2** 8:2 O bughị naanị n’ala Filistia na-emeputa nri karịa ala ugwu ugwu Izrel, kama ndi agha Siria adighi e buso ha agha mgbe mgbe, dika ha na-eme ndi Izrel. † **8:9** 8:9 Damaskos, bu isi obodo di mkpa ebe a na-azu ahia, nke di n’etiti mba Ijpt, na Eshia nke mpaghara Toki na Mesopotamija.

Jerusalem. ¹⁸ O soro ụzọ ndị eze Izrel dika ụlọ Ehab mere, n'ihì na ọ luru ada Ehab. O mere ihe di njo n'anya ONYENWE ANYI. ¹⁹ Ma n'agbanyeghi nke a, n'ihì ohu ya bu Devid ONYENWE ANYI achoghì ibibi Juda. N'ihì na o kwere nkwa ime ka orionà diiri Devid na umu umu ruo mgbe ebighi ebi.

²⁰ N'oge Jehoram bu eze, ka Edom si n'okpuru Juda nupu isi, hoputara onwe ha eze. ²¹ Ya mere, Jehoram[‡] duuru ugbo agha ya niile gaa n'obodo Zaja. O biliri n'abalì tigbuo ndi Edom ahụ gbara ya na ndi ochiagha ugbo agha ya gburugburu; ma ndi agha ya gbaghachiri azu, laa n'ulo ha. ²² Ya mere, Edom ka na-enupu isi megide Juda, ruo taa.

Obodo Libna nupukwara isi n'otu oge ahụ.

²³ Akukọ ihe niile Jehoram mere, e deghi ha n'akwukwo akukọ ihe ndi eze Juda mere n'ubochi ndu ha? ²⁴ Joram sooro ndi nna nna ya ha dina n'onwu, e lie ya n'ebe e liri nna ya ha n'obodo Devid. Ahazaya nwa ya ghoro eze n'onodu ya.

Ahazaya eze Juda

²⁵ N'afọ nke iri na abuo nke ochichi Joram nwa Ehab, bu eze Izrel, ka Ahazaya nwa Jehoram, bu eze Juda malitere ichi. ²⁶ Ahazaya gbara iri afọ abuo na abuo mgbe o malitere ibu eze, o chiri otu afọ na Jerusalem. Aha nne ya bu Atalaya,[§] nwa nwa Omri, eze Izrel ²⁷ O soro ụzọ niile nke ndi ezinaulo Ehab, mee ihe di njo n'anya ONYENWE ANYI dika ezinaulo Ehab mere, n'ihì na ọ luru nwanji si n'ezinaulo Ehab.

²⁸ Ahazaya sooro Joram nwa Ehab, gaa ibuso Hazael eze Aram* agha na Ramot Gilead. Ndi Aram meruru Joram ahụ. ²⁹ Ya mere, eze Joram loghachitere na Jezril, ka a gwọọ ya nmeru ahụ ndi Aram meruru ya na Ramot, n'agha nke ya na Hazael eze Aram luru.

Mgbe ahụ, Ahazaya nwa Jehoram eze Juda, gara Jezril ileta Joram nwa Ehab, n'ihì na e meruru ya ahụ.

9

Jehu na onwu Jezebel

¹ Emesja, Ilaisha onye amuma, kporo otu onye n'ime umu ndi amuma si ya, "Jikere, fanye onu uwe mwuda gi n'eriri ikere n'ukwu gi,* werekwa karama mmanu oliv a n'aka gi, bia ka i gaa Ramot Gilead. ² I jeruo ebe ahụ, jee hu Jehu nwa Jehoshafat, nwa Nimshi anya. Mee ka o bilie site n'etiti ndi ha na ya no. Mekwaa ka gi na ya naani baa n'ime ulo. ³ Were karama mmanu wukwasị ya n'isi gwa ya okwu si, 'Otu a ka ONYENWE ANYI kwuru, eteela m gi mmanu ibu eze Izrel.' I mesja, meghe ụzọ osiso, sitekwa n'ebe ahụ gbapu oso."

⁴ Nwokorobia onye amuma ahụ gara Ramot Gilead. ⁵ Mgbe o jeruru, o huru ebe ochiagha ahụ noduru n'ala n'etiti ndiisi agha ibe ya. O kwuru si, "Enwere m ozi m ga-ezi gi, ochiagha."

Jehu juru, "O bu onye n'ime anyi ka i chorọ izi ozi?"

O zara, "O bu gi ochiagha."

⁶ Jehu biliri baa n'ime ulo. Nwokorobia onye amuma ahụ wukwasiri ya mmanu n'isi, si ya, "Otu a ka ONYENWE ANYI, Chineke Izrel siri, 'Eteela m gi mmanu ibu eze ndi nke ONYENWE ANYI, bu Izrel. ⁷ I ga-ekpochapu ezinaulo Ehab, nna gi ukwu, aga m esi otu a botara onwe m obo, n'ihì

[‡] 8:21 8:21 Joram, nke a bu ikpobiri aha a na nkenke [§] 8:26 8:26 Atalaya, bu nwunye Joram, burukwa nwa eze Ehab, onye Jezebel muru ya. 2Ih 21:6 * 8:28 8:28 Maobu, Siria * 9:1 9:1 Lit. belit

obara ndi ohu m, bu ndi amuma na obara ndi ozi ONYENWE ANYI niile Jezebel wufuru. ⁸ Ezinaulo Ehab ga-abu ihe lara n'iyi. N'ala Izrel, m gaeite n'ezinaulo Ehab bipu ndi ikom niile, maobu ohu maobu onye nwe onwe ya. ⁹ M ga-ala ulo Ehab n'iyi, ka m si laa ezinaulo Jeroboam nwa Nebat n'iyi, na dika m si lakwaa ezinaulo Baasha, nwa Ahija n'iyi. ¹⁰ Nkita ga-erikwa anu Jezebel nwunye Ehab na Jezril. O dikwaghi onye ga-eli ya.' " Mgbe o kwuchara okwu ndi a, onye amuma ahụ meghere ụzọ gbapụ oso.

¹¹ Jehu jekwuuru ndiisi agha ibe ya. Otu onye n'ime ha juru ya si, "Gini ka onye ara ahụ choro bja? Udo o dikwa?"

Jehu zara, "Unu maara onye o bu, marakwa udi okwu ga-esi ya n'onu putu."

¹² Ha siri, "Ihe i kwuru abughi eziokwu, gwa anyi ihe o kwuru."

Jehu siri, "Ihe ndi a ka o gwara m, 'Otu a ka a ONYENWE ANYI kwuru, Eteela m gi mmanu ibu eze Izrel.' "

¹³ Ngwangwa ha chiri uwe mgbokwasị ha niile doo ha n'usoro n'ala ebe ahụ ka Jehu zokwasị ha ukwu. Ha furu opi ike tie mkpu si, "Jehu bu eze!"

Jehu egbuo Joram na Ahazaya

¹⁴ Otu a ka Jehu nwa Jehoshafat, nwa Nimshi, si gbaa izu megide Joram. (N'oge a, Joram na ndi Izrel niile na-eche Ramot Gilead nche, n'ihu Hazael eze Aram.) ¹⁵ Ma Joram bu eze, laghachitere na Jezril ebe o no ka ahụ di ya mma maka ahụ ndi Aram meruru ya mgbe ya na Hazael, eze Aram luru agha. Ya mere, Jehu siri, "O buru na nke a bu uche unu, ime m eze unu, unu ekwela ka onye obula si n'obodo a gbapu, gaa Jezril ko akuko a." ¹⁶ Mgbe ahụ, Jehu wukwasiri n'elu ugbo agha ya gbaga Jezril, n'ihu na Joram no n'ebe ahụ na-ezu ike. Ma Ahazaya, bu eze Juda gakwa ileta ya.

¹⁷ Mgbe onye nche no n'ulo elu Jezril huru Jehu na ndi agha ya ka ha na-abja, o tiri mkpu si, "Lee, o nwere ndi agha na-abja."

Joram eze Izrel nyere iwu si, "Zipu otu onye na-agba inyinya ka o gaa zute ha juo ha si, 'Udo o dikwa?'"

¹⁸ Onye ogbainyinya ahụ nokwasiri n'elu ya gbapu izute Jehu, si, "Otu a ka eze siri, 'Udo o dikwa?'"

Jehu zara, "Gini ka gi na udo nwekoru? Tugharia gaa soro m n'azu."

Onye nche ahụ ziri ozi si, "Onyeozu ahụ ezutela ha, kama o naghị aloṭa."

¹⁹ Eze zipuru onye ogbainyinya nke abuo. Mgbe o biakwutere ha o siri, "Otu a ka eze siri, 'Udo o dikwa?'"

Jehu zara, "Gini ka gi na udo nwekoru? Chigharia soro m n'azu."

²⁰ Onye ahụ no na-eche nche siri, "O garuola ha nso, ma o dighi aloghachitekwa azu. Ma ogbugba inyinya dika o bu Jehu nwa Nimshi, n'ihu na o na-agba inyinya ya dika onye na-ayi ara."

²¹ Joram nyere iwu si, "Kwadooro m ugbo agha m." Mgbe a kwadooro ya, Joram eze Izrel, na Ahazaya, eze Juda, putara nokwasị n'ugbo agha, onye obula na nke ya, puo iga izute Jehu. Ha zutere ya n'oke ala ubi Nebot, onye Jezril. ²² Mgbe Joram huru Jehu, o juru, "I bira n'udo? Udo o dikwa, Jehu?"

Jehu zara, "Olee otu udo ga-esi diri, ebe o bu na ihe ojo niile nke ikpere arusi na mgbaasi nke Jezebel nne gi, juputara n'ebe niile."

²³ Joram chighariri ugbo agha ya bido igba oso. Mgbe o na-agba oso, o tiri mkpu kpokuo Ahazaya si ya, "Ahazaya, Aghughu di, ogbaaghara di!"

²⁴ Jehu jiri ike ya niile dotia uta o ji n'aka ya gba ya Joram. O gbataru Joram aku ahụ n'azu. Aku ahụ sikwa ya n'obi putu. Nke a mere ka Joram

daa n'ime ugboala ya nwuo. ²⁵ Mgbe ahụ, Jehu siri Bidka, bu onyeisi agha ya, "Bulie ya, tuba ya n'ubi Nebot onye Jezril. Chetakwa na mu na gi nokwasiri n'elu inyinya, anyi abuo, na-eso nna ya Ehab, mgbe ONYENWE ANYI kwuru okwu amuma a megide ya. ²⁶ N'ezie, ahuru m obara Nebot na obara umu ya ndi ikom unyaahu, otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara, n'ihia ya, aghaghi m ime ka i kwughachi ugwo obara ha n'ala ubi a.' Ugbu a, bulie ya tuba ya n'ala ubi a di ka okwu ONYENWE ANYI si di."

²⁷ Mgbe Ahazaya eze Juda, huru ihe mere, o gbaara oso na-agbago n'uzo Bet Hagan. Ma Jehu chusoro ya, na-eti mkpu si, "Gbukwuonu ya." Ha meruru ya ahu ka o no n'ugbo agha ya, n'uzo iga Gua, nso Ibleam, o gbara oso ga Megido ebe o no nwuo. ²⁸ Ndi ohu ya ji ugbo agha bia buru ozu ya bubata ya na Jerusalem, lie ya n'ebe e liri nna nna ya ha, n'obodo David. ²⁹ N'afu iri na otu nke ochichi Joram nwa Ehab, ka Ahazaya malitere ibu eze Juda.

Onwu Jezebel

³⁰ Mgbe Jezebel nuru na Jehu abiaruola Jezril, o banyere n'ulo ya, tee uri n'anya abuo, dozie agiri isi ya, puta bia nodu ala n'akuku oghereikuku, site n'ebe ahu na-elepu anya n'ezie. ³¹ Mgbe Jehu batara n'onu uzo e si abata uloze, Jezebel kpokuru ya si, "I biara n'udo, gi Zimri, gi onye gburu nna gi ukwu."

³² Jehu leliri anya elu lee anya na oghereikuku tie mkpu si, "Onye dinyeere m?" Onozi abuo maobu ato na-eje ozi n'uloze leputara anya lee ya anya. ³³ Jehu nyere ha iwu si ha, "Tudanu ya n'ala." Ya mere, ha si n'elu ebe ahu tuda ya n'ala. Mgbe o daruru ala, obara ya fesasiri n'ahu mgbidi ulo na n'ahu inyinya ndi ji ukwu ha zojaa ya.

³⁴ Jehu banyere no n'ime uloze rie ihe, nukwaa ihe onunu. Emesia, o nyere iwu si, "Leenu nwanji a a buru onu; burunu ya gaa lie ya, n'ihia na o bu ada eze." ³⁵ Mgbe ha putara ili ya, o bu naani okpokoro isi ya na okpuku ukwu ya abuo, na aka ya abuo ka ha huru. Ha ahukwaghi anu ahu ya. ³⁶ Ha laghachiri gwa Jehu ihe ha huru. O zara si ha, "Nke a bu okwu ONYENWE ANYI, nke o kwuru site n'onu ohu ya Ilaija onye Tishbe si: 'N'ala ubi di na Jezril ka nkita ga-anu rie anu ahu Jezebel. ³⁷ Ozu Jezebel ga-adi ka unyi n'ala ubi di na Jezril, ruo na mmadu enweghi ike ikwuputa si, Nke a bu Jezebel.'"

10

Ogwugwu ezinaulo Ehab

¹ Ugbu a, e nwere umu Ehab ndi ikom onuogugu ha di iri asaa ndi no na Sameria,* Jehu dere akwukwo ozi ziga Sameria, zigara ndisi obodo Jezril, zigakwara ndi okenye na ndi na-elekota umu Ehab ndi ahu. O siri, ² "Ugbu a, mgbe akwukwo a rutere unu aka, ebe unu na umu ndi ikom nna unu ukwu no, ebe unu nwekwara ugbo agha na inyinya, na obodo e wusiri ike na ngwa agha, ³ hoputanu onye kachasi inwe egwu ma kwesikwa n'ime umu ndi ikom nna unu ukwu, mee ka o nokwasiri n'ocheeze nna ya. Mgbe ahu, buo agha chebe ulo nna unu ukwu."

⁴ Ma ha turu egwu n'ebe o di ukwu, si, "Lee, eze abuo[†] enweghi ike iguzogide ya, anyi onwe anyi ga-esi ana guzogide ya?"

[†] **9:34** 9:34 Jezebel bu ada Etbaal, eze ndi Sadjon 1Ez 16:31 * **10:1** 10:1 Sameria, bu isi obodo alaeze Ugwu, site n'oge eze Omri chiru Izrel. 1Ez 16:24 [†] **10:4** 10:4 Eze abuo a na-ekwu banyere ha n'ebe a, bu Joram na Ahazaya. 2Ez 9:23-28

⁵ Ya mere, onye o di n'aka ilekota ezinaulo eze, onyeisi obodo, ndi okenye na ndi niile na-elekota umu Ehab, dere akwukwo a zigara Jehu, si ya, "Jehu, anyi niile bu ndi ohu gi. Anyi jikeere ime ihe niile i gwara anyi. Anyi agaghi ahoputa onye obula dika eze; gi onwe gi mee ihe obula i chere na o bu ya kachasi mma."

⁶ Mgbe ahụ, Jehu degaara ha akwukwo nke ugboro abuo si ha, "O buru na unu dinyeere m, o burukwa na unu ga-erube isi nye m, chirinu isi umu ndi ikom nna unu ukwu, bjakwute m n'otu oge a echi na Jezril."

N'oge ahụ, umu eze iri ndi ikom asaa no n'aka ndiisi obodo ahụ, ndi na-azulite ha. ⁷ Mgbe akwukwo ozi ahụ rutere ha, ndi ikom ahụ kporo umu ndi ikom eze di iri asaa n'onuogugu gbuo ha niile, chirisi ha tinye na nkata zigara ya Jehu na Jezril. ⁸ Mgbe onyeozu biarutere, o gwara Jehu si, "Ha ebutala isi umu ndi ikom eze."

Mgbe ahụ, Jehu nyere iwu si, "Tukobanu ha onu n'oke abuo, n'onu uzọ e si abata obodo, tutu ruo ututu."

⁹ N'ututu ya, Jehu puru, guzoro n'ihu ndi niile gbakoro n'ebe ahụ gwa ha okwu si, "Ndi Izrel, unu bu ndi ezi omume. O bu mu onwe m gbara izu ojoo megide nna m ukwu, gbuo ya, ma onye gburu ndi a niile? ¹⁰ Matanu nke oma na o nweghi okwu obula ONYENWE ANYI kwuru megide ezinaulo Ehab nke na-agaghi emezu. ONYENWE ANYI emeela ihe o kwere nkwa na o ga-eme site n'onu ohu ya Ilaija." ¹¹ Emesja, Jehu gburu ndi ikwu Ehab foduru n'obodo Jezril, ha na ndiisi niile, na ndi enyi ya niile, na ndi nchujaja ya niile. O dikwaghi otu onye ikwu Ehab o hapuru ndu.

¹² Emesjakwa, Jehu hapuru Jezril gaa Sameria. Mgbe o na-aga n'uzo, o biaruru ebe a na-akpo Ebe Izuike Ndi ozuzu aturu. ¹³ N'ebe ahụ, o zutere ndi umunna Ahazaya, eze Juda, juo si, "Olee ndi ka unu bu?"

Ha zara, "Anyi bu ndi ikwu Ahazaya, eze Juda, anyi biara ka anyi juo maka odimma ndi ezinaulo eze na nne eze."

¹⁴ O nyere iwu si, "Jidenu ha na ndu." Ha jidere ha na ndu, gbukwaa ha niile n'akuku olulu miri nke Bet-Eked. Onuogugu ha di iri anọ na abuo. O nweghi onye obula o hapuru ndu.

¹⁵ Mgbe o si n'ebe ahụ puo, o zutere Jehonadab nwa Reka, ka o na-abia izute ya. Jehu kelere ya, si, "Obi gi, o ziri ezi nwee nkwekorita, dika obi m di n'ebe i no?"

Jehonadab zara si ya, "E."

Jehu si, "O buru na o si otu a diri, kwe m n'aka." Jehonadab kwere ya n'aka. Jehu n'onwe ya nyeere ya aka ka o rigota n'ugbo agha ya. ¹⁶ Mgbe ahụ, Jehu si ya, "Ugbu a, soro m bia lee udi inu oku n'obi m nwere maka oru ONYENWE ANYI." Ha abuo sooro n'ugbo agha Jehu.

¹⁷ Mgbe ha biaruru Sameria, Jehu gburu ndi enyi na ndi ikwu Ehab niile, ndi foduru site n'ikwu Ehab, o bibiri ha dika okwu ONYENWE ANYI kwuru site n'onu onye amuma Ilaija.

Ogbugu ndi nchujaja Baal

¹⁸ Emesja, Jehu kpokotara ndi obodo ahụ niile si ha, "Ehab fere Baal ofufe nke nta, Jehu ga-efe ya ebe o di ukwu. ¹⁹ Ugbu a, kpokotaanụ ndi amuma Baal niile, ndi niile na-efe ya, na ndi nchujaja ya niile. Hunu na onye obula n'ime ha biara, n'ihu na a ga-eme oke mmemme ichu aja nye

‡ **10:15** 10:15 Ndi Reka, bu ndi sitere n'agburu Reka, onye sitere n'agburu ndi Kena. Ha bu agburu na-ebi ndu ogologo n'ihu na anyi nuru ihe banyere ha n'akwukwo onye amuma Jer 35:5-10 Ha n'ebi n'ulo ikwu, burukwa ndi nwere ezi inu oku n'obi banyere ihe Chineke. Jetro, ogwo nwoke Mosis si n'agburu a. Opu 3:1; 4:18; 18:5; Onu 10:29

Baal. Onye ọbụla e lere anya ya n'ebe ahụ, ma a hụghị ya, agaghị adi ndụ." Ma Jehu ji aghughọ n'ihu ka ọ laa ndị a na-efe Baal n'iyi.

²⁰ Jehu siri, "Kpọsaanu na a ga-enwe oke mkpokota di nso nye Baal." Ya mere, ha kwusara ya. ²¹ O zipuru ozi nye ndi bi n'akuku Izrel niile. Ndi niile na-efe Baal biazuru. O dighi onye foduru nke na-abighi. Ha juputara n'ulonso ukwu Baal^S site n'otu isi ya ruo n'isi nke ọzọ. ²² Jehu siri onye na-elekota ulo ebe a na-edebe uwe ndi na-efe ofufe na-eyi, "Chiputa uwe nye ndi niile na-efe Baal." Ya mere, o chiputara ha uwe.

²³ Mgbe ahụ, Jehu na Jehonadab nwa Rekab, banyere n'ebe nzuko Baal. Jehu siri ndi n'efe Baal, "Chozienu nke oma ka unu hu na o nweghi onye obula na-efe ONYENWE ANYI no n'ebe a, kariakwa naani ndi na-efe Baal."

²⁴ Mgbe ha malitere ichu aja na isure ihe nsure oku, Jehu emeelarị ka iri ndi agha asato gbaa ulo ahụ niile gburugburu. O nyelarị iwu si, "O buru na unu ekwere ka otu onye si n'ime ulo a gbapu, unu ga-eji ndu unu kwughachi ugwo onye di otu ahụ."

²⁵ Ngwangwa Jehu chuchasiri aja nsure oku, o puru gwa ndi agha ya, na ndisi ha okwu si, "Baanu n'ime ulo gbuo ndi niile no n'ebe ahụ. Unu ekwela ka otu onye n'ime ha gbapu." Ha jiri mma agha gbuo ndi ahụ no n'ime ulo Baal, tuputa ozu ha n'ezi. Emesia, ndi agha Jehu banyere n'ime ime ulo ebe ichu aja Baal, ²⁶ ha buputara ogidi nso e ji efe Baal, kpoọ ha oku. ²⁷ Ha kwaturu ogidi nso Baal, kwatukwaa ulo ichu aja ya. Ya mere e meghariri ya ka o buru ebe oha mmadu na-aga ogwe ruo taa.

²⁸ Jehu kpochapuru ofufe Baal n'ala Izrel niile. ²⁹ Ma otu o di, o siteghi na mmehie Jeroboam nwa Nebat wezuga onwe ya. Mmehie nke Jeroboam mere ka Izrel mehie, ya bu, mmehie nke ife arusi umu ehi e ji olaedo kpuo, di na Betel na Dan.

³⁰ ONYENWE ANYI gwara Jehu si, "N'ihu na i mere nke oma mezuo ihe niile ziri ezi n'anya m, n'ebe ezinaulo Ehab no, n'usoro ihe niile di n'uche m ime, umu umu gi ga-anokwasị n'ocheeze Izrel, ruo n'ogbo nke anọ ha." ³¹ Ma Jehu akpachapughi anya iji obi ya niile debe iwu ONYENWE ANYI, Chineke Izrel. O siteghi na mmehie Jeroboam wezuga onwe ya, bu mmehie ahụ o mere ka Izrel mee.

³² N'oge ahụ, ONYENWE ANYI malitere ime ka ndi Izrel bido idi nta. Hazeel eze Aram, buru agha merie otutu akuku Izrel, ³³ nke di n'owuwa anyanwu osimiri Jordan, na ala niile nke Gilead (n'oke ala ndi Gad, na nke ndi Ruben, na Manase), site n'Aroea nke di n'akuku ndagwurugwu Anon, ruo Gilead na Bashan.

³⁴ Akuko gbasara ochichi eze Jehu, na ihe niile o mere, na ikpa ike ya niile, e deghi na n'akwukwo akuko ndi eze Izrel?

³⁵ Jehu sooro ndi nna nna ya ha dina n'onwu, e lie ya na Sameria. Nwa ya bu Jehoahaz nochiri anya ya dika eze. ³⁶ Ma ubochi niile Jehu bu eze Izrel n'ime Sameria di iri afọ abuo na asato.

11

Atalaya na Joash

¹ Mgbe Atalaya nne Ahazaya huru na nwa ya nwoke anwuola, o gara n'ihu bido igbu ndi niile a muru n'ulo eze. ² Ma Jehosheba,* bu nwa

^S 10:21 10:21 Ehab bu onye wuru ebe a, nke a na-anọ achuru arusi Baal aja na Sameria. 1Ez 16:32 * 11:2 11:2 Eleghi anya, nne Jehosheba di iche na nne Atalaya, ma n'ihu na Jehosheba bu nwunye Jehoiada onye nchajaja, o zoro Joash n'otu onuulo n'ime ulonso ukwu 2Ih 22:11

nwanyị eze Jehoram,[†] ma burukwa nwanne nwanyị Ahazaya, kuuru Joash[‡] nwa Ahazaya, zopu ya site n'etiti umu ndi ikom eze, bu ndi a chorọ igbu egbu. O zoro ya na nwanyị na-elekota ya anya n'ime ulo ndina, ka Atalaya hapu ihu ya, nke a mere na-egbughi ya. ³ Ya na nwanyị na-elekota ya anya nogidere na nzuzo n'ime ulonso ONYENWE ANYI, afọ isii, oge ahụ niile Atalaya na-achi n'ala ahụ.

⁴ N'afọ nke asaa, Jehoiada, ziri ozi kpọọ ndi ochiagha na-achi nari ndi agha, ndi Kari[§] na ndi nche oku, mee ka ha biakwute ya n'ulonso ukwu ONYENWE ANYI. Ya na ha gbara ndu, o mekwara ka ha nuo iyi n'ulonso ukwu ONYENWE ANYI. Mgbe ahụ, o gosiri ha nwa eze.* ⁵ O nyere ha iwu, si, "Nke a bu ihe unu ga-eme, unu bu ndi no n'otu ato ga-abia oru n'ubochi izuike, nke otu uzo n'ime unu na-eche uloeze nche, ⁶ otu uzo n'ime uzo ato ga-anọ n'onu uzo Sua, ebe otu uzo ga-anọ n'onu uzo ama, n'azu ndi na-eche nche n'ulonso ukwu Chineke. ⁷ Ma unu bu otu abuo ndi kwesiri iga ezumike site n'oru unu n'ubochi izuike, ga-eguzo na nche n'ulonso ukwu n'ihie eze. ⁸ Doonu onwe unu gburugburu eze, onye obula n'ime unu jide ihe agha n'aka ya. Onye obula nke na-abia nso ahiri unu, ka e gbuo ya. Noronu eze nso ebe obula o gara, mgbe o na-apu n'ezi na mgbe o na-aba n'ime."

⁹ Ndi ochiagha ndi a na-achi nari ndi agha mere dika Jehoiada, onye nchujaja nyere n'iwu. Onye obula kporo ndi ikom ya, ma ndi na-emechi oru, ma ndi na-abata iru oru n'ubochi izuike, biakwute Jehoiada, bu onye nchujaja. ¹⁰ O nyere ndi ochiagha ahụ ube na ota niile, ndi burii nke eze Devid, ndi di n'ulonso ukwu ONYENWE ANYI. ¹¹ Onye obula na ndi nche ahụ ji ngwa agha n'aka ya, ha guzoro onwe ha, nodu eze gburugburu, na nso ebe ichu aja na ulonso ukwu, site n'akuku ndida ruo n'akuku ugwu nke ulonso ukwu ahụ.

¹² Jehoiada kpoputara nwa eze, kpube ya okpueze n'isi, o nyere ya otu akwukwo nke ihe ogbugba ndu ahụ, chie ya eze. Ha tekwaro ya mmanu ihu eze. Ndi niile no n'ebe ahụ kuru aka, tie mkpu, si, "Ka eze diri ndu ruo mgbe ebighi ebi!"

¹³ Mgbe Atalaya nuru mkpotu nke ndi nche na ndi mmadu na-eme, o gakwuru ndi ahụ no n'ulonso ukwu ONYENWE ANYI. ¹⁴ O lepu anya, ma lee eze, ka o guzo n'akuku ogidi,[†] dika omenaala mmemme ichi eze si di. Ndiisi na ndi na-afu opi no n'akuku eze. Ndi niile nke ala ahụ nokwa na-anuri onu na-afu opi. Atalaya dowara uwe ya, si, "Nnupu isi megide eze! Nke a bu nnupu isi megide ochichi!"

¹⁵ Jehoiada, bu onye nchujaja nyere ndiisi ochiagha na-achi nari ndi agha, bu ndi na-elekota usuu ndi agha, iwu si ha, "Sitenu n'ebe ahụ kpoputa ya n'etiti ahiri unu, onye obula nke gbasoro ya, werenu mma agha gbuo onye ahụ." N'ihie na onye nchujaja siri, "Agaghi egbu ya n'ime ulonso ONYENWE ANYI." ¹⁶ Ya mere, ha jidere ya, mgbe o rutere n'uzo ebe inyinya si abata n'ogige uloeze, ebe ahụ ka ha no gbuo ya.

¹⁷ Jehoiada mere ka ogbugba ndu di n'etiti ONYENWE ANYI na eze, na ndi mmadu, na ha ga-abu ndi nke ONYENWE ANYI. O mekwara ka ogbugba ndu diri n'etiti eze na ndi ahụ. ¹⁸ Ndi niile nke ala ahụ gara n'ulo nchujaja Baal

[†] **11:2** 11:2 Mgbe ufodu a na-akpokwa ya Jehoram [‡] **11:2** 11:2 Joash bu nwa eku n'aka nke ka na-anu ara, o rubeghi otu afọ mgbe ihe ndi a mere. [§] **11:4** 11:4 Ndi Kari bu ndi agha e goro ego si Eshia na mpaghara Toki. Ha bu ndi nochiri anya ndi agha Keret, ndi jere ozi n'oge eze Devid. 2Sa 8:18 * **11:4** 11:4 N'akwukwo 2Ih 23:2 n'ebe ahụ e mere ka anyi mara na akporo ndi Livayi, na ndisi Juda niile n'oku nzuzo a. [†] **11:14** 11:14 2Ez 23:3; 2Ih 34:31

kwatuo ya. Ha tidasiri ebe nchujaja na arusi niile di n'ebe ahụ mee ka o darisia, gbukwaa Matan onye nchujaja Baal n'ihu ebe ichu aja ahụ.

Mgbe ahụ, Jehoiada onye nchujaja, debekwara ndi nche ka ha lekota ulonso ukwu ONYENWE ANYI. ¹⁹ O kporo ndi ochiagha na-achi nari ndi agha, ha na ndi Kari, na ndi nche, ha na ndi ala ahụ niile, ha niile duputara eze site n'ulonso ONYENWE ANYI site n'onu uzọ ndi nche banye n'uloeze. Eze were onodu ya n'elu ocheeze. ²⁰ Ndi ala ahụ niile nuriri onu nke ukwu, obodo ahụ dakwara juu, n'ihu na e ji mma agha gbuo Atalaya n'uloeze.

²¹ Joash‡ gbara afọ asaa mgbe o malitere ibu eze.

12

Joash emezie ulonso ukwu

¹ N'afọ nke asaa, nke ochichi Jehu n'Izrel, ka Joash malitere ibu eze na Juda. Iri afọ anọ ka o chiri dika eze na Jerusalem. Aha nne ya bu Zibia onye Bjasheba. ² Joash mere ihe ziri ezi n'anya ONYENWE ANYI ubochi niile nke Jehoiada onye nchujaja ziri ya ihe. ³ Ma naani na o wezugaghi ebe ichu aja niile di n'ugwu. Ndi Juda nogidere na-achu aja di iche iche n'ebe ahụ, na-esurekwa ihe nsure oku na-esi isi uto.

⁴ Joash siri ndi nchujaja, "Nakotaanu ego niile a na-ewebata dika onyinye di nsọ n'ulonso ukwu ONYENWE ANYI, ya bu, ego a na-anakota n'oge igu mmadu onu, na ego e webatara maka imezu nkwa ndi mmadu kwere, na ego e webatara n'ulonso ukwu dika onyinye afọ ofufe. ⁵ Ka onye nchujaja obula site n'aka otu n'ime ndi na-eche ego nara ego, a ga-eji mezie ihe obula a choputara na o mebiri n'ulonso ukwu ahụ."

⁶ Ma n'afọ nke iri abuo na ato nke ochichi eze Joash, o choputara na ndi nchujaja ahụ emezibeghi ihe mebiri n'ulonso. ⁷ Ya mere, eze Joash* kporo Jehoiada, onye nchujaja, kpokwaa ndi nchujaja ndi ozo juo ha, "Gini mere unu emezibeghi ulonso a? Site ugbo a gaa n'ihu, unu esitekwa n'aka ndi na-eche ego anara ego ozo, kama, nyefeenu ya maka iji dozie ulonso ukwu ahụ." ⁸ Ndi nchujaja ahụ kwenyere si, "Anyi agaghi esitekwa n'aka ndi mmadu nara ego obula. Otu a kwa, anyi agaghi emezikwa ulonso ukwu a n'onwe anyi."

⁹ Mgbe ahụ, Jehoiada wetara otu igbe mepuo oghere n'elu ya, debe ya n'akuku ebe ichu aja, n'aka nri dika mmadu na-abata n'ulonso ukwu ONYENWE ANYI. Ndi nchujaja niile na-eche nche n'onu uzọ ulonso ahụ na-etinye ego niile e webatara n'ulonso ONYENWE ANYI n'ime igbe ahụ.

¹⁰ Mgbe obula ha huru na igbe ego ahụ ejuputala n'ego, onye ode akwukwo uloze na onyeisi nchujaja na-abia, guo ego ahụ e webatara n'ulonso ONYENWE ANYI, tinya ha n'akpa. ¹¹ Ha na-ewere ego ahụ a guru onu, nyefee n'aka ndi ikom ahoputara maka ilekota ndi oru na-emezi ulo ONYENWE ANYI. Ndi ahụ na-eji ya kwuo ndi okwa nka osisi na ndi na-ewu ulo, ¹² na ndi na-edo nkume, na ndi na-awa nkume ugwo. O bu sitekwa n'ego ahụ ka a na-azuta osisi na nkume a wara awa iji dozie ulonso ONYENWE ANYI, na ikwu ugwo ihe ndi ozo e ji emezi ihe niile ekwesiri imezi n'ulonso ukwu ahụ.

¹³ E jikwaghi ego ahụ e webatara n'ulonso kputa efere olaocha, ihe e ji akpapeu oku, efere ikwosa mmiri, opi maobu ihe ndi ozo nke e ji olaedo maobu olaocha kpuo maka ulonso ukwu nke ONYENWE ANYI. ¹⁴ O bu ndi

‡ 11:21 11:21 Maobu, Jehoash * 12:7 12:7 N'oge a, eze Joash a gbaa afọ iri ato.

na-eje ozi, ndi ji ya ruzie ulonso ukwu ONYENWE ANYI ka e nyere ya. ¹⁵ O nweghi onye a siri ka o guzie otu e si jiri ego ahụ ruo oru, bu ndi e nyere ego ahụ maka ikwu ndi oru ugwo, n'ihu na ha bu ndi kwesiri ntukwasị obi. ¹⁶ E webataghi ego niile sitere n'aja ikpe omuma nakwa aja mmehie n'ime ulonso ukwu ONYENWE ANYI. O bu ndi nchujaja nwe nke ahụ.

¹⁷ N'oge ahụ, Hazeel eze Aram, gara buso Gat agha, lugbuo ya, dota ya n'agha. Emesia, o chere ihu n'uzo Jerusalem imegide ya. ¹⁸ Ma Joash, bu eze Juda, chikotara ihe niile ahụ bu nke Jehoshafat, Jehoram na Ahazaya nna ya, ndi bu eze Juda doro nso nye Chineke, chikwa onyinye nke ya onwe ya dokwara nso, na olaedo niile, na akụ niile e nwere ike ichota n'ulonso ONYENWE ANYI, na nke di n'uloeze, zigara Hazeel, bu eze Aram. N'ihu ihe ndi a, o lara, hapu ibuso Jerusalem agha.

¹⁹ Akuko gbasara ochichi eze Joash, na ihe niile o mere, e degi ha n'akwukwo akuko ihe ndi eze Juda niile mere n'oge ha. ²⁰ Ndi ozi ya gbara izu ojo megide Joash, gbukwaa ya na Bet Milo, n'uzo e si aga Sila. ²¹ Ndiisi ozi ahụ gburu ya bu Jozabad nwa Shimeat, na Jehozabad nwa Shomea. O nwuru, e lie ya na ndi nna nna ya ha n'obodo Devid. Amazaya nwa ya, ghororo eze n'onodu ya.

13

Jehoahaz eze Izrel

¹ N'afọ nke iri abuo na ato nke ochichi eze Joash nwa Ahazaya na Juda, ka Jehoahaz nwa Jehu malitere ibu eze n'Izrel n'obodo Sameria. O chikwara na Sameria afọ iri na asaa. ² Kama Jehoahaz bu eze ojo. O mere ihe joro njo n'anya ONYENWE ANYI. O soro uzo ojo niile nke Jeroboam nwa Nebat, onye dubara ndi Izrel na mmehie. ³ N'ihu nke a, iwe were ONYENWE ANYI nke ukwu megide Izrel. O mere ka ha noro n'okpuru ochichi Hazeel eze Aram na Ben-Hadad nwa ya ogologo oge.

⁴ Ma Jehoahaz kpere ekpere roo ONYENWE ANYI n'oge a ka o nyere ya aka, ONYENWE ANYI gere ya nti, n'ihu na Chineke huru mmegbu* nke eze Aram na-emegbu ndi Izrel. ⁵ ONYENWE ANYI hoputaara Izrel onye nzoputa, ha sitere n'aka ike ndi Aram nwere onwe ha.† Izrel biri n'ulo nke aka ha dika ha biiri n'oge gara aga. ⁶ Ma ha esighi na mmehie niile nke ulo Jeroboam wezuga onwe ha, bu nke o jiri mee ka Izrel mehie, kama ha no na-ejeghari n'ime ha. Ozokwa, ogidi Ashera ka guzoro na Sameria.

⁷ O dighi ihe foduru na ndi agha Jehoahaz ma o bughi naani iri ndi agha ise na-agba inyinya, na ugbo agha iri, na puku ndi agha iri. N'ihu na eze Aram alaala ndi nke foduru n'iyi, meekwa ka ha diri ka uzuzu mgbe a na-azocha mkpuru.

⁸ Akuko gbasara ochichi Jehoahaz, na ihe niile o mere, na ihe o rupertara, e degi ha n'akwukwo akuko ihe ndi eze Izrel mere n'oge ha? ⁹ Jehoahaz sooro ndi nna nna ya ha dina n'onwu, e lie ya na Sameria. Nwa ya Jehoash nochiri anya ya.

Jehoash eze Izrel

¹⁰ N'afọ iri ato na asaa nke ibu eze Joash na Juda, ka Jehoash nwa Jehoahaz malitere ibu eze Izrel na Sameria. O chiru afọ iri na isii. ¹¹ O mere ihe joro njo n'anya ONYENWE ANYI. O siteghi na mmehie Jeroboam nwa Nebat wezuga onwe ya, mmehie nke Jeroboam dubara Izrel ime. Jehoash ngidere n'ime ha.

* 13:4 13:4 Opu 3:7,9; Nkp 2:18; 2Ez 14:28. † 13:5 13:5 Neh 9:27; 2Ez 13:25; 14:25,27

¹² Akụkọ gbasara ọchịchị Jehoash, na ihe niile o mere, na ihe ọ rụputara, tinyere agha o buru megide Amazaya eze Juda, e degħi ha n'akwukwọ akụkọ ihe ndị eze Izrel mere n'oge ha? ¹³ Jehoash soro nna nna ya ha dina n'onwụ, Jeroboam anọchie n'ocheeze ya. E liri Jehoash na Sameria, n'ebe e liri ndị eze Izrel ndị ibe ya.

¹⁴ N'oge a, Ịlaisha nọ n'ọrịa nke ọ ga-esite na ya anwụ. Jehoash, bụ eze Izrel gara ihu ya, ọ kwara akwa mgbe ọ hụrụ ya si, "Nna m, nna m, usuu ugbo agha na usuu ndị na-agba ịnyinya Izrel!"

¹⁵ Ịlaisha gwara ya okwu si, "Wepụta ụta na àkụ ufòdụ." O mere dika Ịlaisha gwara ya. ¹⁶ Ịlaisha gwakwara eze Izrel okwu si ya, "Jide ụta ahụ n'aka gị abụọ." Mgbe o jidere ụta ahụ Ịlaisha tụtawasiri aka nke ya n'aka eze.

¹⁷ Ịlaisha gwara ya si, "Meghee oghereikuku ahụ chere ihu n'owuwa anyanwu." O mehere ya. Mgbe ahụ Ịlaisha gwara ya si, "Gbaụ àkụ." Eze gbaụrụ àkụ. Ịlaisha kwuru si, "Àkụ mmeri ONYENWE ANYI, àkụ mmeri megide Aram. I ga-ebibi ndị Aram kpamkpam n'Afek."

¹⁸ Ọ siri, "Chilite àkụ ndị ahụ," ọ chilitere ha. Ịlaisha gwara eze Izrel, "Gbaa ha n'ala." Ọ gbara ha n'ala ugboro atọ, ma kwusi. ¹⁹ Ma onye nke Chineke ahụ were iwe si ya, "I gaara apịa ya n'ala ugboro ise maobu isii. Mgbe ahụ, i gaara enwe ike merie ndị Aram bibie ha kpamkpam. Ma ugbo a, ọ bụ naanị ugbo atọ ka i ga-emerị ha."

²⁰ Ya mere, Ịlaisha nwurụ. E likwara ya.

N'oge ahụ, ọtụtụ ndị na-apunara mmadụ ihe n'ike na-esi n'ala ndị Moab na-abia n'ala Izrel izu ohi site n'onwa nke atọ n'afọ ọhuru obula. ²¹ Otu ubochi, mgbe ufòdụ ndị ikom na-eli otu nwoke nwurụ anwụ, ha hụrụ ndị a na-apunara mmadụ ihe n'ike. N'ihị nke a, ha mere ngwangwa site n'ujọ tubanye nwoke ahụ n'ili Ịlaisha. Mgbe ozu nwoke ahụ dara metụ ọkpukpu Ịlaisha ahụ, nwoke ahụ nwurụ anwụ meghariri ahụ bilie, guzo n'ukwu ya abụọ.

²² Hazael, eze Aram, busoro Izrel agha ubochi niile nke ndụ Jehoahaz eze Izrel. ²³ Ma ONYENWE ANYI meere ha amara, nwee omiiko n'ebe ha nọ, ma gosikwa ha na ihe banyere ha na-emetu ya n'obi n'ihị ogbugba ndụ ya na Ebrahim na Ajzik na Jekob. Ruo taa, o kwegħi ka e bibie ha, maobu ka e site n'ihu ya chupụ ha.

²⁴ Emesija, Hazael eze Aram nwurụ, Ben-Hadad nwa ya nochikwara n'onodụ ya. ²⁵ Jehoash nwa Jehoahaz, weghachitere obodo niile nke ọ naara n'aka nna ya Jehoahaz site n'aka Ben-Hadad nwa Hazael. Ugboro atọ ka Jehoash meriri ya, site otu a weghachi obodo niile nke Izrel.

14

Amazaya eze Juda

¹ N'afọ nke abụọ nke ịbụ eze Jehoash nwa Jehoahaz n'Izrel, ka Amazaya nwa Joash eze Juda malitere ọchịchị ya. ² Amazaya gbara iri afọ abụọ na ise mgbe ọ malitere ịbụ eze. Ọ bụ eze na Jerusalem iri afọ abụọ na itoolu. Aha nne ya bụ Jehoadin, onye Jerusalem. ³ O mere ihe ziri ezi n'anya ONYENWE ANYI, ma o megħi dika nna nna ya bụ Devid mere. N'ihe niile, ọ gbasoro nzọ ukwu nna ya Joash. ⁴ Ọ wezugaghị ebe ịchụ aja niile di n'ugwu. Ndi Juda gara n'ihu na-achụ aja na-esurekwa ihe nsure oku na-esi isi uto n'elu ugwu ahụ niile.

⁵ Mgbe alaeze ahụ siri ike n'ochịchị ya, o gburu ndị ozi ahụ gburu eze, bụ nna ya. ⁶ Ma o megħi ka umu ndị ogbu mmadụ ahụ nwụọ, n'usoro ihe

e dere n'akwukwo iwu Mosis, ebe ONYENWE ANYI nyere iwu si: "Agaghị eme ka ndi muru umu nwuo n'ih ihe umu ha metara, maobu mee ka umu nwuo n'ih ihe ndi muru ha metara, onye obula ga-anwu n'ih mmehie nke aka ya."

⁷ Amazaya bu onye gburu puku ndi agha Edom iri na Ndagwurugwu Nnu, dotakwa obodo Sela* n'agha, gugharia ya Jekteel,† nke bu aha a nakpo ya ruo ubochi taa.

⁸ Mgbe ahụ, Amazaya zigara ndi ozi ka ha jekwuru Jehoash nwa Jehoahaz nwa Jehu, eze Izrel, zie ya ozi ima aka, si, "Bia, ka dimkpa na ibe ya zute ihu na ihu n'agha."

⁹ Ma Jehoash eze Izrel zighachiri ozi nye Amazaya eze Juda si ya, "Uke di na Lebanon zigaara osisi sida nke di na Lebanon ozi, si ya, 'Nye nwa m nwoke nwa gi nwanyi ka o buru nwunye ya.' Mgbe ahụ, anu ohia nke di na Lebanon gafetere ebe ahụ, zopia uke ahụ. ¹⁰ I meriela Edom, n'ezie. Ugbu a, mpako abatala. Nuriya onu n'ih mmeri nke i nwetara, ma nodu n'ulo gi. N'ih gini ka i ga-eji kpaliere onwe gi nsogbu, si otu a wetara onwe gi na Juda odida?"

¹¹ Ma otu o di, Amazaya egeghi nti. Ya mere, Jehoash bu eze Izrel buliri agha, ya na Amazaya eze Juda zutere ihu na ihu n'agha na Bet-Shemesh, di n'ala Juda. ¹² Ndi Izrel meriri ndi Juda, mee ka ha gbalaga, nwoke obula n'ulo ya. ¹³ Jehoash bu eze Izrel nwudere Amazaya bu eze Juda, nwa Joash, nwa Ahazaya na Bet-Shemesh. Mgbe ahụ, Jehoash gara Jerusalem kwada mgbidi Jerusalem, site n'Onu uzo ama Ifrem‡ ruo n'onu uzo ama Nkuku, nke ogologo ya ruru nari nzo ukwu isii. ¹⁴ O chikoro olaedo na olocha niile na ngwongwo niile ahutara n'ulonso ukwu ONYENWE ANYI, na nke di n'uloaku nke uloze. O dotara otutu ndi mmadu n'agha, kporo laghachi na Sameria.

¹⁵ Ihe banyere akuko ndi ozo gbasara ochichi Jehoash, na ihe o mere, na ihe o ruputara, tynere agha o luru megide Amazaya eze Juda, o bu na-edeghi ha n'akwukwo akuko ihe ndi eze Izrel mere n'oge ha? ¹⁶ Jehoash sooro nna nna ya ha dinaa n'onwu, e lie ya na Sameria, ebe e liri eze ndi Izrel ndi ozo. Jeroboam nwa ya ghoro eze n'onodu ya.

¹⁷ Amazaya nwa Joash, eze Juda noro ndu afu iri na ise, mgbe Jehoash nwa Jehoahaz, eze Izrel nwusiri. ¹⁸ Ma banyere ihe ndi ozo niile mere n'oge ochichi Amazaya, o bu na e deghi ha n'akwukwo akuko ihe mere n'oge ndi eze Juda?

¹⁹ Ha gbara izuzu imegide ya n'ime Jerusalem, o gbapuru gbalaga Lakish. Ma ha zipuru ndi ikom chuuru ya gaa Lakish, gbuo ya n'ebe ahụ. ²⁰ Ha bulatara ozu ya n'elu inyinya, e lie ya na Jerusalem n'ebe e liri ndi nna nna ya ha, n'obodo Devid.

²¹ Mgbe ahụ, ndi Juda niile duuru Azaraya onye aha ya bukwa Uzaya, onye gbara afu iri na isii, mee ya eze n'onodu nna ya Amazaya. ²² O bu ya wughariri obodo Elat, nyeghachi ya Juda, mgbe Amazaya eze sooro ndi nna nna ya ha dina n'onwu.

Jeroboam nke abuo eze Izrel

²³ N'afu nke iri na ise nke Amazaya nwa Joash, eze Juda, Jeroboam nwa Jehoash eze Izrel ghoro eze na Sameria. O chiru iri afu ano na otu dika eze. ²⁴ Ma o mere ihe ojoo n'anya ONYENWE ANYI n'ih na o wezugaghi

* **14:7** 14:7 Aha a na-akpo Sela n'asusu Griik bu Petra. Petra bu isi obodo Idumia. † **14:7** 14:7 Jos 15:38 ‡ **14:13** 14:13 Neh 8:16; 12:39

onwe ya site na mmehie Jeroboam nwa Nebat, onye ahụ dubara ndị Izrel na mmehie. ²⁵ Ọ bụ ya weghachitara oke ala Izrel site na Lebo Hamat ruo n'osimiri Araba, dika okwu ONYENWE ANYỊ, Chineke nke Izrel si dị, nke o kwuru site n'ọnụ Jona nwa Amitai, onye amụma si Gat Hefa.

²⁶ ONYENWE ANYỊ hụrụ ọ̀nọ̀dụ ọ̀jọ̀ nke ndị Izrel nọ n'ime ya; onye ọ̀bụ̀la n'ime ha, ohu na onye nwe onwe ya, nọ n'oke ahụhụ. Ọ dīkwaghị onye inyeaka ọ̀bụ̀la ha nwere. ²⁷ Ma ọ bughị uche ONYENWE ANYỊ ịla Izrel n'iyi kpmkpam n'okpuru eluigwe, n'ihu ya ka o mere ka Jeroboam nwa Jehoash naputa ha site n'aka ndi iro ha.

²⁸ Akukọ niile gbasara ihe niile Jeroboam mere, na ike ya niile, na agha niile o buru, na otu o si nwetaghachiri ndi Izrel obodo Damaskos na Hamat, bu obodo ndi Juda, o bu na e deghi ha n'akwukwo akuko ihe ndi eze Izrel mere n'ubochi ndu ha? ²⁹ Jeroboam sooro ndi nna nna ya ha dina n'onwu, e lie ya n'ebe e liri ndi eze Izrel nwuru anwu. Ma Zekaraya nwa ya ghorọ eze Izrel n'onodu ya.

15

Azaraya eze Juda

¹ N'afọ nke iri abuo na asaa nke ochichi Jeroboam n'Izrel ka Azaraya nwa Amazaya bidoro ichi dika eze na Juda. ² Ọ gbara afọ iri na isii mgbe o malitere i bu eze. Ọ chikwara na Jerusalem iri afọ ise na abuo. Aha nne ya bu Jekolaya, onye Jerusalem. ³ O soro nzọ ukwu nna ya bu Amazaya, mee ihe ziri ezi n'anya ONYENWE ANYI. ⁴ Kama dika eze ndi ozo, o wezugaghị ebe ichu aja di n'elu ugwu; ndi mmadu gara n'ihu na-achu aja nsure oku na aja na-esi isi utọ n'ebe ahụ.

⁵ ONYENWE ANYI tiri eze ihe otiti orja ekpenta ruo ubochi onwu ya.† O biri n'ulo ewupuru ihe. Jotam‡ nwa nwoke eze ghorọ onye nlekota uloze na-achikwa ndi ala ahụ.

⁶ Ma banyere ihe ndi ozo niile mere n'oge ochichi Azaraya, na ihe niile o mere, o bu na e deghi ha n'akwukwo akuko ihe mere n'oge ndi eze Juda? ⁷ Azaraya soro ndi nna nna ya dina n'onwu, e lie ya nso n'ebe e liri ha, n'ime obodo Devid. Jotam nwa ya ghorọ eze n'onodu ya.

Zekaraya eze Izrel

⁸ N'afọ nke iri ato na asato nke ochichi eze Azaraya bu eze Juda, ka Zekaraya, nwa Jeroboam ghorọ eze Izrel na Sameria. Ọ chiri onwa isii. ⁹ Dika ndi nna ya bu ya uzọ si mee, Zekaraya mere ihe joro njo n'anya ONYENWE ANYI. O mekwara dika Jeroboam nwa Nebat, onye dubara ndi Izrel na mmehie ikpo isiala nye chi ozo.

¹⁰ Shalum nwa Jebesh, na ndi ozo, gbara izu ojoo megide ya, tigbuo ya n'ihu ndi Izrel niile. Ọ ghokwara eze mgbe Zekaraya nwuru. ¹¹ Akuko metutara ihe ndi ozo mere mgbe Zekaraya bu eze, e deghi ha n'akwukwo akuko ihe ndi eze Izrel mere n'ubochi ndu ha. ¹² Ya mere, okwu ahụ ONYENWE ANYI gwara Jehu mezuru, nke bu: "Umụ umụ gi ga-anokwasi n'oechee Izrel ruo n'ogbo nke anọ ha."

Shalum eze Izrel

* **15:1** 15:1 Ọ bụ n'ime senchuri nke asato (Tupu a mụọ Kraịst) † **15:5** 15:5 A korọ akuko a n'akwukwo 2Ih 26:16-21 ebe o putara ihè. Chineke mere ka eze ghorọ onye ekpenta n'ihu nleda anya o ledara ndi nchujaja, mgbe o gara chuo aja, bu ihe o na-ekwesighi ime dika eze o bu. Onu 3:10; 16:39-40; 18:6-7 ‡ **15:5** 15:5 Ọ bu Jotam nọ na-achị ala ahụ n'onodu eze Azaraya ruo mgbe o nwuru.

¹³ Shalum nwa Jebesh malitere ibụ eze n'afọ nke iri atọ na itoolu nke ọchịchị Uzaya eze Juda. Ọ chiri otu onwa na Sameria. ¹⁴ Menahem nwa Gadi sitere n'obodo Tjaza bjaruo Sameria gbuo Shalum nwa Jebesh ghoọ eze n'ọnọdu ya.

¹⁵ Akuko ndi ozo gbasara Shalum na izu ojoo ya, e deghi ha n'akwukwo ihe mere n'oge ndi eze Izrel na-achi.

¹⁶ N'oge ahụ, Menahem sitere na Tjaza buso obodo Tipsa agha, na onye obula bi n'obodo ahụ na gburugburu ya n'ihl na ha ekweghi emeghe onu uzo ama ha. O tighuru Tifsa kwakoro ihe niile, bowakwaa afọ ndi inyom niile di ime.

Menahem eze Izrel

¹⁷ N'afọ iri atọ na itoolu nke Azaraya, eze Juda, Menahem nwa Gadi ghorọ eze oheru ndi Izrel. Ọ chiri afọ iri dika eze na Sameria. ¹⁸ O mere ihe joro njo n'anya ONYENWE ANYI. N'oge ọchichl ya, o sighi na mmehie Jeroboam nwa Nebat wezuga onwe ya, bu nke o mere ka Izrel mehie.

¹⁹ Mgbe ahụ, Pulš eze Asirja busoro ala ahụ agha. Menahem nyere ya otu puku talenti ọlaocha, ime ka Pul kwagide ọchichl ya, na ime ka aka ya siekwa ike n'alaeze Izrel. ²⁰ Menahem si n'aka ndi Izrel nweta ego a. Onye ogaranya obula turu iri shekel ọlaocha ise nke e nyere eze Asirja. Mgbe eze Asirja natachara ọlaocha ndi a, o si n'ala ahụ puo, o nogidekwaghi n'ala ahụ.

²¹ Akuko banyere Menahem na ihe niile o mere, e deghi ha n'akwukwo akuko ihe ndi eze Izrel mere n'ubochi ndu ha? ²² Menahem sooro ndi nna nna ya ha dina n'onwu, Pekahaya nwa ya ghorọ eze n'ọnọdu ya.

Pekahaya eze Izrel

²³ N'afọ nke iri ise, nke ọchichl eze Azaraya na Juda, ka Pekahaya nwa Menahem bidoro ichi dika eze n'Izrel. Afọ abuo ka o chiri n'ime Sameria. ²⁴ Ma Pekahaya mere ihe ojoo n'anya ONYENWE ANYI. O sighi na mmehie niile nke Jeroboam nwa Nebat wezuga onwe ya, bu nke o jiri mee ka Izrel mehie. ²⁵ Ma Peka nwa Remalaya, otu n'ime ndiisi agha eze na iri ndi ikom ise ozo si Gilead gbara izu megide ya, gbuo ya n'uloeze di n'ime Sameria. Ha gbukwara Agob na Arie n'oge a ha gburu Pekahaya. Emesja, Peka ghorọ eze n'ọnọdu ya.

²⁶ Akuko banyere Pekahaya na ihe niile o mere ka e dere n'akwukwo akuko ihe ndi eze Izrel mere n'ubochi ndu ha.

Peka eze Izrel

²⁷ N'afọ nke iri ise na abuo nke ọchichl Azaraya eze Juda ka Peka nwa Remalaya ghorọ eze Izrel n'obodo Sameria. Ọ chiri dika eze iri afọ abuo. ²⁸ O mere ihe joro njo n'anya ONYENWE ANYI. O fere chi ozo ofufe, o sighi na mmehie Jeroboam nwa Nebat wezuga onwe ya, bu mmehie nke o dubara ndi Izrel n'ime ya.

²⁹ N'oge Peka bu eze Izrel, ka Tiglat-Pileasa, eze Asirja bjara were Ijon, Ebel-Bet-Maaka, Janoa, Kedesh, Hazo, Gilead, Galili na ala ndi Naftali niile. Ọ chupuru ndi mmadu niile mee ka ha gaa biri n'Asirja. ³⁰ N'oge ahụ, Hoshea nwa Elaa gbara izu ojoo megide Peka nwa Remalaya gbuo ya, buru eze n'ọnọdu ya. Ọ malitere ibụ eze n'afọ nke iri abuo nke ọchichl eze Jotam nwa Uzaya.

³¹ Akukọ banyere Peka na ihe niile o mere, e degħi ha n'akwukwọ akukọ ihe ndi eze Izrel niile mere n'ubochi ndu ha?

Jotam eze Juda

³² N'afọ nke abụọ nke ọchichi Peka nwa Remalaya eze Izrel ka Jotam nwa Uzaya eze Juda malitere ọchichi ya. ³³ Ọ gbara iri afọ abụọ na ise mgbe ọ ghorọ eze. Ọ chiri afọ iri na isii na Jerusalem. Aha nne ya bụ Jerusha, nwa Zadok. ³⁴ O mere ihe ziri ezi n'anya ONYENWE ANYI dika nna ya Uzaya mere. ³⁵ Kama, o wezugaghị ebe ichu aja di n'elu ugwu, ndi mmadu gara n'ihu na-achu aja nsure oku di iche iche na aja na-esi isi utọ n'ebe ahụ. Jotam wughariri Onu Uzọ ama nke di Elu nke ulonso ukwu ONYENWE ANYI.

³⁶ Ma banyere ihe ndi ozọ niile nke oge ọchichi Jotam na ihe o mere, ọ bu na e degħi ha n'akwukwọ akukọ ihe mere n'oge ndi eze Juda? ³⁷ (N'ubochi ndi ahụ, ONYENWE ANYI malitere izite Rezin eze ndi Aram na Peka nwa Remalaya, imegide ndi Juda.) ³⁸ Jotam sooro ndi nna nna ya ha dina n'onwu, e lie ya n'ebe e liri ha, n'obodo Devid, bu obodo nna ya. Ehaz nwa ya nwoke ghorọ eze n'onodu ya.

16

Ehaz eze Juda

¹ Ehaz* nwa Jotam, malitere ibu eze Juda n'afọ nke iri na asaa nke ọchichi eze Peka nwa Remalaya eze Izrel. ² Ehaz gbara iri afọ abụọ mgbe ọ malitere ibu eze. Afọ iri na isii ka ọ chikwara n'ime Jerusalem, ma o megħi ihe ziri ezi n'anya ONYENWE ANYI bu Chineke ya, dika nna ya Devid mere. ³ Ọ gbasoro ụzọ niile nke ndi eze Izrel, obuladi i ji nwa ya nwoke chuo aja n'oku. Ọ gbasoro omenaala niile ruru aru nke ndi mba ozọ, ndi ahụ ONYENWE ANYI chupuru site n'ihu ndi Izrel. ⁴ Ọ churu aja surekwaa ihe nsure oku aja na-esi isi utọ n'ebe niile di elu, n'elu ugwu niile, na n'okpuru osisi ndu obula.

⁵ Mgbe ahụ, Rezin eze Aram na Peka nwa Remalaya, eze Izrel rigooro iga buso Jerusalem agha, gbakwaa Ehaz gburugburu. Ma ha emerighi ya n'agha. ⁶ N'oge ahụ, Rezin eze Aram dotaghachiri obodo Elat nye onwe ya, site na i chupu ndi Juda bi n'Elat. Ndi Edom bara n'obodo Elat, ha bikwa n'ebe ahụ ruo taa.

⁷ Ehaz zigara ndi ozi ka ha gaa zie Tiglat-Pilesa, eze ndi Asiria ozi, si ya, "Abu m ohu gi, onyenwe m ka i bu. Bia naputa m site n'aka eze ndi Aram na eze ndi Izrel, ndi na-ebuso m agha."† ⁸ Ehaz weere olaedo na olaocha ahutara n'ime ulonso ukwu ONYENWE ANYI, na nke di n'aku niile di n'uloeze zigara eze Asiria dika onyinye. ⁹ Eze ndi Asiria nara ya nti site n'ibuso obodo Damaskos agha na imeri ya. O gburu Rezin, bulaa mmadu niile bi n'ime ya n'ike ka ha gaa biri n'obodo Kia.

¹⁰ Mgbe eze Ehaz gara Damaskos izute Tiglat-Pilesa bu eze Asiria. Ọ huru otu ebe nchujaja nke di na Damaskos. O zigaara Uraya onye nchujaja oyiya ebe ichu aja ahụ. O dekwara ihe gbasara ya n'akwukwọ, nke gakaowa otu e si ewu ya. ¹¹ Ya mere, Uraya onye nchujaja, wuru ebe ichu aja nke di ka nke ahụ Ehaz huru na Damaskos. O wuchara ya tupu eze aloṭa. ¹² Mgbe eze si Damaskos loṭa na Juda, ọ huru ebe ichu aja ahụ,

* **16:1** 16:1 Ehaz na nna ya Jotam, chikoro dika eze na Juda n'ime senchuri nke asato (Tupu a muo Krajist). † **16:7** 16:7 Ariri onyemaka a site n'ebe eze Pul no, mere ka ndi Izrel tufuo onodu i nwere onwe ha. 2Ih 28:20; Dit 28:36

bjaruo ya nso, doo onyinye ichu aja ya n'elu ya. ¹³ O churu aja nsure oku, na aja ihe nsure oku na-esi isi utu, na aja onyinye mkpuru oka. O wukwasiri onyinye ihe onunu n'elu ebe ichu aja ahụ, fesakwa obara aja udo ya niile n'elu ebe ichu aja ahụ. ¹⁴ O wepuru ebe ichu aja bronz nke di n'ihu ONYENWE ANYI, o sitere n'ebe o di n'ihu ulonso ahụ, n'etiti ebe ichu aja ohuru na ulonso ukwu ONYENWE ANYI, bute ya n'akuku ugwu nke ebe ichu aja ohuru ya.

¹⁵ Eze Ehaz nyere Uraya, bu onyeisi nchaja iwu, si, "O bu n'elu ebe ichu aja ohuru a ka i ga na-esure aja nsure oku ututu niile, na onyinye mkpuru oka nke uhuruchi niile, na aja nsure oku eze, na onyinye mkpuru oka nke eze, na aja na onyinye nke ndi niile n'ala a, ya na onyinye mkpuru oka ha niile na onyinye ihe onunu ha niile. Fekwasị obara niile e ji chuo aja nsure oku na aja ndi ozo n'elu ebe ichu aja ahụ. Ma ebe ichu aja ola ahụ ga-adiri m iji juta ase." ¹⁶ Uraya onye nchaja mere ihe niile dika eze Ehaz nyere ya n'iwu.

¹⁷ Eze bu Ehaz wepuru ihe njiko niile jikoro ihe ndokwasị ahụ niile a na-ebughari ebughari. O wepuru efere ukwu idoba mmiri a dokwasiri n'elu ehi ola ahụ di n'okpuru ya, ma dokwasị ya n'elu nkume. ¹⁸ N'ihu imekwa ka obi toọ eze Asiria utu, o wepuru uzo a na-esite maka ubochi izuike nke e wuru n'ime ulonso, na uzo mbata eze si abanye n'ulonso ukwu ONYENWE ANYI.

¹⁹ Ma banyere ihe ndi ozo niile mere n'oge ochichi Ehaz, na ihe ndi o mere, o bu na e deghi ha n'akwukwo akuko ihe mere n'oge ndi eze Juda?

²⁰ Ehaz soro nna nna ya ha dina n'onwu, e lie ya n'ebe e liri ha n'obodo Devid. Hezekaya nwa ya ghorọ eze n'onodu ya.

17

Hoshea eze Izrel nke ikpeazu

¹ N'afọ nke iri na abuo nke ochichi Ehaz, bu eze Juda, ka Hoshea nwa Elaa ghorọ eze Izrel n'obodo Sameria. O chiri dika eze afọ itoolu. ² O mere ihe ojoo n'anya ONYENWE ANYI mgbe o bu eze. Ma o bughi dika ndi eze Izrel ndi ozo bu ya uzo.

³ Shalmanesa eze Asiria biara buso Hoshea agha, n'ihu na Hoshea no n'okpuru ochichi eze Asiria, burukwa onye na-atu utu nye ya kwa afọ.

⁴ Ma eze Asiria choputara na Hoshea abughi onye kwesiri ntukwasị obi n'ihu na Hoshea eze Izrel zipuru ndi ozi ya ka ha jekwuru So, eze Ijpt, maka enyemaka. Ozokwa, Hoshea kwusiri itu utu nye eze Asiria dika o na-eme kwa afọ. N'ihu ya Shalmanesa nwuchiri ya, tinye ya n'ulo mkporo. ⁵ Eze Asiria wakporo ala ahụ niile n'agha, gbagoo imegide Sameria, nochibido ya gburugburu, afọ ato. ⁶ N'afọ itoolu nke ochichi Hoshea, eze Asiria dotara Sameria n'agha,* dokpuru ndi Izrel niile buga ha n'ala Asiria. O mere ka ha biri n'obodo Hala, n'ime Gozan nke di n'osimiri Hoboa, na n'ime obodo ndi Midia.

Ndota a dotara Izrel n'agha n'ihu mmehie

⁷ Ihe ndi a niile mere n'ihu na ndi Izrel mehiere megide ONYENWE ANYI, bu Chineke ha, onye ahụ mere ka ha site n'okpuru ike Fero, eze Ijpt puta. Ha kporo isiala nye† chi ndi ozo, ⁸ gbasoro omenaala niile nke ndi mba ahụ ONYENWE ANYI chupuru site n'ala ha. Ha gbasokwara omenaala ojoo ndi

* **17:6** 17:6 Ndota a dotara ndi Izrel n'agha n'oge a, bu nke ugboro abuo. Nke mbu, bu n'oge Peka bu eze. 2Ez 15:29 † **17:7** 17:7 Fere chi ndi ozo ofufe

ahụ niile ndị eze ha webatara. ⁹ Ndi Izrel mere ihe ndi ahụ niile ONYENWE ANYI Chineke ha na-adighi anabata na nzuzo. Ha wuru ebe ichu aja nye chi di iche iche n'obodo ha niile, e, n'obodo ukwu ma n'obodo nta obula. ¹⁰ Ha manyeere onwe ha ogidi nkume, na ogidi chi Ashera n'elu ugwu obula, na n'okpuru osisi obula nwere ndo. ¹¹ Ha churu aja nsure oku na-esi isi uto n'elu ugwu obula dika mba ndi naara ebi n'ala ahụ si eme, bu ndi ONYENWE ANYI chupuru site n'ala ha, mgbe Izrel biara biri n'ebe ahụ. Ha mere ihe ojoo di iche iche, nke mere ka iwe wee ONYENWE ANYI nke ukwu. ¹² E, ha fere arusi di iche iche ofufe, lefuo anya na ONYENWE ANYI doro ha aka na nti si ha, "Unu emela ihe di otu a." ¹³ Mgbe niile ka ONYENWE ANYI na-eziga ndi amuma ya, na ndi ohu uzo, ido Izrel na Juda aka na nti, si ha, "Sitenu n'ajo ihe unu na-eme chegharia. Debenu iwu na ukpuru m, dika iwu ahụ niile m nyere nna unu ha ka ha debe si di, nke m sikwa n'onu ndi ozi m bu ndi amuma nye unu."

¹⁴ Ma ndi Izrel juru ige nti. Kama ha kpachara anya kwesie olu ha ike dika nna nna ha mere, bu ndi na-ekwenyeghi na ONYENWE ANYI Chineke ha. ¹⁵ Ha juru ukpuru ya niile na ogbugba ndu ya, nke ya na ndi bu nna nna ha gbara na iwu nke o doro ha aka na nti ka ha debe. Ha gbasoro chi arusi bu ihe efu, ha onwe ha ghokwara ihe efu. Ha nomiri mba di iche iche ndi ahụ bi ha gburugburu, n'agbanyeghi na ONYENWE ANYI nyere ha iwu si, "Unu emela dika ha."

¹⁶ Ha juru idebe iwu niile ONYENWE ANYI Chineke ha nyere ha. Ha meere onwe ha ogidi arusi Ashera, kporo onwe ha oyihi umu ehi abuo. Ha kporo isiala nye Baal, na anyanwu, na onwa, na kpakpando. ¹⁷ Ha jiri umu ha ndi ikom na umu ha ndi inyom chuo aja nsure oku nye chi ndi mba ozo. Ha gakwara n'aja iju ase, na igba aja, si otu a nyefee onwe ha n'aka ime ihe joro njo n'anya ONYENWE ANYI, si otu a kpasuo ya iwe.

¹⁸ Ya mere, ONYENWE ANYI wesoro Izrel iwe nke ukwu, wezuga ha site n'ihu ya. O dikwaghi onye o kwere ka o fodu, kariakwa naani ebo Juda. ¹⁹ Ma ndi Juda jukwara idebe ihe niile ONYENWE ANYI bu Chineke ha nyere ha n'iwu. Ha sooro omume ojoo ndi Izrel webatara. ²⁰ N'ih i nke a, ONYENWE ANYI juru ndi Izrel niile. O tara ha ahuhu site n'inyefe ha n'aka ndi na-apunara mmadu ihe n'ike tutu ruo mgbe o mere ka e site n'ihu ya wezuga ha.

²¹ Mgbe ONYENWE ANYI mere ka ndi Izrel dowapu onwe ha site n'alaeze Devid, ha mere Jeroboam nwa Nebat, eze ha. Ma Jeroboam mere ka Izrel site n'iso ONYENWE ANYI wezuga onwe ha. O mere ka ha mee mmehie di ukwu. ²² O dikwaghi mgbe umu Izrel sitere n'ime mmehie ahụ Jeroboam dubara ha puta, ²³ tutu ruo mgbe ONYENWE ANYI kpochapuru Izrel niile site n'ihu ya, dika o kwuru na o ga-eme, site n'onu ndi amuma na-ejere ya ozi. O bu nke a mere ndi Izrel ji gaa biri n'Asiria dika ndi a dotara n'agha ruo taa.

Ndi ohuru biara biri na Sameria

²⁴ Eze Asiria sitere n'ala Babilon, Kuta, Ava, Hamat na Sefavaim kpoa ndi mmadu biara biri n'obodo Sameria inochi anya ndi Izrel niile e sitere n'ebe ahụ bupu. N'uzo di otu a, ha nwetara Sameria birikwa n'obodo ya niile. ²⁵ Ma mgbe ndi Asiria malitere ibi n'ebe ahụ, ha atughi egwu ONYENWE ANYI, maobu fee ya ofufe. N'ih i ya, ONYENWE ANYI zitere odum§

‡ 17:18 17:18 Ndi alaeze ndia si n'agburu Simion na Benjamin, maobu naani ebo Juda gosiri onwe ha ndi kwesiri ntukwasị obi, guo akwukwo 1Ez 11:13,32 § 17:25 17:25 N'ih i n'ala ahụ togboro n'efu nwa oge nta, nke mere ka odum bi n'ohia ndi Palestia mubaa. Lev 26:21-22

ndi batara n'etiti ha gbuo ufoḍu mmadu n'ime ha. ²⁶ Ya mere, e zigara eze Asirija ozi si ya, "Ndi ahụ i dōtara n'agha mee ka ha bja biri n'obodo Sameria amaghị ihe chi nwe ala ahụ choro. O zitere oḍum n'etiti ha, nke na-egbu ha, n'ihu na ndi ahụ amaghị ihe o choro."

²⁷ Eze Asirija nyere iwu si: "Ka otu onye n'ime ndi nchujaja* e si na Sameria dōta n'agha laghachi gaa biri n'ebe ahụ, izi ndi bi n'obodo ahụ ihe chi ala ahụ choro." ²⁸ Ya mere, otu n'ime ndi nchujaja ebuuru site na Sameria gaa ala ozo, bjara biri na Betel, kuziere ha otu ha ga-esi na-atu egwu ONYENWE ANYI.

²⁹ N'agbanyeghi nke a, ndi mba obula meere onwe ha chi nke aka ha n'obodo ahụ niile ebe ha bi n'ime ya. Ha guzobere chi ndi a n'ulo arusi nke ndi Sameria wuru n'ebe niile di elu. ³⁰ Ndi si Babilon mere chi ha a na-akpo Sukot Benot; ndi si Kut emee Neagal, ebe ndi si Hamat mekwara Ashima. ³¹ Ndi si Ava mekwara Nibaz, na Tatak, ma ndi si Sefavaim na-esure umu ha n'oku dika aja nye Adramelek na Anamelek, bu chi ndi Sefavaim. ³² Ha turu egwu ONYENWE ANYI, ma ha hoputara udi mmadu di iche iche site n'etiti onwe ha, ndi na-ejere ha ozi dika ndi nchujaja n'ulo chi ha di n'ebe niile di elu. ³³ Ha na-atu egwu ONYENWE ANYI ma ha gara n'ihu na-efe chi nke aka ha dika omenaala mba ebe ndi e si dōta ha n'agha si di.

³⁴ Ruo taa, ha na-anogidesi ike n'ife ofufe dika uzọ ochie ha si di. Ha adighi atu egwu ONYENWE ANYI, maobu mee dika ukpuru na iwu niile, maobu dika ntuziaka na ihe niile enyere n'iwu si di, bu nke ONYENWE ANYI nyere umu Jekob, onye o kporo Izrel. ³⁵ Mgbe ONYENWE ANYI na ndi Izrel gbara ndu, o nyere ha iwu si, "Unu atukwala chi ozo obula egwu, maobu kporo isiala nye ha. Unu efela ha ofufe maobu chuo aja nye ha. ³⁶ Ma ONYENWE ANYI, onye ji ike di ukwu, na aka di ike e setipuru esetipuru kporuta unu site n'ala Ijipt, bu naani onye unu ga-atu egwu. Ya ka unu ga-akpo isiala nye, ya ka unu ga-achuru aja. ³⁷ Unu ga-elezi anya hu na unu debere ukpuru na iwu niile, ntuziaka na ihe niile enyere n'iwu ndi a e deputara n'akwukwo nye unu. Unu atukwala egwu chi ndi ozo. ³⁸ Unu echefula ogbugba ndu ahụ mu na unu gbara. Unu akpokwala isiala nye chi ndi ozo n'ihu egwu. ³⁹ Kama, tūonu egwu ma fee ONYENWE ANYI Chineke unu. O bu ya ga-anaputa unu site n'aka ndi iro unu niile."

⁴⁰ Ma ndi Izrel egeghi nti, kama, dika uzọ ojoo ha si di, ha fere chi ozo ofufe. ⁴¹ O bu ezie na ndi a na-efe ONYENWE ANYI ofufe, ma ha nogidekwara na-ejere arusi niile ha ozi. Ruo taa, umu ha, na umu umu ha, gara n'ihu na-emekwa ihe nna nna ha mere.

18

Hezekaya eze Juda

¹ N'afọ nke ato nke ochichi Hoshea nwa Elaa eze Izrel ka Hezekaya nwa Ehaz eze Juda malitere ochichi nke ya. ² O gbara iri afọ abuo na ise mgbe o malitere i bu eze. O chiri iri afọ abuo na itoolu na Jerusalem. Aha nne ya bu Abija,* ada Zekaraya. ³ O mere ihe ziri ezi n'anya ONYENWE ANYI, dika nna nna ya Devid. ⁴ O wepuru ebe niile di elu, kurisie ogidi nsọ niile, gbujukwa ogidi Ashera niile. O tipiakwara agwo bronz ahụ Mosis mere,

* **17:27** 17:27 Onye n'otu n'ime ndi nchujaja ahụ Jeroboam hoputara, bu ndi na-achụ aja nye chi nwa ehi ahụ o kpuru na Betel. **1Ez 12:31** † **17:32** 17:32 Kpokwara isiala nye ‡ **17:37** 17:37

Maobu, efekwala * **18:2** 18:2 Maobu, Abi

n'ihì na ruo n'oge ahụ, umụ Izrel na-esure aja nsure oku na-esi isi uto nye ya. (A kporo ya Nehushtan.)

⁵ Hezekaya tukwasiri ONYENWE ANYI, Chineke Izrel obi ya. N'ezie, o nwekwaghì onye ozo di ka ya n'etiti ndi eze Juda niile, ndi bu ya uzo chia, na ndi so ya. ⁶ O gbasoro ONYENWE ANYI n'uzo niile. O sitekwaghì n'uzo ONYENWE ANYI wezuga onwe ya. O debere ihe niile ONYENWE ANYI nyere Mosis n'iwu. ⁷ ONYENWE ANYI nonyeere ya n'ebe obula o gara, ihe niile o mere gaara ya nke oma. O nupuru isi ju inokwa n'okpuru eze ndi Asiria, o fekwaghì ya ofufe. ⁸ O tibururu ndi Filistia n'ala ha niile ruo na Gaza, na obodo di ya gburugburu. O lara obodo ahụ niile n'iyi, obodo ukwu niile e wusiri ike na obodo nta niile a na-ewusighi ike.

⁹ N'afọ nke anọ nke ochichi Hezekaya, nke bukwa afọ nke asaa nke ochichi Hoshea nwa Elaa, bu eze Izrel, Shalmanesa, eze Asiria gbagoro imegide Sameria, nochibido ya gburugburu. ¹⁰ Mgbe afọ ato gasiri, n'afọ nke isii nke ochichi Hezekaya, na afọ nke itoolu nke ochichi Hoshea, bu eze Izrel, ndi agha Asiria dotara Sameria n'agha. ¹¹ O bu n'oge ahụ ka eze Asiria bupuru ndi Izrel niile bulaa ha Asiria n'ime obodo Hala, na Gozan n'akuku iyi ukwu Hoboa, na n'obodo ndi Midia. ¹² Nke a mere n'ihì na ha juru ige nti n'olu ONYENWE ANYI bu Chineke ha, jukwa ime ihe o chorọ ka ha mee. Ha edebeghi ogbugba ndu ya na iwu niile Mosis onyeozì ONYENWE ANYI nyere ha. Ha juru ige nti n'iwu ndi a, maobu debe ha.

¹³ N'afọ nke iri na anọ nke ochichi eze Hezekaya, Senakerib bu eze Asiria, busoro obodo Juda niile e wusiri ike agha, merikwaa ha. ¹⁴ Mgbe ahụ, Hezekaya chorọ uzo o ga-esi mee udo, zie ozi zigara eze Asiria n'obodo Lakish si ya, "Emehiela m, biko, site n'ala m puo. Aga m akwu gi ihe obula i chorọ n'aka m." Eze Asiria sitere n'aka Hezekaya eze Juda nara nari talenti olaocha ato, na iri talenti olaedo ato. ¹⁵ Hezekaya chiri olaocha niile o chorara n'ulonso ukwu ONYENWE ANYI, na akụ niile di n'uloze, nye ya eze Asiria.

¹⁶ N'oge ahụ, Hezekaya bu eze Juda, nyakaputachara olaedo niile o ji techie ibo na ibo onu uzo ulonso ukwu ONYENWE ANYI, chiri ihe ndi a niile nye eze Asiria.

Senakerib ebuo agha megide Jerusalem

¹⁷ Eze Asiria sitere na Lakish zipu ochiagha[†] onye okwa ya kasị ukwu, onyeisi ndi na-eje ozi na ochiagha ya na usuu ndi agha ka ha jekwuru Hezekaya na Jerusalem. Ndi agha a bjaruru Jerusalem kwusi n'akuku olulu warawara[‡] e gwuru ebe Odo mmiri di elu si n'asofo, n'uzo e si aga obosara ala ndi na-asu akwa. ¹⁸ Mgbe ha kporo eze oku ka o bia, Eliakim nwa Hilcaya, onye nlekota uloze, na Shebna, ode akwukwo eze, na Joa nwa Asaf, onye ndeko akuko ihe mere, puru jekwuru ha.

¹⁹ Ochiagha ahụ siri ha, "Gwanu Hezekaya:

"Otu a ka eze ukwu ahụ, bu eze Asiria na-ekwu, O bu na ginị ka ntukwasị obi gi dabere? ²⁰ I na-ekwu na i nwere ndumodu na ike ibu agha, maobu naani egbe onu[§] ka i na-agba. O bu onye ka i na-atukwasị obi mere i ji enupu isi n'okpuru m? ²¹ Lee, amatara m na i na-atukwasị obi n'Ijpt, mkpanaka achara ahụ gbajiri agbaji, nke na-aduwa aka onye

[†] **18:17** 18:17 A na-akpo Tatan [‡] **18:17** 18:17 Olulu warawara mmiri nke eze Hezekaya gwuru, bu maka i ji webata mmiri n'ime obodo site n'iyi Gaihon. [§] **18:20** 18:20 O bu sosọ okwu egbugbere onu

obula na-adabere na ya. Otu a ka Fero, eze Ijipt di nye ndi niile na-atukwasị ya obi. ²² Ma o buru na unu asi m, "Anyi na-atukwasị ONYENWE ANYI bu Chineke anyi obi." O bughị ya ka Hezekaya wezugara ebe ya niile di elu na ebe ichu aja ya niile, na-asi Juda na Jerusalem, "Unu aghaghị ikpo isiala n'ebe ichu aja di n'ime Jerusalem?"

²³ "Ma ugbo a, bja kwee nna m ukwu, bu eze Asirja nkwa. Aga m enye gi puku inyinya abuo ma o buru na i nwere ike ichota ndi ga-agba ha. ²⁴ I ga-esi ahaa ju otu onyeisi nke dikarisiri nta n'ime ndisi oru onyenwe m, na-agbanyeghikwa na i na-atukwasị obi n'Ijipt maka inweta ugbo agha na ndi na-agba inyinya? ²⁵ Tinyere nke a, abjara m ibuso ala a agha na ibibi ya ma enweghi okwu sitere na Chineke bja? O bu ONYENWE ANYI ya onwe ya gwara m ka m bilie megide obodo a, lakwaa ya n'iyi."

²⁶ Mgbe ahụ, Eliakim nwa Hilcaya, Shebna na Joa siri ochiagha ahụ, "Biko, gwa ndi ohu gi okwu n'asusu Aramaik,* ebe o bu na anyi na-aghota ya. Agwala anyi okwu n'asusu Hibru, ebe ndi no n'elu mgbidi ga-anu."

²⁷ Ma ochiagha ahụ zaghachiri, "O bu n'ih i naani nna unu ukwu na nye unu onwe unu ka nna m ukwu ji zite m, ka m kwuo ihe ndi a? O bughị n'ih i ndi mmadu ahụ na-anodu n'elu mgbidi, ndi, dika unu, ha ga-eso rie nsi ha nyuru, nuokwa mamiri ha nyuru?"

²⁸ Mgbe ahụ, ochiagha ahụ guzoro were oke olu kwuo n'asusu Hibru, si, "Nurunu okwu eze ukwu ahụ, bu eze Asirja. ²⁹ Nke a bu ihe eze siri, unu ekwela ka Hezekaya duhie unu. O pughi izoputa unu site n'aka m. ³⁰ Unu ekwela ka Hezekaya mee ka unu tukwasị ONYENWE ANYI obi. Mgbe o na-asi, 'N'ezie, ONYENWE ANYI aghaghị inaputa anyi, a gaghị enyefe obodo a n'aka eze Asirja.'

³¹ "Unu anakwala Hezekaya nti. Ihe a ka eze Asirja kwuru: Pukwutenu m, bjanu ka mu na unu mee udo.† Mgbe ahụ, onye obula n'ime unu ga-eri mkpuru si n'ubi vaini ya na nke si n'osisi fiig ya, nuokwa mmiri‡ nke si n'ih e icheta mmiri ya: ³² ruo mgbe m ga-abia duru unu gaa n'ala dika nke unu, bu ala mkpuru oka na nke mmanya ohuru, ala achicha na ubi vaini, ala mmanu anu na osisi oliv juputara n'ime ya. Horonu ndu ka unu ghara inwu.

"Unu egela Hezekaya nti, n'ih i na o bu nrafu ka o na-arafu unu mgbe o na-asi, 'ONYENWE ANYI ga-anaputa anyi.' ³³ O nwere chi mba obula nke naputara ha site n'aka eze Asirja? ³⁴ Olee ebe ka chi ndi Hamat na Apad no? Olee ebe ka chi ndi Sefavaim, Hena na Iva nokwa? Ha anaputala Sameria site n'aka m? ³⁵ Olee chi n'ime chi mba ndi a niile bu nke zoputarala ala ya site n'aka m? Unu si ahaa chee na ONYENWE ANYI puru izoputa Jerusalem site n'aka m?"

³⁶ Ma ndi ahụ niile gbara nkiti, ha ekwughị ihe obula, n'ih i na eze nyere ha iwu si, "Unu azaghachila ya."

³⁷ Mgbe ahụ, Eliakim nwa Hilcaya, onye na-elekota uloeze, na Shebna ode akwukwo eze, na Joa nwa Asaf ode akwukwo, ha yi uwe ha dowara adowa, bjakwute Hezekaya gwa ya ihe niile onyeisi agha ahụ kwuru.

* **18:26** 18:26 Asusu Aramaik (ndi Siria) bu asusu mba na mba ji emekorjta ihe n'oge ahụ, ma o mesiri ghoo asusu ndi Juu, site na senchuri nke ise tupu a muo Krajist. † **18:31** 18:31 Na mgbe ochie a na-eme udo site n'igba ndu ‡ **18:31** 18:31 Nke a na-egosi onodu udo na oganihu.

19

A ga-agbaputa Jerusalem

¹ Mgbe eze Hezekaya, nuru nke a, o dowara uwe ya, yikwasị akwa mkpe, baa n'ime ulonso ukwu ONYENWE ANYI. ² O zipuru Eliakim onye nlekota uloeze, Shebna ode akwukwo eze na ndi okenye n'etiti ndi nchajaja, bu ndi yikwa akwa mkpe, ka ha jekwuru Aizaya onye amuma, nwa Emoz. ³ Ha siri ya, "Otu a ka Hezekaya siri, Ubochi taa bu ubochi ahuhu, na iba mba na nke ihe ihere. Ubochi jogburu onwe ya dika ubochi nwanyi no n'oke ihe mgbu nke imu nwa ma ike adikwaghi o ji amuputa nwa ya. ⁴ Ma eleghi anya ONYENWE ANYI Chineke gi, ga-anu okwu ahụ niile nke Rabashaka bu ochiagha, onye nna ya ukwu bu eze Asiria, zitere ikwa Chineke di ndu emo. Eleghi anya ONYENWE ANYI Chineke gi ga-abara ya mba n'ihu okwu ndi a niile o kwuru, bu ndi o nuru. Ya mere, kpeere anyi ekpere, anyi bu ndi foduru ndu."

⁵ Mgbe ndi ozi eze Hezekaya bjakwutere Aizaya, ⁶ o siri ha, "Otu a ka unu ga-asị nna unu ukwu, 'Otu a ka ONYENWE ANYI kwuru, Atula egwu n'ihu okwu niile nke i nuru, bu nke ndi na-ejere eze Asiria ozi ji kwuluo m. ⁷ Gee nti, mgbe o nuru akuko di ana, aga m eme ka o choo ilaghachi n'obodo nke aka ya. N'ebe ahụ ka m ga-emekwa ka e jiri mma agha gbuo ya."

⁸ Mgbe ochiagha ahụ nuru na eze Asiria e sitela n'obodo Lakish pua, o laghachiri hu na eze Asiria na-ebuso obodo Libna agha.

⁹ N'oge ahụ, Senakerib natara ozi na Tiahaka, eze Kush,* na-aputa ibia ibuso ya agha. Ya mere, o zipuru ndi ozi ka ha ga zie Hezekaya ozi, si, ¹⁰ "Gwanu Hezekaya, eze Juda, Ekwela ka Chineke onye i na-atukwasi obi duhie gi, mgbe o na-asi, 'Agaghi enyefe Jerusalem n'aka eze Asiria.' ¹¹ N'ezie a, i nula ihe ndi eze Asiria mere obodo niile ha busoro agha, otu ha si bibie ha kpamkpam. Ma a ga-anaputakwa gi onwe gi? ¹² Chi niile nke mba niile ndi ahụ nna nna m ha lara n'iyi, ha naputara ha, bu chi ndi Gozan, Haran, Rezef na nke ndi Eden, ndi no na Tel Asa? ¹³ Olee ebe eze ndi Hamat maobu eze Apad no? Olee ebe eze obodo Lair, Sefavaim, Hena na Iva nokwa?"

Ekpere Hezekaya

¹⁴ Mgbe Hezekaya natara akwukwo ozi a site n'aka ndi ozi ahụ, guo ya, o weere ya gaa n'ime ulonso ONYENWE ANYI, gbasaa ya n'ihu ONYENWE ANYI. ¹⁵ Hezekaya kpere ekpere nye ONYENWE ANYI, si, "O, ONYENWE ANYI, Chineke nke Izrel, onye ocheeze ya di n'etiti ndi cherubim, naani gi bu Chineke na-achi alaeze niile nke uwa. O bukwa naani gi kere eluigwe na uwa. ¹⁶ To o nti gi n'ala, o ONYENWE ANYI ma nuru, meghee anya gi abuo ONYENWE ANYI, ka ihu; gee nti nukwa okwu ndi ahụ Senakerib zitere, nke o ji ekwulu Chineke di ndu.

¹⁷ "N'ezikwu, ONYENWE ANYI, ndi eze Asiria alala mba niile a di iche iche na ala ha n'iyi, mee ka ha togboro n'efu. ¹⁸ Ha atunyekwala chi ha niile n'ime oku, repiakwa ha, n'ihu na o bughu chi ka ha bu, kama ha bu naani ihe a kpuru akpu, nke mmadu ji osisi na nkume pia. ¹⁹ Ugbu a, ONYENWE ANYI Chineke anyi, biko, zoputa anyi site n'aka ya, ka alaeze niile nke uwa mata na naani gi ONYENWE ANYI, naani, bu Chineke."

Aizaya ebuo amuma odida Senakerib

* 19:9 19:9 Nke a bu Itiopia ugbu a

20 Mgbe ahụ Aizaya nwa Emọz zigaara Hezekaya ozi sị, “Otu a ka ONYENWE ANYỊ, Chineke Izrel siri, Anụla m ekpere i kpere banyere Senakerib, eze Asirja. 21 Nke a bụ okwu nke ONYENWE ANYỊ kwuru megide ya:

“Nwaagboghọ na-amaghị nwoke, bụ Ada Zayon na-elelị gị anya, ma jirikwa gị na-eme ihe ọchị. Nwaada Jerusalem

na-efufekwa isi ya mgbe i na-agbapụ ọsọ

22 Onye ka i kpariri ma kwulukwaa?

Ọ bụ onye ka i sitere na nganga gị welie olu okwu gị na anya gị elu megide?

Ọ bụ megide Onye Nsọ nke Izrel?

23 I sitere n’aka ndi ozi gị

kparia Onyenwe anyi, kwuluo ya, i sikhwara,

“Eji m otutu ugboala m

rigoruo ebe di elu nke n’elu ugwu niile,

n’ebe kachasi elu nke ugwu Lebanon.

Egbudasjala m osisi sida ya niile toro ogologo, na osisi junipa ya niile kachasi mma.

Ejeruola m na nsotu niile ya,

bụ ebe kachasi maa mma n’oke ohia ya niile.

24 Egwuola m otutu olulu mmiri n’ala ndi mba ozo, nukwa mmiri di n’ebe ahụ.

Ọ bụ obu ukwu m ka m ji mee

ka isi iyi niile di n’Ijpt takpoo.”

25 “ Ọ bụ na i nubeghi?

Na mgbe ochie ka m kpebiri ya.

N’ubochi ndi ahụ gara aga ka m no pia opipia ya;

ugbu a, emeela m ka o bia na mmezu,

na i meela ka obodo nke mgbidi gbara gburugburu, ghoo mkpokota nkume.

26 Ndi bi n’ime ha, ndi a napuru ike ha nwere

bụ ndi dara mba, ndi e tinyekwara n’onodu ihere.

Ha dika ahijia ndu puru n’ala ubi

na ome na-epuputa epuputa

nakwa ahijia na-etoputa n’elu ulo

nke anwu na-achakpo tupu o tolite.

27 “ Ma amaara m ebe i no onodu

marakwa opupu gi na mbata gi

marakwa oke iwe gi megide m.

28 N’ihi onuma di gi n’obi megide m,

n’ihi na mkpari gi eruola m nti,

aga m etinye nko m n’imi gi

werekwa mkpumkpu igwe m kpachie egbugbere onu gi

mee ka i laghachi

site n’uzo ahụ nke i siri bia.’

29 “Ma nke a ga-abu ihe iribama, nye gi, Hezekaya:

“N’afọ a unu ga-eri ihe na-epu n’onwe ya,

n’afọ nke abuo unu ga-eri ihe ubi si na nke ahụ puputa.

Ma n’afọ nke ato ghaanụ mkpuru ubi, weenu ihe ubi;

kuo vaini n'ubi vaini, riekwanu mkpuru ha.

³⁰ Ozokwa, ndi foduru n'alaeze Juda
ga-agba mgborogwu n'okpuru ala, mikwaa mkpuru n'elu.

³¹ N'ih na o bu site na Jerusalem ka ndi foduru ga-esi puta;
otu ndi foduru ndu ga-esitekwa n'ugwu Zayon puta.

"O bu site n'inu oku n'obi nke ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile
ga-emezu nke a.

³² "Ya mere, nke a bu ihe ONYENWE ANYI kwuru banyere eze Asiria, si,

"O gagh azobata ukwu ya n'ime obodo a
maobu gbaa o buladi otu aku n'ebe a.

O gagh eji ota jegharja n'onu uzọ ama ya,
maobu wuo mgbidi nnochibido megide ya.

³³ Uzọ o si bja ka o ga-esi laghachi;
o gagh abanye n'obodo a.

Otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri ya.

³⁴ Aga m echebe obodo a, zopotakwa ya
n'ih aha m, na n'ih Devid, bu ohu m."

³⁵ N'abali ahụ, mmu ozi ONYENWE ANYI puru gaa tigbuo otu puku nari
na puku iri asato na ise n'ulo ikwu ndi Asiria. Mgbe ndi mmadu tetara
n'isi ututu, lee, ozu ka ha juputara ebe niile. ³⁶ Ya mere, Senakerib, eze
Asiria biliri ije, laghachi n'ala ya. O laghachiri biri n'obodo Ninive.

³⁷ Otu ubochi, mgbe o no na-akpo isiala n'ulo chi ya a na-akpo Nisrok,
umu ya ndi ikom aha ha bu Adramelek na Shareza were mma agha gbuo
ya. Ha gbapuru oso gbaga n'ala Ararat. Isahadon, bu nwa ya nwoke,
ghoro eze n'onodu ya.

20

Orja Hezekaya

¹ N'oge ahụ, Hezekaya rjara orja ruo na o gaara anwu. Aizaya onye
amuma nwa Emoz biakwutere ya si ya, "Otu a ka ONYENWE ANYI siri,
Dozie ezinaulo gi, n'ih na i ga-anwu. I gagh esite n'ute orja a bilie."

² Hezekaya tughariri chee ihu ya n'aja ulo, kpee ekpere nye ONYENWE
ANYI, si, ³ "Chetakwa, ONYENWE ANYI, otu m si jegharja n'ihu gi n'ikwesi
ntukwası obi, jiri obi m niile fee gi ofufe, ma meekwa ihe di mma n'anya
gi." Hezekaya bekwara akwa nke ukwu.

⁴ Tupu Aizaya esite n'etiti ogige uloze puo, okwu nke ONYENWE ANYI
rutere ya nti, si ya: ⁵ "Gaghachi azu, gaa gwa Hezekaya, onye na-achı ndi
m, 'Otu a ka ONYENWE ANYI bu Chineke nna gi Devid, kwuru: Anula m
ekpere gi, ahukwala m anya mmiri akwa gi, aga m agwo gi. Aga m eme
ka ahı di gi ike n'ubochi nke ato site taa, mgbe ahı i ga-aga n'ulonso ukwu
ONYENWE ANYI. ⁶ Aga m atukwası afọ iri na ise n'ubochi ndu gi. Aga m
anaputakwa gi na obodo a site n'aka eze Asiria. Aga m echebe obodo a
n'ih mu onwe m, na n'ih Devid, bu ohu m."

⁷ Mgbe ahı, Aizaya siri, "Kwadoonu mmanu fiig di oku." Ha mere nke
a, teekwası ya n'elu etuto ahı, ahı dikwara ya mma.

⁸ Mgbe ahı, Hezekaya juru Aizaya si, "Gini ga-abu ihe iribama na
ONYENWE ANYI ga-agwo m, na m ga-aga n'ulonso ukwu ONYENWE ANYI
n'ubochi nke ato na-abja n'ihu?"

⁹ Aizaya zara, “Nke a bu ihe ama ONYENWE ANYI nye gi na ONYENWE ANYI ga-emezu ihe o kwere na nkwa. I chorọ ka onyinyo a gaa n’ihu ihe nrigo iri, ka o bu ka o laa azu ihe nrigo iri?”

¹⁰ Hezekaya zara si, “O di mfe ka onyinyo gaa n’ihu nzo ukwu iri. Ma mee ka onyinyo a laa azu ihe nrigo iri.”

¹¹ Mgbe ahụ, Aizaya, onye amuma rioro ONYENWE ANYI ka o meere Hezekaya nke a. ONYENWE ANYI mekwara ka onyinyo laghachi azu ihe nrigo iri dika o si gbada n’ihe nrigo ulo Ehaz.

Ndi ozi si Babilon

¹² N’oge ahụ, Merodak-Baladan,* nwa Baladan, bu eze Babilon zigaara Hezekaya akwukwo ozi ekele na onyinye, n’ihi na o nuru na Hezekaya rjara orja. ¹³ Hezekaya nabataru ndi ahụ gosi ha ihe niile di n’uloaku ya, olaocha, na olaedo, uda di iche iche na-esi isi utọ na ezigbo mmanu oliv, ulo ebe ngwa agha ya niile di, na ihe niile bu aku o nwere. O dighi ihe di n’uloeze ya maobu n’alaeze ya niile nke o na-egosighi ha.

¹⁴ Mgbe ahụ, Aizaya onye amuma jekwuru eze Hezekaya juo ya si, “Gini ka ndi ikom ndi ahụ kwuru? Ebeekwa ka ha si bjakwute gi?”

Hezekaya zara si, “O bu n’ala di anya ka ha si, ha si Babilon.”

¹⁵ Onye amuma juru, “Gini ka ha huru n’ulo gi?”

Hezekaya zara si, “Ihe niile nke di n’ulo m ka ha huru. O dighi ihe niile di n’uloaku m nke m na-egosighi ha.”

¹⁶ Mgbe ahụ, Aizaya sirị Hezekaya, “Gee ntị nuru okwu ONYENWE ANYI.

¹⁷ Lee, oge na-abja mgbe a ga-eburu ihe niile di n’uloeze gi, na ihe niile nke nna nna gi ha debere n’uloaku ruo taa, buru ha bulaa Babilon. O dikwaghị ihe ga-afodu, otu a ka ONYENWE ANYI kwuru. ¹⁸ A ga-ebupu ufodu n’ime umu gi, ndi bu ahụ na obara gi,† ndi a ga-amutara gi, buru ha puo n’ebe di anya, ha ga-abu ndi onozu n’uloeze nke eze Babilon.”

¹⁹ Hezekaya zaghachiri, “Okwu ONYENWE ANYI nke i kwuru di mma.” N’ihi na o chere n’obi ya si, “O bu na udo na nchekwa agaghị adi n’oge ndu m?”

²⁰ Ma banyere ihe ndi ozo niile mere n’oge ochichi Hezekaya, oru niile o ruru, tinyere odo mmiri o gwuru, na olulu owa mmiri‡ na-aga o gwuru, nke o ji webata mmiri n’ime obodo, o bu na e deghi ha n’akwukwo akuko ihe mere n’oge ndi eze Juda? ²¹ Hezekaya sooro ndi nna nna ya dinaa n’onwu. Manase nwa ya ghoro eze n’onodu ya.

21

Manase eze Juda

¹ Manase gbara afọ iri na abuo mgbe o malitere ibu eze. O chiru iri afọ ise na ise na Jerusalem. Aha nne ya bu Hefziba. ² O mere ihe di njo n’anya ONYENWE ANYI, site n’igbaso ihe aru niile nke ndi mba ozo bi n’ala ahụ na mbu mere, bu ndi ONYENWE ANYI chupuru n’ihu ndi Izrel. ³ O wughariri ebe di elu niile nke nna ya Hezekaya lara n’iyi. O wukwara ebe ichu aja di iche iche nye Baal, piakwa ogidi Ashera, dika Ehab eze Izrel mere. O kporo isiala nye usuu ihe niile nke di na mbara eluigwe,* feekwa ha ofufe. ⁴ O wuru ebe ichu aja di iche iche, n’ime ulonso ONYENWE ANYI, nke ONYENWE

* **20:12** 20:12 Merodak, bu aha chi ndi Babilon a na-akpo Maadok, O bu ya ka a guru nwa Baladan.

† **20:18** 20:18 Umu si n’ahu gi puta ‡ **20:20** 20:20 Hezekaya ghobichiri mmiri iyi Gaihon, gwuo olulu ebe mmiri a si aga, ka o diri ha mfe i nweta mmiri na ndi iro gbaa Jerusalem gburugburu n’oge agha. 2Ih 32:30 * **21:3** 21:3 Nke a bu anyanwu, onwa na kpakpando

ANYI, kwuru okwu banyere ya si, “O bu na Jerusalem ka m ga-etinye Aha m.” ⁵ O wuru ebe ichu aja nye usuu ihe niile di na mbara eluigwe,† n’ogige abuo nke n’ulonso ONYENWE ANYI. ⁶ O jikwa nwa ya nwoke chuo aja n’ime oku, o gbara aja, choo osisa n’aka ndi mgbaasi, juta ase n’aka ndi na-aju mmuo ojo ase, ya na ndi dibia afa mekwara ihe. O mere ihe di njo n’ebe o di ukwu n’anya ONYENWE ANYI, si otu a kpasuo ya iwe.

⁷ O were chi Ashera a piru api, bu nke o mere, debe n’ime ulonso ahụ, nke ONYENWE ANYI gwara David na nwa ya Solomon okwu, si, “N’ulonso a na n’ime Jerusalem, nke mu onwe m hoputara site n’ebo niile nke Izrel, ka m ga-akpokwasi Aha m ruo mgbe ebighi ebi. ⁸ Ma agaghi emekwa ka ukwu ndi Izrel wagharia ozo site n’ala ahụ nke m nyere ndi nna nna ha, naani ma o buru na ha elezie anya debe ihe niile m nyere ha n’iwu ma debekwa iwu niile nke ohu m bu Mosis nyere ha.” ⁹ Ma ha egeghi nti, Manase duhiere ha, mee ka ha mee ihe di njo karija nke ndi mba niile ndi ONYENWE ANYI lara n’iyi site n’ihu ndi Izrel.

¹⁰ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI kwuru okwu site n’onu ndi amuma ya, si, ¹¹ “N’ihi na Manase, eze Juda emeela ihe aru ndi a, o meela ihe di njo karija nke ndi Amorait,[‡] bu ndi bu ya uzo, o werela arusi ya duba Juda n’ime mmehie. ¹² Ya mere, nke a bu ihe ONYENWE ANYI, bu Chineke nke Izrel, siru: Lee, ana m aga iweta mbibi di ukwu nke ga-adakwasi Jerusalem na Juda, nke nti obula nuru ya ga-azu wuruwuru. ¹³ Aga m esetipu eriri itu otutu nke m ji megide Sameria na ihe itu mgbidi nke m ji megide ulo Ehab, n’elu Jerusalem. Aga m ehichapu Jerusalem dika mmadu si ehichapu efere, hichaa ya ihu na azu ma kpuo ya ihu n’ala. ¹⁴ Aga m agbakutakwa ndi foduru n’ihe nketa m azu, were ha nyefee n’aka ndi iro ha. Ha ga-agho ihe anaara n’ike, ghoakwa ihe nkwa n’agha nye ndi iro ha niile, ¹⁵ n’ihi na ha emeela ihe di njo n’anya m, kpasukwaa m iwe, site n’ubochi nna nna ha si Ijpt puta obuladi ruo taa.”

¹⁶ Nke ka nke, Manase gbukwara otutu ndi aka ha di ocha, ruo na o wusaara obara ha site n’otu akuku Jerusalem ruo n’akuku nke ozo ya, nke a agunyeghi mmehie ahụ nke o dubara ndi Juda ime, nke mere ka ha mee ihe di njo n’anya ONYENWE ANYI.

¹⁷ Ma banyere ihe ndi ozo niile mere n’oge ochichi Manase na ihe niile o mere, tynere mmehie niile nke o mere, o bu na e degi ha n’akwukwo akuko ihe mere n’oge ndi eze Juda? ¹⁸ Manase soro ndi nna nna ya ha dina n’onwu, e lie ya n’ime ubi a gbara ogige n’uloze ya, bu ubi Uza a gbara ogige. Amon nwa ya ghoru eze n’onodu ya.

Amon eze Juda

¹⁹ Amon gbara iri afo abuo na abuo mgbe o malitere ibu eze. O chiru afo abuo na Jerusalem. Aha nne ya bu Meshulemet, ada Haruz onye Jotba. ²⁰ O mere ihe di njo n’anya ONYENWE ANYI dika nna ya Manase mere. ²¹ O gbasoro uzo ahụ niile di iche nke nna ya gbasoro. O fere arusi niile nke nna ya fere, kpoakwa isiala nye ha. ²² O juru iso ONYENWE ANYI, bu Chineke nna nna ya ha, jukwa ibi ndu irube isi nye ya.

²³ Ndi na-ejere Amon ozi gbara izu megide ya, ha gburu eze n’ime uloze ya. ²⁴ Mgbe ahụ, ndi ala ahụ gburu ndi niile ahụ gbara izu megide eze Amon. Ha mere Josaya nwa ya nwoke eze n’onodu ya.

† **21:5** 21:5 Nke a bu anyanwu, onwa na kpakpando ‡ **21:11** 21:11 Nke a bu aha ozuzu e ji mara ndi niile bi n’ala Kenan tupu ndi Izrel abia buso ha agha ma merie ha. § **21:21** 21:21 Nkp 2:12-13; 1Ez 11:33

²⁵ Ma banyere ihe ndi ozo niile mere n'oge ochichi Amon na ihe ndi o mere, o bu na e deghi ha n'akwukwo akuko ihe mere n'oge ndi eze Juda? ²⁶ E liri ya n'ili nke aka ya, di n'ogige Uza. Josaya nwa ya ghororo eze n'onodu ya.

22

Akwukwo iwu a chotara

¹ Afo asato ka Josaya gbara mgbe o malitere ibu eze Juda. Iri afo ato na otu ka o chiri na Jerusalem. Aha nne ya bu Jedida, nwa Adaya onye Bozkat. ² O mere ihe ziri ezi n'anya ONYENWE ANYI, gbasookwa uzo niile nke nna nna ya Devid kpmkam, o sighi n'uzo a wezuga onwe ya gaa n'aka nri maobu n'aka ekpe.

³ N'afu nke iri na asato nke ochichi ya, eze Josaya, zigara ode akwukwo bu Shefan nwa Azalaya, onye bukwa nwa nwa Meshulam, ka o gaa n'ulonso ONYENWE ANYI. O siri ya, ⁴ "Gakwuru Hilcaya onyeisi nchujaja, si ya, gukota ego nke e webatara n'ulonso ukwu ONYENWE ANYI, bu nke ndi na-eche onu uzo nakotara site n'aka ndi mmadu. ⁵ Gwa ha ka ha nyefee ya n'aka ndi ikom ahoputara maka ilekota oru n'ulonso ahu. Ka ndi ikom a kwuo ndi oru na-aruzi ulonso ONYENWE ANYI ugwo oru, ⁶ ya bu, inye ya ndi okpo ntu, ndi na-ewu ulo, na ndi na-edo nkume ulo. Ha jirikwa ego ahu zuta osisi na nkume a wara awa, maka i ji dozie ulonso ahu. ⁷ O dighi mkpa ka ha guzie otu ha si mefu ego nke e nyefee ha n'aka, n'ihu na oru ha egosila na ha kwesiri ntukwasobi."

⁸ Hilcaya onyeisi nchujaja, siri Shefan ode akwukwo, "Achotala m Akwukwo Iwu* n'ime ulonso ONYENWE ANYI." O nyere ya Shefan, onye nke gukwara ya. ⁹ Mgbe ahu, Shefan, bu ode akwukwo, biakwutere eze, gwa ya si, "Ndi ozi gi enyefela ego niile nke di n'ulonso ONYENWE ANYI n'aka ndi oru na n'aka ndi nlekota no n'ulonso Onyenwe anyi." ¹⁰ Mgbe ahu, Shefan bu ode akwukwo, gwara eze si, "O nwere akwukwo Hilcaya, onye nchujaja nyere m." Shefan guputara ihe di n'akwukwo a n'ihu eze.

¹¹ Mgbe eze nuru okwu niile di n'ime Akwukwo Iwu ahu, o dowara uwe ya. ¹² O nyere Hilcaya bu onyeisi nchujaja, Ahikam nwa Shefan, Akboa nwa Mikaya, Shefan ode akwukwo na Asaya, bu onye oru eze, iwu, si ha, ¹³ "Gaanu juta ONYENWE ANYI ase, n'isi m na n'isi ndi m, na Juda niile, banyere ihe niile e dere n'akwukwo a nke a chotara. N'ihu na onuma ONYENWE ANYI di ukwuu bu nke na-ere oku megide anyi, n'ihu na ndi bu anyi uzo erubeghi isi n'okwu nke akwukwo iwu a, ha agbasoghi ihe niile e dere n'ime ya banyere anyi."

¹⁴ Hilcaya onye nchujaja, Ahikam, Akboa, Shefan na Asaya, jekwuuru Hulda, bu onye amuma nwanyi. Onye bu nwunye Shalum, nwa Tikva, nwa Hahas, o bu onye na-elekota uwe. Hulda na-ebi na mpaghara Jerusalem e wuru ohuru.

¹⁵ O siri ha, "Otu a ka ONYENWE ANYI bu Chineke nke Izrel kwuru: Gwanu nwoke ahu ziri unu ka unu biakwutem, si, ¹⁶ 'Otu a ka ONYENWE ANYI na-ekwu: Ana m aga iweta mbibi ga-adakwasibi ebe a na ndi niile bi n'ime ya, dika ihe niile e dere n'ime akwukwo nke eze Juda guru, si di. ¹⁷ N'ihu na ha ajula m, gbakuta m azu, chuo aja nsure oku na-esi isi uto nye chi ndi

* **22:8** 22:8 Akwukwo Iwu a, nke a chotara bu akwukwo Diuteronomi, Dit 31:24-26; 2Ih 34:14 Nchoputa akwukwo a, gosiri n'uzo putara ihe oke nnupu isi di n'ala Izrel megide iwu Chineke n'oge eze Manase na-achi. † **22:11** 22:11 N'oge ochie, ndi mmadu na-adowa uwe n'ihu obi mwute

ozọ, kpasuo m iwe site na arụsị niile nke aka ha meputara. Iwe m ga-adị oku megide ebe a, ọ gaghị akwụsịkwa.’¹⁸ Gwanu eze Juda, onye ahụ zitere unu ijuta ase site n’onye ONYENWE ANYI si ya, ‘The ndị a ka ONYENWE ANYI, Chineke Izrel na-ekwu banyere okwu ndị ahụ i nuru.’¹⁹ N’ihi na o wutere gi n’obi, na i wedakwara onwe gi n’ala n’ihu Chineke, mgbe i nuru ihe m kwuru megide ebe a na ndị bi n’ime ya, na ha ga-abụ ihe a buru onu, na ihe togboro n’efu, n’ihi na i dowara uwe gi, bekwaa akwa n’ihu m, mu onwe m anukwala, otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara.’²⁰ Ya mere, aga m achikota gi nye nna nna gi ha, a ga-eli gi n’udo. Anya gi agaghị ahụ mbibi nke m ga-eme ka ọ biakwasị ebe a.’”

Ha laghachiri inye eze osisa ya.

23

Ogbugba ndu eze na ndi Juda

¹ Mgbe ahụ, eze zigara ozi kpokota ndi okenye Juda na Jerusalem. ² O gara n’ulonso okwu ONYENWE ANYI, ya na ndi ikom Juda niile, ndi niile bi na Jerusalem, na ndi nchujaja, na ndi amuma niile, na ndi mmadu niile, site n’onye nta ruo na onye ukwu. O guputara na nti onye obula okwu niile si n’akwukwo ogbugba ndu ahụ, bu nke achotara n’ime ulonso ONYENWE ANYI. ³ Eze guzoro n’akuku ogidi, kwee nkwa n’ihu ONYENWE ANYI, igbaso ONYENWE ANYI, na jji obi ya niile, na mkpuruobi ya niile, debe ihe niile o nyere n’iwu, n’ihe ama ya niile na ukpuru ya niile. O si otu a mee ka okwu niile nke ogbugba ndu ahụ e dere n’akwukwo guzosie ike. Mgbe ahụ, ndi mmadu niile kwekwara nkwa idebe ogbugba ndu ahụ.

⁴ Eze nyere Hilkaya onyeisi nchujaja na ndi nchujaja na-esote n’okwa, na ndi na-eche onu uzo mbata, iwu ka ha site n’ulonso ONYENWE ANYI kwaputasia ngwongwo niile e mere nye Baal, na Ashera, na usuu ihe niile nke mbara eluigwe.* O sunyere ha niile oku n’azu Jerusalem, n’ohia di na Ndagwurugwu Kidron, buru ntu ha bulaa Betel.[†] ⁵ O chudara ndi nchujaja arusi ndi ahụ niile, bu ndi eze Juda hoputara isure ihe na-esi isi uto n’elu ebe di elu nke obodo Juda nakwa ebe di oku. N’ihi na ndi nchujaja ndi a achujala aja, surekwaa ihe nsure oku na-esi isi uto n’ebe ichu aja di n’elu ugwu niile di n’obodo di iche iche na Juda, nakwa ndi di gburugburu Jerusalem. Ha bu ndi surere ihe nsure oku na-esi isi uto nye Baal, na anyanwu, onwa na kpakpando, nyekwa usuu niile nke mbara eluigwe.

⁶ O sikwa n’ulonso ONYENWE ANYI bupu ogidi chi Ashera,‡ wezuga ya n’azu Jerusalem, na Ndagwurugwu Kidron. Ebe ahụ ka o no suo ya oku, supia ya ka o ghoo ntu, fesaa ya n’ebe a na-eli ndi mmadu efu. ⁷ O kwadakwara ulo obibi umu ndi ikom na-agba akwuna di na n’ulonso ONYENWE ANYI. N’ebe ndi inyom na-anọ na-akpara Ashera akwa.

⁸ O mere ka ndi nchujaja niile site n’obodo Juda niile bia, o merukwara ebe ichu aja niile nke di elu, site na Geba ruo Biasheba, ebe ndi nchujaja ndi a noro suree ihe nsure oku na-esi isi uto. O kwaturu onu uzo ama nke di n’ebe onu uzo ama Joshua, onye bu govano obodo, nke di n’akuku aka ekpe nke onu uzo ama obodo. ⁹ Ma e kweghi ka ndi nchujaja ahụ jee ozi n’ulonso ONYENWE ANYI di na Jerusalem, ma o nyere ha ike iso ndi nchujaja ndi ozọ rie achicha a na-eghị ihe na-eko achicha mee.

* 23:4 23:4 Nke a bu anyanwu, onwa na kpakpando † 23:4 23:4 Betel bu ebe Ulo Chineke di n’oge ochie, ma otutu ndi eze Izrel jiri ya mere ebe ha na-efe arusi ha. Jen 28:19; 1Ez 12:25-29

‡ 23:6 23:6 Ashera bu chi ndi Kenan. N’oge Hezekaya na-achi Juda, o gbuturu ogidi a, ma Manase wughachiri ya n’oge nke ya di ka eze. 2Ez 18:4; 2Ez 21:3-5

¹⁰ Josaya merurū Tofet, laa ya n'iyi. Tofet bu ebe ichu aja di na Ndagwurugwu nke Ben Hinom. O mere nke a igbochi mmadu obula iji nwa ya nwoke, maobu nwa ya nwanji churo chi Molek aja nsure oku. ¹¹ O sitere n'onu uzọ ulonso ukwu ONYENWE ANYI wepu inyinya ndi ahụ ndi eze Juda doro nsọ nye anyanwu. Inyinya ndi a di n'ogige ulonso ONYENWE ANYI n'ebe di nso n'ulo onyeozii aha ya bu Netan-Melek. Josaya kporo ugbo agha ndi a niile e doro nsọ nye anyanwu oku.

¹² Josaya kwadara ebe ichu aja niile nke ndi eze Juda wukwasiri n'elu uloze, n'elu elu ulo Ehaz. O kwadakwa ebe ichu aja niile nke Manase wuru n'ime ogige abuo nke ulonso ukwu ONYENWE ANYI, kporo ha kpofuo n'ime Ndagwurugwu Kidron. ¹³ Eze merukwara ebe ichu aja niile di n'akuku owuwa anyanwu obodo Jerusalem n'akuku ndida nke Ugwu Mbibi, nke Solomon eze Izrel wuru nye chi Ashtoret, ihe aru ndi Sajdon, na chi Kemosh, ihe aru ndi Moab, na chi Molek, ihe aru umu Amon. ¹⁴ Josaya kwadakwa ogidi nkume niile, gbutuo ihe arusi Ashera niile, werekwa okpukpu ndi mmadu wusa n'elu ala ahụ niile.

¹⁵ Josaya kwadakwa ogidi niile di na Betel, nke Jeroboam nwa Nebat wuru mgbe o dubara ndi Izrel na mmehie. O kwadara ebe ichu aja di n'ebe ahụ, kujisie nkume e doro n'ebe ahụ, gwerie ha dika ntu. O kpokwara arusi Ashera oku. ¹⁶ Josaya legharikwara anya gburugburu hu otutu ili di n'elu ugwu. O ziri ndi ohu ya ka ha gaa chiputasia okpukpu di n'ili ahụ niile, kpo ha oku n'elu ebe ichu aja imeru ya, dika okwu ONYENWE ANYI si di, nke onye nke Chineke kwuputara mgbe o buru amuma banyere ihe ndi a.

¹⁷ Josaya juru ndi guzo n'ebe ahụ ajuju si, "O bu ili onye bu nke a?"

Ndi ikom obodo ahụ zara si, "O bu ili onye nke Chineke ahụ si Juda bia buo amuma megide ebe ichu aja Betel. O buru amuma na ihe ndi a i na-eme ebe ichu aja a ga-emezu."

¹⁸ Mgbe ahụ, Josaya zara si ha, "Hapunu ya ka o guzoro onwe ya. Ka nwoke obula gharakwa ichiputa okpukpu ya." Ha hapuru okpukpu ya, hapukwa okpukpu onye amuma ahụ si Sameria bia.

¹⁹ Dika o mere na Betel, otu a ka Josaya wepuru ma merukwaa ebe ichu aja niile di n'ebe niile di elu nke ndi eze Izrel wuru n'obodo niile nke Sameria, bu ebe ichu aja kpasuru ONYENWE ANYI iwe. ²⁰ O gburu ndi nchajaja chi ndi a niile n'elu ebe ichu aja ha, suo okpukpu ha oku n'elu ebe ichu aja ha. Mgbe o mesiri ihe ndi a, o laghachiri na Jerusalem.

²¹ Eze nyere ndi Juda niile iwu si ha, "Meerenu ONYENWE ANYI Chineke unu Mmemme Ngabiga, dika e dere ya n'akwukwo ogbugba ndu a." ²² O nwebeghi mgbe e mere udi Mmemme Ngabiga dika nke a n'oge obula, site n'ubochi ndi ikpe bu ndi duru Izrel maobu n'ubochi ndi eze Izrel na eze niile chiru Juda, o dighi nke yiri Mmemme Ngabiga a. ²³ Ma o bu n'afọ nke iri na asato nke ochichi eze Josaya, n'ime Jerusalem ka a no mee Mmemme Ngabiga a nye ONYENWE ANYI.

²⁴ Ozokwa, Josaya gara n'ihu kpochapu ndi niile na-ajuta mmuo ojoo ase, na ndi dibia afa, na arusi ezinaulo di iche iche, na arusi a piri api, na ihe aru niile nke a huru n'ime Juda na Jerusalem niile. O mere nke a ka e mezu ihe niile e dere n'ime akwukwo ahụ Hillkaya onye nchajaja chotara n'ulo ONYENWE ANYI. ²⁵ O dighi eze ozo n'ime ndi niile buru ya uzọ chia nke dika Josaya, onye chigharikwutere ONYENWE ANYI. Onye ji

obi ya niile, na mmuọ ya niile na ike ya niile debe iwu niile e nyere Mosis.*
 O dīkwaghị eze ozo dika ya, onye biliri mgbe o nwusiri.

²⁶ Ma ihe ndi a emeghi ka iwe oku ONYENWE ANYI na-ewe megide Juda daju, bu iwe a kpasuru ya n'ihu ihe ojoo niile nke Manase mere. ²⁷ Ya mere, ONYENWE ANYI siri, "Aga m ekpochapu Juda niile site n'ihu m, dika m si kpochapu Izrel niile. Aga m ajukwa obodo ahụ m hoputara, bu Jerusalem, jukwa ulonso ukwu a nke m kwuru banyere ya si, 'N'ime ya ka Aha m ga-adị.'"

²⁸ Ma banyere ihe ndi ozo niile mere n'oge ochichi Josaya na ihe niile o mere, o bu na e deghi ha n'akwukwo akuko ihe mere n'oge ndi eze Juda?

²⁹ N'oge Josaya bu eze, Fero Neko, eze Ijipt, gbagoro gaa n'akuku osimiri Yufretis inyere eze Asiria aka. Eze Josaya pukwara izute ya n'agha, ma Neko zutere ya n'agha, gbuo ya na Megido. ³⁰ Ndi na-ejere Josaya ozi si na Megido buru ozu ya n'ime ugbo agha bulata ya na Jerusalem, lie ya n'ili nke aka ya. Ndi ala ahụ kpooro Jehoahaz nwa nwoke Josaya, tee ya mmanu, mee ya eze n'onodu nna ya.

Jehoahaz eze Juda

³¹ Jehoahaz gbara iri afọ abuo na ato mgbe o bidoro ichi, ma o chiri na Jerusalem onwa ato. Aha nne ya bu Hamutal, nwa Jeremaya onye Libna.

³² O mere ihe di njo n'anya ONYENWE ANYI dika ndi eze buru ya uzo. ³³ Ma Fero Neko keere ya agbu na Ribla n'ala Hamat, ime ka o ghara ichikwa na Jerusalem. Neko kwagidere ndi Juda ka ha tuoro ya utu nari talenti olocha, na otu talenti olaedo. ³⁴ Fero Neko mere Eliakim nwa nwoke Josaya, eze, n'onodu Josaya bu nna ya. O guhariiri aha Eliakim ka o buru Jehoiakim. Ma o duuru Jehoahaz gaa Ijipt, ebe o no nwuo. ³⁵ Jehoiakim kwuru Fero Neko olocha na olaedo ahụ o nara n'aka ya. Ka o nwee ike mee nke a, o kere utu n'ala ahụ, werekwa ike nara ndi ala ahụ olocha na olaedo, dika mkpebi ha si di banyere ihe onye ahụ ga-akwu.

Jehoiakim eze Juda

³⁶ Jehoiakim gbara iri afọ abuo na ise mgbe o malitere ibu eze. O chiri afọ iri na otu na Jerusalem. Aha nne ya bu Zebida nwa Pedaya, onye Ruma. ³⁷ O mere ihe di njo n'anya ONYENWE ANYI, dika ihe niile nna ya ha ndi bu ya uzo mere.

24

¹ N'oge Jehoiakim na-achi, Nebukadneza eze Babilon ji ike bata n'ala ya, mee ka Jehoiakim ghoo ohu ya afọ ato. Ma o mesiri tugharia megide Nebukadneza, nupukwa isi n'okpuru ya. ² ONYENWE ANYI zigara ndi na-apunara mmadu ihe site na Kaldia, Aram, Moab na ndi Amon, ka ha ga bibie Juda. O bu n'usoro okwu ONYENWE ANYI kposara site n'onu ndi amuma ya. ³ N'ezie, ihe ndi a biakwasiri Juda dika ONYENWE ANYI si nye ya n'iwu, ka o si otu a kpochapu ha site n'ihu ya n'ihu mmehie niile Manase mere, na dika ihe niile o mere si di, ⁴ tynere obara ndi aka ha di ocha nke o wusiri. N'ihu na o mere ka obara ndi aka ha di ocha juputa na Jerusalem. ONYENWE ANYI ekwekwaghị agbaghara ajo omume di otu a.

⁵ Akuko ozo niile gbasara ochichi Jehoiakim na ihe niile o mere, e deghi ha n'akwukwo akuko ihe e mere n'ubochi ndu ndi eze Juda? ⁶ Jehoiakim sooro ndi nna nna ya ha dina n'onwu. Jehoiakim nwa ya ghoro eze oheru n'onodu ya.

* 23:25 23:25 2Ez 18:5

⁷ Ma eze Ijpt esiteghi n'ala ya p'uta ozo, n'ihu na eze Babilon nochiri oke ala ya niile, site na mmiri iyi Ijpt ruo n'oke Osimiri Yufretis.

Jehoiakin eze Juda

⁸ Jehoiakin gbara afo iri na asato mgbe o malitere ibu eze. O chirị naani onwa ato na Jerusalem. Aha nne ya bu Nehushta, nwa Elnatan, onye Jerusalem. ⁹ O mere ihe joro njo n'anya ONYENWE ANYI, dika nna ya ha mere.

¹⁰ N'oge o bu eze, ndiisi Nebukadneza, eze Babilon bjara, gbaa Jerusalem gburugburu ma nochibido obodo ahụ n'agha. ¹¹ Nebukadneza, eze Babilon n'onwe ya, bjara n'obodo ahụ mgbe ndi agha ya gbara ya gburugburu. ¹² Jehoiakin, bu eze Juda, na nne ya na ndi oru ya niile na ndiisi niile na ndiisi ozi ya niile were onwe ha nyefee Nebukadneza n'aka.

N'afọ asato nke ochichi eze Babilon ka o kpuru Jehoiakin dika onye mkporo. ¹³ O kwakoro akụ niile di n'ulosu ukwu ONYENWE ANYI, na ndi nke di n'uloze, o gbukakwara ihe olaedo niile Solomon eze Izrel tinyere n'ulosu ukwu ONYENWE ANYI buru ha bulaa Babilon, ihe a niile mere dika ONYENWE ANYI kwururii. ¹⁴ O bupukwara puku ndi ikom iri site na Jerusalem bulaa ha Babilon dika ndi a dotara n'agha. Ndi so n'ime ndi a bu ndiisi niile na ndi agha niile. O bupukwara ndi na-akwa nka niile na ndi okpu uzu. Naani ndi na-enweghi ike, na ndi ogbenye ka o hapuru n'ala ahụ.

¹⁵ Nebukadneza kpuru Jehoiakin ka o ga biri na Babilon. O sikwa na Jerusalem kporo nne eze, na ndi nwunye eze, ndi ozi ya, na ndi niile a ma ama n'ala ahụ gaa Babilon. ¹⁶ Eze Babilon bupukwara ndi ikom niile di ike ma tozukwaa ibu agha, ndi onogogu ha di puku asaa, tinyere otu puku ndi oru aka, na ndi oru nka, bulaa ha Babilon. ¹⁷ O mere nwanne na Jehoiakin, bu Matanaya, eze n'onodu ya. O gughariri ya aha, kpo ya Zedekaya.

Zedekaya eze Juda

¹⁸ Iri afo abuo na otu ka Zedekaya gbara mgbe o malitere ibu eze n'ime Jerusalem. Aha nne ya bu Hamutal, nwa Jeremaya onye Libna. O chirị dika eze na Jerusalem afo iri na otu. ¹⁹ Ma o mere ihe joro njo n'anya ONYENWE ANYI dika Jehoiakim mere.* ²⁰ O bu n'ihu iwe ONYENWE ANYI ka ihe ndi a niile ji bkwasi Jerusalem na Juda. N'ikpeazu, o sitere n'ihu ya chupu ha.

Odida Jerusalem

N'oge a, Zedekaya nupuru isi n'okpuru eze Babilon.†

25

¹ N'afọ nke itoolu nke ochichi ya, n'onwa nke iri, n'ubochi nke iri, Nebukadneza, eze Babilon duuru ndi agha ya niile bja ibuso Jerusalem agha. O mara ulo ikwu n'azu obodo ahụ, wukwaa mgbidi nochibido gburugburu obodo ahụ. ² Anochibidoro obodo a n'agha ruo n'afọ nke iri na otu nke ochichi eze Zedekaya.

³ N'ubochi nke itoolu nke onwa ano n'afọ ahụ, oke unwu siri ike di n'obodo ahụ ruo na o dikwaghi nri di nke ndi mmadu ga-eri. ⁴ Mgbe ahụ, e tipuru oghere n'aja mgbidi obodo ahụ, ndi agha niile ji abali gbapu site n'onu uzu ama nke di n'etiti mgbidi abuo n'akuku ubi eze a gbara ogige,

* 24:19 24:19 2Ih 36:12 † 24:20 24:20 2Ih 36:13; Izk 17:15.

n'agbanyeghi na ndi Kaldia* no obodo ahụ gburugburu. Ha gbapuru chee ihu n'uzo Araba.† 5 Ma ndi agha Kaldia chusoro eze n'azu, chukwute ya na mbara ala Jeriko. Ndi agha ya niile sitere n'ebe o no gbasasia, hapu ya, 6 e jide ya.

Ha kpuaga ya eze Babilon, n'obodo Ribla, ebe a no maa ya ikpe. 7 Ha gburu umu ndi ikom Zedekaya n'ihu ya. Ha ghupuru anya ya abuo, jiri udo bronz kee ya agbu, kporo ya gaa Babilon.

8 N'ubochi nke asaa, n'onwa nke ise nke afọ iri na itoolu nke ochichi eze Nebukadneza na Babilon, Nebuzaradan, ochiagha ndi nche, onyeisi n'oru eze Babilon, bjarutere Jerusalem. 9 O sunyere ulonso ONYENWE ANYI oku, uloze na ulo niile di na Jerusalem, ulo obula bu nke di mkpa ka o surere oku 10 Ndi agha Kaldia niile bu ndi no n'okpuru onyeisi ndi nche eze kwaturu mgbidi niile gbara Jerusalem gburugburu. 11 Nebuzaradan, ochiagha ndi nche eze, buuru ufodu mmadu ndi foduru n'obodo, na ndi niile fodukwara, ha na ndi ozọ ahụ ji aka ha gbakwuru eze bulaa ha Babilon, ka ha ga biri n'ala ozọ. 12 Ma ochiagha ahụ, hapuru ufodu na ndi ahụ bu nnoo ndi ogbenye onu ntụ, ka ha na-elekota ubi vaini niile a gbara ogige na ala ubi niile.

13 Ma ndi Babilon tipiara ogidi bronz niile, ha na ihe ndokwasị niile na oke osimiri bronz ndi ahụ di n'ulonso ONYENWE ANYI, buru bronz ndi ahụ bulaa Babilon. 14 Ha chikoro ite niile, na shovel niile, na ihe ikpakepu oku, na ngaji ukwu niile na ngwa bronz niile nke e ji eje ozi n'ime ulonso ahụ. 15 Ochiagha ndi nche eze, chiri ihe igunye oku niile, efere ikwosa mmiri niile, ya bu ihe ndi ahụ niile e ji olaedo a nuchara anucha maobu olaocha kpuo.

16 O bukwara bronz sitere n'ogidi abuo ahụ, oke Osimiri ahụ na ihe ndokwasị ya niile, nke eze bu Solomon mere n'ihu ulonso ONYENWE ANYI. Ha kariiri ihe a ga-eji ihe otutu tuo. 17 I di elu nke otu n'ime ogidi abuo ndi a bu mita asato na uma‡ n'otutu. Isi bronz nke e kpukwasiri n'otu ogidi di otu mita na okara§ n'idi elu. O bukwa ihe yiri mkpuru pomegranet e ji bronz kpaa, ka e ji choo ya mma gburugburu ya niile. Ogidi nke abuo nwekwara pomegranet, yiri ibe ya.

18 Ochiagha ndi nche eze ahụ, kpuuru Seraya, onyeisi nchujaja, na Zefanaya, bu onye nchujaja na-esote ya n'okwa, na ndi nche ato na-eche onu uzo mbata. 19 O sitere n'etiti ndi ahụ foduru n'obodo kpuuru otu onyeisi na-ahụ maka ndi agha, na ndi ikom ise na-enye eze ndumodu. O kpukwaara ode akwukwo, onye isi oru na-ahụ maka imanye ndi ga-aga agha, jidekwa iri ndi ikom isii ndi oru mmanye, ndi a huru n'ime obodo ahụ. 20 Nebuzaradan, bu ochiagha kpuuru ha niile dute ha n'ihu eze Babilon na Ribla. 21 N'ebe ahụ, na Ribla di n'obodo Hamat, ka eze no nye iwu ka e gbuo ha niile.

Ya mere, a dooro Juda n'agha, mee ka o ga biri n'ala ozọ.

22 Emesja, Nebukadneza eze Babilon hoputara Gedaliya nwa Ahikam, nwa nwa Shefan, ka o buru onye na-elekota ndi foduru na Juda, 23 Mgbe ndiisi agha na ndi ikom ha nuru na eze Babilon emeela Gedaliya onye na-achi ala ahụ, ha bjakwutere Gedaliya na Mizpa. Ndi bjakwutere ya bu, Ishmel nwa Netanaya, Johanan nwa Kariya, Seraya nwa Tanhumet, onye Netofa, na Jaazanaya nwa onye Maaka, na ndi ikom ha. 24 Gedaliya

* 25:4 25:4 Maobu, Babilon † 25:4 25:4 Ya bu ndagwurugwu Jodan ‡ 25:17 25:17 Nzo ukwu iri abuo na asaa § 25:17 25:17 Nzo ukwu ano na okara

nụọrọ ha iyi, nùkwaara ndị ikom ha, si, “Unu atụla egwu n’ihi ndịisi ọrụ Babilon. Birinụ n’ala a, feekwa eze Babilon, ihe ga-agara unu nke ọma.”

²⁵ Ma n’onwa nke asaa, Ishmel nwa Netanaya, nwa Elishama, onye ya onwe ya si n’agburu eze, duuru mmadu iri bja Mizpa, tigbuo Gedaliya, na ndi ikom Juda na ndi Kaldia niile, bu ndi ya na ha no. ²⁶ Nke a mere ka ndi Juda niile, site n’onye nta ruo n’onye ukwu, ha na ndiisi agha ndi ahụ biliri gaa Ijipt, n’ihi na ha turu ndi Kaldia egwu.

Jehoiakin enwere onwe ya

²⁷ N’afọ nke iri ato na asaa, site na mgbe e mere ka Jehoiakin eze Juda gaa biri n’ala ọzọ, n’afọ Awel-Maduk* ghorọ eze Babilon, o mere ka Jehoiakin si n’ulo mkporo pụta nwere onwe ya. O bu n’ubochi nke iri abuo na asaa nke onwa iri na abuo ka o mere nke a. ²⁸ O gwara ya okwu oma, nye ya oche onodu ya di elu karia nke ndi eze ndi ozo ya na ha no na Babilon. ²⁹ N’ihi nke a, Jehoiakin gbanwere uwe mkporo ya, wezuga ya. Sitekwa n’oge ahụ, tutu ruo mgbe o nwuru, ya na eze na-eriko nri. ³⁰ Site n’ubochi ruo n’ubochi, eze Babilon na-enye Jehoiakin oke ihe ruru ya kwa ubochi niile nke o di ndu.

* 25:27 25:27 O bu ya bukwa Evil-Merodak.

1 Ihe e mere

Usoro ọmụmụ site n'Adam ruo Ebrahim

Ruokwa ụmụ Noa

- ¹ Adam, Set, Enoşh,
² Kenan, Mahalalel, Jared,
³ Enok, Metusela, Lamek,
na Noa.

⁴ Ụmụ Noa bụ Shem, Ham, na Jafet.

Ụmụ Jafet

- ⁵ Ụmụ ndị ikom Jafet bụ:
Goma, Magog, Madai, Javan, Tubal, Meshek na Tiras.
⁶ Ụmụ ndị ikom Goma bụ
Ashkenaz, na Rifat, na Togama.
⁷ Ụmụ ndị ikom Javan bụ:
Elisha, Tashish, Kitim, na Rodanim.

Ụmụ Ham

- ⁸ Ụmụ ndị ikom Ham bụ:
Kush, Ijipt, Put na Kenan.
⁹ Ụmụ ndị ikom Kush bụ:
Seba, Havila, Sabta, Raama, na Sabteka.
Ụmụ ndị ikom Raama bụ:
Sheba na Dedan.
¹⁰ Kush bụ nna Nimrod,
onye mesiri bụrụ dike n'agha n'ụwa.
¹¹ Ijipt bụ nna
ndị Lud, ndị Anam, ndị Lehab, ndị Naftuh, ¹² ndị Patrus, na ndị Kasluh
(onye ndị Filistia sitere na ya) na ndị Kafto.
¹³ Kenan bụ nna
Sajdon, ọkpara ya, na ndị Het, ¹⁴ ndị Jebus, ndị Amorit, ndị Gigash,
¹⁵ ndị Hiv, ndị Aka, ndị Sini, ¹⁶ ndị Avad, ndị Zema na ndị Hamat.

Ụmụ Shem

- ¹⁷ Ụmụ ndị ikom Shem bụ
Elam, Ashua, Apakshad, Lud na Aram.
Ụmụ Aram bụ
Uz, Hul, Geta na Meshek.
¹⁸ Apakshad bụ nna Shela;
Shela bụrụ nna Eba.
¹⁹ Eba mụtara ụmụ ndị ikom abụọ:
Aha otu n'ime ha bụ Peleg,* n'ihi na ọ bụ n'oge ndụ ya ka e kewara
ụwa; aha nwanne ya nwoke bụ Joktan.
²⁰ Joktan bụ nna
Almodad, Shelef, Hazamavet, Jera, ²¹ Hadoram, Uzal, Dikla, ²² Obal,
Abimael, Sheba, ²³ Oña, Havila na Jobab. Ndi a niile bu umu ndi
ikom Joktan.

* **1:19** 1:19 Peleg ọtara Nkewa, n'ihi na mgbe a mụrụ Peleg bụ mgbe e mere ka asụsụ ụwa niile kewasịa.

- 24 Shem, Apakshad, Shela,
 25 Eba, Peleg, Reu,
 26 Serug, Nahọ, Tera
 27 na Ebram, ya bụ Ebrahim.

Ụmụ ndị ikom Ebrahim

28 Ụmụ Ebrahim mụrụ bụ Aizik na Ishmel.

Ụmụ ndị ikom Hega

- 29 Ndi a bụ ụmụ ụmụ ha:
 Nebaiot (ọkpara Ishmel), Keda, Adbel, Mibsam, 30 Mishma, Duma,
 Masa, Hadad, Tema, 31 Jetua, Nafish na Kedema.
 Ndi a bụ ụmụ ndi ikom Ishmel.

Ụmụ ndi ikom Ketura

- 32 Ketura, iko nwanyi Ebrahim, mụtaara ya
 Zimran, Jokshan, Medan, Midian, Ishbak na Shua.
 Jokshan mụtara ndi a:
 Sheba na Dedan.
 33 Ụmụ ndi ikom Midian bụ:
 Efaa, Efe, Hanok, Abida na Eldaa.
 Ndi a niile bụ ụmụ ụmụ Ketura.

Ụmụ ndi ikom Sera

- 34 Ebrahim mụtara Aizik.
 Ụmụ ndi ikom Aizik bụ
 Iso na Izrel.

Ụmụ ndi ikom Iso

- 35 Iso mụrụ ndi a:
 Elifaz, Reuel, Jeush, Jalam na Kora.
 36 Ụmụ Elifaz bụ
 Teman, Omaa, Zefi, Gatam na Kenaz,
 na Amalek, site na Timna.
 37 Ụmụ ndi ikom Reuel bụ:
 Nahat, Zera, Shama, na Miza.

Ndi Edom

- 38 Ụmụ ndi ikom Sia bụ
 Lotan, Shobal, Zibiọn, Ana, Dishon, Eza na Dishan.
 39 Ụmụ ndi ikom Lotan bụ
 Hori na Homam. Timna bụkwa nwanne nwanyi Lotan.
 40 Ụmụ ndi ikom Shobal bụ
 Alvan,† Manahat, Ebal, Shefo na Onam.
 Zibiọn mụrụ
 Aja na Ana.
 41 Ana mụrụ
 Dishon.
 Ụmụ Dishon bụ
 Hamran, na Eshban, na Itran, na Keran.
 42 Ụmụ ndi ikom Eza bụ
 Bilhan, na Zaavan, na Akan.
 Ụmụ ndi ikom Dishan bụ
 Uz na Aran.

† 1:40 1:40 Maọbụ, Alian, dika otutu akwukwo ndi Hibru na-ede ya. Jen 36:23.

Ndi eze Edom

- ⁴³ Ndi a bu ndi eze chiri n'Edom tupu ndi Izrel enwee eze nke ha. Bela nwa Beoa, onye aha obodo ya bu Dinhaba.
- ⁴⁴ Mgbe Bela nwuru Jobab nwa Zera, onye Bozra nochiri ya dika eze.
- ⁴⁵ Mgbe Jobab nwuru, Husham onye si n'ala Teman nochiri ya dika eze.
- ⁴⁶ Mgbe Husham nwuru, Hadad nwa Bedad, onye meriri ndi agha Midia n'ozara Moab, ghorọ eze. Isi obodo ya bu Avit.
- ⁴⁷ Mgbe Hadad nwuru, Samla onye Masrika nochiri ya dika eze.
- ⁴⁸ Mgbe Samla nwuru, Shaul onye sitere na Rehobot di n'akuku osimiri[‡] nochiri ya dika eze.
- ⁴⁹ Mgbe Shaul nwuru, Baal-Hanan nwa Akboa, nochiri ya dika eze.
- ⁵⁰ Mgbe Baal-Hanan nwuru, Hadad nochiri ya dika eze. Akporo isi obodo ya Pai. Aha nwunye ya bu Mehetabel, nwa Matred, nwa nwa Mezahab. ⁵¹ Hadad mesiri nwukwa.

Ndiisi onumara n'Edom bu
 Timna, Alva, Jetet, ⁵² Oholibama, Elaa, Pinon, ⁵³ Kenaz, Teman, Mibza,
⁵⁴ Magdiel na Iram.
 Ndi a bu ndiisi onumara n'Edom.

2*Umụ ndi ikom Izrel*

- ¹ Izrel muru umu ndi ikom ndi a: Ruben, Simion, Livayi, Juda, Isaka, na Zebulon, ² Dan, Josef, Benjamin, Naftali, Gad na Asha.

*Ndi Juda**Ruokwa umu Hezron*

- ³ Juda mutara umu ndi ikom ato site na nwunye ya Bat-shua, onye Kenan.
 Aha ha bu Ia, Onan na Shela.
 Ma Ia okpara Juda bu nnoo mmadu ojo n'ihu ONYENWE ANYI, n'ihu ya, ONYENWE ANYI gburu ya.
- ⁴ Juda mutakwara umu nwoke abuo ozo, Perez na Zera, site na Tama nwunye nwa ya nwoke.
 Umụ ndi nwoke niile Juda di ise.
- ⁵ Umụ ndi ikom Perez bu,
 Hezron na Hamul.
- ⁶ Zera muru:
 Zimri, na Etan, na Heman, na Kalkol, na Dara. Ha di ndi ikom ise n'onuogu.
- ⁷ Ekan nwa Kami,
 bu onye ahụ tinyere ndi Izrel na nsogbu, site n'ihe o mere nke gbasara ihe e doro nsọ.
- ⁸ Etan muru
 Azaraya.
- ⁹ Hezron mutara
 Jerameel, Ram na Kaleb.

Umụ Ram nwa Hezron

- ¹⁰ Ram muru Aminadab,

[‡] 1:48 1:48 Eleghi anya o bu osimiri Yufretis

Aminadab amụọ Nashon onyendu a maara ama na Juda.

¹¹ Nashon mụrụ Salma,
Salma amụọ Boaz.

¹² Boaz amụta Obed,
Obed amụọ Jesi.

¹³ Nwa nwoke mbụ Jesi mụrụ bụ
Eliab; nke abụọ bụ Abinadab,
nke atọ bụ Shimea. ¹⁴ Nke anọ bụ Netanel,
nke ise bụ Radai, ¹⁵ nke isii Ozem,
nke asaa Devid.

¹⁶ O mụkwara ụmụ nwanyị abụọ site n'aka nwunye ya,
ndị aha ha bụ Zeruaya na Abigel. Zeruaya mụrụ Abishai, na Joab,
na Asahel.

¹⁷ Abigel, nwunye Jeta onye Ishmel mụrụ Amasa.

Kaleb nwa Hezron

¹⁸ Kaleb nwa Hezron lụrụ ụmụ nwanyị abụọ, Azuba na Jeriot. O mụrụ
ụmụ ndị ikom ndị a
Jesha, Shobab na Adon.

¹⁹ Mgbe Azuba nwurụ, Kaleb lụrụ nwunye ọzọ. Aha ya bụ Efrat, onye
mụtaara ya Hua.

²⁰ Hua mụrụ Uri, Uri mụtaara Bezalel.

²¹ Mgbe Hezron gbara iri afọ isii, ọ lụrụ ada Makia onye mụtaara ya
Segub. Makia bụ nna Gilead.

²² Segub mụrụ Jaia, onye chiri iri obodo abụọ na atọ na Gilead.

²³ Ma Geshua na Aram dotara obodo Jaia n'agha, dotakwa Kenat
n'agha, ya na iri obodo nta isii ndị ọzọ gbara ya gburugburu.
Ndị a niile bụ ụmụ Makia nna Gilead.

²⁴ Mgbe Hezron nwurụ n'obodo Kaleb Efrata, Abija nwunye Hezron
mụtaara ya Ashua, onye bụ nna Tekoa.

Jerameel nwa Hezron

²⁵ Jerameel ọkpara Hezron mụtaara Ram, onye bụ ọkpara ya,
mụọkwa Buna, na Oren, na Ozem, na Ahija. ²⁶ Nwunye Jerameel nke
abụọ, aha ya bụ Atara, mụtaara Onam.

²⁷ Ram ọkpara Jerameel mụtaara ụmụ ndị ikom ndị a:
Maaz, na Jamin, na Eka.

²⁸ Ụmụ Onam mụrụ bụ
Shamai, na Jada.

Shamai mụkwara
Nadab, na Abishua. ²⁹ Abishua na nwunye ya Abihail mụrụ Aban, na
Molid.

³⁰ Ụmụ Nadab mụrụ bụ
Seled, na Apaim. Seled nwurụ na-amụtaghi nwa ọbụla.

³¹ Ma Apaim mụtaara Ishi.
Ishi mụrụ Sheshan, Sheshan amụtakwa Alai.

³² Jada nwanne Shamai mụtaara ụmụ ndị ikom abụọ,
Jeta na Jonatan. Jeta amụtaghi nwa ọbụla,

³³ na Jonatan mụtaara ụmụ ndị ikom abụọ:
Pelet na Zaza.

Ndị a bụ ụmụ Jerameel.

- 34 Sheshan mụtara ọtụtụ ụmụ nwanyị, ma o nweghị nwa nwoke.
O nwere otu ohu bụ onye Ijipt, aha ya bụ Jaha. 35 O weere ada ya nwanyị nye odibo ya bụ Jaha, ka ọ bụrụ nwunye ya. Ọ mụtara ya otu nwa nwoke aha ya bụ Atai.
- 36 Atai mụrụ Netan,
Netan mụrụ Zabad,
37 Zabad amụọ Eflal.
Nwa Eflal bụ Obed,
38 ma Obed mụrụ Jehu.
Jehu amụọ Azaraya.
39 Azaraya bụ nna Helez,
Helez mụrụ Eleasa.
40 Eleasa mụrụ Sismai,
Sismai amụọ Shalum.
41 Shalum bụ nna Jekamaya,
ebe Jekamaya mụrụ Elishama.

Ikwu Kaleb

- 42 Ụmụ ndị ikom Kaleb nwanne Jerameel bụ
Mesha onye bụ ọkpara ya, nna Zif,
onye mụrụ Maresha nna Hebron.
43 Hebron mụrụ ndị a:
Kora, Tapuqa, Rekem na Shema.
44 Shema mụrụ Raham,
onye bụ nna Jokean.
Rekem mụrụ Shamai.
45 Ọkpara Shamai bụ Maon,
onye mụrụ Bet Zoa.
46 Efaa, iko nwanyị Kaleb,
mụtaara ya Haran, Moza na Gazez.
Haran mụtakwara nwa ọ kporo aha ya Gazez.
47 Jadia mụtara ndị ikom ndị a:
Regem, Jotam, Gesham, Pelet, Efaa na Shaaf.
48 Maaka, iko nwanyị ọzọ Kaleb nwere mụtaara ya ndị a:
Sheba na Tiahana,
49 ọ mụtakwara Shaaf, onye bụ nna Madmanna,
Sheva nna Makbena, tinyere Gibeaa.
Aha nwa nwanyị Kaleb mụtara bụ Aksa.
50 Ndị a bụ ụmụ Kaleb.

- Ụmụ Hua, ọkpara Efrata mụrụ bụ,
Shobal, nna Kiriath Jearim, 51 Salma nna Betlehem, na Haref, nna Bet-Gadea.
52 Ụmụ Shobal nna Kiriath Jearim mụrụ bụ
Haroe, onye mụrụ ọkara ndị ikwu Menuhot. 53 Ya mụtakwara ndị ikwu Kiriath Jearim, ndị Itra, ndị Put, ndị Shumat na ndị Mishra.
N'ime ndị a ka ndị Zorat na ndị Eshtaol si pụta.
54 Salma mụtara ikwu ndị a:
Betlehem, ndị Netofa, ndị Atrot Bet Joab, ụfọdu ndị Manaha na ndị Zoa. 55 Ụfọdu ha bụ ikwu ndị ode akwụkwọ, ndị bi n'obodo Jabez: ndị Tirait, na ndị Shimea, na ndị Suka. Ndị a niile bụ ndị Ken, ndị sitere n'agbụrụ Hamat, nna ndị ikwu Rekab.

3

Ụmụ ndị ikom Devid

¹ Ndi a bu umu ndi ikom Devid, ndi amuru ya mgbe o no na Hebron.

Okpara ya bu Amnon, nke Ahinoam bu nwanyi Jezril muru.
Nwa ya nke abuo bu Daniel, onye nne ya bu Abigel onye Kamel.

² Nke ato bu Absalom, nwa Maaka, nwa nwanyi Talmai, bu eze Geshua.
Nke anọ bu Adonaija, nwa nwoke Hagit

³ Nke ise bu Shefataya, nwa Abital.

Nke isii bu Itream, nke nwunye ya bu Eglal muru.

⁴ Umu ndi ikom isii ndi a ka a mutaara Devid na Hebron, ebe o no chia dika eze afo asaa na onwa isii.

Devid chiru na Jerusalem iri afo ato na ato. ⁵ Ndi a bukwa umu a muru ya n'ebe ahụ:

Shamua,* Shobab, Netan na Solomon. Mmadu anọ ndi a bu ndi Batsheba nwa nwanyi Amiel muru.

⁶ Ndi ozo bukwa Ibha, Elishua,† Elifelet, ⁷ Noga, Nefeg, Jafia, ⁸ Elishama, Eliada na Elifelet. Ha niile di itoolu n'onuogu.

⁹ Ndi a niile bu umu ndi ikom Devid, na-agunyeghi umu ndi ikom ndi iko ya nwanyi mutara. Tama bu nwanne ha nwanyi.

Ndi eze Juda

¹⁰ Ndi a bu umu Solomon: Rehoboam,
na Abija,

na Asa,
na Jehoshafat,

¹¹ na Joram,‡

na Ahazaya,
na Joash,

¹² na Amazaya,

na Azaraya,
na Jotam,

¹³ na Ehaz,
na Hezekaya,

na Manase,

¹⁴ na Amon,
na Josaya.

¹⁵ Umu ndi ikom Josaya:

Johanan nwa mbu ya,
na Jehoiakim nwa ya nke abuo,
na Zedekaya nwa ya nke ato,
na Shalum nwa ya nke anọ.

¹⁶ Umu Jehoiakim bu ndi a,
Jehoiakin nwa ya,

* **3:5** 3:5 Shimea bu uzọ ozo e si akpo Shamua † **3:6** 3:6 Elishua ma o bukwanyu Elishama.

‡ **3:11** 3:11 Joram ma o bukwanyu Jehoram

na Zedekaya.

Ụmụ ụmụ Jehoiakin

- ¹⁷ Ndi a bu umu ndi ikom Jehoiakin, eze ahụ a dotara n'agha: Shealtiel, nwa ya, ¹⁸ Malkiram, Pedaya, Shenaza, Jekamaya, Hoshama na Nedabaya.
- ¹⁹ Umụ ndi ikom Pedaya bu Zerubabel na Shimei.
- Umụ ndi ikom Zerubabel bu ndi a: Meshulam na Hananaya. Shelomit bu nwanne ha nwanyị. ²⁰ E nwekwara ndi ikom ise ozo aha ha bu Hashuba, Ohel, Berekaya, Hasadaya na Jushab-Hesed.
- ²¹ Umụ Hananaya muru bu Pelataya na Jeshaya. Jeshaya muru Refaya; Refaya muru Anan na Qbadaya, Qbadaya muru Shekanaya.
- ²² Umụ Shekanaya bu ndi a: Shemaya na umu ya ndi ikom: Hatush, Igal, Bariya, Nearaya na Shafat. Ha di isii n'onuogugu.
- ²³ Umụ Nearaya bu ndi a, Elioenai, Hezekaya na Azrikam. Ha di ato n'onuogugu.
- ²⁴ Ndi Elioenai muru bu ndi a: Hodavaya, Eliashib, Pelaya, Akub, Johanan, Delaya na Anani. Ha niile di asaa n'onuogugu.

4

Ụmụ ụmụ Juda

- ¹ Ndi ikwu Juda bu Perez, Hezron, Kami, Hua na Shobal.
- ² Shobal muru Reaya, onye bu nna Jahat. Jahat bu nna Ahumai na Lahad, ndi a bu ndi ikwu Zorat.
- ³ Ndi a bu umu Etam: Jezril, na Ishma, na Idbash, aha nwanne ha nwanyị bu Hazelelponi. ⁴ Penuel bu nna Gedoa, Eza bu nna Husha.
- Ndi a bu umu Hua, bu okpara Efrata, nna Betlehem.
- ⁵ Ashua nna Tekoa luru ndi nwunye abuo: Hela na Naara.
- ⁶ Naara mutara ya Ahuzam, na Hefa, na Temeni, na Haahashitari. Ndi a bu umu ndi ikom Naara.
- ⁷ Umụ ndi ikom Hela mutara bu Zeret, Zoha, Etnan ⁸ na Koz, onye bu nna Anub na Hazobeba, nakwa nke ikwu Ahahel, nwa Harum.

⁹ Jabez bu nwoke a na-asopuru karja umunne ya ndi ikom niile. Nne ya kporo aha ya Jabez, si, "A muru m ya n'ihe mgbu." ¹⁰ Jabez tikuru Chineke Izrel mkpu akwa si ya, "Biko gozie m, mee ka oke ala m saa mbara. Kwere ka aka gi dikwasị m, ma wezuga m site n'ihe mmeru ahụ ofula, ka m si otu a gbanarị ihe mgbu." Chineke zara ekpere ya meere ya ihe o rioro.

- ¹¹ Kelub, nwanne nwoke Shua muru Mehia, nna Eshton, ¹² Eshton muru Bet-Raafa, na Pasea, na Tihina. Tihina muru Ir Nahash. Ndi a niile bu ndi ikwu Reka.
- ¹³ Umụ ndi ikom Kenaz mutara bu,

Otniel na Seraya.

Otniel amụta

Hatat na Meonotai. ¹⁴ Meonotai bụ nna Ofra.

Seraya bụ nna Joab,

Joab bụ nna Ge Harashim. A kpọrọ ha Ge Harashim n'ìhi na ha bụ ndị ñka.

¹⁵ Kaleb nwa Jefune mụrụ

Iru, Elaa na Naam.

Ma Elaa mụrụ

Kenaz.

¹⁶ Ụmụ ndị ikom Jehalelel mụrụ bụ ndị a:

Zif, Zifa, Tiria na Asarel.

¹⁷ Ụmụ Ezra bụ

Jeta, Mered, Efaa na Jalon.

Otu n'ime ndị nwunye Mered lụrụ mụtara Miriam, Shamai na Ishba, bụ nna Eshtemoa. ¹⁸ Ndị a bụkwa ụmụ ndị ikom Bitaya, bụ nwa nwanyị Fero, nke Mered lụrụ.

Nwunye ya nke si n'èbo Juda mụrụ Jered bụ nna Gedoa, Heba nna Soko na Jekutiel nna Zanoa.

¹⁹ Ụmụ ndị ikom nwunye Hodia, nwanne nwanyị Naham, bụ nna Keila onye Gam na Eshtemoa onye Maaka.

²⁰ Ụmụ ndị ikom Shimon mụrụ bụ

Amnon, Rina, Ben-Hanan na Tilon.

Ishi mụrụ

Zohet na Ben-Zohet.

²¹ Ụmụ Shela nwa Juda mụrụ bụ

Ìa, nna Leka, Laada, nna Maresha, na ikwu ndị ọrụ ìkpa ezi akwa ọcha nọ na Bet Ashbea

²² na Jokim, ndị ikom Koziba, na Joash na Saraf, ndị chiri na Moab na Jashubi Lehem. Aha ndị a sitere n'akwụkwọ akụkọ mgbe ochie.

²³ Ha bụ ndị ọkpụ ite, ndị biri na Netaim ya na Gedera. Ha biri n'èbe ahụ n'ìhi ìrurụ eze ọrụ.

Umụ umụ Simion

²⁴ Simion mụrụ

Nemuel, Jamin, Jarib, Zera na Shaul.

²⁵ Shaul mụrụ Shalum nna Mibsam. Mibsam bụkwa nna Mishma.

²⁶ Ụmụ Mishma mụrụ bụ

Hamuel nwa ya, Zakua nwa ya na Shimei nwa ya.

²⁷ Shimei mụrụ ndị ikom iri na isii, na ndị inyom isii. Umunne ya ndị ikom enweghị otutu umụ dika ya onwe ya. N'ìhi ya, ndị ikwu ya adighi ukwu n'ọnuogugu dika ndị ọzọ na Juda. ²⁸ Ha biri na Bíasheba, Molada, Haza Shual, ²⁹ Bilha, Ezem, Tolad, ³⁰ Betuel, Homa, Ziklag, ³¹ Bet-Makabot, Haza-Susim, Bet-Biri na Shaaraim. Ọ bụ ha bi n'òbodo ndị a niile tutu ruo n'oge ọchịchị Devid. ³² Obodo gbara ha gburugburu bụ Etam, Ain, Rimon, Token na Ashan, obodo ise, ³³ tinyere obodo nta niile gbara obodo ndị a gburugburu ruo na Baalat. Ndị a bụ ebe obibi ha.

Ha nwekwara akwụkwọ usoro omumụ.

³⁴ Meshobab, Jamlek,

Joshua nwa Amazaya, ³⁵ Juel,

Jehu nwa Joshibaya, nwa Seraya, nwa Asiel,

³⁶ nakwa Elioenai, Jaakoba, Jeshohaya,

Asaya, Adiel, Jesimiel na Benaya,

³⁷ na Ziza nwa Shifi, nwa Alon, nwa Jedaya, nwa Shimri, nwa Shemaya.

³⁸ Ndi ikom ndi a e deputara aha ha bu ndi ndu ikwu ha.

Ezinaulo ha mubara nke ukwu, ³⁹ ha gakwara na mputa Gedoa n'akuku owuwa anyanwu ndagwurugwu ichoro igwe anu ulo ha ebe ita nri. ⁴⁰ Ha chotara ebe ita ahija anu ulo mara mma, nke sara mbara, nke di juu, burukwa ebe nsogbu na-adighi. Ufodu n'ime umu Ham ebiela n'ebe ahụ na mbu.

⁴¹ Ndi ikom ndi a e dere aha ha n'akwukwo usoro omumu bjara n'oge Hezekaya na-achi dika eze Juda. Ha busoro umu Ham agha n'ebe obibi ha, busokwa ndi Meunim bi n'ebe ahụ agha, bibie ha kparamkam, dika o di ruo taa. Emesja ha bichiri ebe ahụ n'ihu na ebe ita ahija nke igwe anu ulo ha n'ebe ahụ. ⁴² Ozokwa, nari ndi ikom ise n'ime ndi a si n'ebo Simion, ndi ndu ha bu Pelataya, Nearaya, Refaya na Uziel, umu Ishi busoro obodo ugwu ugwu Sia agha. ⁴³ Ha gburu ndi Amalek foduru ndu n'ebe ahụ, bichie ala ahụ ruo taa.

5

Umu umu Ruben

¹ Okpara Izrel bu Ruben. Ma n'ihu na o meruru ihe ndina nna ya site na idinakwuru nwunye nna ya, a napuru ya onodu okpara ya were ya nye umu nwanne ya Josef mutara. N'ihu ya, akwukwo akuko usoro omumu umu Izrel akpoghi Ruben okpara. ² O bu ezie na Juda di ike karja umunna ya, burukwa eziokwu na onyendu si na Juda puta, maobu Josef ka e nyere oke ruuru okpara. ³ Ruben, okpara Izrel muru ndi ikom ndi a:

Hanok, na Palu, na Hezron, na Kami.

⁴ Juel muru

Shemaya, nna Gog,

Gog muru Shimei. ⁵ Shimei muru Maika,

Maika amuo Reaya. Reaya amuo Baal.

⁶ Baal muru Beera, onye Tiglat-Pileasa eze ndi Asiria dotara n'agha. Beera bukwa onyendu ndi Ruben.

⁷ Ndi umunna ha dika agburu niile ha si di, bu ndi e deputara aha ha dika usoro omumu ha si di;

Jeiel onyeisi, na Zekaraya, ⁸ na Bela nwa Azaz nwa Shema, nwa Juel.

Ha nwere ebe obibi ha site n'Aroea ruo n'ugwu Nebo, rukwaa Baal-Meon. ⁹ Ha bu ndi ozuzu aturu, nwekwa otutu igwe anu ulo. O bukwa n'akuku owuwa anyanwu, n'onu ozara ruo n'osimiri Yufretis ka ha nazu ha, n'ihu na anu ulo ha nwere bara uba na Gilead.

¹⁰ N'oge Sol bu eze Izrel, umu Ruben meriri ndi Haga n'agha, bichie ala ha niile di n'owuwa anyanwu Gilead.

Umu umu Gad

¹¹ Umu Gad bi n'akuku ha site na Bashan ruo Saleka.

¹² Juel bụ onyendu na Bashan, Shafam na-esote ya, ya na Janai na Shafat.

¹³ Ụmunnna ha, ndị bụ ndị ndu ikwu asaa a bụ, Maikel, na Meshulam, na Sheba, na Jorai, na Jakan, na Zia, na Eba.

¹⁴ Ndi a bụ ụmụ ndi ikom Abihail, nwa Huri, nwa Jaroa, nwa Gilead, nwa Maikel, nwa Jehishai, nwa Jado, nwa Buz.

¹⁵ Ahi nwa Abdiel, nwa Guni bụ onyeisi n'etiti ụmunnna ya.

¹⁶ Ndi Gad nwere ebe obibi na Gilead n'ime Bashan, na n'obodo nta niile gbara ya gburugburu. Ha bikwa n'ebe ahijia anụ ụlọ na-ata juputara na Sharon ruo n'ebe oke ala ha kwusiri.

¹⁷ E denyere aha ndi a niile n'akwukwo usoro omumu n'oge Jotam bu eze Juda, na n'oge Jeroboam bu eze Izrel.

¹⁸ Ndi Ruben na ndi Gad, na okara ebo Manase nwere iri puku mmadu anọ na anọ na nari asaa na iri isii (44,760) ndi jikeere ije agha, ndi di ike, ndi a zuru iji ota na mma agha, na uta ibu agha. ¹⁹ Ha busoro ndi Haga, na Jetua, na Nafish na ndi Nodab agha. ²⁰ E nyeere ha aka ibuso ha agha, Chineke nyefere ndi Haga na ndi niile na-enyere ha aka n'aka ha, n'ihu na ha kpokuru ya n'oge ogu ahụ. O zara ekpere ha n'ihu na ha tukwasiri ya obi. ²¹ Ha ji ike chikoro anu ulo ndi Haga, di iri puku inyinya kamel ise, nari puku aturu abuo na iri puku ise, puku inyinya ibu abuo. Ha dokpukwara nari puku ndi mmadu n'agha. ²² E gbukwara otutu ndi mmadu n'ihu na agha ahu bu nke Chineke luru n'onwe ya. Ha bichiri ala ahu tutu ruo mgbe a dooro Izrel niile n'agha.

Okara ebo Manase

²³ Okara ebo Manase di ukwu n'onuogugu; ha nwere ebe obibi ha site n'ala Bashan ruo Baal-Hemon, ya bu, ruo Senia, ugwu Hemon.

²⁴ Ndiisi ikwu ha niile bu ndi a: Efaa, Ishi, Eliel, Azriel, Jeremaya, Hodavaya na Jadiel. Ndi a niile bu dimkpa n'agha, ndi a ma ama na ndiisi ezinaulo. ²⁵ Ma ha bu ndi na-ekwesighi ntukwaso obi nye Chineke nna nna ha. Kama ha meruru onwe ha site n'ife chi niile nke ndi bi n'ala ahu na mbu, bu ndi Chineke lara n'iyi n'ihu ha. ²⁶ N'ihu nke a, Chineke nke Izrel kpaliri mmuo Pul, bu eze Asiria (ya bu Tiglat-Pileasa* eze ndi Asiria), ka o bilie megide ndi Ruben, ndi Gad na okara ebo Manase, dota ha n'agha, buru ha gaa Hala, na Hoboa, na Hara na osimiri Gozan, ebe ha no ruo taa.

6

Umụ ụmụ Livayi

¹ Livayi muru ndi a:

Geshon, Kohat na Merari.

² Kohat muru

Amram, Izha, Hebron na Uziel.

³ Amram muru

Eron, Mosis na Miriam.

Eron muru

Nadab, Abihu, Elieza na Itama.

⁴ Elieza muru Finehaz;

Finehaz aburu nna Abishua

⁵ Abishua bu nna Buki,

* 5:26 5:26 Tiglat-Pileasa bukwa onye a na-akpo Pul, hu nke a n'akwukwo 2Ez 15:19

Buki aburū nna Uzi.

⁶ Uzi mūrū Zerahaya,
Zerahaya amūọ Meraiot.

⁷ Meraiot mūrū Amaraya,
Amaraya amūọ Ahitub.

⁸ Ahitub mūrū Zadok,
Zadok amūọ Ahimaaz.

⁹ Ahimaaz mūrū Azaraya,
Azaraya amūọ Johanan.

¹⁰ Johanan mūrū Azaraya
ọ bụ ya bụ onye ahụ bụ onye nchụaja ụlọnsọ ukwu ahụ Solomon wuru
na Jerusalem.

¹¹ Azaraya mūrū Amaraya,
Amaraya amūọ Ahitub.

¹² Ahitub mūrū Zadok,
Zadok amūọ Shalum.

¹³ Shalum mūrū Hilkaya,
Hilkaya amūọ Azaraya.

¹⁴ Azaraya mūrū Seraya,
Seraya amūọ Jehozadak,

¹⁵ A dotara Jehozadak n'agha mgbe ONYENWE ANYI mere ka Nebukad-
neza dokpurū ndi Juda na Jerusalem n'agha.

¹⁶ Umụ ndi ikom Livayi bụ,
Geshom, Kohat na Merari.

¹⁷ Geshom mūrū
Libni na Shimei.

¹⁸ Umụ Kohat bụ
Amram, Izha, Hebron, na Uziel.

¹⁹ Merari mūtara
Mahali na Mushi.

Ndi a bụ ikwu Livayi ndi e deputara dika aha nna ha si di.

²⁰ Ikwu Geshom bụ
Libni, Jahat,

Zima, ²¹ Joa,
Ido, Zera
na Jeaterai.

²² Ikwu Kohat bụ
Aminadab, Kora,

Asia, ²³ Elkena,
Ebiasaf, Asia,
²⁴ Tahat, Uriel,

Uzaya na Shaul.

²⁵ Umụ umụ Elkena bụ
Amasai na Ahimot.

²⁶ Umụ umụ Ahimot bụ
Elkena, Zofai, Nahat, ²⁷ Eliab,
Jeroham, Elkena
na Samuel.

²⁸ Umụ Samuel bụ
Juel, okpara ya,
na Abija nke abuo.

²⁹ Umụ umụ Merari bu
Mahali, Libni,
Shimei, Uza,
³⁰ Shimea, Hagiya
na Asaya.

Ndi na-abu abu n'uloonso ukwu

³¹ Ndi a bu ndi ikom Devid hoputara nye oru ilekota ndi obu abu n'ulo ONYENWE ANYI mgbe e bubatara igbe ogbugba ndu n'ebe ahụ. ³² Ha jere ozi ibu abu ha n'ihu ulo ikwu, ya bu, ulo nzute, tutu ruo mgbe Solomon wuchara ulonso ONYENWE ANYI na Jerusalem. Ha jere ozi ha dika usoro jere ozi ha si di.

³³ Ndi a bu ndi ikom ahụ jere ozi, ha na umụ ha ndi ikom:

Site n'ikwu Kohat:

Heman, obu abu.

Ndi a bu nna nna ya ochie: Juel, nwa Samuel,

³⁴ nwa Elkena, nwa Jeroham,
nwa Eliel, nwa Toa,

³⁵ nwa Zuf, nwa Elkena,
nwa Mahat, nwa Amasai,

³⁶ nwa Elkena, nwa Juel,
nwa Azaraya, nwa Zefanaya,

³⁷ nwa Tahat, nwa Asja,
nwa Ebiasaf, nwa Kora,

³⁸ nwa Izha, nwa Kohat,
nwa Livayi, nwa Izrel.

³⁹ Asaf onye na-enyere Heman aka, na-eje ozi n'akuku aka nri ya. Ndi bu nna nna ya ochie bu ndi a: Berekaya, nwa Shimea,

⁴⁰ nwa Maikel, nwa Baaseya,
nwa Malkija, ⁴¹ nwa Etni,
nwa Zera, nwa Adaya,

⁴² nwa Etan, nwa Zima,
nwa Shimei, ⁴³ nwa Jahat,
nwa Geshom, nwa Livayi.

⁴⁴ Onye ozo na-enyere Heman aka bu Etan, onye ikwu Merari. O na-ano n'aka ekpe ya.

Ndi bu nna nna ochie Etan bu ndi a, Kishi, nwa Abdi,
nwa Maluk, ⁴⁵ nwa Hashabaya,
nwa Amazaya, nwa Hilcaya,

⁴⁶ nwa Amzi, nwa Bani,
nwa Shema, ⁴⁷ nwa Mahali,
nwa Mushi, nwa Merari,
nwa Livayi.

⁴⁸ Umunna ha ndi Livayi ufodu ka e tinyere n'oru di iche iche n'ulo ikwu, bu ulo Chineke. ⁴⁹ Ma Eron na umu umu ya bu ndi churu aja onyinye n'elu ebe ichu aja nke aja nsure oku, nakwa n'elu ebe ichu aja ihe na-esi isi uto, nke metutara oru ije ozi niile n'ime Ebe ahụ Kachasi Nso, na-ekpuchikwara Izrel mmehie niile ha, n'usoro dika ihe niile si di nke Mosis ohu Chineke nyere n'iwu.

50 Ụmụ ụmụ Eron bu
 Elieza, na Finehaz,
 na Abishua, ⁵¹ na Buki,
 na Uzi, na Zerahaya,
⁵² na Meraiot, na Amaraya,
 na Ahitub, ⁵³ na Zadok,
 na Ahimaaz.

⁵⁴ Ndi a bu ala na obodo di iche iche umu Eron ketara, nke e nyere ikwu Kohat, umu umu Eron, n'ihu na o bu ha ka e bu uzọ kenye oke site n'ife nza.

55 Hebron, n'ime Juda, ya na ala ita nri anu ulo niile di ya gburugburu.
⁵⁶ Ma ala ubi na obodo nta niile gbara Hebron gburugburu ka e nyere Kaleb nwa Jefune. ⁵⁷ Ya mere e nyere umu umu Eron Hebron (obodo mgbaba), na Libna, na Jatia, na Eshtemoa, ⁵⁸ na Hilan, na Debja, ⁵⁹ na Ashan, na Juta, na Bet-Shemesh, tinyere ebe ita nri nke anu ulo ha.
⁶⁰ Site n'ebo Benjamin e nyere ha obodo Gibion, Geba, Alemet, na Anatot, tinyere ebe ita nri nke anu ulo ha.
 Obodo ndi a, nke e kere n'etiti ndi ikwu Kohat, di iri na otu n'onuogugu.

61 E fere nza tupu e nye ndi foduru n'ime ikwu Kohat obodo iri site n'ala okara ebo Manase.
⁶² E fekwara nza nye agburu niile di n'ikwu Geshom obodo iri na ato na Bashan, site n'ala ebo Isaka, na Asha, na Naftali, na agburu niile di n'ikwu Manase.
⁶³ E fekwara nza nye ikwu Merari obodo iri na abuo site n'ala ebo Ruben, na Gad, na Zebulon.

⁶⁴ Otu a ka ndi Izrel si nye ndi Livayi obodo ndi a na ebe ita nri nke anu ulo di.

⁶⁵ Site n'ebo Juda, na Simion, na Benjamin ka e si kenye ha obodo ndi ahụ a kporo aha ha na mbu.

⁶⁶ E sitere n'ala ndi ebo Ifrem kenye ufodu n'ime ndi agburu Kohat obodo ufodu.

⁶⁷ N'ala ugwu ugwu Ifrem e kenyere ha Shekem (obodo mgbaba), na Gaza, ⁶⁸ na Jokmeam, na Bet-Horon, ⁶⁹ na Aijalon, na, Gat Rimon, tinyere ebe ita nri nke anu ulo gbara ya gburugburu.

⁷⁰ Site n'okara ebo Manase, ndi Izrel nyere ndi ikwu Kohat foduru obodo ndi a: Anea na Bileam, tinyere ala ebe ita nri anu ulo ha.

⁷¹ Ndi Geshom natara obodo ndi a:

Site n'agburu okara ebo Manase ha natara Golan, nke di na Bashan, na Ashtarot, tinyere ebe ita nri nke anu ulo ha.

⁷² Ebo Isaka nyere ha Kedesh, Daberat, ⁷³ Ramot na Anem, tinyere ebe ita nri anu ulo niile di ha gburugburu.

⁷⁴ Ebo Asha nyere ha Mashal, Abdon, ⁷⁵ Hukok na Rehob, tinyere ebe ita nri anu ulo niile di ha gburugburu.

⁷⁶ Ebo Naftali nyere ha Kedesh n'ime Galili, Hamon na Kiriatem, tinyere ebe ita nri nke anu ulo ha.

⁷⁷ Ndi ebo Zebulun nyere umu Merari ndi Livayị foduru ala ndi a: Jokneam, Kata, Rimon na Taboa, tynere ebe ita nri anu ulo ha.

⁷⁸ Ma n'ofe osimiri Jordan, n'owuwa anyanwu obodo Jeriko, ndi ebo Ruben nyere ha obodo Beza di n'ozara, nyekwa ha Jahaz, ⁷⁹ Kedemot na Mefaat, tynere ebe ita nri nke anu ulo ha niile.

⁸⁰ Ndi ebo Gad nyere ha Ramot nke Gilead, Mahanaim, ⁸¹ Heshbon na Jeza, tynere ebe ita nri nke anu ulo ha niile.

7

Umu umu Isaka

¹ Isaka muru umu anu:

Tola, na Pua, na Jashub, na Shimron.

² Umu Tola ndi ghoru ndiisi ezi bu ndi a:

Uzi, na Refaya, na Jeriel, na Jamai, na Ibsam, na Samuel. N'oge Devid bu eze, onuogugu ndi agha sitere n'etiti ha di iri puku abuo na abuo, na nari isii. (22,600).

³ Uzi muru

Izrahaya.

Izrahaya amuta ndi a:

Maikel, Obadaya, Juel na Ishaya. Ha niile bukwa ndiisi ikwu ha. ⁴ Ndi bu ndi agha n'etiti umu umu ha n'oge Devid bu eze ruru iri puku atu na isii (36,000), n'ihu na ha niile luru otutu ndi inyom, muo otutu umu.

⁵ Umunne ha bu ndi na-alu agha bu ndi agburu Isaka di iri puku asato na asaa (87,000) n'onuogugu, dika e deputara aha ha n'akwukwo usoro omumu.

Umu umu Benjamin

⁶ Benjamin muru ndi ikom atu:

Bela, Beka na Jediael,

⁷ Bela muru umu ise:

Ezbon, Uzi, Uziel, Jerimot na Iri. Ha niile bu ndiisi ezi. Onuogugu ndi agha ha di iri puku abuo na abuo na iri atu na anu (22,034). E dekwara aha ndi a niile n'akwukwo usoro omumu.

⁸ Umu ndi ikom Beka muru bu

Zemira, Joash, Elieza, Elioenai, Omri, Jeremot, Abija, Anatot na Aletet.

⁹ Akwukwo ebe e dere usoro omumu ha deputara aha ndiisi ezinaulo, na iri puku ndi agha abuo na nari abuo (20,200).

¹⁰ Jediael muru otu nwa nwoke:

aha ya bu Bilhan.

Umu Bilhan bu

Jeush, Benjamin, Ehud, Kenaana, Zetan, Tashish na Ahishaha. ¹¹ Umu ndi ikom Jediael ndi a bu ndiisi ezinaulo. E nwere n'etiti ha ndi agha onuogugu ha di puku iri na asaa na nari abuo (17,200), ndi no na njikere ibu agha.

¹² Ndi Shupim na ndi Hupim bu umu umu Er ebe ndi Hushim bu umu umu Aha.

Umu umu Naftali

¹³ Umu Naftali mutara bu

Jaziel, Guni, Jeza na Shalum bu umu Bilha.

Umu umu Manase

¹⁴ Umu Manase:

Asriel, onye iko ya nwanị bụ onye Aram mụtara, na Makia. Makia bụ nna Gilead. ¹⁵ Makia sitere n'etiti ndị Hupim na Shupim ụọ nwunye. Aha nwanne ya nwanị bụ Maaka. Otu onye ọzọ si n'agbụrụ Manase bụ Zelofehad, onye mụtara naanị ụmụ ndị inyom. ¹⁶ Maaka nwunye Makia mụtara otu nwa nwoke ọ gụrụ Peresh. Aha nwanne ya bụ Sheresh, onye mụtara Ụlam na Rakem.

¹⁷ Nwa nwoke Ụlam mụtara bụ Bedan.

Ndị a bụ ụmụ Gilead, nwa nwa Makia, nwa Manase.

¹⁸ Hamoleket, nwanne nwanị Makia mụrụ Ishod, Abieza na Mahla.

¹⁹ Shemida mụrụ ụmụ ikom ndị a: Ahian, Shekem, Liiki na Aniam.

Ụmụ ụmụ Ifrem

²⁰ Ụmụ Ifrem bụ Shutela, Bered, Tahat, Eleada, Tahat ²¹ na Zabad nwa ya, na Shutela nwa ya.

Eza na Elead bụ ndị gara ichikoro anụ ụlọ ndị Gat, ndị ikom nwe obodo ahụ jidere ha gbuo ha n'ebe ahụ. ²² Ifrem nna ha ruru ụjụ nke ukwu n'ihị ọnwụ ha, ma ụmụna ya kasịrị ya obi. ²³ Mgbe nwunye ya mụrụ nwa nwoke ọzọ, ọ kpọrọ aha ya Beriya, nke pụtara, Ihe ndaba ọjọọ, n'ihị ọnwụ Elead na Eza. ²⁴ Aha nwa Ifrem nke nwanị bụ Sheera. Sheera bụ onye wuru akụkụ ugwu na ndịda Bet-Horon, wuokwa Uzen-Sheera.

²⁵ Ndị a bụkwa ụmụ Ifrem: Refa, nna Reshef, onye bụ nna Tela. Tela bụ nna Tahan,

²⁶ onye bụ nna Ladan, Ladan bụ nna Amihud, onye bụ nna Elishama. ²⁷ Elishama bụ nna Nun, onye bụ nna Joshua.

²⁸ Betel na obodo ndị ọzọ gbara ya gburugburu, ya bụ Naaran, n'akụkụ ọwụwa anyanwụ, na Gaza na obodo nta ya, ndị dī n'odịda anyanwụ, na Shekem, na obodo ndị ọzọ, tutu ruo Aya, na obodo nta ya niile, so n'ala ha. ²⁹ Ụmụ Manase, nwa Josef, nwa nwa Izrel, bikwa n'obodo ndị a dī n'oke ala ha: Bet-Shan, na Teanak, na Megido, na Doa, t inyere obodo nta ha niile.

Ụmụ ụmụ Asha

³⁰ Asha mụrụ ndị a: Imna, Ishva, Ishvi na Beriya. Nwa ya nwanị bụ Sera.

³¹ Beriya amụta ndị a: Heba na Malkiel, onye bụ nna Biazait.

³² Heba bụ onye mụrụ Jaflet, Shoma na Hotam. Nwanne ha nwanị bụ Shua.

³³ Ụmụ Jaflet mụrụ bụ Pasak, Bimhal na Ashvat. Ndị a bụ ụmụ Jaflet.

³⁴ Shoma amụọ Ahi, Roga, Huba na Aram.

³⁵ Nwanne ya nwoke Helem mụrụ Zofa, Imana, Shelesh na Amal.

³⁶ Zofa amụta ndị a:

Sua, Hanefa, Shual, Beri, Imra, ³⁷ Beza, Hod, Shama, Shilsha, Itran na Beera.

³⁸ Jeta mụtara

Jefune, Pispá na Ara.

³⁹ Ula amụta

Ara, Haniel na Rizia.

⁴⁰ Umụ umụ Asha ndi a niile bu ndiisi ezi, ndi a sara anya na mmiri hoputa, ndi bu dimkpa n'agha, ndi ndu a ma ama. Onuogugu ndi ha tozuru ije agha di puku iri abuo na isii (26,000), ndi e deputara aha ha n'akwukwo usoro omumu.

8

Usoro omumu Sol

¹ Benjamin mụtara umu ndi ikom ise. Aha ha n'usoro dika e si muo ha bu:

Bela nke mbu,

nke abuo Ashbel, nke ato Ahara,

² nke ano Noha, na nke ise Rafa.

³ Ndi ikom Bela muru bu

Aada, Gera, Abihud, ⁴ Abishua, Neeman, Ahoa, ⁵ Gera, Shefufan na Huram.

⁶ Umụ Ehad ndi bu ndiisi ezinaulo na Geba, ndi bukwa ndi e si na Geba chupu mee ka ha gaa biri na Manahat bu ndi a:

⁷ Neeman, Ahija na Gera, onye chupuru ha na onye bukwa nna Uza na Ahihud.

⁸ A mụtara Shaharaim umu ndi ikom na Moab mgbe o gbachara ndi nwunye ya abuo bu Hushim na Baara alukwaghi m. ⁹ Nwunye ya Hodesh mụtara Jobab, Zibja, Mesha, Malkam, ¹⁰ Jeuz, Sakia na Miama. Ndi a bu umu ya ndi ikom, ndi bukwa ndiisi ezi. ¹¹ Tupu o chupu nwunye ya Hushim, o mụtara ya Abaitub, na Elpaal.

¹² Elpaal muru ndi a:

Eba, Misham, Shemed (onye wuru obodo Ono na Lod, na obodo nta gbara ha gburugburu). ¹³ Umụ ya ndi ozo bu Beriya, na Shema, ndi bu ndiisi ezinaulo ndi bi n'Aijalon. O bu ha chupuru ndi Gat site n'obodo ahụ.

¹⁴ Beriya muru Ahio, Shashak, Jeremot, ¹⁵ Zebadaya, Arad, Eda, ¹⁶ Maikel, Ishpa na Joha, ndi a bu umu ndi ikom Beriya.

¹⁷ Zebadaya, Meshulam, Hizki, Heba, ¹⁸ Ishmerai, Izlaya na Jobab bu umu Elpaal.

¹⁹ Jakim, Zikri, Zabdi, ²⁰ Elienai, Ziletai, Eliel, ²¹ Adaya, Beraya na Shimrat bu umu Shimei.

²² Ishpan, Eba, Eliel, ²³ Abdon, Zikri, Hanan, ²⁴ Hananaya, Elam, Antotija, ²⁵ Ifdeya na Penuel bu umu ndi ikom Shashak.

²⁶ Jeroham muru Shamsherai, Sheharaya, Atalaya, ²⁷ Jareshaya, Ilaija na Zikri bu umu ndi ikom Jeroham.

²⁸ Ndi a niile bu ndiisi ezi, ndi ndu, ndi bi na Jerusalem, ndi e deputara aha ha n'akwukwo usoro omumu.

²⁹ Jeiel nna Gibion biri na Gibion.

Aha nwunye ya bu Maaka. ³⁰ O muru Abdon, okpara ya, Zua, Kish, Baal, Nea, Nadab, ³¹ Gedoa, Ahio na Zeka ³² na Miklot, onye bu nna Shimea. Ha onwe ha bikwa ndi umunna ha nso na Jerusalem.

- ³³ Nea mụrụ Kish, nna Sọl. Ma Sọl mụrụ Jonatan, Malkishua, Abinadab na Esh-Baal.
- ³⁴ Jonatan mụrụ nwa nwoke a na-akpọ Merib-Baal, nna Maịka.
- ³⁵ Umụ Maịka mụrụ bụ, Piton, Melek, Tarea na Ehaz.
- ³⁶ Ehaz amụọ Jehoadā nna Alemet, Azmavet na Zimri. Zimri mụrụ Moza. ³⁷ Moza mụrụ Binea, nna Rafa, nna Eleasa, nna Azel.
- ³⁸ Azel mụrụ umụ ndị ikom isii ndị a: Azrikam, Bokeru, Ishmel, Shearaya, Ọbadaya na Hanan. Ndị a bụ umụ ndị ikom Azel.
- ³⁹ Eshek nwanne nwoke Azel mụrụ ndị ikom atọ: Ụlam, ọkpara ya na Jeush, na Elifelet. ⁴⁰ Umụ Ụlam bụ dike na dimkpa ndị a zuru ịgba ụta. Onuogugu umụ ha na umụ umụ ha di otu nari na iri mmadu ise, 150.
- Ha niile sikwa n'ebo Benjamin.

9

¹ E dere usoro omumu umu Izrel niile n'ime akwukwo ndi eze Izrel na Juda. Emesia, a dororo ha n'agha buru ha gaa Babilon n'ihu ekwesighi ntukwasị obi ha.

Ndi Jerusalem

- ² N'ime ndi a, ndi bu uzoro lota bia birikwa n'ihe onwunwe ha n'obodo nke aka ha bu ufodu ndi Izrel, na ndi nchujaja, na ndi Livayi, na ndi na-eje ozi n'ulonsoro ukwu.
- ³ Ndi si n'ebo Juda, na Benjamin, na Ifrem na Manase lota bia biri na Jerusalem bu ndi a:
- ⁴ Utai nwa Amihud, nwa Omri, nwa Imri, nwa Bani, onye ikwu Perez, nwa Juda.
- ⁵ N'ezinaulo Shilo:
Asaya nwa mbu ya na umu ya ndi ikom.
- ⁶ Umụ Zera,
Jeuel so n'ime ha.
Onuogugu ndi Juda niile lotara di nari isii na iri itoolu (690).
- ⁷ Umụ Benjamin:
Salu nwa Meshulam, nwa Hodavaya, nwa Hasenua;
- ⁸ na Ibneia nwa Jeroham;
Elaa nwa Uzi, nwa Mikri;
na Meshulam nwa Shefataya, nwa Reuel, nwa Ibnija.
- ⁹ Ha niile bu ndisi ezi. Onuogugu ndi Benjamin niile lotara ndi e dere aha ha n'akwukwo usoro omumu ha, di nari itoolu na iri ise na isii (956).

¹⁰ Ndi nchujaja:

- Jedaya, Jehoiarib na Jakin;
- ¹¹ Azaraya nwa Hilkaya, nwa Meshulam, nwa Zadok, na Meraiot, nwa Ahitub. Azaraya bu onye na-elekota ulonso ukwu Chineke.
- ¹² Ndi nchujaja ozoro lotaranu bu Adaya nwa Jeroham, nwa Pashua, nwa Malkija.

Onye ozo bu Maasai nwa Adiel, nwa Jazera, nwa Meshulam nwa Meshilemit, nwa Imea

¹³ Onuogugu ndi nchuaaja lotaranu bu otu puku na nari asaa, na iri isii (1,760). Ha niile bukwa ndiisi ezinaulo, ndi tozuru etozu iru oru ha, ndi oru ha bu ije ozi n'ulonso Chineke.

¹⁴ Ndi Livayi:

Shemaya nwa Hashub, nwa Azrikam, nwa Hashabaya onye ikwu Merari.
¹⁵ Bakbaka, Heresh, Galal, na Matanaya nwa Mika, nwa Zikri, nwa Asaf;
¹⁶ Qbadaya nwa Shemaya, nwa Galal, nwa Jedutun;
 na Berekaya nwa Asa, nwa Elkena onye biri n'obodo nta ndi Netofa.

¹⁷ Ndi nche onu uzọ ulonso si n'ebo Livayi:

Shalum, onyeisi ha, Akub, Talmon, Ahiman na umunna ha. ¹⁸ Ha no ruo ugbu a n'onu uzọ ama Eze, n'akuku owuwa anyanwu. Ha bu ndi nche onu uzọ ama si n'omuma ulo nke ndi Livayi.

¹⁹ Shalum bu nwa Kore, na nwa nwa Ebiasaf na Kora. Ya na umunna ya ka o bu oru ha ilekota ebe a na-eje ozi, na onu uzọ ulonso ukwu ahụ dika nna nna ha lekotara, cheekwa ulo nzute ONYENWE ANYI nche.

²⁰ Finehaz nwa Elieza bu onyeisi ndi mbu ruru oru a na mgbe ochie, ONYENWE ANYI nonyekwaara ya.

²¹ Mgbe ahụ, Zekaraya nwa Meshelemaia bu onye na-ilekota onu uzọ e si abata n'ime ulo ikwu.

²² Onuogugu ndi na-eche onu uzọ nche n'oge ahụ bu nari abuo na iri na abuo (212). E deputara aha ha n'akwukwo usoro omumu nke obodo nta ha.

Ndi nche onu uzọ ama ndi a bu ndi Devid na Samuel onye amuma hoputara nye ha onodu a n'ih i na-atukwasiri ha obi. ²³ Ha na umu umu ha ka e tinyere ya n'aka iche ulo nzute ONYENWE ANYI nche. ²⁴ Ha na-eche akuku anọ ya niile, owuwa anyanwu, odida anyanwu, uguwu na ndida. ²⁵ Ubochi asaa ka ha na-anọ n'oru a. Emesia, umunna ha na-abia gbanwee ha. Ya mere, ha na-agbanwe onwe ha ubochi asaa asaa. ²⁶ Ma ndiisi nche onu uzọ ama anọ ndi ahụ bu ndi Livayi ka esitere n'itukwasị obi nyefee oru ilekota ime ulo niile nakwa ulokwu niile di n'ime ulo Chineke n'aka. ²⁷ Ha na-eche nche gburugburu ulonso Chineke abali niile, n'ih i na o bu ha ka o di n'aka iche ya nche. O bukwa ha ka e nyefere oru imeghe ya ututu niile.

²⁸ Ufodu n'ime ha ka o di n'aka ilekota ngwongwo e ji achu aja. Ha na-agu ya onu mgbe obula e webatara ya, na mgbe obula a na-ewepu ya.

²⁹ Ndi ozo na-ilekota ihe niile e ji choo ulonso ahụ mma, ya na utu oka, na mmanya, na ihe nsure oku na-esi isi utu, na uda di iche iche. ³⁰ Ma o bu ndi nchuaaja ndi ozo ka e nyere oru isu, igwakota na ikpukota uda na ihe nsure oku na-esi isi utu. ³¹ Matitaia, onye Livayi, okpara Shalum, onye ikwu Kora, ka esitere na ntukwasị obi nyefee ya oru ime achicha onyinye. ³² Ufodu n'ime ndi ikwu Kohat ka o di n'aka ime achicha puru iche, a na-adokwasị n'elu tebul, n'ubochi izuike niile.

³³ Ndi obu ahụ, ndi bu ndiisi ezinaulo ndi Livayi na-anogide n'ime onuulo ndi di n'ulonso ukwu n'ih i na e kweghi ka ha ruo oru ozo ebe o bu na ha na-aru oru ibu ahụ ehihie na abali niile.

³⁴ Ha niile bu ndiisi ezinaulo n'ebo Livayi. Ndi ndu dika e deputakwara aha ha n'akwukwo usoro omumu. Ha bikwa na Jerusalem.

Usoro omumu Sọl

- ³⁵ Jeiel nna Gibiḡon bụ na Gibiḡon ka o bi,
 Aha nwunye ya bụ Maaka. ³⁶ O muru Abdon, okpara ya, Zua, Kish,
 Baal, Nea, Nadab, ³⁷ Gedoa, Ahio, Zekaraya na Miklot. ³⁸ Miklot bụ
 nna Shimeam. Ha onwe ha sokwa umunna ha biri na Jerusalem.
- ³⁹ Nea muru Kish nna Sọl, onye bụ nna Jonatan, Malkishua, Abinadab
 na Esh-Baal.
- ⁴⁰ Jonatan muru
 Merib-Baal nna Maika.
- ⁴¹ Maika muru
 Piton, Melek, Tahrea na Ehaz.
- ⁴² Ehaz muru Jada. Jada bụ nna Alemet, Azmavet na Zimri. Zimri
 muru Moza. ⁴³ Moza muru Binea, nna Refaya, nna Eleasa, nna Azel.
- ⁴⁴ Azel muru umu isii:
 Azrikam, Bokeru, Ishmel, Shearaya, Obadaya na Hanan. Ndi a bu
 umu ndi ikom Azel.

10*Onwu Sọl*

¹ N'oge a ndi Filistia lusoro ndi Izrel agha, ndi Izrel si n'ihu ha gbaa
 oso, ma otutu n'ime ha nwuru n'ugwu Gilboa. ² Ndi Filistia ji ike chuso
 Sọl na umu ya. Ha gburu umu ya ndi ikom, Jonatan, Abinadab na
 Malkishua. ³ Agha ahụ siri ike nke ukwu megide Sọl, mgbe ndi na-agba
 uta chukwutere ya ha meruru ya ahụ.

⁴ Sọl gwara onye na-ebu ngwa agha ya, si, "Miputa mma agha gi,
 were ya magbuo m ka ndi a a na-ebighi uguwu ghara ibia jiri m mee ihe
 egwuregwu."

Ma onye na-ebu ngwa agha ya ekweghi, n'ihu onodu oke egwu. N'ihu
 ya, Sọl were mma agha nke ya, dakwasị n'elu ya. ⁵ Mgbe onye na-ebu ihe
 agha Sọl huru na o nwuola, ya onwe ya dakwasikwara n'elu mma agha
 nke ya, nwukwa. ⁶ Ya mere, Sọl na umu ya ndi ikom ato nwuru, ndi niile
 si n'ulo ya nwukwara n'otu mgbe ahụ.

⁷ Mgbe ndi Izrel niile no na ndagwurugwu huru na ndi agha agbaala oso,
 na Sọl na umu ya ndi ikom anwuola, ha hapuru obodo ha niile gbapu oso.
 Ndi Filistia bjakwara bichie n'ime ha.

⁸ N'echi ya, mgbe ndi Filistia bira iyipu ndi nwuru anwu ihe ha ga-
 achikoro, ha huru ozu Sọl na nke umu ya ndi ikom ka ha togbo n'ugwu
 Gilboa. ⁹ Ha yipuru ya ihe niile oyi, buru isi ya na ihe agha ya, zipukwa ndi
 ozi gara n'ala ndi Filistia niile ikwusa akuko ihe mere nye ndi ha niile na
 arusi ha niile. ¹⁰ Ha tinyere ihe agha ya n'ulo chi ha, kwubakwa okpokoro
 isi ya n'ulo Dagon.

¹¹ Mgbe ndi Jebesh Gilead niile nuru ihe ndi Filistia mere Sọl, ¹² ndi ikom
 ha niile bu ndi dimkpa, biliri gaa buru ozu Sọl na umu ya, bulata ha na
 Jebesh. Ha liri okpukpu ha n'okpuru osisi ukwu di na Jebesh, buo onu
 ubochi asaa.

¹³ Sọl nwuru n'ihu ekwesighi ntukwasị obi ya nye ONYENWE ANYI, o
 debeghi okwu ONYENWE ANYI, karisịa, o gara na nke onye na-aju mmuo
 ojoo ase, n'ihu ijuta ya ase, ¹⁴ ma o jughị ase site n'onu ONYENWE ANYI. O
 bu nke a mere ONYENWE ANYI ji gbuo ya, were alaeze ya nyefee Devid nwa
 Jesi n'aka.

11

Devid aghoọ eze Izrel

1 Ndi Izrel niile gbakotara biakwute Devid na Hebron si ya, "Lee, okpukpu gi na anu ahụ gi ka anyi bu. 2 N'oge gara aga, o buladi mgbe Sol bu eze, o bu gi duuru ndi agha Izrel n'ogu niile, ma opupu ma mbata. ONYENWE ANYI bu Chineke gi, siri gi, 'I ga-azu ndi m, bu Izrel, i ga-abukwa onye ga-achi ha.'"

3 Mgbe ndi okenye Izrel niile biakwutere eze Devid na Hebron, ya na ha gbara ndu n'ihu ONYENWE ANYI na Hebron. Ha tere ya mmanu ibu eze Izrel, dika ONYENWE ANYI kwere na nkwa site n'onu Samuel.

Devid emerie Jerusalem

4 Devid na ndi Izrel zoro ije garuo Jerusalem nke bu Jebus. Ma ndi Jebus bi n'ebe ahụ, 5 gwara Devid si, "I gaghị abata n'ebe a." N'agbanyeghi okwu ndi a, Devid dotara ebe ahụ e wusiri ike nke Zayon n'agha, ya bu obodo Devid.

6 Devid ekwuolari si, "Onye obula buru uzo buo agha megide ndi Jebus ga-abu onyeisi ochiagha ndi agha." Joab nwa Zeruaya bu onye mbu gara, n'ihu ya, o nwetara ike ibu ochiagha.

7 Devid biiri n'ebe ahụ e wusiri ike. O bu nke a mere e ji akpo ya obodo Devid. 8 O wuru obodo gburugburu ya, site na Milo ruo na mgbidi gbara ya gburugburu. Ma Joab wuzikwara akuku obodo ahụ nke foduru. 9 Ma Devid gara n'ihu na-adu ukwu karja, n'ihu na ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, nonyeere ya.

Ndi oka agha Devid

10 Ndi a bu ndiisi ndi dike n'etiti ndi agha Devid. Ha na ndi Izrel niile nyere ichi eze Devid ezi nkwado ime ka ochichi ya ruo n'akuku niile nke ala ahụ, dika ONYENWE ANYI kwere na nkwa. 11 Nke a bu ndeko onuogugu ndi dike n'agha Devid nwere:

Jashobeam, onye Hakmon, bu onyeisi n'etiti ndiisi ndi ozo. O weliri ube ya megide nari ndi ikom ato, bu ndi o gburu n'otu mgbe ibu agha.

12 Onye nke na-eso ya bu Elieza nwa Dodayi, onye Ahohi, onye bu otu n'ime ndi dike ato ndi ahụ. 13 Ya na Devid no na Pas Damin mgbe ndi Filistia zokoro n'ebe ahụ ibu agha. N'otu ebe, nke e nwere otu ubi juputara n'oka bali, ma ndi agha Izrel si n'ogbo agha gba pu oso n'ihu ndi Filistia. 14 Ma ha were onodu ha n'etiti ubi ahụ, ha naputara ya, tigbuo ndi Filistia niile ahụ. ONYENWE ANYI nyere mmeri di ukwu.

15 Mmadu ato n'ime iri ndiisi agha ato ahụ jekwuru Devid na nkume di n'ogba Adulam, na mgbe otu ndi Filistia mara ulo ikwu ha na Ndagwurugwu Refaim. 16 Ma Devid no n'ebe ahụ ewusiri ike n'oge ahụ, ma onodu ndi agha ndi Filistia di na Betlehem. 17 Agu mmiri guru Devid nke ukwu, o si, "O ga-amasi m ma o buru na o nwere onye ga-ekunye m mmiri onunu site n'olulu mmiri di nso n'onu uzo ama Betlehem!" 18 Ya mere, ha ato wakpuru omuma ulo ikwu ndi Filistia, seta mmiri site n'olulu mmiri ahụ di n'akuku onu uzo ama Betlehem, bulatara ya Devid. Ma Devid juru inu ya, kama o wufuru ya n'ala dika onyinye nye ONYENWE ANYI, kwuo si, 19 "Chineke ekwela ka m mee nke a. M ga-anu obara ndi ikom a, bu ndi ji ndu ha chuo aja n'ihu ikute mmiri a?" N'ihu na ha ji ndu ha chuo aja iga kute ya, Devid ekweghi anu ya.

Nke a bu udi ike dike ato ahụ kpara.

²⁰ Abishai, nwanne Joab bu onyeisi ndi ikom ato ahụ. O weliri ube ya megide nari ndi ikom ato, tigbukwaa ha niile. N'ihu nke a, o ghororo onye a ma ama dika mmadu ato ndi a. ²¹ N'etiti mmadu ato ahụ, a na-asopuru ya karia, o ghororo onyeisi ha. O bu ezie na-agunyeghi ya dika otu onye n'ime ha.

²² Benaya, nwa Jehoiada, onye si Kabzeel, bu dike n'agha, kpara ike di ukwu. O tighuru dimkpa abuo ndi Moab, ndi bu okaka n'agha. O ridakwukwara odum n'ime olulu na-amị amị n'ubochi mkpuru mmiri na-ezo, gbuo ya. ²³ O tighuru otu nwoke onye Ijipt, nke ogologo ya di mita abuo na okara. O bu ezie na onye Ijipt ahụ ji ube buru ezigbo ibu n'aka, nke okporo ya dika nke onye na-ekwe akwa ji ekwe akwa, ma Benaya ji naani mkpo jekwuru ya, punara onye Ijipt ahụ ube di ya n'aka, jiri ya magbuo ya. ²⁴ Nke a bu udi ike Benaya nwa Jehoiada kpara. Ya onwe ya nwekwara aha dika ndi dike ato ahụ. ²⁵ A na-asopuru ya n'ebe o di ukwu karia onye obula n'etiti iri dike ato ndi ahụ, ma o rughi ogugo ndi dike ato mbu ahụ. Devid mere ya onyeisi ndi na-eche ya nche.

²⁶ Ndi bu dike n'agha bu ndi a:

Asahel nwanne Joab,
Elhanan nwa Dodo onye Betlehem,

²⁷ Shamot onye Haroa,
Helez onye Pelon,

²⁸ Ira nwa Ikesh, onye Tekoa,
Abieza onye Anatot,

²⁹ Sibekai onye Husha,
Ilai onye Ahohi,

³⁰ Maharai onye Netofa,
Heled nwa Baana, onye Netofa,

³¹ Itai nwa Ribai, nke Gibe a umu Benjamin,
Benaya onye Piraton,

³² Hurai onye si n'akuku iyi di na Gaash,
Abiel onye Arba,

³³ Azmavet onye Baharum,
Eliaba onye Shaalbon,

³⁴ Umu Hashem onye Gizon,
Jonatan nwa Shagee, onye Hara,

³⁵ Ahiam nwa Saka, onye Hara,
Elifal nwa Uo,

³⁶ Hefa onye Mekerat,
Ahija onye Pelon,

³⁷ Hezro onye Kamel,
Naarai nwa Ezbai,

³⁸ Juel nwanne Netan,
Miba nwa Hagri,

³⁹ Zelek onye Amon,
Naharai onye Beerot, onye na-ebu ngwa agha Joab, nwa Zeruaya,

⁴⁰ Ira onye Itra,
Gareb onye Itra,

⁴¹ Uraya onye Het,
Zabad nwa Alai,

⁴² Adina nwa Shiza, onye Ruben, onye bụ onyeisi ebo Ruben na iri mmadụ atọ ahụ na-eso ya.

⁴³ Hanan nwa Maaka,

Joshafat onye Mitna,

⁴⁴ Uzia onye Ashterat,

Shama na Jeiel ụmụ Hotam, onye Aroea,

⁴⁵ Jediael nwa Shimri,

Joha nwanne ya, onye Tiza,

⁴⁶ Eliel onye Mahavi,

Jeribai na Joshavia ụmụ Elnaam,

Itma onye Moab,

⁴⁷ Eliel, Obed, na Jaasiel onye Mezoba.

12

Ndị dike n'agha so Devid

¹ Ndị a bụ ndị ikom bjakwutere Devid na Ziklag, mgbe e si n'ihu Sọl nwa Kish chụpụ ya. (Ha so n'ime ndị ọka agha nyeere Devid aka ibu agha. ² Ngwa agha ha bụ ụta, ha nwere ike iji aka nri maọbụ aka ekpe gbaụ ọkụ maọbụ fee ebe; ndị a bụ ndị ikwu Sọl si n'ebo Benjamin.)

³ Onyeisi ha bụ Ahieza na Joash, bụ ụmụ Shema onye Gibeaa.

Ndị ọzọ bụ, Jeziel na Pelet ụmụ Azmavet,

Beraka, Jehu onye Anatot, ⁴ Ishmaya onye Gibion, dimkpa n'etiti iri mmadụ atọ ndị ahụ, onye bụ onyendu iri mmadụ atọ ahụ,

Jeremaya, Jahaziel, Johanan, Jozabad onye Gedera, ⁵ Eluzai, Jerimot, Bealia, Shemaraya, na Shefataya onye Haruf;

⁶ Elkena, Ishaya, Azarel, Joeza na Jashobeam, ndị Koraa;

⁷ Juela na Zebadaya ụmụ Jeroham onye Gedoa.

⁸ Ndị a bụkwa dike n'agha sitere n'ebo Gad gbasoo Devid n'ebe e wusiri ike ya dị n'ozara. Ha bụkwa ndị ọka n'iji ụbe na ọta alụ agha. Ha dīkwa gara gara dīka ele n'elu ugwu, ihu ha dīkwa ka ihu ọdum.

⁹ Eza, bụ onyeisi ha.

Ọbadaya bụ onye na-eso ya, tupu Eliab esoro.

¹⁰ Onye nke anọ bụ Mishmana. Ndị ọzọ n'usoro ha bụ, Jeremaya,

¹¹ na Atai bụ nke isii, na Eliel bụ nke asaa,

¹² na Johanan bụ nke asatọ, na Elzabad bụ nke itoolu,

¹³ na Jeremaya onye nke iri, nakwa Makbanai onye nke iri n'otu.

¹⁴ Ndị a, ndị sitere n'ebo Gad bụ ndịisi agha. Onye na-adighi ike n'ime ha di ike dika nari ndi agha, ma onye di ike n'ime ha di ike dika puku ndi agha. ¹⁵ O bụ ha gafere osimiri Jodan n'udu mmiri, mgbe Jodan tofere akukụ ya niile, chusaa ndi niile bi na ndagwurugwu, n'akukụ ọwụwa anyanwụ na ọdida anyanwụ.

¹⁶ Ndị ọzọ sitekwa n'ebo Benjamin na Juda bjakwute Devid n'ebe ya e wusiri ike. ¹⁷ Mgbe ahụ, Devid puru iga zute ha, si ha, "O buru na unu bīara n'udo inyere m aka, ejikeere m inabata unu ka unu dīnyere m.

Kama ọ burukwanụ na unu b́jara irara m nye n'aka ndi iro m, ebe aka m di ọcha, ka Chineke nna nna anyi hu ihe di unu n'obi kpee unu ikpe."

¹⁸ Mgbe ahụ, Mmuo Nso dakwasiri Amasai, onyendu iri ndi ikom ato ahụ, mee ka ọ gwa Devid okwu si ya,

"Anyi bu ndi gi, Devid!

Anyi so gi n'azu, gi nwa Jesi!

Udo, udo ga-abu nke gi,

udo ga-abukwa nke ndi na-enyere gi aka,
n'ihu na Chineke gi na-enyere gi aka."

Ya mere, Devid nabatara ha mee ha ndiisi agha na-apunara ndi mmadu ihe.

¹⁹ Ufodu n'ime ndi ebo Manase gbasoro Devid, mgbe ọ gara sonyere ndi Filistia n'iluso Sol ogo. Ma ya na ndi agha ya enyereghi ndi Filistia aka, n'ihu na mgbe ndi Filistia gbachara izu, ndi ndu ndi Filistia zilagara ya. Ha kwuru si, "Isi anyi ka anyi ga-atufu ma ọ buru na Devid ahapu anyi n'ogbo agha gbakwuru nna ya ukwu bu Sol." ²⁰ Mgbe Devid gara Ziklag, ndi a bu ndi ikom si n'ebo Manase ndi gbasoro ya: Adna, Jozabad, Jediael, Maikel, Jozabad, Elihu na Ziletai. Ndi a niile bu ndiisi agha na-achi puku ndi agha n'ebo Manase. ²¹ Ha nyeere Devid aka imegide ndi agha nkwata ahụ, n'ihu na ha niile bu dike n'agha, burukwa ndiisi agha. ²² Site n'ubochi ruo n'ubochi, otutu ndi ikom na-agbafeta soro Devid, tutu ruo mgbe ha ghorọ igwe ndi agha, ndi agha nke Chineke.

Ndi ozo biakwutere Devid na Hebron

²³ Ndi a bu ndi jikeere ibu agha, ndi chikwa ngwa agha biakwute Devid na Hebron, n'ihu na ha chorọ ka ọ bja buru eze ha n'onodu Sol, dika ONYENWE ANYI kwuru.

- ²⁴ Ndi sitere n'ebo Juda, ndi bu ọta na ube ha di puku isii na nari asato. (6,800)
- ²⁵ Ndi Simion a maara aha ha n'ibu agha di puku asaa na otu nari. (7,100)
- ²⁶ Ndi Livayi di puku anọ na nari isii. (4,600), ²⁷ tinye Jehoiada, onyendu n'ezinaulo Eron na puku ndi ikom ato na nari asaa (3,700), ²⁸ na Zadok, nwokorobia bu dike na dimkpa n'agha, onyendu ndiisi agha iri abuo na abuo (22) ndi si n'ezinaulo ya.
- ²⁹ Umụ Benjamin, ndi ikwu Sol, di puku ato (3,000), n'ihu na n'oge a, otutu ha nonyeere Sol.
- ³⁰ Umụ Ifrem di iri puku abuo na nari asato (20,800), ndi di ike n'agha, ndi a makwaara aha ha n'ikwu ha.
- ³¹ Site n'okara ebo Manase, ndi onogugu ha di puku iri na asato (18,000) ka a hoputara iga inyere Devid aka ibu eze.
- ³² Umụ Isaka; nari ndiisi abuo (200), na ndi ha na-edu. Ndiisi a bu ndi nwere nghota oge ha no n'ime ya marakwa ihe Izrel kwesiri ime n'oge ahụ.
- ³³ Umụ Zebulon di iri puku ise. (50,000) Ha enweghi obi abuo obula iso Devid. A zukwara ha n'iji udi ngwa agha obula na-ebu agha.
- ³⁴ Onogugu ndi ndu umu Naftali di otu puku (1,000), tinyere ndi agha di puku iri ato na asaa (37,000), ndi ji ube na ọta.
- ³⁵ Umụ Dan di iri puku abuo na asato, na nari isii. (28,600) Ha bukwa ndi agha jikeere ibu agha.
- ³⁶ Umụ Asha di iri puku anọ (40,000). Ha bu ndi ibu agha doro nnoo anya.

³⁷ Sitekwa n'owuwa anyanwu Jodan, site n'ebo Ruben na Gad, na okara ebo Manase bi, ndi agha onuogugu ha di nari puku na iri abuo (120,000), ndi ji udi ngwa agha obula putara soro Devid. Ha bukwa ngwa agha ha puta.

³⁸ Ndi a niile bu ndi agha na-eje ozi n'usoro ndi ji obi ha puta.

Ha nwekwarra mkpebi mgbe ha si ebe obula ha si puta ibja Hebron ime Devid eze. Ndi Izrel niile jikwa otu obi puta ime Devid eze Izrel. ³⁹ Mgbe ha pukwutere Devid, ha so ya rie, nuo, abali ato. O bukwa ihe ndi ezinaulo ha kwadoro ha ji bja ka ha iri. ⁴⁰ Ndi Isaka, na Zebulon, na Naftali si ebe di anya bute nri. Inyinya ibu, na inyinya kamel, na inyinya muul na ehi ka ha ji bute nri ndi a. O bukwa nri di iche iche ka ha butere, dika utu oka, na achicha e ji mkpuru fiig mee, na achicha ndi ozo di iche, na mmanya, na mmanu, na igwe ehi, na igwe aturu. Ha si otu a bute nri ndi a n'ihu na oke onu juputara n'ala Izrel niile.

13

Mbughachi igbe ogbugba ndu

¹ Devid na ndiisi agha ya na-achi imerime puku ndi agha, na otutu nari ndi agha, zukoro gbaa izu. ² O gwara ogbakọ Izrel niile ahụ si, "O buru na o di unu mma, o burukwa na o bu ochicho ONYENWE ANYI Chineke anyi, ka anyi ziga ozi zie umunna anyi niile bi n'akuku niile nke ala Izrel, na ndi nchujaja na ndi Livayi niile, bi n'obodo ha na ndi bi n'ebe ita nri nke anu ulo ha, ka ha bja, soro anyi. ³ Ka anyi gaa bulata igbe ogbugba ndu Chineke n'ihu na e lefuru ya anya n'oge ahụ niile Sol bu eze." ⁴ Ha niile kwekoritara ime nke a n'ihu na okwu ahụ di ndi niile zukoro mma.

⁵ Mgbe ahụ, Devid kpore ndi Izrel niile oku ka ha zuo ezuo site n'ebe niile ha bi, site n'oke ala ha na ndi Ijpt, ya bu iyi Shiho, ruo n'oke ala di n'ugwu, ya bu Lebo Hamat, ka ha gaa bulata igbe ogbugba ndu Chineke site na Kariat Jearim. ⁶ Devid na ndi Izrel niile jere Baala n'ime Juda, ya bu Kariat Jearim, i si n'ebe ahụ bugota igbe ogbugba ndu Chineke, bu ONYENWE ANYI, onye na-anokwasị n'etiti cherubim, igbe ahụ nke akpokwasiri aha ya.

⁷ Ha ji ugboala oheru ehi na-adokpu buru igbe ogbugba ndu Chineke site n'ulo Abinadab, Uza na Ahio na-eduzi ugboala ahụ uzo. ⁸ Devid na ndi Izrel niile weere ike ha niile na-anu onu n'ihu Chineke, jiri abụ, ubo akwara, opi, une na ogene na iti egwu na-etekwa egwu.

⁹ Mgbe ha rutere n'ebe izocha oka nke Kidon, Uza setipuru aka ya ijide igbe ogbugba ndu ahụ, n'ihu na ehi ahụ zohiere ukwu. ¹⁰ Ma iwe ONYENWE ANYI di oku megide Uza, o tibururu ya n'ihu na o meturu igbe ogbugba ndu ahụ aka. Ya mere, o nwuru n'ebe ahụ n'ihu Chineke.

¹¹ Mgbe ahụ, iwe were Devid n'ihu onuma ONYENWE ANYI dakwasiri Uza, ruo taa, a na-akpo ebe ahụ Perez Uza.

¹² Devid turu egwu Chineke n'ubochi ahụ, o kwuru si, "M ga-esi anaa bubatara onwe m igbe ogbugba ndu a?" ¹³ O bubataghi igbe ogbugba ndu ahụ n'ime obodo Devid, kama o bugara ya n'ulo Obed-Edom, onye Git. ¹⁴ Igbe ogbugba ndu Chineke ahụ noro n'ezinaulo Obed-Edom n'ulo ya onwa ato. ONYENWE ANYI gozikwara ezinaulo ya na ihe niile o nwere.

14

Ezinaulo Devid

¹ Hiram bu eze Taja zitere Devid ndi ozi, na ndi okwa nka osisi na ndi na-edo nkume, ka ha nyere Devid aka iwu uloze ya. O nyekwara ya osisi sida o ji ewu ulo ahụ. ² Devid ghotara na ONYENWE ANYI emeela ka o guzosie ike dika eze ndi Izrel, na ebuliela alaeze ya elu nke ukwu n'ihu ndi ya Izrel.

³ Devid luru ndi inyom ozo mgbe o jere biri na Jerusalem. Nke a mere ka o muo otutu umu nwoke na umu nwanji. ⁴ Ndi a bukwa aha umu a muru ya n'ebe ahụ: Shama, Shobab, Netan, Solomon, ⁵ Ibha, Elishua, Elpelet, ⁶ Noga, Nefeg, Jafia, ⁷ Elishama, Beeliada na Elifelet.

Devid emerie ndi Filistia

⁸ Mgbe ndi Filistia nuru na eteela Devid mmanu i bu eze ndi Izrel niile, ha puru n'igwe ha icho ya. Ma Devid nuru maka ya, jikere puo izute ha. ⁹ Ma ndi Filistia bira, buko ihe niile di na Ndagwurugwu Refaim. ¹⁰ Devid juru Chineke ase si, "O bu m gaa buso ndi Filistia agha? I ganyefe ha n'aka m?"

ONYENWE ANYI zara si ya, "Gaa, aga m enyefe ha n'aka gi."

¹¹ Ya mere, Devid na ndi ikom ya gara Baal-Perazim, meriekwa ha n'ebe ahụ. O kwuru si, "Chineke enupula megide ndi iro m site n'aka m, dika idee mmiri si enupu." N'ihu ya, a kporo ebe ahụ Baal Perazim. ¹² Ndi Filistia hapuru chi niile ha n'ebe ahụ, Devid nyere iwu ka e suo ha niile oku.

¹³ Ndi Filistia bukwa agha bia na ndagwurugwu ahụ ozo. ¹⁴ N'ihu nke a, Devid juru Chineke ase ozo. Chineke siru ya, "Esitekwa n'ihu buso ha agha, kama gbaa ha gburugburu, buso ha agha na ncherita ihu osisi balsam ndi ahụ. ¹⁵ Ngwangwa i nuru uda ikiri ukwu n'elu osisi balsam ndi ahụ, mgbe ahụ ka unu ga-apu ibu agha, n'ihu na nke a putara na Chineke eburla unu uzo puo, itigbu ndi agha Filistia." ¹⁶ Devid mere dika Chineke nyere ya n'iwu. Ha tibururu ndi agha Filistia site na Gibion ruo Gaza.

¹⁷ Ya mere, aha Devid bidoro na-ewu ewu; ONYENWE ANYI tinyekwara ujo ya n'obi mba niile.

15

Mbubata igbe ogbugba ndu na Jerusalem

¹ Mgbe Devid wuchara ulo obibi ya n'obodo Devid, o doziri ebe a gadosa igbe ogbugba ndu Chineke. O mara ulo ikwu maka ya. ² Devid kwuru si, "O nweghi onye obula ga-ebu igbe Chineke karjakwa ndi Livayi, n'ihu na ONYENWE ANYI hoputara ha ibu igbe ONYENWE ANYI na ije ozi n'ihu ONYENWE ANYI ruo mgbe ebighi ebi."

³ Ya mere, Devid kpokotara ndi Izrel niile, na Jerusalem ibubata igbe Onyenwe anyi n'ebe ahụ o kwadoro na a gadosa ya.

⁴ O kpokotara umu Eron na ndi Livayi:

⁵ Ndi Kohat na umunna ha di otu nari na iri abuo. (120)

Uriel bu onyeisi ha.

⁶ Umụ Merari na umunna ha di nari abuo na iri abuo. (220)

Asaya bu onyeisi ha.

⁷ Umụ Geshom na umunna ha di otu nari na iri ato. (130)

Juel bụ onyeisi ha.

⁸ Ụmụ Elizafan na ụmụnna ha dị narị abụọ (200).
Shemaya bụ onyeisi ha.

⁹ Ụmụ Hebron na ụmụnna ha dị iri asatọ. (80)
Eliel bụ onyeisi ha.

¹⁰ Ụmụ Uziel na ụmụnna ha dị otu narị na iri na abụọ. (112)
Aminadab bụ onyeisi ha.

¹¹ Devid kporọ Zadok na Abiata, ndị nchụaja na Uriel, Asaya, Juel, Shemaya, Eliel, na Aminadab ndị Livayị sị ha, ¹² “Unu bụ ndịisi ezinaụlọ dij iche iche, n’ebo Livayị. Doonụ onwe unu nsọ unu na ụmụnna unu ibulata igbe ogbugba ndụ ONYENWE ANYỊ, Chineke Izrel n’ebe a m doziri n’ihi ya. ¹³ Na mbụ, ONYENWE ANYỊ Chineke tara anyị ahụhụ n’ihi na anyị esoghị omenaala ime ka unu bụ ndị Livayị buru ya. Anyị ajutaghị ya ase otu a ga-esi bulata ya n’uzọ o kwesiri.” ¹⁴ Ya mere, ndị nchụaja na ndị Livayị mezuru omenaala ido onwe ha nsọ maka ibulata igbe ogbugba ndụ ONYENWE ANYỊ, Chineke Izrel ahụ. ¹⁵ Ndị Livayị jiri osisi ogologo buru igbe Chineke ahụ n’isi ubu aka ha dịka Mosis nyere n’iwu n’usoro dịka okwu ONYENWE ANYỊ sị dij.

¹⁶ Devid nyekwara ndị ndu Livayị iwu sị ka ha họtara site n’etiti ụmụnna ha ndị abụ na ndị egwu, ndị ga-abụ abụ ọñụ, nke ya na ngwa egwu ndị a ga-eso: ụbọ akwara, une na ogene.

¹⁷ Ndị Livayị họtara Heman nwa Juel; ma site n’etiti ụmụnna Juel ha họtara Asaf, nwa Berekaya. Sitekwa n’etiti ụmụnna ha ndị Merari ha họtara Etan nwa Kushaya, ¹⁸ tinyere ndị a, ha họtara ụmụnna ha ndị a, ndị na-esote ha n’okwa: Zekaraya, Jaaziel, Shemiramot, Jehiel, Unni, Eliab, Benaya, Maaseia, Matitaia, Elifelehu, Mikneya, Obed-Edom na Jeiel bụ ndị na-eche ọñụ ụzọ.

¹⁹ Heman, Asaf na Etan ka a họtara maka ikụ ogene bronze.

²⁰ Zekaraya na Aziel, Shemiramot, Jehiel, Unni, Eliab, Maaseia na Benaya bụ ndị na-akpọ ụbọ akwara dịka usoro abụ *alamat*, si dij ²¹ Matitaia, Elifelehu, Mikneya, Obed-Edom, Jeiel na Azazaya bụkwa ndị na-akpọ une dijka usoro abụ *Sheminit* si dij. ²² Onyeisi ndị na-abụ abụ a họtara bụ Kenaniya, onye bụkwa onyeisi ndị Livayị. A họtara ya n’ihi na ọ bụ onye nwere nghota banyere abụ.

²³ Berekaya na Elkena bụ ndị na-eche ọñụ ụzọ ebe igbe ahụ dij.

²⁴ Shebanaya, Joshafat, Netanel, Amasai, Zekaraya, Benaya na Elieza, ndị bụ ndị nchụaja bụ ndị na-afu opi n’ihu igbe ogbugba ndụ Chineke. Obed-Edom na Jehaya ga-esokwa ndị ga-eche ọñụ ụzọ ebe igbe ahụ dij nche.

²⁵ Devid na ndị okenye Izrel, na ndịisi agha na-achị puku ndị agha, ji oke ọñụ gaa n’ulo Obed-Edom n’ihi ibugote igbe ogbugba ndụ ONYENWE ANYỊ ahụ. ²⁶ N’ihi na Chineke nyeere ndị Livayị na-ebu igbe ogbugba ndụ ONYENWE ANYỊ aka, ọ bụ oke ehi asaa na ebule asaa ka a churụ n’aja. ²⁷ Ọ bụ ezi akwa ọcha ka e ji kee Devid ekike, dijka ndị Livayị niile bụ ndị bu igbe ogbugba ndụ ahụ, na ndị ọbụ abụ, na Kenaniya, bụ onyeisi otu ndị na-abụ abụ yi akwa ọcha n’ahụ ha. Devid yikwa uwe efood e ji akwa ọcha duọ. ²⁸ Ya mere, ndị Izrel niile ji iti mkpu, na-ifu opi mpi ebule na-ifu opi ike, ikpọ ụbọ akwara, ikụ ogene na une, bulata igbe ogbugba ndụ ONYENWE ANYỊ.

²⁹ Mgbe ha bu igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI na-abata n'obodo Devid, Mikal nwa Sol, lepuru anya site na oghereikuku ulo. Mgbe o huru eze Devid ka o na-ayori egwu na-anuri onu, o ledara ya anya n'ime obi ya.

16

Abu ekele

¹ Ha bubatara igbe ogbugba ndu Chineke ahụ guzobe ya n'ime ulo ikwu nke Devid manyere maka ya. Ha chekwara aja nsure oku na aja udo n'ihu Chineke. ² Mgbe Devid chusiri aja nsure oku na aja udo ndi a, o goziri ndi Izrel n'aha ONYENWE ANYI. ³ O nyekwara onye obula n'Izrel, ma nwoke ma nwanyi, otu ogbe achicha, okpurukpu anu na achicha mkpuru osisi a mikporo amikpo.

⁴ O hoputara ufodu ndi Livayi ka ha nodu n'ihu igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI ahụ inye ONYENWE ANYI, Chineke Izrel ekele na otuto na irio ya ngozi n'isi ndi ya Izrel. Ndi a bu ndi o nyere ije ozi a: ⁵ Asaf bu onyeisi ndi a. Ndi ozo bu Zekaraya, Jeiel, Shemiramot, Jehiel, Matitaia, Eliab, Benaya, Obed-Edom na Jeiel. Oru ha bu ikpo ubo akwara, na une, ma oru Asaf bu onye na-aku ogene ola na-ada uda. ⁶ Benaya na Jahaziel, ndi nchujaja, ketara oru ifu opi n'ihu igbe ogbugba ndu Chineke kwamgbe kwamgbe.

⁷ N'ubochi ahụ ka Devid buru uzọ hoputa Asaf na ndi otu ya ka ha nye ONYENWE ANYI otuto n'usoro di otu a:

⁸ Nyenu ONYENWE ANYI otuto, kwuputakwa aha ya, meenu ka amata n'etiti mba niile banyere ihe niile o ruru.

⁹ Bukuonu ya abu, bukuonu ya abu otuto; kwuputaranu mba niile oru ebube ya niile.

¹⁰ Nurianu n'ime aha nsọ ya; ka obi ndi niile na-achọ ONYENWE ANYI nuri ona.

¹¹ Na-achonu ONYENWE ANYI na ike ya, chonu ihu ya mgbe niile.

¹² Chetanu oru ebube niile nke o ruru, ihe iribama ya niile na ikpe ziri ezi niile nke si n'onu ya puta.

¹³ Unu, umu Izrel, bu ohu ya umu Jekob, ndi o hoputara.

¹⁴ Ya onwe ya bu ONYENWE ANYI Chineke anyi; ikpe ya di n'uwa niile.

¹⁵ O na-echeta ogbugba ndu ya ruo mgbe ebighi ebi; bu nkwa o kwere nye puku ogbo.

¹⁶ Ogbugba ndu ahụ nke ya na Ebrahim gbara, na iyi o nuru nye Aizik.

¹⁷ O mere ka o guzoro nye Jekob dika ukpuru, ma n'ebe Izrel no dika ogbugba ndu ebighi ebi:

¹⁸ Si, "Aga m enye gi ala Kenan ka o buru ihe nketa gi."

¹⁹ Mgbe ha di ole na ole n'onuogugu, n'ezie, ole na ole, burukwa obia n'ala ahụ.

²⁰ Ha waghari site n'otu mba gaa mba ozo, sitekwa n'otu alaeze gaa na alaeze ozo.

- 21 O kweghị ka onye ọbụla mekpaa ha ahụ;
 ọ baara ndị eze mba n'ihu ha, si;
- 22 “Unu emetụkwala ndị m e tere mmanụ aka,
 unu emekpakwala ndị amụma m ahụ.”
- 23 Bụkuonụ ONYENWE ANYỊ abụ, unu ụwa niile;
 kwuputànụ nzoputa ya site n'otu ụbọchị ruo n'ụbọchị nke ọzọ.
- 24 Kwusaanụ ebube ya n'etiti mba niile,
 kọsakanụ banyere oke ọrụ ya niile n'etiti ndị niile dị iche iche.
- 25 N'ihu na ONYENWE ANYỊ dị ukwu, ọ bụkwa onye kachasi ka e nye otuto.
 Onye a na-atụ egwu karịa chi ọzọ niile ka ọ bụkwa.
- 26 N'ihu na chi niile nke mba niile dị iche iche bụ arụsị efu,
 maọbụ ONYENWE ANYỊ kere eluigwe niile.
- 27 Ima mma na ebube dị n'ihu ya;
 ike na ọñụ dị n'ebe obibi ya.
- 28 Nyenụ ONYENWE ANYỊ, unu ezinaulọ nke mba niile dị iche iche,
 nyenụ ONYENWE ANYỊ nsọpuru na ike.
- 29 E, nyenụ ONYENWE ANYỊ nsọpuru ruuru aha ya,
 werenu onyinye bja n'ihu ya.
- Kpọonụ isiala nye ONYENWE ANYỊ n'ima mma nke idị nsọ ya.
³⁰ Maa jijiji n'ihu ya, unu ụwa niile.
 Elu ụwa niile kwụ chīm, a pughị iwezuga ya n'ọnọdu ya.
- 31 Ka eluigwe nūrja, ka ụwa nwekwa obi uto;
 ka ha kwuputa n'etiti mba niile si, “ONYENWE ANYỊ na-achi.”
- 32 Ka osimiri bigbo, na ihe niile dị n'ime ya,
 ka ala ubi niile na ihe niile dị n'ime ha juputa n'obi uto.
- 33 Ka osisi niile nke oke ọhia bụo abụ,
 ka ha bụo abụ ọñụ n'ihu ONYENWE ANYỊ,
 n'ihu na ọ na-abia ikpe ụwa ikpe.
- 34 Keleenu ONYENWE ANYỊ, n'ihu na ọ dị mma,
 n'ihu na ihunanya ya na-adigide ruo mgbe ebighi ebi.
- 35 Tikuonụ ya mkpu si, “Zoputa anyi, gi Chineke, Onye nzoputa anyi;
 chikota anyi, ma naputakwa anyi site n'aka mba di iche iche,
 ka anyi nwee ike nye aha nsọ gi ekele;
 ma nyaakwa isi n'ime otuto gi.”
- 36 Otuto dirị ONYENWE ANYỊ, bụ Chineke nke Izrel,
 site n'ebighi ebi ruo ebighi ebi.
 Mgbe ahụ, mmadụ niile siri, “Amen” na “Toonu ONYENWE ANYỊ.”

³⁷ Devid hapuru Asaf na ndi Livayi ibe ya n'ihu igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI ahụ ụbọchị niile ije ozi mgbe niile, dika ọrụ ụbọchị ọbụla si di. ³⁸ Obed-Edom nwa Jedutun so n'ime ha, ya na Hosa, na iri mmadu isii na asato ọzọ. Obed-Edom nwa Jedutun na Hosa bu ndi na-eche onu uzọ.

³⁹ Devid nyefekwara Zadok, onye nchujaja, na ndi nchujaja ibe ya, ọrụ ino n'ihu ulo nzute ONYENWE ANYI, n'ebe di elu nke Gibion. ⁴⁰ N'ihu ichu aja nsure oku mgbe niile n'elu ebe ichu aja nke aja nsure oku nye ONYENWE ANYI, ututu na anyasi niile n'usoro dika e si dee ya n'akwukwo

iwu ONYENWE ANYI, nke o nyere ndi Izrel. ⁴¹ Devid hoputakwara Heman, na Jedutun, na ndi ozo a kporo aha hoputa inye ONYENWE ANYI ekele, "n'ihu ihunanya ya na obi ebere ya nke na-adi ruo mgbe ebighi ebi." ⁴² Heman na Jedutun bu ndi o diiri ifu opi, na iku ogene oia, na ihe egwu ndi ozo eji na-enye Chineke utoto. Umụ ndi ikom Jedutun bu ndi no nche n'onu zo ama.

⁴³ Mgbe mmemme ahụ gwusiri, onye obula lara n'ulo ya. Devid lakwara igozzi ezinaulo ya.

17

Nkwa Onyenwe anyi kwere Devid

¹ Mgbe Devid nosara ahụ n'uloeze ya, o siri Netan onye amuma, "Lee, mu onwe m na-ebi n'ulo sida, ma igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI di n'okpuru ulo ikwu."

² Netan zagbachiri Devid, "The obula di gi n'obi, mee ya, n'ihu na Chineke nonyeere gi."

³ Ma n'abali ahụ, okwu Chineke rutere Netan nti, na-asi,

⁴ "Gaa gwa ohu m Devid si ya, 'Otu a ka ONYENWE ANYI kwuru: Gi onwe gi agaghi ewuru m ulo ebe m ga-ebi, ⁵ n'ihu na ebibeghi m n'ulo site n'ubochi m si n'Ijiti kpoputa Izrel ruo taa. Kama e sitela m n'otu omuma ulo ikwu baa na nke ozo, sitekwa n'otu ebe obibi gaa ebe nke ozo. ⁶ N'ebe obula m na-ejeghari n'etiti ndi Izrel niile, o di mgbe m siri onye obula n'ime ndi ndu ha, ndi m nyere iwu ka ha zuo ndi m, si, "Gini mere unu ewubereghi m ulo sida?" "

⁷ "Ma ugbu a, gwa Devid bu ohu m, si, 'Otu a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwuru: Mu onwe m sitere n'ohia ebe ita nri nke umu anu ulo, sikwa n'ebe i na-azu igwe ewu na aturu kpoputa gi, mee gi onye na-achi ndi m Izrel. ⁸ Anonyekwara m gi n'ebe obula i gara, kpochapu ndi iro gi niile site n'ihu gi. Ugbu a, aga m eme ka aha gi dika aha ndi ikom dikarisiri ukwu n'uwa. ⁹ Aga m ahoputa otu ebe n'ihu ndi m Izrel, dikwa ha dika osisi ka ha biri n'ebe obibi nke aka ha, ka ha ghara i bukwa ndi a na-esogbu ozo. Ndi ajo mmadu agaghi emegbukwa ha dika ha mere na mbu, ¹⁰ dika ha na-emekwa siteri na mgbe m hoputara ndi ndu nye ndi m Izrel. Aga m eme ka ndi iro gi niile noro n'okpuru gi.

"Ana m ekwuputara gi na ONYENWE ANYI ga-ewuru gi ulo. ¹¹ Mgbe ubochi gi n'uwa zuru, mgbe i gkwuru ndi nna nna gi ha, aga m eme ka otu mkpuru gi bilie nochie onodu gi, o ga-abu otu n'ime umu ndi i muru. Aga m emekwa ka alaeze ya guzosie ike. ¹² O bu ya onwe ya ga-ewuru m ulo, aga m emekwa ka ocheeze ya guzosie ike ruo mgbe ebighi ebi. ¹³ Mu onwe m ga-aburu ya nna, ya onwe ya ga-abukwara m nwa. Agaghi m ewezuga ihunanya m site n'ebe o no, dika m mere onye bu gi zo chia. ¹⁴ Aga m eme ka o chia ulo m na n'alaeze m ruo mgbe ebighi ebi. A ga-emekwa ka ocheeze ya buru ihe guzosiri ike ruo mgbe ebighi ebi."

¹⁵ Netan ziri Devid ozi dika okwu niile nke ohu ahụ si di.

Ekpere Devid

¹⁶ Mgbe ahụ, eze Devid banyere nodu ala n'ihu ONYENWE ANYI, si:

"Onye ka m bu, ONYENWE ANYI Chineke, ginikwa ka ezinaulo m bu, na i mere ka m bjaruo n'ogogo ha otu a? ¹⁷ O Chineke m, dika a ga-asi na nke a bu ihe di nta n'anya gi, ugbu a, i kwuola banyere odinihu nke

ulo ohu gi. Ma gi onwe gi ONYENWE ANYI Chineke na-ele m anya dika a ga-asị na m bu onye onodu ya di elu karichasia nke umu mmadu niile.

¹⁸ “Gini ozọ ka Devid ga-agwa gi, n’ihi nsopuru i nyere ohu gi? N’ihi na i maara ohu gi nke oma, ¹⁹ O ONYENWE ANYI, n’ihi okwu gi na dika ochicho obi gi si di, i meela ihe a di ukwu, meekwa ka o mata nkwa ndi a niile di ukwu.

²⁰ “ONYENWE ANYI, o dighi onye dika gi, o dikwaghi Chineke ozọ di ma o bughị gi, dika anyi nuru ya na nti anyi. ²¹ Olee ndi dika ndi gi, bu Izrel, bu otu mba n’elu uwa ndi Chineke ha gara igbaputara onwe ya ka o buru otu ndi, na iji mere onwe gi aha, ruokwa oru itunanya di egwu dikwa ukwu n’ihi ha, site n’ichupu mba di iche iche na chi niile ha site n’ihu ndi gi, bu ndi i gbaputara site n’Ijipt? ²² I mere ka ndi gi Izrel buru ndi nke gi ruo mgbe ebighi ebi. Gi onwe gi kwa, ONYENWE ANYI, aburula Chineke ha.

²³ “Ma ugbu a, ONYENWE ANYI, mee ka nkwa a nke i kwere banyere ohu gi na ulo ya buru nke ga-eguzosie ike ruo mgbe ebighi ebi. Mezukwaa ihe niile dika nkwa gi si di, ²⁴ ka o nwee ike guzosie ike. Ka aha gi buru ihe di ukwu ruo mgbe ebighi ebi. Mgbe ahụ ndi mmadu ga-asị, ‘ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, Chineke nke na-achi Izrel, bu Chineke Izrel.’ A ga-emekwa ka ulo ohu gi Devid guzosie ike n’ihu gi.

²⁵ “Gi onwe gi, Chineke m, e kpugheerela ohu gi na i ga-ewuru ya ulo. Ya mere, ohu gi ji nwee obi ike ikpere gi ekpere. ²⁶ Gi onwe gi, ONYENWE ANYI, bu Chineke. I kweekwala ohu gi nkwa ihe oma ndi a. ²⁷ Ugbu a, o masiri gi igozu ulo ohu gi, ime ka o diri na-aga n’ihu gi ruo mgbe ebighi ebi, n’ihi na gi ONYENWE ANYI, agoziela ya. O ga-abukwa ihe a goziri agozi ruo mgbe ebighi ebi.”

18

Mmeri di iche iche Devid meriri

¹ Mgbe nke a gasiri, Devid meriri ndi Filistia, mee ka ha nodu n’okpuru ochichi ya. O naara obodo Gat na obodo nta ndi ozọ gbara ya gburugburu site n’aka ndi Filistia.

² Devid merikwara ndi Moab, ha ghoro ndi ohu ya, na-ebutakwara ya utu kwa afọ obula.

³ Devid merikwara Hadadeza eze Zoba, na nso Hamat, mgbe o na-aga iguzobe ogidi eji mara ya n’akuku osimiri Yufretis. ⁴ Devid nwudere otu puku inyinya ya na-adokpu ugbo agha, puku ndi agha asaa ndi na-agba ugbo agha, tinyere ndi agha ji ukwu eje di iri puku abuo. O bipuru akwara ukwu inyinya ndi ahụ niile o dotara n’agha, ma hapu naani nari inyinya.

⁵ Mgbe ndi Aram nke Damaskos biara inyere Hadadeza eze Zoba aka, Devid gburu iri puku ndi agha abuo na abuo n’ime ha. ⁶ O wuru ogige ndi agha n’alaeze ndi Aram nke Damaskos, ndi Aram ghoro ndi ohu Devid, na-ewetakwara ya utu inata ihuma. ONYENWE ANYI nyere Devid mmeri ebe obula o gara.

⁷ Devid chikotara ota olaedo nke ndiji agha Hadadeza na-ebu na Jerusalem. ⁸ Site na Tibhat nakwa Kun, bu obodo ndi Hadadeza na-achi, Devid weere otutu bronzi di ukwu, nke Solomon ji kpuo Osimiri bronzi ahụ, ogidi niile na ngwongwo ndi ozọ niile nke e ji bronzi kpuo.

⁹ Mgbe Tou eze Hamat nuru na Devid emerielala ndi agha niile nke Hadadeza, eze Zoba, ¹⁰ o zipuru Hadoram nwa ya nwoke, ka o gaa kelee eze Devid n’ihi mmeri o meriri Hadadeza n’agha, bu onye ya na Tou no

n'agha. Hadoram ji otutu akurungwa nke ọlaedo, nke ọlaocha na nke bronz di iche iche bia.

¹¹ Eze Devid doro akurungwa ndi a niile nsọ nye ONYENWE ANYI, dika o mere ọlaocha na ọlaedo o wetara na mba ndi a: Edom, Moab, ndi Amon, ndi Filistia na Amalek.

¹² Abishai nwa Zeruaya gburu puku ndi Edom iri na asato na Ndagwu-rugwu Nnu. ¹³ O wuru ogige ndi agha n'Edom, ndi Edom niile ghorọ ndi na-ejere Devid ozi. ONYENWE ANYI nyere Devid mmeri ebe ọbula o gara.

Ndiisi ozi Devid

¹⁴ Devid chirị ndi Izrel niile, na-emere ndi ya ihe di mma na ihe ziri ezi.

¹⁵ Joab nwa Zeruaya bu onyeisi agha ya; Jehoshafat nwa Ahilud bu onye na-edekota akuko.

¹⁶ Zadok nwa Ahitub, na Ahimelek nwa Abjata, bu ndi nchujaja. Shavsha bu ode akwukwo eze.

¹⁷ Benaya nwa Jehoiada bu onyeisi ndi Keret na Pelet. Umụ ndi ikom Devid bukwa ndiisi n'oru eze.

19

Devid emerie ndi Amon

¹ Mgbe ihe ndi a gasiri, Nahash eze ndi Amon nwuru, nwa ya ghorọ eze n'onodu ya. ² Mgbe ahụ, Devid chere si, "Aga m egosi Hanon nwa Nahash obi ebere n'ihu na nna ya gosiri m obi ebere." Ya mere, Devid zipuru ndi ozi ka ha gaa kasie ya obi n'ihu nwu nna ya.

Mgbe ndi ozi Devid biakwutere Hanon n'ala ndi Amon ikasi ya obi, ³ ndiisi ala Amon siri Hanon, bu onyenwe ha, "I na-eche na Devid na-akwanyere nna gi ugwu site na izite ndi ozi ya ka ha bia kasie gi obi? O bu na ndi ozi ya abiakwuteghi gi, naani ka ha mee nledo, nyochaputa otu obodo a di ma kwatuo ya?" ⁴ N'ihu nke a, Hanon jidere ndi ozi Devid n'ike, kpuchapu ha aji, bipukwa uwe mwuda ha n'etiti ike ha, zilaga ha.

⁵ Mgbe otu onye biara zie Devid ihe banyere ndi ikom ahụ, o zipuru ndi ozi, ka ha gaa zute ha, n'ihu na e mere ha ihe ihere n'ebe o di ukwu. Eze siri, "Nodunu na Jeriko tutu ruo mgbe afununu unu tolitere, mgbe ahụ unu ga-alota."

⁶ Ma mgbe ndi Amon choputara na ha aburuha ihe iso oyi n'ebe Devid no, Hanon na ndi Amon zipuru otu puku talenti ọlaocha iji gbazite ugbo agha na ndi na-agba ugbo agha site na Aram Naharaim, na Aram Maaka, nakwa Zoba. ⁷ Ha goro ugbo agha onugogu ya di iri puku ato, na puku abuo. Ha gokwara eze Maaka na ndi agha ya, ndi biara maa ulo ikwu agha ha na nso Medeba, ebe ndi Amon sikwa n'obodo ha niile chikota onwe ha puta ilu agha.

⁸ Mgbe Devid nuru nke a, o zipuru Joab na ndi agha ya niile bu dike na dimkpa n'agha. ⁹ Ndi Amon putara doo onwe ha n'usoro ibu agha, n'onu uzo ama obodo ha. Ma ndi eze ahụ biara agha, noperu onwe ha na mbara ala.

¹⁰ Mgbe Joab huru na agha di megide ya n'ihu na azu, o hoputara ufodu ndi okachamara site n'etiti ndi agha Izrel, doo ha n'usoro izute ndi Aram. ¹¹ O tinyere ndi ikom foduru n'okpuru ochichi Abishai, nwanne ya, e zipuru ha izute ndi Amon n'agha. ¹² Mgbe Abishai na-apu, Joab gwara ya okwu si ya, "O buru na ndi Aram esie ike kariya m, mgbe ahụ, i ga-bia naputa m. O burukwanu na ndi Amon adiri ike kariya gi, aga m abia

napụta gị. ¹³ Nwee obi ike, ka anyị lụọ ogụ a dịka ndị dị ike, n'ihu ndị anyị na obodo niile nke Chineke anyị. Ka ONYENWE ANYỊ meekwa ihe dị mma n'anya ya."

¹⁴ Mgbe ahụ, Joab na ndị agha so ya bịa nso ibuso ndị Aram agha, ha sitere n'ihu ha gbapụ ọsọ. ¹⁵ Mgbe ndị Amōn huru ka ndị Aram na-agbapụ ọsọ, ha onwe ha gbakwaara ọsọ n'ihu Abishai, gbaba n'ime obodo. Ya mere, Joab laghachiri na Jerusalem.

¹⁶ Ma mgbe ndị Aram huru na ndị Izrel tigburu ha, ha zipuru ndị ozi gara kpota ndị Aram site n'ofe ọzọ nke Osimiri Yufretis. O bụ Shofaka ọchịagha ndị agha Hadadeza na-edu ha.

¹⁷ Mgbe a gwara Devid banyere nke a, o chikọtara ndị Izrel niile, pụọ gafee Jōdan. O gara nso imegide ha, o doro usoro agha ya na ncherita ihu ha. Devid doro usoro ndị agha ya izute ndị Aram n'agha, ha lụsokwara ya agha. ¹⁸ Ma ha sitere n'ihu ndị Izrel gbaa ọsọ. Devid gburu puku asaa n'ime ndị ikom na-anya ụgbọ agha, gbukwaa iri puku ndị agha anọ ndị na-eji ụkwụ eje. O gbukwara Shofaka, bụ ọchịagha agha ha.

¹⁹ Mgbe ndị eze niile nọ n'okpuru ọchịchị Hadadeza huru na Izrel etigbuola ha, ha mere ka ha na Devid dīrī n'udo, burukwa ndị nọ n'okpuru ya.

Ya mere, ndị Aram adighikwa njikere inyere umu Amōn aka ọzọ.

20

Ndota adọtara Raba

¹ N'oge okochi, mgbe ndị eze na-apụ ibu agha, Joab duuru ndị agha pụọ ibu agha. O bibiri ala ndị Amōn niile, gaa Raba nochibido ya, ma Devid noduru na Jerusalem. Joab busoro Raba agha, mee ka o ghọọ mkpómkpọ ebe. ² Devid kpupuru okpueze nke dị eze ha n'isi, ahutara n'idi arọ nke okpueze ahụ ruru kilogram ọlaedo iri atọ na anọ, nke e ji nkume ndị dị oke ọnụahịa chọọ mma, e kpunyere ya Devid n'isi. O sitekwara n'obodo ahụ kwakọrọ otutu ihe nkwatera n'agha. ³ O kpoọtara ndị nọ n'ebe ahụ, manye ha n'iru oru nke e ji mma nkwo e ji awa osisi, na igwe e ji egwu ala, na anyuikwe na-arụ. Otu a ka Devid mekwara obodo niile nke ndị Amōn. Emesịa, Devid na ndị agha ya niile laghachiri na Jerusalem.

Agha megide ndị Filistia

⁴ Mgbe oge gaturu, agha ọzọ daara ha na ndị Filistia, na Gaza. Mgbe ahụ, Sibekai, onye Husha, gburu Sipai, otu n'ime ndị agburu Refaim. Nke a mere ka ndị Filistia chilie aka ha elu, buru ndị a lụgburu n'agha.

⁵ N'agha ọzọ ha na ndị Filistia luru, Elhanan, nwa Jaja, gburu Lami nwanne Golaiat, onye Gat. Onye ụbe ya nwere osisi dị ogologo dika nke onye na-ekwe akwa ji ekwe akwa.

⁶ N'agha ọzọkwa, bụ nke a luru na Gat, e nwere otu nwoke gbara oke dimkpa, nke nwere mkpisiaka isii n'aka ya ọbula, nweekwa mkpisiukwu isii n'ukwu ya ọbula, ya bụ, a gukọtaa ha niile, iri mkpisiaka na mkpisiukwu abuo na anọ. O bukwa onye amuru n'agburu Rafa. ⁷ Mgbe o kochara Izrel, Jonatan nwa Shimea, nwanne Devid gburu ya.

⁸ Ndị a bụ ndị agburu Rafa dị na Gat. Devid na ndị agha ya gburu ha niile.

21

Devid aguo ndi agha ya onu

¹ Ekwensu biliri megide Izrel, mgbe ọ kpaliri Devid ka ọ guọ Izrel ọnu.
² Ya mere, Devid gwara Joab na ndịisi agha okwu si, “Gaa guọ umu Izrel niile ọnu, site na Bjasheba ruo Dan. Emesịa, bịa gwa m ihe ị gọtara ka m mata ole ọnuogugu ha di.”

³ Ma Joab zaghachiri, “Ka ONYENWE ANYI mee ka ndi agha ya mubaa, otu onye nari uzo karja. Ma onyenwe m eze, ọ bu na ndi a niile abughi ndi no n’okpuru ochichi onyenwe m? N’ihi gini ka onyenwe m ji na-achọ ime ihe a? N’ihi gini ka ọ ga-eji wetara Izrel ikpe omuma?”

⁴ Ma okwu eze di ike karja nke Joab. Ya mere, Joab puru gaharja n’Izrel niile, mechaal loghachikwa na Jerusalem. ⁵ Joab nyere Devid ngukota ọnuogugu nke ndi agha Izrel niile. N’Izrel niile, ha di otu nde, na nari puku ndi ikom ndi tozuru iji mma agha buo agha, tinyekwara nari puku ndi ikom anọ na iri asaa n’ala Juda ndi na-amiputa mma agha.

⁶ Ma Joab agunyeghi ndi Livayi, na ndi Benjamin n’ọnuogugu ahụ, n’ihi na iwu eze amasighi ya n’obi n’uzo obula. ⁷ Iwu banyere ọnuogugu a adighikwa Chineke mma n’anya. Ya mere, ọ tara ndi Izrel ahuhu n’ihi ya.

⁸ Mgbe ahụ, Devid siri Chineke, “Emehiela m nke ukwu site n’ihe a m mere. Ma ugbu a, biko, ario m gi, wezuga ikpe omuma diri ohu gi; n’ihi na emeela m ihe nzuzu di ukwu.”

⁹ ONYENWE ANYI gwara Gad, onye ohu uzo Devid, si, ¹⁰ “Gaa gwa Devid, ‘Otu a ka ONYENWE ANYI na-ekwu: Uzo ihe ato ka m na-eche gi n’ihu. Horo otu n’ime ha nke m ga-eme ka ọ biakwasị gi.’”

¹¹ Ya mere Gad jekwuuru Devid si ya, “The a ka ONYENWE ANYI kwuru, Horo nke di gi mma. ¹² Oke unwu nke ga-adi afo ato, ka ọ bu onwa ato nke mpochapu n’ihu ndi iro unu, site na mma agha ha ga-eru unu ahụ, ka ọ bu ubochi ato nke mma agha ONYENWE ANYI, bu ajo orja na-efe efe ida n’ala a, nke mmuo ozi ONYENWE ANYI ga-eme ka ọ biakwasị ala Izrel niile. Ugbu a, chee echiche, kpebie osisa i chorọ ka m weghachiri onye ahụ zitere m.”

¹³ Devid siri Gad, “Ano m n’oke nsogbu. O ka mma ka m daba n’aka ONYENWE ANYI karja idaba n’aka mmadu. N’ihi na obi ebere ya bara uba nke ukwu.”

¹⁴ N’ihi ya, ONYENWE ANYI zitere ajo orja na-efe efe n’ala Izrel, iri puku ndi ikom asaa dara nwuo. ¹⁵ Chineke zipuru mmuo ozi i ga bibie Jerusalem, ma dika mmuo ozi ahụ na-eme nke a, ONYENWE ANYI huru ya, o wutere ya n’ihi mbibi ahụ. O siri mmuo ozi ahụ nke na-ebibi ndi mmadu, “O zuola! Seghachi aka gi.” Mgbe ahụ, mmuo ozi ONYENWE ANYI na-eguzo n’ebe izocha oka Arauna onye Jebus.

¹⁶ Mgbe Devid leliri anya elu hu mmuo ozi ONYENWE ANYI ka o guzo n’etiti mbara eluigwe na uwa, hukwa mma agha o ji, nke o chere ihu ya na Jerusalem, ya na ndi okenye Izrel yi akwa mkpe, dara n’ala kpuo ihu n’ala.

¹⁷ Devid siri Chineke, “O bughi m nyere iwu ka a guo ndi tozuru ibu agha onu? O bu mu onwe m, mu bu onye ozuzu aturu, mehiere mee ajo omume. Ma ndi a bu naani umu aturu, gini kwanu ka ha mere? ONYENWE ANYI Chineke m, biko ekwela ka orja a na-efe efe nogide n’ahu ndi gi, ka aka gi digide naani n’ahu m, digidekwa n’ahu ndi ulo m.”

Devid e wuo ebe ichu aja

¹⁸ Mgbe ahụ, mmuo ozi ONYENWE ANYI nyere Gad iwu ka ọ gwa Devid, ka ọ gaa wuore ONYENWE ANYI ebe ichu aja n’ebe izocha oka Arauna, onye Jebus. ¹⁹ Ya mere, Devid rubere isi gaa dika okwu ahụ Gad kwuru n’aha ONYENWE ANYI.

²⁰ Mgbe Arauna nọ n'ebe izọcha ọka, ọ tughariri hụ mmụọ ozi ahụ, ụmụ ya ndị ikom anọ ndị so ya guzo n'ebe ahụ zoro onwe ha. ²¹ Mgbe Devid bjakwutere Arauna, Arauna weliri anya hụ ya, ọ hapuru ebe izọcha ọka ahụ, bịa kpọọ isiala nye Devid, kpudokwa ihu ya n'ala.

²² Devid siri ya, "Nye m ebe a, bụ ala ebe izọcha ọka gi, ka m nwee ike wuore ONYENWE ANYI ebe ichu aja, ka akwusi ọria a na-eefe efe dakwasiri ndi mmadu. Resi m ya n'onu ahia o ruru."

²³ Ma Arauna zara si Devid, "Were ya ka onyenwe m eze mee ihe obula di ya n'obi. Aga m enye ehi maka iji chuo aja nsure oku, ihe nzocha ọka niile ka ha buru nku na ọka wiiti maka ichu aja mkpuru ọka. Aga m enye ha niile."

²⁴ Ma eze Devid zaghachiri Arauna, "ee, aghaghi m ikwuzu gi onuahia ya. N'ih na agaghi m ewere ihe bu nke gi nye ya ONYENWE ANYI, maobu chuo aja nsure oku nke na-agaghi efu m ihe obula."

²⁵ Ya mere, Devid kwuru Arauna narị shekel olaedo isii iji zuru ebe ahụ. ²⁶ Devid wuru ebe ichuru ONYENWE ANYI aja n'ebe ahụ, chuo kwa aja nsure oku na aja udo. O kpokuru ONYENWE ANYI, ONYENWE ANYI zakwara ya, site n'oku nke si n'eluigwe daa n'elu ebe ichu aja nke aja nsure oku ahụ.

²⁷ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI nyere mmuọ ozi ahụ iwu ka o tinyekwa mma agha ya n'obo ya. ²⁸ Mgbe Devid huru na ONYENWE ANYI azala ekpere ya n'ebe izocha ọka nke Arauna onye Jebus, ọ chukwara aja ozo nye ONYENWE ANYI. ²⁹ Ulo ikwu ONYENWE ANYI na ebe ichu aja nke aja nsure oku ahụ Mosis wuru n'ozara di n'ebe di elu Gibion, n'oge ahụ.

³⁰ Ma Devid ejerughi ebe ahụ ijuta Chineke ase, n'ih na ujo turu ya mgbe o huru mma agha ahụ di n'aka mmuọ ozi ONYENWE ANYI.

22

¹ Mgbe ahụ, Devid siri, "Ebe a ka a ga-ewuru ONYENWE ANYI Chineke ulo, nakwa ebe ichu aja nke aja nsure oku nye Izrel."

Nkwado maka iwu Ulonso ukwu

² Ya mere, Devid nyere iwu ka a kpokota ndi obia niile bi n'Izrel, site n'etiti ha o hoputara ndi ga-edozi nkume a wara awa nke e ji wuo ulo Chineke. ³ Devid wetara otutu igwe di ukwuu, nke ha ji akputa ntu maka ibo onu uzọ ama niile, na nke ikpu ihe njikota niile. O wetakwara bronza na-apughi ikowa idi aro ya. ⁴ O webatakwara osisi sida na-apughi iguta onuogugu ha, n'ih na ndi Taja na Saidon butere ha n'onuogugu riri nne Devid.

⁵ Mgbe ahụ, Devid kwuru, "Solomon nwa m bu nwantakiri, onye namachabeghi ihe. Ma ulonso a ga-ewuru ONYENWE ANYI ga-abu ulo di ukwuu, nke ga-enwe aha a ma ama, na nke mara ezi mma n'anya mba niile di n'awa. N'ih ya, aga m akpakoba ihe niile e ji ewu ya." Ya mere, tupu Devid anwuo, o kwakotara ngwongwo riri nne.

⁶ O kporo Solomon, bu nwa ya, nye ya iwu iwuru ONYENWE ANYI, bu Chineke nke Izrel ulo. ⁷ Devid gwara Solomon si, "Nwa m, o di m n'obi* iwu ulo maka aha ONYENWE ANYI bu Chineke m, ⁸ ma okwu ONYENWE ANYI ndi a ruru m nti si m, 'I wusiala otutu obara, bukwa otutu agha. I gaghi ewu ulo nye Aha m, n'ih na i wusiala otutu obara n'elu ala n'ihu m. ⁹ Ma i ga-amuta otu nwa nwoke onye ga-abu mmadu udo, na onye ga-enwe izuike n'oge ya. Aga m enye ya izuike site n'aka ndi iro ya n'akuku niile. Aha ya ga-abu Solomon. Aga m enye Izrel udo na ahụ di juu n'oge ochichi

* 22:7 22:7 Maobu, o guru m aguu

ya. ¹⁰ Ya onwe ya ga-ewuru m ụlọ ahụ. O ga-abụrụ m nwa, mụ onwe m ga-abụkwara ya nna. Aga m emekwa ka ocheeze alaeze ya n' Izrel guzosie ike ruo mgbe ebighị ebi.'

¹¹ "Ya mere, ugbo a nwa m, ka ONYENWE ANYỊ nonyere gị mgbe i ga-ewu ụlọ ONYENWE ANYỊ Chineke gi, dika a kwuru na i ga-eme. ¹² ONYENWE ANYỊ nyekwa gị amamihe na nghọta nke i ga-eji chịa ezi ochichị mgbe i ghorọ eze Izrel, ka i si otu a debe iwu ONYENWE ANYỊ Chineke gi. ¹³ Mgbe ahụ, i ga-enwe oganihu, ma o buru na i lezie anya idebe iwu na ukpuru niile nke ONYENWE ANYỊ nyere Mosis maka Izrel. Di ike, nwee obi ike. Atula ujo, maobu daa mba.

¹⁴ "Ejisiela m ike chikotaa ihe maka ulonso ONYENWE ANYI, nari puku talenti olaedo na nde talenti olaocha, na igwe, na bronz, nke a na-apughị iguta idi aro ha, na osisi, na nkume. I nwere ike itinyekwa ihe ndi ozo n'ime ha. ¹⁵ Lee, i nwekwara otutu ndi oru ndi na-awa nkume, na ndi na-edo nkume, na ndi oka osisi, na ndi a maara aha ha n'ihe gbasara nka n'oru di iche iche, ¹⁶ olaedo, na olaocha, na bronz, na igwe, ndi oru n'enweghi onuogugu. ONYENWE ANYI aghaghi inonyere gi. Bilie, ruo oru diiri gi.

¹⁷ Devid nyere ndisi Izrel iwu ka ha nyere nwa ya Solomon aka, mgbe o ga-ewu ulo ahu. ¹⁸ O gwara ha okwu si, "O bu na ONYENWE ANYI Chineke anonyereghi unu? O bu na o nyebeghi unu udo n'akuku niile? N'ih na o nyela m mmeri n'ebe ndi iro m no. Ugbo a, ala a dikwa n'aka ONYENWE ANYI na n'aka ndi ya. ¹⁹ Ya mere, tinyenu obi unu na mmuo unu n'igbaso ONYENWE ANYI Chineke unu. Malitekwanu iwu ulonso ONYENWE ANYI Chineke, ka unu nweekwa ike ibubata igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI, na ihe nsọ ndi ozo n'ime ulonso ukwu ahụ a ga-ewu n'ih Aha ONYENWE ANYI."

23

Ndi Livayi

¹ Mgbe Devid ghorọ nnoo agadi, ubochi ndu ya jukwara ya afo, o mere Solomon nwa ya, eze Izrel.

² N'oge a, o kpokotara ndi ndu Izrel niile, tinyekwara ndi nchujaja na ndi Livayi. ³ A guru ndi Livayi niile onu, bu ndi gbara iri afo ato gbagoo, choputa na ha di iri puku ndi ikom ato na asato n'onuogugu. ⁴ Devid siru, "N'ime ndi a, ka iri puku ndi ikom abuo na ano buru ndi ga-ahu maka oru ulonso ukwu ONYENWE ANYI, puku ndi ikom isii a buru ndisi na ndi ikpe, ⁵ puku ndi ikom ano aburu ndi nche onu uzo ama, ebe puku ndi ikom ano ndi ozo ga-eji ihe egwu di iche iche nke m kwadobere maka ito ONYENWE ANYI, na-eto ya."

⁶ Devid kewara ndi Livayi n'oke, n'oke dika umu ndi ikom Livayi si di: Geshon, Kohat na Merari.

Ikwu Geshon

⁷ E kekwara ikwu Geshon uzo abuo dika umu ya si di, Ladan na Shimei.

⁸ Ndi sitere n'ezinaulo Ladan di ndi ikom ato: Jehiel, onyeisi ha, Zetam na Juel.

⁹ Umụ Shimei bu, Shelomot, Haziell na Haran, ha di ndi ikom ato. Ndi a niile bu ndisi ezinaulo n'ikwu Ladan.

10 Ụmụ Shimei bụ,

Jahat, Ziza, * Jeush na Beriya.
Ha dị ndị ikom anọ.

11 Jahat bụ onye mbụ, Ziza onye nke abụọ. Ma Jeush na Beriya amụtaghị otutu ụmụ ndị ikom. N'ihia ya, a gụnyekọtara ha dịka otu ezinaụlọ, kenye ha otu orụ.

Ikwu Kohat

12 Ụmụ ndị ikom Kohat bụ

Amram, Izha, Hebrōn na Uziel. Ha dị ndị ikom anọ.

13 Ụmụ ndị ikom Amram bụ,

Erōn na Mosis.

Erōn ka e kewapuru iche, ido ya nsọ ya na ụmụ ya ruo ebighị ebi, maka ido ihe niile kachasi nsọ nsọ, ichụ aja n'ihu ONYENWE ANYI, ije ozi n'ihu ya nakwa ikwuputa ngozi n'aha ya ruo ebighị ebi. 14 Ụmụ Mosis, onye nke Chineke ka a gụnyekọtara dịka ndị si n'ebo Livayi.

15 Ụmụ ndị ikom Mosis bụ,

Geshōm na Elieza.

16 Ụmụ ndị ikom Geshōm bụ

Shubuel, onye mbụ.

17 Ụmụ ụmụ Elieza bụ

Rehabaya onye mbụ.

Elieza amụtaghị ụmụ ndị ikom ọzọ, ma ụmụ ndị ikom Rohabaya di otutu.

18 Ụmụ ndị ikom Izha bụ

Shelomit onye mbụ.

19 Ụmụ ndị ikom Hebrōn bụ

Jereaya onye mbụ, na Amaraya, onye nke abụọ,
Jahaziel onye nke atọ, na Jekameam, onye nke anọ.

20 Ụmụ ndị ikom Uziel bụ

Maiika, onye mbụ, na Ishaya, onye nke abụọ.

Ikwu Merari

21 Ụmụ ndị ikom Merari bụ

Mahali na Mushi

Ụmụ ndị ikom Mali bụ

Elieza na Kish

22 Elieza nwuru na-amụtaghị ụmụ ndị ikom. O bụ naanị ụmụ ndị inyom ka o mụtara. Ụmụ nwanne nna ha, ụmụ ndị ikom Kish, luru ha.

23 Ụmụ ndị ikom Mushi bụ

Mahali, Eda na Jeremot. Ha di ndị ikom atọ.

24 Ndị a bụ ụmụ ụmụ Livayi dịka ezinaụlọ ha si di, ndịisi ezi, dika e si debanye aha, na dika e si guo ha onu n'otu n'otu, ya bu ndi na-aru oru n'ulonso ukwu ONYENWE ANYI, ndi gbara iri afro abuo gbagoo. 25 N'ihia na Devid kwuru si, "Ebe o bu na ONYENWE ANYI, Chineke Izrel enyela ndi ya udo, ebe o bukwa na o ga-ebi na Jerusalem ruo ebighi ebi. 26 Ugbu a, o dikwaghi mkpa o di na ndi Livayi ga na-ebughari ulo ikwu, maabu ngwongwo obu la nke ije ozi niile ya." 27 Igu ndi Livayi onu bu otu n'ime

* 23:10 23:10 N'ime otutu akwukwo Hibru ihe a na-ede bu Zina

ihe ikpeazu Devid mere tupu o nwuo. A guru ndi Livayi gbara iri afo abuo gbagoo onu.

²⁸ Oru e nyere ndi Livayi niile bu inyere umu Eron ndi nchujaja aka n'ofufe n'ulonso ukwu ONYENWE ANYI: ilekota ogige, na onuulo nta ndi di n'akuku ya niile, na ime ka ihe nso niile di ocha, na iru oru obula e nyere ha n'ulo Chineke. ²⁹ O bukwa oru ha iwebata achicha a na-eche n'ihu Chineke, na utu oka e ji enye onyinye mkpuru oka, na achicha mbadamba a na-ejighi ihe na-eko achicha mee. Oru ha bukwa igwakota ihe e ji eme achicha, na ighe ya, na ilekota ihe otutu niile e ji atu ihe. ³⁰ Ututu obula, na anyasi obula, o bu oru ha iguzo n'ihu ONYENWE ANYI ibu abu otuto, na ekele. ³¹ Ha na-enyeka aka n'ihe gbasara aja nsure oku a na-achu n'ubochi izuika, na n'oge mmemme onwa oheru, na mmemme ndi ozo niile a kara aka. Mgbe niile ka ha ga-eje ozi ha n'ihu ONYENWE ANYI dika usoro ha na onuogugu ha si di.

³² Ya mere, e tynere oru ilekota ulo nzute ONYENWE ANYI, na ulonso ukwu ahụ n'aka ha. Ha ka o dikwara inyere ndi ikwu ha, bu ndi nchujaja ahụ, umu Eron, aka n'oru ha niile n'ulonso ukwu ahụ.

24

Ndi nchujaja na oru ha di iche iche

¹ Ndi a bu otu e si kenye umu Eron oru ije ozi ha:

Umu ndi ikom Eron bu Nadab, na Abihu, na Elieza, na Itama. ² Ma Nadab na Abihu nwuru tupu nna ha anwu. Ha amutaghi umu ndi ikom, ya mere, Elieza na Itama jere ozi dika ndi nchujaja. ³ Devid kewara ha dika usoro ije ozi ha ga-esi di. O bu Zadok onye ikwu Elieza, na Ahimelek onye ikwu Itama nyeere Devid aka ime nke a. ⁴ Onuogugu ndi ndu a chotara n'ikwu Elieza kariri onuogugu ndi ndu a chotara n'ikwu Itama. N'ihu ya, e sitere n'ikwu Elieza nweta ndiisi ezinaulo iri na isii, sitekwa n'ikwu Itama nweta ndiisi ezinaulo asato. ⁵ E kere ha na-eleghi onye obula anya n'ihu, site n'ife nza, n'ihu na e nwere ndiisi ozi ebe nso, nweekwa ndiisi ozi Chineke n'etiti ndi ikwu Elieza na Itama.

⁶ Ode akwukwo Shemaya, nwa Netanel, onye Livayi, dekotara aha ndi a niile n'ihu eze, na ndiisi ozi eze, ya bu, Zadok onye nchujaja, na Ahimelek nwa Abjata, na ndiisi ezi ndi nchujaja, na nke ndi Livayi. E sitere n'ikwu Elieza, horo otu ezinaulo, sitekwa n'ikwu Itama horo otu ezinaulo.

⁷ Nza nke mbu mara Jehoiarib
nke abuo a maa Jedaya

⁸ nke ato, Harim
nke ano, Seorim

⁹ nke ise, Malkija
nke isii, Mijamin

¹⁰ nke asaa, Hakozi
nke asato, Abija

¹¹ nke itoolu, Jeshua
nke iri, Shekanaya

¹² nke iri na otu, Eliashib
nke iri na abuo, Jakim

¹³ nke iri na ato, Hupa
nke iri na ano, Jeshebeab

- 14 nke iri na ise, Bilga
 nke iri na isii, Imea
 15 nke iri na asaa, Hezia
 nke iri na asato, Hapizez
 16 nke iri na itoolu, Petahaya
 nke iri abuo, Jehezkel
 17 nke iri abuo na otu, Jakin
 nke iri abuo na abuo, Gamul
 18 nke iri abuo na ato, Delaya
 nke iri abuo na anọ, Maazaya.

19 Otu a ka e si keere ha usoro ije ozi ha mgbe ha batara n'ulonso ukwu ONYENWE ANYI. E mere ya di ka ukpuru nna nna ha Eron nyere ha si di, dika ONYENWE ANYI, Chineke Izrel si nye ya n'iwu.

Ndi ndu ozo e nwere n'ebo Livayi

20 Ndi a bukwa ndi ndu a hoputara n'ebo Livayi:

- Site n'umu Amram, a hoputara Shubuel.
 Site n'umu Shubuel a hoputara Jehdeia.
 21 Site n'umu Rehabaya, onye mbu a hoputara bu Ishaya.
 22 Site na ndi Izha a hoputara Shelomot.
 Sitekwa n'umu Shelomot a hoputaara Jahat.
 23 Site n'umu Hebron a hoputara
 Jeraya, nwa mbu ya, Amaraya nwa nke abuo ya, Jahaziel nwa nke ato
 ya na Jekameam nwa nke anọ ya.
 24 A hoputara Maika nwa Uziel,
 sitekwa n'umu Maika hoputa Shamia.
 25 A hoputara nwanne Maika nke nwoke aha ya bu Ishaya,
 sitekwa n'umu Ishaya hoputa Zekaraya.
 26 Site n'umu Merari e nwere Mahali na Mushi.
 A hoputakwara Beno nwa Jaazia.
 27 Sitekwa n'umu Merari a hoputara umu Jaazia ndi a:
 Beno, Shoham, Zakua na Ibri.
 28 Site n'umu Mahali a hoputara Elieza, ma Elieza n'onwe ya amutaghi
 nwa nwoke.
 29 Site n'umu Kish a hoputara Jerameel.
 30 Site n'umu Mushi, a hoputara Mahali, na Eda na Jerimot.

Ndi a niile bu ndi Livayi dika ezinaulo ha si di.

31 Dika e mere mgbe a na-hoputa umu Eron, e ji ife nza kenye ha niile oru ha kwesiri iru n'otu n'otu, onye ukwu ha na onye nta ha. E mere ya n'ihu eze Devid, na Zadok, na Ahimelek, na ndiisi ezinaulo ndi nchujaja na ndi Livayi niile. Mgbe a na-efe nza a, e mesoro ndi ikom niile otu mmeso, ma okenye ha ma ndi na-etolite etolite.

25

Ndi na-abu abu

1 Devid na ndiisi agha ndi Izrel hoputara ndi ga na-ebu amuma mgbe ndi ji ubo akwara, une na ogene na-eti egwu. Ha sitere n'umu Asaf, Heman na Jedutun, hoputa ha. Ndi a bu aha ndi ruru oru nke a:

- ² Ndi amuma na-ebu amuma, ndi nke bu umu Asaf:
Zakua, Josef, Netanaya na Asarela bu umu Asaf no n'okpuru Asaf,
onye no n'okpuru eze bu onyeisi ha.
- ³ Ma nye Jedutun, umu ndi ikom ya:
Gedaliya, Zeri, Jeshaya, Shimei, Hashabaya na Matitaia. Ha di
isii n'onuogugu noro n'okpuru nna ha bu Jedutun, onye na-ebu
amuma, na-eji une na-enye ONYENWE ANYI ekele na otuto.
- ⁴ Ma nye Heman, umu ndi ikom ya:
Bukaya, Matanaya, Uziel, Shubuel, Jerimot, Hananaya, Hanani, Eliata,
Gidalti, Romamti-Eza, Joshbekasha, Maloti, Hotia, na Mahaziot. ⁵ Ndi
a niile bu umu Heman, onye bu ohu uzọ eze. Dika nkwa Chineke
kwere maka ibuli ya elu, Chineke nyere ya umu ndi ikom iri na ano,
na umu ndi inyom ato.

⁶ Umu ndi ikom ndi a niile no n'okpuru nna ha, maka ibu abu n'ulo
ONYENWE ANYI na-eji ikpo ubo na une na iti ola na-ada uda, n'ihu ofufe
ulo Chineke.

Asaf, na Jedutun, na Heman nokwa n'okpuru nlekota eze. ⁷ Onuogugu
ha tinyere umu nne ha ndi e nyere ozuzu n'ihe gbasara abu, bu ndi nwere
nghota n'ihe banyere abu a na-abuku ONYENWE ANYI, di nari abuo, na iri
asato na asato (288). ⁸ Ha ji ife nza kee oru ha, ma onye ukwu ma onye
nta n'ime ha, ndi nwere nghota ma ndi a na-azu azu, n'otu aka abu.

- ⁹ Nza nke mbu e fere mara Josef nwa Asaf, ya na umu ya ndi ikom na
umunne ya. Ha niile di iri na abuo (12).
Nke abuo, Gedaliya na umu ya ndi ikom na umunne ya. Ha niile di iri
na abuo (12).
- ¹⁰ Nke ato, Zakua na umu ya ndi ikom na umunne ya. Ha niile di iri na
abuo (12).
- ¹¹ Nke ano, Izri na umu ya ndi ikom na umunne ya. Ha niile di iri na
abuo (12).
- ¹² Nke ise, Netanaya na umu ya ndi ikom na umunne ya. Ha niile di iri
na abuo (12).
- ¹³ Nza nke isii mara Bukaya, na umu ya ndi ikom na umunne ya. Ha
niile di iri na abuo (12).
- ¹⁴ Nke asaa, Jesarela na umu ya ndi ikom na umunne ya. Ha niile di iri
na abuo (12).
- ¹⁵ Nke asato, Jeshaya na umu ya ndi ikom na umunne ya. Ha niile di iri
na abuo (12).
- ¹⁶ Nke itoolu, Matanaya na umu ya ndi ikom na umunne ya. Ha niile di
iri na abuo (12).
- ¹⁷ Nke iri, Shimei na umu ya ndi ikom na umunne ya. Ha niile di iri na
abuo (12).
- ¹⁸ Nke iri na otu, Azarel na umu ya ndi ikom na umunne ya. Ha niile di
iri na abuo (12).
- ¹⁹ Nza nke iri na abuo mara Hashabaya, na umu ya ndi ikom na umunne
ya. Ha niile di iri na abuo (12).
- ²⁰ Nke iri na ato, Shubuel na umu ya ndi ikom na umunne ya. Ha niile
di iri na abuo (12).
- ²¹ Nke iri na ano, Matitaia na umu ya ndi ikom na umunne ya. Ha niile
di iri na abuo (12).
- ²² Nke iri na ise, Jeremot na umu ya ndi ikom na umunne ya. Ha niile
di iri na abuo (12).

- ²³ Nke iri na isii, Hananaya na ụmụ ya ndị ikom na ụmụnne ya. Ha niile dị iri na abụọ (12).
- ²⁴ Nke iri na asaa, Joshbekasha na ụmụ ya ndị ikom na ụmụnne ya. Ha niile dị iri na abụọ (12).
- ²⁵ Nza nke iri na asatọ mara Hanani, na ụmụ ya ndị ikom na ụmụnne ya. Ha niile dị iri na abụọ (12).
- ²⁶ Nke iri na itoolu, Maloti na ụmụ ya ndị ikom na ụmụnne ya. Ha niile dị iri na abụọ (12).
- ²⁷ Nke iri abụọ, Eliata na ụmụ ya ndị ikom na ụmụnne ya. Ha niile dị iri na abụọ (12).
- ²⁸ Nke iri abụọ na otu, Hotia na ụmụ ya ndị ikom na ụmụnne ya. Ha niile dị iri na abụọ (12).
- ²⁹ Nke iri abụọ na abụọ, Gidalti na ụmụ ya ndị ikom na ụmụnne ya. Ha niile dị iri na abụọ (12).
- ³⁰ Nke iri abụọ na atọ, Mahaziot na ụmụ ya ndị ikom na ụmụnne ya. Ha niile dị iri na abụọ (12).
- ³¹ Ebe nza nke iri abụọ na anọ mara Romanti-Eza, na ụmụ ya ndị ikom na ụmụnne ya. Ha niile dị iri na abụọ (12).

26

Ndị nche ọnu ụzọ

¹ Usoro otu ndị nche ọnu ụzọ ụlọnsọ ahụ.

- Site na ndị Kora:
 Meshelemaia, nwa Kore, otu n'ime ụmụ Asaf. ² Meshelemaia nwekwara ụmụ ndị ikom:
 nke mbụ bụ Zekaraya, na Jediael nke abụọ,
 Zebadaya, bụ nke atọ, Jatniel, nke anọ
³ Elam, nke ise na Jehohanan, bụ nke isii
 na Eliehoenai bụ onye nke asaa.
- ⁴ Obed-Edom nwekwara ụmụ ndị ikom. Ha bụ ndị a:
 Shemaya, nwa mbụ ya, Jehozabad, osote ya,
 Joa, nke atọ, Saka, bụ onye nke anọ
 Netanel, nke ise, ⁵ Amiel, nke isii
 Isaka, nke asaa na Peuletai, onye bụ onye nke asatọ.
 N'ihi na Chineke gọziri Obed-Edom.
- ⁶ Shemaya, nwa ya mụtakwara ụmụ ndị ikom, ndị bụ ndị ndu n'ezinaụlọ
 nna ha, n'ihi na ha bụ dike na dimkpa. ⁷ Ụmụ ndị ikom Shemaya bụ,
 Otni, Refael, Obed na Elzabad;
 ụmụnne ya bụ Elihu na Semakaya bụkwa dike na dimkpa.
- ⁸ Ndị a niile bụ ụmụ ụmụ Obed-Edom; ha na ụmụ ha ndị ikom,
 na ndị ikwu ha niile bụ dimkpa ndị nwere ike iru ọrụ ahụ.
 Ha niile bụ ụmụ ụmụ Obed-Edom. Ha dị iri isii na abụọ (62)
 n'ọnuogugụ.
- ⁹ E sitekwara n'ezinaụlọ Meshelemaia họtara ndịisi iri na asatọ
 (18) ndị bụkwa ezi ndị ndu.
- ¹⁰ Hosa, nwa Merari nwekwara ụmụ ndị ikom:
 Shimri onye nke mbụ (ọ bụ ezie na ọ bughị ọkpara ya ma nna ya
 họtara ya ka ọ bụrụ onye mbụ).
- ¹¹ Hilcaya, nke abụọ, Tebalaya, nke atọ
 na Zekaraya onye nke anọ.
 Ụmụ ndị ikom na ụmụnne Hosa nwere dị iri na atọ (13).

- ¹² E kere ndị nche ụlọnsọ ukwu niile n'otu n'otu. Otu ndị a nwekwara ndịisi. E kenyekwara otu ọbụla ọrụ dika e si kenye ụmụnna ha ọrụ ha n'ụlọnsọ ukwu ONYENWE ANYỊ. ¹³ E sitere n'ife nza kenye ma nwantakiri ma okenye, ọnụ ụzọ ha ga-eche nche, dika ezinaụlọ ha si dị.
- ¹⁴ Site n'ife nza, Shelemaya ketara iche ọnụ ụzọ dị n'akụkụ ọwụwa anyanwụ nche.
- Zekaraya nwa ya, onye ndumọdụ nwere uche, sitekwara n'ife nza keta iche ọnụ ụzọ dị n'akụkụ ugwu, ya na ndị otu ya.
- ¹⁵ Obed-Edom na ndị otu ya na-eche ụzọ dị na ndịda. Ụmụ ya bụ ndị na-eche ụlọ ebe a na-achikọta ihe.
- ¹⁶ Shupim na Hosa na-eche ọnụ ụzọ dị n'odịda anyanwụ ya na ọnụ ụzọ ama Shaleket nke dị n'ụzọ elu elu.

Ndị nche na-esota ndị nche ibe ha.

- ¹⁷ Ya mere, ọ bụ ndị Livayi isii na-eche nche n'ọnụ ụzọ dị n'akụkụ ọwụwa anyanwụ ụbọchị niile.
- Mmadụ anọ na-anọ n'ugwu,
anọ na ndịda,
abuọ n'ebe a na-achikọbata ihe.
- ¹⁸ N'ogige nke dị n'odịda anyanwụ e nwere ndị nche anọ n'ụzọ, ndị nche abuọ ọzọ n'ime ogige n'onwe ya.

¹⁹ A họtutara ndị nche ndị a site n'ikwu Kora na Merari.

Ndị nche ụlọakụ na ndị ọrụ ọzọ

²⁰ Ụfọdụ ndị Livayi ka e nyefere ọrụ ilekọta ụlọakụ, na ụlọ a na-echekọta onyinye niile e dororo nsọ nke e webatara n'ụlọnsọ ukwu Chineke.

²¹ Ndị agburu Ladan, ndị si n'ikwu Geshon, ndị bụ ndịisi ezinaụlọ nna ha Ladan, bụ onye Geshon, bụ Jehieli, ²² na ụmụ ndị ikom Jehieli, Zetam na nwanne ya nwoke Juel. Ndị a bụ ndị na-elekọta ụlọakụ niile dị n'ụlọnsọ ONYENWE ANYỊ.

²³ Site na ndị Amram, na ndị Izha, na ndị Hebron, na ndị Uziel.

²⁴ Shubuel nwa Geshom, na nwa nwa Mosis ka e nyere ọrụ ibụ onyeisi ụlọakụ dị n'ụlọnsọ ahụ. ²⁵ Ụmụnna ya site na Elieza bụ ndị a, Rehabaya nwa ya nwoke, Jeshaya nwa nwoke Rehabaya, Joram nwa nwoke Jeshaya na Zikri nwa nwoke Shelomit.

²⁶ Shelomit na ụmụnna ya ka ọ dị n'aka ilekọta ụlọakụ nke ihe nsọ niile, nke Devid bụ eze, na ndịisi ezinaụlọ niile, ndị bụ ndịisi agha na-achị ọtụtụ puku ndị agha, na ndịisi agha na-achị ọtụtụ narị ndị agha, na ndịisi agha ndị ọzọ, dororo nsọ. ²⁷ Ụfọdụ ihe agha na ihe sitere n'ihe a kwatara n'agha ka ha dororo nsọ maka idozi ụlọnsọ ukwu ONYENWE ANYỊ. ²⁸ Ya na ihe niile nke Samuel, bụ onye ọhụ ụzọ, na Sol, nwa Kish na Abna, nwa Nea na Joab, nwa Zerua ya na ihe niile ndị ọzọ e dororo nsọ. Ọ bụ n'aka Shelomit na ụmụnna ya ka ọ dị ilekọta ha.

²⁹ Site n'ikwu Izha,

Kenaniya, na ụmụ ndị ikom ya ka ozi diri pụọ n'ụlọnsọ, dika ndịisi na ndị ikpe nye ndị Izrel.

³⁰ Site na ndị Hebron,

Hashabaya na umunna ya ndi bukwa dimkpa, onuogugu ha di otu puku na nari asaa, ka e mere ndiisi ala Izrel di n'akuku odida anyanwu osimiri Jordan. Ihe niile banyere oru ONYENWE ANYI, na ijere eze ozi di ha n'aka. ³¹ Jeraya bu onyendu ndi Hebron, dika akwukwo e dekoru usoro omumu si gosi.

N'ih i na n'afu nke iri anu nke ochichi eze Devid n'Izrel, ka e mere nnyocha n'akwukwo usoro omumu choputa na e nwere ndi di ike oru n'etiti ndi Hebron. A choputara ndi a n'obodo Jeza nke di na Gilead. ³² Jeraya nwere ndi ikwu ya, ndi bu dimkpa, na ndi di ike oru, onuogugu ha di puku abuo na nari asaa. Ndi a niile bukwa ndi ndu ezinaulo di iche iche. Ya mere, Devid, eze Izrel, mere ha ndiisi ebo Ruben, na ebo Gad, na okara ebo Manase. Oru ha bu ilekota ihe banyere ofufe Chineke na ije ozi niile metutara eze.

27

Usoro ndi agha na ndi ndu

- ¹ Nke a bu usoro ndi Izrel, dika onuogugu ha si di, ndiisi ezinaulo, na ndi ochiagha na-achi otutu puku ndi agha, ndi ochiagha na-achi otutu nari ndi agha, na ndiisi ozi ha, bu ndi na-ejere eze ozi n'ihe niile gbasara nkewa e kewara ndi agha dika iru oru ha si di n'onwa n'onwa n'ime onwa niile nke afu. Nkewa obula nwere ndi agha onuogugu ha di iri puku ndi agha abuo na anu (24,000).
- ² Ndi a bu aha ochiagha na-achi ndi agha n'onwa obula. Onyeisi nkewa nke mbu, maka onwa nke mbu bu Jashobeam nwa Zabdiel. Onuogugu ndi agha di na nkewa ya bu iri puku abuo na anu (24,000). ³ O si n'ikwu Perez nke di n'ebo Juda, o bu onyeisi ndiisi agha nke onwa mbu.
- ⁴ Onyeisi nkewa nke abuo, maka onwa nke abuo bu Dodayi, nwa Ahohi bu onyeisi agha nkewa nke abuo. Miklot bu onyendu otu a, onuogugu ndi agha di na nkewa a bu iri puku abuo na anu (24,000).
- ⁵ Onyeisi nkewa nke ato, maka onwa nke ato bu Benaya nwa Jehoiada, onye nchujaja. O bu onyeisi, onuogugu ndi agha di na nkewa ya bu iri puku abuo na anu (24,000). ⁶ Nke a bu Benaya ahụ bu dike n'agha n'etiti iri ndiisi agha ato, ma burukwa onye na-achi iri ndi agha ato ahụ. Amizabad nwa ya ka e tinyere ilekota nkewa nke ato a.
- ⁷ Onyeisi nkewa nke anu, maka onwa nke anu bu Asahel, nwanne Joab. Zabadaya nwa bu onye nnochiri anya ya. Onuogugu ndi agha di na nkewa ya bu iri puku abuo na anu (24,000). Zabadaya nwa ya, nochiri anya ya mgbe o nwuru.
- ⁸ Onyeisi nkewa nke ise, maka onwa nke ise bu Shamhut onye Izha. Onuogugu ndi agha di na nkewa ya bu iri puku abuo na anu (24,000).
- ⁹ Onyeisi nkewa nke isii, maka onwa nke isii bu Ira nwa Ikesh, onye Tekoa, bu onyeisi agha nkewa nke isii. Onuogugu ndi agha di na nkewa ya bu iri puku abuo na anu (24,000).
- ¹⁰ Onyeisi nkewa nke asaa, maka onwa nke asaa bu Helez onye Pelon. Onye sitere n'ikwu Ifrem. Onuogugu ndi agha di na nkewa ya bu iri puku abuo na anu (24,000).
- ¹¹ Onyeisi nkewa nke asato, maka onwa nke asato bu Sibekai onye Husha. Onye sitere n'ikwu Zera. Onuogugu ndi agha di na nkewa ya bu iri puku abuo na anu (24,000).

- 12 Onyeisi nkewa nke itoolu, maka onwa nke itoolu bu Abieza onye Anatot. Onye sitere n'ikwu Benjamin. Onuogugu ndi agha di na nkewa ya bu iri puku abuo na ano (24,000).
- 13 Onyeisi nkewa nke iri, maka onwa nke iri bu Maharai onye Netofa, site n'ikwu Zera. Onuogugu ndi agha di na nkewa ya bu iri puku abuo na ano (24,000).
- 14 Onyeisi nkewa nke iri na otu, maka onwa nke iri na otu bu Benaya onye Piraton, nke ikwu Ifrem. Onuogugu ndi agha di na nkewa ya bu iri puku abuo na ano (24,000).
- 15 Onyeisi nkewa nke iri na abuo, maka onwa nke iri na abuo bu Heldai onye Netofa. Onye sitere n'ezinaulo Otniel. Onuogugu ndi agha di na nkewa ya bu iri puku abuo na ano (24,000).

Ndi ndu ebo Izrel

¹⁶ Ndi a bu ndi ndu ebo Izrel niile:

Elieza nwa Zikri bu onyendu ndi Ruben;

Shefataya nwa Maaka bu onyendu ndi Simion;

¹⁷ Hashabaya nwa Kemuel bu onyendu ndi Livayi;

Zadok bu onyendu umu Eron;

¹⁸ Elihu nwanne Devid bu onyendu ndi Juda;

Omri nwa Maikel bu onyendu ndi Isaka;

¹⁹ Ishmaya nwa Obadaya bu onyendu ndi Zebulon;

Jerimot nwa Azriel bu onyendu ndi Naftali;

²⁰ Hoshea nwa Azazaya bu onyendu ndi Ifrem;

Juel nwa Pedaya bu onyendu okara ebo Manase;

²¹ Ido nwa Zekaraya bu onyendu okara ebo Manase nke ozo di na Gilead;

Jaasiel nwa Abna bu onyendu ndi Benjamin;

²² Azarel nwa Jeroham bu onyendu ndi Dan.

Ndi a niile bu ndi ndu ebo Izrel niile.

²³ Mgbe Devid guru umu Izrel onu. O guhghi ndi gbara site n'iri afo abuo gbadaa ala, n'ihi na ONYENWE ANYI kwere nkwa ime ka onuogugu umu Izrel baa uba dika kpakpando eluigwe. ²⁴ Joab nwa Zeruaya, aguchaghi mmadu niile onu n'ihi na Chineke tara Izrel ahuhu n'ihi igu onu a. Ya mere, e denyeghi onuogugu mmadu ole a gutara n'akwukwo akuko Devid eze Izrel nwere.

Ndi na-elekota ihe eze nwere

²⁵ Azmavet nwa Adiel, bu onye na-elekota ulo ichikota ihe eze.

Ma Jonatan nwa Uzaya bu onyeisi ndi na-ahu maka ulo nchikota ihe di n'akuku ala ahu niile, ma n'obodo ukwu, ma n'obodo nta, ma n'ulo nche ndi Izrel niile.

²⁶ Ezri nwa Kelub bu onye na-elekota ubi eze na ndi na-aru oru n'ime ya.

²⁷ Shimei onye Ramat na-elekota ubi vainj niile.

Otu a kwa, Zabdi onye Sifma ka o di n'aka imeputa mmanya na ichekwa ha.

²⁸ Baal-Hanan onye Gedera na-elekota ubi oliv na osisi sikamo eze, nke di n'oke ala ndi Filistia na Izrel.

Joash ka o di n'aka iweta mmanu oliv.

²⁹ Shitrai onye Sharon na-elekota igwe ehi eze ndi na-ata nri na Sharon.

Shafat nwa Adlai na-elekọta igwe ehi ndị nke dị n'ala ndagwurugwu.

³⁰ Obil onye Ishmel nwe ilekọta ịnyinya kamel eze.

Jehdeia onye Meronot na-elekọta ịnyinya ibu.

³¹ Jaziz onye Haga bụ onyeisi na-elekọta igwe aturū.

Ndị a niile bụ ndịisi na-elekọta akụ niile nke eze Devid nwere.

³² Jonatan nwanne nna Devid bụ onye ndumọdụ na nwoke nwere ezi nghọta. O bụkwa ode akwukwọ.

Jehiel nwa Hakmoni bụ onye na-elekọta ụmụ eze ndị ikom.

³³ Ahitofel bụ onye na-adụ eze odu.

Hushaj onye Akai bụ enyi eze.

³⁴ Mgbe Ahitofel nwurū, Jehoiada nwa Benaya na Abjata nọchiri anya ya.

Joab bụ ọchịagha igwe ndị agha eze.

28

Nzube Devid banyere Ụlọnsọ ukwu

¹ Devid kpokọtara ndịisi ozi niile nke Izrel, ka ha zukoọ na Jerusalem, bụ ndị ndu ebo Izrel niile, na ndị ọchịagha nke otu ndị agha nọ n'orụ eze. Ndị ozo bụ ndịisi agha na-achị otutu puku ndị agha, na ndịisi agha na-achị otutu nari ndị agha, na ndịisi ozi na-elekọta ihe niile na anụ ụlọ niile nke eze na ụmụ ya ndị ikom nwere, tinyere ndị ozi niile nọ n'ụlọeze, na ndị bụ dimkpa na ndị niile bụ dike n'agha.

² Eze Devid biliri kwurū ọto sị, "Geenụ m nti, unu ụmụnna m, na ndị m. O burij ihe di m n'obi iwu ụlọ nke ga-abụ ebe izuike nye igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI, nke ga-abụ ebe mgbakwasị ukwụ nye Chineke anyi. Edokotachaala m ihe e ji ewu ya, ³ ma Chineke siri m, 'O bughị gi ga-ewu ụlọ nye Aha m, n'ihu na i bụ onye na-ebu agha, onye wufuru ọbara site n'igbu otutu mmadu n'agha.'

⁴ "Ma otu o di, ONYENWE ANYI, Chineke Izrel esitela n'etiti ikwu m hoputa m, mee m eze Izrel ruo ebighi ebi. O horo ebo Juda dika onyendu. O bukwa site n'ebo Juda ka o si horo ulo nna m, sitekwa n'etiti umunne m ndi ikom horo m. Mee m eze Izrel. ⁵ ONYENWE ANYI enyela m otutu umu ndi ikom, ma site n'ime ha o hoputara Solomon nwa m ka o nokwasi n'ocheeze nke alaeze ONYENWE ANYI dika eze Izrel. ⁶ O gwara m, 'Solomon nwa gi, bu onye ga-ewuru m ulo m, na ogige m niile, n'ihu na ahoputala m ya i buru m nwa, aga m abukwara ya nna. ⁷ O burukwa na o debe ihe niile m nyere n'iwu, mezuo ha dika o si eme n'oge a. Aga m eme ka alaeze ya digide ruo ebighi ebi.'

⁸ "Ya mere, ugbu a ana m enye unu iwu n'ihu ndi Izrel niile, na n'ihu ogbako ndi nke ONYENWE ANYI, na n'ihu Chineke anyi. Kpachapunu anya choputa ma debekwa iwu niile nke ONYENWE ANYI Chineke unu, ka unu nwee ike nweta ezi ala nke a; ma nyefeekwa ya dika ihe nketa n'aka umu unu ruo ebighi ebi.

⁹ "Ma gi, Solomon nwa m, mara Chineke nke nna gi, jiri obi zuruoke, na mmuo nwere njikere mgbe niile fee ONYENWE ANYI ofufe, n'ihu na ONYENWE ANYI na-enyocha obi mmadu niile. O na-aghotakwa ihe niile anyi bu n'obi na echiche niile. O buru na i chosie uzọ ya ike, i ga-achota ya, ma o buru na i ju ya, o ga-aju gi ruo ebighi ebi. ¹⁰ Kpachapu anya, n'ihu na ONYENWE ANYI ahoro la gi iwuru ya ulonso ya. Di ike, ruokwa oru a e tinyere gi n'aka."

¹¹ Mgbe ahụ, Devid nyere Solomon nwa ya ihe e sere gbasara otu o ga-esi wuo ụlọnsọ ukwu ONYENWE ANYỊ ahụ, na nke ụlọ ndị ọzọ niile ga-adị n'ime ya, na n'akụkụ ya; ụlọakụ ya niile, na ime ụlọ elu ya, na ime ụlọ ya, na ụlọ ebe ikpuchi mmehie. ¹² O nyekwara ya ihe osise gosiri ihe niile nke Mmuo Nso tinyere ya n'uche banyere ogige ụlọnsọ ukwu ONYENWE ANYỊ ahụ, na onụlọ niile dị ya gburugburu, maka ụlọ nchikọta akụ nke ụlọnsọ Chineke nakwa akụ niile nke e doro nso. ¹³ Devid nyekwara Solomon iwu otu o ga-esi kewaa ndị nchujaja na ndị Livayị, na iwu metụtara ọrụ ije ozi niile nke ụlọnsọ ukwu ONYENWE ANYỊ, na iwu metụtara ngwongwo niile e ji eje ozi. ¹⁴ O weputara ọlaedo dị ukwu maka iji ya kpụọ ngwongwo ọlaedo a ga-eji jee ozi dị iche iche. O weputakwara ọlaocha dị ukwu maka iji ya kpụọ ngwongwo ọlaocha a ga-eji jee ozi dị iche iche. ¹⁵ O weputara ọlaedo nke e ji akpụ iheokụ na ihe idoba iheokụ. Weputakwa ọlaocha ga-ezu ikpụ oriona ọlaocha, na ihe idoba ha. ¹⁶ O weputara ọlaedo e ji akpụ tebul achicha nso, na ọlaedo e ji akpụ tebul ndị ọzọ, na ọlaocha e ji akpụ tebul ọlaocha. ¹⁷ O weputara ọlaedo a nuchara anucha a ga-eji kpụọ ndudu e ji aduru anụ e ji chụọ aja, efere ikwosa mmiri na ite mmiri; ọlaedo zuru nke e ji akpụta efere ọlaedo obula, na ọlaocha zuru nke e ji akpụta efere ọlaocha obula, weputakwa ọlaocha na ọlaedo. ¹⁸ N'ikpeazu, o weputara ọlaedo a nuchara anucha a ga-eji kpụọ ebe ichu aja ihe nsure oku na-esi isi uto. O nyere ya ihe osise gosiri otu a ga-esi wuo ụgbọ agha, ya bụ, mmuọ ozi cherubim ndị ahụ e ji ọlaedo kpụọ, ndị gbasapurụ nku ha n'elu igbe ogbugba ndụ ONYENWE ANYỊ.

¹⁹ Devid kwuru sị, “E deela ihe niile gbasara osise ụlọnsọ ukwu a n'akwukwọ nke m sitere na ntuziaka ONYENWE ANYỊ nweta. ONYENWE ANYỊ nyekwara m nghota banyere ihe niile metụtara osise ụlọnsọ ukwu a.”

²⁰ Devid gwakwara nwa ya Solomon okwu sị, “Dị ike, nwee obi ike, ruo ọrụ a. Atula ụjọ, adakwala mba, n'ihì na ONYENWE ANYỊ Chineke, bụ Chineke m, nonyeere gị. O gaghị ahapụ gị, maobu gbakuta gị azu. O ga-ahụ na ihe niile gaara gị nke oma, tutu ruo mgbe ọrụ iwu ụlọnsọ ONYENWE ANYỊ gwusiri. ²¹ Ndi nchujaja ndị a niile, na ndi Livayị jikeere iru ọrụ niile metutara ụlọnsọ ukwu Chineke ahụ. Ndi ọzọ bụ ndi oka ọrụ di iche iche ndi o meturu n'obi ga-abiakwa inyere gi aka, ma ndi ozi, ma ndi Izrel niile; ha ga-emezu iwu obula i nyere ha.”

29

Onyinye di iche iche e nyere

¹ Mgbe ahụ, Devid gwara ogbako Izrel niile okwu sị ha, “Nwa m Solomon, onye Chineke hoputara ibu eze n'onodu m, bu nwantakiri namachabeghi ihe. Ma oru o nwere iru di ukwu, n'ihì na ulọ ukwu a abughị mmadu ka o diri, kama o bu nye ONYENWE ANYỊ Chineke. ² Ma n'ike m niile, agbalala m wetachaa ihe niile a ga-eji wuo ụlọnsọ ukwu Chineke m ebe ha di ukwu: ọlaedo a ga-eji kpụọ ihe ọlaedo niile, ọlaocha a ga-eji kpụọ ihe ọlaocha niile, bronz a ga-eji kpụọ ihe bronz niile, igwe a ga-eji kpụọ ihe igwe niile, na osisi a ga-eji ruo ihe osisi niile, nkume di oke onuahia oniks, a ga-ahionye ahionye, na nkume di oke onuahia tokwosi, na nkume ndi ọzọ ucha ha di iche iche, na nkume ndi ọzọ mara mma, tinyere mabul. ³ Ugbu a, n'ihì mmasi m n'ebe ụlọnsọ Chineke m di, ana m enye akụ nke aka m niile, ya bu ọlaedo na ọlaocha m, iji ya nye aka, maka iwu ụlọnsọ ukwu Chineke m. Ihe ndi a ka m na-enye, tukwasikwa n'elu ihe ndi ọzọ niile bu nke m nyerela, n'ihì ụlọnsọ ukwu a: ⁴ bu puku

talenti ọlaedo atọ (ọlaedo e si Ofija bubata), na puku talenti ọlaocha asaa nke a nuchara anucha, nke a ga-eji machite ahụ ụlọ niile nke ụlọ ndị ahụ. ⁵ Maka orụ niile a ga-eji ọlaedo ruo, na nke a ga-eji ọlaocha ruo, na orụ niile ndị nka ga-arụ. Ugbo a, onye jikeere iwere onwe ya nyechasịa ONYENWE ANYỊ n'aka taa?"

⁶ Mgbe ahụ, ndịisi ezinaulo, na ndịisi ozi nke ebo Izrel niile, na ndịisi agha na-achị otutu puku ndị agha, na ndịisi agha na-achị otutu narị ndị agha, na ndịisi ozi na-elekota orụ eze, jiri obi ha niile nye onyinye. ⁷ Ha nyere maka orụ ụlonsọ ukwu Chineke. Ha nyere puku talenti ọlaedo ise, na puku darik ọlaedo iri, nyekwa puku talenti ọlaocha iri, na puku talenti bronzi iri na asato, na narị puku talenti igwe. ⁸ Ndị niile nwere nkume di oke onuahia di iche iche webatara ya tinye ha n'uloaku di n'ulo nso ukwu ONYENWE ANYỊ, nke Jehiel onye Geshon na-elekota. ⁹ Ndị Izrel niile nuri onu n'ihu otu ndisi ha jiri weputa obi nye onyinye, n'ihu na ha ji onu na obi ha niile nye ONYENWE ANYỊ onyinye. Eze Devid n'onwe ya nuri kwara onu nke ukwu.

Ekpere Devid

¹⁰ N'ihu oha Izrel niile, Devid kelere ONYENWE ANYỊ ekele si,
 "Otuto diri gi ONYENWE ANYỊ
 Chineke nna anyi Izrel
 site n'ebighi ebi ruo ebighi ebi.

¹¹ Gi onwe gi, ONYENWE ANYỊ nwe idi ukwu, na ike,
 na ima mma, na ugwu eze, na ebube,
 n'ihu na ihe niile n'eluigwe na n'ụwa bu nke gi.

Gi onwe gi, ONYENWE ANYỊ nwe alaeze.

Gi kwa ka e buliri elu dika onye na-achị isi n'elu ihe niile.

¹² Akunuba na nsopuru na-esite n'ebe i no abia.
 Gi onwe gi na-achikwa ihe niile.

O bukwa n'aka gi ka ume na ike di
 ibuli ihe niile elu, na inye ihe niile ike.

¹³ Ugbo a, Chineke anyi, anyi na-enye gi ekele
 na-etokwa aha gi di ebube.

¹⁴ "Ma onye ka m bu, ole ndi kwa ka umu Izrel bu, na i kweere ka anyi gbasapu aka anyi nye gi onyinye. Ihe niile anyi nwere siteri n'aka gi bia, ha kwa ka anyi na-enyeghachi gi. ¹⁵ Anyi bu ndi obia na ndi mbiarambia n'ihu gi, dika nna nna anyi ha. Ubochi ndu anyi n'ụwa di ka onyinyo, nke olileanya na-adighi n'ime ya. ¹⁶ O, ONYENWE ANYI Chineke anyi, ihe niile ndi a anyi bukororo maka iji ruora gi ulonso si n'aka gi bia. Ha niile bukwa nke gi. ¹⁷ Amaara m, Chineke m, na i na-anwale obi, na i na-enwekwa mmasi n'ihu ziri ezi. Ihe ndi niile ka m onwe m nyere site n'afu ofufu nakwa obi ziri ezi. Ma ugbo a, ahula m onu ndi gi, bu ndi no n'ebe a, ji were afu ofufu nye gi onyinye ha. ¹⁸ Ya mere, gi ONYENWE ANYI, Chineke nna anyi Ibrahim na Aizik, na Izrel, biko, mee ka udi ochicho a digide n'ime obi ndi gi ruo ebighi ebi, meekwa ka ha jiri obi ha niile gbasoo gi mgbe niile. ¹⁹ Nye nwa m Solomon obi zuruoke nke o ga-eji debe iwu gi niile, ochicho gi niile na ukpuru gi niile, ya na mmuo imezu ihe niile metutara owuwu ulonso ukwu a nke m kwadooro ihe niile ndi a."

²⁰ Mgbe ahụ, Devid gwara ndi Izrel okwu si, "Toonu ONYENWE ANYI Chineke unu!" Ha niile toro ONYENWE ANYI Chineke nna ha, kpoo isiala nye Onyenwe anyi na eze.

Nnabata Solomon dika eze

²¹ N'echi ya, ha wetara otu puku oke ehi, na otu puku ebule, na otu puku umu ebule jiri ha churo ONYENWE ANYI aja nsure oku. Tinyere aja ihe onunu na otutu aja ndi ozo n'ebe o bara uba n'ihu umu Izrel niile.

²² Emesia, ha jiri onu rie oriri, nukwaa ihe onunu n'ihu ONYENWE ANYI.

Ha nokwa n'ebe ahụ nabata Solomon, nwa Devid dika eze nke ugboro abuo, teekwa ya mmanu n'ihu ONYENWE ANYI ka o buru onye ochichi. Ha mekwara Zadok onye nchaja. ²³ Ya mere, Solomon nokwasiri n'ocheeze ONYENWE ANYI dika eze, n'onodu nna ya Devid. O bara uba nke ukwu. Ndi Izrel rubekwaara ya isi. ²⁴ Ndiisi ochichi niile, na ndiisi Izrel niile, na umu ndi ikom eze Devid niile kwuputara nrube isi ha nye Solomon, eze ohuru.

²⁵ ONYENWE ANYI mere ka Solomon di ukwu hie nne n'anya ndi Izrel niile. O yikwasiri ya ebube nke alaeze n'udi o dibeghi eze obula buru ya uzo chia n'Izrel nweturula.

Onwu Devid

²⁶ Devid nwa Jesi bu eze ndi Izrel niile. ²⁷ O chiri Izrel iri afo ano. O chiri afo asaa na Hebron, chikwa iri afo ato na ato na Jerusalem. ²⁸ O nwuru mgbe o ghoro ezigbo agadi. O bukwa onye biri ogologo ndu, onye newekwara akunuba na nsopuru. Solomon nwa ya nwoke nochiri ya dika eze.

²⁹ Ihe niile gbasara ochichi eze Devid, site na mmalite ruo n'ogwugwu, ka e dere n'akwukwo akuko Samuel, onye onu uzo, na n'akwukwo Netan, onye amuma, na n'akwukwo Gad onye onu uzo. ³⁰ Akuko ndi a gosiri ihe gbasara ochichi eze ya, na idi ike ya, na ihe niile mere ya, na ihe mere ndi Izrel, na ndi eze ndi mba ozo bi ha gburugburu.

2 Ihe e mere

Solomon ariṣo amamihe

¹ Solomon nwa Devid mere onwe ya ka o guzosie ike n'alaeze ya, n'ihu na ONYENWE ANYI Chineke ya nonyeere ya, meekwa ka o di ukwu hie nne.

² Mgbe ahụ, Solomon gwara ndi Izrel niile okwu, ya bu, ndiisi agha na-achi otutu puku ndi agha, na ndiisi agha na-achi otutu nari ndi agha, na ndi ikpe, na ndi ndu niile no n'Izrel, na ndiisi ezinaulo niile. ³ Solomon ya na ogbako ahụ niile, gara n'ebe di elu nke Gibion, n'ihu n'ebe ahụ ka ulo nzute Chineke di, bu nke Mosis onyeozi ONYENWE ANYI wuru n'ozara. ⁴ Ma Devid esitelari na Kiriat Jearim buputa igbe ogbugba ndu Chineke ahụ, bulaa ya n'ulo ikwu nke o wuru maka ya na Jerusalem. ⁵ Ebe ichu aja bronzo ahụ Bezalel nwa Uri, nwa Hua wuru dikwa na Gibion, n'ihu ulo nzute ONYENWE ANYI. Solomon na ogbako ahụ na-ajuta ya ase n'ebe bronzo ahụ. ⁶ Solomon jere n'ebe ichu aja ahụ e ji bronzo kpuo, nke di n'ihu ONYENWE ANYI, n'ime ulo nzute, jiri anu ulo onuogugu ha di otu puku chuo aja nsure oku n'elu ya.

⁷ N'abalị ubochi ahụ na Gibion, ONYENWE ANYI mere ka Solomon hụ ya anya, si ya, "Riṣo ihe obula i chorọ ka m nye gi."

⁸ Ma Solomon zara Chineke, si, "I gosila nna m bu Devid obi ebere di ukwu. Ugwu a, i meekwala m eze n'onodu ya ⁹ Ugwu a, ONYENWE ANYI bu Chineke, ka nkwa gi nke i kwere nna m, bu Devid, buru ihe e mezuru, n'ihu na i meela m eze ndi a bara uba n'onuogugu dika aja nke ala. ¹⁰ Biko, nye m amamihe na nghota, nke m ga-eji edu ndi a napu na-abata, n'ihu na onye puru ichikota ndi gi a di ukwu?"

¹¹ Chineke zara Solomon si ya, "Ebe o bu na i rioghi m ka m nye gi akunuba, maobu ogologo ndu; ebe o bukwa na i rioghi m ka m mee ka ndi kporo gi asi nwusia, maobu ka m mee ka i nwee nsopuru karja, kama mkpa na-akpa gi bu ka m nye gi amamihe na nghota i ga-eji duzie ndi m, nke m mere gi eze ha. ¹² Ya mere, enyela gi amamihe na nghota dika i riṣo. Aga m enyekwa gi akunuba na nsopuru di ukwu, nke eze obula nke buru gi uzọ na-enwebeghi. O dikwaghi onye nke ga-eso gi ga-enwe udi ya."

¹³ Mgbe ahụ, Solomon sitere n'ebe di elu nke Gibion, site n'ihu ulo nzute ahụ, loghachi na Jerusalem. O chiri dika eze n'Izrel.

¹⁴ Solomon chikobara otutu ugbo agha na inyinya di iche iche. O nwere ugbo agha di otu puku na nari ano na inyinya agha di puku iri na abuo n'onuogugu, ndi o debere ufodu n'ime ha n'obodo ugbo agha ya ma ndi ozo di na Jerusalem ebe ya onwe ya no. ¹⁵ Eze mere ka olaocha na olaedo baa uba na Jerusalem, dika nkume efu. O mekwara ka osisi sida di otutu dika osisi sikamo nke di n'ala ala ugwu di iche iche ¹⁶ A na-esite n'Ijpt nakwa ala Kue atubatara Solomon inyinya. Ndi ahia eze na-azuta ha site na Kue n'onu ahia a na-ere ha n'oge ahụ. ¹⁷ Ha sitere n'Ijpt tubata otu ugbo agha n'onu ahia nari shekel olaocha isii; jirikwa otu nari shekel na iri shekel ise zuta otu inyinya. Ha zipukwara ha nye ndi eze niile nke ndi Het na ndi Aram.

2

Nkwado maka iwu ụlọnsọ ukwu

¹ Solomon nyere iwu ka e wuo ụlọ nso ukwu nye Aha ONYENWE ANYI, ka e wuokwara ya bu Solomon ụlọeze. ² O manyere ndi oru onuogugu ha di iri puku asaa (70,000) na-ebu ibu, na ndi na-awa nkume n'ugwu onuogugu ha di iri puku asato (80,000), na ndi o doro dika ndiisi ha, onuogugu ha di puku ato na nari isii (3,600).

³ Solomon zigara Hiram eze Taja ozi si ya,

“Zidatara m osisi sida dika i mere n’oge nna m Devid wuru ụlọeze nke ya. ⁴ Ugbu a, ana m akwado iwu ụlọnsọ ukwu nye Aha ONYENWE ANYI Chineke m, na ido ya nso nye ya maka ichu aja nsure oku nasesi isi uto n’ihu ya, na idebe n’ebe ahụ achicha nsọ a na-edo n’usoro mgbe niile. Na isure aja nsure oku ututu na anyasi, na n’ubochi izuike niile, na n’onwa ohuru na n’oge mmemme ndi ozo niile a kara aka nke ONYENWE ANYI Chineke anyi. Nke a bu ukpuru na-adigide nye umu Izrel ruo ebighi ebi.

⁵ “Ụlọnsọ m ga-ewu ga-adi ukwu n’ihi na Chineke anyi di ukwu karja chi ndi ozo niile. ⁶ Ma onye puru iwu ụlọnsọ nye ya, ebe o bu na eluigwe, obuladi ebe kachasi elu nke eluigwe, ezughi iba gi? Onye ka mu onwe m bu, na m ga-ewu ụlọnsọ nye ya, ma o bughị naanị ebe a ga-anọ chọọ aja di iche iche n’ihu ya?

⁷ “Zitere m, onye nka, onye maara otu e si eji olaedo na olaocha, na bronz, na igwe aru oru. Onye bukwa onye maara oru nka metutara akwa di iche iche, akwa ngwakota anunu na uhie, na nke uhie uhie, na nke anunu anunu. O ga-abukwa onye igbunye akara n’ihe doro anya, onye ga-aru oru na Juda na n’ime Jerusalem, ebe o ga-eso ndi nka m, bu ndi nna m Devid hoputara ruo oru.

⁸ “Zitekwa m osisi sida, na osisi junipa, na osisi algum, ndi sitere n’ohia Lebanon, n’ihi na ndi gi bu okachamara n’oru iwa osisi. Aga m ezitekwa ndi m ga-abia soro ha ruo oru, ⁹ ime ka osisi ha ga-egbutere m di ukwu, n’ihi na ya bu ụlọnsọ ga-ebu ibu, maakwa mma. ¹⁰ Aga m enye ndi oru gi, bu ndi na-awa osisi, nari puku bushel na iri puku bushel oka wiiti abuo a kworo akwo, na nari puku bushel na iri puku bushel oka bali abuo, na nari puku galonu ite mmanya vaini na iri galonu abuo, nakwa nari puku galonu mmanu na iri galonu mmanu oliv abuo.”

¹¹ Hiram, eze Taja zighachiiri Solomon akwukwo ozi si ya.

“O bu n’ihi na ONYENWE ANYI huru ndi ya n’anya ka o ji mee gi eze ha.”

¹² Hiram kwukwara si,

“Otuto diri ONYENWE ANYI, bu Chineke Izrel. Onye kere eluigwe na uwa. Onye nyere Devid, bu eze, nwa nwere nghota na akonuche di otu a, iwuru ONYENWE ANYI ebe obibi, na iwukwa ụlọeze nke aka ya.

¹³ “Ana m ezitere gi Huram-Abi, onye oka maara oru ya nke oma.

¹⁴ Onye nne ya si n’ebo Dan nke di n’Izrel, ma nna ya bu onye Taja. O bu onye a zuru n’oru ikpu uzu nke oma, n’ihe gbasara olaedo, na olaocha, na bronz, na igwe, na nkume, na osisi. O makwa otu e si eji akwa odo odo, na akwa anunu anunu, na akwa uhie uhie na ezi akwa ocha aru oru. Igbunye udi akara obula n’ihe nakwa icheputa ihe o ga-eji ihe obula enyere ya mee doro ya anya nke oma. O ga-esonye ndi nka gi, na ndi nke onyenwe m Devid, bu nna gi.

15 “Ugbu a, ka onyenwe m zitere ndị ohu ya ọka wiiti ahụ, na ọka balị, na mmanya vainị, na mmanụ oliv, dika ọ kwere na nkwa. 16 Anyị ga-egbutu osisi niile i chọrọ site n’ugwu Lebanon, sitekwa n’osimiri budata ha obodo Jopa, ebe i nwere ike isite buruo ha Jerusalem.”

17 Emesịa, Solomon guru ndị ọbia niile bi n’ala Izrel onụ, dika Devid mere, achọputara na ha dị narị puku iri ise na atọ, na narị isii (153,600). 18 O mere iri puku ndị ọrụ asaa (70,000) n’ime ha ka ha buru ndị na-ebu ibu, na onuogugu di iri puku asato (80,000) ka ha buru ndi ga-awa nkume, meekwa puku ndi ikom atọ na narị isii (3,600), ndi ga-abu ndiisi ọrụ ime ka ọrụ na-aga nke ọma.

3

Solomon ewuo ulonso ukwu

1 Mgbe ahụ, Solomon malitere iwu ulonso ukwu ONYENWE ANYI. O bu n’ugwu Morja, nke di na Jerusalem, ka e wukwasiri ya, n’ebe ahụ ONYENWE ANYI mere ka Devid bu nna ya hu ya anya. O bu n’ala ebe izocha ọka Arauna, onye Jebus, ebe ahụ Devid hoptara. 2 O bidoro iwu ulo ahụ n’abalị nke abuo, nke onwa abuo, n’afọ nke anọ, nke ochichi eze ya.

3 Ntoala Solomon toro maka iwu ulonso Chineke di iri mita abuo na asaa n’ogologo, mita itoolu n’obosara. (Nke a bu ma ejiri ihe otutu ochie). 4 Idi ogologo mputa onu ulo nke ulonso ukwu ahụ di mita itoolu, dika idi ogologo obosara ulo nso ahụ n’onwe ya. Idi elu ya dikwa mita itoolu.

O jikwa olaedo a nuchara anucha machie ime ya. 5 O ji osisi junipa machie ahụ ime ulo ezumezu ahụ, jirikwa olaedo a nuchara anucha techie osisi ndi ahụ niile. Emesia, e sere oiyi nkwi di iche iche, na oiyi udogwe n’ahu ulo ahụ iji choo ya mma. 6 O ji nkume di oke onuahia di iche iche choo ime ulonso ahụ mma, ya na olaedo nke e si na Pavaim bute. 7 Ogidi osisi silin niile, na ibo onu uzọ niile, na aja ulo niile, na onu uzọ niile di n’ulonso ukwu ahụ ka o ji olaedo techie. O gbukwara egbugbu oiyi cherubim na mgbidi ya niile.

8 O wuru Ebe ahụ Kachasi Nso; nke ogologo onu ulo ya di mita iri, otu a kwa, obosara ya di mita iri. O ji olaedo di ezi mma nke onuahia ya ruru narị talenti isii techie ahụ ime ulo ahụ niile. 9 Idi aro olaedo e ji kpuo ntu e ji wuo ya di iri shekel ise. E jikwa olaedo techie akuku elu elu nke ime onu ulo a.

10 Solomon tinyere oiyi mmuo ozi cherubim abuo o kpuru n’ime Ebe ahụ Kachasi Nso, werekwa olaedo machie ha. 11 Idi ogologo nku cherubim ndi a ruru mita iri. Idi ogologo otu nku cherub nke mbu ruru mita abuo na okara. Onu nku a na-emetu ahụ ime ulo nke ulonso ukwu, ma onu onu nku nke ozo, nke idi ogologo ya ruru mita abuo n’okara, na-emetu onu otu nku cherub nke ozo. 12 N’otu aka ahụ, otu nku cherub nke abuo ruru mita abuo na okara n’ogologo. Onu nku ya na-emetu akuku nke ozo nke ahụ ime ulonso ukwu, ma nku ya nke ozo, nke rukwara mita abuo na okara n’ogologo, na-emetu onu onu otu nku cherub nke mbu. 13 Nku cherubim ndi a gbasapuru ruo mita iri n’ogologo. Ha guzo oto n’ukwu ha, na-eche ihu n’onu ulo ezumezu ahụ.

14 O ji akwa na-acha anunu anunu, na uhie uhie, na odo odo, na ezi akwa ocha, mee akwa mgbochi, nke a kpanyekwara oiyi cherubim n’ime ya.

15 O wuru ogidi abuo di n’ihu ulonso ahụ, nke idi elu ya ruru mita iri na asaa. O kpukwara ihe a dokwasiri n’elu ogidi ndi a, nke idi elu ha di mita abuo na okara. 16 O kpukwara ihe yiri udogwe a turu atu, nke e kokwasiri n’elu ogidi abuo ndi ahụ. Kpuokwa narị mkpuru pomegranet,

nke a ganyekotara ya na ụdọ igwe ahụ. ¹⁷ O guzobere ogidi abụọ ndị ahụ n'ihu ụlọnsọ ukwu ahụ, otu n'akụkụ ugwu nke ọzọ n'akụkụ ndịda. Ogidi nke dị na ndịda ka ọ kpọrọ Jakin, ma nke dị n'ugwu ka ọ kpọrọ Boaz.

4

Ngwongwo dị n'ụlọnsọ

¹ Solomon wukwara ebe ichu aja bronz. Ogologo ya ruru iri mita na okara. Obosara ya rukwara iri mita na okara; ma idi elu ya di mita ise na uma ato. ² O mekwara Oke osimiri nke ola awuru awu, nke di gburugburu n'udidi. Otutu ya bu ihe ruru mita abuo na uma ato n'ogologo, dikwa mita ise na uma ato, site n'otu onu ruo n'onu nke ozo. O bu eriri e ji atu ihe nke ruru ihe dika mita iri na ano ka e ji tuo ya gburugburu. ³ N'okpuru onu ya, oyihi umu oke ehi gbara ya gburugburu, iri di na mita ano na okara obula. Ehi ndi ahu di n'ahiri abuo. A wukotara ha na Oke osimiri ahu otu mgbe.

⁴ E mekwara ka Oke osimiri ahu guzo n'elu ehi iri na abuo. Ato na-eche ihu n'akuku owuwa anyanwu; ato na-eche ihu n'odida anyanwu; ato na-eche ihu n'akuku ndida, ato na-eche ihu n'akuku ugwu. Oke osimiri ahu dikwasiri ha n'elu, ebe azu ha niile di n'ime n'etiti. ⁵ Idi arọ ya ha ka otu otutu ntu-aka dimkpa. E mere onu ya ka o di ka onu iko mmiri, dikwa ka okoko lili na-awaputa awaputa. O na-erite puku galonu iri na asato.

⁶ A kpukwara efere ukwu iri nke e ji asacha ihe e wetara maka ichu aja nsure oku. Ise n'ime ha di n'akuku ndida olulu mmiri ahu, ise n'akuku ugwu. Ndi nchujaja na-esite naani na olulu mmiri ahu ekuru mmiri ha ji asacha ihe.

⁷ O kpuru ihe idoba oriona olaedo iri n'usoro dika Chineke nyere ya n'iwu. O debere ha n'ime ụlọnsọ ukwu ahụ, ise n'akụkụ ndịda ụlọ ahụ, ise n'akụkụ nke ugwu.

⁸ O mekwara tebul iri donye n'ụlọnsọ ukwu ahụ, ise n'akụkụ ndịda, ise n'akụkụ ugwu. O kpukwara otu nari efere olaedo maka ikwosa mmiri.

⁹ O mere ogige ndi nchujaja, mekwa otu ogige ukwu, na ibo onu uzọ maka itinye n'ogige ahu. O jiri bronz machie ibo onu uzọ ndi ahu. ¹⁰ Oke osimiri ahu ka o dobara n'akuku ndida, na ncherita ihu owuwa anyanwu nke ụlọnsọ ahu.

¹¹ Huram kpukwara ite di iche iche, shovel niile,* na efere ikwosa mmiri niile.

N'ikpeazu, o ruchara oru di n'ulonsọ Chineke, nke eze Solomon tinyere ya n'aka iru.

¹² Ogidi abuo ahu;

ihe okpukpu abuo dika efere di n'elu ogidi abuo ahu;

Ihe okpukpu yiri udo a turu atu nke e ji choo ihe okpukpu abuo ahu dika efere mma;

¹³ nari ano nke mkpuru pomegranet a kpuru akpu maka ahiri ihe abuo ahu a kpuru akpu, ya bu, ahiri pomegranet abuo n'ihu otu ihe okpukpu, iji choo ihe okpukpu ahu yiri efere di n'isi elu ogidi ahu mma;

¹⁴ ihe ndokwasị na efere isa mmiri ha,

¹⁵ na Oke osimiri ahu na ehi iri na abuo ahu di ya n'okpuru,

* 4:11 4:11 Ya bu, oseke

¹⁶ na ite niile, shòvel niile, ihe ịgụrụ anụ niile na ihe ngwongwo ndị ọzọ ya na ha so.

Ihe niile nke Huram-Abi mere eze Solomọn n'ihu ụlọnsọ ONYENWE ANYỊ, bụ bronz e hichaziri nke ọma. ¹⁷ Ọ bụ n'ala urọ, n'obosara ala Jodan, n'etiti Sukot na Zaretan, ka eze mere ka a nọrọ kpụọ ihe ndị a. ¹⁸ Ihe ndị a niile nke Solomọn mere dị ukwuu nke ukwu; nke bụ na-enweghị ike ịgụkọta ihe ịdị arọ nke bronz ahụ bụ.

¹⁹ Solomọn mekwara ngwongwo niile dị n'ime ụlọnsọ Chineke, ya bụ,

ebe ịchụ aja e ji ọlaedo kpụọ,

na tebul niile nke a dokwasiri achicha nke iche n'Ihu ONYENWE ANYỊ,

²⁰ ihe idokwasị oriona niile nke ọlaedo a nuchara anucha, ha na oriona ha niile, ka ọ na-enwu n'ihu ime ime ebe nsọ, dika e nyere n'iwu,

²¹ ihe ichọ mma oyiyi okoko osisi, na oriona niile na ihe ịguta ihe niile. E ji ọlaedo a nuchara anucha kpụọ ha niile.

²² Ọ kpụkwara ihe ikpakepụ ọkụ niile nke ọlaedo a nuchara anucha, na efere ikwosa mmiri niile, na ngaji niile, na ihe ịgụ ọkụ niile, na ibo ọlaedo niile nke ụlọnsọ, ya bụ, ibo ọnụ ụzọ ime ime niile nke ịrị Ebe ahụ Kachasi Nsọ, na ibo ndị ị n'ọnụ ụlọ ezumezu.

5

¹ Mgbe a ruzuru ọrụ niile nke eze Solomọn nwere ịrụ maka ụlọnsọ ukwu ONYENWE ANYỊ ahụ, o webatara ihe niile Devid bụ nna ya doro nsọ n'ime ya, ya bụ ọlaọcha, ọlaedo na ngwongwo ndị ọzọ niile. O tinyere ha n'ụlọakụ ị n'ụlọnsọ Chineke.

Mbubata igbe ọgbugba ndụ

² Mgbe ahụ, Solomọn kpokọtara ndị okenye Izrel niile, na ndịisi ebo Izrel niile, na ndịisi ezinaụlọ Izrel niile na Jerusalem, maka ị site na Zayon, bụ obodo Devid bugota igbe ọgbugba ndụ ONYENWE ANYỊ. ³ Ndị Izrel niile gbakọtara ịakwute eze n'oge a na-eme mmemme n'ónwa Ètanim, nke bụ ọnwa asaa n'afọ.

⁴ Mgbe ndị okenye Izrel niile ịarutere, ndị Livayị buliri igbe ọgbugba ndụ ahụ. ⁵ Ha bugotara igbe ọgbugba ndụ ONYENWE ANYỊ, ya na ụlọ nzute, na ngwongwo niile ị nsọ ị n'ime ya. Ndị nchụaja bụ ndị Livayị buliri ha elu. ⁶ Eze Solomọn na ọgbakọ Izrel niile, bụ ndị zukọtara n'ebe ọ nọ, nọ n'ihu igbe ọgbugba ndụ ahụ, na-achụ aja otutu aturu na otutu ehi nke a na-apughị ịguta ọnụ maọbụ gbakọta ọnuogugu ha n'ihu ịba ịba.

⁷ Ndị nchụaja bubatara igbe ọgbugba ndụ ONYENWE ANYỊ ahụ n'ime ime ụlọnsọ ukwu ahụ, n'ime Ebe Kachasi Nsọ, dọba ya n'okpuru nku cherubim ahụ. ⁸ Cherubim ndị ahụ gbasara nku ha n'elu igbe ọgbugba ndụ ahụ, kpuchie ya na okporo osisi ndị ahụ e ji ebu ya. ⁹ Okporo osisi ndị a ị oke ogologo, na isi ha sitere n'igbe ọgbugba ndụ ahụ na-aputa, na e nwere ike ị site n'ihu ime ime ebe nsọ ahụ hụ ha anya, ma onye na-anoghị n'Ebe Nsọ ahụ adighi ahụ ha. Ha ka ịkwa n'ebe ahụ ruo taa ¹⁰ O nweghị ihe ị n'ime igbe ọgbugba ndụ ahụ, kariakwa mbadamba nkume abụọ ahụ Mosis tinyere n'ime ya n'ugwu Horeb, n'ebe ONYENWE ANYỊ na ụmụ Izrel gbara ndụ, mgbe ha si n'ala Ijpt pụta.

¹¹ Mgbe ndị nchụaja sitere n'Ebe Nsọ Kachasi Ebe Nsọ pụta, n'ihu na ndị nchụaja ahụ niile doro onwe ha nsọ n'agbanyeghị usuu nke onye ọbụla n'ime ha si pụta. ¹² Ma ndị Livayị bụ ndị ọbụ abụ, ya bụ Asaf, Heman,

Jedutun na umu ha ndi ikom na ndi ikwu ha guzoro onwe ha n'akuku oyuwa anyanwu nke ebe ichu aja. Ha yi uwe ezi akwa ocha ma na-akpo ubo akwara, na-akukwa ogene ola. Ndi nchujaja di otu nari na iri abuo (120) n'onuogugu. Ndi na-afu opi sokwa ha. ¹³ Ndi obu abu ahụ na ndi na-afu opi jikoro onwe ha onu were otu olu bukwuo ONYENWE ANYI abu ekele na otuto. Ndi na-afu opi, na ndi na-aku ola na-ada uda, na ndi ji ngwa egwu ndi ozo sonyeere ha, welie olu ha elu too ONYENWE ANYI n'abu si:

“N’ihi na O di mma

Ihunanya ya na-adi ruo ebighi ebi.”

Mgbe ahụ igwe ojii juputara n'ulonso ukwu ONYENWE ANYI, ¹⁴ nke mere na ndi nchujaja enwekwaghị ike jee ozi ha, n'ihi igwe ojii ahụ, n'ihi na ebube ONYENWE ANYI juputara n'ime ulonso Chineke.

6

Ekpere Solomon

¹ Mgbe ahụ, Solomon siri, “ONYENWE ANYI ekwuola na o ga-ebi n'oke igwe ojii. ² Ma ewuola m ulonso puru iche, maa mma nye gi, ebe i ga-ebi ruo mgbe ebighi ebi!”

³ Dika ogbako Izrel niile na-eguzo n'ebe ahụ, eze chighariri onwe ya chee ha ihu, gozie ha. ⁴ Mgbe ahụ o siri,

“Otuto diri ONYENWE ANYI, bu Chineke Izrel. Onye ji aka ya abuo mezuo nkwa ahụ o ji onu ya kwee nna m Devid. N'ihi na o kwuru si, ⁵ ‘Site n'ubochi ahụ m si n'ala Ijpt kpoputa ndi m, ahoputaghị m obodo obula n'ebọ obula nke Izrel, ka e wuru m ulonso ka Aha m diri n'ebe ahụ, maobu hoputa onye obula ka o buru onyendu ndi m Izrel. ⁶ Ma ugbu a, a horola m Jerusalem ka o buru ebe Aha m ga-adi, ahorokwala m Devid i bu onye ga-achi ndi m Izrel.’

⁷ “Nna m, Devid bu n'obi iwu ulonso ukwu nye Aha ONYENWE ANYI, bu Chineke nke Izrel. ⁸ Ma ONYENWE ANYI siri nna m, Devid, ‘I mere nke oma ibu n'obi, iwu ulonso ukwu nye Aha m. ⁹ Ma otu o di, o bughị gi ga-ewu ya, kama nwa gi nwoke nke si n'ahụ gi puta ga-ewu ulonso ahụ nye Aha m.’

¹⁰ “Ugbu a, ONYENWE ANYI emezuola nkwa ahụ o kwere. A nochielā m nna Devid, ana m anodu n'ocheeze nke Izrel dika ONYENWE ANYI kwere na nkwa. Ewuokwala m ulonso ukwu nye Aha ONYENWE ANYI, bu Chineke nke Izrel. ¹¹ N'ebe ahụ ka m dobara igbe ogbugba ndu, n'ime ya ka ogbugba ONYENWE ANYI di, bu nke ya na umu Izrel gbara.”

Ekpere Ido Nso

¹² Mgbe ahụ, Solomon guzoro n'ihu ebe ichu aja ONYENWE ANYI, na n'ihu ogbako umu Izrel niile, gbasapu aka ya abuo. ¹³ Solomon ji bronzo kpuo ihe nrigoro ino gwa oha mmadu ukwu. Ogologo ihe nrigoro ahụ, obosara ya ruru mita abuo na okara mita abuo na okara. Idi elu ya ruru otu mita na okara. O debere ya n'etiti ebe mputa nke ogige ulonso ukwu ahụ. O guzoro n'elu ihe nrigoro ahụ, n'ihu ogbako Izrel niile, gbuo ikpere n'ala, gbasaa aka ya abuo chilie ha elu. ¹⁴ O siri,

“ONYENWE ANYI, Chineke nke Izrel, o dighi Chineke dika gi n'eluigwe maobu n'awa. Gi onye na-edebe ogbugba ndu ihunanya gi na ndi ohu gi, bu ndi ji obi ha niile na-eso uzo gi. ¹⁵ I mezuokwala nkwa niile i kwere nna m Devid, bu ohu gi. I ji onu gi kwee nkwa a, ma taa, i jirila aka gi mezuo ya.

16 “Ugbu a, O! ONYENWE ANYỊ, Chineke nke Izrel, mezu kwa nkwa niile i kwere Devid nna m, mgbe ị siri, ‘O buru na umu umu gi elezie anya bie ndu dika iwu m si di n’ihu m, n’ihe niile ha na-eme, dika gi onwe gi mere, agaghị achọ onye ga-anọ n’ihu n’ocheeze Izrel n’ime ha.’”¹⁷ Ma ugbu a, ONYENWE ANYỊ bu Chineke nke Izrel, ka okwu gi, bu nkwa nke i kwere ohu gi Devid bja na mmezu.

18 “Ma o bu ezie na Chineke ga-ebinyere umu mmadu n’elu uwa? Lee, eluigwe, obuladi ebe kachasi elu nke eluigwe ezughi iba gi. Olee otu ulo a nke m wuru ga-esi bata gi!”¹⁹ Ma ONYENWE ANYỊ Chineke m, naa nti n’ekpere ohu gi, na ariri o na-ario maka ebere. Nuru akwa na ekpere nke ohu gi na-ekpe n’ihu gi.²⁰ Biko, mee ka anya gi abuo ghere oghe n’ebe ulonso ukwu a di, ehie na n’abali, bu ebe a i kwuru si, na i ga-akpokwasị Aha gi n’ebe ahụ. Biko, ka i nuru ekpere ohu gi ga-ekpe banyere ebe a.²¹ Nuru kwa ariri niile nke ohu gi na nke ndi gi Izrel niile, mgbe obula ha chere ihu ha n’ebe a n’ekpere. Biko, site n’eluigwe bu ebe obibi gi nuru, mgbe i nuru biko, gbagharakwa.

22 “Mgbe onye obula mehiera mmadu ibe ya, a kpo o ya oku ka o bja nu o iyi, onye di otu a bja guzo n’ebe a, n’ihu ebe ichu aja gi a, nu o iyi ahụ,²³ mgbe ahụ, nuru olu ya n’eluigwe ma mee ihe ziri ezi, kpeekwa ikpe n’etiti ndi ohu gi. Maa onye mejoro ikpe site n’itukwasị n’isi ha ihe o metara, meekwa ka onye aka ya di ocha nwere onwe ya, site n’imeso ha dika ezi omume ha si di.

24 “Mgbe ndi iro meriri ndi gi Izrel, n’ihi na ha mehiera megide gi, o buru na ha aloghachite, too aha gi, na-ekpe ekpere, na-ario ariri o n’ihu gi n’ulonso ukwu a,²⁵ biko, site n’eluigwe nuru ekpere ha, gbaghara mmehie ndi gi Izrel. Meekwa ka ha aloghachita n’ala ahụ nke i nyere ha na nna nna ha.

26 “Mgbe e gboghiri eluigwe, mee na mmiri adighi ezokwa, n’ihi na ndi gi emehia megide gi, o buru na ha echee ihu n’ebe a kpee ekpere, too aha gi, si na mmehie ha chegharia, n’ihi na itaala ha ahuhu.²⁷ biko, site n’eluigwe nuru ma gbagharakwa mmehie ndi ohu gi, ndi gi Izrel. Kuziere ha ezi uzo ha ga-esi bie ndu ma zidata mmiri ozuzo n’ala ahụ nke i nyere ndi gi ka o buru ihe nketa ha.

28 “Mgbe unwu, maobu ajo orja na-efe efe ga-adakwasị ala a, maobu orja na-eripia ihe ubi, maobu omuma ebu; maobu igurube, maobu ukpana, maobu mgbe ndi iro ga-anochibido ha n’obodo ha niile, ihe mbibi niile maobu orja obula,²⁹ ekpere obula maobu ariri o nke onye obula n’etiti ndi gi Izrel kpere ma riro, n’ihi ighota ihe otiti na ihe mgbu niile, ha gbasapu aka ha, ma chee ihu ha n’ebe ulonso ukwu di;³⁰ mgbe ahụ, site n’eluigwe bu ebe obibi gi nuru ariri o ha. Gbaghara ma meekwa; mesoo onye obula dika ihe niile ha na-eme si di, ebe o bu na i maara obi ha niile (n’ihi na naani gi maara obi umu mmadu),³¹ ka ha tu o egwu gi, jeekwa ije n’irubere gi isi n’oge niile ha na-ebi n’ala ahụ nke i nyere nna nna anyi ha.

32 “Ma banyere onye mba ozo, onye na-esonyeghi na ndi gi Izrel, kama o si n’ala ebe di anya bja n’ihi ukwu gi, n’aka gi di ike na ogwe aka gi e setipuru esetipu. Mgbe ha bira kpee ekpere n’ulonso a,³³ mgbe ahụ, site n’eluigwe ebe obibi gi nuru ariri o ha. Mekwaa ihe niile nke onye mba ozo ahụ na-ario n’ekpere, ka ndi niile nke uwa mara aha gi, tukwa egwu gi, dika ndi nke gi bu Izrel na-eme. Ka ha matakwa na-akpokwasiri Aha gi n’ulo a nke m wuru.

34 “Mgbe ndi gi ga-aga ibu agha megide ndi iro ha, n’ebe obula i

na-eziga ha, mgbe ha chere ihu ha n'uzo obodo a nke i hoputara na n'ulonso ukwu a m wuru nye Aha gi, kpee ekpere, ³⁵ mgbe ahụ, site n'eluwigwe nuru ekpere na aririo amara ha, mezu kwa ihe ha na-ario.

³⁶ "Mgbe ha mehiere megide gi, n'ihu na o dighi mmadu obula na-adighi emehie, i wee iwe megide ha, rara ha nyefee n'aka ndi iro, ndi ga-adokpuru ha n'agha gaa n'obodo ozo, maobu obodo di anya maobu nke di nso; ³⁷ o buru na ha anoro n'ala ahụ a dokpuru ha gaa, chegharia n'obi ha, noro n'ala ebe a dotara ha n'agha, rioro gi, si, 'Anyi emehiela, anyi emeela ihe n'adighi mma, meekwa ajo omume.' ³⁸ O buru na ha ejiri obi ha na mmuo ha niile chegharia, n'ala ebe ndota n'agha ha, bu ebe a kporo ha gaa, ma kpee ekpere nye gi chee ihu ha n'uzo ala a nke i nyere nna nna ha, n'obodo a nke i hoputara, ya na n'ulonso ukwu a m wuru nye Aha gi ³⁹ mgbe ahụ, site n'eluwigwe, ebe obibi gi, nuru ekpere ha na aririo ha niile, nyekwara ha aka. Gbaghara ndi gi, bu ndi mehiere megide gi.

⁴⁰ "Ugbu a, Chineke m, biko ka anya gi na nti gi ghere oghe n'ekpere niile a na-ekpe n'ebe a.

⁴¹ "Ma ugbu a, bilie, O ONYENWE ANYI Chineke, bata n'ebe izuike gi, gi na igbe ogbugba ndu nke ike gi.

Ka ndi nchujaja gi, O ONYENWE ANYI Chineke, yiri nzoputa dika uwe. Ka ndi gi kwesiri ntukwaso obi nuriya onu n'ihu idi mma gi.

⁴² O ONYENWE ANYI Chineke, agbakutala onye gi e tere mmanu azu. Chetakwa oke ihunanya nke i kwere Devid bu ohu gi na nkwa."

7

Ido ulonso ukwu nso

¹ Ngwangwa, mgbe Solomon kpesiri ekpere a, oku sitere n'eluwigwe daa repia aja nsure oku ahụ na aja ahụ niile. Ebube ONYENWE ANYI juputakwara n'ulonso ukwu ahụ, ² Ndi nchujaja enweghi ike ibanye n'ime ulonso ukwu ONYENWE ANYI n'ihu ebube ONYENWE ANYI nke juputara ulonso ahụ. ³ Mgbe oha ndi Izrel niile huru oku ahụ si n'elu daa, hukwa ebube ONYENWE ANYI ka o guzo n'elu ulonso ukwu ahụ, ha dara n'ala kporo isiala nye ONYENWE ANYI, kelee ya ekele si:

"N'ihu na O di mma

ihunanya ya na-adigide ruo mgbe ebighi ebi."

⁴ Mgbe ahụ, eze na ndi a niile churu aja di iche iche n'ihu ONYENWE ANYI.

⁵ Eze Solomon churu aja ehi nke di puku iri abuo na abuo, na ewu na aturu di nari puku na iri abuo. Ya mere, Eze na ndi ahụ niile si otu a doo ulonso Chineke nso. ⁶ Ndi nchujaja guzo n'ihu oru ha, ha na ndi Livayi. Ha jiri ngwa egwu ONYENWE ANYI nke eze Devid mere maka i na-eto ONYENWE ANYI, bukwa nke o ji mgbe o nyere ekele, na-asi, "Ihunanya ya na-adi ruo ebighi ebi." Na ncherita ihu ndi Livayi, ndi nchujaja furu opi iche ha mgbe ndi Izrel guzooro oto.

⁷ Mgbe ahụ, Solomon doro etiti ogige di n'ihu ulonso ONYENWE ANYI ahụ nso. N'ebe ahụ ka o no chuo aja nsure oku, aja onyinye mkpuru oka na aja abuba udo. O mere nke a n'ihu na ebe ichu aja bronz nke o ruru enweghi ike ibata aja nsure oku niile, aja mkpuru oka niile nakwa aja abuba ndi ahụ.

⁸ Ya mere, Solomon mere mmemme a n'oge ahụ, ubochi asaa, ya na ndi Izrel niile. O bu nzuko di ukwuu. Ndi mmadu biara sitere na Lebo Hamat ruo na mmiri iyi Ijpt. ⁹ N'ubochi nke asato, ha nwere ogbako, n'ihu na ha mere mmemme nke ido ebe ichu aja nso n'ime ubochi asaa, meekwa

mmemme* ahụ abalị asaa ozo. ¹⁰ Ya mere, n'ubochi nke iri abuo na ato n'onwa nke asaa, o zilagara ndi ahụ niile n'ulo ha, n'inuri onu na obi utu n'ihu ihe oma niile nke ONYENWE ANYI Devid na Solomon na ndi ya Izrel.

ONYENWE ANYI e mee ka Solomon hu ya

¹¹ Mgbe Solomon rucharu ulonso ukwu ONYENWE ANYI, na uloze, mezu kwa ihe niile bu nke o bu n'obi ime n'ulonso ONYENWE ANYI nakwa n'uloze nke ya onwe ya. ¹² ONYENWE ANYI mere ka o hu ya n'ohu abali si ya,

“Anula m ekpere gi, ahoro kwala m ebe a nye onwe m, ka o buru ebe ichu aja.

¹³ “Mgbe obula m mere ka mmiri ghara izo, maobu zidata igurube ka ha bia bibie ihe ubi unu, maobu zidata oria n'etiti unu, ¹⁴ o buru na ndi m ndi a kpokwasiri aha m, ewedata onwe ha n'ala, kpee ekpere, chosie ihu m ike, sitekwa na mmehie ha chigharia, aga m esite n'eluigwe za ekpere ha, gbaghara ha mmehie ha, mee ka ala ha diri ndu. ¹⁵ Anya m ga-eghere oghe mgbe niile; otu a kwa, nti m ga-egherekwa oghe ihu na ihu ekpere niile a na-ekpe n'ulonso a. ¹⁶ Edoola m ulonso a nsọ nye onwe m, ka Aha m di n'ebe ahụ ruo ebighi ebi; anya m abuo na obi m ga-adikwa n'ebe ahụ ubochi niile.

¹⁷ “Ma gi onwe gi, bie ndu n'ikwesi ntukwasị obi n'ihu m dika Devid nna gi mere, na-eme ihe niile m nyere n'iwu, debe ukpuru m na iwu m niile. ¹⁸ Aga m eme ka ocheeze ochichi gi guzosie ike, dika mu na nna gi Devid gbara na ndu, mgbe m siri, 'I ghaghị inwe onye nnochite anya n'ocheeze nke ga-achi Izrel.’

¹⁹ “Ma o buru unu alaghachi azu, gbakuta ukpuru na iwu niile, bu nke m nyere unu azu, puo gbasoro chi ndi ozo ife ha ofufe, na ikpo isiala nye ha, ²⁰ mgbe ahụ, aga m esite n'ala m, bu nke m nyere ha, hopu Izrel. Aga m ajukwa ulonso a m doro nsọ nye Aha m, meekwa ka o ghoo ihe e ji atụ ilu na ihe ikpa ochi n'etiti ndi niile. ²¹ O bu ezie na ulonso ukwu a kachasi elu ugbu a, ma onodu ya ga-eju ndi niile ga-esi n'akuku ya gafee anya, ha ga-asi, 'Gini mere ONYENWE ANYI ji mee ala a na ulonso a, ihe di otu a?' ²² Ndi mmadu ga-aza, 'O bu n'ihu na ha gbakutara ONYENWE ANYI, Chineke nna nna ha, onye kpoputara ha site n'ala Ijipt azu, makuo chi ndi ozo, na-akpo isiala na-efekwa ha ofufe. O bu n'ihu nke a ka O ji mee ka ihe ojuo niile ndi a biakwasị ha.'”

8

Oru ndi ozo Solomon ruru

¹ N'ogwugwu iri afo abuo, mgbe Solomon ji wuo ulonso ONYENWE ANYI na uloze nke ya onwe ya, ² Solomon wughariri obodo ndi ahụ Hiram* nyere ya, mee ka ndi Izrel biri n'ime ha. ³ Solomon gara Hamat-Zoba, merie ha. ⁴ O wuru obodo Tadmō nke di n'ozara na otutu obodo nchikoba ihe na Hamat. ⁵ O wugharikwara obodo Bet-Horon nke di n'elu elu, wuokwa Ndi Bet-Horon ka o ghoo obodo e wusiri ike nke nwere mgbidi, ibo onu uzo ama na mkporo e ji kpochie ha. ⁶ O wukwara obodo Baalat na obodo niile nke ebe ichikoba ihe, na obodo niile ebe idebe ugbu agha na inyinya ya niile. O wuru ihe obula guru obi ya agu iwu na Jerusalem, Lebanon na n'oke ala ahụ niile o na-achi.

* 7:9 7:9 Ya bu, mmemme Ulo ikwu * 8:2 8:2 Maobu, Huram

⁷ Ndi niile fọdurụ ndụ n'etiti ndị Het, ndị Amọrait, ndị Periz, ndị Hiv na Jebus (ndị a abughị ndị Izrel), ⁸ ndị ụmụ ụmụ ha fọdurụ n'ala ahụ, ndị ahụ ndị Izrel na-ebibighi, ndị a ka Solomon mere ndị orụ mmanye na ndị ohu, nke a bukwa onọdu ha ruo taa. ⁹ Ma Solomon emeghi ka onye Izrel obula buru ohu, maka oru ya, kama ha bu ndi ikom agha, ndiisi ndi ochiagha ya, ndiisi ugbo agha na ndi na-agba inyinya agha ya. ¹⁰ Ha bukwa ndiisi ozi nke eze Solomon, nari ndi ikom abuo na iri ise bu ndiisi na-elekota ndi mmadu.

¹¹ Solomon kpoputara ada Fero site n'obodo Devid, gaa n'uloeze nke o wuru ya, n'ihu na o siri, "Nwunye m agaghi ebi n'uloeze Devid, bu eze Izrel, n'ihu na ebe obula igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI banyere aburula ebe di nsu."

¹² Emesia, Solomon churu aja nsure oku nye ONYENWE ANYI, n'elu ebe ichu aja ONYENWE ANYI, nke o wuru n'ihu mputa onu ulo ulonso ukwu ahụ, ¹³ obuladi dika iwu metutara aja e kwesiri ichu kwa ubochi si di, bu nke Mosis nyere n'iwu. Aja ndi a bu maka Ubochi Izuike, Onwa Ohuru na udi mmemme ato a na-eme n'afu, ndi bu mmemme achicha ekoghi eko, mmemme izu uka asaa na mmemme ulo Ikwu. ¹⁴ O sitere n'usoro ije ozi nke Devid, hoputara otu ndi nchujaja oru di iche iche ha na-aru ubochi niile. O nyekwara ndi Livayi oru idu n'otuto a na-enye Chineke na inyere ndi nchujaja aka ime ihe ubochi obula n'ubochi ya. Kenyewa ndi na-eche onu uzo ulonso ahụ niile nche oke oru ha n'otu n'otu, n'ihu na nke a bu ihe Devid, onye nke Chineke nyere n'iwu. ¹⁵ Ha ewezugaghi onwe ha n'iso iwu niile eze nyere ndi nchujaja maobu ndi Livayi banyere ihe obula na ihe gbasakwara ulokaku niile.

¹⁶ A ruzuru oru niile Solomon zubere iru, site n'ubochi a toro ntuala ulonso ukwu ONYENWE ANYI tutu ruo mgbe ewuchara ya. Ya mere, e wuchara ulonso ukwu ONYENWE ANYI.

¹⁷ Mgbe ahụ, Solomon gara Ezion Geba na Elat nke di n'onu osimiri, n'ala Edom. ¹⁸ Hiram zigaara ya otutu ugbo mmiri nke ndi ikom ya na-anya ugbo mmiri na-edu, bu ndi maara ihe banyere ime njem n'osimiri nke oma. Ndi a, ha na ndi ikom Solomon nyaara ugbo gaa Ofia site n'ebe ahụ bulatara eze Solomon, olaedo idi aru ya ruru puku kilogram iri na ise na nari ato.

9

Eze nwanyi Sheba

¹ Mgbe eze nwanyi Sheba nuru akuko Solomon, o bjara Jerusalem ka o were otutu ajuju siri ike nwalee ya. O du otutu ndi ozi bara uba bia, tinyere otutu inyinya kamel ndi bu uda di iche iche, otutu olaedo na otutu nkume di oke onuhia di iche iche. O biakwutere Solomon, ya na ya kparitara uka banyere ihe niile nke di ya n'obi. ² Solomon zara ya ajuju ya niile. O dikwaghi ihe siiri ya ike ikowara ya. ³ Mgbe eze nwanyi Sheba huru amamihe Solomon, ma hukwa uloeze o wuru, ⁴ na ihe oriri a na-adokwasị n'elu tebul ya, usoro onodu nke ndiisi ochichij ya, na ndi guzo na-ejere ya ozi n'uwe ha yi, ndi na-ebu iko ihe onunu n'uwe ha, na aja nsure oku niile o na-achu n'ulonso ONYENWE ANYI. O dikwaghi ihe ozo o maara o ga-eme, maobu kwuo.

⁵ O siri eze, "Akuko niile m no n'ala nu banyere ihe niile i ruputara na amamihe gi bu eziokwu. ⁶ Ma ekwenyeghi m ihe ha kwuru tutu ruo mgbe m bjara jiri anya m abuo hu ha. N'ezie, ihe m nuru erughi okara nke idi ukwu amamihe gi. I tukwasila ihe n'akuko m nuru. ⁷ Lee, udi onu ndi

gị na-enwe. Lee, ụdị ọnụ nke ndị ozi na-enwe, bụ ndị na-eguzo n'ihu gị mgbe niile na-anụ okwu amamihe gị. ⁸ Ngozi dirị ONYENWE ANYỊ Chineke gị, onye nwere mmasị n'ebe ị nọ. O debere gị n'ocheeze ya dika eze ichi n'aha NYENWE ANYỊ bu Chineke gị. N'ih i ịhunanya nke Chineke gị nwere n'ebe Izrel nọ, na mmasị ya ime ka ha guzozie ike ruo mgbe ebighị ebi. O meela gị eze ha, ka ị debe ikpe ziri ezi na ezi omume."

⁹ Emesịa, O nyere Solomon onyinye ọlaedo ịdị arọ ya dị puku kilogram anọ, nyekwa ya ụda dị iche iche, na nkume oke ọnụahịa dị iche iche. Enwebeghị ụdị ụda dika ndị ahụ eze nwanyị Sheba nyere eze Solomon.

¹⁰ Ndị ohu Hiram na ndị ohu Solomon bubatara ọlaedo site n'Ofia. Ha butekwara osisi algum, na nkume dị oke ọnụahịa dị iche iche. ¹¹ Eze ji osisi algum ndị ahụ mee nkwasia nri n'ụlọnsọ ONYENWE ANYỊ, na nke ụlọeze. O jikwa ya meere ndị na-abụ abụ ụbọ akwara na uwe. O nwebeghị oge ọzọ e nwere ụdị ngwa egwu e ji osisi ọma dị otu a kwaa n'ala Juda niile.

¹² Eze Solomon nyekwara eze nwanyị Sheba ihe niile ọ chọrọ na ihe niile bụ nke ọ rịrọ. O nyere ya karịa ihe niile o wetaara ya. Emesịa, ọ hapuru laghachi n'ala nke aka ya, ya na ndị na-ejere ya ozi.

Ebube ibu eze Solomon

¹³ Ọtụtụ ịdị arọ nke ọlaedo Solomon na-enweta kwa afọ bụ puku kilogram iri abụọ na atọ, ^{*} ¹⁴ na-agunyeghị uru nke na-esi n'aka ndị na-atu mgbereahia na ndị na-azụ ahia. Ọzọkwa, ndị eze niile nke dị Arebia na ndịisi na-achị obodo niile nke ala ahụ, na-enwetara Solomon ọlaocha na ọlaedo.

¹⁵ Eze Solomon kpuru nari ọta ọlaedo ukwu abụọ site n'ọlaedo etipijara etipia. O bụ ọlaedo ịdị arọ ya ruru kilogram isii ka e ji kpuọ ọta ọbula. ¹⁶ O kpukwara nari ọta nta atọ, nke sitere na ọlaedo etipijara etipia. O bụ ọlaedo ịdị arọ ya ruru kilogram atọ na ọkara ka eji kpuọ ọta ọbula. Eze debere ha n'ụlọeze n'Oke Ohia Lebanon.

¹⁷ Eze mekwara ocheeze dị ukwu nke e ji ọdụ enyi na ọlaedo a nuchara anucha machie ¹⁸ Ocheeze ahụ nwere ihe nri isii na ihe itukwasị ukwu eji ọlaocha ruo nke ejikotara n'ahụ ya. E nwere ebe ntukwasị aka n'akuku abụọ ya, nke nwere oyiyi ọdum abụọ guzo n'akuku nke ọbula n'ime ha. ¹⁹ Ọdum iri na abụọ na-eguzo n'elu ihe nri isii ahụ, otu n'akuku isi abụọ nke ihe nri ọbula. O dikwaghị alaeze ọzọ dị nke e mere ihe dị otu a nye. ²⁰ Ihe niile Solomon nwere nke e ji ahụ ihe bụ ọlaedo ka e ji mee ha. Ngwongwo niile nke dị n'ime ụlọeze n'Oke Ohia Lebanon bukwa ọlaedo a nuchara anucha ka e ji kpuọ ha. O dighi ihe e ji ọlaocha kpuọ, n'ih i na-agunyeghị ọlaocha dika ihe ọbula n'oge Solomon. ²¹ Eze nwere ọtụtụ ugbo mmiri e ji azụ ahia nke ndị ohu Hiram na-elekota. Otu ugbo n'afọ atọ, ka ugbo ndị a na-alota buru ọlaedo, ọlaocha na ọdụ enyi, enwe na adaka dị iche iche bata.

²² Eze Solomon bara ụba n'akụ, nweekwa amamihe karịa ndị eze niile dị n'ụwa. ²³ Ndị eze niile nke ụwa na-achọ ihu Solomon, ka ha nuta okwu amamihe nke Chineke tnyere n'obi ya. ²⁴ Onye ọbula biakwutere ya na-ebutere ya onyinye inata ihuoma, ya bụ ngwa ọlaocha na ọlaedo, na uwe dị iche iche, ngwa agha, ụda dị iche iche, ịnyinya na ịnyinya muul, nke a bụ kwa afọ, kwa afọ.

²⁵ Solomon nwere ụlọ anumanu dị puku anọ maka ịnyinya na ugbo agha, nweekwa puku ịnyinya iri na abụọ ndị o dobere n'obodo ugbo agha dị iche iche, na n'ebe eze nọ na Jerusalem. ²⁶ O chirị ndị eze niile site

* 9:13 9:13 Nari talenti isii na talenti iri isii na isii

n'osimiri Yufretis ruo n'ala ndi Filistia, rukwaa oke ala ndi Ijpt. ²⁷ Eze mere ka oiaocha baa uba na Jerusalem, dika nkume efu. O mekwara ka osisi sida dika osisi sikamo nke di n'ala ala ugwu di iche iche. ²⁸ A na-esite n'Ijpt na n'ala ndi ozo di iche iche atubatara Solomon inyinya.

Onwu Solomon

²⁹ Ma banyere Ihe ndi ozo mere n'oge ochichi Solomon, site na mmalite ruo n'ogwugwu, o bu na-edeghi ha n'akwukwo Netan onye amuma, n'ime akwukwo amuma Ahija, onye Shilo, nakwa n'ohu Ido onye ohu uzo, banyere Jeroboam nwa Nebat? ³⁰ Solomon chiri Izrel niile iri afo ano na Jerusalem. ³¹ O sooro nna nna ya ha dina n'onwu. E lie ya n'obodo Devid bu nna ya. Rehoboam nwa ya ghokwara eze n'onodu ya.

10

Nnupu isi Izrel megide ochichi Rehoboam

¹ Rehoboam gara Shekem n'ihu na Izrel niile zukoro ebe ahu ime ya eze. ² Mgbe Jeroboam nwa Nebat nuru nke a (o no n'Ijpt ebe o gbagara oso ndu site n'aka eze Solomon) o sitere Ijpt lota. ³ Ya mere, ha ziri ozi kpo Jeroboam, ya na ndi Izrel niile jekwuru Rehoboam si ya: ⁴ "Nna gi boro anyi ibu aro, ma ugbu a mee ka ibu aro na iyagba aro a nke o bokwasiri anyi di mfe, anyi ga-ejere gi ozi."

⁵ Rehoboam zara ha si, "Biaghachikwutenu m mgbe ubochi ato gasiri." N'ihu ya ndi ahu lara.

⁶ Mgbe ahu, eze Rehoboam gara inata ndumodu n'aka ndi okenye, bu ndi jeere nna ya Solomon ozi n'oge o di ndu ya, si ha, "Olee ndumodu unu ga-enye m maka mu inye ndi a osisa?"

⁷ Ha zara ya, "O buru na i ga-emere ha ihe oma, mee ihe ga-atu ha utu, nyekwa ha osisa di mma, ha ga-anogide buru ndi ohu gi mgbe niile."

⁸ Ma o nabataghi ndumodu ndi okenye nyere ya, o gakwuru umu okorobia ndi ya na ha tokoro, bukwa ndi na-ejere ya ozi, ka ha nye ya ndumodu. ⁹ Rehoboam juru ha si, "Gini bu ndumodu unu? Gini bu osisa anyi ga-enye ndi a na-asị, 'Mee ka ibu aro nna gi bokwasiri anyi di mfe?'"

¹⁰ Umu okorobia ahu, bu ndi ya na ha tokoro, zaghachiri si, "Gwa ndi ahu siri gi, 'Nna gi bokwasiri anyi ibu aro, ma mee ka ibu anyi di mfe,' i ga-agwa ha, si, 'Mkpisika nta di n'aka m gbara okpotokpo karja ukwu nna m. ¹¹ Nna m boro unu ibu aro; aga m atukwasi ihe n'ibu ahu mee ka o di aru karja. Nna m ji apipia doro unu aka na nti, maobu akpi ka m ga-eji mekpaa unu ahu.'"

¹² Mgbe ubochi ato gasiri, Jeroboam na ndi Izrel niile biaghachiri inuru osisa Rehoboam, dika eze kwuru, si, "Laghachitenu n'ubochi nke ato."

¹³ Eze sara ha okwu n'olu di ike. O juru ndumodu ndi okenye ¹⁴ ma gbasoro ndumodu nke umu okorobia nyere, o siri, "Nna m mere ka ibu unu di aru, aga m eme ka ibu unu di aru karja. Nna m ji apipia doro unu aka na nti, aga m eji akpi mekpaa unu ahu." ¹⁵ Ya mere, eze anaghi ndi ahu nti, n'ihu mghanwe nke onodu niile a sitere n'ebe Chineke no, ka e mezuu okwu ahu ONYENWE ANYI gwara Jeroboam nwa Nebat site n'onu Ahija onye Shilo.

¹⁶ Mgbe Izrel niile huru na eze juru ige ha nti, ha zaghachiri ya si, "Olee oke anyi nwere n'ime Devid?"

Olee ihe nketa anyi nwere n'ime nwa Jesi?
Ndi Izrel, laanu n'ulo ikwu unu!
Gi Devid lekotakwa ulo nke gi."

Nke a mere, ka ndị Izrel niile laa n'ụlọ ha. ¹⁷ Ma banyere ndị Izrel bi n'obodo niile nke Juda, Rehoboam gara n'ihu buru eze ha.

¹⁸ Eze Rehoboam zipuru Adoniram* onyeisi na-elekota ndị oru mmanye ma ndị Izrel ji nkume tugbuo ya. Ma eze Rehoboam jisiri ike gbaba n'ime ugbo agha ya, gbalaga laa Jerusalem. ¹⁹ Ya mere, Izrel no na nnupu isi megide ulo Devid ruo taa.

11

¹ Mgbe Rehoboam bjarutere Jerusalem, o kpokotara ndi ulo Juda niile na ndi ebo Benjamin, ha di nari puku na iri asato n'onuogugu, umu okorobia ndi tozuru iga agha, ka ha gaa buso ulo Izrel agha ma weghachitekwa alaeze n'okpuru ochichi Rehoboam.

² Ma okwu ONYENWE ANYI rutere Shemaya, onye nke Chineke nti: ³ "Gwa Rehoboam, nwa Solomōn eze Juda, na Izrel niile no na Juda na Benjamin, ⁴ Otu a ka ONYENWE ANYI kwuru, 'Unu agakwala gaa buso ndi Izrel ibe unu agha. Laghachinu, nwoke obula n'ulo ya, n'ihu na o bu m na-eme ihe ndi a.'" Ya mere, ha rubere isi n'okwu niile nke ONYENWE ANYI. Ha tughariri laghachi azu n'iga megide Jeroboam.

Rehoboam ewusie obodo Juda ike

⁵ Rehoboam bigidere na Jerusalem wusie obodo ndi di na Juda ike n'ihu nchedo. ⁶ Obodo ndi a bu Bethlehem, Etam, Tekoa, ⁷ Bet Zoa, Soko, Adulam, ⁸ Gat, Maresha, Zif, ⁹ na Adoraim, Lakish, Azeka ¹⁰ Zora, Ajjalon na Hebron. Obodo ndi a bukwa obodo ndi Juda na Benjamin e wusiri ike. ¹¹ O wusiri ha ike tinye ndisi agha n'ime ha, tinyekwa ihe oriri na mmanu oliv na mmanya. ¹² O tinyere ota na ube n'ebe niile a na-edebe ngwa agha n'obodo niile, n'ihu iche obodo ya nke oma, ebe o bu naani Juda na Benjamin no n'okpuru ya.

¹³ Ma ndi nchujaja niile na ndi Livayi ndi sitere n'akuku niile nke Izrel djinyere ya. ¹⁴ Ndi Livayi hapuchara ebe ita nri anu ulo ha na ihe niile ha nwere bja biri na Juda na Jerusalem, n'ihu na Jeroboam na umu ya ndi ikom juru ha dika ndi nchujaja ONYENWE ANYI. ¹⁵ O hoputara ndi nchujaja nke aka ya, maka ebe niile di elu, nakwa ife arusi ewu na nwa ehi ndi ahụ o kpuru. ¹⁶ Ndi si n'ebo niile nke Izrel, ndi kpebiri n'obi ha icho ONYENWE ANYI, Chineke Izrel sooro ndi Livayi bja Jerusalem ichu aja nye ONYENWE ANYI Chineke nna nna ha. ¹⁷ Ha mere ka alaeze Juda sie ike. Ha kwagidekwara Rehoboam nwa Solomōn afo ato, na-agbasokwa n'uzo niile nke Devid na Solomōn n'oge a.

Ezinaulo Rehoboam

¹⁸ Rehoboam, luru Mahalat, bu nwa nwanyi Jerimot nwa Devid, na Abihail, nwa nwanyi Eliab, nwa Jesi. ¹⁹ O mutara ya umu ndi ikom ato ndi a: Jeush, na Shemaraya, na Zaham. ²⁰ Emesia, o lukwara nwunye ozo aha ya bu Maaka, nwa nwanyi Absalom. Umu ha mutara bu Abija, na Atai, na Ziza, na Shelomit. ²¹ Rehoboam huru Maaka nwa nwanyi Absalom n'anya karja ndi nwunye ya na ndi iko ya nwanyi niile. O nwere ndi nwunye iri na asato, nweekwa iri ndi iko nwanyi isii. O mutara iri ndi ikom abuo na asato, na iri umu nwanyi isii.

²² Rehoboam mere Abija nwa Maaka onyeisi n'etiti umu eze niile n'ihu na o choro ime ya eze. ²³ O ji ezi uche zipuchaa umu ya ndi ikom gaa n'ala

* 10:18 10:18 Maobu, Hadoram

ndi Juda na Benjamin, nakwa n'obodo ndi ahụ e wusiri ike. O nyere ha ihe e ji elekota ndu n'ebe o bara uba ma lụkwara ha otutu ndi inyom.

12

Shishak ebusoo Jerusalem agha

¹ Ma mgbe e mere ka alaeze Rehoboam guzosie ike, mgbe o dikwa ike, o hapuru iwu ONYENWE ANYI ya na ndi Izrel* niile. ² N'ihu na ha ekwesighi ntukwasị obi nye ONYENWE ANYI, Shishak eze Ijipt busoro Jerusalem agha n'afọ nke ise nke ochichi eze Rehoboam. ³ O ji otu puku ugbo agha na nari abuo, na ndi agha na-agba inyinya di puku iri isii, na ndi agha ukwu ala, ndi a na-apughị iguta onu, ndi agha si Libia, Sukim na Kush, ndi sooro ya site n'ala Ijipt. ⁴ O merikwara obodo niile e wusiri ike nke Juda ma bjarukwaa Jerusalem.

⁵ Mgbe ahụ, Shemaya onye amuma biakwutere Rehoboam na ndiisi Juda niile, ndi zukotara na Jerusalem n'ihu egwu Shishak, si ha, "Otu a ka ONYENWE ANYI siri, 'Unu ahapula m, n'ihu ya, ahapukwala m unu, nyefee unu n'aka Shishak.'"

⁶ Ndi ndu Izrel na eze wedara onwe ha n'ala si, "Onye ezi omume ka ONYENWE ANYI bu."

⁷ Mgbe ONYENWE ANYI huru otu ha si weda onwe ha n'ala, okwu ONYENWE ANYI biakwutere Shemaya, si, "Ebe o bu na ha ewedala onwe ha n'ala, agakwaghị m ebibi ha kama aga m eme ka ha nwe nzoputa ngwangwa. Agakwaghị m eji Shishak gosi Jerusalem oke iwe m. ⁸ Ma otu o di, ha ga-aburu ya ohu, ka ha nwe ike mata o di iche di n'etiti ijere m ozi na ijere ndi eze ala ozo di iche iche ozi."

⁹ Mgbe Shishak eze Ijipt busoro Jerusalem n'agha; o bukoru aku niile di n'ime ulo ONYENWE ANYI, na aku niile dikwa n'uloeze. O kwakoro ihe niile, werekwa ota olaedo ndi ahụ Solomon kpuru. ¹⁰ Ma eze Rehoboam kpuru ota bronzi i ji dochie ndi ahụ, nyefee ha n'aka ndiisi ndi nche, bu ndi na-eche n'onu uzo uloeze nche ka a lekota ha anya. ¹¹ Mgbe obula eze na-aga n'ulonso ukwu ONYENWE ANYI, ndi nche na-eso ya buru ota ndi ahụ, emesia, ha na-ebughachikwa ha n'ime ulo ndi nche.

¹² Mgbe eze wedara onwe ya n'ala, iwe ONYENWE ANYI na-eweso ya dajuru, O laghikwa ya n'iyi kparamkparam. N'ezie, ezi ihe fodukwara na Juda.

¹³ Eze Rehoboam mere onwe ya ka o di ike na Jerusalem na-achikwa ka eze. O gbara iri afọ anọ na otu mgbe o malitere ibu eze, o chiri afọ iri na asaa na Jerusalem, bu obodo ahụ ONYENWE ANYI horo site n'etiti ebo niile nke Izrel, bu ebe o ga-akpokwasị Aha ya. Aha nne ya bu Naama, onye Amon. ¹⁴ O mere ihe ojo, n'ihu na o dighi mgbe obula o kpebiri n'obi ya icho ONYENWE ANYI.

¹⁵ Ma banyere ihe ndi ozo niile mere n'oge ochichi Rehoboam, site na mmalite ruo ogwugwu, o bu na e deghi ha n'akwukwo akuko nke Shemaya onye amuma na nke Ido onye ohu uzo, nke na-ahụ maka ihe banyere usoro omumu niile? Agha digidere n'etiti Rehoboam na Jeroboam ubochi niile nke ndu ha. ¹⁶ Rehoboam sooro ndi nna nna ya ha dina n'onwu, e lie ya n'obodo Devid. Abija nwa ya ghoru eze n'onodu ya.

* 12:1 12:1 Izrel n'ebe a na-ekwu maka ndi Juda, otu a ka o dikwa n'akwukwo 2Ih.

13

Abija eze Juda

¹ Abija malitere ibụ eze Juda, n'afọ iri na asatọ nke ọchịchị eze Jeroboam. ² Ọ chiri afọ atọ na Jerusalem. Aha nne ya bụ Maaka,* otu n'ime ụmụ nwanị† Uriel, onye Gibeaa.

Agha dgidere n'etiti Abija na Jeroboam. ³ Abija hoputara ndi ya di ike n'agha bu ndi onuogugu ha di narị puku anọ, ma Jeroboam eze Izrel hoputara ndi agha onuogugu ha di narị puku asatọ doo ha n'usoro.

⁴ Abija guzoro n'ugwu Zemaraim n'ala ugwu ugwu Ifrem jiri oke olu si "Jeroboam na ndi Izrel niile geenụ m nti!" ⁵ Unu amataghị na ONYENWE ANYI Chineke nke Izrel esitela n'ogbugba ndu nnu nyefee ọchichi ala Izrel niile n'aka Devid na umu umu ya ruo ebighi ebi? ⁶ Ma Jeroboam, nwa Nebat, bu onye oru Solomon nwa Devid, nupuru isi megide onyenwe ya. ⁷ Ndi efu niile na-abaghi uru chikotara onwe ha gbaa ya gburugburu guzogide Rehobam nwa Solomon, mgbe o bu nwantakiri na onye nanweghi ike inwe mkpebi, onye n'adighikwa ike iguzogide ha.

⁸ "Ma ugbu a, unu ejikerela imegide alaeze ONYENWE ANYI nke di n'aka umu umu Devid. N'ezie, unu bu igwe ndi agha bara uba, n'etiti unu ka umu ehi olaedo ahụ dikwa, bu nke Jeroboam mere ka ha buru chi unu. ⁹ Ma unu achupughi ndi nchujaja ONYENWE ANYI, bu umu Eron, chupukwa ndi Livayi ma meere onwe unu ndi nchujaja dika ndi mba ozo na-eme? Onye obula ji nwa oke ehi na ebule asaa bia ido onwe ya nsọ na-aghoro unu onye nchujaja nye ihe ndi ahụ na-abughi chi.

¹⁰ "Ma banyere anyi, ONYENWE ANYI bu Chineke anyi, anyi ahapubeghi ya. Ndi nchujaja na-eyere ONYENWE ANYI ozi bu umu Eron, ndi Livayi bukwa ndi na-enyere ha aka. ¹¹ Ha na-achu aja nye ONYENWE ANYI kwa ututu na anyasi niile, na-esurekwa ihe nsure oku na-esi isi uto; ma na-edobekwa achicha edoro nsọ n'elu tebul ahụ di ocha. Ha na-amunyekwa oku n'iheokụ ndi ahụ di n'elu ihe idoba oriona olaedo kwa abali niile. N'ihu na anyi onwe anyi na-edebe iwu ONYENWE ANYI Chineke anyi; ma unu onwe unu ahapula ya, gbakuta ya azu. ¹² Chineke nonyeere anyi. O bukwa onyendu anyi. Ndi nchujaja ya ga-eji ifu opi ike tie mkpu agha megide unu. Unu ndi Izrel, unu alusokwala ONYENWE ANYI bu Chineke nna unu ha ogu n'ihu na mmeri agaghi abu nke unu!"

¹³ Ma Jeroboam ezipulari ufodu ndi agha ya ka ha ga ndi agha Juda n'azu. Mgbe Jeroboam no n'ihu ndi Juda, ufodu ndi agha ya nokwa ndi Juda n'azu. ¹⁴ Mgbe ndi agha Juda tughariri hu na agha di ha n'ihu dikwa n'azu, ha tikuru ONYENWE ANYI mkpu nzoputa, ndi nchujaja fukwara opi ike ha. ¹⁵ Ndi Juda tiri oke mkpu agha. Mgbe ha na-eti mkpu a, Chineke mere ka Abija na ndi Juda merie Jeroboam na ndi Izrel. ¹⁶ Ndi agha Izrel gbara oso n'ihu ndi Juda, Chineke nyefere ha n'aka ndi Juda. ¹⁷ Abija na ndi agha ya gburu narị puku ndi Izrel ise n'ubochi ahụ. ¹⁸ Ya mere, ntukwasị obi nke Juda nwere n'ime ONYENWE ANYI Chineke nna ha mere ka ha merie Jeroboam na ndi Izrel.

¹⁹ Abija chukwara Jeroboam na ndi agha ya oso dota obodo ndi a n'agha: Betel, na Jeshana, na Efron, na obodo niile gbara ha gburugburu. ²⁰ Jeroboam enwetakwaghi ike ya ozo oge niile Abija no dika eze. Ma o dighi anya ONYENWE ANYI tidara ya tigbuo ya.

* 13:2 13:2 Maobu, Mikaya † 13:2 13:2 Maobu, nwa nwa

²¹ Ma Abija gara n'ihu buru onye di ike, o luru nwunye iri na anọ, muo iri umu nwoke abuo na abuo, na umu ndi nwanyi iri na isii.

²² Akuko niile banyere ochichi Abija, ihe o mere na ihe o kwuru, di n'akwukwo akuko nke Ido onye amuma dere.

14

¹ Abija sooro nna nna ya ha dina n'onwu, e lie ya n'obodo Devid. Asa, nwa ya nwoke ghorọ eze n'onodu ya. Udo dikwa afo iri n'ubochi ibu eze ya.

Asa eze Juda

² Asa mere ihe di mma na nke ziri ezi n'anya ONYENWE ANYI bu Chineke ya. ³ O wezugakwara ebe ichu aja nke chi ozọ niile di n'ugwu, tipia ogidi nsọ niile, gbujasiakwa ogidi Ashera. ⁴ O nyere Juda iwu ka ha choo ONYENWE ANYI Chineke nke nna ha, ka ha debekwa iwu ya na ukpuru ya niile. ⁵ O wezugakwara ebe niile a na-efe arusi n'elu ugwu, bibiekwa ebe niile a na-esure ihe nsure oku na-esi isi utọ n'obodo Juda. Alaeze ahụ nwekwara udo n'okpuru ochichi ya. ⁶ O wuru otutu obodo e ji mgbidi gbaa gburugburu n'ala Juda niile. O nweghi onye busoro ya agha, n'ihu na ONYENWE ANYI nyere ya udo.

⁷ N'ihu nke a, o gwara ndi Juda si ha, "Ugbu a ka anyi kwesiri iwu obodo ndi a. Ka anyi wuokwa mgbidi gburugburu ha, wuokwa ulo elu nche, tinesja ha niile ibo onu uzọ ama, na mkporo e ji akpochi ya, ala a bu nke anyi, n'ihu na ONYENWE ANYI Chineke onye anyi ji obi anyi chosie ike enyela anyi udo." Ya mere, ha wuru ihe ndi a niile nwekwa oganihu.

⁸ Onuogugu ndi agha Asa ndi si Juda n'oge ahụ bu nari puku ato. Ngwa agha ha ji bu ota ukwu na ube. Ndi agha ya ozo si Benjamin di nari puku abuo na iri puku mmadu asato. Ndi a jikwa ota na uta. Ndi agha ndi a niile bu ndi a zuziri azuzi, burukwa ndi di ike.

⁹ Zera, bu onye Kush duru puku kwuru puku,* na nari ugbo agha ato, bjaruo Maresha ibuso Juda agha. ¹⁰ Asa puru izute ya. Ha doro onwe ha n'usoro ibu agha na Ndagwurugwu Zefata nke di Maresha nso.

¹¹ Mgbe ahụ, Asa kpokuru ONYENWE ANYI Chineke ya, si, "ONYENWE ANYI o dighi onye dika gi n'inyere onye na-adighi ike aka n'ihu onye di ike nke ukwu. Nyere anyi aka, O ONYENWE ANYI Chineke anyi, n'ihu na anyi dabere na gi. O bukwa n'aha gi ka anyi na-apu ibuso igwe a agha. O ONYENWE ANYI i bu Chineke anyi. Ekwela ka o buru na mmadu efu meriri gi."

¹² ONYENWE ANYI tigbukwara ndi Kush niile ahụ n'ihu Asa na Juda. Ndi Kush gbakwara oso. ¹³ Asa na ndi agha ya churu ha oso churo ha obodo Gera ebe otutu ndi Kush dara, ruo na o nwekwaghi onye foduru ndu n'ime ha. E tighuru ha n'ihu ONYENWE ANYI na ndi agha ya. Ndi Juda bukororo otutu ihe nkwata n'agha di iche iche. ¹⁴ Ha bibiri obodo niile gbara Gera gburugburu, n'ihu na egwu ONYENWE ANYI dakwasiri obodo ndi ahụ niile. Ndi Juda bukororo otutu ihe nkwata n'ihu na otutu ihe di n'obodo ndi ahụ. ¹⁵ Ha busokwara ebe obibi ndi na-azu anu ulo agha, chikoro igwe aturu na ewu na inyinya kamel. Emesja ha laghachiri Jerusalem.

15

Mgbanwe Asa wetara

* 14:9 14:9 Ihe ruru otu nde mmadu

¹ Mgbe ahụ, Mmuo nke Chineke dakwasiri Azaraya nwa Oded. ² O puru jekwuru Asa si ya, “Geenu m nti, gi Asa na ndi Juda niile na Benjamin. ONYENWE ANYI ga-anonyere unu oge niile unu na-eme okwu ya. Unu ga-achota ya mgbe obula unu chorọ ya. Ma o ga-agbakuta unu azu oge obula unu nupuru isi n’iwu ya.* ³ Ma otutu oge di anya ndi Izrel no na-enweghi Chineke nke ezie, ha enweghikwa onye nchujaja ga-ezi ihe, ha enweghikwa iwu Chineke ⁴ Ma mgbe obula ha chigharikwutere ONYENWE ANYI, Chineke Izrel tikuo ya n’ime mkpagbu ha, o na-enyere ha aka. ⁵ N’oge ahụ, o dighi udo diri onye obula na-apu apu igaghari n’obodo, maka na ndi niile bi n’ala ahụ no n’onodu oke ogbaaghara. ⁶ Otu obodo na-azopia obodo ozo ebe otu mba na-emegidekwa mba ozo n’ihi na Chineke ji nsogbu di iche iche megide ha. ⁷ Ma unu ndi Juda, unu adala mba n’oru oma unu, n’ihi na a ga-akwu unu ugwo oru unu.”

⁸ Mgbe Asa nuru okwu ndi a, bu amuma Azaraya nwa Oded, o bu onye a gbara ume. O wepuru ihe aru niile di n’ala Juda na Benjamin na nke di n’obodo niile ahụ o meriri n’agha ndi di n’ugwu Ifrem. O wuziri ebe ichu aja ONYENWE ANYI, nke di n’ihu mputa onu ulo ulonso ukwu nke ONYENWE ANYI.

⁹ Mgbe ahụ, Asa kporo ndi Juda na Benjamin niile oku, ha na ndi obia niile si Izrel, n’ihi na otutu sitere n’ala Ifrem na Manase, na Simion gbfafeta Juda, mgbe ha huru na ONYENWE ANYI Chineke nonyeere Asa.

¹⁰ Ha niile zuko na Jerusalem n’onwa nke ato n’afọ nke iri na ise nke ochichi eze Asa. ¹¹ N’oge ahụ, ha ji nari ehi asaa na puku aturu na ewu asaa, choro ONYENWE ANYI aja n’ubochi ahụ. Anumanu ndi a so n’ihe ha kwatara n’agha. ¹² Emesja, n’ubochi ahụ, ha gbara ndu, kpebie na o bu naani ONYENWE ANYI Chineke nna ha ka ha ga-efe. ¹³ Ha kpebikwara na onye obula nke na-agaghi efe ONYENWE ANYI, Chineke Izrel ga-anwu, ma onye ahụ o bu nwoke maobu nwanyi, nwantakiri maobu okenye. ¹⁴ Ha niile ji oke olu na iti mkpu na opi na opi ike, nuro ONYENWE ANYI iyi. ¹⁵ Ndi Juda niile nuriri onu n’ihi na ha ji obi ha niile nuo iyi a. Ha jikwa obi ha niile choo Chineke. O mere ka ha chota ya. ONYENWE ANYI nyekwara ha udo n’akuku niile.

¹⁶ Eze Asa chudakwara nne nne ya bu Maaka, site n’onodu ya dika nne eze, n’ihi na o kporu ihe aru, ogidi Ashera maka iji fee ya ofufe. Asa gbuturu ya, supia ya, kporo ya oku na ndagwurugwu iyi Kidron. ¹⁷ O bu ezie na o wezugaghi ugwu niile di elu site n’Izrel, ma Asa ji obi zuruoke jere ONYENWE ANYI ozi n’oge ndu ya niile ¹⁸ O webatara n’ime ulonso ukwu Chineke, oloacha na olaedo na ihe niile, nke nna ya na ya onwe ya doro nsọ.

¹⁹ O dikwaghi agha ozo a luru tutu ruo n’afọ iri ato na ise nke ochichi eze Asa na Juda.

16

Afo Ikpeazu nke Asa

¹ N’afọ nke iri ato na isii nke ochichi Asa, Baasha eze Izrel, busoro Juda agha, wuchie Rema igbochi onye obula na-apu apu maobu onye na-abata abata n’oke ala Asa, eze Juda.

² Mgbe ahụ, Asa chiri oloacha na olaedo niile di n’uloaku ulonso ONYENWE ANYI, na ndi di n’uloeze ya, zigara Ben-Hadad, eze Aram, onye

* 15:2 15:2 Maobu, unu gbakutara ya azu

na-achị na Damaskos, sị, ³ “Biko, ka anyị gbaa ndụ dika nna m na nna gi mere. Lee, ana m ezitere gi ọlaocha na ọlaedo. Ugwu a, mebie ọgbugba ndụ di n’etiti gi na Baasha, bụ eze Izrel, ka o si n’ebe m nọ wezuga onwe ya.”

⁴ Ben-Hadad kwenyere eze Asa, zipụ ndị ọchịagha ndị agha ya ka ha gaa buso obodo Izrel niile agha. Ha lụgburu Ijon, Dan, Ebel-Maim* na obodo niile a na-achikobata ihe di na Naftali. ⁵ Mgbe Baasha nuru nke a, ọ kwusiri iwu Rema, hapukwa ọrụ ya. ⁶ Mgbe ahụ, eze Asa chiri ndi ikom niile nke Juda. Ha b́ara bupusia nkume na osisi niile di na Rema, nke Baasha ji na-ewu ihe. O ji ihe ndi a wulie Geba na Mizpa.

⁷ N’oge ahụ Hanani, bụ onye ọhụ ụzọ biakwutere Asa, bụ eze Juda sị ya, “Ebe ọ bụ na i hapuru ONYENWE ANYI Chineke gi, tukwasị eze Aram obi, lee na usuu ndi agha Siria esitela n’aka gi wezuga onwe ha. ⁸ Ndi Kush na ndi Libia, ha abughi usuu ndi agha ji otutu ugbo agha, na ndi na-agba inyinya? Ma mgbe i dabeere na ONYENWE ANYI, o nyefere ha n’aka gi. ⁹ N’ihi na anya ONYENWE ANYI na-agazu uwa niile, igba ha ume bu ndi obi ha zuruoke n’ebe ọ nọ. I meela omume nzuzu na nke a, site ugwu a gaa n’ihu i ga na-enwe agha.”

¹⁰ Iwe were Asa megide onye ọhụ ụzọ a n’ihi nke a; iwe were ya nke ukwu nke mere na ọ tonyere Hanani n’ulo mkporo. Sitekwa n’oge ahụ, Asa bidoro imekpa ufodu n’ime ndi ya ahụ.

¹¹ Ihe banyere ihe ozo niile n’oge ochichi Asa, site na mmalite ruo ogwugwu ka e dere n’ime akwukwo ndi eze Juda na Izrel. ¹² N’ime iri afọ ato na itoolu nke ochichi ya, eze Asa rjara ọria nke metutara ukwu ya abuo. O bu ezie na ọria a siri noo ike ma n’ime onodu ya o choghi enyemaka site n’aka ONYENWE ANYI kama o bu naani ndi dibia ka o jekwuru. ¹³ Asa nwuru n’iri afọ ano na otu nke ochichi eze ya, sooro ndi nna nna ya ha dina n’onwu. ¹⁴ Ha liri ya n’ili nke o waara onwe ya n’obodo Devid. Ha dobere ya n’elu ihe idoba ozu nke juputara na uda di iche iche, na mmanu na-esi isi utu nke a gwokotara nke oma, surekwara ya ihe nsure oku n’ebe o di ukwu iji kwanyere ya ugwu.

17

Jehoshafat eze Juda

¹ Jehoshafat nwa ya ghorọ eze n’onodu ya, o mere onwe ya ka o di ike imegide Izrel. ² O tinyere ufodu ndi agha ya n’obodo niile di na Juda e wusiri ike, tinyekwa ufodu n’obodo ndi ozo di n’Ifrem, na ebe ndi ozo niile nke nna ya, Asa meriri n’agha.

³ ONYENWE ANYI nonyeere Jehoshafat n’ihi na o sooro nzo ukwu nna ya, bu Devid, onye buuru ya uzo chja. O jughi ase site n’aka Baal, ⁴ kama o chorọ ONYENWE ANYI, Chineke nna ya, dobekwa iwu ya niile, o bughikwa dika omume ndi Izrel si di. ⁵ N’ihi nke a ONYENWE ANYI mere ka ochichi ya guzosie ike. Ndi Juda niile tukwara utu ha dika o kwesiri wetara Jehoshafat, nke a mere ka o nwee akunuba ebe o di ukwu, nwekwa nsopuru. ⁶ O ji obi ya niile gbasoo uzo ONYENWE ANYI. Ozokwa, o sitere na Juda wezuga ebe niile di elu nakwa ogidi Ashera niile.

⁷ N’afọ nke ato nke ochichi ya, o zipuru ndisi ochichi alaeze ya ndi a, Ben-Hail, Obadaya, Zekaraya, Netanel na Mikaya ka ha gaa zie ndi mmadu ihe n’obodo niile nke Juda. ⁸ Ufodu ndi Livayi ndi a sokwa gaa: Shemaya,

* 16:4 16:4 Aha ozo e ji mara ya bu Ebel-Bet-Maaka

Netanaya, Zebadaya, Asahel, Shemiramot, Jehonatan, Adonaija, Tobaija, Tob-Adonaija na ndị nchụaja ufọdu, ndị dị ka Elishama na Jehoram. ⁹ Ha ji akwukwọ iwu ONYENWE ANYỊ, zie ihe na Juda. Ha jere gburugburu obodo niile nke Juda na-ezi ndị mmadụ ihe.

¹⁰ Egwu ONYENWE ANYỊ dakwasiri alaeze niile dị gburugburu Juda, n'ihia ya, ha ebukwaghị agha megide Jehoshafat. ¹¹ Ufọdu n'ime ndị Filistia wetaara ya onyinye na ọlọcha kwa afọ n'uzo ikwanyere ya ugwu, ma ndị Arab, wetaara ya igwe anụ ụlọ dị puku ebule asaa na nari asaa, na puku mkpi asaa na nari asaa.

¹² Ya mere, Jehoshafat ghorọ eze dị ike. O wusiri obodo ndị dị na Juda ike, wukwaa obodo ichikọba ihe. ¹³ O nwekwara ihe ndị ọ chikọbara n'otutu obodo Juda. O debekwara ndị agha ibu agha doro anya n'ime Jerusalem. ¹⁴ Ngukọta ha dika e si dekoọ ya n'ezinaufo si di:

Ndị si Juda, ndiisi agha na-achị puku ndị agha (1,000),

Adna, onyeisi agha, na-achị nari puku ndị agha atọ (300,000),

¹⁵ onye na-eso ya bụ Jehohanah, onyeisi agha, na-achị nari puku ndị agha abuo na iri puku asatọ (280,000),

¹⁶ ozo, Amasiya nwa Zikri, onye ji afọ ofufu* nye onwe ya maka oru ONYENWE ANYỊ, na-achị nari puku ndị agha abuo (200,000).

¹⁷ Ndị si Benjamin,

Eliada, dimkpa n'agha, na-achị nari puku ndị agha abuo (200,000), ndị ji akụ na uta, na ota ebu agha.

¹⁸ Onye ozo bụ Jehozabad, onye na-achị nari puku ndị agha na iri puku asatọ (180,000), ndị jikeere ibu agha.

¹⁹ Ndị a bụ ndị ikom na-ejere eze ozi, n'agunyeighi ndị ahụ o tinyere ka ha nọdụ n'obodo niile e wusiri ike di n'ime Juda.

18

Amuma Maikaya megide Ehab

¹ Ugbo a, Jehoshafat nwere akunuba na ugwu buru ibu, biakwa ghoọ ogbo Ehab. ² Mgbe afọ ole na ole gasiri, Jehoshafat gara Sameria ileta Ehab. Ehab gbuuru ya na ndi ya na ha yi otutu aturu na ehi, o kporo oriri kwagide ya ka o buso Ramot Gilead agha. ³ Ehab eze Izrel juru Jehoshafat eze Juda, si, "I ga-eso m buso Ramot Gilead agha?"

Jehoshafat zagbachiri, "Otu m di ka gi onwe gi di, ndi nke m bukwa ndi gi. Anyi ga-eso gi gaa agha." ⁴ Ma Jehoshafat gwakwara eze Izrel, si, "Buru uzo choputa ntuziaka ONYENWE ANYI."

⁵ Ya mere, eze Izrel kpokotara ndi amuma di nari ndi ikom ano n'onuogugu juo ha, si, "Anyi a ga-ebuso Ramot Gilead agha, ka o bu m hapu?"

Ha zara, "Gaa, n'ihia na Chineke ga-enyefe ha n'aka eze."

⁶ Ma Jehoshafat juru, "O bu na e nwekwaghị onye amuma ONYENWE ANYI nọ n'ebe a, onye anyi nwere ike ijuta ase n'aka ya?"

⁷ Eze Izrel zagbachiri Jehoshafat, si, "A ka nwere otu onye amuma, onye anyi nwere ike isite n'aka ya juo ONYENWE ANYI ase, o bu Maikaya nwa

* 17:16 17:16 Hoputara

Imla,* ma akporo m ya asi, n'ihu na o nweghi oge o na-ebu amuma ihe oma n'ebe m no, kama o bu naani nke ojo.

Jehoshafat siri, "Eze ekwesighi ikwu okwu di otu a."

⁸ Mgbe ahụ, eze Izrel kporo otu onye na-ejere ya ozi si ya, "Mee ojiiso kpota Maikaya nwa Imla n'ebe a."

⁹ Ehab eze Izrel na Jehoshafat eze Juda, onye obula yi uwe eze ya, na-anokwasị n'ocheeze ya n'ebe izocha oka n'onu uzọ ama e si abata obodo Sameria. Ndi amuma ahụ niile nokwa na-ebu amuma n'ihu ha. ¹⁰ Zedekaya nwa Kenaana, mere mpi igwe, o kwuputara si, "Nke a bu ihe ONYENWE ANYI na-ekwu, 'The ndi a ka i ga-eji sogide ndi Aram, ruo mgbe a ga-ala ha n'iyi.'"

¹¹ Ndi amuma ndi ozo niile na-ebu otu ihe ahụ n'amuma, na-asi, "Gaa, busoo Ramot Gilead agha, i ga-enwekwa mmeri, n'ihu na ONYENWE ANYI ga-enyefe ya n'aka eze."

¹² Onyeozu ahụ nke gara ikpo Maikaya siri ya, "Lee, ndi amuma ndi ozo na-agupughị onye obula na-ebu amuma oganihu nye eze. Mee ka okwu gi na ha dakota. Kwuokwa ihe ga-adị eze mma."

¹³ Ma Maikaya siri, "Dika ONYENWE ANYI na-adị ndu, aga m agwa ya naani ihe Chineke m kwuru."

¹⁴ Mgbe o bjarutere, eze juru ya, "Maikaya, o bu anyi gaa buso Ramot Gilead agha, ka o bu m hapu?"

O zara, "Gaa, ma nwekwa mmeri, n'ihu na a ga-enyefe ha n'aka gi."

¹⁵ Eze siri ya, "Ugboro ole ka m ga-eme ka i nuo iyi na i gaghị agwa m ihe ozo, karịa naani eziokwu n'aha ONYENWE ANYI?"

¹⁶ Mgbe ahụ, Mikaya zara, "Ahuru m Izrel niile ka ha gbasasiri n'elu otutu uguwu dika aturu na-enweghi onye ozuzu aturu ma ONYENWE ANYI siri, 'Ndi a enweghi onyendu, ka onye obula laghachi n'ulo.'"

¹⁷ Eze Izrel siri Jehoshafat, "O bu na m agwaghị gi na o dighi mgbe o na-ebu amuma ihe oma banyere m, kama naani ihe ojo?"

¹⁸ Maikaya gara n'ihu si, "Ya mere, nuru okwu ONYENWE ANYI: Ahuru m ONYENWE ANYI ka o nokwasiri n'ocheeze ya, hukwa usuu nke eluigwe ka ha na-eguzo n'aka nri ya nakwa n'aka ekpe ya. ¹⁹ Ma ONYENWE ANYI siri, 'Onye ga-aga rafuo Ehab, eze Izrel, ka o gaa buso Ramot Gilead agha, gaa nwuo n'ebe ahụ?'

"Otu onye tuputara aro nke a, ebe onye ozo tuputara nke ozo.

²⁰ N'ikpeazu, otu mmuo putara guzo n'ihu ONYENWE ANYI si, 'Mu onwe m ga-arafu ya.'

"ONYENWE ANYI juru ya si, 'Olee otu i ga-esi mee nke a?'

²¹ "O zara, 'Aga m apu buru mmuo nrafu n'onu ndi amuma ya niile.'

"ONYENWE ANYI siri, 'I ga-enwe ike irafu ya. Gaa mee otu a.'

²² "Ma ugbo a, ONYENWE ANYI etinyela mmuo okwu ugha n'onu ndi amuma gi niile ndi a. ONYENWE ANYI ekwubiela n'ihe ojo ga-adakwasị gi."

²³ Mgbe ahụ, Zedekaya nwa Kenaana, gara nso maa Maikaya aka na nti, juo ya, "Olee uzọ ka mmuo ahụ sitere na ONYENWE ANYI gara, mgbe o hapuru m bja igwa gi okwu?"

²⁴ Maikaya zaghachiri, "I ga-achoputa nke a n'ubochi i ga-agbaba n'ime ime ulo izo onwe gi."

²⁵ Eze Izrel nyere iwu si, "Jidenu Maikaya kpugara ya Amon, onye n-achị obodo a, na Joash, nwa eze. ²⁶ I ga-asikwa, 'Otu a ka eze siri: Tinye

* 18:7 18:7 Nke a bughị onye dere akwukwo Maika, nke bu otu akwukwo n'ime akwukwo nso

nwoke a n'ulo mkporo, nye ya naani achicha na mmiri onunu tutu ruo mgbe m loghachiri n'udo."

²⁷ Maikaya kwuputara si, "O buru na i loghachi n'udo, o putara na o bughi ONYENWE ANYI si n'onu m kwuo okwu." O kwukwara si, "Unu niile, hubakwanu okwu m ndi a niile ama."

Onwu Ehab na Ramot Gilead

²⁸ Ya mere, eze Izrel na Jehoshafat eze Juda puru gawa Ramot Gilead.

²⁹ Eze Izrel gwara Jehoshafat, si, "Aga m ejikere onwe m dika m bu onye ozo banye n'ogbo agha, ma gi onwe gi yiri uwe eze gi." Ya mere, eze Izrel nwoghariri onwe ya ka onye ozo baa n'ogbo agha.

³⁰ Ma eze Aram enyelari ndi ochiagha, ndi na-agba ugbo agha iwu si, "Unu ebusola onye obula agha, maobu onye ukwu maobu onye nta, kariakwa naani eze Izrel." ³¹ Mgbe ndi ochiagha na-achi ugbo agha huru Jehoshafat, ha chere n'obi ha, "Onye a bu eze Izrel." N'ihu ya, ha tughariri ibuso ya agha, ma Jehoshafat tiri mkpu, nke mere na ONYENWE ANYI nyeere ya aka. Chineke wezugara ha site n'ebe o no, ³² n'ihu na mgbe ndi ochiagha, na-achi ndi na-agba ugbo agha huru na o bughi eze Izrel, ha kwusiri ichuso ya.

³³ Ma otu onye doru uta ya gba pu ya na-ebughi onye obula n'obi, gbata ya eze Izrel n'etiti njiko ihe ikpuchi obi na uwe agha ya. Eze gwara onye okwo ugbo agha, si, "Tugharja, si n'ebe a bu pu m n'ihu na emerula m ahu." ³⁴ Agha ahu siri ike n'ubochi ahu niile. Eze Izrel guzobere onwe ya ka o kwuru oto n'ime ugbo agha ya na-eche ndi Aram ihu ruo uhuruchi. O nwuru mgbe anyanwu dara.

19

¹ Mgbe Jehoshafat, eze Juda, laghachiri n'ulo ya na Jerusalem n'udo.*

² Jehu nwa Hanani, onye onu onu, puru gaa izute ya; o siri eze Jehoshafat, "O kwesiri ka i nyere onye ogo aka? O bukwa ndi na-akpo ONYENWE ANYI asi ka i na-ahu n'anya? N'ihu nke a iwe oku ONYENWE ANYI adakwasila gi." ³ Ma otu o di, achotara ezi ihe n'ime gi, i sitela n'ala a wezuga ogidi Ashera niile, doziekwa obi gi icho Chineke."

Jehoshafat ahoputa ndi Ikpe

⁴ Jehoshafat biri na Jerusalem. O puru gagharja n'etiti ndi ya site na Bjasheba ruo n'obodo ugwu ugwu Ifrem, laghachikwutekwa ONYENWE ANYI, bu Chineke nke nna nna ha. ⁵ O hoputara ndi ikpe n'ala ahu, n'otu n'otu n'obodo ndi ahu niile e wusiri ike nke Juda. ⁶ O gwara ha si, "Lezieny anya ihe unu na-eme n'ihu na o bughi mmadu ka unu na-ekpere ikpe kama o bu ONYENWE ANYI, onye na-anonyere unu mgbe unu na-ekpebi ikpe." ⁷ Ugbu a, kwenu ka egwu ONYENWE ANYI diri n'ime unu. Kpenu ikpe ziri ezi, n'ihu na n'ebe ONYENWE ANYI Chineke anyi no, ikpe ikpe na-ezighi ezi, maobu ile mmadu anya n'ihu maobu iri ngari adighi ya."

⁸ Ozokwa, n'ime Jerusalem, Jehoshafat hoputara ufodu ndi Livayi, na ndi nchaja, na ndiisi ezinaulo Izrel ka ha buru ndi na-ahazi iwu nke ONYENWE ANYI na-edozikwa esemokwu. Ha bikwa na Jerusalem. ⁹ O nyere ha iwu ndi a, "Jirin u ikwesi ntukwasi obi, na itu egwu ONYENWE ANYI ruo oru unu." ¹⁰ Mgbe obula mmunna unu ndi bi n'obodo unu di iche iche buteere unu ikpe igbu mmadu maobu ikpe mmebi iwu obula, maobu ihe megidere ihe e nyere n'iwu, maobu nke megidere ukpuru, ma o bukwanu

* 19:1 19:1 Na-emerughi ahu obula

megide iwu na usoro ime ihe, unu ga-adọ ha aka na ntị ka ha ghara imehie megide ONYENWE ANYI. Ọ bụrụ na unu emeghị otu a, iwe ONYENWE ANYI ga-adakwasị unu na ụmụnna unu. Ma ọ bụrụ na unu arụọ ọrụ unu nke ọma, unu agaghị emehie.†

¹¹ “Amaraya, onyeisi nchụaja, ga-abụ onyeisi unu n’ihe ọbụla metụtara ONYENWE ANYI. Zabadaya nwa nwoke Ishmel, onyeisi nke ebo Juda ga-abụ onyeisi unu n’ihe o bụla metụtara eze. Ndi Livayi ga-abụ ndịisi ozi n’ihu unu. Bụrụkwanyị ndị di ike, unu atụkwala ụjọ, ka ONYENWE ANYI nonyere ndị na-eme nke ọma.”

20

Jehoshafat emerie ndi Moab na ndi Amon

¹ Mgbe oge nta gasiri, eze ndi Moab na nke ndi Amon, na ndi ozokwa, bjara ibuso Jehoshafat na ndi Juda agha.

² Ufodu ndi mmadu bjara gwa Jehoshafat si, “Lee, igwe usuu ndi agha na-abia imegide gi site n’Edom, nakwa n’ofe osimiri Nnu (osimiri nwuru anwu). Ha erutela Hazezon Tama, ebe a na-akpokwa En-Gedi.”

³ Jehoshafat turu egwu nke ukwu, kpebiekwa icho inyeaka ONYENWE ANYI. N’ihi nke a, ọ kposara obubu onu nye ndi Juda niile. ⁴ Ndi Juda zukotara icho inyeaka ONYENWE ANYI; n’ezie, ha sitere n’obodo niile nke Juda bja icho ihu ONYENWE ANYI.

⁵ Mgbe ahu, Jehoshafat guzoro n’etiti nzuko ndi Juda na Jerusalem n’ulonso ONYENWE ANYI n’ihu ogige oheru ahu, ⁶ si;

“O ONYENWE ANYI, Chineke nna nna anyi ha, ọ bughị gi bu Chineke onye bi n’eluigwe? Ọ bukwa gi na-achi alaeze niile nke mba di iche iche. Ike na ume di n’aka gi, ọ dikwaghị onye puru iguzogide gi. ⁷ O Chineke anyi, ọ bughị gi onwe gi chupuru ndi bi n’ala, site n’ihu ndi gi Izrel, were ya nye umu umu Ebrahim, bu enyi gi nwoke? ⁸ Ha ebiela n’ime ya wukwaa ebe nso n’ime nye n’Aha gi na-asi, ⁹ Ọ buri na ihe ojoo adakwasị anyi, maobu mma agha, ma nke ikpe omuma, maobu ajojo orja na-efe efe, maobu oke unwu, anyi ga-eguzo n’ihu gi n’ulonso a nke a kpokwasiri Aha gi, kpkuo gi n’ime nsogbu anyi, gi onwe gi ga-aza anyi, zoputakwa anyi.”

¹⁰ “Ugbu a lee, ndi ikom si Amon, na Moab, na n’ugwu Sia, ndi i nakweghi ka ndi Izrel banye n’oke ala ha mgbe ha si n’Ijpt puta, kama ha sitere n’akuku ozo gabiga si otu a chebe ndi a ndu. ¹¹ Lee ihe ha ji akwu anyi ugwo bu icho ka ha chupu anyi n’ala a i nyere anyi ka ọ buri ihe nketa anyi. ¹² O Chineke anyi, ọ bu na i gaghi ekpe ha ikpe? N’ihi na ike adighi n’ime anyi iguzogide igwe mmadu ndi a bara uba na-abia iluso anyi ogo. Anyi amakwaghị ihe anyi ga-eme, kama ọ bu na gi ka anya anyi na-adikwasị.”

¹³ Ndi ikom Juda niile, ha na ndi nwunye ha, na umu ha, na umuntakiri ha guzoro n’ihu ONYENWE ANYI.

¹⁴ Mgbe ahu, mmuo Nso ONYENWE ANYI dakwasiri Jahaziel nwa Zekaraya, nwa Benaya, nwa Jeiel, nwa Matanaya, bu onye Livayi, onye si n’ikwu Asaf, dika o guzo n’etiti mkpokota ahu.

¹⁵ Ọ siri, “Geenu m nti, unu ndi Juda niile na ndi bi na Jerusalem, na gi eze Jehoshafat. Nke a bu ihe ONYENWE ANYI na-asi unu. ‘Unu atula ujo, maobu daa mba, n’ihi usuu ndi agha a niile di unu n’ihu. Ọ bughị unu ka agha a dijiri, kama ọ bu Chineke nwe ya. ¹⁶ Echi ponu izute ha.

† 19:10 19:10 Ikpe agaghị ama unu

Ha ga arigota site n'uzo warawara nri go Ziz, unu ga-ahu ha na nsotu ndagwurugwu di tupu e ruo n'ozara Jeruel. ¹⁷ O bughu unu ka o diri ilu agha a, kama werenu onodu unu, guzosienu ike ka unu jiri anya unu hu nzoputa ONYENWE ANYI bu Chineke unu ga-enye unu, unu ndi Juda na Jerusalem. Unu atula egwu, unu adakwala mba. Pukwuru ha n'ihu agha mgbe chi echi boru, ONYENWE ANYI ga-anonyekwara unu.' "

¹⁸ Mgbe ahu, Jehoshafat, na ndi Juda na ndi Jerusalem niile dara n'ala kelee ONYENWE ANYI, kpo on isiala nye ya. ¹⁹ Mgbe ahu kwa, ndi Livayi si n'agburu Kohat na Korah jiri ike ha niile too ONYENWE ANYI Chineke Izrel n'abu.

²⁰ N'isi ututu, ha puru gawa n'ozara Tekoa. Ma mgbe ha na-apu, Jehoshafat guzoro otu si, "Geenu m nti, unu ndi Juda na ndi bi na Jerusalem. Nweenu okwukwe n'ime ONYENWE ANYI bu Chineke unu, nwekwanu ntukwasu obi na ige ndi amuma ya nti, ka ihe gaara unu nke oma." ²¹ Mgbe ya na ndi ya gbasiri izu, Jehoshafat hoputara ndi ikom ndi ga-eji abu too ONYENWE ANYI n'ihu ebube ya na idi nso ya. Mgbe ha na-aga n'ihu ndi agha, ha na-abu abu na-asu:

"Nyenu ONYENWE ANYI ekele,

n'ihu na ihunanya ya na-adigide ruo ebighi ebi."

²² Mgbe ndi Juda malitere ibu abu na ito otuto, ONYENWE ANYI cheere ndi agha Amon na nke ndi Moab, na ndi nke si n'ugwu Sia n'uzo, merie ha. ²³ Ma ndi agha Amon na Moab buru uzo luso ndi agha si n'ugwu Sia ugu. Mgbe ha lakwara onwe ha n'iyi, ugu dakwara n'etiti ndi Moab na Amon.

²⁴ Mgbe ndi agha Juda rutere ebe ha ga-esi lepu anya hu ihe na-eme n'ozara ahu, ha lepu anya ihu usu ndi agha ahu, ma ihe ha huru bu ozu ndi agha togbocha n'ala. O dikwaghi otu n'ime ndi agha ahu gbapuru na ndu. ²⁵ Ya mere Jehoshafat na ndi agha ya banyere n'ogbo agha ahu kwakoro ihe nkwa n'aga. Ha butere otutu ngwa agha, na uwe na ihe ndi ozo di oke onuhia ma ha enweghi ike ibutecha ihe niile. Ihe nkwa n'aga hiri nne ruo na o were ha ubochi ato ibutecha ha. ²⁶ N'ubochi nke anu ha zokotara na Ndagwurugwu Beraka* ebe ha no too ONYENWE ANYI otuto. O bu nke a mere e ji akpo ebe ahu Ndagwurugwu Beraka ruo ta.

²⁷ Emesja, Jehoshafat duuru ndi Juda na Jerusalem niile laghachi na Jerusalem n'onu, n'ihu na ONYENWE ANYI emelara ha ihe ha kwesiri iji nri onu n'ebe ndi iro ha no. ²⁸ Ha ji une, na ubo akwara, na opi ike bata Jerusalem, gaa n'ulonso ONYENWE ANYI.

²⁹ Egwu Chineke dakwasiri alaeze niile bi gburugburu, mgbe ha nuru otu ONYENWE ANYI si luo ugu megide ndi iro Izrel niile. ³⁰ Ya mere, udo diri n'alaeze Jehoshafat, n'ihu na Chineke nyere ya udo.

Ogwugwu ochichi Jehoshafat

³¹ Jehoshafat ghoru eze juda. O gbara iri afu ato na ise mgbe o malitere ibu eze juda. O chiri iri afu abuo na ise na Jerusalem. Aha nne ya bu Azuba, nwa Shilhi. ³² O jere ije n'uzo niile nke Asa bu nna ya, o sitekwaghi n'ime ha wezuga onwe ya, o mekwara ihe ziri ezi n'anya ONYENWE ANYI.

³³ Naani na o wezugaghi ebe di elu niile, nke mere na ndi mmadu ka no na-ejighi obi ha niile tukwasu na Chineke nke nna nna ha.

³⁴ Ihe banyere ihe ndi ozo niile mere n'ochichi Jehoshafat, site na mbido ruo na ngwucha, ka e dere n'akwukwo ihe mere nke Jehu nwa Hanani, nke e debanyere n'ime akwukwo akuko ndi eze Izrel.

* **20:26** 20:26 Beraka putara Otuto

³⁵ Mgbe ihe ndị a gasiri, Jehoshafat, bu eze Juda jikoro onwe ha na Ahazaya, eze Izrel, onye ahụ omume ya joro njo. ³⁶ Ha kwekoritara ka ha na ya wuo otutu ugbo mmiri e ji azu ahia. Emesia, ha wuru ugbo ndi a n'Ezion Geba. ³⁷ Elieza nwa Dodavahu, onye Maresha buru amuma megide Jehoshafat, na-asi, "N'ihi na i kwenyere ka gi na Ahazaya na-azuko ahia, ONYENWE ANYI ga-emebi ihe ndi a i ruru." Ugbo mmiri ahụ niile kpuru, ha enwekwaghị ike ijeru Tashish zuo ahia.

21

¹ Mgbe ahụ, Jehoshafat sooro nna nna ya ha dina n'onwu, e lie ya n'ebe e liri ha n'obodo Devid. Jehoram nwa ya ghororo eze n'onodu ya. ² Umunne Jehoram, ndi bukwa umu Jehoshafat bu ndi a: Azaraya, Jehiel, Zekaraya, Azarayu, Maikel na Shefataya. Ndi a niile bu umu Jehoshafat, bu eze Izrel. ³ Nna ha nyere onye obula n'ime ha otutu onyinye nke olaocha, na olaedo, na ihe ndi di oke onuahia, tinyere obodo e wusiri ike n'ime Juda. Ma o mere Jehoram eze, n'ihi na o bu okpara ya.

Jehoram eze Juda

⁴ Mgbe Jehoram mere onwe ya ka o guzosie ike n'ebe alaeze nna ya di, o weere mma agha gbuo umunne ya ndi ikom niile, tinyere ufodu n'ime ndiji Izrel. ⁵ Jehoram gbara iri afo ato na abuo mgbe o malitere ibu eze. O chiru afo asato na Jerusalem. ⁶ O soro uzo ndi eze Izrel, dika ulo Ehab mere, n'ihi na o luru ada Ehab. O mere ihe di njo n'anya ONYENWE ANYI. ⁷ Ma n'agbanyeghi nke a, ONYENWE ANYI achoghi ibibi ulo Devid, n'ihi ogbugba ndu ahụ ONYENWE ANYI na Devid nwere. N'ihi na o kwere ya nkwa ime ka orio dijiri ya na umu umu ya ruo mgbe ebighi ebi.

⁸ N'oge Jehoram bu eze, ka Edom si n'okpuru Juda nupu isi, hoputara onwe ha eze. ⁹ Ya mere, Jehoram duuru ndiji agha ya na ugbo agha ya niile gaa n'ebe ahụ. O biliri n'abal tigbuo ndi Edom ahụ gbara ya na ndi ochiagha ugbo agha ya gburugburu. ¹⁰ Ya mere, Edom ka na-enupu isi megide Juda, ruo faa.

Obodo Libna nupukwara isi n'otu oge ahụ, n'ihi na Jehoram gbakutara ONYENWE ANYI Chineke nna nna ya ha azu. ¹¹ O wukwara otutu ebe di elu n'otutu ugwu nke Juda, mee ka ndi bi na Jerusalem were onwe ha nye ife arusi. O si otu a duhiekwa Juda.

¹² Jehoram natara akwukwo ozi site n'aka Ilaija onye amuma, nke siri:

"Otu a ka ONYENWE ANYI Chineke nke nna gi Devid, kwuru, 'N'ihi na i soghi uzo niile nke nna gi, bu Jehoshafat, maobu nke Asa bu eze Juda,

¹³ kama i sooro uzo niile nke ndi eze Izrel, meekwa ka ndi Juda na ndi Jerusalem fee chi ozu, dika ulo Ehab mere. Igbuola umunne nke gi, ndi bu ndi si n'ezinaulo nke gi onwe gi, ndi ikom bu ndi di mma kara gi.

¹⁴ Ya mere, ugbu a, ONYENWE ANYI ga-eji ihe otiti nke oria tie ndi gi, umu gi ndi ikom, na ndi nwunye gi, na ihe niile i nwere. ¹⁵ Gi onwe gi kwa ga-ada n'oke oria, oria afo nke na-agaghi ekwe ngwota. Oria a ga-eme ka eriri afo gi na-enuputa kwa ubochi.'"

¹⁶ ONYENWE ANYI mekwara ka ndi Filistia, na ndi Arab, ndi bi nso ndi Kush, bia luso Jehoram agha. ¹⁷ Ha ji ike bata Juda, buru ihe niile di mma ha huru n'uloeze, tinyere umu nwoke ya niile na ndi nwunye ya niile. O bu naani Ahazaya, nwa ya nwoke nke nta ka ha hapuru.

¹⁸ O bu mgbe nke a gasiri ka ONYENWE ANYI mere ka oria afo nke a napughi igwota agwota biakwasị Jehoram. ¹⁹ Mgbe afo abuo gasiri, eriri

afọ ya nuputara n'ihì orjá ahụ. O nwukwara n'oke ihe mgbu. Mgbe e liri ya, e meghị omenaala ikwanye oku olili dika a na-eme n'oge a na-eli ndi eze.

²⁰ O gbara iri afọ atọ na abụọ mgbe o malitere ibu eze Jerusalem. O chiri afọ asatọ nwu. Onwu ya abughị ihe mwute nye onye obula. E liri ya n'obodo Devid ma o bughị n'ime ili a na-eli ndi eze.

22

Ahazaya eze Juda

¹ Ndi Jerusalem mere Ahazaya, nwa Jehoram nke nta, eze n'onodu ya, n'ihì na ndi na-apunara mmadu ihe n'ike, bu ndi ha na ndi Arab so bata n'ulo ikwu ha, egbuolari umunne ya ndi okenye. Ya mere Ahazaya, nwa Jehoram bu eze Juda malitere ichi.

² Ahazaya gbara iri afọ abụọ na abụọ mgbe o malitere ibu eze. O chiri otu afọ na Jerusalem. Aha nne ya bu Atalaya nwa nwa Omri eze Izrel.

³ Ya onwe ya sokwara uzọ niile nke ndi ezinaulo Ehab, n'ihì na nne ya gbara ya ume ime ajo omume. ⁴ O mere ihe di njo n'anya ONYENWE ANYI dika ezinaulo Ehab mere n'ihì na ha ghorọ ndi ndumodu ya mgbe nna ya nwusiri, nke a wetara odida ya. ⁵ O gbasokwara ndumodu ha, mgbe o sooro Joram nwa Ehab, bu eze Izrel, iga buso Hazael eze Aram agha na Ramot Gilead. Ndi Aram meruru Joram ahụ, ⁶ ya mere, o loghachitere na Jezril ka a gwọọ ya mmeru ahụ ha meruru ya na Ramot, n'agha nke ya na Hazael eze Aram luru.

Mgbe ahụ, Ahazaya nwa Jehoram, eze Juda gara Jezril ileta Joram nwa Ehab, n'ihì na e meruru ya ahụ.

⁷ O bu site na nleta Ahazaya gara leta Joram, ka Chineke si weta odida Ahazaya. Mgbe Ahazaya bjarutere, ya na Joram puru iga zute Jehu nwa Nimshi, onye ahụ ONYENWE ANYI tere mmanu ka o laa ezinaulo Ehab n'iyi.

⁸ Mgbe Jehu no na-emezu ihe e kpebiri n'ikpe banyere ezinaulo Ehab, o zutere ndi ozi Juda na umu ndi ikom umunne Ahazaya, ndi na-ejere Ahazaya ozi, gbuo ha niile. ⁹ O puru icho Ahazaya. Ndi ozi ya jidere ya ebe o zoro onwe ya na Sameria. Ha kpataara ya Jehu onye gburu ya. Ha liri ya, n'ihì na ha kwuru si, "Nwa Jehoshafat ka o bu, onye jiri obi ya niile gbasoo ONYENWE ANYI." Ya mere, o nwekwaghị onye di ike n'ulo Ahazaya jide alaeze ahụ.

Atalaya na Joash

¹⁰ Mgbe Atalaya, nne Ahazaya huru na nwa ya nwoke anwuola, o gara n'ihu bido igbu ndi niile a muru n'ulo eze, bu ndi ezinaulo eze Juda. ¹¹ Ma Jehosheba, bu nwa nwanyi eze Jehoram, kuuru Joash nwa Ahazaya zopu ya site n'etiti umu eze, bu ndi a choro igbu egbu. O zoro ya na nwanyi na-elekota ya anya n'ime ulo ndina. N'ihì na Jehosheba, bu nwa nwanyi eze Jehoram, bu nwanne Ahazaya, ma burukwa nwunye Jehoiada onye nchaja, ya mere o jiri zonari Atalaya nwantakiri ahụ, ka o ghara igbu ya. ¹² Ya na ha nogidere na nzuzo n'ime ulonso Chineke, afọ isi, oge ahụ niile Atalaya na-achi n'ala ahụ.

23

¹ N'afọ nke asaa, Jehoiada gosiri idi ike nke obi ya. Ya na ndi ochiagha na-achi nari ndi agha gbara ndu. Ndi a bu: Azaraya nwa Jeroham, Ishmel nwa Jehohanan, Azaraya nwa Obed, Maaseia nwa Adaya na Elishafat nwa Zikri. ² Ha puru gaa akuku niile nke ala Juda kpokota ndi Livayi na ndiisi

ezinaulo Izrel site n'obodo niile. Mgbe ha bjarutere Jerusalem, ³ ogbakọ ahụ niile na eze gbara ndụ n'ulonso ukwu Chineke.

Mgbe ahụ, Jehoiada siri ha, "Nwa eze ga-achị dika ONYENWE ANYI kwere na nkwabanyere agburu Devid. ⁴ Ugbu a, nke a bu ihe unu ga-eme: Otu uzọ n'ime uzọ atọ nke ndi nchajaja na ndi Livayi, bu ndi ga-abia oru n'ubochi izuike ga-abu ndi ga-eche onu uzọ niile nche. ⁵ Otu uzọ n'ime uzọ atọ nke ozọ ga-anọ n'uloeze, ebe otu uzọ ga-anọ n'onu uzọ Ntoala. Ndi ozọ niile ga-anọ gburugburu mputa ulonso ONYENWE ANYI. ⁶ O dighi onye obula ga-abata n'ulonso ukwu ONYENWE ANYI karja naani ndi nchajaja na ndi Livayi ndi no oru, ha ga-abata n'ihu ha bu ndi edoro nso, ma ndi ozọ niile ga-edebe iwu ONYENWE ANYI, ghara ibata. ⁷ Ndi Livayi ga-edo onwe ha gburugburu eze, onye obula ga e jide ihe agha n'aka ya. Onye obula batara n'ime ulonso ahụ ka a ga-egbu. Noronu eze nso, ebe obula o gara, mgbe o na-apu n'ezi na mgbe o na-aba n'ime."

⁸ Ndi Livayi na ndi ikom Juda niile mere dika Jehoiada, onye nchajaja nyere n'iwu. Onye obula kporo ndi ikom ya, ma ndi na-abata iru oru n'ubochi izuike ma ndi na-emechi oru. N'ihu na Jehoiada onye nchajaja ezipughu otu obula n'ime ndi oru ahụ niile. ⁹ O nyere ndi ochiagha ahụ na-elekota nari ndi agha, ube na ota ukwu na ota nta niile, ndi buru nke eze Devid, bu ndi di n'ulonso Chineke. ¹⁰ O guzobere ndi ikom niile ahụ, onye obula ji ngwa agha ya n'aka ya, nodu eze gburugburu na nso ebe ichu aja na ulonso ukwu ahụ. Site n'akuku ndida ruo n'akuku ugwu nke ulonso ukwu ahụ.

¹¹ Jehoiada na umu ya ndi ikom kporuta nwa eze, kpube ya okpueze n'isi, ha nyere ya otu akwukwo nke ihe ogbugba ndu ahụ, chie ya eze. Ha tekwarara ya mmanu ibu eze, tie mkpu si, "Ka eze diri ndu ruo mgbe ebighi ebi!"

¹² Mgbe Atalaya nuru mkpotu ndi mmadu, ndi na-agba oso na-eto eze, o gakwuru ha n'ulonso ukwu ONYENWE ANYI. ¹³ O lepuru anya, ma lee eze, ka o guzo n'akuku ogidi ya di na mbata. Ndiji na ndi na-afu opi no n'akuku eze, ndi niile nke ala ahụ nokwa na-anuri onu na-afu opi. Ndi obu ahụ jikwa iti egwu na-edu n'abu otuto. Mgbe ahụ, Atalaya dowara uwe ya, si, "Nke a bu nnupu isi megide eze! Nke a bu nnupu isi megide ochichi!"

¹⁴ Jehoiada, bu onye nchajaja zipuru ndi ochiagha na-achị nari ndi agha, bu ndi na-elekota usuu ndi agha, si ha, "Sitenu n'etiti ahiri ahụ kpuputa ya n'etiti ahiri unu, onye obula nke gbasoro ya, werenu mma agha gbuo onye ahụ." N'ihu na onye nchajaja siri, "Ka egbula ya na ulonso ukwu ONYENWE ANYI." ¹⁵ Ya mere, ha jidere ya mgbe o rutere na mbata nke onu uzọ inyinya n'ogige ulozeze, ebe ahụ ka ha gburu ya.

¹⁶ Jehoiada mere ka ogbugba ndu di, na ya, na ndi mmadu, na eze, ga-abu ndi nke ONYENWE ANYI. ¹⁷ Ndi niile ahụ gara n'ulo nchajaja Baal kwatuo ya. Ha tidasiri ebe nchajaja na arusi niile di n'ebe ahụ, gbukwaa Matan onye nchajaja Baal n'ihu ebe ichu aja ahụ.

¹⁸ Mgbe ahụ, Jehoiada nyefere nlekota nke ulonso ukwu ONYENWE ANYI n'aka ndi nchajaja bu ndi Livayi, bu ndi Devid nyere oru ichu aja nsure oku nke ONYENWE ANYI n'ime ulonso, dika e dere ya n'iwu Mosis, n'iji onu na ibu ahụ dika Devid nyere n'iwu. ¹⁹ O debekwara ndi nche n'onu uzọ ama ulonso ukwu ONYENWE ANYI, igbochi ka onye obula nke na-adighi ocha n'uzo obula ghara ibanye.

²⁰ O kporo ndi ochiagha na-achị nari ndi agha, na ndi a na-asopuru, na ndi na-achị achị, na ndi ala ahụ niile, duputa eze site n'ulonso ONYENWE

ANYI. Ha bara n'uloeze site n'onu uzo ama nke di Elu, mee ka eze nokwasị n'elu ocheeze. ²¹ Ndi ala ahụ niile nuri onu nke ukwuu, obodo ahụ dakwara juu, n'ihu na e ji mma agha gbuo Atalaya n'uloeze.

24

Joash edozie ulonso ukwu Onyenwe anyi

¹ Joash gbara afo asaa mgbe e mere ya eze, o chiriri iri afo ano na Jerusalem. Aha nne ya bu Zibja onye Biasheba. ² Joash mere ihe ziri ezi n'anya ONYENWE ANYI n'afọ niile nke Jehoiada bu onye nchujaja, di ndu. ³ Jehoiada lutaara ya ndi inyom abuo, ndi mutaara ya umu ndi ikom na umu ndi inyom.

⁴ Mgbe ihe ndi a gasiri, Joash kpebiri ime ka ulonso ukwu ONYENWE ANYI di oheru. ⁵ O kpokotara ndi nchujaja na ndi Livayi niile si ha, "Gaanu n'obodo Juda niile nakota ego utu afo n'aka ndi Izrel niile, maka iwuzi ulonso Chineke unu. Meenu ya ugbu a." Ma ndi Livayi emeghi ya ngwangwa.

⁶ Ya mere, eze kporo Jehoiada bu onyeisi nchujaja si ya, "Gini mere i mebeghi ka ndi Livayi gaa nakotaa, site n'aka ndi bi n'obodo Juda niile, na n'obodo Jerusalem, ego utu nke Mosis ohu ONYENWE ANYI na ogbako umu Izrel nyere n'iwu maka ulo ikwu nke iwu ogbugba ndu?"

⁷ N'oge a umu ndi ikom Atalaya, nwanyi ojoo ahụ tipuru ulonso Chineke, bukorọ ihe nsọ niile e ji efe ONYENWE ANYI di n'ime ya maka Baal.

⁸ Ya mere, eze nyere iwu ka e wuo igbe onyine, nke a ga-adoba n'onu uzo e si abanye ulonso ukwu ONYENWE ANYI. ⁹ A kposara ya na Juda na Jerusalem niile si ka ha wetara ONYENWE ANYI utu nke Mosis ohu Chineke kwagidere umu Izrel n'ozara na ha ga na-atu. ¹⁰ Ndiisi na ndi mmadu niile jiri obi utu tuta utu ha. Ha jiri onyine ha bja tunye ha n'igbe onyine ahụ, tutu ruo mgbe o juru n'onu. ¹¹ Mgbe obula ndi Livayi bubataara ndi ozi eze igbe ahụ, ha hu na-atujuola ya ego, ode akwukwo eze ya na onyeozu nke onyeisi nchujaja ga-awuputa ihe di n'igbe, ma bughachi okpokoro igbe ahụ n'onodu ya. Otu a ka ha mere otutu oge ruo mgbe ha nwetara otutu ego di ukwuu. ¹² Eze na Jehoiada weere ego ahụ niile nyefee ha n'aka ndi oru ulu ONYENWE ANYI di n'aka, ha chotara ndi oka na-edo nkume, na ndi okpo ntu.* Ha tinyere oru ime ka ulonso ahụ di oheru n'aka ndi a. Ha gokwara ndi uzu bbara kpuo ihe niile gbasara bronz na igwe e ji ruo oru ahụ.

¹³ Ndi e nyefere oru ahụ n'aka ji obi ha niile ruo oru nke mere na oru ahụ gara n'ihu nke oma. Ha rusiri ulonso ukwu Chineke dika atumatu ya mbu si di, meekwa ya ka o sie ike karja. ¹⁴ Mgbe ha rusiri oru niile, ha weghachitere ego foduru, nye ya eze na Jehoiada, ha were ya ruta ngwa ije ozi maka ulonso ONYENWE ANYI, ngwa ije ozi na ihe isure aja nsure oku, na ngaji, ya na efere di iche iche, na ihe olaocha na olaedo. A na-achụ aja nsure oku n'ulonso nye ONYENWE ANYI ubochi niile Jehoiada di ndu.

¹⁵ Ma Jehoiada mere nnoo agadi, juputakwa n'otutu afo, o nwuru mgbe o gbara nari afo na iri afo ato. ¹⁶ E liri ya n'ebe a na-eli ndi eze n'obodo Devid n'ihu ihe oma niile o meere Izrel na Chineke na ulonso ya.

Ajoo omume Joash

¹⁷ Mgbe Jehoiada nwusiri, ndiisi Juda bbara ikwanyere eze Joash ugwu. O gekwara ha nti. ¹⁸ Ha hapuru ulonso ukwu ONYENWE ANYI Chineke

* 24:12 24:12 Ya bu, kapinta

nna nna ha, fee ogidi Ashera na arụsị ndị ọzọ. N'ihì ikpe omụma ha wetaara onwe ha, iwe Chineke dakwasiri Juda na Jerusalem. ¹⁹ ONYENWE ANYI zitere otutu ndi amuma, ndi bjara buo amuma maka ikpoghachi ha azu, ma ha mesiri obi ha ike, ju ige nti.

²⁰ Mgbe ahụ, Mmuo nke Chineke bjakwasiri Zekaraya nwa Jehoiada onye nchajaja. O guzoro n'ihu oha na eze gwa ha okwu si; "Otu a ka Chineke siri, 'Gini mere unu ji enupu isi n'iwu ONYENWE ANYI? Ihe agaghị agara unu nke oma. Unu agbakutala ONYENWE ANYI azu, ugbu a, ya onwe ya agbakutakwala unu azu.'"

²¹ Ma ndisi Juda niile gbara izu megide ya, sitekwa n'iwu eze nyere ha ji nkume tugbuo ya n'ogige ulonso ukwu ONYENWE ANYI. ²² Eze Joash echetaghị ebere nke nna Zekaraya bu Jehoiada meere ya kama o gburu nwa ya. Ma mgbe o na-anwu, o siri, "Ka ONYENWE ANYI hukwa mmeso ojoo a ma kwukwa unu ugwo ajo omume unu niile."

²³ O ruo ka o gbara otu afo, ndi agha Aram bjara imegide Joash, ha wakporo Juda na Jerusalem gbuo ndi ndu niile site n'etiti ndi mmadu. Ha zigaara eze ha no na Damaskos ihe niile ha kwatara n'ike. ²⁴ N'agbanyeghi na ndi Aram kpo naani ndi ikom ole na ole bja, ONYENWE ANYI raara igwe ndi agha di ukwu ranye ha n'aka. N'ihì na Juda gbakutara ONYENWE ANYI azu, bu Chineke nke nna nna ha, e mezuru ihe niile e kpere n'ikpe n'ahu Joash. ²⁵ Mgbe ndi agha Aram lara, hapu Joash n'onodu mmeru ahụ di ukwu, ndiisi ozi ya gbara izu gbuo ya, n'ihì ogbugbu o gburu nwa Jehoiada, onye nchajaja. Ha gburu ya mgbe o dina n'ihè ndina ya. Emesia, ha liri ya n'obodo Devid, ma o bughị n'ebe a na-eli ndi eze.

²⁶ Ndị gbara izu gbuo ya bu Zabad, onye nne ya bu Shimeat onye Amon, na Jehozabad, onye nne ya bu Shimrit onye Moab. ²⁷ Ihe niile gbasara Joash na umu ya, na amuma niile e buru banyere ya, na otu e si wuzie ulonso ukwu Chineke, ka e dere n'akwukwo akuko ndi eze Izrel niile. Mgbe Joash nwuru, Amazaya nwa ya ghorọ eze Juda.

25

Amazaya eze Juda

¹ Amazaya gbara iri afo abuo na ise mgbe e mere ya eze, o chirị dika eze iri afo abuo na itoolu na Jerusalem. Nne ya bu Jehoadin onye Jerusalem.

² O mere ihe ziri ezi n'anya ONYENWE ANYI, ma o jighi obi ya niile mee nke a. ³ Mgbe alaeze guzosiri ike n'okpuru ochichi ya, o gburu ndi ozi ahụ gburu eze, bu nna ya. ⁴ Ma o meghi ka umu ha nwuo, kama o gbasoro usoro ihe e dere n'akwukwo iwu Mosis, ebe ONYENWE ANYI nyere iwu si: "Ndi muru umu agaghị anwu n'ihì ihe umu ha metara, maobu mee ka umu nwuo n'ihì ihe ndi muru ha metara, onye obula ga-anwu n'ihì mmehie nke aka ya."

⁵ Amazaya kpokotara ndi Juda, guzo ha dika ezinaulo ha si di, kenye ha n'okpuru ndi ochiagha na-achi otutu puku ndi agha, na ndi na-achi otutu narị ndi agha, bu ndi Juda na ndi Benjamin niile. Mgbe o gurụ ndi di afo iri abuo maobu kariya onu, o choputara na ha di narị puku ndi ikom ato ndi tozuru iji ube na ota buo agha. ⁶ O ji narị talenti olaocha gota narị puku ndi agha site n'ala Izrel.

⁷ Ma otu onye nke Chineke bjakwutere ya, si ya; "Eze, ka ndi agha a si Izrel ghara isonyere gi, n'ihì na ONYENWE ANYI anonyereghị ndi Izrel, o nonyereghị onye obula sitere n'Ifrem. ⁸ A sikwari na i jiri obi dimkpa ga

agma a, Chineke ga-eme ka ndi iro gi merie gi, n'ihi na Chineke bu onye nwere ike inyere mmadu aka maobu ime ka o soro ngongo."

⁹ Amazaya siru onye nke Chineke ahụ, "Gini kwanu ka anyi ga-eme banyere nari ego talenti m kwuru maka ndi agha Izrel?"

Onye nke Chineke ahụ zara, "ONYENWE ANYI puru inye gi kari nke ahụ."

¹⁰ Amazaya zighachiri ndi agha Izrel ahụ azu ka ha laa, bu ndi a si n'Ifrem bjakwute ya. Ha were iwe nke ukwu megide Juda, jirikwa oke iwe laghachi n'ulo ha.

¹¹ Amazaya duuru ndi agha ya gaa na Ndagwurugwu Nnu, ebe o gburu ndi ikom Sia di puku iri. ¹² Ndi agha Juda nwudoro puku ndi ikom iri ozo na ndu, duru ha gaa n'elu nkume di elu, si n'ebe ahụ tuda ha niile, nke mere na ha niile kupiasiri.

¹³ Ma ndi agha ahụ Amazaya zilagara, ka ha ghara iso ya gaa agha, wakporo otutu obodo ndi Juda site na Sameria ruo Bet-Horon. Ha gburu puku mmadu ato n'ime ha, bukorokwa otutu ihe nkwa n'agha, buru ha laa.

¹⁴ Mgbe Amazaya sitere n'agha ebe o gburu otutu ndi Edom lota, o bulatara chi* nke ndi Sia. O guzobere ha dika chi ndi nke aka ya, kpoo isiala nye ha ma surekwa aja nsure oku na-esi isi utu nye ha. ¹⁵ Iwe ONYENWE ANYI di ukwu megide Amazaya. O zigaara ya onye amuma, onye siru, "N'ihi gini ka iji aju ase site n'aka chi nke ndi ahụ, bu ndi na-enweghi ike izoputa ndi ha site n'aka gi?"

¹⁶ Mgbe o ka kpuru okwu n'onu ya, eze siru ya; "Mechie onu! I chororo inwu? Ole mgbe ka anyi mere gi onye na-adu eze odu?"

Ya mere, onye amuma ahụ kwusiri, ma si, "Amaara m na Chineke ekpebiela ila gi n'iyi, n'ihi na i mere nke a ma jukwa ige nti na ndumodu m."

¹⁷ Emesja, mgbe Amazaya, eze Juda gbachara izu ya na ndi ndumodu ya, o ziga Jehoash nwa Jehoahaz, nwa Jehu, eze Izrel ozi ima aka, si, "Bia ka dimkpa na ibe ya zute ihu na ihu n'agha."

¹⁸ Ma Jehoash eze Izrel, zighachiri ozi nye Amazaya eze Juda, si; "Uke di na Lebanon zigaara osisi sida nke di na Lebanon ozi si ya, 'Nye nwa m nwoke nwa gi nwanyi ka o buru nwunye ya.' Mgbe ahụ, anu ohia nke di na Lebanon gafetere ebe ahụ zopja uke ahụ. ¹⁹ I na-asị onwe gi, na i meriela Edom, ugbu a, mpako abatala, isi a na-ebu gi. Ma ndu n'ulo gi. N'ihi gini ka i ga-eji kpaliere onwe gi nsogbu, si otu a wetara onwe gi na Juda odida?"

²⁰ Ma Amazaya egeghi nti, n'ihi na Chineke na-akwado inyefe ya n'aka Jehoash onye iro ha, n'ihi na ha chororo chi ndi Edom gawa. ²¹ Ya mere, Jehoash bu eze Izrel buliri agha. Ya na Amazaya eze Juda zutere ihu na ihu n'agha na Bet-Shemesh, di n'ala Juda. ²² Ndi Izrel meriri ndi Juda, mee ka ha gbalaga, nwoke obula n'ulo ya. ²³ Jehoash, bu eze Izrel nwudere Amazaya eze Juda, nwa Joash, nwa Ahazaya na Bet-Shemesh. Mgbe ahụ, Jehoash duuru ya bia na Jerusalem, kwada mgbidi Jerusalem, site n'Onu uzu ama Ifrem ruo n'onu uzu ama Nkuku, nke ogologo ya ruru nari nzo ukwu isii. ²⁴ O chikoro olaedo na olaocha niile na ngwongwo niile ahutara n'ulonso ukwu Chineke, nke e tinyere n'aka Obed-Edom ilekota, tinyekwara aku niile di n'uloeze. O dooro otutu ndi mmadu n'agha, kpore laghachi na Sameria.

²⁵ Amazaya nwa Joash, eze Juda noro ndu afo iri na ise, mgbe Jehoash nwa Jehoahaz, eze Izrel nwusiri. ²⁶ Ma banyere ihe ndi ozo niile mere

* 25:14 25:14 Ya bu, arusi

n'oge ochihi Amazaya, site na mmalite ruo ogwugwu, o bu na e deghi ha n'akwukwo akuko ndi eze Juda na Izrel? ²⁷ Site n'oge Amazaya gbakutara ONYENWE ANYI azu, ha gbara izuzu imegide ya n'ime Jerusalem. O gbapuru gbalaga Lakish, ma ha zipuru ndi ikom churu ya gaa Lakish, gbuo ya n'ebe ahụ. ²⁸ Ha bulata ozu ya n'elu inyinya, e lie ya n'ebe e liri nna nna ya ha n'obodo Juda.

26

Uzaya eze Juda

¹ Mgbe ahụ, ndi Juda mere Uzaya* eze n'onodu Amazaya nna ya, mgbe o di naani afo iri na isii. ² O bu Uzaya wughariri obodo Elat, nwetaghachi ya nye Juda mgbe eze bu Amazaya sooro ndi nna nna ya dinaa n'onwu.

³ Uzaya di afo iri na isii mgbe o malitere ichi dika eze. O chiri iri afo ise na abuo na Jerusalem. ⁴ O soro nzo ukwu nna ya bu Amazaya mee ihe ziri ezi n'anya ONYENWE ANYI. ⁵ Uzaya chosiri Chineke ike ubochi niile nke Zekaraya na-adi ndu, bu onye mere ka o ghota itu egwu Chineke. Mgbe niile, dika o na-achọ ONYENWE ANYI, Chineke nyere ya oganihu.

⁶ O busoro ndi Filistia agha, ma kudakwa mgbidi niile nke Gat, Jabna, na Ashdod. Emesja, o wuziri otutu obodo di n'akuku Ashdod na n'ebe ndi ozo n'obodo Filistia. ⁷ Chineke nonyeere ya n'ogu niile o luso ndi Filistia, na ndi Arab bi na Gua Baal na ndi Meunim. ⁸ Ndi Amon na-atutara ya utu afo niile, ude aha ya ruru o buladi ala Ijpt n'ihu na o ghoru onye di ike nke ukwu.

⁹ O wuru otutu ulo elu nche na Jerusalem na nkuku Onu Uzọ Ama, n'Onu Uzọ Ama Ndagwurugwu, na nkuku mgbidi, wusie ha ike. ¹⁰ O wukwara otutu ulo elu nche siri ike n'ozara, gwuokwa otutu olulu mmiri n'ihu na o nwere otutu anu ulo na ndagwurugwu, na n'ala di larii. O huru iru oru ubi n'anya, n'ihu ya, o nwere otutu ndi na-aru oru n'ubi na ubi vaini ya di n'ala ugwu ugwu, na n'ala ndi di na ndagwurugwu.

¹¹ Uzaya nwere ndi agha onugogu ha di ukwu, ndi a zuziri azuzi, na ndi no na njikere mgbe niile ipu ibu agha dika onugogu e kewaputara ha si di. O bu Jeiel, ode akwukwo na Maaseia, onyeisi ozi no n'okpuru Hananaya, otu n'ime ndisi ozi eze, ka o di n'aka iguputa ndi agha ga-apu ibu agha. ¹² Ndi agha a nwekwara puku ndisi agha abuo na nari isii, ya bu 2,600. ¹³ Onugogu ndi agha ahụ niile di nari puku ato na asaa, na nari ise, ya bu, 307,500. Ha bu ndi a zuziri nke oma, ndi di nnoo ike iguzo n'azu eze ibu agha megide ndi iro ya. ¹⁴ Uzaya nyere ndi agha niile, ota, na ube, na uwe agha, na okpu igwe, na uwe agha igwe, uta na nkume na-akwo murumuru, nke ndi na-atu iche ji alu ogo. ¹⁵ O meputakwa ihe ncheputa ohuru na Jerusalem, nke ndi nwere amamihe cheputara, bu nke a ga-eguzobe n'ulo elu nche nakwa n'elu nkuku mgbidi, ka ndi agha nwee ike jiri ha gbaa aku maobu tuo nkume ukwu site n'elu mgbidi ahụ niile. Ude aha ya gbasara ruo ebe di anya, n'ihu na-enyeere ya aka n'uzo di ukwu ruo mgbe o ghoru onye di ike.

¹⁶ Ma mgbe Uzaya ghoru onye di ike, nganga wetaara ya odida. O bu onye na-ekwesighi ntukwasị obi nye ONYENWE ANYI bu Chineke ya, o banyere n'ime ulonso ONYENWE ANYI ka o chuo aja ihe nsure oku na-esi isi utu n'elu ebe ichu aja. ¹⁷ Azaraya onye nchujaja na ndi nchujaja ONYENWE ANYI iri asato ozo bu dimkpa jekwuru ya n'ebe ahụ. ¹⁸ Ha guzogidere eze bu Uzaya, si ya, "Uzaya, i kwesighi ibata n'ebe a jiri aka gi suree ihe nsure

* 26:1 26:1 Onye a na-akpokwa Azaraya

okụ na-esi isi uto nye ONYENWE ANYI. Nke a bu oru diri naani ndi nchujaja ndi bu umu Eron, ndi a hoputara doo iche maka oru a. Site n'ebe nsọ a puo, n'ihu na i gosila onwe gi dika onye na-ekwesighi ntukwasị obi. Ozọ i gaghi enwekwa nsopuru site n'aka ONYENWE ANYI Chineke gi."

¹⁹ Uzaya onye ji ihe igu oku nke e ji esure ihe nsure oku na-esi isi uto ahụ n'aka, were iwe nke ukwu megide ndi nchujaja ahụ. Mgbe o no na-abara ndi nchujaja mba n'ihu ebe ichu aja nke di n'ulonso ukwu ONYENWE ANYI, lee ekpenta putara ya n'egedege ihu. ²⁰ Mgbe Azaraya onyeisi nchujaja, na ndi nchujaja ozọ niile lere ya anya, ha huru na ekpenta agbaala ya n'egedege ihu ya, ha mere ka o site n'ebe ahụ puo ngwangwa. Ya onwe ya kwa chokwara isite n'ebe ahụ puo ngwangwa, n'ihu na ONYENWE ANYI tiri ya ihe otiti.

²¹ Eze Uzaya bu onye ekpenta ruo ubochi onwu ya. O biri n'ulo ewupuru iche, ebe o bu onye ekpenta, na onye amapuru site n'ulonso ONYENWE ANYI. Jotam nwa ya ghorọ onye nlekota uloeze, na-achikwa ndi ala ahụ.

²² Ihe ndi ozọ niile mere n'oge ochichi Uzaya, site na mmalite ruo ogwugwu, onye amuma Ajzaya nwa Emoz deturu ha n'akwukwo.

²³ Uzaya soro ndi nna nna ya dina n'onwu, e lie ya nso n'ohia ebe a na-eli ozu nke diri ndi eze, maka na ndi mmadu siri, "O bu onye ekpenta." Jotam nwa ya, ghorọ eze n'onodu ya.

27

Jotam eze Juda

¹ Jotam gbara iri afọ abuo na ise mgbe e mere ya eze. O chiri afọ iri na isii na Jerusalem. Nne ya bu Jerusha nwa Zadok. ² O mere ihe ziri ezi n'anya ONYENWE ANYI dika nna ya Uzaya mere, ma o meghe dika nna ya, o banyeghi n'ime ulonso ONYENWE ANYI. Ma ndi mmadu gara n'ihu na-eme omume ha ruru aru. ³ Jotam wughariri Onu Uzo Ama nke di Elu nke ulonso ukwu ONYENWE ANYI, ruokwa otutu oru n'elu mgbidi nke ugwu Ofel. ⁴ O wuru otutu obodo n'ala ugwu ugwu Juda, wuokwa otutu ebe e wusiri ike na ulo elu nche n'oke ohia.

⁵ Jotam busoro eze ndi Amon agha, meriekwa ha. N'afọ ahụ, ndi Amon bunyere ya nari talenti olaocha, na bushel oka iri puku na puku abuo, na bushel oka balı iri puku na puku abuo.

⁶ Jotam ghorọ eze di ike n'ihu na o kpachara anya debe iwu ONYENWE ANYI Chineke ya.

⁷ Ihe ndi ozọ niile n'oge ochichi Jotam, tinyere ihe gbasara agha niile o luru, na ihe ndi ozọ niile nke o mere, e deturu ha n'akwukwo akuko ndi eze Izrel na Juda. ⁸ O gbara iri afọ abuo na ise mgbe e mere ya eze. O chiri afọ iri na isii na Jerusalem. ⁹ Jotam sooro ndi nna nna ya dina n'onwu, e lie ya n'obodo Devid. Ehaz nwa ya nwoke ghorọ eze n'onodu ya.

28

Ehaz eze Juda

¹ Ehaz gbara iri afọ abuo mgbe o malitere ibu eze. O chikwara afọ iri na isii n'ime Jerusalem, ma o meghe ihe ziri ezi n'anya ONYENWE ANYI, dika nna ya Devid mere. ² O gbasoro uzo niile nke ndi eze Izrel, kpuokwa arusi di iche iche maka ofufe arusi Baal. ³ O surere ihe nsure oku na-esi isi uto di iche iche n'ime Ndagwurugwu nke Ben Hinom, surekwaa umu ya n'oku. O gbasoro omenaala niile ruru aru nke ndi mba ozọ, ndi ahụ ONYENWE ANYI chupuru site n'ihu ndi Izrel. ⁴ O churu aja surekwaa ihe nsure oku

aja na-esi isi uto n'ebe niile di elu, n'elu ugwu niile, na n'okpuru osisi ndu obula.

⁵ N'ih i ya, ONYENWE ANYI Chineke ya nyefere ya n'aka eze ndi Aram. Ndi Aram lugburu ya, kporo otutu n'etiti ndi ya dika ndi mkporo kpot a ha n'Damaskos.

E nyefekwara ya n'aka eze Izrel, onye gburu otutu ndi agha ya. ⁶ N'otu ubochi, Peka nwa Remalaya gburu nari puku ndi agha Juda na iri puku abuo. Ihe ndi a mere n'ih i na ha gbakutara ONYENWE ANYI Chineke nna nna ha azu. ⁷ Zikri onye Ifrem, onye bu dike n'agha, gburu Maaseia, nwa eze, na Azrikam onye na-elekota uloeze. O gbukwara Elkena onye na-esota eze. ⁸ Ndi Izrel sitere n'etiti umunne ha ndi Juda dota ndi inyom, na umu okorobia, na umu agboghobia onuogugu ha di nari puku abuo n'agha. Ha bukokwara otutu ihe ndi ozo ha kwatara n'agha laghachi na Sameria.

⁹ Ma Oded, onye amuma ONYENWE ANYI, no na Sameria n'oge a. O puru jekwuru ndi agha ah u na Sameria si ha, "ONYENWE ANYI Chineke nna nna unu ha mere ka unu merie ndi Juda n'ih i na ha na-eferu si. Ma unu ji onuma gbuo ha, nke mere na uzu turu ruo n'eluigwe. ¹⁰ Ugbu a, unu na-achokwa ime ndi ikom na ndi inyom Juda na Jerusalem ndi ohu unu? Ma unu abughi ndi ikpe mmehie mara n'ebe ONYENWE ANYI Chineke unu no? ¹¹ Ugbu a, geenu nti n'ihe m na-ekwu. Kpoghachinu umunna unu ndi a unu dotara n'agha n'ulo ha, n'ih i na ugbu a ONYENWE ANYI na-ewe oke iwe megide unu."

¹² Ufodu ndiisi ndi Ifrem, bu Azaraya nwa Jehohanan, na Berekaya nwa Meshilemot, na Jehizkaya nwa Shalum, na Amasa nwa Hadlai, biliri guzogide ndi ah u si agha na-alota. ¹³ Ha siri, "Unu akpobatakwal a ndi a unu dotara n'agha n'ebe a, n'ih i na unu mee ya, anyi ga-abu ndi ikpe maara n'ihu ONYENWE ANYI. Unu chor o itukwas i ihe na mmehie na ikpe omuma anyi? N'ih i na ikpe omuma anyi adila ukwu, iwe ya di oku na-adikwasikwa n'ah u Izrel."

¹⁴ Ya mere, ndi agha ah u hapuru ndi mkporo ah u na ihe niile ha bulatara, n'ihu ndi ozi na igwe mmadu ah u niile. ¹⁵ Mgbe ah u, ndi ikom ah u akporo n'aha n'aha duuru ndi mkporo ah u, manye aka n'ihe ah u niile a dotara n'agha weputa uwe, na nri, na mmanya na akpukpokwu, na mmanu, nyeghachi ha ndi ah u niile a dotara n'agha. Ha bulitere ndi orja no n'etiti ndi ah u a dotara n'agha kukwas i ha n'elu inyinya ibu. Emesja, ha duuru mmadu ah u niile dughachiri ha ndi ha no na Jeriko, obodo nkwu. Emesjakwa, ha laghachikwara azu na Sameria.

¹⁶ N'oge ah u, eze Ehaz zigara ndi eze Asiria ozi ka o bia nyere ya aka. ¹⁷ Ndi Edom bjara ozo buso Juda agha, ma dorokwa otutu n'ime ha n'agha. ¹⁸ Ndi Filistia na-ebusokwa ufodu obodo Juda di na mgbada ugwu, na Negeb agha. Ha meriri ma bichikwaa obodo ndi a; Bet-Shemesh, na Aijalon, na Gederot, na Soko, na Timna, na Gimzo, na obodo nta niile gbara ha gburugburu. ¹⁹ Ma ONYENWE ANYI wedara Juda n'ala n'ih i Ehaz, eze Izrel onye mere ka ihe ojoo baa uba na Juda, na-ekwesighi ntukwas i obi ya nye ONYENWE ANYI. ²⁰ Mgbe Tiglat-Pilesa* eze ndi Asiria bjara, o wetaara Ehaz nsogbu kama enyemaka. ²¹ Ehaz weere ufodu ihe di n'ulonso ONYENWE ANYI, na nke di n'uloeze, sitekwa na n'ulo ndiisi obodo, were ha nye eze Asiria, ma ihe ndi a enyeregh i ya aka.

²² N'oge nsogbu ya, eze Ehaz gakwara n'ihu buru onye na-ekwesighi ntukwas i obi nye ONYENWE ANYI. ²³ O churu aja nye chi niile nke

* 28:20 28:20 Nke a bu otu ozo e si akpo Tiglat-Pilnesa

Damaskos, bu ndi meriri ya n'agha. O siri, "N'ihu na chi nke ndi eze Aram nyeere ha aka, ha ka m ga-achuru aja, ka ha nwee ike nyere m aka." Ma ha bu ihe wetaara ya odida, burukwa odida nye Izrel niile.

²⁴ Ehaz chikotara ngwongwo niile di n'ulonso ukwu Chineke, gbuja sia ha. O mechiri onu uzo niile e si abanye n'ulonso ukwu ONYENWE ANYI, ma wuo otutu ebe ichu aja na nkuku uzo niile n'ime Jerusalem. ²⁵ N'obodo niile obula na Juda, o wuru ebe di elu maka ichu aja di iche iche nye chi ndi ozo, si otu a kpasuo ONYENWE ANYI, bu Chineke nna nna ya ha iwe.

²⁶ Ma banyere ihe ndi ozo niile mere n'oge ochichi ya, site na mmalite ruo ogwugwu, o bu na e deghi ha n'akwukwo akuko ihe mere n'oge ndi eze Juda na Izrel? ²⁷ Ehaz soro nna nna ya ha dina n'onwu, e lie ya n'obodo Jerusalem, ma o bughu n'ime ili ebe a na-eli ndi eze Izrel. Hezekaya nwa ya, ghoru eze n'onodu ya.

29

Hezekaya edoo ulonso ukwu Chineke nso

¹ Hezekaya gbara iri afu abuo na ise mgbe o malitere i bu eze. O chiri iri afu abuo na itoolu na Jerusalem. Aha nne ya bu Abija, ada Zekarya. ² O mere ihe ziti ezi n'anya ONYENWE ANYI dika nna nna ya Devid mere.

³ N'onwa mbu nke afu ahụ e mere ya eze ka o meghere ulonso ONYENWE ANYI, mezie ime ya. ⁴ O kporo ndi Livayi, na ndi nchujaja niile oku n'akuku owuwa anyanwu nke ulonso ukwu Chineke, ⁵ gwa ha okwu si ha, "Geenu m nti unu ndi Livayi, doonu onwe unu nso, dokwaanu ulonso ukwu ONYENWE ANYI Chineke nna nna unu nso. Wezaganu ihe aru niile di n'ebe nso nke ulonso ahụ. ⁶ N'ihu na nna anyi ha bu ndi na-ekwesighi ntukwasi obi; ha mere ihe joro njo n'anya ONYENWE ANYI bu Chineke anyi, hapu ya. Ha wepuru ihu ha site n'ebe obibi ONYENWE ANYI, gbakutakwa ya azu.

⁷ Ha mechikwara uzo ndi e si abanye na mputa onu ulo ahụ, menyuokwa oku di n'ime ya. E surekwaghi ihe nsure oku na-esi isi uto, o dikwaghi aja nsure oku obula a churu nye Chineke nke Izrel. ⁸ N'ihu nke a ka iwe ONYENWE ANYI ji dakwasi Juda na Jerusalem. O meela ka ha buru ihe oke egwu, na oke ihere na oke ujo, dika unu jirila anya unu hu. ⁹ E gburu nna anyi ha n'agha, dotakwa ndi nwunye anyi na umu okorobia na umu agboghobia anyi n'agha n'ihu ya. ¹⁰ Ma ugbu a, achoro m ka anyi na ONYENWE ANYI Chineke nke Izrel gbaa ndu, ka iwe ya juru n'ebe anyi no. ¹¹ Umu m, o kwesighi ka unu gbakuta oru unu azu ozo, n'ihu na ONYENWE ANYI hoputara unu iguzo n'ihu ya, na ijere ya ozi, na iru oru n'ihu ya, na ichuru ya aja ihe nsure oku na-esi isi uto."

¹² N'oge a ndi Livayi ndi a malitere oru:

site n'ikwu Kohat:

Mahat na Amasai, na Juel nwa Azaraya;

n'ikwu Merari:

Kish nwa Abdi, na Azaraya nwa Jehalelel;

n'ikwu Geshon:

Joa nwa Zima, na Eden nwa Joa;

¹³ n'ikwu Elizafan:

Shimri, na Jeiel;

n'ikwu Asaf:

Zekarya, na Matanaya;

14 n'ikwu Heman:
 Jehiel, na Shimei;
 n'ikwu Jedutun:
 Shemaya, na Uziel.

15 Mgbe ha kpokotara umunna ha bu ndi Livayi, dokwaa onwe ha ocha, ha bara ido ulonso ONYENWE ANYI nso, dika eze nyere n'iwu, n'usoro okwu ONYENWE ANYI si di. 16 Ndi nchujaja banyere n'ime ebe nso ahụ ido ya nso. Ihe niile na-adighi ocha ha huru n'ime ya ka ha weputasiri n'ogige ulonso ukwu ONYENWE ANYI ahụ. Ndi Livayi buuru ha gaa bufuo na Ndagwurugwu Kidron. 17 Ha bidoro mmemme ido nso a n'abalị mbu n'onwa nke mbu. N'abalị nke asato ha ruru na mputa onu ulo nke ulonso ONYENWE ANYI. Ma o were ha abali asato ozo idochasi ulonso ahụ nso maka ofufe, ha jezuru ozi niile n'abalị iri na isii nke onwa mbu ahụ.

18 Mgbe ahụ, ha bakwuru eze bu Hezekaya kororo ya si, "Anyi emeela ebe niile n'ulonso ONYENWE ANYI ka o di nso, ebe ichu aja nke aja nsure oku na ngwongwo ya, na tebul idoba achicha e doru nso, na ihe niile di n'ime ya. 19 Ozo, anyi edoziela ma dokwaa ngwongwo ahụ niile nso, bu nke eze Ehaz wepuru n'ihu ekwesighi ntukwasi obi ya mgbe o bu eze. Ha dikwa ugbo a n'ihu ebe ichu aja nke ONYENWE ANYI."

20 N'ututu echi ya, eze bu Hezekaya kpokotara ndiisi obodo niile, gaa n'ulonso ukwu ONYENWE ANYI ahụ. 21 Ha wetara oke ehi asaa, na ebule asaa, na umu ebule asaa, na mkpi asaa, maka ichu aja mmehie n'ihu alaeze ahụ, maka ulonso ukwu ahụ, na ala Juda. Eze nyere ndi nchujaja bu umu Eron iwu si ha gbuo anu ulo ndi ahụ n'ebe ichu aja nye ONYENWE ANYI. 22 Ya mere, ha gburu oke ehi ahụ niile. Ndi nchujaja fesara obara ha n'elu ebe ichu aja. Ha gbukwara ebule ndi ahụ fesa obara ha n'ebe ichu aja, gbukwaa umu aturu ndi ahụ fesakwa obara ha n'ebe ichu aja. 23 Ha wetara mkpi ndi ahụ eji achu aja mmehie n'ihu eze na ogbako ahụ, ha bikwasikwara ha aka n'elu. 24 Ndi nchujaja gburu mkpi ndi ahụ, chee obara ha n'elu ebe nchujaja maka ikpuchi mmehie ndi Izrel niile. N'ihu na eze nyere iwu ka a chuo aja nsure oku na aja mmehie n'ihu ndi Izrel niile.

25 O mere ka ufodu ndi Livayi nodu n'ulonso ahụ, dika ndi na-abu ahụ. O nyere ha ogene, na une, na ubo akwara. O mere nke a n'usoro dika Devid na Gad, bu onu uzo eze, na Netan, bu onye amuma, nke a bu dika ONYENWE ANYI nyererii n'iwu site n'aka ndi amuma ya. 26 Ya mere, ndi Livayi ji ihe egwu Devid ndi ahụ niile guzoro na njikere, ma ndi nchujaja jikwa opi ha nke ha na-afu.

27 Hezekaya nyere iwu ka a chuo aja nsure oku ahụ n'elu ebe ichu aja. Mgbe a malitere isure aja ahụ oku, a malitekwarara ibu ahụ nye ONYENWE ANYI, na ifu opi na iti ihe egwu niile nke Devid, eze Izrel. 28 N'oge mmemme ochuchu aja ahụ, mmadu niile kororo isiala nye Chineke, mgbe ndi ahụ na-abu ahụ, ndi opi na-afukwa opi ha. Ihe niile a no na-eme tutu ruo mgbe a chusiri aja niile ahụ.

29 Mgbe ha chuchara aja ndi ahụ, eze na ndi niile no n'ebe ahụ gburu ikpere n'ala, kpokwaa isiala. 30 Eze Hezekaya na ndiisi ozi ya nyere iwu ka ndi Livayi buo ufodu n'ime ahụ oma Devid, na nke Asaf onye amuma, maka iji ya too ONYENWE ANYI. Ha mere otu a, kpokwaa isiala nye Chineke.

31 Emesja, Hezekaya siri, "Ugbo a unu edoola onwe unu nso nye ONYENWE ANYI, bianu nso, webatanu aja na onyinye ekele n'ime ulonso

ONYENWE ANYI.” Ya mere, nzuko ahụ niile wetaara aja na onyinye ekele ha, ndị niile nwere mkpebi n’obi ha wetara aja nsure oku.

³² Onuogogu anụ ụlọ niile ha wetara bụ ndị a: iri oke ehi asaa, na nari ebule, na nari umu ebule abuo, ka e wetara maka aja nsure oku nye ONYENWE ANYI. ³³ Anụ ndi e doro nsọ maka ichu aja di nari oke ehi isii na aturu na ewu di puku ato. ³⁴ Ma ndi nchujaja di ole na ole, ha apughikwa igba akpukpo anu niile ahụ maka aja nsure oku, n’ihi ya, umunne ha bu ndi Livayi nyeere ha aka tutu ruo mgbe ozi ahụ gwusiri, ruokwa mgbe e doro ndi nchujaja ndi ozo nsọ. N’ihi na ndi Livayi nwere obi ziri ezi kari na ndi nchujaja ido onwe ha nsọ. ³⁵ Aja nsure oku bara uba, tinyere abuba nke aja udo niile, na aja ihe onunu nke so aja nsure oku ndi a.

Ọ bụ n’uzo di otu a ka e si weghachite ije ozi na ichu aja nke na-adi n’ulonso ukwu ONYENWE ANYI. ³⁶ Hezekaya na ndi juda niile nuriri onu n’ihi ihe Chineke doziri nye ndi ya, n’ihi na ihe niile ndi a mere ngwangwa.

30

Mmemme Ngabiga

¹ Hezekaya zigara ndi Izrel na juda niile ozi, degakwara ndi Ifrem na Manase akwukwo ikpo oku ka ha bia n’ulonso ukwu ONYENWE ANYI di na Jerusalem maka ime Mmemme Ngabiga nye ONYENWE ANYI, bu Chineke Izrel. ² Eze na ndiisi ya, na ndi nkpokota niile na Jerusalem kpebiri na Mmemme Ngabiga a ga-adi n’onwa nke abuo. ³ Ha enweghi ike ime ya n’oge e kwesiri ime ya n’ihi na otutu ndi nchujaja enwebeghi ike doo onwe ha nsọ n’onwa ahụ. Otu a kwa, ndi Izrel enwebeghikwa ike zukoata na Jerusalem. ⁴ Eze na Izrel niile nwere otu mkpebi ime ya otu a. ⁵ Ha kpebiri ka e kwusaa n’ala Izrel niile site na Dan ruo na Biasheba ka onye obula bia na Jerusalem maka ime Mmemme Ngabiga nye ONYENWE ANYI, Chineke Izrel. Otutu mmadu n’Izrel esobeghi mee mmemme a dika e nyere ya n’iwu.

⁶ Ndi ogba oso weere akwukwo ozi sitere n’aka eze na ndi ozi ya jegharja n’Izrel na juda niile dika ihe eze nyere n’iwu si:

“Unu ndi Izrel, loghachikwutenu ONYENWE ANYI Chineke Ebrahim, na Ajizik, na Jekob, ka o laghachikwute unu bu ndi eze Asiria na-emeribeghi. ⁷ Unu adikwala ka nna unu ha, na umunne unu ndi Izrel, ndi na-ekwesighi ntukwasị obi nye ONYENWE ANYI, bu Chineke nna nna ha, nke a mere o jiri were ha mee ihe iju anya, dika unu huru ya. ⁸ Unu abula ndi isiike dika ha, kama werenu onwe unu nye ONYENWE ANYI. Biakwanu n’ulonso ya nke o doro nsọ ruo ebighi ebi. Fee ONYENWE ANYI Chineke unu ofufe, ime ka iwe ya juru n’ebe unu no. ⁹ O buru na unu aloghachikwute ONYENWE ANYI, o ga-eme ka e gosi umunna unu na umu unu a dotara n’agha obi ebere, meekwa ka ha site n’ebe e bugara ha loghachikwa. N’ihi na ONYENWE ANYI Chineke unu bu onye obi ebere, na onye obioma; o gakwaghi agbakuta unu azu, ma o buru na unu echegharja, loghachikwute ya.”

¹⁰ Ya mere, ndi ogbo oso ozi ahụ sitere otu obodo gaa obodo ozo n’Ifrem, na Manase, o buladi ruo Zebulon. Ma ndi mmadu chiru ha ochi, kwaakwa ha emo. ¹¹ Ma otu o di, ufodu ndi si n’ebo Asha na Manase, na Zebulon wedatara onwe ha ala, bia Jerusalem. ¹² Ma aka Chineke dinyere ndi juda inye ha otu obi, ime ihe eze na ndiisi ya nyere n’iwu, site n’okwu ONYENWE ANYI.

¹³ Ya mere, otutu mmadu bjara Jerusalem n’onwa nke abuo nke afọ ahụ, maka mmemme achicha ekoghi eko. ¹⁴ Ha niile jiri otu obi bibie ulo arusi

Baal niile dị na Jerusalem, kùtuokwa ebe ịchụ aja na-esi isi ụtọ niile, buru ha niile bufuo ha na Ndagwurugwu Kidrōn.

¹⁵ N'abalị nke iri na anọ nke ọnwá abụọ ahụ, ndị mmadụ ahụ niile gburu atụrụ Mmemme Ngabiga ha. Nke a mere ka ihere mee ndị nchụaja na ndị Livayị. Ha mekwara ngwangwa doo onwe ha nsọ were aja nsure ọkụ bịa n'ulonso ukwu ONYENWE ANYỊ. ¹⁶ Ha niile guzokwara n'ọnọdụ ha dịka e dere ya n'iwu Mosis, onye nke Chineke. Ndị nchụaja fesara ọbara nke ndị Livayị bunyere ha n'aka, n'elu ebe ịchụ aja. ¹⁷ Ebe ọ bụ na otutu ndị so n'igwe mmadụ ahụ edobeghị onwe ha nsọ, ndị Livayị gbuuru ha atụrụ Mmemme Ngabiga n'ihu na ha adighi ọcha, ha apughikwa ido atụrụ ha nsọ nye ONYENWE ANYỊ. ¹⁸ O bụ ezie na otutu ndị sitere n'Ifrem, na Manase, na Isaka, na Zebulon edoghị onwe ha ọcha, ma ha sokwa rie oriri ngabiga ahụ, si otu a mebie ihe e dere n'iwu. Ma Hezekaya kpeere ha ekpere si, "Ka ONYENWE ANYỊ onye dị mma gbaghara onye ọbụla ¹⁹ bụ ndị ji obi ha na-achọ ONYENWE ANYỊ Chineke nke nna nna ha, ọ buladi ma ọ buru na ha adighi ọcha dịka iwu nke ebe nsọ si di." ²⁰ ONYENWE ANYỊ nuru ekpere Hezekaya gwọkwa ha.

²¹ Ya mere, ndị Izrel ahụ niile ji ọñụ mee mmemme achicha ekoghị eko ahụ na Jerusalem ubochi asaa. Ma ndị nchụaja na ndị Livayị ji abụ na ngwa egwu ONYENWE ANYỊ too ya otuto ubochi ahụ niile.

²² Hezekaya ji okwu di mma gbaa ndi Livayị ume n'ihu ezi nghota ha nwere n'ijere ONYENWE ANYỊ ozi. N'ime ubochi asaa ahụ niile, ha churu aja udo, riekwa ihe ha ketara site n'aja niile a churu. Ha tokwara ONYENWE ANYỊ Chineke nna nna ha otuto.

²³ N'ihu oke ọñụ ha niile nwere, ha kpebiri ime mmemme ahụ gaa n'ihu ubochi asaa ozo. ²⁴ Hezekaya eze Juda, nyere nzuko ahụ otu puku oke ehi, na puku aturu asaa. Ndi ozi eze niile nyekwara ha, otu puku oke ehi na puku aturu iri. Otutu ndi nchujaja dooro onwe ha nsọ. ²⁵ N'oge ahụ kwa, oke ọñụ juputara n'obi ndi Juda niile, na n'obi ndi nchujaja na ndi Livayị, na n'obi ndi ọbja, na ndi sitere ala Izrel bja. ²⁶ Oke ọñụ juputara na Jerusalem n'ihu na site n'oge Solomon nwa David, eze Izrel ruo n'oge a, e mebeghi mmemme di otu a na Jerusalem. ²⁷ Mgbe ahụ, ndi nchujaja na ndi Livayị guzoro gozie ọha mmadụ ahụ niile. Chineke nukwara ekpere ha site n'ebe obibi ya di nsọ nke eluigwe.

31

¹ Mgbe ihe niile a gwusiri, ndi Izrel bu ndi no n'ebe ahụ puru gaa n'obodo niile di na Juda, kurisie ogidi nsọ niile, gbutukwa ogidi Ashera niile. Ha kwaturu ebe niile di elu na ebe ichu aja niile di na Juda, Benjamin, Ifrem na Manase. Mgbe ha lachara ha niile n'iyi, ndi Izrel niile laghachiri n'obodo nke aka ha nakwa n'ihe onye ọbula nwere.

Onyinye maka ife ofufe

² Hezekaya kenyekwara ndi nchujaja na ndi Livayị n'usoro iru ọru ha n'ulonso ukwu Chineke ubochi niile, maka ọru ichu aja nsure ọkụ na aja udo, na inye ekele, na ito ONYENWE ANYỊ n'ọñụ ụzọ ama ebe obibi ya.

³ Eze nyekwara utu nke ya site n'ihe nweta ya maka iyi chuo aja nsure ọkụ, nke ututu na abali, ya na aja nsure ọkụ nke ubochi izuike niile na onwa ọhuru, na nke mmemme niile a kara aka a na-eme dika ọ di n'iwu ONYENWE ANYỊ. ⁴ O nyekwara ndi bi na Jerusalem iwu ka ha na-ewebatara ndi nchujaja na ndi Livayị oke nke ruuru ha, ka ha nwee ike lebanye anya nke oma n'iwu ONYENWE ANYỊ. ⁵ Ngwangwa e kwusara okwu a, umu Izrel

niile wetara onyinye ha n'ebe o bara uba. Ha wetara mkpuru mbu nke oka ha, na mmanya vaji oheru ha, na mmanu oliv, na mmanu anu, na ihe omume niile nke ubi. Ha wetakwara n'uba otu uzo n'uzo iri nke ihe niile ozo ha nwere. ⁶ Ndi Izrel na Juda niile bi n'obodo Juda bubatakwara otu uzo n'ime uzo iri nke igwe ehi, na igwe ewu na aturu, na otu uzo n'uzo iri nke ihe nsog niile edoro nsog nye ONYENWE ANYI bu Chineke ha. Ha doro ha niile n'ukwu n'ukwu ⁷ Ha bidoro iwebata ihe ndi a site n'onwa nke ato n'afog ruo n'onwa nke asaa. ⁸ Mgbe Hezekaya na ndiji ya bjara hu ukwu ihe ndi ahu niile, ha toro ONYENWE ANYI, goziekwa ndi ya bu Izrel.

⁹ Hezekaya juru ndi nchujaja na ndi Livayi banyere onyinye ndi ahu e bubatara. ¹⁰ Azaraya, onyeisi nchujaja, onye sitere n'ikwu Zadok zara si ya; "Lee, kemgbe ndi mmadu malitere iwebata onyinye ha n'ulonso ukwu ONYENWE ANYI o nwebeghi ihe korog anyi. N'ezie, anyi nwere karja, n'ihu na ONYENWE ANYI agoziela ndi ya. Leekwa ihe di ukwu ka foduru."

¹¹ Hezekaya nyere iwu ka e edozie ulog ichikoba ihe n'ime ulonso ukwu ONYENWE ANYI ahu. Ha mekwara otu a. ¹² Emesja, ha jiri ikwesi ntukwasij obi bubata onyinye ndi ahu, na onyinye nke otu uzo n'ime uzo iri, na onyinye e doro nsog, tifee ha n'aka Konanaya, onye Livayi. Shimei nwanne ya nwoke bu onye na-esote ya. ¹³ Jehiel, Azazaya, Nahat, Asahel, Jerimot, Jozabad, Eliel, Ismakaya, Mahat na Benaya, bu ndi nlekota oru ndi no n'okpuru Konanaya na Shimei nwanne ya. Ndi a niile bu ndi eze Hezekaya na Azaraya onye nlekota ulonso ukwu Chineke hoputara.

¹⁴ Kore nwa Imna, onye Livayi, onye bukwa onye na-elekota onu uzo ama di n'owuwa anyanwu, ka e tinyere oru ilekota onyinye afog ofufu niile e wetaara Chineke. O bu ya nwekwa oru ikesa onyinye ndi ahu niile e bubataara ONYENWE ANYI ha na onyinye ndi ozo e doro nsog. ¹⁵ Ndi na-enyere ya aka bu Eden, Miniamin, Jeshua, Shemaya, Amaraya na Shekanaya. Ha na-eke onyinye ahu nye ndi nchujaja niile n'obodo ahu, onye ukwu na onye nta, dika usoro iru oru ha si di. Ha ji ikwesi ntukwasij obi na-enyere ya aka.

¹⁶ Ozokwa, ndi ikom niile si n'ezinaulo ndi nchujaja, ndi gbara site n'afog ato gbagoo, ndi aha ha di n'akwukwo usoro omumu, bu ndi na-aru oru n'ulonso ukwu ONYENWE ANYI, na-eketa oke ihe oriri ha na-eri mgbe obula ha bjara iru oru dika usoro oru ha si di. ¹⁷ Ha na-ekenye ndi nchujaja niile e dere aha ha n'akwukwo usoro omumu, kenyekwa ndi Livayi niile gbara site iri afog abug gbagoo ihe oriri dika usoro oru ha si di. ¹⁸ Ndi na-esokwa keta oke ndi a bu umuntakiri, na ndi inyom, na umu ndi ikom na ndi inyom na-etolite etolite, bu ndi niile e deputara aha ha n'akwukwo usoro omumu. Ndi a bu ndi kwesiri ntukwasij obi n'ido onwe ha nsog.

¹⁹ A hoputara ufodu ndi ikom ndi oru ha bu ike nri nye ndi nchujaja niile bu umu umu Eron. Ndi nchujaja a na-ekwu ihe banyere ha n'ebe a bu ndi ahu bi n'ala ubi nke gbara obodo ndi nchujaja gburugburu, maogu ndi bi n'obodo ndi ozo. Ndi a bukwa ndi e dere aha ha niile n'akwukwo usoro omumu ndi Livayi.

²⁰ Ndi a bu ihe ndi Hezekaya mere n'ime Juda niile, o na-eme ihe di mma, na nke ziri ezi, n'ikwesij ntukwasij obi n'ihu ONYENWE ANYI bu Chineke ya. ²¹ N'ime ihe niile o mere, nke metutara ije ozi nke ulog ukwu Chineke, na idebe iwu niile na ukpuru niile Onyenwe anyi nyere, Hezekaya ji obi ya niile gbasoo Chineke. O jikwa obi ya niile jee ozi niile o jere. Nke a mekwara ka ihe gaara ya nke oma.

32

Senakerib abaa mba ibuso Jerusalem agha

¹ Mgbe Hezekaya ji ikwesi ntukwasị obi rụchaa orụ ndị a niile, Senakerib bụ eze Asirja, b́ara n'ime Juda megide ya. Ọ nọchibidoro obodo niile nke e wusiri ike, na-eche na ọ ga-meri ha nye onwe ya. ² Mgbe o doro eze anya na Senakerib b́ara ka o buo agha megide Jerusalem, ³ Hezekaya mere ngwangwa kpọkọta umu eze niile na ndiisi agha ya. Mgbe ha zukọtara, ha kpebiri iwuchi isi iyi ahụ niile na-esi n'azụ obodo na-asoputa. Ha mekwara otu a. ⁴ Ha kpọkọtara otutu ndi oru, ndi gara gbochie isi iyi niile, mee ka mmiri gharakwa isoputa n'ala ahụ niile. Ha mere nke a n'ihi na ha achoghị ka eze ndi Asirja na ndi agha ya nweta mmiri ha ga-anu mgbe ha bjaruru ibuso Jerusalem agha. ⁵ Hezekaya wuzikwara mgbidi obodo ahụ, wusie ha ike n'ebe niile ọ na-ada ada. O wukwara mgbidi ozo gburugburu mgbidi nke ochie ahụ. O wusikwara ebe siri ike nke Milo di n'obodo Devid ike, kpuokwa otutu ngwa agha na ọta.

⁶ O tinyere ndi agha niile no n'obodo ahụ n'okpuru ndiisi agha na-achi ha, mee ka ha niile zukota n'onu uzo ama nke obodo. N'ebe ahụ ka ọ no gwa ha okwu si ha, ⁷ "Dirinu ike, unu adakwala mba. Unu atula ujo maobu daa mba n'ihi eze Asirja na usu ndi agha ya, n'ihi na onye dinyeere anyi ka ya ike. ⁸ Ihe nonyere ya bu ogwe aka nke anu ahụ, ma nke nonyere anyi bu ONYENWE ANYI, Chineke anyi, inyere anyi aka na ibu agha anyi niile." Okwu a, nke Hezekaya bu eze Juda kwuru, mere ka ndi Juda nwee agbamume.

⁹ Mgbe e mesiri, mgbe Senakerib eze Asirja na ndi agha ya niile nọchibidoro Lakish, o zipuru ndi oru ya gaa Jerusalem, ka ha jiri ozi a gaa maka Hezekaya, bu eze Juda na ndi Juda niile ndi no n'ebe ahụ:

¹⁰ "Nke a bu ihe Senakerib, bu eze Asirja siri: O bu na ginị ka ntukwasị obi gi dabere, mere i ji nogidesie ike na Jerusalem n'onodu nnochibido a? ¹¹ Mgbe Hezekaya na-asị, 'ONYENWE ANYI bu Chineke anyi ga-azoputa anyi site n'aka eze Asirja,' ọ bu aghugho ka ọ na-agho unu. O na-eduhie unu, na-acho ka unu nwuo n'aguu nakwa akpiri ikpo nku. ¹² O bughi Hezekaya na onwe ya wezugara ebe ya niile di elu na ebe ichu aja ya niile, na-asị Juda na Jerusalem, 'Unu aghaghị ikpo isiala n'otu ebe ichu aja, चुokwa aja n'elu ya?'

¹³ "Unu amaghị ihe mu na nna m ha bu ndi bu m uzo chia mere ndi ala ozo? Chi niile nke mba ndi ahụ niile ha nwere ike zoputa ala ha site n'aka m? ¹⁴ O bu onye n'etiti chi niile nke mba ndi a niile, bu ndi nna nna m ha bibiri, naputarala ndi ya site n'aka m? Anaa ka chi unu ga-esi zoputa unu site n'aka m? ¹⁵ Unu ekwela ka Hezekaya duhie unu, rafuokwa unu otu a. Unu ekwenyekwarala ya, n'ihi na ọ dighi chi obula maobu nke mba obula maobu alaeze obula puru inaputa ndi ya site n'aka m maobu n'aka nna m ha. Ka ọ buruzie chi unu ga-abu nke ga-anaputa unu site n'aka m!'

¹⁶ N'uzo di otu a ka ndi ozi Senakerib ahụ ji leda ONYENWE ANYI Chineke, na Hezekaya anya kwuokwa okwu mkpari megide ha. ¹⁷ Emesia, Senakerib dekwara akwukwo mkpari ndi ozo, nke ọ no n'ime ya kwuluo ONYENWE ANYI Chineke Izrel, na-asị, "Dika chi ndi ala ozo niile enweghi ike zoputa ndi ha site n'aka m, otu a kwa, Chineke nke Hezekaya apughikwa izoputa ndi ya site n'aka m." ¹⁸ Mgbe ahụ, ha ji oke olu kpokuo ndi Jerusalem, bu ndi no na mgbidi ahụ n'asusu Hibru, imenye ha egwu nakwa ime ka ujo tuo ha, ka ha nwee ike were obodo ahụ. ¹⁹ Ha kwuru

okwu ojoo di iche iche banyere Chineke nke Jerusalem, dika ha si kwuo megide chi niile nke ndi ozo di n'owa, bu oru aka mmadu.

²⁰ Mgbe ahụ, Hezekaya bu eze, na Aizaya onye amuma, nwa Emoz, kpokuru Chineke nke eluigwe n'ekpere. ²¹ ONYENWE ANYI zipuru otu mmuo ozi, onye gara tigbuo ndi agha niile bu dike, ndi ochiagha na ndiisi niile no n'omuma ulo ikwu nke eze Asirja. Ya mere, Senakerib ji oke ihere laghachi n'ala ya. Ma mgbe o gara n'ulo chi ya, ufodu n'ime umu ya ndi ikom, ndi bu anu ahụ na obara ya, were mma agha gbuo ya n'ebe ahụ.

²² Otu a ka ONYENWE ANYI si zoputa Hezekaya na ndi Jerusalem, site n'aka Senakerib eze Asirja, na sitekwa n'aka ndi iro ya ndi ozo. Udo dikwara n'ala ya niile. ²³ Site n'oge ahụ, Hezekaya ghorọ eze a maara aha ya na mba niile di Juda gburugburu. Otutu mmadu bidokwara ibutere ONYENWE ANYI onyinye di iche iche na Jerusalem. Hezekaya n'onwe ya nwetakwara onyinye nke ya.

Nganga, Oganihu, na onwu Hezekaya

²⁴ Ma n'oge ahụ, Hezekaya rjara orja, ruo na o gaara anwu. Ma o kpere ekpere rjo ONYENWE ANYI ka o gwoo ya. O zara ekpere ya, gosikwa ya ihe iribama di ebube. ²⁵ Ma Hezekaya ejighi obi ya niile kelee Chineke ekele n'ih i na nganga batara ya n'obi. Nke a mere ka iwe wee ONYENWE ANYI megide ya na ndi Jerusalem na Juda. ²⁶ Mgbe Hezekaya na ndi Jerusalem wedara onwe ha n'ala, iwe ONYENWE ANYI dajuru n'ebe ha no, o takwaghi ha ahuhu n'oge niile ahu Hezekaya di ndu.

²⁷ Ya mere, Hezekaya ghorọ eze bara ogaranya, burukwa onye a nasopuru. O wuru ulokwu maka ichebe olaocha ya na olaedo, na nkume di oke onuahia, na uda na-esi isi uto, na ota na efere olaedo ya. ²⁸ O wukwara otutu ulo ozo ebe a na-echebe oka, na mmanya vaini ohuru, na mmanu oliv. O wukwara ulo anumanu maka otutu igwe ewu na aturu ya. ²⁹ O wukwara otutu obodo nta di iche iche, nweekwa otutu igwe anu ulo, na igwe ehi, n'ih i na Chineke mere ka o baa uba.

³⁰ Hezekaya bukwa onye gbochiri mmiri iyi Gaihon n'akuku elu elu ya, gwuo olulu ebe mmiri ahụ si sogharja na-asobata n'akuku odida anyanwu nke obodo Devid. Ihe niile o mere gaara ya nke oma. ³¹ Ma mgbe ndi ozi nke ndi na-achi Babilon zitere ka ha juo ya banyere ihe ebube ahụ nke mere n'ala ahụ, Chineke hapuru ya i nwalee ya, ka o mara ihe niile di ya n'obi.

³² Ma banyere ihe ndi ozo niile mere n'oge ochichi Hezekaya, na oru ebere niile nke o ruru ka edere n'akwukwo ohu onye amuma bu Aizaya, nwa Emoz, dikwa n'akwukwo akuko ndi eze Juda na Izrel niile.

³³ Hezekaya sooro ndi nna nna ya dinaa n'onwu, e lie ya n'ugwu n'ebe ili ndi nna nna Devid di. Ndi Juda niile na ndi niile bi na Jerusalem kwanyere ya ugwu n'onwu ya. Manase nwa ya ghorọ eze n'onodu ya.

33

Manase eze Juda

¹ Manase gbara afo iri na abuo mgbe o malitere ibu eze. O chiru iri afo ise na ise na Jerusalem. ² O mere ihe di njo n'anya ONYENWE ANYI, site n'igbaso ihe aru niile nke ndi mba ozo bi n'ala ahụ na mbu mere, bu ndi ONYENWE ANYI chupuru n'ihu ndi Izrel. ³ O wugariri ebe di elu niile nke nna ya Hezekaya kwadara, o wukwara ebe ichu aja di iche iche nke Baal, piakwa ogidi Ashera di iche iche. O kporo isiala nye usuu ihe niile nke di na mbara eluigwe feekwa ha ofufe. ⁴ O wuru ebe ichu aja di iche iche,

n'ime ulonso ONYENWE ANYI, nke ONYENWE ANYI, kwuru okwu banyere ya, si, "Aha m ga-adigide na Jerusalem ruo mgbe ebighi ebi." ⁵ O wuru ebe ichu aja nye usuu ihe niile di na mbara eluigwe n'ogige abuo di n'ulonso ONYENWE ANYI. ⁶ O jikwa umu ya chuo aja n'ime oku na Ndagwurugwu nke Ben Hinom. O gbara aja, taa amusu, choo osisa n'aka ndi mgbaasi, juta ase n'aka ndi na-aju mmuo ojo ase, ya na ndi dibia afa mekokwara ihe. O mere ihe di njo n'ebe o di ukwuu n'anya ONYENWE ANYI si otu a kpasuo iwe ya.

⁷ O were oyiya apiri api nke o mere debe n'ime ulonso Chineke, nke Chineke gwara Devid na nwa ya Solomon okwu si, "N'ulonso a na n'ime Jerusalem, nke mu onwe m hoputara site n'ebo niile nke Izrel, ka m ga-akpokwasị Aha m ruo mgbe ebighi ebi. ⁸ Ma agaghị emekwa ka ukwu ndi Izrel hapu ala ahụ nke m kenyerere nna nna unu, naanị ma o buru na ha elezie anya debe ihe niile m nyere ha n'iwu banyere iwu niile, ukpuru niile na ntuziaka niile m nyere site n'aka Mosis." ⁹ Ma Manase duhiere Juda na ndi Jerusalem, mee ka ha mee ihe di njo karịa nke ndi mba niile ndi ONYENWE ANYI lara n'iyi site n'ihu ndi Izrel.

¹⁰ ONYENWE ANYI gwara Manase na ndi ya okwu, ma ha egeghi nti. ¹¹ N'ihu ya, ONYENWE ANYI mere ka ndi ochiagha nke eze ndi Asiria bia buso ha agha, bu ndi jidere Manase, gbanye ya nko igwe n'imi, were udo bronze kee ya agbu, kporo ya laa Babilon. ¹² N'oge ahụ ka anya doro Manase. O wedara onwe ya ala nke ukwuu, rijo amara site n'aka ONYENWE ANYI Chineke nna nna ya. ¹³ ONYENWE ANYI nuru ariri ya mee ya ka o lotakwa n'alaeze ya na Jerusalem. Mgbe ahụ, Manase matara na ONYENWE ANYI bu Chineke n'ezie.

¹⁴ O bu n'oge a ka o wughachiri mgbidi nke abuo gburugburu obodo Devid, na mgbidi di n'odida anyanwu iyi Gaihon na ndagwurugwu Kidron. Site n'ebe ahụ, o wuru ya ruo n'onu uzo ama Azu, na gburugburu ugwu Ofel ebe o wuliri ya elu. O dokwara ndiisi agha ya n'obodo niile e wusiri ike di na Juda.

¹⁵ O wezugara chi ndi mba ozo niile, wepukwa oyiya ahụ o tinyere n'ulonso ukwu ONYENWE ANYI, kutuokwa ulo arusi o wuru n'ugwu ulonso, na ndi nke o wuru na Jerusalem. O sitero n'obodo bufuo ha. ¹⁶ Emesia, o wughariri ebe ichu aja ONYENWE ANYI di n'ulonso ukwu Chineke, chuo aja udo na aja ekele n'elu ya. O nyekwara ndi Juda niile iwu si ha fee ONYENWE ANYI Chineke nke Izrel ofufe. ¹⁷ Ma ufodu ndi Juda nogidekwara na-achu aja n'ugwu, maobu naanị ONYENWE ANYI Chineke ha ka ha na-achuru aja ndi a.

¹⁸ Ma banyere ihe ndi ozo niile mere n'oge ochichi Manase na ekpere nke o kpeere Chineke ya, na okwu niile ndi ohu gwara ya n'aha ONYENWE ANYI, bu Chineke nke Izrel, ka e dere n'akwukwo akuko ihe e mere n'oge ndi eze Izrel niile. ¹⁹ Ekpere ya, na osisa Chineke zara ya, na mmehie ya niile, na-ekwesighi ntukwasi obi ya, na ebe niile o wuru ulo arusi n'elu ugwu, na ebe o manyere ogidi arusi Ashera, na arusi ndi ozo, tupu o weda onwe ya ala, ka e dere n'akwukwo akuko ndi amuma. ²⁰ Manase sooro ndi nna nna ya ha dina n'onwu, e lie ya n'uloze ya. Amon, okpara ya, nochiri ya.

Amon eze Juda

²¹ Amon gbara iri afọ abuo na abuo mgbe o malitere ibu eze. O chiri afọ abuo na Jerusalem. ²² O mere ihe di njo n'anya ONYENWE ANYI dika nna ya Manase mere. Amon kporo isiala, chuo kwa aja nye arusi niile,

nke Manase mere. ²³ Ma o wedaghị onwe ya ala n'ihu ONYENWE ANYI dika Manase nna ya mere. Kama Amọn gara n'ihu mee ka ikpe omuma ya mubaa.

²⁴ Ndi na-ejere Amọn ozi gbara izu megide ya, ha gburu ya n'ime ulozeze ya. ²⁵ Mgbe ahụ, ndi ala ahụ gburu ndi niile ahụ gbara izu megide eze Amọn. Ha mere Josaya nwa ya nwoke eze n'onodu ya.

34

Mgbanwe Josaya wetara

¹ Josaya gbara afọ asatọ mgbe e mere ya eze. O chiri iri afọ atọ na otu na Jerusalem. ² O mere ihe ziri ezi n'anya ONYENWE ANYI, gbasookwa uzo niile nke nna nna ya Devid, o sighi n'uzo a wezuga onwe ya gaa n'aka nri maobu n'aka ekpe.

³ N'afọ nke asatọ nke ochichi ya, mgbe o ka bu okorobia, o bidoro iji obi ya niile na-achọ Chineke nke nna ya Devid. N'afọ iri na abuo nke ochichi ya, o malitere ime ka Juda na Jerusalem di ocha site n'iwuzuga ebe ichu aja niile di elu, na ogidi Ashera niile, na arusi a piru api na nke a kpuru akpu niile. ⁴ N'ihu ya o mere ka a kwatuo ebe ichu aja Baal n'ike. O kudara ebe ichu aja ihe nsure oku na-esi isi utu di n'elu ebe ichu aja Baal ndi ahụ, tijisie ogidi Ashera niile, na arusi na oiyi niile. O kujasiri ha niile, kpokoro ha ghasaa ha n'elu ili ndi na-eфе ha. ⁵ O kporo okpukpu ndi nchujaja ahụ oku n'elu ebe ichu aja arusi ha, si otu a mee ka Juda na Jerusalem di ocha. ⁶ N'obodo ndi Manase, na Ifrem na Simion, ruo na Naftali, na mkpomkpo ebe ha niile gburugburu. ⁷ O tituru ebe ichu aja nke arusi niile na ogidi arusi Ashera, gwepia arusi ndi a niile dika ntu. Otu a ka o mere n'ala Izrel niile tupu o laghachi Jerusalem.

⁸ N'afọ nke iri na asatọ nke ochichi Josaya, mgbe o mere ka ala ahụ na ulonso di ocha, o zigara Shefan nwa Azalaya, Maaseia onye na-achị obodo, na Joa nwa Joahaz, onye na-edeko akuko, ka ha wuzie ulonso ONYENWE ANYI, bu Chineke ya.

⁹ Ha jekwuru Hilcaya onyeisi nchujaja nye ya ego nke e webatara n'ulonso Chineke, nke ndi Livayi bu ndi na-eche onu uzo nakotara site n'aka ndi Manase na Ifrem, na ndi niile foduru n'Izrel, na sitekwa n'aka ndi Juda na Benjamin, na ndi niile bi na Jerusalem. ¹⁰ Mgbe ahụ, ha nyefere ya n'aka ndi ikom ahoputara maka ilekota oru n'ulonso ONYENWE ANYI. Ndi ikom a kwuru ndi oru ruziri ma mezie ulonso ahụ ugwo. ¹¹ Ha nyekwara ndi okpo ntu na ndi na-ewu ulo ego iji zuta nkume a wara awa, osisi iji mee ihe njikota na osisi ikwado ulo, maka iji ruzie ulo a nke ndi eze Juda hapuru ka o dakasja.

¹² Ndi oru a ruru oru ha n'ikwesi ntukwasi obi. Ndi nlekota ha bu ndi Livayi ndi a: Jahat na Obadaya ndi si n'ikwu Merari, na Zekaraya na Meshulam ndiji n'ikwu Kohat. Ndi Livayi ndi ozo, ndi bu ndi nwere nghota n'iti ngwa egwu di iche iche ¹³ ka e mere ndi nlekota ndi na-ebu ibu. Ha lekotakwara ndi niile ruru oru di iche iche. Ufodu n'ime ndi Livayi ndi a bu ndi ode akwukwo na ndi na-edeko ihe, na ndi na-eche onu uzo nche.

Nchota Akwukwo iwu

¹⁴ Mgbe ha na-eweputa ego anabatara n'ulonso ONYENWE ANYI, Hilcaya onye nchujaja chotara akwukwo Iwu ONYENWE ANYI, bu nke o nyere site n'aka Mosis. ¹⁵ Hilcaya siri Shefan ode akwukwo, "Ahotala m Akwukwo Iwu n'ime ulonso ukwu ONYENWE ANYI." O nyere ya Shefan.

16 Mgbe ahụ, Shefan buuru akwụkwọ ahụ wegara ya eze, gwa ya sị, “Ndị ozi gị na-eje ozi ha dika ihe niile i tinyere ha n’aka si dị. 17 Ha enyefela ego niile nke dị n’ulonsọ ONYENWE ANYỊ n’aka ndị nlekota ọrụ, na ndị ọrụ.” 18 Emesịa, Shefan ode akwụkwọ gwara eze okwu ọzọ sị ya, “O nwere akwụkwọ Hilkaya nyere m.” Shefan weputara ya guo ya na ntị eze.

19 Mgbe eze nuru ihe niile e dere n’akwụkwọ iwu ahụ, ọ dọwara uwe ya. 20 O nyere Hilkaya, Ahikam nwa Shefan, Abdon nwa Maika, Shefan ode akwụkwọ na Asaya, bụ onye ọrụ eze, iwu, sị ha, 21 “Gaanu juta ONYENWE ANYỊ ase, n’isi m na n’isi ndị ọduru n’Izrel na Juda, banyere ihe niile e dere n’akwụkwọ a bụ nke achotara. N’ihi na onuma ONYENWE ANYỊ dị ukwu bụ nke a wukwasiri anyi, n’ihi na ndi bu anyi uzọ edebeghi okwu nke ONYENWE ANYI, ha agbasoghi ihe niile e dere n’ime akwụkwọ a banyere anyi.”

22 Ya mere, Hilkaya na ndi ahụ eze zipuru ya na ha, jekwuuru Hulda, onye amuma nwanyi, onye bu nwunye Shalum, nwa Tokhat, nwa Hasra. Onye nlekota ebe a na-edebe uwe. Hulda na-ebi na mpaghara Jerusalem e wuru oheru.

23 O siri ha, “Otu a ka ONYENWE ANYI, bu Chineke nke Izrel, kwuru: Gwanu nwoke ahụ ziri unu ka unu biakwutem, si 24 ‘Otu a ka ONYENWE ANYI na-ekwu: Ana m aga iweta mbibi ga-adakwasị ebe a na ndi niile bi n’ime ya, obubu onu niile e dere n’ime akwukwo a, bu nke a guputara n’ihu eze Juda. 25 N’ihi na a ajula m, gbakuta m azu, choo aja nsure oku na-esi isi utu nye chi ndi ozo, kpasuo m iwe site na ihe niile nke aka ha meputara, a ga-awukwasị iwe m n’ebe a, o gaghi akwusikwa.’ 26 Gwanu eze Juda, onye ahụ zitere unu ijuta ase site n’onu ONYENWE ANYI si ya, ‘Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI, Chineke Izrel na-ekwu banyere okwu ndi ahụ i nuru. 27 N’ihi na o wutere gi n’obi, na i wedakwara onwe gi n’ala n’ihu Chineke, mgbe i nuru ihe o kwuru megide ebe a na ndi bi n’ime ya, n’ihi na i wedara onwe gi n’ala n’ihu m, ma dowaakwa uwe gi, bekwaa akwa n’ihu m. Mu onwe m anula, otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara. 28 Ugbu a, aga m achikota gi nye nna nna gi ha, a ga-eli gi n’udo. Anya gi agaghi ahụ mbibi nke m ga-eme ka o biakwasị ebe a na ndi bi n’ime ya.’”

Ha laghachiri inye eze osisa ya.

29 Mgbe ahụ, eze kporo ndi okenye Juda na Jerusalem niile. 30 O gara n’ulonsọ okwu ONYENWE ANYI, ya na ndi ikom Juda niile, ndi niile bi na Jerusalem, na ndi nchajaja, na ndi Livayi, na ndi mmadu niile, site n’onye nta ruo na onye ukwu. O guputara na ntị onye obula okwu niile si n’akwukwo ogbugba ndu ahụ, bu nke achotara n’ime ulonsọ ONYENWE ANYI. 31 Eze guzoro n’akuku ogidi, kwee nkwa n’ihu ONYENWE ANYI, igbaso ONYENWE ANYI, na idebe iwu ya na ukuru ya niile, na iji obi ya niile, na mkpuruobi ya niile rube isi n’okwu ogbugba ndu ahụ e dere n’akwukwo ahụ.

32 O mekwara ka ndi niile no na Jerusalem na Benjamin kwee Onyenwe anyi otu nkwa ahụ. Ndi niile bi na Jerusalem mezukwara ihe ndi a dika ogbugba ndu Chineke, bu Chineke nna nna ha si di.

33 Josaya sitere n’ala niile bu nke ndi Izrel wezuga ihe aru niile bu arusi, o mere ndi niile no n’Izrel n’oge ahụ ka ha fee ONYENWE ANYI bu Chineke ha. N’ubochi ndu ya niile, ha esiteghi n’iso ONYENWE ANYI, bu Chineke nke nna nna wezuga onwe ha.

35

Josaya emee Mmemme Ngabiga

¹ Josaya mere Mmemme Ngabiga ONYENWE ANYI na Jerusalem n'ubochi iri na anọ nke onwa mbụ n'afọ. Ha gburu aturu Mmemme Ngabiga n'ubochi ahụ ² O debekwara ndi nchujaja n'ime ulonso ukwu ONYENWE ANYI, gbaa ha ume ka ha bidokwa iru oru ha. ³ O siriri ndi Livayi, bu ndi e doro nso nye ONYENWE ANYI, ndi na-emekwa ka ndi Izrel ghotu ihe, "Donyenu igbe nso ahụ n'ulonso ukwu ahụ Solomon, nwa Devid, bu eze Izrel wuru. Unu ekwesikwaghị i na-ebughari ya n'ubu unu ozo. Ugbu a jeerenu ONYENWE ANYI Chineke unu, na ndi ya Izrel ozi. ⁴ Kwadoonu onwe unu n'usoro ezinaulo unu n'otu n'otu, dika ntuziaka ihe Devid, eze Izrel dere n'akwukwo si di, ya na nke Solomon nwa ya si dikwa.

⁵ "Werenu onodu n'ebe nso unu na otu ndi Livayi, maka nkewa nke ezinaulo nna unu ha si di, bu ikwu ndi Izrel, ndi na-abughị ndi nchujaja. ⁶ Gbuonu aturu ngabiga ndi ahụ, doonu onwe unu nso, doziekwaranu umunna unu ndi Izrel aja ha, ime dika ihe ONYENWE ANYI nyere Mosis n'iwu si di."

⁷ Josaya nyere ndi niile no n'ebe ahụ onyinye igwe ewu na aturu onuogugu ya di iri puku ato, nke ha ga-eji chuo aja Mmemme Ngabiga. O nyekwara ha puku oke ehi ato site n'aku eze.

⁸ Ndiisi ya nyekwara ndi nchujaja na ndi Livayi onyinye afo ofufu. Otu a kwa, Hilcaya na Zekaraya, na Jehiel, ndi na-elekota ulonso Chineke nyere ndi nchujaja puku ewu na aturu abuo na nari isii, nyekwa ha nari oke ehi ato, maka iyi chuo aja Ngabiga. ⁹ Ndi bu ndi ndu n'ebo Livayi aha ha bu Konanaya, na Shemaya, na Netanel, na nwanne ya Hashabaya, na Jeiel, na Jozabad, nyere ndi Livayi puku ewu na aturu ise, na nari oke ehi ise maka iyi ha chuo aja Ngabiga.

¹⁰ Mgbe e dozichara usoro ije ozi ahụ niile, ndi nchujaja weere onodu ha, ha na ndi Livayi n'oke oru ha n'usoro dika eze nyere n'iwu. ¹¹ Mgbe ahụ ndi Livayi gburu aturu ngabiga ahụ niile, were obara ha nye ndi nchujaja. Ha fesara ya n'ebe ichu aja mgbe ndi Livayi no na-agba anu ndi ahụ akpukpo. ¹² Ha kenyere ezinaulo obula anu ndi ahụ niile ka ha jiri nke ha ketara chuo aja nsure oku nye ONYENWE ANYI n'usoro dika e dere n'ime akwukwo Mosis. Otu a ka ha mekwara banyere ehi ndi ahụ. ¹³ Otu a kwa, dika e dere ya n'iwu Mosis, ha huru anu aja ngabiga ahụ n'oku, sie aja ndi di nso n'ite, buputa ha ngwangwa kee ha ndi mmadu niile.

¹⁴ Emesja, ha kwadooro onwe ha ihe, ma kwadokwara ndi nchujaja, n'ih na ndi nchujaja, bu umu Eron, nori na-achu aja nsure oku na abuba anu ruo abali. Ya mere, ndi Livayi ji kwadooro onwe ha ma kwadokwara ndi nchujaja, bu umu Eron ihe.

¹⁵ Ndi ikwu Asaf ndi a, bu ndi na-abu abu, nokwa n'onodu ha n'usoro dika ihe Devid, na Asaf, na Heman, na Jedutun onye amuma eze nyere n'iwu. Ndi na-eche nche n'onu uzo ama ahapughị onodu ha, n'ih na ndi Livayi ibe ha doziri ihe debere ha.

¹⁶ Ya mere, e doziri ofufe niile nke ONYENWE ANYI n'otu ubochi ahụ, maka ime Mmemme Ngabiga na ichu aja nsure oku niile n'ebe ichu aja ONYENWE ANYI, dika eze Josaya nyere n'iwu. ¹⁷ Ndi Izrel bu ndi no n'ebe ahụ mere Mmemme Ngabiga n'oge ahụ, meekwa mmemme achicha ekoghi eko ubochi asaa. ¹⁸ E mebeghi Mmemme Ngabiga n'udi a n'Izrel, site n'ubochi Samuel onye amuma, o nwebekwaghị eze Izrel obula nke merela mmemme a dika Josaya mere, ya na ndi nchujaja, ndi Livayi na

ndị Juda niile na ndị Izrel niile bụ ndị nọ n'ebe ahụ tinyere ndị Jerusalem. ¹⁹ O bụ n'afọ nke iri na asatọ nke ọchịchị Josaya, ka e mere Mmemme Ngabiga a.

Onwụ Josaya

²⁰ Emesịa, mgbe Josaya hazisiri ihe n'ulonso ahụ, Neko eze Ijipt gbagoro iga buo agha na Kakemish, nke di n'akuku osimiri Yufretis. Mgbe ahụ, Josaya pukwara izute ya n'agha. ²¹ Ma Neko zipuru ndi ozi b́ara zie Josaya ozi, si ya, "Olee esemokwu di ugbu a n'etiti mu na gi, gi eze Juda? O bughị ibuso gi agha ka m b́ara, kama o bu naani ulo mu na ha no n'agha. Chineke siru m ka m mee ngwa; ya mere, egbochikwala Chineke onye nonyeere m, ka o ghara iji iwe bibie gi."

²² Ma Josaya esiteghi n'ebe o no chigharia, kama o nwoghariri onwe ya, ka a ghara imata onye o bu, maka iga buso ya agha. O geghikwa nti na okwu ahụ eze Neko kwuru nke si n'aka Chineke b́a, kama o puru ibuso ya agha n'ala Megido.

²³ Ma mgbe ndi n'agba uta gbatara eze, bu Josaya uta, eze gwara ndi ozi ya si, "Bupunu m, n'ih i na emerula m ahụ n'ebe o di ukwu." ²⁴ Ya mere, ha sitere n'ugbo agha ya bulie ya bubanye ya n'ime ugbo agha ozo, bulata ya na Jerusalem, ebe o no nwuo. E liri ya n'ili nna nna ya ha, ndi Juda na Jerusalem niile ruuru ya uju.

²⁵ Jeremaya buuru Josaya abuakwa, ruo taa ndi ikom na ndi inyom nabu abu a iji na-echeta Josaya. Nke a ghororo omenaala n'Izrel, e dekwara ya n'akwukwo abuakwa di iche iche.

²⁶ Ihe ndi ozo niile Josaya mere, na oru ebere niile o ruru n'usoro ihe e dere n'iwu ONYENWE ANYI, ²⁷ na akuko ndu ya site na mmalite ruo n'ogwugwu, ka e deputara n'akwukwo akuko ndi eze Izrel na Juda.

36

¹ Ndi ala ahụ kpororo Jehoahaz, nwa nwoke Josaya mee ya eze na Jerusalem, n'onodu nna ya.

Jehoahaz eze Juda

² Jehoahaz gbara iri afọ abuo na ato mgbe o bidoro ichi, ma o chiru na Jerusalem onwa ato. ³ Eze Ijipt chudara ya site n'ochichi na Jerusalem, kwagide ndi Juda ka ha tora ya utu nari talenti olaocha na otu talenti olaedo. ⁴ Eze Ijipt mere Eliakim, otu nwanne Jehoahaz, eze ndi Juda na Jerusalem. O gughariri aha Eliakim ka o buru Jehoiakim. Ma Neko duuru Jehoahaz nwanne nwoke Eliakim gaa Ijipt.

Jehoiakim eze Juda

⁵ Jehoiakim gbara iri afọ abuo na ise mgbe o malitere ibu eze. O chiru afọ iri na otu na Jerusalem. O mere ihe di njo n'anya ONYENWE ANYI Chineke ya. ⁶ Nebukadneza eze Babilon busoro ya agha, jiri udo bronz kee ya agbu, n'ih i duru ya gaa Babilon. ⁷ Nebukadneza bukokwaara efere na iko olaedo di n'ulonso ukwu ONYENWE ANYI, buru ha gaa buba ha n'uloze ya di na Babilon.

⁸ Akuko ozo niile gbasara ochichi Jehoiakim, na banyere ihe aru niile o mere, na ihe niile a choputara megide ya, ka e dere n'akwukwo akuko ndi eze Izrel na Juda. Jehoiakin nwa ya ghororo eze n'onodu ya.

Jehoiakin eze Juda

⁹ Jehoiakin gbara afo iri na asato* mgbe o malitere ibu eze, o chirị naani onwa ato na abali iri na Jerusalem. O mere ihe joro njo n'anya ONYENWE ANYI. ¹⁰ Emesia, n'afọ nke ozo ya, Nebukadneza ziri ozi mee ka akporo ya, na otutu ihe ndi di oke onuahia sitere n'ulonso ukwu ONYENWE ANYI, bulaa ha Babilon n'oge a. O mere nwanne nna Jehoiakin bu Zedekaya, eze Juda na Jerusalem.

Zedekaya eze Juda

¹¹ Zedekaya gbara iri afo abuo na otu mgbe e mere ya eze. O chirị afo iri na otu na Jerusalem. ¹² O mere ihe joro njo n'anya ONYENWE ANYI Chineke ya, o wedaghi onwe ya ala nara ndumodu Jeremaya bu onye amuma, onye na-ekwu okwu nke ONYENWE ANYI. ¹³ Ozokwa, o nupuru isi megide eze Nebukadneza, onye mere ka o nuo iyi n'aha Chineke. O ghorọ onye isiike, onye mechiri obi ya, ju ichigharikwute ONYENWE ANYI, Chineke Izrel. ¹⁴ N'ime ka ihe di njo karja, mmadu niile, tinyere ndi ndu n'etiti ndi nchaja, nogidere buru ndi na-ekwesighi ntukwasị obi, site n'igbaso omenaala ruru aru nke mba niile gbara ha gburugburu. Ha meruru ulonso ONYENWE ANYI, nke o doro nso n'ime Jerusalem.

Odida Jerusalem

¹⁵ ONYENWE ANYI, Chineke nna nna ha, sitere n'onu ndi amuma ya gwa ha okwu mgbe na mgbe, ido ha aka na nti. O mere nke a n'ihia na o nwere obi ebere n'ebe ha no, na n'ebe ulonso ukwu ya di. ¹⁶ Ma ha kwara ndi amuma Chineke ndi a emo, lejia okwu Chineke ha wetara anya, chia amuma ha buru ochi, tutu ruo mgbe ha kpasuru onuma ONYENWE ANYI megide ndi ya, ruo mgbe ihe obula na-adighikwa nke puru igbochi ngosiputa oke onuma a. ¹⁷ Ya mere, o welitara eze Kaldia imegide ha, bu onye ji mma agha gbuchapu umu okorobia ha n'ulo ebe nso ha. O nweghikwa omijiko n'ebe umu okorobia, maobu umu agboghodi, ndi okenye maobu ndi nrija nrija. Chineke weere ha niile nyefee ha n'aka Nebukadneza. ¹⁸ O sitere n'ulonso ukwu Chineke kpokoro ihe niile di n'ime ya, ma ihe ukwu ma ihe nta, tinyere aku niile di n'ime ulonso ONYENWE ANYI, na n'uloeze, na n'ulo ndisi ozi eze buru ha gaa Babilon. ¹⁹ Ha sunyere ulonso Chineke oku, kwatukwa mgbidi Jerusalem. Ha sunyere uloze niile oku, mebikwaa ihe niile ndi bara uru di n'ime ya.

²⁰ Ha buuru ndi foduru, bu ndi niile gbanariri mma agha, gaa Babilon, ha ghorọ ya, ghokwara umu ya ndi nochiri anya ya, ndi ohu, tutu ruo mgbe ehiwere alaeze Peshia. ²¹ Ala ahụ nwere ubochi izuike niile kwesiri ya n'ebe o zuruoke, n'oge niile nke itogbo n'efu ya, o zuru ike, ruo mgbe iri afo asaa ahụ zuru, n'imezu okwu ONYENWE ANYI kwuru site n'onu Jeremaya onye amuma.

²² Ma n'afọ mbu nke ochichi Sairo eze Peshia, ime ka okwu ONYENWE ANYI nke sitere n'onu Jeremaya mezu, ONYENWE ANYI kpaliri mmuo Sairo, eze Peshia ka o mee mkpasa n'alaeze ya niile, ma denyekwa ya n'akwukwo iwu, si,

²³ "Otu a ka Sairo, eze Peshia kwuru:

"ONYENWE ANYI, Chineke nke eluigwe, e nyela m alaeze niile nke di n'ua. O nyekwala m oru iwuru ya ulonso na Jerusalem, nke di na Juda. Ya mere, onye ya obula n'etiti ndi ya nwere ike iga, ka ONYENWE ANYI Chineke ha nyekwara ha."

* **36:9** 36:9 Otu akwukwo ndi Hibru, ufodu akwukwo ndi ozo na nke Siriak, ma karichasia akwukwo ndi Hibru na-eke afo asato. 2Ez 24:8

Ezra

Sairos enyere ndi na-alaghachi aka

¹ N'afọ mbụ nke ọchịchị Sairos, eze Peshja, ime ka okwu ONYENWE ANYI nke sitere n'ọnụ Jeremaya mezu, ONYENWE ANYI kpaliri mmụọ Sairos, eze Peshja ka o mee mkpọsa n'alaeze ya niile, ma denyekwa ya n'akwukwọ iwu, si,

² "Otu a ka Sairos, eze Peshja kwuru,

" 'ONYENWE ANYI Chineke nke eluigwe, e nyela m alaeze* niile nke di n'ụwa, o nyekwala m ọrụ iwuru ya ụlọnsọ na Jerusalem, nke di na Juda.

³ Ya mere, onye ya ọbụla n'etiti ndi ya nwere ike iga Jerusalem nke di na Juda, gaa wuo ụlọnsọ ONYENWE ANYI, Chineke Izrel, bụ Chineke nọ na Jerusalem. Ka Chineke ha nonyekwara ha. ⁴ Ma n'obodo ọbụla ebe ndi fọdurụ ndu bi, ka ndi nọ n'ebe ahụ nye ha onyinye ọlaọcha na ọlaedo, na akụ na anụ ụlọ n'uzọ enyemaka, tinyere onyinye afọ ofufu maka ụlọnsọ ukwu Chineke nke di na Jerusalem."

⁵ Mgbe ahụ, Chineke tinyere ọchịchọ ilaghachi Jerusalem† n'obi ndiisi ezinaulo Juda na Benjamin na ndi nchujaja, na ndi Livayi. Ha kwadokwara ilaghachi maka iru ọrụ ụlọnsọ ONYENWE ANYI ahụ na-atufughị oge.

⁶ Ndi Juu bi na gburugburu Peshja nyere ndi nke na-alaghachi Jerusalem onyinye ihe ọlaọcha na ọlaedo, na anụ ụlọ na ihe ndi ọzọ, na onyinye di oke onuahia di iche iche, tinyere onyinye afọ ofufu ha.

⁷ Nke ka nke, eze Sairos chiputara otutu ngwongwo nke ụlọnsọ ONYENWE ANYI nke Nebukadneza sitere na Jerusalem bukorọ gaa debe n'ulo chi ya. ⁸ Sairos bụ eze Peshja, chiputara ha site n'aka Mitredat, onye bụ odozi akụ, onye guru ha onụ nye Sheshbaza, onye bụ onyeisi ndi Juu ahụ na-alaghachi Jerusalem na Juda.

⁹ Nke a bụ ọnuogugu ngwongwo ndi ahụ:

efere ọlaedo iri atọ (30),
 efere ọlaọcha otu puku (1,000),
 efere ọlaọcha iri abuo na itoolu (29),
¹⁰ efere nta ọlaedo iri atọ (30),
 efere ọlaọcha nta nari anọ na iri (410),
 ngwongwo ndi ọzọ otu puku (1,000).

¹¹ N'ime ihe ndi a niile, ọnuogugu ihe e ji ọlaọcha na ọlaedo kpọọ di puku ise na nari anọ (5,400).

Sheshbaza bulatara ihe ndi a mgbe ya na ndi ahụ a dooro n'agha hapuru Babilon na-alota Jerusalem.

2

Onuogugu ndi lotara

* **1:2** 1:2 Alaeze Sairos gbatiri site n'India jeru Ijpt, ma sitekwa n'ebe di warawara n'osimiri Uhi ruo Kush. † **1:5** 1:5 Nke a bu ogologo uzọ di nari kilomita itoolu maobu otu puku. O ga-ewe onye ije ihe dika onwa abuo, maobu atọ iji ugbala nke inyinya na-adokpu ruo Jerusalem.

¹ Ugbu a, ndi a bu ndi obodo niile a na-achi achi, bu ndi sitere na ndota n'agha nke Nebukadneza, eze Babilon, onye dotara ha n'agha buru ha laa Babilon. Ha looghachitere na Jerusalem nakwa Juda, onye obula n'obodo nke ha. ² Ndiisi ha na Zerubabel soo, bu Jeshua, Nehemaya,* Seraya, Reelaya, Modekai, Bilshan, Mispa, Bigvai, Rehum na Baana.

The ndeputa onuogugu ndi ikom Izrel bu nke a:

- ³ Ndi agburu Parosh, puku abuo, otu nari na iri asaa na abuo (2,172).
⁴ Umụ Shefataya, nari ato na iri asaa na abuo (372).
⁵ Umụ Ara, nari asaa na iri asaa na ise (775).
⁶ Umụ Pahat-Moab (site n'umu Jeshua na Joab), di puku abuo na nari asato na iri na abuo (2,812).
⁷ Umụ Elam, otu puku na nari abuo na iri ise na anọ (1,254).
⁸ Umụ Zatu, nari itoolu na iri anọ na ise (945).
⁹ Umụ Zakai, nari asaa na iri isii (760).
¹⁰ Umụ Bani, nari isii na iri anọ na abuo (642).
¹¹ Umụ Bebai, nari isii na iri abuo na ato (623).
¹² Umụ Azgad, otu puku na nari abuo na iri abuo na abuo (1,222).
¹³ Umụ Adonikam, nari isii na iri isii na isii (666).
¹⁴ Umụ Bigvai, puku abuo na iri ise na isii (2,056).
¹⁵ Umụ Adin, nari anọ na iri ise na anọ (454).
¹⁶ Umụ Atea, site na Hezekaya, iri itoolu na asato (98).
¹⁷ Umụ Bezai, nari ato na iri abuo na ato (323).
¹⁸ Umụ Jora, otu nari na iri na abuo (112).
¹⁹ Umụ Hashum, nari abuo na iri abuo na ato (223).
²⁰ Umụ Giba, iri itoolu na ise (95).
²¹ Ndi ikom Betlehem, otu nari na iri abuo na ato (123).
²² Ndi ikom Netofa, iri ise na isii (56).
²³ Ndi ikom Anatot, otu nari na iri abuo na asato (128).
²⁴ Ndi ikom Azmavet, iri anọ na abuo (42).
²⁵ Ndi ikom Kiriath Jearim,[†] Kefira na Beerot, nari asaa na iri anọ na ato (743).
²⁶ Ndi ikom Rema na Geba, nari isii na iri abuo na otu (621).
²⁷ Ndi ikom Mikdash, otu nari na iri abuo na abuo (122).
²⁸ Ndi ikom Betel na Ai, nari abuo na iri abuo na ato (223).
²⁹ Ndi ikom Nebo, iri ise na abuo (52).
³⁰ Ndi ikom Magbish, otu nari na iri ise na isii (156).
³¹ Umụ Elam nke ozo, otu puku, nari abuo na iri ise na anọ (1,254).
³² Umụ Harim, nari ato na iri abuo (320).
³³ Umụ Lod, Hadid na Ono, nari asaa na iri abuo na ise (725).
³⁴ Umụ Jeriko, nari ato na iri anọ na ise (345).
³⁵ Umụ Senaa, puku ato, nari isii na iri ato (3,630).

³⁶ Ndi nchajaja:

- ndi agburu Jedaya (site n'ezinaulo Jeshua), nari itoolu na iri asaa na ato (973)
³⁷ ndi Imea, otu puku na iri ise na abuo (1,052)
³⁸ ndi Pashua, otu puku na nari abuo na iri anọ na asaa (1,247)

* 2:2 2:2 Nehemaya a na-ekwu ihe banyere ya n'ebe a, abughị nke dere akwukwo Nehemaya

† 2:25 2:25 Maobu, Kiriath Arim

39 ndi Harim, otu puku, otu nari na asaa (1,107).

40 Ndi Livayi:

Ndi agburu Jeshua na Kadmiel (nke umu Hodavaya), iri asaa na ano (74).

41 Ndi obu abu:

Ndi agburu Asaf,[‡] otu nari, na iri abuo na asato (128).

42 Ndi nche onu uzo ulonso ukwu:[§]

Ndi agburu Shalum, Atea, Talmon, Akub, Hatita na Shobai. Ha di otu nari, na iri ato na itoolu (139).

43 Ndi na-eje ozi n'ulonso:

Ndi agburu* Ziha, Hasufa na ndi Tabaot,

44 Keros, Siaha, Padon,

45 Lebana, Hagaba, Akub,

46 Hagab, Shalmal, Hanan,

47 Gidel, Gaha, Reaya,

48 Rezin, Nekoda, Gazam,

49 Uza, Pasea Besai,

50 Asna, Meunim, Nefusim,

51 Bakbuk, Hakufa, Hahua,

52 Bazlut, Mehida, Hasha,

53 Bakos, Sisera, Tema,

54 Nezaya na Hatifa.

55 Agburu ndi na-ejere eze Solomoni ozi,
ya bu ndi agburu Sotai, Hasoferet, Peruda,

56 Jaala, Dakon, Gidel

57 Shefataya, Hatil, na Pokeret-Hazebaim na Ami.

58 Ndi na-eje ozi n'ulonso, na umu ndi na-ejere eze Solomoni ozi,
di nari ato na iri itoolu na abuo (392).

59 Ndi a bu ndi ozo sitere n'obodo Tel Mela, Tel Hasha, Kerub,
Adon na Imea, nke di n'ala Peshia lota. Ma ha enweghi ike
igosi ezinaulo ebe agburu ha si n'izrel.

60 Ndi agburu Delaya, Tobaya na Nekoda, nari isii na iri ise na abuo
(652).

61 Sitekwa n'etiti ndi nchaja:

Ndi agburu Hobaya, Hakoz na Bazilai, nwoke luru ada Bazilai onye
Gilead, a kpo ya aha n'aha ha.

62 Ndi a choro ebe e deputara usoro omumu ha n'akwukwo, ma
ha achotaghi ha, n'ihu ya, e wepuru ha n'oru nchaja dika ndi
na-adighi ocha. 63 Onyeisi ochichi nyere iwu ka ha ghara iri
ihe dikarisiri nsu tutu ruo mgbe e nwere onye nchaja na-eji
Urim na Tumim ajuta ase.

[‡] 2:41 2:41 Asaf bu otu n'ime ndi Livayi, onye Devid hoptara maka ihu ihe banyere abu. 1Ih 15:19; 16:5 § 2:42 2:42 Ndi a bu ndi nche ulo ukwu, ha si n'ebo Livayi. 1Ih 15:18 * 2:43 2:43 Maobu, ikwu

⁶⁴ Nkpọkọta ọ̀nụ̀ọ̀gụ̀gụ̀ ndị niile ọtara dị iri puku aṅo na abụọ, na narị atọ, na iri isii (42,360), ⁶⁵ nke a agunyegehị ndi ohu ndi ikom na ndi inyom di puku asaa na narị atọ na iri atọ na asaa (7,337), ndi ikom na ndi inyom, ndi ọbụ abụ† di narị abụọ (200). ⁶⁶ Inyinya di narị asaa na iri atọ na isii (736), ebe inyinya muul di narị abụọ na iri aṅo na ise (245). ⁶⁷ Inyinya kamel ha di narị aṅo na iri atọ na ise (435), ebe inyinya ibu di puku isii, na narị asaa, na iri abụọ (6,720).

⁶⁸ Mgbe ha bjarutere n'ulo ONYENWE ANYI di na Jerusalem, ufoḍu n'ime ndiisi ezinaulo nyere onyinye afo ofufu maka i ji ruzie ulo Chineke ka o guzo n'onodu ya. ⁶⁹ Onye obula n'ime ha webatara n'uloaku ihe o nwere ike inyere n'ihu oru a. Ha nyere darik olaedo di puku iri isii na otu (61,000),‡ maina olaocha di puku ise (5,000)§ na onyinye uwe ndi nchujaja, otu narị (100).

⁷⁰ Ndi nchujaja, ndi Livayi, ndi obu abu, ndi na-eche onu uzọ ama, na ndi na-eje ozi n'ulonso, tinyere ufoḍu ndi mmadu ozokwa, ha na ndi Izrel niile foduru gara biri n'obodo nke aka ha.

3

Mwughari ebe ichu aja

¹ Mgbe o ruru onwa asaa n'afọ, ndi Izrel nokwa n'obodo ha niile, ndi mmadu zukotara n'otu na Jerusalem. ² Mgbe ahụ, Jeshua, nwa Jozadak na ndi nchujaja ndi ozo, na Zerubabel nwa Shealtiel na ndi na-enyere ya aka malitere iwughari ebe ichu aja Chineke Izrel maka ichu aja nsure oku n'elu ya dika Mosis onye nke Chineke si nye n'iwu. ³ N'agbanyeghi oke egwu maka ndi niile gbara ha gburugburu, ha gara n'ihu wughachikwa ebe ichu aja ahụ na ntọala ya chukwa aja n'elu ya nye ONYENWE ANYI, bu aja nsure oku nke ututu na nke uhuruchi. ⁴ Ha mekwara mmemme ulo Ikwu dika e dere ya n'iwu Mosis, chukwa aja nsure oku di iche iche n'ubochi niile nke mmemme ahụ. ⁵ Mgbe ihe ndi a gasiri, ha churu aja nsure oku nke a na-achụ mgbe niile, na nke aja maka onwa oheru, na aja ndi ozo maka mmemme ndi ozo di nsọ a kara aka nke ONYENWE ANYI. Ha chukwara aja onyinye nke ha ji nye ONYENWE ANYI onyinye afo ofufu. ⁶ Ndi nchujaja bidoro ichu aja nsure oku nye ONYENWE ANYI n'abali mbu nke onwa nke asaa. O bu ezie na a tobeghi ntọala ulonso ukwu ONYENWE ANYI.

Mwughari ulonso ukwu

⁷ Ha nyere ndi oru na-edo nkume na ndi okpo ntu ego, nyekwa ndi Sajdon na ndi Taja ihe oriri, na ihe onunu na mmanu oliv, ka ha nwee ike isite n'osimiri Lebanon budata osisi sida ndi ahụ rute Jopa, dika ikike Sairos bu eze Peshia si kwadoo ya.

⁸ N'onwa nke abuo nke afo abuo site mgbe ha bjarutere n'ulo Chineke na Jerusalem. Mmadu niile ahụ lotara Juda so ruo oru. Zerubabel nwa Shealtiel, Jeshua nwa Jozadak na ndi foduru na umunne ha, bu ndi nchujaja na ndi Livayi, na ndi niile si na ndota n'agha lota Jerusalem, malitere iru oru ahụ. Ha hoputara ndi Livayi niile gbara iri afo abuo

† 2:65 2:65 Tinyere ndi Livayi na-abu abu, e nwere otutu ndi ozo na-abu abu n'oge mmemme di iche iche, dika n'oge olulu nwanyi, na n'oge mmemme olili, ya bu onwu. ‡ 2:69 2:69 Maobu, narị kilogram ise, § 2:69 2:69 Maobu, olaocha ruru puku kilogram atọ

rigoo ka ha lekota ihe banyere oru ulo ONYENWE ANYI. ⁹ Jeshua na umu ya ndi ikom, na umunne ya, Kadmiel na umu ya, ndi si n'ikwu Hodavaya, ha na umu Henadad na umu ha, na umunna ha, ha niile bu ndi Livayi, jikotara aka na-elekota ndi na-aru ulonso ukwu Chineke ahụ.

¹⁰ Mgbe ndi na-ewu ulo toro ntoala ulonso ONYENWE ANYI ahụ, ndi nchujaja ahụ niile yii uwe ha jide opi n'aka. Otu a kwa ndi Livayi, umu ndi ikom Asaf jikwa ogene ha na-eto ONYENWE ANYI dika usoro iwu Devid, eze Izrel nyere ha si di. ¹¹ Ha ji ahụ otuto na ekele bukwo ONYENWE ANYI ahụ si:

“O di mma,

ihunanya ya n'ebe Izrel no na-adị ruo ebighi ebi.”

Mmadu niile jiri oke olu too ONYENWE ANYI n'ihu ntoala ulonso ukwu ahụ ha toro. ¹² Ma ufodu ndi merela agadi n'etiti ndi nchujaja, na ndi Livayi, na ndi ndu nke ikwu di iche iche, bu ndi chetara ulonso ukwu ahụ Solomon wuru, kwara akwa hie nne, mgbe ndi ozo no na-eti mkpu onu. ¹³ Ya mere, e sitere n'ebe di nnoo anya nu uzu onu na uda akwa ndi mmadu ahụ. Ma o nweghi onye nwere ike ikowata nke bu mkpu akwa maobu mkpu onu, n'ihu na uzu ahụ di ukwuu.

4

Ndi iro

¹ Mgbe ndi iro Juda na Benjamin* nuru na ndi ahụ a dotara n'agha alojala, nukwa na ha na-ewughari ulonso ukwu ONYENWE ANYI, Chineke Izrel, ² ha biakwutere Zerubabel na ndiisi ezinaulo si ha, “Kwerenu ka anyi nyere unu aka n'oru iwu ulo a, n'ihu na anyi huru Chineke unu n'anya dika unu onwe unu si hu ya n'anya. Lee na kemgbe Isahadon eze Asiria butere anyi n'ebe a, anyi alabeghiazu ichuru ya aja.”

³ Ma Zerubabel, na Jeshua na ndiisi ozo zara si ha, “Unu enweghi oke obula n'oru iwuru Chineke anyi ulonso. Naani ndi anyi ga-ewuru ONYENWE ANYI, Chineke Izrel ulo ukwu a dika Sairos eze Peshia nyere n'iwu.”

⁴ Ya mere ndi niile no ha gburugburu malitere ime ihe ga-ewetara ndi Juda ida mba n'obi, na ihe ga-eme ka ujo tuo ha iga n'ihu n'oru iwu ulo ahụ. ⁵ Ha ji ngari gota ufodu ndiisi ka ha megide ha, mebikwaa atumatu ha niile n'oge niile Sairos bu eze Peshia, ruokwa n'oge Daraios ghoro eze ohuru Peshia.

Mmegide n'oge ochichi eze Ahasueros na Ataksekse

⁶ Na mmalite ochichi Sekse, ha deere ya akwukwo ebubo megide ndi Juda na Jerusalem.

⁷ N'ubochi niile ahụ Ataksekse bu eze ndi Peshia, ka Bishlam, na Mitredat, na Tabeel, na ndi otu ya foduru degaara Ataksekse akwukwo. E dere akwukwo ozi ahụ n'odide akwukwo ndi Aramaik, a sugharikwara ya n'asusu Aramaik.

⁸ Ndi ozo soro ha gbaa ajo izu a bu Rehum onyeisi ochichi, na Shimshai ode akwukwo. Ha deere Ataksekse akwukwo megide ndi Jerusalem si ya:

⁹ “Akwukwo ozi a si n'aka Rehum, onyeisi agha na Shimshai ode akwukwo, na ndi otu anyi ndi ozo, na ndi ikpe, na ndiisi obodo na-elekota ndi ahụ niile si Tripolis, na Peshia, na Ere, na Babilon, na Susa

* **4:1** 4:1 Sameria bu isi obodo alaeze ugwu, ndi agburu Benjamin bu ndi bi n'obodo ugwu Izrel, ya mere ha ji buru ndi Sameria.

nke dī n'Elam, ¹⁰ na ọtutū ndī ọzọ ahụ onye ukwu ahụ na onye a na-asọpuru bụ Ashobanipal† si n'ala ha bupu bute na Sameria, na obodo ndī ọzọ dī n'ọdida anyanwụ Yufretis."

¹¹ Nke a bụ ihe ha dere n'akwukwọ ha zigaara Eze Ataksekse.

Ọ bụ gị, eze ukwu Ataksekse, ka ndī ohu gị bi n'akukū ọdida anyanwụ Yufretis na-edetara akwukwọ a.

¹² Nke a bụ ime ka i mata na ndī Juu si Babilon lota Jerusalem ọhuru a ebidola iwughachi obodo ọjọọ nke nnupu isi ahụ. Ha ewuolarị mgbidi ya, tókwa n'ọla ya.

¹³ Anyị choro ka o doo gị anya na o buru na ha ewuchaa ya, o ga-abu nsogbu nye alaeze gị, n'ihu na ndī Juu agaghị ekwekwa ituru gị utu isi ha. ¹⁴ Ebe anyị na-asopuru gị dika nna anyị ukwu, anyị achoghị ka ihe ọjọọ mee n'alaeze gị, ya mere anyị ji kpebie idere gị akwukwọ a. ¹⁵ Anyị choro ka i leba anya n'akwukwọ akuko nke mgbe ochie, ka i choputa na o dighi mgbe Jerusalem na-ejighi buru obodo nnupu isi. N'ezie, o bụ n'ihu nnupu isi a na nkwalu nke ha na-ekwalu ndi eze di iche iche, ka e ji bibie ya na mbu. ¹⁶ Anyi choro ka i mata na o buru na e wuchaa mgbidi obodo a, o ga-esi ike ka akuko alaeze gi a, nke di ruo n'osimiri Yufretis, burukwa nke gi ozo.

¹⁷ Eze ahụ si otu a saa akwukwọ ahụ,

Ọ siri ha, Rehum onyeisi ochichi, na Shimshai ode akwukwọ, na ndi otu ha bi na Sameria ruo n'odida anyanwu nke osimiri Yufretis.

Ndeewonu.

¹⁸ Akwukwọ ozi ahụ unu zitere anyi, aguola ma tapiakwaa ya n'ihu m. ¹⁹ Enyere m iwu ka e nyochaa choputa, e mere nyochaa, a choputakwara ya n'akwukwọ na obodo a siteri n'oge gara aga bu obodo na-ebuli onwe ya megide otutu ndi eze, burukwa ebe na-akpali nnupu isi na okwu na-eweta ogbaaghara. ²⁰ Jerusalem e nweela ufodu ndi eze nke chiri n'Izrel, ndi di ike a maara aha ha, ndi alaeze ha gbasara rute n'osimiri Yufretis, ndi a na-atukwara utu di iche iche. ²¹ Ugbu a, nye iwu ka ndi ikom ndi ahụ kwusi oru, ka a ghara iwuzi obodo a tutu ruo mgbe m ga-enye iwu. ²² Lezienu anya ka unu ghara i lepuru okwu a anya. Gini ga-eme ka a hapu ihe iyi egwu a ka o gaa n'ihu, ime ka ihe joro alaeze a njo kari?

²³ Ngwangwa a guru akwukwọ ozi si n'aka eze Ataksekse, nye Rehum na Shimshai bu ode akwukwọ, na ndi otu ha, ha mere osiso gkwuru ndi Juu na Jerusalem jiri ike kwagide ha ka ha kwusi iru oru ahụ.

²⁴ Ya mere, ha kwusiri iru oru n'ulonso ukwu Chineke na Jerusalem tutu ruo n'afọ abuo nke ochichi Daraios eze Peshia.

5

Akwukwọ ozi Tatenai dere

¹ Ugbu a, ndi amuma, bu Hegai, na Zekaraya nwa Ido buru amuma nye ndi Juu no na Juda nakwa Jerusalem. O bu n'aha Chineke nke Izrel, onye na-achị ha ka ha buru amuma ahụ. ² Mgbe ahụ, Zerubabel nwa Shealtiel,

† 4:10 4:10 Maobu, Osanapa, dika e si sugharia ya n'akwukwọ nsọ ufodu ‡ 4:19 4:19 Ebe a na-arutu aka na nsogbu, na nnupu isi diriji n'oge ochichi eze Hezekaya, Jehoiakim nakwa Zedekaya, megide ochichi ike nke ndi iro ha na-achị ha. 2Ez 18; 19; 2Ez 24:20; 2Ih 36:13.

na Jeshua nwa Jozadak malitekwarā iwu ụlōnsọ Chineke n'Jerusalem. Ndi amụma Chineke ahụ nnyeere ha na-enyekwarā ha aka.

³ Ma Tatenai, onye na-achị mba niile dị n'ọdịda anyanwụ Yufretis, na Sheta Bozenai, na ndị enyi ha, gara Jerusalem juo ndị Juu si; "Onye nyere unu ike ibido iwuzi ụlōnsọ a na mgbidi Jerusalem?" ⁴ Ha jukwara ha ajuju si: "Gịnị bụ aha ndị na-arụ ụlọ a?" ⁵ Ma anya Chineke ha dikwasiri n'ahụ ndị okenye ndi Juu, ha akwusighi ha oru ruo mgbe akwukwo ozi ruru Daraios, na mgbe osisa ya biara site n'akwukwo ozi.

⁶ Nke a bụ akwukwo ozi Tatenai, onye na-achị ala di n'odida anyanwu Yufretis, na Sheta Bozenai, na ndiisi ozọ degara eze Daraios: ⁷ Ha zigara ya akwukwo ozi, nke e si otu a dee,

Daraios bụ eze nwe akwukwo a,
Anyi ekelee gi.

⁸ O di mma ka eze mata na anyi jeruru mpaghara ala Juda, n'ebe ahụ ulonso ukwu Chineke di. Anyi choputara na ndi ahụ ji nkume a wara awa na-ewu ya, na-edokwa osisi na-elu mgbidi ya. Oru ahụ na-agakwa n'ihu nke oma na-esepughị aka n'okpuru nlekota ha.

⁹ Anyi juru ndi okenye ajuju si: Onye nyere unu ikike ibido iwuzi ulonso a na mgbidi Jerusalem? ¹⁰ Anyi jukwara ha aha ha, ka anyi si otu a mee ka i mata aha ndi ndu ha.

¹¹ Ma nke a bụ ihe ha zaghachiri anyi:

"Anyi onwe anyi bụ ndi ohu Chineke nke eluigwe na uwa. Anyi nawughari ulonso nke otu eze ukwu ndi Izrel wuru n'oge gara aga. ¹² Ma n'ihu na nna nna anyi ha mere ka iwe wee Chineke nke eluigwe, o weere ha nyefee n'aka Nebukadneza, onye Kaldia, bụ eze Babilon, onye bibiri ulonso a ma doro ndi bi n'ala ahụ n'agha laa Babilon.

¹³ "Ma otu o di, n'afọ mbu nke ochichi Sairos, eze Babilon, eze Sairos nyere iwu ka e wugharia ulonso Chineke a. ¹⁴ O sikwa n'ulonso di na Babilon weputa ngwongwo olocha na oloado si n'ulonso Chineke nke Nebukadneza si n'ulonso Chineke di na Jerusalem bupu bulaa n'ulonso di na Babilon. Mgbe ahụ eze Sairos nyefere ha n'aka otu nwoke a na-akpo Sheshbaza, onye o hoputara dika govano. ¹⁵ O gwara ya si, 'buru ngwongwo ndi a bulaa ha n'ulonso di na Jerusalem, wughariakwa ulonso Chineke n'onodu ya mbu.'

¹⁶ "Ya mere, o bụ Sheshbaza a biara toọ ntọala ulonso di na Jerusalem. Sitekwa n'oge ahụ ruo ugbu a, ha nọ na-arụ ya ma ha aruchabeghi ya."

¹⁷ Ugbu a, o buru na o di eze mma n'obi, ya nye iwu ka e nyochaa n'ulo a na-echebe akwukwo ochie nke ndi eze Babilon, ichoputa maobu eziokwu na eze Sairos nyere iwu di otu a iwughari ulonso Chineke di na Jerusalem. Ka eze gwakwa anyi ihe bu mkpebi ya banyere okwu a.

6

Iwu Daraios

¹ Ya mere, Daraios nyere iwu ka a choputa n'ulo a na-echebe akwukwo ochie nke ndi Babilon ma o di akwukwo obula di otu ahụ. ² Emesia, a choputara otu akwukwo n'uloeze di na Ekbatana n'ala Midia. Nke a bụ ihe e dere n'ime akwukwo ahụ:

Akwukwo ozi eze;

³ N'afọ mbu nke Sairos bụ eze, o nyere iwu banyere ulonso ukwu Chineke di na Jerusalem ebe ndi Juu na-eke Chineke.

A ga-ewughachi ụlọnsọ ukwu ahụ ka ọ buru ebe ichu aja, ka a tosiekwa ntọala ya ike. Iḍi elu ya ga-adị iri mita atọ, obosara ya ga-abụkwa otu ihe ahụ. ⁴ Ahiri atọ nke oke nkume ka a ga-eji tọọ ntọala ya, tinyere otu ahiri osisi. A ga-esi n'ụlọakụ eze Sairos kwuo ụgwọ ihe ndi a niile. ⁵ Ozokwa, a ga-ebughachikwa ngwongwo ọlaedo na ọlacha niile nke ụlọ Chineke, ndi Nebukadneza sitere n'ụlọnsọ ahụ di n'Jerusalem buru gaa Babilon, doghachikwa ha n'ụlọ Chineke.

⁶ Mgbe a gusiri ya, Daraios zighachiri Tatenai onye na-achị Yufretis,* na Sheta Bozenai, na ndiisi ozo no n'odiada anyanwu Yufretis ozi si ha, Unu hapu ha ka ha ruo oru ha. ⁷ Unu egbochila owuwu ulọ Chineke ahụ. Kwerenu ka onyeisi ndi Juu na ndi okenye Juu wughachi ulọ Chineke a n'ebe e wuru ya na mbu.

⁸ Ozo, ana m enye iwu na nke a bu ihe unu na-aghaghị imere ndi okenye, na ndi Juu niile na-ewughari ụlọnsọ Chineke ahụ.

Ka unu site n'utu isi a na-aturu m kwuo ụgwọ e ji ewu ulọ ahụ na-atufughi oge obula. ⁹ Unu nye ha ihe obula dikwa ha mkpa, umu oke ehi na ebule, umu aturu, ha ga-eji choro Chineke nke eluigwe aja. Nyekwanu ha oka wiiti, na mmanya, na nnu, na mmanu oliv, dika ndi nchajaja rioro, bu ndi no na Jerusalem, aghaghị inye ha ihe ndi a kwa ubochi niile na-esepughi aka. ¹⁰ Ka ha nwee ike ichu ezi aja nye Chineke nke eluigwe, kpekwaara mu na umu m ekpere.

¹¹ Ana m enye iwu na onye obula ga-agbanwe okwu a, ka ehoputa osisi n'ulo ya jiri kwugbuo ya. A ga-emekwa ulọ ya ka ọ buru ebe ikpofu ahijia. ¹² Chineke ahụ, onye mere Jerusalem ebe obibi ya, ga-ebibi eze obula maobu mba obula gbanwere iwu a, maobu bibie ụlọnsọ ahụ ozo.

Ọ bu Daraios na-enye iwu a. Ka onye obula were ike ya niile debe ya.

Ido ụlọnsọ ahụ nsọ

¹³ Ya mere, n'ihu iwu ahụ eze Daraios zitere, Tatenai, onyeisi ochichi n'ala ofe mmiri, na Sheta Bozenai, na ndi otu ha, mere ihe niile dika ozi ahụ si di na-atufughi oge obula. ¹⁴ N'ihu ya, ndiisi Juu gara n'ihu n'oru, ihe na-agakwara ha nke oma site na nkwsa onye amuma, bu Hegai, na Zekaraya, nwa Ido. Ha wuchara ụlọnsọ ahụ dika iwu Chineke Izrel nyere si di, nakwa dika Sairos, na Daraios, na Ataksekse, ndi eze Peshia, nyekwara n'iwu. ¹⁵ Ha wusiri ya n'abalị nke atọ n'onwa isii (di ka ogugu afo ndi Juu si di) n'afọ nke isii nke ochichi Daraios.

¹⁶ Umụ Izrel, bu ndi nchajaja na ndi Livayi, na ndi foduru n'ime ndi e mere ka ha ga biri n'ala ozo, ji onu mee mmemme nke ido ulọ nke Chineke ahụ nsọ na gbaghee ya. ¹⁷ N'ihu ido ulọ ahụ nsọ, ha ji oke ehi di otu nari n'onuogugu, na nari ebule abuo, na nari aturu ano chuo aja, werekwa mkpi iri na abuo chuo aja mmehie n'ihu ndi Izrel niile, dika ebo niile nke Izrel si di. ¹⁸ Ha guzobere ndi nchajaja na nkewa ha, ndi Livayi n'otu ha maka ije ozi nke Chineke na Jerusalem, dika e dere ya n'akwukwo iwu Mosis.

Mmemme Ngabiga

¹⁹ Ndi ahụ emere ka ha gaa biri n'ala ozo, mere Mmemme Ngabiga n'abalị iri na ano nke onwa mbu. ²⁰ Ndi nchajaja na ndi Livayi edoola onwe ha ocha, ha niile dikwa ocha. Ndi Livayi n'onwe ha gburu otutu aturu Mmemme Ngabiga maka ndi nchajaja, na ndi Livayi ndi ozo, na ndi

* 6:6 Maobu, Ala ofe mmiri

ahụ niile lotara aloṭa site na mba ọzọ. ²¹ Ya mere, ndị Izrel niile bụ ndị ahụ lotara site n'ebe e mere ka ha gaa biri riri ihe ahụ, ha na ndị ahụ niile kewapuru onwe ha juu ibi ajoyo ndụ nke ndị mba ọzọ bi n'ala ahụ na-ebi, n'ihì icho ONYENWE ANYI, Chineke nke Izrel. ²² Ha sokwa mee mmemme achicha na-ekoghị eko, nke ha mere ubochi asaa. Oke onụ juputara n'ala Izrel niile n'ihì na ONYENWE ANYI mere ka eze Asiriya nwee obioma n'ebe Izrel nọ, nyere ha aka iwugharị ulonso ukwu Chineke, onye bụ Chineke Izrel.

7

Ezra abiaruo Jerusalem

¹ Mgbe nke a gasiri, n'oge ochichi Ataksekse bụ eze Peshia. Ezra bụ nwa Seraya nwa Azaraya, Azaraya nwa Hilcaya, ² bụ nwa Shalum, nwa Zadok, nwa Ahitub, ³ nwa Amaraya, nwa Azaraya, nwa Meraiot, ⁴ Meraiot nwa Zerahaya; Zerahaya nwa Uzi, Uzi nwa Buki; ⁵ Buki nwa Abishua, Abishua nwa Finehaz; Finehaz nwa Elieza, Elieza nwa Eron onyeisi nchajaja. ⁶ Ezra a si Babilon bjarute. O bụ onye oka n'ihe gbasara iwu ahụ ONYENWE ANYI, Chineke Izrel nyere Mosis. Eze nyere ya ihe niile nke o rioro, n'ihì na aka ONYENWE ANYI Chineke ya dikwasiri n'ahụ ya. ⁷ Ufodu ndi Izrel, ndi nchajaja, ndi Livayi, ndi obu abu, ndi nche na ndi na-eje ozi n'ulonso, soro ya jee Jerusalem n'afọ asaa nke ochichi eze Ataksekse.

⁸ Ezra bjaruru Jerusalem n'onwa nke ise, nke afọ asaa nke ochichi eze. ⁹ O hapuru Babilon n'abali mbu nke onwa mbu, rute Jerusalem n'abali mbu nke onwa ise n'ihì na Chineke nonyeere ya. ¹⁰ Nke a mere n'ihì na Ezra kpebiri n'obi ya imu, na idebe iwu ONYENWE ANYI, na ibu onye ozizi nke okwu Chineke nye umu Izrel.

Akwukwo ozi Ataksekse degara Ezra

¹¹ Nke a bụ ndeputa akwukwo ozi eze, bụ Ataksekse degaara Ezra onye nchajaja, na onye ozizi, na onye oka n'ihe gbasara iwu na ukpuru nke ONYENWE ANYI nyere Izrel:

¹² Ataksekse, eze na-achi ndi eze ozo,

na-edegara Ezra akwukwo, bụ onye nchajaja, burukwa onye nkuzi okwu Chineke nke eluigwe.

Ndeewo!

¹³ Ugbu a, ana m enye iwu ka onye Izrel obula bi n'alaeze m, ma ndi nchajaja, na ndi Livayi, ndi weputara onwe ha i soro gi gaa Jerusalem, ha nwere ike iga. ¹⁴ Eze na mmadu asaa ndi na-adu ya odu na-eziga gi Juda na Jerusalem ka i gaa leba anya n'iwu Chineke nke di gi n'aka.

¹⁵ Ozokwa, iga e were onyinye olaedo na olaocha ndi a eze na ndi ndumodu ya ji afọ ofufu nye Chineke nke Izrel, onye ebe obibi ya di na Jerusalem. ¹⁶ Tinyere olaedo na olaocha nke i nwere ike inata n'ala ahụ niile n'akuku niile nke Babilon, tinyekwara onyinye ihuoma si n'aka ndi mmadu, na ndi nchajaja niile, maka ulonso ukwu Chineke ha di na Jerusalem. ¹⁷ I ga-eji ego niile ndi a zuo oke ehi, na ebule, na aturu, na onyinye mkpuru oka, na onyinye ihe onunu, e ji achu aja n'ebe ichu aja nke ulonso Chineke di na Jerusalem.

¹⁸ O buru na ego amaputa n'ime ya, gi na umunne gi ga-eji ya mee ihe unu maara bu uche Chineke unu. ¹⁹ Ngwongwo niile e bunyere gi maka ije ozi n'ulonso Chineke, buru ha buruo n'ihu Chineke nke Jerusalem.

²⁰ Ma ihe ndị ọzọ nke Ɔduru n'ihu ulonso Chineke gi, nke kwesiri na i mere, i nwere ike site n'ulokwu eze mee ha.

²¹ Mụ, bụ Ataksekse, na-eziga iwu a nye ndị na-elekota ego n'odida anyanwu osimiri Yufretis si ha, ihe obula Ezra, onye nchujaja, na onye nkuzi okwu Chineke nke eluigwe chorọ site n'aka unu, unu nye ya. ²² O buladi ruo olaocha di otu nari talenti, ya na nari akpa oka wiiti ise, na nari galoonu mmanya vaini isii, na nari efa* nke mmanu oliv na nnu n'otutu obula, dika o chorọ ya. ²³ Ihe obula ozo, nke Chineke nke eluigwe chorọ, ka e mee ha n'uzo kwesiri nye maka owuwu ulonso Chineke nke eluigwe. N'ihu gini ka iwe Chineke ga-eji dakwasị eze na umu ya ndi ikom? ²⁴ Ana m enyekwa iwu na ndi nchujaja niile, ndi Livayi niile, ndi obu abu niile, ndi nche niile, ndi ozi ulonso niile, na ndi ozo niile na-aruru Chineke oru, agaghị atụ utu obula.

²⁵ "Ugbu a, Ezra, i ga-eji amamihe Chineke gi nyere gi hoputa ndi ikpe, na ndisi, ndi ga-achi obodo niile di n'odida anyanwu nke osimiri Yufretis. O buru na ha amazighi iwu Chineke nke oma, i ga-akuziri ha.

²⁶ Ahuhu ga-adiri onye obula juru idebe iwu Chineke, na iwu eze, ga-abu onwu, maobu nchupu site n'ala ya gaa mba ozo, maobu inakoro ya ihe niile o nwere, maobu ituba ya n'ulo mkporo."

²⁷ Otuto diri ONYENWE ANYI Chineke nna nna anyi ha, onye mere ka eze kpebie ime ka ulonso ONYENWE ANYI di na Jerusalem di mma ile anya.

²⁸ Keleekwa Chineke onye nyere m ihuoma n'ihu ndi ndumodu ya, na n'ihu umu eze, bu ndisi ochichi di ike. N'ihu na aka ONYENWE ANYI Chineke m nonyeere m. Eji m obi ike chikota ndisi site n'Izrel ka ha soro m gaa.

8

Ndisi ezinaulo niile so Ezra lota

¹ Ndi a bu usoro omumu ndisi ezinaulo ahụ niile sooro m site na Babilon laghachi mgbe Ataksekse bu eze:

² ndi ikwu Finehaz,
Geshom;

ndi ikwu Itama,
Daniel;

ndi ikwu Devid,
Hatush ³ ndi ikwu Shekanaya;

ndi ikwu Parosh,
Zekaraya na nari mmadu na iri ise (150) ndi so ya denye aha ha n'akwukwo.

⁴ Ndi ikwu Pahat-Moab,
Eliehoenai nwa Zerahaya di nari mmadu abuo (200),

⁵ ndi ikwu Zatu,
Shekanaya nwa Jahaziel na nari mmadu ato (300) so ya.

⁶ Ndi ikwu Adin,
Ebed nwa Jonatan na iri mmadu ise (50) so ya.

⁷ Ndi sitere n'ikwu Elam,
Jeshaya nwa Atalaya, na iri ndi ikom asaa (70),

* **7:22** 7:22 Nke a bu nari galoonu isii † **7:26** 7:26 E dere akwukwo ozi a, nke sitere n'amaokwu nke iri na abuo ruo nke iri abuo n'isii n'asusu Aramaik (ndi Siria) nke bu usoro asusu mba na mba ji emerikota ihe n'oge ahụ.

- 8 ndi sitere n'ikwu Shefataya,
Zebadaya nwa Maikel, na iri ndi ikom asato (80).
- 9 Ndi sitere n'ikwu Joab,
Obadaya nwa Jehiel na nari ndi ikom abuo na iri na asato (218),
- 10 ndi sitere n'ikwu Bani,
Shelomit nwa Josifaya na nari ndi ikom na iri isii (160).
- 11 Ndi sitere n'ikwu Bebai;
Zekaraya nwa Bebai na ndi ikom iri abuo na asato (28),
- 12 ndi sitere n'ikwu Azgad,
Johan nwa Hakatan na nari ndi ikom na iri (110).
- 13 Ndi sitere n'ikwu Adonikam,
ndi ikpeazu, ndi aha ha bu Elifelet, na Jeuel na Shemaya na iri ndi
ikom isii (60) bu ndi so ha,
- 14 ndi sitere n'ikwu Bigvai,
Utai na Zakua na iri ndi ikom asaa (70) bu ndi so ha.

Nlorute na Jerusalem

15 Akpokotara m ha n'akuku osimiri na-erubanye n'Ahava, anyi noro n'ebe ahu ubochi ato. Mgbe m leruru anya n'etiti ndi mmadu zokoronu, ha na ndi nchujaja bjiara, a choputara m na o nweghi o buladi otu onye Livayi no n'ebe ahu. 16 Mgbe ahu, ezigara m ozi kpo Elieza, Ariel, Shemaya, Elnatan, Jarib, Elnatan, Netan, Zekaraya na Meshulam, ndi bu ndisi. Ezikwara m ozi kpo Joarib na Elnatan, bu ndi maara ihe. 17 Enyere m ha iwu ka ha gakwuru Ido, onyendu no na Kasifia. Agwara m ha ihe ha ga-agwa Ido na ndi Livayi ibe ya, bu ndi na-eje ozi n'ulonso di na Kasifia, ka ha zite ndi ga-eje ozi ka ha bjakwute anyi maka ulonso Chineke. 18 Chineke gosikwara anyi obioma zitere anyi nwoke a na-akpo Sherebaya na umu ya, na umunne ya, ndi onuogugu ha di iri na asato (18). Sherebaya bu nwa Mahali, nwa Livayi nwa Izrel, burukwa nwoke nwere ezi uche. 19 Chineke sitere n'ikwu Merari zite Hashabaya, na Jeshaya, tinyere umunne ya na umu ha ndi ikom, ndi onuogugu ha di iri ndi ikom abuo (20). 20 Ha zitekwara nari abuo na iri abuo (220) site na ndi na-eje ozi n'ulonso. Otu nke Devid na ndisi ya hoputara hiwee, maka inyere ndi Livayi aka. E deturu aha ha niile n'otu n'otu.

21 N'ebe ahu, ka m no kposaa obubu onu n'akuku osimiri Ahava, n'ihu iweda onwe anyi ala n'ihu Chineke anyi, na irio ya ka o duo anyi, umu anyi na aku anyi niile, n'uzo ziri ezi n'ije anyi, ma nonyekwara anyi. 22 N'ihu na ihere ekweghi m rio eze ka o dunyere anyi ndi agha, na ndi na-agma inyinya ga-edu anyi, ichebe anyi n'uzo, site n'aka ndi iro. N'ihu na anyi agwalari eze na Chineke, onye anyi na-eфе, na-echebe ndi niile na-eфе ya; gwakwa ya na oke iwe ya na-adakwasidi ndi niile gbakutara ya azu. 23 Ya mere, anyi buru onu, kpee ekpere, rio Chineke ka o chebe anyi. O chebekwara anyi.

24 Ahoputara m ndi nchujaja iri na abuo ndi a: Sherebaya, Hashabaya na mmadu iri ndi ozo bu umunna ha ka ha hu maka olaocha, na olaedo, na efere olaedo ahu, na ihe ndi ozo ahu eze na ndi na-adu ya odu, na ndisi ochichi ya, na umu Izrel niile nyere maka ulonso ukwu Chineke anyi. 25 Eji m ihe otutu tuo onyinye olaocha na olaedo na ihe ndi ozo eze, na ndi ndumodu ya, na ndisi ozi ya, na ndi Izrel nyere maka ulonso ukwu Chineke. 26 E jiri m ihe otutu tunye ha olaocha di nari talenti isii na iri ise (ya bu 650), na ngwongwo olaocha di otu nari talenti (ya bu 100), na olaedo di otu nari talenti (ya bu 100). 27 Iri efere olaedo abuo (20) nke

onuahija ya bu puku darik (1,000),* tinyere efere bronz abuo e hichaziri nke oma, nke di oke onuahija di ka efere olaedo.

²⁸ Emesia, agwara m ha okwu si ha, "Lee, unu onwe unu na ihe ndi a niile bu ihe di nso nye ONYENWE ANYI. Olaocha na olaedo ndi a bukwa onyinye afo ofufu e nyere ONYENWE ANYI Chineke nna nna unu ha. ²⁹ Chenu ha nche, debekwa ha nke oma, tupu ruo mgbe unu ga-atu ha n'ihu ndjisi nchujaja, na ndjisi Livayi, na ndjisi ulo nke Izrel n'ime Jerusalem, n'ime ulokwu nke ulo ONYENWE ANYI." ³⁰ Ya mere, ndi nchujaja na ndi Livayi kwenyere ibu olaocha na olaedo, na ngwongwo ihe nso ndi ahụ, buga ha n'ulonso ukwu Chineke di na Jerusalem.

³¹ Anyi hapuru osimiri Ahava n'ubochi nke iri na abuo nke onwa mbu, chee ihu anyi iga Jerusalem. Chineke nonyekwaara anyi, doputa anyi site n'aka ndi iro obula, na n'aka ndi ohi. ³² N'ikpeazu, anyi rutere Jerusalem n'udo, zukwaa ike ubochi ato.

³³ N'ubochi nke anọ, site n'oge anyi ruru, e jiri ihe otutu tukwa olaocha na olaedo ahụ, ha na ngwongwo ihe nso ndi ozo ahụ. E mere nke a n'ulonso ukwu Chineke. Ndi turu ha bu Meremot nwa Uraya onye nchujaja, na Elieza nwa Finehaz. Jozabad nwa Jeshua, na Noadaya nwa Binui, ndi Livayi, sokwa tuo ha. ³⁴ Ihe niile zuru ezu dika idi arọ ha si di. E dekwarā onuogugu ihe a tuputara n'akwukwo n'oge ahụ.

³⁵ Emesia, onye obula n'ime anyi si esi lota churu Chineke Izrel aja nsure oku. E ji oke ehi iri na abuo choo aja maka ebo Izrel niile, ya na iri ebule itoolu na isii, na iri umu ebule asaa na asaa. Ma e ji mkpi iri na abuo choo aja mmehie. E jichakwa ha niile choo aja nsure oku nye ONYENWE ANYI. ³⁶ E nyere ndjisi oru eze niile, na ndjisi ochichi† niile di n'ofe odida anyanwu osimiri Yufretis akwukwo iwu ahụ eze nyere. Ndjisi a nyekwara aka n'oru iwughachi ulonso Chineke ahụ.

9

Ekpere Ezra banyere ilurita di na nwunye

¹ Mgbe e mesiri ihe ndi a, ndjisi bjakwutere m si, "Ndi Izrel na ndi nchujaja, na ndi Livayi, ekewapughi onwe ha site n'etiti ndi agbataobi ha, na omume aru ha niile,* dika nke ndi Kenan, na ndi Het; na ndi Periz, na ndi Jebus, na ndi Amon, na ndi Moab, na ndi Ijipt, na ndi Amorait. ² Ha alutarala onwe ha nwunye site n'umu ndi inyom mba ozo ndi a, lutakwara umu ha ndi ikom. Ha agwakotala mkpuru nso na ndi di iche iche no ha gburugburu. O bu ndi ndu na ndjisi ochichi ha bu ndi butere uzọ n'ibi ndu ekwesighi ntukwasị obi a."

³ Ma mgbe m nuru nke a, adowara m uwe ahụ m na uwe mwuda m,† dopukwa ufodu agiri isi nke isi m, na aji afuonu m, nodukwa ala n'onodu mgbagwo anyi. ⁴ Mgbe ahụ, ndi niile mara jijiji n'okwu Chineke nke Izrel, gbakotara m gburugburu n'ih i ekwesighi ntukwasị obi nke ndi ahụ e mere ka ha jee biri na mba ozo lotaranu. Mu onwe m nokwa n'onodu mgbagwoju anya ruo oge ichu aja nsure oku nke anyasi.

* **8:27** 8:27 Ya bu kilogram asato na uma ano † **8:36** 8:36 Ndjisi oru eze bu ndi ochichi nke mpaghara di iche iche nke alaeze ahụ di n'aka. Ndjisi ochichi ozo niile na-aru n'okpuru ha. * **9:1** 9:1 Omume ruru aru, o bu mgbe onwa itoolu gasiri site na n'oge Ezra lghachiri Jerusalem ka ha mere ihe ndi a megidere iwu Chineke nyere ha n'akwukwo. Dit 7:3-4; Nkp 3:5-6. † **9:3** 9:3 idowa uwe bu otu ihe na-egosi onodu iru uju. E deputara nke a n'akwukwo Lev 10:6; Neh 13:25; 10:29-30.

⁵ N'ikpeazu, n'oge aja uhuruchi, esitere m n'iweda onwe m ala bilie, eji m uwe na uwe mwuda dokara adoka daa n'ala n'ikpere m, chilie aka m abuo elu, tikuo ONYENWE ANYI Chineke m ⁶ n'ekpere si,

"There na-eme m, Chineke m, amaghi otu m ga-esi lelie anya m lekwasi gi n'ihu, n'ihu na mmehie anyi babigara uba oke, ikpe omuma di na-eche anyi dikwa ukwu, n'ezie o ruola eluigwe. ⁷ Site n'ubochi nna nna anyi ha ruo taa, ikpe omuma anyi adila ukwu. N'ihu mmehie anyi, anyi na ndi eze anyi, na ndi nchajaja anyi ka enyefere n'aka mma agha, na ndota n'agha, na ipunara anyi ihe n'ike na nweda n'ala n'aka ndi eze ala mba ozo, dika o di taa.

⁸ "Ma ugbu a, na nwa oge nta a, gi bu ONYENWE ANYI Chineke anyi egosila anyi amara, mee ka ole na ole foduru anyi. O nyeela anyi onodu siri ike n'ime ebe nsọ ya. Chineke anyi na-enye anya anyi ihè, mee ka anyi kurutu ume ndu n'oge a site n'onodu ibu ohu anyi. ⁹ N'ihu na ndi ohu[‡] ka anyi bu, ma n'ihu obioma na obi ebere gi, i gbakutaghi anyi azu n'onodu ibu ohu anyi. Kama i mere ka ndi eze Peshia gosi anyi obi ebere. Ha enyekwala anyi ndu ohuru, nke anyi ga-eji nwee ike wughachi ulonso Chineke anyi, ma wuziekwa ebe ya niile dakporo adakpo. Ozokwa, o nyekwala anyi ebe ize ndu site na mwughari nke mgbidi Juda na Jerusalem.

¹⁰ "Ugbu a, Chineke anyi, ginikwa ka anyi nwere ikwu banyere ihe ndi a niile mere? Lee na anyi ahapula gi ozo, hapukwa igbaso iwu gi, ¹¹ nke i ji doo anyi aka na nti site n'onu ndi amuma, bu ndi ohu gi. N'ihu na i si n'onu ha kwuo si, 'Ala ahụ unu na-abanye inweta bu ala nke ndi bi n'ime ya mere ka o ruo aru. N'ihu na ndi bi n'ime ya esitela n'omume ojoo ha mee ka akuku ala ahụ niile ruo aru. ¹² Ya mere, unu enyekwala umu ha ndi ikom umu unu ndi inyom ka ha luru, maobu kwenye ka umu unu ndi ikom luo umu ha ndi inyom. Unu achokwala udo nke odimma obula n'etiti unu na ha n'oge obula, ka unu di ike, rie ezi ihe nke ala ahụ, hapukwara ya umu unu dika ihe nketa ha ruo mgbe ebighi ebi.'

¹³ "Ma ihe niile dakwasiri anyi bu maka ajo omume anyi, n'ihu ikpe omuma di ukwu anyi. Ma lee, Chineke anyi ataghi anyi ahuhu dika idi ukwu nke mmehie anyi si di, kama, o mekwara ka ole na ole n'ime anyi fodu. ¹⁴ Ma anyi o ga-emebi iwu gi ozo, site n'ilu ndi a ruru aru n'omume ha? I gaghị eweso anyi iwe ruo na i ga-ebibi anyi kpankpan, na-afodughi otu onye? ¹⁵ Ma gi, ONYENWE ANYI, Chineke Izrel, i bu onye ezi omume. Lee anyi ka anyi guzo n'ihu gi n'onodu ikpe omuma anyi, o bu ezie na o nweghi onye obula n'ime anyi kwesiri iguzo n'ihu gi n'ihu nke a."

10

Nkwuputa mmehie

¹ Mgbe Ezra na-ekpe ekpere, na-ekwuputa mmehie ndi a, na-akwa akwa, na-atu onwe ya n'ala n'ihu ulo Chineke, igwe ndi Izrel di ukwu, bu ndi nwoke, na nwanyi, na umuntakiri gbara ya gburugburu soro ya na-akwa akwa di ilu. ² Mgbe ahụ, Shekanaya nwa Jehiel, onye agburu Elam, siri Ezra, "Anyi emehiela megide Chineke anyi, n'ihu n'ilu ndi inyom mba ozo ndi gbara anyi gburugburu. Ma otu o di, olileanya ka diri ndi Izrel. ³ Ugbu a ka anyi gbaa ndu n'ihu Chineke anyi, izilaga ndi inyom ndi mba ozo ndi

[‡] 9:9 9:9 Ndi ohu N'oge a ndi Juu noo n'okpuru ochichi alaeze ozo. Neh 9:36; Dit 28:47-48

a na ụmụ ha dịka ndumọdu onyenwe m Ezra, na ndị na-atụ egwu iwu Chineke anyị si dị. Ka e mee ihe ndị a dịka iwu si dị. ⁴ Biko, bilie gwa anyị ụzọ anyị ga-esi dozie ihe niile mebiri emebi. Anyị ga-eme ihe i kwuru.”

⁵ Mgbe ahụ, Ezra biliri ụọ ndiisi ndị nchụaja na ndị Livayi, na Izrel niile, ma ha ga-eme ihe Shekanaya kwuru. Ha niile n'uru iyi kwenye na ha ga-eme ya. ⁶ Mgbe ahụ, Ezra si n'ihu ụlọ Chineke ụọ banye n'ime ọnuulo Jehohanan, nwa Eliashib. Mgbe ọ nọ n'ebe ahụ, ọ righi nri ọbula, ọ nughị mmiri ọbula, n'ihị na ọ nọgidere na-eru ụjụ n'ihị ekwesighi ntụkwasi obi nke ndị si n'ebe a dotara ha n'agha lota.

⁷ E zisara ozi na Juda na Jerusalem niile na a choro ihu ndi niile si esi lota na Jerusalem. ⁸ Ndiisi na ndi okenye kpebiri na onye ọbula nke na-abiaghi n'ubochi ato, dika atumatu ha si di, na a ga-anara onye ahụ akụ niile o nwere, kewapukwa onye ahụ site na mkpokota ndi Izrel e mere ka ha gaa biri n'ala ọzọ.

⁹ Mgbe ubochi ato ahụ zuru, ndi ikom Juda na Benjamin niile zukoro na Jerusalem. N'ubochi nke iri abuo nke onwa itoolu, mmadu niile zukoro nodu n'ama di n'ihu ulonso Chineke. Mmiri di ukwu zoro n'ubochi ahụ. Ujo tukwara ndi ahụ niile zukoro n'ihị oke mmiri ozuzo ahụ na n'ihị okwu ahụ. ¹⁰ Mgbe ahụ Ezra onye nchujaja, biliri oto, si ha, “Unu emehiela, n'ihị na unu luru ndi inyom mba ọzọ, si otu a tukwasi ihe n'ikpe omuma diri Izrel. ¹¹ Ugbu a, so puruony ONYENWE ANYI, bu Chineke nna nna unu ha, meekwanu ihe bu nzube ya. Kewapunu onwe unu site n'ebe ndi mba ọzọ no, nakwa ebe nwunye ndi unu si mba ọzọ luta.”

¹² Nzuko niile ahụ zara n'otu olu si. “Okwu gi ziri ezi, Anyi aghaghi ime dika i kwuru.” ¹³ Ma ha zakwara si, “Nke a abughi ihe anyi ga-eme n'otu ubochi maobu n'ubochi abuo, n'ihị na aka otutu mmadu n'ime anyi di na mmehie ahụ. Mmiri na-ezosikwa ike, anyi enwekwaghi ike inogide ruo oge di anya. ¹⁴ Ka ndiisi anyi guzobe mkpokota niile. Ka ndi niile no n'obodo anyi ndi luru nwananyi site na mba ọzọ bia n'oge a kara aka, ha na ndi okenye na ndi ikpe nke obodo ọbula, ruo mgbe oke iwe Chineke banyere okwu a sitere n'ebe anyi no puo.” ¹⁵ Ma ndi na-ekweghi ka e mee ya otu a bu naani Jonatan nwa Asahel na Jazeia nwa Tikva, na Meshulam na Shabetai onye Livayi.

¹⁶ Ya mere, ndi ahụ niile si esi lota, mere dika mkpebi ahụ si di. Ezra hoputara ufodu ndi ikom, ndi bu ndiisi ezinaulo, e si n'ezinaulo ọbula hoputa otu onye. E dekwara aha ndi niile a hoputara n'akwukwo. Ya mere, n'ubochi mbu nke onwa iri, ndi a malitere inyocho okwu ndi a. ¹⁷ Mgbe onwa ato gasiri, ya bu, n'abali mbu nke onwa mbu n'afọ, ha rucharara oru banyere ndi ikom luru ndi inyom mba ọzọ.

Ndi luru ndi mba ọzọ

¹⁸ A choputara n'etiti umu ndi nchujaja, na ndi a luru ndi inyom si na mba ọzọ.

Ndi si n'ikwu Jeshua nwa Jozadak na umunne ya bu,

Maaseia, Elieza, Jarib na Gedaliya. ¹⁹ Ha niile jikoro aka kpebiekwa na ha ga-ezila ndi nwunye ha. Onye ọbula wetara ebule site n'igwe aturu dika ihe ikpe omuma.

²⁰ Ndi si n'ikwu Imea bu

Hanani, na Zabadaya.

²¹ Ikwu Harim:

Maaseia, Ilaija, Shemaya, Jehiel na Uzaya.

22 Ndị si n'ikwu Pashua:
Elioenai, Maaseia, Ishmel, Netanel, Jozabad, na Eleasa.

23 N'ime ndị Livayi:
Jozabad, Shimei, Kelaya (onye a na-akpọkwa Kelita), Petahaya, Juda
na Elieza.

24 N'ime ndị na-abụ abụ,
Eliashib.

N'ime ndị nche ọnu ọzọ:
Shalum, Telem, na Uri.

25 N'etiti ndị Izrel ndị ọzọ:
Site n'ikwu Parosh:
Ramaya, Izaya, Malkija, Mijamin, Elieza, Malkija na Benaya.

26 Site n'ikwu Elam:
Matanaya, Zekaraya, Jehiel, Abdi, Jeremot na Iłaija.

27 Site n'ikwu Zatu:
Elioenai, Eliashib, Matanaya, Jeremot, Zabad na Aziza.

28 Site n'ikwu Bebai:
Jehohanan, Hananaya, Zabai, na Atlai.

29 Site n'ikwu Bani,
Meshulam, Maluk, Adaya, Jashub, Sheal na Jeremot.

30 Site n'ikwu Pahat-Moab,
Adna, Kelal, Benaya, Maaseia, Matanaya, Bezalel, Binui, na Manase.

31 Site n'ikwu Harim:
Elieza, Ishija, Malkija, Shemaya, Shimeon, 32 Benjamin, Maluk na
Shemaraya.

33 Site n'ikwu Hashum,
Matenai, Matata, Zabad, Elifelet, Jeremai, Manase na Shimei.

34 Site n'ikwu Bani,
Maadai, Amram, Uel, 35 Benaya, Bedeia, Keluhi 36 Venaya, Meremot,
Eliashib 37 Matanaya, Matenai na Jaasu.

38 Site n'ikwu Bani:
Binui na Shimei, 39 Shelemaya, Netan, Adaya, 40 Maknadebai, Shashai,
Sharai, 41 Azarel, Shelemaya, Shemaraya, 42 Shalum, Amaraya na
Josef.

43 Site n'ikwu Nebo:
Jeiel, Matitaia, Zabad, Zebina, Jadai, Juel na Benaya.

44 Ndị a niile luru ndị inyom site na mba ọzọ. Ha zilagara ha na
umu ha.

Nehemaya

Ekpere Nehemaya

1 Nke a bụ okwu Nehemaya nwa Hakalaya:

N'ọnwa Kislev,* nke afọ ahụ mere ya iri afọ abụọ nke ọchịchị Ataksekse† mgbe m nọ n'ụlọeze dị na Susa,‡ 2 otu nwanne m nwoke aha ya bụ Hanani,§ na ụfọdụ ndị ọzọ sitere Juda b́jara ileta m. Ajurú m ha ajujú otu ihe si agara ndi Juu ahụ fọdurú, ndi si ebe di iche iche lóta, juokwa ha maka Jerusalem.

3 Ha zara si: “Ndi ahụ niile lotara* nọ n'oke nsogbu na ihere. A kudara mgbidi Jerusalem; e sukwará onú ụzọ ama ya niile oku.”

4 Mgbe m nurú okwu ndi a, anodurú m ala kwaa nnoo akwa. N'ezie, ajurú m iri ihe obula otutu ubochi, n'ihu na eji m oge m niile kpee ekpere ríọ Chineke nke eluigwe aririo, 5 si ya:

“Gị, ONYENWE ANYI Chineke nke eluigwe, onye di ukwu na onye dikwa egwu; gị onye na-edebe ogbugba ndu ihunanya nke ndi ahụ huru ya n'anya na-edebekwa iwu ya niile. Biko nuru aririo m. 6 Leda anya ebere gi ka i nuru aririo mu bu ohu gi na-arío gi ehie na n'abalí. Ana m ekwuputa mmehie anyi bu umu Izrel, ma nke m na ezinaulo nna m mere megide gi. 7 Anyi emela ihe joro njo megide gi. Anyi edebeghi iwu gi na ukpuru gi nke i nyere ohu gi Mosis.

8 “Chetakwa ntuziaka inyere Mosis bu ohu gi, na-asi, ‘O buru na unu emehie, mu onwe m ga-achusa unu n'etiti mba di iche iche. 9 Ma o buru na unu alaghachikwute m, debe ihe niile m nyere unu n'iwu, a sikwa na a chusara unu mee ka unu gbasaa ga n'akuku niile nke uwa, aga m achikota unu mee ka unu laghachi na Jerusalem bu obodo m hoputara nye Aha m.’

10 “Anyi bu ndi ohu gi, burukwa ndi i ji aka gi di ike zoputa. 11 Biko, Onyenwe anyi, nuru ekpere mu bu ohu gi, nurukwa ekpere ndi ohu gi niile o na-atọ uto itu egwu aha gi. Mee ka ihe gara ohu gi nke oma taa site n'imere ya ebere n'ihu nwoke a.”

N'oge ahụ abụ m onye na-ebu ihe onunú eze.

2

Nehemaya abiaruo Jerusalem

1 N'ọnwa Nisan, n'iri afọ abụọ nke ọchịchị eze Ataksekse, mgbe e wetaara eze mmanya. E buru m mmanya ahụ bugara ya eze. Ugbu a, o nwebeghi mgbe obula m jirila ihu mgbaru b́ia n'ihu eze. 2 Ya mere, eze

* 1:1 1:1 Nke a bụ onwa itoolu n'afọ. Zek 7:1 † 1:1 1:1 Nke bụ mgbe narí afọ itoolu n'otu gasiri site na mgbe ndi mbu si Babilon loghachitara. O bu na Senchuri nke anọ tupu a muo Kraist. Neh 2:1 ‡ 1:1 1:1 O bu ulọeze di na ndagwurugwu mmiri Taigris, ebe ndi eze atọ chirí obodo Peshia na-ebi n'oge oke oyi. Est 1:2; Dan 8:2 § 1:2 1:2 O ga-abu onye nne ji ya na Nehemaya, onye b́jara zie ya ozi banyere onodu Jerusalem. Neh 7:2 * 1:3 1:3 E kewara alaeze Peshia mpaghara atọ. N'obodo Sameria ka ndi na-achi mpaghara Juda nọ. † 1:11 1:11 Eze a na-ekwu maka ya n'ebe bu Ataksekse, Ezr 4:21

juru m, “Gini mere ihu gi ji gbaruo mgbe o dighi oria ji gi? Nke a na-egosi naani na obi joro gi njo.”

Ujo turu m nnoo nke ukwu. ³ Azara m eze si, “Onyenwe m, ka ochichi eze di ogologo ndu. Gini ga-eme ka obi di m uto ebe o bu na obodo ahụ e liri nna nna m ha aghoala mkpomkpọ ebe, nke a kpokwara onu uzo ama ya niile oku?”

⁴ Eze siru m, “O bu gini ka i choro?”

Mgbe ahụ ekpere m ekpere n’obi m nye Chineke, ⁵ ma zaa eze si, “O buru na o ga-amasi eze, biko, o burukwa na ohu gi achota ihuoma n’anya gi, ana m ario ka i ziga m juda, bu obodo nna nna m ha, ka m gaa wughariakwa ya.”

⁶ Eze siru m, ebe nwunye ya nokwa n’akuku ya, “Ije gi o ga-abu ruo olee mgbe, olee mgbe i ga-aloghachitekwa?” O masiri eze i ziga m. Ya mere, enyere m ya oge.

⁷ Mgbe ahụ, asiri m ya, “O buru na o ga-amasi eze, aga m acho ka i nye m akwukwo nke m ga-enye ndiisi ochichi niile no n’akuku odida anyanwu osimiri Yufretis, ka ha kwere ka m site n’obodo ha gafee ruo mgbe m gae ruo na juda. ⁸ Nyekwa m akwukwo ozi m ga-enye Asaf, onye na-elekota ohia eze, ka o nye m osisi nke a ga-eji ruozi onu uzo di n’akuku ulonso, na nke a ga-eji ruo mgbidi obodo ahụ, na nke m ga-eji ruo ulo nke aka m.” Eze meere m ihe ndi a niile, n’ihi na aka ebere Chineke dinyere m.

⁹ Mgbe m rutere obodo ndi a di n’akuku odida anyanwu osimiri Yufretis, enyere m ndiisi ochichi niile akwukwo ahụ eze dere nye m. Eze dnyere m ndiisi agha na ndi agha na-agba inyinya ka ha chebe m n’ije m.

¹⁰ Ma mgbe Sanbalat, onye Horonaim, na Tobaya, onye Amon bu onyeisi oru ochichi, nuru ihe banyere obibia m, iwe were ha nke ukwu inu na o nwere onye na-achọ inyere ndi Izrel aka.

Nehemaya eledo Mgbidi Jerusalem

¹¹ E rutere m Jerusalem, nodukwa ebe ahụ mkpuru ubochi ato, ¹² eji m abali puo kporo mmadu ole na ole. O nwebeghi onye obula m gwara ihe Chineke tynere m n’obi ime na Jerusalem. O dighi inyinya ozo anyi ji ma o bughu nke ahụ m na-agba.

¹³ N’abali a puru m site n’Onu uzo ama Ndagwurugwu† ruo n’isi iyi mmiri Nkita ohia,‡ sitekwa n’ebe ahụ ruo n’Onu uzo ama ebe ikpofu ahijia.§ Anyi jehariri ihu ebe niile mgbidi Jerusalem dara ada, na onu uzo ama ya niile nke oku rere. ¹⁴ Emesia, ejeruru m onu uzo nke di n’ebe isi iyi di, ruokwa n’odo mmiri eze, ma inyinya ibu m enweghi ike isite n’ebe ahụ gafee. ¹⁵ Ya mere, ejiri m n’abali jeruo ndagwurugwu ahụ, leruo mgbidi ahụ anya. Emesia, atughariri m loghachi site n’onu uzo. Ama ndagwurugwu. ¹⁶ Ndiisi obodo amaghi ebe m gara maobu ihe m na-eme, n’ihi na agwabeghi m onye juu obula ihe m bu n’obi, maobu ndi nchujaja, maobu ndi a na-asopuru, maobu ndi ochichi obodo, maobu onye ozo obula ndi ga-aru oru ahụ.

¹⁷ N’ikpeazu, agwara m ha si, “Unu maara nke oma ihe dakwasiri obodo anyi. Lee otu mgbidi ya si dakasia, na otu onu uzo ama ya si rechapu oku. Ka anyi wuzienu mgbidi Jerusalem, si otu a wepu ihe ihere a diiri anyi.”

* **2:10** 2:10 Bu onyeisi ochichi na Sameria. † **2:13** 2:13 Onu uzo ama a di n’odida anyanwu nke mgbidi Jerusalem, 2Ih 26:9; Neh 3:13. ‡ **2:13** 2:13 Agwo, n’okwu ima atu § **2:13** 2:13 Onu uzo ama di n’ebe a na-ekpofu ahijia, bu onu uzo ndi juu na-esite mgbe ha na-edupu umu anumanu e ji achu aja, i duru ha jeruo Ndagwurugwu nke Ben Hinom. Guo akwukwo Neh 3:14; 2Ez 23:10

¹⁸ Akọọrọ m ha ọchịchọ ahụ Chineke tinyere m n'obi na ihe mụ na eze kwuru, na otu o si kwadoo ihe m gwara ya.

Ha zara m si, "Ọ dị mma, ka anyị wugharịanụ mgbidi ahụ." Ọrụ ahụ bidokwara na-atufughị ọge.

¹⁹ Ma mgbe Sanbalat, onye Horon, na Tobaya, onyeozị ndị Amon, na Geshem onye Arab, nūrụ ya, ha kwara anyị emo si, "Gịnị bụ ihe nke a unu na-eme? Ọ bụ eze ka unu na-enupu isi megide?"

²⁰ Ma azara m ha si, "Chineke nke eluigwe ga-eme ka ihe gara anyị nke oma. Anyị onwe anyị bụ ndị ohu ya ga-amalite iwughachi mgbidi a, ma unu onwe unu, unu enweghị oke maọbụ ọnọdụ ziri ezi maọbụ ihe ncheta ọbụla n'ime Jerusalem."

3

Ndị wugharịrị mgbidi ahụ

¹ Mgbe ahụ, Eliashib onyeisi nchụaja na ndị nchụaja ibe ya wuru mgbidi ahụ ruo n'ụlọ elu Nari na ụlọ elu Hananel. Ha wukwara Ọnụ Ụzọ ama Aturū, kwụba ibo ya, doo ya nsọ. ² Ndi sitere obodo Jeriko rụkwara ọrụ n'akụkụ ha. Ma Zakua nwa Imri, rūrū ọrụ nke ha n'akụkụ ndị ọrụ si Jeriko.

³ Ụmụ ndị ikom Hasena wuru Ọnụ Ụzọ ama Azụ, dobe osisi ya, kwụba ọnụ ụzọ ya, kpụkwa ihe mkpochi ya niile, na ihe ntuchi ya niile n'ọnọdụ ha. ⁴ Meremot, nwa Ụraya, nwa Hakoz, ruziri akụkụ mgbidi nke ọzọ. Onye na-eso ya bụ Meshulam, nwa Berekaya, nwa Meshezabel, ruziri mgbidi, onye na-esota ya bụ Zadok nwa Baana, onye ruzikwara mgbidi. ⁵ Akụkụ nke ọzọ ka ndị ikom Tekoa ruziri, ma ndị ha a na-asọpuru ekweghị ehudata ubu ha nye ọrụ ahụ n'okpuru ndị nlekota ha.

⁶ Joiada nwa Pasea na Meshulam nwa Besodeia wuru Ọnụ Ụzọ Ama Jeshana. Ha tinyere osisi ya niile, kwụba ibo ọnụ ụzọ ya, ihe mkpochi ya na ihe ntuchi ya niile n'ọnọdụ ha. ⁷ Ndi ọzọ rūrū ọrụ n'akụkụ ha bụ Melataya, onye Gibion, na Jadon onye Meronot, na ndị si Gibion na Mizpa. Obodo ndị a dị n'okpuru onyeisi ọchịchị akụkụ ọdida anyanwụ Yufretis. ⁸ Uziel nwa Hahaya, bụ ọkpụ ụzọ ọlaedo, doziri otu akụkụ. Onye na-eso ya bụ Hananaya, otu onye n'ime ndị na-eme mmanụ otite na-esi isi oma, doziri nke na-esote nke ahụ. Ha doziri Jerusalem ruruo ya na Mgbidi Obosara. ⁹ Onye na-eso ha bụ Refaya nwa Hua onyeisi ọchịchị otu akụkụ Jerusalem. ¹⁰ Onye na-eso ya bụ Jedaya nwa Harumaf, onye rūrū akụkụ mgbidi ahụ chere ihu n'ụlọ nke aka ya. Onye na-eso ya n'ọrụ a bụ Hatush nwa Hashabneia. ¹¹ Onye ọzọ bụ Malkija nwa Harim, na Hashub nwa Pahat-Moab, ndị wugharịrị ụlọ elu ọkụ, na otu akụkụ mgbidi ahụ. ¹² Shalum nwa Halohesh na ụmụ ya ndị inyom meziri akụkụ mgbidi nke na-esota. Ọ bụ onyeisi ọchịchị otu akụkụ Jerusalem nke ọzọ.

¹³ Hanun duuru ndị obodo Zanoa wuo Ọnụ Ụzọ Ndagwurugwu. Ha wuziri ya, tinye ibo ya, ihe mkpochi ya na ihe ntuchi ya niile n'ọnọdụ ha. Ha wuzikwara mpaghara ahụ nke ịdị ogologo ya ruru nari mita ise, ruo n'ọnụ ụzọ ama dị n'ebe a na-ekpofu ahịhịa.

¹⁴ Malkija nwa Rekab, onyeisi ọchịchị ala nke dị Bet-Hakerem gburugburu, bụ onye wuziri ọnụ ụzọ ama dị n'ebe ikpofu ahịhịa. O tinyere ibo ya, ihe mkpochi ya na ihe ntuchi ya niile n'ọnọdu ha.

¹⁵ Shalum nwa Kol-Hoze, onyeisi ọchịchị ala dị Mizpa gburugburu, wuziri ọnụ ụzọ ama isi iyi, kpuchie elu ya, tinye ya ibo ọnụ ụzọ ya, ihe mkpochi na ihe ntuchi ya niile n'ọnọdu ha. O mezikwara mgbidi ahụ site n'ọdọ mmiri Siloam ruo n'ubi eze a gbara ogige, na ruokwa na nkwasanrịda dị site n'obodo Devid ma e site Jerusalem na-apụta. ¹⁶ Onye na-eso ya bụ Nehemaya nwa Azbuk, onyeisi ọchịchị ọkara n'ime Bet Zoa.* O wuziri mgbidi ahụ ruo ncherita ihu ebe ili Devid, ruokwa ọdọ ebe emere maka ichekota mmiri, na n'Ụlọ ndị Dike n'agha.

Oru ndi Livayi ruru

¹⁷ Ndị na-eso ya bụ ndị Livayi, ndi nke Rehum nwa Bani na-achikota. Onye ọzọ bụ Hashabaya onyeisi ọchịchị ọkara ndi bi na Keila. O ruru ọru e kenyerere ndi ya. ¹⁸ Onye ọzọ na-eso ya bụ Binui nwa Henadad onye bụ onyeisi ọchịchị ọkara akukụ Keila nke ọzọ. O du ndi Keila ibe ya ruo ọru ha ketara. ¹⁹ Onye na-eso ya bụ Eza nwa Jeshua onyeisi ọchịchị obodo Mizpa. Ya na ndi otu ya ruziri akukụ mgbidi ahụ di na mgbago ebe ulo nchikota ngwa agha ruo na nkuku ya. ²⁰ Onye ọzọ na-eso ya bụ Baruk, nwa Zabai, onye ji nnoo inu oku n'obi ruzie mgbidi ahụ site na nkuku ya ruo n'onu uzo e si abata ulo Eliashib, bụ onyeisi nchujaja. ²¹ Onye na-eso ya bụ Meremot nwa Uraya, nwa Hakoz. O sitere n'onu uzo ulo Eliashib ruziri ruo na ngwucha ya.

Oru ndi nchujaja ruru

²² Ndị nchujaja si n'akukụ Jerusalem wuziri akukụ nke na-esote ya. ²³ Isonye ha, Benjamin na Hashub wuziri akukụ ahụ di n'ihu ulo ha. Azaraya nwa Maaseia, onye bukwa nwa nwa Ananaya wuziri nke na-esote ya, nke dikwa n'akukụ ulo ya. ²⁴ Binui nwa Henadad wuziri akukụ nke ọzọ, nke sitere n'ihu ulo Azaraya ruo na nkuku mgbidi ahụ. ²⁵ Palal nwa Uzai wuziri akukụ nke na-eso ya site na nkuku mgbidi ahụ ruo n'ulo elu di n'akukụ elu elu uloze n'ebe di nso n'ogige ndi nche. Nke so ya bụ Pedaia nwa Parosh, ²⁶ na ndi na-eje ozi n'ulonso ahụ bụ ndi bi n'elu ugwu Ofel, wuziri akukụ nke na-esote ruo n'ebe di n'akukụ ọwụwa anyanwụ nke Onu Uzo Ama Mmiri, ruokwa n'ulo elu nche nke ulo ukwu ahụ. ²⁷ Ndị ikom Tekoa wuru akukụ nke ọzọ na-esote ya. Ha sitere n'ebe chere ulo elu nche nke ulonso ukwu ahụ ihu, wuzie mgbidi ahụ ruo na mgbidi di Ofel nso.

²⁸ Ufodu ndi nchujaja wuziri akukụ na-esote, nke di n'ugwu, site n'Onu Uzo Ama Inyinya. Onye obula wuziri mgbidi nke di n'ihu ulo ya. ²⁹ Zadok nwa Imea wuziri nke na-esota, bu akukụ mgbidi ahụ chere ihu n'ulo ya. Shemaya nwa Shekanaya onye na-eche Onu Uzo Ama Owuwa Anyanwu wuziri akukụ nke na-esota. ³⁰ Hananaya nwa Shelemaya na Hanun nwa Zalaf nke isii, wuziri akukụ mgbidi nke ọzọ. Meshulam nwa Berekaya wuziri akukụ mgbidi na-esota, bukwa nke di n'ihu ulo obibi ya. ³¹ Malkija okpu uzu olaedo wuziri akukụ na-esota ruo n'ulo ahụ ndi na-eje ozi n'ulonso, na ndi na-azu ahia na-anoko. Ulo a di na ncherita ihu Onu Uzo Ama Nnyocha. Malkija sitekwara n'ebe ahụ wuzie mgbidi ahụ ruo

* **3:16** 3:16 Bụ ulo obibi ochie ndi nche, nke Devid wuru maka ndi agha na-eche ya nche mgbe o bụ eze. 2Sa 23:8-39

n'õnuḷo ahụ dī n'elu nkuku mgbidi ahụ. ³² Ndi ọkpụ ụzụ ọlaedo na ndi ahia ruchara oru iwuzi akuku mgbidi nke foduru, site n'etiti onuḷo ahụ dī n'elu nkuku mgbidi ahụ ruo n'Onu Uzo Ama Aturu.

4

Ndi iro

¹ Iwe were Sanbalat nke ukwu mgbe o nuru na anyi na-ewuzighari mgbidi ahụ niile. O were iwe dī oku, onuma jukwara ya obi. O chiri ndi Juu ochi, kwaakwa ha emo. ² N'ihu ndi otu ya na ndiisi agha Sameria, o kwuru si, "Gini ka ndi Juu ole na ole a na-adighi ike na-eme? Ha na-achọ iwughari mgbidi obodo a? Ha ga-achu aja? Ha ga-arucha oru niile n'otu ubochi? Ha ga-esita n'aja a kupiasiri akupia mee ka nkume ndi a dī ndu, ka o bu site na nkume ochie ndi a akporo oku?"

³ Tobaya onye Amon, onye no ya n'akuku mgbe ahụ, kwukwara okwu si; "Leenu udi mgbidi ha na-ewu! O buru na nkita ohia arikwasị ya n'elu o ga-ada!"

⁴ Mgbe ahụ, e kpere m ekpere si, "Chineke, biko nuru emo a na-akwa anyi. Ka ikwa emo ha laghachikwa ha n'isi; ka a dotakwa ha n'agha buru ha jee mba ozo. ⁵ Elefula mmehie ha anya, agbagharakwala ha, n'ihu na ha ledara gi anya, ledakwa anyi anya, bu ndi na-ewuzi mgbidi gi."

⁶ Ya mere, anyi wuziri mgbidi ahụ ruo mgbe ha niile ruru okara n'idi elu ya, n'ihu na onye obula weputara obi ya iru oru.

⁷ Ma mgbe Sanbalat, Tobaya, ndi Arab, ndi Amon na ndi Ashdod nuru na oru iwuzi mgbidi Jerusalem na-aga n'ihu, nukwa na-emechichala ebe niile puru epu, iwe were ha nke ukwu. ⁸ Ha niile gbara izu ichiri ndi agha bja imegide Jerusalem, ime ka ogbaaghara dī n'obodo ahụ. ⁹ Ma anyi kpere ekpere nye Chineke, kwubakwa ndi nche iguzogide ha ehieha na abali.

¹⁰ Mgbe ahụ, ndi Juda bidoro itamu ntamu na-asị, na ike ebidola igwu ndi oru ha, na mkpomkpo ihe foduru ka buru ibu, na naani anyi apughi irucha mgbidi ahụ.

¹¹ Ma n'otu oge ahụ kwa, ndi iro anyi na-agba izu n'akuku, na-achọ igbu anyi mgbe anyi na-eleghi anya ha maobu mara ka oru ahụ kwusi.

¹² Ndi Juu ndi bi ha nso bjara otutu mgbe gwa anyi, "Ebe obula unu gbagara, ha ga-ebuso unu agha."

¹³ N'ihu ya, eguzobere n'ihu ndi ufodu n'ebe niile dikarisiri ala n'azu mgbidi ahụ, n'ebe niile ghere oghe, e guzobere ha, kpanye ha mma agha, ube na uta n'aka dika ezinaulo ha si dī. ¹⁴ Mgbe m lezichara ihe niile anya, eguzooro m oto si ndi ahụ a na-asopuru, na ndi ochichi niile na ndi ozo n'obodo ahụ, "Unu atula ha egwu. Chetanu na Onyenwe anyi, nke dī ukwu na-eyikwa egwu, ma bukwaaranu ezinaulo unu, umu unu ndi ikom ndi inyom, ndi nwunye unu na ulo unu agha."

¹⁵ Mgbe ndi iro anyi choputara na anyi amatala izu ojo ha, na Chineke emebiekwala atumatu ha, anyi onwe anyi laghachiri n'oru anyi nke iwuzi mgbidi ahụ.

¹⁶ Sitekwa n'oge ahụ gaa n'ihu, anyi kere onwe anyi uzo abuo. Ufodu ndi ji ube, ota na uta na-anọ na nche mgbe ndi ozo na-aru oru. Ndiisi niile putakwara guzo n'azu ndi Juda niile ebe ha no n'ihu oru ha. ¹⁷ Ndi na-edo nkume na ndi oru obula debere ngwa ogu ha n'ebe o ga-eru ha

aka mgbe ọbụla ha na-arụ ọrụ. ¹⁸ Ndi ọzọ tinyere mma agha ha n'ukwu ha. Ndi na-egbu opi nọkwa m n'akukụ mgbe niile maka ifu opi mgbe a chorọ ya.

¹⁹ Mgbe ahụ, asiri m ndi niile a na-asopuru, ndi ọchichi na ndi mmadu ọzọ ahụ niile, "Oru anyi nwere iru di ukwu, gbasapukwa, anyi anokotaghi onu n'otu ebe, ekewakwara anyi ebe di iche iche na mgbidi. ²⁰ Ya mere, mgbe ọbụla unu nuru ụda opi, gbaranu ọsọ bịa n'ebe m nọ. Chineke ga-alukwara anyi ọgụ."

²¹ Ya mere, anyi nogidere n'oru anyi site n'ihè mbu nke ututu ruo mgbe kpakpando putara. Okara n'ime ndi ọrụ jikwa ube noro na nche.

²² Agwara m ndisi ọrụ niile okwu si ha na onyeisi ọrụ ọbụla na ndi na-enyere ya aka n'oru ga na-anọ na Jerusalem n'abalị niile. N'uzo di otu a, ndi ọrụ ga-arụ ọrụ ha n'oge ihe di, ma ha ga-anokwa na nche n'abalị.

²³ N'oge ndi a niile, eyipughi m uwe m yi n'ahu. O nwekwaghi onye ọbụla ọzọ, maobu nwanne m nwoke, maobu ndi nche na-eso m onye yipuru uwe ya ma onye ukwu ma onye nta. Mma agha anyi na-adikwa anyi n'ukwu mgbe niile, ọbuladi mgbe anyi chorọ mmiri.

5

Nehemaya enyere ndi ogbenye aka

¹ N'oge ahụ, ufodu ezinaulo bidoro itamu ntabu megide ndi Juu ibe ha. ² Ufodu na-atamu na-asi, "Anyi na umu anyi di ukwu n'onuogugu. O buru na anyi ga-eri nri di ndu, o kwesikwara ka anyi nwee ike izuru oka."

³ Ndi ọzọ na-asikwa, "Anyi agbaala ubi anyi, ubi vaini anyi na ulo anyi n'ibe ka anyi nweta mkpuru ubi n'oge unwu."

⁴ Ma ndi ọzokwa na-asi, "Lee na anyi gbazitere ego anyi ji tuo utu isi eze maka ubi anyi na ubi vaini anyi. ⁵ N'agbanyeghi na o bu otu anu ahụ na obara ka anyi na ndi Juu ọzọ nwere, dika umu ha di ka umu anyi dikwa, ma anyi emeela ka umu anyi ndi ikom na ndi inyom buru ndi ohu. Ufodu n'ime umu anyi ndi inyom aburulari ndi ohu, ma anyi enweghi ike nke aka anyi, n'ihu na ndi ọzọ bu ndi nwezi ala ubi anyi na ubi vaini anyi niile."

⁶ Iwe were m nke ukwu mgbe m nuru mkpu akwa ha na mkpesa ndi a. ⁷ Ya mere, mgbe m chesiri echiche banyere ya, e boro m ndi a nasopuru na ndi ọchichi ebubo. A gwara m ha, "Unu na-anara umunna unu omurunwa ego unu enyere ha." Ya mere, a kporo m nzuko oha mmadu maka imegide ha. ⁸ N'ubochi nzuko ahụ, agwara m ha okwu si, "Otutu n'ime anyi na-agbali n'uzo niile ihu na anyi zutaghachiri umunna anyi ndi Juu bu ndi e resiri ndi mba ọzọ. Ma unu no n'ebe a na-agbali ime ha ka ha ghoro ndi ohu unu. Ruo ole mgbe ka anyi ga-anogide na-agbaputa ha site n'onodu ibu ohu?" Ma ha niile ekwughi okwu ọbụla, n'ihu na ha enweghi ihe ha ga-ekwu.

⁹ Agwakwara m ha okwu ọzọ si, "Ihe unu na-eme joro njo. O kwesighi ka unu tuo egwu Chineke si otu a gbanari nkocha nke ndi iro anyi, bu ndi mba ọzọ?" ¹⁰ Mu onwe m na umunna m na ndi na-ejere m ozi na-agbazinye umunne anyi ego na oka. Ma ka anyi kwusi inara omurunwa.

¹¹ Nyeghachinu ha ala ubi ha niile ngwangwa, ma ubi vaini ha niile, ubi oliv ha niile, ulo ha niile na omurunwa nke unu na-anara ha nke bu otu uzo n'ime nari nke ego, oka, mmanya oharu na mmanu.

¹² Ha siri, "Anyi ga-enyeghachi ha. Anyi agakwaghi anara ha ihe ọzọ. Anyi ga-emezu ihe i kwuru."

Mgbe ahụ, akpọkọtara m ndị nchụaja, mee ka ndị ndu na ndiisi ozi n'ụọ iyi imezu nkwa ha. ¹³ Ayọghariri m onụ onụ uwe mwuda m si, "Otu a ka Chineke ga-esi yochapụ site n'ụlọ ha na ihe nweta ha onye ọbụla nke na-agaghị edebezu nkwa a."

Ndị niile zukoro kwere si, "Amen." Ha tokwara ONYENWE ANYI: Ha niile mekwara ihe ha kwere na nkwa.

¹⁴ Ozo, n'ime afọ iri na abuo ahụ a hoputara m i bu onyeisi ochichi na Juda, site n'iri afọ abuo nke ibu eze Ataksekse ruo n'afọ iri ato na abuo ya, mu na umunne m esiteghi na nri a na-atukoro onyeisi ochichi were ihe oriri obula. ¹⁵ Ma o bughi otu a ka o si di na mbu, n'ihi na ndiisi ochichi niile buru m uzo chia boro ndi ahụ ibu arọ di ukwu. Ha na-anakota site n'aka onye obula iri mkpuru olocha anọ, tinyere ihe oriri na mmanya ha na-ewebatakwa. Obuladi ndi na-enyere ha aka mekpakwara ndi mmadu ahụ. Ma emeghi m otu a, n'ihi itu egwu Chineke. ¹⁶ Kama, anogidesiri m ike n'oru iwughari mgbidi ahụ, achikotara ndi ikom m niile n'ebe ahụ n'ihi ije ozi a. O dighikwa ala anyi zuru.

¹⁷ Ma otu o di, ndiisi Juu onugogu ha di otu nari na iri na ise na-eri nri na tebul m, tinyere ndi na-abiakwute anyi site na mba ndi di anyi gburugburu. ¹⁸ Ihe na-ezu nri a na-eri n'ulo m kwa ubochi bu otu ehi na aturu isii gbara abuba, na otutu okuku,* na udi mmanya di iche iche a na-ebubata kwa ubochi iri obula. N'agbanyeghi nke a, o dighi mgbe obula m nara site n'aka ha utu ihe oriri nke onye na-achi ala kwesiri inweta, n'ihi na ha onwe ha no na mkpa di ukwu.

¹⁹ Chineke m biko, echefula ihe m meere ndi a, gozie m n'uzo nke gi.

6

Izuzu ojoo megide Nehemaya

¹ Mgbe a gwara Sanbalat, na Tobaya, na Geshem onye Arab, na ndi iro anyi ndi ozo na m ewuzichaala mgbidi ahụ, na o dikwaghi ntipu foduru na ya, o bu ezie na n'oge ahụ, etinyebeghi m ibo n'onu uzo ama ya niile, ² Sanbalat na Geshem zitere m ozi a, "Bia ka anyi zukota n'otu obodo nta nke di n'obosara ala Ono."

Ma ha na-achọ uzo imeru m ahụ. ³ Ya mere, azara m ha site n'aka ndi ozi si, "Ana m aru oru di oke mkpa, agaghị enwe ike iridata. N'ihi ginị ka oru a ga-eji kwusi mgbe m ga-ahapu ya ibia n'ebe i no?" ⁴ Ha zitere ozi ahụ ugboro anọ, ma enyere m ha otu osisa ahụ ugboro anọ.

⁵ Na nke ugboro ise, Sanbalat ziteere m onye na-ejere ya ozi, ya na akwukwo ozi nke e mechighi emechi o ji bia. ⁶ Nke a bu ihe e dere n'ime ya;

"Anula ya na mba niile, Geshem kwukwara otu ihe ahụ, na gi na ndi Juu na-akwado inupu isi. O bu ya mere i ji na-ewu mgbidi ahụ. Ozi ahụ na-ekwukwa na gi onwe gi na-achọ ibu eze ha, ⁷ na i hoputala ndi amuma ndi ga-ekwuputa na Jerusalem na i bu eze ndi Juda. Ugbu a, ozi a ga-eru nti eze, ya mere, bia ka mu na gi kparitaa uka n'etiti onwe anyi."

⁸ Ma eziri m ya ozi si, "O nweghi eziokwu obula di n'ihe i na-ekwu, n'ihi na ha bu ihe i cheputara n'obi gi."

⁹ Nzube ha bu ime ka ujo tuo anyi. Ha na-echekwa si, "Ha ga-ada mba n'oru a ma hapukwa irucha ya."

Ma akpokuru m Chineke si ya, "Biko gbaa aka m ume."

* 5:18 5:18 Maqbu, umu nnuu

¹⁰ Otu ụbọchị, a gara m n'ụlọ Shemaya, nwa Delaya, nwa Mehetabel, onye e mechibidoro ụzọ n'ụlọ ya. Ọ siri m, "Ka anyị zuko na n'ụlọ Chineke, n'ime ụlonso, ka anyị mechiekwa ụzọ niile nke ụlonso ahụ, n'ihị na ndị ikom na-abịa igbu gi, e, n'abalị ka ha na-abịa igbu gi."

¹¹ Ma azara m si; "O kwesiri ka mụ onwe m bụ onyeisi ọchịchị gbaa ọsọ? O kwesiri ka mmadụ dika m* gbaa ọsọ gbaba n'ụlonso Chineke izọputa ndụ ya? Agaghị m aga." ¹² Mgbe ahụ ka o doro m anya na Chineke agwaghị ya okwu ọbụla, kama na ọ bụ Tobaya na Sanbalat zuru ya. ¹³ E goro ya ọrụ ka o yinye m egwu, ka m site na-ime otu a mehie, mgbe ahụ, ha ga-ahụ ihe ha ga-eji nye m aha ọjọọ, kwaa m emo.

¹⁴ "Chineke m, cheta Tobaya na Sanbalat, n'ihị ihe ndị a niile ha mere, chetakwa Noadaya, bụ onye amụma nwanyi, na ndị amụma ndị ọzọ niile fọdurụ, bụ ndị ahụ choro ime ka m tụọ egwu." ¹⁵ E wuchara mgbidi ahụ n'ụbọchị iri abuo na ise nke onwa Elul, n'ime iri ụbọchị ise na abuo.

Ogwugwu ọrụ

¹⁶ Mgbe ndị iro anyị niile nuru ya, mba niile ndị nọ anyị gburugburu turu ujo, obi jukwara ha oyi, n'ihị na ha matara na-aruru ọrụ a site n'inyeaka Chineke.

¹⁷ Ozo, n'ụbọchị ndị ahụ ndị Juda a na-asopuru na e zigara Tobaya otutu akwukwo ozi, akwukwo ozi Tobaya na-erutekwa ha aka. ¹⁸ N'ihị na otutu ndị Juda nuru iyi ino ya n'ukwu, n'ihị na ogo ya nwoke n'ala Juda bụ Shekanaya nwa Ara. Ozokwa, Jehohanan nwa nwoke Tobaya na-alu nwa nwanyi Meshulam, nwa Berekaya. ¹⁹ Ha niile nogidere na-agwa m otu Tobaya si buru ezigho mmadu. Ma ha na-apukwa gaa kororo ya ihe niile m kwuru. N'ihị ya Tobaya zitere otutu akwukwo ozi ime ka ujo tuo m.

7

¹ Mgbe e wuzichara mgbidi ahụ, na mgbe m guzobesiri ibo n'onu uzo ya niile n'onodu ha, hoputakwa ndi obu abu na ndi nche, na ndi Livayi. ² Enyefere m oru ilekota Jerusalem n'aka nwanne m nwoke bu Hanani, ya na Hananaya onye bu onyeisi ulo ukwu ahụ e wusiri ike, n'ihị na ọ bụ nwoke na-ekwu eziokwu, burukwa onye na-atu egwu Chineke kariya otutu ndi ozo. ³ Agwara m ha, "Na-emeghenu onu uzo ama naani mgbe chi boziri nke oma. Kpochiekwa ha mgbe ndi nche ka no na nche. Hoputakwanu ndi bi na Jerusalem ka ha buru ndi nche. Ufodu ga-eche n'ebe a hoputara ha, ufodu ga-eche n'akuku ulo nke aka ha."

Onuogugu ndi lotara

⁴ N'oge a obodo ahụ buru ibu dikwa mbara, ma ndi bi n'ime ya di ole na ole n'onuogugu, ulo ndi di n'ime ya bukwa ihe ewugharibeghi. ⁵ Ya mere Chineke m tinyere ya n'obi m ka m chikota ndi niile a na-asopuru, ndi ochichi, na ndi niile bi n'obodo, maka idebanye aha n'akwukwo ezinaulo n'ezinaulo. Achotara m ebe e deputara usoro ndi mmadu niile bu uzo lota Juda n'oge gara aga. Nke a bu ihe m choputara edere n'ime ya:

⁶ Ndi a bu ndi obodo niile a na-achi achi, bu ndi sitere na ndota n'aha nke Nebukadneza, eze Babilon, onye dotara ha n'aha buru ha laa n'ala ozo. Ha loghachitere na Jerusalem nakwa Juda, onye obula n'obodo nke aka ya. ⁷ Ndiji ha na Zerubabel

* 6:11 6:11 O bu naani ndi nchujaja ka o diri ibanye n'Ebe kachasi Nso nke ulonso ukwu ahụ. Onu 18:22

soo, bu Jeshua, Nehemaya, Azaraya, Raamaya, Nahamani, Moðekai, Bilshan, Misperet, Bigvai, Nehum na Baana.

Ihe ndeputa onuogugu ndi ikom Izrel bu nke a:

- 8 Ndi agburu Parosh, puku abuo, otu nari na iri asaa na abuo (2,172),
 9 nke Shefataya, nari ato na iri asaa na abuo (372),
 10 nke Ara, nari isii na iri ise na abuo (652),
 11 nke Pahat-Moab site n'umu Jeshua na Joab, puku abuo, na nari asato na iri na asato (2,818),
 12 nke Elam, otu puku, na nari abuo na iri ise na ano (1,254),
 13 nke Zatu, nari asato na iri ano na ise (845),
 14 nke Zakai, nari asaa na iri isii (760),
 15 nke Binui, nari isii na iri ano na asato (648),
 16 nke Bebai, nari isii na iri abuo na asato (628),
 17 nke Azgad, puku abuo, na nari ato na iri abuo na abuo (2,322),
 18 nke Adonikam, nari isii na iri isii na asaa (667),
 19 nke Bigvai, puku abuo, na iri isii na asaa (2,067),
 20 nke Adin, nari isii na iri ise na ise (655),
 21 nke Atea (site na Hezekaya), iri itoolu na asato (98),
 22 nke Hashum, nari ato na iri ato na asato (328),
 23 nke Bezai, nari ato na iri abuo na ano (324),
 24 nke Harif, otu nari na iri na abuo (112),
 25 nke Gibion, iri itoolu na ise (95).
 26 Ndi ikom Betlehem na Netofa, otu nari na iri asato na asato (188),
 27 ndi Anatot, otu nari na iri abuo na asato (128),
 28 ndi Bet-Azmavet, iri ano na abuo (42),
 29 ndi Kiriath Jearim, Kefira na Beerot, nari asaa na iri ano na ato (743),
 30 ndi Rema na Geba, nari isii na iri abuo na otu (621),
 31 ndi Mikmash, otu nari na iri abuo na abuo (122),
 32 ndi Betel na Ai, otu nari na iri abuo na ato (123),
 33 ndi Nebo nke ozo, iri ise na abuo (52),
 34 ndi agburu Elam nke ozo, otu puku, nari abuo na iri ise na ano (1,254),
 35 ndi Harim, nari ato na iri abuo (320),
 36 ndi Jeriko, nari ato na iri ano na ise (345),
 37 ndi Lod, Hadid, na Ono, nari asaa na iri abuo na otu (721),
 38 ndi Senaa, puku ato, na nari itoolu na iri ato (3,930).

39 Ndi nchujaja:

- ndi agburu Jedaya site n'ezinaulo Jeshua, nari itoolu na iri asaa na ato (973),
 40 ndi Imea, otu puku, na iri ise na abuo (1,052),
 41 ndi Pashua, otu puku, na nari abuo na iri ano na asaa (1,247),
 42 ndi Harim, otu puku, na iri na asaa (1,017).

43 Ndi Livayi:

ndi agburu Jeshua site na Kadmiel nke umu Hodavaya, iri asaa na ano (74).

44 Ndi obu abu:

ndi agburu Asaf, otu nari, na iri ano na asato (148).

45 Ndi nche onu uzo ulonso ukwu:

ndị agburu Shalum, Atea, Talmon, Akub, Hatita na Shobai otu nari, na iri ato na asato (138).

46 Ndi na-eje ozi n'ulonso:

ndi agburu Ziha, Hasufa na ndi Tabaot,

47 Keros, Sia, Padon,

48 Lebana, Hagaba, Shalmal,

49 Hanan, Gidel, Gaha,

50 Reaya, Rezin, Nekoda,

51 Gazam, Uza, Pasea,

52 Besai, Meunim, Nefusim,

53 Bakbuk, Hakufa, Hahua,

54 Bazlut, Mehida, Hasha,

55 Bakos, Sisera, Tema,

56 Nezaya na Hatifa.

57 Agburu ndi na-ejere eze Solomon ozi, ya bu ndi agburu Sotai, Soferat, Perida,

58 Jaala, Dakon, Gidel,

59 Shefataya, Hatil,

Pokeret-Hazebaim na Amon.

60 Ndi na-eje ozi n'ulonso na umu ndi na-ejere eze Solomon ozi, di nari ato na iri itoolu na abuo (392).

61 Ndi a bu ndi ozo sitere n'obodo Tel Mela, Tel Hasha, Kerub, Adon na Imea, nke di n'ala Peshia lota. Ma ha enweghi ike igosi ezinaulo ebe agburu ha si n'izrel.

62 Ndi agburu:

Delaya, ndi Tobaya na ndi Nekoda, nari isii na iri ano na abuo (642).

63 Sitekwa n'etiti ndi nchujaja:

Ndi agburu:

Hobaya, Hakoz na Bazilai (nwoke luru ada Bazilai onye Gilead a kpo ya aha n'aha ha).

64 Ndi a choro ebe e deputara usoro omumu ha n'akwukwo, ma ha achotaghi ha n'ihu ya e wepuru ha n'oru nchujaja dika ndi na-adighi ocha. 65 N'ihu nke a, onyeisi ochichi nyere iwu ka ha ghara iri ihe aja dikarisiri nso, tutu ruo mgbe a ga-enwe onye nchujaja na-eji Urim na Tumim ajuta ase.

66 Nkpokota onuogugu ndi niile lotara di iri puku ano na abuo, na nari ato na iri isii (42,360), 67 nke a agunweghi ndi ohu ndi ikom na ndi inyom di puku asaa, na nari ato na iri ato na asaa (7,337), ndi ikom na ndi inyom, ndi obu abu* di nari abuo, na iri ano na ise (245). 68 Inyinya di nari asaa na iri ato na isii (736), inyinya muul nari abuo na iri ano na ise (245), 69 inyinya kamel di nari ano na iri ato na ise (435), ebe inyinya ibu di puku isii, na nari asaa na iri abuo (6,720).

* 7:67 7:67 Tinyere ndi Livayj na-abu abu, e nwere otutu ndi ozo na-abu abu n'oge mmemme di iche iche, dika n'oge olulu nwanyi, na n'oge olili na onwu Ezi 2:65

⁷⁰ Ma ufòdù n'ime ndiisi ezinaulò nyere onyinye maka orù ahù. Onyeisi òchìchì tinyere n'ùlòakù otu puku darik òlaedo (1,000),[†] iri efere òlaedo ise (50) na uwe ndi nchùaja narì ise na iri atò (530). ⁷¹ Ufòdù ndiisi ezinaulò tinyere n'ùlòakù maka ije ozi ahù, darik òlaedo puku iri abùò (20,000),[‡] na òtùtù minas òlaòcha puku abùò na narì abùò (2,200).[§] ⁷² Nkpòkòta ònuogugu nke ndi mmadù fòdurù nyere bù, darik òlaedo puku iri abùò (20,000), na minas òlaòcha puku abùò (2,000), na uwe ndi nchùaja iri isii na asaa (67).

⁷³ Ndi nchùaja, na ndi Livayi, na ndi nche onù ụzò, ndi òbù abù na ndi na-eje ozi n'ùlònsò, tinyere ufòdù ndi mmadù na ndi Izrel niile fòdurù, gara birikwa n'òbodo nke ha.

Ezra agụọ site n'akwụkwọ iwu

Mgbe onwa asaa ruru, n'oge a ndi Izrel niile e birila n'òbodo nke aka ha,

8

¹ Ndi mmadù niile zukòrò òka otu onye na mbara ala ò n'Onù Ụzò Ama Mmiri. Ha gwara Ezra onye nkuzi ka ò weta akwụkwò Mosis, nke ONYENWE ANYI nyere ndi Izrel n'iwu.

² Ya mere, Ezra, onye nchùaja weputara akwụkwò Iwu ahù n'ùbòchì mbù nke onwa asaa n'ihu mkpòkòta ahù bù nke ndi ikom na ndi inyom na onye òbùla ga-aghòta ihe mejuputara. ³ O chere ihu n'Onù Ụzò Ama Mmiri were oke olu guo ya site n'ùtùtù ruokwa ehie n'ihu ndi nwoke, ndi nwanyi na ndi òzò nwere ike ìghòta ihe o na-agu. Mmadù niile gekwara ntì na ngupùta nke akwụkwò iwu ahù.

⁴ Ezra onye ode akwụkwò, rigoro n'elu ihe mgbakwasì ụkwù ha mere maka nke a. Ndi guzo n'aka nri ya bù, Matitaia, Shema, Anaia, Uraya, Hilkaya na Maaseia. Ndi guzo n'aka ekpe ya bükwa ndi a: Pedaia, Mishael, Malkija, Hashum, Hashbadana, Zekaraya na Meshulam.

⁵ Ezra meghere akwụkwò ahù mgbe mmadù niile na-ahùzu ya n'ìhi na o guzoro n'èbe ò elu mgbe ò na-agu ya. Mmadù niile guzoro òtò mgbe ò na-agu ya. ⁶ Mgbe ahù, Ezra goziri ONYENWE ANYI Chineke ukwu ahù, mmadù niile zakwara sị; "Amen! Amen!" Ha chìlìri aka ha abùò elu, kpòò isiala nye ONYENWE ANYI.

⁷ Ndi Livayi aha ha bù Jeshua, Bani, Sherebaya, Jamin, Akub, Shabetai, Hodia, Maaseia, Kelita, Azaraya, Jozabad, Hanan na Pelia, kuziri ndi mmadù ihe ò n'iwu mee ka ha ghòta ya òka ha guzo n'èbe ahù.

⁸ Ha gupùtara site n'akwụkwò iwu Chineke ahù, sugharìya ya, kowazie òkpurùkpù okwu niile ò n'ìhe a gupùtara, mee ka ndi mmadù ghòta ihe a na-agupùta nke òma.

⁹ Mgbe ahù, Nehemaya, onyeisi òchìchì, na Ezra, ode akwụkwò na onye nchùaja, na ndi Livayi ahù na-atùziri ndi mmadù ihe, gwara ndi ahù niile sị: "Taa bù ùbòchì ò nsò nye ONYENWE ANYI, Chineke unu. Unu erula ụjù maòbù bee akwa." N'ìhi na ha niile na-akwa akwa mgbe ha na-ege ntì n'òkwu niile nke iwu ahù.

¹⁰ Nehemaya gwakwara ha sị; "Laanù n'ùlò unu gaa mee mmemme oriri na onunù nyekwanù ndi na-enweghì nke ha ga-eri. Ùbòchì taa ò nsò nye Chineke anyi. Unu erukwala ụjù, n'ìhi na onù ONYENWE ANYI bù ike unu."

[†] 7:70 7:70 Ya bù kilogram asatò na ụma anò [‡] 7:71 7:71 Darik òdi arò ya ruru narì kilogram na iri kilogram asaa [§] 7:71 7:71 Ìdì arò ya ruru otu tòonù na ụma abùò

¹¹ Ndị Livayi mere ka ndị mmadu ahụ nọrọ nwayọọ, na-asị, “Nọrọny nwayọọ, n’ihi na taa bụ ụbọchị dị nsọ, ọ bughị ụbọchị iru ụjụ na anya mmiri.”

¹² Ya mere, ha niile lawara i ga rie ma n̄ọ, na ikenye ndị ọzọ site n’ihe ha nwere. Ha gakwara ime mmemme nke oke ọnyụ, n’ihi na ha ghotara okwu agwara ha.

¹³ N’ụbọchị nke abụọ nke ọnwaa ahụ, ndiisi ezinaulo niile na ndi nchuaja, na ndi Livayi, zuko n’ebe Ezra, bụ onye nkuzi nọ, maka itinye uche n’akwukwo iwu ahụ. ¹⁴ Mgbe ha na-agụ ya, ha choputara ebe ONYENWE ANYI gwara Mosis si ya na umu Izrel kwesiri ibi n’ulo ikwu mgbe obula a na-eme mmemme ulo ikwu nke a ga-eme n’onwa ahụ. ¹⁵ O kwukwara na ha ga-ekwusa okwu a n’obodo niile nke Juda na Jerusalem si; “Gaanu n’ala ugwu ugwu gbute alaka osisi oliv ulo, na alaka oliv ohia, na alaka osisi mietul,* na alaka nkwi, na alaka osisi ndi ozo na-enye ndo nke a ga-eji wuo ebe unu ga-ebi tutu ruo mgbe mmemme ahụ ga-agwusi, dika e dere ya n’akwukwo iwu.”

¹⁶ Ya mere, ndi ahụ puru gaa weta alaka osisi, jiri ha wuore onwe ha ulo ahijia ha ga-ebi nwa mgbe nta n’elu ulo ha, na n’ogige ulo nke aka ha, nakwa n’ogige ulo Chineke, na mbara ala Onu Uzo Ama Mmiri, na n’akuku Onu Uzo Ama Ifrem. ¹⁷ Ndị ahụ niile si na ndota n’agha lota wuuru onwe ha ulo ikwu biri n’ime ya ubochi asaa ahụ niile e mere mmemme ahụ. Oke onu juputara obi mmadu niile, n’ihi na site n’oge Joshua nwa Nun ruo n’oge a, o nwebeghi mgbe umu Izrel mere mmemme a n’uzo di otu a.

¹⁸ Ezra na-aguputa site n’akwukwo iwu Chineke kwa ubochi, site n’ubochi mbu ruo n’ubochi ikpeazu. Ha mere mmemme ahụ ubochi asaa ma n’ubochi nke asato ha nwere ogbako ofufe mmechi dika e dere ya n’iwu.

9

Nkwuputa mmehie

¹ N’ubochi nke iri abuo na anọ nke otu onwa ahụ, ndi Izrel niile zuko kwara na obubu onu, yiri uwe iru ujụ, kpokwasikwa onwe ha ntụ n’isi. ² Ndị si n’agburu Izrel wezugakwara onwe ha site n’ebe ndi mba ozo niile no. Ha guzoro n’onodu ha kwuputa mmehie ha na ajo omume nke nna nna ha. ³ Ha guzokwara n’ebe ahụ ha no guo site n’akwukwo iwu nke ONYENWE ANYI, bu Chineke ha ruo awa ato. Ha jikwa awa ato nke ozo kwuputa mmehie ha, na ife ONYENWE ANYI Chineke ha ofufe. ⁴ Mgbe ahụ Jeshua, Bani, Kadmiel, Shebanaya, Buni, Sherebaya, Bani na Kenani rigoro guzo n’elu ihe nguzo ndi Livayi. Ha jiri oke olu kpokuo ONYENWE ANYI bu Chineke ha. ⁵ Ndị Livayi ndi a, Jeshua, Kadmiel, Bani, Hashabneia, Sherebaya, Hodia, Shebanaya na Petahaya sirị, “Bilienu oto, too ONYENWE ANYI Chineke unu, onye na-adi site n’ebighi ebi ruo ebighi ebi.”

“Ka aha gi di ebube buru ihe a goziri agozi, ka o buru ihe e buliri elu kariya ngozi niile na otuto niile. ⁶ Gi onwe gi, naani gi bu ONYENWE ANYI. Gi kere eluigwe, o buladi eluigwe kachasi elu, na kpakpando niile nke mbara eluigwe, uwa na ihe niile di n’ime ya, oke osimiri niile na ihe niile di n’ime ha. O bu gi na-enye ihe niile ndu, usuu niile nke eluigwe na-akpokwa isiala nye gi.

⁷ “Gi, onwe gi bu ONYENWE ANYI Chineke ahụ, onye hoputara Ebram site n’obodo Uo nke ndi Kaldia, kpoputa ya, gugharia aha ya ka o buru

* **8:15** 8:15 Mietul bu ahijia na-esi isi uto. Ajz 41:19; 55:13

Ebrahim. ⁸ I hụkwara n'obi ya kwesiri ntụkwasi obi nye gi, gi na ya gbakwara ndu na i ga-enye umu ya ala ndi Kenan, nke ndi Het, nke ndi Amorait, nke ndi Periz, nke ndi Jebus na nke ndi Gigash. I mezuola nkwa gi n'ihu na i bu onye ezi omume.

⁹ "I huru nsogbu na iru uju niile nke nna nna anyi ha n'ala Ijpt; i nukwara akwa ha n'akuku Osimiri Uhie. ¹⁰ I gosiri Fero na ndisi ochichi ya na ndi ya niile otutu ihe iribama na oru ebube n'ihu na i huru otu ha siri site na nganga juru ha obi mesoo ndi gi mmeso ojoo. Uwa niile maara aha gi taa n'ihu oru ebube ndi a niile i ruru. ¹¹ I kewara Osimiri Uhie abuo mee ka ndi gi site n'ala akoro gafee. Ma i mere ka ndi iro ha na-achu ha oso nwuo n'ime oke osimiri ahụ. Ha mikpuru dika nkume danyere n'ime mmiri, nke oke osimiri. ¹² I ji ogidi igwe ojii duo nna nna anyi ha n'ehihie, ma were ogidi oku duo ha n'abali, inye ha ihè ka ha ghara ijehie uzọ.

¹³ "I sitere n'eluigwe gwa ha okwu, i ridatara n'ugwu Sainai, i nyere ha iwu na ntuziaka niile ziri ezi, nyekwa ha ukpuru na ihe niile di mma nke enyere n'iwu. ¹⁴ I mere ka ha mata ubochi izuike gi di nso, nyekwa ha iwu site n'onu ohu gi Mosis, ka ha debe iwu gi na ukpuru gi niile. ¹⁵ I sitere n'eluigwe nye ha achicha mgbe agu guru ha, sitakwa na nkume nye ha mmiri mgbe akpiri kporo ha nku. I sikwara ha baa n'ime ala ahụ inweta ala ahụ bu nke i weliri aka gi n'uo iyi inye ha.

¹⁶ "Ma nna nna anyi ha erubeghi isi n'okwu gi, n'ihu isiike ha na nganga ha. ¹⁷ Ha egeghi ntị obula, ha echetakwaghi ihe iribama niile i meere ha. Kama ha nupuru isi hoputara onwe ha onyeisi ga-eduru ha ilaghachi Ijpt. Ma i bu Chineke onye na-eme ebere, onye na-agbaghara mmehie ndi gi mgbe obula. I bu onye obioma, onye iwe na-adighi ewe osiso. I juputara n'ihunanya na amara mgbe niile. N'ihu ya, i gbakutaghi ha azu, ¹⁸ o buladi mgbe ha meere onwe ha nwa ehi ha kpuru akpu kwuo si, 'Nke a bu chi unu. O bu ya si n'ala Ijpt duputa anyi,' maobu mgbe ha mehiere megide gi n'uzo niile.

¹⁹ "Ma n'ihu obi ebere gi nke di ukwu, i hapughi ha ka ha nwuo n'ozara. Ogidi igwe ojii ahụ duuru ha ubochi niile, ma ogidi oku ahụ dukwara ha abali niile. ²⁰ I zitere ezi Mmuo nke gi ime ka ha nwee uche. I gbochikwaghi manà gi iru ha onu, i nyekwara ha mmiri n'ihu akpiri ikpo nku ha. ²¹ Iri afo anọ ka i debere ha ndu n'ozara. O dighi ihe koro ha n'oge ahụ. Uwe ha akaghi nka, ukwu ha azaghi.

²² "I nyere ha alaeze na mba di iche iche, kenye ha obuladi ebe ndi dikarisiri anya. Ha nwetara ala Sakhon bu eze Heshbon, na ala Og bu eze Bashan. ²³ I mere ka umu Izrel mubaa dika kpakpando nke eluigwe, i kporatara ha n'ala ahụ i gwara ndi bu nna ha ka ha baa nweta. ²⁴ Umu ha banyere nweta ala ahụ. I meriri ndi Kenan n'ihu ha, bu ndi bi n'ala ahụ. I weere ndi Kenan ahụ nyefee n'aka ha, ha na ndi eze ha, na ndi niile bi n'ala ahụ ka ndi gi jiri ha mee ihe obula ha kpebi n'obi ha. ²⁵ Ndi gi nwetara ala mara mma, na otutu obodo e wusiri ike; ha nwetakwara otutu ulo nke ihe oma juru n'ime ha, na olulu mmiri e gwuru nke oma, na ubi vaiji mkpuru di, na ubi oliv, na otutu osisi oma ndi ozo na-amị mkpuru. Ha rijuru afo, ahụ ha mara mma ile anya, ha nurikwara onu n'ihu ngozi i goziri ha.

²⁶ "Ma ha nupuru isi n'okwu gi, ju iwu gi, gbuo ndi amuma turu ha mmehie ha n'ihu, meekwa otutu ihe ojoo ndi ozo di iche iche. ²⁷ N'ihu nke a, i nyefere ha n'aka ndi iro ha, ndi kpagburu ha. Ma n'ime mkpagbu

ha, ha kpokuru gi, i nokwa n'eluigwe nu ekpere ha, sitekwa n'obi ebere gi zigara ha ndi biara zoputa ha, na ndi naputara ha site n'aka ndi iro ha.

²⁸ "Ma mgbe ihe bidoro igara ha nke oma, ha mekwara ihe joro njo n'ihu gi. Ozokwa, i nyefere ha n'aka ndi iro ha ka ndi iro ha merie ha. Ma mgbe obula ndi gi chegharikwutere gi, kpokuo gi ka i nyere ha aka, i na-anu aririo ha, sitekwa n'obi ebere gi gbaputa ha.

²⁹ "I doro ha aka na nti si ha loghachi debe ihe i nyere n'iwu. Ma ha sitere na nganga juru ha obi ju idebe iwu gi. Ha mehiera megide ihe niile i nyere n'iwu, o bu ezie na ha maara na idebe ya ga-ewetara ha ndu. Ma site n'isiike ha, ha gbakutara gi azu, buru ndi isiike na ndi juru ige nti. ³⁰ Ma i sitere na ntachiobi gi nye ha ogologo oge icheghari; i doro ha aka na nti site n'onu ndi amuma gi, ma ha egeghi nti. Ya mere, i kwenyekwara ka ndi iro ha merie ha ozo. ³¹ Ma n'ih i obi ebere gi i bibighi ha kpmkpm; i gbakutakwaghi ha azu n'ih i na i bu Chineke onye di ebere na onye amara.

³² "Ugbu a, Chineke anyi, Chineke di ukwuu, onye di ike dikwa ebube, onye na-edebe ogbugba ndu ihunanya ya, ka onodu ihe isi ike a ghara ibu ihe nta n'anya gi. Ntaramahuhu nke dakwasiri anyi, ndi eze anyi na ndi ndu anyi, ndi nchujaja anyi, ndi amuma anyi, nna nna anyi ha na ndi gi niile, site n'oge ndi eze Asiria buru uzo lugbuo anyi n'agha tutu ruo taa. ³³ Ma gi onwe gi bu onye ezi omume, n'ihe niile biakwasiri anyi; i mere ihe kwesiri, ebe anyi onwe anyi mere ajo omume. ³⁴ Ndi eze anyi, ndi ndu anyi na ndi nchujaja na nna nna anyi edebeghi iwu gi; ha anaghikwa nti n'ihe niile i nyere n'iwu maobu ihe ama gi nke i doro ha aka na nti idebe. ³⁵ O buladi mgbe ha no n'alaeze nke aka ha na-ekpori ndu, nke oke idi mma gi nke i mere ka o rute ha aka, n'ala oma ahụ sara mbara nwere ume i nyere ha, ha efeghi gi ofufe, ha esitekwaghi n'uzo ojoo ha chigharia.

³⁶ "Ma lee, anyi bu ndi ohu taa, e, anyi bu ndi ohu n'ala ahụ i nyere nna nna anyi ha, ka o buru ebe ha ga-esi rie mkpuru o miputara na ihe oma o na-amiputa. ³⁷ N'ih i mmehie anyi, mkpuru oma niile a na-esi na ya weputa ka ndi eze ahụ eze ahụ niile i mere ka ha na-achị anyi na-ewere. Ha nwere ike n'ahụ anyi, na n'ebe anụ ulọ anyi di ka o si di ha mma. Anyi na-ahujukwa anya.

Nkwekorita nke mmadu niile

³⁸ "N'ih ihe ndi a niile, anyi na-ekwe gi nkwa ugbu a na anyi ga-eke gi. Anyi, ndisi anyi, ndi Livayi na ndi nchujaja, na-etinye aha anyi n'ogbugba ndu a."

10

¹ Ndi tinwere aka, n'akwukwo ahụ bu:

Onyeisi ochichi:

Nehemaya nwa Hakalaya.

Zedekaya, ² Ndi ozo bu Seraya, Azaraya, Jeremaya,

³ Pashua, Amaraya, Malkija,

⁴ Hatush, Shebanaya, Maluk,

⁵ Harim, Meremot, Obadaya,

⁶ Daniel, Gineton, Baruk,

7 Meshulam, Abija, Mijamin,

8 Maazaya, Bilgai na Shemaya.

Ndị a bụ ndị nchụaja.

9 Ndị Livayi so tinye aka ha n'akwukwo bụ,
Jeshua nwa Azanaya, Binui otu n'ime umu Henadad, Kadmiel,

10 ndị so ha na-arụ orụ: Shebanaya,

Hodia, Kelita, Pelaia, Hanan,

11 Mika, Rehob, Hashabaya

12 Zakua, Sherebaya, Shebanaya,

13 Hodia, Bani na Beninu.

14 Ndịisi ochichi tinyere aka ha bụ,
Parosh, Pahat-Moab, Elam, Zatu, Bani,

15 Buni, Azgad, Bebai,

16 Adonaija, Bigvai, Adin,

17 Atea, Hezekaya, Azoa,

18 Hodia, Hashum, Bezai,

19 Harif, Anatot, Nebai,

20 Magpiash, Meshulam, Hezia,

21 Meshezabel, Zadok, Jadua,

22 Pelataya, Hanan, Anaia,

23 Hoshea, Hananaya, Hashub,

24 Halohesh, Pilha, Shobek,

25 Rehum, Hashabna, Maaseia,

26 Ahaya, Hanan, Anan,

27 Maluk, Harim na Baana.

28 “Ndị ọzọ foduru bụ ndị nchụaja, ndị Livayi, ndị nche, ndị ọbụ abụ, ndị na-eje ozi n'ulonso na ndị ahụ niile sitere n'irube isi n'iwu Chineke wezuga onwe ha site n'ebe ndị mba ọzọ ahụ bi ha gburugburu nọ, ha na ndị nwunye ha na umu ha ndị ikom na ndị inyom, bụ ndị niile tozuru ighota ihe. 29 Ndị a niile sooro umunne ha ndị Izrel a nasopuru, jikotaa onwe ha n'obubu onu na inu iyi igbaso iwu Chineke, nke o nyere site n'aka Mosis, bụ ohu Chineke; na ilezi anya rube isi n'ihe niile enyere n'iwu, ntuziaka niile na ukpuru niile nke ONYENWE ANYI bụ Onyenwe anyi.

30 “Anyi kpebikwara na umu anyi ndi ikom na ndi inyom agaghị alu di maobu nwunye site na mba ọzọ.

31 “Anyi kpebikwara na o buru na ndi mba ọzọ eburu ngwa ahia ha maobu mkpuru ubi ha bia ire ya n'ubochi izuike, maobu n'ubochi ọzọ di nsọ, anyi agaghị azu ihe obula. Anyi na-ekpebikwa na anyi agaghị aru oru obula n'afọ nke asaa niile, kwekookwa na anyi ga-agbaghara umunna anyi niile ji anyi ugwo n'afọ ahụ.

32 “Anyi kwekoritakwara na anyi ga-atu utu otu uzọ n'ime uzọ atọ nke otu shekel afọ niile maka iji kwadoo oru ulonso ukwu Chineke, 33 maka ime ka ihe ndi a diri n'ulonso ukwu ahụ: achicha nsọ, onyinye oka nke ubochi niile, aja nsure oku na onyinye nke ubochi izuike, mmemme onwa oheru niile, ha na mmemme ndi ọzọ niile a kara aka, maka aja di nsọ niile na aja ikpuchi mmehie ndi Izrel, maka ozi niile a na-aga n'ulonso Chineke anyi.

³⁴ “Anyị bụ ndị nchụaja, ndị Livayị na ndị ọzọ, ejirila ife nza chọputa mgbe ezinaụlọ ọbụla n’etiti anyị ga-eji bubata nku n’ulo Chineke anyị n’oge ya kwa afọ, maka ebe ichụ aja nke ONYENWE ANYỊ Chineke anyị dika e dere ya n’iwu.

³⁵ “Anyị kpebikwara na mmadụ niile n’otu n’otu ga na-ewebata mkpuru mbụ nke ihe ubi ya n’ulonso ONYENWE ANYỊ, na mkpuru osisi ọbụla, maọbụ ihe ubi ndi ọzọ.

³⁶ “Dika e dere ya n’Iwu, anyị ga-ewebata umu ndi ikom mbu anyi, na nwa mbu nke igwe ehi, na igwe ewu na aturu anyi niile, n’ulo Chineke anyi. A ga-enye ha ndi nchujaja na-eje ozi n’ebe ahụ.

³⁷ “Karisia, anyi ga-ewebata n’ulo ichikoba ihe nke ulonso Chineke anyi, nyekwa ha ndi nchujaja, utu oka mbu anyi kworo, ya na onyinye ndi ozo nke mkpuru ubi mbu anyi, dika mmaya vaini mbu, mmanu oliv mbu na mkpuru osisi ndi ozo. Anyi kpebikwara inye ndi Livayi otu uzo n’ime uzo iri nke ihe niile anyi nwetara n’ubi anyi, n’ihi na o bu oru ndi Livayi inakota otu uzo n’uzo iri site n’obodo niile ebe anyi naruru oru. ³⁸ Ndi nchujaja bu umu umu Eron ga-eso ndi Livayi mgbe ha na-anakota onyinye otu uzo n’ime uzo iri ndi a. Ha ga-ewekota ihe ndi a niile webaa ha n’ulo Chineke anyi, ruo n’ime onuulo ichikoba ihe,* nke uloku. ³⁹ Ndi Izrel na ndi Livayi, kwesiri iweta onyinye oka ha, na mmaya vaini ohuru, na mmanu oliv n’ime ulo ichikoba ihe, n’ebe a na-edebe ngwongwo niile e ji eje ozi n’ulo ukwu ahụ, nke ndi nchujaja na-eje ozi, ndi nche na nke ndi obu abu.

“Anyi agaghị agbakutakwa ulo Chineke anyi azu.”

11

Ndi ohuru ga-ebi na Jerusalem

¹ Ugbu a, ndiisi Izrel bi n’obodo nso Jerusalem n’oge a, ma e sitere n’ife nza hoputa otu uzo n’ime uzo iri nke ndi bi n’obodo ndi ozo niile ka ha bja biri na Jerusalem, bu obodo nso ahu, ebe uzo itoolu foduru bikwa n’obodo nke aka ha. ² Ndi mmadu toro ndi niile jiri afu ofufu horo ibia soro biri na Jerusalem.

³ Ndi a bu ndisi ala ahu a na-achị achị ndi bira biri na Jerusalem (ma otutu ndi Izrel, ndi nchujaja, ndi Livayi, ndi na-eje ozi n’ulonso na umu ndi na-ejere Solomon ozi biiri n’obodo Juda, onye obula n’ihe onwunwe ya n’obodo na di iche iche. ⁴ Ebe ndi ozokwa bu ndi sitere na Juda na Benjamin, biiri na Jerusalem).

Ndi sitere n’agburu Juda bu ndi a:

Ataia nwa Uzaya, nwa Zekaraya, nwa Amaraya, nwa Shefataya, nwa Mahalalel, nwa Perez;

⁵ na Maaseia nwa Baruk, nwa Kol-Hoze, nwa Hazaia, nwa Adaya, nwa Joiarib, nwa Zekaraya, nwa onye Shilo.*

⁶ Onuogugu umu Perez niile bi na Jerusalem di narị anọ, na iri isii na asato (468). Ha bu ndi ikom gbara dimkpa.

⁷ Ndi sitere n’agburu Benjamin bu,

* **10:38** 10:38 Otutu onuulo nchikoba ihe di n’ogige ulonso ukwu ahu. O bu n’ebe a ka a na-edebe ngwongwo niile di nso. Guo ebe ndi a; 1Ih 9:26; 2Ih 31:11; Neh 13:7; Mal 3:10. * **11:5** 11:5 Maobu, Shela

Salu nwa Meshulam, nwa Joed, nwa Pedaia, nwa Kolaya, nwa Maaseia, nwa Itiel, nwa Jeshaya, ⁸ ya na ndị na-eso ya bụ ụmụ Gabai na Salai. Onuogugu ha di narị itoolu na iri abuo na asato (928).

⁹ Juel nwa Zikri bu onyeisi ha. Juda nwa Hasenua bu onye na-eso ya, na onye na-achi akuku oheru nke obodo ahụ.

¹⁰ Ndi sitere n'etiti ndi nchujaja bu, Jedaya nwa Joarib, na Jakin,

¹¹ na Seraya nwa Hilcaya, nwa Meshulam, nwa Zadok, nwa Meraiot, nwa Ahitub onye na-elekota ulo ukwuu Chineke. ¹² Onuogugu ndi ikom ha na ha na-aruko oru n'ulo ukwu ahụ bu narị asato na iri abuo na abuo (822).

Adaya, nwa Jeroham, nwa Pelalaya, nwa Amzi, nwa Zekaraya, nwa Pashua nwa Malkija, ¹³ na ndi ikom bu ndisi ezinaulo ndi so ya ruo oru di narị abuo na iri anọ na abuo (242) n'onuogugu,

Amashaj nwa Azarel, nwa Ahazai, nwa Meshilemot, nwa Imea, ¹⁴ na ndi otu ya n'oru ndi bukwa dimkpa, di otu narị na iri abuo na asato (128) n'onuogugu.

Onyeisi ha bu Zabdiel nwa Hagedolin.

¹⁵ Site na ndi Livayi:

Shemaya nwa Hashub, nwa Azrikam, nwa Hashabaya, nwa Buni,

¹⁶ na Shabetai, na Jozabad, mmadu abuo na ndi ndu ndi Livayi, ndi o bu ha na-aru oru di n'ezi nke ulo Chineke;

¹⁷ Matanaya nwa Mika, nwa Zabdi, nwa Asaf, bu onyendu nke duru n'ekpere na ofufe ekele.

Bakbukaya onye nke abuo n'etiti ndi otu ya,

na Abda nwa Shamua, nwa Galal, nwa Jedutun, bu ndi na-enyere ya aka.

¹⁸ Onuogugu ndi Livayi niile no na obodo nsọ ahụ di narị abuo na iri asato na anọ (284).

¹⁹ Ndi nche onu uzo ama,

Akub, Talmon na ndi otu ha di otu narị na iri asaa na abuo (172) n'onuogugu, ha bu ndi na-eche nche n'onu uzo ama niile.

²⁰ Ndi foduru n'izrel, ha na ndi nchujaja, na ndi Livayi, no n'obodo Juda niile, onye obula n'ihe nketa ya.

²¹ Ndi ahụ niile na-eje ozi n'ulonso bi n'ugwu Ofel. Ndisi ha bu Ziha na Gishpa.

²² Onye na-elekota ndi Livayi bi na Jerusalem bu Uzi, nwa Bani, nwa Hashabaya, nwa Matanaya, nwa Matanaia, nwa Mika. Uzi bu otu onye si n'ikwu Asaf, ndi obu abu maka ije ozi nke ulo Chineke. ²³ Eze hoputara ndi obu abu nyekwa ha oru ha kwesiri iru ubochi niile.

²⁴ Petahaya nwa Meshezabel, onye bu otu n'agburu Zera, nwa Juda, bu onyeozi eze banyere ihe niile gbasara ndi mmadu ahụ.

²⁵ Obodo ufodu ebe ndi Juda bi bu ndi a: Kiriab, Dibon, Jekabzeel na obodo nta ndi di ha gburugburu, ²⁶ Jeshua, Molada, Bet-Pelet, ²⁷ Haza Shual, Biasheba na obodo ya niile, ²⁸ Ziklag, Mekona na obodo ya niile, ²⁹ En-Rimon, Zora, Jamut, ³⁰ Zanoa, Adulam na obodo nta di ha gburugburu, Lakish, ala di ya gburugburu, Azeka na obodo ya niile. Nke a putara na ndi mmadu bi site na Biasheba ruo na Ndagwurugwu Hinom.

³¹ Ndi agburu Benjamin biri na Geba, Mikdash, Aija, Betel na obodo di ya gburugburu, ³² Anatot, Nob, Ananaya, ³³ Hazo, Rema, Gitaim, ³⁴ Hadid, Zeboim, Nebalat, ³⁵ Lod, Ono na Ge Harashim.†

³⁶ Ufodu n'otu ndi Livayi, ndi ebe obibi ha di na Juda ka e zigara isoro biri n'ebo Benjamin.

12

Ndi nchujaja na ndi Livayi

¹ Ndi a bu ndi nchujaja na ndi Livayi ndi so Zerubabel nwa Shealtiel na Jeshua lota.

Seraya, Jeremaya, Ezra,*

² Amaraya, Maluk, Hatush,

³ Shekanaya, Rehum, Meremot,

⁴ Ido, Gineton, Abija

⁵ Mijamin, Maadaya, Bilga,

⁶ Shemaya, Joiarib, Jedaya,

⁷ Salu, Amok, Hilkaya na Jedaya.

Ndi a niile bu ndi ndu ndi nchujaja na ndi na-enyere ndi ndu aka n'ubochi Jeshua.

⁸ Ndi Livayi so ha bu ndi a: Jeshua, Binui, Kadmiel, Sherebaya, Juda nakwa Matanaya, onye ya na ndi otu ya na-elekota ofufe ekele.

⁹ Bakbukaya, na Unni, ndi otu ha no na ncherita ihu n'ofufe ahụ.

¹⁰ Jeshua muru Joiakim,

Joiakim muru Eliashib,

Eliashib muru Joiada,

¹¹ Joiada muru Jonatan,

ebe Jonatan muru Jadua.

¹² Ndi a bu ndisi ikwu ndi nchujaja n'oge ndu Joiakim.

Meraia bu onyeisi umu Seraya,
Hananaya bu onyeisi umu Jeremaya,

¹³ Meshulam bu onyeisi umu Ezra,
Jehohanan, onyeisi umu Amaraya;

¹⁴ Jonatan, onyeisi umu Maluk;

Josef bu onyeisi umu Shekanaya†;

¹⁵ nke Harim, Adna,
nke Meremot, Helkai;

¹⁶ Zekaraya, onyeisi umu Ido;
Meshulam, onyeisi umu Gineton

¹⁷ Zikri, onyeisi umu Abija;

Piltai, onyeisi umu Modaya na Miniamin

† **11:35** 11:35 Maobu, Ndagwurugwu ndi na-akwa nka * **12:1** 12:1 Ezra nke a, abuhgi Ezra onye nchujaja. Onye bu oka n'he gbasara iwu Onyenwe anyi, nke si n'ezinaulo Seraya. Guo akwukwo Ezr 7:1-5 † **12:14** 12:14 Shekanaya otutu akwukwo ndi Hibu na-eke Shebayana

18 Shamua, onyeisi umu Bilga,
 Jehonatan, onyeisi umu Shemaya;
 19 Matenai, onyeisi umu Joiarib;
 Uzi, onyeisi umu Jedaya;
 20 Kalai, onyeisi umu Salu;
 Eba, onyeisi umu Amok,
 21 Hashabaya, onyeisi umu Hilcaya;
 Netanel, onyeisi ndi Jedaya.

22 E dekotara aha ndiisi ezinaulo ndi Livayi niile n'ubochi Eliashib, Joiada, Johanan na Jada, nakwa nke ndi nchajaja n'akwukwo n'oge ochichi Daraios bu eze Peshja. 23 E dekwara aha ndiisi ndi Livayi niile n'akwukwo tutu ruo n'oge Johanan nwa Eliashib di ndu. 24 Ndi a bu ndiisi ndi Livayi n'oge ahụ: Hashabaya, Sherebaya, Jeshua, nwa Kadmiel na ndi otu ha. Ha kere onwe ha uzo abuo. Uzo abuo ndi a na-eguzokwa na-eche ibe ha ihu mgbe obula ha na-abuku Chineke abụ otuto na ekele. Otu uzo na-amalite nke ozo azaghachi, dika Devid onye nke Chineke si nye ya n'iwu.

25 Ndi nche na-eche onu uzo ulo ichikoba ihe nke ulonso bu ndi a: Matanaya, Bakkukaya, Obadaya, Meshulam, Talmon na Akub. 26 Ha jere ozi ha n'oge Joiakim nwa Jeshua, nwa Jozadak, di ndu, na n'oge Nehemaya bu onyeisi ochichi, na n'oge Ezra bukwara onye nchajaja, na onye nkuzi okwu Chineke.

Ido mgbidi Jerusalem nso

27 Mgbe a na-edo mgbidi Jerusalem oheru ahụ nso, e sitere n'obodo niile ndi Livayi bi kpoo ha ka ha bia nye aka iji onu mee mmemme ido nso ahụ. Ha bjakwara jiri abụ ekele na ihe egwu di iche iche ubo akwara, igba na une kelee Chineke. 28 Ndi obu abụ sitekwara n'obodo niile di gburugburu Jerusalem bia, o buladi site n'obodo niile ndi Netofa, 29 na Bet-Gilgal, na akuku Geba na Azmavet, n'ihu na ha ewuorola onwe ha obodo nta di iche iche gburugburu Jerusalem. 30 Mgbe ndi nchajaja na ndi Livayi dochara onwe ha ocha, ha dokwara ndi Izrel niile, na onu uzo ama niile, na mgbidi ahụ ocha.

31 E mere m ka ndi ndu Juda niile rigoro n'elu mgbidi ahụ. N'ebe ahụ ka m kenyere otu ndi obu abụ abuo inye ekele. Otu uzo gara akuku aka nri nke elu mgbidi ahụ ruo n'Onu Uzo Ama Ikpofu Ahija. 32 Hoshaya na okara ndi ndu Juda na-eso ha n'azu, 33 ha na Azaraya, Ezra, Meshulam, 34 Juda, Benjamin, Shemaya, Jeremaya 35 na ndi nchajaja ndi a ndi na-afu opi, tinyere Zekaraya nwa Jonatan, nwa Shemaya. Ndi bu nna nna Zekaraya bu Matanaya, Mikaya na Zakua, ndi ikwu Asaf. 36 Ndi otu ya, bu Shemaya, Azarel, Milalai, Gilalai, Maai, Netanel, Juda na Hanani. Ha niile ji ngwa egwu ha, udi ngwa egwu ndi ahụ Devid onye nke Chineke nyere n'iwu na ndi obu abụ ga-eji. Ezra, bu ode akwukwo no n'ihu na-edu ha. 37 Mgbe ha rutere n'Onu Uzo ama Isi Iyi, ha rigoro n'elu nkwaso n'igbo ulo elu e si abata n'obodo Devid, si ebe ahụ gafee uloeze Devid, gaakwa loghachi n'Onu Uzo Ama Mmiri, nke di n'akuku owuwa anyanwu obodo ahụ.

38 Ndi obu abụ nke ozo bu ndi na-enye ekele gara uzo aka ekpe. Mu onwe m sooro ha n'elu mgbidi ahụ, tinyere okara ndi mmadu ahụ, gafee Ulo elu Ite Oku jeruo Mgbidi Sara Mbara. 39 Anyi sitekwara n'ebe ahụ gafee Onu Uzo Ama Ifrem, Onu Uzo ama Jeshana, Onu Uzo Ama Azu, Onu

Uzo Ama Ulo Elu Hananel, ruokwa n'Onu Uzo Ama Ulo Elu Nari na ruo n'Onu Uzo Ama Aturu, kwusi n'Onu Uzo Ama Ndi Nche.

⁴⁰ Ya mere, uzo ndi mmadu abuo na-abu abu ekele nye Chineke zukotara bata n'ulonso ukwu. Esokwa m ha bata, mu na okara ndi ndu, ⁴¹ tinyere ndi nchujaja ndi a: Eliakim, Maaseia, Miniamin, Mikaya, Elioenai, Zekaraya na Hananaya. Ndi a niile ji opi ha. ⁴² Ndi ozo sokwa bata bu ndi a: Maaseia, Shemaya, Elieza, Uzi, Jehohanan, Malkija, Elam na Eza. Onyendu ndi obu abu ahụ niile bu Jezrahaya. ⁴³ Ha churu otutu aja n'ubochi ahụ n'ihì na Chineke nyere ha oke onu. Umunta na ndi inyom sokwa nurja onu. Ha nukwara uda onu ndi Jerusalem site n'ebe di anya.

⁴⁴ N'oge ahụ ka a hoputara ndi ikom na-elekota ulo ichikoba ihe, ebe a na-achikoba onyinye mkpuru mbu, na onyinye otu uzo n'uzo iri. A nasesite n'obodo gbara Jerusalem gburugburu na-ewebata n'ulo ichikoba ihe onyinye niile e nyere n'iwu maka odimma ndi nchujaja na ndi Livayi. E si otu a na-ewebata ya n'ihì na oru ndi nchujaja na ndi Livayi na-arụ na-atọ ndi Juda utọ nke ukwu. ⁴⁵ N'ihì na ha na-arụ oru Chineke ahụ ha ketara iru, ya na oru ido ndi mmadu na ihe obula nsọ. Otu a kwa ka ndi obu abu, na ndi na-eche nche si arukwa oru a dika iwu Devid na ndi Solomon nwa ya nyere si di. ⁴⁶ O bu n'oge Devid na Asaf ka e bidoro inwe ndi ndu abu ito na ikele Chineke. ⁴⁷ Ya mere, n'oge Zerubabel na Nehemaya, ndi Izrel niile na-ewebata onyinye e ji akwagide oru ndi obu abu, na ndi nche, na ndi Livayi. Ha kewaputakwara oke ruru ndi Livayi ndi ozo iche, ndi Livayi n'onwe ha kwa, kewaputara oke ruru umu Eron n'ime ihe e nyere ha dika e si nye ya n'iwu.

13

Mgbanwe ikpeazu Nehemaya wetara

¹ N'ubochi ahụ, a guputara okwu Chineke na ntị ndi Izrel site n'akwukwo iwu Mosis. Mgbe a na-aguputa ya, a choputara na o megidere iwu na onye Amon, maobu onye Moab, ga-eso n'ofufe ulonso ukwu Chineke. ² N'ihì na ha bu ndi iro umu Izrel. Ha enyeghi ha ihe oriri na ihe onunu kama ha zuru Belam ka o buo umu Izrel onu. (Ma Chineke anyi gbanwere ibu onu ahụ mee ka o ghoo ngozi.) ³ Mgbe a guputara iwu a, ndi Izrel chupuru ndi mba ozo niile no n'ogbako ha.

⁴ Ma tupu ihe ndi a niile emee, Eliashib onye bu onye nchujaja, onye e doro n'isi ilekota ime ulo a na-achikoba ihe n'ulo Chineke anyi, ya na Tobaya nwee ezi mmekorita, ⁵ o weere otu onuulo buru ibu a na-achikoba ihe nye ya. Na mbu, o bu onuulo ebe a na-achikota onyinye oka na uda na-esi isi utọ, na ngwongwo ulonso, na efere mmanya ohuru, na mmanu oliv. Mosis enyelari ya n'iwu na o bu ndi Livayi na ndi obu abu na ndi nche nwe onyinye ndi ahụ. Ndi nchujaja nwekwa oke n'ihe ndi a.

⁶ Mgbe ihe ndi a na-eme, anoghi m na Jerusalem, n'ihì na n'iri afọ atọ na abuo nke ochichi Ataksekse, eze Babilon,* a loghachikwutere m eze. Ma e mesiri m nata ya ike ⁷ laghachikwa na Jerusalem. N'ebe a ka m no mata banyere ihe ojoo ahụ Eliashib mere, inye Tobaya otu onuulo nke di n'ogige ulo Chineke ka o buru ebe izuika ya. ⁸ Iwe were m nke ukwu, nke mere na m sitere n'onuulo ahụ tupusia ngwongwo Tobaya niile n'ezi. ⁹ Enyere m iwu ka e doo onuulo ndi ahụ niile ocha, a chighachikwara m ngwongwo ulo Chineke niile n'ime ha, ha na onyinye mkpuru oka, na uda na-esi isi utọ ndi ahụ.

* **13:6** 13:6 Sairoş nyere onwe ya aha a, bu Eze Babilon, mgbe o meriri ndi Babilon n'agha.

¹⁰ A chọputakwa m na-enyebeghi ndi Livayi oke ihe ruru ha, nke mere na ndi obu abu, na ndi nche ndi o bu oru ha i doo ofufe, alaghachila n'ubi ha di iche iche. ¹¹ N'ih i ya, abaara m ha mba juo ha si: "Gini mere unu jiri gbakuta ulonso ukwu Chinekeazu?" Mgbe ahụ akpoghachiri m ndi Livayi nyekwa ha oru ha n'ulonso.

¹² Ndi Juda niile bidokwara iweta utu ha, na onyinye oka, na mmanya vaini na mmanu oliv ha n'ulo ichikoba ihe di n'ulonso. ¹³ E tinyere m Shelemaya onye nchujaja, na Zadok ode akwukwo, na Pedaia onye Livayi, ka ha buru ndi na-elekota ulo ichikoba ihe niile ahụ. Emekwara m Hanan nwa Zakua, nwa Matanaya, onye ga na-enyere ha aka, n'ih i na a guru ha dika ndi kwesiri ntukwasị obi. Oru ha bu ikere ndi Livayi ibe ha niile oke.

¹⁴ Chineke m, biko cheta m n'ih i nke a, ehichapukwala ihe niile m ji obi m niile ruo n'ulonso gi na ije ozi niile ya.

¹⁵ N'ubochi ndi ahụ, ka m huru na Juda ndi na-azocha mmanya vaini n'ubochi izuike, ndi ji inyinya ibu na-ebubata ogbe oka, na-ebokwasị ha n'elu inyinya ibu, tinyekwara mmanya, na mkpuru vaini na fiig, na ibu niile obula. Ha na-ebubatakwa ha n'ime Jerusalem n'ubochi izuike. Nke a mere m ji doo ha aka na nti megide ire nri n'ubochi ahụ. ¹⁶ Ndi si obodo Taja, bu ndi birila na Jerusalem no na-ebubata azu na ngwa ahia ndi ozo di iche iche, na-ere ha na Juda, nakwa na Jerusalem n'ubochi izuike. ¹⁷ A baara m ndi a na-asopuru na Juda mba, si ha, "Gini bu ihe ojoo nke a unu na-eme, na-emeru ubochi izuike?" ¹⁸ O bughi otu ihe a ka nna nna unu ha mere, nke mere na Chineke wetara odachi a tukwasị anyi nakwa obodo a? Ugbu a, unu na-akpali onuma tukwasị na nke di megide Izrel site n'imeru ubochi izuike?"

¹⁹ N'ih i nke a, enyere m iwu na a ga-emechi onu uzo ama Jerusalem n'uhuruchi tupu ubochi izuike, ruo mgbe ubochi izuike gafesiri. Emere m ka ufodu ndi ohu m na-anọ na nche n'ebe ahụ, ihu na o dighi onye ahia obula ga-abata n'ime obodo Jerusalem n'ubochi izuike. ²⁰ Ya mere, ndi na-azu ahia na ndi na-ere udi ngwa ahia di iche iche, na-anọ onodu abali n'azu Jerusalem, otu gboro maobu ugboro abuo. ²¹ Ma a doro ha aka na nti, si, "Gini ka unu ji na-anọ onodu abali n'akuku mgbidi a? O buru na unu eme ya ozo, aga m enye iwu ka e jide unu." Site n'ubochi ahụ gaa n'ihu, ha abiakwaghi ozo n'ubochi izuike. ²² Mgbe ahụ, enyere m ndi Livayi iwu ka ha doo onwe ha ocha, nookwa na nche n'onu uzo ama, ihu na onye obula doru ubochi izuike nsọ.

Chineke m, biko, cheta m n'ih i ihe oma ndi a niile, nwee amara n'ebe m no, dika iba uba nke obi ebere gi si di.

²³ Ozo, n'ubochi ndi ahụ a huru m ndi ikom Juda ndi lutara ndi inyom site n'etiti ndi Ashdod, na ndi Amon, na ndi Moab, ²⁴ chọputakwa na okara n'etiti umu ha na-asu naani asusu ndi Ashdod, maobu otu asusu nke ndi mba ozo, ma ha amaghi asusu Juda ma oli. ²⁵ Ya mere, abaara m ha mba, bukwa ha onu. Ufodu ha ka m tiri ihe, dookwa ha n'agiri isi. Emesja, emere m ka ha nuo iyi n'aha Chineke si: "Unu agaghi ekwekwa ka umu ndi ikom na ndi inyom unu luo ndi mba ozo ma unu onwe unu agakwaghi alutara umu unu, maobu onwe unu, ndi inyom ndi mba ozo. ²⁶ O bughi olulu di na nwunye di otu a wetara odida Solomon? O nweghi eze ozo di na mba obula a puru iji tinyere Solomon, n'ih i na Chineke ya

huru ya n'anya mee ya eze ndi Izrel niile. Ma o bu ndi nwunye mba ozo o luru dubara ya na mmehie ikpere arusi. ²⁷ Ugbu a, o bu ka anyi gere na nti na unu onwe unu na-emekwa ajo ihe di otu a, na unu ekwesighi ntukwasị obi nye Chineke anyi, site n'ilu ndi inyom ndi mba ozo?"

²⁸ Ya mere, esitere m n'ebe m no chupu otu n'ime umu ndi ikom Joiada, nwa Eliashib, onyeisi nchujaja, onye bu ogo Sanbalat onye Hor.

²⁹ Cheta ha, Chineke m, n'ih na ha meruru oru nchujaja, na ogbugba ndu oru nchujaja, na nke ndi Livayi.

³⁰ Ya mere, e doro m ndi nchujaja, na ndi Livayi ocha, wezugakwa ihe obula nke na-ekwesighi n'ebe ha no. E kenyere m ha oru, onye obula n'ije ozi ya. ³¹ Emekwara m ka a na-ebubata nku nke ebe ichu aja n'oge kwesiri, meekwa ka a na-ewebata onyinye mkpuru mbu niile n'oge ha.

Cheta m Chineke, gosi m ihuma gi.

Esta

Odida eze nwanyi Vashti

¹ Nke a bu ihe mere n'oge ochichi eze Sekses, bu Sekses nke chiri alaeze* nwere mpaghara di iche iche nke kariji otu nari na iri abuo na asaa (127), nke gbasakwara site n'India ruo Kush.[†] ² N'oge ahụ, isi ochichi obodo eze Sekses bu Susa[‡] ebe ocheeze ya dikwa. ³ N'afọ nke atọ nke ochichi ya, o mere mmemme oke oriri nye ndiisi oru ya niile. Ndi ozo o kpokwara bu ndiisi agha nke Peshia na Midia, na umu eze, na ndi ochichi sitere na mba di iche iche o na-achi.

⁴ Mmemme a were otu nari na iri ubochi asato (180). Eze jikwa oge a gosi akunuba, na ima mma na ebube nke alaeze ya. ⁵ Mgbe ubochi ndi a gafesiri, eze kporo oke oriri noro ubochi asaa n'ubi a gbara ogige di n'uloeze, nye ndi niile no na Susa, site n'onye ukwu ruo n'onye nta. ⁶ Ihe icho mma e ji dozie ogige ahụ bu ezi akwa mgbochi di ocha, nke e ji ogbo ocha kpaa na nke e jikwa ogbo na-acha anunu anunu kpaa. E jikwa eriri ogbo di ezi ocha na nke na-acha odo odo kekotaa akwa mgbochi ndi ahụ, n'ihe mgbaaka olaocha di n'ogidi nkume di oke onuahia e wuru n'ebe ahụ. A dobakwara oche[§] olaocha na olaedo ndi ahụ n'ebe e wulituru elu, nke e ji nkume mabul na nkume ndi ozo di oke onuahia, ndi na-acha ezi ocha, ndi na-acha odo odo na nke na-eji oji wuo ala ya. ⁷ E jikwa iko olaedo nuo ihe onunu. Iko olaedo obula e weputara n'ubochi ahụ di iche n'iche. O nweghi nke yiri ibe ya. E mekwara ka mmanya eze baa uba dika afọ oma aka eze si di. ⁸ E nyeghikwa iwu obula banyere iko mmanya ole mmadu kwesiri inu kama ndi choro ga-anu dika o si masi ha. N'ihu na eze agwalari ndiisi ozi ya na onye obula kwesiri inu dika o si choo.

⁹ N'otu oge ahụ, eze nwanyi Vashti, kpokwara oke oriri nye umu nwanyi niile no n'uloeze, Sekses.

¹⁰ N'ubochi nke asaa, mgbe obi di eze Sekses mma n'ihu mmanya o nuru, o nyere ndi onozisi asaa ndi a na-ejere ya ozi iwu, ha bu, Mehuman, na Bizta, na Habona, na Bigta, na Abagta, na Zeta, na Kakas, ¹¹ si ha gaa kporo Vashti nwunye eze ka o biakwute ya. Eze nyekwara iwu ka Vashti kpuru okpueze n'isi ya, maka igosi ndi mmadu niile na ndi a na-asopuru no n'ebe ahụ ima mma ya. N'ihu na Vashti mara mma. ¹² Ma mgbe e mere ka ozi eze ruo ya nti, eze nwanyi, bu Vashti juru ibia. Nke a mere ka iwe wee eze nke ukwu.

¹³ Dika eze Sekses na-eme, o kpokwara ndi okachamara n'ihe gbasara iwu na ikpe ziri ezi. Eze na ndi a mara ihe, bu ndi maara ihe ubochi nyere kparitara uka. ¹⁴ Ha bukwa ndi na-anokari eze nso. Aha ha bu Kashena, na Sheta, na Admata, na Tashish, na Meres, na Masena, na Memukan. A maara aha mmadu asaa ndi a n'ala Midia na Peshia. Ha bu ndi na-aga n'ihu eze mgbe obula ha choro, burukwa ndi dikarisi elu n'alaeze ahụ.

* **1:1** 1:1 E kewara alaeze a uzo isi, nwee isi ochichi iri abuo. Mpaghara obula no n'okpuru otu isi ochichi. † **1:1** 1:1 Nke bu mgbaogo osimiri Najil ‡ **1:2** 1:2 Susa bu otu n'ime isi obodo ano nke alaeze ahụ. Ndi ozo bu Babilon, Peshjapolis na Ekbatana. Obodo Susa bu na ndagwurugwu Tajgria ka o di, o bukwa n'ebe ahụ ka ndi eze ato chirj alaeze a na-anọ n'oge oke oyi. § **1:6** 1:6 Ndi Peshia na-adabere n'uche ma ha na-eri ihe.

¹⁵ Eze juru si, “Dika iwu si di, gini ka a ga-eme Vashti bu nwunye eze n’ihi na o nupuru isi n’iwu eze Sekses nyere nke o zigaara ya site n’onu ndi onozu ya?”

¹⁶ Memukan kwuchitere onu ndi ozo si, “Ihe Vashti nwunye eze mere joro njo. O mehiela eze, mehiakwa ndi ochichi niile, na ndi niile bi n’akuku niile nke alaeze Sekses. ¹⁷ N’ihi na ndi inyom niile ga-amata ihe eze nwanyi mere, malite ileli ndi di ha anya, ma na-ekwu si, ‘Eze Sekses nyere Vashti nwunye ya iwu ka o bia n’ihu ya, ma o juru ibia.’ ¹⁸ N’ubochi taa ka ndi inyom ndiisi nke Peshia na Midia, bu ndi nuru banyere omume nwunye eze mere, ga-azakwa ndiisi ochichi alaeze gi n’uzo di otu a. A ga-enwe nleda anya na esemokwu n’ala a mgbe niile.

¹⁹ “Ya mere, o buru na o masi eze, ya nye iwu, nke a ga-edeputa, ka o buru iwu n’ala Peshia na Midia, nke na-agaghi agbanwe, na Vashti agaghi abatakwa n’ihu eze Sekses ozo. Ka eze werekwa onodu eze nwanyi ahụ nye onye ozo ka ya mma. ²⁰ O ga-erukwa na mgbe a guputara iwu a eze nyere n’akuku alaeze a niile, ndi inyom niile ga-asopuru ndi di ha site n’onye dikarisiri nta n’etiti ha ruo n’onye di ukwu.”

²¹ Eze na ndiisi ochichi ya nabatara ndumodu a, n’ihi ya, eze mere ihe Memukan kwuru. ²² O zipuru akwukwo ozi a nye akuku niile a na-achi achị nke alaeze ahụ. E dekwarara akwukwo ozi ahụ n’asusu di iche iche, na-ekwuputa n’asusu obula na nwoke obula kwesiri ibu onye na-achi ezinaulo ya.

2

Esta agho eze nwanyi

¹ Mgbe ihe ndi a gasiri, ka iwe eze Ahasueros dajuru, o malitere iche echiche banyere Vashti. O chetara ihe Vashti mere, chetakwa ihe e kpebiri banyere ya. ² Mgbe ahụ, ndi na-ejere eze ozi siri ya, “Ka anyi gaa chotara eze umu agboghọ na-amaghi nwoke mara mma ile anya. ³ Ka eze hoputa ndi nchikota n’isi obodo niile, ndi ga na-ahoputa, ma na-akpobatakwa umu agboghọ ndi a niile mara mma, n’uloze di na Susa. Ka Hegai, onozu eze burukwa onye ga-elekota ndi inyom ndi a. Ka e jirikwa ihe icho mma niile cho ha mma dika o si kwesi. ⁴ Emesia, nwaagboghọ ahụ ihe ya masiri eze kariya ga-abu nwunye eze n’onodu Vashti.” Ntuputa a toro eze utu nke ukwu. O nyere ha ike ka ha malite na-atufughi mgbe.

⁵ N’oge a, enwere otu onye Juu no n’obodo Susa nke ewusiri ike, a na-akpo Mōdekai nwa Jaja, nwa Shimei, nwa Kish, onye Benjamin. ⁶ O bu onye a dotara n’agha mgbe Nebukadneza bibiri Jerusalem. N’oge ahụ, e mere ka o hapu obodo ya gaa biri na Babilon bukwa oge a dotakwara Jekonaya* eze ndi Juda na otutu ndi ozo n’agha. ⁷ Mōdekai nwere nwa nwanne nna ya, aha ya bu Hadasa, ma a na-akpokwa ya Esta, onye mara mma n’ahụ dikwa mma ile anya. Nne ya na nna ya anwuola, ma Mōdekai kpobataru ya n’ulo ya zuo ya dika nwa ya nwanyi.

⁸ Ya mere, n’ihi iwu ahụ eze nyere, e mere ka otutu umu agboghobia bia na Susa, n’ime ulo ukwu eze. O bukwa Hegai na-elekota ha niile. A kpobatakwaru Esta n’uloze nyefee ya Hegai n’aka, onye na-elekota ebe obibi ndi iko nwanyi eze. ⁹ O masiri ya, o natakwaru ihuoma n’ebe o no. Ngwangwa o malitere inye ya nri puru iche, na ihe ndi ahụ niile e ji edozi ahụ na icho mma. O sitere n’etiti umu agboghọ no n’uloze hoputa umu

* 2:6 2:6 Nke a bu uzo ozo e si akpo aha Jehoiakin.

agboghò asaa ndị na-ejere Esta ozi. O duuru ya na ndị na-ejere ya ozi dubaa n'ebe kachasi mma n'ogige ebe ndị inyom eze bi.

¹⁰ Ma Esta agwabeghị onye obula obodo ya maobu ihe banyere ezinaulo ya, n'ihu na Modekai nyere ya iwu ka o ghara igwa onye obula. ¹¹ Ubochi niile, Modekai na-abia n'ogige ulo ndi inyom na-aju ase otu Esta mere, n'ichoputa otu ihe si agara ya.

¹² Tupu o ruoro nwaagboghò obula ibakwuru eze Sekses, o ga-anozu onwa iri na abuo n'ebe a na-achò ya mma dika iwu e nyere banyere ichò mma ndi inyom si di. A ga-eji mmanu maá chò ya mma onwa isii, werekwa mmanu isi utò di iche iche, na ihe ichò mma ndi ozo kwadoo ya n'ime onwa isii nke ozo. ¹³ N'uzo di otu a, ka nwaagboghò obula ga-adi gawkuru eze, bu Sekses. A na-enye ya ihe obula o chorò site n'ebe obibi ha nke o ji aba n'uloeze. ¹⁴ A na-eme ka o banye n'uloeze n'anyasi, ma n'ututu, o na-aloghachi n'ulo ozo nke di n'ebe umu nwanyi eze bi. N'ebe ahù ka Shashgaz, onozu eze nò na-elekota ndi iko nwanyi eze. O gawkwaghì aloghachi n'ebe eze ozo kariakwa ma ihe ya o masiri eze, eze akpoò ya ka o biaghachi ozo.

¹⁵ Mgbe oge Esta (ada Abihail, onye bu nwanne nna Modekai, onye kpooro nwantakiri nwaagboghò a ka o buru nwa nke ya) ga-eji gaa n'ihu eze ruru, o nabatara ndumodu Hegai, onozu ahù na-elekota ndi inyom. O hutara amara n'ihu mmadu niile ndi huru ya. ¹⁶ E mere ka Esta bakwuru eze n'onwa nke iri n'afò nke asaa nke ochichi eze Ahasueros.

¹⁷ Eze huru Esta n'anya karià umu agboghò ndi ozo niile. O natara amara na mmasi eze karià umu agboghò na-amaghì nwoke ndi ozo. Ya mere, o weere okpueze kpukwasì ya n'isi mee ya eze nwanyi n'onodu Vashti. ¹⁸ Eze kporo oke oriri, n'ihu Esta, nye ndiisi ochichi ya niile na ndi ozi ya niile. O kposara ezumike nye ndi oru niile n'alaeze ya, ma kesaakwa onyinye nye otutu ndi mmadu dika eze puru ime.

Atumatu ojoo Modekai choputara

¹⁹ Mgbe a chikotara umu agboghò ndi a na-amaghì nwoke nke ugoro abuo, Modekai no ala n'onu uzo ama eze. ²⁰ Ma Esta emebeghi ka onye obula mara ihe banyere ezinaulo ya maobu obodo ya, dika Modekai nyere ya n'iwu, nke o na-emeru mgbe a na-azulite ya.

²¹ Otu ubochi, mgbe Modekai no n'oru n'onu uzo ama ulo ukwu eze, ndi onozu abuo eze nwere, aha ha bu Bigtan na Teresh, ndi na-eche onu uzo uloze nche, were iwe megide eze. Ha gbara izu kpebie na ha ga-egbu eze Sekses. ²² Ma Modekai choputara nzube ojoo a gwa ya Esta, nwunye eze, onye gwara eze, meekwa ka eze mata na o bu Modekai gwara ya. ²³ Mgbe e nyochara kwu a, choputa na o bu eziokwu, e jidere mmadu abuo ahù kwugbuo ha n'osisi. E dekwara ihe ndi a niile n'ihu eze n'ime akwukwo akuko ihe e mere.

3

Nzube ojoo Heman

¹ Mgbe ihe ndi a gasiri, eze bu Ahasueros mere Heman nwa Hamedata onye Agag ka o buru onye ukwu, o nyere ya ugwu site n'inye ya oche di elu karià nke ndi ozo niile a na-asopuru. ² Ndiisi ochichi eze niile na-egbu ikpere n'ala nye Heman nsopuru mgbe obula o si n'onu uzo ama uloze na-agafe, n'ihu na o bu otu a ka eze nyere n'iwu. Ma Modekai ekweghi egbu ikpere nye ya, o kwekwaghì enye ya nsopuru.

³ Mgbe ahụ, ndị ozi eze ndị nọ n'ọnụ ụzọ ama eze juru Mòdekai ajụju si ya, "Gini mere i ji na-enupu isi n'iwu eze nyere?" ⁴ Ha na-agwa ya okwu kwa ubochi kwa ubochi, ma o geghi ha ntị. N'ih i nke a, ha gwara Heman ihe banyere ya, ihu ma o ga-anabata omume Mòdekai, ebe o gwara ha na ya bu onye Juu.

⁵ Ihe a were Heman iwe nke ukwu mgbe o choputara na Mòdekai juru igbu ikpere n'ihu ya, maobu isopuru ya. ⁶ Mgbe o matara ndi Mòdekai ha bu, o di ya ka ihe ileda anya ma o gbuo naani Mòdekai. Kama Heman chorọ ụzọ o ga-esi laa ndi Mòdekai niile, bu ndi Juu nọ n'alaeze niile nke Sekses n'iyi.

⁷ N'onwa mbu, nke bu onwa Nisan, n'afọ nke iri na abuo nke ochichi eze Ahasueros. Ha fere nza (nke bu Pua) n'ihu Heman iji hoputa ubochi na onwa. Ma nza ahụ danyere n'ubochi nke iri na ato n'onwa nke iri na abuo, nke bu onwa Aada.

⁸ Mgbe ahụ Heman siri eze Sekses, "O nwere otu ndi gbasara ebe niile, n'etiti ndi bi n'obodo di iche iche niile nke alaeze gi, ha kepuru onwe ha iche. Iwu ha di iche site n'iwu nke ndi mba ozo. Ha adighi edebekwa iwu eze, o gaghị abara eze uru i hapu ha ka ha noduru onwe ha. ⁹ O buru na o masiri eze, ya nye iwu ka a laa ha n'iyi, aga m akwunye puku talenti olaocha iri n'aka ndi nlekota n'ih i ulokwu eze."

¹⁰ Ya mere, eze gbaputara olaaka ikike ya* nye ya Heman nwa Hamedata onye Agag, onye iro ndi Juu ¹¹ Eze gwara Heman, "Enyela m gi olaocha ahụ, ya na ndi a. Mee ha dika o si di gi mma."

¹² N'abalị iri na ato nke onwa mbu, a kporo ndi ode akwukwo eze niile. Ha deputara n'akwukwo isi obodo di iche iche, nakwa n'asusu ndi obula, ihe niile Heman nyere n'iwu nye ndi nnochị anya eze niile, ndi ochichi nke ala niile ha na-achi, na ndisi nke ndi obula nọ n'ime alaeze a. E ji aha Ahasueros dee akwukwo ndi ahụ, werekwa mgbaaka eze n'onwe ya kaa ya akara. ¹³ E zipuru ndi ogba oso ozi eze ka ha gaa n'isi obodo obula n'alaeze ahụ, na-enye iwu a edere n'akwukwo ka a laa n'iyi, gbuo, ma kpochapukwa ndi Juu niile, ma nwantakiri ma okenye, ma nwanyi, ma umuntakiri, n'otu ubochi, n'abalị iri na ato nke onwa iri na abuo, nke bu onwa Aada, nakwa ipunara ha akunba ha n'ike. ¹⁴ Ihe ndeputa nke otu akwukwo ahụ bu nke a ga-enye dika iwu n'obodo niile obula site na nkwputa, mee ka ndi mba niile mara maka ya, nookwa na njikere n'ih i ubochi ahụ.

¹⁵ O bu ndi ozi eze na-agba oso nke oma ka e nyere ozi ahụ, ka ha jiri ya jee n'obodo niile. E mekwara ka iwu ahụ baa mmadu niile bi na Susa ntị. Emesja, eze na Heman noduru ala ihu ihe onunu n'oge ndi niile bi na Susa nọ n'egwu n'ih i okwu ibibi ndi Juu ahụ.

4

Mòdekai agwa Esta maka nsogbu ha

¹ Mgbe Mòdekai nuru ihe mere, o dowara uwe ya, yikwasị onwe ya akwa mkpe, werekwa ntụ kpokwasị onwe ya, puo baa n'ime obodo, na-eti mkpu akwa. ² O bjaruru n'onu ụzọ ama nke uloeze guzo n'ebe ahụ, n'ih i na o dighi onye a na-ekwe ka o yiri akwa mkpe banye n'ogige uloeze. ³ N'alaeze ahụ ndi Juu niile, nọ n'iru uju na ihu onu na ikwa akwa na iti aka n'obi n'ih i iwu eze ahụ. Otutu yikwa akwa mkpe ha, dinarakwa na ntụ.

* **3:10** 3:10 Maobu, Mgbaaka eze bu ihe e ji akachi okwu mee ka okwu ahụ buru iwu. Jen 41:42; Est 8:2,8

⁴ Mgbe ụmụ agbọghọ na ndị onozị Esta gwara ya ihe banyere Mọdekai, o wutere ya nke ukwu. O zigaara Mọdekai uwe, ka o nwee ike gbanwee uwe mkpe ahụ o yi, ma ọ naraghị ha. ⁵ Mgbe ahụ, Esta ziri ka a kpọọ Hatak, otu n'ime ndị onozị eze, onye nke ọ bụ ọrụ ya ijere Esta ozi, gwa ya ka o jekwuru Mọdekai juo ya ihe kpatara nke a, na ihe mere o ji na-eme otu a.

⁶ Hatak jere n'ama obodo ahụ ebe ọ hụrụ Mọdekai n'ọnu ụzọ ụlọeze. ⁷ Mọdekai kọrọ ya ihe niile, na otu Heman si kwee nkwa ikwunye ego n'ụlọakụ eze ka e were laa ndi Juu n'iyi. ⁸ O nyekwara ya akwukwo iwu eze ebe e dere maka ịla ha n'iyi, bụ nke akposara na Susa, ka o gosi ya Esta, kowaakwa ya nye ya. Ọ gwara ya ka o nye ya iwu ka ọ bakwuru eze rịọ ya arịrịọ amara, rịọkwa ya ebere n'ihu ndi ya.

⁹ Hatak loghachiri zie Esta ihe niile Mọdekai kwuru. ¹⁰ Ma Esta gwara Hatak ka o jeghachi gwa Mọdekai si, ¹¹ “Uwa niile maara nke oma na onye ọbula, maobu nwoke maobu nwanyi, banyere n'ime ime ụlọeze mgbe eze na-akpoghị ya, ga-anwu, kariakwa ma eze o setipuru mkpara ọlaedo ya gosi onye ahụ na ọ nabatara ọbija ya. Ugbu a, o meela ihe di ka otu onwa kemgbe eze na-ezibeghi ozi ka a kpoo m.”

¹² Mgbe ha gwara Mọdekai ihe Esta zara, ¹³ o zighachiri osisa a, “Echela n'ihu na i bi n'ụlọeze na naanị gi ga-afodu ndu n'etiti ndi Juu niile. ¹⁴ Ọ buru na i gba nkiti n'oge a, oghere na naputa ndi Juu ga-esite n'uzo ozo bja, ma gi onwe gi na ulo nna gi ga-ala n'iyi. Onye makwanu ihe mere i ji noro n'ulọeze n'oge di otu a?”

¹⁵ Mgbe ahụ, Esta zara Mọdekai si; ¹⁶ “Gaa kpokotaa ndi Juu niile bi na Susa, bukwaaranu m onu. Unu erila ihe obula, maobu nuo ihe obula abali ato, ehie na abali. Mu onwe m kwa, na umu agboghoh na-ejere m ozi, ga-emekwa otu ihe ahu. Emesia, o bu ezie na o bu ihe megidere iwu, ma aga m aga hu eze anya. Ihe o putara ya puta. O putara m onwu, ka m nwuo!”

¹⁷ Mọdekai puru, gaa mee dika Esta gwara ya.

5

Aririọ Esta ririọ eze

¹ N'abalị nke ato ya, Esta yiri uwe eze nwanyi ya, guzo n'ime ime ogige ulọeze, nke chere ihu n'ulo nzuko ukwu di n'ulọeze, ebe eze nodu n'ocheeze ya chee ihu n'onu uzo. ² Mgbe o huru Esta bu nwunye eze ka o na-eguzo n'ogige ahụ, ihe ya masiri ya, ọ nabatakwara ya site na i setipuru ya mkpara ọlaedo nke di n'aka ya. Ya mere, Esta bjaruru nso metukwa isi mkpara ọlaedo ahụ aka.

³ Eze juru ya si, “Gini ka i chorọ, eze nwanyi Esta? Gini bu mkpa gi? Aga m emere gi ya, o buladi ma o buru inye gi otu okara alaeze m.”

⁴ Esta zara si, “O buru na o masiri eze, achoro m ka gi na Heman bja rie oriri m kwadooro unu taa.”

⁵ Eze tughariri gwa ndi ozi ya si, “Gwanu Heman ka o mee ngwangwa bja ka anyi gaa mee ihe Esta ririọ.”

Emesia, eze na Heman bja n'oriri Esta. ⁶ Mgbe ha na-anu mmanya, eze siri Esta, “Ugbu a, gwa m ihe i chorọ, aga m enye gi ya, o buladi ma o buru otu okara alaeze m.”

⁷ Esta zara si, “Aririọ m na mkpa m bu nke a, ⁸ o buru na m ahutala amara n'ihu eze n'ezie, o burukwa na o masiri eze imere m ihe m na-ario, na ime ihe m na-achọ, ka ya na Heman sorokwa bja echi n'oriri ozo m ga-akwado. Echi ka m ga-akokwara gi ihe niile.”

Iwe oku Heman megide Mòdekai

⁹ Heman hapuru ebe oriri ahụ n'oke obi uto. Ma mgbe o huru Mòdekai n'onu uto ama eze, hukwa na o bilighi maobu maa jijiji n'ihu ya, iwe were ya nke ukwu. ¹⁰ N'agbanyeghi nke a, Heman jisiri onwe ya ike, laa n'ulo ya.

O kpokotara ndi enyi* ya niile na Zeresh, nwunye ya, ¹¹ o nyara ha isi n'ihio oke akunuba ya, na otutu umu ndi ikom ya, n'uzo niile nke eze si nye ya nsopuru ma bulikwaa ya elu karja ndi ozoko kwa ha di elu na ndi oru eze niile. ¹² Heman kwukwara si, "Nke a abughi di okwu, o bu naani mu ka Esta nwunye eze, kporo ka m soro eze bia n'oriri nke o kwadooro. Echi ka o kporo m ka m soro eze bia. ¹³ Ma ihe ndi a niile bu ihe efu mgbe obula m na-ahu Mòdekai onye Juu ahụ ka o na-anodu ala n'onu uto ama uloeze."

¹⁴ Mgbe ahụ, Zeresh nwunye ya na ndi enyi ya niile, duru ya odu si ya, "The i ga-eme bu nke a: Kwadoo osisi e ji akwugbu mmadu, nke idi elu ya ga-adi iri mita abuo na ato. N'ututu echi, ruo eze ka o nye gi ike ikwugbu Mòdekai n'elu ya. Mgbe e mere nke a, onu gi ga-ezukwa oke, mgbe i ga-esorokwa eze gaa rie oriri a kporo unu." Okwu a masiri Heman nke ukwu. O nyere iwu ka a kwadoo osisi ahụ ngwangwa.

6

Eze asopuru Mòdekai

¹ N'abali ahụ, ura abighi eze n'anya ma oli. N'ihio ya, o meturu ya n'obi igu akwukwo ihe ncheta. Ya mere, o nyere iwu ka e wetara ya akwukwo a na-edekota ihe niile e mere n'oge ochichi ya. ² N'ime ya, o gutara ihe e dere banyere Mòdekai, otu o si kpughee izuzu ojobo Bigtan na Teresh, ndi onozio eze na-eche nche n'onu uto uloeze, gbara igbu eze Sekses.

³ Mgbe ahụ eze juru ajuju si, "Gini bu ihe oma e meerela Mòdekai n'ihio ihe a o mere?"

Ndi ozi ya zara, "O nwebeghi ihe obula e meere ya!"

⁴ Eze siri, "Onye no n'ogige?" Ma Heman ka batachara na mbata ogige uloeze, igwa eze banyere mkwugbu Mòdekai n'elu osisi nke o guzobere n'ihio ya.

⁵ Ndi na-ejere ya ozi zara, "Heman na-eguzo n'ogige."

Eze siri, "Kpobata ya."

⁶ Mgbe Heman batara, eze juru ya ajuju si, "Gini bu uguwu m kwesiri inye onye mere ihe na-ato m uto?"

Heman chere n'ime onwe ya si, "Oleekewanu onye ozoko eze ga-achio inye uguwu karja mu onwe m?" ⁷ Ya mere o zara eze, "Banyere nwoke ahụ o masiri eze ikwanyere uguwu, ⁸ nye iwu ka e weputa uwe gi, nke gi bu eze yituru, na inyinya gi, nke eze gbaarala, nke e kpukwasiri oyiyi okpueze n'isi ya. ⁹ Ka enye uwe ahụ na inyinya ahụ n'aka otu onye kachasi nwee uguwu n'ime umu eze, ka ha yikwaso nwoke ahụ nke eze choro isopuru uwe ahụ, ka inyinya buru ya dika ha dokpu ya na-ejeghari n'okporouzo niile n'obodo, na-ekwusa n'ihu ya na-asi, 'Otu a ka a na-emere nwoke ahụ o masiri eze inye nsopuru!'"

¹⁰ Mgbe ahụ eze nyere Heman iwu, si; "Ahaa! Ntuputa gi di mma nke ukwu! Mee ngwangwa, were uwe ndi a, na inyinya m, meekwara Mòdekai onye Juu ahụ na-anodu n'onu uto ama uloeze ihe niile ndi a i kwuru. Hukwa na i mechasi ihe ndi a niile i kwuru."

* 5:10 5:10 Ndi huru ya n'anya

¹¹ Ya mere, Heman chijiri uwe eze ahụ yikwasị ya Mòdekai n'ahụ. O mekwara ka ọ nọdụ n'elu inyinya eze. Emesia, o duuru ya jegharịa n'akuku obodo ahụ niile na-etu mkpu na-asị, "Otu a ka eze ga-esi sọpuru nwoke ahụ ihe ya dị ya mma."

¹² Emesia, Mòdekai lughachiri n'ọnu ụzọ ama eze. Ma Heman mere ngwangwa laa n'ulo ya, kpuchiekwara isi ya n'iru ụjụ, ¹³ ọ kọrọ Zeresh nwunye ya, na ndị enyi ya niile ihe niile nke mere ya.

Ndị ndumọdụ ya na nwunye ya Zeresh siri ya, "Ebe ọ bụ na Mòdekai, onye i bidoro ida n'ihu ya, bụ onye Juu, i gaghi enwe ike emegide ya, i ghaghi ila n'iyi." ¹⁴ Mgbe ha na ya nọ na-akparita ụka, ndị onozị eze bjaruru duru Heman ngwangwa maka iga n'oriri ahụ Esta kwadoro.

7

Mkwugbu Heman

¹ Eze na Heman gara iri oriri ahụ Esta nwunye eze kporo ha, ² mgbe ha nọ na-anụ mmanya, n'ubochi nke abuo ahụ, eze juru Esta ajuju si, "Gini bụ aririọ gi, Esta, eze nwanyi? Gini ka i chorọ? Ihe obula o bu, aga m enye gi ya, o buladi otu okara alaeze m."

³ N'ikepazu, Esta nwunye eze zara si, "Eze biko, o buru na m ahutala amara n'ihu gi, o burukwa na o masiri gi, zoputa ndu m na ndu ndi m."

⁴ N'ihu na mu na ndi m aburula ndi erere ere n'aka ndi ga-ala anyi n'iyi. Anyi aburula ndi a ga-egbu, na ndi aghaghi ila n'iyi. A si na e rere anyi dika ndi ohu nwoke na nwanyi, agaara m agba nkiti, hapu inye gi nsogbu, ma n'ihu n'odighi ihe ga-akwu ugwo isogbu eze."

⁵ Eze, bụ Sekses, juru Esta, bụ nwunye eze, "Onye ka mmadu ahụ bụ, ole ebe ọ nọ, bụ onye na-ezube ime ihe ojoo di otu a?"

⁶ Esta zara, "O bụ onye iro na onye mmegide. O bụ Heman, nwoke ojoo a!"

Mgbe ahụ, ụjọ di ukwu jidere Heman n'ihu eze na nwunye eze. ⁷ Eze biliri oto n'iwe,* hapu mmanya ya site n'ebe oriri ahụ puo, gaa n'ime ubi ya a gbara ogige di n'uloeze. Ma Heman noduru irio eze nwanyi, bu Esta aririọ maka ndu ya, n'ihu na o maara na eze ekpebiela ila ndu ya n'iyi.

⁸ Mgbe eze sitere n'ubi a gbara ogige lughachita n'ulo oriri ahụ, lee ka Heman turu onwe ya n'elu oche ahụ Esta na-adabere n'elu ya.

Eze siri, "O chorọ iwedakwa nwunye eze n'ala n'ihu m n'ulo m?"

Ngwangwa okwu a si n'onu eze puta, ha kpuchiri Heman akwa n'ihu.†

⁹ Mgbe ahụ kwa, Habona otu n'ime ndi ozi eze gwara eze si, "Onyenwe m, lee na Heman enyela iwu ka a kwadoo osisi nke idi elu ya bu iri mita abuo na ato, ebe o chorori ino kwugbuo Mòdekai, nwoke ahụ mere ka a gbara igbu eze. Osisi ahụ guzokwa ugbu a n'ihu ulo Heman."

Eze siri, "Kwugbuonu ya n'osisi ahụ!" ¹⁰ Ya mere, ha kwugburu Heman n'osisi ahụ o kwadoro maka Mòdekai. Iwe eze dajukwara.

8

Iwu banyere ndi Juu

¹ N'otu ubochi ahụ, Ahasueros bụ eze, nyefere Esta nwunye eze akunuba niile* Heman onye iro ndi Juu nwere. E mekwara ka Mòdekai

* **7:7** 7:7 1:12 † **7:8** 7:8 I ji akwa kpukwasị mmadu n'ihu, maobu iji akwa kpuchie isi mmadu n'oge ahụ, okachasi ma o buru n'ihe metutara eze, putara na a maala onye di otu a ikpe onwu.

* **8:1** 8:1 N'oge ahụ, eze alaeze ahụ, nwere ikike i were akunuba niile onye ahụ a maara ikpe onwu.

bja n'ihu eze, n'ihl na Esta agwala eze na o bu nwanne nna ya. ² Mgbe ahụ, eze weputara ọlaaka ikike ya, nke a gbaputara site n'aka Heman nye ya Mōdekai. Esta mekwara Mōdekai onye nlekota akunuba Heman.

³ Ozo kwa, Esta bjara n'ihu eze daa n'ala n'ukwu eze rjo ya arirjo n'anya mmiri ka o kwusi echiche ojojo ahụ Heman onye Agag, chere megide ndi Juu. ⁴ Eze setipuru mkpara ọlaedo ya nye Esta. Esta biliri, guzo n'ihu eze, ⁵ o siril, "O buru na o di eze mma, o burukwa na m hutara amara n'ihu ya, burukwa ihe ziri ezi n'anya eze, o burukwa na ihe m masiri ya, ka ede iwu n'akwukwo ikagbu ozi Heman nwa Hamedata, onye Agag, nke o cheputara dee ime ka a laa ndi Juu n'iyi n'ala niile eze na-achi. ⁶ N'ihl na m ga-esi anaa nagide ya, ihu ka a na-egbu ndi m, na-alakwa umunna m n'iyi?"

⁷ Mgbe ahụ, eze bu Ahasueros gwara Esta nwunye eze na Mōdekai onye Juu okwu si ha, "Enyela m Esta akunuba Heman, ha akwugbukwaala Heman n'osisi, n'ihl na o chorọ ila ndi Juu n'iyi. ⁸ Ugbu a, deenu akwukwo ozi banyere ndi Juu niile, dee ihe obula di mma n'anya unu n'aha eze. Werekwa ọlaaka ikike eze kaa ya akara, n'ihl na o dighi akwukwo obula e dere n'aha eze, kaakwa ya akara mgbaaka eze nke a puru imeghari."

⁹ Otu mgbe ahụ, akporo ndi ode akwukwo eze. O bu n'iri abali na ato nke onwa ato n'afọ nke bu onwa Sivan ka ihe ndi a mere. Ha dere iwu niile Mōdekai nyere banyere ndi Juu, ndiisi ochichi niile na ndi ochichi† niile na-elekota mpaghara alaeze niile site n'India ruo Kush.‡ Onuogugu ha niile di otu nari na iri abuo na asaa (127). E deputasiri iwu ahụ n'odide akwukwo nke ala obula a na-achi achil si di, na dika asusu ndi obula si di, ma nyekwa ndi Juu dika odide akwukwo na asusu ha si di. ¹⁰ Mōdekai dere akwukwo ahụ n'aha eze, bu Ahasueros, werekwa ọlaaka ikike eze kaa ya akara, zipu akwukwo ndi a site n'aka§ ndi ogba oso ndi inyinya na-ebu, bu ndi na-agba inyinya ukwu oso nke e leziri anya nke oma zuo maka ije ozi di eze.

¹¹ Akwukwo nke iwu eze a, nyere ndi Juu niile no n'obodo obula ike izukota n'otu maka izo ndu ha, nyekwa ha ikike ibibi, gbuo ma laa n'iyi ndi agha nke mba obula, maobu ala ndi ahụ a na-achi achil bu ndi nwere ike ila ha, ndi inyom ha na umuntakiri ha n'iyi, na ipunara ha akunuba ha. ¹² Ubochi a akara aka maka ndi Juu ime ihe ndi a n'obodo niile n'alaeze eze Ahasueros bu n'abali iri na ato nke onwa Ada.* ¹³ E kwukwara n'akwukwo iwu ahụ na a ghaghi inabata iwu eze ahụ n'obodo obula di n'alaeze ya. E kwukwara na a ga-aguputara ya mmadu niile, kwazie ya ime ka ndi Juu niile nodu na njikere imeri ndi iro ha.

¹⁴ Ndi ahụ na-agba oso, bu ndi na-ebu akwukwo ozi, nokwasiri n'elu inyinya eze mee ngwangwa puo, ebe iwu eze kwaliri ha. E nyekwara iwu a na Susa.

Mmeri ndi Juu meriri

¹⁵ Mgbe Mōdekai si n'ihu eze puo, o yi uwe ndi eze nke na-acha ocha, na nke na-achakwa anunu anunu, kpurukwa okpueze ọlaedo di ukwu, na uwe mwuda e ji ezi akwa nke na-acha odo odo duo n'ahụ ya. Obodo Susa tiri mkpu nuriakwa onu. ¹⁶ Nye ndi Juu n'onwe ha, o bu oge inuri onu, obi utu na nsopuru. ¹⁷ Na mpaghara alaeze ahụ niile, na n'obodo obula nke iwu eze ahụ bjaruru, e nwere onu na obi utu n'etiti ndi Juu

† 8:9 8:9 Maobu, ndi Govano ‡ 8:9 8:9 Ya bu, mgbago osimiri Nail § 8:10 8:10 Ka ha gaa kesaa n'obodo niile. * 8:12 8:12 Onwa nke iri na abuo

niile, nweekwa oke oriri na ọ̀nụ̀nụ̀. Otutụ̀ mmadụ̀ n'ime ndị si mba dị iche iche ghorọ ndị Juu, n'ihị na egwu ndị Juu dakwasịrị ha.

9

¹ N'abalị iri na atọ nke ọ̀nwa iri na abụọ, nke bụ ọ̀nwa Ada, bụ ụbọchị a gaara emezu iwu ahụ eze nyere. N'ụbọchị a, ndị iro ndị Juu lere anya na ha ga-ekpochapụ ha. Ma ugbo a, a tugharịala iwu ahụ, mee ya ka ọ bụrụ ihe megidere ndị ahụ kporọ ndị Juu asị. ² Ndi Juu chikọtara onwe ha ọ̀nụ̀ obodo niile dị n'alaeze eze Sekses, maka izo ndụ ha. Ma o nweghi onye obula puru imegide ha, n'ihị na egwu ha dakwasịrị ndi obodo niile di iche iche. ³ Ndiisi ọchichị obodo niile, ndi na-anọchite anya eze, na ndiisi, na ndi ozi eze, nyeere ndi Juu aka, n'ihị na ha turu egwu Mdekai. ⁴ N'ihị na Mdekai bụ onye a ma ama n'ulọeze, ọ bụkwa onye a maara aha ya n'alaeze ahụ niile, n'ihị na ike ọchichị ya na-abawanye ụba karịa ụbọchị niile.

⁵ Nke a mere, na ndi Juu ji mma agha gbuo, ma bibie ndi iro ha niile. Ha mesoro ndi kporo ha asị mmeso obula masiri ha. ⁶ N'ime obodo ahụ e wusiri ike bụ Susa, ndi Juu gburu nari ndi ikom ise laa ha n'iyi. ⁷ Ha gbukwara Pashandata, Dalfon, Aspata, ⁸ Porata, Adalia, Aridata, ⁹ Pamashta, Arisai Aridai na Vaizata, ¹⁰ ha bụkwa umu ndi ikom iri Heman nwa Hamedata, onye iro ndi Juu mutara. Ma ha emetughị akunuba ha aka.

¹¹ N'ụbọchị ahụ, a gwara eze ọ̀nụ̀ọgụ̀ ndi e gburu n'obodo Susa. ¹² Eze sirị Esta bụ nwunye eze, "Ndi Juu egbuola nari mmadu ise n'obodo Susa, gbukwaa umu ndi ikom Heman iri. Ebe ha mere otu a n'ebe a, onye ma ihe ha mere n'obodo di iche iche n'alaeze m? Ugbo a, gini ozo bu ariri o gi? A ga-emezuru gi ya. Gini ozo bu ihe i choroo? A ga-emekwa ya."

¹³ Esta sirị, "O buru na o di eze mma, ka ndi Juu bi na Susa meekwa ihe ha mere taa echi, ka a kwubakwa umu ndi ikom iri Heman n'elu osisi."

¹⁴ Ya mere, eze kwenyerē, a kụkwara ya dika ekwe na Susa, a kwubara umu iri Heman n'elu osisi. ¹⁵ Ndi Juu bi na Susa chikotakwara onwe ha ọ̀nụ̀ n'ubochi iri na anọ nke ọ̀nwa Ada, gbuo nari mmadu atọ ozo n'obodo Susa. Ma ha emetughị akunuba ndi ahụ aka.

¹⁶ Ma ndi Juu ndi ozo bi n'obodo ndi ozo di iche iche eze na-achi, jikotakwara onwe ha ọ̀nụ̀ izo ndu ha, site otu a nwere onwe ha puo n'aka ndi iro ha. Ha gburu iri puku mmadu asaa na ise bu ndi kporo ha asị, ma ha emetughị akunuba ha aka. ¹⁷ E mere ihe ndi a n'abalị iri na atọ nke ọ̀nwa Ada,* ha zukwara ike n'ubochi so ya bu abali iri na anọ. Ha mere ubochi ahụ, ubochi ọ̀nụ̀ na nke oriri na ọ̀nụ̀nụ̀.

¹⁸ Ma ndi Juu no na Susa zukotara n'ubochi nke iri na atọ, na n'ubochi nke iri na anọ. Emesja, n'ubochi nke iri na ise ha zuru ike, mekwa ya ubochi ọ̀nụ̀ na nke oriri na ọ̀nụ̀nụ̀.

¹⁹ O bu nke a mere ndi Juu niile bi n'ime ime obodo ji eme mmemme ọ̀nụ̀ na nke oriri na ọ̀nụ̀nụ̀ n'abalị iri na anọ nke ọ̀nwa iri na abuo nke afọ obula. Ha mere ubochi ahụ ka o burukwa ubochi inyerita onyinye.

Mmemme Purim

²⁰ Emesja, Mdekai dere ihe ndi a niile n'akwukwo, zigakwara ndi Juu niile no n'okpuru ọchichị eze Sekses, ma ndi no nso ma ndi no n'ebe di anya, ²¹ ka ha na-eme mmemme a kwa afọ n'ubochi nke iri na anọ na nke iri na ise nke ọ̀nwa Ada obula. ²² Nke a bu iji gosi mgbe ndi Juu nweere

* 9:17 9:17 Maobu, ọ̀nwa iri na abuo

onwe ha site n'aka ndi iro ha, na iji cheta mgbe iru uju ha ghorọ onu, na mgbe ikwa akwa ha ghorọ ubochi mmemme onu. O deere ha ka ha debe ubochi ndi a dika ubochi mmemme onu na oriri na onu, na inyerita onwe ha onyine ihe oriri na inye umu ogbenye onyine di iche.†

²³ Ya mere, ndi Juu kwenyere iga n'ihu ime mmemme a nke ha malitere ime, dika Mdekai si deere ha ya, ²⁴ n'ih na Heman nwa Hamedata, onye Agag, onye iro ndi Juu niile, kpebiri ila ha n'iyi n'ubochi ahụ o tụtara site n'ife nza. ²⁵ Mgbe izu ojoo a ruru eze nti, o nyere iwu nke e debanyere n'akwukwo si, ka echiche ojoo nke Heman megide ndi Juu tugharia n'isi ya, o kwukwara ka akwugbuo ya na umu ndi ikom niile n'elu osisi. ²⁶ Ya mere, a kporo ubochi ndi ahụ Purim nke sitere na mkpuru okwu Pur. N'ih ihe niile e dere n'akwukwo ahụ na nke ha hukwara na nke mekwaara ha. ²⁷ Ndi Juu niile kwekoritara idebe mmemme a, na imekwa ka umu ha, na ndi niile kwenyere iso ha, na-emekwa ya. Ha kpebiri na ha ga-edebe ubochi abuo ndi ahụ kwa afọ, n'uzo nakwa oge e zubere ka o buru. ²⁸ Aga na-echeta ubochi ndi a, na-eme kwa ya n'ogbo niile obula, n'ezinaulo obula, n'ala obula a na-achị nakwa obodo obula. Ndi Juu aghaghị idebe mmemme ubochi Purim, ma o bukwanu ncheta ubochi ndi a apuo n'obi ogbo ha niile.

²⁹ N'oge a, Esta nwunye eze, nwa Abihail, na Mdekai onye Juu jikotara aka dee akwukwo ozo nke e ji mesie akwukwo ahụ Mdekai dere ike, maka imalite mmemme Purim. ³⁰ Mdekai zipuru akwukwo ozi nke okwu udo na eziokwu‡ di n'ime ya, nye ndi Juu niile bi n'ime mpaghara alaeze Sekses, nke di otu nari na iri abuo na asaa (127). ³¹ E ji akwukwo a mesie okwu ahụ ike na a ga-edebe ubochi ndi ahụ kwa afọ maka mmemme Purim dika Mdekai onye Juu na Esta nwunye eze nyere n'iwu. Ndi Juu niile na umu umu ha ga-eme mmemme a n'oge a kara aka, dika ha si edebe iwu ndi ozo metutara oge ibu onu na oge iru uju. ³² Iwu a Esta nyere mesiri ukpuru mmemme Purim ike. E dekwara ya n'akwukwo.

10

Idi ukwu nke Mdekai

¹ Eze bu Ahasueros na-anakota utu site n'aka ndi niile bi n'alaeze ya tutu ruo n'onu mmiri osimiri ebe alaeze ahụ soturu. ² Ma oru ukwu na oru niile o ruru, ya na ihe niile gbasara idi ukwu nke Mdekai, na ugwu niile eze nyere ya, ha niile ka e dere n'ime akwukwo akuko ihe ndi eze Midia na Peshia mere n'oge ochichi ha. ³ Mdekai, onye Juu, bu onye na-esote eze Ahasueros n'okwa. O bu onye di ukwu n'etiti ndi Juu, na onye ndi Juu ibe ya na-asopukwara, n'ih na o na-elenye anya n'ihe gbasara udo ndi Juu. O bukwa onye na-ekwuchite onu n'ihe banyere odimma nke ndi Juu niile.

Job

Okwu mmalite

¹ Otu nwoke aha ya bu Job bi n'obodo Uz.* Nwoke a bu Job bu onye na-enweghi ita uta obula, burukwa onye ezi omume nke na-atu egwu Chineke ma na-agbara mmehie osọ. ² O muru umu ndi ikom asaa na umu agbogho ato. ³ O nwere puku aturu asaa, na puku inyinya kamel ato, na ehi onugogu ha di otu puku e jikoro abuo abuo, na nari inyinya ibu ise, na otutu ndi na-ejere ya ozi. O bu nwoke di ukwu karja ndi niile bi n'owuwa anyanwu.

⁴ Umu ya ndi ikom na-eme mmemme oriri na onunu n'ubochi omumu ha n'ulo ha, nke obula n'ime ya n'usoro. Mgbe ha na-eme nke a, ha na-akpokwa umunne ha ndi nwanyi ato ka ha bja soro ha rie ma nukwaa. ⁵ Mgbe oge mmemme ndi ahụ gwusiri, Job na-akpokota umu ya doo ha nso. N'isi ututu ya, o na-achu aja† nsure oku n'ihu onye obula n'etiti umu ya. Echiche ya bu, "Ma eleghi anya, umu ya emehiela kochaa Chineke n'ime obi ha." Nke a bu ihe Job na-eme mgbe niile.

Onwunwa mbu bjakwasiri Job

⁶ Otu ubochi umu Chineke bjara igosi onwe ha n'ihu ONYENWE ANYI ma ekwensu sonyekwara ha bja. ⁷ ONYENWE ANYI siri Ekwensu, "Ebee ka i si abia?"

Ekwensu zara ONYENWE ANYI, "Site n'iwaghari n'uwa na site n'igaghari ihu na azu n'ime ya."

⁸ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI siri Ekwensu, "I leziela ohu m nwoke Job anya? O dighi onye ozo no n'uwa nke dika ya. O bu nwoke zuruoke, onye na-emekwa ihe ziri ezi. O bu onye na-atu egwu Chineke, na-adighi etinye aka ya n'ihe ojoo obula."

⁹ Ekwensu zara ONYENWE ANYI si, "Job o na-atu Chineke egwu n'efu? ¹⁰ O bu na i gbaghi Job na ezinaulo ya na ihe niile o nwere ogige gburugburu n'akuku niile? I goziela oru aka ya, nke mere na igwe ewu na aturu ya na igwe ehi ya juputara ebe niile. ¹¹ Ngwa, setipu aka gi metu ihe niile o nwere aka, ka i hu ma o gaghi abu gi onu."

¹² Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI zara ekwensu si ya, "Lee Job, jiri niile o nwere mee ihe obula i choro, kama emetukwala ndu ya aka."

Emesia, ekwensu sitere n'ihu ONYENWE ANYI puo.

¹³ Otu ubochi, mgbe umu Job ndi nwoke na umunne ya ndi nwanyi zukoro iri ihe oriri na ihu ihe onunu n'ulo nwanne ha nwoke nke okenye.

¹⁴ Otu onye n'ime ndi na-eje ozi bjakwutere Job si, "Mgbe ehi anyi na-ako oru na mgbe inyinya ibu anyi na-ata nri n'ebe di nso, ¹⁵ ndi Sheba‡ bjara luso anyi ogu ma chikoro ha laa. Ha ji mma agha gbuo ndi ohu gi, ma obu naani m bu onye gbaputara igwa gi."

¹⁶ Mgbe o ka kpu okwu n'onu, onyeozu ozo gbatatara kwuo si, "Oku Chineke zitere sitere na mbara eluigwe daa rechapu igwe aturu na ndi ohu niile. O bu naani m bu onye gbaputara igwa gi ihe mere."

* **1:1** 1:1 Job abughi onye Izrel, kama o bu onye Uz, obodo di n'akuku owuwa anyanwu osimiri Jodan. Jer 25:20 † **1:5** 1:5 Onyeisi ezinaulo obula na-aru oru di ka onye nchujaja nye ezinaulo ya, tupu Onyenwe anyi e nye Mosis iwu banyere ihe ndi a. ‡ **1:15** 1:15 Ha bu ndi na-agaghari site n'otu ebe gaa ebe ozo na-azu umu anumanu. Ebe obibi ha bu na ndija Arebia.

¹⁷ Mgbe onye nke ahụ nọ na-ekwu okwu, onyeozị ọzọ batara kwuokwa si, “Ndi agha ndi Kaldia^S kere onwe ha ụzọ atọ bjakwasị inyinya kamel gi niile, dọta ha n’agha, kpuru ha laa. Ha ji mma agha gbuo ndi ohu gi niile gbalaa. O bu naani m bu onye gbaputara igwa gi ihe mere.”

¹⁸ Mgbe o kpu okwu ya n’onu, onyeozị ọzọ batakwara kwuo si, “Umụ gi ndi ikom na ndi inyom nọ n’ulo nwanne ha nke okenye na-eri na-anu, ¹⁹ na mberede, oke ifufe di ukwu nke si n’ozara feere tie akuku anọ nke ulo ahụ, mee ka o dakwasị ha. Ha niile nwuru, ma o bukwa naani m gbaputara igwa gi ihe mere.”

²⁰ Mgbe Job nuru ihe ndi a, o sitere n’ebe o nọ bilie oto, dowaa uwe ya, kpuchaa agiri isi ya, o dara n’ala ma kpo isiala, ²¹ kwuo si:

“Oto ka m gba mgbe m si n’afọ nne m puta
n’onodu igba oto ka m ga-eji laghachikwa.

ONYENWE ANYI nyere ihe niile, ONYENWE ANYI ewerekwala ihe niile,
ka aha ONYENWE ANYI buru ihe a goziri agozi.”

²² N’ime ihe ndi a niile, Job emehieghi site n’ibo Chineke ebubo ime ihe ojoo.

2

Onwunwa nke abuo

¹ Ubochi ozokwa, umu Chineke bjakwara igosi onwe ha n’ihu ONYENWE ANYI. Ekwensu sonyekwara ha ozo bjakwa igosi onwe ya n’ihu ya. ² Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI jukwara ekwensu ajuju si, “Ebee ka i si abja?”

Ekwensu zara ONYENWE ANYI, “Site n’iwaghari n’uwa na site n’igaghari ihu na azu n’ime ya.”

³ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI sirị ekwensu, “I leziela ohu m nwoke Job anya? O dighi onye ozo di n’uwa nke dika ya. O bu nwoke zuruoke, onye na-emekwa ihe ziri ezi. O bu onye na-atu egwu Chineke, na-adighi etinye aka ya n’ihe ojoo obula. O ka jidekwara izuoke ya, n’agbanyeghi na i kpaliri m imegide ya ka m laa ya n’iyi mgbe o na-adighi ihe o mere.”

⁴ Ekwensu zaghachiri ONYENWE ANYI, “Akpukpo anu ahụ lara akpukpo anu ahụ; mmadu ga-enye ihe niile o nwere n’onodu ndu ya. ⁵ Setipu aka gi metu akpukpo anu ahụ ya na okpukpu ya, o ghakwaghi i bu gi onu n’ihu gi.”

⁶ ONYENWE ANYI sirị ekwensu, “Lee, o nọ n’aka gi. Kama i ghaghi idebe ndu ya.”

⁷ Mgbe ahụ, ekwensu sitere n’ihu ONYENWE ANYI puo. O were onya ojoo na-egbu mgbu tie Job, site n’obo ukwu ya ruo n’opi isi ya. ⁸ Job tuturu mpekele ite wara awa, jiri ya na-ako onwe ya oko n’ahụ, ma dinara n’ebe e kpokotara ntu.

⁹ Nwunye ya sirị ya, “I ka na-eguzo n’izuoke gi? Buo Chineke onu, nwuo.”

¹⁰ Ma o zara, “I na-ekwu okwu dika otu n’ime ndi inyom nzuzu. Anyi ga-anata ihe oma site n’aka Chineke, hapu inata ihe ojoo?”

Ma n’ime nsogbu a niile, Job emehieghi site n’ikwu okwu ojoo obula.

Ndi enyi Job ato

¹¹ Mgbe ndi enyi Job ato, Elifaz* onye Teman, Bildad onye Shua na Zofa

^S 1:17 1:17 Ha bu ndi na-ebi n’ozara Mesopotamia, na-agaghari ju umu anumanu, ma mesie buru ndi biiri n’ala Babilon mee ka o ghoo alaeze. * 2:11 2:11 O bu onye si n’agburu Edom, n’obodo Teman.

onye Neama, nuru banyere nsogbu niile dakwasiri ya, ha biliri ije site n'ulo ha, ha zokotara site na nkwekorita iga nonyere ya na ikasi ya obi. ¹² Mgbe ha huru ya site n'ebe di anya, ha amataghi ya, ha weliri olu bido iti mkpu akwa, dokaa uwe ha yi n'ahu ha, kporo aja kpokwasị onwe ha n'isi. ¹³ Ha sooro Job nodu n'ala ubochi asaa, ehizie na abali. O dighi onye gwara ya okwu n'ihi na ha huru otu ihe mgbu ya si di ukwu.

3

Okwu Job

- ¹ N'ikpeazu, onye kwuru okwu bu Job n'onwe ya. O kwuru okwu buo ubochi a muru ya onu. ² Job siri:
- ³ "Ka ubochi ahụ amuru m buru ubochi lara n'iyi;
ya na abali ahụ e kwuru si, 'Aturu ime nwa nwoke.'
- ⁴ Ubochi ahụ, ka o ghoọ ochichiri:
ka Chineke site n'elu ghara iju ase ya;
ka ihè gharakwa imukwasị ya.
- ⁵ Ka ochichiri na onyinyo onwu gbara ubochi ahụ dika ubochi nke aka ya,
ka igwe ojii kpuchigidekwa ya,
ka ochichiri kpuchie ya n'ebe o di ukwu.
- ⁶ Abali ahụ, ka oke ochichiri kpuchie ya,
ka a kachapu ya, ka o hapu ibukwa ubochi a ga-aguko ya na ubochi ndi ozo n'afọ,
ka o ghara dika otu ubochi nke na-adi n'onwa.
- ⁷ Ka abali ubochi ahụ buru ubochi togboro n'efu,
ka a ghara inu mkpu onu obula n'ime ya.
- ⁸ Ka ndi ahụ na-abu ubochi onu buo ubochi ahụ onu,
bu ndi ahụ jikeere ikpote Leviatan.*
- ⁹ Ka kpakpando ututu ya gbaa ochichiri,
ka o lee anya ihè na-efu,
ka o ghara ihu mgbubere anya nke chi obubo,
- ¹⁰ n'ihi na o mechighi akpanwa nne m,
i zonarikwa anya m nsogbu.
- ¹¹ "Gini mere m ji hapu inwu mgbe ahụ nne m muputara m,
kubie ume mgbe m si n'ime akpanwa puta?
- ¹² Gini mere ikpere ji diri inabata m?
Gini mere ara ji diri i ji zuo m?
- ¹³ N'ihi na ugbu a, agara m idina n'udo;
agaara m ano n'ura na izuikwe,
- ¹⁴ mu na ndi eze na ndi ochichi nke uwa,
ndi rukwaara onwe ha ebe obibi di iche iche nke togboro n'efu ugbu a,
- ¹⁵ mu na umu ndi ikom eze, ndi nwere olaedo,
ndi jikwa olaocha kpojuo ulo ha.
- ¹⁶ O bu gini mere e zofughi m n'ala dika nwantakiri a mukworo amukwo,
dika nwa ohuru nke na-ahughi ihè nke ubochi anya?
- ¹⁷ N'ebe ahụ ka ndi na-emebi iwu na-akwusi iweta ogbaaghara,
n'ebe ahụ ka ndi ike gwuru na-ezu ike.

* 3:8 Anu ojojo di ukwu bi n'osimiri

- 18 Ebe ahụ ka ndị nọ n'agbụ na-enwere onwe ha,
ha adighị anụkwa ịba mba nke ndị na-eji aka ike achị ha.
- 19 Ebe ahụ ka ndị ukwu na ndị nta nọ;
ebe ahụ kwa ka ohu na-enwere onwe ya kpamkpam site n'aka onye
nwe ya.
- 20 "N'ihì gini ka e ji enye ndị nọ n'ọnọdụ nhuju anya ihè?
Gini bụ uru ndụ nye onye mkpuruobi ya juputara n'ihe ilu?
- 21 Gini bụ uru ya nye ndị na-echere onwụ ma o dighị abia,
ee, ndị na-achosi onwụ ike karịa akụ e zoro ezo,
- 22 ndị juputara n'ọhụ,
na-anụrị ọhụ mgbe ha rịdaruru n'ili?
- 23 Gini mere e ji enye mmadụ ndụ;
bụ onye ahụ ụzọ ya zoro ezo,
onye Chineke mechibidoro ụzọ?
- 24 N'ihì na ịma ọsụ aghọla ihe oriri m kwa ụbọchị;
ịsụ ude m na-awuputakwa dika mmiri.
- 25 Ihe m tūrụ egwu ya abiakwasila m,
ihe m tūrụ ụjọ ya bụ ihe biakwasiri m.
- 26 Enweghi m udo, anokwaghi m juu,
enweghi m izuike, naani ogbaaghara."

4

Okwu Elifaz

- 1 Mgbe ahụ, Elifaz onye obodo Teman zara Job si:
- 2 "Iwe o ga-ewe gi ma o buru na mmadu agwa gi okwu?
Onye kwanu nwere ike ino n'ebe a hapu ikwu okwu?
- 3 Lee ka i siri nye otutu mmadu ndumodu,
na ka i si mee ka ndi na-ada mba nwee ume.
- 4 Okwu onu gi aburu la ihe igbaume nye otutu mmadu,
i buru la igbaume nye ndi ikpere ha na-ama jijiji.
- 5 Ma leenu ugbu a, nsogbu abiakwasila gi, i buru la onye na-ada mba;
nsogbu etiola gi aka, i na-ama jijiji.
- 6 Egwu i na-atu Chineke o gaghi abu ihe igbaume nye gi,
izi ezi nke ndu gi aburukwa olileanya gi?
- 7 "Chee echiche ugbu a! Onye, bu onye aka ya di ocha, nke a larala n'iyi?
Ebee ka i huru ka e bibiri ndi na-eme ihe ziri ezi?
- 8 Dika m si hu ya, ndi na-agma ajo ihe dika mkpuru na ndi na-aku okwu
na uka
na-aghota ya dika ihe ubi.
- 9 Chineke na-ala ha n'iyi site n'ume o na-ekuputa.
O na-esitekwa n'oke iwe ya repia ha.
- 10 Odum nwere ike gbo o uja, maobu bigbo o,
ma eze odum di ike ka a gbajisiri.
- 11 Oke odum na-ala n'iyi site na-enweghi ihe o dogbutara,
umu nne odum niile ka a na-achusa.
- 12 "E mere ka okwu rute m n'uzo nzuzo,
nti m nuru ya n'igba izu.
- 13 N'ime nkuja nke oke nro nke abali,

- mgbe oke ụra na-adakwasị ụmụ mmadụ,
 14 oke ụjọ na ahụ ima jijiji dakwasiri m,
 meekwa ka ọkpụkpụ niile dị n'ahụ m maa jijiji.
 15 Otu mmụọ sitere n'ihu m gafee.
 Ọ bụladị aji dị m n'ahụ guzochara ọtọ n'ihu ụjọ.
 16 Ọ kwusiri;
 ma apughị m iko ihe ọ bụ.
 Onyinyo guzoro n'anya m,
 anuru m olu dị nro, nke kwuru si:
 17 'Mmadụ efu ọ nwere ike buru onye ezi omume karịa Chineke?
 Ọ bụladị nwoke dị ike, ọ puru idi ọcha n'obi karịa Onye kere ya?
 18 Ọ buru na Chineke adighi atukwasị ndi ozi ya obi,
 ọ buru na ọ na-ebo ndi mmụọ ozi ya ebubo imejọ ihe,
 19 ọ ga-esi anaah gbara ibo ndi bi n'ulo uro ebubo karịa,
 bu ndi ntọala ha di n'aja,
 ndi nke a na-azọpịa ngwangwa dika nla.
 20 Site n'utu ruo n'anyasi, a na-etipiasị ha:
 ha na-ala n'iyi ruo mgbe ebighi ebi, ihe niile a na-agakwa dika o si
 aga.
 21 Ọ bụ na-eholiteghị eriri ulọ ikwu ha elu,
 mee ka ha nwuọ na-enweghị amamihe?'

5

- 1 "Kpoo oku ma i choo, ma onyekwanu ga-aza gi?
 Ole ndi di nsọ i ga-agbakwuru?
 2 Oke iwe na-egbu onye nzuzu,
 ekworo na-egbu onye na-enweghị uche.
 3 Mụ onwe m ahula onye nzuzu ka ọ na-agba mgborogwu,
 mana mberede, aburu ulọ ya onu.
 4 Ụmụ ya na-anopu anya site n'ebe nchebe di,
 a na-azọpịa ha n'onu uzọ ama, ọ dikwaghị onye na-anaputa ha.
 5 Onye aguu na-agu na-eripia ihe o wetara n'ubi;
 ọ na-ewere ihe ubi ndi a ọ bụladị site n'etiti ogwu;
 akunuba ya ka onye akpiri na-akpo nkụ ga-achuso.
 6 N'ihu na onodu ojoọ adighi esite n'ala puputa,
 ma ọ bukwanu nsogbu adighikwa esite n'ala walite.
 7 Kama, a muru mmadụ nye nsogbu,*
 dika ire oku si esite n'oku a kwanyere na-amali elu.
 8 "Ma ọ buru na m bu gi, m ga-ekpesara Chineke;
 ya ka m ga-akosara ihe niile.
 9 N'ihu na Chineke na-arụ ọrụ itunanya kari ri nghota,
 ọrụ ebube nke a na-apughị iguta onu.
 10 Ọ bụ ya na-enye elu uwa mmiri ozuzo,
 ma na-ezigakwa mmiri n'ubi niile.
 11 Ọ na-ebuli ndi di ala elu,
 na-emekwa ka ndi na-eru uju no n'ebe a na-echebe ha.
 12 Ọ na-emebi nzube niile nke ndi aghugho,
 ka aka ha ghara imezu ihe ha zubere.

* 5:7 5:7 14:1

- 13 Ọ na-ejide ndị oke amamihe n'aghugho ha niile,
mee ka atumatu ndi aghugho buru ihe e kpochapuru.
- 14 Ọchichiri na-abiakwasị ha n'oge ehiehe,
n'etiti ehiehe ha na-aso isi dika ndi no n'ochichiri nke abali;
- 15 Ọ na-azoputa ndi mkpa na-akpa, site na mma agha di ha n'onu,
o na-anaputakwa ha site n'aka ndi di ike.
- 16 Ya mere, ndi ogbenye na-enwe olileanya,
ikpe ezighi ezi na-emechikwa onu ya.
- 17 "Ngozi na-adiri mmadu ahụ Chineke na-adọ aka na ntị;
ya mere, ajula idọ aka na ntị nke Onye puru ime ihe niile.
- 18 N'ihia na o na-etihia mmadu ahụ ma na-ekechikwa onya ha;
Ọ na-eti mmadu ihe, ma aka ya na-agwokwa.
- 19 Ọ ga-anaputa gi site n'uzo nsogbu isii,
mee ka ihe ojoo hapu irute gi na nsogbu nke asaa.
- 20 Ọ ga-echebe gi ka i hapu inwu n'oge unwu;
chebekwa gi ka mma agha hapu imetu gi n'oge agha.
- 21 I ga-abu onye a na-echebe site na nkwo nke ire ndi ga-ekwo gi.
I gaghị atukwa egwu mgbe mbibi bira.
- 22 I ga-achi ochi n'oge unwu na n'oge mbibi,
i gaghị atukwa egwu ajo anu ohia di iche iche.
- 23 N'ihia na gi na nkume niile di n'ohia ga-agba ndu,
gi na anu ohia ga-anokwa n'udo.
- 24 I ga-amata na ulo ikwu gi di n'udo;
i ga-aguko ihe niile i nwere choputa na o nweghi nke na-efu efu.
- 25 I ga-amata na umu gi ga-adị otutu,
matakwa na umu umu gi di ukwu n'onuogugu dika ahibia di n'ala.
- 26 I ga-aba n'ili gi mgbe i mere nnoo ezigbo agadi,
dika oka a ghoru mgbe oge ya ruru.
- 27 "Anyi enyochaala ihe a, hu na o bu eziokwu.
Ya mere nuru ya, ma jiri ya ruo oru na ndu gi."

6

Okwu Job

- 1 Mgbe ahụ, Job zara si:
- 2 "A sịkwarị na a puru itu ihe mgbu m
ya na nhuju anya m niile n'elu n'ihe otutu!
- 3 Ọ ghaghị idi arọ karia aja di n'onu mmiri otutu osimiri,
nke mere okwu m ji ada ike ike.
- 4 Àkụ Onye puru ime ihe niile gbara di n'ime m;
mmuo m na-anukwa nsi di na ha;
ihe egwu Chineke edoola onwe ha n'usoro imegide m.
- 5 Inyina ibu ohia o na-akwa akwa mgbe o nwere ahibia o na-ata,
ka oke ehi o na-akwa akwa mgbe ihe oriri ya di?
- 6 A na-eri nri na-adighi utu ma e etinyeghi ya nnu,
ka o nwere utu di na eso okwuru?
- 7 A juru m imetu ya aka,
n'ihia na nri di otu a na-eme ka m daa oria.
- 8 "O, asi nnoo na a ga-emere m ihe m na-ario,

- na Chineke ga-enye m ihe m na-atụ anya ya.
 9 Ọbụladị ka Chineke kwe igwepịa m
 ka ọ tọpụ aka ya, bipụ ndụ m.
 10 Mgbe ahụ, aga m enwe nkasiobi a,
 wulikwaa elu* n'ime ihe mgbu na-adigide,
 na o nwebeghị oge ọbụla m gọnariri okwu nke Onye ahụ dị nsọ.
- 11 “Ike gini ka m nwere, na m ga-anogide na-enwe olileanya ndụ?
 Ọganihu gini di, na m na-anogide na-enwe ndidi?
 12 Ọ ga-abụ na m nwere ike nkume?
 Ka anụ ahụ m ọ bụ bronz?
 13 Ọ ga-abụ na m nwere ike inyere onwe m aka,
 ugbu a, e siterela n'ebe m nọ wezuga nzube?”
- 14 “Onye ọbụla n'ejichi ebere site n'ebe enyi ya nọ
 na-agbakuta egwu Onye puru ime ihe niile azụ.
 15 Ma umunna m bụ ndi a na-ekwesighi idabere na ha,
 dika iyi mmiri na-ako, dika iyi nke na-etofe onu ya,
 16 nke na-eji ojii n'ih i mkpuru mmiri oyi,
 nke unyi juputara n'ih i mgbaze nke mkpuru mmiri oyi.
 17 Nke na-akwusi isoputa n'oge okochi,
 nke na-ata ata n'ih i okpomoku.
 18 Ndi ije na-atughari site n'okporouzo ije ha.
 Ha na-arigo n'ala akoro si otu a laa n'iyi.
 19 Ndi ije si Tema na-ele anya mmiri,
 otu a kwa ndi ahia Sheba na-ele anya n'olileanya.
 20 Obi mgbu na-egide ha n'ih na ha nwere ntukwas i obi,
 ha bjarutere ebe ah u, buru ndi emenyere ihere.
 21 Ma ugbu a, unu egosila na unu abagh i uru,
 unu ahula ihe na-eyi egwu ma ujo ejidela unu.
 22 O nweela mgbe m sir i unu, 'Nyen u ihe obula n'onodu m,
 sitenu n'akunuba unu kwuo ugwo igbaputa m,
 23 gbaputanu m n'aka ndi iro,
 maobu naputanu m n'aka ndi na-enweghi obi ebere’?”
- 24 “Zien u m ihe ga-eme ka m mechie onu,
 gosi m ebe m si mejoo.
 25 Eziokwu na-egbu mgbu n'obi!
 Ma gini ka iru uka unu na-eweputa?
 26 I chor o idozi okwu onu m?
 Si otu a mee ka okwu onye ike gwuru gho o ikuku efu?
 27 Unu nwere ike ife nza n'isi onye na-enweghi nna,
 ma refukwaa enyi unu.
- 28 “Lezie m anya nke oma,
 o di unu ka m nwere ike ilegide unu anya gwa unu okwu ugha?
 29 Kwusinu ihe unu na-eme. Unu abula ndi na-eme ihe na-ezighi ezi,
 tureen u ihe unu na-eme, n'ih na ezi omume m ka guzosiri ike.
 30 Ọ di ihe ojoo si n'egbugbere onu m abuo puta?
 Ọ bu na onu m apugh i ichoputa nzube iro?”

* 6:10 Maobu, nwekwa onu

7

- 1 “Ndu mmadu n’uwa o bughị ogu na mgba?
 Ụbọchị ya o dighi ka ụbọchị onye e goro oru?”
- 2 Dika ohu na-eche mgbe anyanwu ga-ada,
 maobu dika onye e goro oru si ele anya ugwo oru ya,
- 3 otu a ka e si kenye m otutu onwa nke obi utu na-adighi n’ime ya,
 nakwa abali nhuju anya di n’ime ya.
- 4 Mgbe m na-edina ala, ana m asi, ‘Olee mgbe m ga-ebili?’
 Abali na-eseti onwe ya, n’ihi ya, m na-anu na-atughari onwe m tutu
 chi abo.
- 5 Lee na anu ahụ m juputara n’ikpuru, na akpukpo;
 anu ahụ m etiwajala juputa n’onyia.
- 6 “Ụbọchị nke ndu m na-agabiga ngwangwa kariya ihe eji akpa akwa nke
 okpa akwa,
 ha na-agwucha na-enweghi olileanya obula.
- 7 O Chineke cheta na ndu m bu naani otu nkuume;
 anya m abuo agaghị ahukwa onu ozu.
- 8 Anya na-ahu m ugbo a agaghị ahukwa m ozu;
 unu ga-acho m ma unu agaghị a hu m ozu.
- 9 Dika igwe ojii si efefusi ma na-agbasa,
 otu a ka o diri onye na-arida n’ime ili o naghị ariputakwa.
- 10 E, o naghị aloghachikwa n’ulo ya ozu;
 ebe ya agaghị amakwa ya ozu.
- 11 “Ya mere agaghị m emechi onu;
 aga m ekwuputa n’ihi ihe mgbu di m n’ime mmuo.
 Aga m eme mkpesa n’ihi ihe ilu di m n’obi.
- 12 A bu m oke osimiri, maobu anu ukwu di n’ogbu osimiri,
 nke mere i ji eche m nche?”
- 13 Mgbe m chere na ihe ndina m ga-akasi m obi,
 maobu na oche izuika m ga-ewepu ntamu m,
- 14 n’agbanyeghi na i na-eji nro menye m egwu
 werekwa ihu ohu mee ka m maa jijiji,
- 15 ya mere, ahoro m i bu onye a togburu atogbu na onwu,
 kariya inwe udi ahụ m nke a.
- 16 Ana m aso ndu m oyi; agaghị m adi ndu ruo ebighi ebi.
 N’ihi ya, hapu m ka m nooro onwe m, n’ihi na ụbọchị ndu m enweghi
 isi.
- 17 “Gini ka mmadu bu i ji na-agu ya dika ihe,
 i ji na-elenye anya n’ihe gbasara ya,
- 18 i ji na-enyocha ya ututu niile,
 ma na-anwale ya mgbe mgbe?”
- 19 I gaghị elepu anya gi site n’ebe m no,
 maobu hapu m ka m nooro onwe m loda asu mmiri?”
- 20 O buru na m emehiela, gini ka m mere megide gi,
 gi onye na-ahu ihe niile anyi na-eme?
 Gini mere i ji elekwasị m anya?
 Aburula m ibu aru nye gi?”
- 21 O bu na i nweghi ike igbaghara m njehie m,
 ma bupu mmehie m?”

N'ihì na oge ọnwụ m eruola nso, e, oge a ga-eliba m n'aja, ma m nwụọ.
Mgbe ahụ ì ga-achọ m, ma ì gaghị ahụkwa m anya ọzọ, n'ihì na agaghị m adịkwa."

8

Okwu Bildad

- 1 Mgbe ahụ, Bildad onye Shua zagbachiri si:
- 2 "Ruo ole mgbe ka i ga na-ekwu okwu dị otu a?
Okwu ọnụ gị bụ naanị ifufe dị ike.
- 3 Chineke ọ na-ekpe ikpe na-ezighị ezi?
Onye puru ime ihe niile ọ na-eme ka ihe ziri ezi gbagọọ agbagọ?
- 4 Mgbe ọmụ gị mehiee megide ya,
o weere ha nyefee n'ikpe ọmụma kwesiri mmehie ha.
- 5 Ma ọ buru na i ga-achosi Chineke ike,
riọ Onye puru ime ihe niile,
- 6 ọ buru na ì bụ onye dị ọcha n'obi na onye ọzọ ya ziri ezi,
ọ buladi ugbu a, ọ ga-agbachitere gị
weghachi gị n'ọnodu ibụ ọgaranya gị.
- 7 Ọ bụ ezie, na mmalite gị nwere ike idị ala,
ma ọbọchị ikpeazu gị ga-adị elu.
- 8 "Juọ ogbo ndị gara aga
ma chọputa ihe ndị bụ nna ha chọputara.
- 9 N'ihì na anyị onwe anyị bụ ndị a mụrụ naanị ụnyaahụ, ndị ọ dighị ihe
ha maara.
Ọbọchị ndụ anyị n'ụwa dika onyinyo.
- 10 Ọ bụ na ha agaghị agwa gị ma kuziekwara gị ihe?
Ọ bụ na ha agaghị esite na nghota kwuo okwu?
- 11 Ahihia papiros o nwere ike ito n'ebe apiti na-adighi?
Ahihia riidi ọ ga-eto n'ebe mmiri na-adighi?
- 12 N'ihì na mgbe ha ka na-etoputa etoputa, mgbe a na-egbubibeghi ha,
ha na-ebu ahihia ndi ọzọ ọzọ kponwuo.
- 13 Nke a bụ oke ndi na-echefu Chineke,
otu a kwa ka olileanya nke onye na-amaghi Chineke si ala n'iyi.
- 14 Ihe ọ tukwasiri obi bụ ihe na-awa awa;
ihe mgbakwasị ukwu ya bụ akwu udide.
- 15 Ọ buru na ọ dabere na ya, ọ ga-etibi;
ọ buru na o jide ya aka, ọ ga-adobikwa.
- 16 Ọ di ka ahihia ubi a na-agba mmiri nke oma n'ubi a gbara ogige, nke
anwu na-amukwasị,
nke ome ya na-awasa ruo akuku niile nke ogige ahụ.
- 17 Mgborogwu ya tuhiri gburugburu nkume ndi di n'ubi ahụ,
ma na-achokwa onodu n'etiti nkume ndi a.
- 18 Ma mgbe e si n'onodu ya hopu ya,
ebe ahụ na-agonarikwa ya, na-asi, 'Ahutubeghi m gi.'
- 19 N'ezie, ndu ya na-akponwu,
site n'ala ahụ ahihia ndi ọzọ na-etoputakwa.
- 20 "N'ezie Chineke anaghi agbakuta onye ọzọ ya ziri ezi azu,
maobu gbaa aka onye ajo omume ume.
- 21 Ọ ga-eme ka ọnụ gị juputa n'ochi.

Ọ ga-eme ka mkpu ọ̀nụ̀ si n'egbugbere ọ̀nụ̀ gi ọ̀ta.

22 Ndi iro gi ka a ga-eyikwasị ihere di ka uwe, ebe obibi nke ndi na-emebi iwu agaghị adikwa.”

9

Okwu Job

¹ Job zara si:

- ² “N’ezie, amaara m na ihe ndi a bu eziokwu. Ma mmadu di ndu o ga-esi ana gosi na ya bu onye aka ya di ocha n’ihu Chineke?”
- ³ O buru na Chineke ekpebie iju mmadu ajuju, ebee ka mmadu ahụ nọ nke nwere ike iza o buladi otu n’ime ajuju di iche iche Chineke ga-aju ya?”
- ⁴ Amamihe ya di ukwu, ike ya sara mbara, onye guzogidere ya ma hapu imeru ahụ?”
- ⁵ O na-enughari ugwu ukwu ma ha adighi ama nke a, na-akwatu ha n’iwe ya.
- ⁶ O na-enugharikwa uwa site na ntala ya, mee ka ogidi ya maa jijiji.
- ⁷ O na-agwa anyanwu okwu mee ka o kwusi icha; o na-emenyu ihè kpakpando na-enye.
- ⁸ Naani ya gbasara mbara eluigwe, o na-agakwa ije n’elu ebili mmiri nke oke osimiri.
- ⁹ O bu ya mere kpakpando Bjaa, na Orion na Pleiades, na kpakpando niile nke ndida eluigwe.
- ¹⁰ O na-aru otutu oru ebube nke mmadu na-enweghi ike ighota, ihe iribama nke onu na-enweghi ike iguta.
- ¹¹ Mgbe o na-esi n’akuku m agafe, enweghi m ike ihu ya, mgbe o na-agabiga, adighi m amata na o bu ya.
- ¹² O buru na o punara ihe, onye na-akwusi ya? Onye kwa puru iju ya si, ‘Gini ka i na-eme?’
- ¹³ Chineke adighi eme ka iwe ya laghachi, obuladi ndi inyeaka Rehab, ruru ala n’ukwu ya.
- ¹⁴ “Onye kwanu ka m bu, m ga-eji nwee ike iguzo n’ihu ya iju ya ajuju, ma obu mu na ya irurita uka?”
- ¹⁵ N’agbanyeghi na aka m di ocha, apughi m isa ya okwu; kama m ga-ario onye ikpe m ka o mere m ebere.
- ¹⁶ A sikwari na m kpoo ya oku, o za m, ekwenyeghi m na o ga-ege m nti.
- ¹⁷ O ga-eji oke ifufe tirie m, meekwa ka ihe mgbu m baa uba na-enweghi ihe butere ya.
- ¹⁸ O gaghị ekwe ka iku ume m loghachi kama o ga-eji iru uju kpuchie m.
- ¹⁹ O buru ihe e ji ike eme, lee na o di ike nke ukwu! Ozọ o buru n’ikpe ziri ezi, onye puru iguzogide ya.
- ²⁰ A sikwari na aka m di ocha, onu m ga-ama m ikpe; o buru na abu m onye na-enweghi ita uta, o ga-agu m n’onye ikpe mara.
- ²¹ “O bu ezie na abu m onye ikpe na-amaghi

- ejighi m onwe m kporo ihe;
n'ezie ana m eleda ndu m anya.
- 22 Otu ihe ahụ ka o bu; n'ihu ya ka m ji asi,
'O na-ala ndi ezi omume na ndi ajo omume n'iyi.'
- 23 Mgbe ipia utari wetara onwu mberede,
o na-achi enweghi olileanya nke ndi na-enweghi ihe ha mere ochi.
- 24 Mgbe ala dabara n'aka ndi na-emebi iwu,
o na-ekpuchi ndi okaikpe anya.
O buru na o bughi ya na-eme ya, onye kwanu bu onye ahụ na-eme ya?
- 25 "Ubochi ndu m di gara gara kariya onye ogba oso;
ha na-agafekwa na-ahutughi onu anya.
- 26 Ha na-agafe dika ugbo mmiri papiros,*
dika mgbe ugo na-efeda ngwangwa ijide anu o ga-eri.
- 27 O buru na m si, 'Aga m echefu mkpesa m,
aga m agbanwe ihu m, nwee ihu ochi.'
- 28 Nsogbu m niile ka na-atu m egwu
n'ihu na amara m na i gaghị ewere m dika onye aka ya di ocha.
- 29 Ebe m buriji onye ikpe mara,
n'ihu ginji ka m ji na-adogbu onwe m n'efu?
- 30 A sikwari na m jiri ncha saa ahụ m
werekwa soda saa aka m abuo,
- 31 i ga-enuba m n'olulu apiti
nke puru ime ka uwe m yi n'ahu m kporo m asi.
- 32 "O bughi mmadu efu dika m nke m ga-aza ya,
ka anyi abuo kporitaa onwe anyi ikpe n'ulokpe.
- 33 A sikwari na e nwere onye odozi okwu n'etiti mu na gi,
onye ga-ebikwasị anyi abuo aka ya,
- 34 onye ga-ewepu mkpara Chineke site n'ebe m no,
ka oke egwu ya gharakwa itu m ozo.
- 35 Mgbe ahụ ka m ga-ekwu okwu na-atughi ya egwu;
ma ka o di ugbo a o dighi ihe m nwere ike ime.

10

- 1 "Ike idi ndu agwula m.
Hapunu m ka m kwuo ihe di m n'obi,
kwuputa ya dika obi ilu nke mkpuruobi m si di.
- 2 Ihe m ga-agwa Chineke bu nke a: Aputala maa m ikpe,
kama gwa m ihe mere i ji ama m ikpe.
- 3 O di gi mma n'obi imegbu m,
si otu a leda oru aka gi anya,
mgbe i na-anabata atumatu nke ndi na-emebi iwu?
- 4 I nwere anya nke anu ahụ?
I na-ahu uzọ dika mmadu si ahụ?
- 5 Ubochi nke gi, ha dika nke ndi nwere anu ahụ,
ka afọ nke gi, ha dika nke mmadu di ike?

* 9:26 O bu n'Ijpt ka a na-eji ahija papiros aru ugbo epeepe. Opu 2:3

- 6 Nke ga-eme na i na-achoputa ikpe omuma m ma nyochaa mmehie m?
- 7 O bu ezie na i maara na ikpe amaghị m, na o dighi onye puru inaputa m site n'aka gi.
- 8 "O bu aka gi kpuru m kee m.*
O ga-atugharia ugbo a bibie m?
- 9 Cheta na i kpuru m dika uru.
I ga-eme ka m laghachi n'aja ozoz?
- 10 O bu na i wupughị m dika mmiri ara ehi mee ka m kpukota dika mmiri ara rahuru arahu?
- 11 Yikwasi m akpukpo ahụ na anu ahụ, werekwa okpukpu na akwara kpaa m dika uwe?
- 12 I nyere m ndu gosikwa m obioma gi, n'idi mma gi chebekwara mmuo m.
- 13 "Ma nke a bu ihe i zoro n'ime obi gi, amakwa m na o bu ihe di gi n'uche.
- 14 O buru na m mehiere, i ga na-ele m anya, i gaghị ekwe ka m ghara ita ahuhu n'ihie mmehie m.
- 15 O buru na ikpe mara m, ahuhu na-adiri m!
A sikwari na aka m di ocha, apughị m iweli isi m elu n'ihie na ejuputara m n'ihere, burukwa onye e mibara n'ime nsogbu m.
- 16 O buru na m welie m isi elu, dika odum i ga-eji nwayozo na-eso m n'azu ma werekwa ike gi di egwu megide m.
- 17 I na-eweta ndi ama ohuru megide m, mee ka iwe gi baa uba n'ebe m no; i na-eme ka ndi agha gi na-abiakwute m, otu n'elu ibe ya dika ebili mmiri.
- 18 "Gini mere i ji weputa m site n'afọ nne m?
O gaara aka m mma inwu tupu anya obula ahu m.
- 19 A sikwari na amuputaghị m maobu na e sitere n'afọ nne m buba m n'ime ili!
- 20 Ubochi ndu m o dighi ole na ole?
Si n'ebe m no wezuga onwe gi ka m nwetu onu nwa mgbe nta,
- 21 tupu m hapu laa n'ala ochichiri na onyinyo nke onwu ebe m na-agaghị esi putakwa.
- 22 N'ala nke oke ochichiri, ala nke onyinyo onwu, nke usoro na-adighi, ebe obuladi ihè dikwa ka ochichiri."

11

Okwu Zofa

- 1 Mgbe ahụ, Zofa onye Neama zara si:
2 "O dighi nzaghachi diri otutu okwu niile ndi a?
A ga-agu onye ekwurekwu a dika onye ikpe na-amaghị?
3 Okwu efu gi ndi a ha ga-eme ka mmadu gba nkiti?
O bu na o dighi onye ga-abara gi mba mgbe i na-akwa emo?

* 10:8 10:8 Abụ 119:73; 139:13

- 4 I na-asị Chineke, 'Okwukwe m enweghị ntụpọ,
adikwa m ọcha n'anya gi.'
- 5 O ga-adị m nnọọ mma ma a si na Chineke ga-ekwu okwu,
na o ga-asaghe egbugbere ọny ya imegide gi.
- 6 Kpugheere gi ihe nzuzo niile nke amamihe,
n'ihu na ezi amamihe nwere akụkụ abụọ.
Mara nke a: Chineke echefuola ụfọdụ mmehie gi.
- 7 "I nwere ike ichọpụta ihe omimi Chineke?
I nwere ike inwapụta nsọtụ nke Onye puru ime ihe niile?"
- 8 Ha dị elu karịa eluigwe, gini ka i puru ime?
Ha dị ogbu karịa ala ili, gini ka i puru ima?
- 9 Otutu ha dị ogologo karịa uwa,
dị obosara karịa oke osimiri.
- 10 "O buru na o bia tuba gi n'ime ulo mkporo,
kpokota ndi ikpe, onye ga-egbochi ya?"
- 11 N'ezie, ya onwe ya na-amata ndi nduhie,
mgbe o huru ajo ihe, o bu na o dighi amatakwa ya?"
- 12 Onye nzuzu ga-agho onye maara ihe
naani mgbe nwa inyinya ibu ohia muru ghoru mmadu.
- 13 "Ma o buru na i were obi gi nye ya,
setipu aka gi abuo nye ya,
- 14 o buru na i wezuga mmehie nke di gi n'aka,
ghara ikwe ka ihe ojojo diri n'ulo ikwu gi
- 15 mgbe ahụ, ihere agaghị eme gi iwelite ihu gi,
i ga-eguzokwa chim na-atughị egwu.
- 16 N'ezie i ga-echefukwa nsogbu gi,
na-echeta ya dika mmiri gabigara agabiga.
- 17 Ndu gi ga-amuke karia etiti ehie,
ochichiri ya ga-adikwa ka ututu.
- 18 I ga-anokwa n'udo n'ihu na olileanya di;
i ga-elegharikwa anya gburugburu gi zuo ike na-atughị ujo.
- 19 I ga-edina ala na-atughị egwu onye obula,
otutu ndi mmadu ga-acho inata amara n'ihu gi.
- 20 Ma anya ndi na-emebi iwu ga-ada,
ha agaghị achota uzo mgbapu;
olileanya ha ga-abu nkubi ume nke onwu."

12

Okwu Job

- 1 Mgbe ahụ, Job zara:
- 2 "N'ezie, naani unu bu ndi maara ihe,
unu na amamihe ga-anwuko n'otu.
- 3 Ma enwere m mmuo iche uche dika unu;
abughị m onye na-erughị eru n'ebe unu no.
Onye bu onye na-amaghị ihe ndi a unu na-ekwu?"
- 4 "Abuzi m ihe ochi n'ebe ndi enyi m no,
n'agbanyeghi na m kpokuru Chineke, o za,

onye ezi omume, onye na-enweghị ịta ụta bụzikwa ihe eji akpa ọchị!

5 Ndi na-enweghị nsogbu na-eleda ndi ọdachi dakwasiri anya
dika nsogbu si eche ndi ukwu ha na-amichapu amichapu.

6 Ulo ikwu nke ndi na-apunara mmadu ihe na-adi juu;
ndi na-akpasu Chineke iwe na-adi n'udo,
bu ndi na-ebughari chi ha n'aka ha.

7 "Ma juo umu anumanu, ha ga-akuziri gi,
maobu umu nnunu, ha ga-agwa gi.

8 Ma o bukwanu gwa ala okwu, o ga-akuziri gi,
maobu kwere ka azu no na mmiri kororo gi.

9 Olee otu n'ime ihe ndi a nke na-amaghi
na o bu aka ONYENWE ANYI mere nke a?

10 N'aka ya ka ndu ihe niile e kere eke di,
ya na ndu umu mmadu

11 O bu na nti adighi anwale okwu,
otu ire si anwale ihe oriri?

12 O bu na-adighi ahụ amamihe n'etiti ndi okenye?
Ogologo ndu, o dighi eweta nghota?

13 "O bu Chineke nwe amamihe na ike,
ndumodu na nghota bukwa nke ya.

14 Ihe o tidara enweghi mwughari ozo;
mgbaputa adighi nye onye o tubara n'ulo mkporo.

15 O buru na o gbochie mmiri, ebe niile atakorochaa.
O buru na o zipu ha, ha erikpuo ala niile.

16 N'aka ya ka ike na nzube ihe di;
ndi a ghogburu na ndi na-aghogbu bukwa nke ya.

17 O na-anapu ndi ndumodu okwa ha chupu ha,
ma ndi ikpe ka o na-eme ka ha ghoo ndi nzuzu.

18 O na-atopu mkporo igwe ndi eze kere,
ma were akwa mgbochi kee ha n'ukwu.*

19 O na-agbawa ndi nchujaja oto chupu ha,
kwatuokwa ndi onodu ha sirila ike ogologo oge gara aga.

20 O na-emechi onu ndi ndumodu a tukwasiri obi,
wepukwa nghota nke ndi okenye.

21 O na-eji ndi ogaranya eme ihe ochi,
napukwa ngwa agha nke ndi di ike.

22 O na-ekpughe ihe omimi nke ochichiri
meekwa ka oke ochichiri puta ihè.

23 O na-eme ka mba di ukwu, o na-emekwa ka ha laa n'iyi;
O na-eme ka mba baa uba, ma chusakwaa ha.

24 O na-anapu ndi ndu nke uwa amamihe ha,
zipukwa ha ka ha na-awaghari n'ozara ebe uzọ na-adighi.

25 Ha na-asoghari isi n'ochichiri na-enweghi ihè.
O na-eme ha ka ha na-adaghari dika ndi mmanya na-egbu.

* 12:18 12:18 Ndi ohu a dotara n'agha bu naani akwa mgbochi a na-eke n'ukwu ka ha na-eyi.

13

- 1 “Anya m abụọ ahụla ihe ndị a niile,
ntị m anụla ma ghotakwa ha.
- 2 Mụ onwe m makwa ihe unu maara;
abughị m onye dị ala n’ebe unu nọ.
- 3 Ma ọ bụ Onye puru ime ihe niile ka m choro igwa okwu,
ka mụ na Chineke ruokwa ụka banyere okwu m.
- 4 Ma otu ọ di, unu ji okwu ugha etechi m dika ọ bụ mgba ulo;
unu niile bu ndi dibia na-abaghị uru.
- 5 Ọ buru nnoo na unu ga-agba nkiti,
nke a gaara egosi na unu bu ndi nwere amamihe.
- 6 Ugbu a, nurunu iru uka m;
geekwanu ntị nuru okwu si m n’onu na-aputa.
- 7 Unu ga-ekpelara Chineke ikpe mmegide?
Unu ga-esite n’okwu aghugho kwuchitere Chineke onu ya?
- 8 Unu ga-egosi ya na unu na-ekpelara ya ikpe?
Unu ga-ekwuchite onu Chineke?
- 9 Ọ ga-adiri unu mma ma ọ buru na o nyochaa unu?
Unu puru ighogbu ya dika unu si aghogbu ndi mmadu?
- 10 Ọ ghaghị ibara unu mba
ma ọ buru na unu ejiri okwu ugha choo inyere ya aka.
- 11 Ọ ga-abu na ebube na idi ukwu ya adighi eme ka unu maa jijiji?
Egwu ya ọ dighi atu unu?
- 12 Okwu amamihe unu niile dika ilu nke ntu;
okwu ngopu unu dika ihe ngopu uru.
- 13 “Nnonu juu ka m kwuo okwu;
ihe ọ putara ya puta.
- 14 N’ihi ginị ka m ga-eji tinye onwe m na nsogbu,
werekwa ndu m tinye n’obuaka m?
- 15 A sikwari na ọ ga-etigbu m aghaghị m itukwasị ya obi m.
Aga m ekwuchite onu m gwa ya na uzọ m di ocha.
- 16 N’ezie, nke a ga-aghoro m nzoputa
maka na ọ dighi onye ajo omume obula puru ibia n’ihu ya.
- 17 Geenụ ntị nke oma n’okwu m.
Kwerenu ka ihe m na-ekwu baa unu ntị.
- 18 Ugbu a, edoziela m ikpe m n’usoro,
amatala m na ikpe agaghị ama m.
- 19 Ọ di onye puru ibo m ebubo*?
Ọ buru na o nwere, aga m emechi onu m ma nwuo.
- 20 “Meere m naani ihe abuo ndi a, O Chineke,
mgbe ahụ agaghị m ezo onwe m n’ihu gi.
- 21 Wepu aka gi i ji emegide m, meekwa ka ha di anya n’ebe m nọ.
Kwusi ime ka oke egwu gi mee ka m maa jijiji.
- 22 Mgbe ahụ, kpoo m oku, aga m azakwa gi.
Maobu, kwerekwa ka m kwuo okwu, ka i zaa m.
- 23 Ole ka ha di bu mmejọ na mmehie m mere?
Gosi m ajo omume m na mmehie m.
- 24 Ginị mere i ji gbakuta m azu?†

* 13:19 13:19 Ajz 50:8 † 13:24 13:24 Abu 13:1

Gịnị mere i ji guo m dika onye iro gi?

- 25 I ga-enye ahijia ikuku na-ebughari ntaramahuhu?
I ga-achụ ahijia kpọrọ nkụ oso?
- 26 N'ihu na i na-edetu ihe ndi di ilu megide m,
na-emekwa ka m ghoro mkpuru mmehie m mere n'oge okorobia m.
- 27 I na-eji mkporo igwe kegide ukwu m abuo;
na-enyochakwa nzo ukwu m niile
site n'itye akara n'ebe obula obu ukwu m zoro.
- 28 "Ya mere, mmadu n'ala n'iyi dika ihe rere ere,
na dika akwa nke nla riri.

14

- 1 "Mmadu nke nwanyi muru
nwere ubochi ole na ole nke juputara na nsogbu.
- 2 O na-awalite dika okoko osisi, ma kponwuokwa mgbe na-adighi anya,
dika onyinyo, o na-agabiga agabiga.
- 3 I na-elegide onye di otu a anya?
I ga-akpo ya ikpe n'ihu gi?
- 4 Onye puru iweputa ihe di ocha site n'ihe na-adighi ocha?
O dighi onye o bu.
- 5 I kpebiela ubochi ndu nke mmadu;
i kabiela onuogugu nke onwa ya niile,
kpaakwa oke ebe o na-agaghi agabiga.
- 6 N'ihu nke a, wepu anya gi n'ebe o no, hapu ya ka o nporo onwe ya
ruo mgbe ubochi ya ga-ezu dika onye e goro oru.
- 7 "Ma olileanya dijiri osisi;
n'ihu na o buru na e gbutuo ya, o ga-epuchikwa,
alaka ohuru ya aghaghi iwaputakwa.
- 8 A sikwari na mgborogwu ya emeela ochie n'ala,
maobu na ogwe ya anwu n'aja,
- 9 mgbe obula mmiri zokwasiri ya,
o na-epuputa dika ihe a kuru aku.
- 10 Ma mmadu na-anwu, e lie ya;
o na-ekubikwa ume si otu a gabiga.
- 11 Dika mmiri di n'oke osimiri si ata,
maobu ka mmiri di n'iyi si ata n'oge okochi,
- 12 otu a ka mmadu si e dinaa ma o dighi etetakwa ozo;
tutu ruo mgbe eluigwe na-agaghi adikwa; mmadu obula apughi i si
n'ura kotee ya,
agaghi akpotekwa ha site n'ura ha.
- 13 "A si na i ga-ezo m n'ala mmuo,
na i ga-ezobe m tutu ruo mgbe iwe gi gabigara.
A si na i ga-akanyere m oge
ma mesja cheta m.
- 14 O buru na mmadu anwu, o ga-adi ndu ozo?
Ubochi niile nke oru ahuhu m,
aga m echere mgbe nnaputa m ga-abia.
- 15 I ga-akpo, aga m azakwa gi,

- agụọ ọrụ aka gị ga-agụ gị.
 16 N'ihì mgbe ahụ ị ga-agụ nzo ụkwụ m niile ọnụ,
 ma ị gaghị agụko mmehie m.
 17 A ga-ekechi njechie m n'akpa,
 ị ga-ekpuchi mmehie m.
 18 “Ma dika ugwu si erichasi daa,
 na dika a na-enupu oke nkume n'ọnọdu ya,
 19 dika mmiri si akwọchasi nkume,
 na dika oke mmiri ozuzo si akwazekwa aja ala,
 otu a ka i si eme ka olileanya mmadu laa n'iyi.
 20 Ị na-egosi ya na ị kariri ya ike, ma ha na-agabiga;
 ị na-eme ka ihu ya gbanwee, ma zilaga ya.
 21 Ọ buru na a na-asopuru umu ha, ha adighi amata nke a;
 ọ burukwa na a na-eweda ha n'ala, ha o dighi ahụ ya.
 22 Ihe mgbu nke anu ahụ ya ka o na-ama
 ma na-erukwara naanị onwe ya ụjụ.”

15

Okwu Elifaz

- 1 Mgbe ahụ, Elifaz onye Teman zara si:
 2 “Onye maara ihe o ga-iji okwu na-abaghi uru zaghachi?
 Ọ ga-emeju afọ ya n'ifufe na-ekpo oku nke si n'owuwa anyanwu?
 3 Ọ ga-iji okwu na-abaghi uru ruo uka,
 maobu kwuo okwu na-enweghi isi?
 4 Ma ị na-eleda ezi omume anya
 na-egbochikwa isopuru Chineke.
 5 Mmehie gị na-eme ka onu gị kwuo okwu ngwangwa;
 ọ bukwa ire ndi aghugho ka i nwere.
 6 Onu gị na-ama gị ikpe, o bughị mu onwe m,
 egbugbere onu gị na-ekwu okwu megide gị.
 7 “Ị bu mmadu mbu a muru?
 A mụọla gị tupu e kee ugwu niile?
 8 Ọ getula nti n'izu nzuzo nke Chineke?
 Amamihe niile o bu n'ime gị ka ha juru?
 9 Gini ka ị maara nke anyi na-amaghi?
 Udi nghota di aña ka i nwere nke anyi na-enweghi?
 10 Ndisi awo na ndi kara nka no n'etiti anyi,
 ndi ikom mere agadi karija nna muru gi.
 11 Ọ ga-abu na nkasiobi Chineke buru gi ihe nta,
 ka o bu okwu di nro nke o gwara gi?
 12 Gini mere obi gi ji duhie gi,
 gini mekwara anya gi abuo ji chagharia,
 13 nke mere iwe gi jiri di oku megide Chineke,
 meekwa ka okwu ojojo ndi a niile si n'onu gi puta?
 14 “Gini ka mmadu efu bu, o ga-iji di ocha n'obi,
 gini ka mmadu nwanyi muru bu, na ha nwere ike ị bu ndi ezi omume?
 15 Ọ buru na Chineke atukwasighi ndi nsọ ya obi,
 ọ burukwa na eluigwe adighi ocha n'anya ya,

- 16 Ọ ga-esi ańaa tųkwasị mmadụ efu onye ruru aru obi,
bu onye na-anu ajo omume dika mmiri.
- 17 “Gee m nti ka m kowaara gi;
kwerekwa ka m gwa gi ihe m huru,
18 bu ihe ndi amamihe kwuru,
ndi na-ezobeghi ihe ha natara n’aka nna nna ha,
19 bu ndi e nyefere ala ndi a n’aka ha
mgbe o dighi onye obia gabigara n’etiti ha.
20 Ubochi ndu ya niile, onye ajo omume na-ata ahuhu mmekpa ahụ,
bu nke e debere ogologo afọ nye nwoke ahụ na-eme ihe ike.
21 Uzu na-eweta oke egwu na-eju ya nti,
mgbe o di ka ihe niile na-aga nke oma, ndi na-apunara mmadu ihe
na-abiakwasị ya.
22 O nweghi olileanya igbanari ochichiri;
mma agha no na-echere ya.
23 O na-akpaghari na-achọ ebe nri dika udele;
o makwara na ubochi ochichiri no nso.
24 Ahuhu na mkpagbu na-eme ka o tuo oke egwu,
nsogbu na-abiakwasị ya dika eze nke no na njikere ibuso ndi iro ya
agha.
25 N’ihi na o na-atu Chineke aka n’ihu,
dokwaa onwe ya imegide Onye puru ime ihe niile.
26 O ji ikwesi olu ike,
dika ota siri ike, na-eme gide Chineke.
- 27 “O bu ezie na abuba kpuchiri ihu ya,
abuba nke di n’ukwu ya na-eme ka anu ahụ nuputakwa,
28 o ga-ebi n’obodo e bibiri ebibi,
n’ulo nke mmadu na-ekwesighi ibi n’ime ha,
ulo nke na-adakasi adakasi.
29 Ma o gaghị aga n’ihu i bu ogaranya, aku ya agaghị adigidekwa.
Ihe o nwere agakwaghị agbasapu n’ala niile ahụ.
30 O gaghị agbanari ochichiri,
ire oku ga-eme ka ome ya kponwuo,
iku ume nke onu Chineke ga-ebufu ya.
31 Ka onye di otu a hapu ighogbu onwe ya site n’itukwasị uche n’ihe efu,
n’ihi na o dighi ugwo oru obula o ga-enweta.
32 Tupu oge ya eruo, o ga-anata ugwo oru ya n’uju,
ozo, alaka ya ga-akponwu
33 O ga-adi ka osisi vaini nke mkpuru ya dapusiri na-achaghị acha,
dika osisi oliv nke akwukwo ya kponwuru akponwu.
34 N’ihi na ndi na-amaghị Chineke ga-adi ka nwanji aga,
oku ga-erepia ulo ikwu niile nke ndi huru iri ngari n’anya.
35 Ha na-aturu ihe ojojo dika ime, ma muokwa ajojo omume;
naani aghugho ka akpanwa ha na-aruputa.”

16

Okwu Job

¹ Mgbe ahụ, Job zara si:

² “Anula m otutu ihe dika ndi a;

- ndị nkasiobi na-eweta ọ̀nọ̀dụ ọ̀jọ̀ọ̀ ka unu niile bụ.
- 3 Ogologo okwu efu ndị a niile unu na-ekwu, ọ naghị akwụsị?
Gịnị bụ nsogbu unu nke mere unu ji aga n'ihu na-arụ ụka niile ndị a?
- 4 Mụ onwe m nwekwara ike ikwu okwu dịka unu,
ma ọ bụrụ na unu nọ n'ọ̀nọ̀dụ m;
enwere m ike kwuo okwu dị ụtọ na ntị megide unu,
ma fufekwaa isi* m megide unu.
- 5 Ma ọ̀nụ m ga-agba unu ume;
nkasiobi si n'egbugbere ọ̀nụ m ga-emekwa ka ihe mgbu unu dajụọ.
- 6 “Ma ọ bụrụ na m ekwuo, adighị egbochi ihe mgbu m,
ọ bụrụ na m ahapụ ikwu okwu, ọdighị esi n'ahụ m puọ?
- 7 N'ezie o Chineke, i meela ka ike gwụ m,
i tidakwala ezinaulọ m.
- 8 I keela m agbụ; agbụ m aburula ihe akaebe megide m;
ita ahụ m ebiliela igba akaebe megide m.
- 9 Chineke na-eweso m iwe, jiri iwe ya na-adọwasị m,
ọ na-atakwa ikikere eze ya megide m;
onye iro m na-achịchapurụ m anya ya.
- 10 Ụmụ mmadụ na-asaghe ọ̀nụ ka ha chịa m ọchi,
ha ji iti m aka n'ọ̀nụ na-akwa m emo,
jikọtakwa onwe ha megide m.
- 11 Chineke ewerela m nyefee n'aka ndị ajọ omume,
tubakwa m n'aka ndị na-emebi iwu.
- 12 Ihe na-agara m nke ọma, ma Chineke tipịara m.
O jidere m n'olu ma tiwasịa m.
O meela m ihe igba ụta ya;
¹³ ndị ọgba ụta ya agbaala m gburugburu.
Ọ na-agbawa akurụ m na-enweghị ọmịiko
mee ka oluulu m wusịa n'ala.
- 14 Mgbe niile, ọ na-emegide m;
ọ na-achụso m dịka dike n'agha.
- 15 “Adukotala m akwa mkpe were ya kpuchie anụ ahụ m,
liekwa ikuanya† m n'ime ntụ.
- 16 Ihu m na-acha ọbara ọbara site n'akwa nke m na-akwa,
onyinyo nke ọnwụ dịkwa gburugburu egbugbere anya m abụọ;
- 17 ma aka m emeghị ihe ike ọbụla,
ọzọ ekpere m dikwa ọcha.
- 18 “Ala, biko, ezokwala ọbara m;
mee ka akwa m ghara ibụ ihe lara n'iyi!
- 19 Ọ bụladị ugbu a, onye akaebe m nọ n'eluigwé,
onye nkwichite ọ̀nụ m nọ n'ebe dị elu.
- 20 Onye na-arịọrọ m arịrịọ bụ enyi m,
dịka m na-awusara Chineke anya mmiri m.
- 21 N'ọ̀nọ̀dụ mmadụ ka ọ na-arịọ Chineke
dịka mmadụ na-arịọ n'ihì enyi ya.

* **16:4** 16:4 Ifufe isi n'ihu mmadụ, bụ omume nlelị anya. Ọ pụtara na e nweghị nsọpuru n'ebe onye dị otu a nọ. Abụ 22:7; Akw 2:15; Mat 27:39 † **16:15** 16:15 Maọbụ, mpi

22 “Naanị afo ole na ole ga-agabiga
tupu m ga n'uzo nke nloghachi m na-adighi.

17

- 1 Mmuo m tiwara etiwa,
ubochi m niile di mkpumkpu,
ili na-echere inabata m.
- 2 N'ezie ndi na-akwa emo gbara m gburugburu;
anya m na-elekwasikwa mkpasu iwe ha.
- 3 “Debere m ihe ebe n'ebe gi Chineke no.
Olee onye ozo puru inara m n'akaebe?”
- 4 I mechiela uche ha ka ha ghara inwe nghota;
ya mere, i gaghi ekwe ka ha nwee mmeri.
- 5 O buru na mmadu ekwujo onyi ya ka o were nweta uru di n'ime ya,
anya umu ya ga-ada mba.
- 6 “Chineke emeela ka m buru okwu ilu nye onye obula,
meekwa ka m buru onye ha na-agbasa aso mmiri n'ihu.
- 7 Anya m na-ahu inyogho inyogho n'ihu iru uju;
ahu m aghoola onyinyo nke ihe m bu na mbu.
- 8 Ndi na-eme ihe ziri ezi na-akuja mgbe ha huru nke a;
ndi aka ha di ocha na-enwe mkpali megide ndi ajo omume.
- 9 Ma otu obula o di, ndi ezi omume ga-aga n'ihu n'iso uzo ha,
ndi aka ha di ocha ga-aga n'ihu n'idi ike.
- 10 “Ma bjanu, unu niile, bidonu okwu unu ozo!
Agaghi m achota onye maara ihe n'etiti unu.
- 11 Ubochi m niile agafeela, atumatu m aburu la ihe lara n'iyi.
Ma ochicho nke obi m
- 12 na-edo abali n'onodu ehiehe;
n'ihu ochichiri ka ihedi nso.
- 13 O buru na ebe obibi m na-ele anya ya bu ili,
o buru na m agbasaa* ihe ndina m n'elu ochichiri,
- 14 a sikwa na m asi ire ure, 'Nna m ka i bu,'
maobu si ikpuru 'Nne m' maobu 'Nwanne m nwanyi,'
- 15 ebeekwa ka olileanya m di?
Onye puru ihu ma m nwere olileanya?
- 16 Olileanya m o ga-arida ruo n'onu uzo ama nke onwu?
Anyi ga-esokota ridaruo n'uzuzu?”

18

Okwu Bildad

- 1 Mgbe ahụ Bildad onye Shua zara si:
2 “Ruo ole mgbe ka i ga-ekwubi okwu ndi a i na-ekwu?
Nwee ezi uche ka anyi kparitaa uka.
- 3 Gini mere i ji were anyi dika anu ohia,
guo anyi dika ndi na-enweghi uche n'anya gi?
- 4 Gi onye na-eji iwe adokasi onwe gi,
a ga-ahapu uwa n'ihu gi?”

* 17:13 17:13 Maobu, atusaa

Ka a ga-enupu oke nkume n'ọnọdu ha?

- 5 “A na-afunyu oriona nke onye na-emebi iwu;
ire oku ya ga-akwusikwa inwu enwu,
6 ihè nke di n'ime ulo ikwu ya na-abu ochichiri,
oriona nke di n'akuku ya na-anyukwa.
7 Ike agakwaghi adi na nzọ ukwu ya;
atumatu ya onwe ya ga-atuda ya n'ala.
8 Ukwu ya na-eduba ya n'onya;
o na-akpaghari na-adaba n'ime oghere.
9 Onya na-ejide ikiri ukwu ya,
onya ahụ na-ejidesi ya ike.
10 E zobere ya udo onya igbudu n'ala,
ihe e ji ejide ya na-echere ya n'uzo ya.
11 Ihe egwu na-emenye ya ujo n'akuku niile,
na-agbasokwa nzọ ukwu ya niile.
12 Ila n'iyi na-achosi ya ike;
mbibi nokwa na njikere na-eche mgbe o ga-ada.
13 Mbibi na-eripia akuku anu ahụ ya;
okpara onwu na-eripia ahụ ya niile.
14 Esi na nchekwa nke ulo ikwu ya doputa ya
duru ya jekwuru eze nke ihe egwu niile.
15 Oku na-ebi n'ime ulo ikwu ya;
a ga-efesasi nkume na-enwu oku n'ebe obibi ya.
16 Mgborogwu ya na-akpo nku n'ime ala,
alaka ya ga-akponwu n'elu.
17 A gaghi echeta echiche ya n'uwa ozo,
o nweghi onye obula na-echetakwa aha ya.
18 A na-esite n'ihè chuba ya n'ochichiri,
otu a kwa, a na-achupukwa ya site n'uwa.
19 O nweghi umu, o nwekwaghi umu umu n'etiti ndi ya,
o dighi onye foduru n'ebe o bi na mbu.
20 Onodu ya na-eju ndi si n'odiada anyanwu anya;
oke egwu na-ejidekwa ndi si n'owuwa anyanwu n'ihi ya.
21 N'ezie, otu a ka ebe obibi nke onye ajo omume di,
ee, bu onye ahụ nke na-amaghi Chineke.”

19

Okwu Job

¹ Job zara si:

- 2 “Ruo ole mgbe ka unu ga-anogide na-ata m ahuhu?
Ruo ole mgbe ka unu ga-ewere okwu onu unu zopia m?
3 Ugboro iri ndi a ka unu kocharala m,
ihere adighi eme unu na unu na-ebuso m agha?
4 A sikwari na m bu onye mmehie,
o bu naani mu onwe m ka o gbasara.
5 O buru na unu na-ebuli onwe unu elu kari m,
ma were onodu idi ala m megide m,
6 mgbe ahụ, maranu na Chineke emejoola m,
were ugu ya tuo m gburugburu.

- 7 “O bu ezie na m na-eti mkpu akwa si: ‘A na-emejọ m.’ Ma ọ dighi ọsisa
m na-anata;
ọ bu ezie na m na-eti mkpu ka e nyere m aka ma ikpe ziri ezi adighi.
- 8 Ọ nochiela ọzọ m ka m ghara igafe;
o jirila ọchịchiri kpuchie ọzọ m.
- 9 Ọ yipula m ugwu m,
wepukwa okpueze m kpu n’isi.
- 10 Ọ na-eti m ihe otiti n’akuku niile, ruo mgbe m gabigara;
ọ na-ehopu olileanya m dika osisi.
- 11 Iwe ya di oku megide m;
ọ na-agunyekwa m dika onye iro ya.
- 12 Ndi agha ya ji ike na-abia;
ha ewuola mgbidi were nnochibido m
ha agbaala ulo ikwu m gburugburu imegide m.
- 13 “O meela ka umunne m
na ndi enyi m si n’ebe m no puo.
- 14 Ndi ikwu m anaghi etinyekwa uche n’ihe banyere m;
ndi ezi enyi m niile echefuola m.
- 15 Ndi obia no n’ulo m na ndi odibo m nwanyi na-agu m dika onye ala
ozo;
adi m ka onye mba ozo n’ebe ha no.
- 16 Ana m akpo odibo m oku ma o dighi aza m,
o buladi mgbe m jiri onu m rio ya.
- 17 Iku ume m aburula ihe nwunye m apughi inagide;
aburula m ihe aru nye umunne m.
- 18 Ọ buladi umuntakiri nwoke na-akwa m emo;
ha na-ejikwa m eme ihe ochi mgbe obula m putara.
- 19 Ndi ahụ m kporo ndi enyi oma m na-ele m anya dika m bu ihe aru;
ndi ahụ niile m huru n’anya echighariakwala megide m
- 20 Abu m naani okpukpu okpukpu;
ihe m ji gbanari onwu adighi ukwu.
- 21 “Meerenu m ebere, ndi enyi m, meerenu m ebere,
n’ihi na aka Chineke na-emegide m.
- 22 Gini mere unu ji achu m dika Chineke si achu m?
O ga-abu na ahuhu m ejubeghi unu afo?
- 23 “O gaara ato m uto
ma a si na e deoro okwu m n’akwukwo,
- 24 na e ji mkpisi igwe dee ha,
maobu kakwasi ha n’elu mbadamba nkume ruo mgbe ebighi ebi.
- 25 Amara m na onye mgbaputa m na-adi ndu,
amakwaara m na o ga-eguzo n’elu uwa n’oge ikpeazu.
- 26 Mgbe e mebisikwara akpukpo ahụ m,
ma n’anu ahụ m aga m ahụ Chineke.
- 27 Mu onwe m ga-eji anya m abuo hu ya,
mu onwe m, o bughu onye ozo.
Lee ka obi m si anu oku n’ime m maka nke a!
- 28 “O buru na unu asi, ‘Anyi ga-emegide ya
n’ihi na nsogbu a si n’aka ya,’

29 unu onwe unu kwesiri ịtụ egwu mma agha;
n'ihì na iwe ga-ebute ịta ahụhụ nke mma agha,
mgbe ahụ, unu ga-ama na ikpe dị."

20

Okwu Zofa

- 1 Mgbe ahụ, Zofa onye Neama zara si:
2 "Enweghị udo nke echiche m na-akpali m izaghachi
n'ihì na anọ m na mwute dị ukwu.
3 Anụla m okwu mkparị nke ileda anya nye m,
ma nghọta m na-akpalite m izaghachi gi.
4 "N'ezie, ị maara otu ọ dị site na mgbe ochie,
ya bụ kengbe e debere mmadụ n'ụwa.
5 Obi uto nke onye na-emebi iwu na-adị nwa mgbe nta,
onụ nke ndị na-amaghị Chineke na-anọ naanị nwa oge.
6 N'agbanyeghị na inya isi ya ga-eru eluigwe,
na isi ya ga-emetukwa igwe ojii;
7 ọ ga-ala n'iyi ebighị ebi, dika nsị ya onwe ya nyuru;
ndị maara ya ga-ajụ, 'Olee ebe ọ nọ?'
8 Ọ ga-efelaga dika nro, agaghị achotakwa ya mgbe obula,
dika ohu abali nke e chefuru echefu.
9 Anya huru ya na mbu agaghị ahukwa ya ozo,
ebe obibi ya agaghị elegidekwa ya anya ozo.
10 Umụ ya ga-achọ ihuoma site n'aka ndi ogbenye;
aka ya abuo kwa ga-enyeghachi aku ya.
11 Okpukpu ya nke juputara n'ike okorobia
ga-eso ya buru ihe a ghanyere na ntu.
12 "O bu ezie na ihe ojo na-atọ ya uto n'onu,
na ọ na-ezokwa ya n'okpuru ire ya;
13 ọ bu ezie na ọ pughi n'ihapu ya,
ọ na-edebe ya n'onu ya,
14 ma nri ọ na-eri ga-agho ihe gbara uka n'afọ ya,
ọ ga-aghokwa elo agwo n'ime afọ ya.
15 Ọ ga-agboputa akunuba niile o lodara;
Chineke ga-eme ka o si n'afọ ya gboputachaa ha.
16 Ọ ga-amicha elo agwo,
eze agwo ajuala ga-egbu ya.
17 Ọ gaghị anu uto mmiri si n'iyi,
bu iyi nke na-asọ asọ nke juputara na mmanu anu na mmiri ara ehi
rahuru arahu.
18 Ihe ọ ruputara ka ọ ga-eji kwughachi ugwo ọ ji na-erighi ma otu.
Uru ọ zutara n'ahia agaghị aburu ya ihe onu.
19 N'ihì na ọ kpagburu ndi ogbenye, hapu ha na-enweghi olileanya obula,
ọ nakotakwara ulo nke ọ na-ewughi.
20 "N'ezie, ọ gaghị enwe izuike site n'oke ochicho ya;
ọ gaghị azoputakwa onwe ya site n'uloaku ya.
21 Ọ dighi ihe foduru ya iripia,
oganihu ya agaghị adigide.

- 22 N'etiti ihe niile o nwere ka mkpagbu ga-abiakwasị ya,
oke ita ahụhụ ga-adakwasị ya.
- 23 Mgbe o rijuru afọ
ka Chineke ga-eme ka iwe ya dị oku megide ya,
iti aka Chineke ga-adakwasị ya dika mmiri ozuko.
- 24 O bụrụ na o si na ngwa agha e ji igwe kpụọ gbalaga,
àkụ nke e ji ọla bronz kpụọ ọnụ ya ga-amapu ya ahụ.
- 25 N'azụ ya ka ọ na-esi miputa ya,
site n'umeju ya ka a ga-esi miputa ọnụ ya na-egbu amụma.
Oke egwu dị iche iche ga-abiakwasị ya.
- 26 Oke ọchịchiri nọ na-echere akụnụba ya,
ọkụ nke a na-afunwughị afunwu ga-erepịa ya
ọ ga-erechapụkwa ihe niile fọdurụ n'ulọ ikwu ya.
- 27 Eluigwe ga-ekpughe ikpe omuma ya
uwa niile ga-ebili megide ya.
- 28 Idee mmiri ga-ebupu ulọ ya;
oke mmiri okwukwo n'ubochi iwe Chineke.
- 29 Nke a bụ oke nke Chineke debeere ndị na-emebi iwu,
ya bụkwa ihe nketa nke Chineke kwadooro ha."

21

Okwu Job

- 1 Mgbe ahụ, Job zara si:
- 2 "Gee ntị nke oma n'okwu m;
ka nke a bụrụ nkasiobi i ga-enye m.
- 3 Nwee ndidi ka m kwuchaa okwu m,
mgbe m kwuchara, gaa n'ihu ikwa m emo.
- 4 "O bụ mmadu ka m na-ekpesara?
Gini ka m ga-iji ghara i bu onye na-enweghi ndidi?
- 5 Lee m anya ka ahụ maa gi jijiji;
were aka gi kpuchie ọnụ gi.
- 6 Mgbe m chere echiche maka nke a, egwu tūrū m
meekwa ka ahụ m maa jijiji.
- 7 Gini mere ndi ajo omume ji enwe ndu ogologo,
gho okenye, baakwa uba n'idi ike?
- 8 Ha na-ahụ umu ka ha na-akwusike ike gburugburu ha,
umu ha ka ha ji anya ha ahụ.
- 9 Ha na-ebi ndu udo n'ezinaulo ha na-atughị egwu na ihe ojojo obula ga-
adakwasị ha;
mkpara Chineke adighikwa adakwasị ha.
- 10 Oke ehi ha na-agba nne ehi ha na-esepughị aka;
nne ehi ha na-amu umu, ha adighi ekwo ime.
- 11 Ha na-ezipu umu ha dika igwe aturu;
umuntakiri ha na-eteghari egwu.
- 12 Ha na-abu abu n'uda egwu otiti na ubo akwara;
ha na-anurikwa onu n'uda nke oja.
- 13 Ha na-anọ ubochi ndu ha niile n'oganihu,
ha na-aridakwa n'ili ha n'udo.
- 14 Ma ndi a na-asị Chineke, 'Hapu anyi aka,
o dighi anyi mkpa imata uzọ gi.

- 15 Onye ka Onye pụrụ ime ihe niile bụ, anyị ga-eji jeere ya ozī?
Uru gini ka iriọ ya aririọ ga-abara anyi?
- 16 Ma oganihu ha adighi n'aka ha
ya mere ana m ewezuga onwe m site na ndumodu ndi na-emebi iwu.
- 17 “Ma ugboro ole ka a na-emenyu oku oriona nke ndi na-emebi iwu?
Ugboro ole ka nhuju anya na-adakwasị ha,
bụ nke Chineke kenyerere ha n'uwe ya?”
- 18 Ugboro ole ka ha dika ahijia kporo nku n'ihu ikuku,
maobu dika igbugbo oka nke ikuku siri ike na-efesasi?
- 19 A na-asị, ‘Chineke na-akpakotara umu ha ntaramahuhu nke njehie ha.’
Ka a kwughachi ha ya, ka ha nwee ike mata ya.
- 20 Ka anya ha hu mbibi nke onwe ya,
ka ha nuo onuma nke Onye pụrụ ime ihe niile dika mmiri.
- 21 Gini gbasara ha banyere ezinaulo ha hapuru
mgbe onwa ndi e kenyerere ya biara na ngwucha?
- 22 “O di onye pụrụ izi Chineke ihe omuma,
ebe o bu ya na-ekpe ndi kachasi elu ikpe?”
- 23 Otu onye na-anwu mgbe o juputara n'ike na ume,
mgbe o no na nchekwa na udo,
- 24 mgbe ahụ ya bu nke eji ezi nri zuo nke oma,
okpukpu ya juputakwara n'umi.
- 25 Onye ozọ na-anwu n'ihe ilu nke mkpuruobi,
n'ihu na o nweghi mgbe o riri ezi ihe obula.
- 26 Nke obula n'ime ha dina n'akuku ibe ya n'ime aja,
ikpuru kpuchikwara ha abuo.
- 27 “Amaara m nke oma ihe bu echiche unu
na nzube unu ji emegide m.
- 28 Unu ga-aju m ajuju si, ‘Ugbu a, ole ulo oke mmadu ahụ.
Ulo ikwu ndi ahụ ebe ndi na-emebi iwu biiri?’
- 29 O bu na unu ajubeghi ndi njem ajuju?
O bu na unu ejighi ihe ha korọ mere ihe,
- 30 na a na-echebe ndi ojojo puo n'ubochi nhuju anya,
na a na-anaputa ha site n'ubochi oke iwe?”
- 31 Onye na-atu ha mmehie ha n'ihu?
Onye kwa na-akwughachi ha ugwo ihe ha mere?
- 32 A na-eburu ha gaa n'ili,
a na-echekwa ili ha nche.
- 33 Aja di na ndagwurugwu na-atọ ha uto;
Mmadu niile na-eso ha n'azu,
na otutu a na-apughi iguta onu na-ebu ha uzo n'aga.
- 34 “Ya mere, olee otu unu ga-esi were okwu na-enweghi isi kasie m obi?
O dighi ihe foduru n'osijisa unu ma o bughị naani okwu ugha.”

22

Okwu Elifaz

- 1 Mgbe ahụ, Elifaz onye Teman zara si:
2 “Mmadu o puru ibara Chineke uru?”

Ọ bụladị onye nwere uche ọ pụrụ ịbara Chineke uru?

3 Ọ nwere ọñụ ọ ga-enye Onye pụrụ ime ihe niile ma a sị na ị bụ onye ezi omume?

Uru gịni ka ọ ga-enweta ma ọ bụrụ na ụzọ gị niile enweghị ịta ụta?

4 “Chineke ọ na-abara gị mba na-ebo gị ebubo n’ihi na ị na-atụ egwu ya?

5 Ọ bụ na mmebi iwu gị adighị ukwu? Mmehie gị o nwere ọgwụgwu?

6 Ị naara ụmụnne gị ihe ebe n’efu; ị yipụrụ ndị mmadụ uwe ha gbawa ha ọtọ.

7 Ị nyeghị ndị ike gwuru mmiri, ị nyeghikwa ndị agụ na-agụ ihe oriri.

8 Ọ bụ eziokwu na ị bụ nwoke dị ike na onye nwere ala, bụrụkwa onye a na-asọpụrụ bi n’ala ya,

9 Ị na-agbaba ụmụ nwanyị di ha nwurụ aka, zipụ ha, Ị na-anyaji ogwe aka nke ụmụ na-enweghị nna.

10 Ọ bụ ya mere ọnya jiri gbaa gị gburugburu, bụrụkwa ihe mbibi ji eyi gị egwu.

11 Ọ bụkwa ya mere ọchịchiri ji gbaa gị gburugburu ka ị ghara ịhụ ụzọ, meekwa ka idee mmiri kpuchie gị.

12 “Ọ bụ na Chineke anọghị n’ebe dị elu nke eluigwe? Lee ka ịdị elu nke kpakpando dị elu si dị.

13 Kama ị na-asi, ‘Gịni ka Chineke maara? Ọ na-esite n’oke ọchịchiri dị otu a ekpe ikpe?’

14 Oke ọchịchiri kpuchiri ya, nke mere na ọ naghị ahụ anyị mgbe ọ na-agaghari n’ebe dị elu nke eluigwe.’

15 Ị ga-agbaso ụzọ ochie nke ndị na-eme ihe ọjọọ zoro ije na ya?

16 E bupụrụ ha tupu oge ha eruo. Ntọala ndụ ha ka idee mmiri sachapụrụ

17 Ha siri Chineke, ‘Hapụ anyị aka! Gịni ka Onye pụrụ ime ihe niile ga-eme anyi?’

18 Ma ọ bụ ya ji ihe dị mma dị iche iche mejuputa ụlọ ha, ya mere ana m ewezuga onwe m site na ndumọdụ ndị na-emebi iwu.

19 Ndị ezi omume na-ahụ mbibi ndị dị otu a ma nuri; ndị aka ha dị ọcha na-akwa ha emo si:

20 ‘N’ezie, e bibiela ndị iro anyi, ọkụ erepiala akunuba ha.’

21 “Doo onwe gị n’okpuru Chineke ka gị na ya nọọ n’udo, n’uzọ dị otu a, ọganihu ga-abịara gị.

22 Gee ntị, nabata ndumọdụ si ya n’onyị, doo okwu ya niile n’obi gị.

23 Ọ bụrụ na ịlaghachikwute Onye pụrụ ime ihe niile, ọ ga-eweghachi gị n’onyị gị; ọ bụrụ na ịwezuga ihe mmebi iwu mee ka ọ dị anya site n’ebe ụlọ ikwu gị dị,

24 togbo ọkpurukpu ọlaedo gị n’aja, tupukwa ọlaedo nke Ofia gị n’elu nkume dị n’ime ọdọ mmiri nta.

- 25 Mgbe ahụ, Onye pụrụ ime ihe niile ga-aburū gị ọlaedo,
bụkwara gị ọlaocha kachasi mma.
- 26 N'ezie, mgbe ahụ kwa, ihe nke Onye pụrụ ime ihe niile ga-atọ mkpụrụobi
gị uto,
ị ga-ewelikwa ihu gị nye Chineke.
- 27 Ị ga-ekpe ekpere, ọ ga-azakwa gị ekpere gị,
ị ga-emezukwa nkwa i kwere.
- 28 Ihe i kpebiri ga-emezukwa,
ihè ga-amụkwasi n'uzọ gị niile.
- 29 Mgbe a na-eweda ndị mmadụ ala, ọ burukwa na ị si, 'Bulienụ ha elu,'
mgbe ahụ ọ ga-azọputa ndị e wedara n'ala.
- 30 Ọ ga-azọputa ọ buladi onye ahụ nke aka ya na-adighi ọcha,
bụ onye nke a ga-azọputa site n'idi ọcha nke aka gị."

23

Okwu Job

- 1 Mgbe ahụ, Job zara si:
2 "Ọ buladi taa, mkpesa m di ilu;
aka ya di arọ megide m n'agbanyeghi isụ ude m.
- 3 A sịkwa na m maara ebe m ga-achota ya;
a sịkwa na m nwere ike ijeru ebe obibi ya!
- 4 Aga m edozi mkpesa m n'usoro n'ihu ya
were iru ụka mejuo onụ m.
- 5 Aga m achoputa ihe o ga-aza m
ma tuleekwa ihe o ga-agwa m.
- 6 Ọ ga-eji ike di egwu megide m?
Mba, ọ gaghi ebo m ebubo.
- 7 N'ebe ahụ, onye ziri ezi ga-eme mkpesa n'ihu ya.
N'ebe ahụ, a ga-anaputakwa m site n'aka onye ikpe m ruo mgbe ebighi
ebi.
- 8 "Ma ọ buru na m agaa n'owuwa anyanwu ọ noghi n'ebe ahụ;
ọ buru na m gaa n'odida anyanwu, agaghi m achota ya.
- 9 Mgbe ọ no n'oru n'ugwu anaghi m ahụ ya,
mgbe ọ loghachiri na ndida anaghi m ahukwa ya.
- 10 Ma ọ maara uzọ m na-aga,
mgbe ọ nwaputasi m, aga m aputa dika ọlaedo,
- 11 ukwu m abuo na-agbaso nzo ukwu ya;
ana m eso uzọ ya na-atugharighi n'aka nri maobu aka ekpe.
- 12 Esibeghi m n'iwu nke si n'onu ya puta wezuga onwe m;
a na m echekwa okwu onu ya karja nri nke m na-eri kwa ubochi.
- 13 "Ma o guzo naani ya, onye puru iguzogide ya?
Ọ na-eme ihe obula masiri ya.
- 14 Ọ na-emezu ukpuru ya niile o zubere megide m,
ọ ka nwekwara nzube ndi ozo yiri nke a o dobere imegide m.
- 15 N'ihu ya ka obi ji ama m jijiji n'ihu ya;
mgbe m chetara banyere ihe ndi a niile, ana m atu egwu ya.
- 16 Chineke emeela ka obi m daa mba;
Onye puru ime ihe niile emeela ka m maa jijiji.
- 17 Ma ochichiri emeghi ka m mechie onu m,

bụ oke ọchịchiri nke kpuchiri ihu m.

24

- 1 “Gini mere Onye puru ime ihe niile adighi ahoputa oge maka ikpe ikpe? Gini mere ndi maara ya ga-eji na-ele anya n'efu maka oge ndi a?”
- 2 Ufodu umu mmadu na-ewezuga nkume oke ala, na-elekota igwe aturu ha zutere n'ohi.
- 3 Ha na-apunara inyinya ibu nke nwa mgbei, ha na-anarakwa ehi nke nwanyi di ya nwuru n'ihe ebe.
- 4 Site n'okporozo ka ha na-akwapu ndi no na mkpa. Ha na-ejikwa aka ike mee ka ndi ogbenye di n'ala ahụ zoo onwe ha.
- 5 Dika inyinya ibu ohi na n'ozara, otu a ka ndi ogbenye si agaghari na-achoghari ihe oriri, ala na-adighi epuputa ihe na-enye umu ha nri.
- 6 Ha na-ekpokota ahija anu ulo na-ata n'ubi, na-atutukotakwa mkpuru vaini nke foduru n'ubi ndi ajo omume.
- 7 N'ih i enweghi uwe, ha na-agba oto n'abali, ha enwekwaghi akwa iji kpuchie onwe ha oyi.
- 8 Oke mmiri ozuzo nke ugwu na-eke ha ahụ, ha na-amaku nkume n'ih i enweghi ebe mgbaba.
- 9 Nwa na-enweghi nna ka a na-eji ike napu ara. Nwa oheru nke onye ogbenye ka a na-anara n'ihe ebe.
- 10 N'ih i enweghi akwa ha na-agba oto na-agaghari, ha na-ebu ukwu oka ma noro n'agu.
- 11 Ha na-asuputa mmanu oliv n'elu ebe e mebere maka ya, ha na-azochaputa mmanya vaini ma akpiri na-akpo ha nku.
- 12 Uzu isu ude ndi na-anwu si n'obodo na-ebili, mkpuruobi nke ndi e meruru ahụ na-eti mkpu enyemaka. Ma o dighi onye Chineke na-ahuta ka onye ikpe mara n'ih i ihe ndi a.
- 13 “O di ndi na-enupu isi megide ihè, ndi na-amaghi uzọ ya maobu na-anogide n'uzo ya.
- 14 Mgbe ihè nke ubochi gafere, ogbu mmadu na-ebili, gbuo onye ogbenye na onye no na mkpa; n'abali kwa, o na-ezoba dika onye ohi.
- 15 Anya onye na-akwa iko na-ele anya chi ojiji; o na-eche n'obi ya si, ‘O dighi onye obula ga-ahụ m,’ o na-ekpuchikwa ihu ya.
- 16 N'ochichiri, ndi ohi na-egbuka ulo ndi mmadu baa, ma n'ehie ha na-emechibido onwe ha uzọ n'ime ulo; o nweghi ihe ha na ihè jikoro.
- 17 N'ebe ha niile no, etiti abali bu ututu ha, ha na ihe egwu nke ochichiri bu enyi.
- 18 “Ma ha bu ufufu di n'elu mmiri; ala ha ketara bu ihe a buru onu, nke mere na o dighi onye na-agakwa n'ubi vaini ha.
- 19 Dika okpomoku na okochi si eme ka mkpuru mmiri oyi gbazee, otu a ka ala ili si ewere ndi mehiera n'ike.
- 20 Akpanwa na-echefu ha,

- ikpuru na-eji ha mere ihe oriri;
 anaghị echetakwa ndị ajoyọ omume
 kama a na-etiji ha dika osisi.
- 21 Ha na-akpagbu nwanyị aga na nwanyị na-enweghị nwa,
 ha adighị elekọta nwanyị di ya nwuru.
- 22 Ma Chineke na-eji ike ya dokpuru ndi di ike nke ukwu puo,
 o bu ezie na ha bu ndi ihe na-agara nke oma, ma ha enweghị nkwa
 nke ndu.
- 23 O nwere ike ime ka ha dabere na ntukwasị obi na o nweghị ihe puru
 imetu ha,
 ma anya ya dikwasiri uzọ ha niile.
- 24 A na-ebuli ha elu nwa mgbe nta, ma e mesja, ha anokwaghị,
 a na-eweda ha n'ala chikotakwa ha dika ndi ozọ,
 a na-ebipụ ha dika ukwu oka.
- 25 "O buru na o bughị otu a, onye puru i si na ihe m kwuru bu okwu ugha
 si otu a mee ka okwu m buru ihe efu?"

25

Okwu Bildad

- 1 Mgbe ahụ, Bildad onye Shua zara si:
 2 "Ike ochichi na oke egwu bu nke Chineke;
 O bu ya na-eme ka udo diri n'eluigwe.
 3 Onye puru iguta usuu ndi agha ya onu?
 Onye kwa ka ihè ya na-adighi enwukwasị?
 4 Mmadu o ga-esi ana bu onye ezi omume n'ihu Chineke?
 Mmadu nwanyị muru o ga-esi ana di ocha?
 5 Lee, o buladi onwa adighi achawaputa,
 ozọ kpakpando adighi ocha n'anya ya,
 6 ka ofoduzie nwa mmadu efu muru, nke bu naani ikpuru,
 mmadu, nke bu naani idide."

26

Okwu Job

- 1 Mgbe ahụ, Job zaghachiri:
 2 "Lee ka i si nyere onye na-adighi ike aka!
 Leekwa ka i si zoputa ogwe aka nke onye ume na-adighi!
 3 Lee udi ndumodu i nyerela onye na-enweghị amamihe!
 Leekwa udi oke nghota nke i gosiputara.
 4 O bu onye nyeere gi aka ikwu okwu ndi ya?
 Mmuo onye si n'onu gi kwuo okwu?"
- 5 "Ndi nwuru anwu no n'oke ihe mgbu,
 ha na ndi no n'okpuru mmiri na ndi bi n'ime ya.
 6 Ala mmuo gba oto n'ihu Chineke;
 mbibi* togbokwara na-enweghị ihe kpuchiri ya.
 7 O na-agbasapu elu elu nke mbara eluigwe n'elu ebe togboro n'efu.
 O nweghị ihe o kokwasiri uwa n'elu ya.
 8 O na-ekechi mmiri n'ime igwe ojii,

* 26:6 Maobu, Abadon n'asusu Hibru

- ma idị arọ ya adighị eme ka igwe ojii gbawaa.
- 9 O na-ekpuchi ihu onwa nke di n'uju ya,[†]
na-agbasakwa igwe ojii ya n'elu ya,
- 10 O kewaputara oke n'elu ogbu mmiri,
ka o buru oke di n'etiti ihè na ochichiri.
- 11 Ogidi niile nke eluigwe na-ama jijiji,
tuokwa oke egwu n'ihì ịba mba ya.
- 12 N'ike ya ka o ji kpalie oke osimiri;
o bu amamihe ya ka o ji tigbuo Rehab.
- 13 O bu site na nkuume ya ka mbara eluigwe ji maa mma;
aka ya dupuru agwo na-agba oso.
- 14 Ihe ndi a bu onu onu oru aka ya;[‡]
lee ka o si di nta bu okwu ntakwu anyi na-anu gbasara ya!
Onye puru ighotacha ida uda[§] nke ike ya?"

27

Okwu ikpeazu Job nye ndi enyi ya

- 1 Ma Job gakwara n'ihu n'okwu ya si:
- 2 "N'ezie, dika Chineke na-adi ndu, onye juru ikpere m ikpe ziri ezi,
Onye puru ime ihe niile, onye mere ka m hu ihe ilu nke mkpuruobi.
- 3 Ogologo mgbe m nwere ndu n'ime m,
mgbe iku ume Chineke dikwa n'imi m,
- 4 egbugbere onu m agaghị ekwu ihe ojojo,
ire m agakwaghị ekwu okwu aghughu.
- 5 Agaghị m ekwenye na ihe unu kwuru ziri ezi;
ruo mgbe m ga-anwu, agaghị m agonari izuoke m.
- 6 Aga m ejigidesi ezi omume m aka ike, agaghị m ahapu ya;
o nwekwaghị mgbe obi m ga-ata m uta ogologo ubochi niile nke ndu m.
- 7 "Ka ndi iro m diri ka ndi ajo omume,
ka ndi na-ebili imegide m diri ka ndi na-emebi iwu.
- 8 N'ihì nke a, ginì bu olileanya onye na-amaghì Chineke nwere mgbe e bipuru ya,
mgbe Chineke wepuru ndu ya?
- 9 Chineke o na-anu ikwa akwa ya
mgbe nsogbu dakwasiri ya?
- 10 O ga-achota ihe utu n'ime Onye puru ime ihe niile?
O ga-akpoku Chineke mgbe niile?
- 11 "Aga m akuziri unu maka ike nke Chineke;
agaghì m ezo ihe banyere uzọ Onye puru ime ihe niile.
- 12 Unu onwe unu ahula ihe ndi a,
ginì mere unu ji ekwu okwu ndi a na-enweghi isi?
- 13 "Nke a bu oke Chineke na-ekenye ndi ajo omume,
nke a bukwa ihe nketa nke onye ahụ na-adighi eme ebere na-anata site n'aka Onye puru ime ihe niile.

[†] 26:9 26:9 O na-ekpuchi ihu ocheeze nke onwa [‡] 26:14 26:14 Ihe ndi a bu ufodu n'ime ihe o na-eme [§] 26:14 26:14 Egbe eluigwe nke ike

- 14 N'agbanyeghi onuogugu umu ya, oke ha bu mma agha;
umu ya agaghi enwe ihe oriri ga-ezuru ha.
- 15 Orja na-efe efe ga-egbu ndi ya foro ndu;
ozo, umu nwanyi ha hapuru nwuo agaghi akwa akwa n'ihi ha.
- 16 O buru na o kpakota olaocha dika uzuzu,
ma tukotakwa uwe dika aja uru,
- 17 ihe ndi o kpakotara bu onye ezi omume ga-eyi ha,
ndi aka ha di ocha ga-ekekwa olaocha ya.
- 18 Ulo o wuru di ka ulo nla,
dikwa ka ulo ntu nke onye nche wuru.
- 19 O na-edina ala dika ogaranya ma o gaghi edinakwa dika ogaranya ozo;
mgbe o saghere anya ya abuo, ihe niile efuola.
- 20 Oke egwu na-adakwasu ya dika idee mmiri;
oke ebili mmiri na-ebufu ya n'abali.
- 21 Ifufe si n'owuwa anyanwu na-ebufu ya, agaghi ahukwa ya anya ozo;
o na-azachapu ya site n'onodu ya.
- 22 O na-atufu ya na-enweghi ebere
mgbe o na-eme ngwangwa igbapu site n'ike ya.
- 23 O na-akukota aka ya n'ikwa emo,
were ima osu wezuga ya n'onodu ya."

28

Nwa mgbe nta: Ebe a na-achota amamihe

- 1 Olulu e si egwuputa olaocha di;
ebe a na-anucha olaedo dikwa.
- 2 E si n'ime ala eweputa igwe,
olanchara na-agbazeputa site nkume na-agho ola.
- 3 Mmadu na-eme ka ochichiri nwee ogwugwu;
o na-enyochaputa ihe di ebe di anya,
na-achogwe n'ime oke ochichiri.
- 4 O na-egwu olulu n'ebe di anya site n'ebe mmadu bi,
n'ebe ukwu mmadu na-adighi eru,
n'ebe ahụ di anya site n'ebe mmadu bi ka ha na-akwufeghari.*
- 5 Ala ahụ e si na ya enweta nri,
aburula ihe e ji oku gbanwee n'okpuru ya.
- 6 Safaia bu nkume di oke onuahia di na nkume ya;
aja ya nwekwara mkpuru olaedo.
- 7 O dighi anu ufe nke na-eri anu maara uzu ahụ zoro ezo;
anya agu nkwo obula ahutubeghi ya.
- 8 Anu ohia di nganga anaghi azonye ukwu n'elu ya,
odum obula adighi awaghari n'ebe ahụ.
- 9 Ndi mmadu na-eji aka na-etiwasi nkume ahụ na-enwu oku
mee ka mgborogwu ugwu ahụ puta ihè.
- 10 Ha na-awaputa owa uzu n'etiti nkume ahụ,
anya ha na-ahukwa akunuba ya niile.
- 11 Ha na-achoputa isi mmiri niile
ma meekwa ka ihe nzuzo puta ihè.

* 28:4 28:4 N'oge ochie, o bu n'uche e ji eriri kegide ka ndi na-egwuputa ihe di iche iche site n'ime ala na-anodu ala. Mgbe a na-adotu ha, ukwu ha adighi eru ala, ha na-akwufegharikwa n'ihu onodu ha.

- 12 Ma olee ebe ka a ga-achota amamihe?
Olee kwa ebe nghota bi?
- 13 Mmadu apughị ighota onuahia ya,
agaghị achotakwa ya n'ala ndị dị ndụ.
- 14 Ogbu mmiri na-asi, "O dighị n'ime m,"
osimiri na-asi, "O dighị n'aka m."
- 15 A gaghị eji olaedo a nuchara nke oma zuta ya,
apughị itụ ihe bụ onuahia ya n'olaocha.
- 16 A gaghị eji olaedo nke Ofia zuta ya,
a gaghị ejikwa nkume dara oke onuahia nke oniks maobu safaia zuta
ya,
- 17 A gaghị eji olaedo maobu kristal tunyere ya,
maobu iji ejiji olaedo nweta ya.
- 18 Koral na jasper erughị ihe a na-akpotu aha n'ebe o di;
onuahia nke amamihe kariri otutu rubi.
- 19 A gaghị eji ola topaazi nke Kush tunyere ya;
a pughị iji olaedo a nuchara anucha zuta ya.
- 20 Olee ebe amamihe si abia?
Olee ebe nghota bi?
- 21 E zoro ya ezo site n'anya ihe niile di ndu,
e kpuchikwara ya nye o buladi anu ufe nke eluigwe.
- 22 Mbibi na onwu na-asi;
"Naanị akuko ya ruru anyị ntị."
- 23 Chineke ghotara uzọ ya,
naanị ya makwara ebe obibi ya di.
- 24 N'ihị na o na-ahụ nsotu nke uwa,
na-ahukwa ihe niile di n'okpuru eluigwe.
- 25 Mgbe o hiwere ike nke ikuku,
tuokwa mmiri n'ihe otutu,
- 26 mgbe o nyere mmiri ozuzo iwu
meekwa uzọ nye egbe eluigwe na oke ikuku,
- 27 mgbe ahụ, o lere amamihe anya, nyochasia ya,
meekwa ka o guzosie ike, ma nwaputakwa ya.
- 28 O sirị mmadu,
"Itu egwu Onyenwe anyi, nke ahụ bụ amamihe;
ozo, i si n'ihe ojoo wezuga onwe bụ nghota."

29

Ngopu ikpezu Job

- ¹ Job gakwara n'ihu n'okwu ya si:
² "O gaara adi m nọo mma ma a si na m ga-adi dika m di n'onwa ole na
ole gara aga,
dika ubochi ndi ahụ mgbe Chineke na-elekota m,
³ mgbe oriona ya na-achakwasị m n'isi
ihè ya ka m ji jee ije n'ochichiri.
⁴ Ewoo, otu ihe dijiri n'ubochi ihe na-agara m nke oma,
mgbe mmekorita mu na Chineke mere ka ulo m buru ebe a goziri
agozi,
⁵ mgbe Onye puru ime ihe niile nonyeere m
na mgbe umu m nokwa m gburugburu,

- 6 mgbe ụzọ m jupụtara na mmiri ara ehi rahụrụ arahụ,
mgbe nkumè na-awụpụtara m mmanụ oliv dịka mmiri na-asọ asọ.
- 7 “Mgbe m na-apụ n’ọnụ ụzọ ama obodo
were ọnọdụ m n’ama.
- 8 Ụmụ okorobia na-ahụ m wezuga onwe ha,
ndị okenye na-ahụkwa m ma guzo n’ụkwụ ha;
- 9 ndịisi ọchịchị obodo na-akwụsị ikwu okwu
ma were aka ha kpuchie ọnụ ha;
- 10 olu ndị a na-asọpuru na-adakwa juu,
ire ha na-araparakwa ha n’akpo ọnụ.
- 11 N’oge ahụ, onye ọbụla nuru olu m na-ekwu ihe dị mma banyere m,
ndị hụkwara m na-agba ama ọma maka m.
- 12 N’ihi na anapụtara m ndị ogbenye na-eti mkpu enyemaka,
napụtakwa ndị mgbei na-enweghị ndị enyemaka.
- 13 Onye nọ n’ọnụ onwu góziri m;
emekwara m ka obi nwanyị di ya nwuru bụọ abụ.
- 14 Ana m eyikwasị ezi omume dịka uwe,
ikpe ziri ezi bụ uwe mwụda m na akwa okike nke isi m.
- 15 Abụ m anya nye onye isi,
burukwa ụkwụ nye onye ngwuru.
- 16 Abụ m nna nke onye nọ na mkpa;
burukwa onye gbaliri ihu na ndị ọbia natara ikpe ziri ezi.
- 17 Etijiri m ikiri eze nke ndị ajọ omume,
si otu a napụta ndị ha na-achọ ịdọgbu.
- 18 “Echere m si, ‘Aga m anwu n’ulo nke aka m,
na ubochi m ga-abakwa uba dịka aja di n’ala.
- 19 Mgborogwu m ga-eto rida na mmiri,
na igirigi ga-adakwasikwa n’alaka m abali niile.
- 20 Nsoपुरu m ga-adigide ọhuru n’ime m,
uta m ga-adigidekwa ọhuru n’aka m.’
- 21 “Umụ mmadu na-eji oke olileanya na-ege m nti,
ha na-ederekwa duu inuru ndumodu m.
- 22 Mgbe m kwusiri okwu, ha anaghi ekwukwa ozọ.
Okwu m na-ada juu na nti ha.
- 23 Ha na-echerekwa m dike e si echere mmiri ozuzo,
na-anukwa okwu m dike ala si anu mmiri ozuzo n’okochi.
- 24 Mgbe m miiri ha onu ochi, ha adighi ekwenye ya;
ihe nke ihu m di oke mkpa nye ha.
- 25 O bu m na-ahoputara ha uzọ, na-anodu dike onyeisi ha;
ebiri m dike a ga-asị na m bu onye eze n’etiti ndi agha ya;
na dike onye na-akasi ndi na-eru uju obi.

30

- 1 “Ma ugbu a, ha na-akwa m emo
bu ndi bu umuntakiri n’ebe m no,
bu ndi nna ha na-etorughi ndi m na-ezipu
ka ha na nkita na-eso aturu m nokota.
- 2 Uru ginị ka ike aka ha ga-abara m,

ebe ọ bụ na ha adighikwa ike?

- 3 Ha bụ ndị ike gwurụ site n'ụkọ na aguu,
ha na-agaghari n'ala kporo nku
na-awaghari kwa n'ime ozara n'abalị.
- 4 N'ala ohia ka ha na-atụrị ahijia nnu,
mgborogwu osisi brum bukwa nri ha.
- 5 A chupuru ha site n'etiti ndi mmadu ibe ha,
a na-etiso ha mkpu dika ha bu ndi ohi.
- 6 A chupuru ha ka ha gaa biri n'ala iyi mmiri na-adighi.
Ha bi n'etiti ogba nkume na onu a turu n'ime ala.
- 7 Ha na-eme uzu n'ohia dika umu anumanu,
na-ejikota onwe ha n'ahijia toro n'okpuru osisi.
- 8 Ha bu ndi e ledara anya, ndi na-enweghi aha,
e sitere n'ala ahụ chupu ha.
- 9 "Ma ugbu a, aburu la m ihe umu okorobia ji abu abu ikwa emo;
aburukwala m okwu ha ji anopuru ubochi.
- 10 Abu m ihe iso oyi nye ha, ha adighi abiakwa m nso;
ha anaghi egbu oge igbu m aso mmiri n'ihu.
- 11 Ma ugbu a, ebe o bu na Chineke atopula eriri uta m ma kpagbuo m,
o nwekwaghi ihe ha na-adighi eme n'ihu m.
- 12 N'aka nri m mba ndi a na-ebuso m agha.
Ha na-esiri ukwu m onya,
ha na-ewuli mgbidi ha nochibido m.
- 13 Ha na-etiwasi uzọ m,
ha kwadoro mmekpa ahụ m.
'O nweghi onye ga-enyere ya aka,' ka ha na-ekwu.
- 14 Ha na-abiakwasi m dika ndi sitere ebe e tipuru mgbidi;
n'etiti mbibi ya ha na-enu onwe ha enute n'ebe m no.
- 15 Oke egwu abiakwasila m;
ugwu m adila ka ihe ifufe buuru,
nchekwa m agabigala dika igwe ojii.
- 16 "Ugbu a, ndu m ji nwayo nwayo na-agabiga;
ubochi ahuhu ejidela m.
- 17 Abali na-esewasi okpukpu m,
ihe mgbu m nke na-ata ata enweghi ezumike.
- 18 N'oke ike ya, Chineke na-adiri m ka uwe;
o na-ekechi m dika olu uwe m.
- 19 O na-atuba m n'ime apiti,
mee ka m ghoo ntu na aja.
- 20 "Chineke m, anam etiku gi ma i dighi aza m;
anam eguzo oto, ma naani anya ka i lere m.
- 21 I na-emegide m na-enweghi obi ebere;
i ji aka gi di ike megide m.
- 22 I na-ejide m n'ike welie m elu chuba m n'oke ifufe,
i na-eme ka m buru onye na-akwufeghari n'oke ifufe nke mmiri.
- 23 Amara m na i ga-eweda m ruo onwu;
ruo n'ebe e debeere mmadu niile di ndu.
- 24 "N'ezie, o dighi onye na-emegide onye e tidara n'ala;

- mgbe ọ na-eti mkpu n'ọnọdu nhuju anya ya na-achọ enyemaka.
- 25 Ọ bụ na m akwaghị akwa n'ihì ndị nọ na nsogbu;
ọ bụ na mmụọ m erughị ụjụ n'ihì ndị ogbenye?
- 26 Ma mgbe m lere anya ihe ọma, ihe ọjọọ b́ara;
mgbe m lere anya ihè, mgbe ahụ ka ọchịchiri b́ara.
- 27 Obi m anaghị ezu ike n'ime m;
ụbọchị ahụhụ na-ezute m.
- 28 Ana m agaghari na-eji nji ma ọ bughị n'ihì oke anwụ.
Eguzola m ọtọ n'ogbakọ ndi mmadụ tikuo ha ka ha nyere m aka.
- 29 Aburula m nwanne nkita ọhia;
onye ya na ikwighikwighi na-esoghari.
- 30 Akpukpo ahụ m na-eji nji na-ekpe iwere;
anụ ahụ m na-anụ ọkụ dika ihe a kwanyere ọkụ.
- 31 Ụda ụbọ akwara m bụ ụda iru ụjụ;
ụda ọja m bukwa ụda iti mkpu akwa.

31

- 1 “Mụ na anya m gbara ndụ kpebie
na o nweghị mgbe m ga-ele nwaagboghọ ọbula anya n'ihì agụụ ikwa
iko.*
- 2 N'ihì na, ginị bụ oke mmadụ ketara n'aka Chineke onye bi n'elu;
ginị bukwa ihe nketa ya site n'aka Onye puru ime ihe niile nọ n'elu?
- 3 Ọ bughị mbibi nye ndi ajo omume,
nhuju anya nye ndi na-eme ihe ọjọọ?
- 4 Ọ bụ na ọ naghị ahụ ụzọ m niile,
guokwa nzọ ukwu m niile ọnu?
- 5 “Ọ buru na m gara ije n'uzọ ụgha
maobu na ukwu m mere ngwangwa gbasoro ụzọ aghughọ,
- 6 ka Chineke were ihe ọtutu ziri ezi tuọ m,
ọ ga-amata na m bụ onye na-enweghị ita uta.
- 7 Ọ buru na nzọ ukwu m si n'uzọ wezuga onwe ya,
ọ buru anya m na-edu obi m,
ma ọ bukwanu na aka m abuo bụ ihe e meruru emeru,
- 8 ọ buru otu a, ka onye ọzọ rie ihe m kuru n'ubi,
ka e hopuchakwa ihe niile m kuru n'ubi.
- 9 “Ọ buru na ọ guola obi m aguu ijekwuru nwanyi ọzọ,
maobu na m ezoola n'onu ụzọ onye agbataobi m,
- 10 mgbe ahụ, ka nwunye m kworo nwoke ọzọ nri,
ka ndi ikom ọzọ dinaa ya.
- 11 N'ihì na nke ahụ ga-abu ihe ihere,
burukwa mmehie kwesiri ka e kpee ya ikpe.
- 12 Ọ bụ ọkụ na-ere ruo n'ebe ila n'iyi;†
nke puru ihopu ihe owuwe ubi m niile.
- 13 “Ọ buru na m juru ikpe ikpe ziri ezi
nye nwoke maobu nwanyi obula na-ejere m ozi
mgbe ha nwere mkpesa megide m,

* 31:1 31:1 Maobu, anya ọjọọ Mat 5:28 † 31:12 31:12 Maobu, Mbibi

- 14 *gini* ka m ga-eme mgbe Chineke *biakwutere* m?
Gini ka m ga-aza ya mgbe o *juru* m *ajuju*?
- 15 O bu na o *bughi* onye *kpuru* m n'afọ nne m mekwara ha?
 O *bughi* ya *kpuru* anyi *abu* n'afọ nne anyi?
- 16 “O buru na m *aju* inye ndi *ogbenye* ihe di ha *mkpa*,
 ma o *burukwa* na m eme ka anya *nwanyi* di ya *nwuru* *dalaa* ya n'isi,
- 17 o buru na m *dobere* ihe *oriri* m maka *naani* m,
 ma *ju* inye ya *umu* mgbei;
- 18 ma site n'okorobia m, *azulitere* m ha *dika* nna *kwesiri*,
 o *bukwa* site na *nwantakiri* ka m bu *onyendu* nye *nwanyi* di ya *nwuru*.
- 19 O buru na o di mgbe m *huru* onye na-ala n'iyi n'ih i *enweghi* akwa,
 ma *obu* onye no n'uko nke na-*enweghi* uwe,
- 20 ma obi ha *agozighi* m
 n'ih i *iji* *aji* *sitere* n'umu *aturu* m mee ka o nwee *okpomoku* n'ahu ya.
- 21 O buru na m *eweliela* aka m *megide* onye nna ya *nwuru*,
 n'ih i na m mara na m *nwere* *nkwuwa* okwu n'uloikpe,
- 22 mgbe *ahu*, ka aka m si n'ubu m *dapu*,
 ka e *tijekwa* *ogwe* aka m site na *nkwonkwo* ya.
- 23 N'ih i na *aturu* m *egwu* *mbibi* na-esite n'aka *Chineke*,
 n'ih i *egwu* *ebube* ya, *enweghi* m ike ime ihe ndi a.
- 24 “O buru na *ntukwasi* obi m di n'olaedo,
 ma *obu* na m si *olaedo* a *nuchara* *anucha*, ‘I bu ebe *ndabere* m.’
- 25 O buru na m *nuriri* onu n'ih i oke aku m,
 ihe *nneweta* nke aka m *ritere* n'uru,
- 26 o buru na m *legidere* *anyanwu* anyi n'ebube ya,
 ma *obu* onwa n'ike *nchawa* ya,
- 27 nke ga-eme ka obi m buru ihe a *rafuru* na *nzuzo*,
 ma *obu* aka m *aburu* ihe e *weliri* ife ha *ofufe*,
- 28 mgbe *ahu*, ihe ndi a ga-*abu* *mmehie* nke a ga-*ekpe* *ikpe*,
 n'ih i na m *gaara* *abu* onye na-*ekwesighi* *ntukwasi* obi nye *Chineke*,
 Onye bi n'elu.
- 29 “O buru na m *nuriri* onu n'ih i odachi nke *dakwasiri* onye iro m
 ma *obu* *chia* *ochi* n'ih i *nsogbu* nke *dakwasiri* ya,
- 30 *ekwebeghi* m ka onu m *mehie*
megide ha site n'ibu ndu ha onu.
- 31 O buru na o *nwebeghi* oge ndi no n'ezinaulo m *kwuru* okwu si.
 ‘Onye ka o bu nke na-*erijubeghi* *afọ* site n'ih e *oriri* Job na-enye?’
- 32 Ma o *dighi* onye *obia* na-anọ *onodu* *abal* n'ama,
 n'ih i *uzo* m na-*eghe* *oghe* mgbe *obula* nye ndi ije.
- 33 O buru na m na-*ezo* *mmehie* m *dika* ndi *ozo*,[‡]
 site n'izobe *mmehie* m n'ime obi m,
- 34 n'ih i na m *turu* *egwu* *igwe* *mmadu*,
 si otu a, *tuo* oke *egwu* n'ih i *nleda* anyi nke ndi *agburu* di *iche* *iche*,
 nke mere ka m *gbaa* *nkiti* *ghara* *ipu* n'ezi.
- 35 (“O, a si na o *nwere* onye ga-*ege* m nti!

‡ 31:33 31:33 Maobu, dika Adam mere

- Ana m ebinye aka m n'okwu ngọpụ m, ka Onye pụrụ ime ihe niile za m,
 ka onye na-ebo m ebubo depụta ihe o nwere megide m n'akwụkwọ.
- 36 N'ezie, aga m eyiri ya n'ubu m,
 aga m eyinyekwa ya dika okpueze.
- 37 Aga m agụkọrọ ya nzo ukwu m niile,
 aga m ejekwuru ya dika okpara eze.)
- 38 "O buru na ala m etie mkpu megide m,
 o buru na olulu di na ya ejuputa n'anya mmiri,
- 39 o buru na m eripia ihe o meputara na-akwughị ugwo,
 maobu mee ka mmuo ndi bi n'ime ya daa mba,
- 40 ka ogwu puputa n'onodu oka wiiti,
 ka ahijia na-esi isi ojoo puputakwa n'onodu oka bali."
- Okwu Job agwula.

32

Okwu Elihu

- 1 Mgbe ahụ, ndi ikom ato ndi a kwusiri isa Job okwu obula ozo n'ihu na o huru onwe ya dika onye ezi omume. ² Ma oke iwe were Elihu nwa Barakel onye obodo Buz, si n'ikwu Ram megide Job n'ihu na o gurụ onwe ya dika onye ezi omume karịa Chineke. ³ Iwe wekwara ya n'ebe mmadu ato ndi enyi Job no, n'ihu na o dighi ebe ha hutara Job dika onye uzo ya na-ezighi ezi, ma ha gara n'ihu ima ya ikpe. ⁴ Ma ruo ugbu a, Elihu agwaghị Job okwu obula n'ihu na ndi ozo bu okenye n'ebe o no. ⁵ Ma mgbe o huru na ndi ikom ato ndi a enweghi okwu ozo ha ga-ekwu, nke a kpasuru ya iwe.
- ⁶ Ma Elihu nwa Barakel onye obodo Buz zara si:
 "Abu m nwantakiri n'onuogugu afo m gbara,
 ma unu bu ndi okenye;
 o bu nke a mere m ji gbaa nkiti n'ujo,
 hapu igwa unu ihe m maara.
- 7 Ehere m n'obi m si, 'Onuogugu afo ga-ekwu okwu;
 otutu afo ka o dikwara ikuzi amamihe.'
- 8 Ma o bu mmuo di n'ime mmadu,
 nkuume nke Onye puru ime ihe niile na-enye nghota.
- 9 O bughi naani ndi okenye bu ndi mara ihe,
 o bukwaghị naani ndi gbara otutu afo bu ndi na-aghota ihe ziri ezi.
- 10 "Ya mere m na-asị, Geenu m nti;
 mu onwe m ga-agwa unu ihe m ma.
- 11 Echeere m oge niile unu na-ekwu okwu,
 egere m nti na ntughari uche unu,
 oge niile unu na-achoputa okwu unu ga-ekwu.
- ¹² Egere m nnoo unu nti,
 ma o dighi onye n'ime unu nwerela ike gosi Job uzo o si jahie;
 o dighi onye n'ime unu zaghachiri iru uka ya.
- 13 Unu ekwula si, 'Anyi achotala amamihe;
 ka Chineke na-abughị mmadu gosi ya mmehie ya.'
- 14 Ma Job edozighi okwu ya n'usoro megide m,
 ya mere agaghị m eji iru uka unu zaghachi ya.

- 15 “Ha adaala mba na-enweghị ihe ọzọ ha ga-ekwu; ike okwu agwula ha.
- 16 M ga-echere, ugbo a ha deere duu, ugbo a ha guzo ebe ahụ na-enweghị ọsịsa?
- 17 Mu onwe m ga-ekwu uche m; ihe m maara ka mụ onwe m ga-ekwu,
- 18 n’ihi na okwu juru m ọnụ, ọ bụkwa mmụọ dị n’ime m na-akwagide m.
- 19 N’ime m, adị m ka mmanya na-agbọ ufufu a kwuchiri na karama, dika karama akpukpọ ọhuru dị njikere igbawa.
- 20 Aga m ekwurịrị okwu ka m si n’uzọ dị otu a chọta izuike; aga m emeghe egbugbere ọnụ m ma zaghachi.
- 21 Agaghị m ekpe mmadụ ọbụla ikpe mmegide maọbụ jaa mmadụ ọbụla mma n’uzọ na-ezighị ezi.
- 22 N’ihi na ọ bụrụ na m bụ ọka nwere ire uto n’ija ihe na-ezighị ezi mma, Onye kere m ga-ewepụ m n’oge na-adighị anya.

33

- 1 “Ma ugbo a, Job, gee ntị n’okwu m; ñaakwa ntị nke ọma n’ihe niile m ga-ekwu.
- 2 Ejikerela m imeghe ọnụ m ikwu okwu; okwu m dikwa n’ọnụ ire m.
- 3 Okwu m sitere n’izi ezi nke obi m; egbugbere ọnụ m na-ekwu naanị eziokwu nke m ma.
- 4 Ọ bụ Mmụọ nke Chineke mere m, nkuume nke Onye puru ime ihe niile na-enye m ndụ.
- 5 Zaghachi m ma ọ bụrụ na i nwere ike; jikere onwe gi ka anyị rurịtaa ụka.
- 6 Mụ onwe m di ka i si di n’ihu Chineke; mụ onwe m bụkwa ihe esitere n’urọ kpuo.
- 7 Egwu m ekwesighị ime ka i tuọ oke ujo, ma ọ bụkwanụ ogwe aka m idị arọ n’ahụ gi.
- 8 “Ma i kwuola ya na ntị m, anurū m okwu ndị ahụ niile,
- 9 ‘Mụ onwe m di ọcha n’obi m, o nweghị ihe na-ezighị ezi m mere; adị m ọcha na-enweghị mmehie ọbụla.
- 10 Ma Chineke chọtara ezughị oke n’ebe m nọ; ọ na-ahụta m dika onye iro ya.
- 11 Ọ na-eji mkporo kechie ụkwụ m abụọ; ọ na-enyochakwa ụzọ m niile.’
- 12 “Ma ana m agwa gi, na nke a i meghị nke ọma, n’ihi na Chineke di elu karịa mmadụ.
- 13 Gini mere i ji na-ekpesara ya na ọ dighị azaghachi mmadụ ọbụla okwu?
- 14 Ma Chineke na-ekwu okwu, ugbo a n’otu ụzọ, ugbo a kwa n’uzọ ọzọ, ọ bụ ezie na mmadụ nwere ike ghara ighota ya.
- 15 Na nro maobu n’ohu nke abali, mgbe umu mmadụ na-ada n’oke ura, mgbe ha na-atughari n’elu ihe ndina ha.

- 16 O nwere ike kwunye ha okwu na ntị
ma mee ka egwu tọọ ha site n'ọtụtụ ịdọ aka na ntị;
- 17 ka mmadụ si n'ajọ omume ya chegharịa,
ka o si na nganga ya wezuga onwe ya,
- 18 ka o chebe mkpuruobi ya site n'olulu,
chebekwa ndụ ya site n'ila n'iyi nke mma agha.
- 19 "Ozọkwa, a na-abara mmadụ mba site n'ihe mgbu nke na-eme ka o
dinara n'elu ihe ndina,
ebe ọkpụkpọ niile dị ya n'ahụ na-anọgide na-egbu ya mgbu.
- 20 Nke na-eme ka ndụ ya na-asọ ihe oriri oyi,
ozọ, mkpuruobi ya na-ajukwa nri dịkarisiri uto.
- 21 Anụ ahụ ya na-abụ ihe na-ala n'iyi,
ma ọkpụkpụ ya; nke bụ ihe zoro ezo na mbụ, na-aputa ihe ugbu a.
- 22 Mkpuruobi ya na-abiaru ili nso,
ndụ ha na-anọkwa nso n'aka ndị na-ejere onwụ ozi.
- 23 Ma a si na e nwere mmụọ ozi nọ ya n'akuku,
dika onye nkwuchite onụ, otu onye n'etiti puku mmadụ,
onye ga-agwa mmadụ ihe ziri ezi nye ya,
- 24 ọ na-emere onye ahụ amara, na-asikwa Chineke,
'Naputa ya, ekwela ka ọ gbadaa n'ime olulu ili;
achotala ihe mgbaputa n'ihi ya.
- 25 Ka ahụ ya nwogharịa dika nke nwantakiri,
ka a eweghachi ike ya dika ọ dị n'ubochi okorobia ya.'
- 26 Mgbe ahụ, onye ahụ ga-arịọ Chineke arịọ ma chotakwa ihuoma ya,
ha ga-ahụ ihu Chineke ma tiekwa mkpu onụ,
ọ na-enyeghachi ha ezi ihe n'ihi ezi omume ya.
- 27 Mgbe ahụ, ọ na-abiakwute umụ mmadụ si ha:
'Emehiere m, mee ihe ziri ezi ka ọ buru ajọ omume,
ma anataghị m ihe kwesiri ibu ugwo oru m;
- 28 ọ gbaputara mkpuruobi m ka m ghara irida n'olulu ili,
ya mere aga m adi ndụ hukwa ihè nke ndụ.'
- 29 "Ihe ndị a niile ka Chineke na-emere mmadụ
ugboro abụọ, ọbụladi ugboro atọ.
- 30 Ka ọ doghachite mkpuruobi ya site n'olulu ili,
ka ihè nke ndụ si otu a mukwasị ya.
- 31 "Gee ntị, Job, ma nuru okwu m;
dere jii ka m kwuo okwu.
- 32 Ọ buru na i nwere ihe i chorọ ikwu, zaghachi m;
kwupu okwu, n'ihi na achoro m igu gi n'onye ezi omume.
- 33 Ma ọ bughị otu a, gee m ntị;
dere jii, ka m zi gi amamihe."

34

- ¹ Mgbe ahụ Elihu siri:
- ² "Nuru okwu m, unu ndi amamihe;
gee m ntị unu ndi ikom nwere mmuta.
- ³ Nti na-anwale okwu dika
ire si anu uto ihe oriri.

- 4 Ka anyị chọputara onwe anyị ihe ziri ezi;
ka anyị nọkọta mụta ihe dị mma.
- 5 “Job na-asị, ‘Abụ m onye ezi omume,
ma Chineke na-anapụ m ikpe ziri ezi.
- 6 Ọ bụ eziokwu na aka m dị ọcha
ma a na-ahụta m dika onye ụgha;
ọ bụ eziokwu na ikpe amaghị m
ma ọnya na-enweghị ngwọta ka àkụ ya na-enye m.’
- 7 Olee nwoke dika Job,
nke na-anụ ikwa emo dika mmiri?
- 8 Ya na ndị na-eme ajọ ihe bụ enyi,
ya na ndị ajọ omume na-emekọkwa ihe.
- 9 N’ihi na ọ na-asị, ‘Ọ dighị uru dị ya
na mmadụ na-achọ ime ihe na-atọ Chineke uto.’*
- 10 “Ya mere, geenụ m ntị, unu ndị ikom nwere nghọta.
Ya buru ihe dị anya n’ebe Chineke nọ, bụ ime ajọ omume,
burukwa ihe dị anya n’ebe Onye puru ime ihe niile nọ, bụ ime ihe
na-ezighị ezi.
- 11 Ọ na-akwughachi onye ọbụla dika ihe o mere si dị,
ọ na-ewetara mmadụ dika omume ya kwesiri.
- 12 Ọ bụ ihe a na-ekwesighị iche n’uche na Chineke puru ime ihe na-ezighị
ezi,
na Onye puru ime ihe niile ga-ekpe ikpe n’ezighị ezi.
- 13 Onye họtara ya ichi ụwa?
Onye mere ya onye nlekọta ụwa niile?
- 14 Ọ buru na ọ bụ ebumnuche ya
iweghachi mmụọ ya na nkuume ya,
- 15 mmadụ niile ga-alakọta n’iyi,
mmadụ niile ga-alaghachikwa n’aja.
- 16 “Ọ buru na i nwere nghọta, nuru nke a;
gee ntị n’okwu m.
- 17 Ọ puru ichi bụ onye ahụ kporo ikpe ziri ezi asị?
Ị ga-ama Onye ezi omume na onye dị ike ikpe?
- 18 Ọ bughị ya na-agwa ndị eze okwu si, ‘Unu abaghị uru,’
ma na-agwakwa ndị a mara aha ha si, ‘Unu bụ ndị ajọ omume.’
- 19 Onye na-adighị ekpe ikpe mmegide[†] nye umu ndị ikom eze,
onye na-adighị emenyere ndị ọgaranya, ma megbuo ndị ogbenye,
n’ihi na ha niile bụ ọrụ aka ya.
- 20 N’otu ntabi anya, ha na-anwu n’ime etiti abali;
ndị ahụ na-ama jijiji ma gabiga;
a na-ewezugakwa ndị dị ike ma ọ bughị site n’aka mmadụ.
- 21 “Anyị na-elekwasị ụzọ niile nke umu mmadụ;
ọ na-ahukwa nzo ukwu ha niile.
- 22 Ọ dighị ọchịchiri dijị, ọ dighikwa oke ọchịchiri dijị,
ebe ndị na-eme ajọ ihe puru izo.
- 23 Ọ dighị mkpa ọ dijiri Chineke ịga n’ihu inyocha umu mmadụ,

* 34:9 34:9 Mal 3:14 † 34:19 34:19 Dit 10:17; Rom 2:11

- nke mere na ha ga-abịa n'ihu ya maka ikpe ikpe.
- 24 Na-ajughị ajuju Chineke na-akutu ndị a maara aha ha ma were ndị ozo dochie n'onodu ha.
- 25 N'ihu na o na-aguko oru ha niile, o na-achupu ha n'abalị mee ka ha ghoọ ndi e gwepiara egwepia.
- 26 N'ebe mmadu niile ga-ahu ha ka o na-ata ha ahuhu n'ihu ajo omume ha,
- 27 n'ihu na ha sitere n'iso ya wezuga onwe ha, ha enweghikwa uche ilebanye anya n'uzo ya obula.
- 28 Ha mere ka iti mkpu akwa nke ndi ogbenye ruo ya nti, nke mere na o nuru akwa ndi no na mkpa.
- 29 Ma o buru na o gba nkiti, onye ga-ama ya ikpe? O buru na o zoo ihu ya, onye puru ihu ya?
- Ma ya onwe ya na-achị isi n'ebe mmadu na mba no,
³⁰ igbochi nwoke na-adighi atu egwu Chineke ichi obodo, ka o gharakwa ibu ihe onya nye ndi mmadu.
- 31 "O buru na mmadu a si Chineke, 'Abu m onye ikpe mara ma agaghị m emehie kwa ozo.
- 32 Biko, zi m ihe ndi ahu m na-apughị ihu; o buru na m emehiela, agaghị m emekwa ya ozo.'
- 33 Chineke o ga-akwughachi gi ugwo oru site na mkpebi§ gi mgbe i juru icheghari?
- Gi onwe gi ga-ekpebi, o bughị mu; ya mere gwa m ihe i mara.
- 34 "Ndi ikom ndi nwere nghota na-ekwu si, ndi amamihe nuru okwu m na-asị m,
- 35 'Job na-ekwu okwu dika onye na-amaghị ihe; okwu ya di ka nke onye na-enweghị uche.'
- 36 O ga-adi nnoo mma ma a si na a nwaa Job ruo nsotu maka osisa ya dika nke ajo mmadu!
- 37 O na-atukwasị nnupu isi n'elu mmehie ya; na-aku aka n'etiti anyi n'uzo ikwa emo, ma werekwa okwu nkwulu bara uba megide Chineke."

35

- ¹ Mgbe ahu, Elihu siri:
- 2 "I na-eche na nke a ziri ezi? I siri, 'Na m ziri ezi o bughị Chineke.'
- 3 N'agbanyeghi ihe ndi a, i na-aju ya si, 'Uru gini ka o baara m, gini bu uru m ma o buru na emehieghị m?'
- 4 "O ga-amasi m izaghachi gi, zaghachikwa ndi enyi gi na ha no.
- 5 Lelie anya na eluigwe ma hukwa. Legide mbara igwe na igwe oji niile, nke di anya karija gi.
- 6 O buru na i mehie, olee uzo nke a si metuta ya? O buru na mmehie gi bara uba, gini ka nke a puru ime ya?
- 7 O buru na i bu onye ezi omume, gini ka i na-enye ya,

§ 34:32 34:32 Maobu, amaghị § 34:33 34:33 Ya bu, nroputa

maoḅu giṅi ka o na-anata site n'aka gi?

- 8 Ajo omume gi na-emetuta naani mmadu dika gi,
ma ezi omume gi na-emetuta naani umu ndi mmadu.
- 9 "Umu mmadu na-eti mkpu akwa n'ih i ba uba nke mmegbu,
ha na-arifo arifio enyemaka site n'aka ndi di ike.
- 10 Ma o dighi onye na-asị, 'Olee ebe Chineke onye kere m no,
onye na-enye abu n'ime abali,
- 11 onye na-akuziri anyi ihe karja ka o na-akuziri umu anu ohia nke uwa,
onye na-eme ka anyi buru ndi maara ihe karja umu nnunu * nke igwe?'
- 12 O dighi azaghachi mgbe umu mmadu na-eti mkpu akwa,
n'ih inya isi nke ndi ajo omume.
- 13 N'ezie, Chineke adighi ana nti n'arifio efu ha;
Onye puru ime ihe niile a dighi elebara ya anya.
- 14 Ma ya buruzie nke a i na-ekwu, o ga-esi anaa gee nti
mgbe i na-ekwu na i dighi ahụ ya anya,
na i burula ikpe gi bja n'ihu ya
na i ga-anokwa na-eche ya!
- 15 Ozọ, n'ih na iwe ya adighi eweta ntaramahuhu,
n'ih na o dighi ariba ama ajo omume o buladi nke dikarisiri nta.
- 16 Ya mere, Job saghere onu ya kwuo okwu dika onye na-amaghị ihe;
ka onye na-enweghi uche o na-ekwu okwu nkwukwasị efu."

36

¹ Elihu gara n'ihu si:

- 2 "Nyetu m nwa oge nta, ka m gosi gi
na o ka di otutu ihe e nwere ikwu nyere Chineke.
- 3 Ana m enweta amamihe m site n'ebe di anya;
aga m enye Onye kere m ezi omume.
- 4 Ya doo gi anya na okwu m abughi okwu ugha;
onye zuruoke n'ihe omuma nonyeere gi.
- 5 "Chineke di ike ma o dighi eleda mmadu obula anya;
o di ike, burukwa onye na-eme ihe obula o zubere ime.
- 6 O naghị edebe ndi ajo omume ndu,
kama o na-enye ndi a na-akpagbu akpagbu ihe ruuru ha.
- 7 O dighi ewepu anya ya * n'ebe ndi ezi omume no,
kama o na-eme ka ha na ndi eze nokwasị n'ocheeze,
buru ndi e buliri elu ruo mgbe ebighi ebi.
- 8 Ma o buru na e kechie umu mmadu n'agbu igwe,
jirikwa agbu nke mkpagbu jidesie ha ike,
- 9 o na-agwa ha ihe ha mere,
na ha sitere na nganga ha mehie.
- 10 O na-eme ka ha naa nti nye ntuziaka,
na-enyekwa ha iwu ka ha chegharia site n'ajo ihe ha na-eme.
- 11 O buru na ha erube isi, jekwaara ya ozi,
ha ga-abu ndi ga-ebi oge ndu ha foduru n'akunuba,
biekwa ogologo ndu ha niile n'afọ ojuru.
- 12 Ma o buru na ha egeghi nti,

* 35:11 35:11 Maḅu, anu ufe * 36:7 36:7 Maḅu, igbakuta azu

ha ga-ala n'iyi site na mma agha,
ha ga-anwụ na-enweghị ọmụma ihe.

- 13 “Ndi ajoy omume na-ebu iro n'obi ha.
Ha adighi echeghari kpokuo ya o buladi mgbe o kere ha agbu.†
- 14 Ha na-anwu n'oge okorobia ha,
n'etiti ndi ikom na-agba akwuna n'ulo arusi di iche iche.
- 15 Ma ndi na-ahusi anya ka o na-azoputa site n'ahuhu ha;
na-agwa ha okwu site na mkgabu ha.
- 16 “O na-achosi ike inaputa gi site n'onu mkgabu,
baa n'ebe sara mbara, ebe mkgabu na-adighi,
baa na tebul nke juputara na nri di ezi utu.
- 17 Ma ugbu a, ikpe omuma diiri ndi ajoy omume na-anyigbu gi;
ikpe omuma na ikpe ziri ezi abiakwasila gi.
- 18 Lezie anya ka mmadu obula ghara iji akunuba rafuo gi;
ekwekwala ka ihe ngari bara uba wezuga gi n'onodu gi.
- 19 Akunuba gi maobu idi ike gi ha puru inaputa gi
ka i ghara ino na mkgabu?
- 20 Anola na-echere ka abali aja,
mgbe a na-adokpuru ndi umu mmadu site n'ulo ha puo.
- 21 Lezie anya, ka i ghara iche ihu nye ajoy ihe,
bu nke o di ka i na-ahoro karja mkgabu.
- 22 “E buliela Chineke elu n'ike ya,
onye bu onye ozizi dika ya?
- 23 Onye hoputaara ya uzọ o ga-agbaso,
maobu si ya 'I meela ajoy ihe'?
- 24 Cheta ka i bulie oru aka ya elu,
bu nke umu mmadu torola site n'abu.
- 25 Mmadu niile ahuzuola ya;
umu mmadu no n'ebe di anya na-ele ya anya.
- 26 Lee, Chineke di ukwu, karja nghota anyi.
Onuogugu afọ ya kariiri mmadu ichoputa.
- 27 “O bu ya na-eme ka ukuru mmiri rigoro n'elu mgbe anwu na-acha,
nke a na-agho mmiri ozuzo nye iyi niile.
- 28 Igwe ojii na-awadata mmiri di n'ime ya
mee ka mmiri ozuzo di ukwu zokwasị umu mmadu.
- 29 Onye puru ighota ka o si gbasaa igwe ojii,
ka o si ebigbo site n'ebe obibi ya?
- 30 Lee, o gbasaaala amuma ya gburugburu ya
na-ekpuchi ebe niile dikarisiri omimi nke oke osimiri.
- 31 Nke a bu uzọ o si achị mba niile
na-enyejukwa ha nri afọ.
- 32 O ji amuma nke egbe eluigwe kpojoo aka ya,
ma na-enye ya iwu itida ihe obula o choro.
- 33 Ida uda nke egbe eluigwe na-akowa obibia nke oke ifufe mmiri;
o buladi ehi na-eme ka a mara na o no nso.

† 36:13 36:13 O tara ha ahuhu

37

- 1 “N’ihi nke a, obi m na-ama jijiji,
na-amali elu site n’onodu ya.
- 2 Gee ntị! Gee ntị nuru ıda olu ya,
na uzu nke si n’onu ya aputa.
- 3 O na-atopu amuma ya ka o na-ejeru n’okpuru eluigwe niile,
o na-ezisakwa ya ebe niile uwa soturu.
- 4 Nke a gasia, ihe ozo na-eso ya bu mbigbo nke olu ike ya;
ıda olu ya na ada ıda dika egbe eluigwe,
mgbe olu ahụ dara dakwasị,
o naghị egbochi amuma igbu egbu.
- 5 N’uzo di ebube ka olu Chineke si ada dika egbe eluigwe;
o na-eme otutu ihe ukwu nke anyi na-apughị ighota.
- 6 N’ihi na o bu ya na-agwa snoo okwu si: ‘Daa n’elu ala,’
na-agwakwa mmiri ozuzo okwu si, ‘Zoo nnukwu mmiri ozuzo.’*
- 7 Ka mmadu o kere mata akaoru ya;
o na-emekwa ka mmadu obula kwusi idogbu onwe ya n’oru.
- 8 Umụ anumanu bi n’ohia na-agbaba zoo onwe;
ha na-anogide n’ebe obibi ha.
- 9 Oke ifufe na-esite n’ulo ya na-abia,
oyi na-esitekwa n’ikuku na-agbasa agbasa.
- 10 Iku ume Chineke na-emeputa mkpuru mmiri,
ogbu mmiri na-akpukotakwa.
- 11 O na-eme ka igwe ojii juputa na mmiri;
na-eme ka amuma gbuo n’ime igwe ojii.
- 12 Site na ntuziaka ya ka ha na-echighari onwe ha gburugburu
imezu ihe obula o chorọ ka ha mee
n’elu uwa niile.
- 13 O na-ewebata igwe ojii maka ita ndi mmadu ahuhu,
na-eweta ya maka ime ka mmiri zokwasị elu ala igosi ihunanya ya.
- 14 “Job, gee ntị.
Tulee oru ebube niile Chineke na-arụ.
- 15 I maara otu Chineke si achikota igwe ojii
na-eme ka amuma gbuo?
- 16 I maara otu Chineke si kwuba igwe ojii na mbara eluigwe,
nke bu oru ebube onye ihe omuma ya zuruoke?
- 17 Gi onye uwe i yi n’ahu na-ekpo gi oku
mgbe uwa dere jii n’ihi ifufe na-esite na ndida na-abia,
- 18 i puru iso ya tusaa mbara eluigwe
nke di ike dika enyo bronzo a wuru awu?
- 19 “Gwa anyi ihe anyi ga-azaghachi ya;
ebe o bu na anyi apughị ido okwu anyi n’usoro n’ihi ochichiri nke
anyi no n’ime ya.
- 20 A ga-agwa ya na m nwere okwu?
O di mmadu obula ga-achọ ka e loda ya?
- 21 Ugwu a, o dighi mmadu obula puru ilekwasị anyanwu anya
ka o na-achake na mbara igwe,
mgbe ifufe ji ngwangwa gabiga mee ka o nwuo ocha.

* 37:6 Ghọọ oke mmiri ozuzo

- 22 N'ugwu ka ebube na-enwu dika ọlaedo si aputa;†
 Chineke na-eji ebube di egwu na-abia.
- 23 Onye puru ime ihe niile bu onye anyi na-enweghi ike chota. Ike ya di ukwu,
 n'ikpe ikpe ya ziri ezi na ezi omume ya bara uba, o naghị emegbu mmadu.
- 24 Ya mere, umu mmadu na-atu egwu ya,
 o bu na o nweghi nsopuru nye ndi niile obi ha maara ihe?"‡

38

ONYENWE ANYI ekwuo okwu

- 1 Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI sitere n'oke ifufe gwa Job okwu si:
- 2 "Onye bu onye a nke ji okwu ihe omuma na-adighi na ya na-eme ka atumatu m ghara iputa ihè?"
- 3 Ugbu a, jikere onwe gi dika dimkpa n'ihi na enwere m ajuju m ga-aju gi nke m chorọ ka i nye m osisa ha.
- 4 "Ebee ka i no mgbe m toro ntoala uwa?
 Gwa m ma o buru na i ghotara.
- 5 Onye kpebiri ihe uwa ga-aha ka ya? N'ezie i maara,
 onye setiri ihe otutu e ji tuo ya n'elu ya?"
- 6 N'elu ginị ka a toro ntoala ya,
 onye doro nkume mbu e ji toọ ntoala ya?"
- 7 Mgbe kpakpando nke isi ututu zukoro buo abu,
 umu Chineke niile tisikwara mkpu onu ike?"
- 8 "Onye kara akara nye osimiri iwu ebe o ga-ejedebe*
 mgbe o nuputara dika a ga-asị na o si n'akpanwa puta,
- 9 mgbe m yikwasiri ha igwe ojii dika uwe,
 werekwa ochichiri meere ya akwa okike,
- 10 mgbe m kpaara ya oke ebe o ga-akwusi,
 tinye ibo onu uzọ na mkporo e ji akpochi ya,
- 11 mgbe m siri, 'Ruo ebe a ka i ga-asorute, i gaghị agabiga ya,
 n'ebe a ka a ga-akwusi ebili mmiri mpako gi'?"
- 12 "O nweela oge i nyere ututu iwu,
 maobu mee ka chi obubo maara onodu ya,
- 13 ka o jide akuku niile nke uwa aka
 ma site n'awa yopu ndi mmebi iwu?"
- 14 Uwa na-ewere udidi ya dika uru a kakwasiri akara;
 udidi ya na-egosiputa dika uwe.
- 15 A na-eme ka ndi na-emebi iwu ghara inwe ihè,
 meekwa ka aka e weliri elu buru nke a nyajiri.
- 16 "I jeruola n'isi iyi mmiri di n'osimiri,
 ka i jeharjala n'ebe miri emi nke ogbu mmiri?"
- 17 O nweela onye gosiri gi onu uzọ onwu?"

† 37:22 37:22 Maobu, n'ugwu ka o si na-abia ka ebube ọlaedo ‡ 37:24 37:24 Ma o dighi agunye ndi niile na-eche na ha maara ihe. * 38:8 38:8 Abu 33:7; Abu 104:9; Ilu 8:29; Jer 5:22

Ka i jirila anya gị hụ ọnyụ ụzọ nke onyinyo ọnyụ?

18 I ghotara idị ukwu nke ụwa na otu o si gbasapụ?
Gwa m, ma ọ bụrụ na i maara ihe ndị a niile.

19 “Olee ụzọ e si aga ebe ihè bi?

Olee ebe ọchịchiri bi?

20 I nwere ike iduru ha jee n’ebe ha bi?

I maara ụzọ e si eje ebe obibi ha?

21 N’ezie i maara, n’ihi na a muọla gị tupu e kee ihe ndị a!

I bikwaala ọtụtụ afo.

22 “I banyela n’ulo niile ebe a na-achikọba snoo,

ka i hula ulọ niile ebe a na-achikọba mkpuru mmiri igwe,

23 nke m chekwara nye oge nsogbu,

n’oge ọgụ na n’oge agha?

24 Kedụ ụzọ e si ejeru ebe a na-anọ ekesasị amuma egbe eluigwe,

eebe ka e si ekesasị ifufe ọwụwa anyanwụ n’elu ụwa?

25 Onye wara ụzọ maka oke mmiri ozuzo,

onye kwa waara amuma na egbe eluigwe ụzọ?

26 Si otu a mee ka mmiri zokwasị ebe mmadụ na-ebighi,

ala ozara ebe ọ dighi onye nọ n’ime ya,

27 ka mmiri ozuzo mee ka ala kpọrọ nkụ nweta mmiri

iji mee ka ahijia puputa n’ime ya.

28 Mmiri ozuzo o nwere nna?

Onye muru igirigi?

29 Site n’akpanwa onye ka mkpuru mmiri si aputa?

Onye kwa bu nne oke oyi nke eluigwe,

30 nke na-eme ka mmiri kpukotaa diri ike dika nkume,

meekwa ka ihu ogbu mmiri kpukota?

31 “I puru ikechi agbu niile nke Pleiades?

I puru itopu ihe nkechikota Orion?

32 I puru ime ka igwe kpakpando puta n’oge ha

maobu duputa anu ndogbu Bia na umu ya ndi ozo?

33 I maara iwu na-achi ihe niile di na mbara eluigwe?

I puru inye ha ike ichi uwa?

34 “I puru iti mkpu ruo igwe ojii

si otu a mee ka idee mmiri kpuchie gi?

35 I puru izipu amuma egbe eluigwe n’uzo ha?

Ha na-asị gi, ‘Ebe a ka anyi no?’

36 Onye na-etinye amamihe n’obi mmadu,

maobu na-enye oke okpa nghota?

37 Onye nwere amamihe igu igwe ojii niile di na mbara eluigwe onu?

Onye kwa puru ihulata karama mmiri niile nke eluigwe niile,

38 mgbe aja di n’ala siri ike,

mgbe okpurukpu aja di n’ala na-akpukota n’ahu ibe ha?

39 “O bu gi na-achutara nne odum ihe oriri,

mee ka afo ju umu odum

40 mgbe ha makpuuru n’ime ogba ha,

maoḅu mgbe ha zoro onwe ha na-eche anu n'ohia?

- 41 Onye na-edoziri ugoḷoma ihe oriri ya,
mgbe umu ya na-etiku Chineke mkpu agu,
mgbe ha na-akpaghari na-acho ihe oriri?

39

- 1 "I maara mgbe ewu ohia bi n'elu ugwu ji amu nwa?
O nweela mgbe i ji hu nne ele ka o na-amuputa nwa ya?
- 2 I na-aguko onwa ole afo ime ha na-adi tupu ha amuo nwa ha.
I maara oge ha na-amu umu ha?
- 3 Ha na-amakpuru ala muputa nwa ha.
Ihe mgbu nke omumu nwa ha ebiekwa.
- 4 Umu ha na-eto n'ohia gbasiekwa ike.
Ha na-apu, ha adighi alaghachikwute ha ozo.
- 5 "Onye na-eme ka inyinya ibu ohia nwere onwe ya?
Onye na-atopu agbu e kere ya?
- 6 Nke m nyere ala ihe na-adighi ka o buru ebe obibi ha,
ala nnu ahụ ka o buru ulo ha.
- 7 Uzụ di n'obodo adighi emetuta ya,
o naghị anukwa mbigbo nke onye na-achi ya.
- 8 Elu ugwu niile bu ebe ikpa nri ya,
ebe ahụ ka o na-achoputa ahijia ndu obula.
- 9 "I nwere ike ime ka atu jeere gi ozi?
I nwere ike ime ka o nodu n'abali n'ulo ebe i na-azu anu ulo gi nri?
- 10 I nwere ike ime ka atu ruora gi oru n'ubi gi?
O ga-akpughariri gi ogu i ji ako ala?
- 11 I ga-atukwasi ya obi n'ihi na ike ya hiri nne?
I ga-ahapuru ya oru ndi ahụ siri ike ka o ruo?
- 12 I nwere ike itukwasi ya obi ka o gaa bulatara gi oka
site n'ebe izocha oka gi?
- 13 "Enyi nnunu na-eji onu gbasapu nku ya,
ma a pughi iji nku ya tunyere
nku na abuba nke ugbala.
- 14 O na-eyi akwa ya n'ala
ma hapu ha ka uzuzu kpoo ha oku.
- 15 O naghị emetu ya n'obi na ukwu nwere ike izopia ha
maoḅu na anu ohia nwere ike zorie ha.
- 16 O na-emeso umu ya ihe ike dika a ga-asị na ha abughi nke ya,
o dighi emetuta ya na ndogbu n'oru ya nwere ike i bu n'efu, ma o
dighi atu egwu.
- 17 N'ihi na Chineke ekenyeghi ya amamihe
maoḅu kenye ya oke na inwe uche.
- 18 Ma o na-agbalite oso. Mgbe obula o gbasara nku ya igba oso,
o na-achi inyinya na onye na-agba inyinya ochi.
- 19 "O bu gi na-enye inyinya ike ya,
ka o bu gi mere ka aji ogologo ahụ o nwere diri n'olu ya?
- 20 I na-eme ya ka o wugharia dika igurube,

- were ebube* nke ịmapụ imi ya na-eyinye ihe oke egwu?
- 21 Ọ na-azọ ụkwụ gam gam n'ala, ọ na-anūrị ọnụ n'ihu ike ya, ọ na-apụ izute agha na-atughị egwu.
- 22 Ọ na-achị ihe egwu ọchị, ụjọ ọbụla anaghị atụ ya; ọ naghị esi na mma agha wezuga onwe ya.
- 23 Akpa ọkụ na-ayoghari n'akụkụ ya, ya na ụbe na arụ na-egbu maramara.
- 24 Mgbe ụzụ agha bara ya n'isi, ọ na-eripia ala. Mgbe ọ nūrụ ụda opi ike, ọ naghị eguzo otu ebe.
- 25 Mgbe ụzụ agha bara ya n'isi, ọ na-eti mkpu sị, 'Ahaa!' Site n'ebe dị anya ka ọ na-anụ isisi agha. Ọ na-anūrịkwa ọnụ maka iti mkpu nke ndị ọchịagha n'oge agha.
- 26 "Ọ bụ site n'amamihe gị ka egbe ji efego n'elu, gbasaaakwa nku ya gaa n'ebe ndịda?"
- 27 Ọ bụ gị nyere ugo iwu ifeli elu ma wuo akwụ ya n'ebe dị elu?
- 28 N'elu nkume dị elu ka ọ na-ebi nọkwa ọndụ abali; ọwara nkume dị elu bụ ebe e wusiri ike ya.
- 29 Ọ bụ site n'ebe ahụ ka ọ na-esi enyochaputa ihe ọ ga-eburu.
- 30 Ụmụ ya na-amichakwa ọbara, n'ihu na ebe ọ na-aga bụ ebe ọbụla ọ ga-ahụ ihe e gburu egbu."

40

- 1 ONYENWE ANYỊ zara Job sị:
- 2 "Onye ahụ na-aruso Onye puru ime ihe niile ụka ọ puru ido ya aka na ntị?
Ka onye ahụ na-ebo Chineke ebubo zaghachi ya."
- 3 Mgbe ahụ, Job zaghachiri ONYENWE ANYỊ sị:
- 4 "Abụ m onye na-erughị eru. Oleekwanụ ka m ga-esi zaghachi gị? Eji m aka m kpuchie ọnụ m.
- 5 Ekwuola m mbụ, ma enweghị m ọsịsa ọzọ kwuokwa ughoro abụ, ma agaghị m ekwukwa ọzọ."
- 6 Mgbe ahụ, ONYENWE ANYỊ sitere n'oke ifufe gwa Job okwu sị:
- 7 "Kwadoo onwe gị dika dimkpa; enwere m ajụm m ga-aju gi, achokwara m ka i nye m ọsịsa.
- 8 "Ị ga-aga n'ihu ikwujo ikpe ziri ezi m? Ị ga-aga n'ihu maa m ikpe ka ị si otu a buru onye ikpe gaara?"
- 9 Ogwe aka gị ọ dị ike dika nke Chineke? Olu gị ọ puru ida ụda dika nke ya?
- 10 Were ebube na ịdị ukwu chọ onwe gị mma, yikwasikwa onwe gị nsopuru na ugwu dika uwe.
- 11 Wusa iwe gị dị ọkụ n'ebe ndị mpako niile nọ, weda ha n'ala,
- 12 Iekwasikwa ndị mpako niile anya mee ha ihe ihere, ma tiriekwa ndị na-emebi iwu ebe ha guzo.
- 13 Likota ha niile n'otu n'aja,

* 39:20 39:20 Maobu, nganga

kpuchie ihu ha niile n'ala ili.

14 Mgbe ahụ, mụ onwe m ga-ekwenyere gi,
na aka nri nwere ike ịzọpụta gi.

15 “Lee enyi mmiri anya,
bụ nke m kere dika m si kee gi,
ma ihe ọ na-eri bụ ahịhịa dika ehi.

16 Lee ike di n'ukwu ya,
leekwa ike di n'ime afọ ya.

17 Odudu ya ka ọ na-efeghari dika osisi sida;
akwara di ya n'ahụ ka e jikọtara nke oma.

18 Okpukpu ya niile dika ogidi bronz nwere umi,
okpukpu ukwu na aka ya dika okporo igwe.

19 Ya onwe ya bụ otu n'ime oru aka mbu nke Chineke,
ma naani onye kere ya nwere ike iji mma agha bia ya nso.

20 Ugwu na-enye ya ihe ọ na-eri.
N'ebe ahụ kwa ka umu anu ohia ndi ozo na-anọ egwuri egwu.

21 Ọ na-edina n'okpuru ahịhịa na-eto n'akuku mmiri,
zookwa onwe ya n'etiti ahịhịa riidi n'apiti.

22 Ahịhịa lotus na-eji ndo ya kpuchie ya,
osisi popla nke di n'akuku mmiri gbara ya gburugburu.

23 Ọ buladi mgbe ebili mmiri na-ama, ọ dighi atụ egwu;
ọ na-anọ nwayọọ, n'agbanyeghi na mmiri Jordan na-asoputa na-asọju
ya n'onu.

24 Onye puru ijide ya mgbe ọ na-ele anya,
maobu were onya jide ya mapuo ya imi?

41

1 “I puru iji nko azu jide Leviatan
maobu jiri udọ kegide ire ya biada ya?

2 I puru ikenye eriri n'imi ya
maobu were ngu igwe mapuo agba ya?

3 Ọ ga-arịọ gi arịrịọ ka i meere ya ebere?
Ọ ga-eji olu di nro gwa gi okwu?

4 Ọ ga-ekwe ka gi na ya baa n'ogbugba ndu
ka i were ya dika ohu gi ogologo ndu ya niile?

5 I ga-eji ya gwurie egwu dika nnunu?
Maobu kee ya eriri nye ya umu agboghọ nọ n'ulo gi?

6 Ndi ahia ha ga-eji ya zuo ahia?
Ha ga-eke ya n'etiti ndi mgbereahia?

7 I puru iji igwe nko mejuo akpukpo ahụ ya
maobu iji ube ndi oku azu dupuo isi ya?

8 Ọ buru na i tukwasị ya aka,
i gaghị echefu ogo ọ ga-aluso gi. I gakhaghị anwa ya ozo.

9 Ọ bu ime ihe nzuzu bu mmadu igbali ijide ya.
Naani ilekwasị ya anya na-eyi egwu.

10 N'ihia nke a, o nweghi onye nwere obi ike ikpasu ya iwe.
Ọ bu onye puru iguzogide m?

11 Olee onye m ji ugwo nke m na-aghaghị ikwu?
Ihe niile di n'okpuru eluigwe bu nke m.

- 12 “Agaghị m akwụsị ikwu ihe banyere ụkwụ na aka Leviatan,
na ike ya, na ụdịdị ya mara mma.
- 13 Onye nwere ike ikpughẹpụ ihe e ji kpuchie ya ahụ?
Onye nwekwara ike ịbanye n’agba ya apiajiri okpukpu abụọ?
- 14 Onye purụ imeghe ụzọ nke ọnyụ ya,
nke eze dị oke egwu gbara gburugburu?
- 15 Azụ ya nwere ọta* ndị e doro n’usoro
nke e mechisiri ike ka ha rapara n’ahụ ibe ha,
16 nke ọbụla dị ibe ya nso,
na ikuku enweghị ike gafee n’etiti ha.
- 17 E jikọtara ha ọnyụ nke ọma,
ha na-ejisi onwe ha ike, enweghị ike ikewa ha.
- 18 Ịhè na-enwupụta mgbe ọbụla o zere uzere;
anya ya abụọ na-achakwa dika anwụ ụtụtụ.
- 19 Ire ọkụ na-asoputa site n’onyụ ya,
icheku ọkụ na-ekeputakwa n’onyụ ya.
- 20 Anwụrụ ọkụ na-esi n’imi ya na-aputa,
dika ukuru ọkụ nke na-esi n’ime mmiri na-agbọ n’elu osisi achara.†
- 21 Ume ọ na-ekuputa na-afunwu ọkụ icheku.
Ire ọkụ na-esitekwa n’onyụ ya na-amapụ dika àkụ.
- 22 Ike nwere ọnođụ n’olu ya,
obi ilọ mmiri na-aga ya n’ihu.
- 23 Akpukpo anụ ahụ ya bụ ihe jikọtara ọnyụ nke ọma,
ha siri ike na-apughị inughari ha.
- 24 Obi ya dị ike dika nkume,
dika nkume e ji akwọ ihe.
- 25 Mgbe o bilitere ọtọ, ndị dike na-atụ oke ụjọ;
ha na-alaghachi azụ n’ihi mmaghari ya.
- 26 O nweghị mma agha ọbụla purụ igbochi ya,
o nwekwaghị ụbe igwe, maobụ àkụ maobụ ihe ọbụla a piri ọnyụ ya
apị nke purụ igbochi ya.
- 27 N’ebe ọ nọ, igwe dị ka ahịhia;
bronz dikwa ka osisi rere ure n’ebe ọ nọ.
- 28 Àkụ adighị eme ka ọ gbalaga,
itụ ya nkume dị ka itụ ya igbugbo ọka.
- 29 Mkpọrọ osisi na-adị ya ka ahịhia ọka,
ọ na-achị ọchị na mkpọtụ arụa na-eme.
- 30 Okpuru afo ya dị ka ejuju dị nkọ,
nke na-ahapụ ụzọ n’apiti dika igwe eji azọcha mkpurụ ọka site n’ogbe
ya.
- 31 Ọ na-eme mmiri dị ogbu ka ọ gboọ dika ite;
ọ na-akpaghari oke osimiri ka ọ dị ka mmanụ otite dị n’ite.
- 32 Ọ na-ahapụ ụfufu n’azụ mgbe ọ na-aga;
mmadụ ga-eche na ọ osimiri nwere isi awọ.
- 33 O nweghị ihe ọzọ dị n’uwa yiri ya,
o nweghị ihe na-emenye ya ụjọ.
- 34 Ọ na-eleda ndị mpako niile anya.
Ọ bukwa eze n’ebe ndị na-anya isi nọ.”

* 41:15 41:15 Mpako ya bụ ọta azụ ya † 41:20 41:20 Lit. Riidi

42

Okwu Job

- ¹ Mgbe ahụ, Job zara ONYENWE ANYỊ sị:
- ² “Amara m na ị puru ime ihe niile;
o dighị atumatụ gi nke a puru ikposa.
- ³ Ị juru si, ‘Onye bu onye nke a ji okwu ihe omuma na-adighi na ya na-eme
ka atumatụ m ghara iputa ihe?’
N’ezie, ekwuru m banyere ihe ndi m na-aghotaghi,
ihe ndi di oke ebube karịa m imata.
- ⁴ “Ị siri, ‘Gee nti ugbo a, aga m ekwu okwu;
m ga-aju gi ajaju,
gi onwe gi ga-azakwa m.’
- ⁵ Nti m nuru ihe banyere gi
ma ugbo a, ejirila m anya abuo hu gi.
- ⁶ Ya mere, ana m akpo onwe m asi,
na echegharikwa n’ime ntu na uzuzu.”

Okwu mmechi

⁷ Mgbe ONYENWE ANYỊ gwasiri Job okwu, o tughariri gwa Elifaz onye Teman okwu si ya, “Ana m ewesa gi na ndi enyi gi abuo iwe, n’ihi na ihe unu kwuru banyere m ezighi ezi dika nke ohu m Job kwuru. ⁸ Ugbo a, werenu oke ehi asaa na ebule asaa, jekwuru ohu m bu Job ka o jiri ha choro unu aja nsure oku, ohu m bu Job ga-ekpekwaru unu ekpere. Aga m anabatakwa ekpere o ga-ekpe n’ihi unu. Agaghi m alakwa unu n’iyi n’ihi okwu nzuzu unu. Unu ekwughị ihe ziri ezi banyere m dika ohu m Job si kwuo.” ⁹ Ya mere, Elifaz onye Teman, na Bildad, onye Shu, na Zofa, onye Naaman mere dika ONYENWE ANYỊ si nye ha n’iwu. ONYENWE ANYỊ nabatakwaru ekpere nke Job kpere n’ihi ndi enyi ya.

¹⁰ Mgbe Job kpesiri ekpere maka ndi enyi ya, ONYENWE ANYỊ mekwara ka o baa uba ozo. O nyekwara ya okpukpo abuo nke ihe niile o nwere na mbu. ¹¹ Mgbe ahụ, umunne ya ndi ikom na umunne ya ndi inyom, na ndi enyi ya niile bira soro ya rie oriri n’ulo ya, na-akasi ya obi n’ihi iru uju ya niile. Ha kasikwara ya obi n’ihi onwunwa niile ONYENWE ANYỊ mere ka o bjakwasị ya. Ha niile n’otu n’otu nyere ya onyinye olaocha na mgbaaka olaedo.

¹² Mgbe ahụ, ONYENWE ANYỊ goziri Job n’oge ikpeazu nke ndu ya karịa ka o si gozie ya na mbu. Job nwere puku aturu iri na anọ na puku inyinya kamel isii na puku ehi abuo na otu puku inyinya ibu. ¹³ Chineke mekwara ka o muta umu ndi ikom asaa, na umu ndi inyom ato ozo. ¹⁴ Ndi a bu aha umu ya ndi inyom: nke mbu bu Jimajima, nke abuo bu Kezaya, ebe nke ato bu Kerin-Hapuk. ¹⁵ N’ala ahụ niile, o nweghi umu agboghọ mara mma dika umu ndi inyom Job ndi a. Job mekwara ka ha buru ndi ga-eso umu ya ndi ikom keta oke n’ihe niile o nwere.

¹⁶ Job nogidekwara ndu nari afo na iri afo anọ ozo. O huru umu ya, na umu ha ruo ogbo nke anọ. ¹⁷ Job nwuru mgbe o mere ezigbo agadi, ubochi ndu ya jukwara ya afo.

Abụ Oma Nchikọta Akwụkwọ nke mbụ

1

Abụ Oma 1-41

Onye ihe na-agara nke oma

- 1 Onye ihe na-agara nke oma ka mmadụ ahụ bụ,
onye na-adighi aga ije na ndumodu ndi na-emebi iwu;
onye na-adighi eguzokwa n'uzo ndi mmehie
maobu soro n'otu ndi nkwo.
- 2 Kama ihe na-atọ ya uto bu ime ihe niile di n'iwu ONYENWE ANYI.
O na-atugharikwa uche ya n'iwu ONYENWE ANYI ehie na abali,
- 3 O di ka osisi a kuru n'akuku iyi,
nke na-amiputa mkpuru ya n'oge ya,
nke ahijia ya na-adighi akponwu akponwu.
Ihe niile o na-eme na-agara ya nke oma.
- 4 Ma ndi ajo omume adighi otu a.
Ha di ka igbugbo oka
nke oke ifufe na-efesasi.
- 5 Ya mere, ndi ajo omume agaghị eguzosi ike n'ubochi ikpe;
ndi mmehie agaghị eguzokwa na nzuko ndi ezi omume.
- 6 N'ihu na ONYENWE ANYI na-eche uzo ndi ezi omume nche.
Ma uzo ndi ajo omume ga-eduba ha n'ila n'iyi.

Abụ Oma 2

Onye Chineke tere mmanu

- 1 Gini mere mba niile ji agba izu nzuzo?*
- Gini mere ndi mmadu ji na-apia opipia nke na-abaghi uru?
- 2 Ndi eze nke uwa na-eguzokwa onwe ha,
ndi na-achi achi na-agbakotakwa
imegide ONYENWE ANYI na imegide Onye ya e tere mmanu.
- 3 Ha na-asị, "Ka anyi tijie mkporo igwe niile ha kere anyi
ma tufukwaa ha, nwere onwe anyi."
- 4 Onye na-anodu n'eluigwe na-achi ochi.
Onyenwe anyi na-akwa ha emo.
- 5 Mgbe ahụ, o na-eji iwe baara ha mba
mee ka ujo juputa ha obi n'ihu oke iwe ya.
- 6 "Mụ onwe m eguzobela m eze m
na Zayon, ugwu m di nsọ."
- 7 Aga m ekwusa iwu ONYENWE ANYI:
O siri m, "I bu Okpara m;
taa aburula m nna gi.
- 8 Rifo m,

* **Abụ Oma 2:1** 2:1 Ya bu, igbakota n'ihu izu ojoo

aga m enye gị mba niile nke ụwa
ka ha bụrụ ihe nketa gị.

9 I ga-eji mkpara igwe chịa ha,
tipịa ha dika onye na-akpu ite si etipia ite ndi o kpuru na-adighi mma.”

10 N’ihi nke a, unu ndi eze, burunu ndi nwere uche;
ka nke a burukwa ihe ido aka na nti nye ndi na-achi achị n’uwa.

11 Jirinu itu egwu fee ONYENWE ANYI ofufe;
jirikwanu ima jijiji nuria onu n’ihu ya.

12 Sutukwanu Okpara ahụ onu ka iwe ghara iwe ya,
ka unu ghara i bu ndi a lara n’iyi n’uzo unu.

N’ihi na iwe ya puru imalite n’otu ntabi anya.

Ndi niile na-eme ya ebe mgbaba ha bu ndi a goziri agozi.

Abụ Ọma 3

Abụ Ọma Devid. Nke o dere mgbe o si n’ihu Absalom gbaụ oşo ndu.

Ekpere maka enyemaka

1 O ONYENWE ANYI, onuogugu ndi iro m di otutu.

Otutu ndi mmadu na-ebili imegide m.

2 Otutu n’ime ha na-ekwu banyere m si,
“Chineke agaghi azoputa ya.”

*

Sela

3 Ma gi, ONYENWE ANYI bu ota na-ekpuchi m;

I na-ebuli isi m elu na-eme ka m buru onye nwere nsopuru.

4 Etikuru m ONYENWE ANYI mkpu akwa,
o nukwara olu m, sitekwa n’ugwu nso ya za m.

Sela

5 Edinara m ala, hie ura,

ma bilikwa n’ututu n’udo, n’ihi na ONYENWE ANYI na-eche m nche.

6 A sikwa na iri puku kwuru puku ndi iro agbaa m gburugburu,
agaghi m atu egwu obula.

7 Bilie ONYENWE ANYI!

Zoputa m Chineke m!

Tie ndi iro m niile aka n’agba;†

tipukwa ndi ajo omume eze n’onu.

8 N’ihi na zoputa na-esite n’ebe ONYENWE ANYI no na-abia.

Ka ngozi gi diiri ndi gi niile.

Sela

Abụ Ọma 4

Abụ Ọma nke diri onyeisi abu. Abụ Ọma Devid nke a na-eji ubo akwara akpo.

Ntughari uche nke abali

* **Abụ Ọma 3:2** 3:2 Okwu Hibru n’usoro abu nke a na-amaghi ihe o putara, ufodu na-eche na o bu okwu ntuziaka nye ndi obu abu banyere ihe ha ga-eme † **Abụ Ọma 3:7** 3:7 Job 16:10

- 1 Zaa m mgbe m na-akpọku gị
Chineke m, gị onye ezi omume;
Napụta m site n' ihe mgbu m,
meere m ebere, nūrụkwa ekpere m.
- 2 Unu ụmụ mmadụ, ruo ole mgbe ka unu ga-atugharia ebube m, mee ka
ọ buru ihe ihere?
Ruo ole mgbe ka unu ga-ahụ ihe efu n'anya na-achọ chi ndị ahụ na-
abughị chi n'ezie?*
- 3 Matanụ nke ọma na ONYENWE ANYỊ ahoputala ndị ezi omume nye onwe
ya;
ọ ga-egakwa ntị n'olu m mgbe ọbụla m kpokuru ya.
- 4 Maanụ jijiji, unu emehiekwala;
mgbe unu nọ n'elu ihe ndina unu;
nọnụ jụụ na-enyocha obi unu.
- 5 Tụkwasiñụ ONYENWE ANYỊ obi unu,
chụkwaranụ ya aja ezi omume.
- 6 Ọtụtụ ndị mmadụ na-ajụ, "Onye puru imere anyị ihe ọma?"
Ma ONYENWE ANYỊ, biko mee ka ihè nke ihu gị mụkwasi anyị.
- 7 Were ọñụ mejuputa obi m
karia mgbe mkpuru ubi, ya na mmanya ọhurụ ha bara ụba nke
ukwu.
- 8 Aga m edina ala ma rahụ ụra n'udo,
n'ihu na ọ bụ naanị gị ONYENWE ANYỊ,
na-eme ka m nọrọ na-enweghị ihe egwu ọbụla.

Sela

Sela

Abụ Qma 5

Abụ Qma. Abụ Qma nke ọma nke ọma nke ọma. Ọ bụ opi ka e ji abụ ya. Abụ Qma nke David.

Ekpere ụtutu

- 1 ONYENWE ANYỊ, biko, nūrụ ekpere m
tulee isụ ude m.
- 2 Geekwa ntị n'akwa arịrịọ m,
gị Chineke onye bụ eze m.
N'ihu na ọ bụ naanị gị ka m na-akpọku.
- 3 Ụtutu ụbọchị niile, O ONYENWE ANYỊ, i ga-anụ olu m;
aga m ekwuputara gị ihe niile na-akpa m mkpa.
Aga m elekwa anya ọsisa gị.
- 4 I bụ Chineke, onye ihe ọjọọ ọbụla anaghị atọ uto;
gị na ndị ajoy omume apughị ibikota.
- 5 Ndị mpako agaghị eguzo
n'ihu gị.
I kporo ndị niile na-eme ihe ọjọọ asi.
6 I ga-ala ndị niile na-agma ụgha n'iyi;

* **Abụ Qma 4:2** 4:2 Nke unu maara na ha bụ okwu ụgha

ONYENWE ANYI kpọrọ ndị ogbu mmadụ niile
na ndị aghughọ niile asị.

7 Ma mụ onwe m, aga m abata n'ime ụlọ gị,
site n'oke ihunanya gị;
aga m ejikwa itụ egwu kpọọ isiala
n'ebe ụlọnsọ ukwuu gị di.

8 ONYENWE ANYI, biko, duo m n'ime ezi omume gị
n'ihì ndị iro m;
mee ka ụzọ gị zie ezi n'ihu m.

9 Obi ha juputara n'echiche ịla n'iyi,
a pughị itukwasị okwu obula si ha n'onu putā obi.
Akpiri ha bu ili ghere oghe;
ha ji ire ha ekwu okwu ugha.

10 Maa ha ikpe, Chineke.
Mee ka nzube ojọọ ha niile buru odida ha.
Chupu ha n'ihì ịba ụba nke otutu mmehie ha,
n'ihì na ha enupula isi megide gị.

11 Ma mee ka onye obula na-agbaba n'ime gị nuriā;
mee ka ha nogide na-eti mkpu onu.
Were aka nchebe gị kpuchie ha,
ka ndi niile huru aha gị n'anya nuriā onu n'ime gị.

12 N'ezie, O ONYENWE ANYI, i na-agozi onye ezi omume.
I na-eji ihuma gị gbaa ha gburugburu dika ota.

Abụ Qma 6

Abụ Qma nke dirị onyeisi abụ. Nke e ji ubo akwara abụ. N'usoro Sheminit.
Abụ Qma Devid.

Ekpere n'oge nsogbu

1 O ONYENWE ANYI, abarala m mba mgbe i na-ewe iwe.
Atala m ahuhu n'oge onuma gị.

2 Biko, meere m ebere ONYENWE ANYI, n'ihì na adighi m ike.
Gwọọ m, n'ihì na okpukpu m niile nọ n'ihe mgbu.

3 Mkpuruobi m nọ n'onodu ihe mgbu.
Ruo ole mgbe, O ONYENWE ANYI, ka i ga-anogide na-agba m nkiti?

4 ONYENWE ANYI, biko, bja zoputa m;
n'ihì ihunanya gị na-enweghi ogwugwu, naputa m.

5 N'etiti ndi nwuru anwu o dighi onye na-ekwuputa aha gị.
O nwere onye na-eto gị site n'ala ili?

6 Ike agwula m n'ihì isu ude.

Abali niile, ana m eji ikwa akwa mee ka ihe ndina m juputa na mmiri,
ana m eji anya mmiri dee ihe ndina m.

7 Anya m adighi ahuzikwa uzọ nke oma n'ihì ihe mwute;
o kaala nka n'ihì mmeso ndi iro m.

8 Sitenu n'ebe m nọ wezuga onwe unu, unu ndi na-eme ajo ihe,
n'ihì na ONYENWE ANYI anula akwa m niile.

- ⁹ ONYENWE ANYỊ anụla akwa m; ọ nụla arịrịọ nke m na-arịọ ya ka o meere m ebere.
 Ọ nabatala ekpere m.
- ¹⁰ Ka ndị iro m niile buru ndị ihere ga-eme.
 Ha ga-ada mba, burukwa ndị ga-eji ihere laghachi ebe ha si bịa.

Abụ Qma 7

Abụ Shiggaion nke Devid, nke ọ bụkuru Onyenwe anyị banyere Kush, onye Benjamin.

Arịrịọ maka ikpe ziri ezi

- ¹ ONYENWE ANYỊ Chineke m, n'ime gị ka m gbabara;
 zoputa m, ma naputa m site n'aka ndị niile na-achụ m ọsọ,
- ² ma ọ bụ ha adọkaa m dika odum,
 ha ga-adosasiakwa m ebe mmadu obula enweghi ike inaputa m.
- ³ O ONYENWE ANYỊ Chineke m, ọ buru na m mere ihe di otu a;
 ọ burukwa na aka m adighi ocha.
- ⁴ Ọ buru na m jiri ihe ojoo kwughachi onye mu na ya no n'udo ugwo,
 maobu site n'uzo na-ezighi ezi zuo ihe onye iro m.
- ⁵ Mgbe ahụ, ka onye iro m chuo m ọsọ, jide m;
 ka ọ tuo m n'ala zopia ndu m,
 mee ka m buru onye a ga-ahapu n'uzuzu n'onodu odindu-
 onwukamma.

Sela

- ⁶ Bilie, ONYENWE ANYỊ, n'iwe gị,
 bilie megide oke iwe ndi iro m;
 teta Chineke m, kpee ikpe ziri ezi.
- ⁷ Ka nzuko niile chikotara onwe ha onu gbaa gi gburugburu,
 ebe i na-anokwasikwa n'ebe di elu na-achi ha.
- ⁸ Ka ONYENWE ANYỊ kpee umu mmadu niile ikpe.
 Kpee m ikpe, O ONYENWE ANYỊ, dika ezi omume m si di,
 na dika izuoke m si di, gi Onye kachasi ihe niile elu.
- ⁹ O Chineke onye ezi omume,
 onye na-enyochaputa echiche na obi mmadu,
 mee ka ihe ike ndi ajo omume bia na njedebe
 meekwa ka ndi ezi omume gzosie ike.
- ¹⁰ Chineke nke kachasi ihe niile elu, bu ota* m,
 ọ na-azoputa ndi niile obi ha ziri ezi.
- ¹¹ Chineke bu onye na-ekpe ikpe ziri ezi,
 Chineke, onye na-eziputa oke iwe ya kwa ubochi.
- ¹² Ọ buru na onye ahụ echeharighi,
 ọ ga-amu mma agha ya ka ọ diri nko,
 ọ ga-arogo uta ya, kwadokwa igba ya.
- ¹³ Ọ kwadoola ngwa agha niile nke onwu;
 ọ na-eme ka aku ya buru nke na-ere oku.

* **Abụ Qma 7:10** 7:10 Maobu, Onyenwe m

- 14 Onye ọbụla dị ime ajọ ihe,[†]
na-atụrụ ime okwu na ụka mụpụtakwa ngharịpụ nke ụgha na-eweta.
- 15 Ma onye ahụ na-egwu olulu na-adaba
n'ime olulu ahụ o gwuru.
- 16 Nsogbu ahụ ọ kpaliri na-abịakwasị ya
ihe ike ahụ ọ kwadooro na-alaghachikwa azụ dakwasị ya n'isi.
- 17 Aga m enye ONYENWE ANYỊ ekele n'ihì ezi omume ya,
aga m abụku aha ONYENWE ANYỊ, Onye kachasị ihe niile elu abụ otuto.

Abụ Ọma 8

Abụ Ọma dịrị onyeisi abụ. Abụ Ọma Devid n'usoro gittit.

Idị ebube Chineke na nsọpuru nke mmadụ

- 1 O ONYENWE ANYỊ Onyenwe anyị,
lee ka idị ukwu nke aha gị si juputa ụwa niile!

I meela ka ebube gị dị elu
n'ime eluigwe.

- 2 Site n'otuto* ụmuntakiri na ụmụ na-anụ ara,
i toọla ntọala siri ike megide ndị iro gị,
ka e si otu a mechie ọny onye iro na onye ahụ na-abọ ọbọ.

- 3 Mgbe ọbụla m lere anya na mbara eluigwe,
hụ ọrụ niile nke aka gị ruru,
mgbe m lere anya n'elu hụ ọnwá na kpakpando
i tinyere n'ọndụ ha,

- 4 gini ka mmadụ bụ i ji na-eche banyere ha?
Ginikwa ka mmadụ bụ iji na-elekota[†] ha?

- 5 I mere ka ha[‡] dị ala nwantakiri n'ebe ndi mmuo ozi[§] no,
I jikwa ebube na nsopuru kpube ya n'isi dika okpueze.

- 6 I mekwaala ya ka ọ buru onyeisi nke ihe niile i kere eke,
tinyekwa ihe niile n'okpuru ukwu ya.

- 7 Ọ na-achị igwe ewu na aturu, na ehi,
na umu anu ohia ndi ozọ niile,

- 8 na nnunu niile,
na azu niile,
na anu ndi ozọ na-ebi n'ime mmiri.

- 9 O ONYENWE ANYỊ, Onyenwe anyị,
lee ka idị ukwu nke aha gị si juputa ụwa niile.

Abụ Ọma 9

Abụ Ọma. Abụ Ọma nke dịrị onyeisi abụ. N'usoro olu abụ "Onwu nke Okpara." Abụ ọma Devid.

Ekele n'ihì nnaputa Chineke

[†] **Abụ Ọma 7:14** 7:14 N'oge ochie, ndi agha iziputa echiche ime ajọ ihe ha, na-eji ihe na-aghorọ oku osisọ, techie n'onu akụ ha, mụnye ha oku, tūnye ha n'elu ulọ ndi iro ha, i gbaa ha oku.

* **Abụ Ọma 8:2** 8:2 Mat 21:16 [†] **Abụ Ọma 8:4** 8:4 Gini ka nwa nke mmadụ bụ na ihe banyere ya na-emetu gi n'obi [‡] **Abụ Ọma 8:5** 8:5 Maobu, ya [§] **Abụ Ọma 8:5** 8:5 Maobu, Chineke

- 1 O ONYENWE ANYị, aga m esite n'ala ala obi m too gi,
aga m agwakwa onye ọbụla ihe ọma niile ị na-eme.
- 2 Obi ga-atọ m ụtọ; obi m ga-ejuputa n'ọnụ n'ihu gi,
aga m aburū gi abụ otuto, gi Onye kachasi ihe niile elu.
- 3 Ndi iro m na-alaghachi azu,
ha na-asọ ngongọ na-alakwa n'iyi n'ihu gi.
- 4 I kpeela ikpe m n'uzo ziri ezi,
n'ocheeze gi ka ị nọdurū na-ekpe ikpe ziri ezi.
- 5 I baarala mba niile mba ma laa ndi ajo omume n'iyi,
hichapukwa aha ha ruo mgbe ebighi ebi.
- 6 Mbibi nke na-enweghi ogwugwu adakwasila ndi iro m,
I hopukwala obodo ha niile.
O dighi onye na-echetakwa ha ozo.
- 7 ONYENWE ANYị bu eze ruo mgbe ebighi ebi.
O kwadoola ocheeze ya maka ikpe ikpe ziri ezi.
- 8 O ga-eji ezi omume kpee mba niile ikpe;
jirikwa ikpe ziri ezi chia mba niile.
- 9 ONYENWE ANYị bu ebe mgbaba nye ndi niile a na-emegbu emegbu.
O buuru ha ebe mgbaba e wusiri ike n'oge nsogbu.
- 10 ONYENWE ANYị, ndi niile maara aha gi ga-atukwasị gi obi,
n'ihu na o dighi mgbe ị na-agbakuta ndi niile na-atukwasị gi obi azu.
- 11 Bụkuonụ ONYENWE ANYị abụ otuto, bu onye no n'ocheeze ya na Zayon.
Kwusaaranu mba niile ihe banyere oru ebube ya.
- 12 N'ihu na onye ahụ na-aboro ndi e gburu egbu obo anaghi echefu ihe;
o dighi elefu mkpu akwa nke ndi a na-akpagbu anya.
- 13 O ONYENWE ANYị, lee ka ndi iro m si akpagbu m!
Meere m ebere ma naputa m site n'onu onwu,
- 14 ka m nwee ike ikwusa banyere otuto gi
n'onu uzo ama* niile nke ada Zayon,
norokwa ebe ahụ nuria onu n'ime nzoputa gi.
- 15 Ndi mba niile adabala n'ime olulu ahụ ha gwuru;
onya ahụ ha siri, zoo, amaala ha.
- 16 Ihe e ji mara ONYENWE ANYị bu ikpe ya ziri ezi;
oru aka ndi na-emebi iwu na-ama ha dika onya.
- 17 Ndi niile na-eme ajo omume na-alaghachi n'ili;
nke a bukwa onodu mba niile na-echefu Chineke.
- 18 Ma o bughị ruo mgbe ebighi ebi ka a ga-echefu ndi no na mkpa;
olileanya ndi a na-akpagbu agaghi abukwa nke efu.
- 19 O ONYENWE ANYị, bilie! Ekwela ka mmadu nwee mmeri ọbụla n'ebe ị
no;
- 20 O ONYENWE ANYị! Mee ka ha maa jijiji n'oke egwu;

Sela

* **Abụ Oma 9:14** 9:14 O bu n'uzo ama obodo ka a na-anọ akpari uka niile di mkpa. Rut 4:1

mee ka mba niile ghọta na ha bụ naanị mmadụ.

Sela

Abụ Qma 10

Aririọ maka ikpe ziri ezi

- 1 ONYENWE ANYỊ, gini mere i ji na-eguzoro onwe gi n'ebe di anya?
Gini mere i na-ezo onwe gi n'oge nsogbu?
- 2 Site na mpako, onye ajo omume na-emegbu ndi na-adighi ike,
ndi mpia mpia aghugho ya mara dika onya.
- 3 O na-anya isi banyere ochicho niile nke obi ya,
o na-eleli ONYENWE ANYI anya ma na-agozu ndi oke ochicho.
- 4 N'onodu mpako ya, onye ajo omume anaghi achọ Chineke,
n'echiche ya niile, o naghị eche banyere ya.
- 5 Ma ihe niile o na-eme na-agara ya nke oma;
o bu onye na-ebuli onwe ya elu, iwu gi niile dikwa anya site n'ebe o
no;
o na-eleli ndi iro ya niile.
- 6 N'ime obi ya, o na-asi, "O dighi ihe ga-emetuta m.
Aga m anọ n'onodu onu mgbe niile. Nsogbu obula agaghị adakwasị
m."*
- 7 Onu ya juputara n'okwu ugha na iba mba ime ihe ojoo,†
n'okpuru ire ya ka nsogbu na ajo ihe dikwa.
- 8 Ha na-ezo onwe ha n'obodo nta di iche iche,
n'ebe zoro ezo ka ha na-anọ,
na-eche itigbu ndi aka ha di ocha.
9 Dika odum, ha anaghi eme mkpotu obula,
o na-eche idakwasị umu ogbenye.
Dika ndi bu dinta si ejide umu anumanu n'onya ha siri, otu a ka ha
si ejide umu ogbenye.
- 10 Umu ogbenye ndi a na-ada n'ala n'hi idi ike ya,
o na-azopiakwa ha.
- 11 N'ime obi ya, o na-asi, "Chineke echefuola.
O zofuola ihu ya, o dighi mgbe o huru ya."‡
- 12 Bilie O ONYENWE ANYI! O Chineke welie aka gi,
echefukwala ndi na-enweghi onye inyeaka.
- 13 Gini mere onye ajo omume ji na-eleda Chineke anya?
Gini mere o ji na-asi n'ime obi ya,
"O gaghị akpo m ka m zaa ajuju banyere omume m"?
- 14 Ma gi, O Chineke, i na-ahu nsogbu na ihe mwute,
i na-atule ihe i ga-eme banyere ha.
Ndi a na-emegbu na-atukwasị gi obi,
n'hi na i bu onye inyeaka ndi na-enweghi nna.
- 15 Gbajie aka onye ajo omume a na-eme ihe ojoo,
kpoo ya ka o zaa ajuju banyere ajo omume ya niile
nke a na-apughi ichoputa.

* **Abụ Qma 10:6** 10:6 O na-asi n'ime obi ya, "Agaghị ewezuga m n'onodu m"; O na-añukwa iyi
si, "O dighi onye obula ga-eme m ihe ojoo" † **Abụ Qma 10:7** 10:7 Ya bu, igba iyi ‡ **Abụ Qma**
10:11 10:11 O mechiri anya ya, o naghị ahụ ya

- 16 ONYENWE ANYị bụ eze ruo mgbe ebighị ebi.
 Ọ ga-esite n'ala ya kpochapụ mba niile.
- 17 O ONYENWE ANYị, ị maara ọchịchọ obi ndị niile a na-akpagbu;
 ị na-ege ntị na mkpu akwa ha ma kasịekwa ha obi,
- 18 Ị na-echedo ndị na-enweghị nna na ndị niile a na-emegbu emegbu,
 ka mmadụ efu, onye e kere eke,
 ghara imenye ha egwu ọzọ.

Abụ Ọma 11

Abụ Ọma nke dịrị onyeisi abụ. Abụ ọma Devid.

Onyenwe anyị ebe mgbaba

- 1 N'ime ONYENWE ANYị ka m mere ebe mgbaba m.
 Gini mere i ji na-agwa m okwu si,
 "Felagaa n'elu ugwu gi dika nnunu."
- 2 N'ihi na ndị ajọ omume ekweela ụta ha;
 ha edoziela àkụ n'elu eriri ụta ha,
 zoo onwe ha n'akụkụ ụzọ,
 inọ n'ọchịchiri, gbaa ndị obi ha ziri ezi ụta.
- 3 Mgbe a na-ebibi ntọala niile,
 gini ka ndị ezi omume puru ime?
- 4 ONYENWE ANYị nọ n'ụlọnsọ ukwu ya;
 ONYENWE ANYị nọkwa n'elu ocheeze ya di n'eluigwe.*
 Ọ na-ahuzu ihe niile umu mmadu na-eme;
 anya ya na-anwalekwa uzọ ha.
- 5 ONYENWE ANYị na-ele onye ezi omume ule,
 ma onye ajọ omume na ndị niile huru imebi iwu n'anya,
 ka o na-akpo asi nke ukwu.
- 6 Ọ ga-eme ka nkume oku zokwasị ndị ajọ omume
 dika mmiri ozuzo;
 oke ifufe di oku ga-abu ihe nketa ha.
- 7 N'ihi na ONYENWE ANYị bụ onye ezi omume,
 o hukwara ikpe ziri ezi n'anya;
 ndi ezi omume niile ga-ahukwa ihu ya anya.

Abụ Ọma 12

Abụ Ọma nke dịrị onyeisi abụ. N'usoro Sheminit. Abụ Ọma nke Devid.

Ekpere maka enyemaka n'oge ihe egwu

- 1 ONYENWE ANYị, nyere anyị aka! N'ihi na ndi ezi omume agwula!
 Ndi kwesiri ntukwasị obi anokwaghị n'etiti umu mmadu.
- 2 O nwekwaghị onye eziokwu di nonu ya nye onye agbataobi ya.
 Egbugbere onu onye obula na-ekwukwa okwu ire uto,
 maobu aghughu di n'obi ha.
- 3 Ka ONYENWE ANYị wezuga egbugbere onu niile na-ekwu okwu ire uto
 na ire niile na-ekwu okwu inya isi.
- 4 Ndi na-asi,

* **Abụ Ọma 11:4** 11:4 Nke a bụ maka ocheeze Onyenwe anyị

“O bụ site n’ire anyị ka anyị ga-enwe mmeri;
egbugbere ọñụ anyị ga-echebe anyị, ọ bụ onye na-achị anyị?”

- 5 “N’ihi na a na-apunara ndị ogbenye ihe n’ihi ndị nọ na mkpa na-asụ ude,
aga m ebili ugbo a, ka ONYENWE ANYỊ kwuru.
Aga m zoputa ha pụọ n’aka ndị ahụ jì iwe ekwulu ha.”
- 6 Okwu ọñụ ONYENWE ANYỊ niile zuruoke,
ha dịka ọlọcha a nuchara n’ọkụ,
nke a nuchara ugboro asaa.
- 7 O ONYENWE ANYỊ, i ga-edebe anyị n’udo
ma sitekwa n’aka ndị dị otu a chebe anyị ruo mgbe ebighị ebi.
- 8 Ndi ajọ omume na-ejeghari n’ebe niile
mgbe a na-eto ihe ọjọọ n’etiti ụmụ mmadụ.

Abụ Ọma 13

Abụ Ọma nke dịrị onyeisi abụ. Abụ ọma Devid.

Ekpere maka nnaputa

- 1 Ruo ole mgbe ka i ga-echefu m ONYENWE ANYỊ?
Ruo ole mgbe ka i ga-ezonari m ihu gi?*
- 2 Ruo ole mgbe ka mụ na mmụọ m ga na-agba mgba
nọdụkwa na-eru ụjụ kwa ụbọchị n’ime mkpuruobi m?
Ruo ole mgbe ka ndị iro m ga-anogide na-emerị m?
- 3 Lekwasị m anya, ma zaa m, O ONYENWE ANYỊ Chineke m.
Nyeghachi m ihè nke anya m ka m ghara inwụ;
- 4 mgbe ahụ onye iro m ga-asi, “Emeriela m ya,”
mgbe m ga-ada, ndị kpọrọ m asi ga-añurikwa ọñụ.
- 5 Ma atukwasiri m obi n’ihunanya gi nke na-enweghi ọgwugwu;
mkpuruobi m na-añuri ọñụ na nzoputa gi.
- 6 Aga m abuku ONYENWE ANYỊ abụ,
n’ihi na o mesoro m mmeso ọma.

Abụ Ọma 14

Abụ Ọma nke dịrị onyeisi abụ. Abụ ọma Devid.

Ajọ omume nke ndị na-emebi iwu

- 1 Onye nzuzu na-asi* n’ime obi ya,
“O dighi Chineke obula di.”
Ha bụ ndị ajọ omume riri ahụ, ọrụ aka ha niile bukwa ihe arụ;
ọ dighi onye obula na-eme ezi ihe.
- 2 ONYENWE ANYỊ sitere n’elugwe
na-ele ụmụ mmadụ anya
ihụ ma ọ ga-achota onye obula nwere nghota
onye nke na-achọ Chineke.
- 3 Mmadu niile ewezugala onwe ha, ha niile aburula ndị ajọ omume riri
ahụ;

* **Abụ Ọma 13:1** 13:1 Job 13:24; Abụ 89:46

* **Abụ Ọma 14:1** 14:1 Maọbụ, na-eche

ọ dighị onye ọbụla na-eme ihe ziri ezi,
 ọ dighị ọ bụladị, otu onye.

⁴ Ndi niile na-eme ajoy ihe, ha amaghị ihe?

Ha na-eripia ndi m dika mmadu si eri nri,
 ha adighi akpokukwa ONYENWE ANYI.

⁵ Ma n'ebe ahụ ka ha nọ, n'ọnọdu oke egwu,
 n'ihhi na Chineke nọ n'etiti ndi ezi omume.

⁶ Unu ndi ajoy omume na-emebi atumatu ndi ogbenye,
 ma ONYENWE ANYI bu ebe mgbaba ha.

⁷ A sikwari na nzoputa Izrel ga-esi na Zayon puta!
 Mgbe ONYENWE ANYI ga-akpoghachite ndi ya n'ọnọdu ha,
 ka Jakob nuriya onu, ka Izrel nwekwaa obi utu!

Abụ Qma 15

Abụ Qma Devid.

Onye ga-ebi n'ugwu nsọ Onyenwe anyi?

¹ ONYENWE ANYI, onye puru inogide n'ulonso ukwu gi?
 Onye puru ibi n'ugwu nsọ gi?

² Onye na-ebi ndu nke na-enweghi ita uta,
 onye na-aru ru ezi omume,
 onye na-ekwu eziokwu site n'obi ya.

³ Onye juru ikwutosi ndi ozu,
 onye na-adighi eme onye agbataobi ya ihe ojoo,
 na onye na-adighi ekwulu mmadu ibe ya,

⁴ onye na-eleda onye ajoy omume anya,
 ma na-asopuru ndi ahụ na-atu egwu ONYENWE ANYI,
 onye na-adighi agbanwe nkwa ọbụla o kwere,
 ọ bụladị mgbe nkwa ahụ na-emegide ya,

⁵ onye na-agbazinye mmadu ego na-anaghị uma,
 onye na-adighi a nara ngari imegide onye aka ya di ocha.

Onye na-eme ihe ndi a
 agaghị ama jijiji n'ọnọdu ya, mgbe ọbụla.

Abụ Qma 16

Abụ miktam nke Devid.

Ekpere maka iguzosi ike

¹ Chebe m, O Chineke,
 n'ihhi na n'ime gi ka m ghabara izere ndu.

² A gwara m ONYENWE ANYI, "I bu Onyenwe m,
 e wezuga gi, enwekwaghi m odimma ọbụla."

³ Ana m asi maka ndi nsọ bu ndi nọ n'ala a,
 "Ha bu ndi a na-asopuru, ndi ihe ha n'ato m utu."

⁴ Iru uju nke ndi ahụ na-agbaso chi ndi ozu ga-aba uba.

Agaghị m eso ha wusa aja ihe ọñụñụ ọbara* nye chi ndị a,
maọbụ were egbugbere ọñụ m kpọọ aha ha.

- 5 ONYENWE ANYI, i nyeela m oke m na iko m;†
i na-elekota ihe niile bu nke m site n'ife nza.
- 6 Ọtutu oke ala niile dabara m n'ebe di ezi mma;
n'ezie, e nwere m ihe nketa nke na-enye m ọñụ.
- 7 Aga m eto ONYENWE ANYI, onye na-adu m ọdu;
o buladi n'abalị, obi m na-agwa m ihe m ga-eme.
- 8 Ana m elekwasi ONYENWE ANYI anya mgbe niile.
Ebe o no n'aka nri m, agaghị m ama jijiji.
- 9 N'ih i nke a, obi di m uto, ire m juputakwara n'ọñụ;
aga m anokwa n'udo.
- 10 N'ih i na i gaghi ahapu m n'ala mmuo,
i gaghi ekwekwa ka Onye gi kwesiri ntukwasị obi‡ hu ire ure.
- 11 I gosila m uzo ndu;
i ga-eji ọñụ mejuputa obi m n'ihu gi;
ya na ihe uto ndi di n'aka nri gi ruo ebighi ebi.

Abụ Qma 17

Ekpere Devid.

Ekpere maka nnaputa

- 1 O ONYENWE ANYI, nuru aririọ m ziri ezi,
nuru kwa mkpu akwa m.
Gee nti n'ekpere m
n'ih i na o sitegh i n'egbugbere ọñụ na-ekwu okwu aghugho.
- 2 Ka mkpeputa m si n'aka gi bia;
ka anya gi hu ihe ziri ezi.
- 3 O bu ezie na i nyochaala obi m,
i letala m n'abalị, nwalekwaa m,
i ga-achoputa na o nweghi ihe o ojoo bu la m zubere,
na ọñụ m ekwuhiebeghi.
- 4 Ndi mmadu agbaljala inye m ngari
ma anaghi m ekwe ka mu na ndi na-eme ihe ike nwee mmekorita
n'ih i iwu sitere n'egbugbere ọñụ gi.
- 5 Nzọ ukwu m akpafubeghi site n'uzo gi,
ukwu m agbuchapughikwa site n'onodu ya.
- 6 Ana m akpoku gi, O Chineke, n'ih i na amaara m na i ga-aza m;
gee m nti ma nuru ekpere m.
- 7 Ziputa ihunanya gi di oke ebube;
gi onye na-eji aka nri gi di ike azoputa
ndi niile ghabara na gi site n'aka ndi iro ha.

* **Abụ Qma 16:4** 16:4 N'otutu mba, mmanya bu ihe e ji ago ofo, ma n'omenaala mba ufodu, ọbara onye ahụ eji achụ aja ka a na-ewere gwakọọ na mmanya, wupu n'ebe ichu aja, nke ka a maara dika aja ọbara. O bu omenaala mba ndi ahụ na-amaghị Chineke ka onye dere abụ ọma a na-emegide. Lev 18:21; Lev 20:1-2; 2Ez 16:3; 2Ez 23:10. † **Abụ Qma 16:5** 16:5 Iko a na-ekwu ihe banyere ya n'ebe a bu iko a na-enye ndi akporo oriri n'oge mmemme. Dan 5:1-4 ‡ **Abụ Qma 16:10** 16:10 Maobu, onye gi di nsọ

- 8 Chebe m dika mkpuru anya gi;
zoo m na ndo nke nku gi,
- 9 site n'aka ndi ajo omume gbara m gburugburu,
o buladi ndi iro m, ndi chorọ igbu m.
- 10 Ha anaghị eme ebere, ha bu ndi afo tara mmiri,
okwu inya isi juru ha onu.
- 11 Ha achoputala ebe m no, ugbu a, ha gbara m gburugburu,
ha ji anya nko, jikerekwa itu m n'ala.
- 12 Ha ka odum agu na-agu nke zoro onwe ya n'ohia,
dika odum di ike na-eche ihe o ga-adogbu.
- 13 ONYENWE ANYI, bilie guzogide ha, tighuo ha.
Jiri mma agha gi zoputa m site n'aka ndi ajo omume.
- 14 O ONYENWE ANYI, zoputa m site n'aka ndi di otu a,
site n'aka ndi ugwo oru ha bu n'uwa a.
Ka ihe ikpakobara debere ndi ajo omume juputa afo ha,
ka afo jukwa umu site n'ihe ndi a,
ka ha hapuru ihe foduru nye umuntakiri ha.
- 15 Ma mu onwe m ga-ahu ihu gi site n'ezi omume;
mgbe m ga-ebili, afo ga-eju m nke oma, n'ih na aga m ahụ gi ihu na
ihu.

Abụ Oma 18

Abụ oma Devid. Abụ Devid ohu ONYENWE ANYI. O buuru ONYENWE ANYI okwu niile nke abụ a mgbe ONYENWE ANYI naputara ya site n'aka ndi iro ya niile, nakwa n'aka Sol. O sirị:

Abụ mmeri

- 1 O ONYENWE ANYI, ahuru m gi n'anya, gi bu ike m.
- 2 ONYENWE ANYI bu oke nkume m, na ebe mgbaba m e wusiri ike, na onye nnaputa m.
Chineke m bu oke nkume m, onye m ghabara n'ime ya.
O bu ota m, na mpi nzoputa m, na oke nkume m nke onye obula na-apughị iba n'ime ya.
- 3 Akpokuru m ONYENWE ANYI, onye e kwesiri inye ototo,
o zoputara m site n'aka ndi iro m.
- 4 Udọ niile nke onwu kere m agbu;
ichi oku nke mbibi ojoo kpuchiri m.
- 5 Udọ nke ili kere m gburugburu,
onya nke onwu guzogidere m.
- 6 N'onodu oke mkpagbu m, akpokuru m ONYENWE ANYI;
etiri m mkpu akwa, kpoquo Chineke m ka o nyere m aka;
akwa m rutekwara ya ni, o sitekwara n'ulonso ukwu ya nu olu m.
- 7 Uwa mere mkpotu, maa jijiji,
ntola niile nke ugwu niile makwara jijiji,
ha mara jijiji n'ih iwe nke na-ewe ya.

- 8 Anwuru oku sitere ya n'imi putā,
oku na-erepịa erepịa sikwa n'onu ya putā;
icheku oku na-ere oku sitekwara n'ebe ahụ nwuputa.
- 9 O kewara mbara eluigwe, rịdata;
oke igwe ojii dīkwa n'okpuru ụkwu ya.
- 10 O nokwasiri n'elu cherubim* felie elu,
o feliri elu n'elu nku nke ifufe.
- 11 O mere ochichiri ebe nzuzo ya, ihe mkpuchi nke gbara ya gburugburu,
bụ ochichiri mmiri igwe ojii nke mbara eluigwe.
- 12 Site n'ihè nke na-enwuputa n'ahụ ya, igwe ojii
ji mkpuru mmiri na amuma egbe eluigwe gabiga.
- 13 ONYENWE ANYI sitere n'eluigwe bigbo;
olu Onye kachasi ihe niile elu dara ụda.
- 14 O gbara aku ya, mee ka ndi iro gbasasia,
o jikwa oke amuma nke egbe eluigwe chusaa ha.
- 15 E kpughere ala ala nke oke osimiri,
gbakwa ntoala niile nke uwa oto,
site n'iba mba gi, O ONYENWE ANYI,
na nkuume si gi n'imi putā.
- 16 O sitere n'elu setipu aka ya,
jidesie m aka ike, o doputara m site n'ogbu mmiri niile.
- 17 O naputara m site n'aka ndi iro m di ike,
bu ndi kporo m asi, ndi dikwa ike kari m.
- 18 Ha guzodidere m n'ubochi ihe ndakwasị m,
ma ONYENWE ANYI buru m ihe ndabere.
- 19 O kpoputara m gaa n'ebe sara mbara,
o naputara m n'ihia na ihe m na-atọ ya uto.
- 20 ONYENWE ANYI mesoro m dika ezi omume m si di;
o kwughachiri m dika idi ocha nke aka m si di.
- 21 N'ihia na edebezuola m uzọ niile nke ONYENWE ANYI,
ikpe amaghi m n'ihia igbakuta Chineke azu.
- 22 Iwu ya niile di n'ihu m,
esibekwaghi m n'ukpuru ya wezuga onwe m.
- 23 Abụ m onye na-enweghi ita uta n'ihu ya,
edebekwara m onwe m puo na mmehie.
- 24 ONYENWE ANYI kwughachiri m dika ezi omume m si di,
dika idi ocha nke aka m abuo si di n'anya ya.
- 25 N'ebe onye kwesiri ntukwasị obi no, i na-egosi onwe gi onye kwesiri
ntukwasị obi,
n'ebe onye zuruoke no, i na-egosi onwe gi onye zuruoke.
- 26 N'ebe onye di ocha no, i na-egosi onwe gi onye di ocha,
ma nye ndi uzọ ha na-ezighi ezi, i na-egosi onwe gi dika onye di
aghugho.
- 27 I na-azoputa ndi di umeala n'obi,
ma i na-eme ka ndi nwere anya mpako di ala.
- 28 O bu gi, ONYENWE ANYI, na-eme ka orioma m na-enwu,

* **Abụ Oma 18:10** 18:10 Cherubim bụ mmụọ ndi ahụ di ike na ndi juputara n'ebube nke anya na-adighi ahụ. Oru ha bu ibu ocheeze Ebube ahụ. Izk 1:26

Chineke m na-eme ka ọchịchiri m ghoọ ihè.

- 29 Site n'inyeaka gi, apuru m iluso igwe ndi agha ogo,
sitekwa na Chineke m, apukwara m iwufe mgbidi obula.
- 30 Ma banyere Chineke, uzo ya zuruoke,
okwu onu ONYENWE ANYI bu ihe a nuchara anucha;
o bu ota† nke onye obula na-ezo onwe ya n'okpuru ya.
- 31 N'ihu na onye bu Chineke, ma o bughi naani ONYENWE ANYI?
Onye bukwa oke Nkume ahụ, ma o bughi naani Chineke anyi?
- 32 O bu Chineke na-enye m ike,
na-echebekwa uzo m n'izuoke.
- 33 O na-eme ka ukwu m di gara gara, dika nke nne ele;
O na-emekwa ka m kwuru chim n'ebe niile di elu.
- 34 O na-azu aka m abuo ibu agha,
ogwe aka m abuo puru iroji uta bronz.
- 35 I na-eme ka inyeaka nke nzoputa gi buru ota m,
aka nri gi na-akwagidekwa m,
inyeaka gi emeela m ka m di ukwu.
- 36 I na-edozi uzo sara mbara nye ukwu,
ka nkwonkwo ukwu m ghara igbuchapu.
- 37 Achuru m ndi iro m oso, jidekwa ha;
alaghachighi m azu tutu ruo mgbe ha niile lara n'iyi.
- 38 Etidara m ha n'ala ebe ha enwekwaghi ike ibilite.
Ha dara n'okpuru ukwu m.
- 39 O bu gi nyere m ike ibu agha,
i wedara ndi niile na-emegide m n'ala n'ihu m.
- 40 I mere ka ndi iro m tugharia gbapu oso.
Ebibikwara m ndi kporo m asi.
- 41 Ha bere akwa maka enyemaka, ma o dighi onye na-azoputa ha.
Ha kpokuru ONYENWE ANYI, ma o zaghi ha.
- 42 Egwepiara m ha nke oma dika ntu nke ikuku na-ebufu;
a zotoro m ha dika apiti nke okporouzo.
- 43 I naputala m site n'aka ndi na-aluso m ogo
i meela m onyeisi nke otutu mba;
ndi m na-amaghi na mbu na-ejekwara m ozi.
- 44 Ndi ala ozo na-ehulata n'ihu m n'ihu egwu,
ngwangwa ha nuru olu m, ha na-erube isi nye m.
- 45 Obi na-ada ha mba;
ha na-ama jijiji mgbe ha na-esite n'ebe niile ha e wusiri ike na-aputa.
- 46 ONYENWE ANYI na-adi ndu! Otuto diri oke nkume m!
Mbuli elu diri Chineke, Onye nzoputa m.
- 47 O bu Chineke ahụ onye na-aboro m obo,
onye na-emekwa ka mba di iche iche noro n'okpuru m,
48 onye na-anaputa m site n'aka ndi iro m.
- I mere ka m di elu kari ndi iro,
naputakwa m site n'aka nwoke na-eme ihe ike.
- 49 N'ihu nke a, ONYENWE ANYI, aga m eto gi n'etiti mba niile di iche iche,
aga m abuku aha gi abu otuto.

† **Abụ Oma 18:30** 18:30 Ya bu, ebe nchebe

- 50 Ọ na-enye eze ya mmeri dị ukwu;
 Ọ na-egosikwa onye ya onye e tere mmanụ ịhunanya na-adighị ada
 ada,
 nye Devid na ndị agburu ya ruo mgbe ebighị ebi.

Abụ Ọma 19

Abụ Ọma nke dirị onyeisi abụ. Abụ ọma Devid.

Akaorụ Chineke na iwu ya

- 1 Eluigwe na-eziputa ebube Chineke;
 mbara eluigwe na-egosikwa oru aka ya.
- 2 Ubochi niile, ha na-ekwuputa okwu,
 ehie na abali, ha na-egosiputa ihe omuma.
- 3 Ha nweghi asusu, ha nweghi okwu,
 ma a na-anu uda ha.
- 4 N'awa niile ka olu ha na-apu gazuo,
 okwu onu ha niile erukwaala n'ebe uwa soturu.
 Ọ bu na mbara eluigwe ka Chineke maara ulo ikwu nye anyanwu.
⁵ Ọ di ka nwokorobia luru nwunye ohuru mgbe o si n'ulo ndina ya
 na-aputa,
 dika ogba oso nke o na-anu oku n'obi igba oso iso mpi.
- 6 Ọ na-esite n'otu nsotu nke mbara eluigwe,
 bido ije ya, gafee ruo na nsotu nke ozo.
 Ọ dikwaghi ihe obula na-ezonari onwe ya site n'okpomoku ya.
- 7 Iwu ONYENWE ANYI zuruoke;
 o na-eweghachi mkpuruobi.
 Ukpuru ONYENWE ANYI niile kwesiri ntukwasị obi;
 o na-eme ka onye na-enweghi uche mara ihe.
- 8 Iwu ONYENWE ANYI ziri ezi,
 o na-enye mkpuruobi onu.
 Iwu ONYENWE ANYI na-amuke amuke,
 o na-enye anya ihe.
- 9 Itu egwu ONYENWE ANYI di ocha,
 o na-adigide ruo mgbe ebighi ebi;
 ukpuru niile nke ONYENWE ANYI na-eguzosi ike,
 ha niile bukwa ihe ziri ezi.
- 10 Ha di oke onu karija olaedo,
 karija olaedo a nuchara anucha;
 ha na-atokwa utu karija mmanu anu,
 karija mmanu anu si n'ububo anu.
- 11 Ọ bu site na ha ka a na-adu onu gi aka na nti;
 uguo oru di ukwu di n'idebe ha.
- 12 Onye puru ighota amaghi ama ya niile?
 Gbaghara m ihe niile zoro ezo nke adighi ike m.
- 13 Chebe m, ka m ghara ilezi anya mehie megide gi.
 Ekwela ka ha na-achi achị na ndu m.
 Mgbe ahụ ka m ga-abu onye zuruoke,
 onye nwere onwe ya site n'ebe ihe ojoo niile nke mmehie di.
- 14 Kwere ONYENWE ANYI, Onye mgbaputa m, na Oke nkume nchebe m,
 ka okwu onu m niile, na echiche obi m niile,

buru ihe na-atọ gi uto, na nke i na-anabata.

Abu Oma 20

Abu Oma nke diri onyeisi abu. Abu Oma Devid.

Ekpere maka enyemaka

- 1 Ka ONYENWE ANYI zaa gi n'ubochi nsogbu gi; ka aha Chineke nke Jekob chebe gi.
- 2 Ya sitekwa n'ebe nsọ ya zitere gi inyeaka, ma site na Zayon kwagide gi.
- 3 Ya chetakwa aja niile i churu, ma nabata aja nsure oku niile i churu nye ya.
- 4 Ya mezukwara gi ihe niile nke obi gi na-achọ, mekwaa ka atumatu gi niile gaa nke oma.
- 5 Anyi ga-ei mkpu onu maka mmeri i meriri, buliekwa okoloto anyi elu n'aha Chineke anyi.

Sela

Ka ONYENWE ANYI mezuo aririo gi niile.

- 6 Ugbu a, amaara m na ONYENWE ANYI na-azoputa onye ya o tere mmanu; o na-esite n'ebe nsọ ya n'eluigwe jiri aka nri ya, zoputa ma zakwaa ya.
- 7 Ufodu na-atukwasị obi ha na inyinya, ndi ozo n'ugbo agha; ma anyi na-atukwasị aha ONYENWE ANYI, Chineke anyi, obi.
- 8 Ha na-egbu ikpere n'ala ma daa, ma anyi ga-ebili, kwuru chim.
- 9 O ONYENWE ANYI, zoputa eze! Zakwaa anyi mgbe anyi kpokuru gi!

Abu Oma 21

Abu Oma nke diri onyeisi abu. Abu Oma Devid.

Ekele maka mmeri

- 1 O ONYENWE ANYI, lee na eze na-anuri onu n'ike gi. Obi na-atokwa ya uto nke ukwu n'ihu mmeri niile i nyere ya!
- 2 I nyela ya ihe obi ya choro; i mekwaara ya ihe niile o rioro gi!
- 3 I ji ngozi bara uba nabata ya, o bukwa okpueze e ji olaedo a nuchara nke oma kpuo ka i kpukwasiri ya n'isi.
- 4 O rioro ka i nye ya ndu, i zara ekpere ya mekwaa ka o nwee ogologo ndu nke ga-adigide ruo mgbe ebighi ebi.
- 5 Nsofuru ya di ukwu site na mmeri niile i nyere ya, ebube na ima mma bu onyinye i nyere ya.
- 6 N'ezie, i nyela ya ngozi na-adigide ruo mgbe ebighi ebi, i mere ka o nwee obi uto nke na-esite n'onu nke nonyere gi.
- 7 N'ihu na eze na-atukwasị ONYENWE ANYI obi, agaghi ewezuga ya n'onodu ya site n'ihunanya nke Onye kachasi ihe niile elu nke na-enweghi ogwugwu.

Sela

- 8 I ga-anwuchi ndị iro gị niile;
aka nri gị ga-ejidekwa ndị kpọrọ gị asi.
- 9 Mgbe i putara ilu oḡu,
i ga-erepịa ha dika oku nke na-enwu aḡ onwunwu.
N'oke iwe ya, ONYENWE ANYI ga-elo ha,
oku ya ga-erepīakwa ha.
- 10 I ga-esite n'elu uwa laa agburu ha niile n'iyi,
umu ha kwa site, n'etiti umu mmadu.
- 11 N'agbanyeghi na ha nwere ike ipia opipia megide gi,
maobu tuputa atumatu ojoḡ, ha agaghi emezu ebumnuche ha.
- 12 N'ih i na i ga-eme ka ha gbaghachi azu
mgbe i kwere uta gi tugide ha n'ihu.
- 13 O ONYENWE ANYI, ka e bulie gi elu n'ih i ike gi;
anyi ga-abu abu ma tokwaa ike gi.

Abụ Oma 22

Abụ Oma dirị onyeisi abụ. N'usoro olu abụ nke "Nne ele nke ututu." Abụ Oma Devid.

Akwa na abụ ekele

- 1 Chineke m, Chineke m, gini mere i jiri hapu m?
Gini mere i ji no ebe di anya izoputa m,
n'ebe di anya site n'isu ude m niile?
- 2 O Chineke m, ana m akpoku gi n'ehihie, ma i dighi aza m,
n'abalị kwa, ma o dighi izuike m nwere.*
- 3 N'ezie, i no n'ocheeze gi dika Onye ahụ di Nso;
i bu otuto ndi Izrel.
- 4 Nna anyi ha tukwasiri gi obi;
ha tukwasiri gi obi, i zoputakwara ha.
- 5 Ha kpokuru gi si otu a buru ndi a zoputara;
ihere emeghi ha n'ih i na ha tukwasiri gi obi.
- 6 Abụ m idide, abughi m mmadu;
onye ndi ozo na-akwa emo, onye ndi mmadu na-eleda anya.
- 7 Ndi niile huru m na-achi m ochi;
na-emiri m onu ikwa emo, na-efufekwa isi ha na-asi.
- 8 "O na-atukwasị ONYENWE ANYI obi;
ka ONYENWE ANYI bja gbaḡta ya.
Ya naputa ya ebe o bu
na ihe ya masiri ya."
- 9 Ma ONYENWE ANYI, o bu gi weputara m site n'afọ nne m.
O bu gi mere ka m tukwasị gi obi, o buladi mgbe m ka na-anu ara.
- 10 Site n'oge amuru m ka e nyefere m n'aka gi.
Site n'afọ nne m, ka gi onwe gi bu Chineke m.
- 11 Anola m ebe di anya,
n'ih i na nsogbu di nso.
O dikwaghi onye inyeaka no nso.

* **Abụ Oma 22:2** 22:2 Maobu, N'abalị, adighi m emechikwa onu m

- 12 Ọtụtụ oke ehi gbara m gburugburu;
oke ehi dị ike nke Bashan† gbara m gburugburu.
- 13 Ọdum ndị na-agbọ ụja mgbe ha na-adọgbu anụ ọhịa
asaghepula ọnụ ha megide m.
- 14 A wupula m dika mmiri,
okpukpu m niile apukwaala n'ọnođụ ha.
Obi m agbazela dika mmanụ,
obi ilo mmiri ewerela ọnođụ n'ime m.
- 15 Ike ọbula adighikwa m n'ahụ, dika a ga-asị na m bu ụrọ nke anwụ
mikooro mmiri di ya n'ime.
Ire m na-araparakwa m n'ọnụ,
n'ihia na i togboro m n'ọnụ onwu.
- 16 Ọtụtụ nkita agbaala m gburugburu;
otu ndi na-eme ihe ojoo agbaala m gburugburu,
ha adupuola m aka m na ukwu m.
- 17 A puru iguta okpukpu m niile onu;
ndi mmadu na-ele m anya na-emikwa onu ochi
- 18 Ha na-eke uwe m n'etiti ha,
ha sitere n'ife nza kee uwe m.
- 19 Ma gi, ONYENWE ANYI, anola m ebe di anya;
gi Onye bu ike m, mee ngwangwa bia nyere m aka.
- 20 Naputa ndu m site na mma agha,
site n'ike umu nkita, naputa ndu m nke di oke onuahia.
- 21 Gbaputa m site n'onu odum ndi a,
zoputa m site na mpi atu ndi a.
- 22 Aga m ekwuputa aha gi nye umunna m;
n'etiti oha mmadu aga m enye gi otuto.
- 23 Toonu ONYENWE ANYI! Unu niile bu ndi na-atu egwu ya;
unu bu ndi agburu Jakob, soपुरunu ya!
Tuonu ya egwu, unu agburu Izrel!
- 24 N'ihia na o ledaghi ahuhu onye a na-akpagbu anya
maobu kwaa ya emo;
o lefughi ya anya
kama mgbe o kpokuru ya, o nuru olu akwa ya.
- 25 Isiokwu otuto m n'etiti oha mmadu sitere na gi;
aga m emezukwa nkwa niile m kwere gi n'ihu ndi ahụ na-atu egwu
gi.
- 26 Ndi ogbenye ga-eri nri, rijuo afo ha,
ndi niile na-achọ ONYENWE ANYI ga-eto ya
ka mkpuruobi unu di ndu ruo mgbe ebighi ebi.
- 27 Nsofu elu uwa niile ga-echeta,
ma laghachikwute ONYENWE ANYI.
Ezinaulo nke mba niile di iche iche
ga-akpo isiala n'ihu ya.
- 28 N'ihia na ike ochichi bu nke ONYENWE ANYI,

† **Abụ Qma 22:12** 22:12 Bashan bu obodo e ji oke ehi gbara abuba ma dikwa ike maara. O di na mpaghara ugwu n'owuwa anyanwu ala Filistia. Dit 3:1; Ems 4:1

ọ na-achikwa mba niile.

- ²⁹ Ndi ọgaranya niile nke elu uwa ga-eri oriri ma fee ya; ihe niile na-anwu anwu ga-akpo isiala n'ihu ya; ndi na-apughị idebe onwe ha ndu.
- ³⁰ Agburu anyi ga-ejere ya ozi; a ga-akoro ogbo ndi na-abia n'ihu ihe banyere onyenwe anyi.
- ³¹ Ha ga-ekwusa ezi omume ya nye ogbo niile na-abia n'ihu, bu ndi a na-amubeghi n'ihu na o meela ya.

Abụ Qma 23

Abụ Qma Devid.

Onyenwe anyi na-azu anyi di ka aturu

- ¹ ONYENWE ANYI na-azu m dika aturu, o dighi ihe akoro m.
² O na-eme ka m dinaa ala n'ebe ahijia ndu na-eto, o na-edughari m n'akuku mmiri di juu,
³ o na-atute mkpuruobi m.
 O na-edu m n'uzo niile nke ezi omume n'ihu aha ya.
- ⁴ A sikwari na m na-aga ije, na ndagwurugwu nke ochichiri onwu, agaghi m atu egwu ihe ojo o bula; n'ihu na i nonyeere m, mkporo gi na mkpanaka gi na-akasi m obi.
- ⁵ I na-akwado tebul* n'ihu m, n'anya ndi iro m.
 I tere isi m mmanu† iko m na-ejubiga oke.
- ⁶ N'ezie, idi mma na ebere ga-agbaso m ogologo ubochi niile nke ndu m, m ga-ebikwa n'ulo ONYENWE ANYI mgbe niile ebighi ebi.

Abụ Qma 24

Abụ Qma Devid.

Eze onyenwe ebube

- ¹ Uwa na ihe niile di n'ime ya bu nke ONYENWE ANYI; uwa na ndi niile bi n'ime ya.
- ² O toro ntoala ya n'ime oke osimiri niile, o mekwara ka o guzosie ike.

* **Abụ Qma 23:5** 23:5 N'oge ochie, o bu n'ebe iri nri (tebul) ka enyi na enyi na-anọ agba ndu, maobu nwe nkwekorita. Oriri a na-egosi na ogbugba ndu bu ihe onu na ezi mmekorita nke enyi na enyi. Eze ahụ nke na-azu ndi ya dika aturu, nabatara ohu ya bu Devid n'ebe iri nri, dika e dere ya n'abụ qma a. † **Abụ Qma 23:5** 23:5 Mmanu a na-ete n'isi na-esi isi uto, o bu mmanu a na-ete onye a kporo oriri iji kwanyere ya ugwu. Luk 7:46 Ndi ozuzu aturu na-ejikwa ya achu umu ahuhu na ndanda na-acho iribanye aturu ndi ha na-azu n'imi.

- 3 Onye bụ onye ahụ nwere ike irigo n'elu ugwu ONYENWE ANYỊ?
Onye nwere ike ịbata guzo n'ime ulonso ya?
- 4 O bụ onye aka ya emeghi ihe ojoo, obi ya dikwa ocha,
onye na-adighi atukwasị obi na chi arusi,
maobu nuo iyi aghugho.
- 5 Ha ga-anata ngozi site n'aka ONYENWE ANYI,
natakwa mkpeputa site n'aka Chineke Onye nzoputa ha.
- 6 Otu a ka o ga-adiri ogbo ndi ya,
bu ndi na-achọ ihu gi, Chineke nke Jekob.
- Sela
- 7 Welitenu isi unu, unu onu uzọ ama,
meenụ ka isi unu buru ihe e welitere, unu onu uzọ ama ochie,
ka eze ebube nwee ike ịbata.
- 8 Onye bụ eze ebube* a?
O bụ ONYENWE ANYI, onye bụ dimkpa na dike.
O bụ ONYENWE ANYI, onye bụ dike n'agha.
- 9 Welitenu isi unu, unu onu uzọ ama,
buliekwanu ha elu, unu onu uzọ ama ochie,
ka Eze ebube nwee ike ịbatakwa.
- 10 Onye bụ eze ebube a?
O bụ ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile,
o bu ya bu Eze ebube!
- Sela

Abụ Qma 25

Abụ Qma Devid.

Ekpere maka odudu na nnaputa

- 1 O bụ na gi ONYENWE ANYI
ka m tukwasiri obi m.
- 2 O Chineke m, o bu gi ka m tukwasiri obi m.
Ekwela ka ihere mee m,
ekwekwala ka ndi iro m merie m.
- 3 Ihere agaghi eme
onye obula olileanya ya di na gi,
ma ihere ga-eme ha
bu ndi niile igho aghugho juru ahụ.
- 4 O ONYENWE ANYI, zi m uzọ gi niile,
kuzikwaara m uzọ gi niile.
- 5 Duo m n'ezikwu gi, kuzikwaara m ihe,
n'ihu na i bu Chineke, onye Nzoputa m, ubochi niile,
olileanya m di na gi.
- 6 Cheta, ONYENWE ANYI, oke obi ebere na ihunanya gi,
n'ihu na ha na-adi siteri na mgbe ochie.
- 7 Echeta mmehie m mere n'okorobia m,
ya na nnupu isi m niile.
Kama site n'ihunanya gi cheta m,
ONYENWE ANYI, n'ihu na onye di mma ka i bu.

* **Abụ Qma 24:8** 24:8 Mkp 19:11-16

- 8 Onye dị mma na onye ezi omume ka ONYENWE ANYỊ bụ;
 ọ bụ ya mere ọ na-ezi ndị mmehie ụzọ ya.
- 9 Ọ na-edu ndị dị umeala n'obi n'ụzọ ziri ezi,
 na-ezikwa ha ụzọ nke ya.
- 10 Ụzọ niile nke ONYENWE ANYỊ jupụtara n'ihunanya na ikwesi ntụkwasi
 obi,
 nye ndị niile na-edebe iwu ọgbugba ndụ ya.
- 11 N'ihì aha gị, O ONYENWE ANYỊ,
 gbaghara m ajọ omume m n'agbanyeghị na ha dị ukwu.
- 12 Olee mmadụ ahụ nke na-atụ egwu ONYENWE ANYỊ?
 O ga-ezi ya ihe n'ụzọ ahụ a họtara ya.
- 13 Ọ ga-ebi ogologo ụbọchị nke ndụ ya n'ime ịba ụba,
 ndị agburu ha ga-eketa ala ahụ.
- 14 ONYENWE ANYỊ na-eme ka ndị ahụ na-atụ egwu ya mara
 ọgbugba ndụ ya na izu nzuzo ya.
- 15 Anya m abụọ na-elegide ONYENWE ANYỊ mgbe niile;
 n'ihì na ọ bụ naanị ya ga-eme ka ukwu m abụọ site n'onyanya pụta.
- 16 Chee m ihu ma gosi m ebere gị,
 n'ihì na abụ m onye nọ na nsogbu, naanị m nọkwa.
- 17 Ihe mgbu nke obi m abaaala ụba,
 napụta m site n'obi mwute.
- 18 Lekwasị nsogbu m na ihe mgbu m anya.
 Biko, gbaghara m mmehie m niile.
- 19 Lee ka ndị iro m si mụbaa,
 ha ji oke iwe kpọọ m asị.
- 20 Chebe ndụ m ma gbaputa m;
 ekwela ka m buru onye ihere ga-eme,
 n'ihì na n'ime gị ka m gbabara izere ndụ
- 21 Kwere ka ezi omume na izuoke buru ihe ga-agba m gburugburu,
 n'ihì na olileanya m dị n'ime gị.
- 22 O Chineke, Gbaputakwa Izrel,
 site na nsogbu ya niile.

Abụ Qma 26

Abụ Qma Devid.

Ekpere nke ezi mmadụ

- 1 ONYENWE ANYỊ, biko kpeputa m,
 n'ihì na ebiela m ndụ zuruoke;*
 atụkwasi m ONYENWE ANYỊ obi,
 na-eleghị anya n'azụ.
- 2 Tulee m, O ONYENWE ANYỊ, ma nwakwaa m,
 nyochaa obi m na echiche m.
- 3 N'ihì na ejirila m ihunanya gị mere ihe nlere anya nye onwe m.
 Ana m ejegharịkwa n'ime eziokwu gị.

* **Abụ Qma 26:1** 26:1 2Ez 20:2; Ilu 20:7

- 4 Mụ na ndị na-aghọ aghughọ adighi enwe mmekọ ọbụla.
Otu a kwa, nnwekọ ọbụla adighikwa n'etiti mụ na ndị ihu abụọ.
- 5 Akporo m otu ndị na-emebi iwu asi.
Mụ na ndị ajoy omume agaghị anokokwa.
- 6 Ana m asacha aka† m abụọ n'ọnọdụ emeghi ihe ọjọọ,
na-eje ozi n'ebe ichu aja gi ife gi ofufe, o ONYENWE ANYI.
- 7 Ana m abukwa abụ ekele,
jiri iti mkpu na-ekwusa otuto gi, na oru ebube gi niile.
- 8 O ONYENWE ANYI, ahuru m ulo obibi gi n'anya,
ulo ahụ ebe ebube gi na-adigide n'ime ya.
- 9 Ebibikotala mụ na ndi mmehie,
ewezugakotala ndu m na nke ndi na-awufu ọbara,
- 10 ndi aka ha juputara n'atumatu ọjọọ,
aka nri ha juputakwara na ngari.
- 11 Ma mụ onwe m na-ebi ndu zuruoke;
gbaputa m ma meere m ebere.
- 12 Ukwu m na-eguzo n'ala di larji;
aga m eto ONYENWE ANYI n'etiti oha mmadu.

Abụ Qma 27

Abụ Qma Devid.

Abụ nke iguzosi ike

- 1 ONYENWE ANYI bu ihe* m na nzoputa m,
onye ka m ga-atu egwu ya?
ONYENWE ANYI bu ebe siri ike nke ndu m,
o bukwa onye ka m ga-atu egwu?
- 2 Mgbe ndi na-eme ihe ọjọọ busoro m agha
ka ha ripia anu ahụ m,
o bu ndi iro m na ndi kporo m asi,
bu ndi ga-asọ ngongọ ma dakwaa.
- 3 O buru na usuu ndi agha agbaa m gburugburu,
obi m agaghị atụ ujo ọbụla;
o buladi na agha adaa imegide m,
n'oge ahụ, ka m ga-enwe ntukwasị obi.
- 4 Naani otu ihe ka m rioro n'aka ONYENWE ANYI,
nke ahụ bukwa ihe m na-achosi ike;
ka m biri n'ulo ONYENWE ANYI
ubochi niile nke ndu m,
na ka m lekwasị ima mma ONYENWE ANYI,
na ka m choo ya n'ime ulonso ukwu ya.
- 5 N'ihu na n'ubochi nsogbu,
o ga-echebe m n'ime ebe obibi ya;
o ga-ezo m n'ime ulo ikwu ya;
ma bulie m elu, debe m n'elu oke nkume.

† **Abụ Qma 26:6** 26:6 O buru na mmadu asacha maobu kwoo aka ya n'ihu oha, o na-aputa ngopu site n'ihe na-ezighi ezi, maobu onye di otu a na-asi, ikpe amaghi m. Abụ 73:13 * **Abụ Qma 27:1** 27:1 Ajz 60:19-20; Mai 7:8

- 6 Mgbe ahụ, a ga-eweli isi m elu
karịa ndị iro m gbara m gburugburu;
aga m eji iti mkpu ọñụ, chọọ aja n'ụlọ ikwu ya;
aga m abụ abụ, kuọ egwu nye ONYENWE ANYỊ.
- 7 Gee ntị mgbe m na-akpọku gị ONYENWE ANYỊ.
Meere m ebere, zaa m.
- 8 Obi m na-ekwu banyere gị, "Chọọ ihu ya!"
Ihu gị, ONYENWE ANYỊ, ka m ga-achọ.
- 9 Ezonarịla m ihu gị,
agbakutala ohu gị azụ n'íwe;
n'íhi na ì burịj onye inyeaka m.
O Chineke, Onye nzọpụta m,
ahapụkwala m.
- 10 O bururị na nne na nna m ahapụ m,
ONYENWE ANYỊ ga-anabata m.
- 11 Zi m ụzọ gị, O ONYENWE ANYỊ;
duo m n'ụzọ kwesiri
n'íhi ndị na-akpagbu m.
- 12 Ararala m nyefee n'aka ndi kporo m asị n'íhi ọchịchọ ha,
otụtụ ndi ama ụgha ebiliela imegide m,
ha na-ekupụ ihe ike dika ume.
- 13 Olileanya m bụ nke a:
Aga m ahụ ịdị mma ONYENWE ANYỊ
n'ala ndi dị ndụ.
- 14 Chere ONYENWE ANYỊ;
dịrị ike, nwekwaa ume,
ma chere ONYENWE ANYỊ.

Abụ Qma 28

Abụ Qma Devid.

Ekpere maka enyemaka na-ekele

- 1 Gị ONYENWE ANYỊ ka m na-akpọku;
gị bụ Oke nkume m,
agbala m nkịtị.
O buru na ì ju iza m,
aga m eyi otu n'ime ndi ahụ na-arịda n'olulu.
- 2 Nuru aririọ m maka ebere
dika m na-akpọku gị maka enyemaka,
mgbe m chiliri aka m abuo elu
n'Ebe gị Kachasi Nso.
- 3 Adokpurula m tinyere ndi ajo mmadu,
tinyekwara ndi na-eme ajo ihe,
ndi ji ire uto agwa ndi agbataobi ha okwu udo,
ma ha bu iro n'ime obi ha.
- 4 Kwughachi ha dika oru ojoo ha
na omume ha kwesiri;
kwughachi ha maka ihe aka ha mere,
ka ihe ga-adakwasị ha buru ihe ha kwesiri iketa.

- 5 N'ihì na ha adìghì aghòta ọrụ niile nke ONYENWE ANYÌ,
 ha adìghìkwa aghòta ihe aka ya abụọ rụrụ,
 ọ ga-akwada ha n'ala,
 ọ gaghì ewulikwa ha elu ọzọ.
- 6 Toonu ONYENWE ANYÌ,
 n'ihì na o gere ntị n'arịrịọ m rịrọ ya ka o meere m ebere.
- 7 ONYENWE ANYÌ bụ ike m na ọta m;
 ana m atụkwasi ya obi m, si otu a bụrụ onye a na-enyere aka.
 Obi m na-awuli elu n'ihì ọñụ,
 aga m ejikwa abụ m na-eto ya.
- 8 ONYENWE ANYÌ bụ ike nke ndị ya,
 ebe mgbaba e wusiri ike nke nzọputa dijiri onye ya etere mmanụ.
- 9 Zọputa ndi gi, gọzikwaa ihe nketa gi;^{*}
 buuru ha onye ọzọ aturu, na-ekukwa ha ruo mgbe ebighi ebi.

Abụ Qma 29

Abụ Qma Devid.

Olu Onyenwe anyi

- 1 Toonu ONYENWE ANYÌ, unu ndi bi n'eluigwe,
 nyenu ONYENWE ANYÌ nsopuru n'ihì ebube na ike ya.
- 2 Nyenu ONYENWE ANYÌ nsopuru kwesiri aha ya;
 kpoo isiala nye ONYENWE ANYÌ n'ebube nke idi nsọ ya.
- 3 Olu ONYENWE ANYÌ na-ada n'elu osimiri;
 olu Chineke di ebube na-ada ike ike,
 olu ONYENWE ANYÌ na-ada dika egbe eluigwe^{*} n'elu oke osimiri.
- 4 Olu ONYENWE ANYÌ di ike,
 olu ONYENWE ANYÌ juputakwara n'ebube.
- 5 Olu ONYENWE ANYÌ na-etiwa osisi ukwu sida;
 ONYENWE ANYÌ na-etiwasị osisi ukwu sida nke Lebanon.
- 6 Ọ na-eme ka Lebanon wulie elu dika nwa ehi,
 ọ na-eme ka Sirion[†] wulie elu dika nwa atụ.
- 7 Olu ONYENWE ANYÌ na-agba dika egbe eluigwe
 mgbe amuma na-egbu.
- 8 Olu ONYENWE ANYÌ na-eme ka ozara maa jijiji;
 ONYENWE ANYÌ na-eme ka ozara Kadesh maa jijiji.
- 9 Olu ONYENWE ANYÌ na-eme ka osisi ook gbagoo[‡]
 na-agbuchapukwa akwukwo niile nke oke ohia.
 N'ime ulonso ukwu ya mmadu niile na-eti, "Ebube!"
- 10 ONYENWE ANYÌ no n'ocheeze ya n'elu uju mmiri;
 ONYENWE ANYÌ na-achị dika eze ruo mgbe ebighi ebi.
- 11 ONYENWE ANYÌ na-enye ndi ya ike,
 ọ ga-ejikwa udo gozie ndi ya.

^{*} **Abụ Qma 28:9** 28:9 Maqbu, ndi nke gi ^{*} **Abụ Qma 29:3** 29:3 Job 37:4-5; Abụ 18:13 [†] **Abụ Qma 29:6** 29:6 Nke a bu aha ndi Fonikisi bi na mpaghara ugwu Hemon na-akpo ugwu ahụ. Hemon di n'oke ala nkwa ahụ n'ebe ugwu. Dit 3:9; Abụ 42:6 [‡] **Abụ Qma 29:9** 29:9 Ime na-eme nne ele

Abụ Qma 30

Abụ Qma. Abụ nke ido obieze Devid nsọ.

Abụ mgbaputa

- 1 Aga m eto gị, O ONYENWE ANYI,
n'ihì na i sitere n'ebe dị omimi dọputa m.
I kweghị ka ndị iro m chịa m ọchị.
- 2 O ONYENWE ANYI Chineke m, akpọkuru m gị, ka i nyere m aka,
ị gwọkwara m.
- 3 O ONYENWE ANYI, i si n'ala ili kpọputa m,
i mere ka m dịrị ndụ.
- 4 Bụkuonụ ONYENWE ANYI abụ, unu ndị nsọ ya,
toonuu aha nsọ ya.
- 5 Iwe ya adighị adigide tee anya,
ma ime amara ya na-adị ruo ebighị ebi!
Ikwa akwa nwere ike dịrị ogologo abalị niile,
ma iti mkpu ọñụ ga-adị n'ututu.
- 6 Mgbe m nọ n'udo, asiri m,
"The ọbula apughị inapụ m udo m."
- 7 O ONYENWE ANYI, mgbe i gosiri m ihuoma,
i mere ka m kwurū chīm dika ugwu;
ma mgbe i zoro ihu gị site n'ebe m nọ,
adara m mba.
- 8 Ọ bụ gị, ONYENWE ANYI, ka m kpọkuru;
ọ bụkwa onyenwe anyi ka m rịọrọ arịrịọ amara si,
- 9 "Uru gini di ma m laa n'iyi?
Uru gini di ma m rida n'ili?
Uzuzu aja ọ ga-enye gị otuto?
Ọ ga-ekwusa banyere ikwesi ntụkwasi obi gị?"
- 10 O ONYENWE ANYI, gee m ntị ma meere m ebere;
O ONYENWE ANYI, bụrū m onye inyeaka.
- 11 I meela ka iti mkpu akwa m ghọọ ite egwu;
ị napurū m akwa mkpe m, ma yinye m ọñụ dika akwa mmemme.
- 12 I mere nke a ka obi m bụọ maka otuto gị, ghara inọ nwayọọ.
O ONYENWE ANYI Chineke m, aga m eto gị ruo mgbe ebighị ebi.

Abụ Qma 31

Abụ Qma nke dịrị onyeisi abụ. Abụ Qma Devid.

Oge m dị gị n'aka

- 1 ONYENWE ANYI, n'ime gị, ka m gbabara izere ndụ;
ekwela ka ihere* mee m;
site n'ezì omume gị gbaputa m.
- 2 Tọọ ntị gị n'ala nūrū olu m,
bija ngwangwa gbaputa m;
ghoọrọ m oke nkume nke ebe mgbaba,
ebe mgbaba e wusiri ike maka nzọputa m.

* **Abụ Qma 31:1** 31:1 Ihere Maọbụ, ihe na-eweta ọñuma ma ọ bụkwanụ, ọñodụ ikwa emo

- 3 Ebe i bụ oke nkume m na ebe mgbaba m e wusiri ike,
n'ihì aha gị, duo m ma na-edukwa m.
- 4 Naputa m site n'onyà nke e zobere n'ihì m,
n'ihì na o bụ naanị gị bụ ebe mgbaba m siri ike.
- 5 N'aka gị ka m na-enyefe mmụọ m;
gbaputa m, o ONYENWE ANYỊ, Chineke, onye eziokwu.
- 6 Akporo m ha asị bụ ndị niile na-efe chi mba ozo ndi na-abaghị uru;
ana m atukwasi ONYENWE ANYI obi m.
- 7 Aga m enwe obi uto ma nurikwaa onu n'ime ihunanya gi,
n'ihì na i huru nsogbu m
marakwa ihe mgbu nke mmụọ m.
- 8 I wereghị m nyefee n'aka ndi iro m,
kama i nyela m ohere ijeghari ebe obula m chorọ.
- 9 O ONYENWE ANYI, meere m amara n'onodu ihe mgbu m.
Anyà m abuo na-acha uhie uhie n'ihì ikwa akwa;
ike adighikwa m.
- 10 Iru uju erielà m ahụ;
ikwa akwa m ewepula ihe n'afọ m;
ihe mgbu m mere ka ike gwusia m
ruo na ume adighikwa n'okpukpu m.
- 11 N'ihì ndi iro m niile;
ndi agbataobi m na-eleli m anya.
Ndi enyi m na-atu ujo ibiakwute m,
ndi huru m n'okporozo na-esite uzo ozo gafee.
- 12 Aghoala m onye e chefuru echefu, di ka a ga-asị na m nwuru anwu.
A puru iji ite kwara akwua tonyere m.
- 13 Anula m nkwalu ha megide m;
oke egwu di n'akuku niile;
ha na-agba izu megide m,
na-agba izu nzuzo iji napu m ndu m.
- 14 Ma ana m atukwasi gi obi ONYENWE ANYI.
Ekwuola m ya si, "Naanị gị bụ Chineke m."
- 15 Oge m niile di gi n'aka.
Naputa m n'aka ndi iro m
na n'aka ndi ahụ na-adighi ezu ike ichu m oso.
- 16 Mee ka amara gi mukwasi ohu gi dika anyanwu;
zoputa m n'ihì ihunanya gi na-enweghi ogwugwu.
- 17 O ONYENWE ANYI, ekwela ka ihere mee m,
n'ihì na akpokuola m gi;
kama mee ka ihere mee ndi na-eme ihe ozo,
ka ha togboro n'ala mmuọ debe onu ha duu.
- 18 Ka onu ahụ ha ji ekwu okwu ugha mechie kpankpan;
n'ihì na o bụ site na mpako na nleli
ka ha ji na-ekwu okwu megide ndi ezi omume.
- 19 Lee ka idi mma gi si baa uba,
nke i na-edebere ndi niile na-atu egwu gi,
nke i na-enye ndi na-agbaba n'ime gi,
n'ihu oha mmadu.

20 I na-ezobe ha n'ebe nzuzo gi
 puo n'izu nzuzo nke umu mmadu;
 i na-echebe ha n'ime ebe obibi gi,
 ka ha puo n'ebubo nke ire di iche iche.

21 Otuto diri ONYENWE ANYI
 n'ihu na o gosila m ihunanya ya di ukwu
 mgbe m no n'obodo ndi iro gbara gburugburu.

22 Akujara m, kwuo okwu n'ujo si,
 "Ewezugala m site n'ihu ya!"

Ma i nuru ariri m maka ebere
 mgbe m kpokuru gi ka i nyere m aka.

23 Huru ONYENWE ANYI n'anya, unu ndi ya niile kwesiri ntukwasị obi,
 n'ihu na ONYENWE ANYI na-anaputa ndi niile kwesiri ntukwasị obi nye
 ya,
 ma o na-akwughachi ndi mpako oke zuru ezu.

24 Ya mere, dirinu ike, ka obi siekwa unu ike,
 unu niile ndi olileanya ha di n'ime ONYENWE ANYI.

Abụ Ọma 32

Abụ Ọma Devid. Abụ Maskil.

Nkwuputa na mgbaghara mmehie

1 Onye a goziri agozi ka mmadu ahụ bu,
 onye a gbaghara ajo omume ya niile,
 onye e kpuchikwaara mmehie ya niile.

2 Ngozi na-adiri nwoke ahụ,
 onye ONYENWE ANYI na-adighi agunyere mmehie ya,
 onye ahụ nke aghugho obula na-adighikwa n'ime mmuo ya.

3 Mgbe m gbachiri nkiti,
 okpukpu m rere ure
 site n'isu ude m ogologo ubochi niile.

4 Ehihie niile na abali niile,
 i tara m ahuhu,
 ume di m n'obi gwuchara,
 dika mgbe okpomoku nke okochi.*

Sela

5 Mgbe ahụ, ekwuputara m mmehie m niile n'ihu gi,
 kwusikwa izo ha ezo.
 Agwara m onwe m okwu si,
 "Aga m ekwuputa mmehie m niile n'ihu ONYENWE ANYI."
 I gbaghakwaara m
 ikpe omuma nke mmehie m niile.

Sela

6 Ya mere, ka ndi niile bu ndi ezi omume kpokuo gi n'ekpere
 mgbe e nwere ike ichota gi;
 n'uzo di otu a, o buru na uju mmiri abia,

* **Abụ Ọma 32:4** 32:4 Mgbe anwu na-amikoro mmiri di n'ala

ọ gaghị erute ha.

- 7 Gị onwe gị buurū m ebe nzuzo;
I ga-echebekwa m ka nsogbu obula hapu irute m nso.
O bukwā abụ nzoputa ka i ji gbaa m gburugburu.

Sela

- 8 Aga m eme ka i nwee uche, zikwa gị uzọ i kwesiri igbaso;
Aga m adu gị odu, anya m ga-adikwasikwa n'ahu gị.

- 9 Adikwala ka inyinya maobu inyinya ibu
nke na-enweghi akonuche,
nke a na-aghaghị iji mkpumkpu igwe na eriri kechie onu ya, ijide ya,
ma emeghi otu a, o gaghị abiakwute gị.

- 10 Otutu ihe mgbu na-abiakwasị ndi na-eme ihe ojoo,
ma ihunanya ONYENWE ANYI nke na-enweghi ogwugwu,
na-agba onye ahụ tukwasiri ya obi gburugburu.

- 11 Nuriānu onu n'ime ONYENWE ANYI, nweekwanu obi utu, unu ndi ezi
omume;
buo abū, unu ndi obi ha ziri ezi.

Abū Oma 33

Idi mma na idi ukwu Onyenwe anyi

- 1 Tienu mkpu onu nye ONYENWE ANYI, unu ndi ezi omume;
n'ihu na o bu ihe ziri ezi ka ndi obi ha ziri ezi too ya.
- 2 Werenu ubo akwara too ONYENWE ANYI;
werenu une nke nwere akwara iri kporo ya egwu.
- 3 Bukuonu ya abū ohuru;
were nka kporo ubo akwara ma tiekwa mkpu onu.
- 4 N'ihu na okwu ONYENWE ANYI niile ziri ezi burukwa eziokwu;
o kwesiri ntukwasị obi n'oru ya niile.
- 5 ONYENWE ANYI na-ahu ezi omume na ikpe ziri ezi n'anya;
uwa niile juputara n'ihunanya ya nke na-enweghi ogwugwu.
- 6 O bu site n'okwu onu ONYENWE ANYI ka e ji kee eluigwe niile,
jirikwa nkuume nke onu ya mee anwu, na onwa na kpakpando niile.
- 7 O bu ya kekwarā osimiri niile chikota ha n'otu ebe,
kpaa oke ebe ha ga-anu dika uloku di ukwu.
- 8 Ka uwa niile tuu ONYENWE ANYI egwu;
ka mmadu niile bi n'uwa sopusu ya.
- 9 N'ihu na o kwuru okwu, okwu ahū mezukwara;
o nyere iwu, iwu ahū guzokwara chim.
- 10 ONYENWE ANYI na-emebi atumatu mba niile;
o na-emebi ebumnobi umu mmadu.
- 11 Atumatu ONYENWE ANYI na-adigide ruo mgbe ebighi ebi,
ebumnobi ya ruo ogbo niile.
- 12 Mba a goziri agozi ka mba ahū bu, bu ndi Chineke bu ONYENWE ANYI
ha;
bu ndi o hoputara ka ha buru ihe nketa ya.

- 13 ONYENWE ANYỊ si n'eluigwe na-ele ndị mmadụ bi n'ụwa anya.
 Ọ na-ahụzu ụmụ mmadụ niile anya.
- 14 O sitere n'ebe obibi ya na-ele
 onye ọbụla bi n'elu ụwa anya.
- 15 Ebe ọ bụ ya kpurụ obi mmadụ niile n'otu na otu;
 ọ na-ahụzu, na-amazukwa ihe niile ha na-eme.
- 16 Ọnụogugu ndị agha eze apughị izọputa ya;
 o nweghị onye agha ọbụla na-azọputa onwe ya, site n'ịdị ukwu nke
 ike ya.
- 17 Inyinya agha ezukwaghị iwetara ndị na-agba ha mmeri n'agha.
 Ọ bụ ezie na inyinya dị ike, ma ha apughị izọputa ndị nwe ha.
- 18 Ma ONYENWE ANYỊ ji anya ya na-eche ndị niile na-atụ ya egwu nche,
 ya bụ ndị niile na-atụkwasi obi ha n'ihunanya ya, nke na-adighị agwu
 agwu.
- 19 Ọ ga-anaputa ha site n'aka ọnwụ.
 Ọ ga-echebekwa ha ọ bụladi n'oge ụnwụ.
- 20 Anyị ji olileanya eche ONYENWE ANYỊ;
 ọ bụ ya bụ inyeaka anyị na ọta anyị.
- 21 Obi anyị na-anụrị ọhụ n'ime ya;
 n'ihì na anyị tụtwasiri aha nsọ ya obi.
- 22 O ONYENWE ANYỊ, ka ihunanya gị na-adigidere anyị,
 dika olileanya anyị dị na gị.

Abụ Ọma 34

Abụ Ọma Devid. Mgbe ọ gbanwere omume ya mee ka onye na-ayi ara
 n'ihu Abimelek, onye nke chupurụ ya, ya a puo.

Chineke dī mma

- 1 Aga m eto ONYENWE ANYỊ mgbe niile.
 Mgbe niile ka otuto ya ga-adị n'ọhụ m.
- 2 Mkpuruobi m ga-anya isi na ONYENWE ANYỊ;
 ka ndị niile a na-akpagbu gee ntị n'urịa ọhụ.
- 3 Soro m too ONYENWE ANYỊ;
 ka anyị bulie aha ya elu.
- 4 N'ihì na etikuru m ONYENWE ANYỊ mkpu akwa, ọ zakwara m,
 naputa m site n'aka itụ ụjọ m niile.
- 5 Ihu ndị na-elekwasị ya anya na-enwu dika ihe;
 ihere adighị eme ha.
- 6 Onye ogbenye a kpokuru ONYENWE ANYỊ, ọ zakwara ya;
 ọ zọputara ya site na nsogbu ya niile.
- 7 Mmụo ozi ONYENWE ANYỊ na-agba ndị niile na-atụ egwu ya gburugburu
 na-anaputakwa ha.
- 8 Jiri aka gị tules ma hukwa na ONYENWE ANYỊ dī mma;
 onye a goziri agozi ka onye ahụ bụ, onye nke na-agbaba n'ime ya.
- 9 Tuonu egwu ONYENWE ANYỊ, unu ndị nsọ ya,
 n'ihì na ọ dighị ihe na-akọ ndị niile na-atụ egwu ya.
- 10 Agwu nwere ike igu ụmụ odum, ike pukwara igwu ha,
 ma ihe ọbụla bụ ihe ọma agaghị akọ ndị niile na-achọ ONYENWE ANYỊ.

- 11 Ụmụ m, bjanụ gee m ntị;
aga m ezi unu ihe ịtụ egwu ONYENWE ANYỊ bụ.
- 12 Onye ọbụla n'ime unu huru ndu n'anya,
ma nwee ọchịchọ ihu otutu ubochi ndi di mma,
- 13 chezie ire gi ka o ghara ikwu ihe ojoo,
chezikwaa egbugbere onu gi ka o gharakwa igha ugha.
- 14 Site n'ihe ojoo wezuga onwe gi ma mee ezi ihe,
choo udo ma gbasookwa ya.
- 15 Anya ONYENWE ANYI di n'ahu ndi ezi omume,
nti ya gheekwa oghe nye mkpu akwa ha;
- 16 ma ihu ONYENWE ANYI na-emegide ndi na-eme ihe ojoo,
ime ka a hapu ichetakwa ihe banyere ha n'awa.
- 17 ONYENWE ANYI na-anu olu ndi ezi omume, mgbe ha na-akpoku ya ka o
nyere ha aka;
o na-azoputakwa ha site na nsogbu ha niile.
- 18 ONYENWE ANYI na-anu ndi niile obi ha tiwara etiwa nso,
o na-anaputa ndi niile olileanya ha gwuru.
- 19 Nsogbu na-adakwasị ndi ezi omume na-adi ukwu,
ma ONYENWE ANYI na-anaputa ha site na nsogbu ndi ahụ niile.
- 20 O na-anaputakwa ha kpamkpam.
O gaghị ekwe ka o buladi otu okpukpu di ha n'ahu gbajie.
- 21 Ihe ojoo ga-eme ka onye ajo omume nwuo;
ndi na-akpo onye ezi omume asi ka a ga-ama ikpe onwu.
- 22 ONYENWE ANYI na-agbaputa ndi ohu ya;
o dighi onye obula nke na-agbaba n'ime ya a ga-ama ikpe onwu.

Abụ Qma 35

Abụ Qma Devid.

Ekpere maka enyemaka

- 1 O ONYENWE ANYI, luso ha ogu bu ndi na-aluso m ogu;
buso ha agha bu ndi na-ebuso m agha.
- 2 Yikwasị uwe agha gi, werekwa ota gi;
bilie bja nyere m aka.
- 3 Seputa ube gi na anyuikwe agha gi;
bja zute ndi na-achụ m oso.
- Gwa mkpuruobi m,
"Abụ m nzoputa gi."
- 4 Mee ka ihere mee
ndi niile na-agbalisi ike igbu m.
Ka ndi na-agba izuzu igbu m burukwa ndi a chughachiri azu,
na ndi ihere mere.
- 5 Ka ha dika igbugbo oka mgbe oke ifufe na-eke,
ka mmuo ozi ONYENWE ANYI buru onye na-achufu ha.
- 6 Mee ka uzu ha gbaa ochichiri, burukwa ebe na-amị amị;
ka mmuo ozi ONYENWE ANYI buru onye na-achụ ha oso.

- 7 O bu ezie na o dighi ihe ojoo obula m mere ha,
ma ha siere m onya, gwukwaara m olulu n'uzo m.
- 8 Ka mbibi bjakwasị ha na mberede,
ka ugbu ha zobeere m kee ha;
ka ha lakwaa n'iyi site n'idaba n'olulu ahụ ha gwuru.
- 9 Mgbe ahụ, mkpuruobi m ga-anuri onu na ONYENWE ANYI,
o ga-enwekwa obi utu n'ime nzoputa ya.
- 10 Ihe niile di n'ime m ga-eti mkpu si,
"O ONYENWE ANYI, o bu onye dika gi?"
- I na-agbaputa ndi na-adighi ike site n'aka ndi di ike karja ha,
ma na-anaputa ndi ogbenye ndi choro enyemaka site n'aka ndi na-
apunara ha ihe ha nwere n'ike."
- 11 Ndi akaebe, ndi kwara obi n'azu na-apukwute m;
ha na-ebo m ebubo ihe ndi m na-anubeghi ihe banyere ha na mbu.
- 12 Ana m emere ha ihe oma, ma ha na-akwughachi m ihe ojoo.
Nke a na-ewute mmuo m ruo n'onwu.
- 13 Mgbe ha na-aria oria, eyiri m akwa mkpe,
site na ibu onu weda onwe m n'ala.
- Mgbe ekpere m loghachikwutere m na-enweghi osisa,
14 ejeghariri m n'onodu iru uju,
dika a ga-asị na o bu nwanne m, maobu enyi m,
jeghariakwa n'obi ojoo dika a ga-asị
na o bu nne m na-aria oria ahụ.
- 15 Ma mgbe m dahiere, ha zukotara na-anuri onu;
mgbe m na-adighi ele anya, ha biliri imegide m.
Ha na-ekwulu m na-esepughi aka.
- 16 Dika ndi ajo omume, ha na-akwa m emo n'iwe,
na-atakwaru m ikikere eze ha.
- 17 O Onyenwe anyi, o bu ruo ole mgbe ka i ga-anu na-ele ihe na-eme?
Gbaputa ndu m site na mbibi ha niile,
site n'aka umu odum ndi a, gbaputa ndu m di oke onuahia.
- 18 Aga m enye gi ekele n'ihu oha mmadu di ukwuu,
n'etiti oha kachasi ibe ya di ukwuu, ka m ga-anu too gi.
- 19 Ekwekwala ka ndi ahụ bu ndi iro m,
mgbe o nweghi ihe m mere ha, chia m ochi;
ekwekwala ka ndi ahụ kporo m asi n'ih iro,
mgbe o nweghi ihe m mere ha nwee izuike.
- 20 N'ih na o bugh i okwu udo ka ha na-ekwu,
kama ha na-echeputa ebubo ugha di iche iche
megide ndi ahụ na-anoro onwe ha juu n'ime ala ahụ.
- 21 N'iju anya, ha na-ele m anya na-eti mkpu na-asi,
"Ewoo! Ewoo! Anya anyi abuo ka anyi ji hu ya."
- 22 O ONYENWE ANYI, i hula nke a, agbakwala nkiti;
anokwala m n'ebe di anya, O Onyenwe anyi.
- 23 Teta, bilie buuru m onye mkpeputa m.
Kpechitere m onu m, Chineke m na onyenwe m.
- 24 O ONYENWE ANYI Chineke m, kpeputa m n'ih ezi omume gi;
ekwekwala ka ha chia m ochi.
- 25 Ekwekwala ka ha si, "Ahaa, o di ka anyi turu anya ya!"
Maobu si, "Anyi eloola ya!"

- 26 Mee ka ihere na oḡbaaghara
 buru nke ndi na-achi m ochi n'ime mmpagbu m;
 were ihere na nweda n'ala yinye ha dika uwe,
 bu ndi niile na-ebuli onwe ha elu imegide m.
- 27 Ka ndi niile mkpeputa m di mma
 were obi utu tie mkpu onu;
 ka ha na-asị mgbe niile, "Ka e bulie ONYENWE ANYI elu,
 onye odimma nke ohu ya na-amasi."
- 28 Ire m ga-ekwu banyere ezi omume gi
 na otuto gi niile ogologo ubochi niile.

Abụ Oma 36

Abụ Oma diri onyeisi abụ. Abụ Oma Devid, bụ ohu ONYENWE ANYI.

Ajọ omume mmadu na idi mma Chineke

- 1 E nwere m ozi di n'ime obi nke sitere n'aka Chineke
 banyere ndu mmehie nke ndi na-eme ajo ihe:*
- Ọ dighi itu egwu Chineke
 di n'anya ha.
- 2 N'ihia ha na-agwarita onwe ha okwu ire utu n'anya ha onwe ha,
 na o nweghi utu a ga-esi nwe ike ichoputa mmehie ha maobu kpo
 ya asi.
- 3 Okwu onu ha niile bu ihe ojuo na aghughu;
 ha adighi eji uche eme ihe maobu mee ihe di mma.
- 4 O buladi mgbe ha no n'elu ihe ndina ha, ha na-eche echiche ajo ihe;
 ha enyefeela onwe ha n'aka ndu ajo omume,
 ha adighi ajukwa ihe na-ezighi ezi.
- 5 O ONYENWE ANYI, ihunanya gi na-eru mbara eluigwe,
 ikwesi ntukwasị obi gi na-erukwa igwe ojii nke eluigwe.
- 6 Ezi omume gi dika ugwu di ukwu,
 ikpe ikpe ziri ezi gi dika omimi nke oke osimiri.
 O ONYENWE ANYI, i na-echebe umu mmadu na anumanu.
- 7 Lee ka ihunanya gi nke na-adighi agwu agwu si di oke onuahia, O
 Chineke!
 Umu mmadu na-agbaba n'okpuru ndo nke nku gi abuo.
- 8 Ha na-eri oriri site n'iba uba nke ulokwu gi;
 i na-enyekwa ha mmiri site n'iyi nke obi utu gi.
- 9 N'ihia na mmiri na-enye ndu di na gi;
 o bukwa n'ihè gi ka anyi na-ahu ihè.
- 10 Mee ka ihunanya gi na-adigidere ndi maara gi,
 ka ezi omume gi na-adigidekwara ndi ziri ezi n'obi.
- 11 Ekwela ka ndi mpako a zo m ukwu n'isi,
 ekwekwala ka aka ndi ajo omume nupu m n'ebe m guzo.
- 12 Lee ka ndi na-eme ajo ihe si daa n'ala,
 a kwatuola ha n'ala, ha apughikwa ibilite ozo.

* **Abụ Oma 36:1** 36:1 Maobu, Ozi si n'aka Chineke: Mmehie iwu nke ndi ajo omume bi n'ime obi ha.

Abụ Ọma 37

Abụ Ọma Devid.

Ogwugwu ndu mmadu

- 1 Echegbula onwe gi n'ihu ndi na-eme ihe ojoo,
maobu kwosa ndi na-eme ihe ojoo ekworo;
- 2 n'ihu na mgbe na-adighi anya, ha ga-akponwu dika ahijia,
dika ahijia ndu, ha ga-anwukwa.
- 3 Tukwasị ONYENWE ANYI obi meekwa ihe ziri ezi;
biri n'ala na nchebe, rijuokwa afọ.
- 4 Ka ihe ONYENWE ANYI toọ gi uto.
Ọ ga-enyekwa gi ihe niile bu oghichọ nke obi gi.
- 5 Nyefee onwe gi n'aka ONYENWE ANYI;
tukwasị ya obi, ọ ga-emere gi nke a:
- 6 Ọ ga-eme ka ezi omume gi puta ihè dika ihe nke chi obubo,
meekwa ka izi ezi nke ikpe gi dika ihe nke anyanwu n'ehihie.
- 7 Dere duu n'ihu ONYENWE ANYI,
were ndidi chere ya;
echegbula onwe gi mgbe ndi ozo na-enwe oganihu,
mgbe ha na-emezu atumatu ojoo ha niile.
- 8 Kwusi iwe iwe, kwusikwa oke iwe;
echegbula onwe gi, ọ na-eduba naani n'ihe ojoo.
- 9 N'ihu na a ga-ala ndi ajo omume n'iyi,
ma ndi niile olileanya ha di na ONYENWE ANYI ga-eketa ala ahụ dika
ihe nketa ha.
- 10 Ọ foduru nwa oge nta, ndi ajo omume ga-agabiga;
ọ bu ezie na i ga-achọ ha, ma i gaghị achota ha.
- 11 Ma ndi niile di nwayoo n'obi ga-eketa ala a dika ihe nketa ha,
ha ga-enwekwa udo di ukwu.
- 12 Ndi ajo omume na-agba izu ojoo megide ndi ezi omume,
na-ata ikekere eze megide ha;
- 13 ma onyenwe anyi na-achi ndi ajo omume ochi,
n'ihu na ọ maara na ubochi ha na-abia.
- 14 Ndi ajo omume amiputala mma agha ha,
kwee uta ha
ime ka ndi no na mkpa na ndi ogbenye daa,
igbu ndi uzọ ha ziri ezi.
- 15 Ma ha ga-ewere mma agha ha gbuo onwe ha,
kurisiekwa uta ha.
- 16 Ihe ntakiri nke onye ezi omume nwere
di mma kari akunuba otutu ndi ajo omume;
- 17 n'ihu na a ga-etiji ike niile nke ndi ajo omume,
ma ONYENWE ANYI ga-akwagide ndi ezi omume.
- 18 Ndi na-enweghi ita uta na-ebi ndu ha n'okpuru nlekota ONYENWE ANYI,

- ihe nketa ha ga-adịgide ruo mgbe ebighị ebi.
- 19 N'oge ihe ndakwasị, ha agaghị akpõnwụ;
ha ga-erijukwa afõ n'ụbõchị ụnwụ.
- 20 Ma ndị ajõ omume ga-ala n'iyi.
N'agbanyeghị na ndị iro ONYENWE ANYỊ dika ìma mma nke ubi ahìhja
ndụ,
ha ga-agabigakwa ngwangwa n'anya dika anwurụ õkụ.
- 21 Ndị na-eme ihe õjõõ na-ebiri mmadụ ihe ma ha adighi akwughachi ya,
ma onye ezi omume na-eme amara na-enye ndi õzõ ihe o nwere.
- 22 Ndị ONYENWE ANYỊ gõziri agozi ga-eketa akụ nke ụwa,
ma ndi õ burụ õnụ ka a ga-egbuchapụ.
- 23 O burụ na ONYENWE ANYỊ nwere mmasi na ndu mmadụ,
õ ga-eme ka nzõ ụkwụ ya guzosie ike;
- 24 O burụ na õ kpõbie ụkwụ, õ gaghị ada,
n'ìhi na ONYENWE ANYỊ na-eji aka ya ejigide ya.
- 25 Abụ m nwantakiri na mbụ, ugbu a, abụ m agadi,
ma ahubeghi m ebe e chefuru ndi ezi omume,
maõbụ ebe umu ha na-ariõ nri.
- 26 Mgbe niile, ha na-eme amara jiri obi ha na-agbazinye ndi mmadụ ihe,
umu ha ga-abu ngozi.
- 27 Site n'ìhe õjõõ puõ, mee ezi ihe,
mgbe ahụ, i ga-ebi n'ala a ruo mgbe ebighi ebi.
- 28 ONYENWE ANYỊ na-ahụ onye ezi omume na ikpe ziri ezi n'anya.
O gaghị ahapukwa ndi ya kwesiri ntukwasị obi.
- A ga-echebe ha ruo mgbe ebighi ebi,
ma umu ndi ajõ omume ka a ga-egbuchapụ;
- 29 ndi ezi omume ga-eketa ala ahụ dika ihe nketa ha,
ha ga-ebikwa n'ime ya ruo mgbe ebighi ebi.
- 30 Okwu amamihe na-esi n'õnụ onye ezi omume pùta,
ire ya na-ekwukwa ihe ziri ezi.
- 31 Iwu Chineke ya di ya n'obi;
nzõ ukwu ha adighi agbuchapụ.
- 32 Ndị ajõ omume na-echere ndi ezi omume na nzuzo,
na-achõ inapụ ha ndu ha;
- 33 ma ONYENWE ANYỊ agaghị ahapụ ha n'aka ha,
õ gaghị ekwe ka a maa ha ikpe mgbe a na-ekpe ha ikpe.
- 34 Chere ONYENWE ANYỊ,
debekwa ụzõ ya.
- O ga-ebuli gi elu ka i nweta ala ahụ dika ihe nketa;
mgbe a na-egbuchapụ ndi ajõ omume, i ga-eji anya gi hu ya.
- 35 Ahula m onye ajõ omume na nwoke na-eme ihe ike,
ka õ na-eto, na-awasa, dika osisi di ndu n'ezi ala,

- 36 ma ọ dịghị anya, ọ nwurụ,
n'agbanyeghị na m chọgharịrị ya, ọ dịghị ebe ọbụla a hụrụ ya.
- 37 Ma tugharịa uche banyere ndị ezi omume, ribaa ndị ụzọ ha ziri ezi ama;
ọganihu dịrị onye udo.
- 38 Ma a ga-ala ndị mmehie niile n'iyi;
ọ dịghị olileanya dịrị ndị ajọ omume.
- 39 Nzọputa nke ndị ezi omume si n'aka ONYENWE ANYỊ bịa;
ọ bụ ebe ha e wusiri ike n'oge nsogbu.*
- 40 ONYENWE ANYỊ na-enyere ha aka, na-anapụtakwa ha
ma na-azọputakwa ha site n'aka ndị ajọ omume,
n'ihì na ha mere ya ebe mgbaba ha.

Abụ Ọma 38

Abụ Ọma Devid. Arịrịọ.

Arịrịọ n'oge nsogbu

- 1 Biko, ONYENWE ANYỊ, abarala m mba n'íwe,
maọbụ taa m ahụhụ mgbe iwe gị dị ọkụ.
- 2 N'ihì na àkụ gị niile amapuola m ahụ,
aka gị adakwasịkwala m, dika ọ bụ ọkpọ.
- 3 N'ihì oke iwe gị, ọ dịghị izuoke dị n'ime anụ ahụ;
enweghikwa m udo n'ime ọkpụkpụ m niile n'ihì mmehie m.
- 4 Mmetụta ikpe ọmụma m na-adakwasị m
dika ibu arọ nke dị arọ karịa m.
- 5 Ọnya m na-ere ure na-asọ oyi
n'ihì mmehie enweghị uche m.
- 6 Abụ m onye a nyidara ma kwatukwaa n'ala
ogologo ụbọchị niile, ana m agaghari n'iru ụjụ.
- 7 Azụ na-egbu m mgbu nke ukwuu
ahụ adighikwa m.
- 8 Ume ọbụla adighikwa n'ime. Adị m ka onye e gwepịara egwepịa.
Ana m asụ ude n'ihì oke ihe mgbu nke obi.
- 9 O Onyenwe m, i maara agụụ niile nke na-agụ obi m;
ịsụ ude m ezokwaghị ezo n'ebe i nọ.
- 10 Obi na-alọ m mmiri, ike na-agwukwa m,
ihè esitekwala n'anya m pụọ.
- 11 Ndị m hụrụ n'anya na ndị enyi m na-asọ m oyi n'ihì ọnya m,
ndị agbataobi m na-anọ m ebe dị anya.
- 12 Ndị na-achọ igbu m na-esiri m ọnya,
ndị ahụ chọrọ imerụ m ahụ na-ekwu maka ihe dakwasiri m;
ogologo ụbọchị niile ha na-agba izuzu aghughọ.
- 13 Adị m ka onye ntị chiri, onye na-apughị inụ ihe ọbụla,
dika onye ogbu, onye na-apughị imeghe ọnu ya.
- 14 Adịla m dika onye na-anaghị anụ ihe,
onye ọnu ya apughị ịsa okwu.

* **Abụ Ọma 37:39** 37:39 Abụ 9:9; Nhu 1:7

- 15 O ONYENWE ANYI, ana m eche gi;
o Onyenwe m Chineke m, i ga-aza.
- 16 N'ih i na asiri m, "Ekwela ka ha nuri a onu n'isi m;
maobu bulie onwe ha elu n'ebe m no mgbe ukwu m na-agbuchapu."
- 17 N'ih i na lee, ana m acho ida ada.
Anokwa m n'onodu oke mgbu.
- 18 Ana m ekwuputa mmehie m;
mmehie m na-ewute m.
- 19 Ndi iro m, ndi na-eme ihe ike di otutu,
ndi na-akpo m asi, na-enweghi ihe m mere, bara uba.
- 20 Ndi na-eji ihe ojobo akwughachi m ezi ihe,
na-ebo ebubo megide m
n'agbanyeghi na m na-achọ ime naani ezi ihe.
- 21 O ONYENWE ANYI, ahapukwala m;
O Chineke m, anokwala m ebe di anya.
- 22 Bja osiiso inyere m aka
Onyenwe m na Onye nzoputa m.

Abụ Qma 39

Abụ Qma nke diri onyeisi abụ maka Jedutun. Abụ Qma Devid.

Nkwuputa mmehie

- 1 Asiri m, "Aga m elezi anya n'uzo m niile
ma debe ire m ka m ghara ikwuhie*;
aga m eji ihe kechie onu m
mgbe m no n'etiti ndi ajo omume."
- 2 Ma mgbe m mechiri onu m ma noro duu,
ju ikwu o buladi ihe obula di mma,
oke ihe mgbu m mubara.
- 3 Obi m kporo oku n'ime m,
ma mgbe m na-atughari ihe ndi a n'uche, oku ahụ no na-ere;
mgbe ahụ ekwuru m okwu si:
- 4 "O ONYENWE ANYI, gosi m ogwugwu nke ndu m
na onogogugu ubochi m niile;
mee ka m mara na ndu m na-agafe ngwangwa.
- 5 I meela ka ubochi m niile buru naani ihe di nta;
ogologo afo m niile adighi ka ihe obula n'ihu gi.
Ndu onye obula bu naani otu nkuume
obuladi ndi dika ha guzosirike.
- Sela
- 6 "N'ezie onye obula na-ejeghari dika onyinyo
n'efu ka ha na-ekwoghari n'otu ebe na nke ozo, na-akpakoba aku,
na-amaghi onye o ga-abu nke ya n'ikpeazu.
- 7 "Ma ugbu a, Onyenwe m, ginị ka m na-ele anya ya?
Olileanya m di n'ime gi.
- 8 Zoputa m site na mmehie m niile;

* **Abụ Qma 39:1** 39:1 Job 2:10; Abụ 34:13; Jem 3:5-12

- ekwela ka m buru ihe ochi nye ndi nzuzu.
 9 Agbachiri m nkiti, ajuru m ikwu okwu,
 n'hi na o bu gi mere ihe a.
 10 Kwusi iti m ihe;
 ihe otiti nke aka gi ezuola m ahụ.
 11 I na-abara ndi mmadu mba ma na-ata ha ahuhu n'hi mmehie ha;
 i na-eripia akunuba ha dika nla,
 mmadu obula bu naani otu nkuume.

Sela

- 12 "O ONYENWE ANYI, nuru ekpere m,
 gekwaa nti n'akwa m maka enyemaka;
 emechila nti gi nye ibe akwa m.
 N'hi ana m ebinyere gi dika onye obia,
 dika onye ije, dika nna nna m ha mere.
 13 Lepu anya na-ebe m no, ka m nwee ike kporie ndu ozo,
 tupu m hapu ebe a laa, a gaghị ahukwa m ozo."

Abụ Oma 40

Abụ Oma nke diri onyeisi abụ. Abụ Oma Devid.

Abụ ekele

- 1 Eji m ndidi chere ONYENWE ANYI,
 o tugharikwutere m, o nukwaara akwa m.
 2 O sitere n'olulu na-amị amị,
 nke apiti na uru juru, seputa m;
 o guzobere ukwu m abuo n'elu oke nkume,
 nyekwa m ebe siri ike ka m guzo.
 3 O tinyere abụ ohuru n'onu m,
 abụ otuto nye Chineke anyi.
 Otutu ga-ahu ya ma tuo egwu,
 ha ga-atukwasị obi ha n'ime ONYENWE ANYI.
 4 Onye a goziri agozi ka onye ahụ bu,
 onye na-eme ONYENWE ANYI ebe ntukwasị obi ya;
 onye na-adighi ele ndi mpako anya
 maobu ndi na-atughari gbasoo arusi.*
 5 O ONYENWE ANYI Chineke m,
 oru ebube i ruru di otutu,
 o dighi onye puru igukota ihe niile
 i kwadooro maka inye anyi;
 a sikwari na aga m ekwu ma kosaa ihe banyere ha,
 ha kariri ihe onu puru ikwu.
 6 Aja na onyinye† abughi ihe i choro
 ma i megheela nti abuo;
 aja nsure oku na aja a churu maka mmehie abughi ihe i choro.
 7 Mgbe ahụ, ekwuru m si, "Lee m, abiala m,
 e dere banyere m n'ime akwukwo mpiakota.
 8 O Chineke m, o bu ochichio m ime ihe i na-achio,

* **Abụ Oma 40:4** 40:4 Maobu, gbasoo okwu ugha † **Abụ Oma 40:6** 40:6 1Sa 15:22; Abụ 51:16-17; Aiz 1:11; Jer 7:22-23; Mai 6:6-8; Hib 10:5-9

iwu gị dị n'ime obi m."

- 9 Ana m anọ n'etiti ogbako ukwuu na-ekwusa ihe ziri ezi; dika i maara, o ONYENWE ANYI, anaghị m emechi onụ m.
- 10 Ekpuchighi m ezi omume gi n'ime obi m, ana m ekwuputa maka ikwesi ntukwasị obi gi na nzoputa gi. Adighi m ekpuchi ihunanya na eziokwu gi, n'ebe ogbako ukwuu no.
- 11 O ONYENWE ANYI, ezonariła m ebere gi, ka ihunanya gi na eziokwu gi chebe m oge niile.
- 12 N'ih i na otutu nsogbu a na-apughị iguta onụ gbara m gburugburu; mmehie m niile akariala m, apughikwa m ihu uzo; ha kariji agiri isi di m n'isi, obi m na-adakwa mba n'ime m.
- 13 O ONYENWE ANYI, ya masi gi izoputa m; O ONYENWE ANYI, bja ngwangwa inyere m aka.
- 14 Ka ndi niile na-achọ inapụ m ndu m, buru ndi a ga-etinye n'onodu ihere na ogbaaghara; ka ndi niile o na-amasi ihu ila n'iyi m, laghachi azu n'ihere.
- 15 Ka ndi ahụ na-asị m, "Ehee! Ehee!" kija n'ih ihere onwe ha.
- 16 Ma ka ndi niile na-achọ gi nurija onu, nweekwa obi utu n'ime gi; ka ndi ahụ huru nzoputa gi n'anya na-ekwu mgbe niile, "ONYENWE ANYI di ukwuu."
- 17 Ma mu onwe m bu m ogbenye na onye no na mkpa; ka ONYENWE ANYI cheta m. I bu onye inyeaka m na onye mgbaputa m; I bu Chineke m, anola odu ibia.

Abụ Qma 41

Abụ Qma nke diri onyeisi abụ. Abụ Qma Devid.

Ekpere onye orja

- 1 Ndi a goziri agozi ka ha bu ndi nwere uche na-eleta ndi ogbenye; ONYENWE ANYI na-azoputa ha n'oge nsogbu.
- 2 ONYENWE ANYI ga-echebe ha, debekwa ha ndu; o ga-eme ka ihe na-agara ha nke oma n'ala ahụ, o gaghị arara ha nye n'ochicho ndi iro ha.
- 3 ONYENWE ANYI na-elekota ha mgbe ahụ na-esighi ha ike, meekwa ka ahụ di ha mma.
- 4 Ekwuru m si, "O ONYENWE ANYI, meere m ebere; gwogo m, n'ih i na emehiela m megide gi."
- 5 Ndi iro m na-esite n'iro ha ekwu okwu megide m na-asị, "Olee mgbe o ga-anwu ka aha ya laa n'iyi?"
- 6 Mgbe otu n'ime ha biara ihu m, o na-ekwu okwu ugha, ma obi ya na-achikota ihe nkwulu;

mgbe ahụ ọ na-apụ, ga kọsaa ya.

- 7 Ndi niile kpọrọ m asi na-agbarịta izu megide m;
ha na-echekwa echiche ọjọọ banyere m, na-asiriita onwe ha:
- 8 “Ọria ọjọọ adakwasila ya;
ọ gaghị esite na ihe ndina ya bilie ọtọ ọzọ.”
- 9 Ọ buladi ezigbo enyi m,
onye m tükwasiri obi,
onye mụ na ya na-eso eriko nri m,
ebiliela imegide m.
- 10 Ma gi, O ONYENWE ANYI, meere m ebere,
mee ka ahụ sie m ike ọzọ, ka m nwee ike kwughachi ha ugwo.
- 11 Amaara m na ihe banyere m na-atọ gi uto n’obi,
n’ihi na i kwebeghi ka ndi iro m nwee mmeri n’ebe m nọ.
- 12 N’ihi ikwesi ntukwasi obi m, i na-akwagide m,
mee ka m nọrọ n’ihu gi ruo mgbe ebighi ebi.

- 13 Otuto diri ONYENWE ANYI, Chineke nke Izrel,
site n’ebighi ebi ruo ebighi ebi.

Amen na Amen.

Nchikota Akwukwo nke Abụọ

42

Abụ Oma 42-72

Abụ Oma nke diri onyeisi abụ. Abụ *Maskil* nke umu Kora.

Iru uju na nkasiobi onye ezi omume

- 1 Dika aguu inu mmiri si na-agu nne ele,
otu a ka aguu ihe banyere gi si na-agu m, O Chineke.
- 2 Akpiri nke ihe banyere Chineke, bu Chineke ahụ di ndu, na-akpo m nkụ.
Olee mgbe m puru iga zute Chineke?
- 3 Anya mmiri m aghoolara m ihe oriri
n’ehihie ma n’abali,
mgbe ndi mmadu na-asi m ogologo ubochi niile,
“Olee ebe Chineke gi no?”
- 4 The ndi a ka m na-echeta
mgbe m na-ekwuputa ihe mgbu nke obi m:
ma m cheta mgbe mu na igwe mmadu so aga,
mgbe m ji iti mkpu onu na ekele na-edu ha
n’etiti oha kachasi ibe ya, ndi onu juru obi,
na-aga n’ulo Chineke.
- 5 O mkpuruobi m, ginị mere i ji daa mba?
Ginị mere i ji na-asu ude n’ime m?
Nwee olileanya na Chineke,
n’ihi na m ka ga-eto ya,
Onye nzoputa m na Chineke m.
- 6 Mkpuruobi m na-ada mba n’ime m;
ya mere, aga m echeta gi
site n’ala Jodan,

- na ebe dị elu nke Hemon,* na sitekwa n'ugwu Miza.
- 7 Ogbu mmiri na-akpọku ogbu mmiri
mgbe olu ha na-ada ụda n'etiti nruda mmiri gi niile;
ebili mmiri gi niile na mmali mmiri gi niile
ekpuchiela isi m.
- 8 N'ehihie, ONYENWE ANYỊ na-awụkwasi m ihunanya ya,
n'abalị abụ ya dị m n'obi,
ekpere nye Chineke nke ndụ m.
- 9 Ana m asi Chineke, oke nkume m,
"Gini mere i ji chefu m?
Gini mere m ga-eji na-ejegharị n'iru ụjụ
n'ihì mmegbu nke onye iro?"
- 10 Ọkpukpu m na-agabiga oke ihe mgbu,
mgbe ndi iro m ji m na-eme ihe ọchi,
ogologo ụbọchi niile ha na-aju m,
"Olee ebe Chineke gi nọ?"
- 11 O mkpuruobi m, gini mere i ji daa mba?
Gini mere i ji na-asu ude n'ime m?
Nwee olileanya na Chineke,
n'ihì na m ka ga-eto ya ọzọ,
Onye nzọputa m na Chineke m.

Abụ Oma 43

Aririọ maka enyemaka

- 1 O Chineke, kpeputa m,
kpechitere m ikpe m
n'ebe mba na-amaghị Chineke nọ;
gbaputa m site n'aka
ndi ajo omume na ndi aghughọ.
- 2 I bu Chineke, ebe m e wusiri ike.
Gini mere i ji ju m?
Gini mere m ga-eji na-ejegharị n'iru ụjụ,
n'ihì mmegbu nke onye iro?
- 3 Zipu ihè gi na eziokwu gi,
ka ha duo m;
ka ha kpobata m n'ugwu nsọ gi,
bu ebe i bi.
- 4 Mgbe ahụ, aga m aga n'ebe ichu aja Chineke,
gakwuru Chineke, bu onu m na obi uto m.
Aga m eji ubo akwara too gi,
O Chineke, bu Chineke m.
- 5 O mkpuruobi m, gini mere i ji daa mba?
Gini mere i ji na-asu ude n'ime m?
Nwee olileanya na Chineke,
n'ihì na m ka ga-eto ya ọzọ,
onye Nzọputa m na Chineke m.

* **Abụ Oma 42:6** 42:6 Hemon bu obodo di n'oke ala nkwa ahụ n'ebe ugwu.

Abụ Ọma 44

Abụ Ọma nke diri onyeisi abụ. Abụ *maskil* nke ụmụ Kora.

Ekpere maka mgbapụta

- 1 O Chineke, anyị anụla;
nna anyị ha agwakwala anyị
ihe ndị i mere n'oge ha,
n'oge gara aga.
 - 2 I ji aka gị chụpụ ndị mba ọzọ,
ma kụnye nna nna anyị ha dika osisi.
I gwepịara ndị ahụ
ma mee ka ndị nna anyị na-eto na-awasa.
 - 3 Ọ bughị site na mma agha ha ka ha ji merie nweta ala a,
ha emerighị site n'ike nke aka ha;
ọ bụ aka nri gị, aka gị,
na ihè nke ihu gị nyere ha mmeri, n'ihì na ì hụrụ ha n'anya.
 - 4 Ì bụ eze m na Chineke m,
onye na-ekpebi na Jekob aghaghị inwe mmeri.
 - 5 N'ihì ọ bụ naanị site n'ike gị, ya na aha gị,
ka anyị ji zọda ndị iro anyị n'okpuru ụkwụ anyị.
 - 6 Atụkwasiğhị m obi m n'ụta m,
mma agha m anaghị enye m mmeri;
 - 7 ma i na-enye anyị mmeri n'ebe ndị iro anyị nọ,
ì na-eme ka ihere mee ndị na-eguzogide anyị.
 - 8 N'ime Chineke ka ìnya isi anyị dị ogologo ụbọchị niile,
anyị ga-eto aha gị ruo mgbe ebighị ebi.
- Sela
- 9 Ma ugbu a, ì jula anyị ma weda anyị n'ala;
ì naghị esokwa ndị agha anyị apụ ọzọ.
 - 10 I mere ka anyị site n'ihu ndị iro anyị gbalaga,
i meela ka ndị na-emegide anyị were aka ike napụ anyị ihe bụ nke
anyị.
 - 11 Ì gbakutara anyị azụ ka e ripịa anyị dika aturụ,
ma chụsasịa anyị n'etiti mba niile.
 - 12 I rere ndị gị ọnụ ala,
ihe i retara ha abaghị uru nye gị.
 - 13 I meela ka anyị burụ nkọcha nye ndị agbataobi anyị,
anyị bụ ihe ikwa emo na ihe ọchị nye ndị gbara anyị gburugburu.
 - 14 I meela anyị ka anyị burụ ihe ìmaatụ ọchị n'etiti mba niile,
ndị ọbụla hụrụ anyị na-efufe isi na mkparị.
 - 15 Ogologo ụbọchị niile, ihere m dị m n'ihu,
ihere m na-ekpuchikwa m ihu,
 - 16 mgbe ndị nkwulu na ndị nkọcha na-eji m eme ihe ọchị,
n'ihì onye iro, onye kpebiri ìbọ ọbọ.
 - 17 Ọ bụ ezie na ihe ndị a adakwasịla anyị,
ma anyị echefubeghị gị.
Anyị enupubeghị isi n'ogbugba ndụ anyị na gị.
 - 18 Obi anyị ahapubeghị gị!

Anyị ahapụbekwaghị iso ụzọ gị.

- 19 Ma i gwepịara anyị mee ka anyị buru ebe nkita oha na-akpaghari, jirikwa oke ochichiri kpuchie anyị.
- 20 O buru na anyị chefuru aha Chineke anyị, maobu na anyị gbasara chi mba ozọ aka anyị,
- 21 o bu na Chineke agaraghị achoputa ya, ebe o maara ihe nzuzo niile di n'obi?
- 22 O bu n'ihu gi ka anyi na onwu ji agba mgba, ogologo ubochi niile. A na-ele anyi anya dika aturu a gaje igbu egbu.
- 23 O, Onyenwe m teta! Gini mere i ji arahu ura? Kpotee onwe gi! Ajukwala anyi ruo mgbe ebighi ebi.
- 24 Gini mere i ji ezopu ihu gi, ma chefuo mmegbu na ita ahuhu anyi?
- 25 E tidala anyi n'ala, n'uzuzu, ahụ anyi rapara n'aja
- 26 Bilie ma nyere anyi aka; gbaputa anyi maka ihunanya gi nke na-adighi agwu agwu.

Abụ Oma 45

Abụ Oma nke diri onyeisi abụ. N'usoro olu abụ "Okoko osisi lili." Abụ maskil umu Kora. Abụ maka agbamakwukwo.

Abụ olulu nwunye eze

- 1 Isi okwu di ebube na-akpali mkpuruobi m, mgbe m na-agughari abụ m nye eze; ire m bu mkpisi akwukwo di n'aka oka ode akwukwo.
- 2 I bu onye kachasi mma n'etiti umu mmadu, e ji amara tee egbugbere onu gi mmanu, ebe o bu na Chineke agoziela gi ruo mgbe ebighi ebi.
- 3 Kenye mma agha gi n'ukwu gi, gi onye di ike; yikwasị onwe gi ebube na ima mma dika uwe.
- 4 N'ebube gi, gaa n'ihu n'ime mmeri, n'ihu eziokwu, na idi obi umeala, na ezi omume; ka aka nri gi gosiputa oru gi niile nke na-eju anya.
- 5 Ka aku gi niile di nko mapuo mkpuruobi ndi iro niile nke eze; ka mba niile na-adakwa n'okpuru ukwu gi.
- 6 O Chineke, ocheeze gi ga-adigide ruo mgbe ebighi ebi, mkpara omume ziri ezi ka mkpara alaeze gi ga-abu
- 7 I huru ezi omume n'anya, ma kpoo ihe ojoo asi; ya mere, Chineke, onye bu Chineke gi, emeela ka idi elu kari ndi ibe gi, site na ite gi mmanu nke onu.
- 8 Uwe gi niile juputara n'isisi utu nke si na mmanu* maá na aloos na akashia; ha sitere n'uloeze niile, e ji onu enyi choo mma.

* **Abụ Oma 45:8** 45:8 Nke a bu mmanu isi oma a na-efesa n'uwe. O no n'onodu ihe anyi na-akpo senti taa. Abk 1:12-13.

Egwu sitere n'ụbọ akwara na-eme ka i nwee obi uto.

- 9 Ụmụ agboghọ eze nọ n'etiti ndị inyom gị ka a na-asọpuru;
nwunye eze, onye yikwasiri ọlaedo nke Ọfia na-eguzo n'aka nri gị.
- 10 Gee ntị, gị nwaagboghọ, tulee ma nūrūkwa ihe m na-ekwu:
"Chefu ndị gị na ezinaụlọ nna gị.
- 11 N'ihì na ìma mma gị ga-eme ka eze chosie gị ike.
Sọpuru ya n'ihì na ọ bụ onyenwe gị."
- 12 Ada Taja† ga-eji onyinye bịa;
ndị ọgaranya ga-achọkwa ka i gosi ha ihuoma.
- 13 Adaeze, lee ka o si maa mma dị ukwu n'ime ụlọ ya;
ọ bụ akwa a kpanyere ọlaedo ka e ji dọọ uwe mwuda ya.
- 14 Ụmụ agboghọ ibe ya, ndị na-amaghị nwoke, na-eso ya bjakwute gị;
ọ bụ uwe mwuda a kpanyere ihe ọkpukpa ka o yi
mgbe e dubatara ya n'ụlọeze.
- 15 E ji ọnu na obi uto dubata ha;
ha bara n'ime ụlọeze.
- 16 Ụmụ gị ndị ikom ga-anochi anya nna nna gị;
ị ga-eme ka ha buru ndiisi n'ala ahụ niile.
- 17 Aga m eme ka echeta ihe banyere gị ruo ọgbọ niile;
n'ihì nke a, mba niile ga-eto gị ruo mgbe niile ebighi ebi.

Abụ Oma 46

Abụ Oma nke dirị onyeisi abụ. Abụ ụmụ Kora. N'usoro olu abụ alamot. Otu Abụ.

Chineke bụ ebe mgbaba anyi

- 1 Chineke bụ ebe mgbaba anyi, na ike anyi,
onye inyeaka anyi ka ọ bụ n'oge nsogbu.
- 2 N'ihì ya, anyi agaghị atụ egwu, ọ buladi mgbe ụwa niile na-emebi,
maọbụ mgbe a na-ewezuga ugwu n'ọnọdu ha, mee ka ha daba n'oke
osimiri.
- 3 N'agbanyeghi na mmiri ya na-agba aghara, na-asukwa ufufu,
maọbụ na ugwu niile na-eme mkpọtụ site n'oke mbili elu ha.
- 4 Otu iyi di nke na-asobata na-eweta ọnu n'ime obodo Chineke,
n'ime ebe obibi di nsọ nke Onye kachasi ihe niile elu.
- 5 Chineke bi n'ime ya, ọ gaghị ada;
Chineke ga-enyere ya aka mgbe chi borọ.
- 6 Mba niile na-agba aghara, alaeze niile na-adakwa;
o welitere olu ya elu, ụwa na-agbaze.
- 7 ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile nonyere anyi;
Chineke nke Jekob bụ ebe mgbaba anyi e wusiri ike.

Sela

Sela

† **Abụ Oma 45:12** 45:12 Eze mbụ kwunyeere ọchịchị alaeze Devid bụ eze obodo Taja, n'ihì Solomọn na eze Taja nweere ezigbo mmekọrịta di mma. Taja bụ isi obodo ebe niile a na-azụ ahia n'akụkụ osimiri Mediterenjan.

- 8 Bịa, hụrụ ihe ebube niile ONYENWE ANYỊ mere,
lee oke ịla n'iyi niile o webatara n'elu ụwa.
- 9 Ọ na-eme ka agha kwụsị
ruo nsọtụ nke elu ụwa niile.
- Ọ na-agbaji ụta, na-ebibi ụbe,
ma na-esu ọta* agha niile ọkụ.
- 10 Ọ na-asị, "Nọọnu juu! Maranụ na mụ onwe m bụ Chineke!
A ga-ebuli m elu n'etiti mba niile,
a ga-ebulikwa m elu n'ụwa."
- 11 ONYENWE ANYỊ, Onye puru ime ihe niile nonyere anyị;
Chineke nke Jekob bụ ebe mgbaba anyị e wusiri ike.

Sela

Abụ Ọma 47

Abụ Ọma nke ọrị onyeisi abụ. Abụ ụmụ Kora. Abụ Ọma.

Chineke bụ eze nke ụwa

- 1 Kụonụ aka unu, unu mba niile;
jiri iti mkpu ọnụ tikuo Chineke.
- 2 N'ihì na ONYENWE ANYỊ bụ Chineke kachasị ihe niile elu.
Ọ dị egwu! Ọ bụ eze ukwu na-achị ụwa niile.
- 3 O wedara mba niile mee ka ha nọ n'okpuru anyị;
ndị mmadụ niile nọ n'okpuru ụkwụ anyị.
- 4 Ọ họtara anyị ihe nketa anyị,
ihe ịnya isi nke Jekob, onye ọ hụrụ n'anya.
- 5 Chineke ewerela iti mkpu ọnụ rigoro n'eluigwe.
ONYENWE ANYỊ ewerela olu opi ike rigoo.
- 6 Bụkuonụ Chineke abụ otuto, bụọ abụ otuto;
bụkuonụ eze anyị abụ otuto, bụọ abụ otuto.*
- 7 N'ihì na Chineke anyị bụ eze ụwa niile.
Jirinụ abụ too ya.
- 8 Chineke bụ eze mba niile;
ọ na-anọkwasi n'ocheeze ya dị nsọ na-achị mba niile.
- 9 Ndị niile a ma ama na mba niile ezukọtala,
dịka ndị Chineke nke Ebrahim,
n'ihì na ndị eze† niile dị n'ụwa bụ nke Chineke;
ọ bụ onye e buliri elu n'ebe ọ dị ukwu.

Sela

Abụ Ọma 48

Otu Abụ. Abụ Ọma nke ụmụ Kora.

Abụ nke Zayon

- 1 ONYENWE ANYỊ dị ukwu, bụrụkwa onye kwesiri ịnata otuto,
n'ime obodo Chineke anyị, n'ugwu nsọ ya.

* **Abụ Ọma 46:9** 46:9 Maọbụ, ụgbọ agha * **Abụ Ọma 47:6** 47:6 Ngwa egwu eji mpi anumanụ mee, a na-akpọ Shofa, ka eji abụ abụ. Ọ bụkwa ya ka a eji akpọsa afọ ọhụrụ nye ndị mmadụ.

† **Abụ Ọma 47:9** 47:9 Maọbụ, ọta

- 2 Ọ mara mma n'idi elu ya,
bukwa onu elu uwa niile.
Ugwu Zayon, obodo eze ahụ di ukwu,
dika ebe kachasi elu nke Zafon.
- 3 Chineke no n'ime ebe ya e wusiri ike;
o gosila onwe ya dika ebe mgbaba ha e wusiri ike.
- 4 Mgbe ndi eze jikotara ndi agha ha onu,
mgbe ha biakotara nso,
- 5 ihe ha huru juru ha anya;
n'ih i oke egwu, ha gbara oso.
- 6 Ahu oma jijiji bidoro ha n'ebe ahu,
ihe mgbu ha dika nke nwan yi na-achọ imu nwa.
- 7 I lara ha n'iyi dika oke ifufe si n'owuwa anyanwu
si ala ugbọ mmiri ukwu nke Tashish n'iyi.
- 8 Dika anyi nuru,
otu a ka anyi huru,
n'ime obodo ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile,
n'ime obodo Chineke anyi:
Chineke na-eme ka o guzosie ike
ruo mgbe ebighi ebi.

Sela

- 9 O Chineke, n'ime ulonso ukwu gi,
ka anyi no na-atughari uche n'ihunanya gi nke na-enweghi ogwugwu.
- 10 O Chineke, dika aha gi,
otuto gi na-eru na nsotu uwa niile;
aka nri gi juputara n'ezi omume.
- 11 Ugwu Zayon na-anuri onu,
obodo nta niile nke Juda nwere obi utu
n'ih i ikpe gi niile.
- 12 Gaanu Zayon gburugburu, Jegharja ya gburugburu,
gukwanu ulu elu ya niile onu.
- 13 Lezienu mgbidi ya niile anya,
nyochakwaanu ebe ya niile e wusiri ike,
ka unu nwee ike ikoro
ogbo na-abia n'ihu akuko ndi a.
- 14 N'ih i na Chineke a, bu Chineke anyi ruo mgbe niile ebighi ebi,
o ga-abu onyendu anyi, o buladi ruo n'ogwugwu.

Abụ Ọma 49

Abụ Ọma diri onyeisi abụ. Abụ umu Kora. Abụ Ọma.

Nzuzu ndi na-atukwasị obi n'akunuba

- 1 Nurunu nke a, unu mmadu niile!
Geenu nti, unu ndi niile bi n'uwa,
- 2 ma ndi di ala ma ndi di elu,*
ma onye ogaranya ma onye ogbenye.

* **Abụ Ọma 49:2** 49:2 E nwekwara ike guo ya otu a, ma umu mmadu ma umu nwoke.

- 3 Aga m ekwu okwu amamihe,
ihe sị n'obi m ga-enye nghota.
- 4 Aga m aña ntị nye ilu,
aga m e ji ụbọ akwara kọwaa ilu m.
- 5 N'ihì gịni ka m ga-eji tọọ egwu mgbe ụbọchị ojọọ bịara,
mgbe ndị aghughọ ojọọ gbara m gburughuru,
- 6 ndị na-atụkwasi obi n'akunuba ha
ma na-anyakwa isi n'ihì oke ụba ha.
- 7 O nweghị onye puru igbaputa ndu onye ozo,
maobu nye Chineke ugwo e ji agbara onye ahụ,
- 8 n'ihì na ugwo e ji agbara ndu di oke onu,
o nweghị ugwo a ga-akwu nke ga-ezu,[†]
- 9 nke ga-eme ka mmadu dirị ndu ruo ebighi ebi,
ma hapu inwu.
- 10 N'ihì na mmadu niile na-ahụ na ndi amamihe na-anwu,
ndi nzuzu na ndi na-enweghi uche na-anwukwa,
si otu a hapuru ndi ozo akunuba ha.
- 11 Ili ha na-agho ulo ha ruo ebighi ebi,
ebe obibi ha ruo ogbo niile
n'agbanyeghi na ha guru otutu ala aha ha.
- 12 Ma mmadu, n'agbanyeghi akunuba ya, aghaghi inwu,
dika anu ohia, o ga-anwukwa.
- 13 Nke a bu ihe na-adakwasi ndi na-atukwasi obi n'onwe ha,
na ndi na-eso uzọ ha, ndi na-akwado okwu ha.
- 14 Dika aturu, o bu ala mmuo ka a kwadooro ha,
onwu ga-abu onye na-azu ha dika aturu,
ma ndi na-eme ihe ziri ezi ga-emeru ha n'ututu.
Ozu ha ga-erekasi n'ime ili
n'ebe di anya site n'uloeze ha.
- 15 Ma Chineke ga-agbaputa ndu m site n'ili,[‡]
n'ezie, o ga-akporo m nye onwe ya.
- 16 Amala jijiji mgbe mmadu na-aba oke uba,
mgbe idi ebube nke ulo ya na-amuba,
- 17 n'ihì na o ga-agba aka laa ma o nwuo,
idi ebube ya agaghi eso ya banye n'ili.
- 18 N'agbanyeghi na o guru onwe ya dika onye a goziri agozi mgbe o di
ndu,
o bu ezie na ndi mmadu na-eto gi mgbe i na-enwe oganihu,
- 19 o ga-eso ogbo ndi nna nna ya
ndi na-agaghi ahukwa ihē ozo.
- 20 Ndi bara uba nke na-enweghi nghota
dika anu ohia nke ga-ala n'iyi.

Sela

Sela

Abụ Ọma 50

Abụ Ọma Asaf.

Ofufe zuruoke

- 1 ONYENWE ANYI, Chineke, Onye kachasi chi niile,
ekwuola okwu ma kpokota uwa niile,
site na owuwa anyanwu ruo na odida ya.
- 2 Chineke na-enwuputa dika ihè, site na Zayon,
nke zuruoke n'ime ima mma.
- 3 Chineke anyi na-abia,
o gaghi emechikwa onu;
oku na-erepia erepia di n'ihu ya,
oke ifufe na-efesi ike gbakwara ya gburugburu.
- 4 O na-akpoku eluigwe
na uwa ka o kpee ndi ya ikpe: O na-asi,
5 "Chikotaranu m ndi m e doro nso,
bu ndi mu na ha ji ichu aja gbaa ndu."
- 6 Eluigwe na-ekwuputa ezi omume ya,
n'ihu na Chineke n'onwe ya bu onye ikpe.
- Sela
- 7 "Nurunu, ndi m, m ga-ekwukwa,
Izrel, aga m agba ama megide unu,
Abu m Chineke, Chineke unu.
- 8 Anaghi m abara unu mba n'ihu ichu aja unu,
na aja nsure oku unu nke na-adi m n'ihu oge niile.
- 9 Enweghi m mkpa maka oke ehi unu site n'ulo anumanu unu
maobu mkpi site n'ogba igwe ewu na aturu unu,
10 n'ihu na umu anumanu niile nke oke ohia bu nke m,
ha na ehi niile no n'elu otu puku ugwu.
- 11 Amaara m umu nnunu niile no n'elu ugwu niile,
ihe niile e kere eke no n'ohia bu nke m.
- 12 O buru na agu aguo m, agaghi m agwa gi ya,
n'ihu na uwa na ihe niile di n'ime ya bu nke m.
- 13 Ana m ata anu oke ehi,
ka o bu obara mkpi ka m ga-anu?
- 14 "Churo Chineke aja ekele,
mezuo nkwa i kwere Onye kachasi ihe niile elu,
15 ma kpokuo m n'ubochi nsogbu gi,
aga m agbaputa unu, unu ga-enyekwa m nsopuru."
- 16 Ma Chineke na-agwa ndi na-eme ihe ojo okwu si,
"Olee, nkwiwa okwu unu nwere igughari iwu m,
maobu kwuputa ogbugba ndu m n'onu unu?"
- 17 Unu kporo ndumodu m asi,
na-atufekwa okwu m n'azu unu.
- 18 Mgbe unu huru onye ohi, unu na ya na-ejikota aka;
unu na ndi na-akwa iko na-ekekwa oke.
- 19 Onu unu na-eme osiso ikwu okwu ojo,
okwu aghughu na nke rere ure na-esikwa n'onu unu na-asoputa dika
iyi.
- 20 Unu na-ekwugide umunna unu mgbe niile,
na-ekwutokwa nwanne unu nwoke.

- 21 Ihe ndị a ka unu mere ma agbachiri m nkịtị;
unu chekwara na adị m ka unu.
Ma aga m abara unu mba
ma bokwaa unu ebubo unu n'ihu unu.
- 22 "Tugharịa uche na nke a, unu ndị na-echefu Chineke,
ma ọ bughị ya, aga m adọrisi unu, ọ dīkwaghị onye ga-agbaputa unu.
- 23 Onye na-eji ekele achuru m aja, na-asopuru m,
ọ bụkwa onye na-edozi ụzọ ya, ka m ga-eme ka ọ hụ nzọpụta Chineke."

Abụ Oma 51

Abụ dīrị onyeisi abụ. Abụ Oma Devid. Mgbe Netan bụ onye amụma
bịakwutere Devid n'oge ya na Batsheba kwara iko.

Ekpere maka mgbaghara mmehie

- 1 O Chineke, meere m ebere,
n'ihì ihunanya gị nke na-adigide adigide;
n'ihì oke omịiko gị,
hichapụ njehie m niile.
- 2 Sachapụ mmehie m niile,*
ma mee m ka m dī ọcha.
- 3 N'ihì na amaara m njehie m niile,
mmehie m dīkwa n'ihu m mgbe niile.
- 4 O bụkwa naanị gị ka m mehiere megide,
mee ihe ahụ bụ ihe ọjọọ n'ihu gị,
nke mere na ì bụ onye na-ekpe ikpe ziri ezi mgbe ì na-ekwu okwu,
na onye ezi omume mgbe ì na-ekpe ikpe.
- 5 N'ezie, onye mmehie ka m bụ site n'oge amuru m;
bụrụkwa onye mmehie site n'oge nne m turu ime m.
- 6 N'ezie, ì na-achọ eziokwu n'akukụ niile zoro ezo;
ì na-akuziri m amamihe n'akukụ niile zoro ezo.
- 7 Were hisop[†] sachaa m, aga m adị ọcha;
sachaa m ka m dī ọcha karịa snoo.
- 8 Mee ka m nuru olu obi uto na onu;
ka okpukpu ndị i gwepiara nurikwaa.
- 9 Zopu ihu gị n'ebe mmehie m niile dī,
hichapụkwa mmehie m niile.
- 10 Kee obi dī ọcha n'ime m, O Chineke,
nwogharịa ezi mmụọ n'ime m.
- 11 Achupula m n'ihu gị,
anapukwala m Mmụọ Nso gị.
- 12 Nyeghachikwa m onu nke nzoputa gị,
ma jiri ezi mmụọ kwagide m.
- 13 Mgbe ahụ, aga m enwe ike izi ndị njehie ụzọ gị,
ndị mmehie ga-echegharị loghachikwute gị.
- 14 O Chineke, zoputa m site n'ikpe omuma nke mwufu ọbara,

* **Abụ Oma 51:2** 51:2 Ajz 43:25; Ajz 44:22; Kọl 2:14. † **Abụ Oma 51:7** 51:7 N'oge mmemme
idebe ihe ọcha, ọ bụ ahijia hisop ka a na-eji efesa ọbara.

- Chineke, gị bụ Chineke Onye nzọpụta m,
ire m ga-abụ abụ banyere ezi omume gị.
- 15 O, Onyenwe m, meghee ọñụ m,
ka m kwupụta otuto gị.
- 16 I naghị enwe mmasị n'aja, ma ọ bughị ya, agaara m eweta ya.
I naghị enwe mmasị n'aja nsure ọkụ.
- 17 Aja Chineke chọrọ bụ mmụọ tiwara etiwa,
O Chineke, i naghị elefu anya,
n'obi tiwara etiwa na nke nwere ezi nchehari.
- 18 Ka ọ masị gị inye Zayon ọganihu;
i wulie mgbidi niile nke Jerusalem.
- 19 Mgbe ahụ, a ga-enwe ezi aja,
aja nsure ọkụ nke ga-atọ gị uto;
mgbe ahụ, a ga-achụkwa aja ọtụtụ oke ehi n'elu ebe ichụ aja gị.

Abụ Qma 52

Abụ Qma nke dirị onyeisi abụ. Abụ maskil Devid. Nke o buru mgbe Doeg onye Edom gara gwa Sọl si, "Devid gara hụ Ahimelek n'ulo ya."

Ihe na-eche ndị ajoy omume

- 1 Gịnị mere i ji na-anyị isi n'ihe ọjọọ, gị nwoke di ike?
Gịnị mere na ogologo ubochi niile, i na-anyị isi,
gị onye Chineke na-eleda anya?
- 2 Ire gị na-atụ atumatụ ịla n'iyi;
ọ di ka aguba di nkọ,
gị onye na-ebi ndụ aghughọ.
- 3 I huru ihe ọjọọ n'anya karịa ihe ọma,
i huru okwu ugha n'anya karịa eziokwu.
- 4 O onye ire aghughọ!
I huru okwu ọbula nke na-emegide mmadu n'anya.
- 5 N'ezie, Chineke ga-akwatu gị ruo mgbe ebighi ebi.
O ga-ejide gị, doputa gị site n'ulo ikwu gị,*
o ga-ehopukwa gị site n'ala ndi di ndu.
- 6 Ndi ezi omume ga-ahu ya tukwaa egwu;
ha ga-achi ya ochi na-asi,
- 7 "Ugbu a, lee nwoke ahụ,
onye juru ime Chineke ebe mgbaba ya.
O tukwasiri obi ya na akunuba ya nke di ukwu.
O sitekwara na ibibi ndi ozo ghoọ onye di ike!"
- 8 Ma adi m ka osisi oliv,
nke na-eto na-awasa n'ulonso ukwu Chineke.
Ana m atukwasiri obi m n'ihunanya Chineke,
nke na-adigide ruo mgbe niile ebighi ebi.
- 9 Aga m eto gị ruo mgbe niile ebighi ebi n'ihu ihe i mere;
aga m eto gị n'ihu ndi gị di nsọ.
Olileanya m ga-adi n'ime aha gị,

Sela

Sela

* **Abụ Qma 52:5** 52:5 Ya bụ, ebe obibi ya

n'ihì na aha gị dị mma.

Abụ Ọma 53

Abụ Ọma nke dīrī onyeisi abụ. N'usoro Mahalat. Abụ *maskil* Devid.

Nzuzu nke ndị na-emebi iwu

¹ Onye nzuzu na-asị n'ime obi ya,

“O dighị Chineke ọbula dī.”

Ha bụ ndị ajoy omume riri ahụ, ụzọ ha niile bụkwa ihe arụ;
ọ dighị onye ọbula na-eme ezi ihe.

² Chineke sitere n'eluigwe

na-ele ụmụ mmadụ anya,

ihụ ma ọ ga-achọta onye ọbula nwere nghọta,
onye nke na-achọ Chineke.

³ Onye ọbula, n'otu n'otu ewezugala onwe ha, ha niile aburula ndị ajoy
omume riri ahụ;

ọ dighị onye ọbula na-eme ihe ziri ezi,
ọ dighị ọ buladị otu onye.

⁴ Ndị niile na-eme ajoy ihe, ha amaghị ihe?

Ha na-eripia ndị m dika mmadụ si eri nri,
ha adighị akpokukwa Chineke.

⁵ Ma n'ebe ahụ ka ha nọ, n'ọnọdụ oke egwu,
ebe ọ dighị ihe egwu na-adighị.

Chineke fesasiri okpukpu ndị niile megidere gị;
i mere ka ihere mee ha, n'ihì na Chineke ajula ha.

⁶ O, a sikhari na nzoputa Izrel ga-esi na Zayon puta!
Mgbe Chineke ga-akpoghachite ndị ya n'ọnọdụ ha,
ka Jekob nuriya onu, ka Izrel nwekwaa obi utu!

Abụ Ọma 54

Abụ Ọma Devid. Abụ eji ubo akwara akpo. Abụ *maskil* Devid. Mgbe ndi
Zif gara si Sol, “Devid ọ dighị ezo n'etiti anyi?”

Ekpere maka nchebe

¹ O Chineke, jiri aha gị zoputa m;
jirikwa ike gị kpeputa m.

² O Chineke, nuru ekpere m;
gee nti n'okwu onu m.

³ Ndị m na-amaghị na-ebuso m agha;
ndi na-eme ihe ike na-achọ inapụ m ndu m,
ndi na-akpoghị Chineke ihe ọbula.

Sela

⁴ N'ezie, Chineke bu onye inyeaka m;
onyenwe m bu onye na-agba m ume.

⁵ Mee ka ihe ojoo loghachikwute ndi na-ekwulu m;
n'ime ikwesi ntukwasị obi gi, laa ha n'iyi.

- 6 Aga m eji onyinye afọ ofufu चुṛṛṛ ḡi aja;
O ONYENWE ANYI, aga m eto aha ḡi, n'ih na ọ dī mma.
7 N'ih na ọ gbaputala m site na nsogbu m niile,
ọ bu anya mmeri ka m ji na-ele ndi iro m anya.

Abụ Oma 55

Abụ Oma nke dīri onyeisi abụ. Abụ eji ubo akwara akpo. Abụ maskil Devid.

Ekpere nke onye enyi ya ghoro ya aghughu

- 1 O Chineke, nuru ekpere m,
agbakwala aririṛ m nkiti;
2 naa m nti, zaakwa m.
Echiche m na-esogbu m; ana m asukwa oke ude
3 n'ih ihe onye iro m na-ekwu,
n'ih iba mba nke ndi ajo mmadu,
n'ih na ha na-ewetara m ntaramahuru,
na-akpagbu m n'iwe ha.
- 4 Obi m no n'onodu oke ihe mgbu n'ime m;
oke ujo nke onwu abiakwasila m.
5 Itu egwu na ahụ ima jijiji abiakwasikwala m;
oke egwu ekpuchiela m.
6 Agwara m onwe m okwu si, "A sikwari na m nwere nku dika nduru!
Agaara m efelaga ebe ozo gaa zuru ike.
7 Agaara m efelaga ebe di anya,
ga noro n'ozara;
- Sela
- 8 Agaara m eme ngwangwa gaa n'ebe mgbaba m,
ebe di anya site n'ebe ifufe siri ike na oke ifufe di."
- 9 O Onyenwe anyi, gbagwojuo ndi ajo omume anya, mee ka ha ghara
ighota ihe ibe ha na-ekwu,
n'ih na ana m ahụ ihe ike na ilu ogo n'ime obodo.
10 Ehihie na abali, ha na-ejeghari n'elu mgbidi ya;
iro na mmegbu di n'ime ya.
11 A na-ahuta akaoru ihe ila n'iyi n'ime obodo;
ihe ike na ugha ewerela onodu ha n'ime obodo.
- 12 A si na ọ bu onye iro ji m eme ihe ochi,
apuru m inagide ya;
a sikwa na ọ bu onye iro na-eweli onwe ya megide m,
apuru m izonari onwe m site n'ebe ọ no.
- 13 Maobu gi, nwoke dika m,
onye mu na ya di na mma, enyi m oma,
14 onye mu na ya na-enwe mmekorita di utu na mbu,
n'ulo Chineke,
ka anyi na-ejeghari
n'etiti oha mmadu bira ife ofufe.
- 15 Ka onwu bialkwasidi ndi iro m na mberede;
ka ha ridaa ala mmuo na ndu,

n'ìhì na ihe ọjọọ na-achọta ebe ọnọdụ n'etiti ha.

- 16 Ma akpọkuru m Chineke,
 ONYENWE ANYỊ na-azọputakwa m.
 17 N'ututu, ma n'ehihie, ma n'abali,
 ka m sitere n'oke ihe mgbu, na-akpọku ya
 ma ọ na-anụkwa olu m.
 18 Ọ na-agbaputa m, mee ka m ghara imerụ ahụ,
 site n'agha niile e busoro m,
 n'agbanyeghị n'ọtutu biliri megide m.
 19 Chineke, onye nọkwasi n'ocheeze ya ruo mgbe ebighị ebi,
 onye na-adighi agbanwe,
 ga-anụ olu ha, taakwa ha ahụhụ,
 n'ìhì na ha adighi atụ egwu Chineke.

Sela

- 20 Onye mụ na ya dị na mma na-emegide ndị enyi ya,
 ọ na-emeru ọgbu ndu ya ka ọ ghara idi nso.
 21 Okwu onu ya di murumuru* ka bota,
 ma ibu agha juru ya obi;
 okwu ya niile di nro karja mmanu,
 ma ha bu mma agha e welitere maka ibu agha.
 22 Tukwasi ONYENWE ANYI mkpa gi niile,
 ọ ga-agba gi ume;
 ọ gaghi ekwe
 ka ewezuga onye ezi omume.
 23 Ma gi, O Chineke, ga-adotu ndi ajo omume
 n'ime olulu nke juputara n'ire ure;
 ndi ogbu mmadu na ndi aghugho
 agaghi ebi o buladi okara ndu ha.
 Ma mu onwe m, o bu na gi ka m na-atukwasi obi m.

Abụ Qma 56

Abụ Qma nke dirị onyeisi abụ. Ọ bụ olu abụ “Nduru nọ n'osisi Ook di ebe di anya.” Abụ nke Devid ka eji agụ ya. Abụ miktam. Mgbe ndi Filistia nochibidoro ya n'obodo Gat.

Ekpere maka mgbaputa

- 1 O Chineke, meere m ebere,
 n'ìhì na ndi mmadu ji ike na-achuso m;
 ogologo ubochi niile, ha na-ebu agha imegide m.
 2 Ogologo ubochi niile ndi iro m na-achuso m;
 site na nganga ha, otutu na-ebu agha megide m.
 3 Ma mgbe ujo na-atu m, o bu na gi ka m na-atukwasi obi m.
 4 N'ime Chineke onye m na-eto okwu ya,
 n'ime Chineke ka m na-atukwasi obi; ujo agaghi atụ m.
 Gini ka mmadu efu puru ime m?

* **Abụ Qma 55:21** 55:21 Ya bu, okwu ire uto

- 5 Ogologo ubochi niile, ha na-asughari okwu m kwuru isi;
oge niile ka ha na-atu atumatu imeru m ahụ.
- 6 Ha na-agba izu nzuzo na-ezokwa onwe ha,
ha na-enyochaputa nzo ukwu m niile,
dikwa njikere inapu m ndu m.
- 7 N'hi ajo omume ha, ekwekwala ka ha gbapu;
o Chineke, n'ime iwe gi, wedaa mba ndi a niile di iche iche n'ala.
- 8 Deputa akwa ariri m;
chekotasia anya mmiri akwa m niile n'ime karama gi.
O bu na ha adighi n'akwukwo ndeputa gi?
- 9 Mgbe m ga-akpoku gi maka enyemaka,
ndi iro m ga-agbaghachi azu.
Site n'uzo di otu a, aga m amara na Chineke nonyeere m.
- 10 N'ime Chineke, onye m na-eto okwu ya,
n'ime ONYENWE ANYI, onye m na-eto okwu ya,
- 11 n'ime Chineke ka m na-atukwasị obi; ujo agaghị atụ m.
Gini ka mmadu puru ime m?
- 12 O Chineke m, n'isi m ka nkwa niile m kwere gi di;
aga m ewetara gi onyinye ekele m niile.
- 13 N'hi na i zoputala m site n'onwu,
ma naputa ukwu m site n'iso ngongo,
ka m nwee ike jegharja n'ihu Chineke,
n'ihè nke ndu.

Abụ Oma 57

Abụ Oma nke diri onyeisi abụ. Nke olu abụ "E bibikwala" Devid. Abụ miktam. Mgbe o gbapuru ga biri n'ime ogba nkume n'hi Sol.

Ntukwasị obi n'ime Chineke

- 1 Meere m ebere, O Chineke, meere m ebere,
n'hi na o bu gi ka mkpuruobi m ji mere ebe mgbaba.
O bu na ndo nke nku gi abuo ka m ga-agbaba
tutuu ihe mbibi ndi a agafesia.
- 2 Aga m akpoku Chineke nke kachasi ihe niile elu,
Chineke na-emezuru m ihe niile na-akpa m mkpa.
- 3 O na-esite n'eluigwe zidata inyeaka ma zoputa m
na-abara ndi ahu ji ike na-achu m mba;
- Sela
- Chineke na-ezite ihunanya ya na ikwesi ntukwasị obi ya.
- 4 Anọ m n'etiti otutu odum;
amanyere m ka m dina n'etiti ajo anu ohia,
umu mmadu ndi eze ha di nko dika akụ na ube,
ire ha dikwa nko dika mma agha.
- 5 O Chineke, ka e bulie gi elu karja eluigwe niile;
ka ebube gi di n'elu uwa niile.

6 Ha gbasaara ukwụ m ugbugu,
 ihe mgbu nyituru m.
 Ha egwuola olulu n'uzo m si agafe,
 ma ha onwe ha adabala n'ime ya.

Sela

7 Obi m di njikere, o Chineke,
 obi m di njikere sikwaa ike;
 aga m abụ abụ, kụkwaa egwu.

8 Teta n'ura mkpuruobi m!
 Teta, ubo akwara na une!
 Aga m akpote chi obubọ.

9 O Onyenwe anyi, aga m eto gi n'etiti mba niile;
 aga m abụ abụ banyere gi n'etiti ndi niile di iche iche.

10 N'ihina ihunanya gi di ukwuu na-eru na mbara eluigwe;
 ikwesi ntukwasị obi gi na-erukwa mbara eluigwe.

11 O Chineke, ka e bulie gi elu kari eluigwe;
 ka ebube gi di n'elu uwa niile.

Abụ Oma 58

Abụ Oma nke diri onyeisi abụ. Nke olu abụ "E bibikwala." Abụ Devid.
 Abụ miktam.

Ahuhu nke ndi na-emebi iwu

1 Unu ndi na-achi achị, O nweela oge unu na-ekwu ihe ziri ezi?
 O nweela oge unu na-ekpe ikpe ziri ezi n'etiti mmadu?

2 Mba, n'ime obi unu, unu na-echeputa mmegbu,
 aka unu na-emeputa ihe ike n'elu uwa.

3 O buladi site n'omumu, ndi ajo omume na-akpafu;
 site n'ime afọ, ha na-akpafu akpafu na-ekwusa okwu ugha.

4 Ha na-agboputa nsi n'onu ha dika agwo,
 na-emechi nti ha dika ajuala nti chiri,

5 nke na-adighi anu olu onye mgbaasi na-akpopta ya,
 n'agbanyeghi otu nka onye ahụ si di.

6 O Chineke, tijie eze niile di ha n'onu;
 o ONYENWE ANYI, doputa eze odum ndi a!

7 Mee ka ha sofuo dika mmiri na-aso aso;
 mgbe ha na-eseti uta ha, mee ka onu aku ha gbajie.

8 Dika ejula nke na-agbaze mgbe o na-aga n'uzo ya;
 dika nwa nwuru n'afọ nne ya, ka ha ghara ihu anyanwu.

9 Tupu ite unu amata okpomoku nke osisi ogwu,
 ma ha di ndu, ma ha kpownuru akponwu, a ga-azachapu ndi ajo
 omume.

10 Ndi ezi omume ga-enwe obi uto mgbe a bororo ha obo,
 mgbe ha ga-asacha ukwu ha n'ime obara ndi ajo omume.

11 Mgbe ahụ, ndi mmadu ga-ekwu si,
 "N'ezie, a na-akwughachi ndi ezi omume ugwo;

n'ezie, e nwere Chineke onye na-ekpe ụwa ikpe.”

Abụ Oma 59

Abụ Oma nke dirị onyeisi abụ. Abụ Devid. Abụ miktam nke eji olu abụ “E bibikwala,” abụ. Mgbe Sọl zipurụ ndị ikom ka e chee ụlọ Devid nche n'ihì igbu ya.

Ekpere maka nnapụta

- 1 O Chineke, site n'aka ndị iro m gbapụta m, chebe m site n'aka ndị na-ebili imegide m.
 2 Gbapụta m site n'aka ndị na-eme ajọ ihe, zọpụtakwa m site n'aka ndị ogbu mmadụ.
 3 Lee ka ha siri zoo onwe ha n'ihì inapụ m ndụ! Ndi na-eme ihe ike na-agba izu megide m, o ONYENWE ANYI, ma o bughị n'ihì ihe m mere maọbụ mmehie m.
 4 Mgbe o na-adighi ihe ojoo m mere, ma lee ha di njikere imegide m. Bilie, bja nyere m aka; lee ihe ojoo dakwasiri m!
 5 Gi, ONYENWE ANYI Chineke Onye puru ime ihe niile, gi onye bu Chineke nke Izrel, kpotee onwe gi ita mba niile di iche iche ahuhu; e gosikwala ndi na-ezube nzube ojoo obi ebere.

Sela

- 6 N'anyasi, ha na-alaghachi, na-eme mkpotu dika umu nkita mgbe ha na-akpaghari n'ime obodo.
 7 Lee ihe ha si n'onu ha na-aghuputa, okwu si n'onu ha na-agbuputa di nko dika mma agha, ha na-asikwa, “Onye puru inu ihe anyi na-ekwu?”
 8 Ma gi ONYENWE ANYI, na-achi ha ochi; i na-akwa mba ndi a niile emo.
 9 O, gi onye bu ike m, ana m ele anya gi; gi, o Chineke, bu ebe mgbaba m e wusiri ike.
 10 Chineke m, onye m tukwasiri obi.

Chineke ga-ebutere m uzo mekwaa ka m chia ndi niile na-ekwulu m ochi.

- 11 O Onyenwe anyi na ota anyi, egbukwala ha, ma o bughị ya, ndi m ga-echefu.

Were ike gi mee ka ha wagharia,* wedakwaa ha n'ala.

- 12 Ka e jide ha n'ime nganga ha, n'ihì mmehie si ha n'onu na-aputa, na n'ihì okwu onu ha.

N'ihì okwu obubu onu ha na okwu ugha ha,

¹³ jiri iwe oku repia ha,

repia ha ruo mgbe ha ga-agho ntụ.

Mgbe ahụ, a ga-amata ruo na nsotu nke ụwa, na Chineke na-achi Jekob.

* Abụ Oma 59:11 59:11 Were ike gi hopu ha

- 14 N'anyasị ha na-alaghachi;
na-eme mkpọtụ dika umụ nkita,
mgbe ha na-akpagharị n'ime obodo.
- 15 Ha na-awaghari na-achọ nri,
na-etikwa mkpu ma ọ buru na afo ejughị ha.
- 16 Ma aga m abụ abụ banyere ike gi,
n'ututu aga m abụ abụ banyere ihunanya gi;
i bu ebe mgbaba m e wusiri ike,
ebe mgbaba m n'oge nsogbu.
- 17 O, gi onye bu ike m, ana m abuku gi abụ otuto;
gi, o Chineke, bu ebe mgbaba m e wusiri ike,
Chineke m, onye m na-adabere.

Abụ Oma 60

Abụ Oma nke diri onyeisi Abụ. O bu olu abụ eji ekwe "Okoko lili nke Ogbugba Ndu." Abụ miktam nke Devid maka izi ihe. Mgbe o lushoro Aram Naharaim na Aram Zoba ogo, nakwa mgbe Joab loghachitara, tigbuo nari ndi Edom iri n'abuo na Ndagwurugwu Nnu.

Ekpere maka nnaputa

- 1 O Chineke, i jula anyi, i tiwawo anyi n'ike;
i wesola anyi iwe, ugbo a, kpoghachi anyi.
- 2 I meela ka ala a maa jijji, i dowakwala ya;
mezie ntiwa ya niile, n'ihi na o na-ama jijji.
- 3 I meela ka ndi gi gabiga onodu ihe isi ike;
i nyela anyi mmanya nke mere ka anyi na-adaghari.
- 4 Ma nye ndi na-atu egwu gi, i weliela otu okoloto
nke a ga-agbasa n'ihi eziokwu imegide uta nke ndi iro.

Sela

- 5 Were aka nri gi zoputa anyi ma nyere anyi aka,
ka a gbaputa ndi i huru n'anya.
- 6 Chineke esitela n'idi nsọ ya kwuo, si,
"N'onodu onu nke mmeri, aga m ekesa Shekem,*
tukwaa Ndagwurugwu Sukot n'ihe otutu nyepu ya.
- 7 Gilead bu nke m,† otu a kwa, Manase bukwa nke m;‡
Ifrem bu okpu igwe m,
Juda bu mkpara eze m.
- 8 Moab bu efere ikwo aka m,
aga m atusa akpukpokwu m n'elu Edom;
n'elu isi Filistia, ana m eti mkpu mmeri."
- 9 Onye ga-akporo m gaa n'obodo e wusiri ike?
Onye ga-edu m gaa Edom?
- 10 O bughị gi, O Chineke? Gi onye juru anyi,
onye na-adighi esokwa ndi agha anyi aga agha?
- 11 Nyere anyi aka ka anyi puo n'aka ndi iro,

* **Abụ Oma 60:6** 60:6 Shekem bu isi obodo ochichij mbu ndi Izrel. Jen 12:6 † **Abụ Oma 60:7**
60:7 Gilead, bu ala ndi di n'akuku owuwa anyanwu obodo ahụ. Jos 13:24-32 ‡ **Abụ Oma 60:7**
60:7 Manase, bukwa ala ndi di n'akuku owuwa anyanwu obodo ahụ. Jos 13:24-32

n'ihì na inyeaka mmadụ bụ ihe efu.

¹² Site na Chineke, anyị ga-enwe mmeri,
ọ ga-azọpịa ndị iro anyị niile n'ala.

Abụ Ọma 61

Abụ Ọma nke dịrị onyeisi abụ. Abụ ọma Devid nke eji ụbọ akwara akpọ.

Ekpere nke onye nọ na nsogbu

¹ Nụrụ akwa m, O Chineke,
gee ntị n'ekpere m.

² Ana m akpọku gị site na nsotụ nke ụwa,
ana m akpọku gị mgbe obi m na-ada mba;
duru m gaa n'oke nkume ahụ nke karịrị m elu.

³ N'ihì na ị burị ebe mgbaba m,
na ụlọ ahụ dịkarịrị elu, sie ike imegide onye iro ahụ.*

⁴ Ọ na-agụ m ibi n'ụlọ ikwu gị ruo mgbe ebighị ebi,
ka m gbaba, zere ndụ n'okpuru nku gị abụọ.

Sela

⁵ N'ihì na gị onwe gị, Chineke, anụla nkwa niile m kwere;
i nyela m ihe nketa nke ndị na-atụ egwu aha gị.

⁶ Tụkwasi ọtutụ ụbọchị na ndụ eze,
mee ka afọ ya ruo ọtutụ ọgbọ.

⁷ Kwere ka ọ noro n'oocheeze n'ihu Chineke ruo mgbe ebighị ebi;
zidata ihunanya gị na ikwesi ntụkwasi obi gị, ka ha na-echezikwa ya.

⁸ Mgbe ahụ, aga m abụ abụ otuto nye aha gị, ruo mgbe ebighị ebi.
Aga m emezukwa nkwa m kwere gị ụbọchị niile.

Abụ Ọma 62

Abụ Ọma nke dịrị onyeisi abụ. Maka Jedutun. Abụ Ọma Devid.

Inogide n'okwukwe

¹ Ọ bụ naanị n'ime Chineke ka mkpuruobi m na-achọta izuike.
Nzọpụta m na-esite na ya na-abịa.

² Naanị ya bụ oke nkume m na nzọpụta m;
ọ bụ ebe mgbaba m e wusiri ike, agaghị m ama jijiji n'ọnọdu m.

³ Ruo ole mgbe ka unu ga-anogide na-ebuso agha megide nwoke a?
Unu niile, unu chorọ ikwatu ya,
ebe ọ bụ naanị mgbidi na-ada ada, mgbidi na-esighị ike e ji osisi wuo?

⁴ Ha ekpebiela
isite n'ọnọdu ya dị elu kwatuo ya;
okwu ụgha na-atọ ha uto.

Ha na-eji ọnyụ ha na-agọzi,
ma n'ime obi ha, ha na-abụ ọnyụ.

Sela

⁵ O mkpuruobi m, chọta ezumike naanị n'ime Chineke;

* Abụ Ọma 61:3 61:3 Ilu 18:10

olileanya m na-esite na ya na-abịa.

6 Naanị ya bụ oke nkume m, na onye nzọpụta m.

Naanị ya kwa bụ ebe mgbaba m e wusiri ike, agaghị m ama jijiji n'ọnọdụ m.

7 Nzọpụta m na nsọpuru m dabeere na Chineke,*

Ọ bụ oke nkume m, ebe mgbaba m.

8 Tụkwasi n'obi mgbe niile, unu ndị mmadụ;

kwuputaranụ ya obi unu,

n'ihì na Chineke bụ ebe mgbaba anyị.

Sela

9 Ndị nta n'etiti ụmụ mmadụ bụ naanị otu nkuume,

ndị ukwu bụ naanị ụgha;

ọ bụrụ na a tọọ ha n'ihe ọtụtụ, ha bụ ihe efu;

ha niile bụ naanị otu nkuume.

10 Unu atụkwasi obi unu n'iji aka ike kpata ego,

maọbụ tükwasị olileanya unu n'ihe e zuru ezu;

akụ unu nwere ike mụbaa,

unu atụkwasi ha obi.

11 Chineke ekwuola otu ihe,

ihe abụọ ka m nuru:

“Na gị, O Chineke, dị ike,

¹² na gị, Onyenwe anyị, juputara n'ihunanya.

N'ezie, ị ga-akwuughachi onye ọbụla

dịka ọrụ ya si dị.”

Abụ Qma 63

Abụ Qma Devid, mgbe ọ nọ n'ọzara Juda.

Onye ihe Chineke na-agụsi agụu ike

1 O Chineke, ị bụ Chineke m,

e ji m obi m niile na-achọ gị;

akpịrị na-akpọ mkpuruobi m nkụ,

anụ ahụ m na-achọsi gị ike,

n'ala kpọrọ nkụ na nke ịda mba

ebe mmiri na-adighị n'ime ya.

2 Ahụla m gị n'ụlọnsọ gị,

hụkwa ike gị na ebube gị.

3 N'ihì na ihunanya gị dị mma karịa ndụ,

aga m eji egbugbere ọnụ m jaa gị mma.

4 Ogologo ụbọchị m niile ka m ga-eto gị,

aga m eweli aka m abụọ elu kpọkuo aha gị.

5 Mkpuruobi m ga-enwe afọ ojuju dika onye ji ezi nri rijuo afọ;

aga m eji egbugbere ọnụ juputara n'abụ too gị.

6 N'elu ihe ndina m, ana m echeta gị,

ana m atugharị uche n'ihe banyere gị, ogologo abalị niile.

7 N'ihì na ị bụ onye inyeaka m,

ana m abụ abụ n'okpuru ndo nke nku gị.

* **Abụ Qma 62:7** 62:7 Maọbụ, Chineke nke kachasi ihe niile elu, bụ nzọpụta m na ugwu m

- 8 Mkpurụobi m na-arapara gị n'ahụ;
aka nri gị na-ejigide m.
- 9 A ga-ala ndị na-achọ ndụ m n'iyi;
ha ga-arịda ruo ebe omimi nke ụwa.
- 10 A ga-eji mma agha laa ha n'iyi,
ha ga-abụkwa nri nye nkịta ọhịa.
- 11 Ma eze ga-añurị ọñụ n'ime Chineke;
ndị niile na-eji aha Chineke añụ iyi ga-eto ya,
ma a ga-eme ka ọñụ ndị niile na-agma ụgha dere duu.

Abụ Qma 64

Abụ Qma dịrị onyeisi abụ. Abụ Qma Devid.

Ekpere maka nchekwa

- 1 Nuru olu m O Chineke, mgbe m na-akọsara gị ihe na-esogbu m.
Chebe ndụ m site n'aka ndị iro m.
- 2 Zopu m puo n'izu nzuzo niile nke ndị ojoo,
site n'atumatu ndi na-eme ajo ihe.
- 3 Ha na-amu ire ha dika e si amu mma agha,
na-agbapu okwu dika akụ ojoo.
- 4 Ha na-agba onye na-enweghi ihe o mere akụ site n'ebe nzuzo,
na mberede ka ha na-agba ya, na-atughị egwu.
- 5 Ha na-agbarita ibe ha ume na-atumatu ojoo,
ha na-ekwu banyere isi onya ha na nzuzo,
ha na-asi, "Onye ga-ahụ ya*?"
- 6 Ha na-atuputa atumatu ojoo na-asi,
"Anyi echeputala atumatu zuruoke!"
N'ezie, uche na obi mmadu di aghughu.
- 7 Ma Chineke ga-agba ha akụ,
na mberede ka a ga-etida ha.
- 8 O ga-atughari okwu onu ha megide ha,
mee ka ha laa n'iyi;
ndi niile huru ha ga-efufe isi ha n'ikwa emo.
- 9 Mmadu niile ga-atu egwu,
ha ga-ekwuputa oru niile nke Chineke,
ma tugharia uche nke oma banyere ihe o mere.
- 10 Ndi ezi omume ga-anuri onu n'ime ONYENWE ANYI,
ha ga-agbabakwa n'ime ya;
ndi niile obi ha ziri ezi ga-anyakwa isi n'ime ya.

Abụ Qma 65

Abụ Qma dịrị onyeisi abụ. Abụ Qma Devid. Otu Abụ.

Idi mma na idi ike nke Chineke

- 1 I kwesiri ototo, O Chineke, n'ime Zayon;

* **Abụ Qma 64:5** 64:5 Maobu, onye ga-ahụ anyi

- ọ bụ gi ka anyị ga-emezuru nkwa anyị,
 2 O gi onye na-anụ ekpere,
 ọ bụ gi ka mmadụ niile ga-abiakwute,*
 3 Mgbe mmehie na-anyigbu anyị,
 ị gbaghara anyị n'ehie anyị niile.
 4 Ngozi na-adiri ndi ahu ị hoputara,
 ka ha bjaruo nso, ibi n'ebe obibi gi!
 E ji otutu ezi ihe nke ulo gi, nke ulonso ukwu gi,
 mee ka afo ju anyi.
- 5 O Chineke, Onye nzoputa anyi,
 ị ji oru ezi omume di oke egwu na-aza anyi,
 ị bu olileanya ndi niile bi na nsotu nke uwa,
 na osimiri niile di ebe di anya,
 6 onye ji ike ya kpuo ugwu niile,
 ebe i yikwasiri onwe gi ike dika ngwa agha,
 7 onye mere ka uda olu oke osimiri niile
 na uda olu ebili mmiri,
 na ogbaaghara mba niile deere duu.
 8 Uwa niile juputara n'itunanya n'ihu oru ebube gi niile,
 n'ebe chi na-abo, ebe anyanwu na-ada,
 ka ị na-akpolite abụ onu.
- 9 Ị na-elekota ala na-agba ya mmiri;
 ị na-eme ka o buru ala di mma.
 Isi iyi Chineke adighi ata ata,
 n'ihu inye ndi mmadu mkpuru ubi,
 n'ihu na o bu otu a ka ị choro ka o diri.
 10 Ị na-eme ka mmiri juputa n'ala a koro ako mee ka elu aja a koro ako di
 larij;
 ị na-eji mmiri ozuzo eme ka o di nro, na-agozikwa ihe ndi akunyere
 na ya.
 11 Ị na-eji owuwe ihe ubi bara uba kpukwasị afo obula dika okpueze,
 ugbọ na-ebu ihe owuwe ubi na-ejubiga oke.
 12 Ala ebe ahijia na-epu n'ozara na-ejuputa n'ahijia ndu,
 e yikwasiri ugwu niile obi utọ dika uwe.
 13 E were igwe anu ulo kpuchie n'elu ala niile ebe ahijia di ndu puru,
 oka kpuchikwara ndagwurugwu niile;
 ha na-eti mkpu onu na-abukwa abu.

Abụ Qma 66

Abu diri onyeisi abu. Otu Abu. Abu Qma.

Abu ekele

- 1 Uwa niile, jirinụ onu tikuo Chineke!
 2 Buọ abu banyere ebube aha ya;
 meenu ka otuto ya buru ihe di ebube!
 3 Gwa Chineke okwu si ya, "Lee ka oru gi niile si di oke egwu!
 Ike gi di nnoo ukwu,
 ya mere ndi iro gi, na-ada n'ihu gi n'ihu ujo.
 4 Ndi niile bi n'uwa na-akpo isiala nye gi;

* **Abụ Qma 65:2** 65:2 Ajz 66:23

ha na-abụku gị abụ otuto,
ha na-abụ abụ otuto nye aha gị.”

Sela

- 5 Bịa lee ihe Chineke mere,
 ụdị ọrụ oke egwu ọ na-arụ n’ihi mmadụ!
6 O mere ka osimiri ghoọ ala akoro,*
 ha ji ụkwụ si n’etiti osimiri gafee†;
 bịanụ ka anyị nūrjia n’ime ya.
7 Ọ na-achị ruo mgbe ebighị ebi site n’ike ya,
 anya ya na-elekwa mba niile,
 ka ndị nnupu isi ghara ifulị onwe ha elu megide ya.

Sela

- 8 Toonu Chineke anyị, unu mmadụ niile,
 kwere ka a nụ ụda otuto ya;
9 O chebela ndụ anyị,
 ma mee ka ụkwụ anyị ghara imichapụ.
10 N’ihi na ọ bụ gị, O Chineke, nwara anyị;
 ị nuchara anyị dika olaocha.
11 I kpobatarara anyị n’ulo mkporo,
 ma bokwasị ibu dī arọ n’azụ anyị.
12 I kwere ka ndị mmadụ rjia anyị elu;
 anyị esitela n’ime ọkụ na n’ime mmiri gafee.
 I kpobatala anyị ebe anyị nwezuru ihe niile.
13 Aga m e ji aja nsure ọkụ bata n’ime ụlonsọ ukwu gị,
 imezu nkwa m kwere gị
14 n’ihi na nke a bụ ihe m ji ọnu m kwuo,
 ọ bụkwa nke a ka egbugbere ọnu m kwuputara na m ga-eme n’oge
 nsogbu m.
15 Aga m eji anụ ndị gbara abụba chuooro gị aja,
 ya na aja onyinye nke otutu ebule;
 Aga m achukwa aja onyinye nke otutu oke ehi na mkpi.

Sela

- 16 Bjanu nuru, unu niile na-atụ egwu Chineke;
 ka m kooro unu ihe o meere m.
17 Eji m ọnu m kpokuo ya;
 otuto ya dī m n’ire.
18 Ọ buru na mmehie na-amasi m n’ime obi m,
 Onyenwe anyị agaraghị ege m ntị;
19 ma Chineke gere ntị n’ezie,
 nuru kwa olu aririọ m.
20 Otuto diri Chineke,
 onye na-ajughị ekpere m
 maobu ghara izi m ihunanya ya!

Abụ Qma 67

Abụ Qma diri onyeisi abụ. Abụ eji ubo akwara akpo. Abụ Qma. Otu Abụ.

* Abụ Qma 66:6 66:6 Ọpụ 14:22 † Abụ Qma 66:6 66:6 Jos 3:14-16

Abụ ekele

¹ Ka Chineke meere anyị amara ma ọzịe anyị,
ma mee ka ihu ya chakwasị anyị,*

Sela

² Ka a mara ụzọ ị niile n'ụwa,
marakwa nzọpụta ị n'etiti mba niile.

³ Ka mmadụ niile too ị, O Chineke;
ka mmadụ niile too ị.

⁴ Ka mba niile n'ụrịa ma bụọ abụ ọhụ,
n'ihu na ị na-eji ikpe ziri ezi na-achị ndị mmadụ,
na-edukwa mba niile nke ụwa.

Sela

⁵ Ka mmadụ niile too ị, O Chineke;
ka mmadụ niile too ị.

⁶ Mgbe ahụ, ala ga-amiputa ihe owuwe ubi ya,
Chineke, onye bụ Chineke anyị, ga-agozikwa anyị.

⁷ Chineke ga-agozị anyị,
nsọtụ niile nke ụwa ga-atụ egwu ya.

Abụ Ọma 68

Abụ Ọma ịrị onyeisi abụ. Nke Devid. Abụ Ọma. Otu Abụ.

Chineke nke ụwa niile

¹ Ka Chineke bilie, ka ndị iro ya buru ndị a chụsasiri;
ka ndị iro ya site n'ihu ya gbalaga.

² Dịka ikuku si achusa anwuru ọkụ,* sikwa otu a chụsaa ha.
Dịka mmanụ na-ehi ụra si agbaze n'ọkụ,
ka ndị na-eme ihe ọjọọ laa n'iyi n'ihu Chineke.

³ Ka ndị ezi omume buru ndị nwere obi uto,
ma n'ụrịa n'ihu Chineke;
ka ha buru ndị nwere obi uto, juputakwa n'ọhụ.

⁴ Bụkwo Chineke abụ, bụkuonu aha ya abụ otuto,
toonu onye na-agba igwe ojii dịka ịnyinya,
ONYENWE ANYI bụ aha ya, n'ụrịa ọhụ n'ihu ya.

⁵ O bụ nna ndị nke na-enweghị nna, onye na-ekpechitere ndị di ha nwuru
anwu ọhụ ha,
onye a bụ Chineke, onye bi n'ebe ya di nsọ.

⁶ Chineke na-eme ka ndị naani ha nọ nwee ezinaulọ,
o na-eji ịbụ abụ duputa ndi nọ n'ulo mkporo,
ma ndi nnupu isi ka o na-eme ka ha biri, n'ala kporo nkụ.

⁷ Mgbe i buteere ndi ị ụzọ, O Chineke,
mgbe i gabigara n'ala ịgboro n'efu,

Sela

⁸ elu ụwa mara jijiji, eluigwe wupuru mmiri ozuzo,
n'ihu Chineke, Onye Sainai,
n'ihu Chineke, Chineke nke Izrel.

⁹ I nyere mmiri ozuzo n'ebe o di ukwu, O Chineke,

* **Abụ Ọma 67:1** 67:1 Ọnụ 6:25 * **Abụ Ọma 68:2** 68:2 Hos 13:3

i tutere ihe nketa gi nke ike gwuru.

- 10 Ndi gi biri n'ime ya,
site n'oke akunuba gi, O Chineke, i roputaara ndi ogbenye mkpa ha.
- 11 Onyenwe anyi kposara okwu ahụ,
onuogugu ndi inyom kwusara ya bu igwe di otutu;
- 12 ndi eze na ndi agha ha ji oso gbalaa;
ndi mmadu kere ihe a dotara n'agha, n'ime omuma ulo ikwu.
- 13 O buladi mgbe i na-arahu ura n'etiti ogba aturu,
nku abuo nke nduru m bu ihe e ji olocha kpuchie,
jirikwa olaedo nke na-enwuke kpuchie abuba ya.
- 14 Mgbe Onye puru ime ihe niile chusasiri ndi eze bi n'ala a,
o di ka snoo dara n'elu Zalmon.
- 15 Ugwu Bashan, ugwu mara mma nke ukwu,
ugwu Bashan, ugwu nwere n'elu ya otutu ugwu di iche iche.
- 16 Gi ugwu nwere otutu ugwu, gini mere i ji ele anya site n'ekworo
n'ugwu Chineke horo i bu ebe o ga-anọ chia,
ebe ONYENWE ANYI n'onwe ya ga-ebi, ruo ebighi ebi?
- 17 Onuogugu ugbọ agha Chineke di iri puku kwuru puku, a pughi iguta
ha;
ha dikwa puku kwuru puku;
Onyenwe anyi sitere Sainai bata n'ulonso ya.
- 18 Mgbe i rigoro gaa n'elu,†
i duuru ndi a dotara n'agha‡;
i natara onyinye di iche iche n'aka ndi mmadu,
o buladi n'aka ndi na-enupu isi,
ka gi, O ONYENWE ANYI Chineke, biri n'ebe ahụ.
- 19 Otuto diri Onyenwe anyi, Chineke anyi, na Onye Nzoputa anyi,
Onye na-ebu ibu arọ anyi ubochi niile.
- 20 Chineke anyi bu Chineke na-azoputa;
mgbaputa puo n'onwu na-esite n'aka Onye kachasi ihe niile elu, bu
ONYENWE ANYI.
- 21 N'ezie, Chineke ga-egwepia isi ndi iro ya niile,
isi ndi niile na-aga n'ihu ibi ndu mmehie.
- 22 Onyenwe anyi kwuru si, "Aga m esite na Bashan kpolata ha,
aga m adoputa ha site n'ebe omimi nke osimiri,
- 23 ka unu nwee ike saa ukwu unu n'ime obara ndi iro unu,
ka ire nkita unu niile ketakwa oke nke ha."
- 24 O Chineke, ahula igwe ahiri mmadu ndi na-eso gi,
bu igwe ahiri mmadu nke so Chineke m, na Eze m na-aba n'ebe nso
ahụ.
- 25 Ndi na-abu bu no n'ihu, ndi na-eti egwu, na-eso ha n'azu;
umu agboghọ na-akpo ubo sokwa ha.
- 26 Too Chineke n'etiti nzuko ukwu ahụ;
toonu ONYENWE ANYI n'etiti nzuko umu Izrel.
- 27 Lee Benjamin bu agburu dikarisiri nta, ka o na-edu ha,
lekwa igwe umu ndi eze Juda

Sela

na nke Zebulun na Naftali.

- 28 O Chineke, kpólite ike gị;
mee ka ike gị pụta ihè, O Chineke, dika i mere na mbụ.
- 29 N'ìhì ulónsọ ukwu gị nke dị na Jerusalem,
ndị eze ga-ewetara gị onyinye dị iche iche.
- 30 Baara anụ ọhịa ahụ zoro n'etiti riidi mba,
igwe oke ehi nọ n'etiti ụmụ ehi nke mba niile.
Site na nweda n'ala, ka o wetara gị ogbe ọlaọcha.
Chụsasịa mba niile, bụ ndị na-enwe mmasị n'ibu agha.
- 31 Ndị nnọchi anya obodo, ga-esite n'Ijpt bịa,
Kush ga-etinye onwe ya n'okpuru Chineke.
- 32 Bụkuo Chineke abụ, unu alaeze niile nke ụwa,
bụkuo Onyenwe anyị abụ ututo,
- 33 Bụọ abụ nye onye na-agba ịnyinya n'elugwe, e, ọ bụladi elugwe nke
dịrị site na mgbe ochie,
onye olu ike ya dika egbe elugwe. Sela
- 34 Kwusaa ike Chineke,
onye idị ukwu nke ịma mma ya na-ekpuchi Izrel,
onye ike ya dị n'elugwe.
- 35 O Chineke, ị dị oke egwu n'ime ulónsọ gị;
Chineke nke Izrel na-enye ndị ya ume na ike.

Toonu Chineke!

Abụ Ọma 69

Abụ Ọma dīrī onyeisi abụ. Eji olu abụ "Okoko Lili." Abụ Devid.

Ekpere maka nnapụta

- 1 O Chineke, zọpụta m,
n'ìhì na mmiri abjaruola m n'olu.
- 2 Ana m emikpu n'ururọ ebe dị omimi,
e nwekwaghị ebe ịzọkwasi ụkwụ dī.
Abjala m n'ebe mmiri dī omimi;
uju mmiri na-achọkwa ikpuchigide m.
- 3 Akpīrī akpōola m nkụ;
ike agwula m ebe m na-akpọ oku maka enyemaka.
Anyā m agbaala ọchichīrī
ebe m na-ele anya Chineke.*
- 4 Ndī kpōrō m asī n'efu dī ukwu
karīa agīrī isi dī m n'isi.
Ndī na-achō ịla ndū m n'iyi dī ukwu,
bū ndī hōrō ịbū ndī iro m, mgbe ọ na-adighi ihe ọbula m mere ha.
Ha nōgidesīrī m ike mee ka m nyeghachi
ihe m na-ezughī n'ohi.
- 5 Gī, Chineke, ị maara enweghī uche m niile;
ikpe ọmuma m abughī ihe zoro ezo n'ihu gī.

* **Abụ Ọma 69:3** 69:3 Abụ 119:82,123

- 6 Ekwela ka ihere mee ndi
na-atụkwasi gi obi n'ihu m,
O Onyenwe m, ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile;
ka ndi na-achọ gi
ghara ibu ndi a ga-eme ihe ihere n'ihu m,
O Chineke nke Izrel.
- 7 O bu n'ihu gi ka m na-anagide ikwa emo,
ihere ekpuchiela m ihu.
- 8 Abụ m obia n'ebe umunna m nọ,
n'ebe umunne nọ, abụ m onye mba ozo.
- 9 N'ihu na ihe gbasara ulo gi na-anu m oku n'obi,
ita uta niile nke ndi na-akpari gi adakwasila m.
- 10 Mgbe m na-ebe akwa na-ebukwa onu,
ha kpariri m n'ihu na m na-eme nke a.
- 11 Mgbe m yikwasiri uwe iru uju m,
a ghorọ m ihe ha ji eme ihe ochi.
- 12 Ndi na-anọ onodu ala n'onu uzo ama, na-akwa m emo, na-ako m onu,
abụ m isi abụ nke ndi na-anubiga mmanya oke na-abu.
- 13 O ONYENWE ANYI, ana m akpoku gi n'ekpere,
n'oge ihuoma gi;
na oke ihunanya gi, O Chineke m,
zaa m n'ezikwu nke nzoputa gi.
- 14 Doputa m site n'ururu,
ekwela ka m mikpuo;
zoputa m site n'aka ndi kporo m asi,
site na mmiri miri emi.
- 15 Ekwela ka uju mmiri kpuchie m,
maobu ka ebe di omimi loda m,
ma o bukwanu ka olulu lomie m, kpuchie m n'ime onu ya.
- 16 O ONYENWE ANYI, zaa m, site n'idi mma nke ihunanya gi,
n'ime idi ukwu nke oke ebere gi, chee m ihu.
- 17 Ezonarila mu bu ohu gi ihu gi.
Ano m na nsogbu, mee ngwangwa zaa m!
- 18 Bia m nso zoputa m.
Gbaputa m site n'aka ndi iro m.
- 19 I maara ihe niile banyere ihe ochi ha ji m mee, mweda n'ala m na ihe
ihere:
ndi iro m niile nokwa gi n'ihu.
- 20 Ochi ha na-achi m etiyaala m obi,
ma hapu m n'onodu enweghi inyeaka.
Elere m anya onye ga-emere m ebere, ma o dighi onye obula m huru;
lee anya ndi ga-akasi m obi, ma o dikwaghi onye m chotara.
- 21 Ha tinyere oluilu n'ime nri m,
nyekwa m mmanya gbara uka ka m nuo.
- 22 Ka tebul e debere n'ihu ha ghorọ ha onya;
ka o buru ha ihe ibo obo mgbe ha no n'udo ya ghorọ ha onya igbudu.
- 23 Ka anya ha gbaa ochichiri, ka ha gharakwa ihu uzo ozo,
mekwa ka ukwu ha na-ama jijiji mgbe niile.

- 24 Wụkwasi ha oke iwe gi,
ka iwe gi di oku zute ha.
- 25 Ka ebe obibi ha togboro n'efu,
ka mmadu obula gharakwa ibi n'ime ulo ikwu ha.
- 26 Ha na-akpagbu ndi ahụ i meruru ahụ,
na-ekwukwa banyere ihe mgbu ndi ahụ i kwohiara ahụ.
- 27 Boo ha ebubo ajo omume tukwasi n'elu ajo omume,
ekwekwala ka ha keta oke na ezi omume† gi.
- 28 Mee ka e hichapu aha ha site n'akwukwo nke ndu,
ka a hapu idekota aha ha na nke ndi ezi omume.
- 29 Anọ m n'ufu na ihe mgbu,
O Chineke, mee ka nzoputa gi kpuchie m.
- 30 Aga m eji ibu abụ too aha Chineke,
jirikwa ekele bulie ya elu.
- 31 Nke a ga-atọ ONYENWE ANYI uto kariya oke ehi,
kariya oke ehi, nke mpi ya na ukwu ya ka di.
- 32 Ndi ogbenye ga-ahụ ya ma nuriakwa onu;
unu ndi na-achọ Chineke, ka obi unu na-adi ndu.
- 33 ONYENWE ANYI na-anu ekpere ndi no na mkpa,
o naghị eledakwa ndi ya a dotara n'agha anya.
- 34 Ka eluigwe na uwa too ya,
osimiri niile na ihe niile bi n'ime ha.
- 35 N'ih i na Chineke ga-azoputa Zayon;
o ga-ewughari obodo niile nke juda.
- Mgbe ahụ, ndi mmadu ga-ebi n'ime ya, mee ya ihe nweta ha.
- 36 Umụ ndi na-ejere ya ozi ga-eketa ya,
ndi huru aha ya n'anya ga-ebikwa ebe ahụ n'ime ya.

Abụ Qma 70

Abụ Qma diri onyeisi abụ. Nke Devid. Aririo.

Ekpere maka nnaputa

- 1 O Chineke, gbata oso bja zoputa m,
O ONYENWE ANYI, bja ngwangwa inyere m aka.
- 2 Ka ndi niile na-achọ inapu m ndu m,
buru ndi a ga-etinye n'onodu ihere na ogbaaghara.
Ka ndi o na-amasi ihu ila n'iyi m
laghachi azu n'ihere.
- 3 Ka ndi ahụ na-asị m, "Ehee! Ehee!"
laghachi azu n'ih ihere ha.
- 4 Ma ka ndi niile na-achọ gi
nuriya onu, nweekwa obi uto n'ime gi,
ka ndi ahụ huru nzoputa gi n'anya na-ekwu mgbe niile,
"ONYENWE ANYI di ukwuu."
- 5 Ma mu onwe m bu ogbenye na onye no na mkpa;
O Chineke, mee ngwangwa bjakwute m.

† **Abụ Qma 69:27** 69:27 Maobu, nzoputa

Ị bụ onye inyeaka m na onye mgbaputa m;
O ONYENWE ANYỊ, anọla ọdụ ịbịa.

Abụ Qma 71

Ekpere maka ndụ ogologo

- 1 ONYENWE ANYỊ, n'ime gị ka m gbabara izere ndụ;
ekwela ka ihere mee m.
- 2 Site n'ezì omume gị, gbaputa m, mee ka m nwere onwe m;
tọọ ntị gị n'ala nūrū olu m ma zọputa m.
- 3 Ghọrọ m oke nkume nke ebe mgbaba,
ebe m nwere ike ịgbaba mgbe ọbụla;
nye iwu maka nzọputa m,
n'ihì na ị bụ oke nkume m na ebe m e wusiri ike.
- 4 O Chineke m, site n'aka ndị ajoy omume na ndị mmadụ na-eme ihe ọjọọ,
ndị afọ tara mmiri, gbaputa m.
- 5 N'ihì na gị onwe gị burijì olileanya m, Onyenwe m ONYENWE ANYỊ,
ntụkwasi obi m site na mgbe m bụ nwantakiri.*
- 6 Ọ bụ gị ka m tükwasiri obi, site n'oge amurū m;
gị onwe gị weputara m site n'afọ nne m.
Aga m anogide na-eto gị.
- 7 Adịla m ka ihe ama nye ọtụtụ mmadụ,
ma ị bụ ebe mgbaba m siri ike.
- 8 Onụ m juputara n'otuto gị,
ọ na-ekwuputa ịma mma gị ogologo ubochi niile.
- 9 Agbakutala m azụ mgbe m mere agadi;
ahapukwala m mgbe ike adighikwa m.
- 10 N'ihì na ndị iro m na-ekwu okwu megide m;
ndị ahụ na-achọ igbu m na-agbarịta izu nzuzo.
- 11 Ha na-asị, "Chineke agbakutala ya azụ;
chuo ya ọsọ, jidekwa ya,
n'ihì na ọ nweghị onye ọbụla ga-agbaputa ya."
- 12 O Chineke, anọla m ebe dị anya;
O Chineke m, bịa ngwangwa nyere m aka.
- 13 Ka e were ihere kpuchie ndị na-ebo m ebubo ugha;
ka ihere na nleda anya buru ihe ga-ekpuchi
ndị ahụ na-achọ imeru m ahụ.
- 14 Ma mụ onwe m ga-anogide na-enwe olileanya mgbe niile;
aga m eto gị mgbe niile karịa otu m toro gị na mbụ.
- 15 Onụ m ga-ekwu banyere ezi omume gị
na nzọputa gị ogologo ubochi niile,
ọ bụ ezie na-amaghị m ọtụtụ ya.
- 16 Aga m abịa kwusaakwa ịdị ukwu ọrụ gị niile, Onyenwe m ONYENWE
ANYỊ,
aga m ekwusa ezi omume gị, e, naanị nke gị.
- 17 O Chineke, site na mgbe m bụ nwantakiri, i kuzielera m ihe,
ruo taa, ana m ekwuputa banyere ọrụ ebube gị niile.

* **Abụ Qma 71:5** 71:5 Jer 14:8; Jer 17:7,13

- 18 O Chineke m, ọ bụladị mgbe m mere agadi,
mgbe isi awọ juru m isi, ahapụla m,
tutu ruo mgbe m ga-ekwuputa ike gị nye ọgbọ nke na-abịa,
na ịdị ike gị nye ndị niile na-abịa n'oge dị n'ihu.
- 19 O Chineke, ezi omume gị na-eru n'eluigwe,
gị onye merela otutu lhe dị ukwu.
O Chineke, onye dị ka gị?
- 20 N'agbanyeghi na i meela ka m gabiga otutu nsogbu
nke dị ilu,
ị ga-atute ndụ m ọzọ;
site n'ebe dị omimi nke ụwa,
ị ga-adokpuputa m ọzọ.
- 21 Ị ga-eme m ka m dirị ukwu karịa ka m dị na mbụ.
Ị ga-akasịkwa m obi ọzọ.
- 22 O Chineke m, aga m eji ụbọ akwara too gị,
n'ihu ikwesi ntụkwasị obi gị;
aga m eji une bụkuo gị abụ otuto,
gị Onye nsọ nke Izrel.
- 23 Egbugbere ọnyị m ga-eti mkpu ọnyị
mgbe m na-abụku gị abụ otuto,
mụ, onye ị gbaputara.
- 24 Ogologo ụbọchị niile, aga m ekwuputa
ọrụ ezi omume gị niile,
n'ihu na ndị ahụ choro ịmerụ m ahụ,
ka e tinyere n'ọnọdụ ihere na ọgbaaghara.

Abụ Oma 72

Abụ nke Solomon.

Ekpere maka eze

- 1 O Chineke, jiri ikpe ziri ezi mejuputa eze.
Nyekwa nwa eze ezi omume gị.
- 2 O ga-eji ezi omume chia ndị gị,
jiri ikpe ziri ezi chia ndị a na-emegbu.
- 3 Ka uguwu niile wetara ndị mmadu ịba ụba;
ugwu nta niile wetakwara ha mkpuru ezi omume.
- 4 O ga-ekpeputa ndị a na-emegbu n'etiti ndị mmadu,
zoputakwa umuntakiri ndị nọ na mkpa;
o ga-egwepia onye mmegbu.
- 5 Ka o digide ruo mgbe niile dika anyanwu na-adigide,
dika onwa na-adigidekwa ruo ọgbọ niile.
- 6 O ga-adị ka mmiri na-ezokwasị ala ubi a suru asụ,
dika mmiri ozuzo na-edede elu ala.
- 7 N'oge ndụ ya, ka ndị ezi omume too, na-awasa;
ịba ụba ga-ekpụta ebe niile ruo mgbe onwa agaghị adikwa.
- 8 O ga-achị site n'osimiri ruo osimiri,

- na-esite n'iyi ukwu.* ruo na nsọtụ niile nke ụwa†
- 9 Ebo niile ndị bi n'ozara ga-akpọ isiala nye ya,
ndị iro ya niile ga-abụ ndị e wedara n'ala.
- 10 Ndị eze Tashish‡ na mba niile dị n'ebe dị anya,
ga-atụ ụtụ wetara ya;
- e, ọ buladị ndị eze si Sheba na Seba,§
ga-ewetara ya ọtụtụ onyinye.
- 11 Ndị eze niile ga-akpọ isiala nye ya,
mba niile ga-ejekwara ya ozi.
- 12 N'ihì na ọ ga-azọpụta ndị nọ na mkpa mgbe ha kpọkuru ya.
Ọ ga-azọpụtakwa ndị ogbenye na-enweghị onye ga-enyere ha aka.
- 13 Ọ ga-enwe omiiko n'ahụ ndị na-enweghị ike, na ndị nọ na mkpa,
ọ ga-azọpụta ndị nọ na mkpa site n'ọnwu.
- 14 Ọ ga-azọpụta ha site na mkpagbu na ihe ike,
n'ihì na ndụ ha dị oke ọnụahịa n'anya ya.
- 15 Ka ọ dị ogologo ndụ!
Ka e nye ya ọlaocha e wetara na Sheba.
Ka ndị mmadụ na-ekpere ya ekpere mgbe niile,
ma goziekwa ya ogologo ụbọchị niile.
- 16 Ka mkpuru ọka juputa n'ebe niile n'ala a;
ka ha na-efufegharị n'elu ugwu niile.
Ka mkpuru ubi ya wasaa dika Lebanon;
ka mmadụ juputa nke oma n'obodo dika ahịhịa ndụ nke ọhịa.
- 17 Ka aha ya na-adigide ruo mgbe ebighị ebi;
ka ọ na-adigide ruo mgbe niile dika anyanwu si adigide.

A ga-esite na ya gozie mba niile,
a ga-akpọ ya onye a goziri agozi.

- 18 Otuto dirị ONYENWE ANYỊ Chineke, Chineke nke Izrel,
onye naanị ya na-arụ ọrụ ebube dị iche iche.
- 19 Otuto dirị aha ya dị ebube ruo ebighị ebi;
ka ụwa niile juputa n'ebube ya.
Amen na Amen.

20 Nke a bụ ọgwụgwụ ekpere Devid nwa Jesi.

Nchịkọta Akwukwọ nke ato

73

Abụ Qma 73-89

Abụ Qma Asaf.

* **Abụ Qma 72:8** 72:8 Nke a na-ekwu banyere osimiri Yufretis. Mgbe Solomon na-achị, ọ bụ n'akụkụ ọwụwa anyanwu ala Izrel ka ọ dị. Ọ bụ otu ihe e kwere ndị Izrel na nkwa mgbe ha si n'ọnọdụ ohu na-ahapụ Ijpt. Ọpụ 23:31; Zek 9:10 † **Abụ Qma 72:8** 72:8 Ọ bụ site n'osimiri Mediterenja ruo n'osimiri Nwuru anwu, ka a maara dị ka nsọtụ ụwa n'oge ahụ. ‡ **Abụ Qma 72:10** 72:10 Obodo Tashish dị n'ala Spen, ọ nọchiri anya nsọtụ nke ụwa, 2Ih 9:21 § **Abụ Qma 72:10** 72:10 Ala Sheba dị n'Arabia, ebe ala Seba dị n'Afrika.

Ogwugwu nke ndi na-emebi iwu

- 1 N'ezie, Chineke dijiri Izrel mma,
dikwara ndi obi ha di ocha.
- 2 Ma mu onwe m, o foduru nwantiji ka m zohie ukwu,
o foduru nwantiji ka ukwu m gbuchapu.
- 3 N'ih na e kwosara m ndi mpako ekworo*;
mgbe m huru iba uba† nke ndi ajo omume.‡
- 4 Ha anaghi adogbu onwe ha;
ahụ ha gbara abuba, siekwa ike.
- 5 Nsogbu niile mmadu ibe ha na-enwe adighi erute ha.
Ha enweghi mkpa obula nke na-akpa ha dika ndi ozọ nwere.
- 6 N'ih nke a, nganga bu ihe inya n'olu ha;
ha jikwa ihe ike kpuchie onwe ha dika uwe.
- 7 Mmehie na-esite n'obi ojoo ha aputa;
echiche ojoo ha enweghi nguta.
- 8 Ha na-akwa emo, na-ejikwa iro ekwu okwu;
n'ime mpako ha, ha na-aba mba imegbu ndi ozọ.
- 9 Ha ji onu ha na-ekwu na eluigwe bu nke ha,
ha jikwa ire ha kwuo na uwa niile bu nke ha.
- 10 N'ih nke a, ndi ha na-eso ha,
na-anuru okwu ha ebe o bara uba dika mmiri.
- 11 Ha na-asị, "Olee otu Chineke ga-esi mara?
O dikwanu ihe Onye kachasi ihe niile elu maara?"
- 12 Otu a ka ndi ajo omume di,
ha na-ebi ndu na-enweghi nsogbu; akunuba ha na-amubakwa.
- 13 N'ezie, o bu naani n'efu ka m debere obi m ocha,
n'efu ka m kworo aka§ m abuo n'emeghi ihe ojoo.
- 14 Ogologo ubochi niile, anọ m na nsogbu;
utuutu niile ka m na-anata ntaramahuhu.
- 15 O buru na m kwuru si, "Nke a ka m ga-ekwu,"
agaara m abu onye na-ekwesighi ntukwasi obi n'etiti umu gi.
- 16 Mgbe m gbaliri ighota ihe ndi a niile,
o ghoro m ihe mwute,
- 17 tutu ruo mgbe m bara n'ebe nsọ Chineke;
mgbe ahụ ka m ghotara ihe ga-eme ha n'ikpeazu.
- 18 N'ezie, i na-eguzo ha n'ala na-achi achi;
i na-atuda ha, laa ha n'iyi.
- 19 Lee, ka ha si laa n'iyi n'otu ntabi anya,
buru ndi ihe egwu di iche iche kpochapuru kpmkpm!
- 20 Dika nro, mgbe mmadu na-eteta,
otu a, O Onyenwe anyi, mgbe i tetara,
i ga-eleda ha anya dika echiche na-agaghi emezu.

* **Abụ Qma 73:3** 73:3 Abụ 37:1,7; Ilu 23:17 † **Abụ Qma 73:3** 73:3 Maobu, udo ‡ **Abụ Qma 73:3** 73:3 Job 21:5-16; Jer 12:1 § **Abụ Qma 73:13** 73:13 Biri ndu na-enweghi ntupo

- 21 Mgbe m nọ n'obi mwute;
mmụọ m dara mba.
- 22 Abụ m onye nzuzu na onye na-amaghị ihe.
Adị m ka anụ ọhịa n'ihu gị.
- 23 Ma ana m anonyere gị mgbe niile;
ị na-ejide m n'aka nri m.
- 24 Ị na-eji ndumọdu gị na-edu m,
ma emesia, ị ga-anabata m n'ebube gị.
- 25 Onye ka m nwere n'eluigwe ma ọ bughị gị?
Ọ dighị ihe ụwa a nwere nke m ga-achọsi ike karịa gị.
- 26 Anụ ahụ m na mkpuruobi m nwere ike ịda mba,
ma Chineke bụ ike nke obi m,
na ihe nketa m ruo ebighị ebi.
- 27 Ndị niile nọpuru gị n'ebe dị anya ga-ala n'iyi.
Ị ga-alakwa ndị niile na-ekwesighị ntụkwasi obi, nye gị n'iyi.
- 28 Ma nwe mụ onwe m, ọ dị mma inọ Chineke nso.
Emeela m Onye kachasi ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYI ebe mgbaba
m.
Aga m akọ banyere ọrụ gị niile dị iche iche.

Abụ Oma 74

Abụ maskil nke Asaf.

Ekpere maka enyemaka

- 1 Chineke, gini mere i ji ju anyị ruo mgbe ebighị ebi?
Gini mere iwe gị ji akwụ anwuru megide igwe aturu ndị ị na-azụ?
- 2 Cheta mba ahụ nke ị zutara na mgbe ochie,
ebo ahụ bụ ihe nketa gị, ndị ị gbaputara,
n'ugwu Zayon ebe i biri.
- 3 Tugharia nzo ukwu gị bịa na mbibi ebighị ebi ndị a.
Ọ bụ onye iro wetara ịla n'iyi a niile n'ulonso a.
- 4 Ndi iro gị gboro ụja n'ebe i zutere anyị.
Ha weliri okolo ọ ha dika ihe iribama.
- 5 Ha kpara agwa dika ndi ikom ji anyuike
ha ga-eji gbutuo otutu osisi di n'oke ohia.
- 6 Ha ji anyuike na egbugbu ha
kujisie ihe niile eji amachi ihe bu nke egbunyere ihe.
- 7 Ha kpokwara ulonso gi oku, mee ya ka o repia.
Ha meruru ulo obibi ahụ a kpokwasiri aha gi.
- 8 Ha siri n'obi ha, "Anyi ga-etipia ha kpankpan!"
Ha kporo ebe niile a na-anọ efe Chineke n'ala a oku.
- 9 Enyeghi anyi ihe iribama obula site n'aka Chineke.
O dikwaghi ndi amuma foduru.
O dikwaghi onye obula n'etiti anyi onye maara, mgbe ihe a ga-agwu.
- 10 O Chineke, ruo ole mgbe ka ndi iro ga-anogide na-achi gi ochi?
Onye iro, o ga-eleli aha gi ruo mgbe ebighi ebi?
- 11 Gini mere i na-eseghachi aka gi azu, e aka nri gi?
Seputa aka gi laa ha n'iyi!

- 12 Ma gị, O Chineke, burijị eze m site na mgbe ochie.
 O bụ gị na-aruputa nzoputa n'elu uwa.
- 13 Site n'ike gị dị ukwu i mere ka osimiri kewaa abuo.
 O bụ gị gwepiara isi anụ ojojo ahụ n'ime mmiri.
- 14 O bụ gị gwepiara isi anụ ojojo ahụ a na-akpo leviatan,
 mee ka o ghoo nri nye umu anumanu bi n'ozara.
- 15 O bụ gị mere ka isi iyi na mmiri iyi na-aso.
 I mere ka osimiri na-eru eru mgbe niile taa.
- 16 Ehihie na abali bụ nke gị.
 I mere ka anyanwu na onwa guzosie ike.
- 17 O bụ gị kewaputara oke ala niile nke uwa.
 O bụ gị mere ka okochi na udu mmiri di.
- 18 O ONYENWE ANYI, cheta otu onye iro si chia gi ochi,
 na otu ndi nzuzu si kwaa aha gi emo.
- 19 Eweralo ndu nduru gi nyefee anu ohia ojojo n'aka.
 Echefukwala ndu ndi gi a na-akpagbu ruo mgbe ebighi ebi.
- 20 Chetakwa ogbugba ndu gi,
 n'ihu na ihe ike na-ejuputa ebe niile gbara ochichiri n'ala a.
- 21 Ekwela ka ndi a na-akpagbu gbaghachi azu n'ihere;
 ka ndi ogbenye na ndi no na mkpa too aha gi.
- 22 O Chineke, bilie, kpechitara onwe gi ikpe.
 Chetakwa otu ndi nzuzu si koo gi onu ogologo ubochi niile.
- 23 Elepula mkpotu nke ndi iro gi niile anya,
 olu mkpotu nke ndi iro gi na-aga n'ihu na-ala elu.

Abụ Oma 75

Abụ Oma nke diri onyeisi abụ. Nke olu abụ "E bibikwala." Abụ Oma Asaf.
 Otu Abụ.

Ikpe ikpe ziri ezi nke Chineke

- 1 Anyi na-eto gi, O Chineke.
 Anyi na-eto gi, n'ihu na aha gi di nso.
 Ndi mmadu na-ekwu banyere oru ebube gi di iche iche.
- 2 I na-asị, "Ana m ahoputa oge a kara aka.
 O bu m na-ekpe ikpe ziri ezi.
- 3 Mgbe uwa na mmadu niile bi n'ime ya na-ama jijiji,
 o bu m na-ejidesi ogidi* ya ike ka o guzo chim.
- Sela
- 4 Nye ndi mpako, ana m asi, 'Unu etukwala onu ozo,
 nye ndi ajo omume, ana m asi, Unu ewelila mpi† unu elu.
- 5 Unu ewelila mpi unu megide eluigwe;
 unu ejila nnupu isi kwuo okwu.'"
- 6 O dighi onye obula sitere n'owuwa anyanwu, maobu n'odida anyanwu,
 maobu n'ozara nke puru ibuli mmadu elu.
- 7 Kama o bu Chineke, onye na-ekpe ikpe;
 o na-eweli otu onye elu, wedakwa onye ozo ala.

* **Abụ Oma 75:3** 75:3 Ya bu, ntoola † **Abụ Oma 75:4** 75:4 Mpi na-anochite anya ike n'ebe a

- 8 Otu iko dị n'aka ONYENWE ANYỊ
nke juputara na mmanya na-agba ụfufu nke a gwanyekotara ụda dị
iche iche.
- Ọ na-awụpụ ya, ndị ajoy omume niile nke ụwa
na-anụ ya ruo mgbe ọ gwusiri.
- 9 Ma mụ onwe m, aga m ekwuputa nke a ruo mgbe ebighi ebi.
Aga m abuku Chineke nke Jekob abụ otuto,
- 10 bu onye siri, "Aga m ebipụ mpi ndi ajoy omume niile,
ma a ga-ebuli mpi ndi ezi omume elu."

Abụ Ọma 76

Abụ Ọma diri onyeisi abụ. Nke eji ụbọ akwara akpo. Abụ Ọma Asaf. Otu Abụ.

Ike mmeri nke Chineke

- 1 A maara Chineke n'obodo Juda;
aha ya di ukwu n'obodo Izrel.
- 2 Ulo ikwu ya di na Salem,
ebe obibi ya di na Zayon
- 3 Ebe ahụ ka o tiji siri akụ niile na-egbu amuma,
na ota niile, na mma agha niile, na ngwa agha niile.
- 4 I juputara n'ihè,
i di oke ebube karja otutu ugwu nke anumanu juputara.
- 5 A punarila ndi nwere obi ike ihe ha,
ha na-arahukwa ura ikpeazu ha;
o nweghi otu onye n'ime ndi dike n'agha ndi a
puru iweli aka ya abuo elu.
- 6 N'ihu iba mba gi, O Chineke nke Jekob,
inyinya na ubo agha na-anu juu.*
- 7 O bu naani gi ka e kwesiri itu egwu.
Onye puru iguzo n'ihu gi mgbe i na-ewe iwe?
- 8 I sitere n'elugwe mee ka a nu olu ikpe ikpe gi.
Uwa tukwara egwu, dere duu,
- 9 mgbe gi, O Chineke, biliri ikpe ikpe,
izoputa ndi niile a na-akpagbu n'ala a.
- 10 N'ezie, oke iwe gi megide umu mmadu na-ewetara gi otuto,†
ndi foduru mgbe oke iwe gi gabigasiri, na-anu juu.
- 11 Kwenu ONYENWE ANYI Chineke nkwa ma mezuokwa ha;
ka ndi ala niile bu agbataobi unu
wetara onye ahụ e kwesiri itu egwu onyinye di iche iche.
- 12 O na-eweda ndi na-achi achi n'ala;
ndi eze niile nke uwa na-atu ya egwu.

Sela

Sela

* **Abụ Ọma 76:6** 76:6 Ọpụ 15:1-6 † **Abụ Ọma 76:10** 76:10 Ọpụ 9:16-18; Rom 9:17

Abụ Ọma 77

Abụ Ọma nke diri onyeisi abụ. Maka Jedutun. Abụ nke Asaf. Abụ Ọma.

Nkasiobi n'oge nsogbu

- 1 Etikuru m Chineke n'oke olu maka enyemaka;
etikuru m Chineke mkpu ka o nuru olu m.
- 2 Mgbe m no n'ihe mgbu, o bu Onyenwe anyi ka m choro.
N'anyasi, esetipuru m aka m abuo, ike na-agwughị,
mmuo m jukwara ka a akasie ya obi.
- 3 O Chineke, echetara m gi, sukwa ude;
echere m echiche, mkpuruobi m dakwara mba.
- 4 I kweghi ka anya m abuo mechie;
n'ih ike mwute m, enweghi m ike kwuo okwu.
- 5 Echere m echiche banyere ubochi niile gara aga,
na afu niile ndi gara aga.
- 6 Echetara m abu niile m na-abu n'ime anyasi.
Mkpuruobi m no n'onodu ntughari uche, mmuo m jukwara ajuju.
- 7 "Onyenwe anyi o ga-agbakuta m azu ruo mgbe ebighi ebi?
O putara na o gaghị egosi ihuoma ya ozo?"
- 8 O putara na ihunanya ya nke na-adigide ruo ebighi ebi agwula?
O putara na nkwa ya agaghị emezu ruo ebighi ebi?
- 9 Chineke, o chefuola i mere anyi ebere?
O jichieala omiiko ya n'ih iwe?"
- 10 Mgbe ahụ, ekwuru m, "Lee onodu ojoo m,
afu niile mgbe Onye kachasi ihe niile elu setipuru aka nri ya.
- 11 Aga m echeta oru niile ONYENWE ANYI ruru;
e, aga m echeta ihe iribama niile i mere n'oge gara aga.
- 12 Aga m atugharja uche m n'oru gi niile,
tuleekwa oru ukwu gi niile di iche iche."
- 13 O Chineke, uzo gi niile di nsu.
Olee chi di ukwu dika Chineke anyi?
- 14 I bu Chineke onye na-aru oru ebube di iche iche;
i na-egosiputa ike gi n'etiti umu mmadu.
- 15 I ji aka gi di ike gbaputa ndi gi,
bu umu umu Jakob na Josef.
- 16 Osimiri huru gi, O Chineke,
osimiri huru gi, taa;
ogbu mmiri mere mkpotu.
- 17 Igwe ojii wupuru mmiri,
mkpotu egbe eluigwe juputara mbara eluigwe;
aku gi gburu amuma ebe niile.
- 18 A nuru uda egbe eluigwe gi n'oke ifufe,
amuma gi nyere uwa niile ihe;
elu uwa niile mara jijiji, tukwaa oke egwu.

Sela

Sela

Sela

19 O bụ n'osimiri ka nzọ ụkwụ gị gara,
uzọ gị gara n'etiti oke osimiri,
ọ bụ ezie na ahụghị m nzọ ụkwụ gị anya.

20 I sitere n'aka Mosis na Eron
duo ndị gị dika igwe aturu.

Abụ Oma 78

Abụ *maskil* nke Asaf.

Chineke na ndị ya

- 1 Ndi m, nurunu ihe m na-ezi;
geenu nti n'okwu onu m.
- 2 Aga m eji ilu malite okwu m,
aga m ekwu otutu ihe omimi, ihe ndi sitere na mgbe ochie;
- 3 ihe ndi anyi nuru la, marakwa,
ihe ndi nna nna anyi ha gwara anyi.
- 4 Anyi agaghị ezonari umu anyi ihe ndi a,
kama anyi ga-akorọ ogbo nke na-abia n'ihu
akuko idi ike ONYENWE ANYI,
na oru ebube ya, na ihe itunanya niile o mere.
- 5 O nyere Jakob iwu banyere ukpuru ya,
mekwaa ka iwu ahụ guzosie ike n'izrel,
bu nke o doro nna nna anyi ha aka na nti,
ka ha kuziere umu ha,
- 6 ka ogbo na-eso ha nwee ike muta ya,
o buladi ogbo nke a ka amubeghi,
ndi nke ga-agwakwa ha umu ha.
- 7 Mgbe ahụ, ha ga-atukwasị Chineke obi ha,
ma ghara ichefu oru ya niile di iche iche.
Ha ga-edebekwa iwu ya niile.
- 8 Ha agakwaghị adi ka ndi nna nna ha,
ogbo ndi nnupu isi na ndi isiike;
ndi obi ha na-adighi n'ebe Chineke no,
ndi mmuo ha na-ekwesighi ntukwasị obi nye ya.
- 9 Ndi ikom Ifrem, n'agbanyeghi na ha kwere uta ha,
chighariri azu, gbaa oso n'ubochi agha.
- 10 Ha edebeghi ogbugba ndu Chineke.
Ha jukwara ibi ndu dika iwu ya si di.
- 11 Ha chefuru ihe o mere,
oru itunanya o gosiri ha.
- 12 Chineke ruru oru ebube ndi a n'ihu nna nna ha
n'ala Ijpt na n'ohia Zoan.
- 13 O kewara oke osimiri, site n'etiti ya dufee ha.
O mere ka mmiri ahụ guzo oto dika mgbidi.
- 14 O ji igwe ojii duo ha n'ije n'ehihie,
jirikwa ihè sitere n'okụ ahụ, duo ha ogologo abali niile.
- 15 O gbawara oke nkume di n'ozara,
si otu a nye ha mmiri hiri nne, dika a ga-asị na o bu mmiri si n'otutu
oke osimiri.
- 16 O mere ka mmiri iyi site na nkume gbaputa,

mee ka mmiri rudata dika osimiri.

- 17 Ha nọgidere na-emehie megide ya.
Ha nupuru isi n'ozara megide Onye kachasi ihe niile elu.
- 18 Ha kpachara anya nwaa Chineke onwunwa,
mgbe ha rioro ya nri nke obi ha choror.
- 19 Ha kwuhiere Chineke;
juo ya onu si, "Chineke o puru inye anyi
ezi nri na mmiri onunu n'ozara a?"
- 20 O bu ezie na o tiri nkume ahụ ihe,
mee ka mmiri sọputa,
mmiri iyi sọputara n'ebe o hiri nne,
ma o puru inye anyi nri?
O puru inye ndi ya anu?"
- 21 Mgbe ONYENWE ANYI nuru ihe ha kwuru, iwe were ya;
oku ya repiara Jekob,
iwe oku ya biliri megide Izrel.
- 22 N'ihu na ha ekwenyeghi na Chineke,
maobu tukwasị obi na nsoputa ya.
- 23 N'agbanyeghi ihe ndi a, o nyere mbara eluigwe iwu
meghekwa onu uzọ niile nke eluigwe.
- 24 O mere ka mana zokwasị ndi mmadu a dika mmiri, ka ha rie.
O nyere ha mkpuru oka nke si n'eluigwe.
- 25 Ndi mmadu tara achicha ndi mmuo ozi.
O zitere ha nri niile ha nwere ike iri.
- 26 O sitere n'eluigwe topu ikuku nke owuwa anyanwu,
o jikwa ike ya duo ikuku nke ndida.
- 27 O zidatara ha anu di ukwu dika o bu uzuzu,
anu ufe onuogugu ha dika onuogugu aja di n'ala onu oke osimiri.
- 28 O mere ka umu anu ufe ndi a daara ha n'ala n'etiti omuma ulo ikwu ha
nakwa gburugburu ulo ikwu ha.
- 29 Ha riri ihe tutu ruo mgbe ha enwekwaghi ike iri ozo,
n'ihu na o nyere ha ihe obi ha choror.
- 30 Ha erisibeghi nri ahụ obi ha choror,
anu ufodu dikwa ha n'onu,
- 31 mgbe iwe Chineke biliri imegide ha;
o tibururu ndi kachasi ike n'etiti ha,
tigbukwaa umu okorobia ndi Izrel.
- 32 Ma na-eleghi ihe ndi a anya, ha gakwara n'ihu na mmehie ha,
jukwa ikwere n'oru ebube niile Onyenwe anyi ruru.
- 33 O mere ka ubochi ndu ha buru ihe efu.
O mekwara ka afọ ha gwasia n'obi olulo mmiri.
- 34 Mgbe obula Chineke tibururu ha, ha na-achọ ya;
ha na-alaghachi azu, chosie ya ike.
- 35 Ha na-echeta na Chineke bu Oke nkume ha,
na Chineke nke kachasi ihe niile elu buru ha Onye Mgbaputa.
- 36 Ma mgbe ahụ, ha ga-eji naani okwu efu fee ya ofufe,
were ire ha na-aghara ya ugha.
- 37 Obi ha ekwesikwaghi ike nye ya.
Ha ekwesighi ntukwasị obi nye ogbugba ndu ya.
- 38 Ma o meere ha ebere.

- Ọ gbaghara ha mmehie ha.
 Ọ laghi ha n'iyi.
 Otutu oge ka o jidere iwe ya.
 Ọ kpali kwaghị oke iwe ya.
- 39 N'ihu na o chetara na ha bu naani anu ahụ nke o kere eke,
 chetakwa na ha dika ikuku nke na-adighi aloghachi azu mgbe o
 gabigasiri.
- 40 Otutu oge ka ha nupuru isi megide ya n'ozara;
 ha kpasuru ya iwe n'ala ahụ togboro n'efu.
- 41 Mgbe mgbe, ha nwara Chineke;
 ha kpasuru Onye Nso nke Izrel iwe.
- 42 Ha echetaghị ike ya,
 ubochi ahụ o gbaputara ha site n'aka ndi na-emegbu ha;
- 43 n'ubochi o gosiputara ihe iribama niile n'ala Ijpt,
 oru ebube ya niile n'ohia Zoan.
- 44 O mere ka osimiri ha niile ghoo obara.
 Ha enwekwaghị ike inu mmiri si na ha.
- 45 O zigakwara igwe ijiji n'etiti ha, nke tara ha,
 zitekwa awo n'ala ha, nke bibiri ha.
- 46 O zitekwaru umu ukpana ndi tachapuru mkpuru a kuru n'ubi ha,
 zitekwa igurube nke ripiara ihe niile a gaara eweta dika ihe ubi.
- 47 O ji oke mkpuru mmiri mebie osisi vaini ha,
 jirikwa igrigi juru oke oyi bibie osisi sikamo ha niile.
- 48 O weere ehi ha niile nyefee mkpuru mmiri,
 werekwa anu ulo ha nyefee amuma egbe eluigwe.
- 49 O zipuru iwe oku ya n'etiti ha,
 oke iwe ya, na iwe ya, na mmeso nke iwe ya,
 ndi mmuo ozi na-ebibi ihe na-eleghi anya n'azu.
- 50 O doziri uzo nke iwe ya ga-eso;
 o gbochighi ka ha ghara inwu;
 kama o nyefere ndu ha n'aka oria na-efe efe.
- 51 O tigburu nwa obula e bu uzo muo n'ala Ijpt,
 mkpuru mbu nke ndi ikom n'ime ulo ikwu Ham.
- 52 Ma o duputara ndi nke ya dika igwe aturu;
 o duuru ha dika aturu gafee ozara.
- 53 O duuru ha n'udo, ujo atukwaghị ha,
 ma osimiri kpuchigidere ndi iro ha.
- 54 Otu a ka o si duru ha bjaruo n'oke ala nso ya,
 ala ugwu ugwu ahụ nke aka nri ya nwetara.
- 55 O chupuru mba niile n'ihu ha,
 tuo ala ha kesara ha dika ihe nketa;
 o mere ka ebo niile nke Izrel biri n'ulo nke aka ha.
- 56 Ma ha nwara Chineke onwunwa,
 nupu isi megide Onye kachasi ihe niile elu;
 ha edebeghi ukpuru ya.
- 57 Dika nna nna ha, ha bu ndi na-ekwesighi ntukwasị obi, na ndi aghughu,
 ha dika uta a na-ekweghi nke oma.
- 58 N'ihu ebe nchujaja ha wuru, ha mere ka iwe wee ya;
 sitekwa n'arusi ha piri api, ha kpaliri ekworo ya.

- 59 Mgbe Chineke nuru ha, iwe were ya nke ukwuu.
 O juru ndi Izrel kpmkpm.
- 60 O gbakutara ulo nzute ya nke di na Shailo* azu,
 ulo ikwu ahụ o mara n'etiti ndi mmadu.
- 61 O nyefere igbe ogbugba ndu ike ya ka a dota ya n'agha,
 o nyefekwara onye iro ahụ ebube ya n'aka.
- 62 O kwere ka e gbuo ndi ya n'agha;
 iwe ya di oku megide ihe nketa ya.
- 63 Oku repiara umu okorobia ha,
 o dikwaghi onye a guuru egwu olulu di na nwunye, n'etiti umu
 agboghọ ha;
- 64 E gburu ndi nchajaja ha n'agha;
 ndi inyom ha ndi di ha nwuru enwekwaghi ike iru uju.
- 65 Mgbe ahụ, onyenwe anyi tetara dika onye si n'ura teta,
 dika dike si n'ura mmanya teta.
- 66 O chughachiri ndi iro ya azu,
 mee ha ihe ihere nke ga-adigide ruo ebighi ebi.
- 67 O juru ulo ikwu Josef,
 o hoputaghi ebo Ifrem;
- 68 ma o horo ebo Juda,
 na ugwu Zayon, nke o huru n'anya.
- 69 O wuru ulonso ya ka o di ka ebe di elu,
 dika uwa nke o mere ka o guzosie ike ruo mgbe ebighi ebi.
- 70 O hoputara Devid, ohu ya,
 kporo ya site n'ogba igwe aturu;
- 71 o si n'ebe o no na-azu aturu kporo ya,
 ka o bia buru onye na-azu ndi ya Jekob,
 na Izrel, ihe nketa ya dika aturu.
- 72 Devid ji izuoke nke obi ya zuo ha,
 aka nke maara ihe o na-eme ka o ji duo ha.

Abụ Qma 79

Abụ Qma Asaf.

Akwa n'ih i mbibi Jerusalem

- 1 O Chineke, mba di iche iche abatala n'ihe nketa gi;
 ha emerula ulonso ukwu gi,
 ha etikpola Jerusalem, mee ka o togboro n'efu.
- 2 Ha ewerela ozu ndi ohu gi nye anu ufe niile nke eluigwe
 ka o buru ihe oriri nye ha,
 werekwa ozu nke ndi nsọ gi nye anu ohia niile nke uwa.
- 3 Ha awupula obara dika mmiri
 n'akuku niile nke Jerusalem,
 o dighi otu onye foduru nke ga-eli ndi nwuru anwu.
- 4 Anyi aghola ihe ita uta n'ebe ndi agbataobi anyi no,
 ghookwara ndi gbara anyi gburugburu ihe ichi ochi, na ihe ikwa emo.

* **Abụ Qma 78:60** 78:60 Shailo di n'oke ala ebo Ifrem, n'etiti Betel na Shekem. O bu ala nsọ ochie n'oge Joshua, ebe umu Izrel dbara igbe ogbugba ndu ahụ tutu ruo n'oge Samuel. Ma ndi Filistia mesiri bibie obodo a.

- 5 O ONYENWE ANYI, ruo olee mgbe? I ga-ewe iwe ruo mgbe ebighi ebi?
Ruo olee mgbe ka ekworo gi ga na-ere dika oku?
- 6 Wukwasị mba niile ndi na-amaghị gi
dika Chineke oke iwe gi,
bu alaeze niile ndi ahụ
na-adighi akpokwu aha gi;
- 7 n'ihu na ha eripjala Jekob
mekwaa ka ebe obibi ya togboro n'efu.
- 8 Atala anyi ahuhu mmehie nke nna nna anyi mere;
ka ebere gi bia ngwangwa zute anyi,
n'ihu na anyi no n'onodu oke mkpa.
- 9 Nyere anyi aka, O Chineke, Onye Nzoputa anyi,
n'ihu ebube nke aha gi;
naputa anyi, gbaghara mmehie anyi niile
n'ihu aha gi.
- 10 Gini mere ndi mba ozọ ji na-aju ajuju si,
"Olee ebe Chineke ha no?"

N'ihu anyi, mee ka a mara n'etiti ndi mba ozọ,
na i na-abo obo obara ndi ohu gi niile a wufuru.

- 11 Gee nti n'isu ude nke ndi no n'ulo mkporo;
site n'ike nke aka gi chebe ndi niile a mara ikpe onwu.
- 12 Boọ obo ugboro asaa megide ndi agbataobi anyi
n'ihu uta ha tara gi, O Onyenwe anyi.
- 13 Mgbe ahụ, anyi bu ndi gi, umu igwe aturu gi
ga-eto gi ruo mgbe niile ebighi ebi;
anyi ga na-ekwuputa otuto gi,
site n'ogbo ruo n'ogbo.

Abụ Qma 80

Abụ Qma nke diri onyeisi Abụ. O bu olu abụ eji ekwe "Okoko lili nke Ogbugba Ndu" Abụ Qma nke Asaf.

Ekpere maka nnaputa

- 1 Nuru olu anyi, O Onye ozuzu aturu nke Izrel,
gi onye na-edu Josef dika igwe aturu.
Gi onye na-anodu dika eze, n'etiti cherubim,
nwuputa Ihe ² n'ihu Ifrem, Benjamin na Manase.*
Kpotee idi ike gi,
bia zoputa anyi.
- 3 O Chineke, kpoghachi anyi azu,
mee ka ihu gi nwukwasị anyi,
ka e nwee ike izoputa anyi.
- 4 O ONYENWE ANYI, Chineke, Onye puru ime ihe niile
ruo ole mgbe ka iwe gi ga-adị oku
megide ekpere ndi gi?
- 5 I jirila anya mmiri dika a ga-asị na o bu achicha zuo ha nri;

* **Abụ Qma 80:2** 80:2 Ebo ato ndi a bu umu umu Rechel, bu ndi soo igbe ogbugba ndu ahụ n'azu mgbe ndi Izrel na-ala n'ala nkwa ahụ.

i meela ka ha n'ụọ anya mmiri n'ihe ọtụtụ.

⁶ I meela ka anyị buru ihe na-eweta esemokwu n'etiti ndị agbataobi anyị, ndị iro anyị na-achikwa anyị ọchị.

⁷ O Chineke, Onye puru ime ihe niile, kpoghachi anyị azu, mee ka ihu gi nwukwasị anyị, ka e nwee ike ịzọpụta anyị.

⁸ I sitere n'ala Ijpt weputa osisi vainị; ị chupuru mba ndị ọzọ, kuo ya.

⁹ Ị sụchaara ya ala, mgborogwu ya bara n'ime ala nke ọma, o juputakwara ala ahụ niile.

¹⁰ Ndo ya kpuchiri ugwu niile, alaka ya gbasara kpuchie osisi sida ukwu sida.

¹¹ Ọ wasaala alaka ya ruo oke osimiri wasaakwa ume ya ruo osimiri.†

¹² Gini mere i ji tiwasia mgbidi ya niile si otu a mee ka ndi niile na-agafe ghorọ mkpuru ya?

¹³ Oke ezi si n'oke ohia na-emebisi ya, umu ahuhu si n'ohia di iche iche na-ejikwa ya emere ihe oriri.

¹⁴ Loghachikwute anyi, O Chineke, Onye puru ime ihe niile. Si n'eluigwe ledata anya ma hu!

Letakwa osisi vaini a,
¹⁵ mgborogwu nke aka nri gi kuru, okpara nke i zulitere nye onwe gi.

¹⁶ E gbutuola osisi vaini gi, e ji oku repia ya; mgbe i bara mba, ndi gi na-ala n'iyi.

¹⁷ Ka aka gi dikwasị nwoke ahụ nọ n'aka nri gi, nwa nke mmadu onye i zulitere nye onwe gi.

¹⁸ Mgbe ahụ, anyi agaghị esikwa n'ebe i nọ laghachi azu; tutee anyi, anyi ga-akpokukwa aha gi.

¹⁹ Kpoghachi anyi azu, O ONYENWE ANYI, Chineke, Onye puru ime ihe niile mee ka ihu gi nwukwasị anyi, ka e nwee ike zoputa anyi.

Abụ Ọma 81

Abụ Ọma nke diri onyeisi Abụ. Abụ nke Asaf n'usoro gittit.

Idi mma nke Chineke

¹ Bukuo Chineke bu ike anyi abu onu, tikusie Chineke Jekob mkpu ike!

² Bidonu iti egwu, kuo ihe iti egwu, kponu ubo akwara na-enye abu utu na une.

³ Funu opi ike n'oge onwa ohuru, na mgbe onwa gbatara n'uju ya, n'ubochi mmemme anyi;

† **Abụ Ọma 80:11** 80:11 Eleghị anya osimiri ndi a bu osimiri Mediterenja na Yufretis. N'oge ochichi eze Devid na Solomon, alaeze ha kwusiri n'osimiri abuo ndi a.

- 4 nke a bụ iwu dịrị Izrel,
 ụkpụrụ Chineke nke Jekọb.
 5 O mere ka o guzosie ike dika iwu nye Josef
 mgbe ọ pụrụ imegide Ijpt.

Anụkwara m olu n'asụsụ nke m na-amaghị, ka ọ na-asị:

- 6 “Ewezugala m ibu arọ site n'ubu ha;
 aka ha abụọ nwere onwe ha site n'irụ ọrụ.
 7 N'ime ihe mgbu unu, unu kpọrọ oku, anapụtara m unu,
 azara m unu site n'egbe eluigwe;
 anwara m unu na mmiri nke Meriba.

Sela

- 8 “Nurunu, ndị m, aga m adọ unu aka na ntị,
 a sịkwari na unu ga-ege m ntị, unu ndị Izrel!
 9 Unu agaghị enwe chi ndị mba ọzọ n'etiti unu;
 unu agaghị akpọkwa isiala nye chi si ala ọzọ.
 10 Abụ m ONYENWE ANYỊ Chineke unu,
 onye kpọputara unu site n'ala Ijpt.
 Meghe ọnu unu ka ọ saa mbara, aga m emeju ya.
 11 “Ma ndị m ekweghị ige m ntị.
 Izrel emekwaghị dika m gwara ha.
 12 Ya mere, ahapụrụ m ha na ndụ isiike ha,
 ka ha soro nchepụta nke echiche ha.
 13 “Ewoo, a sị na ndị m gaara ege m ntị,
 a sịkwa na Izrel ga-eso ụzọ m niile.
 14 Ọ gaghị adị anya mgbe m ga-eji ike m, wezuga ndị iro ya site n'ọnođu
 ha.
 Aga m eweli aka m, megide ndị iro ya niile.
 15 Ndi niile kpọrọ ONYENWE ANYỊ asị, ga-ada n'ihu ya n'ujọ.
 Ita ahuhụ ha ga-adigidekwa, ruo ebighị ebi.
 16 Ma a ga-eji ụtụ ọka wiiti kachasị mma, nyejuo unu afọ;
 aga m ejikwa mmanụ anụ nke sitere n'oke nkume, nyejuo unu afọ.”

Abụ Ọma 82

Abụ Ọma Asaf.

Chineke onye ikpe kachasị ndị ikpe

- 1 Chineke na-ewere ọnođu ichi isi n'etiti ọgbakọ dị ukwu;
 ọ na-ekpebi ikpe n'etiti chi niile.
 2 Ruo ole mgbe ka unu ga-anogide na-ekpe ikpe na-ezighi ezi?
 Ruo ole mgbe ka unu ga na-egosi ndị ajoy omume ihuoma?
 3 Kperenu ndi na-adighi ike na ndi na-enweghi nna ikpe ziri ezi;
 hunụ na ndi ogbenye na ndi a na-emegbu nwetara ihe ruuru ha.
 4 Gbaputanu ndi na-adighi ike na ndi no na mkpa;
 naputa ha site n'aka ndi ajoy omume.

Sela

5 Ha* amaghị ihe ọbụla, ha aghotaghị ihe ọbụla.
Ha na-ejegharị n'ọchịchiri;
ntọala niile nke ụwa na-ama jijiji.

6 “Asiri m, ‘Unu bu “chi,”
unu niile bu umu ndi ikom nke Onye kachasi ihe niile elu.’

7 Ma unu ga-anwu onwu dika mmadu ndi ozo;
unu ga-ada dika ndi ochichi ozo.”

8 O Chineke, bilie kpee uwa ikpe,
n’ihi na mba niile bu ihe nketa gi.

Abu Oma 83

Abu, bu Abu Oma Asaf.

Ekpere maka mmeri

1 O! Chineke agbachikwala nkiti.
Biko, Chineke, ahapukwala ikwu okwu,
anokwala juu.

2 Lee na ndi iro gi no na-ebigbo,
ndi kporo gi asi na-eweli isi ha.

3 Ha ji aghughu na-agba izu imegide ndi gi;
ha na-atu atumatu ojojo megide ndi i huru n’anya.

4 Ha na-asi, “Bianu ka anyi laa mba a n’iyi,
ka a ghara ichetakwa aha Izrel ozo.”

5 Ha ji otu obi na-agbarita izu;
ha agbaala ndu imegide gi,

6 ulo ikwu niile nke ndi Edom, na ndi Ishmel,
na ndi Moab, na ndi Haga,

7 na ndi Gebal, na ndi Amon, na ndi Amalek,
na ndi Filistia, ha na ndi Taja.

8 O buladi ndi Asiria esorokwala ha,
igba ndi agburu Lot ume.

Sela

9 Mee ha dika i si mee ndi Midia,
na dika i mere Sisera na Jabin,* n’akuku iyi Kishon,

10 ndi lara n’iyi n’Endoa
ma ghoi ihe dika nsi anu e kpofuru ekpofu n’ala.

11 Mee ka ndi ogaranya ha dika Oreb na Zeeb,†
ka umu ndi ikom eze ha niile dika Zeba na Zalmuna,

12 ndi siri, “Ka anyi nwetara onwe anyi,
ebe ita nri umu anumanu niile nke Chineke.”

13 O Chineke m, mee ha ka dika ahijia ifufe na-efeghari gburugburu,
maobu dika igbugbo oka n’ebe ifufe di.

14 Dika oku na-erepia oke ohia,

* **Abu Oma 82:5** 82:5 Maobu, chi ndi a * **Abu Oma 83:9** 83:9 Eze Jabin na nwa ya Sisera, bu ndi Dehora meriri n’agha n’ugwu Taboa. Nkp 4:15-24; 5:20-21. † **Abu Oma 83:11** 83:11 Ha bu ndi eze, burukwa ndi ochiagha ndi Midia. Ha so na ndi Gidon meriri n’agha, Nkp 7:25

- maoḅu nke na-ere n'elu ugwu,
 15 si otu a were oke ifufe choḅ ha oṣo,
 jiri oke ifufe nke na-eso mmiri ozuzo mee ka ha nḳḳo n'ḳḳo obi
 oluḳo mmiri.
 16 Were ihere kpuchie ha ihu,
 ka ndi mmadu si otu a choḅ aha gi, O ONYENWE ANYI.
- 17 Ka ha noḳu n'ḳḳo ihere na ida mba mgbe niile;
 ka ha laa n'iyi n'ḳḳo mweda n'ala.
 18 Mee ka ha mata na gi, onye aha ya bu ONYENWE ANYI,
 na o bu naani gi bu Onye kachasi ihe niile elu n'uwu niile.

Abụ Oma 84

Abụ Oma nke diri onyeisi Abụ. Abụ Oma umu Kora n'usoro gittit.

Aguu nke ulonso Chineke

- 1 Lee ka ebe obibi gi si maa mma,
 O ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile!
 2 O na-agusi mkpuruobi m aguu ike, e mkpuruobi m na-adakwa mba,
 ibata n'ogige ONYENWE ANYI;
 mkpuruobi m na anu ahu m na-eti mkpu
 na-achḳo Chineke di ndu.
 3 O buladi umu nnuḳu nta nke eluigwe, achḳotala ebe obibi;
 eleke achḳotakarala onwe ya akwu,
 ebe o ga na-edebe umu ya,
 n'akuku ebe ichu aja nsḳo gi,
 O ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, Eze m na Chineke m.
 4 Ndi a goziri agozi ka ndi bi n'ulo gi bu;
 ha na-eto gi mgbe niile.

Sela

- 5 Ndi a goziri agozi ka ha bu, bu ndi ike ha nwere di na gi,
 ndi kpebiri n'obi ha iga njem.
 6 Mgbe ha na-esite na Ndagwurugwu Baka na-agafe,
 ha na-eme ya ka o buru ebe isi iyi di iche iche na-asoputa;
 mmiri ozuzo mbu na-ewere ngozi niile kpuchie ya.*
 7 Ike ha na-abawanye abawanye,
 tutu ha niile n'otu na otu, abia guzo n'ihu Chineke na Zayon.
 8 O ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, nuru ekpere m.
 Gee m nti, gi Chineke nke Jekob.
 9 Lekwasị anya n'ota anyi, O Chineke,
 jiri ihuoma lekwasị onye gi e tere mmanu anya.
 10 Otu mkpuru ubochi a noro n'ime ogige gi,
 kariḳi puku ubochi a noro ebe ozo;
 o ga-akara m mma ibu onye nche n'onu uzḳo ulonso Chineke m,
 kariḳa ibi n'ulo ikwu nke ndi ajo omume.
 11 ONYENWE ANYI Chineke bu anyanwu† na ota;
 Onyenwe anyi na-enye ihuoma na nsopuru;

* **Abụ Oma 84:6** 84:6 Na-ewere oḳo mmiri kpuchie ya † **Abụ Oma 84:11** 84:11 Ajz 60:19,20;
 Mkp 21:23

ọ naghị egbochi ihe ọma ọbụla
site n'ebe ndị na-eje ije n'izuoke nọ.

12 O ONYENWE ANYỊ, Onye puru ime ihe niile,
ngozị na-adiri ndi niile na-atukwasi gi obi.

Abụ Ọma 85

Abụ Ọma nke diri onyeisi Abụ. Abụ Ọma umu Kora.

Ekpere maka ihuoma

1 O ONYENWE ANYỊ, i gosila ala gi ihuoma;
i nyeghachila Jekob akunuba ya.

2 I gbagharala ajo omume ndi gi,
kpuchikwaa mmehie ha niile.

3 I kwusila iwe oke iwe gi,
I sikwala n'idi oku nke iwe gi chigharia.

4 Kpoghachi anyi azu, O Chineke, Onye Nzoputa anyi,
wezuga iwe gi site n'ebe anyi no.

5 O bu ruo mgbe ebighi ebi, ka i ga na-eweso anyi iwe:
I ga-eme ka iwe gi digide ruo ogbo niile?

6 I gaghị eme ka anyi dikwa ndu ozo
ka ndi gi nuria onu n'ime gi?

7 O ONYENWE ANYỊ, gosi anyi ihunanya gi nke na-adigide,
nyekwa anyi nzoputa gi.

8 Aga m ege nti mara ihe Chineke, onye bu ONYENWE ANYI ga-ekwu;
o na-ekwe ndi ya, ndi nso ya nkwa udo,
ma ka ha ghara iloghachi na nzuzu.

9 N'ezie, nzoputa ya di nso* ndi na-atu egwu ya,
ka ebube ya si otu a digide n'ala anyi.

10 Ihunanya na ikwesi ntukwasi obi ezukotala;
ezi omume na udo esutula onu.

11 Ikwesi ntukwasi obi ga-esite n'ala puputa,
ezi omume ga-esite n'eluigwe ledata anya.

12 N'ezie, ONYENWE ANYI ga-enye ihe di mma,
ala anyi ga-amikwa mkpuru ubi ya.

13 Ezi omume ga-aga n'ihu ya,
idoziri ya uzọ o ga-esi gaa.

Abụ Ọma 86

Ekpere Devid.

Ekpere maka enyemaka

1 Gee m nti, O ONYENWE ANYI, ma zakwa m,
n'ihu na abụ m ogbenye na onye nọ na mkpa.

2 Chebe ndu m, n'ihu na m na-erubere gi isi;
zoputa ohu gi onye nke na-atukwasi gi obi.

I bu Chineke m; ³ meere m ebere, O Onyenwe m,

* **Abụ Ọma 85:9** 85:9 Ajz 46:13

- n'ihì na ana m akpọku gị ogologo ụbọchị niile.
- 4 Wetara ohu gị onụ, n'ihì na ọ bụ gị, O Onyenwe m,
ka m na-eweliri mkpuruobi m.
- 5 Ị bụ onye na-agbaghara ajo omume na onye dị mma, O Onyenwe m,
i juputara n'ihunanya nye ndị niile na-akpọku gị.
- 6 O ONYENWE ANYI, nuru ekpere m;
gekwa nti n'akwa aririọ m maka ebere.
- 7 N'ubochi nsogbu m, aga m akpọku gị,
n'ihì na ị ga-aza m.
- 8 N'etiti chi niile, i nweghi oyiri, O Onyenwe m;
ọ dighi oru ebube obula a puru i si na ọ di ka nke i na-arụ.
- 9 Mba niile i kere ga-abia n'ihu gi,
fee gi ofufe, O Onyenwe anyi;
ha ga-ebutere aha gi ebube.
- 10 N'ihì na ị di ukwu na-arukwa oru ebube di iche iche;
ọ bụ naanị gi bụ Chineke.
- 11 Kuziere m uzo gi, O ONYENWE ANYI,
ka m dabere n'ikwesi ntukwasi obi gi;
nye m obi na-adighi agba abuo,
ka m nwee ike tuo egwu aha gi.
- 12 Aga m eji obi m niile too gi, O Onyenwe anyi, na Chineke m;
aga m ebulikwa aha gi elu ruo mgbe niile ebighi ebi.
- 13 N'ihì na ihunanya gi n'ebe m no di ukwu;
i sitela n'omimi nke di ala
site n'ala ndi wuru anwu doputa m.
- 14 O Chineke, ndi mpako na-emegide m;
otu ndi mmadu na-eme ihe ike na-achọ igbu m,
ha bu ndi na-ejighi gi kporo ihe obula.
- 15 Ma gi, Onyenwe anyi, i bu Chineke onye omiiko na onye amara,
iwe adighi ewe gi ngwangwa, i juputara n'ihunanya na ikwesi
ntukwasi obi.
- 16 Chee m ihu, mekwaara m amara.
Nye ohu gi ike gi,
zopotakwa nwa ohu gi nwanyi
n'ihì na m na-ejere gi ozi.
- 17 Gosi m ihe iribama nke ga-egosiputa idi mma gi,
ka ndi iro m hu ya si otu a buru ndi ihere ga-eme,
n'ihì na gi, O ONYENWE ANYI, nyere m aka ma kasiekwa m obi.

Abụ Qma 87

Abụ Qma umu Kora. Otu Abụ.

Abụ maka Zayon

- 1 Chineke atọla ntọala ya n'elu ugwu nsọ ahụ;
- 2 ONYENWE ANYI huru onu uzo ama Zayon n'anya,
karia ebe obibi niile nke Jekob.
- 3 The di iche iche nke di ebube ka a na-ekwu banyere gi,

O obodo Chineke;

Sela

⁴ “Aga m agunye Rehab na Babilon,
dịka ndị na-asọpuru m,

aga m agunyekwa ndị Filistia, na ndị Taja, na ndị Kush,
aga m asi, ‘A muru nke a na Zayon.’”

⁵ N’ezie, a ga-ekwu okwu banyere Zayon si,

“A muru nke a na nke ozo n’ime ya,

ya onwe ya, bu Onye kachasi ihe niile elu, ga-eme ka o guzosie ike.”

⁶ ONYENWE ANYI ga-edo n’ime akwukwo usoro nke ndi mmadu:

“A muru onye a na Zayon.”

⁷ Dika ha na-eti egwu, ha ga-abu abu si,

“Isi iyi m niile di na gi.”

Abụ Oma 88

Abụ, bu Abụ Oma umu Kora, nke diri onyeisi Abụ. N’usoro olu abụ
Mahalat leannot. Abụ *Maskil* nke Heman onye Ezra.

Akwa maka enyemaka

¹ O ONYENWE ANYI, Chineke onye na-azoputa m,
n’ehihie na abali ka m na-eti mkpu akwa n’ihu gi.

² Ka ekpere m bja n’ihu gi.

Chee nti gi nuru akwa m.

³ N’ihi na otutu nsogbu ejuputala mkporobi m,
ano m nso n’onu uzo onwu.

⁴ Agunyela m n’etiti ndi na-arida n’olulu.

Adi m dika onye na-enweghi ike.

⁵ A hoputara mu na ndi nwuru anwu iche,

dika ndi e gburu egbu na-edina n’ili,

ndi i nakwaghi echeta ozo,

ndi e kewapuru site na nlekota gi.

⁶ I tubanyela m n’ime olulu dikariri omimi,

olulu nke ochichiri juputara n’ime ya.

⁷ Oke iwe gi na-anyigide m nke ukwu;

i jirila ebili mmiri gi niile kpuchigide m.

Sela

⁸ I napula m ndi enyi m, ndi m huru n’anya,

mee ka m buru ihe a na-aso oyi n’ebe ha no.

Abu m onye emechibidoro uzo; nke n’enweghi ike ipu ezi;

⁹ anya m adighi ahukwa uzo n’ihi iru uju.

O ONYENWE ANYI, ubochi niile ka m na-akpoku gi;

ana m agbasa aka m abuo n’ihu gi,

¹⁰ o bu ndi nwuru anwu ka i na-egosi oru ebube gi?

Ndi nwuru anwu, ha na-ebili too gi?

Sela

¹¹ O bu n’ime ili ka a na-ekwuputa ihunanya gi?

A na-ekwuputa ikwesi ntukwaso obi gi n’ebe ila n’iyi?

¹² A na-amata banyere oru ebube gi n’ebe ochichiri di?

Ma ọ bụ ọrụ ezi omume gi, na idi mma gi niile n'ala ndi e chezo? echezo?

- 13 Ma ONYENWE ANYI m, ọ bụ gi ka m na-akpoku.
Ututu niile ka ekpere m ga na-abia n'ebe i no.
- 14 O ONYENWE ANYI, ginị mere i jiri ju m?
Ginị mekwara i jiri zonari m ihu gi?
- 15 Site na mgbe okorobia m, abụ m onye a na-esogbu, onye nokwa onwu nso;
ataala m ahuhu oke ujo gi, anọ m n'onodu ida mba.
- 16 Oke iwe gi agabigala n'ahu m;
ihe egwu gi alaala m n'iyi.
- 17 Ha na-agba m gburugburu ubochi niile dika idee mmiri;
ha gbara m gburugburu n'akuku niile.
- 18 I napula m ndi enyi m na ndi m huru n'anya;
ochichiri bu enyi m nokarisiri m nso.

Abụ Oma 89

Abụ maskil nke Etan, onye Ezra.

Ogbugba ndu Chineke na David

- 1 Aga m abụ abụ banyere oke ihunanya ONYENWE ANYI ruo mgbe ebighi ebi;
aga m eji onu m mee ka ogbo niile mara
maka ikwesi ntukwasị obi gi.
- 2 Aga m ekwuputa na ihunanya gi na-adigide ruo mgbe ebighi ebi;
na i mere ka ikwesi ntukwasị obi gi, guzosie ike n'eluigwe.
- 3 Onyenwe anyi siri, "Mu na onye m hoputara agbaala ndu.
Anukwala m iyi nye ohu m David si,
- 4 'Aga m eme ka agburu gi guzosie ike ruo mgbe ebighi ebi
meekwa ka ocheeze gi digide ruo ogbo niile.'"

Sela

- 5 O ONYENWE ANYI, eluigwe na-eto ọrụ ebube gi niile,
na ikwesi ntukwasị obi gi, n'etiti nzuko ndi di nso.
- 6 N'ih, ọ bụ onye n'eluigwe niile, ka a ga-eji tunyere ONYENWE ANYI?
Onye yiri ONYENWE ANYI n'etiti ndi mmuo ozi niile?
- 7 Na nzuko ndi nso, Chineke bu onye a na-atu oke egwu;
o di oke egwu karja ndi niile gbara ya gburugburu.
- 8 O ONYENWE ANYI Chineke Onye puru ime ihe niile, onye dika gi?
Gi, O ONYENWE ANYI, di ike nke ukwu, ikwesi ntukwasị obi gi na-agba
gi gburugburu.
- 9 I na-achị osimiri nke ji ike na-aso;
mgbe ebili mmiri ya na-amali elu; i na-eme ka ha dajuo.
- 10 I zopjara Rehab dika otu n'ime ndi ahụ e gburu egbu;
jiri aka gi di ike chusasia ndi iro gi.
- 11 O bu gi nwe eluigwe; gi nwekwa uwa,
o bu gi toro ntqala elu uwa dum, na ihe niile di n'ime ya.
- 12 O bu gi kere ugwu na ndida;
Taboa na Hemon na-abu abụ onu n'ih aha gi.

- 13 Aka gị ka e mejuputara n'ike;
aka gị dị ike, a na-ebuli aka nri gị elu.
- 14 Ezi omume na ikpe ziri ezi, bụ ntoala ocheeze gị;
ihunanya na ikwesi ntukwasị obi, na-aga n'ihu gị.
- 15 Ndị a goziri agozi ka ndị ahụ bụ ndị na-eji olu iti mkpu onụ na-abụku
gị abụ,
ndị na-ejegharikwa n'ihè nke ihu gị, O ONYENWE ANYỊ.
- 16 Ha na-anūrī onụ n'aha gị ogologo ubochi niile;
ha na-anūrī n'ezị omume gị.
- 17 N'ihì na ì bụ ebube na ike ha,
site n'ihuoma gị, ì na-ebuli mpi anyị elu.
- 18 N'ezie, ota anyị bụ nke ONYENWE ANYỊ,
eze anyị bụkwa nke Onye nsọ Izrel.
- 19 I kwuru okwu otu mgbe site n'ohụ,
nye ndị gị kwesiri ntukwasị obi sị:
“Enyela m otu onye dị ike agha ike;
Ebuliela m otu nwa okorobia elu site n'etiti ndị m.
- 20 Achotala m Devid ohu m,
were mmanụ nsọ m tee ya.
- 21 Aka m ga-agba ya ume;
n'ezie, aka m ga-eme ka o dị ike.
- 22 O dighi onye iro ga-abiakwasị ya, na mberede;
o dighi onye ajọ omume ga-eme gbụ ya.
- 23 Aga m etigbu ndị iro ya niile n'ihu ya.
Aga m emekwa ka ndị niile na-akpọ ya asị laa n'iyi.
- 24 Ihunanya m kwesiri ntukwasị obi ga-adinyere ya,
site n'aha m, a ga-ebuli mpi ya elu.
- 25 M ga-edo aka ya n'oke osimiri,*
dokwaa aka nri ya n'osimiri niile.†
- 26 O ga-akpọ m sị m, 'Ì bụ Nna m,
bụkwa Chineke m, na oke Nkume nzoputa m.'
- 27 Aga m eme ya nwa mbụ m,
onye kachasị dị elu n'ebe eze niile nke ụwa nọ.
- 28 Aga m eme ka ihunanya m nwere n'ebe o nọ digide ruo ebighi ebi,
ogbūgba ndụ mụ na ya ga-adigidekwa.
- 29 Aga m eme ka agburu ya guzosie ike ruo mgbe ebighi ebi,
ocheeze ya ga-adigidekwa dika eluigwe na-adigide.
- 30 “O bụrụ na ụmụ ya elefuo iwu m niile anya,
gharakwa ijegharị n'uzọ m niile,
- 31 o bụrụ na ha eleeja ukpuru m niile anya,
hapukwa idebe ihe m nyere ha n'iwu,
- 32 aga m eji mkporo taa ha ahụhụ maka mmehie ha,
tikwaa ha utarị maka njehie ha;
- 33 ma agaghị m ewezuga ihunanya m, n'ebe ha nọ.

* **Abụ Qma 89:25** 89:25 O ga-achị oke osimiri na osimiri niile † **Abụ Qma 89:25** 89:25 Oke osimiri na osimiri niile a na-ekwu banyere ha n'ebe a, bụ osimiri Mediterenja na Yufretis, na osimiri ndị ọzọ niile na-asọbanye n'ime ha. Oke ala ochie ahụ e kwere Devid na Solomon na nkwa jedebere n'osimiri ndị a.

Ma ọ bụ laa azụ n'ikwesị ntụkwasị obi m.

- 34 Agaghị m emerụ ogbugba ndụ m.
Agakwaghị m agbanwe ihe ọbụla siterela n'ọnu m pụta.
- 35 Ejirila m ịdị nsọ m n'ụọ iyi, kpebie
na m apụghị ighara Devid ụgha,
- 36 na agburụ ya ga-adigide ruo mgbe ebighị ebi,
ocheeze ya ga-adigidekwa n'ihu m ka anyanwụ na-adigide.
- 37 O ga-adigide ruo ebighị ebi dika ọnwa.
E, dika ọnwa ahụ, onye akaebe m kwesiri ntụkwasị obi na mbara
eluigwe."

Sela

- 38 Ma ị jula, i werela nlelị jukwa,
i na-ewe iwe dị ukwu megide onye gị e tere mmanụ.
- 39 Ị jula ogbugba ndụ gị na ohu gị gbara
i merụọla okpueze ya n'ime ntụ dị n'ala.
- 40 Ị kụtuola mgbidi gbara ya gburugburu,
i meela ka ebe ya niile e wusiri ike buru ihe dapịara adapia.
- 41 Ndị niile si ụzọ ahụ na-agafe, ezuruchaala ihe niile o nwere.
Ndị agbataobi ya na-akwakwa ya emo.
- 42 I meela ka aka nri ndị iro ya dị elu;
mekwaa ka ndị iro ya n'urịa ọnu.
- 43 I meela ka aka o ji jide mma agha ya sụọ ngongo,
i nyereghị ya aka mgbe agha dara.
- 44 I meela ka ịma mma ya gwasị.
Ị tụtakwala ocheeze ya n'ala.
- 45 I meela ka ụbọchi ndụ nke okorobia ya dị mkpụmkpụ.
I ji ihere dika akwa kpuchie ya.
- 46 Ruo ole mgbe ONYENWE ANYI, ka ị ga-ezonari onwe gị?
Ruo ole mgbe ka iwe gị dị ukwu ga-eregide dika ọkụ?
- 47 Cheta, na ndụ m bụ ihe na-agafe ngwangwa.
N'ihie ihe efu gini ka i ji kee mmadu niile!
- 48 Olee onye ahụ nwere ike ịdị ndụ ghara ihu ọnwụ anya,
maobu zoputa onwe ya site n'ike nke ili?
- 49 O Onyenwe anyi, olee ebe oke ihunanya mbu di,
nke i siteri n'ikwesị ntụkwasị obi gị n'ụzọ Devid n'iyi?
- 50 Onyenwe m, cheta otu e si leda ndi ohu gị anya,
otu m si anagide n'ime obi m ichi ochi niile nke ndi mba niile.
- 51 O ONYENWE ANYI, ichi ochi nke ndi iro gị ji akwa m emo,
nke ha ji lelịa nzo ukwu niile nke onye gị i tere mmanu.

Sela

- 52 Otuto dirị ONYENWE ANYI ruo mgbe ebighị ebi.

Amen na Amen.

Nchikota nke anọ

90

Abụ Oma 90-106

Ekpere Mosis, bụ onyeozị Chineke.

Ebighị ebi Chineke na ịdị mkpụmkpụ nke ndụ mmadụ

- 1 O Onyenwe anyị, ebe obibi ka gị onwe gị bụrịi nye anyị n'ogbọ niile.
- 2 Tupu e kee ugwu niile,*
na tupu a kpụọ ụwa na elu ụwa,
siteri na mgbe ebighị ebi ruo ebighị ebi, ị bụ Chineke.
- 3 Ị na-eme ka mmadụ laghachi bụrụ aja
mgbe ị kwuru okwu sị, “Unu ụmụ mmadụ, laghachi bụrụ aja.”
- 4 Puku afọ dị n'anya gị dika otu ụbọchị;
ha dika ụnyaahụ gafere agafe
maobụ ka otu awa nke anyasi.†
- 5 N'ime ura nke onwụ ka ị na-ekpochapụ mmadụ;
ha dika ahịhịa oheru nke na-epuputa n'isi ututu,
- 6 ọ bụ ezie na ọ na-agbawa ụzari na-etokwa eto n'ututu,
ma n'anyasi, ọ na-akpọnwụ ma-achanwukwaa.
- 7 E meela ka anyị gwasịa n'ihị oke iwe gị megide anyị;
anyị na-amakwa jijiji n'ihị onuma gị.
- 8 Ị gbasaala njehie anyị niile n'ihu gị.
Ị na-ahụzukwa mmehie nzuzo anyị niile.
- 9 Ogologo ụbọchị anyị niile na-agabiga n'oke iwe gị;
afọ ndụ anyị nke fọdurụ ka anyị na-ebi dika okwu e ji nwayọọ kwuo
na mwute.
- 10 Ogologo ụbọchị anyị niile nwere ike ruo afọ iri asaa,
maobụ afọ iri asato, ma ọ bụrụ na ike anyị adigide,
ma otu ọ dị, nke a ga-asị na ọ bụ ya kachasi mma na-epuputa na nsogbu
na isụ ude,
n'ihị na ha na-agabiga osiiso, anyị onwe anyị na-efelakwa.
- 11 Onye pụrụ ighota ịdị ike nke oke iwe gị?
N'ihị na oke iwe gị dị ukwuu dika itụ egwu kwesiri gị si dị ukwuu.
- 12 Kuziere anyị ịgụ ụbọchị niile nke ndụ anyị onụ,
ka anyị si otu a nweta obi amamihe juputara.
- 13 O ONYENWE ANYI, nwee ntughari obi! Tutu ruo ole mgbe ka ọ ga-adị?
Meere ndi ohu gi ebere.
- 14 Jiri ihunanya gi nke na-adigide adigide, mejuputa anyi n'ututu,
ka anyi nwee ike ibu abụ onụ ma nwekwaa obi uto ogologo ụbọchị
ndu anyi niile.
- 15 Mee ka anyi nwee obi uto, nke onuogugu ụbọchị ya ga-adikwa ka
onuogugu ụbọchị niile ị tara anyi ahuhu,
ka onuogugu afọ ya dikwa ka onuogugu afọ niile anyi hurula nsogbu.
- 16 Kwere ka ndi ohu gi hu oru gi di iche iche,
ka umu ha hukwa ima mma gi.
- 17 Ka ihuoma Chineke, Onyenwe anyi dikwasị anyi;

* **Abụ Oma 90:2** 90:2 Job 15:7; Ilu 8:25 † **Abụ Oma 90:4** 90:4 2Pt 3:8

mee ka ọrụ aka anyị guzosie ike,
e, mee ka ọrụ aka anyị guzosie ike.

Abụ Qma 91

Chineke onye na-echebe anyi

- 1 Onye ahụ na-ebi n'ebe mgbaba Onye kachasi ihe niile elu ga-ezu ike n'okpuru ndo Onye puru ime ihe niile.
- 2 Nke a ka m ga-ekwu maka ONYENWE ANYI, "O bu ebe mgbaba m na ebe nchebe m e wusiri ike, Chineke m, onye m na-atukwasị obi m."
- 3 N'ezie, o ga-anaputa gi site n'onya nke onye osi onya na site n'aka ajo orja na-efe efe na-eweta ila n'iyi.
- 4 O ga-eji nku ya kpuchie gi. O bukwa n'okpuru nku ya abuo, ka i ga-agbaba zere ndu, ikwesi ntukwasị obi ya ga-echebe gi, ghokwaara gi ota.
- 5 I gaghị atụ egwu ihe itụ oke egwu nke abali, maobu aku na-efeghari n'ehihie,
- 6 maobu ajo orja na-efe efe, nke na-ejeghari n'ochichiri, ma o bukwana ihe mbibi mberede na-eme n'ehihie.
- 7 Puku mmadu puru ida n'akuku gi, iri puku mmadu nwekwara ike ida n'akuku aka nri gi, ma ihe ojoo ndi a agaghị erute gi nso.
- 8 O bu naani anya gi abuo ka i ga-eji hu ntaramahuhu nke ndi ajo omume.
- 9 O buru na i mee Onye kachasi ihe niile elu ebe obibi gi, o buladi ONYENWE ANYI, onye bu ebe mgbaba m,
- 10 mgbe ahụ, ihe ojoo obula enweghi ike idakwasị gi; ihe ike obula enweghi ike ibjaru ulo obibi gi nso.
- 11 N'ihia na o ga-enye ndi mmuo ozi ya iwu banyere gi, ka ha chebe gi n'uzo gi niile.*
- 12 Ha ga-eji obu aka ha, bulie gi elu ime ka i ghara ikpobi ukwu gi na nkume.
- 13 I ga-azokwasị odum na ajuala ukwu, zogbukwaa odum na-akpa ike, na agwo ojoo.
- 14 "N'ihia na o huru m n'anya, Mu onwe m ga-agbaputa ya, ka ONYENWE ANYI kwuru; aga m echebe ya, n'ihia na o maara aha m.
- 15 O ga-akpoku m, aga m azakwa ya. Aga m anonyere ya n'ime nsogbu ya, aga m adoputa, ma sopurukwa ya.†
- 16 Aga m eji ogologo ndu mee ka afo ju ya, gosikwa ya nzoputa m."

* **Abụ Qma 91:11** 91:11 Abụ 34:7; Mat 4:6; Luk 4:10; Hib 1:14 † **Abụ Qma 91:15** 91:15 Job 12:4; Abụ 50:15; Ajz 43:2

Abụ Ọma 92

Abụ Ọma. Abụ maka ụbọchị izuike.

Ekele maka ịdị mma Chineke

- 1 Ọ bụ ihe ziri ezi ito ONYENWE ANYỊ,
na iti egwu nye aha gị, gị Onye kachasi ihe niile elu,
- 2 ikwuputa ihunanya gị n'ututu,
na ikwesi ntukwasị obi gị n'abalị,
- 3 jiri ihe iti egwu ụbọ akwara
na une bụorọ gị abụ dị uto.
- 4 N'ihì na ì na-eme ka obi dị m uto, site n'ọrụ gị niile, o ONYENWE ANYỊ,
Ọ bụ ya mere m ji na-abụ abụ ọñụ.
- 5 Lee ka ọrụ gị si di ukwu, ONYENWE ANYỊ.
Leekwa ụdị echiche miri emi ì na-eche.
- 6 Ndị uche koro amaghị nke a,
ndị nzuzu enweghị nghota,
- 7 ọ bụ ezie na ndị ajọ omume na-etoputa dika ahịhia
ndị na-emekwa ajọ ihe na-eto na-awasa,
a ga-ala ha n'iyi ruo mgbe ebighị ebi.
- 8 Ma gị, O ONYENWE ANYỊ, bụ onye e buliri elu ruo mgbe ebighị ebi.
- 9 N'ezie, ndị iro gị niile, ONYENWE ANYỊ,
e ndị iro gị niile ga-ala n'iyi;
ndị niile na-eme ajọ ihe ka a ga-achugasị.
- 10 I meela ka mpi m di elu dika oke ehi na-akpa ike;
awusala m mmanụ di mma.
- 11 Ejirila m anya m abụọ hụ ka e meriri ndị iro m;
ejirila m ntị m nụ maka ịla n'iyi nke ndị iro m afọ tara mmiri.
- 12 Ma ndị ezi omume ga-awa igu dika osisi nkwu;
ha ga-ebukwa ibu dika osisi ukwu sida nke Lebanon,
- 13 nke a kuru n'ime ulo ONYENWE ANYỊ,
ha ga-eto, wasaakwa n'ime ogige Chineke anyi.
- 14 Ha ga-amj mkpuru, ọ buladi mgbe ha mere agadi.
Ha ga-ejuputakwa n'ahihia ndu,
- 15 na-ekwuputa, "ONYENWE ANYỊ bụ Onye ziri ezi;
ọ bụ Oke Nkume m, ọ dikwaghị ajọ omume di n'ime ya."

Abụ Ọma 93

Idi ukwu nke Onyenwe anyi

- 1 ONYENWE ANYỊ bụ eze, ọ na-eyikwasị ịma mma dika uwe;
ONYENWE ANYỊ na-eyikwasị ịma mma dika uwe, ọ dikwa ike nke
ukwu;
n'ezie, ụwa niile na-eguzosikwa ike; apughikwa iwezuga ya n'onodu
ya.
- 2 Ocheeze gị eguzosiela ike siteri na mgbe ochie;
ị na-adikwa site n'ebighi ebi ruo ebighi.
- 3 Oke osimiri niile amaliela elu, O ONYENWE ANYỊ;
oke osimiri niile eweliela olu ha elu;

ebili mmiri niile nke oke osimiri na-amali elu na-eme mkpọtụ.

- 4 ONYENWE ANYị onye nọ n'elu, dị ukwuu
karịa mkpọtụ nke oke osimiri niile na-eme,
ma karịakwa ụda nke ebili mmiri nke oke osimiri.
- 5 Ụkpuru gi niile, ONYENWE ANYị na-eguzosi ike;
ịdị nsọ bụ ihe e ji chọọ ụlọ gi mma
ruo ụbọchị na-enweghị ọgwụgwụ.

Abụ Oma 94

Chineke, onye ikpe nke mmadụ niile

- 1 O ONYENWE ANYị, Chineke onye na-abọ ọbọ,
o Chineke, onye na-abọ ọbọ, ziputa onwe gi.
- 2 Bilie, o Onye Ikpe nke ụwa;
kwughachi ndị nganga ụgwọ ọrụ ruuru ha.
- 3 ONYENWE ANYị, ọ bụ ruo ole mgbe?
Ọ bụ ruo ole mgbe ka ndị na-eme ajọ omume ga-anọgide na-anụrị
ọñụ?
- 4 Ha na-ekwuwapụ okwu mpako;
ndị niile na-eme ajọ ihe juputara n'itu ọñụ.
- 5 Ha na-azọpịa ndị gi, O ONYENWE ANYị;
ha na-eme gbụ ihe nketa gi.
- 6 Ha na-egbu ndị di ha nwurụ na ndị ọbịa;
ha na-egbu ndị na-enweghị nna.
- 7 Ha na-asị, "ONYENWE ANYị anaghị ahụ ihe ndị a;
Chineke Jekọb na-agba nkịtị."
- 8 Lezienụ anya, unu ndị amamihe koro n'etiti ndị m;
unu ndị nzuzu, olee mgbe unu ga-amuta ihe?
- 9 Ọ putara na onye kpuru ntị anaghị anụ ihe?
Ọ putara na onye kere anya anaghị ahụ ụzọ?
- 10 Ọ putara na onye na-adọ mba niile aka na ntị agaghị ata ha ahụhụ?
Ọ putara na onye na-ezi mmadụ ihe enweghị ihe ọmụma?
- 11 ONYENWE ANYị maara echiche obi mmadụ;
ọ maara na ihe mmadụ na-eche n'obi ya bụ naanị ihe na-enweghị isi.
- 12 Onye a goziri agozi ka mmadụ ahụ bụ, onye ị na-adọ aka na ntị, O
ONYENWE ANYị,
onye ahụ ị na-akuziri ihe site n'iwu gi;
- 13 ị na-enye ya izuike site n'ụbọchị nsogbu;
tutu ruo mgbe a ga-egwuru ndị ajọ omume olulu.
- 14 N'ihì na ONYENWE ANYị agaghị ajụ ndị ya;
ọ gaghị agbakuta ihe nketa ya azụ.
- 15 Ezi omume ga-abụ ntọala ikpe ikpe niile;
ndị niile ndị ziri ezi n'obi ga-agbasokwa ya.
- 16 Onye ga-ebiliri m imegide ndị ajọ omume?
Onye ga-eguzo n'ọnọdụ m imegide ndị na-eme ajọ ihe?
- 17 A sị na ONYENWE ANYị abịaghị nyere m aka,
agaara m rịi abụ onye nwurụ anwụ.

- 18 Mgbe m kwuru sị, “Ụkwụ m na-agbuchapu,”
 ọ bụ ihunanya gị, O ONYENWE ANYỊ, kwagidere m.
- 19 Mgbe oke nchekasị obi batara n’ime m,
 nkasiobi gị wetara mkpuruobi m ọñụ.
- 20 A ga-ejikọta gị na ocheeze ọchịchị ya ruru arụ,
 nke na-eweta mmekpa ahụ site n’iwu ya?
- 21 Ndị ajo omume na-ejikọta onwe ha imegide ndị ezi omume
 na-amakwa ndị aka ha dị ọcha ikpe ọnwụ.
- 22 Ma ONYENWE ANYỊ a burula ebe mgbaba e wusiri ike nye m,
 na Chineke m na oke nkume ebe m na-ezere ndụ.
- 23 Ọ ga-akwughachi ha ugwo ọrụ kwesiri mmehie ha,
 lakwaa ha n’iyi n’ihi ajo omume ha;
 ONYENWE ANYỊ Chineke anyị ga-ala ha n’iyi.

Abụ Qma 95

Toonu Onyenwe anyi

- 1 Bjanu ka anyị jiri ọñụ bukuo ONYENWE ANYỊ abụ;
 ka anyị tikuo oke nkume nzoputa anyị mkpu ọñụ.
- 2 Ka anyị jiri ekele bjakwute ya
 jirikwa iti egwu na ibụ abụ jaa ya mma.
- 3 N’ihi na ONYENWE ANYỊ bụ Chineke dị ukwu,
 eze ukwu kachasị chi niile elu.
- 4 Ebe niile michasiri emi nke ụwa dị n’aka ya,
 ebe kachasị elu nke ugwu niile bukwa nke ya.
- 5 Osimiri niile bụ nke ya, n’ihi na ọ bụ ya kere ha,
 aka ya kpuru ala akoro niile.
- 6 Bjanu ka anyị kpoọ isiala n’ofufe,
 ka anyị gbuo ikpere n’ala n’ihu ONYENWE ANYỊ, onye kere anyị;
- 7 n’ihi na ọ bụ Chineke anyị
 anyị bukwa ndị ọ na-azụ dika aturu,
 igwe aturu ọ na-elekota anya.
- Taa, ọ buru na unu anu olu ya,
- 8 “Unu emela ka obi unu sie ike dika unu mere na Meriba,
 maobu dika unu mere n’ubochi ahụ na Masa n’ime ozara,
- 9 ebe nna nna unu ha nwara m,
 n’agbanyeghi na ha huru ihe niile m mere.
- 10 Iri afọ anọ ka m were iwe megide ogbo ahụ;
 ekwuru m sị, ‘Ndị a bụ ndị obi ha na-akpafu akpafu site n’ebe m no,
 ha amatabeghi ụzo m niile.’
- 11 N’ihi nke a, anuru m iyi n’iwe, sị,
 ‘Ha agaghi abanye n’izuike m ma oli.’ ”

Abụ Qma 96

Kpọonu isiala nye Onyenwe anyi

- 1 Būkuonu ONYENWE ANYỊ abụ ọhuru,
 būkuonu ONYENWE ANYỊ abụ, unu ụwa niile.

- 2 Bụkuonụ ONYENWE ANYỊ abụ, toonu aha ya;
kwuputana n'ozoputa ya site n'otu ubochi ruo n'ubochi nke ozo.
- 3 Kwusaanụ ebube ya n'etiti mba niile,
kọsakanụ banyere oke orụ ya niile n'etiti ndi niile di iche iche.
- 4 N'ihu na ONYENWE ANYI di ukwu, burukwa onye kwesiri inata otuto;
onye a na-atu egwu kariya chi ozo niile ka o bukwa.
- 5 N'ihu na chi niile nke mba niile di iche iche bu arusi efu,
maobu ONYENWE ANYI kere eluigwe niile.
- 6 Ima mma na ebube di n'ihu ya;
ike na otuto di n'ebe nsọ ya.
- 7 Nyenu ONYENWE ANYI, unu ezinaulo nke mba niile di iche iche,
nyenu ONYENWE ANYI nsopuru na ike.
- 8 Nyenu ONYENWE ANYI nsopuru ruuru aha ya;
werenu onyinye bata n'ime ogige ya.
- 9 Kponu isiala nye ONYENWE ANYI n'ima mma nke idi nsọ ya;
maa jijiji n'ihu ya, unu uwa niile.
- 10 Kwusaa n'etiti mba niile si, "ONYENWE ANYI na-achi."
Elu uwa kwu chim, a pugh iwezuga ya n'onodu ya;
o ga-eji ikpe ziri ezi kpee ndi niile ikpe.
- 11 Ka mbara eluigwe nuria, ka uwa nwekwa obi utu;
ka osimiri bigbo, na ihe niile di n'ime ya.
- 12 Ka ala ubi niile na ihe niile di n'ime ha juputa n'obi utu.
Ka osisi niile nke oke ohia buo abụ n'ihu onu.
- 13 Ka ihe niile e kere eke nuria onu n'ihu ONYENWE ANYI, n'ihu na o na-abia,
o na-abia ikpe uwa ikpe.
- O ga-eji ezi omume kpee elu uwa ikpe,
jirikwa ikwesi ntukwasị obi kpee ndi niile di iche iche ikpe.

Abụ Oma 97

Chineke onye na-achi ihe niile

- 1 ONYENWE ANYI bu eze,* ka uwa niile nwee obi utu;
ka ndi niile bi n'ebe di anya nuria.
- 2 Igwe ojii na oke ochichiri gbara ya gburugburu;
ezi omume na ikpe ziri ezi bu ntala ocheeze ya.
- 3 Oku na-enwu enwu na-aga n'ihu ya
o na-erepiasi ndi iro ya n'akuku ya obula.
- 4 Amuma ya na-acha chazuo elu uwa niile;
uwa niile na-ahu ya na-ama jijiji.
- 5 Ugwu niile na-agbaze dika mmanu n'ihu ONYENWE ANYI,
n'ihu Onyenwe uwa niile.
- 6 Eluigwe na-ekwuwaputa ezi omume ya;
ndi niile bi n'uwa na-ahukwa ebube ya.
- 7 A na-eme ka ihere mee ndi niile na-efe arusi niile a piru apu ofufe,
ndi na-anya isi na chi niile e jiri aka mee
feenu ya ofufe, unu chi niile!

* **Abụ Oma 97:1** 97:1 Abụ 96:10; Abụ 99:1

- 8 Zayon na-anụ ma na-añurikwa ọñụ,
obodo nta niile nke Juda na-enwekwa obi uto
n'ìhi ikpe gị, O ONYENWE ANYÌ.
- 9 N'ìhi na gị, O ONYENWE ANYÌ, bụ Onye kachasi ihe niile elu n'ụwa niile;
ị bụ onye e buliri elu karịa chi ndị ozo niile.
- 10 Ka unu, ndị huru ONYENWE ANYÌ n'anya, kpoo ihe ojoo asi,
n'ìhi na ọ na-echebe ndu ndi nke ya, ndi tukwasiri ya obi
ma na-anaputakwa ha site n'aka ndi ajo omume.
- 11 Ihe na-amukwasị onye ezi omume,
onu na-adikwa n'ime obi onye na-eme ihe ziri ezi.
- 12 Nurianu onu n'ime ONYENWE ANYÌ, unu ndi ezi omume,
tookwanu aha nsọ ya.

Abụ Qma 98

Abụ Qma.

Toonu Onyenwe anyi onye ezi omume

- 1 Bụkuonu ONYENWE ANYÌ abụ ọhuru,*
n'ìhi na ọ ruola otutu ọrụ di ebube;
aka nri ya na aka nsọ ya
aruputarala ya nzoputa.
- 2 ONYENWE ANYÌ emeela ka a mata nzoputa ya
o kpugheela ezi omume ya nye mba niile.
- 3 O chetala ihunanya ya
na ikwesi ntukwasị obi ya n'ebe ulo Izrel di;
nsotu nke uwa niile ahula
nzoputa Chineke anyi.
- 4 Tikusienu ONYENWE ANYÌ mkpu onu ike, uwa niile
jirinu iti egwu tiwaa mkpu abụ onu;
- 5 werenu ubo akwara bukuo ONYENWE ANYÌ abụ,
e, were ubo akwara na olu abụ oma,
- 6 jirinu opi na opi ike,
tisie mkpu onu ike n'ihu ONYENWE ANYÌ, Onye bu Eze.
- 7 Ka oke osimiri niile gbogbo uja, ya na ihe niile di n'ime ya,
uwa na ndi niile bi n'ime ya.
- 8 Ka osimiri na iyi niile kuo aka ha,
ka ugwu niile bukuokwa ya abụ n'ihu onu;
- 9 ka ha buo abụ n'ihu ONYENWE ANYÌ,
n'ìhi na ọ na-abia ikpe uwa ikpe.
- Ọ ga-eji ezi omume kpee uwa ikpe.
Ọ ga-eji ikpe ziri ezi kpee ndi niile ikpe.

Abụ Qma 99

Toonu Chineke di nsọ

- 1 ONYENWE ANYÌ bu eze,
ka mba niile maa jijiji!
O wuru ocheeze ya n'etiti cherubim,
ka elu uwa maa jijiji.

* **Abụ Qma 98:1** 98:1 Abụ 96:1

- 2 ONYENWE ANYỊ dị ukwu n'ime Zayon;
 ọ bụ onye e buliri elu karịa mba niile dị iche iche.
- 3 Ka ha too aha gị nke dị ukwu, dịkwa oke egwu,
 ọ dị nsọ.
- 4 Eze bụ onye dị ike, ọ hụrụ ikpe ziri ezi n'anya,
 i meela ka ihe ziri ezi guzosie ike;
 n'ime Jekọb ka i mere
 ihe ziri ezi na ihe dị mma.
- 5 Bulienụ ONYENWE ANYỊ Chineke anyị elu,
 feenụ ofufe n'ihu ebe ihe itụkwasi ụkwụ ya;
 ọ dị nsọ.
- 6 Mosis na Erọn so n'etiti ndị nchụaja ya,
 Samuel sokwa n'etiti ndị kpokuru aha ya;
 ha kpokuru ONYENWE ANYỊ
 ọ zakwara ha.
- 7 Ọ gwara ha okwu site n'ogidi igwe ojii.
 Ha debere ụkpụrụ ya na iwu niile o nyere ha.
- 8 O ONYENWE ANYỊ, Chineke anyị,
 ị zara ha;
 ị buurụ Izrel Chineke onye na-agbaghara mmehie,
 n'agbanyeghi na ị tara ha ahụhụ n'ihì mmehie ha.
- 9 Bulienụ ONYENWE ANYỊ Chineke anyị elu;
 na-efe ya ofufe n'elu ugwu ya dị nsọ,
 n'ihì na onye dị nsọ ka ONYENWE ANYỊ Chineke anyị bụ.

Abụ Ọma 100

Abụ Ọma maka ikele ekele afo ojuju.

Toonu Chineke

- 1 Tikusienụ ONYENWE ANYỊ mkpu onụ ike, ụwa niile.
 2 Jiri obi uto fee ONYENWE ANYỊ ofufe;
 jirinụ ịbụ abụ onụ bịa n'ihu ya
- 3 Matanụ na ONYENWE ANYỊ bụ Chineke.
 Ọ bụ ya onwe ya kere anyị,* ọ bụkwa ya nwe anyị,
 anyị bụ ndị ya, igwe aturū nke ọ na-azụ.
- 4 Jirinụ ekele banye n'onụ ụzọ ama ya
 jiri otuto baa n'ogige ya;
 keleenụ ya, tookwa aha ya.
- 5 N'ihì na ONYENWE ANYỊ dị mma, ihunanya ya na-adigide ruo mgbe ebighi
 ebi.
 Ruo ogbo niile ka ikwesi ntụkwasi obi ya na-adigidekwa.

Abụ Ọma 101

Abụ Ọma Devid.

Nkwa eze

- 1 Aga m abụ abụ banyere ihunanya gị na ikpe gị ziri ezi;
 o ONYENWE ANYỊ, ọ bụ gị ka m ga-abụku abụ otuto.

* **Abụ Ọma 100:3** 100:3 Job 10:3; Efe 2:10

² Aga m enwe uche ị hụ na m biri ndụ na-enweghị ịta ụta ọbụla,
olee mgbe ị ga-abiakwute m?

Aga m ejikwa obi nke a na-agaghị ata ụta ọbụla
jehgharia n'ime ụlọ m.

³ Agaghị m edo ihe jọgburu onwe ya
n'ihu m.

Ana m akpọ ọrụ ndị na-ekwesighị ntụkwasi obi asi.
Agaghị m enwekwa oke n'ime ya.

⁴ Ndị obi ha gbagoro agbago agaghị anọ m nso.
Agakwaghị m etinye aka n'ọrụ ọjọọ ọbụla.

⁵ Onye ọbụla na-ekwulu onye agbataobi ya na nzuzo,
onye ahụ ka m ga-emechi ọnu;
agaghị m anabata
onye ọbụla dị mpako ma nwee obi nganga.

⁶ Aga m elekwasị ndị kwesiri ntụkwasi obi n'ala a anya,
ka mụ na ha biri;
onye ahụ na-eje ije na-enweghị ịta ụta ọbụla
ga-ejere m ozi.

⁷ Onye ọbụla na-aghọ aghughọ
agaghị ebi n'ụlọ m;
onye ọbụla na-ekwu okwu ụgha
agaghị eguzokwa n'ihu m.

⁸ Ụtutụ niile ka m na-eme ka ha dere duu
bụ ndị ajọ omume niile nọ n'ala a;
Aga m ebipụ ndị niile na-eme ajọ ihe
site n'obodo ONYENWE ANYỊ.

Abụ Qma 102

Ekpere nke onye nọ na mmekpa ahụ na ọnođu ịda mba, na-ekwuputa otu
o si dịrị ya n'ihu ONYENWE ANYỊ.

Arịrịọ maka ime ebere

¹ Nuru ekpere m, O ONYENWE ANYỊ;
ka ikwa akwa m maka inyeaka ruo gị ntị.

² Ezonarịla m ihu gị
n'ubochi nsogbu m.

Gee ntị n'ekpere m,
zakwaa m ngwangwa.

³ N'ihị na ubochi m niile na-agabiga, dika anwuru ọkụ;
okpukpu m niile dikwa ka ọlọkọ ọkụ.

⁴ Mkpuruobi m etiwaala abụọ na-achanwukwa dika ahịhia;
ana m echefu iri nri m.

⁵ N'ihị oke isụ ude m na-asụ,
enwekwaghị m anụ ahụ ọbụla n'ahụ m. Abụ m naanị okpukpu.

⁶ Adị m ka ikwighikwighi nke ozara,
a dị m ka ikwighikwighi n'etiti ebe dakposiri adakposi.

- 7 Ana m amụ anya abalị niile;
adi m ka nwa nnụnụ naanị ya bekwasiri n'elu ulọ.
- 8 Ụbọchị niile, ndị iro m na-eji m eme ihe ọchị;
ndị na-akwa m emo na-eji aha m mere ihe ibụ ọny.
- 9 N'ihì na ejirila m ntụ mere ihe oriri m,
anya mmiri m na-agwakọta n'iko ihe ọnyụnụ m
- 10 n'ihì oke iwe gị,
i bulitela m, ma tụtụ m n'akukụ.
- 11 Ụbọchị m niile dika onyinyo nke a na-ahụ anya mgbe anwụ na-ada.
Ana m akpọnwụ akpọnwụ, dika ahịhịa.
- 12 Ma gị ONYENWE ANYỊ, na-anogide n'ocheeze gị ruo mgbe ebighị ebi;
aha gị ga-adigide site n'ogbo ruo n'ogbo.
- 13 I ga-ebili nwee omiko n'ebe Zayon nọ,
n'ihì na oge izi ya ihuoma eruola;
oge ahụ a kara aka eruola.
- 14 N'ihì na nkume ya niile di oke ọnyahia nye ndi ohu gị;
mgbe ha huru uzuzu ya, ha na-emere ya ebere.
- 15 Mba niile ga-atu egwu aha ONYENWE ANYỊ,
ndi eze niile nke uwa ga-asopurukwa ebube gị.
- 16 N'ihì na ONYENWE ANYỊ ga-ewughari Zayon,
o ga-aputa ihe n'ebube ya.
- 17 O ga-aza ekpere ndi no na mkpa;
o gaghị eleda ariri o ha anya.
- 18 Ka e deputa ihe ndi a maka ogbo nke di n'ihu,
ka ndi a na-amubeghi nwee ike too ONYENWE ANYI:
- 19 "ONYENWE ANYI sitere n'ebe nso ya di elu ledata anya,
o sitere n'eluigwe ledata anya ya n'uwa,
- 20 inu isu ude nke ndi a turu mkporo
na igbaputa ndi a mara ikpe onwu."
- 21 N'ihì nke a, a ga-ekwuwaputa aha ONYENWE ANYI na Zayon;
a ga-eto ya na Jerusalem,
- 22 mgbe mba niile na alaeze niile,
ga-ezukota n'otu ebe, ife Onyenwe anyi ofufe.
- 23 O meela ka ike gwu m n'oge ndu m;
o meela ka ndu m diri mkpumpkpu.
- 24 N'ihì ya, ekwuru m si,
"Anapula m ndu m, o Chineke m, ugbo a m ka di ndu;
i na-adigide ndu site n'ogbo ruo n'ogbo.
- 25 Na mmalite, i toro ntala uwa,
eluigwe bukwa oru aka gi.
- 26 Ha ga-ala n'iyi, ma i ga-adigide;
ha ga-erichasi dika akwa ochie.
- I ga-agbanwe ha dika mmadu si agbanwe uwe ya,
ha ga-abu ndi ewezugara ewezuga.
- 27 Ma gi onwe gi enweghi mgbanwe,*
onugogu afo gi adighi agwukwa agwu.
- 28 Umụ ndi ohu gi ga-ebigide;

* Abụ Qma 102:27 102:27 Ajz 41:1; Ajz 43:10; Mal 3:6; Hib 13:8; Jem 1:17

umụ umụ ha ga-eguzosie ike n'ihu gi.”

Abụ Qma 103

Abụ Qma Devid.

Gọzie Onyenwe anyị

- 1 Mkpuruobi m, too ONYENWE ANYI;
ka ihe niile di n'ime m too aha nso ya.
- 2 Mkpuruobi m, too ONYENWE ANYI;
echefukwala mmeso oma ya niile,
- 3 o bu ya na-agbaghara gi mmehie gi niile;
na-agwokwa gi orja gi niile,
- 4 onye na-agbaputa ndu gi site n'olulu
werekwa ihunanya na omiiko kpukwasị gi dika okpueze,
- 5 onye na-eji ezi ihe na-emejuputa ochicho gi niile,
ka oge okorobia gi buru ihe a gbanwere dika nke ugo.*
- 6 ONYENWE ANYI na-arụ orụ ezi omume,
na-ekpe ikpe ziri ezi nye ndi a na-emegbu emegbu.
- 7 O mere ka Mosis mata uzọ ya,
mekwaa ka umụ Izrel mara orụ ya di iche iche:
- 8 ONYENWE ANYI nwere obi omiiko na-emekwa amara.
O dighi ewe iwe osiiso, o juputara n'ihunanya.
- 9 Iwe ya anaghi adigide ruo mgbe ebighi ebi,
o bughi oge niile ka o na-anogide na-ata mmadu uta;
- 10 o bughi dika mmehie anyi si di ka o na-emeso anyi,
o dighi akwughachi anyi dika ajo omume anyi si di.
- 11 N'ihu na dika eluigwe si di elu karja uwa,
otu a ka ihunanya ya si di ukwu n'ebe ndi na-atu egwu ya no.
- 12 Dika owuwa anyanwu si di anya, site n'odida anyanwu,
otu a ka o sirila mee ka mmehie anyi niile dirị anya site n'ebe anyi
no.
- 13 Dika nna si enwe obi ebere n'ebe umu ya no,
otu a ka ONYENWE ANYI si enwe obi ebere n'ebe ndi na-atu egwu ya
no,
- 14 n'ihu na ya onwe ya maara otu e si kpuo anyi,
o na-echeta na anyi bu aja.
- 15 Ebe mmadu no, ubochi ya niile di ka ahijia,
o na-etoputa, na-awasa dika okoko osisi ohia,
- 16 ifufe na-efesi ya ike, o na-adakwa,
adighi echetakwa ya n'onodu mbu ya.
- 17 Ma ihunanya ONYENWE ANYI na-adigide site
n'ebighi ebi ruo ebighi ebi n'etiti ndi na-atu egwu ya.
Ezi omume ya na-adigidekwara umu umu ha,
- 18 nye ndi ahụ niile na-edebe ogbugba ndu ya
na ndi na-echeta irubere ukpuru ya isi.
- 19 ONYENWE ANYI emeela ka ocheeze ya guzosie ike n'eluigwe,

* **Abụ Qma 103:5** 103:5 Ugo Q bu idi ike na ndu ogologo ka e ji mara nnuqu ugo.

alaeze ya na-achị ihe niile.

- 20 Toonu ONYENWE ANYỊ, unu ndị mmụọ ozi ya,
unu ndị dị ike ndị na-eme ihe ọ chọrọ,
na-erubere okwu ya isi.
- 21 Toonu ONYENWE ANYỊ unu usuu ndị agha ya niile;
unu ndị na-ejere ya ozi, ndị na-eme uche ya.
- 22 Toonu ONYENWE ANYỊ, ọrụ aka ya niile
n'ebe ọbụla ọ na-achị.

Mkpurụobi m, too ONYENWE ANYỊ.

Abụ Qma 104

Toonu Chineke onye okike

1 Mkpurụobi m, too ONYENWE ANYỊ.

O ONYENWE ANYỊ na Chineke m, ị dị ukwu nke ukwu;
ị na-eyikwasị ịma mma na ebube dika uwe.

2 Ọ na-eji ihè kpuchie onwe ya dika akwa;
ọ na-agbasa eluigwe dika ụlọ ikwu

³ na-atọ ntọala ụlọ elu ya n'elu mmiri.*

Ọ na-eji igwe ojii emere onwe ya ụgbọ agha
na-ejikwa nku nke ifufe felie elu.

4 O ji oke ifufe mere ihe na-ejere ya ozi,
meekwa ka ọkụ na-enwu enwu buru ndị na-ejere ya ozi.

5 Ọ bu ya tọrọ ntọala ụwa;
agaghị ewezugakwa ya site n'ọnọdu ya.

6 I gbokwasiri ogbu mmiri n'elu ya dika ọ bu uwe ka i yikwasiri ya,
mmiri tokpukwara ugwu niile.

7 Ma mgbe ị bara mba, mmiri ahụ gbapuru,
n'uda oke olu nke egbe eluigwe gi, ha gbapuru ọsọ.

8 Ha sitere n'elu ugwu niile,
soro gaa na ndagwurugwu,
ruokwa n'ebe ahụ ị kpara oke na ha ga-anọ.

9 Ị kpara oke nye ha, nke ha na-agaghị agafe,
gbochie ha ikpuchi elu ụwa ọzọ.

10 Ọ na-eme ka mmiri, site n'ala na-asoputa na ndagwurugwu,
meekwa ka iyi niile site n'etiti ugwu na-asofe.

11 Ha na-enye anụ ọhia niile mmiri ọhụnụ
burukwa ebe akpịrị ikpọ nku nke inyinya ibu ọhia na-adaju.

12 N'osisi dị n'akuku ha ka umu anụ ufe nke eluigwe ga-anọ wuo akwu ha;
noro kwa n'alaka ha buo abụ.

13 Ọ na-esite n'eluigwe na-ezidata mmiri ozuzo n'elu ugwu niile;
ụwa niile na-ejuputakwa na mkpuru nke ọrụ aka ya.

14 Ọ na-eme ka ahijia puputara anụ ụlọ,
na-emekwa ka ihe a kuru n'ala puoro mmadu n'ubi ya,
ime ka nri site n'ala puputa;

* **Abụ Qma 104:3** 104:3 Ems 9:6

- 15 mmanya nke na-enye obi mmadụ ańụrị,
mmanụ nke na-eme ka ihu na-egbupụ amụma,
na achicha nke na-enye ya ume n'obi.
- 16 A na-agba osisi niile nke ONYENWE ANYỊ mmiri nke oma,
osisi sida nke Lebanon nke ọ kpurụ.
- 17 Ụmụ nnụnụ na-ewu akwụ ha;
n'osisi fịa ka ụgbala na-ewu akwụ ya.
- 18 Ugwu niile dị elu dịrị ewu ọhịa;
n'ogba dị na nkume ka ewi nkume na-ezo onwe ha.
- 19 I mere onwa ka ọ burụ ihe a ga-eji na-agụ oge na mgbe dị iche iche;
anyanwụ makwaara mgbe ọ ga-eji daa.
- 20 Ị na-eme ka ọchịchiri bịa, ọ burụ abali;
umụ anụ ọhịa niile nke oke ọhịa na-akpagharị.
- 21 Ụmụ ọdum na-agbọ ụja ha na-elegharị anya anụ ha ga-adọgbu,
ịchọrọ onwe ha ihe oriri ahụ Chineke na-enye ha.
- 22 N'isi ụtutu mgbe anwụ wara,
ha na-alaghachi zoo onwe ha n'ebe nzuzo ha.
- 23 Ụmụ mmadụ na-amalitekwa ọrụ ha n'isi ụtutu,
kwusikwa n'anyasi mgbe ọchịchiri bidoro igba.
- 24 ONYENWE ANYỊ, ọrụ aka gị dị ọtutu.
Ọ bụ site n'amamihe ka i ji kee ha.
Elu ụwa niile juputara n'ihe niile i kere eke.
- 25 Leenụ osimiri nke buru ibu saakwa mbara;
juputara n'ihe e kere eke na-akpụ akpụ nke a na-apughị iguta ọnu bi,
anụ dị ndụ ma ndị ukwu ma ndị nta.
- 26 N'ebe ahụ ka ụgbọ mmiri niile na-ejegharị,
n'ime ya kwa ka leviatan, nke gị onwe gị kere, na-anọ egwuri egwu.
- 27 Ha niile na-adabere na gị,
ka i nye ha nri n'otu n'otu, mgbe oge iri nri ha ruru.
- 28 Ị na-enye ha nri;
ha na-erikwa ya.
- Mgbe i meghere ọbụ aka gị nye ha nri,
afọ na-eju ha nke oma.
- 29 Mgbe i zonarịrị ha ihu gị,
egwu na-eju ha obi.
- Mgbe ị napukwara ha ume ndụ i nyere ha,
ha na-ekubi ume, nwụọ, laghachikwa n'aja ebe ha siri pụta.
- 30 Mgbe i zipurụ mmụọ gị,
a na-eke ha;
ị na-agbanwekwa ihu elu ụwa.
- 31 Ka ebube ONYENWE ANYỊ digide site n'ebighi ebi ruo n'ebighi ebi;
ka ọrụ aka ONYENWE ANYỊ niile wetara ya ọnu,
- 32 onye na-ele ụwa anya, ụwa amaa jijiji,
onye na-emetụ egwu niile aka, ha na-akwụ anwuru ọkụ.
- 33 Aga m abụku ONYENWE ANYỊ abụ ogologo ụbọchị niile nke ndụ m;
aga m abụku Chineke m abụ otuto oge niile m na-adị ndụ.
- 34 Ka ntugharị uche m niile burụ ihe na-atọ ya uto,

dịka m na-anụrị ọhụ n'ime ONYENWE ANYị.
 35 Ka e kpochapụ ndị mmehie niile site n'ụwa.
 Ka ndị niile na-emebi iwu gharakwa ịdị ọzọ.

Too ONYENWE ANYị gị mkpuruobi m!

Toonu ONYENWE ANYị!

Abụ Qma 105

Toonu Chineke onye na-edebe ogbugba ndụ

- 1 Nyenụ ONYENWE ANYị otuto, kwuputakwa aha ya.
 Meenụ ka amata n'etiti mba niile banyere ihe niile ọ ruru.
- 2 Bụkwo ya abụ, bụkwo ya abụ otuto;
 kwuputanụ ọrụ ihe ịrịbama ya niile.
- 3 Nụrianụ n'ime aha nsọ ya;
 ka obi ndị niile na-achọ ONYENWE ANYị nūria.
- 4 Na-achonụ ONYENWE ANYị na ike ya,
 chonụ ihu ya mgbe niile.
- 5 Chetanụ ọrụ ebube niile nke ọ ruru,
 ihe ịrịbama ya niile na ikpe ziri ezi niile si n'ọhụ ya pụta,
- 6 unu umụ umụ Ebrahim, bụ ohu ya,
 unu umụ umụ Jekọb, ndị ọ họtara.
- 7 Ya onwe ya bụ ONYENWE ANYị Chineke anyị;
 ikpe ya dị n'ụwa niile.
- 8 Ọ na-echeta ogbugba ndụ ya ruo mgbe ebighị ebi,
 bụ nkwa o kwere nye puku ogbo,
- 9 ogbugba ndụ ahụ nke ya na Ebrahim gbara
 na iyi ọ nuru nye Aizik.
- 10 O mere ka o guzoro nye Jekọb dịka ukpuru,
 ma n'ebe Izrel nọ, dịka ogbugba ndụ ebighị ebi:
- 11 "Aga m enye gị ala Kenan
 dịka oke i ga-eketa."
- 12 Mgbe ha dị ole na ole n'ọhụogugụ,
 n'ezie ha dị ole na ole, bụrụkwa ọbia n'ime ya.
- 13 Ha waghari site n'otu mba gaa na mba ọzọ,
 sitekwa n'otu alaeze gaa alaeze ọzọ.
- 14 O kweghị ka onye ọbụla mekpaa ha ahụ;
 ọ baara ndị eze mba n'ihu ha;
- 15 si, "Unu emetukwala ndị m e tere mmanụ aka;
 unu emekpakwala ndị amụma m ahụ."
- 16 O zitere unwụ n'ala ahụ,
 bibie uzọ niile ha si enweta ihe oriri;
- 17 o zipurụ otu nwoke ka ọ gaa n'ihu ha,
 Josef, onye e refuru dịka ohu.
- 18 Ha ji mkporo igwe meruo ya ahụ n'ukwụ,
 nyanyekwa ya mkporo igwe n'olu,
- 19 tutu ruo mgbe ihe ahụ o kwuru na ọ ga-eme mezuru,

- tutu ruo mgbe okwu ONYENWE ANYỊ nwaputara ya dika onye eziokwu.
- 20 Eze ahụ zipurū ozi ka a topu ya,
onye ahụ na-achị ndị dị iche iche mere ka o nwere onwe ya.
- 21 O mere ya ka ọ burū onyenwe ezinaulọ ya,
onye na-achị ihe niile o nwere,
- 22 ikuziri umu eze ndị ikom dika o si masị ya,
na izi ndị okenye ya amamihe.
- 23 Mgbe ahụ, Izrel bara n'ala Ijpt;
Jekob bikwara n'ala Ham dika onye si mba ozo bia.
- 24 ONYENWE ANYỊ mere ka ndị ya mubaa nke ukwuu;
o mere ka ndị ya dị ukwuu n'ọnụogugụ karịa ndị iro ha,
- 25 ndị ọ tughariri obi ha ka ha kpoo ndị ya asi,
ka ha gbaa izu nzuzo megide ndị ohu ya.
- 26 O zipurū Mosis, ohu ya,
na Erōn, onye ọ hoputara.
- 27 Ha mere otutu ihe iribama di iche iche n'etiti ha,
oru ebube ya di iche iche n'ala Ham.
- 28 O zipurū ochichiri, mee ka ala ahụ gbaa ochichiri,
n'ihu na ha nupuru isi megide okwu ya.
- 29 O mere ka mmiri ha niile ghoo obara,
nke mere ka azu niile di n'ime ya nwusija.
- 30 Ala ha niile juputara n'awo
o buladi n'ime onuulo ndina nke ndi na-achị achị.
- 31 O kwuru okwu, igwe ijiji na anwu nta
di iche iche ejuputa n'ala ha niile.
- 32 N'onodu mmiri ozuzo, o zitere ha
mkpuru mmiri na amuma egbe eluigwe n'ala ha niile;
- 33 o tijisiri osisi vaini na osisi fiig niile ha,
kwatusiakwa osisi niile di n'ala ha.
- 34 O kwuru okwu, igurube na ukpana
a na-apughị iguta onu juputara ebe niile;
- 35 ha richapurū ihe niile bu ahijia ndu di n'ala ahụ,
ripiakwa mkpurū niile ha kurū n'ubi ha.
- 36 Mgbe ahụ, o gburu ndi niile e buru uzọ mụọ n'ala ahụ,
mkpurū mbu nke ndi ikom ha.
- 37 O kpoputara umu Izrel, ndi chiji ọlaocha na ọlaedo,
o dighi otu onye n'ime ebo ya niile nke ahụ na-esighi ike.
- 38 Obi di Ijpt utọ mgbe ha puru,
n'ihu na oke egwu ndi Izrel dakwasiri ha.
- 39 O gbasara igwe ojii dika ihe mkpuchi,
na oku na-enye ihè n'abali.
- 40 Ha rioro ya, o zitere ha umu nnunu kweel,
jirikwa achicha si n'eluigwe nyejuo ha afo.
- 41 O tiwara nkume ahụ, mmiri soputara;
o soghariri n'ime ozara dika iyi.
- 42 N'ihu na o chetara nkwa ya di nso,
nke o kwere ohu ya Ebrahim.
- 43 O ji anuri duputa ndi ya,

- jirikwa ọnọdụ iti mkpu ọhụ dupụta ndị ya ọ họtara;
 44 o nyere ha ala niile nke mba dị iche iche,
 ha ghọrọ ndị nnweta nke ihe ndị ọzọ rụpụta,
 45 ka ha nwee ike debe ụkpụrụ ya niile
 ma na-erubekwa isi n'iwu ya niile.

Toonu ONYENWE ANYỊ.

Abụ Qma 106

Toonu Chineke onye ebere

1 Toonu ONYENWE ANYỊ.

Keleenụ ONYENWE ANYỊ n'ihì na ọ dị mma;
 Ihunanya ya na-adịgide ruo mgbe ebighị ebi.

2 Onye pụrụ ikwuputasịcha ihe ukwu niile nke ONYENWE ANYỊ na-arụ
 maọbụ kwuputa otuto ya niile?

3 Ndị a goziri agozi ka ha bụ, bụ ndị na-edebe ikpe ziri ezi,
 ndị ahụ na-eme ezi ihe mgbe niile.

4 O ONYENWE ANYỊ, cheta m mgbe ị ga-egosi ndị ị ihuoma,
 bịa leta m, mgbe ị na-azoputa ha,

5 ka m soro keta oke na ngozi ndị ị họtara,
 ka m keta oke n'ọhụ ahụ dịrị mba ị
 sorokwa ihe nketa ị nye otuto.

6 Anyị emehiela, dika nna nna anyị ha mehiere;
 anyị emeela ihe ọjọọ, rụọkwa ọrụ ajọ omume.

7 Mgbe nna nna anyị ha nọ n'Ijịpt,
 ha echeghị uche banyere ọrụ ebube ị niile;
 ha echetakwaghị ịba ụba nke ebere ị niile,
 kama ha nupuru isi n'akụkụ oke osimiri ahụ, bụ Osimiri Uhie.

8 Ma ọ zoputara ha n'ihì aha ya,
 ime ka a mara ike ya dị ukwu.

9 Ọ baara Osimiri Uhie mba, ọ tachaa;
 o dufere ndị ya site n'ebe dị omimi gafee dika ọ bụ ọzara.

10 Ọ zoputara ha site n'aka ndị kporo ha asị;
 gbaputakwa ha site n'aka ndị iro ha.

11 Mmiri ahụ riri ndị iro ha niile;
 ọ dighị otu onye n'ime ha foduru.

12 Mgbe ahụ, ha kweere okwu ị niile,
 ma bụkwo ị abụ otuto.

13 Ma o teghị aka, ha chefuru ihe niile ọ ruru,
 ha e chereghị ka ndumọdụ ya pụta ihè.

14 N'ozara, ha sooro ọchịchọ nke obi ha;
 n'ala tọgboro n'efu, ha nwara Chineke ọnwunwa.

15 N'ihì ya, o nyere ha ihe ha rịoro ya,
 ma zite ọrịa na-eefe efe ka ọ dakwasị ha.

16 N'etiti ọmụma ụlọ ikwu ha, ha kworo ekworo megide Mosis

- na Erõn, ndị e doro nsọ nye Onyenwe anyị.
 17 Ala meghere loda Datan,
 o likwara Abiram, na ndị otu ya.
 18 Oku repiara ndị niile sonyere ha;
 ire oku repiara ndị ajọ omume.
 19 Na Horeb, ha kpuru nwa ehi,
 kpọọ isiala nye arụsị e jiri igwe pia.
 20 Ha jiri oyiya oke ehi nke na-ata ahịhia
 gbanwere Ebube ha.
 21 Ha chefuru Chineke, onye zoputara ha,
 onye ruru otutu ọrụ dị ukwu n'Ijpt,
 22 otutu ihe iribama n'ala Ham,
 na otutu ọrụ itunanya n'akuku Osimiri Uhie.
 23 N'ihu ya, o kwuru na ọ ga-ala ha n'iyi,
 ma Mosis, onye ya ọ hoputara,
 guzoro n'etiti ndị ahụ na Chineke,
 ka oke iwe ya ghara ịla ha n'iyi.
 24 Emesịa, ha ledara ala oma ahụ anya,
 ha ekwenyeghi na nkwa ya.
 25 Ha tamuru ntamu n'ime ulọ ikwu ha;
 ha erubekwaghi isi nye ONYENWE ANYI.
 26 N'ihu nke a, o weliri aka ya elu n'ọrọ ha iyi
 na ọ ga-eme ka ha niile nwuo n'ozara,
 27 mee ka agburu ha daa n'etiti mba di iche iche,
 ma chusasia ha n'ala niile.
 28 Ha dinyeere ndi na-eke arusi Baal nke Peoa,
 riekwa ihe e ji choro chi na-enweghi ndu aja;
 29 ha sitere n'ajo omume ha kpasuo ONYENWE ANYI iwe,
 nke mere ka orja na-eke efe dakwasị ha.
 30 Ma Finehaz guzoro otọ, mee ihe ziri ezi,
 orja ahụ na-eke efe kwusikwara.
 31 A gunyere nke a dika ezi omume nye ya
 site n'ogbo ruo n'ogbo.
 32 N'akuku mmiri Meriba, ha kpasuru ONYENWE ANYI iwe,
 n'ihu ha, nsogbu dakwasiri Mosis;
 33 n'ihu na ha nupuru isi megide Mmuo nke Chineke,
 Mosis kwuru okwu, na-echeghi echiche banyere ihe ọ na-ekwu.
 34 Ha egbuchapughi mba niile bi n'ala ahụ
 dika ONYENWE ANYI doro ha aka na nti ka ha mee.
 35 Kama ha gwakotara onwe ha na mba niile nke ala ahụ,
 site otu a, muta ime ka ha na-eme.
 36 Ha fere arusi ha ofufe,
 nke ghorọ ihe ima n'onya nye ha.
 37 Ha gara n'ihu were umu ha ndi ikom na ndi
 inyom choro chi na-abughi chi aja.*
 38 Ha na-awufu obara ndi na-emeghi ihe obula,
 obara umu ha ndi ikom na ndi inyom,

* **Abụ Oma 106:37** 106:37 Maobu, ajo mmuo

bụ ndị ha churụ dika aja nye arụsị niile nke ala Kenan,
si otu a jiri ọbara ha meruọ ala ahụ.

39 Ha sitere n'ihe ha na-eme meruọ onwe ha;
site n'aka ọrụ ha, maka uru ha nyefere onwe ha n'aka ndị na-emeru
ha.

40 N'ihị nke a, iwe were ONYENWE ANYỊ megide ndị ya;
ọ gukwara ihe nketa ya dika ihe ruru arụ.

41 Ọ raara ha nye n'aka ndị mba ọzọ dī iche iche,
ndị kpọrọ ha asị chikwara ha.

42 Ndi iro ha mekpara ha ahụ
chie ha ọnu n'ala n'okpuru ike ha.

43 Ọtutu oge, ọ naputara ha,
ma ha nogidesiri ike n'inupu isi site na ndumodu ya,
buru ndi lara n'iyi n'ime mmehie ha.

44 Ma mgbe ọ nuru mkpu akwa ha,
onodu mkpagbu ha metutara ya;

45 n'ihị ha, o chetara ogbugba ndu ya,
sitekwa n'oke ihunanya ya, meere ha ebere.

46 Ọ na-emekwa ka ndi ahụ dotara ha n'agha
nwee omiiko n'ahụ ha.

47 O ONYENWE ANYỊ Chineke anyi, zoputa anyi,
chikota anyi site n'aka mba dī iche iche,
ka anyi nwee ike nye aha nsọ gi ekele
ma nyaakwa isi n'ime otuto gi.

48 Otuto diri ONYENWE ANYI, bu Chineke nke Izrel,
site n'ebighi ebi ruo ebighi ebi.

Ka mmadu niile si, "Amen!"

Toonu ONYENWE ANYI.

Nchikota nke ise

107

Abụ Qma 107-150

Ekele maka Chineke onye na-anaputa

1 Keleenu ONYENWE ANYI, n'ihị na ọ dī mma;
ihunanya ya na-adigide ruo mgbe ebighi ebi.

2 Ka ndi niile ONYENWE ANYI gbaputara kwuo otu a,
ndi niile ọ gbaputara site n'aka onye kpọrọ ha asị,

3 ndi ọ kpọtara site n'ala niile dī iche iche,
site n'owuwa anyanwu na odida anyanwu, site n'ugwu na ndida.

4 Ufodu waghari n'ozara, ala nke togboro n'efu,
ha enweghi ike ichota uzọ nke ga-eduba ha n'obodo ebe ha ga-ebi.

5 Aguu gurū ha, akpiri kpokwara ha nku,
oilleanya gwuru ha n'obi.

- 6 Mgbe ahụ, ha kpokuru ONYENWE ANYỊ, n'ime nsogbu ha,
 ọ napụtakwara ha site na mkpagbu ha niile.
- 7 O duuru ha n'uzọ ziri ezi
 baa n'obodo ha ga-ebi.
- 8 Ka ha kelee ONYENWE ANYỊ n'ihì ihunanya ya nke na-adighị agwụ agwụ
 na n'ihì ọrụ ebube ya niile nye ụmụ mmadụ,
- 9 n'ihì na o jirila ọtụtụ ezi ihe nyejuo ndị agụụ na-agụ afo
 meekwa ka onye akpịrị na-akpọ nkụ nūjuo afo.
- 10 Ụfodu nọdurụ ala n'ochịchiri na n'ọnodu oke ihe mwute nke obi,
 ndi nọ n'ulo mkporo na-ata ahuhụ ndi e ji mkporo igwe kee ha agbu,
- 11 n'ihì na ha nupuru isi megide okwu niile nke Chineke
 ma lelikwaa ndumodu niile nke Onye kachasi ihe niile elu.
- 12 N'ihì ya, Chineke mere ka ha hujuo anya site n'idogbu onwe ha n'oru,
 ha suru ngongo daa, ma o dighi onye obula nyeere ha aka ibilite oto.
- 13 Mgbe ahụ, ha kpokuru ONYENWE ANYỊ n'ime nsogbu ha,
 ọ zoputara ha site na mkpagbu ha niile.
- 14 O mere ka ha site n'ochichiri na oke ihe mwute nke obi puta.
 O tijkwara agbu ha niile.
- 15 Ka ha kelee ONYENWE ANYỊ n'ihì ihunanya ya, nke na-adighi agwụ agwụ
 na n'ihì ọrụ ebube ya niile nye ụmụ mmadụ,
- 16 n'ihì na o tijisiela onu uzo ama niile e ji bronz kpuo
 gbujekwa mkporo ikpochi uzo niile e ji igwe kpuo.
- 17 Ụfodu ghoru ndi nzuzu site na nnupu isi
 taakwa ahuhụ n'ihì njehie ha niile.
- 18 Ihe oriri obula ghororo ha ihe ruru aru
 ha biakwara onu uzo ama onwu nso.
- 19 Mgbe ahụ, ha kpokuru ONYENWE ANYỊ n'ime nsogbu ha
 ọ zoputara ha site na mkpagbu ahụ niile.
- 20 O zipuru okwu onu ya, gwoo ha;
 ọ naputara ha site n'ili.
- 21 Ka ha kelee ONYENWE ANYỊ n'ihì ihunanya ya nke na-adighi agwụ agwụ
 na n'ihì ọrụ ebube ya niile nye ụmụ mmadụ.
- 22 Ka ha chuo aja ekele nye ya
 jirikwa otutu abu onu kwuputa banyere ọrụ ya niile.
- 23 Ụfodu ji ugbo mmiri na-ejeghari n'elu oke osimiri;
 ha bu ndi na-azu ahia ma na-ebugarikwa ngwa ahia n'elu oke
 osimiri.
- 24 Ha huru ọrụ niile nke ONYENWE ANYỊ,
 otutu ọrụ ebube ya n'ogbu mmiri.
- 25 N'ihì na o kwuru okwu mere ka oke ifufe kuo
 nke buliri ebili mmiri elu.
- 26 Ha bu ndi e buliri nnoo ezigbo elu, ma budatakwa ruo ogbu mmiri niile;
 n'ọnodu ihe egwu ahụ, obi loro ha mmiri.
- 27 Ha na-adaghari, na-anaghari dika ndi nubigara mmanya oke.
 Mmuta ha banyere inya ugbo mmiri adighi enyekwara ha aka n'oge
 di otu a.
- 28 Mgbe ahụ, ha kpokuru ONYENWE ANYỊ n'ime nsogbu ha,
 o mere ka ha puta na mkpagbu ahụ niile.
- 29 O mere ka oke ifufe dere duu;

- o mekwara ka ebili mmiri nke oke osimiri dajụọ.
- 30 Ha n̄riri ọ̀nụ mgbe ọ dajuru,
o duuru ha ruo ebe ha na-aga n'udo.
- 31 Ka ha kelee ONYENWE ANYI n'ihì ihunanya ya nke na-adighi agwu agwu
na n'ihì ọ̀rụ ebube ya niile nye umu mmadu.
- 32 Ka ha bulie ya elu n'etiti ogbako ukwu umu mmadu
ma tookwa ya na nzuko ndi okenye.
- 33 Ọ na-eme ka iyi ghoo ozara;
na-emekwa ka ebe mmiri si asoputa ghoo ala kporo nku.
- 34 Ọ na-eme ka ala na-amị mkpuru hiri nne ghoo ozara,
n'ihì ajo omume nke ndi bi n'ime ya.
- 35 Ọ na-eme ka ozara ghoo ala nke odo mmiri juputara
mee ka ala akoro ghoo isi iyi nke na-aso aso;
- 36 ebe ahụ ka ọ kpobatarara ndi aguu na-agu ka ha biri,
ebe ahụ ka ha wuru obodo ebe ha ga-ebi.
- 37 Ha ghara mkpuru n'ubi ha di iche iche, kọkwa otutu ubi vaini
ndi miri mkpuru di ukwu;
- 38 ọ goziri ha, onuogugu ha bakwara uba,
o mekwara ka anu ulo ha mubaa.
- 39 Mgbe ahụ, onuogugu ha adighikwa ka ọ di na mbu,
ha bu ndi e ji mkpagbu na ihe ndakwasị na iru uju wedata n'ala;
- 40 onye ahụ na-eleda ndi na-achi achị anya
mere ka ha wagharia n'ozara, ebe uzo na-adighi.
- 41 Ma ọ na-anaputa ndi mkpa na-akpa site na nhuju anya ha,
mee ka ezinaulo ha mubaa dika igwe anu ulo.
- 42 Ndi ezi omume na-ahụ ya na-anuri onu,
ma ndi ajo omume na-emechi onu ha noo duu.
- 43 Onye obula maara ihe ga-echezi echiche banyere ihe ndi a,
ma tuleekwa ọru ihunanya ONYENWE ANYI nke di ukwu.

Abụ Qma 108

Abụ, Abụ Qma Devid.

Ekpere n'oge nsogbu

- 1 Obi m di njikere, o Chineke;
aga m eji mkpuruobi m niile buo abụ ma kkwaa egwu.
- 2 Teta! Ubo akwara na une!
Aga m akpote chi obubo.
- 3 Aga m eto gi, O ONYENWE ANYI, n'etiti mba niile;
aga m abụ abụ banyere gi n'etiti ndi niile di iche iche.
- 4 N'ihì na ihunanya gi di ukwu karịa eluigwe;
ikwesi ntukwasị obi gi na-erukwa mbara eluigwe.
- 5 Ka e bulie gi elu, o Chineke, karịa eluigwe niile,
ka ebube gi di n'elu uwa niile.
- 6 Were aka nri gi zoputa anyi ma nyere anyi aka,
ka a gbaputa ndi i huru n'anya.
- 7 Chineke esitela n'idi nso ya kwuo, si,
"N'onodu onu nke mmeri, aga m ekesa Shekem,

tukwaa Ndagwurugwu Sukọt n'ihe ọtụtụ, nyepụ ya.

- 8 Gilead bụ nke m, Manase bukwa nke m;
Ifrem bụ okpu igwe m,
Juda bụ mkpara eze m.
- 9 Moab bụ efere ikwọ aka m,
aga m atusa akpukpoukwu m n'elu Edom
n'elu isi Filistia, ana m eti mkpu mmeri.”
- 10 Onye ga-akporo m gaa n'obodo e wusiri ike?
Onye ga-edu m gaa Edom?
- 11 O bughị gi, o Chineke? Gi onye juru anyi,
onye na-adighi esokwa ndi agha anyi aga agha?
- 12 Nyere anyi aka ka anyi puo n'aka ndi iro,
n'ihu na inyeaka mmadu bu ihe efu.
- 13 Site na Chineke, anyi ga-enwe mmeri,
o ga-azopja ndi iro anyi niile n'ala.

Abụ Qma 109

Abụ Qma nke diri onyeisi Abụ. Abụ Qma Devid.

Ntamu n'oge nsogbu

- 1 O Chineke, onye m na-eto,
anogidekwala na-agba nkiti,
- 2 n'ihu na ndi ajo omume na ndi aghugho
emegheela onu ha megide m;
ha aghaala ugha megide m.
- 3 Ha na-eji okwu ikpo asi gbaa m gburugburu;
na-ebuso m agha n'efu.
- 4 N'onodu ihunanya m huru ha, ha na-ebo m ebubo
ma abụ m nwoke onye ekpere.
- 5 Ha ji ihe ojoo na-akwu m ugwo ihe oma m mere,
ikpo asi n'onodu ihunanya.
- 6 Hoputa otu onye ajo omume ka o guzogide ya;
ka onye na-ebo ebubo ugha guzokwa n'aka nri ya.
- 7 Mgbe a ga-ekpe ya ikpe, ka o buru onye ikpe mara,
ka ekpere ya maa ya ikpe onwu.
- 8 Ka ubochi ndu ya di ole na ole,
ka onye ozo nara ya okwa ya.
- 9 Ka umu ya ghoo ndi na-enweghi nna,
ka nwunye ya buru nwanji na-enweghi di.
- 10 Ka umu ya ghoo ndi ariri na-enweghi ebe obibi,
ndi e si na mkpomkpo ebe ha bi chupu.
- 11 Ka ndi o ji ugwo kwakoro ihe niile o nwere,
ka ndi obia baa bukoru ihe niile o rupuataara onwe ya.
- 12 Ka onye obula ghara igosi ya obioma;
ka onye obula gharakwa imere umu ya ndi o hapuru ebere.
- 13 Kama ka umu umu ya niile nwusia,
ka a ehichapukwa aha ha n'ogbo nke na-abia n'ihu.
- 14 Ka ONYENWE ANYI chetakwa mmehie niile nke nna nna ya ha,
ka Onyenwe anyi hapukwa igbaghara mmehie nne ya.

- 15 Ka ONYENWE ANYỊ na-echeta mmehie ha oge niile;
ma ka o mee ka ha buru ndi a ga-echefu echefu n'ogbo niile.
- 16 N'ih na o dighi mgbe o chere echiche banyere imere onye ozo obi ebere,
o kpagburu ndi ogbenye, ndi no na mkpa
na ndi obi ha tiwara etiwa ruo n'onwu.
- 17 O huru ibu ndi ozo onu n'anya,
ka obubu onu biakwasị ya;
o dighi ato ya utọ igozị onye obula,
ka ngozi di anya site n'ebe o no.
- 18 O yikwasiri ibu onu dika uwe ya;
o bara n'ime ahụ ya dika mmiri,
bakwaa n'ime okpukpu ya dika mmanu.
- 19 Ka o diiri ya ka uwe mwuda nke e kere ya gburugburu dika akwa,
dika belit e kegidere ya gburugburu ruo mgbe ebighi ebi.
- 20 ONYENWE ANYỊ, mee ka nke a buru udi ugwo onu ndi iro m ga-anata,
bu ndi ahụ niile na-ekwu okwu ojojo megide m.
- 21 Ma gi onwe gi, Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYỊ
nyere m aka n'ih aha gi,
site n'idi mma nke ihunanya gi, naputa m.
- 22 N'ih na abụ m ogbenye na onye no na mkpa,
obi m tiwakwara etiwa n'ime m.
- 23 Ana m efu* dika onyinyo nke a na-ahụ anya mgbe anwu dara;
adikwa m ka igurube nke onye m bekwasiri n'ahụ ya na-efechapu.
- 24 Ike agwula ikpere m, n'ih ibu onu;
ataakwala m ahụ, buru naani okpukpu.
- 25 Aghoala m onye e ji eme ihe ochi nye ndi na-ebo m ebubo,
mgbe ha huru m, ha na-efufe isi ha.
- 26 Nyere m aka, o ONYENWE ANYỊ Chineke m;
zoputa m dika ihunanya gi si di.
- 27 Ka ha mara na o bu aka gi,
na o bu gi, o ONYENWE ANYỊ, mere ya.
- 28 Ha nwere ike nogide na-abu onu, ma i ga-agozị;
mgbe ha ga-abia ogu, a ga-eme ha ihe ihere,
ma ohu gi ga-anuri onu.
- 29 A ga-eji ihere yikwasị ndi na-ebo m ebubo dika uwe
werekwa ihere kee ha gburugburu dika uwe mwuda.
- 30 Aga m eji onu m jaa ONYENWE ANYỊ mma nke ukwu;
n'etiti oha mmadu di ukwu, aga m eto ya.
- 31 N'ih na o na-eguzo n'aka nri nke onye no na mkpa,
izoputa ya site n'aka ndi na-ama ya ikpe onwu.

Abụ Ọma 110

Abụ Ọma Devid.

Onyenwe anyi na onye ya o tere mmanu

1 ONYENWE ANYỊ gwara Onyenwe m okwu si ya:

* **Abụ Ọma 109:23** 109:23 Maobu, agba barij

“Nọdụ ala n’aka nri m
 ruo mgbe m ga-eme ndị iro gị
 ihe mgbakwasị ụkwụ nye ụkwụ gị.”*

² ONYENWE ANYỊ ga-eme ka ike ọchịchị gị site na Zayọn ruo ala ndị ọzọ;
 ị ga-achị n’etiti ndị iro gị niile.

³ N’ubọchị ị ga-ebu agha,
 ndị agha gị niile ga-ahọrọ n’onwe ha i soro gị.
 Ndị yikwasiri ima mma nke ịdị nsọ ka uwe,
 bụ ụmụ okorobia gị ga-abiakwute gị
 dika igirigi site n’afọ ụtutu.

⁴ ONYENWE ANYỊ aṅụọla iyi,
 ọ gaghi agbanwe uche ya:
 “Gị onwe gị bụ onye nchuaja ruo mgbe ebighi ebi,
 n’usoro Melkizedek.”

⁵ Onyenwe anyi nọ n’aka nri gị.
 Ọ ga-egwepia ndi eze n’ubochi oke iwe ya.

⁶ Ọ ga-ekpe mba niile ikpe, na-atukota ndi nwuru anwu,
 ma gwepia ndi na-achi achị n’elu uwa niile.

⁷ Ọ ga-aṅụ mmiri site n’iyi nta nke di n’akuku ụzọ;
 n’ihi nke a, ọ ga-eweli isi ya elu.

Abụ Ọma 111

Toonu Onyenwe anyi

¹ Toonu ONYENWE ANYỊ!

Aga m eji obi m niile jaa ONYENWE ANYỊ mma
 n’ime nzuko ndi ụzọ ha ziri ezi na n’ime ogbako ukwuu.

² Oru niile ONYENWE ANYỊ na-aru di ukwuu;
 ndi niile na-enwe mmasi na ha na-atughari uche n’ime ha.

³ Oru ya juputara n’ebube na ima mma,
 ezi omume ya na-adigidekwa ruo mgbe ebighi ebi.

⁴ O meela ka e cheta oru ebube ya niile;
 ONYENWE ANYỊ bu onye amara na onye omjiko.

⁵ Ọ na-egboro ndi na-atu egwu ya mkpa ihe oriri;
 ọ na-echetakwa ogbugba ndu ya ruo mgbe ebighi ebi.

⁶ O gosila ndi ya ike nke oru ya niile,
 site n’inye ha ala niile nke ndi mba ozo.

⁷ Oru aka ya niile bu ihe kwesiri ekwesi na ikpe ziri ezi;
 ukpuru ya niile bu ihe kwesiri ntukwasị obi.

⁸ E hiwere ha idi ruo mgbe niile ebighi ebi,
 ha bu ihe e mere n’ikwesị ntukwasị obi na izi ezi.

⁹ O wetaara ndi ya mgbaputa;
 o meela ka ogbugba ndu ya guzosie ike ruo ebighi ebi,

* **Abụ Ọma 110:1** 110:1 N’oge ochie, a na-arụ ocheeze n’ebe di elu, ma nwee ihe nri go n’arigoru ya. Mgbe ahụ, ndi eze na-achikwasa ụkwu ha n’olu ndi ha meriri n’agha, Mat 22:44; Mak 12:36; Luk 20:42-43; Hib 1:13; 1Kọ 15:25.

aha ya dị nsọ dịkwa oke egwu.

- ¹⁰ Itụ egwu ONYENWE ANYỊ bụ mmalite amamihe;
ndị niile na-edebe ụkpụrụ ya nwere ezi nghọta.
Otuto ya na-adị ruo mgbe ebighị ebi.

Abụ Qma 112

Ugwọ ọrụ nke onye ezi omume

- ¹ Toonu ONYENWE ANYỊ.

- Onye a ọziri agozi ka nwoke ahụ bụ onye na-atụ egwu ONYENWE ANYỊ;
onye na-enwe oke mmasị idebe iwu ya niile.
- ² Ụmụ ya ga-abụ ndị di ike n'ala ahụ;
ogbo ndị na-eme ihe ziri ezi ga-abụ ndị a ọziri agozi.
- ³ Akunuba na-adigide n'ulo ya;
ezi omume ya na-adigidekwa ruo mgbe ebighị ebi.
- ⁴ Ihè na-enwuru ndị na-eme ihe ziri ezi, ọ buladi n'ime ọchịchiri,
nyekwa ndị na-eme amara, ndị obioma na ndị ezi omume.
- ⁵ The oma ga-abjara onye ahụ na-eme ebere na-ejikwa obi ya agbazinye
ndị mmadu ihe,
onye na-eji ikpe ziri ezi arụ ọrụ ya niile.
- ⁶ N'ezie, agaghị ewezuga ya n'ọndu ya;
a ga-echeta onye ezi omume ruo mgbe ebighị ebi.
- ⁷ Ọ gaghị atụ egwu akuko ọjọọ;
obi ya na-eguzosi ike, na-atukwasị ONYENWE ANYỊ obi.
- ⁸ Obi ya siri ike, ọ gaghị atụ egwu ihe ọbula;
n'ikpeazu, ọ ga-ele ndị na-akpo ya asi anya na mmeri.
- ⁹ Ọ gbasapuru aka ya nye ndi ogbenye onyinye di iche iche,
ezi omume ya na-adigide ruo mgbe ebighị ebi;
a ga-ewere nsopuru welie mpi ya elu.
- ¹⁰ Iwe ga-ewe onye ajo omume mgbe ọ ga-ahụ ya,
ọ ga-atagide ikikere eze tutu ọ nwuo;
olileanya niile nke ndi ajo omume ga-ala n'iyi.

Abụ Qma 113

Abụ otuto

- ¹ Toonu ONYENWE ANYỊ!

- Toonu ONYENWE ANYỊ unu ndi ohu ya.
Toonu aha ONYENWE ANYỊ.
- ² Ka aha ONYENWE ANYỊ buru ihe a ọziri agozi
site ugbu a ruo mgbe ebighị ebi.
- ³ Site n'owuwa anyanwu ruo n'odiida ya,
aha ONYENWE ANYỊ ga-abu ihe a na-eto eto.
- ⁴ ONYENWE ANYỊ di elu karia mba niile,
ebube ya di elu karia eluigwe.

- 5 Onye dị ka ONYENWE ANYỊ Chineke anyị,
onye nọkwasi ọcheeze n'ebe dị elu,
6 onye na-eme onwe ya ka ọ dị ala ilekwasi
eluigwe na ụwa anya?
- 7 Ọ na-esi n'uzuzu bulie ogbenye elu
sitekwa n'ebe ikpofu ahịhịa bulie onye nọ na mkpa elu;
8 ọ na-eme ka ya na ụmụ eze ndị ikom nọkọọ,
ọ na-eme ka o soro ndị a maara aha ha n'etiti ụmụ mmadụ nọkọọ.
9 Ọ na-eme ka nwanị aga biri n'ụlọ nke ya
dịka nne mụrụ otụtụ ụmụ ọhụ juru obi.

Toonu ONYENWE ANYỊ.

Abụ Oma 114

Abụ ncheta ngabiga

- 1 Mgbe ụmụ Izrel si n'ala Ijpt pụta,
mgbe ezinaụlọ Jekob sitekwara n'ebe ndị asụsụ ha dị iche pụta,
2 Juda ghọrọ ebe nsọ Chineke,
Izrel ghọrọ ala ọ na-achị.
- 3 Osimiri hụrụ ya, gbaa ọsọ,*
osimiri Jodan hụkwara ya chigharịa laa azụ†;
4 Ugwu ukwu niile wuliri elu dika ebule;
ugwu nta niile wulikwara elu dika ụmụ aturụ.
- 5 Gịni mere gị oke osimiri, i ji na-agba ọsọ?
Osimiri Jodan, gịni na-eme gị i ji chigharịa laa azụ?
6 Gịni na-eme unu, ugwu ukwu niile unu ji na-awuli elu dika ụmụ ebule?
Gịni na-emekwa unu, ugwu nta niile, unu ji na-awuli elu dika ụmụ
aturụ?
- 7 Ka ụwa niile maa jijiji n'ihu Onyenwe anyị,
ka ọ maakwa jijiji n'ihu Chineke nke Jekob,
8 onye mere ka oke nkume ghọọ ọdọ mmiri,
onye mere ka ọmụ nkume ghọọ isi iyi mmiri.‡

Abụ Oma 115

Nyenụ Chineke otuto

- 1 Ọ bughị anyị ka ọ dirị, o ONYENWE ANYỊ, ọ bughị anyị ka ọ dirị,
kama ọ bụ aha gị ka ebube na-adirị,
n'ihị ihunanya gị na ikwesi ntukwasị obi gị.
- 2 Gịni mere otụtụ mba niile nke ụwa ji na-ajụ sị,
“Olee ebe Chineke ha nọ?”
3 Chineke anyị bi n'eluigwe.
Ọ bukwa ihe toro ya uto n'obi ka ọ na-eme.
4 Arụsị ha niile bụ ọlọcha na ọlọcha ka e ji kpọọ ha,

* **Abụ Oma 114:3** 114:3 Ọpụ 14:21 † **Abụ Oma 114:3** 114:3 Jos 3:12-16 ‡ **Abụ Oma 114:8** 114:8 Aiz 48:21; 1Kọ 10:4

ha bụ ọrụ aka mmadụ.

- 5 Ha nwere ọnụ ma ha adighi ekwu okwu,
ha nwere anya abụọ ma ha adighi ahụ ụzọ;
- 6 ha nwere ntị ma ha adighi anụ ihe,
ha nwekwara imi ma ha adighi anụ isisi ọbụla;
- 7 ha nwere aka, ma ha adighi emetụ ihe ọbụla aka,
ha nwere ukwu, ma ha adighi eje ije;
ha enweghị ike iji akpịrị ha mee mkpọtụ ọbụla.
- 8 Ndi na-eme ha ga-adikwa ka ha.
Ndi na-atụkwasi ha obi ga-adikwa ka ha.
- 9 Ụmụ Izrel, tụkwasiñụ ONYENWE ANYỊ obi
ọ bụ onye inyeaka ha na ọta ha.
- 10 Ezinaulọ Erọn, tụkwasiñụ ONYENWE ANYỊ obi.
Ọ bụ ya bụ onye inyeaka ha na ọta ha.
- 11 Unu ndi na-atụ egwu ya, tụkwasiñụ ONYENWE ANYỊ obi
ọ bụ onye inyeaka ha na ọta ha.
- 12 ONYENWE ANYỊ na-echeta anyị, ọ ga-agozikwa anyị,
ọ ga-agozi ndi ya bụ Izrel,
ọ ga-agozi ezinaulọ Erọn,
- 13 ọ ga-agozi ndi niile na-atụ egwu ONYENWE ANYỊ,
ma onye nta ma onye ukwu.
- 14 Ka ONYENWE ANYỊ mee ka unu mụbaa,
unu na ụmụ unu.
- 15 Ka ONYENWE ANYỊ onye kere eluigwe na elu ụwa
gozie unu.
- 16 Eluigwe niile bụ nke ONYENWE ANYỊ,
ọ bukwa ya nyere ụmụ mmadụ elu ụwa niile.
- 17 Ọ bughị ndi nwuru anwu na-eto ONYENWE ANYỊ,
ndi na-arịda n'ebe inọ duu;
- 18 ọ bụ anyị ga-aja ONYENWE ANYỊ mma,
site ugbu a ruo mgbe ebighi ebi.

Toonu ONYENWE ANYỊ.

Abụ Ọma 116

Chineke na-anaputa

- 1 Ahuru m ONYENWE ANYỊ n'anya, n'ihi na ọ nuru olu m;
ọ nuru mkpu akwa m maka ebere.
- 2 N'ihi na o gere m ntị,
aga m akpokuru ya oge ndu m niile.
- 3 Agbu nke onwu kekoro m,
oke ihe mgbu nke ili bialwasiri m;
nsogbu na iru uju dakwasiri m.
- 4 Mgbe ahụ, akpokuru m aha ONYENWE ANYỊ:
"O ONYENWE ANYỊ, zoputa m!"

- 5 ONYENWE ANYỊ bụ onye na-eme ebere na onye ezi omume.
Chineke anyị jupụtakwara n'omịko.
- 6 ONYENWE ANYỊ na-echebe ndị na-enweghị uche;
mgbe m nọ n'ọnọdụ mkpá, ọ zọpụtara m.
- 7 Laghachi azụ zuru ike, gị mkpuruobi m,
n'ihu na ONYENWE ANYỊ emesola gị mmeso oma.
- 8 N'ihu na gị, o ONYENWE ANYỊ, napụtara mkpuruobi m site n'ọnwu,
anya m site na anya mmiri akwa,
napụtakwa ụkwụ m site n'ịsọ ngongo,
- 9 ka m nwee ike jegharịa n'ihu ONYENWE ANYỊ
n'ime ala ebe ndị dị ndụ bi.
- 10 Ekwenyere m na ONYENWE ANYỊ mgbe m kwuru si,
"Abụ m onye nọ n'oke nsogbu,"
- 11 n'ime ịda mba m, ekwuru m si,
"Mmadụ niile bụ ndị ụgha."
- 12 Gini ka m ga-enyeghachi ONYENWE ANYỊ
n'ihu mmeso oma niile o mesoro m?
- 13 Aga m eweli iko nke nzọpụta m elu
kpọkuokwa aha ONYENWE ANYỊ.
- 14 N'ihu ndị ya niile ka m ga-anọ
mezuo nkwa m kwere ONYENWE ANYỊ.
- 15 Onwu nke ndị nsọ ya
dị oke ọñahịa n'anya ONYENWE ANYỊ.
- 16 O ONYENWE ANYỊ, n'ezie, abụ m ohu gị;
abụ m ohu gị, nwa nwoke nke ohu gị nwanyị;
ị zọpụtala m site na agbụ e kere m.
- 17 Aga m achuru gị aja ekele
kpọkuokwa aha ONYENWE ANYỊ.
- 18 O bukwa n'ihu ndị ya niile
ka m ga-anọ kwughachi ONYENWE ANYỊ nkwa m kwere,
- 19 n'ime ogige ulọ ONYENWE ANYỊ,
n'etiti gị, O Jerusalem.

Toonu ONYENWE ANYỊ.

Abụ Oma 117

Too ya n'ihu ihunanya ya

- 1 Toonu ONYENWE ANYỊ, unu mba niile dị iche iche.
Jaakwa ya mma, unu ndị niile dị iche iche.
- 2 N'ihu na ihunanya ya n'ebe anyị nọ dị ukwuu.
Ikwesị ntụkwasi obi ONYENWE ANYỊ na-adikwa ruo mgbe ebighị ebi.

Toonu ONYENWE ANYỊ!

Abụ Qma 118

Kelee Oryenwe anyi

- 1 Keleenụ ONYENWE ANYI n'ihì na ọ dị mma;
ìhùnanya ya na-adìgide ruo mgbe ebighì ebi.
- 2 Ka umụ Izrel kwupụta n'onwe ha si,
"Ìhùnanya ya na-adìgide ruo mgbe ebighì ebi."
- 3 Ka ndị ezinaụlọ Erọn kwuokwa si,
"Ìhùnanya ya na-adìgide ruo mgbe ebighì ebi."
- 4 Ka ndị niile na-atụ egwu ONYENWE ANYI kwuo si,
"Ìhùnanya ya na-adìgide ruo mgbe ebighì ebi."
- 5 N'ọnọdụ oke ihe mgbu m, akpokuru m ONYENWE ANYI,
ọ zara m, mee ka m nwere onwe m.
- 6 ONYENWE ANYI nnyeere m, agaghì m atụ egwu.
Gịnì ka mmadụ pụrụ ime m?
- 7 ONYENWE ANYI nnyere m; ọ bụ onye na-enyere m aka.
Aga m ele ndì iro m anya na mmeri.
- 8 Ọ kachasi mma ìgbaba n'ime ONYENWE ANYI
karìja ìtùkwasi umụ mmadụ obi.
- 9 Ọ kachasi mma ìgbaba n'ime ONYENWE ANYI
karìja ìtùkwasi ndì amara aha ha obi.
- 10 Mba niile gbara m gburugburu
ma site n'aha ONYENWE ANYI aga m ala ha n'iyi.
- 11 Ha gbara m gburugburu,
ma site n'aha ONYENWE ANYI ka m na-egbuda ha.
- 12 Ha gbara m gburugburu dika anụ,
ma e menyuola ha dika ogwu na-ere oku;
site n'aha ONYENWE ANYI, ka m na-egbuda ha.
- 13 Akwaghachiri m azụ, agaara m ada,
ma ONYENWE ANYI nyere m aka.
- 14 ONYENWE ANYI bụ ike m na abụ m;
ọ ghọla nzọpụta m.
- 15 Olu iti mkpu onụ na mmeri
na-ada n'ime ụlọ ikwu ndì ezi omume:
"Aka nri ONYENWE ANYI emeela otutu ihe di ukwu!
¹⁶ Aka nri ONYENWE ANYI bụ ihe e weliri elu;
aka nri ONYENWE ANYI emeela otutu ihe di ukwu!"
- 17 Agaghì m anwụ,
kama aga m adì ndụ kwusaara ndì ozo orụ ebube ONYENWE ANYI ruru.
- 18 ONYENWE ANYI tara m ahụhụ nke ukwu,
ma o nyefeeghì m n'aka onwụ.
- 19 Megheere m onụ ụzọ ama nke ezi omume;
aga m abanye nye ONYENWE ANYI ekele.
- 20 Nke a bụ onụ ụzọ ụlonsọ ONYENWE ANYI,
ebe ndì ezi omume ga-esite na ya banye.
- 21 Aga m enye gị ekele, n'ihì na ì zara m;
ì ghọla nzọpụta m.

- 22 Nkume ahụ ndị na-ewu ụlọ juru,
aghọla nkume isi ntọala* ụlọ;
- 23 nke a bụ ọru aka ONYENWE ANYI,
ọ bụkwa ihe ịtụnanya n'anya anyị.
- 24 Nke a bụ ụbọchị ONYENWE ANYI anyị mere,
ka anyị nūrịa ọhụ, nweekwa obi uto n'ime ya.
- 25 O ONYENWE ANYI, zoputa anyị;
o ONYENWE ANYI, mee ka ihe gaara anyị nke ọma.
- 26 Onye a goziri agozi ka onye ahụ bụ, nke na-abịa n'aha ONYENWE ANYI.
Anyị sitere n'ụlọ ONYENWE ANYI na-agozi gi.
- 27 ONYENWE ANYI bụ Chineke,
ọ bụ ya mere ka ihè ya mụkwasi anyị.
Chiri igu nkwu n'aka gi, soro ndi ji ọhụ bata n'ogige Chineke
bjaruo n'ebe ichu aja.
- 28 I bụ Chineke m, aga m eto gi;
i bụ Chineke m, aga m ebuli gi elu.
- 29 Keleenụ ONYENWE ANYI n'ihì na ọ dī mma,
ihunanya ya na-adigide ruo mgbe ebighi ebi.

Abụ Ọma 119

§ Alef

- 1 Ndị a goziri agozi ka ha bụ, bụ ndi ụzọ ha na-enweghi ihe ita uta obula,
ndi na-ejegharị dika iwu ONYENWE ANYI si di.
- 2 Ndị a goziri agozi ka ha bụ, bụ ndi na-edebe ukpuru ya
ma jirikwa obi ha niile na-achosi ya ike.
- 3 Ha adighi eme ihe ojoo obula;
ha na-ejegharị n'uzo ya niile.
- 4 I doola ukpuru
ndi a ga-erubekwara isi.
- 5 O ga-adi m mma ma o buru na m anogidesie ike
na-erube isi nye iwu gi niile!
- 6 Mgbe ahụ, ihere agaghị eme m
mgbe m tulere uche n'iwu gi niile.
- 7 Aga m eji obi ziri ezi too gi
dika m na-amu ihe banyere iwu gi ziri ezi.
- 8 Aga m erubere iwu gi niile isi;
biko ahapukwala m.
- ▢ Bet
- 9 Olee uzo nwa okorobia ga-esi bie ndu di nsog?
O bu site n'ibi ndu dika okwu gi si di.
- 10 Eji m obi m niile na-achosi gi ike.
Ekwela ka m kpafuo site n'ihe niile i nyere n'iwu.
- 11 Ezoala m okwu gi niile n'obi m,
igbochi m imehie imegide gi.
- 12 Otuto diri gi, o ONYENWE ANYI;
kuziere m iwu gi niile.

* **Abụ Ọma 118:22** 118:22 Ya bụ, isi nkuku ụlọ

- 13 Aga m eji egbugbere ọnu m gugharịa
iwu niile nke si n'ọnu gi.
- 14 Ana m anuri ọnu n'igbaso iwu gi niile
dika mmadu si anuri ọnu n'ime oke iba uba.
- 15 Ana m atughari uche n'ukpuru gi
na-atulekwa uche n'uzo gi niile.
- 16 Iwu gi na-amasi m;
agaghi m elefu okwu gi anya.
- ↗ *Gimel*
- 17 Meere ohu gi ihe oma, ka m nwe ike di ndu;
aga m erubere okwu gi isi.
- 18 Kpughee anya m abuo
ka m hu oke ihe ebube niile di iche iche di n'ime okwu gi.
- 19 Abụ m onye obia n'elu uwa;
ezonariia m iwu gi niile.
- 20 N'oge niile, ihe banyere iwu gi niile
na-agu mkpuruobi m aguu.
- 21 I na-abara ndi mpako mba, ha bu ndi a buru onu
na ndi na-anaghi agbaso iwu gi.
- 22 Site n'ebe m no wepu ichi ochi na nleli,
n'ihi na m na-edebe ukpuru gi niile.
- 23 N'agbanyeghi na ndiisi nokoro na-ekwulu m,
ohu gi ga-atughari uche n'iwu gi.
- 24 Ukpuru gi niile bu ihe na-amasi m;
ha bu ndi ndumodu m.
- ↖ *Dalet*
- 25 Mkpuruobi m na-arapara n'uzuzu;
kpoghachite ndu m dika okwu gi si di.
- 26 Akowaara m gi uzo m niile, i zakwara m;
ugbu a, kuziere m iwu gi.
- 27 Mee ka m ghota ozizi ukpuru gi;
ka m nwe ike tugharịa uche n'oru ebube gi niile.
- 28 Iru uju emeela ka mkpuruobi m daa mba;
gbaa m ume dika okwu gi si di.
- 29 Chebe m puo n'uzo aghughu niile;
site n'iwu gi meere m amara.
- 30 Ahorola m uzo ikwesi ntukwasị obi;
e kpebiela m idebe obi m n'iwu gi niile.
- 31 O ONYENWE ANYI, ana m ejigidesi iwu gi niile aka ike;
ekwela ka ihere mee m.
- 32 Aga m agbaso iwu gi niile
n'ihi na i meela ka obi m nwere onwe ya.
- ↖ *He*
- 33 O ONYENWE ANYI, zi m uzo m ga-esi gbaso iwu gi niile;
mgbe ahụ, aga m edebe ha ruo n'ogwugwu.
- 34 Nye m nghota, aga m edebe iwu gi
ma jiri obi m niile rubere ya isi.
- 35 Duo m n'uzo nke iwu gi niile,
n'ihi na o bu n'ime ha ka m na-achota obi uto.
- 36 Mee ka obi m chee ihu n'iwu gi niile
o bughị nye uru na-esite n'ochichọ nke onwe.
- 37 Wepu anya m site n'ihe na-abaghi uru;

chebe ndụ m dika okwu gị si dị.*

38 Mezuokwa i kwere ohu gị,
ka a tụọ egwu gị.

39 Wepu nkocha nke m na-atụ egwu ya,
n'ihu na iwu gị niile ziri ezi.

40 Ụkpuru gị na-agụsi m agụ ike!
Chebe ndụ m site n'ezị omume gị.

† *Waw*

41 O ONYENWE ANYI, ka ihunanya gị nke na-adigide bjakwasị m,
nzọputa gị dika nkwa i kwere si dij;

42 mgbe ahụ, aga m azaghachi onye ahụ na-achi m ochi,
n'ihu na ana m atukwasị obi m n'okwu gị.

43 Esitela n'onu m napu okwu nke eziokwu,
n'ihu na olileanya m di n'iwu gị niile.

44 Aga m anogide na-erubere iwu gị isi
ruo mgbe ebighi ebi.

45 Aga m ejeghari n'onodu inwere onwe
n'ihu na achoputala m ukpuru gị niile.

46 Aga m ekwuputa banyere ukpuru gị n'ihu ndi eze
ma ihere agaghi eme m,

47 n'ihu na iwu gị na-amasi m
n'ihu na ahuru m ha n'anya.

48 Ana m eweliri iwu gị niile aka elu, bu ndi m huru n'anya,
ana m atugharikwa uche n'iwu gị niile.

† *Zayin*

49 Cheta okwu i nyere ohu gị,
n'ihu na i nyela m olileanya.

50 Nkasiobi m n'ime ita ahuhu m bu nke a:
nkwa gị na-echebe ndu m.

51 Ndi mpako na-akwa m emo na-esepughi aka,
ma anaghi m esite n'iwu gị wezuga onwe m.

52 O ONYENWE ANYI, ana m echeta iwu gị niile, ndi di site na mgbe ochie,
ha na-ewetara m nkasiobi.

53 Ana m ewe iwe nke ukwu n'ihu ndi ajo omume,
ndi gbakutara iwu gị azu.

54 Iwu gị niile bu isi okwu abu m
ebe obula m na-anu.

55 N'abalị, o ONYENWE ANYI, ana m echeta aha gị,
aga m edebekwa iwu gị.

56 Nke a buriji ihe m na-eme oge niile:
ana m erubere ukpuru gị isi.

‡ *Het*

57 O ONYENWE ANYI, i bu ihe nketa m;
ekweela m nkwa irube isi nye okwu gị niile.

58 Ejirila m obi m niile choo ihu gị;
meere m ebere dika nkwa gị si di.

59 Echeela m echiche banyere uzọ m niile,
chighariakwa na-agbaso ukpuru gị niile.

60 Aga m eme ngwangwa, agaghi atufu oge
irubere iwu gị niile isi.

* **Abụ Qma 119:37** 119:37 Mee ka m di ndu n'uzo gi

- 61 A sịkwarị na ndị ajoy omume ejiri ụdọ kee m agbụ,
agaghị m echefu iwu gi.
62 N'etiti abali, aga m ebili nye gi ekele
n'ihu iwu gi niile ziri ezi.[†]
63 Abụ m enyi ndi niile na-atụ egwu gi,
ndi niile na-agbaso ụkpuru gi.
64 O ONYENWE ANYI, ụwa niile juputara n'ihunanya gi;
kuziere m iwu gi niile.

☞ *Tet*

- 65 Meere ohu gi ihe oma
dika okwu gi si di, o ONYENWE ANYI.
66 Zi m ihe omuma na ikpe ziri ezi
n'ihu na ekwenyere m n'iwu gi niile.
67 Tupu m nwee nsogbu, a kpafuru m,
ma ugbu a, ana m erubere okwu gi isi.
68 I di mma, ihe i na-eme ziri ezi;
kuziere m iwu gi niile.
69 N'agbanyeghi na ndi mpako a gbasala okwu ụgha techie m,
ana m eji obi m niile na-edebe ụkpuru gi.
70 Obi ha siri ike, o dighi ihe na-emetuta ha,
ma ana m enwe mmasi n'iwu gi.
71 O di mma na m tara ahuhu
ka m nwee ike mta iwu gi niile.
72 Iwu si n'onu gi puta di oke onuahia nye m
karia imerime puku olaocha na olaedo.

☞ *Yod*

- 73 Aka gi kere m, kpuokwa m;
nye m nghota ka m mta iwu gi niile.
74 Ka ndi na-atu egwu gi nuria mgbe ha huru m,
n'ihu na olileanya m di n'okwu gi.
75 O ONYENWE ANYI, amaara m na iwu gi niile ziri ezi,
o bukwa n'ikwesi ntukwasi obi ka i tara m ahuhu.
76 Ka ihunanya gi nke na-adighi agwu agwu kasie m obi,
dika nkwa i kwere ohu gi si di.
77 Ka omiiko gi biakwasi m, ka m nwee ike di ndu,
n'ihu na iwu gi na-amasi m.
78 Ka ihere mee ndi mpako n'ihu ihe ojoo ha mere m na-enweghi ihe m
mere;
ma aga m atughari uche n'ukpuru gi.
79 Ka ndi niile na-atu egwu gi biakwute m,
ndi na-aghota ukpuru gi niile.
80 Ka m were obi zuruoke na-agbaso ukpuru gi niile,
ka ihere ghara ime m.

☞ *Kap*

- 81 Mkpuruobi m na-ada mba site n'ochicho ya maka nzoputa gi,
ma olileanya m di n'okwu gi.
82 Anya na-egbu m mgbu ebe m na-ele anya nkwa gi;
ana m asi, "Olee mgbe i ga-akasi m obi?"

[†] Abụ Oma 119:62 119:62 Orụ 16:25

- 83 N'agbanyeghị na adi m ka karama akpukpo[‡] nke di n'anwuru oku,
anaghị m echefu iwu gi niile.
- 84 Ruo olee mgbe ka ohu gi ga-anogide na-eche?
Olee mgbe ka i ga-ata ndi na-akpagbu m ahuhu?
- 85 Ndi mpako na-egwuru m olulu,
bu ihe nke na-adighi ka iwu gi si di.
- 86 Iwu gi niile kwesiri ntukwasị obi;
nyere m aka, n'ihì na ndi mmadu na-akpagbu m ma o nweghi ihe m
mere ha.
- 87 O foduru ntakiri ihe, ha gaara ala m n'iyi,
ma agbakutaghi m ukuru gi azu.
- 88 Site n'ihunanya gi nke na-adigide chebe ndu m,
ka m nwe ike rube isi n'iwu nke onu gi.

↳ *Lamed*

- 89 O ONYENWE ANYI, okwu gi na-adigide ruo mgbe ebighi ebi;[§]
o na-eguzosi ike n'eluigwe.
- 90 Ikwesi ntukwasị obi gi na-adigide site n'ogbo ruo n'ogbo;
o bu gi kere uwa, o na-eguzosikwa ike.
- 91 Ruo taa, iwu gi niile na-eguzosi ike,
n'ihì na ihe niile na-ejere gi ozi.
- 92 A sikwari na iwu gi anaghị amasi m,
agaara m anwu n'ime nsogbu m.
- 93 Agaghi m echefu ukuru gi niile,
n'ihì na o bu ha ka i ji chebe ndu m.
- 94 Zoputa m, n'ihì na abụ m nke gi;
achoputala m ukuru gi niile.
- 95 Ndi ajo omume na-eche ila m n'iyi,
ma aga m atughari uche n'ukuru gi.
- 96 Ana m ahụ nsotu ihe niile zuruoke,
ma iwu gi niile enweghi nsotu.

↳ *Mem*

- 97 O, otu m si hu iwu gi n'anya!
Ana m atughari uche na ya ogologo ubochi niile.
- 98 Iwu gi na-eme ka amamihe m karja nke ndi iro m,
ha na-anonyere m oge niile.
- 99 Enwere m nghota karja ndi na-ezi m ihe,
n'ihì na ana m atugharia uche n'iwu gi niile.
- 100 Enwere m nghota karja ndi okenye
n'ihì na ana m erubere ukuru gi niile isi.
- 101 Ajuru maju ije ije n'uzo ojojo obula
ka m nwee ike rubere okwu gi isi
- 102 Ewezugaghi m onwe m n'iwu gi niile,
n'ihì na o bu gi onwe gi ziri m ha.
- 103 Lee ka okwu gi niile si ato m utu,
ha di utu n'onu m karja mmanu anu!
- 104 A na-enweta nghota site n'ukuru gi niile;

[‡] **Abụ Qma 119:83** 119:83 O bu ihe eji agbanye mmanya, n'elu ekwu isi nri a kwanyere oku ka a na-ekonye karama akpukpo anu a gbanyere mmanye ohuru. Nke a bu iji mee ka mmanya ahụ nwee ike gbaa uka osijiso. N'ihì na-edebere ya n'oku, akpukpo anu ahụ na-akpo nku, taa ahụ, di ochie, burukwa ihe na-abaghi uru ozo na ihe a na-atufu atufu. [§] **Abụ Qma 119:89** 119:89 Ajz 40:8; Mat 24:35; 1Pt 1:25

ya mere ana m akpọ ụzọ ojọọ ọbụla asi.

‣ *Nun*

- 105 Okwu gi bụ oriṅna dịrị ụkwụ m
bụrụkwa ihè n'ụzọ m.
- 106 Anụọla m iyi, mee ka o guzosie ike,
na aga m agbaso iwu ezi omume gi niile.
- 107 Ataala m ahụhụ nke ukwu;
chebe ndụ m, o ONYENWE ANYI, dika okwu gi si di.
- 108 O ONYENWE ANYI, nabata otuto afọ ofufu niile nke si n'onụ m,
kuziekwara m iwu gi niile.
- 109 Mkpuruobi m na-adị m n'ọbụaka m oge niile,
ma echezoghị m iwu gi.
- 110 Ndị ajọ omume esielera m ọnya,
ma esitebeghị m n'ụkpuru gi kpfungo.
- 111 Iwu gi niile bụ ihe nketa m ruo mgbe ebighi ebi;
ha bụ ihe na-enye obi m ọhụ.
- 112 Obi m ekpebiela idebe ụkpuru gi
ruo na ngwucha.

‣ *Samek*

- 113 Ana m akpọ ndị na-enwe obi abụọ asi,
ma ahuru m iwu gi n'anya.
- 114 I bụ ebe mgbaba m na ọta m;
olileanya m di n'okwu gi.
- 115 Sitenụ n'ebe m nọ puo, unu ndi na-eme ihe ojoo,
ka m nwee ike idebe iwu niile nke Chineke m!
- 116 Gbaa m ume dika nkwa gi si di, aga m adikwa ndu;
ekwekwala ka olileanya m daa.
- 117 Kwagide m, aga m abụ onye a gbaputara;
aga m anogide na-asopuru iwu gi niile.
- 118 I na-aju ndi niile na-adighi edebe iwu gi,
nzube aghugho ha niile bu ihe na-enweghi isi.
- 119 I na-ekpochapu ndi ajọ omume dika unyi a na-ekpofu ekpofu;
n'ihì ya, ahuru m ụkpuru gi niile n'anya.
- 120 Anụ ahụ m na-ama jijiji n'ihì itụ egwu gi;
ana m eguzo n'oke egwu n'ihì iwu gi niile.

‣ *Ayin*

- 121 Emeela m ihe di mma na ihe ziri ezi;
ahapukwala m n'aka ndi na-emegbu m.
- 122 Kwee ohu gi nkwa na i ga-elekota ya;
ekwela ka ndi mpako kpagbuo m.
- 123 Anya na-egbu m mgbu ebe m na-ele anya nzoputa gi
ebe m na-ele anya nkwa gi ziri ezi.
- 124 Biko mesoo ohu gi mmeso dika ihunanya gi si di
ma kuziekwara m ụkpuru gi niile.
- 125 Abụ m ohu gi, nye m nghota,
ka m nwee ike mara ụkpuru gi niile.
- 126 O ONYENWE ANYI, oge eruola mgbe i ga-arọ ọrụ,
n'ihì na a na-emebi iwu gi.
- 127 N'ihì na ahuru m iwu gi niile n'anya
karịa ọlaedo, e karịa ọlaedo a nuchara anucha,
- 128 n'ihì na m na-ahuta ụkpuru gi niile ka ihe ziri ezi,
akporo m ụzọ niile na-ezighi ezi asi.

▣ *Pe*

- 129 Iwu gi niile di itunanya;
ya mere, ana m erubere ha isi.
- 130 Mkpughepu na nkowa nke okwu gi na-enye ihè;
o na-eme ka ndi na-enweghi uche ghotà ihe.
- 131 Ana m asaghe onu m na-ekupu ume ike ike,
na-achosi iwu gi niile ike.
- 132 Chee m ihu, meere m ebere,
dika i si emere ndi niile huru aha gi n'anya ebere.
- 133 Mee ka nzo ukwu m niile na-aga dika okwu gi si di;
ekwela ka mmehie chia m.
- 134 Gbaputa m site n'aka ndi na-emegbu m,
ka m nwee ike debe iwu gi.
- 135 Mee ka ihuma gi dikwasị n'ahu ohu gi.
Kuziere m ukpuru gi niile.
- 136 Anya mmiri akwa na-agba m nke ukwu
n'ihì na ndi mmadu adighi erube isi nye iwu gi.

▣ *Tsade*

- 137 O ONYENWE ANYI, i bu onye ezi omume,
iwu gi niile zikwara ezi.
- 138 Ukpuru gi niile ziri ezi;
ha kwesiri ntukwasị obi.
- 139 N'ihì na ndi iro m na-elefu okwu gi anya,
inu oku n'obi m na-ada mba.
- 140 Nkwa gi niile bu ihe enyochara nke oma,
ohu gi na-ahukwa ha n'anya.
- 141 O bu ezie na m bu onye di ala, na onye a na-eleda anya,
ma adighi m eleda ukpuru gi niile anya.
- 142 Ezi omume gi na-adi ruo mgbe ebighi ebi.
Iwu gi niile bukwa eziokwu.
- 143 Nsogbu na ihe mgbu adakwasila m,
ma iwu gi niile bu ihe na-amasị m.
- 144 Iwu gi niile bu ezi omume ruo mgbe ebighi ebi;
nye m nghota, ka m nwe ike di ndu.

▣ *Kwof*

- 145 Eji m obi m niile na-akpo oku; zaa m o ONYENWE ANYI,
aga m erubekwa isi nye ukpuru gi niile.
- 146 Ana m akpoku gi; zoputa m
aga m erube isi nye ukpuru gi niile.
- 147 Tupu chi na-abo, ana m ebili, na-akwa akwa enyemaka;
olileanya m di n'okwu gi.
- 148 Ana m amu anya abali n'elu ihe ndina m,
n'ihì itughari uche na nkwa gi niile.
- 149 Nuru olu m dika ihunanya gi si di;
chebe ndu m, o ONYENWE ANYI, dika iwu gi niile si di.
- 150 Ndi na-atuputa atumatu ojojo no nso
ma ha no iwu gi niile n'ebe di anya.
- 151 Ma i no nso, ONYENWE ANYI;
ihe niile i nyere n'iwu bu eziokwu.
- 152 Site na mgbe ochie ka m mutara site n'ukpuru gi,
na i mere ka ha guzosie ike ruo mgbe ebighi ebi.

▣ *Resh*

- 153 Ledata anya ka ị hụ ịta ahụhụ m ma gbapụta m,
n'ihì na echefughị m iwu gị.
- 154 Kpepụta m, gbapụta m,
chebe ndụ m dika nkwa gị si dị.
- 155 Nzọpụta dị anya n'ebe ndị na-eme ihe ojoo nọ,
n'ihì na ha anaghị agbaso ụkpụrụ gị niile.
- 156 O ONYENWE ANYỊ, omiiko gị dị ukwuu;
chebe ndụ m dika iwu gị niile si dị.
- 157 Ndị iro m na ndị na-akpagbu m dị otutu,
ma aga m anogide na-edebe iwu gị.
- 158 Ana m aso ndị niile na-enweghị okwukwe n'ime gị oyi,
n'ihì na ha anaghị erubere okwu gị isi.
- 159 Lee ka m si hụ ụkpụrụ gị niile n'anya;
chebe ndụ m, o ONYENWE ANYỊ, dika ihunanya gị si dị.
- 160 Okwu gị niile bụ eziokwu;
iwu gị niile ziri ezi na-adigide ruo mgbe ebighị ebi.
- ✠ *Sin na Shin*
- 161 Ndịisi na-emegbu m na-enweghị ihe m mere,
ma obi m na-ama jijiji n'ihì okwu gị.
- 162 Ana m ahurị onụ n'ime nkwa gị
dika onye chọtara otutu ihe nkwa n'agha.
- 163 Akporo m okwu ụgha asi, o bụkwa ihe arụ n'ebe m nọ,
ma ahurū m iwu gị n'anya.
- 164 Aga m eto gị ugboro asaa n'ubochi,
n'ihì iwu gị ziri ezi.
- 165 Ndị huru iwu gị n'anya nwere udo dị ukwuu,
o dighi ihe ga-eme ka ha sọ ngongọ.
- 166 Ana m echere nzọpụta gị, o ONYENWE ANYỊ,
na-agbasokwa iwu gị niile.
- 167 Ana m erubere ụkpụrụ gị niile isi
n'ihì na m huru ha n'anya nke ukwuu.
- 168 Ana m erubere ụkpụrụ na iwu gị niile isi,
n'ihì na ị maara ụzọ m niile.
- ✠ *Taw*
- 169 Ka akwa m ruo gị nti, o ONYENWE ANYỊ;
nye m nghota dika okwu gị si dị.
- 170 Ka aririọ m ruo gị nti;
gbapụta m dika nkwa gị si dị.
- 171 Ka onụ m juputa n'otuto,
n'ihì na ị na-ezi m iwu gị niile.
- 172 Ka m jiri ire m bụọ abụ banyere okwu gị,
n'ihì na iwu gị niile ziri ezi.
- 173 Nọọ na njikere oge niile inyere m aka,
n'ihì na ahoroala m ụkpụrụ gị niile.
- 174 Ana m ele anya nzọpụta gị, o ONYENWE ANYỊ,
iwu gị bụ ihe na-amasị m.
- 175 Kwere ka m dirị ndụ ka m nwee ike ito gị,
ka iwu gị niile gbaa m ume.
- 176 Akpafuola m dika aturu nke furu efu,
chọọ ohu gị,
n'ihì na echefubeghị m iwu gị niile.

Abụ Qma 120

Abụ nrigo.

Ekpere maka nnapụta

- 1 Ana m akpọku ONYENWE ANYỊ n'ime nsogbu m,
ọ na-azakwa m.
- 2 O ONYENWE ANYỊ, zoputa m
site n'egbugbere onụ okwu ụgha
na ire na-ekwu okwu aghughọ.
- 3 Gịnị ka a ga-eme gi,
ọ bukwa gịnị ọzọ ka a gatukwasiri gi,
gị ire aghughọ?
- 4 Ọ ga-eji àkụ dị nkọ nke dike n'agha taa gị ahụhụ,
ya na icheku ọkụ osisi brum na-ere ere.
- 5 Ahụhụ dijiri m n'ihì na m bi na Meshek,
n'ihì na m bikwa n'etiti ụlọ ikwu ndị Keda!
- 6 Ogologo oge
ka m binyere ndị kpọrọ udo asị.
- 7 Abụ m onye udo;
ma mgbe m kwuru okwu, okwu ha bụ okwu agha.

Abụ Qma 121

Abụ nrigo.

Inyeaka si n'ebe Onyenwe anyị nọ

- 1 Aga m eweli anya m abụọ elu, lee ha n'elu ugwu niile,
olee ebe inyeaka ga-esi b́jara m?
- 2 Inyeaka m na-esite n'aka ONYENWE ANYỊ,*
onye kere eluigwe na ụwa b́ja.
- 3 Ọ gaghị ekwe ka ụkwụ gị gbuchapụ,
onye na-eche gị nche na-amụ anya oge niile;
- 4 n'ezie onye na-eche Izrel nche
adighị arahụ ụra, ọ dighị atukwa oru ụra.
- 5 ONYENWE ANYỊ na-eche gị nche,
ONYENWE ANYỊ bụ ndo† gị n'aka nri gi;
- 6 anyanwụ agaghị achagbu gị n'ehihie,
onwa agaghị etigbukwa gị n'abalị.
- 7 ONYENWE ANYỊ ga-edebe gị ka ihe ojọọ ọbụla ghara idakwasị gi.
Ọ ga na-eche ndụ gị nche mgbe niile.
- 8 ONYENWE ANYỊ ga-echebe gị mgbe ị na-apụ na mgbe ị na-abata abata,
site ugbu a ruo mgbe niile ebighị ebi.

Abụ Qma 122

Abụ nrigo, nke Devid.

Ekpere maka udo Jerusalem

* **Abụ Qma 121:2** 121:2 Abụ 124:8 † **Abụ Qma 121:5** 121:5 Aiz 25:4

- 1 Anụriri m ọnu mgbe ha si m,
 “Ka anyi gaa n’ulonsọ ONYENWE ANYI.”*
- 2 Ukwu anyi eguzola ugbo a
 n’onu uzọ ama gi niile, gi obodo Jerusalem.
- 3 E wuru Jerusalem dika obodo
 a chikotara onu nke oma.
- 4 O bu ebe ahụ ka ebo niile na-arigo,
 bu ebo niile nke ONYENWE ANYI,
 ibuku aha ONYENWE ANYI abụ
 dika iwu o nyere ndi Izrel si di.
- 5 N’ebe ahụ ka ocheeze niile nke ikpe ikpe di,
 bu ocheeze niile nke ezinaulo Devid.
- 6 Kpeenu ekpere maka udo Jerusalem:
 “Ka ndi niile huru gi n’anya noo n’udo.
- 7 Ka udo diri n’ime mgbidi gi niile
 nchekwa dirikwa n’ime ebe nche gi niile e wusiri ike.”
- 8 N’ihi umunne m na ndi enyi m,
 ana m ekwu okwu si, “Udo diri gi.”
- 9 N’ihi ulo ONYENWE ANYI, Chineke anyi,
 aga m achọ oganihu gi.

Abụ Ọma 123

Abụ nriogo.

Ekpere maka ebere

- 1 Ana m eweli anya m abuo elu ile gi,
 gi onye ocheeze ya di n’eluigwe.
- 2 Dika ohu si elekwasị nna ya ukwu anya ya,
 na dika ohu nwanyi na-eje ozi si elekwasị nne ya ukwu anya, inata
 ozi o ga-eje,*
 otu a ka anyi si na-elekwasị ONYENWE ANYI bu Chineke anyi anya,
 ruo mgbe o ga-emere anyi ebere.
- 3 Meere anyi ebere, O ONYENWE ANYI, meere anyi ebere,
 n’ihi na anyi aburula ndi a na-akocha akocha.
- 4 N’ihi na nnagide anyi na-anagide
 ichi ochi ndi nganga,
 na ileda anya ndi mpako adila ukwu.

Abụ Ọma 124

Abụ nriogo. Nke Devid.

Ekele maka mgbaputa

- 1 A si na ONYENWE ANYI adinyereghi anyi,
 ka Izrel kwuo,
- 2 a si na ONYENWE ANYI adinyereghi anyi,
 mgbe ndi mmadu biliri imegide anyi,

* **Abụ Ọma 122:1** 122:1 Ajz 2:3; Mai 4:2; Zek 8:21 * **Abụ Ọma 123:2** 123:2 N’oge ochie, ndi
 nwere ohu adighi e kwuru ha okwu mgbe a na-ezi ha ozi, kama o bu aka ka nne ha ukwu maobu
 nna ha ukwu ji agwa ha ihe ha kwesiri ime.

- 3 ONYENWE ANYỊ emeerala anyị ọtụtụ ihe dị ukwuu,
obi anyị jupụtakwara n'ọhụ.
- 4 Nyeghachi anyị akunuba anyị, o ONYENWE ANYỊ,
dịka mmiri iyi na-asọ n'ala Negev.
- 5 Ndị niile na-eji anya mmiri na-arụ ọrụ ikụ mkpuru
ga-emesia jiri abụ ọhụ wee ihe ubi ahụ.
- 6 Onye ji ikwa akwa
buru mkpuru ubi ọ ga-agma na-aga,
ga-emesia jiri abụ ọhụ na-aloghachi azu,
mgbe ha bu ukwu ọka ha.

Abụ Ọma 127

Abụ nriogo, nke Solomon.

Chineke dị mkpa

- 1 Ọ buru na ONYENWE ANYỊ ewughị ulo,
ndi na-ewu ya na-adogbu onwe ha n'oru n'efu.
Ọ buru na ONYENWE ANYỊ echeghi obodo,
n'efu ka ndi nche na-amu anya.
- 2 Ọ bu n'efu ka i na-ebili n'isi ututu
na-adogbu onwe gi n'oru
ichota ihe i ga-eri ruo n'abali,
n'ihu na o na-eme ka ndi niile o huru n'anya hie ura n'udo.
- 3 Umuntakiri bu ihe nketa si n'aka ONYENWE ANYỊ,
umuntakiri bu ugwo oru o na-enye.
- 4 Dika aku n'aka dike n'agma,
otu a, ka umu a mutaara na mgbe okorobia di.
- 5 Onye a goziri agozi ka nwoke ahụ bu
onye kpojuru aku ndi a n'akpa aku ya.
Ihere agaghi eme ha mgbe ha na ndi iro
na-arurita uka n'ama.

Abụ Ọma 128

Abụ nriogo.

Ngozi diri ndi na-atu egwu Onyenwe anyi

- 1 Ngozi na-adiri ndi niile na-atu egwu ONYENWE ANYỊ,
ndi na-aga ije n'irube isi nye ya.
- 2 I ga-eri mkpuru oru aka gi;
otutu ngozi na ihe iga nke oma ga-abu nke gi.
- 3 Nwunye gi ga-adi ka osisi vaini
na-amu mkpuru n'ime ulo gi;
umu gi ndi ikom ga-adikwa ka ome osisi oliv
gburugburu tebul gi.
- 4 Otu a ka a ga-esi gozie nwoke ahụ
na-atu egwu ONYENWE ANYỊ.
- 5 Ka ONYENWE ANYỊ gozie gi site na Zayon
ubochi niile nke ndu gi;
ka i hukwa odimma Jerusalem,

- 6 ka ị dị ndụ hụ ụmụ ụmụ gi.
Ka udo dirị Izrel.*

Abụ Qma 129

Abụ nrigo.

Ekpere megide ndị iro Izrel

- 1 Site na mgbe m bụ nwantakiri, ha kpagburu m ọtụtụ oge,
ka Izrel kwuo.
- 2 “Site na mgbe m bụ nwantakiri, ha kpagburu m ọtụtụ oge,
ma ha enweghị ike merie m.
- 3 Ndi ikom na-akọ ubi akoghariala azụ m dika ala ubi,
mee ebe ha kọrọ akọ ka ọ dị ogologo.
- 4 Ma ONYENWE ANYI bụ onye ezi omume;
ọ tọpula m site n’agbụ niile nke ndị ajọ omume.”
- 5 Ka ndị niile kpọrọ Zayon asị
buru ndị ga-alaghachi azụ n’ihere.
- 6 Ka ha niile dirị ka ahijia na-epu n’elu ụlọ
nke na-akponwu tupu o puputa;*
- 7 nke onye na-ewe ihe ubi na-adighi eji ha kpojuo aka ya abụọ,
maobu onye mkpokota e nwee ike kpojuo aka ya.
- 8 Ka ndị si n’uzọ na-agafe hapu ị si ha,
“Ngọzi ONYENWE ANYI dirị unu.
Anyi na-agọzi unu n’aha ONYENWE ANYI.”†

Abụ Qma 130

Abụ nrigo.

Mkpuruobi na-ele anya Chineke

- 1 O ONYENWE ANYI, ọ bụ site n’ebe di omimi ka m na-ebeku gi akwa.
2 Onyenwe anyi, nuru olu m.
Ka ntị gi na-anakwa ntị
n’olu aririọ m, maka amara.
- 3 O ONYENWE ANYI, a si na i detuo mmehie niile,
Onyenwe anyi, onye puru iguzo?
- 4 Ma ọ bụ n’aka gi ka mgbaghara mmehie* di;
ime ka anyi tuo gi egwu, ma jeere gi ozi.
- 5 Ana m echere ONYENWE ANYI, mkpuruobi m na-echekwa ya,
ọ bụ n’okwu ya ka olileanya m di.
- 6 Mkpuruobi m na-echere Onyenwe anyi
karia ndi nche abali na-echere chi obubo,
e, karia ndi nche abali na-echere chi obubo.

* **Abụ Qma 128:6** 128:6 Abụ 125:5 * **Abụ Qma 129:6** 129:6 Ọ bụ ụrọ a gwakọtara ntụ na aja ka e ji emechi elu ụlọ n’Izrel. N’oge mmiri ozuzo, ahijia na-epu n’elu ụlọ ndi a n’ihi na ha di larji, ma ha adighi adigide. Mgbe okochi bjara, n’ihi na mgborogwu ha abanyeghi n’ime aja elu ụlọ ndi a, ha na-akponwu Abụ 37:2 † **Abụ Qma 129:8** 129:8 Rut 2:4 * **Abụ Qma 130:4** 130:4 Opu 34:7; Neh 9:17; Dan 9:9

- 7 Ndi Izrel, ka olileanya unu diri na ONYENWE ANYI,
n'ihu na ihunanya ya na-adigide adigide,
n'aka ya ka nzoputa zuruoke dikwa.
- 8 Ya onwe ya, ga-agbaputa Izrel
site na mmehie ya niile.

Abụ Qma 131

Abụ nrigo, nke Devid.

Abụ nke ndi di nwayoọ n'obi

- 1 O ONYENWE ANYI, nganga adighi n'obi m,
ndu mpako abukwaghi ochicho m;
adighi m etinye onwe m n'okwu kariri m
maobu n'ihe ndi di ukwu karia m.
- 2 Ma ana m edere duu, mkpuruobi m nokwa juu;
dika nwantakiri a napuru ara, ya na nne ya no,
e, dika nwantakiri a napuru ara, otu a ka mkpuruobi m no n'ime m.
- 3 Ndi Izrel, ka olileanya unu diri na ONYENWE ANYI*
ugbu a na mgbe niile ebighi ebi.

Abụ Qma 132

Abụ nrigo.

Devid na igbe ogbugba ndu Onyenwe anyi

- 1 O ONYENWE ANYI, cheta Devid,
n'ihe niile bu ndi o gbakutara azu.
- 2 O nuru iyi nye ONYENWE ANYI,
kwee nkwa nye Onye di ukwu nke Jekob:
- 3 "Agaghi m abanye n'ime ulo m
maobu rigoo n'ihe ndina m,
- 4 agaghi m arahu ura,
egbugbere anya m agaghi atu oru ura,
- 5 tutu ruo mgbe m chotara ONYENWE ANYI onodu
ebe obibi nye Onye di ukwu nke Jekob."
- 6 Anyi nuru ihe banyere ya n'Efrata,
anyi chotara ya n'ubi niile nke Jearim.
- 7 "Ka anyi gaa na-ebe obibi ya;
ka anyi kpoo isiala n'ebe ihe mgbakwasị ukwu ya.
- 8 'Bilie, ONYENWE ANYI, bata n'ebe izuike gi,
gi na igbe ogbugba ndu nke ike gi.
- 9 Ka ndi nchujaja gi yiri ezi omume gi dika uwe;
ka ndi gi kwesiri ntukwasị obi buo abụ n'ihu onu.' "
- 10 N'ihu ohu gi, bu Devid,
agbakutala onye gi e tere mmanu azu.
- 11 ONYENWE ANYI nuru Devid iyi n'ezikwu,
bu iyi nke o gaghi esi na ya laghachi azu:

* **Abụ Qma 131:3** 131:3 Abụ 130:7

“Otu n’ime ụmụ gị,
 ka m ga-eme ka ọ nọdụ n’ocheeze gị,
 12 Ọ bụrụ na ụmụ ndị ikom gị edebe ọgbugba ndụ m
 na ụkpụrụ niile m kuziri ha,
 mgbe ahụ ụmụ ha ga-anọdụ ala
 n’ocheeze gị ruo mgbe ebighị ebi.”

- 13 N’ihi na ONYENWE ANYỊ ahọrọla Zayon,
 ọ bụ ọchịchọ obi ya ime ya ebe obibi ya;
 14 “Ebe a bụ ebe izuike m ruo mgbe ebighị ebi,
 ebe a ka ocheeze m ga-adikwa, n’ihi na ọ bụ ihe m chọrọ.
 15 Aga m eji ọtụtụ nri dị iche iche gozie ya;
 aga m eji nri mee ka afọ ju ndị ogbenye ya.
 16 Aga m eji nzọpụta yinye ndị nchụaja ya niile dika uwe,
 ndị nsọ ya ga-abụ abụ n’ihi ọñụ.
 17 “N’ebe a ka m ga-eme ka mpi* puputara Devid
 ma debekwa orịna n’ihi onye m e tere mmanụ.
 18 Aga m eyikwasị ndị iro ya ihere dika uwe
 ma aga eji okpueze mara mma chọọ isi ya mma.”

Abụ Ọma 133

Abụ nrigo, nke Devid.

Ngozị nke ibi n’otu

- 1 Lee ka o si bụrụ ihe dị mma
 na ihe ọñụ mgbe ụmụnne na-ebikọ n’otu!*
- 2 Ọ dị ka mmanụ dị oke ọñụahịa a wụrụ n’isi,
 nke na-asọdata ruo n’ahụọñụ,
 e, nke na-asọdata ruo n’ahụọñụ Erọn,
 ruokwa n’olu uwe mwụda ya.
 3 Ọ dị ka a ga-asị na igirigi si na Hemon
 na-ada n’elu n’ugwu Zayon.
 N’ihi na n’ebe ahụ ka ONYENWE ANYỊ na-enye onyinye ngozị ya,
 ọ bụladị ndụ na-adị ruo mgbe ebighị ebi.

Abụ Ọma 134

Abụ nrigo.

Toonu Onyenwe anyị

- 1 Toonu ONYENWE ANYỊ, unu ndị ohu ONYENWE ANYỊ niile
 ndị na-eje ozi n’ime ụlọ ONYENWE ANYỊ n’oge abalị.
 2 Chilionụ aka unu abụọ elu n’ime ụlọnsọ ya*
 ma toonu ONYENWE ANYỊ.
 3 Ka ONYENWE ANYỊ, onye kere eluigwe na ụwa
 site na Zayon gozie unu.

* **Abụ Ọma 132:17** 132:17 N’ebe a mpi na-egosi ịdị ike

* **Abụ Ọma 133:1** 133:1 Hib 13:1

* **Abụ Ọma 134:2** 134:2 1Tm 2:8

Abụ Qma 135

Toonu Onyenwe anyị

1 Toonu ONYENWE ANYỊ.

Toonu aha ONYENWE ANYỊ,
toonu ya, unu ndị ohu ONYENWE ANYỊ niile,

2 unu ndị na-eje ozi n'ime ụlọ ONYENWE ANYỊ,
n'ime ogige ụlọ Chineke anyị.

3 Toonu ONYENWE ANYỊ, n'ihì na ONYENWE ANYỊ dī mma;
bukuo aha ya abụ otuto, n'ihì na ọ bụ ihe ziri ezi.

4 N'ihì na ONYENWE ANYỊ ahọpụtala Jekọb nye onwe ya,
ọ họtụtala Izrel ka ọ bụrụ ihe oke ọnụahịa nke aka ya.

5 Amaara m na ONYENWE ANYỊ dī ukwuu,
na Onyenwe anyị dī ukwuu karịa chi niile.

6 ONYENWE ANYỊ na-eme ihe ọbụla masịrị ya
n'eluigwe na elu ụwa
na n'oke osimiri na n'ime ogbu mmiri niile.

7 Ọ bụ ya na-eme ka igwe ojii na-apụta site n'akụkụ niile nke ụwa.
Ọ bụkwa ya na-ezite amụma nke na-eweta mmiri ozuzo.
Ọ na-ewepụtakwa ifufe site n'ụlọ ifufe ya niile.

8 O tighuru ụmụ niile e buru ụzọ mụọ n'ala Ijpt,
ụmụ mmadu buru ụzọ mụọ na ụmụ anụ ụlọ e buru ụzọ mụọ.

9 O zipurū ihe iribama ya dī iche iche na ọrụ ebube ya niile n'etiti unu, o
Ijpt,
megide Fero na ndi niile na-ejere ya ozi.

10 O tighuru otutu mba dī ukwuu n'onyoogugu,
tighukwaa ndi eze ha, ndi dī ike n'agha.

11 Ufodu n'ime ha bụ Saịhọn, eze ndi Amorait,
na Og eze Bashan,
na ndi eze niile dī na Kenan.

12 O weere ala ndi obodo ahụ niile nye ndi ya,
nye ya ụmụ Izrel dika ihe nketa ha.

13 O ONYENWE ANYỊ, aha gi na-adigide ruo mgbe ebighi ebi
a maara aha gi ruo ogbo niile.

14 N'ihì na ONYENWE ANYỊ ga-ekpeputa ndi ya.
Ọ ga-enwekwa omijiko n'ahụ ndi ohu ya.

15 Chi ndi mba ozo bu arusi e jiri aka kpuo,
nke e ji olaocha na olaedo kpuo.

16 Ha nwere onu ma ha adighi ekwu okwu,
ha nwere anya ma ha adighi ahụ ụzọ.

17 Ha nwere ntị ma ha adighi anụ ihe,
ọ dikwaghị nkuume dī n'ime ọnụ ha.

18 Ndi na-eme ha ga-adi ka ha.
Ọ bụkwa otu a ka ndi na-atukwasị ha obi ga-adi.

19 Ndi Izrel, toonu ONYENWE ANYỊ.

- Unu ndị ụlọ Eron, toonu ONYENWE ANYI.
 20 Unu ndị ụlọ Livayi, toonu ONYENWE ANYI;
 unu ndị na-atụ egwu ya, toonu ONYENWE ANYI.
 21 Ka otuto dirị ONYENWE ANYI site na Zayon,
 nye onye ahụ na-ebi na Jerusalem.

Toonu ONYENWE ANYI.

Abụ Oma 136

Abụ ekele

- 1 Keleenụ ONYENWE ANYI, n'ihì na ọ dị mma.
 Ìhụnanya ya na-adìgìde ruo mgbe ebighị ebi.
- 2 Keleenụ Chineke kachasi chi niile elu.
 Ìhụnanya ya na-adìgìde ruo mgbe ebighị ebi.
- 3 Keleenụ Onyenwenụ kachasi ndi nwenụ niile.
 Ìhụnanya ya na-adìgìde ruo mgbe ebighị ebi.
- 4 Keleenụ onye ahụ naani ya na-arụ ọrụ ebube di iche iche,
 Ìhụnanya ya na-adìgìde ruo mgbe ebighị ebi.
- 5 Keleenụ onye ahụ ji nghota ya kee mbara eluigwe niile,
 Ìhụnanya ya na-adìgìde ruo mgbe ebighị ebi.
- 6 Keleenụ onye wuru ụwa n'elu ogbu mmiri,
 Ìhụnanya ya na-adìgìde ruo mgbe ebighị ebi.
- 7 Keleenụ onye ahụ kere anyanwụ na onwa,
 Ìhụnanya ya na-adìgìde ruo mgbe ebighị ebi.
- 8 Onye mere anyanwụ ka ọ na-acha n'ehihie,
 Ìhụnanya ya na-adìgìde ruo mgbe ebighị ebi.
- 9 Onye mere ka onwa na kpakpando na-achị n'abali,
 Ìhụnanya ya na-adìgìde ruo mgbe ebighị ebi.
- 10 Onye ahụ tigburu umu niile e buru uzọ muo n'Ijpt,
 Ìhụnanya ya na-adìgìde ruo mgbe ebighị ebi.
- 11 O duuru ndi Izrel site n'Ijpt puta,
 Ìhụnanya ya na-adìgìde ruo mgbe ebighị ebi.
- 12 O ji aka ya di ike nke o setipuru esetipu duputa ha;
 Ìhụnanya ya na-adìgìde ruo mgbe ebighị ebi.
- 13 Onye ahụ kewara Osimiri Uhie abuo,
 Ìhụnanya ya na-adìgìde ruo mgbe ebighị ebi.
- 14 Onye duuru ndi Izrel gafee n'etiti ya,
 n'ihì na ìhụnanya ya na-adìgìde ruo mgbe ebighị ebi.
- 15 Ma Osimiri Uhie riri Fero na ndi agha ya niile;
 Ìhụnanya ya na-adìgìde ruo mgbe ebighị ebi.
- 16 Keleenụ onye duuru ndi ya gafee ozara,
 Ìhụnanya ya na-adìgìde ruo mgbe ebighị ebi.
- 17 Onye ahụ tigburu ndi eze di ukwu,
 Ìhụnanya ya na-adìgìde ruo mgbe ebighị ebi.
- 18 O gbukwara ndi eze di ike nke ukwu,
 Ìhụnanya ya na-adìgìde ruo mgbe ebighị ebi.

- 19 O gburu Saịhọn eze ndị Amọrait,
Ihụnanya ya na-adịgide ruo mgbe ebighị ebi.
- 20 Na Oḡ eze Bashan,
Ihụnanya ya na-adịgide ruo mgbe ebighị ebi.
- 21 Were ala ha nye dika ihe nketa,
Ihụnanya ya na-adịgide ruo mgbe ebighị ebi.
- 22 O nyere ohu ya Izrel ala ahụ ka ọ buru ihe nketa ha,
Ihụnanya ya na-adịgide ruo mgbe ebighị ebi.
- 23 Onye chetara anyị mgbe anyị na-adighi ike,
Ihụnanya ya na-adịgide ruo mgbe ebighị ebi.
- 24 Mee ka anyị nwere onwe anyị site n'aka ndi iro anyi,
Ihụnanya ya na-adịgide ruo mgbe ebighị ebi.
- 25 O na-enye ihe niile di ndu nri,
Ihụnanya ya na-adịgide ruo mgbe ebighị ebi.
- 26 Keleenu Chineke nke eluigwe ekele.
Ihụnanya ya na-adịgide ruo mgbe ebighị ebi.

Abụ Qma 137

Abụ ndi a dotara n'agha

- 1 N'akuku iyi niile Babilon ka anyi noduru ala kwaa akwa
mgbe anyi chetara Zayon.
- 2 O bu n'osisi popla
ka anyi kokwasiri ubo akwara anyi niile.
- 3 N'ebe ahụ ka ndi dotara anyi n'agha gwara anyi ka anyi buoro ha abụ,
ndi na-emekpa anyi ahụ rioro anyi ka anyi buoro ha abụ onu;
ha kwuru si, "Buroonu anyi otu abụ n'ime abụ Zayon!"
- 4 Ma, olee otu anyi ga-esi buo abụ ONYENWE ANYI
ebe anyi no n'ala ozọ?
- 5 O buru na m echezọ gi, Jerusalem,
ka aka nri m chefuo nka ya.
- 6 O buru na m echezọ gi,
o burukwa na m akwusi icha echiche
banyere Jerusalem, oke onu m,
ka ire m rapara n'okpo onu m.
- 7 Cheta, o ONYENWE ANYI, ihe ndi Edom mere
n'ubochi ahụ a dotara Jerusalem n'agha.*
"Tikposia ya," ka ha tiri,
"Tikposia ya ruo na ntala ya niile!"
- 8 Gi ada Babilon, onye a ghaghị ila n'iyi,
onu ga-abu nke onye ahụ ga-akwughachi gi ugwo oru ruru gi
n'ihu ihe i mere anyi,
- 9 onye ahụ ga-achiri umu gi ndi na-anu ara

* **Abụ Qma 137:7** 137:7 Mgbe Nebukadneza meriri Jerusalem, ma bibiekwaa ya, ndi Edom nuriri oke onu n'ihu na ndi Izrel bu ndi iro ha. Ma omume a ezighi ezi n'ihu na ndi Edom na ndi Izrel bu umunna. Ndi Edom bu umu umu Iso, Izk 25:12-14; Ems 1:11; Qbd 10-14

tupia ha n'elu nkume.†

Abụ Qma 138

Abụ Qma Devid.

Onyenwe anyị bu onye kwesiri ntụkwasi obi

- 1 O ONYENWE ANYỊ, aga m eji obi m niile too gi;
n'ihu chi niile di iche iche ka m ga-abuku gi abụ otuto.
- 2 Aga m akpọ isiala n'ebe ulonsọ ukwu gi di
aga m etokwa aha gi
n'ihu ihunanya gi na ikwesi ntụkwasi obi gi,
n'ihu na i meela ka aha gi na okwu gi
di elu karịa ihe niile.*
- 3 Mgbe m kpokuru gi, i zara m;
i mere m ka m nwee nkwuwa okwu ma guzosiekwa ike.
- 4 O ONYENWE ANYỊ, ka ndi eze niile nọ n'ụwa too gi,
mgbe ha nuru ihe niile i nyere n'iwu.
- 5 Ka ha buọ abụ banyere ụzọ niile nke ONYENWE ANYỊ,
n'ihu na ebube ONYENWE ANYỊ di ukwu.
- 6 N'agbanyeghi na ONYENWE ANYỊ di ukwu, o na-elekwasị ndi di umeala
n'obi anya,
ma o naghị ekwe ka ndi nganga bja ya nso.
- 7 A sịkwari na m na-eje ije n'etiti nsogbu,
i na-echebe ndu m;
i na-esetipụ aka gi megide iwe ndi kporo m asi,
i na-eji aka nri gi zoputa m.†
- 8 ONYENWE ANYỊ ga-emezuru m ihe niile o kwadoro m;‡
ihunanya gi, o ONYENWE ANYỊ, na-adigide ruo mgbe ebighi ebi,
ahapukwala oru aka gi niile.

Abụ Qma 139

Abụ nke diri onyeisi abụ. Abụ Qma Devid.

Chineke maara ihe niile

- 1 O ONYENWE ANYỊ, i nyochaala m,
i makwaara m nke oma
- 2 I maara mgbe m na-anodu ala na mgbe m na-eguzo ozo;
site n'ebe di anya, i na-aghota echiche obi m niile.
- 3 I na-ahuzu opupu m na ndina ala m;
i mazukwara ụzọ m niile.
- 4 O ONYENWE ANYỊ, i maara ihe m gaje ikwu
tupu m kwuo ya.
- 5 I na-anọ m n'ihu, ma na-esokwa m n'azu,
i tukwasila m aka gi.
- 6 Ihe omuma di otu a di oke omimi nye m,
o dikwa elu apughị m iru ya.

† **Abụ Qma 137:9** 137:9 N'oge agha, ndi meriri n'agha na-achikota umuaka niile di n'obodo ahụ ha meriri, tupiasia ha isi na nkume. Ha na-eme nke a i ji mesie mmeri ha meriri obodo ahụ ike, nakwa i ji mee ka a ghara inwe ogbo ozo ga-ebili n'obodo ahụ. 2Ez 8:12; Ajz 13:16; Hos 13:16; Nhu 3:10 * **Abụ Qma 138:2** 138:2 Ajz 42:21 † **Abụ Qma 138:7** 138:7 Abụ 23:3-4 ‡ **Abụ Qma 138:8** 138:8 Fil 1:6

- 7 Ebee ka m ga-ezo onwe m si otu a zonari Mmuo gi?
Ebeekwa ka m puru igbaga ka m si n'ihu gi zoo onwe m?
- 8 O buru na m arigoro n'eluigwe i no n'ebe ahụ.
O burukwa na m arida zoo onwe m n'ala mmuo, i nokwa n'ebe ahụ.
- 9 O buru na m efepu n'isi ututu dika nwa nnunu, felagaa
n'ebe di nnoo anya nke oke osimiri,
- 10 O buladi n'ebe ahụ ka aka gi ga na-edu m
aka nri gi ga-ejidesi m ike.
- 11 O buru na m asi, "N'ezie, ochichiri ga-ekpuchi m
ihe ga-agho abali gbaa m gburugburu."
- 12 O buladi ochichiri agaghi abu ochichiri n'ebe i no;
abali ga-enye ihe dika ehie, n'ihu na ochichiri di ka ihe n'ebe i no.*
- 13 O bu gi kpuru akuku niile di m n'ahu.
O bukwa gi jikota ha niile ka ha buru otu mmadu n'ime afo nne m.
- 14 Ana m eto gi n'ihu na abu m onye e sitere n'oke egwu na ebube kee;
oru gi niile di ebube;
amaara m nke a nke oma.
- 15 Udidi m abughi ihe zoro ezo n'ebe i no
mgbe a kpuru m n'ebe nzuzo ahụ,
mgbe a kpakotara m n'ebe omimi nke uwa.
- 16 Anya gi abuo huru ahụ m mgbe o na-enweghi udidi obula.
E dere ubochi niile a kwadoro m n'ime akwukwo gi
tupu otu n'ime ha adiri.
- 17 Lee ka echiche i na-eche banyere m si di oke onuahia, o Chineke!
Leekwa ka ha si di ukwu.
- 18 O buru na m aguo ha onu,
ha ga-adi ukwu kara onugogu aja di n'ala.
Mgbe m tetara, mu na gi ka no.
- 19 O Chineke, a sikwari na i ga-ala ndi ajo omume niile n'iyi!
Sitenu n'ebe m no puo, unu ndi na-akwafu obara!
- 20 Site n'echiche ojo, ha na-ekwu okwu banyere gi;
ndi iro gi na-ekwuto aha gi.
- 21 O ONYENWE ANYI, o bu na m akpoghi ha asi bu ndi kporo gi asi,
na-asokwa ndi na-enupu isi megide gi oyi?
- 22 O bu naani ikpo asi ka m nwere n'ebe ha no?
Ana m agunye ha dika ndi iro m.
- 23 O Chineke, nyochaa m, mara obi m.
Nwaa m, matakwa echiche uche m niile.
- 24 Choputa ma o nwere ihe ojo di n'ime m,
ma duo m n'uzo ebighi ebi.

Abụ Qma 140

Abụ nke diri onyeisi abụ. Abụ Qma Devid.

Ekpere maka nchebe

- 1 O ONYENWE ANYI, doputa m site n'aka ndi na-eme ihe ojo.
Chebe m ka m ghara idaba n'aka ndi na-eme ihe ike di iche iche.

* **Abụ Qma 139:12** 139:12 Job 26:6; Job 34:22; Hib 4:13

- 2 Ndi na-atụ atumatụ ime ihe ojọọ n'obi ha
na-akpali agha ụbọchị niile.
3 Ha na-eme ire ha ka ha dị nkọ dika nke agwọ;
elo ajuala dị n'egbugbere ọnụ ha.*

Sela

- 4 Chebe m ONYENWE ANYI, ka m ghara idaba n'aka ndi na-emebi iwu;
chebe m ka m ghara idaba n'aka ndi na-eme ihe ike,
ndi na-eche echiche odida m.
5 Ndi mpako esielera m ọnya igbudu;
ha agbasaala ugbu ha na udo ha,
siekwara m ọnya di iche iche n'uzo m na-aga.

Sela

- 6 A siri m ONYENWE ANYI, "Gị onwe gi bu Chineke m."
Nuru, O ONYENWE ANYI, olu aririọ m maka amara.
7 Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI Onye nzoputa m di ike,
i na-ekpuchi isi m n'ubochi agha.
8 Ekwekwala ka ndi ajo omume chota ihe ha na-achọ, o ONYENWE ANYI,
ekwekwala ka nzube ha mezuo.

Sela

- 9 Ndi niile gbara m gburugburu na-ebuli isi ha elu na nganga
ka ndu ojoo nke egbugbere onu ha rikpuo ha.
10 Ka icheku oku na-ere ere dakwasị ha;
ka a tuba ha n'ime oku na-ere ere,
n'ime olulu apiti juputara, nke ha na-enweghi ike isite n'ime ya puta
ozo.
11 Ekwela ka ndi na-ekwu okwu nkwulu guzosie ike n'ala,
ka ihe ojoo chuda ndi na-eme ihe ike.
12 Amaara m na ONYENWE ANYI ga-ekpe ikpe ziri ezi nye ndi ogbenye
na-emekwa ka ndi no na mkpa nweta ihe ruuru ha.
13 N'ezie, ndi ezi omume ga-eto aha gi,
ndi ziri ezi ga-ebikwa n'ihu gi.

Abụ Oma 141

Abụ Oma Devid.

Aririọ nke ezi mmadu

- 1 O ONYENWE ANYI, ana m akpoku gi; biakwute m osiiso.
Nuru olu m mgbe m na-akpoku gi.
2 Ka ekpere m bja n'ihu gi dika ihe na-esi isi uto;
ka nchili elu nke m chiliri aka m abuo diri ka aja a na-achụ n'anyasi.
3 Nyere m aka ka m mechie onu m, o ONYENWE ANYI;
na-echekwa egbugbere onu m nche.
4 Ekwela ka obi m nwee mmasi n'ihe ojoo,
isonye ndi na-eme ihe ojoo
ruo ruo ajo omume niile di iche iche;
ekwela ka m soro ha rikoo ihe uto ha niile.*

* Abụ Oma 140:3 140:3 Rom 3:13; Jem 3:8

* Abụ Oma 141:4 141:4 Ilu 23:6

- 5 Ka onye ezi omume tie m ihe, nke a na-egosi obi ebere;
ka ọ baara m mba, nke a bụ mmanụ n'elu isi m.
Isi m agaghị aju ya.
Otu ọ dị, ekpere m na-emegide ọrụ niile nke ndị na-eme ihe ọjọọ.
- 6 A ga-esite n'elu nkume dị elu tuda ndị na-achị ha,
mgbe ahụ, ndị ajọ omume ga-amata na okwu m niile bụ eziokwu.
- 7 Ha ga-ekwu si, "Dika mmadu na-egburi, na-akoghari ala,
otu a ka a ghasasiri ọkpukpu anyi n'onu ili."
- 8 Ma olileanya m di na gi, Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI
n'ime gi ka m gbara izere ndu, ararala m nyefee n'aka onwu.
- 9 Naputa m ka m ghara idaba n'ime onya igbudu niile nke ndi na-eme ajo
ihe siiri,
sitekwa n'onya niile ha siiri m.
- 10 Ka ndi ajo omume daba n'ime ugbu ha,
ma mu onwe m ga-agabiga na-emerughị ahụ ọbula.

Abụ Qma 142

Abụ maskil nke Devid. Mgbe ọ nọ n'ogba nkume. Ekpere.

Ekpere nke onye mkporo

- 1 Etikuru m ONYENWE ANYI mkpu akwa;
ewelitara m olu m rịọ ONYENWE ANYI ka o meere m ebere.
- 2 Ekwuputara m ihe na-esogbu m n'ihu ya,
gwakwa ya ahuhu nke m nọ n'ime ya.
- 3 Mgbe mmuo m dara mba n'ime m,
o bu gi maara uzọ m.
N'uzo ebe m na-esi aga
ka ndi mmadu siiri m onya.
- 4 Lee anya n'aka nri m ma hu
na o dighi onye obula na-eche ihe banyere m.
Enweghi m ebe mgbaba.
O dighi onye obula ihe banyere m na-emetuta n'obi.
- 5 Ana m etiku gi mkpu akwa, o ONYENWE ANYI,
na-asị, "Gi bu ebe mgbaba m,
oke m n'ala ndi di ndu."
- 6 Gee nti na mkpu akwa m,
n'ihu na anọ m n'onodu ihe isiike;
gbaputa m site n'aka ndi na-achu m oso,
n'ihu na ha siri ike karịa m.
- 7 Mee ka m nwere onwe m site n'ulo mkporo,
ka m nwee ike too aha gi.
Mgbe ahụ ndi ezi omume ga-agba m gburugburu
n'ihu idi mma gi n'ebe m nọ.

Abụ Qma 143

Abụ Qma Devid.

Ekpere maka enyemaka

- 1 O ONYENWE ANYị, nūrụ ekpere m,
gekwa ntị n'akwa aririọ m maka amara;
n'ihu ikwesi ntukwasị obi gị na ezi omume gị,
bịa nyere m aka.
- 2 Edubatala m n'ọnọdụ ikpe m ikpe,
n'ihu na ọ dighị onye ọbụla dị ndụ bụ onye ezi omume n'ihu gị.*
- 3 Onye iro na-achụ m ọsọ,
ọ na-azopịa ndụ m n'ala;
na-emekwa ka m nọdụ n'ọchịchiri,
dịka ndị nwurụ anwụ n'ogologo oge gara aga.
- 4 Ya mere mmụọ m na-ada mba n'ime m
ujọ juputakwara m n'obi.
- 5 Ana m echeta ubochi niile ndi ahụ gara aga;
ana m atughari uche n'oru gi niile
na-echekwa echiche banyere ihe niile aka gi ruru.
- 6 Ana m agbasa aka m abuo nye gi;
aguu gi na-agu mkpuruobi m dika aguu mmiri ozuzo si agu ala kporo
nku.

Sela

- 7 O ONYENWE ANYị, zaa m osiiso;
mmuọ m na-ada mba.
Ezonarila m ihu gi,
ma ọ bughị ya, aga m adi ka ndi na-arida ruo n'ili.
- 8 Mee ka m nuru okwu ihunanya gi nke na-adighi agharipu n'isi ututu,
n'ihu na ọ bu gi ka m tukwasiri obi.
Zi m uzo m kwesiri igbaso,
n'ihu na ọ bu gi ka m na-eweli mkpuruobi m nye.
- 9 O ONYENWE ANYị, gbaputa m site n'aka ndi iro m,
n'ihu na ọ bu n'ime gi ka m na-ezo onwe m.
- 10 Kuziere m ime uche gi,
n'ihu na i bu Chineke m;
ka ezi Mmuo gi
duo m n'ala di larịi.
- 11 O ONYENWE ANYị, n'ihu aha gi chebe ndu m;
n'ime ezi omume gi, naputa m site na nsogbu.
- 12 N'ime ihunanya gi na-adighi agharipu, kpochapu ndi iro m;
laa ndi niile kporo m asi n'iyi,
n'ihu na abụ m ohu gi.

Abụ Qma 144

Abụ Qma nke Devid.

Abụ nke dike n'agha

- 1 Otuto diri ONYENWE ANYị, onye bu oke nkume m,
onye na-ezi aka m abuo ibu agha,
na mkpisiaka m ilu ogu.
- 2 O bu Chineke m, onye juputara n'ihunanya, burukwa ebe mgbaba m e
wusiri ike,
ebe m e wusiri ike na onye mgbaputa m,

* **Abụ Qma 143:2** 143:2 Job 4:17; 9:2; Ekl 7:20

ọ bụ ọta m, onye m na-agbaba n'ime ya,
onye ji aka ike mee ka ndị dị iche iche nọdụ n'okpuru m.

³ O ONYENWE ANYỊ, gịni ka mmadụ bụ i ji na-eche echiche banyere ya,*
gịni ka nwa nke mmadụ bụ ihe banyere ya ji na-emetụ gị n'obi?

⁴ Mmadụ dị ka otu nkuume;
ụbọchị ndụ ya niile na-agafe ngwangwa dika onyinyo.

⁵ O ONYENWE ANYỊ, kewaa eluigwe rịdata;
metụ ugwu niile aka ka ha kwụọ anwurū ọkụ.

⁶ Zipụ amụma ka o chụsasịa ndị iro niile;
gbaa ha àkụ gị niile ma chụsasịa ha.

⁷ Site n'elu setipụ aka gị;
gbaputa m, napụtakwa m
site n'oke osimiri,

site n'aka ndị si mba ọzọ,
⁸ ndị ọnụ ha juputara n'ughā,
ndị aka nri ha juputakwara n'aghughọ.

⁹ O Chineke, aga m abụku gị abụ ọhuru.
Une e ji akwara iri mee ka m ga-eji kpọọrọ gị egwu;

¹⁰ gị onye na-enye ndị eze mmeri,
onye na-agbaputa ohu ya Devid.

Site na mma agha dị n'ọ ¹¹ gbaputa m;
napụtakwa m site n'aka ndị si mba ọzọ
ndị ọnụ ha juputara n'ughā,
ndị aka nri ha juputakwara n'aghughọ.

¹² Mgbe ahụ, ụmụ ndị ikom anyị, n'oge okorobia ha,
ga-adị ka ihe a kuru n'ala e lekọtara anya nke ọma,
ụmụ anyị ndị inyom ga-adị ka ogidi a piri api
e ji achọ ụlọeze mma.

¹³ Ọba anyị niile ga-ajuputa n'ihe oriri
dị iche iche si n'ubi anyị.
Aturu anyị ga-amuba n'otutu puku n'ọnuogugu,
ha ga-adị iri puku kwuru puku n'ubi anyị;

¹⁴ igwe ehi anyị ga-adokpu ibu di arọ.
A gaghi enwe ntipu na mgbidi anyi niile,
a gaghi adota anyi n'agha gaa obodo ọzọ,
akwa ihe mgbu agaghi adi n'okporouzo anyi niile.

¹⁵ Ndị a goziri agozi ka ndị ahụ bụ, ndị ihe ndị a diiri;
ndị a goziri agozi ka ndị ahụ bụ, ndị Chineke bụ ONYENWE ANYỊ ha.

Abụ Qma 145

Abụ Qma otuto, nke Devid.

Idi mma nke Chineke

¹ Aga m ebuli gị elu, Chineke m onye bụ eze;
aga m eto aha gị, site n'ebighi ebi ruo ebighi ebi.

² Ụbọchị niile ka m ga-eto gị

* **Abụ Qma 144:3** 144:3 Abụ 8:4

jaakwa aha gi mma site n'ebighi ebi ruo ebighi ebi.

- ³ ONYENWE ANYI di ukwuu, burukwa onye kwesiri inata otuto; idi ukwuu ya kariri ihe onye obula puru ighota.
- ⁴ Otu ogbo ga-eto oru gi niile n'ihu ogbo ozo; ha ga-ekwuputa maka oru ukwuu gi niile di iche iche.
- ⁵ Ha ga-ekwuputa ihe banyere idi ebube nke ima mma gi, aga m atugharikwa uche n'oru ebube gi niile.
- ⁶ Ha ga-ekwuputa ihe banyere ike nke oru itunanya gi niile, aga m ekwusakwa oru ukwuu gi niile.
- ⁷ Ha ga-eme mmemme n'ihidi mma gi di ukwuu jirikwa onu buo abụ banyere ezi omume gi.
- ⁸ ONYENWE ANYI na-eme amara nweekwa obi omiiko, o dighi ewe iwe osiso, o bara uba n'itunanya.
- ⁹ ONYENWE ANYI di mma n'ebe mmadu niile di; o nwere omiiko n'ebe ihe niile o kere eke di.
- ¹⁰ O ONYENWE ANYI, ihe niile i kere eke ga-eto gi; ndi nsọ gi na-aja gi mma.
- ¹¹ Ha ga-ekwuputa banyere ebube nke alaeze gi. Kwuputakwa maka idi ike gi,
- ¹² ka mmadu niile mata ihe banyere oru ukwuu gi niile di iche iche na ebube nke idi mma alaeze gi.
- ¹³ Alaeze gi bu alaeze na-adigide ruo mgbe ebighi ebi, ochichi gi na-adigidekwa site n'ogbo ruo n'ogbo.
- ONYENWE ANYI na-emezu nkwa ya niile na-ahukwa ihe niile o kere eke n'anya.
- ¹⁴ ONYENWE ANYI na-ekulite ndi niile dara ada na-akwagide ndi niile dara mba.
- ¹⁵ Olileanya ihe niile di na gi, i na-enye ha nri ha mgbe oge ya ruru.
- ¹⁶ I na-asaghepu aka gi na-emezu ochicho ihe niile di ndu.
- ¹⁷ Uzo ONYENWE ANYI niile ziri ezi; o na-ahukwa ihe niile o kere eke n'anya.
- ¹⁸ ONYENWE ANYI na-anọ nso ndi niile na-akpoku ya, bu ndi niile na-akpoku ya n'ezikwu.
- ¹⁹ O na-emezu ochicho niile nke ndi na-atu egwu ya; o na-anu akwa ha na-azoputakwa ha.
- ²⁰ ONYENWE ANYI na-echebe ndi niile huru ya n'anya, ma o ga-ala ndi ajo omume niile n'iyi.
- ²¹ Onu m ga-ekwuputa otuto ONYENWE ANYI; ka ihe niile e kere eke too aha nsọ ya ruo mgbe ebighi ebi.

Abụ Oma 146

Tukwasị Chineke obi

1 Toonu ONYENWE ANYị.

O mkpuruobi m, too ONYENWE ANYị.

2 Aga m eto ONYENWE ANYị ogologo ndụ m niile;
aga m abụ abụ otuto nye Chineke m mgbe m nọ na-adị ndụ.

3 Atụkwasiła ụmụ eze obi gi,
ndị bụ mmadụ efu na-apughị ịzọpụta.

4 Mgbe mmụọ ha pụrụ, ha na-alaghachi n'aja*;
n'ụbọchị ahụ, atumatụ ha na-aghọ ihe efu.

5 Onye a goziri agozi ka onye ahụ bụ, onye inyeaka ya bụ Chineke nke
Jekob,
onye olileanya ya dị na ONYENWE ANYị, Chineke ya.

6 Onye kere eluigwe na uwa,
na osimiri, na ihe niile dị n'ime ha,
ONYENWE ANYị, onye ikwesi ntụkwasi obi ya na-adigide ruo mgbe
ebighị ebi.

7 O na-ekpe ikpe ziri ezi nye ndị a na-akpagbu
na-enyekwa ndị agụ na-agụ nri.

ONYENWE ANYị na-eme ka ndị nọ n'ụlọ mkpọrọ nwere onwe ha,

8 ONYENWE ANYị na-emege anya ndị kpuru isi,
ONYENWE ANYị na-akwagide ndị niile dara mba,
ONYENWE ANYị hụrụ ndị ezi omume niile n'anya.

9 ONYENWE ANYị na-echebe ndị ọbịa,
na-elekotakwa ndị na-enweghị nna na ndị di ha nwurụ anwụ,
ma o na-eme ka ihe ghara ịgara ndị ajọ omume nke ọma.

10 ONYENWE ANYị na-achị ruo ebighị ebi,
Chineke gi, o Zayon, site n'ogbo ruo n'ogbo.

Toonu ONYENWE ANYị.

Abụ Qma 147

Onyenwe anyị dike, na onye amara

1 Toonu ONYENWE ANYị!

O bụ ihe dị mma ịbuku Chineke anyị abụ otuto.
O bụ ihe na-eweta mmasi, burukwa ihe ziri ezi ito ya!

2 ONYENWE ANYị na-ewu Jerusalem:
o na-akpoghachita ụmụ Izrel ndị a dọrọ n'agha gaa n'ala ozo.

3 O na-agwo ndị niile obi ha tiwara etiwa
na-ekechikotakwa ebe niile ha meruru ahụ.

4 O bụ ya na-ekpebi onuogugu kpakpando niile
na-akpokwa ha n'otu na otu.*

5 Onyenwe anyị di ukwu, ike ya dikwa ukwu;
nghota ya enweghi nsotu.

6 ONYENWE ANYị na-agba ndị di umeala n'obi ume

* Abụ Qma 146:4 146:4 Ekl 12:7 * Abụ Qma 147:4 147:4 Ajz 40:26

ma ọ na-atụda ndị ajoy omume n'ala.

⁷ Jirinụ ekele bukwo ONYENWE ANYI abụ;
jirinụ ubo akwara kporo Chineke anyi egwu.

⁸ O na-eji igwe ojii na-ekpuchi mbara eluigwe;
o na-ewetara elu uwa mmiri ozuzo
na-eme ka ahija puo n'elu ugwu niile.

⁹ O na-enye ehi niile nri
na-enyekwa umu ugooma nri mgbe ha na-ebeku ya akwa n'ihu nri.

¹⁰ Mmasi ya adighi n'ike nke inyinya,
maobu n'ike ukwu nke mmadu.

¹¹ ONYENWE ANYI na-enwe mmasi n'ebe ndi na-atu egwu ya no,
ndi olileanya ha di na ihunanya ya nke na-adighi agharipu.

¹² O Jerusalem, jaa ONYENWE ANYI mma;
o Zayon, too Chineke gi.

¹³ N'ihu na o wusiela mkporo onu uzo ama gi niile ike,
na-agozikwa ndi niile bi n'ime gi.

¹⁴ O na-eme ka oke ala gi nwee udo,
jirikwa oka wiiti kachasi mma nyejuo gi afo.

¹⁵ O na-ezipu iwu ya n'elu uwa niile;
okwu ya na-agbasa ngwangwa.

¹⁶ O na-atusa snoo n'ala dika aji anu,
na-efesasi igirigi snoo dika ntụ.

¹⁷ O na-atudata mkpuru mmiri ya di ka mkpuru okwute.
Onye puru iguzogide oke ifufe oyi ya?

¹⁸ O na-ezipu okwu ya na-agbaze ha;
o na-akpalite ikuku ya mee ka mmiri bido isoghari.

¹⁹ O kpugheela okwu ya nye Jekob,
iwu ya na ukpuru ya niile nye Izrel.

²⁰ O mesobeghi mba ozo udi mmeso di otu a.
Ha amakwaghi iwu ya niile.

Toonu ONYENWE ANYI!

Abụ Qma 148

Toonu Onyenwe ihe niile

¹ Toonu ONYENWE ANYI.

Toonu ONYENWE ANYI site n'eluigwe,
toonu ya n'ebe niile kachasi elu.

² Toonu ya, ndi mmuo ozi ya niile,
toonu ya, unu usuu ndi agha ya niile.

³ Toonu ya, anyanwu na onwa
toonu ya, kpakpando niile.

⁴ Toonu ya, unu eluigwe kachasi elu

na unu mmiri dị n'elu mbara eluigwe.

⁵ Ka ha niile too aha ONYENWE ANYI,
n'ihì na ha niile malitere idị site n'okwu onụ ya.

⁶ O doro ha n'onondu ha ga-anọ ruo mgbe ebighị ebi;
o nyere iwu nke a na-agaghị agabiga.

⁷ Toonu ONYENWE ANYI, site n'ụwa,
unu oke anụ mmiri niile na ogbu mmiri niile,

⁸ na amuma, na mkpuru mmiri, na snoo na igwe ojii niile,
na oke ifufe niile na-eme ihe o nyere n'iwu,

⁹ unu ugwu ukwu niile, na ugwu nta niile
na osisi niile na-amị mkpuru na osisi sida niile

¹⁰ na anụ ohia, na anụ ulo niile,
na ihe niile na-akpu akpu n'ala na nnunu niile,

¹¹ ndi eze niile nke ụwa na mba niile di iche iche,
unu umu eze na ndi niile na-achi achị n'ụwa,

¹² umu okorobia na umu agboghọ,
ndi okenye na umuntakiri.

¹³ Ka ha niile too aha ONYENWE ANYI,
n'ihì na o bu naani aha ya ka e buliri elu;
ebube ya di ukwu karịa eluigwe na ụwa.

¹⁴ O meela ka mpi* ndi ya di elu,
otuto ndi nso ya niile,
nke Izrel ndi o huru n'anya.

Toonu ONYENWE ANYI.

Abụ Qma 149

Abụ otuto

¹ Toonu ONYENWE ANYI!

Bukuonu ONYENWE ANYI abụ ohuru.
Bunun abụ ito ya n'etiti ndi nso ya.

² Ka Izrel nuria onu n'ime onye kere ha;
ka ndi bi na Zayon nwee obi uto n'ime Eze* ha.

³ Ka ha jiri ite egwu too aha ya
ka ha jiri oyo na ubo akwara kporo ya egwu.

⁴ N'ihì na ihe banyere ndi ya na-atọ ONYENWE ANYI uto.
O na-eji nzoputa† kpukwasị ndi di umeala n'obi n'isi dika okpueze.

⁵ Ka ndi nso nuria onu n'ime nsopuru a,
bukwaa abụ n'ihì onu n'elu ihe ndina ha.

⁶ Ka otuto Chineke diri n'onu ha,
ka mma agha ihu abuo‡ dirikwa n'aka ha,

* **Abụ Qma 148:14** 148:14 Mpi bu ihe na-egosiputa ike, guo akwukwo 1Sa 2:1 * **Abụ Qma 149:2** 149:2 Nkp 8:23; Zek 9:9; Mat 21:5 † **Abụ Qma 149:4** 149:4 Abụ 132:16; Ajz 61:10 ‡ **Abụ Qma 149:6** 149:6 Hib 4:12; Mkp 1:16

- 7 *iji booro mba niile obo*
 taakwa ndi niile di iche iche ahuhu,
 8 *iji mkporo igwe kee ndi eze ha*
 na ndi ha a na-asopuru agbu igwe,
 9 *imezu ihe ahụ e kpebiri, deputakwa megide ha.*
 Nke a bu nsopuru diri ndi nso ya.

Toonu ONYENWE ANYI.

Abụ Oma 150

Ka ihe niile too Onyenwe anyi

1 Toonu ONYENWE ANYI.

- Toonu Chineke n'ime ulonso ya.
 Toonu ya, na mbara igwe nke ike ya.
 2 Toonu ya, n'ihu oru niile o ruru site n'ike ya.
 Toonu ya, n'ihu idi ukwu ya nke kachasi idi ukwu niile.
 3 Werenu opi ike too ya,
 werekwanu ubo akwara na une too ya,
 4 jirinu ihe iti egwu na ite egwu too ya,
 jirikwanu ubo akwara di iche iche na oja too ya,
 5 werenu ogene too ya,
 werekwanu ogene na-ada oke uda too ya.
 6 Ka ihe niile na-eku ume too ONYENWE ANYI.

Toonu ONYENWE ANYI.*

* **Abụ Oma 150:6** 150:6 Mgbè mmadu na-eti, Toonu Onyenwe anyi, ya na onye na-eti Haleluya, na-ekwu otu ihe ahụ.

Ilu The mere e ji dee Ilu

- 1 Ndi a bu ilu Solomon nwa Devid, eze Izrel.
 2 O bu maka amamihe na ntuziaka,
 maka ighota okwu niile kwesiri ighota nke oma,
 3 n'ih i nweta ntuziaka n'inwe uche,
 ime ezi omume na ikpe ziri ezi nke aghugho na-adighi.
 4 N'ih ime ka ndi na-enweghi uche nwee ezi uche,
 ka ndi na-eto eto nweta ihe omuma na izuzu oma.
 5 Ka onye maara ihe gee ntj, tukwasikwa ihe n'ihe o maara,
 ka ndi nwere nghota nwetakwa ezi ndumodu.
 6 Ka ha ghota ilu niile na okwu niile
 na-esi n'onu ndi maara ihe.
- 7 Itu egwu ONYENWE ANYI bu mmalite ihe omuma.*
 O bukwa naani ndi nzuzu bu ndi na-adighi anabata amamihe na ido
 aka na ntj.

Okwu mmalite: Nkwado maka inabata amamihe

Ido aka na ntj banyere ndi nrafu

- 8 Nwa m, na-ana ntj na ntuziaka nke nna gi
 ahapukwala ndumodu nne gi.
 9 N'ih i na okpu amara ka ha ga-aburu isi gi,
 burukwa ihe inya n'olu nye gi.
- 10 Nwa m, o buru na ndi mmehie ara gi ura,
 ekwenyerela ha, Ekwela!†
 11 O buru na ha asi gi, "Bia soro anyi; ka anyi zoo onwe anyi,
 tigbuo onye obula anyi huru,
 bu onye na-emeghi ihe ojoo obula.
 12 Ka anyi loo ha na ndu, dika ala ili,
 loo ha kpamkpam dika ndi na-arjida n'olulu.
 13 Anyi ga-enwetakwa otutu ihe di oke onuahia,
 nke anyi ga-akwaju n'ulo anyi.
 14 Soro anyi fee nza gi ka anyi nwaa ike anyi,
 ihe obula kwa anyi nwetara, anyi na gi ga-ekekota ya onu."
 15 Nwa m, ejela ije n'uzo ndi di otu a,
 a zookwala ukwu n'okporozu ha;
 16 n'ih i na ukwu ha na-agba oso ime ihe ojoo,
 na-emekwa ngwangwa iwufu obara.
 17 O bu ihe abaghi uru igbasa ugbu,
 n'ebe nnunu obula na-ahu ya anya.
 18 Ma ndi a na-esi onya nke na-ama ha.
 Ha onwe ha ka onya ahu ga-ejide.
 19 Otu a ka o na-adikwara ndi o na-agusi agu uke inweta akunuba n'uzo
 na-ezighi ezi.
 N'ih i na igbaso uzu di otu a na-ewetara ndi na-eso ya onwu.

* 1:7 1:7 Ilu 9:10; Ilu 15:33; Ekl 12:13 † 1:10 1:10 Jen 39:7-10; Dit 13:8; Efe 5:11.

Jidesie amamihe aka ike

- 20 Amamihe na-eti mkpu n'ezi ka mmadu nụ.
Olu ya na-ada ụda n'ama.
- 21 Ọ bụ n'isi akụkụ ụzọ nke mkpọtụ dikaarisiri ka ọ na-akpọ oku,
n'onye ụzọ ama obodo ka ọ na-anọ ekwuputa okwu onye ya niile.
- 22 “Unu ndi na-enweghi uche ruo ole mgbe ka unu ga-anogide buru ndi
ga-ahụ enweghi uche n'anya?
Ruo ole mgbe ka ndi na-akwa emo ga-anogide na mmasi ikwa emo?
Ruo ole mgbe ka ndi nzuzu ga-anogide na-akpọ ihe omuma asi?”
- 23 Ọ buru na unu gere nti na mba m na-abara unu,
aga m awupu echiche niile nke obi m nye unu,
aga m emekwa ka unu mara okwu m.
- 24 Ma ebe ọ bụ na unu egeghi nti mgbe m kporo oku,
setipukwa aka m nye unu ma ọ dighi onye nara nti,
- 25 ebe ọ bụ na unu akpola ndumodu m asi,
jukwa inabata iba mba m nye unu,
- 26 ubochi unu ga-adaba na mmekpa ahụ, aga m achị ochi.
Mgbe ihe egwu biakwasiri unu, aga m akwa unu emo.
- 27 Mgbe oke ihe egwu ga-abiakwasị unu dika ikuku di ike,
mgbe nhuju anya ga-erubiga n'elu unu dika oke ifufe,
mgbe ita ahuhu na nsogbu ga-agbagwoju unu anya.
- 28 “Agaghi m ege nti n'akwa unu, ọ bụ ezie na unu ga na-akpọ m.
Unu ga-achokwa m ma unu agaghi achota m.
- 29 N'ih i na unu mechiri anya unu n'ebe ihe omuma di,
unu atughị egwu ONYENWE ANYI.
- 30 Unu anaghi nti na ndumodu m.
Unu leliri iba mba m anya.
- 31 Ihe niile unu kuru ka unu ga-aghota.
Ọ bukwa ụzọ unu na ndumodu unu ga-eju unu afọ.
- 32 N'ih i na ezejighi ije nke ndi na-enweghi uche na-egbu ha,
ọ bukwa onodu afọ ojuju ndi nzuzu ga-alakwa ha n'iyi.
- 33 Ma onye na-ege nti n'okwu m ga-ebi obi ntukwasị obi.
Ọ ga-anọ juu na-enweghi ihe obula ga-atu ya egwu.”

2*Iba uru nke amamihe*

- 1 Nwa m, ọ buru na i nabata okwu onye m niile
zobekwa iwu m niile n'ime obi gi,
- 2 toọ nti gi n'ala nye amamihe,
weputa obi gi inwe nghota.
- 3 E, ọ buru na ọ bụ ihe omuma ka i na-akpoku,
ọ burukwa na ọ bụ nghota ka i na-eweliri olu gi,
- 4 ọ buru na i na-achọ ya dika i si achọ ọlaocha
maobu akụ nke zoro ezo,
- 5 mgbe ahụ, i ga-aghatakwa ihe bu itu egwu ONYENWE ANYI
chotakwa ihe omuma nke Chineke.
- 6 N'ih i na ọ bụ ONYENWE ANYI na-enye amamihe;
n'ebe ọ nọ ka nghota na ihe omuma na-esi abia.*

* 2:6 2:6 1Ez 3:9,12; Job 32:8; Jem 1:5.

- 7 Ọ na-edebere ndị ụzọ ha ziri ezi nzube ọganihu,
 ọ bụ ọta nye ndị na-eje ije n'izuoke.
- 8 Ọ na-echebekwa ụzọ nke ndị na-eme ezi ihe na-agbaso,
 na-elekọtakwa ụzọ nke ndị hụrụ ya n'anya na-agbaso.
- 9 Mgbe ahụ ka ị ga-aghọta ihe ziri ezi
 na ihe dị mma na ezi ụzọ niile.
- 10 N'ihì na amamihe ga-enwe ọnọdụ n'ime obi gị,
 ihe ọmụma ga-adịkwa mkpuruobi gị ụtọ.
- 11 Izuzu zuruoke ga-echebe gị,
 nghọta ga na-eche gị nche.
- 12 Amamihe ga-azọputa gị site n'ụzọ ndị mmehie,
 sitekwa na mmadụ ndị okwu ha joro njọ,
- 13 ndị hapuru ụzọ niile ziri ezi nke Chineke
 na-agbaso ụzọ niile nke ọchịchiri,
- 14 ndị na-anuri ọñụ n'ihe ọjọọ,
 n'ihì na mmehie ha na-atọ ha ụtọ.
- 15 Ihe ọbụla ha na-eme gbagoro agbago,
 jọkwa njọ.
- 16 Ọ bụ naanị amamihe ga-anaputa gị n'aka nwanyị akwuna,
 na nwanyị na-abughị nwunye gị nke na-ekwu okwu nrabu.
- 17 Onye na-ahapụ di ọ luru n'agboghọ,
 nke chefuru ọgbugba ndụ ọ gbara n'ihu Chineke.
- 18 Ụlọ nwanyị di otu a di n'okporoụzọ
 nke na-eduba n'onwu na n'okụ ala mmuo.
- 19 Ndị ikom niile banyere n'ulo ha na-ala n'iyi.
 Ha adighi alotakwa n'okporoụzọ nke na-eduba na ndụ.
- 20 N'ihì nke a, ị ga-aga ije n'ụzọ ndị ezi omume,
 debekwa ụkwụ gị n'okporoụzọ niile nke ndị ezi omume,
- 21 n'ihì na ọ bụ naanị ndị ziri ezi ga-ebi n'ala ahụ,
 ndị na-enweghị ita uta ga-afodukwa n'ime ya.
- 22 Ma ndị na-emebi iwu ka a ga-ebipụ site n'ala ahụ,
 ọ bụkwa ndị na-ekwesighi ntukwasị obi ka a ga-ewezuga na ya.

3

Amamihe na-eweta ahụ ike

- 1 Nwa m echezọla ihe niile m ziri gị.
 Ma debe iwu m n'obi gị.
- 2 N'ihì na ha ga-eme ka ndụ gị di ogologo ruo otutu afo,
 wetakwara gị udo na ọganihu.
- 3 Ekwela ka ihunanya na ikwesi ntukwasị obi hapu gị,
 kekwasị ha n'olu gị,
 deekwa ha n'elu mbadamba nkume, bụ obi gị.*
- 4 Mgbe ahụ, ị ga-enwe ihuoma na ezi aha
 n'anya Chineke na n'ihu mmadụ.

* 3:3 Ịsugharị ya n'uzọ ọzọ ga-abụ, deekwa ha n'ime obi gị 7:3; 2Kọ 3:3

- 5 Tụkwasi ONYENWE ANYị obi gị niile,
adaberekwala na nghota gị.
- 6 N'ihe obula i na-eme, ka Chineke bute ụzọ,
ọ ga-eduzi gị, meekwa ka okporouzo gị niile gazie.
- 7 A bula onye maara ihe n'anya nke onwe gị.
Tụọ ONYENWE ANYị egwu, kpọkwa ihe ojọọ asi.
- 8 Nke a ga-eme ka i nwee ahụ ike
gbaakwa ọkpukpụ gị ume.
- 9 Sọpuru ONYENWE ANYị site n'inye ya mkpuru mbụ nke akunuba gị,
na mkpuru mbụ nke ihe ubi gị.
- 10 Mgbe ahụ ka ọ ga-eme ka ọba gị niile jubigakwa oke,
ebe inara mmanya gị ga-epuputa na mmanya oheru.
- 11 Nwa m nwoke ajula ido aka na nti nke ONYENWE ANYị,
ike agwula gị inagide iba mba ya.
- 12 N'ihu na ọ bu ndi ONYENWE ANYị huru n'anya ka ọ na-abara mba,
dika nna si abara nwa ya nke ihe ya na-atọ ya uto mba.
- 13 Onye a goziri agozi ka mmadu ahụ bu onye chotara amamihe,
onye nwetara nghota.
- 14 N'ihu na amamihe di mma karịa oiaocha,
ọ bakwara uru karịa oiaedo.
- 15 O di oke onuahia karịa oia rubi,
ọ dighi ihe na-amasi gi e ji atunyere ya.
- 16 Ndu ogologo di n'aka nri ya;
n'aka ekpe ya ka akunuba na nsopuru dikwa.
- 17 Uzọ ya bu uzọ di mma
burukwa uzọ udo.
- 18 Amamihe bu osisi nke ndu[†] nye ndi na-ejide ya aka,
e, onye ahụ nke na-ejidesi ya aka ike ka ihe na-agara nke oma.
- 19 O bu site n'amamihe ka ONYENWE ANYị ji toọ ntoala uwa;
ọ bukwa nghota ya mere ka eluigwe diri ebe ọ di.
- 20 Esitere n'ihe omuma ya kewaa ogbu mmiri niile,
igwe ojii na-atudakwa igirigi.
- 21 Nwa m nwoke, ekwela ka ihe abuo ndi a site n'ihu gi wezuga onwe ha:
amamihe na nghota nke ime ihe di mma n'izuzu zuruoke,
- 22 n'ihu na ha na-enye gi ndu oheru,
ha bukwara gi ihe icho mma amara n'olu gi.
- 23 Ha na-eme ka i na-aga ije n'uzo gi na-enweghi ihe egwu
maobu ihe mkpobi ukwu.
- 24 Mgbe i ga-edina ala, i gaghị atụ egwu,
i ga-edina ala ura gi ga-adị uto.
- 25 I gaghị atụ egwu ihe mbibi mberede obula
maobu tụọ egwu ila n'iyi nke na-abiakwasị ndi ajo omume.
- 26 N'ihu na ONYENWE ANYị bu ebe ndabere gi,
ọ ga-echebekwa gi.

† 3:18 3:18 Jen 2:9; Ilu 11:30; Ilu 15:4; Mkp 2:7

- 27 Ejigidele ihe oma i puru imere onye ozo
mgbe o di gi n'aka ime ya.‡
- 28 A sikwala onye agbataobi gi laa,
biaghachi azu echi
mgbe i nwere ike ime ya taa.
- 29 Agbala izu ojoo megide onye agbataobi gi,
n'ih na o nwere ntukwasị obi n'ebe i no.
- 30 Ebola mmadu ebubo na-enweghi isi,
mgbe onye ahụ na-emeghi gi ihe ojoo obula.
- 31 Ekwasola onye na-eme ihe ike ekworo
maobu horo uzo ya obula.
- 32 N'ih na ndi di otu a bu ihe aru n'anya ONYENWE ANYI,
ma o na-emeso ndi na-eme ihe ziri ezi mmeso oma.
- 33 Obubu onu ONYENWE ANYI di n'ulo ndi na-eme ajo omume,
ma o na-agosi ulo ndi ezi omume.
- 34 Ndi mpako na-akwa emo ka ya onwe ya na-akwakwa emo,
ma ndi di umeala n'obi ka o na-enye amara.§
- 35 Ndi maara ihe na-enweta nsopuru,
ma ndi nzuzu na-enweta ihere.

4

Amamihe Kachasi ihe niile

- 1 Umu m ndi ikom, geenu nti na ndumodu nke nna unu,
lezienu anya ka unu nwee nghota.
- 2 Naanu nti, nwee uche, n'ih na o bu ezi ozizi ka m na-ezi unu;
ya mere, unu ahapukwala iwu m.
- 3 Mgbe m bu nwantakiri n'ulo nna m,
mgbe m ka di ntakiri, burukwa naani otu nwa nne m ji,
4 o ziri m ihe, sikwa m,
"Ka obi gi jidesie okwu m niile ike,
debe n'iwu niile, i ga-adikwa ndu.
- 5 Nweta amamihe, nwetakwa nghota,
echezokwala okwu m, maobu site na ya wezuga onwe gi.
- 6 Ahapula amamihe, o ga-echebe gi,
hu ya n'anya, n'ih na o ga-eduzi gi.
- 7 Mmalite amamihe bu nke a, nweta amamihe,
ihe obula o ga-efu gi, nweta nghota.
- 8 O buru na i bulie amamihe elu, o ga-ebulikwa gi elu.
Jidesie ya ike, o ga-ewetara gi oke nsopuru.
- 9 O ga-eji okpueze okoko osisi choo isi gi mma
nyekwa gi okpueze mara mma n'isi gi."
- 10 Nwa m, naa m nti, meekwa ihe m gwara gi;
i ga-enwekwa ndu ogologo.
- 11 M ga-edu gi n'uzo nke amamihe,
duokwa gi n'uzo ziri ezi.
- 12 O buru na i bie udi ndu di otu a, ihe agaghi akpo gi n'ukwu n'ije gi,

‡ 3:27 3:27 Gal 6:10. § 3:34 3:34 Jem 4:6; 1Pt 5:5

- ị gaghị asụkwa ngongọ mgbe ị na-agba ọsọ.
- 13 Mee ihe niile m gwara gị, echefukwala ha,
n'ihì na ọ ga-eduba gị na ndụ zuruoke.
- 14 Emela dika ndị na-emebi iwu.
Esokwala ụzọ ha.
- 15 Zeere ha, ejekwala n'ụzọ ha;
chepu ihu gị n'ụzọ ahụ,
- 16 n'ihì na ndị na-emebi iwu adighị arahụ ụra tutu ha emee arụ nke ụbọchi
ahụ.
Ha anaghị ezu ike tutu ha emee ka otu onye maa n'onyia.
- 17 Ha na-eri ihe oriri nke mmebi iwu,
na-anụkwa ihe ọñụñụ nke ọgbaaghara.
- 18 Ma ụzọ ndị ezi omume dị ka anyanwụ na-awa n'isi ụtụtụ,
nke na-enwuwakwa dika ihè n'etiti ehiehie ụbọchi.
- 19 Ma ụzọ onye na-emebi iwu dị ka itiri nke ọchịchiri,
ha anaghị ama ihe na-eme ka ha sụọ ngongọ.
- 20 Gee ntị nwa m, n'ihe m na-ekwu.
Gee ntị nke ọma.
- 21 Doo ihe ndị a n'uche gị mgbe niile;
ka ha bamiekwa n'ime obi gị,
- 22 n'ihì na ha bụ ndụ nye ndị chọtara ha,
burụkwa ahụ ike nye mmadụ.
- 23 Nke ka nke, lezie echiche uche gị niile anya,
n'ihì na ha na-emetụta ndụ gị niile.
- 24 Ka ụgha ọbụla ghara isi gị n'ọnyụ pụta;
kpọọ igha ụgha niile na okwu rụrụ arụ niile asị.
- 25 Legide anya n'ihu ime ihe bụ eziokwu;
atugharịkwala isi gị ile ihe ọbụla.
- 26 Leruo ije ụkwụ gị anya,
doziekwa ụzọ gị niile ka ọ guzozie.
- 27 Ewezugala onwe gị site n'aka nri maọbụ n'aka ekpe;
si n'ihe ọjọọ wezuga ụkwụ gị.

5

Idọ aka na ntị banyere ikwa iko

- 1 Nwa m, naa ntị n'okwu amamihe m,
gee ntị n'okwu nghọta m ndị a.
- 2 Lezie anya, ka i debe izuzu dị iche iche,
ka egbugbere ọnyị gị na-echebekwa ihe ọmuma.*
- 3 N'ihì na egbugbere ọnyị nwanyị na-akwa iko na-atọ ka mmanụ anụ,
okwu ọnyị ya na-akwọ mụrụmụrụ karịa mmanụ.
- 4 Ma n'ikpeazu, ọ na-elu ilu dika oluilu
dịkwa nkọ ka mma agha ihu abụọ.
- 5 Ụkwụ ya abụọ na-arịdaru n'ọnwụ,
nzọ ụkwụ ya abụọ na-eje n'ụzọ ọkụ ala mmụọ.
- 6 N'ihì na ọ dighị agbaso ụzọ kwesiri ndụ;
ụzọ ya gbagoro agbagọ, ma ọ maghị nke a.

* 5:2 5:2 Mal 2:7

- 7 Ugbu a umu m, geenu m nti,
unu esikwala n'okwu niile nke onu m wezuga onwe unu.
- 8 Gbaara nwanyi di otu a oso!
Ejekwala onu uzọ ulo ya nso,
- 9 ka i ghara ire ugwu gi n'ebe ndi ozọ no,
maobu were ndu gi tinye n'aka ndi na-enweghi obi ebere.
- 10 Ka ndi obia ghara inwe oke oriri n'elu aku gi,
ka ihe niile i dogburu onwe gi n'oru ikpata gharakwa imejuputa ulo
onye ozọ.
- 11 Ka i gharakwa isu ude n'ikpeazu
mgbe oria ga-eripia okpukpu gi na anu ahụ gi.
- 12 Mgbe i ga-asi, Lee ka m si kpoọ ido aka na nti asi!
"Leekwa ka obi m si lelia iba mba anya!"
- 13 Eghegi m nti n'ozizi nke ndi nkuzi m
maobu nabata ndumodu nke ndi ndumodu m.
- 14 N'ihu na ugbu a, abiaruola m na mbibi
n'ihu oha mmadu niile."
- 15 Nuo naani mmiri nke si n'ite mmiri gi;
mmiri di mma nke si n'olulu mmiri gi.
- 16 Gini mere i ga-eji kwe ka isi mmiri gi soọ n'okporouzo,
ka mmiri nke aka gi soọ n'ama?
- 17 Kwee ka ha buru nke naani gi,
nke onye obia na-agaghi enwe oke n'ime ya.
- 18 Kwere ka ibu nwoke gi buru ngozi nye gi;
nriakwa onu n'ihu nwunye nke i lutara n'okorobia gi.
- 19 Nne anu nke na-ahu n'anya, dika ele mara mma,
ka ara di ya n'obi zuore gi,
ka ihunanya ya na-enye gi obi utọ mgbe obula.
- 20 Gini ka i na-achọ n'ahu nwanyi na-akwa iko?
Gini mere i ji na-amaku nwunye onye ozọ obi?
- 21 N'ihu na ONYENWE ANYI na-ele gi anya,
ihe niile i na-eme ka o na-ahu.
- 22 Onye na-emebi iwu na-esite na mmehie ya laa onwe ya n'iyi;
mmehie ndi a bu udọ nke na-ejide ya.
- 23 O ga-anwu n'ihu na o nabataghi ido aka na nti;
o bukwa nzuzu ya dufuru ya.

6

Ido aka na nti banyere nzuzu

- 1 Nwa m, o buru na i nara onye agbataobi gi n'ibe,
o buru na i nara aka i buru onye obia onye akaebe,
- 2 i burula onye mara n'onya site n'ihe i kwuru,
burula enwudere site n'okwu onu ya.
- 3 Mee nke a, nwa m, si n'ime ya wepu onwe gi;
n'ihu na idabala n'aka onye agbataobi gi:
Jee osiiso weda onwe gi n'ala rifo ya
enyekwala ya izuikwe obula.
- 4 Ekwekwala ka ura baa gi anya abuo,
ekwekwala ka mbubara anya gi ruo ura.

- 5 Napụta onwe gi, dika mgbada site n'aka dinta,
maoḅu dika nnunụ site n'onyanya.
- 6 Gaa mụta ihe site n'aka ndanda, gi onye umengwu.
Muta ihe site n'uzo ya niile.
- 7 O bu ezie na o nweghi eze na-achikota ha,
maoḅu onyendu, maoḅu ochiagha,
- 8 ma o na-akpakota nri ya n'oge okochi
ma na-ewebata nri ya n'oge owuwe ihe ubi.
- 9 O bu ruo ole mgbe ka i ga-edina ala n'ebe ahụ, gi onye umengwu?
Olee mgbe ka i ga-esi n'ura bilie?
- 10 Nwa ura nta, nwa iru ura nta,
nwa ichikoba aka nta zuo ike,
- 11 ubiam ga-abiakwasị gi dika onye ohi,
uko abiakwasikwa gi dika onye na-apunara mmadu ihe.
- 12 Onye okwu na uka na onye omume ya jogburu onwe ya,
onye na-ejeghari na-ekwu okwu aghugho,
13 onye ji iro na-egbu ikuanya ya,
jiri ukwu ya na-ekwu okwu
na mkpisiaka ya na-egosi ihe.
14 Onye obi ya na-echeputa ihe ojoo na aghugho,
onye na-akpalikwa esemokwu mgbe niile.
- 15 N'ihia ya, mbibi ga-abiakwasị ya na mberede;
n'otu ntabi anya ka a ga-ebibi ya, apughikwa igwota ya.
- 16 O di uzo ihe isii ONYENWE ANYI kporo asi,
e, ha di asaa bu ihe aru n'ebe o no.
17 Anya di nganga,
ire na-ekwu okwu ugha,
aka na-awufu obara ndi na-emeghi ihe ojoo.
18 Obi na-echeputa nzube ojoo;
ukwu na-eme ngwangwa igbaba n'ajo ihe,
19 onyeama ugha na-awupu ugha dika mmiri
na onye na-agbasa esemokwu n'etiti umunna.
- Ido aka na nti banyere ikwa iko*
- 20 Nwa m, debe ihe nna gi nyere gi n'iwu,
ahapukwala iwu nke nne gi.*
- 21 Ka ndumodu ha diri gi n'obi mgbe niile,
ka i ghara ichefu ha.
- 22 Mgbe i na-ejeghari, o ga na-edu gi;
mgbe i na-arahu ura, o ga na-eche gi.
Mgbe i tetakwara, ha ga-akpanyere gi uka.
- 23 N'ihia na iwu a bu oriona,[†]
Ihe ozizi a bukwa ihè,[‡]
otu a kwa ido aka na nti na iba mba
bu uzo ezi ndu,
- 24 idebe gi ka i puo n'ebe nwunye onye agbataobi gi no,

* 6:20 6:20 Efe 6:1 † 6:23 6:23 Abu 119:105 ‡ 6:23 6:23 Abu 19:8; 2Pt 1:19

sitekwa n'ire uto nke nwanyi ojoo.

- 25 Ekwela ka agu n'ezighi ezi guo gi n'ime obi n'ih i ma mma ya, ma o bukwanu ka o jiri ile anya ya rata gi.
- 26 N'ih i na nwanyi akwuna ka enwere ike iji otu ogbe achicha nweta, ma nwunye nwoke ozo na-achu nta ndu gi ila ya n'iyi.
- 27 Mmadu o puru iguru oku tukwasi n'ahu ya, ma uwe ya ereghi oku?
- 28 Mmadu o puru ije ije n'elu icheku oku ma ukwu ya ahapu igbuchapu?
- 29 Otu a ka o na-adiri nwoke na-abakwuru nwunye mmadu ibe ya; o nweghi onye obula na-emetu ya aka nke a na-agaghi ata ahuhu.
- 30 Ndi mmadu adighi eleda onye ohi anya ma o buru na o zuo ohi ka o were gboo mkpa aguu nke na-agusi ya ike.
- 31 Ma o buru na ejide ya o ga-akwughachi ugwo ihe niile ah u o zuru okpukpu asaa.
N'agbanyeghi na nke a ga-eme ka o ree ihe niile o ji biri n'ulo ya.
- 32 Ma nwoke ah u na-akwa iko bu onye nzuzu, amamihe kor o ya, n'ih i na o bu onwe ya ka o na-ala n'iyi.
- 33 A ga-eti ya ezi ihe otiti, a ga-elelikwa ya anya, ihere ya agaghi ekwe ihichapu.
- 34 N'ih i na di nwanyi ah u ga-esite n'ekworo wee iwe di oku; o gawkaghi enwe obi ebere n'ebe o no n'ubochi o ga-abo ob o.
35 O gaghi anara ihe obula n'onodu ihe nkweghachi n'ih i ihe ojoo o mere ya.
O nwekwaghi ihe a ga-enye ya puru ime ka iwe ya daju o.

7

Ido aka na nti banyere nwanyi na-akwa iko

- 1 Na-agbaso okwu m nwa m, nogide na ya, dokwaa iwu m niile n'ime obi gi.
- 2 Debe iwu m ka i di ndu,*
chee ozizi m nche dika o bu mkpuru anya gi.
- 3 Kee ha na mkpisiaka gi,
deekwa ha n'elu mbadamba nkume, bu obi gi.
- 4 Hu amamihe n'anya dika nwaagbogh o i huru n'anya;
hukwa inwe nghota n'anya dika a ga-asi na o bu nwanne gi.
- 5 Kwee ka ha debe gi, ka i ghara ijekwuru nwanyi na-akwa iko,
ka i gharakwa ina nti n'okwu ire uto ya.
- 6 N'ih i na otu ubochi,
esi m na oghereikuku di n'ulo m lepu anya,
- 7 hu n'etiti ndi na-enweghi uche,
ahutara m otu nwokorobia n'etiti ha,
onye amamihe kor o,
- 8 ka o na-aga n'uzo di nso ebe nkuku ulo
n'akuku ulo nwanyi ihere na-adighi eme,

* 7:2 7:2 Lev 18:5; Aiz 55:3

- 9 n'oge anyasi, dika chi na-eji,
mgbe oghichiri na-agbachi.
- 10 Mgbe ahụ, nwanyi ahụ putara zute ya.
O yi uwe dika nwanyi akwuna, jiri aghughọ na-abiakwute ya.
- 11 (O na-eme uzụ na-anaghi nti inu ihe obuga.
Ukwu ya anaghi anogide n'ulo ya.
- 12 O na-akwughari ma n'okporozo ma n'ama;
na-amighari n'ebe nzuzo niile.)
- 13 O weere aka ya abuo jikuo nwokorobia ahụ n'olu, sutu ya onu,
were ihu nke ihere na-adighi, si:
- 14 "Emezuru m nkwa niile m kwere taa,
enwekwara m nri nke sitere n'ihe aja udo m churu n'ulo m,
- 15 O bu gi ka m na-achokwute,
lee gi ka i na-abia.
- 16 Agbasaala m akwa mara mma n'elu ihe ndina m,
bu akwa ocha mara mma turu otutu agwa nke e ji ogho ndi Ijipt kpa.
- 17 Efesakwala m mmanu isi oma nke maá, aloos na sinamon
n'elu n'ihe ndina m.
- 18 Bia, ka anyi were ihunanya nujubiga afo anyi;
ka anyi mee onwe anyi obi utu site ugbo a ruo ututu echi.
- 19 N'ihu na di m anoghi n'ulo
o jeela njem di anya.
- 20 O ji akpa ego juru gaa njem,
abal ole na ole ga-agafekwa tupu o lota."
- 21 Otu a ka o si jiri okwu ire utu ya megharia nwokorobia ahụ isi tutu o
kwenyere ya.
O nwekwaghi ike inaputa onwe ya site n'okwu nrafu nke nwanyi ahụ.
- 22 O sooro nwanyi ahụ dika ehi
a na-adokpu na-aga ebe a ga-egbu ya,
dika ele† nke na-aba n'onya,
23 nke na-eche ka e were akụ gbata ya n'obi.
Nwoke ahụ dika nnunu nke na-efeba n'onya
na-amaghi ihe na-eche ya puru iwepu ndu ya.
- 24 Geenụ nti, umu m, ma o bughi naani ige nti,
kama meekwanu ihe m na-ekwu.
- 25 Ekwela ka agu nke obi gi chia gi;
ejela nwanyi di otu a nso; gbaara ya oso, ka o ghara inwa gi nwetakwa
gi.
- 26 N'ihu na o mebiela ndu otutu mmadu,
otutu mmadu amaala n'onya ya.
- 27 Ulo ya bu okporozo nke na-eduba n'ili,
nke na-edubakwa n'ala onwu.

8

Okpukpo oku amamihe na-akpo

- 1 O bu na amamihe adighi eti mkpu?

† 7:22 7:22 Maobu, onye nzuzu

- 2 Ọ bụ na nghọta anaghị eme ka olu ya daa ụda?
 3 Ọ na-eguzo n'elu ebe niile dị elu n'okporouzo,
 n'agbata ụzọ niile.
 4 N'ọnu ụzọ nke obodo niile
 na n'ọnu ụzọ ụlọ niile ka ọ nọ na-eti mkpu,
 5 ọ na-asị, "Ụmụ mmadu geenụ m ntị;
 ọ bụ unu ndị dị ndụ ka m na-agwa okwu.
 6 Unu ndị na-enweghị uche, nweenụ uche zuruoke;
 unu ndị nzuzu, nweenụ nghọta.
 7 Geenụ m ntị, n'ihì na enwere m okwu dị mkpa m ga-agwa unu;
 Ihe ọbụla m kwuru bụ ihe ziri ezi,
 8 Ọnụ m na-ekwu eziokwu
 n'ihì na akporo m okwu ụgha asị.
 9 Ndumodu m zuruoke, ọ dịkwa mma.
 Ihe ojọọ ọbụla adighị n'ime ya.
 10 N'ebe onye nwetara nghọta nọ, okwu m doro anya;
 n'ebe ndị chọtara ihe omuma nọ, okwu m ziri ezi.
 11 Horo idọ aka na ntị m karịa ọlaocha
 horokwa ihe omuma karịa ọlaedo dị ezi mma."
 12 Amamihe dị mkpa karịa nkume rubi dị oke ọñahịa.
 Ọ dịkwaghị ihe a ga-eji tunyere ya.
 13 "Mụ onwe m bụ amamihe na ezi nghọta na-agakọta.
 Enwere m omuma ihe na ezi izuzu.
 14 Itu egwu ONYENWE ANYI bụ ikpo ihe ojọọ asị.
 Akporo m nganga na mpako,
 omume ojọọ nakwa okwu gbagoro agbagọ asị.
 15 Ndumodu na ezi nghọta bụ nke m;
 enwekwara m omuma ihe na ike.
 16 Site na m ka ndị eze ji achi,
 ọ bụ m na-eme ka ndị na-achị achi mee iwu ziri ezi.
 17 Site na m ka ndị eze ji achi
 bụ ndịisi niile na-achị n'ụwa.
 18 Ndị niile hụrụ m n'anya ka m na-ahụ n'anya.
 Ndị niile na-achọ m aghakwaghị ichọta m.
 19 Ana m ekenye ụba na nsopuru,
 na ikpe ziri ezi na ezi omume.
 20 Onyinye m na-enye dị mma karịa ọlaocha,
 ọ karikwara ọlaedo.
 21 Ana m aga ije n'uzọ ezi omume,
 n'okporouzo ikpe ziri ezi.
 22 Ndị niile hụrụ m n'anya, na-eketa akunuba.
 Ana m emejuputakwa ụlọakụ ha.
 23 "ONYENWE ANYI kpuru m dika mmalite ụzọ ya,
 tupu o bido ike ihe ọbụla ọzọ.
 24 Site n'ebighị ebi gara aga ka m dị;
 adikwa m adi tupu e kee ụwa.
 25 Anọ m na-adi tupu e kee ogbu mmiri,
 tupu isi iyi ọbụla agbaputa mmiri n'elu ụwa,
 26 tupu e kee ugwu ukwu
 na ugwu nta.

- 26 E, amuola m riji tupu Chineke ekee uwa
na osisi niile, na aja niile di n'ime ya.
- 27 Anọ m ya mgbe o doziri mbara eluigwe n'ọnọdu ya,
mgbe o túsara ha n'elu ogbu mmiri niile;
- 28 mgbe o hiwere mbara eluigwe,
mgbe o mere ka isi iyi niile nke ogbu mmiri di ike,
- 29 mgbe o kpara oke nye osimiri ebe o ga-akwuji,
ka mmiri ya ghara igafe iwu ya,
mgbe o kara akara ebe a toro ntọala nke uwa.
- 30 Oge ahụ niile ka m na-anọ n'akuku ya dika onye nka.
Ihe banyere m na-atokwa ya uto;
ana m egwuri egwu n'ihu ya.
- 31 Ihe niile o kere tokwara m uto,
uwa niile na umu mmadu!
- 32 "N'ih i ya, umu m ndi ikom, geenu m nti;
n'ih i na ndi niile na-eso uzọ m na-enwe onu.
- 33 Gee nti na ndumodu m ka i buru onye maara ihe,
agbakutakwala ndumodu m azu.
- 34 Ngozi diri mmadu ahụ na-ana nti n'okwu m,
onye na-anọ na nche n'onu uzọ m ubochi niile,
onye na-anọ na-echere m n'onu uzọ ulo m;
- 35 n'ih i na onye obula chotara m chotara ndu;
o natakwala ihuoma n'ebe ONYENWE ANYI no.
- 36 Ma onye na-enweghi ike chota m na-emeru onwe ya ahụ;
ndi niile kporo m asi huru onwu n'anya."

9

Okpukpo oku nke amamihe na nzuzu

- 1 Amamihe ewuola ulo ukwu ya
n'elu ogidi asaa.
- 2 O doziela oriri ya n'usoro,
o gbuola anu ya, gwaakwa mmanya.*
- 3 O zipukwala ndi ozi ya ka ha gaa kpo mmadu niile,
site n'ebe di elu nke obodo ka ha no na-akpo oku na-asi,
4 "Bianu n'ulo m, unu ndi niile na-enweghi uche"
Ma nye ndi amamihe koro, o na-asi,
5 "Bianu, rie nri m,
nuokwa mmanya m gwakotara.
- 6 Hapunu uzọ enweghi uche unu, ka unu were di ndu;
gbasokwanu uzọ mmuọ ighota ihe."
- 7 Onye obula na-adọ onye na-akwa emo aka na nti na-ewetara onwe ya
nleji;
onye na-abara mmadu ojoo mba na-enweta nkocha.
- 8 Abarala ndi na-akwa emo mba, ma o bugh i ya, ha ga-akpo gi asi;
baara ndi maara ihe mba, ha ga-ahu gi n'anya.
- 9 Kuziere onye maara ihe ihe o kwesiri imuta, o ga-ama ihe kara,
kuziere onye ziri ezi ihe o gatukwas ihe o mutara n'amamihe ya.

* 9:2 9:2 A na-eji uda maá gwakpo na mmanya i ji mee ka oto ezi uto n'onu.

- 10 N'ihì na ìtù egwu ONYENWE ANYÌ bụ mmalite amamihe,
inwe ihe omuma banyere onye Nso ahụ bukwa nghota.
- 11 N'ihì na ọ bụ site na amamihe, ka ubochi gi ga-adị ogologo.
A ga-etinyekwara gi otutu afọ na ndụ gi.
- 12 I buru onye nwere amamihe, amamihe gi ga-abara gi uru,
ma i buru onye na-akwa emo, naanị gi ga-ata ahuhu ya.
- 13 Nwanyị di nzuzu na-eme mkpotu,
o nweghi uche; ihere adighikwa eme ya.
- 14 O na-anọ odu n'onu ụzọ ụlọ ya,
n'elu oche n'ebe dikarisiri elu n'obodo,
- 15 na-akpo ndi na-aga n'uzo oku,
bu ndi na-aga mkpa ha,
16 "Ka ndi niile amamihe korọ bja n'ulo m."
- Ọ na-asikwa ndi na-enweghi uche,
17 "Mmiri e zutere n'ohi na-atọ uto,
nri e riri na nzuzo na-atokarikwa n'uto."
- 18 Ma ha adighi aghota na ndi n'adighi ndu no n'ebe ahụ,
na ndi o kporo oku nri aghoolari ndi no n'ala mmuo.

Ndi a bu ilu Solomon

10

1 Ilu di iche iche nke Solomon:

- Nwata maara ihe na-eme ka nna ya nuria onu;
ma nwantakiri di nzuzu na-ewetara nne ya n'iru uju.
- 2 Aku a kpatara n'uzo na-ezighi ezi adighi aba uru,
ma ezi omume na-azoputa mmadu site n'onwu.
- 3 ONYENWE ANYI agaghị ekwe ka onye ezi omume nwuo n'aguu,
o gakwaghị ekwe ka ihe ngide na-agara onye ajo omume nke oma.
- 4 Aka ndi umengwu na-eweta ogbenye,
ma aka na-arusi oru ike na-eweta uba.
- 5 Onye na-ekpokota n'oge okochi bu nwa maara ihe,
ma nwa ahụ nke na-arahu ura n'oge oru bu nwa na-eweta ihere.
- 6 Onye ezi omume na-anata ngozi,
ma naanị nkocha juputara n'onu onye ajo omume.
- 7 Aha onye ezi omume ka eji enye ngozi,
ma aha onye ajo omume ga-ere ure.
- 8 Onye obi ya maara ihe na-anabata ihe e nyere n'iwu,
ma onye nzuzu ekwurekwu ga-ala n'iyi.
- 9 Onye uzo ya ziri ezi na-aga ije n'atughi egwu,
ma onye uzo ya ezighi ezi ka a ga-achoputa.
- 10 Onye obula na-egbu ikuanya na-ebute ihe mwute,
onye nzuzu ekwurekwu ga-abia n'ila n'iyi.

- 11 Ọnụ onye ezi omume bụ isi iyi nke ndụ,
ma naanị nkocha jupụtara n'ọnụ onye ajọ omume.
- 12 Ịkpọ asị na-akpali esemokwu,
ma ihunanya na-ekpuchi mmehie niile.
- 13 Ndi nwere nghota na-ekwu okwu nwere isi,
ma ndi na-enweghi uche ka a na-eti ihe dika ohu.
- 14 Onye amamihe na-akpakoba ihe omuma,
ma onye nzuzu na-eji onu ya akpo ila n'iyi oku.
- 15 Aku ndi ogaranya buru ha obodo e wusiri ike,
ma ubiam bu ila n'iyi nke ndi ogbenye.
- 16 Ugwo oru onye ezi omume bu ndu,
ma ihe nweta nke onye ajọ omume bu mmehie na onwu.
- 17 Onye na-ege ntị na ndumodu na-egosi uzọ nke ndu,
ma onye na-adighi anabata ndumodu na-eme ka ndi ozọ kpafuo.
- 18 Onye ji egbugbere onu ugha ekpuchi ikpo asi
na onye na-agbasa okwu nkwtu bu onye nzuzu.
- 19 N'otutu okwu mmehie adighi akwusi
ma ndi nwere uche na-ejide ire ha.
- 20 Ire nke onye ezi omume bu olocha kachasi mma,
ma obi onye ajọ omume bu ihe onuahia nta.
- 21 Egbugbere onu onye ezi omume na-azuju otutu mmadu afo,
ma ndi nzuzu na-anwu n'ihi amamihe nke korọ ha.
- 22 Ngozi ONYENWE ANYI na-eme mmadu ogaranya,
o naghị atukwasi ya nsogbu.
- 23 Ihe na-atọ onye nzuzu utọ bu izube nzube ojo;
ma ihe na-atọ onye maara ihe utọ bu inwe nghota.
- 24 Ihe ahụ onye na-emebi iwu n'atu ujo ya ga-abiakwasi ya,
ihe onye ezi omume na-achọ ka a ga-enye ya.
- 25 Mgbe oke ifufe na-emebi ihe, ndi na-emebi iwu ka o na-eburu;
ma ndi ezi omume na-eguzosi ike ruo ebighi ebi.
- 26 Onye umengwu na-abu ihe mgbu nye onyenwe ya;
o dika anwuru oku n'anya mmadu maobu dika mmanya gbara uka
nke na-ejiji eze.
- 27 Itu egwu ONYENWE ANYI na-enye ogologo ndu,
ma onuogugu afo nke onye ajọ omume na-adị mkpumkpu.

- 28 Olileanya ndị ezi omume ga-abụ ọñụ;
olileanya ndị na-emebi iwu bụ naanị ihe efu.
- 29 Ụzọ ONYENWE ANYỊ bụ ebe mgbaba nye ndị na-enweghị ịta ụta,
maọbụ ịla n'iyi nye ndị na-eme ajoy ihe.
- 30 A pughị iwezuga* onye ezi omume,
ma onye na-emebi iwu agaghị aņogide.
- 31 N'ọñụ onye ezi omume ka mkpuru amamihe si abia,
ma ire na-ekwu okwu nduhie ka a ga-eme ka o dere duu.
- 32 Egbugbere ọñụ onye ezi omume mara ihe na-eweta ihuoma,
ma ọñụ ndị ajoy omume bụ naanị okwu nduhie.

11

- 1 Ihe ọtutu aghugho* bụ arụ n'ihu ONYENWE ANYỊ
ma ihe ọtutu zuru ezu na-anata ihuoma n'ebe o no.
- 2 Nganga bja, nleli a na-eso ya,
ma onye di umeala n'obi na-amuta ihe.
- 3 Eziokwu nke ndi ziri ezi n'obi na-edu ha;
ma omume gbago agbago nke ndi aghugho n'ala ha n'iyi.
- 4 Akunuba gi agaghị azoputa gi n'ubochi ikpe;
o bu naanị ezi omume na-anaputa site n'onwu.
- 5 Ezi omume nke ndi na-enweghi ita uta na-eme ka uzọ ha zie ezi,
ma ajoy omume nke ndi na-emebi iwu na-akwada ha.
- 6 Ezi omume nke onye ziri ezi na-azoputa ya;
ma ochicho ojoo nke ndi na-agho aghugho ka a ga-eji jide ha.
- 7 Mgbe onye ajoy omume nwuru, olileanya ya niile alala n'iyi,
ihe niile o na-ele anya inweta site n'ike ya alaakwala n'iyi.
- 8 Chineke na-azoputa ndi ezi omume site na nsogbu ha,
ma ndi ajoy omume ka o na-ahapu ka ha daba n'ime ya.
- 9 Okwu ojoo ka onye ajoy omume ji emebi onye agbataobi ya.
Ma site n'ihe omuma ka onye ezi omume ga-eji doputa ndu ya.
- 10 Oganihu nke onye ezi omume na-atọ mmadu niile uto,
otu aka ahụ kwa, onwu onye ajoy omume na-atọ mmadu niile uto.
- 11 A na-esite na ngozi nke ndi ziri ezi bulie obodo elu,
ma a n'ala ya n'iyi site n'okwu onu ndi ajoy omume.

* 10:30 10:30 Maobu, ihopu * 11:1 11:1 Lev 19:35-36; Dit 25:13-16; Mai 6:11

- 12 Ikwu okwu nleda megide onye agbataobi gi bu nzuzu;
ma onye ahụ nwere nghota na-agba nkiti.
- 13 Onye na-agba asiri na-ekpughe ihe nzuzo,
ma onye kwesiri ntukwasị obi na-ekpuchi ihe nzuzo.
- 14 N'ihie enweghi ezi ndi ndu ka obodo ji ada,
ma otutu ndi ezi ndumodu na-eweta mmeri.
- 15 Onye obula na-ana onye obia n'akaebe ga-ata ahuhu,
ma onye juru ikwu ugwo onye ozo ji, no na ntukwasị obi.†
- 16 Nso puru na-adiri nwanji nwere obioma,
ma ndi na-adighi eme ebere bu naani akunuba ka ha na-eweta.
- 17 Onye nwere obioma baara onwe ya uru,
ma onye nwere obi ojoo na-ewetara onwe ya nsogbu.
- 18 Onye ajo omume na-anata ugwo oru aghughu,
ma onye na-agma ezi omume dika mkpuru na-anata ugwo oru kwesiri ekwesi.
- 19 Onye na-eguzosi ike ime ihe ziri ezi ga-enwe ndu;
ma onye na-agbaso ihe ojoo ga-ahu onwu.
- 20 ONYENWE ANYI na-akpo ndi obi ha gbagoro agbago asi
ma ndi uzo ha na-enweghi ihe ita uta na-amasi ya.
- 21 O bu ihe doro anya na ndi na-emebi iwu ga-ata ahuhu,
ma ndi ezi omume ka a ganaputa.
- 22 Nwanji mara mma, nke na-enweghi uche,
dika olaedo a gbanyere ezi n'imi.
- 23 Olileanya onye ezi omume bu onu,
ma onye na-emebi iwu na-ele naani anya ihe ojoo.
- 24 Otu onye na-agbasapu aka ya na-enye enye ma na-eweta aku kara,
ma onye ozo na-egbochi egbochi ma na-ada ogbenye.
- 25 E, onye na-agbasa aka ya ga-aba ogaranya;
onye obula na-atute ndi ozo ka a ga-atutekwa.
- 26 Ndi mmadu na-abu onye na-achikoba mkpuru oka na-ereghi ya ere onu,
ma ha na-ekpetara onye nke di njikere ire nke ya ngozi Chineke.
- 27 Onye na-achọ ihe oma na-enweta ihuoma,
ma ihe ojoo na-abiakwasị onye na-achọ ya.
- 28 Ndi tukwasiri obi n'akunuba ha ga-ada,
ma onye ezi omume ga-epuputa dika akwukwo ndu.

† 11:15 11:15 Maobu, ga-enwe udo

- 29 Onye na-ewetara ezinaụlọ ha nsogbu ga-eketa naanị ifufe, onye nzuzu ga-abụ ohu nke onye maara ihe.
- 30 Mkpurụ nke ndị ezi omume bụ osisi na-enye ndụ, onye na-erita mkpụrụobi n'uru bụ onye maara ihe.
- 31 Ọ bụrụ na a ga-akwụ ndị ezi omume ụgwọ ọrụ ha n'ụwa a; a ga-esi ańaa ghará ịkwụ ndị na-amaghị Chineke na ndị mmehie ụgwọ ọrụ.

12

- 1 Onye ọbụla na-ahụ ịdọ aka na ntị n'anya na-ahụ ihe omuma n'anya, ma onye na-akpọ ịba mba asị bụ onye na-enweghị ụbụrụ isi.
- 2 Ezi mmadụ na-anata ihuoma site n'aka ONYENWE ANYỊ, ma onye na-atụpụta atụmatụ ọjọọ ka ọ na-ama ikpe.
- 3 Onye ajọ omume agaghị anọgide, ma apughị ihopu onye ezi omume.
- 4 Ezi nwanyị bụ ọnụ na okpueze di ya, ma nwanyị na-eweta ihere dika ire ure n'okpukpu di ya.
- 5 Echiche obi niile nke onye ezi omume bụ ihe ziri ezi, ma ndumọdụ onye ajọ omume juputara n'aghughọ.
- 6 Okwu niile nke ndị ajọ omume bụ ihe na-eweta ọnwụ, ma okwu ndị omume ha ziri ezi na-anaputa ha.
- 7 Ndi na-emebi iwu ga-ala n'iyi, ma ndi ezi omume ga-eguzosi ike.
- 8 Onye nwere uche zuruoke ka mmadụ niile na-achọ, ma onye uche ya gbagoro agbagọ ka mmadụ na-eleda anya.
- 9 Ọ ka mma ịbụ onye a na-eleli anya ma i nwere ohu, karịa ịbụ onye a na-asọpuru ma bụrụ onye nri na-adighi n'ulo ya.
- 10 Onye ezi omume na-elekota anụ ulo ya, ma obi ebere kachasi nro nke onye ajọ omume mere bụ enweghi obi ebere.
- 11 Onye na-arụ ala ubi ya ga-enwe nri n'ebe o bara ụba, ma onye na-agbaso ihe efu di iche iche, amamihe korọ.
- 12 Ndi ajọ omume na-enwekwa anya ukwu n'ihe ndi ajọ omume ibe ha nwere, ma mgboro gwu nke ndi ezi omume ga-eto eto.
- 13 A na-ejide onye ajọ omume site n'okwu onu ya, ma onye ezi omume na-esi na nsogbu wezuga onwe ya.

- 14 Ikwu eziokwu na-enye mmadu obi uto,
inwe mgbalị na-ewetara ya ngozi.
- 15 Uzọ ndi nzuzu n'uche ha onwe ha ziri ezi,
ma onye maara ihe na-aña nti nye ndumodu.
- 16 Ndi nzuzu na-egosiputa iwe ha osiso,
ma onye nwere uche na-elepuru mkpari anya.
- 17 Ezi onye akaebe na-ekwu eziokwu,
ma ajo onye akaebe na-ekwu okwu ugha.
- 18 Okwu ojo na-agbawa obi dika mma agha,
ma ire onye maara ihe na-eweta ogwugwo.
- 19 Eziokwu na-eguzo ruo mgbe ebighi ebi,
ma okwu ugha anaghi adigide.
- 20 Aghughu na-ejuputa n'obi na-eche ihe ojo;
ma ndi na-eme ka udo di na-enwe onu.
- 21 Ihe ojo anaghi adakwasị onye ezi omume,
ma ndi ajo omume enwetala nsogbu ebe o di ukwu.
- 22 ONYENWE ANYI kporo egbugbere onu n'agha ugha asi,
ma ihe ndi kwesiri ntukwasị obi na-amasi ya.
- 23 Onye nwere uche na-edebe ihe omuma ha nye onwe ha,
ma onye nzuzu na-agbasa enweghi uche ya n'anwu.*
- 24 Aka na-arusi oru ike ga-achi achi,
ma umengwu ga-akwusi naani n'oru mmanye.
- 25 Obi nke juputara na nchegbu na-ada mba,
ma okwu oma na-eme ka obi nuria.
- 26 Onye ezi omume na-eduzi onye agbataobi ya,
ma onye na-emebi iwu na-eduhie ha.
- 27 Onye umengwu adighi ahụ anụ o chutara na nta n'oku,
ma ndi na-arusi oru ike na-eri site n'aku ha nwetara n'ichu nta.
- 28 Uzọ nke onye ezi omume na-eduba na ndu,
n'uzo ahụ, onwu adighi ya.

13

1 Nwa maara ihe na-ege nti na ndumodu nna ya
ma onye na-akwa emo adighi ege nti n'iba mba.

2 Onye na-eme ezi ihe ga-esite n'okwu onu ya nweta ugwo oru,

* 12:23 12:23 Ilu 13:16

ma ndị na-aghọgbu ibe ha ga-anata ihe ike dịka ụgwọ ọrụ ha.

- 3 Mmadụ zuruoke bụ onye na-ejide ire ya aka!*
- Ma onye ekwuruekwu na-ewetara onwe ya mbibi.
- 4 Ndi umengwu na-achọ otutu ihe ma o dighi ihe ha na-enweta;
ma onye na-arusi ọrụ ike na-enweta ihe niile o choro.
- 5 Onye ezi omume kporo ugha asi,
ma okwu onu onye na-emebi iwu
na-ewetara ya ihere na nkocha.
- 6 Ezi omume mmadu na-abara ya uru na ndu ya niile,
ma ajo omume ndi mmehie na-ala ha n'iyi.
- 7 O di mmadu na-eme ka o bu ogaranya maobu onye ukpa.
Ma o dikwa mmadu na-eme ka o bu onye ukpa maobu ogaranya.
- 8 Ogaranya nwere ike jiri ego ya gbaputa onwe ya,
ma ogbenye adighi azaghachi mba banyere imeru ya ahụ.
- 9 Ihe onye ezi omume na-enwupu enwupu,
ma oriona onye mmebi iwu ga-anyu.
- 10 Nganga na-eweta esemokwu,
ma a na-ahu amamihe n'ime ndu ndi na-anata ndumodu.
- 11 Aku a kpatara ngwangwa na-emebikwa ngwangwa;
ma aku sitere n'irusi ọrụ ike na-eto eto.
- 12 Nchere a na-echere ogologo oge maka imezu olileanya e nwere na-egbu
obi,
mgbe ihe a na-eche mezuru, oke onu na-adi.
- 13 Onye na-eleli ntuziaka anya ga-akwu ụgwọ n'ihia ya,
ma onye na-atu egwu ihe enyere n'iwu ga-anata ụgwọ ọrụ ya.
- 14 Nkuzi nke onye maara ihe bu isi iyi nke ndu,
nke na-eme ka mmadu ghara ima n'onya onwu.
- 15 Ezi nghota na-eweta ihuoma,
ma uzọ nke ndi na-ekwesighi ntukwasị obi na-eduba ha na mbibi.
- 16 Onye nwere uche na-eji omuma ihe n'aru ọrụ,
ma ndi nzuzu na-egosiputa enweghi uche ya.
- 17 Onyeozu ajo omume na-adaba na nsogbu,
ma onyeozu kwesiri ntukwasị obi na-eweta ogwugwo.
- 18 Onye na-aju ido aka na nti ga-anwu n'ukpa na n'ihere;

* 13:3 Abụ 141:3; Ilu 21:23

ma onye na-anabata ịdọ aka na ntị ka a ga-asọpuru.

- 19 Mgbe ihe a na-ele anya mezuru o na-atọ mkpuruobi uto,
ma ndị nzuzu kpọrọ isite n'ajọ ihe wezuga onwe ha asi.
- 20 Na-eso ndị maara ihe ka ị ghọọ onye mara ihe,
n'ihì na onye na-eso ndị nzuzu na-aba na nsogbu.
- 21 Nsogbu bụ ihe na-esogharị ndị mmehie,
ma ngozi na-esogharị ndị ezi omume.
- 22 Mgbe ezi mmadu nwuru, o na-ahapuru umu ya na umu umu ya aku,
ma mgbe onye mmehie nwuru, aku ya na-abu nke ndi ezi omume.
- 23 Ubi onye ogbenye puru inwe otutu ihe oriri,
ma ikpe na-ezighi ezi na-azachapu ya.
- 24 Onye obula na-adoghi umu ya aka na nti, na-egosi na o hughi ha n'anya;
ma onye huru ha n'anya, ga-adosi ha aka na nti ike.
- 25 Onye ezi omume na-eri nri ruo na nriju afọ onwe ya,
ma nri na-akọ n'afọ onye ajọ omume.

14

- 1 Nwanyị maara ihe na-ewu ulọ ya,
ma nwanyị nzuzu na-eji aka ya akwada ulọ ya.
- 2 Ime ihe ziri ezi bụ ịtu egwu ONYENWE ANYI;
ma ndi na-ejehie n'uzo ha na-akpo ya asi.
- 3 Onu onye nzuzu na-ekwuputa okwu mpako,
ma egbugbere onu onye maara ihe na-echebe ha.
- 4 Mgbe ehi na-adighi, ulọ ebe a na-azu anu na-adị ocha,
ma site n'ike ehi ihe omume nke ubi na-ejuputa n'ulo.
- 5 Onye akaebe eziokwu adighi aghogbu mmadu,
ma onye akaebe ugha na-agma ugha mgbe obula.
- 6 Onye na-akwa emo na-achọ amamihe ma o dighi achota ya;
ma ihe omuma na-abijara onye nwere nghota osiiso.
- 7 Si n'ebe onye nzuzu wezuga onwe gi,
n'ihì na ị gaghị achota ihe omuma n'onu ya.
- 8 Amamihe nke onye nwere uche bụ ihe na-eme ka o mata ebe o na-aga,
ma enweghi uche nke ndi nzuzu bu aghughu.
- 9 Ndi nzuzu na-eji okwu idozi ihe mmehie mebiri akwa emo;
ma obi ebere ka a na-achota n'etiti ndi omume ha ziri ezi.

- 10 Ọ bụ naanị onye ihe na-eme maara ụfụ ya,
ọ dighị onye ọzọ ga-eso keta ọnụ ya.
- 11 A ga-ala ụlọ onye ajọ omume n'iyi,
ma ụlọ ikwu onye omume ya ziri ezi ga-awasa ka igu.
- 12 Ọ dị ụzọ nke ziri ezi n'anya mmadụ,
ma n'ikpeazụ ọ na-eduba n'ọnwụ.
- 13 Ọ bụladị n'ime ọchị obi mgbu na-adị,
ma ọnụ nwere ike kwusị n'iru ụjụ.
- 14 Ndị na-ekwesighị ntụkwasị obi aghaghị inweta ụgwọ ọrụ ha,
ma ezi mmadụ ga-enwetakwa ụgwọ ọrụ ya.
- 15 Onye na-enweghị uche na-ekwenye ihe niile a gwara ya;
ma onye nwere uche na-atule mara ebe ọ na-eje.
- 16 Onye mara ihe na-atụ egwu ONYENWE ANYỊ na-ewezugakwa onwe ya
n'ihe ọjọọ,
ma onye nzuzu na-ewebiga iwe oke ma na-eche na ọ ka bụ onye
kwesiri ntụkwasị obi.
- 17 Onye iwe ọkụ na-eme ihe nzuzu,
ma onye na-echepụta nzube ọjọọ ka a na-akpọ asị.
- 18 Ndị na-enweghị uche na-enweta ụgwọ ọrụ nke uche gbagoro agbagọ,
ma onye nwere uche na-enweta ihe ọmụma.
- 19 Ndị ọjọọ ga-akpọ isiala n'ihu ndị ezi mmadụ,
ndị ajọ omume ga-ada n'ọnụ ụzọ ama ndị ezi omume.
- 20 Ọ bụladị ndị agbataobi onye ogbenye na-akpọ ya asị,
ma ọgaranya na-enwe ọtụtụ ndị enyi.
- 21 Onye na-eleda onye agbataobi ya anya na-emehie,
ma onye na-emere ndị ogbenye ebere ka ihe ga-agara nke ọma.
- 22 Ndị na-ezube ihe ọjọọ, ha ọ naghị akpafu?
Ma ndị na-ezube ihe ọma na-achọta ihunanya na ikwesi ntụkwasị obi.
- 23 Irusị ọrụ ike na-eweta uru;
ma oke okwu na-eweta ụkpa.
- 24 Okpueze nke ndị maara ihe bụ akunuba ha,
ma enweghị uche nke ndị nzuzu na-emepụta naanị ihe na-abaghị uru.
- 25 Onye na-agba akaebe eziokwu na-anapụta ndụ mmadụ,
ma onye akaebe ụgha bụ onye aghughọ.
- 26 Onye ọbụla na-atụ egwu ONYENWE ANYỊ nwere ebe mgbaba;
nye ụmụ ya ọ ga-abụkwa ebe ize ndụ.

- 27 Itu egwu ONYENWE ANYI bu isi iyi nke ndu;
nke na-eme ka mmadu ghara ima n'onya onwu.
- 28 Otuto onye eze na-enwe dabeere n'onuogugu ndi o na-achi,
e wezuga ndi o na-achi, eze enweghi ugwu obula.
- 29 Onye na-enwe ndidi nwere otutu nghota,
ma onye obi oku na-egosi enweghi uche ya.
- 30 Ndu di juu na-eme ka ubochi mmadu di ogologo;
ekworo na-eme ka o ree ure.
- 31 Onye obula na-emegbu onye ogbenye na-eleli Chineke kere ha anya,
ma onye na-emere onye ogbenye ebere na-asopuru Chineke.
- 32 O buladi n'onwu onye ezi omume nwere ebe mgbaba n'ime Chineke,
ma ndi ajo omume na-ala n'iyi, mgbe mbibi biara.
- 33 N'obi onye nwere nghota ka amamihe na-anogide,
ma o buladi n'etiti ndi nzuzu o na-eme ka amara ya.
- 34 Ezi omume na-ewuli mba elu,
ma mmehie bu ihe ihere nye ndi obula.
- 35 Eze na-anuri onu n'hi odibo maara ihe;
ma odibo na-eweta ihere na-akpali oke iwe ya.

15

- 1 Osiha okwu di nro na-eme ka iwe na onuma laa azu;
ma okwu ike na-akpali iwe.
- 2 Ire onye maara ihe na-eme ka ihe omuma mubaa,
ma onu onye nzuzu na-ekwuputa okwu enweghi uche.
- 3 ONYENWE ANYI na-ahuzu ihe niile,
anya ya dikwa n'ahu ndi oma na ndi ojojo.
- 4 Okwu di nwayoo na-eweta ndu na ume;
ma nkwuto na-eweta ida mba.
- 5 Naani onye nzuzu na-akpo ndumodu ndi muru ya ihe efu;
ma onye obula na-ege nti nye mgbanwe na-eziputa ezi uche.
- 6 Ulo ndi ezi omume na-ajuputa n'otutu aku,
ma aku ndi na-emebi iwu na-ewetara ha nsogbu.
- 7 Egbugbere onu onye maara ihe na-agbasa ihe omuma,
ma obi ndi nzuzu ezighi ezi.
- 8 ONYENWE ANYI na-akpo aja ndi ajo omume asi,
ma ekpere ndi ndu ha ziri ezi na-atu ya utu.

- 9 ONYENWE ANYI kpọrọ ụzọ ndị na-emebi iwu asị,
ma ndị na-achụso ezi omume ka ọ na-ahụ n'anya.
- 10 Oke ịdọ aka na ntị na-echere ndị na-ahapụ ụzọ.
Onye kpọrọ ịba mba asị ga-anwụ ọnwụ.
- 11 ONYENWE ANYI mazuru ihe omimi niile nke ọnwụ na ọkụ ala mmụọ;
ọ ga-esikwa añaá ghara ịma obi ụmụ mmadụ?
- 12 Ọ dighị atọ onye na-akwa emo ụtọ ma a baara ya mba,
ya mere ọ dighị ejekwuru onye maara ihe.
- 13 Obi nke na-añurị ọñụ na-eme ka ihu dị mma.
Ihu gbarurụ agbarụ na-egosi obi nwere ihe mwute.
- 14 Obi nwere nghọta na-achọ ịmata ihe,
ma ọñụ onye nzuzu na-azụ onwe ya n'okwu na-abaghị uru.
- 15 Ndụ onye ogbenye juputara nnọọ na mgbali,
ma ndị nwere udo n'obi na-eri oriri mgbe niile.
- 16 Ọ dị mma inwe akụnụba dị nta ma buru onye na-atụ egwu ONYENWE
ANYI,
karịa inwe akụ ma nọrọ na nsogbu.
- 17 Ọ ka mma bu oke nri akwukwọ nri nta nke nwere ihunanya,
karịa ehi buru ibu a zuziri azuzi nke ikpọ asị di na ya.
- 18 Onye iwe ọkụ na-amalite ọgụ;
ma onye na-adighi ewe iwe ọsiiso na-eme ka ilu ọgụ kwusi.
- 19 Eji ogwu gbochie ụzọ onye umengwu,
ma ụzọ onye omume ya ziri ezi bu ụzọ di larịi.
- 20 Nwa nke maara ihe na-eme ka obi tọọ nna ya ụtọ,
ma onye nzuzu na-eleda nne ya anya.
- 21 Onye na-enweghi uche na-añurị ọñụ n'ime amaghị ihe ya,
ma onye nwere nghọta na-aga ije n'uzọ ziri ezi.
- 22 Nzube na-enweghi ndumodu na-ama afọ n'ala,
ma ndi ndumodu diri otutu oganihu ga-adi.
- 23 Ọñụ na-adi mgbe mmadụ natara ọsiisa di mma,
okwu e kwuru n'oge o kwesiri di mma.
- 24 Ụzọ ndụ na-agbago elu nye onye nwere uche,
iwezuga ha site na-igbada n'ala mmụọ di n'okpuru.
- 25 ONYENWE ANYI na-adotu ma na-adorisi ulo nke onye mpako,
ma oke ala nke nwanyi di ya nwuru ka ọ na-elekota.

- 26 Echiche ojoo niile nke ndi na-emebi iwu ka ONYENWE ANYI kporo asi ma okwu ebere niile di ocha n'anya ya.
- 27 Onye anya ukwu na-ewetara ezinaulo ya nsogbu. Ma onye kporo iri ngari asi ga-adi ndu.
- 28 Obi onye ezi omume na-atule osisa ya ma onu nke onye ajo omume na-asoputa ihe ojoo di iche iche.
- 29 ONYENWE ANYI anoghi ndi na-emebi iwu nso; ma o na-anu ekpere ndi ezi omume.
- 30 Ihu ochi na-eweta obi utu. Akuko oma na-enyeka okpuku ndu.
- 31 Onye na-ege nti nye iba mba nke na-enye ndu ga-esoro ndi amamihe noro.
- 32 Onye juru ido aka na nti kporo onwe ya asi ma onye obula naara ndumodu nwere nghota.
- 33 Itu egwu ONYENWE ANYI bu amamihe na-abia site n'ido aka na nti; onye di umeala n'obi ga-anata ugwu na nsopuru.

16

- 1 Mmadu nwere ike pia ihe o choro ime, ma okwu ikpeazu ga-esi n'onu ONYENWE ANYI.
- 2 Uzo niile nke mmadu di ocha n'anya ya, ma ONYENWE ANYI na-atule ebumnobi niile nke mmadu.
- 3 Were oru gi niile nyefee n'aka ONYENWE ANYI, o ga-eme ka ha gaa n'ihu.
- 4 ONYENWE ANYI na-eme ka ihe niile rupu ebumnuche ya, o buladi ndi mmebi iwu ka e debere maka ubochi mbibi.
- 5 ONYENWE ANYI kporo ndi nwere obi di mpako asi. Mara nke a nke oma: Ha aghaghi ita ahuhu.
- 6 O bu site n'ihunanya na eziokwu ka eji ekpuchi mmehie; o bukwa site n'egwu ONYENWE ANYI ka mmadu ji agbanari mmehie.
- 7 Mgbe uzo mmadu na-agbaso na-atu ONYENWE ANYI utu, o na-eme ka mmadu ahu na ndi iro ya di n'udo.
- 8 O di mma inwe ihe nta n'ezi omume karija inwe otutu uru n'uzo ikpe na-ezighi ezi.
- 9 Anyi nwere ike pia opipia n'obi anyi, ma obu ONYENWE ANYI na-edu ije anyi.

- 10 Egbugbere ọ̀nụ eze na-ekwu okwu sitere na-ezi nghọta, ọ̀nụ ya adighi ekpe ikpe na-ezighi ezi.
- 11 Ihe ọ̀tutu ziri ezi na ihe niile ha n'otu diri ONYENWE ANYI, ihe niile e ji atụ ihe di n'ime akpa bu ya mere ha.
- 12 Ndi eze kporo ime ihe na-adighi mma asi, n'ihu na site n'ezì omume ka ocheeze ji eguzosi ike.
- 13 Ndi eze na-enwe mmasi n'egbugbere ọ̀nụ na-ekwu eziokwu, ha na-agu onye na-ekwu eziokwu di ka ezi mmadu.
- 14 Iwe eze bu onyeozì nke ọ̀nwu. Onye maara ihe ga-eme ka o dajuo.
- 15 Mgbe ọ̀chi di n'ihu eze o na-ewetara onye huru ya ndu, ihuoma ya di ka igwe ojii na-eweta mmiri ozuzo.*
- 16 O ka mma inwe amamihe na mmuo ighota ihe karija inwe olaocha na olaedo.
- 17 Uzọ di larii nke onye ziri ezi bu iwezuga onwe ya puo n'ihe ojo, ndi na-echebe uzọ ha niile na-echebekwa ndu ha.
- 18 Nganga na-eweta ila n'iyi, mpako na-ewetakwa odida.
- 19 O ka mma ibu onye ogbenye nwere obi umeala karija ibu onye nganga, na onye so ndi nganga keta oke n'ihe ha kwatara n'agha.
- 20 Onye obula na-ana nti na ndumodu ka ihe na-agara nke oma, onye a goziri agozi bu onye ahụ nke na-atukwasì ONYENWE ANYI obi.
- 21 A na-amata onye nwere uche site n'udi nghota o nwere. Okwu di utọ na-eme ka mmadu mta ihe nke oma.
- 22 Inwe uche bu isi iyi ndu nye ndi niile nwere ya, ma enweghi uche na-ewetara ndi nzuzu ntaramahuhu.
- 23 Obi onye maara ihe na-eme ka e tinye uche n'okwu ọ̀nụ ya, egbugbere ọ̀nụ ha na-emekwa ka mmuta gaa n'ihu.
- 24 Okwu di nro na-atọ utọ ka mmanu anu, o na-atọ mkpuruobi utọ, na-enyekwa okpuku ahụ ike.
- 25 O di uzọ nke ziri ezi n'anya mmadu, ma n'ikpeazu o na-eduba n'ọ̀nwu.
- 26 Agu ihe oriri nke onye ọ̀ru na-aruputara ya ọ̀ru;

* **16:15** 16:15 Mmiri ozuzo n'oge okochi na-eme ka ahija kponwuru akponwu tutee, nke a na-eweta ọ̀nụ, n'ihu olileanya o na-enye banyere uba nke ihe a kuru n'ubi.

agụụ na-akpali mmụọ ya ịga n'ihu.

- 27 Ndi ojoo na-atuputa echiche ojoo,
egbugbere onu ha di ka oku nke na-ekpochapu ahụ.
- 28 Onye na-emebi iwu na-agbasa ise okwu;
ha na-akpali nsogbu, na-ekewa enyi na enyi.
- 29 Ndi ojoo na-arafu ndi agbataobi ha,
na-edubakwa ha n'uzo ga-ewetara ha mbibi.
- 30 Onye ji ikuanya ya ekwu okwu na-atu atumatu ojoo,
onye na-atabi egbugbere onu ya abuo ekpebiela ime mmehie.
- 31 Isi awo bu okpueze nke mara mma,
a na-enweta ya n'uzo ezi omume.
- 32 Onye na-adighi ewe iwe osiiso karihi onye a maara aha ya.
Onye nwere ogologo ntachiobi karihi onye na-adota obodo n'agha.
- 33 A na-eke nza, n'ihu ichoputa uche ONYENWE ANYI,
maobu Chineke n'onwe ya na-ekpebi ihe a ga-efeta na nza ahụ.

17

- 1 O ka mma ita iberibe achicha kporo nku ma ino n'udo adi ya,
karia n'ulo juputara n'oke oriri na ilu ogu.
- 2 Ohu nwere uche ga-achi nwa nna ya ukwu na-eweta ihere
ma ketakwa oke n'ihe nketa dika otu n'ime ndi ezinaulo ahụ.
- 3 Ite eji anucha ihe diri olocha, oke oku dikwara oloed
ma ONYENWE ANYI na-anwale obi.
- 4 Ajo mmadu na-ana nti n'egbugbere onu na-eduhie,
onye ugha na-anakwa nti nye na-ekwu okwu ila n'iyi.
- 5 Onye obula na-akwa ogbenye emo o bu Chineke kere ha ka o na-eleli
anya.
Ndi niile na-anuri onu n'ihu ihe ike dakwasiri ha aghaghi ita ahuhu.
- 6 Umụ umụ bu okpueze ndi okenye.
Nne na nna bu inya isi nke umu ha.
- 7 Egbugbere onu na-ekwu okwu di mma abughi nke onye nzuzu,
otu a kwa, egbugbere onu na-agma ugha ekwesighi ibu nke onye na-
achi achi.
- 8 N'anya onye na-enye ngari o na-ahuta ya dika ogwu irata mmadu,
ha na-eche n'ebe obula ha chere ihu ihe ga-aga nke oma.
- 9 Onye obula na-akwado ihunanya na-ekpuchi njehie,

ma onye na-ekwu ihe mere mgbe na mgbe na-ekewa ezi enyi.

- 10 Iba mba ntakiri a baara onye nwere nghota bara uru
karia nari utari nke a piara onye nzuzu.
- 11 Onye ojoo na-ebi naani ndu nupu isi* megide Chineke.
O bukwa onyeozu nke onwu† ka a ga-eziga imegide ya.
- 12 O ka mma izute nne Bia a napuru umu ya
karia izute onye nzuzu uche ya gbagoro agbago.
- 13 O buru na i jiri ihe ojoo kwuo ugwo ihe oma,
obubu onu diri ezinaulo gi.
- 14 Esemokwu malite o na-esi ike imedo ya,
n'ihu ya ekwela ka o malite.
- 15 Onye na-asu onye ikpe maara na ikpe amaghi ya na-amakwa onye aka
ya di ocha ikpe,
ONYENWE ANYI na-akpo omume abuo a asi.
- 16 Uru gini ka ego bara n'aka onye nzuzu;
ebe o bu na o nweghi ike icho amamihe.
- 17 Ezi enyi na-egosi ihunanya ya n'oge obula.
Otu a kwa, nwanne na-aba uru n'oge mkpa.
- 18 O bu uche ezughi oke inara ugwo onye ozo ji,
si otu a ghoo onye ji ugwo.
- 19 Onye na-ahu esemokwu n'anya huru mmehie n'anya.
Onye na-ewuli onu uzọ ama ya elu na-akpo ntipia oku.
- 20 O dighi aga n'ihu bu onye obi ya gbagoro agbago.
Onye nwere ire nrafu ga-adanye na nsogbu.
- 21 O bu naani iru uju na obi ojoo
diri nna nke nwa ya na-eme ihe nzuzu.
- 22 Obi nke na-anuri onu na-eme ka ahụ sie ike,
ma mmuo na-eru uju oge niile na-akpata oia.
- 23 Onye ajo omume na-anara ihe ngari‡ na nzuzo
ka o sugharia ikpe ziri ezi isi.
- 24 Onye nwere nghota na-eche uche amamihe n'ihe o na-eme,
ma anya onye nzuzu na-eleghari ruo na nsotu nke uwa.
- 25 Nwa di nzuzu na-ewetara nna ya mwute,

* 17:11 17:11 Ya bu, omume megidere iwu ya † 17:11 17:11 Ya bu, onyeozu na-adighi eme obi ebere. ‡ 17:23 17:23 Opu 23:8

burukwa nne muru ya ihe ilu.

- 26 O buru na ira onye ezi omume nra adighi mma, n'ezie, ipia ndi oru ihe n'ihi ezi oru ha ezighi ezi.
- 27 Nwoke ahụ na-adighi ekwu otutu okwu bu onye maara ihe, onye mmuo ya dikwa juu bu onye nwere nghota.
- 28 A ga-agu onye nzuzu n'onye maara ihe ma o buru na ha gba nkiti, guokwa ha na ndi nwere nghota ma o buru na ha e jide ire ha.

18

- 1 Onye ihe mmadu na-adighi amasi na-agbaso naani ochicho nke ya onwe ya, na-alusokwa ezi nzube niile ozo ogo.
- 2 Nghota adighi ato onye nzuzu utu. Naani ihe o maara bu ikwu uche ya.
- 3 Mgbe onye ajo omume na-abata, ka nleda anya na-abata, otu a kwa nkocha na-eweta ihere.
- 4 Okwu onu niile bu mmiri di omimi, ma amamihe di ka mmiri iyi na-aso aso.
- 5 O dighi mma ime ka ikpe gara onye mere ihe ojo, si otu a gbochie onye aka ya di ocha inweta ikpe ziri ezi.
- 6 Egbugbere onu ndi nzuzu na-ebutere ha esemokwu, onu ha na-ebutere ha ihe otiti.
- 7 Onu onye nzuzu na-etinye ya na nsogbu, egbugbere onu ya bu onya nye mkporubi ya.
- 8 Okwu niile nke onye na-agba asiri na-ekwu dika iberibe nri n'ato ezi utu, ha na-agbadakwa n'ime ime ala afo.
- 9 Onye di umengwu n'oru ya bu nwanne nke onye mbibi.
- 10 Aha ONYENWE ANYI bu ulo elu e wusiri ike, ndi ezi omume na-agbaba n'ime ya izere ndu.
- 11 Aku ndi ogaranya buru ha obodo e wusiri ike, o bukwa mgbidi di elu nke a na-apughi imafe n'echiche ha.
- 12 Tupu mmadu adaa obi ya na-eputa na nganga, ma inwe obi umeala na-eweta nsopuru.
- 13 Inye osisa okwu tupu mmadu ege nti bu enweghi uche na ihe ihere.

- 14 Ọ bụ mmụọ mmadụ na-akwado ya n'oge nrịa nrịa,
ma mmụọ e tipịara etipịa, onye pụrụ ibuli ya?
- 15 Obi onye nwere nghọta na-enweta ihe ọmụma,
n'ihu na ntị onye maara ihe na-achọputa ya.
- 16 Onyinye mmadụ na-akwara ya ụzọ sara mbara,
ọ na-edubakwa ya n'ihu ndị ị elu.
- 17 N'ikpe onye buru ụzọ kwuo ihe na-ese na-adi ka onye ikpe gaara,
tutu ruo mgbe mmadụ bịaara bido ịjụ ya ajujụ.
- 18 Ife nza na-akwusi esemokwu na ndorondoro
dị n'etiti mmadụ abụọ ndị olu ha na-ala elu.
- 19 Ọ dị mfe ịlụgbu obodo karịa ime ka obi nwanne e mehiere tugharịa.
Iwe ya na-adi ike ịka ọnụ ụzọ e jiri igodo tuchie.
- 20 Site na mkpuru nke okwu ọnụ mmadụ mịputara ka afo ga-eji ju ya.
Sitekwa n'ihe owuwe ubi nke egbugbere ọnụ ha ka ha ga-eji rijuo afo.
- 21 Ike ọnwụ na ndụ ị ire n'aka.
Ndị hụrụ ya n'anya ga-eri mkpuru ya.
- 22 Nwoke ahụ chọtara nwunye chọtara ezi ihe.
Ọ na-anatakwa ihuoma site n'aka ONYENWE ANYI.
- 23 Onye ogbenye na-arịọ arịọ maka ebere;
ma ọgaranya na-asa okwu ike ike.
- 24 Onye nwere otutu ndị enyi ndị na-ekwesighi ga-abia n'ila n'iyi mgbe
na-adighi anya,
ma ọ ị enyi nke na-arapara nso karịa nwanne.

19

- 1 Ọ ka mma ịbụ ogbenye onye kwesiri ntụkwasi obi
karịa ịbụ onye nzuzu na-ekwu okwu ụgha mgbe niile.
- 2 Arịọ nke na-enweghi ihe ọmụma adighi mma
otu a kwa onye ukwu ya na-eme ngwa na-ejehie ụzọ.
- 3 Enweghi uche nke mmadụ na-eduba ha n'oghom,
ma obi ha na-ewe iwe ị ukwu megide ONYENWE ANYI.
- 4 Onye nwere ego na-enwe otutu ndị enyi,
ma ọ na-ara ahụ ka ndị enyi onye ogbenye nọgide.
- 5 Onye na-agba ama ụgha ga-ata ahuhụ,
uzọ onye na-ekupu ụgha ịka ume ka a ga-achoputakwa.
- 6 Otutu mmadụ na-achọ ihuoma n'ebe onye na-achi achi nọ,

otu a kwa, mmadu niile na-agbali ibu enyi onye na-agbasa aka ya na-enye onyinye.

7 Ebe o bu na umunne onye ogbenye na-akpo ya asi,
gini kwa ka ndi enyi ya ga-eme?

Mgbali ya niile irio ha aririo
ezughị ime ka ha nógide.

8 Onye na-enweta amamihe huru ndu n'anya,
onye na-edebekwa nghota na-enweta oganihu.

9 Onyeama ugha aghaghị ita ahuhu,
onye obula na-ekwupu okwu ugha dika mmiri ga-ala n'iyi.

10 Onye nzuzu ekwesighi ibi dika ogaranya;
ohu ekwesikwaghị ichi umu eze.

11 Ezi uche mmadu nwere na-amuputa ndidi;
o bukwa nkwanye ugwu nye onye n'adighi agu mkpari a na-akpari ya.

12 Iwe eze di ka mbigbo nke odum.
Ma obi utu ya di ka igirigi n'elu ahijia ndu.

13 Nwa nzuzu bu ila n'iyi nke nna,
nwunye na-ese okwu di ka mmiri otutu na-atu kpom, kpom,
mgbe niile n'elu ulu puru epu.

14 Ulu di iche iche na aku bu ihe nketa a na-anata n'aka ndi nne na nna,
ma nwunye nwere uche na nghota na-esite naani n'aka ONYENWE ANYI.

15 Umengwu na-akpata oke irahu ura,
onye ofo ogori ka aguu na-agu.

16 Onye na-edebe iwu Chineke na-enweta ndu,
ma onye na-akpo ya asi na-anwu.

17 Onye obula na-egosi ndi ogbenye obi ebere na-ebinye ONYENWE ANYI ihe,
o ga-akwughachi ha n'ihu ihe oma ha mere.

18 Doo nwa gi aka na nti mgbe o ka di na nwantakiri n'ihu na oge ahụ ka
olileanya di.
Ma i meghe otu a, o bu ndu ya ka i na-emebi.

19 Onye oke iwe ga-anata nra so ya,
n'ihu na o buru na i naputa ya, i ga-anaputakwa ya ozu.

20 Gee nti na ndumodu a na-enye gi, nabata ido aka na nti.
N'ikpeazu, i ga-abu onye maara ihe.

21 Otutu atumatu di n'obi mmadu;

maọbụ uche ONYENWE ANYỊ ga-emezu.

- 22 Obi ebere mmadụ na-eme ka a na-achọsi ya ike.
 Ọ ka mma ịbụ ogbenye karịa ịbụ mmadụ nke eziokwu ọbụla na-adighi n'ọnụ ya.
- 23 Ịtụ egwu ONYENWE ANYỊ na-eweta ndụ na ọnụ,
 na nchebe site n'ihe mmerụ ahụ.
- 24 Onye umengwụ na-amanye aka n'efere nri,
 ọ gaghi eweghachi ya ọ buladi tinye n'ọnụ ya.
- 25 Tie onye na-akwa emo ihe, onye na-enweghi uche ga-aghọ onye nwere ezi uche,
 baara onye nwere nghota mba, ha ga-enweta ihe omuma.
- 26 Ọ bụ nwa ahụ na-eweta ihere ga-ezu nne na nna ya ohi,
 maọbụ chụpụ ha site n'ụlọ ya.
- 27 Nwa m ọ buru na ị hapu ige ntị na ntuziaka m,
 ị ga-esi n'okwu ihe omuma kpafuo.
- 28 Onyeama ugha na-akwa ikpe ziri ezi emo.
 Onụ nke onye ajo omume na-eloda ajo ihe.
- 29 Ndi na-akwa emo na ndi nzuzu ga-ata ahuhu;
 a ga-etikwa ha ihe.

20

- 1 Mmanya bu onye na-akwa emo. Onye mkpotu ka ihe onunụ na-aba n'anya bu.
 Onye ọbula kwere ka ha duhie ya bu onye nzuzu.
- 2 Onuma eze na-emenye oke ujo n'ahu dika mbigbo nke odum;
 ndi na-akpasu ya iwe ga-atufu ndu ha.
- 3 Ọ bu ihe nsopuru nye onye na-ezere okwu na uka,
 ma onye nzuzu ọbula na-eme ngwa ise okwu.
- 4 Onye umengwụ adighi aru oru ubi n'oge ya.
 N'oge owuwe ihe ubi ọ puhị ichota ihe oriri.
- 5 Nzube niile nke di mmadụ n'obi bu mmiri di omimi,
 ma onye nwere nghota na-adoputa ha.
- 6 Otutu mmadụ na-asị na ha nwere ihunanya na-adighi agharipu,
 ma onye kwesiri ntukwasị obi, onye puru ichota ya?
- 7 Onye ezi omume nke na-ejeghari n'izuoke,
 ndi ihe na-agara nke oma ka umu ga-anochi ya ga-abu.

- 8 Mgbe eze na-anọkwasi n'ocheeze ya ikpe ikpe,
 o na-eji anya ya abụọ afụchapụ ihe ojọọ niile.
- 9 Onye pụrụ ị si, "Emeela m ka obi m dị ọcha;
 Abụ m onye dị ọcha, mmehie adighịkwa n'ime m?"
- 10 Ihe ọtụtụ aghughọ na ihe ọtụtụ nghogbu,
 ha niile bụ ihe arụ n'ihu ONYENWE ANYỊ.
- 11 Ọbuladi umuntakiri ka a na-amata site n'omume ha niile,
 nke a o pụtara n'omume ha dị ọcha n'ezie a, burukwa ihe ziri ezi?
- 12 Nti nke na-anụ ihe na anya nke na-ahụ ụzọ,
 o bụ ONYENWE ANYỊ mere ha abụọ.
- 13 Ahula irahụ ụra n'anya, ka ị ghara ighọ onye ụkpa.
 Bilie, mụrụ anya, rusie orụ ike, ka ị nweekwa ihe oriri.
- 14 "Lee, ihe a jorọ njo, o baghi uru," ka onye na-azụ ahia na-asi,
 ma mgbe o pụrụ o na-anya isi n'ihi ihe o zutara.
- 15 Ọlaedo di, na ọtụtụ rubi n'ebe o bara ụba,
 ma egbugbere onu nke na-ekwuputa ihe omuma bu ọla di oke
 onuahia.
- 16 Chiri uwe onye ahụ naara onye mba ọzọ n'aka mbe.
 Jichiekwa ihe mbe ahụ o nyere n'ihi onye mba ọzọ o nara na mbe.
- 17 Nri e nwetara n'uzọ aghughọ na-atọ mmadu uto.
 Ma n'ikpeazu aja ga-eju ya onu.
- 18 Buru ụzọ nata ndumodu tupu i mee ihe ọbula ị choro ime;
 ebula agha ma ị bubeghi ụzọ pia opipia.
- 19 Agwala onye na-akpa asiri ihe nzuzo gi,
 n'ihi na o ga-aku ya n'ekwe nye uwa niile.
- 20 Oriona onye ahụ na-akocha nne ya na nna ya
 ka Chineke na-afunyụ.
- 21 Ihe nketa nke anatara n'oke osiso,
 agaghi agozi ya n'ikpeazu.
- 22 A sikwala, "Aga m akwughachi gi n'ihi ihe ojọọ a."
 Chere ONYENWE ANYỊ, o ga-aboro gi obo.
- 23 ONYENWE ANYỊ kporo ihe ọtụtụ gbara iche iche asi,
 ihe ọtụtụ aghughọ adighi ato ya uto.
- 24 ONYENWE ANYỊ na-eduzi nzo ukwu niile nke mmadu.
 Olee otu onye ọbula ga-esi ghotu ụzọ ha?

- 25 Ime ngwangwa* doo ihe nso, bu ima n'onya
ma mesie tughariwa uche banyere imezu nkwa ahụ.
- 26 Eze maara ihe na-afuchapụ ndị ajoy omume,
o na-eji wiji iwe ifucha mkpuru gaa n'elu ha.
- 27 Akonuche mmadu bu oku ONYENWE ANYI ji enyocha mmuo ya,
o na-egwuputa ala ala obi ya, igosi anyi ihe anyi bu.
- 28 Ihunanya na ikwesi ntukwasi obi na-echebe eze,
site n'ihunanya ka ocheeze ya na-eguzo chim.
- 29 Ugwu a na-akwanyere umu okorobia bu n'ihu idi ike ha,
ma isi awo bu nsopuru ndi okenye.
- 30 Okpo na mmeru ahụ na-ehichapụ ihe ojoo,
utari na-asachapụ ime ime nke ahụ mmadu.

21

- 1 Iyi di iche iche nke juputara na mmiri ka obi eze bu n'aka ONYENWE ANYI,
nke o na-ahazi n'uzo obula di ya mma.
- 2 Oru niile bu ihe ziri ezi n'anya onye na-arụ ya,
ma ONYENWE ANYI bu onye na-eleba anya n'echiche obi anyi niile.
- 3 Ime ezi omume na ihe ziri ezi
ka ONYENWE ANYI na-anabata karja ichu aja.
- 4 Nganga na mpako na aguu ihe ojoo
nke bu oru ndi ajoy omume, bu mmehie.
- 5 Echiche niile nke onye na-arusi oru ike na-eweta uru,
dika echiche onye ome ngwangwa na-enweta naani uko.
- 6 Uru niile enwetara n'uzo na-ezighi ezi adighi adigide,
ha bu nkuume ifufe na-efesa, ndi na-achọ ya na-achọ onwu.
- 7 N'ihu na ndi na-emebi iwu anaghi eme ihe oma,
ihe ojoo ha na-eme na-alaghachi laa ha n'iyi.
- 8 Uzo onye na-emebi iwu bu ihe gbagoro agbago,
ma omume onye aka ya di ocha ziri ezi.
- 9 O ka mma ibi n'otu akuku elu ulu
karja ibinyere nwanyi na-ese okwu.
- 10 Ihe na-atọ onye ojoo uto bu imeru ndi ozo ahụ;
o maghi imere mmadu ibe ya ebere.

* 20:25 20:25 Ya bu mgbe mmadu na-echeghi uche mee nke a.

- 11 Mgbe a na-ata onye na-akwa emo ahụhụ, onye na-enweghị uche na-enweta amamihe,
ma mgbe a na-akuziri onye maara ihe ihe ọ na-enweta ihe ọmụma.
- 12 Onye ezi omume na-amụta ihe site n'ile ụlọ onye ajọ omume anya na-emekwa ka ndị ajọ omume laa n'iyi.
- 13 Onye na-adighi ege ntị na mkpu onye ogbenye,
ya onwe ya ga-akpokwa mkpu ma agaghị aza ya.
- 14 Onyinye enyere na nzuzo na-eme ka iwe dajụọ,
otu a kwa, ngarị ezonyere n'ime uwe na-eme ka oke ọmụma dajụọ.
- 15 Onye ezi omume na-anūrị ọñụ mgbe e kpere ikpe ziri ezi,
ma buru ihe oke egwu dịrị ndị na-eme ajọ ihe.
- 16 Onye ọbụla si n'uzọ nghọta wezuga onwe ya
ga-eso n'otu ndị nwuru anwu.
- 17 Nwoke huru ibi ndu nganga n'anya na-ada ukpa;
inu mmanya na oke oriri abughị uzọ esi akpata aku.
- 18 Onye ajọ omume ga-abu ihe mgbaputa maka onye ezi omume,
onye aghugho ga-abukwa ihe mgbaputa maka onye ndu ya ziri ezi.
- 19 Ọ ka mma ibi n'ozara
karia ibinyere nwanji na-atamu ntamu na-esekwa okwu.
- 20 Onye maara ihe na-edebe ezi ihe oriri na mmanu oliv n'ulo ya,
ma onye nzuzu na-eloda ihe niile n'onu ya.
- 21 Onye na-achuso ezi omume na ihunanya
ga-achota ndu, na ugwu na oganihu.
- 22 Onye maara ihe nwere ike megide obodo ndi dike,
kwatuokwa ebe ewusiri ike nke ha tukwasiri obi ha.
- 23 Onye na-ehekwa ire ya na onu ya
na-egbochiri onwe ya odachi.
- 24 Onye nganga na onye mpako, onye na-akwa emo bu aha ya.
O na-eji oke nganga eme ihe niile.
- 25 Oke ochicho nke onye umengwu na-ewetara ya onu
n'ihu na o juru iru oru.
- 26 Kwa ubochi ka o na-achọ inwe karia,
ma onye ezi omume na-enye na-akpaghi oke.
- 27 Chineke kporo aja ndi na-emebi iwu asi,
nke ka nke, ma o buru na ha na-enye onyinye a site na nzube ojoo.
- 28 Onyeama ugha ga-ala n'iyi,

ma onye ọbụla na-ege ya ntị ka a ga-ebibi ruo ebighị ebi.

- 29 Ndị ajo omume na-ebi ndụ atughị egwu,
ma ndị omume ha ziri ezi na-atugharị uche n'ụzọ ha niile.
- 30 O nweghị amamihe dị, o nweghị nghọta dị, o nwekwaghị atumatu
ọbụla,
nke puru iguzosi ike megide ONYENWE ANYỊ.
- 31 E nwere ike jikere inyinya, kwadokwaa maka agha,
maọbụ naanị ONYENWE ANYỊ na-enye mmeri.

22

- 1 Ihe nhorọ dị ezi mma ka aha ọma bụ karịa ọtụtụ akụ,
ịnata amara* ihuoma ka mma karịa ọlaocha na ọlaedo.
- 2 Ma ogbenye ma ọgaranya bụ otu n'ihu ONYENWE ANYỊ
onye kere ha niile.
- 3 Onye nwere uche na-ahụ nsogbu nke na-abịa n'ihu ma zobe onwe ya,
ma onye na-enweghị uche anaghị ele anya, ọ na-adaba n'ime nsogbu
ahụ taa ahụhụ so ya.
- 4 Obi umeala bụ egwu ONYENWE ANYỊ,
ugwọ ọ na-akwụ bụ akunuba, na nsopuru na ndụ ogologo.
- 5 Ogwu na igbudu dị n'uzọ onye na-emebi iwu;
ma onye kpọrọ ndụ ya ihe na-asọ ya asọ.
- 6 Kuziere nwantakiri ka ọ horo ụzọ ziri ezi,†
mgbe o tolitere ọ ga-anogide n'ime ya.
- 7 Dika ọgaranya si achị ogbenye,
otu a kwa ka onye na-ebi ego si buru ohu onye na-ebinye ya ego.
- 8 Onye na-agma ikpe na-ezighị ezi dika mkpuru, ga-ewe ajo ihe dika ihe
ubi,
mkpanaka nke ikike iwe ha ga-agbajikwa.
- 9 Onye na-agbasapu aka enye onyinye ga-abu onye a goziri agozi,
n'ihu na ha na ekenyetu ndi ogbenye nri.
- 10 Chupu onye na-akwa emo, ise okwu ga-akwusi,
e, ilu ogo na nleli ga-akwusikwa.
- 11 Onye na-ahụ idi ọcha nke obi n'anya,
onye okwu ya juputara n'amara ga-abu enyi eze.
- 12 Anya ONYENWE ANYỊ na-echebe ihe omuma,

* 22:1 22:1 Maobu, mmadu inwe ugwu † 22:6 22:6 Efe 6:4; 2Tm 3:15

ma ọ na-emebi atumatu niile nke ndi aghugho.

- 13 Onye umengwu na-asi, "Odum no n'ezi!
A ga-egbu m n'ama oha mmadu!"
- 14 Onu nwanyi na-akwa iko bu oke olulu,
nwoke no n'okpuru oke iwe ONYENWE ANYI na-adaba n'ime ya.
- 15 Obi umuntakiri juputara n'enweghi uche,
ma apijia ido aka na nti ga-achupu ya n'ebe di anya.
- 16 Onye na-achọ uru site n'imegbu onye na-enweghi ike,
maobu onye na-enye ogaranya onyinye ga-ebi n'oke uko.

Okwu iri ato onye maara ihe

Okwu nke mbu

- 17 Lezie anya gee nti n'okwu niile nke ndi maara ihe,
tinye uche gi n'ihe m na-akuzi.
- 18 O di utọ ma idebe ha n'obi gi,
ma ha dikwa n'egbugbere onu gi mgbe niile.
- 19 O bu ka ntukwasi obi gi di n'ime ONYENWE ANYI,
ya ka m na-akuziri gi taa, obuladi gi onwe gi.
- 20 O bu na m edeputabereghi gi iri ndumodu ato ndi a,
bu okwu ndumodu na ihe omuma?
- 21 Ha na-ezi gi ihe bu ikwesi ntukwasi obi na ikwu eziokwu.
Mgbe ahụ o buru na-ezie gi si gi gaa chota eziokwu
i ga-eji ezi osisa loghachi.

Okwu nke abuo

- 22 Emegbula ogbenye n'ih na o bu ogbenye.
Emegidekwala ya n'uzo ikpe.
- 23 N'ih na ONYENWE ANYI ga-ekwuchitere ha onu ha
ma bibiekwa ndi na-emegide ha.

Okwu nke ato

- 24 Gi na onye na-ewe oke iwe abula enyi,
gi na onye na-ewe iwe osiso emekokwala ihe,
- 25 ma o bughu ya, i nwere ike imuta ndu ha,
si otu a tinye ndu gi na nsogbu.

Okwu nke anọ

- 26 Abula onye otu n'ime ndi na-anara ndi mmadu akaebe
maobu kwee nkwa ikwu ugwo onye ozo ji.
- 27 N'ih na o buru na i nweghi ego i ga-eji kwuo ugwo ahụ,
a ga-anapu gi o buladi ihe ndina gi.

Okwu nke ise

- 28 Ehigharila oke ala e tinyere site na mgbe ochie.
Nke ndi nna ochie gi ha hiwere.

Okwu nke isii

- 29 I huru mmadu ahu nke nwere nka n'iru oru ya nke oma?
O ga-eguzo n'ihu ndi eze,
o gaghị eguzo n'ihu ndi a na-amaghi aha ha.

23

Okwu nke asaa

- 1 Mgbe gi na onye na-achị achị nọdurụ irikọ nri,
 lezie ihe* dị n'ihu gi anya,
 2 tụtwasị mma n'akpịrị gi,
 ma ọ buru na i bu onye iri oke nri na-atọ uto.
 3 Achosila nri uto ya ike,
 n'ihu na nri ahụ bu nri aghughọ.

Okwu nke asato

- 4 Adogbula onwe gi n'orụ maka ibu ogaranya,
 atukwasila obi na nghota gi.†
 5 N'ihu na akụ nwere ike ifu
 n'otu ntabi anya dika a ga-asị
 na ha nwere nku dika nnunụ ugo.

Okwu nke itoolu

- 6 Erila nri onye aka ntagide na-enye gi.
 Nri uto ya agukwala gi agu.
 7 N'ihu na ọ bu ụdị mmadu ahụ
 na-eche onuahia ihe ọ na-emefuru gi.
 8 Ọ na-asị gi, "Rie ihe, nuokwa ihe onunụ,"
 ma obi ya adighi n'ebe i nọ.
 8 I ga-agbokwa nke ntakiri ahụ i riri
 mgbe ahụ, okwu oma ahụ niile i kwuru banyere ya ga-abu ihe efu.

Okwu nke iri

- 9 Atufula ume gi igwa onye nzuzu okwu,
 n'ihu na ọ ga-eleda okwu i sitere n'ezi uche kwuo anya.

Okwu nke iri na otu

- 10 Anarala nwa na-enweghi nne na nna ala ya
 site n'ihighari oke ala e gwunyere site n'oge gara aga,
 11 n'ihu na onye mgbaputa ha di ike;
 ya onwe ya ga-ekwuchitere ha onu ha.

Okwu nke iri na abuo

- 12 Tinye uche gi n'idọ aka na ntị;
 gekwaa ntị nuru okwu ihe omuma niile.

Okwu nke iri na ato

- 13 Ahapula ido umu gi aka na ntị.
 Ha agaghi anwu n'ihu na i tiri ha ihe.
 14 Jiri mkpara tie ya ihe
 ma zoputa ndu ya site n'onwu.

Okwu nke iri na ano

- 15 Nwa m, aga m anuri onu nke ukwu
 ma ọ buru na i ghọọ onye maara ihe.
 16 Mkpuruobi m ga-anuri onu
 mgbe egbugbere onu gi abuo kwuru ihe ziri ezi.

Okwu nke iri na ise

- 17 Ekwela ka obi gi kwosa ndi mmehie ekworo,

* 23:1 23:1 Maobu, onye no n'ihu gi † 23:4 23:4 Maobu, idi nko gi

kama nógide n'ínú okú n'obi n'ítú egwu ONYENWE ANYÌ mgbe niile,
 18 n'íhi na i nwere otútú ihe oma n'ihu gị.
 Olileanya dị ukwuu dírí gị.

Okwu nke iri na isii

19 Nwa m, nwee uche,
 gbasookwa ụzọ Chineke.
 20 Anọla n'etiti ndị na-añubiga mmanya oke,
 na ndị iri oke oriri na-atọ ụtọ,
 21 n'íhi na ihe niile ga-akọ ha.
 Ọ bukwa nkírínka akwa ka onye oke ụra na-eyi n'ahụ.

Okwu nke iri na asaa

22 Naa ntị n'ído aka na ntị nna gị,
 akpọkwala ído aka na ntị nne gị bụ agadi nwanyị asị.
 23 Zuta eziokwu, erekwala ya,
 zụtakwa amamihe, ntuziaka, na nghota.
 24 Nna onye ezi omume ga-añurị ọñụ.
 Ọ bukwa ihe oke ọñụ inweta nwa maara ihe.
 25 Ka nne na nna gị nwee obi ụtọ.
 Ka onye mụrụ gị nūrja.

Okwu nke iri na asato

26 Nwa m, nye m obi gị
 ka ụzọ m niile nyekwa anya gị ọñụ.
 27 N'íhi na onye akwuna bụ olulu miri emi,
 nwanyị nwe di na-akwa iko bụ olulu mmiri dị warawara.
 28 Dịka onye ohi ka ọ na-echere
 na-emekwa ka ndị na-ekwesighi ntúkwasị obi baa ụba n'etiti ụmụ
 nwoke.

Okwu nke iri na itoolu

29 Onye ka obi ya juputara n'ahuhu? Onye nọ na iru ụjụ?
 Olee onye nwere esemokwu? Onye nwere otútú ihe mkpesa?
 Onye nwere mmerụ ahụ nke na-abaghị uru? Onye nwere anya nke
 na-acha ọbara ọbara?
 30 Ọ bụ ndị na-anọ ogologo oge na-añụ mmanya,
 onye na-aga ichọputa mmanya agwara agwa.
 31 Elekwasila mmanya anya mgbe ọ na-acha ọbara ọbara,
 mgbe ọ na-eziputa ọdịdị ya n'iko
 mgbe ọ na-asughari nke oma n'ime iko.
 32 N'íkpeazu, ọ na-ata dika agwo
 na-atukwa dika ajuala.
 33 Anya gị abụọ ga-ahụ ihe i na-amaghị isi ya na ọdụ ya,
 obi gị ga-atulekwa ihe ndi na-agbagwoju anya.
 34 I ga-adị ka onye na-edina n'etiti oke osimiri,
 nke na-edinakwa n'elu ụdọ n'ejide ụgbọ.
 35 I ga-asị, "Ha tiri m ihe, ma emerughị m ahụ.
 Ha piara m ihe, ma amaghị m.
 Olee mgbe m ga-eteta,
 ka m puo ga choo mmanya ozo?"

- 1 Ekwosola ndị ajoy omume ekworo,
ka ihe banyere ha ghara ito gi utu.
2 N'ihu na-atumatu obi ha niile bu otu ha ga-esi mee ihe ike,
egbugbere onu ha na-ekwu naani maka ogbaaghara.

Okwu nke iri abuo na otu

- 3 O bu amamihe ka e ji ewu ulo,
o bukwa nghota ka e ji eme ka o guzosie ike.
4 Sitekwa n'ihe omuma ka aku niile ji ejuputa n'ime ya,
bu aku ndi puru iche ma dikwa oke onuahia.

Okwu nke iri abuo na abuo

- 5 Onye maara ihe na-emeri site n'idi ike,
ndi nwere omuma ihe na-akpali ike ha.
6 Ejela ogu ma o bughi na i nwetara ezi ndumodu,
n'ihu na nzoputa di n'ige otutu ndi ndumodu nti.

Okwu nke iri abuo na ato

- 7 Amamihe di elu nke ukwu nye ndi nzuzu,
ha gahi asaghe onu ha n'ogbako onu uzọ ama.

Okwu nke iri abuo na ano

- 8 Onye na-eche echiche ime ihe ojoo
ka a ga-agu dika onye nzube ihe ojoo
9 Nzube niile nke onye na-enweghi uche bu mmehie,
ndi mmadu na-akpo onye na-akwa emo asi.

Okwu nke iri abuo na ise

- 10 O buru na i pughu iguzosi ike n'oge nsogbu,
i bu nnoo onye ike ya di ntakiri.
11 Naputa ndi a na-eduba n'onwu.
Naputakwa ndi ahụ a mara ikpe onwu n'uzo na-ezighi ezi.
12 O buru na i si, "Anyi amaghi banyere ihe ndi a,"
o bu na onye na-enyocha obi aghotaghi ya?
O bu na onye na-eche ndu gi amaghi ya?
O bu na o gahi akwughachi onye obula ugwo dika akaoru ya siri di?

Okwu nke iri abuo na isii

- 13 Nwa m nwoke, rachaa mmanu anu n'ihu na o di mma.
Mmanu anu nke si n'ugbugbo mmanu anu na-adi gi utu n'onu.
14 Marakwa na otu a ka amamihe kwesiri isi to oobi gi utu.
O buru na i chota ya
i nwere olileanya nke ga-adigide.

Okwu nke iri abuo na asaa

- 15 Adila ka onye na-emebi iwu, onye echiche ya niile bu imegide ulo onye
ezi omume.
A gakwa ga kwakoro ihe di n'ulo ya.
16 N'ihu na onye ezi omume nwere ike daa ugboro asaa ma o ga-ebilikwa
ozo.
Ma ndi na-emebi iwu na-aso ngonggo mgbe nsogbu bjakwasiri ha.

Okwu nke iri abuo na asato

- 17 Anurila onu mgbe onye iro gi dabara na nsogbu.
Ka obi gharakwa ito gi utu mgbe o dara.
18 N'ihu na ONYENWE ANYI puru iwe iwe n'ihu ya

megide gi ma kwusị ita ya ahuhụ.

Okwu nke iri abụọ na itoolu

- 19 Ekwosola onye na-emebi iwu ekworo,
maobụ nwe anya ukwu n'ebe onye ajọ omume nọọ.
20 N'ihina na onye na-emebi iwu enweghị ọdinihu;
a ga-afunyukwa oku onye ajọ omume.

Okwu nke iri atọ

- 21 Nwa m, tọọ egwu ONYENWE ANYI na onye bụ eze,
esonyerela ndị ozi na-enupu isi megide nna ha ukwu.
22 N'ihina na ọ bụ na mberede ka ị ga-eso ha daba na nhụju anya.
Onye maara ihe ga-abụ ọgwugwu ya?

Okwu ọzọ ndị amamihe kwuru

- 23 Ndị a bụkwa okwu ọzọ ndị amamihe kwuru,
iji gosi na ikpe ikpe na-akwughị ọtọ adighi mma.
24 Onye ọbụla nke na-asị onye ikpe mara, "Onye ezi omume ka ị bụ,"*
ga-anata ọbụbụ ọnu site n'ọnu ọtutu mmadụ, mba niile ga-eweso ya
iwe.
25 Ma ọ ga-adiri ndị ahụ na-abara onye ikpe mara mba na mma,
ha ga-anatakwa ezi ngozi.
26 Ọsịsa ziri ezi
bụ ihe na-egosi ikwesi ntukwasị obi.†
27 Ruchaa ọrụ gi dị n'ezi.
Dozie ala ubi gi.
Emesịa wuoro onwe gi ulọ.
28 Agbala ama ugha megide onye agbataobi gi n'efu.
Ọ bụ egbugbere ọnu gi abụọ ka ị ga-eji ghọọ aghughọ?‡
29 Asịla, "Aga m emeso ha dika ha siri meso m.
Aga m akwughachi ha ugwo ihe ha mere."

- 30 Esitere m n'ubi otu onye umengwu gafee,
bụ ubi vaini nke onye na-enweghị uche,
31 hụ na ogwu etochiela ya,
ahihia etochiekwala ya;
mgbidi di ya gburugburu adaakwala.
32 Eleghariri m ya anya
site na ya mụta otu ihe a:
33 Nwa ọra nta, nwa iru ọra nta,
nwa ichikoba aka nta zuo ike
34 ubiam ga-abiakwasị gi dika onye ohi,
uku abiakwasikwa gi dika onye na-apunara mmadụ ihe.

Ilu ndị ọzọ nke Solomon

* 24:24 24:24 Onye ọbụla nke na-asị onye na-emebi iwu, onye ikpe na-amaghị ka ị bụ † 24:26
24:26 Dika nsusu e susuru n'egbugbere ọnu ‡ 24:28 24:28 Maobụ, rafuo mmadụ

25

1 Ndi a bukwa ilu Solomon, nke ndi ozi Hezekaya eze ndi Juda dekotara n'akwukwo.

2 O bu nsopuru Chineke izobe okwu,
ma nsopuru ndi eze bu ichoputa ala okwu.

3 Dika idi elu nke eluigwe, dika idi omimi nke ala,
otu a ka obi ndi eze bu ihe a na-apughị ichoputa.

4 Wepu ihe ahụ niile na-ekpuchi mma oloacha,
onye okpu uzu oia ga-aruputa efere;

5 wezugakwa ndiisi n'eme ajo ihe n'ihu eze,
ocheeze ya ga-eguzosikwa ike site n'ezi omume.

6 Egosiputala onwe gi n'ihu eze,

ewerela onodu n'etiti ndi oke mmadu,

7 o ga-aka mma ma o buru na o si gi, "Rigota n'ebe a,"
karia na o wedara gi ala n'ihu ndi oke mmadu.

Ihe iji anya gi abuo hu

8 e mekwala ngwangwa iga n'uloikpe,
n'ih na o bu ginj ka i ga-eme n'ikpeazu
ma o buru n'onye agbataobi gi etinye gi n'onodu ihere?

9 O buru na gi na onye ozọ enwee esemokwu, dozieny ya n'onwe unu,
emekwala ka ndi ozọ mata okwu nzuzu gi na onye ozọ kwuru,

10 ma o bughị ya, onye nuru ya nwere ike menye gi ihere,
agwa ojoo gi agaghị enwekwa ogwugwu.

11 Ndumodu e nyere n'oge kwesiri ekwesi
di ka mkpuru osisi apul olaedo e tinyere n'efere oloacha.

12 Dika olanti olaedo maobu ihe icho mma nke olaedo mara mma
ka mba onye maara ihe bu na nti onye na-anu ya.

13 Onyeozu kwesiri ntukwasị obi na-eweta ntute na ndu,
dika mmiri oyi si eme ka ahụ di juu
n'oge okpomoku owuwe ihe ubi.

14 Onye ahụ na-adighi emezu nkwa o kwere
dika igwe ojii nke na-adighi ezo mmiri.

15 Nwee ndidi, n'ikpeazu i ga-enwe mmeri,
n'ih na ire di nro na-agbaji okpukpu.

16 Mmanu anu o na-atọ gi uto?
Arachala ya karia, ka o ghara iwetara gi oria.

17 Ejela ileta onye agbataobi gi mgbe mgbe,
ka i ghara ire ugwu gi.

18 Onye na-agbagide onye agbataobi ya ama ugha,
dika mkporo osisi maobu mma agha, maobu aku a piziri apizi.*

* 25:18 25:18 Ya bu, nke di nko

- 19 Itukwasị onye aghughọ obi n'oge nsogbu dị ka iji eze na-eme ndakapụ
ata ihe,
maọbụ iji ụkwụ jiri eji agba ọsọ.
- 20 Dịka onye e yipuru uwe n'ubochi oyi uguru,
maọbụ iwere nnu tee n'elu ọnya,
otu a ka onye na-aburu onye iwe na-ewe abụ di.
- 21 O buru na aguu na-agu onye iro gi, nye ya nri ka o rie,
o burukwa na akpiri na-akpo ya nku, nye ya mmiri ka o nuo.†
- 22 Mgbe i na-eme nke a, i na-agukwasị icheku oku na-ere ere n'isi ya,
ONYENWE ANYI ga-akwughachikwa gi.
- 23 Dịka ifufe si n'ugwu si eweta mmiri ozuzo,
otu a ka ikwu mmadu okwu azu si eweta iwe.
- 24 O ka mma ibi n'otu akuku elu ulo
karia ibinyere nwanji na-ese okwu.
- 25 Ozioma e sitere na mba di anya nata
di ka mmiri juru oyi nye onye akpiri na-akpo nku.
- 26 Onye ezi omume nke kwenyere n'ihe onye na-emebi iwu kwuru
di ka iyi a gworuru n'isi ya.
- 27 Dika iracha mmanu anu hie nne si joo njo,
otu a ka o si buru ihe na-enweghi nsopuru, mmadu ichoputa ihe ndi
ezomiri ezomi.
- 28 Nwoke obula na-adighi achu mmuo ya
di ka obodo na-enweghi ndi na-eche ya nche, nke e tikporo mgbidi ya
etikpo.

26

- 1 Ihu onye nzuzu a na-enye nsopuru
dika ihu mkpuru mmiri ka o na-ada n'oge okochi maobu mmiri na-
ezo n'oge owuwe ihe ubi.
- 2 Dika nnunu nta na-efeghari efeghari, maobu dika eleke na-awughari
otu a ka obubu onu na-ekwesighi agaghi ere.
- 3 Uтары diri inyinya, inyinya ibu ka a na-ekenye mkpumkpu igwe n'onu;
otu a kwa ka apipia di nye azu ndi nzuzu.
- 4 A zaghachila onye nzuzu dika enweghi uche ya si di,
ma o bughu ya gi onwe gi ga-adi ka ya.
- 5 Zaa onye nzuzu dika enweghi uche ya si di,
ma o bughu ya o ga-abu onye maara ihe n'anya onwe ya.
- 6 Iziga ozi site n'aka onye nzuzu
dika mmadu ibipu ukwu ya maobu ihu ihe ike dika mmiri.
- 7 Dika onye ngwuro si eji ukwu ya eje ije,
otu a ka ilu si esite n'onu onye nzuzu aputa.
- 8 O baghi uru inye onye nzuzu nsopuru, n'ihu na o gaghi anogide.
O di ka iwu okuko mmiri n'azu.
- 9 Dika ogwu manyere n'aka onye na-anubiga mmanya oke
otu a ka ilu di n'onu onye nzuzu.

† 25:21 25:21 Opu 23:4-5; 2Ih 28:15; Mat 5:44

- 10 Dịka ọgba ụta si agba ụta ya na-enweghị onye o bụ n'obi,
otu a ka ọ dị bụ onye na-enye onye nzuzu maọbụ onye o bula na-agafe
n'uzọ ọrụ ka o ruọra ya.
- 11 Dịka nkịta laghachiri ọzọ n'ihe ọ gboro,
otu a ka ndị nzuzu dị mgbe ha na-emekwa omume enweghị uche ha.
- 12 I hụrụ onye mara ihe n'anya nke onwe ya?
Olileanya dị nye onye nzuzu karịa ndị dị otu a.
- 13 Onye umengwu na-asị, "Ọdum nọ n'okporouzo,
ọdum ji oke iwe na-awaghari nọ n'ama niile!"
- 14 Dịka ibo ọnụ ụzọ si emeghari n'ihe nkonye ya,
otu a ka onye umengwu si na-atughari onwe ya n'elu ihe ndina ya.
- 15 Onye umengwu na-amanye aka n'efere nri*
ma oke umengwu a naghị ekwe ka o weghachi ya tinye n'ọnụ ya.
- 16 N'uche ya, onye umengwu† na-eche na ọ maara ihe
karịa ndị ikom asaa na-eji ezi uche azaghachi okwu.
- 17 Onye na-etinye onwe ya n'esemokwu na-agbasaghị ya
dị ka mmadụ na-apụ n'okporouzo dokpuru nkịta ọbula ọ hụrụ na ntị.
- 18 Dịka onye ara na-agba àkụ
na-ere ọkụ nke na-eweta ọnwụ,
19 ka nwoke ahụ bụ nke na-aghọgbu onye agbataobi ya
ma si, "ọ bụ naanị egwuregwu ka m na-egwu."
- 20 Ọkụ na-anyụ mgbe nkụ gwurụ,
otu a kwa esemokwu na-akwụsi mgbe a kwụsiri ikwu ndị ọzọ okwu
n'azụ.
- 21 Dịka icheku si eme ka nkụ nwuru ọkụ,
otu a ka onye na-ese okwu si eme ka ọgụ nwuru ọkụ.
- 22 Okwu niile nke onye na-agba asiri na-ekwu dịka iberibe nri n'atọ ezi
uto,
ha na-agbadakwa n'ime ime ala afo.
- 23 Dịka ite aja urọ nke e ji ọlọcha na-abaghị uru techie,
ka egbugbere ọnụ dị nro nke obi juputara n'ihe ọjọọ bụ.
- 24 Ndị iro na-eji egbugbere ọnụ ha ghanwee onwe ha,
ma n'ime obi ha ọ bụ naanị aghughọ dị ya.
- 25 Okwu ọnụ ya nwere ike toọ uto na ntị ma ekwenyerela ha,
n'ihu na ihe arụ asaa juputara n'ime obi ha.
- 26 Ọ bụ ezie na ọ ga na-eme ka ọ hụrụ gi n'anya,
ma iro ya ga-aputa ihe, mmadụ niile ga-ahụkwa ya.
- 27 Onye na-egwuru ibe ya olulu ga-adaba n'ime ya.
Ọzọ, onye na-enuda nkume, ya ka nkume ahụ ga-adagbu.
- 28 Onye i kpọrọ asị bụ onye i ga-achọ iwetara ihe mgbu site n'igha ugha.
Okwu ọma na-esighi n'obi mmadụ pụta na-eweta ịla n'iyi.

27

1 Anyala isi banyere echi,

* 26:15 26:15 Maọbụ, ọkụ nri † 26:16 26:16 Ya bụ, onye nzuzu

n'ihì na ì maghì ihe echi ga-abụ.*

- ² Ka onye ọzọ too gị, ọ bughị ọnụ gị.†
Ka onye ọzọ too gị, ka egbugbere ọnụ gị abụọ ghara ito gị.
- ³ Nkume dị arọ, aja bukwa ibu arọ,
ma mkpasu iwe nke onye nzuzu dị arọ karịa ha abụọ.
- ⁴ Iwe na-emebi ihe,
ma ekworo jorọ njọ karịa iwe.
- ⁵ Mba abara n'ihe ka mma
karịa ihunanya ezoro ezo.
- ⁶ Ihe kwesiri ntụkwasi obi ka mmerụ ahụ nke sitere n'aka enyi bụ,
ma onye iro na-eme ka isutu ọnụ mụbaa.
- ⁷ Mmanụ ahụ adighi atọ onye rijuru afo uto;
ma mgbe agụụ ji ya, ọ ga-eri ọ buladi ihe di ilu.
- ⁸ Nwoke na-akpafu site n'ulo ya
di ka nnunụ na-amakwaghị akwụ ya.
- ⁹ Mmanụ isi uto na ihe nsure oku na-esi isi uto na-eme ka obi nuria,
otu a ka uto enyi di,
site na ndumodu nke mkpuruobi ha.
- ¹⁰ Ahapula enyi gi maobu ndi enyi nna gi.
Mgbe i no na mkpa ariola nwanne gi ka o nyere gi aka.
Onye agbataobi no gi nso nwere ike inyere gi aka karia nwanne gi no
ebe di anya.
- ¹¹ Nwa m, obi ga-atọ m uto nke ukwu ma a si na i ga-amuta ihe!
Mgbe ahụ, aga m enwe ihe m ga-asa ndi na-akocha m.
- ¹² Onye nwere uche na-ahụ nsogbu nke na-abia n'ihu ma zobe onwe ya.
Ma onye na-enweghi uche anaghi ele anya, ọ na-adaba n'ime nsogbu
ahụ taa ahuhu so ya.
- ¹³ Chiri uwe onye ahụ nke naara onye mba ọzọ na mbe.
E, chiri ya ma ọ buru nwanyi na-abughị nwunye ya ka o nara na mbe.
- ¹⁴ Ọ buru na onye obula e jiri oke olu gozie onye agbataobi ya n'isi ututu
a ga-agu nke a dika ibu onu.
- ¹⁵ Mmiri na-ata n'ime ulo mgbe mmiri na-ezo
na nwanyi na-eso okwu bu otu.
- ¹⁶ Onye nwere ike ikwusi ya nwere ike iji aka jide ifufe,
maobu were aka jide mmanu.

* 27:1 27:1 Luk 12:19-21; Jem 4:13-16 † 27:2 27:2 Etola onwe gi, chere ka ndi ozo too gi

- 17 Dịka e si eji igwe amụ igwe ozo ka o di nko,
otu a ka mmadu si enyere ibe ya aka idi nko.
- 18 Onye na-eche osisi fiig nche ga-eri mkpuru ya,
onye na-echebekwa nna ya ukwu ka a ga-asopuru.
- 19 Dịka e si ahụ ihu mmadu n'ime mmiri
otu a ka obi mmadu si egosi ihe onye ahụ bu.
- 20 Dịka afo adighi eju onwu na mbibi,
otu a ihe na-agu anya mmadu adighi agwu agwu.
- 21 Ite eji anucha ihe diri olaocha, oke oku dikwara olaedo
ma a na-anwale ndi mmadu site n'otuto a na-enye ha.
- 22 N'agbanyeghi na i ga-egwepia onye nzuzu n'ime ikwe,
were aka odo gwee ha dika mkpuru oka,
i pughi isite n'ahu ha wepu enweghi uche ha.
- 23 Lezie oru gi anya nke oma,
marakwa onodu igwe ewu na aturu gi na anu ulo ndi ozo,
24 n'ih i na akunuba adighi adigide.
O buladi okpueze nke onye eze na-emesia gabiga.
- 25 Mgbe e gbupuchara ahijia ochie, nke ohuru na-epuputa,
mgbe ahụ ka a na-achikobata ahijia si n'ugwu.
- 26 Umu aturu ga-enye gi uwe i ga-eyi,
umu ewu ga-enyekwa gi ego onuahia ala ubi gi.
- 27 I ga-enwe mmiri ara ewu nke ga-ezuru gi na ndi ezinaulo gi nri,
na nke ga-edozi ahụ ndi odibo nwanji gi.

28

- 1 Ndi ajo omume na-agba oso mgbe onye obula na-adighi achu ha,
ma ndi ezi omume na-enwe ntukwasị obi dika odum.
- 2 Mgbe njehie di n'obodo di otutu, o nwere otutu ndiisi,
ma onyeisi nwere ezi nghota na ihe omuma ga-eme ka udo na-adigide
ogologo oge.
- 3 Onye na-achi achị nke na-emegbu ndi ogbenye,
bu mmiri ozuzo nke na-azachapu ihe niile mee ka nri ghara idi.
- 4 Onye na-adighi asopuru iwu na-eto ndi ajo omume,
ma ndi na-edebe ihe iwu kwuru na-ebu agha megide ha.
- 5 Ndi ajo omume adighi aghota uru ikpe ziri ezi bara,
ma ndi na-eso ONYENWE ANYI na-aghota ihe bu uru ya.
- 6 O kaara gi mma ibu nwa ogbenye na onye eziokwu
karia na i bu ogaranya na eze aghughu.
- 7 Umu okorobia nwere nghota na-eme ihe iwu kwuru,

ma nwa nke ya na ndi oke oriri bu enyi na-emenye nna ya ihere.

- 8 Onye na-eme ka aku ya baa uba site na inara uma maobu omurunwa n'aka onye ogbenye, na-ekpokota ya nye onye ozọ, onye na-emere ndi ogbenye ebere.
- 9 Onye na-ewezuga nti ya site n'ebe iwu m di, o buladi ekpere ha bu ihe aru.
- 10 Onye obula na-eduhie ndi ziri ezi n'uzo ihe ojoo, ga-adaba n'onya ahụ ha onwe ha gbara, ma ndi na-enweghi ita uta ga-anata ezi ihe nketa.
- 11 N'anya nke onwe ya, onye ogaranya na-agu onwe ya dika onye maara ihe, ma n'ezie, onye ogbenye nwere nghota na-enyochaputa amaghi ihe nke onye ogaranya.
- 12 Mgbe ihe na-agara ndi ezi omume nke oma, onye obula na-anuri onu, ma onye obula na-ezo onwe ya mgbe onye na-emebi iwu na-aga n'ihu.
- 13 Onye na-ezo mmehie ya agaghi enwe oganihu na ndu ya. Ma onye na-ekwuputa mmehie ya hapukwa ha, ka a ga-emere ebere.
- 14 Ngozi na-adiri mmadu ahụ na-atu egwu Chineke, ma onye na-enupu isi na-etinye onwe ya na nsogbu.
- 15 Dika odum na-agbo uja maobu nne bja na-achu mmadu otu a ka onye ochichi ojoo nke na-achi ndi na-enweghi ike di.
- 16 O bu naani eze na-amaghi ihe ga-akpagbu ndi ya; ma eze ga-achi ogologo oge bu eze kporo iri ngari asi.
- 17 Obi ogbu mmadu ga na-ama ya ikpe ruo ala mmuo. Ka onye obula ghara inyere ya aka.
- 18 Onye na-eje ije na-enweghi ita uta ka a na-echebe, ma onye uzọ ya gbagoro agbagọ ga-adaba n'olulu.
- 19 Onye na-aru ala ubi ya ga-enwe nri n'ebe o bara uba, ma onye na-agbaso ihe efu di iche iche, ubiam ga-eju ya afọ.
- 20 Onye obula nke kwesiri ntukwasị obi ga-enweta otutu ngozi, ma nwoke ahụ na-achọ ibu ogaranya ngwangwa aghaghi inweta ntaramahuhu.
- 21 Ile mmadu anya n'ihu n'oge ikpe jogburu onwe ya. Ma ufodu ndi ikpe na-eme ihe na-ezighi ezi, o buladi, n'ih iiberibe nri.
- 22 Onye aka ntagide o na-anu oku n'obi ihgo ogaranya amaghi na ukpa no na-eche ya.

- 23 Onye ọbụla na-abara mmadụ mba, n'ikpeazụ ga-enweta amara
karịa onye ahụ na-aja mmadụ ibe ya mma ire ụtọ.
- 24 Nwoke na-ezu nne na nna ya ohi ma na-asịkwa,
“Olee ihe ọjọọ dị na ya?”
Onye dị otu a bụ nnọọ enyi ndị mbibi.
- 25 Ndị oke ọchịchọ na-akpali ise okwu,
ma ndị na-atụkwasi ONYENWE ANYỊ obi na-enwe ọganihu.
- 26 Nwoke ahụ na-atụkwasi onwe ya obi bụ onye nzuzu!
Ma ndị na-agbaso amamihe Chineke, aka adighi akpa ha.
- 27 Ọ buru na i nye ogbenye, a ga-egboro gi mkpa gi.
Ma ọbụbụ ọnu diri ndị ahụ na-ekpuchi anya ha n'ebe ndị ogbenye
nọ.*
- 28 Mgbe ndị ajo omume na-aga n'ihu, ndị ezi omume na-ezo onwe ha,
ma mgbe ha n'ala n'iyi, ndị ezi omume n'aba ụba.

29

- 1 Onye a na-abara mba mgbe niile ma ọ naghị anata ndumọdụ,
n'otu ntabi anya ka a ga-etipia ya, ọ gaghị ekulikwa ọzọ.
- 2 Mgbe ndị ezi omume nọ n'ọchịchị, ndị a na-achị na-anụrị ọnu,
ma ha na-asụ ude mgbe onye ajo omume na-achị.
- 3 Nwoke hụrụ amamihe n'anya na-eme ka nna nūrĩa,
ma onye bụ enyi ụmụ nwanyi akwuna, na-ala akunuba ya n'iyi.
- 4 Eze na-achị n'eziokwu na-ewetara obodo ya ọganihu,
ma nke na-achọ ngari na-ala ya n'iyi.
- 5 Onye ahụ ji ire ụtọ na-aja onye agbataobi ya mma
bụ ọnya ka ọ na-esiri ya.
- 6 Ọ bụ onye ajo omume siri ọnya ka ọnya ahụ na-ama.
Ma ndị ezi omume na-anọrọ onwe ha na-agụ egwu ọnu.
- 7 Onye ezi omume na-etinye anya n'ihe banyere ikpe ziri ezi nke ndị
ogbenye,
ma ụdị echiche ahụ adighi abata ndị ajo omume n'obi.
- 8 Ndị nzuzu na-amalite ọgụ ebe niile,
ma ndị nwere uche na-agbalisi ike ime ka udo di.
- 9 Ọ buru na onye maara ihe esoro onye nzuzu gaa n'ụlọikpe,
onye nzuzu ga-ewe iwe ọkụ, mee mkpọtụ, kwaa emo ma udo agaghi
adi.

* 28:27 28:27 Dit 15:7; Ilu 22:9

- 10 Ndi ndu ha na-ebi bu ime ihe ike na-akpo onye eziokwu asi,
ha na-achosikwa ike uzọ ha ga-esi gbuo onye ndu ya ziri ezi.
- 11 Onye nzuzu na-egosi oke iwe ya,
ma onye nwere uche na-ajide onwe ya na-emekwa ka mmuo ya dajuo.
- 12 O buru na onye na-achi achi anaa nti n'okwu ugha,
ndi niile na-ajere ya ozi ga-aghọ ndi ajo omume.
- 13 Ogbenye na ogaranya bu otu na nke a:
o bu ONYENWE ANYI na-eme ka ha jiri anya ha na-ahu uzọ.
- 14 O buru na eze esite n'izi ezi kpee ndi ogbenye ikpe,
a ga-eme ka ocheeze ya guzosie ike ruo mgbe ebighi ebi.
- 15 Iba mba na iti nwantakiri ihe na-enye aka mee ka o buru ezi nwa,
ma nwantakiri a na-adighi adu odu na-eme nne ya ihe ihere.
- 16 Mgbe ndi na-emebi iwu na-aga n'ihu, njehie na-aba uba n'etiti ndi a
na-achi achi,
ma ndi ezi omume ga-eguzo hu odida ha.
- 17 Doo nwa gi aka na nti, ndu ya ga-enye obi gi udo na onu.
O gaghị emekwa ka ihere mee gi.
- 18 Obodo na-adighi atu egwu Chineke bu obodo na-adighi agazi n'usoro,
ma onu na-adiri obodo ahụ na-edebe ihe Onyenwe anyi nyere n'iwu.
- 19 O bughị naani okwu onu ka e ji ado ndi na-eje ozi aka na nti,
n'ihu na ha nwere ike ghota ma ha ga-aju ime ihe i choro.
- 20 Olileanya diri onye nzuzu
karia onye ahụ na-adighi echezi echiche tupu o kwuo okwu.
- 21 I malite na mbu na-emezi onye na-ajere gi ozi,
o ga-emesia choro ka i meere ya dika nwa gi.
- 22 Onye na-ewe iwe na-akpali ogo,
onye na-ewe iwe oku na-eme otutu mmehie.
- 23 Nganga mmadu na-eme ka o daa,
ma mmadu ahụ di umeala n'obi ga-eweta nsopuru.
- 24 Ndi obula na-enyere ndi ohi aka bu ndi iro nke ndu ha,
a na-edu ha n'ihu iyi, ma ha adighi agba akaebe.
- 25 Itu egwu mmadu bu ihe ima n'onya,
ma onye obula na-atukwasị ONYENWE ANYI obi na-anọ n'udo.
- 26 I choro ikpe ziri ezi?
Elala onye ikpe anya n'ihu, kama gwa ONYENWE ANYI maka ya.

27 Onye ezi omume na-akpọ ajoy omume asị;
ndị na-emebi iwu na-akpọ onye ndụ ya ziri ezi asị.

Okwu amamihe nke Ago

30

1 Ndị a bụ okwu Ago, nwa Jake, onye Masa,
Okwu si n'ọny nwoke a zigaara Itiel na Ukal:

"Ike agwula m, Chineke
ma a puru imeri.

2 N'ezie, abụ m onye nzuzu kariya mmadu obula;*
Enweghi m udi nghota ahụ mmadu na-enwe.

3 Amutabeghi m amamihe,
maobu ruo imata maka Onye Nso ahụ.

4 Olee onye na-arigo n'eluigwe na-aridatakwa?

Onye ka o bu, bu onye jikotara ifufe n'aka ya?

Onye kwa weere akwa kechikotaa osimiri niile n'aka ya?

Onye hiwere oke nsotu uwa niile? Onye ka o bu?

O buru na i ma onye o bu, gini bu aha ya?

Ginikwa bu aha nwa ya?

5 "Okwu onu Chineke niile bu ihe anuchara anucha,
O bu ota nye ndi na-agbaba n'ime ya izere ndu.

6 Atukwasila ihe obula n'okwu ya,
ka o ghara ibara gi mba, ka i gharakwa igho onye ugha.

7 "O ONYENWE ANYI, naani ihe abuo ka m na-ario gi tupu m nwuo;
ajukwala imere m ha:

8 Nke mbu, mee ka okwu efu na okwu ugha di anya n'ebe m no.

Nke abuo, e nyela m onodu ogbenye maobu onodu ogaranya,
kama nye m naani nri ga-ezuru m kwa ubochi niile.

9 N'ihu na, o buru na m agho ogaranya, ma eleghi anya, afo ga-eju m,
jubiga m oke,

ruo na m ga-asị na m achokwaghi gi ma kwuokwa si, 'Onye ka
ONYENWE ANYI bu?'

O burukwa na m adaa ogbenye, ma eleghi anya, aga m ezu ohi,
site n'uzo di otu a, wetara aha nso gi Chineke, ihe ihere.

10 "Ekwujola ohu n'ihu nna ya ukwu,
ka o ghara ibu gi onu, ikpe amaa gi.

11 "O di ndi† na-akocha nna ha,
ha adighi agozikwa nne ha;

12 Ogbu ndi di ocha n'anya nke onwe ha
ma asapubeghi isisi n'unyi ha ruru.

13 O di ndi anya ha di n'elu,
ndi ile anya ha juputara na nleli.

14 Ndi eze ha niile bu mma agha
ikiri eze ha bukwa mma

* 30:2 30:2 Abụ m anụ ọhịa, a bughị mmadu. † 30:11 30:11 Maobu, Ogbu

maka irichapu ndi ogbenye site n'üwa
na ndi nõ n'ükõ site n'etiti mmadu.

15 "Etu nwere umu nwanyi abuo
ndi na-eti, 'Nye, nye.'

"O di uzõ ihe atõ nke afo na-adighi eju.
E, anõ di na-adighi asi, 'O zuola.'

¹⁶ Ala ili,
akpanwa nwanyi na-adighi atu ime,
ala nke mmiri na-adighi eju afo,
na oku nke na-adighi asi, 'O zuola.'

17 "Onye ahü na-akwa nna ya emo,
nke na-akpokwa irubere nne ya isi asi,
ugolõma ga-aturu mkpuru anya ya,
udele ga-erikwa anu ahü ya.

18 "O di ihe atõ na-agbagwoju m anya, apughi m ighõta ha;
mbaa, ha di anõ!

¹⁹ Otu ugo si efeghari na mbara eluigwe;
otu agwõ si akpu n'elu nkume,
otu ugbo mmiri si achõta uzõ ya n'oke osimiri;
na otu ihunanya si eto n'etiti nwoke na nwaagbogho.

20 "Nke bu uzõ nwanyi na-akwa iko,
O na-eri ma hichaa onu ya,
na-asi, 'E meghi m ajo ihe obula.'

21 "O di ihe atõ na-eme ka üwa maa jijiji,
n'okpuru ihe anõ nke õ na-apughi inagide,

²² Ohu ghõõ eze,
onye nzuzu ihe na-agara nke õma,
²³ nwanyi obi ilu mesiri luta di,
na odibo nwanyi ghõõ nwunye nna ya ukwu.

24 "Ihe anõ di nke di nta n'elu üwa,
ma ha maa ihe nke ukwu.

²⁵ Ndanda bu ndi na-enweghi ume,
ma ha na-akpakõta nri ha, dozie nke ha ga-eri n'oge oyi.

²⁶ Ewi nkume‡ bu ndi na-adighi ike,
ma ha na-echebe onwe ha site n'ibi n'õgba nkume.

²⁷ Igurube enweghi eze,
ma ha na-aga n'igwe n'ahiri n'ahiri.

²⁸ Ngwere di mfe iji aka jide ya,
ma i ga-achõta ha õ buladi n'ulo ndi eze.

29 "Ha di ihe atõ na-ejeghari n'üwa n'õnodu idi oke ebube,
mbaa, ha di anõ:

³⁰ Odum, eze umu anumanu. O naghì atu onye obula egwu,

‡ 30:26 30:26 Ewi nkume bu otu udi oke n'õtutu uzõ oke e nwere. Ha na-ebi n'igwe n'ugwu. Lev 11:5; Abu 104:18

31 na oke ọkụkọ na-ejeghari ejeghari,
na mkpi,
na eze ndị agha ya gbara gburugburu.

- 32 “Ọ bụrụ na i meela ihe nzuzu site n’ifuli onwe gị elu
maọbụ zube nzube ọjọọ,
anyala isi n’ihi ya, were aka gị kpuchie ọnụ gị n’ihere.
33 A pịaa mmiri ara ehi a na-ewepụta mmanụ ara ehi;
iti mmadụ aka n’imi na-akpata igba ọbara,
otu a kwa ikpali iwe na-eweta ise okwu.”

Okwu eze Lemuel

31

1 Ndị a bụ okwu si n’ọnụ Lemuel, eze Masa. Ha bụ okwu ndị ahụ nne eze Lemuel kuziri ya.

2 Gee ntị, nwa m, gee ntị, nwa nke afo m.

Gee ntị, nwa m, nwa nke ọziza ekpere m niile.

3 Enyela umụ nwanyị* ike gị,
enyekwela ịdị ike gị n’aka ndị n’ala ndị eze n’iyi.

4 Lemuel nwa m, ọ bughị ihe kwesiri ekwesi na ndị eze ga-anụ mmanya.
O kwesikwaghị ka agụụ ịñụ mmanya
bụrụ ihe ga na-agu ndị eze.

5 Ka ha ghara ịñubiga mmanya oke si otu a chefuo ikpe ikpe ziri ezi dika iwu kwuru.

Ka ha gharakwa isite n’ịñubiga mmanya oke napụ ndị a na-emegbu emegbu ikpe ziri ezi ha kwesiri inweta.

6 Ndị e kwesiri inye mmanya bụ ndị ahụ na-ala n’iyi,
ndị ahụ nọ n’ọnọdụ oke ihe mgbu nke obi.

7 Ka ha ńụọ chefuo ọnọdụ ọjọọ ha,
ka ha gharakwa icheta ọnọdụ nhuju anya ha.

8 Jisie ike kwuchite ọnụ ndị ahụ na-enweghị ike ikwuru ọnụ onwe ha;
kwuchitekwa ọnụ ndị niile ọnọdụ ha dị ala.

9 Kwusie okwu ike, kpeekwa ikpe ziri ezi.

Gbooro ndị ogbenye na ndị mkpa na-akpa ọgụ site n’aka ndị na-emegbu ha.

Okwu mmechi: Ezi nwanyị nwere agwa ọma

10 Nwanyị nwere ugwu† onye ga-achọtali ya?

O dị oke ọnụ karịa nkume rubi.

11 Di nwanyị di otu a na-atụkwasi obi ya niile n’ime ya,
ọ dighị ihe di mkpa nke na-ako ya.

12 Ihe nwanyị di otu a na-ewetara di ya bụ naanị ihe ọma.

Ihe ọjọọ ọbụla adighị esi n’aka ya abiakwasị di ya ụbọchị niile nke ndụ ya.

13 Ọ na-ahoro aji anụ na flakisi
jiri ya na-arụ ọrụ na-atọ aka ya uto.

14 Ọ na-esite n’ebe di anya na-ebubata ihe oriri n’ulo ya

* 31:3 31:3 Okwu a, umụ nwanyị, bụ banyere otutu ndị inyom bi n’ulọeze. Onye dere akwukwo a, eleghi anya, na-arutu aka na umu nwanyị ndi a, puru ime ka uche eze puo site n’ihe o kwesiri ime.
Est 2:3,8 † 31:10 31:10 Maobu, Nwanyị nwere agwa ọma na-ejidekwa onwe ya n’uzo kwesiri.

dịka a ga-asị na ọ bụ ụgbọ mmiri.

- 15 Tupu chi abozie,
nwanyị a esitelari n'ihe ndina bilie kwadooro ezinaụlọ ya ihe oriri,
ma debekwara odibo ndi inyom na-ejere ya ozi oke ihe oriri nke ha.
- 16 Ọ na-apu nyochaputa idi mma ala ubi, ma zuputa ya.
Ọ bụ ego ọ rụputara n'onwe ya ka o ji arụ ọrụ ubi vaji.
- 17 Ike iru ọrụ adighi agwu ya.
Ọ di nnofo ike, burukwa onye na-aruputa ihe di iche iche.
- 18 Ọ na-elezi anya hu na ihe ahia o meputara di ezi oke onuahia;
ọ bụ nke a mere o ji na-arụ ọrụ ruo n'ime ime abali.
- 19 N'obuaka ya ka o jidere osisi itu ogbo akwa;
mkpisiaka ya na-ejidesikwa ozele e ji na-ekwe akwa ike.
- 20 Ọ na-agbasapu aka
inyere ndi ogbenye na ndi mkpa na-akpa aka.
- 21 Udu mmiri maobu oge oke oyi adighi eche ya uche
n'ihu na ndi niile no n'ezinaulo ya nwere uwe ha ga-eji chuo oyi.
- 22 Ọ na-akpa akwa a na-agbasa n'elu ihe ndina,
ma ya onwe ya na-eyikwa uwe e ji ezi akwa ocha na akwa odo odo[‡]
duo.
- 23 Di ya bu onye a na-asopuru n'onu uzo ama obodo[§]
ebe o na-ewere onodu n'etiti ndi okenye nke ala ahụ.
- 24 Ọ na-akpa ma na-adukwa akwa di iche iche, ya na ihe ike n'ukwu,
ndi o na-eresi ndi ahia ndi ozo.
- 25 Ọ bụ nwanyị di ike, onye a na-asopuru asopuru.
Ujo adighi atukwa ya maka ihe ga-eme n'oge di n'ihu.
- 26 Ọ na-eji amamihe na-ekwu okwu
ntuziaka kwesiri dikwa n'ire ya.
- 27 Ọ na-etinye uche n'ihe niile banyere ezinaulo ya,
o naghị aru ọrụ umengwu.
- 28 Umụ ya na-ebili gozie ya;
otu a kwa di ya ga-eto ya ezi otuto.
- 29 Ọ ga-asị; "E nwere otutu ndi inyom ndi bu ezi nwunye nye di ha,
ma gi onwe gi kachasi ha niile mma."
- 30 Ima mma nke elu ahụ adighi egosi ihe mmadu bu, n'ihu na ima mma
adighi adigide ogologo oge.
Ma nwanyị obuła nke na-atu egwu ONYENWE ANYI bu onye e kwesiri
ito.
- 31 E kwesiri ito ya n'ihu ọrụ oma niile nke aka ya ruputara.
Ka ọrụ ya niile wetara ya otuto n'onu uzo ama nke obodo.

[‡] 31:22 31:22 N'oge ochie, naani ndi ogaranya na-eyi uwe na-acha odo odo, n'ihu na o bu akwa di oke onu. [§] 31:23 31:23 Onu uzo ama obodo bu ebe ndi okenye na-ezukota akparita uka. Jen 19:1; Rut 4:1-3

Ekiliziastis

Ọ nweghị ihe nwere isi

- ¹ Okwu onye ozizi, nwa Devid, onye bụ eze na Jerusalem.
² Ihe efu, ihe niile bụ ihe efu
 ka onye ozizi na-ekwu.
 Ihe na-enweghị isi* ka ihe niile bụ.
 Ihe niile bụ nnọọ ihe efu.

³ Olee uru mmadụ na-enweta site na ndogbu niile
 ọ na-adogbu onwe ya n'ọrụ n'okpuru anyanwụ?

⁴ Otu ogbọ laa, ogbọ ọzọ abia,
 ma ụwa na-adigide ruo ebighị ebi.

⁵ Anyanwụ na-awa, na-adakwa,
 ma mee ngwangwa laghachi ebe o si awapụta.

⁶ Ifufe na-efe gaa na ndịda;
 feekwa gburugburu gaa n'ugwu,
 ọ na-efegharị gburugburu ebe niile;
 na-efe na-enweghikwa nsọtụ.

⁷ Mmiri dị n'iyi niile na-asobanye n'oke osimiri
 ma oke osimiri ejughị eju.

Emesiakwa, mmiri ndị a na-aloghachi n'iyi ndị a,
 malitekwa ịsokwa na-aga n'osimiri.

⁸ Ihe niile nọ na-adogbu onwe ha n'ọrụ;
 ọ nụ apughị ikọ ụdị ike ọgwugwu dịnụ.

Otu ọbụla anyị si lee anya, afọ adighị eju anya anyị.
 Afọ adighikwa eju ntị anyị inụ ihe, na ige ntị.

⁹ Ihe ọbụla nke dīrila na mbụ ga-adikwa ọzọ.
 Ihe ndị mmadụ mere n'oge gara aga ka a ga-emekwa ọzọ.
 Ọ dikwaghị ihe ọhụrụ ọbụla dị n'okpuru anyanwụ.

¹⁰ Ọ dị ihe enwere ike ikwu si,
 "Lee, ihe a bụ ihe ọhụrụ?"

Ọ bụ ihe dīriri n'oge gara aga,
 n'oge ndị garalarị tupu oge anyị.

¹¹ Anaghị echeta ndị mgbe ochie,
 otu aka ahụ kwa, ogbọ na-abia abia
 ndị ga-eso ha
 agakwaghị echeta ha.

Amamihe enweghị isi

¹² Mụ onwe m bụ onye nkuzi, burijị eze Izrel n'ime Jerusalem. ¹³ Ekpebiri m, were onwe m nye, iji amamihe nnyochaputa ihe m nwere ike imata banyere ihe niile a na-eme n'ime ụwa. Olee ụdị ibu arọ bụ nke a, nke Chineke bokwasiri ụmụ mmadụ? ¹⁴ Enyochaala m ihe niile a na-eme n'ụwa chọputa na ha enweghị isi. Ọ dị ka mmadụ ichugharị ifufe.

¹⁵ Ihe gbagoro agbago, apughị ime ya ka ọ dizie.
 Ihe na-ezughị ezu, enweghị ike ịgụta ha ọ nụ.

* 1:2 1:2 Maọbụ, ihe efu Abụ 144:4.

¹⁶ Echere m n'ime obi m si, "Lee anya! Aghoḡa m onye ukwu, buru onye maara ihe karịa ndi eze niile chirila na Jerusalem. Enweela m amamihe n'ebe o di ukwu, babigakwa uba oke n'ihe omuma." ¹⁷ N'ih i ya, agbalisiri m ike imuta ihe di iche n'etiti ihe omuma, na iyi ara na nzuzu. Ma ihe m choputara bu na o baghi uru. O di ka itufu oge icho uzọ ijide ifufe.

¹⁸ N'ih i na mgbe amamihe na-aba uba, mgbe ahụ ka iwe na omuma na-ejuputa,
oke ihe omuma na-ewetakwa oke ihe mgbu.

2

Igbaso ihe na-enye anuri enweghi isi

¹ Echere m n'ime obi m si, Ugbu a, aga m eji ihe na-enye obi anuri nwaa gi site otu a choputa ihe di mma, ma nke a bukwa ihe efu. ² "Ochi," ka m sir i na "o bu ihe nzuzu. Ikpori ndu, uru gin ka o bara?" ³ Echere m n'obi utu m ga-esite n'inu mmanya. Agbasokwara m uzọ ibi ndu nzuzu ma obi m no nnoḡ na-edu m site n'amamihe. Olileanya m bu na m ga-esi otu a chota uzọ kachasi mma ndi mmadu nwere ike iji bie mkpukpuku ndu ha n'ua.

⁴ Aruputara m otutu ihe di iche iche, ewuru m ulu nye onwe m ma nweekwa ubi vaini. ⁵ Ewuru m ubi a gbara ogige ebe izuika, ma kwo kwa osisi na-am i mkpuru di iche iche n'ime ha, ⁶ wuore onwe m odo mmiri ebe a ga-esi na-agba ubi m niile mmiri. ⁷ Agbatara m ndi ohu nwoke na nwanyi, nweekwa ndi ohu ozo a muru n'ulo m. Enwekwara m otutu igwe ehi na anu ulu karia eze niile ndi bu m uzọ chia na Jerusalem. ⁸ Achikotara m olaocha na olaedo nye onwe m, na akunuba nke otutu ndi eze na-achi ala ha na-atutara m. E nwetakwara m nye onwe m ndi ikom na ndi inyom ndi na-abu abu. Enwekwara ndi iko nwanyi n'ebe o bara uba. Ihe utu niile ndi na-amasi obi nwa mmadu. ⁹ E, aghoro m onye di ukwu karia eze niile ndi burula m uzọ chia na Jerusalem. Ma n'ime ihe ndi a niile, anya doro m, ihe niile ka m ji amamihe tulee.

¹⁰ Ihe obula m choro, ka m na-ewere;
egbochighi m onwe m anuri obula.

Obi m nuriri onu site n'oru niile,
nke a bukwa oke m ketara na ndogbu niile m dogburu onwe m.

¹¹ Mgbe m tulere ihe banyere ihe ndi a niile m tinyeturu aka,
otu m si dogbuo onwe m n'oru banyere ha,
mkpebi m bu na ha niile bu ihe efu, dika icho ijide ifufe.

N'ezie, ihe niile bu ihe efu, ha abakwaghi uru.

Amamihe na nzuzu enweghi isi

¹² Atughariri m bido imu ihe banyere amamihe,
na iyi ara na nzuzu.

Olee ihe ozo nke onye ga-anochi anya eze ga-eme,
karia ihe ndi ahụ e merela na mbu?

¹³ Achoputara m na amamihe di mma karia nzuzu,
dika ih e si di mma karia ochichiri.

¹⁴ N'ih i na onye maara ihe na-ahu uzọ
ma isi kpuru onye nzuzu.

Ma achoputakwara m
na otu ihe ndaba na-adabara onye amamihe na onye nzuzu.

¹⁵ Agwara m onwe m okwu si,
"Dika onye nzuzu ga-anwu, otu ahụ kwa ka m ga-anwu.

Gịni bụ uru amamihe m niile bara?"

Ekwuru m n'obi m si,

"Ihe a bụkwa ihe efu.

¹⁶ N'ih na onye maara ihe na onye nzuzu bụ ndi a na-agaghi echeta ihe banyere ogologo oge di n'ihu.

N'ubochi ndi na-abia n'ihu, a gaghi echeta ha.

Onye amamihe na onye nzuzu aghaghi inwu."

Ndogbu n'oru abaghi uru

¹⁷ Ya mere, akporo m idi ndu asi, n'ih na oru a na-aru n'okpuru anyanwu wutere m. Ihe efu ka o bu; o di ka ichughari ifufe. ¹⁸ Ihe niile m gbaliri iruputa ka m kporo asi, n'ih na amaara m na emesia, aga m ahapuru ha onye ozu na-abia n'azu m. ¹⁹ Onye maara ma o ga-abu onye maara ihe ma o ga-abukwanu onye nzuzu? Ma ihe niile m ji amamihe nka m na ike m ruputa n'okpuru anyanwu ga-abu nke ya! Ihe a bu ihe efu. ²⁰ Ya mere, o wutere m n'obi na m dogburu onwe m n'oru n'okpuru anyanwu. ²¹ N'ih na mmadu nwere ike jiri amamihe, na ihe omuma na nka dogbuo onwe ya n'oru, emesia, ha ahapuru onye na-enweghi mgbe o ruru oru obula ihe ndi ahu niile. Nke a bukwa ihe efu, na oke ihe ndakwasị. ²² Gini bu uru mmadu na-enweta na ndogbu niile o na-adogbu onwe ya n'oru n'okpuru anyanwu? ²³ N'ih n'ubochi ha niile juputara naani n'ih mgbu na iru uju, o buladi n'abali, obi ha anaghi ezu ike. Ihe ndi a bukwa ihe efu.*

²⁴ N'ih ya, ekpebiri m na o dighi ihe ozu ga-abara mmadu uru karjakwa naani inodu ala rie nri, nuokwa ihe ma chota ojuju afo n'oru ya. Achoputakwara m na o buladi nke a si n'aka Chineke. ²⁵ O dighi onye puru iri maobu nuo ma o siteghi na Chineke? ²⁶ N'ih na ndi na-eme ihe na-atu ya utu, ka Chineke na-enye amamihe na ihe omuma, na onu; ma o na-enye onye mmehie oru ikpakota na ichikoba akunuba nke o ga-enyefe n'aka onye ahu ihe ya di Chineke mma. Nke a bukwa ihe efu; ichuso ifufe.

3

Ihe niile nwere oge

¹ Ihe obula nwere oge;

mgbe dikwara ihe obula a na-eme eme n'eluigwe.

² Oge imu nwa na oge inwu anwu,
oge iku ihe na oge ihopu,

³ oge igbu egbu; na oge igwo oria,
oge itikpo na oge iwuzi ewuzi,

⁴ oge ikwa akwa, na oge ichi ochi,*
oge iru uju na oge ite egwu,

⁵ oge ikposa nkume na oge ichikota nkume,
oge ibaku na oge ikwusi ibaku,

⁶ oge icho ihe, na oge ntufu,
oge ichikoba, na oge ichifusi,

⁷ oge ndowasi, na oge ndukota,
oge igba nkiti, na oge ikwu okwu,†

⁸ oge ihunanya na oge ikpo asi,

* 2:23 2:23 Job 5:7; Job 14:1 * 3:4 3:4 Rom 12:15 † 3:7 3:7 Ems 5:13; Ilu 25:11

oge ibu agha, na oge ime udo.

⁹ Gini bu nnoo ihe mmadu na-enweta site na ndogbu niile nke n'oru niile o na-aru? ¹⁰ Ahula m ibu aru nke Chineke bokwasiri ndi mmadu e kere eke. ¹¹ O meela ka ihe niile maa mma n'oge nke ya. O tinyekwala ebighi ebi n'ime obi ndi mmadu; ma o nweghi ka mmadu ghota oru Chineke site na mmalite ruo n'ogwugwu. ¹² N'ihia ya, ekpebiri m na ihe diiri mmadu icho bu obi utu na inwe anuri na ndu ya niile. ¹³ Ihe ozo bu ka mmadu rie, nuu, ma nwee afo ojuju na ndogbu niile o na-adogbu onwe ya, n'ihia na ha bu onyinye si n'aka Chineke. ¹⁴ Amaara m na ihe niile Chineke mere na-adigidekwa. O nweghi ihe apuru itinye na ya, o nweghikwa ihe apuru iwepukwa site na ya. Chineke na-eme nke a ka ndi mmadu tuo egwu ya.

¹⁵ Ihe obula di ugbu a, adilari na mgbe ochie, ihe obula gaje idi dilari na mbu.

Chineke na-eme ka ihe niile mere na mgbe gara aga megharjakwa ozo.

¹⁶ Ozokwa, achoputara m otu ihe n'okpuru anyanwu, na onodu ezi ikpe naani mmebi iwu juputara, n'ebe e kwesiri inwe ikpe ziri ezi i ga-achoputa na ihe ojoo dikwa ya.

¹⁷ A gwara m onwe m,

"Chineke ga-ekpe,

ndi ezi omume na ndi ajo omume ikpe,

n'ihia na a ga-enwe oge maka ihe obula a na-eme eme, oge dikwa maka ikpe oru niile nke mmadu ikpe."

¹⁸ Echere m n'obi si, "Ebe mmadu no, Chineke na-anwale ya, ka mmadu mata na ha di ka anumanu. ¹⁹ N'ihia na ihe na-eche mmadu na anumanu bu otu. Ha abuo na-eku ume, ha abuo na-anwukwa anwu. O dighi ihe mmadu ji karja anumanu. Ihe niile bu ihe efu. ²⁰ Ha niile na-alaghachi n'otu ebe; o bu n'aja ka ha si puta, ebe ahụ kwa ka ha ga-alaghachi. ²¹ Onye puru iguzo gbaa akaebe na mmuo mmadu na-ala n'elu ma nke anumanu na-ala n'aja?"

²² N'ihia ya, ahuru m na o dighi ihe ozo umu mmadu kwesiri ime kariakwa inwe onu n'oru ha, n'ihia na nke ahụ bu oke ha n'ebe a. Onye ga-eme ka ha biaghachi hu ihe ga-eme n'azu ha?

4

Mmegbu, ndogbu n'oru, na enweghi enyi

¹ Ozo, ahuru m mmegbu na obi ilu niile di n'okpuru anyanwu,

anya mmiri akwa ndi a na-emegbu emegbu,

ma o dikwaghi ndi nkasiobi ha nwere,

ma ike di n'aka ndi mmegbu a,

ma ha enwekwaghi ndi nkasiobi.

² N'ihia ya, ekwuru m, na ndi nwuru anwu,

bu ndi nwuru anwu mgbe gara aga,

ka ndi di ndu mma,

bu ndi nke di ndu ruo ugbu a.

³ Ma o di mma karija ha abuo

bu onye ahụ a na-amubeghi,

onye na-ahubeghi ihe ojoo

nke di n'okpuru anyanwu.

⁴ Achọputakwara m na ihe mere ndị mmadụ ji na-adọgbu onwe ha n'ọrụ bụ n'ihị anya ụfụ ha nwere n'ebe ihe ndị agbataobi ha dị. Nke a bụ ihe efu, ịchuso ifufe.

⁵ Onye nzuzu na-afanye aka abụọ n'apata, na-eri anụ ahụ onwe ya.*

⁶ Ọ ka mma inwe ihe ntakiri na obi udo, karija mmadụ inweju akụ site n'ịdọgbu onwe ya n'ọrụ, nke bụ naanị ịchuso ifufe.

⁷ Ọ dikwa ihe ọzọ m huru n'okpuru anyanwu bụ naanị ihe efu.

⁸ Ọ di otu nwoke nke naanị ya nọ, o nweghi nwa, o nwekwaghi umunne.

Mgbe niile, ọ na-adọgbu onwe ya n'ọrụ, ma nke a emeghi ka afo ju ya n'akunuba o nwere.

Ọ juru si, "Ọ bụ n'ihị onye ka m ji adọgbu onwe m n'ọrụ," "n'ihị gini ka m ji anapu onwe m ihe obi anuri?"

Ihe nke a enweghi isi, ihe efu na-eweta obi mgbawa ka ha bu.

⁹ Mmadu abuo ka mma karija otu onye, n'ihị na ha ga-aruputa otutu ihe:

¹⁰ Otu onye n'ime ha daa, onye nke ọzọ ga-apalite ya.

Ma mgbe ọ bụ naanị otu onye, onye ga-apalite ya? Ọ nọ n'ime nsogbu.

¹¹ Ọzọ, ọ buru na mmadu abuo edinako, ahụ ga-ekpokwa ha oku, ma olee otu onye naanị ya dina ga-esi nweta okpomoku?

¹² Ọ bụ ezie na e nwere ike merie onye naanị ya guzo, ma mmadu abuo puru iguzo zo onwe ha.

Udo e ji eriri ato tukota n'otu, adighi adobi ya ngwangwa.

Oganihu enweghi isi

¹³ Ọ ka mma ibu nwantakiri na onye ogbenye nwere nghota karija ibu agadi bu eze ndi nzuzu, onye na-adighi ana nti na ndumodu obula.

¹⁴ Nwata di otu a, ma eleghi anya, o ga-esi n'ulo mkporo puta buru eze, ma o bukwana na a muru ya ogbenye n'alaeze ahụ. ¹⁵ Ahuru m na mmadu niile ndi bi n'okpuru anyanwu na-eso nwantakiri ahụ onye nochiri anya eze. ¹⁶ A pughi iguta ndi dinyere ya, ma ndi ga-esota n'azu agaghi enwe onu n'ebe onye nochiri eze ahụ nọ. Ozokwa, nke a bu ihe efu, naanị ichuso ifufe.

5

Kwughachi nkwa i kwere Chineke

¹ Mgbe i na-aba n'ulo ukwu Chineke, lezie anya. Meghee nti gi nke oma, karija ichu aja onyinye nke ndi nzuzu, ndi na-amaghi na ha na-eme ihe ojoo.

² Abula onye na-eme osiiso ikwu okwu maobu ime ngwangwa n'ime echiche obi gi, maobu ikwe Chineke nkwa onu efu.*

N'ihị na Chineke nọ n'eluigwe ma naanị n'ụwa ka i nọ,

* 4:5 4:5 Ilu 24:30-31 * 5:2 5:2 Ilu 20:25

n'ihì ya ka okwu ọ̀nụ̀ gị̀ dị̀ ole na ole.

³ Dị̀ ka ọ̀tutụ̀ nchekasị̀ si eweta ị̀ rọ̀ọ̀ nrọ̀,
otu a ka okwu onye nzuzu si dị̀ mgbe ọ̀tutụ̀ okwu dị̀ ya n'ọ̀nụ̀.

⁴ N'ihì ya, mgbe ị̀ na-ekwe Chineke nkwa, atufula oge imezu ihe ahụ̀,
n'ihì na ihe banyere ndị̀ nzuzu adighi atọ̀ Chineke ụtọ̀. Mezuo nkwa niile
i kwere Chineke. ⁵ Ọ̀ ka mma na ị̀ gbara nkị̀tị̀ karị̀a na ị̀ ga-ekwe nkwa ma
ị̀ gaghị̀ emezu ya. ⁶ Ekwela ka ọ̀nụ̀ gị̀ duba gị̀ na mmehie. Azọ̀kwala onwe
gị̀ site n'igwa onyeozì Chineke, "na ị̀ kwere nkwa a na-amaghị̀ ama." N'ihì
gini ka Chineke ga-eji wee iwe n'ihì ihe ị̀ kwuru, ma bibiekwa ọ̀rụ̀ aka gị̀?
⁷ Aga m eme, aga m eme, ma e meghe ya bụ̀ naanị̀ okwu efu. Ya mere, tọ̀ọ̀
egwu Chineke.

Akụ̀nụ̀ba enweghị̀ isi

⁸ Ọ̀ bụ̀rụ̀ na ị̀ hụ̀ ebe a na-emegbu ndị̀ ogbenye, na-anapụ̀kwa ha ihe
ruru ha site n'ikpe ikpe na-ezighi ezi na mpaghara obodo a na-achị̀ achị̀,
ya ejula gị̀ anya, n'ihì na onyeisi ọ̀bụ̀la nwere onye na-aturu ya. Ndiisi
na-atu iwu nwekwara ndị̀ kachasi ha elu. Otu a kwa, ọ̀ dika ndi dı̀ elu
karị̀a ha. ⁹ Mgbe ihe nnweta si n'ala ubi bara ụ̀ba, ọ̀ na-abara onye ọ̀bụ̀la
uru; ọ̀ na-abakwara eze n'onwe ya uru.

¹⁰ Onye ọ̀bụ̀la huru ego n'anya, ọ̀ gaghị̀ eju ya afo.

Onye ọ̀bụ̀la huru akunuba n'anya adighi enwe afo ojuju n'ihe ọ̀bụ̀la.
Nke a bukwa ihe efu.

¹¹ Aku na-abawanye,
ndi na-eri ya na-abawanyekwa.

Olee uru ha bara nye onyenwe ha
karị̀a iji anya ya abuo na-ele ha?

¹² Onye na-arusi ọ̀rụ̀ ike na-arahu ura nke oma,
ma o riri nri nta ma o rikwaranu nke di ukwu,
ma oke iriju afo onye ogaranya
anaghị̀ ekwe ya rahụ̀ ura.

¹³ Ahuru m ihe ojoo ozo n'okpuru anyanwu,
mmadu debere akunuba ruo mgbe o wetara ya ihe mgbu,

¹⁴ ma akunuba ndi ahụ̀ bu ihe furu site n'odachi
nke bu na mgbe ha mutara umu,
o nwekwaghị̀ ihe foduru umu ahụ̀ iketa.

¹⁵ Dika mmadu si gbara oto site n'afu nne ya bata n'upa,
otu a ka anyi ga-esi hapu ya.

O nweghi ihe o ga-ebu puo site na ndogbu niile
o dogburu onwe ya n'oru.

¹⁶ Ma nke a bu ihe ojoo nke na-egbu mgbu n'obi.
Mmadu na-ala dika o siri bia.

Gini bu uru ya,
mgbe o na-adogbu onwe ya n'oru nye ifufe?

¹⁷ Ubochi ndu ya niile, o na-eri ihe n'ochichiri,
site oke mgbagwoju anya, na nsogbu na iwe.

¹⁸ Ma achoputara m na o bu ihe di mma na ihe kwesiri omume, ka
nwoke rie ihe ma nuokwa ihe onunu Ka o chotakwa afo ojuju n'ime
ndogbu niile nke oru o ruru n'okpuru anyanwu, n'oge mkpumkpuru ndu
nke Chineke nyere ya. N'ihì na nke a bu oke ya. ¹⁹ Ozokwa, o buri na
Chineke enye mmadu akunuba na ihe nweta, ma nyekwa ya ike o ga-eji

kporie ndụ n'ime ihe ndị a, ya nabata nke a dị ka oke ya ma were ọñụ rụọ ọrụ ya. Ha bụ onyinye si n'aka Chineke. ²⁰ Ebe ọ bụ na Chineke enyela ya obi uto, utochị ndụ ya ekwesighi iwetara ya oke echiche.

6

¹ Ọ dị ihe ọjọọ ọzọ nke m huru n'okpuru anyanwu, nke na-anyido umu mmadu. ² Chineke na-enye mmadu akunuba, na ihe nkweta, na nsopuru, na-emekwa ka ha nwee ihe niile ha chorọ, ma ọ dighi enye ha ike inu uto ha; ma onye ọzọ na-anu uto ha. Nke a bụ ihe efu, burukwa ihe jogburu onwe ya.

³ Mmadu nwere ike muta nari umu, o nwekwara ike nwee ndu ogologo ruo agadi, ma ọ buru na o nweghi ike inu uto akunuba ya, ọ burukwa na o nwetaghi udi olili ruru ya, ana m asi, na nwa nwuru n'afọ* di mma karia ya. ⁴ Obibia ya e nweghi isi, n'ochichiri ka ọ na-ala, ọ bukwa ochichiri ka e kpuchiri aha ya. ⁵ Ọ bụ ezie na ọ gaghị ahụ ihe anwu anya, ọ makwaghị ihe obula, o nwere izuika karia nwoke ahụ. ⁶ A sikwari na o biri ndu puku afo, okpuku abuo, ma ọ nughị uto akunuba ya. Ọ bughị n'otu ebe ka ha niile na-ala?

⁷ Ndogbu niile mmadu na-adogbu onwe ya n'oru bu ka o rijuo afo,† ma o nweghi onye na-enweta ihe na-ezuru ya.

⁸ Lee uto onye maara ihe si di mma karia onye nzuzu?

Gini bu uru diri onye ogbenye
na ọ maara otu e si akpa ezi agwa n'ihu ndi di ndu?‡

⁹ Ihe eji anya hu
ka mma karia oke ochichọ!
Nke a bukwa ihe efu
na ichuso ifufe.

¹⁰ Ihe obula di ugbo a, ka akporo aha na mgbe gara aga.

Amakwaara ihe mmadu bu,
mmadu obula apughi iluso
onye ka ya ike ogu.

¹¹ Okwu na-aba uba,
nghota na-adi nta.
O nwere uru nke a bara?

¹² Onye mara ihe diri mmadu mma na ndu, n'ubochi ole na ole nke na-abaghi uru o nwere igabiga ndu a dika onyinyo? Onye puru igwa ya ihe ga-eme n'okpuru anyanwu, mgbe ọ nwusiri?

7

Amamihe

¹ Ezi aha* ka mma karia mmanu isi uto.†
Ubochi mmadu nwuru ka ubochi a muru ya mma.

² Ọ kaara gi mma ije n'ebe a na-eru uju
karia ebe a na-eri na-anu.

N'ihu na onwu diri mmadu obula;
ndi di ndu kwesiri iburu nke a n'obi.

³ Iru uju ka ichi ochi mma,
ihu gbaruru agbaru na-enyere obi aka

* 6:3 6:3 Maobu, a mukworo amukwo † 6:7 6:7 Ilu 16:26 ‡ 6:8 6:8 Maobu, n'ebe ndi ozo
no * 7:1 7:1 Ilu 22:1 † 7:1 7:1 Maobu, mmanu oke onuahia

- 4 Onye maara ihe na-eche echiche banyere ọnwụ,
ma onye nzuzu na-eche naanị banyere ikpori ndụ.
- 5 Ọ ka mma ige ntị nye mba onye maara ihe
karịa ịna ntị n'abụ ndị na-enweghị uche na-abụ.
- 6 Ọchị onye nzuzu
dị ka mkpọtụ nke ogwu na-ere ọkụ na-eme n'okpuru ite.‡
Ihe a bụkwa ihe efu.
- 7 Iji anya ike nara mmadụ ihe na-eme ka onye mara ihe ghọọ onye nzuzu,
iri ngarị na-emerụ obi mmadụ.
- 8 Ọgwugwu ihe ọbụla dị mma karịa mmalite ya!
Ogologo ntachiobi dị mma karịa mpako!
- 9 Abụla onye na-ewe iwe ọsịsọ,
n'ihị na iwe bụ oke ndị nzuzu.
- 10 Asịla, “Gini mere ubochi gara aga ji di mma karia ubochi ndi a?”
N'ihị na ọ bughị amamihe i ju ajuju di otu a.
- 11 Amamihe dika ihe nketa, bụ ihe di mma.
Ọ na-abara uru nye ndi na-ahụ anyanwụ anyanwụ.
- 12 Amamihe bụ ndo
dika ego si bụrụkwa ndo,
ma uzọ ihe omuma ji di mma karia bụ nke a:
Amamihe na-echebe ndu ndi nwere ya.
- 13 Chee echiche banyere ihe Chineke na-eme.
Mmadu o puru ime ka o dizie adizie,
bụ ihe Chineke mere ka o gbagọ agbagọ?
- 14 Mgbe ihe na-agara gi nke oma, nuriya onu, n'ihị o diri gi mma,
ma mgbe mmekpa ahụ batara, mata nke oma
na Chineke onye na-enye onodu oma
makwa ihe banyere onodu ojoo.
Ya mere, o nweghi onye obula nwere ike ichoputa
odinihu ya.
- 15 Ndu m n'ua a bu ihe efu, ahula m ihe abuo ndi a;
onye ezi omume na-anwu n'ezi omume ya,
ma onye na-emebi iwu na-ebi ogologo ndu na mmebi iwu ya.
- 16 N'ihị ya, abubigala onye ezi omume oke,
emekwala onwe gi onye mabigara ihe oke.
Gini mere i ji achọ igbu onwe gi?
- 17 Abubigala onye na-emefe ajo omume oke,
abukwala onye nzuzu!
Gini ka i ga-eji nwuo mgbe oge gi na-erubeghi?
- 18 Ọ di mma ijide otu
na-esepughị aka na nke ozo,
onye na-atu egwu Chineke ga-enweta uru n'ime ha abuo.
- 19 Amamihe na-eme ka otu onye di ike
karia mmadu iri na-achi otu obodo.

‡ 7:6 7:6 Mgbe ogwu na-ere ọkụ, na-eme mkpọtụ, na-asukwa anwuru, nke a adighi eme ka ahụ ndi na anya oku ya n'oge oyi kporo oku.

- 20 Gbaa ụwa niile gburugburu, ọ dighi otu onye bu onye ezi omume, ọ dighi onye na-eme ihe ziri ezi nke na-adighi eme mmehie mgbe obula.
- 21 Egela nti n'ihe niile ndi mmadu na-ekwu, i puru inu nkocha nke ohu gi na-akocha gi.
- 22 Gi onwe gi maara na otutu oge, i na-akochakwa ndi ozọ.
- 23 Agbalisiela m ike inwe nghota. Ekwuru m si, "Aga m abu onye amamihe," ma nke a kariri m.
- 24 Amamihe adighi mfe inweta, ọ di omimi nke ukwu; ọ bu onye puru ichoputa ya?
- 25 A tughariri uche m ka m ghota, iledo na ichoputa amamihe na atumatu otu ihe niile si di na ighotakwa nzuzu nke di na ajo omume na iyi ara nke di na enweghi uche.
- 26 Achoputara m na ọ di ihe di ilu kariya onwu, ihe ahụ bu nwanyi. Obi ya di ka ugbu. Otu a kwa, aka o ji ejiku gi di ka udo igwe. Onye ahụ na-eme ihe na-atọ Chineke uto na-esi n'aka ya gbapu, ma ndi mmehie ka ọ na-enwude n'onya ya.
- 27 "Lee, Ihe a ka m choputara," ka onye nkuzi kwuru: "Site n'itukwasị otu ihe n'elu ibe ya ka m matara isi ihe niile.
- 28 Mgbe m ka na-achọ ma achotaghi m, n'etiti puku mmadu ndi ikom, achotara m otu onye aka ya di ocha, ma ọ dighi otu nwanyi m chotara n'etiti ha.
- 29 Achoputara m naani nke a, Chineke mere ndi mmadu ka ha buru ndi uzọ ha ziri ezi, ma ha atughariala chorọ otutu ihe ncheputa gawa."

8

- 1 Onye di ka onye amamihe?
Onye maara nkowa ihe?
Amamihe na-enyekwa ihu ya ihe,
na-emekwa ka mgbaru nke ihu ya gbanwee.

Rubere eze isi

- 2 Asị m, debe iwu eze, n'ih iyi i nuru n'ihu Chineke.* 3 Emela ngwangwa isi n'ihu eze puo. Akwagidela ihe ojuo n'ih na o ga-eme ihe masiri ya.
- 4 N'ih na okwu eze nwere ike o dighi onye puru iju ya, Gini ka i na-eme?
- 5 Onye na-edebe iwu eze agaghi adaba na nsogbu.
Onye maara ihe na-ama mgbe kwesiri na uzọ kwesiri ime ihe.
- 6 Ihe niile nwere oge kwesiri ya, uzọ e si eme ha dikwa,
o bu ezie na nsogbu mmadu di ukwu n'ahu ya.

* 8:2 8:2 Otutu oge, ndi ochichi na ndisi obodo na-anu iyi n'ihu ndi okaikpe, ndi ukochukwu nakwa oha obodo, na ha ga-abu ndi kwesiri ntukwasị obi n'ije ozi ha. O bu ya ka a na-ekwu n'ebe.

⁷ Ebe ọ bụ na o nweghị onye mara ihe na-aga ime, onye puru igwa ibe ya ihe gaje ime?

⁸ Ọ dighị onye nwere ike igbochi mmadu† mgbe ọ choro. Ọ dighị onye nwere ike igbochi ubochi onwu ya.

Dika o si sie ike izighachi mmadu azu n'oge agha, otu a ka o si sie ike ajo omume itoghapu ndi na-eme ihe ojoo.

⁹ Ihe ndi a niile ka m huru, mgbe m na-atughari uche banyere ihe niile a na-eme n'okpuru anyanwu. Mgbe ufodu, mmadu na-emegide ibe ya si otu a wetara onwe ya nsogbu. ¹⁰ Ozokwa, ahuru m ebe e liri ndi ajo omume, ndi na-abata na apukwa site n'ebe di nso, a na-etokwa ha n'obodo ebe ha mere ihe ndi a. Nke a bukwa nnoo ihe na-enweghi isi; ihe efu.

¹¹ N'ihu na e nyeghi ntaramahuhu mmehie mgbe o kwesiri, obi ndi mmadu na-ajuputa n'atumatu ime mmehie. ¹² Onye ajo omume nwere ike mee nari mmehie bikwaa ogologo ndu, ma amara m na o ga-adiri ndi na-atu egwu Chineke mma karja, bu ndi na-atu egwu n'ihu Chineke. ¹³ N'ihu na ndi ajo omume adighi atu egwu Chineke, o gaghi adiri ha na mma, ubochi ndu ha agaghi agbatikwa ogologo dika onyinyo.

¹⁴ O di ihe ozo na-enweghi isi n'ua: ndi ezi omume na-anata ntaramahuhu diri ndi na-emebi iwu. Ndi na-emebi iwu na-anata ugwo oru ruru ndi ezi omume. N'ezie, ihe ndi a niile bu ihe efu, ha enweghi isi.

¹⁵ Ya mere, ana m ekwuputa, na ikpori ezi ndu di mma, n'ihu na o dighi ihe ka mma nye mmadu n'okpuru anyanwu, karja iri, na inu, na inwe obi utu. Mgbe ahu o ga-enwe obi utu n'oru o na-aru n'ubochi niile nke Chineke nyere ya n'okpuru anyanwu.

¹⁶ Mgbe m weputara obi m icho amamihe na ighota oru mmadu n'okpuru anyanwu nke mere na o naghị ehi ura ehie na abali, ¹⁷ mgbe ahu ka m choputara ihe Chineke mere. O nweghi onye puru ighota ihe na-aga n'okpuru anyanwu. Otu obula mmadu siri gbalia o nweghi ike ichoputa ihe o putara. Onye maara ihe puru i si na a amatala ya, ma n'ezie o maghi ya.

9

The na-eche mmadu niile

¹ Ihe ndi a niile ka m tulere nke oma n'obi m, kpebie na ihe ndi ezi omume na ndi maara ihe na-eme di n'aka Chineke, ma o dighi onye maara ihe na-echere ha maobu ihunanya maobu ikpo asi. ² Ihe niile na-adakwasi mmadu niile n'otu uzo ahu, ma onye ezi omume ma onye ajo omume, ezi mmadu na onye na-abughi ezi mmadu, onye di ocha na onye na-adighi ocha, onye na-achu aja na onye na-adighi achu aja.

Dika o diri ezi mmadu,
otu a ka o diri onye mmehie;

dika o diri ndi na-anu iyi,

otu a kwa ka o di nye ndi na-adighi anu.

³ Nke a bukwa ihe ojoo na-eme n'okpuru anyanwu. Otu ihe ndakwasi diri mmadu niile. Ozokwa, obi umu mmadu juputara n'ihe ojoo na iyi ara mgbe ha no na ndu, emesia ha alakwuru ndi nwuru anwu. ⁴ Naani ndi di ndu nwere olileanya. O ka mma ibu nkita di ndu karja ibu odum nwuru anwu.

⁵ N'ihu na ndi di ndu maara nke oma na ha ga-anwu,
ma ndi nwuru anwu amaghi ihe obula;

ha enwekwaghi ugwo oru ozo,

† 8:8 8:8 Maobu, ifufe

n'ihl na ha bu ndi echefurula echefu.

6 Ihunanya ha, na ikpo asi ha,
na ekworo ha gabigara mgbe ha nwuru.

Ha agaghi enwekwa oke
n'ihe obula na-eme n'okpuru anyanwu.

7 Ya mere, gaa n'ihu, jiri onu rie nri gi, jirikwa onu nuo ihe onunu n'ihl na o bu ugbu a ka Chineke nabatara oru gi. 8 Yiri akwa di ocha mgbe niile, tee mmanu na-esi isi utu n'isi gi.* 9 Bie ndu obi utu, gi na nwnyeg gi i huru n'anya, ubochi niile nke ndu ihe efu gi nke Chineke nyere gi n'okpuru anyanwu, n'ihl na nke a bu oke diiri gi na ndu ndogbu onwe gi n'oru n'okpuru anyanwu. 10 Ihe obula i na-eme, were ike gi niile mee ya, n'ihl na iru oru maobu iche echiche, maobu ihe omuma, maobu amamihe adighi n'ala ndi nwuru anwu. Ebe ahụ kwa ka i na-aga.

11 Ahuru ihe ozu n'okpuru anyanwu,
o bughi ndi nwere ukwu oso na-agbata ihe,
o bukwaghi onye sikariri ike na-emeri n'agha;
o bughi ndi maara ihe ka nri diri,
o bughi ndi nwere nghota ka akunuba diri,
ozokwa, o bughi ndi nka ka amara na-adiri;
kama o bu mgbe na ihe ndaba na-eme ka ihe ndi a diri.

12 Nke ka nke, o dighi mmadu obula maara mgbe oge ya ga-eru:
O di ka nnu nu nke mara n'onya,
maobu azu e jidere n'ugbu.
Dika ha, umu mmadu na-adaba n'onya nke ihe ojoo
mgbe ha na-atughl anya ya.

Amamihe di mkpa karja nzuzu

13 Ahukwara m ihe ozu n'okpuru anyanwu, nke a bu udi amamihe nke meturu m n'obi n'ebe o di ukwu. 14 O di obodo nke naani mmadu ole na ole bi n'ime ya, ma otu eze di ike chiri ndi agha ya bja ibuso obodo nta a agha. Ndi agha ya gbara obodo a gburugburu na-achio ikwatu mgbidi ya. 15 Ma o di otu onye ogbenye bi n'obodo nta ahụ, onye maara ihe, o zoputara obodo ahụ site n'amamihe ya. Ma o nweghi onye chetara ihe banyere ya. 16 Nke a mere m ji si, inwe amamihe bara uru karja idi ike, ma o buru na onye amamihe ahụ bu onye ogbenye, a ga-eleda ya anya, a gagh akpokwa okwu ya ihe.

17 Okwu nke onye maara ihe na-ekwu na nwayoo ka a na-anu,
karja iti mkpu nke onye na-achi achl n'etiti ndi nzuzu.

18 Amamihe ka ihe agha niile mma,
ma otu onye mmehie na-ala otutu ezi ihe n'iyi.

10

1 Ijiji nwuru anwu ga-eme ka mmanu isi utu sie isi ojoo.
Otu a kwa, nzuzu nta puru ime ka amamihe di ukwu ghara inwe nsopuru.

2 Obi onye maara ihe na-eme ka o mee ihe ziri ezi,
ma obi onye nzuzu na-eduba ya na mmehie.

3 I ga-ama onye nzuzu site n'ije ukwu ya,
n'ihl na o maghi ihe.

* 9:8 9:8 Ihe e ji maara ndi juu n'oge mmemme, maobu ubochi izuikwe, bu iyi akwa ocha na itekwasl mmanu n'isi ha.

- 4 Ọ bụladị onye ọbụla na-achọputa onye nzuzu* ọsịsọ.
 4 Ọ buru na iwe onye ọchịchị ebilie megide gi,
 ahapula ọnọdu gi,
 n'ihì na mmụọ dī nwayọọ ga-eme ka mmehie ukwu dī iche iche dajuọ.
- 5 Ọ dikwa ihe ọjọọ ọzọ m huru n'okpuru anyanwu,
 dika njehie nke ndi eze na ndi na-achi achi na-ejehie.
- 6 Ahuru m ka ndi nzuzu na-enweta okwa di elu,
 ma ndi ogaranya adighi enweta onodu ruuru ha.
- 7 Ahula m ka ohu na-agba inyinya,
 ma umu eze ji ukwu na-aga dika umu ohu.
- 8 Onye gwuru olulu ga-adaba n'ime ya!
 Onye na-etida mgbidi ka agwo ga-atagbu.
- 9 Onye na-aru ru n'ebe a na-awa nkume ka nkume ga-adakwasị.
 Onye na-awa nku no n'ize ndu site na ha.
- 10 Ọ buru na anyuike adighi nko,
 o burukwa na-amughị ihu ya amu,
 a ga-etinye ike karịa,
 ma ima eme ihe na-eme ka ihe gazie agazi.
- 11 Ọ buru na agwo ataa mmadu tupu e kechie ya onu,
 o dikwaghị uru o bara na e kechiri ya onu.
- 12 Okwu onye maara ihe na-ejuputa n'amara,
 ma okwu onye nzuzu na-eduba ya n'ila n'iyi
- 13 N'ihì na mmalite okwu ya bu nzuzu,
 ogwugwu okwu ya bukwa naani mmebi iwu na iyi ara.
 14 Onye nzuzu na-ekwu otutu okwu.
- Ma o nweghi onye ma ihe na-aga ime,
 onye puru igwa ya ihe gaje ime mgbe o nwuru?
- 15 Oru nke ndi nzuzu na-agwu ya ike,
 ha makwaghị uzọ ijeru obodo.
- 16 Ahuhu ga-adiri ala nke eze ya bu nwantakiri,
 nke ndi na-achi achi bu ndi na-akpo oriri n'ututu.
- 17 Ngozi na-adiri ala ahu nke eze ya bu onye a na-asopuru,
 nke umu eze ya na-eri ihe mgbe o kwesiri n'ihì inweta ike,
 o bughị maka inubiga mmanya oke.
- 18 Ọ bu umengwu na-eme ka ulo hie mmiri;
 o bukwa umengwu na-eme ka elu ulo malite ize eze.
- 19 Ikpo oriri na-eweta onu ochi,
 mmanya na-enye obi utu,
 ma ego bu osisa nye ihe niile.

* 10:3 10:3 Ilu 13:16; Ilu 18:2

20 Akọchala eze, ọ bụladị n'echiche obi gị[†];
 maọbụ bụọ ọgaranya ọnụ n'ime ụlọ ndina gị,
 n'ihì na anụ ufe nọ n'elu nwere ike buru okwu gị
 nwa nnunụ nwere nku ga-akọ ihe i kwuru.

11

Igbasapụ aka

- 1 Gbasapụ aka gị n'inye onyinye
 n'ihì na mgbe ọtụtụ ụbọchị gasịrị ì ga-anata ụgwọ ọrụ gị.
- 2 Kee akụ gị ụzọ asaa maọbụ ụzọ asatọ
 n'ihì na ì maghị ụdị ihe ndaba ọjọọ nwere ike ìbiakwasị gị n'obodo.
- 3 Mgbe eluigwe rujiri,
 mmiri ga-ezo;
 mgbe osisi dara, maọbụ n'ugwu maọbụ na ndịda,
 ebe ahụ ka ọ na-atọgbọ.
- 4 Onye na-ele ikuku anya agaghị akụ mkpuru ọbụla,
 onye na-ele igwe ojii anya agaghị ewe ihe ubi.
- 5 Dịka mmadụ na-apughị ìmata ụzọ ikuku si aga
 maọbụ otu ndụ ọhụrụ si ebido n'ime afo nwanyni dī ime,
 otu a ka o si dirị ma mmadụ apughị ìghọta ọrụ Chineke,
 onye mere ihe niile.
- 6 Ghaa mkpuru gị n'ututu,
 esepukwala aka n'anyasi,
 n'ihì na ì maghị nke ga-eto,
 maọbụ nke a maọbụ nke ọzọ,
 ha niile nwere ike too nke ọma.

Cheta Chineke n'okorobia gị

- 7 Ìhè dī uto,
 ọ na-amasikwa anya ìhụ ìhè anyanwụ.
- 8 Ọ bụrụ na mmadụ adị ndụ ọtụtụ afo,
 ya n'urịa n'ime ihe niile,
 ma ya cheta ụbọchị ọchịchiri
 ga-adị ọtụtụ.
 Ihe niile ndị na-abịa bụ ihe efu.
- 9 Nwa okorobia, ọ bụ ihe oke ọnụ na ì bụ okorobia.
 Ya mere, ka obi gị nye gị ọnụ n'ụbọchị niile nke okorobia gị.*
 Mee ihe niile ì chọrọ ime;
 gbasookwa ihe niile nke anya gị na-ahụ.
 Kama, ghọtakwa nke a,
 na ì ghaghị iza ajujụ n'ihu Chineke n'ihì ihe niile i mere.
- 10 Ya mere, wezuga nchegbu site n'obi,[†]
 wezugakwa nsogbu nke ahụ gị,
 n'ihì na okorobia na ìdị ike bụ ihe efu.

† 10:20 Ọpụ 22:28; Ọrụ 23:5 * 11:9 11:9 Akw 3:27 † 11:10 11:10 2Tm 2:22.

12

- ¹ Ya mere, cheta Onye kere gi
mgbe i ka bu okorobia,
tupu ubochi ojoo ndi ahụ abia,
na mgbe afo aka abjarubeghi
mgbe i ga-asi, "Ha anaghi atokwa m uto."
- ² Tupu anyanwu na ihè,
onwa na kpakpando ga-agba ochichiri,
na nloghachi igwe oji mgbe mmiri zosiri.
- ³ Mgbe ndi na-echebe ulo ga-ama jijiji,
mgbe ndi dimkpa nwoke ga-ehulata,
mgbe ndi na-akwo ihe kwusiri maka ha di ole na ole,
mgbe ndi na-elepu anya site n'oghere ga-ebido igba ochichiri,
- ⁴ mgbe e mechiri onu uzo nke puru n'okporozo,
mgbe olu ikwo nri ga-adi ala,
mgbe uda olu abu umu nnunu ga-akpote ndi mmadu,
ma abu ha niile na-ala ala,
- ⁵ mgbe ndi mmadu ga-atu egwu ebe di elu;
na ihe egwu nke okporozo,
mgbe osisi alumond ga-ama ifuru
mgbe ukpana ga na-adokpu onwe ya n'uzo,
aguu ihe obula ga-akwusikwa.
Mgbe ahụ, ndi mmadu ga-ala ulo ebighi ebi ya,
ndi na-akwa akwa ga na-agaghari n'okporozo niile.

- ⁶ E, cheta ya, tupu e ghubie udo olaocha ahụ,
tupu e tiwaa okwa olaedo,
tupu ite adawaa n'isi iyi,
tupu e tijie ukwu igwe olulu mmiri.
- ⁷ Mgbe ahụ, anụ ahụ anyị ga-alaghachi n'aja ebe o si puta;*
mmuo† anyị ga-alaghachikwuru Chineke onye nyere ya.
- ⁸ "The efu! Ihe efu!" ka onye ozizi kwuru.
"Ihe niile bu ihe efu!"

Nchikota okwu niile

⁹ O bughị naanị n'onye ozizi ahụ bu onye maara ihe, o jehariri na-ezi ndi mmadu ihe o maara. O tughariri uche choputa otutu ilu, detuokwa ha n'usoro. ¹⁰ Onye ozizi choputara okwu ndi dabanyere n'usoro, ihe o deputara bu ihe ziri ezi na ezikwu.

¹¹ Okwu onu nke onye maara ihe di ka ndudu e ji achu ehi. Nchikota okwu amamihe ndi a di ka ntu a kumiri nke oma, nke onye na-azu aturu nyere. ¹² Ma nwa m nwoke lezie anya, atukwasila ihe ozo n'elu ihe ndi a. Akwukwo a na-edede enweghi ogwugwu, otutu mmuta na-agwu ike.

- ¹³ Ugbu a anula ihe ndi a niile,
ma nuru ihe bu nkwebi okwu:
Tuo egwu Chineke, debekwa iwu ya niile,
n'ihu na nke a bu oru niile diri mmadu.
- ¹⁴ N'ihu na Chineke ga-ekpe oru obula ikpe,
ya na ihe nzuzo anyi niile,
ma ha di mma ma ha di njo.

* 12:7 12:7 Jen 3:19; Job 34:15; Abu 90:3 † 12:7 12:7 Ekl 3:21

Abụ nke Abụ

1 Abụ nke abụ nke Solomon.

Onye a hụrụ n'anya

2 Ya were nsusu niile nke ọnu ya susuo m ọnu,
n'ihì na ihunanya gị dị ụtọ karịa mmanya.

3 Mmanụ otite gị niile na-esi isi oma,
aha gị dika dika mmanụ isi ụtọ awuputara awuputa,
ọ bughị ihe itunanya na umụ agboghọ hụrụ gị n'anya.

4 Kporo m, ka mụ na gị soro, ka anyị mee ngwangwa.
Ka eze kpobata m n'ime ụlọ ya.

Ndị Enyi

Anyị ga-anụrị ọnu nwekwa obi ụtọ n'ime gị.
Anyị ga-eto ihunanya gị karịa mmanya.

Onye a hụrụ n'anya

Lee n'izi ezi ka ha n'ahụ gị n'anya nke ukwu.

5 Ana m eji nji ma a maara m mma ile anya,
unu umụ agboghọ Jerusalem.

Adị m nji dika ụlọ ikwu nke Keda*
dika akwa mgbochi dị n'ụlọ Solomon.

6 Unu elekwasila m anya, maka na m na-eji nji.
Ọ bụ anwụ gbajiri m.

Umunne m ndị ikom were iwe megide m,
zipu m n'ezi ilekọta ubi vainị anyị,
ma ubi vainị nke m ka m na-elekotaghị.

7 Gwa m, gị onye m hụrụ n'anya,
ebee ka anụ ụlọ gị na-ata nri?
Ebee ka aturụ gị na-ezu ike n'etiti ehiehie?

N'ihì gị ka m ga-eji dika nwanyị e kpuchiri ihu
n'etiti igwe anụ ụlọ ndị enyi gị.

Ndị Enyi

8 Ọ bụrụ na ị maghị, gị nwanyị kachasi mma,
soro nzọ ukwụ igwe aturụ
meekwa ka umụ ewu gị taa ahijia
dị n'akukụ ụlọ ikwu ndị na-elekota aturụ.

Onye hụrụ ibe ya n'anya

9 Ana m atunyere gị, gị onye m hụrụ n'anya dika nne inyinnya
e kenyere n'otu ugbo agha Fero.

10 Agba nti gị ka e jiri ọlantị choọ mma,
olu gị kwa ka e jiri nkume dị oke onuahia e doro n'ahiri choọ mma.

11 Anyị ga-emere gị ọlantị dị iche iche nke ọlaedo,
nke e ji ọlaocha choọ mma.

Onye a hụrụ n'anya

12 Mgbe eze nọ na tebul ya,
mmanụ isi oma m tere sijuru ebe niile.

* 1:5 1:5 Ndị Keda bụ otu ebo n'etiti ndị Arab, obodo ha dị na ndịda ọdịda anyanwụ Edom. Ha na-ebi n'ụlọ ikwu e ji aji ewu ojii wuo

- 13 Onye m hụrụ dị m ka ụda máá† e kechiri n'akpa
nke dị n'etiti ara m abụọ.
14 Onye m hụrụ n'anya dịrị m ka ụyọkọ ukwu okoko henna‡
nke sitere n'ogige ubi vainị En-Gedi.§

Onye hụrụ ibe ya n'anya

- 15 N'ezie, ì mara mma, onye m hụrụ n'anya.
Leenụ ka ì si maa mma!
Anyị gị dika nduru.

Onye a hụrụ n'anya

- 16 Onye m hụrụ n'anya, ì mara mma nwoke.
E, ì mara mma.
Ebe ndina anyị dika ahìhìya ndụ.

Onye hụrụ ibe ya n'anya

- 17 Ogidi nke ụlọ anyị bụ osisi sida,
ntuhie ya bụkwa osisi fịa.

2

Onye a hụrụ n'anya

- 1 Abụ m okoko osisi òhĩa nke Sharon,*
na okoko lili nke na-epu na ndagwurugwu.

Onye hụrụ ibe ya n'anya

- 2 E, dika okoko lili nke na-epu n'etiti ogwu,
otu a ka ọmasịrị m dị n'etiti ụmụ agboghọ ndị ọzọ.

Onye a hụrụ n'anya

- 3 Onye m hụrụ n'anya dika osisi apụl, n'etiti osisi na-amị mkpuru n'òhĩa,
mgbe e ji ya tũnyere ụmụ okorobia ndị ọzọ.

Ọ na-enye m obi uto ìno n'okpuru ndo ya,
mkpuru ya dika uto n'òny.

- 4 Ka ọ kpọrọ m jee n'ulo oriri,
ka ọkọloto ya n'ekpuchi m buru ihunanya.

- 5 Were mkpuru osisi a mkpọrọ amikpo gbaa m ume;
werekwa mkpuru osisi apụl mee ka ahụ m di ike,
n'ihì na abụ m onye ihunanya mere ka ike gwusịa.

- 6 Aka ekpe ya di n'okpuru isi m,
aka nri ya na-ejiku m.

- 7 Unu ụmụ agboghọ Jerusalem,
eji m nne mgbada niile na nne ele òhĩa niile na-agba unu iyi si:
Unu akpotela maobu mee ka ihunanya teta,
ruo mgbe ọ masiri ya.

- 8 Gee nti! Onye m hụrụ n'anya!

Lee ya ka ọ na-abia,
na-amali elu n'elu ugwu niile,
na-amafekwa n'elu ugwu nta niile.

- 9 Onye m hụrụ n'anya yiri mgbada, o yiri nwa ele.

† 1:13 1:13 Ụda máá bụ eso e ji eme ihe otite na-esi isi uto. A na-ewepụta eso ndi a n'osisi Balsam nke na-eto n'obodo Kush, n'etiti ọwụwa anyanwụ nakwa India. ‡ 1:14 1:14 Okoko osisi henna bụ ahìhìya isi ọma a na-eji emepụta senti. § 1:14 1:14 Bụ odo mmiri di n'odida osimiri nwuru anyu. Ọtutu osisi nke a na-esi na ha enweta eso na-esi isi ọma, juputara n'ebe ahụ. * 2:1 2:1 Okoko osisi a bụ otu n'ime okoko osisi ndi na-epu n'okochi, na ndida akuku osimiri Kamel Ajz 35:1-2

- Lee ya ka ọ na-eguzo n'azụ mgbidi anyị,
 ọ na-esikwa na oghereikuku
 na n'oghere dị ya na-elebata anya.
- 10 Onye m huru n'anya gwara m okwu si m,
 "Bilie, onye ihe ya na-atọ m uto,
 onye m mara mma, soro m.
- 11 Lee, oge oyi agafeela,
 udu mmiri agabigakwala.
- 12 Okoko osisi epuputala n'ala;
 oge eji agụ egwu eruokwala,
 a na-anụ abụ nduru
 n'ala anyị niile.
- 13 Mkpuru osisi fiig ebidola imiputa mkpuru ya nke mbu,[†]
 isi osisi vainị na-amiputa okoko na-esiju ebe niile.
 Bilie, ma bja, omasiri m.
 Onye nke m mara mma! Bja ka i sooro m."
- Onye huru ibe ya n'anya*
- 14 Nduru m nọ n'ogba nkume,
 n'ebe nzuzo nke akukụ ugwu,
 gosi m ihu gi,
 mee ka m nụ olu gi,
 n'ihị na olu gi dị uto,
 ihu gi makwara mma.
- 15 Jidenụ nkita ohia,
 umu nkita ohia niile
 na-emebiri anyị ubi,
 ọ buladi ubi vainị anyị na-agbawa okoko.
- Onye a huru n'anya*
- 16 Onye m huru n'anya bu nke m, mu onwe m bukwa nke ya.
 Ọ na-azụ igwe aturu ya na'etiti okoko urodi,
 17 tutu chi ututu abo
 mgbe onyinyo niile na-agabigakwa.
 Tugharia, onye m huru n'anya,
 di ka mgbada
 maobu nwa ele
 nke nọ n'elu ugwu.

3

- 1 Achoro m onye m huru n'anya
 n'elu ihe ndina m n'abali, ma ahughi m ya.
 Ebiliri m choo ya ma ahughi m ya.
- 2 Ugbu a, aga m ebili puo jeharia n'ama niile
 na n'okporouzo niile nke obodo icho ya,
 m ga-achoghari onye m huru n'anya.
 Ya mere, achoro m ya ma ahughi m ya.
- 3 Ndi nche na-eche obodo* huru m,
 mgbe ha na-agaghari n'obodo,
 ma ajuru m ha si, "Biko, unu huru onye ahụ m huru n'anya?"

[†] 2:13 2:13 Osisi fiig na-amị mkpuru ugboro abuo n'afọ n'Izrel. O bu n'oge okochi ka o kachasi
 amị mkpuru, amaokwu a na-ekwu banyere owuwe ihe ubi nke mkpuru fiig mbu. * 3:3 3:3 Ajz
 21:11-12

- 4 O dighi anya mgbe m gafere ha,
achotara m onye m huru n'anya,
ejidesiri m ya ike, ahapughi m ya aka
tutu m duta ya n'ulo nne m,
n'ime ulo nwanyi turu ime m.
- 5 Unu umu agbogho Jerusalem,
eji m nne mgbada niile na nne ele ohia gbaa unu iyi si,
unu akpotela, maobu mee ka ihunanya teta
ruo mgbe o masiri ya.
- 6 Onye bu nke a na-esi n'ozara na-abia
dika anwuru oku,
nke tere mmanu maá na uda na-esi isi uto,
uda nke ndi ahia na-ere?
- 7 Lee o bu ugbo Solomon.
Iri mmadu isii ndi oka agha,
ndi a maara aha ha karisia n'ala Izrel sokwa ya.
- 8 Ha niile ji mma agha;
ha bu ndi a zuru nke oma ibu agha.
Mma agha onye obula dikwa n'ukwu ya,
idi njikere maka ihe egwu abali.
- 9 Eze Solomon ruru onwe ya ugbo a
nke o ji osisi sitere Lebanon ruo.
- 10 Ogidi ya ka o ji olaocha mee;
ala ya bukwa olaedo.
Ebe inodu odu ya ka e ji akwa odo odo kpa,
e ji ihunanya dozie ebe ime ya.
Ndi inyom Jerusalem, ¹¹ putanu,
bia huru, unu umu agbogho Zayon,
bianu ka unu hu Solomon bu eze;
lee udi okpueze nne ya kpunyere ya n'isi,
n'ubochi agbamakwukwo ya,
n'ubochi obi uto na inuri onu ya.

4

Onye huru ibe ya n'anya

- 1 Leenu ka i si maa mma, onye m huru n'anya,
e, i mara mma!*
- Anyá gi abuo nke di n'azu akwa mkpuchi ihu gi di ka nduru.
Agiri isi gi di ka igwe ewu†
nke na-arida n'akuku ugwu Gilead.
- 2 Eze gi di ka igwe aturu a ka kpachapuru aji ha ohuru,
nke si n'ebe a sapuru ha ahụ na-ariputa.
Nke obula chi umu abuo,
o dighikwa nke gba aka nwa n'etiti ha.
- 3 Egbugbere onu gi abuo di ka ogho uhie.
Onu gi di mma ile anya.
Agba nti gi abuo nke di n'ime akwa mkpuchi gi
di ka pomegranet‡ e kere abuo.
- 4 Olu gi di ka ulo elu Devid,
nke e wuziri nke oma.

* 4:1 4:1 Abk 1:15; 5:12 † 4:1 4:1 Igwe ewu ndi a di ojii. ‡ 4:3 4:3 Pomegranet na-acha uhie uhie.

E konyere puku ọta na ya,

ha niile bụ ọta nke ndị ọka n'agha. §

5 Ara gị abụọ dị ka ụmụ mgbada abụọ,
nke otu nne mụrụ n'otu oge,
ndị na-ata nri n'etiti okoko urodi.

6 Tutu chi ụtutu abọ,
tutu onyinyo agbalaga,
aga m aga n'ugwu ụda máá
na n'ugwu insensi.

7 I mara mma nke ukwu, onye m hụrụ n'anya,
ọ dịkwaghị ntụpọ* ọbụla dị gị n'ahụ.

8 Si na Lebanon soro m, nwunye m lụrụ ọhụrụ.

Si na Lebanon bịa soro m;

rịdata site n'ugwu Amana,
n'ugwu Senia, na n'ugwu Hemon,
site n'ogba ọdum
n'ugwu niile ebe agụ bi.

9 I riela m obi, nwanne m nwanyị, nwunye ọhụrụ m;
i riela m obi,
i werela ile anya gị
na ihe olu i yi rie obi m.

10 Lee ka ihunanya gị si dị ụtọ, nwanne m nwanyị, nwunye ọhụrụ m.
Lee ka ihunanya gị si dị mma nke ukwu karịa mmnya,
isisi ụtọ nke mmanụ otite gị
na-esi isi ọma karịa mmanụ ụda ọbụla.

11 Egbugbere ọnyị gị dị ụtọ dika mmanụ anụ dị, nwunye ọhụrụ m,
mmiri ara ehi na mmanụ anụ dị n'okpuru ire gị,
isisi ụtọ nke uwe gị
na-esi ka Lebanon

12 Ubi a gbara ogige, ma gbachiekwa, ka nwanne m nwanyị, nwunye ọhụrụ
bụ.
I bụ isi iyi nke a gbara ogige, rachiekwa. †

13 Ihe ọkụọ dị n'ime ogige gị bụ pomegranet
nwere ezi mkpuru dị oke ọñahịa,
nke nwere henna na naad,
14 naad na safron,
kalamus na sinamon,
na osisi nke ihe nsure ọkụ na-esi isi ụtọ,
na ụda máá, na aloos
na ụda kachasi mma dị iche iche na-esi isi ụtọ.

15 I bụ isi iyi nke ubi a gbara ogige,
olulu mmiri dị ndụ
nke si na Lebanon asọdata. ‡

Onye a hụrụ n'anya

§ 4:4 4:4 Neh 3:19 * 4:7 4:7 Efe 5:27 † 4:12 4:12 I ji debe olulu mmiri ọcha, ka ọ ghara ịgwoto, a na-emere ya okwuchi. Ma ọ bụrụ isi iyi, a na-akpa ihe mgbochi ka ndị mmadụ ghara iru n'ebe elu elu ya mgbe ha na-ekute mmiri. ‡ 4:15 4:15 Mgbe mkpuru mmiri nke kpuchiri ugwu Lebanon na-agbaze, mmiri ya na-asọdata sọbanye n'ime ọtutu isi iyi, mee ka isi iyi ndị ahụ ghara ịta ata.

16 Teta n'ura gi ifufe si n'ugwu;§
 biakwa gi ifufe si na ndịda,
 fekwasi ubi m a gbara ogige,
 ka isisi ụda ya di uto fesaa ebe niile,
 ka onye m huru n'anya bia n'ubi ya a gbara ogige,
 ka o bia rie mkpuru di iche iche di n'ime ya nke di oke onuahia.

5

Onye huru ibe ya n'anya

1 Abatala m n'ubi m a gbara ogige, nwanne m nwanyi, nwunye oheru m.
 Achikotala m maá ya na ụda m,
 arachakwala m mmanu anu m na ugbugbo mmanu anu.
 Anukwala m mmiri ara ehi na mmanya m.

Ndi Enyi

Rie, nuokwa, unu ndi bu enyi;
 nujuo afo, unu ndi huru onwe unu n'anya.

Onye a huru n'anya

2 A rahuru m ura, ma obi m mu anya.
 Gee nti, onye ahụ m huru n'anya na-aku aka n'ibo onu uzọ.*
 "Megheere m uzọ, nwanne m nwanyi, onye m huru n'anya,
 nduru m, onye na-enweghi ntupo.
 Igirigi ezokwasila m n'isi,
 agiri isi m juputara na mmiri nke abali."

3 Eyipulari m uwe m.

O bu m yirikwa ha ozọ?
 Asaala m ukwu m,
 aga m eme ka ha ruo unyi ozọ?

4 Onye m huru n'anya gbatiri aka ya imeghe uzọ,
 mgbe ahụ, obi m chosikwara ya ike.

5 Mu onwe m biliri imeghere onye m huru n'anya uzọ,
 ma aka m abuo juputakwara na mmanu maá,
 mmanu maá si na mkpisiaka m niile na-atapusi,
 n'elu ihe mkpochi nke ibo.

6 Mgbe m megheere onye m huru n'anya uzọ,
 ma lee, o nokwaghi ya, o laala.

Obi feperu m mgbe o puwara.
 Eleghariri m anya choo ya ma ahughi m ya ebe obula.
 Akporo m ya oku ma o zaghi.

7 Ndi nche huru m
 mgbe ha na-agahari n'obodo,†

ha tiri m ihe meruo m ahụ.
 Ndi nche mgbidi obodo
 napuru m akwa mkpuchi m.

8 Unu umu agboghọ Jerusalem, ana m agba unu iyi,
 o huru na unu ahụ onye m huru n'anya,
 gini ka unu ga-agwa ya?

§ 4:16 4:16 O bu ifufe na-esite na mpaghara ugwu, nke na-efe nwayo na-eme ka mkpuru di oheru, maa mma. Ma nke na-esite na ndida, na-ebute okpomoku na-eme ka mkpuru ndi a chaa nke oma. Ikuku abuo ndi a bu ihe na-ekusasi ezi isisi nke okoko ahijia di n'ubi a gbara ogige.

* 5:2 5:2 Mkp 3:20 † 5:7 5:7 Abk 3:3

Gwa ya na abụ m onye ihunanya mere ka ike gwuchasịa n'ahụ.

Ndị Enyi

⁹ Gị nwanyị kachasị mma,
olee otu onye i hụrụ n'anya si dị mma karịa ndị ọzọ?
Olee otu onye i hụrụ n'anya si dị mma karịa ndị ọzọ
nke i ji enye anyị iwu dị otu a?

Onye a hụrụ n'anya

¹⁰ Onye m hụrụ n'anya chapuru achapu, dị mma ile anya.
Ọ pụrụ iche n'etiti puku ndị nwoke iri.

¹¹ Isi ya dịka ọlaedo a nuchara anucha,
agiri isi ya na-eruda dịka igu nkwu,
na-ejikwa nji dịka ugołoma.

¹² Anya ya abụọ dịka nduru[‡]
nọ n'akukụ mmiri iyi
nke e jiri mmiri ara ehi sachaa,
dịka nkume dị oke ọnụahịa e doro n'ahiri.

¹³ Nti ya abụọ dị ka ihe ndina ụda[§]
nke juputara na mmanụ isi uto.

Egbugbere ọny ya dị ka okoko urodi,
nke na-agbụsi mmanụ máá.

¹⁴ Aka ya abụọ dị ka mkpara ọlaedo a kpuziri akpuzi,
nke a hionyere nkume oke ọnụahịa beril n'ime ya.

Ahụ ya na-akwọ murumuru dịka ọdu
nke e ji nkume dị oke ọnụahịa safaia chọọ mma.

¹⁵ Ogwe ukwu ya abụọ dị ka ogidi e ji nkume mabul kpọ,
nke e ji ọlaedo a nuchara anucha tọọ ntọala ha.

Udidi ya dị ka Lebanon,
dikwa oke ọny dịka osisi sida ya.

¹⁶ Ọny ya bụ ihe tokarisiri uto n'onwe ya,
ihe niile banyere ya dị mma n'ile anya.

Unu umu agboghọ Jerusalem,
onye dị otu a bụ onye ahụ m hụrụ n'anya, ọ bukwa enyi m.

6

Ndị Enyi

¹ Gị onye mara mma n'etiti ndị inyom,
ebee ka onye i hụrụ n'anya jere?

Olee ụzọ o sitere?
Ka anyị soro gị chọọ ya.

Onye a hụrụ n'anya

² Ọ gara n'ubi ya a gbara ogige,
n'ebe ihe ndina ya nke e fesara ụda na-esi isi uto,
ijeghari n'etiti okoko urodi,
na ichikọta okoko lili.

³ Abụ m nke onye m hụrụ n'anya, onye m hụrụ n'anya bukwa nke m.
Ọ na-azụ igwe aturu ya n'etiti okoko urodi.

Onye hụrụ ibe ya n'anya

[‡] 5:12 5:12 Abk 1:15; 4:1 § 5:13 5:13 Ụda nwere isisi ọma nke na-eme mma ọbi uto.

- 4 Onye m hụrụ n'anya, ị mara mma dika Tjaza, ị mara mma nke ukwu
 dika Jerusalem, ị di ebube ka usuu ndi agha ji okolofo.*
 I di mma ile anya dika Jerusalem;
 I di ka ndi agha bu okolofo.
- 5 Wepu anya gi n'ebe m no,
 n'ihu na i jirila anya gi dota m.
 Agiri isi gi di ka igwe ewu†
 nke na-aridata site n'ugwu Gilead.
- 6 Eze gi di ka igwe aturu
 nke si n'ebe a sapuru ha ahụ na-ariputa.
 Nke obula chi umu abuo,
 o dighikwa nke nwa ya furu efu n'etiti ha.
- 7 Agba nti gi abuo nke di n'ime akwa mkpuchi gi
 di ka pomegranet e kere abuo.
- 8 E nwere ike nwee iri eze nwanyi isii,
 na iri ndi iko nwanyi asato,
 na otutu umu agboghofa a na-apughị iguta onu.
- 9 ma gi onwe gi, nduru m, ezigbo m zuruoke, puru iche n'etiti ha niile.
 Naani otu nwanyi nne ya nwere,
 o masiri onye muru ya.
 Umu agboghofa huru ya kpofo ya onye a goziri agozi,
 ndi eze nwanyi na ndi iko nwanyi tooro ya.

Ndi Enyi

- 10 Onye bu onye a, putara ihe dika chi obubo,
 nke mara mma dika onwa, na-enwu dika anyanwu,
 di ebube ka di usuu kpakpando na-aga n'ahiri n'ahiri?

Onye huru ibe ya n'anya

- 11 Agara m n'ubi a gbara ogige ebe a kuru mkpuru osisi,
 ile ihe na-etoputa ohuru na ndagwurugwu,
 ilekwa akwukwo ndu ohuru ndi na-epuputa n'osisi vaini,
 na i mata ma n'osisi pomegranet o mara ifuru.
- 12 Tupu m mata ebe m no,
 agu nke mkpuruobi m adotala m tinye n'etiti ugbo agha nke ndi eze
 ala m.

Ndi Enyi

- 13 Laghachi azu, gi onye Shulam, laghachi azu;
 laghachi azu, e, laghachi azu ka anyi lee gi anya.

Onye huru ibe ya n'anya

- Maka gini ka unu ga-eji lee onye Shulam anya
 dika o bu ite egwu ndi Mahanaim?

7

- 1 Lee ka ukwu gi si di mma n'ime akpukpoukwu
 gi ada nwa eze.
 Apatu ukwu gi abuo di ezi mma dika nkume oke onuahia,
 oru aka nke ezigbo onye okwa nka.
- 2 Otubo gi mara mma
 dika iko nke a gbajuru mmnya.

* 6:4 6:4 Tjaza bu obodo ochie eze Jeroam hoputara ka o buru isi obodo ochichij nke alaeze
 ugwu. O bu na senchuri nke iri (Tupu a muo Kraist). 1Ez 14:17; 1Ez 15:21,33; 16:6,8,15,23 † 6:5
 6:5 Abk 4:2

- Ukwu *gị* *dị* ka ukwu *ọka*
 e *ji* okoko urodi gbaa gburugburu.
- 3 Ara *gị* abụọ *dị* ka umụ mgbada abụọ
 nke otu nne mụrụ n'otu oge.
- 4 Olu *gị* guzo kwem *dị* ka ụlọ elu e *ji* ọdụ wuo.
 Anya *gị* abụọ *dị* ka ọdọ mmiri Heshbōn
 nke *dị* n'akụkụ ọnụ ụzọ ama Bat-Rabim.
- Imi *gị* mara mma *dị* ka ụlọ elu Lebanon
 nke chere Damaskos ihu.
- 5 Isi *gị* guzo n'ahụ *gị* ka ugwu Kamel.
 Agiri isi nke isi *gị* *dị*kwa ogho odo odo.*
 Ima mma nke agiri isi *gị* emela eze onye a ọtara n'agha.
- 6 Lee ka i si maa mma nke ukwu, n'ezie, *ị* mara mma.
Ị *dị*kwa ụtọ nke ukwu, *gị* onye m hụrụ n'anya.
- 7 *Ị* *dị* ogologo *dị*ka osisi nkwu;
 ara *gị* abụọ *dị*kwa ka ụyọkọ mkpuru osisi.
- 8 Ekwuru m si, "Aga m arigoro elu osisi nkwu ahụ,
*jide*kwa mkpuru ya aka."
- Ugbu a, ka ara *gị* abụọ *dị*kwa ka ụyọkọ mkpuru vaini,
 ka isisi nke iku ume *gị* *dị*kwa ka mkpuru osisi apul,
 9 ka okpo ọnụ *gị* *dị*ka mmanya makarisiiri na mma.
- Onye a huru n'anya*
 Ka mmanya ahụ gbadaa nwayọọ nye onye m hụrụ n'anya,
 na-asọda nwayọọ n'elu egbugbere ọnụ ya na eze ya.
- 10 Abụ m nke onye ahụ m hụrụ n'anya,
 ọ bukwa m ka ọ choro.
- 11 Bịa, onye m hụrụ n'anya, ka anyị gaa n'ime obodo,
 ka anyị nọọ ọnọdu abali n'obodo nta.
- 12 Ka anyị bilie ngwangwa n'isi ututu puo jee n'ubi
 lee ma osisi vaini ha amaala ifuru,
 ma okoko ya agbawaala,
 ma osisi pomegranet agbawaala okoko.
 N'ebe ahụ ka m ga-egosi *gị* ihunanya m.
- 13 N'ebe ahụ ka *ị* ga-anọ n'isi nke mandreki† na-eweputa;
 mkpuru osisi niile na-atọ ụtọ ga-adikwa n'ọnụ ụzọ anyị,
 ma ndi ọhuru ma ndi ochie,
 n'ihu na edokotaala m ha maka onye m hụrụ n'anya.

8

- 1 O, a sikhari na *ị* bu nwanne m nwoke;
 nke otu nne mụrụ mụ na ya
 m gaara esutu *gị* ọnụ
 mgbe anyị zutere n'okporozo
 ma ọ *dị*kwa *gị* onye ọbula ga-eleda m anya.
- 2 Agaara m akporo *gị* baa n'ulo nne m,
 ka *ị* nọdu n'ebe ahụ,
 n'ulo onye ziri m ihe.
 Agaara m enye *gị* mmanya e tinyere ihe na-esi isi ụtọ,

* 7:5 7:5 Ihe akpara akpa nke e jiri mara onye a na-enye nsopuru † 7:13 7:13 *Dịka* ndi mmadu na-ekwu, mandreki na-eweta mkpali ochicho mmeorita n'ahu mmadu, na-emekwa ka nwanyi tara ya turu ime. Jen 30:14

mmanya uto nke pomegranet.

³ Aka ekpe ya di n'okpuru isi m,
aka nri ya na-ejiku m.

⁴ Unu umu agboghọ Jerusalem, ana m agba unu iyi,
unu agaghi akpote maobu mee ka ihunanya teta
tupu ruo mgbe o masiri ya.

Ndi Enyi

⁵ Onye bu onye a si n'ozara na-abia,
onye na-adabere n'ahu onye o huru n'anya.

Onye a huru n'anya

N'okpuru osisi apul ka m kpotere gi;
n'ebe ahụ ka nne gi turu ime gi;
n'ebe ahụ ka o no muo gi.

⁶ Tukwasị m dika mgbaaka ihe a kara n'obi,
dika mgbaaka ihe a kara n'aka gi
n'ihina ihunanya di ike dika onwu,
ekworo* ya dikwa ike dika ala mmuo.

O na-enwuputakwa dika oku na-ere ere,
dika oku nke di ukwu.

⁷ Otutu mmiri apughị imenyu ihunanya,
osimiri niile enwekwaghị ike iri ya.

O buru na mmadu ga-enye
aku niile nke ulo ya n'ihina ihunanya,
a ga-eleda ya anya nke ukwu.

Ndi Enyi

⁸ Anyi nwekwara otu nwanne nwanyi nta
ma o kpubeghi ara.

Gini ka anyi ga-emere nwanne anyi nwanyi,
n'ubochi a ga-abia ilu ya?

⁹ O buru na o bu mgbidi,
anyi ga-ewukwasị ulo elu olocha n'elu ya;
ma o buru na o bu onu uzo,

anyi ga-eji ibo e ji osisi sida wuo mechie ya, ichebe ya.

Onye a huru n'anya

¹⁰ Abụ m mgbidi,
ara m abuo guzokwa dika ulo elu.

Otu a ka m siri di n'anya ya
dika onye na-ewetara ya afo ojuju.

¹¹ Solomon nwere ubi vaini na Baal-Hamon,
o nyefere ubi vaini ya n'aka ndi oru nlekota.

Onye obula n'ime ha ga-eweta
puku shekel olocha maka mkpuru o na-amita.†

¹² Ma ubi vaini m bu nke aka m. Ana m enye ya onye m choro inye.
Puku olocha bu nke Solomon,
ndi oru ubi ga-enwetakwa nari olocha abuo.

Onye huru ibe ya n'anya

¹³ Gi onye bi n'ubi a gbara ogige,
gi na ndi enyi gi,
kwere ka m nu olu gi.

Onye a huru n'anya

¹⁴ Soro m ka anyi puo, onye m huru n'anya,

* 8:6 8:6 Ilu 6:34-35 † 8:11 8:11 Mat 21:33

bịakwute m dika mgbada,
maoḅu dika nwa ele
na-awughari n'elu ugwu ebe ụda di iche iche na-esi isi uto juputara.

Aizaya

¹ Oḥu Aizaya nwa Emoꝝ, nke o huru banyere Juda na Jerusalem n'oge oḥichị Ụzaya, Jotam, Ehaz na Hezekaya, bu ndị eze Juda.

Mba na-enupu isi

² Gee ntị, gị eluigwe, gee ntị, gị uwa!
N'ihì na ONYENWE ANYÌ ekwuola okwu:

“Azuru m umuntakiri, zulite ha,
ma ha enupula isi megide m.

³ Ehi maara onyenwe ya,
inyinya ibu makwaara ebe onyenwe ya na-anọ azu ya nri,
ma Izrel amaghị m,
ndị m adighị aghotakwa.”

⁴ Ahuhu òrì mba ndị mmehie,
ndị aḡ omume riri ahụ,
umu ndị aḡ omume,
umu ndị nyefere onwe ha na mmeru!
Ha agbakutala ONYENWE ANYÌ azu,
ha eleliala Onye ò Nso nke Izrel,
ha agbakutala ya azu ha.

⁵ Gini mere a ga-eji nḡide na-eti unu ihe?
Gini mere unu ji nḡide na nnupu isi?
Lee onya juru unu isi,
leekwa na oria na-arja obi unu.

⁶ O nweghi akuku ahụ unu zuruoke,
site n'obọ ukwu unu ruo n'opi isi unu;
onya, na ntihia ahụ,
na onya mmeru ahụ, juputara unu n'ahụ;
e kechikwaghị ha,
e tekweghị ha mmanu.

⁷ Ala unu togboro n'efu,
agbaakwala obodo unu oku.
Ndi mbjarambia ewerechaala ihe di n'ubi unu
n'ihu unu,
ha emeela ka o togboro n'efu dika mgbe onye obia kpochapuru ihe
di n'ime ya.*

⁸ Ada Zayon ka a hapuru
dika ulo nche di n'ubi vaini,
dika ulo nta di n'ubi kukumba,
dika obodo ndi iro gbara gburugburu.

⁹ O buru na ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile
emeghi ka mmadu ole na ole fodu ndu n'ime anyi,
anyi gara adi ka Sodom,
anyi gaara adikwa ka Gomora.

* 1:7 1:7 Amaokwu a na-akwa ihe mere n'oge ndi agha Asirja busoro ha agha mgbe eze Senakerib na-achị 2Ez 18:13

- 10 Nuruṅụ okwu ONYENWE ANYị,
unu ndị na-achi Sọdọm;
geenu ntị n'ozizi Chineke anyị,
unu ndị Gọmọra.
- 11 “N’ihi gini ka unu ji na-achuru m otutu aja,
gini ka ihe ndi a bu nye m?”
ka ONYENWE ANYị si.
- “Afo ejula m n’aja nsure oku niile
nke eji ebule na anumanu e mere ka ha gbaa abuba chuo;
Obara oke ehi na nke umu aturu na mkpi
adighi atokwa m utu.
- 12 Mgbe unu na-abia ka ahụ unu n’ihu m,
onye chozo nke a n’aka unu?
Kwusinu izoto ogige m.
- 13 Kwusi iweta onyinye niile na-enweghi isi.
Ihe nsure oku na-esi isi utu unu buru m ihe aru.
Mmemme onwa oheru, na nke ubochi izuika, na nzukota unu niile,
apughi m inagide mkpokota unu nke na-abaghi uru.
- 14 Mkpuruobi m kporo mmemme onwa oheru, na mmemme unu ndi ozo
a kara aka asi.
Ha buuru m ibu aro,
ike agwukwala m ibu ha.
- 15 Mgbe unu na-agbasa aka unu n’ekpere,
agaghi m ana unu ntị;
o buladi mgbe unu na-ekpe otutu ekpere,
agaghi m ana ntị.”

N’ihi na aka unu juputara n’obara!

- 16 Sachapunu onwe unu, dikwanu ocha.
Wezuganu ajo omume unu niile site n’ihu m;
kwusinu ime ihe na-adighi mma.
- 17 Mutanu otu e si eme ihe ziri ezi; chonun ikpe ziri ezi,
nyerenu ndi a na-emegbu aka.
Werenu onodu nna n’ebe ndi na-enweghi nna no,
ma kwuchitenu onu umu nwanyi di ha nwuru.
- 18 “Bianu ka anyi kparitaa uka,”
bu ihe ONYENWE ANYị na-asi.
“A sikwari na mmehie unu di ka uwe uhie,
ha ga-adi ocha dika akummiri igwe,[†]
a sikwa na ha di uhie uhie dika ogbo uhie,
ha ga-adikwa ka aji anu ocha.
- 19 O buru na unu ga-ekwenye, o buru na unu ga-erubere m isi,
aga m eme ka unu nwee ezi ihe nke unu ga-eri n’ala a.
- 20 Ma o buru na unuaju ma nupu isi,
o bu mma agha ka a ga-eji gbuchapu unu.”
N’ihi na onu ONYENWE ANYị ekwula ya.

- 21 Lee ka obodo ahụ kwesiri ntukwasị obi
aghoala onye akwuna!
O bu nke juputarari n’ikpe ziri ezi;

[†] 1:18 1:18 Ihe ndi ocha na-akpo snoo.

- ezi omume na-anọbu n'ime ya,
ma ugbo a, ọ bụzi ndị ogbu mmadụ.
- 22 Ọlaọcha gị aghọla unyi,
ezi mmanya gị aghọla nke a gwafere mmiri oke.
- 23 Ndi ndu gị niile bu ndi nnupu isi,
ndi bukwa ndi enyi ndi ohi,
onye obula n'ime ha huru iri ngari n'anya,
na-agbasokwa onyinye.
Ha adighi echebe ndi na-enweghi nna
ikpe gbasara ndi inyom di ha nwuru adighi abia n'ihu ha.
- 24 N'ihu ya, Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI, Onye puru ime
ihe niile,
Onye di ike nke Izrel, kwubiri si,
"Aga m abo obo megide ndi iro m,
ime ka unu gharakwa inye m nsogbu ozo.
- 25 Aka m ga-abajakwasị unu.
Aga m anucha unu dika e si anucha olaedo,
si otu a wepuchaa unyi niile di n'ime unu.
- 26 Emesia, aga m enye unu ndi na-ekpe ikpe ziri ezi.
Ndi na-adu unu odu ga-abukwa ndi nwere uche dika ndi unu nwere
na mbu.
Ozo, a ga-akpo obodo unu
Obodo Ezi Omume,
Obodo kwesiri Ntukwasị Obi."
- 27 A ga-eji ikpe ziri ezi zoputa Zayon.
O ga-ejikwa ezi omume zoputa ndi niile loghachikwutere ya.
- 28 Ma ndi mmehie niile na ndi niile na-enupu isi ka o ga-ala n'iyi;
o ga-egbukwa ndi niile na-agbakuta ONYENWE ANYI azu.
- 29 "There ga-eme unu n'ihu osisi ook ndi ahụ niile
obi unu na-enwe anuri n'ime ha.
Ihere ga-eme unu n'ihu ubi a gbara ogige ndi ahụ
unu jiri aka unu horo.
- 30 Unu ga-ala n'iyi dika osisi ook na-akponwu akponwu
maobu ka ubi a gbara ogige nke mmiri koru.
- 31 Onye kachasi ike n'etiti unu ga-ala n'iyi dika ahijia na-ere oku;
oru ya ga-abu icheku oku
nke ga-emenye oku ahụ ga-erepia unu.
O dikwaghi onye puru imenyu ya."

2

Ugwu nsọ ONYENWE ANYI

- 1 Nke a bu ihe Aizaya nwa Emoz huru banyere Juda na Jerusalem.
- 2 N'ubochi ikpeazu,
ugwu nke ulonso ukwu ONYENWE ANYI, ga-abu nke eguzobere
dika ugwu di elu karja ugwu niile,
a ga-ebuli ya elu karja ugwu nta niile,
mba niile di iché iche ga-eruba n'ime ya dika iyi.
- 3 Otutu ndi mmadu ga-abia ma sikwa,

“Bjanu, ka anyi rigoruo ugwu ONYENWE ANYI,
ka anyi gaa n’ulonso ukwu Chineke nke Jekob.

Ọ ga-akuziri anyi ụzọ* ya niile,
ka anyi nwe ike jee ije n’okporoụzọ ya niile.”†

Iwu ga-esi na Zayon pụta,
okwu ONYENWE ANYI ga-esitekwa na Jerusalem pụta.‡

4 Ọ ga-ekpe ikpe n’etiti mba niile,
doziekwa esemokwu dị n’etiti ndi di iche iche.

Ha ga-akpugharịkwa mma agha ha niile mee ka ha buru mma oge;
kpugharịkwa ụbe ha mee ya ka ọ ghọọ mma ikwacha osisi.

Mba ọbụla agakwaghị ebuli mma agha megide mba ọzọ,
maọbụ zụọ onwe ha n’ilụ agha ọzọ.

5 Unu ụlọ Jekob, bjanu
ka anyi na-agbaso ihè nke ONYENWE ANYI anyi.

Ụbọchị ONYENWE ANYI

6 Gị, bu ONYENWE ANYI, I gbakutala ndi gi,
bu ụlọ Jekob azu.

N’ihi na ha juputara n’ikpere arusi nke si n’owuwa anyanwu.
Ha na-ajukwa ase dika ndi Filistia.

Ha na ndi na-ekpere arusi na-ejikokwa aka.

7 Ala ha juputara n’olaocha na olaedo,
ha bara uba nke ukwu.

Ala ha juputara n’inyinya.
Ugbọ agha ha dikwa ukwu.

8 Ala ha juputara n’arusi,
ha na-akpo isiala nye ihe ndi ahụ ha ji aka ha kpuo,
ihe ndi ahụ mkpisiaka ha kpuru.

9 N’ihi ya, a ga-eme ka mmadu buru ihe e wedara n’ala,
meekwa ka mmadu niile buru ndi e wedara n’ala.
Ya mere, agbagharala ha.

10 Gaanu n’ime nkume,
zoonu n’ime ala n’ihi ihe egwu si n’ebe ONYENWE ANYI,
na n’ihi ima mma ebube nke idi ukwu ya.

11 Anya nke onye nganga ka a ga-eweda n’ala,
mpako nke ndi mmadu ka a ga-ewedakwa n’ala.
Ọ bu naani ONYENWE ANYI ka a ga-ebuli elu n’ubochi ahụ.

12 ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, nwere ubochi ọ kwadooro
nye ndi mpako na ndi na-ebuli onwe ha elu,
n’ihi na ihe niile e buliri elu
(ka a ga-eweda n’ala),

13 nye osisi sida niile topuru ogologo ma maa mma nke Lebanon,§
na osisi ook niile nke Bashan,

14 nye ugwu ukwu niile nke di elu,
na ugwu nta niile e buliri elu,

15 nye ulọ elu niile,

* 2:3 2:3 Ya bu, ukpuru † 2:3 2:3 Zek 8:21-23 ‡ 2:3 2:3 Luk 24:47 § 2:13 2:13 Lebanon bu obodo di n’akuku owuwa anyanwu osimiri Jodan. Ihe e ji mara obodo a bu osisi ook na-eto n’ebe ahụ na ehi Zek 11:1-2

na mgbidi niile e wusiri ike,

16 nye ụgbọ mmiri niile e ji azụ ahịa,*
na ụgbọ mmiri ndị ọzọ niile buru ibu maa mma.

17 Onye nganga ka a ga-eweda n'ala,
mpako nke ndị mmadụ niile ka a ga-eweda n'ala.
Naanị ONYENWE ANYỊ ka a ga-ebuli elu n'ụbọchị ahụ.

18 A ga-ala arụsị niile n'iyi, mee ka ha ghara idikwa.

19 Ndị mmadụ ga-agba ọsọ gbaba n'ọnu dị na nkume,
na n'ọnu e gwuru n'ala,

n'ihì egwu ONYENWE ANYỊ,
na n'ihì ìma mma ebube nke idị ukwu ya,
mgbe ọ ga-ebili iyoghari ụwa.

20 N'ụbọchị ndị ahụ,
ha ga-atufusi arụsị ọlaedo na nke ọlaọcha ha kpuru,
nke ha kpuru ma na-eфе,
hapuru ha ụmụ oke, na ụmụ ụsụ.

21 Mgbe ahụ, ha ga-ezo onwe ha n'oghere niile dị n'oke nkume,
na n'ime ọgba niile nke oke nkume

n'ihì igbanari iwe oku ONYENWE ANYỊ,
na ìma mma ebube nke idị ukwu ya,
mgbe o biliri iyoghari ụwa.

22 Kwusi itukwasi mmadụ efu obi.

O nweghi ihe ọ bu karịa naanị nkuume ahụ dị ya n'ime,
n'ihì gini ka e ji agunye ya?

3

Ahụhụ diri Juda na Jerusalem

1 N'ihì na, lee, Onyenwe anyi,
bu ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile,
na-akwado isite na Jerusalem na Juda
wezuga ihe nnweta na ihe nkwado niile,
ya na ihe oriri niile na mmiri onunụ niile.

2 Ọ ga-ewezugakwa ndi bu dike n'etiti ha, na onye agha,
na onye ikpe, na onye amuma,
na onye na-aju ase, na ndi okenye ha,

3 na onyeisi agha na-achị ndi agha iri ise, na onye a na-asopuru,
na onye ndumodu, na onye oka maara oru, na onye nwere ezi mmu
nghota ikọ mmadụ ibe ya ogwu.

4 "Aga m eme ka ụmụ okorobia ghọọ ndi ozi ha,
meekwa ka ụmụ na-anụ ara buru ndi ichi isi di n'aka ha."

5 Ndị mmadụ ga-emegbu ibe ha,
otu onye megide onye ọzọ, onye agbataobi megide onye agbataobi ibe
ya.

Ụmụ okorobia ga-ebili megide ndi okenye,
ndi a na-eleli ga-emegide ndi a na-asopuru.

* 2:16 2:16 Ụgbọ niile nke Tashish

- 6 Otu nwoke ga-*ejide* nwanne ya nwoke
n'ụlọ nna ya sị ya,
"I nwere akwa mgbochi, bụrụ onyendu anyị;
lekọta mkpọmkpọ ebe a anya."
- 7 Ma ọ ga-*azaghachi* n'ụbọchị ahụ sị,
"O nweghị ihe m pụrụ ime.
Enweghị m nri maọbụ akwa mgbochi n'ụlọ m.
Emela m onyendu ndị a."
- 8 Lee na Jerusalem na-*asọ ngongọ*.
Juda na-*adakwa*.^{*}
N'ihì na ndị bi n'ime ya ekwujoọla ONYENWE ANYỊ.
Ha na-*elelịkwa*, ma na-*enupu* isi n'ebube Onyenwe anyị.
- 9 Ihu ha na-*egosi* ihe ha bụ. Ọ na-*eziputa* ajọ omume ha.
Ha na-*anya* isi n'ime mmehie ha dika Sodom.
Ihere adighikwa eme ha.
Ahụhụ ga-*adirị* ha,
n'ihì na ha *ejirila* aka ha kpatara onwe ha ahụhụ.
- 10 Zie ndị ezi omume niile ozi sị ha, na ihe ga-*agara* ha nke oma,
n'ihì na mkpuru sitere n'omume ha niile ka ha ga-*eri*.[†]
- 11 Ma gwa ndị na-*emebi* iwu na ahụhụ dirị ha.
Mbibi adakwasila ha!
Ha ga-*eketa* oke ruoru ha,
n'ihì ihe aka ha kpataara ha.
- 12 Ụmụ okorobia na-*emegbu* ndị m,
ụmụ nwanyi na-*achikwa* ha.
Ndi m, lee na ndi na-*achi* unu na-*eduhie* unu ụzọ.
Ha na-*eme* ka unu kpafuo; ha *esitela* n'ezì ụzọ wezuga unu.
- 13 ONYENWE ANYỊ anyị ewerela onodu ya n'uloikpe;
ọ na-*eguzo* ikpe ndi ya niile ikpe.
- 14 Onyenwe anyi na-*aba* n'ikpe
megide ndi okenye na ndi ndu nke ndi ya niile.[‡]
Ọ bụ unu bụ ndi lara ubi vajini m n'iyi;
ihe unu ji aka ike punara ndi ogbenye juputara n'ulo unu.
- 15 Gini mere unu ji azopia ndi m,
"Gini mere unu ji si otu a na-*egwepia* ihu ndi ogbenye?"
Otu a ka Onyenwe anyi, bụ ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile
kwuputara.
- 16 Ozokwa, ONYENWE ANYI kwuru si,
"Ndi inyom Zayon bu ndi mpako.
Ha ji olu e setiri eseti,
na anya na-*achoghari* ndi ikom ha ga-*aghogbuta* na-*ejeghari*.
Ha na-*ejeghari* kwa na-*arọ* mma na-*anagharikwa* ukwu,
na-*emekwa* ka ihe icho mma ola ukwu ha na-*ada* ụda.
- 17 N'ihì ya, Onyenwe anyi ga-*eme* ka onya juputa n'isi ndi inyom Zayon,
ONYENWE ANYI ga-*emekwa* ka ha gharakwa inwe agiri isi n'isi ha."

* 3:8 3:8 2Ih 36:17 † 3:10 3:10 Abụ 128:2 ‡ 3:14 3:14 N'ihì na ọ bụ ha na-*emegbu* ndi ya

18 N'ubochi ahụ, Onyenwe anyị ga-anapụ ha ihe icho mma ha niile, ma mgbaaka, ma ichafo igbado isi, ma ihe olu nke di n'udidi onwa oheru, 19 ma olanti, ma mgbaaka, ma akwa e ji ekpuchi ihu, 20 ma akwa ha na-eyi n'isi, na ola ukwu, ma ihe ha na-eke n'ukwu, ma karama mmanu isi uto, ma ogwu di icha; 21 ma olaaka ha niile na ola imi ha niile, 22 ma uwe mmemme ha niile ma uwe mwuda niile, ma akwa akwa mgbochi, ma akpa nta niile, 23 ma enyo ha niile, ma akwa ocha niile, ma okpu oma niile, ma mgbokwasị ha niile.

24 N'onodu uda oma, ha ga-esi ure ure; n'onodu ihe ike n'ukwu, ha ga-ekekwasị onwe ha eriri; n'onodu agiri isi e doziri edozi, ha agaghi enwe o buladi otu agiri isi; n'onodu akwa ocha, o bu akwa mkpe ka ha ga-eyi; n'onodu ima mma, anu ahụ ha ga-achakposi.

25 Ndi ikom unu ka a ga-eji mma agha gbuo, ndi bu dike ka a ga-egbu n'agha.

26 Onu uzọ ama niile nke Zayon ga-eti mkpu akwa ruokwa uju. O ga-atogboro n'efu. O ga-anodu n'ala.

4

1 N'oge ahụ, ndi ikom ole na ole ga-afodu ndu.

Nke a ga-eme ka ndi inyom asaa na-azo otu nwoke.

Ha ga-abiakwute ya si ya "Kwere ka anyi niile buru ndi nwunye gi!

Anyi ga-akpara onwe anyi nri, zuora onwe anyi akwa. Naani kwere ka anyi na-aza aha gi, ka a ghara iko anyi onu."

Alaka ONYENWE ANYI

2 N'ubochi ahụ, ONYENWE ANYI ga-eme ka Alaka ONYENWE ANYI mabiga mma oke, ma nwekwa ebube di ukwu. Ndi foduru ndu n'Izrel ga-enweta ihe ubi ga-enye ha onu, na nke ga-ewetara ha obi nganga na mmuo inya isi.

3 Ndi ahapuru na Zayon, ndi no na Jerusalem ka a ga-akpo ndi di nso, bu ndi ahụ niile e dere aha ha n'etiti ndi bi n'ime Jerusalem. 4 Onyenwe anyi ga-asachapu unyi niile nke ndi inyom Zayon, o ga-asachapukwa obara niile di na Jerusalem site na mmuo nke ikpe, na mmuo nke oku. 5 Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI ga-ewuru ugwu Zayon niile na ndi niile zuko n'ebe ahụ ndo ga-ekpuchi ha niile. Ihe o ga-eji mee ndo a bu igwe ojii na anwuru oku nke ga-adiri ha n'ehie, na oku na-enwu enwu, nke ga-adiri ha n'abali. Ebube ahụ ga-abu ihe mkpuchi nye ha. 6 O ga-aburu ha ebe mgbaba na ndo ime ka okpomoku nke ehie hapu ichagbu ha. O ga-abukwara ha ebe izere ndu, na ebe nzuzo puo n'oke ifufe na mmiri.

5

Abu banyere ubi vaini a gbara ogige

1 Aga m abu abu nye onye m huru n'anya, abu banyere ubi vaini ya.

Onye m huru n'anya nwere ubi ya n'elu ugwu nta nke bu ezi ala.

2 O gwuzere ya, wepusa okwute niile di n'ime ya, werekwa mkpuru vaini mara mma ku o n'ime ya.

O wuru ulo nche n'etiti ya, sitekwa na nkume waputakwa ebe izocha mmanya. Emesia, o noduru chere oge owuwe ihe ubi.

Mgbe oge ahụ ruru, ọ chọputara na n'ọnọdụ mkpuru vají mara mma,
 ọ bụ ndị jorọ njo mịrị.

3 “Ugbu a, ndị ikom Jerusalem na Juda, unu anụla ihe mere.
 Kpebienu ikpe a dị n'etiti mụ na ubi vají m.

4 Olee ihe ọzọ m gaara emere ya
 karịa ihe m mere?
 Gini mere ubi vají m ji mịara m mkpuru jorọ njo
 n'ọnọdụ mkpuru na-atọ uto?

5 Ugbu a, lee,
 ihe m na-aga ime ubi vají m a.
 Aga m ewepu ihe mgbochi a gbara ya,
 hapu ya ka ọ ghọọ ebe anụ ulọ na-ata nri.
 Aga m etida mgbidi ya
 hapu ya ka ọ buru ebe a na-azọto ukwu.
 6 Agaghị m akwachakwa ya ọzọ.
 Agakwaghị m egwuru ya ala,
 aga m ahapu ya ka ogwu na uke too n'ime ya.
 Aga m enyekwa igwe ojii iwu
 ka mmiri ghara izokwasị ya ọzọ.”

7 Ubi vají nke ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile,
 bụ mba Izrel
 na ndị Juda,
 ha bụ vají ahụ nke n'atọ obi ya uto.
 Ma o lere anya ikpe ziri ezi, ma ihe ọ huru bụ iwusi ọbara.
 O lere anya ezi omume, ma ihe ọ nuru bụ mkpu akwa ndị a na-emegbu
 emegbu.

Ahụhụ na ikpe omuma

8 Ahụhụ dirị unu ndị na-azukọta ala
 ma ndị ọzọ ahughị ebe ha ga-ebi,
 unu ndị na-ewu ulọ na-ewukwasị ulọ n'ala buru ibu,
 ime ka ọ buru naanị unu bi n'ụwa.
 9 Ma ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile ekwuola ihe banyere unu,
 na ọndu unu. Eji m ntị m abuo nụ mgbe ọ na-asị,
 “N'ezie, otutu ulọ mara mma ga-atogboro n'efu,
 ulọ ukwu mara mma ndị nwe ha agaghị anokwa.
 10 Ubi vají ahụ a ga-eji ehi abuo kọ ubochi iri ga-eweputa naanị ihe
 nwere ike iru galonụ mmanya isii,
 ma ọka a koro, nke ruru akpa ọka atọ ga-amiputa ihe ruru otu akpa
 n'okara.”

11 Ahụhụ ga-adiri unu niile ndị na-ebili n'isi ututu
 igbaso mmanya.

Ndị na-amugide anya abali
 tutu ruo mgbe ha nbigara mmanya oke.

12 Unu na-eji ubo akwara di iche iche na une,
 na ihe iti egwu na opi, na mmanya na-eme onwe unu obi uto n'oge
 mmemme oriri unu,
 ma unu na-eleli ONYENWE ANYI anya;
 unu adighikwa asopuru akaoru ya.

13 N'ihia ya, ndi m ga-eje biri na mba ọzọ,
 n'ihia amaghị ihe;

- ndị ọkwa ha dị elu ga-anwụ n'ihì agụụ,
ndị mmadụ efu ga-abụ ndị akpịrị ga-akpọ nkụ n'ihì agụụ mmiri.
- 14 N'ihì ya, ala mmuọ na-eme ka ọchịchọ ya saa mbara,
ọ na-asaghebigakwa ọnyụ ya oke;
ndị ukwu na ndị nta bi n'ime ala a ka ọ ga-elo,
tinyere ndị na-emebiga mkpọtụ oke, na ndị na-egwuribiga egwu ọnyụ oke.
- 15 N'ubochi ahụ, a ga-eweda n'ala ndị dị elu,
na ndị dị ala,
ndị mpako ka a ga-eweda n'ala.
- 16 Ma ONYENWE ANYỊ, Onye puru ime ihe niile, nwee ọnođụ dika-isi elu,
n'ihì ikpe ikpe ziri ezi ya,
Chineke onye dị nso na-egosikwa onwe ya na ọ dị nso site n'ezì omume ya.
- 17 Mgbe ahụ, umu aturu ga-akpa nri ha dị ka ọ bụ n'ozara ka ha nọ,
ehi na anụ ulo ga-akpa nri ha n'ulo ndi ogaranya niile e tikporo etikpo.
- 18 Ahuhu ga-adiri ndi ji aghugho na-adokpughari mmehie ha;
ahuhu dikwara ndi na-adokpughari ajo omume ha dika udọ eji adokpughari ugboala.
- 19 Nye ndi ahụ na-asị "Ka Chineke mee ngwa;
ya ruo ọrụ ya osiso,
ka anyi hu ya.
Atumatu nke Onye nso nke Izrel,
ka o bjaruo nso, ka o puta ihe,
ka anyi nwe ike mara ihe o zubere.*"
- 20 Ahuhu diri ndi na-akpo ihe ojoo ezi ihe
ndi na-akpokwa ezi ihe ihe ojoo,
ndi na-etinye ochichiri n'onodu ihe
na ihe n'onodu ochichiri
ndi na-etinye ihe di ilu n'onodu ihe uto,
na ihe uto n'onodu ihe ilu.
- 21 Ahuhu ga-adiri ndi maara ihe n'anya nke onwe ha,
ndi na-elekwa onwe ha anya na ha bu ndi nwere nghota.
- 22 Ahuhu ga-adiri ndi bu dike n'inu mmanya,
na ndi bukwa dimkpa n'igwakota mmanya,
- 23 ndi na-asị onye ikpe maara n'ikpe amaghi ya n'ihì inata ngari,†
ma wezuga ikpe ziri ezi site n'ebe onye aka ya di ocha no.‡
- 24 N'ihì ya, dika ire oku si erechapu ahijia oka,
na dika ahijia kporo nkụ si ada n'ime oku na-enwu enwu,
otu a ka mgborogwu ha ga-ere ure
okoko ha ka ikuku ga-ebufu dika uzuzu;
n'ihì na ha ajula iwu niile ONYENWE ANYỊ, Onye puru ime ihe niile nyere,
lelakwa okwu nke Onye nso Izrel.
- 25 N'ihì nke a, iwe ONYENWE ANYỊ di oku megide ndi ya;
o setipuru aka ya na-etitu ha n'ala.

* 5:19 5:19 Jer 17:15 † 5:23 5:23 Opu 23:8; Ilu 17:15 ‡ 5:23 5:23 Abu 94:21

Ugwu niile ga-ama jijiji,
ozu ndi ahụ dika ihe na-abaghị uru n'okporoụzọ niile.

Ma n'agbanyeghị ihe ndi a niile, iwe ya alaghachibeghị azụ,
aka ya ka setipụkwara esetipụ.

²⁶ O ga-eweli okoloto nye mba niile di n'ebe di anya,
o na-akpokota ndi niile no na nsotu uwa.

Ma lee, ka ha na-abja,
ha na-eme ngwa bja osiiso. ⁵

²⁷ O dighi onye na-ada mba, o dikwaghị onye n'asụ ngongò n'ime ha,
o dighi onye n'atu oru ura maobu rahụ ura,

o dighi ihe ike n'ukwu ha nke topuru atopu
o dighi ihe ikechi akpukpoukwu nke dohiri adobi.*

²⁸ Aku ha niile di nko,
ekweela uta ha niile,
ukwu inyinya di ka nkume oku,
ukwu ugbo agha ha di ka oke ifufe.

²⁹ Ha na-ebigbo dika odum,
ha na-ebigbokwa dika umu odum;
ha na-asu mgbe ha wukwasiri n'elu ihe ndogbu.
Ha na-ejide ndi m, kpuru ha laa, o dikwaghị onye nnaputa ha nwere.

³⁰ N'ubochi ahụ, ha ga-ebigbo n'elu ya
dika mbigbo nke oke osimiri.

A sika na mmadu elegide ala ahụ anya,
o ga-ahụ na ochichiri na ihe mgbu,
o buladi anyanwu ka igwe ojii ga-eme ka o gbaa ochichiri.

6

Okpukpo Aizaya

¹ N'afọ ahụ, mgbe eze bu Uzaya nwuru, ahuru m Onyenwe anyi ka o no
n'ocheeze ya di oke elu. Onu onu ala uwe ya juputara ulonso ukwu ya.

² Ndi na-erughari n'elu ocheeze ya bu ndi mmuo ozi a na-akpo seraf, ndi
nwere nku isii. Ha ji nku ha abuo kpuchie ihu ha; abuo ka ha ji kpuchie
ukwu ha, abuo nke foduru ka ha ji na-efeghari. ³ Ha na-aburitara onwe
ha abụ, si,

"Nsọ, Nsọ, Nsọ, ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile di.
Uwa niile juputara n'ebube ya."

⁴ N'ihu uda olu ha, onu uzọ na mgbidi ulonso mara jijiji, ulo ahụ juputara
n'anwuru oku.

⁵ Etiri m mkpu akwa si. "Ewoo! Onye nwuru anwu ka m bu, n'ihu na
onye mmehie ka m bu, egbugbere onu m bu egbugbere onu ruru aru; o
bukwa n'etiti ndi egbugbere onu ha ruru aru ka m bi. Ugbu a, ejirila m
anya m hu ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, onye bu Eze ukwu
ahu!"

⁶ Mgbe ahụ, otu n'ime seraf ndi ahụ sitere n'ebe o no fekwute m, were
mkpa guta otu icheku di oku site n'ebe ichu aja.* ⁷ O weere icheku oku
ahụ sotu m n'onu, si m, "Ugbu a, a guola gi dika onye di ocha, n'ihu na
icheku a emetula gi n'onu. A gbagharakwala gi mmehie gi niile."

⁵ **5:26** 5:26 Ndi bjara buo agha a bu ndi agha mba Asirja. * **5:27** 5:27 Jul 2:8 * **6:6** 6:6 Ebe
ichu aja a, nke di n'etiti ebe nsọ ahụ, ka a na-achu aja uda ndi ahụ na-esi isi uto Mkp 8:3

⁸ Mgbe ahụ, anụrụ m olu Onyenwe anyị ka ọ na-ajụ, “Onye ka m ga-ziga? Onye ga-ejekwara anyị?”

Asịrị m, “Lee m, ziga m.”

⁹ Ọ siri, “Gaa gwa ndị a sị,
“Na-anụnụ, ma unu aghọtala,
na-elenụ anya ma unu ahụla.†”

¹⁰ Mee ka obi ndị a maa abụba, dīkwa aro,‡
mee ka ntị ha kpọchie,
mechiekwa anya ha.

Ma ọ bughị otu a, ha nwere ike iji anya ha hụ ụzọ,
jiri ntị ha nụ ihe,
jirikwa obi ha ghotata,

ma chigharịa buru ndị a gworo.”

¹¹ Ma ekwuru m sị, “Onyenwe m, ọ bụ ruo ole mgbe?”

Ọ zara,

“Ọ bụ ruo mgbe obodo ha togboro n’efu,
mgbe ọ na-adighi onye ga-afodu n’ime ya;
mgbe ulo obibi ha niile ga-atogboro n’efu,
mgbe e bibisiri ala ubi ha niile.

¹² Ọ bụ ruo mgbe ONYENWE ANYI zigara onye obula gaa ebe di anya,
ala niile atogbokwara n’efu.

¹³ Ma ọ burukwa na otu ụzọ n’ime ụzọ iri n’ime ha niile afodu n’ala a,
a ga-eme ka ọ laa n’iyi.

Ma dika osisi terebint na osisi ook
na-ahapu ogwe mgbe e gbujiri ha,
ya mere mkpuru nsọ ahụ ga-abu ogwe osisi n’ala ahụ.”

7

Ihe ama Imanuel

¹ Mgbe Ehaz,* nwa Jotam, nwa nwa Uzaya bu eze na Juda, Rezin eze Aram, na Peka eze Izrel, nwa Remalaya, busoro Jerusalem agha. Ma ha emerighi ya; obodo ahụ guzosiri ike.

² Ma mgbe e mesiri, ozi ruru ulo Devid nti si, “Ndi Aram na Ifrem ejikoola onwe ha onu”; nke a mere ka uloze, na obi ndi o na-achi maa jijiji, dika osisi di n’ohia si ama jijiji mgbe oke ifufe na-eke.

³ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI gwara Aizaya okwu si ya, “Jekwuru Ehaz bu eze. Mgbe i na-aga, kporo Shia-Jashub nwa gi nwoke. Unu ga-ahụ Ehaz n’akuku Elu elu olulu odo mmiri nke di n’uzo ahụ gawara n’Ala osu akwa. ⁴ Gwa ya ka o ghara inye ndu ya nsogbu, ka o gharakwa itu egwu. Si ya, ‘Lezie anya, no juu, echegbula onwe ya banyere icheku oku abuo ahụ na-anyu anyu. Atula egwu n’ihi iwe Rezin nwa Aram, na iwe Peka nwa Remalaya. ⁵ E, Aram, na Ifrem, na nwa nwoke Remalaya, agbaala izu ibuso gi agha ila gi n’iyi. Ha ekwuola si, ⁶ “Ka anyi wakpo Juda, ka anyi dowaa ya ma kee ya n’etiti onwe anyi, mee nwa Tabeel ka o buru eze ya.”

⁷ Ma otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru,
“‘O gaghi adi ire!

Ọ gaghi emezukwa.

⁸ N’ihi isi obodo Aram bu Damaskos.†

† 6:9 6:9 Mat 13:14; Mak 4:12; Luk 8:10 ‡ 6:10 6:10 Abu 119:70; Oru 7:51 * 7:1 7:1 N’ime senchuri nke asaa, tupu a muo Kraist, ndi Izrel na Siria jikoro aka buso ndi Asiria agha. N’oge ahụ ha gbaliri ikwagide Ehaz, eze Juda, ka o soro ha ga buo agha ahụ. † 7:8 7:8 2Sa 8:6

Onyeisi Damaskos bu naanị Rezin.

Ma tupu afo iri isii na ise agafee
a ga-etikpokwa Ifrem.

⁹ Isi obodo Ifrem bu Sameria.

Onyeisi Sameria bu naanị nwa Remalaya.

Ọ buru na unu eguzosighi ike n'okwukwe unu,
unu agaghị eguzo ma oji."

¹⁰ Ọ dighi anya, ONYENWE ANYI ziri Ehaz ozi ndi a si, ¹¹ "Juo m bu ONYENWE ANYI Chineke gi, ka m meere gi ihe iribama nke ga-egosi gi na m ga-ebibi ndi iro gi niile dika m kwuru. Rjoo m ihe masiri gi, n'ebe di elu n'eluigwe maobu n'ebe kachasi omimi n'uwa."

¹² Ma Ehaz zara si, "Mba, agaghị arijo, agaghị m anwakwa ONYENWE ANYI m otu a."

¹³ Ma Aizaya siri, "Naanu nti unu ulo Devid. Ọ bu na o zurughi unu ime ka ike gwu mmadu? Unu ga-emekwa ka ike gwu Chineke n'onwe ya? ¹⁴ Ya mere, Onyenwe anyi n'onwe ya ga-enye gi ihe iribama! Lee, nwaagbogho ahụ na-amaghị nwoke ga-aturu ime, muo nwa nwoke. Ọ ga-akpo aha ya Imanuel, nke putara, Chineke nonyeere anyi. ¹⁵ Mmiri ara ehi rahuru arahu na mmanu anu ka nwantakiri ahụ ga-eri mgbe o matara iju ihe ojo na ihoro ezi ihe. ¹⁶ Tupu a zulite nwantakiri ahụ imata ihoro ezi ihe na iju ajo ihe, ndi eze abuo ndi i na-atu egwu ha, ga-anwucha. ¹⁷ ONYENWE ANYI ga-eme ka obubu onu di ukwu bjakwasị gi na obodo gi, na ezinaulo gi. Ihe egwu ga-adikwa, udi nke a na-ahubeghi mbu, site n'oge e kewapuru Ifrem site na juda. Eze Asiria ga-edu ndi agha ya bia.†"

Asiria, ngwa onu ONYENWE ANYI

¹⁸ N'ubochi ahụ, ONYENWE ANYI ga-akpoku ijiji site na nsotu Najil di n'Ijpt nakwa anu sitere n'ala Asiria. ¹⁹ Ha ga-abia n'igwe, bichie ndagwurugwu ala gi niile, na n'ogba nkume niile, na n'ohia ogwu ogwu niile, na n'ozara niile, na n'ezi ala niile. ²⁰ N'ubochi ahụ, Onyenwe anyi ga-eji aguba e gotara n'ofe osimiri, nke bu eze Asiria, kpuchapu unu agiri isi na aji ukwu, kpuchapukwa afuonu unu niile. ²¹ N'ubochi ahụ, otu onye ga-edebe otu nwa ehi na ewu abuo ndu. ²² Onye obula kwa n'ala ahụ ga-eri mmiri ara ehi rahuru arahu, ya na mmanu anu, n'ih na mmiri ara ehi ga-aba uba nke ukwu n'ala ahụ. ²³ N'ubochi ahụ, ala obula nke nwere otu puku osisi vaini nke onyahia ya ruru otu puku shekel olaocha ga-abu naanị ogwu na uke. ²⁴ Ndi dinta ga-achiri aku na uta gaa n'ebe ahụ, n'ih na uke na ogwu ga-ekpuchi ala ahụ. ²⁵ Ma banyere ugwu eji ogu koo na mbu, i gaghị abakwa n'ebe ahụ ozo n'ih egwu uke na ogwu; ha ga-abu ebe a na-atopu ehi na ebe aturu na-agbaghari.

8

Aizaya na umu ya dika ihe iribama

¹ ONYENWE ANYI siri m, "Were otu mbadamba ihe di ukwu, were odee nke onye obula na-eji ede ihe dekwasi ya Maha-shalal-Hash-Baz. ² Aga m akpobata Uraya onye nchujaja na Zekaraya nwa Jeberekaya dika ndi akaebe kwesiri ntukwasị obi." ³ Emesia, mu na nwunye m, bu onye amuma dinakoro, o tuuru ime, muoro m nwa nwoke. Ma ONYENWE ANYI siri m, "Guo ya Maha-shalal-Hash-Baz. ⁴ N'ih na tupu nwantakiri ahụ

etolite ikpọ nne maọbụ nna, eze ndị Asiriya ga-ebuso Damaskos na Sameria agha, bukorokwa akụ ha niile.”

- ⁵ ONYENWE ANYỊ gwakwara m okwu ọzọ si,
⁶ “N’ihi na ndị a ajula
 mmiri Shiloa * nke ji nwayọọ na-asọ
 ma na-añurị ọñu n’ihi Rezin
 na nwa nwoke Remalaya,
⁷ ya mere, Onyenwe anyị na-aga iweta
 iju mmiri nke osimiri Yufretis megide ha,
 bụ eze ndị Asiriya ya na ebube ya niile.
 Ọ ga-erubiga oke, gafee ụzọ ya niile,
 ọ ga-erubiga ma tofeekwa ọñu ya niile,
⁸ wụsiakwa n’ala Juda niile. Ọ ga-erikpu ala Juda niile,
 ọ ga-agabiga, kpuchiekwa ọ buladi n’olu ka ọ ga-eru.
 Nku ya ga-agbasa kpuchie obosara niile nke ala gi,
 Ọ Imanuel.”

- ⁹ Tienụ mkpu agha unu mba di iche iche, ma a ga-etipia unu.
 Geenu ntị unu mba niile di ebe di anya.
 Kwadoonu maka agha ma a ga-etipia unu.
 Kwadoonu maka agha ka e tipia unu.
¹⁰ Tuonu atumatu unu ma a ga-ekposa ya.
 Weputanu atumatu unu ma o gaghi eguzo
 n’ihi na Chineke nonyere anyi.[†]

Tuọ egwu Onyenwe anyi

- ¹¹ Otu a ka ONYENWE ANYI siri m n’ike nke aka ya di n’ahu, o dorọ m aka
 na nti ka m ghara ije ije n’uzo ndi nke a, na-asị:
¹² “Adinyerela ha
 n’ihe niile ha na-ezube ime na nzuzo megide ochichi;
 ka ihe ha na-atu egwu
 hapu ibu ihe ga-eme ka i tuo egwu.[‡]
¹³ ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, ya ka unu ga-edo nsọ.
 Ya bu onye unu kwesiri itu ujo.
 Ya bu onye unu ga-atu egwu ma jijiji.
¹⁴ Ọ ga-abukwa ebe nsọ;[§]
 nye ulo Izrel na Juda, o ga-ahoro ha
 nkume nke na-eme ka ndi mmadu so ngongo,
 oke nkume nke na-eme ka ha daa.
 Ọ ga-abukwara ndi Jerusalem
 igbudu na onya nke ha ga-adaba n’ime ya.
¹⁵ Otutu n’ime ha ga-aso ngongo;
 ha ga-ada buru ndi e tipjara.
 Ha ga-abu ndi onya ga-ama, na ndi a ga-anwude.”

- ¹⁶ Kechie ihe igba ama nke iwu a
 kpuchie ntuziaka Chineke nke oma n’etiti ndi na-eso uzo ya.
¹⁷ Aga m echere ONYENWE ANYI,

* **8:6** 8:6 Mmiri a, si n’isi iyi Gaihon na-asobata n’ime Jerusalem, inye ndi bi n’ime obodo mmiri
 onuonu 2ih 32:4,30 † **8:10** 8:10 Rom 8:31 ‡ **8:12** 8:12 Mgbe ndi Juda nuru ihe banyere njikota
 aka di n’etiti ndi Izrel na Siria, n’ihi ibuso ha agha, oke egwu turu ha. § **8:14** 8:14 Maobu, Ebe
 mgbaba

onye na-ezonari ụlọ Jekob ihu ya ugbu a.
Aga m atụkwasi obi m na ya.

¹⁸ Lee mụ onwe m, na ụmụ ndị ONYENWE ANYỊ nyere m. Anyị bụ ihe iribama na ihe jji cheta ihe nye ndị Izrel site na ONYENWE ANYỊ, Onye puru ime ihe niile, onye na-ebi n'ugwu Zayon.

Ochịchiri ghorọ ihè

¹⁹ Mgbe onye ọbula siri unu, jutanu ndi na-aju mmuo ojoo ase na ndi dibja afa ihe, bu ndi na-ekwu okwu n'olu di nta nke mmadu na-adighi anu nke oma na ndi na-atamu atamu, ndi mmadu o gaghiaju Chineke ha ase? O bu n'ihu ginị ka eji juta ndi nwuru anwu ase n'ihu ndi di ndu?

²⁰ Lezienụ okwu ntuziaka na nke ido aka na nti Chineke anya. O buru na ozi ha di iche na nke a, o gosiri na ha enweghi ihè maobu eziokwu ọbula n'ime ha. ²¹ Ndi a ga-awaghari n'ala a niile. Aguu ga-agu ha, ha ga-adakwa mba. N'onodu oke aguu nke ga-agu ha, iwe di ukwu ga-ewe ha, mee ka ha lelie anya ha n'elu, kochaa eze ha, na Chineke ha. ²² Mgbe ahụ, o buru na ha eledata anya ha n'ala o bu naani oke nsogbu na oke ihe mgbu ka ha ga-ahụ. Ha ga-ahukwa oke ihe egwu na ochichiri. Uzo mgbapu agaghi adikwara ha n'oge nsogbu a. A ga-achubanye ha n'ime ochichiri.

9

A mụuru anyi otu nwa

¹ Ma otu ọbula o siri di, oge ahuhu na ochichiri na iru uju ahụ agaghi adigide nye ndi ahụ nọ na nkpa. N'ihu na n'oge gara aga, o mere ka e lejia ala Zebulun na ala Naftali anya, ma n'oge di n'ihu, o ga-eme ka a asopuru Galili nke mba niile, nke di n'akuku osimiri, n'ofe Jordan.

² Ndi nọ na-agaghari n'ochichiri

ahula ihè di ukwu;

ndi ahụ bi n'ala nke onyinyo onwu

ka ihè nwukwasiri.

³ I meela ka mba ahụ baa uba diri ukwu,

mee ka onu ha dikwa ukwu,

ha na-enwe onu n'ihu gi,

dika onu nke ndi oru ubi n'oge owuwe ihe ubi,

dika ndi agha na-eteghari egwu onu

mgbe ha na-ekesa ihe a kwatara n'agha.*

⁴ N'ihu na dika n'ubochi nke Midia,

i gbajisiela

ibu arọ niile e bokwasiri ha,

ihe mgbochi nke di n'ubu ha,

nke bu mkpara ndi na-akpagbu ha.

⁵ N'ihu na akpukpoukwu nke ndi agha na-eyi,

na uwe agha nke obara mechuru,

ha ga-abu ihe a ga-agba oku,

ha ga-abu ihe ndi ga-eme ka oku ree nke oma.

⁶ N'ihu na amuorala anyi otu nwa,

e nyekwala anyi otu nwa nwoke.

O ga-abukwa onye ga-achi anyi.

Ndi a ga-abu aha ya,

Onye Ndumodu di Ebube, Chineke bu dike,

* 9:3 9:3 Nke a bu banyere mmeri Gidon meriri ndi Midia Nkp 7; 8:1-21

Nna nke mgbe ebighị ebi, Eze Udo.

⁷ Alaeze† ya ga-aba ụba, ọchịchị eze ya ga-abụ n'ọnọdụ udo nke na-enweghị ọgwụgwụ.

Ọ bụ n'ọcheeze Devid ka ọ ga-anọkwasi, chiakwa n'alaeze ya.

Ọ ga-eme ka alaeze ahụ guzosie ike; ọ bụkwa ikpe ziri ezi na ezi omume ka ọ ga-eji chịa site n'oge ahụ ruo mgbe ebighị ebi.

Ịnụ ọkụ nke ONYENWE ANYỊ, Onye pụrụ ime ihe niile, ga-emezukwa nke a.

Iwe ONYENWE ANYỊ megide Izrel

⁸ Onyenwe anyị eziela ozi megide Jekọb ọ ga-adakwasịkwa Izrel.

⁹ Ndi ahụ niile ga-amatakwa ya, Ifrem na ndi bi na Sameria ga-amatakwa

bụ ndi na-eji nganga na mpako na-ekwu si,

¹⁰ “Nkume brik ndi ahụ adakposịala ma anyị ga-eji nkume a waziri awazi wughachi ha; ọ bụ ezie na e gbutusịala osisi sikamọ niile anyị ji wuo ụlọ anyị, ma anyị ga-eji osisi oma sida dochie ha.”

¹¹ Ma ONYENWE ANYỊ a kpaliela ndi iro Rezin‡ ka ha bilie megide ha, ọ kwalielkwa ndi iro ha.

¹² Ndi Aram sitere n'owuwa anyanwu, na ndi Filistia sitere n'odida anyanwu ha e werela onu ghere oghe richapu Izrel.

Ma n'agbanyeghi ihe ndi a niile, iwe ya alaghachibeghi azu, aka ya ka setipukwara esetipu.

¹³ Ma ọ bụ ezie na ONYENWE ANYỊ, Onye pụrụ ime ihe niile ataala ha ahụhụ di otu a, ndi Izrel echegharibeghi, ha aloghachikwutebeghi ya.

¹⁴ N'ih i ya, n'otu ubochi, ONYENWE ANYỊ ga-ebibi ndiisi Izrel na ndi odudu, ọ ga-ebibikwa alaka nkwa na osisi achara niile.

¹⁵ Ndi okenye na ndi a maara aha ha bu ndiisi ha, ndi amuma ugha bu odudu ha.

¹⁶ N'ih i na ndi ndu nke ndi ya eduhiela ha; ndi na-ezi ha uzọ emeela ka ha kpafuo.

¹⁷ Ya mere, Onyenwe anyi agaghi enwe mmasi n'umu okorobia ahụ, ọ gaghi enwekwa obi ebere n'ebe umu ndi na-enweghi nna maobu n'ebe umu nwanyi na-enweghi di no,

n'ih i na onye obula n'ime ha adighi asopuru Chineke, burukwa ndi ajo omume, onu onye obula na-ekwu ihe nzuzu.

Ma n'agbanyeghi ihe ndi a niile, iwe ya alaghachibeghi azu, aka ya ka setipukwara esetipu.

† 9:7 9:7 Mgbe a kporo Jekob, maobu Izrel, maobu Ifrem na Sameria, ha niile dnyere otu alaeze. Alaeze di n'akuku ugwu obodo ahụ nke isi obodo ya bu Sameria. ‡ 9:11 9:11 Ndi iro Rezin bu ndi Siria, Filistia, Tiglat-Pilesa na ndi agha ya so buso Izrel agha.

- 18 N'ezie, ajoy omume na-ere di ka oku:
 o na-erepia ogwu na uke,
 o na-emekwa ka oke ohia nwuru oku,
 mee ka anwuru oku si na ya rigoruo na mbara eluigwe.
- 19 N'ih iwe ahụ ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile na-ewe,
 ahuhu o ga-enye ga-adi ka oku na-ere ere;
 o na-erepia ala ahụ niile na ndi bi n'ime ya;
 o dikwaghị onye ga-azoputa ibe ya.
- 20 N'ala ahụ niile, ma n'aka nri ma n'aka ekpe,
 onye obula ga-agbali idotara onwe ya ihe oriri.
 Ha ga-eri
 ma afọ agaghị eju ha;
 n'ezie, ha ga-eri o buladi anu ahụ umu nke aka ha.
 21 Ndi Manase ga-aluso ndi Ifrem ogu, ndi Ifrem ga-alusokwa ndi
 Manase ogu.
 Ha abuo kwa ga-ejikota aka luso Juda ogu.
- Ma n'agbanyeghi ihe ndi a niile, iwe ya alaghachibeghi azu.
 Aka ya ka setipukwara esetipu.

10

- 1 Ahuhu na-adiri ndi niile na-atuputa iwu na-ezighi ezi;
 ndi niile na-atuputa iwu mmegbu,
- 2 Iji napu ndi ogbenye ihe ruru ha
 nakwa inapu ndi m a na-emegbu emegbu ikpe ziri ezi,
 na-emekwa ka umu nwanyi di ha nwuru buru anu oriri ha
 na izunara umu na-enweghi nne na nna ihe ha nwere.
- 3 Gini ka unu ga-eme n'ubochi m ga-abia ileta unu?
 Gini ka unu ga-eme n'ubochi m ga-eweta ila n'iyi, nke ga-esi n'ebe di
 anya bira unu?
- Onye ka unu ga-agbakwuru maka enyemaka?
 O bu ebe ka unu ga-ahapu aku unu niile?
- 4 Mba, o dighi ihe ga-afodu; kara na a ga-egbu unu n'ihu ogu,
 maobu dokpuru unu dika ndi mkporo.
- Ma n'agbanyeghi ihe ndi a niile, iwe ya alaghachibeghi azu,
 aka ya ka setipukwara esetipu.

Ikpe omuma Chineke nke diri Asiria

- 5 "Ahuhu ga-adiri Asiria onye bu mkpara nke iwe m.
 N'aka ya ka mkpo nke omuma* m di.
- 6 Ana m ezipu ya imegide mba a na-amaghi Chineke,
 m na-eziga ya imegide ndi na-akpasu m iwe,
 ka ha kwakoro ihe nkwata n'agha ha, punakwara ha ufodu n'ike,
 nakwa izoto ndi ha niile n'ala dika apiti nke okporozo.
- 7 Ma o bughi ihe a ka o zubere,
 nke a abughi ihe o na-eche n'obi ya;
 o zubere ila ndi m n'iyi,
 na ibibi otutu mba di iche iche.
- 8 O siri, 'Ndi ochiagha m niile ha abughi ndi eze?'

* 10:5 10:5 Maobu, oke iwe

- 9 Ọnọdu Kalno ọ dighi ka nke Kakemish?
 Hamat ọ dighi ka Apad;
 Sameria ọ dighikwa ka Damaskos?
- 10 Dika aka m si chikota alaeze di iche iche nke otutu arusi,
 alaeze di iche iche nke arusi apiri api ha kari ri nke Jerusalem na
 Sameria.
- 11 Ọ bu na m agaghi emekwa Jerusalem na arusi ya niile apiri api
 dika m mere Sameria na arusi ya niile?"
- 12 Mgbe Onyenwe anyi rusiri ọru ya niile megide ugwu Zayon na
 Jerusalem, ọ ga-asi, "Aga m ata eze ndi Asiria ahuhu n'ihu nganga nke
 obi ha, na inya isi nke anya mpako ya. 13 N'ihu na ọ na-asi,
 "Ọ bu site n'ike aka m, ka m ji mee nke a,
 ọ bukwa na amamihe m, n'ihu na m nwere nghota.
 Ewezugara m oke ala mba niile di iche iche,
 apunara m ha aku ha niile;
 dika onye di ike, e wedara m ndi eze ha niile n'okpuru m.
- 14 Dika mmadu si agbati aka n'ime akwu nnunu,
 otu a ka m chikotara akunuba mba di iche iche,
 dika mmadu si achikota akwa ahapuru ahapu,
 otu a ka m chikotara mba uwa niile;
 Ọ dighi onye meghariri otu nku,
 maobu saghee onu ya ime mkpotu!"
- 15 Anyuike ọ ga-anya isi si na ya di ukwu kariya onye na-eji ya awa nku,
 ka ọ bu mma nkwo, ọ ga-aja onwe ya kariya onye na-eji ya akpowa
 ihe?
- Dika a ga-asi na okporo igwe ga-ebuli onye na-eweli ya elu,
 maobu mkpo ọ ga-efeghari onye na-abughi osisi.
- 16 N'ihu ya, Onyenwe anyi, bu ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile,
 ga-ezitere ndi agha gi mara abuba ihe otiti;
 ọ ga-akwanye oku n'okpuru ihe ngosiputa nke idi ebube ya
 dika ire oku nke na-ere ere.
- 17 Ihe nke Izrel, ga-agho oku,
 Onye nso ha, ga-aghokwa ire oku nke ga-ala ihe niile n'iyi.
 N'otu abali ka ọ ga-erechapu
 ogwu niile na uke niile oku.
- 18 A ga-ala ima mma nke oke ohia ya na ala ya na-amị ezi mkpuru
 n'iyi kpamkpam,
 dika mgbe orja na-ala mmadu n'iyi.
- 19 Naani osisi ole na ole ga-afodu,
 ha ga-adi ntakiri ruo na nwantakiri nwere ike guo ha onu.
- Ndi ga-afodu n'Izrel*
- 20 N'ubochi ahụ, ndi foduru n'ala Izrel,
 na ndi foduru ndu n'ulo Jekob,
 agaghikwa adabere n'onye† ahụ
 tidara ha,
 kama ha ga-adabere naani na ONYENWE ANYI,
 Onye nso nke Izrel.
- 21 Ndi foduru ga-aloghachi, bu ndi Nke Jekob foduru
 ga-aloghachikwute Chineke di ukwu.
- 22 Ọ bu ezie na ndi gi Izrel di ukwu dika aja di n'akuku osimiri,

† 10:20 10:20 N'ebe a na-ekwu banyere mba Asiria.

- o bu naani mmadu ole na ole ga-aloghachi.
 A kabiela ila n'iyi,
 nke di oke ukwuu ya na ezi omume.
- 23 E, Onyenwe anyi, ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, ekpebiela na o ga-ebibi ala ahụ niile.
- 24 Ya mere, ihe a ka Onyenwe anyi, bu ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, siri,
 "Unu ndi m, ndi bi na Zayon,
 unu atukwala ndi Asiria egwu
 bu ndi na-eti unu mkpara igwe,
 na-ewelikwa mkpo megide unu dika ndi Ijpt mere.
- 25 N'oge na-adighi anya, iwe m ga-adaju n'ebe unu no,
 ma o ga-ebili megide ha, laakwa ha n'iyi."
- 26 ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, ga-eji utari tie ha ihe dika o siri tie ndi Midia ihe na nkume Oreb.
 O ga-eweli mkpanaka ya n'elu oke osimiri,
 o ga-eweli ya dika o mere n'Ijpt.
- 27 N'ubochi ahụ, aga m eme ka unu nwere onwe unu site n'ebe ndi Asiria no.
 Udọ igwe ha kenyere unu n'olu ka m ga-adobisi,
 wezuga ibu arọ unu.
- 28 Ha erutela Ayiat;
 ugbu a, ha no na Migron.
 Ha na-edokota ngwa agha ha na Mikmash.
- 29 Lee ka ha na-agabiga uzọ warawara;
 ha ekpebiela ino onodu abali na Geba!
 Ndi Rema na-ama jijiji,
 obodo Gibe a nke bu obodo Sol agbapula oso ndu.
- 30 Tienu mkpu akwa unu ada Galim,
 geenu nti unu ndi Laisha!
 Leenu ihe na-adanyere gi, gi Anatot!
- 31 Lee na Madmena no n'oso,
 ndi Gebim na-ezo onwe ha.
- 32 Ndi iro akwusila n'obodo Nob taa;
 ha na-atu ugwu Zayon
 na Jerusalem aka,
 na-ekwere ya n'isi.
- 33 Lee Onyenwe anyi, ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile,
 ga-eji oke ike gbutuo ngalaba osisi niile.
 O ga-egbutukwa osisi ndi di elu,
 meekwa ka ndi toro ogologo di ala.
- 34 Ya onwe ya ga-egbutu ha niile ka e si eji anyuike egbutu osisi di n'oke ohja.
 Lebanon ga-adakwa n'ihu Onye ahụ di ike dika osisi di n'oke ohja si ada.

11

Ome si n'ezinaulo Jesi

- 1 Ome ga-epuputa site n'ogwe osisi Jesi;

otu Alaka ga-esitekwa na mgboroḡwụ ya tolite ga-amikwa mkpuru.

- 2 Mmuo ONYENWE ANYI ga-enwekwa onodu n'ime ya,
 inye ya Mmuo amamihe na Mmuo nghota,
 Mmuo ndumodu na ike,
 Mmuo ihe omuma na nke itu egwu ONYENWE ANYI.
- 3 Ihe ga-amasi ya bu egwu ONYENWE ANYI.

O gaghị ekpe ikpe site naani n'ihe o ji anya ya abuo hu,
 maobu gubie ikpe site naani n'ihe o nuru na nti ya.

- 4 Kama o bu ezi omume ka o ga-eji kpee ndi ogbenye ikpe;
 o bukwa ikpe ziri ezi ka o ga-ekpere ndi na-adighi ike nke uwa.
 Okwu onu ka o ga-eji nye ndi mmadu ahuhu,
 o bu okwu onu ka o ga-eji maa ndi ajo omume ikpe onwu.
- 5 Ezi omume ya ga-adi ka ihe ike n'ume,
 ma ikwesi ntukwasi obi ga-abu ihe okike ukwu ya.

6 N'ubochi ahụ, nkita ohia na nwa aturu ga-ebiko n'udo;
 agu na nwa ewu ga-amakpukokwa.
 Nwa ehi na umu odum na nwa inyinya mara abuba ga-anokotakwa,
 o bukwa nwantakiri ga na-edughari ha.

7 Nne ehi na anu ohia bja ga-atakokwa ahijia n'otu ebe,
 umu ha ga-amakpukokwa n'udo n'otu ebe.
 Odum ga-atakwa ahijia dika ehi.

8 Umwantakiri ga-egwughari egwu n'akuku onu ajuala;
 nwantakiri ga-etinyekwa aka n'akwu ibi.

9 Ha agaghị eme ihe mmeru maobu bibikwa ihe,
 n'elu ugwu nsọ m niile.

N'ihị na uwa niile ga-ajuputa na ihe omuma
 nke ONYENWE ANYI dika mmiri si ekpuchi oke osimiri.

10 N'ubochi ahụ, mgboroḡwụ Jesi ga-eguzo ka okoloto nye ndi di
 iche iche. Mba niile ga-abiakwute ya; ebe izuike ya ga-ajuputakwa
 n'ebube. 11 N'ubochi ahụ, Onyenwe anyi ga-esetikwa aka nke ugboro
 abuo* inwetaghachiri onwe ya ndi ya foduru site na Asiria, sitekwa na
 ndida Ijipt, sitekwa na Mgbago Ijipt,† sitekwa na Kush, sitekwa na Elam,
 sitekwa na Babilon, bu Shajna, sitekwa na Hamat na obodo niile di n'ala
 niile osimiri gbara gburugburu.

12 O ga-ebuliri mba niile okoloto
 o ga-akpoghachite umu Izrel achupuru achupu,
 o ga-esite na nsotu anọ nke uwa
 kpokota ndi Juda niile site n'ebe a chusasiri ha.

13 Ekworu Ifrem ga-akwusi,
 a ga-ebipu ndi iro Juda.

N'ikpeazu, ekworu ahụ nke di n'etiti Izrel na Juda ga-akwusi‡;
 ha agaghị alusokwa onwe ha ogu ozo.

14 Ha ga-ejikota aka ha buso ndi Filistia no n'akuku odida anyanwu ala ha
 agha;
 ha ga-ebusokwa ndi bichiri n'akuku owuwa anyanwu ala ahụ agha.
 Ha ga-emeri ndi Edom na Moab.
 Ndi Amon ga-erubekwara ha isi.

* 11:11 11:11 Okwu a, "nke ugboro abuo," na-egosi na onwe mgbe ha lotara n'oge gara aga.
 Nloghachi mbu ha, bu oge ha si Ijipt lota. † 11:11 11:11 Maobu, Patros ‡ 11:13 11:13 Aiz
 9:21; Jer 3:18; Izk 37:16,17,22

- 15 ONYENWE ANYỊ ga-eme
ka warawara ọ́nụ osimiri Ijpt taa.
Ọ ga-eji ifufe siri ike, nke na-ekpo ọ́kụ
mikoṛo mmiri dị n'osimiri Yufretis.
Ọ ga-ekewa ya ka ọ bụrụ isi iyi asaa,
nke mmadụ nwere ike iji ụkwụ gafee.
- 16 Ọ ga-esite n'Asirija kpawaa ụzọ
n'ihì ndị ya fọdurụ n'ebe ahụ,
dịka o si meere ndị Izrel n'oge gara aga,
mgbe ha si n'Ijpt na-alọta.

12

Abụ Otuto

- 1 N'ụbọchị ahụ, ị ga-ekwu sị,
“Aga m eto gị ONYENWE ANYỊ.
Ọ bụ ezie na ị wesara m iwe,
ma ugbu a, iwe gị adajụla;
ị kasikwara m obi.
- 2 N'ezie, Chineke bụ onye nzọputa m;
aga m atụkwasi ya obi, ụjọ agaghị atụkwa m.
ONYENWE ANYỊ, Onyenwe anyị ya onwe ya, bụ ike m bụrụkwa abụ m,
ọ ghọrọla m onye nzọputa.”
- 3 Ị ga-eji ọ́nụ dọrọ mmiri
site n'olulu mmiri nke nzọputa.
- 4 N'ụbọchị ahụ, ị ga-ekwukwa sị,
“Nyenụ ONYENWE ANYỊ otuto, Kwuputakwa aha ya*;
meenụ ka amata n'etiti mba niile ihe niile ọ ruru†;
kwusaanụ na aha ya bu ihe e buliri elu.
- 5 Bụkuonụ ONYENWE ANYỊ abụ, n'ihì na o meela oke ihe dị ebube.
Meekwanụ ka ụwa niile mara ihe ọ ruru.
- 6 Ka ndị niile bi na Zayon tie mkpu ọ́nụ,‡ bụkwaa abụ.
N'ihì na Onye nsọ nke Izrel.§ dị ukwu, e, ọ dị ike nke ukwu, bụ
Onye ahụ na-ebi n'etiti unu.”*

13

Amụma e buru megide Babilon

- 1 Nke a bụ amụma megide Babilon nke Aizaya nwa Emọz huru.
- 2 Welienụ ọ́kọloto agha n'elu ugwu togboro n'efu.
Kpokuonụ ndị agha.
Feerenụ ha aka,
ka ha site n'ọ́nụ ụzọ ama nke ndị a maara aha ha bata n'ime obodo
ukwu ahụ na-anya isi.
- 3 Enyela m ndi m kwadoro maka agha iwu;
akpọla m ndi oka agha m oku, bụ ndi na-añurị ọ́nụ na mmeri m, ka
ha gosiputa oke iwe m.
E, ndi m kporo bụ ndi ahụ na-añurị ọ́nụ ihu na m meriri ndi iro m.
- 4 Gee ntị nuru uzu na-ada n'ugwu niile;

* 12:4 12:4 1Ih 16:8; Abụ 105:1 † 12:4 12:4 Abụ 145:4-6. ‡ 12:6 12:6 Zef 3:14,15 § 12:6
12:6 Abụ 89:18 * 12:6 12:6 Zef 3:17

- gee ntị nūrū ụzụ yiri ụzụ nke igwe mmadụ na-eme.
 Gee ntị nūrū mkpọtụ na-ada n'etiti alaeze dị iche iche.
 Dịka mkpọtụ na-eme mgbe otutu mba na-ezukota n'otu ebe.
 Ọ bụ ONYENWE ANYỊ, Onye puru ime ihe niile
 na-achikota ndi agha ya n'ihu ibu agha.
- 5 Ha si n'obodo di iche iche, nke di anya
 na nke di na nsotu uwa na-abia.
 Ha bu ngwa agha na-egosi oke iwe ONYENWE ANYI
 na-abia imebi ala ahụ niile.
- 6 Kwasienu akwa ike n'ihu na ubochi ONYENWE ANYI di nso,*
 ubochi ahụ oke mbibi ga-esi n'aka Onye puru ime ihe niile bɔara unu.
- 7 N'ihu nke a, aka ndi mmadu ga-ada mba,
 obi ga-alokwa ndi mmadu mmiri.
- 8 Ha ga-ama jijiji n'ihu oke egwu.
 Ahu mgbu ga-abiakwasị ha
 mee ka ha so ude dika nwanyi ime na-eme.
 Ha ga-elerita onwe ha anya n'onodu mgbagwoju anya, ha agaghị amakwa
 ihe ha ga-eme.
 Onodu di otu a ga-aputa ihe n'ihu ha.
- 9 N'ihu na lee, ubochi ONYENWE ANYI na-abia,
 ubochi nke obi ebere na-agaghị adikwa, ubochi iwe na oke onuma.
 A ga-ekpochapu ala ahụ,
 ya na ndi mmehie niile di n'ime ya.
- 10 N'ihu na kpakpando niile nke eluigwe na kpakpando ndi ozo gbara ha
 gburugburu
 agaghị egosiputa ihè ha.
 Anyanwu ga-agba ochichiri n'owuwa ya
 onwa agakwaghị enye ihè ya.
- 11 Aga m ata uwa ahuhu n'ihu mmehie ya,
 taakwa ndi na-emebi iwu ahuhu n'ihu mmehie ha.
 Inya isi nke onye mpako ka m ga-egwepia,
 ya na nganga onye na-adighi eme ebere.
- 12 Aga m eme ka mmadu di uko karja olaedo a nuchara anucha,
 ha ga-ako uko karja olaedo si Ofia.
- 13 N'ihu na m ga-eme ka eluigwe maa jijiji,
 meekwa ka e wezuga uwa site n'onodu ya,†
 n'ihu oke iwe‡ ga-ewe ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile.
 Ha ga-emezu n'ubochi ahụ o ga-eziputa oke iwe ya di oku.
- 14 O ga-erukwa na onye obula n'ime ha ga-eche ihu ya n'uzo gwara ebe
 ndi ya no.
 Ha ga-agbarakwa oso laghachi n'ala nke aka ha
 dika mgbada na-agbanari ndi na-achu nta,
 maobu umu aturu ndi na-enweghi onye na-azu ha.
- 15 Onye obula e jidere n'ime ha ka a ga-anapu afo,
 onye obula nke e jidere ka a ga-eji mma agha gbuo.
- 16 A ga-etipia umu ha na-anu ara n'ihu ha;
 a ga-anapu ha ulo ha, merukwaa ndi nwunye ha.

* 13:6 13:6 Izk 30:3; Ems 5:18; Zef 1:7; Mkp 6:17 † 13:13 13:13 Heg 2:6 ‡ 13:13 13:13 Abu 110:5; Akw 1:12

- 17 N'ihì na lee, aga m eme ka ndì Midia puo imegide ha;
o dikwaghì òlaedo
maobu òlaocha ha puru iji megharia ha anya.
- 18 Ha ga-eji uta ha gbatusia umu okorobia;
ha agaghì emekwara umuntakiri ebere,
maobu gosi umu na-etoputa etoputa obi ebere.
- 19 Babilon, bu òla mma nke alaeze niile,
ima mma na ebube ndi Kaldia,
mgbe Chineke ga-akwatu ya
o ga-adi ka Sodòm na Gomora.
- 20 O gaghì abù ebe obibi ozo ruo mgbe ebighi ebi.
Site n'otu ogbo ruo n'ogbo ozo ndi mmadu agaghì ebi n'ime ya.
O dighì onye Arebia na-ejeghari ejeghari ga-ama ulo ikwu ya n'ime ya;
ndi ozuzu aturu agaghì ekwe ka aturu ha makpuru n'ebe ahù.
- 21 O ga-abu ebe obibi nye anu ohia niile bi n'ozara.
Ulo di n'ebe ahù ga-abukwa ebe obibi nye nkita ohia,
na ikwighikwighi,
n'ebe ahù kwa ka umu mkpi ohia ga na-awughari.
- 22 A ga-anukwa uda akwa anu ohia, na igbo uja nkita ohia n'ime ulo ha
niile e wusiri ike.
Nkita ohia ga-ebikwa n'ime ulo oma niile di n'ebe ahù.
Lee na oge ha ji emezu adila nso,
a gaghì emekwa ka oge imezu ihe ndi a di anya.

14

- 1 Ma ONYENWE ANYI ga-emekwara Jekob ebere;
o ga-ahoputakwa ndi Izrel ozo,
meekwa ka ha loghachi bia biri n'ala nke aka ha.
Otutu ndi obia di iche iche ga-adinyere ha,
soro ezinaulo Jekob bikotaa onu.
- 2 Mba di iche iche ga-enyere ha aka loghachi n'ala ha,
nke Onyenwe anyi nyere ha.
Mba ndi a ga-aghokwa ndi di n'okpuru umu Izrel,
ghokwara ha ndi ohu nwoke na nwanyi.
Umu Izrel ga-adotakwa n'agha ndi ahù dotara ha n'agha na mbu,
ma chiakwa ndi ahù kpagburu ha n'oge gara aga.
- 3 N'ubochi ahù, Onyenwe anyi ga-eme ka i puo site n'ihe mgbu na ihe
mwute, sitekwa na ndogbu onwe unu n'oru nke ibu ohu unu wetaara
onwe unu, 4 unu ga-achi eze Babilon ochi si ya, Leenu gi.
Ahaa, lee ka i si daa gi onye na-emegbu ndi mmadu.
Lee ka ikpa ike gi si gwusia!
- 5 N'ihì na ONYENWE ANYI anyajielà mkpara ndi na-eme ajo ihe,
meekwa ka mkpara ndi na-achi achi,
- 6 nke sitere n'uwe tidasia ndi mmadu
na-esepughì aka n'iti ha ihe,
nke ji nrubiga oke nke iwe ya megbuo mba di iche iche
ya na oke mmekpa ahù na-enweghi nkwusi.
- 7 Uwa niile adaala ju, ha enwekwaala izuike,
ha na-etipu olu ibu ahù.
- 8 O buladi osisi junipa na osisi sida niile nke Lebanon
na-anuri onu megide gi na-asi,

“Agbajuela ike gi;
ugbu a ọ dīkwaghị onye ga-esogbu anyị ọzọ.”

9 Ala mmuọ na-eme mkpotu,
na-eche izute gi n'ọbibia gi;
ọ na-akpote mmuọ nke ndi nwuru anwu ibia kelee gi,
bu ndi niile buburii ndi ndu n'ụwa,
ọ na-eme ka ha si n'ocheeze ha niile bilie
bu ndi niile ahụ bu eze na mba niile di iche iche.

10 Ha niile ga-eji otu olu zaa,
ha ga-asị gi,
“Gi onwe gi adighikwa ike, dika anyi na-adighi ike;
I ghoola otu onye n'ime anyi.”

11 Nganga ibu eze gi niile, na oke uzu ubo akwara gi,
ka a na-elikota n'aja.

Ikpuru ga-ahoro anu ahụ gi ebe ndina;
ọ bukwa ikpuru ga-aghọ ihe mkpuchi ahụ gi.

12 Lee ka i si site n'eluigwe daa,
gi kpakpando ututu, nwa chi obubo.
Ọ bu ezie na i di ukwu n'ebe mba niile nke ụwa no na mbu,
ma lee ka e si mee ka i buru onye a tudara n'ala.

13 N'ihia na i kwuru ya n'obi gi si,
“Aga m arigoro n'eluigwe,
doo ocheeze m
n'elu kpakpando niile Chineke kere;
aga m anokwa n'ugwu nzuko,
na nsotu ugwu nsọ ahụ di n'elu elu ugwu, tuo iwu.

14 Aga m arigo n'ebe kachasi elu nke eluigwe,
mee onwe m ka m diri ka Onye kachasi ihe niile elu.”

15 Ma a ga-ewedata gi ala ruo n'ili,
ruo na nsotu ala mmuọ.

16 Ndi niile huru gi na-elegide gi anya,
na-atule banyere ndu gi, si,
“Ọ bu nwoke a bu onye ahụ mere ka ụwa maa jijiji,
onye mekwara ka alaeze mee mkpotu.
17 Ọ bu onye a bu onye ahụ mebiri ụwa mee ya ka ọ di ka ozara?
Ọ bu ya ikporo obodo ukwu ya niile,
jukwa ihapu ndi ọ dotara n'agha ka ha laa?”

18 Ndi eze mba niile di iche iche
na-edina na nsopuru n'ime ili ha.

19 Ma ozu gi ka a tupuru
dika alaka osisi ruru aru, nke gbajiri agbaji.
Ọ bukwa ozu ndi niile e gburu n'agha,
na ozu ndi e ji mma agha mapuo afo,
ndi na-aridaru n'olulu nkume, ka e ji kpuchie gi n'ili gi.
E, ozu gi di ka ozu nke inyinya zotoro ukwu.

20 A gaghi eli gi dika e si lie ndi eze ndi ozọ,
n'ihia na i bibiela ala gi.
I gbukwaala ndi gi.

A gaghi akpotukwa aha umu umu
ndi na-emebi iwu ozo.

21 Dozienu ebe a ga-anọ gbuo umu ya ndi ikom,
n'ihu mmehie nke ndi bu nna ha.

Ha agaghi ebili nweta ala ahụ,
mee ka elu uwa juputa n'obodo ha niile.

22 N'ihu na mu bu ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwuputara si,
"Aga m ebili megide ha;

aga m esitekwa na Babilon bipu aha ndi foduru,
na umu ha na umu umu ha.

Otu a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwubiri ya.

23 Aga m eme ka Babilon ghozo ulo obibi nye ikwighikwighi,
na ebe mmiri ga na-adoko.

M ga-eji aziza ila n'iyi zachapu ha."

Otu a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwubiri ya.

Amuma e buru megide Asiria

24 ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile anuola iyi kwuo si,
"N'ezie, dika m si tozo ya n'obi m, otu a ka o ga-emekwa.

O ga-eguzosikwa ike dika m si zube ya.

25 M ga-etipia ndi Asiria n'ala m,

n'elu ugwu m ka m ga-anọ zopia ha n'okpuru ukwu.

A ga-ebupu ibu arọ ya site n'ahu ndi m,

a ga-ewezugakwa ibu arọ ya site n'ubu ha."

26 Nke a bu nzube ahụ nke ezubere maka uwa niile;

nke a bukwa aka ahụ esetipuru n'elu mba niile di iche iche.

27 N'ihu na ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, bu dika n'agha, ezubela
ime ya. Onye kwa puru igbanwe nzube ya?

O setipula aka ya, onye puru ime ka o weghachi ya azu?

Amuma e buru megide ndi Filistia

28 Amuma a biara n'afọ ahụ eze Ehas nwuru:

29 Unu anurila onu, unu ndi Filistia,

maka na mkporo e ji eti unu ihe agbajielā;

O bu ezie na o gbajielā, ma ihe ga-esite n'odudu agwo ahụ puta bu ajuala,
mkpuru ya ga-abu agwo ojoo, nke na-amaghari ebe niile.

30 Ndi bu nnoo ogbenye ga-achota ihe oriri,

ndi mkpa na-akpa ga-ebikwa n'udo.

Ma aga m eji agu na unwu

laa ndi foduru ndu n'etiti unu n'iyi.

31 Kwasi akwa ike gi onu uzo ama! Tie mkpu gi obodo!

Tonu oke egwu unu ndi Filistia.

N'ihu na lee, ndi agha a zuziri azuzi si n'ugwu na-abia imegide gi.

O dighi onye na-aga iche n'etiti ahiri ha.

32 Osisa di ahaa ka anyi ga-enye

ndi ozi si na mba ahụ?

Gwa ha na ONYENWE ANYI emeela ka Zayon guzosie ike.

O bukwa n'ime ya ka ndi ya e wedara n'ala ga-achotara onwe ha ebe
mgbaba.

15

Amūma e buru banyere Moab

- ¹ Amūma megide Moab:
Ar dī na Moab a laala n'iyi,
a lara ya n'iyi naanī n'otu abalī.
Kia dī na Moab a laala n'iyi,
a lara ya n'iyi naanī n'otu abalī.*
- ² Ndī niile bi na Dibōn
na-aga n'ihu ulō mmuō ha ikwa akwa. Ndī
Moab na-akwa akwa n'ihī Nebo na Medeba.
Isi ha niile bụ isi nkwocha,
afūonụ ha niile ka akpuchakwara.
- ³ Ha na-eyi akwa mkpe na-agagharī n'ezi,
mkpu akwa na-ada n'elu ulō, na n'ama.
Ha niile ji iti mkpu na ikwa akwa
na-ada n'ala.
- ⁴ Heshbōn na Eleale na-eti mkpu akwa,
a na-anụ olu akwa ha ọ bụladī ruo Jehaz.
N'ihī nke a, ndī agha Moab na-eti mkpu akwa,
mkpuruobi ha na-amakwa jijiji.
- ⁵ Ọ na-ewute mkpuruobi m n'ihī Moab,†
ndī ya na-agba ọsọ ruo ọ bụladī n'obodo Zoa
na Eglat Shelishiya.
Ha na-akwa akwa
dīka ha na-arīgo Luhit.‡
- Mgbe ha na-agbago uzọ Heronaim,
ha na-ebe akwa mwute n'ihī mbibi bīakwasirī ha.
- ⁶ Mmiri Nimrim atachaala!
Ahīhīa akponwuokwala;
ahīhīa ndū niile agwukwala
o nwekwaghī akwukwọ ndū nke foro.
- ⁷ Ya mere akunuba ha kpakobara ndī ha chekwara
ka ha buuru gafee ofe ndagwurugwu warawara nke ọdọ mmiri osisi
popla niile.
- ⁸ Mkpu akwa ha na-ada ụda gburugburu oke ala Moab niile;
akwa ha na-ebesī ike na-ada ruo obodo Eglaim;
abụ akwa ha na-erukwa Bīa-Elim.
- ⁹ Iyi Dibōn juputara n'obara,
ma aga m atukwasikwa ọ bụladī otutu ihe ndī ọzọ n'elu Dibōn!
Odum ka a ga-atukwasirī ndī Moab§ gbapuru
tukwasikwara ndī foduru n'ala ahụ.

16

- ¹ Ziganu umu aturu dika onyinye
nye onye na-achi ala ahụ
site na Sela, gafee n'uzo ozara

* 15:1 15:1 Obodo Ar na Kia, bu obodo abuo di mkpa n'ala ndi Moab. † 15:5 15:5 Aiz 16:11;
Jer 48:31 ‡ 15:5 15:5 Jer 48:5 § 15:9 15:9 2Ez 17:25; Jer 50:17

ruo ugwu nke Ada Zayon.

2 Ndi inyom Moab

nokwa n'onu mmiri Anon*

na-akwughari

dika umu nnunu e si n'akwu ha chupu.

3 Moab na-asị, "Nwee mkpebi na mmuo gi,"

"Kwubie okwu n'ihe i kpebiri.

Mee ka onyinyo gi diri ka abali

n'etiti oke ehilie.

Zobe ndi gbapuru oso ndu,

ekpugheela onye na-achọ ebe nchebe.

4 Ka ndi Moab achupuru achupu noro n'etiti unu,

ghoro ha ebe nchebe puo n'aka onye mbibi ahụ."

Onye mmegbu ahụ nwere ogwugwu,

mbibi ga-akwusikwa,

onye ahụ na-azọda mmadu ga-agwuchakwa site n'ala ahụ.

5 A ga-ehiwe otu ocheeze site n'ihunanya;

otu nwoke ga-anokwasị n'elu ya site n'ikwesị ntukwasị obi,

otu onye sitere n'ulo ikwu Devid,

bụ, onye mgbe o na-ekpe ikpe, na-achọ ikpe ziri ezi,†

na-emekwa ngwa ime ezi omume.

6 Anyi anula akuko banyere Moab,

nukwa ihe banyere nganga‡ ya na aghughọ ya niile.

Obodo ahụ na-anyanya isi, nke nganga juru obi?

Ugbu a, lee na inya isi ha erijughị afo.

7 Ya mere, ndi Moab niile na-eti mkpu akwa,

ha na-ebetara Moab akwa.

Kwasie akwa ike, nwee mwute,

n'ihia achicha e ji mkpuru osisi a mikporo amikpo mee nke Kia Hereset.

8 Lee ka ubi niile nke Heshbon si togboro n'efu;

osisi vaini ha niile di na Sibma akponwusiala.

E, ndi eze mba di iche iche azodala

otutu osisi vaini oma ndi a niile n'ukwu.

E, osisi vaini ndi gbatiri ruo Jeza,

ruokwa n'ozara,

nke mgborogwu ha gbasara

ruo n'onu osimiri.

9 N'ihia ya, ana m akwa akwa di ka ndi Jeza§ si akwa akwa

n'ihia ubi vaini Sibma.

Anyanya mmiri akwa m ga-eke gi ahụ

gi Heshbon, na gi Eleale,*

n'ihia na e meela ka uzu mkpu onu nke na-ada

mgbe a na-ewe ihe ubi n'ime gi gharakwa idi ozo.

10 Ewepula onu na obi utọ site n'ubi na-amị mkpuru oma,

o dighi onye na-abu maobu tie mkpu onu n'ubi vaini a gbara ogige;

o dikwaghị onye na-azochaputa mmanya m vaini n'ebe izocha mmanya;

* 16:2 16:2 Mmiri Anon nke di n'akuku ugwu oke ala ahụ, bu iyi di mkpa n'ala Moab Onu 21:13-14

† 16:5 16:5 Ajz 9:6-7; Ajz 32:1; Dan 7:14; Luk 1:33; Mkp 11:15 ‡ 16:6 16:6 Jer 48:29; Qbd 3; Zef

2:8 § 16:9 16:9 Ajz 15:4 * 16:9 16:9 Onu 32:3; Jer 48:34

n'ihì na emeela m ka itì mkpu ọ̀nụ̀ niile kwụ̀sị̀.

11 Mkpuruobi m na-enwe mwute n'ihì Moab dika ubo akwara, ime mmuo m kwa n'ihì Kia Heres.

12 Mgbe Moab ga-egosiputa onwe ya n'ebe ya di elu, o na-eme naani ka ike gwu ya, mgbe o ga-aga ikpe ekpere n'ihu mmuo ya, o nweghi uru nke a ga-abara ha.

13 Ihe ndi a niile bu okwu ONYENWE ANYI kwuru banyere Moab na mbu, 14 ma ugbu a ONYENWE ANYI na-ekwu, si, "Tupu afo ato agachaa, dika onye e goro oru† si agu afo, a ga-eleli ugwu niile Moab nwere, ya na igwe mmadu ya bara uba. Ndi fodukwara ndu ga-adi naani mmadu ole na ole burukwa ndi na-adighi ike."

17

Ozi e ziri banyere Damaskos

1 Nke a bu amuma megide Damaskos,* isi obodo Siria. "Lee, Damaskos agaghi adikwa! O gaghi abukwa obodo ozo, kama o ga-agho mkpomkpo ebe, nke zedara ezeda.

2 O dikwaghi onye ga-ebi n'ime n'obodo niile nke Aroea, o ga-adiri igwe aturu na ehi di iche iche, ndi ga-amakpu, o dikwaghi onye ga-eme ka egwu tuo ha n'ebe ahụ.

3 Ebe e wusiri ike nke Ifrem agaghi adikwa, ya na ike alaeze nke si Damaskos,

ndi foduru nke Aram ga-adi ka ebube nke ndi Izrel,"

otu a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwubiri ya.

4 "N'ubochi ahụ, a ga-eme ka nsopuru Jekob nwere buru ihe e wedara n'ala.

Abuba dikwa ya n'ahu ga-atalata.

5 O ga-adi ka ubi e si n'ime ya wee ihe mkpuru site n'oka guzoro oto, na-achikota mkpuru n'ogwe aka ha dika mgbe mmadu na-atutukota mkpuru site n'igbo oka n'ime Ndagwurugwu Refaim.

6 Ma o bu ole na ole n'ime mkpuru ahụ ga-afodukwa, dika mgbe a kucharị osisi oliv,

hapu mkpuru abuo maobu ato, nke di n'alaka kachasi elu, maobu mkpuru anọ maobu ise a hapuru n'onu onu alaka nke ahụ miri mkpuru."

Otu a ka ONYENWE ANYI, Chineke Izrel kwubiri ya.

7 N'ubochi ahụ, ha ga-echeta onye kere ha, nweekwa nsopuru n'ebe Onye nso nke Izrel no.

8 N'ubochi ahụ, ha agaghi elekwasikwa chi ha di iche iche anya ka ha nyere ha aka.

Ha agakwaghi efe ihe ndi ahụ ha ji aka ha mee.†

Ha agakwaghi asopuru chi nwanji ha bu Ashera,‡

maobu ebe ichu aja uda na-esi isi oto nke mkpisiaka kpuru.

† 16:14 16:14 Job 7:1; 14:6; Ajz 21:16 * 17:1 17:1 Jen 14:15; 15:2; 2Ez 16:9; Jer 49:23; Ems 1:3-5; Zek 9:1; Oru 9:2 † 17:8 17:8 Ajz 2:8; 31:7 ‡ 17:8 17:8 Ashera bu chi nwanji ndi Kenan. O bu osisi ka e ji egosiputa oyiyi ya na otutu ebe ichu aja ya. Nkp 3:7; Dit 12:3; 16:21

9 N'ubochi ahụ, obodo ha niile e wusiri ike, nke ha hapuru n'ihu ndi Izrel, ga-adị ka ebe ahapuru ahapụ nye oke ohiha na ahihia nke ohiha. Ebe niile ga-abu nnoq mkpomkpo ebe.

10 N'ihu na i chezoa Chineke onye na-azoputa gi.

I chetaghị Nkume ahụ, nke bu ebe mgbaba gi.

Ya mere, o masikwa gi ku o ihe okuku di iche iche nke di utu, maobu manye alaka osisi vaini i si n'ala ozu bubata,

11 o burukwa na i mee ka ha too n'ubochi ahụ i kunyere ha n'ala, maobu na ha mara ifuru n'utu ubochi ahụ i kunyere ha n'ala, i gaghi aghota mkpuru o miri,

n'ihu na o bu naani oia na ihe mgbu ka ha ga-ewetara gi.

12 Ahaa, lee uzu nke otutu mmadu na-eme, nke yiri mkpotu oke osimiri.

O bu mkpotu nke mba di iche iche;

ha na-eme mkpotu di ka nnughari nke otutu osimiri.

13 O bu ezie na ha na-agbo uja dika mkpotu nke oke osimiri, ma Chineke ga-abara ha mba nke ga-eme ka ha gbaa oso.

A ga-achusa ha dika ifufe si efesa igbugbo oka,

na dika mpempe akwukwo ifufe siri ike na-ebughari gburugburu gburugburu.

14 N'anyasi, ha na-eme ka oke egwu diri,

tutu ruo ututu, ha adighikwa.

Nke a bu ihe nketa diri ndi ahụ na-apunara anyi ihe anyi nwere n'ike.

E, o bu ihe nza ruru ndi ahụ ji ike na-anakoro anyi ihe anyi nwere.

18

Amuma e buru banyere Kush

1 Ahuhu ga-adiri ala ahụ a na-anu uzu otutu nku n'ime ya,* ala ahụ di n'ofe iyi ukwu niile nke Kush.†

2 Ala nke na-ezipu ndi ozi ya site n'osimiri,

bu ndi na-eji ugbu mmiri papiros n'aga n'elu mmiri.

Gaanu ngwangwa, unu ndi ozi di nko

gakwuru ndi toro ogologo nke ahụ ha na-akwo murumuru,

gakwuru ndi a na-atu egwu n'ebe niile,

mba na-achọ okwu na uka, nke na-azopiakwa azopia,

ndi osimiri di iche iche kewara ala ha.

3 Unu niile bi n'elu uwa dum,

na unu ndi nwere ebe obibi n'uwa, geenu m nti.

Mgbe e buliri okolo elu n'elu ugu niile,

lee anya;

mgbe a furu opi ike,

gee nti.

4 N'ihu na ihe ndi a bu ihe ONYENWE ANYI gwara m,

"Aga m ano juu na-elepu anya site n'ebe obibi m,

dika mgbe igirigi na-ada n'oge okpomoku nke owuwe ihe ubi,

na dika anyanwu si acha n'oge okpomoku."

* 18:1 18:1 Maobu, uzu igurube † 18:1 18:1 N'oge Aizaya onye amuma, ndi Kush n'achi Ijpt. Mgbe ha choro ibuso ndi Asiria agha, ha rioro ndi Palestin ka ha nyere ha aka.

⁵ N'ihì na tupu oge owuwe ihe ubi eruo, mgbe ifuru dapụsiri,
mgbe okoko na-aghọ mkpuru vaini nke ka na-achata achata,
ọ ga-eji mma oge gbuchapụ ụmụ alaka ya,
ọ ga-egbutu ma wezugakwa alaka ndi ahụ na-awasa awasa.

⁶ A ga-ahapụ ozu ndi agha ha
ka anụ ufe nke ugwu na ụmụ anụ ọhia rie ha.
Ụmụ nnunụ ga-eri anụ ha n'oge okpomoku,
ma ụmụ anụ ọhia ga-eri ha n'oge oyi.

⁷ Ma mgbe ahụ, a ga-ewetara ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile
onyinye di iche iche,
site na ndi toro ogologo, ndi ahụ na-akwọ murumuru,
site na ndi a na-atụ egwu n'ebe niile,
bu mba ndi okwu na ụka,[‡] nke na-azọpikwa azọpia,
ndi osimiri di iche iche kewara ala ha.

A ga-eweta onyinye[§] a n'Ugwu Zayon, n'ebe ahụ a na-akpoku aha
ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile.

19

Amuma e buru banyere Ijpt

¹ Nke a bu amuma megide Ijpt:
Lee, ONYENWE ANYI na-abia imegide Ijpt,
ọ na-anokwasikwa n'eluigwe ojii nke na-agba ọsọ.
Arusi ndi Ijpt niile na-ama jijiji n'ihu ya.
Ọzọ, n'ihu ụjọ obi ndi Ijpt na-agbaze n'ime onwe ha.

² “Aga m akpali ndi Ijpt mee ka ha lụọ ọgụ n'etiti onwe ha.
Nwanne ga-emege nwanne ya,
onye agbataobi ga-emegeidekwa onye agbataobi ya;
obodo ga-emegeide isi obodo;
otu a kwa, alaeze ga-emegeidekwa alaeze.

³ Ndi Ijpt ga-ada mba n'ime mmuo ha,
aga m eme ka nzube ha niile buru ihe efu,
ha ga-ajuta arusi na mmuo ndi nwuru anwu ase,
juokwa ndi na-ajuta mmuo ojoo ase na ndi dibia afa.

⁴ Onyenwe anyi, bu ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile ekwuola ya
si,
O bu n'aka eze afọ tara mmiri,^{*}
nke na-adighi eme ebere,
ka m ga-enyefe ndi Ijpt, ka ọ buru onye ga-achi ha.”

⁵ Mmiri di n'osimiri ga-atada;
ọ ga-atakwa takorokwa.

⁶ Uzọ niile osimiri Ijpt ahụ si asoghari
ga-atalata bido n'isi isi.
Ahihia riidi niile na amị niile ga-akponwusikwa.

⁷ Ahihia ndu niile di n'akuku Najil ga-akponwu,
ifufe ga-efesakwa ha.
Mkpuru niile a kuru n'ebe ahụ ga-ala n'iyi,
ihe niile ga-anwu.

[‡] 18:7 18:7 Maobu, asusu di iche [§] 18:7 18:7 Abu 72:10; Ajz 16:2; Zef 3:10 ^{*} 19:4 19:4 Eze
Shabaka, onye Kush chiri ala Ijpt na senchuri nke asaa. Ajz 20:4; Jer 46:26; Izk 29:19

- 8 Ndi oku azu ga-asu ude, kwaa uwa,
na ndi niile na-atuba nko azu n'ime Nail,
ndi na-agma ugbu n'elu mmiri
ga-ata ahụ.
- 9 Ndi n'aru oru flakisi etiri eti ga-eru uju,
na ndi na-akpa akwa ocha ka olileanya ha ga-agharipu.
- 10 Obi uto agaghị adikwara ndi na-esite n'ikpa akwa enweta ego,
ha na ndi oru di iche iche a na-akwu ugwo.
- 11 Naani ndi nzuzu ka ndiisi Zoan bu,
ndumodu na-enweghi isi ka ndi na-adu eze Ijpt odu na-enye.
I ga-esi anaa gwa Fero,
"Abu m otu n'ime ndi maara ihe,
onye si n'agburu ndi eze ochie"?
- 12 Ebee ka ndi ikom gi ahụ maara ihe no ugbu a?
Ka ha gosi gi ma meekwa ka i maara,
ihe ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile
zubere megide Ijpt.
- 13 Ndiisi obodo Zoan aghoola ndi nzuzu,
ndiisi obodo Memfis[†] aghokwaala ndi e duhiere eduhie;
ndi bu nkume isi nkuku nke ndi ya niile
eduhie ndi Ijpt uzọ.
- 14 ONYENWE ANYI awunyela n'ime ha
mmuo nzuzu nke uche na-ezughị oke;
nke mere ka Ijpt na-adagharị n'ihe niile o na-eme
dika onye nbigara mmara oke si adagharị n'ihe o gboro.
- 15 O dighi ihe Ijpt nwere ike ime,
isi maobu odu; alaka nkwa maobu osisi achara.
16 N'ubochi ahụ, ndi ikom Ijpt ga-adi ka ndi inyom, ha ga na-ama jijiji
n'egwu n'hi aka ahụ ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile weliri elu
imegide ha. 17 Ala Juda ga-ewetara ndi Ijpt oke egwu, oke ujo ga-atu onye
obula akpotaara aha Juda, n'hi ihe ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe
niile na-ezube megide ha.
- 18 N'ubochi ahụ, obodo ise n'ime ala Ijpt ga-asu asusu Kenan, nuo iyi
irubere ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile isi. Otu n'ime obodo ndi
a ka a ga-akpo Obodo anwu.
- 19 N'ubochi ahụ, ebe ichuru ONYENWE ANYI aja ga-adi n'etiti ala Ijpt.‡
A ga-ewukwa otu ogidi ncheta nye ONYENWE ANYI n'oke ala ha. 20 Nke a
ga-abu ihe ama na ihe ngosi, na ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile
noka n'Ijpt. Mgbe na kpokuru ONYENWE ANYI maka ndi na-emegbu ha,
o ga-aza ha, o ga-ezitere ha onye nzoputa, onye ga-azoputa ha. 21 Ya mere,
ONYENWE ANYI ga-eme ka ndi Ijpt mara onye o bu, n'ubochi ahụ, ha ga-
amata ONYENWE ANYI, jirikwa ichu aja na onyinye fee ya. Ha ga-ekwe
ONYENWE ANYI nkwa debekwa ya. 22 ONYENWE ANYI ga-eti Ijpt ihe otiti,
ma o ga-agwo kwa ha. Ndi Ijpt ga-aloghachikwute ONYENWE ANYI, o ga-
anakwa ni n'ariri ha gwokwa ha.
- 23 N'ubochi ahụ, a ga-enwe okporozo atuliri atuli nke ga-esite na Ijpt
ruo Asiria. Ndi Asiria ga-aga Ijpt, ndi Ijpt ga-agakwa Asiria, ndi Ijpt
na ndi Asiria ga-eso fee ofufe. 24 N'ubochi ahụ ka Izrel ga-abu nke atọ

[†] 19:13 19:13 Memfis bu isi obodo ndi Ijpt n'oge ochie. Izk 30:13; Hos 9:6 [‡] 19:19 19:19 Jen 28:18; Opu 24:4; Jos 22:10,26,27

imezu Ijipt na Asirja, buru ngozi n'ụwa. ²⁵ ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile ga-agozi ha, na-asị, "Ka ngozi diri Ijipt, ndi m, diri Asirja nke bu akaorụ m, na Izrel ihe nketa nke m."

20

Amuma e buru banyere Ijipt na Kush

¹ N'afọ ahụ, Sagon, eze Ashdod agha. O gara meriekwa ya n'agha. ² N'oge ahụ ONYENWE ANYI kwuru okwu site n'onu Aizaya nwa Emoz. O siri ya, "Yipu uwe mkpe iyi n'ahụ, ya na akpukpokuwu di gi n'ukwu." O mere otu a, o gbaara otọ, jeharịakwa n'ukwu efu.

³ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI siri, "Di ka ohu m Aizaya si gbara otọ jeharja n'ukwu efu afọ atọ ndi a niile, o bu ihe ama na ihe ido aka na nti na-egosi ihe gaje ibiakwasị ndi Ijipt na ndi Kush.* ⁴ N'ih i na otu a ka eze Asirja ga-esi kpuru ndi Ijipt na ndi Kush o dotara n'agha. Ha ga-agba otọ na-ejehari n'ukwu efu, ma nwantakiri ma okenye. Otule ha gba otọ ga-aburu Ijipt ihe ihere. ⁵ Egwu ga-ejide ndi ahụ niile nwere nchekwube n'ike Kush, na ndi ahụ niile jiri Ijipt nyaa isi ga-ada mba. Ihere ga-emekwa ha.† ⁶ N'ubochi ahụ, ndi ahụ di nyeere ha, bu ndi bi n'onu mmiri ha ga-asị, 'O buru na ihe di otu a dakwasiri ndi Ijipt anyi tukwasiri obi inyere anyi aka, na inaputa anyi site n'aka eze Asirja, ebeekwanu ka anyi ga-agbaga?'"

21

Amuma e buru banyere Babilon

¹ Amuma megide ozara nke di n'akuku oke osimiri:
Dika oke ifufe si n'ozara Negeb na-efebiga,
ka onye na-eme ihe ike ga-esi n'ozara bja,
site n'ala nke oke egwu.

² Ahuru m onu di egwu, onu oke mbibi,
na onu oke nrara nye n'aka ndi mbibi, n'ebe onye na-apunara mmadu
ihe n'ike na-akwota ngwongwo.
Bilienu unu ndi agha Elam, buonu agha! Unu ndi agha Midia, gbaanu
obodo gburugburu!
Aga m eme ka isu ude na mmegbu niile kwusi.

³ N'ih i nke a, ahụ m niile no n'oke ihe mgbu,
oke ihe mgbu* zuru m ahụ, dika ihe mgbu nke nwanyị ime na-eme.
Amara m jijiji n'ih ihe m nuru,
ihe m na-ahụ na-agbagwoju m anya.

⁴ Obi m anokwaghị juu,
oke oma jijiji na-eme ka m tuo egwu;
chi ojiji nke m na-ele anya ya
aghoolara m ihe ima jijiji.

⁵ Ha na-akwado tebul.
Ha na-edozi ute inodu ala,
ha na-eri, ha na-anu.

* 20:3 20:3 Nke a bu mgbago Naij † 20:5 20:5 Ajz 30:3-5; 31:1; Izk 29:6-7

* 21:3 21:3 Ya bu,

Bilienu ndjisi agha,
teekwanu ota niile mmanu!

⁶ Ihe a ka Onyenwe anyi gwara m,
“Gaa, guzobe onye nche,
ka o kwuo ihe o na-ahu.

⁷ Mgbe o huru ugbo agha,
na usuu inyinya,
na ndi na-agba inyinya ibu,
maobu ndi na-agba inyinya kamel ka ha na-abia abuo abuo,
gwa ya ka o lezie ha anya nke oma,
nokokwa na njikere.”

⁸ Onye nche na-elepu anya tiri mkpu dika odum, si,
“Onyenwe m, n’ehihie ubochi niile ka m na-eguzo n’elu ulo nche,
n’onodu nche m ka m na-eguzokwa abali niile.

⁹ Lee, otu nwoke no n’ime ugbo agha na-abia,
ya na ndi no n’elu inyinya na-abia abuo abuo.

O nyeghachiri osisa ahu,
‘Babilon adaala, e o daala,
arusi niile apiri api nke chi ya niile
a kurisiela togboro n’ala.’”

¹⁰ O, ndi m, ndi a zochara azocha, dika oka a zochara n’ebe izocha oka,
agwala m unu ihe

ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile
bu Chineke Izrel kwuru.

Amuma banyere Edom

¹¹ Nke a bu amuma megide Duma:

Otu onye si na Sia na-akpo m oku,
“Onye nche, ginị ka o foduru tupu chi aboo?
Onye nche, ginị ka o foduru tupu chi aboo?”

¹² Onye nche zara si,
“Chi obubo na-abia, abali na-abiakwa.
O buru na i choro iju ajuju, juonu ajuju,
ma laghachikwa ozo.”

Amuma e buru banyere Arebia

¹³ Amuma megide Arebia:

Unu ndi ije niile nke Dedan,
ndi na-anọ onodu abali n’oke ohia nke Arebia,
¹⁴ kuterenu ndi ahu biakwutere unu akpiri na-akpo nku mmiri onunu;
unu ndi bi n’ala Tema,
buterenu ndi gbakwutere unu oso ndu nri.

¹⁵ N’ihi na o bu site n’agha
nke e ji mma agha egbu ndi mmadu,
na agha e ji aku agbatu mmadu
ka ha si na-agbapu oso.

¹⁶ Nke a bu ihe Onyenwe anyi siri m, “Tupu otu afo agwu, di ka esi agu
afo onye ohu e goro oru, ima mma Keda ga-agwusi. ¹⁷ Ndi foduru ndu
n’ime ndi na-agba uta, ndi bu dike n’agha na Keda, ga-adi mmadu ole na
ole.” ONYENWE ANYI, bu Chineke Izrel ekwuola ya.

22

Amūma e buru banyere Jerusalem

- ¹ Amūma megide ndagwurugwu nke ọhụ.
 Ọ bukwa gini na-eme unu ugbo a
 nke mere na unu niile rigooro n'elu ulo?
- ² Gi obodo juputara n'oke ogbaaghara,
 gi obodo oke uzu na-anuri obi utu?
 Ndi unu niile nwuru anwughi n'ime ogbo agha,
 ma o bukwanu site na mma agha.
- ³ Ndisi unu niile agbapuchaala.*
 E jidechara ha niile na-enweghi aku obula a gbapuru.
 Unu niile e jidere ka a dokpuru n'otu dika ndi mkporo
 bu ndi ahụ gbapuru oso mgbe ndi iro ka nori ebe di anya.
- ⁴ N'hi nke a, asiri m, "Lepunu m anya ka m noro onwe m;
 ka m bee akwa di lu.
 Unu anwakwala ikasi m obi,
 n'hi mbibi e bibiri ndi m."
- ⁵ Onyenwe anyi, bu ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, nwee otu
 ubochi
 ubochi ogbaaghara na nzoda na ihe nke igba mmadu gharị,
 n'ime ndagwurugwu nke ọhụ,
 o bu ubochi itida mgbidi
 na nke itiku ugu niile mkpu akwa.
- ⁶ Elam bu akpa aku,
 ya na ndi nokwasiri n'elu ugboala na inyinya ha;
 Kia eweputakwala ota.
- ⁷ Ugboala juputara na ndagwurugwu unu niile mara mma;
 ndi na-agba inyinya anochisiela onu uzo niile e si abanye n'obodo
 unu.
- ⁸ Onyenwe anyi wezugara ihe nchedo niile nke Juda,
 n'ubochi ahụ unu legidere anya
 na ngwa agha di n'Uloeze di n'Oke ohia.
- ⁹ Unu huru na mgbidi obodo Devid
 nwere otutu mgbawa n'ebe di iche iche na ya.
 Unu chekotara mmiri
 n'odo mmiri nke ala ala.
- ¹⁰ Unu guru ulo di na Jerusalem onu,
 tiwaa ufodu ulo iji mee ka mgbidi sie ike.
- ¹¹ Unu gwuru odo mmiri n'etiti mgbidi abuo
 maka ichekwa mmiri si n'odo mmiri ochie,
 ma unu elekwasighi Onye ahụ kere ya anya,
 unu ejikwaghị Onye ahụ turu atumatu ya site na mgbe gara aga kporo
 ihe.
- ¹² Onyenwe anyi, ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile,
 kporo unu ubochi ahụ
 ka unu kwaa akwa, ruo uju,
 kpuchaa agiri isi unu ma yirikwa akwa mkpe.
- ¹³ Ma lee, e nwere obi utu, na-egwuri egwu;

* 22:3 22:3 Maobu, agbaala oso

igbu ehi na igbu aturu,
iri anu nakwa inu mmanya.

Unu na-asị, “Ka anyị rienụ, nùòkwanụ,
n’ihi na echi ka anyị ga-anwụ.”

¹⁴ ONYENWE ANYỊ, Onye puru ime ihe niile, ekpugheeralala m mee ka m nuru, “N’ezie, agaghị ekpuchiri unu mmehie a ruo ubochi unu ga-anwụ.” O bu ihe Onyenwe anyi, bu ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwuru.

¹⁵ Otu a ka Onyenwe anyi, bu ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, kwuru:

“Gaa, gwa odozi aku a bu Shebna,
nke bu onye na-elekota ulo ukwu eze:

¹⁶ Gini ka i na-eme n’ebe a, onye nyekwara gi ikike
na i gwuwaara onwe gi ili n’ebe a,

na-egwuwakwa ili gi n’ebe di elu
na-akaputara onwe gi ebe izuike n’ime nkume ahụ?

¹⁷ “Kpachara anya, ONYENWE ANYI na-aga ikpata gi aka,
tufuo gi n’ebe di anya, gi dike na nwoke.

¹⁸ O ga-afikota gi okirikiri dika bolu,
tufuo gi n’obodo sara mbara.

N’ebe ahụ ka i ga-anọ nwuo,
n’ebe ahụ kwa ka ugboala gi nke i ji anya isi
ga-agho ihe ihere nye ezinaulo onyenwe gi.

¹⁹ Onyenwe anyi ga-achupukwa gi site n’okwa gi,
na sitekwa n’onodu gi di elu, doda gi n’ala.

²⁰ “N’ubochi ahụ, aga m akpo ohu m, Eliakim, nwa Hilcaya. ²¹ Aga m eyikwasị ya uwe oru gi, kekwasikwa ya ihe ike n’ukwu, werekwa ike ochichi ahụ i nwere na mbu nyefee ya. O ga-abukwara ndi Jerusalem na ndi Juda nna. ²² Aga m enyefekwa ya n’aka ihe ntughe uzọ nke ulo David. A ga-emegehe ihe niile o si na a ga-emegehe, mechiekwa ihe niile o si na a ga-emechi, ²³ Aga m eme ka o guzosie ike dika itu a kpojidere n’aja ulo. Ocheeze ya ga-ewetara ulo nna ya nsopuru. ²⁴ A ga-ekokwasị ya ebube nke ezinaulo ya, umu ya na umu umu ya, ihe niile nke di nta, site na ite na efere, sitekwa n’oba ruo na karama niile.

²⁵ “N’ubochi ahụ,” ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwubiri, “N’oge ahụ, itu ahụ a kpojidesiri ike n’aja ulo ga-apu n’onodu ya, a ga-akpajipu ya o dapu n’ala. Ibu niile nke kokwasiri n’elu ya ka a ga-egbuda n’ala.” N’ihi na ONYENWE ANYI ekwuola ya.

23

Amuma e buru banyere Taia

¹ Nke a bu amuma megide Taia:

Tienụ mkpu akwa, unu ugbo mmiri nke Tashish
n’ihi na e bibiela Taia,

ahapula ya na-enweghi ulo obula maobu onu mmiri mbata.

Ozi erutela ha aka
site n’obodo Saipros.

² Derenu duu, unu ndi bi n’ala ahụ osimiri gbara gburugburu.

Unu ndi na-azu ahia na Sajdon,
ndi na-ezi pu ugbo mmiri na-aga n’osimiri, kwaanụ akwa.

- 3 N'elu otutu mmiri di ukwuu,
ka mkpuru okuku Shihwa si bja,
owuwe ihe ubi nke Nail bu ihe uru ahia Taja,
o ghoru oma ahia nke mba di iche iche.
- 4 Ka ihere mee gi, Saidon, na gi bu ebe e wusiri ike nke osimiri,
n'ihu na oke osimiri ekwuola okwu;
"Ime emetubeghi m, nke m ji amuputa nwa;
o nwebeghi mgbe m ji zuputa umu ndi ikom maobu umu ndi inyom
tozuru oke."
- 5 Mgbe ozi ga-abijara ndi Ijipt,
ha ga-anu na mwute n'ihu ozi si Taja.
- 6 Gabiganu ruo Tashish
tisienu mkpu akwa ike, unu ndi bi n'ala mmiri gbara gburugburu.
- 7 Nke a o bu obodo ahụ onu na-ejuputa n'ime ya oge niile?
Obodo ahụ dirila kemgbe oge gara aga?
Nke a o bu ihe fodoru n'obodo ahụ
ndi ya na-esi n'ime ya puo gaa n'ebe di anya iwu obodo ozu?
- 8 Onye zubere ihe di otu a megide Taja,
bu mba na-ekpube ndi ozu okpueze,
mba nke ndi ahia ya bu umu eze,
nke ndi ozu ahia ya bu ndi a na-asopuru n'awa?
- 9 O bu ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile zubere ya,
n'ihu iweda n'ala mpako na ima mma ya niile,
na iwetara ndi niile a na-asopuru n'awa nleli.
- 10 Gaanu koo ala ubi unu dika ha na-eme n'akuku Nail,
unu umuada Tashish,
n'ihu na unu enwekwaghi onu mmiri.
- 11 ONYENWE ANYI esetipula aka ya n'elu osimiri
mee ka alaeze ha niile maa jijiji.
- O nyela iwu banyere Fonisia*
ka e bibie ebe ya niile nke wusiri ike.
- 12 O siri, "I gaghị anuri onu inu mmanya n'oke oriri ozu,
gi ada Saidon na-amaghi nwoke, nke a na-emegbu emegbu.
- "Bilie, gafee garuo Saipros,
o buladi n'ebe ahụ, i gaghị enweta ezumike."
- 13 Lee anya n'ala ndi Kaldia,
ndi a gupuru ugbu a na mmadu!
Ndi Asiria mere ya
ka o buru ebe obibi nye anu ohia na-ebi n'ozara.
Ha wuliri ulo nche ha niile di elu gburugburu
tikpoo ebe ya niile e wusiri ike,
mee ha ka ha togboro n'efu gho mkpomkpo ebe.
- 14 Tienu mkpu akwa, unu ugbu mmiri Tashish niile di n'oke osimiri,
n'ihu na e mebiela ebe unu niile e wusiri ike.

* 23:11 23:11 Ya bu, Kenan

15 A gaghi echeta Taja ozo, tutu iri afo asaa agafee, nke bu ogologo ubochi ndu onye eze. Mgbе oge ahу zuru, Taja ga-adikwa ka nwanуi akwuna e jiri roo abu di otu a:

16 “Welite ubo akwara, jeharia n’ime obodo,
gi nwanуi akwuna e chefuru echefu;
kpozite ubo gi nke oma, buo otutu abu,
ka e si otu a mee ka i buru onye e chetara echeta.”

17 E, mgbе iri afo asaa gasiri, ONYENWE ANYI ga-eleta Taja. O ga-alaghachi n’oru ya dika nwanуi akwuna, ya na alaeze niile di n’ihu elu uwa niile.

18 Ma uru ahia ya niile, na ego niile o kpatara site n’izu ahia ka o ga-edo nso nye ONYENWE ANYI. Ha agaghi edokokwa ha n’otu ebe izo ha, kama uru ahia ha niile ga-adiri ndi niile na-ebi ezi ndu n’ihu ONYENWE ANYI. Ha ga-ejikwa ego ahу zuo ihe oriri na uwe di mma.

24

Mbibi ONYENWE ANYI ga-ebibi uwa

1 Lee, na ONYENWE ANYI na-aga igba uwa oto.

O na-aga ime ka o togboro n’efu.

O na-aga ibibicha ihe di n’elu uwa,
mee ka ndi bi n’ime ya gbasasia.

2 Otu ihe ahу ka o ga-eme mmadu niile,
nye ndi nchaja ma ndi mmadu,
nye umuodibo na ndi nwe ha,
nye ndi odibo nwanуi, na nne ha ukwu,
nye ndi na-azu ihe a na-ere ere, na ndi na-ere ihe orire;
nye ndi na-ebinye ego, na ndi a na-ebinye ego;
nye ndi ji ugwo, na ndi e ji ugwo.

3 O nweghi onye o ga-ahapu.

A ga-agba ala ahу oto kwakoro ihe niile di n’ime ya.

Nke a ka ONYENWE ANYI kwuru.

4 Ala atakochaala, ma kponwuo.

Uwa ahujuola anya ma kponwuo.

Eluigwe na n’uwa so na-ahujukwa anya.

5 Uwa bu ihe e meruru emeru site na ndi ya;

ha enupula isi n’iwu niile,

ha agbanweela ukpuru ya,
mebie ogbugba ndu ebighi ebi ahу.

6 Ya mere, obubu onu na-eripia uwa;
ndi bi n’ime ya aghaghi inatakwa ikpe omuma ha.

Ya mere ndi niile bi n’uwa na-ere oku,
o bukwa naani mmadu ole na ole foduru.

7 Mmanya ohuru atakorola, osisi vaini akponwuokwala,
n’ihi ya, ndi ahу niile onu na-eruputa n’obi ha na-asu ude.

8 Egwu utu niile akwusila,
mkpotu nke ndi na-eri oriri di iche iche akwusila.

Uda obi utu nke ubo akwara adighikwa.

9 Abu obi utu nke ya na mmanya na-eso adighikwa;
mmanya di ike na-akuzi ilu n’onu ndi na-anu ya.

10 Obodo atogborola n’efu;

a kpochichaala onu uzo e si abata ulo ndi mmadu ka onye obula ghara inwe ike ibata.

- 11 Igwe ndi mmadu no n'okporouzo na-eti mkpu n'ihu na mmanya adighikwa.
Onu adighikwa,
otu a, ewezugakwala obi utu site n'uwa.
- 12 Obodo ahụ aghoala mkpomkpọ ebe,
e tikpoala onu uzo ya niile.
- 13 Otu a ka o ga-adi n'uwa niile,
nakwa n'etiti mba niile,
dika mgbe a na-etitisi mkpuru di n'elu osisi oliv,
maobu mgbe ahapuru ufodu mkpuru grepu n'elu osisi mgbe a
ghochasiri ihe ubi.
- 14 Ma ndi niile foduru ga-eti mkpu onu;
ndi no n'odida anyanwu ga-eto idi ebube nke ONYENWE ANYI.
- 15 Ndi no n'owuwa anyanwu ga-enye ONYENWE ANYI otuto.
Ndi bi n'ala nta niile osimiri gbara gburugburu
ga-ebuli aha ONYENWE ANYI, Chineke Izrel elu.
- 16 Anyi ga-anu abu oma di iche iche site na nsotu uwa.
Ha ga-abu abu na-asi, "Otuto diri Onye ezi omume ahụ."

Ma n'ezie, o nweghi olileanya diri m. "Lee ka anu ahụ m si na-akponwu!
Ahuhu diri m!

N'ihu na ndi ahụ na-ekwesighi ntukwasị obi ereela anyi.
Akpiri ego ha ka ha ji refuo anyi."

- 17 Ihe egwu, na olulu, na igbuda nke onye na-esi onya di na-eche unu,
unu ndi niile bi n'uwa.
- 18 Onye obula n'ime unu nke gbara oso n'ihu ihe egwu
ga-adaba n'olulu;
onye obula sitekwara n'olulu riputa
ga-azonye ukwu ya n'onya.

N'ihu na mmiri nke ila n'iyi esitela na mbara eluigwe na-ezokwasị unu.
Ntoala uwa na-amakwa jijiji.

- 19 Uwa adapiasiala;
uwa agbawasiala;
e jirila oke ike nugharia uwa.
- 20 Uwa ga-adagbuhari dika onye mmanya na-egbu.
O ga-anagharikwa dika osisi nke oke ifufe na-efeghari.
O daala, o puhikwa ibili ozo,
n'ihu na njehe ya di aru na-anyidakwa ya.

21 N'ubochi ahụ,
ONYENWE ANYI ga-ata ike usuu niile di n'eluigwe ahuhu.
O ga-atakwa ndi eze niile n'uwa ahuhu.

22 A ga-achikota ha dika ndi mkporo,
kpochiekwa ha n'ulo mkporo
n'ebe ahụ ka ha ga-anogide,
tutu ruo mgbe a ga-ekpe ha ikpe.

23 Onwa ga-ada mba,
anwu ka ihere ga-eme;
n'ihu na ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, ga-achi
n'ugwu Zayon nakwa n'ime Jerusalem,
o ga-eji oke ebube chia n'ihu ndi okenye ya.

25

Toonu ONYENWE ANYI

- 1 O ONYENWE ANYI, i bu Chineke m;
aga m ebuli gi elu, nye aha gi otuto,
n'ihu na site na ntukwasị obi zuruoke,
i ruola otutu ihe iribama,
nke i turu atumatu ha siteri n'oge gara aga.
- 2 N'ihu na i meela ka obodo ghoọ mkpomkpo ebe;
mee ka obodo e wusiri ike ghoọ ebe dakporo adakpo;
meekwa ka ebe siri ike nke ndi mba ozo ghoọ ebe obodo na-adighizi,
agaghi ewukwa ya ruo mgbe ebighi ebi.
- 3 N'ihu nke a, ndi niile di ike ga-asopuru gi.
Obodo ndi ahụ na-emenye ndi mba ozo egwu ga-atu gi egwu.
- 4 N'ihu na i buuru onye na-enweghi ike ebe mgbaba;
i bukwaara ndi ogbenye ebe mgbaba n'oge mkpa ha,
ebe nchebe siri ike n'oge oke mmiri ozuzo,
na ndo n'oge okpomoku.
- N'ihu na nkuume nke ndi na-adighi emere mmadu ebere
di ka oke mmiri ozuzo nke na-amakwasị mgbidi,
5 dikwa ka okpomoku nke na-adi n'ozara.
- I na-eme ka mkpotu nke ndi mba ozo kwusi,
dika ndo nke igwe ojii na-eweta si eme ka okpomoku dajuo,
otu a ka abụ oma nke ndi na-adighi eme ebere si kwusi.
- 6 N'elu ugwu a, ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile
ga-anọ kwadooro uwa niile oke oriri.
O ga-abu oke oriri nke ga-adiri ndi niile.
Oke oriri nke ezi anu na mmanya di mma ga-adi.
- 7 N'elu ugwu a, ka o ga-ewepu ihe ndi ahụ niile na-eweta ihu mgbaru,
nke di ka akwa e ji kpuchie mmadu niile,
nke kpuchikwara ihu ndi mba niile.
- 8 O ga-elomi onwu ruo mgbe ebighi ebi.
Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI ga-ehicha anya mmiri niile
site n'ihu mmadu niile,
o ga-ewezuga ihe ita uta* niile
dakwasiri ndi ya site n'upa niile.
- ONYENWE ANYI ekwuola ya.
- 9 N'ubochi ahụ, ndi mmadu ga-asi,
"Nke a bu Chineke anyi n'ezie,
anyi tukwasiri ya obi, o zopotakwara anyi.
Nke a bu ONYENWE ANYI ahụ, anyi tukwasiri ya obi,
ka anyi nwee onu ma nuriakwa na nzoputa ya."
- 10 N'ihu na aka ONYENWE ANYI ga-adigide n'elu ugwu a,
ma a ga-azoto ndi Moab n'onodu ha,
dika esi azoda ahija di n'okpuru ukwu mmadu.
- 11 Ha ga-agbasa aka ha abuo n'ime ya,
dika onye na-egwu mmiri si agbasapu aka ya,
ma Chineke ga-eweda mpako ha niile,
n'agbanyeghi oru aghughu niile nke aka ha.
- 12 O ga-akwatu mgbidi gi niile di elu nke e wusiri ike,

* 25:8 25:8 Maobu, Ihe ihere

mee ka ha daruo ala,
 ọ ga-eme ka ha daruo ala,
 ruo mgbe ha ghorọ uzuzu.

26

Abụ Otuto

- ¹ N'ubochi ahụ, a ga-abụ abụ a n'ala Juda niile:
 Anyị nwere obodo e wusiri ike.
 Chineke na-eme ka mgbidi ya
 na ebe ya niile e wusiri ike buru nzọpụta nye anyị.
- ² Meghee ụzọ ama niile,
 ka mba ndị ahụ na-eme ezi omume bata,
 e, bụ mba ahụ kwesiri ntụkwasi obi.
- ³ I na-eme ka ndị niile echiche uche ha guzosiri ike
 nwee udo zuruoke,
 n'ihị na ọ bụ na gị ka ha na-atụkwasi obi ha.
- ⁴ Tụkwasi ONYENWE ANYỊ Chineke obi mgbe niile,
 n'ihị na ONYENWE ANYỊ Chineke bụ oke nkume nke mgbe ebighị ebi.
- ⁵ Ndị na-akpa nganga ka ọ na-ewedata ala,
 na-emekwa ka obodo na-anya isi kpọọ ọnu n'ala.
 Mgbidi ya
 ka ọ na-eme ka ọ daruo ala.
- ⁶ Ọ na-enyefe obodo ahụ
 n'aka ndị a na-emegbu emegbu,
 na n'aka ndị ogbenye ka ha zọtọọ ya ụkwụ.
- ⁷ Ụzọ nke onye ezi omume ha n'otu,
 gị, Onye ziri ezi, na-eme ka okporoụzọ ndị ezi omume dị larịi.
- ⁸ E, ONYENWE ANYỊ, anyị na-aga n'uzọ nke ikpe gị niile,
 na-ele anya gị.
 Aha gị na ihe niile e ji mara gị
 bụ ihe na-agụsi obi anyị agụ ike.
- ⁹ Abalị niile ka obi m na-achọsi gị ike,
 n'ututu eji m mmuọ m niile na-achọsi gị ike,
 n'ihị na ọ bụ naanị mgbe i bịa kpee ụwa ikpe
 ka mmadu ga-esi n'ajo omume tugharia ime ezi ihe.
- ¹⁰ Obi ebere gị n'ebe ndị na-emebi iwu ọ
 adighi eme ka ha gbanwee.
 Ọ buladi n'ala a, ebe ndị ezi omume bi, ha na-anogide na-eme ihe ojoo.
 Ha adighi echeta idi ukwu gị, ONYENWE ANYỊ.
- ¹¹ ONYENWE ANYỊ ebuliela aka ya elu,
 ha adighi ahụ ya.
 Gosi ha ekworo gị banyere ndị gị, ka e si otu a mee ka ihere mee ha.
 E, ka oku ahụ i kwadooro ndị iro gị rechapu ha.
- ¹² ONYENWE ANYỊ, i na-enye anyị udo;
 n'ihị na ihe niile anyị nwere sitere n'aka gị.
- ¹³ O, ONYENWE ANYỊ Chineke anyị, ọ di mgbe anyị nọ n'okpuru ọchichi ndi
 ozo di ichie ichie,
 ma ugbu a, ọ bụ naanị aha gị ka anyị na-efe.
- ¹⁴ Ndị niile anyị fere na mbụ anwuchaala; ha adighikwa ndu;
 mmuọ ha agakwaghị aloghachi ozo.

N'ihì na ì tara ha ahùhù, laa ha n'iyi;
e chefukwaala ha.

15 I meela ka mba a ò ukwuu, ONYENWE ANYI;
i meela ka mba a saa mbara.

I wetarala onwe gị nsòpùrù,
i meela ka oke ala ahù niile gbatà.

16 ONYENWE ANYI, n'ime mkpagbu ha, ha gbakwutere gị.
Mgbe iwe gị biakwasiri ha,
ò bu olu ò nta ka ha ji kpeere gị ekpere.

17 Gị, ONYENWE ANYI, emeela ka anyi kwaa akwa,
ò ka nwanýi ime na-eme si ata ikikere eze na akwa akwa n'ihì ihe
mgbu.

Otu a ka anyi ò n'ihu gị.

18 Anyi anòla onòdu ihe mgbu, na ìta ikikere eze,
ma o nweghi ihe oma anyi nwetara n'ime ya.

Mgbali anyi niile emeghi ka nzòputa rute uwa aka.
O nwekwaghi ihe nwere isi anyi rùputara.

19 Ma ndi gị niile nwuru anwu ga-adi ndu, O ONYENWE ANYI.
Ozu ha ga-esite n'onwu bilie.

Unu ndi niile bi n'aja
tetanu ma tie mkpu onu.

N'ihì na igirigi gị ò ka igirigi nke ututu,
ala ga-amuputakwa ndi ya niile nwuru anwu.

20 Baanu n'ulo, ndi m,
kpochienu uzò unu!
Zonu onwe unu naani nwa oge nta,
tutu ruo mgbe iwe Chineke ga-agabiga.

21 Lee anya! ONYENWE ANYI si n'ebe obibi ya
na-abia ikpe ndi bi n'uwa ikpe n'ihì mmehie ha niile.

Uwa ga-ekpughepu gosi obara niile a wusiri n'elu ya,
ò gaghi ezokwa ndi niile e gburu lie n'ime ya.

27

Mgbaputa diri Izrel

1 N'ubochi ahù,

ONYENWE ANYI ga-eji mma agha ya
iwe ya, ò ukwuu dikwa ezigbo ike,
taa agwo ahù na-akpu akpu bu Leviatan ahùhù.

Leviatan bu agwo mgbako ahù;
ò ga-egbukwa nnukwu anu ojoò ahù nke bi na mmiri.

2 N'ubochi ahù,

abu a ga-adi n'onu ha, abu ha ga-abu banyere ubi vaini nke na-amì ezi
mkpuru.

3 "Mu onwe m bu ONYENWE ANYI na-elekota ya,

ana m agba ya mmiri ubochi niile,
na-eche ya nche ehie na abali.

Ka onye obula ghara iji ihe ojoò leta ya.

4 Adighi m ewekwa iwe.

Ò buru na ò bu naani ogwu na uke na-echere m aka mgbu,

aga m ebili buso ha agha,
aga m esurekwa ha oku.

⁵ Ma o bughị otu a, ka ha bjakwute m maka nchekwa,
ha bja ka mu na ha mee udo.
E, ha bja ka mu na ha mee udo.”

⁶ N’ubochi ndi na-abia, Jekob ga-agba mgborogwu.
Izrel ga-agbawa okoko dika osisi, maakwa ifuru,
jirikwa mkpuru mejuputa uwa niile.

⁷ ONYENWE ANYI atabeghi Izrel ahuhu
dika o si taa ndi iro ya.

O mebekwaghi ka e gbuo ndi ya
di ka e si gbuo ndi iro ha.

⁸ ONYENWE ANYI tara ndi ya ahuhu, mee ka a doro ha n’agha ma buru ha
gaa mba ozo.

O bu ifufe ojojo nke si n’owuwa anyanwu
ka o ji bupu ha.

⁹ O bu n’uzo di otu a ka a ga-esi bupu ikpe omuma diri Jekob,
nke a bukwa iju eju nke mkpuru e ji wezuga mmehie ya:
Mgbe ha gweriri nkume niile ha ji wuo ebe ichu aja arusi ha
dika ntu,

mgbe ha wezugara ogidi arusi Ashera,
na ebe ichu aja ihe nsure oku na-esi isi utu niile.

¹⁰ Obodo ahụ e wusiri ike adakposjala.

O ghoala ozara nke ndi mmadu na-ebighi n’ime ya.

O ghoqkwalala ebe umu ehi na-akpa nri,
ebe ha na-amakpu na-ezu ike.

Ha ga-atacha ahija di n’alaka osisi.

¹¹ Mgbe alaka osisi ndi ahụ kponwuru daa,
umu nwanyi ga-abia chikotaa ha were ha kwanye oku.

N’ihi na ndi a bu ndi na-enweghi nghota.

O bu nke a mere Onye kere ha adighi emere ha ebere.

Onye ahụ kpuru ha agakwaghi egosi ha obi ebere.

¹² N’ubochi ahụ, ONYENWE ANYI ga-ahocha site n’ebe mmiri na-eru eru
Yufretis ruo na Wadi nke Ijipt, ma gi, bu Izrel ka a ga-achikota otu n’otu.

¹³ N’ubochi ahụ, opi ike ga-ada. Ndi ahụ na-ala n’iyi n’Asiria na ndi ahụ
e mere ka ha gaa biri n’Ijipt dika ndi mba ozo ga-abia fee ONYENWE ANYI
ofufe n’ugwu nso ya di na Jerusalem.

28

Ahuhu diri ndiisi Ifrem na Juda

¹ Ahuhu ga-adiri okpueze okoko* ohia ahụ, nke bu mpako Ifrem,
obodo ahụ ndi ya na-anubiga mmanya oke ji anya isi.

Obodo ahụ e wukwasiri na mbara ala ndagwurugwu mara mma.

Obodo ahụ ima mma ya na-ada dika okoko osisi e kpukwasiri ndi ndu
ya mmanya na-egbu n’isi.

² Lee, Onyenwe anyi nwere otu onye di ike,† onye nwekwara ume,

* **28:1** 28:1 Okpueze okoko n’ebe a, na-ekwu banyere obodo Sameria. † **28:2** 28:2 N’ebe a otu
onye ahụ di ike bu eze ndi Asiria.

- dịka oke mmiri ozuzu nke akummiri igwe na dịka oke ifufe na-eweta mbibi,
 dịka oke mmiri ozuzo na-erubiga oke na dịka oke mmiri ozuzo bu idee mmiri ji ike ekwo,
 ọ ga-eji ike tupu ya n'ala.
- 3 Okpueze okoko osisi, bu mpako nke ndi Ifrem na-anubiga mmanya oke, ga-abu ihe a ga-azotokwa n'okpuru ukwu.
- 4 Okoko ohia nke na-akponwu akponwu, nke bu ebube ima mma ya, nke di n'isi ndagwurugwu na-emeputa ihe, ga-adj ka mkpuru fig chara tupu oge owuwe ihe ubi eruo, nke mgbe onye obula huru ha na-ewere ha n'aka, tinye n'onu ya, loo ha.
- 5 N'ubochi ahụ, ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile n'onwe ya, ga-aghoro ndi ya foduru n'ala ahụ okpueze mara mma, ọ ga-aghokwara ha okoko mara mma.
- 6 Ọ ga-abu mmuo nke ikpe ziri ezi nye ndi ikpe.
 Ọ ga-abukwa ike nye ndi na-achughachi ndi iro azu n'onu uzọ ama.
- 7 Ndi a kwa na-adagharị site na mmanya sitekwa n'ihe onunu na-aba n'anya. Ndi nchujaja na ndi amuma na-adagharị site na ihe onunu na-aba n'anya, mmanya emeela na ha amakwaghi ihe ha na-eme; ha na-adagharị site n'ihe onunu na-aba n'anya ha na-adagharị mgbe ha na-ahu onu di iche iche, ha na-asọ ngongo mgbe ha n'ekpe ikpe.
- 8 N'ihia na tebul ha niile juputara n'ihe ogbugbo ruru unyi. O nwekwaghi ebe di ocha.
- 9 "Ọ bu onye ka ọ na-achọ ikuziri ihe?
 Ọ bu onye ka ọ na-achọ ka ọ ghota ozi ya?
 Ọ bu umunta ndi a kwusiri inu mmiri ara, bu ndi a ka napuru ara?"
- 10 N'ihia na ọ na-agbali izi anyi ihe dike e si dee ya, ahiri ime nke a, n'ahiri ime nke ozọ, n'usoro tukwasị n'usoro, nwantinti n'ebe a, nwantinti n'ebe ahụ."
- 11 N'ezie, Chineke ga-eji ndi na-asu asusu unu na-amaghi zi unu ihe.
- 12 N'ihia na ọ gwara unu okwu si,
 "Lee, nke a bu ebe izuike ahụ, ebe onye ike gwuru nwere ike ino zuru ike;
 nke a bu ebe igbaume ahụ."
 Ma ha juru ige ya nti.
- 13 Ọ bu n'ihia ya ka e ji na-ezi unu okwu ONYENWE ANYI n'ahiri n'ahiri, n'usoro n'usoro; nwantinti n'ebe a, nwantinti n'ebe ahụ, ka unu gaa sọ ngongo dalaa azu,

ka unu buru ndi e tihara ahụ, ndi onya mara, ndi e jidekwara.

14 N'ih i nke a, nurunu okwu ONYENWE ANYI, unu ndi na-akwa emo, ndi ochichi Jerusalem di n'aka.

15 N'ih i na unu ekwuola si, "Anyi na onwu agbaala ndu, anyi na ala mmu o enweko kwala otu mkpebi.

Mgbe ila n'iyi ahụ di ukwu ga-esi n'ebe anyi no gafee, o gagh i erute anyi,

n'ih i na anyi emeela ka okwu ugha buru ebe mgbaba anyi; o bukwa n'ime okwu ugha ka anyi na-ezo onwe anyi."

16 Ma otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI siri, "Lee, ana m atogbo na Zayon otu nkume, nke anwaputarala.

Nkume nkuku di oke onuahia, n'ih i ntola siri ike."

Onye nke kweere na ya

egwu agagh i ejide ya. §

17 Ikpe ziri ezi ga-abu eriri otutu nke ji atu ihe, ezi omume ga-abukwa ihe itu mgbidi;

akummiri nke oke mmiri ozuzo, ga-ekpochapu ebe mgbaba unu, okwu ugha unu,

mmiri ga-etojukwa n'ebe nzuzo unu.

18 Mgbe ahụ, a ga-akagbu ogbugba ndu ahụ unu na onwu gbara; mkpebi unu na ala mmu o agagh i eguzokwa.

Mgbe oke ila n'iyi ahụ si n'ebe unu no na-agafe, o ga-azoda unu.

19 Mgbe obula o si n'ebe unu no na-agafe, o ga-eburu unu, maobu n'ututu, ehie, maobu n'abali, oge niile, mgbe mgbe."

Mgbe ahụ, obi unu ga-aghota okwu Chineke; o ga-ewetara unu ahụ ima jijiji.

20 Ihe ndina di mkpumpku, mmadu enweghi ike esetipu onwe ya n'elu ya; akwa mkpuchi di oke warawara, mmadu enweghi ike iji ya fuchizie ahụ nke oma.

21 ONYENWE ANYI ga-ebili dika o mere n'ugwu Perazim, o ga-akpali onwe ya dika o mekwara na Ndagwurugwu Gibion, iru oru ya, oru ya nke di ike n'ikowa, na iruzu oru ya, udi nke a na-atughi anya ya.

22 Ugbu a, ya mere, kwusinu ikwa emo, ka a ghara ime ka ahuhu unu di ukwu karja.

N'ih i na Onyenwe anyi, ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile agwala m na o kpebiela ila unu n'iyi.

23 Geenu nti, nurunu olu m, naanu nti n'ihe m na-agwa unu.

24 O bu ubochi niile ka onye oru ubi na-ako ala ubi ya hapu ikunye ya mkpuru?

O bu mgbe niile ka o na-egwuze ala ubi ya ime ka o di larii, ma o gagh i akunye ya mkpuru obula?

25 Mgbe o gwuzesiri ya, o nagh i aghasa mkpuru karawe, ghasaakwa kumin?

† 28:16 28:16 Onye obula na-ewukwasi ndu ya n'elu ya agagh i enwe ihe egwu obula; § 28:16 28:16 Agagh i eme osiso laghachi azu.

Ọ bụ na ọ naghị akunye ọka wiiti n'ahiri nke ya,
 ọka bali n'ebe o kwesiri,
 na spelti n'ebe o kwesiri?

26 Ọ maara ihe o kwesiri ime,
 n'ihhi na Chineke na-ezi ụzọ ziri ezi.

27 N'ihhi na ejighi igwe eji azocha mkpuru ọka etichaputa mkpuru karawe,
 maobu kporee ukwu igwe* n'elu kumin,
 kama ọ bụ mkporo ka e ji etichaputa kumin,
 werekwa osisi nta kwesiri ekwesi kuputa karawe.

28 A na-akwo ọka e ji eme achicha akwo,
 ọ bughị ruo mgbe ebighi ebi ka a na-anogide na-etichaputa ya.
 E nwere ike jiri ukwu igwe ugboala inyinya na-adokpu zochaa ha,
 ma ọ bughị ka a kwopiasia mkpuru ha.

29 Ihe ndi a niile na-esite n'aka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile
 na-abia,
 onye nzube ya di itunanya,
 onye amamihe ya di ebube.

29

Ahuhu diri obodo Devid

1 Ahuhu ga-adiri gi, gi bu Ariel, Ariel,*
 gi obodo ebe Devid bi.

Gbakonyenu otu afọ n'afọ ozo
 nke unu ga-eji rie oriri, mee mmemme.

2 Ma aga m akpagbu Ariel,
 ọ ga-eru uju, ma bee akwa,
 ọ ga-adi ka ala ebe ichu aja.

3 Aga m ama ulo ikwu m n'akuku gi niile gburugburu,
 aga m eji otutu ulo elu gba gi gburugburu
 dokwaa ihe nnochibido m niile megide gi.

4 N'onodu mweda n'ala, i ga-ekwu okwu site n'ala,
 okwu onu gi ga-esikwa n'uzuzu puta.

Olu gi ga-ada ka nke onye mmuo site n'ala,
 ọ bụ site n'uzuzu ka okwu onu gi na-ada ntakiri ntakiri ga-esi puta.

5 Ma igwe ndi iro gi† ga-aghọ ntụ,
 igwe ndi na-adighi eme obi ebere ga-adikwa ka igbugbo ọka nke ifufe
 na-ebufu.

Mgbe ahụ, na mberede,

6 mu onwe m, bu ONYENWE ANYI,
 Onye puru ime ihe niile, ga-eji egbe eluigwe na ala oma jijiji
 na oke ifufe na oke uzu, na oku na-erepia erepia, biakwute ha.

7 Mba niile ahụ, ndi na-ebuso Ariel agha,
 bu ndi na-ebuso ya na ebe ya e wusiri ike agha,
 ga-efu dika nro,
 onye na-arahu ura n'abali roro.

8 Dika mgbe onye agu na-agu, nke na-arọ nro ebe ọ na-eri nri,
 ma agu nokwa na-agu ya mgbe o si n'ura teta.

* 28:27 28:27 Lit. wjilu * 29:1 29:1 Nke a bu aha ozo e ji mara Jerusalem. † 29:5 29:5 Ya bu, ndi ala ozo na-emegide gi

Dịka onye agụụ mmiri na-agụ, nke nọ na nro hụ mmiri o na-anụ,
ma teta n'ura choputa na akpịrị na-akposi ya nkụ ike, na-adakwa
mba.

E, otu a ka o ga-adị
mgbe igwe ndị agha mba ahụ niile ga-ebuso ugwu Zayon agha.

⁹ Ka o gbagwojuo unu anya. Ka o jukwa unu anya.

Kpuonu onwe unu isi ka unu ghara ihu uzọ.

Nagharjanu ma o bughị site na mmanya unu nuru,
soonu ngongo ma o bughị site na mmanya na-aba n'anya.

¹⁰ N'ihu na ONYENWE ANYI awukwasila unu mmu o nke oke ura.

O mechela anya ndi amuma unu niile,
kpuchie isi ndi niile na-ahu ohu.

¹¹ Ihe ndi a niile na-aga ime n'oge di n'ihu dika akwukwo a kara akara.
Mgbe e weere ya nye onye ma akwukwo ka o guo, o ga-asi, "Enweghi m
ike, n'ihu na a kaala ya akara." ¹² Mgbe e weere ya nye onye na-amaghi
akwukwo, o ga-asi, "Ewela iwe, amaghi m agu."

¹³ Onyenwe anyi siri,

"Ndi a ji onu ha na-abia m nso,
ha ji egbugbere onu ha na-asopuru m,
ma obi ha di anya n'ebe m no.

Ofufe ha na-efe m, bu nke

gbadoro ukwu n'ihe mmadu nyere n'iwu, bukwa nke a kuziiri ha.

¹⁴ Ya mere, otu ugboro ozo, aga m eme ndi a ihe oke iju anya

jiri ihe itunanya tukwasi n'elu ihe itunanya,
amamihe nke ndi maara ihe ga-ala n'iyi,
nghota nke ndi nwere nghota ga-agba barji."

¹⁵ Ahuhu ga-adiri ndi na-eche

na ha na-ezonari Onyenwe anyi nzube ha,
ndi na-agbalisi ike ime ihe ha zubere na nzuzo, ma na-asirita onwe ha,
"Chineke agaghi ahu anyi. O maghi ihe anyi na-eme!"

¹⁶ Lee ka unu si ekpu ihe ihu n'ala,[‡]

ka a ga-asi na okpu ite di ka uro e ji akpu ite.

Ihe mmadu kpuru o nwere ike itughari gwa onye kpuru ya, si,
"I kpughim?"

Ka ite o nwere ike i si okpu ite,

"I ghotaghi ihe obula?"

¹⁷ Mgbe na-adighi anya o bu na Lebanon agaghi agho ala ubi na-emeputa
ihe,

ala ubi ahụ na-emeputa ihe ga-adikwa ka oke ohia?

¹⁸ N'ubochi ahụ, ndi nti chiri ga-anu ihe a na-aguputa site n'akwukwo
ahu,

ndi isi, ndi ahụ naara ejeghari n'ochichiri ga-emeghe anya ha,
hukwa uzọ ozo.

¹⁹ Ndi di umeala n'obi, na ndi ogbenye n'etiti ndi mmadu ga-achota onu
na obi utu

nke ONYENWE ANYI Onye di nsọ nke Izrel na-enye.

²⁰ Ndi na-adighi enwe obi ebere agaghi adikwa;

ndi niile na-akwa emo agaghi adikwa,

ndi niile echiche ha bu ime ajo ihe ka a ga-ebipu ndu ha,

[‡] 29:16 29:16 Ka unu si buru ndi nzuzu

- 21 *bụ ndị ahụ na-eme ka e site n'okwu ọ́nụ ha mee onye ọ́zọ onye ikpe mara,*
ndị na-eme ka onye na-ekpechite ọ́nụ onye a na-emegbu emegbu maa n'onyá,
ndị na-eji ịgba akaebe ụgha mee ka ikpe ziri ezi hapụ irute ndị ezi omume aka.
- 22 *Ya mere, nke a bụ ihe ONYENWE ANYỊ onye gbapụtara Ebrahim na-agwa ụlọ Jekọb,*
"Ndi m, a gaghi emekwa ka ihere mee unu ọ́zọ.
Ihu unu agaghi agbarukwa ọ́zọ.
- 23 *Mgbe ha huru umu ha,*
bụ ọ́rụ aka m abụọ, n'etiti ha,
ha ga-edo aha m nso,
ha ga-ekwuputa, nabatakwa idi nso nke Onye nso Jekob,
ha ga-eguzokwa n'ihu Chineke Izrel n'egwu na n'ima jijiji.
- 24 *Ndi na-akpafu n'ime mmuo ha ga-enweta nghota,*
ndi ntamu ga-achokwa ka ha muta ihe."

30

Ahuhu diri mba na-eme isiike

- 1 *"Ahuhu ga-adiri umu ndi nnupu isi,"**
otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara,
"bu ndi na-agbaso nzube nke na-esiteghi n'aka m,
ndi ha na ndi ozo na-agba ndu nke Mmuo m na-anabataghi,
si otu a na-eme ka mmehie na-aba uba n'elu mmehie.
- 2 *Ndi na-aga Ijpt icho enyemaka*
ma ha ajutaghi ase site n'aka m.
Ndi were obi ha tukwasị na Fero maka nchebe,
chosiekwa ike ime Ijpt ebe mgbaba.
- 3 *Ma nchekwa Fero ga-aghoro unu ihe ihere,*
ndo ndi Ijpt ga-etinye unu n'onodu mweda n'ala.
- 4 *O bu ezie na ha nwere ndi ozi na Zoan*
ndi nnochi anya ha erutekwala Hans,
- 5 *ihere ga-eme onye obula*
n'ih i ndi na-abaghi uru nye ha,
ndi na-abughi ihe inyeaka maobu ihe iba uru,
kama naani ihe ihere na ita uta."
- 6 *Amuma banyere umu anumanu bi na Negev.*
N'ala ahuhu na mkpagbu,
nke odum na nne odum,
nke ajuala na agwo ojoo na-efe ka oku,
ndi nnochite anya obodo na-ebu aku ha niile n'elu inyinya ibu,
na-ebukwa akunuba ha di oke onuahia n'elu inyinya kamel,
na-agakwuru mba ahụ na-abaghi uru,
⁷ bu Ijpt, ndi inyeaka ha na-enye enweghi isi.
N'ih i nke a, ana m agu ya
Rehab, onye na-enweghi ihe o na-aru.
- 8 *Gaa ugbu a, dekwasiri ha ya n'elu mbadamba nkume,*
detuokwa ha n'ime akwukwo,
ka o diri maka ubochi na-abia

* 30:1 30:1 Nke a bụ n'ih i mmekọrịta ha na ndi Ijpt 2Ez 18:21.

dịka ihe akaebe ruo mgbe ebighị ebi.

⁹ N'ihì na ndì a bụ ndì na-enupu isi, ụmụ aghugho
ndì kpachaara anya jụ inabata ozizi ONYENWE ANYÌ na-ezi.

¹⁰ Ha na-agwa ndì ọhụ ụzọ,
“Unu ahụkwala ọhụ, o zuola,”

ma sịkwa ndì amụma,
“Mechienụ ọñụ! Unu ahụtakwarala anyị ihe ziri ezi n'ọhụ unu.
Gwanụ anyị ihe na-atọ ụtọ na ntị,
buonu amụma nduhie.

¹¹ Unu na-anọchiri anyị ụzọ,
nyenụ anyị ohere.

Anyị achọkwaghị inụ ihe ọbụla
banyere onye ahụ unu na-akpọ Onye dì nsọ nke Izrel.”

¹² Ya mere, ihe a ka Onye dì nsọ nke Izrel na-ekwu,
“N'ihì na unu kpọrọ okwu m na-agwa unu asị,
ma dabere na mmegbu
na-atụkwasiakwa obi unu n'aghugho,

¹³ mmehie a ga-aghoro unu
ihe dịka mgbidi dì elu, nke gbawara agbawa,
nke ga-ada na mberede, n'otu ntabi anya.

¹⁴ Ọ ga-etipiasị dika ite aja,
nke etipijara na-enweghị obi ebere,
nke a na-enweghị ike ichota mpekele ejuju ọbụla n'etiti ya,
iji guta oku site na-ekwu,
maobu kuputa mmiri site n'ite.”

¹⁵ N'ihì na otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYÌ bụ Onye
nsọ nke Izrel siri,

“Ọ bụ na ncheghari na izuike ka a ga-azoputa unu,
na ino juu na ntukwasị obi ka idi ike unu ga-adi,
ma unu ekweghị na nke ọbụla.

¹⁶ Kama unu na-asị, ‘Anyị ga-arikwasị n'elu inyinya gbapu.’
E, unu ga-agba ọsọ n'ezie.

Unu siri, ‘Anyị ga-arikwasị n'inyinya ndi na-eke ọsọ.’
Ya mere, ndi ga-achụ unu ga-adi ngwa.

¹⁷ Otu onye n'ime ndi iro unu
ga-achụ puku mmadu n'ime unu ọsọ.

Mmadu ise si n'ime ha
ezuola ichusasi unu,
ruo mgbe unu ga-adi
ka osisi a manyere okoloto debe n'elu ugwu,
e, ka okoloto a hapuru n'elu ugwu nta.”

¹⁸ Ma ONYENWE ANYÌ nokwa na-echere ka unu biakwute ya,
ka o gosi unu ihunanya ya.

Ọ jikeere imere unu ebere, n'ihì na ONYENWE ANYÌ bụ Chineke na-ekpe
ikpe ziri ezi.

Ngozì na-adikwara ndi niile na-ele anya inyeaka ya.

¹⁹ Unu ndi Zayon ndi bi na Jerusalem, ndi nke m, unu agaghi ebekwa
akwa ọzọ, n'ihì na Onyenwe anyi bu onye obi ebere. Ọ ga-enyere unu aka
mgbe ọbụla unu kpokuru ya. ²⁰ N'agbanyeghi na Onyenwe anyi na-enye
unu achicha nke nhuju anya na mmiri nke ahuhu, ndi ozizi unu agaghi
abukwa ndi zoro onwe ha ọzọ, kama unu ga-eji anya unu hu ha. ²¹ Ma
unu tughariri n'aka nri ma o bukwanu n'aka ekpe, nti unu ga-anu otu olu

n'azụ unu, nke na-asị, "Nke a bụ ụzọ, Jeenu ije n'ime ya." ²² Mgbe ahụ kwa, unu ga-emebi arusi unu niile, nke e ji ọlaocha na ọlaedo kpuo. Unu ga-atufukwa ha dika ihe ruru unyi, nke na-asọ oyi. Unu ga-asị ha, "Pụonu n'ebe a!"

²³ Ọ ga-ezitekwa mmiri ozuzo maka mkpuru unu kuru n'ala ubi unu, ihe omume nke ga-esite n'ala ahụ pụta ga-ama abuba baakwa uba. N'ubochi ahụ anụ ụlọ unu ga-ata nri n'ebe ita nri sara mbara. ²⁴ Ehi na inyinya ibu ndi na-arụ ọrụ ubi ga-ata nri a gwara nke oma nke nnu di, nke eji ngwa ọrụ ifucha oka na shovel kpasaa nke oma. ²⁵ N'elu ugwu obula di elu na n'elu ugwu nta obula di elu, ka iyi na mmiri niile ga-eru, n'ubochi oke ogbugbu, mgbe ụlọ elu niile ga-ada. ²⁶ Onwa ga-amuke dika anwu, ihe anyanwu ga-adikwa okpukpu asaa dika ihe ubochi asaa e mere ka o mụo n'otu ubochi! Ihe ndi a ga-emezu n'ubochi ahụ ONYENWE ANYI malitere ikechi na igwo onya o mere ka o rute ndi ya aka.

²⁷ Lee, Aha ONYENWE ANYI ka o si n'ebe di anya na-abia!

Ọ na-abia n'oke iwe, anwuru oku gbakwara ya gburugburu.
Iwe juputara n'egbugbere onu ya,
okwu ya na-erechapu dika oku.

²⁸ Iku ume ya dikwa ka iyi rubigara oke, nke na-achi oku,
nke na-etoru onye no n'ime ya n'olu.

Ọ na-ayocha mba niile n'ime nyọ ila n'iyi,
ọ na-etinye n'agba ndi mmadu
eriri igwe nke na-edufu ha.

²⁹ Ma unu ga-abu abu
dika unu na-abu n'abal mmemme di nsọ,
obi unu ga-anuri onu
dika mgbe ndi na-egbu opi na-arigo elu
na-aga n'ugwu nsọ ONYENWE ANYI,
na-agakwuru Oke Nkume Izrel.

³⁰ ONYENWE ANYI ga-eme ka ndi mmadu nu olu ya di ebube,
ọ ga-emekwa ka ha hu aka ya na-aridata ala
jiri onuma nke iwe ya na oku na-erepia erepia,
jirikwa oke mmiri ozuzo, na egbe eluigwe, na akummiri igwe.

³¹ Olu ONYENWE ANYI ga-emenye ndi Asiria egwu;
ọ ga-eji mkpara igwe ya kidaa ha n'ala.

³² Ihe otiti obula nke ONYENWE ANYI na-eji mkpo ya,
tie ha n'ahu

ga-di ka egwu ubo akwara na une di iche iche na-enye,
mgbe ọ na-eweli aka ya na-eti ha oke ihe otiti dika ọ na-aluso ha ogu.

³³ Edoolari ihe niile n'usoro site n'oge gara aga.
A kwadoola ebe a ga-akwanye oku nke ga-erechapu eze ahụ.

Ọ bu ebe sara mbara, nke di omimi,
na nke a kwajuru nku.

Ọ bu iku ume ONYENWE ANYI
nke dika mwuputa nke nkume na-enwu oku
ka a ga-eji mune ya oku.

31

Ahuhu diri ndi ahụ na-atukwasị Ijpt obi

¹ Ahuhu diri ndi na-aga Ijpt icho enyemaka,
ndi nchekwube ha di n'ike ndi ha na-agba inyinya,
ndi na-atukwasị obi ha n'ugbala ha, nke di otutu,

ndị na-atụkwasi kwa obi ha n'ịdị ike nke ndị Ijịpt na-agba ịnyinya.
Ma ha adighi ele anya inyeaka site n'aka Onye Nso Izrel;
ha adighi arịkwa ya ka ONYENWE ANYI nyere ha aka.

² Ma ya onwe ya maara ihe, o puru iweta ịla n'iyi.
O dikwaghị agbanwe okwu ya.

O ga-ebili megide ndị mba na-eme ihe ojoo;
ha na ndị niile na-enyere ndị na-eme ajo ihe aka.

³ N'ihị na ndị Ijịpt bụ naani mmadu, ha abughị Chineke!
Inyinya ha nwekwara anu ahụ, ha abughị mmuo.

Mgbe ONYENWE ANYI setipuru aka ya imegide ha,

ha ga-asọ ngongo;
ndị ha na-enyere aka ga-adakwa.
Ha niile ga-alakokwa n'iyi.

⁴ Ma ihe ndị a ka ONYENWE ANYI gwara m,

“Dika odum na-agbo uja,
na-ebigho n'elu anu o dogburu,
n'agbanyeghi na-akpokotara igwe ndi ozuzu aturu
imegide ya,

o naghị atụ egwu mkpu ha,

mkpotu uzu ha adighi enyeka ya nsogbu,

Otu a kwa, ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile ga-aridata
ibu agha n'ugwu Zayon, na n'ugwu nta ya niile.

⁵ Dika nnunu si efeghari n'elu akwu ya ichebe umu ya,

otu a ka mu bu ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile ga-esi chebe
Jerusalem,

o ga-ekpuchi ya naputa ya,

o ghaghị igabiga ya, gbaputakwa ya.”

⁶ Loghachitenu azu, unu bu Izrel, laghachikwurunu onye ahụ nke unu
nupuru isi n'ebe odi ukwu megide. ⁷ Amaara m nke oma na ubochi ahụ
na-abia, mgbe onye obula n'ime unu ga-atufu arusi olaedo na olaocha
niile nke aka mmehie unu kpuru.

⁸ “Mgbe ahụ, Asiria ga-ada, kama o bughị site na mma agha mmadu,
mma agha na-abughị nke mmadu efu ga-erichapu ha.

Ha ga-esi n'ihu mma agha gbaa oso,

ma umu okorobia ha ka a ga-akpuru tinye n'oru mmanye.

⁹ Obodo ha niile e wusiri ike ga-ada n'ihị oke egwu,

ndi ochiagha ha ga-atukwa ujo mgbe ha huru okoloto agha.”

Otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri ya.

Onye oku ya di na Zayon,

onye ekwu igwe oku ya di na Jerusalem.

32

Alaeze dabeere n'ezì omume

¹ Lee, eze ga-achị n'ezì omume na-abia,
ya na ndịisi kwesiri ntukwasị obi, ndi ga-ekpe ikpe ziri ezi.

² Onye obula n'ime ha ga-aghoru ndi mmadu ebe a na-ezere ndu n'oge
oke ifufe,

na ebe mgbaba n'oge oke mmiri ozuzo.

Ha ga-adj ka mmiri na-aso n'ozara,

maobu dika ndo nke nkume di elu na-enye n'ebe okpomoku na-eweta
ike ogwugwu di.

- 3 Mgbe ahụ, agaghị emechikwa anya ndị niile na-ahụ ụzọ,
agakwaghị eme ka ntị na-anụ ihe kwusị inụ ihe.
- 4 Ọ bụladi obi ndị nzuzu n'etiti ha ga-ajuputa n'akonuche na nghota,
ndị ahụ na-asụ nsụ ga-ekwukwa okwu nke oma.
- 5 N'ubochi ahụ, a gaghị ahụkwa onye nzuzu sị na ọ bụ onye maara ihe.
A gaghị enyekwa onye aghugho nsopuru ozo.
- 6 N'ihì na ndị nzuzu na-ekwu okwu na-echehì echiche,
obi ha niile dī na-ime ajo ihe.
- Ọ na-ebi ndu asopurughì Chineke,
na-ekwusakwa okwu n'ehie megide ONYENWE ANYI;
ndi aguù na-agu ka ha na-agbaba aka
ndi akpiri na-akpo nkù, ha adighi enye ha mmiri onunù.
- 7 Ndi ojojo na-eji ụzọ aghugho niile eme ihe ojojo,
ha na-echeputa nzube ajo ihe niile,
iji okwu ugha laa onye ogbenye n'iyi,
o bụladi mgbe ariri nke onye ahụ no na mkpa bu nke ziri ezi.
- 8 Ma onye a na-asopuru na-atuputa atumatu di ezi mma,
o na-eguzokwa chim nye ezi ihe.

Ndị inyom Jerusalem

- 9 Unu ndi inyom na-ebi ndu ndi afo juru,
bilie oto, gee m nti;
unu ndi ada ndi nwere ntukwasị obi,
nurunu ihe m nwere ikwu.
- 10 N'oge na-adighi anya, mgbe otu afo na abali ole na ole gasiri,
unu bu ndi nwere ntukwasị obi ga-ama jijiji;
n'ihì na mkpuru ubi vaini unu ga-emebi,
owuwe mkpuru ihe ubi agaghị abia.
- 11 Maanu jijiji, unu ndi inyom afo juru,
tuo egwu unu ndi ada ndi nwere ntukwasị obi.
- Yipunu uwe oma unu,
kekwasinu onwe unu akwa mkpe.
- 12 Tienu aka n'obi n'ihì ubi unu na-enye afo ojuu,
n'ihì osisi vaini na-amị mkpuru.
- 13 N'ihì na ogwu na uke ga-epuputa n'ala unu.
Ruonu uju, n'ihì na ulo niile unu na-anọ n'ime ya enwe obi uto,
na obodo niile unu na-anọ n'ime ya na-eri, na-anu
agakwaghì adi.
- 14 N'ihì na a ga-ahapu ebe niile e wusiri ike,
gbahapukwa obodo ahụ uzu na-adi n'ime ya;
ulo elu nche niile na ebe niile ewusiri ike ga-abu ebe ga-atogboro n'efu
ruo mgbe ebighi ebi,
ha ga-agho ebe inyinya ibu ohia ga na-enwe obi uto, na ebe igwe anu
ulo ga na-akpa nri ha.
- 15 Ha niile ga-adigide otu a tutu ruo mgbe a ga-esite n'eluigwe wukwasị
anyi Mmuo Nso.
Mgbe ahụ ozara ga-agho ala ubi mara mma,
ala ubi oma ahụ ga-adikwa ka ohia.
- 16 A ga-emekwa ka ikpe ziri ezi ga-ebi n'ozara,*
ezi omume ga-adikwa n'ubi oma ahụ.
- 17 Mkpuru nke ezi omume ahụ ga-abu udo;

* 32:16 32:16 Ga-erute onye obula aka

ihe ga-esikwa na ya pụta ga-abụ ị nọ juu na ntụkwasi obi mgbe niile ebighị ebi.

- 18 Ndi m ga-ebi n'ebe obibi nke udo,
n'ulo nwere ezi nchekwa,
n'ebe izuike nke nsogbu na-adighi.
- 19 A sikwa na mkpuru mmiri ezoo n'oke ohia niile,
a sikwa na e bibie obodo niile,
- 20 ndi a goziri agozi ka unu ga-abu,
mgbe unu na-agma mkpuru unu n'akuku iyi,
mgbe ehi unu na inyinya ibu unu na-akpaghari na-aga ebe obula ha chorọ.

33

Nsogbu na enyemaka

- 1 Ahuhu diri gi, onye mbibi,
onye bibiri ihe niile di gi gburugburu, ma o dibeghi mbibi rutere gi aka.
- Ahuhu diri gi, onye nrafu,
onye na-enwebeghi ndi rafuru gi.
- Mgbe i kwusiri ibibi ihe
ka a ga-ebibi gi,
mgbe i kwusikwara nrafu
ka a ga-arafu gi.
- 2 Biko, ONYENWE ANYI, nwee obi ebere n'ebe anyi no,
n'ihi na o bu gi ka anyi na-ele anya.
- Buru anyi ike n'utu ubochi niile,
burukwara anyi onye nzoputa mgbe niile anyi no na mkpa.
- 3 Ndi iro na-agma oso mgbe ha nuru olu gi.
Mgbe i guzoro oto, mba niile na-agbalaga.
- 4 Dika igurube si atachapu ihe di n'ubi,
otu a ka a ga-esi kwakoro ihe niile unu nwere n'agma, unu mba di iche iche.
- 5 ONYENWE ANYI di elu, n'ihi na o bi n'ebe di elu.
O ga-eji ikpe ya ziri ezi, na ezi omume mejuputa Zayon.
- 6 O ga-abu ntuala guzosiri ike nke oge unu niile,
uloaku di ukwu nke nzoputa, na amamihe na ihe omuma;
egwu ONYENWE ANYI bu igodo nke aku a.
- 7 Lee ndi ha di ike ka ha na-eti mkpu akwa n'okporozo niile;
ndi na-anochite anya ha, ndi bjara ikwu otu udo ga-esi diri na-akwa akwa.
- 8 O dikwaghi onye a na-ahu anya n'okporozo obula.
E meela ka ogbugba ndu niile ghara idikwa ire.
A na-eleli ndi e sitere n'akaebe ha
mee ka ogbugba ndu ahụ guzosie ike.
O dikwaghi onye a na-asopuru.
- 9 Ala ahụ niile na-eru uju. O togbokwara n'efu.
Oke ohia Lebanon akponwula buru ihe ihere.
Sharon aghokwaala ozara;

osisi dī na Bashan na n'elu ugwu Kamel na-agbūchakwa akwūkwo ha.

10 Ma ONYENWE ANYI na-asi, "Ugbu a, m ga-ebili."

"Ugbu a, ka a ga-eme ka m dī elu;*
ugbu a, ka a ga-ebuli m elu.

11 Unu na-atụ ime ahīhīa kporo nkụ,
unu na-amụputa ahīhīa,
nkuume unu na-ekuputa bụ oku ga-erepīa unu.

12 Ndị gī ga-ere oku, dīka osisi ogwu e gbuturu egbutu tūnye n'okū;
ha ga-ere oku dīka avvūvū nkwu."

13 Geenu ntī nūru ihe m mere, unu mba niile dī n'ebe dī anya!
Unu ndī nō nso, kwerenu n'ezie na m siri ike!

14 Ndī mmehie na ndī ajo omume nō na Zayon na-ama jijiji n'egwu,
ha na-akwa akwa na-asi,
"Onye n'ime anyi puru ibi n'ebe a, n'etiti onye a bụ oku na-erepīa erepīa,
oku nke na-ere ruo mgbe ebighi ebi?"

15 Ndī na-ejegharī n'ezi omume
na-ekwu ihe ziri ezi,
ndī na-ajū uru sitere n'uzo n'ezighi ezi,
ndī na-ewezuga aka ha site na inata ngarī dī iche iche,
ndī na-emechi ntī megide izu ikwafu obara,
na-amuchi anya ha abuo ka ha ghara itughari uche n'ihe ojoo.

16 Ha bụ ndī ahū ga-ebi n'ebe dī elu,
ndī ebe mgbaba ha ga-abū ebe e wusiri ike nke ugwu.

A ga-enye ha nri,
mmiri a gaghi akokwa ha.

17 Anya unu ga-ahū eze n'ebube ya;
unu ga-ahukwa alaeze ya nke nsotu oke ya dī n'ebe dī anya.

18 N'ime echiche obi unu, unu ga na-atule ihe oke egwu nke oge ndi ahū
gara aga.

"Olee ebe onyeisi ochichi ahū nō ugbu a?
Ebee ka onye na-anakota utu ahū nō?
Ebeekwa ka onyeisi ahū nke ulo elu nche niile dī n'aka ya nō?"

19 N'oge ahū, unu agaghi ahukwa ndi nganga ahū ozo,
bū ndi ahū na-asu asusu nke unu na-amaghi,
nke unu na-adighi aghotakwa.

20 Lekwasinu Zayon anya, obodo anyi na-anō eme mmemme anyi niile;
anya unu ga-ahukwa Jerusalem,
ulo obibi dī juu, ulo ikwu nke a na-apughi ibupu ebupu;
apughikwa iholite ntu jidere ya,
maobu dobie nke obula n'ime udō ji ya.

21 Ebe ahū ka ONYENWE ANYI ga-aburu anyi Onye dī ike.
O ga-adikwara anyi ka osimiri na iyi dī obosara.

O dighi ugbo amara
maobu ugbo ukwu ga-abia na mmiri ahū.

22 N'ihī na ONYENWE ANYI bụ onye ikpe anyi.
ONYENWE ANYI bụ onye na-enye anyi iwu.

* 33:10 33:10 Mgbe a ga-asopuru m

ONYENWE ANYI bu eze anyi,
o bu ya na-azoputa anyi.

23 A tosaala udo niile:

Ha adighi ejidesikwa okoloto gi ike,
a gbasaghikwa akwa igbochi ifufe.

Mgbe ahụ, a ga-ekesa uba ihe a kwatara n'agha
o buladi ndi ngwuro ga-ebute ihe nkwa n'agha.

24 O dikwaghi onye bi na Zayon ga-asi, "Ahụ esighi m ike,"†
n'ihu na a ga-agbaghara ndi bi n'ime ya mmehie ha niile.

34

Ahuhu diri mba niile

1 Biani nso, unu ndi mba niile, naa nti.
Geenu nti, unu mba niile nke uwa.

Ka uwa na ihe niile di n'ime ya,
na ihe niile na-esi n'ime ya aputa nuru.

2 N'ihu na ONYENWE ANYI na-eweso mba niile nke uwa iwe,
iwe ya di oku megide ndi agha ha niile.

O ga-ala ha n'iyi kpankpan,
nyefee ha n'aka ndi ga-egbu ha.

3 Ndi ha e gburu egbu ka a ga-atupu.
Ozu ha ga-esikwa isi.
Ugwu niile ga-eputa n'obara ha.

4 N'oge ahụ, kpakpando niile nke eluigwe ga-agbaze,
a ga-apiakotakwa mbara eluigwe dika akwukwo,
kpakpando niile ga-ada
dika ahija osisi vainj kporo nku,
dika mkporu osisi fiig chakporo achakpo.

5 N'ihu na mma agha m aruchaala oru ya n'eluigwe,
lezie anya ihe gaje ime, o ga-adakwasị Edom,
ndi m mara ikpe mbibi.

6 Mma agha ONYENWE ANYI juputara n'obara,
abuba kpuchikwara ya,
obara umu aturu na mkpi
na abuba sitere n'akuru ebule
n'ihu na ONYENWE ANYI nwere ichu aja na Bozra.
O nwekwara oke ogbugbu ga-adi n'ala Edom.

7 Oke ehi ohia ga-esokwa ha daa,
ha na oke ehi ukwu na oke ehi nta.

Ala ga-eputa n'obara ha.
Uzuzu nke obodo ahụ ga-amikoro obara ha.

8 N'ihu na ONYENWE ANYI nwere ubochi ahụ bu ubochi ibo obo.
O bu afo ikwughachi Edom ihe ha mere Zayon.

9 Isi iyi ndi Edom niile ga-agbanwe gbajie ojii,
uzuzu di n'ala ga na-ere oku dika solfo (ntu oku),
ala ahụ niile ga-enwuru oku di ka unyi ojii.

10 O gaghi anyu anyu n'abali maobu n'ehihie;
anwuru oku ya ga na-ala n'elu ruo ebighi ebi.

† 33:24 33:24 Ana m arja orja

Ala ahụ ga-atogborọ n'efu site n'ogbo ruo n'ogbo;
 ọ dighi onye ga-esitekwa n'ebe ahụ gafee ọzọ.

¹¹ Ikwighikwighi nke ọzara na okwolo ga-enweta ya,
 ikwighikwighi ukwu na ugoloma ga-akpa akwụ ha birikwa n'ebe ahụ.
 Chineke ga-eseti n'elu Edom,
 eriri otutu nke ogbaaghara,
 na ihe itu mgbidi nke e tikporo etikpo, togborọ n'efu.

¹² Ndi ya a na-asopuru agaghị ahukwa ihe obula n'ebe ahụ nke ha ga-akpo
 alaeze.

Otu a kwa, umu ndi eze ya niile agaghị adikwa.

¹³ Ogwu ga-etochi ulo ukwu ya niile;
 ebe ya niile e wusiri ike ga-aghọ ahija ogwu,
 ọ ga-abukwa ulo nkita ohia
 na nke ikwighikwighi.

¹⁴ Anu ohia niile nke ọzara ga-ezute nkita ohia n'ebe ahụ.
 Umu mkpi ohia ga-awaghari n'ebe ahụ na-ebeku ibe ha akwa.
 N'ebe ahụ ka umu anu ohia na-akpaghari n'abalị ga-ezo onwe ha,
 chotakwara onwe ha onodu ebe izuike.

¹⁵ Ikwighikwighi ga-akpa akwụ ya n'ebe ahụ.
 Ọ ga-anokwa n'ebe ahụ yie akwa, zuo umu ya,
 lekotaa ha site n'iji nku ya kpuchie ha.

Ebe ahụ kwa ka ndagbu ga-ezukokwa,
 nke obula na ibe ya.

¹⁶ Nyochaa akwukwo nso ka i guo ihe ONYENWE ANYI gaje ime:

Ọ dighi anu ohia obula ga-efu.

Ọ dighi nke obula ga-anọ n'ebe ahụ hapu ikpo ibe ya,
 n'ihi na onu ya enyela iwu a.

Mmuo ya ga-achikotakwa ha.

¹⁷ Ọ bu ya onwe ya ga-ekewa ala ahụ,
 jiri ihe otutu n'aka keere ha oke ahụ.

Ha ga-enweta ya ruo mgbe ebighi ebi,
 nwekwa ebe obibi n'ebe ahụ site n'ogbo ruo n'ogbo.

35

Onu ndi a gbaputara

¹ N'ubochi ahụ, ọzara na ala kporo nku ga-enwe obi uto;
 okoko osisi mara mma ga-awaputakwa n'ozara.

Dika rozu, ² ọ ga-agbawa ifuru juputa;
 ọ ga-anuri onu nke ukwu, tiekwa mkpu onu.

A ga-enye ya nsopuru nke ugwu Lebanon,
 nyekwa ya ima mma nke ala ubi Sharon na Kamel.

Ha ga-ahụ ebube ONYENWE ANYI n'ebe ahụ,
 ha ga-ahukwa idi ukwu* nke Chineke anyi.

³ Meenu ka aka ndi ahụ kudara akuda dikwa ike,
 gbaakwanu ukwu ndi ahụ na-aso ngongo ume.

⁴ Gwanu ndi ahụ na-atu egwu si ha,
 "Dirinu ike, unu atula egwu,
 n'ihi na Chineke unu na-abia.
 Ọ ga-abia ibotara unu obo,
 ikwughachi ndi iro unu ihe ruuru ha.

* 35:2 35:2 Maobu, ima mma

Ọ ga-abịa ịzọpụta unu.”

- ⁵ Mgbe ọ bbara, ọ ga-emegehe anya ndị kpuru isi, meekwa ka ndị ntị chiri nụ ihe.
- ⁶ Ọ ga-eme ka onye ngwuro wulie elu dika ele, meekwa ka ndị na-adighị ekwu okwu tie mkpu ọñu. Mmiri ga-agbawaputa sọọ n'ọzara, mmiri iyi ga-ejuputakwa n'ala kporo nkụ.
- ⁷ Elu ala ahụ na-ere ọkụ n'ụkwụ ga-aghọ ọdọ mmiri. Ala ahụ nke mmiri korọ ga-aghọ isi iyi nke mmiri ga-ejuputa. Ebe ahụ nkita ọhia naara ebi ga-aghọ ala mmiri mmiri; ahịhia, na ahịhia riidi, na ahịhia papịros, ga-epuputa n'ime ya.
- ⁸ Okporoụzọ ga-adikwa n'ebe ahụ, nke a ga-akpọ, Okporoụzọ Idị Nso, Ọ ga-adiri naanị ndị ahụ na-agbaso Ụzọ ahụ. Ndi na-adighi ọcha agaghị eje ije n'elu ya, ndi nzuzu ajo omume† agaghị ejeghari n'elu ya.
- ⁹ Ọdum agaghị anọ nso ụzọ ahụ. Ọ dikwaghị anụ ọhia na-egbu mmadu ga-aga n'elu ya. E, agaghị ahụ anụ di otu a n'ebe ahụ. Kama, ọ bu naanị ndi a gbaputara ga-eje ije na ya. ¹⁰ Ma ndi ahụ ONYENWE ANYI gbaputara ga-alotakwa. Ha ga-eji abụ bata na Zayon; ọñu na-adigide ga-adikwasị n'isi ha. Oke ọñu na obi uto ga-ejuputa n'obi ha. Iru ụjụ na isụ ude‡ ga-efelaga.

36

Senakerib ebuso Jerusalem agha

¹ N'afọ nke iri na anọ nke ọchịchị eze Hezekaya, Senakerib, bu eze Asirja, busoro obodo Juda niile e wusiri ike agha, meriekwa ha. ² Mgbe ahụ, eze Asirja sitere na Lakish zipu ọchiagha ya, ya na usu ndi agha ijekwuru Hezekaya na Jerusalem. Mgbe ọchiagha ahụ kwusiri n'uzo mmiri nke ọdọ mmiri di Elu, n'uzo jere n'ebe ọhia Ọsụ akwa. ³ Eliakim, nwa Hilcaya, onye nlekota ụlọeze, na Shebna, bu ode akwukwo eze, na Joa nwa Asaf, onye ndeko akuko ihe mere, puru jekwuru ya.

⁴ Ọchiagha ahụ siri ha, “Gwanu Hezekaya:

“Otu a ka eze ukwu ahụ, bu eze Asirja, na-ekwu, Ọ bu na ginị ka ntukwasị obi gi dabere? ⁵ I na-ekwu na i nwere ndumodu na ike ibu agha, maobu naanị egbe ọñu ka i na-agba. Ọ bu onye ka i na-atukwasị obi, mere i ji enupu isi n'okpuru m? ⁶ Lee, amatara m na i na-atukwasị obi n'Ijpt, mkpanaka achara ahụ gbajiri agbaji, nke na-aduwa aka onye obula na-adabere na ya. Otu a ka Fero, eze Ijpt di nye ndi niile na-atukwasị ya obi. ⁷ Ma ọ buru na unu asị m, “Anyi na-atukwasị ONYENWE ANYI bu Chineke anyi obi.” Ọ bughị ya ka Hezekaya wezugara ebe ya niile di elu na ebe ichu aja ya niile, na-asị Juda na Jerusalem, “Unu aghaghị ikpo isiala n'ebe ichu aja a?”

⁸ “Ma ugbu a, bja kwee nna m ukwu, bu eze Asirja nkwa. Aga m enye gi puku inyinya abuo ma ọ buru na i nwere ike ichota ndi ga-agba

ha. ⁹ I ga-esi kwa aṅaa jū otu onyeisi nke dīkarīshīrī nta n'ime ndīisi ọrụ onyenwe m, na-agbanyeghikwa na i na-atukwasī obi n'Ijīpt maka inweta ụgbọ agha na ndi na-agba inyinya? ¹⁰ Tinyere nke a, abjara m ibuso ala a agha na ibibi ya ma ọ bughī nkwapo ONYENWE ANYI? ONYENWE ANYI ya onwe ya gwara m ka m bilie megide obodo a, lakwaa ya n'iyi."

¹¹ Mgbe ahū Eliakīm, Shebna na Joa sīrī ọchīagha ahū, "Biko, gwa ndi ohu gi okwu n'asūshū Aramaik,* ebe ọ bu na anyi na-aghota ya. Agwala anyi okwu n'asūshū Hibru, ebe ndi nọ n'elu mgbidi ga-anu."

¹² Ma ọchīagha ahū zagħachiri, "Ọ bu n'ihī naanī nna unu ukwu na nye unu onwe unu ka nna m ukwu ji zite m, ka m kwuo ihe ndi a? Ọ bughī n'ihī ndi mmadū ahū na-anọdū n'elu mgbidi, ndi, dika unu, ha ga-eso rie nsī ha nyurū, nūokwa mamiri ha nyurū?"

¹³ Mgbe ahū, ọchīagha ahū guzoro were oke olu kwuo n'asūshū Hibru, sī, "Nurunū okwu niile nke eze ukwu ahū, bu eze Asīrīa. ¹⁴ Nke a bu ihe eze sīrī, Unu ekwela ka Hezekaya duhie unu. Ọ pughī izoputa unu. ¹⁵ Unu ekwela ka Hezekaya mee ka unu tukwasī ONYENWE ANYI obi, mgbe ọ na-asī, 'N'ezie, ONYENWE ANYI aghaghī inaputa anyi. A gaghī enyefe obodo a n'aka eze Asīrīa.'

¹⁶ "Unu aṅkwala Hezekaya ntī. Ihe a ka eze Asīrīa kwuru: Pukwutenu m, bjanū ka mū na unu mee udo. Mgbe ahū, onye ọbula n'ime unu ga-eri mkpurū si n'ubi vaijī ya na nke si n'osisi fiig ya, nūokwa mmiri nke si n'ihe icheta mmiri ya: ¹⁷ ruo mgbe m ga-abīa duru unu gaa n'ala dika nke unu, bu ala mkpurū ọka na nke mmanya ọhurū, ala achīcha na ubi vaijī juputara n'ime ya.

¹⁸ "Unu ekwela ka Hezekaya rafuo unu mgbe ọ na-asī, 'ONYENWE ANYI ga-anaputa anyi.' O nweela chi niile nke ndi mba ozo, nke naputarala ala ha site n'aka eze Asīrīa. ¹⁹ Olee ebe ka chi ndi Hamat na Apad nọ? Olee ebe ka chi ndi Sefavaim nọkwa? Ha anaputala Sameria site n'aka m? ²⁰ Olee chi n'ime chi mba ndi a niile, bu ndi zoputarala ala ha site n'aka m? Unu si aṅaa chee na ONYENWE ANYI purū izoputa Jerusalem site n'aka m?"

²¹ Ma ndi ahū niile gbara nkīti, ha ekwughī ihe ọbula, n'ihī na eze nyere ha iwu sī, "Unu azaghachila ya."

²² Mgbe Eliakīm nwa Hilkaya, onyeisi ọchīchī, na Shebna ode akwukwo eze, na Joa nwa Asaf, ode akwukwo akuko eze lagħachikwuuru Hezekaya, ha dōwara uwe ha mgbe ha na-aga igosi ya ida mba nke obi ha. Ha gwakwara ya ihe niile onyeisi agha ndi Asīrīa kwuru.

37

Amūma banyere mgbaputa a gbaputara Jerusalem

¹ Mgbe eze Hezekaya nurū nke a, ọ dōwara uwe ya, yikwasī akwa mkpe, baa n'ime ụlōnso ukwu ONYENWE ANYI. ² O zipurū Eliakīm, onye nlekota ụlōeze, Shebna ode akwukwo na ndi okenye n'etiti ndi nchūaja, bu ndi yikwa akwa mkpe, ka ha jekwuuru Aizaya onye amūma, nwa Emoz. ³ Ha sīrī ya, "Otu a ka Hezekaya sīrī, Ụbōchī taa bu ụbōchī ahūhū, iba mba na nke ihe ihere. Ụbōchī jōgburu onwe ya dika ụbōchī nwanyi nọ n'oke ihe mgbu nke imū nwa ma ike adīkwaghī o ji amuputa nwa ya. ⁴ Ma eleghī anya ONYENWE ANYI Chineke gi, ga-anū okwu ahū nke Rabashaka,

* **36:11** 36:11 Asūshū Aramaik nke ndi Siria, bu asūshū mba na mba ji emekorita ihe n'oge ahū, ma ọ mesīrī ghoo asūshū ndi Juu, site na senchuri nke ise tupu a mụọ Kraīst.

bụ ọchịagha, onye nna ya ukwu bụ eze Asirja, zitere ikwa Chineke dị ndụ emo. Eleghi anya ONYENWE ANYI Chineke gi ga-abara ya mba n'ihu okwu ndi a niile o kwuru, bụ ndi o nuru. Ya mere, kpeere anyi ekpere, anyi bụ ndi foduru ndu."

⁵ Mgbe ndi oru eze Hezekaya bjakwutere Aizaya, ⁶ o siri ha, "Otu a ka unu ga-asị nna unu ukwu, 'Ihe a ka ONYENWE ANYI kwuru: Atula egwu n'ihu okwu niile nke i nuru, bụ nke ndi na-ejere eze Asirja ozi ji kwuluo m. ⁷ Gee nti, mgbe o nuru akuko di ahaa, aga m eme ka o choo ilaghachi n'obodo nke aka ya. N'ebe ahụ ka m ga-emekwa ka e jiri mma agha gbuo ya.'"

⁸ Mgbe ọchịagha ahụ nuru na eze Asirja e sitela n'obodo Lakish pua, o laghachiri hụ na eze Asirja na-ebuso obodo Libna agha.

⁹ N'oge ahụ, Senakerib natara ozi na Tiahaka, eze Kush, na-aputa ibia ibuso ya agha. Mgbe o nuru nke a, o zipuru ndi ozi ka ha ga zie Hezekaya ozi, si, ¹⁰ "Gwanu Hezekaya, eze Juda: Ekwela ka Chineke onye i natukwasị obi duhie gi, mgbe o na-asị, 'Agaghị enyefe Jerusalem n'aka eze Asirja.' ¹¹ N'ezie a, i nula ihe ndi eze Asirja mere obodo niile ha busoro agha, otu ha si bibie ha kpamkpam. Ma a ga-anaputakwa gi onwe gi? ¹² Chi niile nke mba niile, ndi ahụ nna nna m ha lara n'iyi, ha naputara ha, bụ chi ndi Gozan, Haran, Rezef na nke ndi Eden ndi no na Tel Asa? ¹³ Olee ebe eze ndi Hamat maobu eze ndi Apad no? Olee ebe eze obodo Lair, Sefavaim, Hena na Iva nokwa?"

Ekpere Hezekaya

¹⁴ Mgbe Hezekaya natara akwukwo ozi a site n'aka ndi ozi ahụ, guo ya, o weere ya gaa n'ime ulonso ONYENWE ANYI, gbasaa ya n'ihu ONYENWE ANYI. ¹⁵ Hezekaya kpere ekpere nye ONYENWE ANYI, si: ¹⁶ "O, ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, Chineke nke Izrel, onye ocheeze ya di n'etiti ndi cherubim, naani gi bu Chineke na-achi alaeze niile nke uwa. O bukwa naani gi kere eluigwe na uwa. ¹⁷ To o nti gi n'ala, o ONYENWE ANYI ma nuru; meghee anya gi abuo ONYENWE ANYI, ka ihu; gee nti nukwa okwu niile ndi ahụ Senakerib zitere, nke o ji ekwulu Chineke di ndu.

¹⁸ "N'eziokwu, ONYENWE ANYI, ndi eze Asirja alala ndi a niile na ala ha n'iyi, mee ka ha togboro n'efu, ¹⁹ ha atunyekwala chi ha niile n'ime oku, repiakwa ha, n'ihu na o bughị chi ka ha bu, kama ha bu naani ihe a kpuru akpu, nke mmadu ji osisi na nkume pja. ²⁰ Ma ugbu a, ONYENWE ANYI Chineke anyi, biko, zoputa anyi site n'aka ya, ka alaeze niile nke uwa mata na naani gi ONYENWE ANYI bu Chineke, na o dikwaghị chi ozo ma o bughị gi."

Odida Senakerib

²¹ Mgbe ahụ, Aizaya nwa Emoz, zigaara Hezekaya ozi, si, "Otu a ka ONYENWE ANYI, Chineke Izrel, siri, N'ihu ekpere gi niile nye m banyere Senakerib, eze Asirja, ²² nke a bu okwu ONYENWE ANYI kwuru megide ya. "Nwaagbogho na-amaghị nwoke, bu ada Zayon,

na-eleli gi anya, jirikwa gi na-eme ihe ochi,
Nwaada Jerusalem

na-efufekwa isi ya mgbe i na-agbapu oso.

²³ Onye ka i kpariri ma kwulukwaa?

O bu onye ka i sitere na nganga gi
welielu okwu gi na anya gi elu megide?

O bu megide onye Nso nke Izrel?

²⁴ I sitere n'aka ndi ozi gi

kparia Onyenwe anyi, kwuluo ya,
 i sikwara,
 'Eji m otutu ugboala m
 rigoruo ebe di elu nke n'elu ugwu niile,
 n'ebe kachasi elu nke ugwu Lebanon.
 Egbudasiala m osisi sida ya niile toro ogologo,
 na osisi junipa ya niile kachasi mma.
 Ejeruola m na nsotu ya kachasi n'idi elu,
 bu ebe kachasi maa mma n'oke ohia ya niile.
 25 Egwuola m otutu olulu mmiri n'ala ndi mba ozo,
 nukwa mmiri di n'ebe ahụ.
 O bu obu ukwu m ka m ji mee
 ka isi iyi niile di n'Ijpt takpoo.'

26 "O bu na i nubeghi?
 Na mgbe ochie ka m kpebiri ya.
 N'ubochi ndi ahụ gara aga ka no pia opipia ya,
 ugbu a, emeela m ka o bia na mmezu,
 na i meela ka obodo nke mgbidi gbara gburugburu,
 ghoo mkpokota nkume.
 27 Ndi bi n'ime ha, ndi a napuru ike ha nwere,
 bu ndi dara mba, ndi e tinyekwara n'onodu ihere.
 Ha dika ahijia ndu puru n'ala ubi,
 na ome na-epuputa epuputa,
 nakwa ahijia na-etoputa n'elu ulo
 nke anwu na-achakpo tupu o tolite.

28 "Ma amaara m ebe i no onodu,
 marakwa opupu gi na mbata gi,
 marakwa oke iwe gi megide m.
 29 N'ih i onuma di gi n'obi megide m,
 n'ih i na mkpari gi eruola m nti,
 aga m etinye nko* m n'imi gi,
 werakwa mkpumkpu igwe m kpachie egbugbere onu gi,
 mee ka i laghachi
 site n'uzo ahụ nke i siri bia.

30 "Ma nke a ga-abu ihe iribama† nye gi, Hezekaya.
 "N'afọ a, unu ga-eri ihe na-epu n'onwe ya,
 n'afọ nke abuo unu ga-eri ihe si na nke ahụ puputa.
 Ma n'afọ nke ato ghaanụ mkpuru ubi, weenu ihe ubi,
 kuọ vaji n'ubi vaji, riekwanu mkpuru ha.

31 Ozokwa, ndi foduru n'alaeze Juda
 ga-agba mgborogwu n'okpuru ala, mikwaa mkpuru n'elu.

32 N'ih i na o bu site na Jerusalem ka ndi foduru ga-esi puta,
 otu ndi foduru ndu‡ ga-esitekwa n'ugwu Zayon puta.
 O bu site n'inu oku n'obi nke ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile,
 ga-emezu nke a.

33 "Ya mere, nke a bu ihe ONYENWE ANYI kwuru banyere eze Asirja.
 "O gaghi azobata ukwu ya n'ime obodo a

* 37:29 37:29 O buru na ndi agha Asirja e merie obodo n'agha, ha na-eji nko tnye n'imi ndi ha dotara n'agha, jirikwa eriri igwe tnye n'onu ha. † 37:30 37:30 Ya bu, akara ‡ 37:32 37:32 Gbapuru a gbapu maka ujo

maoḅu gbaa o ɓuladi otu àkụ n'ebe a.
 O gaghi eji ota jegharĩa n'onu ụzọ ama ya,
 maoḅu wuo mgbidi nnoḅhibido megide ya.

34 Ụzọ o si ɓia ka o ga-esi laghachi;
 o gaghi abanye n'obodo a.”

Otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri ya.

35 “Aga m echebe obodo a, zoputakwa ya n'ihhi aha m,
 na n'ihhi Devid, bu ohu m.”

36 Mmuo ozi ONYENWE ANYI puru gaa tigbuo otu puku nari na puku iri
 asato na ise n'ulo ikwu ndi Asirja. Mgbe ndi mmadu tetara n'isi ututu,
 lee, ozu ka ha juputara ebe niile. 37 Ya mere, Senakerib, eze Asirja, biliri
 ije, laghachi n'ala ya. O laghachiri biri n'obodo Ninive.

38 Otu ubochi, mgbe o no na-akpo isiala n'ulo chi ya a na-akpo Nisrok,
 umu ya ndi ikom aha ha bu Adramelek na Shareza were mma agha gbuo
 ya. Ha gbapuru oso gbagaa n'ala Ararat. Isahadon, bu nwa ya nwoke ghoro
 eze n'onodu ya.

38

Orja Hezekaya rjara

1 N'oge ahụ, Hezekaya rjara orja ruo na o gaara anwu. Aizaya onye
 amuma, nwa Emoz, biakwutere ya, si ya, “Otu a ka ONYENWE ANYI siri:
 Dozie ezinaulo gi, n'ihhi na i ga-anwu. I gaghi esite n'ute orja a bilie.”

2 Hezekaya tughariri chee ihu ya n'aja ulo kpee ekpere nye ONYENWE
 ANYI si, 3 “Chetakwa, ONYENWE ANYI, otu m si jegharĩa n'ihu gi n'ikwesi
 ntukwasị obi, jiri obi m niile fee gi ofufe, ma meekwa ihe di mma n'anya
 gi.” Hezekaya bekwara akwa nke ukwu.

4 Mgbe ahụ, okwu nke ONYENWE ANYI rutere Aizaya, 5 “Gaa, gwa
 Hezekaya, si ‘Otu a ka ONYENWE ANYI, bu Chineke nna gi Devid kwuru,
 anula m ekpere gi, ahukwala m anya mmiri akwa gi. Aga m atukwasị afọ
 iri na ise n'ubochi ndu gi. 6 Aga m anaputakwa gi na obodo a site n'aka
 eze Asirja. Aga m echebe obodo a.

7 “Nke a bu ihe iribama site n'aka ONYENWE ANYI nye gi, na ONYENWE
 ANYI ga-emezu ihe a nke o kwere na nkwa. 8 Aga m eme ka anyanwu laa
 azu nzo ukwu iri n'ihhi nrigo ulo elu Ehaz.’” Ya mere, anyanwu laghachiri
 azu nzo ukwu iri.

9 Ederede Hezekaya eze Juda, mgbe orjachara orja, nwee ahụ ike:

10 Asiri m, “O bu n'oge m bu okorobia
 ka m ga-agabiga n'onu ụzọ nke onwu,
 buru onye anapuru oge ndu m nke foduru afodu?”

11 Asiri m, “O dikwaghị mgbe m ga-ahụ ONYENWE ANYI ozo
 n'ala ndi di ndu,

m gaghi elegidekwa mmadu ibe m anya ozo,
 maobu bie n'etiti ndi bi n'ime uwa a.

12 Esila n'onodu ya bupu ulo m
 dika ulo ikwu nke onye ozuzu aturu.

Apiakotala m ndu m dika okpa akwa si apiakota akwa
 o bipula ndu site nkwe-akwa,
 ehiehi na n'abali, i mere ka ndu m gwusia.

13 Enwere m ntachiobi chere chi obubo.
 Ma dika odum ka o na-agbaji okpukpu m niile.
 Ehiehi na n'abali ka i na-eme ka ndu m gwusia.

14 Dịka eleke maobu ugbara ka m na-ebe akwa.
 Ana m asu ude dika nduru na-eru uju.
 Ike gwuru anya m n'ihu ile anya n'eluigwe.
 Anọ m n'onodu mkpagbu, Onyenwe anyi, bia nyere m aka."

15 Ma gini ka m ga-ekwu?
 Ya onwe ya gwara m si na o bu ya mere nke a.
 M ga-eji obi umeala gagharja ubochi ndu m niile
 n'ihu ihe mwute nke obi m.
 16 Onyenwe anyi, o bu n'ihu ihe ndi a ka mmadu ji adi ndu.
 Mmuo m na-adikwa ndu n'ime ha.
 I nyeghachila m ahụ ike,
 mee ka m di ndu.
 17 N'ezie, o bu n'ihu odimma m,
 ka m ji taa ahuhu nke ihe mgbu di otu a.
 N'ihunanya gi ka i zoputara m
 site n'olulu nke ila n'iyi.
 I werela mmehie m niile
 wefee n'azu gi.
 18 N'ihu n'ala mmuo agaghi eto gi,
 onwu agakwaghi abuku gi abu otuto.
 Ndi na-arida n'olulu
 agaghi ele anya ikwesi ntukwasị obi gi.
 19 O bu ndi di ndu, e, naani ndi di ndu ga-eto gi otuto,
 di ka m na-eme taa.
 O bu otu ogbo na-eme ka ogbo na-eso ha
 mata ihe banyere ikwesi ntukwasị obi gi.

20 ONYENWE ANYI ga-azoputa m,
 anyi ga-abu abu kpoo ubo akwara
 n'ubochi niile nke ndu anyi,
 n'ime ulonso ukwu ONYENWE ANYI.
 21 Aizaya ekwuolarị si, "Kwadoonu mmanu fiig di oku tee ya n'elu etuto
 ahụ, ahụ ga-adikwa ya mma."
 22 Hezekaya juru si, "Gini ga-abu ihe iribama na m ga-aga n'ulonso
 ukwu ONYENWE ANYI?"

39

Ndi ozi si Babilon bia

1 N'oge ahụ, Merodak-Baladan, nwa Baladan, bu eze Babilon zigaara Hezekaya akwukwo ozi ekele na onyinye, n'ihu na o nuru na Hezekaya rịara orja ma nwe ahụ ike. ² Hezekaya nabatara ndi ozi ahụ nke oma gosi ha ihe ndi di n'uloaku ya, olaocha, na olaedo, uda di iche iche na-esi isi uto, ezigbo mmanu oliv, ulo niile ebe ngwa agha ya niile di, na ihe niile bu aku o nwere. O dighi ihe di n'uloeze ya maobu n'alaeze ya niile nke o na-egosighi ha.

³ Mgbe ahụ, Aizaya onye amuma jekwuru eze Hezekaya juo ya si, "Gini ka ndi ikom ndi ahụ kwuru? Ebeekwa ka ha si biakwute gi?"
 Hezekaya zara si, "O bu n'ala di anya ka ha si biakwute m, ha si Babilon."

⁴ Onye amuma juru, "Gini ka ha huru n'ulo gi?"
 Hezekaya zara si, "Ihe niile nke di n'ulo m ka ha huru. O dighi ihe niile di n'uloaku m nke m na-egosighi ha."

⁵ Mgbe ahụ, Aizaya siri Hezekaya, “Gee ntị n’uru okwu ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile. ⁶ Lee, oge na-abia mgbe a ga-eburu ihe niile di n’uloeze gi, na ihe niile nke nna nna gi ha debere n’uloaku ruo taa, buru ha bulaa Babilon. O dikwaghi ihe ga-afodu, otu a ka ONYENWE ANYI kwuru. ⁷ A ga-ebupu ufodu n’ime umu gi, ndi bu ahụ na obara gi, ndi a ga-amutara gi, buru ha puo n’ebe di anya, ha ga-abu ndi onozu n’uloeze nke eze Babilon.”

⁸ Hezekaya zaghachiri, “Okwu ONYENWE ANYI nke i kwuru di mma.” N’ihi na o chere n’obi ya si, “Udo na nchekwa ga-adi n’oge ndu m.”

40

Nkasiobi diri ndi Chineke

¹ Kasienu ndi m obi, kasienu ha obi,
ka Chineke gi kwuru.

² Were nwayo gwa Jerusalem okwu,
gwa ya;

na ubochi ojo ya niile agwula,
na a kwuzuola ugwo mmehie ya niile,
na o sitela n’aka ONYENWE ANYI

nata ugwo oru kari okpuku abuo nke mmehie ya niile.

³ Otu onye na-eti mkpu si,
“Dozienu uzọ nye ONYENWE ANYI
n’ime ozara,

meenụ ka ụzọ atuliri atuli
guzozie kwem n’ime ozara nye Chineke anyi.

⁴ A ga-eme ka ndagwurugwu obula di elu,
ugwu obula na ugwu nta obula ka a ga-emekwa ka o di ala,
ebe niile di mkputamkpu ka a ga-eme ka o guzo kwem,
miekwa ka ebe niile di ndakoro ndakoro diri larii.

⁵ N’ihi na a ga-ekpughepu ebube Onyenwe anyi,
mmadu niile ga-ahukokwa ya n’otu.
N’ihi na onu ONYENWE ANYI ekwuola ya.”

⁶ Olu ahụ siri, “Tie mkpu!”
Ma ajuru m si, “Gini ka m ga-eti?”

“Mmadu niile di ka ahijia,
ikwesi ntukwasị obi ha niile dikwa ka okoko osisi ohia.

⁷ Ahijia na-akponwu, okoko osisi na-achanwu,*
n’ihi n’okuku ume nke ONYENWE ANYI na-ekukwasị ya.
N’ezie, ahijia ka ndi mmadu bu.

⁸ E, ahijia na-akponwu, okoko na-achanwukwa,
ma okwu Chineke anyi na-eguzogide ruo mgbe ebighi ebi.”

⁹ Gi onye na-eweta ozioma nye Zayon,
rigoro n’elu ugwu;
gi onye na-eweta ozioma nye Jerusalem,
welie olu gi elu tisie mkpu ike;
e, tisie mkpu ike, atula egwu.
Gwa obodo niile nke Juda okwu si ha:

* 40:7 40:7 Otu a ka o diri mmadu.

“Chineke unu na-abịa.”

¹⁰ Lee, Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI na-abia n'ike, ike aka ya ka o ji achi.

Lee, ugwo oru ya di ya n'aka, o na-abia ikwughachi ugwo.

¹¹ O ga-azu igwe aturu ya dika onye ozuzu aturu. O na-achikota umu aturu.

N'aka ya abuo ka o ga-ekuru umu aturu n'obi ya. O ga-eji nwayoo duo ndi na-enye umu ara.

¹² Onye jirila obu aka ya tuo mmiri di n'oke osimiri?

Maobu onye jiri ntu-aka ya tuo mbara eluigwe?

Onye ka o bu jirila nkata kute uzuzu?

Maobu jiri ihe otutu tuo ugwu ukwu?

Onye kwa ji ihe otutu tuo ugwu nta?

¹³ Onye nwere ike ighota Mmuo nke ONYENWE ANYI, maobu dika onye ndumodu Onyenwe anyi na-ezi ya ihe?

¹⁴ O bu onye ka ONYENWE ANYI gawuru gbaa izu ka o kowaara ya ihe, o bu onye ziri ya uzọ bu nke di mma?

Onye bu onye ahụ kuziri ya ihe omuma, maobu gosi ya uzọ nke nghota?

¹⁵ N'ezie, mba niile di iche iche dika otu ntuputa mmiri tanyere n'ime efere;

a na-aganye ha dika uzuzu di n'elu ihe otutu e ji atu ihe;

o na-atu ala ndi ahụ mmiri gbara gburugburu dika a ga-asị na ha bu uzuzu oma na-adighi aro.

¹⁶ Osis niile di na Lebanon ezughi iji kwanye oku e ji a churu Chineke anyi aja.

Otu a kwa, anumanu niile di n'ohia Lebanon niile erughi iji churo Chineke anyi aja.

¹⁷ O nweghi ihe obula mba niile di n'owa bu n'ihu ya;

o na-agu ha ka ihe na-abaghi uru,

dika ihe na-erughi ihe efu.

¹⁸ Onye kwanu ka unu ga-eji tanyere Chineke?

Olee udi oyiyi unu ga-eji kwaa ihe o yiri?

¹⁹ Ma gbasara arusi apiri api, nke onye na-akwa nka ola turu, nke onye okpu uzu olaedo na-eji olaedo techie ya,

o bukwa ya ka o na-akpuru olaocha.

²⁰ Ma onye ogbenye na-enweghi ichu aja di otu a na-ahoro osisi nke na-agaghi ere ure.

O na-akpotara onwe ya onye maara akwa nka osisi nke oma, onye ga-apitara ya oyiyi arusi nke na-agaghi ada ada.

²¹ O bu na unu amaghi?

O ga-abu na unu anubeghi ya?

O putara na a kobereghị unu ya site na mmalite?

O bu na unu aghotabeghi site na mgbe a toro ntola uwa?

²² Na Chineke no n'elu ocheeze ya nke gbara uwa gburugburu.

Ndi no n'owa dikwa ka umu ukpana.

O bu ya tusara eluigwe dika akwa, were ya mere ebe obibi ya.

- 23 Ọ na-eweda ndi ukwu niile nke ụwa,
mee ha ka ha ghọọ ihe efu.
- 24 Mgbe a na-ele ha anya, ha na-adị ka ihe a kuru n'ubi nke na-epute epute.
Mgbe a kuru ha, mgbe ha na-epute,
mgbe ha na-amanye mgborogwu n'ala,
mgbe ahụ kwa ka Onyenwe anyị na-ezite ifufe nke na-akponwu ha,
bufuo ha dika ahijia kporo nku.
- 25 “Olee onye unu ga-eji tunyere m?
Onye kwa ka mụ na ya ha?” Nke a bụ ihe Onye Nso Izrel na-aju.
- 26 Lee anya n'eluigwe;
onye kere kpakpando ndi a niile?
Onye na-edu ha dika onye ozuzu aturu?
Onye na-akpo nke obula aha ya?
Ọ bụ site n'amamihe na ike ya di ukwuu,
ka o ji eme ka ha ghara ikpafu.
- 27 Ọ bụ n'ih ihi gini ka i ji na-asị, gi Jekob?
Ọ bukwa gini mere gi Izrel, i ji na-atamu ntamu na-asị,
“Uzo m bu ihe ezonari i ONYENWE ANYI,
Chineke adighi etinyekwa anya ya n'ihe metutara m?”
- 28 Ọ bụ na i matabeghi?
Ọ ga-abu na i nubeghi ya?
ONYENWE ANYI bu Chineke nke mgbe niile ebighi ebi,
Onye kere nsotu niile nke uwa.
Ọ naghị ada mba; ike adighikwa agwu ya.
O nwekwaghị onye puru imata idi omimi nke nghota ya.
- 29 Ọ na-enye ndi na-ada mba ike,
na-emekwa ka ndi na-enweghi ume nwee ume.
- 30 Ọ buladi umu okorobia na-ada mba, ike na-agwukwa ha.
E, umu okorobia na-aso ngongoro daa,
- 31 ma ndi niile olileanya ha di na ONYENWE ANYI,
ga-agbanwe ike ha, nweta ike oheru.
Ha ga-eji nku felie elu dika ugo.
Ha ga-agba oso, ma ike agaghị agwu ha;
ha ga-aga ije ma ha agaghị ada mba.

41

Onye na-enyere Izrel aka

- 1 Noronu juu n'ihu m, unu mba niile mmiri gbara gburugburu!
Ka mba niile gbanwee ike ha.
Ka ha puta kwuo okwu.
Ka anyi zukotaa n'ebe ikpe ikpe.
- 2 “Onye kpotere onye a sitere n'owuwa anyanwu na-abia,
onye e sitere n'ezi omume kpoọ ya ije ozi?
O weere mba niile nyefee ya n'aka,
meriekwa ndi eze n'ihu ya.
O ji mma agha ya tie ha mee ka ha ghoo uzuzu,
jiri uta ya mee ka ha ghokwa igbugbo oka nke ifufe na-ebuhari.
- 3 Ọ na-achụ ha oso, ma na-agakwa n'ihu na-enweghi mmeru ahụ obula.
E, o na-agbasokwa uzo nke o na-agabeghi mbu.

- 4 Ọ bụ onye ruru ọrụ ọrụ ọrụ ọrụ a mezu kwa ya,
na-akpọ ọgbọ niile site na mmalite?
Ọ bụ mụ onwe m, bụ ONYENWE ANYỊ, onye ọrụ siteri na mbido ihe niile,
onye ga-adigidekwa ruo ọgwugwu ihe niile. Ọ bụ mụ onwe m bụ
onye ahụ.”
- 5 Mba niile bi n’ala mmiri gbara gburugburu ahụla ọrụ m ruru. Ha huru
ya tuọ egwu;
ndi niile bi na nsotu uwa na-amakwa jijiji.
Ha zuktara bia nso.
6 Onye obula n’ime ha na-agba ibe ya ume na-asi,
“Nwee obi ike.”
- 7 Onye okpu uzu ọla na-agba onye okpu uzu ọlaedo ume.
Onye ji mkpirisi igwe eme ka ihe di murumuru,
na-agba onye na-aku osiama ume.
Otu onye na-ekwu banyere nkpukota ya, na-asi, “A kpuziri ya akpuzi.”
Onye nke ozo, na-eji ntu kpogidesie ihe ahụ apiri api ike ka o ghara
ida.
- 8 “Ma gi onwe gi, Izrel, ohu m,
Jekob, onye m hoputara,
gi mkpuru Ebrahim, bu enyi m.
- 9 Esitere m na nsotu niile nke uwa kpoghachi unu,
gwa unu na ohu m ka unu bu,
n’ihi na ahoputala m unu,
agakwaghi m ahapu unu.
- 10 Ya mere, unu atula egwu n’ihi na anonyeere m unu.
Ka obi ghara ilo unu mmiri n’ihi na abụ m Chineke unu.
Aga m eme ka unu diri ike; aga m enyere unu aka;
aga m ejikwa aka nri nke ezi omume m kwagide unu.
- 11 “Lee! A ga-etinye ndi niile iwe ha di oku megide unu n’onodu ihe ihere,
ihere ga-emekwa ha.
Ndi niile na-eguzogide unu ga-aghọ ihe efu,
buru ndi lara n’iyi.
- 12 Unu ga-ele anya ha, choo ha,
ma o dighi onye obula n’ime ha ga-afodu ndu.
Ndi a na-ebuso unu agha
ga-abu naani ihe efu.
- 13 N’ihi na mụ onwe m, bụ ONYENWE ANYỊ Chineke gi,
onye na-ajidesi aka nri gi ike
bụ onye na-asi gi, ‘Atula egwu;
aga m enyere gi aka.’
- 14 Atula egwu, gi idide, bụ Jekob,
unu Izrel di nta, atula egwu,
n’ihi na mụ onwe m ga-enyere gi aka,” otu a ka ONYENWE ANYỊ kwuputara,
Onye mgbaputa gi, bụ Onye nsọ nke Izrel.
- 15 “Lee, aga m eme ka unu ghoọ igwe oheru eji azocha mkpuru oka
nke di nko, nwekwa otutu eze.
Unu ga-azocha ugu niile zopia ha,
meekwa ka ugu nta niile dika igbugbo oka.
- 16 Unu ga-ayoghari, fuchaa ha; ikuku ga-eburu ha bufuo,
oke ikuku ga-ekposasi ha.

Ma unu ga-anūrī ọ̀nụ̀ n'ime ONYENWE ANYỊ̀,
nyaakwa isi n'ime Onye dị nsọ nke Izrel.

17 “Mgbe mmiri ọ̀nụ̀nụ̀ korọ̀ ndị ogbenye na ndị mkpa na-akpa,
mgbe ha na-enweghị ike ịchọta mmiri ọ̀nụ̀nụ̀
mgbe akpīrī na-akpọ̀ ha nkụ̀ n'ihị agụụ̀ mmiri,
mụ onwe m bụ ONYENWE ANYỊ̀ ga-aza ha.

Mụ onwe m, bụ Chineke nke Izrel, agaghị agbakụta ha azụ.

18 Aga m eme ka mmiri site n'ala kpọrọ nkụ nke ugwu niile na-erudatarara ha.

Aga m eme ka isi iyi na-asọputa na ndagwurugwu niile.

Aga m eme ka mmiri juputa n'ozara,
meekwa ka isi iyi mmiri site n'ala kpọrọ nkụ na-asọputa.

19 Aga m akụ n'ozara,
osisi sida, na osisi akashia, na osisi mietul, na osisi oliv.

M ga-eji osisi junipa,

na osisi saipres na osisi fīa, kụkọta ha ọ̀nụ̀ n'ala ahụ tọgbọrọ n'efu,

20 ka ndị mmadụ hụ, matakwa,
tuleekwa uche ma ghotā,
na ọ bụ aka ONYENWE ANYỊ̀ mere nke a,
na ọ bụ Onye nsọ nke Izrel kere ya.

21 “Weputanụ mkpesa unu,”

ka ONYENWE ANYỊ̀ siri,

“Doo okwu unu n'usoro,”

ka Eze nke Jekob na-asikwa.

22 “Ka ha bubata arụsị ndị a, ma gwa anyị,
ihe gaje ime.

Ka ha gwa anyị ihe mere n'oge gara aga, ihe ha putara,
ka anyị nwee ike tulee ha
matakwa ihe ga-abụ ikpeazụ ha.

Maobụ kwuputara anyị ihe ndị ahụ na-abịa,

²³ gwa anyị ihe ọdinihu ji,
ka anyị mara na unu bụ chi.

Meenụ ezi ihe, maobụ ihe ọjọọ,
nke ga-eme ka anya gbagwojuo anyị, ka anyị juputakwa n'egwu.

24 Ma unu dị nta karịa ihe efu.

Orụ unu niile bukwa ihe na-abaghị uru.

Onye hōrōrō unu emeela onwe ya ihe arụ.

25 “Akpọliela m otu onye site n'akukụ ugwu, ọ na-abiakwa.

Otu onye na-asọpuru aha m sikwa n'ọwụwa anyanwụ.

Ọ na-azọpịa ndị ọchịchị niile dika ha bụ urọ,
ọ ga-azọpịa ha dika onye na-akpu ite si azọpịa aja urọ.

26 O kwuru maka nke a site na mmalite, ka anyị nwee ike mara,
maobụ mgbe na o mebeghị, ka anyị nwee ike si, 'The o kwuru ziri ezi?'

O nweghị onye kwuru ihe banyere nke a,
o nweghikwa onye mere ka amata ya,
o nwekwaghị onye si n'ọ̀nụ̀ gị nū okwu ọbula.

27 Abụ m onye mbụ gwara Zayon, 'Lee, n'ebe a ka ha dị!'

Ọ bụ m ziteere Jerusalem onyeozī ozioma.

28 Eleghariri m anya ma o nweghị onye m hụrụ.

O nweghị onye nọ n'etiti chi ha nke nwere ike inye ndumọdụ;

o nweghị onye inye ọsịsa ajuju mgbe m juru ha.

²⁹ Lee, ha niile bu ugha!

Oru ha niile putara ihe efu,

arusi ha niile awuru awu bu naani ifufe na ogbaaghara.

42

Ohu ONYENWE ANYI

¹ "Lee ohu m, onye m na-agba ume,
onye m hoputara, onye ihe ya na-atọ mkpuruobi m uto.

Aga m eme ka Mmuo m diri n'ime ya.

O ga-emekwa ka ikpe ziri ezi rute mba niile aka.

² O gaghi eti mkpu maobu welie olu ya kwaa akwa,
maobu welie olu ya elu, o gaghi eme ka a nu olu ya n'ezi.

³ O gaghi agbaji ahijia riidi* azopjara azopja,
maobu menyuo ogbo oriona na-enwu ntakiri ntakiri.

O ga-esite n'ikwesị ntukwasị obi weputa ikpe ziri ezi.

⁴ O gaghi aso ngongo maobu daa mba,
ruo mgbe o hiwere ikpe ziri ezi n'elu uwa.

O bukwa n'ozizi ya ka agwa etiti niile ga-atukwasị olileanya ha."

⁵ Nke a bu ihe Chineke bu ONYENWE ANYI kwuru,
onye ahu kere eluigwe niile, onye gbasapukwara ha,
onye gbasapukwara uwa n'ihe niile nke si n'ime ya aputa,
onye na-enye ndi niile bi n'ime ya ume,
na-enyekwa ndi na-agaghari n'ime ya ndu.

⁶ "Mu onwe m, bu ONYENWE ANYI, akpola gi ka i gosi ezi omume m.

Aga m echebe gi, gbaa gi ume,

n'ihu na eweere m gi nye ndi m
ka i buru ihe imesi ogbugba ndu m ike.

I ga-abukwa ihè nye mba niile.

⁷ I ga-emeghe anya ndi kpuru isi,
gbaputakwa ndi no n'ulo mkporo,
meekwa ka ndi no n'ulo mkporo gbara ochichiri nwere onwe ha.

⁸ "Mu onwe m bu ONYENWE ANYI! Nke a bukwa aha m.

Agaghi m enye onye ozo ugwu na nsopuru m.

Mu na arusi a piri api agakwaghi azo otuto m.

⁹ Lee ihe ochie emezuola

ma nke oheru ka m na-ekwuputa.

Tupu ha puta ihè

ana m akpasa ha nye unu."

Abu otuto nye ONYENWE ANYI

¹⁰ Bukuonu ONYENWE ANYI abu oheru; tookwanu ya,
unu ndi niile bi na nsotu niile nke uwa,

unu ndi na-arida n'osimiri, na ihe niile bi n'ime ya.

Toonu ya unu ndi bi n'ala ebe mmiri gbara gburugburu.

¹¹ Ka ozara na obodo niile di n'ime ya welie olu ha elu,
ka ndi bi na Keda nuria onu.

Ka ndi bi na Sela tie mkpu onu,

ka ha si n'elu ugwu niile tisie mkpu onu ike.

* 42:3 42:3 Ya bu, osisi achara

12 Ka ha nye ONYENWE ANYI ebube,
kpoṣaakwa otuto ya n'ala niile mmiri gbara gburugburu.
13 ONYENWE ANYI ga-aputa buo agha dika dike.
O bu site n'inu oku n'obi nke onye agha ka o ga-eji buo agha.
O ga-eti mkpu agha megide ndi iro ya,
ma merie ha.

14 "O dila anya kemgbe m gbara nkiti;
ejidesiri m onwe m aka ike.
Ma ugbo a, aga m egosi iwe m;
aga m asu ude, kwaa akwa di ka nwanyi ime na-eme.

15 Aga m eme ka ugwu ukwu na ugwu nta niile di larji,
meekwa ka ihe okuku ha niile kponwuo.
Aga m eme ka osimiri ghoo ozara,
meekwa ka odo mmiri niile takpoo.

16 Aga m edu ndi kpuru isi, site n'uzo nke ha na-amaghi,
n'okporouzo ha agatubeghi ka m ga-edu ha;
Aga m eme ka ochichiri ghoo ihe n'ihu ha,
meekwa ka ebe niile gbagoro agbago guzozie.
Ihe ndi a niile ka m ga-eme.
Agaghi m agbakuta ha azu.

17 Ma ndi niile na-atukwasi arusi obi,
ndi na-asu ihe ndi ahu a piri api, 'Unu bu chi anyi,'
a ga-achughachi ha azu n'onodu ihere.

Izrel kpuru isi, chie nti

18 "Geenu nti, unu ndi nti chiri,
leenu anya unu ndi isi kpuru, ma hu uzoo.

19 Olee onye kpuru isi dika ohu m?
Onye kwa ka nti chiri dika onyeozi nke eziokwu m?

O di onye ozo kpuru isi
dika onye a m hoputara ka o buru ohu ONYENWE ANYI?

20 I hula otutu ihe, ma i dighi atukwasi uche gi na ha.
Nti gi ghere oghe, ma i dighi eji ya anu ihe."

21 ONYENWE ANYI emeela ka iwu ya di ukwuu,
meekwa ka o di ebube,
n'ihu na o toro ya utu isite na ya mee ka ezi omume ya puta ihe.

22 Ma e meela ka ndi ya buru ndi e zukporo ihe ha nwere n'oge agha.
A kpochikwara ha n'olulu e gwuru n'ala,
zoo ha n'ime ulo mkporo di iche iche.

Ha aghoola ihe a kwatara n'agha,
ma o dighi onye na-anaputa ha.

Ha aghokwala ihe e si n'aka mmadu punara ya n'ike,
ma o dighi onye na-asu ndi iro ha, "Nyeghachikwa m ihe m i ji aka ike
were."

23 Onye ka o bu n'etiti unu nke ga-ege nti n'ihe ndi a?
Onye ga-ana nti si otu a mata ihe na-aga ime n'oge di n'ihu?

24 Onye weere Jakob nyefee n'aka ndi na-ebibi ihe,
onye were Izrel nyefee ndi ohi?

O bu na o bughi ONYENWE ANYI
onye ha mehiera megide?

N'ihu na ha ekweghi eso uzo ya niile,

ha erubeghi isi nye iwu ya.

25 O bu ya mere o ji wukwasị ndi ya iwe oku ya,
ihe ike nke agha.

O bu ezie na iwe ya biakwasiri ha dika oku na-erepia erepia, ma ha
aghotaghi ihe kpatara ya;
o repiara ha, ma ha atugharia uche ha banyere ya.

43

Onye nzoputa ndi Izrel nwere

1 Ma ugbu a, nke a bu ihe ONYENWE ANYI kwuru,
bu onye kere gi, Jekob,
na onye kpuru gi Izrel,

"Atula egwu, n'ihu na agbaputala m gi.
Akpoola m gi aha, i bukwa nke m.

2 Mgbe i si na mmiri di omimi na-agafe,
aga m anonyere gi.

Mgbe i si na mmiri nke na-ekwo oke okwukwo,
agaghi m ekwe ka o bufuo gi.

Mgbe i na-eje ije n'ime oku,
o gaghi eregbu gi.

Ire oku ahụ agakwaghị erepia gi.

3 N'ihu na mu onwe m bu ONYENWE ANYI Chineke gi,
Onye nzoputa gi, na Onye nsọ nke Izrel.

Ewerela m Ijipt

na Kush na Seba nye ka ha buru ihe i ji gbara onwe gi.

4 Ebe i bu ihe di oke onuahia n'anya m,
ebe o bukwa na m huru gi n'anya,

aga m ewere ndi mmadu nye n'ihu igbaputa gi.
Aga m ebibi ndu ndi mmadu n'ihu ichebe gi ndu.

5 Atula egwu n'ihu na anonyeere m gi.

Aga m esite n'owuwa anyanwu
na n'odida anyanwu chikotaa umu gi.

6 Aga m enyekwa ugwu na ndida iwu si ha,

'Hapunu ha ka ha laa,

unu egbochikwala ha.'

Hapunu ndi m ka ha site n'ala niile di anya nke nsotu uwa loghachi,

7 onye obula nke a na-akpo aha m,

onye m kere n'ihu otuto m,

onye m kpuru, ma meekwa."

8 Kpoptanu ha, bu ndi ahụ nwere anya ma ha adighi ahụ uzọ,
ndi nwere nti ma ha adighikwa anu ihe.

9 Mba niile di iche iche ezukotala,

mmadu niile agbakotakwala.

Onye n'ime chi ha kwuru na ihe di otu a ga-eme,

onye kwa kwuru ihe ndi a mere n'oge gara aga?

Ka ha kpobata ndi akaebe ha iziputa na ihe ha kwuru ziri ezi,

ka ndi ozọ nu ya ma si na, "O bu eziokwu."

10 "Unu bu ndi akaebe m," ka ONYENWE ANYI kwuputara,

"burukwa ndi ohu m hoputara,

ka unu mara m, ma kwerekwa na m,

ghotakwa na Mu onwe m bu onye ahụ.

Ọ dighi chi a kpuru tupu m diri,
o dikwaghi nke ga-eso m n'azu.

11 Mu, o bu na naani m, bu ONYENWE ANYI,
o dikwaghi onye nzoputa ozo di ma ewezuga m.

12 Mu onwe m egosila, zoputa ma kwuputaka ya, mee ka unu nuru ya,
mu onwe m, o bughi chi ndi mba ozo no n'etiti unu.
Unu bukwa ndi akaebe m, na mu onwe bu Chineke," otu a ka ONYENWE
ANYI kwubiri ya.

13 "E, site n'ebighi ebi ruo n'ebighi ebi, mu onwe m bu Chineke.
O dighi onye puru inaputa m ihe m ji n'aka.
Mgbe m ruru oru, onye puru igbanwe ya?"

Ebere Onyenwe anyi, na-ekwesighi ntukwasị obi Izrel

14 Nke a bu ihe ONYENWE ANYI kwuru,
Onye mgbaputa unu na Onye nsọ nke Izrel.

"N'ihu unu, aga m eziga ozi na Babilon
budata ndi Kaldia niile dika ndi gbapuru agbapu,
n'ime ugbo mmiri ahụ niile ha ji anya isi.

15 Mu onwe m bu ONYENWE ANYI, Onye nsọ gi,
onye kere Izrel, Eze unu."

16 Otu a ka ONYENWE ANYI kwuru,
bu onye ahụ kwara uzo n'ime osimiri,
nke mere ka okporozo diri n'ime oke osimiri.

17 Nke na-eme ka ugbo ndi agha di ukwu, na inyinya puta,
ndi agha na usu ha achikotara onu,
mee ha ka ha dinaa n'ebe ahụ, ghara ibilitakwa ozo,
dika ha bu oku ogho oriṅa e menyuru emenyu.

18 "Chefuonu ihe ndi ahụ niile mere n'oge gara aga;
unu atugharikwala uche unu na ha.

19 Kama leenu anya ihe oheru nke m na-aga ime.
Leenu ya n'ihu na o bidolari iputa ihe. O ga-abu na unu adighi ahụ
ya?

N'ihu na ana m akwa okporozo n'ozara,
na-emekwa ka mmiri juputa n'ala togboro n'efu.

20 Anu ohia niile na-asopuru m,
nkita ohia, na enyi nnuhu niile na-ekele m,
n'ihu na emeela m ka mmiri juputa n'ozara,
meekwa ka isi iyi na-aso n'ala ebe togboro n'efu,
nye ndi nke m ihe onuhu, bu ndi m hoputara.

21 Ndi m kpuru nye onwe m,
ka ha kosaa akuko otuto m.

22 "Ma unu akpokughi m, Jekob,
kama ihe banyere m agwula gi ike, Izrel.

23 I kpurughi aturu wetara m maka aja nsure oku,
maobu jiri aja niile sopuru m.

O nweghi mgbe m kwagidere gi ka i wetara m onyinye mkpuru oka,
maobu mee ka ike gwu gi site n'ina gi uda na-esi isi uto.

24 Unu ewetabereghi m uda kalamus na-esi isi uto,
maobu were abuba anu nke aja unu niile mee ka obi to m uto.
Kama o bu naani mmehie unu ka unu na-ebokwasị m,
unu ejirila ajo omume unu mee ka ike gwusia m.

- 25 “Mụ onwe m, ọ bụ naanị mụ onwe m, bụ onye na-ehichapụ mmehie unu.
 Ana m emekwa ya n’ihi na ọ dị m mma n’obi ime ya.
 Agakwaghị m echeta mmehie unu ọzọ.
- 26 Chetara m ihe gara aga,
 ka anyị rụrịta ụka n’etiti onwe anyị,
 doo okwu gị n’usoro igosi na ị bụ onye ikpe na-amaghi.
- 27 Site na mmalite, nna nna unu ha mehiere megide m.
 Ndi m dunyere ka ha kuziere unu ihe nupukwara isi megide m.
- 28 Ya mere, m ji menye ndị a maara aha ha n’ụlonsọ ihere.
 Enyefere m Jekob ka ọ buru onye ewezugara nye mbibi,
 nyekwa Izrel ka ọ buru ihe mkpari.

44

Izrel onye a họtara

- 1 “Ma ugbu a, gee ntị gị Jekob, bụ ohu m,
 geekwanu ntị, unu ndị Izrel m họtara.
- 2 Nke a bụ ihe ONYENWE ANYỊ na-ekwu,
 bụ onye kere unu, onye kpuru unu n’ime n’afọ,
 na onye ga-enyere unu aka:
- Atula egwu, gị Jekob,* ohu m,
 atukwala egwu gị Jeshurun, onye nke m họtara.
- 3 N’ihi na aga m eme ka ala ahụ kporo nkụ nweta mmiri,
 mee ka mmiri na-asoghari n’ala ahụ akpịri na-akpo nkụ.
 Aga m awukwasị umu umu unu Mmuo m,
 meekwa ka ngozi m diri ha.
- 4 Ha ga-etoputa etoputa dika ahijia a gbara mmiri,
 e, dika osisi popla n’akuku iyi juputara na mmiri.
- 5 Ha ga-eji nganga si, ‘Abu m nke ONYENWE ANYI,’
 maobu ‘Abu m nwa nwa Jekob,’
 ebe ndi ozo ga-edeputa n’aka ha, ‘Nke ONYENWE ANYI ka m bu,’
 ha ga-agukwa onwe ha Izrel.

ONYENWE ANYI, ọ bughị arusi

- 6 “Nke a bụ ihe ONYENWE ANYI na-ekwu,
 onye bu Eze Izrel na Onye mgbaputa ya, ONYENWE ANYI, Onye puru
 ime ihe niile:
- Mu onwe bu Mmalite na Ogwuogu;
 o dikwaghị Chineke ozo di ma ewezuga m.
- 7 O bukwa onye di ka m? Ya kwuputa ya.
 Ya kwuputa ya, doo ya n’usoro ka ntị nuru!
 Ya kwuputa ihe niile mere kemgbe m mere ka ndi m guzosie ike.
 Ya kwuputakwa, ma dokwaa ha n’usoro,
 ihe niile na-aga ime n’oge di n’ihu.
- 8 Unu atula egwu. Unu amakwala jijiji.
 O bu na m akoputaghị ihe ndi a ma kwuputa ha n’oge gara aga.
 Unu onwe unu bu ndi akaebe m. O di chi ozo di ma e wezuga m?
 Mba! O nweghi Oke nkume ozo di, nke m maara ihe banyere ya.”
- 9 Ndi a niile na-api arusi bu ndi nzuzu.
 Chi ndi ahụ niile ha na-agu di ka ihe ukwu bukwa ihe na-enweghi isi.

* 44:2 44:2 Maobu, Izrel

Ndi niile na-akpo isiala nye chi ndi a bu ndi kpuru isi,
na ndi amamihe korof, ndi ihere ga-emekwa.

10 O baghi uru mmadu ikpuru onwe ya arusi maobu chi a piri api,
nke na-apughi inyere ya aka n'uzo obula?

11 Lee ihere ga-eme ndi niile na-akpo isiala nye ya.
Ndi kpuru ha bu naani ndi mmadu.

Ka ha niile chikota onwe ha, guzo, nwee mkpebi ha,
ha ga-anof n'onofu n'ihere, na n'oke egwu.

12 Okpu uzu na-ewere ngwa ofu ya
na-ahu ya n'ime icheku ofu,

o na-eji mkpirisi igwe onye ofa tipia ya n'udidi arusi,
o bu ike nke ogwe aka ya ka o ji akpu uzu.

Agu na-agu ya, ike na-agwusikwa ya;
o nughu mmiri obula, o na-adakwa mba.

13 Onye ofa osisi na-esite n'eriri ofutu ofuta osisi
were pensulu kaa ya;

o na-ewere ngwa ofu ya kpuchaa osisi ahu,
were ngwa ofu ifa akara, kaa ya akara.

O na-aruf ya difa oiyi mmadu,
oyi mmadu n'ima mma ya niile,
maka ibi n'ime ulo arusi.

14 O na-egbutu osisi sida di icha,
maobu osisi saipres ma o bukwa osisi ook.

O na-ahapu ya ka o too n'etiti osisi di icha icha nke oke ofia,
maobu kuo osisi ifa, nke mmiri ozuzo na-eme ka o too nke ofa.

15 O bukwa nku ka eji ya e mere;
ufofu ka o na-ewere nya ofu,
o na-eji ya afunwu ofu ghee achicha.

Sitekwa na ya pia chi, kpuo ihu n'ala nye ya;
o na-emekwa arusi apiri api, kpo ofisiala nye ya.

16 Okara n'ime osisi ndi a ka o ji emenwu ofu;
n'elu ya kwa ka o na-esi nri ya,
o na-ahunye anu, were tajuo ofo ya.

Nku ahu ka o ji anya ofu na-asu,
"Ahaa, ahu ekpola m ofu; ahula m ofu."

17 The fofuru n'ime osisi ahu ka o na-ewere kwaara onwe ya arusi a piri
api;

O na-ada n'ala n'ihu ya, fee ya ofufe.

O na-ekpekwarara ya ekpere na-asu,
"Biko, Zofuta m, n'ihu na chi m ka i bu!"

18 Ha amaghi ihe obula; ha adighi aghotakwa,
n'ihu na-emechiela anya ha ka ha ghara ihu uzo,
mechiekwa uche ha, ka ha ghara ighota.

19 O dighi onye na-anofu chee echiche,
o dighikwa onye nwere ihe ofuma maobu nghota i si,

"Ufofu n'ime osisi a ka m ji kwanye ofu,
O buladi ghee achicha n'elu icheku ofu ya,
ejikwa m ufofu n'ime ya hufu anu m tara.

M ga-esite na nke fofuru meputa ihe ruru aru?
O bu ogwe osisi ka m ga-akpo isiala nye?"

20 Onye na-adighi eche udi echiche a bu onye nzuzu, nke na-eji ntu si n'ebe
a kwanyere ofu na-azu onwe ya.

Ọ pughị inaputa onwe ya, maobu juo onwe ya ajuju si,
 "Ihe a m ji n'aka m, nke m na-akpo chi, o bughị okwu ugha ka o bu?"

21 "Cheta ihe ndi a, gi Jekob,
 n'ih i na gi bu Izrel, i bu ohu m.

Ọ bu m kpuru gi, i bu ohu m;
 gi bu Izrel, agagh i m echezọ gi.

22 Ehichapula m njehe gi niile; dika igwe ojii,
 hichapukwa mmehie gi dika igirigi ututu.

Loghachikwute m,
 n'ih i na akwuola m ugwo igbaputa gi."

23 Buonu abu oke onu, unu eluigwe, n'ih i na ONYENWE ANYI emeela ya;
 tienu oke mkpu, unu uwa di n'ala.

Tienu mkpu onu, unu uguwu niile,
 unu bu oke ohia niile na osisi obula nke di n'ime gi,
 n'ih i na ONYENWE ANYI agbaputala Jekob,
 na-egosikwa ebube ya n'Izrel.

A ga-ebikwa na Jerusalem

24 "Otu a, ONYENWE ANYI na-ekwu,
 Onye mgbaputa unu, onye ahụ kpuru unu n'ime afo:

Mu onwe bu ONYENWE ANYI,
 Onye kere ihe niile,
 onye gbatipuru eluigwe,
 onye gbasara uwa naani mu onwe m,

25 onye na-emebi ihe iribama niile nke ndi amuma ugha
 na-emekwa ka ndi na-ajuta ase ghoo ndi nzuzu,

onye na-ekpu ihe omumu ndi maara ihe ihu n'ala
 tugharja ya, ha ghoo ihe nzuzu,

26 onye na-eme ka okwu ndi ohu ya mezuu
 meekwa ka amuma ndi ozi ya buru mezuu,

onye na-asị banyere Jerusalem, 'A ga-ebikwa n'ime ya ozo,'
 na-asikwa banyere obodo niile nke Juda, 'A ga-ewughachi ha,'
 banyere mkpomkpo ebe ha niile, 'Aga m ewulikwa ha.'

27 Onye ahụ na-asị, ogbu mmiri, "Takoro,
 aga m emekwa ka iyi ya niile takorosia,'

28 Onye na-asị banyere Sairo, 'O bu onye ozuzu aturu m,
 o ga-emezukwa ihe niile na-adi m mma;

Ọ ga-asikwa banyere Jerusalem, "Ka ewugharja ya,"
 ma banyere ulonso, "Ka ehiwe ntola ya."

45

1 "Nke a ka ONYENWE ANYI na-ekwu nye ohu ya nke o tere mmanu,
 bu Sairo, onye m ga-eji aka nri ya
 megide mba niile, mee ka ha noro n'okpuru ya,
 napukwa ndi eze ngwa agha ha niile,
 megheere ya onu uzọ niile
 nke na o dikwagh i onu uzọ ama a ga-emechibido ya.

- 2 Mụ onwe m ga-ebu ụzọ gaa n'ihu gi
kwazee ugwu ukwu niile,
tiwasia ibo onụ ụzọ bronz niile
gbuwakwaa mkpọrọ igwe dị iche iche.
- 3 Aga m enye gi akụ niile e zoro n'ebe ọchịchiri gbara,
akunuba niile e zoro n'ebe nzuzo dị iche iche.
Ka i mata na ọ bụ mụ onwe m bụ ONYENWE ANYI,
bụ Chineke nke Izrel, onye ahụ kpọrọ gi aha, na-eme ihe ndị a niile.
- 4 N'ihì Jekọb bụ ohu m,
n'ihì Izrel onye m họtara nye onwe m,
ka m ji kpọrọ gi aha gi
nyekwa gi aha nke nsọpuru,*
maọbụ ezie na i maghi onye m bụ.
- 5 Ọ bụ m bụ ONYENWE ANYI, ọ dighikwa onye ọzọ di;
ewezuga m, ọ dīkwaghī Chineke ọzọ di.
Ọ bụ ezie na i maghi m,
ma aga m eme ka i diri ike.
- 6 Mgbe ahụ, ụwa niile, site n'ọwụwa anyanwu
ruo n'ọdida anyanwu,
ga-amata n'ezie na Chineke ọzọ adighi, karịa m.
Abụ m ONYENWE ANYI, ọ dighikwa onye ọzọ di.
- 7 Ọ bụ m kpuru ihè, keekwa ọchịchiri.
Ọ bụ m na-ezite ọganihu, na-ekekwa ịla n'iyi.
Mụ onwe m, bụ ONYENWE ANYI, na-eme ihe ndị a niile.
- 8 "Gi, eluigwe, zodata ezi omume m
ka mbara eluigwe na-ezodakwa ya dika mmiri.
Ka ala meghee onwe ya,
ka nzọpụta pupụta,
ka ezi omume soro ya puokwa dika ahijia.
Ọ bụ mụ onwe m, bụ ONYENWE ANYI kere ha niile.
- 9 "Ahuhụ na-adiri mmadu ahụ nke na-aluso onye kere ya ọgụ,
mmadu ahụ bụ otu mpekele ejuju
n'etiti mpekele ejuju niile di n'ala.
Uro ọ na-aju onye ji ya akpu ihe ajuju si,
'Gini ka i ji m akpu?'
Ka ọrụ gi ọ ga-asi,
'Lee, ọ dighi aka abuo o nwere?'
- 10 Ahuhụ na-adiri nwantakiri ahụ gwara nna ya okwu si,
'Gini ka i mutara na nwa?'
maobu sikwa nne ya,
'Gini bu ihe i muputara?'
- 11 "Otu a ka ONYENWE ANYI, Onye nsọ nke Izrel,
Onye kere Izrel na-aju ajuju si;
banyere ihe ndi gaje ime
i na-aju m ajuju banyere umu m,
maobu nye m iwu banyere ọrụ aka m?
- 12 Ọ bụ mụ onwe m kere ụwa,
keekwa mmadu ka o biri n'ime ya.
Aka m abuo ka m ji gbasaa mbara igwe,

* 45:4 45:4 Tuo gi aha nsopuru † 45:10 45:10 Ime gini na-eme gi

nyekwa kpakpando niile iwu.

13 M ga-akpolite Sairos n'ezi omume m:

M ga-eme ka uzọ ya niile zie ezi.

Ọ ga-ewughachi obodo m,

mee ka ndi m a dotara n'agha nwere onwe ha,

ma ọ bughị n'ihị onuahia maobu ihe nrite,

ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwuru."

14 Otu a ka ONYENWE ANYI siri,

"Ihe ndi Ijpt रुपतरा na ngwa ahia ndi Kush

na ndi Saba ahụ toro ogologo,

ha ga-abiakwute gi,

ha ga-abu nke gi;

ha ga-esokwa gi n'azu

dika ndi mkporo e kere agbu.

Ha ga-akpo isiala n'ihu gi

riọ gi aririọ, na-asị,

'N'ezie, ọ bu naani otu Chineke di, onye nonyere gi,

ọ dikwaghị chi ọzọ di."

15 N'ezie, gi onwe gi bu Chineke, Onye nzoputa Izrel.

I bukwa Chineke, onye na-ezonari mmadu onwe ya.

16 A ga-eme ndi niile na-akpu arusi ihe ihere,

e, ihere ga-eme ha n'ihị na a ga-etinye ha n'onodu oke ihere.

17 Ma ONYENWE ANYI ga-eji nzoputa

nke ga-adi ruo mgbe ebighi ebi zoputa Izrel.

Ihere agaghị eme ha.

A gaghị etinyekwa ha n'onodu ihe ihere ruo mgbe ebighi ebi.

18 N'ihị na otu a ka ONYENWE ANYI onye kere eluigwe siri,

ọ bu ya dobekwara ihe niile n'onodu ha.

Ọ bu ya, bu Chineke,

onye zubere ma kee uwa,

tokwaa ntala ya.

O keghị uwa ka ọ togboro n'efu,

kama ọ bu ka e biri n'ime ya ka o ji kee ya.

Ọ siri,

"Mụ onwe m bu ONYENWE ANYI;

ọ dikwaghị Chineke ọzọ di.

19 Ọ bughị na nzuzo ka m kwuru okwu,

site n'otu ebe n'ala nke ochichiri.

Agwaghị m mkpuru Jekob

'Chonu m n'efu.'

Mụ onwe m, bu ONYENWE ANYI na-ekwu eziokwu,

Ana m ekwuputa ihe ziri ezi.

20 "Chikotaanu onwe unu, gbakotanu,

bjanu nso, unu ndi si na mba niile gbaputa oso ndu.

Ha amaghị ihe bu ndi a na-ebughari chi osisi e ji aka mee,

ndi na-ekpekwarara chi ndi ahụ na-enweghi ike izoputa ekpere.

21 Kwuputanu ihe kwesiri idi, gosinu ya,

ka ha gbaakokwa izu.

Onye buru uzọ kwuo ihe ndi a n'oge gara aga,

onye kwuputara ya site na mgbe ochie?

Ọ bughị mụ onwe m, bụ ONYENWE ANYỊ?
 Ọ dīkwaghị Chineke ọzọ dī ma ọ bughị mụ onwe m,
 Chineke onye ezi omume na Onye nzọpụta;
 ọ dighị onye ọzọ dī ma ewezuga m.

- 22 “Laghachikwutenu m, ka m zoputa unu.
 Laghachikwutenu m, unu ndi bi na nsotu niile nke uwa.
 N’ihi na ọ bụ naanị m bụ Chineke, ọ dīkwaghị chi ọzọ dī.”
- 23 Ejirila m onwe m n’ụọ iyi,
 onụ m ekwupụla okwu n’ezi omume,
 bụ okwu nke na-enweghị mgbanwe:
 N’ihu m ka ikpere niile ọbụla ga-egbu n’ala;
 mụ ka ire niile ọbụla ga-anurū iyi.
- 24 E, ha ga-ekwuputa sị, ‘Ọ bụ n’ime ONYENWE ANYỊ naanị
 ka ezi omume na ike dī.’”
 Ndi niile na-akpọ ya asị ga-abiakwute ya.
 Ihere ga-emekwa ha.
- 25 Ma agburū niile nke Izrel
 ga-achota nnaputa ha n’ime ONYENWE ANYỊ,[‡]
 ọ bukwa na ya ka ha ga-anyị isi.

46

Chi dī iche iche nke ndi Babilon

- 1 Bel na Nebo, arusi ndi Babilon makpu amakpu.
 Lee, arusi niile ha ka ebukwasiri ha n’azu inyinya ibu.
 Arusi niile apiri api bu nke a na-ebughari bu ibu di arọ,
 ibu aru nye umu anumanu na-ada mba!
- 2 Ha makpuuru, rudakokwa ala n’otu;
 ha enweghi ike iwezuga ibu ndi a n’onwe ha,
 ha onwe ha kwa, a dotala ha n’agha.
- 3 “Geenu m nti, unu umu umu Jekob,
 unu ndi foduru n’ulo Izrel,
 unu bu ndi m na-elekota siteri na mgbe a muru unu
 na-akpogharikwa unu siteri na mgbe amuputara unu.
- 4 Mu onwe m, bu onye ahụ, ọ bu m ga-elekotakwa unu anya,
 ọ buladi ruo mgbe isi awọ juputara unu n’isi, n’agadi unu.
 N’ihi na ọ bu m kere unu, aga m elekotakwa unu.
 Aga m agba unu ume, burukwa onye nzoputa unu.
- 5 “Onye ka unu ga-asị na o yiri m? Onye kwa ka mụ na ya ha?
 Onye ka unu ga-eji tunyere m?”
- 6 Ufodu mmadu na-emege akpa ego ha wuputa olaedo di n’ime ya,
 na-atuputakwa olaocha n’ihe otutu,
 were ya goo onye okpu uzu olaedo ka o jiri ya kporo ha chi,
 emesia, ha na-akpo isiala na-eke arusi ahụ ofufe.
- 7 Ha na-ebuli arusi ahụ buru ya n’ubu ha,
 buru ya debe ya n’onodu ya, n’ebe ahụ ka ọ na-akwuru.
 Ọ dighi apu site n’ebe ahụ jegharịa.
 Ọ buru na mmadu e tikuo ya mkpu, ọ gaghị aza,

[‡] 45:25 45:25 N’Onyenwe anyi ka a ga-agu agburu niile nke Izrel ka ndi ezi omume.

o pughi ịzọputakwa ha puo na nsogbu ha niile.

- 8 “Chetanu nke a, ma tuleekwa ya,
ka o digidekwa unu n’obi, unu ndi na-enupu isi.
- 9 Chetakwanu ihe ndi ahụ niile mere n’oge gara aga,
n’ihi na abụ m Chineke, chi ozo adighikwa.
Naani m bu Chineke, o dikwaghi onye ozo di ka m.
- 10 O bu m na-egosi ikpeazu site na mmalite,
o bu m na-ekwu site na mgbe ochie ihe ga-eme n’odinihu.
Ana m asi, ‘nzube m ga-eguzogide.
O bukwa ihe di m mma n’obi ka m ga-eme.’
- 11 Aga m esite n’owuwa anyanwu kpo anu ufe,
e, sitekwa n’ala ebe di anya kpo nwoke* ahụ ga-abia mee nzube m.
N’ihi na ihe m kwuru ya ka m ga-eme ka o mezu;
o bukwa atumatu m ka m ga-emekwa.
- 12 Geenu m nti, unu ndi isi ike,
unu ndi nopruru ezi omume m n’ebe di anya.
- 13 Ana m eweta ezi omume nso,
o dighi n’ebe di anya,
nzoputa m agaghi anokwa odu.
Aga m enye Zayon nzoputa,
nyekwa Izrel ima mma m.

47

Odida Babilon

- 1 “Rida n’ala, nodu na uzuzu,
gi nwaagboghọ na-amaghi nwoke, bu ada Babilon,
nodu n’ala na-eghi ocheeze,
gi eze nwanji obodo ndi Babilon.
Agaghi akpokwa gi
onye di nro, maobu onye di pekepeke.
- 2 Were nkume igwe nri gwee oka,
wepu akwa ahụ i ji kpuchie ihu gi.
Chilite uwe mwuda gi, kpughepu ogwe ukwu gi,
mgbe i na-agabiga iyi di iche iche.
- 3 A ga-ekpughe oto gi,
tinyekwa gi n’onodu ihere.
N’ihi na aga m abotara ndi m obo,
agaghi m elekwa anya n’azu.”
- 4 Otu a ka Onye mgbaputa anyi kwuru, Onye ga-azoputa Izrel. Aha ya bu
ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile,
Onye nsọ Izrel.
- 5 “Nodu duu, baa n’ime ochichiri,
gi eze obodo nke ndi Kaldia;
O dikwaghi mgbe ozo a ga-akpo gi
nwanji nwe alaeze di iche iche.
- 6 Ewesoro m ndi m iwe,
mee ndi ahụ bu ihe nketa m ka ha ghọ ihe na-adighi nsọ.

* 46:11 46:11 Sairos, ka a na-ekwu ihe banyere ya n’ebe a.

Eweere m ha tinye gi n'aka,
 ma i gosighi ha obi ebere.
 O buladi ndi bu agadi n'etiti ha
 ka i bokwasiri ibu aro.

7 I kwuru si,
 'Abu m eze nwanyi ruo mgbe ebighi ebi!'
 Ma i cheghi echiche banyere ihe ndi a,
 i tugharighi uche banyere ihe puru ime.

8 "Ugbu a gee nti, gi onye na-eme dika o si togo gi utu.
 Gee nti, gi onye na-anog n'udo,
 na-asi onwe gi,
 'O bu naani m di, o nweghi onye ozo ka m n'uwa.
 O nweghi mgbe m ga-adi ka nwanyi di ya nwuru,
 maobu dika nwanyi umu ya nwuru.'

9 Ma lee anya!
 Ihe abuo ndi a na-aga ibiakwasi gi
 na mberede.
 N'otu ubochi di gi ga-anwu, umu gi ga-anwuchakwa.
 Mgbaasi gi niile, na idi ike nke ogwu okike gi niile,
 agaghi egbochi ihe ndi a ibiakwasi gi n'uju.

10 N'ihu na i werela obi gi tukwasi n'ajo omume gi
 i na-asi, 'O nweghi onye na-ahu m.'
 Ma amamihe gi na ihe omuma gi na-eduhie gi,
 mgbe i na-asi onwe gi,
 'O bu naani mu onwe m, o dighikwa onye ozo ma ewezuga m.'

11 Ihe ojojo ga-abiakwasi gi,
 i gaghi ama otu i ga-esi gbaa afa iwezuga ya.
 Oke mbibi ga-adakwasi gi
 nke i na-agaghi enwe ike iji ego gbara onwe gi;
 Ila n'iyi nke i na-atughi anya ya
 ga-abiakwasi gi na mberede.

12 "Dokotazie ogwu okike gi niile,
 na ihe mgbaasi gi niile.
 Ihe ndi ahụ niile i jirila na-eche onwe gi siteri na mgbe i bu nwantakiri.
 Ma eleghi anya ha puru inyere gi aka n'oge di n'ihu.
 I puru iji ha menye ndi iro gi ujo, maobu mee ka ha maa jijiji.

13 Ndumodu niile a na-enye gi adighi enyere gi aka.
 Mee ka ndi ahụ ihe banyere ngaghari onwa na kpakpando doro anya
 bia nso.
 Kporuta ndi ahụ na-esite n'ihe ha huru na kpakpando akowa ihe ga-eme
 site n'otu onwa ruo n'onwa nke ozo.
 Kpokuo ha ka ha zoputa gi site na nsogbu nke na-aga ibiakwasi gi.

14 Lee, ha bu ihe efu dika ahijia kporo nku.
 Oku ga-erechapukwa ha.
 Ha apughikwa izoputa onwe ha
 site n'oku ahụ na-enwusi ike.
 N'ihu na oku ahụ adighi ka oku a na-akwanye,
 nke a na-anya n'oge oyi.

15 Lee ihe ndi a na-enyocha kpakpando ga-emere gi,
 bu ndi i na-ana nti na ndumodu ha
 site na mgbe i bu nwantakiri.

Ha ga-ahapụ gị gaa n'uzọ nke aka ha;
 ị gaghị enwekwa onye ga-azọputa gị.

48

Izrel Onye isiike

- 1 “Geenụ ntị na nke a, unu agburu Jekob,
 unu ndị a na-akpọ n’aha Izrel,
 ndị si n’agburu Juda puta.
 Unu ndị na-efi aha ONYENWE ANYỊ na-anụ iyi,
 ndị na-akpọku aha Chineke nke Izrel,
 ma ọ bughị n’eziokwu maọbụ n’ezi omume.
- 2 Unu ndị na-akpa nganga na unu bụ ndị bi n’obodo di nso,
 ndị na-anyakwa isi na unu na-adabere na Chineke Izrel.
 Onye aha ya bụ ONYENWE ANYỊ, Onye puru ime ihe niile.
- 3 N’oge gara aga ka m kwuru ihe na-aga ime n’oge di n’ihu.
 Mgbe m kwupuru ya,
 emekwara m ka ihe ahụ m kwuru mezuo.
- 4 N’ihi na amaara m na unu bụ ndị isiike,
 matakwa na akwara di unu n’olu bụ igwe a na-apughị iroji aroji.
 Amakwaara m na egedege ihu unu bụ bronz.
- 5 Ọ bụ ya mere m ji buru ụzọ gwa unu n’oge gara aga
 ihe m gaje ime,
 ka unu ghara ị si,
 ‘Ọ bụ arusi anyi mere ya.
 Ọ bụ arusi anyi a piri api na chi ọla m nyere iwu ka ha mee!’
- 6 Unu anula ama m na-agba, hukwa ka ha na-emezu,
 ma unu ajula ikwere na ọ bụ eziokwu.
- “Site ugbo a gawa, aga m agwa unu ihe ọhuru
 nke m na-agwabeghi unu na mbu.
- 7 Ọ bụ ugbo a ka e kere ya, ọ bughị na mgbe ochie.
 Unu anutubeghi ihe banyere ya mbu,
 ya mere, unu agaghi asi,
 ‘Ọ bụ ihe maara ihe banyere ya.’
- 8 E, ị nubeghi, ị maghikwa,
 site na mgbe ochie ntị gị egheghe oghe.
 N’ihi na amaara m na ị bụ onye aghugho na-ekwesighi ntukwasị obi,
 onye a na-akpọ onye nnupu isi site n’afọ nne ya.
- 9 Ma n’ihi aha m, ka m na-eme ka onuma m juru
 n’ihi otuto m, a na m egbochi ya n’ebe ị nọ,
 ka a ghara ikpochapụ unu kpamkpam.
- 10 Lee, anuchaalam unu, ma ọ bughị dika e si anucha ọlaọcha n’okụ.
 E, anwaleela m unu n’oke oku nke ahuhu.
- 11 N’ihi mụ onwe m, e, n’ihi mụ onwe m, ka m na-eme nke a.
 Aga m esi anaa hapu ka m buru onye emere ka aha m ghara idi nso?
 Agaghi m enye onye ozo otuto m.

Izrel enwere onwe ya

- 12 “Geenụ m ntị, gị Jekob,
 na gị Izrel onye m kpọrọ.
 Mụ onwe m bụ onye ahụ;
 Abụ m onye mbụ, burukwa onye ikpeazu.
 13 Ọ bụ aka m tọrọ ntọala ụwa.

Ọ bukwa aka nri m gbasara eluigwe.
Mgbe m kporo ha oku
ha na-abia guzo n'ihu m.

14 “Chikotaanu onwe unu, unu niile, geenu nti.
Onye n’etiti arusi ndi a gosiri ihe ndi a na-aga ime?
Onye ahu ONYENWE ANYI horo ka ya na ya di na mma
ga-emezu nzube ya megide Babilon,
aka ya ga-emegide ndi Kaldia.

15 Mu onwe m, o buladi mu onwe m ekwuola ya;
e, akpola m ya.

Aga m eme ka obia
n’ije ya, o ga-agakwa nke oma.

16 “Bjakwutenu m nso, geenu nti na nke a:
“Site na mkpasa mbu o bighi na nzuzo ka m kwuru okwu;
mgbe o mere anọ m n’ebe ahu.”

Ma ugbu a, Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI ezitela m,
o mejuputala m na Mmuo ya.

17 Otu a ka ONYENWE ANYI siri,
Onye mgbaputa unu, bu Onye nso Izrel,
“Mu onwe m bu ONYENWE ANYI Chineke gi,
onye na-ezi unu ihe n’ihi odimma unu,
na-eduzikwa unu n’uzo unu kwesiri iso.

18 A sikhari na unu nara nti n’iwu m niile,
udo unu gaara na-eru dika osimiri,
odimma* unu adikwa ka mmali nke ebili oke osimiri.

19 Mkpuru gi gaara amuba dika aja,
umu unu gaara a di ka mkpuru okuku a na-enweghi ike iguta onu,
a gaghi ehichapukwa aha ha,
maobu bibie n’ihu ha.”

20 Sitenu na Babilon puo,
gbanarinu ndi Kaldia!

Werenu olu iti mkpu onu
kwusaa inwere onwe unu a.

Meenu ka ndi bi na nsotu niile nke uwa nuru ya
sinu, “ONYENWE ANYI agbaputala ohu ya Jekob.”

21 Mgbe O duuru ndi ya jee ije n’ozara, ala kporo nku, akpiri akpoghi ha
nku.

O mere ka mmiri si n’oke nkume soputara ha,
e, o kpowara oke nkume
mee ka mmiri soputa.

22 ONYENWE ANYI siri, “O dighi udo diri ndi na-emebi iwu.”

49

Ohu nke ONYENWE ANYI

1 Geenu m nti, unu niile ndi bi n’ala mmiri gbara gburugburu,
nurukwanu nke a, unu ndi no na mba di anya.

* 48:18 48:18 Maobu, ezi omume

ONYENWE ANYI kpọrọ m tupu amụọ m.

Ọ kpọrọ m aha m mgbe m ka nọ n'ime afo nne m.

2 O mere ka okwu si m n'onu diri nko dika mma agha.

O zobere m n'aka ya kpuchie m.

O mere m ka m diri ka akụ di nko
nke o zoro n'ime akpa akụ ya.

3 O siri m, "I bu ohu m, Izrel.

Ọ bukwa site na gi ka m ga-eji gosi ima mma * na ike m."

4 Ma mu onwe m siri, "O bu n'efu ka m dogburu onwe m n'oru.

Etufuola m ike m niile n'ihi ihe na-abughị ihe.

Ma ihe ruru m di n'aka ONYENWE ANYI,
ugwo oru m dikwa n'aka Chineke m."

5 Ma ugbu a ONYENWE ANYI na-asị,

Onye ahụ kpuru m n'afọ nne m ka m buru onye na-ejere ya ozi;

ka o kpoghachite Jekob nye ya
ka achikotakwa ndi Izrel nyekwa ya onwe ya,

n'ihi na-abu m onye nsopuru diri n'anya ONYENWE ANYI,
Chineke m aghokwaarala m ike m.

6 O siri,

"O bu ihe di nta karja, gi i buru m ohu,

ikpoghachita ebo niile nke Jekob

na ikpoghachita ndi Izrel ndi m chebere.

Aga m emekwa ka i buru ihe nye ndi mba ozo,

ka nzoputa m site n'aka gi ruo ndi bi na nsotu uwa niile."

7 Nke a bu ihe ONYENWE ANYI kwuru,

Onye mgbaputa na Onye nso Izrel

na-agwa onye ahụ a na-eleli anya, onye ahụ mba kpọrọ ihe aru,
e, onye ahụ ndi na-achi achị mere ka o ghọọ ohu ha,

"Ndi eze ga-eguzo oto mgbe i na-agafe.

Ndiisi na-achi achị ga-akpo isiala nye gi,

n'ihi na ONYENWE ANYI, Onye kwesiri ntukwasị obi,

Onye nso Izrel, ahoputala gi."

Nloghachi nke Izrel

8 Otu a ka ONYENWE ANYI na-ekwu:

"N'oge amara m, aga m aza unu,

n'ubochi nzoputa aga m enyere unu aka.

Aga m echebe unu, mee ka unu

buru ogbugba ndu nye ndi mmadu,

iweghachite ala ahụ

na ikegharikwa ihe nketa ya nke togboro n'efu;

9 na-asị ndi mkporo, † 'Putanu,'

na-asikwa ndi no n'ochichiri, 'Putanu n'ihe.'

"Ha ga-adikwa ka aturu m, noo n'akuku uzo,

ndi na-ata ahijia n'ebe ita nri nke ahijia ndu, n'akuku ugwu nta niile.

10 Agu agaghị agụ ha, akpiri agaghị akpokwa ha nku.

Oke anwu otiti nke ozara agaghị acha ha ozo.

N'ihi na Onyenwe anyi ga-esite n'obi ebere ya duo ha

* 49:3 49:3 Maobu, idi ukwu † 49:9 49:9 Maobu, ndi a dotara n'agha

n'akukū isi iyi juputara na mmiri.

11 Aga m emekwa ka uguw ukwu niile ghoṣ okporoṣo, meekwa ka okporoṣo niile guzozie.

12 Lee, ndi m ga-aloghachi, ha ga-esitekwa n'ebe di anya, ufoḍu ga-esite n'ugwu, ufoḍu n'odiḍa anyanwu, ndi ozo ga-esite na mpaghara Aswan.[‡]

13 Tienu mkpu onu, eluigwe niile; ka uwa nuria onu.

Ugwu ukwu niile, buonu abu, n'ih na ONYENWE ANYI akasiela ndi ya obi. O ga-enwekwa obi ebere n'ih i ru uju ha.

14 Ma Zayon siri, "ONYENWE ANYI agbakutala m azu; Onyenwe m echefuola m."

15 "Nwanyi o puru ichezo nwa ya na-anu ara, hapu inwe obi ebere n'ahu nwa si n'afu ya? Eleghi anya o puru ichezo, ma agaghi m echezo unu.

16 Lee, edeela m aha gi n'obuaka m, n'ihu m kwa ka m debere foto mgbidi gi nke ga-adigide.

17 Umu gi emeela ngwangwa loghachite, ndi ahụ mere ka i togboro n'efu ga-esi n'ime gi puo.

18 Welie anya gi abuo lee gburugburu, legharia anya, umu gi niile na-ezukoḍa na-aloghachikwute gi.

Dika m na-adi ndu," ka ONYENWE ANYI kwubiri. "I ga-eyi ha niile dika ola icho mma, i ga-ekekwa ha dika nwan yi a na-ahu oheru si eme.

19 "O bu ezie na e bibiri gi, mee ka i togboro n'efu, ala gi aburu nkponkpo ebe, ma ugbu a, i gaghi ezuru ndi gi, otu a kwa, ndi ahụ ripiara gi ga-anu gi n'ebe di anya.

20 Umu niile a muru n'oge onwu ghabara gi aka,^S ga-asikwa na nti gi, 'Ebe a diri anyi oke ntakiri, nye anyi ebe sara mbara kariya nke anyi ga-ebi n'ime ya.'

21 Mgbe ahụ, i ga-eche n'ime onwe gi si, 'Onye mutaara m otutu umu ndi a niile?'

A diri m ka nwan yi na-amughi nwa maobu onye umu ya nwuchara. Onye ajuru aju na nke e mere ka o gaa biri n'ala ozo. Mu onwe m foduru, naani m.

Onye kwa muru m umu ndi a? Onye zulitere ha?"

22 Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru, "Lee, aga m akpoku ndi mba ozo, weliere ha okoloto m, ha ga-ekulatara gi umu gi ndi ikom n'aka ha.

[‡] 49:12 49:12 N'ime akwukwo ndi mgbe ochie, aha i ga-ahu bu Sinim. ^S 49:20 49:20 Ndi a no na mba ozo muo ga-alota

Ụmụ ndị inyom ka ha ga-ekukwasị n'ubu ha kulatakwa ha.
 23 Ndi eze ga-abukwa ndi nna na-azu umu gi,
 ndi eze nwanyi ha ga-abukwa ndi inyom na-enye umu gi ara.
 Ha ga-akpo isiala nye gi,
 rachakwa aja di n'ukwu gi abuo.
 Mgbe ahụ, i ga-amata na mu onwe m bu ONYENWE ANYI,
 matakwa na ihere agaghị eme ndi niile na-ele anya inyeaka m.”

24 A ga-anara dike n'agha ihe o lutara n'agha,
 maobu zoputa ndi a doro n'agha site n'aka onye afo tara mmiri*?
 25 Ma otu a ka ONYENWE ANYI siri,
 “N'ezie, a ga-esi n'aka ndi bu dike n'agha punara ha ndi ha dotara n'agha.
 A ga-esitekwa n'aka onye na-akpa ike naputa ya ihe o dotara n'agha.
 N'ih na aga m ebuso ha agha bu ndi niile na-ebuso gi agha.
 Aga m anaputakwa umu gi.
 26 Aga m eme ka ndi na-akpagbu gi rie anu ahụ onwe ha;
 ha ga-anu obara onwe ha nubiya ya oke, dika mmanya.
 Mgbe ahụ, ihe niile bu mmadu n'uwa ga-amata,
 na mu onwe m ONYENWE ANYI, bu Onye na-azoputa gi,
 Onye mgbaputa gi, na Onye di ike nke Jekob.”

50

Mmehie Izrel na nrube isi nke ohu ahụ

1 Otu a ka ONYENWE ANYI siri,
 “Olee ebe akwukwo m ji gbaa nne unu alukwaghị m di
 bu nke m ji chupu ya?
 Ma o bu onye n'ime ndi m ji ugwo
 ka m resiri unu?
 O bu n'ih mmehie unu ka e ji ree unu;
 n'ih mmehi iwu unu ka e jiri chuo nne unu.
 2 Gini mere o ji buru na o nweghi onye no ya mgbe m bjara?
 Gini mere o nweghi onye zara m mgbe m kporo oku?
 O putara na aka m di mkpumpku izoputa unu?
 O ga-abu na m enwekwaghị ike izoputa?
 N'ih na enwere m ike ibara osimiri mba mee ya ka o ghoo ala akoro.
 Enwere m ike ime ka osimiri ghoroo ozara,
 ka azu niile di n'ime ya nwuo
 n'ih enweghi mmiri.
 3 O bu mu bu onye ahụ na-eme ka ochichiri kpuchie ihu eluigwe,
 ka ihu eluigwe diri ka ihu onye na-eru uju.”
 4 Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI enyela m amamihe ya
 ka m nwee ike imata ihe m ga-agwa ndi a ike gwuru.
 Ututu niile ka o na-akpote mmuo m,
 meghee akpa uche m, ime ka m ghota uche ya.
 5 Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI emeghela nti m abuo,
 ma enupughi m isi,
 a tugharikwaghị m azu.
 6 Azu m ka m megheere ndi tiri m ihe;
 agba nti m abuo ka m hapuru ndi hopusiri m afunon m.

* 49:24 49:24 Ndi onye ezi umume dotara n'agha, a ga-eme ka ha wezuga onwe ha.

Ezopughị m ihu m

n'ebe ndị na-akwa emo, na ndị na-agbu onụ mmiri nọ.

7 Ebe ọ bụ na Onye kachasi ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYI na-enyere m aka,

ihere agaghị eme m.

N'ihì ya, ejikerela m onwe m ime uche ya; agaghị m elekwa anya n'azu, a maara m na ihere agaghị eme m.

8 N'ihì na onye na-agu m n'onye ezi omume nọ nso.

Onye ga-aputa ibo m ebubo?

Ya puta ka anyị guzo ihu na ihu!

Onye nwere ebubo megide m?

Ya bja ka anyị kwuo ya.

9 Lee, Onye kachasi ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYI bụ onye na-enyere m aka.

Onye puru ima m ikpe?

Lee, ha niile ga-aka nka diri ka uwe, nla ga-erichapukwa ha.

10 Onye n'etiti unu bụ onye ahụ na-atụ egwu ONYENWE ANYI, na-egekwa ntị n'okwu odibo ya?

Ka onye ahụ na-eje ije n'ochichiri,

nke na-enweghị ihè ọbula,

tukwasị obi n'aha ONYENWE ANYI

daberekwa na Chineke ha.

11 Ma lee, unu niile ndị na-amunye oku,

ndị meere onwe ha ọwọku,

nke unu ji na-ejeghari n'ochichiri,

gaanu n'ihu na-ejeghari n'ihè oku ahụ unu munyeere onwe unu.

Ihe unu ga-anata site n'aka Onyenwe anyi

bụ ihe mwute nke ga-abiakwasị unu.

51

Nzoputa ebighi ebi diri Zayon

1 Geenụ m ntị, unu ndị niile na-agbaso ezi omume, ndị na-achọ ONYENWE ANYI!

Legidenụ oke nkume ahụ e sitere na ya waputa unu anya.

E, legidenụ ọgba nkume ahụ e si n'ime ya gwuputa unu anya!

2 Legidenụ Ebrahim bụ nna unu

na Sera anya, bụ ndị mụrụ unu.

Ebrahim nọ naani ya mgbe m kporo ya,

ma a goziri m ya, mee ka ọ ghọọ oke mba.

3 ONYENWE ANYI aghaghị ikasi Zayon obi,

werekwa obi ebere leta ebe ya niile e tikporo etikpo,

ọ ga-eme ala ozara ya niile ka ọ dika Iden,

ala ya nke niile ihe na-adighi ga-adikwa ka ubi a gbara ogige nke ONYENWE ANYI.

Onu na obi uto ga-ejuputa n'ime ya,

inye ekele na uda abụ uto di iche iche ga-adikwa.

4 Ndi m, geenụ m ntị;

naa ntị, gi Izrel mba nkem,

n'ihì na iwu m ga-esi n'onu m puo;

ikpe ikpe ziri ezi m ga-aghokwara mba niile ihè.

5 Ezi omume m na-abjaru unu nso osijsò,
nzòputa m na-adikwa nso.
Aga m achikwa mba niile.

Mba di anya ga na-ele anya obibja m;
ha ga na-ele anya nzòputa nke m ga-azòputa ha.

6 Welienụ anya unu lee anya n'elu,
leekwanụ anya n'ụwa,

n'ihì na mbara eluigwe ga-agba barij fuo, dika anwuru oku;
ụwa ga-aka nka dika akwa,
ndi bi n'ime ya ga-anwukwa dika ijiji.

Ma nzòputa m ga-adigide ruo mgbe ebighi ebi,
ezi omume m ga-adigidekwa, o gaghi agwu agwu.

7 Geenụ m ntị, unu niile ndi maara ihe oma,
unu ndi na-anabata iwu m n'obi unu.

Unu atula egwu ihe ndi mmadu ga-asị unu,
unu atukwala egwu nkwuto ha ga-ekwuto unu.

8 N'ihì na nla ga-eri ha dika o si eri akwa.
Ikpuru ga-erichapu ha dika o si eri aji anu.

Ma ezi omume m, na obi ebere, ga-adi ruo mgbe ebighi ebi.
Nzòputa m ga-adikwa site n'ogbo ruo n'ogbo.

9 Teta, teta, yikwasị onwe gi ike,
gi aka ONYENWE ANYI,

bilie, dika ubochi ndi gara aga,
dika ogbo nke mgbe ochie.

O bughi gi ghubisiri Rehab
ma dugbukwaa anu ojojo ahụ?

10 O bughi gi mere ka osimiri taa?
Mmiri ahụ di omimi.

O bughi gi mekwara ka okporozi di n'etiti ya,
ebe ndi ahụ i gbaputara si gafee?

11 Ndi ahụ ONYENWE ANYI gbaputara ga-alotakwa.
Ha ga-eji abụ bata na Zayon;

onu na-adigide ga-adikwasị n'isi ha,
oke onu na obi uto ga-ejuputa n'obi ha,
iru uju na isu ude ga-efelaga.

12 "Mu, o buladi mu onwe m, bu Onye ahụ na-akasi unu obi.

Onye ka i bu, na i na-atu egwu nwa mmadu nke ga-anwu anwu,
i na-atu egwu nwa mmadu nke bu naani ahijia,

13 na i na-echefu ONYENWE ANYI bu onye kere unu,
onye na-esetipu eluigwe,

onye tokwara ntala niile nke uwa;
na-ebi ndu itu oke egwu ubochi niile

n'ihì oke iwe nke onye mmpagbu ahụ,
onye nke kpebiri ibibi unu?

Ma ole ebe oke iwe nke onye mmpagbu ahụ di?

14 N'oge na-adighi anya, a ga-agbaputa ndi mmporo egwu mere ka ha
rudata ala.

Ha agaghi anwu n'ime olulu,
nri agakwaghi ako ha.

- 15 N'ihì na abù m ONYENWE ANYÌ Chineke unu,
onye na-akpali oke osimiri mee ka ebili mmiri ya bigboò,
ONYENWE ANYÌ, Onye puru ime ihe niile bu aha ya.
- 16 Etinyela m okwu m n'onu gi,
chebekwa gi n'obuaka m.
O bu m tinyere eluigwe n'onodu ya,
dokwaa ntoala nke uwa.
O bukwa m na-asì Zayon, 'Ndi m ka unu bu.' "

Iko onuma Onyenwe anyi

- 17 Teta, teta,
bilie gi Jerusalem,
gi onye nuru site n'aka ONYENWE ANYÌ,
bu iko nke oke iwe ya.
Gi onye nuru ihe niile di n'ime iko ahù
nke na-eme ka umu mmadu dagbugharja.
- 18 O dighi otu nwa ya nke foduru,
nke ga-agwa ya ihe o ga-eme,
maobu nke ga-edu ya n'uzo
o kwesiri igbaso.
- 19 Ihe abuo ndi a adakwasila gi.
Onye ga-akasi gi obi?
Mbibi na ila n'iyi, unwu na mma agha,
onye ga-akasi gi obi?
- 20 N'ihì na umu gi ndi ikom adaala mba.
Ha na-atogbokwa n'akuku okporozo niile,
dika mgbada onya mara.
Ha bu ndi juputara n'onuma ONYENWE ANYÌ
na iba mba nke Chineke gi.
- 21 Ya mere, nuru nke a, unu ndi a na-akpagbu,
ndi ihe na-egbu ma o bughì mmanya.
- 22 Lee ihe ONYENWE ANYÌ kwuru,
bu Chineke unu, onye ihe banyere ndi ya na-emetu n'obi.
"Lee, aga m esite n'aka gi
wezuga iko ahù mere ka i dagbugharja,
i gaghì anukwa
site n'iko onuma ahù ozo.
- 23 Ma m ga-etinye ya n'aka ndi ahù na-akpagbu gi,
bu ndi siri gi,
'makpuru n'ala ka anyi gaa ije n'elu ahù gi.'
I mere azu gi ka o di ka ala, dika okporozo
ebe ndi mmadu si aga ije."

52

- 1 Teta, teta gi Zayon,
yikwasì onwe gi ike dika uwe!
Yikwasì onwe gi uwe mara mma,
gi Jerusalem, obodo di nsò.
Ndi a na-ebighi ugwu na ndi ruru aru
agaghì abata n'ime gi ozo.
- 2 Kuchapu aja di n'ahu gi,

bilie ọtọ, gị Jerusalem, ọdụ ala n'ọcheeze gi.
 Topu onwe gị site n'agbụ igwe e kere gị n'olu,
 gị ada Zayon, a dọtara n'agha.

3 N'ihì na otu a ka ONYENWE ANYÌ siri,
 "N'efu ka erere unu, anaghị ndi zuru unu ego ọbụla,
 ọ bughikwa ego ka a ga-eji gbaputa unu."

4 N'ihì na otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYÌ kwuru,
 "Na mbu, ọ bu n'ala Ijipt ka ndi m gara biri,
 ugbu a, ọ bu ndi Asiria na-akpagbu ha.

5 "Ma ugbu a, ginị ka m nwere n'ebe a?" bu ihe ONYENWE ANYÌ kwuputara.

"Ebe ọ bu na e durula ndi m puo n'efu,
 ndi na-achi ha na-akwakwa ha emo na-achi ha ochi nleli,"
 ka ONYENWE ANYÌ kwuputara.

"Ha na-ekwulukwa aha m
 ogologo ubochi niile.

6 N'ihì ya, ndi m ga-ama aha m;
 n'ihì nke a, ha ga-amarakwa n'ubochi ahụ
 na ọ bu Mụ onwe m kwuru na ọ ga-eme.
 E, ọ bu mụ onwe m."

7 Lee ka ha si maa mma n'elu ugwu
 bu ukwu ndi na-eweta* ozioma,
 onye na-ekwusa okwu udo,
 e, onye na-eweta akuko oma,
 onye na-agbasa akuko banyere nzoputa,
 onye na-asi Zayon,
 "Lee, Chineke gi bu eze!"

8 Geenu nti! Nuru unu olu ndi nche unu,
 ndi na-eweli olu ha elu na-eti mkpu onu.
 N'ihì na mgbe ONYENWE ANYÌ ga-aloghachi Zayon,
 ha ga-ahu ya anya.

9 Tienu mkpu onu
 unu mkpomkpo ebe niile e tikporo etikpo na Jerusalem,
 n'ihì na ONYENWE ANYÌ akasiela ndi ya obi.
 O gbaputala Jerusalem.

10 ONYENWE ANYÌ ga-eme
 ka mba niile huru ike ya di nso;
 ebe niile uwa soturu ga-ahukwa
 nzoputa Chineke anyi.

11 Wezaganu onwe unu, wezaganu onwe unu, sinu n'ebe ahụ puo.
 Unu emetukwala ihe obula ruru aru aka.
 Sitenu n'etiti ya puta, dirinu ochi,
 unu ndi na-ebu ihe di ichi ichi nke ulo ONYENWE ANYÌ.

12 Ma unu agaghị eji oku oku puo,
 unu agakwaghị agbapu oso,
 n'ihì na ONYENWE ANYÌ ga-ebutere unu uzo,
 ọ bukwa ya, Chineke Izrel, ga-echebe unu n'azu.

Ahuhu na Ebube nke ohu ahụ

13 Lee, ohu m ga-enwe uche,

* 52:7 52:7 Maobu, na-ezisa

a ga-ebulikwa ya elu, o ga-abukwa onye a na-asopuru.

- 14 Dika ibubo si nwuo otutu ndi mmadu n'ahu;
 otu a ka ihu ya bu ihe e bibiri ebibi nke ukwu, nke mere na o
 dikwaghi ka ihu mmadu ozo,
 anu ahu ya ka ebibikwara n'uzo o na-agaghi eyikwa anu ahu mmadu.
- 15 Otu a ka o ga-esi fesaa otutu mba di iche iche,[†]
 ndi eze ga-emechikwa onu ha n'ihu ya,
 o bu ihe a na-agwaghi ha ka ha ga-ahu,
 ihe ha a ka anubeghi, ka ha ga-aghotakwa.

53

- 1 Onye kweere ozi anyi,
 o bukwa n'ahu onye ka e kpugheere ogwe aka ONYENWE ANYI?
- 2 N'ihu na o tolitere n'ihu Onyenwe anyi dika ome,
 dika mgborogwu nke puputara n'ala kporo nku.
 O nweghi udidi oma maobu ima mma nke ga-eme ka anyi lee ya anya.
 O nweghi ihe obula di n'udidi ya nke ga-eme ka ihe banyere ya masi
 anyi, maobu mee ka anyi chosie ya ike.
- 3 Ndi mmadu ledara ya anya, jukwa ya.
 O bu onye nwere otutu ihe mgbu, burukwa onye huru otutu ahuhu.
 Ma anyi gbakutara ya azu, ju ilenye anya n'ebe o no.
 E, anyi ledara ya anya, ju igu ya dika o bu ihe obula.
- 4 N'ezie, ihe mgbu niile anyi ka o buuru,
 burukwa ahuhu nke oria anyi niile,
 ma anyi guru ya ka onye Chineke tara ahuhu,
 onye o tiri ihe otiti, na onye o mekpara ahu.
- 5 Ma e tipuru ya onya n'ihu mmehie anyi:
 o bukwa n'ihu ajo omume anyi ka e ji meruchaa ya ahu.
 E mere ka anyi nwee udo n'ihu ahuhu o huru;
 o bukwa ubiri utari di ya n'ahu mere anyi ji buru ndi ahu di ike.
- 6 Anyi niile akpafuola dika igwe aturu;
 onye obula n'ime anyi etinyela isi ya n'uzo nke aka ya.
 Ma ONYENWE ANYI ebokwasila ya
 ajo omume anyi niile.
- 7 A kpagburu ya, mesie ya ihe ike,
 ma otu mkpuru okwu esighi ya n'onu puta.
 E duuru ya puo dika aturu a na-aga igbu egbu,
 dika aturu a na-akpachapu aji ya si ano nwayoo n'ihu ndi na-akpacha
 ya aji,
 otu a ka o si nodu na-asagheghi onu ya.
- 8 Site na mmegbu na ikpe ka e ji wepu ya.
 Ma, onye n'etiti ndi ogbo* ya weliri olu kwuo okwu?
 N'ihu na e bipuru ya site n'ala ndi di ndu;
 maka njehie ndi m ka e ji tie ya ihe.[†]
- 9 E nyefere ya ka e lie ya dika onye na-emebi iwu,
 o bukwa n'etiti ndi ogaranya ka e liri ya,
 o bu ezie na o nweghi ihe ojo obula o mere,

[†] 52:15 52:15 Maobu, otu a ka otutu mba di iche iche ga-anu na mgbagwoju anya. * 53:8 53:8
 Ya bu, kwuputara [†] 53:8 53:8 Ya bu, taa ya ahuhu

ọ dịkwaghị okwu aghughọ si n'ọnu ya pụta.

¹⁰ Ma ọ bụ ọchịchọ ONYENWE ANYỊ izọpja ya, na ime ka ọ taa ahụhụ.
N'ihị na ọnwụ ya bụ aja a chụrụ n'ihị ikpe omuma nke mmehie.
Ọ ga-ahụ ọtụtụ umu na umu umu ya; ọ ga-adikwa ndụ ogologo oge.
Nzube Chineke niile ga-emezukwa site na ya.

¹¹ Mgbe ọ hụsiri ahuhụ,
ọ ga-emesia hụ ihè nke ndụ, afo ga-ejukwa ya,
site n'ihè omuma ya, ka onye ezi omume ahụ, bụ ohu m ga-eme ka a guo
otutu mmadu dika ndi ezi omume,
ọ ga-ebukwa mmehie ha niile.

¹² N'ihị ya, aga m enye ya oke n'etiti ndi bara uba,‡
ọ ga-esokwa ndi bu dike keta ihe nkwa n'agha,
n'ihị na ọ wupuru ndu ya nye onwu,
a gukotara ya na ndi na-emebi iwu.
Ma ya onwe ya buuru mmehie otutu mmadu,
riokwara ndi na-emebi iwu aririo.

54

Ebube di n'ihu nye Zayon

¹ “Buọ abụ, gi nwanyi aga,
gi onye na-amutaghi nwa;
tie mkpu onu, tiwakwaa olu abu,
gi onye ime nwa na-emetubeghi;
n'ihị na umu nwanyi ahụ a hapuru naani ya ga-adi otutu
karia umu nke nwanyi nwere di,”
Otu a ka Onyenwe anyi kwuru.

² “Mee ka ebe ulo ikwu gi saa mbara,
ghasapu akwa mgbochi ulo ikwu gi,
egbochila gbasapu aka;
mee ka udọ gi di ogologo,
meekwa ka o sie ike nke oma.

³ N'ihị na n'aka nri na n'aka ekpe ka i ga-agbasa gaa;
umu gi ga-achupu mba di iche iche site n'ala ha,
bichkwaa n'obodo ha niile dakposiri adakposi, nke togboro n'efu.

⁴ “Atula egwu, n'ihị na ihere agaghi emekwa gi ozo.
I gaghi abukwa onye e wedara n'ala.
I gakwaghi echeta ihere mere gi mgbe i bu nwantakiri,
na ifa uta diri gi n'ihị onwu di gi.

⁵ N'ihị na onye kere gi ga-aburu gi di.
Aha ya bu ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile;
Onye nso Izrel bu Onye mgbaputa gi,
Chineke nke uwa niile ka a na-akpo ya.

⁶ N'ihị na ONYENWE ANYI ga-akpoghachi gi
dika a ga-asị na i bu nwunye a hapuru ahapu, nke ọ na-ewutakwa
n'ime mmuo ya
bu nwunye alutara na nwantakiri,
naani ka ọ buru onye ajuru aju,” ka Chineke gi na-ekwu.

⁷ “Naani nwa mgbe nta ka m hapuru gi.
Ma ga m eji obi ebere ukwu kpo ghachikwa gi

‡ 53:12 53:12 Maobu, ndi di ike

- 8 Na nwa oge, esitere m n'oke iwe na-ewe m
zonari gi ihu m,
ma site n'ihunanya m nke na-adigide ruo mgbe ebighi ebi,
aga m enwe omiiko n'ahu gi."
Otu a ka ONYENWE ANYI, onye mgbaputa gi kwuru.
- 9 "Dika m si nuo iyi n'oge Noa si na m agaghi ekwekwa ka mmiri kpuchie
uwa ozo,
bibie ndu ndi di n'ime ya,
ana m anukwa iyi ugbu a na mu agaghi ekwe ka iwe m biakwasi gi ozo.
Agakwaghi m abasiri gi mba ike.
- 10 N'ihia na a puru iwezuga ugwu ukwu niile,
wezugakwa ugwu nta niile site n'onodu ha,
ma obi ebere m agaghi esi n'ebe i no puo,
agaghi ewezugakwa ogbugba ndu nke udo m,"
ka ONYENWE ANYI, onye nwere omiiko n'ahu gi, kwuru.
- 11 "Gi, onye a na-emekpa ahụ, onye oke ikuku uwa a na-ebughari, nke
onye obula na-adighi akasi obi,
lee, aga m e ji nkume tokwoisi wugharia gi,
jirikwa nkume oma safaiia di oke onuahia toto ntala gi niile.
- 12 Aga m eji nkume rubi wugharia akuku ulo gi niile,
jiri nkume na-egbu nweghenweghe wuo onu uzo ama gi niile.
Aga m ejikwa nkume di oke onuahia wuo mgbidi obodo gi.
- 13 Umụ gi niile ga-abu ndi ONYENWE ANYI ga-akuziri ihe.
Udo ha ga-adikwa ukwu.
- 14 N'ezi omume ka a ga-eme ka i guzosie ike.
Mmegbu ga-adikwa anya site n'ebe i no,
n'ihia ya, i gaghia atu egwu ihe ojoo obula.
O dighi ihe egwu ga-abiaru gi nso,
n'ihia na a ga-ewezuga ha site n'ebe i no.
- 15 O buru na onye obula abia iluso gi ogo, o siteghi n'aka m;
onye obula nke na-aluso gi ogo ga-abu onye e meriri emeri.
- 16 "Lee, o bu mu onwe m kere okpu uzu
nke na-eji icheku afu oku
o ji akpu ihe agha nke mbibi.
O bukwa m kere ndi agha ahụ mbibi bu oru ha.
17 N'ubochi ahụ, o dighi ihe agha a kpuru megide gi nke ga-adi ire.
Ozo, i ga-emeri ndi niile kporo gi ikpe mmegide.
N'ihia na nke a bu ihe nketa diri ndi ohu ONYENWE ANYI.
Mkpeputa* ha na-esite na m."
Otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri ya.

55

Bianu ndi akpiri na-akpo nku

- 1 Gee nti, bia onye obula akpiri na-akpo nku,
bianu na mmiri,
unu ndi na-enweghi ego
bianu zuo, riekwa.
Bianu, zuru mmanya na mmiri ara ehi

* 54:17 54:17 Mmeri ha maobu, ezi omume

na-ejighi ego na-arughi onuahia obula.

2 N'ih i gin i ka i ji na-atufu ego gi izu ihe na-abughi ezi nri?

Gini mere i ji na-adogbu onwe gi n'oru n'ihe na-apughi iju gi afu?
Gee nti, geenu m nti nke oma, rie ezigbo nri
mkpurubi gi ga-enwe afu ojuju na nri di ezi mma!

3 "Toonu nti unu n'ala, biakwute m!

Gee nti, ka inwe ike di ndu.

Mu na unu ga-aba n'ogbugba ndu ebighi ebi,
bu ihunanya m kwesiri ntukwasi obi nke m kwere Devid na nkwa.

4 Lee, emere m ya ka o ghoru ndi niile di iche iche onyeama,
ka o buru onyendu na onyeisi ochichi nye ndi niile di iche iche.

5 N'ezie, gi onwe gi ga-akpoku mba di iche iche na i maghi,
mba ndi ahu na-amaghi gi ga-ejikwa oso gbakwute gi,
n'ih i ONYENWE ANYI Chineke gi,

Onye nso nke Izrel,

n'ih i na o meela ka i buru ihe di oke mma."

6 Choonu ONYENWE ANYI mgbe a ga-achota ya.

Kpokuonu ya mgbe o no nso.

7 Ka onye na-eme ihe ojoo hapu uzo ya,
ka onye ajo omume hapu echiche ojoo ya niile.

Ka ha tugharja biakwute ONYENWE ANYI, o ga-emere ha ebere,
ha biakwute Chineke anyi, n'ih i na o ga-agbaghara ha mmehie ha
niile.

8 "N'ih i na echiche m ha abughi echiche unu,

uzo unu niile, ha abukwaghi uzo m,"

ka ONYENWE ANYI kwuputara.

9 "N'ih i na dika eluigwe si di elu karja uwa,
otu a ka uzo m niile si di elu karja uzo unu niile,
otu a kwa ka echiche m niile si di elu karja echiche unu niile.

10 Dika mmiri na mkpuru mmiri

si esi n'eluigwe ada n'uwa

na-alaghachighi n'eluigwe

ma o buru na o meghi ka mmiri dee ala,

mee ka ihe ubi puputa, too eto,

meekwa ka o mia mkpuru nye onye na-aku ihe okuku, burukwa ihe
oriri nye onye na-eri nri.

11 Otu a ka okwu si m n'onu puo si adi.

Ana m ezipu ya, o gagh i aloghachikwute m n'efu.

O ga-emezu ihe niile m choru ka o mee,
baakwa uba ebe obula m zigara ya.

12 N'ih i na unu ga-eji onu puo,
a ga-esikwa n'ebe ah u duputa unu n'udo.

Ugwu ukwu niile, na ugwu nta niile

na osisi niile nke ubi,

ga-eti mkpu onu,

kuokwa aka n'obi utu.

13 Ebe ogwu na-eto na mbu, osisi junipa ga-eto na ya;

ebe uke toro, osisi mietul ga-eto na ya.

Ihe ndi a ga-aghoro ONYENWE ANYI aha di ukwu,
nke ga-abukwa ihe iribama
ga-adi ruo mgbe ebighi ebi."

56

Nzọputa diri ndị ọzọ

- ¹ Nke a bụ ihe ONYENWE ANYỊ siri,
 “Debenụ ikpe ziri ezi,
 meekwanụ ihe ziri ezi.
 N’ihi na nzọputa m dị nso,
 ezi omume m ga-apụta ihe mgbe na-adighi anya.”
- ² Ngozi na-adiri onye na-eme nke a,
 bụ onye ahụ nke na-ejidesi ya aka ike,
 onye ahụ nke na-edebe ubochi izuike m na-emerughị ya,
 nke na-edebekwa aka ya ka ọ ghara ime ihe ọjọọ.”
- ³ Ka onye ala ọzọ bụ onye jikoro onwe ya na ONYENWE ANYỊ si,
 “ONYENWE ANYỊ aghaghị i site na ndị ya kewapụ m.”
 Ka onye onozị ọbụla gharakwa i si
 “Mụ onwe m bụ naanị osisi kponwuru akponwu.”
- ⁴ N’ihi na otu a ka ONYENWE ANYỊ kwuru:
 “Nye ndị onozị ahụ na-edebe ubochi izuike m niile,
 ndị na-ahoro ihe na-atọ m uto,
 na ndị na-ejidesikwa ogbugba ndụ m ike.”
- ⁵ Aga m enye ha n’ime ulọ m na n’etiti mgbidi ya,
 ihe ncheta na aha
 di mma karịa umụ ndi ikom na umu ndi inyom.
 Aga m enye ha aha ga-adi ruo ebighi ebi
 nke a na-agaghị echezọ ruo ebighi ebi.
- ⁶ Ma ndi mba ọzọ ndi gbakwuuru ONYENWE ANYI
 ijere ya ozi,
 na ihu aha ONYENWE ANYI n’anya,
 nakwa i bu ndi ohu ya,
 ndi niile na-edebe ubochi izuike nso na-emerughị ya,
 na ndi jidesiri ogbugba ndu m ike,
- ⁷ ndi a ka m ga-akpota n’ugwu nso m,
 meekwa ka ha nuria onu n’ime ulo ekpere m.
 Aga m anabata aja nsure oku ha na onyinye niile ha nyere
 n’ebe ichu aja m.
 N’ihi na a ga-akpo ulo m
 Ulo Ekpere nye mba niile di iche iche.”
- ⁸ Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYI kwuputara,
 bụ onye ahụ na-eme ka Izrel si n’ebe ha gbapuru oso lota,
 “Aga m achikotakwa ndi ọzọ tinyere ha
 tinyekotara na ndi ya achikotarala.”

Ebubo Chineke megide ndi ajo omume

- ⁹ Biana, unu anumanu niile nke oke ohia.
 Biana dogbuo, unu umu anumanu nke oke ohia.
- ¹⁰ N’ihi na ndi na-eche ndi m nche kpuru isi.
 Ha niile bu ndi amamihe korọ.
 Ha di ka nkita dara ogbi,
 nke na-adighi agbo uja.
 Ha huru irahu ura na irọ nro,
 na idina ndina n’anya.
- ¹¹ Ha bu nkita na-eribiga nri oke;
 ha adighi enwe afọ ojuju.

Ha bu ndi ọzuzu aturu na-enweghi nghota,
 ha niile echela ihu n'uzo nke aka ha,
 onye obula na-agbalisi ike ichota uru nke ya.
 12 Onye obula na-asi, "Bia ka m weta mmanya,
 ka anyi njuokwa mmanya n'aba n'anya afọ anyi.
 Echi ga-adikwa ka taa,
 ma o bukwana di mma kara."

57

- 1 Ndi ezi omume na-ala n'iyi,
 ma o dighi onye obula na-etinye ya n'obi;
 a na-ewezuga ndi ji obi ha niile na-eke Chineke,
 ma o dighi onye na-aghota,
 na-ewezugara onye ezi omume
 puo n'ihu ihe ojoo.
 2 Ndi na-agazi agazi n'uzo ha
 na-abanye n'udo.
 Ha na-enwekwa izuike mgbe ha dinara n'onwu.
 3 "Ma unu onwe unu, bianu n'ebe a, unu umu ndi mgbaasi,
 unu umu ndi na-akwa iko, na umu ndi akwuna.
 4 Onye ka unu na-akwa emo?
 Onye ka unu na-akocha,
 na-araputakwara ire unu?
 Unu o bughi umu ndi nupu isi,
 mkpuru ndi na-ekwu okwu ugha?
 5 Unu na-emejuputa ihe ojoo niile na-agu obi unu agu
 mgbe unu zokoro na-eke arusi unu n'okpuru osisi ook obula.
 Unu na-ewerekwa umu unu chuo aja
 na ndagwurugwu niile, na n'okpuru nkume niile di elu.
 6 Chi unu na-eke bu nkume niile na-akwo murumuru,*
 nke di na ndagwurugwu niile, ha bu ihe nketa nza unu fere.
 E, o bu ha ka unu na-awupuru onyinye mmanya unu niile
 na onyinye mkpuru oka unu niile.
 N'ihu ihe ndi a niile, m ga-esi ana dere duu?
 7 O bu n'elu ugu di elu ka unu doziiri onwe unu ihe ndina,
 n'ebe ahụ kwa ka unu gara chuo aja unu.
 8 O bu kwa n'azu onu uzọ niile, na ibo uzọ niile,
 ka i kwubara oyiyi arusi gi.
 I gbakutara m azu,
 yipu uwe gi ribanye n'ime ihe ndina gi,
 ebe gi na ndi ahụ i huru n'anya dinakoro,
 imejuputa ihe ojoo ahụ na-agu obi gi aguu.
 9 I were mmanu jekwuru Molek†
 meekwa ka mmanu otite gi na-esi isi uto baa uba.
 I zipuru ndi nnochite anya gi‡ gaa na mba di anya;
 i gbadara ruo n'ime ime ala mmuo.
 10 Oke mwaghari ndi a niile emeela ike gwusia gi,

* 57:6 57:6 Nkume ndi a na-akwo murumuru bu ihe ha ji ejere chi ndi ahụ na-abughi chi ozi.

† 57:9 57:9 Maobu, eze ‡ 57:9 57:9 Ya bu, arusi apiri api

ma i dighi asi, 'Olileanya adighi.'
 I chotara ntute nye ndu gi,
 ya mere, na i daghi mba.

11 "Onye na-emenye gi ujo na egwu di otu a?

Nke mere na i dighi agwa m eziokwu?

I naghị echetakwa m,

i naghị atugharikwa ihe banyere m n'obi gi?

Ọ bu n'ihị na m gbara nkiti oge ndi a niile

ka i ji hapu itu m egwu?

12 Lee, aga m ekpughe ezi omume gi na oru oma gi,

igosi gi na ihe ndi a i gurū di ka ezi ihe agaghị enyere gi aka.

13 Mgbe i ga-eti mkpu akwa maka enyemaka,

ka arusi niile ndi ichikobara zoputa gi.

Ikuku ga-eburu ha niile bufuo,

naanị otu nkuume ga-ekutu ha.

Ma onye obula gbabara n'ime m izere ndu

ga-eketa ala ahụ;

ha ga-enwetakwa ugwu nsọ m."

Nkasiobi diri ndi di umeala n'obi

¹⁴ A ga-asikwa,

"Dozienu uzo! Dozienu uzo, mee ya ka o maa mma.

Bupusianu ihe iso ngongoro niile n'uzo ndi m."

15 N'ihị ihe a ka onye di elu, onye e mere ka o di ukwu,

onye di mgbe ebighi ebi, onye aha ya di nsọ kwuru:

"Ebi m n'ebe di elu nke dikwa nsọ,

ibinyere onye di umeala n'obi, na onye wedara mmuo ya n'ala,

itute mmuo nke onye e wedara n'ala,

na ikpolite mmuo nke onye di umeala n'obi.

16 N'ihị na o bughị ruo ebighi ebi ka m ga na-emegide gi,

maobu na-egosi iwe m.

Ọ buru na m emee otu a, mmuo ndi mmadu uwa niile ga-ada mba,

ya na mkpuruobi niile ahụ m ji aka m kpuo.

17 Eweso m ha iwe n'ihị mmehie ha na oke ochicho ha.

Ọ bukwa n'ihị ya ka m ji taa ha ahuhụ, gbakutakwa ha azu.

Ma lee, ha ngidesikwara ike na-eme mmehie, na-eme ihe obula nke

na-atọ obi ha uto.

18 Ahula m ihe niile ha mere ma aga m agwo ha.

Aga m edu ha, kasiekwa ndi na-eru uju n'izrel obi.

¹⁹ Aga m eme ka abu otuto di n'egbugbere onu ha.

Udo, udo, diri ndi no nso na ndi no n'ebe di anya,"

ka ONYENWE ANYI kwuru.

"Aga m agwokwa ha."

20 Ma ndi niile na-emebi iwu di ka oke osimiri na-amaghari amaghari,

nke na-adighi ezu ike mgbe obula.

Ọ na-amaputakwa uru na apiti.

21 "Ọ dikwaghị udo diri onye na-emebi iwu," ka Chineke kwuru.

Welie olu gi dika opi ike.*

Gwa ndi m nupu isi ha,
gwakwa ulo Jekob mmehie ha.

2 Kwa ubochi ka ha na-achọ m
ha na-eme dika o na-agu ha agu imara uzo m niile,
dika a ga-asị na ha bu mba na-eme ihe ziri ezi,
ndi na-agbakutaghị iwu Chineke ha azu.

Ha na-aju m maka ikpe ziri ezi,
na-eme dika o na-agu ha agu ka Chineke bjaruo ha nso.

3 Ha na-asị, 'N'ihì ginị ka anyị ji ebu onu,
ma i dighi ahuta ya?
N'ihì ginị ka anyị ji weda onwe anyị n'ala,
ma i dighi ahuta nke a?'

"Ma n'ubochi unu na-ebu onu, unu na-eme ihe masiri unu,
unu na-eji anya ike nara ndi na-aruru unu oru ihe ha rupertara.

4 N'oge ahụ, o bu ise okwu na ilu ogu,
ya na iti ibe unu okpo n'ihì ajoobi obi ka unu ji emechi ubochi ibu onu
unu.

Unu apughị ibu onu otu unu si eme taa
na-ele anya ka anu olu unu n'elu.

5 Nke a o bu udi obubu onu nke m hoputara,
naanị ubochi nke ndi mmadu ji eweda onwe ha n'ala?
O bu naanị nke mmadu ji ehulata isi ya n'ala dika osisi achara,
nke i dina n'akwa mkpe na ntụ?
O bu nke a ka unu na-akpo obubu onu,
ubochi nke ONYENWE ANYI nabatara?

6 "Nke a o bughị udi obubu onu m hoputara:
Itopu agbu niile nke ikpe na-ezighi ezi,
na itopu udo niile nke mmegbu,
na ime ka ndi a na-emegbu nwere onwe ha
na itiji yoku obula?

7 Ka i kenye ndi agu na-agu ihe oriri gi,
ka i kpobata n'ime ulo gi ndi na-enweghi onye inyeaka, ma ndi
ogbenye.

Ka i nye ndi na-agba oto uwe,
ka i hapu izo onwe gi n'ebe ndi ikwu gi chorọ inyeaka gi no.

8 O buru na i mee ihe ndi a, aga m eme ka ihuma m chakwasị gi dika ihè
isi ututu.

A ga-agwokwa orja gi niile.
Mgbe ahụ, ezi omume gi ga-edu gi,
ebube ONYENWE ANYI ga-echekwa gi n'azu.

9 Mgbe ahụ, i ga-akpo, ONYENWE ANYI ga-azakwa,
i ga-eti mkpu akwa maka enyemaka, o ga-asị gi, Lekwa m n'ebe a.

"O buru na i wezuga yoku mmegbu,
o burukwa na ikwusi itu mkpisiaka, na igbasa okwu ikpo asi,

10 o buru na inye ndi agu na-agu nri,
nyere ndi no na mkpa aka,
mgbe ahụ, ihè gi ga-achawaputa,

* 58:1 58:1 Opi ike bu ihe e ji akpokota ndi agha n'oge agha.

ọchịchiri niile gbara gi gburugburu ga-agho ihè, na-achakwa ka ehie.

11 ONYENWE ANYI ga na-edu gi mgbe niile.

Ọ ga-eme ka afo ju gi n'ala kporo nkụ,
meekwa ka i noro n'ahu isiike.

I ga-adikwa ka ubi a gbara ogige nke a na-agba mmiri nke oma,
dika isi iyi na-adighi ata ata.

12 Ndi gi ga-edozi mkpomkpọ ebe ochie niile.

Ha ga-ebulikwa ntoala nke mgbe ochie.

A ga-akpo unu ndi na-edozi mgbidi dara ada,
ndi na-aruzikwa okporozo nke ebe obibi.

13 "O buru na i debe ukwu gi site na-edebeghi ubochi izuike nso,

sitekwa na-ime ihe ndi na-atọ gi uto n'ubochi nso m,

o buru na ikpo ubochi izuike m ihe mmasi

na ubochi nso ONYENWE ANYI ihe a na-akwanyere ugwu,

o buru na i sopuru ya site na-emeghi ihe n'uzo nke gi,

na-emeghi ochicho nke obi gi, maobu ikwugheri onu,

14 mgbe ahu, i ga-achota onu gi n'ime ONYENWE ANYI,

m ga-emekwa ka inokwasị n'ebe di elu niile nke ala ahu,

meekwa ka irie oriri na ihe nketa nke nna gi Jekob."

N'ih i na onu ONYENWE ANYI ekwuola ya.

59

Mmehie, ikwupuata mmehie, na mbaputa

1 N'ezie, aka Onyenwe anyi adighi mkpumkpụ nke na o nweghi ike
izoputa,

nti ya adighikwa arọ nke na o nweghi ike inu ihe.

2 Kama mmehie unu ekwapula unu

site n'ebe Chineke unu no;

mmehie niile unu ezokwala ihu ya site n'ebe unu no,

nke mere na o chokwaghi ige nti ozo.

3 N'ih i na aka unu juputara na ntupo obara,

mkpisiaka unu bukwa nke mmehie meruru.

Egbugbere onu unu ekwuola okwu ugha,

ire unu na-atamukwa ihe ojoo.

4 O dighi onye na-ekpe ikpe ziri ezi,

o dikwaghi onye na-eji ikwesi ntukwasị obi kpee ikpe.

Ha na-adabere n'iru uka n'enweghi isi, ha na-ekwu okwu ugha,

ha na-aturu ime okwu na uka mọkwa ajo ihe.

5 Ha na-avu akwa ajuala,

na-akpakwa akwu udide.

Onye obula riri akwa ha ga-anwu,

mgbe obula otu kuwara, o bu agwo ajuala na-esi n'ime ya aputa.

6 Akwu udide ha abaghi uru iji mee uwe,

ha enweghi ike iji ihe ha meputara kpuchie onwe ha.

Oru ha niile bu ajo oru,

omume ihe ike juputara ha n'aka.

7 Ukwu ha na-eme ngwangwa igbaba n'ime mmehie,

ha na-emekwa ngwa ikwafu obara ndi o nweghi ihe ojoo ha mere.

Ha na-achuso echiche ajo ihe,

oru mbibi na ntipia bu ejiri mara nke uzo ha niile.

8 Ha amaghị ihe ụzọ udo bu,
 ikpe ziri ezi adighị n'ụzọ ha na-eso.
 Ha e mela ụzọ ha ka ha gbagọọ agbagọ.
 Ndi niile na-eso ya anaghị enweta udo.

9 Ya mere ikpe ziri ezi di anya n'ebe anyi no,
 ezi omume adighi erute anyi nso.
 Anyi na-ele anya ihè, ma lee, ọchịchiri ka anyi na-ahụ.
 Anyi na-ele anya mmuke ihè ma anyi na-ejeghari n'ime oke ọchịchiri.

10 Anyi na-asoghari isi na mgbidi dika ndi na-enweghi anya,
 na-asoghari isi dika ndi na-enweghi anya;
 anyi na-ada na-akpobi ukwu n'etiti ehie dika a ga-asị na o bu oge chi
 ojiji,
 n'etiti ndi nwere ezi ndu, anyi no ka ndi nwuru anwu.

11 Anyi na-agbo uja dika bia;
 anyi na-akwasị akwa ike dika nduru n'eru uju.
 Anyi na-ele anya ikpe ziri ezi, ma o dighi eru anyi aka;
 anyi na-ele anya nzoputa, ma o di anya n'ebe anyi no.

12 N'ihu na mmehie anyi amubaala n'ihu Onyenwe anyi;
 o na-agbakwa ama megide anyi.

E, anyi makwaara udi ndi mmehie anyi bu,
 n'ihu na mmehie anyi dikwa n'ihu anyi mgbe niile.

13 Anyi maara nnupu isi anyi na ngonari anyi gonariri ONYENWE ANYI;
 anyi esitela n'iso ONYENWE ANYI Chineke anyi wezuga onwe anyi,
 nogide na-akpali mmegbu na nnupu isi.
 Okwu onu anyi bu okwu ugha, nke anyi si n'obi anyi tuputa.

14 Ulo ikpe anyi niile adighi achọ onye ezi omume;
 anyi amaghị ihe a na-akpo ikpe ziri ezi.

Eziokwu asofo ngongo n'ama niile,
 ihe ziri ezi apughị ibata.

15 E, eziokwu alaala;
 onye obula kwa nke na-achọ ibi ndu oma na-etinye onwe ya na
 nsogbu.

ONYENWE ANYI lere anya hu ihe ojuo ndi a niile, nke na-enyeghi ya obi utọ;
 o hukwara na ikpe ziri ezi adighi.

16 O huru na anyi enweghi onye inyeaka obula;
 o wutere ya na o dighi onye na-arioro anyi arioro.

O bu ya mere o ji bata site n'ike aka ya na n'ezi omume ya,
 bia izoputa anyi.

17 O na-eyikwasị ezi omume dika ngwa agha ikpuchi obi ya.
 Okpu nke nzoputa ka o na-eyikwasikwa n'isi ya.

O bukwa uwe ibo obo na nke ekworo
 na inu oku na obi ka o ji kpuchie onwe ya.

18 O ga-akwughachi ndi iro ya
 dika ajo omume ha niile si di.

Iwe oku ya
 ka o ga-eji megide ndi iro ya niile
 bi na mba di anya.

19 Site n'odiada anyanwu, ndi mmadu ga-asopuru aha ONYENWE ANYI,
 sitekwa n'owuwa anyanwu, ha ga-atu egwu ebube ya.

N'ihu na o ga-abia dika idee mmiri

nke nkume, ONYENWE ANYI na-agba na-aga.*

20 “Onye mgbaputa ga-abia na Zayon;
o ga-abiakwute umu Jekob ndi na-esite na mmehie ha chegharia.”
Otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri.

21 “Ma mu onwe m, nke a bu ogbugba ndu m nke di n’etiti mu na ha,” ka ONYENWE ANYI na-ekwu. “Mmuo m, nke di n’ahu gi, na okwu m niile nke m tinere n’onu gi, agaghi apu n’egbugbere onu gi, maobu n’egbugbere onu umu gi, maobu n’egbugbere onu agburu gi. Ha ga-adigide site ugbu a ruo mgbe niile ebighi ebi,” ka ONYENWE ANYI kwuru.

60

Ebube nke Zayon

- 1 “Billie, mukée, n’ihi na ihè gi abiala,
ebube ONYENWE ANYI awaakwala n’ahu gi dika anyanwu.
- 2 Lee, ochichiri na-ekpuchi uwa niile,
oke ochichiri na-ekpuchi ndi niile bi n’uwa,
ma ONYENWE ANYI ga-awa dika anyanwu n’ahu gi
ebube ya ga-achakwa ka ihe n’ebe i no.
- 3 Mba niile di iche iche ga-abiakwute ihè gi,
ndi eze niile ga-abiaru mmuke nke owuwa gi.
- 4 “Welienu anya unu abuo elu leggharia gburugburu unu,
ha niile na-ezuko na-abiakwute gi;
umu gi ndi ikom na-esi n’ebe di anya bia,
umu gi ndi inyom ka a ga-ekukwa n’ukwu.
- 5 Mgbe ahụ, i ga-elepu anya ma chakee,
obi gi ga-ato gi uto, saa mbara n’ihi onu,
n’ihi na aku niile nke osimiri ka a ga-ewebatarata gi,
akunuba nke otutu mba ga-abiaara gi.
- 6 Otutu igwe inyinya kamel nke si Midia
na Efaa ga-ejuputa n’ala gi,*
ma ndi sikwa n’obodo Sheba
ga-ebutere gi olaedo na uda na-esi isi uto.
Ha ga-ekwusakwa otuto Onyenwe anyi.
- 7 A ga-enye gi igwe ewu na aturu niile nke ndi Keda.
Ebulè niile nke Nebaiot ga-abu nke gi.
A ga-anabata ha dika onyinye n’elu ebe ichu aja m.
Aga m edozi ulonso m di ebube, mee ya ka o maa mma karia.
- 8 “Olee ndi bu ndi a na-efeghari dika igwe ojii,
ndi na-efeghari dika umu nduru na-efeba n’akwu ha?
- 9 N’ezie, mu ka ala ndi ahụ mmiri gbara gburugburu na-echere;
ugbo niile nke Tashish ga-ebukwa uzo,
na-ebughachi umu gi site n’ebe di anya,
ha na olaocha na olaedo ha niile.
Inye ONYENWE ANYI bu Chineke gi nsopuru,
Onye nsò nke Izrel,

* 59:19 59:19 Maobu, mgbe onye iro ga-abata dika idee mmiri, mmuo nke ONYENWE ANYI ga-ebuli okolo to imegide ya. * 60:6 60:6 Ndi ebo Midia, bu ndi sitere n’akuku ndi da odida anyanwu osimiri Jordan. Ha na-achi anu ulo na-agghari n’ihi izu ha. Efaa bu nwa nwoke Midian Jen 25:4.

n'ihì na ọ jirila ìma mma ọ̀zie gị.

10 “Ndi mba ọ̀zọ ga-abịa wuziere unu mgbidi unu niile.

Ndi na-achị achị na ndi eze ha niile ga-ejere unu ozi.

Ọ bu ezie na m tikporo gị n'iwè m,

ma site n'amara m, aga m emere gị ebere.

11 Onu uzọ ama gị ga-eghe oghe oge niile

site n'ututu ruo n'ututu,

inabata akụ niile si na mba di iche iche.

A ga-edurukwa ndi eze di iche iche bata n'ime ya n'onodu ndi a dotara n'agha.

12 Mba obula juru ijere gị ozi ga-ala n'iyi;

a ga-ekpochapu ha.

13 “Otuto niile na ìma mma niile nke Lebanon ga-abu nke gị.

Osi si junipa, na osi si fia, na osi si junipa, na osi si saipres,
ka a ga-eji choo ulonso m mma.

Aga m emekwa ka ebube juputa n'ebe ahụ ukwu m na-adi mgbe niile.

14 Umụ ndi na-emegbu gị ga-abia kpoọ isiala nye gị.

Ndi ahụ niile na-eleli gị ga-abia daa n'ala n'ihu gị sutu ukwu gị onu.

Ha ga-akpo Jerusalem, Obodo ONYENWE ANYI,

Zayon nke Onye nsọ Izrel.

15 “Ọ bu ezie na ọ di mgbe i bu onye a kporo asi, onye a na-emegbu,

onye mmadu niile na-eweda n'ala,

ma ugu a, i ga-ama mma ruo ebighi ebi;

i ga-abu ihe na-ewetara ogbo niile nke uwa onu, n'ihì na otu a ka m
ga-eme gị.

16 I ga-anu mmiri ara nke mba di iche iche,

ọ bukwa ara ndi eze ka a ga-eji zuo gị.[†]

Mgbe ahụ, i ga-amata n'ezie na mu onwe m, bu ONYENWE ANYI bu Onye
nzoputa gị

na Onye mgbaputa gị, Onye di ike nke Jekob.

17 N'onodu bronzi, aga m eweta olaedo,

n'onodu igwe aga m eweta olaocha.

N'onodu osisi, ọ ga-abu ola,

n'onodu nkume, ọ ga-abu igwe.

M ga-eme ka udo buru ndi nlekota gị

ezi omume ga-abu onye na-achị gị.

18 Ihe ike agaghị adikwa n'ala gị ọzọ.

Agha niile ga-akwusi, mbibi na ila n'iyi agaghị adikwa.

Mgbidi gị ga-agho Nzoputa,

i ga-akpokwa onu uzọ ama gị niile Otuto.

19 Anyanwu agaghị abukwara gị ihè n'ehihie ọzọ,

maobu maramara nke onwa amukwasị gị ihe,

n'ihì na ONYENWE ANYI Chineke gị ga-aburu gị ihè ruo ebighi ebi,

Chineke gị ga-abukwa ebube gị.

20 Anwu gị agaghị ada ada,

onwa gị agaghị akwusikwa icha;

n'ihì na ONYENWE ANYI ga-aburu gị ihè ubochi gị niile,

[†] 60:16 60:16 Ọ bukwa ara ndi eze ka i ga-amị

iru ụjụ gi niile ga-agabigakwa.

21 Mgbe ahụ, ndị gi niile ga-abụ ndị ezi omume,
ha ga-enwetakwa ala ahụ ruo ebighị ebi.

Ha bụ ome nke m kuru,
bụ orụ aka m,
ime ka ịma mma m pụta ihè.

22 Ezinaulo dị nta ga-aba ụba ghọọ obodo,
mba nta ga-aghọ obodo buru ibu.

Mụ onwe m bụ ONYENWE ANYỊ,
ga-eme ka ha niile mezuo ọsịisọ n'oge ya.”

61

Afọ ngosi ihuoma Onyenwe anyị

1 Mmụọ nke Onye kachasị ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYỊ dị n'ahụ m,
n'ihì na ONYENWE ANYỊ eteela m mmanụ
ka m kwusaa ozioma nye ndị ogbenye.

O zitela m ịkasị ndị obi ha tiwara etiwa obi,
ikwupụta inwere onwe nye ndị a dotara n'agha,
na ntoghapụ site n'ọchịchiri nye ndị mkpọrọ.*

2 O zitere m ikwupụta afọ mgbe Onyenwe anyị ga-eji ihuoma leta ndị
mmadụ,

na ụbọchị ibo obo nke Chineke anyị.

O zitekwarara m ịkasị ndị niile na-eru ụjụ obi,

³ na igboro ndị niile na-eru ụjụ na Zayon ihe na-akpa ha.

O zitere m inye ha okpueze mara mma
n'ọnọdụ ntụ,

inye ha ọñụ,

n'ọnọdụ ikwa akwa,

na iyikwasi ha mmụọ otuto

n'ọnọdụ mmụọ ida mba.

N'ihì na Chineke akụọla ezi omume n'ime ha,

dịka osisi ook siri ike,

igosi ịma mma ONYENWE ANYỊ.

4 Ha ga-ewugharịkwa ebe niile e tikpọrọ etikpọ n'oge ochie,
doziekwa ebe niile togboro n'efu site n'oge dị anya;

ha ga-eme ka obodo e tikpọrọ etikpọ dị ọhuru,
bụ ebe togboro n'efu nke otutu ogbo gara aga.

5 Ndị obia ga-azuru gi igwe ewu na aturu unu;
ndị mba ozo ga-akoro unu ala ubi unu, lekotakwa ubi vaini unu niile.

6 A ga-akpọ unu ndị nchuaja ONYENWE ANYỊ,
kpokwa unu ndị ozi Chineke anyị.

A ga-eji akụ niile si na mba dị iche iche zuo unu.

Ọ bụkwa akunuba ha ka unu ga-eji nyaa isi.

7 N'ọnọdụ ihere dijiri ha ugbo a,

ndị m ga-enweta ngozi okpukpu abuo,

n'ọnọdụ nkocha dijiri ha

ha ga-anuri ọñụ n'ihì ihe nketa ha nwetara.

Ha ga-enweta okpukpu ihe nketa ala abuo,

ketakwa ọñụ nke ga-adigidere ha ruo mgbe ebighi ebi.

* 61:1 61:1 Imeghe anya ndi kpuru isi

- 8 “N’ihi na mụ onwe m, ONYENWE ANYỊ, na-ahụ ikpe ziri ezi n’anya.
Ma ana m akpọ izu ohi na ajo omume niile asi.
Aga m esite n’ikwesị ntụkwasi obi m kwughachi ndị m n’ihi ahụhụ ha tara,
mụ na ha ga-agbakwa ndụ ebighị ebi.
- 9 Mkpuru ha ga-abụ ndị a ma ama,
a ga-asopukwara ha n’etiti mba niile.
Ndi niile huru ha ga-amata,
kwuputakwa na ha bu ndi ONYENWE ANYI goziri.”
- 10 Obi na-atọ m uto nke ukwu n’ime ONYENWE ANYI,
mkpuruobi m ga-etegharikwa egwu onu n’ime Chineke m.
N’ihi na o werela uwe nzoputa kpuchie m,
werekwa uwe oke onu nke ezi omume ya yikwasị m n’ahụ.
Adi m ka nwoke na-alu nwanji oheru, onye na-emezi isi ya ka o diri ka
nke onye nchajaja.
E, adi m ka nwaagboghọ na-alu di, nke ji oia oma di iche iche choo
onwe ya mma.
- 11 Dika aja di n’ubi si eme ka ihe a kuru n’ubi puputa,
dika ubi a gbara ogige si eme ka mkpuru ubi too,
otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI ga-esi mee ka ezi
omume na otuto
puputa n’ihu mba niile.

62

Aha oheru nke Zayon

- 1 N’ihi Zayon agaghị m emechi onu,
n’ihi Jerusalem agaghị m anọ jii,
ruo mgbe ezi omume ya ga-enwuwa dika ihe ututu;
mgbe nzoputa ya kwa ga-enwukwa dika owaoku na-enwu enwu.
- 2 Mba niile ga-ahụ ezi omume gi.
Ndi eze niile ga-ahukwa ebube gi.
A ga-akpokwa gi aha oheru ahụ
nke onu ONYENWE ANYI ga-agu gi.
- 3 I ga-aghọ okpueze nke ima mma n’aka ONYENWE ANYI,
ihe iyi n’isi nke ndi uloze n’aka Chineke gi.
- 4 A gawkaghị akpo gi onye ahapuru ahapu,
maobu kpo ala gi ala togboro n’efu.
Ma a ga-akpo gi Hefziba,
kpokwa ala gi Beula,
n’ihi na ihe gi ga-ato ONYENWE ANYI uto,
a ga-alukwa ala gi dika nwunye.
- 5 Dika nwokoroba si aluru nwaagboghọ na-amaghị nwoke,
otu a ka Onye na-ewu gi* ga-alu gi,
dika onye luru nwunye oheru si anuri onu n’ebe nwunye oheru ya no,
otu a ka Chineke gi ga-anuri onu n’ihi gi.
- 6 Enyela m ndi nche onodu oru n’elu mgbidi gi niile, Jerusalem.
Ha agaghị edebe onu ha duu mgbe obula, ma ehie ma abali.
Unu ndi na-akpoku ONYENWE ANYI,
unu enyela onwe unu izuike.

* 62:5 62:5 Umụ gi ndi ikom

7 Unu enyekwala ya izuike tutu ruo mgbe ọ ga-eme ka Jerusalem guzosie ike,
meekwa ya otuto nke ụwa niile.

8 ONYENWE ANYị ewerela aka nri ya
werekwa ogwe aka ya n'ụọ iyi sị,
“Ọ dighikwa mgbe m ga-enye mkpuru ubi gi
ka ọ buru nri nye ndi iro gi ọzọ,
ọ dighikwa mgbe ndi ọbia ga-anukwa mmanya ọhuru ahu
bu nke i dogburu onwe gi n'oru n'ihi ya.

9 Ma ndi were ya ka ihe ubi ga-eri ya,
tookwa ONYENWE ANYị,
ndi kpokotara oroma grepu ga-anu ya
n'ime ogige ebe nsọ m.”

10 Gabiganu! Gabiganu sitenu n'onu ụzọ ama niile.
Dozienu ụzọ maka ndi m.
Wuzienu ụzọ niile, wuzienu okporoụzọ niile.
Bupusianu nkume niile,
weliekwanu okoloto maka mba niile.

11 ONYENWE ANYị ekwusaala okwu
nye nsotu niile nke ụwa sị,
“Gwanu Ada Zayon,
'Lee Onye Nzoputa gi na-abia!
Lee, ugwo oru ya di ya n'aka,
nkwughachi nke ọ ga-akwughachi sokwa ya na-abia.' ”

12 A ga-akpo ha Ndi Nso,
ndi ONYENWE ANYị gbaputara;
a ga-akpokwa unu ndi a na-achosi ike,
Obodo a na-agbakutaghi azu.

63

Ubochi ibo obo na mgaputa nke Chineke

1 Onye bu onye a si n'Edom na-abia,
onye si Bozra, nke uwe ya di obara obara?
Onye bu onye a, yi uwe mara oke mma,
onye na-azọ ije dika iba uba nke ike ya si di?

“Ọ bu mu onwe m, onye na-ekwu okwu n'ezi omume,*
onye di ike izoputa!”

2 Gini mere uwe gi ji na-acha obara obara,
dika uwe onye na-azocha mkpuru vaini?

3 “Azochaala m ebe izocha mkpuru vaini, naani m zochara ya;
o nweghi onye si na mba niile di iche iche bia nyere m aka.
Azochara m ha n'uwe m,
zopiasiakwa ha n'ime oke onuma m;
obara ha gbasasiri n'uwe m,
ma metosia uwe m niile.

* 63:1 63:1 Maobu, mmeri

- 4 N'ihì na ọ bụ ụbọchị m jì abọ ọbọ;
afọ mgbapụta m kwadoro eruola.
- 5 Elere m anya ma o nweghị onye ịjara inyere m aka.
O juru m anya, jukwa m ọnụ, na o nweghị onye pụtara inyere m aka.
N'ihì ya, aka m wetara m mmeri.
Ọ bụkwa ọnụma juru m obi gbara m ume imezu ya.
- 6 N'iwè m, azọpịara mba niile dị iche iche;
esitere m n'ọnụma juru m obi zọpịasia ha.
Emekwara ka ọbara ndụ ha buru ihe a wusiri n'ala."

Ekpere na otuto

- 7 Aga m ekwuputa ihe banyere ihunanya Onyenwe anyị.
Aga m eto ya n'ihì ihe niile o mere.
Aga m anụrị ọnụ n'ihì idị mma ya n'ebe Izrel nọ,
e, n'ihì ọtụtụ ihe ọma o mere
n'ihì mmeso ọma niile o mesoro ulọ Izrel,
nke ọ na-emeso ha dika obi ebere ya na omịko ya si dī.
- 8 N'ihì na Onyenwe anyị siri, "Ndị a bụ nke m;
e, ha agakwaghị agonari m ọzọ."
Ya mere, ọ ghọrọ ha Onye nzọpụta.
- 9 N'ime mkpagbu ha niile, a kpagbukwara ya onwe ya,
ọ bụkwa mmụọ ozi nke ihu ya zọpụtara ha.
N'ime ihunanya ya na obi ebere ya, ọ gbapụtara ha,
bulie ha elu, kuru ha
ogologo ụbọchị ndị a niile ndị gara aga.
- 10 Ma ha nupuru isi megide ya,
meekwa ka obi jọ Mmụọ Nsọ ya njọ.
Ọ bụ ya mere o jì ghọọ onye iro ha,
lụsokwa ha ọgụ n'onwe ya.
- 11 Mgbe ahụ, ndị ya chetara ụbọchị ndị ahụ gara aga,
ụbọchị Mosis na ndị nke ya.
Olee ebe onye ahụ nọ nke mere ka ha si n'oke osimiri rigoputa,
ya na onye ọzọ aturu nke igwe aturu ya?
Olee ebe onye ahụ tinyere
Mmụọ Nsọ ya n'etiti ha nọ.
- 12 Olee onye ahụ ike ya
mere ka osimiri kewaa abụọ n'ihu ha,
mgbe Mosis weliri aka ya elu,
meekwa ka aha ya dīgide ruo ebighi ebi?
- 13 Onye duuru ha gafee mmiri dī oke omimi?
Dika inyinya na-agba ọsọ n'ozara,
ike agwughị ha.
- 14 Dika ehi na-ata ahija na ndagwurugwu,
Mmụọ ONYENWE ANYI nyere ha izuike.
Otu a ka i si duo ndi gi,
ime ka aha gi buru ihe a na-asopuru asopuru.
- 15 Onyenwe anyi, biko site n'eluigwe,
ebe obibi nso gi, lee anyi anya.
Olee ebe n'inu oku n'obi na ike gi di?
Olee ebe obi ebere gi na omiko gi dikwa?
- 16 Ma gi onwe gi, bu Nna anyi,

- a sɔkwari na Ebrahim amaghi anyi
maobu Izrel agonari anyi,
gi onwe gi, ONYENWE ANYI, bu Nna anyi,
onye Mgbaputa anyi ka i na-azakwa siteri na mgbe ochie.
- 17 ONYENWE ANYI, gin mere i ji na-eme ka anyi si n'uzo gi kpafuo
na-eme ka obi anyi sie ike otu a, na anyi adighi atu egwu gi?
Loghachi n'ihu ndi ohu gi,
n'ihu ebo ndi ahụ bu ihe nketa gi.
- 18 O bu naani nwa oge nta ka ndi gi nwetara ebe nsọ gi,
ma ugbo a, ndi iro anyi azodala ebe nsọ gi.
- 19 Anyi bu nke gi site na mgbe ochie,
ma i naghị achị n'ebe ha nọ,
ha bu ndi a na-akpokwasighikwa aha gi.

64

- 1 O gaara adi mma ma asi na i ga-adowa eluigwe ridata n'ala,
ma asi n'ugwu ukwu niile ga-ama jijiji n'ihu gi!
- 2 Dika mgbe oku na-agba umu osisi,
na-eme ka mmiri e sikwasiri n'oku gbofo.
- Si n'elu ridata bja mee ka ndi iro* gi niile maara aha gi,
meekwa ka mba niile di iche iche maa jijiji n'ihu gi.
- 3 N'ihu na o bu mgbe i mere otutu ihe egwu di iche iche nke anyi na-atughi
anya ya
ka i ridatara mee ka ugwu ukwu niile maa jijiji n'ihu gi.
- 4 N'ihu na site na mgbe ochie, o dibeghi onye nuru,
o dibeghi nti ghotara,
o nwebeghi anya huru Chineke ozo karja gi,
onye na-emejuputara ndi na-echere ya ihe na-akpa ha.
- 5 I na-enyere ndi na-eme ezi ihe aka,
bu ndi ji onu na-echeta uzo gi n'echiche uche ha.
Ma mgbe anyi nogidere na-emehie megide ha,
iwe were gi.
A ga-esikwanu anaa zoputa anyi?
- 6 Anyi niile dika onye ruru aru,
ezi omume anyi niile kwa dika nkirinka akwa ruru unyi.
Anyi akponwuola dika akwukwo osisi,
mmehie anyi na-ebufukwa anyi dika ifufe.
- 7 O dighi onye n'ime anyi na-ario gi aririo;
o dikwaghi onye na-akpoku aha gi.
N'ihu ya, i zoola ihu gi site n'ebe anyi no,
meekwa ka anyi buru ndi gbazere agbaze n'ihu mmehie anyi.
- 8 Ma otu obula o si di, gi ONYENWE ANYI bu Nna anyi.
Anyi bu uru, ma i bu okpu ite.
O bu aka gi kpuru anyi niile.
- 9 Biko, ONYENWE ANYI, anogidela na-eweso anyi iwe;
echetakwala mmehie anyi ozo ruo mgbe ebighi ebi.
Biko, lekwasị anyi anya
n'ihu na ndi gi ka anyi bu.

* 64:2 64:2 Ya bu, ndi na-emegide gi

- 10 Obodo nsọ gi niile aghoola ozara;
o buladi Zayon aghoola ozara, Jerusalem, ebe togboro n'efu.
- 11 Ulonso ukwu anyi ahụ mara mma, nke dikwa nsọ, ebe nna anyi ha no
too gi, ma feekwa gi ofufe,
aburula ihe a gbara oku.
Ihe niile mara mma n'ime ya alaala n'iyi.
- 12 Mgbe ihe niile gasiri, ONYENWE ANYI, i ga-ejisi onwe gi ike?
I ga-agba nkiti, taa anyi ahuhu ebe o gafere oke?

65

Ikpe na nzoputa

- 1 "Ana m egosiputa onwe m nye ndi ahụ na-adighi aju ase m.
O bukwa ndi ahụ na-adighi achosi m ike na-achota m.
Ana m agwa mba ahụ nke na-adighi akpoku aha m,
asiri m, 'Lee m, anọ m n'ebe a.'
- 2 Ogologo ubochi niile ka m gbasapuru aka m abuo
nye ndi na-enupu isi,
bu ndi na-agbaso uzo na-ezighi ezi
ndi a na-agbaso ihe obula ha tuputara n'uche ha,
- 3 ndi na-anogide na-akpasu m iwe
n'ihu m mgbe niile,
ndi na-achụ aja n'ubi ha a gbara ogige,
n'ebe ichu aja eji brik wuo,
- 4 ndi na-anodu n'etiti ili,
ma na-anodukwa onodu abali n'ebe nzuzo di iche iche;
ndi na-eri anu ezi,
ndi ite ofe ha juputara n'anụ na-adighi ocha;
- 5 ndi na-asirita onwe ha, 'Nodu iche, Abiala m nso,
n'ihu na i ga-emeru m, adi m nsọ kariya gi!'
Ma ndi di otu a dika anwuru oku n'imi m.
Ha bu oku na-enwu ehie na n'abali.
- 6 "Lee, edeela ya rii n'ihu m si:
Agaghi m agba nkiti, aga m akwughachi n'uju.
E, aga m akwughachi ha.
- 7 O bughi naani maka mmehie ha, kama maka mmehie nna nna ha niile,"
Otu a ka ONYENWE ANYI kwuru,
'N'ihu na ha surere aja nsure oku n'elu ugwu di iche iche,
kpariakwa m n'elu ugwu nta niile.
Aga m akwughachi ha n'uju,
n'ihu ihe ndi a niile ha mere n'oge gara aga."
- 8 Otu a ka ONYENWE ANYI na-ekwu,
'Dika a na-achota mmanya site n'uyoko mkpuru vaini
ndi mmadu asi, 'Ebibila ya,
n'ihu na ngozi ka di n'ime ha,'
otu a ka m ga-eme n'ihu ndi ohu m;
Agaghi m ebibicha ha niile.
- 9 Aga m eme ka mkpuru site na Jekob puta,
sitekwa na Juda nweta ndi ga-enweta ugwu m niile.
Ndi m hoputara ga-eketa ha,
ndi ohu m ga-ebikwa n'ebe ahụ.
- 10 Sharon ga-aghokwa ebe ita nri nke igwe anu ulo;

Ndagwurugwu Akọ ga-abụkwa ebe izuike nye igwe ehi,
na ndị m na-achọsi m ike.

11 “Ma unu ndị wezugara onwe unu site n’ebe ONYENWE ANYỊ nọ,
ndị chezọrọ ogwu nsọ m,
ndị na-edozi tebul maka Ihuoma,
ndị na-agbaju mmanya agwara ogwa n’iko maka Akara aka.*

12 Aga m eme ka unu zute mma agha;
unu niile ga-adakwa mgbe a na-egbu unu.
N’ihi na akporọ m unu ma unu azaghị;
mgbe m gwara unu okwu, unu aňaghị ntị.
Unu kpachapurụ anya mehie megide m n’ihu,
họrọkwa ime ihe ndị ahụ unu maara nke oma na m kpọrọ asi.”

13 Ya mere, nke a bụ ihe Onye kachasi ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYỊ
na-ekwu,

“Ndị ohu m ga-eriju afo,
ma unu ga-anọ agụụ,
akpiri ga-akpokwa unu nkụ,
ma ha ga-añụ mmiri.

Unu ga-anọ n’ọnụma na ihere,
ma ha ga-anọ n’ọnụ.

14 Ndị ohu m ga-abụ abụ
n’ihi ọnụ nke juputara n’obi ha,
ma unu ga-akwa akwa,
n’ihi ihe mgbu nke obi unu,
tiekwa mkpu akwa n’ihi obi ntiwa nke mmụọ unu.

15 Unu ga-ahapụ aha unu
nye ndị m họputara nye onwe m ka ọ bụrụ ihe ha ji abụ ọñụ;
n’ihi na Onye kachasi ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYỊ ga-etigbu unu,
ma ọ ga-akpọ ndị ohu ya aha ọzọ.

16 Onye ọbụla na-ekpe ekpere n’ala ahụ,
ga-eme otu a n’aha Chineke nke eziokwu,
onye ọbụla na-añukwa iyi n’ime ala ahụ
ga-añụ iyi n’aha Chineke nke eziokwu.
N’ihi na-echezolam nsogbu niile ndị gara aga,
zokwa ha site n’anya m.

Ụwa ọhụrụ na eluigwe ọhụrụ

17 “N’ihi na lee, ana m eke
eluigwe ọhụrụ na ụwa ọhụrụ.
Ọ dighị onye ga-echetakwa ndị ochie ahụ ọzọ;
ọ gaghị abatakwa n’echiche onye ọbụla.

18 Ma nưriany ọñụ, teghariakwa mgbe niile n’obi uto
n’ihi ihe nke mụ onwe m na-eke,
n’ihi na-aga eke Jerusalem ka ọ bụrụ ihe ọñụ
ndị ya ga-abụkwa ihe obi uto.

19 Aga m aňurị ọñụ n’ihi Jerusalem,
nweekwa obi uto n’ihi ndị m;
a gaghị añukwa olu ikwa akwa n’ime ya ọzọ,
maọbụ olu iti mkpu akwa.

* 65:11 65:11 Ndị na e doro Gad tebul n’usoro, na-agbaju mmanya agwara ogwa nye Meni

- 20 “O dighikwa nwa ohuru nwuchuru anwuchu
 ga-adi n’ebe ahụ ọzọ,[†]
 a gaghi ahukwa agadi nwoke nke na-anozughị ubochi ndu ya;
 n’ihi na a ga-agunye onye nwuru mgbe o gbara nari afo tupu o nwuo
 di ka nwantakiri;
 a ga-agukwa onye na-anorughị nari afo
 di ka onye a buru onu.
- 21 Ha ga-ewu ulo, biekwa n’ime ya;
 ha ga-akukwa ubi vaini, riekwa mkpuru ha.
- 22 Ndi m agaghi ewukwa ulo hapuru ya ndi ozo,
 maobu ghaa mkpuru n’ubi nke ndi ozo ga-aghoro rie.
 N’ihi na di ka osisi si adi ndu ogologo oge
 otu a ka ndi m ga-esi dikwa ndu ogologo oge.
 Ha ga-anurikwa onu
 n’ihe ahụ ha ji aka ha rupuata.
- 23 Ha agaghi adogbu onwe ha n’oru n’efu.
 Ha agaghi amutakwa umu ndi ga-emesia nwuchuo onwu.
 N’ihi na ha ga-abu ndi ONYENWE ANYI goziri,
 ha na umu umu ha.
- 24 Tupu ha akpokuo m, aga m aza ha.
 Mgbe ha ka no na-agwa m banyere mkpa ha, aga m anu, zakwa ekpere
 ha.
- 25 Nkita ohia na nwa aturu ga-atakọ nri n’otu ebe,
 odum ga-ata ahijia di ka ehi,
 ma agwo ojoo niile ga-ata aja!
 Ha agaghi emeru ihe obula ahụ,
 maobu bibie ihe obula n’ugwu nsọ m.”
 Ka Onyenwe anyi kwuru.

66

Ikpe ikpe na olileanya

- ¹ Ihe ndi a ka Onyenwe anyi na-ekwu,
 “Eluigwe bu ocheeze m,
 uwa bukwa ebe mgbakwasị ukwu m.
 O bu udi ulo gini ka i ga-ewuru m?
 Ebee ka ebe izuike m ga-adi?”
- ² O bughi aka m mere ihe ndi a niile,
 mee ka ha ji diri?
 Otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara.
- “Ma olee ndi ihe ha na-atọ m uto,
 o bu ndi ahụ nwere obi umeala, ndi na-adighi ebuli onwe ha elu,
 ndi na-amakwa jijiji n’okwu m.
- ³ Ma onye obula nke na-achụ aja ehi
 di ka nwoke na-egbu mmadu,
 onye obula jikwa nwa aturu achu aja
 di ka onye na-agbaji nkita olu,
 onye obula na-achụ aja mkpuru oka
 di ka onye na-eche obara ezi,
 otu a kwa, onye obula na-esure uda na-esi isi uto nke ncheta
 di ka onye na-efe arusi.

[†] 65:20 65:20 Nwa nwuru mgbe o ka di naani abali ole na ole

Ha ahoputarala onwe ha ụzọ nke ha,
 ha na-enwekwa mmasị n'ihe arụ ha niile.
 4 Ya mere, aga m ezitere ha ahụhụ dị egwu,
 mee ka ihe ahụ ha na-atụ egwu ya biakwasị ha.
 N'ihị na mgbe m kporọ ha oku, ha azaghị,
 mgbe m gwara ha okwu, ha egegghị ntị.
 Kama ha mere ihe ojoo n'ihu m,
 horokwa ime ihe ndị ahụ ha maara na m kporọ asị."

5 Nuru unu okwu ONYENWE ANYI,
 unu ndị na-ama jijiji n'okwu ya,
 "Umunna unu, ndị kporọ unu asị,
 ndị chupukwara unu n'ihị aha m, ekwuola si,
 'Ka a sọpuru Onyenwe anyi!
 Ka anyi lee ụdị onu ga-abu nke unu!
 Ma a ga-etinye ha n'onodu ihere.
 6 O bu ginị bu mkpotu di n'ime obodo?
 Ginị bu oke ụzụ na-ada n'ime ulonso ukwu Onyenwe anyi?
 O bu ụzụ ONYENWE ANYI na-eme.
 Onye ahụ na-akwughachi ndị iro ya ugwo ruuru ha.

7 "Tupu ime amalite ime ya,
 o muputalarị nwa ya.
 Tupu ihe mgbu ya ebido,
 o muputala nwa nwoke.
 8 Onye jiri ntị ya nutu ihe di otu a mbu?
 Onye kwa ji anya ya hu ihe di otu a?
 A puru imuputa otu mba n'otu ubochi?
 Ka e nwere ike ime ka otu obodo malite idi n'otu ntabi anya?
 Lee na tupu ihe mgbu nke omumu nwa ya ebido
 Zayon amuputala umu ya.
 9 Mu onwe m, m ga-eme ka nwa rute n'oge omumu
 gharakwa ime ka a muo ya?"
 ka ONYENWE ANYI na-ekwu.
 "M ga-emechi akpanwa
 mgbe m na-eme ka a muputa ya?"
 ka Chineke gi juru.
 10 "Soronu Jerusalem nuria onu, soronu ya nwee obi utu,
 unu ndi niile huru ya n'anya;
 soronu ya nuria onu nke ukwu,
 unu ndi ruru uju n'ihị ya.
 11 N'ihị na ihe banyere Jerusalem ga-atu unu utu.
 Unu ga-anujukwa ara nkasiobi ya afo,
 o buladi dika nwantakiri si enwe obi utu
 mgbe o na-anu ara nne ya nke na-agba nke oma."
 12 N'ihị na ihe ndi a ka ONYENWE ANYI kwuru,
 "Aga m eme ka udo bara ya uba dika osimiri,
 mee ka akunuba niile nke ndi mba ozo diri ka mmiri na-asobiga oke.
 O ga-elekota gi, kurukwa gi, makuokwa gi n'aka ya,
 wughariakwa gi n'ikpere ya.
 13 Dika nne si akasi nwa ya obi,
 otu a ka m ga-esi kasi unu obi.
 O bu n'ime Jerusalem ka a ga-akasi unu obi."

- 14 Mgbe ị hụrụ ihe ndị a, obi gị ga-ahụrị ọhụrụ,
 ịga awasa dika ahihia ọhụrụ;
 a ga-emekwa ka aka ONYENWE ANYỊ pụta ihè n'ebe ndị ohu ya nọ,
 ma a ga-egosi ndị iro ya oke iwe ya.
- 15 N'ihì na lee, ONYENWE ANYỊ ga-eji oku bja.
 Ugbọala ya ga-adikwa ka oke ifufe.
 O ga-eji onuma gosi iwe ya,
 werekwa oku na-enwu enwu baa mba.
- 16 N'ihì na ONYENWE ANYỊ ga-eji oku na mma agha ya
 kpee ndị mmadụ niile ikpe.
 O ga-egbukwa otutu mmadụ.
- 17 "Ndị ahụ niile na-edo onwe ha nso, ndị na-eme onwe ha ka ha dị ọcha
 n'ihì ibanye n'ubi a gbara ogige, ndị ahụ na-eso onye ahụ nọ n'etiti ndị
 ahụ na-eri anụ ezi, na oke, na ihe ndị ọzọ ahụ niile ruru arụ, ga-ezute
 onwu nke nọ na-eche ha niile." Otu a ka ONYENWE ANYỊ kwubiri ya.
- 18 "Ma mụ onwe m, amaara m nke ọma ihe ha zubere ma meekwa, ana
 m abia ichikọta mba niile na-asụ asụsụ dị iche iche. Ha niile ga-abiakwa
 hụ ebube m.
- 19 "Aga m edokwa ihe iribama n'etiti ha, zipukwa ndị fọdurụ ndụ n'etiti
 ha ka ha gaa n'obodo Tashish, na Libiya,* na Lidiya† (ndị na-agba àkụ
 n'uta nke ọma) na Tubal, na Griis. E, ha ga-eje na mba niile nke dị anya,
 n'ofe osimiri, ebe ndị bi n'ime ya na-anubeghi ihe banyere idi ukwu nke
 m, maobu hụ ebube m. Ha ga-ekwusakwa ihe banyere ebube m n'etiti mba
 niile dị iche iche. 20 Ha ga-akpoghachi umunne unu niile site na mba niile,
 bja n'ugwu nso m dị na Jerusalem, dika onyinye a na-ewetara ONYENWE
 ANYỊ. Ha ga-ebute ha n'elu inyinya, n'ugbo agha, n'elu ugboala a na-
 adokpu adokpu, n'elu inyinya muul na n'elu inyinya kamel," ka ONYENWE
 ANYỊ na-ekwu. "Ha ga-ebubata ha dika mgbe ndị Izrel na-ewebata onyinye
 mkpuru ha n'ulonso ONYENWE ANYỊ n'efere mmemme dị ọcha. 21 Aga m
 ahoro kwa ufodu ka ha buru ndị nchujaja na ndị Livayi," ka ONYENWE ANYỊ
 kwuru.
- 22 "Dika eluigwe ọhuru na uwa ọhuru ahụ nke m ga-eke ga-esi digide
 n'ihu m, otu a ka aha unu na agburu unu ga-adigide, ka ONYENWE ANYỊ
 kwubiri. 23 O ga-abukwa na site n'otu Onwa ọhuru ruo nke ozo, sitekwa
 n'otu ubochi izuike ruo na nke ozo ya, anụ ahụ niile bu mmadụ ga-abia,
 daa, kpoo isiala n'ihu m," ka ONYENWE ANYỊ kwuru. 24 "Ha ga-apu, jee,
 lekwasị ozu ndị ahụ niile nwuru anwu anya, bu ndị ahụ niile nupuru
 isi megide m. N'ihì na ikpuru ha agaghị anwu anwu, oku a kwanyere
 agakwaghị anyu anyu. Ha ga-abukwara mmadụ niile ihe na-aso oyi."

* 66:19 66:19 Ufodu akwukwo mgbe ochie na-ede Put ma ndi Hibru na-ede Pul † 66:19 66:19
 Maobu, ndi Lud

Jeremaya

¹ Ndị a bụ okwu Jeremaya nwa Hilcaya, bụ otu onye n'ime ndị nchụaja, nọ n'Anatot nke dị n'ala Benjamin. ² Onye okwu nke ONYENWE ANYỊ bjakwutere n'afọ nke iri na atọ n'oge ọchịchị Amon, eze Juda bụ nwa Josaya. ³ Ozi ndị ọzọ rukwara ya ntị n'oge Jehoiakim nwa Josaya, bụ eze Juda, ruokwa n'ọnwa nke ise n'afọ nke iri na otu nke Zedekaya nwa Josaya, bụ eze Juda kwusiri, mgbe a ọkpụrụ ndị Jerusalem n'agha buru ha ka ha gaa biri na mba ọzọ.

Ọkpụkpọ Jeremaya

- ⁴ Okwu ONYENWE ANYỊ bjakwutere m, na-asị,
- ⁵ “Amaara m gị tupa a tūrū ime gị, tupa a muo gị, edoro m gị nsọ, ahọputakwara m gị dika onye amuma nye mba niile.”
- ⁶ Asiri m, “Ewoo, Onye kachasi ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYỊ. Lee, amaghi m ekwu okwu. Abu m naani nwantakiri.”
- ⁷ Ma ONYENWE ANYỊ siri m, “Asikwala ‘Abu m naani nwantakiri,’ n’ihi na i ga-agakwuru onye obula m zigara gi, i ga-ekwukwa ihe niile m nyere gi n’iwu. ⁸ Atukwala egwu n’ihi ha, n’ihi na mu onwe nonyere gi inaputa gi,” o bu ihe ONYENWE ANYỊ kwuputara.
- ⁹ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYỊ setipuru aka ya metu m n’onu, si m, “Lee, ewerela m okwu m tinye gi n’onu. ¹⁰ Lee, taa, ana m eme gi onye nlekota mba di iche iche na alaeze niile, ihopu na ikwada, ila n’iyi na itikpokwa ha, i wulite ma kuokwa.”
- ¹¹ Mgbe ahụ, okwu nke ONYENWE ANYỊ bjakwutere m, na-asị, “Jeremaya, ginị ka i na-ahụ?”
- Azara m si, “Ana m ahụ otu alaka osisi alumonnd.”
- ¹² Mgbe ahụ, ONYENWE ANYỊ siri m, “I huru nke oma, n’ihi na m na-eche okwu onu ihu m na m mezuru ha.”
- ¹³ Okwu ONYENWE ANYỊ bjakwutere m nke ugboro abuo na-asị, “Ginị ka i na-ahụ?”
- A siri m, “Ana m ahụ ite mmiri oku, nke na-agbo agbo, nke e mere ka o hulata chee onu ya na ndida.”
- ¹⁴ ONYENWE ANYỊ siri m, “The egwu ga-esite n’ugwu bjakwasị ndi niile bi n’ala a. ¹⁵ Ma ugbu a, ana m akpoku ndi niile bi n’alaeze di n’ugwu,” otu a ka ONYENWE ANYỊ kwubiri ya.
- “Ndi eze ha ga-abia doo ocheeze ha n’onu uzọ ama e si abata Jerusalem, imegide ogologo mgbidi nke obodo ahụ gburugburu, na imegidekwa obodo niile nke Juda.
- ¹⁶ Aga m ekwuputa ikpe niile m megide ha, n’ihi ajo omume ha niile n’igbakuta m azu, na isure ihe nsure oku na-esi isi utọ nye chi ndi ozo, nakwa ikpo isiala nye ihe ndi ahụ niile ha ji aka ha kpuo.
- ¹⁷ “Bilie oto, jikere onwe gi, ka i puo gaa gwa ha ihe obula m nyere gi n’iwu. Atukwala ujo ha, ma o bughị ya, aga m emenye gi egwu n’ihu ha. ¹⁸ N’ihi na lee, site taa gaa n’ihu emeela m gi ka i diri ka obodo e wusiri ike. I dikwa ka mgbidi e ji igwe kpuo, na dika ibo e ji ola di arọ kpuo, iguzogide ala ahụ niile. Iguzogide ndi eze Juda niile, ndisi ala Juda niile, na ndi

nchụaja niile, na ndị mmadụ ọzọ. ¹⁹ Ha ga-agbalị ka ha megide gi, ma ha agaghị emerị gi. N'ihị na mụ onwe m nnyeere gi, aga m anapụtakwa gi." Otu ka ONYENWE ANYỊ kwubiri ya.

2

Izrel agbakwuta Chineke azu

¹ Okwu nke ONYENWE ANYỊ bjakwutere m na-asị, ² "Gaa, kwuputa na ntị Jerusalem,

"Otu a ka ONYENWE ANYỊ kwuru,
" Echetara m inụ ọkụ n'obi nke okorobia gi n'oge gara aga ime ihe ga-atọ m uto,

ihunanya gi dika onye a luru oheru,
echetakwara m otu unu si soro m n'ime ozara,
ga n'ala togboro n'efu nke a na-akughị mkpuru.

³ Izrel bu ihe di nsọ nye ONYENWE ANYỊ,
mkpuru mbu nke owuwe ihe ubi ya.
Ndi niile ripiara ya ka a guru di ka ndi ikpe mara.
Ihe ojojo dakwasikwara ha."
Otu a ka ONYENWE ANYỊ kwuputara.

⁴ Nuru okwu nke ONYENWE ANYỊ unu ulo Jekob,
na unu ndi bu agburu niile sitere n'Izrel.

⁵ Ihe a ka ONYENWE ANYỊ kwuru,
"Gini bu ihe ojojo nna unu ha choputara n'ime m,
mere ha ji si n'ebe m no kpafuo, noro m ebe di anya?
Nke mere na ha ghororo ndi nzuzu
site n'igbaso arusi?"

⁶ Ha ajughị 'Olee ebe ONYENWE ANYỊ ahụ nọ,
bu onye sitere n'ala Ijpt kpopta anyi,
duuru anyi gafee ozara togboro n'efu,
n'ala ozara na ala olulu juputara,
ala nke akpiri ikpo nku na nke oke ochichiri,
ala ebe o dighi onye na-esi na ya agafee na nke mmadu na-ebighi na
ya?"

⁷ O bu m kpoatarata unu n'ala na-ami otutu mkpuru,
ka unu rie ihe di ukwu na ihe di mma si n'ime ya.
Ma unu bara meruo ala m
unu mere ihe nketa m ka o ghoro ihe aru.

⁸ Ndi nchujaja ajughị si,
'Olee ebe ONYENWE ANYỊ nọ?'
Ndi ikpe ha amaghị m,
ndi na-achi ha mehiere megide m,
ndi amuma ha bukwa aha Baal ka ha ji ebu amuma,
ha gbasoro ihe na-enweghi isi.

⁹ "N'ihị ya, aga m ebulate ebubo megide unu,"*
Otu a ka ONYENWE ANYỊ kwubiri ya.
"M ga-ebulikwa ebubo megide umu umu unu.

¹⁰ Gafee n'onu mmiri Saipros lee anya,
zie ozi gaa Keda ma leruo anya nke oma,

* 2:9 2:9 Aga m akpo unu ikpe.

- ma i ga-ahụ ihe ọbụla yiri nke a.
- 11 O nwerela mba gbanwere chi ndị ha na-efe?
(Ọ bụ ezie na ha abughị chi.)
Ma ndị m ewerela arụsị na-enweghị isi
gbanwere ebube ha.†
- 12 Ka ibubo nwụọ gi, gi eluigwe n'ihì nke a,
maa jijiji, tọkwa oke ụjọ."
Otu a ka ONYENWE ANYỊ kwupụtara.
- 13 "N'ihì na ndị m emeela ihe ọjọọ abụọ.
Ha agbakụtala m azụ,
bụ Isi iyi mmiri ndụ,
gwuoro onwe ha ebe ichebe mmiri
nke tipuru etipu na-enweghị ike inagide mmiri ọbụla.
- 14 Izrel ọ bụ ohu, ka ọ bụ ohu a mụrụ n'ulo?
Gịnị mere o ji ghọọ ihe nlụta n'agha?
- 15 Ọdum agbọla ụja,
ha ebighọla meekwa ka ọ nụ olu ha.
Ha ebibiela obodo ya laa ya n'iyi,
suo ya ọkụ, nke mere na o nweghị onye bi na ha.
- 16 Ọzọkwa, ndị ikom Memfis na Tapanhis
a kupuola gi isi.
- 17 Ọ bughị unu onwe unu wetaara onwe unu ihe ọjọọ dị otu a
site na ihapụ ONYENWE ANYỊ bụ Chineke unu,
mgbe ọ na-edu unu na-aga n'ụzọ?
- 18 Ugbu a, gini bụ uru unu nwetara site n'iga Ijiti
sitekwa n'inụ mmiri nke osimiri Naịl?
Gini bụ uru unu nwetara site n'iga Asirja,
sitekwa n'inụ mmiri si na Yufretis?
- 19 Ọ bụ ajọ omume unu ga-ewetara unu ahụhụ;
ahụhụ soo ndaghachi azụ unu bụ ihe ga-adọ unu aka na ntị.
Tulee ma matanụ n'onwe unu
otu o si buru ihe ọjọọ na ihe ilu nye unu
bụ inupu isi na igbakuta ONYENWE ANYỊ bụ Chineke unu azụ
na-enweghị egwu ọbụla n'ime unu banyere m,"
nke a bụ ihe Chineke, Onye puru ime ihe niile, kwupụtara.
- 20 "N'oge gara aga, unu gbajiri yoku unu
dọkapu agbụ jikọtara mụ na unu,
unu siri, 'Agaghị m ejere gi ozi.'
N'ezie, ọ bụ n'elu ugwu ọbụla
nakwa n'okpuru osisi na-agbasa agbasa,
ka i na-edina dika onye akwuna.
- 21 Ma mụ onwe m kuru gi dika osisi vainị kachasi mma
nke mkpuru ya di ndu dikwa mma.
Olee otu i siri tugharia megide m,
ghoọ ihe ruru aru, osisi vainị oha?
- 22 N'agbanyeghi na iji ncha‡ sachaa onwe gi,
maobu jirikwa otutu ntu ncha,
ntupo nke mmehie gi ka di n'ihu m,"
Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuputara.
- 23 "I ga-esi ana na-asị, 'A bughị m onye e meruru emeru;

† 2:11 2:11 Gbanwere Chineke ha di ebube ‡ 2:22 2:22 Ya bu, akanwu

o nwebeghi oge obula m ji gbaso Baal?'
Leruo uzọ gi anya na ndagwurugwu,
tulee ihe ndi i mere.

I bu nne inyinya ibu di nko,
na-agbaghari ebe a n'ebe nke ozọ.

24 Nne inyinya ibu oha nke mara uzọ ya nke oma n'ozara,
na-esi imi ma o ga-esichaputa oke inyinya ibu,
onye puru igbochi ya n'oge mmeko ya na oke inyinya zuru?
Oke inyinya obula choro ya agaghi atufu oge n'ichughari ya,
n'ih i n'oge ha choro mmeko, ha ga-achota ya.

25 Agbala oso ruo mgbe i ga-agbara ukwu efu,
mgbe akpiri ga-akpo gi nku.

Ma i na-asi, 'O nweghi uru o bara.
N'ih i na ahuru m chi ndi mba ozọ n'anya,
agaghi m igbaso ha.'

26 "Dika a na-eme onye ohi ihe ihere mgbe e jidere ya,
otu a ka a ga-eme ulo Izrel ihere,
ha onwe ha, ma ndi eze ha, ma ndiisi ha,
ndi nchujaja ha na ndi amuma ha.

27 Ha na-asi osisi, 'Nna m ka i bu,'
na-asikwa nkume, 'O bu gi muru m.'
Ha agbakutala m azu,
ju iche m ihu.

Ma mgbe obula nsogbu biakwasiri ha, ha na-asi,
'Bia, zoputa anyi.'

28 Olee ebe chi ndi ah i meere nye onwe gi no?
Ka ha bia, ma o buru na ha nwere ike izoputa gi,
mgbe nsogbu biakwasiri unu.

N'ih i na gi, bu Juda, nwere otutu chi
dika i si nwee otutu obodo.

29 "Gini mere unu ji ekwu okwu ebubo megide m?
Unu niile enupula isi megide m,"
ka ONYENWE ANYI kwuputara.

30 "N'efu ka m tiri umu unu ihe;
ma nke a emeghi ka ha nabata ido aka na nti.
Dika odum na-adogbu anu,
mma agha unu eripjala ndi amuma unu.

31 "Unu ndi ogbo a, tuleenu okwu nke ONYENWE ANYI:
"O nweela mgbe m bu ozara nye ndi Izrel
ma o bukwanu ala gbara oke ochichiri?"

Gini mekwaranu ndi m ji na-asi, 'Anyi enwerela onwe anyi iwaghari,
anyi agaghi abiakwutekwa gi ozọ'?

32 Nwaagboghọ o na-echefu oia icho mma ya,
nwan yi a na-alu ohuru o na-echefu ngwa icho mma ya?
Ma n'ime otutu ubochi nke a na-apughi iguta onu,
ndi m echefuola m.

33 Lee ka unu si buru ndi oka n'igbaso ihunanya.
O buladi umu nwan yi di njo karisia nwere ike imuta ihe site n'uzo
unu.

34 N'uwe unu ka achotara obara
ndi ogbenye na-enweghi ihe ojoo ha mere,

n'agbanyeghi na unu ejideghi ha ka ha n'agbaka uzọ.
 Ma unu gara n'ihu
³⁵ na-asikwa, 'Emeghi m ihe ojoo,
 o dighi eweso m iwe.'
 Ma aga m ekpe unu ikpe,
 n'ih na unu na-asi, 'Emeghi m mmehie.'
³⁶ Gini mere unu ji na-akpaghari
 na-agbanwe uzọ unu otutu mgbe?
 Ijipt ga-etinye unu n'onodu ihere
 dika ndi Asiria mere unu.
³⁷ Unu ga-ebu aka unu n'isi
 mgbe unu si ebe ahụ na-apu,
 n'ih na ONYENWE ANYI ajula ndi ahụ unu tukwasiri obi.
 Ha agaghi enyere unu aka.

3

¹ "O buru na nwoke agbaara nwunye ya alukwaghi m,
 nwanyi ahụ ahapu ya puo ga luru nwoke ozo,
 di mbu ya ahụ, o kwesiri ilaghachi ka o luokwa ya ozo?
 O bu na agaghi emeru ala ahụ nke ukwu?
 Ma unu ebiela ndu dika ndi akwuna nwere otutu ndi iko,
 o bu ugbu a ka unu ga-alaghachikwute m?"
 Otu ka ONYENWE ANYI kwuputara.
² "Welie anya gi abuo ma lee ebe niile nke di elu nke oha na-adighi n'ala
 a,
 olee ebe gi na ndi ikom na-edinakobeghi n'ikwa iko?
 I na-anọ n'akuku uzọ niile na-eche ndi iko,*
 na-anokwa dika onye Arebia† n'ozara.
 I werela ikwa iko gi niile
 na ihe ojoo gi meruo ala a.
³ O bu nke a mere mmiri ji kwusi izokwara unu,
 obula di mmiri nke na-ezo n'oge okochi.
 N'ih na unu bu ndi akwuna,
 ndi ihere na-adighi eme.
⁴ O dibeghi anya mgbe unu kporo m, si m,
 'Nna m, i bu enyi m kemgbe m di na nwantakiri.
⁵ Iwe gi o ga-adigide mgbe niile?
 Iwe gi di oku o ga-adigide ebighi ebi?'
 Otu a ka unu si ekwu okwu,
 ma unu nogidesiri ike na-eme ihe ojoo niile unu nwere ike ime."

Ekwesighi ntukwasị obi Izrel

⁶ Ozi a, nke si n'onu ONYENWE ANYI puta, rutere m aka n'oge eze Josaya na-achi. Lee ihe o gwara m. "I hula ihe Izrel na-ekwesighi ntukwasị obi na-eme? O gaala n'elu ugwu obula di elu nakwa n'okpuru osisi ndu obula, na-akwa iko n'ebe ahụ. ⁷ Echere m na mgbe o mesiri ihe ndi a niile na o ga-aloghachikwute m, ma o lotaghi. Nwanne ya nwanyi bu Juda, onye na-ekwesighi ntukwasị obi hukwara ya. ⁸ Enyere m Izrel na-ekwesighi ntukwasị obi akwukwo alukwaghi m, chupu ya n'ih ndu ikwa

* 3:2 3:2 Ya bu, dika nwanyi akwuna † 3:2 3:2 Onye na-achighari anu ulo

iko ya, ma lee na nwanne ya nwanyi onye na-ekwesikwaghi ntukwasị obi bu Juda atughi egwu. O gakwara n'ihu ikwa iko. ⁹ Ma nke a emeghi ka ihere mee ya. O meruola ala, o na-akwakwa iko site n'ife nkume na osisi.

¹⁰ N'agbanyeghi nke a, nwanne ya nwanyi nke na-ekwesighi ntukwasị obi, bu Juda ejighi obi ya loghachikwute m, maobu naani nloghachi aghugho," otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara.

¹¹ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI siri m, "Izrel na-adaghachi azu na-egosi onwe ya n'onye ezi omume kara Juda onye na-aghọ aghughọ. ¹² Gaa, kwusaa ozi a n'uzu ugwu, na-asị,

"Lota, gi Izrel nke na-ekwesighi ntukwasị obi,' otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara,

'Agaghi m ewesokwa gi iwe ozo,

n'ih i na abu m onye obi ebere,' otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara,

'Agaghi m ewe iwe ruo mgbe ebighi ebi.

¹³ Naani nabata na i bu onye ikpe mara,

na i nupula isi megide ONYENWE ANYI, bu Chineke gi.

Kwuputa na i werela onwe gi kesara ndi mba ozo di iche iche

n'okpuru osisi ndu niile,

na i jukwara irubere m isi."

Otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara.

¹⁴ "Loghachinu unu ndi na-ekwesighi ntukwasị obi," ka ONYENWE ANYI kwuputara, si, "n'ih i abu m di unu. M ga-ahoro unu, otu onye site n'otu obodo na mmadu abuo site n'otu agburu. M ga-akpoghachi unu Zayon. ¹⁵ Mgbe ahụ, aga m enye unu ndi ozuzu aturu masiri m, ndi ga-eji amamihe na nghota duo unu. ¹⁶ N'ubochi ahụ, mgbe onuogugu unu mbara di ukwu n'ala ahụ," otu ka ONYENWE ANYI kwubiri ya, "ndi mmadu agaghi asikwa ozo, 'igbe ogbugba ndu nke ONYENWE ANYI.' O gagh i abakwa ha n'obi maobu ha echeta ya; o gagh i adikwa ha mkpa maobu emepatakwa ozo. ¹⁷ Mgbe oge ahụ ruru, aha a ga-akpo Jerusalem bu Ocheeze ONYENWE ANYI. Mba niile kwa ga-ezukota n'ebe ahụ ife m ofufe. Ha agakwaghi agbaso echiche obi ojo ha. ¹⁸ N'ubochi ahụ ndi Juda ga-adinyere ndi Izrel, ha abuo ga-ejikota aka site n'ala ahụ di n'ugwu bia n'ala nke m nyere nna nna unu dika ihe nketa."

¹⁹ "Mu onwe m kwuru si,

"Lee ka o ga-esi masi m imeso unu mmeso dika unu bu umu m ndi ikom, nye unu ala di mma nke ga-ewetara unu onu, nke bu ihe nketa kachasi mma na mba niile.'

Ana m eche na unu ga-akpo m 'Nna'

ma hapu iwezuga onwe unu site n'igbaso m.

²⁰ Ma dika nwunye na-ekwesighi ntukwasị obi,

i gosila onwe gi, O Izrel na i bu onye a na-ekwesighi itukwasị obi"

Otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara.

²¹ A na-anu uzu mkpu akwa n'elu ugwu.

O bu uzu akwa umu Izrel ndi na-ario ario

n'ih i na ha ebiela ndu mmehie;

ha echefuokwala ONYENWE ANYI bu Chineke ha.

²² "Loghachinu, unu bu ndi na-adaghachi azu.

Mu onwe m ga-agwo unu ndaghachi azu unu."‡

Ma unu na-aza si, "E, anyi na-aloghachikwute gi
 n'ihu na gi onwe gi bu ONYENWE ANYI Chineke anyi.
 23 N'ezie, aghugho, ka mkpotu ofufe nke arusi niile,
 n'elu ugwu nta di ichi ichi na n'elu ugwu niile bu,
 n'ezie, n'ime ONYENWE ANYI, bu Chineke anyi
 ka nzoputa Izrel di.
 24 Ma site mgbe anyi di na nwantakiri, ihe ihere ahụ eripiala
 mkpuru sitere na ndogbu n'oru nke nna nna anyi ha
 igwe anu ulo na ehi ha,
 umu ha ndi ikom na umu ha ndi inyom.
 25 Ka anyi dinara ala n'ihere anyi,
 ka onodu oke ihere diri anyi kpuchikwa anyi.
 Anyi na nna nna anyi ha
 emehiela megide ONYENWE ANYI Chineke anyi;
 site mgbe anyi di na nwantakiri ruo taa
 o nwebeghi mgbe anyi ji rube isi ime ihe ONYENWE ANYI Chineke anyi
 nyere n'iwu."

4

1 "O buru na unu bu Izrel, ga-alota, ka ONYENWE ANYI kwubiri,
 mu ka i ga-aloghachikwute,"
 "O buru na unu ewezuga arusi ndi ahuru ru ru aru site n'ihu m,
 hapu isi ebe m no kpafuo,
 2 o burukwa na unu ga-eji eziokwu, ikpe ziri ezi na uzọ ezi omume
 nuo iyi si, 'Dika ONYENWE ANYI na-adi ndu,'
 mgbe ahụ mba niile ga-agosi onwe ha site na ya
 nyakwa isi n'ime ya."
 3 Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI na-agwa ndi Juda na Jerusalem si,
 "Kozeenu ala ubi unu nke unu na-akobeghi;
 unu akunyela mkpuru ubi unu n'etiti ogwu.
 4 Bienu onwe unu ugwu nye ONYENWE ANYI,
 biekwanu mkpuruobi unu ugwu,
 unu ndi Juda na ndi bi na Jerusalem
 ma o bughi otu a, iwe m ga-abiakwasị unu dika oku,
 n'ihu ihe ojo niile unu mere,
 o ga-ere ma o dikwaghi onye ga-emenyu ya.

Mbibi si n'ugwu na-abia

5 "Kwuputa ya na Juda, kwusaa ya na Jerusalem si,
 'Fupu opi n'ala ahụ niile.'
 Tienu mkpu n'uzo mmadu ga-aghota ya.
 Gwanu ndi Juda na Jerusalem ka ha zukotaa
 gbaga n'obodo ndi ahụ niile e wusiri ike.
 6 Bulie ihe i gosi uzọ i ga Zayon!
 Gbaganu zoo onwe unu. Unu atufula oge!
 Lee na mu onwe m na-ewebata mbibi
 na ila n'iyi site n'akuku ogwu."

7 Dika odum si n'ebe o zoro onwe ya amaputa,
 ka onye a na-ebibi mba niile si abia.
 O hapula ebe obibi ya,
 na-abia ila Juda n'iyi.

- Ọ ga-etidasị obodo niile nke Juda,
 ọ dịkwaghị onye ga-ebi n'ime ha.
- 8 Ya mere, yikwasịny onwe unu uwe mkpe;
 kwaanụ akwa, tiekwanụ mkpu akwa,
 n'ihị na onuma ONYENWE ANYỊ esitebeghị
 n'ebe Juda nọ wezuga onwe ya.
- 9 "N'ubochi ahụ," ka ONYENWE ANYỊ kwuputara,
 "Obi ndị eze na ndịisi ọchịchị ga-ada mba;
 ahụ ga-akponwu ndị nchụaja,
 otu a kwa, ihe ga-eme ga-eju ndị amuma anya."
- 10 Mgbe ahụ ekwuru m si; "Ewoo, Onye kachasi ihe niile elu, bu
 ONYENWE ANYỊ lee na ị ghogbuola ndị a na Jerusalem site na ị si, 'Unu
 ga-enwe udo,' mgbe mma agha di anyi n'olu."
- 11 N'oge ahụ, a ga-agwa ndị a na Jerusalem, "Ifufe di oku, nke sitere
 n'ebe di elu ihe na-adighi si n'ozara na-efebata irute ndi m. Ma o bughị
 ifufe maka ifucha, maobu ime ka adi ocha, 12 o bu ifufe nke di oke ike
 karịa nke na-esite na mu. Ugbu a, ana m ekwuputa okwu ikpe m megide
 ha."
- 13 Lee anya, ha na-abia dika igwe ojii.
 Ugboala agha ya na-abia dika oke ifufe,
 inyinyia ha niile na-agbasikwa oso ike karia ugo.
 Ahuhu diri anyi, anyi aburuła ndi e bibiri ebibi! Anyi aburuła ndi
 na-aga ila n'iyi!
- 14 Jerusalem, sachapu mmehie di gi n'obi, ka a zoputa gi.
 Ruo ole mgbe ka echiche mmehie ga-ejuputa gi obi?
- 15 Otu olu na-akposi site na Dan,
 o na-akposi ila n'iyi site n'ugwu niile nke Ifrem.
- 16 "Gwa mba niile otu a, ha abiala,
 kposaa banyere Jerusalem:
 'Ndi agha ga-agba gi gburugburu na-abia site n'ala di anya,
 na-eti mkpu agha megide obodo niile nke Juda.
- 17 Ha ga-agbakwa Jerusalem gburugburu dika ndi agha na-eche ubi a gbara
 ogige nche,
 n'ihị na ndi bi n'ime ya enupula isi megide m, "
 Otu a ka ONYENWE ANYỊ kwubiri ya.
- 18 "Uzo gi na omume gi niile
 buteere gi ihe ndi a.
 Nke a bu ntaramahuhu gi.
 Lee ka o si di ilu!
 Lee ka o si emibanye n'ime obi."
- 19 Ihe mgbu a di ukwu.
 Lee na apughị m inagide ya.
 Obi m o, obi m o!
 Lee ka obi m si ada m gbim gbim gbim.
 Apughikwa m ino juu.
 Ana m anu uda opi ike,
 na-anukwa uzu agha.
- 20 Mbibi na-ari mbibi ibe ya elu,
 lee na a laala ala a niile n'iyi.
 Na mberede, e bibiela ulo ikwu anyi niile;
 a dokasikwala akwa mgbochi ha niile.

- 21 Ruo ole mgbe ka m ga-anogide na-ahụ ọkọlọtọ agha ndị a a na-alụ?
Ruo ole mgbe kwa ka m ga-anogide na-anụ ụda opi ike?
- 22 “Ndi m bu ndi nzuzu,
ha amaghị m.
Ha bu umuntakiri ndi na-enweghi uche,
ha enweghi nghota obula.
Ha bu okachamara n’ihe gbasara ajo omume,
ma ha amaghị otu esi eme ezi ihe obula.”
- 23 Elere m anya n’uwa
hu na o bu ihe togboro n’efu,
leekwa anya na mbara eluigwe,
ma o nweghi ihè di ya.
- 24 Elere m anya n’ugwu ukwu,
hu na ha na-ama jijiji,
leekwa anya n’ugwu nta, hu na ha na-anaghari anaghari.
- 25 Elere m anya ma ahughi mmadu obula,
umu nnunu niile di na mbara eluigwe efesusiala.
- 26 Ala oma ahụ aghoala ozara,
obodo niile aghoala mkputamkpu ebe
n’ihu ONYENWE ANYI, n’ihu oke iwe ya.
27 Ihe a ka ONYENWE ANYI kwuru,
“A ga-ebibi ala ahụ niile,
ma agaghị m ebibicha ya kparamkparam.
- 28 Uwa ga-eru uju,
mbara eluigwe ga-agbakwa ochichiri.
N’ihi na ekwuola ya, agaghị m agbanwe obi m.
Ekpebiela m ya, agaghị m alakwa azu n’ihe m zubere ime.”
- 29 Ndi mmadu niile ga-agbapu oso site n’obodo ha
mgbe ha nuru uzu ndi agha na-agba uta no n’elu inyinya na-abia nso
nso.
Ha ga-ezo onwe ha n’ohja;
ndi ozokwa ga-agbalaga zoo onwe ha n’ugwu ukwu.
Obodo ha niile ga-atogborokwa n’efu,
mgbe ndi mmadu si n’ime ya gbapu oso n’ihi oke ihe egwu.
- 30 Gini bu nke a, gi onye na-enweghi olileanya?
Gini mere unu ji yiri uwe uhie,
were olaolu olaedo di oke onu yiri n’olu?
Gini mere unu ji were ihe icho mma tee n’anya unu?
N’efu ka unu na-eme onwe unu ka unu di mma.
Ndi iko unu na-eleli unu;
ndu unu ka ha na-achokwa.
- 31 Ana m anu olu iti mkpu akwa nke yiri olu akwa nwanyi ime na-eme,
o di ka ude nwanyi na-agbali imuputa nwa mbu ya.
Ma olu akwa m nuru bu nke ada Zayon, ebe o no na-eku ume ike ike.
O dara n’ala gbasapu aka ya, ma na-akwa akwa na-asị,
“Onye nwuru anwu ka m bu!
Lee, ndu m ka e nyere ndi ogbu mmadu.”

5

O nweghị onye na-eme ezi ihe

- 1 “Jegharĩa n’okporoụzọ niile dị na Jerusalem,
Iegharĩa anya, ma mara,
chọkwana gburugburu n’ama ya niile.
Ma unu ọ ga-achọputa otu onye,
bụ onye na-eme ihe ziri ezi, na onye na-achọ eziokwu.
M ga-agbagharakwa obodo a
- 2 Ọ bụ ezie, na ha na-asị, ‘Dịka ONYENWE ANYỊ na-adị ndu,’
ma ha ka na-anụ iyi n’okwu ụgha.”
- 3 ONYENWE ANYỊ, anya gi abụọ ọ bughị eziokwu ka ọ na-achọ?
Ị tiela ha ihe, ma o metughị ha n’ahụ.
Ị gwepiara ha, ma ha ekweghị a nabata ịdọ aka na ntị.
Ha emeela ka ihu ha sie ike karịa nkume,
ha ajula ịchigharị.
- 4 Mgbe ahụ, a siri, “Ndi a bụ naanị ndi ogbenye
na ndi na-enweghị uche,
ha amaghị ihe ọbụla gbasara ụzọ ONYENWE ANYỊ,
na iwu nke Chineke ha.
- 5 Aga m ejekwuru ndi ndu,
gwa ha okwu si,
n’ezie ha maara ihe gbasara ụzọ ONYENWE ANYỊ,
marakwa iwu niile nke Chineke ha.”
Ma ha onwe ha n’otu obi agbajuela iyagba ahụ,
tijekwa agbụ niile.
- 6 Ya mere, aga m eme ka ọdum si n’oke ọhịa bịa luso ha ọgụ;
nkita ọhịa bi n’ozara ga-ebibi ha.
Otu a kwa, agụ ga-abia makpuru nso nso obodo ha
ịdọkasi onye ọbụla si n’ime obodo ahụ na-aputa.
Ihe ndi a ga-emezu n’ihi na nnupu isi ha adịla ukwu,
na n’ihi na ndaghachi azụ ha site na iso ụzọ m adịla ukwu.
- 7 “N’ihi gini ka m ga-eji gbaghara unu?
Lee na umu unu ahapula m,
na-agbaso, ma na-eji chi ndi na-abughị chi na-anụ iyi.
Ọ bụ m gbooro ha mkpa ha,
ma ha nọgidere na-akwa iko.
Ha jikwa ụlọ ndi akwuna mere ebe ha na-ezuko.
- 8 Ha rijuru afo, gbaa abuba di ka oke inyinya.
Onye ọbụla n’ime ha kwa na-esigharị imi na-akpọku nwunye na-
abughị nke ya.
- 9 Ma ONYENWE ANYỊ na-aju ajuju si,
m ga-ahapu ita ha ahuhu n’ihi ihe ndi a niile?
M ga-ahapu ịbotara mkpuruobi m ọbọ
megide mba di otu a?”
- 10 “Baanu n’ime ubi vaini ha a gbara ogige kposaa ihe di n’ime ya,
ma unu emebila ya kpankpan.
Gbajisienu alaka ya
n’ihi na o nweghị oge ndi a ji buru ndi nke ONYENWE ANYỊ.
- 11 ONYENWE ANYỊ ekwuola ya si, Lee, ụlọ Izrel na ụlọ Juda
egosila na ha abughị ndi e kwesiri itukwasị obi.”

Otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara.

12 Ha ekwuola okwu ugha megide ONYENWE ANYI.

E, ha ekwuola si, "O nweghi ihe O ga-eme!

Ihe ojojo obula agaghi adakwasị anyi;

mbibi nke unwu na mma agha na-eweta agaghi erute anyi nso.

13 Ndi amuma ndi a niile dika ikuku,

nke okwu nwere isi na-adighi n'ime ha.

Ya mere, ka ihe ahụ niile ha buru n'amuma biakwasị ha."

14 N'ih ihe ndi a niile, ihe ndi a ka ONYENWE ANYI Chineke Onye puru ime ihe niile kwuru,

"N'ih ihe na okwu ndi a esitela n'onu ndi a puta,

aga m eme ka okwu m, nke si gi n'onu na-aputa, ghojo oku.

Aga m emekwa ka ndi a ghojo nku oku ahụ ga-erepia.

15 Unu bu ndi Izrel," otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri,

"Aga m eme ka otu mba si n'ebe di anya bja megide unu.

O bu mba na-adi site na mgbe ochie, mba di ike,

nke unu na-adighi anu asusu ha,

ndi unu na-adighi aghota okwu ha.

16 Akpa akụ ha dika ili ghere oghe;

ha niile bukwa ndi dike n'agha.

17 Ha ga-eripia ihe niile unu wetara n'ubi, ya na nri niile unu nwere.

Ha ga-ebibi umu unu ndi nwoke na ndi nwanyi.

Ha ga-ebibi igwe ewu na aturu unu, na igwe ehi unu.

Ha ga-ebibikwa osisi vaini na osisi fig unu.

O bu mma agha ha ka ha ga-eji bibie obodo unu niile e wusiri ike,

bu obodo ndi ahụ niile unu na-atukwasị uche.

18 "Ma o buladi na n'ubochi ndi ahụ," otu a ka ONYENWE ANYI

kwuputara, "Agaghi m ebibicha unu kparamkam. 19 O ga-erukwa, mgbe

ndi mmadu ga-aju ajuju si, 'Gini mere ONYENWE ANYI Chineke anyi ji mee

anyi ihe di otu a?' Unu ga-agwa ha si, 'Dika unu si gbakuta ya azu malite

ife chi ndi mba ozo n'ala nke aka unu, otu a ka unu ga-esi kpojo isiala nye

ndi mba ozo n'ala na-abughị nke unu.'

20 "Kwuputa ihe a ka ulo Jekob nuru ya,

kwusaa ya na Juda.

21 Nuru ih ihe ndi a, unu ndi nzuzu na ndi na-enweghi uche,

unu ndi nwere anya nke na-adighi ahụ uzọ,

na unu ndi nwere nti nke na-adighi anu ihe.

22 Otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara, na-aju si,

"O kwesighi ka unu tuo m egwu?"

"O kwesighi ka unu maa jijiji n'ihu m?"

Emeela m ka uzuzu buru oke osimiri nwere.

O bukwa ukpuru ebighi ebi nke o na-enweghi ike igafe.

Ebili mmiri nwere ike magharja, ma nke a apughị ime ka osimiri si

n'onodu ya wezuga onwe ya.

Osimiri nwere ike bigbo, ma o pughi igafe oke ahụ.

23 Ma ndi a nwere obi nke na-enupu isi, na obi nke na-adighi ekwe ekwe.

Ha atugharjala wezuga onwe ha.

24 Ha adighi asi onwe ha,

'Ka anyi tuo egwu ONYENWE ANYI Chineke anyi,

onye na-enye anyi mmiri ozuzo n'oge ya,

o bukwa ya na-eme ka anyi na-ewebata ihe ubi anyi n'oge ya.'

25 Ajo omume unu emeela ka ihe ndi a hapu irute unu aka.

Mmehie unu anapula unu ihe oma gaara abu nke unu.

- 26 “E nwere ndi ajo mmadu n’etiti ndi m,
ndi na-edo onwe ha dika ndi mmadu na-esiri nnunu onya,
dika ndi na-esi onya ka ha nwude mmadu.
- 27 Dika nkata a kpara nke nnunu juputara n’ime ya,
ulo ndi di otu a juputara n’aghughu.
N’ihi nke a, ha ghoro ndi ogaranya na ndi di ike,
28 ha amaala abuba, anu ahụ ha na-akwokwa murumuru.
Ajo oru ha enweghi nsotu;
ha adighi achokwa ikpe ziri ezi.
Ha adighi ekwuchite onu onye na-enweghi nna;
ha adighi ekwuchitekwa onu ndi ogbenye ime ka ha nweta ihe ruuru
ha.
- 29 M ga-ahapu ita ha ahuhu n’ihi ihe ndi a niile?”
ka ONYENWE ANYI kwuputara, na-aju.
“M ga-ahapu iboro onwe m obo
megide mba di otu a?”
- 30 “The ojojo nke jobigara njo oke
emeela n’ala a.
- 31 Lee, ndi amuma na-ebu naani amuma ugha,
ndi nchujaja na-achikwa ndi m site n’ochichi nke n’aka ike,
ma lee, ndi m huru ndu di otu a n’anya.
Ginikwa ka unu ga-eme n’oge ikpezu.”

6

Ndi iro agbaa Jerusalem gburugburu

- 1 “Gbalaganu unu umu Benjamin!
Sitenu na Jerusalem gbapu!
Gbuonu opi ike na Tekoa!
Bilienu ihe ngosi elu na Bet-Hakerem!
N’ihi na lee, ihe ojojo si n’akuku ugwu na-abia,
e, mbibi di ukwu na-abia.
- 2 Aga m ebibi ada Zayon,
onye mara ezi mma, na onye dikwa pekepeke.
- 3 Ndi na-azu aturu ga-eduru igwe aturu bia megide ya.
Ha ga-ama ulo ikwu ha gburugburu ya.
Onye obula n’ime ha ga-elekotazi akuku ala nke o ketara anya nke
oma.
- 4 “Jikerenu ibu agha megide ya!
Bilienu, ka anyi buso ha agha n’ehihie.
Ma lee, anyanwu ebidola ida,
onyinyo anyasi na-esetipukwa onwe ya.
- 5 Ya mere, bilienu ka anyi buso ha agha, o buladi n’abali!
Ka anyi bibie ebe ha niile e wusiri ike!”
- 6 Ihe ndi a bu ihe ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, kwuru,
“Gbutusienu osisi niile,
wuonu nkwaso ogu gburugburu Jerusalem.
A ghaghi ita obodo a ahuhu,
n’ihi na mmegbu juputara n’ime ya.
- 7 Dika mmiri si esite n’olulu mmiri na-asoputa

otu a ka ajo omume na-esite n'ime ya na-asoputa.
Ihe ike na mbibi ka a na-anu n'ime ya;
orja ya niile na onya ya niile ka a na-eche n'ihu m oge niile.

8 Nabata ido aka na nti m, gi Jerusalem,
ka m ghara igbakuta giazu,

mee ka ala gi toghoro n'efu,
ka mmadu obula hapukwa inwe ike ibi n'ime ya."

9 Nke a bu ihe ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwuru,
"Ka ha tutukotasia ndi niile foduru n'ala Izrel nke oma,
dika e si atutukota mkpuru niile di n'osisi vaini;
werenu aka chogharja n'alaka niile,
dika onye ogho mkpuru vaini si eme."

10 Ma onye kwanu ka m nwere ike igwa okwu ma doo aka na nti?
Onye ga-ege nti inuru ihe m na-ekwu?

Nti ha emechiela

ruo na ha enweghi ike inu ihe obula.

Okwu ONYENWE ANYI aghoola ihe ha na-achoghi inu ozo;
nke na-adighi ewetara ha obi utu.

11 Ma onuma ONYENWE ANYI juru m obi,
apughi m inagide ya n'ime m.

"Wukwasị ya n'ahu umuntakiri ndi no n'okporozo;
wukwasikwa ya umu okorobia ebe ha zukoro.

O buladi di na nwunye ga-anuru ufu onuma ahụ,
ndi agadi na ndi ahụ merela nnoo ezigbo agadi.

12 A ga-ewere ulo ha nyefee n'aka ndi ozo.

A ga-ewerekwa ala ubi ha na ndi nwunye ha nye ndi ozo,

*mgbe m setipuru aka m
megide ndi ahụ bi n'ala ahụ."

Otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri.

13 "N'ihu na site n'onye ukwu ruo n'onye dikarisiri nta,
o bu naani akpiri uru na-ezighi ezi ka e ji mara ha.

O buladi ndi amuma na ndi nchujaja
na-etinyekwa aka n'oru aghughu.

14 Ha na-ekechi onya ndi m,
dika a ga-asị na o dighi ihe o bu.

Ha na-asị, 'Udo di, udo di,'
mgbe udo na-adighi.

15 O nwere uzu omume ha ndi a ruru aru si eme ha ihere?
Mba! Ihere adighi eme ha ma oli.

N'ezie, ha amakwaghi ihe a na-akpo inwe ihere!

N'ihu ya, ha ga-ada n'etiti ndi dara ada.

Ha ga-aso ngongo mgbe m tara ha ahuhu."

Otu a ka ONYENWE ANYI kwuru.

16 Ihe ndi a kwa bu ihe ONYENWE ANYI kwuru,
"Guzonu n'ebe niile uzu gbara abuo. Lee anya.

Juonu ajuju banyere okporozo ochie ahu.

Juputanu ebe uzu oma ahu di, jeenu ije n'ime ya.

Unu gbaso ya, unu ga-achotara mkpuruobi unu ebe izuikwe.

Ma gini ka unu kwuru? Unu siri. 'Anyi agaghi agbaso uzu oma ahu.'

17 Ahoputara m ndi nche doo ha ichebe unu. Agwakwara m unu okwu si,

* 6:12 6:12 Ee, ihe ndi a ga-emezu

‘Naanụ ntị n’uda ọpị ike ha.’

Ma unu kwuru si, ‘Anyị agaghị ege ntị!’

18 Ya mere, nūrūnụ, unu mba niile;
lezienu anya, unu ndị akaebe niile,
ka unu huru ihe na-aga ibiakwasị ha.

19 Nuru, gi uwa, lee,
ana m aga iwetara ndi a ila n’iyi,
nke bu mkpuru atumatu ojojo ha niile,
n’ihi na ha juru ige ntị n’okwu m.
Ha jukwara inabatara onwe ha iwu m.

20 Gini ka m ji ihe nsure oku na-esi isi utu nke unu si n’obodo Sheba bubata,
eme?

Gini ka m ji uda kalamus oma unu si mba di anya bubata eme?

Ajula m inabata aja nsure oku unu niile.

Aja niile unu na-achu adighi ato m utu.”

21 Ya mere, ihe ndi a bu ihe ONYENWE ANYI kwuru,
“Aga m etinye ihe iso ngongo n’uzo ndi a si agafe.
Nna na nwa ya ga-aso ngongo n’elu ya;
otu a kwa, ndi agbataobi na enyi ha ga-ala n’iyi.”

22 Otu a ka ONYENWE ANYI kwuru,
“Lee, ndi agha si n’ala
di n’ebe ugwu na-abia;
mba di ukwu ka a na-akpolitekwa
site na nsotu niile nke uwa.

23 Ha ji uta na ube,
ha bu ndi afo tara mmiri, ndi na-adighi eme obi ebere.
Ha na-ebigbo dika mbigbo nke osimiri,
dika ha na-anokwasị n’elu inyinya ha.
Ha na-abia dika ndi ikom e doro n’usoro ibu agha,
ibuso gi agha, Ada Zayon.”

24 Anyi anula akuko banyere ude ha,
ike agwula aka anyi[†] abuo kpankpan.
Oke ihe mgbu na-ejide anyi
di ka nke nwanyi ime na-eme.

25 Ka onye obula gharakwa iga n’ubi,
maobu ijeghari n’okporozu,
n’ihi na ndi iro ji mma agha na-agaghari,
egwu dikwa n’ebe niile.

26 Unu ndi m, yikwasinu onwe unu uwe mkpe.
Turunu onwe unu na ntu,
ruonu uju, ma kwaanu akwa,
dika nwanyi na-eru uju n’ihi onwu otu nwa nwoke o mutara.
N’ihi na onye mbibi ahu
ga-abiakwasị anyi na mberede.

27 “Emeela m gi ka i buru onye na-anwaputa ola,
ma ola ahu bukwa ndi m.
Achoro m ka i nyochaa
ma nwaputakwa uzu ha niile.

28 Ha bu ndi nnupu isi, ndi nwere obi n’azu,
ndi na-egaghari na-ekwuto ibe ha.

[†] 6:24 6:24 Ya bu, akudawo

Ha bụ bronzi na igwe;

ọ bụkwa ndị ruru arụ ka ha na-ebi.

²⁹ Ngwa orụ okpụ uzu na-afunwu oku ike ike,
ime ka oku rechapu akuku igwe ahụ na-enweghị isi,
ma nnucha ahụ na-aga n'ihu abaghị uru,
n'ihu na anuchapughị ndị ajoyomume.

³⁰ Oloocha a juru aju ka akporo ha,
n'ihu na ONYENWE ANYI ajula ha."

7

Enweghị isi nke okpukpe aghugho

¹ Ndị a bụ okwu nke si n'ebe ONYENWE ANYI nọ bjakwute Jeremaya.

² "Guzo n'onu ụzọ ama nke ụlọ ONYENWE ANYI kwusaa ozi a n'ebe ahụ,
"Nurunu okwu ONYENWE ANYI, unu ndi Juda niile, ndi na-esi n'onu ụzọ
a niile na-abata ife ONYENWE ANYI ofufe. ³ Ihe ndi a bu ihe ONYENWE ANYI,
Onye puru ime ihe niile, bu Chineke Izrel na-ekwu. Mezienu ụzọ unu na
omume unu niile, m ga-ekwe ka unu biri n'ebe a. ⁴ Unu atukwasila uche
unu n'okwu aghugho niile a na-agwa unu na-asi, "Nke a bu ulonso ukwu
ONYENWE ANYI, ulonso ukwu ONYENWE ANYI, ulonso ukwu ONYENWE ANYI!"
⁵ O buru na unu emee ka ụzọ unu na omume unu guzozie, o buru na unu
emesoo ibe unu mmeso n'uzo ikpe ziri ezi, ⁶ o buru na unu ahapu imegbu
ndi oja, na ndi na-enweghị nna, maobu nwanyi di ya nwuru; o buru na
unu aju iwufu obara onye aka ya di ocha n'ebe a, o burukwa na unu aju
igbaso chi ndi ozo nke na-ewetara unu nsogbu, ⁷ mgbe ahụ, aga m ekwere
ka unu biri n'ebe a, n'ala a m nyere nna nna unu ha, ruo mgbe ebighi ebi.
⁸ Ma lee, ihe unu na-eme ugbu a bu itukwasị uche unu n'okwu aghugho
nke na-enweghị isi.

⁹ "Unu ga-aga n'ihu na-ezu ohi, na-egbu mmadu ibe unu, na-akwa iko,
ma na-eji chi ndi ozo na-anu iyi? Unu ga-anogide na-achu aja ihe nsure
oku na-esi isi uto nye Baal, ma na-agbaso chi ndi ozo unu na-amaghi?
¹⁰ Unu ga-emecha bja guzo n'ihu m n'ulonso a, nke a kpokwasiri aha m,
na-asi, "Anyi no na nchekwa," o bu ino na nchekwa maka ime ihe aru niile
ndi a? ¹¹ O putara na ulo a, nke a kpokwasiri aha m aghoala ogige nye
ndi ohi? Ma anokwa m ya na-ele unu anya, ka ONYENWE ANYI kwuputara.

¹² "Otu o di, biko, Jeruonu ebe ahụ di na Shailo, ebe ahụ m buru ụzọ
mee ka o buru ebe a kpokwasiri aha m, ka unu choputa ihe m mere ya
n'ihu ajoyomume ndi m, umu Izrel. ¹³ Mgbe unu no na-eme ihe ndi a niile,
ka ONYENWE ANYI kwuputara, agwara m unu okwu mgbe mgbe, ma unu
juru ige nti. Akporo m unu oku, ma unu juru iza. ¹⁴ N'ihu ya, ihe ahụ m
mere na Shailo ka m ga-emekwa ozo megide ulo ahụ a kpokwasiri aha m.
E, aga m eme ya megide ulonso ukwu ahụ unu na-atukwasị obi unu n'ime
ya, ulonso ukwu ahụ m nyere unu na nna nna unu ha. ¹⁵ A ga-esite n'ihu
m wezuga unu, tufuo unu, dika m wezuga ma tufukwaa umunna unu,
bu ndi Ifrem.'

¹⁶ "Ya mere, unu ekperela m ekpere n'ihu ndi a; unu atufula oge unu
irio m aririo n'ihu ha. Agaghi m ege nti n'ekpere na aririo unu. ¹⁷ O bu
na unu adighi ahụ ihe na-eme n'obodo niile nke Juda, na ihe ha na-eme
n'okporozo niile nke Jerusalem? ¹⁸ Umụ na-achikota nku nke nna ha ji
emenye oku, ebe nne ha na-eghe achicha ha na-eche n'ihu Eze nwanyi
mbara Eluigwe. Ha na-awupuru chi ndi ozo mmanya n'ihu ikpasu m iwe.

¹⁹ Ọ bụ m ka ha na-akpasu iwe? Otu a ka ONYENWE ANYỊ kwupụtara. Ọ bughị onwe ha ka ha na-emesi ike, ka ihe ihere mee ha?

²⁰ “Ya mere, otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYỊ sirị: Iwe m na onuma m ka a ga-awụkwasi n’ebe a, n’elu ndị mmadụ, na anumanu, na osisi di n’ohia, na mkpuru nke ala ubi. Ọ ga-ere oku ma agaghị emenyu ya.

²¹ “The ndi a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, bu Chineke Izrel kwuru, Gaanu n’ihu, tukwasinu aja nsure oku unu n’elu aja unu ndi ozo niile. Riekwanu anu ndi a n’onwe unu. ²² N’ihi na mgbe m si n’ala Ijpt kpopta nna nna unu ha, gwa ha okwu, e nyeghi ha naani iwu maobu gwa ha okwu banyere ichu aja nsure oku na aja ndi ozo. ²³ Ma iwu m nyere ha bu nke a, ruberenu m isi, aga m abu Chineke unu, unu ga-abukwa ndi nke m. Bienu ndu n’iwu niile m nyere unu, ka ihe gaara unu nke oma. ²⁴ Ma ha juru ige nti, jukwa ilezi anya ime ihe ndi ahụ m nyere n’iwu. Kama ha gbasoro ochicho ojoo nke obi ruru aru ha. Kama iga n’ihu, ha daghachiri azu. ²⁵ Site na mgbe nna nna unu ha hapuru ala Ijpt, esepubeghi m aka izitere unu ndi amuma bu ndi ohu m. ²⁶ Ma ha juru ige nti, jukwa ilezi anya ime ihe m nyere n’iwu. Ha bu ndi nti ike, ndi nogidere na-eme ihe ojoo kariri nke nna nna ha mere.’

²⁷ “Mgbe i gwara ha ihe ndi a niile, ha agaghi ege nti. Ọ burukwa na i kpoo ha oku ha agaghi aza. ²⁸ Ya mere, ihe ndi a ka i ga-agwa ha, ‘Nke a bu mba na-enwebeghi oge ha ji rubere ONYENWE ANYI Chineke ha isi. O nwebekwaghi oge obula ha ji nabata ido aka na nti ya. Eziokwu obula adighikwa; okwu onu ha bu naani ugha ugha.

²⁹ “Kpuchaanu agiri isi unu, tufuo ya, nononu n’ebe di elu nke togboro n’efu bulie abuakwa, n’ihi na ONYENWE ANYI esitela n’oke onuma ya ju ogbo a. Ọ gbakutala ha azu bu ogbo nke a iwe ya na-adakwasi.

Ndagwurugwu ogbugbu mmadu

³⁰ “ONYENWE ANYI kwuputara si, ndi Juda emeela ihe ojoo di iche iche n’ihu m. Ha akpuola arusi ruru aru nke ha tinyere n’ime ulonso ukwu ahụ a kpokwasiri aha m. Ha emerula ya. ³¹ Ha ewuolara onwe ha ebe ichu aja di elu na Tofet, nke di na Ndagwurugwu nke Ben Hinom. Ebe ahụ ka ha na-anọ na-esure umu ha ndi ikom na ndi inyom oku. Ihe di otu a abukwaghi udi ihe m nyere ha n’iwu ka ha mee. O nwekwaghi oge ihe di otu a batara m n’obi. ³² Ya mere, kpacharanu anya, n’ihi na otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri, ubochi ndi ahụ na-abia, mgbe ndi mmadu na-agaghi akpokwa ebe ahụ Tofet maobu Ndagwurugwu nke Ben Hinom. Kama ha ga-akpo ya ndagwurugwu ogbugbu mmadu, n’ihi na ha ga-eli otutu ndi ha na Tofet ruo mgbe ha na-agaghi ahukwa ebe ha ga-eli ndi foduru. ³³ Mgbe ahụ, ozu ndi mmadu ndi a ga-aghoro umu anu ufe na anu ohia ihe oriri. O nwekwaghi onye ga-anọ menye ha egwu chupu ha. ³⁴ Mgbe ahụ, aga m eme ka uzu onu na obi uto, na olu ndi ikom na ndi inyom na-alu di na nwunye n’obodo niile nke Juda, na n’okporozo Jerusalem kwusi. Ala ahụ ga-aghokwa ebe togboro n’efu.

8

¹ “Otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara, n’oge ahụ a ga-esi n’ili ha wezuga okpukpu ndi eze, na okpukpu ndisi ochichi Juda, na okpukpu ndi nchaja na ndi amuma, na okpukpu ndi niile bi na Jerusalem. ² A ga-agbasapu ha nye anyanwu, na onwa, na kpakpando niile nke mbara eluigwe, bu ihe ndi ahụ niile ha huru n’anya na ihe ha na-akpo isiala nye.

Bukwa ihe ndi ahụ ha na-agbaso, nke ha na-ajuta ase site n'aka ha, na-efekwa. A gaghị ekpokota okpukpu ndi a niile, maobu lie ha n'ala. Kama ha ga-aghasara n'ala dika unyi. ³ N'ebe niile nke m chusara ha, bu ndi foduru ndu site na mba ojoo a, ha ga-ahoro onwu karia idi ndu. Otu a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwubiri.

Mmehie na ahuhu

⁴ "I ga-asikwa ha, 'Otu a ka ONYENWE ANYI kwuru:

"Mgbe mmadu dara ada, o dighi ebili oto?"

Mgbe mmadu daghachiriazu, ha o dighi alaghachiazu?

⁵ Gijikwa mere ndi a ji tugharia site n'igbaso uzoo ojoo ha?

Gini mere Jerusalem ji nogide na-agbaso uzoo ojoo?

Lee, ha na-ajidesi aghughu aka ike;

ha juru itughari.

⁶ Anaala m nti,

ma anubeghi m ka ihe oma obula si ha n'onu na-aputa.

O nweghi onye n'ime ha cheghariri tie aka n'obi si,

"Gini bu ihe a m mere?"

Kama onye obula na-agbaso uzoo nke aka ya,

dika inyinya nke na-agbaba n'ogbo agha.

⁷ O buladi ugbala na-efeghari na mbara eluigwe

maara oge ya a kara aka.

Nduru, na eleke, na okwolo

makwaara mgbe ha kwesiri isite n'otu ebe obibi ha gafee n'ebe obibi

ozo.

Ma ndi m amaghi

ihe ONYENWE ANYI choroo site n'aka ha.

⁸ "Unu si ana kwuo, "Ndi maara ihe ka anyi bu,

n'ihu na iwu ONYENWE ANYI di n'aka anyi,"

ebe o bu na mkpisi akwukwo aghughu ndi ode akwukwo unu

adighi akowa iwu ya otu o kwesiri?"

⁹ A ga-eme ka ihere mee ndi maara ihe;

a ga-eme ka ujo juputa ha obi, meekwa ka ha maa n'onya.

Ebe o bu na ha ajula okwu ONYENWE ANYI,

o bu udi amamihe di ana ka ha nwere?"

¹⁰ Ya mere, aga m akponye ndi ikom ozo nwunye ha,

werekwa ubi ha nyefee n'aka ndi oru ubi ozo.

N'ihu na site n'onye ukwu ruo n'onye dikarisiri nta,

o bu naani akpiri uru na-ezighi ezi ka e ji mara ha.

O buladi ndi amuma na ndi nchujaja

na-etinyekwa aka n'oru aghughu.

¹¹ Ha na-ekechi onya ndi m

dika a ga-asi na o dighi ihe o bu.

Ha na-asi, "Udo di, udo di,"

mgbe udo na-adighi.

¹² Ihere o mere ha n'ihu omume aru ha niile?

Mba! Ihere adighi eme ha ma oli;

n'ezie, ha amakwaghi ihe a na-akpo inwe ihere.

N'ihu ya, ha ga-ada n'etiti ndi dara ada;

ha ga-aso ngongo mgbe e nyere ha ntaramahuhu.

Otu a ka ONYENWE ANYI kwuru.

¹³ "Aga m anapu ha ihe owuwe ubi niile ha nwetara,

otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara.
 Ha agaghị enwekwa mkpuru vainị,
 maobu mkpuru osisi fig n'elu osisi fig ha.
 Akwukwo osisi ndi a niile ga-akponwu.
 A ga-anapukwa ha
 ihe niile m nyere ha.' "

14 Gini ka unu na-eme n'ebe a unu noduru ala?

Kwakoatanu ihe unu niile.

Ngwa, ka anyi gbapuru oso gaa n'obodo ndi ahụ niile e wusiri ike
 nodu n'ebe ahụ nwuo!

N'ihị na ONYENWE ANYI Chineke anyi amaala anyi ikpe onwu.

O nyela anyi mmiri e tinyere nsi ka anyi nuo,
 n'ihị na anyi emehiela megide ya.

15 Anyi lere anya udo,

ma o nweghi ihe oma obula anyi huru.

Anyi lere anya ogwugwo orja anyi,
 maobu naani ihe egwu ka anyi huru.

16 E sitere na Dan

nu uda ima imi inyinya ndi iro.

Ala a niile mara jijiji

mgbe ha nuru akwa nke inyinya ndi ahụ di ike.

Ha na-abia ila ala a na ihe niile di n'ime ya n'iyi.

O bukwa otu ihe ahụ ka ha
 na-abia ime obodo a na ndi bi n'ime ya.

17 "Lee, ana m ezibata agwo ojoo, ndi na-atagbu atagbu, n'etiti unu.

Ajuala nke o dikwaghi ura ga-arata ha.*

Ana m ezibata ha ka ha taa unu."

Otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri.

18 O ga-adi mma ma o buru na m huru onye ga-akasi m obi n'ime onodu
 iru uju m,

n'ihị na obi m na-ada mba n'ime m.†

19 Gee nti nuru akwa ndi m

ka o na-ada site n'ebe di anya.

"ONYENWE ANYI, o sitela na Zayon puo?

O putara na Eze ha anokwaghi n'ebe ahụ?"

"Gini mere ha ji site n'oyiyi a turu atu,

na arusi ndi mba ozọ ha na-eefe kpasuo m iwe?"

20 "Oge owuwe ihe ubi agafeela,

leekwa na okochi agabigakwala,

ma a zoputabeghi anyi."

21 Ebe o bu na a zopara ndi m, o bukwa m ka azopara.

Anam eru uju, oke egwu jisikwara m aka ike.

22 O putara na o nweghi mmanu otite na-eme ka onya laa di na Gilead?

O bu na e nwekwaghi dibia no n'ebe ahụ?

* 8:17 8:17 Ihe puru ime na ha agaghị ata unu † 8:18 8:18 Maobu, Unu ndi na-akasi m obi n'ime onodu iru uju m, obi m na-ada mba n'ime m.

Gịni mere o nweghi ogwuogwo diri ndi m
n'ih i mmeru ahụ ha niile?

9

1 O gaara adi m mma ma a si na isi m bu isi iyi, ebe mmiri si asoputa;
o gaara adi m mma ma a sikwa na anya mmiri akwa juputara m
n'anya.

Agaara m akwagide akwa ehie ha abali
n'ih i ndi m niile e gburu egbu.

2 O gaara adi m mma
ma a si na m nwere ulo ndi ije e wuru n'ime ozara.

Ka m nwee ike hapu ndi m
site n'ebe ha no puo.

N'ih i na ha niile bu ndi na-akwa iko,
igwe ndi na-ekwesighi ntukwas i obi.

3 "Ha na-ekwe ire ha dika uta,
igbapu okwu ugha dika aku;
O bugh i site n'eziokwu
ka ihe ji agara ha nke oma n'ala ahụ.

Ha na-esite n'otu mmehie gaa n'ozo;
o dikwagh i mgbe ha ji mara m,"
otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara.

4 "Lezie anya, gbaara enyi gi oso.
Atukwas ikwala nwanne gi obi.
N'ih i na nwanne obu la na-agho aghugh o.
Ndi enyi niile bukwa ndi nkwtu o.

5 Enyi na-aghogbu enyi ya,
o dikwagh i onye na-agwa ibe ya eziokwu.
Ha azuola ire ha ikwu naani okwu ugha;
ha emeekwala ka ike gwu anu ah u ha ime mmehie.

6 I bi n'etiti aghugh o.*
Ha jukwara imara m n'ime aghugh o ha."
Otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara.

7 Ya mere, ihe ndi a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwuru,
"Lee, aga m anucha ha, nwaa ha onwunwa.

Gini ozo ka m kwesiri ime
n'ih i mmehie ndi m?

8 Ire ha na-egbu dika aku.
O bu naani okwu aghugh o si na ya aputa.
Ha ji onu ha na-agwarita ibe ha okwu udo,
ma n'ime obi ha, ha na-esiritara onwe ha onya igbudu."

9 Otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara si,
"M ga-aghara ita ha ahuhu n'ih i ihe ndi a niile?
M ga-ahapu iboro onwe m obo
megide mba di otu a?"

10 Aga m ano n'elu ugwu ukwu kwa akwa.
N'ebe ah u ka m ga-ano kwaa uwa m n'ih i ebe ita nri nke anumanu
ndi ah u di n'ozara.
Ha togboro n'efu. O digh i onye na-ejeghari n'ime ya.
A nagh i anukwa olu anu ulo n'ebe ah u.

* 9:6 9:6 Ebe obibi gi bu n'etiti aghugh o

Ụmụ nnụnụ efefusịala.

Otu a kwa, ụmụ anụmanụ alaala.

11 “Aga m eme ka Jerusalem ghọọ ebe a na-awufu unyi.

Ọ ga-aghọ ebe nkịtị ohia na-awaghari na-achọ nri.

Aga m ekpota obodo niile nke Juda.

Ọ dīkwaghị onye ga-ebi na ya.”

12 Olee onye ahụ maara ihe, nke nwere ike ighota ihe ndi a niile? Onye ka ONYENWE ANYI ziri ihe ndi a, nke ga-akwaa ya? Gini mere e ji bibie ala a, kposaa ya, mee ka o togboro n’efu dika ozara mmadu na-enweghi ike igafe?

13 ONYENWE ANYI kwuru si, “O bu n’ihi na ha agbakwatala iwu ahụ m nyere ha idebe azu. Ha juru irubere m isi, jukwa igbaso iwu m. 14 Kama, ha na-agbaso isiike nke obi ha, ha gbasoro chi Baal dika nna nna ha si kuziere ha.” 15 N’ihi ya, nke a bu ihe ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, Chineke nke Izrel kwuru, “Lee, aga m eme ka ndi a rie nri na-aku ilu. Ha ga-anukwa mmiri e tinyere nsi. 16 Aga m ekpota ha na mba niile nke uwa. Ha ga-ebi na mba nke ha na nna ha na-amaghi. Aga m eji mma agha choo ha oso tutu ruo mgbe m bibiri ha niile.”

17 Otu a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwuru, “Tugharianu uche unu ugbu a. Kponu umu nwanyi ndi oru ha bu ibu abu akwa.

E, zienu ozi ka ndi okachamara n’etiti ha bia.

18 Ha bia ngwangwa

kwaa akwa n’ihi anyi,

tutu anya mmiri akwa ejuputa ha n’anya,

tutu anya mmiri akwa esite anyi n’anya na-asoda ruo na nti anyi.

19 Olu uzu ikwa akwa ka a nuru site na Zayon

‘Lee ka anyi si laa n’iyi!

Lee ka ihe ihere anyi si di ukwu!

N’ihi na anyi hapuru ala anyi,

n’ihi na ha etikposiala ebe obibi anyi niile.”

20 Ugbu a, nurunu okwu ONYENWE ANYI, unu umu nwanyi,

megheenu nti unu nuru okwu si ya n’onu.

Kuzierenu umu unu ndi inyom otu e si eti mkpu akwa,

kuziekwaranu ibe unu abu akwa.

21 N’ihi na onwu abatala n’etiti anyi, o si na oghereikuku niile nke ulo anyi bata n’ebe niile e wusiri ike nke ala anyi.

O gbuola umuntakiri ndi na-ejeghari n’okporozo,

gbukwaa umu okorobia ndi na-anu n’ama.

22 Gwa ha, si, “Otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri,

“Ozu ndi nwuru anwu ga-atogboro

dika unyi e kpofuru n’ohia,

dika ukwu oka nke e gbuturu n’azu onye na-aghọ mkpuru ubi,

nke o dighi onye ga-achikota ha.”

23 Otu a ka ONYENWE ANYI kwuru,

“Ka onye maara ihe hapu inya isi n’ihi amamihe ya,

ka onye di ike ghara inya isi n’ihi idi ike ya,

ka ogaranya hapukwa inya isi n’ihi iba uba nke aku ya,

24 kama, onye obula na-anya isi, ya nyaa isi n’ihi nke a:

na o nwere uche ighota na mu onwe m bu,

ONYENWE ANYI nke na-eme obi ebere,

na-ekpe ikpe ziri ezi na ezi omume n'ụwa.
N'ihì n'ìhe ndị a ka m na-enwe obi ụtọ,"
ka ONYENWE ANYỊ kwubiri.

²⁵ "Lee, ụbọchị ahụ na-abịa," ka ONYENWE ANYỊ kwupụtara, "mgbe m ga-ata ndị ahụ niile nke e biri ugwu naanị n'anụ ahụ ha ahụhụ. ²⁶ Ya bụ ndị Ijìpt, Juda, Edòm, Amon, na Moab, na ndị ahụ niile bi n'òzara n'ebe dị anya. N'ihì na, n'ezie, mba ndị a niile bụ ndị a na-ebighị ugwu. Ọ bụladi ụlọ Izrel niile bụ ndị a na-ebighị ugwu n'ime obi ha."

10

Chineke na arụsị

¹ Nuruñu ihe ONYENWE ANYỊ na-agwa unu, ụmụ Izrel. ² N'ihì na otu a ka ONYENWE ANYỊ kwuru,

"Unu amụtala ụzọ ndị mba ọzọ,
unu atụkwala ụjọ ihe iribama niile nke na-apụta ihe na mbara eluigwe,
ọ bụ ezie na ndị mba dị iche iche na-atụ ha ụjọ.

³ N'ihì na omenaala ndị mmadụ ahụ abaghị uru.
Ha na-aba n'òhịa gbute osisi,
nke onye òka osisi na-eji anyuike pịara ha ihe.

⁴ Ha na-eji ọlaọcha na ọlaedo chọọ ihe ahụ a piri api mma,
jiri mkpirisi igwe na òtu kụọ ya ka o sie ike,
ka ọ ghara ịda.

⁵ Arụsị ha yiri osisi eguzobere n'ubi kukumba maka iji chụọ anụ ufe ọsọ,
ha adighị ekwu okwu.

A na-ebugharị ha n'aka
n'ihì na ha adighị eje ije.

Unu atụla ha egwu,
n'ihì na ha apughị imerụ unu ahụ,
ha enwekwaghị ike imere unu ihe ọma ọbụla."

⁶ O nweghị onye dika gi, ONYENWE ANYỊ.
Ị dị ukwu.
Aha gi dị ukwu, na-aruputakwa ihe di ike.

⁷ Onye ka ọ bụ nke na-ekwesighi itụ gi egwu?
Ọ bụ gi bụ eze mba niile.
Ọ bụkwa gi ka e kwesiri itụ egwu.

N'etiti ndi niile maara ihe na mba niile,
na n'alaeze niile,
ọ dighi onye dika gi.

⁸ Ha niile bụ ndi na-enweghi uche na ndi nzuzu.
Ọ bụkwa arụsị osisi na-abaghị uru na-ezi ha ihe.

⁹ A na-esite na Tashish bubata ọlaọcha e tipiaziri nke ọma,
site na Ụfaz bubata ọlaedo.

Ihe ahụ nke ọka osisi piri, nke ndi okpu uzu ọlaedo choro mma
ka a na-eyikwasị uwe na-acha anụñu anụñu, na uwe na-acha odo odo.
Ọ bụkwa ndi òka di iche iche na-eme ha niile.

¹⁰ Ma naanị ONYENWE ANYỊ bụ Chineke n'ezie.
Ọ bụ Chineke di ndu, na Eze nke ebighi ebi.

Mgbe iwe were ya, ụwa na-ama jijiji.
Mba niile apughikwa inagide iwe ya di oku.

11 “The ndị a ka unu ga-agwa ha, ‘Chi ndị ahụ niile a na-esiteghị n’aka ha mee eluigwe na uwa niile ga-ala n’iyi. A ga-ewezuga ha site n’uwa na n’okpuru eluigwe niile.’”

12 Ma Chineke sitere n’ike ya mee uwa.

Ọ toro ntọala uwa mee ka o guzosie ike site n’amamihe ya, ọ jikwa nghota ya setipụ eluigwe niile.

13 Mgbe o bigboro, mmiri niile nke ọ n’eluigwe na-ebigbokwa.

Ọ na-eme ka igwe ojii site na nsotu niile nke uwa kwulie.

Ọ na-ezipụ amuma mgbe mmiri na-ezo,

na-esitekwa n’ulo nkwaqoba ihe ya niile na-eweputa ifufe.

14 Onye obula bu onye na-enweghi uche nke ihe omuma koro.

Emeela ka ihere mee onye okpu uzu olaedo obula site n’arusi o kpuru.

N’ihi na oiyi niile o na-akpu bu aghughu;

ha enweghi nkuume obula n’ime ha.

15 Ha bu ihe efu, na ihe ikwa emo,

mgbe ikpe omuma ha biakwasiri ha, ha ga-ala n’iyi.

16 Ma Onye ahụ bu Oke Jekob adighi ka ihe ndi a,

n’ihi na Ọ bu ya na-eke ihe niile,

tinwere Izrel bu ebo nke ihe nketa ya.

ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile bu aha ya.

Mbibi nke na-abia

17 Chikotaanu ngwongwo unu niile; nonu na njikere ihapu ala a, n’ihi na lee, ndi iro gbara unu gburugburu.

18 N’ihi na ihe ndi a ka ONYENWE ANYI kwuru,

“N’oge a, aga m amafu

ndi niile bi n’ala a.

M ga-eme ka oke mmpagbu biakwasiri ha,

meekwa ka ndi iro ha jide ha.”

19 Ahuhu diiri m n’ihi mmeru ahu m meruru.

Onya di m n’ahu enweghi ogwugwo.

Ma ana m akasi onwe m obi na-asi,

“N’ezie, orja a dakwasiri m bu orja m, aga m edikwa ya.”

20 Ebibiela ulo ikwu m,

e tibisiala udọ ya niile.

Umụ m ndi ikom esitela n’ebe m no puo, ha anokwaghi ya.

Ọ dikwaghi onye foduru nke ga-enyere m aka isetipu ulo ikwu m, maobu onye ga-edoziri m ebe m ga-anọ zuo ike.

21 N’ihi na ndi ozuzu aturu a enweghi uche.

Ha adighi ajuta ase site n’aka ONYENWE ANYI,

ya mere, na ihe adighi agara ha nke oma,

igwe aturu ha niile agbasasiakwala.

22 Gee nti, nuru! Lee ozi na-abia,

oke uzu nke ogbaaghara site n’ala di n’ugwu,

ime ka obodo niile nke juda togboro n’efu,

ghokwa ebe obibi nye nkita ohia.

Ekpere Jeremaya

23 O ONYENWE ANYI, amaara m na uzọ mmadu adighi n’aka ya, na o bughị mmadu ka o diiri ituziri onwe ya uzọ nke o ga-agbaso.

24 Ya mere, ONYENWE ANYI, site n’uzọ nke ikpe ziri ezi dọ m aka na nti,

ma o bughị site n' iwe gi,
ma o bughị ya, i ga-eme ka m ghoọ ihe efu.

25 Wukwasị onuma gi n' elu mba niile di iche iche

bụ ndi na-amaghi gi,
wukwasikwa ya ndi ahụ niile na-adighi akpokwu aha gi.

N' ihi na ha eripiala Jekob,
ha eripiala ya kpamkpam,
bibiekwa ebe obibi ya.

11

Edebezughị ogbugba ndu

1 Nke a bu okwu nke si n' ebe ONYENWE ANYI no bjakwute Jeremaya,
2 "Gee nti n' ihe niile metutara ogbugba ndu a, gwakwa ndi Juda, na ndi bi na Jerusalem. 3 Gwa ha na nke a bu ihe ONYENWE ANYI, Chineke Izrel kwuru, 'Onye a buru onu ka mmadu ahụ bu nke na-adighi edebe ihe niile banyere ogbugba ndu a, 4 bu nke m nyere nna nna unu ha, mgbe m si n' Ijpt, site n' oke oku e ji agbaze igwe, kpoputa ha.' Asiri m, Ruberenụ m isi, meekwa ihe niile m nyere unu n' iwu, unu ga-abu ndi m, mu onwe m kwa ga-abukwa Chineke unu. 5 'Mgbe ahụ, aga m emezu iyi ahụ m n'uru nna nna unu ha, inye ha ala mmiri ara ehi na mmanu anu na-eru na ya,' ya bu, ala ahụ unu bi n' ime ya taa."

Azara m si, "Amen, ONYENWE ANYI."

6 ONYENWE ANYI siri m, "Kposaa okwu ndi a n' obodo Juda niile, na n' okporozo Jerusalem niile, 'Geenu nti n' iwu nke ogbugba ndu ahụ, ma mezu ihe o kwuru. 7 Site n' oge ahụ m si n' ala Ijpt kpoputa nna nna unu ha ruo taa, adoola m unu aka na nti mgbe mgbe si, 'Ruberenụ m isi.' 8 Ma ha juru ige nti. Ha akpokwaghi okwu m mka diri ha. Kama ha jeghariri n' isiike nke obi ojo ha. O bu nke a mere m ji mee ka obubu onu niile nke ya na ogbugba ndu ahụ so bjakwasị ha, dika m buru ọzo nye n' iwu, ma ihe ndi a emeghi ka ha jizie ije.'"

9 Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI gwara m si, "Achoputala na-enwere njikota na igba izu mmegide n' etiti ndi Juda na ndi bi na Jerusalem. 10 Ha alaghachila azu n' udi mmehie ahụ nna nna ha mehiere, bu ndi ahụ juru ige nti n' okwu m. Ha agbasoola chi ndi ozo na-efe ha. Ulo Izrel na ulo Juda adighi edebekwa ogbugba ndu ahụ mu na nna nna ha gbara. 11 N' ihi ya, nke a bu ihe ONYENWE ANYI kwuru, 'Aga m eme ka mbibi, nke ha na-enweghi ike igbanari, bjakwasị ha. O burukwa na ha akpokwo m agaghi m ana nti. 12 Ndi obodo Juda na ndi bi na Jerusalem ga-apu kpoquo chi ndi ahụ niile ha na-achuru aja ihe nsure oku na-esi isi uto, ma chi ndi a agaghi enyere ha aka mgbe mbibi a bjakwasiri ha. 13 Gi, bu Juda, nwere otutu chi di iche iche dika obodo di n' ime gi si di otutu. Ebe ichu aja i wukwara n' ihi ichuru chi ahụ na-eweta ihere bu Baal aja ihe nsure oku na-esi isi uto, dikwa otutu dika okporozo di na Jerusalem.'

14 "Ekperela ndi a ekpere, arikwala aririo obula n' ihi ha. N' ihi na agaghi m ege nti mgbe ha ga-akpokwu m n' oge ihe mgbu ha.

15 "Gini ka onye m huru n' anya na-eme n' ime ulonso ukwu m,
mgbe ya na otutu ndi ozo na-ejikota onwe ha n' otu itu atumatu ihe ojuo?

Anu e doro nsu apughi ime ka ahuhu unu kwesiri inata hapu ibiakwasị unu.

A si na o si otu a diri, mgbe ahụ, unu puru inuri onu
mgbe unu na-eme ihe ojuo unu."

16 Aha ONYENWE ANYI nyere gi bu Osisi oliv di ndu,
 nke na-amị mkpuru mara mma.
 Ma o bu olu mkpotu nke oke mmiri ozuzo
 ka o ga-eji mukwasị gi oku;
 alaka gi ga-agbajisikwa.

17 ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile bu onye ahụ kunyere gi n'ala, e nyela iwu na mbibi ga-abiakwasị gi, n'ihu na ndi Izrel na Juda emeela ihe ojoo, kpasuo m iwe site n'ichu aja ihe nsure oku na-esi isi utu nye Baal.

Nzube ojoo megide Jeremaya

18 O bu ONYENWE ANYI kpughere izuzu ojoo ha nye m; amatakwara m ihe ha na-ezube, n'ihu na o gosiri m ya n'oge ahụ. 19 Mu onwe m di ka nwa aturu di nwayoo nke e du na-aga ebe a ga-egbu ya. Ma aghotaghi m na o bu m ka ha zubereri nzube ojoo megide. Ha kwuru si,
 "Bianu ka anyi bibie osisi a na mkpuru ya.

Ka anyi site n'ala ndi di ndu wezuga ya,
 ka a hapu ichetakwa aha ya ozo"

20 Ma gi, ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, i bu onye na-ekpe ikpe ziri ezi,

na-anwaputakwa obi mmadu na mmuo ya.

Mee ka m hu mgbe i ga-abo obo megide ha,
 n'ihu na o bu n'aka gi ka m na-etinye okwu a metutara m.

21 Ya mere, nke a ka ONYENWE ANYI na-ekwu banyere ndi Anatot ahụ na-achọ inapụ gi ndu gi, ndi ahụ na-asị gi, "Ebukwala amuma site n'aha ONYENWE ANYI ka i ghara inwu n'aka anyi." 22 N'ihu nke a ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwuru, si, "Aga m ata ha ahuhu. Umụ okorobia ha ga-anwu site na mma agha, unwu ga-egbukwa umu ha ndi ikom na ndi inyom. 23 O nweghi ndi ga-afodu ndu n'ime ha n'ihu na a ga-eme ka oke mbibi biakwasị ndi Anatot n'afu ahụ m ga-ata ha ahuhu."

12

Mkpesa Jeremaya

1 Onye ezi omume ka i bu mgbe niile, gi ONYENWE ANYI,
 mgbe obula m butere ikpe bia n'ihu gi.

Ma achoro m igwa gi okwu banyere ikpe ziri ezi gi:
 Gini mere ihe ji agara ndi ajo omume nke oma?

Gini mere ndi na-aghọ aghughu ji ebi ndu enweghi nsogbu obula?

2 I kuola ha ka osisi, ha agbaala mgborogwu;
 ha na-etokwa na-amị mkpuru.

I no nso mgbe niile n'onu ha,
 ma i no n'ebe di anya n'obi ha.

3 Ma gi onwe gi maara m ONYENWE ANYI;
 i na-ahu m, na-anwaputakwa echiche niile m na-eche banyere gi.

Dokpuru ha dika aturu a ga-egbu egbu.
 Doo ha iche nye ubochi ahụ a ga-egbu ha.

4 Ruo ole mgbe ka ala ga-eru uju?
 Ruo ole mgbe ka ahija di n'ubi ga-anogide na-akponwu?

Umụ anumanu na nnu na-anwuchasi
 n'ihu na ndi bi n'ala ahụ bu ndi na-emebi iwu.

Ma ndi mmadu ahụ na-ekwu si,
 "O gaghi ahụ ihe ga-adakwasị anyi."

Osisa Chineke nyere

- 5 “O buru na ndi ji ukwu ha agba oso
emerie gi n’oso nke gi na ha gbara,
i si anaa chee na gi na ndi ji inyinya agba oso nwere ike igbakota oso
iso mpi?
O buru na i soog ngongo n’ala ebe udo di,
i ga-esi anaa ghara iso ngongo n’ohia di n’akuku osimiri Jordan?”
- 6 Lee, o buladi umunne gi, ndi ezinaulo nke aka gi,
ararala gi nye.
Lee, ha eweliela oke olu iti mkpu megide gi.
Atukwasila ha obi,
o buladi mgbe ha na-ekwu okwu oma banyere gi.
- 7 “Aga m agbakuta ulo m
na ihe nketa m hoputara nye onwe m azu.
Aga m ewere onye ahụ m huru n’anya
nyefee ya n’aka onye iro ya.
- 8 Ihe nketa m aghoroala m,
ihe dika odum no n’ohia,
O na-agbo uja megide m;
ya mere, m ji kpo ya asi.
- 9 O bu na ihe nketa m aghobeghi
nnunu ugo turu agwa nye m
nke otutu ugo gbara gburugburu na-emegide ya?
Gaanu, kpokota umu anu ohia niile,
mee ka ha zukoo bia dorie nri.
- 10 Otutu ndi ozuzu aturu ebibiela ubi vaini m.
Ha azotoola ubi m n’okpuru ukwu,
ha emeela ka ubi m mara mma
ghoo ozara togboro n’efu.
- 11 Ha emeela ya ka o ghoo ebe togboro n’efu;
e, o ghoola ebe kporo nku n’ebe togboro n’efu n’ihu m.
Ala ahụ niile ga-atogborokwa n’efu,
n’ihi na o nweghi onye obula ihe banyere ya na-emetu n’obi.
- 12 Ndi mbibi ga-epuputa
n’elu ebe niile di elu nke ozara,
n’ihi na mma agha ONYENWE ANYI
ga-esite n’otu nsotu ala ahụ ruo na nsotu nke ozo, ripia ndi niile di
na ya.
O nweghi onye obula udo ga-adiri n’ala ahụ.
- 13 Ha ga-agma mkpuru oka wiiti, maobu ogwu ga-epuru ha.
Ha ga-adogbu onwe ha n’oru ma ha agaghi enweta ihe obula.
Ya mere, ka ihe ihere unu ghotara dika ihe ubi diri unu,
n’ihi na ahuhu ndi a sitere n’iwe di oku nke ONYENWE ANYI.”
- 14 Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI kwuru, “Ma banyere ndi agbataobi ojoo m
ahụ niile, bu ndi na-apunara ndi m Izrel ihe nketa ahụ m nyere ha. Aga m
esite n’ala ha hopu ha. Aga m esitekwa n’etiti ha hopu ulo Juda. 15 Ma
mgbe m hopuchara ha, aga m emesia meere ha ebere, meekwa ka onye
obula n’ime ha laghachikwa n’obodo nke aka ya. Ha ga-enwetakwa ihe
nketa ha niile. 16 O burukwa na ha amuta uzo niile nke ndi m nke oma,
na iji aha m nuo iyi, na-asi, ‘Dika ONYENWE ANYI na-adi ndu,’ dika ha si
kuziere ndi m iji aha Baal na-ahu iyi, aga m eme ka ha guzosie ike n’etiti
ndi m. 17 Ma o buru na mba obula ahụ ige nti, aga m ehopu ha kpmkpam,
laa ha n’iyi.” Otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri.

13

*The ike n'ukwu**

¹ Ihe ndị a ka ONYENWE ANYỊ gwara m, “Gaa, zūta mgbado ukwu akwa ocha nke a na-eke n'ukwu. I zūtachaa ya, kekwasị ya n'ukwu gị. Ma ekwekwala ka o metū na mmiri.” ² Ejere m zūta aji† ahụ dika ONYENWE ANYỊ kwuru, kee ya n'ukwu m.

³ Mgbe ahụ, okwu ONYENWE ANYỊ bjakwutere m nke ugboro abuo, si m, ⁴ “Were aji ahụ i zūtara, nke i kekwasiri n'ukwu gị, bilie, jee n'osimiri Yufretis. I ruo, zoo ihe okike ukwu ahụ na mgbawa nkume di n'ebe ahụ.”

⁵ Ya mere, apuru m, jee, zoo ya na Yufretis dika ONYENWE ANYỊ gwara m.

⁶ Mgbe otutu ubochi gasiri, ONYENWE ANYỊ gwara m okwu si m, “Bilie, jeghachi Yufretis. I jeruo, weputa aji ahụ m si gi zoo n'ebe ahụ.” ⁷ Ya mere, agara m Yufretis, gwuputa aji ahụ site n'ebe m zoro ya, ma mgbe m weputara ya, ahuru m na o mebiela, na o bakwaghi uru obula.

⁸ Mgbe ahụ, okwu ONYENWE ANYỊ ruru m nti, si, ⁹ “Otu a ka ONYENWE ANYỊ kwuru, 'N'otu aka ahụ, mu onwe m ga-ebibi mpako Juda na oke mpako Jerusalem. ¹⁰ Ndi ajo omume ahụ, bu ndi juru ige nti n'okwu m, ndi ahụ na-ejeghari n'isiike nke obi ha na-agbaso chi ndi ozo na-eke ma na-akpokwa isiala nye ha. Ha ga-adika belit a, nke na-abakwaghi uru obula.

¹¹ N'ihu na dika belit mmadu kere n'ukwu ya si arapara ya n'ukwu, otu a ka m si mee ka ulo Izrel niile, na ulo Juda niile rapara m n'ahụ, ime ka ha ghoo ndi m, ndi a ga-esite na ha bulie aha m elu, nye m otuto na nsopuru. Ma ha ajula ige nti.” Otu a ka ONYENWE ANYỊ kwuputara.

Karama mmanya akpokpo

¹² Si ha, “Otu a ka ONYENWE ANYỊ, Chineke Izrel kwuru: A ga-agbaju karama akpokpo obula mmanya. O buru na ha si gi, ‘O bu na anyi amaghi na a na-agbaju karama akpokpo obula mmanya?’ ¹³ Mgbe ahụ gwa ha, ‘The ndi a ka ONYENWE ANYỊ na-ekwu, Aga m eme ka ndi bi n'ala a nubiaga mmanya oke, ma onye eze na-anokwasị n'ocheeze Devid, ma ndi nchajaja, na ndi amuma niile bi na Jerusalem. ¹⁴ Aga m atupiakwa ha, otu onye n'elu ibe ya, nna na umu ya n'elu ibe ha kwa. Agaghi m ekwe ka obi omiiko, maobu obi ebere gbochie m ibibi ha.’” Otu a ka ONYENWE ANYỊ kwubiri.

Ido aka na nti banyere idota n'agha

¹⁵ Nuru nu, geekwanu nti,
unu ebulila onwe unu elu,
n'ihu na ONYENWE ANYỊ ekwuola ya.

¹⁶ Nyenu ONYENWE ANYỊ Chineke unu nsopuru.
Tupu o mee ka ochichiri dakwasị unu;
tupu unu akpobie ukwu unu
n'elu ugu gbara ochichiri.

Unu na-ele anya ihè
ma o ga-eme ka ihe ahụ ghoro unu oke ochichiri.
O ga-agbanwe ihe ahụ, mee ka o ghoo onyinyo onwu.

¹⁷ Ma o buru na unu aju ige nti.
O bu na nzuzo ka m ga-anokwa akwa
n'ihu mpako unu.

Any a mmiri ga-esi m n'anya puta;

* **13:** 13:1 Maobu, ihe mgbado ukwu † **13:2** 13:2 Otutu ndi ogbara ohuru amaghi ihe bu aji, kama o bu nke a na-akpo belit, maobu, ihe mgbado ukwu ma o bukwanu, ihe okike ka ha maara

anya mmiri ga-esi na ya na-eruda nke ukwu
n'ihì na igwe aturù ONYENWE ANYÌ ka a ga-adọta n'agha.

- 18 Gwanụ eze na nne eze okwu sị ha,
“Sitenụ n'ocheeze unu rịdata,
n'ihì na okpueze oma unu
ga-esi n'isi unu dapụ.”
- 19 A ga-emechi obodo niile nke Negeb.
Ọ dikwaghị onye ga-emege ha.
A ga-adotakwa Juda niile n'agha
buru ha kpamkpam buga ha n'ala ozo.
- 20 Welienụ anya unu
ka unu hụrụ ndị ahụ si n'ugwu na-abia.
Ebee ka igwe ewu na aturù ndị ahụ e tinyere unu n'aka nọ,
igwe ewu na aturù ahụ unu ji na-anya isi?
- 21 Gịnì ka ì ga-asì mgbe ONYENWE ANYÌ mere ka ndị ahụ ì gurù
dịka ndị enyi gị bja buso gị agha?
Ihe mgbu nke ga-abiakwasì gị
ọ gaghì adì ka ihe mgbu na-abiakwasì nwanyì ime na-eme?
- 22 Mgbe ahụ, ì ga-ajukwa obi gị ajuju sị,
“Gịnì mere ihe ndị a jì dakwasì m?”
Ọ bụ n'ihì ìba ụba nke mmehie gị
ka e jì dọwaa uwe mwuda gị,
meruọ gị ahụ n'akukụ ahụ gị niile.
- 23 Onye Kush ọ purù igbanwe akpukpọ ahụ ya?
Agu ọ purù igbanwe akpukpọ ahụ ya turù agwa agwa?
N'uzọ dì otu a kwa,
unu ndì ihe ozo riri ahụ apughì ime ezi ihe.
- 24 “Aga m efesasi unu dika ahija oka kporo nku,
nke oke ifufe si n'ozara na-ebughari.
- 25 Nke a bu ihe unu fetara na nza,
oke nke m kwadoro si n'aka m inye unu.” Otu a ka ONYENWE ANYÌ
kwubiri.
“N'ihì na unu echefuola m,
tukwasì obi unu na chi okwu ụgha dì iche iche.
- 26 Ya mere, aga m ekpughepu uwe ì yì n'ahụ, jiri ya kpuchie gị ihu,
si otu a gbaa gị otọ. Ihere ga-emekwa gị.
- 27 Mgbe ahụ, ikwa iko gị niile ga-aputa ihe ya na agu ọ ihere niile na-agu
gị,
na onodu enweghì ihere nke igba akwuna gị niile!
N'ihì na ahula m omume ruru aru gị niile,
nke ì na-eme n'elu ugwu, na n'ime oha.
Ahuhu diri gị, Jerusalem!
Ruo ole mgbe ka ì ga-anogide n'ime adighì ocha gị?”

14

Uko mmiri, unwu na mma agha

- 1 Nke a bu okwu ONYENWE ANYÌ, nke rutere Jeremaya banyere uko mmiri.
2 “Juda na-eru uju,
ndi bi n'obodo ya niile na-ahujukwa anya.

- Ha na-akwa akwa n'ihì ala ahụ,
 ụda ikwa akwa ha eruokwala Jerusalem.
- 3 Ndi a na-asọpuru na-ezipu ndi ohu ha iga chota mmiri.
 Ha na-aga n'olulu mmiri
 ma o nweghi mmiri ha na-achota.
 Ha bu ite nke mmiri obula na-adighi n'ime ya na-alota.
 Ha ji aka ha kpuchie isi ha
 n'ihì ida mba nke obi na n'ihì onodu obi ojoo nke ha no n'ime ya.
- 4 Ala na-agbawa
 n'ihì enweghi mmiri ozuzo.
 Ndi oru ubi na-ekpuchikwa isi ha
 n'ihì obi ojoo ha.
- 5 O buladi nne ele, nke no n'ohia,
 na-ahapu nwa ohuru ya,
 n'ihì na ahijia ndu adighi.
- 6 Inyinya ibu ohia na-eguzokwa n'elu ebe di elu nke ahijia na-adighi.
 Ha na-eku ume na-ekupu ngwangwa, ngwangwa, dika nkita ohia;
 anya ha adabamiela ha n'isi
 n'ihì ahughi ahijia ndu ha ga-ata."
- 7 O bu ezie na mmehie anyi na-agbagide anyi ama,
 ONYENWE ANYI, biko ruo oru gi n'ihì aha gi.
 Anyi emehiela megide gi.
 Ndaghachi azu anyi site n'ebe i no dikwa ukwu.
- 8 Gi, onye bu olileanya Izrel.
 Onye Nzoputa ya n'oge ahuhu,
 ginì mere i ji nodu dika onye obia n'ala a,
 dika onye ije nke na-anọ naani onodu otu abali?
- 9 Ginì mere i ji nodu dika onye ihe mere na mberede,
 dika dike nke na-enweghi ike izoputa?
 ONYENWE ANYI, i no n'etiti anyi;
 o bukwa aha gi ka a kpokwasiri anyi.
 Ahapukwala anyi!
- 10 Ihe ndi a bu okwu ONYENWE ANYI kwuru banyere ndi a,
 "Ha huru mwaghari n'anya nke ukwu.
 Ukwu ha adighi anokwa n'otu ebe.
 N'ihì nke a, ihe banyere ha adighi atokwa ONYENWE ANYI uto.
 Ugbu a kwa ka o na-echeta ajo omume ha,
 o ga-atakwa ha ahuhu n'ihì mmehie ha."
- 11 Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI siri m, "Ekpela ekpere n'ihì odimma ndi a.
- 12 O bu ezie na ha na-ebu onu, agaghi m ege nti n'akwa ha; o burukwa na ha achuoro m aja nsure oku, maobu aja mkpuru onyinye, agaghi m anabata ha. Kama, aga m eji mma agha na unwu, na orja di iche iche bibie ha."
- 13 Ma asiri m, "Ewoo, Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI! Lee na ndi amuma na-asi ha, 'Unu agaghi ahụ mma agha anya, maobu hu ahuhu nke unwu na-eweta, n'eziokwu, aga m enye unu udo nke na-adigide adigide n'ebe a.'"
- 14 Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI gwara m okwu si, "Ndi amuma ahụ na-ebu amuma ugha n'aha m. O bughì m hoputara ha, o bughì m gwara ha okwu, o bukwaghì m ziri ha. O bu amuma ugha ka ha na-eburu unu, amuma ugha nke ohu ugha, na nke igba afa, na nke na-enweghi isi, na nke si n'obi ha nke aghugho juputara. 15 Ya mere, ihe ndi a ka ONYENWE

ANYI kwuru banyere ndi amuma ahụ na-ebu amuma n'aha m. O bughi m ziteere ha, ma ha nogidere na-asi, 'Mma agha na unwu enweghi ike ibjaru ala a nso.' Ndi amuma a niile ka a ga-ebibi site na mma agha na unwu. ¹⁶ A ga-esitekwa n'ulo tupu ndi ahụ niile ha na-eburu amuma n'okporozo Jerusalem n'ihu unwu na mma agha. O nweghi onye ga-eli ha, maobu ndi nwunye ha, maobu umu ha ndi ikom na ndi inyom. N'ihu na aga m awukwasị ha ihe ozo ahụ niile ruuru ha.

¹⁷ "Gwa ha okwu ndi a,
 "Ka anya mmiri si n'anya m na-eruda
 ehie na abali, na-akwusighi akwusi,
 n'ihu ndi m, n'ihu ada ndi m, nke na-amaghi nwoke,
 ndi hurula ahuhu di ukwu,
 ndi e tiputara onya joro njo.
¹⁸ O buru na m apuo jee n'ime ime obodo
 ana m ahụ ndi e ji mma agha gbuo;
 O buru na m abata n'obodo ukwu,
 ana m ahụ mbibi nke unwu wetara.
 Ma onye amuma ma onye nchujaja
 agaala n'ala nke ha amaghi."

¹⁹ I jula Juda kpankpan?
 O putara na ihe banyere Zayon adighi atokwa gi utu?
 Gini mere i ji tigbuo anyi
 ruo na ogwugwo adighikwa nye anyi?
 Anyi lere anya udo,
 ma o dighi ezi ihe bjara;
 anyi lere anya ogwugwo,
 ma lee, ihe anyi huru bu oke egwu.
²⁰ ONYENWE ANYI, anyi nabatara ajo omume anyi,
 na ikpe mara nna nna anyi ha;
 n'ezie, anyi onwe anyi emehiekwala megide gi.
²¹ Elelija anyi anya, n'ihu aha gi.
 Ekwela ka ocheeze gi di ebube buru ihe a na-adighi asopuru.
 Cheta ogbugba ndu nke anyi na gi gbara;
 emebikwala ya.
²² O di chi ihe efu nke ndi mba ozo nwere ike ime ka mmiri zoo?
 Mbara eluigwe o puru ime ka mmiri zoo site n'ike aka ya naani?
 Mba! O bu gi, ONYENWE ANYI Chineke anyi puru ime ihe ndi a.
 N'ihu nke a, olileanya anyi di n'ime gi,
 n'ihu na o bu gi na-eme ihe ndi a niile.

15

¹ Mgbe ahụ ONYENWE ANYI gwara m okwu si m, "O buru na Mosis na Samuel aputa bja guzo n'ihu m, udidi obi m agaghi agbanwe n'ebe ndi a no. Chupu ha n'ihu m. Mee ka ha si n'ebe a puo. ² O buru na ha apuo gi si, 'Ebee ka anyi ga-aga?' Gwa ha na ihe ndi a ka ONYENWE ANYI kwuru,
 "Ndi e debere n'ihu unwu ga-anwu,
 ndi e debere n'ihu mma agha ka mma agha ga-egbu;
 ndi e debere n'ihu unwu ka unwu ga-egbu,
 otu a kwa, ndi e debere n'ihu idota n'agha, ka a ga-adota n'agha buru ha
 gaa mba ozo."

³ "Aga m ezite udi mbibi ano megide ha: mma agha nke ga-egbu ha, nkita ga-adokpuru ozu ha puo, umu anu ufe na umu anu ohia di iche iche

ga-eripia ha, ma bibiekwa ha.” Otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri. ⁴ Aga m eme ka ha ghoṣo ihe a na-asṣo oyi n’alaeze niile nke ụwa, n’ihi ihe Manase nwa eze Hezekaya nke Juda mere na Jerusalem.

⁵ “Onye ga-enwe ebere n’ahụ gi, gi Jerusalem?

Onye ga-eru ụjụ n’ihi ihe ga-adakwasị gi?

Onye ga-apụta guzo iju ajuju banyere otu ihe si agara gi?

⁶ Gi onwe gi ajula m,”

ka ONYENWE ANYI kwuputara.

“I nṣogidela na-adaghachi azu.

Ya mere, aga m ebikwasị gi aka, bibie gi.

Ike m ji akwusị gi ka i ghara idaghachi azu agwula m.*

⁷ Aga m eji ihe e ji afucha oka fuchaa ha

n’onu ụzọ ama nke ala ahụ.

Aga m eme ka mbibi bjakwasị ndi m, nke ga-eme ka ha gbara aka umu,

n’ihi na ha esitebeghi n’uzo ojoo ha chigharia.

⁸ Aga m eme ka onuogugu umu nwanyị di ha nwuru baa uba.

Ha ga-ehi nne karija aja di n’onu oke osimiri.

N’etiti ehieha ka m ga-eme ka onye mbibi

bjakwasị ndi bu nne umu okorobia ha;

na mberede ka m ga-eme ka nhuju anya

na ihe oke egwu bjakwasị ha.

⁹ Nwanyị muru umu asaa ga-ada mba,

kubie ume.

O ga-anwu mgbe oge ya na-erubeghi,

ihere ga-eme ya; o ga-abukwa onye e wedara n’ala.

Ma ndi foduru ndu ka m ga-eme ka ha nwuo

site na mma agha ndi iro ha.”

Otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri.

¹⁰ Ahuhu diiri m, nne m, na i muru m,

onye ya na ndi niile bi n’ala a na-alu ogu, ma na-ese okwu.

O nwebeghi onye m binyere ego, o dikwaghi onye binyere m ego,

ma mmadu niile na-akocha m.

¹¹ ONYENWE ANYI kwuru si,

“N’ezie, aga m anaputa gi n’ihi ezi ihe,

aga m eme ka onye iro gi riu gi ariuo

n’oge ihe ojoo na n’oge mkpagbu.

¹² “Mmadu o nwere ike igbaji igwe,

ya bu igwe e si n’akuku uguwubata, maobu bronzo?

¹³ “Aga m ewere ihe niile i nwere, ya na akunuba gi,

nye ya onye ga-akwata ha n’agha. O gaghi akwu gi ihe obula.

N’ihi na mmehie gi niile

ejuputala n’ala a niile.

¹⁴ Aga m ewere gi nye ka i buru ohu ndi iro gi.

I ga-ebi n’ala i na-amaghi.

N’ihi na a ga-esite n’iwe m mune oke

nke ga-eregbu gi.”

¹⁵ I maara O ONYENWE ANYI,

* 15:6 15:6 Agaghi m enwekwa omiko n’ebe i no ozo

- ya mere cheta m, lekōtaakwa m.
 Bōrō m obo megide ndi na-akpagbu m.
 Ewezugala m, biko, n'ih na i bu onye ogologo ntachiobi.
 Lee ka m si na-anata nkocha n'ih na m na-asopuru gi.
 16 Mgbe m choputara okwu gi, eweere m ya rie dika nri.
 Ha toro obi m uro, burukwa ihe na-enye m onu,
 n'ih na-akpokwasiri m aha gi,
 ONYENWE ANYi Chineke Onye puru ime ihe niile.
 17 O nwebeghi oge mu na ndi na-achi ochi nke ukwu ji nokoro.
 Esokwaghi m ha nurikoro onu.
 A noduru m onwe m n'ih na aka gi dikwasiri m.
 I mekwara ka iwe juputa m n'obi n'ih ajo omume ha.
 18 Gini mere ihe mgbu m adighi akwusi akwusi?
 Gini mekwara onya m ji di njo na-apughi igwota ya?
 I diri m dika mmiri iyi na-arafu mmadu,
 dika isi iyi nke na-ekwesighi ntukwasi obi.
 19 Ya mere, ihe ndi a ka ONYENWE ANYi kwuru,
 "O buru na i chegharia, aga m etinyeghachi gi n'onodu gi,
 ime ka i guzokwa n'ihu m.
 O buru na okwu si gi n'onu aburu okwu kwesiri ntukwasi obi, okwu na-
 abughi okwu nzuzu
 i ga-abu onye na-ekwuchitere m onu m.
 Ndi a ga-alaghachikwute gi
 ma i gagh alaghachikwuru ha.
 20 Aga m eme ka i diri ka mgbidi n'ebe ha no.
 I ga-abu mgbidi e wusiri ike, nke e ji bronz wuo.
 Ha ga-ebuso gi agha,
 ma ha agagh emeri gi
 n'ih na m nonyeere gi inaputa gi,
 nakwa izoputa gi,
 Otu a ka ONYENWE ANYi kwubiri.
 21 "Aga m anaputa gi site n'aka ndi ojo.
 Gbaputakwa gi site n'aka ndi na-enweghi obi ebere."

16

Ubochi Mbibi

1 Mgbe ahu, okwu ONYENWE ANYi ruru m nti, si, 2 "I gagh alutara onwe gi nwunye, i gagh amutakwa umu ndi ikom na ndi inyom n'ebe a." 3 N'ih na otu a ka ONYENWE ANYi kwuru banyere umu ndi ikom niile na umu ndi inyom niile a muru n'ala a. Otu a ka o kwukwara banyere nne na nna umuntakiri ndi a. 4 "Ha ga-anwu site n'ajo orja nke ga-egbu ha niile. O nweghi onye ga-eru uju n'ih ha, a gagh elikwa ha. Kama ha ga-adi ka unyi e kposara n'ala. Mma agha na unwu ga-ala ha n'iyi, ozu ha ga-abukwa ihe oriri nye umu anu ufe na umu anu oha nke uwa."

5 N'ih na ihe ndi a ka ONYENWE ANYi kwuru, "Abanyela n'ulo obula a na-akwa ozu; abanyela maka iso ha ruo uju,* maobu maka igosi ha ebere, n'ih na ewepula m ngozi m n'ihunanya m, na omiko m site n'ebe ha no," otu a ka ONYENWE ANYi kwuputara. 6 "Ma ndi ukwu na ndi nta n'ime ha ga-anwu n'ala a. O nweghi onye ga-eli ha, maobu ruo uju n'ih ha. O nweghi onye ga-akpucha isi ya, maobu gbuo onwe ya mma n'ih ha. 7 O nweghi onye ga-eweta ihe oriri nye ndi zukoro maka ikasi ndi na-eru uju

* 16:5 16:5 Iti ha aka n'obi

obi. Nri agaghị adi ọ buladi nye ndi na-eru uju, n'ihu onwu nna ha maobu onwu nne ha. O dikwaghị onye ga-enye ha ihe onunụ n'ihu ikasi ha obi.

8 “Abanyekwala n'ulo ebe e nwere oriri soro ndi no n'ebe ahụ ndu ala iri ihe na inu ihe onunụ 9 N'ihu na otu a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, onye bukwa Chineke Izrel kwuru, 'N'ihu gi, na n'oge ndi a niile i di ndu, ka m ga-eme ka uzu onu na obi ufo, na olu ndi ikom na nke ndi inyom na-alu di na nwunye kwusi.’

10 “Mgbe i gwara ndi a ihe ndi a, ha ga-aju gi ajuju si, ‘Gini mere ONYENWE ANYI ji kpebie izitere anyi udi oke ila n'iyi di otu a? Gini bu ihe ojo anyi mere? Gini bu mmehie anyi mere megide ONYENWE ANYI Chineke anyi?’ 11 Mgbe ahụ, i ga-asa ha si ha, ‘Ihe ndi a na-adakwasi unu n'ihu na nna nna unu ha gbakutara mazu,’ otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara, ‘gbasoro, fee ma kpookwa isiala nye chi ndi ozo. Ha juru iso m, jukwa idebe ihe m nyere ha n'iwu. 12 Ma unu emesoola m mmeso ojo kariya udi mmeso nna unu ha mesoro m. Lee ka unu niile n'otu n'otu si agbaso uzu isiike nke obi ojo unu cheputara, kama irubere m isi. 13 Ya mere, aga m esite n'ala a tufuo unu. Aga m atubanye unu n'ala ahụ unu na nna unu ha na-amaghị. Ebe ahụ ka unu ga-anokwa fee chi ndi ozo ehie na abali. N'ihu na agaghị m emere unu amara.’

14 “Otu o di, ubochi ndi ahụ na-abia,” ka ONYENWE ANYI kwuputara, “mgbe ndi mmadu na-agaghị asikwa ozo,† ‘Dika ONYENWE ANYI na adi ndu, bu onye ahụ sitere n'ala Ijpt kpoputa umu Izrel.’ 15 Ma a ga-asi, ‘Dika ONYENWE ANYI na-adi ndu, bu onye ahụ kpoputara Izrel site n'ala di n'ugwu, na mba ahụ niile o chusara ha.’ N'ihu na aga m akpolata ha n'ala ahụ m nyere nna nna ha.

16 “Ma ugbu a, aga m ezipu otutu ndi oku azu ka ha gaa jide ha.” Otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri. “Mgbe nke ahụ gasiri, aga m ezipukwa otutu ndi na-achụ nta, ndi ga-esite n'elu ugwu ukwu niile na n'elu ugwu nta niile, na n'onu mgbawara di na nkume niile, chuo nta ha. 17 Ana m ahuzu uzo ha niile. O nweghi ihe zoro ezo n'ebe m no. Anya m na-ahuzukwa mmehie ha niile. 18 Aga m akwughachi ha okpukpu abuo n'ihu ajo omume ha, na mmehie ha, n'ihu na ha ejirila oyiyi ihe aru a piri api ha, nke na-enweghi ndu n'ime ya, meruo ala m. Ha emekwala ka arusi bu ihe aru juputa n'ihe nketa m.”

19 ONYENWE ANYI, i bu ike m na ebe m e wusiri ike, ebe mgbaba m n'oge nsogbu.

Mba niile nke uwa ga-esite na nsotu uwa niile biakwute gi.

Ha ga-abiakwute gi si gi,

“Nna anyi ha enweghi ihe obula kariakwa chi ndi na-abughị chi n'ezie.

Ha bukwa chi na-abaghị uru, nke na-adighi ewetara ha ihe oma obula.”

20 Mmadu o puru imere onwe ya chi?

E, ma chi ndi ahụ abughị chi.

21 “Ya mere, aga m eme ka ha mata.

N'oge a ka m ga-eme ka ha mata ike m, na idi ike m.

Mgbe ahụ, ha ga-amata

na aha m bu ONYENWE ANYI.

† 16:14 16:14 Ejikwa udi okwu ndi a malite inu iyi ha

17

- 1 “E ji mkpisi igwe gbunye mmehie Juda,
 jikwa ọnu nkume siri ike a piri ọnu* ya api,
 depụta n’elu mbadamba nkume, bụ obi ha,
 nakwa n’elu mpi niile nke ebe ichu aja ha.
- 2 Ọ buladi umu ha na-echeta ebe ichu aja ha,
 na ogidi a manyere n’ala n’ihi arusi Ashera,
 nke di n’ebe otutu osisi ndu na-etoko ọnu,
 ma n’elu ugwu nta niile.
- 3 Ugwu m, nke di n’ala ahụ,
 na ihe niile ha nwere, na akunuba ha
 ka m ga-eweta nye ndi ga-adota ha n’agha.
 Aga m enyekwa ha ihe niile ahụ di n’elu ugwu,
 n’ihi mmehie gi, nke juputara n’ala gi niile.
- 4 Ihe nketa ahụ m nyere gi ga-efunari gi,
 n’ihi ihe i ji aka gi wetara onwe gi.
 Aga m emekwa ka i buru ohu ndi iro gi
 n’ala nke i na-amaghi,
 n’ihi na i kpasuola iwe m,
 o ga-adigidekwa ruo mgbe niile ebighi ebi.”
- 5 Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI kwuru,
 “Onye a buru ọnu ka mmadu ahụ bu nke na-atukwasi mmadu ibe ya obi,
 onye olileanya ya di n’inyeaka ga-esi n’aka mmadu rute ya aka,
 onye wezugara obi ya site n’ebe ONYENWE ANYI no.
- 6 Onye ahụ ga-adi ka osisi na-eto n’ala togboro n’efu.
 O gaghi ahukwa mgbe o dimma na-abiaara ya.
 O ga-ebi n’ebe niile kporo nku nke ozara,
 n’ala nnu nnu, ebe ndi mmadu na-ebighi.
- 7 “Ma ngozi na-adiri onye ahụ na-atukwasi ONYENWE ANYI obi ya.
 Onye inya isi ya bu n’ime ONYENWE ANYI.
- 8 Onye di otu a ga-adi ka osisi a kuru n’akuku iyi,
 nke mgborogwu ya na-awasa banye n’iyi ahụ.
 Ujo adighi atu ya n’oge okpomoku,
 akwukwo ndu na-adigidekwa n’elu ya.
 O dighi echegbu onwe ya n’afọ unwu di.
 O dikwaghi mgbe o na-akwusi imi mkpuru.”
- 9 Obi mmadu di aghughu karịa ihe niile,
 o nwekwaghi ngwota.
 Onye puru ighota ya?
- 10 “Mu onwe m bu ONYENWE ANYI na-enyocha obi,
 na-anwuputa ihe di n’ime mmu,
 n’ihi ikwu mmadu ugwo dika oru ya si di,
 na dika ihe ruuru ya si di n’ihi oru ya.”
- 11 Dika okwa si ekpokoba akwa o na-eyighi,
 otu a ka ndi na-akpakoba aku n’uzo na-ezighi ezi di.
 N’etiti ubochi ndu ha, aku ndi a ga-efunari ha.
 N’ikpeazu ha ga-aghọ ndi nzuzu.

* 17:1 17:1 Nkume a na-egbuke ka ọla diamondu

- 12 Ocheeze di ebube, nke e mere ka o di elu site na mmalite, ka ebe nso anyi bu.
- 13 ONYENWE ANYI, olileanya Izrel ka i bu.
A ga-emekwa ka ihere mee ndi na-agbakuta gi azu.
A ga-edekwa aha ndi ahụ niile si n'ebe i nọ wezuga onwe ha n'ala, n'ihia na ha ewezugala onwe ha site n'ebe ONYENWE ANYI, isi iyi nke mmiri na-enye ndu, no.
- 14 ONYENWE ANYI, o buru na i mee ka ahụ sie m ike aga m adi ndu.
O buru na i zoputa m aga m abu onye azoputara, n'ihia na o bu naani gi ka m na-eto.
- 15 Ha no na-aju m onu, na-asị m,
"Olee ebe okwu ONYENWE ANYI di?
Ya mezuonu ugbu a!"
- 16 Ma esitebeghi m na i bu onye ozuzu aturu gi wezuga onwe m.
I maara na o bughị ochicho obi m ihu ubochi ahụ na-eweta ida mba.
I maara udi okwu niile na-esite n'onu m na-apu.
- 17 A ghorola m ihe na-eyi egwu,
n'ihia na i bu ebe mgbaba m n'ubochi mbibi.
- 18 Mee ka ihere mee ndi na-akpagbu m.
Ekwekwala ka ihere mee m.
Mee ka ha tuo ujo,
ma chebe m site n'ihe egwu.
Mee ka ubochi mbibi biakwasị ha,
werekwa okpukpu ihe mbibi abuo tipia ha.

Idebe Ubochi Izuike nso

- 19 Ihe a ka ONYENWE ANYI gwara m, "Gaa, guzo n'onu uzọ ama obodo, ebe ndi eze Juda na-esi apu, ma na-abatakwa. Guzokwa n'onu uzọ ama ndi ozo niile di na Jerusalem. 20 Gwa ha si, 'Nurunu okwu ONYENWE ANYI, unu ndi eze Juda na ndi Juda niile, na ndi niile bi na Jerusalem, ndi n-asi n'onu uzọ a apu, na-abatakwa.' 21 Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI kwuru, 'Lezienu onwe unu anya ihu na unu ebughi ibu obula n'ubochi izuike; lezienu onwe unu anya ihu na unu esiteghi n'onu uzọ ama Jerusalem bufee ya. 22 Unu esitela n'ulo unu buputa ihe obula, unu arukwala oru obula n'ubochi izuike. Doonu ubochi izuike nso dika m nyere nna unu ha n'iwu. 23 Ma ha egeghi nti, maobu kpoọ ya mkpa ha. Ha bu ndi nti ike, ndi na-adighi ana nti n'ido aka na nti, maobu nabata ya. 24 Ma otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri, o buru na unu ga-elezi anya rubere m isi, hapu isi n'onu uzọ ama obodo a bufee maobu bubata ibu n'ubochi izuike, kama debe ubochi izuike nso, site na-arughi oru obula n'ime ya, 25 mgbe ahụ, ndi eze ndi ga-anokwasi n'ocheeze David ga-edu ndi na-ejere ya ozi na-agafe na-abatakwa site n'onu uzọ ama a. Ha na ndi na-ejere ha ozi ga-anokwasi n'inyinya ha, na n'ugbo agha ha, mgbe ha si n'onu uzọ ama a na-abata, ma na-apu. Ndi Juda, na ndi bi na Jerusalem ga-esokwa ha n'azu. Aga m emekwa ka ndi mmadu biri n'obodo a ruo mgbe ebighi ebi. 26 Ndi mmadu ga-esite n'obodo niile nke Juda, na n'obodo nta gbara Jerusalem gburugburu; ha ga-esitekwa n'ala ndi Benjamin, na n'ala ndagwurugwu nke ugu ndi ahụ di n'odida anyanwu, sitekwa n'ala Negev, na-ewebata onyine aja nsure oku, na aja di iche iche, na onyine oku, na onyine ihe nsure oku na-esi isi uto, na onyine ekele, n'ime ulo ONYENWE ANYI. 27 Ma o buru na unu enupu isi ju idebe ubochi izuike nso, o buru na unu anogide na-ebubata ihe site n'onu uzọ ama Jerusalem n'ubochi izuike,

aga m amụnye ọny ụzọ ama niile dị na Jerusalem ọkụ, nke a na-apughị imenyụ emenyụ. Ọ ga-erepiakwa ebe niile e wusiri ike na Jerusalem.”

18

N'Ụlọ ọkpụ ite

¹ Nke a bụ okwu nke sị n'ebe ONYENWE ANYỊ nọ bjakwute Jeremaya. ² “Billie, jee n'ụlọ ọkpụ ite, ebe ahụ ka m ga-anọ zie gị ozi.” ³ Ya mere, ebiliri m jee n'ụlọ ọkpụ ite, bjakwute ya mgbe ọ nọ na-arụ ọrụ na nkume ịkpụ ihe. ⁴ Ma ite ahụ ọ choro ịkpụ aputaghị dika ọkpụ ite si choọ ya, n'ihị ya, ọ kpukọtara ụrọ ahụ ọzọ, malitekwa ịkpugharị ya.

⁵ Mgbe ahụ okwu ONYENWE ANYỊ ruru m ntị, ⁶ Ọ sirị, “O bụ na m apughị ime unu dika ọkpụ ite a mere, unu ụmụ Izrel?” Otu a ka ONYENWE ANYỊ kwubiri, “Dika ụrọ si dị n'aka ọkpụ ite ahụ, otu a ka unu onwe unu si dirị n'aka m, gị Izrel. ⁷ Mgbe ọbụla m kposara na a ga-akwada maobu bibie, maobu si n'onodu ya hopu mba maobu alaeze ọbụla, ⁸ ọ buru na mba ahụ m dorọ aka na ntị esite na mmehie ha chegharị, a gaghị ebibi ya dika m si zube. ⁹ Ọzọ, ọ buru na m akposaa na a ga-ewuli mba ọbụla maobu alaeze ọbụla elu, kụkwa ya, ¹⁰ ọ buru na o mee ihe joro njo n'anya m, jụ irubere m isi, agaghị m emere ya ihe oma ahụ m zubere imere ya.

¹¹ “Ugbu a, gwa ndị Juda na ndị ahụ bi na Jerusalem, sị, ‘Otu a ka ONYENWE ANYỊ sirị: Lee, ana m akwado mbibi nke ga-abiakwasị unu; ana m echekwa echiche ojoo megide unu. Ya mere, ka onye ọbụla n'ime unu site n'uzo ojoo ya chegharị, ya meekwa ka ụzọ ya na omume ya zie ezi.’ ¹² Ma ha ga-aza sị, ‘O nweghị isi! Anyị ga-anogide na-eme ihe ọbụla anyị cheputara n'echiche anyị, na-emekwa atumatụ isiike nke obi ojoo anyị tuputara.’”

¹³ N'ihị ya ka ONYENWE ANYỊ ji kwuo sị,
“Jutanụ ajuju n'etiti mba niile,
onye nurula ihe dị otu a?

Ndị m, Izrel, bụ nwaagboghọ na-amaghị nwoke
emeela ihe jogburu onwe ya.

¹⁴ O nweela mgbe mmiri oyi m mere ka ọ kpukọtaa
koro n'elu ugwu Lebanon?

O nweela mgbe mmiri ya juru oyi,
nke si n'ebe dị anya na-asodata ji akwusi iso aso?

¹⁵ Ma ndị m echezọla m.

Ha na-achụ aja nsure ọkụ na-esi isi uto nye arusi na-enweghị isi,
bụ arusi ndị ahụ mere ka ha so ngongo n'uzo ha niile.

Ha suru ngongo hapu igbasokwa uzo oma ahụ dị site na mgbe ochie.
Kama ha na-eje ije n'uzo ohia, nke na-enweghị ụkpuru,
nke a na-ewuzighi ewuzi.

¹⁶ Ala ha ga-atogboro n'efu.

Ọ ga-agho ihe iju anya ruo ebighi ebi.
Ndị si n'akuku ya na-agafe ga-efufe isi ha,
n'ihị na ihe ha ga-ahu ga-eju ha anya.

¹⁷ Aga m achusa ha n'ihu ndi iro ha
dika ifufe na-efe site n'owuwa anyanwu.

Aga m agbakuta ha azu.

Ha agaghị ahukwa ihu m anya n'ubochi ahụ mbibi ga-abiakwasị ha.”

¹⁸ Ha sirị, “Bianu ka anyi gbaa izu megide Jeremaya, n'ihị na izi iwu agaghị esite n'ebe ndi nchujaja no kwusi, maobu ndumodu n'ebe ndi maara ihe, ma ọ bukwanu okwu site n'ebe ndi amuma no. Ya mere, bianu

ka anyị were ire anyị buso ya agha, * gharakwa ịna ntị n'okwu ọbụla nke ọ na-ekwu.”

¹⁹ Gee m ntị, ONYENWE ANYỊ.

Nurụ ihe ndị na-ebo m ebubo na-ekwu megide m.

²⁰ O kwesiri iji ajọ omume kwughachi ihe ọma?

Ma lee na ha egwuolara m olulu.

Chetakwa na m guzooro n'ihu gi

ma riọ gi aririọ n'ihi ha.

Aririọ m bụ ka i hapụ iweso ha oke iwe.

²¹ Ya mere, were ụmụ ha nyefee n'aka ụnwụ.

Werekwa ha onwe ha nyefee n'aka mma agha.

Mee ka ndị nwunye ha ghọọ ndị gba aka ụmụ na di.

Meekwa ka e gbuo ndị ikom ha,

ka mma agha gbukwaa ụmụ okorobia n'ogbo agha.

²² Mee ka e site n'ụlọ ha nụ mkpu akwa,

mgbe i mere ka ndị iro ha buso ha agha na mberede.

N'ihi na ha egwuola olulu ijide m,

ha esiekwarala m ọnya nzuzo ijide m n'ụkwụ.

²³ Ma gi onwe gi, ONYENWE ANYỊ,

maara nzube ọjọọ ha niile igbu m.

Agbagharala ha ajọ omume ha;

maọbụ hichapụ mmehie ha site n'ihu gi.

Mee ka ụkwụ ha gbuchapụ ka ha daa n'ihu gi;

mesie ha ike mgbe i na-ewe iwe.

19

¹ Ihe ndị a ka ONYENWE ANYỊ kwuru, “Jee, zụta otu ite aja site n'aka ọkpụ ite. Duru ufọdu n'ime ndị okenye na ndị nchụaja, ² jee na Ndagwurugwu nke Ben Hinom, nke dị nso n'ọnụ ụzọ ama Ejuju dị n'ọwụwa anyanwụ. Nọdu n'ebe ahụ kwuputara ha okwu ndị m gwara gi. ³ Sị ha, ‘Nurunụ okwu ONYENWE ANYỊ, unu ndị eze Juda, na ndị Jerusalem. Ihe ndị a ka ONYENWE ANYỊ, Onye puru ime ihe niile, onye bụ Chineke Izrel kwuru. Geenụ ntị! Aga m eme ka ihe ọjọọ biakwasị ala a, ụdị ihe ọjọọ ga-eme ka ntị ọbụla nuru ya zụọ wuruwuru. ⁴ N'ihi na ha ahapụla m, mee ka ebe a ghọọ nke chi ndị mba ọzọ. Ha achụọla aja nsure ọkụ n'ime ya nye chi ndị ahụ ha na nna nna ha, maọbụ ndị eze Juda, na-amaghị. Ha ejirila ọbara ndị aka ha di ọcha mejuputa ebe a. ⁵ Ha ewuola ebe ichu aja di elu nye chi Baal. N'elu ya kwa ka ha na-esure ụmụ ha dika aja nye Baal, bụ nke m na-enyeghị n'iwu, ekwughikwa m ya, o nwekwaghị mgbe o ji bata m n'obi. ⁶ Ya mere, kpacharanụ anya, n'ihi na ụbọchị ahụ na-abịa, ka ONYENWE ANYỊ kwubiri, mgbe ndị mmadụ agaghị akpọkwa ebe a Tofet ma ọ bụkwanụ Ndagwurugwu nke Ben Hinom, kama a ga-akpọ ya Ndagwurugwu Ogbugbu.

⁷ “N'ebe a ka m ga-anọ laa nzube niile nke Juda na Jerusalem n'iyi. Aga m eme ka ha daa site na mma agha n'ihu ndị iro ha, n'aka ndị ahụ na-achọsi ndụ ha ike. Aga m enye ụmụ anụ ufe na anụ ọhịa ozu ha dika nri. ⁸ Aga m ebibi obodo a mee ka ọ ghọọ ihe iju anya na ihe ịma ọsụ. Ndi niile na-esi n'akụkụ ya agafe ga-anọ n'ọnọdu iju anya, ha ga-eledakwa ya anya n'ihi ọnya ya niile. ⁹ Aga m emekwa ka ha rie anụ ahụ nke ụmụ ha ndị ikom na ndị inyom. Ha ga-erikwa anụ ahụ ibe ha, n'ihi na ndị iro

* 18:18 Maọbụ, gwajuo ya okwu afo

ha ga-agba ha gburugburu n'ochibido ha n'ime oke mkpagbu* ka ha bibie ndu ha.⁷

¹⁰ "Kuwaa ite ahụ mgbe ndị gị na ha so nọ na-ele gị anya. ¹¹ Gwa ha sị, 'Otu a ka ONYENWE ANYỊ, Onye puru ime ihe niile siri: Aga m etipia mba a na obodo a, dika ite aja nke okpu ite a si daa tipiasia n'uzo a na-apughị imezikwa ya ozo. Ha ga-eli ndi nwuru anwu na Tofet tutu ruo mgbe ohere na-agaghị adikwa ili ozu ozo. ¹² Ihe di otu a ka m ga-eme n'ebe a, meekwa ndi bi na ya. Otu a ka ONYENWE ANYỊ kwubiri. Aga m eme obodo a ka o diri ka Tofet. ¹³ Ulo niile di na Jerusalem na ulo niile nke ndi eze Juda ka a ga-emeru dika ebe a, bu Tofet, otu a ka a ga-esi meruokwa ulo niile a suree ihe nsure oku na-esi isi utu n'elu ha nye usu niile nke eluigwe, wusakwara chi ndi ozo ihe onunu dika onyine.'"

¹⁴ Mgbe Jeremaya si na Tofet, ebe ahụ ONYENWE ANYỊ zigara ya ibu amuma lota, o guzoro n'ogige ulonso ukwu Chineke ahụ, gwa ndi mmadu niile okwu si ha, ¹⁵ "Otu a ka ONYENWE ANYỊ, Onye puru ime ihe niile, onye bu Chineke nke Izrel siri, 'Geenu nti! Ana m aga ime ka ihe ojoo ahụ m kwuru okwu ya biakwasị obodo a, na obodo nta niile gbara ya gburugburu, n'ih i na ha bu ndi isiike, ndi juru ige nti n'okwu m.'"

20

Jeremaya na Pashua

¹ Mgbe Pashua nwa Imea, bu onye nchujaja, ma burukwa onyeisi na-elekota ulonso ukwu ONYENWE ANYỊ, nuru amuma ndi a Jeremaya na-ebu, ² o nyere iwu ka e tie Jeremaya, bu onye amuma ihe, kee ya agbu, tnye ya n'onu uzo ama Di Elu nke Benjamin, nke di ulonso ukwu ONYENWE ANYI. ³ N'echi ya, mgbe Pashua topuru ya site n'agbu ahụ, Jeremaya siri ya, "ONYENWE ANYI akpoghi gi Pashua, kama aha gi bu Mago-Misabib, nke putara, Nwoke ihe egwu gbara gburugburu. ⁴ N'ih i na nke a ka ONYENWE ANYI na-ekwu, 'Aga m eme ka i ghoro onwe gi, ghokwara ndi enyi gi niile ihe egwu. Anya gi abuo ka i ga-eji hu ha mgbe mma agha ndi iro ha ga-egbuda ha. Aga m ararakwa ala Juda niile nyefee ha n'aka eze Babilon, onye ga-egbuda ha. Aga m ararakwa ala Juda niile nyefee ha n'aka eze Babilon, onye ga-eburu ndi niile bi n'ime ya gaa Babilon. O ga-egbu ndi foduru. ⁵ Aga m enyefe ndi iro ha aku niile di n'obodo, na ihe niile ha ruputara, na ihe niile di oke onuahia, na ngwongwo na aku niile nke ndi eze Juda. Ha ga-eburu ya dika ihe a kwatara n'agha laa Babilon. ⁶ Ma gi onwe gi bu Pashua, na ndi niile bi n'ulo gi, ka a ga-adota n'agha buru gaa Babilon. N'ebe ahụ ka i ga-anwu. Ebe ahụ kwa ka a ga-eli gi, gi na ndi enyi gi ndi a niile i na-eburu amuma ugha.'"

Mkpesa Jeremaya

⁷ ONYENWE ANYI, i ghool m aghugho, meekwa m ka m ghoo onye a ghogburu n'agghugho.

I jidesiela m aka ike, mee ka uche gi mezuo m n'ahu.

Lee na mmadu niile na-akpari m ubochi niile.

Onye obula jikwa m na-eme ihe ochi.

⁸ N'ih i na mgbe obula m meghere onu kwuo okwu, aghaghị m iti mkpu.

Aga m akpo mkpu banyere ihe ike na ila n'iyi.

N'ih i na okwu ONYENWE ANYI ewetara m mkpari na ikwa emo ubochi niile.

* **19:9** 19:9 Gbochie nri obula isite n'ezi rute ha aka

- 9 Ọ burukwa na m ekwuo n'obi m si, "Agaghị m ekwute ihe ọbụla metụtara okwu ya maọbụ aha ya ọzọ."
 Ọ dighị ekwe m.
 N'ihì na okwu ya na-enwu m ọkụ n'obi.
 Ọ dikhwa ka ọkụ na-enwu enwu emechibidoro ụzọ n'ime ọkpukpu m.
 Ike agwula m inagide okpomọkụ nke okwu ya.
 N'ezie, apughikwa m inagide ya.
- 10 Ana m anụ ọtutu akukọ nzuzo,
 "Oke egwu n'akukụ niile!
 Jụunụ ya! Ka anyị jụunụ ya!"
 Ndi enyi m niile
 nọ na-eche mgbe m ga-azọhie ukwu daa, na-asị,
 "Ma eleghị anya ọ ga-abụ onye eduhiere,
 mgbe ahụ, anyị ga-emegide ya,
 bọrọ onwe anyị ọbọ n'ahụ ya."
- 11 Ma ONYENWE ANYI nonyeere m dika dike n'agha;
 n'ihì ya, ndi na-esogbu m ga-asọ ngongọ, ha agaghị emerikwa m.
 Ihe ha zubere agaghị emezuru ha, n'ihì ya, ihere ga-eme ha nke ukwu;
 a gaghị echezokwa onodu ihere ha ruo ebighi ebi.
- 12 Ma gi, ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, gi, onye na-enyocha onye ezi omume,
 onye anya ya na-eru n'ihe di mmadu n'obi na n'ime echiche uche ya,
 biko, kwere ka m di ndu hu mgbe i ga-aboro onwe gi obo megide ha,
 n'ihì na o bu n'aka gi ka m tinyere ihe niile gbasara m.
- 13 Bukuonu ONYENWE ANYI abu!
 Nyenu ONYENWE ANYI otuto!
 N'ihì na o na-anaputa ndu ndi mkpa na-akpa,
 site n'aka ndi ajo omume.
- 14 Ihe a buru onu ka ubochi ahụ a muru m bu.
 Ka ubochi nne m muru m ghara inwe ngozi.
- 15 Onye a na-abu onu ka nwoke ahụ bu nke wetara nna m akukọ omumu
 m,
 nke mere ka o nuriya onu, na-asị ya,
 "A muqlara gi nwa, o bu nwa nwoke!"
- 16 Ka e meekwa nwoke ahụ ihe ONYENWE ANYI mere obodo ndi ahụ
 o bibiri na-enweghi omiiko.
 Ka nwoke ahụ nogidekwa na-anu iti mkpu akwa n'ututu,
 na akwa ibu agha n'ehihie.
- 17 N'ihì na o hapuru igbu m mgbe m nọ n'afọ nne m,
 hapu ime ka afọ nne m buru ili m,
 ka afọ ya burukwa ihe buru ibu ruo mgbe ebighi ebi.
- 18 N'ihì gini ka m ji site n'afọ nne m puta
 ihu onodu ojo ndi a, na inogide n'obi mwute,
 na ino onodu ihere ogologo ubochi niile nke ndu m?

21

Chineke aju aririo Zedekaya

1 Ndi a bu okwu ONYENWE ANYI, nke ruru Jeremaya nti mgbe eze Zedekaya zigara Pashua nwa Malkija, na onye nchaja bu Zefanaya

nwa Maaseia, ² si, “Jutara anyị ase site n’aka ONYENWE ANYI, n’ihi na Nebukadneza eze Babilon na-ebuso anyị agha. Eleghị anya Onyenwe anyị ga-emere anyị ihe itunanya dika oge gara aga, nke ga-eme ka o si n’ebe anyị nọ wezuga onwe ya.”

³ Ma Jeremaya zara si ha, “Gwanu Zedekaya si ya, ⁴ ‘The ndi a ka ONYENWE ANYI, Chineke Izrel kwuru: Lee ejikerela m ugbo a ichighari ihe agha niile di unu n’aka, nke unu ji na-ebuso eze Babilon na ndi Kaldia gbara obodo unu gburugburu agha, e, ejikerela m ichighari ha megide unu. Aga m akpobata ha n’ime obodo a. ⁵ Mu onwe m ga-eji aka e setipuru nke oma, na aka di ike, nke iwe na onuma di ukwu, buo agha megide unu.

⁶ Aga m etida ndi niile bi n’obodo a, ma mmadu ma anu ohia. Ha ganwukwa site n’oke ihe otiti, nke m ga-eme ka o bjakwasị ha. ⁷ Mgbe nke a mesiri, Otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara, aga m ewere Zedekaya eze Juda, na ndisi ochichi ya, na ndi niile bi n’obodo a, ndi mma agha na unwu na ihe otiti ndi a na-egbughi, nyefee ha n’aka Nebukadneza eze Babilon, na n’aka ndi iro ha, ndi na-achosi ndu ha ike. O ga-eji mma agha gbuo ha. O gaghi emere ha ebere, o gaghi egosikwa ha omiiko.’

⁸ “Tynere nke a, gwanu ndi mmadu niile, ‘na ihe ndi a ka ONYENWE ANYI kwuru: Lee, ana m eche n’ihu unu uzọ abuo, uzọ na-eduba na ndu, na uzọ na-eduba n’onwu. ⁹ Onye obula n’ime unu nogidere n’obodo a ka mma agha, maobu unwu, maobu ihe otiti ga-egbu. Ma onye obula n’ime unu pukwuru ndi Kaldia gbara obodo unu gburugburu, were onwe ya nyefee ha n’aka, ga-adi ndu; o ga-echebekwa ndu ya. ¹⁰ Ekpebiela m imesi obodo a ike; o nweghi ihe oma obula ga-esi n’aka m rute ha, otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri. A ga-enyefe obodo a n’aka eze Babilon, onye ga-eji oku laa ya n’iyi.’

¹¹ “Karichasia, gwa ndi ezinaulo eze Juda si, ‘Nurunu okwu ONYENWE ANYI. ¹² Unu ulo Devid, otu a ka ONYENWE ANYI siri,

“‘Kpeenu ikpe ziri ezi* kwa ututu niile;

naputanu ndi a na-emegbu emegbu site n’aka ndi na-emegbu ha.

Naputakwanu ndi a na-apunara ihe ha nwere site n’aka ndi na-apunara ha ihe ndi a.

O buru na unu emeghi otu a, iwe m ga-abiakwasị unu,

dika oku n’ihi ajo omume unu,

o dikwaghi onye puru ime ka o kwusi.

¹³ Edoola m onwe m megide gi, Jerusalem,

gi onye bi n’ebe di elu karja ndagwurugwu a,

onye bi n’ebe di elu nke di larii, Otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri.

Gi onye na-asi “Onye puru ibuso anyi agha?

Onye kwa puru ibata n’ebe anyi e wusiri ike?”

¹⁴ Aga m enye gi ahuhu nke ruuru gi n’ihi ajo omume gi,

otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri.

Aga m amanye oku n’oke ohia gi niile,

nke ga-erechapu ihe niile di gi gburugburu.’”

22

Ikpe omuma diri ndi eze ojoo

¹ Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI kwuru, “Jee n’ulzeze Juda nodu n’ebe ahụ kwusaa ozi ndi a. ² ‘Nuru okwu ONYENWE ANYI, nye gi, gi eze Juda, gi onye na-anokwasị n’ocheeze Devid. Nuru ya, gi na ndisi ochichi gi, na unu

* **21:12** 21:12 Meenu ka ikpe ziri ezi na-adiri mmadu niile kwa ubochi

ndi niile na-esite n'onu ụzọ ama ndi a na-apu na-abatakwa. ³ Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI kwuru, Meenu ihe di mma na ihe ziri ezi. Naputanu onye eji aka ike n'apu ihe o nwere site n'aka onye ahụ na-emegbu ya. Unu emejokwala onye obia, maobu mee ya ihe ike. Unu emekwala ndi na-enweghi nna, maobu ndi inyom di ha nwuru ihe ojoo. Unu awusikwala obara ndi aka ha di ocha n'ebe a. ⁴ N'ih na o buru na unu elezie anya mee iwu ndi a niile, mgbe ahụ, ndi eze na-anokwasị n'elu ocheeze David ga-anogide na-esite n'onu ụzọ ama ndi a na-aputa, na-abata n'elu ugbo agha ha, ma n'elu inyinya ha, ha na ndisi ochichi ha, na ndi ha na-achi.

⁵ Ma o buru na unu aju irube isi nye iwu ndi a, otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri, eji m onwe m na-anu iyi na uloeze a ga-agho mkpomkpo ebe.' "

⁶ N'ih na ihe ndi a ka ONYENWE ANYI kwuru banyere uloeze Juda, "O bu ezie na idi dika Gilead nye m, dika elu ugwu ukwu Lebanon,

aghaghị m ime gi ka i diri ka ebe ikpofu ahija, dika obodo ndi mmadu na-ebighi n'ime ya.

⁷ Aga m ezite ndi mbibi ndi ga-abia megide gi.

Onye obula n'ime ha ga-eji ngwa agha ya.

Ha ga-egbutusikwa osisi sida oma gi niile, tunye ha niile n'ime oku.

⁸ "Otutu ndi si mba ozo bja ga-agafe obodo a. Ha ga-ajurita ibe ha ajuju si, 'Gini mere ONYENWE ANYI ji mee obodo ukwu a ihe ojoo di otu a?'

⁹ Osisa ha ga-enweta ga-abu, 'O bu n'ih na ha gbakutara ogbugba ndu ONYENWE ANYI Chineke ha azu, malite ikpo isiala na ife chi ndi ozo.' "

¹⁰ Unu akwala akwa n'ih eze ahụ nwuru anwu, maobu ruo uju n'ih na o gaghi abukwa eze unu, kama kwaanu akwa n'ih onye ahụ a dotara n'agha buru gaa mba ozo.

N'ih na o gaghi aloghachi ozo;

o gaghi ahukwa ala ebe a muru ya anya ozo.

¹¹ N'ih na ihe ndi a ka ONYENWE ANYI kwuru banyere Shalum nwa Josaya, onye nochiri anya nna ya dika eze Juda, bu onye ahụ e si n'ebe a buru gaa mba ozo, "O gaghi alotakwa ozo. ¹² Ebe ahụ e buuru ya gaa ka o ga-anu nwo. O gaghi ahukwa ala nke aka ya anya ozo."

¹³ "Ahuhu na-adiri onye ahụ na-ewu uloeze ya site n'uzo ajo omume, nke jikwa ikpe na-ezighi ezi na-ewu ime ulo elu ya niile,

onye ahụ nke na-eme ndi mmadu ruo oru n'efu, nke na-adighi akwu ha ugwo obula n'ih oru ha.

¹⁴ Onye na-asi, 'Aga m ewuru onwe m uloeze buru ibu, nke onuulo di n'ulo elu ya sara ezi mbara.'

Ya mere, o tinyere oghereikuku sara mbara n'ulo ahụ, jirikwa osisi sida machie elu ya,

werekwa penti* na-acha uhie uhie choo ya mma.

¹⁵ "I ga-abu eze

n'ih na i nwere otutu osisi sida karja ndi ozo?

Nna gi o nweghi ihe oriri na ihe onunu?

O mere ihe di mma na ihe ziri ezi

n'ih ya ihe niile gaara ya nke oma.

¹⁶ O kwuchitere onu ndi ogbenye na ndi no na mkpa, nke a mere na ihe niile gara nke oma.

* 22:14 22:14 Ya bu, mgba

Ọ bughị nke a bụ ihe ọ pụtara bụ ịmara m?

Ka ONYENWE ANYỊ kwupụtara

17 Ma anya unu na obi unu

adighị n'ihe ọzọ ma ọ bughị naanị n'uru n'ezighị ezi

n'iwufu ọbara ndị aka ha dị ọcha,

na imegbu ndị mmadụ, na iji aka ike pụnara ha ihe ha nwere.”

18 Ya mere, ihe ndị a ka ONYENWE ANYỊ kwuru banyere Jehoiakim nwa Josaya eze Juda:

“Ha agaghị eruru ya uju si,

‘Ewoo nwanne m nwoke! Ewoo nwanne m nwanyi!’

Ha agaghị eruru ya uju si,

‘Ewoo nna anyị ukwu! Ewoo ịma mma ya!’

19 A ga-eli ya dika e si eli ịnyinya ibu.

A ga-adokpuru ozu ya n'ala tufuo ya

n'azu ọnụ ụzọ ama Jerusalem.”

20 “Gbagoruo na Lebanon tie mkpuakwa,

meenụ ka a nụ olu unu na Bashan,

sitekwanụ na Abarim tie mkpuakwa

n'ihì na e gweriela ndị niile unu na ha dị na mma.

21 Adoro m gi aka na ntị n'oge ahụ i nọ na-eche na i guzo chīm,

ma i juru ige ntị.

Nke a bukwa omume gi site na mgbe i bụ nwantakiri.

I jukwara irubere m isi.

22 Oke ifufe ga-ebufu ndi ozuzu aturu gi niile,

a ga-emekwa ka ndi gi na ha di na mma gaa biri na mba ozo.

Mgbe ahụ, ihere ga-eme gi, i ga-aghokwa onye e wedara n'ala

n'ihì ajo omume gi niile.

23 Gi onye na-ebi na Lebanon,[†]

onye ebe obibi ya di n'ulo e ji osisi sida wuo,

lee ka i si[‡] na-asu ude mgbe ihe mgbu biakwasiri gi,

ihe mgbu yiri nke nwanyi ime na-eme.

24 “Ma dika m na-adị ndu,” otu a ka ONYENWE ANYỊ kwubiri ya, “a

sikwari na gi, bụ Jehoiakin, nwa Jehoiakim eze Juda, bụ mgbaaka akara

m gbanyere na mkpishaka di n'aka nri m, aga m agbapukwa gi,²⁵ were gi

nyefee n'aka ndi ahụ na-achosi ndu gi ike, bụ ndi ahụ i na-atu ụjọ ha. Aga

m enyefe gi n'aka Nebukadneza eze Babilon na ndi Kaldia.²⁶ Aga m atufu

gi na nne muru gi, tuga unu na mba ozo di iche site n'obodo a nọ mụọ

unu. Ebe ahụ ka unu ga-anọ nwuo.²⁷ Unu agaghị aloghachikwa n'ala

ahụ na-agu unu agụ ịloghachi n'ime ya.”

28 Nwoke a bụ Jehoiakin, ọ bụ ite tiwara etiwa, nke e leiri eleli,

ihe onye ọbula na-achoghi?

N'ihì gini ka a ga-iji tufuo ya na umu ya,

tuga ha na mba ha na-amaghi?

29 Ala, ala, ala,

nuru okwu ONYENWE ANYI.

30 Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI kwuru:

“Detuo ya n'akwukwo na nwoke a bụ onye gba aka nwa,

nwoke nke ihe na-agaghị agara nke oma n'oge ndu ya niile,

[†] 22:23 22:23 Nke a bụ ụlọeze ahụ di na Jerusalem, hụ nke a na 1Ez 7:2 [‡] 22:23 22:23 Akwukwo ndi ozo ga-ede; lee ka i si buru onye a ga-emere ebere mgbe ihe mgbu

n'ihì na o nweghì onye n'ime umu o muru nke ihe ga-agara nke oma,
o nwekwaghì onye n'ime ha ga-anokwasì n'oocheeze Devid,
maobu chiakwa ozò na Juda."

23

Onyenwe anyi Ezi omume Anyi

1 "Ahuhù òrì ndì òzuzù aturù ahù na-achusasì, ma na-ebibi igwe aturù m ha kwesiri ilekòtazi anya." Otu a ka ONYENWE ANYÌ kwuputara. ² Ya mere, ihe ndì a ka ONYENWE ANYÌ, Chineke Izrel na-agwa ndì òzuzù aturù ahù na-elekòta ndì m, "Ebe o bu na unu akpasajala igwe ewu na aturù m, chusaa ha, kama ilekòtazi ha anya nke oma, aga m ata unu ahuhù n'ihì ihe ojojò ndì a unu mere." Otu a ka ONYENWE ANYÌ kwubiri. ³ "Mù onwe m ga-eji aka m chikòta ndì m fòdurù n'igwe ewu na aturù m site na mba ahù niile m chugara ha, kpoghachikwa ha n'ebe ita nri ha, ebe ha ga-anò mubaa, dì ukwu n'ònuogugu. ⁴ Aga m ahoputakwa ndì òzuzù aturù, ndì ga-elekòtazi ha anya. Egwu agaghì atù ha, o dikwaghì onye ga-emenye ha ujo. O nwekwaghì onye ga-akpafu akpafu n'ime ha." Otu a ka ONYENWE ANYÌ kwubiri.

⁵ "Ubòchì ndì ahù na-abia," ka ONYENWE ANYÌ kwuputara,
"mgbe m ga-eme ka Ngalaba na-eme ezi omume bilie n'ezinaulo Devid.

O ga-abu Eze ga-eji amamihe chia ndì ya.

O ga-eme ezi ihe, kpeekwa ikpe ziri ezi n'ala ahù.

⁶ N'ubòchì, ya ka a ga-azoputa Juda,
Izrel ga-ebikwa n'udo.

Nke a bu aha a ga-akpo ya:

ONYENWE ANYÌ Onye Nzoputa, bu Ezi omume Anyi.*

⁷ "N'ihì nke a, ubòchì ahù na-abia," ka ONYENWE ANYÌ kwuputara, "mgbe ndì mmadu na-agaghì asikwa ozò, 'Dika ONYENWE ANYÌ na-adì ndù, bu onye sitere n'ala Ijpt duputa ndì Izrel,' ⁸ ma ha ga-asi, 'Dika ONYENWE ANYÌ na-adì ndù, bu onye ahù kpòlatara agburu Izrel site n'ala dì n'ugwu, na mba dì iche iche ebe o chugara ha.' Mgbe ahù, ha ga-ebi n'ala nke aka ha."

Ndi amuma ugha.

⁹ Ma banyere ndì amuma,
obi m na-agbawa n'ime m,
okpukpu m na-amakwa jijiji n'ihì ha.
Adì m dika nwoke mmanya na-egbu,
dika onye nùbigara mmanya oke,
n'ihì ihe na-eche ha site n'aka ONYENWE ANYÌ,
na site n'okwu nsò ya.

¹⁰ Ndì juputara n'ala a bu ndì na-akwa iko.
N'ihì jbu onu ndì a niile ala a togborò n'efu,
ahìhì niile dì n'ozara akponwuola.
Ndì amuma na-agbasokwa ihe ojojò.
Ha na-egosikwa ike ha n'uzò na-ezighì ezi.

¹¹ "N'ihì na ndì amuma na ndì nchujaja aghoola ndì na-amaghì Chineke.
O buladì n'ime ulonso ukwu m ka m na-ahù ajò omume ha."

* 23:6 23:6 Onyenwe anyi, bu ezi omume anyi.

Otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara.

12 “N’ihi ya, ụzọ ha na-agbaso ga-adị ka ebe na-amị amị;
a ga-achubanye ha n’ochịchiri
ebe ahụ ka ha ga-anọkwa daa.

Aga m eme ka ihe mbibi bjakwasị ha
n’afọ ahụ, a ga-ata ha ahụhụ.”

Otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri ya.

13 “Ahuru m ihe aru

n’etiti ndi amuma Sameria:

Ha buru amuma site n’ike chi Baal,
si otu a duba ndi m, bu Izrel na mmehie.

14 Ahukwara m ihe jogburu onwe ya
n’etiti ndi amuma no na Jerusalem.

Ha na-ebi ndu ikwa iko, na ikwu okwu ugha.

Ha na-agba ndi ajo omume ume,
si otu a na-egbochi ha isi n’ihe ojoo ha tugharja.

Ha niile dika ndi Sodom n’ebe m no;
ndi Jerusalem dikwa ka ndi Gomora n’ihu m.”

15 N’ihi nke a, ihe ndi a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwuru
banyere ndi amuma a,

“Aga m eme ka ha rie nri na-aku ilu,
meekwa ka ha nuo mmiri e tinyere nsi,

n’ihi na mmuo nke amaghị Chineke esitela n’aka ndi amuma no na
Jerusalem

gbasaa ruo ndi niile bi n’ala ahụ.”

16 Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwuru,
“Unu anala nti n’ihe ndi amuma ahụ na-eburu unu n’amuma,
n’ihi na olileanya ha na-ewetara unu abughị ezi olileanya.

Ohu ha na-agwa unu na ha huru bu ihe ha cheputara n’obi ha,
o sighi n’onu ONYENWE ANYI rute ha

17 Ha na-anogide na-agwa ndi ahụ na-eleli m anya na-asị ha,
‘ONYENWE ANYI kwuru si, unu ga-enwe udo.’

Ndi ahụ niile na-agbasokwa ụzọ isiike nke obi ha tuputara,
ka ha na-agwakwa okwu si, ‘O nweghị ihe ojoo ga-abjakwasị gi.’

18 Ma olee onye o bu n’etiti ndi amuma a nke na-abjaru ONYENWE ANYI
nso,

hu ya anya maobu inu ihe o na-ekwu?

Onye kwa n’etiti ha nwerela ike naa nti nuru okwu ya?

19 Lee, ONYENWE ANYI na-ezite oke ifufe na-efesi ike,
o bu oke ifufe nke iwe ya,

nke ga-abja

bufuo ndi ajo omume a.

20 ONYENWE ANYI agaghị akwusi iwe iwe ya
tutu ruo mgbe o mezuru

ihe niile di ya n’obi.

N’ubochi ndi ahụ na-abja n’ihu,
unu ga-aghota ihe ndi a niile nke oma.

21 O bughị m zitere ndi amuma a,
ma ha na-ekwu na o bu okwu si m n’onu ka ha na-ekwu.

O nwebeghi oge m ji gwa ha okwu,
ma ha nokwa na-ebu amuma.

22 A si na ha abjala nso guzo n’ebe igba izu nzuzo m,

ha gaara ekwusara ndi m okwu m,
nke gaara eme ka ha site n'ajo omume ha tugharia,
sitekwa n'uzo ojojo ha chigharia.

23 "Abu m naani Chineke na-anọ ha nso,
ma adighi m anọ n'ebe di anya?"

Otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara.

24 "O nwere onye puru izo onwe ya n'ebe nzuzo
nke m na-enweghi ike ihu anya?"

Otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara.

"O bu na m anoghi n'ebe niile n'elugwe nakwa n'owa?"

Otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara.

25 "Anula m ka ndi amuma a, bu ndi na-ebu amuma ugha n'aha m
na-ekwu na-asi, 'Aroro m nro! Aroro m nro!' 26 Ruo ole mgbe ka ihe
di otu a ga-adigide n'obi ndi amuma ndi a, ndi na-ebu amuma aghugho
di ha n'obi? 27 Ha na-eche na nro ha na-akoritara ibe ha ga-eme ka ndi
mmadu chezọ aha m, dika ndi nna nna ha si chezọ aha m site n'ikpo
isiala nye Baal. 28 Ka onye amuma ahụ roro nro kogharịa nro o roro.
Otu a kwa, ka onye ahụ okwu m di n'onu ya nogidekwa na-ekwusa ya
n'ezikwu. N'ih na gini ka okporo oka na mkpuru oka nwekoro?" Otu
a ka ONYENWE ANYI kwuputara. 29 "Okwu m o dighi ka oku? Otu a ka
ONYENWE ANYI kwuputara,† Okwu m o dikwaghi ka okporo igwe‡ nke na-
etiwasị nkume?"

30 N'ih ya, ONYENWE ANYI kwubiri si, "Ana m edo onwe m megide ndi
amuma na-esite n'onu ibe ha na-ezute okwu ha na-ekwu, ma na-asi na o
bu n'onu m ka ha si nata ya. 31 E, otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri, Ana
m edo onwe m megide ndi amuma ahụ ire ha na-ekwu otutu okwu, ndi
ahụ na-asi kwa, 'O bu ihe si n'onu ONYENWE ANYI puta.' 32 N'ezie, ana
m edo onwe m megide ndi ahụ niile na-ebu amuma nro ugha." Otu a ka
ONYENWE ANYI kwuputara. "Ha ji okwu ugha ha na-agwa ndi m okwu, na-
eduhie ha, ma o bughị m hoputara ha. O bukwaghi m zitere ha. Okwu ha
adighikwa abara ndi m uru obula." Otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara.

Ndi amuma ugha na iju ase ugha.

33 "Mgbe ndi a, maobu ndi amuma ha, maobu ndi nchujaja ha, juru gi
ajuju si gi, 'Gini bu ozi i si n'onu ONYENWE ANYI nata?' I ga-asa ha si, 'Ozi
nke ole?§ Aga m agbakuta unu azu, ya bu ihe ONYENWE ANYI kwubiri.' 34 O
buru na onye amuma maobu onye nchujaja maobu onye obula ozọ ekwuo
si, 'Ihe di otu a bu ozi* si n'onu ONYENWE ANYI,' aga m ata onye ahụ kwuru
okwu ahụ na ndi ezinaulo ya ahuhu. 35 Ihe ndi a bu ihe unu na-agwarita
onwe unu n'otu n'otu. O bu ihe enyi na-agwa enyi ya, na ihe nwanna
na-agwa nwanna Izrel ibe ya. Unu na-asi, 'Gini bu osisa ONYENWE ANYI
nyere?' maobu, 'Gini bu okwu e si n'onu ONYENWE ANYI nata?' 36 Kwusinu
ijughari ajuju banyere ihe ONYENWE ANYI kwuru, n'ih na okwu onye obula
n'ime unu kwuru na-aghorọ onye ahụ ihe si n'onu ONYENWE ANYI puta.
Site n'uzo di otu a unu na-agbanwe ma na-asugharikwa okwu Chineke di
ndu isi, bu okwu ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, onye bu Chineke
anyi. 37 Ihe ndi a niile bu ihe unu na-ajukari onye amuma, 'Gini bu osisa
ONYENWE ANYI nyere gi? Maobu, gini ka ONYENWE ANYI kwuru?' 38 O bu
ezie na unu na-ekwu si, 'Ihe ndi a bu ozi si n'aka ONYENWE ANYI,' ma lee

† 23:29 23:29 Maobu, na-aju ajuju si ‡ 23:29 23:29 Lit. Hama § 23:33 23:33 Akwukwo ufodu
na-asi, unu onwe unu bu isi okwu ya * 23:34 23:34 Maobu, okwu

ihe ONYENWE ANYI na-ekwu: Unu na-ekwu okwu ndi a, 'The a bu ozi si n'aka ONYENWE ANYI,' o buladi mgbe m gwarala unu si unu asikwala 'The ndi a bu ozi n'aka ONYENWE ANYI.' ³⁹ Ya mere, mu onwe m ga-echezo unu kpmkpm na sitekwa n'ihu m chupu unu na obodo a nke m nyere unu na nna nna unu ha. ⁴⁰ Aga m eme ka ita uta ebighi ebi biakwasị unu. Aga m etinyekwa unu n'onodu ihere nke ga-adigide ruo ebighi ebi, e, onodu ihere nke a na-agaghi echefu echefu."

24

Nkata fiig abuo

¹ Emesja, ONYENWE ANYI gosiri m nkata fiig abuo, nke a dobara n'ihu ulonso ONYENWE ANYI. N'oge a, Nebukadneza eze Babilon esitelari na Jerusalem dokpuru Jehoiakin nwa Jehoiakim, eze Juda, na ndisi Juda, na ndi oka, na ndi uzu, mee ka ha gaa biri na Babilon, nke di na mba ozo.

² Otu nkata nwere mkpuru fiig mara mma, dika ndi ahụ na-ebu ụzọ acha, nkata nke ozo nwere mkpuru fiig nke joro njo, ha joro njo na mmadu enweghi ike iracha ha.

³ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI juru m ajuju si m, "Jeremaya, gini ka i huru?"

Azara m si ya, "Ahuru m mkpuru fiig. Ufodu di nno ezi mma, ma ndi ozo joro njo. Ha adighikwa mma nracha."

⁴ Mgbe ahụ, okwu ONYENWE ANYI ruru m nti, si, ⁵ "The ndi a ka ONYENWE ANYI, bu Chineke Izrel kwuru: Ndi ahụ m mere ka e si na Juda dota n'agha, ndi e buuru gaa n'ala Kaldia di m dika mkpuru osisi fiig ndi a mara mma.

⁶ Anya m ga-adikwasị ha n'ahu ihu na ihe gaara ha nke oma. Aga m akpoghachitekwa ha n'ala a. Aga m ewulikwa ha elu ghara ikwada ha; Aga m aku ha dika osisi ghara ihopu ha. ⁷ Aga m enye ha udi obi ha ga-eji mata m, na m bu ONYENWE ANYI. Ha ga-abu ndi m, mu onwe m ga-abukwa Chineke ha. N'ihu na obi ha niile ka ha ga-eji loghachikwute m.

⁸ "Ma dika fiig ojoo ndi a, bu ndi di njo nke ukwu na-enweghi ike iri ha eri,' ONYENWE ANYI sirị, 'otu a ka m gaa emeso Zedekaya, eze Juda, na ndisi ochichi ya, na ndi ahụ niile foduru ndu na Jerusalem, ma ha bi n'ime ya, maobu biri n'Ijpt. ⁹ Aga m eme ka ha ghoro alaeze niile nke uwa ihe iso oyi, na ihe na-eweta obi ojoo. Ha ga-agho ihe ita uta, na ihe e ji ako akoko, na ihe nkocha na ihe ibu onu n'ebe obula m mere ka ha gaa biri. ¹⁰ Aga m ezigakwa mma agha na unwu na orja na-efe efe n'etiti ha, tutu ruo mgbe e mere ka ha gwusia n'elu ala ahụ nke m nyere ha, nyekwa ndi bu nna nna ha."

25

Iri afọ asaa nke idota n'agha

¹ Okwu ruru Jeremaya nti banyere ndi Juda niile, n'afọ nke anọ nke ochichi eze Jehoiakim, nwa Josaya na Juda. O bukwa n'afọ nke mbu nke ochichi eze Nebukadneza na Babilon. ² Ya mere, ihe ndi a ka Jeremaya, bu onye amuma gwara ndi Juda na ndi niile bi na Jerusalem: ³ Kemgbe afọ iri abuo na ato, sitekwa n'afọ iri na ato nke ochichi eze Josaya nwa Amon, bu eze Juda ruo taa, ka okwu ONYENWE ANYI ruru m nti, a gwara m unu okwu, mgbe na mgbe, ma unu juru ige nti n'ime m gwara unu.

⁴ O bukwa ezie na ONYENWE ANYI ezitere unu ndi ohu ya bu ndi amuma site n'oge ruo n'oge ma unu ajula ige nti. Unu jukwara ina nti n'ihe ha na-ekwu. ⁵ Ozi ha ziri unu bu nke a, "Unu niile n'otu n'otu sitenu n'uzo ojoo

unu na ndụ ojọọ unu tugharịa, ka unu nwee ike ibigide n'ala a ONYENWE ANYI nyere unu na nna nna unu ha ruo mgbe ebighi ebi. ⁶ Unu agbasola maobu fee, maobu kpoo isiala nye chi ndi ozo; unu ejila arusi unu ji aka unu mee kpasuo m iwe, ka m ghara imeru unu ahụ.

⁷ "Ma unu juru ige m nti," otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara. "Unu ejirila arusi unu ji aka unu mee kpasuo m iwe, si otu a wetara onwe unu mmeru ahụ."

⁸ Ya mere, ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile na-asi, "Ebe o bu na unu ajula ige nti n'okwu m. ⁹ Aga m akpoku ndi ahụ si n'ugwu, ha na ohu m bu Nebukadneza, eze Babilon." Otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri, "Aga m eme ka ha bja megide ala a, na ndi bi n'ime ya. Ha ga-emegidekwa mba niile gbara ala a gburugburu. Aga m ebibi ha niile kpamkpam, mee ha ka ha ghoọ ihe iju anya, na ihe a na-eleli. Ha ga-aghokwa mkpomkpo ebe ruo mgbe ebighi ebi. ¹⁰ Aga m emekwa ka olu obi utu na onu, na olu ndi ikom na ndi inyom na-alu di na nwunye, na olu ndi na-akwo oka, na ihe nke orion na-enye, hapukwa idi n'ime ya. ¹¹ Ala a niile ga-agho mkpomkpo ebe togboro n'efu, mba ndi a niile ga-ejere eze Babilon ozi iri afọ asaa.

¹² "Ma mgbe iri afọ asaa zuru, aga m ata eze Babilon na mba ya, bu ala ndi Babilon, ahuhu n'ihu ajo omume ha," otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri, "Aga m emekwa ka ala ahụ ghoọ mkpomkpo ebe ruo mgbe ebighi ebi. ¹³ Aga m emekwa ka ihe niile m buru uzo kwuo megide ala ahụ bjakwasị ya, bu ihe niile e dere n'akwukwo a, na ihe niile Jeremaya buru n'amuma megide mba niile di iche iche. ¹⁴ A ga-eme ka ha ghoọ ndi ohu nye mba di iche iche na nke ndi eze di ukwu. Aga m akwughachikwa ha dika omume ha si di, na dika akaoru ha si dikwa."

Iko onuma Chineke

¹⁵ Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI, Chineke Izrel gwara m, "Nara m iko a di m n'aka, nke a gbajuru mmanyanya onuma m, gaa mee ka mba niile m zigara gi jekwuru nuru site na mmanyanya onuma m di n'ime ya. ¹⁶ Mgbe ha nuru ya, ha ga-adaghari, malitekwa iyi ara n'ihu mma agha, nke m ga-ezite n'etiti ha." ¹⁷ Ya mere, esi m n'aka ONYENWE ANYI nara iko ahụ, meekwa ka mba ndi ahụ niile o ziri m ka m jekwuru nuru ihe di n'ime ya.

¹⁸ Jerusalem na obodo Juda niile, na ndi eze ha, na ndisi ochichi ha, si n'iko ahụ nuru ihe di n'ime ya, n'ihu ime ka e bibie ha, ka ha ghoọ ihe iju anya, na ihe nkocha, na ihe a buru onu, dika ha di taa.

¹⁹ Fero, eze Ijipt, na ndi na-ejere ya ozi, na ndisi ochichi ya, na ndi ya niile, ²⁰ na ndi mba ozo niile bi n'ebe ahụ;

na ndi eze Uz;

na ndi eze ndi Filistia niile, bu nke ndi Ashkelon, na Gaza, na Ekron, na ndi foduru n'ime Ashdod.

²¹ Ndi eze Edom, na Moab, na ndi Amon;

²² na ndi eze Taja na Saidon,

na ndi eze obodo ha di n'akuku osimiri, nke di n'ofe nke ozo;

²³ na ala Dedan, na Tema, na Buz, na ndi niile bi n'ebe di anya.

²⁴ Na ndi eze Arebia, na ndi eze mba niile ndi ahụ bi n'ozara;

²⁵ na ndi eze Zimri, na Elam, na Midia;

²⁶ na ndi eze ala di n'ugwu, na mba di nso, na mba di anya, ha niile n'otu n'otu, na alaeze niile di n'owa.

Mgbe eze ndi a niile nuturu site n'ihe di n'iko ahụ, eze Sheshak ga-esitekwa na ya nuru.

27 “Mgbe ahụ, gwakwa ha si, ‘Ihe ndị a ka ONYENWE ANYỊ, Onye puru ime ihe niile, bu Chineke Izrel kwuru: N’ụnu, n’ubiganu oke; gbọkwana agbọ, daanu n’ala ebe unu na-agaghị esi bilitekwa ozo, n’ihi mma agha m ga-ezite n’etiti unu.’”²⁸ O buru na haaju inara gi iko a site na ya nutu ihe di ya n’ime, gwa ha si, ‘Unu ga-anuriri ya, n’ihi na otu a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwuru.’²⁹ Lee, ana m amalite ime ka mbibi bjakwasị obodo ahụ a kpokwasiri aha m. Ma unu ga-esi ahaa gbanari ahuhu? Unu agaghị agbanari ahuhu, n’ihi na ana m enye iwu ka e webata mma agha n’etiti ndi niile bi n’uwa. Otu a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwubiri.’

30 “Ugbu a buo amuma ndi a niile megide ha, si ha,
 “‘ONYENWE ANYI ga-esi n’elu bigbo;
 o ga-esitekwa n’ebe obibi ya di nsọ mee ka olu ya daa uda.
 O ga-ebigboji ike megide ala ya
 O ga-eti mkpu dika ndi ahụ na-azocha mkpuru vainji;
 o ga-eti mkpu megide ndi niile bi n’uwa.”

31 Uda mkpotu ahụ ga-eru na nsotu niile nke uwa,
 n’ihi na ONYENWE ANYI ga-ebo mba niile nke uwa ebubo.
 O ga-eme ka ikpe omuma rute mmadu niile,
 meekwa ka e jiri mma agha bibie ndi ajo omume.’”
 Otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri.

32 Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwuru,
 “Lee, mbibi na-agbasa
 site n’otu mba na-eru na mba ozo;
 oke ifufe na-abiakwa
 site na nsotu niile nke uwa.”

33 N’oge ahụ, ndi ahụ ONYENWE ANYI ga-egbu ga-atogboro n’ebe niile, site n’otu nsotu nke uwa ruo na nke ozo. A gaghị eli ha, o nwekwaghị onye ga-akwa ha. Kama ha ga-atogboro n’ala dika unyi.

34 Kwasienu akwa ike, unu ndi ozuzu aturu, tiekwanu mkpu akwa;
 turuonu onwe unu n’ala, unu ndi ndu nke igwe ewu na aturu.
 N’ihi na oge a ga-egbu unu eruola,
 unu ga-adakwa tiwasia dika ite aja.

35 Ndi ozuzu aturu agaghị enwe ebe ha ga-agbaga oso;
 ndi ndu igwe ewu na aturu agaghị enwekwa ebe ha ga-ezo onwe ha.

36 Geenụ ntị ka unu nuru ikwa akwa ndi ndu igwe ewu na aturu,
 geenụ ntị nuru mkpu akwa ndi ndu igwe ewu na aturu,
 n’ihi na ONYENWE ANYI na-ebibi ebe ita nri ha.

37 Ebe mmakpu oma niile nke anu ulo ga-aghokwa mkpomkpo ebe,
 n’ihi oke iwe nke ONYENWE ANYI.

38 O ga-apukwute ha, dika odum si esi n’ebe ndina ya na-aputa ichu anu oha.

O ga-eme ka ala ha ghoo mkpomkpo ebe,
 n’ihi mma agha nke onye mmegbu,
 na n’ihi oke iwe ONYENWE ANYI.

26

Mba onwu a baara Jeremaya

1 Na mmalite oge ahụ, Jehoiakim nwa Josaya eze Juda bidoro ichi ndi Juda, ONYENWE ANYI mere ka okwu ya rute Jeremaya nti. 2 Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI kwuru, “Guzo n’ogige ulonso ONYENWE ANYI. Nodu n’ebe ahụ gwa ndi niile si n’obodo Juda bia ikpo isiala n’ulonso ONYENWE ANYI okwu. Gwa ha ihe ahụ niile m nyere gi n’iwu. Mee ka ihe ndi ahụ niile m

nyere gi n'iwu rute ha nti, na-afodughị otu. ³ Ma eleghị anya ha ga-anụ, si na mmehie ha chegharia. Mgbe ahụ, mụ onwe m ga-eme ka ihe ojọọ ahụ m na-ezube na o ga-abiakwasị ha ghara ibiakwasị ha. ⁴ Gwa ha si, 'Otu a ka ONYENWE ANYỊ kwuru: O buru na unu aju ige m nti, jukwa igbaso iwu m, nke m nyere unu. ⁵ O burukwa na unu aju ige nti n'okwu ndi ohu m bu ndi amuma ahụ m ziteere unu site n'oge ruo n'oge (ndi unu nogidekwara ju ige nti), ⁶ mgbe ahụ, aga m eme ka ulonso a diri ka Shailo. Aga m emekwa ka obodo a buru obodo a buru onu n'etiti mba niile di n'uwa.' "

⁷ Ndi nchujaja, na ndi amuma, na ndi mmadu ndi ozo no n'ulonso ONYENWE ANYI nuru mgbe Jeremaya kwuru okwu ndi a niile. ⁸ Mgbe Jeremaya kwusiri okwu ndi ahụ ONYENWE ANYI si ya kwuo, ndi nchujaja ahụ, na ndi mmadu ndi ozo, na ndi amuma ahụ niile, jidere ya si ya, "I ghaghị inwu! ⁹ Gini mere i ji buo amuma na ulonso a ga-adi ka Shailo? Gini kwa mere i ji akwado na obodo a ga-agho mkpomkpo ebe, nke onye obula na-agaghị ebikwa n'ime ya?" N'oge ahụ, ndi mmadu ahụ niile gbara Jeremaya gburugburu n'ulonso ONYENWE ANYI.

¹⁰ Mgbe ndiisi ochichi Juda nuru ihe ndi a na-eme, ha sitere n'uloze bilie puo, jee n'ulonso ONYENWE ANYI. Mgbe ha ruru n'ebe ahụ, ha weere onodu n'onu uzo ama oheru nke di n'ulonso ONYENWE ANYI. ¹¹ Mgbe ahụ, ndi nchujaja na ndi amuma gwara ndiisi ochichi ahụ okwu si ha: "O kwesiri ka a maa nwoke a ikpe onwu, n'ihu na o buru amuma megide obodo a. Unu onwe unu ji nti unu nuru ihe o kwuru."

¹² Mgbe ahụ, Jeremaya gwara ndiisi ochichi ahụ na mmadu niile no n'ebe ahụ okwu si ha, "O bu ONYENWE ANYI zitere m ibu amuma megide ulonso a na obodo a. Okwu niile m kwuru, nke unu nuru, bu ihe ONYENWE ANYI ziri m ikwu. ¹³ Ma o buru na unu emee ka uzo unu na omume unu zie ezi, o buru na unu erube isi nye ONYENWE ANYI Chineke unu, mgbe ahụ, ONYENWE ANYI ga-eme ka ihe ojọọ ahụ o zubere na o ga-abiakwasị unu ghara ibiakwasị unu. ¹⁴ Ma n'ebe mụ onwe m no, lee adi m unu n'aka, jirinụ m mee ihe obula ziri unu ezi n'anya nke dikwa mma n'anya unu. ¹⁵ Ma ghotakwanu nke oma, na o buru na unu emee ka m nwuo, unu gaweta ikpe omuma nke igbu onye aka ya di ocha n'isi unu. Ikpe omuma ga-adikwara obodo a na ndi bi n'ime ya, n'ihu na eziokwu, ONYENWE ANYI zitere m ikwuputa na nti unu okwu ndi a niile."

¹⁶ Mgbe ahụ, ndiisi ochichi na ndi mmadu ahụ niile gwara ndi nchujaja na ndi amuma okwu si ha, "O kwesighi ka a maa nwoke a ikpe onwu n'ihu na o gwara anyi okwu site n'aha ONYENWE ANYI Chineke anyi."

¹⁷ Ufodu n'ime ndi okenye no n'ebe ahụ putara n'ihu oha mmadu ahụ gwa ha okwu si, ¹⁸ "Maika onye Moreshet buru amuma n'oge Hezekaya, bu eze Juda. O gwara ndi Juda niile, si ha, 'Otu a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwuru:

"'A ga-akogharị Zayon dika ala ubi.

Jerusalem ga-agho ebe e kpokotara nkume na ngwongwo ulo dakporo adakpo,

ugwu nke ulonso ukwu ahụ ga-agho ebe di elu nke oke oha tochiri.'

¹⁹ "Hezekaya bu eze Juda, na ndi Juda niile, ha mere ya ka o nwuo? Hezekaya o tughị egwu ONYENWE ANYI, rijo amara na ihuoma ya? O bu na ONYENWE ANYI atugharighi uche, mee ka ihe ojọọ o kwuru megide ya gharakwa imezu? Ma anyi na-achọ iwetara onwe anyi ihe ojọọ nke oke mbibi."

²⁰ (Uraya nwa Shemaya, onye si Kiriat Jearim puta, bukwa onye ozo buru amuma site n'aha ONYENWE ANYI. Amuma o buru megide obodo a na ala a bukwa udi amuma nke Jeremaya na-ebu. ²¹ Mgbe Jehoiakim bu

eze na ndịisi ọchịchị n'uru amụma Ụraya na-ebu, ha gbaliri ijide ya gbuo ya, ma Ụraya n'uru ihe ha zubere ime. Ya mere, Ụraya n'uru ya gbapu ọso gbalaa Ijpt n'ihu egwu. ²² Ma eze bu Jehoiakim, zipuru Elnatan nwa Akboa na ufodu ndi ikom ozo ka ha gaa Ijpt jide Ụraya. ²³ Ha si n'Ijpt kpolata Ụraya, duru ya gaa n'ihu Jehoiakim bu eze, onye nyere iwu ka e jiri mma agha gbuo ya. A tonyere ozu ya n'ebe a na-eli ndi mmadu efu n'ala ahụ.)

²⁴ Ma otu o di, Ahikam nwa Shefan, dinyeere Jeremaya, n'ihu ya a raraghi Jeremaya nye n'aka ndi mmadu ka ha gbuo ya.

27

Juda ga-agho onye na-ejere Nebukadneza ozi

¹ Na mmalite ọchịchị Zedekaya, nwa Josaya eze Juda, okwu ndi a si n'onu ONYENWE ANYI rute Jeremaya nti. ² Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI gwara m, "Jiri akpukpo anu di warawara na ufodu okporo igwe, meere onwe gi udi agbu ahụ a na-amanye umu ehi n'olu,* nyakwasị ya n'olu gi. ³ Mgbe ahụ, zigara ndi eze Edom, na Moab, na Amon, na Taja, na Saidon ozi site n'onu ndi ozi ha biara Jerusalem iwetara Zedekaya eze Juda ozi. ⁴ Zie ha ozi ha ga-ezi ndi nwe ha, si, 'Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, bu Chineke Izrel kwuru, si, "Zienu ndi nna unu ukwu ozi a, si, ⁵ O bu site n'ike aka m, na site n'ogwe aka m, nke e setiri eseti, ka m ji mee uwa, na mmadu, na anumanu di n'ime ya. Mu onwe m ka o dikwara ikpebi itinye ha niile n'aka onye obula m hoputara dika o si di m mma. ⁶ Ugbu a, ana m ewere alaeze unu niile nyefee ya n'aka onye na-ejere m ozi bu Nebukadneza eze Babilon; aga m emekwa ka o buladi umu ajo anu ohia mee ihe o nyere n'iwu. ⁷ Mba niile ga-akpo isiala nye ya; ha ga-akpokwa isiala nye nwa ya na nwa nwa ya, tutu ruo mgbe m kpebiri na oge ha ezuola. Mgbe ahụ, aga m eme ka otutu mba na otutu ndi eze merie ya.

⁸ " "Ma o burukwa na mba maobu alaeze obula ajụ ife Nebukadneza, bu eze Babilon, maobu ju ijere ya ozi dika ohu,† aga m eji mma agha na unwu na orja na-efe efe, taa mba ahụ ahuhụ, tutu ruo mgbe m bibiri ya site n'aka ya. Otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri. ⁹ Ya mere, unu anala ndi amuma unu, na ndi na-aju mmuo ase, na ndi na-akowara unu nro, na ndi mmuo ojoo si n'onu ha ekwu okwu, na ndi mgbaasi nti. Unu anala ha nti mgbe ha na-asị unu, 'Unu agaghi abu ndi ohu eze Babilon.' ¹⁰ N'ihu na o bu naani amuma ugha ka ha na-eburu unu, okwu ugha nke ga-eme ka e site n'ala unu wezuga unu, bulaa unu ala di anya. Aga m esi n'ala unu chusaa unu. Unu ga-alakwa n'iyi. ¹¹ Ma o buru na mba obula ekwere ibu ohu eze Babilon, kwenyekwa ife ya ofufe, mba ahụ ka m ga-eme ka o nogide n'ala nke aka ya. O ga-ako ala ahụ, birikwa n'ime ya. Otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri." "

¹² Otu ozi ahụ ka m ziri Zedekaya, bu eze Juda. Asiri m, "Were olu‡ gi nyefee eze Babilon n'aka dika ohu, feekwa ya na ndi ya, i ga-adikwa ndu. ¹³ N'ihu ginị ka gi na ndi gi ga-eji nwu site na mma agha, na site n'unwu na orja na-efe efe, dika nke ONYENWE ANYI kwurula banyere mba obula nke na-agaghi efe eze Babilon? ¹⁴ Egela nti n'okwu ndi amuma na-agwa gi si, 'Unu agaghi efe eze Babilon,' n'ihu na o bu okwu ugha ka ha na-agwa unu. ¹⁵ 'O bughị m zitere ha,' otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara. 'Ha ji

* 27:2 27:2 Lit. Yoku † 27:8 27:8 Ka o si choo ‡ 27:12 27:12 Ya bu, onwe

aha m na-ebu amuma ugha. N'ihia ya, aga m achupu unu, unu ga-alakwa n'iyi, unu na ndi amuma ahụ na-eburu unu amuma.'"

¹⁶ Mgbe ahụ, agwara m ndi nchajaja na ndi mmadu niile okwu si ha, "The ndi a ka ONYENWE ANYI kwuru: Unu egela ndi amuma ahụ nti, bu ndi na-asị unu, 'Na mgbe na-adighi anya a ga-ebughachi ngwongwo ahụ e si n'ulonso ONYENWE ANYI bulaa Babilon.' O bu amuma ugha ka ha na-eburu unu. ¹⁷ Unu egela ha nti. Feenu eze Babilon, n'ihia na o bu naani site n'uzo ahụ ka unu ga-esi diri ndu. N'ihia gini ka unu ga-eji kwenye ka obodo a gho mkpompko ebe? ¹⁸ O buru n'ezie na o bu okwu ONYENWE ANYI si n'onu ndi amuma a na-aputa, ha rionu ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile aririo ka o hapu ikwe ka e bukoru ngwongwo foduru n'ime ulonso nakwa ndi foduru n'uloeze Juda, na n'ime Jerusalem bulaa Babilon. ¹⁹ N'ihia na ihe ndi a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwuru banyere ogidi niile ndi ahụ, na Oke osimiri bronza ahụ, na ihe ndokwasị niile, na ihe niile foduru n'obodo a, ²⁰ nke Nebukadnezah, bu eze Babilon na-eburughi mgbe o sitere na Juda na Jerusalem, dokpuru Jehoiakin nwa Jehoiakim, bu eze Juda, na ndi niile a na-asopuru bulaa Babilon. ²¹ E, ihe ndi a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile bu Chineke Izrel kwuru banyere ihe niile foduru n'ulonso ONYENWE ANYI, na ndi foduru n'uloeze Juda na n'ime Jerusalem. ²² 'A ga-eburu ha niile bulaa ha Babilon. Ebe ahụ ka ha ga-anokwa tutu ruo mgbe m ga-abia leta ha,' ka ONYENWE ANYI kwubiri. 'Mgbe ahụ, aga m ebulatakwa ha, kpooghachitekwa ha n'ebe a.'"

28

Hananaya onye amuma ugha

¹ O ruo, n'onwa nke ise nke otu afo ahụ, nke bu afo nke anọ, na mmalite ochichi Zedekaya eze Juda, Hananaya, nwa Azoa, onye amuma si Gibon, gwara m okwu n'ulonso ONYENWE ANYI n'ihu ndi nchajaja na ndi mmadu si m. ² "The ndi a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, bu Chineke Izrel kwuru, 'Aga m agbaji agbu nke eze Babilon. ³ Tupu afo abuo agabiga, aga m esi Babilon bulata ihe ndi ahụ niile Nebukadnezah eze Babilon si n'ulonso ONYENWE ANYI bupu bulaa Babilon. ⁴ Aga m akpolatakwa Jehoiakin nwa Jehoiakim, na ndi niile ozo e si na Juda dota n'agha bulaa Babilon, n'ihia na aga m agbaji agbu ahụ eze Babilon nyanyere ha n'olu.'" Otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri.

⁵ Mgbe ahụ, Jeremaya onye amuma zara Hananaya onye amuma n'ihu ndi nchajaja na ndi mmadu niile guzo n'ulonso ONYENWE ANYI ⁶ Jeremaya onye amuma siri, "Amen!" Ka ONYENWE ANYI mezuo okwu amuma a i buru site na ibughachite ngwongwo ulo ONYENWE ANYI na ikpooghachite ndi niile e mere ka ha si n'ebe a gaa biri na Babilon. ⁷ Ma gee nti nuru ihe m ga-ekwu n'ihu gi na n'ihu ndi a niile guzo n'ebe a. ⁸ Site na mgbe ochie, ndi amuma ahụ bu mu na gi uzo ebuola amuma banyere agha na mbibi na oria na-efe efe megide otutu obodo di iche iche, na otutu alaeze di iche iche. ⁹ Ma ihe e ji amata na o bu ONYENWE ANYI n'ezie, zitere onye amuma buru amuma kwuo na udo ga-adi, bu naani ma o buru na amuma ya emezuo."

¹⁰ Mgbe ahụ, Hananaya bu onye amuma yipuru Jeremaya agbu ahụ o yikwasiri onwe ya n'olu gbajie ya. ¹¹ O siri n'ihu oha mmadu ahụ niile, "Nke a ka ONYENWE ANYI kwuru: 'O bu n'otu aka ahụ ka m ga-agbajipukwa

* 28:6 28:6 Maobu, Ya sikwa otu a diri

agbu iyagba Nebukadneza, eze Babilon nyanyere n'olu mba niile tupu afọ abụọ agabiga.'” Mgbe o kwuru otu a, Jeremaya onye amụma hapurū ebe ahū laa.

¹² Mgbe Hananaya bụ onye amụma gbajisiri iyagba[†] ahū Jeremaya, onye amụma nyanyere onwe ya n'olu, okwu ONYENWE ANYỊ ruru Jeremaya ntị sị ya, ¹³ “Gaa gwa Hananaya okwu sị ya, ‘Ihe ndị a ka ONYENWE ANYỊ kwuru: I gbajielā agbū e ji osisi mee, ma n'ọnọdụ ya ihe i ga-enweta bụ agbū igwe. ¹⁴ Ihe ndị a ka ONYENWE ANYỊ, Onye purū ime ihe niile, bụ Chineke Izrel, kwuru. Aga m anyanye mba ndị a niile agbū igwe, i mee ka ha fee Nebukadneza eze Babilon. Ha ga-efekwa ya. Aga m enyekwa ya ike ọ buladị n'ebe umu anụ ọhịa dī.’”

¹⁵ Mgbe ahū, Jeremaya onye amụma siri Hananaya onye amụma, “Gee ntị, Hananaya! Ọ bughị ONYENWE ANYỊ zitere gi, ma i ghogbuola mba a mee ka ha tūkwasị uche n'okwu ụgha. ¹⁶ N'ihī nke a, otu a ka ONYENWE ANYỊ kwuru, ‘Ekpebiela m isite n'ụwa wepū gi.’ I ga-anwū n'afọ a, n'ihī na i kwusaala nnupu isi megide ONYENWE ANYỊ.”

¹⁷ N'ónwa asaa nke afọ ahū Hananaya onye amụma nwurū.

29

Akwụkwọ ozi nye ndị a dotara n'agha

¹ Ihe ndị a bụ ihe dī n'akwụkwọ ozi Jeremaya onye amụma si Jerusalem degaara ndị fodurū ndū n'etiti ndị okenye, na ndị nchụaja, na ndị amụma, na ndị Izrel Nebukadneza dotara n'agha si na Jerusalem bulaa ha Babilon.

² Nke a bụ mgbe eze Jehoiakin, nne eze, ndị ozi n'ụlọeze, ndị ndu Juda na Jerusalem, ndị ọka, na ndị ụzụ sitere na Jerusalem dọta ha n'agha buru ha gaa mba ọzọ. ³ Onye Jeremaya nyere akwụkwọ ozi a ka o nyeruo ndị e deere ya bụ Eleasa nwa Shefan, na Gemaraya nwa Hilcaya, ndị Zedekaya eze Juda zigara Babilon izi Nebukadneza bụ eze ozi.

⁴ Ihe ndị a ka ONYENWE ANYỊ, Onye purū ime ihe niile, bụ Chineke Izrel na-agwa ndị niile m mere ka e si na Jerusalem dọta n'agha buru laa Babilon, ⁵ “Wuoronū onwe unu ụlọ, birikwanū n'ime ya; kuonū ihe n'ubi a gbara ogige, riekwa mkpurū si na ya; ⁶ lūonū nwunye, muokwanū umu ndị ikom na umu ndị inyom; lūokwanū umu unu ndị ikom nwunye, kwenyekwanū ka umu unu ndị inyom lūọ dī, ka ha muokwa umu ndị ikom na umu ndị inyom. Mubaanū n'ebe ahū, unu ebilatakwalā. ⁷ Choonū udo nke obodo ahū m mere ka unu gaa biri n'ime ya. Kpeekwanū ekpere nye ONYENWE ANYỊ banyere ya. N'ihī na ọ buru na ihe agaara obodo ahū nke ọma, ọ ga-agakwara unu nke ọma.” ⁸ N'ihī na ihe ndị a ka ONYENWE ANYỊ, Onye purū ime ihe niile bụ Chineke Izrel kwuru, “Unu ekwela ka ndị amụma ahū nọ n'etiti unu, na ndị na-ajū arūsi ase rafuo unu; unu egela ntị n'akuko ha na-ako banyere nrọ ndi ahū unu na-akwagide ha ka ha rọọ. ⁹ N'ihī na amụma ha na-ebu n'aha m bụ amụma ụgha. Ọ bukwağhī m zitere ha.” Otu a ka ONYENWE ANYỊ kwuputara.

¹⁰ Ihe ndị a ka ONYENWE ANYỊ kwuru, “Mgbe iri afọ asaa m kwadoro maka Babilon zuru, aga m abịa mezuo nkwa ahū m kwere. Aga m eme ka unu lotakwa n'ebe a. ¹¹ N'ihī na mụ onwe m maara echiche niile m na-eche banyere unu,” ka ONYENWE ANYỊ kwubiri, “echiche ime ka ihe gaara unu nke ọma, ọ bukwağhī echiche ime unu ihe ojọọ, echiche ime ka unu nwee ezi ọdinihu, na olileanya kwesiri ntukwasị obi. ¹² Mgbe

ahụ, unu ga-abịakwute m, unu ga-abịa kpọkuokwa m n'ekpere, aga m egekwa unu ntị. ¹³ Unu ga-achọsikwa m ike, chọta m ma ọ buru na unu ejiri obi unu niile chọọ m. ¹⁴ Aga m emekwa ka unu chọta m," otu a ka ONYENWE ANYỊ kwubiri, "meekwa ka unu bu ndị a dotara n'agha lota. Aga m esitekwa na mba ahụ niile m chọgara unu chikọtaa unu, kpoghachitekwa unu n'ebe ahụ m si chupụ unu." Otu a ka ONYENWE ANYỊ kwubiri ya.

¹⁵ Unu puru i si, "ONYENWE ANYỊ akpolite ndi amuma nye anyi na Babilon." ¹⁶ Ma ihe ndi a ka Onyenwe anyi na-ekwu banyere eze ahụ na-anọkwasi n'ocheeze Devid, na banyere ndi mmadu niile foduru n'obodo a, bu umunne unu ndi ahụ na-esoghị unu gaa ebe e mere ka ha ga biri na mba ozo. ¹⁷ E, ihe ndi a ka ONYENWE ANYỊ, Onye puru ime ihe niile kwuru, "Aga m eziga mma agha n'etiti ha, zigakwa unwu na orja na-efe efe. Aga m eme ha ka ha di ka mkpuru fig jogburu onwe ya, nke mmadu na-agaghị ata ata. ¹⁸ Aga m eji mma agha, na unwu, na orja na-efe efe, chuo ha oso. Aga m eme ha ka ha buru ihe alaeze niile nke uwa ga na-aso oyi. Ha ga-abu ihe ibu onu, na ihe iju anya, na ihe nkocha, na ihe ita uta n'etiti mba niile ebe m ga-achula ha oso. ¹⁹ N'ihu na ha egeghi nti n'okwu m, bu okwu si n'onu ndi ohu m bu ndi amuma, ndi m zigaara ha mgbe mgbe. Ma unu onwe unu, ndi bi na mba ozo egekwaghị nti n'okwu m." Otu a ka ONYENWE ANYỊ kwubiri.

²⁰ Ya mere, nurunu okwu ONYENWE ANYỊ, unu niile bu ndi m mere ka e si na Jerusalem dota n'agha gaa Babilon. ²¹ Ihe ndi a ka ONYENWE ANYỊ, Onye puru ime ihe niile, bu Chineke Izrel na-ekwu banyere Ehab nwa Kolaya, na Zedekaya nwa Maaseia, ndi na-ebu amuma ugha n'aha m, "Aga m ewere ha nyefee n'aka Nebukadneza bu eze Babilon. O ga-etigbukwa ha n'ihu unu. ²² N'ihu ha, ndi niile e si juda dota n'agha buru gaa Babilon ga na-ekwu okwu nkocha si, 'Ka ONYENWE ANYỊ mesokwa gi udi mmeso o mesoro Zedekaya na Ehab, ndi eze Babilon tnyere n'oku nke regburu ha.' ²³ N'ihu na ha emeela ihe ndi jogburu onwe ya na njo n'Izrel; ha na nwunye ndi agbataobi ha akwaala iko; ha esitekwala n'aha m buo amuma ugha, amuma nke m na-enyeghi ha iwu ibu. Amaara m na ihe ndi a bu eziokwu, n'ihu na ahuru m ya." Otu a ka ONYENWE ANYỊ kwubiri.

Ozi e ziri Shemaya

²⁴ Gwa Shemaya onye Nehelam okwu si ya, ²⁵ Otu a ka ONYENWE ANYỊ, Onye puru ime ihe niile, bu Chineke Izrel kwuru, "I dere akwukwo zigara ndi niile bi na Jerusalem, ha na Zefanaya nwa Maaseia onye nchujaja, na ndi nchujaja ndi ozo. I gwara Zefanaya okwu n'akwukwo ahụ si ya, ²⁶ 'ONYENWE ANYỊ ahoputala gi mee gi onye nchujaja ga-anochi anya Jehoiada. N'ihu ya, i burula onyeisi ulonso ukwu ONYENWE ANYỊ. Ya mere, o kwesiri ka i jide onye ara obula na-akpo onwe ya onye amuma, manye ya agbu igwe n'ukwu, na n'olu ya. ²⁷ Gini mere i ji hapu ibasiri Jeremaya, onye Anatot mba ike, onye na-eme onwe ya onye amuma n'etiti unu? ²⁸ O ziterela anyi ozi di otu a na Babilon si anyi, Unu ga-anọ n'ebe ahụ tee anya. Ya mere, wuoronu onwe unu ulo, birikwanu n'ime ya. Kuonu ihe n'ubi, riekwanu ihe si n'ubi unu.'"

²⁹ Zefanaya bu onye nchujaja, guru akwukwo ozi ahụ n'ihu Jeremaya, bu onye amuma. ³⁰ Mgbe ahụ, okwu ONYENWE ANYỊ bjakwutere Jeremaya, si, ³¹ "Zigara ndi ahụ niile e mere ka ha gaa biri na mba ozo ozi si ha, 'The ndi a ka ONYENWE ANYỊ kwuru banyere Shemaya onye Nehelam, Ebe o bu na

Shemaya ebuorola unu amụma mee ka unu tũkwasi obi unu n'okwu ụgha ya, ma ọ bughị m ziri ya, ³² ihe ndị a ka ONYENWE ANYỊ kwuru, Mụ onwe m aghaghị ita Shemaya onye Nehelam na mkpuru ya ahụhụ n'ihì mmehie ya. Ọ gaghị enwe nwoke ọbula ga-afọdu ndụ n'etiti ndị ya niile. Ọ gaghị esokwa unu lekwasị anya n'ìhe ọma ahụ niile m na-akwado imere ndị m, n'ihì na o kwusara nnupu isi megide ONYENWE ANYỊ. Otu a ka ONYENWE ANYỊ kwubiri.'"

30

Nlota ụmụ Izrel

¹ Ndi a bu okwu nke si n'ebe ONYENWE ANYI no bjakwute Jeremaya.
² "Otu a ka ONYENWE ANYI, Chineke Izrel kwuru, 'Dee ihe niile m gwara gi n'ime akwukwo. ³ N'ihì na ubochi ndi ahụ na-abia,' ka ONYENWE ANYI kwuputara, 'mgbe m ga-akpoghachite ndi m bu Izrel na Juda si n'ebe e mere ka ha jee biri na mba ozọ lota. Aga m eme ka ha laghachi n'ala ahụ m nyere nna nna ha, ka ha nwetakwa ya.' Otu a ka ONYENWE ANYI kwuru."

⁴ Ma ndi a bu okwu ONYENWE ANYI kwuru banyere Izrel na Juda. ⁵ "N'ihì na otu a ka ONYENWE ANYI kwuru,
 " 'A na-anu mkpu akwa sitere n'egwu,
 nke oke egwu, ọ bughị udo.

⁶ Juonụ ajujụ, ma hụ,
 nwoke ọ puru imụ ụmụ?
 Ginikwa mere m ji na-ahụ ndi ikom di ike
 ka ha tũkwasiri aka ha n'ukwu ha dika nwanji ime na-eme,
 ihu onye ọbula gbanwekwara dika nke onye na-anwu anwu?
⁷ Ubochi di oke egwu ka ubochi ahụ ga-abu.
 O nwekwaghị ubochi ga-adi ka ya.
 Ọ ga-abu oge oke nsogbu nye Jekob,
 ma a ga-anaputa ya site na ya.

⁸ " 'N'ubochi ahụ,
 'aga m agbaji ihe inya n'olu a nyakwasiri ha n'olu,
 tibisikwaa agbu niile e kere ha.
 Ha agaghị abukwa ndi ohu nye ndi mba ozọ, ka ONYENWE ANYI, Onye
 puru ime ihe niile kwubiri.

⁹ Kama ha ga-eke ONYENWE ANYI bu Chineke ha,
 na David eze ha,
 onye m ga-esi n'etiti ha mee ka o biliere ha.

¹⁰ " 'Ya mere, atula egwu, gi Jekob, ohu m.
 Atukwala ụjọ* gi Izrel,
 Otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara.
 'Aghaghị m izoputa gi site na mba ahụ di anya,
 zoputakwa umu umu gi site na mba ahụ e mere ka ha gaa biri n'ime
 ya.

Jekob ga-emesiakwa biri n'udo na nchebe.
 Ọ dikwaghị onye ga-eme ka ụjọ tọ ya ozọ.

¹¹ N'ihì na mụ onwe m nonyeere gi, aga m azoputakwa gi,
 otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri.
 'A sikiwari na m alaa mba ndi ahụ niile n'iyi,

* 30:10 30:10 Ya bu, adakwala mba

bụ mba ndị ahụ m chụbanyere gị n'ime ha,
agaghị m ebibi gị onwe gị kpamkpam.
Aga m adọ gị aka na ntị maọbụ dika o kwesiri,[†]
ị gaghị agbanarị ịta ahụhụ.'

¹² "The ndị a ka ONYENWE ANYỊ kwukwara,
" 'Onya dị gị n'ahụ enweghị ngwọta,
mmerụ ahụ i merurụ dị ukwu, ọ pughị ịla ala.

¹³ O nweghị onye na-ekpechitere gị onụ gị,
o nweghị ọgwụ dị nke e ji eme ka onya gị laa.
Olileanya adighị na a ga-agwọ gị.

¹⁴ Ndị niile gị na ha dị na mma e chezoọla gị;
ha adighị echetakwa gị n'echiche uche ha.
E tieela m gị ihe dika onye iro gị ga-esi tie gị ihe;
ataala m gị ahụhụ dika onye na-enweghị obi ebere ga-esi taa gị ahụhụ,
n'ihì na ajọ omume gị bara ụba nke ukwu,
mmehie gị dika ọtụtụ.

¹⁵ Gịnị mere i ji na-akwa akwa n'ihì onya dị gị n'ahụ?
Gịnị mere i ji na-akwa akwa n'ihì ihe mgbu nke na-enweghị
ogwuogwu?
Emerem ka ihe ndị a bjakwasị gị n'ihì ịba ụba nke ajọ omume gị,
na n'ihì ọtụtụ mmehie gị.

¹⁶ " 'Ma a ga-erepia ndị niile na-eripia gị;
ndị iro gị niile, ha niile n'otu n'otu, ka a ga-adọta n'agha buru gaa
mba ọzọ.
Ndị na-apunara gị ihe i nwere n'ike ka a ga-apunarakwa ha ihe ha nwere
n'ike.
Ndị niile na-alutakwa ihe inwere n'agha ka a ga-enye ka ha ghọọ ihe
nluta n'agha.

¹⁷ Ma aga m eme ka ahụ sie gị ike;
aga m agwọkwa onya gị niile,' otu a ka ONYENWE ANYỊ kwubiri ya.
'N'ihì na a na-akpọ gị onye a juru ajụ.
Gị Zayon, nke o nweghị onye na-elekọta ya.'

¹⁸ "Otu a ka ONYENWE ANYỊ kwuru,
" 'Lee, ana m aga ime ka Jekob nwetaghachi ụlọ ikwu[‡] ya;
aga m enwekwa obi ebere n'ebe obibi ya.

A ga-ewugharị obodo ahụ n'elu mkpọmkpọ ebe ya;[§]
ụlọeze ga-eguzokwa n'ọnọdụ kwesiri ya.

¹⁹ N'ebe ahụ ka a ga-esi na-anụ olu abụ ekele,
na olu ndị na-ahurị onụ.

Aga m eme ka ha baa ụba n'onuogugu,
ha agaghị adikwa ole na ole.

Aga m eme ka ha buru ndị a na-asopuru,
ndị a na-agaghị eledakwa anya.

²⁰ Umụ ha ga-adikwa ka umuntakiri ndị mgbe ochie ahụ,
nzukọ ha ga-eguzosikwa ike n'ihu m.
Aga m atakwa ndị ahụ na-emegbu ha ahụhụ.

²¹ Onyendu ha ga-abụ otu onye n'ime ndị ha;
onye ga-achị ha ga-esi n'etiti ha pụta.
Aga m akpobata ya nso ebe m nọ, ọ ga-abiaru m nso,

[†] 30:11 30:11 Dika o ziri ezi n'ikpe

[‡] 30:18 30:18 Ya bụ, ebe obibi

[§] 30:18 30:18 Ufodu

akwukwọ na-asị n'elu ugwu ya

n'ihì na olee mmadụ ahụ nke pụrụ inyefe onwe ya kpamkpam,
maka j̄b̄iaru m nso?"

Otu a ka ONYENWE ANYÌ kwubiri.

22 'N'uzọ d̄i otu a unu ga-abụ nd̄i m,
mụ onwe m kwa ga-abụ Chineke unu.' "

23 Lee, ONYENWE ANYÌ ga-esite n'ọnụma ya
mee ka oke ifufe ya fee.

Ọ ga-efekwasị nd̄i na-emebi iwu
d̄ika ifufe na-efesi ike.

24 Iwe ọkụ ONYENWE ANYÌ agaghị akwụsị
tutu ruo mgbe o mezuru
ihe nd̄i o bu n'obi.

N'ubochi nd̄i ahụ na-abia
unu ga-aghota ihe nd̄i a.

31

1 "N'oge ahụ," otu a ka ONYENWE ANYÌ kwuputara ya, sị, "Aga m abụ
Chineke nke agbụrụ Izrel niile. Ha ga-abụkwa nd̄i m."

2 Otu a ka ONYENWE ANYÌ kwuru,

"Nd̄i ahụ gbanariri mma agha
ga-ahuta ihuoma n'ozara.
Aga m abia iwetara Izrel izuike."

3 ONYENWE ANYÌ mere ka anyi hụ ya anya site n'ebe d̄i anya, na-asị,
"Ọ bu ihunanya nke na-adigide ruo mgbe ebighi ebi ka m ji hụ gi n'anya;
Ọ bu ebere nke na-adighi agbanwe ka m ji d̄ota unu nso.

4 Aga m ewulikwa gi elu ọzọ,
e, aga m eme ka i buru ihe e wugariri ọzọ, gi Izrel bu nwaagboghò
na-amaghi nwoke.

Mgbe ahụ, i ga-eji ihe iti egwu gi puo
soro nd̄i onu juru obi tee egwu.

5 Mgbe ahụ, i ga-akukwa ubi vaini a gbara ogige
n'elu ugwu Sameria.

Nd̄i oru ubi kuru ya
ga-erikwa mkpuru si na ya.

6 Ubochi ahụ ga-adị mgbe nd̄i nche ga-anọ
n'elu ugwu nta niile nke Ifrem tikuo nd̄i niile si ha,
'Bianu ka anyi jeruo Zayon,
ka anyi jee n'ihu ONYENWE ANYÌ Chineke anyi.' "

7 Ihe nd̄i a ka ONYENWE ANYÌ kwuru,
"Tienu mkpu onu n'ihu Jakob,
tienu mkpu onu n'ihu onye ahụ kachasi mba niile n'idi ukwu.
Meenu ka a nuru ya, toonu ma na-asikwanu,
'ONYENWE ANYÌ, biko, zoputa nd̄i gi,
bu nd̄i Izrel foduru.'

8 Lee, aga m esite n'ala ahụ d̄i n'ugwu k̄ota ha;
aga m eme ka e si na nsotu niile nke uwa chikotaa ha.

N'etiti ha ka a ga-ahụ nd̄i kpuru isi na nd̄i ngwuro,
na nd̄i inyom d̄i ime, na nd̄i inyom ime na-eme.
Nd̄i ga-alota ga-adị nnoo ukwu!

9 Ha ga na-akwa akwa mgbe ha na-alota,
ha ga-anokwa n'ekpere mgbe m ga-edulata ha.
Aga m edu ha site n'akuku iyi,

n'ala di larịj, ebe ha na-agaghị akpobi ukwu ha,
n'ihị na aghoḡlara m Izrel nna,
Ifrem bukwa okpara m.

10 "Nurunụ okwu ONYENWE ANYI, unu mba niile;
kwusaanụ ya n'ebe di anya nke ala ahụ di n'akuku osimiri niile.
Onye ahụ chusara Izrel ga-achikotakwa ha.

Ọ ga-elekotakwa igwe ewu na aturu ya dika onye ozuzu aturu.

11 N'ihị na ONYENWE ANYI ga-agbaputa Jekob,
o ga-anaputakwa ha site n'aka ndi ka ha ike.

12 Ha ga-abia nogo n'ugwu Zayon tie mkpu onu,
ha ga-anuri onu n'ihị idi ukwu nke ezi ihe ONYENWE ANYI nyere ha,
dika oka, na mmanya ohuru, na mmanu,
na umu igwe ewu na aturu, na otutu ehi.
Ha ga-adi ka ubi a na-agba mmiri mgbe niile;
ha agaghị erukwa uju ozo.

13 Mgbe ahụ, obi ga-atọ umu agboghọ uto, ha ga-etekwa egwu onu,
umu okorobia na ndi agadi ga-anurikwa onu.

Aga m eme ka iru uju ha ghooro ha obi uto,
aga m enyekwa ha nkasiobi na onu n'onodu mwute.

14 Aga m emekwa ka afo jubiga ndi nchujaja oke n'ihị idi ukwu nke
onyinye ha ga-enweta,

afo ezi ihe m ga-ejukwa ndi m,"*

otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri.

15 Ihe ndi a bu ihe ONYENWE ANYI kwuru,

"A nuru otu olu na Rema,
iru uju na oke ikwa akwa.

Rechel na-akwa akwa n'ihị umu ya,
o kwekwaghị inabata nkasiobi a na-akasi ya,
n'ihị na umu ya adighikwa."

16 Ma otu a ka ONYENWE ANYI kwuru,

"Jide olu gi aka, ka o ghara ikwa akwa,
jidekwa anya gi abuo, ka ha ghara igba anya mmiri,
n'ihị na a ga-akwu gi ugwo oru n'ihị oru gi."

Otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara.

"Ha ga-esite n'ala ndi iro ha lotakwa.

17 N'ihị ya, olileanya dikwara odin'ihu gi."

Otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri.

"Umu gi ga-alotakwa n'ala nke aka ha.

18 "Anula m nogo isu ude Ifrem, na okwu o kwuru si,

"I doola m aka na nti dika nwa ehi nke na-eme isiike.

Lee, amutala m ihe i choro ka m muta site n'ido aka na nti gi.

Ya mere, kpolata m, ka m nwee ike lotakwa,
n'ihị na i bu ONYENWE ANYI na Chineke m.

19 Mgbe m kpafuru,

echeghariri m.

Mgbe m ghotakwara,

e tiri m aka n'obi m,

ihere mere m, o wutekwara m

n'ihị n'onodu ihe ihere n'ihị udi ndu m biri n'okorobia m.'

* 31:14 31:14 Ndi m ga-enwejubigakwa ihe niile oke

20 Ifrem, o bughị nwa m nwoke,
onye ihe ya na-atọ m uto?
O bu ezie na m na-ekwu okwu megide ya,
ma anokwa m na-echeta ya.
N'ihì ya, ihe banyere ya na-agusi obi m aguu ike.
Ana m enwekwa obi ebere n'ebe o no."
Otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara.

21 "Manyenu ogidi ihuba uzọ ama,
manyekwanu osisi ihuba uzọ ama.
Lezienu anya muta aha okporozọ niile,
bu okporozọ unu ga-eso.
Lota, gi Izrel, bu nwaagbogho na-amaghi nwoke,
laghachi n'obodo gi ndi a.

22 Ruo ole mgbe ka i ga-anọ na-awaghari,
gi nwaagbogho na-ekwesighi ntukwasị obi Izrel?
N'ihì na ONYENWE ANYI na-aga ime ihe oheru n'üwa;
nwanyị ga-anọ nwoke gburugburu."

23 Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, bu Chineke Izrel, kwuru, "Mgbe m si na mba ozo kporoghachi ha, ndi ga-ebi n'ala Juda na n'ime obodo ya niile ga-ekwu okwu ndi a ozo si: 'ONYENWE ANYI gozie gi, gi ebe obibi di nso, gi ugwu di nso.' 24 Ndi mmadu ga-ebikota onu na Juda na n'obodo niile di n'ime ya, ma ndi na-arụ oru ubi, ma ndi na-elekota igwe ewu na aturu ha. 25 Aga m enwoghakwa ike ndi na-ada mba, meekwa ka afo ju ndi ike gwuru."

26 N'oge a, esi m n'ura teta, lee anya gburugburu m. Ura m rahuru toro m uto nke ukwu.

27 Otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara, "Lee, ubochi ndi ahụ na-abja, mgbe m ga-aku umu mmadu na umu anumanu n'ulo Izrel na n'ulo Juda. 28 O ga-erukwa na dika m legidere ha anya maka ihopu ha, ikwada ha, itikpo ha, laa ha n'iyi, ma mee ka ihe ojojo biakwasiri ha, otu a ka m gasikwa lezie ha anya iwuzi ha na iku ha di ka mkpuru." O bu otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri. 29 "N'ubochi ndi ahụ, ndi mmadu agaghi asikwa, "Nna anyi ha arachaala mkpuru osisi na-achaghi acha, ma lee, eze umu ha na-ejiji ejiji."

30 Kama onye obula ga-anwu n'ihì mmehie nke aka ya; onye rachara mkpuru osisi na-achaghi acha ka eze ya ga-ejiji.

31 "Lee, oge na-abja," ka ONYENWE ANYI kwuputara,
"mgbe m ga-eme ka ogbugba ndu oheru diri
n'etiti mu na ulo Izrel,
nakwa ulo Juda.

32 O bughị udi ogbugba ndu ahụ
mu na nna nna ha gbara,
mgbe ahụ m jidere ha n'aka
site n'ala Ijpt duputa ha,
n'ihì na ha mebie ogbugba ndu m,
o bu ezie na mu onwe m bu di nye ha,"
Otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara.

33 "Ma nke a bu ogbugba ndu mu na ulo Izrel ga-agba
mgbe oge ndi ahụ gasiri," ka ONYENWE ANYI kwuputara.
"Aga m etinye iwu m n'ime obi ha,
aga m edekwasikwa ha n'uche ha.
Aga m abu Chineke ha,

ha onwe ha ga-abụkwa ndị m.

34 Ọ dighị onye ọbụla n'etiti ha ga-akuziri onye agbataobi ya ihe, maọbụ otu onye asị ibe ya, 'Mara ONYENWE ANYỊ,' n'ihu na ha niile ga-ama onye m bụ, site n'onye dīkarisiri nta ruo n'onye dīkarisiri ukwu n'etiti ha." Otu a ka ONYENWE ANYỊ kwubiri ya.

"N'ihu na aga m agbaghara ajo omume ha, agaghị m echetakwa mmehie ha niile ọzọ."

35 Ihe ndị a ka ONYENWE ANYỊ kwuru, bụ onye ahụ hōpūtara anyanwū mee ka ọ na-enye ihe n'ehihie, onye ahụ nyere ọnwā na kpakpando iwu ka ha na-enye ihe n'anyasị, onye na-akpali oke osimiri, na-eme ka ebiliri mmiri na-ebigbo. Aha ya bụ ONYENWE ANYỊ, Onye pūrū ime ihe niile.

36 Otu a ka ONYENWE ANYỊ kwupūtara, "Ọ bụ naanị ma ụkpūrū ndị a ọ pūrū n'ihu m, ghara idikwa, ka a ga-eme ka umū umū Izrel ghara idī, ka ha ghara ibukwa mba n'ihu m ọzọ."

37 Ihe ndị a ka ONYENWE ANYỊ kwuru, "Ọ bụ naanị mgbe e nwere ike itū ma chọpūta isa mbara nke mbara eluigwe, na idī omimi nke ntọala uwa, ka m ga-aju umū umū niile nke Izrel, n'ihu ihe[†] niile ha mere." Otu a ka ONYENWE ANYỊ kwubiri.

38 "Ụbōchị ndị ahụ na-abia, Otu a ka ONYENWE ANYỊ kwubiri, mgbe a ga-ewugharị obodo a nye m, site n'ulọ elu Hananel ruo n'ọnụ ụzọ ama Akukū. 39 Idī ogologo nke eriri ọtūtū a ga-eji tūọ ya ga-adī ka site n'ihu ọnụ ụzọ ama ahụ ruo n'ugwu Gareb, gaakwa ruo Goa. 40 Ndagwurugwu ahụ niile ebe a tūnyere ozu ndi mmadu, na ebe e kpofuru ntū, na mgbada ugwu ahụ niile ebe e doziri edozi maka ikū ihe, ruo na ndagwurugwu iyi Kidron nke dī n'akukū ọnụ ụzọ ama inyinya, ga-aghokwa ebe dī nsọ nye ONYENWE ANYỊ. A gaghị ehopukwa obodo ahụ ọzọ, maọbụ tikpọọ ya."

32

Jeremaya azụọ ala ubi

1 Ihe ndị a bụ okwu ONYENWE ANYỊ nke rutere Jeremaya n'afọ nke iri nke ọchichị Zedekaya eze Juda, nke bukwa afọ nke iri na asatọ nke ọchichị Nebukadneza. 2 N'oge a, ndi agha Babilon gbara Jerusalem gburugburu. E tinyekwara Jeremaya, bụ onye amuma n'ogige ulo ndi nche nke di n'ulozeze Juda.

3 Zedekaya eze Juda tūru ya mkporo n'ebe ahū, si ya, "Gini mere i ji na-ebu amuma di otu a. N'ihu na i na-asi, 'Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI kwuru, ejikerela m inyefe gi na obodo a n'aka eze Babilon. O ga-alutakwa ya n'agha. 4 Zedekaya eze Juda agaghị agbapū site n'aka ndi Babilon, n'ihu na a ga-enyefe ya n'aka eze Babilon, onye ya na ya ga-ekwuritakwa okwu ihu na ihu. Zedekaya ga-ejikwa anya ya abūọ hū eze Babilon, 5 onye ga-eduru ya, bụ Zedekaya, gaa Babilon, ebe ọ ga-anọ tutu ruo mgbe mū, bụ

† 31:37 31:37 Ya bụ, ihe ojoo

ONYENWE ANYI, mesiri ya ike. Ọ buru na ibuso ndi Babilon agha, i gaghi emeri.' ”

⁶ Jeremaya sirị, “Okwu ONYENWE ANYI rutere m nti, si, ⁷ Lee, Hanamel nwa Shalum, nwanne nna gi, ga-abiakwute gi, si gi, ‘Zuru ala m di n’Anatot, n’ihu na ebe i bu onye ikwu m o bu gi ka o ruuru izu ya.’

⁸ “Mgbe ahụ, dika ONYENWE ANYI si kwuo ya, Hanamel nwa nwanne nna m biakwutere m n’ogige ndi nche si m, ‘Zuru ala m di n’Anatot, n’ime ala ndi Benjamin. Ebe o bu ihe ruuru gi igbaputa ya ime ka o buru nke gi, o bu gi kwesiri izu ya.’

“Amaara m na nke a bu okwu ONYENWE ANYI. ⁹ Ya mere, azuru m ala ahụ di n’Anatot site n’aka nwanna m Hanamel. Atuputara m olaocha shekel iri na asaa onuahia ala ahụ, jiri ya kwuo ya ugwo. ¹⁰ Emesja, etinyere m aka m n’akwukwo ire ala ahụ, kaa ya akara, nyachie ya, n’ihu ndi akaebe. Atukwara m olaocha ahụ n’ihe otutu. ¹¹ Eweere m akwukwo izuta ala ahụ a kara akara, nke a nyachikwara anyachi, ebe e dere ihe banyere ozuzu na orire nke ala ahụ, werekwa udi akwukwo ahụ nke a na-anyachighi anyachi, ¹² nyefee ha n’aka Baruk nwa Neraya, nwa Mahseia, n’ihu Hanamel nwanna m, na n’ihu ndi akaebe ndi ozo, ndi aka ha di n’akwukwo ahụ, na n’ihu ndi Juu ndi ozo, ndi no n’ogige ulo ndi agha ahụ.

¹³ “N’ihu ha, enyere m Baruk iwu ndi a si ya, ¹⁴ ‘The ndi a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, bu Chineke Izrel kwuru, Were akwukwo ndi a, ma nke a nyachiri anyachi, ma nke a na-anyachighi anyachi, tinye ha n’ime ite e ji uru kpuo, ebe ha ga-adi ogologo oge. ¹⁵ N’ihu na ihe ndi a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, bu Chineke Izrel kwuru, a ga-emesiakwa zuo ulo, ala ubi nakwa ubi vaini n’ala a.’

¹⁶ “Mgbe m nyechasiri Baruk nwa Neraya akwukwo ndi ahụ, ekpere m ekpere nye ONYENWE ANYI si,

¹⁷ “Gi, Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI o bu gi sitere n’ike gi di ukwu, na aka gi e setiri eseti mee eluigwe na uwa. O nweghi ihe obula i na-enweghi ike ime. ¹⁸ I na-egosi ihunanya nye otutu puku ndi mmadu ma na-eweta ita ahuhu nye umu site n’ihu mmehie nna ha. O Chineke di ukwu dikwa ike, ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile bu aha gi. ¹⁹ Nzube gi di ukwu, otu a kwa akaoru gi dikwa ukwu. Anya gi ghere oge nye uzu mmadu niile. I na-akwughachikwa onye obula dika ndu ya na akaoru ya si di. ²⁰ O bu gi mere ihe iribama na ihe ebube di iche iche n’Ijpt. I nogidekwara na-aru ha ruo taa, ma n’ala Izrel ma n’etiti ndi niile no n’uwa. N’ihu ya, i meere onwe gi aha nke ka bukwa nke gi n’ebe niile. ²¹ O bu ihe iribama na oru ebube di iche iche, n’aka di ike, na ogwe aka e setipuru esetipu, n’ihe oke egwu, ka i ji kporuta ndi gi Izrel site n’Ijpt. ²² I nyere ha ala a, nke i nuru n’iye inye nna nna ha, ala mmiri ara ehi na mmanu anu na-eru na ya. ²³ Ha batara n’ala a, nweta ya, ma ha juru irubere gi isi, maobu jeharia n’iwu gi; ha emeghi ihe ndi i nyere ha n’iwu mee. N’ihu ya, i mere ka ihe ojo ndi a biakwasi ha.

²⁴ “Lee ka ndi iro si wuo ihe agha ha gburugburu mgbidi obodo a, ihe agha nke ha ga-eji luta ya n’agha. I werela obodo a nyefee ndi Babilon na-ebuso ya agha n’aka, n’ihu mma agha na unwu, na oke oria di n’ime ya. Ihe i kwuru na o ga-eme emezuola, dika i si ahụ ya ugbu a. ²⁵ Ma o bu ezie na a ga-enyefe obodo a n’aka ndi Babilon, ma gi, Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI gwara m si, ‘Were olaocha zuta ala ahụ. Zukwaa ya n’ihu ndi akaebe.’ ”

²⁶ Mgbe ahụ, okwu ONYENWE ANYỊ ruru Jeremaya ntị sị ya, ²⁷ “Abụ m ONYENWE ANYỊ, Chineke nke anụ ahụ niile bụ mmadụ. O di ihe ọbụla kariiri m ime? ²⁸ Ya mere, ihe ndị a ka ONYENWE ANYỊ kwuru: Ejikerela m ugbu a inyefe obodo a n’aka ndị Babilon, na n’aka Nebukadneza eze Babilon, onye ga-alụta ya n’agha. ²⁹ Ndi Babilon ahụ na-ebuso obodo a agha, ga-abata n’ime ya, kpoo ya oku. Ha ga-akpo ya oku, ya na ulo niile di n’ime ya, bu ulo niile ahụ ndi bi n’ime ya no kpasuo m iwe, site n’isure ihe nsure oku na-esi isi utọ nye chi Baal n’elu ulo ha niile, na site n’iwusara chi ndi ozo onyinye ihe onunu.

³⁰ “O bu naanị ihe ojoo ka ndi Izrel na ndi Juda mere n’ihu m site na mgbe ha bu nwantakiri. N’ezie, ha esitela n’ihe ha ji aka mee kpasuo m iwe, ka ONYENWE ANYỊ kwuru. ³¹ Site n’oge e wuru ya ruo ugbu a, ndi bi n’obodo a akpaliela iwe m na onuma m. Ya mere, aga m esite n’ihu m wezuga ha. ³² Ndi Izrel na Juda, na ndi eze ha, na ndisi ochichi ha, na ndi nchujaja ha, na ndi amuma ha, na ndi ikom Juda, ma ndi bi na Jerusalem, akpasuola m iwe site n’ihe ojoo niile ha mere. ³³ Ha gbakutara m azu, ju llenye anya n’ebe m no. O bu ezie na m ziri ha ihe mgbe mgbe, ma ha juru ige nti, jukwa inabata ido aka na nti m. ³⁴ Ha doru oyiyi ihe aru n’ulonso ahụ a kpokwasiri aha m, si otu a meruo ya. ³⁵ Ha wuru ebe di elu di iche iche na Ndagwurugwu nke Ben Hinom nye Baal, ebe ha no jiri umu ha ndi ikom na ndi inyom chuọ aja nye Molek. O nweghi mgbe m nyere ha iwu ime ihe di otu a, o nweghi mgbe ajo ihe di otu a batara m n’obi, nke i nye ha iwu ime ihe aru di otu a, nke ime ka Juda mehie.

³⁶ “The i kwuru banyere obodo a bu, ‘A ga-esite na mma agha, na n’unwu, na n’oke orja, nyefee ha n’aka eze Babilon,’ ma ihe ndi a ka ONYENWE ANYỊ, Chineke Izrel kwuru, ³⁷ Lee, aghaghi m ichikota ha site na mba ndi ahụ niile m sitere n’iwe m, na n’oke onuma m chuga ha. Aga m akpoghachite ha n’ebe a, mee ka ha biri n’udo. ³⁸ Ha ga-abu ndi m, mu onwe m ga-abukwa Chineke ha. ³⁹ Aga m enye ha otu obi na otu uzo, ime ka ha na-atu egwu m, n’ihi odimma nke ha, na odimma nke umu ha ndi ga-eso ha. ⁴⁰ Aga m eme ka ogbugba ndu ebighi ebi diri n’etiti mu na ha. Agaghi m akwusi imere ha ihe oma, aga m akwalikwa obi ha itu egwu m. N’uzo di otu a, ha agaghi esitekwa n’iso m wezuga onwe ha. ⁴¹ Obi ga-atokwa m utọ ime ha mma; m ga-ejikwa obi m niile, na mkpuruobi m niile kuọ ha n’ala a.

⁴² “The ndi a ka ONYENWE ANYỊ kwuru, Dika m mere ka ihe ojoo ukwu a niile biakwasị ndi a, otu a ka m ga-esikwa mee ka ezi ihe ahụ niile m kwere ha na nkwa biakwasị ha. ⁴³ A ga-azukwa ohia* n’ala a unu na-asị na o bu ala togboro n’efu, nke mmadu na anumanu na-adighi n’ime ya, ala nke e nyefere n’aka ndi Babilon. ⁴⁴ A ga-ejikwa olaocha zuo ala ubi, deekwa ihe banyere orire na ozuzu ya n’akwukwo. A ga-aka akwukwo ndi ahụ akara n’ihu ndi akaebe, n’ala Benjamin, na n’obodo nta niile di gburugburu Jerusalem, ma n’ala Juda, na n’obodo di n’ala ugwu ugwu, na nke di na mgbada ugwu niile di n’odida anyanwu, na nke di na Negev, n’ihi na aga m esite n’obodo ndi ahụ dotara ha n’agha buuru ha gaa kpolata ha.† Otu a ka ONYENWE ANYỊ kwubiri.”

33

Nkwa banyere nloghachi

* 32:43 32:43 Ya bu, ala ubi † 32:44 32:44 Maobu, m ga-eweghachitere ha ihe onwunwe ha

1 Mgbe Jeremaya ka nọ dika onye mkporo n'ogige ulo ndi nche, okwu ONYENWE ANYI ruru ya nti nke ugboro abuo, si ya, ² "Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI, onye ahụ kere uwa kwuru, ONYENWE ANYI, onye kpuru ya mee ya ka o guzosis ike, Onye aha ya bu ONYENWE ANYI: ³ 'Kpoko m, aga m aza gi, gosi gi ihe di ukwu di iche ike, na ihe siri ike na nghota nke i namaghi.' ⁴ N'ihu na nke a bu ihe ONYENWE ANYI, bu Chineke Izrel, kwuru banyere ulo ndi ahụ niile di n'obodo, na uloeze niile nke ndi eze Juda, bu nke akwadara maka iji megide nnochibido niile na mma agha ⁵ n'agha a na-aluso ndi Babilon. 'Aga eji ozu ndi mmadu ahụ niile m ga-etighu site n'ime m na n'onuma m kpojuo ha. Aga m ezo ihu m site n'ebe obodo a no, n'ihu ajo omume ya niile.

⁶ "Ma otu o di, aga m agwo ya, mee ka ahụ sie ya ike. Aga m agwo ndi m, meekwa ka ha nwe udo n'ebe o bara uba. Ha ga-ebikwa n'udo n'eweghi egwu obula. ⁷ Aga m emekwa ka ndi Izrel na ndi Juda a dotara n'agha lota. Aga m ewugharikwa ha dika ulo, mee ka ha diri ka ha di na mbu. ⁸ Aga m eme ka ha di ocha site na mmehie ha niile, nke ha mere megide m. Aga m agbaghara ha mmehie ha na nnupu isi ha niile megide m. ⁹ Mgbe ahụ, obodo a ga-aghokwa ihe ga-eme ka mba niile nke uwa mara m, ka ha nuria onu n'ime m, tookwa m, ma wetara m nsopuru, mgbe ha ga-anu ihe oma niile m meere obodo a. Ha ga-atukwa oke egwu, maakwa jijiji, n'ihu ezi ihe ahụ niile na n'ihu udo ahụ niile nke mu onwe m mere ka o rute ha aka.'

¹⁰ "Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI kwuru, 'Unu na-asị banyere ebe a, "O bu mkpomkpo ebe, ebe umu mmadu na umu anumanu na-ebighi n'ime ya." Ma n'obodo Juda, ya na okporozo niile di na Jerusalem, nke togboro n'efu ugbu a, nke mmadu maobu anumanu na-ebighi n'ime ya, a ga-emesia nukwa ¹¹ olu onu na obi utu, na olu ndi ikom na ndi inyom na-alu di na nwunye, na olu ndi ahụ niile na-eweta onyinye ekele n'ulo ONYENWE ANYI, ndi ahụ ga-asị,

" "Nyenu ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile ekele n'ihu na ONYENWE ANYI di mma.

Ihunanya ya na-adigidekwa ruo mgbe ebighi ebi."

N'ihu na aga m eme ka ndi ala a, nke a dotara n'agha lota, dikwa ka ha di na mbu, otu a ka ONYENWE ANYI kwuru.

¹² "Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwuru, 'N'ebe a, nke bu mkpomkpo ebe ugbu a, nke mmadu maobu anumanu na-ebighi n'ime ya, ka a ga-emesia nweekwa ebe ita nri nke igwe ewu na aturu, n'ime obodo niile, ebe ndi ozuzu aturu ga-eduru igwe ewu na aturu ha gaa izuikwe. ¹³ N'ime obodo niile nke di n'ala ugwu ugwu, na n'obodo niile nke di na mgbada ugwu niile nke Negev, n'oke ala Benjamin, n'ime obodo nta niile nke gbara Jerusalem gburugburu, na n'ime obodo niile nke Juda. Igwe ewu na aturu ga-agabigakwa ozo n'okpuru aka abuo nke onye na-agu ha onu.' Otu a ka ONYENWE ANYI na-ekwu.

¹⁴ " 'Ubochi ndi ahụ na-abia,' ka ONYENWE ANYI kwuputara, 'mgbe m ga-emezu ezi nkwa ahụ m kwere ulo Izrel na ulo Juda.

¹⁵ " 'N'ubochi ndi ahụ, na n'oge ahụ, aga m eme ka Alaka ezi omume puputa site n'ezinaulo Devid. O ga-eme ihe ziri ezi, kpeekwa ikpe ziri ezi n'ala ahụ.

¹⁶ N'ubochi ndi ahụ, ka a ga-azoputa Juda,

Jerusalem ga-ebikwa n'udo.*

Nke a bu aha a ga-akpo ya,

* **33:16** 33:16 Na-atughị ujo obula

ONYENWE ANYI Onye Nzọpụta, bụ ezi omume anyi.'†

¹⁷ N'ihì na ihè ndị a ka ONYENWE ANYI kwuru, 'O nweghị oge a ga-ahapụ inweta otu onye site n'ezinaụlọ Devid onye ga-anọ n'ocheeze ụlọ Izrel. ¹⁸ O dīkwaghị mgbe a ga-ahapụ inweta onye ga-esite n'etiti ndị nchụaja na ndị Livayi, nke ga-eguzo n'ihu m ụbọchị niile ichu aja nsure oku, na i wetara m onyinye inata ihuoma, na ichurụ m aja dị iche iche.'"

¹⁹ Emesịa, okwu ONYENWE ANYI ruru Jeremaya ntị sị ya, ²⁰ "Ihe ndị a ka ONYENWE ANYI kwuru, 'O buru na unu nwere ike ime ka ogbugba ndu m na ehie, na ogbugba ndu m na abali ghara idikwa, ime ka ehie na abali gharakwa iputa n'oge ha, ²¹ mgbe ahụ ogbugba ndu nke m na Devid ohu m gbara, na ogbugba ndu nke m mere ka o diri n'etiti m na ndi Livayi, bụ ndi nchụaja na-eje ozi ha n'ihu m, agaghị adikwa. A gaghị enwekwa onye ga-esi n'ezinaụlọ Devid nke ga-anokwasị n'ocheeze ya. ²² Aga m eme ka umu umu Devid ohu m, na ndi Livayi, bụ ndi na-eje ozi ha n'ihu m, di ukwu n'onuogugu dika kpakpando di na mbara eluigwe; ha ga-adikwa ukwu dika uzuzu di n'onu mmiri osimiri nke a na-apughị iguta onu.'"

²³ Okwu ONYENWE ANYI ruru Jeremaya ntị sị ya, ²⁴ "I hula ajuju ndi a na-aju? Ha na-aju na-asi, 'ONYENWE ANYI o jula agburu abuo ndi a o hoputara?' N'ihì ya, ha na-eleli ndi m, ha adighi agukwa ha dika mba.

²⁵ Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI kwuru, 'O buru na m emeghi ka ogbugba ndu diri n'etiti m na ehie na abali, meekwa ka iwu na-achi eluigwe na uwa guzosie ike, ²⁶ mgbe ahụ, agaara m aju umu umu Jekob, na umu umu Devid ohu m. Agaraghị m ahoputa otu n'ime umu ya ka o chia umu umu Ebrahim na Aizik na Jekob. Ma aga m eme ka ndi ha a dotara n'agha lota; aga m enwekwa obi ebere n'ahu ha.'"

34

Ido aka na ntị a doro Zedekaya

¹ Mgbe Nebukadneza eze Babilon na ndi agha ya niile, na mba niile di n'alaeze nke o na-achi na-ebuso Jerusalem na obodo niile gbara ya gburugburu agha, okwu ONYENWE ANYI ruru Jeremaya ntị sị, ² "The ndi a ka ONYENWE ANYI, Chineke Izrel kwuru, Jekwuru Zedekaya bu eze Juda, gwa ya si, 'Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI kwuru, ejikerela m ugbu a inyefe eze Babilon obodo a n'aka. O ga-esurekwa ya oku. ³ I gaghị agbanarị ya, n'ihì na o ga-ejide gi. A ga-arara gi nyefekwa ya n'aka. Anya gi abuo ka i ga-eji hu eze Babilon. Gi na ya ga-ekwuritakwa okwu. I ga-agakwa Babilon.

⁴ "Ma nurukwa nkwa ONYENWE ANYI na-ekwe gi, gi Zedekaya eze Juda. Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI kwuru banyere gi, I gaghị anwu site na mma agha; ⁵ i ga-anwu n'udo. Dika ndi mmadu si munye oku kwaa ozu nna gi ha, bu ndi buru gi uzo chia ka eze, otu a ka ha ga-esi munye oku kwaa gi. Ha ga-eti aka n'obi kwa akwa si, "Ewoo, onyenwe anyi!" O bu mu onwe m na-ekwe nkwa a, otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri ya.'"

⁶ Mgbe ahụ, Jeremaya onye amuma gara gwa Zedekaya eze Juda ihe ndi a niile na Jerusalem. ⁷ N'oge a, ndi agha eze Babilon na-ebuso Jerusalem agha. Ha na-ebusokwa obodo ndi ozo nke nogidere na-ebuso ha agha, nke bu obodo Lakish na Azeka. Obodo ndi a bu naani obodo foduru n'ala Juda nke ndi agha Babilon na-emeribeghi.

† 33:16 33:16 Onyenwe anyi, bụ ezi omume anyi

Inwe onwe nke ndi ohu

⁸ Okwu ONYENWE ANYI ruru Jeremaya nti mgbe Zedekaya bu eze, na ndi Izrel niile gbachara ndu na Jerusalem ikposara ndi ohu niile nwere onwe ha. ⁹ Onye obula ga-ahapu ohu ya bu onye Hibru ka o nwere onwe ya, ma ohu ahụ o bu nwoke maobu nwanyi. A gaghị agukwa onye juu obula dika ohu ozo. ¹⁰ Ya mere, ndiisi ochichi niile, na ndi niile bu ndi kwekoritara gbaa ndu a, na ha ga-ahapu ohu ha ndi nwoke na ndi nwanyi ka ha nwere onwe ha. Ha mekwara dika ha si kwuo. ¹¹ Ma mgbe oge nta gasiri, ndi a niile gbanwere obi ha. Ha gara jide ohu ndi ahụ ha hapuru, mee ka ha ghookwa ndi ohu ha ozo.

¹² Mgbe ahụ, okwu ONYENWE ANYI ruru Jeremaya nti si ya, ¹³ "The ndi a ka ONYENWE ANYI, Chineke Izrel, kwuru, Mu na nna nna unu ha gbara ndu mgbe m si n'ala Ijipt, bu ala ebe ha bu ohu kpoputa ha. Mgbe ahụ agwara m ha si, ¹⁴ 'N'ogwugwu afo asaa obula, onye obula n'ime unu aghaghị ihapu onye Hibru ibe unu resiri unu onwe ya dika ohu, ka o nwerekwa onwe ya. Mgbe onye ahụ jeere unu ozi afo isii, unu kwesiri ihapu ya ka o nwere onwe ya.' Ma nna nna unu ha egeghi m nti, ha etinyeghikwa uche ha n'iwu m nyere ha. ¹⁵ Na nwa oge nta gara aga unu cheghariri mee ihe ziri ezi n'anya m. Onye obula n'ime unu kposara inwere onwe nye ndi unu. Unu gara n'ihu gbaa ndu n'ihu m n'ime ulonso ahụ a kpokwasiri aha m. ¹⁶ Ma ugbo a, unu echigharjala, meruo aha m; onye obula n'ime unu akpoghachikwala nye onwe ya ndi ohu ndi ikom na ndi inyom ahụ unu hapuru ka ha nwere onwe ha, gaa dika o si masi mkpuruobi ha. Unu akwagidekwala ha ka ha burukwa ndi ohu unu ozo.

¹⁷ "N'ihhi nke a, ihe ndi a ka ONYENWE ANYI kwuru, Unu erubeghi isi nye m, unu ekwusaghi nwere onwe nye ndi unu. Ya mere, ugbo a mu onwe m na-akposo 'Inwere onwe' nye unu, ka ONYENWE ANYI kwubiri, 'inwere onwe' nke ida n'ihhi mma agha, na ajo oria na-eefe efe, na oke unwu. Aga m emekwa unu ka unu gho oyi ihe iso oyi nye alaeze niile nke uwa. ¹⁸ Ma ndi ikom ahụ niile meruru ogbugba ndu m, ndi ahụ na-edebuzughi ogbugba ndu ha gbara n'ihu m, ka m ga-eme ka ha diri ka nwa ehi ogbugba ndu ahụ ha kpowara abuo, nke ha si n'etiti okara abuo ya gafee, maka imesi ogbugba ndu ha ike. ¹⁹ Ndi ndu Juda na Jerusalem na ndi ozi eze na ndi nchujaja na ndi niile bi n'ala a ndi si n'etiti okara nwa ehi ahụ gabiga ²⁰ ka m ga-enyefe n'aka ndi iro ha ndi na-achọ iwepu ndu ha. Ozu ha ga-abu ihe oriri nye anu ufe nke eluigwe na anu ohia nke uwa.

²¹ "Aga m enyefe Zedekaya eze Juda na ndiisi ochichi ya n'aka ndi iro ha, ndi na-achọ ndu ha. Aga m enyefe ha n'aka ndi agha eze Babilon, ndi siterela n'ibuso unu agha wezuga onwe ha. ²² Aga m enye iwu, ka ONYENWE ANYI kwubiri, mee ka a kpo ghachi ha azu n'obodo a. Ha ga-ebuso ya agha, merie ya, surekwaa ya oku. Aga m emekwa ka obodo Juda niile togboro n'efu. O dikwaghi onye ga-ebi n'ime ya."

35

Umụ Rekab

¹ Ndi a bu okwu ONYENWE ANYI nke ruru Jeremaya nti n'oge ochichi Jehoiakim nwa Josaya eze Juda si ya, ² "Jee n'ulo umu Rekab kpo ha oku ka ha bia n'ulonso ONYENWE ANYI, n'otu n'ime onuulo ya, nodu n'ebe ahụ nye ha mmanya ka ha nuo."

³ Ya mere, ejekwuuru m Jaazanaya nwa Jeremaya, nwa Habazinaya na umunne ya, na umu ya ndi ikom, ya bu, ndi ezinaulo Rekab niile.

⁴ Akpobatarara m ha n'ulonso ONYENWE ANYI, n'ime onuulo umu Hanan nwa Igdalaya, onye nke Chineke. Onuulo a di nso n'onuulo ndjisi ulonso, nke di n'elu onuulo Maaseia nwa Shalum, onye nche onu uto ulonso. ⁵ Mgbe ahụ, e doziri m okwa ufodu juputara na mmanya na iko ufodu n'ihu umu Rekab, si ha, "Ngwanu, nwanu mmanya."

⁶ Ma ha zara si, "Anyi adighi anu mmanya, n'ihi na nna nna anyi Jehonadab nwa Rekab nyere anyi iwu si anyi, 'Unu anukwala mmanya, unu na umu umu unu. ⁷ Ozokwa, unu ewurula onwe unu ulo, unu akula mkpuru ubi, maobu kuo ubi vaini. Unu adotarala onwe unu ihe ndi a niile, kama na-ebinu n'ulo ikwuu. O bu n'uzo di otu a ka unu ga-esi bie ogologo ndu n'ala ahụ unu bu ndi obia n'ime ya.' ⁸ Anyi erubela isi n'ihe niile nna nna anyi Jehonadab nwa Rekab gwara anyi. Anyi na ndi nwunye anyi na umu anyi ndi ikom na ndi inyom adighi anu mmanya, ⁹ maobu wuo ulo, maobu nwee ubi vaini, ala ubi maobu mkpuru okuku. ¹⁰ O bukwa n'ulo ikwuu ka anyi na-ebi di ka nna nna anyi Jehonadab nyere anyi n'iwu. ¹¹ Ma mgbe Nebukadneza eze Babilon busoro ala anyi agha, anyi kpebiri si, 'Bianu ka anyi gbaba Jerusalem si otu a gbanari ndi agha Babilon, na ndi agha ndi Aram.' O bu nke a mere anyi ji biri na Jerusalem."

¹² Mgbe ahụ, okwu ONYENWE ANYI ruru Jeremaya nti si ya ¹³ Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, bu Chineke Izrel kwuru, "Gaa gwa ndi Juda na ndi bi na Jerusalem, 'O bu na unu agaghi esite n'ido aka na nti muta irubere okwu m isi?' ka ONYENWE ANYI kwuputara. ¹⁴ Jehonadab nwa Rekab nyere umu umu ya iwu si ha anula mmanya, ha na-edebe iwu ahụ. Ruo taa, ha adighi anu mmanya, n'ihi na ha na-edebe iwu nna nna ha nyere ha. Ma mu onwe m agwala unu okwu mgbe na mgbe, ma unu juru irubere m isi. ¹⁵ Mgbe mgbe ka m ziteere unu umu ohu m bu ndi amuma, ndi biara gwa unu okwu si, "Dozienu uto unu, sitekwanu n'ajo omume unu tugharia. Unu niile n'otu n'otu, unu agbasola chi ndi ozo ife ha. O buru na unu emee otu a, unu ga-ebi n'ala a m nyere unu na nna nna unu ha." Ma unu juru ina nti, jukwa ige m nti. ¹⁶ Umu umu Jehonadab, nwa Rekab, emeela ihe nna nna ha nyere ha n'iwu, ma ndi a juru irubere m isi."

¹⁷ "N'ihi ya, ihe ndi a ka ONYENWE ANYI Chineke Onye puru ime ihe niile, Chineke Izrel kwuru: 'Geenu nti! Lee, ana m aga ime ka ihe ojoo bjakwasị Juda na ndi niile bi na Jerusalem, dika m kwuru na o ga-adi. N'ihi na agwala m ha okwu, ma ha juru ige m nti. Akporo m ha oku, ma ha juru iza.'"

¹⁸ Mgbe ahụ, Jeremaya gwara ndi ezinaulo Rekab, "The ndi a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, bu Chineke Izrel kwuru, 'Unu erubeela isi mee ihe niile nna nna unu bu Jehonadab nyere unu n'iwu.' ¹⁹ N'ihi ya, ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, bu Chineke Izrel, kwuru si, 'O nweghi mgbe obula nwoke ga-ejere m ozi ga-ako n'ezinaulo Jehonadab nwa Rekab.'"

36

Jehoiakim akpoo akwukwo Jeremaya oku

¹ N'afọ anọ nke ochichi Jehoiakim nwa Josaya bu eze Juda, okwu ONYENWE ANYI ndi a ruru Jeremaya nti, ² "Were akwukwo detuo okwu ahụ niile m gwarala gi banyere Izrel, na Juda, na banyere ndi mba ozo di iche iche, bu okwu ndi ahụ m bidoro igwa gi site n'oge ochichi Josaya ruo ugbo a. ³ Ma eleghi anya mgbe ndi Juda nuru ka e kwuputara ihe banyere ihe ojoo ndi ahụ m zubere, nke na-aga ibiakwasị ha, onye obula n'ime ha

n'otu n'otu ga-esite n'uzo ojoo ya tughari. Mgbe ahụ, aga m agbaghara ha ajọ omume ha na mmehie ha.”

⁴ Ya mere, Jeremaya kporo Baruk nwa Neraya ka o bjakwute ya. Mgbe Jeremaya nọ na-akpọtuta okwu ahụ niile ONYENWE ANYỊ gwara ya, Baruk nọkwa na-edepụta ha n'akwukwo. ⁵ Emesịa, Jeremaya gwara Baruk okwu sị ya, “Onodụ nke m nọ n'ime ya ugbu a agaghị ekwe ka m site n'ebe a puo jeruo n'ulonso ONYENWE ANYỊ. ⁶ N'ihu ya, gaa n'ulonso ONYENWE ANYỊ n'ubochi ibu onu, nodu n'ebe ahụ guputara ndi mmadu okwu ONYENWE ANYỊ ndi a i dere n'akwukwo dika m kpoputara ha. Guputara ya ndi Juda si obodo niile bja n'ulonso ahụ. ⁷ Ma eleghị anya, ha ga-arịo ONYENWE ANYỊ ariri. Ma eleghị anya onye obula n'ime ha ga-esite n'uzo ojoo ya tughari, ka iwe na onuma di ukwu nke ONYENWE ANYỊ ga-ekpughe megide ndi a ghara ibiakwasị ha.”

⁸ Baruk nwa Neraya mere dika Jeremaya onye amuma si gwa ya. O guputara okwu ONYENWE ANYỊ, nke di n'akwukwo ahụ, n'ulonso ONYENWE ANYỊ. ⁹ N'onwa itoolu nke afo ise nke ochichi Jehoiakim nwa Josaya eze Juda, e doro oge di iche nye maka ibu onu n'ihu ONYENWE ANYỊ. E kwusara ibu onu a nye ndi niile nọ na Jerusalem, na ndi si n'obodo Juda niile bja na Jerusalem. ¹⁰ Baruk nọ n'onuulo Gemaraya nwa Shefan, bu ode akwukwo, guputara ndi niile nọ n'ulonso Onyenwe anyi okwu Jeremaya, nke di n'akwukwo a di nso n'onu uzo ama ohuru nke ulonso ahụ.

¹¹ Mgbe Mikaya nwa Gemaraya nwa Shefan nuru okwu ONYENWE ANYỊ nke e si n'akwukwo ahụ guputa, ¹² o si n'ebe ahụ puo, gaa n'ulo ode akwukwo di n'uloeze, ebe ndisi niile zukoro. Ndi a bu ndi zukoro n'ebe ahụ; Elishama, ode akwukwo, na Delaya nwa Shemaya, na Elnatan nwa Akboa, na Gemaraya nwa Shefan, na Zedekaya nwa Hananaya, na ndisi ochichi ndi ozo. ¹³ Mgbe Mikaya gwara ha ihe o nuru Baruk si n'akwukwo ahụ guputara ndi mmadu, ¹⁴ ndisi ahụ niile zipuru Jehudi nwa Netanaya, nwa Shelemaya, nwa Kushi, ka o jekwuru Baruk si ya “Were akwukwo ahụ i si na ya guputara ndi mmadu ihe, bja.” Ya mere, Baruk, nwa Neraya, ji akwukwo a n'aka ya jekwuru ha. ¹⁵ Mgbe o ruru n'ebe ahụ, ha gwara ya sị ya, “Biko, nodu ala guora anyi ihe di n'akwukwo a.”

Ya mere, Baruk guputara ha ihe di n'akwukwo ahụ. ¹⁶ Mgbe ha nuchasiri okwu di n'akwukwo ahụ, ha leritara onwe ha anya n'egwu, gwa Baruk okwu sị ya, “Anyi aghaghị ime ka okwu ndi a ruo eze nti.” ¹⁷ Ha juru Baruk sị ya, “Gwa anyi i si anaa detuo ihe ndi a niile? O bu Jeremaya kpoputaara gi ihe i dere?”

¹⁸ Baruk zara sị ha, “E, o bu ya kpoputara m okwu ndi a niile m deturu. E ji m inki dee ha n'akwukwo.”

¹⁹ Mgbe ahụ, ndisi ahụ gwara Baruk okwu sị ya, “Oso, gaa ka gi na Jeremaya zoo onwe unu. Unu ekwekwala ka onye obula mata ebe unu zoro onwe unu.”

²⁰ Mgbe ha zochasiri akwukwo ahụ n'onuulo Elishama onye ode akwukwo, ha jekwuuru eze n'ogige ulo ya koro ya ihe niile. ²¹ Eze ziri Jehudi ka o gaa weta akwukwo ahụ. Mgbe Jehudi wetara ya site n'onuulo Elishama, ode akwukwo, o guru ya n'ihu eze, na n'ihu ndisi ochichi ahụ niile guzo n'akuku eze. ²² N'onwa nke itoolu ahụ, mgbe eze nọ n'ulo oyi ya, oku na-enwukwa n'ime ite oku di n'ihu ya. ²³ Mgbe obula Jehudi gusiri ibe akwukwo ato maobu ano, eze na-anara ya akwukwo ndi ahụ were aguba ode akwukwo chakasia ha, wunyee ha n'oku. O megidere otu a tutu ruo mgbe o wunyechara akwukwo ndi ahụ niile n'oku. ²⁴ Eze na ndi so ya nodu n'oge a na-aguputa akwukwo a atughi egwu obula; ha

adɔwakwaghị uwe ha igosi obi ojoo. ²⁵ O bụ ezie na Elnatan na Delaya na Gemaraya rịrọrọ eze sị ya adokasịla akwukwọ ndị ahụ, ma o geghị ha ntị. ²⁶ Kama eze nyere Jerameel otu n'ime umu eze, na Seraya nwa Azriel, na Shelemaya nwa Abdeel iwu ijide Baruk ode akwukwọ, na Jeremaya onye amuma, ma ONYENWE ANYI zoro ha.

²⁷ Mgbe eze suresiri akwukwọ ahụ na okwu niile nke Baruk dere n'ime ya oku, bụ okwu nke Jeremaya kpoputara site n'onu ya, okwu ONYENWE ANYI ruru Jeremaya ntị sị ya: ²⁸ "Werekwa akwukwọ ozo dee okwu ndi ahụ niile e dere n'akwukwọ nke mbu ahụ, nke Jehoiakim eze Juda kporo oku. ²⁹ Ozokwa, gwa Jehoiakim eze Juda sị ya, 'otu a ka ONYENWE ANYI kwuru, I kporo akwukwọ ndi ahụ oku, kwuo sị, "Gini mere i ji dee n'ime ya na eze Babilon aghaghị ibia bibie ala a, gbuchapu ndi niile no n'ime ya, ma mmadu ma anumanu?" ³⁰ N'ihia ya, ihe ndi a ka ONYENWE ANYI kwuru banyere Jehoiakim eze Juda; O gaghi amuta onye ga-anọ n'ocheeze Devid. Ozo, a ga-atufu ozu ya n'ebe igirigi nke abali ga-adakwasị ya, ebe okpomoku nke ehie ga-erute ya. ³¹ Aga m ata ya na umu ya, na ndi ozi ya ahuhu n'ihia afo omume ha. Aga m eme ka ihe ojoo ahụ m kwuru ihe banyere ya biakwasị ha na ndi niile bi na Jerusalem, na ndi Juda niile, n'ihia na ha juru ige m ntị."

³² Ya mere, Jeremaya weere akwukwọ ozo nye Baruk ode akwukwọ, bụ nwa Neraya, dika Jeremaya na-akpoputa okwu, Baruk deputakwara n'akwukwọ okwu ndi ahụ niile, nke Jehoiakim eze Juda surere n'oku. A tukwasikwara n'elu ha otutu okwu ndi ozo nke dika ha.

37

Jeremaya n'ulo mkporo

¹ Emesia, Nebukadneza eze Babilon mere Zedekaya nwa Josaya eze Juda, n'onodu Konaya* nwa Jehoiakim. ² Ma Zedekaya na ndi ozi ya, na ndi Juda niile egeghi ntị n'okwu ONYENWE ANYI nke o si n'onu Jeremaya onye amuma gwa ha.

³ Zedekaya bụ eze, ziri Jehukal nwa Shelemaya, na Zefanaya onye nchuaa, bụ nwa Maaseia ozi sị ha, jekwuru Jeremaya onye amuma gwa ya okwu sị, "Biko, kpeere anyi ekpere, rioro anyi ONYENWE ANYI Chineke anyi aririo."

⁴ N'oge a, Jeremaya nweere onwe ya ijeghari n'etiti ndi Izrel, n'ihia na ha etinyebeghi ya n'ulo mkporo. ⁵ N'ihia na mgbe ndi agha Babilon gbara Jerusalem gburugburu na-ebuso ya agha, ndi agha Fero sitere Ijipt na-apukwute ha ibuso ha agha. Mgbe ndi agha Babilon nuru na ndi agha Ijipt na-abia, ha mere ngwangwa si n'ibuso Jerusalem agha wezuga onwe ha.

⁶ Mgbe ahụ, okwu ONYENWE ANYI ruru Jeremaya onye amuma ntị sị ya, ⁷ "Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI bụ Chineke Izrel kwuru, Ihe ndi a ka i ga-agwa eze Juda onye zitere ozi sị gi rioro m aririo, 'Ndi agha Fero ahụ si n'Ijipt puta bia inyere unu aka ga-emesia laghachi n'ala ha bụ Ijipt. ⁸ Mgbe ahụ, ndi agha Babilon ga-aloghachikwa ibuso obodo a agha. Ha ga-emeria ya, dota ya n'agha, kporokwa ya oku."

⁹ "Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI kwuru, Unu arafula onwe unu site n'iche echiche sị, 'Ndi Babilon agaghị abiakwa ibuso anyi agha.' E, ha agaghị abiakwa ozo. ¹⁰ A sikwa na ndi agha unu enwee ike merie ndi agha Babilon ahụ ga-abia ibuso unu agha, a sikwa na o bụ naani ndi e meruru

* 37:1 37:1 Bıkwa Jehoiakim

ahụ bụ ndị ƚọdurụ n'etiti ha, ndị a ga-esi n'ogige ndị agha Babilon pụta bịa kpọọ obodo a ọku."

¹¹ Mgbe ndị agha Babilon si na gburugburu Jerusalem wezuga onwe ha n'ihì ọbibià ndị agha Fero na-abia, ¹² Jeremaya sitekwara na Jerusalem pụọ malite igawa n'ala ndị Benjamin, n'ihì iketa oke ruuru ya site n'aka ndị bi n'ebe ahụ. ¹³ Ma mgbe o ruru n'onụ ụzọ ama Benjamin, onyeisi ndị agha aha ya bụ Irija nwa Shelemaya, nwa Hananaya jidere ya, boo ya ebubo sị ya, "O bụ ọsọ ka i na-agba! I na-achọ igbakwuru ndị Babilon!"

¹⁴ Ma Jeremaya zara sị ya, "O bụ okwu ụgha ka i na-ekwu. Anaghị m agba ọsọ igbakwuru ndị Babilon." Ma Irija egeghị ya ntị, kama o jidere Jeremaya kpụta ya n'ihu ndiisi ọchichị. ¹⁵ Ha were iwe megide Jeremaya, nye iwu ka e tie ya ihe, kpọchiekwa ya n'ulo Jonatan, ode akwukwọ. N'ihì na ha ji ụlo ahụ mere ụlo mkporo n'oge a.

¹⁶ E tinyere Jeremaya n'ime ụlo mkporo olulu, ebe o nọrọ ogologo oge. ¹⁷ Emesịa, Zedekaya bụ eze nyere iwu ka a kpọta ya n'uloeze. Mgbe a kpọtara ya, Zedekaya juru ya ajuju na nzuzo sị ya, "I nwere okwu site n'aka ONYENWE ANYI?"

Jeremaya zara sị ya, "E, lee, a ga-arara gi nyefee gi n'aka eze Babilon."

¹⁸ Mgbe ahụ, Jeremaya gwara Zedekaya, bụ eze okwu ọzọ sị ya, "The ọjọọ dī anaà ka m mere megide gi, maobu megide ndi oru gi, maobu megide ndi a, unu ji tinye m n'ulo mkporo? ¹⁹ Ebee ka ndi amuma unu no, bu ndi ahụ na-eburu unu amuma na-asị unu, 'Eze Babilon agaghị ebuso unu agha, o gaghị ebusokwa ala a agha?' ²⁰ Ugbu a, biko, onyenwe m eze, biko gee m ntị. Biko, nuru aririọ m: Ezighachila m n'ulo Jonatan, ode akwukwọ, n'ihì na o buru na i mee otu a, aga m anwu n'ebe ahụ."

²¹ Zedekaya bụ eze, nyere iwu ka e debe Jeremaya n'ogige ndi nche. O nyekwara iwu ka a na-enye ya achicha e si n'ulo ndi na-eme achicha na-ewebata ubochi niile, tutu ruo mgbe achicha e nwere n'obodo ahụ gwusiri. Ya mere, o mere ka Jeremaya nogide n'ogige ndi nche.

38

Jeremaya n'ime olulu mmiri

¹ Shefataya nwa Matan, na Gedaliya nwa Pashua, na Jehukal* nwa Shelemaya, na Pashua, nwa Malkija, nuru mgbe Jeremaya nọ na-agwa ndi mmadu okwu ndi a si ha, ² "The ndi a ka ONYENWE ANYI kwuru, 'Onye obula nogidere n'ime obodo a ga-anwu site na mma agha, maobu site n'unwu, maobu site n'oria na-eefe efe. Ma onye obula pukwuru ndi Babilon ga-adị ndu. O ga-adị ndu, n'ihì na o ga-echebe ndu ya.' ³ The ndi a kwa ka ONYENWE ANYI kwuru, 'A ga-arara obodo a nyefee ya n'aka ndi agha eze Babilon, onye ga-adota ya n'agha.'"

⁴ Mgbe ahụ, ndiisi ọchichị sirị eze, "O kwesiri ka e gbuo nwoke a, n'ihì na o na-eme ka obi ndi agha na obi ndi mmadu ƚoduru n'ime obodo a na-ada mba site n'udi okwu o na-agwa ha. O bughị odimma ndi a ka o na-eche echiche ya, kama o bu otu ha ga-esi laa n'iyi."

⁵ Zedekaya bụ eze zara sị ha, "O dī unu n'aka. Unu maara na o nweghi ihe obula eze nwere ike ime igbochi unu ime ihe unu choro."

⁶ Ya mere, ha jidere Jeremaya, tinye ya n'ime olulu mmiri Malkija, nwa eze. Olulu mmiri a dī n'ogige ụlo ndi nche. O bu udo ka ha ji wetuo Jeremaya n'ime olulu mmiri ahụ. Ma mmiri adighi n'ime ya, naani apiti. Ya mere, Jeremaya danyere n'ime apiti ahụ, mibanye n'ime ya.

* 38:1 38:1 Maobu, Jukal

⁷ Ma Ebed-Melek, onye Kush, otu n'ime ndiisi ozi n'ulọeze nuru na etinyela Jeremaya n'ime olulu mmiri. Mgbe eze noduru n'onu uto ama Benjamin, ⁸ Ebed-Melek si n'ulọeze puo jekwuuru ya n'ebe ahụ si ya, ⁹ "Onyenwe m eze, lee na mmeso ndi a mesoro Jeremaya onye amuma jogburu onwe ya. Ha atubala ya n'ime olulu mmiri hapu ya ka o nodu n'ebe ahụ nwuo n'ihu aguu mgbe achicha koru n'obodo."

¹⁰ Mgbe ahụ, eze nyere Ebed-Melek onye Kush iwu si ya, "Si n'ebe a kporo iri mmadu ato ka gi na ha soro gaa doputa Jeremaya onye amuma site n'olulu ahụ tupu o nwuo."

¹¹ Ya mere, Ebed-Melek duuru ndi ahụ puo. O buru uto jee n'onuulo di n'okpuru ulokwu nke ulọeze. N'ebe ahụ, o chiputara ufodu nkirinka akwa, na ufodu uwe kara nka. O kenyere ha n'udo, wetuore ya Jeremaya n'ime olulu mmiri ahụ. ¹² Ebed-Melek onye Kush ahụ gwara Jeremaya okwu si ya, "Were nkirinka akwa ndi a, na uwe ndi a kara aka fanye ha na mkpa ahụ gi, ime ka uto a ghara imeru gi ahụ." Jeremaya mere di ka a gwara ya. ¹³ Emesia, ha dolitere ya elu, doputa ya site n'olulu mmiri ahụ. Site n'oge ahụ, Jeremaya nogidere n'ogige ulo ndi nche.

Zedekaya ajuo Jeremaya ajuju ozo

¹⁴ Mgbe ahụ, Zedekaya bu eze, ziri ozi ka a kpota Jeremaya onye amuma, ka o biakwute ya n'onu uto nke ato, nke ulonso ONYENWE ANYI. Mgbe o biara, eze gwara ya okwu si ya, "Achoro m iju gi ajuju. Ezonariha m ihe obula."

¹⁵ Ma Jeremaya zara Zedekaya si ya, "O buru na m enye gi osisa, i gaghi egbu m? A sikwa na m aduo gi odu, i gaghi ege m nti."

¹⁶ Ma Zedekaya bu eze nuru iyi na nzuzo nye Jeremaya si ya, "Dika ONYENWE ANYI onye nyere anyi ume anyi na-eku si adi ndu, agaghi m egbu gi, maobu nyefee gi n'aka ndi na-achosi ndu gi ike."

¹⁷ Mgbe ahụ, Jeremaya zara Zedekaya si ya, "The ndi a ka ONYENWE ANYI Chineke Onye puru ime ihe niile, bu Chineke Izrel kwuru, 'O buru na i pukwuru ndiisi eze Babilon nyefee onwe gi n'aka ha, ha ga-echebe gi ndu, ha agakwaghi akpo obodo a oku. Gi na ezinaulo gi ga-adikwa ndu."

¹⁸ Ma o buru na i ju iwere onwe gi nyefee n'aka ndiisi eze Babilon, a ga-enyefe obodo a n'aka ndi Babilon. Ha ga-akpokwa ya oku, ma gi onwe gi agakwaghi agbapu site n'aka ha."

¹⁹ Eze Zedekaya siri Jeremaya, "Mu onwe m na-atu egwu ndi juu ahụ bu ndi gbakwuru ndi Babilon, n'ihu na ndi Babilon nwere ike nyefee m n'aka ha, ha ga-emesikwa m ike."

²⁰ "Ha agaghi enyefe gi n'aka ha," ka Jeremaya zara ya. "Rubere ONYENWE ANYI isi, site n'ime ihe m gwara gi. Mgbe ahụ, ihe niile ga-agara gi nke oma. A ga-echebekwa ndu gi. ²¹ Ma o buru na i ju iwere onwe gi nye, lee ihe ONYENWE ANYI mere ka m hu: ²² A ga-akputa ndi inyom niile foduru n'ulọeze Juda mee ka ha pukwuru ndiisi eze Babilon. Ndi inyom ndi a ga-asị gi,

"Ndi enyi gi ahụ niile i na-atukwasị obi arafuola gi,
mee ka i buru onye e meriri emeri.

Ukwu gi abuo emikpuola n'ime ahụ,
ugbu a, ndi enyi gi niile ahụ agbanariha gi."

²³ "A ga-akputara ndi Babilon ndi nwunye gi niile na umu gi niile. Gi onwe gi agaghi agbanari ha, ma eze Babilon ga-ejidekwa gi, a ga-esurekwa obodo a oku."

²⁴ Mgbe ahụ, Zedekaya gwara Jeremaya, “Ekwela ka ntị ọzọ nụ ihe ndị a niile mụ na gị kwuru, ma ọ bughị ya, ị ga-anwụ. ²⁵ Ọ buru na ndịisi ọchịchị anụ na mụ na gị kparitara ụka, ha biakwute gị, si gị, ‘Gwa anyị ihe ị gwara eze na ihe eze gwara gị, ezola ihe ọbụla n’ebe anyị nọ, ma ọ bughị ya anyị ga-egbu gị.’ ²⁶ Mgbe ahụ ị ga-agwa ha, ‘Anọ m na-arịọ eze arịrịọ ka ọ hapụ izighachi m n’ụlọ Jonatan, ka m nwụọ n’ebe ahụ.’”

²⁷ Ndịisi ọchịchị ahụ niile biakwutere Jeremaya juo ya ajuju. Ọ gwakwara ha ihe ahụ niile eze nyere ya n’iwu. Ha hapuru iju ya ihe ọzọ, n’ihi o nwekwaghị onye ọzọ nuru okwu niile ya na eze kwuru.

²⁸ Jeremaya nọgidekwara n’ogige ndị nche tutu ruo ụbọchị ahụ a dọtara Jerusalem n’agha.

Odida Jerusalem

Otu a ka esi were Jerusalem.

39

¹ Otu a ka e si dọta Jerusalem n’agha. N’afọ nke itoolu, nke ọchịchị Zedekaya eze Juda, n’onwa nke iri ya, Nebukadneza eze Babilon duuru ndị agha ya niile bịa ibuso Jerusalem agha, Ha gbara ya gburugburu, nọchibido ya. ² N’ụbọchị nke itoolu, n’onwa nke anọ, n’afọ nke iri na otu nke ọchịchị Zedekaya, ha gwupuru mgbidi obodo ahụ. ³ Mgbe ahụ, ndịisi niile nke eze Babilon batara were onọdu ha n’onu ụzọ ama nke Etiti. Ndị a bụ ndị batara: Negal-Shareza onye Samga, na Nebo-Sasekim, onyeisi n’etiti ndịisi, na Negal-Shareza onyeisi nke okwa ya dī elu, na ndịisi niile ọzọ nke eze Babilon ndị fọdurụ. ⁴ Mgbe Zedekaya eze Juda na ndị agha ya niile huru ha, ha gbapuru ọsọ. Ha ji abali gbapu n’obodo ahụ site n’onu ụzọ ama nke dī n’etiti mgbidi abuo n’akuku ubi eze a gbara ogige, chee ihu n’uzo Araba.*

⁵ Ma ndị agha ndị Babilon chusoro ha n’azu, chukwute Zedekaya na mbara ala Jeriko. Ha jidere ya, kpugara ya Nebukadneza eze Babilon, n’obodo Ribla, nke dī n’ala Hamat, ebe ọ nọ maa ya ikpe. ⁶ Ọ bụ na Ribla, ka eze Babilon nọgbuo umu ndị ikom Zedekaya niile n’ihu ya. Ebe ahụ ka a nọkwa gbuo ndị Juda niile a na-asopuru. ⁷ Emesia, ọ ghupuru Zedekaya anya ya abuo, jiri udọ bronz kee ya agbu kporo ya gaa Babilon.

⁸ Ndị Babilon sunyere ụlọeze na ụlọ ndị mmadu niile oku, kwatukwa mgbidi niile nke Jerusalem. ⁹ Nebuzaradan bụ ọchiagha ndị nche eze, buuru ndị niile fọdurụ n’obodo, ha na ndị ahụ buuru ụzọ jekwuru ya, na ndị ọzọ fọdurụ, bulaa ha Babilon, dika ndị a dọtara n’agha. ¹⁰ Ma Nebuzaradan bụ ọchiagha ndị nche eze, hapuru ufodu ndị ogbenye, ndị na-enweghị ihe ọbụla n’ala Juda. N’oge ahụ, o nyere ha ubi vainị a gbara ogige na ala ubi niile.

¹¹ Ugbu a, Nebukadneza eze Babilon enyelari Nebuzaradan ọchiagha ndị nche eze iwu banyere Jeremaya, si, ¹² “Kporo ya, lekotazie ya anya nke oma; emekwala ya ihe ojoo ọbụla, kama meere ya ihe ọbụla ọ rioro gi.” ¹³ Ya mere, Nebuzaradan, ọchiagha ndị nche eze, na Nebushazban, onyeisi n’etiti ndịisi, na Negal-Shareza, bụ onyeisi okwa ya dī elu, na ndịisi ndị ọzọ niile nke eze Babilon, ¹⁴ ziri ndị jere kpoputa Jeremaya site n’ogige ndị nche. Ha nyefere ya n’aka Gedaliya nwa Ahikam, nwa Shefan, ka o dulaa ya n’ulo ya. Ya mere, Jeremaya nọgidere n’etiti ndị nke ya.

* 39:4 39:4 Ya bụ ndagwurugwu Jodan

¹⁵ Ma n'oge ahụ, Jeremaya nọ dị ka onye mkpọrọ n'ogige ụlọ ndị nche, okwu ONYENWE ANYỊ ruru ya ntị sị ya, ¹⁶ "Jekwuru Ebed-Melek onye Kush, gwa ya sị ya, 'The ndị a ka ONYENWE ANYỊ, Onye puru ime ihe niile, bụ Chineke Izrel kwuru, Lee, ana m aga ime ka okwu ahụ m kwuru megide obodo a mezuo. Ihe ga-abịakwasị obodo a bụ ịla n'iyi, ọ bughị ọganihu. N'oge ahụ, ihe ndị a ga-emezukwa n'ihu gị. ¹⁷ Ma aga m anaputa gị n'ubochi ahụ, otu a ka ONYENWE ANYỊ kwubiri. A gaghị enyefe gị n'aka ndị ahụ i na-atụ egwu ha. ¹⁸ Aga m azoputa gị. I gakwaghị ada site na mma agha kama i ga-agbapukwa na ndụ, n'ihu na i tūkwasiri m obi.'" Otu a ka ONYENWE ANYỊ kwubiri ya.

40

Jeremaya enwere onwe ya

¹ Mgbe oge nta gasiri site n'oge Nebuzaradan ochiagha ndi nche nọ na Rema mere ka Jeremaya nwere onwe ya, okwu ONYENWE ANYỊ ruru ya ntị. Nebuzaradan huru Jeremaya mgbe e kekotara ya na ndi e si na Jerusalem na Juda dota n'agha agbu, bu ndi ahụ a na-ebula Babilon. ² Mgbe ochiagha ndi nche eze a huru Jeremaya, o siri ya, "O bu ONYENWE ANYI Chineke gi nyere iwu na ihe ojuo ndi a ga-abiakwasị ala a. ³ Ugbu a kwa ONYENWE ANYI emeela ka ihe o kwuru mezuo. O wetarala ala a mbibi ahụ. Ma ihe ndi a niile mezuru n'ihu na ndi gi mehiere megide ONYENWE ANYI, ju irubere ya isi. ⁴ Ma taata, ana m eme ka i nwere onwe gi site n'agbu nke e kere gi na nkwoji aka. O buru na i choo, soro m gaa Babilon. N'ebe ahụ, aga m elezi gi anya nke oma. O burukwa na i kpebie na i gaghị eso m gaa Babilon, abiala. Ma, lee, ala a niile di gi n'ihu. Jee ka i biri n'akuku ya obula di gi mma; jehariakwa n'ebe obula i choro." ⁵ Ma tupu Jeremaya atugharia ihapu ya puo, Nebuzaradan gwakwara ya ozo si, "Laghachikwuru Gedaliya nwa Ahikam, nwa Shefan, onye eze Babilon hoputara ka o na-elekota obodo Juda niile. Gaa soro ya biri n'etiti ndi gi, maogu i nwere ike gaa ebe obula ozo di gi mma."

Mgbe ahụ, ochiagha ahụ nyere ya ihe oriri hiri nne. O nyekwara ya onyinye, hapu ya ka o laa. ⁶ Ya mere, Jeremaya jekwuuru Gedaliya nwa Ahikam na Mizpa, soro ya na ndi foduru n'ala ahụ biri.

Ogbugu e gburu Gedaliya n'ike

⁷ Mgbe ndiji agha ahụ niile na ndi ikom ha, bu ndi gbalagara n'ohia, nuru na eze Babilon emeela Gedaliya nwa Ahikam, onye na-achi ala ahụ, na onye nlekota ndi ikom na ndi inyom, na umuntakiri, bu ndi ogbenye onu ntu, ndi a na-eburughi gaa Babilon, ka ha gaa biri n'ala ozo, ⁸ ha biakwutere Gedaliya na Mizpa. Ndi biakwutere ya bu ndi a; Ishmel nwa Netanaya, Johanan na Jonatan umu Kariya, na Seraya nwa Tanhumet, na umu Efai onye Netofa, na Jaazanaya nwa Maaka, na ndi ikom ha. ⁹ Gedaliya nwa Ahikam, nwa Shefan, nuoro ha iyi, nukwaara ndi ikom ha iyi, si, "Unu atula egwu ife ndi Babilon:* birinu n'ala a, feekwa eze Babilon, ihe ga-agara unu nke oma. ¹⁰ Mu onwe m ga-ebi na Mizpa inochite anya unu n'ihu ndi Babilon ga-abiakwute anyi, ma gaanu chikotaa mkpuru vaini niile, na mkpuru niile e kwesiri ighokota n'oge okpomoku, na mmanu niile. Chikotanu ha tinye ha n'ime ite ichebe nri unu. Birikwanu n'obodo ahụ niile unu nwetara."

* 40:9 40:9 Ya bu, Kaldia

¹¹ Mgbe ndi Juu niile no na Moab, na Amon, na Edom, na n'obodo ndi ozo niile nuru na eze Babilon hapuru ufofu ka ha biri na Juda, na o hoputara Gedaliya nwa Ahikam, nwa Shefan, mee ya onye na-achi ndi ahụ niile, ¹² ha niile si n'ebe ahụ ha no loghachikwa n'ala Juda. Ha lokwutere Gedaliya na Mizpa, site na mba ndi ahụ niile a chugara ha. Ha chikotakwara mmanya vaini, na mkpuru di ukwu, bu mkpuru nke na-acha n'oge okpomoku.

¹³ Johanana nwa Kariya, na ndiisi agha niile no n'ohia biakwutere Gedaliya na Mizpa ¹⁴ si ya, "O bu na i maghi na Baalis eze ndi Amon ezitela Ishmel nwa Netanaya ka o bia gbuo gi?" Ma Gedaliya nwa Ahikam ekwetaghi na o bu eziokwu ka ha na-ekwu.

¹⁵ Mgbe ahụ, Johanana nwa Kariya puru na nzuzo jekwuru Gedaliya na Mizpa si ya, "Biko, kwere ka m gaa gbuo Ishmel nwa Netanaya. O nweghi onye ga-amata otu o si nwuo. N'ihu ginị ka o ga-eji gbuo gi, ime ka ndi Juu niile na-aloghachikwute gi gbasasiakwa ozo, na imekwa ka ndi Juda foduru laa n'iyi?"

¹⁶ Ma Gedaliya nwa Ahikam zara Johanana nwa Kariya si ya, "Biko, emela ihe di otu ahụ! N'ihu na ihe i na-ekwu banyere Ishmel abughi eziokwu."

41

¹ N'onwa nke asaa, Ishmel nwa Netanaya, nwa Elishama, onye si n'agburu eze, na onye naara ahụ otu n'ime ndiisi ozi eze, duuru ndi ikom iri bia n'ulo Gedaliya nwa Ahikam na Mizpa. Mgbe Gedaliya soo ha niile na-eri nri, ² Ishmel nwa Netanaya na mmadu iri ndi ahụ ya na ha so, biliri jiri mma agha tigbuo Gedaliya nwa Ahikam, nwa Shefan, bu onye eze Babilon hoputara dika onye na-achi ala ahụ niile. ³ Ishmel gbukwara ndi ikom Juda niile ha na Gedaliya no na Mizpa, gbukwaa ndi agha Babilon nokwa n'ebe ahụ.

⁴ N'ubochi na-eso ubochi ahụ ha gbusiri Gedaliya, tupu mmadu obula anu ihe banyere ya, ⁵ o nwere iri mmadu asato, bu ndi kpuchara afuonu ha, dwasia uwe ha, gbukasakwa onwe ha ahụ, sitere n'obodo Shekem, na Shailo na Sameria buuru onyinye inata ihuoma, na ihe nsure oku nasesi isi utu na-abia n'ulonso ONYENWE ANYI. ⁶ Ishmel nwa Netanaya sitere na Mizpa puo izute ha, na-akwa akwa mgbe o na-aga. Mgbe o zutere ha, o sirigha, "Biakwutenu Gedaliya nwa Ahikam." ⁷ Mgbe ha batara n'obodo, Ishmel nwa Netanaya na ndi ikom ahụ bu ndi so ya, gburu ndi ahụ tunye ozu ha n'ime olulu. ⁸ Ma mmadu iri n'ime ndi ahụ gwara Ishmel okwu si ya, "Biko, egbula anyi, n'ihu na anyi nwere oka wiiti na oka bali, na mmanu anu anyi zoro n'ime ohia." N'ihu ya, o gbughi ha, kama o hapuru ha ndu. ⁹ Olulu ahụ Ishmel tunyere ozu Gedaliya na ozu ndi ozo ahụ niile bu olulu nke Asa bu eze gwuru maka ichebe Jerusalem mgbe Baasha eze Izrel na-ebuso ya agha. O bukwa ozu ndi mmadu ka Ishmel, nwa Netanaya kpojuru n'ime olulu ahụ.

¹⁰ Ishmel dotakwara ndi niile foduru n'ime Mizpa n'agha. O dotara umu ndi inyom eze n'agha, dotakwa ndi ahụ niile a hapuru n'ebe ahụ, bu ndi ahụ Nebuzaradan, ochiagha ndi nche eze mere ka Gedaliya nwa Ahikam buru onye na-achi ha. Ishmel nwa Netanaya dotara ha niile n'agha duru ha na-acho igbapu gaa n'ala ndi Amon.

¹¹ Mgbe Johanana nwa Kariya, na ndiisi agha ahụ niile ya na ha no nuru ihe ojobo Ishmel nwa Netanaya mere, ¹² ha duuru ndi agha ha niile puo ibuso Ishmel nwa Netanaya agha. Ha chukwutere ya n'ebe di nso n'iyi ukwu Gibion. ¹³ Mgbe ndi ahụ niile Ishmel dotara n'agha huru Johanana

nwa Kariya na ndiisi agha so ya, ha n̄r̄ir̄i ọ̀n̄u. ¹⁴ Ndi ahụ niile Ishmel dotara n'agha na Mizpa, chighariri gafee n'ebe Johanan nwa Kariya nọ. ¹⁵ Ma Ishmel nwa Netanaya, na mmadu asato n'ime ndi agha ya, gbaapu oso gbanari Johanan. Ha gbalagara n'ala ndi Amon.

Mgbapu oso gaa Ijpt

¹⁶ Mgbe ahụ, Johanan nwa Kariya na ndiisi agha niile ya na ha so duuru ndi ahụ niile ha naputara site n'aka Ishmel puo, bu ndi ahụ Ishmel nwa Netanaya dotara n'agha na Mizpa, mgbe o buuru uzo gbuo Gedaliya nwa Ahikam. Ndi oso Johanan si na Gibion durukwa bu ndi a, ndi agha, na ndi inyom, na umuntakiri, na ndiisi ulo ikpe. ¹⁷ Ha duuru ha na-aga, ma kwusi n'obodo Gerut Kimham, nke di nso na Betlehem, ebe ha bu n'obi iga Ijpt, ¹⁸ n'ihu igbanari ndi Babilon. Ha turu egwu ihe ndi Babilon g-eme ha n'ihu ogbugbu Ishmel nwa Netanaya gburu Gedaliya nwa Ahikam, onye eze Babilon hoputara ka o buru onye na-achi ala ahụ.

42

¹ Mgbe ahụ, Johanan nwa Kariya, na ndiisi agha ahụ niile, na Jezenaya nwa Hoshaya, na ndi Izrel niile, site n'onye dikarisiri nta ruo n'onye dikarisiri ukwu, biakwutere ² Jeremaya onye amuma si ya, "Biko, anyi biara iriọ gi aririọ. Kpoko ONYENWE ANYI Chineke gi n'ekpere n'ihu anyi bu ndi foduru n'ala a. I maara na o nwere oge anyi di otutu n'ala a, ma ugbu a anyi di naani ole na ole. ³ Kpee ekpere ka ONYENWE ANYI Chineke gi gosi anyi ihe anyi ga-eme, maobu ebe anyi ga-eje."

⁴ Jeremaya onye amuma zara si ha, "Anula m ihe unu kwuru. Aga m ekpere ONYENWE ANYI Chineke unu ekpere dika unu rioro. Mgbe m natara osisa ya, aga m agwakwa unu ihe niile ONYENWE ANYI kwuru. O nwekwaghi ihe m ga-ezonari unu."

⁵ Ha siri Jeremaya, "Ka ONYENWE ANYI buru onyeama eziokwu na nke kwesiri ntukwasị obi megide anyi, ma o buru na anyi emeghi dika ihe niile ONYENWE ANYI bu Chineke gi gwara gi ka i gwa anyi. ⁶ O bu ihe Chineke, onye anyi na-eziga gi ka i juta ase, kwuru ka anyi ga-eme. Ma o di njo. Anyi ga-erubere ONYENWE ANYI Chineke gi isi, ka ihe gaara anyi nke oma."

⁷ Mgbe ubochi iri gasiri okwu ONYENWE ANYI ruru Jeremaya nti. ⁸ N'ihu ya o kporo Johanan nwa Kariya, ndiisi agha ya na ha so na ndi Izrel niile, site n'onye dikarisiri nta ruo n'onye dikarisiri ukwu. ⁹ Mgbe ha biara, o gwara ha okwu si ha, "Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI, Chineke Izrel, onye unu zigara m ka m wegara aririọ unu, siri. ¹⁰ O buru na unu anogide n'ala a, aga m ewuli unu elu; agaghi m akwada unu. Aga m akukwa unu dika osisi, gharakwa ihopu unu. N'ihu na ihe ojoo ahụ m mere ka o biakwasị unu na-ewute m nke ukwu. ¹¹ Unu atula eze Babilon egwu, bu onye unu natu egwu ya ugbu a. Unu atula ya agwu, otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri, n'ihu na anonyeere m unu, aga m azoputa unu, naputakwa unu site n'aka ya. ¹² Aga m enwe obi ebere n'ebe unu nọ, si otu a mee ka ya onwe ya nweekwa obi ebere n'ebe unu nọ. O ga-emekwa ka unu nwetaghachikwa ala unu."

¹³ "Ma o buru na unu onwe unu asi, 'Anyi agaghi anogide n'ala a,' si otu a nupu isi n'ebe ONYENWE ANYI Chineke unu nọ; ¹⁴ o burukwa na unu asi, 'Mba, anyi ga-aga biri n'ala Ijpt ebe anyi na-agaghi ahụ agha, maobu nu uda opi ike, maobu nọ agu n'ihu enweghi ihe oriri,' ¹⁵ mgbe ahụ, nrunu okwu ONYENWE ANYI, unu ndi foduru na Juda. Ihe ndi a

ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, bu Chineke Izrel kwuru, 'O buru na unu anogidesie ike na mkpebi unu iga Ijpt ibiri n'ebe ahụ, o burukwa na unu agaa biri n'Ijpt n'ezikwu, ¹⁶ mgbe ahụ, mma agha ahụ unu na-atụ egwu ga-eru unu n'ahụ, unwu ahụ unu na-atụ oke egwu ya ga-esoro unu baa n'Ijpt. Unu ga-anwukwa n'ebe ahụ. ¹⁷ N'ezie, ndi ahụ niile kpebiri iga biri n'Ijpt ga-anwu site na mma agha, na site n'unwu, na site n'oria na-eefe efe. O nweghi onye obula n'ime ha ga-afodu ndu, o nweghi onye obula n'ime ha ga-agbanari ihe ozo ahụ m ga-eme ka o biakwasị ha.' ¹⁸ Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, bu Chineke Izrel kwuru, 'Dika iwe m na onuma m bu ihe awukwasiri n'elu ndi bi na Jerusalem, otu a ka m ga-esi wukwasikwa unu onuma m, mgbe unu ga-aga Ijpt. Unu ga-agho ihe obubu onu na ihe iju anya, ihe nkocha na ihe ita uta. Unu agakwaghi ahụ ebe a anya ozo.'

¹⁹ "Unu bu ndi foduru na Juda, lee na ONYENWE ANYI agwala unu si, 'Unu agala Ijpt.' Matanu nke oma na m adola unu aka na nti, ²⁰ na unu mehiere n'obi unu mgbe unu ziri m si m juta ONYENWE ANYI Chineke unu ase. Mgbe ahụ, unu rioro m si m, 'Rioro anyi ONYENWE ANYI Chineke anyi aririo, gwa anyi ihe niile o kwuru, anyi ga-emekwa ya.' ²¹ Agwala m unu taa ihe o kwuru, ma unu ajala ime ihe ahụ niile ONYENWE ANYI Chineke unu, bu onye unu zigara m ka m jekwuru, kwuru. ²² Ya mere, matanu ya nke oma taa na unu ga-anwu site na mma agha, na site n'unwu, na site n'oria na-eefe efe, n'ebe ahụ unu choro iga biri."

43

¹ Mgbe Jeremaya gwasiri ndi ahụ niile okwu ahụ ONYENWE ANYI Chineke ha ziri ya ka o zie ha, ² Azaraya nwa Hoshaya, Johanan nwa Kariya na ndi nganga niile no n'ebe ahụ, gwara Jeremaya okwu si ya, "O bu okwu ugha ka i kwuru! ONYENWE ANYI Chineke anyi ezighi gi ka i kwuo na anyi ekwesighi iga biri n'Ijpt, ³ Kama o bu Baruk nwa Neraya na-akwali gi megide anyi, n'hi na o choro inyefe anyi n'aka ndi Babilon ka ha gbuo anyi, maobu buru anyi gaa Babilon dika ndi a dotara n'agha."

⁴ Ya mere, Johanan nwa Kariya na ndiisi agha ahụ niile, nakwa ndi mmadu ahụ niile nupuru isi n'iwu ONYENWE ANYI, juu inogide n'ala Juda. ⁵ Kama Johanan nwa Kariya, na ndiisi agha ahụ, duuru ndi ahụ foduru na Juda puo, ha na ndi ahụ si na mba ndi ozo di iche iche, ebe ha gbagara lota. ⁶ Ha duuru ndi ikom niile na ndi inyom niile na umuntakiri niile, na umu ndi inyom eze niile, bu ndi ahụ Nebuzaradan ochiagha ndi nche eze Babilon tinyere na nlekota Gedaliya nwa Ahikam, nwa Shefan na Jeremaya onye amuma na Baruk nwa Neraya. ⁷ Ya mere, ha nupuru isi n'ebe ONYENWE ANYI no site n'ibanye ala Ijpt. Ha jegidere ije ruo n'obodo Tapanhis.

⁸ Mgbe ha no na Tapanhis, okwu ONYENWE ANYI ruru Jeremaya nti si ya, ⁹ "Mgbe ndi juu no na-ele gi anya, chiru ufodu nkume buru ibu n'aka gi, gaa zoo ha n'ime uru di na mputa ihu ulo e ji aja uru* wuo, nke di n'onu uzọ e si abata n'ulo Fero di na Tapanhis. ¹⁰ Mgbe ahụ si ha, 'Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, bu Chineke Izrel siri, Aga m ezi ozi kpota ohu m bu Nebukadneza, eze Babilon. Aga m edokwasikwa ocheeze ya n'elu nkume ndi a m zoro n'ebe a, o ga-agbasa ulo ndo nke ibu eze ya n'elu ha. ¹¹ O ga-abia buso Ijpt agha, si otu a mee ka ha nwuo, bu ndi ahụ a kwadobere maka onwu, mee ka a dota ha n'agha, bu ndi

* 43:9 43:9 Lit. Brik

ahụ a kwadobere na-aga adọta n'agha; mekwaa ka ha nwụọ site na mma agha bụ ndị ahụ a kwadobere na ha ga-anwụ site na mma agha. ¹² Ọ ga-esunyekwa ọkụ n'ulọ ebe a nọ na-eke chi niile nke ndị Ijịpt. Ọ ga-esure ulọ ndị a ọkụ, dotakwa chi ha niile n'agha. Dịka onye ọzụzụ aturụ si ewepụcha igwu site na uwe ya, ọ ga-esikwa otu a wezuga onwe ya n'udo site n'Ijịpt pụọ. ¹³ N'ime ulonso anyanwụ dị n'Ijịpt, ka ọ ga-akwatu ogidi nsọ niile, surekwaa ulonso niile nke chi dī iche iche n'Ijịpt ọkụ.' "

44

Mbibi na-abịa n'ihu ikpere arụsị

¹ Ndi a bụ okwu ruru Jeremaya ntị banyere ndi Juu ahụ niile bi n'ala Ijịpt, bụ ndi bi na Migdol, na n'ime Tapanhis, na n'ime Memfis, na n'ime Patros. ² "The ndi a ka ONYENWE ANYI, Onye pụrụ ime ihe niile, bụ Chineke Izrel kwuru, Unu ji anya unu hụ ihe ojọọ ahụ niile m mere ka ha bjakwasị Jerusalem, na obodo niile nke Juda. Lee, obodo ndi ahụ aghọla mkpọmkpọ ebe taa, o nwekwaghị onye bi n'ime ha. ³ Ihe ndi a bjakwasiri ha n'ihu ihe ojọọ ha mere. Ha kpasuru m iwe site n'ichu aja ihe nsure ọkụ na-esi isi uto, na site n'ife chi ndi ọzọ, ndi ha onwe ha maobu nna nna ha na-amaghi. ⁴ Site n'oge ruo n'oge, mgbe mgbe, eziteere m ha ndi ohu m, bụ ndi amuma, ndi gwara ha okwu si ha, 'Unu emela ihe aru di otu a nke m kporo asi!' ⁵ Ma ha egeghi nti, ha atokwaghị nti ha n'ala. Ha esiteghi n'ihu ojọọ ha na-eme chegharia, maobu kwusi ichu aja ihe nsure ọkụ na-esi isi uto nye chi ndi ọzọ. ⁶ N'ihu ya, awukwasiri m ha onuma m na iwe m, nke rere dika oku megide obodo niile nke Juda, na okporozo nke Jerusalem. Ya mere, ha ghoro mkpọmkpọ ebe na ebe togboro n'efu taa.

⁷ "Ma ugbu a, ihe ndi a ka ONYENWE ANYI Chineke Onye pụrụ ime ihe niile, bụ Chineke Izrel kwuru, N'ihu ginị ka unu ji choo iji aka unu wetara onwe unu ihe ojọọ ndi a? Lee ka unu si duru ndi ikom na ndi inyom niile, na umuntakiri niile, na umu a muru oheru niile na-agbala n'ala Ijịpt, si otu a mee ka, ọ buladi, otu mkpuru mmadu hapu ifodukwa n'ala Juda. ⁸ Ginị mere unu na-eji oru aka unu na-akpasu m iwe, na-esurere chi ndi ọzọ ihe nsure ọkụ na-esi isi uto n'ala Ijịpt, ebe unu biana ibi? Unu onwe unu ga-ala onwe unu n'iyi, mekwaa onwe unu ihe ibu onu nakwa ihe nkocha n'etiti mba niile di n'uwu. ⁹ Unu echefuola ihe ojọọ nna unu ha mere na ihe ojọọ niile ndi eze Juda na ndi eze nwanyi Juda mere na ihe ojọọ niile nke unu onwe unu na ndi nwunye unu mekwara n'ala Juda, na n'okporozo Jerusalem? ¹⁰ Ruo ubochi taa, o nwebeghi onye obula n'ime ha wedarala onwe ya ala, maobu tuo egwu m; ha adighi ejeghari n'iwu m, maobu jidesie ukpuru ndi ahụ niile m debere n'ihu ha na n'ihu nna na ha aka ike, igbaso ya.

¹¹ "N'ihu ihe ndi a niile, otu a ka ONYENWE ANYI, Onye pụrụ ime ihe niile, bụ Chineke Izrel kwuru: Ekpebiela m ime ka ihe ojọọ bjakwasị unu; ekpebiela m ibibi Juda. ¹² Aga m eme ka ndi ahụ niile foduru n'ala Juda, bụ ndi ahụ kpebiri n'obi ha iga biri n'ala Ijịpt ghara idikwa. A ga-ala ha n'iyi n'ala Ijịpt; ha ga-ada site na mma agha, maobu site n'unwu. Ndi niile dikarisiri ukwu n'etiti ha na ndi niile dikarisiri nta ga-anwu. Ha ga-aghokwa ihe ibu onu na ihe iju anya, ihe omuma ikpe na ihe nkocha. ¹³ Dika m si taa Jerusalem ahuhu, otu a ka m ga-esi jiri mma agha, na unwu, na orja na-eke efe, taa ndi ahụ bi n'Ijịpt ahuhu. ¹⁴ O nweghi onye obula n'ime ndi Juda ahụ foduru, ndi gara biri n'Ijịpt nke ga-agbanari

onwu. O bu ezie na o na-agusi ha aguu ike iloghachi n'ala Juda, ma o nweghi onye obula n'ime ha ga-aloghachi, kariakwa mmadu ole na ole ndi ga-agbapu agbapu."

¹⁵ Ndi no n'ebe ahụ mgbe ahụ Jeremaya kwuru okwu ndi a bu ndi ikom ahụ niile maara na ndi nwunye ha na-achụ aja ihe nsure oku na-esi isi uto nye chi ndi ozo, na ndi niile bi n'Ijpt n'akuku Patros. Ndi a zara Jeremaya si ya, ¹⁶ "Anyi agaghị anabata okwu ahụ i si n'aha ONYENWE ANYI gwa anyi ¹⁷ N'ih i na anyi aghaghị ime ihe ndi ahụ anyi kpebiri ime. Anyi ga-achuru Eze nwanyi mbara Eluigwe aja ihe nsure oku na-esi isi uto. Anyi ga-awusakwara ya aja ihe onunu dika anyi na nna anyi ha, ndi eze anyi na ndiisi ochichi anyi mere n'obodo Juda niile na n'okporozo Jerusalem. N'oge ahụ, anyi na-eriju afo, ihe na-agakwara anyi nke oma, o nweghi ihe ojoo biakwasiri anyi. ¹⁸ Ma site n'oge anyi kwusiri ichuru Eze nwanyi mbara Eluigwe aja, ihe nsure oku na-esi isi uto na iwusara ya aja ihe onunu, ihe niile akola anyi, o bukwa site na mma agha na oke unwu ka anyi na-ala n'iyi."

¹⁹ Ndi inyom ahụ niile kwukwara si, "Mgbe ahụ anyi na-eji ihe nsure oku na-esi isi uto na-achuru Eze nwanyi mbara Eluigwe aja na mgbe ahụ anyi na-awusakwara ya aja ihe onunu, o bu na ndi di na-ala anyi amaghi na anyi na-eme achicha n'oyiyi ya, na-awusakwara ya aja ihe onunu?"

²⁰ Mgbe ahụ, Jeremaya gwara mmadu ahụ niile okwu, ma ndi ikom ma ndi inyom ahụ niile zara ya okwu si ha, ²¹ "ONYENWE ANYI chetara ihe nsure oku na-esi isi uto niile unu na nna unu ha, na ndi eze unu, na ndiisi ochichi unu, na ndi Izrel niile ji chuo aja n'obodo Juda niile na n'okporozo Jerusalem niile. ²² N'ih i ya, mgbe ONYENWE ANYI na-enweghikwa ike inagide ihe ojoo niile ndi a unu mere, na ihe aru niile unu mere, o mere ka ala unu gho mkpomkpo ebe, na ihe iju anya, na ihe nkocha, nke mmadu na-ebighi n'ime ya, dika o di taa. ²³ N'ih i na unu surere ihe nsure oku na-esi isi uto na n'ih i na unu mehiera megide ONYENWE ANYI, ghara irubere ya isi, maobu igbaso iwu ya, maobu idebe ukpuru ya, maobu imezu ihe niile o siri ka unu mee, n'ih i ya ka ihe ojoo ndi a ji dakwas i unu dika unu na-ahu ugu a."

²⁴ Mgbe ahụ, Jeremaya gwara ndi inyom ahụ, na ndi Izrel niile okwu si ha, "Nurunu okwu ONYENWE ANYI unu ndi Juda niile no n'Ijpt. ²⁵ Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, bu Chineke Izrel kwuru, Unu na ndi nwunye unu esitela n'omume unu gosi na unu na-emezu ihe ndi ahụ unu ji onu kwuo si, 'Anyi aghaghị imezu nkwa niile anyi kwere banyere ichu aja ihe nsure oku na-esi isi uto na nke ihe onunu nye Eze nwanyi mbara Eluigwe.'

"Gaanu n'ihu mezu nkwa unu kwere! Mezuokwanu iyi unu nuru. ²⁶ Ma nurukwanu okwu ONYENWE ANYI, unu ndi Juu niile bi n'Ijpt, 'Eji m aha m di ukwu na-anu iyi,' ka ONYENWE ANYI na-ekwu, 'na o nweghi onye juda obula bi n'akuku obula nke Ijpt, nke ga-akpokukwa aha m ozo, maobu jiri ya nuoyi si, 'Dika Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI na-adi ndu.' ²⁷ N'ih i na anya m na-ele ha abugh i maka ime ha mma, kama o bu maka ime ha ihe ojoo. Ndi Juu niile bi n'Ijpt ga-anwu site na mma agha, maobu site n'oke unwu, tutu ruo mgbe e bibichara ha dum. ²⁸ Naani mmadu ole na ole ga-esi Ijpt gbalata Juda igbanari mma agha. Mgbe ahụ ndi juda niile foduru, bu ndi biana biri n'Ijpt, ga-amata onye okwu ya na-eguzosi ike, maobu nke m, maobu nke ha.

²⁹ " 'Nke a ga-aburu unu ihe ama nke ga-egosi unu na m ga-ata unu ahuhu n'ebe a,' otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara. 'Ka unu si otu a mara

na mba m na-aba na m ga-emesi unu ike aghaghị iguzosi ike.’³⁰ Ihe a ka ONYENWE ANYỊ kwuru, ‘Aga m arara Fero Hofra, eze Ijipt nyefee n’aka ndị iro ya, bu ndị na-achọ ndụ ya, dika m si rara Zedekaya eze Juda, nyefee n’aka Nebukadneza eze Babilon, bu onye iro ahụ chọrọ ndụ ya.’”

45

Ozi e ziri Baruk

¹ Okwu ndị Jeremaya onye amụma gwara Baruk nwa Neraya, mgbe o dere okwu ndị a n’akwukwo dika Jeremaya na-akpoputa ha, n’afọ nke anọ nke ochichị Jehoiakim nwa Josaya eze Juda. Jeremaya gwara Baruk si,
² “Ihe ndị a ka ONYENWE ANYỊ bu Chineke Izrel na-agwa gi, gi Baruk,³ I siri, ‘Ahụhụ dijiri m! Lee na ONYENWE ANYỊ atukwasiri ma mwute n’elu ihe mgbu nke m nwere. Ike isụ ude agwula m, ma ruo ugbu a, achotabeghi m izuike.’⁴ Ma ihe ndị a ka i ga-agwa ya, ‘Otu a ka ONYENWE ANYỊ kwuru, Aga m akwada ihe ndị ahụ niile m wuru, hopukwa ihe ndị ahụ niile m kuru n’ala* a niile.⁵ Ma gi onwe gi, i na-achoro onwe gi ihe ukwu? Achokwala ha. N’ihi na, lee, aga m eme ka ihe ojoo biakwasị mmadu niile, otu a ka ONYENWE ANYỊ kwubiri, ma aga m eme ka i jiri ndụ gi gbapụ jee ebe obula i ga-eje.’”

46

Ozi e ziri banyere Ijipt

¹ Ndị a bu okwu ONYENWE ANYỊ, nke ruru Jeremaya onye amụma ntị, banyere mba di iche iche.

² Nke diri Ijipt:

Ndị a bu okwu di megide usuu ndi agha Fero Neko, bu eze Ijipt, ndi Nebukadneza eze Babilon meriri n’agha na Kakemish, n’akuku osimiri Yufretis, n’afọ nke anọ nke ochichị Jehoiakim nwa Josaya, bu eze Juda.

³ “Kwadoonu ota agha unu, ndi ukwu na ndi nta,
zopunu ije maka ibu agha.

⁴ Kegidezienu inyinya unu,
rikwasikwanu n’elu ha.
Guzokwanu n’onodu ibu agha unu,
ma kpukwasikwanu onwe unu okpu agha unu.

Munu ube unu ka o di nko,
yikwasikwanu uwe agha unu.

⁵ Gini ka anya m abuo huru?
Uju na-atu ha,

ha na-agbaghachikwa azu;
lee, a na-etipia ndi ha bu dike n’agha.

Ha na-agbasi oso ike,
na-eleghi anya n’azu.
Egwu dikwa n’akuku niile,” otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara.

⁶ “Ndi nwere ukwu oso enweghi ike igbalaga,
ndi di ike enweghi ike isi n’ebe ahụ wezuga onwe ha.

Ha na-asọ ngongọ daa,
n’akuku ugwu di nso n’osimiri Yufretis.

* 45:4 45:4 Maobu, n’uwa † 45:5 I ga-agbapu na ndu ga n’ebe obula i ga-agbaga

- 7 “Onye bu onye a, nke na-ebili* oṭo dika osimiri Naiḷ,
na dika osimiri nke mmiri ya na-amaghari?
- 8 Ijpt na-ebili elu dika osimiri Naiḷ,
dika osimiri nke mmiri ya na-amaghari.
O na-asị, ‘Aga m ebili kpuchie uwa niile.
Aga m ebibi obodo ukwu di iche iche, na ndi mmadu bi n’ime ha.’
- 9 Gbabanyenu n’ogbo agha, unu inyinya niile.
Gbanu oku oku, unu ndi na-agba ugbo agha.
Zoonu ike ike, unu ndi bu dike n’agha, unu ndi ikom Kush na Put, ndi
na-ebu ota,
na unu ndi ikom Lidiya ndi na-agba uta.
- 10 Ma ubochi ahụ diri Onyenwe anyi, bu ONYENWE ANYI, Onye puru ime
ihe niile.
O bu ubochi ibo obo ya, ubochi o ga-aboro obo n’ahu ndi iro ya.
Mma agha ga-eripia ha tutu afo eju ya,
e, tutu ruo mgbe o nujuru obara afo.
N’ihi na Onyenwe anyi bu ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile ga-achu
aja n’ala ahụ di n’ugwu,
nke di nso osimiri Yufretis.
- 11 “Rigoro Gilead ka i weta mmanu a na-ete n’onya,
gi Ada Ijpt na-amaghi nwoke.
Ma o bu n’efu ka i na-ewebata ogwu ndi a niile,
n’ihi na ogwugwo obula agaghi adiri gi.
- 12 Mba niile ga-anu akuko ihe ihere biakwasiri gi.
N’akuku niile nke uwa ka a ga-anukwa ikwa akwa gi.
Otu dike n’agha na-aso ngongo na-adakwasị dike ibe ya;
ha abuo na-adakwa n’ala.”
- 13 Okwu ndi a ka ONYENWE ANYI gwara Jeremaya onye amuma, banyere
obibia nke Nebukadneza, bu eze Babilon, onye na-abia ibuso Ijpt agha.
- 14 “Kwuputanu ihe ndi a n’Ijpt. Kwusaa ya na Migdol.
Kwusaakwa ya na Memfis, na n’obodo Tapanhis.
Guzozienu onwe unu n’usoro, nookwanu na njikere,
n’ihi na mma agha na-eripia ndi gbara unu gburugburu.
- 15 Gini mere a ga-eji gbudasia ndi gi niile bu dike n’agha?
Ha agaghi enwe ike guzokwa, n’ihi na ONYENWE ANYI ga-akwada ha.
- 16 Ha ga-aso ngongo mgbe mgbe,
ha ga-adakwasikwa n’elu ibe ha.
Ha ga-asikwa, ‘Bilienu oṭo, bianu ka anyi laghachikwuru ndi anyi,
ka anyi laghachikwa n’ala ebe a muru anyi,
ka anyi wezugakwa onwe anyi site na mma agha nke ndi mmegbu.’
- 17 N’ebe ahụ ka ha ga-anọ tie mkpu si,
‘Fero eze Ijpt bu naani onye oke okwu.
Lee, oge a kara aka nye ya efunarila ya.’
- 18 “Dika mu onwe m na-adi ndu,” ka Eze ahụ kwuputara,
onye aha ya bu ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile,
“otu onye ga-abia, onye di ukwu dika ugwu Taboa si di ukwu n’ebe
ugwu ndi ozo di,
na dika Kamel si diri n’akuku osimiri.
- 19 Kwakotaa nu ngwongwo unu, jikerenu maka ije biri n’ala ozo,

* 46:7 46:7 Maobu, na-eruju

unu ndi bi n'Ijpt,
 n'ih i na a ga-eme ka Memfis ghoḡ ebe togboro n'efu.
 O ga-aghokwa mkpompko ebe, nke mmadu na-agagh i ebi n'ime ya.

20 "Ijpt mara mma dika nne ehi,
 ma ijiji† nke si n'akuku ugwu,
 na-abia imegide ya.

21 Ndi agha e goro ego no n'etiti ha
 dika umu ehi gbara abuba.
 Ha onwe ha kwa ga-atugharia gbaa oso,
 ha agagh i eguzo,
 n'ih i na ubochi nhuju anya na-abiakwas i ha,
 bu ubochi a ga-ata ha ahuhu.

22 Ijpt ga-eme mkpotu, dika mkpotu nke agwo na-agba oso na-eme,
 mgbe ndi iro ya ji ike na-abiakwas i ya.
 Ha ga-eji anyuike biakwas i ya,
 dika ndi na-egbutu osisi.

23 Ha ga-egbutu oke ohia ya," otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri,
 "n'agbanyeghi na o bu oke ohia rubigara oke.
 Ha di otutu karia igurube,
 a puhikwa iguta ole ha di.

24 A ga-eme ka ihere mee Ada Ijpt,
 mgbe e nyefere ya n'aka ndi si n'akuku ugwu bia."

25 ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, bu Chineke Izrel, siri, "Ana m
 aga ime ka ahuhu biakwas i Amon, bu chi ndi Tibs, na Fero, na ala Ijpt na
 chi niile di n'ime ya, ndi eze ya niile nakwa ndi ah u na-atukwas i Fero obi.

26 Aga m enyefe ha n'aka ndi ah u na-achosi ndu ha ike, bu Nebukadneza
 eze Babilon, na ndiisi ochichi ya. Ma n'ikpeazu, aga m emekwa ka ndi
 mmadu birikwa n'ime ya ozo, dika e si biri n'ime ya na mgbe ochie." Otu
 a ka ONYENWE ANYI kwubiri ya.

27 "Atula egwu, gi Jekob, ohu m.
 Adakwala mba, gi Izrel.

N'ih i na lee, aghagh i m izoputa gi site n'ebe di anya nke e mere ka i gaa
 biri.

Aga m azoputakwa umu umu gi site n'ala ebe e mere ka ha gbapu oso
 gaa biri.

Jekob ga-emesiakwa biri n'udo, na-atugh i egwu obula.
 O dikwagh i onye ga-eme ka o tuo ujo.

28 Atula egwu, gi Jekob, ohu m,
 n'ih i na anonyeere m gi,"
 otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri ya.

"A sikwari na m ebibi mba ndi ah u niile
 nke m mere ka i gaa biri n'etiti ha kpmkpm,
 agagh i m ebibi gi kpmkpm.

Aga m ad o gi aka na nti, ma o ga-abu site n'uzo ikpe ikpe ziri ezi.
 Agakwagh i m ahapu inye gi ahuhu i kwesiri inata."

47

Ozi e ziri banyere ndi Filistia

1 Okwu ONYENWE ANYI nke uru Jeremaya onye amuma nti banyere ndi
 Filistia. Okwu ndi a biara tupu Fero ebuso obodo Gaza agha.

† 46:20 46:20 Odudo na ijiji bu ihe na-ata anumanu

- ² Ihe ndị a ka ONYENWE ANYỊ kwuru,
 “Lee ka mmiri si ala elu n’akụkụ ugwu;
 ha ga-aghọkwa mmiri nke na-erubiga oke.
 Ha ga-erukwasị ala ahụ, kpuchiekwa ihe niile dị n’ime ya,
 ọ ga-ekpuchikwa obodo niile dị n’ala ahụ, na ndị bi n’ime ya.
 Ndi niile bi n’ala ahụ ga-eti mkpu akwa,
 mmadụ niile ga-akwasikwa akwa ike.
- ³ Mgbe ha ga-anụ ụzụ ikiri ụkwụ nke otutu inyinya, nke na-agbata oso
 na-abia n’ebe ha nọ,
 mgbe ha ga-anukwa ụzụ ụgbọ agha ndi iro,
 na ụzụ nzọ ụkwụ igwe ha.
 N’oge ahụ, ndi bu nna agaghị enwe ike nyere umu ha aka,
 n’ihi na aka ha ga-akuda n’akukụ ha.
- ⁴ N’ihi na ubochi ahụ abiala
 mgbe a ga-ebibi ndi Filistia niile,
 mgbe a ga-ebipu ndi niile foduru,
 ndi nwere ike inyere obodo Taja na Saidon aka.
 N’ihi na ONYENWE ANYI akwadoola ibibi ndi Filistia,
 o kwadoola ibibi ndi ahụ foduru n’onu mmiri Kafto.
- ⁵ Gaza ga-akpucha isi ya n’onodu iru uju.
 A ga-eme ka Ashkelon dere duu.
 Ruo ole mgbe ka unu ga-anogide na-egbukasi onwe unu ahụ,
 unu bu ndi foduru afodu bi n’ala di larii?
- ⁶ “Ewoo, gi mma agha ONYENWE ANYI,
 ole mgbe i ga-ezu ike?
 Mnye onwe gi n’obo gi,
 kwusi ikpa ike gi ma dere duu.’
- ⁷ Ma o ga-esikwanu ahaa zuru ike,
 ebe o bu ONYENWE ANYI nyere ya iwu
 ibu agha megide Ashkelon,
 na ndi bi n’onu mmiri oke osimiri?”

48

Ozi e ziri banyere Moab

¹ Nke a diri Moab:

- Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, bu Chineke Izrel kwuru,
 “Ahuhu diri Nebo! N’ihi na a ga-emebi ya.
 A ga-emekwa ka ihere mee Kariatem, e, a ga-adota ya n’agha.
 A ga-etipia Misgab, mee ka ihere mee ya.
- ² O dikwaghi ndi ga-eto Moab oso,
 kama a ga-anu na Heshbon pia opipia odida ya.
 Ha ga-asi, ‘Bianu ka anyi bibie mba a, ka o ghara idikwa.’
 O buladi gi bu Madmen, ka a ga-eme ka i dere duu.
 A ga-ejikwa mma agha chuo gi oso.
- ³ Gee nti nuru akwa na-ada na Horonaim,
 o bu mkpu akwa oke mbibi na ila n’iyi.
- ⁴ A ga-etikpo Moab,
 umuntakiri ya ga-etikwa mkpu akwa.
- ⁵ Ha ga-eji oke ikwa akwa
 na-agbago uzọ Luhit;

a ga-anụkwa mkpu akwa nke ndị e bibiri ihe ha n'uzo na-agbada Horonaim.

A ga-anụ akwa mwute n'ihhi mbibi nke bjakwasiri ha.

⁶ Gbalaganu! Gbapunu osu ndu!

Dikwanu ka osisi nta nke di nozara.

⁷ Ebe o bu na unu na-atukwasu obi n'aka oru unu, na n'akunuba unu, a ga-adotakwa unu n'agha.

Ndi Kemosh ka a ga-eburu gaa mba ozo, ha na ndi nchajaja na ndiisi ochichi ya.

⁸ Onye mbibi ahụ ga-abia megide obodo niile. O nwekwaghị obodo nke puru igbanari mbibi ya.

A ga-ala ndagwurugwu niile n'iyi, bibiekwa ebe di elu nke di larji, n'ihhi na o bu okwu si no nu ONYENWE ANYI puta.

⁹ Wukwasu ala Moab nnu, n'ihhi na a ga-eme ka o gho o ebe togboro n'efu.

Obodo niile di n'ime ya ga-agho mkpomkpo ebe, nke mmadu obula na-agaghị ebikwa n'ime ya.

¹⁰ "Obubu onu diri onye ahụ ji aghughu na-arụ oru ONYENWE ANYI. Ahuhu diri onye na-ewezuga mma agha n'ebe iwusi obara di.

¹¹ "Onye na-anu juu ka Moab bu site na mgbe o bu nwantakiri, o dika mmanya doro edo, nke a na-adighi esi no tu udu wugharia ya n'ime udu ozo, o nwebeghi oge obula e ji mee ka o ga biri n'ala ozo.

O bu ya mere utu ya adighi agbanwe agbanwe, isisi ya agbanwekwaghị.

¹² Ma ubochi ndi ahụ na-abia," otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara, "mgbe m ga-eziga ndi ikom oru ha bu iwupu ihe site n'ite,* ha ga-awupukwa ya.

Ha ga-agbapu ihe niile di n'ite ya niile, tuiwakwaa ite ya niile.

¹³ Mgbe ahụ, ihere Kemosh ga-eme Moab, dika ihere si mee Izrel mgbe ha tukwasiri Betel obi ha.

¹⁴ "Unu si ana ekwu si, 'Ndi di ike n'agha ka anyi bu; anyi bukwa dimkpa n'agha?'

¹⁵ A ga-ebibi ala Moab, busokwa obodo ya niile agha. Umụ okorobia ya niile ndi ahoro ahoro ga-ada no gbugbu ahụ." Otu a ka Eze ahụ kwubiri, onye aha ya bu ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile.

¹⁶ "Odida Moab di nso; oke nhuju anya ya ga-abiakwa osiso.

¹⁷ Kasienu‡ ya obi, unu ndi niile gbara ya gburugburu, unu ndi niile maara na o bu mba di ukwu.

Kwuputanu si, 'Esi ana gbajie mkpanaka eze a, nke di ike, lee ka e si gbajiekwa mkpanaka a nke di ebube!'

* 48:12 48:12 Iwughari ihe site no tu ite wubanye ya nozoro † 48:15 48:15 Ya bu, n'agha ahụ

‡ 48:17 48:17 Maobu, ruo uju maka ya

- 18 “Sitenụ n’ebe nsopuru unu di elu rịdata,
 bja n’odunụ n’ala kporo nku,
 unu ndi bi n’obodo bu Ada Dibon.
 N’ihi na onye ahụ bibiri Moab
 ga-abia ibu agha megide unu,
 o ga-alakwa obodo unu niile e wusiri ike n’iyi.
- 19 Guzonụ n’akuku ụzo, huru^S ihe na-eme,
 unu ndi bi n’ime Aroea.
 Juonụ nwoke unu huru na-agba osọ, na nwanyị nke na-ewezuga onwe ya
 ajuju
 si ha, ‘Gini mere?’
- 20 E meela ka ihere mee Moab, n’ihi na a tupjala ya.
 Kwasienu akwa ike, tiekwanu mkpu akwa.
 Kwuputa ya n’Anon
 na e bibiela Moab.
- 21 Oge a ga-ekpe ndi bi n’ala di larịi ikpe abjala,
 bu ndi bi na Holon, Jahaz na Mefaat,
²² Dibon, Nebo na Bet-Diblataim,
²³ Kiriatem, Bet-Gamul na Bet-Meon,
²⁴ Keriot na Bozra,
 na obodo niile di n’ala Moab, ndi di nso, na ndi nke di anya.
- 25 E bipula mpi* Moab,
 a gbajiekwala ogwe aka ya,”
 otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara.
- 26 “Meenu ya ka o nubiaga mmanya oke,
 n’ihi na o nupuru isi megide ONYENWE ANYI.
 Moab ga-aturu onwe ya n’ihe o gboro.
 O ga-aghokwa ihe ochi.
- 27 Izrel o buhi ihe ochi nye gi?
 O bu n’etiti ndi na-ezu ohi ka e jidere ya,
 mere i ji na-efufere ya isi
 mgbe obula i na-ekwu okwu banyere ya?
- 28 Sitenụ n’obodo unu niile gbapu osọ; jeenu biri n’etiti nkume,
 unu ndi bi n’ala Moab.
 Dirinu ka nduru nke na-ewu akwu ya
 n’akuku onu ogha nkume.
- 29 “Anyi anula ihe banyere mpako Moab.
 Anyi anula na mpako ahụ di ukwu,
 nukwa ihe banyere oke mbuli elu nke o na-ebuli onwe ya,
 na oke nganga nke obi ya.
- 30 Amaara m ihe banyere mmuo nke akpoghi onye ozọ ihe obula, nke di
 n’ime ya, ma o gaghị abara ya uru obula.
 Inya isi ya agaghị aruputakwa ihe obula, otu a ka ONYENWE ANYI
 kwubiri ya.
- 31 N’ihi ya, aga m akwasị akwa ike n’ihi Moab,
 aga m eti mkpu akwa n’ihi ala Moab niile.
 Aga m asu ude akwa n’ihi ndi Kia Hareset.
- 32 Akwa nke kariri akwa Jeza ka m ga-akwa n’ihi gi,
 gi osisi vaini di na Sibma.

Alaka gi gbasara ruo n'akuku osimiri,
e, ha gbasara ruo n'osimiri Jeza.

Ma onye mbibi abiakwasila mkpuru gi niile chara acha,
e, o biakwasila mkpuru vaini gi niile.

33 Onu na obi utu ka e wepuru
site n'ubi vaini niile, na n'ala ubi niile nke Moab.

E meela ka mmanya vaini kwusi igbaputakwa site n'ebe izocha mmanya.

O dikwaghi onye na-eji mkpu onu na-azocha ha,

O bu ezie na a na-anu olu iti mkpu,
ma o bughi olu iti mkpu onu.

34 "A na-anu uda iti mkpu akwa ha
site n'obodo Heshbon ruo Eleale, na Jehaz.

A na-anukwa ya site na Zoa ruo, o buladi obodo ndi di anya, dika
Horonaim, na Eglat Shelishiya.

N'ih na mmiri niile nke Nimrim ataala.

35 Aga m eme ka ndi ahụ niile na-achụ aja n'ebe niile di elu,

na ndi ahụ niile na-achuru chi ha di iche iche aja ihe nsure oku na-esi
isi utu,

hapu idikwa n'ala Moab," otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri.

36 "Uda akwa nke na-ada n'ime obi m n'ih Moab dika uda oja.

Uda akwa nke dikwa ka uda oja na-adakwa n'ime obi m n'ih ndi Kia
Hareset.

Aku niile ha kpakotara alaala n'iyi.

37 A kpuchapula agiri isi niile,
kpachakwa afuonu ha niile.

E bipukwala aka ha niile.

O bukwa akwa mkpe ka e ji kpuchie ukwu niile.

38 N'elu ulu niile nke di na Moab,
nakwa n'ama egwuregwu niile,

o dighi ihe oso kari naani iru uju ka a na-ahu.

N'ih na e tiwaala m Moab

dika e si etiwa ite aja nke o dighi onye bua choro ya," otu a ka
ONYENWE ANYI kwuputara.

39 "Lee ka e si tipja ya! Lee ka ha si akwas akwa ike!

Leekwa ka Moab si gbakuta azu ya n'ih onodu ihere ya!

Moab aghola ihe ochi,

o ghoola ihe iju anya nye ndi niile gbara ya gburugburu."

40 Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI kwuru,

"Lee, o di otu ugo na-efedata,

nke gbasapuru nku ya kpuchie ala Moab niile.

41 A ga-adota Keriot n'agha,
meriekwa ebe ya niile e wusiri ike.

N'ubochi ahụ, obi ndi bu dike n'agha n'ala Moab

ga-adi ka obi nwanyi ime na-eme.

42 A ga-ebibi obodo Moab, mee ya ka o ghara idikwa,

n'ih na o kagidere ONYENWE ANYI anya.

43 Oke egwu na olulu, na igbudu nke onye na-esi onya no na-eche unu,
unu ndi Moab,"

Otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri.

44 "N'oge ahụ, onye obula gbapuru oso site n'ih oke egwu
ga-adaba n'olulu.

Onye obula ga-esikwa n'olulu riputa

ka igbudu ga-ejide.

N'ihì na aga m eme ka afọ ahụ a kara aka
maka ita Moab ahụhụ bjakwasị ya,
Otu a ka ONYENWE ANYỊ kwubiri ya.

45 “N’okpuru ndo Heshbọn

ka ndị ahụ gbapuru ọsọ ndu guzoro, na-enweghị onye inyeaka.
N’ihì na ọkụ esitela na Heshbọn rere na-aga;
ire ọkụ di ukwu esitela n’etiti Saihọn na-apụ,
na-erepịa egedege ihu ndi Moab,
na okpokoro† isi ndi ahụ ji oke ụzụ‡ na-anyanya isi.

46 Ahụhụ diri gi, gi Moab!

Ebibielà ndi Kemosh niile.

A dotakwala umu gi ndi ikom
na umu gi ndi inyom n’agha, buru ha gaa mba ọzọ.

47 “Ma emesịa, n’ubochi ndi ahụ na-abia,
aga m eme ka ndi Moab a dotara n’agha loghachi.”
Otu a ka ONYENWE ANYỊ kwubiri ya.
Nke a bu ogwugwu ikpe omuma diri Moab.

49

Ozi e ziri banyere Amon

1 Nke a diri ndi Amon:

Ihe ndi a ka ONYENWE ANYỊ kwuru,
“O bu na Izrel enweghị umu ndi ikom?
Izrel o nweghị onye nnweta ihe o nwere?
Gini mere Molek ji nweta obodo Gad?

Gini mere ndi ya ji bichie obodo ya niile?

2 Ma ubochi ahụ na-abia,” ka ONYENWE ANYỊ kwuputara,
“mgbe m ga-eme ka a nu ụda iti mkpu agha,
nke a ga-eti megide Raba, obodo ndi Amon.

A ga-eme ya ka o ghọọ mkputamkpu ebe.

A ga-esurekwa ya ọkụ, ya na obodo nta niile gbara ya gburugburu.
Mgbe ahụ Izrel ga-achupukwa
ndi ahụ niile chupuru ya.”

Otu a ka ONYENWE ANYỊ kwuru.

3 “Kpoo mkpu akwa, gi Heshbọn, n’ihì na ebibiela Ai!

Tisienụ mkpu akwa ike unu ndi bi na Raba!

Yirinu uwe mkpe unu, tiekwanu aka n’obi n’ihì iru ụjụ;
gbagharianu n’ogige mgbidi obodo unu,
n’ihì na a ga-adota Molek n’agha,
buru ya na ndi nchujaja ya na ndiisi ochichi ya gaa mba ọzọ.

4 Gini mere unu ji anya isi n’ihì ndagwurugwu

nke na-amị mkpuru hiri nne,

gi ada nwanyi na-ekwesighi ntukwasị obi,
onye ntukwasị obi ya di n’akunuba ya,
gi onye na-asi, ‘Onye ga-ebuso m agha?’

5 Aga m esite n’aka ndi niile gbara gi gburugburu

† 48:45 48:45 Maobu, opu isi ‡ 48:45 48:45 Maobu, mkpotu

mee ka oke egwu bjakwasị gi,"
 otu a ka Onye kachasị ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYỊ, Onye pụrụ ime
 ihe niile kwuputara ya,
 "A ga-achụpụ onye ọbula n'ime unu.
 Ọ dīkwaghị onye ga-achịkọta ndị ahụ niile gbapuru agbapu.

6 "Ma mgbe e mesiri, aga m emekwa ka ndi Amon laghachikwa n'ala ha."
 Otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri.

Ozi e ziri banyere Edom

7 Nke diri Edom:

Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwuru,
 "O putara na onye amamihe adighikwa na Teman?
 Okwu ndumodu o gwula n'onu ndi nwere nghota?
 Amamihe ha o reela ure?"

8 Chigharianu gbalaga, unu ndi bi na Dedan.
 Gaa zonu onwe unu n'ogba nkume miri emi,
 n'ihu na aga m eme ka ihe ojoo bjakwasị Iso,
 n'oge ahụ m ga-ata ya ahuhu.

9 O buru na ndi na-aghoro mkpuru vaini abiakwute gi,
 o bu na ha agaghi ahapuru gi mkpuru ole na ole?

O burukwa na ndi ohi abia n'abali,
 o bughị naani ihe ha choro ka ha ga-akwakoro?

10 Ma aga m agba Iso oto.*
 Aga m ekpughe ebe nzuzo ya niile
 ka o ghara izobe onwe ya.

Umụ ya na ndi ikwu ya,[†]
 tynere ndi ya na ha di na mma na ndi agbataobi ya, ga-ala n'iyi.
 Ya mere, o dighikwa onye ga-asị,

11 'Hapunu umu mgbei unu niile, n'ihu na mu onwe m ga-edebe ha ndu.
 Ndi inyom unu niile ndi di ha nwuru nwere ike itukwasị m obi.'"

12 Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI kwuru, "O buru na e mere ka ndi ahụ na-
 ekwesighi inu ihe di n'iko ahụ nuọ ya, a ga-esi ana gbara ita gi ahuhu? A
 ghaghị ita gi ahuhu; i ghakwaghị inu site n'iko ahụ." 13 "Eji m onwe m nuọ
 iyi, otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara, si, na Bozra ga-aghọ mkpomkpọ
 ebe, na ihe iju anya, na ihe ita uta, na ihe ibu onu. Obodo ya niile ga-
 aghokwa mkpomkpọ ebe ruo mgbe ebighi ebi."

14 Anula m ozi si n'onu ONYENWE ANYI.
 E zipula onyeozu ka o ga mba niile di iche iche zie ha ozi, si,
 "Chikootaanu onwe, megide ya.
 Bilikwanu maka ibu agha!"

15 Ugwu a, aga m eme ka i di nta n'etiti mba di iche iche,
 ihe nleli na-ebe mmadu no.

16 Idi egwu gi nke na-eyinye ndi mmadu egwu,
 na nganga nke obi gi eduhiela gi,
 gi onye na-ebi na mgbawa niile nke nkume di elu,
 gi onye ji ebe niile di elu nke ugwu n'aka ya.

A sikwari na i wuo akwu gi n'ebe di elu, dika ebe ugo ga-ewu akwu ya,
 aga m esite n'ebe ahụ kpudata gi n'ala,
 otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri ya.

* 49:10 49:10 Agaghi ahapuru ya ihe obula † 49:10 49:10 Maobu, ndi ikom ya ji ngwa agha

- 17 “Edom ga-agho ihe iju anya.
Ndi niile na-esi n’akuku ya agafe ga-anọ n’onodu iju anya,
ha ga-eledakwa ya anya n’ihi onya ya niile.
- 18 Dika a kwaturu Sodom na Gomora,
ya na obodo niile gbara ya gburugburu.
Otu a kwa, o dighi onye obula ga-ebi n’ebe ahụ;
nwa mmadu obula agakwaghi ebi n’ime ya,” otu a ka ONYENWE ANYI
kwuru.
- 19 “Aga m esi n’ala ya chupu Edom n’otu ntabi anya,
dika mgbe odum na-esi n’oke ohia Jodan
na-arigoputa n’ebe ita nri nke umu anumanu juputara n’ahihia ndu.
Ma onye bu onye ahụ a hoputara, onye m ga-enyefe oru a n’aka ya?
Onye dika m? Onye kwa puru iputa tpo m aka n’ihu?
Onye bukwa onye ozuzu aturu ahụ nke puru ido onwe ya megide m?”
- 20 N’ihi nke a, nuru ihe ONYENWE ANYI kwadobere megide Edom,
nuru kwa ihe o zubere megide ndi bi na Teman.
A ga-adokpuru ndi di nta n’etiti igwe ewu na aturu ahụ,
ebe ita nri ha ga-anọ n’onodu mgbagwoju anya n’ihi nke a.
- 21 Uwa ga-ama jijiji mgbe ha nuru mkpotu odida ha;
iti mkpu akwa ha ga-adakwa uda ruo n’Osimiri Uhie.
- 22 Lee, otu ugo ga-efeli elu, fedatakwa.
O ga-agbasapu nku ya kpuchie ala Bozra niile.
N’ubochi ahụ, obi ndi bu dike n’agha n’Edom
ga-adi ka obi nwanyi ime na-eme.

Ozi e ziri banyere Damaskos

- 23 Nke diri Damaskos:
“Ujo ejula Hamat na Apad obi,
n’ihi na ha anula akuko ojoo.
Ha adaala mba,
nookwa n’oke echiche dika osimiri nke ebili na-amagharị n’elu ya.
- 24 Damaskos aghoola onye ike gwuru.
O tugharijala igbapu oso,
ma oma jijiji ejidela ya.
Oke obi ufu na ihe mgbu ejidesiela ya aka ike,
dika obi ufu na ihe mgbu nke na-ejide nwanyi ime na-eme.
- 25 Gini mere na-agbahapubeghi obodo ahụ a maara aha ya,
bu obodo ahụ nke ihe ya na-atọ obi m uto?
- 26 N’ezie, umu okorobia no n’ime ya ga-ada n’okporozo niile,
a ga-emekwa ka ndi agha ya niile dere duu n’ubochi ahụ.”
Otu a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwubiri.
- 27 “Aga m esunye mgbidi Damaskos oku.
Oku ahụ ga-eripakwa ebe e wusiri ike nke Ben-Hadad.”

Ozi e ziri banyere Keda na Hazo

- 28 Banyere Keda na alaeze Hazo, nke Nebukadneza eze Babilon busoro
agha:

Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI kwuru,
“Bilienu gaa buso Keda agha.
Bibiekwanu ndi ahụ niile bi n’akuku owuwa anyanwu.
29 A ga-adota ulo ikwu ha, na igwe ewu na aturu ha n’agha.

A ga-ebukorokwa ụlọ mgbochi ha niile,
ya na ngwongwo na inyinya kamel ha niile.
Ndi mmadu ga-etikwa mkpu si ha,
'Oke egwu di n'akuku niile!'

30 "Gbalaganu osiiso.
Jenu nodu n'ime ogba nkume niile miri emi, unu ndi niile bi na
Hazo,"
otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara.
Nebukadneza eze Babilon atula atumatu megide unu,
o cheputakwala uzọ o ga-esi megide unu.

31 "Bilienu, gaa buso mba ahụ agha,
bu mba ahụ na-ebi na ntukwasị obi,"
otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara,
"mba nke na-enweghị ibo onu uzọ, maobu mkporo e ji akpochi ya,
mba ahụ nke ndi ya na-ebiri naani onwe ha.

32 Inyinya kamel ha ga-abu ihe a ga-akwata n'agha,
otutu igwe ehi ha ga-abukwa ihe a ga-aluta n'agha.
Aga m efesa ha nye ifufe, bu ndi niile no ebe di anya, bu ndi ahụ niile
na-akpuchapu agiri isi egedege ihu ha.
Aga m emekwa ka ihe ojojo si n'akuku niile bjakwasị ha,"
otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri.

33 "Mgbe ahụ, Hazo ga-agho ebe obibi nke nkita ohia.
O ga-agho ebe togboro n'efu ruo mgbe ebighi ebi.
O nweghi onye obula ga-ebi n'ebe ahụ,
nwa mmadu obula agakwaghi ebi n'ime ya."

Ozi banyere Ilam

34 Nke a bu okwu ONYENWE ANYI ndi ruru Jeremaya onye amuma nti
banyere Elam, mgbe Zedekaya eze Juda bidozo ochichi ya.

35 Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwuru,
"Lee, aga m agbaji uta nke Elam,
bu uta ahụ ha ji anya isi na o bu ebe ike ha di.

36 Aga m esite n'akuku anọ nke mbara eluigwe zite oke ifufe anọ,
nke ga-abia megide Elam.

Aga m efesa ha nye oke ifufe anọ ndi a,
ndi ga-ebufu ha buga ha na mba niile di iche iche,
o dighi obodo a na-agaghi ahụ ndi Ilam a dotara n'agha.

37 Aga m etipia Elam n'ihu ndi iro ha,
e, n'ihu ndi ahụ na-achosi ndu ya ike.
Aga m eme ka ihe ojojo bjakwasị ha,
meekwa ka oke iwe m di oku bjakwasị ha,"
otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri.

"Aga m eji mma agha chuo ha oso
tutu ruo mgbe m mere ka ha niile gwusia.

38 Aga m edo ocheeze m n'Elam,
bibiekwa eze ya na ndiisi ochichi ya,"
otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri.

39 "Ma n'ikpeazu, n'ubochi ndi ahụ na-abia,
aga m eweghachite akunuba niile nke Elam."

Otu a ka ONYENWE ANYÌ kwubiri ya.

50

Ozi e ziri banyere Babilon

¹ Okwu ONYENWE ANYÌ nke ruru Jeremaya onye amụma ntị banyere Babilon na banyere ala ndị Babilon.

² “Kwusaa ya na mba niile, mee ka a nūrụ ya;

bulie okọlọtọ mgbe a na-ekwusa ya.

Kwupụta ihe niile, ezokwala ihe ọbụla, kama kwusaa ya sị,

‘A ga-adọta Babilon n’agha.

Ihere ga-emesia mee Bel;

otu a kwa, egwu ga-ejuputa Maduk obi.

A ga-eme ka ihere mee oyiyi ya niile a kpurū akpụ;

oke egwu ga-ejidekwa arụsị ya niile.’

³ Otu mba, nke si n’akukū ugwu, ga-ebuso ya agha,

mee ala ya ka ọ togborọ n’efu.

Ọ dikwaghị onye ga-ebi n’ime ya,

n’ihi na mmadụ na anụmanụ ga-esi n’ime ya gbalaga.

⁴ “N’ubochi ndi ahụ, ma na mgbe ahụ,” otu a ka ONYENWE ANYÌ kwuputara,

ndi Izrel na ndi Juda ga-ejikota onwe ha n’otu.

Ha niile ga-eji anya mmiri puo icho ONYENWE ANYI Chineke ha.

⁵ Ha ga-aju ajuju, banyere uzo e si eje Zayon.

Mgbe ahụ, ha ga-eche ihu ha ijeru n’ebe ahụ.

Ha niile ga-abiakwa were onwe ha nyefee* n’aka ONYENWE ANYI,

n’ime ogbugba ndu ebighi ebi,

nke a na-agaghị echefu echefu.

⁶ “Ndi m akpafuola dika aturu furu efu.

Ndi ozuzu aturu ha eduhela ha,

mee ka ha na-awaghari n’ugwu ukwu niile.

Ha na-akpaghari n’elu ugwu ukwu, ma n’elu ugwu nta.

Ha echefuokwala ebe izuike nke ha.

⁷ N’ihi ya, ndi niile chotara ha na-eripia ha.

Ndi iro ha na-ekwukwa si, ‘Ikpe amaghị anyi

n’ihi na ha emehela megide ONYENWE ANYI, onye bu ezi ebe ita nri ha,

na onye bukwa olileanya nke nna nna ha.’

⁸ “Sinu na Babilon gbalaga;

sitekwanu n’ala Babilon puo,

dirinụ ka mkpi na-edu igwe ewu na aturu.

⁹ N’ihi na aga m akpali otutu mba di ike site n’ala di n’ugwu,

ndi ga-ejikota onwe ha ibuso Babilon agha.

Ha ga-edo onwe ha n’usoro imegide ya;

o bukwa n’akukū ugwu ka ha ga-esi dota ya n’agha.

Àkụ ha ga-agba ga-adi ka àkụ nke onye bu dike n’agha na onye oka igba uta na-agba.

Ha agaghị agba aka lota.

¹⁰ N’ihi nke a, Babilon ga-agho ihe nkwata n’agha.

* 50:5 50:5 Rapara n’ahụ Onyenwe anyi

Afọ ga-ejukwa ndị niile bụ ndị ga-akwata ya.”
Otu a ka ONYENWE ANYỊ kwubiri.

- 11 “N’ihi na i nūriri ọñu nwee obi uto,
gị onye bibiri ihe nketa m,
i wughariri dika nwa ehi nke na-azocha oka,
bee akwa dika oke inyinya.
- 12 Ihere ga-eme nne unu,
e, a ga-eme ka oke ihere mee nne muru unu.
O ga-abukwa mba dikarisiri ala n’etiti mba niile,
burukwa ozara, ala kporo nku na ala uzuzu.
- 13 N’ihi iwe di ukwu nke ONYENWE ANYI, o dighi onye ga-ebikwa n’ala
Babilon ozo,
n’ihi na a ga-ebibi ya kpankpan.
Ndi niile si n’akuku ya na-agafe ka o ga-eju anya.
Ha ga-akpari ya n’ihi onya niile di ya n’ahu.
- 14 “Doonu onwe unu n’usoro gburugburu obodo Babilon,
unu ndi niile na-agba uta.
Gbaanu ya uta. Unu echela banyere aku ole unu ga-agbapu
n’ihi na o mehiela megide ONYENWE ANYI.
- 15 Kporonu mkpu agha megide ya, site n’akuku niile!
O chiiela aka ya elu. Lee, ulo elu ya e wusiri ike adaala,
a kwatuokwala mgbidi ya niile.
Ebe o bu na ONYENWE ANYI na-aboro onwe ya obo n’ahu Babilon,
boronu ya obo.
Meenu ya dika o si mee ndi ozo.
- 16 Site na Babilon wezuga onye na-agma mkpuru
na onye ji mma owuwe ihe ubi na-ewe ihe ubi.
Ka onye obula laghachikwuru ndi nke ya,
ka onye obula gbalaakwa n’ala nke aka ya,
n’ihi mma agha nke onye na-emegbu emegbu.
- 17 “Izrel di ka ewu na aturu a chusasiri achusasi,
nke odum chusasiri.
Onye bu uzọ ripia ya
bu eze Asiria.
Onye ikpeazu gwepiara okpuku ya
bu Nebukadneza, eze Babilon.”
- 18 N’ihi ya, ihe ndi a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, bu
Chineke Izrel kwuru,
“Aga m ata eze Babilon, na ndi ala ya ahuhu,
dika m si taa eze Asiria ahuhu.
- 19 Ma aga m akpoghachitekwa Izrel n’ebe ita nri nke ha.
Ha ga-atakwa nri na Kamel na Bashan.
O bukwa n’ugwu Ifrem na Gilead
ka afọ ga-ejukwa ha.
- 20 N’ubochi ndi ahụ, ma na mgbe ahụ,” otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri,
“a ga-achọ ajọ omume nke Izrel,
ma o dighi nke a ga-achota.
A ga-achokwa mmehie niile nke Juda,
ma o nweghi nke a ga-achota,
n’ihi na aga m agbaghara ndi ahụ m mere ka ha fodu mmehie ha.

- 21 “Busonu ala Merataim agha,
 busokwanu ndi bi na Pekod agha.
 Chuḡ ha oṣo, gbuchapu ma bibiekwa ha niile kpankpam.”
 Otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri.
 “Mezuonu ihe niile m nyere unu n’iwu.
- 22 A na-anu uzu agha n’ala ahụ,
 a na-anu uzu oke mbibi.
- 23 Lee ka e si gbajie,
 ma tipia mkpirisi igwe ahụ na-esupia uwa niile.
 Lee ka Babilon si togboro n’efu
 n’etiti mba niile nke uwa.
- 24 Esiiri m gi onya, gi Babilon;
 i makwara n’onya ahụ tupu i mata na onya ahụ di.
 A chotala gi, jidekwa gi,
 n’ihi na i doola onwe gi ibuso ONYENWE ANYI agha.
- 25 ONYENWE ANYI emegheela uloaku ngwa agha ya,
 site n’ime ya weputa ngwa agha nke onuma ya.
 N’ihi na Onyenwe anyi bu ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile
 nwere oru o ga-aru n’ala Babilon.
- 26 Sitenu n’ebe di anya bia buso ya agha.
 Kukapunu oba ya niile,
 tukotanu ha onu dika akpa oka di ukwu, nke atukotara n’elu ibe ha.
 Bibienu ya kpankpam,
 ka ihe obula ghakwara ifoduru ya.
- 27 Gbuonu umu oke ehi ya niile,
 ka ha niile gaa n’ebe ulo igbu anu
 Ahuhu na-adiri ha, n’ihi na ubochi ahụ a kara aka banyere ha abjala,
 bu oge a ga-eji taa ha ahuhu.
- 28 Geenu nti n’ihe ndi na-agbalaga na-ekwu, bu ndi si na Babilon na-
 agbapu oso.
 Ha na-ekwusa na Zayon
 otu ONYENWE ANYI Chineke anyi si boo obo,
 otu o si abo obo n’ihi ulonso ukwu ya.
- 29 “Kpokotanu ndi na-agba uta maka imegide Babilon,
 bu ndi niile na-agba uta.
 Maanu ulo ikwu, gbaa ya gburugburu;
 unu ekwela ka onye obula si n’ime ya gbapu.
 Kwughachi ya ugwo dika oru ya si di,
 dika ihe niile ahụ o mere si di meenu ya otu ahụ.
 N’ihi na o buliela onwe ya elu megide ONYENWE ANYI,
 bu Onye nso nke Izrel.
- 30 N’ihi ya, umu okorobia ya ga-ada n’okporozo ama niile.
 A ga-emekwa ka ndi agha ya niile dere duu n’ubochi ahụ.”
 Otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri.
- 31 “Lee, edoola m onwe m imegide gi, gi onye nganga.”
 Otu a ka Onyenwe anyi, bu ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile
 kwubiri ya.
 “N’ihi na ubochi gi abjala,
 bu oge ahụ a ga-ata gi ahuhu.
- 32 Onye nganga ahụ ga-asọ ngongọ daa,
 ma o nweghi onye ga-enyere ya aka ka o bilitekwa.
 Aga m esunye obodo ya niile oku,

nke ga-erechapu ndi niile gbara ya gburugburu.”

³³ Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwuru:

“A na-emegbu nnoo ndi Izrel,
n’otu aka ahukwa, ndi Juda.

Ndi dotara ha n’agha jidesiri ha aka ike.

Ha adighi ahapu ha ka ha laa.

³⁴ Ma Onye mgbaputa ha di ike.

ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile bukwa aha ya.

O ga-eji ike ya niile kpeputa onu ha,

ime ka ala ha nweekwa izuike,

ma meekwa ka ndi bi na Babilon ghara inwe izuike.

³⁵ “Mma agha ga-ebili megide ndi Babilon niile,”

otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara,

“na ndi ahụ niile bi na Babilon

ma megidekwa ndiisi ochichi niile na ndi ahụ niile maara ihe.

³⁶ Mma agha ga-ebili megide ndi amuma ugha ha niile.

Ha ga-agho ndi nzuzu.

Mma agha ga-ebili megide ndi bu dike n’agha.

Obi ha ga-ejuputakwa n’oke egwu.

³⁷ Mma agha ga-ebili megide inyinya ha, na ugbo agha ha,

na ndi mba ozo niile no n’etiti ha.

Ha ga-aghokwa ndi inyom.

Mma agha ga-ebilikwa megide aku ha niile.

A ga-aluta ha niile n’agha.

³⁸ Okpomoku ga-abiakwasị mmiri ha niile

mee ka ha taa.

N’ihi na ala ha bu ala arusi:

arusi ha niile ga-ayikwa ara n’ihi oke egwu nke ga-abiakwasị ha.

³⁹ “N’ihi ya, o bu umu anumanu nke ozara, na nkita ohia ga-ebi n’ebe ahụ.

Ikwichikwichi ga-ebikwa n’ebe ahụ.

Mmadu obula agaghi ebikwa n’ime ya ozo.

O nweghi onye ga-ebikwa n’ime ya site n’ogbo ruo n’ogbo.

⁴⁰ Dika m si kwatuo Sodom na Gomora,

ya na obodo niile gbara ya gburugburu,”

otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri ya.

“Otu a kwa, o dighi onye obula ga-ebi n’ebe ahụ;

nwa mmadu obula agakwaghi ebi n’ime ya.”

⁴¹ “Lee, ndi agha si n’ala di n’ebe ugwu na-abia;

mba di ukwu na otutu ndi eze

ka a na-akpolitekwa site na nsotu niile nke uwa.

⁴² Ha ji otutu uta na ube;

ha bu ndi afo tara mmiri, ndi na-enweghi obi ebere.

Ha na-ebigbo dika mbigbo nke osimiri,

dika ha na-anokwasị n’elu inyinya ha.

Ha na-abia dika ndi ikom e doro n’usoro ibu agha,

ibuso gi agha, Ada Babilon.

⁴³ Eze Babilon nuru akuko banyere ude ha,

akuko mere ka ike gwuru aka ya abuo kpmkpm.

Oke ihe mgbu ejidela ya,

ihe mgbu dika nke nwanyi ime na-eme.

44 Lee, dika mgbu odum na-esi n'oke oha Jordan na-arigoputa n'ebe ita nri nke umu anumanu juputara n'ahijia ndu, n'otu ntabi anya ka m ga-esi n'ala ya chupu Babilon.

Ma onye bu onye ahu a hoputara, onye m ga-enyefe oru a n'aka? Onye dika m? Onye kwa puru iputa tuo m aka n'ihu? Onye bukwa onye ozuzu aturu ahu nke puru ido onwe ya megide m?"

45 N'ihia ya, nuru ihe ONYENWE ANYI kwadobere megide Babilon, nurukwa ihe o zubere megide ala ndi Babilon.

A ga-adokpuru ndi di nta n'etiti igwe ewu na aturu ahu. Ebe ita nri ha ga-anu n'onodu mgbagwoju anya n'ihia nke a.

46 Uwa ga-ama jijiji mgbu ha nuru mkpotu odida Babilon, iti mkpu akwa ya ga-adakwa uda n'etiti mba niile di ichie ichie.

51

¹ Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI kwuru, "Lee, aga m akpali mmuo onye mbibi, ka o bia megide Babilon na ndi bi na Kaldia.

² Aga m eziga ndi mba ozo n'obodo Babilon, ka ha gaa fuchaa ya, bibiekwa ala ya.

Ha ga-emegide ya n'akuku niile, n'ubochi ahu ihe ojuo ga-abiakwasị ya.

³ Ekwela ka onye na-agba uta kwee uta ya, ekwekwala ka o yikwasị uwe agha ya. Enwekwala omiiko n'ebe umu okorobia ya no, kama bibie usuu ndi agha ya kparamkam.

⁴ Ha ga-ada, buru ndi e gburu egbu n'ime Babilon, ha ga-abu ndi e meruru oke ahu n'okporozo niile.

⁵ O bu ezie n'ala ha juputara n'ikpe omuma, n'ihu Onye nso nke Izrel, ma Chineke bu ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile agbakutabeghi ndi Izrel na Juda azu.

⁶ "Sinu na Babilon gbapu oso. Gbasienu oso ike n'ihia ndu unu. Unu ekwela ka e bibie unu n'ihia mmehie ya.

Oge ibu obu ONYENWE ANYI eruola, o ga-akwughachi ya ihe ruuru ya.

⁷ Babilon di ka iko olaedo n'aka ONYENWE ANYI. O mere ka uwa niile si n'iko ahu nubiga ihe onunu oke. Mba niile nke uwa nuru mmanya ya. Ugbu a ha niile na-ayi ara.

⁸ Na mberede, Babilon ga-ada, a ga-etipiakwa ya. Kwasierenu ya akwa ike.

Wetanu ogwu tee ya, ma eleghi anya onya ahu ga-adi ya mma.

⁹ "Anyi gaara agwo Babilon, ma oha ji ya enweghi ngwota.

Ka anyi hapunu ya; ka anyi niile n'otu n'otu laghachi n'obodo nke aka anyi, n'ihia na ikpe omuma diri ya eruola mbara eluigwe.

Ọ na-arịgokwa ruo n'igwe ojii.'

10 " 'ONYENWE ANYI emeela ka ezi omume anyi pụta ihè.
Ka anyi kwupụta
ihe ONYENWE ANYI Chineke anyi mere na Zayon.'

11 "Mụonụ onụ àkụ unu;
bulienụ ọta unu!

ONYENWE ANYI akwaliela ndi eze ndi Midia,
n'ihu na nzube ya bu ıla Babilon n'iyi.

ONYENWE ANYI ga-aboro onwe ya obo,
o ga-abotara ulonso ukwu ya obo.

12 Bulienụ okoloto n'ihu imegide mgbidi Babilon.

Tinyekwanu ndi agha ozo n'etiti ndi nche, ka onuogugu ha hie nne
Kwadoonu ndi ga na-elepu anya.

Kwadoonu ndi agha ga-ezo onwe ha,
n'ihu na ONYENWE ANYI ga-eme ka ihe o zubere mezu,
bu ihe ahụ o kpebiri megide ndi Babilon.

13 Unu bu ndi bi n'akuku otutu mmiri,
ndi nwere akunuba di ukwu,

ogwugwu unu abiaruola.

Oge ahụ eruola mgbe e ji wezuga unu.

14 ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile ji onwe ya nuo iyi, si,
N'ezie, aga m eme ka ndi mmadu onuogugu ha ga-aha ka igurube
juputa n'ime gi.

Ha ga-etikwa mkpu onu megide gi.

15 "O sitere n'ike ya mee uwa;

o toro ntoala uwa mee ka o guzosie ike site n'amamihe ya,
o jikwa nghota ya setipu eluigwe niile.

16 Mgbe o bigboro, mmiri niile nke di n'eluigwe na-ebigbokwa.

O na-eme ka igwe ojii site na nsotu niile nke uwa kwulie.

Ọ na-ezipu amuma mgbe mmiri na-ezo,

na-esitekwa n'ulo nkwaqoba ihe ya na-eweputa ifufe.

17 "Onye obula bu onye na-enweghi uche nke ihe omuma koru.

Emeela ka ihere mee onye okpu uzu olaedo obula site n'arusi o kpuru.
N'ihu na oiyi niile o na-akpu bu aghughu;
ha enweghi nkuume obula n'ime ha.

18 Ha bu ihe efu, na ihe ikwa emo,

mgbe ikpe omuma ha biakwasiri ha, ha ga-ala n'iyi.

19 Ma onye ahụ bu Oke Jekob adighi ka ihe ndi a,

n'ihu na O bu ya na-eké ihe niile,

tinyere Izrel bu ebo nke ihe nketa ya.

ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile bu aha ya.

20 "I bu mkporo osisi m ji ebu agha,

na ngwa agha m ga-eji gaa n'ihu agha.

Gi ka m ga-eji tipia mba niile di iche iche,

gi ka m ga-eji laa alaeze niile n'iyi;

21 gi ka m ga-eji tipia inyinya na onye na-agba ya,

gi ka m ga-eji tipia ugbo agha na onye na-anya ya;

22 gi ka m ga-eji tipia nwoke na nwanyi,

- gị ka m ga-eji tipia agadi nwoke na okorobia,
 gị ka m ga-eji tipia okorobia na nwaagboghogh,
- 23 gị ka m ga-eji tipia onye ozuzu aturu na igwe ewu na aturu ya,
 gị ka m ga-eji tipia onye oru ubi na ehi ya;
 gị ka m ga-ejikwa tipia ndi na-achi achi na ndiisi ochichi eze.
- 24 "N'ihu gị ka m ga-anọ kwughachi Babilon na ndi niile bi na Babilon
 ihe ojojo niile ha mere na Zayon," o bu ihe ONYENWE ANYI kwubiri.
- 25 "Edoola m onwe m imegide gị, gị ugwu ukwu na-emebisi ihe,
 gị onye na-ala uwa niile n'iyi.
 Otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara.
 "Aga m esetipu aka m megide gị,
 kwapu gị site na nkume di elu.
 Aga m emekwa gị ka i buru ugwu ukwu e suru oku.
- 26 A gaghi esite n'ime gị weta nkume e ji ewu isi nkuku ulo,
 maobu nke e ji ewu ntala ulo obula,
 n'ihu na i ga-abu ebe togboro n'efu ruo mgbe ebighi ebi," otu a ka
 ONYENWE ANYI kwubiri ya.
- 27 "Bulienu okoloto elu n'ala ahụ.
 Furonu opi ike n'etiti mba niile.
 Kwadoonu mba niile maka ibu agha megide ya;
 kpokuonu alaeze ndi a niile imegide ya:
 Ararat, na Mini, na Ashkenaz.
 Hoputanu ochiagha ga-edu usuu ndi agha megide ya;
 ziganu inyinya ga-adi ukwu n'onuogugu, dika igurube.
- 28 Kwadoonu mba niile maka ibu agha megide ha,
 kwadoonu ndi eze Midia,
 na ndi ha na-achi achi, na ndiisi ochichi,
 na mba niile nke ha na-achi.
- 29 Ala ahụ na-ama jijiji, na-atakwa ikikere eze nke ihe mgbu,
 n'ihu na nzube ONYENWE ANYI zubere megide Babilon ga-emezu.
 O ga-eme ka ala Babilon ghoo ebe togboro n'efu,
 ka mmadu obula gharakwa ibi n'ime ya.
- 30 Ndi bu dike n'agha na Babilon akwusila ilu ogo;
 ha anogidela n'ebe ha e wusiri ike.
 Ike agwula ha;
 ha adila ka ndi inyom.
- E sunyela ebe obibi ya niile oku,
 tijekwa mkporo e ji akpochi onu uzọ ama ya niile.
- 31 Otu onye na-agba oso na-agbaso ogba oso ibe ya,
 otu onyeozu na-esochikwa onyeozu ozo n'azu;
 ha niile na-abia izi eze Babilon ozi si ya
 na a dotala obodo ya n'agha,
- 32 na ndi iro anochiela uzọ e si agafe iyi,
 na e sunyela ala mmiri mmiri niile oku,
 na ndi agha niile na-amakwa jijiji."
- 33 Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, bu Chineke Izrel
 kwuru,
 "Ada Babilon dika ebe izocha oka,
 n'oge a na-azocha ya.
 Mgbe a ga-ewe ya dika e si ewe ihe ubi na-abia nso."
- 34 "Nebukadneza eze Babilon eripiala anyi,

- o tinyela anyị n'ọnọdu mgbagwoju anya.
 O meela ka anyị diri ka ite ihe na-adighi n'ime ya.
 O lodara anyị dika o bu agwo ojoo,
 jiri ihe uto anyị niile mejuo afọ ya.
 Emesja, o gboputara anyị.
- 35 Ka ihe ike ahụ niile o mere anyị na umu anyị dikwasikwa Babilon n'isi."
 O bu ihe ndi bi na Zayon kwuru.
 Jerusalem na-ekwukwa si,
 "Ka obara anyị dikwa n'isi ndi bi na Babilon."
 36 N'ihu ya, ihe ndi a ka ONYENWE ANYI na-ekwu,
 "Lee, aga m ekwuchitere gi onu gi,
 botakwara gi obo.
 Aga m emekwa ka osimiri taa,
 meekwa ka isi iyi mmiri niile taakwa.
- 37 Babilon ga-agho mkpomkpo ebe,
 o ga-agho ebe obibi nke nkita ohia,
 burukwa ihe iju anya, na ihe nkocha,
 na ebe mmadu obula na-agaghi ebikwa.
- 38 Ndi ya niile na-agbo uja dika umu odum,
 ha na-emekwa uzu dika umu odum na-anu ara.
- 39 Ma n'oge ahụ a kpaliri ha,
 aga m edo oriri n'ihu ha.
 Aga m eme ka ha nubiga mmanyaka oke,
 si otu a mee ka ha jiri oke ichi ochi tie mkpu onu.
 N'ikpeazu, ha ga-arahu ura ebighi ebi, nke ha na-agaghi esite na ya
 bilie."
 Otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri.
- 40 "Aga m akpudata ha,
 dika umu aturu a na-aga igbu egbu,
 dika ebule na mkpi.
- 41 "Lee ka a ga-esi dota Sheshak n'agha,
 jichie ihe uwa niile ji anya isi n'agha.
 Lee ka Babilon ga-esi gho o ihe togboro n'efu
 n'etiti mba niile!
- 42 Osimiri ga-eri Babilon,
 mmali elu nke mmiri ya ga-ekpuchi ya.
- 43 Obodo ya niile ga-atogboro n'efu,
 o ga-abu ebe kporo nku, na ala ozara,
 o ga-agho ala onye obula na-agaghi ebi n'ime ya,
 nke mmadu obula na-agaghi esi n'etiti ya gafee.
- 44 Aga m ata Bel di na Babilon ahuhu,
 mee ya ka o gboputa ihe ndi ahu o loro.
 Mba di iche iche agakwaghi agakwurukwa ya ozo.
 Mgbidi Babilon ga-adakwa.
- 45 "Sinu n'ime ya puta, unu ndi m!
 Gbapunu oso n'ihu ndu unu.
 Gbapunu oso site n'iwe di oku nke ONYENWE ANYI.
- 46 Unu adala mba, unu atukwala ujo,
 mgbe unu nuru akuko di iche iche n'ala ahu.
 N'ihu na otu udi akuko ka a ga-anu n'afọ a, akuko ozo di iche ka a ga-
 anukwa n'afọ nke ozo.

- A ga-anụ akụkọ iwusi ọbara n'ala ahụ,
 nụkwa akụkọ onye ọchịchị nke na-ebuso onye ọchịchị ọzọ agha.
- 47 N'ihì na oge ahụ aghaghị ìbịa
 mgbe m ga-ata arụsị niile dị na Babilon ahụhụ.
 A ga-eme ka ihere mee ala ahụ niile.
 Ndị ya niile e gburu egbu ga-ada, togborokwa n'ime ya,
- 48 mgbe ahụ, eluigwe na ụwa, na ihe niile dị n'ime ha
 ga-eti mkpu ọhụ n'ihì ihe dakwasiri Babilon.
 Ndị ga-ebuso ya agha
 ga-esitekwa n'ugwu bịa."
 Otu a ka ONYENWE ANYỊ kwubiri.
- 49 "Babilon ga-ada n'ihì ndị Izrel e gburu,
 dika ndị niile e gburu n'ụwa
 si daa site n'aka ndị Babilon.
- 50 Unu ndị siterela n'ihu mma agha gbapụ ọsọ,
 wezuganụ onwe unu, unu eguzokwala.
 Chetanụ ONYENWE ANYỊ n'ala ahụ dị anya,
 na-echetakwa Jerusalem."
- 51 "Ihere emeela anyị,
 n'ihì na a kpariala anyị.
 Ihere ekpuchiekwala ihu anyị,
 n'ihì na ndị mba ọzọ abatala
 n'ebe nsọ nke ụlonsọ ONYENWE ANYỊ."
- 52 "Ma ụbọchị ndị ahụ na-abịa," ka ONYENWE ANYỊ kwuputara,
 "mgbe m ga-ata arụsị ya niile ahụhụ.
 Ndị e merurụ ahụ
 ga-asụkwa ude n'ala ahụ niile.
- 53 A sịkwari* na Babilon a arigoruo n'eluigwe,
 ma a sịkwa na o wusie ebe dị elu nke ike ya mee ka o siwanyekwuo
 ike karịa,
 aga m ezite ndị mbibi ga-abịa megide ya."
 Otu a ka ONYENWE ANYỊ kwubiri ya.
- 54 "Ụzụ ikwa akwa si na Babilon na-apụta,
 ụzụ oke ịla n'iyi
 sịkwa n'ala ndị Babilon na-apụta.
- 55 ONYENWE ANYỊ ga-ala Babilon n'iyi.
 O ga-emekwa ka oke ụzụ ha kwusị.
 Mbigbo nke ndị iro ga-adikwa ka mbigbo nke ọtụtụ mmiri,
 mkpọtụ nke olu ha ga-ada ụda dị ukwuu.
- 56 Onye mbibi ga-ebuso Babilon agha.
 A ga-adota ndị bụ dike ya n'agha,
 gbajisiekwa ụta ha niile.
 N'ihì na ONYENWE ANYỊ bụ Chineke onye na-akwughachi;
 ọ ga-akwughachikwa n'uju ya.
- 57 Aga m eme ka ndịisi ọchịchị ya niile, na ndị maara ihe ha n'ụbiga
 mmanya oke;
 aga m emekwa ndị ha na-achị achị, na ndịisi ha, na ndị ha bụ dike
 n'agha otu ihe ahụ.

* 51:53 51:53 Maọbụ, asigodu

Ha ga-arahu ıra ruo mgbe ebighi ebi. Ha agaghi esitekwa n'ura ahụ bilie ozo.”

Ọ bụ ihe Eze ahụ kwubiri, bụ onye ahụ aha ya bụ ONYENWE ANYI, Onye pụrụ ime ihe niile.

⁵⁸ Ihe ndị a ka ONYENWE ANYI, Onye pụrụ ime ihe niile kwuru, “A ga-akwada mgbidi Babilon nke sara mbara, mee ka ọ daruo ala, a ga-eji oku sunye n'onu ụzọ ama ya niile di elu.

Ndi di iche iche na-adogbu onwe ha n'oru n'efu.

Ndogbu n'oru nke mba niile di iche iche ga-abu nku a na-akwanye n'oku.”

⁵⁹ Ndi a bu ozi Jeremaya, bu onye amuma ziri onyeisi ozi aha ya bu Seraya nwa Neraya, nwa Mahseia, mgbe o so Zedekaya eze Juda gaa Babilon. E ziri ya ozi a n'afọ nke anọ nke ochichi Zedekaya. ⁶⁰ Jeremaya deputara n'akwukwo ihe banyere ihe ojoo ndi ahụ niile ga-abiakwasị Babilon, ya bu ihe niile e dere banyere Babilon. ⁶¹ O siri Seraya, “Mgbe i ruru Babilon, lezie anya hu na i guputara okwu ndi a niile ebe ndi mmadu ga-anu ya. ⁶² Emesia, i ga-ekwukwa si, ‘ONYENWE ANYI, gi onwe gi ekwuola na i ga-ebibi ebe a, ma mmadu maobu anumanu agaghi ebikwa n'ime ya. I kwuokwala na o ga-agho mkpomkpo ebe ruo mgbe ebighi ebi.’ ⁶³ Mgbe i gusiri ihe di n'akwukwo a, kegide ya nkume, tunye ya n'etiti iyi ukwu Yufretis. ⁶⁴ I ga-asikwa, ‘Otu a ka Babilon ga-esi mikpuo. O gaghi ebilikwa ozo, n'ihu ihe ojoo ahụ m ga-eme ka o biakwasị ya. Ndi ya ga-adakwa.’”

Ebe a ka okwu Jeremaya niile gwuru.

52

Ndota n'agha a dotara Jerusalem

¹ Zedekaya gbara iri afọ abuo na otu mgbe o malitere ibu eze. O chiru di ka eze na Jerusalem afọ iri na otu. Aha nne ya bu Hamutal nwa Jeremaya, onye Libna. ² O mere ihe joro njo n'anya ONYENWE ANYI dika Jehoiakim mere. ³ O bu n'ihu iwe ONYENWE ANYI ka ihe ndi a niile ji biakwasị Jerusalem na juda. N'ikepeazu, o sitere n'ihu ya chupu ha.

N'oge a, Zedekaya nupuru isi n'okpuru eze Babilon.

⁴ N'ihu ya, n'afọ nke itoolu, nke ochichi Zedekaya, n'ubochi nke iri n'onwa nke iri, nke afọ ahụ, Nebukadneza, eze Babilon, duuru usuu ndi agha ya niile bia ibuso Jerusalem agha. Ha mara ulo ikwu ndi agha n'azu obodo ahụ, wuokwa mgbidi nnochibido gburugburu obodo ahụ. ⁵ Anochibidoro obodo a n'agha ruo n'afọ nke iri na otu nke ochichi eze Zedekaya.

⁶ N'abali nke itoolu, nke onwa anọ n'afọ ahụ, oke unwu siri ike di n'obodo ahụ ruo na o dikwaghi nri di nke ndi mmadu ga-eri. ⁷ Mgbe ahụ, e tipuru oghere n'aja mgbidi obodo ahụ, ndi agha niile ji abali gba pu site n'onu ụzọ ama nke di n'etiti mgbidi abuo n'akuku ubi eze a gbara ogige, n'agbanyeghi na ndi Babilon* no obodo ahụ gburugburu. Ha gba pu chee ihu n'uzo Araba.† ⁸ Ma usuu ndi agha Babilon‡ chusoro Zedekaya bu eze n'azu, chukwute ya na mbara ala Jeriko. Ndi agha ya niile sitere n'ebe o no gbasasia, hapu ya,§ e jide ya.

Ha kpugara ya eze Babilon, n'obodo Ribla, nke di n'ala Hamat, ebe a no maa ya ikpe. ¹⁰ Na Ribla ka eze Babilon no gbuo umu ndi ikom Zedekaya

* 52:7 52:7 Maobu, Kaldia † 52:7 52:7 Ya bu ndagwurugwu Jordan ‡ 52:8 52:8 Kaldia dikwa n'amaokwu nke 14 na 17

niile, n'ihu ya, o gbukwara ndiisi ochichi Juda niile. ¹¹ O ghupuru anya Zedekaya abuo, jiri udo bronz kee ya agbu, kpuru ya gaa Babilon, ebe o tynere ya n'ulo mkporo tutu ruo ubochi onwu ya.

¹² N'ubochi nke iri, n'onwa nke ise, nke afọ iri na itoolu, nke ochichi Nebukadneza eze Babilon, Nebuzaradan ochiagha ndi nche eze, onye na-ejere eze Babilon ozi, bjarutere Jerusalem. ¹³ O sunyere ulonso ONYENWE ANYI oku, uloeze na ulo niile di na Jerusalem, ulo obula bu nke di mkpa ka o surere oku. ¹⁴ Usuu ndi agha Kaldia niile bu ndi no n'okpuru onyeisi ndi nche eze ahụ, kwaturu ngbidi ahụ niile gbara Jerusalem gburugburu. ¹⁵ Nebuzaradan, ochiagha ndi nche eze, buru ufođu n'ime ndi dakarisiri n'ogbenye na ndi foduru n'ime obodo ahụ, ha na ndi nka niile foduru, na ndi ahụ ji aka ha gbakwuru eze Babilon, bulaa ha Babilon, ka ha ga biri n'ala ozọ. ¹⁶ Ma Nebuzaradan, hapuru ndi ahụ bu nnođ ndi ogbenye onu ntụ, § ka ha na-elekota ubi vaini niile a gbara ogige na ala ubi niile.

¹⁷ Ma ndi Babilon tipjara ogidi bronz niile, ha na ihe ndokwasị niile na Oke osimiri bronz ndi ahụ di n'ulonso ONYENWE ANYI, buru bronz ahụ niile bulaa Babilon. ¹⁸ Ha chikooro ite niile, na shovel niile na ihe ikpakepu oku niile, na efere ikwosa mmiri niile, na ngaji ukwu niile, na ihe bronz niile, bu nke e ji eje ozi n'ime ulonso ahụ. ¹⁹ Ochiagha ndi nche eze ahụ sikwa n'ulonso ahụ chiri ihe ndi a: efere ukwu niile, ihe igunye oku niile, efere ikwosa mmiri niile, ite niile, ihe idokwasị oriona niile, ngaji ukwu niile na iko e ji enye onyinye ihe onunu, ya bu ihe ndi ahụ niile e ji olaedo a nuchara anucha maobu olaocha kpuo.

²⁰ O burukwara bronz sitere n'ogidi abuo ahụ, oke Osimiri ahụ na ehi iri na abuo e ji bronz kpuo, bu nke di n'okpuru ya, na ihe ndokwasị ya niile, nke eze bu Solomon mere n'ihu ulonso ONYENWE ANYI. Ha kariri ihe a ga-eji ihe otutu tuo. ²¹ I di elu nke otu n'ime ogidi abuo ndi a bu mita asato na uma* n'otutu. I di gburugburu ya bukwa mita ise na uma anọ, † nke obula n'ime ha bu mkpisiaka anọ. Oghere dikwa n'ime ha. ²² Isi bronz nke e kpukwasiri n'otu ogidi di mita abuo na uma ato‡ n'idi elu. O bukwa ihe yiri mkpuru pomegranet e ji bronz kpaa, ka e ji chojo ya mma gburugburu ya niile. Ogidi nke abuo nwekwara pomegranet, yiri ibe ya. ²³ Pomegranet ndi ahụ di iri itoolu na isii, o bukwa n'akuku obula ka o di. Onuogugu pomegranet niile di n'elu ihe ahụ a kpuru akpu di otu nari.

²⁴ Ochiagha ndi nche eze ahụ, kpuuru Seraya, onyeisi nchujaja, na Zefanaya, bu onye nchujaja na-esote ya n'okwa, na ndi nche ato na-eche onu uzo mbata dika ndi mkporo. ²⁵ O sitere n'etiti ndi ahụ foduru n'obodo kpuuru otu onyeisi na-ahụ maka ndi agha, na ndi ikom asaa na-enye eze ndumodu. O kpukwaara ode akwukwo, onye isi oru na-ahụ maka imanye ndi ga-aga agha, jidekwa iri ndi ikom isii bu ndi a huru n'ime obodo ahụ. ²⁶ Nebuzaradan, bu ochiagha kpuuru ha niile, dute ha n'ihu eze Babilon na Ribla. ²⁷ N'ebe ahụ na Ribla, di n'obodo Hamat, ka eze no nye iwu ka e gbuo ha niile.

Ya mere, a dođoro Juda n'agha, mee ka o ga biri n'ala ozọ.

²⁸ Nke a bu onuogugu ndi ahụ Nebukadneza mere ka ha gaa biri n'ala ozọ.

N'afọ nke asaa nke ochichi ya,

§ 52:16 52:16 Ya bu ndi dakarisiri n'ogbenye * 52:21 52:21 Iri nzo ukwu abuo na asaa † 52:21 52:21 Nzo ukwu iri na asato ‡ 52:22 52:22 Ya bu nzo ukwu asaa na okara

puku atọ ndị Juu na iri abụọ na atọ, 3,023.

²⁹ N'afọ nke iri na asatọ nke ọchịchị Nebukadneza, ka o mere ka narị mmadụ asatọ na iri atọ na abụọ, 832 si na Jerusalem gaa biri n'ala ọzọ.

³⁰ N'afọ nke iri abụọ na atọ, Nebuzaradan, onyeisi ndị nche alaeze Babilon bulara ndị dị narị ndị Juu asaa na iri anọ na ise, 745 ka ha ga biri n'ala ọzọ.

Ọnụọgụgụ ha niile dị puku anọ na narị isii, 4,600.

Jehoiakin enwere onwe ya

³¹ N'afọ nke iri atọ na asaa, site na mgbe e mere ka Jehoiakin eze Juda gaa biri n'ala ọzọ, n'afọ Awel-Maduk ghọrọ eze Babilon. Mgbe ahụ, o mere ka Jehoiakin eze Juda, si n'ụlọ mkpọrọ pụta, nwere onwe ya. O mere nke a n'ụbọchị iri abụọ na ise nke ọnwá iri na abụọ. ³² Ọ gwara ya okwu oma, nyekwa ya ọnọdụ ugwu dị elu karịa ọnọdụ ndị eze ndị ọzọ niile ha na ya nọ na Babilon. ³³ N'ihị nke a, Jehoiakin gbanwere uwe mkpọrọ ya, wezuga ya. Sitekwa n'oge ahụ tutu ruo mgbe ọ nwurụ, ya na eze na-erikọ nri. ³⁴ Site n'ụbọchị ruo n'ụbọchị, eze Babilon na-enye Jehoiakin oke ihe ruru ya kwa ụbọchị niile nke ọ dị ndụ, ruokwa n'ụbọchị ọnwụ ya.

Abụ Akwa

1

¹ Lee ka obodo ahụ nke ndị ya dị otutu
si buru ebe togboro n'efu!

Lee ka o si ghoo nwanyi di ya nwuru,
bu obodo ahụ a maara aha ya n'etiti mba niile.

Lee ka onye naara abụ eze nwanyi n'etiti ala niile a na-achi achi
si ghoo ohu.

² O na-akwasị akwa ike n'abali,
anya mmiri na-asodakwa na nti ya,
n'etiti ndi ahụ niile huru ya n'anya,
o dighi onye na-akasi ya obi.

Ndi enyi ya niile aghogbuola ya;
ha niile aghoola ndi iro ya.

³ Juda ejeela biri n'ala ozo,
mgbe o siri n'onodu mweda n'ala na ndogbu n'oru puta.

O na-ebi n'etiti mba di ichie ichie,
ma o chotaghi ebe izuike obula.

N'etiti nhuju anya ya
ndi niile na-achụ ya oso achukwutela ya.

⁴ Okporouzo niile e si eje Zayon na-eru uju,
n'ihu na o dighi onye na-abiakwa na mmemme ndi ahụ a kara aka.

Onu uzo ama ya niile atogborola n'efu,
ndi nchujaja ya na-asu ude,

umu agboghọ no n'onodu mwute,
ya onwe ya nokwa n'onodu di ilu.

⁵ Ndi iro ya aghoola ndi na-achi ya;
ndi iro ya no n'ahu udo.

N'ihu na ONYENWE ANYI emekpaala ya ahụ,
n'ihu iba uba nke njehie ya niile.

E burula umuntakiri ya bulaa mba ozo,
dika ndi a dotara n'agha.

⁶ Ima mma niile
esitela n'ahu ada Zayon puo.

Umu eze ya di ka ele
nke na-enweghi ike ichota ebe ita nri.

N'ihu adighi ike ha,
ha esitela n'ihu ndi na-achụ ha oso gbalaga.

⁷ N'ubochi ndi ahụ niile e wedara ya n'ala,
Jerusalem echetala aku ndi ahụ niile bu nke ya na mgbe ochie.
Jerusalem echetala ha n'ubochi ndi ahụ niile o na-awaghari.

Mgbe ndi ya dabara n'aka ndi iro ya,
o nweghi onye inyeaka ha huru.

N'oge ahụ, ndi iro ya huru onodu

ya, chĩa ya ọchị.

8 Jerusalem emehiela nke ukwu,
n'ezie, ọ ghoọla ihe ruru aru.
Ndi ahụ niile na-asọpuru ya na mbụ eleliala ya anya,
n'ihu na ha ahula ọtọ ya.
Ya onwe ya kwa na-asụ ude,
ma chighariakwa azụ.

9 Iru aru ya putara ihe, ọ buladi n'uwe ya.
Ọ dikwaghị mgbe o chere echiche banyere ihe di na-eche ya n'oge di
n'ihu.
Lee ka o si daa, dasie ike,
ma ọ dighi onye bjara kasie ya obi.
“ONYENWE ANYI, lee nsogbu m niile.
Lee ka ndi iro si merie m.”

10 Onye iro agbasaala aka ya
chikotaa aku ya niile.
O ji anya ya hu ka mba ndi ozo di iche iche
si bata ebe nsọ ya.
Ndi ahụ na-ekwesighi ibata
bu ndi batara n'ebe nzuko gi.

11 Ndi ya niile na-asu ude
mgbe ha na-achọ ihe ha ga-eri.
Ha na-ewere ihe ha nwere nye n'ihu oriri,
ime ka ha nwee ike diri ndu.
“ONYENWE ANYI, lee, ma tuleekwa ihe ndi a niile,
n'ihu na aburuła m onye a na-eleli.”

12 “O bu na ọ dighi emetu unu n'obi, unu ndi niile na-esi ebe a na-agafe?
Legharijanu anya unu ka unu huru.
O nwere ahuhu dika ahuhu m,
nke e mere ka ọ biakwasị m,
bu nke ONYENWE ANYI mere ka ọ biakwasị m,
n'ubochi ọ na-ewe iwe ya di oku?”

13 “O si n'elu zite oku,
e, o zitere oku nke na-ere n'ime okpukpu m.
O gbasara ugbu n'ebe ukwu m ga-esi gafee,
meekwa ka m laghachi azu.
O mere ka m buru ihe togboro n'efu,
onye na-ada mba ogologo ubochi niile.

14 “O na-eleru anya na mmehie m niile;*
jiri aka ya na-akpa ha dika udo.
A nyakwasila ya n'olu m.
Onyenwe anyi emeela ka ike gwasia m.
O werela m nyefee n'aka ndi ahụ
m na-apughị iguzogide.

* 1:14 1:14 Maobu, ọ kpaala mmehie m niile dika agbu yoku

15 “Onyenwe anyị ajula
 ndị niile bụ dike n’agha nọ n’etiti m.
 Ọ kpọkuola usuu ndị agha ka ha bịa buo agha megide m,
 ka ha bịa gwepịa ụmụ okorobia m niile.
 N’ebe izọcha mkpuru ụaini ya
 ka Onyenwe anyị zọchara ada Juda na-amaghi nwoke.

16 “Ọ bụ nke a mere m ji akwa akwa.
 Ọ bụ ya mekwara anya mmiri ji ju m anya.
 Ọ nweghi onye nkasiobi obula nọ m nso;
 o nwekwaghi onye ga-akpoghachi mkpuruobi m.
 Ụmụ m atogbola n’efu,
 n’ihi na onye iro emerielu.”

17 Lee ka Zayon si gbasapu aka ya
 ma o nweghi onye nkasiobi o nwere.
 ONYENWE ANYI enyela iwu banyere Jekob
 na ndi agbataobi ya ga-agho ndi iro ya.
 Jerusalem aghokwaala
 ihe ruru aru n’etiti ha.

18 “Ma ONYENWE ANYI bu onye ezi omume.
 Ọ bụ mụ onwe m nupuru isi n’iwu ya.
 Geenu ntị unu ndi niile,
 leenu anya n’udi ahuhu dakwasiri m.
 A dotala umu okorobia na umu agboghobia m niile n’agha
 buru ha jee mba ozọ.

19 “Akpokuru m ndi mu na ha di na mma,
 ma ha ghogburu m.
 Ndi nchujaja m na ndi okenye m
 nwuru n’ime obodo
 mgbe ha no na-achota nri
 ha ga-eji debe onwe ha ndu.

20 “Lee, ONYENWE ANYI, ka m si buru onye ahuhu di ukwu dakwasiri.
 Ime anu ahu m na-anu oku,
 obi m kwa enweghi izuike n’ime m
 n’ihi na onye nnupu isi di ukwu ka m bu.
 N’ezi, o bu mma agha ka a ga-eji mee ka mmadu gbara aka nwa.
 Ma n’ime ulu, o bu naani onwu di ya.

21 “Ndi mmadu anula olu isu ude m,
 ma o nweghi onye biara ikasi m obi.
 Ndi iro m niile anula akuko ihe ojojo dakwasiri m,
 ma ha na-anurikwa onu n’ihi ihe i mere ka o biakwasi m.
 Mee ka ubochi ahụ i kara aka bia,
 nke ga-eme ka ha diri ka m di.

22 “Kwere ka ihe ojojo niile ha na-eme bia n’ihu gi.
 Mesokwa ha mmeso
 dika i si mesoo m
 n’ihi mmehie niile nke m.

N'ihì na ìsù ude m òtùtù,
ana m adakwa mba n'obi m."

2

¹ Lee ka Onyenwe anyị si jiri igwe ojii nke iwe ya
kpuchie ada Zayon!
O sitela n'eluigwe
tùda ìma mma Izrel n'ala,
o chetakwaghị ebe mgbakwasị ụkwụ ya,
n'ụbọchị iwe ya.

² Onyenwe anyị elodala ebe obibi niile nke Jekọb;
na-enweghịkwa omiiko n'ebe ọ nọ.
O sitela n'oke iwe ya
dọdasịa ebe niile e wusiri ike nke ada Juda.
Ọ wedala alaeze ya na ndị ụmụ eze ya n'ala,
mee ka ha gharakwa ị nwee nsọpụrụ.

³ O sitela n'oke iwe ya
bipụ ike niile Izrel nwere.
O seghachiri aka nri ya,
mgbe ndị iro ha na-abịa nso.
O nwukwara dika oku na-enwusi ike n'etiti Jekọb;
si otu a rechapụ ihe niile ị gburugburu ya.

⁴ O kweela ụta ya, jide ya n'aka nri ya,
dika onye iro.
Dika onye iro kwa
o gbuola ndị ahụ niile mara mma ile anya;
ọ wupụla iwe ya, dika ọ bụ oku,
n'elu ụlọ ada Zayon.

⁵ Onyenwe anyị ị ka onye iro,
o lomichaala Izrel.
O lomichaala ụlọeze ya niile,
bibiekwa ebe ya niile e wusiri ike.
O meela ka iru ụjụ na ikwa akwa
mụbaara ada Juda.

⁶ O meela ka ebe obibi ya tọgbọrọ n'efu, dika ubi a gbara ogige;
o bibiela ebe nzuko ya niile.
ONYENWE ANYỊ emeela ka Zayon chezọọ
ime mmemme ya a kara aka, na idebe ụbọchị izuikwe ọbụla nso.
Site n'oke iwe ya,
ọ jula eze na onye nchụaja.

⁷ Onyenwe anyị ajula ebe ichụ aja ya
gbakuta ebe nso ya azụ.
O werela mgbidi niile nke ụlọeze ya
nyefee n'aka onye iro;
ha emeela ka olu ha daa ụda n'ime ụlọ ONYENWE ANYỊ

dịka n'ubochi mmemme a kara aka.

⁸ ONYENWE ANYI ekpebiela ibibi
mgbidi gbara ada Zayon gburugburu.
O setipuru ihe otutu;
o sepukwaghi aka ya na ibibi ya.
O mere ka mkputamkpu aja na mgbidi ruo uju,
meekwa ka ha richapusia.

⁹ Onu uzọ ama ya niile emikpuola n'ala;
o gbajielala mkporo niile e ji akpochi ha, laakwa ha n'iyi.
A dotala eze ya na umu eze ya n'agha, buru ha jee mba ozo.
Iwu adighikwa,
otu a, ndi amuma ya enwekwaghi ike ihu ohu
site n'ebe ONYENWE ANYI no.

¹⁰ Ndi okenye ada Zayon
no odu n'ala, dere duu.
Ha ekpokwasila aja n'isi ha;
ha eyikwasikwala onwe ha uwe mkpe.
Umu agboghọ Jerusalem na-amaghi nwoke
ehulatala isi ha n'ala.

¹¹ Ike agwula anya m n'ih i kwa akwa,
ime ime ahụ m na-anu oku.
Obi m di ka ihe a wupuru n'ala,
n'ih na e bibiela ndi m,
n'ih na umuntakiri na umu a muru oheru na-ada mba
n'okporozo nke obodo.

¹² Ha na-ebere nne ha akwa na-asi,
"Olee ebe oka na mmanya di?"*
Mgbe ha na-ada mba dika ndi e meruru ahụ
n'okporozo obodo,
mgbe onwu ji nwayo na-eripasi ndu ha
n'aka nne ha ku ha.

¹³ Gini ka m nwere ike ikwu banyere gi?
Gini ka m ga-eji tunyere gi,
gi ada Jerusalem?
Gini ka m ga-esi na i yiri,
nke ga-enyere m aka imata otu m ga-esi kasie gi obi,
gi ada Zayon na-amaghi nwoke?
Onya di gi n'ahu miri emi, dika idi omimi nke osimiri.
Onye puru igwo gi?

¹⁴ Ohu niile ndi amuma gi huru
bu ohu ugha na ohu na-enweghi isi.
Ha ekpughegi mmehie gi,
igbochi ndota n'agha nke a dotara gi.
Kama ihe ha hutaara gi
bu ihe ugha na nduhie.

* 2:12 2:12 Achicha na ihe onunu di

15 Ndi niile si n'ebe i no
 na-agafe na-akuru gi aka ha;
 ha na-efufe isi ha,
 jirikwa ada Jerusalem na-eme ihe ochi.
 Ha na-aju ajuru na-asi, "Nke a o bu obodo ahụ
 a na-akpo ebe mabigara mma oke,
 onu nke uwa niile?"

16 Ndi iro gi niile na-emegehpu onu ha
 megide gi;
 ha na-achi gi ochi, na-atara gi ikekere eze.
 Ha na-ekwu na-asi, "Anyi eloola ya.
 Nke a bu ubochi ahụ anyi na-ele anya ya.
 Anyi adirila ndu hu ya."

17 ONYENWE ANYI emeela ihe o zubere ime.
 O mezuola ihe o kwuru na o ghaghi ime
 site n'oge gara aga.
 O kwatuola gi, na-enweghi omiiko obula.
 O meela ka ndi iro gi nuri onu n'ahu gi;
 o meekwala ka e bulie ike nke ndi iro gi.

18 Obi ndi mmadu
 na-etiku Onyenwe anyi.
 Gi, mgbidi niile nke ada Zayon,
 ka anya mmiri gi na-asoputa dika osimiri
 ehie na abali niile,
 enykwala onwe gi izuike,
 enykwala anya gi izuike.

19 Bilie, kwaa akwa n'abali,
 n'oge mmalite nche abali.
 Wupuota ihe di gi n'obi n'ihu Onyenwe anyi
 dika o bu mmiri.
 Welie aka unu elu nye Onyenwe anyi
 n'ihu umuntakiri ndi a,
 ndi na-ada n'ihu aguu
 n'isi okporozo niile.

20 "Lee anya, ONYENWE ANYI, ma tugharia uche gi.
 Onye ka i sirila otu a mesoo mmeso?
 O kwesiri ka ndi bu nne rie umu ha,
 bu umu nke ha muru?
 O kwesiri ka e gbuo onye nchujaja na onye amuma
 n'ime ebe di nsọ nke Onyenwe anyi?"

21 "Umu okorobia na ndi okenye dinakoro n'otu ebe,
 n'uzuzu nke okporozo.
 E jirila mma agha gbuo
 umu okorobia m na umu agboghọ m.
 I gbuola ha n'ubochi iwe gi;
 i gburu ha ju inwe omiiko n'ahu ha.

22 “Dịka i si akpọ oku ka a bịa n’ubochi oriri,
 otu a ka i si kpokota ihe egwu niile ka ha biakwasị m n’akukụ niile.
 N’ubochi nke iwe ONYENWE ANYỊ
 ọ dighi onye gbapuru ọsọ, ọ dīkwaghị onye fọdurụ ndụ;
 ndị m lekọtara, zulitekwa
 ka ndị iro m lara n’iyi.”

3

- 1 Abụ m onye hụrula ahụhụ site
 na mkpara igwe nke nrubiga oke nke iwe ONYENWE ANYỊ.
- 2 O sitela n’ihu ya chụpụ m, mee ka m jeharịa
 n’ochichiri kama n’ihè.
- 3 N’ezie, ọ tugharịala aka ya megide m,
 mgbe mgbe, ogologo ubochi niile.
- 4 O meela ka akpukpọ ahụ na anụ ahụ m fikpọọ,
 ọ nyajisiela okpukpụ di m n’ahụ.
- 5 O busola m agha,
 jiri ihe ilu na oke mkpagbu gbaa m gburugburu.
- 6 O meela ka m biri n’ochichiri
 dika ndi nwuru anwu kemgbe oge gara aga.
- 7 Ọ gbachibidola m ogige, ime ka m ghara igbapu;
 ọ jirila ụdọ igwe di arọ mee ka m ghara ijeharị.
- 8 Ọ na-eme ka ekpere m hapu irute ya,
 ọ buladi mgbe m kpokuru ya ka o nyere m aka.
- 9 O jirila nkume a wara awa gbachie ụzọ m niile,
 o meela ka okporoụzọ m gbagọọ agbagọ.
- 10 Dika anụ ohia bịa nke makpu na-eche nche,
 na dika odum nke na-ezo onwe ya,
- 11 o sitela n’okporoụzọ dokpuru m dōbisie m ahụ,
 hapu m na-enweghi onye inyeaka.
- 12 Ọ dọla uta ya
 mee m ka m buru onye akụ ya ga-agbata.
- 13 O ji akụ nke si n’akpa akụ ya
 gbapuo m obi.
- 14 Aghoro m ihe ochi nye ndi m niile;
 ha ji abụ na-akwa m emo ogologo ubochi niile.
- 15 O meela ka ihe niile na-elu ilu ju m afọ,
 meekwa ka m njuo oluilu afọ.
- 16 O meela ka m jiri okwute tajisie eze m,
 o kponyekwala m ntụ n’onu m.
- 17 Enweghi m udo,
 echezokwala m ihe oganihu bu.
- 18 N’ihi ya, ana m ekwu, “Ima mma m obula adighikwa.
 Agaghi m enwetakwa ihe ndi ahụ m lere anya na m ga-esi n’aka
 ONYENWE ANYI nweta.”

- 19 Ana m echeta ahụhụ m, na mwaghari m,
ya na ihe ilu na oluilu.
- 20 Mgbe m na-echeta ya,
obi m na-ada mba n'ime m.
- 21 Ma ọ dị ihe m na-echeta n'obi m
nke na-eme ka m nwee olileanya.
- 22 Ọ bụ n'ihị ihunanya dị ukwu nke ONYENWE ANYỊ na-emeghi ka anyị
gwusịa,
n'ihị na obi ebere ya adighi agwu agwu.
- 23 Ha na-adi ohuru ututu niile;
ikwesi ntukwasị obi gi bụ ihe kwudosiri ike.
- 24 Mkpuruobi m na-ekwu, "ONYENWE ANYỊ bụ oke m,
n'ihị ya, aga m enwe nchekwube na ya."
- 25 ONYENWE ANYỊ dị mma n'ebe ndi olileanya ha dị n'ime ya,
e, n'ebe obi ahụ di, nke na-achosi ya ike.
- 26 Ọ bụ ihe di mma iji nwayọọ
chere nzoputa nke ONYENWE ANYỊ.
- 27 Ọ bụ ihe di mma ka mmadu buru ibu arọ diri ya
mgbe ọ bụ okorobia.
- 28 Ya norokwa duu naani ya,
n'ihị na ọ bụ ONYENWE ANYỊ bokwasiri ya ibu ahụ.
- 29 Ya tinye ihu ya n'aja,
n'ihị na olileanya nwere ike diri.
- 30 Ya cheziere onye ahụ choro iti ya ihe nti ya,
ya kwerekwa ka ihe ihere ju ya afo.
- 31 N'ihị na Onyenwe anyi adighi ajụ onye obula ruo
mgbe ebighi ebi.
- 32 Ọ bụ ezie na ọ na-eme ka mmekpa ahụ bịa, ma ọ na-emesiakwa gosi
obi ebere ya,
n'ihị na ihunanya ya, nke na-adighi agwu agwu, di ukwu.
- 33 N'ihị na ọ naghị elezi anya eweta ahụhụ,
maobu mee ka umu mmadu noo na mmekpa ahụ.
- 34 Iji ukwu zogbuo
ndi mkporo no n'ala ahụ
- 35 ime ka ihe ruru mmadu hapu iru ya aka
n'ihu Onye kachasi ihe niile elu,
- 36 ime ka ikpe ziri ezi ghara irute mmadu.
Ọ bụ na Onyenwe anyi agaghị ahụ ihe ndi a?
- 37 Onye puru ikwu okwu mekwa ka ọ di ire
ma ọ buru na Onyenwe anyi enyeghi iwu ka ọ di otu ahụ?
- 38 Ọ bughị site n'onu Onye kachasi ihe niile elu
ka ihe oma na ihe ojoo si abia?
- 39 Gini mere mmadu di ndu ga-eji tamuo ntamu
mgbe ọ na-ahụ ahụhụ n'ihị mmehie ya?

- 40 Ka anyị nyochaanụ ụzọ anyị nwapụta ya.
Ka anyị lughachikwutenu ONYENWE ANYỊ.
- 41 Ka anyị welie aka anyị abụọ na obi anyị elu nye
Chineke nọ n'eluigwe, si:
- 42 "Anyị emehiela, nupu isi,
ma ị gbagharabeghi.
- 43 "I jirila iwe kpuchie onwe gi, si otu a chọọ anyị ọsọ.
I gbuola anyị, jụ imere anyị ebere.
- 44 I jiri igwe ojii kpuchie onwe gi
ka ekpere anyị ghara irute gi.
- 45 I meela ka anyị ghoọ unyi na ihe a zachapuru azachapu
n'etiti mba niile.
- 46 "Ndi iro anyị niile asaghepula ọnu ha
megide anyị.
- 47 Anyị ahuola ahuhu site n'oke ihe egwu na ihe ndaba di iche iche,
na mbibi na ịla n'iyi."
- 48 Anya mmiri nke dika iyi na-asọ asọ si n'anya m na-asoputa
n'ih i ndi m a lara n'iyi.
- 49 Anya mmiri si m n'anya ga-anogide na-asoputa
na-akwusighi akwusi,
- 50 tutu ruo mgbe ONYENWE ANYI ga-esite n'eluigwe
ledata anya ma hu.
- 51 Ihe anya m na-ahu na-ewetara mkpuruobi m ihe mgbu,
n'ih i onodu nke ndi inyom niile nọ n'ime obodo m.
- 52 Ndi ahụ mere onwe ha ndi iro m, ndi m na-emeghi ihe ojoo obula,
na-achu m oso dika m bu nnunu.
- 53 Ha gbaliri ime ka m nwuo n'ime olulu
site n'itu m nkume.
- 54 Mmiri kpuchiri m isi,
echere m na-efuola m.
- 55 Esitere m na nsotu olulu ahụ kpokuo aha gi,
gi ONYENWE ANYI.
- 56 I nuru aririọ m rioro gi, "Biko, emechila nti gi.
Nuru aririọ inyeaka nke m na-ario gi."
- 57 I bjara nso mgbe m kpokuru gi.
I siri, "Atula egwu."
- 58 Gi onwe gi, Onyenwe anyi, kpechitere onu m,
gi gbaputara ndu m.
- 59 ONYENWE ANYI, i hula ihe ojoo ha mere m.
Kpechitere m onu m.
- 60 I hula ibo obo ha niile
na nzube niile ha na-ezube megide m.
- 61 ONYENWE ANYI, i nula nkocha niile ha na-akocha m
na nzube niile ha na-ezube megide m.
- 62 I na-anu izu na ntamu nke ndi iro m

megide m ogologo ụbọchị niile.

63 Lee ha! Ha na-akọcha m mgbe ha guzoro ọtọ, na-akọcha m mgbe ha
nọdurụ ala.
Ha ji abụ na-akọcha m.

64 ONYENWE ANYI, biko, kwughachi ha ihe ruuru ha,
n'ih ihe niile aka ha rụputara.

65 Jiri ihe mkpudo kpuchie obi ha.
Meekwa ka ibụ onụ gi dīkwasi ha.

66 Site n' iwe gi chụọ ha ọsọ. Laakwa ha n'iyi n' iwe gi,
ka ha ghara idīkwa n'okpuru eluigwe nke ONYENWE ANYI ỌZỌ.

4

1 Lee ka ọlaedo si chuo echu.

Lee ka ọlaedo makarisiri mma si gbanwee ghoọ ihe na-amakwaghi
mma.

Nkume niile di oke onuahia nke ebe nso bu
ndi a ghasara n' isi okporozo niile.

2 Lee ka umu ndi ikom Zayon di oke onuahia,
ndi di oke onuahia na mbu dika ọlaedo a nuchara anucha,
si diri ugbo a dika ite aja
nke okpu ite kpuru.

3 O buladi umu nkita ohia na-eji ara ha
azu umu ha,
ma ndi a aghoala ndi na-enweghi obi ebere;
ha aghoala enyi nnunu nke na-ebi n'ozara.

4 Lee na ire nwa ohuru na-arapara n'akpo onu ya
n'ih i akpiri ikpo nku.
Umuntakiri na-arikwa ka e nye ha nri,
ma o nweghi onye na-enye ha nri ahụ.

5 Ndi ahụ naara eri ihe uto di iche iche
togboro n'efu ugbo a n'okporozo.
Ndi ahụ a zuru iyi uwe uhie uhie
no ugbo a na-edina n'ebe a na-ekpofu ahia.

6 Ahuhu diiri ndi m di ukwu
karia ahuhu nke biakwasiri Sodom.
N'ih na o bu n'otu ntabi anya ka a kwaturu ya.
O dikwaghi onye biara nyere ya aka.

7 Umu ndi eze ha na-egbuke kara akummiri igwe,
ha na-acha ocha chakaria mmiri ara ehi.
Anu ahu ha na-akwo murumuru dika nkume rubi di oke onuahia;
ha makwara mma ile anya dika nkume safai, bu nkume di oke
onuahia.

8 Ma ugbo a, ha na-eji nji kara unyi.

A naghị amatakwa ha ma a hụ ha n'ezị.
 Anụ ahụ ha araparala n'okpukpụ ha;
 ọ kpọnwụọla dika a ga-asị na ọ bụ osisi kpọrọ nkụ.

⁹ Ọnọdu ndị e ji mma agha gbuo ka mma
 karija ọnọdu ndị nwurụ site n'ụnwụ,
 ndị agụụ gụgburu, ndị ji nwayọọ nwayọọ nwụọ
 n'ihì nri nke na-adighị n'ubi.

¹⁰ Aka ha ka ndị inyom ndị ahụ nwere obi ebere
 ji gbuo ụmụ ha, sie ha.
 Ụmụ ha ghọrọ ha nri
 n'oge ahụ a lara ndị m n'iyi.

¹¹ ONYENWE ANYỊ emeela ka nrubiga oke nke iwe ya pụta ihè;
 ọ wupula iwe ya dị oku.
 O sunyela oku na Zayon,
 nke rechapụrụ ntọala ya niile.

¹² Ndị eze nke ụwa ekwetaghị;
 otu a kwa, ndị ụwa niile ekwetakwaghị
 na ndị iro nwere ike
 si n'ọnụ ụzọ ama banye n'ime Jerusalem.

¹³ Ma ihe ndị a mere n'ihì mmehie ndị amụma ya,
 na n'ihì ajọ omume nke ndị nchụaja ya,
 ndị wusiri ọbara
 ndị ezi omume nọ n'etiti ya.

¹⁴ Ugbu a, ha na-asọ isi n'okporoụzọ niile,
 dika ndị kpuru isì.
 Ha ejirila ọbara meruọ onwe ha.
 O nwekwaghị onye na-agbali ibiaru ha nso imetụ uwe ha aka.

¹⁵ Ndị mmadụ na-eti mkpu na-asị ha, "Sitenụ n'ebe anyị nọ wezuga onwe
 unu! Unu ruru arụ!
 Wezuga onwe unu, unu emetukwala anyị aka!"
 Mgbe ha gbapuru ọsọ bido na-awaghari,
 ndị nọ na mba dị iche iche na-asị ha,
 "O kwesighị ka ha nọrọkwa n'ebe a."

¹⁶ ONYENWE ANYỊ n'onwe ya achusaala ha.
 O gaghị agunyekwa ha.
 O dikwaghị ndị na-asọpuru onye nchụaja,
 ọ dikwaghị ndị na-emere ndị okenye amara.

¹⁷ Nke ka nke, anya agbaala anyị ọchịchiri,
 ebe anyị nọ na-elepu anya n'efu maka enyemaka.
 O bụ site n'ulo elu nche ka anyị nọ na-elepu anya, na-ele anya
 maka ọbibiya mba ahụ na-enweghị ike bịa zoputa anyị.

¹⁸ Ndị mmadụ na-esoghari anyị ebe niile anyị jere,
 n'ihì ya anyị enweghị ike jeharịakwa n'okporoụzọ anyị.

Ọgwụgwụ anyị adịla nso, a pụkwara ịgụta ụbọchị ole ọdụuru anyị,
tupu ọgwụgwụ anyị eruo.

19 Ndi na-achụ anyị ọsọ na-agbasi ọsọ ike
karịa ugo na-efe na mbara eluigwe.

Ha chughariri anyị n'elu ugwu niile,
n'orokwa n'ozara zoo onwe ha na-eche anyị.

20 Ume ndu anyị, nke ONYENWE ANYI tere mmanu,
ka ha jidere n'onyha ha.

Anyi naara eche na anyi ga-ebi n'okpuru ndo ya,
n'etiti mba di iche iche.

21 Nuria onu, ka obi tokwaa gi utu, gi ada Edom,
onye nke bi n'ala Uz.

Ma a ga-emesiakwa nye gi iko ahụ.

I ga-esitekwa na ya nuo ihe onunu nujubiga afo oke. A ga-agbakwa gi
oto.

22 Gi ada Zayon, ahuhu gi agwusiala;

O gaghi emekwa ka i jee biri ogologo oge na mba ozo.

Kama, o ga-ata gi ahuhu n'ihhi mmehie gi, gi, ada Edom,
kpugheekwa ajo omume gi niile.

5

1 ONYENWE ANYI, biko, cheta ihe niile dakwasiri anyi;
leekwa anya ka i huru onodu ihere anyi.

2 E werela ihe nketa anyi nyefee ndi obia n'aka,
werekwa ebe obibi anyi nyefee n'aka ndi mba ozo.

3 Anyi aghola umu mgbei, na ndi na-enweghi nna.
Nne anyi ha di ka ndi inyom di ha nwuru.

4 Anyi na-akwu ugwo n'ihhi mmiri anyi na-anu.
O bukwa ego ka anyi ji azu nku.

5 Agbanyeghi na anyi nya yoku n'olu, anyi bu ndi a na-adogbu n'oru,
ike agwula anyi, enyeghi anyi izuikie.

6 Anyi weere onwe anyi nyefee ndi Ijpt na ndi Asiria n'aka
n'ihhi inweta nri ga-ezuru anyi.

7 Nna anyi ha mehiere, ma ha anwuola.

Ma o bu anyi na-anata ntaramahuhu kwesiri ibu nke ha.

8 Ndi bu ohu na-achị anyi.

O dighi onye anyi nwere nke ga-anaputa anyi site n'aka ha.

9 Anyi ji ndu anyi n'aka mgbe anyi na-achọ inweta ihe anyi ga-eri,
n'ihhi mma agha nke di n'ozara.

10 Anu ahụ anyi di oku dika ite oku,*
na-amakwa jijiji n'ihhi agu.

11 Emeruola ndi inyom di na Zayon,
ha na umu agbogho na-amaghi nwoke niile di n'obodo di iche iche
nke Juda.

* 5:10 5:10 Ite oku a, bu nke eji eghe ihe dika achicha maobu amikpo anu na ihe ndi ozo

- 12 Akwugbuola ụmụ eze site n'ikegide aka ha n'elu;
a dighi enyekwa ndi okenye nsopuru.
- 13 Ụmụ okorobia na-adogbu onwe ha n'oru na nkume ikwo nri,
umuntakiri ndi nwoke na-asukwa ngongo n'okpuru otutu nku.
- 14 Ndi okenye adighikwa anọ n'onu uzọ ama,
umụ okorobia akwusikwala ikpo ubo akwara ha.
- 15 Onu adighikwa n'obi anyi;
ite egwu anyi aghoolara anyi ino onodu iru uju.
- 16 Okpueze esitela n'isi anyi dapu.
Ahuhu diri anyi n'ih na anyi emehela.
- 17 N'ih nke a, obi anyi na-ada mba,
n'ih ihe ndi a ka anya anyi na-agba ochichiri.
- 18 N'ih ugwu Zayon nke togboro n'efu,
nke ghoro ebe nkita ohia na-akpaghari.
- 19 Gi, ONYENWE ANYI, na-abu eze ruo mgbe ebighi ebi.
Ocheeze gi na-adigide site n'ogbo ruo n'ogbo.
- 20 Gini mere i ji na-echezọ anyi kpamkpa?
Gini mere i ji gbakuta anyi azu ogologo ubochi ndi a niile?
- 21 Mee ka anyi loghachikwute gi, ONYENWE ANYI, ka anyi si otu a lotakwa;
gbanwee ubochi anyi ka o di ohuru dika na mgbe ochie,
- 22 ma o bughị na i jula anyi kpamkpa
na-eweso anyi iwe nke ukwu.

Izikiel

Ọhụ mbụ Izikiel Һүрү

1 O ruo n'afọ nke iri atọ, n'ọnwa nke anọ, n'ubọchị nke ise ya, mgbe mụ onwe m na ndị ahụ e mere ka ha gaa biri na mba ọzọ nọ n'akụkụ iyi ukwu Keba, na e meghere eluigwe mee ka m Һү ọhү дї iche iche site n'aka Chineke.

2 N'ubọchị nke ise n'ọnwa ahụ, ọ bụ n'afọ nke ise mgbe a ԥԥԥԥԥԥ eze Jehoiakin jee mba ọzọ, 3 okwu ONYENWE ANYI ruru Izikiel onye nchụaja nwa Buzi ntị, mgbe ọ nọ n'akụkụ iyi ukwu Keba, nke dї n'ala ndị Kaldia.* N'ebe ahụ kwa ka aka ONYENWE ANYI nọ ԥԥԥԥԥԥ ya n'ahụ.

4 Elere m anya Һү oke ifufe nke si n'ugwu na-abia, ahụkwara m oke igwe ojii na amụma nke na-egbuke egbuke; ihè nke na-enwu nnọọ vaa gbara ya gburugburu. Etiti ọkụ ahụ nwere ihe ԥԥԥԥ ọlaọkụ na-amuke amuke. 5 Ihe e kere eke anọ dї ndụ, nke yiri mmadụ n'udidi ha, nọkwa n'etiti oke ihe ahụ. 6 Nke ọbụla n'ime ha nwere ihu anọ, na nku anọ. 7 Ụkwu ha guzoro kwem; ọbụ ụkwu ha ԥԥԥԥ nke nwa ehi, na-amukekwa ԥԥԥԥ bronz e hichara nke ọma. 8 N'okpuru nku ha, ha nwere aka yiri aka mmadụ n'akụkụ anọ ha niile. Otu a ka ihu ha na nku anọ dї. 9 Nku ha na-emetu na nke ibe ha. Mgbe ha na-eefe, ha na-eche ihu ha n'otu ụzọ, ha adighi agha anya ha n'azụ mgbe ha na-aga.

10 Maka oyiyi ihu ha: Ha anọ nwere ihu mmadụ, n'akụkụ aka nri ha nwere ihu ọdum, n'akụkụ aka ekpe ha bụ ihu ehi, onye ọbụla nwekwara ihu ugo. 11 Otu ahụ ka ihu ha niile dї. Ha gbasara nku ha n'elu, nke ọbụla nwere nku abụọ, otu n'ime nku ndi a na-emetu nku nke ibe ya, ebe abụọ kpuchiri ahụ ha. 12 Ha niile gawara n'ihu. Ebe ọbụla mmụọ ahụ gara ka ha na-aga, na-eleghi anya n'azụ. 13 N'etiti ihe ndi a dї ndụ, e nwere ihe ԥԥԥԥ icheku ọkụ na-enwu enwu, ԥԥԥԥ ka ọwa na-enwu ọkụ. Ọkụ na-esi n'etiti ihe ndi ahụ dї ndu na-aga ihu na azu, ọkụ ahụ nwupuru enwupu, amụma eluigwe sikwa na ya egbuputa. 14 Ihe ndi ahụ dї ndu na-efeghari n'ebe a, na-efeghari kwa n'ebe nke ọzọ, ԥԥԥԥ mgbe amụma na-egbu.

15 Mgbe m na-ele ihe e kere eke dї ndu ndi a anya, ahuru m ụkwu ụgbọ agha anọ nke dї n'ala n'okpuru ha. Onye ọbụla nwere nke ya. 16 Ụkwu ụgbọala ahụ niile dї ka ihe e ji nkume na-egbu maramara a na-akpo beril† kpuo. Nke ọbụla n'ime ha anọ yikwara ibe ya. Ha niile ԥԥԥԥ ka wiliu a kpuru tinye n'etiti ụkwu ụgbọala buru ibu. 17 Mgbe ha puru, ha na-aga n'akụkụ anọ nke ha chere ihu ha, ma ụkwu ụgbọ agha ahụ adighi echighari echighari mgbe ha na-aga. 18 Azu ụkwu ụgbọ agha ha dї elu, ԥԥԥԥ egwu. Anya juputakwara n'azụ ụkwu ụgbọ agha ndi ahụ.

19 Mgbe ihe ndi a dї ndu fepuru gaa n'ihu, ụkwu ụgbọala ndi ahụ dї n'akụkụ ha na-eso ha. Mgbe ha feliri elu, ụkwu ndi ahụ na-esokwa. 20 Ebe ọbụla mmụọ ha jere, ebe ahụ ka ha na-aga, ụkwu ụgbọ agha ahụ na-esokwa ha, n'ihu na mmụọ nke anu ndi ahụ dї ndu dї n'ụkwu ụgbọ agha ndi ahụ. 21 Mgbe ha biliri, ndi ọzọ na-ebilikwa. Mgbe ha guzoro otu ebe, ndi ọzọ na-eguzokwa. Mgbe ha feliri elu, ụkwu ụgbọala ahụ na-eso ha. N'ihu na mmụọ anu ndi ahụ dї ndu dї n'ime ụkwu ụgbọ agha ndi ahụ.

* 1:3 1:3 Kaldia bukwa Babilon † 1:16 1:16 N'akwukwo ufodu i ga-ahu topaazi

²² A t̄sara ihe sara mbara d̄ika mbara eluigwe n'elu isi ihe nd̄i ah̄u d̄i nd̄u. ̄O na-eyi egwu, ma na-egbukwa nweghenweghe d̄ika kristal. ²³ N'okpuru ihe ah̄u ka ha gbasapur̄u nku ha, ka ̄o na-emet̄u nke ibe ya. Ha niile n'otu n'otu nwere nku ab̄u nke na-ekpuchi ah̄u ya. ²⁴ Mgbe ha na-aga, nku ha na-eme mkp̄ot̄u d̄i ka mkp̄ot̄u ebili mmiri na-amaghari amaghari. Mkp̄ot̄u ah̄u d̄ikwa ka ida uda nke olu Onye pur̄u ime ihe niile, ka olu iti mkpu nke usuu nd̄i agha. Mgbe ̄ob̄ula ha guzoro, ha na-ach̄itu nku ha.

²⁵ Mgbe ah̄u ha kw̄siri mechie nku ha olu sitere n'ime ihe ah̄u d̄ika mbara eluigwe nke d̄i n'elu isi ha na-ab̄ia. ²⁶ N'elu mbara eluigwe ah̄u, o nwere ihe d̄ika ocheeze e ji nkume d̄i oke ̄on̄uah̄ia a na-akp̄o safaiia wuo. Otu onye, nke ud̄idi ya d̄i ka nwoke, n̄okwasikwara n'elu oche ah̄u. ²⁷ Site n'ukw̄u ya ruo n'isi ya, ah̄u onye ah̄u na-egbu maramara d̄ika ̄ok̄u. Site n'ukw̄u ya ruo n'ukwu ya, ̄o d̄i ka ̄ok̄u na-enwu enwu, ih̄e nke na-enwukwa ka ̄ok̄u gbara ya gburugburu. ²⁸ Ih̄e ah̄u gbara ya gburugburu, nke a na-ah̄u anya, d̄ikwa ka ih̄e eke na egwurugwu, nke a na-ah̄u anya n'oge mmiri na-ezo.

Otu a ka ebube ONYENWE ANYI si gosi m onwe ya. Mgbe m hur̄u ya, adara m n'ala kp̄uo ihu m n'ala. Mgbe ah̄u, anur̄u m olu onye na-ekwu okwu.

2

Okpukp̄o Izikiel

¹ ̄O siri m, "Nwa nke mmadu, bilie ̄ot̄o, guzo n'ukw̄u gi ab̄u, n'ih̄i na ana m aga igwa gi okwu." ² Mmūo ah̄u banyere n'ime m mgbe ah̄u ̄o na-ekwu okwu, mee ka m guzo ̄ot̄o n'ukw̄u m ab̄u. Anur̄u m ka ̄o gwara m okwu.

³ ̄O siri m, "Nwa nke mmadu, ana m eziga gi ka i jekwuru nd̄i Izrel, nd̄i bu mba na-enupu isi, nd̄i nupuru isi megide m. Ha na nna nna ha enupula isi megide m, ruo ̄o buladi n'ubochi taa. ⁴ Nd̄i ah̄u m na-eziga gi ka i jekwuru bu nd̄i isiike na nd̄i nnupu isi. Si ha, 'Ihe nd̄i a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI na-ekwu.' ⁵ Ma ha gere gi nti, ma ha egeghi gi nti (ha bu nd̄i na-enupu isi), ihe d̄i mkpa bu na ha ga-amata na onye amuma an̄ola n'etiti ha. ⁶ Ma gi nwa nke mmadu, at̄ula ha egwu. Ka ujo okwu si ha n'onu ghara itukwa gi. At̄ula egwu, ̄o buladi ma a si na ogwu na uke gbara gi gburugburu, ̄o buladi ma a si na i bi n'etiti umu akpi. Ka ujo ghara itu gi n'ih̄i okwu onu ha, ekwekwala ka ha menye gi egwu, n'ih̄i na ha bu nd̄i na-enupu isi. ⁷ I ghaghi izi ha ozi m ziri gi zie ha, ma ha gere nti ma ha egeghi nti, n'ih̄i na ha bu nd̄i na-enupu isi. ⁸ Ma gi, nwa nke mmadu, gee nti n'ime m na-agwa gi. Enupula isi d̄ika ha si nupu isi. Meghee onu gi taa ihe m ga-etinye gi n'onu."

⁹ Otu mgbe ah̄u, elere m anya hu aka e setipuru, nke ji akwukwo a fukoro afuko, ¹⁰ nke e dekwara ihe n'ime ya, ihu na azu ya. Aka ah̄u ji ya gbasapur̄u ya mee ka m hu ihe e dere n'ime ya. ̄O bu okwu ikwa akwa na iru uju na ah̄u.

3

¹ ̄O siri m, "Nwa nke mmadu, rie ihe a m gaje inye gi. Taa akwukwo a a fukoro afuko; puo gaa gwa umu Izrel okwu." ² Ya mere, a saghere m onu m, o nyere m akwukwo ah̄u a fukoro afuko ka m rie.

³ Ọ siri m, “Nwa nke mmadu, taa akwukwo a niile m nyere gi, tajuo ya afo gi.” Atara m ya. Ma mgbe m na-ata ya, o toro m ufo n’onu dika a ga-asị na o bu mmanu anu.

⁴ Ọ siri m, “Nwa nke mmadu, bilie jekwuru umu Izrel gwa ha okwu m niile. ⁵ N’ihi na-ezighi m gi ka i jekwuru mba ndi okwu ha edoghi anya na ndi a naghị aghota asusu ha, kama o bu ijekwuru ulo Izrel. ⁶ Ezikwaghi m gi ka i jekwuru mba nwere asusu na-edoghi anya, nke i na-adighi aghota okwu ha. N’ihi na a si na o bu ndi di otu a ka m zigara gi ka i jekwuru, ha gaara ege gi nti. ⁷ Ma ulo Izrel agaghị ekwe gee gi nti, n’ihi na ha juru ige m nti. N’ihi na ulo Izrel bu ndi obi ha siri ike, na ndi isiike. ⁸ Lee, emeela m ka ihu gi sie ike karja nke ha, ka egedege ihu gi siekwa ike karja nke ha. ⁹ Aga m emekwa ka egedege ihu gi di ka nkume siri ike, sie ike karja nkume. N’ihi ya, atula ha egwu; o bu ezie na ha bu ndi na-enupu isi, ma atula ihu ha egwu.”

¹⁰ Ọ siri m, “Nwa nke mmadu, gee nti nke oma n’okwu ndi a niile m na-agwa gi, tinyekwa ha n’uche gi. ¹¹ Jekwuru ndi gi a dotara n’agha no na mba ozo, si ha, ‘The ndi a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI na-ekwu,’ Gwa ha ya, ma ha gere gi nti ma ha egeghi gi nti.”

¹² Mgbe ahụ, Mmuo ahụ buliri m elu. Anuru m olu mere oke uzu n’azu m, mgbe ebube nke ONYENWE ANYI si n’onodu ya bilie. ¹³ O bu uzu nke nku ihe ndi ahụ di ndu na-eme mgbe ha na-emeturita nku ibe ha; o bukwa uzu ukwu wijilu ha nke di n’akuku ha. ¹⁴ Mmuo ahụ buliri m, bupu m. Ejeghariri m n’obi ilu na iwe nke mmuo m, ebe aka ONYENWE ANYI dikwa ike n’ahu m. ¹⁵ A bjakwutere m ndi ahụ a dooro n’agha, ha aga biri na Tel Abib* n’akuku osimiri Keba. N’ebe ahụ, bu ebe ha na-ebi, anoduru m n’etiti ha abali asaa, n’onodu obi ilu na onuma.

Oru Izikiel dika onye nche

¹⁶ Mgbe abali asaa gasiri, okwu ONYENWE ANYI bjakwutere m, ¹⁷ “Nwa nke mmadu, emeela m gi ka i buru onye nche nye ulo Izrel. N’ihi ya, gee nti n’ihe m na-ekwu, ka i dooro m ha aka na nti. ¹⁸ Mgbe m na-asị onye ajo omume, ‘I ghaghị inwu,’ ma o buru na i doghi ya aka na nti, maobu i kwughi okwu ime ka ha chigharia site n’uzo ojojo ha niile puta n’ihi izoputa ndu ha, onye ahụ na-emebi iwu ga-anwu n’ihi mmehie ya niile, ma n’aka gi ka m ga-ajuta obara ha. ¹⁹ Ma o buru na i doo onye ajo omume aka na nti, ma ha esighi n’ajo omume maobu n’uzo ojojo ha niile chigharia, ha ga-anwu n’ihi mmehie, ma ndu gi ka i zoputara.

²⁰ “Ma o buru na onye ezi omume esite n’uzo ezi omume ya wezuga onwe ya bido ime ihe ojojo, m siere ha onya,† ha ga-anwu n’ihi na i doghi ha aka na nti, ha ga-anwu n’ihi mmehie ha. Agaghikwa echeta ihe oma niile ndi ha mere, ma i ga-aza ajuju maka onwu ha. ²¹ Ma o buru na i doo onye ezi omume aka na nti ka o ghara ime mmehie, ha gharakwa ime mmehie, ha ga-adi ndu n’ihi na ha nabatara ido aka na nti ahụ. Gi onwe gi azoputakwala ndu gi, n’uzo di otu a.”

²² Aka ONYENWE ANYI digidesiri ike n’ahu m n’ebe ahụ. Ma o siri m, “Bilie gaa n’ebe ahụ obosara ala di ka m gwa gi okwu n’ebe ahụ,” ²³ Ebiliri m gaa n’ebe ahụ ala di larii. Ebube Onyenwe anyi guzo n’ebe ahụ dika ebube nke m huru n’akuku iyi Keba. Adara m kpoo ihu m n’ala.

²⁴ Mgbe ahụ, Mmuo ahụ banyere n’ime m mee ka m guzo oto n’ukwu m abuo. O gwara m okwu si m, “Gaa, baa n’ulo, mechibido onwe gi uzo.

* 3:15 3:15 N’ime akwukwo ufodu aha i ga-ahu bu Tel Aviv † 3:20 3:20 Itinye ihe iso ngongo n’uzo mmadu

25 Ma gi, nwa nke mmadu, a ga-eji udo kee gi ka i ghara inwe ike ipu gaa n'etiti ndi mmadu. 26 Aga m eme ka ire gi rapara n'akpo onu gi, ka i ghojo onye ogbi, gharakwa ibu onye na-adu ha aka na nti, n'ihu na ha bu ndi na-enupu isi. 27 Ma mgbe obula m ziri gi ozi, aga m atoghepu ire gi. I gasikwa ha, 'Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru.' Ka onye nwere nti nuru, ka onye nke na-achoghi inu ghara inu, n'ihu na ha bu ndi na-enupu isi.

4

Ndi iro gbara Jerusalem gburugburu

1 "Ugbu a, gi nwa nke mmadu, were otu okpurukpu aja, togbu ya n'ihu gi. Seputakwa obodo Jerusalem n'elu ya. 2 Seekwa ihe nnochigide n'agha megide ya, wuokwa ulo ndi agha gburugburu ya, wukota ulo ikwu di iche iche megide ya na ihe e ji akudasi mgbidi ya niile. 3 Werekwa efere igwe debe n'etiti gi na obodo ahu dika mgbidi e ji igwe wuo. Chee obodo ahu ihu gi, ka i chegide ya nke oma n'ihu na ndi iro gbara ya gburugburu. Nke a ga-abu ihe ama nye ndi Izrel.

4 "Ugbu a, dinara ala n'akuku aka ekpe gi, aga m enye gi ntaramahuhu mmehie ndi Izrel, i ga-ata ahuhu mmehie ha ubochi niile nke i ga-edina n'akuku gi. 5 N'ihu na ana m enye gi nari ubochi ato na iri ubochi itoolu, onuogugu nke a na onuogugu nke afo ntaramahuhu ha ga-abu otu, o bu oge ha. Otu a ka i ga-esi buru mmehie Izrel.

6 "Mgbe i mesiri nke a, i ga-edina ala nke ugboro abuo, ma o ga-abu n'akuku aka nri gi, i ga-eburu ntaramahuhu mmehie ndi Juda. O bu iri abali ano, otu ubochi ga-anochi anya otu afo. 7 Chee ihu gi n'ebe nnochibido Jerusalem, gbara aka nkiti buo amuma megide ya. 8 Aga m eke gi eriri ahu gi niile, ka i ghara inwe ike tugharja site n'otu akuku gaa n'akuku nke ozo tutu ubochi nnochigide gi ahu niile ezuo.

9 "Ma gi were oka wiiti na oka bali, werekwa akidi na lentil, na oka millet na spelti. Tinyekota ha n'otu ite were ha meere onwe gi achicha. N'ubochi ole ahu niile nke i ga-edina n'akuku gi, nari ubochi ato na iri ubochi itoolu, o bu ya ka i ga-eri. 10 A ga-atu ihe oriri gi atu, nri nke i ga-eri otu mgbe ga-abu nari gram abuo na iri gram ato; naani otu mgbe ka i ga-eri nri n'ubochi. 11 A ga-ekuputakwa mmiri i ga-anu, i ga-anu mmiri naani otu ugboro n'ubochi, otu udu mmiri e kere uzo isi.* 12 I ga-eri ya dika ogbe achicha oka bali, i ga-eghe ya n'elu nsi mmadu kporo nku mgbe ndi mmadu no na-ele gi anya." 13 ONYENWE ANYI kwuru, "Otu a ka ndi Izrel ga-esi rie nri ruru aru, n'etiti mba di iche iche ebe m ga-achuga ha."

14 Mgbe ahu, asiri m, "E e, Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI lee, emerubeghi m onwe m site na nwantakiri m ruo ugbu a, eribeghi ihe obula nwuru n'onwe ya, maobu nke anu ohia dogburu, anu na-adighi ocha abatubeghi m n'onu."

15 O siri, "O di mma, aga m enye gi nsi ehi n'onodu nke mmadu, n'elu ya ka i ga-akwado achicha gi."

16 Mgbe ahu, o gwara m, "Nwa nke mmadu, lee, aga m eme ka nri ko na Jerusalem; ha ga-eji nchegbu rie nri a tuputara atuputa, jirikwa egwu nuo mmiri e kuputara ekuputa. 17 Aga m eme ka ihe oriri na mmiri onunu koo ha. Ha ga na-elerita onwe ha anya n'oke egwu, ha ga-anwukwa n'ihu mmehie ha."

* 4:11 4:11 Nke a bu otu uzo site n'uzo isii nke e kere otu lita mmiri.

5

Agụba nke ikpe omuma Chineke

¹ “Ma gi, nwa nke mmadu, were mma agha di nko dika aguba onye okpui, kpuchaa isi gi na afonui gi; werekwa ihe e ji atu ihe otutu tuo agiri isi gi, ka uzo obula hara n’otu. ² I ga-ewere otu uzo n’uzo ato, kpo ya oku n’etiti obodo ahụ mgbe ubochi nke nnochigide ahụ zuru; i ga-ewere otu uzo, jiri mma agha chabichaa ya gburugburu obodo ahụ, otu uzo nke ozo ka i ga-efesacha n’ikuku. N’ihi na aga m eji mma agha chusachaa ha. ³ Ma i ga-esite n’ime ya weputa agiri isi di ole na ole, kedoo ha n’onu onu uwe gi. ⁴ Ozokwa, site na ndi a, i ga-ewere ufodu tunye ha n’ime oku ka ha ree oku, site na ha ka oku ga-esi banye n’ulo Izrel niile.

⁵ “Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru, Nke a bu Jerusalem, obodo m mere ka o diri n’etiti mba di n’uwa, nke mba di iche iche gbara gburugburu. ⁶ Ma o sitela n’ajo omume ya, nupu isi n’iwu na ukuru m nyere, karia mba na obodo ndi ozo ahụ niile gbara ya gburugburu. O jukwara idebe iwu m, jukwa igbaso ukuru m.

⁷ “N’ihi ya, ihe ndi a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI nakwu: I burula onye nnupu isi karia mba niile ndi gbara gi gburugburu. I jukwara idebe iwu m na igbaso ukuru m, o buhikwa dika iwu na atumata nke mba di iche iche no gi gburugburu ka i mere.

⁸ “Ya mere, otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI siri, Mu onwe m, o buladi mu onwe m, ga-emegide gi bu Jerusalem, kpee gi ikpe n’ihu mba niile. ⁹ N’ihi ihe aru gi niile, aga m eme gi ihe m na-emebeghi mbu, nke m agaghi emekwa ozo. ¹⁰ N’ihi nke a, ndi bu nna ga-eri umu ha n’etiti gi, umu ga-erikwa ndi nna ha. Aga m ekpe gi ikpe mee ka ndi foduru ndu gbasasi n’uwa niile. ¹¹ Ya mere, dika mu onwe m na-adi ndu, otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuputara, ebe o bu na i jirila oyiyi ihe aru na omume ruru aru meruo ulo m, aga m esite n’ebe i no wezuga ihunanya m. Agaghi m emekwara gi ebere maobu hapu ita gi ahuhu. ¹² Otu uzo n’ime uzo ato nke ndi bi n’ime gi ga-anwu site n’agu maobu na oria; otu uzo ga-anwu site na mma agha nke ndi iro no n’azu mgbidi gi, otu uzo foduru ka a ga-achusa n’ifufe, a ga-eji mma agha ndi iro chusasi ha.

¹³ “Mgbe ahụ, iwe m ga-akwusi, onuma m megide ha ga-adajukwa, na nke a ka a ga-aboro m obo. Ha ga-amata na mu onwe m bu ONYENWE ANYI kwuru okwu site n’ekworo mgbe m mezuru onuma m n’ahu ha.

¹⁴ “N’ihi ya, aga m eme ka i buru ihe e bibiri ebibi, na ihe e ji eme ihe ochi nye mba niile gbara gi gburugburu, na n’ihu ndi na-agafe n’uzo ahụ. ¹⁵ I ga-abu ihe e ji eme ihe ochi na ihe nkocha nye mba di iche iche gbara gi gburugburu, mgbe m ga-eji iwe na obi oku na ntaramahuhu di egwu kpee gi ikpe, mu onwe m bu ONYENWE ANYI ekwuola. ¹⁶ Mgbe m gbara gi aku ojo ahụ na-eweta onwu na ila n’iyi, bu aku nke oke unwu, aga m agba gi ya, gbajaa gi. Aga m anogide na-ezite unwu tutu ruo mgbe e mere ka ihe oriri koo gi. ¹⁷ Aga m ezitere gi oke unwu na ajo anu oha, ha ga-agbawa gi aka nwa, oria ojo na obara ga-esi n’etiti gi gafee; aga m eji mma agha megide gi. Mu onwe m bu ONYENWE ANYI ekwuola.”

6

Mbibi diri uguwu Izrel niile

¹ Okwu ONYENWE ANYI ruru m nti, si, ² “Nwa nke mmadu, chee iru gi n’ugwu niile nke n’Izrel, buo amuma megide ha, ³ si, ‘Unu ugwu niile nke Izrel, nurunu okwu nke Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI. Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI siri nye ugwu ukwu na ugwu nta niile, na iyi mmiri niile, na ndagwurugwu niile. Mu, o buladi mu onwe m, ga-eme ka agha biakwasị unu, aga m ebibikwa ebe di iche iche unu na-achụ aja. ⁴ A ga-etikpo ebe ichu aja unu, tipia ebe unu na-anọ esure ihe nsure oku na-esi isi uto. Aga m atusa ndi unu e gburu egbu n’ihu arusi unu. ⁵ Aga m atogbo ozu ndi Izrel n’ihu arusi ha. Aga m aghasakwa okpukpu unu gburugburu ebe ichu aja unu. ⁶ Ebe obula unu bi, a ga-etikpo obodo ndi ahụ, tipiakwa ebe ichu aja niile, si otu a mee ka ebe ichu aja unu gho mkpomkpo ebe nke togboro n’efu. A ga-etipiakwa arusi unu, kujiekwa ebe unu na-anọ esure ihe nsure oku na-esi isi uto. Ihe niile unu ji aka unu meputa ka a ga-ekpochapukwa. ⁷ Ndi e gburu egbu ga-ada n’etiti unu, unu ga-amata na mu onwe m bu ONYENWE ANYI.

⁸ “Ma aga m eme ka ufodu n’ime ndi m fodu. Ndi ahụ foduru ga-esi n’ihu mma agha gbapu, gbasasia n’ala niile, na mba niile nke uwa. ⁹ Mgbe ha no dika ndi a dotara n’agha na mba ozo, ndi ahụ gbapuru oso ga-echeta m. Ha ga-echeta otu ha si jiri obi nke ikwa iko juputara n’ime ya, nke si n’ebe m no wezuga onwe ya, na anya nke na-agbaso arusi ha, mee ka obi joo m njo. Ha ga-akpo onwe ha asi n’ihi ihe ojoo ndi ahụ ha mere, ya na ochuchụ aja ruru aru ha churu. ¹⁰ Ha ga-amata na m bu ONYENWE ANYI, matakwa na mgbe m gwara ha na ihe ndi a niile gaje ibiakwasị ha, na o bughị okwu efu ka m kwuru.

¹¹ “Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI siri, kuko obo aka gi abuo onu, zokwaa ukwu gi n’ala, ma tisikwaa mkpu akwa ike site n’obi mwute, n’ihi ihe ojoo niile na omume ruru aru ndi Izrel mere. N’ihi na ha ga ila n’iyi site n’oke unwu, na site n’agha, na site n’oria na-eefe efe. ¹² Ndi no n’ebe di anya ga-anwu site n’oria na-eefe efe, ndi no nso ga-anwu site na mma agha, ndi foduru ndu ga-anwu site n’aguu. Aga m eme ka ha nuru ufu oke iwe m. ¹³ Unu ga-amata na mu onwe m bu ONYENWE ANYI, mgbe ozu ndi e gburu egbu ga-atogbosi n’etiti arusi niile, na n’ebe ichu aja niile, na n’ugwu nta niile, na n’ugwu ukwu niile, na n’okpuru osisi obula, na n’okpuru osisi ook niile, ebe ha na-anọ na-esure uda na-esi isi uto nye arusi ha. ¹⁴ E, aga m esetipu aka m megide ha, mee ka ala ha laa n’iyi, n’ebe niile ha bi, site n’ozara* ruo na Ribla. Mgbe ahụ, ha ga-amata na mu onwe m bu ONYENWE ANYI.”

7

Ogwugwu abiala

¹ Okwu ONYENWE ANYI ruru m nti, si, ² “Ma gi onwe gi, Nwa nke mmadu, nke a bu ihe Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI siri ala Izrel: “Ogwugwu!

Ogwugwu abiakwasila akuku anọ nke ala ahụ.

³ Ugbu a ka ogwugwu biakwasiri unu.

Lee, aga m eme ka iwe m biakwasị unu; aga m ekpe unu ikpe dika omume unu si di, aga m ata unu ahuhu maka aru unu niile.

⁴ Agaghị m enwekwa omiiko n’ebe i no, agaghị m emekwara gi ebere,

* 6:14 6:14 Maqbu, mbara ikpa

kama aga m ata unu ahụhụ maka omume unu
na arụ niile dị n'etiti unu.

“ ‘Mgbe ahụ, unu ga-amata na mụ onwe m bụ ONYENWE ANYỊ.’

5 “Nke a bụ ihe Onye kachasi ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYỊ siri,
“ ‘Oke mbibi, oke mbibi nke a na-anụbeghi ụdị ya mbụ.

Lee, ka ọ na-abia!

6 Ọgwụgwụ abịala!

Ọgwụgwụ abịala!

Ọ kpalitela onwe ya imegide unu.

Lee, ka ọ na-abia!

7 Oke nsogbu abiakwasịla gi,
gi onwe gi bi n'ala ahụ.

Oge ahụ abịala! Ụbọchi ahụ dịkwa nso!

Ọgbaaghara di ebe niile, ọ bughị ọñụ di n'elu ugwu niile.

8 Ejikerela m iwụkwasi gi ọñuma m n'ahụ

mee ka oke iwe m zuo gi ahụ niile.

Aga m ekpe gi ikpe dika omume gi si di,

kwughachikwa gi n'ih i ibi ndu ruru aru gi niile.

9 Agaghi m emere gi ebere,

agakwaghi m ahapu ita gi ahuhu.

Aga m akwughachi gi dika omume gi si di,

kwughachikwa gi n'ih i ibi ndu ruru aru niile nke di n'etiti unu.

“ ‘Mgbe ahụ, i ga-amata na ọ bụ mụ onwe m bụ ONYENWE ANYỊ, na-eti unu
ihe ndi a.

10 “ ‘Lee, ụbọchi ahụ!

Lee, ka ọ na-abia!

Oke nsogbu enuputala,

mkpanaka agbala okoko

nganga amaala ifuru!*

11 Ihe ike ebilitala,

mkporo eji ata ndi ajo omume ahuhu.

O nweghi onye obula n'ime ha nke ga-afodu,

maobu igwe mmadu

maobu uba ha,

o nweghikwa nke bara uru.

12 Mgbe ahụ abịala!

Ụbọchi ahụ abiakwala nso.

Ka onye na-azu ahia ghara inuri onu

ka onye na-ere ere ghara iru uju,

n'ih i na onuma ahụ diri igwe mmadu niile.

13 Onye rere ahia agaghi enwetaghachi

ngwa ahia nke erere ere

o buladi dika onye rere na onye zuru na-adu ndu.

N'ih i na onu nke a gbasara igwe mmadu niile

bụ nke a na-apughị igbanwe.

N'ih i mmehie ha niile, o nweghi onye n'ime ha

nke puru ichebe ndu ya.

14 “ ‘Ha afuola opi ike,

* 7:10 7:10 Ya bụ, na nganga na-abawanye

ha edoziela ihe niile
 ma o nweghị onye ga-aga ibu agha
 n'ihì na ọ̀nụma m d̀kwasirì igwe mmadụ ahụ niile.

15 Mma agha d̀ n'ezì;

ajọ ọ̀rịa na-efe efe na ụnwụ d̀kwa n'ime.

Onye nọ n'ọ̀hịa

ga-anwụ site na mma agha,

ndị nọ n'ime obodo ukwu

ka ụnwụ na ọ̀rịa na-efe efe ga-eripịa.

16 Ma ndị gbapuru agbapu

ga-agbaga noro n'ugwu.

Ọ bu dika nduru nke ndagwurugwu,

ha niile ga-asu ude akwa,

onye ọ̀bula n'ihì mmehie ha.

17 Aka niile ga-akuda,

ikpere niile ka a ga-eji amiri nyudee.

18 Ha ga-eyikwasị akwa mkpe,

oke ihe egwu ga-ekpuchi ha.

Ọ bukwa ihu niile ka ihere ga-ekpuchi,

a ga-akpuchakwa isi niile.

19 “ ‘Ha ga-etufu ọ̀laocha ha niile n'okporoꝝo niile,

ọ̀laedo ha ga-aghokwa ihe na-adighi ọcha.

Ọlaocha na ọ̀laedo ha

agaghị enwe ike naputa ha

n'ubochi nrubiga oke nke oke iwe ONYENWE ANYI.

Ha agaghị eme ka agu gharakwa igu ha,

maobu mee ka afo ju ha,

n'ihì na o buuru ha ihe iso ngongo nke idaba na mmehie.

20 Ihe icho mma ha ghooro ha ihe ikpa nganga,

ha jikwa ya meputa arusi ruru aru ha di iche iche.

Ha ji ya metakwa oyiyi ihe aru niile jogburu onwe ya;

ya mere, aga m eme ka o buuru ha ihe ruru aru.

21 Aga m ewere akunuba ha nye ndi mba ozo dika ihe apunatara n'agha,

nyekwa ya ndi ajo omume nke uwa dika ihe nkwa

ndi ga-emeru ya.

22 Aga m esite n'ebe ha no wezuga ihu m

ndi ohi ga-emerukwa ebe ahụ m kporo ihe di oke onuahia.

Ha ga-abata n'ime ya

meruokwa ya.

23 “ ‘Kwadoonu udo igwe.

N'ihì na ala ha juputara n'igbu ochu na iwusa obara,

obodo ahụ juputara n'ihè ike.

24 Aga m akpota mba ndi ahụ jogburu onwe ha

ka ha bia nwetara onwe ha ulo ha niile.

Aga m eme ka mpako nke ndi bu dike kwusi,

meeke ka ebe nso ha niile buru ebe e meruru emeru.

25 Mgbe ihe mmekpa ahụ bjara,

ha ga-achọ udo ma o nweghị nke ga-adị.

26 Mbibi ga-esochi mbibi,

akuko na-enweghị isi ga-esochikwa akuko na-enweghị isi.

Ha ga-agaharị na-achọ ohu site n'aka onye amuma,

ntuziaka onye nchujaja ga-akwusi,
ndumodu nke ndi okenye agaghi adikwa.

²⁷ Eze ga-eru ujū,
nwa eze ga-eyikwasị ida mba nke obi dika uwe,
aka ga-ama ndi ala ahụ niile jijiji n'ihu egwu.
Aga m emeso ha dika omume ha si di,
aga m ekpekwa ha ikpe dika ihe ha kwenyeere si di.

“Mgbe ahụ, ha ga-amata na mụ onwe m bụ ONYENWE ANYI.”

8

Ikpere arusi n'ulo ukwu

¹ N'afọ nke isii, n'onwa nke isii, n'ubochi nke ise nke onwa ahụ, mgbe mụ onwe m nodu ala n'ulo m, ndi okenye Juda na-anodukwa ala n'ihu m, aka Onye kachasi ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYI dikwasiri m n'ahụ n'ebe ahụ. ² Ahuru m oyiyi yiri mmadu. Akuku oyiyi a nke di site n'ukwu ya ruo n'ala ya na-acha dika oku, sitekwanu n'ukwu ya rigoo, o na-egbu nnoo amuma dika nkume amba di oke onuahja. ³ Oyiyi a setipuru ihe dika aka mmadu, jiri ya jide m n'agiri isi m. Mgbe ahụ, Mmuo nke Chineke buliri m elu n'etiti ala na mbara eluigwe. N'ime onu nke Chineke, o buuru m jee Jerusalem, n'onu uzo ama nke di n'ugwu, n'ime ogige ya, ebe arusi ahụ na-akpasu ekworo guzo. ⁴ Ma, lee, ebube Chineke Izrel juputara n'ebe ahụ, di ka m si hu ya na mbu na ndagwurugwu.

⁵ O siri m, “Nwa nke mmadu, welie anya gi lee n'uzo nke ugwu.” Eweliri m anya m lee n'uzo ugwu, ma lee, n'onu uzo e si abata n'ime ebe ichu aja, ahuru m oyiyi arusi ekworo ka o guzo n'akuku ugwu ya.

⁶ O siri m, “Nwa nke mmadu, i na-ahụ ihe ha na-eme, aru di egwu nke ulo Izrel na-eme n'ebe a, ihe ndi ga-achupu m n'ebe di anya site n'ebe nsọ m? Ma i ga-ahukwa ihe aru ndi di ukwu karja ndi a.”

⁷ O mere ka m guzo n'onu uzo ogige ahụ, mgbe m lere anya, ahuru m oghere di n'aja ulo ahụ. ⁸ O siri m, “Nwa nke mmadu, ugbu a gwupuo aja ulo a.” Mgbe m gwupuru ya, ahuru m onu uzo e si aba n'ebe ahụ.

⁹ O siri m, “Banye n'ime ka i hu ihe aru ojo niile nke ha na-eme n'ebe a.” ¹⁰ Abanyere m hu na ihe juputara n'ahụ ulo ahụ bu naani oyiyi e sere ese, nke ihe na-akpu akpu dika agwo di iche iche, ngwere na anumanu ruru aru di iche iche, tinyekwara arusi niile nke ulo Izrel na-efe. ¹¹ N'ihu ihe ndi a, ka iri ndi okenye asaa nke ulo Izrel, ha na Jaazanaya nwa Shefan guzo n'ebe ahụ. Onye obula n'ime ha ji ihe nsure oku na-esi isi utọ n'aka ya, anwuru oku si n'ihe nsure oku ndi a na-agbagokwa elu.

¹² O siri m, “Nwa nke mmadu, i hula ihe ndi okenye ulo Izrel na-eme n'ochichiri, onye obula n'ime ulo ya n'ihu arusi ya? Ma ha na-asi, ‘ONYENWE ANYI adighi ahụ anyi, O sitela n'ala anyi wezuga onwe ya.’” ¹³ Ozo, o siri m, “I ga-ahukwa oke ihe aru kariri ndi a ha na-eme!”

¹⁴ O mere ka m bjakwa n'onu uzo ahụ di n'akuku ugwu nke ulonso nke ONYENWE ANYI. N'ebe ahụ, ahuru m ndi inyom no na-akwa akwa n'ihu Tamuz, chi ha. ¹⁵ Mgbe ahụ, o siri m, “I hula ihe ndi a, nwa nke mmadu? I ga-ahukwa ihe aru ndi di ukwu karja ndi a.”

¹⁶ O mere ka m baa n'ime ogige di n'ime ulo ukwu nke ONYENWE ANYI, n'ebe ahụ, n'onu uzo ulonso ukwu nke ONYENWE ANYI, n'agbata ebe ichu aja na mputa onu ulo ahụ, ka ihe ruru iri mmadu abuo na ise guzo, chee ihu ha n'akuku owuwa anyanwu na-efe anyanwu. Ha gbakutara ulonso

ukwu nke ONYENWE ANYI azu mgbe ha na-eche ihu n'owuwa anyanwu na-akpo isiala nye anyanwu.

¹⁷ O siri m, "I hula nke a, nwa nke mmadu? O bu ihe di nta nye ulo Juda, bu ime ihe aru niile ndi a ha na-eme n'ebe a? Ha ga-ejikwa ihe ike mejuputa ala, siri otu a na-akpasu m iwe mgbe niile? Lee ka ha si nogide na-akpari m, na-etinye alaka n'imi ha. ¹⁸ N'ih iya, aga m eme ka ha nuru ufu iwe m, o dikwaghi onye m ga-ahapu. O burukwa na ha anogide nabe akwa n'oke olu, agagh i m ana ha nti."

9

Ikpe omuma diri ndi na-ekpere arusi

¹ Mgbe ahụ, a nuru m ka o ji oke olu kpoọ oku si, "Bianu nso, unu bu ndi ahoputara ilekota obodo a, onye obula jidekwa ngwa agha n'aka ya."

² A huru m ndi ikom isii si n'onu uzo ama nke di n'akuku ebe di elu na-aputa, nke chere ihu n'ugwu, onye obula jikwa mma agha n'aka ya. Otu onye n'ime ha yi uwe akwa ocha, nyarakwa nwa akpa nke ihe e ji ede akwukwo di n'ime ya. Ha niile batara n'ime ulonso, guzokwa n'akuku ebe ichu aja e ji bronz wuo.

³ Ma ebube nke Chineke Izrel sitere n'elu cherubim ndi ahụ, ebe o no na mbu, bilie bja guzokwa n'onu uzo ulonso ahụ. Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI kporo nwoke ahụ yi uwe akwa ocha bu onye nya akpa ahụ nke ihe e ji ede ihe di n'ime ya, ⁴ o siri ya, "Billie, jegharja n'okporouzo niile nke obodo Jerusalem, kakwasị akara n'egedege ihu ndi niile na-akwa akwa na ndi niile na-asu ude n'ih ihe aru niile nke a na-eme n'ime ya."

⁵ Anukwara m ka o gwara ndi ozo, "Soronu ya baa n'ime obodo, gbukwaanu, unu emekwarala onye obula ebere maobu omiiko. ⁶ Gbuonu ha niile, ndi okenye, na umu okorobia, na umu agboghobia, na ndi inyom, na umuntakiri. Ma unu emetukwala onye obula nwere akara ahụ n'ihu ya. Malitenu n'ebe a, n'ime ulonso ukwu m." Ya mere, ha malitere igbu ndi okenye ndi no n'ihu ulonso.

⁷ O sikwara ha, "Merunu ulonso a! Werekwanu ozu ndi unu gburu egbu tujuo n'ime ogige ya! Gaanu!" Ha puru baa n'ime obodo, bido igbu ndi mmadu. ⁸ Mgbe ha no na-egbu ndi mmadu maobu naani m foduru, adara m n'ala kpuchie ihu m, tie mkpu akwa, si, "Ewoo, Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI! I ga-esite n'oke iwe i na-eweso Jerusalem bibie ihe niile foduru n'Izrel?"

⁹ O siri m, "Mmehie niile nke ulo Izrel na Juda di ukwu rie nne. Ala niile juputakwara n'obara ndi egburu, obodo juputakwara n'ikpe ikpe na-ezighi ezi. N'ih i na ha na-asi, 'ONYENWE ANYI esitela n'ala anyi wezuga onwe ya. O dighi ihe ONYENWE ANYI na-ahu.' ¹⁰ N'ih iya, agagh i m ahapu ha, agakwagh i m enwe omiiko n'ahu ha. Aga m akwughachi ha n'ih ihe ojoo niile ha mere."

¹¹ Mgbe ahụ, nwoke ahụ yi uwe akwa ocha, nke nya akpa nke ihe e ji ede akwukwo di n'ime ya, loghachiri si, "Aruchaala m oru i nyere m iru."

10

Ebube Chineke apu

¹ Mgbe ahụ, elere m n'anya hu ocheeze oma e ji nkume safai wuo ka o putara ihe na mbara eluigwe, n'elu ebe ahụ isi cherubim ndi ahụ di.

² Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI siri nwoke ahụ yi uwe akwa ocha, "Baa n'etiti ukwu ugboala ahụ di n'okpuru cherubim ndi ahụ. Site n'etiti cherubim

ndi ahụ kpojuo icheku oku nke na-ere ere n'aka gi, fesachaa ha n'ime obodo ahụ niile." O bara n'ime ka m n'ele ya anya.

³ Cherubim ndi ahụ na-eguzo n'akuku ndida nke ulonso ahụ mgbe nwoke ahụ banyere. Igwe ojii juputakwara n'ogige ime ulonso ahụ.

⁴ Mgbe ahụ, ebube ONYENWE ANYI sitere n'elu cherubim bilie, bịa guzo n'onu ụzọ ulonso ahụ. Ulonso ahụ juputakwara n'igwe ojii, ihe nke ebube ONYENWE ANYI juputakwara n'ogige ulonso ahụ. ⁵ Uzu nke nku cherubim ndi ahụ na-eme dikwa ka olu Chineke Onye puru ime ihe niile. A na-ankwa uzu nku ndi ahụ n'ogige ulonso ahụ di n'ezì.

⁶ Mgbe ONYENWE ANYI nyere nwoke ahụ yi uwe ezi akwa ocha iwu, si, "Gaa n'etiti cherubim ahụ guta ufodu icheku oku di n'etiti wijilu ugboala ahụ," nwoke ahụ banyere guzo n'akuku otu wijilu ahụ. ⁷ Mgbe ahụ, otu n'ime ndi cherubim ahụ setipuru aka ya n'ebe oku ahụ di n'etiti ha. O gutara ufodu icheku oku tinye n'aka nwoke ahụ yi uwe akwa ocha onye weere ya puo. ⁸ N'okpuru nku ndi cherubim ahụ ka a na-ahuta ihe yiri aka mmadu.

⁹ Elere m anya hu wijilu anọ, nke di n'akuku cherubim ndi ahụ. Cherubim obula nwere otu wijilu n'akuku ya. Wijilu ndi a niile na-egbu maramara dika nkume beril. ¹⁰ Wijilu anọ ndi ahụ yiri onwe ha. Nke obula n'ime ha dika wijilu a runyere n'etiti wijilu ozo. ¹¹ Mgbe ha na-aga, ha niile na-eche ihu n'akuku obula nke cherubim ndi ahụ chere ihu. Wijilu ndi a adighi echighari echighari mgbe cherubim ndi a na-agahari. Kama ebe isi cherubim ndi ahụ chere ihu ka wijilu ndi ahụ na-aga. Ha adighi elekwa* anya n'azu dika ha na-aga. ¹² Gburugburu ha, n'anụ ahụ ha niile, ma n'azu ha, ma n'aka ha, ma na nku ha, ma na wijilu ndi ahụ, ihe juputara ha bu anya. Anya di n'akuku ha niile. ¹³ Aha m nuru a na-akpo wijilu ndi ahụ bu, Ogba gburugburu. ¹⁴ Nke obula n'ime cherubim ndi a nwere ihu anọ. Ihu nke mbu dika ihu cherub. Nke abuo dika ihu mmadu; nke ato dika ihu odum, ma nke anọ dika ihu ugo.

¹⁵ Mgbe ahụ, Cherubim ndi ahụ buliri onwe ha elu. Ndi a bu ihe ndi ahụ di ndu nke m huru na mbu n'akuku osimiri Keba. ¹⁶ Mgbe cherubim ndi ahụ na-aga, wijilu ndi ahụ di n'akuku ha na-eso ha na-aga. Mgbe ha na-achili nku ha i si n'ala bulie onwe ha elu, wijilu ha na-anogidekwa n'akuku ha. ¹⁷ Mgbe cherubim ndi ahụ guzoro n'otu ebe, wijilu ahụ na-eguzokwa. Mgbe ha na-ebuli onwe ha elu, wijilu ndi ahụ na-ebulikwa onwe ha elu, n'ihu na mmuo nke ihe ahụ di ndu di n'ime ha.

¹⁸ Emesja, ebube nke ONYENWE ANYI sitere na mbata onu ụzọ ulonso ahụ puo, gaa guzo n'elu cherubim ndi ahụ. ¹⁹ Mgbe m no na-ele anya, cherubim ahụ gbasapuru nku ha felie, wijilu ha niile dikwa n'akuku ha. Ha guzoro na mbata onu ụzọ nke di n'akuku owuwa anyanwu nke ulo ONYENWE ANYI, na ebube nke Chineke nke Izrel dikwa n'elu ha.

²⁰ Ndi a bu ihe ndi ahụ di ndu, nke m huru n'okpuru Chineke Izrel n'akuku osimiri Keba, amatara m na ha bu cherubim. ²¹ Nke obula n'ime ha nwere ihu anọ na nku anọ, na ihe yiri aka mmadu n'okpuru nku ha. ²² Ihu ha yikwara ihu ihe ndi ahụ m huru n'akuku osimiri Keba. Nke obula na-agakwa ije n'ihu ihu na-eleghi anya n'azu.

11

Ikpe omuma Chineke nke diri Jerusalem

* 10:11 10:11 Maobu, aghakwa

1 Mgbe ahụ, Mmụọ nke Chineke buliri m mee ka m bjaruo n'onyị ụzọ ama ụlọ ONYENWE ANYỊ, nke dị n'akụkụ ọwụwa anyanwụ. N'ebe ahụ, n'oghere nke onyị ụzọ ama ahụ, ahurū m iri mmadụ abuo na ise. Ahụkwara m n'etiti ha, Jaazanaya nwa Azoa na Pelataya nwa Benaya, bụ ndịisi ndị Izrel. 2 Ọ siri m, "Nwa nke mmadụ, ndị a bụ ndị ikom na-agba izu ajo ihe, na-enyekwa ndumodu ojoyo niile a na-enye n'obodo a. 3 Ha na-asị, 'Oge a ga-ewuzi ụlọ ndị ahụ ọ dighi nso? Obodo a bụ ite igwe, anyị onwe anyị bukwa anụ di n'ime ya.' 4 N'ihia ya, nwa nke mmadụ, buo amuma megide ha."

5 Mgbe ahụ, Mmụọ nke ONYENWE ANYỊ biakwasiri m si m kwuo, "Otu a ka ONYENWE ANYỊ siri: otu a ka unu na-ekwukwa, unu ndi ndu ulo Izrel, ma amaara m ihe unu bu n'uche. 6 Unu egbuola otutu mmadu n'ime obodo a, meekwa ka okporouzo ya juputa n'ozu ndi nwuru anwu."

7 "N'ihia ya ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI ji si, ozu ndi ahụ niile togbo n'okporouzo obodo unu bu anu ndi ahụ unu gburu egbu, obodo a bukwa ite. Ma aga m eme ka unu site n'ime ya puta. 8 Mma agha ahụ unu na-atu egwu ya ka m ga-eme ka o biakwasị unu. Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri ya. 9 Aga m esitekwa n'etiti ya kpopta unu, were unu nyefee n'aka ndi mba ozo, ma kpekwa unu ikpe. 10 Unu ga-ada site na mma agha. O bu n'oke ala Izrel niile ka m ga-anọ kpee unu ikpe. Mgbe ahụ, unu ga-amata na mụ onwe m bu ONYENWE ANYI. 11 E, obodo a agaghị aburu unu ite. Unu agaghị anokwa n'ime ya dika anu. Aga m ekpe unu ikpe n'oke ala Izrel niile. 12 Mgbe ahụ, unu ga-amata na mụ onwe m bu ONYENWE ANYI. N'ihia na unu bu ndi na-enupu isi site n'iwu m na ukpuru m. Ma unu na-agbaso nzo ukwu nke mba ndi ahụ niile gbara unu gburugburu."

13 Mgbe m ka no na-ebu amuma, Pelataya nwa Benaya nwuru. Mụ onwe m kpuo ihu m n'ala kwaa akwa si, "Ewoo, Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI i ga-ebibi ndi niile foduru n'ala Izrel?"

Nkwa banyere nloghachi Izrel

14 Okwu ONYENWE ANYI ruru m nti, si, 15 "Nwa nke mmadụ, umu nke nna gi, o buladi umunna gi, na ndi mgbaputa* gi na ezinaulo Izrel niile, o bu ha ka ndi bi na Jerusalem siri, 'Ha esitela n'ebe ONYENWE ANYI no gaa ebe di anya, o bukwa anyi ka enyere ala nke a ka o buru ihe nnweta anyi,'

16 "N'ihia nke a, kwuo, 'Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI na-asị, N'agbanyeghi na m zipuru ha gaa ebe di anya n'etiti mba di iche iche, chusakwaa ha n'etiti ala di iche iche, ma nwa mgbe nta, a buru m ha ebe di nso n'ala niile ahụ bu ebe ha gara.'

17 "Ya mere kwuo, 'Nke a bu ihe Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI na-ekwu: Aga m achikotakwa unu onu ozo, site n'obodo niile bu ebe unu gbasara, nyeghachikwa unu ala Izrel.'

18 "Ha ga-aloghachi n'ebe ahụ, sitekwa n'etiti ya wezuga oyiya ihe aru niile, na arusi niile bukwa ihe aru. 19 Aga m enyekwa ha otu obi, tinyekwa mmu oharu n'ime ha. Aga m ewepu site n'ime ha obi kporo† nkụ ma nye ha obi nke anu ahụ. 20 Nke a ga-eme ka ha soro ukpuru m na iwu m niile, leziekwa anya idebe ha. Ha ga-abu ndi nke m, mu onwe m ga-abukwa Chineke ha. 21 Ma banyere ndi ahụ obi ha na-agbaso ihe ojoyo na ihe niile

* 11:15 11:15 Ndi a dokpuru gaa mba ozo † 11:19 11:19 Ya bu, obi nkume

ruru aru, mmehie ha ka m ga-atukwasị n'isi ha; otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri ya."

²² Mgbe ahụ, cherubim ndi ahụ weliri nku ha elu, wiiu ndi ahụ dikwa n'akuku ha ma ebube nke Chineke nke Izrel guzokwa n'elu ha. ²³ Ebube ONYENWE ANYI sitere n'etiti obodo ahụ rigoo, guzo n'elu ugwu, n'akuku oyuwa anyanwu. ²⁴ N'ime ohu, Mmuo nke Chineke buliri m elu bubata m na Kaldia, ebe ndi a dokpuuru gaa mba ozo no.

Otu a ka ohu m huru si hapu m. ²⁵ Agwakwara m ndi niile ahụ e mere ka ha jee biri na mba ozo ihe niile nke ONYENWE ANYI gosiri m.

12

The ngosi maka ndota n'agha

¹ Okwu ONYENWE ANYI ruru m nti, si, ² "Nwa nke mmadu, i bi n'etiti ndi na-enupu isi, ndi nwere anya ihu uzo ma ha adighi ahụ; ndi nwere nti inu ihe ma ha adighi anu ihe, n'ihu na ha bu ndi nnupu isi.

³ "Ya mere, nwa nke mmadu, kwakotaa ngwongwo ulo gi maka i ga biri n'ala ozo, mee nke a n'ehihie dika ha na-ele gi anya, hapu ulo gi gaa n'ebe ozo. Ma eleghi anya ha ga-aghota, o bu ezie na ha bu ndi nnupu isi. ⁴ Kwaputa ngwongwo gi n'ezi n'ehihie ka ha hu ya. Ma hapu ulo gi n'abali dika ndi na-agba oso ndu si eme, mgbe ha na-amalite ije ha, nke iga ibi n'ala ozo. ⁵ Mgbe ha na-ele gi anya, gwupuo mgbidi, site na ya kwara ngwongwo gi puo. ⁶ Mgbe ha no na-ele gi anya, bulie ibu gi, tukwasi ya n'ubu gi, puo gawa n'ime ochichiri, kpuchie ihu gi, ka i ghara ihu ala ahụ anya. N'ihu na emela m gi ihe iribama nye ulo Izrel niile."

⁷ Emere m ihe e nyere m n'iwu. Ebutara m ngwongwo m n'ehihie, jikota ha maka igba oso ndu. N'anyasi, eji m aka m gwuo onu na mgbidi ahụ. Ebukwasiri m ngwongwo m n'ubu, bulie ije n'ime ochichiri mgbe ha no na-ele m anya.

⁸ N'utu echi ya, okwu ONYENWE ANYI biakwutere m, ⁹ "Nwa nke mmadu, o bu na ulo Izrel ndi nnupu isi ahụ ajubeghi gi, 'o lee ihe i na-eme?"

¹⁰ "Gwa ha, 'Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru: Amuma a bu maka onyeisi no na Jerusalem, n'ulo Izrel niile nokwa ebe ahụ.' ¹¹ Si ha, 'Mu onwe m bu ihe ama nye unu.'

"Dika m mere, otu a kwa ka a ga-eme nye ha. Ha ga-aga na mba ozo biri ka ndi a dotara n'agha.

¹² "Nwa eze nke no n'etiti ha ga-amaburu ibu ya n'ubu puo n'ochichiri, o ga-egwupu mgbidi aja nke obodo site n'ebe ahụ puo. O ga-ekpuchikwa ihu ya ka o ghara iji anya ya hu obodo ahụ. ¹³ Ma aga m eji ugbu m jide ya, meekwa ka o bjaruo Babilon bu ala ndi Kaldia. Ebe ahụ ka o ga-anu nwuo, ma o gaghi ahụ ya anya. ¹⁴ Ndi niile gbara ya gburugburu na ndi agha ya niile ka m ga-achusa n'ala niile, o bukwa mma agha ka m ga-amiputa jiri choo ha oso.

¹⁵ "Ha ga-amata na mu onwe m bu ONYENWE ANYI, mgbe m chusachara ha n'etiti mba niile di iche iche, fesaakwa ha n'ala niile. ¹⁶ Ma o bu mmadu ole na ole n'ime ha ka m ga-edebe ndu site na mma agha, na unwu na oria na-efe efe. Ka ha nwee ike ko akuko ihe aru niile ha n'etiti mba di iche iche ebe ha bgagara oso. Ha ga-amatakwa na mu onwe m bu ONYENWE ANYI."

¹⁷ Okwu ONYENWE ANYI ruru m nti, si, ¹⁸ “Nwa nke mmadu, tuo egwu mgbe i na-eri nri gi. Jirikwa ihe otutu tuputa mmiri onunu gi, dika a gasi na o bu ihe ikpeazu i nwere. ¹⁹ I ga-asikwa ndi bi n’ala ahụ, ‘Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI na-ekwu banyere ndi bi na Jerusalem, n’ala nke Izrel, si, Ha ga-aji ujo rie achicha ha, jirikwa obi ilo mmiri nuo mmiri ha, n’ihi na a ga-ekpochapu ihe niile di n’ala ha, n’ihi ihe ike nke ndi bi n’ime ya. ²⁰ Obodo niile nke ndi mmadu bi n’ime ya ga-ala n’iyi, otu aka ahụ, ala unu niile ga-abu ebe togboro na nkiti. Mgbe ahụ, unu ga-amata na mu onwe bu ONYENWE ANYI.’”

O gaghi adi anya mmezu

²¹ Okwu ONYENWE ANYI ruru m nti, si, ²² “Nwa nke mmadu, kedu ihe ilu a na-atu n’Izrel putara, nke na-asi ‘Ubochi adila oke anya, ohu niile aburukwala ihe na-enweghi isi?’ ²³ Gwa ha, ‘Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI na-ekwu, Aga m eme ka ilu a kwusi, ha agaghi atukwa ya dika ilu n’Izrel ozo.’ Kama gwa ha, ‘N’ubochi ahụ adila nso mgbe ohu niile ga-emezu. ²⁴ N’ihi na agaghi enekwa ohu ugha ozo, maobu iju ase ire utu n’etiti ulo Izrel. ²⁵ Ma mu onwe m bu ONYENWE ANYI ga-ekwu ihe m zubere. Ihe obula m kwuru ga-emezu na-atufughi oge. N’ihi na o bu n’oge unu di ndu, unu ndi nnupu isi, ka m ga-emezu ihe obula bu nke m kwuru. Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri ya.’”

²⁶ Okwu nke ONYENWE ANYI bjakwutere m, ²⁷ “Nwa nke mmadu, lee, ulo nke Izrel na-asi, ‘Ohu niile o na-ahu bu maka otutu afu di n’ihu, amuma ya bukwa maka oge na-abia n’ihu.’”

²⁸ “N’ihi ya, gwa ha, ‘Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI siri, o dighikwa okwu m nke a ga-atufu oge ozo n’ime ya, ihe obula m kwuru ka a ga-emezu. Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri ya.’”

13

Okwu megide ndi amuma ugha

¹ Okwu ONYENWE ANYI ruru m nti, si, ² “Nwa nke mmadu, buo amuma megide ndi amuma nke Izrel ndi na-ebu amuma ugbo a, gwa ndi amuma ahụ na-ekwu ihe sitere ha n’uche: ‘Nurunu okwu nke ONYENWE ANYI. ³ Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru, Ahuhu ga-adiri ndi amuma nzuzu ndi na-agbaso mmuo nke onwe ha, ndi o dighi ihe ha na-ahu. ⁴ Gi Izrel, lee, ndi amuma gi niile di ka nkita ohia bi na mkpomkpo ebe. ⁵ Unu arigobeghi na oghere juputara na mgbidi maobu ruzie mgbidi aja ndi ahụ maka nchekwa ndi Izrel ka o nwee ike kwudosie ike n’ubochi agha nke ONYENWE ANYI. ⁶ Ohu ha bu ugha, otu a, iju ase ha bukwa ugha, ha na-asi, “ONYENWE ANYI kwuputara,” ebe ONYENWE ANYI ezipughi ha, ha na-agakwa n’ihu na-atu anya ka o mezuo okwu ha. ⁷ O bughu ohu ugha ka unu huru, o bughikwa okwu iju ase ugha ka unu kwuru, mgbe unu na-asi, “Otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara,” n’agbanyeghi na mu onwe m ekwughu okwu?”

⁸ “N’ihi ya, Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI siri, aga m ebibi unu n’ihi okwu ugha na ohu ugha unu niile. Edoola m onwe m imegide unu, otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri. ⁹ Aka m ga-emege ndi amuma niile ahụ bu ndi na-ahu ohu ugha, na-agbakwa afa ugha. Ha a gaghi esonye na otu ogbako ndi m maobu buru ndi agunyekoro n’akwukwo ndekota aha ulo nke Izrel, ha agaghi abakwa

n'ala ndi Izrel. Mgbe ahụ unu ga-amata na mụ onwe m bụ Onye kachasi ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYI.

¹⁰ “N’ihi na ha eduhiela ndi m, mgbe ha na-asi, “Udo,” ebe udo na-adighi, n’ihi na mgbe e wuru mgbidi na-esighi ike, ndi amuma ndi a jara ha mma, werekwa nzu techie ya. ¹¹ Ya mere, gwa ndi ahụ jiri nzu techie mgbidi ahụ na o ga-ada. Oke mmiri ozuzo nke ga-ezobiga oke ga-ezo, aga m ezitekwa mkpuru mmiri di ukwu nke ga-ada, na oke ifufe nke ga-akwada ya. ¹² Mgbe mgbidi ahụ dara, ndi mmadu o gaghi aju, “Olee ebe mgba ocha ahụ i ji techie ya di?”

¹³ “Ya mere, Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYI kwuru, aga m eji oke ifufe nke onuma m, na oke mmiri ozuzo nke iwe m, ma oke akummiri nke oke iwe m mebie ya. ¹⁴ Aga m akwada mgbidi ahụ unu tere nzu, aga m emekwa ka o daruo ala nke ga-eme ka ahụ ntoala ya anya; o ga-adakwasikwa unu, gwepia unu. Mgbe o dara o ga-egbuchapu unu niile; unu ga-amatakwa na mụ onwe m bụ ONYENWE ANYI. ¹⁵ Otu a ka m ga-esi gosiputa iwe m n’ebe mgbidi ahụ nọ, na n’ahụ ndi ahụ ji nzu techie ya. Aga m asi unu, “Mgbidi ahụ adighikwa, otu a ka o dikwa ndi ahụ ji nzu techie ya, ¹⁶ bụ ndi amuma Izrel ndi ahụ buru amuma nye Jerusalem, ndi hukwara ya ohu udo mgbe udo na-adighi, otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYI kwubiri.”

¹⁷ “Ma ugbu a, gi nwa nke mmadu, chee ihu n’ebe umuada ndi unu nọ, ndi nke na-ebu amuma di ka o si si ha n’obi puta. Buo amuma megide ha ¹⁸ si, ‘Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYI na-ekwu, Ahuhu diri ndi inyom na-adunye ogwu mgbaasi na nkwoji aka ha na-emekwa akwa mgbokwasị nke ikpuchi isi maka ndi mmadu di iche iche, iji raata ha. Unu si ahaa chee na unu ga-echebe ndu unu mgbe unu buru uzọ mee ka ndi m maa n’onyia? ¹⁹ Unu emeela ka m ghara idi nso n’etiti ndi m, n’ihi mkpoju aka oka bali na iberibe achicha ole na ole. N’ihi ya, unu emeela ka ha nwuo bụ ndi na-ekwesighi inwu anwu. Unu edebekwala ha ndu bụ ndi na-ekwesighi idi ndu, site n’okwu ugha unu na-agwa ndi m, bụ ndi na-ana nti n’okwu ugha.

²⁰ “N’ihi nke a, Onye kachasi ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYI na-ekwu, ana m emegide ogwu mgbaasi niile nke unu ji achu nta mkpuruobi ndi m dika nnunu. Aga m adowapu ha site n’aka unu, naputakwa ndi m, bụ ndi unu ji n’onyia di ka nnunu e tinyere n’ulo akpara akpa. ²¹ Aga m adowa akwa mgbokwasị ogwu unu, naputa ndi m site n’aka unu. Ha agaghi amakwa n’onyia nke ike unu ozo. N’uzo di otu a unu ga-amatakwa na mụ onwe m bụ ONYENWE ANYI. ²² N’ihi na ugha unu emeela ka obi ndi ezi omume daa mba, mgbe o na-abughị uche m na ihe di otu a ga-eme. Ma unu emeela ka obi ndi ajo omume sie ike site na nkwa ogologo ndu unu kwere ha, mee ka ha ghara isite n’uzo ojojo ha chegharia ma zoputa ndu ha. ²³ N’ihi nke a, unu agaghi ahukwa ohu ugha ozo, maobu gbaa afa. M ga-anaputa ndi nke m site n’aka unu. Mgbe ahụ unu ga-amata na mụ onwe m bụ ONYENWE ANYI.”

14

Okwu megide ndi na-ekpere arusi

¹ Ufodu n’ime ndi okenye Izrel bjakwutere m, nodu ala n’ihu m. ² Mgbe ahụ okwu ONYENWE ANYI ruru m nti, ³ “Nwa nke mmadu, ndi ikom ndi a na-eke arusi n’ime obi ha, ma tinyekwa ihe isu ngongo nke ajo omume

ya n'ihu ha.* Aga m ekwenye ka ha jũta m ase ɔbula? ⁴ Ya mere, gwa ha okwu s̄i ha 'Nke a bu ihe Onye kachas̄i ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru: Mgbe onye Izrel ɔbula na-agbaso aruṣi n'obi ya, nke na-ekwekwa ka aruṣi ndi a na-eduba ya na mmehie, b̄iakwutere onye amũma ijũta ya ase, mu onwe m bu ONYENWE ANYI ga-aza onye ahũ d̄ika o si d̄i, ya bu d̄ika iba uba nke aruṣi ya niile si d̄i. ⁵ N'uzo d̄i otu a ka m ga-esi nwetaghachikwa obi ndi Izrel niile bu ndi si n'ebe m no wezuga onwe ha, ma malite ife aruṣi.'

⁶ "N'ihĩ ya, gwa ulo Izrel, 'The ndi a ka Onye kachas̄i ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI na-ekwu, Chegharjanu! Sitenũ n'ife aruṣi unu niile chigharja, jukwanũ omume unu niile ruru arũ.

⁷ "N'ihĩ na onye ɔbula n'ulo Izrel maɔbu onye ɔbula n'ime ndi ɔbia bi n'ala Izrel, nke kewapuru onwe ya site n'iso m, si otu a mee ka aruṣi ɔ na-efe baa ya n'obi, nke na-etinye ihe iso ngongo aju omume n'ihu ha, mechaa, gakwuru onye amũma maka isite n'aka ya ijũta m ase, mu onwe m bu ONYENWE ANYI ga-azaghachi ha. ⁸ Aga m edokwa onwe m imegide ha, mee ka ha burũ ihe imaatũ na ilu nye ndi ozo. Aga m esitekwa n'etiti ndi m wezuga ha. Mgbe ahũ, unu ga-amata na mu onwe m bu ONYENWE ANYI.

⁹ "O burũ na arafuo onye amũma ahũ ka o buo amũma, ɔ bu mu onwe m bu ONYENWE ANYI rafuru onye amũma ahũ. Aga m esetipu aka m megide ya, bipukwa ya site n'etiti ndi m, bu Izrel. ¹⁰ Ha ga-ata ahũhu n'ihĩ mmehie ikpe omũma ha, d̄ika ikpe omũma d̄iri onye na-aju ase, otu a ka ɔ ga-adikwa nye onye amũma ugha ahũ. ¹¹ Mgbe ahũ, umũ Izrel agaghĩ esitekwa n'iso m kpafuo ozo.† Ha agakwaghĩ eji mmehie meruo onwe ha, kama ha ga-abũ ndi m, mu onwe m ga-abukwa Chineke ha. Otu a ka Onye kachas̄i ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwupũtara ya.'"

Ikpe omũma aghaghĩ ibia

¹² Okwu ONYENWE ANYI ruru m nti, si, ¹³ "Nwa nke mmadu, ɔ burũ na ndi bi n'ala emehie megide m, site n'ekwesighĩ ntukwas̄i obi ha, ɔ burũ na m esetipu aka m mee ka oke unwu b̄iakwas̄i ha, ɔ burũkwa na m emee ka mmadu na anumanũ niile d̄i n'ala a nwuchas̄ia, ¹⁴ a s̄ikwa na Noa, Daniel na Job bi n'etiti ya, ha ga-azopũta naanĩ onwe‡ ha n'ezi omume ha. Otu a ka Onye kachas̄i ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri ya.

¹⁵ "As̄i na m eziga anũ ohia ojojo ka ha b̄ia bibie ala ahũ, mee ka ɔ ghoo ebe togboro n'efu meekwa ka mmadu ɔbula ghara i site n'ime ya gafee n'ihĩ anũ ohia ndi ahũ, ¹⁶ d̄ika m na-adi ndũ ka Onye kachas̄i ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI na-ekwu, ɔ burũkwari na ndi ikom ato ndi a no n'ebe a, ha agaghĩ anapũta ɔ buladi umũ ha ndi nwoke maɔbu umũ ha ndi nwanĩ site n'ila n'iyi. Naanĩ ha ka a ga-azopũta, ma ala ahũ ga-abũ ihe togboro n'efu.

¹⁷ "O burũ na a si na m mere ka mma agha b̄iakwas̄i ala ahũ, m si, 'Ka mma agha gabiga site n'ala ahũ niile gburugburu,' ma gbuo mmadu na anumanũ niile d̄i n'ime ya, ¹⁸ d̄ika m na-adi ndũ, otu a ka Onye kachas̄i ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri, a s̄ikwari na ndi ikom ato ndi a no n'ala ahũ, ha agaghĩ anapũta umũ ndi ikom na umũ ha ndi inyom site n'ila n'iyi. Kama, ɔ bu naanĩ ha onwe ha ka a ga-anapũta.

¹⁹ "Ozokwa, ɔ burũ na m eziga oke iwe m site n'ajo orja na-efe efe, ɔ burũ na orja ahũ egbuo mmadu na anumanũ ha niile, ²⁰ d̄ika m na-adi

* **14:3** 14:3 Kwenye ka aruṣi ndi a na-eduba ha na mmehie † **14:11** 14:11 Maɔbu, wezuga onwe ha ‡ **14:14** 14:14 Ya bu, mkpuruobi ha

ndu, otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri, a sika na Noa, Daniel na Job bi n'ime ya, ha agaghi anaputa umu ha ndi ikom maobu ndi inyom site n'ila n'iyi. Ha ga-azoputa naani onwe ha n'ezi omume ha.

²¹ "N'ih i na otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru, a ga-esi ana naputa ya, mgbe m zipuru uzo ikpe m ano di oke egwu nke na-echere Jerusalem. Ikpe ndi a bu: mma agha na unwu, anu ohia ojobo na-adogbu adogbu na orja na-efe efe, ka ha gbuchapu mmadu na anumanu niile di n'ime ya. ²² Ma a ga-enweta ufodu ndi ga-afodu ndu, bu umu unu ndi nwoke na ndi nwanyi, ndi a ga-anaputa site n'ahuhu ndi a. Ha ga-abiakwute unu. Mgbe unu huru omume ha, na obibi ndu ha, ha ga-aburu unu ihe nkasiobi n'ih i na unu ga-esite na ha mata udi mbibi nke m mere ka o biakwasi Jerusalem. ²³ A ga-akasika unu obi mgbe unu huru omume ha na obibi ndu ha, unu ga-amatakwa na o bugh i n'efu ka m mere ka ihe ndi a niile dakwasi ha." Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri ya.

15

Jerusalem, osisi vain i na-abaghi uru

¹ Okwu ONYENWE ANYI ruru m nti, si, ² "Nwa nke mmadu, olee, uzo osisi vain i si puo iche site n'alaka osisi ndi ozo di n'ime oke ohia? ³ A na-esi n'ime osisi ya were meputa ihe obula bara uru? O bu site na ya ka a na-esi emeputa osisi nke e ji ekonye ihe? ⁴ Uru ha bara bu iji ha menye oku. Ma mgbe isi ya abuo repjara, mgbe etiti ya rekwara oku, o nwere ihe ozo mmadu nwere ike iji ya mee? ⁵ O buru na o baghi uru mgbe o zuruoke, a ga-esi ana were ya meputa ihe bara uru mgbe oku repiasirila ya, o ghoo unyi?"

⁶ "N'ih i ya, ihe ndi a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI na-ekwu, dika m sitere n'etiti ohia niile weputa osisi vain i nye ka o buru nku e ji emenye oku, otu a ka m ga-esi mesoo ndi bi na Jerusalem. ⁷ Aga m eche ihu m* imegide ha. O bu ezie na ha esitela n'oku puta, ma oku ga-erepja ha. Unu ga-amata na mu onwe m bu ONYENWE ANYI, mgbe m guzoro onwe m megide ha. ⁸ Aga m emekwa ka ala ha togboro n'efu, n'ih i na ha bu ndi na-ekwesigh i ntukwasi obi. Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri."

16

Ekwesigh i ntukwasi obi Jerusalem

¹ Okwu nke ONYENWE ANYI biakwutere m, ² "Nwa nke mmadu, gwa Jerusalem okwu mee ka o mara banyere ndu ya niile ruru aru ³ si ya, 'Ihe ndi a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI na-agwa Jerusalem: Iputa uwa gi na omumu gi bu n'ala ndi Kenan; nna gi bu onye Amori, nne gi bu onye Het. ⁴ N'ubochi ah u a muru gi, ebeghi otubo gi, o digh i onye lekotara gi maobu jiri mmiri saa gi ah u i sachapu gi unyi maobu tee gi nnu, maobu jiri akwa kechie gi. ⁵ O digh i onye nwere obi ebere n'ebe i no. O digh i onye ihe banyere gi meturu n'obi, o dikwaghi onye lekotara gi. Kama n'ubochi ah u a muru gi a tufuru gi n'ohia, n'ih i na-eledara gi anya.

* 15:7 15:7 Maobu, Aga m eguzo onwe m

6 “Ma mgbe m si n’ebe ahụ i togbo na-agafe, ahuru m gi ka i chiliri ukwu gi, obara jukwara gi ahụ, dika i dina n’ime obara gi. N’oge ahụ, ihe puru m n’onu bu, “Di ndu.” 7 Emerem ka i too dika osisi na-eto eto n’ime oha. I tolitere, too ogologo ma tozu oke na nwanyi, i kpuru ara, agiri isi gi pukwara, ma gi onwe gi gba oto.

8 “Emesia, a gafere m n’akuku gi, mgbe m lere gi anya ahuru m na i tozuola onye mmadu ga-ahu n’anya. A gbasapuru m akuku akwa m n’ahu gi, jiri ya kpuchie oto gi. Anuru m gi iyi, mu na gi gbara ndu, i ghokwara nke m. Ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuputara.

9 “Eji m mmiri saa gi ahụ, sachapu obara di gi n’ahu, teekwa gi mmanu. 10 Enyere m gi akwa ocha na uwe a kpara nke oma, nke i ji kpuchie ahụ gi. Nyekwa gi akpukpukwu e ji ezi akpukpo kwaa, jirikwa ezi akwa ocha na uwe ndi di oke onu kpuchie gi. 11 Eyinyere m gi ihe icho mma, tinye olaaka n’aka gi, nakwa olaolu n’olu gi. 12 Etinyekwara m gi ola n’imi, tinye gi olanti abuo na nti gi, na okpueze mara mma n’isi gi. 13 E ji ihe icho mma olaocha na olaedo choo gi mma. Uwe gi bukwa uwe ezi akwa ocha, uwe di oke onu, na uwe a kpara nke oma. Nri i na-eri bu utu oka a yochaziri nke oma, na mmanu anu, na mmanu oliv. Mma gi putaziri ihe nke oma, i ruo ogo ibu eze nwanyi. 14 Aha gi dara uda nke ukwu n’etiti mba di iche iche n’ihu mma gi, nke zuruoko site n’ebube ahụ bu nke m tukwasiri gi. Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuputara.

15 “Ma i tukwasiri mma gi obi, jiri n’ihi na a mara aha gi ghoo onye akwuna. I wekwara onwe gi nye nwoke obula gabigara mee ka mma gi buru nke ya. 16 I were uwe gi ufodu, meere onwe gi ebe di iche iche di elu nke turu agwa, ebe doziri ihe ndina ikwa iko gi. Ihe di otu a emetubeghi mbu, ha ekwesikwaghi ime mgbe obula. 17 I chiri olaocha na olaedo ndi ahụ mara mma, bu nke m nyere gi, were ha kpuro onwe gi oyiye nwoke di iche iche, ndi i na-akpo isiala nye. N’uzo di otu a ka gi na ha si na-akwako iko. 18 Uwe oma ahụ a kpara akpa ka i ji kpuchie ha. Mmanu m na uda m na-esi isi utu ka i chere n’ihu ha dika onyine. 19 Ozokwa, utu oka oma, mmanu oliv na mmanu anu, nri ndi m nyere gi ka i rie, ka i ji choo aja na-esi isi utu n’ihu ha. Otu a ka o si di, ka Onyenwe anyi ONYENWE ANYI kwuputara.

20 “Umụ niile i mutaara m, nwoke na nwanyi, ka i ji chooro arusi gi aja ka ha rie. O bu na igba akwuna gi ezughiri gi? 21 Ma i gburu umu m, jiri ha choo aja nye arusi! 22 N’oge ndi a niile i na-akwa iko, na-eme ihe aru ndi a niile, o metubeghi gi n’obi ka i cheta ubochi niile ndi ahụ i bu nwantakiri, mgbe i no na-agba oto, mgbe obara juputara gi n’ahu.

23 “Ahuhu, ahuhu, ga-adiri gi, ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri. Tinyekwara ajo omume gi niile, 24 i wuuru arusi gi ulo ebe ikwa iko, wuokwa ulo arusi ndi ozo n’akuku okporozo niile. 25 I wuuru onwe gi ebe ichu aja e wuliri elu di iche iche n’isi uzo niile, si otu a meruo mma gi. N’ebe ahụ ka i na-anọ na-emeghere* onye obula gafetara ukwu gi abuo,† mee ka ikwa iko gi na-amubanye. 26 I kwasoro ndi Ijipt bu ndi agbataobi gi iko, ndi anahụ ha di ukwu. I si otu a mee ka iwe di ukwu wee m megide ikwa iko gi nke na-aba uba. 27 N’ihi ya, esetipuru m aka megide gi, e webilataro m oke ala gi ka o di ntakiri; ewere m gi nyefee oke ochicho nke ndi iro gi, bu ndi inyom Filistia, ndi ihere mere

* 16:25 16:25 Ya bu, eghebere † 16:25 16:25 Na-enyekwa onye obula onwe gi

n'ihì omume gị niile ruru unyi. ²⁸ Gị na ndị Asirija akwaala iko, n'ihì na afo adighi eju gị. O buladi mgbe nke a gasiri, i bukwa onwe na-enweghi afo ojuju. ²⁹ I mere ka ikwa iko gị mubaa ruo ala ndi Kaldia, mba ahụ izu ahia dororo anya. Ma obuladi na nke a afo ejughikwa gị.

³⁰ " 'Twe m di oku megide gị, otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuputara. Mgbe i na-eme ihe ndi a, i na-eme ha nnoo di ka onye akwuna nke ihere adighi eme. ³¹ Mgbe i ruru ulo arusi n'isi uzo niile, wuokwa ulo ikwa iko gị na mbara uzo niile, i meghe ya dika akwuna, n'ihì na i juru inara ndi gị na ha kwara iko ego obula.

³² " 'N'ezie, i bu nwanyi na-akwa iko ma i no na di, onye na-anabata ndi ikom ozo karja di ya! ³³ Ndi akwuna niile na-anata onyinye, ma gị onwe gị na-enye ndi ikom niile huru gị n'anya onyinye, inye ha ngari ka ha biakwute gị site n'ebe niile biakwute gị n'ihì igba akwuna gị. ³⁴ N'ihì ya, i di iche n'etiti ndi inyom ndi ozo n'udi igba akwuna gị, o nweghi onye na-agbaso gị na-ario gị maka ikwaso gị iko. I kwuru ugwo ma o nweghi ugwo a kwuru gị, n'uzo di otu a i di iche.

³⁵ " 'N'ihì nke a, gị nwanyi akwuna, nuru okwu ONYENWE ANYI! ³⁶ Nke a bu ihe Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru, N'ihì na i wupuru agu nke anu ahụ gị, kpugheekwa oto gị n'ikwa iko gị nke gị na ndi i huru n'anya na-akwa, na n'ihì arusi gị niile ruru aru, nakwa n'ihì na i nyere ha obara umu gị, ³⁷ n'ihì ya, aga m achikota ndi niile bu ndi ahụ niile i huru n'anya, ndi gị na ha na-enwe obi uzo, ndi i huru n'anya, ma ndi i kporo asi. Aga m achikota ha site gburugburu gị imegide gị, gbaa gị oto n'ihu ha, ka ha hu oto gị niile. ³⁸ Aga m ata gị ahuhu a na-ata ndi inyom na-akwa iko, na ndi inyom na-egbu mmadu. Aga m eme ka ibo obo obara nke onuma m, ya na ekworo m, biakwasị gị. ³⁹ Aga m enyefe gị n'aka ndi ahụ i huru n'anya, bu otutu mba ahụ di iche iche. Ha ga-ebibi gị, kwada ulo ikwa iko gị, na ulo arusi gị niile di elu, gbaa gị oto, narakwa gị uwe gị niile, na ihe icho mma gị niile, hapu gị ka ihere mee gị. ⁴⁰ Ha ga-akpota igwe mmadu ga-emegeide gị, ndi ga-atu gị nkume, jirikwa mma agha ha bokasia gị. ⁴¹ Ha ga-agba ulo gị oku ma takwaa gị ahuhu n'ihu otutu ndi inyom. Aga m ahukwa na i kwusiri ikwa iko i na-akwa, i ga-akwasikwa ikwu ugwo ahụ i na-akwu ndi iko gị. ⁴² Mgbe ahụ, oke iwe m megide gị ga-adaju, ekworo m ga-esite n'ebe i no gabiga. Aga m ano nwayo gharakwa iwe iwe ozo.

⁴³ " 'Ebe o bu na i chetaghị ubochi ndi ahụ niile, mgbe i di n'agboghobia, ma i ji ihe ojo ndi a niile i na-eme kpasuo m iwe. Ya mere, aghaghị m ikwughachi gị dika mmehie gi si di. O bu na i meghe omume ndi a ruru aru, tinyekwara mmehie agu ikwa iko? O bu ihe Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri.

⁴⁴ " 'Lee, onye obula na-atu ilu, ga-atu ilu a banyere gi si, "Otu o di nne ka o di nwa ya nwanyi." ⁴⁵ N'ezie, i di ka nne gi, n'ihì na nne gi kporo di ya na umu ya asi. I dikwa ka umunne gi ndi inyom. Ha na-akpo di ha na umu ha asi. N'ezie, nne gi bu onye Het, nna gi bukwa onye Amori. ⁴⁶ Ada nne gi bu Sameria, ya na umu ya bi n'ugwu. Nwanne gi nwanyi nke nta bu Sodom, ya na umu ya bi n'ala ndida. ⁴⁷ O bughị naani na i soro uzo ha niile, i nomiri omume ibi ndu aru ha niile, kama dika a ga-asi na nke a bu ihe nta, n'uzo gị niile, i ghorọ onye ruru aru karja ha. ⁴⁸ Ebe m na-adi

† 16:30 16:30 Lee ka i si buru onye na-ata ahụ, onye obi ya na-esighi ike. § 16:30 16:30 Onye na-adighi ezo-ezo maobu na-eme omume o dighi onye m huru

ndụ, ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru, Sodom na umu ya ndi inyom emetubeghi ihe ndi a gi na umu gi ndi inyom mere.

⁴⁹ “ ‘Mmehie nwanne gi nwanyi Sodom bu nganga, na umengwu, na oke oriri. Ha juru inyere ndi no na mkpa, na ndi agu na-agu no n’onu uzo ha aka. ⁵⁰ Ha di elu n’obi ha, mee ihe aru n’ihu m. N’ihi ya, esitere m n’ihu m wezuga ha dika i huru. ⁵¹ O buladi Sameria emerughi okara mmehie niile i mere. I meela ihe aru bara uba karja nke ha mere, si otu a guo umunne gi ndi inyom ka ndi ezi omume site n’ihe ndi a niile nke i mere. ⁵² Gi onwe gi buru ihe ihere gi, n’ihi na omume gi ekpeputala umunne gi ndi inyom. N’ihi na mmehie gi di njo, dikwa ukwu karja nke ha, ha bu ndi a guru na ndi ezi omume karja gi. Ya mere, ka ihere mee gi, burukwa onodu ihere gi, n’ihi na i meela ka a guo umunne gi ndi inyom dika ndi ezi omume.

⁵³ “ ‘Ma otu o di, aga m eme ka oganihu nke Sodom na umu ya ndi inyom, na oganihu nke Sameria na umu ya ndi inyom, na oganihu nke gi dighachikwa n’etiti ha: ⁵⁴ Ka i nwee ike buru onodu ihere gi, ka ihere mekwa gi n’ihi ihe niile i mere, n’ikas ha obi. ⁵⁵ Ozo ndi umunne gi nwanyi bu Sodom na Sameria na umu ha ndi inyom ga-alota n’onodu mbu ha; gi na umu gi ndi inyom ga-alotakwa n’onodu mbu unu. ⁵⁶ Ma i pughi emeghe onu gi kpo aha nwanne gi nwanyi bu Sodom n’ubochi nganga gi, ⁵⁷ tupu e kpughe ajo omume gi. O buladi otu ahụ, ugbu a i bu ihe ikwa emo nye ndi ada Edom* na ndi agbataobi ya niile, na ndi ada ndi Filistia. Ndi niile no gi gburugburu na-eleikwa gi anya. ⁵⁸ I ga-anata ugwo oru nke ikwa iko gi, na ihe aru ndi ozo i na-eme. Otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri ya.

⁵⁹ “ ‘Nke a bu ihe Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI siri, Aga m akwughachi gi dika omume gi si di, n’ihi na i ledara iyi ahụ i nuru anya site n’imebi ogbugba ndu ahụ.† ⁶⁰ Ma otu obula o si di, aga m edebezu nkwa ahụ niile m kwere gi mgbe i di na nwantakiri. Aga m eme ka ogbugba ndu ahụ di n’etiti mu na gi guzosie ike ruo ebighi ebi. ⁶¹ Mgbe ahụ, i ga-echeta uzo gi niile, ma nwee ihere, mgbe m ga-ewere umunne gi ndi inyom ndi ahụ toro gi na ndi nke i toro nye gi ha dika umu, ma o bughị n’ihi ogbugba ndu m. ⁶² Aga m eme ka ogbugba ndu mu na gi guzosie ike, i ga-amatakwa na mu onwe m bu ONYENWE ANYI. ⁶³ Mgbe ahụ, aga m ekpuchiri gi ajo omume niile bu nke i mere. Ihere ga-eme gi mgbe i chetara ndu ojoo gi, i gaghị emeghekwa onu gi kwuo okwu n’ihi oke mweda n’ala gi. Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri.’”

17

Ugo abuo na otu osisi vaini

¹ Okwu ONYENWE ANYI ruu m nti, si, ² “Nwa nke mmadu, tuo ilu kowaara ulo Izrel akuko ihe omuma atu. ³ Si ha, ‘Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru, otu ugo nke nwere nku abuo buru ibu, nke abuba ya turu agwa agwa ma dikwa ogologo, feere bia na Lebanon, tujiri onu onu osisi sida kachasi ibe ya ogologo. ⁴ O kubipuru onu onu alaka osisi a, buru ya gaa n’ala ebe otutu ndi na-azu ahia juru, kuo ya n’obodo ahụ.

* **16:57** 16:57 Otutu akwukwo mgbe ochie na-edede Aram † **16:59** 16:59 I kpachara anya mebie ogbugba ndu nke mu na gi gbara.

5 “O sitekwara n’ala ahụ were otu mkpuru kuo ya n’ala mara nnoo ezi mma. O kuru ya dika e si akụ osisi wilo n’akuku ebe enwere uba mmiri.

6 O dighi anya, mkpuru osisi ahụ gbara mgboroogwu, too, ghoos osisi vaini di mkpumkpu, nke na-awasa awasa, nke alaka ya niile chere ihu n’ebe ugo ahụ no. O nwekwara alaka siri ike, na akwukwo mara mma.

7 “Ma e nwekwara ugo ozo, nke nwere nku sara mbara, nke juputara n’abuba. Mgbe ugo a bbara, osisi vaini a gbasakwara mgboroogwu ya na alaka ya, chee ugo ahụ ihu, ka o gbakwasị ya mmiri. 8 A kuru ya n’ebe ala di mma, n’akuku otutu mmiri, ka o nwee ike waputa ngalaba, mja mkpuru, ghookwa ezigbo vaini mara mma.’

9 “Si ha, ‘Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru: O ga-adihukwa? O bu na agaghi ehopu mgboroogwu ya niile, bipukwa mkpuru ya niile mee ka o kponwuo?’ Ka akwukwo ndu niile nke na-epute ohuru kponwuo. O gaghi ewekwa ogwe aka di ike maobu otutu ndi mmadu ihoputa ya site na mgboroogwu ya. 10 A kuola ya ma o ga-etokwa? O gaghi akponwu kpmkpm mgbe oke ifufe si n’owuwa anyanwu feturu ya, kponwuchakwaa n’ala ebe ahụ o no puo?’”

11 Mgbe ahụ, okwu ONYENWE ANYI ruru m nti, si, 12 “Ugbu a, gwa ndi nnupe isi ahụ, ‘unu maara ihe ilu a putara?’ Si ha, ‘Lee, Babilon bbara na Jerusalem dokpuru eze ya na ndi ochichi ya laa Babilon. 13 O were otu onye site n’ezinaulo eze, ya na ya gbara ndu, bu onye o mere ka o nuo iyi. O sitekwara n’ala ahụ bupu ndi ndu obodo ahụ niile. 14 N’uzo di otu a, alaeze ahụ ghorọ alaeze e wedara n’ala nke ukwu, nke na-enweghikwa ike ibili ozo. Oganihu nke alaeze ahụ dabeere naani na ndebe ha debere ogbugba ndu ahụ. 15 Ma o nupuru isi n’okpuru ya site n’iziga ndi ozi n’Ijipt ka ha nye ya otutu inyinya na ndi agha. O ga-enwetakwa ihe o chorọ? Onye na-eme ihe di otu a, o puru igbanari ntaramahuhu? O puru imebi ogbugba ndu ma gbalaga?’

16 “N’ezie, dika mu onwe m na-adi ndu, otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri, o ga-anwu na Babilon, n’ala nke eze ahụ mere ka o nokwasị n’ocheeze, bu onye o ledara inu iyi ya anya mebikwaa ogbugba ndu ya. 17 N’agbanyeghi igwe ndi agha ya siri ike, Fero agaghi enwe ike zoputa ya n’agha, mgbe ha ga-ewulite mgbidi agha, gwuokwa olulu nnochibido iji gbuo otutu mmadu. 18 O leliri inu iyi ahụ site n’imebi ogbugba ndu ahụ. N’ihi na o nyere aka ya n’ihe ibe ma gaa n’ihu mee ihe ndi a niile, mgbapu agaghi adiri ya.

19 “Ya mere, otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI siri, Dika mu onwe m na-adi ndu, aga m akwughachi ya n’ihi nleda anya o ledara inu iyi m nakwa n’ihi ogbugba ndu nke o mebiri. 20 Aga m agbasa ugbu m n’uzo o si aga; onya m ga-amakwa ya. Aga m ewetakwa ya na Babilon, nodukwa n’ebe ahụ taa ya ahuhu n’ihi na o kwesighi ntukwasị obi nye m. 21 Mma agha ka a ga-eji gbuo ndi agha ya niile na-agbapu oso, ndi niile foduru ka a ga-achusasi n’akuku niile. Mgbe ahụ, i ga-amata na mu onwe m bu ONYENWE ANYI ekwuola ya.

22 “The ndi a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru, Mu onwe m ga-esi n’onu onu osisi kachasi mma nke osisi sida kachasi elu kuru ihe m ga-aku. Aga m esi n’onu onu osisi sida di elu kuru alaka di nro, nke m ga-aku n’ugwu di ezigbo elu. 23 O bu n’elu ugwu niile nke Izrel ka m ga-akunye ya. O ga-awaputakwa alaka ya, mja mkpuru, burukwa sida mara oke mma. Umu nnuhu di iche iche ga-ewu akwu ha na ya, ha ga-achotakwa ebe obibi na ndo nke alaka ya niile. 24 N’oge ahụ, osisi ohia niile ga-amata na mu onwe m bu ONYENWE ANYI, bu onye na-egbuda osisi

niile di elu, ma na-ewelikwa ndi di nta elu. Na o bu m na-eme ka osisi di ndu kponwu, ma na-emekwa ka nke nwuru anwu diri ndu.

“Mu onwe m bu ONYENWE ANYI ekwuola ya. Aghakwaghi m ime ya.”

18

Mkpuruobi mehiere ga-anwu

1 Okwu ONYENWE ANYI ruru m nti, si, si, ² “Gini ka unu bu mmadu na-ekwu mgbe unu na-atu ilu a banyere ala Izrel?”

“Ndi bu nna erielu mkpuru vaini na-achaghi acha, eze umuntakiri a na-eru ha izizi.”

3 “Dika m na-adi ndu, otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri, unu agaghi atukwa ilu a ozo n’ala Izrel. ⁴ N’ihi na mkpuruobi niile bu nke m, ma nke nna ma nke nwa, ha niile bu nke m. Mkpuruobi obula mehiere bu nke ga-anwu.

5 “O buru na-enwere otu onye ezi omume nke na-eme naani ihe ziri ezi na ihe di mma,

6 onye na-adighi eje n’ugwu iri oriri maobu welie anya ya n’ebe arusi niile nke Izrel di, onye na-adighi emeru nwunye onye agbataobi ya, maobu dinakwuru nwanyi no n’oge nsọ ya.

7 Onye na-adighi emegbu ndi mmadu, kama o na-akwughachi ugwo o ji, maobu na-enyeghachi ihe o naara dika ihe mbe,

o dighi apunara mmadu ihe o nwere n’ike, kama o na-enye ndi agu na-agu nri, na-enyekwa ndi gbaa oto akwa mkpuchi.

8 O dighi agbazinye mmadu ego nara muru nwa, o dighi ana uma site n’aka ha.

O na-esite n’ihe ojojo sepu aka ya, na-ekpekwa ikpe ziri ezi n’etiti mmadu na ibe ya.

9 O na-edebezu iwu m niile, na-agbaso ukpuru m niile n’ikwesị ntukwasị obi.

Onye ezi omume ka nwoke ahụ bu; o ghaghi idikwa ndu,

otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri.

10 “O buru na o nwere nwa nwoke na-akpa ike, na-akwafu obara, na-emekwa ihe ndi ozo di iche iche, ¹¹ o bu ezie na nna ya emeghi ihe ndi a:

“Ma o na-eri nri n’ulo arusi di n’ugwu, na-emeru nwunye onye agbataobi ya;

12 O na-emegbu ndi ogbenye na ndi no na mkpa.

O na-apunara mmadu ihe n’ike.

O dighi eweghachi ihe o naara na mbe.

O na-efe arusi,

na-emekwa ihe aru ndi ozo di iche iche.

13 O na-anara ndi o gbazinyere ego omurunwa na uma.

O kwesiri ka onye di otu a di ndu? O gaghi adi ndu. N’ihi na o meela ihe ndi a niile ruru aru. A ga-egbu ya. Obara ya ga-adikwa n’isi ya.

14 “O burukwa na nwoke a nwere nwa nwoke nke huru ihe ojojo ndi a niile nna ya na-eme, ma kpebie na o gakwaghi ebi udi ndu ahụ.

15 “O dighi eri nri n’ulo arusi di n’elu ugwu maobu welie anya lee arusi niile nke Izrel.

Ọ dighị emerụ nwunye onye agbataobi ya.

¹⁶ Ọ dighị emegbu onye ọbụla, maọbụ anara ihe mbe n'ihì ego ọ gbazinyere mmadụ.

Ọ dighị apunara mmadụ ihe o nwere n'ike, kama na ọ na-enye ndị agụ na-agụ ihe oriri ya, na-enyekwa ndị gbaa ọtọ akwa mkpuchi;

¹⁷ ọ buru na ọ dighị etinye aka na mmehie ọbụla, na ọ naghị anara ọmụrụnwá na ụma n'aka ndị o binyere ego, na ọ na-erubekwara iwu m niile isi, na-agbaso ụkpuru m niile.

Onye dị otu a agaghị anwụ n'ihì mmehie nke nna ya mere. Ọ ga-adị ndụ.

¹⁸ Ma nna ya ga-anwụ n'ihì mmehie niile o mere, n'ihì na ọ bụ onye na-ewe ihe na-abughị nke ya, onye na-apunara ndị ọzọ ihe ha nwere n'ike. Ọ bụkwa onye na-eme ihe ọjọọ dī ichē ichē n'etiti ndị ya.

¹⁹ “Ma unu na-aju, ‘Gini mere nwa adighi eketa oke n'ahuhu nke ajo omume nna ya?’ Ihe di otu ahu apughị ime, ebe ọ bu na nwa ya emeela ihe ziri ezi ma leziekwa anya debezuo ụkpuru m niile, ọ ghaghị idi ndụ.

²⁰ Onye ahu mere mmehie bu onye ga-anwu. Nwa agaghị ata ahuhu n'ihì ihe nna ya metara, nna agakwaghị ata ahuhu n'ihì ihe nwa ya metara. Onye ezi omume ga-anata ụgwọ ezi omume o mere, ma onye ajo omume ga-anata ụgwọ n'ihì ajo ihe o mere.

²¹ “Ma ọ buru na onye ajo omume esite na mmehie niile o mere chigharịa, malite idebe ụkpuru m niile, ma na-emekwa ihe ziri ezi na nke di mma, onye ahu aghaghị idi ndu, ọ gaghị anwu. ²² Ọ dighi ajo omume niile bu nke ha mere a ga-echeta megide ha. Ha ga-adị ndu n'ihì ihe ezi omume ha mere. ²³ Ọ na-atọ m uto bu onwu nke ndi ajo omume? Ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuputara. Kama, ọ bughị mgbe ha si n'uzo ha chigharịa, diri ndu, ka obi na-atọ m uto?”

²⁴ “Ma ọ buru na onye ezi omume esite n'ezi omume ya chigharịa, mee mmehie na-emekwa ihe aru nke ndi ajo mmadu na-eme, ha ọ ga-adị ndu? Mba! Ọ dighi ihe ezi omume nke onye di otu a mere nke a ga-echetakwa. N'ihì ekwesighi ntukwasị obi ha, ha bu ndi ikpe mara, n'ihì mmehie ndi ha mere, ha ga-anwu.

²⁵ “Ma unu na-asi, ‘Uzo Onyenwe anyi ezighi ezi!’ Geenụ ntị, unu ụlọ Izrel. Ọ bu n'uzo m ezighi ezi? Ọ bughị uzo unu niile bu nke na-ezighi ezi?”

²⁶ Ọ buru na onye ezi omume esite n'ezi omume ya chigharịa malite ime mmehie, ọ ga-anwu maka ya; n'ihì mmehie ahu o mere ka ọ ga-anwu. ²⁷ Ọ buru na onye ajo omume esite n'ajo omume niile nke o mere chigharịa malite ime ihe ziri ezi na nke di mma, ọ ga-azoputa ndu ya. ²⁸ N'ihì na ọ tuleela n'obi ya, kpebiekwa ihapu mmehie ya niile, ma malite ibi ndu ziri ezi. Ndu ga-abu nke ya. Ọ gaghị anwu. ²⁹ Ma ụlọ Izrel na-asi, ‘Uzo Onyenwe anyi ezighi ezi!’ Ọ bu n'uzo m niile ezighi ezi, unu ụlọ Izrel? Ọ bughị uzo unu niile bu nke na-ezighi ezi?”

³⁰ “Ya mere, unu ụlọ Izrel, aga m ekpe onye ọbụla n'ime unu ikpe dika uzo ya si di, otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri ya. Chegharjanu, sitenu na njehie unu niile unu chigharịa, mgbe ahu, mmehie agaghị a buru unu ihe iso ngongo. ³¹ Wezuganu njehie niile unu jehiere n'ime ya, ka unu nweta obi ohuru na mmuo ohuru. Ụlọ Izrel, gini mere unu ga-eji nwuo? ³² N'ihì na ọ dighi ato obi m uto ihu na onye ọbụla na-anwu, otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuputara. Chegharjakwanu, ka unu diri ndu!”

19

Abụ akwa n'ihì onòdu umu eze Izrel

¹ “Ma gị onwe gị, bụorọnu ndịisi Izrel abụ akwa a, ² ma kwuo,
“ Ụdị nne Ọdum gini ka nne gị bụ
n'etiti umu odum.

Ọ dinara n'etiti ha,
na-azu umu ya.

³ Ọ zulitere otu n'ime umu ya
nke ghorọ nwa odum siri ike.

Ọ mutakwara ka e si adọrisi anụ ọhia,
ghọọ odum na-eri mmadu.

⁴ Mba niile nuru maka ihe banyere ya,
mee ka ọ danye n'olulu ha gwuru.

Ha ji nko koro ya,
duru ya gaa n'ala Ijpt.

⁵ “ Mgbe ọ huru na ọ dikwaghi ihe ozo o nwere ike ime banyere onodu
ahu,

matakwa na olileanya ya aburu a ihe efu,
ọ hoputara nwa ya ozo
kuziere ya otu ọ ga-esi buru odum di ike.

⁶ Ọ ghorọ onyeisi umu odum niile,
n'ihì na ọ bụ odum siri ike,
ọ mutakwara ka e si ejide anụ ọhia,
ya onwe ya ghokwara odum na-eri mmadu.

⁷ Ọ tikporo ebe ha niile e wusiri ike
meekwa obodo ha niile mkpomkpo ebe.

Ala ahu na ndi niile no n'ime ya,
mara jijiji site n'oke egwu n'ihì olu igbo uja ya.

⁸ Mgbe ahu, ndi agha nke mba niile di iche iche
putara gbaa ya gburugburu.

Ha sitere n'akuku niile nwude ya
n'onya olulu ha siiri ya.

⁹ Ha tinyere ya nko n'imi, were dokpuo ya n'ulo igwe a kpara akpa,
bute ya n'ihu eze Babilon.

E mere ka o biri na mba ozo dika ohu,
ka a ghara inu uda olu ya ozo
n'ugwu niile nke Izrel.

¹⁰ “ Nne gị dika osisi vaini n'ogige vaini
a kuru n'akuku mmiri,
nke nwere otutu alaka, nke na-amikwa mkpuru
n'ihì mmiri ọ na-enweta.

¹¹ Alaka ya niile siri ike,
ha toputara ghọọ mkpara eze.

Ọ topuru etopu,
tokarja alaka ndi ozo elu.
Nke a mere e ji na-ahu ya anya
site n'ebe di anya.

¹² Ma e ji oke iwe hopu ya
tupu ya n'ala.

Oke ifufe si n'owuwa anyanwu mere ka akwukwo ya kponwusia,
meekwa ka mkpuru ya daa.

Alaka ya ndi ahụ di ike kponwusiri,
okụ rechapukwara ha niile.

¹³ Ugbu a, akọla ya n'ime ozara
ebe kporo nkụ nke mmiri na-adighi.

¹⁴ Oku esitela n'ogwe ya rechapu alaka ya
na mkpuru ya niile.

O dikwaghị alaka siri ike foduru
nke dikwa mma ibu mkpara eze.'

Abu a bu abu akwa, nke e kwesiri ibu mgbe ikwa akwa."

20

Izrel ndi na-enupu isi

¹ O ruo, n'ogwugwu onwa ise, n'afọ nke asaa, ufodu n'ime ndi okenye
Izrel bjara ijuta ONYENWE ANYI ase. Ha noduru ala n'ihu m.

² Mgbe ahụ, okwu ONYENWE ANYI ruru m nti, si, ³ "Nwa nke mmadu,
gwa ndi okenye Izrel okwu si ha, 'Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu
ONYENWE ANYI na-aju, O bu ijuputa ase n'aka m ka unu bjara? Dika mu
onwe m na-adi ndu, agaghi m ekwe ka unu juo m ase obula, o bu ihe Onye
kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri.'

⁴ "I ga-ekpe ha ikpe? I ga-ekpe ha ikpe, nwa nke mmadu? Mee ka ha
mara banyere ihe aru niile nna nna ha mere. ⁵ Gwa ha, 'Otu a ka Onye
kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI siri, n'ubochi m hoputara Izrel,
eweliri m aka m nuroyo ya na umu ya bu ulo Jekob iyi ma kpugheekwa
onwe m gosi ha n'ala Ijpt. Site n'iweli aka m, agwara m ha okwu si, "Mu
onwe m bu ONYENWE ANYI bu Chineke unu." ⁶ N'ubochi ahụ, anuru m
ha iyi na m ga-esi n'ala Ijpt duputa ha baa n'ala nke m choputara ha,
ala mmiri ara ehi na mmanu ahụ na-eru na ya, bu ala nke kachasi ihe
ya mma. ⁷ Mgbe ahụ, agwara m ha, "Onye obula n'ime unu, wezaganu
oyiyi ihe aru niile ndi ahụ bu nke unu legidere anya, unu ejikwala arusi
niile nke Ijpt meruo onwe unu. Mu onwe m bu ONYENWE ANYI bu Chineke
unu."

⁸ "Ma ha nupuru isi megide m. Ha anaghi m nti. Ha ewezugakwaghị
oyiyi ihe aru ndi a, bu nke ha lekwasiri anya, maobu hapukwanu arusi
niile nke ndi Ijpt. N'ihu ya, aga m awukwasị ha oke iwe m, meekwa ka
iwe m zuo oke n'ahu ha n'Ijpt. ⁹ Ma n'ihu aha m, e si m Ijpt kpoputa ha.
E mere m nke a ka a ghara imeru aha m bu nke di nso, n'anya ndi mba di
iche iche n'etiti ndi ha binyere, bu ndi mkpughere onwe m nye Izrel n'ihu
ha. ¹⁰ N'ihu ya, esitere m n'Ijpt duputa ha, dubata ha n'ozara. ¹¹ N'ebe
ahụ ka m no nye ha iwu m niile, gosikwa ha ukpuru m, gwa ha na onye
obula debere ha ga-adi ndu. ¹² Ozo, e nyekwara m ha ubochi izuike, ka
o buru ihe iribama di n'etiti mu na ha, ka ha maara na mu onwe m bu
ONYENWE ANYI, na-edo ha nso.

¹³ "Ma ulo nke Izrel nupuru isi megide m. N'ime ozara ahụ, ha juru
idebe iwu m. Ha agbasoghị usoro m, o bu ezie na igbaso ya putara idi
ndu. Ha edebeghi ubochi izuike m nso. N'ihu ya, ekpebikwara m na m ga-
awukwasị ha iwe oku m, ka m kpochapu ha n'ime ozara. ¹⁴ Ma n'ihu aha
m, e mere m ihe ga-eme ka a ghara ime ya ka o hapu idi nso n'anya ndi
mba niile, bu ndi huru mgbe m si Ijpt kpoputa ha. ¹⁵ Ma n'ime ozara ahụ,
eweliri m aka nuroyo ha iyi na m agaghi eduba ha n'ala ahụ m nyere ha, ala
mmiri ara ehi na mmanu ahụ na-eru na ya, ala ahụ kachasi ala niile ozo
di n'awa mma. ¹⁶ N'ihu na ha juru iwu m, ha jukwara igbaso ukpuru m
niile. Ha meruru ubochi izuike m, n'ihu na obi ha niile di n'ebe arusi ha di.

17 Ma eji m obi ebere lee ha anya ma ghara ıla ha n'iyi. Ekpochapughị m ha n'ozara. 18 Mgbe ahụ, agwara m umu ha okwu n'ozara, "Unu agbasola nzọ ukwu nna unu ha maobu debe iwu ha maobu jiri arusi ha meruo onwe unu. 19 Mu onwe m bu Onyenwe na Chineke gi. Gbasoonu iwu m niile, lezie anya ka i sorokwa uzu m niile. 20 Doonu ubochi izuike m nso, ka ha ghoekwa ihe iribama n'etiti mu na unu. Mgbe ahụ, unu ga-amata na mu onwe m bu Onyenwe na Chineke unu."

21 "Ma umu ahụ nupuru isi megide m. Ha ejegharighi n'ukpuru m, ha elezighi anya ka ha debe iwu nke m kwuru banyere ha, "Na onye obula na-erubere ha isi ga-adi ndu site na ha," ha meruo ubochi izuike m. N'ihu ya, asiri m, Aga m awukwasị ha onuma m, mezuokwa iwe m megide ha n'ozara. 22 Ozokwa, eseghachiri m aka m, n'ihu aha m, e mere m ihe game ka a ghara ime ya ka o hapu idi nso n'anya ndi mba niile, bu ndi huru mgbe m si Ijpt kpoputa ha 23 E jikwa m iweli aka elu nuro ha iyi n'ime ozara, na m ga-achusasị ha n'etiti mba niile, mee ka ha gbasaa n'akuku niile nke uwa, 24 n'ihu na ha edebeghi iwu m, kama ha juru ukpuru niile, lelja ma meruokwa ubochi izuike m. Naani ihe na-agu ha bu arusi niile nke nna ha. 25 Ahapuru m ha ka ha nabatara onwe ha iwu na omenaala di iche iche nke na-abaghi uru. N'ihu na site n'idebe omenaala ndi a, ha apughi inweta ndu. 26 E meruo ha site n'onnyine ha, bu, iji nwa mbu obula chuo aja, ka m si otu a menye ha egwu ka ha mara na mu onwe m bu Onyenwe."

27 "Ya mere, nwa nke mmadu, gwa ulo Izrel okwu, si ha, 'Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI na-ekwu, Nna unu ha kwuluru m na nke a, site na-ekwesighi ntukwasị obi nye m. 28 Mgbe m dubatara ha n'ala ahụ nke m nuru n'iyi inye ha, ha huru ugwu di elu maobu osisi nwere otutu akwukwo, ebe ahụ ha churu aja ha, nyekwa onyinye ha, si otu a kpasuo m iwe. Ha doro ha ihe ndi ahụ niile na-esi isi uto, wusakwara ha aja ihe onuru 29 Ya mere a juru m ha, Gini ka a na-akpo ebe ichu aja a unu na-aga?' " (A na-akpo ya Baama ruo taa.)

Ikpe onuma na nloghachi

30 "N'ihu nke a, gwa ulo Izrel, 'Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru: Unu o ga-emeru onwe unu dika nna nna unu ha mere site n'ichuso oyiyi ihe aru ha di iche iche? 31 Mgbe unu na-enye onyinye unu, na-eme ka umu unu site n'oku gafee, unu na-aga n'ihu jiri arusi unu niile na-emeru onwe unu ruo taa. Mu onwe m, m ga-ekwe ka unu juta m ase, O ulo Izrel? Dika mu onwe m na-adi ndu, otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri, agaghi m ekwe ka unu juo m ase.

32 "Unu na-ekwu n'obi unu si, "Anyi choro idi ka mba ndi ozo, dika agburu ndi ozo no n'uwa, ndi na-akpo isiala nye osisi na nkume." Ma ihe unu bu n'obi agaghi emezu. 33 Dika m na-adi ndu, aga m eji aka ike na ogwe aka e setiri eseti nakwa nwupu nke oke iwe m chia unu, otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri ya. 34 Aga m akpoputa unu site na mba di iche iche, chikotaa unu site na mba ndi ahụ a chusasiri unu. O bu aka m di ike, aka m setipuru na onuma a wupuru ka m ga-eji mee ya. 35 Aga m akpobata unu n'ozara nke mba niile, nodu n'ebe ahụ kpee unu ikpe n'ihu n'ihu. 36 Dika m kpere nna nna unu ha ikpe n'ozara nke di n'ala Ijpt, otu a ka m ga-esi kpee unu ikpe, otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri. 37 Aga m eme ka

unu si n'okpuru mkpanaka m gafee,* aga m akpobata unu na njiko nke ogbugba ndu ahụ. ³⁸ Aga m esi n'etiti unu wezuga ndi na-ekwe nti ike ma na-enupu isi megide m. O bu ezie na m ga-akpoputa ha site n'ala ahụ ha bi, ma ha agaghị abata n'ala Izrel. Mgbe ahụ, unu ga-amata na mu onwe m bu ONYENWE ANYI.

³⁹ "Ma banyere unu, bu ulo Izrel, nke a bu ihe Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI na-ekwu: Gaanụ fee arushi unu niile di iche iche, onye obula n'ime unu. Ma emesia, unu aghaghị ina m nti, o dighikwa mgbe unu ga-eji onyinye na arushi unu niile meruo aha nso m. ⁴⁰ N'ihu na o bu n'elu ugwu m di nso, nke bu elu ugwu ukwu nke Izrel, ka Izrel niile ga-anọ fee m. N'ebe ahụ ka m ga-anokwa nabata onyinye unu na onyinye puru iche unu, na aja nso unu di iche iche. Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri. ⁴¹ Aga m anabatakwa unu dika onyinye ihe nsure oku na-esi isi utu, mgbe m si na mba di iche iche kpolata unu, mgbe m ga-achikota unu site n'obodo ahụ niile a chagara unu. Mgbe ahụ, mba niile ga-amata na m di nso. ⁴² Mgbe m mere ka unu lota n'ala Izrel, bu ala ahụ m weliri aka elu nuo iyi inye nna nna unu ha, unu ga-amata na mu onwe m bu ONYENWE ANYI. ⁴³ N'ebe ahụ, unu ga-echeta obibi ndu na omume mmehie niile unu ji meruo onwe unu. Unu ga-asokwa onwe unu oyi, n'ihu ihe ojo niile unu mere. ⁴⁴ Unu ga-amata na mu onwe m bu ONYENWE ANYI, mgbe m mesochara unu mmeso n'ihu aha m, na-agughị ajo omume unu maobu otu uzu ojo niile unu si di, unu bu ulo Izrel. Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuputara."

Amuma megide ndida

⁴⁵ Okwu ONYENWE ANYI ruru m nti, si, ⁴⁶ "Nwa nke mmadu, chee ihu gi n'uzo ndida. Kwuokwa okwu megide ala ahụ di na ndida, na oke ohia niile di na ndida. ⁴⁷ Si oke ohia ndida ahụ, 'Nuru okwu nke ONYENWE ANYI. Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru: Ana m akwado isunye gi oku, nke ga-erechapu osisi niile di n'ime gi, ma ndi di ndu ma ndi kponwuru akponwu. A pughị imenyu oke oku ahụ, o ga-erechapukwa ihu niile site na ndida ruo n'ugwu niile. ⁴⁸ Ihe niile bu mmadu, ga-ahu na mu onwe m bu ONYENWE ANYI, sunyere oku ahụ. A gaghị emenyukwa ya."

⁴⁹ Mgbe ahụ, ekwuru m si, "Ewoo, Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI ha na-ekwu banyere m, si, 'O bughị naani ilu ka o na-atu?'"

21

Babilon, mma agha Chineke

¹ Mgbe ahụ, okwu ONYENWE ANYI ruru m nti, si, ² "Nwa nke mmadu, chee ihu gi n'uzo Jerusalem, buo amuma megide ulonso ukwu ahụ. Bukwaa amuma megide ala Izrel ³ si ala Izrel otu a, 'Otu a ka ONYENWE ANYI na-ekwu, Mu onwe m na-emegide gi. Aga m esite n'obo miputa mma agha m, site na gi gbuchapu ma onye ezi omume na onye ajo omume. ⁴ N'ihu na m na-aga igbuchapu ndi ezi omume na ndi ajo omume, mma agha m ga-esite n'obo ya puta megide onye obula site n'ugwu ruo na ndida. ⁵ Mgbe ahụ, mmadu niile ga-amata na mu onwe m bu ONYENWE ANYI amiputala mma agha m site n'obo ya, o gaghị amighachi baa n'obo ozo."

⁶ "N'ihu ya, suu ude, nwa nke mmadu, suu ude n'ihu ha n'onodu oke mwute na obi mgbawa. ⁷ Mgbe ha juru gi, 'Gini kpatara i ji asu ude?' I

* **20:37** 20:37 Dika mgbe onye ozuzu aturu na-agu aturu ya onu maobu na-achọ imata onodu ahụ ha

ga-asị, 'N'ihì ozi nke na-abịa. Obi niile ga-agbaze site n'egwu, aka niile ga-akụdakwa; mmụọ niile ga-ada mba, * ikpere niile ga-eede mmiri site n'amiri.' O na-abịa, o ghaghị imezu, otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri ya."

⁸ Ozokwa, okwu ONYENWE ANYI ruru m nti, si, ⁹ "Nwa nke mmadu buo amuma si, 'The a ka Onyenwe anyi kwuru:

"'Lee, mma agha, lee, mma agha,
a muola ya, hichakwaa ya.

¹⁰ Amuola ya n'ihì oke ogbugbu nke gaje idi,
hichakwaa ya nke oma ka o na-egbu dika amuma.

"'Anyi o ga-anuri onu na mkpara eze nwa m nwoke Juda? Mma agha na-eleli mkpara niile di otu a anya.

¹¹ " 'E nyere iwu ka e hichazie mma agha ahụ,
ka e jidekwa ya n'aka.

A muola ya, hichazie ya.

E doziela ya maka onye ahụ ga-eji ya laa ndu n'iyi.

¹² Nwa nke mmadu, tie mkpu akwa ma kwasio akwa ike,

n'ihì na o bu megide ndi m

o bukwa megide ndiisi Izrel niile.

A na-atunyere ha mma agha ga-egbu ha,
ha na ndi m.

N'ihì ya, tie aka gi n'obi gi.†

¹³ " 'Onwunwa aghaghì ibia. Ma ginì ga-eme, ma o buru na mkpara eze nke mma agha na-eleli anya, agaghì n'ihu na-adigide? Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri.'

¹⁴ "N'ihì ya, buo amuma, nwa nke mmadu.

Kukoo obu aka gi abuo,

ka mma agha gbuo ugboro abuo

e, o buladi ugboro ato.

O bu mma agha e debere maka ogbugbu,

nke e debere maka oke ogbugbu

nke ga-abiachibido ha gburugburu.

¹⁵ Ka obi ha gbazee site n'egwu,

ka ndi na-ada ada hie nne,

n'ihì na edoziela m mma agha ahụ n'onu uzo ama ha niile
maka oke ogbugbu.

Lee, mma agha ahụ na-egbu amuma,

etinyela ya n'aka onye ga-egbu oke ogbugbu.

¹⁶ Gi mma agha, ebe obula i choro, ebe obula i nwere ike, gbuo onye obula,

ma o no gi n'aka nri

ma o no gi n'aka ekpe.

¹⁷ Mu onwe m ga-akukotakwa obu aka m,

ime ka iwe m juru.

Mu onwe m bu ONYENWE ANYI ekwuola."

¹⁸ Okwu nke ONYENWE ANYI ruru m nti, si, ¹⁹ "Nwa nke mmadu mee uzo abuo nke mma agha eze Babilon ga-eso. Ka uzo abuo ndi a malite n'otu obodo. Dee ihe ngosi manye ha n'ebe ahụ uzo wara abuo. ²⁰ Mee ka otu n'ime uzo ndi ahụ buru ebe mma agha ga-esi bia megide Raba nke Amon, ka nke ozo megide Juda na Jerusalem, bu ebe e wusiri ike. ²¹ N'ihì na eze Babilon ga-abia guzo n'ebe ahụ uzo wara abuo,‡ n'isi uzo abuo ahụ

* **21:7** 21:7 Maobu, ike ga-agwu mmuo niile † **21:12** 21:12 Maobu, tie aka n'apata ukwu gi

‡ **21:21** 21:21 Maobu, n'agbata uzo

ìchọ́ ihe ama. Ọ́ ga-esite n'ìgbà àkụ́ nke ife nza, jụọ́ ase site n'aka arụsị́ ya niile, nyochakwaa umeju ahụ. ²² N'uzọ́ dị́ n'aka nri, ka ihe iju ase banyere Jerusalem ga-esi bja. N'ebe ahụ́ ka ọ́ ga-ewu ihe niile ha ji etida mgbidi obodo ahụ́. N'ebe ahụ́ ka ọ́ ga-anọ́ nye iwu maka igbuchapụ́ ndị́ niile, na iwu ido ihe e ji etipụ́ mgbidi n'ọnụ́ ụzọ́ ama niile, na iwu a ga-eji wuo nkwasá agha na mgbidi e ji ebuso ya agha. ²³ Ọ́ ga-adị́ ha dika ọ́jụ́jụ́ ase nke na-abaghị́ uru, nye ndị́ ahụ́ n'urụ́ ha iyi, ma ọ́ ga-echetara ha ihe ọ́jọ́ Ọ́ ha mere, dọkpurụ́ ha n'ike.

²⁴ "N'ìhì ya, ihe ndị́ a ka Onye kachasị́ ihe niile elu, bụ́ ONYENWE ANYỊ́ kwuru. 'Ebe ọ́ bụ́ na unu esitela na n'ụpụ́ isi unu mee ka e cheta ajọ́ omume unu, si otu a na-ekpughe mmehie unu n'ìhe niile unu na-eme. Ebe ọ́ bụ́ na unu emeela ihe dị́ otu a, a ghaghị́ ịdọ́ta unu n'agha.

²⁵ " 'Gị́ onye rurụ́ arụ́, onye na-emebi iwu, gị́ nwa eze n'Izrel, gị́ onye ubọchị́ ahụ́hụ́ ya rurula, ²⁶ ihe ndị́ a ka Onye kachasị́ ihe niile elu, bụ́ ONYENWE ANYỊ́ sirị́, yipụ́ okpueze gị́, ya na akwa ị́ na-atughị́ n'isi. Ihe agaghị́ adikwa dika o si adị́ na mbụ́. A ga-ebuli ndị́ dị́ ala, wedata ndị́ dị́ elu. ²⁷ Mbibi, mbibi. Aga m eme ka ọ́ ghoọ́ ihe e bibiri ebibi. A gaghị́ eweghachikwa ya ọzọ́ tutu ruo mgbe onye ahụ́ o ruuru n'izi ezi b́jara. Ya ka m ga-enyefe ya n'aka.'

²⁸ "Ma gị́ onwe gị́, Nwa nke mmadụ́, buo amụ́ma kwuo, 'The ndị́ a ka Onye kachasị́ ihe niile elu, bụ́ ONYENWE ANYỊ́ kwuru megide ndị́ Amọ́n n'ìhì ịkwa emo ha:

" 'Lee mma agha, lee mma agha,
nke a m'iputara maka oke ogbugbu.

E hichaziela ya mee ka ọ́ dị́ nkọ́ iripia,
ka ọ́ na-egbu amụ́ma dika amụ́ma egbe eluigwe.

²⁹ N'agbanyeghị́ ọhụ́ ụgha nke a na-ahụ́ banyere unu,
na a jụtakwala ase ụgha banyere unu,

a ga-etinye ya n'olu
ndị́ mmebi iwu ahụ́ a gaje igbu egbu,
bụ́ ndị́ ubọchị́ ha rurula,
ndị́ oge ịta ahụ́hụ́ ha zukwara.

³⁰ " 'Mighachinụ́ ya n'ọbọ́ ya.

N'ebe ahụ́ e kere unu
n'ala nna nna unu ha,
Aga m ekpe unu ikpe.

³¹ Aga m awukwasị́ unu onụ́ma m,
kukwasị́kwa unu ikuku nke oke iwe m.

Aga m ewere unu nyefee n'aka ndị́ na-eme ihe ike,
ndị́ bụ́ ọka na ịla mmadụ́ n'iyi.

³² Unu ga-aghokwa mmanụ́ a na-awunye n'ọkụ́.

A ga-awusikwa ọbara unu n'ala unu.
Ọ́ dīkwaghị́ onye ga-echeta unu ọzọ́,
n'ìhì na mụ́ onwe m bụ́ ONYENWE ANYỊ́ ekwuola.' "

22

Ikpe omuma n'ìhì mmehie Jerusalem

1 Okwu nke ONYENWE ANYỊ́ ruru m ntị́, si:

² “Ma gị onwe gị, Nwa nke mmadu, i ga-ekpe ya ikpe? I ga-ekpe obodo obara a ikpe? Mgbe ahụ, i ga-eguzogide ya ihu n’ihu mee ka o mara ihe arụ niile o mere. ³ I ga-asị, Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI na-ekwu: Gị obodo nke na-ewetara onwe gị mbibi n’ihi obara niile a na-awusi n’etiti gị, na arusi niile i ji na-emeru onwe gị. ⁴ Lee ka i si buru onye ikpe mara n’ihi obara i wusiri. Leekwa ka i si buru onye e meruru emeru site n’arusi niile i kpuru. I jirila aka gị mee ka ogwugwu gị di nso, leekwa na ogwugwu gị di nso, leekwa na ogwugwu gị abiala n’ezie. N’ihi ya, aga m eme gị ka i buru ihe nkocha nye mba niile, na ihe ikwa emo nye mba di iche iche. ⁵ Ndi no gị nso na ndi no gị ebe di anya ga-achi gị ochi, gị obodo ruru aru, na nke juputara n’ogbaaghara.

⁶ “Lee ka ndisi Izrel no n’ime gị si e ji ike ha nwere na-awusi obara. ⁷ A na-eleli nne na nna n’ime gị. Ndi mbiamamba ka e ji anya ike na-emegbu. Ndi na-enweghi nna na ndi inyom di ha nwuru ka a na-akpagbu, na-emejokwa. ⁸ I lejiala ihe nso m niile, merukwa ubochi izuike m niile. ⁹ Ndi nkwo, ndi na-awusi obara no n’ime gị. Ndi na-eri nri n’ihu arusi niile di n’elu ugwu, na ndi na-eme omume ruru aru nokwa n’ime gị. ¹⁰ N’ime gị ka ndi na-akwaso nwunye nna ha iko di, n’ime gị ka ndi na-awakpo umu nwanyi mgbe ha no na nso ha, bu mgbe ha no n’onodi adighi ocha. ¹¹ N’ime gị ka otu nwoke na-eme ihe aru ya na nwunye onye agbataobi ya, onye ozo na-enweghi ihere emerula nwunye nwa ya, onye ozokwa, emerukwala nwanne ya nwanyi, bu ada nke nna ya muru. ¹² E nwekwara ndi na-anara ego gbuo mmadu ibe ha n’ime gị. Gị onwe gị na-anarakwa ndi i binyere ego uma buru ibu, na-esitekwa n’aka ike na-anara ndi mmadu ihe ha. I chefuokwala m. Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri.

¹³ “Lee, aghaghi m ikukota obu aka m abuo n’ihi uru nke na-ezighi ezi i na-eri, na obara niile nke i wusiri n’etiti gị. ¹⁴ Obi gi o ga-esikwa ike? I ga-eguzokwa n’ubochi m ga-ekpe gi ikpe? N’ihi na mu onwe m bu ONYENWE ANYI ekwuola. Aga m emezukwa ya. ¹⁵ Aga m achusa unu n’etiti mba niile, fesaa unu n’etiti mba niile. Aga m emekwa ka adighi ocha unu kwusi. ¹⁶ Mgbe e mere ka i ghara idi nso n’anya ndi mba di iche iche, i ga-amatakwa na mu onwe m bu ONYENWE ANYI.”

¹⁷ Mgbe ahụ, okwu ONYENWE ANYI ruru m nti, si, ¹⁸ “Nwa nke mmadu, ulo Izrel aghoolara m ihe efu. Ha niile aghoola ola, na gbamgbam, na igwe, na ola opu a hapuru n’oku. Ha bu nnoo ihe efu nke olaocha. ¹⁹ N’ihi ya, otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru: ‘N’ihi na unu niile aghoola ihe efu, aga m achikota unu n’ime Jerusalem. ²⁰ Dika a na-achikota olaocha, na ola, na igwe, na opu, na gbamgbam, tnye ha n’oke oku ka ha gbazee, otu a ka m ga-esite n’iwe m na onuma m chikotaa unu n’ime obodo ahụ gbazee unu. ²¹ Aga m achikota unu, fukwasị unu oku nke onuma m, mee ka unu gbazee n’ime ya. ²² Dika olaocha si agbaze n’oku, otu a ka unu ga-esi gbazee n’ime ya. Unu ga-amatakwa n’ezie na mu onwe m bu ONYENWE ANYI awukwasila unu iwe m.’”

²³ Ozokwa, okwu ONYENWE ANYI ruru m nti, si, ²⁴ “Nwa nke mmadu, gwa ala ahụ okwu, ‘I bu ala nke a na-emebeghi ka o di ocha, maobu mmiri izokwasị ya n’ubochi onuma.’ ²⁵ E nwere izuzu ojoo nke ndi umu eze* no n’ime ya, dika odum nke na-agbo uja na-adogbu anu o na-eri eri, ha na-eripia ndi mmadu. Ha ewerela aku ha na ihe ha niile di oke onuahia, mekwa ka umu nwanyi na-enweghi di baa uba n’etiti ya. ²⁶ Ndi nchujaja

* 22:25 22:25 Umu eze n’ebe putara ndi amuma

ya na-enupu isi n'iwu m niile, mee ka ihe nsọ m niile gharakwa idi nsọ, n'ebe nsọ m. Ha adighi akpakwa oke n'etiti ihe di nsọ na ihe na-adighi nsọ. Ha na-ezi ndi m na ihe di iche obula adighi n'etiti ihe di ocha na ihe na-adighi ocha. Ha adighi akpokwa ubochi izuikwa m ihe obula. N'ihu ya, e mere ka m ghara idikwa nsọ n'etiti ha. ²⁷ Ndiisi no n'ime gi dika nkita ohia na-adogbu anu o gbutara. Ha na-awusi obara, ime ka mkpurubobi mmadu laa n'iyi n'ihu uru akpa ha. ²⁸ Ndi amuma ha eteela nzu n'oru ha niile site n'ohu ugha n'igba afa ugha mgbe ha na-ahughi ohu obula. Ha na-asi, 'Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI siri,' mgbe ONYENWE ANYI na-ekwughi ihe obula. ²⁹ Ndi ala a na-eji aka ike na-apunara ndi ozo ihe ha nwere na-ezukwa ohi. Ha na-emegbu ndi ogbenye na ndi no na mkpa, na-emegbukwa ndi obia site n'uzo ekpeghe ikpe ziri ezi.

³⁰ "Achoro m otu onye n'etiti ha bu onye nke ga-ewuzi mgbidi ogige, guzokwa n'ihu m ikwuchite onu ala a, ka m ghara ila ala a n'iyi, ma o dighi onye m huru. ³¹ N'ihu ya, aga m awukwasi ha onuma m, jirikwa iwe m di oku rechapu ha. Aga m ebokwasikwa ahuhu niile nke mmehie ha, n'isi ha, otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri."

23

Umunne nwanyi abuo na-akwa iko

¹ Okwu nke ONYENWE ANYI ruru m nti, si m, ² "Nwa nke mmadu, o di ndi inyom abuo nke otu nne muru. ³ Ha ghororo ndi akwuna n'ala Ijpt site na mgbe ha bu agboghoh. N'ala ahụ, a biagidere ara ha aka, piakwa onu ara agboghoh ha aka n'onodu igwuri egwu. ⁴ Aha nke okenye bu Ohola. Aha nwanne ya nwanyi bu Oholiba. Ha buriji nkem, ha mutakwara m umu ndi nwoke na ndi nwanyi. Ohola bu Sameria, Oholiba bukwa Jerusalem.

⁵ "Ohola na-agba akwuna mgbe o ka bu nkem. O nwere aguu ikwa iko n'ebe ndi niile o huru n'anya no, bu ndi dike n'agha nke ndi Asiria, ⁶ ndi yi uwe anunu, ndiisi ochichi na ndi ochiagha, ha niile bu umu okorobia mara mma n'ile anya, na ndiisi agha, ndi ikom na-amakwasi n'elu inyinya. ⁷ O weere onwe ya nyefee n'aka ndi ikom Asiria ogugo ha kachasi elu dika onye akwuna, merukwa onwe ya site n'ife arusi di iche iche nke onye obula aguu ya guru obi ya. ⁸ Ma o hapughi mmuo akwuna ahụ di n'ime ya, bu nke o bidoro n'Ijpt, nke bu na mgbe o bu agboghoh ya na ndi ikom dinakoro, ha na-apikwa onu ara agboghoh ya aka, na-awukwasikwa aguu nke ochichoh ojoh ha n'ahu ya.

⁹ "N'ihu nke a enyefere m ya n'aka ndi ahụ huru ya n'anya, bu ndi Asiria, ndi aguu ha na-agu ya. ¹⁰ Ha gbara ya oto, ha kporo umu ya ndi ikom na ndi inyom, ma ya onwe ya ka ha were mma agha gbuo. N'uzo di otu a, o ghororo ihe akuko ilu n'etiti ndi inyom niile, a takwara ya ahuhu.

¹¹ "Oholiba bu nwanne ya nwanyi huru ihe ndi a, ma n'ime aguu ihe ojoh nke guru ya nakwa igba akwuna, o kpara agwa joro njo karia nke nwanne ya nwanyi. ¹² Ya onwe ya kwa, aguu umu Asiria guru ya, bu ndiisi ochichi, na ndi ochiagha, ndi dike n'agha yi uwe agha dika o kwesiri, ndi ikom na-amakwasi n'elu inyinya, ha niile bu umu okorobia di mma n'ile anya. ¹³ Ahuru m na ya onwe ya merukwara onwe ya; ha abuo si otu uzo aga.

¹⁴ "O gara n'ihu tukwasi ihe n'igba akwuna ya karia. O huru onyinyo ndi ikom atunyere n'ahu aja, bu onyinyo nke ndi Kaldia e ji ihe chara uhie

uhie seputa, ¹⁵ ha kere ihe okike* n'ukwu ha nakwa akwa okike n'isi ha; n'ile anya ha niile dika ndiisi ugbo agha ndi Babilon, Kaldia bu ala amuru ha. ¹⁶ Ngwangwa o na-ele ha anya, agu ha guru ya, o zipuru ha ndi ozi na Kaldia. ¹⁷ Mgbe ahụ ndi Babilon biakwutere ya, n'elu ihe ndina ihunanya, n'ime aguu nke anu ahụ ha, ha meruru ya. Mgbe ha mesiri ka o buru ihe ruru aru site n'ikwa iko, o si n'ebe ha no wezuga onwe ya n'onodu iso ha oyi. ¹⁸ Mgbe o gara n'ihu na-akwa iko n'ezoghi ezo na-ekpughekwa oto ya, elepuru m ya anya n'ihu iso oyi, dika m mere lepukwara anya site n'ebe nwanne ya nwanyi no. ¹⁹ Ma o gara n'ihu na-akwa iko karja, dika o na-echeta ndu akwuna o biri n'Ijpt mgbe o bu agbogho. ²⁰ N'ebe ahụ, aguu ndi ikom ya na ha na-akwa iko guru ya, bu ndi anuahụ ha dika nke inyinya ibu, ndi ihe ha na-anyuputa dikwa ka nke inyinya. ²¹ Ya bu, na-aguu ndu ojo nke i biri mgbe i bu agbogho na-agusi gi ike, mgbe i no n'Ijpt ebe a na-abigide gi aka n'ara, ebe apikwara onu ara nta gi aka.

²² "N'ihu nke a, gi Oholiba, nke a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru: Aga m akpali ndi ahụ huru gi n'anya megide gi, bu ndi ahụ ihe ha na-amasikwaghi gi ozo. Aga m esi n'akuku niile kpota ha, megide gi. ²³ Ndi Babilon, ndi Kaldia niile, ndi ikom Pekod, ndi Shoa, na ndi Koa, na ndi Asiria niile ha na ha soo. Umu okorobia niile di mma ile anya, ha niile bu ndi na-achi achị na ndi ochiagha, ndiisi na-agba inyinya, na ndi ikom okwa ha di elu, ha niile ga-anokwasị n'elu inyinya. ²⁴ Ha ga-eji ngwa agha di iche iche, ugboala nke agha na otutu igwe ndi mma di iche iche; ha ji ota ukwu na ota nta, kpurukwa okpu agha igwe, were onodu gburugburu gi n'akuku obula, imegide gi. Aga m enyefe gi n'aka ha, ka ha taa gi ahuhu, ha ga-atakwa gi ahuhu dika usoro ikpe ha si di. ²⁵ Aga m edo ekworo nke iwe m megide gi, ha ga-eji iwe na onuma mesie gi ike. Ha ga-ebipụ imi unu na nti unu, ndi fodukwara n'ime unu ga-anwu site na mma agha. Ha ga-achikoro umu unu ndi ikom na ndi inyom puo, unu ndi nke foduru ka oku ga-erepia. ²⁶ Ha ga-eyipu gi uwe oma gi niile, chikoro ihe icho mma gi niile. ²⁷ N'uzo di otu a, a ga-eme ka agu ochicho ojo nke anuahụ na ikwa iko, bu nke i bidoro n'ala Ijpt kwusi. I gaghi enwekwa aguu ile ihe ndi a niile anya maobu chetakwa Ijpt n'uche gi.

²⁸ "N'ihu na otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru: Lee, ana m aga iwere gi nyefee n'aka ndi ahụ kporo gi asi, bu ndi ahụ i wezugara onwe gi site n'ebe ha no n'ihu iso oyi. ²⁹ Ha ga-esite n'ikpo asi mesie gi ike, punara gi ihe niile i nwere nke i dogburu onwe gi n'oru n'ihu ha. Ha ga-ahapu gi ka igbara oto ihu na azu, mgbe ahụ ihere nke igba akwuna gi ga-aputa ihe. Aguu nke ochicho ojo na ikwa iko gi ³⁰ emeela ka ihe ndi a biakwasị gi, n'ihu na aguu mmekorita n'ebe mba ndi ozo guru gi, i jikwa arusi ha meruo onwe gi. ³¹ I gbasoro nzo ukwu nwanne gi nwanyi, n'ihu ya, aga m ewere iko ya tnye gi n'aka.‡

³² "Ihe ndi a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru: "Iko nwanne gi nwanyi ka i ga-anu bu iko sara mbara ma dikwa omimi; nke ga-eme ka i gho onye a na-achi ochi na onye a na-akwa emo, n'ihu na o na-anagide ihe di ukwu.

³³ I ga-eputa n'inubiga mmanya oke na iru uju, n'ihu iko mbibi na ntikposi, bu iko nke nwanne gi nwanyi bu Sameria.

* 23:15 23:15 Maobu, belit † 23:22 23:22 Ndi ahụ huru gi n'anya ya bu ndi iko ya ‡ 23:31 23:31 Aga m ata gi ahuhu dika m si taa ya.

34 I ga-anụ ya, nūchaa ihe dī n'iko ahụ.

I ga-atapiakwa iberibe^S ya niile,
dọkasiakwa ara gi abụọ.

Ekwuola m. Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri.

35 "N'ihu ya, ihe ndi a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru: Ebe o bu na i chefuola m, gbaka m azu gi, i ga-ata ahuhu niile ruuru gi n'ihu mmehie, aguu ochicho ojoo na igba akwuna gi."

36 ONYENWE ANYI siri m, "Nwa nke mmadu, i ga-ekpe Ohola na Oholiba ikpe? Mgbe ahụ, guzogide ha mee ka ha mara ihe aru niile ha na-eme.

37 N'ihu na ha akwaala iko, obara juputakwara n'aka ha, ha na arusi ha kwakwara iko. Ha jikwa o buladi umu nke ha mutaara m chuo aja nsure oku nye ha. 38 Ihe ozo ha mere m bu nke a: Ha meruru ebe nso m n'otu ubochi ahụ ha mere ka ubochi izuike m gharakwa idi nso. 39 N'ihu na n'otu ubochi ahụ ha ji umu ha chuo aja nye arusi ha, bukwa ubochi ha batara n'ulonso m meruo ya. Ihe di otu a ka ha mere n'ulonso m.

40 "O bughị naani nke a, ha zigara ndi ozi ikpo ndi ikom na-esi ebe di anya bia, mgbe ha biara, n'ihu ha, i sachara ahụ gi nke oma, tee ihe n'anya gi, yirikwa ezigbo ihe icho mma gi. 41 I noduru n'elu ihe ndina e doziri nke oma, na tebul e doro n'usoro dikwa n'ihu ya nke i obara ihe nsure oku na-esi isi utu na mmanu oliv bu nke m n'elu ya.

42 "Olu igwe mmadu ndi obi di utu na-ada gburugburu ya n'ime ulo, e sitekwara n'ozara bubata ndi nubigara mmanya oke, ha na otutu ndi ozo, Ha gbanyekwara nwanyi a na nwanne ya nwanyi mgbaaka na nkwoji aka ha, yinyekwa ha okpueze mara mma n'isi. 43 Mgbe ahụ, ihe m kwuru banyere nwanyi ahụ ikwa iko riri ahụ bu nke a, 'Ugbu a, ka ha mesoo ya mmeso dika onye na-agba akwuna, n'ihu na nke ahụ ka o bu.' 44 Ha bara dinakwuru ya. Dika ndi ikom si abakwuru nwanyi akwuna, otu a ka ha si bakwuru umu nwanyi ndu ojoo a bu Ohola na Oholiba. 45 Ma ndi ikpe ezi omume ga-ama ha udi ikpe a na-ama ndi inyom na-akwa iko na ndi na-awusikwa obara. N'ihu na ha bu ndi na-akwa iko, na ndi obara di n'aka ha.

46 "The ndi a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI siri, aga m akpokota igwe ndi mmadu ga-emegide ha, nyefee ha n'aka oke ihe egwu, nakwa ihe nluta m n'aga. 47 Mkpokota mmadu ahụ ga-atu ha nkume, werekwa mma agha gbudasia ha. Ha ga-egbu umu ha ndi ikom na umu ha ndi inyom, kpokwaa ulo ha niile oku.

48 "Otu a, aga m eme ka ibi ndu ojoo kwusi n'ala ahụ, ka esi otu a ado ndi inyom niile aka na nti, ka ha hapu igbaso nzo ukwu gi. 49 I ghaghi ita ahuhu n'ihu ndu ojoo nke ikwa iko gi, hukwaa ahuhu n'ihu mmehie niile nke ikpo isiala nye arusi. Mgbe ahụ i ga-amata na mu onwe m bu Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI."

24

Izrel dika ite e sikwasiri n'oku

1 O ruo n'afọ nke itoolu, n'onwa nke iri, n'ubochi nke iri, okwu nke ONYENWE ANYI ruru m nti, si, 2 "Nwa nke mmadu, detuo ubochi taa n'akwukwo, n'ihu na o bu taa ka eze Babilon gbara Jerusalem gburugburu.

3 Ugbu a, tuoro ndi a na-enupu isi ilu a, gwa ha: 'Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru:

“ ‘Sikwasinụ ite ahụ n’ọkụ; sikwasị ya kunyekwanụ mmiri n’ime ya.

4 Tinyinụ anụ a bọrọ abọ n’ime ya.

Tinye anụ dị mma, apata ya na aka ya.

Tinyekwa ọkpụkpụ ndị ahụ dị mma n’ime ya.

5 Werenụ naanị ndị kachasị mma na ndị ahọputara site n’igwe ewu na aturu,

kwajuokwa nkụ n’okpuru ya maka ọkpụkpụ ndị ahụ, mee ya ka ọ gbọọ nke oma, sie ọkpụkpụ ndị ahụ n’ime ya.

6 “ ‘N’ihi na Onye kachasị ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYỊ siri,

“ ‘Ahụhụ diri obodo ahụ a na-awusi ọbara n’ime ya.

E, ahụhụ diri ite ahụ nchara dị n’ime ya, nke a na-apughị isachapụ nchara ya.

Weputasianụ ha n’otu n’otu.

Ka a hapụ ifekwa nza mgbe a na-eme nke a.

7 “ ‘N’ihi na ọbara ọ wusiri dị n’etiti ya.

Ọ bukwa n’elu nkume ka a wusiri ya.

Ọ bughị n’elu ala efu,

ebe e nwere ike jiri aja kpochie ya.

8 Ọ bụ n’ihi ikpali onuma na ibo ọbo

ka m ji hapụ ọbara ahụ n’elu nkume,

ebe a na-apughị iji aja kpochie ya.

9 “ ‘Ya mere, ihe a ka Onye kachasị ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYỊ na-ekwu,

“ ‘Ahụhụ diri gi obodo ahụ na-awusi ọbara.

Mụ onwe m ga-akwanyekwa nkụ di ukwu n’ọkụ.

10 Chikọtaanụ nkụ di ukwu,

mụnyekwanụ ọkụ.

Jirinụ ụda di iche iche

sizie anụ ahụ nke oma;

surekwaanụ ọkpụkpụ ya ọkụ.

11 Sinyekwanụ ite ahụ ihe na-adighi n’ime ya n’ọkụ,

tutu ruo mgbe ọ nuru ọkụ, chagharja,

gbazee ihe niile na-abughị ọla di n’ime ya ga-asoputasi, nchara ya ga-agwusikwa.

12 Ndogbu n’oru niile a emeghi ka nchara ahụ puo.

Ọ buladi ọkụ di ukwu ahụ a kwanyere n’okpuru ya

emeghi ka ọ gbazee.

13 “ ‘Ugbu a, adighi ọcha gi sitere na ndu ojo nke ikwa iko gi. N’ihi na m agbaljala ime ka i di ọcha, ma i kweghi adi ọcha site na mmeru gi. i gaghị adikwa ọcha ọzọ tutu ruo mgbe onuma m megide gi zuruoke.

14 “ ‘Mụ onwe m bụ ONYENWE ANYỊ ekwuola ya. Oge m ji emezu ihe m kwuru eruola. Agaghị m ahapụ imezu ya. Agaghị m eme ebere maobu weghachi aka m azu. A ga-ekpe gi ikpe dika omume na obibi ndu gi si di. Otu a ka Onye kachasị ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYỊ kwubiri ya.”

Onwụ nwunye Izikiel

15 Okwu ONYENWE ANYỊ ruru m ntị, si, 16 “Nwa nke mmadu, ana m aga iwere ihe otiti napu gi onye ahụ ihe ya na-atọ gi uto. Ma mgbe o mere,

ị gaghị eti aka n'obi maọbụ kwaa akwa. Anya mmiri agakwaghị esi gị n'anya pụta. ¹⁷ I nwere ike sọ ude, ma asusila ya ike. Ị gaghị eru uju n'ihị onye nwurụ anwụ. Kechie isi gị, yirikwa akpukpoukwu gị, ekpuchila egbugbere ọnụ gị, maọbụ rie nri ndị na-eru ụjụ na-eri."

¹⁸ Agwara m ndị mmadụ okwu a n'ututu, ma n'anyasi nwunye m nwurụ. N'ututu echi ya, emere m ihe niile dika e siri nye m ya n'iwu.

¹⁹ Mgbe ahụ, ndị mmadụ siri m, "Ị gaghị agwa anyị ihe ihe ndị a pụtara? Gini mere iji eme omume di otu a?"

²⁰ Ya mere a siri m ha, "Okwu nke ONYENWE ANYI bjakwutere m, ²¹ Gwa ulo Izrel, 'Ihe ndi a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI na-ekwu: Ana m aga ime ka ebe nso m ghara i di nso, bu ebe e wusiri ike nke unu ji na-anya isi, ihe na-amasi anya unu, nke ihe banyere ya na-atọ obi unu uto. Umụ unu ndi ikom na ndi inyom, ndi unu hapuru ga-ada site na mma agha.* ²² Mgbe ahụ, unu ga-eme dika m mere. Unu agaghị ekpuchi egbugbere ọnụ unu, maọbụ rie nri ndi na-eru ujụ kwesiri iri. ²³ Ihe ikechi isi unu ga-adigide n'isi unu, akpukpoukwu unu ga-adikwa n'ukwu unu. Unu agaghị akwa akwa maọbụ tie aka n'obi, kama unu ga-ata ahụ n'ihị mmehie unu, sukwa ude n'etiti onwe unu. ²⁴ Izikiel ga-aburu unu ihe imaatu. Unu ga-emekwa dika o mere mgbe ihe ndi a mezuru. Unu gamata n'ezie na mụ onwe m bu Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI.'

²⁵ "Ma gị, nwa nke mmadụ, n'ubochi ahụ m napuru ha ebe ha siri ike, nke bu ọnụ ha na ebube ha, na ihe anya ha na-achosi ike; na ihe na-atọ obi ha uto, na umu ha ndi ikom na umu ha ndi inyom, ²⁶ n'ubochi ahụ, o bu onye na-agba oso ndu ga-agbakwute gi ikoro gi ihe mere. ²⁷ N'oge ahụ, i ga-asaghe ọnụ gi. Gi na onye ahụ na-agba oso ndu ga-ekwurita okwu. Ị gaghị anokwa juu ozo. N'ihị ya, i ga-aghoro ha ihe iribama. Ha ga-amatakwa na mụ onwe m bu ONYENWE ANYI.'

25

Amuma megide Amon

¹ Okwu ONYENWE ANYI ruru m nti, si, ² "Nwa nke mmadụ, chee ihu gi n'ala umu Amon buo amuma megide ha. ³ Gwa ndi Amon, 'Nurunu okwu nke Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI. Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru: N'ihị na i siri "Aha!" megide ebe nso m mgbe e meruru ya na megide ala Izrel, mgbe e mere ka o togboro n'efu, na mgbe a dotara ndi juda n'agha duru ha gaa mba ozo dika ohu, ⁴ n'ihị ya, aga m ewere gi nyefee n'aka ndi si n'owuwa anyanwu puta, ka i buru ihe nketa ha. Ha ga-ewu ebe obibi n'etiti gi, rie mkpuru ubi gi, nukwa mmiri ara ehi gi. ⁵ Aga m eme ka obodo Raba gho ebe ita nri nye inyinya kamel, meekwa ka ala Amon gho ebe igwe ewu na aturu namakpu. Mgbe ahụ, i ga-amata na mụ onwe m bu ONYENWE ANYI. ⁶ N'ihị na otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI na-ekwu: N'ihị na i kuru aka gi, zo ukwu gi n'ala gidim, ma sitekwa n'ikpo asi nke obi gi nuri ọnụ megide ala Izrel, ⁷ n'ihị ya, lee, aga m esetipu aka m megide gi, were gi nyefee n'aka otutu mba, ndi galuta gi n'agha. Aga m eme ka i gwusia, mee ka i hapu idikwa ozo. Aga m ala gi n'iyi. Ị ga-amatakwa na mụ onwe m bu ONYENWE ANYI.'"

Amuma megide Moab

* 24:21 24:21 Ga-anwu site na mma agha

8 “The ndi a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI na-ekwu, ‘N’ihi na Moab na Sia siri, “Lee, Juda adirila ka mba ndi ozo niile,” 9 n’ihi nke a, aga m emeghe akuku Moab, site n’obodo nke nsotu oke ala ya niile, bu Bet-Jeshimot, Baal-Meon na Kiriatem, nke bu ebube nke ala ahụ. 10 Aga m ewere Moab na Amon nyefee ha n’aka ndi ga-esi n’owuwa anyanwuputa, ka o buru nke ha. N’uzo di otu a, a gaghị agukwa maobu cheta Amon n’etiti mba niile. 11 Aga m ata Moab ahuhu. Mgbe ahụ, ha ga-amatakwa na mu onwe m bu ONYENWE ANYI.”

Amuma megide Edom

12 “The ndi a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI na-ekwu, ‘N’ihi na Edom booro onwe ha obo megide ulo Juda sitekwa n’ibo obo ha buru ndi ikpe mara, 13 n’ihi nke a, otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru: Aga m esetipu aka m megide Edom, gbuo ndi bi n’ime ya, ma mmadu ma anumanu. Aga m eme ka o togboro n’efu. Ndi niile bi n’ala ahụ site na Teman ruo na Dedan ka a ga-eji mma agha gbuo. 14 O bu site n’aka ndi nke m Izrel ka m ga-esi bo obo megide Edom, ha ga-emeso ndi Edom dika iba uba nke iwe m na onuma m si di, ha ga-amata ihe ibo obo bu, otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri.”

Amuma megide Filistia

15 “The ndi a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru: ‘N’ihi na ndi Filistia esitela na mmuo nke ibo obo, na mmuo ikpo asi nke di ha n’obi booro onwe ha obo, choo ila ha n’iyi. 16 Ya mere, ihe a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru, ana m aga isetipu aka m megide ndi Filistia. Aga m ebipu ndi Keret, bibie ndi ahụ niile bi n’onu mmiri osimiri. 17 Aga m esite n’oke onuma bo obo site na ita ha ahuhu. Mgbe ahụ ha ga-amata na mu onwe m bu ONYENWE ANYI, mgbe m ga-abogwata ha obo.’”

26

Amuma megide Taja

1 N’ubochi nke mbu n’onwa, n’afu nke iri na otu, okwu nke ONYENWE ANYI rutere m nti si, 2 “Nwa nke mmadu, Taja anuriala onu n’ihi odida Jerusalem. O na-ekwukwa na-asi, ‘Ahaa, agbajiala obodo ahụ bu onu uzo e si eje mba di iche iche. Onu uzo ama ya niile egherekwala oghe nye m. Ugbu a, e mebirila ya, ihe ga-agara m nke oma karja.’ 3 N’ihi ya, ihe ndi a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI na-ekwu: Lee, ana m eguzo imegide gi Taja. Aga m emekwa ka otutu mba bilie bjakwasị gi dika ebili mmiri nke oke osimiri. 4 Ha ga-etida mgbidi Taja niile, kwadakwa ulo elu ya niile. Aga m akochapu aja mgbidi ya dakporo adakpo mee ka ala ahụ gho ala nkume nkume. 5 O ga-aghokwa ebe ndi oku azu na-agbasa ugbu ha n’etiti oke osimiri. N’ihi na mu onwe m ekwuola ya. Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuputara. O ga-aghokwara mba niile di iche iche ihe a kwatara n’agha. 6 Ma a ga-eji mma agha laa umada ya bi n’elu ala n’iyi. Mgbe ahụ, ha ga-amata na mu onwe m bu ONYENWE ANYI.”

7 “N’ihi na otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru: Aga m esite na mgbago ugwu kpota Nebukadneza eze Babilon, onye bu eze ndi eze, o ga-achi otutu ndi agha na ugbala, na ndi na-agba inyinya bilie imegide Taja. 8 O ga-ebu uzo jiri mma agha bibie ndi gi bi n’elu ala. O ga-agbakwa obodo gi gburugburu, wulie mgbidi agha ya elu, imegide

mgbidi obodo gi. O ga-ewelikwa ota agha ya elu. ⁹ O ga-echezikwa ihe agha e ji akwatu mgbidi n'ebe mgbidi gi di, jiri ngwa agha ya kwada ulo elu gi niile. ¹⁰ Inyinya ya ga-adi otutu nke ga-eme ka ha jiri uzuzu kpuchie gi. Mgbidi gi ga-ama jijiji n'ih i oke uzu nke inyinya agha ndi a, na ubgo agha, na wagon inyinya na-adokpu ga-eme, mgbe ha na-abata n'onu uzu ama gi, di ka mgbe otutu mmadu na-abanye n'ime obodo e tidara mgbidi ya. ¹¹ O ga-eji ukwu inyinya ya niile zotoo okporouzo gi niile, jirikwa mma agha gbuchapu ndi gi niile. Ogidi niile nke ike gi ga-adaru ala. ¹² Ha ga-akwara aku gi niile, na ihe ahia gi niile dika ihe ha dotara n'agha. Ha ga-akwatu mgbidi gi niile, na ulo oma gi niile, kpokotaa osisi gi niile, na nkume niile, na ngwongwo niile n'abaghi uru wunye ha n'ime osimiri. ¹³ Aga m emekwa ka uzu nke abu gi niile kwusi. A gaghi anukwa uda ubo akwara gi ozo. ¹⁴ Aga m emekwa ka ala gi ghoo ala nkume nkume, nke ihe na-adighi n'ime ya. I ga-abukwa ebe ndi oku azu ga na-agbasa ubgu ha. O dighi onye ga-ewuzi gi ozo. Mu onwe m bu ONYENWE ANYI ekwuola ya. Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri.

¹⁵ "Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI na-agwa Taja, O bu na agaghi anu mkpotu odida gi na mba ndi ahu niile di n'onu mmiri osimiri, mgbe ndi e meruru ahu ga na-asu ude n'oge a na-egbu ndi bi n'ime gi? ¹⁶ Mgbe ahu, ndi ndu n'obodo ndi ahu niile di n'onu mmiri osimiri ga-esi n'ocheeze ha ridata. Ha ga-eyipu uwe mwuda ha, yipusjakwa uwe ha niile a kpara nke oma. Ha ga-anodu odu n'ala na-ama jijiji site n'oke egwu n'ih ihe ha huru dakwasiri gi. ¹⁷ Ha ga-ebulikwa abu akwa banyere gi, si gi,

"Lee ka i si laa n'iyi, gi obodo a maara aha ya,
nke ndi na-ejeghari n'osimiri bi n'ime ya.

Na mbu, i bu obodo nke idi ike ya putara ihe n'osimiri niile,
gi na ndi bi n'ime gi.

I na-emenyekwa
ndi bi n'ime ya egwu.

¹⁸ Ugbu a, lee na ala niile di n'onu mmiri nke osimiri
na-ama jijiji n'ih i odida gi.

O buladi agwa etiti niile ka ujo juru obi
n'ih i kwatu a kwaturu gi.

¹⁹ "The a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru: Mgbe m mere ka i ghoo obodo togboro n'efu, dika obodo niile nke mmadu na-ebighi, mgbe m mekwara ka ogbu mmiri nke oke osimiri bjakwasi gi, mgbe otutu mmiri ya kpuchiri gi, ²⁰ mgbe ahu ka m ga-eme ka i ridaruo n'ala mmuo, gi na ndi na-arida n'olulu, ka i jekwuru ndi mgbe ochie. Aga m eme ka ebe obibi gi buru n'okpuru ime ime ala, ka i diri ka obodo ndi ochie ahu e tikporo etikpo. Gi na ndi ahu na-aridaru n'olulu. I gaghi esitakwa n'ebe ahu loghachi ibia isoro ndi di ndu birikwa. ²¹ Aga m eme ka ogwugwu gi buru ihe a ga-atu egwu. I gaghi adikwa. A ga-achog gi, ma agaghi achota gi. Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri ya."

27

Abu akwa n'ih i Taja

¹ Okwu ONYENWE ANYI ruru m nti, si, ² "Nwa nke mmadu, bulie abu akwa banyere Taja, ³ si ya, gi oke obodo di n'onu oke osimiri, onye bu onye ahia nke mba niile di n'onu osimiri. 'The ndi a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru:

“Gị onwe gị, bụ Taia, na-asị,
“Ezuru m oke n’ima mma.”

4 I meela ka oke ala gị diri n’etiti oke osimiri.
Ndi wuru gị emeekwala ka ima mma gị zuo oke.

5 Osisi e ji wuo ahụ ugbo gị
sitere n’osisi junipa nke si Senia;
ọ bukwa osisi sida nke si Lebanon
ka e ji jidesie ihu ugbo ahụ ike.

6 Osisi ook nke si Bashan
ka e ji mee umara gị niile.

Osisi e si Saipros bubata
ka e ji wuo ala ugbo gị, jirikwa ọdu machie ya n’onodu icho ya mma.

7 Ezi akwa ọcha a kpara nke oma, nke e si Ijpt bubata,
ka e ji mee okoloto gị.

Akwa ndo gị bukwa akwa na-acha anunu anunu, na odo odo,
nke e si n’obodo onu mmiri Elisha bubata.

8 Ndi ikom si Sajdon na Avad bu ndi na-akworo gị ugbo mmiri gị.
Ndi nka ndi ikom gị, gị Taia, no n’ugbo dika ndi oka n’ikwo ugbo
mmiri.

9 Ndi okenye na ndi nka Gebal a maara aha ha no n’ime ugbo mmiri gị.
Oru ha bu imechisi oghere obula di n’ugbo ahụ.

Ugbo mmiri niile na ndi na-anyaa ha
na-abata n’onu mmiri gị n’ihi izu ihe ahia gị.

10 “Ndi ikom Peshia na Lidiya,* na Put,
jere gị ozi dika ndi agha n’usuu ndi agha gị.
Ha kokwasiri ọta ha na okpu agha igwe ha n’aja ulo gị,
na-ewetara gị ebube.

11 Ndi ikom Avad, na Helek
bu ndi na-eche mgbidi gị n’akuku niile.

Ndi ikom Gamad
na-eche nche n’ulo elu gị niile e wusiri ike.

Ha konyekwara ọta ha n’usoro na mgbidi gị,
ime ka ima mma gị zuo oke.

12 “Tashish bu onye ahia gị, n’ihi iba uba nke akụ gị. O bu ọlaocha
na igwe, na gbamgbam, na opu, ka ha ji akwu gị ugwo ihe ha si n’aka gị
zuru.

13 “Ndi Griis,† Tubal na Meshek, bukwa ndi ahia gị. Ha na-ebutere gị
ndi ohu, na ihe e ji bronz kpuo, iji kwuo gị ugwo ihe ha si n’aka gị zuru.

14 “Otu a kwa ndi ikom Bet Togama jikwa inyinya ugbo, na inyinya
agha, na inyinya ibu na-agbanwere‡ ihe ha zuru.

15 “Ndi ahia si na Dedan bukwa ndi ahia gị. Otu a kwa otutu ndi bi
n’onu mmiri bukwa ndi ahia gị. Ha ji ọdu, na osisi eboni kwuo gị ugwo
ihe ha zuru gị.

16 “Ndi Aram ka gị na ha zuru ahia n’ihi otutu ngwa ahia gị. Ha na-
ejikwa nkume di oke onu tokwosi na akwa e sijiri esiji odo odo, na akwa
a kpara nke oma, na ezi akwa ọcha, na koral, na nkume oke onuahia rubi
na-akwu gị ugwo ihe ha zuru gị.

* 27:10 27:10 Maobu, Lud † 27:13 27:13 Maobu, Javan ‡ 27:14 27:14 Nke a bu n’onodu
ikwu ugwo, mgbe ọfodu o buru na mmadu ejighi ego, o nwere ike jiri ihe o nwere kwuo ugwo ihe
o zuru, site n’uzo igbanwere ihe.

17 “ ‘Ndi Juda na ndi Izrel niile bukwa ndi ahia gi. Ha na-eji oka wiiti nke si n’obodo Minit, ya na shuga, na mmanu anu, na mmanu, na mmanu otite na-akwu gi ugwo ihe ha zuru gi.

18 “ ‘Damaskos bukwa ndi ahia gi, n’ihi otutu ngwa ahia na uba ihe ndi i nwere ire ere. O bukwa mmanya si Helbon, na aji anu di ochia nke esi Zaha weta, 19 na mmanya a gbara n’udu n’udu nke si Uzal, na igwe nwupuru enwupu, na kashia, na kalamus, ka ha ji akwu gi ugwo ihe ha zuru gi.

20 “ ‘Dedan bu onye ahia gi n’akwa a na-agbasa n’elu inyinya anokwasị odu.

21 “ ‘Arebja na umu eze niile nke Keda bukwa ndi ahia gi. O bu umu aturu, na ebule, na mkpi, ka gi na ha n’azurita na-erekwa.

22 “ ‘Ndi ahia Sheba, na Raama, bukwa ndi ahia gi. Ha ji uda di iche iche na nkume di oke onuahia, na olaedo akwu gi ugwo ihe ha zuru.

23 “ ‘Ndi Haran, Kanne na Eden, na ndi ahia Sheba, Asho na Kilmad, bu ndi gi na ha zuru ahia. 24 Ha na-eweta uwe mara mma di iche iche, na akwa e tejiri anunu anunu, na akwa a kpara nke oma, na kapeeti mara mma di iche iche, nke e ji udo kpazie nke oma, nke e tejiri n’udi dikwa iche iche n’oma ahia gi.

25 “ ‘Ugbo mmiri niile nke Tashish bu ndi na-ebu ihe ahia gi.

I juputara n’ihe ahia,
gi obodo di n’etiti mmiri.

26 Ndi na-anyaghari ugbo mmiri gi na-ebuba gi n’osimiri.

Ma ifufe siri ike nke si n’owuwa anyanwu ga-etiwasi gi n’etiti osimiri.

27 Aku gi niile, na ngwa ahia gi niile, na ihe izu ahia gi niile, na ndi niile na-aru oru n’ugbo mmiri gi, na ndi na-anya ugbo mmiri,

ma ndi na-edozi ugbo mmiri gi,
ma ndi na-azu ahia gi, ma ndi agha gi niile,
ha na ndi niile no n’ime ugbo gi
ka mmiri ga-eri n’etiti mmiri,
n’ubochi ahia ugbo gi ga-emikpu.

28 Ala niile di n’onu mmiri ga-ama jijiji mgbe ndi oka ugbo mmiri gi ga-eti mkpu akwa.

29 Ndi niile na-anya ugbo mmiri,
na ndi oka ugbo niile nke oke osimiri,
ga-esitekwa n’ugbo ha
ridata guzo n’elu ala.

30 Ha ga-eti mkpu akwa,
ha ga-akwa akwa nke ukwu,
werekwa aja wukwasị onwe ha n’isi,
na-aturu akwa onwe ha na ntụ.

31 Ha ga-akpuchapu agirị isi ha,
yirikwa akwa mkpe,
kwaa akwa n’ihi idi ilu nke mkpuruobi ha.
Ha ga-etikwa aka ha n’obi.

32 Mgbe ha ga na-eti mkpu akwa na-erikwa uju n’ihi gi,
nke a bu abu akwa a ga-abu banyere gi,
“Onye ka e mere ka o dere duu ka e si mee obodo Taja,
nke osimiri gbara gburugburu?”

33 Mgbe e si n’ime gi na-ebupusi ihe ahia gi,

e ji ha na-enyeju mba di iche iche afo.
 E sitekwara n'aku gi di ukwu na ngwa ahia gi
 mee ka otutu ndi eze nke uwa buru ogaranya.
 34 Ugbu a, mmiri e riela gi,
 o bu n'okpuru osimiri ka i togbo.
 Aku gi niile na ihe ahia gi niile,
 na ndi niile no n'ime gi esorola gi laa n'iyi.
 35 Ihe ndi a niile ga-eju ndi bi n'ala onu mmiri
 osimiri niile anya.
 Ndi eze ha niile tukwara egwu nke ukwu;
 ihu ha gbarukwara agbaru site n'egwu.
 36 Ndi ahia nke mba di iche iche na-efufe isi ha,
 n'ihu na ihe mere gi di egwu.
 I laala n'iyi ruo ebighi ebi.'"

28

Amuma megide eze Taja

1 Okwu ONYENWE ANYI ruru m nti, si, 2 "Nwa nke mmadu, gwa eze Taja,
 'The ndi a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI si:ri:
 "N'ihu nganga nke juru gi obi,
 i na-ekwu si, "Mu onwe m bu chi,
 mu onwe m na-anokwasi n'ocheeze nke otu chi,
 nke di n'etiti oke osimiri niile."
 Ma gi onwe gi bu mmadu efu, i bughi chi,*
 o bu ezie na i na-eche na i mara ihe dika chi.†
 3 I maara ihe karja Daniel?
 O bu na o nweghi ihe e zoro ezo n'ebe i no?
 4 I werela amamihe gi na nghota gi
 nwetara onwe gi aku,
 tukoba olaedo na olocha,
 n'ime ulokwu gi di iche iche.
 5 E, mmuta n'izu ahia gi
 emeela ka i ghoo ogaranya,
 n'ihu akunuba inwere
 i burula onye na-akpa nganga.
 6 "Ya mere, nke a bu ihe Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI
 na-ekwu;
 "ebe o bu na i guru onwe gi dika onye maara ihe
 onye maara ihe dika chi,
 7 ana m aga ikpobata ndi mba ozo megide gi,
 bu mba kachasi mba niile di iche iche njo na-enweghi obi ebere.
 Ha ga-amiputa mma agha ha megide ima mma gi na amamihe gi,
 ha ga-aduwakwa ebube nke mma gi.
 8 Ha ga-eme ka i ridaruo n'olulu nke ala mmuo.
 I ga-anwu onwu ike
 n'etiti oke osimiri niile.
 9 Mgbe nke a mere, i ga-asi, "Mu onwe m bu chi,"
 n'ihu ndi ahu na-egbu gi?
 Ma gi onwe gi bu mmadu efu, i bughi chi,
 n'aka ndi ahu na-egbu gi.
 10 I ga-anwu onwu dika ndi a na-ebighi ugwu,

* 28:2 28:2 Maobu, Chineke † 28:2 28:2 Maobu, Chineke

site n'aka ndị ọbịa.

Mụ onwe m ekwuola, otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri.' "

11 Okwu nke ONYENWE ANYI rutere m nti, si, ¹² "Nwa nke mmadu, bulie abuakwa banyere eze Taia ma gwa ya, 'Ihe a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru,
 "'Gi onwe gi bu akara izuoke,
 i juputara na amamihe na ima mma.

13 I no n'Iden,

n'ubi Chineke a gbara ogige.

N'ebe ahụ ka e ji nkume di oke onuahia ndi a choo gi mma,
 rubi,‡ na topaazi, na emeraludu,
 na krisolait, na oniks, na jasper,
 na safaia, na tokwosisi, na beril.

A runyere nkume ndi a niile n'ime olaedo.

O bukwa n'ubochi ahụ e kere gi ka e doziri ha.

14 Ahoputara m gi mee gi ka i buru cherub,
 oru ahụ e doro gi iche iru.

O bu n'ugwu nso Chineke ka i na-ano,
 na-ejegharikwa n'etiti nkume ndi ahụ na-acha oku.

15 I bu onye na-enweghi ita uta

n'uzo gi niile site n'ubochi e kere gi,
 tutu ruo mgbe a huru ajo omume n'ime gi.

16 Site n'iba uba nke ozuzu ahia gi

i ghoro onye na-eme ihe ike,
 si otu a mehiakwa.

N'ihu ya, esi m n'ugwu Chineke chupu gi, n'ihu adighi nso gi.
 Esitekwara m n'etiti nkume oku ndi ahụ chupu gi,
 gi cherub na-ekpuchi ekpuchi.

17 Obi gi juputara na nganga

n'ihu ima mma gi,

i mere ka amamihe gi

buru ihe ruru aru n'ihu ebube nke ima mma gi.

N'ihu ya, achudara m gi, tuo gi n'ala,

mee ka i buru ihe nlere anya nye ndi eze niile.

18 N'ihu otutu mmehie gi, na izu ahia aghughu gi,

i meela ka ulonso gi niile ghoo ihe ruru aru.

N'ihu ya, emere m ka oku si n'etiti gi puta,

repia gi.

Ka i ghoo ntu n'elu ala,

n'ihu ndi ahụ niile na-ele gi anya.

19 Ndi niile maara gi

ka ihe ndi a juru anya,

n'ihu na i ghoola ihe oke egwu.

I laala n'iyi ruo ebighi ebi.' "

Amuma megide Sajdon

20 Okwu ONYENWE ANYI ruru m nti, si, ²¹ "Nwa nke mmadu, chee ihu n'ebe Sajdon di buo amuma megide ya, ²² ma kwuo, 'Ihe ndi a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru,
 "'Mụ onwe m na-emegide gi, gi Sajdon,

‡ 28:13 28:13 Maqbu, kanelien

n'etiti unu ka m ga-egosiputa otuto m.

Unu ga-amata na mu onwe m bu ONYENWE ANYI

mgbe m mere ka ahuhu dakwasị unu,

n'ime unu, a ga-anwaputa na m bu onye di nso.

²³ Aga m ezite ajo orja na-eфе efe, nke ga-emegide ya, meekwa ka obara juputa n'okporouzo ya niile.

Ndi e gburu egbu ga-ada n'ime ya,

site na mma agha nke ga-abiakwasị ya n'akuku niile.

Mgbe ahụ, ha ga-amata na mu onwe m bu ONYENWE ANYI.

²⁴ "Ulo Izrel agaghị enwekwa mba kporo ha asi gbara ha gburugburu ndi dika uke, nke na-adu adu, na ogwu nke na-egbu mgbu. Ha ga-amatakwa na mu onwe m bu Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI.

²⁵ "The ndi a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru: Ndi Izrel ga-aloghachi biri n'ala nke aka ha ozo, ala nke m nyere nna ha Jakob ohu m. N'ih i na aga m esite na mba niile ha gbasasiri chikotaa ha, si otu a gosi mba niile nke uwa idi nso m. ²⁶ Ha ga-ebi n'ala a na ntukwasị obi. Ha ga-ewu ulo, ku ubi vaji, birikwa na-atughị egwu obula. Mgbe m piachara mba niile di ha gburugburu utari, bu mba ndi ahụ mekpara ha ahụ, mgbe ahụ, ha ga-amata n'ezie na mu onwe m bu ONYENWE ANYI Chineke ha."

29

Amuma megide Ijpt

Ikpe omuma diri Fero

¹ N'afọ nke iri, n'onwa nke iri, n'ubochi nke iri na abuo, okwu nke ONYENWE ANYI ruru m nti, si, ² "Nwa nke mmadu, chee ihu gi n'Ijpt buo amuma megide Fero bu eze Ijpt, na ala Ijpt niile. ³ Gwa ya okwu, si, 'Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI siri:

"Lee, mu onwe m na-emegide gi, Fero eze Ijpt,

gi onye bu ogologo anu ojo ahụ na-amakpu n'etiti mmiri iyi.

N'ih i na i siri, "O bu m nwe Nail,

o bukwa mu onwe m mere ya nye onwe m."

⁴ Ma aga m etinye nko n'agba gi,

mee ka azu niile nke iyi gi niile rapara n'akpirikpa gi.

Aga m adoputa gi site n'etiti iyi gi niile,

mee ka azu niile rapara n'akpirikpa gi.

⁵ Aga m ahapu gi

na azu niile nke osimiri iyi gi n'ozara,

ebe ahụ ka unu ga-anọ nwo n'ala ubi,

a gaghị eli unu eli maobu tutu unu,

n'ih i na emeela m ka unu buru nri

nye anu ohia niile, na nnunu niile.

⁶ Mgbe ahụ, ndi niile bi n'Ijpt ga-amata na mu onwe m bu ONYENWE ANYI.

"I dirila ka mkpanaka achara n'ebe ulo Izrel no. ⁷ Mgbe ha jidere gi n'aka, i nyajiri dowaa ha ubu ha. Mgbe ha dabeere na gi, i gbajiri mee ka ha ghara inwekwa ike iguzosi ike n'ukwu ha.

⁸ "N'ih i ya, otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru: Lee, aga m eme ka mma agha biakwasị gi, aga m ebipukwa mmadu na anumanu niile di n'ime gi. ⁹ Ala Ijpt ga-agho ebe togboro n'efu, ha ga-amatakwa na mu onwe m bu ONYENWE ANYI.

“N’ihi na i siri, “Osimiri Nail bu nke m. O bu m kere ya.” ¹⁰ N’ihi ya, aga m edo onwe m megide gi, megidekwa osimiri gi. Aga m ala Ijpt niile n’iyi site na Migdol ruo Aswan, ruokwa n’oke ala ha na ndi Kush.* ¹¹ O dighi ukwu anumanu maobu mmadu ga-agafe n’ime ya, agaghi ebikwa n’ime ya ruo mgbe iri afọ anọ gasiri. ¹² Aga m emekwa ka ala Ijpt buru ebe togboro n’efu n’etiti mkpomkpo ala niile, obodo ya niile ga-atogboro n’efu iri afọ anọ n’etiti obodo ndi e mere ka ha laa n’iyi. Aga m achusasi ndi Ijpt n’etiti mba niile, fesaa ha n’ala niile.

¹³ “Ozokwa, Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI siri, n’ogwugwu iri afọ anọ ahụ, aga m achikotakwa ndi Ijpt site n’ebe niile ha gbasara. ¹⁴ Aga m emekwa ka ndi ya niile laghachi n’ala Patros, ala ebe a muru ya. Ma Ijpt agaghi abukwa alaeze a maara nke oma ozo. ¹⁵ O ga-abu alaeze di nnoo ala karja alaeze niile. O dikwaghi mgbe ozo o ga-eweli onwe ya elu karja mba ozo niile. Aga m emekwa ka ha di nta, nke ha agaghi inwe ike achikwa mba niile ozo. ¹⁶ Ijpt agaghi abukwara ulo Izrel ihe ntukwasị obi, kama o ga-aburu ha ihe iji cheta mmehie ha mere mgbe ha lere anya enyemaka site n’aka ya. Mgbe ahụ, ha ga-amata na mu onwe m bu Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI.”

Ugwọ oru Nebukadneza

¹⁷ O ruo, n’iri afọ abuo na asaa, n’onwa mbu, n’ubochi nke mbu, ka okwu nke ONYENWE ANYI ruru m nti, si, ¹⁸ “Nwa nke mmadu, Nebukadneza bu eze Babilon mere ka ndi agha ya luso Taja ogu n’ebe o di ukwu. Isi niile obula ka e mere ka o kwochasia, ubu niile kwa echijara echijia. Ma ya na ndi agha ya anataghi ugwo oru obula, n’agha ahụ o buru megide Taja. ¹⁹ N’ihi nke a, Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI na-ekwu si: Lee, ana m aga inye Nebukadneza eze Babilon ala Ijpt. O ga-akwakoro akunuba ya, o ga-azacha ma bukorokwa ihe niile nke di n’ala ahụ. Ha ga-abukwa ugwo oru nke ndi agha ya. ²⁰ Enyefeela m ala Ijpt n’aka ya, ka o buru ugwo oru n’ihi oru ya, n’ihi na ya na ndi agha ya ruru m ya. Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri.”

²¹ “N’ubochi ahụ, aga m eme ka otu mpi[‡] puputara ulo Izrel. Aga m asaghekwa onu gi n’etiti ha. Mgbe ahụ, ha ga-amata na mu onwe m bu ONYENWE ANYI.”

30

Abu akwa n’ihi Ijpt

¹ Okwu ONYENWE ANYI ruru m nti, si, ² “Nwa nke mmadu, buo amuma sikwa, ‘Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI na-ekwu, “Kwasienu akwa ike ma si,

“Ewoo, n’ihi ubochi ahụ!”

³ N’ihi n’ubochi ahụ adila nso,

Ubochi nke ONYENWE ANYI abiala nso,

ubochi igwe ojii,

ubochi ga-ewetara mba di iche iche mbibi.

⁴ Mma agha ga-abiakwasị Ijpt,

ihe mgbu ga-adakwasị Kush.

Mgbe ndi e gburu egbu ga-abu aja di n’ala,

a ga-ekpokorokwa akunuba ya,

mebikwaa ntola ya. Ala ya ga-abukwa ihe e bibiri ebibi.

* 29:10 29:10 Ya bu, mgbago Nail † 29:16 29:16 Maobu, Onyenwe ha ‡ 29:21 29:21 Mpi N’ebe a na-egosiputa idi ike

⁵ Kush* na Libiya, Lidiya na ndi Arebja niile gwara ogwa, Kub na ndi mba ogbugba ndu ahụ, na Ijpt ga-eso daa site na mma agha.

⁶ “O bu ihe a ka ONYENWE ANYI kwuru:

“Ndi niile na-akwagide Ijpt ga-ada,
nganga niile nke ike ya ga-agwusikwa.

Site na Migdol ruo n’Aswan,
o bu site na mma agha ka ha ga-ada n’ime ya.†

Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri.

⁷ Ha ga-atogboro n’efu,
n’etiti ala niile togboro n’efu.

Obodo ha niile ga-abu mkpomkpo ebe,
n’etiti otutu obodo e bibiri ebibi.

⁸ Mgbe ahụ, ha ga-amata na mu onwe m bu ONYENWE ANYI,
mgbe m tinyesiri oku n’Ijpt,
mgbe m gwepiara ndi niile na-enyere ya aka.

⁹ “N’ubochi ahụ, aga m ezipu ndi ozi ndi ga-eji ugbo di iche iche, ka ha gaa menye ndi Kush egwu, bu ndi onwe ha juru afo. Oke egwu ga-ejidekwa ha n’oge ahụ n’ihi ihe dakwasiri Ijpt, n’ihi ihe ndi a aghaghi imezu.

¹⁰ “Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru,
“Aga m esite n’aka Nebukadneza eze Babilon
bibie igwe ndi agha Ijpt niile.

¹¹ Ya onwe ya na ndi agha ya, bu mba kachasi mba niile njo na-enweghi obi ebere,

ka a ga-akpobata ka ha bia bibie ala ahụ.
Ha ga-amiputa mma agha ha megide Ijpt,
werekwa ozu ndi e gburu egbu tusasia n’ala ahụ.

¹² Aga m eme ka osimiri Nail taa. O ga-aghokwa ala kporo nku.
Aga m ewerekwa ala ahụ resi mba ndi ojojo.

Aga m ala ala ahụ na ihe niile di n’ime ya n’iyi.
O bukwa ndi mba ozo ka m ga-eji mee ya.
Mu onwe m bu ONYENWE ANYI ekwuola ya.

¹³ “Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru,
“M ga-ala arusi niile n’iyi,

mekwaa ka ihe niile a kpuru akpu di na Memfis kwusi.
Onye eze agakwaghi adi ozo n’Ijpt,
aga m emekwa ka egwu juputa n’ala ahụ niile.

¹⁴ Aga m emekwa ka Patros togboro n’efu.
Aga m etinye oku na Zoan,
ma taa Tibs ahuhu.

¹⁵ M ga-awukwasi Pelusium‡ onuma m,
bu ebe siri ike nke Ijpt,
m ga-ebipukwa igwe ndi Tibs niile.

¹⁶ Aga m amunye oku n’Ijpt,
Pelusium ga-anọ n’oke ihe mgbu.

A ga-eji ike tipia Tibs.

Memfis ga-anogidekwa n’onodu ojojo ubochi niile.

¹⁷ Umụ okorobia Heliopolis na Bubasti
ga-anwu site na mma agha.

* 30:5 30:5 Ya bu, Itiopia † 30:6 30:6 Ka a ga-eji gbuchapu ha ‡ 30:15 30:15 Maobu, Sin

Obodo ndi a niile ga-abukwa ndi a dotara n'agha.

18 Ubochi ahụ ga-agba ochichiri na Tapanhis
mgbe m ga-agbaji yoku Ijipt,
n'ebe ahụ ka mpako nke ike ya ga-agwusi.

Igwe ojii ga-ekpuchi ya,
a ga-adotakwa obodo nta ya niile n'agha.

19 Aga m eme ka Ijipt taa ahuhu di ukwu,
ka ha mata n'ezie na mu onwe m bu ONYENWE ANYI.' "

Aka Fero agbajela

20 O ruo, n'afọ nke iri na otu ya, n'ubochi nke asaa, n'onwa nke mbu, okwu nke ONYENWE ANYI ruru m nti, si, ²¹ "Nwa nke mmadu, agbajela m ogwe aka Fero, eze Ijipt. Lee, o nwebeghi onye gbara ya okpuku, ma o bukwane kee ya ihe, ka o sie ike ozo ijide mma agha. ²² N'ih i ya, nke a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI siri: Lee, mu onwe m na-emegide Fero bu eze Ijipt. Aga m agbaji ogwe aka ya abuo, ma nke siri ike ma nke gbajiri agbaji na mbu. Aga m emekwa ka mma agha ya si n'aka ya dapu. ²³ Aga m achusa ndi Ijipt n'etiti mba niile tusaakwa ha n'obodo niile, ²⁴ meekwa ka ogwe aka abuo nke eze Babilon sie ike. Aga m etinye mma agha m n'aka ya, ma ogwe aka abuo nke Fero ka m ga-agbajisi. Mgbe ahụ, Fero ga-asu ude n'ihu eze Babilon dika onye e meruru ahụ. ²⁵ Aga m eme ka ogwe aka abuo nke eze Babilon sie ike; ma ogwe aka Fero ga-akponwu. Mgbe ahụ, ha ga-amatakwa na mu onwe m bu ONYENWE ANYI, mgbe m tinyere mma agha n'aka eze Babilon, na mgbe o setipuru ya imegide Ijipt. ²⁶ Aga m achusa ndi Ijipt n'etiti mba niile, fesaa ha n'ala niile. Mgbe ahụ, ha ga-amata na mu onwe m bu ONYENWE ANYI."

31

Fero dika osisi sida nke Lebanon

1 O ruo, n'afọ nke iri na otu, n'onwa nke ato, n'ubochi nke mbu ya, okwu nke ONYENWE ANYI ruru m nti, si, ² "Nwa nke mmadu, gwa Fero eze Ijipt na ndi agha ya niile okwu si ha,
"Olee onye ahụ yiri gi n'idi ukwu?"

3 Tulee n'obi gi ihe gbasara Asiria,
nke bu oke obodo burukwa mba a maara aha ya.

O di ka osisi sida nke Lebanon,
nke juputara n'alaka mara mma,
nke otutu alaka ya na-enye ndo, nke di ezi ogologo,
nke alaka onu ya topuru tokaria osisi ohia niile.

4 O nwetara mmiri mere ka o buo ibu,
na isi iyi mmiri miri emi nke mere ka o too ogologo.

Iyi ha niile
na-aso n'okpuru ya.
Ebe ahụ ka ha si ezipu
uzo mmiri ndi na-enye osisi ndi ozo di n'ohia mmiri.

5 N'ih i ya, o toro tokaria
osisi niile n'ogologo.

Ngalaba ya bara uba,
alaka ya topukwara ogologo
n'ih i di ukwu nke mmiri ha na-enweta.

6 N'alaka ya niile
ka anu ufe niile nke eluigwe na-akpa akwu,

n'okpuru ndo nke alaka ya niile
 ka umu anu ohia niile muru umu,
 oke mba niile di iche iche
 bikwara n'okpuru ndo ya.

7 O mara mma n'idi ukwu ya,
 n'ogologo nke alaka ya n'awasa,
 n'ih na mgborogwu ya mibara emiba
 n'ebe mmiri di ukwu.

8 Osi sida niile di n'ubi Chineke a gbara ogige
 erughi ya n'otutu.

O dighi osisi junipa niile
 nwere ngalaba a ga-eji tunyere nke ya,
 osisi plenu niile

adighikwa ka alaka ya,
 o dighikwa osisi di n'ubi Chineke a gbara ogige,
 nke yiri ya n'ima mma ya

9 Emere m ya ka o maa mma
 site n'iba uba nke alaka o nwere,
 o bu ihe ekworo nye osisi niile no n'Iden
 n'ubi Chineke a gbara ogige.

10 "N'ih ya, ihe ndi a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru: N'ih na o* toro ogologo tokaria osisi ohia niile, n'ih na o nyara isi banyere onodu idi ogologo ya karja ndi ozo. 11 Eweere m ya nyefee n'aka onye ahụ na-achi mba niile, ka o mesie ya ike, dika iba uba nke ajo omume ya si di. Ewezugakwara m ya n'akuku. 12 Mba ahụ kachasi mba niile njo na-enweghi obi ebere gbuturu ya, hapu ya ka o togboro n'ala. Ngalaba ya dara n'elu ugwu ukwu niile nakwa n'ime ndagwurugwu niile. Alaka ya kwa dajisiri danyesia n'ime ebe niile gbawara agbawa nke ala mmiri si eru. Mba niile nke uwa sitere n'okpuru ndo ya puta wezuga onwe ha. 13 Umu nnunu niile bere n'elu ukwu osisi ahụ dara ada, n'etiti alaka ya niile ka umu anu ohia bira biri. 14 Ya mere, ka osisi niile nke di n'akuku mmiri gharakwa eto ogologo, maobu ka onu onu ya ghakwara idi elu karja alaka ndi ahụ bara uba. Nyekwa na o dikwaghi osisi obula na-enwetazu mmiri nke ga-etoru osisi ndi ahụ n'ogologo. N'ih na edebela ha nye onwu, nye iridaru n'okpuru uwa, n'etiti ndi mmadu ndi na-arida n'olulu omimi ahụ.

15 "Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru: N'ubochi ahụ e mere ka o ridaruo n'ala mmuo, a kwusiri m ogbu mmiri niile were ha kpuchie ya. A kwusiri nsoghari nke mmiri, meekwa ka iba uba nke mmiri ya niile kwusi. N'ih ya, eyinyere m Lebanon uwe mkpe, osisi niile nke ohia kponwukwara n'ih ya. 16 Emere m ka mba niile maa jijiji n'egwu n'ih odida ya, mgbe m tunyere ya na ndi ahụ na-aga n'olulu n'ime ala mmuo. Mgbe ahụ, a kasiri osisi niile mara mma obi, bu osisi ndi ahụ di n'ogige Iden, na osisi oma niile nke Lebanon, ndi nke mgborogwu ha na-enweta mmiri nke oma. 17 Ha onwe ha kwa, dika sida ukwu ahụ, sokwaara gbadaruo n'ala mmuo, gkwuru ndi niile eji mma agha gbuo, ha na ndi ikom ji mma agha bu ndi biri n'okpuru ndo ya n'etiti mba di iche iche.

18 "Olee osisi di n'Iden a ga-eji tunyere gi n'ima mma, na n'idi ebube? Ma gi onwe gi kwa, na osisi ndi a niile di n'Iden ka a ga-eme ka unu ridaruo n'okpuru uwa. I ga-edina n'etiti ndi a na-ebighi ugwu, gi na ndi eji mma agha gbuo.

* 31:10 31:10 Ya bu, sida ukwu ahụ

“Nke a bu Fero na usuu ndi agha ya niile, otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri.”

32

Abu akwa n'ihu Fero

1 N'afọ nke iri na abuo, n'onwa nke iri na abuo, n'ubochi nke mbu ya, okwu nke ONYENWE ANYI rutere m nti, si, ² “Nwa nke mmadu, buliere Fero bu eze Ijpt, abu akwa si ya,

“I di ka odum n'etiti mba niile.

I dikwa ka ogologo anu ojo na-anọ n'osimiri.

I na-akpuharị onwe gi n'ime mmiri.

I ji ukwu abuo na-agbaru mmiri,
na-emekwa ka mmiri iyi niile gbaruo.

³ “Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI siri,

“Aga m eji otutu ndi ukwu n'onuogugu

ghasaa ugbu m n'elu gi.

Ha ga-adokpukwara gi n'ime ugbu m.

⁴ Aga m atusa gi n'ala,

n'ohia ka m ga-atufukwa gi,

meekwa ka umu nnunu niile nke eluigwe bekwasi gi.

Aga m emekwa ka anu ohia nke uwa niile rijuo afọ n'anụ ahụ gi.

⁵ Aga m tusasikwa anu ahụ gi n'ugwu niile,

werekwa ihe obula foduru n'ime gi mejuo ndagwurugwu niile.

⁶ M ga-eji obara gi na-asọ asọ dee ala niile dika mmiri

o buladi ruo n'ugwu niile,

ebe niile mmiri si erufe ga-epuputakwa n'anụ ahụ gi.

⁷ Mgbe m ga-emenyu gi dika oku, aga m ekpuchi ihu eluigwe,

meekwa ka kpakpando niile jie nji.

Aga m eji igwe oji mechie ihu anyanwu,

onwa agakwaghi enye ihe ya.

⁸ Ihe niile nke na-enye ihe n'eluigwe

ka m ga-eme ka ha jie nji n'elu gi,

mee ka ochichiri gbachie n'ala gi niile, otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri ya.

⁹ Aga m eweta obi mgbawa n'etiti ndi mmadu di iche iche

mgbe m ga-eme ka mbibi gi bia n'etiti mba niile

n'ime ala di iche iche nke i na-amaghi.

¹⁰ Aga m eme ka i ju otutu ndi mmadu anya,*

ndi eze ha ga-ama jijiji n'ujo maka gi

mgbe m ga-efeghari mma agha m n'ihu ha.

Onye obula n'ime ha ga-ama jijiji†

na ntabi anya obula n'ihu ndu ya

n'ubochi ahụ, i ga-ada.

¹¹ “N'ihu na nke a bu ihe Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru,

“Mma agha nke eze Babilon

ga-abiakwasị gi.

¹² Usuu ndi agha gi ga-adakwa n'ihu mma agha

nke ndi di ike,

bu ndi mba ahụ kachasi mba niile njo.

* 32:10 32:10 Nwee akpata oyi n'ebe i no † 32:10 32:10 Nke a bu n'ihu egwu

Nganga niile nke Ijipt na ndị ya, ka ha ga-egwepịa.

Ha ga-akwatu usuu ndị agha ha niile.

¹³ Aga m emekwa ka anụmanụ ya niile, nke na-ata ahịhịa n'akụkụ mmiri laa n'iyi.

Ụkwụ mmadụ, na ụkwụ anụmanụ agakwaghị agbarụ mmiri ahụ ozo.

¹⁴ N'ihia ya, mmiri niile nke ya ga-adị ocha, na-asokwa dika mmanụ.

Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru.

¹⁵ Mgbe m bibiri Ijipt, kpochapukwa ihe niile di n'ime ya, mgbe m tidara ndi niile bi n'ime ya,

ha ga-amata n'ezie na mu onwe m bu ONYENWE ANYI.'

¹⁶ "Nke a bu abụ akwa ha ga-aburu ya. Ndi inyam mba di iche iche ga-abu ya. Ha ga-abu ya n'ihia Ijipt na usuu ndi agha ya, otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri."

Nrịda Ijipt baa n'ala ndi nwuru anwu

¹⁷ N'afọ nke iri na abuo ahụ, n'ubochi nke iri na ise nke onwa ahụ, okwu nke ONYENWE ANYI rutere m nti si, ¹⁸ "Nwa nke mmadu, tie mkpu akwa n'ihia usuu ndi agha Ijipt niile, wezuga ha baa n'okpuru uwa ma ndi inyam mba di iche iche di ukwu, ha na ndi ahụ na-aridaru n'olulu. ¹⁹ Gwa ha okwu si ha, 'Unu o nwere ihuoma kari ndi ozo? Lee, ihe na-eche gi bu olulu. O bukwa ndi a na-ebighi ugu ka i ga-edinakwuru.' ²⁰ N'etiti ndi e ji mma agha gbuo ka ha ga-ada. Amiputala mma agha maka ya, ka a dokpuru ya na igwe ndi ya niile puo. ²¹ Ndi dike nke ndi ndu dike gaeite n'ala mmuo kwuo banyere Ijipt na ndi niile ha na ya di na mma, 'Ha aridatala, ha na-edina ala ha na ndi a na-ebighi ugu, nakwa ndi niile ahụ e ji mma agha gbuo.'

²² "N'ebe ahụ ka Asiria na ndi agha ya niile no; ili ndi niile o gburu egbu gbara ya gburugburu, bu ndi niile nwuru site na mma agha. ²³ Ili ha di na nsotu niile nke olulu, ndi agha ya niile gbakwara ili ya gburugburu. E gbudala ndi niile mere ka oke egwu di n'ala ndi di ndu. Ndi a nwuru site na mma agha.

²⁴ "N'ebe ahụ ka Elam na usuu ndi agha ya no gbaa ili ya gburugburu. Ha niile bu ndi e gburu egbu, ndi nwuru site na mma agha. Ndi niile mere ka oke egwu di n'ala ndi di ndu aridaruola n'olulu ahụ dika ndi a na-ebighi ugu. Ha esorola ndi ahụ ridaruru n'ala mmuo keta oke n'ihere diri ha. ²⁵ E meere ya ebe ndina n'etiti ndi nwuru anwu. Igwe mmadu ya nwuru anwu gbakwara ili ya gburugburu. Ha niile bu ndi a na-ebighi ugu, ndi e ji mma agha gbuo, n'ihia na-emere ka oke egwu ha di n'ala ndi di ndu, ma ha na-eburu ihere ha, ha na ndi ahụ na-aridaru n'olulu. Ha bu ndi e debere n'etiti ndi nwuru anwu.

²⁶ "Meshek na Tubal nokwa n'ebe ahụ, ha na usuu ndi agha ha niile, gburugburu ili ha. Ha niile bukwa ndi a na-ebighi ugu, ndi e ji mma agha gbuo, n'ihia na ha mere ka oke egwu ha di n'ala ndi di ndu. ²⁷ Ugwu a, e likoola ha na ndi a na-ebighi ugu, bu ndi dike n'agha, ndi nwuru anwu, ndi ji ngwa agha ha gbadaa n'ime ili ha, ndi e hinyere ngwa agha ha n'okpuru isi ha, ebe ota ha dikwasiri n'okpuku mgbe e tinyere ha n'ili. Ma n'ezie, ndi a bu dike n'agha mere ka oke egwu di n'ala ndi di ndu.

‡ 32:27 32:27 Eleghị anya ihe a ga-aguta n'akwukwo Hibru; ya bu akwukwo Masoreti ga-abu ntaramahụhụ ha dikwasiri n'okpuku ha

28 “Ma gi onwe gi, bu Fero, otu a ka a ga-esi gbajie gi, i ga-edinakwa n’etiti ndi a na-ebighi ugwu, gi na ndi e ji mma agha gbuo.

29 “N’ebe ahụ ka Edom na ndi eze ya, na ndiisi ya niile nọ. N’agbanyeghi idi ike ha, ha na ndi e ji mma agha gbuo togboro n’ebe ahụ. Ha na ndi a na-ebighi ugwu so dinaa, bu ndi na-aridaru n’olulu.

30 “Ndiisi nke mba ndi ugwu, na ndi Saidon niile nọ n’ebe ahụ. Ujo niile nke ha sitere n’isiike ha menye ndi mmadu egbochighi ha iketa oke n’ihere nke iso ndi e gburu egbu nwuo. Ha soro ndi eji mma agha gbuo dinaa na-ebighi ugwu, buru ihere ha, ha na-aridaru n’olulu.

31 “Fero na ndi agha ya niile ga-ahụ ndi a, o ga-enwe nkasiobi maka ndi ya niile, na usuu ndi agha ya niile ndi eji mma agha gbuo. Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuputara. 32 N’agbanyeghi na emeela m ka o gbasaa ujo^S n’ala ndi di ndu, Fero na igwe mmadu a niile ka a ga-eli n’etiti ndi a na-ebighi ugwu, ya na ndi ejiri mma agha gbuo. Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri.”

33

Nloghachi Izikiel dika onye nche

1 Okwu ONYENWE ANYI ruru m nti, si, 2 “Nwa nke mmadu, gwa ndi gi okwu si ha, ‘Mgbe m wetara mma agha imegide mba obula, ma ndi ala ahụ ahoputa otu onye n’etiti ha mee ya ka o ghorọ ha onye nche, 3 onye ga-ahụ mma agha ka o na-abiakwasị ala ahụ, o buru na o gbuo opi ike, ido ndi bi na mba ahụ aka na nti banyere mma agha nke na-abia, 4 o burukwa na onye obula anu opi ike ahụ ma ju inabatara onwe ya ido aka na nti ahụ, mma agha ahụ gbuo ya, obara ya ga-adikwasị ya n’isi. 5 N’ihi na ha nuru ıda opi nke ido aka na nti ahụ ma ha geghi nti. O bu ha wetaara onwe ha ila n’iyi. A si na ha gere nti ha gaara azoputa ndu ha. 6 Ma o buru na onye nche elepu anya hu ndi agha ka ha na-abia hapu igbu opi ido ndi mmadu aka na nti, onwu ha di n’isi ya. Ha ga-anwu n’ime mmehie ha, ma aga m ajuta obara ha site n’aka onye nche ahụ.’

7 “Nwa nke mmadu, emeela m gi ka i buru onye nche nye ulo Izrel. N’ihi ya, gee nti n’ihe m na-ekwu, ka i dooro m ha aka na nti. 8 Mgbe m na-asị onye ajo omume, gi onye na-emebi iwu, i ghaghi inwu! O buru na i kwughị okwu, ime ka o chigharia site n’uzo ya puta, onye ahụ na-emebi iwu ga-anwu n’ihi mmehie ya niile, ma n’aka gi ka m ga-ajuta obara ha. 9 Ma o buru na i doo onye ajo omume aka na nti ka o chigharia site n’uzo ya puta, ma o meghi nke a, ha ga-anwu n’ihi mmehie ha, ma ndu gi onwe gi ka i zoputara.

10 “Nwa nke mmadu, gwa ulo Izrel, ‘Otu a ka unu na-ekwu, ‘Njehie niile anyi na mmehie niile anyi adila arọ n’ahụ anyi. O bukwa n’ime ya ka anyi na-ata ahụ. Olee otu anyi ga-esi di ndu?’” 11 Gwa ha, ‘Dika m na-adi ndu, otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuputara, onwu onye na-emebi iwu adighi ato m uto, kama o na-ato m uto mgbe onye na-emebi iwu sitere n’uzo* ya chegharia diri ndu. Chigharianu, sitenu n’uzo ojoo^f unu niile chigharia. N’ihi gini ka unu ga-eji nwuo, unu bu ulo Izrel?’

12 “N’ihi ya, nwa nke mmadu, gwa ndi ala gi, ‘Ezi omume nke onye na-eme ezi ihe agaghi azoputa ya ma o buru na o tugharịa, mee ihe ojo. Otu a kwa, mmehie niile nke onye na-emebi iwu agaghi eme ka o laa n’iyi ma o buru na o chegharia puo site na mmehie.’ 13 O buru na m asi onye ezi

^S 32:32 32:32 Maobu, ka ujo ya di * 33:11 33:11 Uzo n’ebe a, na-ekwu maka mmehie iwu

^f 33:11 33:11 Maobu, mmehie unu

omume, na o ghaghị idị ndụ, ma onye di otu a atukwasị obi n'ezi omume ya mee ajoyi ihe, o dighi ihe ezi omume nke onye di otu a mere nke a gachetakwa. Ha ga-anwu n'ihu ajoyi ihe ha mere. ¹⁴ Ma o buru na m asi onye ajoyi omume, 'I ghaghị inwu,' ma onye ahụ esite na mmehie ya chigharịa, mee ihe ziri ezi na nke di mma, ¹⁵ o buru na o nyeghachi ihe ebe o naara n'aka ndi o gbazinyere ego, kwughachi ihe niile o zuuru n'ohi, gbasoo ukpuru ahụ niile bu nke na-enye ndu, gharakwa ime ajoyi omume; onye di otu a aghaghị idị ndu, o gaghị anwu. ¹⁶ O dighi mmehie niile nke onye ahụ mere nke a gacheta megide ya. N'ihu na o meela ihe ziri ezi na nke dikwa mma, o gaghị idị ndu.

¹⁷ "Ma ndi gi na-asi, 'Uzo Onyenwe anyi ezighi ezi.' Ma o bu uzọ ha bu nke na-ezighi ezi. ¹⁸ O buru na onye ezi omume esite n'ezi omume ya chigharịa malite ime ihe ojoyo, o ga-anwu maka ya. ¹⁹ Ma o buru na onye ajoyi omume esite n'ajoyi omume ya chigharịa malite ime ihe ziri ezi na nke di mma, o ga-adi ndu site n'ime nke a. ²⁰ Ma unu bu ulo Izrel na-asi, 'Uzo Onyenwe anyi ezighi ezi.' Ma aga m ekpe onye obula n'ime unu ikpe dikwa uzọ ya si di."

Nkwa maka odida Jerusalem

²¹ O ruo n'afọ nke iri na abuo nke e mere ka anyi jee biri na mba ozo, n'onwa nke iri, n'ubochi nke ise nke onwa ahụ, otu onye n'ime ndi sitere na Jerusalem gbapu biakwutere m gwa m si, "Obodo ahụ adaala." ²² Ma n'anyasi, tupu onye ahụ gbapuru agbapu abia, aka ONYENWE ANYI ruru m ahụ, mee ka m nweekwa ike ikwu okwu ozo.

²³ Mgbe ahụ, okwu ONYENWE ANYI ruru m nti, si, ²⁴ "Nwa nke mmadu, ndi ahụ bi n'ebe dakposiri adakposi n'ala Izrel na-asi, 'Ebrahim bu otu nwoke, ma o nwetachara ala a niile! Ma anyi di ukwu, n'ihu enyela anyi ala dika ihe nweta anyi.'" ²⁵ Ya mere, gwa ha, 'Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru: Ebe o bu na unu na-eri anu nke obara di n'ime ya, na-elekwasikwa arusi unu anya, na-awusikwa obara, o kwesiri ka unu nweta ala a? ²⁶ Unu na-atukwasị obi unu na mma agha unu, unu na-eme ihe aru di iche iche, onye obula n'ime unu na-emeru nwunye onye agbataobi ya. O bukwa ala nke a ka unu ga-enweta?'

²⁷ "Gwa ha nke a, 'Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru, dika m na-adi ndu, ndi niile foduru n'obodo ahụ e tikporo etikpo ga-anwucha site na mma agha. Ndi bi n'ohia ka anu ohia ga-atagbu. Ndi niile bi n'ogba na n'ebe niile e wusiri ike ga-anwu site n'oria. ²⁸ Aga m eme ka ala unu gho ebe togboro n'efu. Nganga ya, na ike ya ga-agwusi. Obodo niile di n'ugwu Izrel ga-agho ebe e tikporo etikpo, mmadu agakwaghi esite n'ebe ahụ gafee ozo. ²⁹ Ha ga-amakwa na mu onwe m bu ONYENWE ANYI, mgbe m mesiri ka ala ahụ gho mkpomkpo ebe togboro n'efu, n'ihu ihe aru niile nke ha mere.'

³⁰ "Ma gi onwe gi, nwa nke mmadu, ndi ala gi na-ekwu banyere gi n'akuku mgbidi ha na n'onu uzọ ulo ha. Ha na-asiri onwe ha, 'Bianu ka anyi gaa nru ozi sitere n'onu ONYENWE ANYI.'" ³¹ Ha na-abiakwute gi dika ndi mmadu si abia, ha na-anoro ala n'ihu gi na-anu ihe i na-ekwu ma ha anaghi emeputa ya n'omume: n'ihu na ha na-eji egbugbere onu ha n-egosi ihunanya, ma obi ha no naani na uru ojoyo ha ga-enweta. ³² N'anya ha, i dika onye ji ezigbo olu na-ekwe ukwe ihunanya, dika onye nwere olu uto, nke na-abu ahụ di uto, na onye maara ka e si eti igba. Ha na-anu ihe i na-ekwu ma ha ejighi ya kporo ihe obula.

33 “Ma mgbe nke a bjara na mmezu, n’ihi ọ ghaghị ibjia, ha ga-amata na onye amụma anọtula n’etiti ha.”

34

ONYENWE ANYỊ ga-abụ onye ọzuzu aturu Izrel

1 Okwu ONYENWE ANYỊ ruru m nti, si, ² “Nwa nke mmadu, buo amuma megide ndi ọzuzu aturu Izrel niile, buo amuma si ha, ‘Ihe a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYỊ kwuru: Ahuhu na-adiri unu ndi ọzuzu aturu Izrel, ndi na-enyeju naani onwe ha afo. O kwesighi ka onye ọzuzu aturu lekotazie igwe aturu e tinyere n’aka ya anya?’ ³ Unu na-eri abuba ha niile, unu na-eyi uwe aji anu, na-egbu anu ndi mara abuba n’agbanyeghi na unu adighi elekota igwe ewu na aturu m ndi a. ⁴ Unu anaghi eme ka ndi na-adighi ike di ike, maobu gwoobu ndi na-aria orja, maobu kechie onya ndi meruru ahụ. Unu adighi akpoghachite ndi kpafuru akpafu, maobu puo icho ndi furu efu. Kama naani aka ike ka unu ji na-achi ha. ⁵ N’ihi ya, ha agbasajala n’ihi na onye ọzuzu aturu anoghi ya. Ha aghokwaarala anu ohia niile ihe oriri. ⁶ Igwe ewu na aturu nke m na-awaghari n’ugwu niile, na n’elu ugwu nta niile. O bukwa n’elu uwa niile ka ha gbasara. O dikwaghi onye na-aju ajuju banyere ha. O dikwaghi onye na-elenye anya n’ebe ha no.

⁷ “N’ihi nke a, unu ndi ọzuzu aturu, nurunu okwu nke ONYENWE ANYỊ: ⁸ Dika mu onwe m na-adi ndu, ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYỊ kwuputara, ebe unu hapuru igwe aturu m na-enweghi onye ọzuzu aturu, mee ka ha ghooro anu ohia ihe oriri, ebe unu na-achoghaghighi ha, kama unu no na-enyeju onwe unu afo, ma hapu igwe aturu m ka aguu gbuo ha, ⁹ n’ihi ya, unu ndi ọzuzu aturu, nurunu okwu nke ONYENWE ANYỊ: ¹⁰ Ihe ndi a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYỊ kwuru, Ana m edo onwe m megide ndi ọzuzu aturu niile. O bukwa n’aka ha ka m ga-ajuta ihe banyere igwe ewu na aturu m. Aga m eme ka kwusi i bu ndi na-azu igwe ewu na aturu m, ka ndi ọzuzu aturu ndi a ghara izu onwe ha nri ozọ. Aga m esite n’onu ha naputa igwe ewu na aturu m, ha agaghi abukwara ha nri ozọ.

¹¹ “N’ihi na Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYỊ siri, mu onwe m ga-eji aka m puo gaa chogharja igwe aturu m. Mu onwe m kwa ga-elekota ha. ¹² Dika onye ọzuzu aturu si elekota igwe ewu na aturu ya anya, mgbe ha na ya no, otu a ka m ga-esi lekota igwe aturu m. Aga m anaputa ha site n’ebe niile ha gbasasiri gaa, n’ubochi igwe ojii na ochichiri ahụ. ¹³ Aga m esite n’obodo niile, na mba niile ha no kpoghachi ha n’ala nke ha. Aga m azu ha nri n’elu ugwu niile nke Izrel, na n’akuku mmiri niile, ebe ala na-eweputa nri nke oma. ¹⁴ Aga m azu ha n’ebe ita ahijia mara mma, na n’elu ugwu niile nke Izrel. N’ebe ahụ ka ha ga-amakpukwa n’udo. Ha ga-ata nri n’ebe ita ahijia mara mma nke elu ugwu Izrel. ¹⁵ O bu mu onwe m ga-abu onye ọzuzu aturu nke aturu m niile. Aga m eme ka ha makpuru n’udo, otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYỊ kwuputara. ¹⁶ Aga m acho ndi furu efu n’ime ha, ndi kpafuru akpafu, kpoghachite ha n’ulo. Aga m ekechi onya ndi meruru ahụ, meekwa ka o di ike. Ma ndi mara abuba na nke ndi ahụ di ike ka m ga-ala n’iyi. Aga m eji ikpe ziri ezi zuo ha.

¹⁷ “Ma unu onwe unu, umu igwe anu ulo m, otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYỊ kwuru, aga m ekpe ikpe n’etiti aturu na aturu, ebule na mkpi. ¹⁸ O bu unu ihe nta n’anya na unu na-ata nri kachasi mma?”

Unu ga-ejikwa ukwu zotosia nke foduru? O bu unu ihe nta n'anya na unu na-anu mmiri nke kachasi mma? Unu ga-ejikwa ukwu unu na-agbaru nke foduru? ¹⁹ O bu ihe kwesiri ekwesi na igwe aturu m ga-ata nri unu zotozo azoto, ma nuokwa mmiri unu gbaruru agbaru?

²⁰ “ N’ihi ya, nke a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI siri ha, n’ezie, mu onwe m ga-ekpe ikpe n’etiti aturu ndi gbara abuba, na aturu ndi a tara ahụ. ²¹ N’ihi na unu ji akuku ahụ unu, na ubu aka unu na-enupu ha. Unu jikwa mpi unu na-enupu ndi na-adighi ike, tutu ruo mgbe unu chusachara ha. ²² Lee, aga m azoputa igwe ewu na aturu m. Aga m ekpe ikpe n’etiti otu aturu na ibe ya. Ha agaghị aghokwa ihe oriri ozọ. Aga m ekpe ikpe n’etiti otu aturu na ibe ya. ²³ Aga m edobe otu onye ozuzu aturu nke ga-elekota ndi m, o buladi ohu m Devid. Ya onwe ya ga-elekota ha, burukwa onye ozuzu aturu nye ha. ²⁴ Ma mu onwe m bu ONYENWE ANYI, ga-abu Chineke ha, ma ohu m Devid ga-abu onyeisi n’etiti ndi m. Mu onwe m bu ONYENWE ANYI ekwuola ya.

²⁵ “ Mu na ha ga-agba ndu udo. Aga m achupukwa anu ojo niile n’ala ha, ka ndi m nwee ike ibi n’udo n’ozara, ma rahukwa ura o buladi n’etiti oke ohia n’enweghi nsogbu. ²⁶ Aga m agozi ndi m, goziekwa ebe obibi ha na ihe niile gbara ugwu nta m gburugburu. Aga m ezite mmiri ozuzo n’oge ya, n’ezie, ngozi ga-ezoro ha dika mmiri. ²⁷ Osisi ohia ga-ami mkpuru ya, ala ga-eme ihe omume ya. Ndi m ga-anokwa n’udo n’ala ha na-atughi ujo. Ha ga-amatakwa na mu onwe m bu ONYENWE ANYI, mgbe m tiasiri mkporo yoku niile ha, naputa ha site n’aka ndi na-akpagbu ha. ²⁸ Ha agaghị abukwa mba ndi ozọ na-apunara ihe ha nwere, maobu ndi anu ohia ga-adogbu. Ha ga-ebi na-atughi ujo, o dikwaghi onye ga-eme ka ha tuo egwu. ²⁹ Aga m enye ha ala nke amaara nke oma n’ihi ihe na-epuputa n’ime ya, ha agaghị abukwa ndi unwu mekpara ahụ n’ala ahụ ozọ, maobu ihe a na-akwa emo nke mba di iche iche. ³⁰ Ha ga-amata na mu onwe m, bu ONYENWE ANYI Chineke ha, na m na-anonyere ha, na ha onwe ha kwa, bu ulo Izrel, bu ndi m, otu a ka Onyenwe anyi Chineke kwuputara. ³¹ Unu bu igwe ewu na aturu m, aturu nke ebe ita nri m, mu onwe m bukwa Chineke unu. Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri ya.”

35

Amuma megide Edom

¹ Okwu ONYENWE ANYI ruru m nti, si, ² “Nwa nke mmadu, chee ihu imegide n’ugwu Sia, buo amuma megide ya, ³ si ya, ‘Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI siri: Mu onwe m na-emegide gi, gi ugwu Sia. Aga m esetikwa aka m imegide gi, mee gi ka i ghoo ebe togboro n’efu. ⁴ Obodo gi niile ka m ga-eme ka ha ghoo mkpomkpo ebe, gi onwe gi ga-abukwa ebe togboro n’efu. Mgbe ahụ, i ga-amata na mu onwe m bu ONYENWE ANYI.

⁵ “ N’ihi na i siterer n’iro ahụ di gi n’obi siteriji na mgbe ochie rara umu Izrel nye n’aka mma agha, n’oge ha no na-ahuru anya, n’oge ahụ ita ahuhu nke ajo omume ruru n’ogo di ukwu. ⁶ N’ihi nke a, ebe m na-adi ndu, otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri, aga m enyefe gi n’aka ndi na-awusi obara. Obara ga-achukwa gi oso. Ebe o bu na i kpoghi iwusi obara asi, obara a ga-awusi n’ime gi ga-achu gi oso. ⁷ Aga m eme ka ugwu Sia ghoo ebe togboro n’efu. Aga m esitekwa n’ime ya bipu ndi nabata abata, na ndi na-apu apu. ⁸ Ugwu ukwu gi niile ga-epuputa n’ozu ndi nwuru anwu, ugwu nta niile, na ndagwurugwu niile na mgbawara niile

dị n'ala ga-ejuputa n'ozu ndi e ji mma agha gbuo. ⁹ I gaghị ebulitekwa isi gị ozo. Ebe togboro n'efu ka i ga-abu ruo ebighi ebi. A gaghị ewuzikwa obodo gị ozo. I ga-amatakwa na mu onwe m bu ONYENWE ANYI.

¹⁰ " 'N'ih na i siri, "Mba abuo ndi a, na ala abuo ndi a ga-abu nke anyi, anyi ga-enweta ha," n'agbanyeghi na mu onwe m bu ONYENWE ANYI no n'ebe ahụ. ¹¹ N'ih ya, ebe m na-adị ndu, otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri, aga m emeso gi mmeso dika iba uba nke iwe gi na ekworo gi si di, bu nke i gosiri mgbe i kporo ha asi. Aga m emekwa ka ha mata onye m bu, mgbe m kpesiri gi ikpe. ¹² Mgbe ahụ, i ga-amata na mu onwe m bu ONYENWE ANYI nuru okwu ojo ndi ahụ niile i kwuru megide ugwu Izrel niile, na-asi, "E meela ha ebe togboro n'efu, ewerela ha nyefee anyi n'aka ka anyi dogbuo ha." ¹³ Unu nyakwara isi megide m, kwuo okwu kwugide m dika o si di unu mma. Anukwara m ihe niile unu kwuru. ¹⁴ Ihe ndi a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI siri, Mgbe uwa niile na-anuri onu ka m ga-eme ka i gho mkpomkpo ebe. ¹⁵ Dika i nuri onu mgbe ihe nketa Izrel ghoro mkpomkpo ebe, otu a ka m ga-esi meso gi mmeso. I ga-aghokwa ebe togboro n'efu, gi ugwu Sia, gi na ndi Edom niile. Mgbe ahụ, ha ga-amata na mu onwe m bu ONYENWE ANYI."

36

Olileanya nye ugwu Izrel niile

¹ "Nwa nke mmadu, buo amuma nye ugwu niile di n'Izrel, na-asi ha, 'Ugwu niile nke Izrel, nuru okwu nke ONYENWE ANYI. ² Ihe ndi a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru: Ndi iro unu ekwuola megide unu si, "Ahaa! Ebe niile di elu nke mgbe ochie aghoala ihe nnweta anyi." ³ N'ih ya, buo amuma si, 'Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru: N'ih na ha emeela ka unu togboro n'efu, chugharia unu oso n'akuku niile, mekwa ka unu gho mba niile ihe nnweta, ma meekwa ka unu buru ndi a na-ekwujo, na ndi a na-akocha, ⁴ n'ih ya, unu ugwu niile nke Izrel, nuru okwu Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI. Ihe ndi a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI na-agwa ugwu ukwu na ugwu nta niile, na mgbawara niile di n'ala, na ndagwurugwu niile, na ebe niile togboro n'efu, na obodo ndi ahụ niile ndi mmadu na-ebighi n'ime ya, nke ndi mba ozo kwakoro ihe di ha n'ime, ma jirika ha na-eme ihe ochi. ⁵ Ihe ndi a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru, O bu site n'inu oku nke obi m ka m ji kwuo okwu megide mba ndi ozo, ma megidekwa Edom, n'ih na o bu site n'ikpo asi nke obi ha ka ha ji mee ka ala m buru ihe nnweta ha, ka ha si otu a kposaa, ma chikoro kwa ihe niile di n'ebe ita nri nke anu ulo ala ahụ.' ⁶ N'ih nke a, buo amuma banyere Izrel, gwa ugwu ukwu ya na ugwu nta ya niile, na mgbawara ala ya, na ndagwurugwu ya niile, si, 'Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI siri, o bu site n'onuma nke ekworo ka m ji ekwu okwu ndi a, n'ih na unu ahula ahuhu site na nleli ndi mba ozo na-eleli unu. ⁷ N'ih ya, ihe ndi a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru, eweliri m aka m elu nuo iyi na mba ndi a gbara unu gburugburu ga-anokwa n'onodu ihere.

⁸ "Ma unu, ugwu niile nke Izrel ga-awaputa ngalaba, miakwa mkpuru nke ndi m ga-eri, n'ih na oge ha ga-aloghachi adighikwa anya. ⁹ Lee, mu onwe m dinyeere unu; aga m abia inyere unu aka, n'ih na a ga-akoghari kwa unu, kuko kwa mkpuru n'ime unu. ¹⁰ Aga m emekwa ka

onuogugū ndi ga-ebi n'ime unu baa ūba, o buladi ūlo Izrel niile. Ha ga-ebikwa n'obodo niile, wughariakwa ebe niile e tikporo etikpo. ¹¹ Aga m eme ka onuogugū ndi mmadu, na anu ūlo di n'ime gi baa ūba. Ha gamubakwa, juputakwa ebe niile. Ndi mmadu ga-ebikwa n'elu gi dika ha si biri n'oge gara aga. Aga m emekwa ka ihe gaara ha nke oma karja ka o di na mbu. Mgbe ahū, unu ga-amata na mu onwe m bu ONYENWE ANYI. ¹² Aga m eme ka ndi m, ndi m bu Izrel, biri n'ime unu. Unu ga-abu ihe nweta ha, unu ga-aghokwara ha ihe nketa. Unu agakwaghi agbaba ha aka umu ozo.

¹³ "Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI siru, n'ih i na ufodu mba na-ekwuto gi na-asi, "I bu ala na-eri umu ya, ala na-agbaba ndi ya aka umu." ¹⁴ N'ih i nke a, i gagh i erikwa mmadu ozo. I gagh i agbawakwa mba gi aka umu ozo. O bu ihe Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri. ¹⁵ Agagh i m emekwa ka i nuru mkpari nke ndi mba ozo na-akpari gi. I gagh i anokwa onodu nke ga-eme ka ndi mba ozo lelia gi, maobu noo onodu nke ga-eme ka i soo ngongo. O bu ihe Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri."

Nkwa banyere nloghachi Izrel

¹⁶ Ozokwa, okwu nke ONYENWE ANYI rutere m nti, si, ¹⁷ "Nwa nke mmadu, mgbe umu Izrel bi n'ala nke aka ha, ha meruru ya, site na ndu ojoo ha, na omume ha. Ndu ojoo ha n'ihu m, di ka adighi ocha nke nwanyi n'oge o no na nsu ya, n'onwa niile. ¹⁸ N'ih i ya, awukwasiri m ha onuma m, n'ih i na ha na-awusi obara n'ala ahū, jirikwa arusi ha na-emeru ya. ¹⁹ Achusasiri m ha na mba di iche iche. Otu a ka m si kpee ha ikpe n'ih i uzoo ojoo ha, na omume ojoo ha. ²⁰ Ma ebe niile ha gara n'etiti mba niile, ha mere ka aha nsu m gharakwa idi nsu, n'ih i na a-na-ekwu banyere ha, si, 'Ndi a bu ndi nke ONYENWE ANYI, ma agbanyeghi nke a, ha sitere n'ala ya puo.' ²¹ Ihe na-ewutekwa m bu aha nsu m, nke ulo Izrel mere ka o ghara idi nsu n'etiti mba niile bu ebe ha gara.

²² "Ya mere, gwa ulo Izrel, Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru: O bugh i n'ih i na unu, ulo Izrel, ka m ji na-eme ihe ndi a, kama o bu n'ih i aha nsu m, nke unu mere ka o ghara idi nsu n'etiti mba niile di iche iche ebe ndi unu gara. ²³ Aga m eme ka idi nsu nke aha ukwu m, nke unu mere ka o ghara idi nsu n'etiti mba niile, puta ih e. Mgbe ahū, mba niile ga-amakwa na mu onwe m bu ONYENWE ANYI, otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuputara, mgbe a ga-edo m nsu site n'ime unu n'anya ha.

²⁴ "N'ih i na aga m esi na mba niile di iche iche kpoputa unu. Aga m achikota unu site n'ala niile, mee ka unu bata n'ala unu. ²⁵ Aga m efekwasi unu mmiri di ocha, unu ga-adikwa ocha. Aga m eme ka unu di ocha* site na-adighi ocha unu niile, na site n'ikpere arusi unu niile. ²⁶ Aga m enye unu obi ohuru, kenyekwa unu mmuo ohuru. Aga m ewepu obi nkume nke mmehie di n'ime unu, nye unu mkpuruobi nke anu ahū. ²⁷ Aga m etinyekwa mmuo m n'ime unu, mee ka unu gbaso ukpuru m niile ma lezie anya mekwaa ihe niile m nyere n'iwu. ²⁸ Unu ga-ebikwa n'ala ahū nke m nyere nna unu ha. Unu ga-abu ndi m, aga m abukwa Chineke unu. ²⁹ Aga m azoputa unu site na-adighi ocha unu niile. M ga-akpo mkpuru ubi, mee ka o rie nne nke ukwu, agagh i m emekwa ka unwu dakwas i unu ozo. ³⁰ Aga m emekwa ka mkpuru osisi na ihe owuwe ubi baa ūba nke

* 36:25 Maobu, Aga m asachapu unu

ukwuu, ka unu gharakwa inata ihere ozo n'ih i unwu,† n'etiti mba niile di iche iche. ³¹ Mgbe ahụ, unu ga-echeta ụzo ojoo unu niile na omume ojoo unu niile, unu ga-asokwa onwe unu oyi n'ih mmehie unu na ihe aru niile unu mere. ³² Ma achoro m ka unu mata na o bugh i n'ih mma unu ka m ji na-eme ihe ndi a. Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuputara. Unu ulo Izrel, ihere kwesiri ime unu n'ih omume ojoo unu mere.

³³ “Nke a bu ihe Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru: N'ubochi ah u m ga-eme ka i di ocha site na mmehie gi niile, aga m eme ka unu loghachi n'obodo unu biri, a ga-ewugharikwa ebe niile togboro n'efu. ³⁴ Ala ubi ndi ah u nke togboro n'efu agagh i atogbokwa n'efu n'ihu anya ndi na-agafe agafe. A ga-akokwa ha niile. ³⁵ Mgbe ah u, ha ga-asi, “Ala a, nke naara atogbo n'efu, aghoola ubi a gbara ogige, nke yiri ogige Iden. Leekwa na obodo niile ndi ah u e tikporo etikpo, ka e wuzikwara, werakwa mgbidi gbaa ha ogige. Ugbu a, ndi mmadu juputakwara n'ime ha.” ³⁶ Mgbe ah u, mba niile gbara unu gburugburu, bu ndi foduru, ga-amata na mu onwe m bu ONYENWE ANYI wuziri ebe niile e tikporo etikpo, kuokwa mkpuru n'ebe niile togboro n'efu. Mu onwe m bu ONYENWE ANYI, ekwuola, aga m emekwa ya.”

³⁷ “Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru, ozokwa, aga m ege nti, zaa ekpere ulo Izrel, mezuoro ha aririo ha. Aga m eme ka ha baa uba dika igwe anu ulo, ³⁸ dika igwe anu ulo, nke na- ejuputa na Jerusalem n'oge mmemme ya niile a kara aka. N'uzo di otu a, obodo niile e tikporo etikpo ga- ejuputakwa na mmadu ozo. Mgbe ah u ha ga-amatakwa na mu onwe m bu ONYENWE ANYI.”

37

Ndagwurugwu okpukpu kporo nku

¹ Aka nke ONYENWE ANYI dikwasiri m, o sitekwara n'ike Mmuo nke Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI bulie m, debe m n'etiti ndagwurugwu nke juputara n'okpukpu. ² O mere ka m jegharja n'etiti ha. Ahuru m okpukpu kporo nku, nke di ukwuu n'onuogugu, ka ha ghasa na ndagwurugwu ah u. ³ O siri m, “Nwa nke mmadu, okpukpu ndi a ha puru idi ndi ozo?”

Asiri m, “Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI o bu naani gi onwe gi maara.”

⁴ Mgbe ah u, o siri m, “Buo amuma nye okpukpu ndi ah u, gwa ha, ‘Unu okpukpu niile kporo nku, geenu nti n'okwu nke ONYENWE ANYI. ⁵ Ihe ndi a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI na-agwa okpukpu ndi a. Lee, aga m eme ka ume baa n'ime unu, unu ga-adikwa ndu. ⁶ Aga m etinyekwas i unu akwara, na anu ah u, werakwa akpukpo ah u kpuchie unu. Aga m etinye ume n'ime unu, unu ga-adikwa ndu. Mgbe ah u, unu ga-amata na mu onwe m bu ONYENWE ANYI.’”

⁷ Ya mere, eburu m amuma dika e si nye m n'iwu. Mgbe m no na-ebu amuma ah u, anuru m uzu, uzu mkpotu. Ma lee, okpukpu ndi ah u niile bjara ibe ha nso; okpukpu malitekwara ijikota onwe ha onu. ⁸ Mgbe m nokwa na-ele anya, lee, ahuru m ka akwara na anu ah u malitere ibiakwas i n'elu okpukpu ndi ah u, akpukpo ah u kpuchikwara elu ha. Ma n'oge a ume obula adighi n'ime ha.

† 36:30 36:30 Maobu, n'ih i ukon nri

⁹ Mgbe ahụ, ọ siri m, “Buo amụma nye ifufe; buo amụma, nwa nke mmadu, si ifufe, ‘Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru: site n’akuku anọ nke ụwa bja, gi ume na-enye ndu, kukwasị ndi a e gburu egbu ka ha dikwa ndu ozo.’” ¹⁰ Ya mere, eburu m amuma dika o si nye m n’iwu. Ume ndu banyekwara n’ime ha. Ha niile dijiri ndu, bilie oto, guzo n’ukwu ha, ghoọ usuu ndi agha di ukwu n’onuogogu.

¹¹ Mgbe ahụ, ọ gwara m, “Nwa nke mmadu, okpukpu ndi a nochiri anya ulo Izrel niile. Ha na-asi, ‘Anyi aghoala okpukpu kporo nku, olileanya niile agwukwala, anyi aburula ndi e bipuru.’” ¹² N’ihi ya, buo amuma gwa ha, ‘otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru, Ndi m, aga m emeghe ili unu, si n’ebe ahụ weputa unu. Aga m eme ka unu loghachitakwa n’ala Izrel. ¹³ N’ikpeazu, mgbe m meghere ili unu mee ka unu si n’ime ya puta, unu bu ndi m ga-amata na mu onwe m bu ONYENWE ANYI. ¹⁴ Aga m etinye Mmuo m n’ime unu, unu ga-adi ndu, loghachikwa n’ala unu ozo. Unu ga-amatakwa na mu onwe m bu ONYENWE ANYI, ekwuola ya, meekwa ya, otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri.’”

Otu mba, otu eze

¹⁵ Okwu ONYENWE ANYI ruru m nti, si, ¹⁶ “Nwa nke mmadu, were osisi dee ihe ndi a n’elu ya, ‘Osisi a nochiri anya Juda na ndi Izrel e kekotara ya na ha onu.’ Werekwa osisi ozo deekwa okwu ndi a n’elu ya. ‘Osisi a nochiri anya Ifrem, na Josef, na ndi Izrel niile e jikotara ha na ndi a onu.’ ¹⁷ Jidekotaa osisi abuo ndi a onu, mee ka ha buru otu osisi n’aka gi.

¹⁸ “Mgbe ndi gi juru gi, ‘I gaghị egosi anyi ihe nke a putara?’ ¹⁹ gwa ha, si, ‘Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI na-ekwu: Lee, agaje m iwere osisi Josef, nke di Ifrem n’aka, nke bukwa ihe nochiri anya ebo ufodu ndi Izrel, jidekotaa ya na osisi nochiri anya Juda, mee ha ka ha ghoọ otu osisi, burukwa otu n’aka m.’” ²⁰ Were mkpirisi osisi ndi ahụ i dere ihe nke di n’aka gi, gosi ha, ²¹ ma gwakwa ha, ‘Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI na-ekwu: Aga m esite na mba niile ndi Izrel jere biri kpoputa ha. Aga m achikotakwa ha site n’akuku niile, kpopata ha n’ala nke aka ha. ²² Aga m eme ha ka ha buru otu mba n’ala ahụ, n’ugwu niile nke Izrel. Ha ga-enwe naani otu eze nke ga-achi ha niile. Ha agaghị abukwa mba abuo maobu alaeze abuo ozo. ²³ Ha agaghị ejikwa arusi ha niile, maobu ihe a piri api ruru aru, maobu jiri ihe ojo ndi ozo di iche iche meruo onwe ha ozo. N’ihi na aga m azoputa ha site na ilaghachi azu n’uzo mmehie ha niile, meekwa ka ha di ocha. Ha ga-abu ndi m, mu onwe m ga-abukwa Chineke ha.

²⁴ “‘Ohu m, Devid, ga-abu eze ga-achi ha, ha ga-enwekwa otu onye ozuzu aturu. Ha ga-edebazu iwu m niile, na ukpuru m niile. ²⁵ Ha ga-ebi n’ala ahụ m nyere ohu m Jekob, ala ebe nna nna ha biri. Ha na umu ha ga-ebi n’ime ya. Umu umu ha ruo ogbo niile ga-ebikwa n’ime ya. Ohu m Devid ga-abu eze ha ruo ebighi ebi. ²⁶ Mu na ha ga-agba ndu udo, ogbugba ndu nke ga-adi ruo mgbe ebighi ebi. Aga m agozi ha, mee ka ha baa uba. N’etiti ha kwa ka ulonso m ga-adi ruo mgbe ebighi ebi. ²⁷ Ebe obibi m ga-abukwa n’etiti ha. E, aga m abu Chineke ha, ha ga-abukwa ndi m. ²⁸ Mgbe ulonso m ga-adi n’etiti ha ruo ebighi ebi, mba niile ga-amata na mu onwe m bu ONYENWE ANYI na-edo Izrel nsọ.’”

1 Okwu ONYENWE ANYI ruru m nti, si, 2 “Nwa nke mmadu, chee ihu n’ala Magog, bukwaa amuma megide Gog, bu onyeisi nke Meshek* na Tubal. Buo amuma megide ya, 3 si, ‘Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru: Ana m edo onwe m imegide gi, Gog, eze ukwu ndi Meshek na Tubal. 4 Aga m echighari gi, tinye gi nko n’agba gi abuo, jiri ya kpuputa gi na usuu ndi agha gi niile, na inyinya gi, na ndi na-agba inyinya gi na ihe agha ha, na usuu ndi agha gi niile, ndi ji ota ukwu na ota nta, ndi niile na-ejide mma agha ha. 5 Peshia na Itiopia,† na Put, ga-esonyere ha, ha niile ga-ejikwa ota ha na okpu agha ha. 6 Goma na usuu ndi agha ya niile, na ndi agha Bet Togama ndi si n’akuku ugwu, di ebe di anya na otutu ndi mba ozo ga-eso gi.

7 “Jikere! Jikere onwe gi, gi onwe gi na usuu ndi agha ahụ nọ gi gburugburu, gi Gog, burukwa onyendu ha. 8 Mgbe otutu ubochi gasiri, a ga-akpolite gi ibu agha. N’ogologo oge di n’ihu, i ga-ebuso ala ahụ agha bu ala ahụ na-enwetaghachi onwe ya site na mbibi nke ibu agha; ala ahụ e si na mba di iche iche chikotaa ndi bi n’ime ya, mee ka ha birikwa n’ugwu niile nke Izrel ahụ naara atogbo n’efu. E bulatara ha site na mba di iche iche, ma ugbo a, ha anorola n’udo. 9 Gi onwe gi, na ndi agha gi niile, na otutu ndi mba ahụ di iche iche ndi na-eso gi, jiri oso, dika ikuku siri ike, rigoo, kpuchie ala ahụ dika igwe ojii.

10 “Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru: N’ubochi ahụ, echiche ojoo ga-abata n’obi gi, mgbe i na-atule otutu ihe di iche iche n’obi gi. 11 I ga-asi, “Aga m ebuli megide n’ala na-enweghi mgbidi, aga m awakpo ndi no n’udo na-adighi atụ anya nsogbu obula, ha niile bu ndi bi n’ebe na-enweghi mgbidi, ha enweghikwa ibo onu uzo na mkporo e ji akpochi ha. 12 Aga m akwata ihe nkwata, lutakwa ihe nluta n’agha. Aga m eweli aka m megide obodo ndi a niile e wughari ewughari, megidekwa ndi a niile e si na mba di iche iche chikotaa, bu ndi bara ogaranya n’anu ulo na ngwongwo di iche iche, ndi bikwa n’etiti ala a.” 13 Ndi Sheba na Dedan, na ndi ahia Tashish niile, na umu odum ya niile ga-aju gi, “I bjara ikwata ihe nkwata? I chikotara usuu ndi agha gi n’ihi ikwara ihe nluta, na iburu olaocha na olaedo, na ichiri igwe anu ulo ha, na ngwongwo ha, na ikwakoro ihe ha nwere n’ike?”

Amuma megide Gog

14 “N’ihi ya, nwa nke mmadu, buo amuma si Gog, ‘Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru: N’ubochi ahụ mgbe ndi m bu Izrel na-ebi n’udo n’ala ha, o bu na i gaghị ahuta ya? 15 I ga-esi n’ebe obibi gi di n’ugwu bja, gi na otutu mba di iche iche, ndi na-anokwasị n’inyinya. Ha ga-adi ukwu, buru ndi agha di ike. 16 Unu ga-abia ibuso ndi m Izrel agha, kpuchie ala ha dika igwe ojii. N’ubochi ndi ahụ di n’ihu, aga m eme ka gi, bu Gog, bja buso ala m agha, ka mba niile si otu a mata m, mgbe m mere ka idi nso m puta ihe n’anya ha site n’ihe m ga-eme.’

17 “The ndi a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru: O bu gi, bu onye ahụ m kwuru okwu banyere ya n’oge gara aga, site n’onu ndi ohu m, bu ndi amuma Izrel, ndi buru amuma otutu afọ na mgbe ahụ, si, na m ga-eme ka i megide ndi m. 18 Lee ihe ga-eme n’ubochi ahụ. Mgbe Gog busoro ala Izrel agha, o ga-esi otu a kpalie iwe m di oku. Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuputara. 19 N’ihi na esitere m n’inu oku nke obi m, na oke iwe m kwuputa si, na ala oma jijiji

* 38:2 38:2 Ya bu, Roshu † 38:5 38:5 Maobu, Kush.

dị ukwu ga-adị n'Izrel n'ubochi ahụ. ²⁰ Azụ niile dị n'oke osimiri, na anụ ufe nke eluigwe, na anụ ohia, na ihe niile na-akpu akpu, na mmadu niile no n'elu uwa ga-ama jijiji n'ihu m. A ga-akwatu ugwu niile, ebe niile di mkputamkpu ga-adarukwa ala. ²¹ Aga m akpolite mma agha ka o megide Gog n'ugwu m niile. Onye obula ga-ejikwa mma agha ya megide nwanne ya nwoke. Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri ya. ²² Aga m eji oria na-eefe efe na iwusi obara kpee ya ikpe. Aga m awukwasi ya na ndi agha ya na otutu mba di iche iche ndi ahụ so ya, oke mmiri ozuzo na akummiri, na nkume oku. ²³ Otu a ka m ga-esi gosi idi ukwu m, na idi nso nke aha m. Aga m emekwa ka a mara m n'anya mba niile di iche iche. Mgbe ahụ, ha ga-amata na mu onwe m bu ONYENWE ANYI.'

39

¹ "Ma gi, nwa nke mmadu buo amuma megide Gog, si, 'Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI na-ekwu: Ana m emegide gi, Gog, onyeisi nke Meshek na Tubal. ² Aga m echighari gi, kpuru gi na-aga. Aga m esi n'ebe dikarisiri anya n'akuku ugwu kpota gi, ziga gi ka i buso ugwu niile nke Izrel agha. ³ Mgbe ahụ, aga m etichapu uta di gi n'aka ekpe, meekwa ka aku niile nke di n'aka nri gi dachapu. ⁴ N'elu ugwu niile nke Izrel ka i ga-ada, gi onwe gi, na usuu ndi agha gi niile, na mba niile di iche iche ndi na-eso gi. Udele niile di iche iche na anụ ohia niile ka m ga-enyefe anụ ahụ unu ka ha were unu mere ihe oriri. ⁵ I ga-ada n'ohia na-enweghi ebe nzobe, n'ihu na m ekwuola ya. Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri. ⁶ Aga m awukwasi oku n'ahụ Magog, na n'ahụ ndi ahụ niile bi n'udo, n'onu mmiri niile. Ha ga-amatakwa na mu onwe m bu ONYENWE ANYI.

⁷ "Aga m eme ka amara aha nso m n'etiti ndi m bu Izrel. Agaghi m ekwekwa ka e lejia aha nso m anya ozu.* Mba niile di iche iche ga-amatakwa na mu onwe m bu ONYENWE ANYI, bu Onye nso no n'Izrel. ⁸ Lee, o na-abia, n'ezie, o ga-emekwa, otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri. Nke a bu ubochi ahụ nke m kwuru ihe banyere ya.

⁹ "N'oge ahụ, ndi bi n'obodo niile nke Izrel ga-apu tutukotaa ngwa agha ndi ahụ, were funwue oku, surekwaa ha oku, ma ota ukwu ma ota nta niile, uta na aku niile, ma mkpo agha na ube niile. O bu afo asaa ka ha ga-eji ha mere nku. ¹⁰ Ha agaghi akpatakwa nku site n'ohia ozu, maobu gbuta ha site n'oke ohia, n'ihu na ha ga-eji ngwa agha ndi a mere ihe ifunwu oku. Mgbe ahụ, ha ga-akwata ihe onwunwe nke ndi ahụ kwakoro ihe onwunwe ha n'agha, lutakwa ihe onwunwe nke ndi ahụ lunara ha ihe onwunwe ha n'ike. Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri.

¹¹ "N'ubochi ahụ, aga m enye Gog ebe olili ya n'Izrel, n'ime ndagwurugwu si owuwa anyanwu gawa n'uzu oke osimiri. O ga-anochi uzu ndi ije n'ihu na ebe ahụ ka a ga-eli Gog na usuu ndi agha ya. Ya mere, a ga-akpo ya Ndagwurugwu Hamon Gog.

¹² "Onwa asaa ka o ga-ewe ndi Izrel ili ozu ahụ niile, ime ka ala ahụ di ocha. ¹³ Ndi niile nke ala ahụ ga-eli ha, ubochi ahụ m ga-eme ka ebube m pata ihè ga-abu ubochi ihe ncheta nye ha. Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri. ¹⁴ A ga-ekewaputakwa ndi oru ha ga-abu

* 39:7 39:7 Mee ka o ghara idi nso ozu

naani ime ka ala ahụ di ọcha. Ha ga-ejeghari n'ala ahụ niile, ha na ndi ọzọ, na-eli ozu ọbụla bu ndi togboro n'ala.

“Mgbe onwa asaa zuru, ha ga-edo anya chogharja n'ala ahụ ma o nwere ebe ozu ọzọ di. ¹⁵ Mgbe ahụ, ha na-ejeghari, o buru na onye ọbụla achota ọkpukpu mmadu o ga-amanye ihe iribama n'akuku ya, ka ndi na-eli ozu hu ha, kporokwa ha gaa na Ndagwurugwu Gog na ndi agha ya lie ha. ¹⁶ Ozokwa, otu obodo aha ya bu Hamona, nke putara otutu, ga-adi n'ebe ahụ. Otu a ka ha ga-esi mee ka ala ahụ di ọcha.”

¹⁷ “Nwa nke mmadu, otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru, kpoo umu nnunu niile oku, na anu ohia niile di iche iche, si ha, ‘Chikotaanu onwe unu, site n'akuku niile bianu n'ochuchu aja m, nke mu onwe m na-achu n'ihu unu, bu aja di ukwu nke m na-achu n'elu uguwu niile di n'Izrel. N'ebe ahụ ka unu ga-anọ taa anu, nuokwa ọbara. ¹⁸ Anu ahụ ndi di ike ka unu ga-eri, o bukwa ọbara ndisi niile nke uwa ka unu ga-anu, dika a ga-asi na ha bu ebule na umu aturu, na mkpi, na oke ehi, anu mara abuba nke si na Bashan. ¹⁹ Unu ga-erijukwa abuba afo, nubigakwa ọbara oke ruo mgbe o ga-ebu unu, site n'aja mmemme nke m na-achu n'ihu unu. ²⁰ Afo anu inyinya, na ugboala, na nke ndi dike, na nke ndi agha niile ga-eju unu na tebul m.’ Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri ya.

²¹ “Mgbe ahụ, aga m egosi ebube m na nsopuru m n'etiti mba niile di iche iche. Mba niile ga-ahukwa ahuhu nke m tara ha, na aka m nke m tukwasiri ha. ²² Site n'ubochi ahụ gaa n'ihu, ulo Izrel ga-amata na mu onwe m bu ONYENWE ANYI Chineke ha. ²³ Mba niile ga-amatakwa na o bu n'ihu mmehie ka e ji dota Izrel n'agha, buru ha jee mba di iche iche. Ha ga-amata na ihe di otu a dakwasiri ha n'ihu ekwesighi ntukwasi obi ha. O bu n'ihu ya ka m ji zoo ihu m site n'ebe ha no, were ha nyefee n'aka ndi iro ha. Ha niile dakwara site na mma agha. ²⁴ Atara m ha ahuhu dika adighi ọcha ha na ajo omume ha si di. Ezokwara m ihu m site n'ebe ha no.

²⁵ “N'ihu ya, otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru, Aga m eme ka Jekob a dota n'agha lota. Aga m enwekwa obi ebere n'ahu ndi Izrel niile. Aga m esitekwa n'ekworo mee ka aha m digide nsọ. ²⁶ Ha ga-echezokwa ihe ihere ha, na-ekwesighi ntukwasi obi ha niile, nke ha gosiri m, mgbe ha biri n'udo n'ala ha, na-enweghi onye na-eme ka ha tuo egwu. ²⁷ Mgbe m mere ka ha site na mba di iche iche puta, mgbe m sitere n'ala niile nke ndi iro ha kpopta ha, aga m esite na ha gosi idi nsọ m nye mba di iche iche. ²⁸ Mgbe ahụ, ha ga-amata na mu onwe m bu ONYENWE ANYI Chineke ha. Ha ga-amata na o bu ezie na o bu m mere ka a dota ha n'agha buru ha jee mba di iche iche, na m ga-achikota ha mee ka ha loghachi n'ala nke aka ha. O dikwaghi onye a ga-ahapu na mba ọzọ. ²⁹ Agaghi m ezokwa ihu m ọzọ n'ebe ha no, n'ihu na aga m awukwasị ulo Izrel Mmuo m. Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri ya.”

40

Ulonso ukwu ohuru

¹ N'afọ nke iri abuo na ise nke e mere ka anyi biri na mba ọzọ, na mbido afo ahụ, n'ubochi nke iri, nke onwa ahụ n'afọ nke iri na anọ site na mgbe obodo ahụ dara, n'otu ubochi ahụ ka aka ONYENWE ANYI dikwasiri m n'ahụ. O mere ka m bja n'ebe ahụ. ² N'ohu di iche iche Chineke mere ka m hu, o buuru m gaa n'ala Izrel, debe m n'elu uguwu di elu nke ukwu, ebe

m nọ hụ ihe dika obodo a na-ewu ọhuru, nke di n'akuku ndida ugwu ahụ. ³ O mere ka m bjaruo n'ebe ahụ, ma lee, ahuru m otu nwoke nke udidi ya na-enwu dika bronz ka o guzo n'akuku onu uzo ama. O na-ejide eriri akwa ocha, na osisi e ji atụ ihe n'aka ya. ⁴ Nwoke ahụ siri m, "Nwa nke mmadu, lezie anya nke oma, gekwaa nti tinyekwa ihe niile m gaje igosi gi n'obi, n'ihu na-akpotara m gi n'ebe a n'ihu ka ihu ihe ndi a. Gwakwa umu Izrel ihe niile i huru."

Onu uzo ama nke owuwa anyanwu na ogige di na mputa

⁵ Mgbe ahụ, ahuru m mgbidi gbara ulonso ahụ gburugburu. Idi ogologo nke osisi ihe otutu nke di n'aka nwoke ahụ, ruru mita ato na uma abuo, nke obula n'ime ha ruru iri sentimita ise na ato.* O turu mgbidi ahụ, choputa na ila elu ya di mita ato na okara. Isa mbara ya dikwa mita ato na okara.

⁶ Emesia, o gara n'onu uzo ahụ chere ihu n'owuwa anyanwu, rigoro n'ihe nrigo elu, tuo ala ala uzo mbata nke onu uzo ahụ. Obosara ya di mita ato na okara. ⁷ Oghere di n'ulo ahụ nke bu ebe ndi nche na-anọ di mita ato n'okara n'obosara. Mgbidi di n'etiti ha di mita abuo na uma asaa n'igbidi. Ebe e si abata na mputa onu uzo ama nke chere ulonso ukwu ahụ ihu, di mita ato n'okara n'omimi.

⁸ O jikwa ihe otutu tuo ebe mputa onu ulo nke onu uzo ama, ⁹ o di mita anọ na uma abuo n'omimi. Ogidi di n'akuku ya di otu mita n'igbidi. Ebe mputa onu ulo nke uzo ama ya chere ihu n'ulonso ukwu.

¹⁰ N'ime onu uzo ama nke owuwa anyanwu, e nwere oghere ato di n'akuku obula, oghere ato ndi ahụ ha n'otu. Ihu akuku aja ya niile nke chere ha ihu bukwa otu n'otutu. ¹¹ Mgbe ahụ, o turu obosara nke mbata onu uzo ama ahụ, o di mita ise na uma ato n'obosara, na mita isii na uma itoolu n'ogologo. ¹² N'ihu oghere niile nke ulo ahụ e nwere mgbidi di otu okara mita n'idi elu ya. Akuku anọ nke oghere ndi a ha otu. Ha ruru mita ato mita ato. ¹³ Mgbe ahụ, o turu obosara onu uzo ama ahụ, site n'elu ulo nke otu ime ulo ruo n'elu ulo nke ime ulo chere ya ihu; obosara ya di mita iri na ato, site n'otu oghere ruo n'oghere nke chere ya ihu. ¹⁴ O turu ogologo ogidi niile di n'akuku n'ime mgbidi onu uzo ama ulo ahụ, choputa na o di iri mita ato na abuo, o buladi ruo n'akuku mgbidi nke chere ihu n'onu uzo ama ogige ahụ. ¹⁵ Site n'ihu onu uzo ama mbata ahụ, ruo n'ebe ngwucha nke onu uzo di na mputa onu ulo ya di iri mita abuo na asaa. ¹⁶ Onu ulo ndi ahụ niile nwere oghereikuku di warawara n'akuku aja ulo ha, dika mputa onu ulo ahụ nwekwara; oghereikuku ndi a di gburugburu di n'ime, n'etiti onu ulo ndi a. N'aja ulo ndi a niile, e nwere oiyi nkwi di iche iche e sere n'elu ha.

Ogige di n'ezi

¹⁷ O kpobatarara m n'ogige di n'ezi. N'ebe ahụ, ahuru m ufođu onuulo di na pevumentị e wunyere gburugburu ogige ahụ niile. Ha di iri onuulo ato di n'ogologo pevumentị ahụ. ¹⁸ Ebe nzokwasị ukwu a gara ogologo ruo n'akuku onu uzo ama, ogologo ya na onu uzo ama ahụ ha, nke a bu pevumentị nke dikariri ala. ¹⁹ Mgbe ahụ, o turu idi ogologo ya, site n'ime onu uzo ama nke dikariri ala ruo n'onu uzo nke ime ogige, o ruru iri mita ise na ato n'akuku ihu anyanwu nakwa n'akuku ugwu.

Onu uzo mbata di n'ugwu

* 40:5 40:5 Maobu, iri sentimita anọ na ise nakwa otu ntu-aka

²⁰ O turyu ogologo na obosara onu uzọ nke di n'ugwu, nke e si abanye n'ogige di n'ezi. ²¹ Ime ulọ ya di onu ulọ ato n'akuku ya obula. Akuku aja na mputa onu ulọ ya, bu otu otutu dika otutu nke onu uzọ ama mbu. Idi ogologo ya di iri mita abuo na asaa, ebe obosara ya di mita iri na ato. ²² Oghereikuku ya, mputa onu uzọ ya na osisi nkwi e sere n'ahu aja ulọ ahụ niile, dika e mere n'akuku onu uzọ ama nke na-eche ihu n'owuwa anyanwu, bu otu otutu. Ihe nrigo nwere nzo ukwu asaa di nke e si aga na mputa onu ulọ ahụ na ncherita ihu ogige ezi. ²³ Otu onu uzọ di nke gara n'ogige di n'ime, nke chere ihu onu uzọ mbata di n'ugwu, dika o dikwa n'akuku nke owuwa anyanwu. O turyu site n'otu onu uzọ ama ruo na nke chere ya ihu, o di iri mita ise na ano.

Onu uzọ mbata di na ndida

²⁴ Mgbe ahụ, o duuru m gaa n'akuku ndida, a huru m onu uzọ mbata ndida. O turyu tuo akuku ogidi onu uzọ ahụ na mputa onu ulọ ya, choputa na ya na ndi ozo bu otu otutu. ²⁵ Onu uzọ ama ya na mputa onu ulọ ya nwere oghereikuku di warawara gbaa gburugburu, dika e nwere na ndi ozo niile. Idi ogologo ya di iri mita abuo na asaa, ebe obosara ya di mita iri na ato ²⁶ Ihe nrigo nwere nzo ukwu asaa dikwa iji rigoo ya, mputa onu ulọ ya dikwa na ncherita ihu ha, o nwekwara ihe icho mma osisi nkwi e sere n'ahu akuku aja ahụ, otu n'otu akuku, nke ozo n'akuku nke ozo. ²⁷ Ogige nke di n'ime, nwekwara onu uzọ ama nke na-eche ihu na ndida. O turyu site n'otu onu uzọ ama ruo na nke chere ya ihu, o di iri mita ise na ano.

Uzọ ndi na-eduba n'ogige ime

²⁸ O duuru m site n'onu uzọ di na ndida banye n'ogige di n'ime. O turyu onu uzọ mbata a hu na ya na onu uzọ nke di ozo bu otu otutu. ²⁹ N'onu ulọ ya niile, n'akuku aja ya niile, na mputa onu ulọ ya bukwa otu otutu dika ndi ozo niile. Onu uzọ ama ya na mputa onu ulọ ya nwere oghere gbaa gburugburu. Idi ogologo ya di iri mita abuo na asaa, ebe obosara ya di mita iri na ato. ³⁰ Mputa onu ulọ nke ndi di gburugburu ogige nke ime, di iri mita na ato n'obosara, na mita abuo na uma ato n'idi omimi. ³¹ Mputa onu ulọ ya chere ihu n'ogige di n'ezi, oiyi osisi nkwi ka eji choo ogidi onu ulọ ahụ mma, ihe nrigo nwere nzo ukwu asato ka eji arigo ya.

Ogige ime na onu uzọ mbata owuwa anyanwu

³² O kpobatakware m n'ogige di n'ime site n'onu uzọ mbata nke owuwa anyanwu. O tukwara onu uzọ ama ahụ, choputa na ya na ndi ozo bukwa otu otutu. ³³ N'onu ulọ ya niile, n'akuku aja ya niile, na mputa onu ulọ ya niile bukwa otu otutu dika ndi ozo niile. Onu uzọ ama ya na mputa onu ulọ ya nwere oghere gbaa gburugburu. Idi ogologo ya di iri mita abuo na asaa, ebe obosara ya di mita iri na ato. ³⁴ Mputa onu ulọ ya chere ihu n'ogige di n'ezi. Oiyi nkwi e sere ese ka eji choo akuku ogidi onu uzọ ya mma, n'akuku nke a, nakwa n'akuku nke ozo. Ihe nrigo nwere nzo ukwu asato ka eji arigo ya.

³⁵ O mere ka m biaruo n'onu uzọ ama mbata nke ugwu. O turyu ya, choputa na otutu ya dikwa ka nke ndi ozo, ³⁶ dika onu ulọ ya niile, n'akuku aja ya niile, na mputa onu ulọ ya, ha niile nwere oghere gbaa gburugburu. Idi ogologo ya di iri mita abuo na asaa, ebe obosara ya di mita iri na ato ³⁷ Mputa onu ulọ ya chere ihu n'ogige di n'ezi. Oiyi nkwi e sere ese ka eji choo akuku ogidi onu uzọ ya mma, n'akuku nke a, nakwa n'akuku nke ozo. Ihe nrigo nwere nzo ukwu asato ka eji arigo ya.

Onu ulọ di iche iche ebe ikwado aja

³⁸ Otu onụwụlọ nke nwere onụ ụzọ dịkwa n'akụkụ mputa onụ ụlọ nke ime ime onụ ụzọ ama ọbụla, ebe a na anọ asacha anụ aja nsure ọkụ niile. ³⁹ N'ime mputa onụ ụlọ nke onụ ụzọ ama, ka tebul abụọ di n'otu akụkụ, abụọ nke ọzọ dịkwa n'akụkụ nke ọzọ nke onụ ụlọ ahụ. N'elu ha ka a na-egbu anụ e ji achụ aja nsure ọkụ, maọbụ aja mmehie, maọbụ onyinye n'ihu aja ikpe omụma. ⁴⁰ N'akụkụ mgbidi ezi nke mputa onụ ụlọ nke onụ ụzọ ama, n'akụkụ ihe nrigo nke di na mbata onụ ụzọ ugwu, e nwere tebul abụọ, n'akụkụ nke ọzọkwa nke ihe nrigo ahụ, e nwekwara tebul abụọ n'ebe ahụ. ⁴¹ Ya mere, e nwere tebul anọ n'otu akụkụ ihe nrigo ahụ, nwekwa anọ n'akụkụ nke ọzọ ya, ya bụ, tebul asatọ ma agụkọta ya onụ, ebe a na-anọ egbu anụ e ji achụ aja. ⁴² E nwekwara tebul anọ ndị ọzọ n'ime onụ ụlọ ahụ e ji nkume a wara awa wuo. N'elu ya ka a na-anọ akwado anụ a ga-eji chụọ aja nsure ọkụ. Idị elu tebul ndị a bụ iri sentimita asatọ. Obosara elu ha n'akụkụ niile di iri sentimita ise na atọ. Ngwongwo niile e ji egbu anụ e ji achụ aja na-adi n'elu tebul ndị a. ⁴³ E ji nko nke idị ogologo ya di sentimita itoolu ejigidesi tebul ndị ahụ ike n'ahụ aja ụlọ. Nko ndị a di gburugburu tebul ndị ahụ. O bụkwa n'elu tebul ndị a ka a na-edebe anụ niile e ji enye onyinye.

Onụ ụlọ ndị nchuaaja

⁴⁴ N'ime ogige di n'ime, e nwere onụwụlọ abụọ nke nwere ụzọ e si abanye n'ogige di n'ime. Otu di n'akụkụ onụ ụzọ ama di n'ugwu, chee ihu n'odida anyanwụ, nke ọzọ di n'akụkụ onụ ụzọ ama di n'odida anyanwụ, chee ihu n'ugwu. ⁴⁵ O gwara m, "Onụwụlọ ahụ di n'akụkụ onụ ụzọ ama di n'ugwu bụ nke ndị nchuaaja, ndi na-eje ozi n'ụlonsọ ukwu. ⁴⁶ Onụwụlọ nke di n'akụkụ onụ ụzọ ama chere ihu n'ugwu, bụ nke ndị nchuaaja ndi na-eche ebe ichu aja nche. Ndi a bụ umu umu Zadok. O bụ naanị ha ka e kwere ka ha nwee ike ibjara ONYENZWE ANYI nso, ijere ya ozi site n'etiti ebo Livayi niile."

⁴⁷ Mgbe ahụ, o turu ogige ime ahụ, chọputa na ogologo ya di iri mita ise na asatọ. Obosara ya bụkwa otu ihe ahụ. Ebe ichu aja dikwa n'ihu ụlonsọ ukwu ahụ.

Ụlonsọ ukwu ọhuru ahụ

⁴⁸ O mere ka m bjaruo na mputa onụ ụlọ nke ụlonsọ ukwu ahụ, o turu akụkụ ogidi onụ ụzọ nke mputa onụ ụlọ ahụ, o ruru mita abụọ na ụma atọ n'obosara, n'akụkụ ya abụọ. Ebe mbata ya ruru mita asaa na ụma anọ n'obosara, ebe akụkụ aja ụlọ ahụ ruru otu mita na ụma isii n'obosara, n'otu akụkụ nakwa n'akụkụ nke ọzọ ya. ⁴⁹ Ebe mputa onụ ụlọ ahụ di ihe ruru mita iri na otu n'obosara, sitekwa n'azu ruo n'ihu ya ruru mita isii na ụma anọ. O bụ ihe nrigo iri ka eji arigo ya. Ogidi dikwa n'akụkụ onụ ụzọ abụọ ahụ otu n'akụkụ nke a ọzọ n'akụkụ nke ọzọ ya.

41

¹ Mgbe ahụ, nwoke ahụ kpobatarara m n'onụ ụlọ ezumezu ahụ, o turu akụkụ onụ ụzọ ya. Akụkụ ya ọbụla di mita atọ na ụma abụọ, nke a bụ obosara ụlọ ikwu ahụ. ² Obosara onụ ụzọ mbata ya di mita ise na ụma atọ. Akụkụ aja abụọ nke onụ ụzọ ahụ dikwa mita abụọ na ụma asaa. O tukwara ogologo ụlọ ezumezu ahụ; ya diri iri mita abụọ na otu n'ogologo, obosara ya di mita iri na otu.

³ Mgbe ahụ, o banyere n'ime ime ebe nso ahụ, tuo ogidi di n'onụ ụzọ e si abanye n'ime ya, chọputa na obosara nke ọbụla bụ otu mita na otu ụma, obosara onụ ụzọ ahụ n'onwe ya di mita atọ na ụma abụọ. Akụkụ aja nke onụ ụzọ ọbụla di mita atọ na ụma asaa n'obosara. ⁴ O turu ogologo ime

ebe nsọ ahụ, ya dị mita iri na ọkara, obosara ya dịkwa mita iri na ọkara, n'ogologo ụlọ ezumezu ahụ. Ma ọ siri m, "Ebe a bụ Ebe Kachasi Nsọ."

⁵ Ọ tụtkwara mgbidi ụlọnsọ ukwu ahụ chọputa na idị igbidi ya bụ mita atọ na ụma abụọ. E nwekwara ọnuụlọ ndị dị gburugburu ụlọnsọ ukwu ahụ, nke ọbụla dị mita abụọ na otu ụma n'igbidi. ⁶ Ọnuụlọ nta ndị a dị n'okpukpu atọ, nke ọbụla n'elu ibe ya, okpukpu ọbụla nwere iri ọnuụlọ atọ. E nwere mgbidi gbara aja ụlọnsọ ahụ gburugburu n'akụkụ niile, ka ha buru ihe nkwardo nye ọnuụlọ nta ndị a, ka ihe nkwardo ndị a ghara ibu ihe a runyere n'aja ụlọnsọ ukwu ahụ. ⁷ E wuru ọnuụlọ nta ndị a ka obosara ọnuụlọ ndị ahụ niile dị n'elu ibe ha dị ukwu karịa obosara ndị nke dị n'okpuru ha. N'uzọ dị otu a, obosara ọnuụlọ niile dị n'okpukpu nke abụọ dị ukwu karịa nke dị n'ala; nke atọ dịkwa ukwu karịa nke abụọ. E wukwara ebe e si arigo site n'okpukpu nke dikarisiri ala rigoruo n'ọnuụlọ ndị kachasi elu, site n'okpukpu nke dị n'etiti.

⁸ Ahuru m na ụlọnsọ ukwu ahụ nwere ebe e wuliri elu n'akụkụ ya niile. Ọ bukwa ebe a dị elu ka e ji mee ntọala ọnuụlọ nta ndị ahụ niile. Idị ogologo nke ebe ahụ e wuliri elu bụ mita atọ na ụma abụọ. ⁹ Idị arọ nke mgbidi ọnuụlọ nta ndị a n'akụkụ ezi bụ mita abụọ na ụma atọ. Ala togboro n'efu n'etiti ọnuụlọ nta ụlọnsọ ukwu ahụ, ¹⁰ na ọnuụlọ ndị nchụaja dị mita iri na ọkara n'obosara, gbaa gburugburu ụlọnsọ ukwu ahụ. ¹¹ E nwere ọnu ụzọ ndị a na-esi abanye n'ọnuụlọ nta ndị ahụ, site n'ala ahụ na-enweghi ihe aruru na ya, otu ọnu ụzọ n'akụkụ ugwu, nke ozo n'akụkụ ndịda. Obosara ala nke fodoru dị mita abụọ na ụma atọ n'akụkụ niile gbaa gburugburu.

¹² Ma ụlọ nke na-eche ihu n'ogige ụlọnsọ ukwu ahụ, n'akụkụ odida anyanwu, dị iri mita atọ na asaa n'obosara, idị igbidi nke aja ụlọ ahụ dị mita abụọ na ụma atọ, gbaa gburugburu, ogologo ya dịkwa iri mita anọ na asatọ.

¹³ Mgbe ahụ, ọ turu ụlọnsọ ukwu ahụ, ya diri iri mita ise na atọ, ogige ụlọnsọ, na ụlọ ahụ nakwa mgbidi ya, dikwa iri mita ise na atọ n'ogologo.

¹⁴ Obosara nke ogige ụlọnsọ n'akụkụ ọwụwa anyanwu, tinyere ebe ihu ụlọnsọ ukwu ahụ, dị iri mita ise na atọ.

¹⁵ Ọ turu idị ogologo nke ụlọ ahụ chere ihu n'ogige dị n'azu ụlọnsọ ukwu ahụ, tinyere ebe njeghari ya nke dị n'akụkụ abụọ ya. Ọ dị iri mita ise na atọ.

Ụlọ ezumezu ahụ, n'ime ebe nsọ ahụ, na mputa nke ọnu ụlọ, bụ nke chere ihu n'ogige ahụ, ¹⁶ ya na ọnu ụzọ ndị ahụ, na oghereikuku niile di warawara, na ebe njeghari gbara ha atọ gburugburu, ihe niile, elu ma ala, tinyere ọnu ụzọ bụ nke eji osisi mmachite. Ala ya, na mgbidi ya ruo na oghereikuku, ma oghereikuku niile bukwa ihe ekpuchiri ekpuchi. ¹⁷ N'elu oghere di n'ebe ọnu ụzọ ezi, nke gara n'ime ebe nsọ, nakwa n'ahụ aja niile, na nkebi na nkebi, gbaa gburugburu n'ime na n'ezi ebe nsọ ahụ, ¹⁸ ka a turu oyiya cherubim na osisi nkwi. Cherubim na-esota osisi nkwi. Osisi nkwi ọbụla na-esotakwa cherubim. Cherub ọbụla nwere ihu abụọ: ¹⁹ otu akụkụ cherub nke bụ ihu mmadu chere ihu n'otu nkwi. Ihu ya nke ozo, nke bụ ihu odum, chere ihu na nkwi nke di akukwu nke ozo. A turu ha gburugburu ụlọnsọ ukwu ahụ. ²⁰ Site n'ala ụlọ ruo n'elu ọnu ụzọ ya, a turu oyiya cherubim na osisi nkwi n'ahụ aja ụlọ ezumezu ahụ.

²¹ Ọnu ụlọ ezumezu ahụ nwere mbudo ibo nke akukwu anọ ya ha otu n'otutu. Nke di n'ihu Ebe ahụ Kachasi Nsọ, yiri ndi ozo. ²² Ebe ichu aja ya bụ nke eji osisi wuo. Akukwu niile nke ebe ichu aja a ha n'otu. Ọ di otu mita na okara n'ogologo, dirikwa iri sentimita itoolu n'akukwu ya ọbụla. Osisi ka e ji wuo nkuku anọ ya, akukwu ya niile, na ntọala ya. Mgbe

ahụ, nwoke ahụ gwara m, “Nke a bụ tebul na-adị n’ihu ONYENWE ANYỊ.”
²³ Ma ụlọ ezumezu, ma Ebe ahụ Kachasi Nso, nwere onụ ụzọ abụọ, n’otu n’otu. ²⁴ Onụ ụzọ ọbụla nwere ibo abụọ, ibo abụọ nke a na-akwaghari gburugburu. ²⁵ A tũnyere onyinyo cherubim na osisi nkụw n’elu ibo na-edubanye n’ụlọ ezumezu ahụ, dika ndi ahụ a tũrũ n’ahụ mgbidi niile. E jikwa osisi rụchie elu ihu mputa nke onụ ụlọ ahụ. ²⁶ Windo* di warawara di n’aja mputa onụ ụlọ ahụ, nke e sekwasiri oyiyi osisi nkụw; onụlọ nta niile nke ụlonsọ ukwu ahụ nwekwara ihe a rũnyere n’elu ụzọ ya, nke a machiri amachi.

42

Onụlọ ndi nchujaja

¹ Nwoke ahụ duuru m gaa n’akukụ ugwu, banye n’ime ogige ahụ di n’ezi, kpobata m n’ime onụlọ ndi ahụ di na ncherita ihu n’akukụ ugwu nke ụlonsọ ukwu ahụ. ² Ụlọ ahụ nke onụ ụzọ ya chere ihu n’ebe ugwu di iri mita ise na atọ n’ogologo, ebe obosara ya di iri mita abụọ na asaa. ³ Ma n’akukụ nke di iri mita na otu, site n’ime ogige nakwa n’akukụ nke di na ncherita ihu pevumentị nke ogige di n’ezi, ebe njeghari chere ebe njeghari ọzọ ihu, n’okpukpu atọ ahụ. ⁴ N’ihu onụlọ ndi a, e nwere ka ụzọ njeghari nke di mita ise na ụma atọ n’obosara, dikwa iri mita ise na atọ n’ogologo. Onụ ụzọ ha niile chere ihu n’ugwu. ⁵ Okpukpu ụlọ nke di n’elu asaghi mbara dika nke di n’ala, n’ihi na ebe njeghari ndi ahụ weere otutu oghere karja ka ọ di n’onụlọ ndi di okpukpu nke di n’ala na nke etiti ulọ ahụ. ⁶ Ebe a na-ejighi ogidi wuo ulọ a, dika e si wuo ndi di n’ogige, nke a mere ka ulọ ndi di n’elu na-akpa nkpa karja ndi nke di n’ala, na ndi di n’etiti. ⁷ E nwere mgbidi aja nke di n’ezi n’akukụ onụlọ niile, n’uzọ ogige nke di n’ezi. O maputara n’ihu onụlọ ndi ahụ, ogologo ihe di iri mita abụọ na asaa. ⁸ N’otutu ogologo onụlọ ndi a, ndi di nso n’ogige mputa, ruru mita iri abụọ na itoolu, ebe ogologo ndi nke dikarisiri nso ebe nso ahụ, ruru mita iri ise na asatọ. ⁹ N’okpuru onụlọ ndi a, e nwere ụzọ mbata n’akukụ ọwụwa anyanwụ, dika mmadu na-abata ha site n’ogige di na mputa.

¹⁰ N’akukụ ndida, n’ogologo aja ulọ di n’ogige mputa, nke di n’akukụ ogige ụlonsọ ukwu, nke chere aja ulọ mputa ihu, otutu onụlọ di ya. ¹¹ Ụzọ njeghari di n’etiti akukụ abụọ ulọ ahụ, ha dikwa ka onụlọ ndi ahụ nke di n’uzọ ugwu. Ogologo ha na obosara ha bụ otu; ha niile yiri onwe ha. Onụ ụzọ ya dikwa ka onụ ụzọ di n’ugwu. ¹² Otu a ka onụ ụzọ e si abanye n’ime onụlọ ndi a di na ndida si di. E nwere onụ ụzọ na mputa, nke di na mgbidi ahụ chere ihu n’ọwụwa anyanwụ. Ebe a ka e si abanye n’ime onụlọ ndi ahụ.

¹³ Mgbe ahụ, ọ siri m, “Ime onụlọ niile di n’ugwu, na ime onụlọ ndi di na ndida, bu ndi a chere ogige ụlonsọ ahụ ihu, bu ime ulọ di nso, nke ndi nchujaja. Ebe ndi nchujaja ndi na-abia nso ONYENWE ANYỊ ichu aja ga-anọ rie nri niile nke kachasi nso, n’ebe ahụ ka ha ga-edebekwa aja inata ihuoma, aja mmehie na aja ikpe omuma, n’ihi na ulọ ndi a di nso. ¹⁴ Mgbe ndi nchujaja bara n’ime ebe nso ahụ nke e kewapurụ iche, ha aghaghi esikwa n’ebe ahụ puta n’ogige mputa ezi, tupu ruo mgbe ha yisara uwe ha yii jee ozi, n’ihi na uwe ndi a di nso. Ha ga-eyiri uwe ọzọ, tupu ha abanye n’akukụ ulọ ndi ahụ diiri ndi ọzọ.”

* 41:26 41:26 Ya bụ, oghereikuku

¹⁵ Mgbe ọ tuchara ihe ndị dị n'ime ebe ụlọnsọ ahụ, o duuru m site n'ọnu ụzọ dị n'ọwụwa anyanwụ pụta, tuchwaa n'akụkụ niile gburugburu. ¹⁶ O ji ihe ọtụtụ dị ogologo tọọ akụkụ ọwụwa anyanwụ, ọ dị ihe ruru narị mita abụọ na iri mita isii na ise. ¹⁷ O ji mkpirisi osisi ahụ e ji atụ ihe tọọ akụkụ nke ugwu ma chọpụta na ọ dị ihe ruru narị mita abụọ na iri mita isii na ise. ¹⁸ Ọ tuchwara akụkụ nke ndịda, chọpụtakwa na ọ dị ihe ruru narị mita abụọ na iri mita isii na ise. ¹⁹ Mgbe ahụ, ọ tugharịrị jirikwa ihe ọtụtụ ahụ tuchwara akụkụ nke ọdịda anyanwụ. Ọ dị ihe ruru narị mita abụọ na iri mita isii na ise. ²⁰ Ya mere, ọ turu akụkụ anọ niile nke ebe ahụ. Mgbidi gbara ya gburugburu. Ọtụtụ ha dị ihe ruru narị mita abụọ na iri mita isii na ise, n'ogologo, obosara ya dịkwa ihe ruru narị mita abụọ na iri mita isii na ise, ịji kewapụta ebe dị nsọ site n'ebe ndị ọzọ.

43

Nlọghachi nke ebube Chineke

¹ Emesịa, ọ kpobatakwarara m n'ọnu ụzọ mbata nke chere ihu n'ọwụwa anyanwụ. ² Ma lee, ahurū m ebube Chineke nke Izrel ka o si n'akụkụ ọwụwa anyanwụ na-apụta. Olu ya dị ka mbigbo nke ebili mmiri, ebube ya nwukwara n'ala ahụ niile. ³ Ọ dịkwa ka ọhụ mbụ m huru, nke m buru ụzọ hụ n'akụkụ ọnu mmiri Keba, ya na nke m huru na Jerusalem mgbe ọ b́jara ibibi obodo ahụ. Adara m n'ala kpugide ihu m n'aja. ⁴ Ebube ONYENWE ANYI sitere n'ọnu ụzọ chere ihu n'ọwụwa anyanwụ bata n'ime ụlọnsọ ahụ. ⁵ Mgbe ahụ, Mmụọ nke Chineke buliri m bubata m n'ime ogige nke ime, ma ebube nke ONYENWE ANYI juputara n'ụlọnsọ ukwu ahụ. ⁶ Mgbe ahụ, anurū m olu ka o si n'ụlọnsọ ahụ na-agwa m okwu, dika nwoke ahụ na-eguzokwa n'akụkụ m. ⁷ Ọ siri m, "Nwa nke mmadu, ebe a bu ebe nke ocheeze, na ebe nke obu ukwu m abuo ga-anogide, ebe a ka m ga-ebi n'etiti umu Izrel ruo mgbe ebighi ebi. Ulo Izrel agaghị emerukwa aha nsọ m ozo, ha onwe ha maobu ndi eze ha, site n'ikpere arusi niile ha na ibubata onyinye olili ozu ndi eze ha, mgbe ha nwuru anwu. ⁸ Mgbe ha wuru mbata onu uzo ha n'akuku mbata onu uzo m, tinye onu uzo ha n'akuku onu uzo m, ọ bukwa naani mgbidi bu ihe di n'etiti mu na ha. Ha meruru aha nsọ m site n'ihe aru niile ha mere. Ya mere m ji bibie ha n'iwe m. ⁹ Ugbu a, ka ha wezuga adighi ocha na ife chi ndi ozo ha n'ihu m, bupukwa onyinye olili ozu ndi eze ha n'ebe m no, mgbe ahụ, aga m ebi n'etiti ha ruo mgbe ebighi ebi.

¹⁰ "Nwa nke mmadu, kowaara umu Izrel ulonsọ ahụ m ziri gi. Gwa ha ụdidi ya, na ipu iche ya, ka ihere mee ha n'ih i mmehie ha. ¹¹ Ọ buru n'ezie na ihere emee ha n'ih ihe ha mere, mgbe ahụ, kowaara ha ihe niile metutara otu a ga-esi wuo ulonsọ a, na ihe gbasara nkwapu ya, na ihe gbasara onu uzo opupu na mbata ya niile, ihe metutara ebumnobi nke owuwu ya niile na usoro na iwu niile banyere ya. Deputa ihe ndi a n'ihu ha, nye ha ka ha lezie anya mezuo ihe niile metutara usoro a ga-agbaso wuo ya.

¹² "Nke a bu iwu ulo banyere nsọ ukwu ahụ. Ebe niile gbara elu ugwu a gburugburu ga-abu ebe dikarisiri nsọ! Nke a bu iwu ulonsọ ahụ.

Ebe ichu aja ukwu ahụ

¹³ "Nke a bu otutu niile gbasara ebe ichu aja ya: Idi elu nke ala ya bu iri sentimita ise na ato; igba gburugburu nke onu ya bu iri sentimita abuo na ato; obosara ya di iri sentimita ise na ato. Otu a ka ebe ichu aja ahụ ga-aha n'ogologo. ¹⁴ Site n'ukwu ya nke di n'ala ruo n'okere ya nke etiti, ọ ga-adi

otu mita n'ogologo nakwa n'uhie; site n'okere nke nta ruo na nke ukwu ga-adi mita abuo n'ogologo na okara n'uhie. ¹⁵ Ebe nsure oku nke ebe ichu aja ahụ ga-adi mita abuo, mpi anọ sikwa n'akuku ya gbagoo elu, nke obula n'ime ha ga-adi okara mita n'ogologo. ¹⁶ Ebe nsure oku nke ebe ichu aja ahụ ga-adi mita isii n'ogologo na mita isii n'uhie, nwee akuku anọ nke ha n'otu. ¹⁷ Nke di n'okpuru ga-adi mita asato n'akuku obula; a ga-arulite onu onu ya gburugburu, ka idi elu nke onu onu ya buru iri sentimita abuo na asaa. Akuku ya niile gbasapuru site n'elu ya ruo n'ala. Otutu mgbasapu a di iri sentimita ise na ato. N'akuku owuwa anyanwu ka ihe e ji arigo ya di."

¹⁸ Mgbe ahụ, o gwara m, "Nwa nke mmadu, ihe ndi a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru: Ndi a bu usoro metutara iwu ichu aja nke aja nsure oku, na ifesa obara n'elu ebe ichu aja mgbe e wusiri ya. ¹⁹ I ga-enye ndi nchujaja bu ndi Livayi si n'ezinaulo Zadok, bu ndi na-abia m nso ife ofufe n'ihu m, otu oke ehi maka aja mmehie, otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri. ²⁰ Unu ga-ewere ufodu n'obara ya tee na mpi anọ nke ebe ichu aja, na n'akuku anọ nke ebe ichu aja, na n'akuku anọ nke mbadamba nkume di n'elu, na gburugburu onu onu ya, si otu a sachaa ebe ichu aja ahụ, kpuchikwaara ya mmehie. ²¹ Mgbe ahụ, a ga-ewere nwa oke ehi e ji chuo aja mmehie ahụ, kpoọ ya oku n'ebe a kwadoro n'ezi ulonso ukwu ahụ.

²² "N'ubochi nke abuo, i ga-eji nwa mkpi na-enweghi ntupo chuo aja mmehie.* A ga-eme ka ebe ichu aja di ocha, dika e ji oke ehi ahụ mee ka o di ocha. ²³ Mgbe i mechara mmemme nsacha ndi a, werekwa nwa oke ehi ozo nke na-enweghi ntupo, na nwa ebule site n'igwe anu nke na-enweghi ntupo chuo aja. ²⁴ Were ha jee chee n'ihu ONYENWE ANYI, ka ndi nchujaja were nnu fesa ha dika aja nsure oku a churu nye ONYENWE ANYI.

²⁵ "Ubochi asaa, kwa ubochi ka i ga-eweputa otu mkpi, na nwa oke ehi, na nwa ebule site n'igwe anu ndi ahụ, chuo aja mmehie. Ha niile ga-abu umu anumanu ndi na-enweghi ntupo. ²⁶ Ubochi asaa ka ha ga na-achụ aja ikpuchi mmehie n'ihie ebe ichu aja, mee ka o di ocha, site otu a doo ya nso. ²⁷ Ubochi nke asato, na n'ubochi obula so ya, ndi nchujaja ga-achụ aja nsure oku n'ebe ichu aja, chuo kwa aja udo. Mgbe ahụ, aga m anabatakwa unu. Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri ya."

44

Umụ eze, ndi Livayi, na ndi nchujaja

¹ Mgbe ahụ, o mere ka m laghachi n'uzo, n'onu uzo ama nke ebe nsọ ahụ, nke di n'ezi, nke na-eche ihu n'owuwa anyanwu, ma a gbachiri ya agbachi. ² Ma ONYENWE ANYI siri m, "Onu uzo ama nke a ga-abu ihe e mechiri emechi. A gaghị emeghe ya ozo, o dighi onye obula ga-esi na ya bata. N'ihie na ONYENWE ANYI, bu Chineke Izrel esitela na ya bata. Ya mere, o bu ihe emechiri emechi. ³ Naani nwa eze, naani ya onwe ya, bu onye ga-anodu ala n'ime ya, iri nri n'ihu ONYENWE ANYI. O ga-esite na mputa onu ulo nke onu uzo bata, o bukwa ebe ahụ ka o ga-esi puo."

⁴ Mgbe ahụ, o mere ka m biaruo n'onu uzo ama di n'ugwu, n'ihu ulonso ukwu ahụ. Elere m anya hu na ebube nke ONYENWE ANYI juputara n'ulonso nke ONYENWE ANYI. N'ihie ya, adara m n'ala kpugide ihu m n'aja.

* **43:22** 43:22 Nwa mkpi zuruoke bu nke na-enweghi ntupo, nke orja na-adighi arja, nke onya na-adighi n'ahu ya, na nke na-enweghikwa apa.

⁵ ONYENWE ANYI siri m, “Nwa nke mmadu, leruo anya nke oma, gee nti nke oma n’ihe niile m na-agwa gi banyere iwu m niile na usoro niile nke ulonso ukwu nke ONYENWE ANYI. Leruo anya nke oma banyere onu uzo ibata n’ulonso ukwu a, na nke opupu niile nke ebe nso a. ⁶ I ga-agwa ndi Izrel bu ndi ulu nnpuru isi, ‘Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI siri, o zuola bu ibi ndu aru unu niile ahụ, unu ndi Izrel! ⁷ N’ihi na o bughi naani na ihe aru unu mere di ukwu, kama unu mekwara ihe aru kachasi site n’ikpobata ndi ala ozo a na-ebighi anu ahụ ha na obi ha ugwu n’ime ulonso, si otu a meruo ulonso mgbe unu na-ewetara m nri nso, nke bu abuba na obara. N’uzo di otu a, unu emebiela ogbugba ndu m. ⁸ Unu edebeghi iwu m nyere unu banyere ihe m ndi di nso, kama unu goro ndi ozo ka ha buru ndi na-elekota ebe nso m. ⁹ Ihe ndi a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru, o nweghi onye ala ozo obula a na-ebighi anu ahụ ya na obi ya ugwu kwesiri ibata n’ulonso m. O buladi ndi obia ndi bi n’etiti umu Izrel.

¹⁰ “ Ndi ikom agburu Livayi niile, ndi sitere n’ijere m ozi wezuga onwe ha mgbe Izrel bidoro igbaso arusi niile ha, ga-ata ahuhu n’ihi ekwesighi ntukwasi obi ha. ¹¹ Ha ga-abu ndi na-eje ozi n’ime ebe nso m, ndi nlekota nke onu uzo ama nke ulonso ukwu, na-ejekwa ozi n’ime ya; ha ga-egburu ndi m anu e wetara maka ichu aja nsure oku na nke aja ndi ozo, ha ga-eguzokwa n’ihu ha jeere ha ozi. ¹² Ma n’ihi na ha guzoro n’ihu arusi jeere ha ozi, mee ka ulo Izrel daba na mmehie ikpere arusi,* n’ihi nke a, eweliela m aka elu na-anu iyi na ha aghaghi ita ahuhu mmehie ha. Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri. ¹³ Ha agaghi abiakwute m nso ije ozi dika ndi nchujaja, maobu biaruo nso ihe nso m niile obula maobu onyinye m di nso karichasia onyinye nso niile, ha aghaghi ibu onodu ihere nke ihe aru niile ha mere. ¹⁴ Ma aga m ahoputa ha ka ha buru ndi ilekota ulonso m di n’aka, n’ihi iru oru niile na ije ozi niile di n’ime ya.

¹⁵ “ Ma ndi nchujaja, bu umu Zadok, ndi Livayi, ndi chegidere ebe nso m nche, mgbe Izrel niile sitere n’ebe m no kpafuo, ga-abia nso ijere m ozi, ha ga-eguzo n’ihu m chuo aja abuba na obara. Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri. ¹⁶ O bu naani ha ga-abanye n’ime ebe nso m, naani ha ga-abiakwa na tebul m ije ozi n’ihu m, na ife m dika ndi nche.

¹⁷ “ Mgbe ha na-abata n’onu uzo ama nke ogige di n’ime, ha ga-eyi naani akwa ocha. Ha agaghi eyi uwe obula e ji aji anu kpaa mgbe ha na-eje ozi n’ogige ime nke ulonso ukwu m. ¹⁸ Ha ga-aji akwa ocha kee n’isi ha, yirikwa uwe ocha n’ukwu ha. Ha agaghi eyi ihe obula ga-eme ka osiso gbaa ha. ¹⁹ Mgbe ha na-apu n’ogige di n’ezi ebe ndi mmadu no, ha ga-eyipu uwe ha yi mgbe ha na-eje ozi, hapukwa ha n’ime onuulo nso ndi a, yiri uwe ozo, ka ha ghara ime ka ndi mmadu buru ndi e doro nso site n’imetu uwe ha ahụ.

²⁰ “ Ha agaghi ekwe ka agiri isi ha too ogologo, ha agakwaghi akpuchapu ya. Naani mkpacha ka ha ga na-akpacha isi ha. ²¹ Onye nchujaja obula agaghi anu mmanya vajni mgbe o na-abata n’ogige di n’ime. ²² Ha agaghi alu nwananyi nke di ya nwuru anwu, maobu nwananyi gbaara di ya alukwaghi m. Kama o bu naani umu agbohọ ndi sitere n’agburu Izrel ndi na-amaghi nwoke, maobu nwunye ndi nchujaja nwuru anwu. ²³ Ha ga-akuziri ndi m ihe di iche n’etiti ihe di nso na ihe na-adighi nso; gosi ha otu esi amata ihe di iche n’etiti ihe na-adighi ocha na nke di ocha.

* 44:12 44:12 Ghoru ulo Izrel ihe iso ngongo nke ajo omume

24 “Ha ga-abụ ndị ikpe, idozi esemokwu daputara n’etiti ndị m. Usoro iwu m niile ka ha ga-iji kpee ikpe. Ndi nchujaja n’onwe ha kwa ga-erube isi n’iwu m niile n’oge mmemme obula di nsọ. Ha ga-ahukwa na e doro ubochi izuikwe nsọ.

25 “Onye nchujaja agaghị emerụ onwe ya site n’ije n’ebe ozu di, kariakwa maobu ozu nna ya maobu nne ya, ma o bu nwa ya, maobu nwanne ya nwoke, maobu nwanne ya nwanyi na-enweghi di. 26 Mgbe e mechara ka o di ocha ozo, o ga-echere ruo ubochi asaa. 27 Ma n’ubochi ahụ, o ga-aloghachi n’ulo ukwu ahụ ibanye n’ime ebe nsọ, o ga-ebu uzo chuo aja mmehie n’ihi onwe ya. Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri.

28 “O bu naani mu onwe m bu ihe nketa nke ndi nchujaja ga-enweta. Unu agaghị enye ha ihe nweta obula n’Izrel. Mu onwe m bu ihe nketa ha. 29 Ha ga-eri onyinye inata ihuoma, ihe aja mmehie, ihe aja ikpe omuma, ihe niile di n’Izrel e doro nsọ nye ONYENWE ANYI ga-abu nke ha. 30 Mkpuru mbu kachasi mma site na mkpuru ubi obula na onyinye niile puru iche ga-abu nke ndi nchujaja. Oka mbu a kworo akwo, nke a na-eweta n’ihe ubi ga-abukwa nke ndi nchujaja, ime ka ngozi dikwasị n’ulo unu. 31 Ndi nchujaja agaghị ata nnuhu obula, maobu anu nke nwuru onwu chi ya, maobu nke anu ozo dogburu.

45

Okike a ga-eke ala ahụ

1 “Mgbe unu ga-eke ala ahụ dika ihe nketa, unu ga-ebu uzo nye ONYENWE ANYI otu oke n’ime ya ka o buru oke di nsọ nke ala ahụ. Ogologo ya ga-adị kilomita iri na ato, obosara ya ga-abu kilomita iri na otu. Ihe di nsọ ka ala ahụ niile ga-abu gbaa gburugburu. 2 Site n’ala, otu akuku di narị mita abuo na iri itoolu na otu, na iri sentimita asaa na ise, ga-abu maka ebe nsọ. A ga-ahapu ala di iri mita abuo na itoolu gburugburu ya. 3 Site n’oke ebe ahụ di nsọ, tuputa oke ogologo ya di kilomita iri na ato, obosara ya kilomita ise na okara. O bu n’ime ya ka ebe nsọ, ya bu Ebe ahụ Kachasi Nso ga-adị. 4 O ga-abu oke ala ndi nchujaja, ndi na-eje ozi n’ebe nsọ, na ndi na-abia nso ije ozi n’ihu ONYENWE ANYI. O ga-abukwa ebe ulo obibi ha ga-adị, burukwa ebe di nsọ maka ebe nsọ ahụ. 5 Ala ozo di ya n’akuku, nke ga-adị kilomita iri na ato n’ogologo, kilomita ise na okara n’obosara ya, ga-abu ebe obibi ndi Livayi, ndi na-arụ oru n’ulonso ukwu ahụ.

6 “N’akuku obodo nsọ ka a ga-ekewaputa ala nke ogologo ya di kilomita iri na ato, nke obosara ya dikwa kilomita abuo na okara, nke a ga-abu nke ndi Izrel.

7 “A ga-eweputa ala puru iche maka nwa eze. Ala a ga-adị n’akuku abuo nke ala nsọ ahụ, na obodo ahụ. Ala a ga-agbatiri site n’akuku odida anyanwu ebe oke ya di ruo n’osimiri Mediterenia. O ga-esitekwa n’oke ala ya n’owwa anyanwu gbatiri ruo n’ebe ebo Izrel nwere ala ha. N’uzo di otu a, ala a ga-aha ka ala ebo Izrel ketara. 8 Ala a ga-aburu ya ihe nketa n’Izrel. Ndisi m agaghị emegbu ndi m ozo, ma ha ga-ahapu ndi Izrel ka ha keta ala ndi a dika ebo niile ha si di.

9 “Nke a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru: O zuolara unu, unu umu ndi eze Izrel. Kwusinu ipunara ndi m ihe ha nwere n’ike, kpeenu ikpe ziri ezi na-emekwa ihe kwesiri ekwesi. Kwusinu ichupu ndi m site n’ihe ha, otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuputara. 10 Ka ihe otutu unu ji ere ahia unu buru ezigbo efa na ezigbo

baf* nke a na-ejighi aghughu kpuo. ¹¹ Ka ihe otutu homa buru ihe unu ga-eji na-atu ihe niile, ma mmanu, ma oka. Ihe otutu ndi ozo unu ga-enwe ga-abu efa, nke bu otu uzo n'uzo iri nke homa, maka itu ihe dika oka. Nke ozo bu baf, nke bukwa otu uzo n'uzo iri nke homa, maka itu ihe dika mmanu. ¹² Ihe otutu a ga-eji mata idi aru nke ihe obula ga-abu shekel. Ihe a ga-eji gbanwere shekel a bu iri gera abuo naani. Iri shekel isii ka a ga-ejikwa gbanwere otu mina.

Ichu aja na mmemme di iche iche

¹³ “Nke a bu onyinye puru iche unu ga-enye: otu uzo n'uzo isii nke efa, site n'otu homa nke oka wiiti unu. Unu ga-enyekwa otu uzo n'uzo isii nke efa† site n'otu homa oka bali unu. ¹⁴ Dika e nyere ya n'iwu, unu ga-eji ihe otutu baf, weta mmanu oliv bu otu uzo n'ime uzo iri* site n'otu ko obula (ko na-erita baf iri, n'ih i na baf iri, bu otutu otu homa). ¹⁵ Ozokwa, otu aturu nke sitere n'igwe aturu di nari aturu abuo, nke si n'ebe ita nri nke Izrel a gbara mmiri nke oma ka unu ga-eweta. A ga-eji ndi a chuo aja mkpuru oka, na aja nsure oku, na aja udo, maka ikpuchiri ndi wetara ha mmehie ha. Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri ya. ¹⁶ Ndi niile nke n'ala ahụ ga-eso nwa eze Izrel bute onyinye ndi a. ¹⁷ Nwa eze ahụ ka o diri iweta ihe eji achu aja nsure oku niile, aja mkpuru oka, aja ihe onunu niile, na nke Onwa ohuru nakwa nke ubochi izuika niile, n'oge mmemme niile nke ndi Izrel. O ga-ewetakwa ihe eji achu aja mmehie, aja mkpuru oka, aja nsure oku, aja udo maka ikpuchiri umu Izrel mmehie ha.

¹⁸ “Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru: N'ubochi mbu nke onwa mbu obula, unu ga-ewere nwa oke ehi nke na-enweghi ntupo, chuo aja ido ulonso m nsu. ¹⁹ Onye nchujaja ga-ewere ufodu obara nke aja mmehie ahụ tee ya n'akuku onu uzo ulonso m, na n'akuku anu nke onu ebe ichu aja, na n'ahu ibo nke onu uzo ogige ime. ²⁰ Unu ga-emekwa otu ihe ahụ n'abali asaa nke onwa ahụ n'ih i onye obula mehiera na-amaghi ama, maka ikpuchi mmehie metutara ulonso m.

²¹ “N'ubochi nke iri na anu nke onwa mbu, ka unu ga-eedebe Mmemme Ngabiga. O ga-abu mmemme abali asaa. N'ubochi ndi a, naani achicha nke a na-ejighi ihe na-eko achicha mee ka unu ga-eri. ²² N'ubochi ahụ, onyeisi ga-eweta otu nwa oke ehi maka aja mmehie nke onwe ya, na maka mmehie mmadu niile nke ala ahụ. ²³ N'ubochi asaa nke mmemme ahụ, kwa ubochi, o ga-eweta oke ehi asaa na ebule asaa, ndi na-enweghi ntupo obula, dika ihe ichu aja nsure oku nye ONYENWE ANYI. O ga-enyekwa nwa mkpi kwa ubochi maka aja mmehie. ²⁴ O ga-ewetakwa n'ih i onyinye inata ihuma, nari lita oka anu na iri itoolu,§ nke bu otu otutu otu oke ehi, otu otutu otu ebule. Tinyere lita mmanu oliv ato na uma asato. Lita mmanu ato na uma asato dikwara otu efa oka.

²⁵ “N'oge mmemme ubochi asaa ahụ, nke ga-ebido n'ubochi iri na ise nke onwa asaa, o ga-ewetakwa ihe a ga-eji chuo aja mmehie na aja nsure oku, na aja mkpuru oka, na mmanu.

46

¹ “Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru, Onu uzo ama nke ogige ime, nke na-eche ihu n'owuwa anyanwu ga-abu ihe e mechiri emechi n'ubochi isii niile unu na-aru oru. Ma a ga-emeghe

* **45:10** 45:10 Otu ihe otutu bat na-erite galonu isii † **45:13** 45:13 Ihe ruru kilogram abuo na uma asaa ‡ **45:14** 45:14 Ya bu lita abuo na uma abuo § **45:24** 45:24 Nha otu otutu efa

ya n'ubochi izuike, na n'ubochi mmemme onwa oheru. ² Nwa eze gasitekwa na mputa onu ulo nke onu uzọ ama bata, guzoro n'akuku onu uzọ ama. Ndi nchujaja ga-edozikwa aja nsure oku ya, na aja udo ya. O ga-anokwa n'ulo mbata kpoo isiala nke ofufe ya, sitekwa n'ebe ahụ puo. Ma a gaghi emechi onu uzọ ahụ tutu ruo anyasi. ³ N'ihu onu uzọ ama ka ndi ala a ga-anọ fee ONYENWE ANYI ofufe n'ubochi izuike na n'ubochi mmemme onwa oheru. ⁴ Ihe nwa eze ahụ ga-eji choro ONYENWE ANYI aja nsure oku n'ubochi izuike na n'oge mmemme onwa oheru ga-abu umu ebule isii, na otu ebule, ndi na-enweghi ntupo. ⁵ O ga-eweta ihe e ji achu aja mkpuru oka, nke bu iri lita utu oka abuo na abuo, na otu ebule. O ga-ewetakwa lita mmanu oliv asaa maka iri lita utu oka abuo na abuo ahụ, tinyere onyinye umu aturu dika o si masi ya. ⁶ N'ubochi mmemme onwa oheru, o ga-eweta otu nwa oke ehi, umu aturu isii na otu ebule, ha niile o dighi nke ga-enwe ntupo obula. ⁷ O ga-ewetakwa otu oke ehi na iri lita utu oka iri abuo na abuo, maka aja mkpuru oka. O ga-enye ebule ahụ na iri lita utu oka iri abuo na abuo. O ga-enyekwa umu aturu ndi ahụ na utu oka dika o si masi ya inye ha, tinyere iri lita oka abuo na abuo, nke o ga-eweta maka lita mmanu oliv asaa. ⁸ Mgbe nwa eze ga-abata n'ulo ahụ, o ga-esite na mputa onu ulo nke onu uzọ ama, ebe ahụ kwa ka o ga-esikwa puo.

⁹ "Ma mgbe ndi ala ahụ ga-abata n'ihu ONYENWE ANYI n'oge mmemme di nso, onye obula sitere n'onu uzọ di n'ugwu bata aghaghi ipu site n'onu uzọ nke di na ndida. Ndi si na ndida bata ga-esitekwa n'uzo nke ugwu puo. O dighi onye ga-esi n'uzo o si bata laghachi, kama ha ga-esi uzọ nke chere ebe ha si bata ihu puo. ¹⁰ Nwa eze ga-anọ n'etiti ha, o buru na ha abanye, o ga-eso ha banye, o burukwa na ha apuwa, o ga-esokwa ha puo. ¹¹ N'oge mmemme ndi ahụ puru iche, na mmemme ndi akara aka, ihe a ga-eji nye onyinye mkpuru oka ga-abu iri lita utu oka abuo na abuo, na otu oke ehi, na iri lita utu oka abuo na abuo na otu ebule, tinyere umu aturu nke onuogu ya ga-abu dika o si masi ya, tinyere lita mmanu asaa maka iri lita utu oka abuo na abuo obula.

¹² "Mgbe obula onyeisi choro inye onyinye afo ofufu, maka ichuru ONYENWE ANYI aja nsure oku maobu aja udo, a ga-emeghere ya onu uzọ ime nke di n'owuwa anyanwu ka o si n'ebe ahụ bata. O ga-enye onyinye ya dika e si enye ya n'ubochi izuike. Emesia, o ga-atugharia puo. A ga-emechikwa uzọ ahụ mgbe o puchara.

¹³ "O bu nwa aturu gbara otu afo nke na-enweghi ntupo ka i ga-eweta ubochi niile maka ichu aja nsure oku nye ONYENWE ANYI, o bu kwa ututu, kwa ututu ka i ga-eweta ya. ¹⁴ I ga-ewetakwa onyinye mkpuru oka kwa ututu kwa ututu tinyere ya, ihe niile ga-emejuputa ya bu lita utu oka isii, na lita mmanu abuo e ji agwakota ya. Iche onyinye mkpuru oka a n'ihu ONYENWE ANYI bu ukpuru ga-adigide ruo mgbe ebighi ebi. ¹⁵ Ya mere, ha ga-edozi nwa aturu na utu oka na mmanu oliv ahụ, kwa ututu kwa ututu, maka aja nsure oku a na-achu kwa mgbe niile.

¹⁶ "Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuru, o buru na onyeisi enye onye obula n'ime umu ya ndi ikom onyinye site n'ihe nketa ya, ihe ahụ ga-abu nke ya, burukwa nke mkpuru ya, o ga-abu oke ha site n'ihe nketa ruo ebighi ebi. ¹⁷ O burukwanu na o kenye otu n'ime ndi ohu ya ala site n'ihe nketa ya, ala ahụ ga-abu nke ohu ahụ tutu ruo n'afọ inwere onwe, nke bu afo asaa obula. Mgbe ahụ, ohu ahụ ga-enwere onwe ya, ma ala ahụ ga-aghokwa nke nwa eze ahụ. Ihe nketa ya bu nke diri naani umu ya, nke ha ka o bu. ¹⁸ Nwa eze ahụ agaghi ewere ala obula

site n'ihe nketa ndi mmadu n'aka ike, si otu a chupu ha site n'ala ha. Ala obula o na-enye umu ya ga-aburiri ihe nketa siteri n'ala nke aka ya. Ka a ghara ime ka o buladi otu n'ime ndi m buru onye e kewapuru site n'ihe nketa ha.”

¹⁹ Mgbe nke a gasiri, o duuru m site n'onu uzo di n'akuku onu uzo ama kpobata m n'onuulo ndi ahụ di nsọ, nke chere ihu n'ugwu, nke bu ihe nketa ndi nchujaja. O gosiri m otu ebe di na nsotu akuku odida anyanwu.

²⁰ O siri m, “Ebe a ka ndi nchujaja ga-anọ sie anu aja ikpe omuma na aja mmehie. Ebe a ka ha ga-anokwa ghee onyinye mkpuru oka, ka a ghara iwebata ha na mputa ogige a nakwa ido ndi mmadu nsọ.”

²¹ Mgbe ahụ, o mere ka m puta ozo n'ogige ezi. O duuru m gaa n'akuku anọ nke ogige ahụ. Ahuru m na e nwere ogige nke di n'akuku obula.

²² N'akuku anọ nke ogige ndi a, ogige ndi ozo di n'ime ha. Ha ruru mita iri abuo na ato n'ogologo, ebe obosara ha rukwara mita iri na asaa n'okara. Ogige anọ ndi a ha n'otu. ²³ N'ime ulo ahụ, gburugburu ya, e nwere ahiri e ji nkume doo, nke nwere ekwu di n'okpuru ahiri nkume ahụ. ²⁴ O siri m, “Ndi a bu ulo ebe ndi niile na-eje ozi n'ulonso ukwu ahụ ga-anọ na-esi ihe aja niile ndi mmadu webatara.”

47

Iyi si n'ime ulonso ukwu

¹ Mgbe ahụ, nwoke ahụ mere ka m loghachikwa n'onu uzo ulonso ukwu ahụ. Ahuru m iyi nke na-asọ na-aga n'akuku owuwa anyanwu (n'ihhi na ihu ulonso ahụ chere ihu n'owuwa anyanwu). Mmiri ahụ si n'okpuru ulonso ukwu ahụ n'akuku aka nri nke ebe ichu aja, n'akuku ndida ya na-asoputa, ² O mere ka m si n'onu uzo di n'ugwu puta, ma gaa n'onu uzo nke owuwa anyanwu, ebe m huru mmiri ahụ ka o si na ndida na-asoputa.

³ Mgbe anyi na-aga, o ji ihe otutu di ya n'aka tuputa ihe ruru nari mita ise na iri mita ato. O duuru m na-agafe mmiri ahụ. N'oge a, mmiri ahụ erutela na nkwonkwo ukwu. ⁴ O jikwa ihe otutu ya tuputakwa ihe ruru nari mita ise na iri mita ato ozo, durukwa m na-aga. N'oge a, mmiri ahụ erutela m n'ikpere. Mgbe o tuputara ihe ruru nari mita ise na iri mita ato ozo, o duuru m gafee mmiri ruru m n'ukwu. ⁵ O tuputakwara ihe ruru nari mita ise na iri mita ato ozo, mmiri ahụ ghorọ osimiri nke m na-apughị igafe, n'ihhi na mmiri ahụ toro eto buru mmiri ogwugwu, osimiri nke mmadu na-apughị iji ije ukwu gafee. ⁶ O siri m, “Nwa nke mmadu, i huru ihe ndi a?”

O duuru m laghachi n'onu mmiri. ⁷ Mgbe m rutere n'onu mmiri, lee, ahuru m otutu osisi nke toro n'akuku abuo nke iyi ahụ. ⁸ O siri, “Iyi a na-asọ na-aga akuku owuwa anyanwu, sobanye n'ime Araba,* tutu bja sobanye n'osimiri nnu ahụ. Mgbe o sobanyere n'osimiri nnu ahụ, mmiri ya na-agho mmiri di mma onunu ⁹ Otutu ihe e kere eke di ndu ga-ebi n'ebe obula mmiri a na-asọ aga. Azu di ukwu ga-ajuputa n'ebe ahụ, n'ihhi na mmiri a na-asobanye n'ebe ahụ, na-eme ka mmiri osimiri gho mmiri di mma inu ahụ. Ya mere, ihe niile di n'ebe obula mmiri a sojere ga-adi ndu. ¹⁰ Ndi oku azu ga-eguzo n'onu mmiri, site n'En-Gedi ruo n'En-Eglaim a gaghị enweta ebe a na-agbasa ugbu e ji egbu azu. Azu di iche iche ga-adikwa, dika azu osimiri Mediterenja. ¹¹ Ma ebe apiti ya niile, n'ebe niile mmiri na-adọ, agaghị adi ohuru, o bu nnu ga-aga ka a ga-ahapuru ebe ndi ahụ. ¹² Mkpuru osisi di iche iche ga-eto n'akuku abuo nke iyi

* 47:8 47:8 Maobu, Ndagwurugwu Jodan

ahụ. Akwụkwọ ha agaghị akpọnwụ akpọnwụ, mkpuru ga-adị n'elu ha mgbe niile. Mkpuru ọhuru ga-adị n'ọnwa ọbụla, n'ihị na ọ bụ mmiri si n'ebe nsọ ahụ na-agba ha mmiri. Mkpuru ha ga-abụ nri, akwụkwọ ha ga-abụkwa maka ịgwọ ọrịa.”

Oke ala ahụ

¹³ Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYỊ kwuru. “Nke a ga-abụ oke ala nke unu ga-eke n'etiti ebo iri na abụọ nke Izrel dika ihe nketa ha, Josef ga-enweta oke ala abụọ. ¹⁴ Ebo ọbụla ga-eketa dika ibe ya ketara, n'ihị na-eweliri m aka n'ụọ iyi na m ga-enye ndị nna nna unu ala ahụ, na ala a ga-aghọkwa ihe nketa unu.

¹⁵ “Nke a ga-abụkwa oke ala nke ala unu ahụ.

“N'akụkụ ugwu, ọ ga-esite n'osimiri Mediterenja n'akụkụ ụzọ Hetlon, gafee Lebo gawa Zedad, ¹⁶ site ya ruo Berota na Sibraim (nke dī n'oke ala dī n'agbata Damaskos na Hamat), rukwaa na Haza Hatikon, nke dī n'oke ala Hauran. ¹⁷ Oke ala ahụ ga-esite n'oke osimiri gbasoro oke ala nke ugwu Damaskos ruo Haza Enan. Oke ala ndi Hamat ga-adikwa n'akụkụ ugwu. Nke a ga-abụ oke ala nke akụkụ ugwu unu.

¹⁸ Oke ala n'akụkụ ọwụwa anyanwụ ga-esite n'agbata Hauran na Damaskos soro akụkụ osimiri Jodan, n'agbata ndi Gilead na ala ndi Izrel ruo n'osimiri dī n'ọwụwa anyanwụ, ruokwa Tama. Nke a ga-abụkwa oke ala unu n'akụkụ ọwụwa anyanwụ.

¹⁹ Oke ala na ndida, ọ ga-esite na Tama ruo ọbụladī mmiri Meriba Kadesh, soro ụzọ ọdọ mmiri iyi Ijipt ruo osimiri Mediterenja. Nke a bụ oke ala ahụ na ndida.

²⁰ N'odida anyanwụ, osimiri Mediterenja ga-abụ oke ala, ruo na ncherita ihu ụzọ e si abata Hamat. Nke a bụ oke ala unu n'akụkụ ọdida anyanwụ.

²¹ “Ala niile dī n'ime oke ala ndi a, ka unu ga-eke n'etiti onwe unu dika ebo Izrel si dī. ²² Keenụ ha ka ha bụrụ ihe nketa nye onwe unu, ma nyekwa ndi ọbia bi n'etiti unu, bụ ndi ọbia niile mutara umu. Unu ga-agu ha dika ndi amuru n'ala Izrel. Ha ga-esokwa unu keta oke n'ihe nketa a na-ekenye ndi ebo niile nke Izrel. ²³ A ga-ekenye ndi ọbia ihe nketa n'ebo ọbula ha bi n'etiti ha.” Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYỊ kwubiri.

48

Okike e kere ala ahụ

¹ “Nke a bụ aha ebo niile, na ala ha ga-eketa:

“Dan otu oke. Site na nsotu ugwu, n'akụkụ ụzọ Hetlon ruo mbata Hamat. Haza Enan na oke ala ugwu Damaskos, nke dī n'akụkụ Hamat ga-abụ akụkụ oke ala ha site n'akụkụ ọwụwa anyanwụ ruo n'odida anyanwụ.

² Asha ga-enwe otu oke. Ọ ga-abụ n'akụkụ oke ala Dan, site n'ọwụwa anyanwụ ruo n'odida anyanwụ.

³ Naftali ga-enwe otu oke. Ọ ga-abụ n'akụkụ oke ala Asha, site n'ọwụwa anyanwụ ruo n'odida anyanwụ.

⁴ Manase nwere otu oke. Ọ ga-abụ n'akụkụ oke ala Naftali, site n'ọwụwa anyanwụ ruo n'odida anyanwụ.

- 5 Ifrem ga-enwe otu oke. O ga-abụ n'akụkụ oke ala Manase, site n'ọwụwa anyanwụ ruo n'odịda anyanwụ.
- 6 Ruben ga-enwe otu oke. O ga-abụ n'akụkụ oke ala Ifrem, site n'ọwụwa anyanwụ ruo n'odịda anyanwụ.
- 7 Juda ga-enwe otu oke. O ga-abụ n'akụkụ oke ala Ruben, site n'ọwụwa anyanwụ ruo n'odịda anyanwụ.

8 “Ala nke ya na oke ala ndị Juda ga-agbatị site n'ọwụwa anyanwụ ruo n'odịda anyanwụ, ka ị ga-enye dika onyinye puru iche. Obosara ya ga-abụ ihe dị kilomita iri na atọ. Ogologo ya site n'ọwụwa anyanwụ ruo n'odịda anyanwụ ga-aha ka ala otu ebo ketara. Ụlọnsọ ukwu ahụ ga-adikwa n'etiti ya.

9 “Ogologo ebe a ewepụtara iche nye ONYENWE ANYI ga-adị kilomita iri na atọ, obosara ya ga-abụ kilomita ise na okara. 10 Nke a ga-abụ ala dị nso e debere iche nye ndị nchụaja. N'akụkụ ugwu, ịdị ogologo ala ahụ ga-abụ kilomita iri na atọ. N'akụkụ odịda anyanwụ, ogologo ya bụ kilomita ise na okara. Ogologo nke akụkụ ndịda na nke ugwu bụ otu. Otu a kwa, ogologo nke akụkụ ọwụwa anyanwụ na odịda anyanwụ bụ otu. Ebe nso ONYENWE ANYI ga-adị n'etiti ya. 11 O ga-adiri ndị nchụaja, bụ umu Zadok ndị e doro nso, ndị sitere n'ikwesị ntụkwasị obi jeere m ozi, ndị na-esiteghị n'iso ụzọ m kpafuo dika ndị Izrel na agburu Livayi mere mgbe ha mehiere. 12 O bụ onyinye puru iche a na-enye ha site n'ala ahụ dị nso, bụ ala ahụ kachasi nso, nke ya na ala ndị Livayi nwekoro oke ala.

13 “N'akụkụ ala ndị nchụaja, a ga-ekenye ndị Livayi ala nke ha. Ha ga-eketa ala nke ogologo ya bụ kilomita iri na atọ, nke obosara ya bụ kilomita ise na okara. 14 O nweghi akụkụ ala nso a a ga-ere ere, maobu nye ya ndi ozo, n'ihia na ihe di nso ka o bu nye ONYENWE ANYI.

15 “Ala nke foduru, nke ogologo ya di kilomita iri na atọ, nke obosara ya di kilomita ise na okara ga-abu ala oha. A ga-ewu ebe obibi n'elu ya, wukwaa ebe izu anu ulo. Obodo ga-adị n'etiti ya, 16 nke ogologo akụkụ ugwu ruru kilomita abuo na uma anọ, akụkụ ndida ruru kilomita abuo na uma anọ, akụkụ ọwụwa anyanwụ ruru kilomita abuo na uma anọ, na akụkụ odida anyanwụ rukwara kilomita abuo na uma. 17 Ogologo nke ala ebe ita nri nke ga-agba obodo ahụ gburugburu ga-aha n'otu. O ga-adị narị mita na iri mita atọ na ise n'ugwu, na ndida narị mita na iri mita atọ na ise, n'ọwụwa anyanwụ narị mita na iri mita atọ na ise, n'akụkụ n'odida anyanwụ narị mita na iri mita atọ na ise. 18 Ma nke gafodu na ya, n'akụkụ oke ala ahụ di nso nke gara ogologo ya niile, ga-abu n'akụkụ ọwụwa anyanwụ kilomita ise na okara n'akụkụ odida anyanwụ ga-abukwa kilomita ise na okara. Ihe omume ya ga-abu nri nye ndi oru nke obodo ahụ. 19 Ndi oru si n'obodo, bu ndi na-ako ya ga-abukwa ndi si n'obo niile nke Izrel. 20 Ala ahụ niile, ma ala ahụ e doro nso, ma ala ndi obodo, ga-adị kilomita iri na atọ n'akụkụ ya oputa.

21 “Ala niile foduru n'akukụ abuo nke ala ahụ di nso, na ala ndi obodo ga-abu nke nwa eze. O ga-agbatị ruo ọwụwa anyanwụ site n'otutu kilomita iri na atọ nke oke ahụ do nso ruo n'oke ala ọwụwa anyanwụ, sitekwa na kilomita iri na atọ n'akukụ odida anyanwụ ruo oke ala odida anyanwụ. Akukụ abuo ndi a nke gbatiri ruo n'oke ala ndi obodo ga-abu nke onye ochichi, ebe nso ahụ na ulo ukwu ahụ ga-adị n'etiti ha. 22 Ya mere, oke ala nke ndi Livayi na ala ndi obodo ga-adị n'etiti ala nke nwa eze nwee. Oke ala nke nwa eze ahụ ga-adị n'etiti oke ala Juda na oke ala Benjamin.

23 “Ala e nyere ebo fọduru di otu a:

“Benjamin ga-enwe otu oke, nke sitere n’owuwa anyanwu ruo n’odida anyanwu.

24 Simion ga-enwe otu oke; ha na ndi Benjamin ga-enweko otu oke ala n’akuku owuwa anyanwu na n’akuku odida anyanwu.

25 Isaka ga-enwe otu oke; ha na ndi Simion ga-enweko oke ala n’akuku owuwa anyanwu, na n’akuku odida anyanwu.

26 Zebulon ga-enwe otu oke; ha na ndi Isaka ga-enweko oke ala n’akuku owuwa anyanwu, na n’akuku odida anyanwu.

27 Gad ga-enwe otu oke; ha na ndi Zebulon ga-enweko oke ala n’akuku owuwa anyanwu na n’akuku odida anyanwu.

28 Ma oke ala Gad nke chere ihu n’akuku ndida ga-esi na Tama ruo n’iyi Meriba Kadesh, sorokwa odo mmiri Ijpt ruo n’osimiri Mediterenja.

29 “Nke a bu ala unu ga-ekenye ebo Izrel niile dika oke ha. Ha ga-abukwara ha ihe nketa.” Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwubiri ya.

Onu uzọ ama obodo ohuru

30 “Ndi a ga-abu onu uzọ ama e si apu n’obodo ahụ.

“N’akuku nke ugwu, nke idi ogologo mgbidi ya bu kilomita abuo, 31 onu uzọ ama obodo ahụ ga-abu aha ebo niile nke Izrel. Onu uzọ ama ato n’akuku ugwu ga-abu onu uzọ ama Ruben, onu uzọ ama Juda, na onu uzọ ama Livayi.

32 N’akuku owuwa anyanwu, nke mgbidi ya di kilomita abuo n’ogologo, onu uzọ ama ato ga-adi ya. Ha ga-aza onu uzọ ama Josef, onu uzọ ama Benjamin, na onu uzọ ama Dan.

33 N’akuku ndida, nke ogologo ya bukwara kilomita abuo, onu uzọ ama ato ga-adi ya: onu uzọ ama Simion, onu uzọ ama Isaka, na onu uzọ ama Zebulon.

34 N’akuku odida anyanwu nke idi ogologo mgbidi ya bu kilomita abuo, onu uzọ ama ato ga-adi ya: onu uzọ ama Gad, onu uzọ ama Asha, na onu uzọ ama Naftali.

35 “Gburugburu obodo ahụ bu kilomita iri.

“Aha a ga-akpo obodo ahụ site n’oge ahụ gawa, ga-abu, ‘ONYENWE ANYI nọ n’ebe ahụ.’”

Daniel

Ozuzu Daniel na Babilon

¹ Mgbe afọ atọ gafere site na mgbe Jehoiakim bidoro buru eze na-achị Juda, Nebukadneza eze na-achị Babilon bjara buso Jerusalem agha.

² Onyenwe anyị nyefere Jehoiakim, eze Juda n'aka ya, na ihe ụfọdụ e jiri choọ ụlonsọ Chineke mma. O buuru ha niile gawa Shajna n'ulo chi ya, dobe ha n'ime n'uloaku chi ya.

³ Eze nyere Ashipenaz, onyeisi ndi ozi ya iwu ka o kpobata umu okorobia sitere n'ezinaulo eze na nke ndi ochichi n'ala Izrel n'ije ozi eze. ⁴ Umu okorobia ndi a ga-abu ndi n'enweghi nkwaru obula n'ahu ha, ndi mara mma ile anya na ndi nwere nghota banyere ihe omuma di iche iche. Ha kwesikwara ibu ndi maara ihe, ndi na-amuta ihe osiso na ndi tozuru oke ije ozi n'uloeze. O ga-akuziri ha asusu na akwukwo ogugu di iche iche nke ndi Kaldia. ⁵ Onye eze si n'uche nri ya na-eweputa nri na mmanya a ga-enye ha kwa ubochi. Ha ga-anọ n'ozuzu a afọ atọ, nke o ga-abu e mecha, ha ga-abu ndi kwesiri ino n'ije ozi n'obi onye eze.

⁶ Ndi so n'ime ha bu Daniel, na Hananaya, na Mishael, na Azaraya, ha bu ndi Juda. ⁷ Ma onyeisi ndi na-ejere eze ozi nyere ha aha oheru ozo Daniel ka o kporo Beltshaza; Hananaya ka o kporo Shedrak; o kporo Mishael, Mishak; kpkwa Azaraya, Abednego.

⁸ Ma Daniel kpebiri n'obi ya na o gaghị emeru onwe ya site n'iri nri maobu inu mmanya eze. Ya mere o rioro onyeisi ndi ozi ka o hapu ya ka o ghara imeru onwe ya. ⁹ Ma Chineke mere ka Daniel nweta ihuoma na obi ebere n'aka onyeisi ndi na-ejere eze ozi. O nwekwara omiiko n'ebe Daniel no n'ihu onodu ha. ¹⁰ Ma onyeozu a gwara Daniel, "Ana m atu egwu n'ihu onyenwe m eze, onye kwuru ihe unu ga-eri na ihe unu ga-anu. O buru na o hu na unu tara ahụ karịa ndi ogbo unu ndi ozo, ndu m ga-anọ na nsogbu n'aka onye eze."

¹¹ Daniel siri onyeisi ahụ e tinyere oru ilekota Daniel, na Hananaya, na Mishael, na Azaraya n'aka, ¹² "Biko, nye anyi naani ahijia nri, na mmiri onunu, ka o buru ihe oriri anyi na ihe onunu anyi. Jiri ya lee anyi ule ubochi iri. ¹³ Jirizie anya gi choputa ma o nwere ihe di iche n'etiti anyi na ndi ozo, ndi na-eri nri oma nke eze nyere, site n'ihe i huru, mee umudibo gi otu o kwesiri." ¹⁴ O kwenyere ime ihe ha kwuru, o nwalere ha abali iri.

¹⁵ Mgbe ubochi iri ahụ zuru, a choputara na ahụ di ha mma, choputakwa na ha di mma ile anya karịa umu okorobia ndi ozo e ji nri oma niile eze nyere zuo. ¹⁶ Ya mere onyeisi ozi ahụ wepuru nri na mmanya oma ahụ ha kwesiri iri ma nye ha naani akwukwo nri.

¹⁷ Chineke mere ka umu okorobia anọ ndi a nwee oguguisi puru iche na nghota n'ihe obula gbasara edemede na amamihe niile. Daniel nwekwara nghota ikowa udi onu niile na nro niile.

¹⁸ Mgbe oge eze nyere a ga-eji kpobata ha n'ije ozi ya zuru, onyeisi ndi na-eje ozi chere ha n'ihu Nebukadneza. ¹⁹ Ha na eze kparitakwa uka. Ma n'ime umu okorobia ahụ niile a zuru, o nweghi nke amamihe ya juru eze afọ dika amamihe Daniel, na Hananaya, na Mishael, na Azaraya. N'ihu nke a, o mere ka ha soro buru ndi na-adu ya odu. ²⁰ Mgbe o bulakwa eze chorọ ndumodu banyere amamihe na nghota, o na-achoputa na ndumodu

ha na-enye ya na-adị mma okpukpu iri karịa ndumọdụ nke ndị majiki ya na ndị maara ihe banyere kpakpando nọ n'alaeze ya na-enye ya.

²¹ Daniel nọgidere buru onye na-adu eze odu tutu ruo afo mbu nke Sairos bidoro ichi dika eze.

2

Nro Nebukadneza

¹ N'ime afo nke abuo nke ochichi ya, eze Nebukadneza roro nro di iche iche. Nro ndi a mere ka obi ya gbasasia, ura pukwara ya n'anya.

² Mgbe ahụ, eze kporo ndi majiki, ndi ha na mmuo ojojo na-ekwu okwu, ndi mgbaasi na ndi ihe banyere ngaghari nke kpakpando doro anya ka ha bia gwa ya ihe ahụ o roro na nro. Mgbe ha bjara, guzo n'ihu eze, ³ o siri ha, "Aroro m nro nke na-enye m nsogbu n'obi. Achoro m ima ihe o putara."

⁴ Mgbe ahụ, ndi ahụ na-enyocha kpakpando gwara eze ahụ okwu n'asusu ndi Siria si, "Ka gi eze diri ndu ruo mgbe ebighi ebi, i ga-agwa umuodibo gi nro a i roro, anyi ga-akowara gi ihe o putara."

⁵ Ma eze zara ndi Kaldia, "Nke a bu ihe m kpebirila: O buru na unu agwaghi m ihe nro a na nkowa ya bu, aga m eme ka abokasia unu, tikpokwa ulo unu, mee ka ha ghojo mkpomkpo ebe. ⁶ Ma o buru na unu gwa m ihe ahụ m roro na nro ma kowaakwa ya, aga m enye unu onyinye di iche iche na ugwo oru nsopuru di ukwu. Ya mere, gwanu m nro ahụ na nkowa ya."

⁷ Ozokwa, ha zaghachiri, "Ka eze gwa ndi ohu ya ihe o roro na nro, anyi ga-akowakwa ya."

⁸ Eze zaghachiri, "Ama m na o bu oge ka unu na-achọ inweta n'ihu na unu amatala na ihe a ka m kpebiri ime. ⁹ O buru na unu agwaghi m nro ahụ naani otu ntaramahụ diiri unu. Unu agbaala izu igwa m okwu ugha na okwu nduhie na-ele anya na onodu ga-agbanwe. Ya mere, gwanu m nro ahụ, m ga-amatakwa na unu puru ikowara m ya."

¹⁰ Ndi Kaldia zara eze, "O dighi mmadu obula n'elu uwa a nke nwere ike ime ihe a eze na-achọ. O dighikwa eze, n'agbanyeghi idi ukwu ya na idi ike ya, nke juturula udi ihe di otu a eze na-aju n'aka ndi mgbaasi, ndi na-agba aja ya, ndi ha na mmuo ojojo na-ekwu okwu, na ndi Kaldia.

¹¹ Ihe a i choro ka anyi mee bu ihe na-agaghi ekwe omume. O bu naani ndi mmuo nwere ike ikoro gi ihe i roro na nro. Ndi mmuo anokwaghi n'etiti ndi mmadu."

¹² Nke a mere ka eze juputa n'oke iwe na onuma, o nyere iwu ka e gbuchaa ndi amamihe niile nke Babilon. ¹³ Mgbe e kwuputara iwu onye eze ka e gbuo ndi oke amamihe niile, ndi agha chokwara ebe Daniel na ndi otu ya no ka ha gbuo ha.

¹⁴ Mgbe Ariok, onye bu onyeisi ndi nche eze puru igbu ndi ikom maara ihe na Babilon, Daniel ji amamihe na ezi uche gwa ya okwu. ¹⁵ O juru onyeozu eze, bu Ariok, "Gini mere eze ji nye iwu di ike di otu a?" Mgbe ahụ, Ariok kowara ihe niile nye Daniel. ¹⁶ Mgbe ahụ, Daniel banyere n'uloeze, ihu ya. O rioro eze ka o nyetu ya nwa oge iji kowaakwa ya ihe nro ahụ putara.

¹⁷ Emesia, Daniel lara n'ulo nke ya gaa kororo Hananaya, na Mishael, na Azaraya, ndi enyi ya ihe merenu. ¹⁸ O gwara ha ka ha roro maka ebere site n'aka Chineke nke eluigwe banyere ihe nzuzo a, ka a hapu igbu ya na ndi enyi ya na ndi amamihe foduru na Babilon. ¹⁹ N'abalị, e mere ka

Daniel mata ihe omimi ahụ site n'ọhụ. Mgbe ahụ, Daniel toro Chineke nke eluigwe, ²⁰ Daniel siri,

"Otuto dirị aha Chineke ruo mgbe ebighị ebi; amamihe na ike dị n'aka ya.

²¹ Ọ na-agbanwe oge na mgbe dị iche iche;

Ọ na-ebuli ndị eze na-akwatukwa ha.

Ọ na-enye onye maara ihe amamihe,

ma na-enyekwa onye nwere mmụọ nghọta ihe ọmụma.

²² Ọ na-ekpughe ihe dị omimi na ihe zoro ezo;

Ọ maara ihe dị n'ochịchiri,

ma ihè binyekwara ya.

²³ Ana m ekele gi, na-etokwa gi, Chineke nke nna m ha,

n'ihu na i nyela m amamihe na ike.

I meela ka m mata ihe anyị rịrọrọ gi,

i mekwala ka anyị mata nrọ ahụ eze rọrọ."

Daniel Akọwaa nrọ

²⁴ N'ihu ya, Daniel jekwuru Ariok, onye ahụ eze nyere iwu igbu ndị ndumọdụ niile dị na Babilon, si ya, "Egbukwala onye ọbula n'ime ndị amamihe Babilon. Kama duru m gaa n'ihu eze n'ihu na ejikeere m igwa ya ihe ahụ ọ chọrọ imata."

²⁵ Mgbe ahụ, Ariok mere ngwangwa duru Daniel gaa n'ihu eze, si ya, "Achoputala m otu onye n'ime ndị Juda a dotara n'agha nwere ike igwa eze ihe nrọ ya putara."

²⁶ Eze juru Daniel (onye a na-akpokwa Belteshaza), "I nwere ike igwa m ihe ahụ m rọrọ na nrọ, na ikowara m ihe ọ putara?"

²⁷ Daniel gwara eze, "O nweghị onye amamihe ọbula, onye ọbula ya na mmụọ na-ekwu okwu, onye mgbaasi ọbula maobu onye na-enyocha kpakpando ọbula puru igwa eze ihe omimi a i choro. ²⁸ Ma o nwere Chineke nọ n'eluigwe, onye na-ekpughe ihe omimi niile. O gosila Nebukadnaza ihe ga-eme n'ubochi ndi di n'ihu. Nrọ gi na ọhụ niile nke gara n'uche gi mgbe i dinara n'ihe ndina gi bu ndi a:

²⁹ "Ihe i roro na nrọ, gi bu eze, bu ihe banyere ihe na-aga imezu n'oge di n'ihu. Onye ahụ na-ekpughe ihe nzuzo niile egosikwala gi ihe nke ga-eme. ³⁰ Ma mu onwe m, ekpughegi ihe omimi a nye m n'ihu na m kariiri mmadu ọbula di ndu n'amamihe, kama o bu ka gi bu eze mata nkowa ya ma ghotakwa ihe gabigara n'uche gi.

³¹ "Eze, ihe i huru n'ohu bu nke a. I huru mmadu a kpuru akpu. Mmadu a a kpuru akpu buru nnoo ibu. O na-egbukwa nweghenweghe, burukwa ihe na-eyi onye ọbula lekwasiri ya anya egwu. ³² E ji olaedo a nuchara ancha kpuo isi mmadu ahụ, jiri olaocha kpuo aka ya na obi ya. E jikwa bronzi kpuo afo ya na apata ukwu ya. ³³ O bukwa igwe ka e ji kpuo ogwe ukwu ya abuo. Ma akuku ukwu ya, nke a na-azo n'ala ka e ji igwe a gwara ya na uru kpuo. ³⁴ Mgbe i na-ele anya, a waputara nkume, ma o bughị aka mmadu ka e ji waputa ya. Nkume a kuru mmadu ahụ a kpuru akpu n'ukwu nkume na uru ya, kupiasia ha. ³⁵ Mgbe ahụ, e tijisiri igwe ahụ na uru ahụ, bronzi ahụ na olaocha ahụ nakwa olaedo ahụ niile. Ha dika igbugbo oka nke na-adi n'ebe a na-azocha oka n'oge okpomoku. Ifufe fechapusiri ha na-ahapughi ihe ngosi ọbula. Ma nkume ahụ dakwasiri ihe ahụ awuru awu mechara ghoọ ugwu di ukwuu, nke juputara uwa niile.

³⁶ "Eze, nke a bu nrọ ahụ. Ugwu a ka anyi kowaara gi ihe nrọ ahụ putara. ³⁷ Gi onwe gi, eze, bu eze nke otutu ndi eze ozo nọ n'okpuru ya,

onye Chineke nke eluigwe nyere ike ọchịchị, n'ọcheeze niile, na ike na otuto; ³⁸ nyefee kwa n'aka gị umu mmadu niile na umu anumanu bi n'ime ọhia, na umu nnonu nke igwe, e mere ka i buru eze ihe niile ndi a, gị bu isi ahụ e ji ọlaedo kpọ.

³⁹ “Mgbe i chichara alaeze ozo ga-ebili, ma o gaghi adi ukwu dika nke gi, mgbe nke a gasiri, alaeze ozo bu nke ato, nke ga-adi ka bronze ga-ebilikwa, o ga-achi uwa niile. ⁴⁰ A ga-enwekwa alaeze nke ano, nke ga-esi ike dika igwe. Dika igwe nke na-akuri ihe niile, o ga-egwepia ma kurikwaa ndi a niile. ⁴¹ Ma ebe i huru na obu ukwu ahụ na mkpisiukwu ya niile na ufodu n'ime ha bu uru okpu ite na ufodu bukwa igwe, alaeze nke ekwara ekwa ka o ga-abu, ma o ga-esitu ike dika igwe nke di n'ime ya, n'ihu na i huru igwe ahụ na agwakotara ya na uru apiti. ⁴² Dika mkpisiukwu ya, nke ufodu n'ime ya bu igwe, ufodu bukwa uru, na-egosi na akuku ufodu nke alaeze ahụ ga-esi ike ma akuku ufodu agaghi esi ike ntiwa. ⁴³ Dika otu ahụ i huru e siri gwakota igwe na uru onu, otu a ka ọchichị alaeze ndi a ga-acho njikota alaeze na ibe ya, ma nke a agaghi ekwe mee, dika o gaghi ekwe omume bu igwakota igwe na uru.

⁴⁴ “N’oge ahụ, ndi eze ndi a ga-ano n’ochichị, Chineke nke eluigwe gaa eke ka alaeze ozo bido. O bukwa alaeze nke a na-apughi imebi emebi. O nwekwaghi onye obula puru imeri alaeze ahụ. O ga-ala alaeze ndi ozo n’iyi, mee ka ha buru ihe efu, ma o ga-adiri na-aga n’ihu ruo ebighi ebi. ⁴⁵ Dika i siri hu nkume ahụ di ukwu e sitere n’ugwu waputa, nke a na-eghi aka waputa were kurichaa igwe ahụ, bronze ahụ, uru ahụ, ọlaocha ahụ na ọlaedo ahụ.

“Chineke di ukwu emeela ka eze mara ihe na-aga ime n’oge di n’ihu. Nro a bu eziokwu, nkwa ya kwesikwara ntukwasị obi.”

⁴⁶ Mgbe ahụ, eze Nebukadneza dara n’ala n’ihu Daniel nye ya nsopuru. O nyekwara iwu ka eweta onyinye na uda na-esi isi utu were chunyere ya aja. ⁴⁷ Onye eze gwakwara Daniel, “N’ezie, Chineke gi bu Chineke kachasi chi niile. O bu ya na-achi eze niile bi n’uwa, burukwa Onye na-ekpughepu ihe omimi niile, n’ihu na lee, i nwere ike ikwa ihe omimi nke a.”

⁴⁸ Emesia eze nyere Daniel okwa di ukwu, nyekwa ya otutu onyinye di iche iche. O mere ya onyeisi na-achi ala Babilon niile, meekwa ya onyeisi ndi ndumodu eze niile. ⁴⁹ Ma dika Daniel siri ruo eze, o mekwara ka Shedrak, Mishak na Abednego buru ndi na-elekota ihe niile a na-eme eme n’ala Babilon, Daniel n’onwe ya noduru n’ogige eze.

3

Oyiyi ọlaedo na oku a kwanyere

¹ Eze Nebukadneza kpuru oyiyi ọlaedo nke idi elu ya ga-adi iri mita ato, obosara ya ga-adi ka mita ato. Emesia, o debe ya n’obosara ala Dura, nke di n’otu mpaghara Babilon. ² Eze Nebukadneza ziri ozi ka e zie ndi nnochite anya eze niile, ndiisi, ndi na-achi achị, ndi ndumodu ya niile, ndi na-elekota ulokwu ya niile, ndi okaikpe, ndi maji na-edozi okwu na otutu ndi ozo nokwa n’isi ochichị akuku niile nke ala ahụ, ka ha bia n’ubochi a ga-edo oyiyi ahụ nso bu nke eze Nebukadneza guzobere. ³ Ya mere, ndi nnochite anya eze niile, ndiisi, ndi na-achi achị, ndi ndumodu ya niile na ndi na-elekota ulokwu ya niile, ndi okaikpe, ndi maji na-edozi okwu na otutu ndi ozo nokwa n’isi ochichị akuku niile nke ala ahụ, zukotara maka ido oyiyi ahụ nke eze, bu Nebukadneza guzobere nso. Ha niile guzoro oto n’ihu oyiyi ahụ bu nke eze Nebukadneza guzobere.

⁴ Onye nkwusa kwuru okwu n'olu ike, "Mmadu niile si na mba niile na asusu niile di iche iche bia, ka a na-enye iwu nke a, ⁵ mgbe obula unu nuru uda oja, une, ubo akwara, maobu uda ihe egwu obula, unu gada n'ala kpo isiala nye ihe a Nebukadneza eze ji olaedo kpuo. ⁶ Onye obula juru ikpo isiala ka a ga-atuba ngwangwa n'ime oku nke na-enwu ajo onwunwu."

⁷ Ya mere, ngwangwa ha nuru uda opi ike, nke oja, une ubo akwara, nke une na nke egwu di iche iche, ndi niile si mba di iche iche, ndi na-asu di iche iche, dara n'ala kpo isiala nye oiyi olaedo ahụ, nke eze bu Nebukadneza guzobere.

⁸ N'oge a, ufodu n'ime ndi Kaldia putara n'ihu boo ndi Juu ebubo. ⁹ Ha gwara eze, bu Nebukadneza, "Ka eze di ndu ruo mgbe ebighi ebi. ¹⁰ Gi, onwe gi nyere iwu, na onye obula nuru uda opi ike, oja, une, ubo akwara maobu ihe egwu ozo ga-akpo isiala sekpuoro ihe ahụ e ji olaedo kpuo, ¹¹ na onye obula juru ikpo isiala ka a ga-atuba n'ime oku na-enwu ajo onwunwu. ¹² Ugbu a, e nwere ufodu ndi Juu, ndi aha ha bu Shedrak, na Mishak na Abednego, ndi i mere ka ha buru ndi na-elekota ihe niile a na-eme eme n'ala Babilon; ha anaghị ntị n'iwu eze nyere, jukwa ikpo isiala nye oiyi a i ji olaedo kpuo."

¹³ Nebukadneza n'onodu oke iwe nyere iwu ka a kpota Shedrak, na Mishak, na Abednego. Ya mere, a kpo batara ndi ikom a n'ihu eze, ¹⁴ Nebukadneza siri ha, "O bu eziokwu, Shedrak, na Mishak, na Abednego, na unu adighi efe chi m maobu kpo isiala nye oiyi olaedo ahụ m guzobere? ¹⁵ Mgbe unu nuru uda opi, oja, une na ubo akwara maobu ihe egwu ozo, o buru na unu adaa n'ala kpo isiala nye oiyi ahụ a kpuru akpu, ihe niile ga-adị mma. Kama o buru na unu aju ikpo isiala, a ga-atunye unu ngwangwa n'ime oku na-enwu ajo onwunwu. Kedu chi ahụ nke puru inaputa unu site n'aka m?"

¹⁶ Shedrak, na Mishak, na Abednego, gwara eze, "O Nebukadneza, o dighi mkpa na anyi ga-azara onu anyi n'ihu gi banyere okwu a. ¹⁷ O buru Chineke anyi na-efe nwere ike izoputa anyi site n'oku na-enwusi ike n'aka gi, ya zoputa anyi. ¹⁸ Ma o burukwa na o zoputaghị anyi, mata nke oma, o eze, na anyi agaghị efe chi gi ndi a maobu kpo isiala nye oiyi a i kpuru akpu nke i guzobere."

¹⁹ Mgbe ahụ, Nebukadneza juputara n'oke iwe megide Shedrak, na Mishak, na Abednego, nke bu n'ihu ya gbaruru n'ebe ha no. O nyere iwu si ka e mee ulo oku ahụ ka o di oku ugboro asaa kari ka o kwesiri. ²⁰ O nyere ufodu ndi kacha sie ike n'etiti ndi agha ya iwu ka e kee Shedrak, na Mishak, na Abednego eriri n'ukwu na aka, tubakwa ha n'oku ahụ na-enwu enwu. ²¹ Ya mere, ha kere ndi ikom ahụ agbu ebe ha ka yi uwe ukwu ha, na akwa nkuku isi ha, na uwe mwuda ha, na uwe ha niile, tuba ha n'etiti oku ahụ na-enwu ajo onwunwu. ²² Ebe o bu n'okwu eze di oku oku, tinyere na oku ahụ na-enwusi ike, o mere ka ire oku regbuo ndi agha ahụ tubara Shedrak, na Mishak, na Abednego. ²³ Ya mere, Shedrak, na Mishak, na Abednego ndi e kesiri agbu ike, dabara n'ime oku ahụ na-enwusi ike.

²⁴ N'onodu iju anya, Eze Nebukadneza wuliri n'ukwu ya, juo ndi ndumodu si, "O bughị ndi ikom ato anyi kere agbu ka anyi tubara n'ime oku?"

Ha zara eze, "O bu ezie, eze."

²⁵ O siri, "Ma ana m ahụ mmadu ano ndi a na-ekeghị agbu, ka ha na-agaharị n'ime oku ahụ. Leekwa na oku ahụ anaghị ere ha. Onye ahụ mere ha mmadu ano yiri nwa nke ndi bu chi."

²⁶ Mgbe ahụ Nebukadneza, b́jara nso n'ọnu ụzọ oke ọkụ ahụ sị, "Shedrak, Mishak na Abednego, ndị ohu Chineke Onye kachasị ihe niile elu, pụtanụ! B́janụ n'ebe a!"

Ya mere, Shedrak, Mishak na Abednego, sitere n'oke ọkụ ahụ pụta. ²⁷ Ụmụ ndị eze niile, ndị isi niile, ndị ahụ niile na-achị achị na ndị ndumọdụ eze niile, zukọtara gburugburu ndị ikom atọ ahụ, ha hụkwara na ọkụ emerughị ha ahụ, na o rechapughikwa agiri isi dī ha n'isi, uwe ha ereghikwa ọkụ, isisi anwuru ọkụ adighikwa n'ahụ ha.

²⁸ Mgbe ahụ, Nebukadneza siri, "Otuto diri Chineke nke Shedrak, Mishak na Abednego n'ihu na o zitere mmuo ozi ya izoputa ndi ohu ya tukwasiri ya obi, mgbe ha juru ime ihe eze nyere n'iwu, kama ha jiri aka ha horo inwu, kama ife chi ozọ nke na-abughị Chineke nke ha. ²⁹ Ya mere, ana m enye iwu a taa, na-asị na onye obula, maobu mba obula, maobu asusu obula, onye kwuru okwu ojoo megide Chineke Shedrak, Mishak na Abednego, a ga-etipokwa ulo onye ahụ, mee ka o ghoo mkpomkpo ebe. N'ihu na o nweghi chi ozọ nke puru izoputa n'uzo di otu a."

³⁰ Mgbe ahụ, eze nyere Shedrak, Mishak na Abednego okwa ozọ dī elu kari nke ha nwere na mbụ n'ala Babilon.

4

Nebukadneza arọọ nrọ osisi

¹ Mụ bụ Nebukadneza,

Na e zigara mmadu niile, mba niile, na ndi na-asu asusu di iche iche n'ua ozi:

Ka o diri unu na mma!

² E ji m obi uto, na-eme ka unu mata ihe iribama niile na ihe iju anya niile, nke Chineke Onye kachasị ihe niile elu meere m.

³ Lee ka ihe iribama ya,

na ihe itunanya ya si di ukwu!

Alaeze ya bu nke na-adi site ebighi ebi; ruo ebighi ebi;

ochichi ya na-adigidekwa site n'ogbo ruo n'ogbo.

⁴ Mụ onwe m, bụ Nebukadneza nọ n'afọ ojuju na ihe iga nke oma n'ulọeze m. ⁵ Arọọ m nrọ, nke mere ka ụjọ tọọ m. Ihe niile m hụrụ na nrọ mgbe m dina ala n'elu akwa mere ka oke ụjọ tọọ m. ⁶ N'ihu ya, enyere m iwu ka a kpọọ ndi amamihe niile m nwere na Babilon ka ha bja n'ihu m, bja kowaara m isi nrọ ahụ. ⁷ Ma mgbe ndi mgbaasi, ndi dibia, ndi Kaldia na ndi na-agba afa b́jara, a kọrọ* m ha nrọ ahụ m roro, ma ha enweghi ike igwa m nkowa ya. ⁸ N'ikpeazu, Daniel batara n'ihu m, onye aha ya bu Belteshaza dika aha chi m si di, onye mmuo nke chi niile di nso bi n'ime ya. Akororo m ya ihe ahụ m roro na nrọ.

⁹ Asiri m, "Belteshaza, onyeisi ndi nkowa ihe niile. Amaara m na mmuo nke chi niile di nso bi n'ime gi. Amakwaara m na o nweghi ihe omimi obula ga-esiri gi ike ichoputa osisa ya. Ugbu a, nke a bu nrọ m, kowaara m ihe o putara. ¹⁰ Mgbe m dina n'elu akwa, nke a bu ihe m huru. E nwere otu osisi nke toro n'etiti uwa, ogologo† ya di ukwu.

¹¹ Osis a toro sie ike, idi elu ya rukwara n'elugwe, a na-ahukwa ya anya site na nsotu nke uwa niile. ¹² Akwukwo ya di mma ile anya, alaka ya juputakwara na mkpuru hiri nne, o gbokwara mkpa nri nye mmadu niile. Umụ anumanu niile nke ohia na-abiakwa n'okpuru ndo ya izuikwe.

* 4:7 4:7 Ezeere m ha nrọ ahụ † 4:10 4:10 Maobu, idi elu ya

Umụ nnụnụ niile nke eluigwe na-ebikwa n'alaka ya. Ọ bụkwa site na ya ka a na-azụ ihe niile dị ndụ nri.

¹³ “Mgbe m nọkwa na-arọ nrọ ahụ, ahurū m otu n’ime ndị mmụọ ozi Chineke ka o si n’eluigwe na-arịdata. ¹⁴ O tiri mkpu n’olu dị ike sị, ‘Gbudanụ osisi ukwu ahụ, gbukasiakwa alaka ya niile. Kpụsianụ akwukwọ ndụ niile dị n’elu ya. Ghasaakwanụ mkpurū ya niile, ka umụ anụmanụ si n’okpuru ndo ya gbapụ, ka umụ nnụnụ site n’alaka ya fepụ. ¹⁵ Kama hapunū ogwe osisi ahụ na mgborogwu ya ka ha dirị n’ime ala, ebe e ji ụdọ igwe na ụdọ bronz kee ya gburugburu, ebe ahịhia ndụ gbakwara ya gburugburu.

“Ka igirigi nke eluigwe zoo ya n’ahụ, ka ahịhia burukwa nri ọ ga-eri, ya na umụ anụmanụ. ¹⁶ Ka uche ya gbanwee ghoọ nke anụ ọhia, ghara ibu nke mmadụ, afọ asaa.

¹⁷ “‘Nke a bụ mkpebi nke mmụọ ozi ahụ nọ na nche. Ọ bụkwa mkpebi e nyere site n’okwu nke dị nsọ, ka ụwa niile mata na Onye kachasị ihe niile elu, na-achikwa n’alaeze niile dị n’ụwa. Ọ bụ ya na-ewerekwa alaeze ndị a nye onye ọbụla ọ chọrọ, ọ bụladị ndị mmadụ a na-ahụta dika ndị dị ala karisịa.’

¹⁸ “Nke a bụ nrọ ahụ, mụ bụ eze Nebukadneza rọrọ, ugbu a, Belteshaza, gwa m ihe bụ nkọwa ya. N’ihi na ndị amamihe niile nọ n’alaeze m enweghị ike ikwara m ya. Ma amaara m na i nwere ike ikwara m ya, n’ihi na mmụọ nke chi ndị ahụ dị nsọ dị n’ime gi.”

Daniel akọwaa nrọ

¹⁹ Mgbe ahụ Daniel (onye a na-akpọkwa Belteshaza), nọ n’oke ihe jụ anyị n’ihi na echiche ya mere ka oma jijiji. Ya mere, eze siri, “Belteshaza, atukwala egwu n’ihi nrọ a maọbụ ihe ọ putara.”

Belteshaza zara sị, “Onyenwe m, ka nrọ a dirị ndị kpọrọ gi asi, ka nkọwa ya dikwara ndị iro gi. ²⁰ Osisi ahụ i huru nke buru ibu, tokwa ogologo ma dikwa ike, nke elu ya na-emetu mbara eluigwe, nke ndị niile bi n’ụwa huru, ²¹ nke nwekwara akwukwọ ndụ di mma, na nke juputara na mkpuru, nke na-egboro mmadụ niile mkpa nri, nke umụ anụmanụ ọhia niile na-ebi n’okpuru ndo ya, nke umụ nnụnụ niile nke eluigwe nwere akwụ ebe obibi ha, ²² osisi ahụ bụ gi onwe gi, eze. N’ihi na i toola buru onye di ike na onye di ukwu. Idi ukwu gi eruola n’eluigwe. Ọchichi gi eruokwala n’akuku niile nke ụwa.

²³ “Mgbe ahụ, i hukwara onye di nsọ na-enyocha omume ndi mmadụ nke si n’eluigwe rịdata na-asị, ‘Gbutuonu osisi a, laa ya n’iyi, ma unu hapu ogwe ya ka ahijia ndu gbaa ya gburugburu, ka e jirikwa udo igwe na bronz kee ya gburugburu; hapu ya ka igirigi nke eluigwe zokwasị ya. Hapukwa ya ka o soro anu ọhia taa ahijia dika nri ya tutu afọ asaa a gafee.’

²⁴ “Eze, nke a bụ nkọwa nrọ i roro, Onye kachasị ihe niile elu enyela iwu nke na-aghaghị imezu megide onyenwe m eze. ²⁵ A ga-achupu gi site n’ebe ndi mmadu nọ. A ga-achugakwa gi n’ebe gi na umu anumanu ga-ebi n’ohia, Ebe ahụ ka i ga-anọ taa ahijia dika oke ehi, igirigi nke eluigwe ga-ezokwasikwa gi. Onuogugu afọ asaa ga-agabiga tutu ruo mgbe i nabatara na Onye kachasị ihe niile elu na-achị achị n’alaeze niile nke mmadụ, na ọ bụkwa n’aka onye ọbụla ọ choro ka ọ na-enyefe ha. ²⁶ Dika e siri nye n’iwu ka a hapu ogwe osisi ahụ na mgborogwu ya n’ime ala. Nke a na-egosi na i ga-emecha nwetagachi alaeze gi mgbe i nabatara na Eluigwe na-achị achị. ²⁷ Ya mere, biko eze, kweere nabata ndumodu m, kwusi ime mmehie, mee ihe ziri ezi, werekwa omume ileta

ndị ogbenye dochie n'ọnọdụ ajọ omume gi. Eleghị anya, ihe ga na-agara gi nke ọma."

Mmezu n'ọ ahụ

²⁸ Ma ihe ndị a niile b'akwasiri eze Nebukadneza. ²⁹ Mgbe ọnwá iri na abụọ gafesiri ọ nọ na-agaghari n'elu ulọ di n'ulọeze n'obodo Babilon. ³⁰ Ma eze siri, "Ebe a, ọ bughị Babilon di ukwu, nke m wuuru onwe m di ka ebe obibi m, site n'ike m di ukwu na maka ebube ọchichi m?"

³¹ Mgbe ọ ka kpụ okwu ahụ n'ọnu, otu olu si n'eluigwe kwuo okwu, "The a ka e kpebiri megide gi, eze Nebukadneza. Site taa gaa n'ihu i gaghị abukwa eze na-achị alaeze a. ³² A ga-esi n'etiti ndi mmadu chupụ gi, ka i gaa soro umu anumanu biri n'ohia. I ga-atakwa ahijia di ka oke ehi, afọ asaa ga-agasi tutu ruo mgbe i ghotara na ọ bu Onye kachasi ihe niile elu na-achị achị n'alaeze di niile nke uwa. O na-enyefekwa ha n'aka onye obula ọ choro ka ọ chia."

³³ N'otu oge ahụ kwa, okwu ndi a e kwuru banyere Nebukadneza mezuru. E sitere n'etiti umu mmadu chupụ ya, ọ gakwara n'ohia taa ahijia di ka oke ehi, igirigi nke eluigwe dekwara ahụ ya ruo mgbe aji di ya n'ahụ toro ogologo di ka nku ugo, mbọ ukwu na aka ya dikwa ka mbọ umu nnunu.

³⁴ Mgbe oge a gafesiri, mu bu Nebukadneza leliri anya m elu. Mgbe ahụ kwa ka m ghorọ mmadu nwere uche ọzọ. Etokwara m, ma kpoakwa isiala nye Onye ahụ kachasi ihe niile elu, so purukwa Onye ahụ na-adi ndu ruo mgbe niile ebighi ebi.

Onye ochichi ya na-adighi agwu agwu,
onye alaeze ya na-adi site n'ogbo ruo n'ogbo.

³⁵ Mmadu niile bi n'uwa
bu ihe efu n'ihu ya.

N'ihu na ọ na-eme ihe obula ọ choro
n'etiti usuu ndi bi n'eluigwe,
na n'etiti ndi bi n'uwa.

O nweghi onye puru igbochi ya,
maobu onye puru iju ya si ya, "Gini mere iji mee ihe ndi a?"

³⁶ Mgbe uche m laghachiri di ka mmadu, enwetaghachikwara m ugu na nsopuru na alaeze m. Ndi na-adu m odu laghachikwara biakwute m, ha na ndi na-ejere m ozi. E mekwara ka m burukwa eze ọzọ n'alaeze m. Ugu na nsopuru m nwere ugu a kariri ugu na nsopuru m nwere n'oge gara aga. ³⁷ Ugbu a, mu bu Nebukadneza na-eto, na-asopuru Eze nke eluigwe, n'ihu na ọru ya niile di mma, ọzọ ya niile kwu ọto. N'ihu na o nwere ike ijide ndi nganga kwanye ha onu n'ime ntụ.

5

Aka na-edede ihe n'aja ulọ

¹ Eze Belshaza, kporo puku ndiisi nọ n'alaeze ya oriri, ebe ha nọ nuo nnoo mmanya di ukwu. ² Mgbe Belshaza na-anu mmanya ya, ọ nyere iwu ka a chitara ya iko olaedo na olaocha nke nna ya bu Nebukadneza si n'ulonso ukwu di na Jerusalem chikota, ka eze na ndi a mara aha ha n'alaeze ya, na ndi nwunye ya, na ndi iko ya jiri ha nuo mmanya. ³ Ya mere, a chitara iko olaedo ndi e si n'ulonso ukwu Chineke di na Jerusalem chikota. Eze na ndi a mara aha ha n'alaeze ya na ndi nwunye ya na ndi iko ya jiri ha nuo mmanya. ⁴ Ha nuru mmanya tookwa chi nke olaedo na olaocha na bronz, na igwe na osisi na nkume.

⁵ Na mberede, ha huru mkpisiaka mmadu ka o na-edede ihe n'aja ulo nke ulozeze ahụ ha no n'ime ya, na ncherita ihu ebe a dobara iheokụ. Eze n'onwe ya huru aka ahụ mgbe o na-edede ihe ahụ. ⁶ Mgbe ahụ, ihu eze ahụ tuhikotara, gbaruo n'ihu egwu. Oke ujo turu ya. Ukwu ya makwara jijiji. Ikpere ya abuo kukotara onwe ha.

⁷ Eze kporo mkpu ka a kpobata ndi dibia niile na ndi Kaldia, na ndi na-akowa maka njehari nke kpakpando. Mgbe ahụ eze siri ndi ikom amamihe nke Babilon, "Onye obula nwere ike guo ihe ahụ e dere, nke nwekwarara ike ikowara m ihe o putara, ka a ga-eyikwasị uwe odo odo nke ndi eze. A ga-anyakwasị ya ihe olu olaedo. A ga-emekwa ya ka o buru onye ochichi nke ato n'alaeze a."

⁸ Mgbe ahụ, ndi amamihe eze batara, ma o nweghi onye obula n'ime ha puru iguta, maobu ikowara eze ihe o putara. ⁹ Nke a mere, ka eze Belshaza maa jijiji karija, ihu ya gburu maramara ma gbarukwaa. O gbakwara ndi ozi ya ghari.

¹⁰ Mgbe eze nwanyi, nuru olu eze na olu ndi a mara aha ha n'ala ya, o batara n'ulo oriri ahụ. Eze nwanyi siri, "Eze, di ndu ruo mgbe ebighi ebi; ka ihe a mere ghara iwetara gi ihu mgaru, atula ujo. ¹¹ N'ihu na o nwere otu nwoke no n'alaeze gi, onye mmuo nke chi ndi ahụ di nsọ bi n'ime ya. N'oge ahụ nna gi bu eze, a choputara na nwoke a juputara n'amamihe na nghota, dika a ga-asi na ya onwe ya bu chi. Nna gi eze Nebukadneza mere ya onyeisi ndi amamihe niile, ndi dibia, ndi na-enyocha kpakpando, ndi Kaldia na ndi mgba afa niile. ¹² Ebe o bu na ezigbo mmuo, mmuta na nghota nke e ji akowa nro na ihe mgbagwoju anya, na igbo mkpa di iche iche, di n'ime nwoke a a na-akpo Daniel, nke eze kporo Belteshaza. Ugbu a, zie ozi ka a kpo Daniel ka o kowara gi ihe a."

¹³ Ya mere, a kpobatarara Daniel n'ihu eze, eze siri Daniel, "O bu gi bu Daniel, otu n'ime ndi Juda, ndi nna m dotara n'agha site na Juda?"

¹⁴ Anula m na i nwere mmuo nke chi niile n'ime gi, na i bukwa onye juputara na nghota na amamihe. ¹⁵ Ndi amamihe m, na ndi na-enyocha kpakpando abiala n'ihu m igu ihe ahụ e dere n'aja ulo ma ha enweghi ike iguta ya maobu ikowa ihe o bu. ¹⁶ Agwara m na i nwere ike ikowa ihe obula gbagwoju anya. O buru na i nwee ike igu ihe e dere n'aja ma kowakwara m ihe o putara, aga m eyikwasị gi uwe odo odo ndi eze, yinyekwa gi ihe olu olaedo n'olu, meekwa ka i buru onye ochichi nke ato n'alaeze m."

¹⁷ Daniel zara n'ihu eze, "Debere onwe gi onyinye gi, ma o bukwani were ya nye onye ozo. Ma aga m aguru gi eze ihe ahụ e dere ma kowakwara gi ihe o putara.

¹⁸ "Gi eze, Chineke nke kachasi ihe niile elu nyere nna gi, Nebukadneza ike ochichi a, na idi ukwu, na ebube, na ima mma. ¹⁹ N'ihu okwa di ukwu nke o nyere ya, ndi niile, na mba niile di iche iche, na-asu asusu niile di iche iche n'elu uwa na-ama jijiji na-atukwa ya egwu. Ndi eze choro igbu ka o gburu, o hapukwara onye obula o choro ihapu; o buliri onye obula o choro ibuli elu, ma ndi o choro iweda n'ala, ka ya onwe ya wedakwara n'ala. ²⁰ Ma mgbe nganga na inya isi juputara ya obi, Chineke sitere n'ocheeze ya wezuga ya, napukwa ya ebube o nwere dika eze. ²¹ A chupuru ya site n'etiti umu mmadu, nyekwa ya echiche uche dika nke anumanu. O bukwa n'etiti umu inyinya ibu ohia ka ebe obibi ya di, o soro ha taa ahijia dika oke ehi. Igirigi nke eluigwe deekwara ahụ ya, tutu ruo mgbe o matara na Chineke Onye kachasi ihe niile elu na-achi achi n'alaeze niile nke uwa. O bukwa onye obula o choro ka o na-eguzobe ka o chia.

22 “Ma gi nwa ya, O Belshaza, ewedaghi onwe gi ala, n’agbanyeghi na i ma ihe ndi a niile. 23 N’ihi na i lejiala Chineke nke eluigwe. I weputara iko ndi a e si n’ulonso ukwu ya chiputa, ka gi na ndiisi alaeze gi, ndi nwunye ha na ndi iko unu, jiri nuo mmanya, mgbe unu no na-eto chi niile nke e jiri olaocha na olaedo, bronz na igwe, osisi na nkume kpuo; chi nke na-adighi ahụ uzo, maobu nu ihe; chi nke na-amaghi ihe obula. Ma unu enyeghi Chineke onye na-enye unu ume ndu na onye ndu gi na oganihu gi di n’aka ya nsopuru. 24 O bu nke a mere o ji zite aka ahụ i huru, nke deputara ozi a.

25 “Nke a bu ozi ahụ e dere:
mene, mene, tekel, parsin

26 “Ihe okwu ndi a putara bu nke a:

“Mene, Chineke agukola ubochi ochichi gi, mee ka ha bia na njedebe.

27 “Tekel, atuola gi n’ime ihe otutu choputa na o nweghi ihe obula i bu.

28 “Parsin, ekwala alaeze gi nyefee ya n’aka ndi Midia na Peshia.”

29 Mgbe ahụ Belshaza nyere iwu ka e yikwasị Daniel uwe odo odo ndi eze ahụ, ka e yinye ya ihe olu olaedo. O nyekwara iwu ka e kwusaa n’alaeze ya niile, na o meela ya onye ochichi nke ato n’alaeze ahụ.

30 N’abali ubochi ahụ kwa ka e gburu Belshaza eze ndi Kaldia. 31 N’abali ahụ kwa ka Daraios onye Midia, bidoro ichi dika eze. O gbara iri afọ isii na abuo n’oge o bidoro ichi.

6

Daniel n’ogba odum

1 O di Daraios mma ihoputa ndiisi di otu nari na iri abuo, ndi ga-anọ n’alaeze ahụ niile dika ndi nnochite anya eze. 2 O hoputakwara ndiisi ato ozo dika ndiisi ha, nke otu onye n’ime ha bu Daniel. Ndi a bu ndi ga na-agukoro ha otu ihe si aga, ka ihe obula ghara ifunari eze. 3 O dighi anya, o putara ihe nye eze na Daniel kwesiri ntukwasị obi karja ndiisi na ndi nlekota ahụ niile. N’ihi na amamihe ya, na ike oru ya di ukwu. Nke a mere ka eze chee echiche kpebie ime ya onyeisi n’alaeze niile. 4 N’ihi nke a, ndiisi okwa ha di elu na ndiisi ndi ozo bidoro chowa mkpesa ha ga-enye iji megide Daniel n’ihe gbasara ochichi. Ma o dighi ihe ebubo obula maobu omume ojoo obula ha choputara, n’ihi na o kwesiri ntukwasị obi. O dighikwa omume ojoo maobu nke aghugho obula a choputara n’oru ya. 5 N’ikpeazu, ndi ikom a siri, “O nweghi otu anyi ga-esi chota ihe a ga-eji boo nwoke a bu Daniel ebubo, kariakwa n’ihe metutara iwu ofufe Chineke ya.”

6 Ya mere, ndiisi ndi a na ndi ozi ndi ahụ kpebiri jekwuru eze ahụ si ya, “Eze Daraios, dirikwa ndu ruo mgbe niile! 7 Ndiisi alaeze gi niile, ndi ukwu na ndi nta, ndi na-anochi anya eze na ndi ndumodu na ndi i tinyere ka ha na-achi zukotara kpebie na eze kwesiri inye iwu nke ga-ekwu na a choghi ka onye obula rijo ihe obula n’aka chi maobu n’aka mmadu obula kari gi eze, site n’oge i nyere iwu a tutu iri ubochi ato afafee. Onye obula nupuru isi n’iwu a ka a ga-atuba n’olulu odum. 8 Anyi chokwara ka gi bu eze kwagide iwu a ma jirikwa aka gi dee aha gi n’akwukwo iwu ahụ. N’ihi na anyi choro ka o buru iwu nke na-agaghi enwe mgbanwe, nke a na-apughi ikagbukwa akagbu, dika iwu ndi Midia na Peshia si di.” 9 Ya mere, Daraios jiri aka ya dee aha ya n’akwukwo iwu ahụ.

10 Ma mgbe Daniel maara na iwu a adila ire, o banyere n’ulo ya, n’elu ulo elu nke ebe obibi ya, o meghere oghereikuku ya chere ihu na Jerusalem.

N'ebe ahụ ka ọ na-anọ ekpe ekpere na ekele Chineke ya, ughoro atọ n'ubochi dika ọ na-eme na mbu. ¹¹ Ndi iro ya gbaotara hu na Daniel na-ekpe ekpere na-arịokwa Chineke ariri. ¹² Ha jekwuru eze si ya, "I chetakwara iwu ahụ i nyere, nke si na onye obula ekwesighi iri chi ozo maobu mmadu ariri obula kari gi, tutu iri ubochi ato agafee, na onye obula nupuru isi n'iwu a ka a ga-atuba n'olulu odum?"

Eze sirị, "Ya bu iwu ka dikwa, dika iwu ndi Midia na Peshia nke e nweghi ike ikagbu akagbu."

¹³ Mgbe ahụ, ha gwara eze, "Daniel, onye bu otu n'ime ndi si Juda a dotara n'agha adighi ana gi nti, gi onye a na-asopuru, maobu nye iwu ahụ i nyere bu nke e dere n'akwukwo. O nokwa na-ekpe ekpere ya ugbo ato n'ubochi." ¹⁴ Obi joro eze njo nke ukwu mgbe o nuru ihe ndi a. O kpebiri n'obi ya ime ihe niile ihu na Daniel ataghi ahuhu. Ya mere, ubochi ahu niile, site n'ututu ruo n'anyasi, o no na-eche otu o ga-esi mee nke a.

¹⁵ Mgbe ahụ, ndi ikom ndi a biakwutere eze si ya, "Chetakwa, gi eze, na dika iwu ndi Midia na Peshia si di, o dighi iwu obula eze nyere maobu ukpuru nke e mere ka o guzosie ike ga-agbanwe."

¹⁶ N'ikpeazu, eze nyere iwu, ha kpuputara Daniel tuba ya n'olulu odum. Eze gwara Daniel, "Ka Chineke gi, onye ahụ i na-eke mgbe niile, zoputa gi."

¹⁷ E wetara nkume di ukwu jiri mechie onu olulu odum ahụ. Eze jikwa mgbaaka akara ya na mgbaaka ndisi ozo kaa akara e ji nyachie onu olulu ahụ. E mere nke a ka onodu Daniel hapu igbanwe. ¹⁸ Mgbe eze lobatara n'uloeze ahụ, o dinara n'ihe ndina ya buo onu, onweghikwa nri ebute ya. N'abali ahụ, o nweghi ike rahụ ụra.

¹⁹ N'ihè mbu nke ututu, mgbe chi na-abo, eze biliri mee ngwangwa, gaa n'olulu odum ahụ. ²⁰ Mgbe o bjaruru nso olulu ahụ, o kporo Daniel oku n'olu obi ntiwa si, "Daniel, ohu Chineke di ndu, Chineke gi ahụ i na-eke mgbe niile, o nwekwara ike izoputa gi n'aka odum?"

²¹ Ya mere, Daniel sirị eze, "Eze, diri ndu ruo mgbe niile! ²² Chineke m zitere mmuo ozi ka o mechie onu odum ndi a, ka ha si otu a hapu inwe ike imetu m aka, n'ihu na Chineke maara na aka m di ocha. O makwaara na o nweghi ihe obula m mere mejoo gi."

²³ Onu juru eze ahụ obi! O nyere iwu ka e si n'ime olulu ahụ doputa Daniel. Mgbe a kpootara Daniel, o nweghi ihe obula a huru mere ya n'ahu, n'ihu na o tukwasiri Chineke ya obi.

²⁴ Mgbe ahụ, eze nyere iwu ka e jide ndi ahụ boro Daniel ebubo. O nyere iwu ka a tunye ha n'olulu odum ahụ, ha na ndi nwunye ha na umu ha. Odum ndi ahụ di n'ime olulu ahụ jidere ndi ahụ dorie ma okpukpu ha tupu ha adaruo ala.

²⁵ Emesja, eze Daraios deputara ozi a n'akwukwo nye iwu ka a guora ya mmadu niile, mba niile na asusu niile di iche iche n'elu ụwa.

"Ka o diri unu na mma.

²⁶ "Ana m enye iwu na mmadu niile no n'alaeze m kwesiri itu egwu na ima jijiji n'ihu Chineke nke Daniel.

"N'ihu na o bu Chineke di ndu,
nke na-adigide ebighi ebi.

E nweghi ike ila alaeze ya n'iyi,

o bukwa onye ochichi ya na-enweghi ogwugwu.

²⁷ O na-agbaputa ndi ya, na-azoputakwa.

O na-eme ihe iribama na-arukwa oru ebube
n'eluigwe na n'ụwa.

N'ihì na ọ gbaputara Daniel
site n'ìke ọdum."

²⁸ Ya mere, ihe gaara Daniel nke oma n'oge niile Daraios bu eze, na n'oge Sairos onye Peshia chikwara dika eze.

7

Nro Daniel banyere anu ohia ano

¹ N'afọ mbu, mgbe Belshaza bidoro ichi ala Babilon, Daniel roro nro, hukwa onu di iche iche, o dere ihe ndi ahụ n'akwukwo.

² "Mu bu Daniel huru n'ime onu m n'abali, elere m anya, hu n'ihu m oke ifufe ano nke eluigwe ka ha na-atughari oke osimiri. ³ Anu ohia ano buru ibu si n'ime osimiri ahụ rputa. O nweghi nke yiri ibe ya.

⁴ "Nke mbu di ka odum, kama o nwere nku dika ugo. Mgbe m no n'ele ya anya, a nyakapuru nku ya, welie ya, hapu ya ka o guzo n'elu ala n'ukwu ya abuo dika mmadu. E nyekwara ya udi obi nke mmadu nwere.

⁵ "Anu ohia nke abuo yiri anu ohia buru ibu a na-akpo bia (n'asusu bekee). E weliri ya n'otu akuku, o kpukwa ogiriga ato n'onu ya, n'etiti eze ya. A gwara ya, 'Bilie, rie anu ka o si di gi mma.'

⁶ "Mgbe nke a gasiri, ka m no na-ele anya, anu ndogbu ozo putara, anu ohia ahụ yiri agu, ma o nwere n'azu ya nku ano dika nke nnunu. O nwekwara isi ano. E nyekwara ya ike ochichi.

⁷ "Mgbe nke a gasiri, n'ime onu nke abali, ahuru m anu ohia nke ano. Anu ohia a na-eyi oke egwu, onu apughi ikowa ihe o yiri. O hukwa anu ohia di nnoo ike, nke na-eji eze igwe ya di ukwu na-adowasi ma na-etipiasikwa ihe obula, nke na-ejikwa ukwu ya azogbu ihe obula foduru. O bu anu ohia gbara iche site n'anu ohia ndi ozo, burukwa anu nwere mpi iri.

⁸ "Mgbe m no na-eche banyere mpi ndi a, na mberede mpi ntakiri ozo sikwa n'etiti ha puputa. E si n'ukwu hopu* mpi ato n'ime mpi iri mbu ahụ n'ihu ya.† Mpi ntakiri a nwere anya dika mmadu, na onu na-ekwu okwu juputara n'inya isi.

⁹ "Anokwa m na-ele anya

"hu ka e doziri ocheeze,

ebe Onye ahụ na-adị site na mbu noduru.

Uwe o yi na-acha nnoo ezi ocha dika snoo,

agiri isi di ya n'isi na-acha ocha di ka ezi ogho ocha.

Ocheeze ya na-enwu ka ire oku,

ukwu igwe ya niile na-acha oku.

¹⁰ Iyi na-aso ka oku

si n'ihu ya na-asoputa.

Puku kwuru puku na-agara ya ozi.

Otu a kwa, nde kwuru nde ndi mmadu guzo n'ihu ya.

Ndi ikpe noduru ala,

asaghekwa akwukwo di iche iche.

¹¹ "Mgbe m no na-ele anya, n'ihu okwu inya isi nke mpi ahụ na-ekwu, elegidere m anya tutu ruo mgbe e gburu anu ohia ahụ, laa anu ahụ ya n'iyi, were ya nye ka a kpoo ya oku. ¹² (Gbasara umu anu ohia ndi ozo, a napuru ha ochichi ha, ma a hapuru ha ka ha diri ndu gaa n'ihu nwantakiri oge).

* 7:8 7:8 Ya bu, nyakapu † 7:8 7:8 Ime ka mpi ntakiri a nweta ohere ebe o ga-esi puta.

13 “N’ime ọhụ m n’abalị, a huru onye yiri nwa nke mmadu, ka o no na-abia n’igwe ojii nke eluigwe. Onye a biara nso n’ebe onye ahụ na-adị site na mbụ nọ. E dubatakwarara ya n’ihu ya. 14 E nyere ya ike ọchịchị, ebube na ike ibụ eze; mba niile di iche iche na ndi niile na-asu asusu di iche iche kporo isiala nye ya. Ọchịchị ya bu ọchịchị na-adị ruo mgbe ebighị ebi, nke na-agaghị agabiga. O nwekwaghị onye nwere ike ikwatu alaeze ya.

Nkọwa nro ahụ

15 “Mụ onwe m, bu Daniel, ọhụ a m huru turu mmuọ m ujo nke ukwu, mekwa ka obi m ma jijiji. 16 Ejekwuuru m otu n’ime ndi guzo n’ebe ahụ nso juo ya ihe ihe ndi a niile putara.

“O gwara m ma kowakwara m ihe ihe ndi a putara. 17 ‘Anu ohia anọ ndi a bu alaeze anọ nke ga-ebili n’uwa. 18 Ma o bu ndi nso nke Onye kachasi ihe niile elu, ga-anara alaeze. O ga-abukwa nke ha ruo mgbe ebighi ebi.’

19 “Mgbe ahụ, achoro m imata ihe banyere anu ohia nke anọ ahụ, nke ahụ gbara iche site n’anu ohia ndi ozo, na-eyikwa oke egwu, nke nwere eze dika igwe, na mbọ yiri nke e ji bronzi kpuo. Nke ahụ na-adowasi ndi mmadu, na nke na-azogbukwa ndi foduru. 20 Asikwa m ya kowaara m ihe mpi iri ahụ di ya n’isi putara, na ihe banyere mpi nke ozo puputara, na ihe mere e ji nyakapu mpi ato ahụ n’ihi ya. Asi m ya kowakwara m ihe banyere mpi ahụ, nke nwere anya, na onu na-ekwu okwu juputara n’inya isi, ma dikwa ka o di ike karịa ndi ozo. 21 Mgbe m na-ele anya, ahuru m ka mpi a na-aluso ndi nso ogu na-amerikwa. 22 Tutu ruo mgbe onye ahụ na-adị site na mbụ biara kpee ikpe nke gaara ndi nso nke Onye kachasi ihe niile elu, ma oge biakwara mgbe ha natara alaeze ahụ.

23 “Nke a bu ihe o kwuru: ‘Anu ohia nke anọ a bu alaeze nke gaputa n’uwa. O ga-adị iche site n’alaeze ndi ozo. O ga-azopia, kurie, ma bibiekwa uwa niile. 24 Mpi iri ahụ nochiri anya ndi eze iri ga-esi n’alaeze ya puta. Mgbe ndi eze a ga na-achi, eze ozo, nke di iche site na ndi buru ya uzo ga-ebilikwa, ma merie ndi eze ato ndi ozo ahụ ma laa ha n’iyi. 25 O ga-ekwu okwu kwugide Onye kachasi ihe niile elu. O ga-emekpa ndi nso ahụ. O ga-agbalikwa igbanwe iwu niile na omenaala niile. A ga-enyefe ndi nso n’aka ya afo ato na okara.

26 “‘Ma a ga-emeghe ulo ikpe, napukwa ya ike niile, kpochapu ya ma laakwa ya n’iyi kpankpan. 27 Mgbe ahụ, ike ọchịchị, ike na idi ukwu nke alaeze niile di n’okpuru eluigwe ka a ga-enyefe n’aka ndi nso, bu ndi nke Onye ahụ kachasi ihe niile elu. Alaeze ya ga-adigidekwa ruo mgbe ebighi ebi. Ndi niile na-achi achị ga-erubere ya isi, kpookwa isiala nye ya.

28 “Nke a bu ogwugwu okwu ahụ. Mụ onwe m, bu Daniel, echiche m mere ka m tuo egwu nke ukwu, ihu m gbanwere dika onye ahụ na-adighi, ma o nweghi onye obula m gwara ihe m huru.”

8

Ọhụ Daniel huru banyere ebule na ewu

1 N’afọ nke ato site na mgbe eze Belshaza bidoro ibụ eze, mụ bu Daniel huru ọhụ ozo. 2 N’ime ọhụ, ahuru m onwe m n’obodo Susa, nke bu obodo ukwu ebe eze nwere isi ọchịchị ya, n’obodo di na mpaghara Elam. Eguzokwara m n’akuku osimiri Ulai. 3 Eweliri m anya elu, hu otu ebule nwere mpi ogologo abuo ka o guzo n’akuku iyi, otu n’ime mpi abuo ya ahụ bidoro ito ogologo karịa nke ozo. 4 Mgbe m na-ele anya, ebule ahụ malitere iji mpi ya na-aso ihe o bu la di n’odi anyanwu na n’ugwu nakwa

na ndịda. O nweghị anụ ọbụla nwere ike iguzogide ya, o nwekwaghị onye ọbụla puru inyere ndị ọ lụsoro ọgụ aka. O mere ihe ọbụla masiri ya si otu a dị ukwu.

⁵ Mgbe m nọ na-atule nke a, na mberede ahuru m otu mkpi si n'odịda anyanwu pụta, na-agafe uwa niile ma ukwu erughị ya ala. Mkpi a, nwere otu mpi n'etiti anya abuo ya. ⁶ O bjaruru nso ebule ahụ nwere mpi abuo nke m huru guzo n'akuku mmiri, were oke iwe na-agbata oso n'ebe o nọ.

⁷ Ahuru m ka o ji oke iwe luso ebule ahụ ọgụ kujipu mpi abuo ya. Ebule ahụ enweghị ike iguzogide ya. O tudara ya n'ala, were ukwu ya zoda ya, ma na o nweghị onye ọbụla nwere ike inaputa ebule ahụ site n'ike ya.

⁸ Mkpi ahụ, diiri ike nke ukwu, ma n'uju ike ya a gbajipuru mpi ukwu ya. N'onodu mpi ahụ mpi anọ puputara chee ihu n'akuku anọ nke eluigwe,

⁹ Otu ntakiri mpi sitere n'ime otu n'ime mpi ndi ahụ pụta, tokwaa ma buo ibu nke ukwu ruo na ndida, na owuwa anyanwu, ruokwa n'ala oma ahụ ¹⁰ O toro tutu o ruo usuu nke eluigwe. O kwatukwara ufodu n'ime usuu nke eluigwe na ufodu n'ime kpakpando n'ala, zotoo ha. ¹¹ O mere onwe ya ka o di ukwu megide onyeisi nke usuu eluigwe, o napuru ya aja niile a na-achụ kwa ubochi ma tudakwa ebe nso ya n'ala. ¹² N'ih nupu isi, e nyefere usuu ndi nso* na aja nsure oku a na-esure kwa ubochi n'aka ya. O gara n'ihu n'ihe niile o mere. E mekwara ka eziokwu daa n'ala.

¹³ Mgbe ahụ, anuru m ka otu mmuo ozi na-aju ibe ya si, "Olee mgbe o ga-akwusi bu ohu maka aja nsure oku a na-achụ kwa ubochi, njehie nke na-eweta itogbo n'efu, inyefe ebe nso na maka ndi nso a na-azoto ukwu?"

¹⁴ O gwara m, "A ga-echere tutu puku ubochi abuo na nari ubochi ato agafee, mgbe ahụ a ga-eme ka ebe nso ahụ dighachikwa otu o di na mbu."

Nkwa ohu ahụ

¹⁵ Mgbe mu bu Daniel nọ na-ele ohu ahụ na-achokwa ighota ya, o nwere otu onye dika nwoke bjara guzo n'ihu m. ¹⁶ Ma anuru m olu otu onye na-akpo oku site na mmiri Ulai si, "Gebrel, kowaara nwoke a ihe ohu a putara."

¹⁷ Mgbe o bjara m nso n'ebe m guzo, egwu turu m nke ukwu. Adara m, kpuo ihu m n'ala. Ma o gwara m, "Nwa nke mmadu, ghota na ohu a bu maka ogwugwu oge."

¹⁸ Mgbe ahụ o na-agwa m okwu, adara m n'oke ura, kpuo ihu n'ala. Ma o meturu m aka, nyere m aka iguzo oto n'ukwu m.

¹⁹ O siri, "Lee, aga m agwa gi ihe na-aga ime n'oge oke iwe. N'ih na ohu a bu maka oge ogwugwu ihe niile nke a kara aka. ²⁰ Ma banyere ebule ahụ i huru nke nwere mpi abuo, na-egosi eze Midia na Peshia. ²¹ Mkpi ahụ i huru na-egosi eze ndi Griis, nnukwu mpi nke di n'etiti anya ya abuo bu eze nke mbu. ²² Dika mpi ahụ siri gbajie, mpi anọ ozo puputa n'onodu ya, otu a ka alaeze anọ ga-esi puta na mba ya, ma ike ha agaghị eru ka nke mbu ahụ.

²³ "Ma na mgbe ogwugwu alaeze ahụ, mgbe iko ndi nupu isi juru, otu eze nke nwere ihu di ike, na akonuche na obi aghughu ga-ebili. ²⁴ O ga-adi ike nke ukwu, ma o bughị n'ike onwe ya, o ga-eweta mbibi ga-eju anya. Ihe niile o meturu aka ga-agara ya nke oma. O ga-alakwa ndi di ike na ndi nso n'iyi. ²⁵ O ga-eme ka aghughu baa uba, o ga-ahuta onwe ya dika onye di elu karịa, mgbe ndi mmadu na-eche na udo di, o ga-ebibi otutu ndi. O ga-eguzo megide Onyeisi nke ndisi, a ga-ebibi ya ma o bughị n'ike nke mmadu.

* 8:12 8:12 Maobu, ndi agha

²⁶ “Ohu a i huru, maka ututu na anyasi nke ekpughere gi bu eziokwu, ma zobe ohu a, n’ihi na o diri otutu oge ka di n’ihu.”

²⁷ Mu bu Daniel, noro n'onodu ike ogwugwu na ahụ esighi ike. Mgbe ubochi ole na ole gafekwara, ebiliri m bidokwa na-agaghari, na-arukwa oru eze, ma obi joro m njo nke ukwu n’ihi nro ahụ, n’ihi na o kariri m nghota.

9

Ekpere Daniel

¹ N’afọ mbu, nke Daraios nwa Ahasueros (onye agburu Midia), onye e mere eze nke alaeza ndi Kaldia, ² n’afọ mbu nke ochichi ya, ka mu onwe m, bu Daniel ghotara site n’akwukwo, dika okwu ONYENWE ANYI nyere Jeremaya onye amuma, nke ga-emezu mgbe Jerusalem ga-anọ na mbibi iri afọ asaa. ³ N’ihi nke a, echere m Onyenwe anyi Chineke ihu, rijo ya aririo, site n’ekpere na aririo amara, n’ibu onu, na iyikwa akwa mkpe na ntu.

⁴ Ekpere m ekpere nye ONYENWE ANYI bu Chineke m, ma kwuputa si, “Onyenwe anyi, onye di ukwu, di oke egwu. Onye na-edebe ogbugba ndu nke ihunanya nke ndi huru ya n’anya na-edebekwa iwu ya niile.

⁵ Ma anyi emehiela meekwa ihe n’adighi mma megide gi. Anyi emeela ajo omume, anyi enupula isi megide gi, gbakutakwa iwu gi niile azu.

⁶ Anyi e geghikwa ndi ozi gi bu ndi amuma nti, bu ndi gwara ndi eze anyi, na ndi ochichi anyi, na nna anyi ha, ma mmadu niile bi n’ala anyi okwu n’aha gi.

⁷ “Onyenwe anyi, i bu onye ezi omume, ma n’ubochi taa anyi bu ndi ihere diri, ndi Juda, ndi Jerusalem na ndi Izrel niile, ndi no nso ma ndi no n’ebe di anya ebe i chugara ha n’ihi ekwesighi ntukwasị obi anyi nye gi.

⁸ ONYENWE ANYI, ihere emegbuola anyi. Ihere diri ndi eze anyi, dikwara ndisi anyi na ndi nna anyi, n’ihi na anyi emeela mmehie megide gi.

⁹ Ma Onyenwe anyi Chineke anyi ka obi ebere na mgbaghara niile diri, n’ihi na anyi enupurula gi isi. ¹⁰ Anyi erubeghi isi nye ONYENWE ANYI Chineke anyi, maobu debe iwu ahụ o nyere anyi site n’aka ndi ohu ha bu ndi amuma. ¹¹ Ndi Izrel niile enupula isi n’iwu gi, wezuga onwe ha, ju ige gi nti.

“Ya mere, obubu onu ahụ niile e dere n’iwu Mosis, odibo nke Chineke adakwasila anyi, n’ihi na anyi emehiela megide gi. ¹² O meela ka okwu ya guzosie ike, bu nke o kwuru megide anyi na ndi ndu anyi site n’iwetara anyi oke mbibi a. Nke bu na o nwebeghi mgbe obula e merela udi ihe emere na Jerusalem n’okpuru eluigwe. ¹³ O bu dika e si dee ya n’iwu Mosis, ka mbibi a niile biakwasiri anyi, ma anyi achobeghi ihuoma ONYENWE ANYI Chineke anyi, na icheghari site na mmehie anyi chee uche banyere eziokwu gi. ¹⁴ ONYENWE ANYI kpachara anya mee ka nsogbu a biakwasị anyi. N’ihi na ONYENWE ANYI, Chineke anyi, bu onye ezi omume n’ihe niile o na-eme, ma anyi juru irubere ya isi.

¹⁵ “Ma ugbu a, Onyenwe anyi Chineke, onye ji aka di ke kpoputa ndi nke ya n’ala Ijpt, i meere onwe gi aha nke na-adigide ruo taa. Anyi mere mmehie, ma mejookwa. ¹⁶ Onyenwe anyi, dika ezi omume gi si di, wezuga iwe gi na oke iwe gi n’ebe Jerusalem no, bu obodo gi, na ugwu nso gi. Mmehie anyi na njehie nna anyi ha emeela ka Jerusalem na ndi gi buru ihe ikwa emo nye ndi gbara anyi gburugburu.

¹⁷ “Ma ugbu a, Chineke anyi, biko nuru ekpere na aririo ohu gi. N’ihi aha gi, Onyenwe anyi jiri amara mee ka ihe si n’ihu gi mukwasị ulonso

gi nke togboro n'efu. ¹⁸ Chineke m, toọ nti gi n'ala nuru aririọ m. Meghee anya gi abuo ka i huru onodu mbibi nke obodo a na-akpo aha gi no. Anyi anaghi ario ka i nyere anyi aka n'ihu na anyi bu ndi ezi omume, kama anyi na-ario n'ihu na ebere gi di ukwu. ¹⁹ Onyenwe anyi nuru! Onyenwe anyi, gbaghara anyi! Onyenwe anyi biko, gee nti ma zaa anyi. N'ihu aha gi, O Chineke m, anokwala odu, n'ihu obodo gi, na ndi nke gi bu aha gi ka a na-akpo ha."

Nari afo anọ na iri afo itoolu

²⁰ Mgbe m no na-ekwu okwu na-ekpe ekpere, na-ekwuputa mmehie m na mmehie ndi m Izrel, na-arikwa amara n'ihu ONYENWE ANYI bu Chineke m maka ugwu di nsọ nke Chineke m, ²¹ ebe m ka no na-ekpere, Gebrel, nwoke ahụ m huru n'ohu na mbu, feere osiiso biakwute m n'oge a nachu aja nke uhuru. ²² O biara si m, "Daniel, a biara m ugbu a inye gi uche na nghota. ²³ Na mbido oge i malitere irio aririọ, ka okwu osisa putara. Abiara m igwa gi ya, n'ihu na i bu onye a na-akwanyere ugwu nke ukwu. Ya mere, tugharja uche n'okwu a, ghotakwa odu a.

²⁴ "Iri izu uka asaa, ka e dere n'iwu nye ndi gi na obodo nsọ gi iji kwusi njehie, ime ka mmehie kwusi, na ichu aja maka ikpuchi ajo omume na iweta ezi omume nke ga-adi ruo mgbe ebighi ebi, na ikachi odu na amuma ahụ akara, nakwa ite Ebe ahụ Kachasi Nso* mmanu.

²⁵ "Ma mara, werekwa uche ghota nke a: Site n'oge e nyere iwu ka e wugharja Jerusalem tutu ruo mgbe Onye ahụ e tere mmanu, onyendu ahụ ga-abia, ga-abu izu uka asaa, na izu uka iri isii na abuo, a ga-ewughachi ya, na okporouzo ya, na olulu mmiri ya, maobu n'ime oge nsogbu. ²⁶ Mgbe izu uka iri isii na abuo gasiri, Onye ahụ e tere mmanu ka a ga-egbu, ma o nweghi ihe o ga-enwe. Usuu agha nke onye ochichi ga-abia bibie obodo na ulonso. Oge ikpeazu ga-abia dika idee mmiri; agha ga-adigide ruo n'oge ogwugwu, e kpebiela na ila n'iyi ga-adi. ²⁷ Ya na otutu ndi mmadu ga-enwe ogbugba ndu n'otu 'izu uka,' o bukwa n'okara[†] izu uka ahụ, ka o ga-eme ka ichu aja na inye onyinye kwusi. O ga-emekwa ihe aru di egwu n'ime ulonso ahụ, ruo mgbe a ga-awukwasi ya ogwugwu ahụ bu nke akara aka n'ahụ onye ojo ahụ."

10

Ohu Daniel huru banyere otu nwoke

¹ N'afọ ato nke ochichi Sairos eze Peshia, e nyere Daniel (onye aha ya bukwa Belteshaza mkpughe). Ozi ahụ bu eziokwu, o gbasakwara oke ogbaaghara. O ghotara ozi ahụ, nwetakwa nkowa banyere odu ahụ.

² N'oge ahụ, mu onwe m, bu Daniel, ruru uju izu uka ato. ³ Erighi m nri oma obula, erikwaghi m anu, ahukwaghi m mmanya, eteghi m mmanu otite obula n'ahụ m n'ime izu uka ato a niile.

⁴ N'ubochi nke iri abuo na ano nke onwa mbu n'afọ, eguzo m n'akuku osimiri ukwu ahụ, bu Taigris, ⁵ eleliri m anya m elu, hu n'ihu m otu nwoke yi uwe akwa ocha, onye e kekwasiri belit e ji olaedo sitere Ufaz mee n'ukwu ya. ⁶ Ahu ya na-egbukwa maramara dika nkume beril, ihu si n'ihu ya di ka ihu nke amuma eluigwe. Mkpuru anya ya na-enwukwa dika ire oku. Ukwu ya na aka ya na-acha dika bronze e hichara nke oma. Okwu si ya n'onu na-ada uda dika uzu nke otutu mmadu.

* **9:24** 9:24 Onye nsọ ahụ nke kachasi ndi nsọ mmanu † **9:27** 9:27 Maobu, na nkera

⁷ Ọ bụ naanị m Daniel hụrụ ọhụ a. Ndi mụ na ha nọ ahughị ya, kama na mberede, e mere ka oke egwu tọọ ha, nke mere ka ha gbara ọsọ gaa zoo onwe ha. ⁸ Ọ bukwa naanị m nọ, mgbe m hụrụ oke ọhụ a. Mgbe m hụkwara ya, ike niile di m n'ahụ si m n'ahụ puo. Ihu m gbanwere nke ukwu, ike afodukwaghị m n'ahụ. ⁹ Mgbe ahụ, anuru m ụda olu ya, ma mgbe m nuru ụda olu ya, adara m n'ala kpudo ihu n'ala n'onodu ida n'oke ura.

¹⁰ Ma otu aka meturu m, welite m mee ka m maa jijiji n'elu ikpere m na aka m abuo. ¹¹ Ọ sirị m, "Daniel, gi onye a huru n'anya nke ukwu. Gee ntị tuleekwa nke oma okwu niile m na-agwa gi ugbu a. Guzo n'ukwu gi abuo, n'ihị na e zitere m ibiakwute gi." Mgbe o na-agwa m okwu a, eguzoro m otọ, na-ama jijiji.

¹² Ọ sirị m, "Egwu atula gi, Daniel. N'ihị na site n'ubochi mbu i kpebiri inwe nghota na iweda onwe gi ala n'ihu Chineke gi, ka a nuru okwu gi niile, a biakwara m n'ihị osisa ha. ¹³ Ma onyeisi ndi na-achi alaeze Peshia gbochiri m, kemgbe iri ubochi abuo na otu. Ya mere, Maikel, otu n'ime ndiisi ochichi biara nyere m aka, n'ihị na mu onwe m foduru n'ebe ahụ mu na eze Peshia. ¹⁴ Ugbu a, abiala m ime ka i ghota ihe ga-adakwasị ndi gi n'oge ikpezụ n'ubochi di n'ihu. N'ihị na ọhụ ndi a diri oge ndi na-abia n'ihu."

¹⁵ Mgbe o na-agwa m okwu ndi a, ekpunyere m ihu m n'ala enwekwaghị m ike ikwu okwu obula. ¹⁶ Mgbe ahụ, otu onye, nke yiri mmadu, biara metu egbugbere onu m aka, mee ka m nwee ike ikwukwa okwu ozo. Mgbe ahụ agwara m onye ahụ nke guzo m n'ihu, "Ano m n'oke ihe mgbu; Onyenwe m, enwekwaghị m ike obula, n'ihị ọhụ m huru. ¹⁷ Olee otu mu bu ohu gi ga-esi gwa gi okwu, Onyenwe m? N'ihị na ike adighikwa n'ime m, enwekwaghị m ike iku ume."

¹⁸ Mgbe ahụ, otu onye yiri mmadu biara metu kwa m aka ozo nye m ike. ¹⁹ Ọ sirị, "Onye a huru n'anya nke ukwu, atukwala ujo, udo diri gi, ya mere diri ike, obi sie gi ike."

Mgbe o gwara m okwu a, ike m loghachitere, asiri m, "Ka onyenwe m kwuo okwu, ebe i nyeghachila m ike."

²⁰ Mgbe ahụ, o sirị, "I maara ihe mere m ji biakwute gi? Aga m alaghachi azu iluso onyeisi na-achi alaeze Peshia ogo, mgbe mu ga-apu, eze na-achi Griis ga-abia; ²¹ ma otu o di, aga m agwa gi ihe e dere n'akwukwo nke eziokwu. (O dighi onye na-enyere m aka imegide ha ma o bughị naanị Maikel onyeisi unu.

11

¹ N'afọ mbu nke ochichi Daraios onye Midia, o bu m guzoro inyere ya aka na ichekwa ya.)

Ndi eze alaeze nke ugwu na ndida

² "Ugbu a, aga m agwa gi eziokwu. A ga-enwe ndi eze Peshia ato ozo ndi ga-achikwa. A ga-enwe eze nke ano onye ga-aba uba karja ndi ozo niile. Mgbe o ga-adi ike site akunuba ya, o ga-akpali onye obula imegide eze Griis. ³ Ma mgbe ahụ, a ga-enwe eze di ike nke ga-eji oke ike chia. O ga na-eme ihe masiri ya. ⁴ Ma mgbe o rigotachara n'ochichi, a ga-ekposa alaeze ya kesaa ya n'akuku ano nke uwa ma o bughị umu ya ga na-achi. O bughikwa n'usoro dika ike ochichi ya si di, n'ihị na a ga-ehopu alaeze ya, nyefee ya n'aka ndi ozo na-abughị ndi agburu ya.

5 “Eze nke ndịda ga-adị ike, ma otu onye n’ime ndịisi agha ya ga-adị ike karịa ya, chịakwa alaeze dī ukwu karịa nke ya. 6 Mgbe afo ole na ole gasiri, ha ga-ekekota onwe ha. Ada eze ndịda ga-agakwuru eze ugwu ka ha gbaa ndu, ma ada eze agaghị ejigide ike ya, eze na ike ya agaghị adigidekwa. N’ubochi ndi ahụ, a ga-arara ada eze ahụ nye, ya na ndi na-eche ya nche, na nna* ya na onye ahụ dinyeere ya.

7 “N’oge ahụ, otu onye ga-esi n’agburu ulo nwanyi ahụ kulite i were onodu ya ichi dika eze, o ga-ebuso ndi agha eze mpaghara ugwu agha, bata n’ebe ya e wusiri ike, o ga-aluso ha agha gho onye mmeri. 8 O ga-ebukoro chi ha niile na arusi ha niile awuru awu ma ndi aturu atu, na ihe ndi ozo dikarisiri ha mkpa dika efere, oiaocha na nke olaedo laa Ijpt. O mechaa nke a, o ga-akwusi iluso eze ugwu ogo afo ole na ole. 9 Otu a kwa, eze mpaghara ugwu ga-ebuso eze ndida agha, ma o gaghi ano odu loghachikwa n’ala nke ya. 10 Ma umu ya ndi ikom ga-achikota otutu ndi agha siri ike, ndi ga-enupu dika oke idee mmiri, buru agha ruo n’ebe ya e wusiri ike.

11 “Mgbe ahụ, eze ndida, onye iwe ga-eju obi, ga-achikotakwa ndi agha nke ya buso eze ugwu agha, onye nke ga-achikota otutu ndi agha, ma ndi a ka ndi iro ya ga-alugbu. 12 Ma mgbe o merichara ndi agha ahụ, o ga-enwe onu di ukwu, o ga-egbukwa imerime puku ndi mmadu, ma o gaghi emerina-aga n’ihu. 13 Mgbe afo ole na ole gafere, eze ndi mpaghara ugwu ga-eduru ndi agha ji ezi ngwa agha, na ndi bara uba n’onuogugu karia ndi nke e meriri n’aga na mbu puo ibu agha.

14 “N’oge ahụ, otutu ndi ga-ebili imegide eze ndida, Ufodu ndi okpa aghara n’etiti unu ga-enupukwa isi, ha ga-esi otu a mezuo ihe a i huru n’ohu, ma a ga-emeri ha. 15 Mgbe ahụ, eze ndi mpaghara ugwu ga-abia buo agha megide obodo ndi ndida e wusiri ike, lugbukwaa ya. Ndi agha agaghị enwe ike iguzogide ha o buladi ndi ha bu oka ibe n’aga. 16 Ma onye nke na-ebuso ya agha ga-eme ihe masiri ya, ma o nweghi onye ga-egbochi ha. O ga-abatakwa n’Ala Oma ahụ, ebe ihe niile ga-ano n’okpuru ya. 17 O ga-ekpebi ibia n’ike nke alaeze ya niile, iji mee nke a, ya na eze nke ndida ga-abga ndu. O ga-enyekwa ya nwaagboghof iji kwatuo alaeze ya, ma ebumnobi ya agaghị eguzo maobu baara ya uru. 18 Mgbe o mesiri nke a, o ga-eche ihu ya n’obodo ndi ahụ niile di n’onu osimiri. O ga-emerikwa otutu n’ime ha. Ma otu ochiagha ga-aluso ya ogo, mee ka o jiri oso gbaghachi n’ihere. 19 O ga-echighari azu chee ihu ya ebe niile e wusiri ike ala nke ya, o ga-aso ngongo daa, a gaghi ahukwa ya ozo.

20 “Otu onye ga-abia nochie onodu ya, o ga-ezipu onye ga-ekegbu ndi mmadu n’utu iji mee ka otuto nke alaeze ahụ daa, ma n’ime ubochi ole na ole, a ga-egbu ya, ma o gaghi abu n’aga maobu n’ihu mmadu.

21 “N’onodu ya, otu onye ogo e ledara anya ga-ebilite, onye na-ekwesighi iwere nsopuru nke ya bu ochichi. O ga-abata n’ike n’alaeze ahụ mgbe ndi ya no n’udo, o ga-eji nwayo ma were ire utu na aghughu nweta alaeze ahụ. 22 Mgbe ahụ, o ga-achusasasi igwe ndi agha niile, bibiekwa ha na onye ochichi nke ogbugba ndu. 23 Mgbe o banyesiri n’ogbugba ndu, o ga-eji aghughu na-eme mpu, o ga na-esiwanye ike n’agbanyeghi n’onuogugu ndi mmadu di ole na ole. 24 O ga-abanye n’akuku ala ahụ niile a maara ndi bara uba bi, mee n’ebe ahụ ihe ndi buru ya uzu na-emebeghi. O ga-ekesara ndi mmadu akunuba na ihe nkwatera ndi ozo o lutara n’aga. O

* 11:6 11:6 Akwukwo ochie na-eke nwa † 11:17 11:17 Site n’olulu di na nwunye

ga-atuputa aro iji luso obodo siri ike ogo, ma nke ahụ ga-adị nwa mgbe nta.

²⁵ “Mgbe ahụ, ọ ga-emesi onwe ya obi ike, chikotaa otutu ndi agha ibuso eze ndida agha. Eze ndida ga-achikotakwa ndi agha di otutu dikwa ike luso ya ogo ma o gaghị enwe ike guzogide ya n’ihi izuzu nzuzo a gbara megide ya. ²⁶ N’ihi na ndi na-eri ihe oma eze ga-etipia ya. A ga-achusa ndi agha ya, ma gbukwaa otutu n’ogbo agha. ²⁷ Ndi eze abuo a, ndi obi ha juputara n’ihe ojoj ga-anokota n’otu tebul na-agwarita ibe ha okwu ugha, ma nzuko ha agaghị enwe isi, n’ihi ogwugwu ahụ ga-adị mgbe a kara aka ruru. ²⁸ O ga-eji akunuba di ukwu laghachi n’obodo nke ya ma obi ya ga-adi imegide ogbugba ndu nsọ ahụ. O ga-ebili imegide ya ma mesia laghachi n’obodo nke aka ya.

²⁹ “Ma mgbe oge ahụ a kara aka ruru, ọ ga-achirikwa ndi agha ya laghachi na ndida, ma ihe agaghị adi otu o di na mbu. ³⁰ Ugbo mmiri ndi si obodo Kitim ga-abia imegide ya, ọ ga-ada mba n’ihi egwu, ọ ga-alaghachi azu were oke iwe megide ogbugba ndu ahụ di nsọ. O ga-aloghachi gosi ndi hapuru ogbugba ndu ahụ di nsọ nkwapo.

³¹ “Ndi agha ya ga-ebili imeru ebe ahụ e wusiri ike nke ulonso ukwu ahụ, kwusikwa aja nsure oku nke a na-achu kwa ubochi. Ha ga-ewuli ihe aru nke na-eweta mbibi. ³² O ga-eji ire utọ meru ndi ahụ mebiri iwu nke ogbugba ndu. Ma ndi ahụ maara Chineke ha ga-adi ike guzogide ya.

³³ “Ndi niile nwere uche ga-ezi otutu mmadu ihe, ma na nwa oge nta, ufodu ga-anwu site na mma agha, ufodu ka a ga-akpo oku, ufodu ka a ga-adota n’agha, ufodu kwa ka a ga-apunara ihe ha nwere. ³⁴ Mgbe ha ga-ada, inyeaka ntakiri ga-abjara ha, otutu ndi mmadu ga-ejikwa uzọ aghugho bia dinyere ha. ³⁵ N’oge ahụ, ufodu n’ime ndi maara ihe ga-asọ ngongọ, ka ha nwe ike buru ndi a nuchara anucha, na ndi a sachapuru ocha na ndi emere ka ha di ocha na-enweghi ntupo tutu ruo n’ogwugwu ihe ndi a, n’ihi n’oge ahụ ga-abia mgbe akara aka.

Eze nke na-ebuli onwe ya elu

³⁶ “Eze ahụ ga-eme ihe obula o choro. O ga-agukwa onwe ya dika onye di ukwu karja chi niile. N’ezie, ọ ga-ekwu okwu nkwalu megide Chineke kachasi chi niile. Ma ihe ga-agakwara ya nke oma tutu mgbe oge ya zuru. N’ihi na ihe niile ekwuru ga-emezucha. ³⁷ O gaghị akpo chi nke nna ha maobu nke ahụ umu nwanji na-achosi ike ihe obula, o nweghi chi obula ọ ga-akpo ihe n’ihi na ọ ga-ebuli onwe ya elu karja ha niile. ³⁸ Kama chi nke ọ ga-asopuru bu chi nke ebe e wusiri ike, chi nke nna ya ha na-amaghị. O ga-eji olaedo na olaocha, na nkume di oke onuahia na onyinye dara oke onuahia fee chi a. ³⁹ O ga-eme ebe niile e wusiri ike, nke siri ike site n’inyeaka chi nke mba ozo. Ndi niile nabatara ya ka ọ ga-eme ka nsopuru bara uba. O ga-eme ha ndi ochichi otutu mmadu, kenyekwa ha ala dika ugwo oru ha.

⁴⁰ “Ma n’oge ikpeazu, eze ndida ga-ebuso ya agha, ma eze nke ugwu ga-eji iwe chikota ndi agha na-agba ugbo agha, ndi na-agba inyinya na ndi agha ji ugbo mmiri megide ya. O ga-ebuso otutu mba agha, kpochapu ha dika idee mmiri si ekpochapu ihe. ⁴¹ O ga-abata na Ala Oma ahụ, gbukwaa iri puku mmadu kwuru iri puku mmadu, ma obodo Edom, obodo Moab na ndi ndu nke Amon ga-agbapu site n’ike ya. ⁴² O ga-aga ibuso otutu obodo agha, Ijipt agaghị agbanari ya. ⁴³ O ga-enwe ikike n’ebe aku nke olaocha na olaedo na uba niile nke ala Ijipt. Ndi Libia na ndi Kush ga-edokwa

onwe ha n'okpuru ya. ⁴⁴ Ma n'oge a kwa, ozi ga-esi n'owuwa anyanwu na n'ugwu bia, nke ga-emenye ya egwu. N'ihu ya, o ga-eji oke iwe puo ibibi otutu ndi ma laakwa ha n'iyi. ⁴⁵ O ga-akwuba uloeeze ya n'etiti ugwu oma ahụ di nsọ na n'oke osimiri, n'agbanyeghi ihe ndi a niile, o ga-abiaru ogwugwu ya, o dighikwa onye ga-enyere ya aka.

12

Ogwugwu oge

¹ "N'oge ahụ, Maikel, onyeisi ochichi ukwu ahụ, nke na-eche ndi unu, ga-ebili. O ga-abu oge nhuju anya, a na-ahutubeghi udi ya site na mgbe mba obula malitere ruo ugbo a. Ma mgbe ahụ, ndi gi niile, ndi e dere aha ha n'akwukwo ahụ, ka a ga-anaputa. ² Igwe ndi niile nwuru anwu, ndi e likwara, ha ga-ebilite. Ufodu ha ga-ebili baa na ndu ebighi ebi, ma ufodu ga-ebili keta ihere na ibu onu nke ebighi ebi. ³ Ndi ahụ bu ndi maara ihe, ka a ga-eme ka ha nwuo ocha dika ihe mbara eluigwe. Ndi ahụ niile na-emekwa ka otutu si n'ihe ojo mee ezi omume ga-enwukwa dika kpakpando ruo mgbe ebighi ebi. ⁴ Ma gi bu Daniel, zoo okwu e dere n'akwukwo a, mechikwa ma kachikwa ha akara tutu ruo ogwugwu oge. Otutu ga-agbaghari ebe na ebe ozo, ma ihe omuma ga-aba uba."

⁵ Mgbe ahụ, mu bu Daniel weliri anya hu mmadu abuo ndi ozo ka ha no n'akuku osimiri ahụ, otu n'akuku nke a, otu n'akuku nke ozo. ⁶ Otu n'ime ha juru nwoke ahụ yi uwe akwa ocha, nke guzo n'akuku elu elu nke osimiri ahụ ajuju, si, "Olee mgbe ihe ndi a na-eyi egwu ga-emezu?"

⁷ Nwoke ahụ yi uwe akwa ocha, nke no n'akuku elu elu mmiri nke osimiri ahụ chiliri aka nri na aka ekpe ya elu. Anukwara m mgbe o ji Onye ahụ na-adi ndu ruo mgbe niile ebighi ebi nuo iyi, "N'ihe ndi a ga-emezu naani mgbe afo ato na okara gafere, tupu onye ahụ na-emebi ike nke ndi di nsọ ga-abia n'isi ngwucha ndu ya, ihe ndi a niile ga-emezucha."

⁸ Anuru m ma aghotaghi m, n'ihu nke a, a siri m, "Biko, Onyenwe m, gini ka ihe ndi a ga-aputa?"

⁹ O siri, "Daniel, gwara onwe gi. N'ihu na-apiachiela okwu ndi a, kachikwa ya akara tutu ruo n'ogwugwu oge. ¹⁰ Otutu ka a ga-eme ka ha di ocha, sachaa ha mee ka ha di ocha na-enweghi ntupo, a ga-anuchakwa ha. Ma ndi ajo omume ga-aga n'ihu n'ajo omume ha. O nweghi onye ajo omume nke ga-aghatakwa ihe, ma ndi ahụ maara ihe ga-aghota ihe ihe a putara.

¹¹ "Site n'oge e mechiri ichu aja nsure oku nke a na-achu kwa ubochi niile ruo n'oge a ga-ewuli ihe aru ahụ nke na-eweta mbibi, ga-abu otu puku ubochi, na nari ubochi abuo na iri ubochi itoolu. (1,290) ¹² Ngozi ga-adiri onye ahụ nke na-echere, ma ngidesikwa ike ruo mgbe otu puku ubochi, na nari ubochi ato, na iri ubochi ato na ise (1,335) ahụ gafere.

¹³ "Ma gi onwe, gwara onwe gi ruo ogwugwu ihe ndi a. I ga-ezukwa ike, i ga-ebilitekwa n'oge ikpeazu inara ihe nketa nke ruuru gi."

Hosiya

1 Okwu ONYENWE ANYI nke biakwutere Hosiya nwa Beiri n'oge Uzaya, na Jotam, na Ehaz, na Hezekaya, bu ndi eze Juda, na n'oge Jeroboam nwa Jehoash bu eze n'Izrel.

Nwunye Hosiya na umu ya

2 Na mmalite okwu ONYENWE ANYI site n'onu Hosiya, ONYENWE ANYI gwara Hosiya si, "Gaa lutara onwe gi nwanyi na-akwa iko na umu amutara n'ikwa iko, n'ih na dika nwanyi aluru alu n'akwa iko, ala a na-akwa iko nke ukwu site n'igbahapu ONYENWE ANYI." 3 Ya mere, o gara luo Goma nwa Diblaim, onye tuuru ime mura ya nwa nwoke.

4 ONYENWE ANYI gwara ya, "Aha i ga-agu nwantakiri ahụ bu Jezril. N'ih na tupu nwa oge nta agafee, aga m ata ezinaulo Jehu ahuhu n'ih obara o wusiri na Jezril. Aga m eme ka alaeze nke ulo Izrel kwusi. 5 N'ubochi ahụ, aga m agbaji uta Izrel na Ndagwurugwu Jezril."

6 Emesja, Goma tuuru ime ozo, muta nwa nwanyi. O gwara ya, "Aha i ga-agu ya bu Lo-Ruhama,* n'ih na agaghi m enwekwa obi ebere ozo n'ahu ulo Izrel, igbaghara ha mmehie ha. 7 Ma aga m enwe obi ebere n'ahu ulo Juda. Mu onwe m ga-azoputa ha site na ONYENWE ANYI bu Chineke ha. Agaghi m eji ngwa agha obula, dika uta maobu mma agha maobu ike ibu agha maobu inyinya maobu ndi na-agba inyinya zoputa ha."

8 Mgbe o juru Lo-Ruhama ara, o tuuru ime ozo, muo nwa nwoke. 9 ONYENWE ANYI siri, "Kporo aha ya Lo-ammi,† nke putara unu abughi ndi m, n'ih na unu abughi ndi nke m, mu onwe m abukwaghi Chineke unu.

10 "Ma onuogugu umu Izrel ga-adi ka aja di n'onu oke osimiri nke a na-abughi iguta onu maobu tuo n'ihe otutu. N'ebe ahụ a no si ha, 'Unu abughi ndi m,' n'ebe ahụ ka a ga-anọ sikwa ha, 'Umu Chineke di ndu ka unu bu.' 11 A ga-achikotakwa ndi Juda na ndi Izrel onu. Ha ga-ahoputakwara onwe ha otu onyeisi, si n'ala ahụ rigoputa, n'ih ihe ukwu ka ubochi Jezril ga-abu.

2

1 "Gwa umunne gi ndi nwoke Ami, 'nke putara ndi m,' gwakwa umunne gi nwanyi Ruhama, nke putara, 'Unu ndi m huru n'anya.'

Ntaramahuhu na nlota

2 "Unu guzogidenu nne unu, rionu ya, n'ih na o bughi nwunye m, mu onwe m abukwaghi di ya.

Gwanu ya ka o wezuga ikwa iko site n'ihu ya, ya wezugakwa igba akwuna nke di n'etiti ara ya abuo.

3 Ma o bughi otu a, aga m eyipu ya uwe ya mee ka o gbara oto, aga m eme ka o gbara oto di ka n'ubochi ahụ a muru ya.

Aga m eme ya ka o di ka ozara, ka o ghoo n'ala kporo nku, were akpiri ikpo nku mee ka o nwuo.

* 1:6 1:6 Nke a putara onye a na-abughi n'anya maobu, obi ebere adighikwa † 1:9 1:9 Nke putara, o bughi ndi nke m

- 4 Agaghị m egosi ụmụ ya ebere m,
n'ihì na ha bụ ụmụ a kwatara n'iko.
- 5 N'ihì na nne ha bụ onye na-akwa iko,
ọ turu ime ha n'ọnọdụ ihere.
- Site n'ikwu si, 'Agaghị m ịgbakwuru ndị enyi nwoke hụrụ m n'anya,
ndị na-enye m nri na mmiri,
ajị anụ m na akwa ọcha m, mmanụ oliv m na ihe ọhụrụ m.'
- 6 N'ihì nke a, aga m eji ogwu na uke gbachie ya gburugburu;
aga m agbachi ụzọ ya, mee ya ka ọ ghara ịma ebe ọ na-eje.
- 7 Ọ ga-agbaso ndị ahụ hụrụ ya n'anya ma ọ gaghị achụkwute ha.
Ọ ga-achọ ha ma ọ gaghị ahụ ha.
- Mgbe ahụ, ọ ga-asi,
'Ka m gaa laghachikwuru di mbụ m,
n'ihì na ọ dịrị m mma mgbe ahụ karịa ugbo a.'
- 8 Ma ọ kwetaghị na ihe ndị a si n'aka m,
na ọ bụ mụ nyere ya ọka, na mmanya ọhụrụ, na mmanụ oliv,
na ọlaọcha, na ọlaedo ndị ahụ niile
nke o ji na-efe Baal.
- 9 "Ya mere, aga m ewerekwa ọka m mgbe ọ chara,
na mmanya ọhụrụ m mgbe oge ya ruru.
Aga m anapụkwa ya akwa ajị anụ m na akwa ọcha m,
nke ekwesiri iji kpuchie ọtọ ya.
- 10 Ugbo a, aga m ekpughe ọtọ ya
n'ihu ndị ahụ na-ahụ ya n'anya,*
ọ dīkwaghị onye nwere ike ịnapụta ya site n'aka m.
- 11 Aga m eme ka obi ụtọ ya kwụsị;
ọ bụladị mmemme nke afọ niile, mmemme ọnwá ọhụrụ,
nke ụbọchị izuike na mmemme ndị ọzọ ahụ niile a kara aka.
- 12 Aga m ala ubi vainị ya na osisi fiig ya niile n'iyi,
nke ọ siri bụ ugwo ọrụ ya site n'aka ndị hụrụ ya n'anya;
aga m emekwa ka ha ghọọ oke ọhịa,
anụ ọhịa ga-eripịa ha.
- 13 Aga m enye ya ahụhụ maka ụbọchị niile
bụ nke o surere ihe na-esi isi ụtọ nye chi Baal niile,
ọ chiri mgbaaka mkpisiaka na ihe icho mma niile, jikere onwe ya,
pụọ chuso ndị ahụ hụrụ ya n'anya,
ma chezọọ m," Otu a ka ONYENWE ANYỊ kwubiri ya.
- 14 "N'ihì nke a, aga m arara ya,
duba ya n'ime ọzara,
jiri olu di nro gwa ya okwu n'ebe ahụ.
- 15 Ebe ahụ ka m ga-enyeghachi ya ubi vainị ya,
gbanweekwa Ndagwurugwu Akọ, mee ka ọ ghọọ ọnụ ụzọ olileanya.
Mgbe ahụ, ọ ga-azakwa m dika o mere mgbe ọ bụ agboghobia,
n'oge ahụ o si n'ala Ijpt pụta.
- 16 "N'ụbọchị ahụ," otu a ka ONYENWE ANYỊ kwubiri,
'Ị ga-akpọ m 'Di m,'
ị gaghị akpọkwa m 'nna m ukwu,' ọzọ.†
- 17 N'ihì na aga m ewepụkwa aha niile nke arụsị Baal n'egbugbere ọnụ ya,

* 2:10 2:10 Ndị ya na ha na-akwa iko † 2:16 2:16 Maọbụ, Baal n'asụsụ Hibru

ha gaghị akpọkwa ha aha ọzọ.

18 N'ubọchị ahụ, aga m eme ka gị na ụmụ anụ ọhịa gbaa ndụ, meekwa ka gị na ụmụ nnunụ, na ihe niile e kere eke n'akpugharị n'ala gbaa ndụ.

Aga m emebi ngwa agha niile, agha niile ga-akwụsịkwa.

Mgbe ahụ, a ga-eme ka i dīnaa ala n'udo na-enweghị nsogbu, na ujo.

19 Aga m ekwerekwa ilu gị dika nwunye ruo ebighi ebi; aga m ekwerekwa ilu gị n'ezị omume na ikpe ziri ezi, n'ihunanya nke na-adigide, nakwa obi ebere.

20 Aga m eji ikwesi ntukwasị obi kwere ilu gị. I ga-amatakwa ONYENWE ANYI.

21 "N'ubọchị ahụ m ga-azaghachi," otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri ya.

"M ga-azaghachi eluigwe, ha ga-azaghachi ala.

22 Ala ga-azaghachi ọka na mmanya ọhuru na mmanụ oliv, mgbe ahụ ha ga-azaghachi Jezril.

23 Aga m akukwa ya nye onwe m n'ala ahụ dika mkpuru.

Aga m egosi ihunanya m n'ahụ onye ahụ m kpọrọ, 'Onye m na-ahughị n'anya.'[‡]

M ga-asikwa ndi ahụ a kpọrọ, 'Ndi na-abughị ndi m,§' 'Unu bu ndi nke m,'

Ha ga-azakwa, 'Chineke m ka i bu.' "

3

Hosiya na nwunye ya adirikwa na mma

1 ONYENWE ANYI gwara m ọzọ, "Gakwuru nwanyi a na-akwa iko, nke na-emekwa enyi na-ezighi ezi, gosi ya ihunanya gi dika ONYENWE ANYI si hu ndi Izrel n'anya, n'agbanyeghi na ha na-eso chi ndi ọzọ na-enwekwa mmasi di ukwuu n'achicha nso e ji mkpuru osisi a mīkpọrọ amīkpọ mee."

2 N'ihī ya, eweere m ego ọlaocha di iri na ise, na otu ntuju ọka homa, na ọka balị zuta ya. 3 Mgbe ahụ agwara m ya, "Mụ na gị ga-ebi otutu ubochi, i gaghị agbakwa akwuna, maobu nwee nwoke obula gi na ya ga-enwe mmeko, otu a ka m ga-emekwa n'ebe i no."

4 Nke a na-egosi na Izrel ga-anọ ogologo mgbe na-enweghị eze maobu onye ọchichi. O gaghị enwe ichu aja maobu nkume nso maobu efod maobu arusi ezinaulo. 5 Mgbe nke a gasiri, Izrel ga-aloghachi, choo ONYENWE ANYI bu Chineke ha, na Devid bu eze ha. Ha ga-ewere ima jijiji bjakwute ONYENWE ANYI, biaghachitekwa ngozi ya n'oge ikpezu a.

4

Okwu Onyenwe anyi megide Izrel

1 Nuru unu okwu ONYENWE ANYI unu ndi Izrel,

n'ihī na ONYENWE ANYI nwere ebubo*

megide unu ndi bi n'ala a.

‡ 2:23 2:23 Enwekwa obi ebere n'ahụ Lo-Ruhama, § 2:23 2:23 Ya bu, Lo-ammi, * 4:1 4:1 Maobu, Onyenwe anyi akpọla unu ikpe

“N’ihi na ọ dighi ikwesi ntukwasị obi, ọ dighi ihunanya,
 ọ dighikwa ihe omuma banyere Chineke n’ala a niile.†

2 Ọ bụ naanị ibu onụ,‡ igha ụgha na igbu mmadụ,
 izu ohi na ikwa iko.

Ọgbaaghara dị n’ebe niile,
 ya na ogbugbu mmadụ na-esepughị aka.

3 Nke a mere ala jiri nọrọ n’iru ụjụ,
 ndị niile nọ na ya na-atakwa ahụ,§
 ma anụ ohia, ma nnunụ nke igwe,
 ọ buladi azụ dị n’osimiri ka a na-ekpochapụ.

4 “Ma otu ọ di, ka onye ọbụla ghara ise okwu,
 ka onye ọbụla ghara ibo ibe ya ebubo.

N’ihi na ndị gị dika
 ndị na-eseso onye nchụaja okwu.

5 I na-asọ ngongọ ehie na abali,
 ndị amuma na-esokwa gị sọ ngongọ.

N’ihi ya aga m ala nne gị n’iyi
 6 ndị m ka a na-ala n’iyi n’ihi na ha amaghị ihe.

“Ebe ọ bụ na i juru ihe omuma,
 aga m ajukwa gị di ka onye nchụaja m;
 ebe ọ bụ na i gbakutara iwu Chineke gị azụ
 mụ onwe m ga-agbakutakwa umu gị azụ.

7 Ka ha* na-abawanye n’onuogugu,
 otu a ka ha si na-aga n’ihu na-emehie megide m,
 ha gbanwere Chineke ha di ebube n’ihi ihe na-eweta ihere.†

8 Ha na-eriju afọ site na mmehie ndị m.
 Ha ji anya ukwu na-achọ ka ha na-emehie na-aga n’ihu.

9 Ọ ga-abukwa ka ndị nchụaja di, otu a ka ndị obodo dikwa.
 N’ihi ya, aga m enye ha ntaramahụ
 ma kwughachi ha ugwo n’ihi omume ha niile.

10 “Ha ga na-eri ihe ma afọ agaghị eju ha.
 Ha ga-ebi ndụ akwuna ma ha agaghị amuba,
 n’ihi na ha ajula ONYENWE ANYI,
 were onwe ha nyefee 11 n’aka igba akwuna,
 na mmanya ochie na mmanya ohuru,
 nke na-ewepu mmụọ nghota.

12 Ndị nke m na-ajụ osisi apiri api ase ihe ha ga-eme,
 na-anata osisa site na mkpara osisi onye ọ na-ajụ ase.
 Mmụọ nke igba akwuna na-eme ka ha kpafuo;
 ha gbara akwuna ma hapu Chineke ha.

13 Ha na-achụ aja n’elu ugwu niile,
 na-esure onyinye nsure oku n’elu ugwu nta niile,
 na n’okpuru osisi ook, osisi popla na osisi terebint,
 ebe ndo ya di ezi mma.
 N’ihi nke a ka umu unu ndi inyom na-agba akwuna,
 ndi nwunye umu unu na-akwa iko.

† 4:1 4:1 Ima ihe banyere Chineke adighi n’uche unu ‡ 4:2 4:2 Maobu, inu iyi § 4:3 4:3
 Maobu, na-anwukwa anwu * 4:7 4:7 Ya bu, ndi nchujaja † 4:7 4:7 Akwukwo Masori na-ede,
 nsopuru ha ka m gbanwere ka o ghoo ihere

14 “Agaghị m ata umụ unu ndị inyom ahụhụ,
 mgbe ha na-agba akwuna,
 maobu taa ndi nwunye umu nwoke unu ahuhu
 mgbe ha na-akwa iko,
 n’ihi na ndi ikom unu n’onwe ha na-ejekwuru ndi akwuna,
 ha na ndi akwuna ulo arusi na-achukokwa aja,
 ma ndi a na-enweghi nghota ga-ala n’iyi.

15 “O bu ezie na unu bu ndi na-akwa iko unu bu Izrel,
 ma ka ikpe gharakwa ima Juda.

“Unu agakwala Gilgal,
 unu agakwala ruo Bet-Aven,
 unu anukwala iyi si, ‘Dika ONYENWE ANYI na-adị ndu.’

16 Ndi Izrel di isiike
 dika nwaagbogho ehi di isiike.
 ONYENWE ANYI o ga-esi anaa zuo ha
 dika umu aturu n’ebe ita nri sara mbara?

17 Ifrem na arusi agbaala ndu
 hapu ya ka o nooro onwe ya.

18 O buladi mgbe mmanyana ha gwuru,
 ha na-aga n’ihu na-agba akwuna;
 ha huru ihere n’anya nke ukwu karja ototo ha.

19 Ifufe ga-ebupu ha,
 aja ha na-achu ga-ewetara ha ihere.

5

Ikpe omuma megide Izrel

1 “Nurunu nke a, unu ndi nchujaja!

Geenu nti, unu ulo Izrel!

Geenu nti, unu ndi ezinaulo eze.

N’ihi na o bu unu ka ikpe ahụ gbasara.

N’ihi na unu aburu ihe i maa n’onyana na Mizpa,
 na ugbu agbasara n’elu Taboa.

2 Ndi nnupu isi ahụ abamiela ime n’igbu mmadu,
 aga m ata ha niile ahuhu.

3 Amaara m ihe niile gbasara Ifrem,
 o dikwaghị ihe zoro ezo banyere Izrel n’ebe m no.

Gị Ifrem, ugbu a i gbawala akwuna;
 gị Izrel, emerukwala gi.

4 “Omume ha agaghị ekwe
 ka ha laghachikwute Chineke ha,
 n’ihi na mmuo nke ikwa iko ewerela ute biri n’ime ha,
 ha amaghikwa ONYENWE ANYI.

5 Mpako niile nke Izrel na-agba ama megide ha,
 O buladi Izrel na Ifrem na-aso ngongo n’ime mmehie ha,
 Juda, n’onwe ya, soo ha na-aso ngongo.

6 Mgbe ha ga-eji igwe ewu na aturu ha na igwe ehi ha,
 gaa icho ONYENWE ANYI,
 ha agaghị achota ya.

N’ihi na o sitela n’ebe ha no wezuga onwe ya.

7 Ha bu ndi na-ekwesighi ntukwasị obi nye ONYENWE ANYI.
 Ha muru umu a kwatara n'iko.
 Ugbu a, mmemme onwa oheru ha
 ga-eripia ha na ala ubi ha.

8 "Fuo opi ike na Gibe, a,
 fukwaa mpi anu na Rema.
 Tie mkpu agha na Bet-Aven.
 Lee anya n'azu gi, Benjamin.

9 A ga-ebibi Ifrem kpankpam
 n'ubochi ahụ m ga-ata ha ahuhu. *
 N'etiti ebo nke Izrel niile,
 ka m na-ekwusa ka amara na o bu okwu kwesiri ntukwasị obi. †

10 Ndi ndu Juda adila ka ndi ahụ
 na-ewezuga oke ala,
 aga m awukwasị ha iwe m
 dika uju mmiri ozuzo.

11 Ifrem bu onye a na-emegbu emegbu,
 onye e ji ike na-azopia,
 n'ihu na o kpacha anya na-achuso ihe efu.

12 Adi m ka nla nye Ifrem,
 dikwa ka ihe na-eweta ire ure diiri ndi Juda.

13 "Mgbe Ifrem huru udi oria o na-aria,
 Juda ahukwa onya di ya n'ahu,
 mgbe ahụ Ifrem gakwuru ndi Asiria,
 ma zigakwara eze ukwu ahụ ozi.
 Ma o pughi igwo gi,
 maobu gwoo onya gi niile.

14 N'ihu na-aga m adi ka odum nye Ifrem
 dikwa ka nwa odum nye Juda.

Aga m adokasi anu ahụ ha ma hapu ha puo.
 Aga m ebupu ha puo, na-enweghi onye ga-abia izoputa ha.

15 Aga m alaghachi azu n'onodu m,
 ruo mgbe ha kweere na ikpe mara ha,
 ma choo ihu m;
 n'onodu mmekpa ahụ ha,
 ha ga-achosi m ike."

6

Nnogide na nnupu isi Izrel

1 "Bianu ka anyi laghachikwuru ONYENWE ANYI.
 Ya onwe ya adokaala anyi,
 o ga-agwokwa anyi;

o tipula anyi onya,
 ma o ga ekechikwa onya anyi.

2 O ga-eme ka anyi dikwa ndu ozo mgbe ubochi abuo gasiri.
 N'ubochi nke ato, o ga-eme ka anyi bilie guzokwa n'ukwu anyi,
 meekwa ka anyi diri ndu n'ihu ya.

3 Ka anyi mara ONYENWE ANYI;

* 5:9 5:9 Maobu, n'ubochi ntaramahuu † 5:9 5:9 Ya bu, okwu n'aghaghị imezu

ka anyị gbalisie ike imata ya.
 O buladi dika anyanwu na-awalite,
 n'ezie, o ga-aputa ihè dika chi obubo,
 o ga-abiakwute anyi dika mmiri ozuzo,
 dika mmiri na-ezosa ala n'oge udu mmiri.”

- 4 “Gini ka m ga-eji gi mee, O Ifrem?
 Gini ka m ga-eji gi mee, O Juda?
 Ihunanya gi dika igwe ojii nke ututu,
 dika igirigi na-anọ naani nwa mgbe nta.
- 5 Nke mere m ji si n'onu ndi amuma gbukasija ha.
 Ejirila m okwu onu m gbuo ha,
 ikpe omuma m na-achawaputa dika ihè.
- 6 N'ihì na ana m achọ ebere, o bughi aja,
 imata Chineke kama aja nsure oku niile.
- 7 Ma dika Adam, ha emebiela ogbugba ndu m;
 n'ebe ahụ ka ha nọ gosi ekwesighi ntukwasị obi ha.
- 8 Gilead bu obodo nke ndi na-eme ajo ihe,
 nke eji nzo ukwu obara zotosia.
- 9 Dika ndi na-apunara mmadu ihe na-ezo na-eche onye ga-agafe,
 otu a ka ndi nchujaja
 si egbu ndi mmadu n'uzo Shekem,
 leenu oke ajo omume ihere di otu a.
- 10 N'ezie, ahula m ihe jogburu onwe ya n'ime Izrel.
 N'ebe ahụ ka Ifrem nọ na-agba akwuna,
 emerukwala Izrel.
- 11 “Ma nye gi onwe gi, Juda,
 owuwe ihe ubi nọ na-eche gi.

“Mgbe obula m ga-eweghachi akunuba ndi m,

7

- 1 mgbe m chorọ igwo Izrel,
 mmehie Ifrem na-aputa ihe,
 a na-ekpughekwa aru a na-eme na Sameria.
 Ha na-agho aghugho,
 ndi ohi na-akwakwa ulo ndi mmadu,
 ndi na-apunara mmadu ihe nọ n'okporouzo.
- 2 O dighi onye bi n'ime ha maara
 na m na-echeta mmehie ha niile.
 Ugbu a, mmehie ha agbaala ha gburugburu.
 Ana m ahukwa ha niile.
- 3 “Eze ha na-anuri onu n'ihe ojoo ha;
 umu eze na-achi ochi n'ihì ugha ha.
- 4 Ha niile bu ndi na-akwa iko;
 ha di ka ite oku ighe achicha e mere ka o di oku,
 nke onye na-eghe achicha na-adighi akwanye nku,
 site na mgbe e bidoro igwako utu oka ahụ tutu ruo mgbe o koliri.
- 5 N'ubochi mmemme nke eze anyi,
 umu eze bu ndi akpaliri site na-inubiga mmanya oke,

ya na ndị na-akwa emo jikọtara aka.

6 Obi ha na-enwu oku dika ihe ighe achicha,
ha ji izu nzuzo na-abjakwute ya.
N'abali niile iwe ha na-ere nwayo ka oku na-anyu anyu,
n'ututu ihe ha gbatara n'izu na-enwu dika oku.

7 Ha niile di oku dika ite ighe achicha di oku.
Ha na-eripia ndi eze ha.
Ndi eze ha niile na-ada,
ma o nweghi onye n'ime ha na-akpoku m.

8 "Ifrem na-agwakota onwe ya n'etiti ndi mba ozo.
Ifrem dikwa ka mbadamba achicha a na-atugharighi atughari.

9 Ndi mba ozo na-eripia ike ha,
ma ha adighi aghota ya.
Isi awo apatala ha n'isi,
ma ya onwe ya amaghi na o si otu a diri.

10 Inya isi Izrel na-agba akaebe megide ya
ma n'agbanyeghi ihe ndi a
o naghị aloghachikwute ONYENWE ANYI bu Chineke ya,
maobu choo ya.

11 "Ifrem dika nduru
nke na-enweghi uche, nke onye obula na-eduhie,
ugbu a, o na-akpoku Ijipt,
ma na-agbakwurukwa Asirja.

12 Ma mgbe ha na-agbaghari, aga m ewere ugbu m jide ha,
doda ha n'ala dika nnunu e jidere na mbara eluigwe.
Aga m enye ha ahuhu
n'ihie njehe ha niile.

13 Ahuhu na-adiri ha,
n'ihie na ha ajula m.
Ha na-ala n'iyi
n'ihie na ha enupula isi ha megide m.

Achoro m ka m gbaputa ha,
ma ha na-agma ugha megide m.

14 Ha ejighikwa obi ha akpoku m,
kama ha na-aturu onwe ha n'elu ihe ndina ha, na-eti mkpu akwa.
Mgbe ha na-ario aririo maka mkpuru ubi na mmanya,
ha na-egbukasi onwe ha ahụ,
na-ewezugakwa onwe ha site n'ebe m no.

15 Enyerela m ha aka, mee ka ha di ike,
ma ha atugharjala gbaa izu imegide m.

16 Ha adighi ele anya enyemaka n'aka Onye kachasi ihe niile elu.
Ha dika uta rogoro arogo, nke akụ ya na-adighi agbata ihe obula.
Ndi ndu ha ga-ada site na mma agha,
n'ihie okwu ojoo si ha n'onu na-aputa.
N'ihie nke a, a ga-eji ha mee ihe ochi
n'ala Ijipt.

8

Ugwọ oru mmehie

1 "Tinye opi ike n'onu gi!

- N'ihì na ugo n'efefe n'elu ụlọ ONYENWE ANYÌ,
 n'ihì na ha emebiela ogbugba ndu m,
 nupu isi megide iwu m.
- 2 Ugbu a ndi Izrel na-etiku m mkpu akwa,
 'Chineke anyi, anyi bu Izrel maara gi.'
- 3 Ma Izrel ajula ihe di mma.
 Ugbu a, ndi iro ga-achụ ya oso.
- 4 Ha meere onwe ha ndi eze, ma ha ajutaghi m ase;
 ha na-achorokwa ndi ochichi,* ma ghara ijuta ase n'aka m.
 Olaocha na olaedo ha
 ka ha ji na-akpuru onwe ha arusi,
 nke ha ji ebibi onwe ha.
- 5 Ajula m arusi nwa ehi a i kpuru, O Sameria.
 N'ihì na onuma m na-ere oku megide ha.
 Ruo olee mgbe ka ha ga-anọ buru ndi na-enweghi ike idi ocha?
- 6 O bu n'Izrel ka ha si.
 O bu onye na-akpu uzu kpuru ya;
 o bughì Chineke.
 A ga-akurisikwa
 nwa ehi Sameria ahụ.
- 7 "Ha akwola ifufe,
 ha ga-aghatakwa oke ifufe.
 Osisi oka ha na-eguzo
 na-enweghi okpo oka obula.
 A sikwari na o miri mkpuru,
 ndi mba ozo ga-atapia ya.
- 8 Elodala Izrel!
 Lee, ha no ugbu a n'etiti ndi mba ozo
 dika mkpokoro ite.
- 9 N'ihì na ha ejeela Asiria
 dika inyinya ibu ohia na-awaghari naani ya.
 Ifrem ewerela onwe ya resi ndi enyi ya.
- 10 O bu ezie na ha ewerela onwe ha resi otutu mba di iche iche,
 aga m achikota ha.
 Ha ga-atakwa ahụ
 n'ihì onodu mmegbu nke eze na ndiisi ga-achì ha.
- 11 "N'ihì na Ifrem ewuola otutu ebe nchujaja maka ichu aja mmehie,
 ebe nchujaja ndi a aburu ebe a na-eme mmehie.
- 12 E deputaara m ha otutu ihe banyere iwu m,
 ma ha were ya dika ihe e si na mba ozo webata.
- 13 Ha na-achụ aja dika onyinye nye m,
 ha na-erikwa anu ndi ahụ ha jiri chuo aja,
 ma na ONYENWE ANYI enweghi mmasi n'ebe aja ha di.
 Ugbu a, o ga-echeta ajo omume ha,
 nye ha ntaramahuhu n'ihì mmehie niile ha,
 ha ga-alaghachi n'Ijpt.
- 14 Izrel echezọla Onye kere ha
 ma wukwaa obi ndi eze di iche iche.
 Juda ewukwala obodo di iche iche e wusiri ike.

* 8:4 8:4 Ya bu, umu eze

N'ihì ya, aga m ezite oku n'obodo ha niile,
okú ga-erepía obodo ha niile e wusiri ike."

9

Ntaramahụhụ dịrì Izrel

- ¹ Anurila onu, gí Izrel,
ka obi ghara itokwa gí uto dika o na-atọ ndi mba ozo,
n'ihì na i julá Chineke gí, bido igba akwuna
i huru ugwo oru ikwa iko n'anya
n'elu ebe izocha oka niile.
- ² Ebe izocha mkpuru oka na ebe izocha mkpuru vaini agaghì azu ha nri,
mmanya ohuru ga-agharipu ha.
- ³ Ha agaghì anogidekwa n'ala ONYENWE ANYI,
ma Ifrem ga-alaghachi n'ala Ijipt
nodu n'Asirja rie nri ruru aru.
- ⁴ Ha agaghì awusa ihe onunu dika aja nye ONYENWE ANYI,
n'ihì na odighi aja ha ga-achu ga-atọ ya uto.
Aja ndi a ga-adi ha ka nri nke ndi na-eru uju si di.
Onye obula riri nri ndi a ga-abu onye na-adighi ocha.
Nri ndi a ga-adiri naani ha onwe ha,
ha agaghì ewebata ya n'ulonso ukwu ONYENWE ANYI.
- ⁵ Gini ozo ka unu ga-eme n'ubochi mmemme unu ndi ahụ a kara aka,
ma n'ubochi mmemme nke ONYENWE ANYI?
- ⁶ A sikwa na ha agbanari mbibi,
ndi Ijipt ga-achikota ha.
Ndi Memfis ga-elikwa ha.
Akunuba nke olaocha ha ka uke ga-ewekoro,
ogwu na uke ga-etokwa n'ime ebe obibi ha niile,
- ⁷ Ubochi niile nke ntaramahụhụ * na-abia,
Ubochi ngukota ihe abiala nso.
Ka Izrel mara nke a.
N'ihì na iba uba nke mmehie unu adila ukwu,
n'ihì na ikpo asi unu akarijala,
unu na-agu onye amuma dika onye nzuzu,
na-agukwa onye nwee Mmuo nke Chineke dika onye na-ayi ara.
- ⁸ Ma onye amuma bu onye nche Chineke,
na-eche Ifrem nche,
ma igbudu nke onya juputara n'uzo ya niile,
ikpo asi dikwa n'ime n'ulonso Chineke ya.
- ⁹ Ha emerula onwe ha ebe o di ukwu,
dika o di n'ubochi Gibeá.
O ga-echeta njehie ha.
O ga-enye ha ntaramahụhụ n'ihì mmehie ha niile.
- ¹⁰ "Mgbe m chotara Izrel,
o di ka m chotara mkpuru grepu n'ozara;
mgbe m huru nna nna unu ha,
o di ka ihu mkpuru bu uzo chaa n'elu osisi fiig.
Ma mgbe ha bjaruru na Baal-Peoa,
ha doró onwe ha nso nyefee n'aka arusi ahụ na-eweta ihere,

* 9:7 9:7 Maobu, nleta

si otu a ghoḡ ndi ruru aru, dika ihe ndi ahụ ha huru n'anya si buru
ihe ruru aru.

11 Nsoḡuru Ifrem nwere ga-efefu di ka nnunu,
n'ih na omumu nwa agaghị adi, a gaghị atukwa ime, agaghị adikwa
ime.

12 A sikwa na ha azulite umu ha,
agaghị m ime ka ha nwuo.
Ahuhu ga-adiri ha,
mgbe m si n'ebe ha no wezuga onwe m.

13 Ahula m na Ifrem yiri Taja,
bu ihe akunyere n'ala mara mma.

Ma Ifrem ga-aji aka ya
kpoḡuta umu ya nye ndi ga-egbu ha."

14 Biko, ONYENWE ANYI nye ha.

Gini ka i kwesiri inye ha?

Nye ha akpanwa nke nwa na-adighi anogide n'ime ya,
na ara nke mmiri ara na-adighi.

15 "Ihe oḡoḡ ha niile bidoro na Gilgal,
akpoḡo m ha asi n'ebe ahụ.

N'ih omume mmehie ha niile,
agaghị m isite n'ulo m chupu ha.

Agaghị m ahukwa ha n'anya ozo,
ndi ndu ha niile bu ndi nnupu isi.

16 Etigbuola Ifrem,
mgboroḡwu ha akponwuola,
ha agaghị amikwa mkpuru.

A sikwari na ha amuo umu,
aga m egbu umu ha niile, ndi ha huru n'anya."

17 Chineke m ga-aju ha,

n'ih na ha adighi ege ya ntị maobu rube isi.

Ha ga-aghḡ ndi na-awaghari awaghari na-enweghi ulo, n'etiti mba
niile.

10

1 Izrel bu osisi vaini di mma,
nke na-amita mkpuru nke ukwu.

Dika mkpuru ya na-aba uba,
otu a ka o si amuba ebe ichu aja ya.

Dika ala ya na-abawanyekwa uba
otu a ka o si edoziri onwe ya nkume di nsḡ.

2 Obi ha di aghugho,
ma ugbu a, ha ga-ata ahuhu maka ikpe omuma ha.
Onyenwe anyi ga-akwatu ebe nchujaja ha,
ma mebikwaa ogidi nkume nsḡ ha niile.

3 Ma ugbu a, ha ga-asi,

"Anyi enweghi eze,

n'ih na anyi anaghị atụ ONYENWE ANYI egwu,
ma olee ihe eze nwere ike i mere anyi?"

- 4 Ha na-ekwu okwu na-abaghị uru,
were inu iyi
na-agbakwa ndu,
ya mere ikpe ikpe jiri juputa n'ebe niile,
dika ahijia ojoo n'ubi.
- 5 Ndi bi na Sameria ga-atu ujo
n'ih i chi nke nwa ehi a kpuru akpu di na Bet-Aven.*
Ndi ya ga-eruru ya uju,
otu a kwa ka ndi nchujaja ya
ruru aru ga-esi ruoru ya uju,
maka ebube nke a napuru ya.
- 6 Ha ga-eburu ha gaa Asiria,
dika onyinye inata ihuoma a ga-enye eze ukwu ahụ.
A ga-emenye Ifrem ihere n'ihu,
Izrel ga-ekpudokwa ihu n'ala maka mmekorita ya na ndi mba ozo.
- 7 A ga-ala eze Sameria n'iyi
dika irighiri osisi n'elu mmiri niile,
- 8 a ga-ebibicha ebe niile di elu nke ihe ojoo, bu Aven,†
o bu ya bu mmehie ndi Izrel,
ogwu na uke ga-etolitekwa,
n'ebe nchujaja ha.
- Mgbe ahụ ha ga-asị, ugwu ukwu niile, "Kpuchite anyi!"
Sikwa ugwu nta niile, "Dakwasị anyi!"
- 9 "Site n'ubochi nke Gibe a, gi Izrel no na mmehie,
i nwebeghi ike site na mmehie ndi a wezuga onwe gi.
O bu na agha agaghi eri ha
bu ndi na-eme ajoo omume na Gibe a?
- 10 Aga m abia buso ndi mmehie a agha, nye ya ahuhu;
mba ndi ozo ga-ebilite megide ha,
taa ha ahuhu n'ih i ajo omume abuo ha.
- 11 Ifrem bu nne ehi a zuru azu
nke huru izocha oka n'anya,
n'ih i ya, M ga-ekonye iyagba n'olu
n'olu oma ya ahụ.
- Aga m agba Ifrem dika inyinya,
Juda aghaghi iko ala ubi
Jekob ga-akoz e ala nye onwe ya.
- 12 Ya mere, ghaanu mkpuru ezi omume maka onwe unu,
unu ga-ahotakwa mkpuru ihunanya.
Koghariakwanu obi unu siri ike,
n'ih i na ugbu a bu oge icho ONYENWE ANYI,
tutu ruo mgbe o biara
wukwas i unu mmiri ozuzo dika ezi omume.
- 13 Ma unu akwola mkpuru ajo omume;
unu aghotakwala ihe ojoo dika ihe ubi.
Unu eriel a mkpuru osisi ugha.
N'ih i na unu atukwasila obi unu n'idi ike nke onwe unu,
na n'idi otutu nke ndi bu dike n'agha unu.
- 14 N'ih i ya, uzu nke ibu agha aghaghi ibili n'etiti unu,

* 10:5 10:5 Bet-Aven putara ulo ihe ajo aha ikwa emo Betel; Betel nke putara ulo Chineke † 10:8 10:8 Aven, na-ekwu banyere Bet-Aven aha ikwa emo na-akpo Betel

ebe unu niile e wusiri ike ga-ada.
 O ga-ada dika Shalman si bibie Bet Abel n'ubochi agha,
 mgbe a tupjara ndi bu nne na umu ha.
 15 O bu ihe di otu a ga-adakwasị gi, Betel,
 n'ih i na ajo omume gi di ukwuu.
 Mgbe chi ubochi ahụ boro,
 a ga-ala eze Izrel n'iyi kpankpan.

11

Ihunanya Chineke nye Izrel

- 1 "Mgbe Izrel bu nwantakiri, ahuru m ya n'anya,
 o bukwa site n'Ijpt ka m kpoptara nwa m.
 2 Ma dika m na-akpo ha,
 otu a ka ha na-aga n'ebe di anya site n'ebe m no.
 Ha churu Baal aja,
 surekwa aja ihe nsure oku na-esi isi utu nye arusi di iche iche.
 3 O bu mu onwe m kuziiri Ifrem otu e si aga ije,
 ejidere m ha n'aka m abuo,
 ma ha amaghi
 na o bu mu onwe m gworo ya.
 4 Eji m udo nke mmadu bu ebere,
 na ihunanya duo ya.
 Adiri m ha dika onye n'ebuli
 ibu aro site n'olu ha,
 ehulatakwara m ala, were aka m tinye ha nri n'onu.
 5 "O bu na ha agaghi alaghachi azu n'Ijpt,
 Asiria o gaghi abu eze ha,
 n'ih i na ha ajula iloghachikwute m?
 6 Mma agha ga-efeghari n'obodo ha niile,
 o ga-eripia ndi nchujaja na-agba afa,
 o ga-eripiakwa nzube ojojo ha niile.
 7 Ndi m ekpebiela n'obi ha ihapu m.
 N'agbanyeghi na ha na-akpo m Chineke nke kachasi ihe niile elu,
 ma mu onwe m agaghi ebuli ha elu n'uzo obula.
 8 "M ga-esi anaa rara gi nye, gi Ifrem?
 M ga-esi anaa rara gi nye, gi Izrel?
 M ga-esi anaa mee gi ka idi ka Adma?
 M ga-esi anaa meso gi dika Zeboiim?
 Obi m na-akwasị akwa ike n'ime m;
 o na-agusi m aguu ike inyere unu aka.
 9 Agaghi m emezu iwe oku m
 maobu bibiekwa Ifrem ozo.
 N'ih i na abu m Chineke, abughi m mmadu.
 Abu m Onye Nso na-ebi n'etiti unu.
 Agaghi m emegidekwa obodo ha.
 10 N'ih i na ha ga-agbaso ONYENWE ANYI.
 O ga-agbokwa uja dika odum.
 Mgbe o gboro uja,
 umu ya ga-eji ima jijiji site n'akuku odida anyanwu biakwute ya.
 11 Dika igwe nnunu

ka ha ga-ama jijiji bja site n'Ijipt,
 dika nduru ka ha ga-efelata site n'Asirja.
 Aga m eme ka ha biri n'ulo ha ozo,
 otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara.

Mmehie Izrel

12 Ifrem e jirila okwu ugha gbaa m gburugburu,
 ezinaulo Izrel e jirila aghughu na-emeso m omume,
 ma Juda nosiri ike n'ekweghi nchikota n'ebe Chineke no,
 obuladi megide Onye Nso ahụ nke kwesiri ntukwasi obi.

12

- 1 Akaoru Ifrem bu naani ichuso ikuku,
 o na-achuso ikuku si n'owuwa anyanwu bido n'ututu ruo n'abali.
 Otu a ka ha si eme ka igha ugha, na ime ihe ike na-abawanye uba.
 Ha na Asirja na-agbakwa ndu,
 ha na-ebugakwa mmanu n'Ijipt.
- 2 ONYENWE ANYI na-akpo Juda ikpe.
 O ga-ata Jekob* ahuhu dika uzo ya si di,
 kwughachikwa ya dika omume ya si di.
- 3 Mgbe o no n'afu nne ya ka o jidere nwanne ya nwoke n'ikiri ukwu.
 Mgbe o ghoro dimkpa, ya na Chineke gbara mgba.
- 4 E, ya na mmuo ozi gbara mgba.
 N'oge ahụ, o jidesiri ya aka ike, kwaa akwa, ripo ngozi site n'aka ya.
 O huru ya na Betel,
 gwaakwa ya okwu,
- 5 ONYENWE ANYI Chineke onye puru ime ihe niile,
 ONYENWE ANYI bu aha ya.
- 6 Ighaghi iloghachikwute Chineke gi,
 guzosie ike n'ihunanya na ikpe ziri ezi,
 na-elekwa anya Chineke gi mgbe niile.
- 7 Onye ahia na-eji ihe otutu aghughu na-erenye ndi mmadu ahia,
 o huru imegbu emegbu n'anya.
- 8 Ifrem kwuru,
 "Abaala m ogaranya! Aburula m onye nwere akunuba di ukwu!
 O bu ezie na m bu onye nwere aku di ukwu,
 ma agaghi achota njehie maobu mmehie obula n'ime m."
- 9 "Abu m ONYENWE ANYI na Chineke gi,
 onye si n'Ijipt kpoputa unu.
 Aga m emekwa ka i biri n'ulo ikwu ozo,
 dika o di n'oge mmemme ndi ahụ niile a kara aka.
- 10 A gwara m ndi amuma,
 o bu m mere ka ha hu ohu di iche iche,
 sitekwa n'onu ndi amuma tuo ilu di iche iche."
- 11 Gilead o na-eme ajo ihe?
 Ndi ya bu ndi efulefu.
 Ha na-achu aja oke ehi di iche iche na Gilgal?
 Ebe ichu aja ha niile ga a dika ebe a chikotara ukwu nkume,

* 12:2 12:2 Jekob n'ebe a bu akpalaokwu nke putara onye aghughu Maobu, onye na-aghori mmadu

nke dị n'ubi a kọrọ akọ.

12 Jekọb gbalagara n'ala Aram;

Izrel fere ofufe n'ihu inweta nwunye,
n'ihu ikwu ụgwọ ya, o lekọtara aturụ.

13 Ọ bukwa onye amụma ka ONYENWE ANYỊ ji site n'Ijpt kpoputa Izrel,
o sitekwara n'aka onye amụma lekọtazie ya anya.

14 Ma Ifrem akpasuola iwe ilu nke ukwu.

Onyenwe ya ga-awukwasikwa ya ikpe omuma.
Ọ ga-akwughachi ya dika nleli ya si di.

13

Iwe Chineke megide Izrel

1 Na mbu, mgbe obula Ifrem kwuru okwu, a na-enwe oma jijiji,
n'ihu na o bu onye e buliri elu n'Izrel.

Ma ikpe maara ya n'ihu ofufe o fere Baal, o nwukwara.

2 Ugbu a, ha na-aga n'ihu n'ime mmehie,
ha na-eji olaocha na-akpuru onwe ha arusi di iche iche,
nke ha ji uche kpachara anya kpuzie nke oma,
ha niile bu akaoru ndi nka.

Ha onwe ha na-ekwu,

"Ha na-achu aja umu mmadu.

Ha na-esusukwa nwa ehi a kpuru akpu onu"

3 N'ihu ya, ha ga-adi ka igirigi nke ututu,
maobu igirigi nke na-agbachapu ngwangwa,
dika igbugbo nke a fuchapuru n'ebe izocha oka,
dika anwuru oku nke si na oghereikuku na-ekupu.

4 "Ma mu onwe m bu ONYENWE ANYI na Chineke gi,
siteri n'ala Ijpt.

Unu agaghi anabatara onwe unu Chineke ozọ kari m.

Ọ dighi Onye nzoputa ozọ di kari m.

5 Elekotara m unu n'ime ozara,
n'ala ahụ kporo nku, nke mmiri na-adighi.

6 Mgbe m nyere ha nri, ha rijukwara afọ.
Mgbe afọ juru ha, ha bidoro ikpa nganga,
chefuo m.

7 N'ihu ya, aghaghi m ibiakwasị ha dika odum;
maobu dika agu nke na-ezo onwe ya n'akuku uzo.

8 Aga m adakwasị ha dika anu ohia bia nke a gbara aka umu ya,
dowasị anu ahụ kpuchiri obi ha
aga m eripia ha dika odum,
anu ohia ga-adokasikwa ha.

9 "Aga m ala gi n'iyi, gi Izrel,
onye puru inyere gi aka?

10 Ebee ka ndi eze gi no, ka ha bia zoputa gi?
Ebee ka ndisi ochichi nke obodo gi niile no,
bu ndi ahụ i ji n'ihu ha na-asi,
'Nye m eze na ndi ochichi?'

11 Esitere m n'iwe m nye gi eze,
sitekwa n'onuma m, napu gi ya.

- 12 Njehie nke Ifrem ka e kechikọtara debe;
a na-edetukwa mmehie ya niile n'akwukwo.
- 13 The mgbu nke dika ihe mgbu nwanyi ime na-eme na-abiakwasị ya;
maobu nwantakiri na-enweghi uche.

Mgbe oge ya zuru,
o juru iputa site n'onu akpanwa ka a muputa ya.

- 14 "Aga m anaputa ha site n'ike nke Ala mmuo.
Aga m agbaputa ha site n'onwu.

Gi onwu, olee ebe ajo oria gi niile na-eфе efe di?
Gi ala mmuo, olee ebe ike ila n'iyi gi di?

"Agaghi m enwe omiiko obula,

¹⁵ o bu ezie na ya onwe ya bu onye na-amị mkpuru n'etiti umunne ya niile.

Ma oke ifufe si n'owuwa anyanwu, nke ONYENWE ANYI zitere,
ga-esi n'ozara fekwasi ya.

Isi iyi niile ga-ata,
olulu mmiri ya ga-atakorokwa.

A ga-apunara ya ihe di n'uloaku ya niile,
na aku niile o nwere.

- 16 Sameria aghaghi ita ahuhu ikpe omuma ya,
n'ihu na o nupuru isi megide Chineke ha.

A ga-eji mma agha gbuo ndi ya niile,
tupia umuntakiri ya niile n'ala,
jirikwa mma agha bowaa ndi inyom niile di ime."

14

Ncheghari na ngozi

- 1 Loghachikwutenu ONYENWE ANYI Chineke unu, unu ndi Izrel;
n'ihu na o bu mmehie unu wetaara unu iso ngongu.

2 Chirinu okwu n'onu unu
loghachikwute ONYENWE ANYI.

Gwanu ya si,

"Gbaghara mmehie anyi niile,
jirikwa ihuoma nabata anyi,
ka anyi si otu a jiri egbugbere onu anyi churogo gi aja.

- 3 Ndi Asiria enweghi ike izoputa anyi,
o bughu n'elu inyinya agha ka anyi ga-anokwasị.

Anyi agaghi asikwa 'Chi anyi ka unu bu'
nye ihe ndi ahụ anyi jiri aka anyi pja,
n'ihu na n'ime gi, ka ndi na-enweghi nne na nna na-achota obi ebere."

- 4 "Aga m agwo ndaghachi azu ha,
jiri obi m niile hu ha n'anya,
n'ihu na iwe m esitela n'ebe ha no chigharia.

5 Aga m adiri Izrel dika igirigi.
O ga-amakwa ifuru dika okoko lili.

Dika osisi sida nke Lebanon,
mgborogwu ya ga-abami n'ime ala;

⁶ ome ya ga-awasa,
ima mma ya ga-adikwa ka osisi oliv,

isisi ọma ọ na-esi ga-adị ka isi osisi sida nke Lebanon.

7 Ha ga-ebi n'okpuru ndo m.

Ha ga-etolite dika osisi oka di ndu.

Ha ga-ama ifuru dika osisi ubi vaini,

a ga-amatakwa ha n'ebe niile dika e si mara mmanya e mere na Lebanon.

8 Gị Ifrem, gini ka mu na arusi nwekorof?

Mu onwe m ga-aza ya, ma lekotakwa ya.

Mu onwe m dikwa ka osisi junipa di ndu.

Imi mkpuru gi na-esitekwa n'ebe m no abia."

9 Onye bu onye amamihe? Ha ga-aghotu ihe ndi a.

Onye bu onye nwere uche nghota? Ha ga-aghotu ihe o putara.

N'ihu na uzof ONYENWE ANYI bu ezi uzof.

Ndi ezi omume na-ejekwa ije na ha,

ma ndi na-enupu isi na-asof ngongof n'ime ha.

Juel

¹ Okwu ONYENWE ANYI nke bjakwutere Juel nwa Petuel.

Mbibi nke igurube ga-eweta

- ² Nuruṅu nke a, unu ndi okenye;
geenu nti, unu ndi niile bi n'ala a.
Ihe di otu a o meela na ndu unu,
ka o mere na ndu nna nna unu ha?
- ³ Gwanu ya umu unu,
ka umu unu gwakwa umu ha, ka umu ha gwakwa umu umu ha,
ka umu umu ha gwakwa ogbo nke na-eso ha.
- ⁴ Ihe igurube riforo
ka igurube ukwu richara,
ihe igurube ukwu riforo,
ka umu igurube richara,
ihe umu igurube riforo
ka igurube ndi ozo richapuru.
- ⁵ Tetanu, unu ndi na-anubiga mmanyanya oke. Kwaanu akwa.
Kwaanu akwa unu ndi na-anu mmanyanya;
kwaanu akwa n'ihu mmanyanya ohuru,
n'ihu na e sitela n'onu unu napu unu mmanyanya unu na-anu.
- ⁶ O nwere mba bjakwasiri ala m,
usuu ndi agha nke na-enweghi iguta onu;
nke nwere eze dika odum,
nweekwa ikiri eze dika ka nne odum.
- ⁷ O laala mkpuru vaini m n'iyi
mee ka osisi fiig m niile mebie kpmkpm.
O kpechapusiala agbugbo osisi fiig m,
kpofuo ha,
hapu alaka osisi ya ka o na-acha ocha.
- ⁸ Kwaa akwa mwute dika nwaagboghoh na-amaghi nwoke,
nke di na-aga ilu ya nwuru.
- ⁹ Akwusila iwebata onyinye oka na onyinye mmanyanya
n'ulo ONYENWE ANYI.
Ndi nchujaja na-eru uju,
bu ndi ahụ na-eje ozi n'ihu ONYENWE ANYI.
- ¹⁰ Emebiela ala ubi niile,
ala no na-eru uju.
Ebibiela oka niile,
mmanyanya adighikwa,
otu a kwa, mmanu oliv adighikwa.
- ¹¹ Daanu mba n'obi unu, unu ndi oru ubi,
tienu mkpu akwa, unu ndi oru ubi vaini.
Tienu aka n'obi n'ihu oka wiiti na oka bali,
n'ihu na a laala owuwe ihe ubi n'iyi.
- ¹² Osisi vaini anwula.

Osisi fiig akponwuola.
 Osisi pomegranet na osisi nkwu, na osisi apul akponwuola.
 N'ezie, osisi niile akponwuola.
 N'ebe ndi mmadu no,
 onu alala.

Okpukpo oku maka ncheghari

- ¹³ Yikwasinu onwe unu akwa mkpe, unu ndi nchujaja; ruonu uju,
 kwaanu akwa, unu ndi na-eje ozi n'ebe ichu aja.
 Bjanu, yiri akwa mkpe no onodu abali
 unu ndi na-ejere Chineke m ozi
 n'ihu na egbochiela onyinye oka na onyinye ihe onunu
 ibata n'ulo Chineke unu.
- ¹⁴ Kposaanu obubu onu di nsu.
 Kponu nzukota di nsu.
 Chikotaanu ndi okenye
 na ndi niile bi n'ala a,
 ka ha bja n'ulonso ONYENWE ANYI Chineke unu;
 ka ha tikuo ONYENWE ANYI mkpu akwa.
- ¹⁵ Ubochi di oke egwu ka ubochi ahụ bu!
 N'ihu na ubochi ONYENWE ANYI abiala nso.
 O ga-ewetakwa mbibi site n'aka Onye puru ime ihe niile.
- ¹⁶ O bu na e sitebeghi n'ihu anyi
 wezuga ihe oriri niile,
 O bu na onu na obi utu e sitebeghi
 n'ulonso Chineke anyi puo?
- ¹⁷ Mkpuru ubi
 akponwuola n'okpurukpu aja ala.
 Ulo a na-edebe ihe oriri atogborola n'efu,
 a kwatuola oba niile,
 n'ihu na mkpuru oka niile akpoola nku.
- ¹⁸ Lee otu anu ulu niile si eze ume!
 Igwe ehi na-awaghari
 n'ihu na ha enweghi ebe ita nri;
 o buladi igwe aturu nokwa n'onodu ita ahuhu.
- ¹⁹ Gi ONYENWE ANYI, ka m na-akpoku,
 n'ihu na oku erepiala ebe ita nri nke umu anu ulu.
 Oku erechapukwala osisi niile di n'ohia.
- ²⁰ O buladi umu anu ohia na-ebeku gi akwa,
 n'ihu na iyi niile ataala,
 oku erechapukwala ebe ita nri nke anumanu niile nke di n'ozara.

2

Igwe igurube

- ¹ Fuo opi ido aka na nti na Zayon.
 Ka a nu uda opi ido aka na nti site n'elu ugwu nsu m.

Ka ndi niile bi n'ala ahụ maa jijiji,
 n'ihu na ubochi ikpe nke ONYENWE ANYI na-abia,
 o na-abiaru nso.

² O bu ubochi ochichiri na nke mgaru ihu.

O bu ubochi itiri ojii nke oke ochichiri.

Usuu ndi agha di ike nke ga-ekpuchi elu ugwu niile dika chi obubo.

Ha hiri nne, nweekwa ike di ukwu.

Ahubeghi udi dika ha na mbu,

a gaghi ahukwa udi ha ozu ruo ogbo niile nke na-abia.

³ Oku na-ere na-aga ha n'ihu,

ire oku na-enwu oke onwunwu di ha n'azu.

Tupu ha abiaruo, ala ahu na-ama mma dika ogige nke Iden,

ma n'azu ha, ala ubi niile dika ozara nke togboro n'efu,

o nweghi ihe ga-agbanari ila n'iyi ha.

⁴ N'ile anya, ha dika inyinya,

ha na-ekwoghari dika inyinya agha.

⁵ Ha ji uzu dika uzu ugboala

na-arigo elu ugwu.

Uzu ha dikwa ka uzu oku nke na-erepia ahijia kporo nku.

Ha dikwa ka uzu nke usuu ndi agha di ike, ndi na-aga ilu agha.

⁶ Egwu na-ejide ndi niile ha chere ihu.

Ihu ha na-agbarukwa.

⁷ Ha na-ekwoghari dika ndi agha;

ha na-arigo mgbidi dika ezi ndi agha.

Ha na-aga n'ahiri n'ahiri,

na-ahapughi onye obula n'ije ha.

⁸ O dighi onye na-anochiri ibe ya uzu.

Onye obula na-aga n'ihu n'ahiri n'ahiri.

O dighi ngwa agha obula puru ikwusi ha,

ka ha na-aga n'ahiri n'ahiri.

⁹ Ha na-enukwaso obodo,

na-agbaghari n'elu mgbidi,

na-arigo, na-abakwa n'ime ulo;

na-abanye dika ndi ohi site na oghereikuku niile.

¹⁰ Ala na-ama jijiji n'ihu ha,

eluwigwe na-emekwa mkpotu.

Ihu anyanwu na ihu onwa na-agbakwa ochichiri,

kpakpando adighikwa enye ihè.

¹¹ Olu ONYENWE ANYI dara

n'ihu ndi agha,

ndi agha ya di agutaghi onu,

ha dikwa otutu bu ndi na-edebe iwu ya.

Ubochi ikpe nke ONYENWE ANYI di ukwu

burukwa ihe di egwu.

Onye puru inagide ya?

Loghachikwute m

¹² "O buladi ugbu a," otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri ya,

"Jirinü obi unu niile loghachikwute m.

Werekwanu obubu onu, na ikwa akwa, na iru uju, loghachikwutenu m."

¹³ Dwakwaanü obi unu,

ọ bughị uwe unu.

Loğhachikwutenu ONYENWE ANYỊ bụ Chineke unu,
n'ihì na ọ bụ onye na-eme amara, na onye obi ebere.
Ọ bụ onye na-adighị ewe iwe ọsiiso. O juputara n'ihunanya.
Ọ naghị eme ọsiiso n'inye ntaramahụhụ.

14 Onye maara? Ma eleghị anya ọ ga-aloghachite azụ tugharịa obi ya,
hapuru anyị ngozi ya,
kwe ka eweta onyinye mkpuru ubi na onyinye ihe ọhụhụ
maka ONYENWE ANYỊ bụ, Chineke unu.

15 Fuo opi ike n'ime Zayon.
Kposaa obubu onụ dị nsọ.
Kpọkota nzuko dị nsọ.

16 Chikotaa onye ọbụla,
doo nzuko ahụ nsọ,
ma ndị okenye,
ma ụmuntakiri,
ma ụmụ na-anụ ara.

Kpọputa nwoke luru nwunye ọhuru site n'ulo ya,
ya na nwaagboghọ luru di ọhuru site n'ebe nzuzo ya.

17 Ka ndi nchujaja, bụ ndi na-ejere ONYENWE ANYI ozi,
noo n'etiti ebe ichu aja, na mputa onu ulo kwaa akwa.
Ha kpeekwa ekpere si, "Zoputa ndi gi, ONYENWE ANYI.
Ekwela ka ihe nketa gi buru ihe ita uta,
n'etiti mba di iche iche.

Ekwela ka ha si,
'Olee ebe Chineke ha no?' "

Osisa ONYENWE ANYI

18 Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI kworo ekworo n'ihì ala ya,
nwee omiiko n'ebe ndi ya no.

19 ONYENWE ANYI zaghachiri ha si,
"Ana m ezitere unu oka na mmanya ọhuru, na mmanu,
nke ga-ezuru unu, jukwa unu afo.
Agaghị m emekwa
ka unu buru ihe ikwa emo n'etiti ndi mba ozọ.

20 "Aga m ewezuga ndi agha ahụ si n'ugwu, zipu ha n'ebe tere anya,
m ga-achuba ha n'ala kporo nku, na ebe togboro n'efu.
Ndi no n'ihu ga-erugbu n'osimiri Nnu di n'owuwa anyanwu;
ndi no n'azu ka m ga-erugbu n'osimiri Mediterenja di n'odida
anyanwu.

Isisi ojojo ya ga-esiputa,
isisi nke ure ya ga-arigokwa."

N'ezie, o meela ihe ndi di ukwu di iche iche.

21 Atukwala egwu, gi ala juda,
kama nurja onu, nweekwa obi uto,
n'ezie, ONYENWE ANYI aruola oru di itunanya.

22 Atula egwu, unu anu ohia niile,
n'ihì na ebe ita nri unu ga-ajuputakwa n'ahihia ndu.
Osisi na-amị mkpuru ha,
osisi fiig, na osisi vaini na-amikwa mkpuru n'uju.

23 Umụ Zayon, ka obi toọ unu uto,

ñurjanu ọñu n'ime idi mma ONYENWE ANYI, bu Chineke unu.
N'ihì na o nyela unu mmiri ozuzo mbu nke okochi,
n'ihì idi mma ya.

Ọ na-ezite otutu mmiri ozuzo,
nke okochi, na nke udu mmiri, dika o di na mbu.

24 Ebe izocha oka gi niile ga-ejuputakwa na mkpuru oka,
ebe inara mmanya gi niile ga-ejubiga oke na mmanya na mmanu
ohuru.

25 "Aga m enyeghachi afo niile nke igurube riri,
ndi ahụ nke igurube ukwu na igurube nta,
na ukpana, na ndi mbibi ozo riri,
bu usuu ndi agha ahụ m zitere n'etiti unu.

26 Unu ga-eri ka unu siri choo, rijuchaa afo,
unu ga-etokwa ONYENWE ANYI bu Chineke unu,
onye ruru oru ebube ndi a n'ihì unu.

Ọ dikwaghi mgbe ozo ihere ga-eme ndi m.

27 Mgbe ahụ unu ga-amata na m no n'ebe a n'etiti ndi m Izrel.
Unu ga-amatakwa na naani m bu ONYENWE ANYI bu Chineke unu,
na o dikwaghi onye ozo.

Ihere agaghi emekwa ndi m ozo.

Ubochi ONYENWE ANYI

28 "Ma emesia,
aga m awukwasi mmadu niile Mmuo m.
Umụ unu ndi ikom, na umu unu ndi inyom ga-ebu amuma.
Ndi okenye nwoke unu ga-arọ nrọ.
Umụ okorobia unu ga-ahukwa ohu.

29 N'ubochi ahụ, aga m awusa mmuo m
obuladi n'ahụ ndi ohu m ndi nwoke na ndi nwanyi.

30 Aga m egosi ihe ebube di iche iche na mbara eluigwe,
na n'elu uwa;
a ga-ahụ obara, na ire oku, na ogidi anwuru oku.

31 Anyanwu ga-agbanwe ghoo ochichiri,
onwa ga-aghokwa obara,
tupu ubochi ONYENWE ANYI abia, bu ubochi ahụ di ukwu dikwa oke
egwu.

32 Ọ ga-erukwa na onye obula nke na-akpo ku aha ONYENWE ANYI
ka a ga-azoputa.

N'ihì na o bu n'elu ugwu Zayon, na n'ime Jerusalem
ka mgbaputa ga-adi,
dika ONYENWE ANYI kwuru ya.

Mgbaputa a ga-adikwara ndi foduru ndu,
bu ndi ahụ ONYENWE ANYI na-akpo.

3

Ikpe nke mba niile

1 "N'ihì na, lee, n'ubochi ahụ, n'oge ahụ,
mgbe m ga-eweghachi akunuba nke Juda na Jerusalem,

2 na m ga-achikota mba niile nke uwa,
mee ka ha zukoo na Ndagwurugwu Jehoshafat.*

* 3:2 3:2 Ihe aha a putara bu, ONYENWE ANYI na-ekpe ikpe

N'ebe ahụ, ka mụ onwe m ga-ama ha ikpe,
 n'ihì ihe ha mere ihe nketa m, na ndị nke m Izrel.
 N'ihì na ha chụsasiri ndị m n'etiti mba niile,
 kee ala m n'etiti onwe ha.

³ Ha fere nza n'ihì ndị m,
 were ụmụ m ndị nwoke gbanwere ụmụ akwuna.
 Ha rere ụmụ m ndị nwanyi n'ihì mmanya, n'ihì inweta mmanya ha
 ga-añu.

⁴ "Ọ bụ gini ka unu nwere megide m, unu Taja na Saidon, na unu obodo
 ahụ niile di gburugburu ala ndi Filistia? O nwere ihe m mere nke unu
 na-akwughachi m ugwo ya? O buru n'ezie na unu na-akwughachi m
 ugwo, mụ onwe m ga-eji osọ kwughachi unu ihe ojoo niile unu mere.

⁵ N'ihì na unu weere olaocha m na olaedo m, burukwa ihe di oke onuahia
 niile m nwere, bulaa ha n'ulonso chi† unu. ⁶ Unu refuru ndi Juda na ndi
 Jerusalem, resi ha ndi Griik, si otu a wega ha n'ebe di anya site n'ala ha.

⁷ "Lee, aga m esi n'ebe ahụ unu refuru ha kpollite ha. Aga m emekwa
 ka ihe ndi ahụ niile unu mere biaghachi unu n'isi. ⁸ Aga m ewere ụmụ
 unu ndi nwoke na ndi nwanyi resi ha ndi Juda, ndi ga-eresi ha ndi Sheba,
 bu mba tere anya." ONYENWE ANYI ekwuola ya.

⁹ Kwuputanu nke a n'etiti mba niile:

Jikerenu agha!

Kpoteenu ndi dike n'agha.

Ka ndi agha niile a zuziri azuzi bjaruo nso ibu agha.

¹⁰ Kpugharianu mma oge unu ka ha burukwa mma agha,
 kpughariakwanu mma ikwa osisi unu ka ha ghoo ube.
 Ka onye na-adighi ike kwuo si,
 "Adi m ike!"

¹¹ Chikota onwe unu osiso, bia, unu mba niile, no n'ebe niile.
 Zukotanu n'ebe ahụ.

Kpodata ndi agha gi di ike ONYENWE ANYI!

¹² "Ka akpollitekwa mba niile,
 mee ka ha niile bjaruo na Ndagwurugwu Jehoshafat,
 n'ihì na o bu n'ebe ahụ
 ka m ga-anọ kpee mba no n'akuku niile ikpe.

¹³ Tinye mma iwe ihe ubi,
 n'ihì na mkpuru ubi achaala.
 Bia zochaa mkpuru vaini,
 n'ihì n'ebe izocha mmanya ejula,
 ebe inara mmanya gi niile ejubigakwala oke,
 n'ihì na ajo omume ha di ukwu."

¹⁴ Otutu igwe mmadu, otutu igwe mmadu!
 Ha juputara na ndagwurugwu mkpebi ikpe ahụ!
 N'ihì na ubochi ONYENWE ANYI di nso,
 na ndagwurugwu mkpebi nhoru ahụ.

¹⁵ Anyanwu na onwa ga-agbaji oji,
 kpakpando agakwaghi enye ihe.

¹⁶ ONYENWE ANYI ga-ebigbo na Zayon,
 olu ya ga-ada n'ime Jerusalem.

† 3:5 3:5 Maobu, ulu ukwu unu

Elu uwa na mbara eluigwe ga-amakwa jijiji.
 ONYENWE ANYI ga-aburu ndi ya ebe mgbaba.
 O ga-aburu ndi Izrel ebe e wusiri ike.

Nguzi diri ndi nke Chineke

17 "Mgbe ahụ, unu ga-amata na mụ onwe m bụ ONYENWE ANYI Chineke unu

bi na Zayon, n'ugwu m di nsọ.
 Jerusalem ga-abu ebe di nsọ.

Ndi mba ozọ agakwaghị esite n'ime ya gabiga ozọ.

18 "N'ubochi ahụ, mmanya oheru ga-esi n'ugwu ukwu niile na-ataputasi, mmiri ara ehi ga-na-eruputakwa site n'ugwu nta niile; mmiri ga-na-asokwa na ndagwurugwu niile nke Juda ebe mmiri si eru.

Isi iyi ga-esitekwa n'ulonso ukwu ONYENWE ANYI sọputa dee Ndagwurugwu Shitim.

19 Ma Ijpt ga-atogboro n'efu,
 Edom ga-aghokwa mkpomkpo ebe,
 n'ih ihe ike ha mere ndi Juda,

bụ ndi ha kwafuru obara ndi aka ha di ocha n'ala ha.

20 Ma Juda ga-abu ebe mmadu ga-ebi ruo mgbe ebighi ebi.
 A ga-ebikwa na Jerusalem n'ogbo niile.

21 Aga m ahapu ibo obo obara ha?

Mba, agaghị m agunye onye ikpe maara dika onye ikpe na-amaghị.

N'ih na ONYENWE ANYI bi na Zayon."

Emos

1 Okwu ndi Emos kwuru, onye bu otu n'ime ndi ozuzu aturu nke obodo Tekoa. Ndi a bu ohu o huru banyere Izrel. O huru ohu a mgbe Uzaya bu eze ndi Juda. N'oge ahụ kwa ka Jeroboam nwa Joash na-achi Izrel. O huru ohu a afọ abuo tupu oke ala oma jijji ahụ adiri.

2 O siri,

ONYENWE ANYI si n'ugwu Zayon na-ebigbo,
o si na Jerusalem na-eme ka olu ya daa uda.
Ebe ita nri nke ndi ozuzu aturu ga-eru uju.
Elu ugwu Kamel ga-akponwukwa.

Ikpe omuma diri ndi agbataobi Izrel

3 Otu a ka ONYENWE ANYI na-ekwu,

"N'ihie n'ehie ato nke Damaskos,
na n'ihie n'ehie ha nke ugboro anọ, agaghị m ahapu inye ya
ntaramahuhu.

N'ihie na ha azopiala ndi m n'ime Gilead,
ha ji igwe izocha mkpuru oka nwere eze.

4 N'ihie ya, aga m esunye oku n'uloeze Hazael;
oku a ga-erepiakwa ebe niile e wusiri ike nke Ben-Hadad.

5 Aga m etiji ibo onu uzọ ama Damaskos,
aga m ekpochapukwa ndi niile bi na Ndagwurugwu Aven,
na onye ahụ mkpara eze di n'aka ya, nke no na Bet-Eden.
Ndi Aram ga-abukwa ndi a dotara n'agha, ndi a ga-adokpuru gaa Kia."
Ka ONYENWE ANYI kwuru.

6 Otu a ka ONYENWE ANYI na-ekwu,

"N'ihie n'ehie ato nke Gaza,
e, n'ihie n'ehie nke anọ, agaghị m ahapu inye ya ntaramahuhu,
n'ihie na ha dotara mmadu niile n'agha,
ranye n'aka ndi Edom.

7 N'ihie ya, aga m esunye oku na mgbidi niile nke Gaza,
ebe ya niile e wusiri ike ga-agba oku.

8 Aga m egbu ndi Ashdod,
ma bibiekwa onye ahụ na-achi Ashkelon.

Aga eweli aka m megide ndi Ekron,
ruo mgbe ndi Filistia foduru ga-ala n'iyi."
Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI siri.

9 Otu a ka ONYENWE ANYI na-ekwu,

"N'ihie n'ehie ato nke Taja,
e, n'ihie nke anọ, agaghị m ahapu inye ya ntaramahuhu.
N'ihie na ha dokpuru ogbako ndi mmadu renye n'aka Edom dika ohu,
ma chefuo ogbugba ndu nwanne na nwanne di n'etiti ha.

10 N'ihie nke a, aga m esunye oku na mgbidi niile nke Taja;
o ga-eredakwa ebe ha niile e wusiri ike."

11 ONYENWE ANYI na-ekwu,

"N'ihie n'ehie ato nke Edom,
e, n'ihie nke anọ, agaghị m ahapu inye ya ntaramahuhu.
N'ihie na o ji mma agha chuo nwanne ya oso,

o meghị ebere,
kama, o mere ka iwe ya digidesie ike;
nrubiga oke nke ọnụma ya akwụsịkwaghị akwụsị.

12 N'ihị ya, aga m esunye ọkụ na Teman;
ọ ga-erekwa n'ebe niile e wusiri ike nke Bozra."

13 Ma otu a ka ONYENWE ANYỊ na-ekwu,
"N'ihị n'ehie atọ nke Amōn,
e, n'ihị nke anọ, agaghị m ahapụ inye ya ntaramahụhụ,
n'ihị na ha were mma agha ha bọwaa afọ ụmụ nwanyị Gilead dị ime,
n'ihị ime ka oke ala ha saa mbara.

14 N'ihị nke a, aga m esunye ọkụ na mgbidi niile nke Raba.
Ọ ga-erepiakwa ebe ya niile e wusiri ike.

Oke ụzụ agha nke ga-ada dika ụzụ oke ifufe,
na ụzụ egbe eluigwe ga na-ada n'ubochị ahụ.

15 Eze ha na ndịisi ọchịchị ya ga-abụ ndị a dọtara n'agha,
ndị ga-aga biri n'ala ọzọ."
Ka ONYENWE ANYỊ siri.

2

1 Otu a ka ONYENWE ANYỊ siri,
"N'ihị n'ehie atọ nke Moab,
e, n'ihị nke anọ, agaghị m ahapụ inye ya ntaramahụhụ.
N'ihị na ha surere ọkpụkpụ eze ndị Edom ọkụ,
mee ha ka ha ghọọ ntụ.

2 Ya mere, aga m ezite ọkụ na Moab,
nke ga-erepia ebe niile e wusiri ike nke Keriot.
Moab ga-anwụ n'ime ọgbaaghara,
n'etiti mkpu agha, na ụda opi ike.

3 Aga m ala onyeisi ọchịchị ya n'iyi,
gbukwaa ndị ozi niile nọ n'okpuru ya."
Ọ bụ ONYENWE ANYỊ na-ekwu.

4 Otu a ka ONYENWE ANYỊ siri,
"N'ihị n'ehie atọ nke Juda,
e, n'ihị nke anọ, agaghị m ahapụ inye ya ntaramahụhụ.
N'ihị na ha ajula iwu ONYENWE ANYỊ.
Ha ajukwala irube isi ha n'ụkpụrụ ya.
Ha aburula ndị e ji okwu ụgha duhie,
bụ okwu ụgha ndị ahụ nna nna ha gbasoro.

5 N'ihị nke a, aga m esunye ọkụ na Juda,
ọ ga-erepia ebe niile e wusiri ike nke Jerusalem."

Ike ọmụma dịrị Izrel

6 Otu a ka ONYENWE ANYỊ siri,
"N'ihị n'ehie atọ nke Izrel,
e, n'ihị nke anọ, agaghị m ahapụ inye ya ntaramahụhụ.
Ha na-ere ndị ezi omume n'ihị ọlọcha,
reekwa ụmụ ogbenye n'ọnụ ahịa e ji azụ akpụkpọkwụ abụọ.

7 Ha na-azọpia isi ndị ike na-adighi,
na-echi ha ọnụ n'aja,
na-ewezuga ndị dị umeala n'uzọ ezi ihe.
Nwoke na nna ya na-edinakwuru otu nwaagboghọ,
si otu a meruo aha nso m.

8 Ha na-edina n'akụkụ ebe ichụ aja ọbula,
n'elu uwe ndị anatarara na mbe.

N'ime ụlọnsọ chi ha,
ha na-anụ mmanya ha natara dịka ihe nra.

9 “Ma a lara m ndị Amọrait n'iyi n'ihu ha,
ndị ahụ dị ogologo dịka osisi sida,
ndị sikwara ike dịka osisi ook.

Alara m mkpuru ha dị n'elu,
na mgborogwu ha niile dị n'okpuru n'iyi.

10 Esitere m n'ala Ijpt kpọpụta unu,
duru unu gafee n'ozara iri afọ anọ,
ime ka unu nweta ala ndị Amọrait.

11 “Ahoputara m umu unu ufođu ka ha buru ndị amuma,
hoputakwa ufođu ndị okorobia unu ka ha buru Nazirait.
Unu ndị Izrel, unu ga-agọ na nke a abughị eziokwu?”
Otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara ya.

12 “Ma unu mere* ka ndị Nazirait ahụ nọọ mmanya.
Unu nyekwara ndị amuma iwu ka ha kwusị ibu amuma.

13 “N'ihia ya, aga m abịada unu n'ala n'onodu unu,
dika ugboala nke e bujuru ukwu oka si abịada.

14 Igba oso agaghị azoputa o buladi ndi di nwe ukwu oso,
ndi di ike agaghị agba onwe ha ume,
ndi bu dike n'agha agaghị azoputa onwe ha.

15 Ndi na-agba uta agaghị agbata ihe obula,
ndi nwere ukwu oso agaghị enwekwa ike igba oso.
O buladi onye igba iniyina doro anya agakwaghị enwe ike igbanari
ihe mberede nke ga-abiakwasị ya.

16 Ndi obi siri ike n'etiti ndi dike unu,
ga-agbara otọ gbapu oso n'ubochi ahụ.”
Otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri.

3

Ndi ama megide Izrel

1 Nuru unu okwu ndi a nke ONYENWE ANYI kwuru megide unu, unu ndi
Izrel, megidekwa ezinaulo ahụ niile nke m kpọpụta site n'ala Ijpt.

2 “Naani unu ka m hooro
n'ime ezinaulo niile nke no n'elu uwa;
O bu n'ihia nke a ka m ga-eji nye unu ahuhu
n'ihia mmehie unu niile.”

3 Mmadu abuo ga-esi anaa jekoọ ije
ma o buru na ha enweghi nkwekorita?

4 Odum o na-agbo uja n'ohia
ma o buru na o nweghi anu o huru?
Nwa odum o na-ebigbo n'ime olulu ya,
mgbe o dighi anu o dogburu?

5 Nnunu o na-ama n'onya di n'ala
ma o buru na o nweghi onya e siri ijide ya?
Onya e siiri anu o na-akuchi
ma o buru na o nweghi ihe o matara?

* 2:12 2:12 Maobu, kwagidere

- 6 Mgbe a furu opi n'obodo,
 ọ bu na ndi bi n'ime ya adighi ama jijiji?
 Mgbe mbibi na ila n'iyi dakwasiri obodo ọbula
 ọ bughị ONYENWE ANYI mere ka ọ di?
- 7 N'ezie Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI adighi eme ihe ọbula
 tutu ruo mgbe o buru ọzọ gosi ya
 ndi na-ejere ya ozi bu ndi amuma.
- 8 Odum agboola ọja,
 o nwere onye na-agaghị atụ egwu?
 Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI ekwuola okwu,
 onye ga-ahapụ ibu amuma?
- 9 Kwusaanụ ya n'obodo niile e wusiri ike nke Ashdod
 na ebe niile e wusiri ike nke Ijpt, si,
 "Zukotanụ* n'elu ugwu niile nke Sameria
 ka unu hu oke ọgbaaghara nke di n'etiti ya
 na mmegbu niile nke di n'etiti ndi ya.†"
- 10 "Ha echezọla ime ezi ihe." Otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara,
 "bu ndi ahụ na-akpakọba ihe e zutere n'ohi na ihe e sitere n'aka ike
 punara ndi mmadu
 n'ime n'ulo ha niile e wusiri ike."
 11 N'ih i ya nke a bu ihe Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI
 kwuru,
 "Onye iro na-abja! Ọ ga-agba ala gi gburugburu;
 ọ ga-akwatu ebe niile gi bu nke e wusiri ike,
 ma kwakorokwa ihe niile di n'ulo gi ndi ahụ e wusiri ike."
 12 Otu a ka ONYENWE ANYI siri,
 "Dika onye ozuzu aturu si anaputa
 naani okpukpu ukwu abuo maobu iberibe nti site n'onu odum,
 otu a ka a ga-esi zoputa umu Izrel bi na Sameria,
 na nkuku isi ihe ndina‡
 na n'iberibe akwa oma site n'elu ihe ndina.§"
- 13 "Nuru nke a, ma gbaanụ ama megide umu Jekob," ọ bu otu a
 ka Onyenwe anyi, bu ONYENWE ANYI Chineke Onye puru ime ihe niile,
 kwubiri.
- 14 "N'ubochi ahụ, m ga-enye Izrel ahụhu n'ih i mmehie ha,
 aghaghị m imebikwa ebe ichu aja nke di na Betel.
 Mpi di n'ebe ichu aja ka a ga-ebipukwa,
 mee ka ha daa n'ala.
- 15 Aga m etida ulo ndi niile ha wuru maka oge oyi,
 na nke ha wuru maka oge okpomoku;
 aga m ebibikwa ulo ndi ahụ niile ha ji odu enyi wuo.
 Otutu ebe obibi ha niile ka a ga-etitukwa."
 Otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri ya.

4

Izrel aloghachibeghi n'ebe Chineke no

* 3:9 3:9 Maobu, Werenu onodu unu † 3:9 3:9 A na-eme n'ime ya ‡ 3:12 3:12 Ndi na-edina
 n'elu akwa dara oke onuahia § 3:12 3:12 Ọ bu n'onu akuku ihe ndina na akwa ha

- 1 Nuru okwu a, unu nne ehi nke Bashan, ndi na-ebi n'elu ugwu Sameria, unu ndi inyom na-emegbu ndi ogbenye, ma zopiakwa ndi mkpa na-akpa, ndi na-asi di ha, "welatara anyi ihe onunụ"
- 2 Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI ewerela idi nsọ ya nupọ iyi, si,
"Ubochi ahụ aghaghị ibia mgbe a ga-eji nko dokpuru unu puo; jiri nko azu dokpuru o buladi onye ikpezu n'ime unu.
- 3 O bu site n'oghere di iche iche e mere na mgbidi obodo, ka onye obula ga-esi n'ahiri n'ahiri puo, a ga-atuga unu n'uzo Hamon."
Otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara.
- 4 "Gaanu na Betel, ma jehie. Jeenu Gilgal mee ka mmehie baa uba. Butenu ihe aja unu ututu niile.
Webatakwanu onyinye otu uzo n'uzo iri unu n'ubochi ato* obula.
- 5 Chuonu aja nsure oku dika aja ekele, site n'achicha koro eko; kposaanu banyere onyinye afo ofufu niile unu na-enye, nyaanu isi banyere ha, unu bu ndi Izrel, n'hi na nke a bu ihe unu huru n'anya ime."
Otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara.
- 6 "E mere m ka unu nwee eze di ocha† n'obodo unu niile, mekwa ka ukọ nri di nonumara unu niile ma unu aloghachikwuteghi m."
Otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara.
- 7 "Ozokwa, Mu onwe m gbochikwara‡ mmiri izoro unu, mgbe o foduru onwa ato tupu owuwe ihe ubi ebido. Enyere m otu obodo mmiri ozuzo, ma gbochie ya izoro obodo nke ozo. Mmiri zoro n'otu ubi, ma nke mmiri ezoghi na ya kponwuru.
- 8 Ndi si obodo abuo maobu ato chorọ mmiri onunụ jee n'obodo ozo, ma ha enwetaghị nke ha ji anuju afo, ma n'ime ihe ndi a niile unu aloghachikwuteghi m."
Otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara.
- 9 "Ezitere m oria nchakpo n'ubi unu niile a gbara ogige, ya na ubi vaini unu niile, otutu oge, werekwa oria na-eripia ihe ubi na omuma ebu bibie ha, zitekwa igurube nke richapuru osisi fig na osisi oliv unu niile, ma nke a emeghi ka unu loghachikwute m."
Otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara.
- 10 "Ezitere m n'etiti unu ajo oria na-efe efe dika ndi ahụ m zitere ndi Ijpt. Ejiri m mma agha gbuo umu okorobia unu, mee ka a dota inyinya agha unu n'agha.

* 4:4 4:4 Maobu, n'afọ ato † 4:6 4:6 Eze ha di ocha n'hi erighi nri obula ‡ 4:7 4:7 Maobu, kwusikwara

Emere m ka isisi ojọọ ndi niile nwuru n'omuma ulo ikwu^S unu juputa imi unu,
ma nke a emeghi ka unu looghachikwute m."
Otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara.

11 "Akwateru m ufodu n'ime unu
dika mgbe Chineke kwaturu Sodom na Gomora.
Unu dika oloko nku oku aloputara site n'oku,
ma unu aloghachikwuteghi m,"
otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri.

12 "N'ih i ya, ihe ndi a ka m na-aga ime gi, gi bu Izrel.
Ebe o bukwa na ejikerela m ime gi ihe ndi a,
jikere, O Izrel, izute Chineke gi."

13 Ma lee, onye na-akpu ugwu niile,
onye na-ekekwa ifufe,
nke na-ekpughekwa echiche uche ya nye mmadu,
onye na-emekwa ka chi obubo* ghoo ochichiri,
na-azochakwa ugwu niile n'obuukwu ya,
Onyenwe anyi Chineke Onye puru ime ihe niile bu aha ya.

5

Abu akwa na ikpo oku maka ncheghari

1 Nuru unu okwu ndi a, nke a ka m na-ekwu megide unu, o bu mkpu akwa maka gi ezinaulo nke Izrel:

2 "Izrel, nwaagbogho na-amaghi nwoke, a daala,
o gagh i ebilite ozo,
onye a gbahapuru n'ala nke aka ya,
o dikwagh i onye ga-ekulite ya."

3 Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI na-as i Izrel,
"Obodo unu nke na-ezipu puku ndi ike,
ka naani nar i ga-afodu,
obodo unu na-ezipu nar i ndi ike
ka naani iri ga-afoduru."

Chosienu Chineke ike ka unu di ndu

4 Ihe ndi a bu okwu ONYENWE ANYI na-agwa ulo Izrel,
"Choonu m, ka unu diri ndu.

5 Unu achola Betel,
unu abanyekwala na Gilgal,
maobu ga ije ruo Biasheba.
N'ih i na Gilgal aghagh i ije biri n'ala ozo,
ebe Betel ga-agho ebe togboro n'efu."*

6 Choonu ONYENWE ANYI, ka unu diri ndu,
ka o gharakwa iji ike bjakwas i ulo Josef, dika ire oku,
o ga-erepia ha.
Betel agagh i enwe onye ga-emenyu.

7 Unu ndi na-eme ikpe ziri ezi ka o ghoo ihe ilu,

^S 4:10 4:10 Maobu, ebe obibi * 4:13 4:13 Ya bu, ututu * 5:5 5:5 Maobu, ajo ihe

na-ekpukwa ezi omume ihu n'ala.

8 Onye mere kpakpando pleiades na orion,
onye na-emekwa ka oke ochichiri ghoo ututu,
na-emekwa ka ubochi ghoo abali,
onye na-akpo mmiri nke osimiri oku,
wusa ha n'elu ala akoro,
ONYENWE ANYI bu aha ya.

9 Onye na-eme ka ila n'iyi biakwasị ndi di ike n'otu ntabi anya,
na-emekwa ka ila n'iyi biakwasị ebe ahụ niile e wusiri ike.

10 O di ndi na-akpo onye na-edebe ikpe ziri ezi n'uloikpe asi,
na-elelikwa onye na-ekwu eziokwu anya.

11 Unu na-azopia ndi ogbenye,
na-anapu ha ukwu oka wiiti ha.
Unu ewuolara onwe unu ulo nkume a wara awa,
ma unu agaghị ebi n'ime ha.
Unu akwola ubi vainị mara mma,
ma unu agaghị anụ ihe onunụ obula sitere n'ime ha.

12 N'ihì na amaara m njehie unu niile, ka ha si baa uba,
matakwa otutu mmehie unu niile.

Unu na-emegbu ndi ezi omume, na-erikwa ngari.
Ma na-achupukwa ndi o dighi nke ha nwere n'onu uzo ama.

13 N'ihì ya, onye nwere uche na-ekpuchi onu ya n'oge ahụ,
n'ihì na oge ndi ahụ di njo.

14 Chosienụ ezi ihe ike, o bughị ihe ojojo;
ka unu diri ndu.

Mgbe ahụ ka ONYENWE ANYI Chineke, Onye puru ime ihe niile ga-anonyere
unu,
dika unu si kwuo.

15 Kpooonu ihe ojojo asi, ma hunu ezi ihe n'anya.
Meenu ka ikpe ziri ezi guzosie ike n'uloikpe unu.

O nwere ike buru na ONYENWE ANYI Chineke Onye puru ime ihe niile
ga-enwe amara n'ahu ndi foduru Josef.

16 N'ihì ya, nke a ka ONYENWE ANYI, Chineke Onye puru ime ihe niile, bu
Onyenwe anyi na-asi,

"Oke iti mkpu akwa aghaghị idi n'okporojuo niile;
o bukwa n'ama niile ka ha ga-asi, azigbakwa, azigbakwa.
A ga-akpo ndi oru ubi ka ha bia kwaa akwa,
kpookwa ndi na-eru uju ka ha bia tie mkpu akwa.

17 A ga-enwe iti mkpu akwa n'ime ubi vainị niile,
n'ihì na aga m esi n'etiti unu gafee,"
ka ONYENWE ANYI kwuru.

Ubochi ONYENWE ANYI

18 Ahuhu diri unu,[†]
ndi ahụ na-achosi ubochi ONYENWE ANYI ike.
Gini mere unu ji achọ ubochi nke ONYENWE ANYI ahụ?
Ubochi ahụ ga-abu ochichiri, o bughị ihè.

[†] 5:18 5:18 Maobu, Azigba unu

- 19 O ga-adị ka onye si n'ihu oḍum na-agbapu
ma zute anụ ọhịa bịa,
maọbụ onye ghabara n'ụlọ ya izuike
ma tūkwasị aka ya n'aja ụlọ,
agwọ ataa ya.
- 20 Ụbọchị ONYENWE ANYỊ ọ gaghị abụ ụbọchị ọchịchiri, na-abughị ihè,
nke oke ọchịchiri, a na-agaghị enwe ihè ọbụla na ya?
- 21 “Akporo m mmemme oriri na ọnụnụ unu asi, ajula m ya.
Nnọkọ nke oke nzuko unu adighi atokwa m uto.
- 22 A sịkwari na unu bunyere m aja nsure oku unu na aja mkpuru oka unu,
agaghị m anabata ha.
Aja udo nke anụ unu gbara abuba
aburughị m ihe ọbụla.
- 23 Sitenụ n'ebe m nọ wezuga ụzụ jbu abụ unu.
Agaghị m ege ntị n'abụ ụbọ akwara unu.
- 24 Kama meenụ ka ikpe ziri ezi na-asoghari dika mmiri,
ka ezi omume na-asoghari biga oke dika iyi nke na-adighi ata ata.
- 25 “Iri afo anọ ndi ahụ unu nọ n'ozara,
unu chuuuru m aja, unu o wetara m onyinye, unu ụlọ Izrel?
- 26 Unu ga-ebuli eze unu Sakut elu,
na arushi Kayiwan, chi kpakpando unu,
bu onyinyo unu, na chi niile a kpuru akpu,
nke unu kpuru nye onwe unu.
- 27 Ya mere, aghaghị m ime ka e buru unu gaa n'ala ndi ozo, n'ofe
Damaskos,”
ka ONYENWE ANYI, Onye ahụ aha ya bu Chineke, Onye puru ime ihe
niile kwuru.

6

Ahuhu diri ndi na-ebi ndu di juu

- 1 Ahuhu diri ndi ahụ na-enweghi nsogbu n'ime Zayon,
na ndi ahụ na-ebi n'izuoke n'ugwu Sameria,
bu ndi a maara aha ha na isi mba nke mba niile,
ndi agburu Izrel niile na-abiakwute.
- 2 Gaanụ Kalne, ka unu lee ya anya,
site n'ebe ahụ unu jeruo Hamat, obodo ukwu ahụ,
mgbe ahụ unu gbada jeruokwa Gat nke di na Filistia
Ha o kacha alaeze abuo unu mma?
Ka ala ha o kariri ndi nke unu?
- 3 Unu na-ewezuga ubochi ojo ahụ
ma na-eme ka ubochi ihe ike bja ngwangwa.
- 4 Azigba unu ndi na-edina n'elu akwa odu enyi,
na-agbatị onwe ha n'elu ihe ndina ha,
na-erikwa anụ umu aturu di mma
na umu ehi e mere ka ha gbaa abuba.
- 5 Ndi na-abu abụ nke na-abaghị n'uda ubo akwara,
ma were aka ha ruora onwe ha ngwa egwu dika Devid mere.
- 6 Unu na-anu mmanya site n'oba;
na-ete mmanu makarisiri mma,
ma ila n'iyi nke Josef adighi ewute ha.

7 N'ihì ya, unu ga-abụ ndị a ga-ebu ụzọ mee ka ha jee biri n'ala ndị ọzọ.
Na mberede, oke oriri unu na idina ala setia onwe unu ga-akwụsi.

Mpako bụ ihe arụ n'ihu ONYENWE ANYỊ

8 Onye kachasi ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYỊ ewerela onwe ya n'ụzọ iyi, ONYENWE ANYỊ Chineke Onye pụrụ ime ihe niile ekwuputala si,
"The arụ ka mfuli elu nke Jekob buru m;
ana m akpokwa ebe ya niile e wusiri ike asi.

N'ihì ya, aghaghị m iwere obodo a
na ihe niile di ya n'ime nyefee n'aka ndị ọzọ."

9 Ma ọ buru na mmadu iri afodu n'ime otu ulo, ha niile aghaghị inwu.

10 Ma ọ buru na nwanna, bụ onye nke na-aga ikpo anu ahụ ndi a oku, abata ibupu ha n'ezì, ọ juo otu onye no n'ime ime ulo ahụ si, "O nwere onye ozo gi na ya no?" Onye ahụ zaa, "O dighi," mgbe ahụ nwanna ahụ ga-asi, "Noo juu. Anyi agaghị akpo aha ONYENWE ANYI."

11 N'ihì na lee, ONYENWE ANYI e nyela iwu.

Ọ ghaghị itikposi ulo ukwu ndi ahụ,
tiriekwa ulo nta ndi ahụ niile.

12 Inyinya o na-agba oso n'elu nkume?

Mmadu o na-eji ehi abuo e jikotara onu ako elu osimiri?

Ma unu atughariala ikpe ziri ezi mee ya ka o ghoo nsi,
mkpuru nke ezi omume ka unu mekwara ka o ghoo ihe ilu.

13 Unu ndi na-anuri onu n'ihì na unu meriri obodo Lo Deba,*
ndi na-asi, "O bughì site n'ike aka anyi ka anyi nwetakwara Kanaim?"†

14 "Ma lee, aghaghì m ime ka otu mba bilie imegide unu, ulo Izrel,"
otu a ka ONYENWE ANYI Chineke Onye pụrụ ime ihe niile kwubiri ya.
"Ha ga-emekpa unu ahụ site n'uzo niile
site na Lebo Hamat ruo ndagwurugwu Araba."

7

Igurube, oku na ihe itu mgbidi

1 Ihe a ka Onye kachasi ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYI mere ka m hu. Lee, o na-akwado igwe igurube nke ga-abia bibie ihe ubi niile ga-etoputa mgbe e burula uzo wee ihe ubi nke mbu nke a na-enye eze, dika ihe ruuru ya. 2 Mgbe ha tachara ahija niile di n'ala ahụ, etiri m mkpu: "Onye kachasi ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYI biko arioo m gi, gbaghara. Jekob o ga-esi ana guzosie ike? Lee, o dikariri nta."

3 ONYENWE ANYI cheghariri banyere ihe ndi a.

ONYENWE ANYI kwuru si, "Ihe di otu a agaghì emekwa."

4 Ihe a ka Onye kachasi ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYI gosiri m: Lee, Onye kachasi ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYI na-akpokwu oku iji ya kpee ikpe. Oku ahụ repiara ogbu mmiri, repiakwa ala ahụ niile. 5 Mgbe ahụ, asiri m, "Onye kachasi ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYI biko, arioo m gi kwusi! Olee otu Jekob ga-esi guzosie ike? Lee na o dikariri nta!"

6 ONYENWE ANYI cheghariri banyere ihe ndi a.

Onye kachasi ihe niile elu, bụ ONYENWE ANYI kwuru, "The di otu a agaghì emekwa."

* 6:13 6:13 Ya bụ, ihe na-abaghì uru † 6:13 6:13 Kanaim putara mpi; mpi n'ebe mpi na-egosi idi ike.

⁷ Nke a ka o gosiri m, lee, Onyenwe anyị na-eguzo n'akukū mgbidi nke e ji ihe itū mgbidi tūo nke oma, o jikwa ihe itū mgbidi n'aka ya. ⁸ ONYENWE ANYI siri m, "Emos, gini ka i na-ahụ?"

Asiri m, "Ihe itū mgbidi."

Mgbe ahụ, Onyenwe anyi kwuru, "Lee, mụ onwe m na-edo ihe itū mgbidi n'etiti ndi m bu Izrel, agaghikwa m esi ebe ha no gafee.

⁹ "Ebe niile e wuliri elu nke Aizik aghaghị ibu ebe e mebiri emebi, ebe nso niile nke Izrel aghaghị ibu ebe togboro n'efu, aghakwaghị m iweli mma agha m elu iji megide ulo Jeroboam."

Emos na Amazaya

¹⁰ Mgbe ahụ, Amazaya onye nchujaja no na Betel zigaara Jeroboam bu eze Izrel ozi na-asi, "Emos na-akwali izu nzuzo ka o megide gi n'etiti ulo Izrel, ala apughị ibu okwu niile si ya n'onu aputa. ¹¹ Nke bu ihe Emos no na-asi,

"Jeroboam aghaghị inwu site na mma agha, Izrel aghakwaghị isite n'ala amuru ha jee biri n'ala ozo, dika ndi a dotara n'agha."

¹² Mgbe ahụ, Amazaya gwara Emos, "Gi onye ohu uzọ, gbara oso gbalaa ala juda. Jee n'ebe ahụ, rie achicha nke sitere n'ibu amuma gi, norokwa n'ebe ahụ buo amuma gi. ¹³ Ebula amuma ozo na Betel, n'ih na o bu ebe nso nke eze, o bukwa ulonso ukwu nke alaeze ya."

¹⁴ Mgbe ahụ, Emos zaghachiri Amazaya, "O dighi mgbe m bu onye amuma, abukwaghị m nwa onye amuma, kama abu m onye na-elekota igwe ewu na aturu, na onye oru na-azu osisi sikamo. ¹⁵ Ma ONYENWE ANYI sitere n'ebe izu igwe ewu na aturu kpoputa m, Onyenwe anyi siri m: 'Gaa buoro ndi m Izrel amuma.' ¹⁶ N'ih ya, ugbu a nuru okwu ONYENWE ANYI, ma unu na-asi,

"'Ebula amuma megide Izrel, ekwukwala okwu megide ulo Aizik.'

¹⁷ "Ya mere, otu a ka ONYENWE ANYI kwuru,

"'Nwunye gi ga-aghọ nwanyi na-agba akwuna n'ime obodo. Umụ gi ndi nwoke na ndi nwanyi ka a ga-eji mma agha gbuo.

A ga-atu ala gi n'ih otutu, kewasia ya nye ndi ozo, ma gi onwe gi ga-anwu n'ala ruru aru.

A ghakwaghị idota Izrel n'agha mee ka ha gaa biri n'ala ndi mba ozo.' "

8

Nkata mkpuru chara acha

¹ Ihe a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI gosiri m. Otu nkata nke mkpuru osisi okochi chara acha juputara. ² O siri m, "Emos, gini ka i na-ahụ?"

A siri m: "Otu nkata nke mkpuru osisi chara acha juputara n'ime ya."

Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI siri m, "Oge ogwugwu abiakwasila ndi m, Izrel. Agaghị m ewezugakwa ntaramahuru diri ha."

³ Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI kwuputara, "N'ubochi ahụ, abụ niile nke a na-abụ n'ime ulonso ukwu ga-aghọ iti mkpu akwa. Otutu, otutu ozu ndi nwuru anwu, n'ebe niile obula ka atupusiri ha! Mkpotu obula adighikwa!"*

⁴ Nuru nke a, unu ndi na-azopia ndi mkpa na-akpa,

* 8:3 8:3 Ya bu, ebe obula dere juu

- na-emekwa ka ụmụ ogbenye dị n'ala a gwụsịa,
⁵ na-asi,
 "Olee mgbe ọnwá ọhụrụ ga-agafe
 ka anyị ree mkpuru ubi,
 na mgbe ụbọchị izuike ga-agwu
 ka anyị ree ọka wiiti?"
 Ka anyị jiri ihe ọtụtụ dị nta,
 na ibuli ọnu ngwa ahia elu,
 na aghugho site n'iji ihe ọtụtụ na-ezughị ezu.
- ⁶ Jiri ọlaocha zuta ụmụ ogbenye,
 jirikwa akpukpoukwu abuo anyi zuta ndi mkpa na-akpa,
 ma reekota ọka wiiti anyi zachatara n'ala ya na ezi ọka wiiti.
- ⁷ ONYENWE ANYI ewerela nganga Jekob nuo iyi, "N'ezie, agaghị m echefu,
 o buladi otu n'ime ọru niile ha ruru."
- ⁸ O bu na ala agaghị ama jijiji n'ih i nke a,
 ndi niile bi n'ime ya ha agaghị eru ụjụ?
 Ala a niile ga-etoju dika osimiri Nail,
 a ga-eme ka o magharịa malie elu, ma tachaa
 dika iyi Ijipt.
- ⁹ "Ma n'ubochi ahụ," otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE
 ANYI kwubiri ya,
 "Aga m eme ka anyanwu daa† n'etiti ehie,
 ime ka ochichiri diri n'etiti oke ehie nke ubochi.
- ¹⁰ Aghaghị m ime ka ubochi oke oriri unu gho ubochi iru ụjụ;
 ghanwee abụ unu niile ka ha gho abụ akwa.
 Aga m eme ka onye obula n'ime unu yiri akwa mkpe,
 meekwa ka unu kpuchaa isi unu.
 Aga m eme ka ubochi ahụ diri ka ubochi a na-eru ụjụ, n'ih i otu mkpuru
 nwa nwoke nwuru anwu.
 Ogwu gwu ya ga-adika ubochi na-elu ilu ilu.
- ¹¹ "Lee, ubochi ndi ahụ na-abia," otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu
 ONYENWE ANYI kwubiri ya,
 "mgbe m ga-eziga oke unwu n'elu ala,
 o bughị unwu nke nri maobu nke akpiri ikpo nku nke mmiri,
 kama o bu oke unwu nke inu okwu niile nke ONYENWE ANYI.
- ¹² Ha ga-awaghari site n'otu osimiri ruo n'osimiri ozo,
 sitekwa n'ugwu ruo n'owuwa anyanwu;
 ha ga-agbaghari n'elu na ala icho okwu ONYENWE ANYI,
 ma ha agaghị achota ya.
- ¹³ "N'ubochi ahụ,
 "umu agboghō ndi mara mma ile anya, na umu okorobia ndi di ike
 ga-ada mba n'ih i akpiri ikpo nku.
- ¹⁴ Ndi ahụ na-eji mmehie Sameria na-anu iyi,‡
 ndi na-asi, 'Dika chi gi na-adi ndu, gi Dan,'
 nakwa, 'Ebe o bu na chi ndi Biasheba na-adi ndu,'
 ha ga-ada, ha agakwaghị ebilite ozo."

9

A ga-ebibi Izrel

¹ Ahuru m Onyenwe anyi ka o guzo n'akuku ebe ichu aja, o siri,

† 8:9 8:9 Ya bu, ime ka chi jie ‡ 8:14 8:14 N'aha Ashima bu arusi

“Tie ọnu ogidi ndi a ihe,
 ruo mgbe mbata ọnu ụzọ ha niile mara jijiji.
 Tipiasia ha n’isi mmadu niile;
 aga m ejikwa mma agha gbuo ndi niile foduru.
 Ọ dighi onye ga-agbapu,
 o dikwaghi onye ga-ewezuga onwe ya.
 2 Ọ buru na ha egwuo ala ruo n’ala mmuo,
 site n’ebe ahụ ka aka m ga-esi dolie ha,
 o burukwa na ha arigoro ime eluigwe,
 site n’ebe ahụ ka m ga-esi wedata ha n’ala.
 3 Ọ burukwa na ha ezoo onwe ha n’elu Kamel
 n’ebe ahụ ka m ga-esi chọputa ha, kpuru ha,
 a sika na ha ezoo onwe ha n’ala oke osimiri,
 n’ebe ahụ ka m ga-enye ajuala nke mmiri iwu ka o taa ha.
 4 Ọ buru na a dọta ha n’agha mee ka ha gaa biri n’ala ndi mba ọzọ,
 n’ebe ahụ aga m enye mma agha iwu ka o gbuo ha.

“Aga m elekwasị ha anya m abuo
 n’ihi ime ha ihe ọjọ, o bughị ihe ọma.”

5 Onyenwe anyi, ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile,
 onye na-emetu ala aka mee ka o gbazee,
 ime ka ndi niile bi n’ala ruo uju;
 ala ya niile bilie na-ebili dika mmiri nke osimiri Najl,
 nke na-emesiakwa daju o dika mmiri Ijipt.
 6 Onye na-ewu ulo elu ya n’eluigwe niile,
 na-eme ka ntọala ya di n’uwa.
 Onye na-akpo mmiri nke osimiri oku,
 ma na-awusa ha n’ala,
 aha ya bu ONYENWE ANYI.

7 “O bu na unu ndi Izrel
 adighi ka ndi Kush n’ebe m no?”
 Otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara.
 “O bu na-esighi m n’ala Ijipt kpopta Izrel,
 site na Kafto kpopta ndi Filistia,
 ma kpoptakwa ndi Aram site na Kia?

8 “N’ezie, anya Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI dikwasiri
 n’ahu alaeze ahụ nke na-emehie.

Aghaghi m ila ya n’iyi,
 kpochapu ya site n’elu uwa,
 naani na m agaghi ebibicha
 ulo Jekob kpankpam.”
 Otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri.

9 “Ma lee, mu onwe m gaje inye iwu,
 aga m ayogharị ulo Izrel
 n’etiti mba niile
 dika e si ayogharị oka n’ime nyo,
 ma o dighi otu mkpuru oka n’ime ya nke ga-ada n’ala.
 10 Ma ndi mmehie ahụ niile no n’etiti ndi m,
 ndi ahụ na-asị, ‘Mbibi agaghi erute anyi,
 anyi agaghi ezute ya,

aghaḡi inwụ site na mma agha.’

Nlota ndi Izrel

¹¹ “N’ubochi ahụ,

“aga m emekwa ka ụlọ ikwu Devid dara ada guzoziekwa.

Aga m emezi akụkụ ya niile gbajiri agbaji,

mee ka akụkụ ya niile dakposiri adakposi guzozie dika o di na mbu.

Aga m ewugharikwa ya, mee ka o diriri ka o di na mbu.

¹² Ka ha nwee ike inweta ndi foduru n’Edom

tinyere mba niile di iche iche bu nke a kpokwasiri aha m.”

Otu a ka ONYENWE ANYI onye ga-emezu ihe ndi a niile kwubiri ya.

¹³ “Ubochi ndi ahụ na-abia, otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri,

“Mgbe onye na-akọ ubi ga-agafe onye na-ewe ihe ubi,

onye na-agma mkpuru ka onye na-azocha mkpuru vaini ga-agafekwa.

Mmanya oheru ga-esitekwa n’elu ugwu na-ataputa,

o ga-esitekwa n’ugwu nta niile na-asoputa.

¹⁴ Aga m emekwa ka ndi m bu Izrel site n’obodo a dotara ha n’agma

lota.*

“Ha ga-ewughari obodo niile togboro n’efu, birikwa n’ime ha.

Ha ga-aku ubi vaini a gbara ogige, nuokwa mmanya si na ya.

Ha ga-arukwa ubi a gbara ogige, riekwa mkpuru si na ya.

¹⁵ Aga m aku Izrel n’ala ha.†

A gaghị ehopukwa ha ozo

site n’ala ahụ bu nke m nyere ha.”

O bu ihe ONYENWE ANYI Chineke unu kwuru.

* **9:14** 9:14 Aga m emekwa ka ndi m Izrel nwetakwa ihe oma niile. † **9:15** 9:15 Ya bu, ime ka ha biri n’ala ha

Obadaya

Ohụ Obadaya

1 Ohụ nke Obadaya huru.

Otu a ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI na-ekwu banyere Edom.

Anyi anula ozi si n'onu Onyenwe anyi,
e zipula onyeozu ka o gaa mba niile di iche iche zie ha ozi, si,
"Bilikwanu ka anyi gaa buo agha megide ya."

2 "Lee, aga m eme ka i di nta n'etiti mba di iche iche;
i ga-abu ihe a na-eleli anya nke ukwu.

3 Nganga nke obi gi eduhiela gi,
gi onye bi na mgbawa niile nke nkume di elu,
onye ebe obibi ya di n'ebe di oke elu.

Gi onye na-ekwu n'ime obi ya,
'Onye ga-akpudata m n'ala?'

4 A sikwari na i felie elu dika ugo,
o burukwa na i kpaa akwu gi n'etiti kpakpando,
aga m esite n'ebe ahụ kpudata gi n'ala."
Otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri.

5 "O buru na ndi ohi abiakwute gi,
e, o buru na ndi na-apunara mmadu ihe abiakwute gi n'etiti abali,
lee, udi mbibi na-echere idakwasu gi!

O bughi naani ihe ha choru ka ha ga-ezuru?
O buru na ndi na-ago mkpuru vaini abiakwute gi,
o bu na ha agaghi ahapuru gi mkpuru ole na ole?

6 Ma lee ka e si nyochaputachaa ebe niile Iso debere aku ya,
lekwa ka e si chikoro aku ya niile bu nke zoro ezo!

7 Ndi enyi gi niile aghogbuola gi, nwee ike imegide gi,
ndi gi na ha na-adi na mma achuru gi ruo n'oke ala;
ndi gi na ha na-eriko nri gi ga-esiri gi onya igbuda,
ma i gaghi achoputa ya.

8 "N'ubochi ahụ," otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri ya,
"o bu na mu agaghi ala ndi oke amamihe niile no n'Edom n'iyi,
bu ndi nwere mmuo nghota no n'ugwu Iso?"

9 Ndi gi bu dike n'agha, o Teman, ka ujo ga-eri.
Onye obulakwa no n'ugwu Iso niile,
ka a ga-egbuda n'agha.

10 N'ih na i gbuola ma mesokwa nwanne gi bu Jekob ihe ike.
Ihere ga-ekpuchi gi;
a ga-alakwa gi n'iyi ruo mgbe ebighi ebi.

11 N'ubochi ahụ, i ngoro onwe gi,
na-ele ndi obia ka ha na-akwakorocha akunuba ya,
sitekwa n'onu uzo ama ya gafee
fee nza iji kerie Jerusalem.
I dikwa ka otu onye n'ime ha.

12 Ma i garaghi eleda nwanne gi anya
 n'ubochi nsogbu ya,
 i garaghi anu ndi juda
 n'ubochi ahụ e bibiri ha.

I garaghi anyara ha isi
 n'ubochi ahụ ha nọ na nsogbu.

13 I kwesighi isite n'onu uzọ ama ndi m zoọ ije
 n'ubochi ha nọ na nsogbu,
 o zighi ezi na i ga-enwe obi anuri n'oge ihe ojoo bjakwasiri ha,
 n'ubochi ha nọ na nsogbu,
 maobu jiri aka ike punara ha aku ha
 n'ubochi nsogbu ha.

14 I kwesighi inochi na ngalaba uzọ
 igbu ndi na-agbapu osọ ndu,
 maobu were ndi ha foduru ndu nyefee ha n'aka ndi iro ha,
 n'ubochi nsogbu ha.

15 "Ubochi nke Onyenwe anyi di nso
 nye mba niile.

Dika i si mee ndi ozo, otu ahụ ka a ga-eme gi;
 ihe i metara ga-adi gi n'isi.

16 Dika i si site n'ugwu nsọ m nuo ihe onunu
 otu a ka mba niile gbara gi gburugburu ga-esi nuo ma na-adagharị.
 Ha ga-anu, nuo,
 ma o gaghi adi ha ka o nwere ihe ha na-anu.

17 Ma n'ugwu Zayon ndi gbara osọ ndu ga-afodu,
 o ga-adi nsọ,
 ulo Jekob ga-enwetakwa ihe nketa ha ozo.

18 Ulo Jekob ga-abu oku,
 ulo Josef ga-abukwa ire oku:
 ma ulo Iso ga-aghokwa ukwu oka.
 Ha ga-esunyekwa ha oku ma rechapu ya.

O dikwaghi ndi ga-afodu ndu
 site n'ulo Iso."

ONYENWE ANYI ekwuola ya.

19 Mgbe ahụ, ndi bi na Negev ga-ebichi
 n'ugwu ugwu Iso,

ndi si na Shefela*
 ga-enwekota ala ndi Filistia.

Ha ga-anochi ala ubi niile nke ndi Ifrem na nke Sameria.
 Ndi Benjamin ga-enwetakwa Gilead.

20 Umụ Izrel gbara osọ ndu gaa na Hala,
 ga-enweta, bido n'ala Fonisia ruo Zarefat.

Ndi ahụ e mere ka ha si Jerusalem gaa biri na Sefarad,
 ga-enwetakwa obodo niile nke Negeb.

21 Ndi nnaputa ga-agbago n'ugwu Zayon
 maka ichi ugwu Iso niile.
 Mgbe ahụ alaeze niile ga-abukwa nke ONYENWE ANYI.

* 1:19 1:19 Ndi a bi n'ebe ala ala ugwu

Jona

Jona agbapụ ọsọ

¹ Okwu ONYENWE ANYỊ bjakwutere Jona nwa Amitai, na-asi, ² “Bilie, gaa Ninive, bụ obodo ukwu ahụ, kwusaa okwu megide ya, n’ihi na ajoy omume ha abjarutela n’ihu m.”

³ Ma Jona gbapuru ọsọ site n’ihu ONYENWE ANYỊ chee ihu ya ije Tashish. O biliri jee Jopa, n’ebe ọ huru ugbo mmiri nke na-aga Tashish. O kwuru ugwo ije ugbo, banye isoro gaa Tashish ka o nwee ike gbapụ site n’ihu ONYENWE ANYỊ.

⁴ Ma ONYENWE ANYỊ mere ka ifufe di egwu malite ife n’elu osimiri ahụ, ebili mmiri bidokwara na-amaghari, choo itiwasi ugbo mmiri ahụ. ⁵ Mgbe ahụ, ndi niile na-arụ ọrụ n’ugbo ahụ turu oke egwu, malite itiku chi ha. Ha malitekwara itufu ihe niile di n’ugbo mmiri ahụ, ime ka ugbo ahụ di mfe.

Ma n’oge ihe ndi a na-eme, Jona nori n’ala ala ugbo mmiri ahụ ebe o dinara ala na-arahu ura. ⁶ Onyeisi ugbo jekwuru Jona si ya, “Gini ka i no n’ebe a na-eme, i na-arahu ura? Bilie, kpokuo chi gi, ma eleghi anya o nwere ike ileta anyi anya, meere anyi ebere, zoputa anyi.”

⁷ Mgbe ahụ, ndi no n’ugbo siritara ibe ha, “Bianu ka anyi fee nza mata onye ihe ojoo di otu a si n’aka ya bjakwasi anyi.” Ya mere, ha fere nza, nza ahụ a maa Jona. ⁸ N’ihi ya, ha siru ya, “Gwa anyi, onye mere ka ihe di otu a bjakwasi anyi. Gini bu ọrụ gi? Ebee ka i si bia? I bu onye obodo ebee? Ole agburu i si na ya puta?”

⁹ O siru, “Abu m onye Hibru, na onye na-akpo isiala nye ONYENWE ANYỊ, bu Chineke nke eluigwe, onye kere osimiri na ala akoro.”

¹⁰ Egwu di ukwu turu umu nwoke ahụ, ha siru ya, “Gini ka i mere?” N’ihi na ha matara na o si n’ihu ONYENWE ANYỊ na-agbapụ ọsọ, n’ihi na ọ gwala ha rii na ọ bu otu o si di.

¹¹ Ma ebili mmiri ahụ gara n’ihu na-amali n’ike n’ike. N’ihi ya, ha siru, “Gini ka anyi ga-eme gi, nke ga-eme ka osimiri dajuo?”

¹² O gwara ha, “Bulienu m tunye n’ime osimiri. Nke a ga-emekwa ka ọ dajuo. N’ihi na amaara m na ọ bu n’ihi m ka ebili mmiri ojoo a ji nabjakwasi unu.”

¹³ Kama, ndi ikom ahụ ji ike nyasie ugbo ahụ ichighari ya laghachi n’elu ala, ma ha enweghi ike. N’ihi na oke osimiri ahụ na-amali elu karịa ka ọ di na mbu. ¹⁴ Mgbe ahụ, ha tikuru ONYENWE ANYỊ mkpu akwa si, “ONYENWE ANYỊ, biko ekwela ka anyi nwuo n’ihi onwu nwoke a. Biko, atukwasikwala obara nwoke a na-emeghi ihe ojoo n’isi anyi, n’ihi na gi ONYENWE ANYỊ emeela dika i si choo.” ¹⁵ Ya mere, ha buliri Jona elu tunye ya n’ime osimiri ahụ, ebili mmiri ahụ dajukwara. ¹⁶ Mgbe nke a mere ndi ikom ahụ turu egwu ONYENWE ANYỊ nke ukwu. Ha churu ONYENWE ANYỊ aja, kwekwa ya nkwa di iche iche.

Ekpere Jona

¹⁷ Ma ONYENWE ANYỊ akwadolaru otu azu buru ibu ka o loo Jona. Ya mere, Jona noro n’afọ azu ahụ ubochi ato, ehieha na abali.

2

1 Mgbe ahụ, Jona sitere n'afọ azụ ahụ kpeere ONYENWE ANYỊ Chineke ekpere. 2 Ọ sịrị,

"Esitere m n'ahụhụ m kpọkuo ONYENWE ANYỊ,
ọ zakwara m.

N'afọ ala mmụọ ka m si tikuo gi,
ị nụkwara olu akwa m.

3 Ị tūnyere m n'ime mmiri dị omimi,
n'etiti oke osimiri.

Osimiri dịkwa m gburugburu,
ebili mmiri gi na mmali mmiri gi
gabigakwara m n'isi.

4 Mgbe ahụ, asịrị m, 'E sitela n'ihu gi
chụpụ m;

ma otu ọ dị, aga m elegidekwa anya m ọzọ
n'ebe ụlọnsọ ukwu gi dij.'

5 Mmiri gbara m gburugburu, ruo n'olu m,
ogbu mmiri na-erikpu m.
Achara mmiri kekụkwara m n'isi.

6 Arịdaruola m n'ala ugwu ugwu nke osimiri,
ala ahụ ihe ntuchi ya niile kpachitara m ruo mgbe ebighị ebi.

Ma i meela ka m si n'olulu pụta na ndụ,
ONYENWE ANYỊ, bụ Chineke m.

7 "Mgbe mmụọ m na-ada mba n'ike n'ike,
e chetara m gi ONYENWE ANYỊ,

ma ekpere m bjakwutere gi,
n'ime ụlọnsọ ukwu gi dij nsọ.

8 "Ndị na-arapara n'arụsị dij iche iche na-enweghị uru ha bara,
na-agbakuta ebere Chineke azụ.

9 Ma ọ bụ olu abụ ekele
ka mụ onwe m ga-eji chụọrọ gi aja.

Aga m akwughachi nkwa niile m kwere.

N'ihu na 'Nzọpụta bụ nke ONYENWE ANYỊ.' "

10 Mgbe ahụ, ONYENWE ANYỊ nyere azụ ahụ iwu, nke mere ka ọ gbọpụta
Jona n'ala akọrọ.

3

Jona agaa Ninive

1 Mgbe ahụ, okwu ONYENWE ANYỊ ruru Jona ntị nke ugboro abụọ na-asị,

2 "Bilie, jee n'obodo ukwu ahụ bụ Ninive, kwusaara ya ozi ahụ m ziri gi."

3 Jona biliri gaa Ninive dika okwu nke Onyenwe anyị si dij. Ninive bụ
nnoọ obodo dij ukwuu, nke ga-ewe ụbọchị atọ iga ya gburugburu. 4 Jona
malitere ịba n'obodo ahụ, ma mgbe ọ gara ije otu ụbọchị, o kwusara si, "Iri
ụbọchị anọ ka ọ fọdurụ tupu alaa Ninive n'iyi." 5 Ndị Ninive kwenyeere
na Chineke, kposaa obubu ọnụ, ha niile site n'onye ukwu ruo n'onye nta,
onye ọbụla yikwasịrị uwe mkpe.

6 Mgbe akụkọ a rutere eze Ninive ntị, o sitere n'ocheeze ya rituo, wezuga
uwe eze ya, yikwasị uwe mkpe, nọkwasi kwa na ntụ. 7 Nke a bụ nkwsa
ya n'ime Ninive:

Nke a bụ iwu sitere n'aka eze na ndị a maara aha ha:

“Ka mmadu obula, maobu anumanu, igwe ehi maobu anu ulo obula, ghara idetu ihe obula n'onu, ka ha ghara iri ihe maobu nuo mmiri.

⁸ Kama ka onye obula yiri akwa mkpe, ma mmadu ma anumanu, ka ha kpokusikwaa Chineke ike, ka ha sikwa n'uzo ojo ha chegharia, sikwa n'oru ojo ha na ime ihe ike ha niile chegharia. ⁹ Onye maara? Ma eleghi anya, Chineke ga-ejide oke iwe ya, ma site n'omiko ya wezuga iwe oku ya si otu a mee ka anyi ghara ila n'iyi.”

¹⁰ Mgbe Chineke huru ihe niile ha mere, na otu ha siri site n'uzo ojo ha niile chegharia, Chineke cheghariri uche banyere ila ha n'iyi. O mekwaghi ka nzube ya ibibi obodo ahụ mezuo.

4

Iwe Jona n'ih i omiko ONYENWE ANYI

¹ Ma ihe a joro Jona njo n'obi nke ukwu, iwe ya dikwa oku. ² N'ih iya, o kpeere ONYENWE ANYI ekpere si, “O, ONYENWE ANYI, nke a o bughi ihe m kwuru, mgbe m no n'ala m? O bu ya mere m ji choo igbalaga na Tashish na mbu n'ih i na amara m na i bu Chineke onye na-eme amara, na onye juputara n'obi ebere, na onye na-adighi ewe iwe osiso, nke bara uba n'ihunanya, onye na-anaghi ata mmadu ahuhu dika mmehie ya siri di. ³ Ugbu a, O, ONYENWE ANYI napu m ndu m. O ga-adi m mma inwu anwu karja idi ndu.”

⁴ Ma ONYENWE ANYI siri, “O ziri ezi na i ga-esi otu a wee oke iwe di oku?”

⁵ Mgbe ahụ, Jona si n'ebe ahụ puo jee nodu ala n'akuku owuwa anyanwu nke obodo ahụ. O weere ahijia meere onwe ya ulo ndo, nodu n'ime ya, chere ka o hu ihe gaje ime obodo ahụ. ⁶ Ma ONYENWE ANYI Chineke roputara otu osisi nwere akwukwo sara mbara,* nke tolitere n'elu isi Jona, ka o ghoro ya ndo inaputa ya n'onodu ahụ mgbakasi. Jona nuriri onu maka osisi ahụ. ⁷ Ma n'isi ututu echi ya, Chineke mere ka otu ikpuru puta nke riri osisi ahụ site n'ogwe ya, si otu a mee ka o kponwuo. ⁸ O ruo, mgbe anyanwu wara, Chineke mere ka ifufe na-ekpo oku site n'owuwa anyanwu, anyanwu a chara Jona n'isi nke ukwu nke mere n'ike gwusiri ya. O rioro ka onwu gbuo ya, na-asi, “o ga a kaara m mma na m nwuru anwu, karja na m di ndu.”

⁹ Ma Chineke siri Jona, “O bu ihe ziri ezi ka i wee iwe maka osisi a?”

O siri, “E, ana m ewe oke iwe, o buladi na m choro inwu.”

¹⁰ Mgbe ahụ ONYENWE ANYI kwuru, “I nwere obi ebere n'ebe osisi a di, nke i na-akughi na nke i mekwaghi ka o too, bu nke toro n'anyasi, nwukwa n'anyasi. ¹¹ Mu onwe m, m ga-aghara inwe obi ebere n'ahu obodo ukwu a dika Ninive, nke nwere ihe kariri nari puku ndi mmadu na iri puku mmadu abuo, bu ndi na-amaghi nke bu aka nri ha maobu aka ekpe ha, na nke otutu anumanu dikwa n'ime ya?”

* 4:6 4:6 Emeghi ka anyi amata udi osisi o bu ma ufo du akwukwo na-edede osisi ogiri ugba.

Maika

¹ Nke a bu okwu ONYENWE ANYI nke bjaara Maika, onye Moreshet, n'oge eze Jotam, Ehaz na Hezekaya, bu ndi eze Juda. Ohu nke o huru banyere Sameria na Jerusalem.

² Geenụ ntị, unu ndi mmadu, unu niile,
gee ntị, gi uwa na ndi niile bi n'ime ya
ka Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI gbaa akaebe megide unu,
bu Onyenwe anyi site n'ulonso ukwu ya.

Ikpe omuma diri Sameria na Izrel

³ Lee! ONYENWE ANYI na-abia! O si n'ebe obibi ya na-abia.

O na-abia ma na-azoda ebe niile di elu nke uwa.

⁴ Ugwu ukwu niile na-agbaze n'okpuru ukwu ya,
ndagwurugwu niile na-agbawa,

dika abuba di nso n'oku,
dika mmiri si n'ebe di elu na-asodata

⁵ Ihe ndi a bu n'ihie n'ehie Jekob,
n'ihie mmehie niile nke ndi Izrel.

Gini bu n'ehie Jekob?
O bughị Sameria?

Ginikwa bu ebe di elu nke Juda?
O bughị Jerusalem?

⁶ "N'ihie ya, aga m eme ka Sameria ghoo mkpomkpo ebe,
ebe a na-aku osisi vainị.*

Aga m awunye nkume ya n'ime ndagwurugwu,
mekwaa ka ntoala ya puta ihe.

⁷ Arusi ha niile a piri api ka a ga-akujisi;
onyinye niile a na-ewebata n'ulo arusi ha ka a ga-akpo oku.

Aga m ala arusi niile ya a kpuru akpu n'iyi.
Ebe o bu na e si n'aka ndi na-agba akwuna na-ewebata onyinye ndi a,
a ga-eji ha kwuo ugwo igba akwuna."

Ikwa akwa na iru uju

⁸ N'ihie nke a, aga m akwa akwa, tikwaa mkpu akwa.

Aga m agbara oto gbarakwa ukwu efu jegharja.

Aga m akpo mkpu dika nkita ohia,
tipukwa ube akwa dika ikwighikwighi.

⁹ N'ihie na onya ya enweghi ngwota,
o rutela na Juda.

O rutelari ma n'onu uzo ama nke ndi m,
rukwaari Jerusalem.

¹⁰ Unu ekwutela okwu ya na Gat;
unu akwakwala akwa obula.

Turuonu onwe unu n'uzuzu,
unu ndi Bet-Ofra.†

¹¹ Gabiganu n'uzo unu,

* 1:6 1:6 Ya bu, ubi vaini † 1:10 1:10 Bet-Ofra Maobu, Bet-Leafra nke putara ulo uzuzu

- unu ndi bi na Shafia.
 N'onoḍu igba oṭo na ihere unu,
 unu ndi bi na Zaanan abiakwala nso.
 Ndi Bet-Ezel na-eru uju
 n'ihu na e wezugala ndi na-eche unu nche.
- 12 Ndi bi na Marot no n'oke ahụ mgbu
 na-eche ka ihe oma bia,
 n'ihu na mbibi esitela n'aka ONYENWE ANYI bia,
 ruo n'onu uzọ ama Jerusalem
- 13 Unu ndi bi na Lakish
 kegidenu iniyina unu na-agba oso n'ugbo agha.
 O bu n'ebe ahụ ka mmehie nwaada Zayon malitere,
 n'ihu na mmehie Izrel na-eme ka a huru n'etiti unu.
- 14 Ya mere, unu ga-enye Moreshet di na Gat onyinye
 mgbe unu na-agbapu oso.
 Ulo Akzib ga-emesia ghoo ulo aghugho
 nye ndi eze Izrel.
- 15 Aga m akpobata onye ga-emi unu
 ndi bi na Maresha n'agha.
 Ndi a na-asopuru nke Izrel
 ga-agbabanye n'Adulam.
- 16 Kpachaanu isi unu n'onodu iru uju
 n'ihu umuntakiri ndi ahụ ihe ha masiri unu,
 meenu ka isi unu kwochaa dika isi udele,
 n'ihu na a ga-achupu ha site n'ebe unu no gaa mba ozo.

2

Nzube mmadu na nzube Chineke

- 1 Ahuhu na-adiri ndi na-eche ihe ojoo n'obi ha,
 na ndi niile na-edina n'akwa ha na-eche ajo echiche.
 Mgbе chi borо, ha na-aruzu ihe ha cheputara,
 n'ihu na ikike imezu ya di n'aka ha.
- 2 Ha na-enwe anya ukwu n'ebe ubi ndi ozo di, were ha n'aka ike,
 na ulo di iche iche, ha ewere ha n'ike.
 Ha na-ejikwa aka ike nara ndi mmadu ulo ha,
 ha na-ezunara ha ihe nketa ha.
- 3 N'ihu nke a, ONYENWE ANYI na-asi,
 "Lee, ana m akwado ihe ojoo megide agburu a,
 nke unu na-enweghi ike isite na ya wezuga onwe unu.
 Unu agaghi eji nganga na-ejegharikwa,
 n'ihu na o ga-abu oge ojoo.
- 4 N'ubochi ahụ ha ga-akocha unu,
 ha ga-aburu unu abu iru uju iji ya kochaa unu na-asi,
 'Anyi aburula ndi lara n'iyi,
 e kesaala ihe nnweta nke ndi m,
 o napula m ha.
 O werela ubi anyi nyefee ha n'aka ndi ahụ meriri anyi n'agha.' "
- 5 N'ihu ya, o dikwaghi onye ga-afodu n'etiti ogbako nke ONYENWE ANYI,
 onye ga-eji ihe otutu kee ala ahụ site n'ife nza.

Ndi amuma ugha

- 6 Ndi amuma ha na-asi, "Unu ebukwala amuma."

“Unu ebukwala amuma banyere ihe ndi a,
ihere agaghi eme anyi.”

7 Udi ihe a o kwesiri okwukwu, gi ulo Jekob?
“Ntachiobi ONYENWE ANYI o gwula?
Ihe ndi a o bu otu o si eme?”

“O bu na okwu m adighi eme
onye uzọ ya ziri ezi mma?”

8 Ma o bu unu na-ebili megide ndi m
dika ndi iro.

Unu na-eyipu ndi na-agafe agafe
uwe oma ha yi n'ahu ha na-enweghi mmetuta,
dika a ga-asi na unu bu ndi si n'agha na-alota.

9 Unu na-achupu ndi inyom ndi m
site n'ulo afo ojuju ha.

Umụ ha ka unu na-anapu ngozi m
ruo mgbe ebighi ebi.

10 Bilienu, puonu,
n'ihu na ebe a abukwaghi ebe izuike,
n'ihu na-emeruola ya, e bibiela ya,
o bibikwaala, ruo na-iruzi ya agaghi adi ire.

11 O buru na otu onye abia buoro unu amuma ugha na-asi,
'Aga m eburu unu amuma banyere mmanya na ihe onunu siri ike,'
o bu onye amuma di otu a ka ndi a chorọ.

Nkwa nzoputa

12 “Aga m achikota unu niile, gi Jekob,
aga m akpokota ndi niile foduru n'Izrel n'otu ebe.

Aga m akpokota ha dika aturu n'ime ogba anu,
dika igwe ewu na aturu n'ebe ita nri ya,
ndi mmadu ga-epuputakwa n'ebe ahụ.

13 Onye ahụ na-egbuwa uzọ ga-anọ n'ihu na-edu ha.

Ha ga-etipukwa onu uzọ ama ahụ, ma site na ya gafee.
Eze ha ga-agabigakwa n'ihu ha,
ONYENWE ANYI ga-anọ n'isi.”

3

Iba mba nye ndiisi na ndi amuma

1 Mgbe ahụ ekwuru m si,
“Geenu nti unu ndiisi ulo Jekob,
na unu ndi na-achi ezinaulo Izrel.

O bu na unu ekwesighi imata ikpe ziri ezi

2 unu bu ndi kporo ezi ihe asi ma na-ahụ ajo oru n'anya.
Unu na-agba ndi m akpukpo na ndu
na-agbapukwa anu ahụ kpuchiri okpukpu ha.

3 Unu na-erida anu ahụ ndi nke m,
na-agba ha akpukpo,
na-etijisi okpukpu ha,
na-egburi anu ahụ ha,
dika anu a na-esinye n'ite.”

4 Mgbe ahụ ha ga-akpoku ONYENWE ANYI,

ma ọ gaghị aza ha!

Mgbe oge ahụ bjaruru, ọ ga-ezo ihu ha site n'ebe ha nọ
n'ihu ihe ọjọọ nke ha mere.

⁵ Ihe a ka ONYENWE ANYỊ kwuru:

“Banyere ndị amụma

bụ ndị na-eduhie ndị m,

mgbe ha nwere ihe ha ga-eri,

ha na-ekwusa ‘Udo

ma ọ buru na mmadu enyeghi ha nri,

ha na-ebili buo agha* megide onye di otu a.

⁶ Ya mere n'abalị ga-abiakwasị ha, napu ha ike ihu ọhụ;
ochichiri ga-ekpuchi ha, ka ha ghara ijuta ase ọbula.

Anwu ga-ada n'ebe ndi amuma ahụ nọ,
ubochi ga-agbakwa ochichiri nye ha.

⁷ Ndi ohu uzọ ka ihere ga-eme,
ndi na-aju ase ka a ga-emebo.

Ha ga-ekpuchi ihu ha,

n'ihu na osisa ọbula agaghi esite n'ebe Chineke no bjara ha.”

⁸ Ma mu onwe m, ejuputara m n'ike,
ejuputara m na Mmuo nke ONYENWE ANYI,
juputakwa na mmuo nke ikpe ziri ezi,
na nke idi ike ikwuputa nye Jekob njehe ya,
na nye Izrel mmehie ya.

⁹ Geenu nti unu ndi na-achi ezinaulo Jekob,
na unu ndiisi ezinaulo Izrel.

Ndi kporo ikpe ziri ezi asi,

ma na-ewere ihe niile na-ezighi ezi n'onodu ihe ziri ezi.

¹⁰ Ndi ji obara wuo Zayon,
werekwa ajo omume wuo Jerusalem.

¹¹ Ndiisi ya na-ekpe ikpe n'ihu ngari,
ndi nchujaja ya na-akuzi ihe n'ihu ugwo,
ebe ndi amuma ya na-ajuta ase n'ihu ego.

Ma ha dabere na ONYENWE ANYI na-asi,
“ONYENWE ANYI o nonyeereghi anyi?
O nweghi ihe ojoo ga-abiakwasị anyi.”

¹² O bu n'ihu gi

ka a ga-akoghari Zayon dika ala ubi,

Jerusalem ga-agho ebe e kpokotara nkume na ngwongwo ulo dakporo
adakpo,

ugwu nke ulonso ukwu ahụ ga-agho ebe di elu nke oke ohia tochiri.

4

Ugwu ONYENWE ANYI

¹ N'ubochi ikpeazu,

ugwu nke ulonso ukwu ONYENWE ANYI, ga-abu nke eguzobere

dika ugwu di elu kariya ugwu niile,

a ga-ebuli ya elu kariya ugwu nta niile,
ndi di iche iche ga-eruba n'ime ya dika iyi.

² Otutu mba ga-abia ma sikwa,

“Bianu, ka anyi rigoruo ugwu ONYENWE ANYI,

* 3:5 3:5 N'akwukwo ufodu ha na-edede agha nso

ka anyị gaa n'ụlọnsọ ukwu Chineke nke Jekọb.

Ọ ga-akuziri anyị ụzọ* ya niile,
ka anyị nwe ike jee ije n'okporouzọ ya niile."

Iwu ga-esi na Zayọn pụta,
okwu ONYENWE ANYỊ ga-esitekwa na Jerusalem pụta.

3 Ọ ga-ekpe ikpe di n'etiti ndị di iche iche,
doziékwa esemokwu di n'etiti mba na mba ibe ya ruo ebe di anya.
Ha ga-akpugharíkwa mma agha ha niile, mee ka ha buru mma oge,
kpugharíkwa ụbe ha ka ha ghoọ mma ikwacha osisi.
Mba ọbụla agakwaghị ebuli mma agha megide mba ọzọ,
maọbụ zụọ onwe ha n'ịlụ agha ọzọ.

4 Onye ọbụla ga-anọdurụ onwe ya n'okpuru vainị
na n'okpuru osisi fiig ya,
n'ihi na o nweghị onye ga-eme ka ha tuọ egwu ọzọ.
ONYENWE ANYỊ, Onye pụrụ ime ihe niile ekwuola ya.

5 Mba di iche iche ga-agaghari
nke ọbụla n'aha chi ya,
ma anyị onwe anyị ga na-aga n'aha ONYENWE ANYỊ,
bụ Chineke anyị ruo mgbe niile ebighi ebi.

Nzube ONYENWE ANYỊ

6 "N'ubochi ahụ," otu a ka ONYENWE ANYỊ kwuputara,
"aga m achikọta ndi ngwuro,
chikọtaa ndi ahụ niile e mere ka ha biri na mba ọzọ,
na ndi ahụ niile m mere ka ha ruo ụjụ.

7 Aga m eme ka ndi ngwuro ahụ ghoọ ndi foduru ndu,
meekwaa ka ndi ahụ a chupuru achupu ghoọ mba di ike.
ONYENWE ANYỊ ga-esi n'ugwu Zayọn chia ha
site n'oge ahụ ruo mgbe ebighi ebi.

8 Ma gi, ebe nche e wuliri elu maka igwe aturu,
ugwu nke nwaada Zayọn,
ochichi a na-achi na mbu ga-adighachikwara gi;
bu ochichi nke diri nwaada Jerusalem."

9 Gini mere i ji na-akwasị akwa ike?
Ọ bu na i nweghi eze?
Onye ndumodu gi o nwuola
nke mere na ihe ufụ jidere gi dika nwanyi ime na-eme?

10 Susie ude ike, gi nwaada Zayọn,
dika isu ude nke nwanyi ime na-eme,
n'ihi na unu aghaghị ihapu obodo a
jee biri n'ohia.
Unu aghaghị iga Babilon,
n'ihi na o bu n'ebe ahụ ka a ga-esi naputa unu.
Ebe ahụ ka ONYENWE ANYỊ ga-agbaputa unu
site n'aka ndi iro unu.

11 Ugbu a, otutu mba ezukoọla
imegide gi;
na-asi, "Ka e meruo ya
ka anya anyi nuo Zayon."

12 Ma ha amaghị

* 4:2 4:2 Maobu, ukpuru

ihe bụ uche ONYENWE ANYỊ,
 ha aghotakwaghị nzube ya,
 na ọ chikọtala ha dịka ukwu ọka, na-ebuga ha n'ebe izọcha ọka.

13 “Billie, zọchaa, gị nwaada Zayon,
 n'ihì na aga m enye gị mpi igwe.
 Aga m enyekwa gị ukwu ọla bronz,
 i ga-etijisikwa otutu mba.

Uru ha niile, nke ha nwetara n'uzo na-ezighi ezi, ka i ga-enye ONYENWE ANYI.
 Akunuba ha ka i ga-enyekwa Chineke nwe uwa niile.”

5

Onyendu si Betlehem

1 Ugbu a doo ndi agha gi n'usoro, gi obodo nke usuu ndi agha,
 n'ihì na e jirila mgbidi gbaa gi gburugburu ibuso gi agha.
 Ha ga-eji mkpara
 tie onyendu Izrel na nti.

2 “Ma gi onwe gi, Betlehem Efrata,
 ọ bụ ezie na i bụ obodo di nta n'etiti ndi ikwu Juda niile,
 ma onye ahụ ga-achị Izrel
 ga-esi na gi putà,
 bụ onye ahụ mmalite ya sitere na mgbe ochie,
 sitekwa na mgbe ebighi ebi gara aga.”

3 Ya mere, a ga-arara ha nye
 tutu ruo mgbe onye ahụ ime na-eme muputara nwa ya.
 Mgbe ahụ, umunna ya niile ahụ foduru
 ga-aloghachikwuru ndi Izrel.

4 Ọ ga-eguzo zuo igwe ewu na aturu ya,
 site n'ike nke ONYENWE ANYI,
 na site n'idi ukwu nke aha ONYENWE ANYI Chineke ya.
 Ndi ya ga-anokwa na-enweghi nsogbu,
 n'ihì na idi ukwu ya ga-eru na nsotu niile nke uwa.

Mgbaputa na Mbibi

5 Ọ ga-abukwa udo anyi.
 Mgbe ndi Asiria ga-abata n'ala anyi n'ike,
 sikwa n'ebe niile e wusiri ike nke anyi na-agafe,
 anyi ga-ahoputa ndi ozuzu aturu asaa,
 ọ buladi ndiisi asato.

6 Onye ga-eji mma agha chia ala Asiria,
 jirikwa mma agha a miputara amiputa chia ala Nimrod.
 Ọ ga-anaputa anyi site n'aka ndi Asiria ahụ,
 mgbe ha ga-eji ike bata n'ala anyi,
 ma zorokwa ije gafee oke ala anyi.

7 Mgbe ahụ, ndi foduru afodu nke Jekob
 ga-adi n'etiti otutu ndi mmadu,
 dika igirigi si n'ebe Onyenwe anyi no abia,
 maobu dika mmiri ozuzo ntakiri na-ezokwasị ahijia,

nke na-adighi ele anya mmadu
maobu chere umu mmadu.

8 Ndi foduru afodu nke Jekob
ga-adikwa n'etiti otutu ndi mmadu
di ka odum n'etiti anu ohia niile di iche iche,
e, dika nwa odum n'etiti igwe aturu,
nke na-azoda na-adokasi mgbe o na-agabiga,
ma o nweghi onye ga-anaputa ya.

9 Aka gi ga-adi elu na mmeri nke ndi iro ya,
a ghakwaghi ila ndi iro gi niile n'iyi.

10 "N'ubochi ahu kwa," otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri,
"Aga m ala inyinya unu n'iyi site n'etiti unu,
kujisiekwa ugboala unu niile.

11 Aga m ala obodo niile di n'ala unu n'iyi,
dodasjakwa ebe unu niile e wusiri ike.

12 Aga m ala mgbaasi unu n'iyi,
unu agaghi enwekwa ndi na-aju mmuo ojojo ase.

13 Aga m ala arusi a pirj api unu niile n'iyi,
ya na nkume nsoghu ahu niile di n'etiti unu.

Unu agakwaghi akpo isiala nye
ihe unu ji aka unu kpuo.

14 Aga m ehopu ogidi arusi niile* nke di n'etiti unu,
mgbe m ga-akudasi obodo unu niile

15 Aga m esite n'oke iwe m na onuma m booro onwe m obo
n'ahu mba niile ndi ahu juru irubere m isi."

6

Ikpe ONYENWE ANYI megide Izrel

1 Geenu nti n'ihe Onyenwe anyi na-ekwu,
"Bilienu otogho, ma kwonun'ihu ugwu niile uzogho m siri mejogho unu.
Ka ugwu nta niile nukwa ihe i nwere ikwu.

2 "Ma ugbu a geenu nti, unu ugwu niile,
geenu nti, unu ntoala ebighi ebi niile nke uwa,
n'ihu na ONYENWE ANYI nwere ikpe megide ndi nke ya.
O bukwa Izrel ka o ga-aruso uka.

3 "Unu bu ndi m, gini ka m mere unu?
Gwanu m uzogho m si boo unu ibu arogho? Zaanu m.

4 N'ihu na e si m n'ala Ijipt kpoputa unu.
Agbaputara m unu site na ibu ohu,
nye unu Mosis

na Eron na Miriam ka ha nyere unu aka.

5 Ndi m, chetanu
ihe Balak eze Moab zubere
na ihe Belam nwa Beoa zara ya.
Chetanu njem unu site n'obodo Shitim ruo obodo Gilgal,
ka unu hu nzoputa nke Onyenwe anyi."

6 Gini ka m ga-eji bia n'ihu ONYENWE ANYI,
ikpo isiala n'ihu Chineke onye di oke elu?

* 5:14 5:14 Ogidi ndi a bu nke arusi Ashera

M ga-eji onyinye aja nsure oku bja n'ihu ya
nke e ji umu ehi gbara otu afọ chuo?

7 O ga-atọ ONYENWE ANYI uto, bu otutu puku ebule,
ya na iri puku mmanu na-aso dika iyi?

Aga m eji nwa mbu m chuo aja njehe m,
maobu mkpuru nke ahụ m chuo aja maka mmehie nke mkpuruobi
m?

8 N'ihu na o gosila gi, gi mmadu, ihe di mma.

Ginikwa bu ihe ahụ ONYENWE ANYI na-acho n'aka gi,

O bu na o bughị ikpe ziri ezi, na ihu ime ebere n'anya,
na iji obi di umeala soro Chineke gi na-eje ije?

Ahuhu Izrel na ikpe omuma ya

9 Gee nti! Olu ONYENWE ANYI na-ada na-akpoku ndi obodo ahụ,
n'ezie, itu egwu gi bu inwe amamihe.

"Nuruonu olu mkpanaka na Onye hiwere ya.

10 O ga-abu na m ga-echezo aku i kpara n'uzo na-ezighi ezi, gi ulo ajo
omume,

ya na ihe otutu nke na-erughi eru unu ji ere ahia, bu nke aburu onu?

11 M ga-asị onye na-eji ihe otutu aghugho azu ahia,
na onye bu akpa nke ihe otutu aghugho di iche iche juru n'ime ya na
aka ya di ocha?

12 Ndi ogaranya unu bu ndi na-eme ihe ike,
ndi mmadu no n'ime gi na-agma ugha,
ire ha na-ekwu naani okwu aghugho.

13 N'ihu ya, ebidola m ila unu n'iyi,

na ime ka unu buru ndi e bibiri n'ihu mmehie unu

14 Unu ga-eri nri ma afọ agaghị eju unu;
afọ agaghị ejukwa unu eju.

Unu ga-ewezuga ihe, ma unu agaghị echekwa ha,

n'ihu na ihe obula unu nwere ike chekwaa, ka m ga-ewere nyefee
n'aka mma agha.

15 Unu ga-aku mkpuru, ma unu agaghị ewe ihe ubi,

unu ga-azochaputa mmanu oliv, ma unu agaghị ete ya n'ahu unu;

unu ga-azochaputakwa mmanya site na mkpuru vaini, ma unu agaghị
anu mmanya ya.

16 Unu edebela ukpuru niile bu nke Omri,
na omenaala niile nke ulo Ehab,
unu gbasokwara ndumodu ha niile.

N'ihu ya, aga m enyefe unu n'aka mbibi

mee ka ndi gi ghokwa ihe ochi,

unu ga-aghokwara mba niile ihe nkocha."

7

Nhuhu anya nke Izrel

1 Ahuhu diri m!

Adi m ka onye na-achikota mkpuru osisi vaini n'okochi,
mgbe a ghokotachara mkpuru di n'ubi vaini.

O nweghi uyoko mkpuru vaini obula foduru nke e nwere ike ita,

o nwekwaghị mkpuru fiig buru uzọ chaa nke agu ya na-agusi m ike

2 Ndi ezi omume agwula n'uwa,

o dikwaghị otu onye na-eme ihe ziri ezi foduru.

- Ha niile na-echere oghere ikwafu ọbara,
 ha ji ụgbu na-achuta nta, onye ọbula na-achụ ụmụnne ya.
- 3 Ọrụ nke aka ha abụọ na-arụputa nke ọma bụ ajoy omume.
 Onyeisi na-ana onyinye,
 onye ọkaikpe na-eri ngari,
 ndi di ike na-atuputa ihe masiri ha,
 si otu a na-akpagbu eziokwu.*
- 4 Onye nke kachasi ibe ya idi mma n'ime ha dika uke.
 Onye nke na-eme ihe ziri ezi n'ime ha joro njo karija ogige ogwu.
 Ma ụgbu a, ubochi Chineke na-eleta gi abiala,
 ubochi ahụ ndi nche gi na-aku ekwe ido aka na nti.
 Ugbu a bu oge ihe igba ghari nye ha.
- 5 Ekwenyerela onye agbataobi gi,
 atukwasila onye bu ezi enyi gi obi.
 Kpachara anya gi, n'ihe gbasara okwu onu gi,
 obula di n'ebe nwunye gi no.
- 6 N'ih na nwa na-eleli nna ya anya.
 Nwa nwanyi na-ebili megide nne ya.
 Nwunye nwa megidekwa nne di ya,
 ndi iro mmadu bu ndi ezinaulo ya.
- 7 Ma mu onwe m, ana m ele ONYENWE ANYI anya n'ih inyeaka ya.
 Eji m olileanya na-echere Chineke Onye nzoputa m.
 Chineke m ga-anu olu m.

Izrel ga-ebili

- 8 Achikwala m ochi gi onye iro m.
 Mgbe m dara, aga m ebilitekwa.
 Mgbe m no n'ime ochichiri,
 ONYENWE ANYI n'onwe ya ga-abu ihe m.
- 9 N'ih na m emehela megide ya,
 aga m anabatara onwe m ahuhu nke onuma ONYENWE ANYI,
 tutu ruo mgbe o ga-ekpe ikpe m,
 mee ka m guzosie ike.
- Ọ ga-akpọtuta m n'ihè;
 aga m elekwasi kwa ezi omume ya anya.
- 10 Mgbe ahụ, ndi iro m ga-ahụ,
 ihere ga-ekpuchi
 onye ahụ siri m,
 "Olee ebe ONYENWE ANYI Chineke gi ahụ no."
 Aga m eji anya m hu mgbe o ga-ada,
 o buladi dika e si na-azo ya ukwu,
 dika apiti di n'okporozo.
- 11 Ubochi a ga-ewughari mgbidi gi niile na-abia;
 ubochi a ga-eme ka oke ala gi saa mbara.
- 12 N'ubochi ahụ, ha ga-abiakwute gi,
 site na Asiria ruo na obodo niile nke Ijipt,
 sitekwa n'Ijipt ruo Yufretis,
 site n'osimiri ruo osimiri,
 sitekwa n'ugwu ruo n'ugwu.
- 13 Ma uwa ga-agho ebe togboro n'efu n'ih ndi bi n'ime ya,

* 7:3 7:3 Maobu, ikpe ziri ezi

iji kwụọ ha ụgwọ ihe ojọọ niile ha mere.

Ekpere na otuto

- 14 Were mkpanaka gị zụọ ndị gị,
bụ igwe ewu na aturu nke ihe nketa gị,
ndị bi naanị ha n'oke ohiya,
n'ebe ita nri nke ahijia ndu juputara.
Kwere ka ha taa ahijia ndu nke Bashan, na nke Gilead,
dika na mgbe ochie.
- 15 "Dika n'ubochi ahụ unu sitere n'Ijpt pụta,
aga m egosi ha ọrụ itunanya m niile."
- 16 Mba di iche iche ga-ahụ ya, ihere ga-emekwa ha,
n'ime idi ike ha niile.
Ha ga-ekpuchi aka n'onu ha,
nti ga-echikwa ha.
- 17 Ha ga-aracha aja dika agwo,
na dika anu di iche iche, nke na-akpu akpu n'ala.
Ha ga-eji ima jijiji si n'ebe ha e wusiri ike puta.
N'ihu egwu ha, ha ga-abiakwute ONYENWE ANYI bu Chineke anyi.
Ha ga-atukwa egwu gi.
- 18 Onye bu chi ahụ dika gi,
nke na-agbaghara ma na-ehichapu mmehie na njehie
nke ndi foduru afodu n'etiti ihe nketa gi?
I naghị anogide na-ewe iwe ruo mgbe ebighi ebi,
kama i bu onye o na-atọ uto inwe obi ebere.
- 19 O ga-emekwara anyi ebere ozo.
O ga-azodakwa mmehie anyi n'okpuru ukwu ya,
I ga-atubakwa mmehie anyi niile n'ebe dikarisiri omimi nke oke
osimiri.
- 20 I ga-egosi Jekob ntukwasị obi,
gosikwa Ebrahim ihunanya gi,
dika i nuzoro nna nna anyi ha n'iyi,
site na mgbe ochie.

Nehum

¹ Amụma banyere obodo Ninive. Akwụkwọ ọhụ Nehum, onye obodo Elkosh.

Iwe ONYENWE ANYỊ megide Ninive

² ONYENWE ANYỊ bụ onye ekworo, burụkwa Chineke na-abọ ọbọ.

ONYENWE ANYỊ na-aga ibọ ọbọ, ọnụma jukwara ya obi.

ONYENWE ANYỊ na-abọ ọbọ n'ahụ ndị iro ya,
oke ọnụma ya na-adigidekwa megide ndị iro ya.

³ ONYENWE ANYỊ adighi ewe iwe ọsiiso; ma ọ bụ onye ike ya di ukwuu,
ONYENWE ANYỊ agaghị ahapụ onye ikpe mara ka ọ laa na-enweghị
ntaramahuhu.

Ụzọ ya di n'oke ikuku, na n'oke ifufe,
igwe ojii bụ uzuzu nke ụkwụ ya.

⁴ Ọ na-abasiri oke osimiri mba ike, mee ka ọ taa,
o mekwaala ka osimiri niile takoro.

Bashan na Kamel na-akpọnwụ,
otu a kwa, n'osisi ndụ juputara Lebanon na-achanwusi.

⁵ N'ihu ya, ugwu niile na-eme mkpotu,
ugwu nta niile na-agbazekwa,
elu uwa niile na-amakwa jijiji n'ihu ya,
ọ buladi uwa dum, na ndi niile bi n'ime ya.

⁶ Onye ga-eguzogide oke iwe ya?
Ọ bukwa onye ga-eguzosi ike n'iwe ya di oku?

A wupula ọnụma ya dika oku,
e tipiasiala nkume niile ndi ahụ n'ihu ya.

⁷ ONYENWE ANYỊ di mma.

Ọ bụ ebe mgbaba n'ubochi nsogbu.

Ọ na-elekota ndi niile na-atukwasị ya obi,

⁸ ma ọ ga-eji idee mmiri di ukwuu

gbuo ndi iro ya* niile,
ọ ga-achuba ndi iro ya n'ochichiri.

⁹ Kedu izu ojoo unu na-agba megide ONYENWE ANYỊ
ọ ga-eweta ihe niile n'isi njedebe;
nsogbu agaghị abiakwa nke ughoro abuo.

¹⁰ Ha ga-abu ndi a tuhikotara n'etiti ogwu,
ndi mmanya ha nubigara oke na-egbu,
ha ga-ala n'iyi dika ahijia kporo nku.

¹¹ Ọ bụ n'ime gi, Ninive, ka otu onye si puta,
bụ onye ahụ gbara izu ojoo megide Onyenwe anyi,
na-echeputakwa ajo atumatu.

¹² Ihe a ka ONYENWE ANYỊ kwuru,

“Ọ bụ ezie na ha siri ike, ma bakwaa uba n'onuogugu,
ha ga-abu ndi a ga-egbutu na ndi ga-agabiga.

Ọ bụ ezie na m ataala gi bụ Juda ahuhu,

* 1:8 1:8 Ọ bụ Ninive ka a na-ekwu ihe banyere ya n'ebe

ma agaghị m atakwa gi ahụhụ ọzọ.

13 Ugbu a, aga m agbajipụ agbụ yoku ọ nyanyere unu n'olu, tibikwaa ụdọ igwe e jiri kegide unu."

14 ONYENWE ANYỊ enyela iwu ya banyere gi, Ninive:

"Ị gaghị enwekwa ụmụ ụmụ ndị ga-aza aha gi.

Aga m ala arụsị unu niile a piri api na ndị a kpuru akpu n'iyi, bu arụsị ndị ahụ di n'ụlọnsọ nke chi unu niile.

Aga m akwadokwa ili gi, n'ihì na ì burula onye jọgburu onwe ya na njo."

15 Lee, n'elu ugwu niile

ka ụkwụ onye ahụ na-eweta ozioma di,

bu onye ahụ na-ekwusa na udo ga-adi!

Mee mmemme gi niile gi Juda,

mezukwaa nkwa niile i kwere.

N'ihì na ndị ajo omume agakwaghị ebuso gi agha,

n'ihì na a ga-ala ha n'iyi kpamkpam.

2

Ninive ga-ada

1 Onye na-ebuso gi agha na-abiakwasị gi.

Chee ebe gi niile e wusiri ike nche.

Chee ụzọ niile nche,

mee ka ụkwụ gi sie ike n'ala.

Chịkotakwa ike gi niile.

2 ONYENWE ANYỊ ga-eme ka ima mma Jekob laghachi,

dika ima mma nke Izrel

ọ bu ezie na ndị mbibi ebibiela ha,

lakwaa alaka osisi vainị ha niile n'iyi.

3 Ota ndị agha ya na-acha ọbara ọbara,

ndi bu dike n'agha yikwa uwe na-acha uhie uhie.

Igwe e ji wuo ụgbọ agha na-egbu amuma

n'ubochi ahụ ha na-ejikere agha,

otu a kwa, ha na-efegharikwa ụbe ha eji osisi fịa mee.

4 Ụgbọ agha na-eme mkpọtụ di ukwuu n'ezie,

ha na-agbagharị ihu na azụ n'ama niile.

Ha na-enwu dika ire oku,

na-agbagharikwa dika amuma.

5 O na-akpokota ndi agha ya a zuziri azuzi,

ma ha na-asọ ngongọ n'ije ha.

Ha ji ọsọ gbaga ruo n'elu mgbidi ha,

dozie ota nche ha niile n'usoro.

6 Ma e megheela onu ụzọ ama nke osimiri,

ulzeze na-amakwa jijiji.

7 E nyela ya ka ọ buru iwu na obodo a

aghaghị ibu obodo a dotara n'agha.

Ndi ohu ha ndi inyom so ha n'azụ na-akwa akwa dika nduru,

na-etikwa aka n'obi.

- 8 Ninive dika ọdọ mmiri
nke mmiri ya na-ehifusi.
“Kwusi! Kwusi!” ka ha na-ebe,
ma ọ dighi onye ga-ele anya n’azu.
- 9 Kwakoronu ọlaocha,
kwakoronu ọlaedo dika ihe a kwatara n’agha.
Akunuba di n’uloaku ya na ihe ndi ozo bara uru n’obodo ahụ,
enweghi ogwugwu.
- 10 E bibiela ya. A gbahapula ya, hapu ya ka ọ togboro n’efu.
Obi ndi no n’ime ya na-alo mmiri, ikpere ha niile na-ama jijiji,
anụ ahụ ha niile na-amakwa jijiji, ihu niile achaghariakwala.
- 11 Ebeekwa ka ọgba ọdum ahụ di ugbo a,
bu ebe ahụ ha na-anọ enye umu ha nri,
ebe oke ọdum na nne ọdum na-ejehari,
na ebe umu ọdum na-anọ na-atughị egwu ihe ọbula?
- 12 Ọdum ahụ na-adogbu anụ na-ezuru umu ya,
nke na-anyagburu nne ọdum anụ,
na-ekpoju anụ ọ dogbutara n’ulo ya niile.
Ebe obibi ya juputara n’anụ ọ dogburu.
- 13 “Edoola m onwe m imegide gi,”
otu a ka Onyenwe anyi, Onye puru ime ihe niile kwubiri,
“Aga m esure ugboala gi niile n’anwuru oku,
mma agha ga-ala umu ọdum gi niile n’iyi.
Agaghi m ahapukwara gi anụ ọbula i ga-adogbu n’uwa.
A gaghi anukwa
olu ndi ozi gi ozo.”

3

Ahuhu diri Ninive

- 1 Ahuhu diri obodo obara,
nke juputara n’ugha,
na ihe e zutere n’ohi.
O dighi mgbe i na-adighi adogbu.
- 2 Uda utari,
uda ukwu ugbo inyinya,
ikiri ukwu inyinya na-agba oso,
na mkpotu nke ugbo inyinya agha!
- 3 Ndi agha inyinya,
na-agbaghari na-efeghari mma agha na-egbu amuma,
na ube ha na-egbuke egbuke.
Ndi e gburu egbu di otutu,
ntukota ozu togboro ebe niile,
ozu a na-enweghi ike iguta onu,
ndi mmadu na-aso ngongo mgbe ha na-azokwasị ozu ukwu na-agafe.
- 4 Ihe ndi a mere n’ihi enweghi afo ojuju nke aguu nke onye na-akwa iko,
onye ji mma ile anya, nwanji nwe mgbaasi di iche iche,
onye ji mba di iche iche n’agbu site n’igba akwuna ya,
na otutu mmadu di iche iche site na mgbaasi ya.

5 “Eoola m onwe m imegide gi,” otu a ka Onyenwe anyi, Onye puru ime
ihe niile kwubiri.

“Aga m ekpughepu uwe gi, jiri ya kpuchie gi ihu,
si otu a gosi mba niile nke uwa otu gi.

Ihere ga-emekwa gi n'ihu alaeze niile.

6 Aga m awukwasị gi ihe aru di iche iche,
meso gi mmeso onye e ledara anya,
mekwaa ka i buru ihe ilere anya nye mmadu niile.

7 Ndi niile huru gi ga-agbara gi oso na-asi,
‘Ninive aghoala ihe lara n'iyi, onye ga-eru uju n'ihia ya?’
Ebee ka m ga-achota onye ga-akasi gi obi?”

8 I di mma karia Tibs,
bu obodo di n'onu mmiri Najl,
nke mmiri gbara gburugburu?

Osimiri ahụ bu ihe o ji echebe onwe ya,
mmiri ahụ bukwa mgbidi gbara ya gburugburu.

9 Kush* na Ijipt bu agbamume ya nke na-enweghi ogwugwu,
Put na Libia sokwa buru ndi enyemaka ya.

10 Ma otu o di, ebugara ya n'ala ndi ozu
dika ohu a dotara n'agha.

A tupiasiri umu ya a muru ohuru n'elu nkume,
nke di n'isi okporozo ya niile.

E fekwara nza iji kesaa ndi ya niile a na-asopuru,
e kekwaro ndi ukwu ya niile mkporo igwe.

11 Gi onwe gi ga-anubigakwa mmanya oke,†
i ga-abu onye zoro onwe ya ezo,
ma chokwa ebe mgbaba n'ihia igbanari ndi iro gi.

12 Ebe gi niile e wusiri ike dika osisi fig
nke mkpuru mbu ya chara n'elu ya.

Ma mgbe a kwaghariri ya
mkpuru ndi ahụ na-adaba n'onu onye na-eri ya.

13 Lee ndi agha gi,
ha niile bu umu nwanyi n'etiti gi.

E megheela onu uzu ama nke ala gi niile
nye ndi iro gi.

Oku erepiakwala na mkporo e ji akpochi onu uzu unu niile.

14 Seta mmiri maka oge nnochibido,
mee ka ebe gi niile nke ewusiri ike siekwa ike karia.

Gwuputa uru,
zota aja, jiri uru ndi ahụ
kputakwa aja,‡ ruzikwaa ulu ahụ.

15 N'ebe ahụ ka oku ga-erechapu gi,
mma agha ga-egbutu gi.
O ga-eripia gi dika igurube si erichapu ihe niile di ya n'ihu.

O buladi ma i mee onwe gi ka i hie nne dika ukpana,
maobu mubaa dika igurube.

16 I meela ka ndi ahia gi mubaa n'onuogugu,
baa uba karia kpakpando di n'eluigwe,

* 3:9 3:9 Ya bu, Itiopia † 3:11 3:11 Ga-adagbughari dika onye mmanya na-egbu ‡ 3:14 3:14

dịka igurube ha na-eripia ala ahụ,
gbasaa nku ha efelaga

17 Ndi nche gi bara uba igurube,
ndi ode akwukwo gi dikwa ukwu n'onuogugu dike igwe igurube
na-ebekwasị n'elu mgbidi n'ubochi oyi.

Ma mgbe anyanwu wara, ha na-efelaga;
o dikwaghị onye maara ebe ha feere gaa.

18 Eze ndi Asiria, ndi ozuzu aturu§ gi na-ero ura,
ndi unu a na-asopuru adaala n'ura onwu.

Ndi gi niile agbasajala n'elu ugwu niile,
o dikwaghị onye ha nwere nke ga-achikota ha.

19 O dighi ihe nwere ike ime ka i si n'onodu i no ugbu a biliekwa.
N'ihu na onya di gi n'ahu ga-egbu gi.

Ndi niile nuru ihe dakwasiri gi
ga-eji onu kuo aka ha,
n'ihu na onye ka mmadu ahụ bu
nke na-anurughi ufu nke enweghi obi ebere gi?

§ 3:18 3:18 Maobu, ndi ndu

Habakuk

1 Nke a bụ ozi Habakuk onye amụma natara.

Mkpesa Habakuk

2 ONYENWE ANYI, ruo ole mgbe ka m ga-anogide na-eti mkpu ma i dighi ege nti?

Ruo ole mgbe ka m ga na-etiku gi na-asi, "Ihe ike, ihe ike!" ma i dighi azoputa?

3 N'ih i gi ni ka i ji eme m ka m na-ahụ ihe ojoo?

Gi ni mere i ji anagide mmegbu?

Mbibi na ihe ike di n'ihu m, na ilu ogo, na esemokwu juputakwara ebe niile.

4 N'ih i ya, iwu na-ada mba, ikpe ziri ezi adighi agakwa n'ihu.

Ndi ajo mmadu na-agba ndi ezi omume gburugburu, nke mere ka ikpe ziri ezi gho ihe gbagoro agbago.

Osisa ONYENWE ANYI

5 "Legide mba niile anya, ka i hu.

Lee, ka o ju gi anya nke ukwu.

N'ih i na agaje m ime ihe n'ubochi ndu unu,

nke unu na-agaghi ekwenye,

o buladi ma akoro unu ya.

6 N'ih i na lee, agaje m ime ka ndi Kaldia bilie, bu mba ahụ na-adighi eme ebere, na ndi na-eme ngwangwa.

Ha bu ndi na-ebu agha na-ejehari na mba niile, ndi na-esite n'aka ike na-enweta ebe obibi nke na-abughi nke ha.

7 Ha bu mba a na-atu ujo, na ndi dikwa egwu.

Ha bu iwu nye onwe ha, ihe ha tuputara ka ha na-eme.

O bu onwe ha ka ha na-ebuli elu.

8 Inyinya ha nwere ukwu nko kariya agu.

Ha na-akpa ike kariya nkita ohia nke na-ejehari n'anyasi.

Ndi inyinya agha ha na-awu oso,

ndi ha na-agba inyinya na-esitekwa ebe di anya na-abia.

Dika ugo nke na-efedata i buru nri o ga-eri.

9 Ha niile na-abia ime ihe ike.

Ha ji oso na-abia dika oke ifufe nke ozara.

Ha na-abia ichikota ndi a dotara n'agha dika ha bu uzuzu.

10 Ha na-akwa ndi eze emo,

jirikwa ndisi ochichi na-eme ihe ochi.

Ha na-achi ebe niile e wusiri ike ochi,

na-ekpokotakwa aja n'azu mgbidi niile iluta ha n'agha.

11 Mgbe ahụ, ha na-esi n'ebe ahụ gabiga dika ifufe, na-agabigakwa ndi mehierenu, burukwa ndi ikpe mara, ndi ike ha bu chi ha."

Mkpesa Habakuk nke ugoro abuo

12 ONYENWE ANYI, O bu na i dighi site mgbe niile ebighi ebi?

Chineke m, na Onye Nso m, i gagh i anwu.

Gi, ONYENWE ANYI, hoputara ha maka ikpe ikpe.

Gi, oke nkume m, emeela ka ha buru ndi ga-enweta ahuhu.

13 Ma anya gi di ochi nke ukwu, na o dighi elekwasi ajo ihe anya;

- 1 i naghị anabatakwa mmegbu.
 Ma gini mere i ji gba ndi aghugho nkiti?
 Gini mere i ji gba nkiti mgbe ndi ajo omume na-eloda
 ndi bu ndi ezi omume karja ha?
 14 I meela ndi mmadu ka ha diri ka azu nke osimiri,
 e, dika anu na-akpu akpu nke oke osimiri, nke na-enweghi onye na-
 achj ha.
 15 Onye iro nke ajo omume juru obi, na-eji nko ya na-egbu ha.
 O na-ejikwa nko ugbu ya na-ejide ha.
 O na-achikota ha n'ugbu ya,
 si otu a na-anuri onu, ma na-etegharikwa egwu onu.
 16 N'ih i nke a, o na-achu aja
 na-esurekwa ihe nsure oku na-esi isi utu nye ugbu ya,
 n'ih na o bu ugbu ya na-eme ka o na-ebi ezi ndu,
 na-erikwa nri kachasi mma
 17 O ga-ga n'ihu mgbe niile na-awupu ihe o ji ugbu ya gbute
 na-ala mba niile n'iyi, dika o si masi ya, na-egosighi obi ebere obula?

2

- 1 Aga m arigoro n'elu ebe nche m,
 guzo onwe m n'ebe nchekwa ahụ.
 Aga m echerekwa ihu ihe o ga-agwa m,
 na ihe m ga-asa, banyere mkpesa ndi a.

Osisa ONYENWE ANYI

- 2 Mgbe ahụ ONYENWE ANYI zara m si,
 "Dee ohu* ahu n'elu mbadamba nkume e ji ede ihe.
 Deputa ya nke oma,
 ka onye na-agba oso nwee ike igu ya.
 3 N'ih na e nwere ohu nke ga-adi ruo oge a kara aka,
 o na-ekwu banyere oge ogwugwu,
 O gaghị abukwa ugha.
 O buru na o dika mmezu ya adighi abiaru osiso, chere mmezu ya,
 n'ih na o ga-emesia mezu,
 o gaghị anu tee aka.
 4 "Lee, onye iro na-afuli onwe ya elu;
 ochicho ya ezikwaghị ezi
 ma onye ezi omume ga-esite n'okwukwe† ya di ndu.
 5 N'ezie, mmanya‡ na-eduhie ya uzo,
 onye juputara na nganga, na-adighi enwe ezumike.
 Ebe o bu na o nwere anya ukwu dika ala mmuo,
 o gaghị enwekwa afo ojuju dika onwu.
 N'ih na o na-achikota mba niile nye onwe ya,
 o na-adotakwa otutu ndi mmadu n'agha.
 6 "Ndi a niile ha agaghị eji ikwa emo na nkocha si ya,
 "Ahuhu diri onye ahu na-atukota ihe e zutere n'ohi,
 ruo ole mgbe ka i ga-anu na-eme onwe gi ogaranya
 site n'inara ndi mmadu ugwo n'ike?"
 7 O bu na ndi i ji ugwo agaghị abiakwasị gi na mberede?

* 2:2 2:2 Ya bu, osisa † 2:4 2:4 Maobu, ikwesi ntukwasị obi ‡ 2:5 2:5 N'akwukwo ufodu
 ihe i ga-ahu bu akunuba.

Ọ bụ na ha agaghị eteta n'ụra, mee gị ka ị maa jijiji?
Mgbe ahụ ka ha ga-eji gị mee ihe ha chọrọ.

8 N'ihị na ị kwakọtala akụ nke ọtụtụ mba dị iche iche,
ndị ahụ fọdurụ ga-abiakwa kwakọrọ ihe niile i nwere.

N'ihị na ị wusịala ọbara ndị mmadụ,
i bibiela ọtụtụ ala na obodo na ndị niile bi n'ime ha.

9 "Ahuhụ na-adiri onye ahụ na-ewu ụlọ ya site n'uru ojoo,
nke na-ewukwasị akwụ ya n'ebe dị elu,
n'ihị igbanarị mbibi nke ga-abia.

10 I sitela n'izuzu ojoo gị mee ka mbibi biakwasị ọtụtụ mmadụ,
sị otu a tufuo ndụ gị, ma wetakwara ezinaulọ gị ihere.

11 Ọ bụladị nkume ahụ e ji wuo mgbidi ga-eti mkpu megide gị.
Osisi e ji doo elu ụlọ ga-etikwa mkpu akwa za nkume ndị ahụ.

12 "Ahuhụ diri onye ahụ na-eji ọbara ewu obodo,
nke na-ejikwa ajọ omume eme ka obodo ahụ guzosie ike.

13 Ọ bụ na ọ bughị uche ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile,
na ndogbu n'oru niile nke mmadụ bụ na nkiti, ihe e ji afunwu oku,
na oke oru niile nke mba di iche iche bu ihe lara n'iyi?

14 N'ihị na ụwa niile ga-ejuputa na ihe omuma nke ebube ONYENWE ANYI,
dika mmiri si ekpuchi oke osimiri.

15 "Ahuhụ diri onye ahụ na-enye onye agbataobi ya mmanya,
nke na-anogide na-agbanyere ya mmanya tutu ruo mgbe mmanya
bidoro igbu ya,
ka o si otu a hụ ọtọ ya anya.

16 Ihere ga-anochi otuto na nsopuru i nwere.

Nụọ ka ị buru onye mmanya na-egbu.

N'ihị na iko di n'aka nri ONYENWE ANYI na-abiakwute gị.
Ihere ga-anochikwa anya otuto gị.

17 Ihe ike ahụ i mere Lebanon ga-abiakwasikwa gị.

Mbibi i bibiri anumanu di iche iche ga-emekwa ka egwu ju gi obi.

N'ihị na ị wusịala ọbara ọtụtụ mmadụ,
bibiela ala na obodo di iche iche, bibiekwa ndi niile bi n'ime ha.

18 "Gini bu uru arusi bara ebe o bu aka mmadu kpuru ya?

Kedu uru igwe a kpuru akpu bara, bu nke na-ekwu okwu ugha?

N'ihị na onye na-atukwasị ha obi na-atukwasị obi ya n'ihē ahụ aka ya
ruputara,
n'ihị na ọ bu arusi na-enweghi ike ikwu okwu ka o mere.

19 Ahuhụ diri onye ahụ na-agwa osisi okwu si, 'Diri ndu.'

Ma o bu nkume nke na-apughị ikwu okwu, "Teta n'ura."

Ọ nwere ike izi mmadụ ihe?

Lee, o bu ihe eji olaocha na olaedo machie,

ma o dighi nkuume obula di n'ime ya."

20 Ma ONYENWE ANYI no n'ime ulonso ukwu ya.

Ya mere, ka uwa niile dere duu n'ihu ya.

3

Ekpere Habakuk

1 Nke a bu ekpere Habakuk onye amuma kpere. O di n'usoro Shiginot. Nke a bu ihe o kwuru.

2 ONYENWE ANYI anula m ihe niile e kwuru banyere ude gi.

Idi ukwu nke oru gi niile na-emekwa ka m dere duu n'egwu n'ihu gi, ONYENWE ANYI.

Mekwaa ya ozo n'oge nke anyi,
mekwaa ka anu akuko ya n'ogbo anyi.
N'oke iwe gi chetakwa ebere.

3 Chineke si na Teman bja,
Onye Nso ahu sikwa n'ugwu Paran.

Sela

Ebube ya na-ekpuchi eluigwe,
otuto ya juputakwara n'uwa.

4 Ima mma ya na-achaputa dika ihe anyanwu ututu,
ihe na-enwuputa site n'aka ya,
o bukwa n'ebe ahu ka e zoro ike ya.

5 N'ihu ya ka ajo orja na-efe efe na-aga,
oke mbibi na-esokwa ya n'azu.

6 O guzoro oto yogharja uwa;
o lere anya, mee ka mba niile maa jijiji.

Ugwu ukwu ochie ahu niile dara,
ugwu nta ochie ndi ahu dakwara.
N'ihu na uzo ya ga-adigide ruo mgbe niile ebighi ebi.

7 Ahuru m ulo ikwu nke Kushan ka ha no onodu ubochi ojo,
na ebe obibi ndi Midia ka ha no na oke ahu ufu.

8 O bu osimiri, ka gi bu ONYENWE ANYI were iwe megide?
Onuma gi, o di ukwu megide iyi niile?

Oke iwe gi o bu megide oke osimiri
mgbe i nokwasiri n'elu inyinya gi,
nakwa n'elu ugbo inyinya i wetara ndi nke gi mmeri?

9 I kpughepuru uta gi,
kpoo oku ka a chitara gi otutu aku.

Sela

I ji osimiri di iche iche kewaa uwa.

10 Mgbe ugwu niile huru gi ha nyaghariri onwe ha n'ihu ihe mgbu
bikwasiri ha.

Oke mmiri ozuo gabigakwara.
Ogbu mmiri mere ka olu ya daa uda,
buliekwa ebili mmiri elu.

11 Anyanwu na onwa guzokwara duu na mbara eluigwe,
mgbe ha huru ihe nke aku gi,
mgbe ha huru amuma nke ube gi gburu.

12 I sitere n'onuma gi zogharja ije n'uwa,
sitekwa n'iwe gi zochaa mba di iche iche dika oka.

13 I putara izoputa ndi gi,
izoputa onye ahu i tere mmanu.

I zopara isi onyendu nke ala ajo omume ahu,

gbawa ya ọtọ site n'isi ruo n'ụkwụ.

- 14 Ọ bụ ụbe ya ka i ji mawaa ya isi,
mgbe ndị dike n'agha ya ịjara ịka oke ifufe ịchusa anyị,
mgbe ha si n'obi uto ha chee na ha na-aga iripia ndị ogbenye e wedara
n'ala,
bụ ndị na-ezo onwe ha.
- 15 Ị chiri! ịnyinya ị zọọ ije n'oke osimiri,
kpagharia mmiri ukwu ndị ahụ.

- 16 Amara m jijiji n'obi m mgbe m nuru ihe ndị a niile,
egbugbere onu m abuo kuko tara n'egwu,
okpukpu di m n'ahu malitere ire ure,
mee ka ukwu m maa jijiji.
- Ma aga m eji ndidi chere ubochi ojoo ahụ
nke ga-abiakwasị ndi ahụ na-abia ibuso anyi agha.

- 17 A sikwari na osisi fiig amaghi ifuru,
na o dighi mkpuru di n'osisi vaini,
a sikwa na mkpuru osisi oliv ebilata
na ala ubi niile emeputaghi ihe oriri,
a sikwa na o dighi aturu di n'ogba anu,
na o dikwaghi ehi no n'ulo anumanu,

- 18 mu onwe m ga-anogide na-anuri onu n'ime ONYENWE ANYI.
Aga m etegharikwa egwu onu n'ime Chineke Onye nzoputa m.

- 19 Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI bu ike m,
o na-eme ukwu m abuo ka ha ịka nke ele.*
O na-emekwa ka m zọọ ije n'ebe niile di elu.
Nke a diri onyeisi abụ, n'ubọ akwara m di iche iche.

* 3:19 3:19 Ịdị ngwa n'igba ọsọ

Zefanaya

1 Okwu ONYENWE ANYI nke rutere Zefanaya, nwa Kushi, nwa nwa Gedaliya, bu nwa Amaraya. Amaraya bu nwa Hezekaya. Ozi a bɔara n'oge Josaya nwa Amon, bu eze Juda.

Ikpe omuma diri uwa niile n'ubochi nke Onyenwe anyi

2 "Aga m azachapu ihe niile site n'elu uwa,"

Otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri.

3 "Aga m azachapu mmadu na anumanu.

Aga m azachapu umu anu ufe niile nke di n'eluigwe, zachapukwa azu niile nke di n'osimiri,

na arusi niile di iche iche nke na-eme ka ndi ajo mmadu suo ngongo."

"Mgbe m kpochapuru* mmadu niile site n'elu uwa,"

otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri.

Ahuhu diri Juda

4 "Aga m esetipu aka m megide Juda, megidekwa ndi niile bi na Jerusalem.

Aga m ebipukwa ndi niile na-efe Baal foduru n'ebe a, na aha ndi nchajaja arusi niile, ma ndi nchajaja niile na-ekpere arusi,

5 bu ndi ahu niile na-anu n'elu ulo ha

na-akpo isiala nye onwa na kpakpando,

ha na ndi ahu niile na-akporo Onyenwe anyi isiala, na-eji aha ya n'anu iyi,

ma na-ejikwa Milkom† na-anu iyi,

6 na ndi ahu niile na-alaghachi azu site n'iso ONYENWE ANYI,

na ndi ahu na-adighi achu ONYENWE ANYI, maobu juta ase site n'aka ya."

7 Dere duu n'ihu Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI n'ihu na ubochi ikpe ya ahu di egwu na-abia nso.

ONYENWE ANYI ejikerela ichu aja;

o doola ndi o kporo oriri nso.

8 "N'ubochi ichu aja nke ONYENWE ANYI ahu, aga m ata ndisi niile

na umu eze niile,

na ndi niile na-eyi uwe

e si na mba ozu bubata ahuhu.

9 N'ubochi ahu, aga m ata ha ahuhu

bu ndi niile na-adighi azo ukwu n'onu uzou mbata,‡§

ndi ji ihe ike na aghughu

na-emejuputa ulo arusi ha.

10 "N'ubochi ahu,"

* 1:3 1:3 Maobu, lara mmadu niile n'iyi † 1:5 1:5 Maobu, Molek ‡ 1:9 1:9 Ndi na-amafe mbata onu uzu § 1:9 1:9 Guo 1Sa 5:5

- otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri ya,
 “olu iti mkpu akwa ga-esite n’Onu Uzọ Ama Azu daa,
 mkpu nke ikwasi akwa ike ga-ada site n’ebe obibi oḥuru ahụ,
 na uzu oke ntiwa site n’ugwu nta niile.
- 11 Kwasienu akwa ike unu ndi niile bi n’akuku ebe ahia di;
 n’ihi na a ga-egbuchapu ndi ahia unu niile.
 Ndi niile na-eji olocha azu ahia ka a ga-ebibi.
- 12 N’oge ahụ, aga m eji oriṅa nyobanyechaa anya n’akuku niile nke
 Jerusalem.
 Aga m ata ndi ahụ niile na-anọ n’ahụ di juu ahuhu,
 bu ndi ahụ dooro dika ike mmanya a nufoduru anufo,
 ndi na-eche n’obi ha si, ‘O nweghi ihe ONYENWE ANYI ga-eme anyi,
 maobu ihe oma, maobu ihe ojoo.’
- 13 Aku ha ga-abu ihe a kwakoro n’ike,
 a ga-akwatukwa ulo ha niile.
 O bu ezie na ha ga-ewu ulo,
 ma ha agaghi ebi n’ime ha;
 o bu ezie na ha ga-ako ubi vaini,
 ma ha agaghi anu mmanya si na ha.”

Ubochi ukwu nke ONYENWE ANYI

- 14 Oke ubochi ONYENWE ANYI na-abia nso,
 o na-abiakwa osijiso.
 Gee nti! Iti mkpu akwa nke ubochi ONYENWE ANYI ga-adi ilu nke ukwu.
 A ga-anukwa uzu ndi bu dike n’agha n’ebe ahụ.
- 15 Ubochi ahụ ga-abu ubochi onuma,
 ubochi ahuhu na mkgpagbu,
 ubochi nsogbu na mbibi,
 ubochi ochichiri na oke obi ojoo,
 ubochi igwe ojii, na oke ochichiri,
- 16 ubochi opi ike na iti mkpu agha
 imegide obodo niile e wusiri ike,
 na imegide akuku ulo elu niile.
- 17 “Aga m eme ka oke nhuju anya biakwasi ndi mmaḍu,
 mee ka ha jegharja dika ndi kpuru isi,
 n’ihi na ha emehiela megide ONYENWE ANYI.
 A ga-awusikwa obara ha dika uzuzu,
 tufukwaa anu ahụ ha dika nsi anu.
- 18 Olocha na olaedo ha
 agaghi azoputa ha
 n’ubochi onuma nke ONYENWE ANYI ahụ.”

A ga-erechapu uwa niile
 site n’oku ekworo ya,
 n’ihi na o bu na mberede
 ka o ga-eme ka ndi niile bi n’uwa gwusia.

2

E kpere Juda na Jerusalem ikpe ha na mba niile

Oku akporo Juda ka o chegharja

- 1 Chikọtaanụ onwe unu, e, chikọtaanụ onwe unu,
unu ndị mba ihe ihere dịrị.
- 2 Tupu ụkpurụ ahụ ewere ọnọdụ,
a chipụ ụbọchị ahụ dika igbugbo ọka nke ikuku na-ebufu,
tupu iwe ọkụ Onyenwe anyị
abiakwasị gi,
tupu ụbọchị ọnụma nke ONYENWE ANYỊ
abiakwasị gi.
- 3 Chọọnụ ONYENWE ANYỊ, unu ndị niile di umeala n'obi nọ n'ala ahụ,
unu bu ndi na-eme ihe o nyere n'iwu.
Gbasoonụ ezi omume, gbasoonụ idi umeala n'obi,
ma eleghi anya, a ga-echebe unu
n'ụbọchị iwe ONYENWE ANYỊ.

Ahụhụ dịrị Filistia

- 4 N'ihị na o nwekwaghị ndị ga-ebi n'obodo Gaza,
obodo Ashkelon ga-atogboro n'efu.
N'etiti ehie ka a ga-ekpochapu ndi niile bi n'Ashdod;
a ga-ehopukwa Ekron.
- 5 Ahuhu diri unu ndi bi n'akuku oke osimiri,
unu bu ndi Keret;
okwu ONYENWE ANYI na-emegide unu,
Kenan, ala ndi Filistia.
O siri, "Aga m ala gi n'iyi,
ruo na o dighi onye ga-afodu ndu n'ime gi."
- 6 Ala nke di n'akuku oke osimiri ahụ,
ga-aghọ ebe ahijia juputara nye ndi ozuzu aturu
na ogba igwe ewu na aturu.
- 7 Ala nke di n'akuku oke osimiri
ga-aghọ ala nke ndi ahụ foduru na Juda,
ebe ha ga-achotara anu ulo ha ahijia.
Ha ga-anokwa n'ulo ndi Ashkelon nke togboro n'efu,
dinaa ala zuru ike n'oge uhuruchi.
ONYENWE ANYI Chineke ha ga-elekota ha,
mekwaa ka ha nwetaghachi ihe nketa ha niile.

Ahuhu diri Moab na Amon

- 8 "Anula m okwu ojoo niile, nke ndi Moab,
na ikwa emo niile nke ndi Amon,
nukwa ibasi mba ike ha megide ndi nke m
na-anyi isi na ha ga-ewere ala ha.
- 9 N'ihị ya, dika m na-adị ndu,"
otu a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile,
bu Chineke Izrel, kwubiri ya,
"aghaghị m ime ka Moab diri ka Sodom,
mekwaa ka Amon dika Gomora.
Ha ga-aghọ ala ebe ahijia na-adu ogwu ogwu na-eru, ebe olulu nnu
juputara,
na ebe togboro n'efu ruo mgbe ebighi ebi.
Ndi m, ndi foduru ga-akwakoro akunuba ha,
ndi foduru ndu na mba m ga-eketa ala ha."
- 10 Ihe ndi a bu ugwo oru ha ga-anata n'ihị inya isi ha,
na n'ihị nkocha na ikwa emo ha megide

ndị nke ONYENWE ANYỊ, Onye puru ime ihe niile.

- 11 Onye di egwu ka ONYENWE ANYI ga-abu n'ebe ha no, mgbe o lara chi niile nke uwa n'iyi.
Mba niile di n'ebe di anya ga-akpo isiala nye ya, onye obula n'ala nke aka ya n'uwa niile.

Ahuhu diri Kush

- 12 "Unu ndi Itiopia,*
a ghaghi iji mma agha gbuo unu."

Ahuhu diri Asiria

- 13 O ga-esetipu aka ya megide ndi bi n'akuku ugwu, laa Asiria n'iyi.

Ninive ga-agho ebe togboro n'efu,
o ga-aghokwa ala kporo nku, dika ozara.

- 14 Igwe anumanu di iche iche na igwe ehi ga-amakpu n'ebe ahụ,
ha na ihe e kere eke di iche iche.

Ikwighikwighi nke ozara na okwolo
ga-anu onodu abali n'isi ogidi ya niile ahụ.

Uda olu ha ka a ga-anu site na mpio-ikuku,
mkpomkpo aja ga-adi na mbata nke onu uzo niile,
ibo onu uzo niile e ji osisi sida mee ga-egherekwa oghe.

- 15 Nke a bu obodo ukwu ahụ, nke na-anuri onu oriri,
nke na-ebikwa na-enweghi ihe egwu obula;

nke na-asị onwe ya,

"O bu mu onwe m! O dighi onye ozo ma ewezuga m."

Ma ugu a, lee otu o si buru ebe togboro n'efu;
lee ka o si buru ebe umu anu oha bi.

Onye obula si n'akuku ya na-agafe aghaghi ima osu,
ma fufekwaa isi ya.

3

Odinihu Jerusalem

- 1 Ahuhu diri obodo ahụ ndi mmegbu,
na ndi na-enupu isi, na ndi ruru aru juputara n'ime ya.

2 O naghị ege onye obula ntị,
o dighi anabata ido aka na ntị.

O dighi atukwasi ONYENWE ANYI obi,
o dikwaghị abjakwute Chineke ya nso.

- 3 Ndiji nọ n'etiti ya

dika odum na-agbo uja,
ndi okaikpe ya dika nkita oha na-achụ nta anyasi,
nke ihe o chutara na nta adighi ano tutu chi aboo.

4 Ndi amuma ya bu ndi ndu ruru aru,
ha bukwa ndi aghugho.

Ndi nchujaja ya na-emeru ebe nso
na-ejikwa ike emebi iwu.

- 5 Ma ONYENWE ANYI, onye no n'etiti ya bu onye ezi omume.

O nakwaghị eme ihe ojoo.*

Ututu niile ka o na-eme ka ikpe ziri ezi ya puta ihè;
ubochi obula o naghị ahapu igosi ya,

* 2:12 2:12 Maobu, Kush * 3:5 3:5 Maobu, ihe na-ezighi ezi

ma ndị ajoy omume enweghị ihere.

Jerusalem anogide na nnuvu isi

- 6 “Egbuchapula m mba niile dī iche iche,
kwatukwaa ebe ha niile e wusiri ike.
Ahapula m okporouzo ha ka o buru ihe a gbahapuru agbahapu,†
o dikwaghị onye na-esi na ha agabiga.
A laala obodo ha niile n’iyi,
o dikwaghị onye foduru, o buladi otu onye.
7 Asiri m, banyere Jerusalem,
‘N’ezie, i ga-atu egwu m,
ma nabatakwa ntuziaka.’‡
Mgbe ahụ, agaghị ebibi ebe mgbaba ya,
ma o bukwana ntaramahuhu m niile agaghị abiakwasikwa ya.
Ma otu o di, o nuru ha oku n’obi iga n’ihu
mee omume ruru aru n’ihe niile bu nke ha mere.
8 N’ihi nke a, chere nu m,” otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri,
“n’ubochi ahụ m ga-ebili igba akaebe.§
Mkpebi m bu ichikota mba niile dī iche iche,
na ikpokota alaeze niile,
iwukwasị ha oke iwe m,
o buladi onuma niile nke iwe m.
Oku, nke iwe si n’ekworo m,
ka a ga-eji rechapu uwa niile.

Nloghachi nke umu Izrel ndi foduru

- 9 “Mgbe ahụ, aga m anucha egbugbere onu* ndi niile dī iche iche mee ka
o buru ihe dī ocha,
ka ha niile nwee ike ikpoku aha ONYENWE ANYI,
ma jikota aka fekwaa ya ofufe.
10 Site n’ofe osimiri niile nke Kush,†
bu ndi m a chusasi achusasi, ndi na-akpo isiala nye m,
ga-ewetara m onyinye dī iche iche.
11 N’ubochi ahụ, gi bu Jerusalem, agaghị eme ka ihere mee gi,
n’ihi omume njehie niile i jere megide m,
n’ihi na aga m esite n’etiti gi wezuga ndi gi niile
na-anuri onu‡ na mpako ha.
A gaghị ahukwa ndi na-afuli onwe ha elu
n’ugwu nsọ m.
12 Ma aga m eme ka ndi dī nwayo n’obi,
na ndi dī umeala n’obi
fodu n’etiti ndi Izrel,
ha ga-agbabakwa§ n’aha ONYENWE ANYI.
13 Ha agaghị emekwa ihe ojojo,
ha agaghị ekwu okwu ugha.
Ire na-ekwu okwu aghughu
agaghị adikwa n’onu ha.
Ha ga-akpa nri ma dinakwa ala,
o dikwaghị onye ga-eme ka ha tuo egwu.”

† 3:6 3:6 Ya bu, n’uzo niile dere duu ‡ 3:7 3:7 O gaghị elegharakwa ntuziaka niile m ziri ya
anya § 3:8 3:8 Ubochi m ga-ebili ikwata ihe * 3:9 3:9 Maobu, gbanwee okwu ha † 3:10
3:10 Maobu, Itiopia ‡ 3:11 3:11 Ya bu, ndi na-anyanya isi § 3:12 3:12 Ya bu, tukwasị obi

- 14 Bụọ abụ, gi nwaada Zayon;
tie mkpu, gi Izrel.
Nurja onu, e, jiri obi gi niile nurja onu,
gi nwaada Jerusalem.
- 15 N'ihu na ONYENWE ANYI ewezugala ahuhu diri gi,
chughachikwa ndi iro gi azu.
ONYENWE ANYI, onye bu Eze Izrel, no n'etiti gi.
I gaghị atukwa egwu ihe ojoo ozo.
- 16 N'ubochi ahụ,
ihe a ga-agwa Jerusalem ga-abu,
"Atula egwu, gi Zayon,
ekwela ka aka gi daa mba.
- 17 ONYENWE ANYI bu Chineke gi no n'etiti gi,
o bu Dike n'agha nke na-enye mmeri.
O ga-eji onu nwee mmasi na ahụ gi;
n'ihu ihunanya ya, o gaghị abakwara gi mba,*
kama o ga-eji oke iti mkpu abụ nurja onu n'ebe i no."
- 18 "N'ubochi mmemme a kara aka,
aga m ewepuru gi odachi iru uju,
nke bu ibu aru na ihe ita uta diri gi.
- 19 N'oge ahụ,
aga m emesi ndi ahụ niile na-emegbu gi ike.
Aga m azoputa ndi ukwu ruru,
chikotakwa ndi niile e mere ka ha gaa biri n'ala ndi ozo.
Aga m agbanwe ihere ha ka o buru ihe otuto
n'ihe na-ewu ewu n'uwa ebe ha natara ihere.
- 20 N'oge ahụ, aga m akpolata unu n'ulo;
mgbe m ga-akpokota unu onu.
Aga m eme ka unu na-ewu ewu
ka unu nwekwaa otuto n'etiti mmadu niile bi n'uwa,
mgbe m ga-eweghachi ihe oma unu
n'ihu anya unu."
Ka ONYENWE ANYI kwuru.

* 3:17 3:17 Maobu, o ga-eme ka idi ohuru

Hegai

Oku maka iru ulò ONYENWE ANYI

¹ Ozi ONYENWE ANYI, nke rutere Hegai onye amụma, nke o ziri Zerubabel nwa Shealtiel, onye na-achị Juda, na Joshua nwa Jehozadak, onyeisi nchụaja. Ozi a rutere ya n'afọ nke abụọ nke ọchịchị eze Daraios, n'ubochi nke mbụ n'ọnwa nke isii.

² Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile na-ekwu, "Ndi a na-asị, 'N'oge ahụ erubeghi mgbe anyi ga-ewu ulonsọ ukwu ONYENWE ANYI.'"

³ Mgbe ahụ, okwu ONYENWE ANYI biara site n'onu Hegai, onye amụma na-asị, ⁴ "Nke a o bu oge unu onwe unu ji ebi n'ulo unu e ji osisi machie, mgbe ulonsọ ukwu a nogidere na-adakposi?"

⁵ Ugbu a, ihe a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile na-ekwu, "Lezienụ uzo unu anya. ⁶ Unu na-agma mkpuru, ma na-enweta naani ihe ntakiri. Unu na-eri nri, ma ihe unu na-eri adighi ezuru unu. Unu na-anu ihe onunu ma unu adighi anuju afọ ka o si mmasi unu. Unu na-eyikwasị onwe unu uwe, ma o dighi achu unu oyi. Unu na-anata ugwo oru, maobu n'akpa puru epu ka unu na-etinye ya."

⁷ Ihe a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile na-ekwu, "Chezienụ echiche banyere ndu unu. ⁸ Jeenu n'elu ugwu, wedata osisi, jiri ya wuo ulonsọ ukwu ahụ. Mgbe ahụ, obi ga-atọ m uto na ya, a ga-asopukwara m n'ebe ahụ." O bu ihe ONYENWE ANYI kwuru. ⁹ "Unu na-ele anya ihe ukwu, ma lee, o bu naani ihe ntakiri ka o putara. Mgbe unu welatarara ha n'ulo, a fufusiri m ha niile. Nke a o bu n'ihu gini?" Otu a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwuputara. "O bu n'ihu na ulonsọ ukwu m, nke nogidere na-abu mkpomkpọ ebe, ma onye obula n'ime unu na-agba mbo iru naani ihe gbasara ulo nke aka ya. ¹⁰ Ya mere, n'ihu unu ka eluigwe ji jide igirigi ha, ala ejidekwala ihe omume nke ubi. ¹¹ Akpoola m ka okpomoku biakwasị n'ala ubi niile nakwa n'elu ugwu niile, n'elu oka na mmanya oheru, mmanu oliv na ihe niile nke ala na-emeputa. Ka o biakwasị mmadu na anumanu niile, nakwa ihe niile unu dogburu onwe unu n'oru inweta."

¹² Mgbe ahụ, Zerubabel nwa Shealtiel, na Joshua nwa Jehozadak, onyeisi nchụaja, na ndi niile foduru, nara nti n'olu ONYENWE ANYI Chineke ha, na n'ozu Hegai onye amụma, dika ONYENWE ANYI Chineke ha zitere ya. Ndi Izrel niile tukwara egwu ONYENWE ANYI.

¹³ Mgbe ahụ Hegai, onyeozu ONYENWE ANYI, ziri ndi mmadu ahụ niile ozi Onyenwe anyi, si: "Mu onwe m nonyeere unu," otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara. ¹⁴ Ya mere, ONYENWE ANYI kwaliri mmuo Zerubabel nwa Shealtiel, onye na-achị Juda, na mmuo Joshua nwa Jehozadak, onyeisi nchụaja na mmuo ndi niile ahụ foduru n'ala ahụ. Ha niile biara bido oru n'ulonsọ ukwu ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, bu Chineke ha, ¹⁵ n'ubochi nke iri abuo na ano, n'onwa nke isii.

Ebube nke ulo oheru ahụ nke ekwere na nkwa

O bu n'afọ nke abuo, nke ọchichị eze Daraios,

2

1 n'ubochi nke iri abuo na otu, n'onwa nke asaa, okwu ONYENWE ANYI si n'onu onye amuma Hegai bjakwa na-asị: 2 "Gwa Zerubabel nwa Shealtiel, onye na-achi Juda, na Joshua nwa Jehozadak, onyeisi nchujaja, na ndi Izrel ahụ foduru n'ala ahụ si: 3 'Onye n'ime unu nwere ike icheta otu ulonso ukwu nke mbu si di ebube? O di ahaa n'anya unu ugbo a? O bu na o dighi unu ka ihe efu ugbo a. 4 Ma ugbo a nwee obi ike Zerubabel,' ka ONYENWE ANYI kwuru. 'Nwekwaa obi ike gi Joshua onyeisi nchujaja, nwa Jehozadak. Nwekwaanu obi ike unu ndi niile bi n'ala a.' Ka ONYENWE ANYI kwuru. 'Ruponu oru n'ihu na anonyeere m unu,' ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile na-ekwu. 5 'Nke a bu ihe merenu mgbe mu na unu gbara ndu n'oge ahụ unu si n'Ijpt puta. Mmuo m na-anogidekwa n'etiti unu. Unu atula egwu.'

6 "N'ihu na ihe ndi a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwuru, 'O foduru otu ugbo, nwa oge nta gasia, aga m ayoghari eluigwe na uwa, na osimiri na ala akoro. 7 Aga m ayogharikwa mba niile; ihe mba niile nachosi ike ga-abia. Aga m eme ka ulo a juputa n'ebube,' o bu ihe ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwuru. 8 'Olaocha niile na olaedo niile, bu nke m.' O bu ihe ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwuputara. 9 'Ebube nke ulo a ga-adi ukwu karia ebube nke mbu,' o bu ihe ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwuru. 'O bukwa n'ebe a ka m ga-enye oganihu na udo,' otu a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwubiri ya."

Ngozi maka ndi ruru aru

10 N'ubochi nke iri abuo na anu, n'onwa itoolu, nke afo abuo, nke ochichi eze Daraios, okwu ONYENWE ANYI bjakwutere onye amuma, bu Hegai. 11 "Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwuru, 'Juo ndi nchujaja ihe iwu na-ekwu. 12 O buru na mmadu etinye anu e doro nsu n'akpa uwe ya, o burukwa na uwe ahụ anu nsu ahụ di n'ime ya emetu achicha, maobu ofe, maobu nri ozu di iche, mmetu uwe ahụ meturu ha o ga-eme ka ha diri nsu? "

Ndi nchujaja zara si: "Mba!"

13 Mgbe ahụ Hegai kwukwara, "O buru na mmadu emeruo onwe ya site n'imetu onye nwuru anwu aka, mesia metu otu n'ime ihe ndi a aka, o ga-abu ihe ruru aru?"

Ndi nchujaja zara si, "E, o ga-abu ihe ruru aru."

14 Mgbe ahụ Hegai kwuru si, "Otu a ka mba a na ndi bi n'ime ya di n'ihu m. Ihe obula aka ha ruputara na onyinye obula ha nyere bu ihe ruru aru.' O bu ihe ONYENWE ANYI kwuru.

15 "Ma ugbo a, chezienu echiche banyere ihe ndi ga-emenu site taa gaa n'ihu. Tuleenu otu ihe si di tupu adonye otu nkume n'elu ibe ya n'ulonso ukwu nke ONYENWE ANYI. 16 Kedu onodu unu? Mgbe mmadu biana n'ebe o debere otutu iri efere oka abuo, ihe o na-ahu bu naani otutu efere oka iri. O burukwa na o bia n'ebe inara mmanya ka o were iri ite mmanya ise, o bu naani iri ite mmanya abuo ka o ga-enweta. 17 Eji m oria n-eripia ihe ubi, na omuma ebu, na mkpuru mmiri igwe bibie oru aka unu niile; ma unu aloghachikwuteghi m,' o bu ihe ONYENWE ANYI kwuputara. 18 'Ma site n'ubochi taa gaa n'ihu, site n'ubochi taa bu iri ubochi anu nke onwa itoolu, chenu echiche banyere ubochi a bu ubochi a toro ntala ulonso ukwu ONYENWE ANYI. Chezienu echiche banyere ya. 19 O ka nwere

mkpuru oghigha unu nwere n'oba unu? Ozokwa, osisi vaini, osisi fig, osisi pomegranet na osisi oliv amighi mkpuru, ruo ugbu a.

“Ma site n'ubochi taa gaa n'ihu aga m agozi unu.”

Zerubabel mgbaaka akara ONYENWE ANYI

²⁰ Okwu ONYENWE ANYI bjakwutere Hegai nke ugboro abuo, n'ubochi nke iri abuo na anọ nke onwa ahụ, si, ²¹ “Gwa Zerubabel, onye na-achi Juda si ana m aga iyoghari eluigwe na uwa. ²² Aga m akwatu ocheeze alaeze di iche iche, ana m agakwa imebi ike alaeze nke mba di iche iche. Aga m akwatu ugbọ inyinya n'ala na ndi na-anyanya ha; inyinya na ndi na-agba ha ga-adakwa. Onye obula ga-adakwa site na mma agha nke onye otu ya.

²³ “ ‘N'ubochi ahụ,’ ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile na-ekwu, ‘Aga m ewere gi bu onyeozi m Zerubabel nwa Shealtiel,’ o bu ihe ONYENWE ANYI kwuru, ‘mee gi ka i di ka mgbaaka akara m, n'ihu na ahorola m gi,’ O bu ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile na-ekwu.”

Zekaraya

Loghachitanu n'ebe ONYENWE ANYI no

¹ N'ona nke asato, n'afọ nke abụọ nke ọchịchị eze Daraioş, okwu ONYENWE ANYI ruru Zekaraya nwa Berekaya, nwa Ido, bụ onye amụma nti, na-asi,

² "ONYENWE ANYI were oke iwe megide nna unu ha. ³ N'ihị ya, gwa ha, ihe ndị a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, na-ekwu. 'Loghachikwutenu m,' otu a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwuputara, 'Mụ onwe m kwa ga-aloghachikwute unu.' Ọ bụ ihe ONYENWE ANYI Onye puru ime ihe niile, na-ekwu. ⁴ Unu adịla ka ndị nna unu ha, ndị amụma mbụ kporo oku si, Otu a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwuputara: 'Sitenụ n'uzo ọjọọ unu na ajo omume unu chigharịa' ma ha achoghị inu maobu gee m nti, otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara. ⁵ Olee ebe ka nna nna unu ha nọ ugbo a? Ndị amụma ahụ, ha na-adị ndu ruo mgbe ebighi ebi? ⁶ Ọ bụ na okwu m na iwu bụ nke m nyere umu ohu m ndị amụma, ọ bụ na ha emezughị n'ebe ndị nna nna unu ha nọ?'

"Mgbe ahụ, ha cheghariri ma kwuo, 'ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, emesola anyi mmeso dika uzo anyi na omume anyi si di. O mekwara ya dika o si zube na o ga-eme ya.'"

Nwoke no n'etiti osisi mietul

⁷ N'ubochi nke iri abuo na ano, nke onwa iri na otu, bu onwa Shebat, n'afọ abuo nke ọchịchị eze Daraioş, okwu ONYENWE ANYI ruru Zekaraya onye amuma, bu nwa Berekaya, nwa Ido nti, na-asi:

⁸ N'abalı ahü, ahuru m n'ohu, otu nwoke na-agba inyinya na-acha obara obara. O guzokwa n'etiti osisi mietul, nke di n'ebe miri emi nke mgbawa di n'ala. N'azu ya, otutu inyinya na-acha obara obara, ndi na-acha ka ahija kporo nku, na ndi na-acha ocha dikwa.

⁹ Ajuru m, "Nna m ukwu, gini bu ihe ndi a?"

Mmuo ozi ahü nke na-agwa m okwu sirı m, "Aga m egosi gi ihe ha bu."

¹⁰ Mgbe ahü onye ahü guzo n'etiti osisi mietul ndi ahü sirı, "Ndi a bu ndi ONYENWE ANYI zitere ka ha jegharıa n'üwa niile."

¹¹ Ha sirı mmuo ozi nke ONYENWE ANYI nke na-eguzo n'etiti osisi mietul ahü, "Anyi ejegharıala n'üwa niile, ma lee anyi choputara na üwa niile no n'udo, dikwa juu."

¹² Mgbe ahü, mmuo ozi nke ONYENWE ANYI sirı, "ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, ọ bụ ruo ole mgbe ka i ga-anogide hapu imere Jerusalem na obodo niile nke Juda ebere, bu obodo i na-eweso iwe iri afọ asaa ndi a gara aga?" ¹³ Mgbe ahü, ONYENWE ANYI gwara mmuo ozi ahü guzo na-agwa m okwu, okwu nkasiobi na okwu oma di iche iche.

¹⁴ Mgbe ahü, mmuo ozi ahü no na-agwa m okwu gwara m si, "Kwusaa ozi a, otu a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwuru si, 'Ekworo m di ukwu n'ebe Jerusalem na Zayon no, ¹⁵ ma iwe m di ukwu megide ndi mba niile ahü onwe ha juru afọ. N'ihı na mgbe iwe m di nta, ha nyere aka ime ka ahuhu ahü karıa njo.'

¹⁶ "N'ihı ya, ihe ndi a ka ONYENWE ANYI kwuru, 'Aga m eji obi ebere loghachi na Jerusalem. N'ebe ahü kwa ka a ga-ewugharı ulonso ukwu m. A ga-esetikwa eriri e ji atu ihe n'elu Jerusalem.' Otu a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwubiri.

17 “Kwusaakwa ọzọ, otu a ka ONYENWE ANYỊ, Onye pụrụ ime ihe niile kwuru. ‘Oganihu ga-adịkwa n’obodo m niile ọzọ.’ *ONYENWE ANYỊ ga-akasi Zayon obi ọzọ, ma hoputakwa Jerusalem.’”

Mpi anọ na ndị ọkpụ ụzụ anọ

18 Mgbe ahụ, eweliri m anya m abụọ elu hụ mpi anọ. 19 Ajurū m mmụọ ozi ahụ na-agwa m okwu si, “Gini ka ihe ndi a bu?”

Ọ sirī m, “Ndi a bu mpi ndi ahụ chusasiri Juda, na Izrel, na Jerusalem.”

20 Mgbe ahụ, ONYENWE ANYỊ gosiri m ndi ọkpụ ụzụ anọ. 21 Asiri m, “Gini ka ndi na-abia ime?”

Ọ zaghachiri m, “Ndi a bu mpi anọ ndi ahụ chusasiri Juda, ime ka onye obula ghara inwe ike iwelite isi ya. Ma ndi a abiala imenye ha ụjọ, na ituda mpi mba niile, bu ndi ahụ buliri mpi ha imegide ala Juda, na ichusa ndi ya.”

2

Nwoke ji Ihe otutu

1 Mgbe m weliri anya m, ahuru m otu nwoke ji eriri ihe otutu n’aka ya.

2 Ajuru m, “Ebee ka i na-aga?”

Ọ sirī m, “Ana m aga itu Jerusalem, ichota idi ogologo ya, na idi obosara ya.”

3 Mgbe mmụọ ozi na-ekwuru m okwu na-apụ, mmụọ ozi ọzọ bịa izute ya, 4 ọ sirī ya, “Gbaa ọsọ, gwa nwa okorobia ahụ, si, ‘Obodo na-enweghi mgbidi ka Jerusalem ga-abu, n’ihi otutu igwe mmadu na anumanu ga-ejuputa n’ime ya. 5 Ma mu onwe m ga-aburu ya mgbidi oku nke ga-agba ya gburugburu.’ Otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri. ‘Aga m agho ebube n’etiti ya.’”

6 “Bia, lee anya! Sitenu n’ala di n’ugwu gbapu,” otu a ka ONYENWE ANYI kwuputara, “n’ihi na achusasiri m unu nye ikuku anọ nke eluigwe,” otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri.

7 “Bianu, unu ndi bi na Zayon. Gbalaganu, unu ndi bi n’ala nke ada Babilon.” 8 N’ihi na otu a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwuru, “Mgbe Onye ahụ di ebube zipuru m iga megide mba ndi ahụ niile kwakoro ihe unu. N’ihi na onye obula meturu unu aka bu mkpuru anya m ka o na-emetu aka. 9 Aghaghi m iweli aka m imegide ha, meekwa ka ndi ohu ha kwakoro ihe niile ha nwere. Mgbe ahụ, unu ga-amata na o bu ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile zitere m.

10 “Tie mkpu onu, ka obi tokwaa gi utu, gi Ada Zayon. N’ihi na ana m abia ibi n’etiti gi,” otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri. 11 “N’ubochi ahụ, otutu mba di iche iche ga-adinyere ONYENWE ANYI, burukwa ndi nke m. Aga m ebi n’etiti gi, i ga-amatakwa na ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile zitere m ka m biakwute gi. 12 ONYENWE ANYI ga-eketa Juda dika oke ya n’ime ala ahụ di nsọ. Ọ ga-ahorokwa Jerusalem ọzọ. 13 Derenu duu n’ihu ONYENWE ANYI, unu mmadu niile, n’ihi na o sitela n’ebe obibi ya di nsọ kpalie onwe ya.”

3

Uwe di ocha maka onye nchujaja

1 Mgbe ahụ, o gosiri m Joshua onyeisi nchujaja ka o na-eguzo n’ihu mmụọ ozi nke ONYENWE ANYI, na ekwensu ka o na-eguzo n’aka nri ya ibo ya

* 1:17 1:17 Obodo m niile ga-esite n’uba basaa ọzọ

ebubo. ² ONYENWE ANYI siri ekwensu, "ONYENWE ANYI basiere gi mba ike, gi ekwensu. ONYENWE ANYI, onye hoputara Jerusalem, basiere gi mba ike. Nwoke a, o bughi oloko oku na-ere ere, nke e si n'ime oku guputa?"

³ Mgbe Joshua guzo n'ihu mmuo ozi ahụ, uwe ya ruru unyi. ⁴ Mmuo ozi ahụ gwara ndi ahụ guzo ya n'ihu, "Yipunu ya uwe a ruru unyi."

Mgbe ahụ, o gwara ya okwu si, "Lee, ewepula m mmehie gi, ma ugbu a, aga m eyikwasị gi uwe mmemme ndi a."

⁵ Ekwuru m, "Ka ha were ezi akwa okike di ocha kee ya n'isi." Ya mere ha weere akwa okike di ocha kee ya n'isi, yikwasikwa ya uwe oheru. Mmuo ozi ONYENWE ANYI guzokwa n'ebe ahụ.

⁶ Mgbe ahụ, mmuo ozi nke ONYENWE ANYI nyere Joshua ndumodu si, ⁷ "Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwuru, 'O buru na i jee ije n'uzo m niile, o burukwa na i debe ihe niile m nyere gi n'iwu, i ga-abu onyeisi ezinaulo m, i ga-elekota ulonso m anya, aga m enyekwa gi onodu n'etiti ndi a niile guzo n'ebe a."

⁸ "Gee m nti, gi Joshua, onyeisi nchujaja na unu ndi nchujaja ndi ozo no n'ihu gi, ndi bu ihe ngosi banyere ihe oma niile nke gaje ibia. Agaje m ikpota nwaodibo m, onye bu Ngalaba ahụ. ⁹ Lee, nkume nke m guzobere n'ihu Joshua. Nkume ahụ nwere akuku* asaa n'ahụ ya, aga m egbunye akara dee ihe n'elu ya. Aga m ewezugakwa mmehie nke ala a n'otu ubochi.' O bu ihe ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwuru."

¹⁰ "N'ubochi ahụ, onye obula n'ime unu ga-akpobata mmadu ibe ya, ka o bia soro ya nodu n'okpuru osisi vaini ya, na n'okpuru osisi fiig ya.' Otu a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwubiri ya."

4

Osisi oliv abuo na ihe idoba oriona

¹ Mgbe ahụ, mmuo ozi ahụ nke na-agwa m okwu loghachiri kpotee m, dika e si akpote onye no n'ura. ² O siri m, "Gini ka i na-ahụ?"

Asiri m, "Ana m ahụ ihe idoba oriona e ji olaedo mee. O nwere okwa n'isi ya, nweekwa oriona asaa, nke na-enwu n'elu ya. Oriona asaa ndi a nwekwara okporo asaa e si agbanye mmanu n'ime ha. ³ Ahukwara m osisi oliv abuo nke di n'akuku ihe idoba oriona ahụ. Otu di n'otu akuku ya, nke ozo, n'akuku nke ozo."

⁴ A siri m mmuo ozi ahụ na-ekwuru m okwu, "Nna m ukwu, gini ka nke a putara?"

⁵ Mmuo ozi ahụ na-agwa m okwu siri m, "I na-ekwu na i maghi ihe ha bu?"

Azara m si, "Ee, nna m ukwu, amaghi m."

⁶ O siri m, "Nke a bu okwu nke ONYENWE ANYI nye Zerubabel. 'O bughi site n'ike, maobu site n'ume, kama o bu site na Mmuo m,' ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwuru."

⁷ "Gini ka i bu, gi ugwu di ukwu? I ga-agho ala di larii n'ihu Zerubabel. Mgbe ahụ, o ga-awaputa isi nkume ahụ site n'iti oke mkpu onu, 'Amara! Amara diri ya!'"

⁸ Mgbe ahụ, okwu ONYENWE ANYI ruru m nti si, ⁹ "Zerubabel wara ntuala ulonso ukwu a, o bu ya ga-ewuchakwa ya. Mgbe ahụ, i ga-amata na o bu ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile zitere m ibiakwute unu."

* 3:9 3:9 Maobu, ihu asaa

10 “Onye na-eleda ubochi ihe nta anya ebe o bu n’anya asaa nke ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile na-ejeghari na-elezu uwa dum, ga-anu onu mgbe ha huru nkume eji atu mgbidi n’aka Zerubabel?”

11 Mgbe ahụ, a siri m ya, “Gini bu osisi oliv abuo ahụ di n’aka nri na n’aka ekpe ihe idoba orioma ahụ?”

12 A sikwara m ya nke ugboro abuo, “Gini bu alaka osisi oliv abuo ndi a di n’akuku okporo olaedo abuo ahụ, nke e si na ha na-awuputa mmanu olaedo?”

13 O siri m, “O putara na i maghi ihe ha bu?”

Asiri m, “Mba, nna m ukwu.”

14 Mgbe ahụ, o siri m, “Ndi a bu mmadu abuo a hoputara tee mmanu, ife ya ofufe bu Onyenwe uwa niile.”

5

Akwukwo a fukoro afuko

1 Ozokwa, eleliri m anya elu, ma hu akwukwo a fukoro afuko nke na-efeghari efeghari.

2 O siri m, “Gini ka i na-ahu?”

Azara m, “Ahu ru m akwukwo a fukoro afuko nke na-efeghari efeghari. Ogologo ya di mita iri, obosara ya dikwa mita ise.”

3 O gwara m, “Nke a bu obubu onu nke na-apu na-ejezu n’ala ahụ niile. N’ihi na dika e si detuo ya, n’otu akuku ya, a ga-esi n’ala a chupu ndi na-ezu ohi. Dika e si deekwa ya n’akuku nke ozo ya, onye o bu na-anu iyi ugha ka a ga-esitekwa n’ala ahụ chupu. 4 Ezipula m ya, otu a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwubiri, ‘O ga-abanye n’ulo onye o bu na-ezu ohi, na n’ulo ndi ji aha m na-anu iyi ugha. O ga-anogide n’ulo ahụ mebie ya kpamkpam. O ga-emebi osisi na nkume niile e ji wuo ulo ahụ.’”

Nwanyi no n’ime nkata

5 Mgbe ahụ, mmuo ozi ahụ na-agwa m okwu bjakwutere m si, “Lelie anya gi elu huru ihe na-aga iputa ihè.”

6 Asiri m, “Gini ka o bu?”

O siri, “O bu nkata.”* O kwukwara, “Nke a bu mmehie nke ndi niile bi n’ala a.”

7 Ngwangwa, e kpughepuru okwuchi nkata ahụ, ma lee, ahuru m otu nwanyị noduru odu n’ime ya. 8 O siri, “Nke a bu ajo omume.” O nughachiri ya azu n’ime nkata ahụ werekwa okwuchi nkata ahụ kpuchie ya.

9 Mgbe ahụ, eleliri m anya hu umu nwanyị abuo ozo, ndi ikuku na-eferu nku ha. Ha nwere nku dika nku ugbala. Ha buliri nkata ahụ elu n’etiti eluigwe na ala.

10 Ajuru m mmuo ozi ahụ na-agwa m okwu, “Ebee ka ha bu nkata ahụ na-aga?”

11 O gwara m, “Ha bu ya na-aga Babilon† ebe ha ga-ewuru ya ulo. Mgbe ha wuchara ulo ahụ, ha ga-adoba nkata ahụ n’elu ihe ndokwasị.”

6

Ugbala anọ

* 5:6 Maobu, ihe otutu Efa. † 5:11 5:11 Ya bu, Shajna

¹ Elelikwara m anya elu ozo hu ugbo inyinya anọ nke si n'etiti ugwu abuo na-aputa. Ugwu ndi a bu ugwu e ji bronz mee. ² Ugbo inyinya nke mbu ka inyinya na-acha obara obara na-adokpu. Nke abuo ka inyinya na-eji nji na-adokpu. ³ Nke ato ka inyinya di ocha na-adokpu, ma nke anọ ka inyinya turu agwa siekwa ike na-adokpu. ⁴ Ajuru m mmuo ozi ahụ na-agwa m okwu, "Gini ka ihe ndi a bu, nna m ukwu?"

⁵ Mmuo ozi ahụ zara m, si, "Ndi a bu mmuo anọ* nke eluigwe, ka ha na-apu mgbe ha guzochara n'ihu ONYENWE elu uwa niile. ⁶ Ugboala nke inyinya ndi di oji na-adokpu na-aga n'akuku ugwu. Nke inyinya ndi di ocha na-adokpu na-aga n'odida anyanwu. Nke ahụ ndi inyinya na-adighi ezi ocha na-adokpu na-aga n'akuku ndida."

⁷ Mgbe inyinya ndi ahụ di ike putara, choo ka e nye ha ike ijeghari n'ụwa niile, o gwara ha si, "Gaanu jegharja n'ụwa niile." N'ihia ya, ha puru jegharja n'ụwa niile.

⁸ Mgbe ahụ, o gwara m, "Ndi ahụ jere n'akuku ugwu emeela ka Mmuo m dajuo n'ala di n'akuku ugwu."

Okpueze Joshua

⁹ Okwu ONYENWE ANYI ruru m nti, si, ¹⁰ "Gaa nata Heldai, Tobaija na Jedaya, ndi a dotara n'agha si Babilon lota oloacha na olaedo. N'otu ubochi ahụ, gakwaa n'ulo Josaya nwa Zefanaya. ¹¹ Jiri oloacha na olaedo ahụ kpuo otu okpueze, were ya kpukwasị Joshua nwa Jehozadak bu onyeisi nchujaja n'isi. ¹² Gwa ya na ihe ndi a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwuru, 'Nke a bu nwoke ahụ aha ya bu Ngalaba. O ga-esi n'ebe nke ya waputa wuo ulonso ukwu nke ONYENWE ANYI. ¹³ O bu ya ga-aru ulonso ukwu nke ONYENWE ANYI. A ga-eyikwasikwa ya ima mma dika uwe, o ga-anodu n'ocheeze ya na-achi. O ga-abu onye nchujaja ga-anọ n'ocheeze ya, mee ka idi n'otu diri n'etiti ha abuo.' ¹⁴ Okpueze ahụ ka a ga-enye Heldaya, Tobaija, Jedaya na Hen, nwa Zefanaya, ka o buru ihe ncheta n'ulonso ukwu nke ONYENWE ANYI. ¹⁵ Ndi no n'ebe di anya gae-esi ebe ahụ bia nye aka n'oru iwu ulonso ukwu nke ONYENWE ANYI. Unu ga-amatakwa na o bu ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile zitere m ibiakwute unu. Ihe ndi a niile ga-eme ma o buru na unu akpachapu anya rubere ONYENWE ANYI Chineke unu isi."

7

Obi ebere na ikpe ziri ezi

¹ N'afọ nke anọ nke ochichi eze Daraios, okwu nke ONYENWE ANYI ruru Zekaraya nti n'ubochi nke anọ, n'onwa nke itoolu, nke bu onwa Kislev. ² N'oge a, ndi bi n'obodo Betel ezitela Shareza, na Regem Melek, ha na ndi ozo ka ha bia ripo ONYENWE ANYI aririo, ³ ka o jukwaa ndi nchujaja no n'ulonso ukwu nke ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, na ndi amuma, si, "O bu m ruo uju, bukwaa onu n'onwa nke ise, dika m si eme kemge otutu afọ ndi a gara aga?"

⁴ Mgbe ahụ, okwu nke ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile ruru m nti, ⁵ "Gwanu ndi nchujaja na ndi niile bi n'ala a, 'Mgbe unu na-ebu onu n'onwa nke ise obula, na n'onwa nke asaa obula, iri afọ asaa ndi a niile gara aga, o bu mu ka unu na-eburu onu? ⁶ Mgbe unu na-eri na-anukwa, o bu na unu anaghi eme ya maka n'ihia onwe unu? ⁷ Ihe ndi a ha o bughị okwu niile ONYENWE ANYI kposara site n'onu ndi amuma

* 6:5 6:5 Maobu, ikuku

mbụ, mgbe Jerusalem na obodo niile dị ya gburugburu nọ n'udo* nwekwa oḡanihu, n'oge ndị mmadụ bi na Negev, ya na ala ndịda ugwu niile?"

⁸ Mgbe ahụ, okwu nke ONYENWE ANYỊ ruru Zekaraya ntị na-asi, ⁹ "The ndị a ka ONYENWE ANYỊ, Onye puru ime ihe niile kwuru, 'Kpeenu ikpe ziri ezi, meere nu ibe unu ebere, ma gosikwa ibe unu omiiko. ¹⁰ Unu emegbula umu nwanu di ha nwuru maobu nwa na-enweghi nne na nna maobu ndi obia maobu ndi ogbenye. Unu echela echiche ojoo n'obi unu megide ibe unu."

¹¹ "Ma ha juru ige nti; ha sitere n'obiike ha gbakuta m azu ha, were mkpisiaka ruchie nti ha, ka ha ghara ige m nti. ¹² Ha mere ka obi ha sie ike dika nkume, ju ige nti n'iwu, na n'okwu nke ONYENWE ANYỊ, Onye puru ime ihe niile sitere na Mmuo ya zie ndi amuma mbu ahụ. N'hi ya, ONYENWE ANYỊ, Onye puru ime ihe niile were oke iwe.

¹³ "Ebe o bu na mgbe m kporo ha, ha egeghi nti, agaghi m ege nti mgbe ha ga-akpo m, O bu ihe ONYENWE ANYỊ, Onye puru ime ihe niile na-ekwu. ¹⁴ 'Eji m oke ifufe gbasasia ha n'etiti mba niile, ndi ha na-amaghi. Emere m ka ala ha togboro n'efu, ka mmadu obula hapu inwe ike ipu maobu ibata n'ime ya. Otu a ka ha si mee ka ala oma ahụ ghoala togboro n'efu."

8

ONYENWE ANYI ekwe nkwa igozị Jerusalem

¹ Okwu ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile ruru m nti na-asi,

² Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwuru: "Ana m ekwo ekworo di ukwu n'hi Zayon. N'ezie, ekworo ahụ na-anu m oku di ukwu n'ahụ."

³ Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI kwuru, "Aga m aloghachi na Zayon, bia biri na Jerusalem. Mgbe ahụ, a ga-akpo Jerusalem, obodo Eziokwu. A ga-akpokwa ugwu ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile Ugwu Nso."

⁴ Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwuru, "Agadi ndi ikom na agadi ndi inyom ga-anodukwa ala ozọ na mbara uzọ niile nke Jerusalem, onye obula ga-ejidekwa mkpara n'aka ya* n'hi onuogugu afọ ha gbara. ⁵ Okporozọ nke obodo ahụ niile ga-ejuputakwa n'umuntakiri ndi nwoke na ndi nwanu na-egwughari egwu na ama ebe ahụ."

⁶ Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwuru, "O nwere ike buru na ihe ndi a ga-adi ka ihe dikariri ike imezu n'anya ndi ahụ ga-afodu n'oge ahụ, ma o ga-abu ihe dikariri ike ime n'anya m?" Otu a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwubiri.

⁷ Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwuru, "Aga m azoputa ndi m site na mba niile di n'owuwa anyanwu na n'odida anyanwu. ⁸ Aga m akpoghachitekwa ha, mee ka ha biri na Jerusalem. Ha ga-abukwa ndi m, mu onwe m ga-abu Chineke ha, onye ezi omume na onye kwesiri ntukwasị obi."

⁹ Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwuru: "Ka aka unu sie ike,† ka enwe ike wuo ulonso a, unu ndi na-anu ugbu a otu okwu ahụ, nke ndi amuma kwuru mgbe a toro ntala iwughari ulonso m, bu ulo ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile. ¹⁰ Tupu ubochi ahụ, akwubeghi ma ndi mmadu ma umu anumanu ugwo oru ha. O dighikwa udo diri onye obula na-apu apu maobu onye na-abata abata n'hi ndi iro ya, ebe

* 7:7 7:7 Ya bu, ndi ju * 8:4 8:4 E ji mara ndi agadi. † 8:9 8:9 O nwekwa ike i bu, ka obi sie unu ike

m mere ka onye ọbụla buru onye na-emegide ibe ya. ¹¹ Ma ugbu a, agaghị m emeso ndị foduru n'ala a, dika m si meso ha n'oge gara aga." Otu a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwuputara.

¹² "N'ih i na mkpuru ga-eto nke oma, osisi vaini ga-amị mkpuru ya, ala ubi ga-eweputakwa ihe omume, igrigi eluigwe ga-ezokwasikwa ala. Ihe ndi a niile ka m ga-enye ndi foduru n'ala a ka o buru ha ihe nketa. ¹³ Dika unu bu Juda na Izrel si buru ihe a na-abu onu n'etiti mba di iche iche, otu a ka m ga-esi zoputa unu, unu ga-abukwa ngozi. Unu atula ujo, kama meenu ka aka unu sie ike n'oru unu."

¹⁴ Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwuru, "Dika m si kpebie ime ka ihe ojojo bjakwasị unu, na dika m na-egosighi ebere n'ahu nna nna unu ha mgbe ha kpasuru m iwe," ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile na-ekwu, ¹⁵ "otu a ka m kpebikwara ozo n'ubochi ndi a imere Jerusalem na Juda ihe oma. Unu atula ujo. ¹⁶ Ihe ndi a ka unu ga-eme: Kwuonu eziokwu nye ibe unu, kpeenụ ikpe eziokwu n'ulokpe unu, nke a na-eweta udo. ¹⁷ Unu echela echiche ojojo megide ibe unu; unu ahula inu iyi ugha n'anya. Ihe ndi a niile ka m kporo asi," otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri ya.

¹⁸ Okwu ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile ruru m nti na-asi,

¹⁹ Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile na-ekwu: "Ibu onu unu na-ebu n'onwa nke ano, onwa nke ise, onwa nke asaa na n'onwa nke iri ga-aghoru unu oge inuri onu na oge obi utu. Ha ga-aburu Juda mmemme obi utu. N'ih i ya, hunu eziokwu na udo n'anya."

²⁰ Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile na-ekwukwa: "Ndi di iche iche na ndi bi n'otutu obodo di iche iche ka ga-abia. ²¹ Ndi bi n'otu obodo ga-ejekwa n'obodo ozo, si, 'Ka anyi jee na-atufughi oge gaa rijo ONYENWE ANYI arirjo, ka anyi choonu ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile. Mu onwe m na-ejekwa.' ²² Otutu ndi mmadu na otutu mba di ike ga-abia Jerusalem icho ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, na irjo ya arirjo."

²³ Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwuru, "N'ubochi ndi ahụ, mmadu iri, ndi ga-esi na mba di iche iche, ndi na-asukwa asusu di iche iche, ga-ejide otu onye Juda aka n'onu onu uwe ya na-asi, 'Kwere ka anyi soro gi jee, n'ih i na anyi anula na Chineke nonyeere unu.' "

9

Ikpe omuma megide ndi iro Izrel

¹ Okwu Amuma.

Nke a bu okwu ONYENWE ANYI megide ala Hadrak, na obodo Damaskos ka o ga-ezuka ike, n'ih i n'ebe ONYENWE ANYI no ka anya mmadu niile na ebo niile nke Izrel di.

² Otu ahukwa ka o di Hamat, nke di ya nso; tinyekwara Taja na Saidon, o bu ezie na ha bu ndi maara ihe nke ukwu.

³ Taja ewuolara onwe ya ebe e wusiri ike, tukoba olaocha dika aja, na olaedo dika uzuzu nke okporozu.

⁴ Ma Onyenwe anyi ga-anapu ya ihe niile o nwere o ga-atunye ike ya n'oke osimiri, o ga-ejikwa oku repia ya.

⁵ Ashkelon ga-ejuputa n'ujo mgbe o ga-ahu ihe ndi a ka ha na-eme.

Gaza kwa, ga-añaghari onwe ya n'ime oke ihe mgbu.

Ọ bụladị Ekron ga-ama jijiji n'ujọ mgbe ha hụrụ na olileanya ha agwula.

A ga-anapụ Gaza eze ya ma gbukwaa ya.

Ọ dighị onye ọbụla ga-ebikwa n'Ashkelon.

6 Ụmụ amutara n'ikwa iko ga-ebichi obodo Ashdod, aga m emekwa ka mpako ndị Filistia ndị a kwusi.

7 Aga m wezuga ọbara niile site n'onụ ha, wezugakwa ihe ruru arụ niile site n'etiti eze ya.

Ndị niile fọdurụ ga-abụ ndị nke Chineke anyị, ha ga-adị ka otu agburu na Juda.

Ekron ga-adikwa ka ndị Jebus.

8 Aga m echebe ulọ m dika onye nche, ka ndị iro ghara ibata na ya.

Ndị mkpagbu agaghị emerikwa ndị m ozo n'agha, n'ihì na anọ m na nche ugbu a.

Ọbibia nke eze Zayon

9 Nuriya onụ nke ukwu, gi Ada Zayon! Tie mkpu onụ, gi Ada Jerusalem!

N'ihì na lee, eze gi na-abiakwute gi, onye ezi omume na onye nwere mmeri, onye ewedara n'ala, nke na-anokwasị n'elu inyinya ibu, ọ bụladị n'elu nwa inyinya ibu, nwa inyinya na-ebu ibu.

10 Ọ ga-ewezuga ugbọ inyinya niile nke Ifrem, na inyinya agha niile nke Jerusalem; a ga-agbajikwa ụta agha.

Ọ ga-ewetara mba niile udo, ọchichi ya ga-esite n'otu oke osimiri ruo n'osimiri nke ozo, sitekwa n'Osimiri Yufretis ruo na nsotu niile nke uwa.

11 Ma gi onwe gi kwa, aga m eme ka ndị a turu mkporo n'olulu nke mmiri na-adighi nwere onwe ha, n'ihì ọbara nke ogbugba ndu ahụ mu na unu gbara.

12 Loğhachinu n'ebe unu niile e wusiri ike, unu bu ndi mkporo nwere olileanya.

Ọ bụladị taa, ana m ekwuputa ya na m ga-eme ka unu lota, goziekwa unu okpukpu abuo.

13 Aga m agbago Juda dika m si ekwe uta m, tnye Ifrem dika aku.

Aga m akwali umu gi ndi ikom, gi Zayon, ka ha megide umu ndi ikom ndi Griis.

Aga m eme gi ka i diri ka mma agha di n'aka dike n'agha.

ONYENWE ANYI ga-egosi onwe ya

14 Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI ga-egosi onwe ya n'ebe di elu kariha ha, aku ya ga-efekwa dika amuma.

Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI ga-afu opi ike, o ga-azokwa ije n'oke ifufe nke si na ndida.

15 ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile ga-echebe ha.

Ha ga-ebibi, zodakwa nkume itu iche n'ebe niile.

Ha ga-anu ihe onunu mekwa mkpotu site na mmanya; ha ga-ejuputa dika efere,

- dịka efere eji efesa ihe n'akukū niile ebe a na-achū aja na-ejuputa.
 16 Mgbe ụbọchị ahụ b́ara, ONYENWE ANYỊ b́ Chineke ha ga-azọputa ndi ya,
 dịka onye ọzuzụ aturū si azoputa igwe ewu na aturū ya.
 Ha ga-acha, na-egbuke n'ala ya, dịka nkume d́ oke ọ́nụah́ia
 e tinyere n'okpueze si na-egbuke.
 17 N'ezie, lee ka id́i mma nke ala ahụ si d́i ukwuu! Leekwa ka ́ima mma
 ya si d́i ukwuu!
 Mkpurū ubi ga-eme ka ́umụ okorob́ia tozuo oke nke ọ́ma,
 mmanya vaj́ńi ọ́hurū ga-emekwa ka ́umụ agbọghọ doo ahụ.

10

ONYENWE ANYỊ ga-elekota Juda

- 1 Ríọ́onụ ONYENWE ANYỊ mmiri ozuzo n'oge mmiri ozuzo nke ikpeazụ,
 n'íhi na ọ́ b́ ONYENWE ANYỊ na-ezite oke amụma mmiri.
 Ọ́ b́ ya na-enye ́umụ mmadụ mmiri ozuzo,
 na-enyekwa mmadụ niile ihe ọ́kukū nke ubi.
 2 Arụśi niile na-ekwu okwu aghughọ,
 nd́i na-agba aja n'ahụ ọ́hụ b́ ụgha,
 nd́i ha na-arọ́ nrọ́, na-akowakwa nrọ́ ụgha,
 okwu nkasiobi nke ihe na-ad́igh́i n'ime ya ka ha na-enye.
 Ya mere, nd́i mmadụ na-akpaghaŕi d́ika aturū
 a na-akpagbu ha n'íhi enwegh́i onye ọ́zuzụ aturū.
 3 "Iwe m na-ere ọ́kú megide nd́i ọ́zuzụ aturū,
 aga m atakwa nd́i ndu* niile ahuhú;
 n'íhi na ONYENWE ANYỊ, Onye purú ime ihe niile
 ga-elekota igwe anụ ụ́lọ́ ya, ya b́ nd́i Juda,
 ọ́ ga-eme ka ha d́iŕi ka ́inýnya d́i ebube n'agha.
 4 A ga-esi na Juda nweta nkume b́ ide ji ụ́lọ́,†
 a ga-esi na ha nweta ́ntu ụ́lọ́ ikwu,
 a ga-esi na ha nweta ́uta a kwadoro maka agha,
 sitekwa na ha nweta nd́i ndu d́i iche iche.
 5 Ha niile ga-ejikota onwe ha ọ́nụ́, d́ika nd́i b́ dike n'agha,
 ha ga-azoda nd́i iro ha n'apít́i nke okporoụ́zọ́ niile.
 N'íhi na ONYENWE ANYỊ nonyeere ha,
 ha ga-alúbukwa nd́i iro niile na-agba ́inýnya.

- 6 "Aga m eme ka ụ́lọ́ Juda d́i ike,
 zọ́putakwa ụ́lọ́ Josef.
 Aga m eme ka ha loghachita,
 n'íhi na aga m egosi ha obi ebere.
 Ha ga-adi
 ka nd́i m na-ajugh́i mgbe ọ́bula,
 n'íhi na mụ́ onwe m b́ ONYENWE ANYỊ Chineke ha,
 aga m azakwa aríríọ́ ha.
 7 Ndi Ifrem ga-aghọ́ nd́i d́i ike n'agha,
 ha ga-enwe ọ́nụ́ d́ika nd́i na-anụ́ mmanya.
 Ụ́mụ́ ha ga-ahụ́ ya nuriakwa ọ́nụ́,
 ha ga-ejikwa obi ha niile nuriá ọ́nụ́ n'ime ONYENWE ANYỊ.

* 10:3 10:3 Ọ́ b́ mkpí na-ebuta ụ́zọ́ mgbe ha na-aga n'igwe. † 10:4 10:4 Maọ́bụ́, nkume nkuku ụ́lọ́

- 8 Mgbe ahụ, aga m akpọ ha oku,
chikọtaa ha.
N’ezie, aga m agbaputa ha,
ha ga-adikwa ukwu dika ha di na mbu.
- 9 A sikwari na m chusara ha n’etiti ndi di iche iche,
ma ha ga-echeta m site n’ala niile ahụ di anya.
Ha na umu ha ga-adikwa ndu;
ha ga-alotakwa.
- 10 Aga m esi n’ala Ijpt kpolata ha,
sitekwa n’Asiria chikọtaa ha.
Aga m akpota ha na Gilead na Lebanon.
Ha agaghị enwekwa ebe ga-ezuru ha niile.
- 11 Ha ga-esi n’osimiri nsogbu gafee.
A ga-emekwa ka mmali elu nke osimiri dajuo.
Ebe obibi niile nke osimiri Naij ga-atakoro kwa.
- A ga-egbuda mpako niile nke Asiria,
wezugakwa mkpara ochichi nke ndi Ijpt.
- 12 Aga m eme ka ha di ike n’ime ONYENWE ANYI,
o bukwa n’aha ya ka ha ga na-ejehari n’udo.”
Otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri.

11

- 1 Meghee onu uzo gi niile, gi Lebanon.
Ka oku repia osisi sida gi niile.
- 2 Kwasi akwa ike, gi osisi junipa, n’ihi na osisi sida adaala,
n’ihi na e mebiela osisi ukwu ndi niile ahụ mabigara mma oke.
Kwasien akwa ike, unu osisi ook nke Bashan,
n’ihi na e gbudachala oke ohia ahụ!
- 3 Gee nti n’uzu akwa nke ndi ozuzu aturu,
e mebiela ebe ita nri mara mma nke anu ulo ha.
Gee nti ka unu nuru olu mbigbo nke umu odum,
n’ihi na e bibiela oke ohia nke Jordan.

Ndi ozuzu aturu abuo

- 4 Ihe ndi a ka ONYENWE ANYI Chineke m kwuru, “Zuonu igwe ewu na aturu ndi a ga-egbu egbu nri. ⁵ Ndi na-azuru ha na-egbu ha ma o dighi ahuhu na-abiakwasị ha. Ndi na-erekwa ha na-asị, ‘Toonu ONYENWE ANYI, n’ihi na abụ m ogaranya.’ Ndi ozuzu ha adighi enwe omiko n’ahụ ha.”
- 6 N’ihi na mu onwe m agakwaghị egosi ndi ala a obi ebere.” Otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri. “Aga m ewere onye obula n’ime ha nyefee n’aka onye agbataobi ya, na n’aka eze ha. Ha ga-ebibi ala a kpamkpam, ma mu onwe m agaghị anaputa onye obula site n’aka ha.”
- 7 N’ihi ya, azuru m igwe ewu na aturu ndi ahụ a ga-egbu egbu, nke ka nke, ndi ahụ a na-emegbu emegbu. Eweere m mkpanaka abuo, kpo otu n’ime ha Amara, kpo nke ozo idi n’otu. Azukwara m igwe aturu ndi ahụ.
- 8 N’ime otu onwa, ewezugara m ndi ozuzu aturu ato.
Igwe ewu na aturu ndi ahụ kpokwaziri m asi, enwezighi m ike nweere ha ndi. ⁹ N’ihi ya, ekwuru m si, “Agaghị m abukwa onye ozuzu aturu unu ozo. Nke obula na-anwu, ya nwuo, ozo, nke na-ala n’iyi, ya laa n’iyi. Ka ndi foduru rie anu ahụ ibe ha.”
- 10 Mgbe ahụ, eweere m mkpanaka m, nke a kporo Amara gbajie ya abuo, igosi na emebiela m ogbugba ndu nke mu na ndi mmadu gbara.

11 N'ubochi ahụ ka e mere ka ogbugba ndu ahụ gharakwa idi. Mgbe ahụ, ndi ahụ a na-akpagbu n'etiti igwe ewu na aturu ahụ, bu ndi na-ele m anya matara na o bu okwu ONYENWE ANYI.

12 Mgbe ahụ, agwara m ha, "O buru na o masiri unu, unu kwuo m ugwo oru m, o burukwa na o masighi unu, deberenu onwe unu ego unu." N'ihu nke a, ha guputara mkpuru ego olocha iri ato, jiri ya kwuo m ugwo.

13 ONYENWE ANYI gwara m, "Tupuru ya okpu ite," bu onuahia magburu onwe ya bu nke ha ruu n'isi m. Ya mere, eweere m iri olocha ato ahụ tupuru ya okpu ite n'ulonso ukwu nke ONYENWE ANYI.

14 Mgbe ahụ, agbajiri m mkpanaka m nke abuo a na-akpo Idi n'otu, iziputa na njikota maobu idi n'otu di n'etiti Juda na Izrel adighikwa.

15 Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI gwara m, "Chirikwa ngwa oru nke onye ozuzu aturu nzuzu ahụ, 16 n'ihu na ana m aga ikpolite otu onye ozuzu aturu nke na-agaghị elekota umu aturu furu efu, maobu choo ndi n-etolite, maobu gwoo ndi meruru ahụ, maobu nye ndi ahụ di ike nri. Kama o ga-eri anu aturu ndi ahụ ahụ ha di mma, nyakapukwa ukwu ha niile.

17 "Ahuhu diri onye ozuzu aturu ahụ na-abaghị uru,

nke na-adighi elezi igwe ewu na aturu ya anya.

Ka mma agha gbupu ya otu aka, ghupukwa ya anya aka nri ya.

Ka ogwe aka ya kponwukwa kpankpan.

Otu a, anya aka nri ya ga-akpokwa."

12

Mbibi diri ndi iro Jerusalem

1 Nke a bu okwu nke ONYENWE ANYI banyere Izrel. O bu amuma.

ONYENWE ANYI, onye gbasapuru eluigwe niile, onye toro ntoala uwa, na onye kpuru mmuo nke di n'ime mmadu, ekwuputala, si, 2 "Agaje m ime Jerusalem ka o buru iko mmanya nke ga-anaghari ndi niile gbara ya gburugburu. Ha ga-agba Juda na Jerusalem gburugburu, nobichie uzo ya niile. 3 N'ubochi ahụ, mgbe mba niile nke uwa chikotara onwe ha onu imegide ya, aga m eme Jerusalem ka o ghooro mba ndi ahụ niile nkume di ukwuu nke a na-apughị inughari enughari. Ndi niile ga-agbali inughari ya ga-emeru onwe ha ahụ. 4 N'ubochi ahụ, aga m etinye ujo n'obi inyinya niile, mee ka ndi na-agba ha gho ndi ara," otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri. "Aga m asaghe anya m lekwasị ulo Juda nke oma, ma aga m eme ka inyinya niile nke mba niile kpuo isi. 5 Mgbe ahụ, ndi ndu Juda ga-ekwu n'obi ha si, 'Ndi Jerusalem achotala ike n'ihu na ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, bu Chineke ha.'

6 "N'ubochi ahụ, aga m eme ka ndi ndu Juda niile diri ka ite oku, nke a donyere n'ebe a chikotara nku. Ha ga-adikwa ka oku na-enwu enwu, nke di n'etiti ukwu oka. Ha ga-ere oku n'aka nri na n'aka ekpe, rechapu ndi niile bi gburugburu ha. Ma mmadu ga-ejuputakwa n'ime Jerusalem.

7 "ONYENWE ANYI ga-ebu uzo zoputa ebe obibi niile nke Juda, ime ka ugu na nsopuru nke ulo Devid, na nke ndi niile bi na Jerusalem ghara idi ukwuu kari nke Juda. 8 N'ubochi ahụ, ONYENWE ANYI ga-echebe ndi bi na Jerusalem, mee ka o buladi ndi na-aso ngongo n'etiti ha diri ike dika Devid. Ulo Devid ga-adikwa ka Chineke, dika Mmuo ozi ONYENWE ANYI, onye na-eje n'ihu ha. 9 N'ubochi ahụ, aga m ebido ibibi mba ndi ahụ niile na-ebuso Jerusalem agha.

Iru uju banyere onye ahụ a mapuru ahụ

¹⁰ “Mgbe ahụ, aga m awụkwasi n’ụlọ Devid na ndi niile bi na Jerusalem, mmụọ nke amara na nke aririọ amara. Ha ga-elegidekwa m anya, bụ onye ahụ ha mapuru ahụ. Ha ga-eru ụjụ n’ihi ya, dika mmadụ si eru ụjụ n’ihi onwu nke nwa a mụrụ naani ya. Ha ga-ebekwa akwa ilu nke ukwu dika mmadụ si ebe akwa maka nwa mbụ ya. ¹¹ N’ubochi ahụ, akwa a ga-akwa na Jerusalem ga-adi ukwu, dika akwa nke Hadad Rimon n’obosara ala Megido. ¹² Ndi ala ahụ niile ga-eru ụjụ. Ikwu obula ga-eru ụjụ nke ha, ha na ndi nwunye ha. Ikwu Devid na ndi nwunye ha, na ikwu Netan na ndi nwunye ha, ¹³ na ikwu Livayi, na ndi nwunye ha, na ikwu Shimei na ndi nwunye ha, ¹⁴ na ikwu ndi ozo niile na ndi nwunye ha.

13

Nsachapụ mmehie

¹ “N’ubochi ahụ, a ga-emege isi iyi mmiri nye ụlọ Devid na ndi niile bi na Jerusalem. O ga-abụ isi iyi a ga-eji sachapụ mmehie na adighi ocha ha niile.

² “N’ubochi ahụ, otu a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, kwubiri, aga m ebipu aha arusi niile di n’ala ahụ, a gaghi echetakwa ha ozo. Aga m esitekwa n’ala a wezuga ma ndi amuma ma mmuọ nke adighi ocha niile. ³ O burukwa na onye obula a ga n’ihu na-ebu amuma, nne na nna ndi muru ya ga-asị ya, ‘I ghaghi inwu n’ihi na i kwuola okwu ugha n’aha ONYENWE ANYI.’ Mgbe onye di otu a bukwara amuma, o bu nne na nna ya ga-eji ube magbuo ya.

⁴ “N’ubochi ahụ, ihere ga-emekwa ndi amuma n’ihi ibu amuma banyere obu nke ha huru. Ha agaghi eyikwa uwe aji anu nke ndi amuma na-eyi n’ihi iduhie ndi mmadu, ⁵ Onye obula n’ime ha ga-asikwa, ‘Abughi m onye amuma, onye oru ubi ka m bu, o bu ihe si n’ala ka m ji azu onwe m site na mgbe m bu okorobia.’ ⁶ O buru na onye obula ajuo, ‘Gini bu onya ndi a niile di gi n’ahu?’ Ha ga-azaghachi, ‘Onya ndi etiputara m n’ulo ndi enyi m.’

Tigbuo onye ozuzu aturu, igwe aturu agbasasi

⁷ “Teta n’ura, gi mma agha, imegide onye ozuzu aturu m, na imegide nwoke ibe m, nke no m nso,”
otu a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwubiri.
“Tigbuo onye ozuzu aturu,
igwe aturu * ga-agbasasikwa.
Aga m eweli aka m megide ndi di nta.

⁸ N’ala ahụ niile,” otu a ka ONYENWE ANYI kwubiri ya,
“Uzo mmadu abuo n’ime uzo ato ka a ga-etida,
ma otu uzo n’ime uzo ato ga-afodu n’ime ya.

⁹ Otu uzo n’ime uzo ato a foduru ka m ga-ewebata n’ime oku.
Aga m eji oku nuchaa ha dika e si anucha olaocha,
jiri oku nwaa ha dika e si anwa olaedo.

Ha ga-akpoku aha m,
aga m azakwa ha.

Aga m asikwa, ‘Ndi a bu ndi m,’

Ha onwe ha ga-asikwa, ‘ONYENWE ANYI bu Chineke anyi.’”

* 13:7 13:7 Ya bu, igwe aturu nke o na-achi

14

ONYENWE ANYI na-abia Ichi

¹ Lee, ubochi ONYENWE ANYI na-abia, mgbe a ga-ekesa ihe nkata gi niile n'etiti mgbidi gi.

² Aga m achikota mba niile ka ha bia Jerusalem ibuso ya agha. Ha ga-adota obodo ahụ n'agha, tutukoo ihe di n'ulo niile, dinaa ndi inyom n'ike. A ga-adota okara ndi bi n'obodo ahụ n'agha, duru ha gaa mba ozo. Ma okara nke ozo ka ha ga-ahapu. ³ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI ga-apu ibuso ndi mba ozo ahụ agha, dika o si ebu agha n'ubochi agha. ⁴ N'ubochi ahụ, ukwu ya ga-eguzo n'elu Ugwu Oliv, nke di n'owuwa anyanwu Jerusalem. Mgbe ahụ, Ugwu Oliv ga-ekewa abuo, mee ka ndagwurugwu buru ibu diri site n'owuwa anyanwu ruo n'odida anyanwu. N'ihia ya, ugwu ahụ ga-eke onwe ya abuo. Otu akuku ga-adi n'ugwu, nke ozo ga-adi n'uzo ndida. ⁵ Unu ga-esi na ndagwurugwu nke ugwu m ahụ gbalaga, n'ihia na ndagwurugwu ahụ ga-eru Azel. Unu ga-agbapu dika unu si gbapu n'oge gara aga, mgbe ala oma jijiji ahụ, n'oge Uzaya bu eze Juda. Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI Chineke m ga-abia, ya na ndi nso ya.

⁶ N'ubochi ahụ, ihè anyanwu agaghị adi, oyi agaghị adi, mkpuru mmiri agaghị adikwa. ⁷ O ga-abu ubochi puru iche, ubochi ehie na abali na-agaghị adikwa. O bu ubochi nke naani ONYENWE ANYI maara. Ma ihè ga-adikwa n'oge anyasi.

⁸ N'ubochi ahụ, mmiri na-enye ndu ga-esi na Jerusalem na-asoputa. O ga-ekewa abuo, okara ya ga-asobanye n'osimiri Nnu di n'ihu anyanwu ebe okara nke ozo ga-asobanye n'osimiri Mediterenja di n'odida anyanwu. Ha ga na-aso n'okochi na n'udu mmiri.

⁹ Ma ONYENWE ANYI ga-abu eze n'elu uwa niile. N'ubochi ahụ, naani otu ONYENWE ANYI ga-adi, naani aha ya kwa ka a ga na-efe ofufe.

¹⁰ Ala niile, site na Geba ruo Rimon, nke di na ndida Jerusalem ga-adi ka ozara. Ma o bu naani Jerusalem ga-adi n'ebe lara elu. O ga-adikwa n'onodu ya site n'onu uzo ama nke Benjamin ruo n'ebe onu uzo ama nke Mbu, ruo n'onu uzo ama nke di n'akuku, sitekwa n'Ulo elu Hananel ruo n'ebe a na-azochaputa mmanya eze. ¹¹ A ga-ebiju na ya na-enweghi nsogbu. A gaghị emebikwa ya ozo. Jerusalem ga-ebikwa n'udo na-atughi egwu.

¹² Nke a bu oria ojo nke ONYENWE ANYI ga-eji kudu mba niile buru agha megide Jerusalem. Anu ahụ ha ga-ere ure mgbe ha ka guzo oto. Anya ha ga-erekwa ure, ire ha ga-erekwa ure n'onu ha. ¹³ N'ubochi ahụ, ONYENWE ANYI ga-etinye ndi mmadu oke ujo n'obi. Oke ogbaaghara ga-adi n'etiti ha, ha ga-alusokwa ibe ha ogu. ¹⁴ O buladi Juda ga-ebu agha na Jerusalem. A ga-akwakoro aku ndi mba ozo di ha nso, bu otutu oledo na olocha, na uwe mara mma. ¹⁵ Oria ojo di otu a ga-adakwasị inyinya niile, na inyinya muul, na inyinya kamel niile, na inyinya ibu niile, na anu niile di n'ogige ndi agha ha.

¹⁶ Mgbe ahụ, ndi foduru na mba niile ndi ahụ busoro Jerusalem agha, ga-abia kwa afo kpo isiala nye eze, ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile ka ha soro mee mmemme ulo Ikwu. ¹⁷ O buru na ndi obula si na mba di iche iche esoghi jee Jerusalem ife Eze ahụ, bu ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, ha agaghị enwetakwa mmiri ozuzo. ¹⁸ O buru na ndi Ijpt aju iga soro ndi ozo ife ofufe ahụ, ha agaghị enweta mmiri ozuzo. ONYENWE ANYI ga-eme ka oria ojo ahụ bjakwasị ha, dika o siri bjakwasị mba ndi ahụ niile juru iso mee mmemme ulo Ikwu. ¹⁹ Nke a ga-abu ahuhu

dịrị ndị Ijpt, na ndị mba dị iche iche, ndị na-agaghị eso na mmemme ụlọ
Ikwu ahụ.

²⁰ N'ụbọchị ahụ, ihe a ga-edede n'ahụ atanụ nke inyinyanya niile na-anya
n'olu ha bụ nke a: "Ihe dị Nsọ nye ONYENWE ANYI." Ite niile e ji esi nri dị
n'ụlọ nke ONYENWE ANYI ga-adị ka efere nsọ ndị ahụ dị n'ihu ebe ịchụ aja.

²¹ Ite niile dị na Juda, na n'ime Jerusalem ga-adị nsọ nye ONYENWE ANYI,
Onye puru ime ihe niile. Ndi niile b́ara ịchụ aja ga-ewere ufodu n'ime ite
ndi a sie nri ịchụ aja ha. N'ụbọchị ahụ kwa, a gaghị ahụ kwa ndi na-atu
mgbereahja* n'ụlonsọ ukwu ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile.

* **14:21** 14:21 Maqbu, Onye Kenan

Malakaj

¹ Okwu amụma: Nke a bụ okwu ONYENWE ANYỊ gwara Izrel site n'ọnụ Malakaj onye amụma.

Izrel ekwenyeghị na Chineke hụrụ ha n'anya

² “Ahụla m unu n'anya,” ka ONYENWE ANYỊ na-ekwu.

“Ma unu na-asi, ‘Olee ụzọ i si hụ anyị n'anya?’

“Ịsọ, ọ bughị nwanne Jekọb?” ka ONYENWE ANYỊ kwupụtara. “Ma otu ọ dị, ahurū m Jekọb n'anya, ³ ma Ịsọ ka m kpọrọ asi, mee ugwu ya niile ka ha ghọọ ebe tọgborọ n'efu, werekwa ihe nketa ya nye nkịta ọhịa niile nke ọzara.”

⁴ Ndi Edom nwere ike si, “Ọ bụ ezie na e tikpọla anyi, ma anyi ga-ewughari nkponkpo ebe niile.”

Ma otu a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, na-ekwu, “Ha nwere ike wugharia ya, ma aga m akwadakwa ha ozo. N'ih na a ga-akpo ha Obodo ihe ojoo, ndi ONYENWE ANYI na-eweso iwe ruo mgbe ebighi ebi.

⁵ Anya unu ga-ahu nke a ma unu ga-ekwukwa, ‘ONYENWE ANYI di ukwu, ọ buladi ruo n'ofe oke ala Izrel!’ ”

Imebi ogbugba ndu site n'aja nwere ntupo

⁶ “Nwa na-asopuru nna ya, ohu na asoprukwa onyenwe ya. A si na m bu nna, ebee ka egwu m di. A si na m bu onyenwe mmadu, ebee ka nsopuru m di?” Ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile na-ekwu.

“Ọ bụ unu ndi nchujaja na-eleda aha m anya.

“Ma unu na-aju, ‘Olee ụzọ anyi si eleda aha gi anya?’

⁷ “Unu na-eji anu ruru aru na-achuru m aja n'elu ebe ichu aja m.

“Ma unu na-aju, ‘Olee ụzọ anyi si meruo ya?’

“Ọ bụ mgbe unu na-asi na tebul ONYENWE ANYI bu ihe e kwesiri ileda anya. ⁸ Mgbe unu ji anu ndi kpuru isi achuru m aja, ọ bughị ihe na-ezighi esi n'elu ebe ichu aja m. Ihe banyere unu adighi ato m uto. Ọ bụ ihe ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwuru. Agaghị m anabatakwa onyinye obula si unu n'aka. ¹¹ N'ih na site n'owuwa anyanwu ruo odida ya, aha m ga-adi ukwu n'etiti mba niile. A ga-ewebataru m ihe nsure oku na-esi isi uto na onyinye di ocha n'aha m, n'ebe niile, n'ih na aha m ga-adi ukwu n'etiti mba niile.” Ọ bụ ihe ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwuru.

⁹ “Ma ugbu a, riononu Chineke ka o gosi anyi amara ya. Ọ buru na unu ji onyinye ndi di otu a n'aka unu, ọ ga-egosi unu afọ oma ya?” Ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile na-ekwu.

¹⁰ “Ọ gaara adi m nnoo mma ma a si na otu onye n'ime unu ga-emechi onu uzo ulonso ukwu ahụ, ka unu gharakwa ikwanye oku na-enweghi isi n'elu ebe ichu aja m. Ihe banyere unu adighi ato m uto. Ọ bụ ihe ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwuru. Agaghị m anabatakwa onyinye obula si unu n'aka. ¹¹ N'ih na site n'owuwa anyanwu ruo odida ya, aha m ga-adi ukwu n'etiti mba niile. A ga-ewebataru m ihe nsure oku na-esi isi uto na onyinye di ocha n'aha m, n'ebe niile, n'ih na aha m ga-adi ukwu n'etiti mba niile.” Ọ bụ ihe ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwuru.

¹² “Ma unu na-eme ka ọ ghara idi nsọ mgbe unu na-asi na, Tebul Onyenwe anyi bu ihe e meruru emeru, ebe ihe oriri ya bukwa ihe nleli.

¹³ Unu na-ekwukwa, ‘Nke a bu ihe ike ogwugwu,’ si otu a na-eduli imi unu elu n'ebe m no n'onodu oke nleli.” Ọ bụ ihe ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwuru.

“Mgbe unu na-ewebata ihe a natara n’ike, na nke dara ngwuro, na nke na-aria orja, jiri ha churo m aja, o kwesiri ka m nabata ya?” Ka ONYENWE ANYI na-ekwu. ¹⁴ “Onye a na-abu onu ka onye aghughu ahụ bu nke nwere oke n’igwe ewu na aturu ya, kwee nkwa inye ya, ma mesia were anu nwere ntupọ churo Onyenwe anyi aja. N’ihi na mu onwe m bu Eze ukwu ahụ,” ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwuru, “aha m bukwa ihe a ga-atu egwu n’etiti mba di iche iche.

2

Ndumodu ndi ozo nye ndi nchujaja

¹ “Ma ugbo a, unu ndi nchujaja, ido aka na nti a diri unu. ² O buru na unu aju ige nti, o burukwa na unu ekpebighi n’obi unu inye aha m otuto,” ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, na-ekwu, “Aga m ezite obubu onu n’ahu unu, aga m abukwa ngozi unu niile onu. E, abulari unu onu, n’ihi na unu ekpebighi n’obi unu isopuru m.

³ “N’ihi unu, aga m abara umu umu unu mba.* Agaghị m anabata onyinye unu, aga m efesakwa nsị anu n’ihu unu, bu nsị nke ihe onyinye unu, aga m ewezugakwa unu site n’ihu m. ⁴ Otu a ka unu ga-esi mara na o bu mu zitere unu ido aka na nti a, ka ogbugba ndu mu na Livayi gbara digide,” O bu ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile, na-ekwu. ⁵ “Ogbugba ndu mu na ya bu nke ndu na udo, o bu m nyere ha ya, nke a bu n’ihi nsopuru. O nyere m nsopuru n’ezie, tukwaa aha m egwu. ⁶ Iwu nke eziokwu di ya n’onu, o dikwaghị okwu ugha obula a choputara n’egbugbere onu ya. O soro m jee ije n’udo, na n’ikwuba aka oto. O mekwara ka otutu si n’ajo omume ha chigharja.

⁷ “N’ihi na egbugbere onu onye nchujaja kwesiri ijuputa n’ihe omuma; e kwesikwara isi n’onu ya muta ihe, n’ihi na o bu onyeozu nke ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile. ⁸ Ma unu esitela n’uzo ahụ wezuga onwe unu, sitekwa n’ozizi unu mee ka otutu mmadu suo ngongo. Unu emerula ogbugba ndu nke Livayi.” O bu ihe ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwuru. ⁹ “N’ihi nke a, emeela m ka unu buru ndi a na-eleli anya, na ndi e wedara n’ala n’ihu ndi mmadu niile, n’ihi na unu agbasoghị uzo m, kama unu na-ele mmadu anya n’ihu, n’ihe metutara iwu.”

Imebi ogbugba ndu site n’igba alukwaghị m

¹⁰ O bughị otu Nna ka anyi niile nwere? O bughị otu Chineke ahụ kere anyi? Gini mere anyi ji na-emeru ogbugba ndu nna anyi ha site na-enweghi ntukwasị obi na mmekorita anyi na ibe anyi?

¹¹ Juda ekwesighi ntukwasị obi. E meela ihe aru n’Izrel na n’ime Jerusalem: Juda emerula ulonso ukwu ONYENWE ANYI huru n’anya, luokwa ada chi ndi mba ozo. ¹² Ka ONYENWE ANYI kewapu onye mere ihe di otu a n’ulo ikwu Jekob, ka o ghara inwe onye akaebe, ka o ghara inwe onye ga-aza ya mgbe o kporo oku maobu butere ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile onyinye.

¹³ Ihe ozo unu na-emekwa bu ndi a: unu na-eme ka anya mmiri unu juputa n’ebe ichu aja ONYENWE ANYI. Unu na-akwa akwa, na-eti mkpu akwa n’ihi na o naghị elenye anya n’onyinye unu, maobu jiri obi uto nabata ha. ¹⁴ Unu na-asi “Nke a o bu n’ihi gini?” O bu n’ihi na ONYENWE ANYI bu onyeama n’etiti gi na nwunye i luru n’okorobia gi, n’ihi na i kwesighi ntukwasị obi, o bu ezie na o bu nwanyi e jikotara gi na ya, burukwa nwunye ogbugba ndu gi.

* 2:3 2:3 Maobu, kponwusia mkpuru oghigha unu

¹⁵ O bu na o bughị otu Chineke ahụ kere gi? N'anụ ahụ na n'ime mmụọ, unu bu nke ya. Ma gini ka otu Chineke a choro? Ka unu buru umu na-atu ya egwu. Ya mere, jie mmuọ gi aka, ka i gharakwa ibu onye na-ekwesighi ntukwasị obi n'ebe nwunye i lutura n'okorobia no.

¹⁶ "Akporo m igba alukwaghị m asi," ka ONYENWE ANYI Chineke nke Izrel siri, "a kpokwara nwoke na-emeso nwunye ya mmeso n'uzo ihe ike asi." O bu ONYENWE Onye puru ime ihe niile na-ekwu.

Ya mere, kpachapurunu onwe unu anya, unu abukwala ndi na-ekwesighi ntukwasị obi.

Imebi ogbugba ndu site n'ikpe mmegide

¹⁷ Unu esitela n'oke okwu unu mee ka ike gwu ONYENWE ANYI.

Ma unu na-aju, "Olee uzo anyi si mee ka ike gwu ya?"

Mgbe unu na-asi, "Ndi niile na-eme ihe ojoo di mma n'anya ONYENWE ANYI. Ihe ha na-atokwa ya uzo," maobu na-asikwa, "Ebee ka Chineke ahụ na-ekpe ikpe ziri ezi no?"

3

¹ "Lee, aga m ezipu onyeozu m, onye ga-edozi uzo n'ihu m. Mgbe ahụ, Onyenwe anyi ahụ unu na-ele anya ya ga-abia na mberede n'ulonso ukwu ya. Onyeozu nke ogbugba ndu ahụ, onye ihe ya na-agusi unu agu ike, ga-abia," ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwuru.

² "Ma onye ga-anagide ubochi obibia ya ma guzokwa mgbe o putara ihe? N'ihu na o ga-adi ka oku na-anucha anucha, dikwa ka ncha e ji asu akwa.

³ O na-anodu ala dika ndi na-anucha olaocha ime ka o di ocha. O ga-anucha ndi Livayi, ime ka ha di ocha, dika olaedo na olaocha a nuchara anucha tutu ruo mgbe ha ga-ewetara ONYENWE ANYI onyinye n'ezi omume.

⁴ Mgbe ahụ, onyinye Juda na Jerusalem ga-abu onyinye ONYENWE ANYI ga-anabata, dika o si anabata ha n'ubochi ndi ahụ gara aga, na mgbe ochie gara aga.

⁵ "Mgbe ahụ, aga m abia unu nso ikpe unu ikpe. Aga m abiakwa ngwangwa igbagide ha ama bu ndi mgbaasi, na ndi na-akwa iko, na ndi na-anu iyi ugha, na ndi na-emegbu ndi inyom di ha nwuru, na ndi na-emegbu ndi na-enweghi nna, na ndi na-anapu ndi obia ikpe ziri ezi, ndi ahụ niile na-adighi atụ egwu m." O bu ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwuru.

Imebi ogbugba ndu site n'akwughị otu uzo n'ime uzo iri

⁶ "N'ihu na mu onwe m bu ONYENWE ANYI adighi agbanwe agbanwe. Ya mere, unu bu umu Jekob ji digide. ⁷ Site n'oge nna nna unu ha, unu esitela n'idebe iwu na ukpuru m wezuga onwe unu. Unu adighikwa edebe ha. Ya mere, loghachikwutenu m, mu onwe m ga-aloghachikwute unu." O bu ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile na-ekwu.

"Ma unu na-asi, 'Anyi ga-esi anaa loghachi?'"

⁸ "Mmadu o na-ezu ihe bu nke Chineke n'ohi? Ma unu apunarila m ihe bu nke m.

"Ma unu na-aju: 'Anyi si anaa na-ezu gi oh?'"

"O bu site n'otu uzo n'ime uzo iri unu, onyinye na aja niile. ⁹ N'ihu ya, obubu onu diiri unu, ka mba niile unu ha, n'ihu na o bu mu onwe m ka unu na-ezu ohi. ¹⁰ Webatanu otu uzo n'uzo iri nke ihe niile unu n'ime uloku m, ka nri juputa n'ime ulu m. Jirinu nke a nwalee m," ka unu hu ma mu onwe m agaghị emeghe onu uzo eluigwe, site na ya wudataru unu ngozi di ukwu, nke ga-ebigwa oke na onodu agaghị adi ichebe ha. O bu ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile na-ekwu. ¹¹ "Aga m egbochi ihe

nripia ndi ahụ niile ka ha ghara iripia mkpuru ubi unu. Osisi vainị unu agakwaghị atupusị mkpuru ya n'ala tutu ruo mgbe ha chara." O bu ihe ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile na-ekwu. ¹² "Mgbe ahụ, mba niile di iche iche ga-akpo unu ndi a goziri agozi, n'ihu na ala unu ga-abu nke na-enye ndi nwe ya obi utu." O bu ihe ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwuru.

Okwu mpako ndi Izrel megide Chineke

¹³ ONYENWE ANYI na-ekwu, si, "Unu ekwuola otutu okwu di ike megide m."

"Ma unu na-aju, 'Gini ka anyi kwuru megide gi?'

¹⁴ "Unu ekwuola si, 'O bu ihe nzuzu ife Chineke ofufe, na itu ya egwu. Gini bu uru anyi na-erite site n'idebe iwu ya, na ijeghari dika ndi na-eru uju n'ihu ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile? ¹⁵ Ma site ugbu a gaa n'ihu, ndi nganga ka anyi ga-akpo ndi ihe na-agara nke oma. N'ezie, ndi na-eme ihe ojojo ka ihe na-agara nke oma. Ndi ahụ jikwa ihe ojojo ha na-na China nke na-agbanari ntaramahuru ya.'"

Ufodu ndi kwesiri ntukwasị obi

¹⁶ Mgbe ahụ, ndi niile na-atu egwu ONYENWE ANYI gwaritara ibe ha okwu, ONYENWE ANYI nara nti, nukwa ihe ha na-ekwu. N'ihu ya, e nwere akwukwo ncheta di ya, ebe e dere aha ndi niile na-atu egwu ONYENWE ANYI, ma na-echekwa echiche banyere aha ya.

¹⁷ "N'ubochi ahụ m ga-eme ihe," ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile na-ekwu, "ha ga-abu ihe oke onuahia nke aka m. Aga m echebe ha, dika nna na-enwe omiiko ma chebekwa nwa ya nwoke na-efe ya. ¹⁸ Unu ga-ahu ihe di iche n'etiti ndi ezi omume na ndi ajo omume, hukwa ihe di iche n'etiti ndi na-efe Chineke na ndi na-adighi efe ya.

4

Ikpe omuma na ime ka ogbugba ndu sie ike

* ¹ "N'ezie, ubochi ahụ na-abia, o ga-erekwa oku dika ebe a funyere oku buru ibu. Mgbe ndi nganga, ndi na-eme ihe ojojo, ga-abu igbugbo oka, ubochi ahụ na-abia ga-erechapu ha," otu a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwuru. "O dikwaghị mgborogwu maobu alaka obula ga-afoduru ha. ² Ma unu bu ndi na-atu egwu aha m ka anyanwu nke ezi omume ga-achawaputa wetakwara unu ogwugwo nke si n'ime nku ya. Unu ga-apukwa, na-awughari dika umu ehi eji nri zujuo afo. ³ Mgbe ahụ, unu ga-azopiakwa ndi ajo omume. Ha ga-aghokwa ntu n'okpuru obu ukwu unu, n'ubochi ahụ m ga-eme ihe ndi a," otu a ka ONYENWE ANYI, Onye puru ime ihe niile kwuru.

⁴ "Chetanu iwu Mosis, bu odibo m, ya bu iwu na ukuru ndi ahụ di iche iche m nyere ya na Horeb, maka Izrel niile.

⁵ "Lee, aga m ezitere unu Ilaija onye amuma, tupu ubochi ukwu ahụ di oke egwu bu ubochi ONYENWE ANYI abia. ⁶ O ga-eme ka obi ndi bu nna chigharikwute umu ha, meekwa ka obi ndi bu umu chigharikwutekwa nna ha; ka m ghara ibia ma jiri ibu onu laa ala ahụ n'iyi."

* ⁴ 4:0 N'akwukwo ndi Hibru, isi nke Anọ, site n'amaokwu nke mbu ruo na nke isii, bu nke edeputara dika isi nke Atọ, amaokwu nke iri na itoolu ruo nke iri abuo na anọ.

Ozioma Matiu

Usoro omumu Jisosh onye bu Kraist ahụ

¹ Nke a bu ndekọ usoro omumu Jisosh onye bu Kraist, nwa Devid, nwa Ebrahim.

² Ebrahim muru Aizik,

Aizik amuo Jekob,

Jekob amuo Juda na umunne ya.

³ Juda mutara Perez na Zera site na Tama,

Perez muru Hezron,

Hezron amuo Aram.

⁴ Aram muru Aminadab,

Aminadab muru Nashon,

Nashon amuo Salmon.

⁵ Salmon bu nna Boaz, site na nwunye ya Rehab,

Boaz muru Obed, site na nwunye ya Rut,

Obed amuo Jesi.

⁶ Jesi amuo Devid, bu eze.

Devid muru Solomon site na nwunye ya Uraya.

⁷ Solomon muru Rehoboam,

Rehoboam amuo Abija,

Abija amuo Esa.

⁸ Esa muru Jehoshafat,

Jehoshafat amuo Joram,

Joram amuo Uzaia.

⁹ Uzaia muru Jotam,

Jotam amuo Ehaz,

Ehaz amuo Hezekaya.

¹⁰ Hezekaya muru Manase,

Manase amuo Emon,

Emon amuo Josaya.

¹¹ Mgbe e mere ka ha gaa biri n'ala Babilon ka Josaya muru Jekonaya na umunne ya.

¹² Mgbe ha si Babilon lota

Jekonaya muru Shealtiel,

Shealtiel amuo Zerubabel.

¹³ Zerubabel muru Abiud,

Abiud amuo Eliakim,

Eliakim amuo Azoa.

¹⁴ Azoa muru Zadok,

Zadok amuo Akim,

Akim amuo Eliud.

¹⁵ Eliud muru Elieza,

Elieza amuo Matan,

Matan amuo Jekob.

¹⁶ Jekob muru Josef onye bu di Meri nne Jisosh, onye a na-akpo Kraist.

¹⁷ Ya mere, site n'Ebrahim ruo na Devid, e nwere ogbọ iri na anọ. Ma site n'oge Devid ruo mgbe a dọrọ ha n'agha gaa Babilon, e nwere ogbọ iri na anọ. Sitekwanu n'oge ahụ ruo mgbe a mụrụ Kraist bụkwa ogbọ iri na anọ.

Josef anabata Jisọs dika nwa ya nwoke

¹⁸ Otu a ka omumu Jisọs, onye a na-akpọ Kraist* siri di: Nne ya Meri bu onye e kwenyere na o ga-alu Josef, ma tupu ha ebikoo onu a chọputara na Meri di ime site na Mmuo Nso. ¹⁹ Ma Josef di ya bu onye ezi omume, o choghị imenye ya ihere, n'ihị ya, o zubere ichu ya na nzuzo.

²⁰ Mgbe Josef nwechara mkpebi a, mmuo ozi Onyenwe anyi biakwutere ya na nrọ si ya, "Josef nwa Devid, atula egwu ikporo Meri ka o buru nwunye gi, n'ihị na nwa ahụ o di ime ya sitere n'ike Mmuo Nso. ²¹ O ga-amukwa nwa nwoke, onye i ga-akpo aha ya Jisọs,† n'ihị na o ga-azoputa ndi nke ya site na mmehie ha."

²² Ihe ndi a mere iji mezuo ihe ahụ Onyenwe anyi kwuru site n'onu onye amuma ya si, ²³ "Lee, nwaagbogho ahụ na-amaghi nwoke ga-aturu ime, muo nwa nwoke. Ha ga-akpo aha ya Imanuel"‡ (nke bu ma asugharia ya, "Chineke nonyeere anyi").

²⁴ Mgbe Josef si n'ura teta, o mere dika mmuo ozi Onyenwe anyi nyere ya n'iwu. O kpoo Meri ka o buru nwunye ya. ²⁵ Ma ha abuo edinakoghi tutu ruo mgbe o musiri nwa nwoke, onye o kpoo aha ya Jisọs.

2

Obibia ndi amamihe

¹ Mgbe a mchara Jisọs na Betlehem nke Judia n'oge Herod bu eze, ndi amamihe si owuwa anyanwu biaruru Jerusalem, ² na-aju ajaju si, "Olee ebe o no, bu onye a muru ibu eze ndi Juu? Anyi huru kpakpando ya* n'owuwa anyanwu, ma bia ikpo isiala nye ya."

³ Mgbe eze Herod nuru nke a, obi loro ya mmiri nke ukwu, ya na ndi niile bi na Jerusalem. ⁴ Mgbe o kpokotara ndisi nchaja na ndi ozizi iwu niile, o juru ha, olee ebe e kwuru na a ga-amu Kraist† ahụ. ⁵ Ha zara ya si, "Na Betlehem nke Judia. N'ihị na otu a ka onye amuma ahụ dere n'akwukwo si,

⁶ "Ma gi onwe gi, Betlehem, di n'ala Juda, i dighi nta karichasia n'etiti ndi ochichi Juda, n'ihị na o bu site na gi ka onye ochichi ga-esi puta, onye ga-achi ndi nke m Izrel."‡

⁷ Mgbe ahụ Herod kpoo ndi amamihe ahụ na nzuzo juputa ha banyere oge kpakpando ahụ ji puta ihè. ⁸ O zipuru ha ije Betlehem si ha, "Gaanu lee anya nke oma choputa ebe nwantakiri ahụ no. Mgbe unu chotara ya, bianu mee ka m mara, ka m gaakwa kpo isiala nye ya."

⁹ Mgbe ha nuru okwu eze, ha puru gawa, ma kpakpando ahụ ha huru n'owuwa anyanwu putakwara ozo, na-aga n'ihu ha ruo mgbe o biara guzo n'elu ebe nwantakiri ahụ no. ¹⁰ Ha nuriri onu nke ukwu mgbe ha huru kpakpando ahụ. ¹¹ Ka ha banyere n'ulo ahụ, ha huru nwantakiri ahụ na nne ya Meri, ha gburu ikpere n'ala ma kpoo ya isiala. Ha meghere

* **1:18** 1:18 Maobu, Onye nzoputa † **1:21** 1:21 Jisọs nke a bu otu ndi Griik si akpo Joshua nke putara ONYENWE ANYI na-azoputa. ‡ **1:23** 1:23 Aiz 7:14 * **2:2** 2:2 Kpakpando ya mgbe o walitere † **2:4** 2:4 Maobu, Onye nzoputa ‡ **2:6** 2:6 Mai 5:2

akpa akụ ha nye ya onyinye ọlaedo na ọkpurukpu eso osisi na-esi isi uto a na-akpo frankisens,[§] ya na máá.* ¹² N'ihì na a doro ha aka na nti na nro ka ha ghara ilaghachikwuru Herod, ha sitere n'uzo ozo laghachi obodo ha.

Mgbapu gaa n'ala Ijpt

¹³ Mgbe ndi amamihe ahụ lasiri, mmuo ozi Onyenwe anyi mere ka Josef hu ya na nro, o siri ya, "Bilie osiso kporo nwantakiri a na nne ya gbalaa Ijpt. Aloghachikwala tutu ruo mgbe m ga-agwa gi, n'ihì na Herod na-achọ nwantakiri a ka o gbuo ya."

¹⁴ N'oge abali, Josef biliri kporo Meri na nwantakiri ahụ gbalaa Ijpt. ¹⁵ Ebe ahụ ka ha nogidere tutu ruo mgbe Herod nwuru. Nke a mere ka okwu ahụ Onyenwe anyi kwuru site n'onu onye amuma mezuo. "O bukwa site n'Ijpt ka m kpoputara nwa m."[†]

¹⁶ Iwe were Herod nke ukwu mgbe o choputara na ndi amamihe ahụ aghola ya aghugho. N'ihì ya, o nyere iwu banyere Betlehem na obodo nta ndi ozo gbara ya gburugburu, ka ha gbuo umuntakiri niile no n'obodo ndi a, bu ndi gbara site n'afọ abuo gbaada, di ka ihe o nulara site n'onu ndi amamihe si di. ¹⁷ E sitekwara otu a mezuo amuma ahụ Jeremaya buru si,

¹⁸ "A nuru otu olu na Rema,
ikwa akwa na oke iru uju di,
Rechel na-akwa akwa n'ihì umu ya;
o dighi nkasiobi obula diri ya,
n'ihì na ha adighikwa."[‡]

Nloghachi na Nazaret

¹⁹ Mgbe Herod nwuru, mmuo ozi Onyenwe anyi biakwutere Josef na nro n'Ijpt ²⁰ si ya, "Bilie, kporo nwantakiri ahụ na nne ya laghachi n'ala Izrel n'ihì na ndi na-achọ igbu ya anwuola."

²¹ Ya mere, o biliri, kporo nwantakiri ahụ na nne ya, laghachi n'ala Izrel. ²² Mgbe o nuru na eze oheru gbanwere Herod na Judia bu nwa ya a na-akpo Akelus,[§] egwu turu Josef ilaghachi ebe ahụ. Ma n'ihì na adowo ya aka na nti na nro, o wezugara onwe ya gaa n'akuku Galili. ²³ O gara biri n'obodo a na-akpo Nazaret. E sitekwara otu a mezuo okwu onu ndi amuma si na, "A ga-akpo ya onye Nazaret."

3

Nkwusa nke Jon

¹ N'oge ahụ, Jon omee baptizim bjara na-ezisa ozi n'ozara Judia. Isi okwu ya bu, ² "Chegharianu, n'ihì na alaeze eluigwe di nso." ³ N'ihì na nwoke a bu onye e kwuru okwu banyere ya site n'onu onye amuma Aizaya si,

"Otu onye na-eti mkpu n'ozara, na-asi,
'Dozienu uzo maka Onyenwe anyi,

meenụ ka okporozo ya guzozie.'"^{*}

⁴ Jon yi uwe e ji aji inyinya kamel mee. O kekware ihe okike ukwu nke akpukpo anu n'ukwu ya. Nri ya bu igurube na mmanu anu. ⁵ N'oge ahụ, ndi mmadu sitere Jerusalem, na Judia niile, n'ala niile di Jordan

§ 2:11 2:11 Maobu, mgbaisioma * 2:11 2:11 Maobu, mgba ilu † 2:15 2:15 Hos 11:1 ‡ 2:18 2:18 Jer 31:15 § 2:22 2:22 Akelus Onye ketara ichi otu uzo n'uzo ato n'alaeze Herod. * 3:3 3:3 Aiz 40:3

gburugburu, na-apụkwuru ya. ⁶ Mgbe ha na-ekwuputa mmehie ha, o mere ha baptizim n'osimiri Jodan.

⁷ Ma mgbe ọhuru ọtutu ndị Farisii na ndị Sadusii ka ha na-abia ka e mee ha baptizim, ọ siri ha, "Unu umu ajuala, onye dorọ unu aka na nti si unu gbanari ọnụma nke na-abia?" ⁸ Mianu mkpuru na-egosiputa nchehari unu. ⁹ Unu echekwala na unu puru i si n'ime onwe unu, 'Anyi nwere Ebrahim dika nna,' n'ihi na Chineke puru isite na nkume ndi a meputara Ebrahim umu. ¹⁰ Ma ugbu a atukwasila anyuike na mgborogwu osisi niile. Osisi obula nke na-adighi ami ezi mkpuru ka a ga-egbutu, tuba ya n'ime oku.

¹¹ "Mu onwe m ji mmiri eme unu baptizim n'ihi nchehari, ma onye di ike karija m na-abia. Onye m na-erughị ichita akpukpokwu ya. O ga-eji Mmuo Nso na oku were mee unu baptizim. ¹² Ihe ifucha oka ya di ya n'aka, o ga-azacha ebe izocha oka ya nke oma, chikota mkpuru oka wiiti tinye ha n'oba, ma jiri oku a na-apughị imenyu emenyu rechapu igbugbo oka."

Jon emee Jisos baptizim

¹³ Mgbe ahụ, Jisos sitere na Galili bia n'osimiri Jodan ka Jon mee ya baptizim. ¹⁴ Ma Jon choro igbochi ya, si, "O bu m kwesiri ibiakwute gi ka i mee m baptizim. Gini mere i ji abiakwute m?"

¹⁵ Ma Jisos zara ya si, "**Kwere ka o diri otu a ugbu a, o kwesiri ka anyi mezu ezi omume niile.**" Mgbe ahụ Jon kwenyere.

¹⁶ Ngwangwa e mechara Jisos baptizim, o sitere na mmiri ahụ rputa. N'otu oge ahụ, eluigwe meghere, Jon huru Mmuo nke Chineke ka o si n'elu fedata di ka nduru na-ebekwasị Jisos n'isi. ¹⁷ Otu olu sitere n'eluigwe kwuo okwu si, "Onye a bu Okpara m, onye m huru n'anya. Ihe ya di m ezi mma."

4

Onwunwa a nwara Jisos n'ozara

¹ Emesia, Mmuo Nso duuru Jisos baa n'ozara ka ekwensu nwaa ya onwunwa. ² Mgbe o busiri onu iri ubochi ano ehie na abali, agu guru ya nke ukwu. ³ Mgbe ahụ onye onwunwa ahụ biakwutere ya si, "O buru na i bu Okpara Chineke, gwa nkume ndi a ka ha gho achicha."

⁴ Ma Jisos zara, "**E dere ya n'akwukwo nso si, 'O bughị naani site na achicha' ka mmadu si adi ndu, kama site n'okwu niile si n'onu Chineke puta.**"†

⁵ Mgbe ahụ, ekwensu duuru ya baa n'obodo nso ahụ, mee ka o guzo n'ebe dikarisiri elu nke ulonso ukwu, ⁶ si ya, "O buru na i bu Okpara Chineke, site n'ebe a tuda onwe gi n'ala. N'ihi na e dere ya n'akwukwo nso si,

"O ga-enye ndi mmuo ozi ya iwu banyere gi,
ha ga-ebuli gi elu n'aka ha
ka i ghara ikpobi ukwu gi na nkume."‡

⁷ Ma Jisos zara si ya, "**E deela ya n'akwukwo nso si, 'I gaghị anwa Onyenwe gi na Chineke gi onwunwa.'**§"

* 4:4 4:4 Achicha nwere ike buru nri † 4:4 4:4 Okwu a dikwa n'akwukwo Dit 8:3. ‡ 4:6 4:6 Abu 91:11,12 § 4:7 4:7 Guokwa ya n'akwukwo Dit 6:16.

⁸ Qzokwa, ekwensu kpooro ya gaa n'elu ugwu di elu, gosi ya alaeze niile nke uwa na ebube ha. ⁹ O siri ya, "Aga m enye gi ha niile ma o buru na i daa n'ala kpo isiala nye m."

¹⁰ Ma Jisos siri ya, "Si n'ebe m no puo, ekwensu. N'ih na akwukwo nso kwuru si, 'O bu naani Onyenwe anyi Chineke gi ka i ga-akpo isiala nye, naani ya ka i ga-efekwa.*"

¹¹ Mgbe ahụ ekwensu hapuru ya laa. Ndi mmuo ozi biakwutere ya, nonyere ya, na-ejere ya ozi.

Jisos ebido oru nkwsa

¹² Mgbe Jisos nuru na e tinyela Jon n'ulo mkporo, o puru gaa Galili. ¹³ Emesia, o hapuru Nazaret gaa biri na Kapanom, bu obodo di n'akuku osimiri Galili. O di nso n'oke ala Zebulon na Naftali. ¹⁴ N'uzo di otu a, amuma ahụ Aizaya buru mezuru. Amuma nke siri,

¹⁵ "Ala Zebulon na ala Naftali,
nke di n'akuku osimiri, n'ofe Jordan,
Galili nke ndi mba ozo,

¹⁶ ndi no n'ochichiri
ahula ihè di ukwu.

Ndi bi n'ala onyinyo onwu
ka ihè nwukwasiri."[†]

¹⁷ Site n'oge ahụ gaa n'ihu Jisos bidoro na-ekwusa na-asị, "Chegharianu, n'ih na alaeze eluigwe di nso."

Okpukpo ndi na-eso uzo ya

¹⁸ Ma mgbe Jisos na-agafe n'akuku osimiri Galili, o huru umunne abuo, Saimon onye a na-akpo Pita, na Andru nwanne ya, ndi oru ha bu iku azu, ebe ha no n'ugbo mmiri na-aku azu. ¹⁹ O siri ha, "Bianu soro m. Aga m eme unu ndi oku na-akuta mmadu." ²⁰ Ha hapuru ugbo azu ha otu mgbe ahụ soro ya.

²¹ Mgbe o gara n'ihu nke nta, o huru umunne abuo ozo, Jemis nwa Zebedi na Jon nwanne ya, ebe ha na nna ha Zebedi no n'ime ugbo mmiri na-ekezi ugbo azu ha. O kpokwara ha, ²² ngwangwa ha hapuru ugbo ha na nna ha soro ya.

Jisos agwo ndi oria

²³ Jisos jehgariri n'obodo niile nke Galili, na-akuzi ihe n'ulo nzuko niile ha, na-ekwusakwa ozioma nke alaeze ahụ. O na-agwokwa oria na nria nria niile di iche iche n'etiti ndi ahụ. ²⁴ Akuko banyere ya gbasara jezuo akuku Siria niile. Mgbe ahụ otutu ndi mmadu kpotaara ya ndi niile ahụ na-esighi ike, ndi na-aria udi oria di iche iche, ndi nwere ahụ mgbu, na ndi mmuo ojo na-esogbu, na ndi akwukwu, na ndi akuku ahụ ha kponwuru akponwu. O gwokwara ha niile. ²⁵ Otutu mmadu sitere na Galili, Dekapolis,[‡] Jerusalem, Judia na n'ofe osimiri Jordan, soro ya.

5

Nkwusa banyere alaeze ohuru ahụ

¹ Mgbe Jisos huru igwe mmadu ahụ, o rigooro n'elu ugwu. Mgbe o noduru ala, ndi na-eso uzo ya biakwutere ya, ² o bido ikuziri ha ihe.

* **4:10** 4:10 Nke a dikwa n'akwukwo Dit 6:13. † **4:16** 4:16 Aiz 9:1,2 ‡ **4:25** 4:25 Dekapolis putara Obodo iri.

Okwu banyere ndị ngozi na-adiri

O siri:

- 3 “Ngozi na-adiri ndi bu ogbenye n’ime mmuo, n’ihi na alaeze eluigwe bu nke ha.
- 4 Ngozi na-adiri ndi na-eru ujju, n’ihi na a ga-akasi ha obi.
- 5 Ngozi na-adiri ndi di nwayoo n’obi, n’ihi na ha ga-eketa uwa.
- 6 Ngozi na-adiri ndi aguu ezi omume na-agu, n’ihi na ndi ahụ ka afọ ga-eju.
- 7 Ngozi na-adiri ndi na-eme obi ebere, n’ihi na ha ka a ga-emere ebere.
- 8 Ngozi na-adiri ndi di ocha n’obi, n’ihi na ha ga-ahụ Chineke anya.
- 9 Ngozi na-adiri ndi na-eme ka udo di n’etiti mmadu na ibe ya, n’ihi na a ga-akpo ha umu Chineke.
- 10 Ngozi na-adiri ndi a na-emegbu n’ihi ezi omume, n’ihi na alaeze eluigwe bu nke ha.

11 “Ngozi na-adiri unu mgbe ndi mmadu na-akocha unu, na-emegbu unu, ma na-ekwukwa okwu ojojo na ugha niile di iche iche megide unu n’ihi m. 12 Nrijanu onu, nwekwanu obi uto, n’ihi na ugwo oru unu di ukwu n’eluigwe. N’ihi na n’uzo di otu a ka ha sogburu ndi amuma ndi buru unu uzo.

Nnu na ihe

13 “Unu bu nnu nke uwa, ma o buru na nnu adighi atokwa uto, a ga-eji gini mee ka o too uto ozo? O bakwaghi uru obula, ma o bughi naani itufu ya, ka ndi mmadu zo ya ukwu.

14 “Unu bu ihe nke uwa. Unu di ka obodo e wuru n’elu ugu nke a na-apughi izo ezo. 15 Ndi mmadu adighi amunye oriona donye ya n’okpuru igbe, kama a na-adokwasị ya n’elu ihe idoba oriona, ka o nye ndi niile no n’ulo ahụ ihè. 16 Ya mere, kwerenu ka ihè unu nwuo nye mmadu niile, ka ndi mmadu hu oru oma unu, tookwa Nna unu nke bi n’eluigwe.

Mmezu iwu

17 “Unu echela na m bira ikagbu iwu Mosis, maobu ozizi ndi amuma. Abiaghi m ikagbu akagbu, kama abira m imezu ha. 18 N’ezie, agwa m unu, na tutu eluigwe na uwa agabiga, o dighi otu mkpuru edemede obula di nta, o buladi nke dikarisiri nta, nke a ga-esi n’Iwu a wepu ruo mgbe ha niile ga emezu. 19 N’ihi ya, onye obula nke ga-emebi otu n’ime iwu ndi a, o buladi nke dikarisiri nta, ma kuziekwara ndi ozo ime otu ahụ, a ga-agu onye ahụ n’onye dikarisiri nta n’alaeze eluigwe. Ma onye na-ezi umu mmadu ka ha debe iwu ahụ, ma na-emekwa okwu ndi ahụ n’onwe ya, a ga-akpo ya onye di ukwu n’alaeze eluigwe. 20 Ka m doo unu aka na nti. O buru na ezi omume unu akarighi ezi omume ndi Farisii na ndi ozizi iwu, unu apughi iba n’alaeze eluigwe ma oli.

Ozizi banyere igbu mmadu

21 “Unu nuru na-agwara ndi mmadu n’oge gara aga, si, ‘Onye egbula mmadu, onye obula gburu mmadu a ga-ekpe ya ikpe.’* 22 Ma asi m unu, na onye obula nke na-ewe iwe megide nwanna ya, na-enyefe onwe ya n’aka

* 5:21 Opu 20:13

ikpe. Onye ọbụla nke na-akpọ nwanna ya ‘*Raka*,’ ya bụ Onye iberiibe,†ga-aza ajụjụ n’ụlọikpe. Ọzọkwa, onye ọbụla nke kpọrọ nwanne ya,‡Onye nzuzu, §na-edo onwe ya ịba n’ọkụ ala mmụọ.

23 “Ya mere, ọ bụrụ na ị gaa inye onyinye gị n’ebe ịchụ aja, ma cheta n’ebe ahụ na gị na nwanne gị adighị n’udo, 24 hapụ onyinye gị n’ebe ịchụ aja, laa ka gị na nwanne gị kpezie. Mgbe unu mere udo, laghachi bịa nye onyinye gị.

25 “Mee ọsịsọ ka gị na onye kpọ gị eje ụlọ ikpe kpezie, mgbe ọ na-eburubeghị ikpe gị na ya jee n’aka ọkaikpe, onye ga-enyefe gị n’aka ndi nche, ma eleghị anya etinye gị n’ụlọ mkpọrọ. 26 N’ezie, agwa m gị, ị gaghị e si n’ebe ahụ pụta ruo mgbe ị kwughachiri kobo niile i ji.*

Ikwa iko

27 “Unu nūrụ na e kwuru sị, ‘Akwala iko.’† 28 Ma asị m unu, onye ọbụla lere nwanyị anya site na-aguụ ịkwa iko emeelarị mmehie ịkwa iko n’ime obi ya megide nwanyị ahụ. 29 N’ihi nke a, ọ bụrụ na anya aka nri gị na-eme ka i jehie, ghupụ ya tufuo. Ọ kaara gị mma na i tufuru otu akukụ ahụ gị baa n’alaeze karịa na i ji ahụ zuruoke baa n’ọkụ ala mmụọ. 30 Ọ bụrụ na aka nri gị na-eme ka i jehie, ghupụ ya tufuo. Ọ kaara gị mma na i tufuru otu akukụ ahụ gị ma baa n’alaeze eluigwe, karịa na i ji ahụ zuruoke ma baa n’ọkụ ala mmụọ.

Igba alụkwaghị m

31 “E kwukwara sị, ‘Onye ọbụla chọrọ ịgbara nwunye ya alụkwaghị m, ga-ebu ụzọ dee akwukwọ alụkwaghị m nye nwunye ya.’‡ 32 Ma asị m unu, onye ọbụla gbara nwunye ya alụkwaghị m, ma ọ bughị n’ihi ịkwa iko, ọ na-etinye nwanyị ahụ n’ọnọdụ ga-eme ka ọ kwaa iko. Ọ bụrụ na nwanyị ahụ alụọ di ọzọ, nwoke ahụ lūrụ nwanyị ahụ na-emekwa mmehie ịkwa iko.

Ịnụ iyi

33 “Ọzọkwa, unu nūrụ na a gwara ndị mmadụ n’oge gara aga sị, ‘Anụla iyi ụgha, kama mezuo ihe niile unu nūrụ n’iyi nye Onyenwe anyị.’ 34 Ma asị m unu anụla iyi ọbụla. Ejikwala eluigwe anụ iyi n’ihi na eluigwe bụ ebe ocheeze Chineke di. 35 Ejikwala ụwa anụ iyi n’ihi na ụwa bụ ebe mgbakwasị ụkwụ ya. Ejikwala Jerusalem anụ iyi n’ihi na ọ bụ obodo Eze ukwu ahụ. 36 Ejikwala isi gị anụ iyi n’ihi na ị pughị ime ka otu agirị isi gị di ọcha maọbụ di oji. 37 Anụla iyi ọbụla. Kama ka okwu unu bụrụ ‘E’ maọbụ ‘Ee’; ihe ọbụla gafere nke a sitere n’aka ajọ onye ahụ.

Ibọ ọbọ

38 “Unu anụla na e kwuru sị, ‘Ọ bụ anya ka a kụkpọrọ, anya n’ọnọdụ anya. Ọ bụrụkwa otu eze ka e tipurū, eze n’ọnọdụ eze.’§ 39 Ma ana m asị unu eguzogidela onye bụ ajọ onye. Kama ọ bụrụ na mmadụ amaa gị ura na ntị aka nri, tugharịara ya ntị nke ọzọ. 40 Ọ bụrụ na mmadụ agbaa gị akwukwọ n’ụlọikpe, ka ọ nara gị uwe ime gị, nyekwa ya uwe nke elu gị. 41 Ọ bụrụ na mmadụ esite n’ike chọọ ka i soro ya gaa puku nzọ ụkwū atọ, soro ya gaa puku nzọ ụkwū isii. 42 Nye onye ọbụla rịrọrọ gị ihe. Achughachikwala ndị na-abịa ka i binye ha ego.

† 5:22 5:22 Qfọ ogori, n’okwu nlelị anya ‡ 5:22 5:22 Nke a pụtara nwanna n’ime Krajist § 5:22

5:22 Maọbụ, Onye na-enweghị uche * 5:26 5:26 Maọbụ, ụgwọ niile † 5:27 5:27 Qpụ 20:14

‡ 5:31 5:31 Dit 24:1 § 5:38 5:38 Qpụ 21:24; Lev 24:20; Dit 19:21

Ihụ ndị iro n'anya

⁴³ “Unu nọrụ na e kwuru si, ‘Hụnụ ndị agbataobi unu n’anya, ma kpọkwanụ ndị iro unu asị.’* ⁴⁴ Ma asị m unu, hụnụ ndị iro unu n’anya, kpekwaaranụ ndị na-esogbu unu ekpere. ⁴⁵ Nke a ga-eme ka unu bụrụ umụ nke Nna unu bi n’eluigwe, onye na-eme ka anwụ ọmọrọ ndị ọma na ndị ọjọọ, na-emekwa ka mmiri zooro ndị ezi omume na ndị ajoye. ⁴⁶ O bụrụ naanị ndị hụrụ unu n’anya ka unu na-ahụ n’anya, gịnị ga-abụ ụgwọ ọrụ unu? O buladi ndị ọna ụtụ na-emekwa otu a. ⁴⁷ O burukwa na unu na-ekele naanị ndị enyi unu ekele, ọ dighị ihe ọbụla dị iche n’ebe unu na ndị ọzọ nọ. N’ihi na ndị na-amaghị Chineke na-emekwa otu ahụ. ⁴⁸ Ya mere, unu kwesiri izuoke n’irụ ọrụ ọma, dika Nna unu bi n’eluigwe si zukwaa oke.

6

Ozizi banyere inye onyinye

¹ “Kpacharanụ anya ka unu ghara ime ezi omume unu naanị ka ndị mmadụ hụ unu. N’ihi na unu mee nke a, unu agaghị enweta ụgwọ ọrụ ọbụla site n’aka Nna unu bi n’eluigwe.

² “Unu afụla opi mgbe unu na-enye ndị nọ na mkpa onyinye, n’ihi na otu a ka ndị ihu abụọ na-eme n’ụlọ nzukọ na n’okporoụzọ, ka ndị mmadụ too ha. N’ezie, ana m agwa unu, ha anatala ụgwọ ọrụ ha n’izuoke. ³ Mgbe unu choro irụ ọrụ ebere, meenụ ya na nzuzo. Ekwela ka aka ekpe gi mata ihe aka nri gi na-achọ ime. ⁴ Ka onyinye gi bụrụ na nzuzo. Mgbe ahụ, Nna gi, onye na-ahụ ihe di na nzuzo ga-akwughachi gi.

Ozizi banyere ekpere

⁵ “Mgbe ọbụla unu choro ikpe ekpere, unu emela di ka ndị ihu abụọ, n’ihi na ha hụrụ iguzo n’ime ụlọ ekpere, nakwa n’akukụ ụzọ n’anya na-ekpe ekpere, ebe ndị mmadụ ga-ahụ ha. N’ezie, agwa m unu, ha anatala ụgwọ ọrụ ha n’ebe o zuruoke. ⁶ Kama, mgbe unu choro ikpe ekpere, baanụ n’ime ime ụlọ unu. Mechiekwanụ ụzọ unu, kpọkuonụ Nna unu n’ekpere na nzuzo. Mgbe ahụ Nna unu, onye na-ahụ ihe e mere na nzuzo, ga-enye unu ụgwọ ọrụ unu. ⁷ Mgbe unu na-ekpe ekpere, unu ekwula okwu nkukwasị efu di ka ndị na-amaghị Chineke na-eme. Ha chere na a ga-anụ ekpere ha n’ihi otutu okwu ha na-ekwu. ⁸ Unu adịla ka ha. Chetanụ na tupu unu arịọ arịrịọ ọbụla, Nna unu bi n’eluigwe maara ihe na-akpa unu.

⁹ “Sinụ otu a na-ekpe ekpere:
“Nna anyị nke bi n’eluigwe,
ka e doo aha gi nsọ.

¹⁰ Ka alaeze gi bịa,
ka e mee uche gi n’ụwa,
dika e si eme ya n’eluigwe.

¹¹ Nye anyị nri nke ụbọchị taa.

¹² Gbaghara anyị mmehie anyị,
dika anyị si agbaghara ndị na-emehie megide anyị.

¹³ Ekwela ka anyị daba n’ime onwunwa,
kama, zoputa anyị n’aka ajo onye ahụ.*

* **5:43** 5:43 Lev 19:18 * **6:13** 6:13 Akwukwọ ochie ụfọdụ na-emechi ekpere a n’uzọ di otu a, n’ihi n’alaeze bụ nke gi, ike na otuto ruo mgbe niile ebighi ebi. Amen.

14 **Q** buru na unu agbaghara ndi mmadu mgbe ha mehiere megide unu, Nna unu nke bi n'eluigwe ga-agbagharakwa unu mmehie unu. 15 **Q** burukwanu na unu agbagharaghi ndi ozo mmehie niile ha, Nna unu nke bi n'eluigwe agaghi agbaghara unu mmehie unu.

Ibu onu

16 “Ozo, mgbe obula unu na-ebu onu, unu agbarula ihu unu dika ndi ihu abuo na-eme. N'ih na ha na-agbaru ihu ha ka ndi ozo hu na ha na-ebu onu. N'ezie agwa m unu, ha anatala ugwo oru ha. 17 Mgbe i na-ebu onu, tee isi gi mmanu, ma saakwa ihu gi mmiri, 18 ka ndi ozo ghara ihuta na i na-ebu onu kama ka o buru naani nye Nna gi, onye anya na-adighi ahu. Nna gi, onye na-ahu ihe niile na-eme na nzuzo, ga-akwu gi ugwo.

Ikpadu aku n'eluigwe

19 “Unu akpadola aku n'awa nye onwe unu, ebe o ga-agba nchara, akika atakwa ya, ebe ndi ohi ga-etiwa ma zukwaa ha. 20 Kama kwadoonu aku n'eluigwe nye onwe unu, ebe ha na-agaghi agba nchara, ebe akika na-agaghi eri ha, ebe ndi ohi na-adighi etiwa maobu zuo ihe. 21 N'ih na ebe obula aku unu di ka obi unu ga-adikwa.

22 “Any a bu ori na nke anu ah. **Q** burukwa na anya gi adiri ocha, ah gi niile ga-epuputa n'ih. 23 **Q** buru na anya gi ajoo njo, akuku ah gi niile ga-epuputa n'ochichiri. **Q** burukwa na ih ah di n'ime gi agho ochichiri, ochichiri ah ga-adi ukwu.

24 “**Q** dighi onye obula puru ife nna ukwu abuo, n'ih na o ga-ach o ihu otu n'ime ha n'anya, kpokwa nke ozo asi, maobu sopuru otu ma lejia nke ozo anya. Otu a kwa i nweghi ike ife Chineke na aku otu mgbe ah.

Echegbula onwe unu

25 “N'ih nke a ka m ji na-asi unu, unu echegbula onwe unu banyere ndu unu, ihe unu ga-eri, maobu ihe unu ga-anu, maobu banyere ah unu, ihe unu ga-eyi n'ahu. **Q** bu ndu akarighi nri eji azu ya, ka o bu ah akarighi ihe e ji ekpuchi ya? 26 Werenu umu nnunu di ka ihe imaatu. Ha adighi aku mkpuru n'ubi maobu ewe ihe ubi. Ha adighi achikotakwa ihe debe n'oba. Ma Nna unu nke bi n'eluigwe na-azu ha. **Q** bu na unu adighi oke onuahia karja ha? 27 Onye n'etiti unu puru itinye otu nkeji n'ogologo ubochi nke ndu ya site n'ichegbu onwe ya?

28 “Gini mekwaranu unu ji na-an o n'echiche oge niile maka uwe? Leenu okoko osisi nke oha. Ha adighi aru oru maobu dogbuo onwe ha n'oru. 29 Ma asi m unu, o buladi Solomon n'ebube nke ibu eze ya niile, eyighi uwe obula mara mma di ka otu n'ime okoko osisi nke oha ndi a. 30 Ma o buru na Chineke si otu a choo ahijia efu nke ubi mma, nke puru idi ndu taa ma echi atuba ha n'ite oku, o bu na o gaghi a choo unu mma karja. Unu ndi okwukwe nta? 31 N'ih nke a, unu echegbukwala onwe unu na-asi, ‘Gini ka anyi ga-eri?’ maobu, ‘Gini ka anyi ga-anu?’ maobu, ‘Ginikwa ka anyi ga-eyi?’ 32 **Q** bu ihe ndi a ka ndi na-amaghi Chineke na-achosi ike. Ma Nna unu bi n'eluigwe maara na o di unu mkpa. 33 Ma burunu uz o choo alaeze ya na ezi omume ya, a ga-atukwasikwara unu ihe ndi a niile. 34 Ya mere, unu echegbula onwe unu banyere echi, n'ih na echi ga-echere onwe ya. Nsogbu nke ubochi taa ezuruola ubochi taa.

7

Ikpe ndị ọzọ ikpe

1 “Unu ekpela ndị ọzọ ikpe, ka a ghara ikpekwa unu ikpe. 2 N’ihi na a ga-ekpe unu ikpe dika unu si kpee ndị ọzọ. Ọ bụkwa ihe unu ji tọrọ ndị ọzọ ka a ga-eji tọrọ unu.

3 “Gịnị mere i ji elee ntakiri ahijia di nwanna gi* n’anya ma i dighi ahuta obodobo osisi di gi onwe gi n’anya? 4 Olee otu i ga-esi gwa ya si, ‘Nwanna m, kwere ka m tupu gi ntakiri ahijia danyere gi n’anya,’ mgbe obodobo osisi di gi n’anya, nke na-adighi ekwe gi huzie uto. 5 Onye ihu abuo! Buru uto wepu obodobo osisi di gi n’anya ka i nwee ike ihuzi uto tupu ntakiri ahijia nke di nwanna gi n’anya.

6 “Enyela nkita ihe di nso. Enykwala ezi ihe di oke onuahia. Ha ga-azoto ha ma tugharia kwa dorie gi.

Riionu, choonu, koonu aka

7 “Na-ariotu, unu ga-ariota, na-achonu, unu ga-achota, kookwanu aka n’uto, a ga-emegekwa unu uto. 8 N’ihi na onye na-arioto, na-ariota. Onye na-achota, na-achota. Onye na-akwu aka n’uto ka a ga-emegekwa uto.

9 “O di onye n’ime unu, ma o buru na nwa ya arioo ya achicha, ga-enye ya okwute? 10 Maobu, nwata ahụ arioo azu, o nye ya agwo? 11 Ya mere, ebe unu ndi ojoo maara otu e si enye umu unu ezi onyinye, Nna unu bi n’eluigwe o gaghi enye unu karja, ma o buru na unu arioo ya! 12 Ya mere, n’ime ihe niile, na-emeso ndi mmadu di ka i si choo ka ha mesoo gi. Nke a bu nchikota ihe iwu na ndi amuma ziri.

Uzo di warawara na ndi di obosara

13 “Sitenu n’onu uto di warawara banye. N’ihi na onu uto ahụ di obosara. Mbara ka uto ahụ dikwa na-eduba n’ila n’iyi. Otutu na-esoro ya. 14 Ole na ole na-achota uto ahụ na-eduba na ndu, n’ihi na o di warawara, dikwa nkpagide.

Osis na mkpuru ya

15 “Kpachapunu anya! N’ihi na ndi amuma ugha di. Ha na-abiakwute unu n’udidi aturu, ma ha bu agu. 16 A ga-esite na mkpuru†ha mata ndi ha bu. Ndi mmadu o na-esite n’osisi ogwu di n’ohia ghota mkpuru osisi grepu, ka ha na-esite n’osisi uke gbara n’ohia ghota mkpuru fiig? 17 N’uto di otu a, osisi obula di mma na-amiputa mkpuru oma, ma osisi di njo na-amiputa mkpuru di njo. 18 Osis na-amu mkpuru oma adighi amu mkpuru ojoo. Nke na-amu mkpuru ojoo adighikwa amu mkpuru oma. 19 Ma osisi obula na-amighi mkpuru oma ka a ga-egbutu tunye ya n’oku. 20 Uzo e si amata osisi oma bu site na mkpuru ya.

Ndi ga-abanye n’alaeze

21 “O bughu ndi niile na-asu m ‘Onyenwe anyi, Onyenwe anyi,’ ga-abanye n’alaeze eluigwe, kama o bu naani ndi ahụ na-eme ihe Nna m no n’eluigwe na-achota ka ha mee. 22 N’ubochi ahụ, otutu ndi mmadu ga-asu m, ‘Onyenwe anyi, Onyenwe anyi, o bu na anyi ejighi aha gi buo amuma, jiri aha gi chupu mmuo ojoo, ma jirikwa aha gi ruo otutu oru ebube?’ 23 Mgbe ahụ aga m agwa ha hooaha si ha, ‘Amaghi m unu, sitenu n’ihu m puo, unu ndi ajo omume!’

* 7:3 7:3 Nwanna gi onye agbataobi gi. † 7:16 7:16 Mkpuru N’ebe a o bu ihe Igbo na-akpo omume maobu agwa.

Ihe iso Jisọs Pọtara

²⁴ “Onye ọbụla nara ntị n’okwu ndị a m kwuru, ma meekwa ha, dị ka nwoke ahụ maara ihe, onye wuru ụlọ ya n’elu oke nkume. ²⁵ Mmiri zosikwara ike n’elu ụlọ ahụ, idee mmiri sọkwara, tie n’ụlọ ahụ. Ifufe siri ike fekwara, ma ụlọ ahụ adaghị. N’ihi na e wuru ntọala ya n’elu oke nkume. ²⁶ Ma ndị niile nuru okwu ndị a, ma lefuru ha anya, bụ ndị nzuzu. Ha dị ka nwoke wuru ụlọ ya n’elu aja. ²⁷ Ngwangwa mmiri zoro, idee mmiri sọkwara, ifufe fesikwara ike tie n’ụlọ ahụ, ụlọ ahụ dara daruo ala. **Ọdịda ya dị ukwu.**”

²⁸ Mgbe Jisọs kwuchara okwu ndị a, ozizi ya juru igwe mmadụ ahụ niile anya. ²⁹ N’ihi na o ziri ihe dika onye nwere ikike. Ọ bughị dị ka ndị ozizi iwu ha.

8

Ọgwugwo onye ekpenta

¹ Ọtutu mmadụ sooro Jisọs mgbe o si n’ugwu ahụ rịdata. ² Mgbe ha na-aga n’uzo, otu onye ekpenta bjakwutere ya kpọọ isiala nye ya, rịọ ya si, “Onyenwe m, ọ buru na ị choro, ị puru ime ka m dị ọcha.”

³ O setipuru aka ya, metụ ya si, **“Achoro m ka ị dị ọcha, dirikwa ọcha!”** Ngwangwa, ekpenta ahụ lara. ⁴ Jisọs nyere nwoke ahụ iwu si ya, **“Hụ na igwaghị onye ọbụla, kama gaa gosi onye nchujaja onwe gi, chuo kwa aja onyinye dika Mosis, nyere n’iwu, ka ọ buru ihe ama nye ya.”**

Okwukwe nke onye ochiagha

⁵ Mgbe ọ banyere na Kapanom,* otu onye ochiagha† bjakwutere ya rịọọ ka o nyere ya aka. ⁶ Ọ sirị, “Onyenwe m, onye na-ejere m ozi dina n’ụlọ n’oke ihe mgbu, akuku ahụ ya kpọnwukwara akponwu.”

⁷ Jisọs sirị ya, **“Ọ bụ m bja gwọọ ya?”**

⁸ Ma onye ochiagha ahụ zara ya si, “Onyenwe m, ekwesighi m ka ị bata n’okpuru ụlọ m. Naanị nọdu n’ebe a, kwuo okwu, ahụ ga-adikwa onye na-ejere m ozi ike. ⁹ N’ihi na mụ onwe m bukwa onye nọ n’okpuru ikike ochichi, nwee ndị agha nọ n’okpuru m. Ana m asị onye nke a, ‘gaa.’ Ọ gaa, sịkwa onye nke ọzọ, ‘bja.’ Ọ bja. Ana m asị ohu m, ‘mee nke a.’ Ọ na-emekwa ya.”

¹⁰ Mgbe Jisọs nuru okwu a, o juru ya anya nke ukwu. Ọ gwara igwe mmadụ ahụ so ya okwu si, **“N’ezie, ahubeghi m okwukwe di otu a ebe ọbụla; ọ buladi n’Izrel niile. ¹¹ N’ezie kwa, otutu ndi mmadu ga-esite n’owuwa anyanwu nakwa odida anyanwu bja soro Ebrahim na Aizik na Jekob nokoọ n’oriri n’alaeze eluigwe. ¹² Ma umu alaeze ahụ, ka a ga-atupu n’ezi, n’ime ochichiri, ebe ikwa akwa na ita ikikere eze ga-adi.”**

¹³ Jisọs gwara ochiagha ahụ okwu si ya, **“Laa! E meerela gi di ka okwukwe gi sirị di.”** Ahụ diri onye ahụ na-ejere ya ozi mma n’otu awa ahụ.

Jisọs agwọọ ndị orịa

¹⁴ Mgbe Jisọs ruru n’ụlọ Pita, ọ chọputara na nne nwunye ya nwere ahụ ọkụ. ¹⁵ Ọ meturu ya aka, ahụ ọkụ ahụ hapuru ya, o biliri malite ijere ya ozi.

* **8:5** 8:5 Obodo dikarisiri nso osimiri Jordan, n’akuku ndida ugwu onu mmiri Galili. † **8:5** 8:5 Onye na-achị nari ndi agha

16 N'oge uhuruchi, ha kpọtaara ya otutu ndi mmuo ojojo na-esogbu. O ji okwu onu chupu mmuo ojojo ahụ niile, gwookwa ndi niile ahụ na-adighi ike. 17 Nke a bu imezu amuma ahụ Aizaya buru si, "O bupuru nrija nrija anyi niile, burukwa orja anyi niile."[‡]

Ihe o ga-efu iso Jisos

18 Mgbe Jisos huru igwe mmadu di ukwu ndi gbara ya gburugburu, o nyere ndi na-eso uzo ya iwu ka ha gafee n'ofe nke ozo. 19 N'oge ahụ, otu onye n'etiti ndi na-ezi iwu biakwutere ya si ya, "Onye nkuzi, aga m eso gi gaa ebe obula i na-aga."

20 Jisos zara, si, "**Nkita ohia nwere onu ebe ha na-edina. Umụ nnunụ nke igwe nwekwar akwu; ma Nwa nke Mmadu enweghi ebe obibi.**"

21 Otu onye ozo n'ime ndi na-eso uzo ya siru ya, "Onyenwe m, aga m eso gi, kama kwere ka m buru uzo gaa lie nna m."

22 Ma Jisos zara si ya, "**Soro m ugbu a. Hapu ndi nwuru anwu ka ha lie ndi nwuru anwu ibe ha.**"

Ebili mmiri adaju

23 Mgbe o banyere n'ugbo, ndi na-eso uzo ya sooro ya. 24 N'otu ntabi anya, oke ifufe bidoro ife n'odo mmiri ahụ, nke mere na ebili mmiri na-ekpuchi ugbo ahụ. Ma o no na-arahu ura mgbe ihe ndi a na-eme. 25 Ndi na-eso uzo ya jekwuuru ya, kpotee ya, si ya, "Onyenwe anyi, zoputa anyi! Lee, na anyi n'ala n'iyi."

26 Ma o zaghachiri, "**Unu ndi okwukwe nta, gini mere ujo ji na-atu unu?**" Mgbe ahụ o biliri baara ifufe ahụ na ebili mmiri ahụ mba. Ha niile dajuru, deere jii.

27 O juru ndi na-eso uzo ya anya, mee ka ha juo ajuju si, "O bu udi mmadu di anaa ka nwoke a bu? O buladi ifufe na ebili mmiri na-eme ihe o kwuru."

Ogwugwo ndi mmuo ojojo na-esogbu

28 Mgbe o rutere n'ofe nke ozo nke obodo Gadarin, mmadu abuo ndi mmuo ojojo si n'ebe a na-eli ozu zutere ya. Ha na-akpa ike nke ukwu, na o dikwaghi onye na-esite n'uzo ahụ agafe n'hi ha. 29 Ngwangwa, ha tiri mkpu bido na-aju ajuju si, "Gini ka anyi na gi nwekoru, gi Okpara Chineke? I gaghi echekwa eche ka oge ruo tupu ibido ita anyi ahuhu?"

30 Igwe ezi[§] no n'akuku ebe ahụ na-akpa nri. 31 Mmuo ojojo ndi a rioro ya aririo si, "O buru na i chupu anyi, biko, hapu anyi ka anyi banye n'ime ezi ndi a."

32 O nyere ha iwu si ha, "**Ngwa, gaanu!**" Ha sitere n'ime mmadu abuo ahụ puta banye n'ime igwe ezi ahụ. Otu mgbe ahụ kwa, ezi ndi ahụ niile gbaara oso site na mkputamkpu ala onu mmiri ahụ dabanyechaa n'ime mmiri ahụ. Ha nwukwara n'ime ya. 33 Ndi na-elekota igwe ezi ndi ahụ gbapuru gbaga n'ime obodo kororo ha ihe niile mere; tnyere ihe mere ndi ahụ mmuo ojojo na-esogbu. 34 Ya mere ndi niile no n'obodo ahụ putara ihu Jisos. Mgbe ha huru ya ha rioro ya si ya puora ha n'akuku obodo ha.

9

Jisos agwo onye ahụ ya kponwuru akponwu

[‡] 8:17 8:17 Ajz 53:4 [§] 8:30 8:30 Ezi Ezi bu otu n'ime anumanu ndi na-adighi ocha nye ndi juu. Lev 11:7

¹ Jisọs banyekwara n'ugbo mmiri nke kwọọrọ ya bjaruo n'obodo nke ya. ² Ndi ikom ufodu butere ya otu nwoke akuku ahụ ya kponwuru akponwu, bu onye dina n'ute. Mgbe Jisọs huru okwukwe ndi ahụ, o gwara onye orja ahụ okwu si ya, "Nwee obi ike nwa m nwoke n'ihu na a gbagharala gi mmehie gi niile."

³ N'oge a, ufodu ndi ozizi iwu nke ndi Juu no n'ebe ahụ siritara onwe ha, "Nwoke a na-ekwulu Chineke."

⁴ Ma ebe Jisọs matara ihe ha na-eche n'obi ha, o siri, "Gini mere unu ji na-eche ajo echiche n'obi unu?" ⁵ Olee nke ka mfe ikwu? O bu i si, 'A gbagharala gi mmehie gi niile,' ka o bu i si, 'Bilie jee ije?' ⁶ Ma ka unu mata na Nwa nke Mmadu nwere ikike n'awa igbaghara mmehie." O siri onye ahụ akuku ahụ ya kponwuru akponwu, "Bilie, chiru ute gi laa!" ⁷ Nwoke ahụ biliri, chiru ute ya laa n'ulo ya. ⁸ Mgbe igwe mmadu a huru ihe ahụ mere, akpata oyi juru ha n'ahụ n'ihu egwu. Ha tokwara Chineke onye na-enye umu mmadu ikike di otu a.

Okpukpo Matiu

⁹ Mgbe Jisọs si n'ebe ahụ na-aga, o huru otu nwoke a na-akpo Matiu ka o noduru ala n'ulo inakota utu. O siri ya, "Soro m." Na-atufughi oge, o hapuru ihe niile soro ya.

¹⁰ Di ka o noduru ala iri nri uhuruchi n'ulo Matiu, otutu ndi ona utu na ndi mmehie sooro ya na ndi na-eso uzo ya nodu na-eri nri. ¹¹ Mgbe ndi Farisi huru nke a, ha juru ndi na-eso uzo ya ajuju si ha, "Gini mere onye ozizi unu ji eso ndi ona utu na ndi mmehie na-eri nri?"

¹² Mgbe o nuru nke a, Jisọs siri, "Mkpa dibia adighi akpa ndi ahụ di ike, kama o bu ndi ahụ na-esighi ike ka mkpa dibia na-akpa. ¹³ Ma gaanu mta ihe okwu a putara, 'Ana m achọ ebere, o bughi aja.*' N'ihu na abighi m ikpo ndi ezi omume, kama abjara m ikpo ndi mmehie."

Ajuju banyere ibu onu

¹⁴ Emesja, ndi na-eso uzo Jon bjara juo ya ajuju si, "Gini mere ndi na-eso uzo gi adighi ebu onu di ka anyi onwe anyi na ndi Farisi na-eme?"

¹⁵ Jisọs juru ha si, "O kwesiri ka ndi enyi onye na-alu nwunye oheru noro na mwute na-erighi nri, mgbe ha na di nwanyi oheru no? Oge na-abja mgbe a ga-ewepu di nwanyi oheru n'etiti ha, mgbe ahụ ka ha ga-ebu onu."

¹⁶ "O dighi onye na-eji akwa oheru kwachie ebe akwa ochie siri dokaa, n'ihu na akwa ahụ ga-esi n'ebe a kwachiri ya dowaa; mee ka o di njo karia ka o di na mbu. ¹⁷ O dikwaghi onye ga-etinye mmanya oheru n'ime karama akpukpo ochie, n'ihu na karama ochie ahụ ga-agbawa mee ka mmanya oheru ahụ wufuo. Kama o di mma itinye mmanya oheru n'ime karama akpukpo oheru, nke ga-echekwa ha abuo nke oma."

Nwata nwanyi na otutu ndi ozo

¹⁸ Mgbe o no na-ekwu okwu, otu onyeisi ulo ekpere bjara kpo isiala nye ya, si, "O dibeghi anya nwa m nwanyi nwuru. Otu o di, bia ka i bikwasi ya aka gi. O ga-ebili dikwa ndu ozo." ¹⁹ N'ihu nke a, Jisọs soro ya gawa. Ndi na-eso uzo ya sokwara ha.

²⁰ Ma o nwere otu nwanyi onye ahụ na-esighi ike. Nwanyi a anoola n'orja a afọ iri na abuo. O bukwa orja oruru obara nke na-adighi akwusi akwusi ka o na-arja. Nwanyi a sitere n'azu bjaruo ya nso, metu onu uwe

* 9:13 9:13 Hos 6:6

ya aka. ²¹ N'ihì na o kwuolarì n'ime obi ya sị, "Ọ buru nnọọ na m ga-enwe ike metu onu uwe ya aka, a ga-agwo m."

²² Jisọs chighariri lee ya anya si ya, "Ada m, nwee obi ike, n'ihì na e sitela n'okwukwe gi mee ka ahụ di gi mma." Ahụ dikwara nwanị ahụ mma site n'oge ahụ.

²³ Mgbe Jisọs batara n'ulo onyendu ulo ekpere ndi Juu ahụ, hụ igwe mmadu ka ha na-atu uzu na ndi na-egbu oja. ²⁴ O siri ha, "Sinu ebe a puo, nwata nwanị a anwughị anwu, kama o no n'ura." Ma ha chirị ya ochi. ²⁵ Ma mgbe achupusiri igwe mmadu ahụ, o banyere n'ime ulo, jide nwata nwanị ahụ n'aka, o bilie oto. ²⁶ Akuko oru ebube a gbasara n'ebe niile n'ala ahụ.

Jisọs agwo ndi isi na onye ogbi

²⁷ Mgbe Jisọs si n'ebe ahụ na-apu, umu nwoke abuo ndi kpuru isi sooro ya. Ha tikuru ya mkpu na-asị, "Nwa Devid, meere anyi eberel!"

²⁸ Ha sooro ya bata n'ulo ebe o no. O juru ha ajuru si, "Unu kwere na m nwere ike ime ka unu hu uzo?"

Ha zara si ya, "E, Onyenwe anyi, anyi kweere."

²⁹ O meturu ha aka n'anya si ha, "Ya diri unu di ka okwukwe unu si di."

³⁰ Ngwangwa ndi isi ahụ bidoro ihu uzo. Jisọs maara ha okwa si ha "Unu agwakwala onye obula." ³¹ Ma ha puru gbasaa akuko a ebe niile n'ala ahụ.

³² Mgbe ndi a sitere n'ebe ahụ puo, ndi ozo buteere ya nwoke dara ogbi, onye mmuo ojoọ bikwa n'ime ya. ³³ Mgbe o chupuru mmuo ojoọ ahụ, onye ogbi ahụ bidoro ikwu okwu. Ibubo nwuru igwe mmadu no n'ebe ahụ. Ha siri, "Anyi ahutubeghi ihe di otu a n'ala Izrel."

³⁴ Ma ndi Farisii siri, "O bu ekwensu, eze ndi mmuo ojoọ, na-enye ya ike ichupu mmuo ojoọ."

Ndi oru adighi ukwu

³⁵ Jisọs jeghariri n'obodo niile na ogbe niile di n'ebe ahụ, ma ndi ukwu na ndi nta, na-ezi ihe n'ulo ekpere ndi Juu, na-ekwusakwa ozioma nke alaeze ahụ. O na-agwokwa oria na nri nri niile di iche iche. ³⁶ Mgbe o huru igwe mmadu niile na-abiakwute ya, omiiko ha mere ya, n'ihì na ha bu ndi a na-esogbu. Ndi na-enweghi onye inyeaka. Ndi di ka aturu na-enweghi onye na-azu ha. ³⁷ Mgbe ahụ, o siri ndi na-eso uzo ya, "Owuwe ihe ubi hiri nne n'ezie. Ma ndi oru di ole na ole. ³⁸ Ya mere, rionu Onyenwe owuwe ihe ubi ka o zite ndi oru n'owuwe ihe ubi ya."

10

Jisọs ezipu ndi ozi iri na abuo

¹ Jisọs kporo ndi na-eso uzo ya iri na abuo nye ha ikike ichupu mmuo na-adighi ocha, na igwo nri nri na oria niile di iche iche.

² Nke a bu aha ndi ozi iri na abuo ahụ:

Saimon (onye a na-akpokwa Pita) na Andru nwanne Saimon;
Jemis nwa Zebedi, na Jon nwanne ya.

³ Filip na Batalomi;
Tomos na Matiu onye ona utu;
Jemis nwa Alfios, na Tadios.

4 Saimon onye a na-akpọ Zilot* na Judas Iskariot, onye raara ya nye n'aka ndi gburu ya.

5 Ndi ikom iri na abuo ndi a ka Jisos nyere ikike zipu. Maara ha okwa si ha: "Unu agala n'ebe ndi mba ozo, maobu n'ebe ndi Sameria no. 6 Kama jekwurunu umu Izrel, ndi bu aturu furu efu. 7 Mgbe unu na-aga, na-ekwusaaranu ha si, 'alaeze eluigwe a dila nso.' 8 Gwoonu ndi orja, kpoteenu ndi nwuru anwu, meenu ka ahụ ndi ekpenta di ocha,†chupukwanu mmuo ojoo. N'efu ka unu natara. Ya mere, nyenu n'efu.

9 "Mgbe unu na-aga, unu anatala olaocha maobu olaedo, maobu ola obula tinye n'ime belit unu. 10 Unu ejikwala akpa maka njem unu, maobu uwe abuo, maobu akpukpoukwu, maobu mkpanaka. N'ihu na onye oru kwesiri ihe e ji azu ya. 11 Ma obodo obula maobu ogbe obula unu bara n'ime ya, choonu ufo du ndi kwesiri nsopuru bi n'obodo ahụ. Nogidekwanu n'ulo ha ruo mgbe unu ga-ahapu obodo ahụ. 12 Mgbe unu na-abanye n'ulo ahụ, keleenu ndi bi na ya si, udo diri unu. 13 O buru na ndi no n'ulo ahụ anabata unu, meenu ka udo unu biakwasị n'ulo ahụ. O burukwanu na ha anabataghị unu, ka udo unu loghachikwute unu. 14 O buru na onye obula anabataghị unu, maobu ju inuru okwu unu, mgbe unu na-ahapu ulo ahụ maobu obodo ahụ kuchapunu aja di n'ukwu unu. 15 N'ezio kwu, o ga-adiri obodo ahụ njo n'ubochi ikpe kariya obodo Sodom na Gomora.

Mkpagbu nke oge di n'ihu

16 "Ana m ezipu unu di ka aturu n'etiti agu. Ya mere, nweenu uche dika agwo. Burunu ndi a na-apughị ita uta dika nduru. 17 Kpachapunu anya. N'ihu na a ga-enyefe unu n'aka nzuko ndi ulo ikpe, piaakwa unu ihe n'ulo ekpere ha. 18 A ga-ekpe unu ikpe n'ihu ndi na-achi achị na n'ihu ndi eze n'ihu m. Ma nke a ga-enye unu ohere igwa ha ihe banyere m. E, nke a ga-enye unu ohere igba ama banyere m nye ndi mba ozo. 19 Mgbe ha jidere unu na-ekpe unu ikpe, unu echegbula onwe unu banyere ihe unu ga-ekwu, maobu otu unu ga-esi kwuo ya. N'ihu na a ga-eme ka unu mata ihe unu ga-ekwu n'oge ahụ. 20 N'ihu na o bughị unu ga-ekwu n'onwe unu. Kama Mmuo nke Nna unu bi n'eluigwe ga-esite n'onu unu kwuo okwu.

21 "Nwanne ga-arara nwanne ya nye ka e gbuo ya, nna ga-ararakwa nwa ya nye. Umu ga-ebili megide ndi muru ha mee ka e gbuo ha. 22 Mmadu niile ga-akpo unu asi n'ihu m. Ma onye ga-eguzosi ike ruo ogwu gwu ka a ga-azoputa. 23 Mgbe obula ndi mmadu sogburu unu n'otu obodo gbalaganu n'obodo ozo. N'ezie, asi m unu, unu agaghị agazucha obodo niile nke Izrel tupu Nwa nke Mmadu aloghachi.

24 "Nwata akwukwo adighi akari onye nkuzi ya. Ohu adighi akarikwa nna ya ukwu. 25 O zuorela onye na-eso uzo onye nkuzi ka o di ka onye nkuzi ya, na ohu ahụ ka o di ka onyenwe ya. O buru na a kporo nna nwe ulo Belzebug, a ga-esi anaa ghara ikpo ndi ezinaulo ya ihe kariri nke a?

Onye e kwesiri itu egwu

26 "Ya mere unu atula ha egwu. O nweghi ihe obula e kpuchiri ekpuchi nke a na-agaghị ekpughe, maobu ihe e zoro ezo nke a na-agaghị eme ka o puta ihè. 27 Ihe m na-agwa unu ugbu a na nzuzo, kosaanu ya mgbe

* 10:4 10:4 Onye so n'otu ndi juu choro iji ike kwatuo ochichi ndi Rom. † 10:8 10:8 N'akwukwo nso, ekpenta bu aha gunyere otutu orja na-emetuta anu ahụ.

chi boro. Ihe m ji nwayo mee ka o baa unu na nti, nodunu n'elu ulo kwusaa ya. ²⁸ Unu atula egwu ndi puru igbu naani anu ahụ unu, ma ha enweghi ike imetu mkpuruobi unu aka. Kama onye unu ga-atu egwu bu Onye ahụ nwere ike imebi anu ahụ unu na mkpuruobi, tubakwa ha n'oku ala mmuo. ²⁹ O bughị otu kobo ka a na-ere umu nza abuo? Ma otu n'ime ha agaghị ada n'ala ma o buru na Nna unu bi n'eluigwe amaghị. ³⁰ O buladi agiri isi di n'isi unu ka a maara onuogugu ha. ³¹ Ya mere, unu atula egwu. Unu di oke onu kari otutu umu nza.

³² "Ya mere, onye obula kwuputara m n'ihu umu mmadu, ka mu onwe m ga-ekwuputa n'ihu Nna m bi n'eluigwe. ³³ Ma onye obula na-agonari m n'ihu ndi mmadu, mu onwe m ga-agonari kwa ya n'ihu Nna m bi n'eluigwe.

³⁴ "Unu echekwala na m biara iweta udo n'uwa. Abiaghị m iweta udo, kama o bu iwebata mma agha. ³⁵ Abiara m ime,

"Ka nwoke megide nna ya,
ka nwa nwanyi megide nne ya,
ka nwunye nwa megide nne di ya,

³⁶ ndi iro mmadu ga-abu ndi ezinaulo ya."†

³⁷ "O buru na i huru nne gi maobu nna gi n'anya kari m, i kwesighi ibu onye nke m. O buru na i huru nwa gi nwoke, maobu nwa gi nwanyi n'anya kari m, i kwesighi ibu onye nke m. ³⁸ Onye obula na-eburughi obe ya soro m, ekwesighi i bu onye nke m. ³⁹ Onye obula chotara ndu ya ga-etufu ya, ma onye obula tufuru ndu ya maka m, ga-achotakwa ya.

⁴⁰ "Ndi niile nabatara unu na-anabata m. Mgbe ha nabatara m, o bukwa Onye ahụ zitere m ka ha na-anabata. ⁴¹ O buru na unu anabata onye amuma n'ihu na o bu onye amuma, unu na onye amuma ahụ ga-enweko otu ugwo oru. O burukwa na unu anabata onye ezi omume n'ihu ezi omume ya, unu ga-esorokwa ya nata ugwo oru nke onye ezi omume. ⁴² O buru na onye obula ekunye otu n'ime ndi a na-eso uzọ m mmiri oyi ka o nuo, n'ihu na o bu onye na-eso uzọ m, n'ezie, asi m unu, o ghaghị inata ugwo oru ya."

11

Ozi Jon ziri ka e zie Jisos

¹ Mgbe Jisos nyesiri ndi na-eso uzọ ya ndumodu ndi a, o hapuru ebe ahụ puo. Bido na-ejeghari n'obodo di iche iche na-ezisa ozioma.

² Jon omee baptizim nokwa n'ulo mkporo n'oge ahụ. Mgbe o nuru akuko oru ebube niile nke Kraist na-arụ, o zipuru ndi na-eso uzọ ya. ³ O gwara ha ka ha juo ya ajaju si, "O bu gi bu onye ahụ anyi na-ele anya obibia ya, ka o bu onye ozọ?"

⁴ Jisos zara ha si, "Laghachinu azu gwa Jon banyere ihe unu nuru na ihe anya unu huru. ⁵ Gwanu ya na a na-eme ka ndi isi hu uzọ, ka ndi ngwuro gaa ije. A na-emekwa ka ahụ ndi ekpenta di ocha.* Ndi ogbi na-anu ihe, na-ekwu okwu. Ndi nwuru anwu ka a na-akpote. Gwakwanu ya ihe banyere ozioma a na-enisara ndi ogbenye. ⁶ Ziekwanu ya ozi a, na ngozi na-adiri onye ahụ na-enweghi ihe mkpasu iwe n'ihu m."

† 10:36 10:36 Mai 7:6 * 11:5 11:5 Orja a bu ekpenta, a bughị ka anyi si mara ya n'ala anyi, kama o bu aha ndi Griik ji mara orja niile di iche iche nke na-emetuta akpuko ahụ.

7 Mgbe ndị ahụ Jón zitere lara, Jisọs bidoro igwa igwe mmadu nọ n'ebe ahụ okwu banyere Jón. Ọ juru ha ajuju si, "Mgbe unu gara n'ozara ihu Jón, gini ka unu lere anya na unu ga-ahụ? Ọ bụ ahijia achara nke ikuku na-ebughari? 8 Ma ọ bughị otu a, gini ka unu puru iga ihu? Ọ bụ nwoke yi uwe mara mma? Ma lee ndị na-eyi uwe di oke onuahia na-anọ n'ulo eze. 9 Ma gini ka unu lere anya na unu ga-ahụ? Ọ bụ onye amuma? E, asị m unu, ọ bụ onye kari onye amuma. 10 Onye bụ onye ahụ e dere ihe banyere ya n'akwukwo nsọ si,

"Lee, aga m ezipu onyeozị m n'ihu gi,
onye ga-edozi ụzọ gi n'ihu gi."†

11 N'ezie, ọ dighi nwoke obula n'etiti ndi nwanyi muru di ukwu karja Jón omee baptizim. Ma onye dikarisiri nta n'alaeze eluigwe di ukwu karja ya. 12 Site n'ubochi ndi ahụ Jón omee baptizim malitere oru ya ruo ugbu a, ihe banyere alaeze eluigwe na-agabiga ihe ike. Otu a kwa ndi di ike na-abagidekwa ya. 13 N'ihu na tupu Jón abia, iwu na ndi amuma niile buru amuma banyere alaeze a. 14 Ọ burukwa na unu jikeere inabata ya, ọ bụ ya bụ Iaija ahụ, nke na a ga ibia. 15 Onye obula nwere nti inu ihe, ya nuru.

16 "Gini ka m ga-eji tunyere ndi bi n'ogbo a? Gini ka ha yiri? Ha di ka umuntakiri na-egwuri egwu n'ama, ndi na-asị ibe ha,

17 "Anyi gburu unu oja,
ma unu ekweghi ete egwu.
Anyi buuru unu abu ikwa ozu,
ma unu akwaghi akwa."

18 Jón bjara na-erighi achicha maobu ihe onunu. Ha siri, 'Mmuo ojoo bi n'ime ya.' 19 Ma Nwa nke Mmadu bjara na-eri ihe oriri, na-anukwa ihe onunu. Ha si, 'Lee, onye oke oriri na onye oke anumanu abjala, enyi ndi ona utu na ndi mmehie.' Ma amamihe na-esite n'oru ya gosiri na ihe o mere di mma."

Abumonu nye obodo ndi na-ekwenyeghi

20 Mgbe ahụ ọ bidoro ibu obodo niile ebe ọ ruru otutu oru ebube onu, n'ihu na obodo ndi a echegharighi. 21 "Ahuhu ga-adiri gi Korazin. Ahuhu ga-adikwara gi Betsaida. N'ihu na a si na ọ bụ n'ime Taja na Sajdon ka a ruru oru ebube niile a ruru n'ime unu, ha gaara echeghari ma gosikwa ncheghari ha site n'iyi uwe mkpe na ikpokwasị onwe ha ntu n'isi. 22 N'ezie asị m unu na ọ ga-adiri unu njo n'ubochi ikpe ahụ karja obodo Taja na Sajdon. 23 Ma gi Kapanom bu obodo a na-asopuru, a ga-ebuli gi elu ruo eluigwe? Mba, i ga-aridaru oku ala mmuo. N'ihu na a si na a ruru oru ebube m ruru n'ime gi n'obodo Sodom, a garaghi ala ya n'iyi. Ọ gaara adiri ruo taa. 24 N'ezie asị m unu, ọ ga-adiri unu njo n'ubochi ikpe ahụ karja obodo Sodom."

Izuike nye ndi ike gwuru

25 N'oge ahụ, Jisọs kwuru si, "Nna, Onyenwe eluigwe na uwa, ana m ekele gi, n'ihu na i zonariri ndi okachamara eziokwu ahụ, ma kpughee ya nye umuntakiri. 26 E, Nna m, ọ toro gi utọ ime ya n'uzo di otu a.

27 "Nna m enyefeela m ihe niile n'aka. Ọ dighi onye maara Okpara ahụ ma ọ bughị Nna ya. Ọ dikwaghi onye maara Nna karja Okpara ahụ na ndi Okpara ahụ kwadoro igosi Nna ya.

28 “Bjawkwutenụ m unu niile ndị na-adọgbu onwe unu n’ọrụ, ndị e bokwasiri ibu di arọ. Aga m enyekwa unu izuike. 29 Nyaranụ yoku s nke m n’olu unu, mutakwanụ ihe site n’aka m. N’ihi na adi m nwayọọ, burukwa onye di umeala n’obi. Unu ga-achotakwara mkpuruobi unu izuike. 30 N’ihi na yoku m di mfe, ibu m adighikwa arọ.”

12

Jisọs bu Onyenwe ubochi izuike

1 N’oge ahụ, Jisọs sitere n’ubi a kuru oka na-agafe n’ubochi izuike. Ma ebe aguu na-agu ndi na-eso uzọ ya, ha malitere igbo ogbe oka, na ita mkpuru ya. 2 Mgbe ndi Farisii huru nke a, ha siri ya, “Lee, ndi na-eso uzọ gi na-eme ihe na-ezighi ezi ime n’ubochi izuike!”

3 Ma o zara ha si, “O bu na unu agutaghi ihe Devid na ndi ya na ha soo mere mgbe aguu na-agu ha? 4 Otu o si banye n’ulo Chineke, ya na ndi so ya, rie achicha a na-eche n’ihu Chineke, nke na-ezighi ezi n’iwu ka ha rie, kama o diiri naani ndi nchujaja iri ya. 5 Ka o bu na unu agutabeghi ebe e dere ya n’ime akwukwo iwu Mosis na ndi nchujaja na-emeru ubochi izuike n’ulonso ukwu ahụ, ma o dighi onye na-ata ha uta? 6 Ma ana m agwa unu na onye di ukwu karja ulonso ukwu no n’ebe a. 7 O buru na unu ghotara ihe akwukwo nsọ na-ekwu mgbe o na-asi, ‘Ana m achọ ebere, o bughị aja.’* Unu agaraghi ama ndi ikpe na-amaghi ikpe. 8 N’ihi na Nwa nke Mmadu bu Onyenwe ubochi izuike.”

9 O sitere n’ebe ahụ puo banye n’ulo nzuko ha. 10 N’ebe a ka o huru otu nwoke aka ya kponwuru akponwu. Ndi no n’ebe ahụ juru ya ajuru si, “O ziri ezi n’iwu igwo mmadu n’ubochi izuike?”†

11 Ma o zara ha si, “O buru na otu onye n’ime unu nwere otu aturu danyere n’ime olulu n’ubochi izuike ginị ka o ga-eme? O ga-ahapu ya n’ebe ahụ? O gaghi ejide ya doputa ya? 12 Mmadu o dighi mkpa karja aturu? Ya mere, o ziri ezi n’iwu bu iru oru oma n’ubochi izuike.”

13 Mgbe ahụ o siri nwoke ahụ, “Setipu aka gi.” Nwoke ahụ setipuru aka ya. Aka ahụ dikwara ya mma di ka aka nke ozo. 14 N’ihi nke a ndi Farisii sitere n’ebe ahụ puo, ga gbaa izu otu ha ga-esi gbuo ya.

Onye Chineke hoputara

15 Ma ebe Jisọs maara ihe ha na-ezube ime, o sitere n’ebe ahụ puo. Ma otutu ndi mmadu sooro ya. O gwokwara ha nrja nrja ha niile. 16 Ma o nyere ha iwu ka ha hapu igwa ndi ozo onye o bu. 17 Nke a bu ka emezuo okwu ahụ Aizaya onye amuma kwuru,

18 “Onye a bu onye na-ejere m ozii, onye m hoputara.

Onye m hukwara n’anya. O bukwa onye ihe ya na-atọ m uto.

Aga m etinye Mmuo m n’ime ya.

O ga-eme ka ikpe ziri ezi rute mba niile aka.

19 O gaghi ese okwu, o gaghi etisikwa mkpu ike.

O nweghi onye ga-anu olu okwu ya n’ezi.

20 O gaghi agbaji ahijia riidi azopjara n’ala, maobu menyuo ogho oriona na-enwu ntakiri ntakiri, tutu ruo mgbe o ga-eme ka ikpe ziri ezi merie.

21 O bukwa n’aha ya ka mba niile di n’uwa ga-atukwasị olileanya ha.”‡

§ 11:29 11:29 Maobu, iyagba * 12:7 12:7 Hos 6:6 † 12:10 12:10 Maobu, ubochi ofufe ndi Juu ‡ 12:21 12:21 Ajz 42:1-4

Jisọs na ekwensu

²² Emesịa, ha kpọtaara ya otu nwoke kpuru isi ma daakwa ogbi. Ọ bụkwa onye mmụọ ojọọ na-esogbu. Ọ gwọrọ ya, mee ka nwoke ahụ hụ ụzọ, bidokwa ikwu okwu. ²³ Ihe a juru igwe mmadụ nọ n'ebe ahụ anya. N'ihì ya, ha kwuru sị, "Nwoke a, ọ ga-abụ Nwa Devid?"[§]

²⁴ Mgbe ndị Farisii nuru nke a, ha siri, "Nwoke a chụpuru mmụọ ojọọ a n'ihì na Belzebug, eze ndị mmụọ ojọọ, nyere ya ike ichụpụ ya."

²⁵ Ma ebe ọ matara ihe ha na-eche n'obi ha. Ọ gwara ha okwu sị, "Alaeze ọbụla kewara megide onwe ya ga-ada. Obodo o bụla maọbụ ezinaulọ ọbụla kewara megide onwe ya agaghị eguzo. ²⁶ Ọ bụrụ na ekwensu achụpụ ekwensu, o kewala megide onwe ya. Oleekwanụ otu alaeze ya ga-esi guzo. ²⁷ Dị ka unu kwuru, ọ bụrụ na m na-achụpụ mmụọ ojọọ site n'ike Belzebug, ọ bụ n'ike onye ka umụ unu ndị ikom na-achụpụ ha? Ya mere, ọ bụ umụ unu ga-ekpe unu ikpe n'ihì okwu a unu kwuru. ²⁸ Ma ọ bụrụ na m na-esite n'ike Mmụọ nke Chineke na-achụpụ mmụọ ojọọ, matakwanụ na alaeze Chineke abịala n'etiti unu.

²⁹ "Ọ dighi mmadụ ọbụla puru ibanye n'ulo nwoke di ike kwakoro ngwongwo niile di n'ulo ahụ. Ma o nwere ike ime nke a ma ọ bụrụ na ọ ga-eburu ụzọ kee nwoke ahụ agbụ? Mgbe o kesiri ya agbụ, o nwere ike ibanye kwakotaa ngwongwo niile di n'ulo nwoke ahụ.

³⁰ "Onye ọbụla na-adinyeghị m na-emegide m. Onye ọ bụlakwa na-adighi eso m ekpokota, na-ekposa ekposa. ³¹ Ya mere, ana m agwa unu sị, na a ga-agbaghara mmehie na nkwulu niile. Ma agaghị agbaghara nkwulu ekwuluru Mmụọ Nso. ³² Onye ọbụla nke ga-ekwu okwu megide Nwa nke Mmadu, a ga-agbaghara ya, ma onye ọbụla na-ekwu megide Mmụọ Nso, agaghị agbaghara ya, n'ogbo a maọbụ n'ogbo nke na-abia.

Osisi na mkpuru ya

³³ "Ọ bụrụ na e mee ka osisi too nke oma, ọ ga-amita mkpuru oma, ma ọ bụrụ na o toghi nke oma, ọ ga-amita mkpuru ojọọ. N'ihì na a na-amata osisi ọbụla site na mkpuru ya. ³⁴ Umụ ajuala, olee otu unu ga-esi kwuo okwu di mma, ebe obi unu di njo? N'ihì na ihe mmadụ kwuru bu ihe si ya n'obi puta. ³⁵ Ezi mmadụ na-esi n'ezi akụ ya weputa ihe di mma, ma ajo mmadụ na-esitekwa n'ajo akụ ya weputa ajọọ ihe. ³⁶ Ma ana m agwa unu sị, n'ubochi ikpe ahụ, onye ọbụla ga-aza ajujụ, banyere okwu niile na-enweghi isi o kwuru. ³⁷ N'ihì na ọ bu site n'okwu onu gi ka i ga-abu onye ikpe mara, sitekwa n'okwu onu gi ka i ga-abu onye ikpe na-amaghi."

Ihe iribama Jona

³⁸ Mgbe ahụ, ufodu ndi ozizi iwu na ndi Farisii gwara Jisọs sị ya, "Onye nkuzi, anyi chorọ ka i gosi anyi ihe iribama."

³⁹ Ma ọ zara sị ha, "Ọ bụ naani ajo ogbo nke na-enweghi okwukwe ga-achokwa ka e gosi ha ihe iribama. Ma ọ dikhwaghi ihe iribama ozo a ga-egosi unu karia ihe iribama Jona onye amuma. ⁴⁰ N'ihì na di ka Jona noro ubochi ato, ehizie na abali n'afọ azu di ukwu, otu a ka Nwa nke Mmadu ga-esi nookwa ubochi ato, ehizie na abali n'obi nke ala. ⁴¹ Ndi ikom Ninive ga-eso ogbo a bilie n'ubochi ikpe maa ya ikpe. N'ihì na ha cheghariri mgbe ha nuru nkwusa Jona. Ma lee onye kariri Jona ukwu nọ n'ebe a. ⁴² N'ubochi ikpe ahụ kwa, eze nwanyi nke Ndida* ga-eso ogbo a bilie boo ya ebubo. Ọ ga-amakwa unu ikpe. N'ihì na o siri n'ebe di uwa

sọturu bja nuru okwu amamihe Solomon. Ma ugbu a onye ahụ di ukwuu karịa Solomon nọ n'ebe a, ma unu juru i kwere na ya.

Nloghachi nke mmuo ojoo

⁴³ “Mgbe mmuo na-adighi ocha si n’ime mmadu puo, o na-agabiga n’ozara ebe mmiri na-adighi icho ebe izuike, ma o naghị achota ya. ⁴⁴ Mgbe ahụ, o na-asị, ‘Aga m alaghachi n’ulo m, ebe m si puta.’ Mgbe o loghachiri, o na-achoputa na a zachara ulo ahụ dozie ya, o dikwaghị onye bichiri n’ime ya. ⁴⁵ Mgbe ahụ, o na-apu gaa chota mmuo asaa ozo, ndi di njo karịa ya onwe ya. Ha niile na-abata bja biri n’ime onye ahụ. Mee ka onodu ya di njo karịa ka o di na mbu. Otu a ka o ga-adiri ndi bi n’ogbo a joro njo.”

Nne Jisos na umunne ya

⁴⁶ Mgbe o no na-agwa igwe mmadu ahụ okwu, nne ya na umunne ya bjara guzoro n’ezi na-eche ka ha gwa ya okwu. ⁴⁷ Otu onye n’ime igwe mmadu ahụ gwara ya okwu si, “Lee, nne gi na umunne gi ndi nwoke na-achọ ihu gi n’ezi. Ha choro igwa gi okwu.”

⁴⁸ Ma o zara onye ahụ gwara ya okwu si, “Onye bu nne m? Olee ndi bu umunne m ndi nwoke?” ⁴⁹ O turu ndi na-eso uzo ya aka, si, “Lee, ndi a bu nne m na umunne m ndi nwoke. ⁵⁰ N’ihi na onye obula na-eme ihe Nna m bi n’eluigwe choro, bu nwanne m nwoke, na nwanne m nwanyi, nakwa nne m.”

13

Ilu banyere ogha mkpuru

¹ N’otu ubochi ahụ, Jisos hapuru ulo ahụ gaa n’onu mmiri ebe o noduru ala. ² Igwe mmadu di ukwuu bjakwutere ya, nke mere ka o baa n’ime ugbu mmiri. N’ime ya ka o no na-ezi ndi mmadu no n’onu mmiri ahụ na-ege ya nti ihe. ³ O ji ilu gwa ha otutu ihe. O gwara ha si, “O nwere otu onye oru ubi gara iku mkpuru n’ubi ya. ⁴ Mgbe o na-agma mkpuru ndi a, ufodu n’ime ha dara n’akuku uzo ebe umu nnunu bjara turja ha loo. ⁵ Ma ufodu n’ime ha dara n’ala di nkume nkume. O dighi anya ha puputara, too, n’ihi na aja di n’ebe ahụ emighi emi. ⁶ Ma mgbe anwu mukwasiri ha, ha chanwuru, kponwuo, n’ihi na mgborogwu ha emikpughị emikpu n’ime ala. ⁷ Mkpuru ufodu danyere n’etiti ogwu, ogwu ahụ toputara kpagbuo ha. ⁸ Ma ufodu mkpuru dara n’ezi ala, mjakwa otutu mkpuru. Ufodu miri mkpuru iri ato, ufodu iri isii, ufodu kwa otu nari. ⁹ Onye obula nwere nti ihu ihe, ya nuru.”

¹⁰ Emesja, ndi na-eso uzo ya bjakwutere ya juo ya si, “Gini mere i ji na-agwa ndi a okwu n’ilu?”

¹¹ O zaghachiri, “N’ihi na o bu unu ka e nyere imata ihe omimi niile nke alaeze eluigwe. Emeghi ka ndi ozo ghota ya. ¹² Onye ahụ nwere ihe ka a ga-enyekwa ozo, ka o nwee karịa. Ma onye na-enweghi ihe obula ka a ga-anapu o buladi ihe o nwere. ¹³ Nke a bu ihe mere m ji agwa ha okwu n’ilu:

“N’ihi na ha na-ele anya, ma ha adighi ahụ uzo,
ha na-ege nti, ma ha adighi anu ihe maobu aghota ya.

¹⁴ Nke a bukwa imezu amuma ahụ Aizaya buru si,
“Unu ga na-anu, nukwa, ma unu agaghị aghota ihe obula.

Unu ga na-ele anya, hukwa, ma unu agaghị ahụ ihe obula.

¹⁵ N’ihi na obi ndi nke a a maala abuba, dikwa arọ,

ha adighi ejikwa nti ha anu ihe,
 ha mechikwara anya ha ka ha ghara ihu uzo.
 Ma o bughi otu a ha nwere ike iji anya ha hu uzo,
 jirikwa nti ha nu ihe,
 sitekwa n'obi ha nwe nghota

ma chigharia biakwute m, ka m gwoo ha.*

16 Ma ngozi na-adiri anya unu, n'ihu na ha na-ahu uzo, na nti unu n'ihu na ha na-anukwa ihe. 17 N'ezie agwa m unu, otutu ndi amuma na ndi ezi omume ka o guru agu ihu ihe unu na-ahu, ma ha ahughi ya, na inu ihe unu na-anu, ma ha anughi ya.

Jisos akowaa ilu ogha mkpuru

18 "Ugbu nurunu nkowa ilu ogha mkpuru ahu. 19 Mgbe onye obula nuru ozioma nke alaeze ahu, ma o ghotaghi ya, ajo onye ahu na-abia napu ya ihe ahu akuru n'obi ya. Nke a bu mkpuru ahu nke dara n'okporouzo.

20 Mkpuru nke dara n'ala nkume nochiri anya obi mmadu onye nuru ozioma ahu, jirikwa oke onu nabata ya. 21 Ma ebe ha na-enweghi mgborogwu n'ime ha. Ha na-anoo nwa oge nta. Mgbe nsogbu maobu mkpagbu bjara n'ihu okwu ahu, ngwangwa ha na-adachapu. 22 Mkpuru nke dara n'ala ahu ogwu ogwu di nochiri anya obi mmadu onye nuru ozioma ahu, ma ochicho nke uwa a, ya na itinye obi n'aku nke uwa a, kpagidere okwu di n'ime ya, mee ka o ghara imi mkpuru. 23 Ma mkpuru dara n'ala oma ahu nochiri anya obi mmadu onye gere nti n'ozoma ahu, ghotakwa ya. O na-amata mkpuru di nari, maobu iri isii, maobu iri ato karia ihe akunyere n'ime ya."

Ilu mkpuru na-epu ahijia

24 O turu ha ilu ozo si, "Alaeze eluigwe di ka mmadu obula nke kuru ezi mkpuru n'ubi ya. 25 Ma n'otu abali, mgbe onye obula no n'ura, onye iro gara n'ubi ahu ku mkpuru na-epu ahijia n'etiti ezi mkpuru oka wiiti ahu o kuru ma laa. 26 Mgbe mkpuru oka wiiti ndi ahu puputara, meputa isi oka, ahijia ahu bidokwara ito.

27 "Ndi oru onye nwe ubi ahu biara si ya, 'Nna anyi ukwu, o bughi ezi mkpuru oka ka i kuru n'ubi gi? Ebeekwanu ka ahijia ndi a si bia?'

28 "Onye oru ubi ahu zara ha si, 'O bu onye iro m kuru ahijia ndi a.'

"Ndi oru ya juru ya si, 'I choro ka anyi gaa foputasia ha?'

29 "Ma onye oru ubi ahu siru ha, 'O dighi, n'ihu na mgbe unu na-achoo ihopu ahijia ndi ahu, unu nwere ike site na-amaghi ama hopu ezi mkpuru oka wiiti. 30 Hapunu oka ahu ka ha na ahijia ndi ahu na-etokota, tutu ruo mgbe a ga-ewe ihe ubi. N'oge ahu aga m enye ndi owuwe ihe ubi iwu si, burunu uzo chikotasia ahijia ndi a niile, kee ha n'ukwu n'ukwu, kpoa ha oka. Ma kpokotanu oka wiiti ndi a tinye ha n'oba m.' "

Ilu banyere mkpuru mostaad

31 O tukwara ilu ozo si ha, "Alaeze eluigwe di ka mkpuru mostaad nke onye oru ubi kuru n'ubi ya. 32 O bu ezie na o bu mkpuru dikarisiri nta karia mkpuru ubi niile, ma mgbe mkpuru a toro, o na-adi ukwu karia ihe niile a kuru n'ubi. O na-agho osisi buru ibu, nke umu nnunu na-ezuka ike n'alaka ya."

Ilu banyere ihe na-eko achicha

33 O turu ha ilu ozo si, "Alaeze eluigwe di ka ihe na-eko achicha, nke

* 13:15 13:15 Ajz 6:9,10 † 13:24 13:24 Ezi mkpuru bu Ozioma ahu. ‡ 13:33 13:33 Maobu, yiist

nwanyị na-ewere gwakota n'utu oka e ji eme achicha, tutu ruo mgbe ihe iko achicha ahụ mere ka utu oka ahụ niile koo."

³⁴ Oge niile ka Jisọs na-eji ilu na-agwa ndị mmadụ ndị a okwu. O nweghị oge ọbụla ọ gwara ha okwu hapụ iji ilu. ³⁵ O mere nke a ka okwu onye amụma kwuru mezu, si,

"Aga m eji ilu kwuo okwu mgbe m na-agwa ha okwu.

Aga m agwakwa ha ihe mmadụ ọbụla na-amaghị site n'oge e kere uwa."§

Nkọwa ilu mkpuru na-epu ahijia

³⁶ Emesia, ọ hapuru igwe mmadụ ahụ baa n'ulo. Ndi na-eso uzo ya biakwutere ya si ya, "Kọwaara anyi ihe ilu ahụ i turu putara, ilu banyere ahijia puru n'ubi a kuru oka."

³⁷ Jisọs zara ha si, "Nwoke ahụ kuru mkpuru ahụ bu Nwa nke Mmadu.

³⁸ Ubi ahụ a ghanyere mkpuru ndi ahụ bu uwa. Mkpuru nke a kuru n'ubi ahụ nochiri anya umu nke alaeze ahụ. Ahijia ahụ puru n'ubi ahụ nochikwara anya umu ajo onye ahụ. ³⁹ Onye iro ahụ gara ku mkpuru puru ahijia bu ekwensu. Owuwe ihe ubi nochiri anya ogwugwu oge. Ndi owuwe ihe ubi bukwa ndi mmuo ozi.

⁴⁰ "Di ka e siri foputasia ahijia ahụ kpo ha oku, otu a ka ọ ga-adi mgbe uwa ga-agwu. ⁴¹ Nwa nke Mmadu ga-ezipu ndi mmuo ozi ya ka ha gaa site n'alaeze ya foputasia ihe niile na-eme ka e mee mmehie, na ndi niile na-eme ajo ihe. ⁴² Ha ga-atubakwa ha n'ime oke oku ahụ, ebe ha ga-anọ na-akwa akwa, na-atakwa ikikere eze. ⁴³ Ma ndi niile bu ndi ezi omume ga-enwu di ka anyanwu n'ime alaeze Nna ha. Onye ọbụla nwere nti inu ihe, ya nuru.

Ilu banyere aku e zoro n'ala

⁴⁴ "Alaeze eluigwe di ka aku e zoro n'ubi, nke otu nwoke chotara zookwa ya ozo. Nwoke a jiri onu ree ihe niile o nwere, ma gaa zuta ubi ahụ.

Ilu banyere nkume di oke onuahia

⁴⁵ "Ozo, alaeze eluigwe yiri nkume di oke onuahia nke onye na-azu ahia chotara. ⁴⁶ Mgbe o huru nkume a, o ree ihe niile o nwere, were ego ya gaa zuru nkume a di oke onuahia.

Ilu banyere ugbu e ji egbu azu

⁴⁷ "Ozokwa, alaeze eluigwe di ka ugbu e ji egbu azu, nke a wunyere n'ime osimiri, jiri ya jide azu di iche iche. ⁴⁸ Mgbe ugbu a juru, ndi oku azu ahụ na-adoputa ya. Nodu ala hoputasia ndi di mma tinye ha n'ime nkata, ma tufuo ndi na-adighi mma. ⁴⁹ Otu a ka ọ ga-adi n'ogwugwu oge. Ndi mmuo ozi ga-abia kewapu ndi ojo site n'etiti ndi ezi omume, ⁵⁰ ma tubakwa ha n'ime oke oku ahụ. Ebe ha ga-anọ na-akwa akwa na-atakwa ikikere eze."

⁵¹ Ọ juru ha si, "Unu ghotara ihe ndi a m na-ekwu?"

Ha zara si ya, "E."

⁵² Ọ siri ha, "N'ihu nke a, onye nkuzi nke iwu ọbụla nke e mere ka ọ buru onye na-eso uzo alaeze eluigwe, di ka onyenwe ulo nke na-esite n'uloaku ya na-eweputa ihe oheru na ihe ochie."

A dighi asopuru onye amuma

⁵³ Mgbe Jisọs t̄siri ilu ndi a, o si ebe ahụ pụọ. ⁵⁴ O rutere n'obodo ya, malite izi ha ihe n'ulo ekpere ha, nke a jukwara ha anya. Ha juritara onwe ha ajuju na-asị, "Ebee ka o si nweta amamihe a? Ebee ka o si nweta ike iru oru ebube ndi a niile? ⁵⁵ Nwoke a, o bughị nwa onye kapinta? O bu na-adighi akpo nne ya Meri? Jemis, Josef, Saimon na Judas, ha abughị umunne ya ndi ikom? ⁵⁶ Umunne ya ndi inyom niile, ha anoghi n'etiti anyi?*" Olee ebekwa ka nwoke a si nweta ihe ndi a?" ⁵⁷ Iwe were ha n'ebe o no.

Ma Jisọs gwara ha okwu si ha, **"A na-asopuru onye amuma n'ebe niile, ma a dighi asopuru ya n'obodo a muru ya, nakwa n'ezinaulo nke ya."**

⁵⁸ Ya mere, o rughị otutu oru ebube n'ebe ahụ, n'ihị na ha enweghị okwukwe n'ime ha.

14

Onwu Jon omee baptizim

¹ N'oge a Herod eze na-achi Galili nuru ihe banyere Jisọs. ² O gwara ndi na-ejere ya ozi okwu si ha, "Onye a bukwana Jon omee baptizim. O sitela na ndi nwuru anwu bilie dikwa ndu ozọ. O bu ya mere ike iru oru ebube ndi a ji di n'ime ya."

³ N'ihị na, Herod jidere Jon kee ya agbu tinye ya n'ulo mkporo, n'ihị Herodias nwunye Filip nwanne ya nwoke. ⁴ N'ihị na Jon gwara ya, "O bughị ihe ziri ezi n'iwu ka i kporo ya." ⁵ Herod chorori igbu ya, ma o turu egwu ndi mmadu, n'ihị na ha weere Jon di ka onye amuma.

⁶ Ma mgbe a na-eme mmemme icheta omumu Herod, ada Herodias tere egwu n'ihu Herod, na n'ihu ndi obia bira n'ubochi ahụ. Obi toro Herod uto nke ukwu. ⁷ Nke a mere o ji nuro iyi kwee nkwa inye ya ihe obula o rioro. ⁸ Ma di ka nne ya si haziere ya, o rioro eze Herod si, "Nye m isi Jon omee baptizim n'efere ugbo a." ⁹ Aririo a wutere eze Herod, ma n'ihị iyi o nuru na n'ihị ndi obia ya niile, o choghi ila azu n'okwu ya. O nyere iwu ka e meere ya ihe o chororo. ¹⁰ O ziri ozi ka e bipu isi Jon n'ulo mkporo. ¹¹ E tinyere isi ya n'efere bunye nwaagboghọ ahụ. O naara ya bulaara nne ya. ¹² Ndi na-eso uzọ ya bira buru ozu ya gaa lie. Ha gara kororo Jisọs ihe mere.

Jisọs enye puku mmadu ise nri

¹³ Mgbe Jisọs nuru akuko a, o banyere n'ugbo mmiri gaa n'ozara, ebe o ga-anoduru onwe ya. Ma mgbe igwe mmadu nuru ya, ha si obodo di iche iche sooro ya n'ukwu ala. ¹⁴ Mgbe o sitere n'ugbo mmiri ahụ rịdata, o huru oke igwe mmadu. O nwere omiiko n'ebe ha no, gwo ndi oria n'etiti ha.

¹⁵ N'oge anyasi ubochi ahụ, ndi na-eso uzọ ya biakwutere ya si ya, "Chi na-achọ iyi. Ebe a abukwaghị ebe ndi mmadu bi. O nweghị nri a ga-azuta n'ozara a. Zilaga igwe mmadu ndi a ka ha gaa n'ime obodo zọra onwe ha nri."

¹⁶ Ma Jisọs gwara ha si, **"O dighi mkpa na ha ga-ala. Nyenu ha nri ka ha rie."**

¹⁷ Ha zara ya si, "O bu naani ogbe achicha ise na azu abuo ka anyi nwere."

¹⁸ O siri ha, **"Wetaranu m ha n'ebe a."** ¹⁹ O gwara igwe mmadu ahụ ka ha nodu ala n'ahija. O weere ogbe achicha ise na azu abuo ahụ welie

* **13:56** 13:56 O bu na anyi amakwaghị umunne ya ndi inyom, ndi anyi na ha bi n'ebe a.

anya ya elu nye Chineke ekele. Ọ nyawara achicha ahụ, nye ha ndị na-eso ụzọ ya, ndị na-eso ụzọ ya nyere ha igwe mmadụ ahụ. ²⁰ Onye ọbụla riri rijuo afo. Emesịa, ndị na-eso ụzọ Jisọs tụtukọtara iberibe achicha dara n'ala tụtujuo ha nkata iri na abuo. ²¹ Ma ndị riri nri ahụ di puku umu nwoke ise, n'agunyeghi umu nwanji, na umuntakiri.

Jisọs agaa ije n'elu mmiri

²² Mgbe nke a gasiri, ọ gwara ndị na-eso ụzọ ya ka ha banye n'ugbo malite igafe ofe ozo nke osimiri ahụ. Ma ya onwe ya noduru maka izilaga ndi mmadu ahụ. ²³ Mgbe ọ zilagasiri igwe mmadu ahụ, ọ rigooro n'elu ugwu ikpe ekpere, naani ya. Mgbe oge anyasi ruru, naani ya nokwa naebe ahụ. ²⁴ Ma n'oge a ugbo mmiri ahụ esitela n'ebe ala di nso gamie n'elu osimiri, ebili mmiri na-ebugharikwa ya, n'ih na ifufe ahụ na-emegide ya.

²⁵ Ma ihe di ka site n'elekere atọ ruo elekere isii nke ututu, Jisọs biakwutere ha, na-aga ije n'elu osimiri. ²⁶ Mgbe ndi na-eso ụzọ ya huru ya ka ọ na-aga ije n'elu osimiri ahụ, obi loro ha mmiri, ha si, "Ọ bukwani mmuo o!" Ha tiri mkpu n'ih egwu.

²⁷ Ma ngwangwa Jisọs siri ha, "Nweenu obi ike! O bu m; unu atula egwu."

²⁸ Pita zara ya, "Onyenwe anyi, ọ buru na ọ bu gi, si m biakwute gi n'elu mmiri."

²⁹ Ọ siri ya, "Bia!"

Pita sitere n'ugbo ahụ puta, bido iga ije n'elu mmiri ijekwuru Jisọs. ³⁰ Ma mgbe ọ huru oke ebili mmiri ahụ ka ọ na-amaghari; egwu turu ya. Ma mgbe ọ malitere imikpu n'ime mmiri ahụ, o tiri mkpu si, "Onyenwe m! Zoputa m!"

³¹ Na-atufughi oge, Jisọs setipuru aka ya doputa Pita. Ọ siri ya, "Gi onye okwukwe nta, n'ih gini ka i ji nwee obi abuo!"

³² Ma mgbe ha ribanyere n'ime ugbo ahụ ifufe ahụ kwusikwara. ³³ Ndi ahụ no n'ugbo ahụ kporo isiala nye ya si, "N'ezie, i bu Okpara Chineke."

Ogwugwo ndi orja na Genesaret

³⁴ Mgbe ha gafere n'ofe nke ozo, ha biarutere n'ala Genesaret. ³⁵ Mgbe ndi obodo ahụ matara na ọ bu ya, ha zisara ozi gburugburu obodo niile ahụ, ma dutere ya ndi niile ahụ na-adighi ike. ³⁶ Ha rioro ya ka o kwenye ka ha metu ọ buladi onu uwe ya aka. Ndi niile meturu ya aka ka a gworo.

15

Omenaala ndi Farisii

¹ Mgbe ahụ, ufodu ndi Farisii na ndi ozizi iwu si Jerusalem biakwute Jisọs juru ya ajuju si, ² "Gini mere ndi na-eso ụzọ gi adighi erube isi n'omenaala ndi okenye? Ha anaghi akwo aka ha tupu ha erie nri."

³ Ọ zara ha si, "Gini mere unu ji na-ada iwu Chineke n'ih omenaala unu? ⁴ N'ih na Chineke siri, 'Sopuru nne gi na nna gi,* na, 'onye ọbula kwujoro nna maobu nne ya ka e gbuo ya.†‡ ⁵ Ma unu na-asi, ọ buru na onye ọbula ga-asi nna maobu nne ya, ihe ọbula bu nke i gara erite n'aka m bu 'onyinye diri Chineke.' ⁶ N'ih ya, ha agaghi eji ya asopuru nna ha maobu nne ha. N'uzo di otu a, unu na-eme ka okwu Chineke buru ihe efu

* 15:4 15:4 Opu 20:12; Dit 5:16 † 15:4 15:4 Onye ahụ aghaghị inwu ‡ 15:4 15:4 Opu 21:17; Lev 20:9

n'ihì omenaala unu. ⁷ Ndi ihu abụọ! Amụma ahụ Aizaya buru banyere unu bụ eziokwu. Mgbe o kwuru si,

⁸ “ Ndi a ji egbugbere ọnụ ha na-asọpuru m, ma obi ha dị anya n'ebe m nọ.

⁹ Ofufe ha na-eefe m bụ ihe efu, §

ozizi ha bụkwa ihe mmadụ nyere n'iwu.*”

Idi ọcha di mkpa

¹⁰ Mgbe ahụ, ọ kpọrọ igwe mmadụ ahụ, si ha, “Geenu nti, ghotakwanu.

¹¹ O bughị ihe banyere mmadụ n'ọnụ na-emeru ya, kama ọ bụ ihe si n'ọnụ onye ahụ pụta na-emeru ya.”

¹² Ndi na-eso ụzọ ya biakwutere ya si, “I makwa na obi adighi ndi Farisii mma n'ihì okwu ahụ i kwuru?”

¹³ Ma ọ zara si ha, “Osisi ọbụla Nna m nke eluigwe na-eghị aka ya kọọ ka a ga-ehopu. ¹⁴ Ya mere, unu echegbula onwe unu, n'ihì na ha bụ ndi ndu kpuru isi. Ma ọ bụrụ na onye isi eduo onye isi ibe ya ha abụọ adaba n'ime olulu.”

¹⁵ Pita siri ya, “Kowaara anyi ihe ilu a putara.”

¹⁶ O juru ha si, “Unu ọ ka di ka ndi na-enweghi nghota? ¹⁷ O bu na unu aghotaghị na ihe ọbụla nke na-aba n'ọnụ na-aga n'ime afo, sika n'ebe ahụ a nyuru ya n'ulo nsi? ¹⁸ Ma ihe si mmadụ n'ọnụ pụta na-esi ya n'obi aputa. O bu ihe di otu a na-emeru mmadụ. ¹⁹ N'ihì na ọ bụ n'ime obi mmadu ka echiche ime ihe ojo ndi a si aputa: igbu mmadụ, ikwa iko niile, ikwa iko nke ndi ikom nwere nwunye na ndi inyom nwere di, na izu ohi, na ama ugha, na nkwulu. ²⁰ Ihe ndi a bu ihe na-emeru mmadụ, ọ bughị ma mmadụ kworo aka tupu o rie nri, maobu na ọ kwoghị.”

Okwukwe nwanyi Kena

²¹ Jisọs hapuru obodo ahụ gaa n'akuku obodo Taia na Saidon. ²² N'ebe ahụ, otu nwanyi onye Kenan bi n'obodo ahụ biakwutere ya rigo ya si, “Onyenwe m, nwa Devid, biko meere m ebere. Ada m nwanyi nwere ajo mmuo n'ime ya nke na-esogbu ya oge niile.”

²³ Ma ọ gbara ya nkiti. Emesia ndi na-eso ụzọ ya biakwutere ya rigo ya si ya, “Chulaa nwanyi a! Lee ka o si eti mkpu na-esoghari anyi!”

²⁴ O zara si, “Ezitere m naani ijekwuru aturu furu efu nke ulo Izrel.”

²⁵ Ma ọ biara daa n'ukwu ya rigo ya si, “Onyenwe m, nyere m aka!”

²⁶ O zara si, “O zighi ezi na a ga-ewere nri umuntakiri tupuru nkita.”

²⁷ O zara si, “O bu eziokwu Onyenwe m. Ma a na-ekwekwa ka umu nkita no n'okpuru tebul rie iberibe nri nke na-esi n'elu tebul ha daa n'ala.”

²⁸ Jisọs zara si ya, “Nwanyi, okwukwe gi di ukwu! Laa, e meelara gi ihe i na-ario.” N'otu oge ahụ a gworo ada ya.

Jisọs agwoọ otutu ndi oria

²⁹ Jisọs hapuru ebe ahụ loghachi n'akuku osimiri Galili. O rigooro n'elu ugwu nodu ala. ³⁰ Igwe mmadụ di ukwu biakwutere ya. Ha duteere ya ndi ngworo, na ndi isi, na ndi aka ha na ndi ukwu ha kponwuru akponwu, na ndi ogbi, na otutu ndi ozo. Ha togboro ha n'ukwu ya, ọ gwokwara ha niile. ³¹ O turu mmadụ niile n'anya mgbe ha huru ndi ogbi ka ha bidoro ikwu okwu. Mgbe ha hukwara na a gworo ndi aka ha, na ndi ukwu ha

nwuru anwu, o jukwara ha anya ihu na ndi ngwuro gara ije, na ndi isi hukwara uzọ. Ha toro Chineke nke Izrel.

Jisosh erylere puku mmadu anọ nri

³² Jisosh kporo ndi na-eso uzọ ya si ha, “Ana m emere igwe mmadu ndi a obi ebere, n’ihi na mu na ha anọla ubochi ato n’ebe a, ma ha eribeghi nri obula. Agaghi m ezilaga ha na-erighi nri, n’ihi na ha nwere ike ida n’uzo.”

³³ Ndi na-eso uzọ ya sirị, “Ebee ka anyi ga-enweta nri ga-ezuru igwe mmadu ndi a n’ozara a?”

³⁴ Jisosh juru ha si, “Ogbe achicha ole ka unu nwere?”

Ha sirị ya, “Ogbe achicha asaa na azu ole na ole.”

³⁵ O gwara igwe mmadu ahụ ka ha nodu ala. ³⁶ O weere ogbe achicha asaa na azu ole na ole ahụ kelee Chineke ekele. O nyawasiri ha, nye ndi na-eso uzọ ya. Ndi na-eso uzọ ya nyekwara igwe mmadu ahụ. ³⁷ Onye obula n’ime ha riri, rijuo afo. Ndi na-eso uzọ ya tutukotara iberibe ndi foduru nke juru nkata asaa. ³⁸ Ndi riri nri ahụ di puku umu nwoke anọ, n’agunyeghi ndi nwanyi na umuntakiri. ³⁹ Mgbe o zilagara igwe mmadu ahụ, o banyere n’ugbo mmiri gafee osimiri, bjaruo n’obodo Magadan.

16

Ariro ka e gosi ihe iribama

¹ Ndi Farisii na ndi Sadusii bjakwutere Jisosh inwa ya onwunwa. Ha gwara ya si, “Gosi anyi ihe iribama si n’eluigwe.”

² O zara ha, “Mgbe o ruru anyasi unu na-asi, ‘Ihu eluigwe ga-adị mma n’ihi na o na-acha uhie uhie.’ ³ N’ututu unu na-asi, ‘Anyi ga-enwe mmiri ozuo ta n’ihi na ihu eluigwe na-acha uhie uhie ma na-eji oji.’ Lee na unu puru ikowa ihu eluigwe, ma unu apughi isite n’ihe iribama ndi a unu na-ahu anya kowaa ihe oge a anyi no n’ime ya putara. ⁴ Ajo ogbo nke juputara n’ikwa iko, nke na-ariokwa ihe iribama. O nweghi ihe iribama ozo a ga-egosi ya karja ihe iribama Jona.” Mgbe ahụ o sitere n’ebe ahụ ha no puo.

Ihe na-eko achicha ndi Farisii

⁵ Mgbe ha gafesiri n’ofe ozo, ndi na-eso uzọ ya chetara na ha ejighi achicha obula. ⁶ N’oge ahụ kwa, Jisosh duru ha odu si ha, “Lezieny anya, ma na-ezekwa ihe ndi na-eko achicha ndi Farisii na ndi Sadusii.”

⁷ Ha malitere na-ekwurita n’etiti onwe ha, na-asi, o bu n’ihi na anyi ewetaghị ogbe achicha obula.

⁸ Ebe o bu na Jisosh matara ihe ha na-eche, o sirị, “Unu ndi okwukwe nta! Gini mere unu ji na-esogbu onwe unu n’ihi na unu enweghi achicha?”

⁹ Olee mgbe unu ga-amata ihe? O bu na unu echetaghị puku mmadu ise ahụ m jiri ogbe achicha ise mee ka ha rijuo afo? O bu nkata ole ka unu tutujuru? ¹⁰ Unu echetakwaghị na m ji ogbe achicha asaa zuo puku mmadu anọ? Iberibe achicha juru nkata ole ka unu tutukotara?

¹¹ Gini mere unu aghotaghị na o bughị ihe banyere achicha ka m na-ekwu? Cheeny onwe unu nche n’ebe ihe na-eko achicha ndi Farisii na ndi Sadusii no.” ¹² Mgbe ahụ ka ha ghotara na ihe o na-akowara ha abughị ihe banyere ihe na-eko achicha nke a na-ata ata, kama o bu ihe banyere ozizi ndi Farisii na ndi Sadusii.

Ogbugba ama Pita

¹³ Mgbe Jisọs bjaruru obodo a na-akpọ Sizaria Filipai, ọ juru ndi na-eso ụzọ ya ajuju si ha, “**Onye ka ndi mmadu na-asị na Nwa nke Mmadu bu?**”

¹⁴ Ha zara ya si, “Ufodu na-asị na i bu Jon omee baptizim, ufodu na-asị na i bu Ilaija, ndi ozo na-asikwa na i bu Jeremaya, maabu otu n’ime ndi amuma.”

¹⁵ O juru ha si, “**Ma unu onwe unu, o bu onye ka unu na-asị na m bu?**”

¹⁶ Saimon Pita zara si ya, “**I bu Kraist* ahụ, Opara Chineke di ndu.**”

¹⁷ Jisọs gwara ya si, “**Saimon Pita nwa Jona, i bu onye a goziri agozi, n’ihi na anu ahụ na obara ekpughegi ya nye gi. Kama, o bu Nna m bi n’eluigwe mere ka i mata ya.** ¹⁸ **Ma mu onwe m na-agwa gi, na gi onwe gi bu Pita.† O bukwa n’elu nkume a ka m ga-ewu ulo choochi m. Ike niile nke oku ala mmuo apughikwa iguzo megide ya.** ¹⁹ **Aga m enye gi mkpisi igodo alaeze eluigwe. Ihe obula i ga-eke agbu n’elu uwa, ka a ga-ekekwa agbu n’eluigwe. Ihe obula i ga-atopu n’agbu n’uwa, a ga-atopukwa ya n’eluigwe.**” ²⁰ Mgbe ahụ, o nyere ndi na-eso ụzọ ya iwu ka ha ghara ime ka onye obula mata na ya bu Kraist ahụ.

Jisọs ekwuo okwu onwu ya

²¹ Site n’oge ahụ Jisọs malitere ikowara ndi na-eso ụzọ ya, na ya aghaghị iga Jerusalem, ebe o ga-ahụ otutu ahuhu di iche iche site n’aka ndi okenye, na ndiisi nchujaja, na ndi ozizi iwu. O mere ka ha mata na aghaghị igbu ya, ma n’ubochi nke ato, a ga-eme ka o site n’onwu bilie.

²² Pita duuru ya puo n’otu akuku, nodu n’ebe ahụ baara ya mba si ya, “**Onyenwe m, Chineke ekwela. Ihe ndi a agaghị adakwasị gi!**”

²³ Ma o chighariri si Pita, “**Si n’ebe m no puo, ekwensu! I bu ihe mgbochi nye m. N’ihi na ihe i na-eche echiche ya bu naani echiche mmadu, o bughi uche Chineke.**”

²⁴ Mgbe ahụ Jisọs gwara ndi na-eso ụzọ ya si, “**O buru na onye obula achoo ibu onye na-eso uzo m, ya buru uzo ju onwe ya, buru obe ya, soro m n’azu.**” ²⁵ **N’ihi na onye obula na-eche ndu ya nche ka o hapu ifunari ya ga-atufu ya. Ma onye obula tufuru ndu ya n’ihi m, ga-achotakwa ya.** ²⁶ **N’ihi na uru ginị ka mmadu nwetara ma o buru na o ritechaa uwa niile n’uru ma tufuo ndu ya? Maabu ginị bu ihe ahụ di n’uwa nke mmadu ga-eji gbanwee ndu ya? ²⁷ **N’ihi na Nwa nke Mmadu ga-abia n’ebube nke Nna ya, ya na ndi mmuo ozi ya. Mgbe ahụ ka o ga-ekpe onye obula ikpe di ka oru ya si di.****

²⁸ “**N’ezie asi m unu, ufodu n’ime ndi guzo n’ebe, agaghị edetu onwu ire, tupu ha ahụ Nwa nke Mmadu ka o na-abia n’alaeze ya.**”

17

Nnwogha Jisọs nwogha

¹ Mgbe ubochi isii gasiri, Jisọs kpoo Pita, na Jemis na Jon wanne ya, rigoro n’ugwu di elu ebe naani ha noduru. ² N’ebe ahụ a gbanwere odidi ya n’ihu ha, ihu ya na-enwupu di ka anyanwu, uwe ya chapukwara di ka ihè. ³ N’otu ntabi anya ahụ, ha huru Mosis na Ilaija ka ha na ya na-ekwurita okwu.

⁴ Mgbe ahụ Pita siri Jisọs, “**Onyenwe anyi. O di mma ka anyi niile nodu n’ebe a. O buru na i ga-enye m ike, aga m ewu ulo ikwu ato n’ebe a. Otu n’ime ulo ndi a ga-abu nke gi, otu nke Mosis, nke ozo nke Ilaija.**”

* **16:16** 16:16 Maabu, Onye nzoputa † **16:18** 16:18 N’asusu ndi Griik Pita putara Nkume.

⁵ Mgbe ọ ka kpụ okwu n'ọnụ, igwe ojii nke na-enwu enwu kpuchiri ha, olu sifere n'igwe ojii ahụ daa sị, "Onye a bụ Okpara m, onye m hụrụ n'anya, onye ihe ya dị m ezi mma. Geenu ya nti."

⁶ Mgbe ndị na-eso ụzọ ya nuru olu a, ha dara n'ala n'ihi egwu. ⁷ Ma Jisọs jekwuuru ha metụ ha aka sị ha, "**Bilienu, unu atula egwu.**" ⁸ Mgbe ha lelitere anya ha, o nwekwaghị onye ọzọ ha hụrụ ma ọ bughị naani Jisọs.

⁹ Ma mgbe ha si n'elu ugwu ahụ na-arịdata, Jisọs nyere ha iwu, sị, "**Unu agwala onye ọbụla ihe unu hụrụ tutu ruo mgbe Nwa nke Mmadụ ga-esi n'ọnwụ bilie.**"

¹⁰ Ndị na-eso ụzọ ya juru ya sị, "Gini mere ndị ozizi iwu ji na-ekwu na Ilaija aghaghị ibu ụzọ bja?"

¹¹ Ọ zara sị, "**Ọ bụ ezie, Ilaija na-abia, ọ ga-emekwa ka ihe niile di ka ọ di na mbụ.**" ¹² Ma Ilaija abjalari, ma ndi mmadu amataghi ya. Kama ndi mmadu emeela ya ihe ojojo di iche iche. Otu a kwa ka mu onwe m bu Nwa nke Mmadu ga-esi ahụ ahuhụ site n'aka ha." ¹³ Mgbe ahụ ndi na-eso ụzọ ya ghotara na ọ bụ Jón omee baptizim ka ọ na-ekwu banyere ya.

Ọ gworo nwa akwukwu

¹⁴ Mgbe ha bjarutere n'ebe igwe mmadu ahụ nọ, otu nwoke bjakwutere ya gbuo ikpere n'ihu ya, ¹⁵ rijoọ ya sị, "Onyenwe m, biko, meere nwa m nwoke ebere, n'ihi na akwukwu na-adọ ya. Ọ na-ata oke ahuhụ, ọtutu mgbe ọ na-adaba n'ime ọkụ maọbụ n'ime mmiri." ¹⁶ Ma ekuteere m ya ndi na-eso ụzọ gi ka ha gwoọ ya, ma ha enweghi ike ime ka ahụ di ya mma."

¹⁷ Jisọs zara sị, "**Unu ogo a na-enweghi okwukwe, ndi na-adighi erubekwa isi. Ruo ole mgbe ka mu na unu ga-anọ? Ruo ole mgbe ka m ga-anọ na-anagide ekweghi ekwe unu? Kpotaranu m nwata ahụ n'ebe a.**" ¹⁸ Jisọs baara mmuọ ojojo ahụ mba, mee ka o si n'ime nwata ahụ pta. Otu mgbe ahụ, mmuọ ojojo ahụ putara, nwata ahụ bụ onye agwokwara n'otu oge ahụ.

¹⁹ Mgbe e mesiri, ndi na-eso ụzọ Jisọs bjakwutere ya na nzuzo juo ya sị, "Gini mere o ji siere anyi ike ichupu mmuọ ojojo ahụ?"

²⁰ Ọ siri ha, "**Ọ bụ n'ihi na okwukwe unu nwere esighi ike. N'ezie, agwa m unu, ọ buru na unu e nwee okwukwe nke di nta ka mkpuru mostaadi, unu nwere ike i sị ugwu a, 'Site n'ebe a wezuga onwe gi,' ọ ga-putakwa. Ọ dighi ihe unu na-agaghi enwe ike ime.**" ²¹ Ma mmuọ ojojo di otu a agaghi apu, ma ọ bughị naani site n'ikpe ekpere na ibu onu."*

Jisọs ekwu okwu onwu ya ozo

²² Mgbe ha gbakoro na Galili, Jisọs gwara ha sị, "**A ga-arara Nwa nke Mmadu nye n'aka ndi mmadu.**" ²³ Ha ga-egbukwa ya, ma n'ubochi nke ato a ga-eme ka o si n'onwu bilie." Nke a wutere ha nke ukwu.

Itu utu ulonso ukwu

²⁴ Mgbe ha bjaruru na Kapanom, ndi na-ana utu n'ihi ulonso bjakwutere Pita juo ya sị, "Onye ozizi unu ọ dighi atu utu ulonso?"

²⁵ Pita zara ha sị, "E, ọ na-atu utu."

Mgbe ọ batara n'ulo, Jisọs buru ụzọ juo ya sị, "**Gini ka i chere banyere nke a Saimon? Ọ bụ n'aka ndi ole ka ndi eze ụwa si anakota utu taks? Ọ bụ n'aka umu ha, ka ọ bụ n'aka ndi obia?"**

²⁶ Ma mgbe Pita zara ya sị, "Ọ bụ site n'aka ndi obia."

* **17:21** 17:21 Ụfọdụ akwukwo na-edebanye okwu ndi a dika ọ di n'akwukwo Mak 9:29. † **17:24** 17:24 Didrakma abuo bu onu ego utu ulonso.

Jisosh siri ya, “O di mma. Iwu ejighi ndi bu umu. ²⁷ Ma otu o di, ahoghi m ka anyi mee ka iwe wee ha. Gaa n’osimiri ahụ tūnye nko azu gi n’ime ya. Meghe onu azu mbu i ga-egbute. I ga-ahụ otu mkpuru ego n’ime onu ya. Were ya nye ha, ka o buru utu nke mu na gi.”

18

Onye dikariri ukwu

¹ N’oge ahụ kwa, ndi na-eso uzo Jisosh bjakwutere ya juo ajuju si, “Olee onye di ukwu karia ibe ya n’alaeze eluigwe?”

² O kporo otu nwantakiri, onye o mere ka o guzoro n’etiti ha, ³ o siri, “N’ezie, agwa m unu, o buru na unu agbanweghi ma diri ka umuntakiri, unu agaghi aba n’alaeze eluigwe. ⁴ Onye obula wedara onwe ya ala di ka nwantakiri a bu onye dikarisiri ukwu n’alaeze eluigwe. ⁵ Onye obula nabatara nwantakiri di otu a n’ihi m, bu onye nabatara m.

Ihe na-eweta ida mba

⁶ “Ma o buru na onye obula n’ime unu emee ka otu n’ime ndi a di nta, bu ndi tukwasiri m obi, jehie n’okwukwe ya, o kaara onye ahụ mma na e kedoro ya nkume igwe nri n’olu, tūnye ya n’oke osimiri ka mmiri rie ya. ⁷ Ahuhu ga-adiri uwa n’ihi ihe ndi na-eme ka mmadu jehie. Ihe ndi na-eme ka mmadu daba n’onwunwa aghaghi ibia, ma ahuhu ga-adiri onye ahụ nke o ga-esite n’aka ya bja. ⁸ N’ihi nke a, o buru na aka gi maobu ukwu gi na-eme ka i jehie, gburu ya tufukwaa ya. O kaara gi mma inwe orusi maobu daa ngwuro baa na ndu, karia na i ga-enwe aka abuo maobu ukwu abuo, a tūnye gi n’oku ebighi ebi. ⁹ Ozo, o buru na anya gi na-eme ka i jehie, gburu ya tufuo. O ga-akara gi mma na i nwere otu anya baa na ndu, karia inwe anya abuo, a tūnye gi n’oku ala mmuo.

Aturu furu efu

¹⁰ “Lezienu anya ka unu ghara ileda otu n’ime umuntakiri ndi a anya. N’ihi na n’eluigwe, ndi mmuo ozi ha na-anu n’ihu Nna m mgbe niile.

¹¹ N’ihi na Nwa nke mmadu bjara izoputa ndi furu efu.*

¹² “Gini ka unu chere? O buru na o di onye nwere nari aturu, ma otu n’ime ha akpafuo, gini ka o ga-eme? O gaghi ahapu iri aturu itoolu na itoolu foduru puo jeharia n’ugwu na ndida niile, icho aturu ahụ kpafuru akpafu? ¹³ O burukwa na o chota ya, gini ka o ga-eme? N’ezie, agwa m unu, o ga-anuri oke onu n’ihi otu aturu a karia iri aturu itoolu na itoolu ndi ozo ahụ na-agahieghi uzo. ¹⁴ Ya mere, o bughu nzube Nna m nke bi n’eluigwe ka otu n’ime umunta ndi a ala n’iyi.

Mehie nke nwanne

¹⁵ “O buru na nwanna gi emehie megide gi, jekwuru ya ebe naani gi na ya no, tuo ya mmehie n’anya. O buru na o gee gi nti, i ritela nwanna gi n’uru. ¹⁶ Ma o buru na o geghi gi nti, kporo otu onye maobu mmadu abuo ozo laghachi azu n’ebe o no, ka okwu obula ekwuru buru nke mmadu abuo maobu ato ga-agba akaebe banyere ya.† ¹⁷ O buru na o geghi ha nti, gwa ndi choochi, ma o buru na o geghikwa o buladi ndi choochi nti, were ya di ka onye mba ozo maobu onye ona utu.

* **18:11** 18:11 Ufodu akwukwo mgbe ochie na-edebanye okwu ndi a dika o di n’akwukwo Luk 19:10. † **18:16** 18:16 Dit 19:15.

18 “N’ezie, asị m unu, na ihe ọbụla unu kere agbụ n’ụwa a, e keela ya riji agbụ n’eluigwe. Ihe ọbụla kwa unu topurụ n’ụwa, a topukwala ya riji n’eluigwe.

19 “Ozo, ana m agwa unu n’ezie a si, ọ buru na mmadu abuo n’etiti unu ekwekorita n’ụwa banyere ihe ọbụla unu na-arịo n’ekpere Nna m bi n’eluigwe ga-emezuru unu ihe ahụ. 20 N’ihi na ebe ọbụla mmadu abuo maobu atọ zukotara n’aha m, mu onwe m no n’etiti ha.”

Mkpa ọ di inwe obi mgbaghara

21 Mgbe ahụ Pita biakwutere ya juo ya ajuju si, “Onyenwe anyi, ọ bu ughoro ole ka m ga-agbaghara nwanne m nke mehiere megide m? Ọ bu ughoro asaa?”

22 Jisọs zara si ya, “Ọ bughị ughoro asaa. Kama i ga-agbaghara ya ruo iri ughoro asaa uto asaa.”

23 “A ga-eji alaeze eluigwe tunyere eze ahụ kpebiri ka ya na ndi oru ya guzie ego ya ha ji. 24 Mgbe ha malitere na-apiazi, a kpotaara eze ahụ otu onye nke ji ya ugwo ruru puku talenti iri. § 25 Nwoke ahụ enweghi ihe ọ ga-eji kwuo ugwo ọ ji. Nna ya ukwu nyere iwu ka e refuo ya na nwunye ya na umu ya, na ihe niile o nwere, ka akwughachi ugwo ọ ji.

26 “Ma ohu ahụ dara n’ala, gbukwaa ikpere ya n’ala, riu ya ariri si, ‘Onyenwe m, biko, nwee ntachiobi n’ebe m no. Aga m akwughachikwa gi ugwo niile m ji gi.’ 27 Nna ukwu onye oru ahụ nwere omiiko n’ebe ọ no, meere ya ebere. Ọ siru ya akwughachila ugwo ọ ji ozo.

28 “Ma mgbe ohu ahụ sitere n’ebe ahụ puo, ọ huru otu ohu ibe ya ji ya ugwo otu nari denari.* Ọ jidere ya n’aka ike, machie ya aka n’akpiri, si ya, ‘Kwughachi m ugwo i ji m ugbu a.’

29 “Ya mere, ohu ibe ya ahụ dara n’ala n’ihu ya riuo ya ka o nye ya nwantinti oge. Ọ rịokwara ya si, ‘Enyi m, biko nwee ntachiobi, aga m akwughachi gi ugwo m ji gi.’

30 “Ma o kwenyeghi, kama ọ gara tuba ya n’ulo mkporo, ebe ọ ga-anọ ruo mgbe ọ kwusiri ugwo niile ọ ji ya. 31 Mgbe ndi ohu ibe ya huru ihe mere, o wutere ha nke ukwu. Ha jekwuru Nna ha ukwu kororo ya ihe niile ndi a.

32 “N’ihi nke a Nna ya ukwu kororo ohu ahụ si ya, ‘Ohu obi ojuo! Agbaghara m gi ugwo ahụ niile i ji, n’ihi na i rioro m ariri. 33 Ọ bu na i kwesighi inwe obi ebere n’ebe ohu ibe gi no, di ka m si mere gi ebere?’

34 N’ihi iwe, Nna ya ukwu nyefere ya n’aka ndi nche na-eche ndi no n’ulo mkporo ka ha taa ya ahuhu, ruo mgbe ọ kwuchara ugwo niile ọ ji.

35 “Otu a ka Nna m bi n’eluigwe ga-emekwa unu, ma ọ buru na unu ejighi obi unu niile gbaghara umunna unu.”

19

Ozizi banyere olulu di na nwunye

1 Mgbe Jisọs kwusiri okwu ndi a, o hapuru Galili gaa na mpaghara Judia, nke di n’ofe osimiri Jordan. 2 Igwe mmadu di ukwu sooro ya. Ọ gwokwara ndi ahụ na-esighi ike n’etiti ha n’ebe ahụ.

3 Ufodu ndi Farisi biakwutere ya i nwalee ya, si, “O ziri ezi n’ihu na nwoke ga-agbara nwunye ya alukwaghi m n’ihi ihe ọbula?”

§ 18:22 18:22 Onuogugu nke a bu nari ano na iri itoolu. § 18:24 18:24 Ihe ruru nde naira abuo maobu kara. * 18:28 18:28 Ihe ruru otu puku naira maobu ọ jiri ihe ntakiri kara.

⁴ Ọ zara ha si, “Ọ bụ na unu agụtabeghị na akwụkwọ nsọ, na Onye kere ha na mbụ kere ha nwoke na nwanyi. ⁵ N’ihi nke a ka nwoke ga-eji hapụ nne ya na nna ya e jikọtara ya na nwunye ya. Ha abụọ ga-abụkwa otu ahụ ahụ.” ⁶ Ya mere, ha abụkwaghị mmadụ abụọ ọzọ, kama otu ahụ ahụ. Ya mere, ihe Chineke jikọtara, ka mmadụ ọbụla atọsala ya.”

⁷ Ha juru ya si, “Gini mekwaranu Mosis ji nye iwu si na nwoke ọbụla nwere ohere ide akwụkwọ alụkwaghị m nye nwunye ya?”

⁸ Ọ zara ha si ha, “Ọ bụ n’ihi na unu bụ ndị mkpochi obi, ya mere Mosis jiri hapụ unu ka unu gbaa nwunye unu alụkwaghị m; ma ọ dịghị otu a site na mbụ. ⁹ Ma ana m asị unu, onye ọbụla ga-ahapụ nwunye ya luru onye ọzọ, ma ọ bughị n’ihi na o jidere nwunye ya na mmehie ikwa iko, onye ahụ emeela mmehie ikwa iko ma ọ lụọ nwanyi ọzọ.”

¹⁰ Ndị na-eso ụzọ ya sirị ya, “Ọ bụrụ na o si otu a dịrị, ọ ka mma na mmadụ alughị nwunye ma ọlị.”

¹¹ Ma ọ zara si ha, “Ọ bughị mmadụ niile ga-anagide okwu a. Naanị ndi e nyere ike ime ya ga-anagide ya. ¹² Ma ụfọdu ndi mmadụ ka a muru ka ha buru onozu, ndi ọzọ bukwa ndi mmadụ ibe ha mere otu a. Ndi ọzọ dikwa ndi jiri aka ha horo ibu onozu† n’ihi alaeze eluigwe. Onye puru inara nke a, ya nara ya.”

Jisọs agozie umuntakiri

¹³ Mgbe ahụ e kuteere ya umuntakiri ka o bikwasị ha aka, kpeekwara ha ekpere. Ma ndi na-eso ụzọ ya baara ndi kutere ha mba.

¹⁴ Ma Jisọs sirị ha, “Kweenu ka umuntakiri biakwute m, unu egbochikwala ha. N’ihi na alaeze eluigwe bụ nke ndi di otu a.” ¹⁵ O bikwasiri ha aka n’isi gozie ha niile tupu ọ hapu ha puo.

Onye ogaranya

¹⁶ Otu onye biakwutere ya, juo ya ajuju si, “Ezi onye ozizi, olee ezi ihe m ga-eme ka m keta ndu ebighi ebi?”

¹⁷ Jisọs sirị ya, “Gini mere i ji aju m ajuju banyere ihe bu ezi ihe? O di naanị otu onye nke bu ezi mmadụ. Ọ bụrụ na i choro iba n’ime ndu ahụ, debe iwu niile e nyere.”

¹⁸ Ọ juru ya ajuju si, “Olee iwu ndi m ga-edebe?”

Jisọs zara ya, “Egbula mmadụ, akwala iko, ezula ohi, ekwula okwu ugha. ¹⁹ Sọpuru nne gi na nna gi. †Ọzọ, hukwa onye agbataobi gi n’anya di ka onwe gi. †S”

²⁰ Nwokorobia ahụ sirị ya, “Edebezuchaala m iwu ndi a siteri na mgbe m di na nwata. Gini ozo foduru m ime?”

²¹ Jisọs zara si ya, “Ọ bụrụ na i choro ibu onye zuruoke n’ezie, laa n’ulo gi ree ihe niile i nwere, nyekwa ndi ogbenye ego i retara. I ga-enwe aku n’eluigwe, mgbe ahụ, biakwa soro m.”

²² Mgbe nwokorobia ahụ nuru okwu a, ọ lara na mwute, n’ihi na ọ bụ ogaranya.

²³ Mgbe ahụ Jisọs gwara ndi na-eso ụzọ ya si, “N’ezie agwa m unu, ọ bụ nnoo ihe siri ike na onye ogaranya ga-abanye n’alaeze eluigwe. ²⁴ Ọzokwa, asi m unu, ọ diri inyinya kamel mfe igafe n’anya agiga, kariya ogaranya ibanye n’alaeze Chineke.”

* **19:5** 19:4,5 Jen 1:27; Jen 2:24 † **19:12** 19:12 Nke a bu onodu alughị di maobu nwunye nke mmadụ kpebiri n’onwe ya. ‡ **19:19** 19:19 Opu 20:12-16; Dit 5:16-20 § **19:19** 19:19 Lev 19:18

²⁵ Okwu a o kwuru tūrū ndị na-eso ụzọ ya n'anya. Ha sịrị, "Ọ burū na o si otu a dịrị, onye kwanū ka a ga-azọpụta?"

²⁶ Jisọs legidere ha anya sị ha, "N'ebe mmadū nọ nke a bụ ihe a na-apughị ime, ma ọ dighị ihe rara ahụ ime n'ebe Chineke nọ."

²⁷ Mgbe ahụ Pita juru ya sị, "Lee, anyị ahapụla ihe niile soro gị, gini ga-abụ ụgwọ ọrụ anyị?"

²⁸ Jisọs zara sị ya, "N'ezie agwa m unu, mgbe a ga-agbanwe ihe niile, mgbe Nwa nke Mmadū ga-anọkwasi n'elu ocheeze ebube ya, n'alaeze ahụ, n'ezie, unu bụ ndị na-eso ụzọ m ga-anọkwasi n'ocheeze iri na abụọ ahụ, na-ekpe ebo iri na abụọ nke Izrel ikpe. ²⁹ Onye ọbụla hapurū ụlọ ya, na umunne ya nwoke, na umunne ya nwanji, na nne ya na nna ya, na umuntakiri ya, maọbụ ala ọ nwere, soro m, ga-anata di ka ụgwọ ọrụ okpukpu narị ihe ọ hapurū, natakwa alaeze. Ọ ga-eketakwa ndụ ebighị ebi. ³⁰ Ma ọtụtụ ndị bu ụzọ ga-abụ ndị ikpeazụ, ma ndị ikpeazụ ga-abụkwa ndị bu ụzọ."

20

Ilu banyere ndị ọrụ ubi

¹ "The ọzọ a ga-eji tūnyere alaeze eluigwe bụ nwoke nwere ala ubi, onye purū n'isi ụtụtụ ikpota ndị ọrụ ga-arū ọrụ n'ubi vaini ya. ² Ya na ndị ọrụ ahụ kwekotara na ọ ga-akwū ha otu denari, n'ih i ọrụ ụbọchị ahụ. Emesịa o zigara ha n'ubi vaini ya.

³ "Mgbe ọ purū n'ihe di ka elekere itoolu nke ụtụtụ, o sitere n'ebe a na-akpota ndị ọrụ na-agafe hụ ndị ọzọ ka ha guzoro n'oma ahia na-enweghị ọrụ ha na-arū. ⁴ Ọ sịrị ha, 'Unu onwe unu gaakwanū ruo ọrụ n'ubi vaini m, ihe ọbụla ziri ezi ka m ga-akwū unu.' ⁵ Ya mere ha gara.

"Ọ pụkwara n'elekere iri na abụọ na elekere atọ nke ehiehie, ma meekwa otu ihe ahụ. ⁶ Mgbe o ruru elekere ise nke anyasi, ọ purū hụ ndị ọzọ ka ha guzoro. Ọ jurū ha ajujū sị, 'Gini mere unu ji guzoro n'ebe a taa niile na-arughị ọrụ?'

⁷ "Ha zara sị ya, 'N'ih i na ọ dighị onye kporo anyi ọrụ.'

"Ọ gwara ha sị, 'Unu onwe unu gaakwanū ruo ọrụ n'ubi vaini m. Aga m akwukwa unu ihe di mma.'

⁸ "Mgbe o ruru oge anyasi, onye nwe ubi vaini ahụ gwara onye na-ekotara ya ndi ahụ anya sị, 'Kpọkọta ndi ọrụ ahụ kwuọ ha ụgwọ, site na ndi ikpeazu bjara ọrụ ruo na ndi bu ụzọ.'

⁹ "Mgbe ndi a kporo ọrụ n'elekere ise anyasi naara ego ha, a kwuru ha otu denari, otu denari. ¹⁰ Ma mgbe ndi a kporo ọrụ n'isi ụtụtụ bjara inara ego ha, ha lere anya na a ga-akwū ha kari. Ma a kwukwara ha niile otu denari. ¹¹ Mgbe ha naara ego ahụ, ha tamuru ntamu megide nna nwe ụlọ, ¹² na-asi, 'Ndi a bjara n'ikpeazu ruru ọrụ naani otu awa, ma i meela ka anyi na ha hara. Anyi bu ndi buru ihe mgbu nke ọrụ ma okpomoku nke anwu niile chara n'ubochi taa.'

¹³ "Ma ọ zara otu n'ime ha sị, 'Enyi m, emeghi m gi ihe ojojo obula. O bu na mu na gi ekwughi na m ga-akwū gi otu denari n'ubochi? ¹⁴ Nara nke ruru gi laa. A chorọ m ikwu ndi a bjara n'ikpeazu ụgwọ di ka m si kwuọ gi. ¹⁵ O bu na m enweghi ike iji ihe m nwere mee otu ọ masiri m? O bu anya ukwu ka i na-enwe n'ih i afọ ofufu m?'

¹⁶ "Ya mere, onye ikpeazu ga-abụ onye bu ụzọ, ma onye bu ụzọ ga-abụkwa onye ikpeazu."

Jisọs ekwuokwa okwu banyere ọnwụ ya

¹⁷ Mgbe Jisọs na-aga Jerusalem, ọ kpọpuru mmadu iri na abuo ahụ na-eso ụzọ ya n'akukụ sị ha, ¹⁸ "Lee, anyị na-aga Jerusalem ebe a ga-arara Nwa nke Mmadu nyefee n'aka ndiisi nchuaja na ndi ozizi iwu. Ha ga-ama ya ikpe ọnwụ, ¹⁹ nyefekwa ya n'aka ndi mba ozo, ndi ga-eji ya mee ihe ọchi, pia ya ihe, ma kpogide ya n'obe. Ma n'ubochi nke ato, a ga-eme ka ọ site n'ọnwụ bilie."

Arịrịọ nne Jemis na Jon

²⁰ Mgbe ahụ, nne umu Zebedi, duuru umu ya ndi ikom abuo biakwute ya, o gburu ikpere n'ala n'ihu ya, rịọ ya ihe ọ choro ka o meere ha.

²¹ O siri ya, "Gini ka i choro ka m meere gi?"

Ọ zara ya sị, "Kwee m nkwa na umu abuo ndi a ga-anodu otu n'aka nri gi, nke ozo n'aka ekpe gi n'alaeze gi."

²² Ma Jisọs zara sị, "Unu amaghi ihe unu na-ario. Unu puru inu iko ahụ nke mu onwe m ga-anu?"

Ha zara ya sị, "Ee, anyi nwere ike inu ya."

²³ Jisọs siri ha, "N'ezie unu ga-anu iko m ga-anu, ma inodu n'aka nri maobu n'aka ekpe m, abughi ihe diri m inye, kama ọ diri ndi ahụ Nna m kwadooro ya."

²⁴ Mgbe mmadu iri ndi ozo n'ime ndi na-eso ụzọ ya nuru nke a, iwe were ha nke ukwu megide umunne abuo a. ²⁵ Ma Jisọs kpokotara ha niile, sị ha, "N'etiti ndi na-ekweghi ekwe, ndiisi ha na-emeso ndi ha na-achi mmeso di ka o si di ha mma n'uche. Ndi ukwu n'etiti ha na-ejikwa aka ike na-achi ndi no n'okpuru ha. ²⁶ Ma n'etiti unu ọ gaghị adi otu a. Kama, onye obula n'etiti unu choro ibu onyeisi, ga-ebu ụzọ buru onye na-ejere unu niile ozi. ²⁷ Ma onye obula nke choro ibu onye mbu n'etiti unu ga-abu ohi unu niile. ²⁸ O buladi di ka Nwa nke Mmadu na-abighi ka e jeere ya ozi, kama ka o jee ozi, ma nyekwa ndu ya ka ọ buru ihe mgbaputa nke otutu mmadu."

Ndi isi abuo Jisọs gworo

²⁹ Mgbe ha na-ahapu Jeriko, otutu igwe mmadu sooro ya n'azu. ³⁰ Ndi isi abuo no n'akukụ ụzọ ahụ. Mgbe ha nuru na ọ bu Jisọs na-abia, ha malitere iti mkpu n'oke olu na-asi, "Onyenwe anyi, Nwa Devid, meere anyi ebere!"

³¹ Igwe mmadu ahụ baara ha mba ka ha mechie onu ha. Ma ndiisi ahụ nogidesiri ike na-eti mkpu n'oke olu na-asi, "Onyenwe anyi, Nwa Devid, meere anyi ebere!"

³² Mgbe Jisọs bjaruru n'ebe ha no, o guzoro kpoo ha, juo ha sị, "Gini ka unu choro ka m meere unu?"

³³ Ha zara sị ya, "Onyenwe anyi, biko, anyi choro ka i mee ka anyi hu uzo."

³⁴ Jisọs nwere omiiko n'ahu ha. O meturu ha aka n'anya. Ngwangwa ha bidoro ihu ụzọ, ma sorokwa ya.

21

Mbata ikpeazu Jisọs batara Jerusalem

¹ Mgbe ha na-abiaru Jerusalem nso, ha rutere Betfeji di n'Ugwu Oliv. Jisọs zipuru mmadu abuo n'ime ndi na-eso ụzọ ya. ² Ọ gwara ha sị, "Baanu n'ime obodo nta ahụ di unu n'ihu, ngwangwa unu ga-ahu otu inyinya ibu

* 20:25 20:25 Maobu, ndi mba ozo

elibere n'osisi n'ebe ahụ, nke ya na nwa ya nọ n'otu ebe. Tọpụta ha ma kpụtaranụ m ha. ³ Ọ bụrụkwa na onye ọbụla asị unu ihe ọbụla, unu ga-asị ha, ọ dị Onyenwe anyị mkpa, ọ ga-akpughachitekwa ha ngwangwa.”

⁴ E mere nke a ka okwu e kwuru site n'ọnyụ onye amụma mezuo.

⁵ “Gwanụ ada Zayōn sị,

‘lee, eze gị ka ọ na-abịakwute gị.

Ọ bụ onye dị nwayọọ. Ọ na-anọkwasi kwa n'elu ịnyinya ibu, ee, n'elu nwa ịnyinya, nwa ịnyinya na-ebu ibu.’”*

⁶ Ndị na-eso ụzọ ya gara mee ihe Jisọs siri ha mee. ⁷ Ha kpụtara ịnyinya ibu ahụ na nwa ịnyinya ahụ, wụkwasi kwa uwe ha n'elu ha ka jisọs nọkwasi n'elu ha. ⁸ Ọtụtụ n'ime igwe mmadụ ahụ túsara uwe ha n'okporoụzọ. Ndị ọzọ gbuturu alaka osisi, túsaa ha n'uzọ n'ihu ya. ⁹ Ụfọdu n'ime igwe mmadụ ahụ nọ n'ihu, na ndị na-esokwa n'azụ, nọ na-eti mkpụ n'oke olu na-asị:

“Hozanna dirị Nwa Devid!”

“Onye a gọziri agọzi ka onye ahụ bụ, nke na-abịa n'aha Onyenwe anyị!”†

“Hozanna n'ebe kachasi ihe niile elu!”

¹⁰ Mgbe ọ batara n'ime Jerusalem, ụzụ tūrụ, obodo ahụ niile mere mkpọtụ. Ndị mmadụ bidoro na-ajụ ajujụ na-asị, “Onye kwa bụ onye a?”

¹¹ Igwe mmadụ ahụ nọ na-asị, “Nwoke a bụ Jisọs, onye amụma ahụ sị Nazaret, obodo dị n'ime Galili.”

Jisọs n'ụlọnsọ ukwu

¹² Jisọs banyere n'ụlọnsọ ukwu dị na Jerusalem, malite ịchụpụ ndi niile na-ere ahịa na ndi na-azụ ahịa n'ime ụlọnsọ ahụ. O kpuru tebul ndi na-agbanwe ego ihu n'ala, kwatuokwa oche ndi na-ere nduru. ¹³ Ọ siri ha, “E dere ya n'akwụkwọ nsọ, ‘Ụlọ m ka a ga-akpọ ụlọ ekpere,’[‡] ma unu emeela ya ‘ogba ndi na-apunari mmadụ ihe n'ike.’[§]”

¹⁴ Ndị isi na ndi ngwuro bjakwutere ya n'ụlọnsọ ahụ. Ọ gwokwara ha.

¹⁵ Ma mgbe ndiisi nchụaja na ndi ozizi iwu huru ihe iribama ndi a, hukwa ka umunta na-eti mkpụ n'oke olu n'ogige ụlọnsọ ahụ, na-asị, “Hozanna dirị Nwa Devid.” Iwe were ha nke ukwu.

¹⁶ Ha siri ya, “Ị na-anukwa ihe umunta ndi a na-ekwu?”

Jisọs zara si ha, “E, ana m anụ ya. Ọ bụ na unu agutabeghi ihe akwukwo nsọ kwuru si,

“‘I sitere n'onyụ umuntakiri na umu na-anu ara

gị, Onyenwe anyi, kwadooro otuto gi.’”*

¹⁷ Ọ hapuru ha, si n'obodo ahụ puo gaa Betani, ebe ọ noro n'abalị ahụ niile.

Jisọs abụọ osisi fig onu

¹⁸ N'ututu, mgbe ọ laghachiri n'obodo ahụ, aguụ gurụ ya nke ukwu.

¹⁹ Ọ huru otu osisi fig nke di n'akuku uzo. Mgbe o rutere n'ukwu ya, ọ hughị ihe ọbụla n'elu ya karịa naanị akwukwo ndu. Ya mere, ọ siri ya, “Malite taa gaa n'ihu, ị gaghị amikwa mkpuru ozo!” Otu mgbe ahụ kwa, osisi ahụ kpownuru.

²⁰ Mgbe ndi na-eso ụzọ ya huru nke a, o juru ha anya, ha juo si, “Gini mere osisi fig a ji kpownu ngwangwa otu a?”

* 21:5 21:5 Zek 9:9 † 21:9 21:9 Abụ 118:26 ‡ 21:13 21:13 Ajz 56:7 § 21:13 21:13 Jer 7:11

* 21:16 21:16 Abụ 8:2

²¹ Jisosh zara si ha, "N'ezie agwa m unu, o buru na unu e nwee okwukwe, gharakwa inwe obi abuo, o bughi naani na unu ga-eme ihe e mere osisi fiig ahụ. Unu puru inye ugwu a iwu si ya, 'Si n'ebe a wezuga onwe gi, gaa danye n'oke osimiri.' O ga-emezukwa. ²² Ihe obula unu ga-ariu n'ekpere, o buru na unu ekwere unu ga-anatakwa ya."

Ajuju banyere ebe Jisosh si nweta ike ya

²³ Mgbe Jisosh batara n'ogige ulonso ukwu ahụ, ndiisi nchujaja na ndi ozizi iwu biakwutere ya ka o no na-akuzi ihe juo ya si, "Olee ikike i ji na-eme ihe ndi a niile? O bu onye nyekwara gi ikike a?"

²⁴ Jisosh zara si ha, "Aga m ajukwa unu otu ajuju. O buru na unu azaa ya, aga m agwakwa unu onye nyere m ikike m ji eme ihe ndi a niile.

²⁵ Baptizim nke Jon o sitere n'elugwe, ka o si n'aka mmadu?"

Ha kparitara uka n'etiti onwe ha na-asi, "O buru na anyi asi, 'Na o si n'elugwe,' o ga-asi anyi, 'O bu ginj mere unu na-eghighe kwenye na ya?' ²⁶ Ma o buru na anyi asi, 'Na o sitere n'aka mmadu,' anyi na-atu igwe mmadu ndi a egwu, n'ihu na mmadu niile kwenyere na Jon bu onye amuma."

²⁷ Ya mere ha zara Jisosh si ya: "Anyi amaghi."

Jisosh zakwara ha si, "Mu onwe m agaghighe agwakwa unu ikike m ji na-eme ihe ndi a.

Ilu banyere umunne abuo

²⁸ "Gini ka unu chere banyere ihe a? Otu nwoke nwere umu nwoke abuo gwara nwa ya nke okenye si ya, 'Nwa m nwoke, gaa ruo oru n'ubi vainj m ta.'

²⁹ "O zara ya si, 'Agaghighe m aga.' Ma o mesiri gbanwee obi ya gaakwa ruo oru ahụ.

³⁰ "Nna ha biakwutere nwa ya nke nta gwakwa ya otu ihe ahụ. Nwa ahụ zakwara si, 'Aga m aga, onyenwe anyi.' Ma n'ikpeazu o gaghi.

³¹ "Onye n'ime ha abuo mere ihe nna ya choroo?"

Ha zara si ya, "Onye nke mbu."

Jisosh kowaara ha si, "N'ezie agwa m unu, ndi ona utu na umu nwanji akwuna ga-ebu unu uzoo banye n'alaeze Chineke. ³² N'ihu na Jon biakwutere unu igosi unu uzoo ezi omume, ma unu ekweghi. Ndi ona utu, na umu nwanji akwuna chegharigi. O buladi mgbe unu huru nke a, o mekwaghi ka unu chegharia kwere na ya.

Ilu banyere ndi nlekota ubi ojoo

³³ "Ugbu a geekwanu nti n'ilu ozo. Otu onye di nke nwere ala ubi. O kuru osisi vainj n'ubi a. O gbakwara ubi ya ogige, gwuokwa ebe izocha mkpuru vainj n'ime ya.† O wukwara ulo elu n'ime ya. Mgbe o mesiri ihe ndi a, o weere ubi ahụ tinye n'aka ndi ga-elekotara ya ubi ahụ, puo gaa n'ala ozo. ³⁴ Mgbe oge iwe ihe ubi ruru, o zipuru ndi odibo ya ka ha jekwuru ndi na-elekota ubi ahụ, nata mkpuru nke ruuru ya site n'ubi ahụ.

³⁵ "Ma ndi na-elekota ubi ahụ jidere ndi odibo ya ahụ tie otu onye n'ime ha ihe, gbukwaa onye ozo n'ime ha. Ha tukwara otu n'ime ha nkume.

³⁶ Emesia, o zigakwara otutu ndi odibo kariri ndi nke mbu n'onuogugu. Ma ndi na-elekota ubi ahụ mekwara ndi a ihe ha mere ndi nke mbu.

³⁷ N'ikpeazu o zigara okpara ya, si, 'Ha ga-asopuru nwa m.'

38 “Ma mgbe ndị na-elekọta ubi ahụ hụrụ ọkpara ya, ha gbara izu n’etiti onwe ha sị, ‘Lee! Onye a bụ onye nketa ihe niile. Bjanụ ka anyị gbuo ya, ma nwetakwa ihe nketa ya.’”³⁹ Ya mere, ha jidere ya n’ike, kpurụ ya gafee n’azụ ubi vaji ahụ, gbuo ya n’ebe ahụ.

40 “Mgbe onye nwe ubi vaji ahụ lotara, ginị ka unu chere na ọ ga-eme ndị ahụ o tinyere ilekọtara ya ubi ya?”

41 Ha zara ya sị, “Ọ ga-egbu ndị ajọ omume ahụ, laa ha n’iyi n’uzọ dī njo. Ọ ga-ewerekwa ubi vaji ya tinye n’aka ndị nlekọta ọzọ, ndị ga-enyekwa ya mkpurụ ubi ruuru ya n’oge ya.”

42 Jisọs siri ha, “Ọ ga-abụ na unu agụtabeghi ihe e dere n’akwụkwọ nsọ sị,

“Nkume ahụ ndị na-ewu ulọ juru,
aburula nkume isi ntọala ulọ.
Nke a bụ ọrụ nke Onyenwe anyi ruru,
ọ bukwa ọrụ itunanya n’anya anyi.”[‡]

43 “Ya mere, ana m eme ka unu ghotā, na a ga-anapụ unu alaeze Chineke, were ya nye ndị mba ọzọ, ndị ga-amiputa ezi mkpurụ.”⁴⁴ Onye ọbụla nke dakwasiri n’elu nkume a ga-etiwasi, ma ọ ga-egwepia onye ọbụla nke ọ dakwasiri.”

45 Mgbe ndịisi nchụaja na ndị Farisii nuru ilu ya ndi a, ha ghotara na ọ na-ekwu banyere ha.⁴⁶ Ha chorọ ụzọ ha ga-esi jide ya, ma oke egwu igwe mmadu ahụ turu ha, n’ihi na ha guru ya n’onye amuma.

22

Ilu banyere oriri olulu nwunye

1 Jisọs gwara ha okwu ọzọ n’ilu sị, ² “Alaeze eluigwe dī ka otu eze, nke kwadoro oke oriri olulu dī na nwunye, n’ihi nwa ya nwoke. ³ O zipuru ndi ohu ya ka ha gaa chetara ndi ahụ a kporo ka ha bja. Ma ha niile achoghi ibja.

⁴ “O zipukwara ndi ohu ya ọzọ na-ejere ya ozi ka ha gaa gwa ndi ahụ a kporo oriri sị, ‘E dozichaala ihe oriri ugbo a, egburu m oke ehi, na anụ ọzọ gbara abuba. Edoziela ihe niile. Bjanu n’oriri olulu dī na nwunye.’”

⁵ “Ma ndi ahụ niile a kporo oriri gawaara mkpa ha n’ihi na ha akpoghi ya ihe ọbula. Otu onye gara n’ala ubi ya, nke ọzọ n’ulo ahia ya. ⁶ Ndi foduru jidere ndi ohu ya, mee ha ihe ihere ma gbukwaa ha. ⁷ Onye eze ahụ were iwe nke ukwu, zipu ndi agha ya ka ha gaa laa ndi ogbu mmadu ahụ n’iyi, rechapukwa obodo ha n’oku.

⁸ “Mgbe ahụ ọ gwara ndi ohu ya sị, ‘E doziela m oriri olulu dī na nwunye, ma ndi a kporo oku ekwesighi ekwesi. ⁹ Ugbo a, gaanu n’akuku uzo niile, kpobatanu ndi niile unu huru, ka ha bja n’oriri olulu dī na nwunye a.’”

¹⁰ Ndi ohu ahụ puru gaa n’okporozo niile kpobata mmadu niile ha huru. Ha kpobata ndi bu ezi mmadu na ndi bu ajo mmadu. Ulo oriri ahụ juputakwara na ndi a kporo.

¹¹ “Ma mgbe eze ahụ batara ileta ndi niile no na nri, ọ huru otu nwoke nke na-eyighi uwe olulu nwunye. ¹² O juru ya ajuju sị, ‘Enyi m, i si anaata bata n’ebe a mgbe i na-eyighi uwe olulu dī na nwunye?’ O mechiri onu ya n’ihi na o nweghi ihe ọ gasa.

¹³ “Eze ahụ nyere ndi ozi ya iwu sị ha, ‘Keenu ya eriri, aka na ukwu, tupukwanu ya n’ezi, n’ime ochichiri, ebe ikwa akwa na ita ikikere eze ga-adị.’”

14 “N’ihi na akporo otutu mmadu oku, maobu mmadu ole na ole ka a horo.”

Itu utu nye Siza

15 Mgbe ahụ ndị Farisii* zokotara na-achọ ụzọ ha ga-esi mee ka o kwuhie onụ ka ha site na ya jide ya. 16 Ha zigara ndị na-eso ụzọ ha na ndị n’otu Herod ka ha juo ya si, “Onye ozizi, anyị maara nke oma na ị bu onye eziokwu, na ị na-ezikwa ụzọ Chineke n’ezikwu. Ị dighi asokwa onye obula anya, n’ihi na ị dighi ele mmadu anya n’ihu n’agbanyeghi ndi ha bu. 17 Ugbo a gwa anyi, gini bu uche gi? O ziri ezi n’iwu itu utu nye Siza, ka o bu na o zighi ezi?”

18 Ebe Jisọs maara ihe ojoo ha bu n’obi, o zara si ha, “Ndi ihu abuo! Gini mere unu ji anwa m onwunwa? 19 Gosinu m ego e ji akwu ugwo utu.” Ha wetaara ya otu mkporu ego. 20 O juru ha ajuju si, “Onye ka e sekwasiri onyinyo ya n’elu ego a? Aha onye kwa di n’okpuru onyinyo a?”

21 Ha zara si ya, “O bu nke Siza.”

Mgbe ahụ o gwara ha si, “O di mma. Nyenu Siza ihe ruuru Siza, ma nyekwanu Chineke ihe niile bu nke ruuru Chineke.”

22 Mgbe ha nuru nke a, o gbagwojuru ha anya, n’ihi ya, ha hapuru ya puo.

Olulu nwunye na mbilite n’onwu

23 N’ubochi ahụ kwa, ufodu ndi Sadiusi, ndi na-asi na mbilite n’onwu adighi, bjakwutere ya ighu ya onu. 24 Onye ozizi, “Mosis kwuru si, o buru na nwoke obula anwo na-amutaghi nwa, nwanne ya nwoke ga-aluru nwanyi ahụ di ya nwuru, ka o mutara nwanne ya nwoke ahụ nwuru anwu nwa. 25 Ugbo a, e nwere umunne nwoke asaa n’etiti anyi. Onye nke mbu luru nwunye, nwuo, ma ebe o dighi umu o mutara, o hapuru nwanne ya nwunye ya. 26 Otu a ka nke abuo mekwara, ma nke ato, ruo na nke asaa. 27 N’ikpeazu, nwanyi ahụ n’onwe ya nwukwara. 28 Ugbo a, n’oge mbilite n’onwu, nwunye onye ka nwanyi a ga-abu, ebe o bu na umunne nwoke asaa ndi a lutuchara ya mgbe o no n’uwa?”

29 Jisọs zara ha si, “Unu na-ejehie ụzọ n’ihi na unu aghotaghi ihe akwukwo nsọ na-ekwu. Unu aghotakwaghi udi ike Chineke nwere.

30 N’ihi na mbilite n’onwu, ilu di na nwunye agaghi adikwa, kama ha ga-adi ka ndi mmuo ozi n’elugwe. 31 Ma n’ihe banyere mbilite n’onwu nke ndi nwuru anwu, o bu na unu agutabeghi ihe Chineke gwara unu si, 32 Mu onwe m bu Chineke nke Ebrahim, Chineke nke Aizik na Chineke nke Jekob.† O bughị Chineke nke ndi nwuru anwu, kama o bu nke ndi ndu.”

33 Mgbe igwe mmadu ahụ nuru nke a, ozizi ya juru ha anya.

Iwu kachasi mkpa

34 Ma mgbe ndi Farisii nuru na o emeela ka ndi Sadiusi mechie onu ha, ha gbakotara otu ebe. 35 Otu onye n’ime ha, bu onye ozizi iwu‡ bilara juo ya ajuju iji nwaa ya: 36 “Onye ozizi, ole e iwu nke kachasi mkpa n’ime iwu niile?”

37 O zara si ya, “Hu Onyenwe gi bu Chineke gi n’anya site n’obi gi niile na site na mkporubobi gi niile, na site n’uche gi niile.”§ 38 Nke a bu iwu nke

* 22:15 22:15 Farisii Ndi otu na-akwado maka idebezu mmemme na omenaala niile ndi juu.

† 22:32 22:32 Opu 3:6 ‡ 22:35 22:35 Ndi ozizi iwu bu ndi oka n’iwu, o bu ha na a tapjaa iwu gbasara usoro okpukpe. § 22:37 22:37 Dit 6:5

mbụ, burụkwa iwu kachasi iwu niile. ³⁹ Iwu ozo na-eso nke a n'idi mkpa bu nke a, 'Hu onye agbataobi gi n'anya di ka i si hu onwe gi n'anya.'*
⁴⁰ Iwu ndi ozo niile na ihe niile ndi amuma kwuru dabeere n'ebe iwu abuo ndi a no."

Ajuju Jisos juru ndi Farisii

⁴¹ Mgbe ndi Farisii gbakoro n'otu ebe, Jisos juru ha, ⁴² "Gini ka unu na-eche banyere Kraist? Nwa onye ka o bu?"

Ha zara si ya, "O bu nwa Devid."

⁴³ O siri ha, "Gini mekwaranu Devid site na ntuziaka nke Mmuo Nso jiri kpo ya 'Onyenwe m'? N'ihu na o siri,

⁴⁴ " 'Onyenwe anyi gwara Onyenwe m si ya,

"Nodu ala n'aka nri m

ruo mgbe m ga-edebe ndi iro gi
 n'okpuru ukwu gi abuo."†

⁴⁵ O buru na Devid kporo ya 'Onyenwe anyi,' oleekwanu otu o si burukwa nwa ya?" ⁴⁶ O dighi onye puru isa ya okwu. Sitekwa n'ubochi ahụ, o dighi onye obula nwere anya ike iju ya ajuju ozo.

23

Ido aka na nti banyere ihu abuo

¹ Mgbe ahụ Jisos gwara igwe mmadu ahụ niile na ndi na-eso uzo ya si,
² "Ndi ozizi iwu na ndi Farisii na-anọ n'uche Mosis. ³ Ya mere, meenu ma na-edebekwanu ihe niile ha na-agwa unu. Ma unu esokwala omume ha. N'ihu na ha adighi eme ihe ha na-ekwusa. Ha na-ekwu otu ihe ma na-eme ihe ozo. ⁴ Ha na-eke ibu di arọ dikwa ike obubu bokwasị ndi ozo n'ubu, ma ha onwe ha agaghị eweli o buladi otu mkpisiaka i buli ha.

⁵ "Ihe niile ha na-eme bu ka ndi mmadu hu ha. Ha na-eme ka igbe nta* e tinyere iwu ndi di mkpa e deputara nke ha na-ekekwasị n'egedege ihu na n'aka di obosara na-emekwa ka onunu uwe ha buo ibu. ⁶ Ha huru ino n'isi oche n'oge mmemme oriri obula na inokwasị n'uche kachasi elu n'ulo ekpere n'anya. ⁷ O na-amasi ha mgbe a na-ekele ha ekele puru iche n'oma ahia, ndi ozo a na-akpokwa ha, 'Onye ozizi.'

⁸ "Unu ekwela ka onye obula kpo unu 'Onye ozizi,' n'ihu na unu nwere naani otu Onye ozizi. Unu niile bukwa umunne. O dighi onye ka ibe ya ukwu. ⁹ Unu akpokwala onye obula n'ua a 'Nna,' n'ihu na unu nwere otu Nna nke bi n'eluigwe. ¹⁰ Unu ekwela ka a kpo unu ndi ndu, n'ihu na o bu naani otu onyendu ka unu nwere, ya bu Kraist. ¹¹ Onye di ukwu n'etiti unu ga-abu onye na-ejere unu ozi. ¹² N'ihu na onye obula ga-ebuli onwe ya elu ka a ga-eweda n'ala. Ma onye obula wedara onwe ya ala, ka a ga-ebuli elu."

Ahuhu asaa diiri ndi ozizi iwu na ndi Farisii

¹³ "Ahuhu ga-adiri unu ndi Farisii na ndi ozizi iwu, ndi ihu abuo! N'ihu na unu na-emechibido ndi ozo uzo ha ga-esi bata n'alaeze eluigwe, ma unu onwe unu adighi abata. Unu adighikwa enye ndi ozo ohere ibata.

¹⁴ "Ahuhu ga-adiri unu ndi ozizi iwu na ndi Farisii, ndi ihu abuo! N'ihu na unu na-eripia ulo ndi inyom di ha nwuru, o buladi mgbe unu na-ekpe ogologo ekpere ka mmadu hu unu. Unu ga-anata ikpe omuma di ukwu.†

* **22:39** 22:39 Lev 19:18 † **22:44** 22:44 Abu 110:1 * **23:5** 23:5 Maobu, Filaktiri † **23:14** 23:14 Ufodu akwukwo mgbe ochie na-edebanye okwu ndi a di ka o di n'akwukwo Mak 12:40 na Luk 20:47.

15 “Ahuhụ ga-adakwasị unu ndị ozizi iwu na ndị Farisii, ndị ihu abụọ! N’ihi na unu na-agafe oke osimiri na mba dị iche iche, ime ka otu onye chegharja, bụrụ onye na-eso ụzọ unu. Ma mgbe unu mesiri nke a, unu na-alaghachi mee ya okpukpu abụọ ka ọ bụrụ nwa oku ala mmụọ karịa onwe unu.

16 “Ahuhụ ga-adiri unu ndị ndu kpuru isi! N’ihi na unu na-asị, Onye ọbula jiri ụlonsọ nọọ iyi, iyi ọ n’urụ bụ ihe efu. Ma onye ọbula jiri ọlaedo dị n’ime ụlonsọ nọọ iyi kwesiri imezu iyi ahụ ọ n’urụ. ¹⁷ Ndi nzuzu kpuru isi! Olee nke kariri ukwu? Ọ bụ ọlaedo ahụ, ka ọ bụ ụlonsọ nke doro ọlaedo ahụ nso? ¹⁸ Unu na-ezikwa ndị mmadụ si, ‘Ọ bụrụ na mmadụ ejiri ebe ichu aja nọọ iyi, iyi ahụ ọ n’urụ bụ ihe efu. Ma onye ọbula ga-eji onyinye di n’elu ebe ichu aja nọọ iyi ga-emezu iyi ahụ ọ n’urụ.’ ¹⁹ Leenụ ka unu si bụrụ ndị isi! Olee nke kariri ukwu? Ọ bụ onyinye di n’elu ebe ichu aja ka ọ bụ ebe ichu aja na-edo onyinye ahụ nso? ²⁰ Ya mere, mgbe onye ọbula ji ebe ichu aja nọọ iyi, ọ bụ ebe ichu aja ahụ na onyinye di n’elu ya ka ọ ji nọọ iyi ahụ. ²¹ Otu a kwa, onye ji ụlonsọ ahụ nọọ iyi jikwa ụlonsọ ahụ na onye bi n’ime ya na-anụ iyi. ²² Mgbe mmadụ jikwa eluigwe nọọ iyi, ọ bụ ocheeze Chineke na onye nọdurụ n’elu ocheeze ahụ ka ọ ji nọọ iyi.

23 “E, ahuhụ ga-adakwasị unu ndị Farisii na ndị ozizi iwu. Ndi ihu abụọ! N’ihi na unu na-asa anya unu mmiri nye, ọ buladi onyinye otu ụzọ n’ime ụzọ iri unu ruo n’akwukwo nri dikarisiri nta di n’ubi unu, dika mint, diil na kumin, ma unu akpoghi ikpe ziri ezi na ebere, na okwukwe ihe di mkpa. Ihe ndi a ka unu kwesiri ibu ụzọ mee ma gharakwa ileghara iwu ndi ozo anya. ²⁴ Ndi ndu kpuru isi! Unu na-azapu ijiji site na mmanya unu na-anu, ma unu na-eloda inyinya kamel.

25 “Ahuhụ ga-adakwasị unu, ndị Farisii na ndị ozizi iwu, ndị ihu abụọ! N’ihi na unu na-elezi anya nke oma mee ka azu iko mmiri unu, na azu efere unu di ocha, ma ime ha juputara na ipunari mmadu ihe n’ike na ochicho ojo niile. ²⁶ Gi onye Farisii kpuru isi! Buru uzo mee ka ime iko di ocha, mgbe ahụ azu ya ga-adikwa ocha.

27 “Ahuhụ ga-adiri unu ndị Farisii na ndị ozizi iwu, ndị ihu abụọ! N’ihi na unu yiri ili e teré nzu, nke na-egosi onwe ya di ka ihe mara mma, ma ime ya juputara n’okpukpu ndi nwuru anwu, na ihe niile na-adighi ocha. ²⁸ N’uzo di otu a, unu na-egosi onwe unu di ka ndi ezi omume, ma n’ime unu, unu juputara n’ihu abuo na ndi ajo omume.

29 “E, ahuhụ ga-adiri unu ndị Farisii na ndị ozizi iwu, ndị ihu abụọ! N’ihi na unu na-ewu ili ndi amuma na-ewerekwa ihe icho mma na-edozi nkume ncheta ndi ezi omume. ³⁰ Unu na-asikwa, ọ bụrụ na anyi no n’oge nna anyi ha, anyi agaraghi eso ha wufuo obara ndi amuma. ³¹ Site n’uzo di otu a, unu na-agba akaebe megide onwe unu na unu bu umu ndi gburu ndi amuma. ³² Gaanu sorokwa nzo ukwu nna unu ha, ka unu ruzuo oru ahụ ha malitere.

33 “Umụ agwọ! Umụ ajuala! Unu si anaa chee na unu ga-agbanari ikpe nke iba n’oku ala mmu? ³⁴ Ya mere, aga m ezitere unu ndi amuma, ndi amamihe na ndi nkuzi. Ufodu n’ime ha ka unu ga-egbu, ufodu ka unu ga-akpogide n’obe, ndi ozokwa ka unu ga-apia ihe n’ulo nzuko unu. Unu ga-achukwa ha oso site n’otu obodo gaa n’obodo ozo. ³⁵ Ka ogbo a buru ndi ikpe mara n’ihi obara nke ndi ezi omume niile e gburu n’uwa, site n’obara Ebel ruo na nke Zekaraya nwa Berekaya, onye unu gburu

n'etiti ụlọnsọ n'ebe ichu aja unu. ³⁶ N'ezie agwa m unu, ihe ndi a niile, ga-abiakwasị ogbo a.

Ihunanya Jisọs n'ebe Jerusalem di

³⁷ "O Jerusalem, Jerusalem! Gi obodo na-egbu ndi amuma, na nke na-atu ndi niile e ziteere gi nkume. Ugboro ole ka m chorọ ichikota umu gi di ka nne okuku si achikota umu ya n'okpuru nku ya ichebe ha? Ma i choghi ka m mee otu a! ³⁸ Lee, a hapuruła unu ulo unu ka o togboro n'efu. ³⁹ N'ih na asi m unu, unu agaghi ahụ m anya ozọ tutu ruo mgbe unu ga-asi, Onye a goziri agozi ka onye ahụ bu nke na-abia n'aha Onyenwe anyi. §"

24

Mbibi ụlọnsọ ukwu na ihe ama ogwugwu oge

¹ Mgbe jisọs si n'ụlọnsọ ahụ na-apu, ndi na-eso ụzọ ya biakwutere ya na-acho igosi ya akuku di iche iche nke ụlọnsọ ukwu ahụ. ² Ma o zara ha si, "Unu huru ihe ndi a niile? N'ezie agwa m unu, oge na-abia mgbe o buladi otu nkume na-agaghi adigidekwa n'elu ibe ya, nke a na-agaghi akwatu n'ala."

³ Mgbe o noduru ala n'elu Ugwu Oliv, ndi na-eso ụzọ ya biakwutere ya iche, si, "Gwa anyi, ole mgbe ihe ndi a ga-emezu? Gini ga-abukwa ihe iribama nke oge i ji aloghachi na nke ogwugwu uwa a?"

⁴ Jisọs zara ha si, "Lezienụ anya ka onye obula ghara iduhie unu ụzọ. ⁵ N'ih na otutu ga-abia n'aha m, na-ekwu si, 'Abu m Kraist ahụ.' Ha ga-eduhiekwa otutu ndi ụzọ. ⁶ Mgbe unu nuru uzu agha, na akuko agha di iche iche, unu atula egwu, n'ih na ihe ndi a aghaghi ime. Ma ha anaghi egosi na ogwugwu oge eruola. ⁷ Mba ga-ebili megide mba ibe ya, alaeze ga-ebilikwa megide alaeze ozọ; oke unwu,* na ala oma jijiji ga-adikwa n'otutu ebe di iche iche. ⁸ Ma ihe ndi a niile bu naani mmalite ita ahuhu nke ga-abia.

⁹ "Mgbe ahụ ha ga-arara unu nyefee n'aka ndi ga-ata unu ahuhu. Ha ga-egbukwa unu. Mba niile ga-akpo unu asi n'ih m. ¹⁰ Otutu ga-ada site n'okwukwe ha n'oge ahụ. Ha ga-emekwa ka ibe ha ma n'onya, kpoakwa ibe ha asi. ¹¹ Mgbe ahụ otutu ndi amuma ugha ga-aputa. Ha ga-eduhiekwa otutu mmadu. ¹² N'ih na ajo omume bara uba n'ebe niile, ihunanya otutu ndi mmadu n'ebe ibe ha no ga-aju oyi. ¹³ Ma onye ga-eguzosi ike ruo ogwugwu ka a ga-azoputa. ¹⁴ A ga-ekwusa ozioma nke alaeze ahụ nye uwa niile ka o buru ihe ama nye mba niile. Emesia ogwugwu oge ahụ ga-abia.

¹⁵ "Ya mere, mgbe unu huru ihe aru nke na-eweta mbibi, nke e kwuru okwu ya site n'onu Daniel onye amuma,†ka o na-eguzo n'ebe nsọ (onye na-agu ya nwee nghota ihe o putara). ¹⁶ Mgbe ahụ, ka ndi no na Judia were oso gbalaga n'elu ugwu. ¹⁷ Ka onye no n'elu ulo ghara iridata ka o banye n'ime ulo ya, ikwaputa ngwongwo di n'ime ulo ya. ¹⁸ Ka onye no n'ubi ghara iloghachi n'ulo ya ichiri uwe ya. ¹⁹ Ma ita ahuhu ga-adiri ndi nwanji di ime, na ndi na-enye umuaka ara n'ubochi ahụ ²⁰ Kpesienụ ekpere ike ka unu ghara igba oso a n'oge oke oyi, maobu n'ubochi izuike. ²¹ N'ih na oke mkpagbu ga-adi, udi nke uwa na-ahubeghi mbu, na nke anya na-agaghi ahukwa ozọ site na mmalite uwa ruo mgbe ahụ.

§ **23:39** 23:39 Abu 118:26 * **24:7** 24:7 Oke unwu oke unwu na-eweta ukọ nri na nrja nrja di iche iche. † **24:15** 24:15 Dan 9:27; 11:31; 12:11

22 “O buru na-emeghi ka ubochi ndi ahụ di mkpumkpụ, o nweghi onye a ga-azoputa, ma n’ihi ndi ya o hoputara, ubochi ndi ahụ ga-adi mkpumkpụ. 23 Mgbe ahụ, o buru na onye obula asi unu, ‘Lee, Kraist nọ n’ebe a,’ maobu, ‘Lee ya n’ebe ahụ,’ unu ekwela. 24 N’ihi na ndi nzoputa ugha na ndi amuma ugha ga-aputa. Ha ga-eme ihe oke iribama na oru ebube di iche iche. O buru na o ga-ekwe mee, ha ga-esite n’oru ebube ha ga-aru duhie, o buladi ndi ahụ a hoputara. 25 Lee, agwala m unu ihe ndi a, mgbe ha na-emebeghi.

26 “Ya mere, o buru na ha asi unu, ‘Lee, o nọ n’ime ozara,’ unu agakwala. O burukwa na ha asi unu, ‘Lee, o nọ n’ime ime ulo,’ unu ekwela. 27 N’ihi na obibia Nwa nke Mmadu ga-adi ka amuma na-egbu n’owuwa anyanwu nke a na-ahu anya n’odida anyanwu. 28 Matakwanu na ebe obula ozu di, n’ebe ahụ ka udele na-ezukota.

29 “Ngwangwa mgbe mkpagbu nke ubochi ndi ahụ niile gabigasiri, “ ‘anyanwu ga-agba ochichiri.

Onwa agaghi enyekwa ihè,
kpakpando ga-esi na mbara eluigwe daa,
ike niile nke eluigwe ga-ama jijiji.†

30 “N’oge ahụ akara ngosi nke Nwa nke Mmadu ga-aputa ihe na mbara eluigwe. Agburu niile nke uwa ga-anokwa na-eru uju. Ha ga-ahu Nwa nke Mmadu ka o na-abia n’igwe ojii, n’ike nakwa oke ebube. 31 O ga-ewerekwa olu opi ike zipu ndi mmuo ozi ka ha gaa kpokotaa ndi niile a hoputara site n’akuku anọ niile nke eluigwe na uwa.

The mmuta site n’osisi fig

32 “Ugbu a mutanu ihe site n’osisi fig. Mgbe obula alaka ya malitere iweputa ome di nro, na-eputakwa akwukwo ndu maranu na okochi na-abia nso. 33 Otu a kwa, mgbe unu na-ahu ihe ndi a niile ka ha na-eme marakwanu na o nọ nso, o buladi n’onu uzo unu. 34 N’ezie agwa m unu, ihe ndi a niile aghaghi imezu tupu ogbo a agabiga. 35 Eluigwe na uwa ga-agabiga, ma okwu m enweghi ike igabiga.

O nweghi onye maara mgbe o ga-abu

36 “Ma o nweghi onye obula maara ubochi ahụ, maobu oge awa ahụ ga-abu. O buladi ndi mmuo ozi nọ n’eluigwe amaghi ya. Okpara ahụ amakwaghi. O bu naani Nna maara ya. 37 Obibia Nwa nke Mmadu ga-adi ka o di n’ubochi Noa. 38 N’oge ahụ tupu iju mmiri ahụ abia, ndi mmadu nọ na-eri na ahụ, na-emekwa mmemme olulu di na nwunye, ruo ubochi Noa banyere n’ime ugbo mmiri ya. 39 Ha amataghi ihe ga-eme tutu oke mmiri ahụ abia kpochapu ha niile. Otu ahụ ka obibia Nwa nke Mmadu ga-adi. 40 Mmadu abuo ga na-aruko oru n’ubi ha, a ga-ewepu otu hapukwa onye nke ozo. 41 Umụ nwanyi abuo ga na-akwo nri na nkume igwe nri, a ga-ewere otu, ma hapukwa nke ozo.

42 “N’ihi nke a, na-echenu nche, n’ihi na unu amaghi ubochi Onyenwe unu ga-abia. 43 Ma ghotanu nke a: O buru na nna nwe ulo mara oge onye ohi ga-abia n’ulo ya n’abali, o ga-anọ na nche n’oge ahụ. O gaghi ekwe ka onye ohi kuwaa ulo ya. 44 Otu a ka unu onwe unu puru isi nogide na nche oge niile, n’ihi na Nwa nke Mmadu ga-abia n’oge awa unu na-atughi anya ya.

O di mkpa ino na nche

45 “Onye bụ ohu ahụ nke kwesiri ntụkwasị obi ma nwekwa uche, nke onyenwe ya mere onyeisi ndị ohu nọ n’ezinaulọ ya, ka ọ na-enye ha nri n’oge ya? 46 Ngọzi na-adirị ohu ahụ, onye, mgbe onyenwe ya ga-alọghachi hụ na ọ na-eme otu a. 47 N’ezie asị m unu, ọ ga-eme ya onyeisi nke ihe niile o nwere. 48 Ma ọ bụrụ na ohu ahụ bụ onye ajoyọ omume na-asị onwe ya, ‘Nna m ukwu anọla ogologo oge,’ 49 ọ burukwa na o bido iti ndị ohu ibe ya ihe, sorokwa ndị ọhụ oke mmanya na-eri, na-anụ. 50 Nna ukwu ohu ahụ ga-alọta n’ubochi ọ na-atughị anya, n’oge awa ọ na-amakwaghị. 51 Ọ ga-egburisikwa ya, nye ya onodụ n’etiti ebe ndị ihu abụọ nọ. Ebe e nwere ikwa akwa na ịta ikikere eze.

25

Ụmụ agboghọ iri

1 “A ga-eji alaeze eluigwe tonyere akukọ ụmụ agboghọ iri ndị weere oriọna ha pụta izute onye na-alụ nwunye ọhụrụ. 2 Ise n’ime ha maara ihe, ma ise ndị ọzọ bụ ndị nzuzu. 3 Ise ndị nzuzu ahụ weere oriọna ha, ma ha ejighi mmanụ ọkụ. 4 Ise ndị maara ihe, wujuru mmanụ ọkụ na karama, tinyekwa oriọna ha. 5 Mgbe onye na-alụ nwunye ọhụrụ ahụ nọrọ ọdụ n’obibia ya, ụra tūwara ha, ha dinara ala rahụ ụra.

6 “N’etiti abalị e tiri mkpu n’oke olu sị, ‘Onye na-alụ nwunye ọhụrụ na-abia, pụtanụ gaa zute ya!’

7 “Mgbe ahụ ụmụ agboghọ niile ahụ* biliri mụnye oriọna ha. 8 Ise ndị nzuzu ahụ rjorọ ise ndị maara ihe sị, ‘Biko, wūnyeturunụ anyị ụfọdụ n’ime mmanụ ọkụ unu, lee na oriọna anyị na-anyu anyu.’

9 “Ndi maara ihe zara ha sị, ‘Mba! Ọ gaghị ezuru anyị na unu. Kama gaanụ zuru nke unu n’aka ndị na-ere ya.’

10 “Ma mgbe ha puru izuta mmanụ ọkụ ahụ, onye na-alụ nwunye ọhụrụ bjarutere. Ndi jikeere ejikere soro ya banye n’oriri ọlulū di na nwunye ahu. E mechikwara onụ ụzọ.

11 “Emesja, ise ndi nzuzu ahụ† loghachiri na-ekwu sị, ‘Onyenwe anyi, Onyenwe anyi, meghere anyi ụzọ!’

12 “Ma ọ zaghachiri ha sị, ‘N’ezie, n’ezie, agwa m unu, amaghị m ndi unu bu.’

13 “Ya mere, na-anogidenụ na nche, n’ihi na unu amaghị ubochi ahụ, maobu oge awa ahụ.

Ijizi akụ

14 “Ozo, ọ ga-adị ka otu nwoke choro iga njem. Ọ kpokotara ndi ohu ya niile nyefee ha akunuba ya n’aka. 15 O nyere onye nke mbu talenti ise, nke abuo ka o nyere talenti abuo. O nyere onye nke ikpeazu otu talenti.‡ O nyere ha n’otu n’otu di ka ike ha ha. Mgbe ahụ ọ hapuru ha gaa ije ya.

16 Onye ahụ natara talenti ise weere ego ahụ malite izu ahia. Ngwangwa o retara talenti ise ọzọ n’uru. 17 Otu a kwa, onye nke e nyere talenti abuo zuputakwara talenti abuo ọzọ n’uru. 18 Ma onye ahụ natara otu talenti gara gwuo ala lie ego nna ya ukwu, n’ihi ichezi ya nke oma.

19 “Mgbe ogologo oge gasiri, nna ukwu ndi ohu ahụ lotara site n’ije ya. Ọ kpokotara ha niile ka ha guzie akụ ya. 20 Onye ahụ natara talenti ise

§ 24:48 24:48 Maobu, na-asị n’obi ya * 25:7 25:7 E mere ka anyi mara na ndi a bu ndi ha na nwoke obula e dinabeghi. † 25:11 25:11 Ụmụ agboghọ ise ndi nzuzu ‡ 25:15 25:15 Talenti Otu talenti bu ugwo onwa iri afọ abuo nke onye Griik na-arụ ọrụ ubochi.

batara wetakwa ise ọzọ. O gwara nna ya ukwu si, 'I nyere m talenti ise, ma ugbu a azuputala m talenti ise ọzọ!'

21 "Nna ya ukwu sirị ya, 'I mere nke ọma ezi ohu kwesiri ntukwasị obi. I ziputala na i kwesiri ntukwasị obi n'ihe dị ntakiri. N'ihị ya aga m etinye gi n'ebe i ga-elekoṭa ọtụtụ ihe. Bata n'ọnụ nke nna gi ukwu.'

22 "Onye nke e nyere talenti abụọ bjara si, 'Nna anyi ukwu, i nyere m talenti abụọ, ma lee, eritala m talenti abụọ ọzọ n'uru.'

23 "Nna ya ukwu sirị ya, 'I mere nke ọma. I bu ezi ohu kwesiri ntukwasị obi. I ziputala na i kwesiri ntukwasị obi n'ihe dị ntakiri. N'ihị ya aga m etinye gi n'ebe i ga-elekoṭa ọtụtụ ihe. Bata n'ọnụ nke nna gi ukwu.'

24 "Onye e nyere otu talenti batara si, 'Nna anyi ukwu, amaara m onye i bu. I bu onye aka ntagide. I na-ewe ihe ubi n'ebe i na-akughị mkpuru. I na-achikotakwa n'ebe i na-agbasaghị. 25 N'ihị nke a, aturu m egwu, a gara m liere gi ego talenti gi n'ala. Lee ihe gi werewa.'

26 "Nna ya ukwu zara ya si, 'Ohu ọjọ na onye umengwu. I maara na m na-ewe ihe ubi n'ebe m na-akughị mkpuru, na-achikotakwa n'ebe m na-agbasaghị. 27 I gaara etinye ego m n'aka ndi na-ehekwa ego, ndi gaara akwughachi ya na omurunwa ya, nke m gaara anata mgbe m loghachiri.'

28 "Naputanu ya talenti ahụ o ji, were ya nye onye ji talenti iri. 29 N'ihị na onye ọbula nwere ka a ga e tinyekwuru ka o nwebigakwa oke. Ma onye ahụ o na-adighi nke o nwere, a ga-anapu ya o buladi nke nta o nwere.

30 Tupunu ohu a na-abaghị uru n'ezị, n'ime ọchichiri, ebe ikwa akwa na ita ikikere eze ga-adi.'

Ikpe nke ikpeazu

31 "Mgbe Nwa nke Mmadu ga-abia n'ebube ya na ndi mmuo ozi niile, mgbe ahụ ka o ga-anọ n'elu ocheeze ebube ya. 32 Mba niile nke uwa ga-ekwotakwa n'ihu ya. O ga-ekwaputa ha, otu obodo site n'ibe ya, di ka onye ozuzu aturu si ekwaputa umu aturu site n'umu ewu. 33 O ga-edebe umu aturu ahụ n'akuku aka nri ya, ma umu ewu ga-anọ n'aka ekpe ya.

34 "Mgbe ahụ, eze ga-asị ndi nọ n'aka nri ya, 'Batanu n'ime alaeze, unu ndi Nna m goziri agozi, batanu n'ime alaeze nke e doziiri unu site na mgbe e kere uwa. 35 N'ihị na mgbe aguu guru m unu nyere m nri. Mgbe akpiri kporo m nku unu nyere m ihe onunu. Mgbe m bu obia unu kpatara m. 36 Mgbe m gba oto, unu zutara uwe nye m. Mgbe m dara oria unu lekotara m. Anokwara m n'ulo mkporo unu bjara leta m.'

37 "Mgbe ahụ ndi ezi omume ahụ ga-aju ya si, 'Onyenwe anyi, olee mgbe anyi huru gi ka aguu na-agu gi anyi enye gi nri? Olee mgbe anyi huru gi ka akpiri na-akpo gi nku, anyi ekuru mmiri onunu nye gi? 38 Olee mgbe kwa ka anyi huru gi di ka onye obia anyi akpatata gi? Olee mgbe kwa ka anyi huru gi ka i gba oto anyi enye gi uwe? 39 Olee mgbe kwa ka anyi huru gi n'oria, maobu n'ulo mkporo anyi abia leta gi?'

40 "Eze ahụ ga-azaghachi ha si, 'N'ezie asị m unu, mgbe unu mesoro otu n'ime ndi a di nta n'ime umunne m omume ọma, o bu m ka unu mesoro omume ahụ.'

41 "Mgbe ahụ o ga-asikwa ndi nọ n'aka ekpe ya, 'Punu n'ihu m unu ndi a buru onu. Baanu n'ime odo oku ebighi ebi ahụ a kwadobeere ekwensu na ndi mmuo ozi ya. 42 N'ihị na mgbe aguu na-agu m, unu enyeghi m ihe obula ka m rie. Mgbe akpiri na-akpo m nku, unu ekunyeghi m mmiri ka m nu. 43 Mgbe m no di ka obia, unu akpatataghi m n'ulo unu. Mgbe m gba oto, unu enyeghi m uwe. Mgbe ahụ na-esighi m ike, unu elekotaghi m. Mgbe m no n'ulo mkporo, unu abighi leta m.'

44 “Mgbe ahụ ha ga-azakwa si, ‘Onyenwe anyị, olee mgbe anyị hụrụ gị ka agụụ na-agụ gị, maọbụ ka akpịrị na-akpọ gị nkụ, maọbụ oge i bụ onye ọbịa, maọbụ oge i gba ọtọ, maọbụ oge i nọ n’ọrịa, maọbụ i nọ n’ụlọ mkpọrọ, ma anyị elekotaghị gị?’”

45 “O ga-aza ha si, ‘Eziokwu ahụ bụ nke a, mgbe ahụ unu juru inyere otu n’ime ndị a dị nta aka, ọ bụ m ka unu juru i nyere aka.’”

46 “Ndi a ga-aba n’ita ahụhụ ebighi ebi. Ma ndi ezi omume ga-aba na ndu ebighi ebi.”

26

Izuzu megide Jisọs

1 Mgbe Jisọs kwusiri okwu ndi a, ọ gwara ndi na-eso ụzọ ya si, ² “Dị ka unu maara nke ọma, Mmemme Ngabiga ga-amalite mgbe ụbọchị abụọ gasiri. N’oge ahụ, a ga-ararakwa Nwa nke Mmadu nye ka a kpogide ya n’obe.”

3 N’oge ahụ, ndiisi nchụaja, na ndi okenye zukọtara n’ụlọeze otu onyeisi nchụaja a na-akpọ Kaifas. ⁴ Ha gbara izu ichọputa ụzọ ha ga-esi jide Jisọs na nzuzo gbuo ya. ⁵ Ha kwekorita si, “O gaghị abụ n’oge mmemme ka ọgbaaghara hapu idi n’etiti ndi mmadu.”

Otite mmanu na Betani

6 Mgbe Jisọs nọ na Betani, n’ụlọ Saimon onye ekpenta, ⁷ otu nwanyị bu karama alabasta nke mmanu otite isi uto di oke onuahia di n’ime ya, biakwutere ya, nke ọ wusara ya n’isi di ka ọ na-anọdu ala n’eri nri.

8 Ma mgbe ndi na-eso ụzọ ya huru nke a, iwe were ha nke ukwu. Ha sirị, “Olee udi ila n’iyi di nke a! ⁹ A gaara ereputa mmanu a ego di ukwu were ego e retara ya nyere ndi ogbenye aka.”

10 Ebe Jisọs matara ihe ha na-atamu n’obi ha, ọ sirị ha, “Gini mere unu ji esogu nwanyị a? O merela m ihe di mma. ¹¹ Unu na ndi ogbenye ga-anọ oge niile, ma ọ bughị mu na unu ga-anọ mgbe niile. ¹² N’ihi na site n’iwu m mmanu otite a n’ahụ, o doziela m maka olili. ¹³ N’ezie, ana m agwa unu, n’ebe ọbula ezisara ozioma a n’uwa niile, a ga na-echeta nwanyị a n’ihi ihe ọma a o meere m.”

Juda ekwere irara Jisọs nye

14 Mgbe ahụ otu n’ime mmadu iri na abuo na-eso ụzọ ya, onye aha ya bu Judas Iskariot, jekwuuru ndiisi nchụaja. ¹⁵ O juru ha si, “Gini ka unu ga-enye m ma m rara ya nye n’aka unu?” Ha kwuru ya iri mkpuru ọlọcha ato. ¹⁶ Site n’oge ahụ na-aga, ọ choro ohere irara ya nye n’aka ha.

Oriri Mmemme Ngabiga

17 N’ubochi mbu nke mmemme achicha na-ekoghi eko, ndi na-eso ụzọ Jisọs biakwutere ya juo ya si, “Ebee ka i choro ka anyi gaa kwadoro gi ihe gi maka oriri Ngabiga?”

18 O zara ha si, “Jekwurunu otu nwoke n’ime obodo si ya, Onye ozizi si, ‘Oge m abjala nso. Mu na ndi na-eso ụzọ m ga-eri oriri Ngabiga n’ulo gi.’”

19 Ndi na-eso ụzọ ya mere di ka Jisọs gwara ha, doziekwa oriri Ngabiga ahụ n’ebe ahụ.

20 N’uhuruchi ubochi ahụ, ya na ndi na-eso ụzọ ya iri na abuo ahụ noduru ala n’oche nri ahụ. ²¹ Mgbe ha na-eri nri, o kwuru si, “N’ezie ana m agwa unu, na otu onye n’ime unu ga-arara m nye.”

²² Ha nwere oke mwute, ma malite ijụ ya n'otu n'otu sị, "Onyenwe anyị, ọ bu m?"

²³ Ma ọ zara ha sị, "Ọ bu onye ahụ mụ na ya na-amanyekọta aka n'otu efere ga-arara m nye. ²⁴ Lee Nwa nke Mmadụ ga-ala dị ka e si buo ya n'amụma. Ma ahụhụ ga-adiri nwoke ahụ onye a ga-esite n'aka ya rara Nwa nke Mmadụ nye. Ọ gaara akara onye ahụ mma ma a sị na a mughị ya amụ."

²⁵ Judas, onye ahụ raara ya nye juru ya sị, "Onye ozizi ọ bu m?"
 Ọ zara sị, "Gị onwe gị ekwuola ya."

Mmalite oriri nsọ

²⁶ Mgbe ha nọkwa na-eri nri, Jisọs were ogbe achicha ahụ, mgbe o nyechara ekele, ọ nyawara ya nye ndị na-eso ụzọ ya sị ha, "Naranụ nke a rie, n'ihu na nke a bu anụ ahụ m."

²⁷ Mgbe ahụ kwa, o burukwara iko mmanya, ma mgbe o nyechara ekele, o bunyere ya ndị na-eso ụzọ ya sị ha, "Unu niile n'ụonụ site n'iko a. ²⁸ N'ihu na nke a bu ọbara m nke bu akara ogbugba ndụ ọhuru ahụ. A na-awusa ya maka otutu mgbaghara mmehie. ²⁹ Ana m agwa unu, na-agaghị m anụ mmanya sitere na mkpuru vainị ọzọ, tutu ruo ụbọchị ahụ mụ na unu ga-anụ ya n'ụzọ dị iche n'alaeze Nna m."

³⁰ Mgbe ha busiri ahụ, ha puru gaa n'Ugwu Oliv.

Ngonari Pita

³¹ Mgbe ahụ Jisọs gwara ha sị, "N'abalị taa, unu niile ga-agbahapụ naani m. N'ihu na e dere ya, sị:

"Aga m etigbu onye ozuzu aturu,

aturu nke igwe aturu ahụ ga-agbasasikwa.*"

³² Ma mgbe e mere ka m si n'onwụ bilite, aga m ebu unu ụzọ gaa Galili."

³³ Pita siri, "Ọ buru na mmadu niile agbahapụ gi gbalaga, agaghị m ahapu gi."

³⁴ Jisọs siri, "N'ezie agwa m gi, n'abalị taa, tupu oke okuku akwaa akwa, i ga-agonari m ugboro ato."

³⁵ Ma Pita kwuru sị, "Ọ buru na ọ di mkpa ka m soro gi nwuo, agaghị m agonari gi." Ọ bukwa otu ihe ahụ ka ndi ahụ niile na-eso ụzọ ya kwuru.

Ekpere Jisọs na Getsameni

³⁶ Mgbe Jisọs bjara n'ogige ahụ a na-akpo Getsameni, ọ gwara ndi na-eso ụzọ ya sị ha, "Nodunụ n'ebe a ka m gaa n'ihu nke nta kpee ekpere."

³⁷ Ọ kpoo Pita tinyere onwe ya, na umu Zebedi abuo. Ọ malitere inwe obi mwute n'ime onwe ya. Obi malitekwaro ilo ya mmiri. ³⁸ Mgbe ahụ ọ gwara ha sị, "Ọ na-ewute mkpuruobi m nke ukwu ruo n'onu onwu. Nogidenụ n'ebe a soro m na-eche nche."

³⁹ Ọ gara n'ihu nke nta daa, kpuo ihu ya n'ala, kpee ekpere sị, "Nna m, ọ buru na ọ ga-ekwe mee, napu m iko a. Ma ọ bughị ka e mee uche m, kama ka e mee uche gi."

⁴⁰ Ya mere, ọ biakwutere ndi na-eso ụzọ ya, hụ ha ka ha na-arahu ura. Ọ siri Pita, "Ọ bu na unu enweghi ike i soro m chee nche, ọ buladi otu awa? ⁴¹ Na-eche nche, na-ekpekwa ekpere, ka unu ghara ija n'onwunwa.†N'ihu na mmuo di na njikere ma anu ahụ adighi ike."

⁴² Ọ laghachiri azu nke ugboro abuo kpeekwa ekpere sị, "Nna m, ọ buru na iko a agaghị agabiga ma ọ bughị na m nuru ya, ka e mee uche gi."

* **26:31** 26:31 Zek 13:7 † **26:41** 26:41 Maobu, nwalee

⁴³ O loğhachikwara ozo hukwa ka ha na-arahu ura, n'ihhi na anya ha di aro. ⁴⁴ O hapuru ha ozo gaa kpee ekpere nke ugboro ato, na-ekwukwa otu okwu ahụ.

⁴⁵ Mgbe o loğhachikwutere ndi na-eso uzo ya, o siri ha, "Unu ka no na-arahu ura, na-ezukwa ike? Lee, oge awa ahụ abiala, a rarala Nwa nke Mmadu nye n'aka ndi mmehie. ⁴⁶ Bilienu ka anyi gawa. Lee, onye ahụ na-arara m nye na-abia!"

Njide e jidere Jisos

⁴⁷ Mgbe o no na-ekwu okwu a, Judas, otu n'ime ndi ozi iri na abuo ahụ biaruru, ya na otutu igwe mmadu so. Ufodu ji mma agha ha, ndi ozo ji osisi.† O bu ndiji nchujaja na ndi okenye ndi Juu zitere ha. ⁴⁸ Ma onye ahụ na-arara ya nye, nyere ha ihe iribama, si, "Onye ahụ m ga-esutu onu bu nwoke ahụ, jidesienu ya aka ike!" ⁴⁹ Ngwangwa o jekwuuru Jisos si ya, "Ekele, Onye ozizi!" ma sutukwa ya onu.

⁵⁰ Jisos gwara ya si, "Enyi m, mee ihe i bjava ime ngwangwa."

Mgbe ahụ, ndi ikom ahụ bjava nso jide Jisos, sekuru ya n'ike. ⁵¹ Otu onye n'ime ndi ha na Jisos no, setiri aka ya, miputa mma agha ya, gbuo ohu onyeisi nchujaja, gbupu nti ya.

⁵² Ma Jisos siri ya, "Mighachi mma agha gi n'obo ya, n'ihhi na mmadu obula na-eji mma egbu mmadu ibe ya ga-anwu site na mma. ⁵³ I cheghi na m puru iri Nna m ka o zitere m ihe kariri usuu ndi mmuo ozi iri na abuo n'otu ntabi anya? ⁵⁴ Ma olee otu ihe e dere n'akwukwo nso ga-esi mezuo, nke kwuru na o ghaghi idi otu a?"

⁵⁵ N'oge awa ahụ, Jisos gwara igwe mmadu ahụ si, "Unu putara chiru mma agha na mkpo bja ijide m di ka a ga-asu na m bu onye ohi? Anorola m ziekwa ihe n'ulonso kwa ubochi, ma unu ejideghi m. ⁵⁶ Ma ihe ndi a na-eme ka ihe ndi amuma dere n'akwukwo nso mezuo." N'oge ihe ndi a niile na-eme, ndi na-eso uzo ya niile hapuru ya gbalaga.

Jisos n'uloikpe

⁵⁷ Ndi jidere Jisos duuru ya gaa n'ulo Kaifas, onyeisi nchujaja. Ndi ozizi iwu na ndi okenye ndi Juu zukotara n'ebe ahụ. ⁵⁸ Pita sogidere Jisos n'azu site n'ebe di anya. O rutere n'obi onyeisi nchujaja, baa n'ime ulo, sorokwa ndi na-eje ozi nodu ala, ka o nwe ike ihu otu ihe a ga-esi bie.

⁵⁹ Ndjisi nchujaja, na ndjisi ikpe n'uloikpe ahụ no na-achọ ama ugha megide Jisos, ka ha hu uzo ha ga-esi gbuo ya. ⁶⁰ Ma o dighi nke ha chotara, n'agbanyeghi n'otutu ndi akaebe ugha putara.

N'ikpeazu, mmadu abuo putara ⁶¹ kwuo si, "Nwoke a siri, 'Enwere m ike ikwatu ulonso ukwu nke Chineke, wughachikwa ya n'ubochi ato.' "

⁶² Onyeisi nchujaja biliri oto kwuo si, "O bu na i nweghi ihe obula i gaza? Gini bu ama ndi a a na-agba megide gi?" ⁶³ Ma Jisos ekwughi ihe obula.

Onyeisi nchujaja gwara ya si, Eji m aha Chineke di ndu nye gi iwu, si gi, "gwa anyi, i bu Kraist, Okpara Chineke?"

⁶⁴ Jisos gwara ya si, "Gi onwe gi kwuru ya. Ma ana m agwa unu, site ugbu a na-aga n'ihu, unu ga-ahu Nwa nke Mmadu ka o na-anodu n'aka nri nke Onye di ike, na-abiakwa n'igwe ojii nke eluigwe."

⁶⁵ Mgbe ahụ onyeisi nchujaja dowara uwe ya, kwuo si, "O kwuola aru! Olee mkpa o di ichokwa ndi akaebe? Unu nukwara nkwulu ya? ⁶⁶ Gini bu mkpebi unu?"

Ha zara sị ya, “O kwesiri ka ọ nwụọ!”

⁶⁷ Mgbe ahụ, ha gbusara ya onụ mmiri asọ n’ihu, tiekwa ya aka. Ndi ọzọ maara ya ụra, ⁶⁸ sị ya, “Buoro anyị amụma, gi, Kraịst. Onye tiri gi ihe?”

Pita agonari Jisọs

⁶⁹ Mgbe ahụ Pita noduru ala na mbara ezi nke obi ahụ. Otu n’ime umu agboghọ na-eje ozi bjakwutere ya, sị, “Ị bukwanu otu n’ime ndi na-eso uzọ Jisọs onye Galili.”

⁷⁰ Ma ọ goro n’ihu ha niile sị, “Amaghị m ihe ị na-ekwu.”

⁷¹ Mgbe ọ puru gaa nodu n’onu uzọ mbata, nwaagboghọ ọzọ huru ya, gwa ndi nọ n’ebe ahụ sị, “Nwoke a na Jisọs onye Nazaret nokoro.”

⁷² Ozokwa, o weere inu iyi goọ, “Amaghị m onye nwoke ahụ bu.”

⁷³ Mgbe oge nta gasiri, ndi guzo n’ebe ahụ bjakwutere Pita sị ya, “N’ezie, ibu otu n’ime ha, n’ihi na asusu gi agbaala gi ama.”

⁷⁴ O malitere ibu onwe ya onu, na inu iyi sị, “Amaghị m nwoke a.”

Mgbe ahukwa oke okpa kwara akwa. ⁷⁵ Pita chetara okwu ahụ Jisọs kwuru sị, “**Tupu oke okpa akwaa akwa, ị ga-agonari m ugbo ato.**” O si n’ebe ahụ puo, gaa kwaa akwa nke ukwu.

27

Jisọs n’ihu Paillet

¹ Mgbe chi boro, ndiisi nchujaja niile na ndi okenye gbara izu megide Jisọs otu ha ga-esi gbuo ya. ² Ya mere, ha kere ya agbu, duru ya puo, nyefee ya n’aka Paillet onye bu govanọ.

Onwu Judas

³ Mgbe Judas, onye ahụ rara Jisọs nye, huru na a maala Jisọs ikpe onwu, o cheghariri weghachikwara ndiisi nchujaja na ndi okenye iri ego olaocha ato ahụ. ⁴ O kwuru sị, “Emehiela m, site na irara onye aka ya di ocha nye onwu.”

Ma ha siri, “Nke ahụ agbasaghi anyi, o bu mkpa diri gi.”

⁵ O wusara ego olaocha ahụ n’ala ulonso, puo gaa kwuo udo.

⁶ Ndiisi nchujaja tutukotara ego ahụ kwuo sị, “O megidere iwu itinye ego a n’ime ulokwu, n’ihi na o bu ego obara.” ⁷ Mgbe ha gbasiri izu, ha kwekotara ma were ego ahụ zuta ala n’aka otu okpu ite. Ha mere ala ahụ ka o buru ebe a na-eli ndi obia. ⁸ Nke a mere e ji na-akpo ala ahụ, “Ala Obara,”* ruo taa. ⁹ N’uzo di otu a, okwu e kwuru site n’onu Jeremaya onye amuma mezuru. “Ha tutukotara mkpuru ego olaocha iri ato, bu onuhajia onye ahụ, nke ufodu n’ime umu Izrel kpebiri na a ga-akwu n’isi ya. ¹⁰ Ha ji ego ahụ zuo ubi onye okpu ite, di ka Onyenwe anyi nyere m iwu.”†

Paillet ajuo Jisọs ajuju

¹¹ N’oge a Jisọs guzo n’ihu govanọ. Govanọ juru ya sị, “Ị bu eze ndi juu?”

Jisọs siri ya, “**Gi onwe gi kwuru ya.**”

¹² Mgbe ndiisi nchujaja na ndi okenye boro ya ebubo ugha, o kwughị ihe obula. ¹³ Ya mere, Paillet siri ya, “Ị naghị anu ihe ndi a niile ha na-ebo

* 27:8 27:8 Maobu, Ubi Obara † 27:10 27:10 Zek 11:12,13; Jer 19:1-13; 32:6-9

gi?" ¹⁴ Ma ọ zaghị ọ bụladị otu mkpuru okwu n'ebubo ndi ahụ. Ihe a gbagwojuru govanọ anya nke ukwu.

Ikpe onwu a mara Jisos

¹⁵ Ugwu a, ọ bụ omenaala govanọ n'oge mmemme na ọ ga-ahapu otu onye mkporo, bụ onye igwe mmadu horo. ¹⁶ Ma n'oge a e nwere otu onye mkporo nke otutu mmadu maara nke oma. A na-akpo Jisos Barabas. ¹⁷ Mgbe igwe mmadu niile zoro, Paillet siri ha, "Onye ka unu choro ka m hapuru unu, ọ bụ Jisos Barabas ka ọ bụ Jisos onye a na-akpo Kraist?" ¹⁸ N'ihu na ọ maara nke oma na ọ bụ site n'ekworo ka ha ji rara Jisos nye n'aka ya.

¹⁹ Mgbe ọ nokwasiri n'elu oche ikpe ya, nwunye ya zitere ozi si ya, "Wepuka aka gi n'ihe gbasara nwoke onye ezi omume ahụ. N'ihu na ahujuru m anya na nro n'abalị gara aga n'ihu ya."

²⁰ Ma ndiisi nchaja na ndi okenye kwagidere igwe mmadu ahụ ka ha rọ ya, ka ọ hapuru ha Barabas, ma nye ha Jisos ka ha gbuo ya.

²¹ Ozokwa, govanọ siri ha, "N'ime mmadu abuo ndi a onye ka unu choro ka m hapuru unu?"

Ha siri, "Barabas!"

²² Paillet siri ha, "Gini ka m ga-eme Jisos onye a na-akpo Kraist?"

Ha niile siri, "Kpogide ya n'obe!"

²³ O juru ha si, "O bu n'ihu gini? Olee ihe ojoo o mere?"

Ma ha tiri mkpu karịa ka ha si eti na mbu, na-asi, "Kpogide ya n'obe! Kpogide ya n'obe!"

²⁴ Mgbe Paillet huru na o nweghi ihe ọ puru ime, kama na uzu na ogbaaghara na-amalite. O weere mmiri kwoo aka ya n'ihu igwe mmadu ahụ si ha, "Aka m di ocha n'ebe obara nwoke a di. Jirinu aka unu hu maka ya."

²⁵ Igwe mmadu ahụ zaghachiri ya n'otu olu si, "Ka obara ya di n'isi anyi na n'isi umu anyi!"

²⁶ Mgbe ahụ ọ hapuru ha Barabas. Mgbe ọ piachara Jisos ihe, ọ raara ya nye ka ha kpogide ya n'obe.

Ndi agha ejiri Jisos mee ihe ochi

²⁷ Mgbe ahụ ndi agha govanọ duuru Jisos baa n'ogige ulo ndi agha, mee ka otu ndi agha niile gbaa ya gburugburu. ²⁸ Ha yipuru ya uwe ya, yinye ya uwe mwuda na-acha uhie uhie. ²⁹ Ha kpara okpueze nke e ji ogwu mee, kpukwasị ya n'isi. Ha tinyekwara ya mkpara achara n'aka nri, gbuo ikpere n'ala n'ihu ya, na-akwa ya emo na-asi, "Ekele, Eze ndi Juu!" ³⁰ Ha gburu ya onu mmiri aso, werekwa osisi ahụ ku ya n'isi otutu mgbe. ³¹ Mgbe ha ji ya mechaa ihe ochi, ha yipuru ya uwe ahụ, yinyekwa ya uwe nke ya, duuru ya puo, iga kpogide ya n'obe.

Ha akpogide ya n'obe

³² Mgbe ha na-apu, ha zutere otu nwoke onye obodo Sirini a na-akpo Saimon. Ha manyere ya ka o buru obe ya. ³³ Mgbe ha bjarutere n'ebe a na-akpo Gologota (nke putara, "ebe okpokoro isi"). ³⁴ Ha nyere ya mmanya a gwara ogwu ilu ka ọ nuo. Mgbe o deturu ya ire, o kweghi ya onunu. ³⁵ Mgbe ha kpogidechara ya n'elu obe. Ha fere nza nke ha jiri kee uwe ya n'etiti onwe ha. ³⁶ Ha nodukwara ala n'ebe ahụ na-eche ya nche. ³⁷ N'elu

ebe isi ya di, ka ha debere ihe ha dekwasiri ebubo ha boro ya. Nke a bu ihe ha dere:

Onye a bu Jisos, Eze ndi Juu.

³⁸ Ha kpogidekwara ya na ndi ohi abuo n'obe. Otu onye n'aka nri, onye nke ozo n'aka ekpe ya. ³⁹ Ndi na-agafe n'uzo na-ekwuto ya, na-efufekwa isi ha, ⁴⁰ na-asikwa, "Leenu onye nwere ike ikwato ulonso Chineke wughachi ya na mkpuru ubochi ato! Zoputanu onwe gi! O buru na i bu Okpara Chineke si n'elu obe ahụ rdara!" ⁴¹ Ndiisi nchujaja, ndi ozizi iwu na ndi okenye sokwa na-eme ya ihe ochi, na-asị, ⁴² "O zoputara ndi ozo, ma o nweghi ike izoputa onwe ya. O bu eze ndi Izrel; ya si n'elu obe rdara ugbu a, anyi ga-ekwerekwa na ya. ⁴³ O tukwasiri Chineke obi, o buru na o masiri Chineke, ya naputa ya ugbua, n'ihu na o kwuru si, 'Abu m Okpara Chineke.' " ⁴⁴ O buladi ndi ohi ahụ a kpogidekorọ ha na ya n'obe nokwa na-akpari ya.

Onwu Jisos

⁴⁵ Ma site n'elekere iri na abuo nke ehie ruo n'elekere ato nke ehie, ochichiri gbachikotara n'ala ahụ niile. ⁴⁶ N'oge di ka elekere ato nke ehie, Jisos tiri mkpu n'oke olu si, "*Eloi, Eloi, lama sabaktani?*" (nke putara, "*Chineke m, Chineke m, ginị mere i jiri hapu m?*").*

⁴⁷ Mgbe ufodu ndi guzo n'ebe ahụ nuru nke a, ha siri, "O na-akpo Ilaia."

⁴⁸ N'otu oge ahụ kwa otu onye n'ime ha gbaara oso were ogbo denye ya na mmanya gbara aka, fanye ya n'osisi, welie ya elu, chee ya ka o nyo. ⁴⁹ Ma ndi ozo siri, "Hapunu, ka anyi lee ma Ilaia o ga-abia izoputa ya."

⁵⁰ Ozokwa, Jisos jiri oke olu tie mkpu, kubie ume.

⁵¹ N'otu ntabi anya ahụ kwa, akwa mgbochi nke ulonso ahụ gbawara site n'elu ruo n'ala. Ala makwara jijiji. Nkume tiwasikwara. ⁵² Ala ili meghere. A huru otutu ndi nsọ, ndi nwuru anwu, ka e mere ka ha si n'onwu bilie. ⁵³ Mgbe ha sitere n'onwu bilie, ha hapuru ili ha banye n'ime obodo nsọ, gosikwa otutu mmadu onwe ha.

⁵⁴ Mgbe ochiagha, na ndi ya ha no n'ebe ahụ na-eche Jisos nche huru ala oma jijiji a, na ihe niile mere, ha turu oke egwu. Ha kwuru si, "N'ezie, nwoke a bu Okpara Chineke!"

⁵⁵ Otutu umu nwanyi no n'ebe ahụ, ndi guzo n'ebe di anya na-ele ihe n'eme. Ha si Galili soro Jisos, na-ejere ya ozi.† ⁵⁶ N'ime ha bu Meri Magdalin, na Meri nne Jemis na Josef, na nne umu Zebedi.

Olili Jisos

⁵⁷ Mgbe o ruru anyasi, otu onye ogaranya si Arimatia aha ya bu Josef. Onye ya onwe ya bukwa onye na-eso uzo Jisos, ⁵⁸ jekwuuru Paillet rifo ya ka e bunye ya ozu Jisos. Paillet nyere iwu ka e bunye ya ozu ahụ. ⁵⁹ Josef buuru ozu ya, were ezi akwa ocha linin na-enwu enwu fuchie ya, ⁶⁰ ma gaa lie ya n'ili ohuru nke o gwuuru onwe ya, n'etiti nkume. O jikwa otu nkume buru ibu kpuchie onu uzo ili ahụ, hapu ya laa. ⁶¹ Meri Magdalin na Meri nke ozo no na-ebe ahụ, ha noduru ala na ncherita ihu ili ahụ.

Ndi nche n'ili Jisos

⁶² N'echi ya, nke bu ubochi na-eso ubochi Nkwadebe, ndiisi nchujaja na ndi Farisii zukoro jekwuru Paillet. ⁶³ Ha kwuru si, "Nna anyi ukwu, anyi na-echeta na mgbe onye ugha ahụ di ndu, o siri na ya ga-esi n'onwu bilie

* **27:46** 27:46 Abu 22:1 † **27:55** 27:55 N'ihu ihu maka mkpa ya

mgbe ụbọchị atọ gasiri. ⁶⁴ Ya mere, nye iwu ka ndị agha gị na-eche ili ya nche, ruo mgbe ụbọchị atọ gasiri. Nke a ga-egbochi ndị na-eso ụzọ ya ịga zuru ozu ya. Ka ha ghara ị sịkwa ndị mmadụ na o sitela n'ọnwu bilie. Ọ bụrụ na ha agha ụgha dị otu a, ọ ga-ajoro anyị njọ mgbe ahụ karịa na mbu.”

⁶⁵ Paillet gwara ha sị, “Unu nwere otu ndị agha na-eche nche, kpọrọnu ha gaa mechisie ili ahụ ike dị ka unu si maara eme.” ⁶⁶ Ya mere, ha kpọrọ ndị agha gaa mechizie onụ ili ahụ. Ha kakwara akara n'elu nkume ahụ.

28

Mbilite n'ọnwu Jisọs

¹ Mgbe ụbọchị izuikwe gasiri, n'isi ututu ụbọchị mbụ n'ime izu ụka, Meri Magdalin na Meri nke ọzọ, gara ka ha lee ili ahụ.

² Na mberede, oke ala oma jijiji malitere. N'ihi na mmuọ ozi Onyenwe anyị sitere n'eluigwe rịdata, kpugharịa nkume ahụ e ji mechie onụ ili ahụ, nọkwasi kwa n'elu ya. ³ Ihu ya na-enwu dị ka amụma. Uwe ya na-achakwa ọcha dị ka akummiri igwe.* ⁴ N'ihi egwu ya, ndị nche makwara jijiji. Daa n'ala noro dị ka ndị nwurụ anwu.

⁵ Ma mmuọ ozi ahụ gwara umu nwanị ahụ sị ha, “Unu atula egwu, n'ihi na amaara m na ọ bụ Jisọs onye a kpogburu n'elu obe ka unu na-achọ.

⁶ Ọ nọkwaghị n'ebe a. O sitela n'ọnwu bilie, dị ka o si kwuo. Bjanu lee ebe ọ togoburu. ⁷ Gaanu ngwangwa gwa ndị na-eso ụzọ ya na e meela ka o si n'ọnwu bilie. Lee, o burula unu ụzọ gawa Galili. Ebe ahụ ka unu ga-ahụ ya. Chetakwanu ihe m gwara unu.”

⁸ Ha ji oke egwu na onụ puọ ọsịisọ site n'ili ahụ, gbara ọsọ gawa ịkoro ndị na-eso ụzọ ya. ⁹ Na mberede, Jisọs zutere ha sị ha, “**Ndeewonu!**” Ha bjakwutere ya, jide ụkwụ ya abụọ aka, kpookwa isiala nye ya. ¹⁰ Ya mere Jisọs gwara ha sị, “**Unu atula egwu. Gaanu, gwanu umunne m ka ha gaa Galili. Ha ga-ahụ m n'ebe ahụ.**”

Ama ndi nche gbara

¹¹ Mgbe ha na-aga, ụfọdụ ndị agha chere ili ahụ nche batara n'ime obodo. Ha gara koro ndịsi nchujaja ihe niile mere. ¹² Emesịa, ndị nchujaja na ndị okenye zukotara kwekoritaa inye ndị agha ahụ ọkpurukpu ego, ¹³ sị ha, “Ihe a ka unu ga-ekwu, ‘Ndị na-eso ụzọ ya bįara n'abalı zuru ya n'ohi mgbe anyi no na-arahu ıra.’ ¹⁴ Ọ bụrụ na nke a eruo govanọ ntı, anyi ga-emeta ya mma, ma mee ka unu puọ na nsogbu.” ¹⁵ Ha naara ego ahụ, meekwa dị ka e ziri ha. Akukọ a ka a gbasara n'etiti ndi Juu ruo taa.

Jisọs enye ndi na-eso ụzọ ya ikike

¹⁶ Ma ndi ikom iri na otu ahụ bu ndi na-eso ụzọ ya gara Galili, n'elu ugu ebe Jisọs gwara ha gaa. ¹⁷ Mgbe ha huru ya, ha kporo isiala nye ya. Ma ụfọdụ n'ime ha nwere obi abuo. ¹⁸ Jisọs bįara ha nso, gwa ha sị, “E werela ikike niile di n'eluigwe na nke di n'elu ụwa nye m. ¹⁹ Ya mere, gaanu mee ka mba niile buru ndi na-eso ụzọ m, na-emenye ha baptizim n'aha nke Nna, na nke Okpara, na nke Mmuọ Nso. ²⁰ Ziekwanu ha ka ha na-eme ihe niile m nyere unu n'iwu. Ma chetanu na m na-anonyere unu mgbe niile, ruo ogwugwu oge.”

* 28:3 28:3 Ya bu, snoo

Ozioma Mak

Jon omee baptizim edozie uzọ

¹ Mmalite ozioma maka Jisọs Kraist, Ọkpara Chineke. ² Dịka e dere ya rii n'akwukwo Aizaya onye amuma si, "Aga m ezipu onyeozisi m n'ihu gi,

onye ga-edozi uzọ gi."*

³ "Otu onye na-eti mkpu n'ozara, na-asị, 'Dozienụ uzọ maka Onyenwe anyị, meenụ ka okporouzo ya guzozie.'"†

⁴ Jon omee baptizim putara na-eme baptizim n'ozara, ma na-ekwusa baptizim nke ncheghari maka mgbaghara mmehie. ⁵ Ndi mmadu si n'akuku Judia niile na ndi niile bi na Jerusalem puru jekwuru ya. Ka ha na-ekwuputa mmehie ha, o mere ha baptizim n'osimiri Jordan. ⁶ Uwe Jon yi n'ahu ya bu nke e ji aji inyinya kamel mee. O kekwarara ihe okike e ji akpukpo anu mee n'ukwu ya. Nri ya bu igurube na mmanu anu. ⁷ O kwusara si: "Onye di ike karja m na-abia n'azu m. Onye m na-erughi ihudata ala topu eriri akpukpoukwu ya. ⁸ Eji m mmiri na-eme unu baptizim, ma o ga-eji Mmuo Nso mee unu baptizim."

Baptizim na onwunwa Jisọs

⁹ N'oge ahụ, Jisọs sitere na Nazaret nke Galili bịa n'osimiri Jordan, ebe Jon mere ya baptizim. ¹⁰ Ma mgbe o si n'ime mmiri ahụ na-aputa, o huru ka eluigwe meghere. Hukwa Mmuo Nso di ka nduru ka o ridatara bekwasi ya n'isi ya. ¹¹ Otu olu si n'eluigwe daa, "I bu Ọkpara m huru n'anya, ihe gi di m ezi mma."

¹² Ngwangwa, Mmuo Nso duuru ya baa n'ime ozara. ¹³ O nokwara n'ime ozara ahụ iri ubochi ano, ebe ekwensu nwara ya onwunwa. Ya na umu anu ohia nokwa. Ma ndi mmuo ozi jeere ya ozi.

Mbido oru nkwsa

¹⁴ Mgbe e tinyesiri Jon n'ulo mkporo, Jisọs gara na Galili, na-ekwusa ozioma Chineke. ¹⁵ O siri, "Oge ahụ eruola, alaeze Chineke di nso. **Chegharjanu ma kwerekwanu n'oziooma."**

Okpukpo ndi na-eso uzọ ya

¹⁶ Mgbe Jisọs na-aga n'akuku osimiri Galili, o huru Saimon na Andru nwanne ya, ka ha na-awunye ugbu ha n'ime mmiri n'ihu na ha bu ndi oku azu. ¹⁷ Jisọs siri ha, "**Bianu soro m, m ga-emekwa unu ndi oku nakuta mmadu.**" ¹⁸ Ngwangwa ha hapuru ugbu azu ha ma soro ya.

¹⁹ Mgbe o gaturu n'ihu nke nta, o huru Jemis nwa Zebedi na nwanne ya bu Jon ndi no n'ime ugbo mmiri, na-ekezi ugbu azu ha. ²⁰ Ngwangwa, o kporo ha, ha hapuru nna ha Zebedi na ndi o goro oru n'ime ugbo soro ya.

Jisọs chupuru mmuo ojoo

²¹ Ha gara Kapanom, mgbe ubochi izuike ruru, o bara n'ime ulo ekpere ma malite izi ha ihe. ²² Ozizi ya juru ha anya nke ukwu, n'ihu na o ziri ha ihe dika onye nwere ikike, o bughu di ka nke ndi ozizi iwu. ²³ Ma n'otu oge ahụ, otu nwoke no n'ime ulo ekpere ahụ nke mmuo na-adighi ocha

* 1:2 1:2 Mal 3:1 † 1:3 1:3 Ajz 40:3

bi n'ime ya, tiri mkpu n'oke olu, ²⁴ si, "Gini ka anyi na gi nwekoru, gi Jisus onye Nazaret? I biala ila anyi n'iyi? Amaara m onye i bu, Onye Nso nke Chineke."

²⁵ Ma Jisus baara ya mba si ya, "**Mechie onu sikwa n'ime ya puta!**"

²⁶ Mmuo ahụ na-adighi ocha seere ya, mee ka ahụ ya maa jijiji, o tiri mkpu n'oke olu, ma sikwa n'ime ya puta.

²⁷ Ha niile bu ndi no n'onodu ihe iju anya ma na-ajuritara onwe ha ajuju si, "Gini bu nke a? Ozizi ohuru ya na ikike! O na-enye o buladi mmuo na-adighi ocha iwu. Ha na-erubekwara ya isi." ²⁸ Akuko banyere ya gbasara ngwangwa ruo akuku niile nke Galili.

Jisus agwoo otutu mmadu

²⁹ Ngwangwa ha hapuru ulo ekpere ahụ, ha na Jemis na Jon soro banye n'ulo Saimon na Andru. ³⁰ N'oge a, nne nwunye Saimon dina n'akwa ndina. Ahu oku jikwa ya. Ha mere ka o mata banyere ya. ³¹ O gakwuru ya, jide ya n'aka selite ya elu. Ahu oku ahụ hapuru ya. O malitekwara ile ha obia.

³² N'oge uhuruchi, mgbe anwu dara, ha kpotaara ya ndi niile ahụ na-esighi ike na ndi mmuo ojoo bi n'ime ha. ³³ Obodo ahụ niile gbakoro n'onu uzo. ³⁴ O gworo otutu ndi bu orja di iche iche, o chupukwara otutu mmuo ojoo ma o kweghi ka mmuo ojoo ndi ahụ kwuo okwu n'ihhi na ha matara onye o bu.

Jisus apuo ikpe ekpere naani ya

³⁵ N'isi ututu, mgbe ochichiri ka gbachiri, o biliri, ga ebe o ga-anoro onwe ya, naani ya. N'ebe ahụ kwa ka o no kpee ekpere. ³⁶ Saimon na ndi ya na ha no puru na-achoghari ya. ³⁷ Ma mgbe ha huru ya, ha siri ya, "Mmadu niile na-achoghari gi!"

³⁸ O zaghachiri ha si, "**Ka anyi gaanu ebe ozo, n'obodo ndi ozo di anyi gburugburu, ka m zisakwara ha ozioma. O bu n'ihhi nke a ka m ji bia.**"

³⁹ Ya mere, o puru jegharja na Galili niile na-ekwusa ozioma n'ulo ekpere ha niile, na-achupukwa mmuo ojoo.

Jisus agwoo onye ekpenta

⁴⁰ Otu onye ekpenta biakwutere ya gbuo ikpere n'ala rigo ya si, "O buru na i choru, i puru ime ka m di ocha."

⁴¹ Ebe o juputara n'omijiko, Jisus setipuru aka ya metu ya si, "**Achoru m, di ocha!**" ⁴² Ngwangwa ekpenta ya hapuru ya, e mekwara ka o di ocha.

⁴³ Mgbe ahụ, Jisus ji ido aka na nti zilaga ya, ⁴⁴ o gwara ya si, "**Hukwa na o dighi onye obula i ga-agwa ihe a. Kama gaa gosi onye nchujaja onwe gi. Chukwa aja di ka Mosis nyere n'iwu, maka ime ka i di ocha gi, ka o buru ihe ama nye ha.**" ⁴⁵ Ma o puru malite ikosa akuko banyere ogwuwo ya ebe niile. N'ihhi ya Jisus enwekwaghi ike ibanye n'obodo, kama o gara noro n'ebe zoro ezo. Ma ndi mmadu na-abiakwutekwa ya site n'ebe niile di iche iche.

2

Jisus agwoo onye ahụ ya kponwuru

¹ Mgbe ubochi ole na ole gafesiri, o bataghachiri na Kapanom. Ndi mmadu nuru na o loghachila. ² Igwe mmadu zokotara n'ime ulo ahụ nke mere na ohere afodughi o buladi n'onu uzo. O kwusakwara ha ozioma.

³ Ndi ikom ufodu buteere ya otu nwoke ahụ ya kponwuru akponwu. O

bụ mmadụ anọ bu ya. ⁴ Ebe ha na-enweghị ike ibutere ya Jisọs n'ihu igwe mmadụ, ha gwupuru oghere n'elu ụlọ ebe ahụ ọ nọ. Mgbe ha gwupusiri ya, ha budatarara onye ahụ ahụ ya kponwuru akponwu n'ute o jiri dina. ⁵ Mgbe Jisọs huru okwukwe ha, ọ siri onye ahụ ahụ ya kponwuru akponwu, **"Nwa m nwoke, agbagharala gi mmehie gi."**

⁶ Ma ụfọdu ndi ozizi iwu noduru ala n'ebe ahụ na-eche n'ime obi ha si, ⁷ "Gini mere onye a ji na-ekwulu Chineke? Onye puru igbaghara mmehie ma o bughị naani Chineke?"

⁸ Ngwangwa Jisọs matara n'ime mmuo ya na ha na-atule okwu a n'ime obi ha. Ọ siri ha, **"Gini mere unu ji na-eche ihe di otu a n'obi unu?"** ⁹ Olee nke ka mfe: ọ bu igwa onye a akuku ahụ ya kponwuru akponwu, 'A gbagharala gi mmehie gi niile,' ka ọ bu i si, 'Bilie chiru ute gi jeharja?' ¹⁰ Ma igosi unu na Nwa nke Mmadu nwere ikike n'awa igbaghara mmehie." Ọ siri onye ahụ akuku ahụ ya kponwuru akponwu, ¹¹ **"Ana m asi gi, bilie, chiru ute gi laa n'ulo gi."** ¹² O biliri, chiru ute ya puo n'ihu mmadu niile. Nke a juru ndi niile no n'ebe ahụ anya. Ha toro Chineke na-asị, **"Anyi ahubeghi ihe di otu a mbu!"**

Okpukpo Livayi

¹³ Emesja, Jisọs puru gaa n'akuku osimiri ahụ. Igwe mmadụ bjakwutere ya. Ọ malitere izi ha ihe. ¹⁴ Mgbe ọ na-aga n'ihu, ọ huru Livayi nwa Alfios ka ọ noduru ala n'ulo inakota utu. Ọ siri ya, **"Soro m,"** o biliri sooro ya.

¹⁵ Mgbe ọ na-eri nri uhuruchi n'ulo Livayi, otutu ndi ona utu na ndi mmehie soro ya na ndi na-eso ụzọ ya noro ebe ahụ, n'ihu na ndi na-esoghari ya di otutu. ¹⁶ Mgbe ndi ozizi iwu nke ndi Farisii huru ya ka o so ndi mmehie na ndi ona utu na-eri nri, ha juru ndi na-eso ụzọ ya si, **"Gini mere o ji eso ndi mmehie na ndi ona utu na-eriko nri?"**

¹⁷ Mgbe ọ nuru nke a, Jisọs siri ha, **"Mkpa dibia adighi akpa ndi ahụ di ike, kama ọ bu ndi ahụ na-esighi ike. Abiaghi m ikpo ndi ezi omume kama ndi mmehie."**

Ajuju banyere ibu onu

¹⁸ N'oge a, ndi na-eso ụzọ Jon na ndi Farisii na-ebu onu. Ndi mmadu biara juo ya si, **"Gini mere ndi na-eso ụzọ Jon na ndi na-eso ụzọ ndi Farisii ji ebu onu, ma ndi nke gi adighi ebu onu?"**

¹⁹ Jisọs siri ha, **"O kwesiri na ndi a kporo oriri olulu di na nwunye ga-ebu onu mgbe onye na-alu nwunye oheru no n'etiti ha? Ha apughu ibu onu ogologo oge ya na ha no."** ²⁰ Ma oge na-abia mgbe a ga-ewepu onye na-alu nwunye oheru. N'ubochi ahụ ka ha ga-ebu onu.

²¹ **"O dighi onye na-eji akwa oheru kwachie ebe akwa ochie siri doka. Ọ buru na o mee nke a, akwa oheru ahụ ga-adokapu site na nke ochie mee ka ndoka ya di njo karia."** ²² Ọ dighi onye na-agbanye mmanya oheru na karama akpukpo ochie. O mee nke a, mmanya ahụ ga-agbawa karama akpukpo ochie ahụ, mee ka karama na mmanya laa n'iyi. Ee, a na-agbanye mmanya oheru n'ime karama akpukpo oheru."

Onyenwe ubochi izuike

²³ Otu ubochi izuike, ya na ndi na-eso ụzọ ya na-agafe n'ubi a kuru oka. Di ka ha na-agafe, ndi na-eso ụzọ ya malitere igho ufodu ogbe oka n'ime oka ndi ahụ. ²⁴ Ndi Farisii siri ya, **"Lee, gini mere ha ji na-eme ihe megidere iwu n'ubochi izuike."**

²⁵ Ma ọ siri ha, **"Unu agutaghi ihe Devid na ndi so ya mere mgbe aguu gurụ ha?"** ²⁶ N'oge Abiata bu onyeisi nchajaja, ọ banyere n'ulo Chineke taa

achicha e chere n'ihu ya, nke ziri ezi na o bu naani ndi nchujaja kwesiri ita ya. O nyetukwara ndi ya na ha so."

²⁷ Mgbe ahụ, o gwakwara ha si, "E mere ubochi izuike maka mmadu, emeghi mmadu maka ubochi izuike." ²⁸ Ya mere, Nwa nke Mmadu bu Onyenwe o buladi ubochi izuike.

3

Ogwugwo onye aka ya kponwuru

¹ N'oge ozo, o banyere n'ulo ekpere, otu nwoke aka ya kponwuru akponwu nokwa n'ebe ahụ. ² Ufodu ha no na-achọ uzo ha ga-esi boo ya ebubo, ya mere ha lekwasiri ya anya ihu ma o ga-agwo ya oria n'ubochi izuike. ³ Ma o gwara nwoke ahụ aka ya kponwuru akponwu si, "Billie guzoro n'etiti ebe a."

⁴ Mgbe ahụ o juru ha si, "Olee nke ziri ezi n'iwu ime n'ubochi izuike: o bu ime ezi ihe ka o bu ime ihe ojoo, izoputa ndu ka o bu ila ndu n'iyi?" Ma ha gbachiri nkiti.

⁵ O lere ha anya n'iwu, o wutere ya n'ihu na obi ha kporo nku. O siri nwoke ahụ, "Setipu aka gi." O setipuru aka ya, aka ya dizikwara nke oma. ⁶ Ngwangwa, ndi Farisii sitere n'ebe ahụ puo n'iwu. Gaa soro ndi otu Herod gbaa izu otu ha ga-esi laa ya n'iyi.

Igwe mmadu esoro Jisos

⁷ Ma Jisos na ndi na-eso uzo ya sitere n'ebe ahụ puo gaa nodu n'akuku osimiri. Igwe mmadu ndi sitere na Galili sooro ya. ⁸ Mgbe ha nuru ihe niile o na-eme, otutu mmadu biakwutere ya site na Judia, na Jerusalem, na Idumia na obodo ndi di n'ofe Jordan, na gburugburu Taja na Saidon. ⁹ N'ihu idi ukwu nke igwe mmadu ahụ, o gwara ndi na-eso uzo ya ka ha debere ya ugbọ mmiri nta nso ka o banye, iji gbochie igwe mmadu ahụ ikpagbu ya. ¹⁰ N'ihu na o gwoola otutu ndi oria, nke mere na ndi bu oria di iche iche na-agbalisi ike imetu ya aka. ¹¹ Mgbe obula kwa ndi mmuo na-adighi ocha bi n'ime ha huru ya, ha na-ada n'ala n'ihu ya na-eti mkpu na-asi, "I bu Okpara Chineke!" ¹² Ma o na-enyesi ha iwu ike ka ha hapu ikowa onye o bu.

Jisos horo ndi ozi iri na abuo

¹³ O rigooro n'elu ugwu ma kporo ndi o choro nye onwe ya. Ha biakwutekwara ya. ¹⁴ O hoputara mmadu iri na abuo ndi ya na ha gano, mee ha ndi ozi. Ndi o ga-ezipu ikwusa ozioma, ¹⁵ nakwa ndi ga-enwe ikike ichupu mmuo ojoo.

¹⁶ Ndi a bu mmadu iri na abuo ndi o hoputara.

Saimon (onye o kporo Pita).

¹⁷ Jemis nwa Zebedi na Jon nwanne ya (ndi o gughariri aha Boanajis, nke putara "umu egbe eluigwe"),

¹⁸ Andru,

Filip,

Batalomi,

Matiu,

Tomos,

Jemis nwa Alfios,

Tadios,

Saimon onye a na-akpo Zilot,
 19 na Judas Iskariot, onye raara ya nye.

Ebubo ndi ezinaulo jisos na ndi nkuzi boro ya

20 Emesia, o lotara n'ulo, ma igwe mmadu gbakotakwara ozo nke mere na ha enweghi ohere iri nri. 21 Mgbe ndi ikwu ya nuru nke a, ha biara gbalia idulata ya n'ulo ha, n'ih na ndi mmadu na-asi, "Isi adighi ya mma."

22 Ma ndi ozizi iwu si Jerusalem bia siri, "Mmuo Belzebub bi n'ime ya! O bukwa n'ike onyeisi ndi mmuo ojojo ka o ji achupu mmuo ojojo."

23 Ma o kporo ha jiri ilu gwa ha okwu si, "Ekwensu o puru ichupu ekwensu? 24 O buru na alaeze ekewa megide onwe ya alaeze ahụ apughị iguzo. 25 O buru na ezinaulo ekewa megide onwe ya, ezinaulo ahụ apughị iguzo. 26 O burukwa na ekwensu ebilie megide onwe ya si otu a nwee nkewa, o nweghi ike iguzo; kama ogwugwu oge ya abiala nso. 27 N'ezie, o dighi onye nwere ike ibanye n'ulo nwoke di ike kwakoro ngwongwo ya niile, ma o bughị uzọ kee nwoke ahụ siri ike agbu. Mgbe ahụ o ga-enwe ike ibanye n'ulo ya, zukoro ngwongwo ya niile. 28 N'ezie agwa m unu, na a ga-agbaghara umu mmadu mmehie na nkwalu niile nke ha kwuru. 29 Ma onye obula ga-ekwulu Mmuo Nso, enweghi ike igbaghara ya. O bu onye ikpe mmehie ebighi ebi mara."

30 O kwuru nke a n'ih na ha na-asi, "Mmuo na-adighi ocha bi n'ime ya."

Nne na umunne jisos

31 Mgbe ahụ, nne ya na umunne ya ndi nwoke biara, guzoro n'ezie. Ha ziri ozi ka a kpo ya. 32 Igwe mmadu gbara ya gburugburu mgbe ahụ gwara ya si, "Lee, nne gi na umunne gi ndi nwoke na ndi nwanyi guzo n'ezie. Ha choro ihu gi."

33 O zara si, "Onye bu nne m, ndi ole bukwa umunne m ndi nwoke?"

34 Mgbe ahụ, o lere ndi no ya gburugburu anya ma si, "Ndi a bu nne m, na umunne m ndi nwoke! 35 Onye obula na-eme uche Chineke bu nwanne m nwoke, na nwanne m nwanyi, na nne m."

4

Ilu banyere ogha mkpuru

1 N'oge ozo, o malitere izi ihe n'akuku osimiri. Igwe mmadu di ukwu gbara ya gburugburu, nke mere na o banyere n'ime ugbo nodu ala n'ime ya n'elu mmiri ahụ, ma igwe mmadu ahụ nokwa n'akuku osimiri ahụ. 2 O bidoro i kuziri ha otutu ihe n'ilu, ma n'ozizi ya, o siri ha, 3 "Geenu ntị! Otu onye oru ubi puru gaa iku mkpuru ya. 4 Mgbe o na-agma mkpuru, ufodu mkpuru dara n'akuku uzọ, umu nnuji biara tuturija ha. 5 Ufodu mkpuru dara n'ala nkume, ebe aja ntakiri di. Ha puputara ngwangwa n'ih na ala di n'ebe ahụ emighi emi. 6 Ma mgbe anwu wara, o chagburu ha, ha kponwu n'ih na ha enweghi mgborogwu. 7 Mkpuru ndi ozo dara n'etiti ogwu; ogwu ahụ tolitere kpagbuo ha. Ha amikwaghị mkpuru. 8 Mkpuru ndi ozo nke dara n'ezie ala, puru, tolite, ma mja mkpuru na mmuba iri ato, iri isii, o buladi otu nari."

9 O siri ha, "Onye obula nwere ntị inu ihe, ya nuru."

10 Ma mgbe o no naani ya, ndi ozi iri na abuo ahụ na ndi ozo no ya gburugburu juru ya ajuju banyere ilu ahụ. 11 O gwara ha si, "Enyela unu

ihe omimi nke alaeze Chineke. Ma ndị nọ n'ezị, a na-agwa ha ihe niile n'ilu, ¹² nke mere na,

“Ha ga na-ele anya, hụkwa, ma ha agaghị ahụ ihe ọbụla, ha ga na-anụ, nụkwa, ma ha agaghị aghọta ihe ọbụla,

ma ọ bughị ya, ha nwere ike chigharịa buru ndị a gbaghaara.”* ”

¹³ Mgbe ahụ, ọ juru ha sị, “Ọ bụ na unu aghotaghị ilu a? Unu ga-esikwa aña aghota ilu ndị ọzọ? ¹⁴ Ogha mkpuru ahụ na-agma okwu Chineke.

¹⁵ Mmadu ufodu di ka mkpuru ndi ahụ dara n'akuku ụzọ, ebe a kuru okwu ahụ. Ngwangwa ha nuru ya, ekwensu na-abia napu ha okwu ahụ nke a kuru n'ime ha. ¹⁶ Ndi ozo di ka mkpuru a kuru n'ala nkume. Ha nuru okwu ahụ, were onu nabata ya n'otu mgbe ahụ. ¹⁷ Ma ebe ha na-enweghi

mgborogwu n'ime ha, ha na-anọ nwa oge nta. Mgbe nsogbu maobu mkpagbu bjara n'ihia okwu ahụ, ngwangwa ha na-adachapu.† ¹⁸ Ndi nke ozokwa, di ka mkpuru dara n'etiti ogwu, nuru okwu ahụ; ¹⁹ ma nchekasi nke ndu a,‡na nghogbu nke akunuba, na oke ochicho, nakwa ihe ndi ozo na-abata, kpagbuo okwu ahụ, mee ka o ghara imi mkpuru. ²⁰ Ndi ozo, di ka mkpuru a kuru n'ezia ala, nuru okwu ahụ, nabata ya ma mia mkpuru di iri ato, iri isii, maobu otu nari.”

Iheokwu di n'elu tebul

²¹ Ọ siri ha, “A na-ebute oriona ka e jiri efere kpuchie ya maobu donye ya n'okpuru akwa ndina? Ọ bughị ka a dọba ya n'elu ihe idọba iheokwu?§

²² N'ihia na ihe niile e zoro ezo ga-aputa ihe ma ihe niile e kpuchiri ekpuchi ka a ga-emesia kpughee. ²³ Onye ọbụla nwere nti inu ihe, ya nuru.”

²⁴ Ọ siri ha, “Kpacharanu anya ihe unu na-anu. Ọ bukwa ihe unu ji tuoro ndi ozo ka a ga-eji tuoro unu, maobu kari. ²⁵ Onye nwere ihe ka a ga-enye kari; onye na-enweghi, o buladi nke o nwere ka a ga-anapu ya.”

Ilu banyere otu mkpuru si eto

²⁶ Ọ sikhara, “Alaeze Chineke yiri ihe di otu a. Ọ dika mgbe otu onye ghara mkpuru n'ala ubi. ²⁷ Eihie na abali, ma o no n'ura ma o tetara, mkpuru ahụ na-epupute na-etokwa, ma o maghi ka o si na-eme. ²⁸ Ala ahụ n'onwe ya na-eme ka mkpuru ahụ puo. Ọ na-epupute na mbu, too oko, emesia isi oka, n'ikpeazu o mikwara mkpuru kara aka n'oko ya. ²⁹ Mgbe oka ahụ chara igho ya, o na-eji mma iwe ihe ubi ya bia gbutuo oka ahụ, ghorokwa ogbe oka laa, n'ihia na oge iwe ihe n'ubi eruola.”

Ilu banyere mkpuru Mostaadi

³⁰ Ozokwa, o siri, “Gini ozo ka anyi puru isi na alaeze Chineke yiri? Udi ilu di aña ka anyi ga-eji kowaa ya? ³¹ Ọ di ka mkpuru mostaadi, nke bu mkpuru dikarisiri nta nke a na-aku n'ala. ³² Ma mgbe a kuru ya, o na-eto bukaria ihe niile a kuru n'ubi, o na-enwe alaka di ukwu nke bu na umu anu ufe nke eluigwe na-ezukwa ike n'okpuru ya.”

³³ Ọ jiri otutu ilu yiri ndi a gwa ha okwu di ka ha puru ighota. ³⁴ Ọ nweghi oge ọbụla ọ gwara ha okwu hapu iji ilu. Ma ya na ndi na-eso ụzọ ya naani nodu, ọ na-akwara ha ihe niile.

Jisọs emee ka ifufe kwusi

³⁵ N'ubochi ahụ n'oge uhuruchi, ọ gwara ndi na-eso ụzọ ya sị, “Ka anyi gafee n'ofe nke ozo.” ³⁶ Ha hapuru igwe mmadu ahụ ma kporo ya, otu ọ

* 4:12 4:12 Ajz 6:9,10 † 4:17 4:17 Maobu, daa mba ‡ 4:19 4:19 Oge a nke anyi no n'ime ya

§ 4:21 4:21 Maobu, ihe idoba oriona

dị, ya na ha banyere n'ime ụgbọ. Ụgbọ ndị ọzọ dịkwa na-eso ya. ³⁷ Oke ifufe dị ike bidoro ife, ebili mmiri na-awụbakwa n'ụgbọ ahụ ruo na ụgbọ ha fọdurụ ntakiri ka mmiri mie ya. ³⁸ Ma Jisọs nọ n'azụ azụ ụgbọ ahụ na-arahụ ụra n'elu ohiri isi. Ndi na-eso ụzọ ya kpọtere ya si ya, "Onye ozizi, o metughị gi n'obi na anyị n'ala n'iyi?"

³⁹ O biliri ọto, baara ifufe ahụ mba sịkwa osimiri ahụ, "**Kwụsi! Dere jii!**" Ifufe ahụ kwusiri, ebe niile dajuru deere jii.

⁴⁰ O siri ndi na-eso ụzọ ya, "**Gini mere unu ji atụ oke egwu? O bu na unu enwebeghi okwukwe?**"

⁴¹ Ha niile turu egwu, jurita onwe ha si, "Onye bu onye a? O buladi ifufe na ebili mmiri na-erubere ya isi!"

5

Jisọs agwoọ nwoke mmụọ ojọọ bi n'ime ya

¹ Ha gafere n'ofe ọzọ nke osimiri ahụ n'akụkụ obodo Gerazin.* ² Mgbe Jisọs sitere n'ụgbọ ahụ pụta, otu nwoke mmụọ na-adighi ọcha si n'ebe a na-eli ozu bja zute ya. ³ Nwoke a bi n'etiti ili ndi ahụ. O dikwaghị onye ọbula puru ike ya agbu, o buladi iji eriri igwe kee ya. ⁴ N'ihu na e keela ya agbu ụkwu n'aka ọtutu oge ma o dobisiri eriri igwe ndi ahụ, gbajisiekwa mkporo igwe di ya n'ụkwu. O dikwaghị onye nwere ike ijideli ya. ⁵ O na-agaghari n'etiti ili ahụ ehie na abali na n'ugwu di ya gburugburu, na-eti mkpu, na-eji nkume di nko na-egbukasi onwe ya ahụ.

⁶ Mgbe o sitere n'ebe di anya hu Jisọs, o gbaara oso gaa gbuo ikpere n'ihu ya. ⁷ O tiri mkpu n'oke olu si, "Gini ka mu na gi nwekoru, Jisọs, Okpara Chineke Onye kachasi ihe niile elu? Eji m aha Chineke na-ario gi, biko, atala m ahuhu." ⁸ N'ihu na o nyela ya iwu si, "**Si n'ime nwoke a puta, gi mmuọ na-adighi ọcha!**"

⁹ Mgbe ahụ Jisọs juru ya si, "**Gini bu aha gi?**" Mmụọ ojọọ ahụ zaghachiri ya si, "Aha m bu Lijiōn,† n'ihu na anyi di otutu." ¹⁰ Ma o riosiri ya aririo ike ka o ghara ichupu ha site n'obodo ahụ.

¹¹ Igwe ezi no nso n'ebe ahụ na-akpa nri, na ndida ugwu di n'ebe ahụ. ¹² Mmụọ ojọọ ndi a rioro ya si, "Biko ziga anyi n'etiti igwe ezi ndi a, ma hapu anyi ka anyi banye n'ime ha." ¹³ O hapuru ha; mmuọ ndi ahụ na-adighi ọcha putara baa n'ime igwe ezi ndi ahụ. Igwe ezi ahụ niile, onuogugu ha ruru puku abuo, gbaara oso site na mkputamkpu ala onu mmiri dakpuo n'ime osimiri ebe mmiri riri ha niile.

¹⁴ Ndi na-elekota igwe ezi ahụ gbaara oso laa, kosa ihe mere n'ime obodo nakwa n'ala ahụ niile. N'ihu nke a, otutu mmadu putara ilere ihe mere. ¹⁵ Ha biakwutere Jisọs, hu nwoke ahụ nke igwe mmuọ ojọọ bibu n'ime ya. O yi uwe, nodu ala, burukwa onye uche ya zuruoke; egwu jidere ha. ¹⁶ Ndi huru ihe mere kororo ihe niile mere nwoke ahụ mmuọ ojọọ bibu n'ime ya. Ha kokwaara ihe mere igwe ezi ndi ahụ. ¹⁷ Mgbe ahụ, ha bidoro irio Jisọs ka o puora ha n'akuku ala ha.

¹⁸ Di ka o na-achọ ibanye n'ime ụgbọ, nwoke ahụ mmuọ ojọọ ndi ahụ bibu n'ime ya rioro ya ka o soro ha. ¹⁹ Ma Jisọs ekweghi, kama o siri ya, "**Laa n'ulo, lakwuru ndi enyi gi, kororo ha ihe oma Onyenwe anyi meere gi, na otu o si meere gi ebere.**" ²⁰ Ya mere, o si n'ebe ahụ puo, malitekwa ikosa

* **5:1** 5:1 N'akwukwo ochie ufodu, i nwere ike hu Gadarin. † **5:9** 5:9 Nke a bu site na puku ato ruo puku isi n'onuogugu.

n'ime mpaghara Dekapoliis ihe oma Jisosh meere ya. Ihe a juru mmadu niile anya.

Ada Jairosh na nwanyi nwere okwukwe

²¹ Mgbe Jisosh jiri ugbo mmiri gafee n'akuku nke ozo, otutu igwe mmadu zuko gbaa ya gburugburu mgbe o no n'akuku osimiri. ²² Ma otu n'ime ndiisi ulo ekpere nke aha ya bu Jairosh biara, mgbe o huru ya, o dara n'ala n'ukwu ya, ²³ riosie ya aririo ike si, "Ada m nwanyi nke nta no n'onu onwu ugu a. Biko, bia ka i bikwasii ya aka gi ka agwo ya, ka o dikwanda." ²⁴ Ya mere, Jisosh soro ya gawa.

Oke igwe mmadu sokwa ya na-akpagbu ya. ²⁵ Ma otu nwanyi nokwa n'ebe ahụ, onye norii na-aria oria oruru obara afo iri na abuo. ²⁶ O taala ahuhu di ukwu n'aka ndi dibia, mefukwaa ihe niile o nwere. Ma kama oria ya idi mma, o na-aga n'ihu idi njo. ²⁷ Ebe o nurula akuko banyere Jisosh, o sooro igwe mmadu ndi ahụ, sitere n'azu metu uwe ya aka. ²⁸ N'ihu na o kwulari n'ime obi ya si, "O buru nno na m enwe ike metu naani uwe ya aka, a ga-agwokwa m." ²⁹ Ngwangwa oruru obara ya kwusiri. O matakwa n'ime onwe ya na ya enwerela onwe ya site n'oria ya.

³⁰ N'otu oge ahụ Jisosh matara na ike esitela ya n'ahụ puo. O tughariri gburugburu n'etiti igwe mmadu ahụ juo si, "**Onye metu uwe m aka?**"

³¹ Ndi na-eso uzo ya siri, "Lee otutu igwe mmadu gbara gi gburugburu, i sikwa ana na-aju, "**Onye metu uwe m aka?**"

³² Ma Jisosh gara n'ihu na-ele anya gburugburu ihu onye mere ya. ³³ Ma nwanyi ahụ, ebe o matara ihe mere n'ahụ ya, biara n'egwu n'ima jijiji daa n'ukwu ya, gwa ya eziokwu niile. ³⁴ O siri ya, "**Ada m nwanyi, okwukwe gi agwoola gi. Laa n'udo nwerekwa onwe gi site n'oria gi.**"

³⁵ Mgbe o ka no na-ekwu okwu, ufo ndi mmadu sitere n'ulo onyeisi ulo ekpere biara si, "Ada gi nwanyi anwoola, olee ihe mere i ji esogbu onye ozizi a ozo?"

³⁶ Ma ka o nuru ihe ha kwuru, Jisosh gwara onyeisi ulo ekpere ahụ si ya, "**Atula egwu, naani kwere.**"

³⁷ O kweghi ka onye obula ozo soro ya ma o bughi Pita, na Jemis na Jon nwanne Jemis. ³⁸ Mgbe ha biarutere n'ulo onyendu ulo ekpere ahụ, o nuru uzu hukwa otutu mmadu ka ha no na-akwa akwa na-etikwa mkpu akwa. ³⁹ Mgbe o batara, o siri ha, "**Gini mere unu ji na-akwa akwa na-etikwa mkpu akwa? Nwatakiri a anwughi anwu, o na-arahu ura!**" ⁴⁰ Ma ha chirj ya ochi.

Mgbe o chupusiri ha niile n'ezi, o kporo nne na nna nwantakiri ahụ, na ndi ya na ha so, banye n'ime ulo ebe nwantakiri ahụ dina. ⁴¹ O jidere ya n'aka si ya, "**Talita koui!**" (nke putara, "**Nwa agboghota, asi m gi bilie!**"). ⁴² Otu mgbe ahụ nwaagboghota ahụ biliri oto bido ijehari (o gbara afo iri na abuo). Nke a juru ha niile anya nke ukwu. ⁴³ Ma o dosiri ha aka na nti ike, ka ha ghara igwa onye obula ihe mere. O siri ha, "Nyenu ya nri ka o rie."

6

Onye amuma na-enweghi ugu

¹ O sitere n'ebe ahụ puo laghachi n'obodo nke a muru ya. Ndi na-eso uzo ya sooro ya gaa. ² N'ubochi izuikwe, o banyere n'ulo ekpere bido izi ihe. Ozizi ya juru otutu ndi gere ya nti anya.

Ha kwuru si, “Ebee ka nwoke si mụta ihe ndi a niile? Gini kwa bu amamihe nke a e nyere ya? Lekwa oru ebube nke a o ruru?” ³ Onye a o bughị onye kapinta* ahụ? O bughị nwa Meri, burukwa nwanne Jemis, Josef,† Judas na Saimon? Umunne ya ndi inyom ha esoghi anyi noro n’ebe a?” Iwe were ha n’ebe o no.

⁴ Ma Jisosh zara ha si, “**Onye amuma adighi enwe nsopuru obula n’obodo a muru ya, na n’etiti ndi ikwu ya na n’ezinaulo o siri puta.**” ⁵ O rughi oru ebube obula n’ebe ahụ. Ihe o mere bu naani ibikwasị mmadu ole na ole ahụ na-esighi ike aka n’isi gwoo ha. ⁶ Enweghi okwukwe ha juru ya anya.

Nzipu ndi ozi iri na abuo

O jegharikwara n’obodo nta niile gburugburu na-ezi ihe. ⁷ O kporo mmadu iri na abuo ahụ na-eso ya, nye ha ikike zipu ha, abuo abuo. O nyere ha ikike ichupu mmuo na-adighi ocha.

⁸ Ndi a bu iwu o nyere: “**Unu ewerekwala ihe obula maka njem a, karikwa mkpanaka. Unu ewela achicha, maobu akpa, unu etinyela ego obula n’ime belit unu.**” ⁹ Yirinu akpukpokwu unu, unu eyikwala karja otu uwe. ¹⁰ Mgbe obula unu banyere n’ulo obula, nogidenu n’ebe ahụ ruo mgbe unu hapuru obodo ahụ. ¹¹ Ma o buru na obodo obula anabataghi unu maobu egeghi unu nti, kuchapunu aja di n’ukwu unu mgbe unu napu, ka o buru ihe ama megide ha.”

¹² Ha puru kwusara ndi mmadu ka ha chegharja. ¹³ Ha chupuru otutu mmuo ojo, teekwa otutu ndi ahụ na-esighi ike mmanu, gwoo ha.

Onwu Jon ome baptizim

¹⁴ Eze Herod nuru akuko banyere ya, n’ihi na aha Jisosh aghoola okwu a kpu n’onu. Ufodu na-asi, na o bu “Jon ome baptizim; na e meela ka o site na ndi nwuru anwu bilie. O bukwa nke a mere ka ike oru ebube ji di n’ime ya.”

¹⁵ Ndi ozo na-asi, “O bu Ilaija.”

Ma ndi ozokwa kwuru na o bu onye amuma di ka otu n’ime ndi amuma mgbe ochie.

¹⁶ Ma mgbe Herod nuru nke a, o siri, “Jon onye ahụ m bipuru isi, emeela ka o site n’onwu bilie!”

¹⁷ N’ihi na Herod n’onwe ya nyereru iwu ka e jide Jon kee ya agbu tuba ya n’ulo mkporo. O mere nke a n’ihi Herodias buru nwunye Filip nwanne ya, onye o kporo dika nwunye ya. ¹⁸ N’ihi na Jon gwara Herod si, “O bughị ihe ziri ezi n’iwu ka i kporo nwunye nwanne gi nwoke.” ¹⁹ N’ihi ya Herodias bu iro n’obi megide Jon na-achokwa uzo igbu ya, mana o pughi ime nke a, ²⁰ n’ihi na Herod na-atu egwu ma na-echekwa Jon, ebe o maara na o bu onye ezi omume na onye di nsọ. Mgbe o nuru okwu ya, o nweghi udo n’obi ma ige ya nti na-amasi ya.

²¹ N’ikpeazu, ohere biara mgbe Herod kporo oriri n’ubochi ncheta omumu ya nye ndi okwa ha di elu n’okpuru ochichi ya, ndisi ndi ochiagha na ndi bu ndi ndu n’obodo Galili. ²² Mgbe ada Herodias biara tee egwu, obi toro Herod na ndi niile o kporo oriri uto.

Eze gwara nwaagbogho ahụ si, “Ri o m ihe obula i choro aga m enyekwa gi ya.” ²³ O kwere ya nkwa nuokwa iyi si, “Ihe obula i rioro m aga m enye gi, o buladi okara alaeze m.”

²⁴ O jekwuru nne ya juo ya si, “Gini ka m ga-ari?”

O zara ya si, “Isi Jon ome baptizim.”

* 6:3 6:3 Onye okpo ntu maobu onye nka † 6:3 6:3 N’ime ufodu akwukwo nsọ i ga-ahu Joses.

²⁵ Ngwangwa, ọ ịakwutere eze ịjọ ya si, “Achọrọ m ka i nye m, ugbu a, n’ime efere, isi ịon omee baptizim.”

²⁶ O wutere eze nke ukwu, ma n’ihi iyi ọ ịhuru, na n’ihi ndi ọ kpọrọ oriri, ọ chọghị iju inye ya ihe ọ ịjọrọ ya. ²⁷ Ngwangwa o zipuru onye agha na-eche nche nye ya iwu ka ọ gaa bute isi ịon. Ọ gara, bipu isi ịon n’ulo mkpọrọ, ²⁸ tinyin isi ahụ n’ime efere butere nwaagboghọ ahụ onye nara ya banye nne ya. ²⁹ Mgbe ndi na-eso ụzọ ya nuru nke a, ha ịjara buru ozu ya gaa lie.

Jisọs enye puku mmadu ise nri

³⁰ Ndi ozi Jisọs gbara ya gburugburu kọrọrọ ya ihe niile ha mere, na ihe niile ha kuziri. ³¹ N’oge ahụ, n’ihi na ọtutu ndi mmadu na-abia na-apukwa nke mere na ha enweghi ohere iri nri, ọ siri ha, “**Soronu m, unu niile, ka anyi ga ebe di juu, zuo ike nwa oge nta.**”

³² Ya mere ha puru baa n’ime ụgbọ mmiri gaa n’ebe ha ga-anoduru naani onwe ha. ³³ Ma ọtutu mmadu ndi huru ha mgbe ha na-apu matara ha, sitekwa n’obodo niile di ebe ahụ gburugburu gbara oso gbaruo ebe ahụ tupu ya na ndi na-eso ụzọ ya abiaruo. ³⁴ Mgbe o sitere n’ụgbọ mmiri ridata, ọ huru oke igwe mmadu a ka ha zukoro. O nwere omiiko n’ebe ha na, n’ihi na ha di ka aturu na-enweghi onye na-azu ha. Ọ malitekwa izi ha ọtutu ihe.

³⁵ N’oge a, ọchichiri ebidola igba, n’ihi ya, ndi na-eso ụzọ ya ịjara gwa ya, “Ebe a bu ozara, chi ejiekwala. ³⁶ Zilaga ndi a, ka ha gaa n’obodo nta ndi di gburugburu ebe a, zutara onwe ha ihe ha ga-eri.”

³⁷ Ma ọ zara si ha, “**Nyenu ha ihe ha ga-eri.**”

Ha siri ya, “Anyi ga-eje izuta ogbe achicha nke nari denari abuo, iji nye ha ka ha rie?”

³⁸ Ma ọ juru ha si, “**Ogbe achicha ole ka unu nwere? Gaanu choputa.**”

Mgbe ha choputasiri, ha siri, “Ogbe achicha ise na azu abuo.”

³⁹ Mgbe ahụ o nyere ha iwu ka ha mee igwe mmadu ahụ ka ha nodu ala n’otu n’otu n’elu ahijia ndu. ⁴⁰ Ya mere, ha noduru ala, iri mmadu ise n’otu ebe, nari mmadu n’ebe ozo. ⁴¹ Ọ naara ogbe achicha ise na azu abuo ndi ahụ, welie anya ya elu, nye ekele. Ọ nyawara achicha ahụ nye ya ndi na-eso ụzọ ya ka ha kee ndi mmadu ahụ. Otu aka ahukwa ọ nyawakwara azu abuo ahụ nyekwa ha niile. ⁴² Ha niile riri rijuo afo. ⁴³ Ha tutukotara iberibe achicha na azu tutujuo nkata iri na abuo. ⁴⁴ Onuogugu ndi nwoke riri ogbe achicha ahụ di puku mmadu ise.

Jisọs agaa ije n’elu mmiri

⁴⁵ Ngwangwa, o mere ka ndi na-eso ụzọ ya banye n’ụgbọ mmiri buru ya ụzọ gafee n’ofe nke ozo nke osimiri Betsaida, ebe ya onwe ya noduru izilaga igwe mmadu ahụ. ⁴⁶ Mgbe ndi a niile lachara, ọ rigooro n’elu ugwu ikpe ekpere.

⁴⁷ Mgbe uhuruchi ịjara, ụgbọ mmiri ahụ na n’etiti osimiri, ma naani ya onwe ya na n’elu ala. ⁴⁸ Mgbe ọ huru na ha na nsogbu n’ihi na ikuku na-emegide ha, n’ihe di ka elekere ato nke ututu, o bidoro iga ije n’elu mmiri ịjakwute ha, ma o mere di ka ọ choro igafe ha. ⁴⁹ Ma mgbe ha huru ya ka ọ na-aga ije n’elu osimiri, ha chere na ọ bu mmuo, tie mkpu akwa. ⁵⁰ N’ihi na ha niile huru ya, oke ụjọ tukwara ha.

‡ 6:37 6:37 Otu denari bu ihe a na-akwu di ka ugwo oru otu ubochi.

Na-atufughị oge, ọ gwara ha sị, “Nweenụ obi ike! Ọ bụ m. Unu atụla egwu.” ⁵¹ Emesịa, ọ rigokwuru ha n’ime ụgbọ mmiri ahụ, otu mgbe ahụ ikuku ahụ dara juu. Ihe ndị a jukwara ha anya nke ukwu. ⁵² Obi ha mechiri emechi n’ihi na ha aghọtaghị ihe banyere ọrụ ebube ogbe achicha ndị ahụ.

Ọgwụgwọ ọrịa na Genesaret

⁵³ Mgbe ha gafere n’ofe nke ọzọ, ha rutere n’ala Genesaret ebe ha kedoro ụgbọ ha. ⁵⁴ Ma ngwangwa ha putara n’ụgbọ, ndị nọ n’ebe ahụ matara onye ọ bụ. ⁵⁵ Ha gbaara ọsọ gaa n’obodo nta niile dị ebe ahụ gburugburu butere ya ndị ọrịa n’ute ebe ọbụla ha nūrụ na ọ nọ. ⁵⁶ Ebe ọbụla ọ bara, n’obodo ukwu maọbụ na obodo nta, maọbụ n’ubi, ndị mmadụ na-ebute ndị ọrịa nibe ha n’ahịa. Ha rịọrọ ya ka ọ kwere ka ha metụ ọ buladi ọnụnụ uwe ya aka; ndị niile meturụ ya aka nwetara ọgwụgwọ.

7

Ihe dị ọcha na ihe na-adighị ọcha

¹ Mgbe ndị Farisii na ụfọdụ ndị ozizi iwu sitere Jerusalem bịa gbara ya gburugburu, ² ha hūrụ na ụfọdụ ndị na-eso ụzọ ya ji aka na-adighị ọcha, ya bụ aka a na-akwoghị akwọ, na-eri nri. ³ Ndị Farisii na ndị Juu niile adighị eri nri ma ọ bụrụ na ha akwoghị aka, n’ihi na ha na-egjigidesi aka ike n’ozizi na omenaala nke ndị okenye. ⁴ Mgbe ọbụla ha si n’ahịa lota, ha adighị eri nri ma ọ bughị ma ha sachara onwe ha. Ha na-edebekwa ọtutu omenaala ndị ọzọ dị ka isacha iko, na ite mmiri na ketulu.*

⁵ Ya mere ndị Farisii na ndị ozizi iwu juru ya sị, “Gini mere ndị na-eso ụzọ gị adighị ebi n’usoro omenaala ndị okenye. Karịa iji aka na-adighị ọcha rie nri ha?”

⁶ Ọ siri ha, “Amụma ahụ Aizaya buru banyere unu ndị ihu abụọ bụ eziokwu; dị ka e dere ya sị,

“Ndị a ji egbugbere ọnụ ha na-asopuru m,
ma obi ha dị anya n’ebe m nọ.

⁷ Ofufe ha na-efe m bụ ihe efu,
ozizi ha bụkwa ihe mmadụ nyere n’iwu.†

⁸ Unu atufuola iwu Chineke ma jidesiekwaa aka ike n’omenaala nke mmadụ.”

⁹ Ma ọ gwakwara ha sị, “Unu nwere ụzọ dị mma n’anya unu nke unu ji wezuga iwu Chineke ma were omenaala unu dochie n’ọnọdụ ya. ¹⁰ N’ihi na Mosis siri, ‘Sopuru nne gị na nna gị,’^{na}, ‘onye ọbụla kwujoro nne maọbụ nna ya ka e gbuo ya.’[§] ¹¹ Ma unu na-asị, na ọ bụrụ na mmadụ asị nne ya maọbụ nna ya, ‘Ihe ọbụla bụ nke i gara erite n’aka m bụ kọban,’ (nke putara onyinye diri Chineke).* ¹² N’uzọ dị otu a, unu na-akwagide ndị mmadụ ka ha hapụ inyere nne na nna ha aka. ¹³ N’uzọ dị otu a, unu na-eme okwu Chineke ka ọ bụrụ ihe efu, site n’omenaala unu nke unu nyefere n’aka ndị ọzọ. Ọ dikwa ọtutu ihe ndị ọzọ dị ka nke a unu na-eme.”

¹⁴ Ozokwa, ọ kpọrọ igwe mmadụ ahụ sị ha, “Geenụ m ntị onye ọbụla, ma ghọtakwanụ nke a. ¹⁵ Ọ dighị ihe ọbụla banyere n’ime mmadụ puru

* 7:4 7:4 N’ime ụfọdụ akwụkwọ mgbe ochie i ga-ahụta ma ihe ndina. † 7:7 7:7 Ajz 29:13

‡ 7:10 7:10 Ọpụ 20:12; Dit 5:16 § 7:10 7:10 Ọpụ 21:17; Lev 20:9 * 7:11 7:11 Nke a adighị n’iwu Chineke nyere.

imeru mmadu, kama ihe na-emeru mmadu bu ihe ahụ na-esite n'ime ya na-aputa." ¹⁶ Onye obula nwere nti inu ihe, ya nuru.†

¹⁷ Mgbe o hapuru igwe ndi mmadu ahụ banye n'ime ulo, ndi na-eso uzọ ya juru ya maka ilu a. ¹⁸ O sirị ha, "Unu o ka di ka ndi na-enweghi nghota? O bu unu aghotaghi na ihe obula banyere n'ime mmadu apughi imeru ya. ¹⁹ N'ihu na ihe di otu a anaghi abanye n'obi ha, kama o na-abanye n'ime afo ha, si n'ebe ahụ a nyupu ya n'ulo nsi." (Site n'ikwu otu a, o mere ka ihe oriri niile di ocha.)

²⁰ O sikwara, "O bu ihe sitere n'ime mmadu puta na-emeru ya. ²¹ N'ihu na o bu n'ime obi mmadu ka echiche ojoo niile si aputa, ya na ikwa iko niile di iche iche, izu ohi, igbu mmadu, ²² ikwa iko nke ndi nwere di na nwunye, ochicho idotara onwe gi ihe ndi ozọ nwere, ekworo, aghugho niile, adighi ocha niile, inwe anya ufu n'ebe ndi ozọ no, nkwulu niile, nganga na enweghi uche obula. ²³ Ihe ojoo ndi a niile na-esite n'ime mmadu a puta. Ha bukwa ihe na-emeru mmadu."

Okwukwe nwanyi Siria

²⁴ O hapuru ebe ahụ gaa n'akuku obodo Taja.‡ N'ebe ahụ o banyere n'ime otu ulo. Ma o nwekwaghi ike izo onwe ya, n'agbanyeghi na o choghi ka a mata na o no ebe ahụ. ²⁵ Ngwangwa, otu nwanyi nwere otu nwa nwanyi ntakiri nke mmuo na-adighi ocha bi n'ime ya nuru maka ya, o bjara daa n'ukwu ya. ²⁶ Nwanyi a bu onye Griik a muru n'akuku Sairo-Fonisia. O rioro ya ka o chupuru ya mmuo ojoo ahụ bi n'ime nwa ya nwanyi.

²⁷ O sirị ya, "Hapu ka umuntakiri buru uzọ rie ihe, n'ihu na o zighi ezi na a ga-ewere nri umuntakiri tupuru nkita."

²⁸ Ma o zaghachiri ya si, "Onyenwe m, ma umu nkita na-erikwa iberibe nri umuntakiri si na tebul tupu n'ala."

²⁹ Mgbe ahụ, o sirị ya, "Nwanyi, i zara nke oma, n'ihu osisa gi, laa, mmuo ojoo ahụ ahapula nwa gi nwanyi ugbu a."

³⁰ O laghachiri n'ulo ya, hụ nwantakiri ahụ ka o dina n'elu ihe ndina, mmuo ojoo ahụ apụkwala.

Ogwugwo onye nti chiri na onye ogbu

³¹ Emesja, o hapuru akuku Taja gabiga Saidon biaruo n'osimiri Galili ruo n'obodo ndi di na Dekapolis. ³² Ha duteere ya otu nwoke nti chiri, nke na-asuka oke nsu. Ha rioro ya ka o bikwasi ya aka.

³³ O duuru ya puo n'ebe igwe mmadu ahụ no, runye ya mkpisiaka n'ime nti ya abuo. Mgbe ahụ o gbupukwara onu mmiri metukwa ya aka n'ire.

³⁴ O leliri anya n'eluigwe suo ude si ya, "Ef fata," nke putara "Meghee!"

³⁵ Ngwangwa, nti ya meghere, a topukwara ire ya, o malite ikwu okwu nke oma.

³⁶ Jisos nyere ha iwu ka ha ghara igwa onye obula, ma mgbe o na-eme nke a ha gara n'ihu na-akosa ya ebe niile. ³⁷ O turu ha n'anya nke ukwu, ha kwuo si, "O meela ihe niile nke oma. O na-eme ka o buladi ndi nti chiri nu ihe, ma mee ka ndi ogbi kwuo okwu."

8

Jisos enye puku mmadu ano nri

† 7:16 7:16 Ufodu akwukwo na-edebanye okwu ndi a di isi 4 n'amaokwu nke 23. ‡ 7:24 7:24 N'akwukwo ochie ufodu i ga-ahụ Taja na Saidon.

1 N'oge ahụ, igwe mmadụ ọzọ zuko. Ebe ha na-enweghị ihe ha ga-eri, ọ kpọrọ ndị na-eso ụzọ ya sị ha, ² **"Enwere m omiiko n'ebe igwe mmadụ ndị a nọ. Nke a na-eme ya ụbọchị atọ anyị na ha nọ. Ugbu a, ha enweghị ihe ha ga-eri. ³ Ọ buru na m ezilaga ha n'ụlọ ha, ụfọdụ n'ime ha ga-ada n'uzọ n'ihị agụụ. N'ihị na ụfọdụ ha si n'ebe dị anya bịa."**

⁴ Ndị na-eso ụzọ ya zara ya, "Ebee ka mmadụ ga-achọta achicha ga-ezuru ndị a n'ime ọzara a?"

⁵ Jisọs juru ha sị, **"Ogbe achicha ole ka unu nwere?"**

Ha zara sị, "Asaa."

⁶ Ọ gwara igwe mmadụ ahụ ka ha nọdu ala. O weere ogbe achicha asaa ahụ kpee ekpere. Ọ nyawasiri ha, nye ha ndị na-eso ụzọ ya ka ha kee igwe mmadụ ahụ niile. Ha kekwara ya nye igwe mmadụ ahụ. ⁷ Ha nwekwara azụ ole na ole. O weere ya kpee ekpere, ọ gwara ha ka ha kesaakwa ya. ⁸ Ha riri, rijuo afo. Ha tutukotara iberibe achicha dafuru n'ebe ndị a nọ rie nri. Ha tutujuru nkata asaa. ⁹ Ndị riri nri a ruru ihe dika puku mmadụ anọ. Mgbe ahụ o zilagara ha. ¹⁰ Ngwangwa, ya na ndị na-eso ụzọ ya banyere n'ugbo mmiri gaa n'akuku obodo Dalmanuta.

¹¹ Ndị Farisii biakwutere ya malite nrurita ụka, na-achọ ihe iribama si n'eluigwe, iji nwalee ya. ¹² Ọ sụrụ ude nke ukwu n'ime onwe ya sị, **"Gini mere ogbo a ji achọ ihe iribama? N'ezie, n'ezie, agwa m unu, o nweghị ihe iribama a ga-egosi ogbo a."** ¹³ Ọ hapuru ha n'ebe ahụ banyekwa n'ugbo mmiri ọzọ, igafe n'ofe ọzọ nke osimiri ahụ.

The na-eko achicha nke ndị Farisii na Herod

¹⁴ Ndị na-eso ụzọ ya chefuru iwere achicha. Ọ bụ naanị otu ogbe achicha fọdururu ha n'ime ugbo. ¹⁵ Ọ dorọ ha aka na ntị sị, **"Kpacharanụ anya. Lepunụ anya maka ihe na-eko achicha ndị Farisii na nke Herod."**

¹⁶ Ha kparitara ụka n'etiti onwe ha na-asị, "Ọ bụ n'ihị na anyị enweghị achicha."

¹⁷ Mgbe Jisọs ghotara isi mkparita ụka ha, ọ juru ha sị, **"Gini mere unu ji na-ekwu okwu maka enweghị achicha? Ọ putara na unu adighi ahụ maobu aghota? Obi unu o siri ike? ¹⁸ Unu nwere anya nke na-adighi ahụ ụzọ? Unu nwere ntị ma unu adighi anụ ihe? Ọ ga-abu na unu adighi echeta? ¹⁹ Mgbe m ji ogbe achicha ise zuo puku mmadụ ise, iberibe achicha juru nkata ole ka unu tutukotara?"**

Ha zara sị ya, "Nkata iri na abuo."

²⁰ **"Mgbe m ji ogbe achicha asaa zuo puku mmadụ anọ, iberibe achicha juru nkata ole ka unu tutukotara?"**

Ha zara sị ya, "Nkata asaa."

²¹ Ọ siri ha, **"Unu ka nọ na-enweghị nghota?"**

Jisọs agwoọ onye isi na Betsaida

²² Mgbe ha ruru Betsaida, ụfọdụ mmadụ kpotaara ya otu onye isi ripo ya ka o metụ ya aka, ²³ Ọ duuru onye isi ahụ n'aka pụo n'azụ obodo. Mgbe ahụ, ọ gbusara onye mmiri n'anya ya metukwa ya aka n'anya. Ọ juru ya sị, **"I na-ahụ ihe obula?"**

²⁴ Nwoke ahụ leliri anya elu ma sị, "Ana m ahụ ndị mmadụ ma ha dị ka osisi na-agaghari agaghari."

²⁵ Nke ugboro abuo Jisọs metukwara ya aka n'anya, mgbe ahụ anya ya meghere. O bidoro ihu ihe niile nke oma. ²⁶ Ọ zilagara ya ụlọ ya sị ya, **"Abanyekwala n'ime obodo."**

Ogbugba ama Pita banyere Kraist

²⁷ Mgbe ahụ Jisọs na ndị na-eso ụzọ ya gara n'obodo nta ndị ọzọ dị gburugburu Sizaria Filipai. Mgbe ha na-aga n'ụzọ, ọ juru ndị na-eso ụzọ ya si, **"Onye ka ndị mmadụ na-asị na m bụ?"**

²⁸ Ha zara ya si, "Ufodu na-asị na i bụ Jọn omee baptizim, ndị ọzọkwa si na i bụ Ilaia maobu otu n'ime ndị amụma."

²⁹ Ma ọ juru ha si, **"Ma unu onwe unu, ọ bụ onye ka unu na-asị na m bụ?"**

Pita zara si, "I bụ Kraist* ahụ."

³⁰ Ọ doro ha aka na ntị si ha agwakwala onye obula ihe banyere ya.

Jisọs ekwuo okwu onwu ya

³¹ Emesia, o bidoro izi ha ihe na Nwa nke Mmadu aghaghị ihu otutu ahuhu di iche iche, ndi okenye, na ndiisi nchujaja na ndi ozizi iwu ga-aju ya, na aghaghị igbu ya, ma ọ ga-ebili n'onwu mgbe ubochi nke ato gasiri.

³² Ọ gwaghere ha ihe ndi a onu. Ma Pita kpoozo ya puo n'otu akuku, bido ibara ya mba.

³³ Ma ọ tughariri lee ndi na-eso ụzọ ya anya, baara Pita mba si ya, **"Si n'ebe m no puo ekwensu! Ihe i na-eche echiche ya abughi uche Chineke, ha bu echiche mmadu."**

Ihe o ga-efu iso jisos

³⁴ Mgbe ahụ, ọ kpoo ndi na-eso ụzọ ya na igwe mmadu ahụ. Ọ gwara ha si, **"O buru na onye obula achoo iso m, ya guo ndu ya di ka ihe furu efu. Mgbe ahụ, ya buru obe ya soro m n'azu. ³⁵ N'ihu na onye na-azo ndu ya ka o ga-efunari, ma onye obula guru ndu ya di ka ihe furu efu n'ihu m, na n'ihu ozioma m, ga-azoputa ya. ³⁶ Uru ginj ka o ga-abara mmadu, iritecha uwa niile n'uru ma tufuo ndu ha? ³⁷ O di ihe ozo di n'uwa mmadu nwere ike iji gbanwere ndu ya? ³⁸ O buru na ihere na-eme onye obula n'ihu m na n'ihu okwu m n'uwa ojoo a, na n'uwa mmehie a, ihere onye ahụ ga-emekwa Nwa nke Mmadu, mgbe o ga-abighachi n'ebube nke Nna ya, ya na ndi mmuo ozi di nsu."**

9

¹ Ma ọ gwara ha si, **"N'ezie asi m unu, ufodu n'ime ndi guzo n'ebe a, agaghi edetu onwu ire tupu ha ahụ alaeze Chineke mgbe o ga-abia n'ike."**

Nnwogha jisos

² Mgbe ubochi isii gasiri, Jisos kpoozo Pita na Jemis na Jọn, duru ha rigoro n'elu ugwu di elu. N'ebe ahụ ka ha noduru naani ha. N'ebe ahụ, a gbanwere odidi ya n'ihu ha. ³ Uwe ya na-enwu ocha karja udi ocha obula anya hurula. Ọ dikwa ocha karja nke onye obula n'uwa nwere ike ime ka ihe di ocha. ⁴ Ha huru Ilaia na Mosis ka ha putara soro Jisos na-ekwu okwu.

⁵ Pita gwara Jisos si, "Onye ozizi, o di mma ka anyi nodu n'ebe a. Ka anyi wuo ulo ikwu ato. Otu ga-abu nke gi, otu a buru nke Mosis, nke ozokwa a buru nke Ilaia." ⁶ (Ọ makwaghi ihe o ga-ekwu n'ihu na oke egwu turu ha.)

⁷ Mgbe ahụ, igwe ojii putara kpuchie ha. Olu sitere n'igwe ojii ahụ daa si, "Onye a bu Okpara m, onye m huru n'anya. Geenu ya nti."

⁸ Na mberede, mgbe ha lere anya gburugburu, ọ dikwaghi onye ozo ha huru, karja naani Jisos.

* 8:29 8:29 Maobu, Onye nzoputa.

Ajaju banyere Ilaia

⁹ Mgbe ha si n'elu ugwu ahụ na-arịdata, Jisọs nyere ha iwu ka ha ghara igwa onye ọbụla ihe ha hụrụ, tutu ruo mgbe Nwa nke Mmadu ga-esi n'ọnwu bilie. ¹⁰ Ha zobera ihe a n'etiti onwe ha, na-ekwurịtara okwu na-atule ihe isi n'ọnwu bilie pụtara.

¹¹ Ma ha juru ya si, "Gini mere ndi ozizi iwu jiri si na Ilaia aghaghị ibu uzo bia?"

¹² O gwara ha si, "O bu ezie, Ilaia ga-ebu uzo bia, na-emekwa ka ihe di ka o di na mbu. Ma gini mere e jiri dee na Nwa nke Mmadu ga-ahu otutu ahuhu, burukwa onye a juruaju? ¹³ Ka m gwa unu, Ilaia abjalari. Ma ha mesokwara ya mmeso otu ha chorọ di ka e dere banyere ya."

Jisọs agwoọ nwa mmuo ojoo bi n'ime ya

¹⁴ Mgbe ha bjarutere n'ebe ndi na-eso uzo ya no, ha huru oke igwe mmadu ka ha gbara ha gburugburu, hukwa ufodu ndi ozizi iwu ka ha na ha na-arurita uka. ¹⁵ Ngwangwa, mmadu ahụ niile huru ya, udiri ya juru ha anya. Ha gbaara oso gaa kelee ya.

¹⁶ O juru ha si, "Unu na ha o na-arurita uka banyere gini?"

¹⁷ Otu onye n'ime igwe mmadu ahụ zara ya si, "Onye ozizi akpotaara m gi nwa m nwoke, nke mmuo ojoo bi n'ime ya, nke mekwara ka o daa ogbi. ¹⁸ Mgbe ọbụla mmuo ojoo ahụ malitere isogbu ya, o na-atuda ya n'ala. Mgbe ahụ, o na-agbo ufufu n'onu ya, na-ata ikikere eze, anu ahụ ya na-esikwa ike. Ariror m ndi na-eso uzo gi ka ha chupu mmuo ojoo a, ma ha enweghi ike."

¹⁹ O zaghachiri ha si, "Unu ogbo na-enweghi okwukwe. Ruo ole mgbe ka ma na unu ga-anọ? Ruo ole mgbe ka m ga-anagide unu? Kpotaranu m ya!"

²⁰ Ya mere, ha kpotaara ya nwata ahụ. Mgbe mmuo ojoo ahụ huru ya, ngwangwa, o nughariri nwata ahụ nke ukwu, o daa n'ala na-aturu onwe ya n'ala, na-agbokwa ufufu n'onu ya.

²¹ Jisọs juru nna nwata ahụ si, "Olee mgbe ihe a bidoro?"

O zara si, "Site na mgbe o bu nwata nta. ²² O na-eme ya ka o daba n'oku, maobu na mmiri, ka o laa ya n'iyi. O buru na o di ihe i nwere ike ime, biko meere anyi ebere, nyere anyi aka."

²³ Jisọs siru ya, "O buru na i nwere ike? Ihe niile puru ime n'ebe onye kwere ekwe no."

²⁴ Ngwangwa, nna nwata ahụ tiri mkpu si, "Ekweere m, biko nyere ekweghi ekwe m aka!"

²⁵ Mgbe Jisọs huru na igwe mmadu na-agba oso na-abia n'ebe ahụ, o baara mmuo ahụ na-adighi ocha mba si, "Gi mmuo ojoo nti ike na ida ogbi, ana m enye gi iwu, site n'ime nwata a puta! Abanyekwala n'ime ya ozo!"

²⁶ O tiri mkpu n'oke olu, nugharia nwata ahụ nke ukwu ma site n'ime ya puta. Nwata ahụ togboro n'ala di ka onye nwuru anwu nke mere na ndi niile no n'ebe ahụ siru, "O nwuola!" ²⁷ Ma Jisọs jidere ya n'aka selite ya elu, mee ka o guzo n'ukwu ya. O guzokwara.

²⁸ Ma mgbe o banyere n'ime ulo ndi na-eso uzo ya juru ya na nzuzo si, "Gini mere o jiri siera anyi ike ichupu ya?"

²⁹ O siru ha, "O bu naani site n'ike ekpere ka a puru ichupu udi a."*

Jisọs ekwuokwa okwu ozo banyere onwu ya

* 9:29 9:29 Akwukwo ochie ndi ozo na-edenye, na-ibu onu.

³⁰ Ha siri n'ebe ahụ ọ bụ gafee Galili. Ọ chọghị ka onye ọ bụla mata maka ya, ³¹ n'ihi na ọ na-ezi ndị na-eso ọzọ ya ihe. Ọ sịrị ha, **"A ga-arara Nwa nke Mmadụ nye n'aka ụmụ mmadụ, ha ga-egbukwa ya ma ọ ga-ebili n'ọnwụ mgbe mkpuru ubochi atọ gasiri."** ³² Ma ha aghọtaghị ihe ọ na-agwa ha. Egwu tũkwara ha i jụ banyere ya.

Onye kachasi ukwu

³³ Emesịa, ha bjaruru Kapanom. Mgbe ọ banyere n'ulo, ọ juru ha si, **"Gini ka unu na-arurita ụka banyere ya n'okporoụzọ?"** ³⁴ Ma ha gbara nkịtị, n'ihi na ha ruritarara ụka n'okporoụzọ banyere onye di ukwu karịa ibe ya.

³⁵ Ọ noduru ala kpọọ mmadụ iri na abụọ ahụ, si ha, **"Ọ buru na onye ọ bụla choro ibu onye mbu, ọ ghaghị ibu onye ikpeazu, burukwa onye na-ejere mmadụ niile ozi."**

³⁶ Mgbe ahụ o kuuru otu nwantakiri mee ka o guzoro n'etiti ha. O kuuru nwata ahụ n'aka ya si ha, ³⁷ **"Onye ọ bụla nabatara otu n'ime ụmuntakiri ndi a n'aha m, na-anabata m. Ma onye ọ bụla nabatara m, ọ bughị m ka ọ nabatara, kama ọ na-anabata onye zitere m."**

Onye na-emegideghị anyi dinyeere anyi

³⁸ Jọn siri ya, **"Onye ozizi, anyi huru otu onye na-achupu mmuọ ojoo n'aha gi, ma anyi gbaliri igbochi ya n'ihi na ọ bughị otu onye n'ime anyi."**

³⁹ Ma Jisọs gwara ha si, **"Unu egbochila ya, n'ihi na onye ọ bụla ji aha m na-arụ ọrụ ebube agaghị ekwu okwu ojoo megide m."** ⁴⁰ N'ihi na onye ọ bụla na-adighi emegide anyi dinyeere anyi. ⁴¹ N'ezikwu asị m unu, onye ọ bụla ga-ekunye unu otu iko mmiri n'aha m, n'ihi na unu bu ndi nke Kraist, ga-anatakwa ụgwọ ọrụ ya.

Iduba na mmebie

⁴² **"Ọ burukwa na onye ọ bụla emee ka otu n'ime ndi a di nta kweere na m jehie, ọ ga-akara onye ahụ mma ma ọ buru na e kenyere nkume igwe nri buru ibu n'olu ya, tūnye ya n'ime oke osimiri."** ⁴³ Ọ buru na aka gi na-eme ka i jehie, gbupu ya. Ọ ga-akara gi mma inwe ọrụsi baa na ndu karịa inwe aka abuo banye n'okụ ala mmuọ, ebe oku ya na-adighi anyi anyi; ⁴⁴ ebe

"'ikpuru ya na-adighi anwu anwu, oku ya adighi anyukwa anyi.'[†]

⁴⁵ Ọ buru na ukwu gi na-eme ka i jehie, gbupu ya, tufukwaa ya, n'ihi na ọ ga-akara gi mma iba na ndu na ngwurọ karịa inwe ukwu abuo a tūnye gi n'okụ ala mmuọ; ⁴⁶ ebe

"'ikpuru ya na-adighi anwu anwu, oku ya adighi anyukwa anyi.'[‡]

⁴⁷ Ọ buru na anya gi na-eme ka i jehie, ghupu ya. Ọ ga-akara gi mma na i nwere otu anya baa n'alaeze Chineke, karịa inwe anya abuo a tūnye gi n'okụ ala mmuọ, ⁴⁸ ebe

"'ikpuru ya na-adighi anwu anwu, oku ya adighi anyukwa anyi.'[§]

⁴⁹ A ga-eji oku nuchaa onye ọ bụla di ka nnu.

[†] 9:44 9:44 Ụfọdụ akwukwo na-edebanye okwu ndi a di n'amaokwu nke 48. [‡] 9:46 9:46 Ụfọdụ akwukwo na-edebanye okwu ndi a di n'amaokwu nke 48. [§] 9:48 9:48 Aiz 66:24

50 “Nnu di mma, ma o buru na o dighi atokwa utu, olee ka i ga-esi mee ka o togo utu ozo? Ya mere, nweenu nnu n’ime onwe unu. Unu na ibe unu biri n’udo.”

10

Ozizi banyere igba alukwaghi m

1 O hapuru ebe ahụ gaa n’obodo ndi di na mpaghara Judia ma gafeekwa n’ofe Jodan. Igwe mmadu bjakwutekwara ya, ozo, di ka o si emekwa, o ziri ha ihe.

2 Ufodu ndi Farisii bira, ma n’ihi i nwalee ya, ha juru ya si, “O ziri ezi n’iwu ka nwoke gbaa nwunye ya alukwaghi m?”

3 Ma o zara ha si, “Gini ka Mosis nyere unu n’iwu?”

4 Ha siri, “Mosis kwenyere ka nwoke dee asambodo alukwaghi m, nye nwunye ya ma zilaga ya.”

5 Jisosh siri ha, “O bu n’ihi na obi unu siri ike nke ukwu ka o ji deere unu iwu a. 6 Ma na mmalite nke okike uwa, Chineke kere ha nwoke na nwanji.* 7 N’ihi nke a ka nwoke ga-eji hapu nne ya na nna ya e jikota ya na nwunye ya. 8 Ha abuo ga-abu otu anu ahụ. †Ya mere, ha abukwaghi mmadu abuo ozo, kama otu anu ahụ. 9 Ya mere, ihe Chineke jikotara, ka mmadu obula atosala ya.”

10 Mgbe ha banyere n’ulo, ndi na-eso uzo ya juru ya ozo ihe banyere okwu a. 11 O siri ha, “Onye obula gbara nwunye ya alukwaghi m ma luru nwanji ozo na-eme mmehie ikwa iko megide ya. 12 Ma o buru na nwanji obula agbaa di ya alukwaghi m ma luru nwoke ozo, o na-emekwa mmehie ikwa iko.”

Jisosh na umuntakiri

13 Ndi mmadu na-ekutere ya umuntakiri ka o metu ha aka, ma ndi na-eso uzo ya baara ha mba. 14 Ma mgbe Jisosh huru nke a, iwe were ya nke ukwu, o siri ha, “Hapunu umuntakiri ka ha bjakwute m. Unu egbochikwala ha. N’ihi na alaeze Chineke bu nke ndi di otu a. 15 N’ezikwu asi m unu, onye obula nke na-agaghi anabata alaeze Chineke di ka nwantakiri agaghi aba n’ime ya.” 16 Mgbe ahụ, o kuuru ha n’aka ya, bikwasi ha aka ya abuo ma gozie ha.

Onye Ogaranya na Alaeze Chineke

17 Mgbe o na-ebili njem, otu nwoke gbaara oso bia gbuo ikpere n’ihu ya. O juru ya si, “Ezi onye ozizi oma, gini ka m ga-eme ka m keta ndu ebighi ebi?”

18 Jisosh siri ya, “Gini mere i ji akpo m ezi mmadu? O dighi onye obula bu ezi mmadu ma o bughi naani Chineke. 19 I maara ihe niile enyere n’iwu: Egbula mmadu, a kwala iko, e zula ohi, a gbalala ama ugha, a ghogbula mmadu ibe gi, sopuru nne na nna gi. ‡”

20 O siri ya, “E, onye ozizi, Edebezuchaala m ha niile siteri na mgbe m bu nwata.”

21 Jisosh lere ya anya, hu ya n’anya. Mgbe ahụ, o gwara ya si, “O foduru naani otu ihe i ga-eme. Laa, ugbu a, ree ihe niile i nwere, nyekwa ndi ogbenye ego i retara. I mesia nke a, i ga-enwe aku n’eluigwe. Mgbe ahụ biaghachi soro m.”

* 10:6 10:6 Jen 1:27 † 10:8 10:8 Jen 2:24 ‡ 10:19 10:19 Opu 20:12-16; Dit 5:16-20

²² Mgbe ọ nuru okwu a, ihu ya gbaruru. O sitere n'ebe ahụ puo na mwute, n'ihu na ọ bu ogaranya nke nwere otutu akunuba.

²³ Jisọs leghariri anya gwa ndi na-eso uzo ya si, "Lee ka o si buru ihe rara ahụ na onye ogaranya ga-abanye n'alaeze Chineke."

²⁴ Okwu ya turu ndi na-eso uzo ya n'anya, ma Jisọs gwakwara ha ozo si, "Umuntakiri, ọ bu nnoo ihe rara ahụ ibanye n'alaeze Chineke. ²⁵ Ọ diri inyinya kamel mfe isite n'anya agiga gafee, karịa onye ogaranya ibanye n'alaeze Chineke."

²⁶ Okwu a jubigara ha anya oke. Ha juritara ibe ha si, "Onye kwanu ka a ga-azoputa?"

²⁷ Ma Jisọs lere ha anya si ha, "N'ebe mmadu no, ọ bu ihe rara ahụ. Ma n'ebe Chineke no, ihe niile di mfe. Ọ dighi ihe rara Chineke ahụ ime."

²⁸ Pita malitere igwa ya si, "Anyi ahapula ihe niile soro gi!"

²⁹ Jisọs siri, "N'ezie, n'ezie, agwa m unu, ọ dighi onye obula hapuru ulo ya, maobu umunne ya ndi nwoke, maobu umunne ya ndi nwanyi, maobu nne ya, maobu nna ya, maobu umuntakiri ya, maobu ala ubi ya n'ihu m, na n'ihu ozioma a, ³⁰ nke na-agaghi anataghachikwa n'uwa a, ulo, umunne ndi nwoke, umunne ndi nwanyi, nne, umuaka na ala ubi, tinyere mkpagbu, ihe ruru okpukpu nari karia ihe niile nke ọ hapuru. Ọ ga-anatakwa ndu ebighi ebi n'uwa ozo. ³¹ Ma otutu ndi bu uzo ga-abu ndi ikpezu, ma otutu ndi ikpezu ga-abukwa ndi bu uzo."

Okwu ozo Jisọs kwuru banyere onwu ya

³² Ha no n'uzo na-aga Jerusalem, ma Jisọs no n'ihu ha, nke a juru ndi na-eso uzo ya n'anya. Otu a kwa, ndi mmadu niile na-abia ha n'azu tukwara egwu. Ozokwa, ọ kpopuru mmadu iri na abuo ahụ n'akuku, malite igwa ha ihe gaje idakwasị ya. ³³ Ọ siri, "Leenu, anyi na-aga Jerusalem, ebe a ga-arara Nwa nke Mmadu nyefee n'aka ndisi nchujaja na ndi ozizi iwu. Ha ga-ama ya ikpe onwu, nyefekwa ya n'aka ndi mba ozo. ³⁴ Ha ga-akwa ya emo, gbusakwa ya onu mmiri asu, pia ya ihe ma gbukwaa ya. Ma mgbe ubochi ato gasiri, ọ ga-esite n'onwu bilie."

Aririo Jemis na Jon

³⁵ Jemis na Jon umu Zebedi biakwutere ya. Ha siri ya, "Onye ozizi, anyi chorọ ka i meere anyi ihe obula anyi rioro."

³⁶ Ọ siri ha, "Gini ka unu chorọ ka m meere unu?"

³⁷ Ha siri ya, "Kwere ka otu onye n'ime anyi noro n'aka nri gi, onye nke ozo n'aka ekpe gi n'ime ebube gi."

³⁸ Ma Jisọs siri ha, "Unu amataghi ihe unu na-ario. Unu puru inu iko ahụ mu onwe m ga-anu maobu buru ndi a ga-eme udi baptizim a ga-eme m?"

³⁹ Ha zaghachiri ya, "Anyi puru."

Jisọs siri ha, "Unu ga-anu iko m ga-anu, a ga-emekwa unu baptizim nke a ga-eme m. ⁴⁰ Ma inodu n'aka nri m maobu n'aka ekpe m abughi ihe diri m inye, kama onodu ndi a diiri ndi a kwadooro ha."

⁴¹ Mgbe mmadu iri ndi ozo nuru nke a, iwe juputara ha obi n'ihu Jemis na Jon. ⁴² Ma Jisọs kpokotara ha niile si ha, "Di ka unu onwe unu maara, ndi eze nke ndi mba ozo, na ndi a maara aha ha, na-eji aka ike na-achi ndi no n'okpuru ha. ⁴³ Ma n'etiti unu ọ gaghi adi otu a. Kama onye obula chorọ idi ukwu n'etiti unu ga-abu onye na-ejere unu ozi. ⁴⁴ Onye obula nke chorọ ibu onye mbu n'etiti unu, ga-abu ohu mmadu niile. ⁴⁵ N'ihu na

Nwa nke Mmadu abiajighi ka e jeere ya ozi. Kama ka o jee ozi ma nyekwa ndu ya ka o buru ihe mgbaota nke otutu mmadu."

Ogwugwo Batimiog onyeisi

⁴⁶ Mgbe ha ruru Jeriko, di ka Jisog na ndi na-eso uzog ya na otutu igwe mmadu sitere n'obodo Jeriko na-apu, otu nwoke kpuru isi aha ya bu Batimiog (aha ya putara "nwa nwoke Timiog"), onye aririo noduru ala n'akuku uzog. ⁴⁷ Mgbe o nuru na o bu Jisog onye Nazaret na-agafe, o bidoro iti mkpu na-asi, "Jisog, nwa Devid, meere m ebere!"

⁴⁸ Otutu mmadu bara ya mba ka o mechie onu. Ma o nogidesiri ike na-eti mkpu na-asi, "Nwa Devid, meere m ebere!"

⁴⁹ Jisog kwusiri kwuo si, "**Kpogonu ya.**"

Ya mere ha kpogoo onye isi ahu, si ya, "Mesaa ihu gi bilie n'ukwu gi, o na-akpo gi." ⁵⁰ O tufuru uwe mwuda ya, wulie n'ukwu ya, bjakwute Jisog.

⁵¹ Jisog siri ya, "**Gini ka i choro ka m meere gi?**"

Onye isi ahu siri ya, "Onye ozizi m, achoro m ka m hu uzog."

⁵² Jisog siri ya, "**Laa, okwukwe gi azoputala gi.**" N'otu oge ahu, o bidoro ihu uzog, sorokwa ya gawa n'uzog ahu.

11

Jisog abaa Jerusalem

¹ Mgbe ha na-abiaru Jerusalem nso, ha rutere Betfeji na Betani n'Ugwu Oliv. Jisog zipuru mmadu abuo n'ime ndi na-eso uzog ya. ² O gwara ha si, "Gaanu n'ime obodo nta di n'ihu unu. Mgbe unu na-abanye n'ime ya, unu ga-ahu nwa inyinya e kedoro n'ebe ahu nke onye obula na-arikwasibeghi n'elu ya. Topunu ya n'agbu, kputaranu m ya. ³ O buru na onye obula asi unu, 'Gini mere unu ji na-atopu ya n'agbu?' sinu onye ahu, 'O di Onyenwe anyi mkpa, o ga-akpuhachitekwa ya ngwangwa.'"

⁴ Ha ruru ma hu otu nwa inyinya e kedoro n'akuku uzog, n'ihu otu ulo nke di n'ama. Di ka ha na-atopu ya, ⁵ ufodu mmadu guzo n'ebe ahu siri ha, "Gini ka unu na-eme, unu na-atopu nwa inyinya a?" ⁶ Ha gwara ha ihe Jisog kwuru, ha hapukwara ha ka ha toro inyinya ibu ahu. ⁷ Ha kputaara Jisog nwa inyinya ahu, ma wukwasikwa uwe ha n'elu ya, o nokwasiri n'elu ya. ⁸ Otutu mmadu tusara uwe ha n'okporozog, ma ndi ozog tusara alaka osisi ha gbutere n'ohia. ⁹ Ndi na-aga n'ihu na ndi na-esokwa n'azu, tiri mkpu na-asi,

"Hozanna!"*

"Onye a goziri agozi ka onye ahu bu nke na-abia n'aha Onyenwe anyi!"†

¹⁰ "Ngozidi alaeze ahu na-abia nke nna anyi Devid!"

"Hozanna n'ebe kachasi ihe niile elu!"

¹¹ Mgbe o batara na Jerusalem, o gara n'ime n'ulonso ukwu ahu. Mgbe o legharichara anya n'ihe niile di n'ebe ahu, ma ebe o bu na chi ejuela, ya na ndi na-eso uzog ya puru gaa Betani.

Osisi fiig a buru onu

* **11:9** 11:9 Okwu a Hozanna, putara Zoputa n'asusu Hibru, nke mechara ghog mkpu otuto.

† **11:9** 11:9 Abi 118:25,26

12 N'echi ya, mgbe ha si Betani na-aputa, aguu guru ya. 13 Site n'ebe di anya, o huru otu osisi fiig nke nwere akwukwo ndu. Mgbe o bjaruru osisi ahụ nso, o gaghariri n'ukwu ya niile ma o ga-achota mkpuru n'elu ya, ma o hughi mkpuru obula, naani akwukwo ndu, n'ih na oge a abughi oge osisi a ji ami mkpuru. 14 Mgbe ahụ, o gwara osisi ahụ si, **"Ka mmadu obula ghara iri mkpuru sitere na gi ruo ebighi ebi."** Ndi na-eso uzọ ya nuru mgbe o kwuru okwu a.

Jisosh achupu ndi ahia

15 Mgbe ha ruru Jerusalem, o banyere n'ime ulonso ukwu, bido ichupu ndi na-azu ahia na ndi na-ere ahia n'ebe ahụ. O kpughariri tebul ndi na-agbanwe ego, kwatuokwa oche niile n'odu ahia ndi na-ere nduru. 16 O gboghikwara onye obula iwebata ngwongwo ahia orire n'ime ulonso ukwu ahụ. 17 Ma di ka o na-ezi ha ihe, o siri, **"O bu na-edeghi ya si, Ulo m ka a ga-akpo ulo ekpere nye mba niile? Ma unu emeela ya ogba ndi na-apunara mmadu ihe n'ike."**

18 Mgbe ndiisi nchajaja na ndi ozizi iwu nuru nke a, ha malitere na-acho uzọ igbu ya ma ha turu egwu ya n'ih na ozizi ya juru igwe mmadu niile ahụ anya.

19 Mgbe uhuruchi bjara, Jisosh na ndi na-eso uzọ ya siri n'obodo ahụ puo.

Osisi fiig ahụ a kponwuo

20 N'isi ututu echi ya, mgbe ha na-agafe, ha huru na osisi fiig a esitela na mgborogwu ya kponwuo. 21 Pita chetara ihe merenu ma si ya, "Onye ozizi, lee! Osisi fiig ahụ i buru onu akponwuola!"

22 Jisosh zara ha si, **"Nweenu okwukwe n'ime Chineke. 23 N'ezie agwa m unu, o buru na onye obula asi ugwu a, 'Si n'ebe a wezuga onwe gi, gaa dabanye n'oke osimiri,' nke na-enweghi obi abuo n'ime ya, kama o kweere na ihe o kwuru ga-emezu, ihe ahụ o kwuru ga-emezukwa. 24 Ya mere, ka m gwa unu, ihe obula unu rioro n'ekpere, kwerenu na unu anatala ya, o ga-abukwa nke unu. 25 Ma mgbe obula unu guzoro na-ekpe ekpere, gbagharanu, ma o buru na unu nwere ihe obula megide onye obula, ka Nna unu nke bi n'eluigwe gbagharakwa unu mmehie unu. 26 Ma o buru na unu agbagharaghi, Nna unu nke bi n'eluigwe agaghi agbagharakwa unu mmehie unu."**

Ajuju banyere ike Jisosh

27 Mgbe ha rutere Jerusalem ozo, o no na-ejeghari n'ime ogige ulonso ukwu ahụ, ndiisi nchajaja, na ndi ozizi iwu na ndi okenye ndi juu bjakwutere ya. 28 Ha siri ya, "Olee ikike i ji eme ihe ndi a i na-eme? Onye nyere gi ikike ime ha?"

29 Jisosh siri ha, **"Aga maju unu otu ajuju, unu zaa m ya, aga m agwakwa unu onye nyere m ikike m ji eme ihe ndi a. 30 Baptizim nke Jon, o sitere n'eluigwe ka o bu n'aka mmadu? Gwanu m."**

31 Ha kparitara uka n'etiti onwe ha ma si, **"O buru na anyi asi, 'O sitere n'eluigwe,' o ga-asi anyi, 'Gini mere unu na-ejighi kwenye na ya?' 32 Ma o buru na anyi asi, 'O sitere n'aka mmadu.'" (Ha na-atu egwu ndi mmadu, n'ih na ha niile kwenyere na Jon bu onye amuma n'ezie.)**

33 Ya mere ha zara Jisosh si, "Anyi amaghi."

† 11:17 11:17 Ajz 56:7 § 11:17 11:17 Jer 7:11 * 11:26 11:26 Ufodu akwukwo na-edebanye okwu ndi a di ka o di n'akwukwo Mat 6:15.

Jisọs zaghachikwara ha si, “Agakwaghị m agwa unu ụdị ikike m ji name ihe ndị a.”

12

Ilu banyere ndị orụ ubi ojọ

¹ Mgbe ahụ, ọ bidoro igwa ndị ahụ okwu n'ihu si, “Otu nwoke kuru mkpuru ụdị n'ubi ya, jiri mgbidi gbaa ubi ahụ gburugburu. O gwuru ebe inara mmanya si na mkpuru ụdị, wuokwa ụlọ elu. Mgbe o mesiri, o nyefere ubi ụdị ahụ n'aka ndị orụ ubi ilekọta ya ma gaa obodo ọzọ.

² Mgbe oge igho mkpuru ruru, o zipuru otu onye ohu ya ka o jekwuru ndị na-elekọta ubi ahụ, nata ha ụfọdụ n'ime mkpuru ụdị ahụ. ³ Ma ha jidere ya tie ya ihe, zilaga ya n'aka efu. ⁴ Emesikwa, o zigakwara onye ohu ọzọ. Ma ha tiwara ya isi, mee ya ihe ihere. ⁵ O zigakwara onye ọzọ, ma ha gburu ya. O zigakwara otutu ndị ozi, ma ha gburu ụfọdụ, tie ndị ọzọ ihe.

⁶ “O nwere naanị otu onye ọzọ ọduru nke ọ ga-eziga, nke bu okpara ya ọ huru n'anya. N'ikpeazu o zigara ya, buru n'uche na ha ga-asopuru okpara ya.

⁷ “Ma ndị na-elekọta ubi ahụ siriara onwe ha, ‘Onye a bu onye nketa ihe niile a. Bjanu ka anyi gbuo ya, ka ihe nketa a buruzia nke anyi.’ ⁸ Ha jidere ya gbuo ya, tufee ozu ya n'azu mgbidi ubi ụdị ahụ.

⁹ “Gini ka unu chere onyenwe ubi ụdị ahụ ga-eme? Ọ ga-abia laa ndi ajo mmadu ahụ n'iyi. Ọ ga-enyefekwa ubi ụdị ahụ n'aka ndi ọzọ. ¹⁰ Ọ bu na unu agubeghi akwukwo nso a na-asi,

“Nkume ndi na-ewu ulo juru aburu la nkume isi ntala ulo.

¹¹ Ọ bu Onyenwe anyi ruru nke a,

o dikwa itunanya n'anya anyi*?”

¹² Mgbe ahụ ndiisi nchujaja, ndi nkuzi iwu na ndi okenye chorọ ụzọ ha ga-esi jide ya n'ihu na ha matara na ilu ahụ ọ turu megidere ha. Ma ha turu egwu igwe ndi mmadu ahụ, ya mere ha hapuru ya puo.

Itu utu nye Siza

¹³ Emesia, ha zigara ụfọdụ mmadu site n'otu ndi Farisii na ndi otu Herod, ile ma ha ga-esite n'okwu onu ya jide ya. ¹⁴ Ha bjakwutere ya, si ya, “Onye ozizi, anyi maara na i bu onye eziokwu, i dighi asokwa onye obula anya, n'ihu na i dighi ele mmadu anya n'ihu n'agbanyeghi ndi ha bu, kama i na-ezi uzọ Chineke n'uzọ eziokwu. O ziri ezi n'ihu itu itu nye Siza† ka o bu na o zighi ezi? ¹⁵ Anyi kwesiri ikwu ya ka o bu anyi ekwesighi?”

Ma ebe o maara ihu abuo ha, ya mere o siri ha, “Gini mere unu ji anwa m onwunwa? Wetaranu m otu mkpuru ego ka m lee ya anya.” ¹⁶ Ha weputara otu mkpuru ego, Ọ siri, “Onye nwe onyinyo a? Aha onye ka e bikwasiri n'ego a?”

Ha zara si, “O bu nke Siza.”

¹⁷ Mgbe ahụ Jisọs gwara ha si, “Nyenụ Siza ihe bu nke ya, nyekwanu Chineke ihe bu nke ya.”

Osisa ya jukwara ha anya.

Olulu nwunye n'oge mbilite n'onwu

* 12:11 12:11 Abụ 118:22,23 † 12:14 12:14 Nke a bu itu a na-ekenye ndi na-abughi diala obodo Rom ka ha kwuo.

18 Ufọdụ ndị Sadusii bụ ndị siri na mbilite n'ọnwu adighi biakwutere ya juo ya si, ¹⁹ "Onye ozizi, Mosis nyere anyi iwu na o buru na nwoke obula anwu na-amutaghi nwa, na nwanne ya nwoke ga-aluru nwunye nwoke ahụ, muta umu n'aha nwanne ya nwoke ahụ nwuru anwu. ²⁰ Ugbu a, e nwere umunne nwoke asaa, nke mbu luru nwunye ma o nwuru na-amutaghi umu obula. ²¹ Nke abuo luru nwanyi ahụ di ya nwuru, ma ya onwe ya nwukwara na-amutaghi nwa. ²² O dighi onye obula n'etiti ha asaa mutara nwa obula, n'ikpeazu nwanyi ahụ nwukwara. ²³ N'oge mbilite n'ọnwu, nwunye onye ka o ga-abu, ebe umunne asaa ndi a lutuchara ya?"

²⁴ Jisos zara ha si, "O bu na unu adighi ejehie uzọ n'ihu na unu aghotaghi ihe e dere n'akwukwo nso, maobu ike Chineke? ²⁵ Mgbe ha ga-esite n'ọnwu bilie, olulu di na nwunye agaghi a di; kama ha ga-adi ka ndi mmuo ozi n'elugwe. ²⁶ Ma n'okwu banyere ndi nwuru anwu isite n'ọnwu bilie, o bu na unu agutabeghi n'akwukwo Mosis ebe e dere maka ohia ahụ nare oku, na otu Chineke si gwa ya, Abụ m Chineke Ebrahim, Chineke nke Aizik na Chineke nke Jakob. ²⁷ O bughị Chineke nke ndi nwuru anwu kama nke ndi di ndu. N'ebe ahụ ka unu dahiere nke ukwu."

Iwu kachasi mkpa

²⁸ Otu n'ime ndi ozizi iwu biara n'oge ahụ ha na-arurita uka. Mgbe o huru na o nyere ha ezi osisa, o juru ya si, "N'ime iwu niile ole nke kachasi mkpa?"

²⁹ Jisos zara ya si, "Nke kachasi mkpa bu nke a, 'Nuru gi Izrel, Onyenwe anyi bu Chineke anyi, Onyenwe anyi bu otu. ³⁰ Were obi gi niile na mkpurubi gi niile na uche gi niile na ike gi niile hu Onyenwe anyi bu Chineke gi n'anya.' ³¹ Nke abuo ya bu nke a, 'Hu onye agbataobi gi n'anya di ka onwe gi.' ³² O dighi iwu ozo di nke kariri ndi a."

³² Onye ode akwukwo ahụ siri ya, "Onye ozizi, n'ezie, i zara nke oma na Chineke bu otu, na enweghikwa chi ozo di kara ya. ³³ Ihu ya n'anya site n'iji obi gi niile, na nghota gi niile, nakwa iji ike gi niile, n'ihukwa onye agbataobi gi n'anya di ka onwe gi, kachasi onyinye aja nsure oku na ichu aja niile."

³⁴ Mgbe Jisos huru na o zara nke oma, o gwara ya si, "I no alaeze Chineke nso." Site na mgbe ahụ o dikwaghi onye obula nwere obi ike iju ya ajuju ozo.

Kraist o bu nwa onye?

³⁵ Mgbe Jisos no na-ezi ihe n'ulosọ, o kwuru si, "Gini mere ndi ozizi iwu ji si na Kraist bu nwa Devid? ³⁶ Devid n'onwe ya sitere n'ike Mmuo Nso kwuo si,

"Onyenwe anyi gwara Onyenwe m okwu si,

"Nodu ala n'aka nri m

ruo mgbe m ga-edebe ndi iro gi

n'okpuru ukwu gi abuo."†

³⁷ Devid n'onwe ya kporo ya Onyenwe anyi. Oleekwanu uzọ o si buru nwa ya?"

Igwe mmadu ahụ jiri obi utọ na-ege ya nti.

Ido aka na nti banyere ndi ozizi iwu

‡ 12:26 12:26 Opụ 3:6 § 12:30 12:30 Dit 6:4,5 * 12:31 12:31 Lev 19:18 † 12:36 12:36 Abụ 110:1

³⁸ Dịka ọ na-ezi ihe, ọ siri, “Lezienụ anya n’ebe ndị ozizi iwu nọ. †Ndi iyi uwe mwụda na-ejeghari ebe niile na-amasi, na inara ekele puru iche bu nke a na-ekele ha n’oma ahia. ³⁹ Ndi ọ na-amasikwa inokwasị n’oche kachasi elu n’ulo ekpere nakwa n’oche puru iche na mmemme oriri obula. ⁴⁰ Ha na-eripia ihe niile di n’ulo ndi inyom ndi di ha nwuru anwu, n’ekpe ogologo ekpere ka a huta ha. Ndi di otu a ka a ga-ata ahuhu di ukwu.”

Onyinye nwanyi di ya nwuru

⁴¹ O noduru ala na ncherita ihu ebe igbe onyinye di, si ebe ahụ na-ahụ otu igwe mmadu ahụ si etinye ego ha n’ime igbe onyinye. Otutu ndi ogaranya tunyere ego buru ibu. ⁴² Otu nwanyi bu ogbenye, nke di ya nwuru anwu, biara tnye mkpuru ego ọla abuo nke putara otu peni.

⁴³ O kporo ndi na-eso uto ya si ha, “N’ezie agwa m unu, nwanyi a di ya nwuru anwu, bukwa ogbenye, etinyela ego n’ime igbe onyinye a karja ndi ozo. ⁴⁴ N’ihi na ndi ozo sitere n’iba uba nke ego ha nwere tnye, ma nwanyi a sitere n’ogbenye ya tnye ihe niile o nwere, o buladi ihe niile o ji biri.”

13

Amuma banyere mmebi nke ulonso ukwu

¹ Mgbe o sitere n’ulonso ukwu ahụ na-apu, otu n’ime ndi na-eso uto ya siri ya, “Onye ozizi, i hukwara otu ulo a si maa mma. Lee udi nkume buru ibu e ji wuo ha.”

² Jisos zara ha, “I huru ulo ukwu ndi a? Oge na-abia mgbe o na-adighi nkume ga-atukwasị n’elu ibe ya, n’ihi na a ga-ala ha niile n’iyi.”

³ Mgbe o noduru ala n’elu Ugwu Oliv, na ncherita ihu ulonso ukwu, Pita na Jemis, na Jon na Andru biakwutere ya na nzuzo juo ya si, ⁴ “Gwa anyi, olee mgbe ihe ndi a ga-emezu? Gini ga-abukwa ihe iribama izi na o ruola mgbe ha niile ga-emezu?”

Mmalite nke ahuhu

⁵ Jisos malitere igwa ha si, “Lezienụ anya ka onye obula ghara iduhie unu. ⁶ N’ihi na otutu ga-abia n’aha m si, ‘Abu m ya.’ Ha ga-eduhiekwu otutu ndi uto. ⁷ Mgbe unu nuru maka agha na akuko agha di iche iche, unu atula egwu. Ihe ndi a aghaghi ime ma oge ogwugwu ihe niile erubeghi. ⁸ Mba ga-ebili megide mba ibe ya. Alaeze ga-ebilikwa megide alaeze ibe ya. Ala oma jijiji na unwu ga-adi n’ebe di iche iche. Ihe ndi a bu mmalite nke oke ihe mgbu.

⁹ “Unu aghaghi ibu ndi no na nche. A ga-enyefe unu n’aka ndi na-achi achi, piakwa unu ihe n’ulo ekpere. N’ihi m, unu ga-eguzo n’ihu ndisi ochichi na ndi eze di ka ndi ama nye ha. ¹⁰ Aghaghi ibu uto kwusaa ozioma a nye mba niile. ¹¹ Ma mgbe ha jidere unu kpata unu n’ulokpe, unu echegbula onwe unu banyere ihe unu ga-ekwu, kwuonu naani ihe batara unu n’onu unu ikwu n’oge ahụ. N’ihi na o bughu unu ga-ekwu okwu, kama o bu Mmuo Nso ga-esite n’onu unu kwuo okwu.

¹² “Nwanne ga-arara nwanne ya nye ka e gbuo ya. Nna ga-ararakwa nwa ya nye. Umụ ga-ebili megide ndi muru ha mee ka e gbuo ha. ¹³ Mmadu niile ga-akpo unu asi n’ihi m, ma onye ga-eguzosi ike ruo ogwugwu ka a ga-azoputa.

† 12:38 12:38 Ya bu ndi Farisi

14 “Mgbe unu hụrụ ihe arụ nke na-eweta mbibi ka ọ na-eguzo n’ebe ọ na-ekwesighị* (onye na-agụ ya nwee nghọta), mgbe ahụ, ka ndị nọ na Judia were ọsọ gbalaga n’elu ugwu ¹⁵ Onye ọbụla nọ n’elu ụlọ ya ghara iridata maọbụ baa n’ime ụlọ ya iweputa ihe ọbụla. ¹⁶ Ka onye ọbụla nọ n’ubi ghara iloghachi ichiri uwe ya. ¹⁷ Ma ahụhụ ga-adiri ndị di ime, na ndị na-enye umuaka ara, n’ubochi ahụ. ¹⁸ Kpeenụ ekpere ka ihe ndị a hapụ ime n’oge oke oyi. ¹⁹ N’ihi na oke mkpagbu nke ubochi ahụ ga-abụ nke na-adibeghi na mbụ site na mgbe Chineke kere ụwa ruo ugbu a. Ọ dikwaghi ihe ga-adikwa ka ya ọzọ ruo mgbe ebighi ebi.

²⁰ “Ọ bụrụ na Onyenwe anyi emeghi ka ubochi ndi ahụ di mkpumpku, ọ dighi onye a ga-azoputa. Ma n’ihi ndi ya, ndi ọ hoputara, o meela ka ubochi ndi ahụ di mkpumpku. ²¹ N’oge ahụ, ọ bụrụ na onye ọbụla asi unu, ‘Lee, Kraist nọ n’ebe a,’ maobu, ‘Lee, ọ nọ n’ebe ahụ,’ unu ekwela. ²² N’ihi na ndi nzoputa ugha na ndi amuma ugha, ga-aputa ma ruokwa oru ebube na oru iribama di iche iche iji duhie ndi a hoputara ma ọ buri na ọ ga-ekwe mee. ²³ Ya mere, unu noro na nche; n’ihi na agwala m unu ihe niile mgbe ha na-emebeghi.

Obibia Onye nke nzoputa

²⁴ “N’ubochi ndi ahụ, nke na-esote oge mkpagbu ahụ,
“ ‘anyanwu ga-agba ochichiri,
onwa agaghi enyekwa ihè ya;

²⁵ kpakpando ga-esi na mbara eluigwe na-ada,
ike niile di na mbara eluigwe ga-amakwa jijiji.’†

²⁶ “N’oge ahụ, ha ga-ahụ Nwa nke Mmadu, ka ọ na-abia n’igwe ojii n’oke ike na ebube. ²⁷ Mgbe ahụ, ọ ga-ezipu ndi mmuo ozi ya ka ha kpokota ndi a hoputara site n’akuku ano niile nke ụwa. Site na nsotu niile nke ụwa ruo na nsotu niile nke eluigwe.

Ihe mmuta site n’osisi fiig

²⁸ “Ugbu a, mutanu ihe site n’osisi fiig. Mgbe ọbụla alaka ya di nro malite iweputa akwukwo ndu, unu maara na okochi di nso. ²⁹ N’uzo di otu a, mgbe unu huru ihe ndi a niile ka ha bidoro ime, matanu na ọ nọ nso, ọ nokwa n’onu uzọ. ³⁰ Ana m agwa unu eziokwu na ogbo a agaghi agabiga tupu ihe ndi a niile emezuo. ³¹ Eluigwe na ụwa ga-agabiga ma okwu m ga-adigide.

Mmadu obula amaghi oge ahụ

³² “Ma banyere ubochi ahụ, maobu oge awa ahụ, o nweghi onye obula maara, ọ buladi ndi mmuo ozi nke eluigwe, maobu Okpara ahụ, kama naani Nna ahụ maara ya. ³³ Ebe ọ bu na unu amaghi mgbe ha ga-emezu, noronu na nche! Mrukwanu anya!‡ ³⁴ Ọ di ka nwoke hapuru ulo ya na-aga njem, tnye n’aka ndi ohu ya ilekota ihe, onye obula n’ime ha ka o nyere oru ọ ga-aru ma nyekwa onye nche onu uzo iwu ka ọ nọ na nche.

³⁵ “Ya mere noronu na nche, n’ihi na unu amaghi mgbe Onyenwe ulo ga-alota. Ma ọ bu n’uhuruchi maobu n’etiti abali. Maobu mgbe okuku kwara akwa, maobu n’isi ututu. ³⁶ Ọ buri na ọ lota na mberede, unu ekwela ka ọ lokwute unu mgbe unu nọ n’ura. ³⁷ Ihe m gwara unu ka m na-agwakwa mmadu niile. ‘Noronu na nche.’”

* **13:14** 13:14 Dan 9:27; 11:31; 12:11 † **13:25** 13:25 Aiz 13:10; 34:4 ‡ **13:33** 13:33 Akwukwo ndi ochie na-edenye, na-ekpe ekpere.

14

Otite mmanụ Jisọs na Betani

¹ Abalı abụọ tupu e mee Mmemme Ngabiga* na mmemme achicha na-ekoghị eko, ndịisi nchụaja na ndị ozizi iwu nọkwa na-achọ ụzọ aghughọ ha ga-esi jide Jisọs gbuo ya. ² Ma ha kwuru si, “Ọ gaghị abụ n’oge mmemme a, ka ọgbaaghara ghara ịdị.”

³ Ka ọ nọdurụ n’oche nri na Betani n’ulo Saimon onye ekpenta, otu nwanyị bu karama alabasta mmanụ otite dị oke ọnụahịa, nke e jiri ezigho naad mee, batara. Ọ kụwara karama ahụ, wusa ya mmanụ otite ahụ n’isi.

⁴ Ufodu ndị nọ n’ebe ahụ were iwe nke ukwu. Ha siri tara onwe ha, “Gini mere e jiri laa mmanụ otite nke a n’iyi otu a? ⁵ A gaara ere mmanụ otite a ihe kariri narị denarị atọ, were ego e retara ya nye ndị ogbenye.” Ha baara ya mba n’olu ike.

⁶ Ma Jisọs siri, “Hapụnyụ ya aka. Gini mere unu ji esogbu ya? Ọ bụ ezi orụ ka ọ ruru n’ebe m nọ. ⁷ Unu na ndị ogbenye na-anọ oge niile, unu nwekwara ohere inyere ha aka mgbe ọbụla unu choro. Ma mụ na unu agaghị anọ tee anya. ⁸ O mere ihe o nwere ike, ọ na-ete m mmanụ otite a ugbu a jji kwado ahụ m maka olili a ga-eli ya. ⁹ N’ezie, ana m agwa unu, n’ebe ọbụla a ga-ekwusa ozioma a n’uwa niile, orụ a ọ ruru ka a ga-akọkwa akukọ ya, jji cheta ihe oma a o mere.”

¹⁰ Mgbe ahụ Judas Iskariot, otu n’ime ndị ozi iri na abụọ ahụ jekwuuru ndịisi nchụaja igba izu otu ọ ga-esi rara ya nye ha n’aka. ¹¹ Mgbe ha nuru nke a, ha nuriri ọnụ kwee ya nkwa nye ya ego. Site n’ubochi ahụ, o bidoro ichoghari ụzọ ọ ga-esi rara ya nye ha.

Oriri Mmemme Ngabiga

¹² N’ubochi mbu nke Mmemme achicha na-ekoghị eko, mgbe ha na-achụ aja aturu ngabiga, ndị na-eso ụzọ ya biakwutere ya si ya, “Ebee ka i choro ka anyị gaa kwadoro gi ihe, maka oriri ngabiga?”

¹³ O zipuru mmadu abụọ n’ime ndị na-eso ụzọ ya, si ha, “Gaanu n’ime obodo, otu nwoke bu ite mmiri ga-ezute unu. Soronu ya. ¹⁴ Ebe ọbụla o banyere, sину onyenwe ulo ahụ, Onye ozizi siri, Olee ulo ọbia a kwadoro m, ebe mụ na ndị na-eso ụzọ m ga-anọ rie oriri ngabiga? ¹⁵ O ga-egosi unu otu onuulo buru ibu n’elu ulo ahụ, ebe e dozichara ihe niile. Kwadoonu ihe anyị n’ebe ahụ.”

¹⁶ Ndị na-eso ụzọ ya puru baa n’ime obodo, ha huru ihe niile di ka o gwara ha. Ma kwadokwa nri ngabiga ahụ.

¹⁷ Mgbe o ruru uhuruchi, ya na ndị ozi ya iri na abụọ ahụ so bia. ¹⁸ Mgbe ha nọ na-eri nri, Jisọs gwara ha si, “N’ezie agwa m unu, otu onye n’ime unu ga-arara m nye. E, otu onye so m ugbu a na-eri nri!”

¹⁹ Ha bidoro inwe obi mwute, na-asị ya n’otu n’otu, “Ọ bụ m? Ọ bụ m?”

²⁰ Ọ siri ha, “Ọ bụ otu onye n’ime mmadu iri na abụọ a. Onye mụ na ya na-amanyekota aka n’ime otu efere. ²¹ Nwa nke Mmadu ga-ala di ka e dere banyere ya. Ma ahuhu ga-adiri nwoke ahụ onye a ga-esite n’aka ya rara Nwa nke Mmadu nye. Ọ gaara akara onye ahụ mma ma a si na a mghi ya amu.”

Mmalite nke oriri nso

²² Di ka ha na-eri nri, o weere achicha, nye ekele, nyawa ya, nye ha si, “Rienụ ya, nke a bu ahụ m.”

* 14:1 14:1 Mmemme ndi Izrel ji echeta opu pu ha site n’ala Ijipt.

²³ Mgbe ahụ, o buuru iko, nye ekele bunyekwa ha. Ha niile n'uru site n'otu iko ahụ.

²⁴ O siri ha, "Nke a bu obara m nke ogbugba ndu oheru, nke a nawufu n'ihu otutu mmadu. ²⁵ N'ezie, n'ezie, agwa m unu, agaghi m anu mmanya vainji ozu tutu ruo ubochi ahụ, mgbe m ga-anu ya oheru n'alaeze Chineke."

²⁶ Mgbe ha busiri abụ, ha puru gaa n'Ugwu Oliv.

Jisosh ekwuo maka ngonari Pita

²⁷ Jisosh siri ha, "Unu niile ga-agbahapụ m, n'ihu na e dere ya otu a si, "Aga m etigbu onye ozuzu aturu, igwe aturu ga-agbasasikwa."

²⁸ Ma mgbe e mesiri ka m si n'onwu bilie, aga m ebu unu uzu gaa Galili."

²⁹ Pita kwuru, "O buru na mmadu niile agbahapụ gi, agaghi m eme otu a."

³⁰ Jisosh siri ya, "Igwa gi eziokwu, n'ubochi taa, n'abalị taa, tupu oke okuku akwaa akwa ugboro abuo, i ga-agonari m ugboro ato."

³¹ O kwusiri ike si, "O burukwa na ihe onwu adaputa, aga m eso gi nwuo. Agaghi m agonari gi!" O bukwa otu ihe ahụ ka ha niile kwuru.

Ekpere Jisosh n'ogige Getsameni

³² Ha puru garuo ebe a na-akpo Getsameni. N'ebe ahụ, o siri ndi na-eso uzu ya, "Nodunu n'ebe a ka m gaa kpee ekpere." ³³ O kporo Pita, na Jemis na Jon tinere onwe ya. O malitere inwe ihe mwute di ukwu nakwa obi ilo mmiri. ³⁴ O siri ha, "O na-ewute mkpuruobi m nke ukwu ruo n'onwu onwu. Nodunu n'ebe a na-eche nche."

³⁵ O gaturu n'ihu daa n'ala kpee ekpere, si, o buru na o ga-ekwe mee ka oge awa ahụ gabiga ya. ³⁶ O kwuru si, "Abba! Nna, i puru ime ihe niile. Napu m iko a, ma otu o di, o bughị ka e mee uche m, kama ka e mee uche gi."

³⁷ O bjara hu ha ka ha na-arahu ura. O siri Pita, "Saimon, i na-arahu ura? O bu na i nweghi ike iche nche otu awa? ³⁸ Noronu na nche, na-ekpekwanu ekpere ka unu ghara idaba n'onwunwa. Mmuo di ike ma anu ahu adighi ike."

³⁹ O pukwara ozu, gaa kpee ekpere, na-ekwukwa otu okwu ahụ. ⁴⁰ Mgbe o loghachiri azu o heru na ha na-arahu ura, n'ihu na anya ha di aru nke ukwu. Ha amakwaghi ihe ha ga-agwa ya.

⁴¹ Mgbe o loghachiri nke ugboro ato, o siri ha, "Unu ka no na-arahu ura na-ezuka ike? O zuola! Oge awa ahụ abjala. Lee, a rarala Nwa nke Mmadu nye n'aka ndi mmehie. ⁴² Bilienu! Ka anyi gawa! Lee, onye na-arara m nye no nso."

Njide e jidere Jisosh

⁴³ Mgbe o ka kpu okwu n'onu, Judas, otu n'ime ndi ozi iri na abuo ahụ batara, ya na igwe mmadu, ndi ji mma agha na mkpo. O bu ndiisi nchajaja, na ndi ozizi iwu, na ndi ode akwukwo, na ndi okenye ndi Juu zitere ha.

⁴⁴ Ma onye na-arara ya nye, nyere ha rii ihe iribama si, "Onye ahụ nke m ga-esutu onu bu ya; jidenu ya, kpuru ya gawa, ma jidesiekwanu ya ike."

⁴⁵ Ngwangwa o jekwuuru Jisosh, si ya, "Onye ozizi!" ma sutukwa ya onu.

⁴⁶ Ndi ikom ahụ jidere Jisosh ma sekuru ya n'ike. ⁴⁷ Ma otu onye n'ime ndi guzo n'ebe ahụ, miputara mma agha ya, gbuo ohu onyeisi nchajaja, gbupu nti ya.

48 Jisọs siri ha, **“Abụ m onyendu nke ndị na-enupu isi nke mere unu ji were mma agha na mkpọ bịa ijide m? 49 Ụbọchị niile ka mụ na unu nọ mgbe m na-ezi ihe n’ulọnsọ ukwu, ma unu ejideghị m. Ma ihe akwụkwọ nso kwuru aghaghị imezu.”** 50 Mgbe ahụ, ha niile hapụrụ ya gbalaga.

51 O dị otu nwokorobia na-eso ya, o ji naanị akwa ọcha linin kpuchie onwe ya. Mgbe ha jidere ya, 52 o hapụrụ ha akwa ọcha linin ya, gbara otọ gbalaga.

Jisọs n’ihu ndị ikpe ndị Juu

53 Ha duuru Jisọs gakwuru onyeisi nchụaja, ha niile bụ ndịisi nchụaja, na ndị okenye na ndị ozizi iwu zukoro n’ebe ahụ. 54 Pita sooro ha, ma o nọ n’ebe dị anya. O sooro ha bata n’obi onyeisi nchụaja. N’ebe ahụ, o sooro ndị nche nọdụ odu na-anya oku.

55 Ndịisi nchụaja na ndịisi ikpe n’uloikpe ukwu^S nọ na-achọ ama megide Jisọs, ka ha nwee ike gbuo ya. Ma o dighi nke ha chọtara. 56 Otutu biara gbaa ama ugha megide ya, ma ama ha abughị otu.

57 Mgbe ahụ ufođu biliri gbaa ama ugha megide ya, si, 58 **“Anyị nuru mgbe o kwuru si, ‘Aga m akwatu ulonsọ ukwu a nke e ji aka wuo, n’ubochi atọ aga m ewukwa ulọ ozo, nke a na-ejighi aka wuo.’”** 59 O buladi na nke a, ama ha niile adakotakwaghị n’otu.

60 Mgbe ahụ, onyeisi nchụaja biliri otọ n’ihu ha, juo Jisọs ajuju si, **“O bụ na i nweghị ihe obula i ga-aza? Gini ka i nwere ikwu banyere ama ndi a a na-agma megide gi?”** 61 Ma o gbakwara nkiti, o zaghi ihe obula.

Ozokwa, onyeisi nchụaja juru ya si, **“I bụ Kraist, Okpara Onye a goziri agozi?”**

62 Jisọs siri, **“Abụ m ya, unu ga-ahukwa Nwa nke Mmadu ka o na-anodu ala n’aka nri nke Onye ji ike niile, na-abiakwa n’igwe ojii nke eluigwe.”**

63 Onyeisi nchụaja dowara uwe ya kwuo si, **“Gini mere anyi ji achọ ndi akaebe ozo? 64 Unu anula okwu nkwulu si ya n’onu putu! Gini bu mkpebi unu?”**

Ha niile mara ya ikpe si, **“O kwesiri ka o nwuo!”** 65 Mgbe ahụ ufođu bidoro igbu ya onu mmiri aso, jiri akwa kechie ya anya, tiekwa ya aka na-asị, **“Buo amuma!”** Ndi nche kpuputara ya tiekwa ya ihe.

Pita agonari Jisọs

66 Dika Pita nọ n’obi ahụ, otu n’ime umu agboghọ na-ejere onyeisi nchụaja ozi biara nso ebe o nọ. 67 Mgbe o huru Pita ka o na-anya oku, o leziri ya anya nke oma, si, **“I bụ otu n’ime ndi na-eso Jisọs onye Nazaret ahụ.”**

68 Ma o gorọ ago si, **“Amaghi m, maobu ghotakwa ihe i na-ekwu.”** Ma o puru gaa n’uzo e si abata. Mgbe ahụ oke okuku kwara akwa.

69 Mgbe nwaagboghọ ahụ huru Pita ozo, o gosiri ya ndi ozo nọ n’ebe ahụ si ha, **“Nwoke a bukwanu otu n’ime ha.”** 70 Ma o gokwara ago ozo.

Mgbe oge nta gasiri, ndi guzo Pita nso siri ya, **“N’ezie, i bu otu n’ime ha, n’ihi na i bu onye Galili.”**

71 Mgbe ahụ o bidoro ibu onwe ya onu, na inu iyi na-asị, **“Amaghi m onye nwoke a unu na-ekwu okwu ya bu.”**

72 N’otu oge ahụ, oke okuku kwara akwa nke ugboro abuo. Mgbe ahụ Pita chetara okwu Jisọs gwara ya si, **“Tupu oke okuku akwa akwa ugboro abuo, i ga-agonari m ugboro atọ.”** Obi tiwara ya mee ka o kwaa akwa.

15

Jisọs n'ihu Paillet

¹ N'ezigbo isi ututu, ndiisi nchujaja na ndi okenye na ndi ozizi iwu, na ndi nzuko ndi okenye niile, nwere mkpebi. Ha kere Jisọs agbu, duru ya nyefee n'aka Paillet.

² Paillet juru ya si, "I bu eze ndi Juu?"

Ọ zara si ya, "**Gị onwe gi kwuru ya.**"

³ Mgbe ahụ ndiisi nchujaja boro ya ebubo banyere otutu ihe. ⁴ Paillet juru ya ajuju ozo si, "Ọ bu na i nweghi osisa obula? Lee otutu ebubo ha na-ebo gi."

⁵ Ma Jisọs azaghi ihe ozo. Nke a juru Paillet anya.

⁶ Ugbu a, ọ bu omenaala n'oge mmemme, na a ga-hapụ otu onye mkporo, bu onye ha rioro ka a hapu. ⁷ N'oge ahụ kwa, otu nwoke a na-akpo Barabas nọ n'ulo mkporo, ya na ufodu ndi biliri megide isi ochichi, ndi gbukwara mmadu n'oge ogbaaghara ahụ. ⁸ Igwe mmadu gbakoro na-ario Paillet ka o mezuoro ha omenaala ha.

⁹ Mgbe ahụ ọ juru ha si, "Unu chorọ ka m hapuru unu eze ndi Juu?"

¹⁰ Ebe ọ maara na ọ bu n'ihu ekworo ka ndiisi nchujaja ji nyefee Jisọs n'aka ya. ¹¹ Ma ndiisi nchujaja kpaliri igwe mmadu ahụ ka ha kwagide ya ka ọ hapuru ha Barabas.

¹² Paillet juru ha ozo si, "Gini ka m ga-eme nwoke a unu kporo eze ndi Juu?"

¹³ Ma ha tiri mkpu ozo si, "Kpogide ya n'obe!"*

¹⁴ Ma Paillet juru ha si, "Ọ bu n'ihu gini? Olee ihe ojojo o mere?"

Ma ha tiri mkpu karja ka ha si eti na mbu, na-asi, "Kpogide ya n'obe!"

¹⁵ Ma ebe Paillet chorọ ime ihe ga-atọ igwe mmadu ahụ uto, ọ hapuru ha Barabas, nyefee ha Jisọs n'aka ka ha pia ya ihe ma kpogidekwa ya n'obe.

Ndi agha ejiri Jisọs mee ihe ochi

¹⁶ Ndi agha ahụ duuru ya puo baa n'ime uloeze a na-akpo Pritoriom. Ha kpokotakwara ndi agha ndi otu ha ndi ozo. ¹⁷ Ha yinyere ya uwe mwuda na-acha odo odo, kpukwasikwa ya okpueze nke e ji ogwu kpaa n'isi. ¹⁸ Emesja, ha malitere na-ekele ya si, "Ekele, eze ndi Juu." ¹⁹ Ha ji osisi kuo ya n'isi otutu mgbe, na-agbu ya onu mmiri aso. Ha gbukwara ikpere n'ihu ya, na-akpo isiala na-enye ya. ²⁰ Mgbe ha ji ya mechaa ihe ochi, ha yipuru ya uwe odo odo ahụ, yinyekwa ya uwe nke ya. Emesja, ha duuru ya puo gawa ikpogide ya n'obe.

Mkpogide Jisọs n'obe

²¹ Ha zutere otu onye na-agata n'uzo, aha ya bu Saimon, onye Sirini, bu nna Alegzanda na Rufos. Ha manyere ya ka o buru obe ya. ²² N'ikpeazu, ha duuru Jisọs ruo ebe a na-akpo Golgota (nke putara "ebe okpokoro isi"). ²³ Ha nyere ya mmanya a gwara maá, ma ọ juru inu ya. ²⁴ Emesja, ha kpogidere ya n'obe, ma kee uwe ya n'etiti onwe ha site n'ife nza onye ga-enwe nke ọ ga-ewe.

²⁵ Ha kpogidere ya n'obe n'elekere itoolu nke ututu. ²⁶ Ha deputara ebubo ha boro ya kwuba ya n'elu obe ahụ, nke bu:

Eze ndi Juu.

* 15:13 15:13 N'uzo di otu a a juru Jisọs Kraist.

27 Ha kpogidekwara ya na ndi ohi abuo n'obe, otu n'aka nri ya, nke ozo n'aka ekpe ya. 28 A gukotara ya na ndi na-emebi iwu.† 29 Ndi mmadu si n'ebe ahụ gafee fufere isi ha na-ekwuto ya, na-asi, "Leenu gi! Onye ga-akwada ulonso ma wugharia ya n'abalı atọ. 30 Zoputanu onwe gi! Si n'elu obe ahụ rıdata." 31 O buladi ndiisi nchujaja, na ndi ozizi iwu na ndi ode akwukwo no na-akwa ya emo n'etiti onwe ha na-asi, "O zoputara ndi ozo, ma o pughi izoputa onwe ya! 32 Ka Kraist a, bu Eze Izrel, si n'elu obe a rıdata ka anyi hu ma kwerekwa." Ndi ahụ a kpogidekorọ ha na ya n'obe nokwa na-akpari ya.

Onwu Jisos

33 Mgbe o kuru elekere iri na abuo nke ehie, ochichiri gbachikotara n'ala ahụ niile. Ochichiri a digidere ruo n'elekere atọ nke ehie. 34 N'elekere atọ nke ehie, Jisos tiri mkpu akwa n'oke olu si, "Eloi, Eloi, lama sabaktani!" (nke putara, "Chineke m, Chineke m, gini mere i jiri hapu m?").‡

35 Ma ufodu ndi guzo nso n'ebe ahụ, mgbe ha nuru nke a, sirı, "Lee, o na-akpo İlajia!"

36 Ya mere, otu onye gbaara oso gaa weta ogbo, denye ya n'ime mmanya gbara uka, fanye ya na okporo osisi, nye ya ka o nuo, ma na-asi, "Hapunu ya, ka anyi lee ma İlajia o ga-abia totuo ya."

37 Ma Jisos tiri mkpu n'olu ike, kubie ume.

38 Akwa mgbochi nke ulonso ukwu sitere n'elu gbawaa abuo ruo n'onu ala ala ya. 39 Mgbe ochiagha guzo n'ihu ya, huru otu o si kubie ume, o kwuru si, "N'ezie, nwoke a bu Okpara Chineke."

40 O nwere ufodu umu nwanyi guzo n'ebe di anya na-ele ihe na-eme, n'etiti ha bu Meri Magdalin, Meri nne Jemis nke nta, na Josef,§ na Salomi.

41 Ndi a bu ndi naara eso ya na-ejekwara ya ozi, mgbe o no na Galili. O dikwa ndi inyom ozo nokwa n'ebe ahụ, bu ndi sooro ya bia na Jerusalem.

Olili Jisos

42 N'oge uhuruchi (ya bu ubochi na-abota ubochi izuike), ebe o bu Ubochi Nkwadebe, 43 Josef onye Arimatia, otu n'ime ndi otu n'ulo nzuko, onye a na-asopuru, onye na-echere obibia nke alaeze Chineke, ji obi ike jekwuru Paillet rıo ya ka o bunye ya ahụ Jisos. 44 O juru Paillet anya inu na o nwuola. O kporo ochiagha ahụ juo ya ma o nwuola. 45 Mgbe ochiagha ahụ gwara ya na o nwuola, o kwere ka Josef buru ahụ ya. 46 Josef zutara akwa ocha linin, wedata ahụ ya jiri akwa ahụ fuchie ya. O buuru ya buba ya n'ime ili nke o gwuru n'ime nkume. Emesja o nuketara otu nkume buru ibu, jiri ya mechie onu uzo ili ahụ. 47 Meri Magdalin na Meri nne Josef hukwara ebe e bubara ahụ ya.

16

Mbilite n'onwu Jisos

1 Mgbe ubochi izuike gafere, Meri Magdalin na Meri nne Jemis na Salomi zutara uda di iche iche ha ga-eji tee ahụ ya mmanu. 2 N'isi ututu ubochi mbu nke izu, mgbe anyanwu wara, ha biliri gawa n'ili ahụ. 3 Ha jurıtara onwe ha na-asi, "Onye ga-enupuru anyi nkume ahụ di n'onu uzo ili ahụ?"

† 15:28 15:28 Ufodu akwukwo na-edebanye okwu ndi a dika o di n'akwukwo Luk 22:37. ‡ 15:34 15:34 Abı 22:1 § 15:40 15:40 N'asusu Griik Joses bukwa Josef.

⁴ Ma mgbe ha leliri anya, ha hụrụ na e nupụla nkume ukwu ahụ. ⁵ Mgbe ha banyere n'ime ili ahụ, ha hụrụ otu nwokorobia yi uwe ọcha ka ọ nọduru ala n'akukụ aka nri nke ili ahụ. Ha turu oke egwu.

⁶ Ma ọ siri ha, "Unu atula egwu. Unu na-achọ Jisọs onye Nazaret a kpogidere n'obe. E meela ka o site n'ọnwu bilie! Ọ nọkwaghị n'ebe a. Lee ebe e nibere ya. ⁷ Ma gaanụ gwa ndị na-eso ụzọ ya nakwa Pita, 'O burula unu ụzọ gawa Galili. Ebe ahụ ka unu ga-ahụ ya dị ka ọ gwararị unu.'"

⁸ Ha gbaputara site n'ili ahụ, n'ọnọdu mgbagwoju anya na ahụ ima jijiji. Ha akoroghị onye ọbụla ihe ọbụla, n'ihị na egwu juputara ha obi.

[Otutu akwukwo mbu na ufodu ndi mgbe ochie enweghi amaokwu itoolu ruo na nke iri abuo 9-20.]

⁹ Mgbe Jisọs biliri n'ọnwu n'isi ututu n'ubochi mbu nke izu, onye mbu o gosiri onwe ya bu Meri Magdalin, onye ahụ o siri n'ahụ ya chupu mmuo ojoo asaa. ¹⁰ Ọ lara gaa korọ ndi ya na ha na-anọ na mbu, bu ndi nori na-ebe akwa ma na-erukwa uju. ¹¹ Mgbe ha nuru na ọ di ndu, na ọ hukwala ya, ha ekweghi.

¹² Mgbe ihe ndi a gasiri, o gosiri mmadu abuo n'ime ha onwe ya n'udi ozo, mgbe ha na-abanye n'ime obodo. ¹³ Ndi a laghachiri bia kororo ndi nke ozo ma ha ekwetakwaghi.

¹⁴ Emesia, Jisọs gosiri ndi na-eso ụzọ ya iri na otu ahụ onwe ya, mgbe ha nokoro na-eri nri. Ọ baara ha mba n'ihị enweghi okwukwe ha nakwa mkpochi obi ha, n'ihị na ha juru ikwenye n'ihe ndi ozo huru ya gwara ha mgbe e mesiri ka ọ si n'onwu bilite.

¹⁵ Ọ gwara ha si, "Gaanu n'ime uwa niile kwusaara ihe niile e kere eke ozioma. ¹⁶ Onye ọbụla kweerenụ na onye e mekwara baptizim ka a ga-azoputa. Ma a ga-ama onye ọbụla na-ekwereghị ikpe. ¹⁷ Ihe iribama ndi a ga-esokwa ndi kwerenu. Site n'aha m, ha ga-achupu mmuo ojoo; kwuokwa okwu n'asusu oheru di iche iche. ¹⁸ Ha ga-eji aka ha abuo atutulie agwo, nukwa nsi ma ọ gaghi emeru ha ahụ ma otu. Ha ga-ebikwasị ndi oria aka, ahụ ga-adikwa ha mma."

¹⁹ Mgbe Onyenwe anyi Jisọs gwasiri ha okwu ndi a, e weliri ya elu, baa n'eluigwe, ebe ọ nodu ala n'akukụ aka nri Chineke. ²⁰ Ha puru kwusaa ozioma n'ebe niile. Onyenwe anyi nonyekwaara ha, mee ka okwu ya guzosie ike site n'ihe iribama di iche iche nke na-eso ya.

Ozioma Luk

Mmalite

¹ Ebe ọ bụ n'ọtụtụ mmadụ agbalajala otu ha nwere ike i detu n'usoro ihe niile mezuru n'etiti anyị. ² Dị ka e nyefere ha n'aka anyị idebe bụ ndị ahụ sitere na malite jiri anya ha hụ ihe niile, ndị jikwa okwu a eje ozi. ³ Ekpebikwara m, ebe mụ onwe m nyocharala ihe niile nke ọma site na mmalite, ka m dere gị ihe niile n'usoro, Tiofilos, gị onye dị elu a na-asọpuru. ⁴ Nke a ga-eme ka ị mata nke bụ eziokwu banyere ihe ndị ahụ e ziri gị.

Ozi banyere omumu Jon omee baptizim

⁵ N'oge Herod bụ eze Judia, ọ dị otu onyeisi nchụaja aha ya bụ Zekaraya, onye si n'otu ndị nchụaja nke Abija. Elizabet bụ nwunye ya, site n'agburu Eron. ⁶ Ha abụọ bụ ndị ezi omume n'ihu Chineke. Ha debere iwu na ukpuru niile Onyenwe anyị nyere na-enweghị ntupọ obula. ⁷ Mana ha amụtaghị nwa, n'ihi na Elizabet bụ nwanyị agaa, ha abụọ emeela nnọọ agadi.

⁸ O ruru mgbe ọ bụ ndị otu Zekaraya ga-eje ozi, ọ nọ dika onye nchụaja na-eje ozi n'ihu Chineke. ⁹ A họtara ya site n'ife nza dị ka omenaala ndị nchụaja si dị ka ọ bụ ya ga-abanye n'ime ime ulonso Onyenwe anyị ichu aja nsure oku nke e ji ụda na-esi isi uto achu. ¹⁰ Mgbe oge ichu aja ụda na-esi isi uto ruru, igwe ndị mmadụ b́ara nọ n'ezị na-ekpe ekpere.

¹¹ Mgbe ahụ, mmụọ ozi Onyenwe anyị, onye guzo n'aka nri nke ebe ichu aja nke ihe na-esi isi uto mere ka ọ hụ ya anya. ¹² Mgbe Zekaraya hụrụ ya, obi fepuru ya, ọ tụtara oke egwu. ¹³ Ma mmụọ ozi ahụ gwara ya sị, "Zekaraya atula egwu, Chineke anula ekpere gị. Elizabet nwunye gị ga-aturu ime mutara gị nwa nwoke. Ị ga-akpokwa aha ya Jon. ¹⁴ Ọ ga-aburu gị ihe oke onu na obi uto, otutu mmadụ ga-anurikwa onu n'ihu omumu ya. ¹⁵ N'ihi na ọ ga-abu onye dị ukwu n'anya Onyenwe anyị. Ọ gaghị anukwa mmanya obula, maobu ihe onunu obula na-egbu egbu n'ihi na site n'afọ nne ya ọ ga-abu onye emejuputara na Mmụọ Nso. ¹⁶ Ọ ga-akpoghachite otutu umu Izrel nye Onyenwe ha bụ Chineke ha. ¹⁷ Ma ọ ga-aga n'ihu Onyenwe anyị n'ike mmụọ na ike nke Ilaija, tugharia obi ndi bu nna n'ebe umu ha nọ. Meekwa ka ndi isiike tugharia obi, lekwasị anya n'amamihe nke ndi ezi omume, na ijikere umu mmadu n'ihu Onyenwe anyi."

¹⁸ Zekaraya siri mmụọ ozi ahụ, "Olee otu m ga-esi mata na nke a ga-adi otu a? Aburula m agadi. Nwunye m akakwaala nka."

¹⁹ Mmụọ ozi zara ya sị, "Abu m Gebrel.* Ana m eguzo n'ihu Chineke. Ezitere m ka m b́a gwa gị okwu ma wetara gị ozioma a. ²⁰ Ma lee, ị ga-ada ogbi, ị gaghị ekwukwa okwu obula, tutu ruo mgbe ihe ndi a ga-emezu n'ihu na i kwenyeghi n'okwu m, nke ga-emezu mgbe oge ya ruru."

²¹ Mgbe ihe ndi a niile na-eme, mmadu ndi ahụ nokwa na-eche Zekaraya ka ọ puta. O juru ha anya na ọ nọla odu n'ime ime ulonso ukwu ahụ. ²² Mgbe o mesiri putu, ọ nwekwaghị ike ikwuru ha okwu. Ha ghotara na ọ huru ohu n'ime ulonso ahụ n'ihu na ọ bụ aka ka o ji gwa ha okwu.

* **1:19** 1:19 Mmụọ ozi nke na-eweta ozioma.

²³ Mgbe oge iru oru ya gwusiri, o laghachiri n'ulo ya. ²⁴ Mgbe ubochi ndi ahụ gasiri, Elizabet bu nwunye ya turu ime. O zoro onwe ya n'ime ulo onwa ise. ²⁵ O siri, "Onyenwe anyi emeela m nke a. O gosila m ihuoma ya n'ubochi ndi a, ma wepukwara m ihere n'etiti ndi nke m."

Ozi banyere omumu Jisos

²⁶ Ma n'onwa isii ya, Chineke zigara mmuo ozi ya, bu Gebrel, ka o gaa n'obodo Nazaret nke di n'ime Galili. ²⁷ Ka o jekwuru otu nwaagboghọ na-amaghi nwoke bu onye otu nwoke aha ya bu Josef, onye sitere n'agburu David, kwere nkwa ilu. Aha nwaagboghọ a bu Meri. ²⁸ O jekwuru ya si ya, "Ekele! Gi onye ihuoma dikwasiri. Onyenwe anyi nonyekwara gi."

²⁹ Ma obi loro ya mmiri nke ukwu n'ihu okwu ya. O bidokwara itughari n'uche ya ihe ekele a putara. ³⁰ Ma mmuo ozi ahụ siri ya, "Atula egwu Meri, n'ihu na i chotala ihuoma n'ebe Chineke no. ³¹ Ma lee i ga-aturu ime, muo nwa nwoke. I ga-akpoka aha ya Jisos. ³² O ga-abu nnukwu mmadu onye a ga-akpo Okpara Onye kachasi ihe niile elu. Onyenwe anyi Chineke ga-enye ya ocheeze nna ya Devid. ³³ O ga-achi ulo Jekob ruo ebighi ebi, alaeze ya agaghi enwekwa ogwugwu."

³⁴ Meri siri mmuo ozi ahụ, "Olee otu nke a ga-esi mee ebe m bu nwaagboghọ na-amaghi nwoke?"

³⁵ Mmuo ozi ahụ siri ya, "Mmuo Nso ga-abiakwasị gi, ike nke Onye kachasi ihe niile elu ga-ekpuchikwa gi. Ya mere onye nso ahụ a ga-amu, a ga-akpo ya Okpara Chineke. ³⁶ Lekwa Elizabet onye ikwu gi aturu ime nwa nwoke n'agadi ya. Nke a bu onwa isii ya, bu onye ahụ ha na-akpo nwananyi aga. ³⁷ N'ihu na o dighi okwu sitere na Chineke nke na-agaghi ere."

³⁸ Meri zagbachiri si, "Abu m ohu Onyenwe anyi, ka o diri m di ka i kwuru." Mgbe ahụ mmuo ozi ahụ hapuru ya laa.

Meri agaa ileta Elizabet

³⁹ N'oge ahụ, Meri biliri gaa osiiso n'otu obodo di n'ugwu Juda. ⁴⁰ N'ebe ahụ, o banyere n'ulo Zekaraya, kelee Elizabet. ⁴¹ Mgbe Elizabet nuru ekele Meri, nwa no ya n'afọ meghariri ahụ. E mere ka Elizabet juputa na Mmuo nso. ⁴² O tiri mkpu n'oke olu si, "Onye a goziri agozi ka i bu n'etiti umu nwananyi niile. Onye a goziri agozi ka nwa ahụ i bu n'afọ bukwa. ⁴³ Onye kwanu ka m bu na ihuoma di otu a kporo m na nne Onyenwe m ga-abia ileta m? ⁴⁴ Ngwangwa m nuru olu ekele gi, nwa no m n'afọ wuliri elu n'onu. ⁴⁵ Ngozi ga-adiri onye ahụ kwere na Onyenwe anyi ga-emezu ihe o kweere ya na nkwa ime."

Abu Meri buru

⁴⁶ Ma Meri siri,

"Mkpuruobi m na-ebuli Onyenwe anyi elu

⁴⁷ mmuo m na-anuri onu n'ime Chineke bu Onye nzoputa m,

⁴⁸ n'ihu na o ledatala anya, lekwasị m, bu odibo ya di ala.

Site ugbu a gaa n'ihu, ogbo niile ga-akpo m onye a goziri agozi.

⁴⁹ N'ihu na Onye di ike emeela m ihe di ukwu.

Aha ya dikwa nso.

⁵⁰ Ebere ya na-erute ndi niile na-atu egwu ya site n'ogbo ruo n'ogbo.

⁵¹ O gosila ike aka ya;

o chusajala ndi di mpako n'ime echiche obi ha.

- 52 O sitela n'ocheeze ndi eze di ike kwatuo ha, buliekwa ndi di umeala n'obi elu.
- 53 O jirila ihe di mma nyejuo ndi aguu na-agu afo ma ndi ogaranya ka o zipuru n'aka efu.
- 54 O nyerela odibo ya bu Izrel aka, o na-echetakwa imere ya ebere.
- 55 Di ka o gwara nna nna anyi ha, nye Ibrahim na umu umu ya ruo mgbe ebighi ebi."
- 56 Meri nonyeere ya ihe dika onwa ato ma mesie laghachi n'ulo ya.

Omumu Jon ome baptizim

57 Mgbe oge zuru ka Elizabet muo nwa, o muru nwa nwoke. 58 Ndi agbataobi ya na ndi ikwu ya, ndi nuru otu Chineke si gosi ya ebere di ukwu, bjara soro ya nuri onu.

59 N'abali nke asato ha bjara ibi nwata ahụ ugwu na igu ya aha. Ha na-acho igu ya Zekaraya bu aha nna ya, 60 ma Nne ya siri, "Mba, a ga-agu ya Jon."

61 Ha siri ya, "O dighi onye obula n'etiti ndi ikwu gi na-aza aha ahụ."

62 Ya mere, ha jiri ife aka juo nna ya, ihe o choro ka akpo nwata ahụ.

63 O rioro ka e nye ya mbadamba ihe e ji ede ihe, o deere "Aha ya bu Jon." Nke a jukwara mmadu niile anya. 64 Ngwangwa, onu ya meghere, atopukwara ire ya. Ya ebido ikwu okwu ma na-etokwa Chineke. 65 Ibubo wuru ndi agbataobi ha niile n'ahu, ndi mmadu kokwara akuko banyere ihe ndi a niile ruo obodo niile di n'akuku ugwu Judia. 66 Ndi niile nuru akuko a chere n'obi ha na-aju si, "Ginikwa ka nwa nke a gaje ibu?" N'ihu na aka Onyenwe anyi dinyeere ya.

Abu Zekaraya

67 E mere ka Zekaraya bu nna ya juputa na Mmuo Nso. O buru amuma si,

68 "Ngozi diri Onyenwe anyi bu Chineke nke Izrel, n'ihu na o bjala leta ma gbaputakwa ndi nke ya.

69 O welielara anyi Onye nzoputa site n'ulo odibo ya bu David.

70 (Di ka o kwuru na mgbe ochie, site n'onu ndi amuma ya di nso).

71 Na o ga-azoputa anyi site n'aka ndi iro anyi na sitekwa n'aka ndi niile kporo anyi asi.

72 O meere ndi nna nna anyi ha ebere site n'icheta ogbugba ndu ya di nso.

73 Iyi nke o nuuru nna anyi bu Ibrahim, kwekwa nkwa:

74 Na o ga-anaputa anyi site n'aka ndi iro anyi, nyekwa anyi ike ife ya ofufe na-atughu egwu.

75 N'idi nso na ezi omume n'ihu ya ubochi niile nke ndu anyi.

76 "Ma gi nwa m, a ga-akpo gi onye amuma nke Onye kachasi ihe niile elu; n'ihu na i ga-aga n'ihu Onyenwe anyi kwadoro ya uzọ.

77 Ime ka ndi nke ya nwee amamihe nke nzoputa site na igbaghara mmehie ha.

78 N'ihu oke obi ebere Chineke anyi, nke owuwa anyanwu ga-ewetara anyi site n'igwe.

79 Ka o chakwasu ndi bi n'ochichiri

na n'onyinyo nke ọnwụ,
na iduzi ụkwụ anyị n'ụzọ nke udo.”

⁸⁰ Nwata ahụ toro, buru onye dị ike n'ime mmụọ. O biri n'ime ọzara tutu ruo mgbe oge zuru igosi umu Izrel onwe ya.

2

Omumu Jisọs

¹ N'oge ahụ, Siza Oğostos nyere iwu ka a guo ọnụ, detuo aha mmadu niile bi n'uwa dum.* ² (Nke a bu igu ọnụ na ide aha nke mbu e mere mgbe Kwirinus bu onye na-achi Siria.) ³ Onye obula gara n'obodo ya, ka e denye aha ya n'akwukwo.

⁴ Ya mere Josef hapuru Nazaret nke di na Galili, gaa Betlehem nke di na Judia, nke bukwa obodo Devid, n'ihu na o si n'ulo na agburu Devid putu. ⁵ Ya na Meri, nwaagboghọ o kwere nkwa ilu, nke dikwa ime, soro gaa ka o denye aha ha. ⁶ Mgbe ha no ebe ahụ, oge o ga-eji muo nwa ya zuru. ⁷ O muru nwa nwoke mbu ya. O ji akwa kee ya, nibe ya n'ime ebe a na-enye anu ulo nri, n'ihu na ha enwetaghị ebe ndina n'ulo ndi ije.

Ndi ozuzu aturu na ndi Mmuo Ozi

⁸ Ma e nwere ndi ozuzu aturu† bi n'ohia n'akuku ebe ahụ, ndi na-eche igwe aturu ha nche n'abali. ⁹ Mmuo ozi nke Onyenwe anyi putara ihe nye ha. Ebube Onyenwe anyi muwara gburugburu ha, oke egwu turu ha. ¹⁰ Ma mmuo ozi ahụ siri ha, “Unu atula egwu. Ana m ewetara unu ozioma nke oke onu nke ga-adiri mmadu niile. ¹¹ N'ihu na taa, n'obodo Devid ka a muru Onye nzoputa nye unu; o bu Kraist, Onyenwe anyi. ¹² Nke a ga-aburu unu ihe iribama, unu ga-ahu nwata oheru e kechiri n'akwa, dina n'ime ebe a na-enye anu ulo nri.”

¹³ Na mberede, igwe ndi mmuo ozi nke eluigwe putara soro mmuo ozi a, bido na-eto Chineke na-asi,

¹⁴ “Otuto diri Chineke n'ebe kachasi elu nke eluigwe.
Udo n'elu uwa nye ndi niile ihe ha di Chineke ezi mma.”

¹⁵ Mgbe ndi mmuo ozi ahụ hapuru ha, laghachi n'eluigwe, ndi ozuzu aturu ahụ siritara onwe ha, “Bianu ka anyi jeruo Betlehem, ka anyi jiri anya anyi hu ihe ndi a merenu, nke Onyenwe anyi mere ka anyi mara.”

¹⁶ Ha gara osijio hu Meri na Josef, na nwata ahụ ka o dina n'ime ebe a na-enye anu ulo nri. ¹⁷ Mgbe ha huru nke a, ha mere ka a mata ihe niile a gwara ha banyere nwantakiri a. ¹⁸ Ihe ndi ozuzu aturu a kwuru juru ndi niile nuru ya anya. ¹⁹ Ma Meri debere ihe ndi a niile n'obi ya, na-atughari ihe banyere ha n'obi ya. ²⁰ Ndi ozuzu aturu ahụ laghachiri, na-eto Chineke na-ebulikwa aha ya elu n'ihu ihe niile ha nuru ma hukwa, nke dikwa ka a gwara ha.

²¹ Mgbe ubochi asato gasiri, mgbe oge ruru ibi nwata ahụ ugwu, ha gukwara ya aha. Aha ha nyere ya bu Jisos, aha ahụ mmuo ozi nyere tupu a di ime ya.

I kubata Jisos n'ime ulonso

²² Mgbe oge zuru maka mmemme nke idi ocha di ka iwu Mosis siri di, ha kutere ya na Jerusalem iche ya n'ihu Onyenwe anyi ²³ (dika e dere ya n'iwu nke Onyenwe anyi, “Nwa mbu obula nke bu nwoke ka a ga-edo nso

* **2:1** 2:1 Uwa dum na-ekwu maka Rom mgbe ochie maobu mba niile ndi Rom na-achi. † **2:8** 2:8 Ndi ozuzu aturu Maobu, ndi na-elekota aturu.

nye Onyenwe anyị”*), 24 ha churụ aja dị ka e nyere n’iwu Onyenwe anyị: “Ụmụ kpalakwukwu abụọ maọbụ ụmụ nduru abụọ.”§

25 Ma lee, e nwere otu nwoke bi na Jerusalem aha ya bụ Simiōn, onye jupụtara na Mmụọ Nso. Ọ bụ onye ezi omume burukwa onye ji obi ya niile na-efe Chineke. Ọ bukwa onye na-ele anya maka nkasiobi nke ndị Izrel. 26 Ma Mmụọ Nso Chineke mere ka ọ mata na ọ gaghi anwụ ruo mgbe ọ huru Kraist nke Onyenwe anyị. 27 Site n’odudu nke Mmụọ Nso, ọ batara n’ulonso ukwu, ma mgbe nne na nna nwata ahụ bụ Jisọs kubatara ya dị ka omenaala iwu si dị, 28 Simiōn kuuru ya n’aka, kelee Chineke si,

29 “Gị, Onye kachasi ihe niile elu, bụ Onyenwe dị ka i kwere na nkwa, ugbu a zilaga nwaodibo gị n’udo.

30 N’ihi na anya m ahula nzoputa gị,
31 nke i kwadoro n’ihu mba niile.

32 Ihè nke ga-egosi ndị mba ozo ozo,
na ebube nke ndị gị Izrel.”

33 Ọ juru nne na nna nwantakiri ahụ anya inu ihe ndị a e kwuru banyere ya. 34 Mgbe ahụ, Simiōn goziri ha, sikwa Meri nne ya, Lee, “Nwatakiri a bụ onye e zitere ka ọ buru odida na mbili nye otutu mmadu n’Izrel, ọ ga-abukwa ihe ama nke otutu ga-ekwujo. 35 Ọ bukwa site n’uzo dị otu a ka a ga-ekpughe echiche nke dị otutu n’obi. Mma agha ga-aduwakwa mkpuruobi nke gị onwe gị.”

36 Ọ nwekwara onye amuma nwanyi, aha ya bụ Ana, ada Fanuel nke si n’ebo Asha. Ọ bụ ezigbo agadi nwanyi na-enweghi di, n’ihi na di ya nwuru mgbe ha biri naanị afọ asaa. 37 Ọ noola di ka nwanyi na-enweghi di iri afọ asato na anọ. Ọ hapughị ulonso, kama ọ nogidere n’efe ofufe ehie na abali, na-ibu onu na-ekpe ekpere. 38 N’oge ahụ ọ bjarutere n’ebe ha no, nye Chineke ekele, kwuo okwu banyere nwantakiri ahụ nye ndị niile na-ele anya maka mgbaputa Jerusalem.

39 Mgbe ha mesiri ihe niile otu ọ dị n’iwu Onyenwe anyị, ha laghachiri obodo ha bụ Nazaret nke di n’ime Galili. 40 Ma nwata ahụ toro buru onye di ike; ọ juputara n’amamihe, amara Chineke dinyekwaara ya.

Jisọs agaa n’ulonso ukwu

41 N’afọ niile, ndị muru ya na-aga Jerusalem n’ihi Mmemme Ngabiga. 42 Mgbe ọ ruru afọ iri na abuo, ha gara maka memme di ka omenaala si di.* 43 Mgbe e mesiri memme ahụ, ka ndi muru ya na-alaghachi, nwata ahụ bụ Jisọs noduru na Jerusalem. Ndi ha amataghi na o soghi ha na-alota. 44 Ha chere na o sonyere n’etiti njem. Ha gara ije otu ubochi tupu ha a malite icho ya n’etiti ndi ikwu na ibe, na ndi enyi ha. 45 Ma mgbe ha na-ahughi ya, ha laghachiri Jerusalem na-achokwa ya. 46 Ka ubochi ato gasiri, ha huru ya n’ulonso ukwu ebe ọ noduru n’etiti ndi ode akwukwo, na-ege ha nti na-ajukwa ha ajuju. 47 Nghota na osisa ya juru ndi niile nuru okwu ya anya. 48 Mgbe ndi muru ya huru ya, ọ turu ha n’anya, ma nne ya siri ya, “Nwa m, gini mere i ji mesoo anyi mmeso di otu a? Mu na nna gi no na-achoghari gi?”

49 Ọ juru ha si, “**Gini mere unu ji na-achọ m? Unu amaghi na aghaghi m ino n’ulo Nna m?**” 50 Ma ha aghotaghi ihe ọ gwara ha.

‡ 2:23 2:23 Opu 13:2,12 § 2:24 2:24 Lev 12:8 * 2:42 2:42 Ọ bụ naanị Luk dere banyere Jisọs isonyere ndi muru ya gaa maka memme a.

⁵¹ Mgbe ahụ, o sooro ha laghachi Nazaret ma na-erubekwara ha isi. Ma nne ya dobere ihe ndị a niile n'obi ya. ⁵² Jisọs na-aga n'ihu n'amamihe na ogologo, ya na ihuoma n'ebe Chineke na nke mmadụ nọ.

3

Nkwusa nke Jọn omee baptizim

¹ N'afọ nke iri na ise nke ọchịchị Tiberios Siza, mgbe Pontios Paillet bụ onye na-achị Judia, ebe Herod bukwa onye na-achị akukụ Galili, ma nwanne ya nwoke bụ Filip na-achị akukụ Ituria na Trakona, Laisania bukwa onye na-achị akukụ Abilin, ² mgbe ahụ Anas na Kaifas bụ ndịsi nchụaja, okwu Chineke biakwutere Jọn nwa Zekaraya n'ime ọzara.

³ Ọ gara n'ime obodo niile gbara Jodan gburugburu na-ekwusa banyere baptizim nke ncheghari maka mgbaghara mmehie. ⁴ Dika e dere ya n'akwukwọ Aizaya onye amuma si, "Otu onye na-eti mkpu n'ọzara na-asi, 'Dozienụ ụzọ maka Onyenwe anyị, meenụ ka okporoụzọ ya guzozie.

⁵ A ga-ekpoju ndagwurugwu ọbụla, ugwu ọbụla na ugwu nta ọbụla ka a ga-emekwa ka ọ dị ala. Ụzọ gbagoro agbago ka a ga-eme ka o guzozie nke ọma, meekwa ka ụzọ ojọọ niile dị larịi.

⁶ Mmadụ niile ga-ahukwa nzoputa Chineke.' "*

⁷ Jọn siri igwe mmadụ ndị na-aputa ka o mee ha baptizim si, "Unu ụmu ajuala! Onye doro unu aka na ntị si unu gbanari ọnụma nke na-abia?"

⁸ Mianu mkpuru na-egosiputa ncheghari unu. Unu amalitekwala na-asi onwe unu, 'Anyi nwere Ebrahim dika nna.' N'ihu na agwa m unu na Chineke puru isite na nkume ndi a meputara Ebrahim umu. ⁹ Ọ buladi ugbu a, atukwasila anyuike na mgboro gwu osisi, osisi ọbụla nke na-adighi amị ezi mkpuru ka a ga-egbutu tuba ya n'ime oku."

¹⁰ Ma igwe mmadụ ahụ juru ya si, "Gini ka anyi kwesiri ime?"

¹¹ Ọ zara ha si, "Onye ọbụla nwere uwe abuo, ya nye onye ọ na-adighi nke o nwere otu. Onye nwere nri ya meekwa otu ahụ."

¹² Ọ buladi ndi ona utu biakwara ka e mee ha baptizim. Ha siri ya, "Onye ozizi, gini ka anyi kwesiri ime?"

¹³ Ọ siri ha, "Unu anatala kariya otu unu kwesiri inata."

¹⁴ Ndi agha biakwara juo ya si, "Ginikwa ka anyi kwesiri ime?"

Ọ siri ha, "Unu ejikwala ike apunara ndi mmadu ego ha; unu ebokwala ndi mmadu ebubo ugha, ka afọ ju unu n'ugwo a na-akwu unu."

¹⁵ Ndi mmadu ji olileanya na-eche na-atulekwa n'obi ha ma Jon o bu Kraist ahụ. ¹⁶ Ma Jon zara si ha, "Eji m mmiri na-eme unu baptizim, ma otu onye di ike kariya m ga-abia, onye m na-erughi itopu eriri akpukpukwu ya. O ga-eji Mmuo Nso na oku mee unu baptizim. ¹⁷ Ihe ifucha oka ya di n'aka ya, iji zachaa ebe izocha oka ya nke oma, ka e kponye ezi mkpuru oka wiiti n'ime oba, ma kpoba igbugbo oka n'ime oku nke a na-apughi imenyu emenyu." ¹⁸ O ji otutu okwu ozọ di iche iche duo ha odu ma kwusaakwara ha ozioma.

¹⁹ Ma Eze Herod, onye o tara uta maka Herodias nwunye nwanne ya nwoke, nakwa maka ihe ojoo di iche iche ndi o mere, ²⁰ tukwasikwara ihe n'elu ihe ndi a niile, site na itunye Jon n'ulo mkporo.

* 3:6 Aiz 40:3-5

Baptizim na usoro ndi agburu Jisos

²¹ Mgbe e mechara ndi niile baptizim, ma mechakwa Jisos baptizim, mgbe o na-ekpe ekpere, eluigwe meghere. ²² Mmụọ Nsọ sikwa n'elu rịdata di ka nduru, bekwasị ya, mgbe ahụ, otu olu sitere n'eluigwe daa si, "Ị bụ Okpara m, onye m hụrụ n'anya, ihe gi di m ezi mma."

²³ Jisos agbaala ihe di ka iri afọ atọ mgbe o bidoro ọrụ ya. O bụ nwa (dika ndi mmadu chere) Josef,

onye bụ nwa Heli; ²⁴ Heli aburu nwa Matat, nwa Livayi, nwa Meliki, nwa Janayi, nwa Josef;

²⁵ nwa Matatiyas, nwa Emos, nwa Nehum, nwa Esili, nwa Nagayi; ²⁶ nwa Maat, nwa Matatiyas, nwa Semein, nwa Josek, nwa Joda;

²⁷ nwa Joanan, nwa Resa, nwa Zerubabel, nwa Shealtiel, nwa Neri; ²⁸ nwa Meliki, nwa Adi, nwa Kosam, nwa Elmadam, nwa Er;

²⁹ nwa Joshua, nwa Elieza, nwa Jorim, nwa Matat, nwa Livayi; ³⁰ nwa Simion, nwa Juda, nwa Josef, nwa Jonam, nwa Eliakim;

³¹ nwa Melea, nwa Mena, nwa Matata, nwa Netan, nwa Devid; ³² nwa Jesi, nwa Obed, nwa Boaz, nwa Salmon, nwa Nashon;

³³ nwa Aminadab, nwa Ram,[†] nwa Hezron, nwa Perez, nwa Juda; ³⁴ nwa Jekob, nwa Aizik, nwa Ebrahim,

nwa Tera, nwa Nahọ; ³⁵ nwa Serug, nwa Reu, nwa Peleg, nwa Eba, nwa Shela; ³⁶ nwa Kenan, nwa Aafaksad, nwa Shem, nwa Noa, nwa Lamek;

³⁷ nwa Metusela, nwa Enok, nwa Jared, nwa Mahalalel, nwa Kenan; ³⁸ nwa Enosh, nwa Set, nwa Adam, nwa Chineke.

4

Onwunwa Jisos

[†] 3:33 3:33 N'akwukwo ufodu i nwere ike ihu nwa Admin, nwa Anai.

¹ Jisọs, onye juputara na Mmuo Nso, sitere na Jordan lota. Mmuo nso duuru ya baa n'ozara. ² Ebe ahụ ka ekwensu nwara ya onwunwa iri ubochi anọ. N'ubochi ndi ahụ niile o righi nri obula. N'ikpeazu aguu guru ya.

³ Jisọs sirị ya, "O buru na i bu Okpara Chineke, gwa nkume a ka o ghoo achicha."

⁴ Jisọs zara ya si, "E dere ya, 'O bughị naanị site na achicha ka mmadu ga-eji di ndu.'*"

⁵ Ekwensu duuru ya rigoo n'ebe di elu, gosi ya alaeze niile nke uwa, n'otu ntabi anya. ⁶ O gwara ya si, "M ga-enye gi ikike niile ndi a na ebube ha. O bu m ka e nyere ha, e nwere m ike inye ha onye obula m chorọ inye ha. ⁷ Ya mere, o buru na i kpoo isiala nye m, ha ga-abu nke gi."

⁸ Jisọs zara ya si, "E deela ya: 'I ga-akpo isiala nye Onyenwe anyi Chineke gi, naanị ya ka i ga-efekwa.'†"

⁹ Ekwensu duuru ya gaa Jerusalem, mee ka o guzo n'ebe dikarisiiri elu nke ulonso ukwu ahụ. O sirị ya, "O buru na i bu Okpara Chineke, si n'ebe a tuda onwe gi n'ala. ¹⁰ N'ihì na e dere ya, "O ga-enye ndi mmuo ozi ya iwu banyere gi, ichekwa gi nke oma;

¹¹ ha ga-ebuli gi elu n'aka ha, ka i ghara ikpobi ukwu gi na nkume.‡"

¹² Jisọs zara ya si, "E kwuola ya, Anwala Onyenwe anyi Chineke gi onwunwa.§"

¹³ Mgbe ekwensu nwasiri ya onwunwa ndi a niile, o hapuru ya ruo mgbe ohere ozo daputara.

Jisọs agaa Nazaret

¹⁴ Jisọs loghachiri na Galili n'ike nke Mmuo Nso. Akuko banyere ya gbasara ruo akuku obodo niile. ¹⁵ O ziri ihe n'otutu ulo ekpere ha, mmadu niile na-etokwa ya.

¹⁶ Mgbe o rutere Nazaret ebe o noro too, n'ubochi izuike, o gara n'ulo ekpere di ka o di mbu eme. O guzoro oto igu akwukwo nso. ¹⁷ E nyere ya akwukwo nke onye amuma Aizaya dere. O meghere ya chota ebe e dere si,

¹⁸ "Mmuo nke Onyenwe anyi di n'ahu m, n'ihì na o teela m mmanu ka m kwusaa ozioma nye ndi ogbenye. O zitela m ikwuputa inwere onwe nye ndi mkporo, ya na ihu uzo nye ndi kpuru isi, ime ka ndi a na-emegbu emegbu nwere onwe ha.

¹⁹ Ikwuputa afo Onyenwe anyi ga-eme amara.*"

²⁰ O mechiri akwukwo ahụ nyeghachi ya onye ahụ na-eje ozi, nodu ala. Ndi mmadu niile no n'ulo nzuko ahụ legidere ya nnoo anya. ²¹ Ma o bidoro igwa ha si, "Taa ka ihe ndi a e dere n'akwukwo nso a mezuru na nti unu."

²² Mmadu niile kwuru okwu oma banyere ya n'ihì okwu amara niile si ya n'onu puta nke mere na ha juritara onwe ha si, "Onye a, o bughị nwa nwoke Josef?"

* 4:4 4:4 Dit 8:3 † 4:8 4:8 Dit 6:13 ‡ 4:11 4:11 Abu 91:11,12 § 4:12 4:12 Dit 6:16 * 4:19 4:19 Ajz 61:1,2

²³ O siri ha, “N’ezie, amaara m na unu ga-aturu m ilu a: ‘Dibja, gwog onwe gi!’ Sikwa m, ‘The ndi ahụ niile anyi nuru i na-eme na Kapanom mee ha n’ebe a bu obodo gi.’”

²⁴ O gara n’ihu si, “Ma i gwa unu eziokwu, o nweghi onye amuma obula a na-anabata nke oma n’obodo a muru ya. ²⁵ N’ezie, chetakwanu na e nwere otutu umu nwanyi di ha nwuru anwu n’oge Ilaia onye amuma. N’oge oke unwu dara n’ala ahụ dum, mgbe e mechiri eluigwe na mmiri ezoghi n’ala Izrel afọ atọ na onwa isii. ²⁶ Ma e zigaghi Ilaia ka o jekwuru onye obula n’ime ha kariakwa nwanyi di ya nwuru anwu n’obodo Zarefat n’akuku Saidon. ²⁷ N’oge Ilaisha onye amuma, e nwere otutu ndi ekpenta n’ala Izrel, ma o nweghi onye e mere ka o di ocha n’etiti ha kariakwa Neeman onye Siria.”

²⁸ Mgbe ndi no n’ulo ekpere ahụ nuru nke a, iwe were ha nke ukwu. ²⁹ Ha biliri, kwapu ya site n’obodo ahụ, dokpuru ya gaa n’elu ugwu nke e wukwasiri obodo ahụ ka ha nwee ike tupu ya site n’ugwu ahụ. ³⁰ Ma o sitere n’etiti igwe mmadu ahụ puo, gawara onwe ya.

Jisos achupu mmuo ojoo

³¹ O sitere n’ebe ahụ gaa Kapanom, obodo dikwa na Galili. N’ubochi izuike, o bidoro izi ha ihe. ³² Ozizi ya juru ha anya, n’ihi na okwu ya nwere ikike.

³³ Otu nwoke no n’ime ulo ekpere ahụ, onye mmuo na-adighi ocha bi n’ime ya. O tiri mkpu n’oke olu, ³⁴ “Hapu anyi! Gini ka i na-achọ n’ebe anyi no, gi, Jisos onye Nazaret? I biara ka i laa anyi n’iyi? Ama m onye i bu, Onye Nso nke Chineke!”

³⁵ Jisos baara ya mba si, “Norọ jii! Si n’ime ya puta.” Mgbe ahụ mmuo ojoo ahụ tudara ya n’ala n’ihu ha niile, o sikwa n’ime ya puo ma o merughi ya ahụ.

³⁶ Ihe ndi a juru ha niile anya, ha juritara ibe ha si, “Gini bu ozizi nke a? O ji ichi isi na ike na-enye mmuo na-adighi ocha ndi a iwu, ha na-aputakwa!” ³⁷ Akuko banyere ya gbasara jeruo obodo niile di ebe ahụ gburugburu.

Jisos agwo otutu ndi oria

³⁸ Mgbe o hapuru ulo ekpere ahụ gaa n’ulo Saimon. Nne nwunye Saimon nwere ahụ oku, ha rioro ya ka o nyere ya aka. ³⁹ O guzoro n’ihu ya, ma baara ahụ oku ahụ mba, o hapuru ya n’otu ntabi anya ahụ. O bilikwara lee ha obia.

⁴⁰ Mgbe anyanwu na-ada, otutu ndi nwere ndi na-aria oria di iche iche kporo ha biakwute Jisos. O bikwasiri ha niile aka n’otu n’otu, gwog ha. ⁴¹ Mmuo ojoo di iche iche si n’ime otutu mmadu puta na-eti mkpu na-asị, “I bu Okpara Chineke.” Ma o baara ha mba, o kweghi ka ha kwuo okwu, n’ihi na ha matara na o bu Kraist.

⁴² Mgbe chi boro, o puru gaa ebe naani ya no. Ndi mmadu no na-achogharị ya; mgbe ha biaruru ebe o no, ha gbalisiri ike ime ka o ghara ihapu ha. ⁴³ Ma o siri ha, “Aghaghi m ikwusa ozioma alaeze Chineke n’obodo ndi ozo, n’ihi na o bu n’ihi ya ka e zitere m.” ⁴⁴ O gara n’ihu na-ekwusa ozioma n’ulo ekpere niile di na Judia.

¹ Otu oge, ka Jisọs guzo n'akukụ ọdọ mmiri Genesaret.* Igwe mmadụ gbara ya gburugburu ka ha nuru okwu Chineke. ² Ọ huru n'onu mmiri ahụ, ụgbọ mmiri abụọ nke ndị ọkụ azụ nwe ha hapuru gaa ịsa ụgbụ ha ji egbu azụ. ³ Ọ banyere n'ime otu ụgbọ mmiri ndị ahụ, nke bụ nke Saimon, ọ rioro ya ka ọ kworo ya banyetu ntafiri n'ime mmiri. Ọ noduru ala n'ime ya bido na-ezi igwe mmadụ ihe.

⁴ Mgbe o kwusiri okwu, ọ gwara Saimon si, **“Banyetukwu n'ime mmiri, tanye ụgbụ gi ka i gbute azụ.”**

⁵ Saimon zara si, “Nna anyi ukwu, anyi rusiri oru ike abali niile na-egbutaghi ihe obula, ma otu i siri kwuo, aga m awunye ụgbụ azụ niile.”

⁶ Mgbe ha mere nke a, ha gbuteere otutu azụ nke mere na ụgbụ azụ ha malitere idokasi. ⁷ Ha kporo ndi oku azụ ibe ha no n'ụgbọ mmiri ozo ka ha bja nyere ha aka. Ha bjaara kpojuo azụ n'ụgbọ mmiri abụọ ahụ nke malitere imikpu.

⁸ Ma mgbe Saimon Pita huru nke a, ọ dara n'ukwu Jisọs si, “Si n'ebe m no puo, Onyenwe m, n'ihu na abụ m onye mmehie.” ⁹ N'ihu na o juru ya na ndi ya na ha so anya ihu otutu azụ ndi a ha gbuteere. ¹⁰ Ọ buladi Jemis na Jon umu Zebedi, ndi ha na Saimon na-aruko oru, ka ihe a jukwara anya.

Mgbe ahụ Jisọs gwara Saimon si, **“Atula egwu, n'ihu na site ugbu a gaa n'ihu, i ga na-akuta mmadụ.”** ¹¹ Mgbe ha kwoputara ụgbọ mmiri ha n'elu ala, ha hapuru ihe niile soro ya.

Nwoke onye ekpenta

¹² Mgbe Jisọs no n'otu obodo, otu nwoke onye ekpenta juru ahụ, bjaara daa, kpudo ihu ya n'ala mgbe ọ huru ya, riu ya si, “Onyenwe m, ọ buru na i chorọ, i puru ime ka m di ocha.”

¹³ Jisọs setipuru aka ya metu ya si, **“Achoro m, buru onye di ocha!”** Ngwangwa ekpenta ahụ hapuru ya.

¹⁴ O nyere ya iwu, **“A gwakwala onye obula, kama gaa gosi onye nchujaja onwe gi, चुokwa aja di ka Mosis nyere n'iwu maka ime ka i di ocha, ka o buru ihe ama nye ha.”**

¹⁵ Ma akuko banyere ya gbasara kari, nke mere na igwe mmadụ bjaara inuru ihe ọ na-ekwu, na ka a gwookwa ha nrija nrija. ¹⁶ Ma site n'oge ruo n'oge, Jisọs na-ewezuga onwe ya gaa n'ebe ọ ga-anọ naani ya ikpe ekpere.

Ogwugwo onye akuku ahụ ya kponwuru akponwu

¹⁷ Otu ubochi, mgbe ọ no na-ezi ndi mmadụ ihe, ndi Farisii na ndi ozizi iwu (sitere n'obodo nta niile di na Galili na Judia na Jerusalem bja nodukwa ebe) ahụ. Ike Chineke dinyekwaara ya igwo ndi oria. ¹⁸ N'oge ahụ ndi ikom ufodu bu otu nwoke akuku ahụ ya kponwuru akponwu n'ihe ndina ya, bjaara gbalia isite n'onu uzọ ulo ahụ bubata ya togbo ya n'ukwu ya. ¹⁹ Mgbe ha na-enweghi ike ime nke a n'ihu igwe mmadụ, ha rigooro n'elu ulo, site n'oghere wetuo nwoke ahụ n'ute ya n'etiti igwe mmadụ n'ihu Jisọs.

²⁰ Mgbe Jisọs huru okwukwe ha, ọ siri, **“Enyi m, a gbagharala gi mmehie gi.”**

²¹ Ndi Farisii na ndi ozizi iwu malitere iche n'ime obi ha si, “Onye bu onye a na-ekwulu Chineke? Onye puru igbaghara mmadụ mmehie, ma ọ bughị naani Chineke?”

²² Mgbe Jisọs matara ihe ha na-aju, ọ zara ha si, **“Gini mere unu ji na-eche ihe ndi a n'obi unu?”** ²³ Olee nke ka mfe ikwu: **Ọ bụ a gbagharala gi**

* 5:1 5:1 Maobu, osimiri Galili

mmehie gi niile, ka o bu i si, Bilie jee ije? ²⁴ Ma ka unu mata na Nwa nke Mmadu nwere ikike n'ụwa igbaghara mmehie." O siri onye ahụ akụkụ ahụ ya kponwuru akponwu, "Asi m gi, bilie, chiru ute gi laa n'ulo gi!" ²⁵ Ngwangwa, o biliri otu n'ihu mmadu niile, chiru ihe ndina ya bido naeto Chineke na-ala n'ulo ya. ²⁶ Ihe ndi a juru onye obula anya, ha tokwara Chineke. Oke egwu juputakwara ha n'ahu, ha siri, "Anyi ahula ihe ebube taa."

Okpukpo Livayi

²⁷ Mgbe nke a gasiri, o puru hu otu onye ona utu aha ya bu Livayi, ka o noduru ala n'ulo inakota utu ya. O siri ya, "Soro m." ²⁸ Ngwangwa, o biliri, hapu ihe niile soro ya.

²⁹ Emesia, Livayi kwadooro Jisos oke oriri n'ulo ya, otutu igwe ndi ona utu na ndi ozo soo ha n'oriri ahụ. ³⁰ Ma ndi Farisii na ndi ozizi iwu tamuru ntamu na-aju ndi na-eso uzo ya si, "Gini mere unu ji soro ndi ona utu na ndi mmehie na-eriko nri na-anukokwa ihe onunu?"

³¹ Jisos zara si, "Mkpa dibia adighi akpa ndi ahụ di ike, kama o bu ndi ahụ na-esighi ike. ³² Abiaghị m ikpo ndi ezi omume, kama abijara m ikpo ndi mmehie ka ha chegharia."

Ajuju banyere ibu onu

³³ Ha siri, "Ndi na-eso uzo Jon na ndi na-eso uzo ndi Farisii na-ebu onu, na-ekpe ekpere oge niile, ma ndi na-eso uzo gi na-eri, na-anukwa."

³⁴ Jisos siri ha, "Ndi a kporo oriri n'olulu di na nwunye, ha ga-ebu onu mgbe ha na onye na-alu nwunye ohuru no? ³⁵ Ma oge na-abia mgbe a ga-ewepu onye na-alu nwunye n'etiti ha, mgbe ahụ ka ha ga-ebu onu."

³⁶ O turu ha ilu a, "O nweghi onye na-adokara akwa ohuru were ya kwachie akwa ochie. O buru na e mee nke a, o putara na a dowala akwa ohuru ahụ n'ihu na nke ahụ eji kwachie ya agaghi adaba. ³⁷ N'uzo di otu a kwa, mmadu adighi agbanye mmanya ohuru di ike n'ime karama akpukpo ochie. N'ihu na ike si na mmanya ohuru ahụ ga-eme ka karama ahụ gbawaa. Mmanya ahụ ga-awufukwa, karama ahụ a laa n'iyi. ³⁸ Ma o di mma igbanye mmanya ohuru n'ime karama akpukpo ohuru. ³⁹ O nweghi onye nusiri mmanya ochie ga-achọ inu mmanya ohuru, n'ihu na o ga-asi, 'Nke ochie ahụ ka mma.'"

6

Onyenwe Ubochi Izuike

¹ N'otu ubochi izuike, mgbe Jisos na-agafe n'ubi a kuru oka. Ndi na-eso uzo ya malitere igboro ufodu n'ime ogbe oka ndi ahụ, na-amazu ha n'aka, ma na-ata ha. ² Ufodu ndi Farisii siri, "Gini mere unu ji na-eme ihe megidere iwu n'ubochi izuike?"

³ Jisos zara ha si, "O bu na unu agutaghi ihe Devid mere mgbe agwu guru ya na ndi so ya? ⁴ Otu o si banye n'ulo Chineke, were achicha a na-eche n'ihu ya, nyetukwa ndi ya na ha so, achicha nke onye obula na-ekwesighi ita ma o bughị naani ndi nchaja." ⁵ Mgbe ahụ o gwara ha si, "Nwa nke Mmadu bu Onyenwe Ubochi Izuike."

⁶ N'ubochi izuike ozo, o banyere n'ulo ekpere na-ezi ihe. Otu nwoke nokwa n'ebe ahụ onye aka nri ya kponwuru akponwu. ⁷ Ndi Farisii na ndi ode akwukwo na-achọ uzo ha ga-esi boo ya ebubo, ya mere ha lekwasiri ya anya ihu ma o ga-agwo oria n'ubochi izuike. ⁸ Ma ebe o maara ihe ha

na-ezube n'obi ha, ọ kpọrọ nwoke ahụ nke aka ya kpọnwurū akpọnwū sị ya, **"Bilie bịa guzoro n'etiti ebe a."** Nwoke ahụ pụtara bịa guzoro ebe ahụ.

⁹ Mgbe ahụ Jisọs sịrị ha, **"Ka m juọ unu, gịni ziri ezi n'iwu ime n'ubochi izuike; ọ bụ ime ihe oma ka ọ bụ ime ihe ojoo; izoputa ndu ka ọ bụ ila ndu n'iyi?"**

¹⁰ Mgbe o lesiri ha niile anya gburugburu, ọ sịrị ya, **"Setipu aka gi."** O mere nke a, aka ya dikwara mma ozo. ¹¹ Ha were iwe nke ukwu ma malite na-ekwuritara n'etiti onwe ha ihe ha nwere ike ime Jisọs.

Ndi ozi iri na abuo

¹² N'ubochi ndi ahụ, ọ gara rigoro n'elu ugwu ikpe ekpere. O noro abali ahụ niile na-ekpe ekpere nye Chineke. ¹³ Mgbe chi boro, ọ kpọrọ ndi niile na-eso ọzo ya, site n'ime ha horo mmadu iri na abuo ndi ọ kpọrọ ndi ozi ya.*

¹⁴ Saimon (onye ọ kpọrọ Pita) na Andru nwanne ya,

Jemis

Jon,

Filip

Batalomi.

¹⁵ Matiu

Tomos,

Jemis nwa Alfios,

Saimon onye a na-akpo Zilot.

¹⁶ Judas nwa Jemis

na Judas Iskariot onye raara ya nye.

Ngozị na obubu onu

¹⁷ Ya na ha ridatara ga n'ebe ala di larii. Igwe ndi na-eso ọzo ya na oke igwe mmadu sitere na Judia, na Jerusalem nakwa obodo di na nsotu mmiri nke Taja na Saidon. ¹⁸ Ndi bįara inuru okwu ya na ka a gwọ ha oria ha. A gwokwara otutu ndi mmuo na-adighi ocha na-esogbu. ¹⁹ Igwe mmadu ahụ gbaliri imetu ya aka, n'ih i na ike di ukwu si ya n'ahụ na-apu na-agwo ha niile.

²⁰ O weliri anya lee ndi na-eso ọzo ya, si ha,

"Ngozi na-adiri unu bu ndi ogbenye,

n'ih i na alaeze Chineke bu nke unu.

²¹ **Ngozi na-adiri unu ndi agu na-agu ugbu a,**

n'ih i na afo ga-eju unu.

Ngozi na-adiri unu ndi na-ebe akwa ugbu a,

n'ih i na unu ga-achi ochi.

²² **Ngozi na-adiri unu mgbe ndi mmadu na-akpo unu asi,**

mgbe ha na-achupu unu, na-akpari unu,

na-aju aha unu,

n'ih i Nwa nke Mmadu.

²³ **"Nurianu onu ma wuliekwanu elu n'ih i onu n'ubochi ahụ, n'ih i na ugwọ oru unu di ukwu n'eluigwe. N'ih i na otu a ka ndi nna nna ha mesoro ndi amuma.**

²⁴ **"Ma ahuhu na-adiri unu ndi ogaranya,**

n'ih i na unu eketala nkasiobi unu.

* **6:13** 6:13 Mgbe obula i na-achọ inwe mkpebi banyere ihe di mkpa, weputa oge kpee ekpere dika Jisọs mere n'amaokwu iri na abuo ruo nke iri na ato.

25 Ahụhụ na-adịrị ndị afo juru ugbu a,
n'ihì na agụ ga-agụkwa unu.
Ahụhụ na-adịrị ndị na-achị ochi ugbu a,
n'ihì na unu ga-eru ụjụ, bee akwa.

26 Ahụhụ na-adịrị unu mgbe ndị mmadụ niile na-ekwu okwu ọma gbasara unu,
n'ihì na otu a ka ndị bụ nna ha mesoro ndị amụma ụgha.”

Ihụ ndị iro n'anya

27 “Ma a na m agwa unu ndị na-ege m ntị: hụhụ ndị iro unu n'anya, mekwaaranụ ndị kporo unu asị ihe ọma. 28 Ọzienụ ndị na-abụ unu ọhụ, ma kpekwaaranụ ndị na-akparị unu ekpere. 29 Ọ bụrụ na onye ọbụla a maa gị ụra n'otu ntị, tughariara ya ntị gị nke ọzọ. Ọ burukwa na onye ọbụla anara gị uwe ahụ gị, nyekwa ya uwe ime ahụ gị. 30 Nye onye ọbụla rịrọrọ gị ihe. Ọ burukwa na mmadụ ewere ihe bụ nke gị, agala inaputa ya. 31 Dịka unu si choọ ka ndị mmadụ mesoo unu, sitekwanụ otu a na-emeso ha.

32 “Ọ bụrụ naanị ndị hụrụ unu n'anya ka unu na-ahụ n'anya, gini ga-abụ uru unu? N'ihì na ọbụladị ndị mmehie, ọ bụ ndị hụrụ ha n'anya ka ha na-ahụkwa n'anya. 33 Ọ burukwa naanị ndị na-emere unu ihe ọma ka unu na-emere ihe ọma, gini ga-abụ uru unu? N'ihì na ndị mmehie na-enyekwara ndị na-enyere ha aka aka. 34 Ọ burukwa na unu agbazinye naanị ndị nwere ike ikwughachi unu ihe, gini ga-abụ uru unu? N'ihì na ndị mmehie na-agbazinyekwa ndị mmehie ibe ha na-atụ anya ka a kwughachikwa ha n'ozuzu oke. 35 Hụhụ ndị iro unu n'anya, na-emekwa ezi ihe nye ha, gbazinyenụ ndị nọ na mkpa ihe ha choro, na-eleghi anya na ha ga-akwughachi unu. Mgbe ahụ, ụgwọ ọrụ unu ga-adị ukwu, unu ga-egosikwa na unu bụ umụ nke Onye kachasi ihe niile elu, n'ihì na ebere ya na-adịrị ndị ajo omume na ndị na-enweghi mmụọ ekele n'ime ha. 36 Nweenu obi ebere di ka Nna unu si nwee obi ebere.

Ikpe ndị ọzọ ikpe

37 “Unu ekpela ndị ọzọ ikpe, ka a ghara ikpekwa unu ikpe. Unu amala ndị ọzọ ikpe ka a ghara ima unu ikpe. Gbagharanụ ndị ọzọ, a ga-agbagharakwa unu. 38 Nyenụ, n'ihì na a ga-enyekwa unu. Onyinye unu ga-anata ga-abụ nke juru eju, nke a bjadara nke ọma, yọkọtakwa ayọkọta nke na-ejubiga oke ka a ga-adokwasị gị n'ahụ; n'ihì na ọ bụ ihe i na-eji atụ ihe ka a ga-eji turoro gị.”

39 Ọ tuckwaara ha ilu a, “Onye isi ọ puru idu onye isi ibe ya? Ha abuo ọ gaghi adaba n'ime olulu? 40 Onye na-eso ụzọ onye ozizi anaghi akari onye nkuzi ya, kama mgbe ọ mutasiri ọ ga-amata ihe di ka onye nkuzi ya.

41 “Gini mere i ji elee ntakiri ahijia di nwanna gi n'anya, ma i dighi ahuta obodobo osisi di gi onwe gi n'anya? 42 I ga-esi anaa si nwanna gi, 'Nwanna a, ka m wepu gi ntakiri ahijia di gi n'anya,' mgbe gi onwe gi na-ahughi obodobo osisi di gi n'anya? Gi onye ihu abuo, buru uzo wepu obodobo osisi di gi n'anya ka i nwee ike ihuzi uzo nke oma wepu ntakiri ahijia di nwanna gi n'anya.

Osisi na mkpuru ya

43 “Ezi osisi adighi ami mkpuru ojoo. Ọ dikwaghi osisi ojoo na-ami mkpuru oma. 44 Ọ bụ mkpuru osisi miri ka e ji ama udi osisi ọ bụ. Ndi mmadu adighi aghota fiig site n'osisi ogwu, otu a kwa o nweghi onye na-aghota mkpuru grepu n'obi ogwu. 45 Ezi mmadu na-esite n'aku oma juru

ya obi na-aruputa ezi oru, otu a kwa, ajo mmadu na-esite n'obi ojoo ya na-aruputa ajo oru. N'ih na ihe obula di mmadu n'obi bu ihe na-aputa n'onu ya.

Onye amamihe na onye nzuzu wuru ulo

⁴⁶ “Gini mere unu ji na-akpo m, ‘Onyenwe anyi, Onyenwe anyi,’ ma unu adighi eme ihe m kwuru? ⁴⁷ Achoro m igosi unu ihe onye obula na-abiakwute m nke na-anu okwu m, ma na-ejikwa ihe o na-anu akporo ihe, yiri. ⁴⁸ Onye ahụ yiri nwoke wuru ulo, onye gwumiri ala, doo ntola ulo ahụ n’elu oke nkume. Mgbe idee mmiri b̄jara were ike ya tie n’ulo ahụ, o nweghi ike ime ka o maa jijiji n’ihi na e wusiri ya ike. ⁴⁹ Ma onye ahụ nuru okwu m, nke na-ejighi ihe o nuru mee ihe, di ka nwoke wukwasiri ulo ya n’elu ala, nke na-enweghi ntola obula. Mgbe idee mmiri b̄jara were ike ya tie n’ulo ahụ, ulo ahụ dara daruo ala, odida ya di ukwu.”

7

Okwukwe onye ochiagha

¹ Mgbe o kwusiri okwu ndi a nye ndi na-egbe ya nti, o banyere na Kapanom. ² Ma e nwere otu ochiagha* nke nwere otu ohu nwoke o huru n’anya. Onye no n’oria na n’onu onwu. ³ Mgbe o nuru ihe banyere Jisos, o zipuru ufodu ndi okenye ndi Juu ka ha gaa rioro ya ka o bia gwoo ohu ya. ⁴ Mgbe ha biakwutere Jisos, ha riosiri ya aririo ike si, “O kwesiri ka i mere ya ihe a. ⁵ N’ihi na o huru obodo anyi n’anya. O wukwaara anyi ulo ekpere.” ⁶ Jisos sooro ha gawa.

Ma mgbe o no nso n’ulo ya, onye ochiagha ahụ zipuru ndi enyi ya ka ha ga si ya, “Onyenwe anyi, esogbukwala onwe gi, n’ihi na etorughi m ka i bata n’okpuru ulo m. ⁷ O bu ya mere na-echeghi m na m toruru iputa b̄ja zute gi. Ma kwuo okwu, o ga-agwo kwa odibo m. ⁸ N’ihi na mu onwe m bukwa onye no n’okpuru ikike ochichi, nwee ndi agha no n’okpuru m. Ana m asi onye nke a ‘gaa,’ o gaa, sikwa onye nke ozo ‘b̄ja,’ O b̄ja. Ana m asi ohu m, ‘mee nke a,’ o na-emekwa ya.”

⁹ Mgbe Jisos nuru okwu niile a, o juru ya anya nke ukwu. O tughariri gwa igwe mmadu ndi na-eso ya si, “**Asi m unu, ahubeghi m okwukwe di otu a o buladi n’Izrel.**” ¹⁰ Mgbe ndi ozi ahụ laghachiri n’ulo, ha choputara na ahụ adila ohu ahụ mma.

Jisos akpolite nwa nwoke nwanyi di ya nwuru

¹¹ O ruo mgbe nwa oge gasiri, o gara n’obodo a na-akpo Nain. Ndi na-eso uzo ya na otutu igwe mmadu ndi ozo sooro ya gaa. ¹² Mgbe o na-abiaru nso n’onu uzo e si abata n’obodo ahụ, o nwere otu nwoke nwuru anwu nke a na-ebupu, otu nwa nke nne ya muru. Nne ya ahụ bu nwanyi di ya nwuru, oke igwe mmadu si n’obodo ahụ sonyekwara ya. ¹³ Mgbe Onyenwe anyi huru ya, o meere ya obi ebere ma si ya, “**Ebela akwa.**”

¹⁴ Mgbe ahụ o gara nso metu igbe ozu ahụ aka, ndi bu ya kwusiri. O siri, “**Nwokorobia, asi m gi bilie!**” ¹⁵ Nwoke ahụ nwuru anwu biliri, nodu ala, bido ikwu okwu, o kponyere ya nne ya.

¹⁶ Egwu turu ha niile, ha tokwara Chineke si, “Onye amuma di ukwu apatala n’etiti anyi, Chineke abiala inyere ndi ya aka!” ¹⁷ Akuko a banyere ya ruru Judia niile na obodo nta niile gbara ya gburugburu.

Jisos na Jon omee baptizim

* 7:2 7:2 O bu onye Rom.

¹⁸ Ndi na-eso ụzọ Jọn kporo ya maka ihe ndi a niile. Jọn kporo mmadu abuo n'ime ndi na-eso ụzọ ya, ¹⁹ zie ha ka ha jekwuru Onyenwe anyi juo ya ajuju si, "O bu gi bu onye ahụ ga-abia. Ka anyi ga-ele anya obibia onye ozo?"

²⁰ Mgbe umu nwoke ahụ bjakwutere ya, ha siri, "Jọn omee baptizim ziri anyi ka anyi juo gi si, 'O bu gi bu onye ahụ ga-abia ka anyi ga-ele anya obibia onye ozo?'"

²¹ Mgbe ahụ o gworo otutu ndi nwere oria, na nrija nrija di iche iche, na mmuo ojo. O mekwara ka otutu ndi kpuru isi hu ụzọ ozo. ²² O zaghachiri ndi ozi ahụ si, "Laghachinụ azu gaa koro Jọn ihe unu huru na nke unu nuru; ndi kpuru isi na-ahụ ụzọ, ndi ngwuro na-aga ije, ndi ekpenta ka a na-eme ka ha di ocha, ndi nti chiri na-anu ihe, a na-eme ka ndi nwuru anwu si n'onwu bilie, a na-ezisara ndi ogbenye ozioma. ²³ Ngozi na-adiri onye ahụ na-enweghi ihe mkpasu iwe n'ihu m."

²⁴ Mgbe ndi na-eso ụzọ Jọn puru, Jisosh bidoro igwa igwe mmadu ahụ okwu banyere Jọn si, "Gini ka unu gara n'ozara ihu? O bu ahija achara nke ikuku na-ebughari? ²⁵ Ma gini ka unu puru iga ihu? O bu nwoke yi uwe mara mma? E e, ndi na-eyi uwe di oke onuahia, ndi na-ebikwa n'oke oriri na oke onunu bi n'uloeze. ²⁶ Ma gini ka unu puru ka unu ga-ahụ? O bu onye amuma? E, ana m a gwa unu, unu huru onye kariri onye amuma. ²⁷ O bu onye a bu onye ahụ e dere ihe banyere ya si,

"'Aga m ezipu onyeozu m n'ihu gi,
onye ga-edozi ụzọ gi n'ihu gi.'†

²⁸ Agwa m unu, n'etiti ndi nwanyi muru, o dighi onye di ukwu karia Jọn, ma onye dikarisiri nta n'alaeze Chineke di ukwu karia ya."

²⁹ (Ndi mmadu niile nuru nke a, tinyekwara ndi ona utu, nabatara n'uzo Chineke bu nke ziri ezi, n'ihu na Jọn emela ha baptizim. ³⁰ Ma ndi Farisii na ndi ozizi iwu juru imezu ebumnobi Chineke nye ha onwe ha, n'ihu na ha anabataghi ka Jọn mee ha baptizim.)

³¹ O gara n'ihu si ha, "Ma gini ka m ga-eji tunyere ndi bi n'ogbo a? Gini ka ha yiri? ³² Ha di ka umuntakiri no n'oma ahia na-akpo ibe ha oku na-asị,

"'Anyi gburu unu oja,
ma unu adighi ete egwu.
Anyi buru abu ikwa ozu,
ma unu ebeghi akwa.'

³³ N'ihu na Jọn omee baptizim bira na-erighi achicha maobu nyo ihe onunu ma unu siri, 'Mmuo ojo bi n'ime ya.' ³⁴ Nwa nke Mmadu bira na-eri ihe oriri na-ahukwa ihe onunu, ma unu siri, 'Lee, onye oke oriri na onye oke anumanu, enyi ndi ona utu na ndi mmehie.' ³⁵ Ma e sitela n'umu ya niile nwaputa amamihe n'onye ziri ezi."

Nwanyi onye mmehie etee Jisosh mmanu

³⁶ Otu onye n'ime ndi Farisii kporo ya oriri. O gara n'ulo onye Farisii ahụ, ma nodu ala n'ochi nri. ³⁷ Ma otu nwanyi nke bi n'obodo ahụ, onye birila ndu mmehie, mgbe o matara na o no n'ulo onye Farisii ahụ nari nri, o jiri otu karama alabasta mmanu otite bata n'ulo ahụ. ³⁸ Ka o guzoro n'azu ukwu ya na-ebe akwa, o malitere iji anya mmiri ya na-awusa n'ukwu ya. O jiri agiri isi ya hichaa anya mmiri ahụ, sutu ukwu ya onu, ma wusa mmanu otite isi uto ahụ na ha.

† 7:27 7:27 Mal 3:1

³⁹ Mgbe onye Farisii ahụ kporo ya oriri huru ihe nke a, o kwuru n'obi ya si, "A si na nwoke a bu onye amuma, o gaara amata udi mmadu nwanji a na-emetu ya aka bu, na o bu onye mmehie."

⁴⁰ Jisos zara ya si, "Saimon, e nwere m ihe m chorọ igwa gi."

Q siri ya, "Onye ozizi gwa m ya."

⁴¹ "Ndi ikom abuo ji onye na-ebinye ndi mmadu ego n'omuru nwa ugwo. Otu onye ji ya nari ego ise, onye nke ozo ji ya iri ego ise. ⁴² Mgbe ha na-enweghi ike ikwughachi ugwo ha ji ya, o baghara ha ugwo ahụ. Ugba a, onye n'ime ha ga-ahu ya n'anya kari?"

⁴³ Saimon zara si, "O di m ka o bu onye nke o baghara ugwo di ukwu."

Q siri ya, "I kpeziri."

⁴⁴ Mgbe ahụ o tughariri n'ebe nwanji ahụ nọ gwa Saimon si, "I huru nwanji a? A batara n'ulo gi, i kunyeghi m mmiri ka m saa ukwu m, ma nwanji a ejirila anya mmiri ya sachaa ukwu m, jirikwa agirisi ya hichaa ha. ⁴⁵ I sutughi m onu, ma kemgbe m batara n'ulo a, o zubeghi ike isutu ukwu m onu. ⁴⁶ I teghi m mmanu obula n'isi, ma lee, o werela mmanu otite isi utu wukwasị m n'ukwu. ⁴⁷ Ya mere, ana m agwa gi si, a bagharala ya mmehie ya niile o mehiere, n'hi na o nwere ihunanya di ukwu. Ma onye nwetara mgbaghara di nta, na-enwe ihunanya di nta."

⁴⁸ Mgbe ahụ o gwara ya si, "A bagharala gi mmehie gi."

⁴⁹ Ma ndi ozo soro ya nodu na-eri nri bidoro ikwu n'etiti onwe ha na-asi, "Onye bu onye a nwere ike o buladi igbaghara mmehie?"

⁵⁰ Q siri nwanji ahụ, "Okwukwe gi azopotala gi, laa n'udo."

8

Akuko ogha mkpuru

¹ Mgbe ihe ndi a gasiri, o gara n'obodo ukwu niile na n'obodo nta niile na-ekwusa ma na-ewetakwara ndi mmadu ozioma nke alaeze Chineke. Ndi ozi iri na abuo ahụ sokwa ya, ² na umu nwanji ufodu ndi a chupuru mmuo ojoo site n'ime ha, gwokwa ha nrija nrija: Meri Magdalin onye e sitere n'ime ya chupu mmuo ojoo asaa, ³ na Joana nwunye Chuza onye na-elekota uloze Herod na akụ ya niile, na Suzana, na otutu ndi ozo ndi ji akụ ha na-enyere ha aka.

⁴ Mgbe oke igwe mmadu gbakoro ha na ndi mmadu si n'obodo di iche iche biakwute ya. O turu ha ilu a si, ⁵ "Ogha mkpuru puru iku mkpuru ya, mgbe o no na-agma mkpuru ndi a, ufodu n'ime mkpuru ahụ dara n'akuku uzo ebe ndi mmadu zoro ha ukwu, umu nwanji biakwara turja ha loo. ⁶ Ufodu n'ime ha dakwasiri n'elu nkume. Mgbe ha puputara choo ito, ha kponwuru n'hi na mgborogwu ha enweghi ike imita mmiri mkpuru ahụ ga-eji di ndu. ⁷ Ufodu dara n'etiti ogwu, ogwu ndi a sooro ha puo ma kpabuo ha. ⁸ Ufodu n'ime mkpuru dara n'ezi ala. Ha puputara, too, ma mkpuru di otu nari n'onuogugu."

Mgbe o kwusiri nke a, o siri ha, "Onye obula nwere nti inu ihe, ya nuru."

⁹ Ndi na-eso uzo ya juru ya ihe ilu a putara. ¹⁰ Q siri, "O bu unu ka e nyere imata ihe omimi niile nke alaeze Chineke, ma ndi ozo ga-anu ya naani n'ilu. Site n'uzo di otu a, "ha ga na-ele anya, ma ha agaghi ahụ ihe obula.

Ha ga na-anu nti ma ha agaghi aghota ihe obula.*

¹¹ "Nke a bu nkowa ilu ahụ. Mkpuru ahụ bu okwu Chineke. ¹² Mkpuru dara n'akuku uzo nochiri anya ndi nuru okwu Chineke, ma ekwensu bira

* 8:10 8:10 Ajz 6:9

napu ha okwu ahụ n'obi ha, ka ha ghara ikwere ma nwetakwa nzọpụta. ¹³ Mkpuru ndi ahụ dara n'elu nkume nọchiri anya ndi nuru okwu Chineke jiri onu nabata ya, ma ha enweghi mgborogwu n'ime ha. Ha na-ekwere naani nwa oge nta, ma mgbe onwunwa bjara ha na-adachapu. ¹⁴ Mkpuru nke dara n'etiti ogwu nọchiri anya ndi nuru okwu Chineke, ma mgbe ha na-aga n'uzo ha, echiche banyere aku na ihe utu nke uwa na-akpagbu okwu ahụ, mee ka ha ghara imi mkpuru. ¹⁵ Ma mkpuru ndi ahụ dara n'ezi ala nọchiri anya ndi jiri obi ghete oghe na mmuo ziri ezi nabata okwu ahụ ma werekwa ndidi miputa mkpuru.

Theoku di n'elu ihe ndokwasi

¹⁶ "O dighi onye obula, nke na-amunye oriona zoo ya n'ime igbe maobu donye ya n'okpuru ihe ndina. Kama, o na-adokwasi ya n'elu ihe idoba oku ka ndi obula na-abata n'ulo ahụ jiri ya hu uzo. ¹⁷ O dighi ihe obula zoro ezo nke na-agaghi emesia puta ihe, o dikwaghi ihe obula di nzuzo nke a na-aghaghi eme ka o puta ihe. ¹⁸ Ya mere, kpacharanu anya otu unu si ege nti. N'ihu na o bu onye ahụ nwere ihe ka a ga-enye kara, ma onye ahụ na-enweghi, o buladi nke o nwere, ka a ga-anapu ya."

Nne Jisos na umunne ya nwoke

¹⁹ N'oge a, nne ya na umunne ya nwoke bjakwutere ya. Ma ha enweghi ike ibiaru ya nso n'ihu igwe mmadu. ²⁰ Otu onye gwara ya si, "Nne gi na umunne gi ndi nwoke guzo n'ez, ha choru ihu gi."

²¹ O zara si, "Nne m na umunne m ndi nwoke bu ndi ahụ na-anu okwu Chineke ma jiri ya mere ihe."

Jisos emee ka ebili mmiri dajuo

²² Otu ubochi, ya na ndi na-eso uzo ya banyere n'ugbo mmiri, o siri ha, "Ka anyi gafee n'ofe nke ozu nke osimiri." Nke a mere ha ji nupu ugbo, ²³ ma mgbe ha na-aga, o rahuru ura. Oke ifufe malitere ife n'elu odo mmiri ahụ, nke mere na mmiri na-awubanye n'ime ugbo ha, mee ka ha noro n'oke nsogbu.

²⁴ Ha gara kpotee ya na-eti mkpu, "Nna anyi ukwu! Nna anyi ukwu! Lee na anyi n'ala n'iyi!"

O biliri, baara ifufe na ebili mmiri ahụ mba. Ha dara juu, ebe niile dekwarajii. ²⁵ O siri ha, "Ebee ka okwukwe unu di?"

Ha-ji oke egwu na oke iju anya jurita onwe ha si, "Onye bu onye a? O na-enye o buladi ifufe na ebili mmiri iwu, ha na-anakwa ya nti."

Ogwugwo nwoke mmuo ojoo ji

²⁶ Ha kworo ugbo mmiri rute n'ala Gerazin,[†] nke di n'ofe mmiri Galili. ²⁷ Mgbe o si n'ugbo mmiri riputa n'elu ala, otu nwoke obodo ahụ onye mmuo ojoo bi n'ime ya zutere ya. Nwoke a ebighi n'ulo maobu yie uwe ogologo oge, ma ebe obibi ya bu ebe a na-eli ozu. ²⁸ Mgbe o huru Jisos, o bjara daa n'ihu ya, tie mkpu n'oke olu si, "Gini ka mu na gi nwekoru Jisos, Okpara Chineke Onye kachasi ihe niile elu? Biko ario m gi, atala m ahuhu." ²⁹ N'ihu na o nyela mmuo ahụ na-adighi ocha iwu ka o site n'ime ya puta. Otutu oge, mmuo ojoo a na-ejidesi ya ike, n'agbanyeghi na eji udo igwe kee ya aka na ukwu, debe ebe a na-eche ya nche, o na-adobisi udo igwe e ji kee ya, mmuo ojoo a na-eduru ya gaa n'ime ozara.

³⁰ Jisos juru ya si, "Gini bu aha gi?"

[†] 8:26 8:26 N'akwukwo ochie ufodu, i nwere ike hu Gadarin.

Ọ zara si, “Lijiọn,” n’ihi na igwe mmuọ ojọọ bi n’ime ya. ³¹ Ha riọsiri ya aririọ ike ka ọ ghara inye ha iwu ka ha banye n’Abis.

³² Igwe ezi nọ n’akukụ ugwu di ebe ahụ nso na-akpa nri. Mmuọ ojọọ ndi a riọrọ Jisọs ka o nye ha ike ka ha banye n’ime ha. Jisọs nyere ha ike.

³³ Mmuọ ojọọ ndi ahụ sitere n’ime nwoke a puọ banye n’ime ezi ndi ahụ, igwe ezi ahụ niile sitere na mkputamkpu ala ọnụ mmiri ahụ gbara ọsọ dabanyechaa n’ime mmiri ebe osimiri riri ha.

³⁴ Mgbe ndi na-elekota ezi ahụ hụrụ ihe mere, ha gbara ọsọ gaa n’ime obodo na n’obodo nta niile di gburugburu ebe ahụ kọsaa ihe mere. ³⁵ Ndi mmadu putara ihu ihe mere. Mgbe ha rutere ebe Jisọs nọ, ha hụrụ nwoke ahụ e si n’ime ya chupụ mmuọ ojọọ ndi ahụ, ebe ọ nọdurụ ala yiri uwe ma nọrọkwa n’ezi uche ya. Egwu tūrụ ha. ³⁶ Ndi hūrụ ka ihe a si mee kọrọ ha ka e siri gwoọ onye ahụ mmuọ ojọọ na-esogbu. ³⁷ Mgbe ahụ, ndi niile bi na Gerazin na n’obodo gbara ebe ahụ gburugburu riọrọ Jisọs ka ọ hapurụ ha obodo ha, n’ihi na egwu di ukwu tūrụ ha. Ọ banyekwara n’ime ụgbọ mmiri ahụ laghachi.

³⁸ Nwoke a e sitere n’ime ya chupụ mmuọ ojọọ riọrọ ya ka o soro ya ma o zilagara ya, si ya, ³⁹ **“Laghachi n’ezinaulo gi kọrọ ha ihe niile Chineke meere gi.”** Nwoke ahụ lara, gbasaa akukọ ihe Jisọs meere ya n’obodo ahụ niile.

Nwa agboghọ nwurụ anwụ na nwanyị onye orịa

⁴⁰ Mgbe Jisọs loghachiri, igwe mmadu nabatara ya n’ihi na ha niile na-eché ya. ⁴¹ Mgbe ahụ otu nwoke nke aha ya bụ Jairoş, onye bụ onyeisi n’ulo ekpere, bįara daa n’ala n’ukwụ Jisọs na-arịọ ya ka ọ bįa n’ulo ya. ⁴² N’ihi na otu nwata nwanyị ọ mutara naanị ya, nke gbara afọ iri na abụọ nọ n’ọnụ ọnwu.

Mgbe ọ na-aga, igwe mmadu ahụ na-akpagbu ya. ⁴³ Ọ di otu nwanyị n’etiti ha nke nọrii na-arịa orịa oruru ọbara afọ iri na abụọ, onye mefuru ihe niile o ji n’aka ndi dibįa, ma ọ dihi onye nwere ike igwo ya. ⁴⁴ O sitere n’azu ya metụ ọnụ uwe ya aka. Ngwangwa, orịa oruru ọbara ahụ kwusikwara.

⁴⁵ Jisọs siri, **“Onye meturụ m aka?”**

Mgbe ọ na-enweghi onye putara kwuo si na ọ bụ ya. Pita gwara ya si, “Nna anyi ukwu, igwe mmadu gbara gi gburugburu na-adakwasikwa gi.”

⁴⁶ Ma Jisọs siri, **“Otu onye meturụ m aka; amatara m na ike esitela n’ime m puọ.”**

⁴⁷ Mgbe nwanyị ahụ hūrụ na ọ dikwaghi ihe o nwere ike ime iji zoo onwe ya, o ji ima jijiji bįa daa n’ukwụ ya. N’ihu mmadu niile, ọ kọrọ ihe mere o ji metụ ya aka na otu e si gwoọ ya n’otu ntabi anya. ⁴⁸ Ọ gwara ya si, **“Ada m nwanyị, okwukwe gi agwoola gi. Laa n’udo.”**

⁴⁹ Mgbe ọ ka nọ na-ekwu okwu, otu onye si n’ulo Jairoş bụ onyeisi ulọ ekpere, bįara si, “Ada gi nwanyị anwuola, enyekwala onye ozizi nsogbu ozo.”

⁵⁰ Ma mgbe Jisọs nūrụ ozi a, ọ zara ya si, **“Atula egwu, naanị kwere, a ga-agwokwa ya.”**

⁵¹ Mgbe o rutere n’ulo Jairoş, o kweghi ka onye ọbula soro ya baa n’ime ulọ ahụ ma ọ bughị naanị Pita, Jon, Jemis, nne na nna nwata ahụ. ⁵² N’oge ahụ, ha niile nọ na-ebe akwa na-eru uju maka nwata ahụ. Ọ siri ha, **“Unu ebezila akwa, n’ihi na ọ nwughị anwụ kama ọ nọ n’ura.”**

⁵³ Ha chirị ya ọchi, n’ihi na ha matara na ọ nwurụ anwụ. ⁵⁴ Ma o jidere ya n’aka, si, **“Nwa m, bilie!”** ⁵⁵ Mmuọ ya loghachiri, o bilitekwara mgbe

ahụ. Ọ gwakwara ha ka ha chọọrọ ya nri ka o rie. ⁵⁶ Ihe a gbara ndị mụrụ ya gharị ma ọ nyere ha iwu ka ha ghara ịkọrọ onye ọbụla ihe mere.

9

Jisọs ezipu ndị ozi iri na abụọ

¹ Mgbe ọ kpọkọtara ndị ozi iri na abụọ ahụ, o nyere ha ike na ịchị isi n'ebe mmụọ ọjọọ niile nọ na ịgwọ ọrịa dị iche iche. ² O nyere ha ikike, zipu ha ikwusa alaeze Chineke na ịgwọ ndị nrịa nrịa. ³ Ọ gwara ha si, **"Unu ewerekwala ihe ọbụla maka njem a, maọbụ mkpanaka maọbụ akpa, maọbụ achịcha maọbụ ego maọbụ uwe abụọ.** ⁴ **Ụlọ ọbụla unu banyere, nọgidenu n'ebe ahụ ruo mgbe unu hapuru obodo ahụ.** ⁵ **Ma ebe ọbụla a na-anabataghị unu, kụchapụnụ aja dị n'ụkwụ unu mgbe unu na-apụ n'obodo ahụ, ka ọ buru ihe ama megide ha."** ⁶ Ha gara n'obodo nta niile na-ekwusa ọzioma na-agwọkwa ndị ọrịa n'ebe niile.

⁷ Mgbe Herod onye ọchịchị nuru akuko banyere ihe niile merenụ, ọ gbagwojuru ya anya n'ihi na ụfọdu mmadụ na-asị, na Jọn omee baptizim esitela na ndị nwurụ anwụ bilie. ⁸ Ndi ọzọ na-asị na Ilajja apụtala, ebe ndi ọzọ na-asị na otu n'ime ndi amuma ochie aputakwala ndu ọzọ. ⁹ Ma Herod siri, "Mụ onwe bipuru isi Jọn. Onye bukwa onye a nke m na-anu ihe banyere ya?" Ọ gurụ ya agụụ ihu ya.

Jisọs enye puku mmadụ ise nri

¹⁰ Mgbe ndi ozi a lotara, ha koro ya ihe niile ha mere. Ọ kpọrọ ha gaa n'obodo a na-akpọ Betsaida ebe ha ga-anọ naanị ha. ¹¹ Ma mgbe igwe mmadụ matara nke a, ha sooro ya. Ọ nabatara ha ma gwakwa ha okwu maka alaeze Chineke. Ọ gwokwara ndi niile ọ di mkpa na-emere ka ahụ di ha mma.

¹² Mgbe anwụ bidoro ida, ndi na-eso ụzọ ya iri na abụọ biakwutere ya si ya, "Zilaga igwe mmadụ a ka ha gaa n'ime obodo na n'obodo nta ndi gbara ebe a gburugburu, ka ha chotara onwe ha nri na ebe ndina n'ihi na ebe a anyi nọ bu ozara."

¹³ Ọ zara ha si, **"Unu nye ha nri ka ha rie."**

Ha zaghachiri ya si, "Anyi nwere naanị ogbe achicha ise na azu abụọ. Ma ọ bughị na anyi ga aga zuora mmadụ ndi a niile nri." ¹⁴ Ndi nọ n'ebe ahụ ruru puku ndi nwoke ise.

Ọ gwara ndi na-eso ụzọ ya si, **"Meenu ka ha nodu ala n'igwe n'igwe, iri mmadụ ise, iri mmadụ ise."** ¹⁵ Ha mere otu ahụ, mee ka ha niile nodu ala. ¹⁶ O weere ogbe achicha ise na azu abụọ ndi ahụ, lელიe anya n'eluiuwe, gozie ma nyawaa ha, nye ndi na-eso ụzọ ya ka ha keere igwe mmadụ ahụ. ¹⁷ Ha niile riri rijuokwa afo, a tutukotara ihe foduru, tutujuo nkata iri na abụọ n'iberibe achicha foduru.

Ọgbugba ama Pita

¹⁸ Otu ubochi mgbe ọ nọ naanị ya na-ekpe ekpere, ndi na-eso ụzọ ya biakwutere ya. Ọ juru ha si, **"Onye ka igwe mmadụ na-asị na m bu?"**

¹⁹ Ha zara si, "Ụfodu na-asị na i bu Jọn omee baptizim, ndi ọzọ si na i bu Ilajja, ndi ozokwa, si na i bu otu n'ime ndi amuma ochie ahụ si n'onwu bilie."

²⁰ Ma ọ juru ha, **"Unu onwe unu, ọ bu onye ka unu na-asị na m bu?"**

Pita zara si, "I bu Kraist nke Chineke."

Jisọs ekwuo ihe banyere onwu ya

²¹ Ma ọ dọrọ ha aka na ntị, nyesiekwa ha iwu ike ka ha ghara igwa onye ọbụla nke a, ²² na-asị, “Nwa nke Mmadụ aghaghị ihu ọtutụ ahụhụ di iche iche. Ndi okenye na ndjisi nchụaja, na ndi ozizi iwu ga-aju ya. Aghaghị igbu ya, ma n’ubochi nke ato, a ga-eme ka o site n’onwu bilie.”

²³ Mgbe ahụ ọ sịkwara ha, “Ọ buru na onye ọbụla achọ iso m n’azu, ọ ghaghị iju onwe ya ma buru obe ya kwa ubochi na-eso m. ²⁴ N’ihi na onye ọbụla choro izoputa ndu ya ga-atufu ya. Ma onye ọbụla nke tufuru ndu ya n’ihi m, ga-azoputa ya. ²⁵ Uru gini ka mmadu nwere ma ọ buru na o ritechaa uwa niile n’uru ma tufuo ndu ya, maobu buru onye a napuru ndu ya? ²⁶ Onye ọbụla ihere m na ihere okwu m na-eme, ka ihere ya ga-emekwa Nwa nke Mmadu mgbe ọ ga-abia n’ebube ya, na n’ebube nke Nna ya, ya na ndi mmuo ozi di nsọ.

²⁷ “N’ezie asi m unu, ufodu n’ime ndi guzo n’ebe a agaghị edetu onwu ire tupu ha ahụ alaeze Chineke.”

Nnwogha Jisọs

²⁸ Mgbe ubochi asato gasiri, ọ kpoo Pita na Jon na Jemis gaa n’elu ugwu ikpe ekpere. ²⁹ Mgbe ọ nọ na-ekpe ekpere, ọdidi ihu ya gbanwere. Uwe ya bidoro ichaa ocha nke ukwu. ³⁰ N’otu ntabi anya, ha huru ndi ikom abuo ka ha na ya na-ekwu okwu. Ha bu Mosis na Ilaija. ³¹ Ha putara n’ebube eluigwe di ukwu na-ekwu banyere nlaghachi ya, nke ọ na-aga imezu na Jerusalem. ³² Pita na ndi ya na ha no na-arahu ura. Mgbe ha tetara, ha huru ebube ya na ndi ikom abuo ya na ha no na-ekwurita okwu. ³³ Mgbe ha na-ahapu ya, Pita siri Jisos, “Nna anyi ukwu, ọ ga-adị mma ka anyi noro ebe a ka anyi wuo ulo ikwu ato, otu ga-abu nke gi, otu ga-abu nke Mosis, otu ga-abukwa nke Ilaija.” Ọ mataghi ihe ọ na-ekwu.

³⁴ Mgbe ọ ka kpụ okwu n’onu, igwe ojii putara kpuchie ha. Egwu tukwara ha di ka ha na-aba n’igwe ojii ahụ. ³⁵ Olu sitere n’igwe ojii ahụ daa si, “Onye a bu Okpara m, onye m hoputara; geenu ya nti.” ³⁶ Mgbe olu ahụ kwusiri okwu, ha choputara na Jisos no naani ya. Ndi na-eso uzo ya kpuchiri onu ha, debe ihe niile n’obi ha, ọ dikwaghi onye ọbụla ha gwara ihe ha huru.

Ogwugwo nwa nwoke mmuo ojoo bi n’ime ya

³⁷ N’echi ya, mgbe ha si n’ugwu ahụ ridata, oke igwe mmadu biara zute ya. ³⁸ Otu nwoke si n’etiti igwe mmadu ahụ jiri oke olu tie mkpu si, “Onye ozizi, ario m gi ka i lee nwa m nwoke anya, n’ihi na naani ya bu nwa m nwere. ³⁹ Mmuo ojoo na-ejide ya mee ka ọ na-eti mkpu. Ọ na-atuda ya n’ala, na-ese ya ese, na-adokwa ya ado mee ka ọ na-agbo ufufu n’onu. Ọ dighi mgbe ọ na-ahapu ya kama ọ na-echihasi ya ahụ. ⁴⁰ Arioro m ndi na-eso uzo gi ka ha chupu ya, ma ha enweghi ike.”

⁴¹ Jisos zara si, “Leenu ogbo ruru aru, nke na-enweghi okwukwe! Ruo olee mgbe ka mu na unu ga-anọ, ruokwa olee mgbe ka m ga-anagide ekweghi ekwe unu? Kpotara m nwa gi nwoke ahụ n’ebe a!”

⁴² Mgbe ọ na-abia, mmuo ojoo ahụ kwadara ya n’ala sesie ya ike, ma Jisos baara mmuo ojoo ahụ mba. Ọ gworo nwata ahụ kponyekwa ya nna ya. ⁴³ Ebube ukwu nke Chineke turu ha n’anya.

Jisos ekwuo ihe banyere onwu ya ozo

Ma mgbe onye ọbụla no na mgbagwoju anya n’ihi oru ọ ruru, ọ siri ndi na-eso uzo ya, ⁴⁴ “Geenu nti nke oma banyere ihe m choro igwa unu. A ga-arara Nwa nke Mmadu nye n’aka umu mmadu.” ⁴⁵ Ma ha aghotaghi

okwu a. E zonariṛi ya n'ebe ha nọ ka ha ghara ighọta ya. Egwu tũkwara ha ijũ ya ihe ọ pũtara.

Onye kariṛi ibe ya ukwu?

⁴⁶ Iṛu ụka dapũtara n'etiti ha banyere onye kariṛi ibe ya ukwu. ⁴⁷ Ebe Jisọs ma ihe ha na-eche, ọ kpọtara otu nwantakiri mee ka o guzo n'akũkũ ya. ⁴⁸ Ọ gwara ha si, "Onye ọbũla nabatara nwata a n'aha m, nabatara m. Onye ọ bulakwa nabatara m, nabatara onye zitere m. Ọ bukwa onye dũkarisiri nta n'etiti unu bũ onye kachasi ukwu."

⁴⁹ Jọn a zaa si, "Nna anyi ukwu, anyi hũrũ otu onye ka o ji aha gi na-achũpũ mmũọ ọjọọ. Ebe ọ na-esoghi anyi, anyi gbochiri ya."

⁵⁰ Jisọs siṛi ya, "Unu egbochila ya. N'ihĩ na onye ọbũla na-adighi emegide unu dũnyeere unu."

Nguzogide site n'aka ndi Sameria

⁵¹ Mgbe oge o ji alaghachi na-abũaru nso, o chere ihu ya iga Jerusalem. ⁵² O zipũrũ ndi ozi, ka ha buru ya ụzọ gawa. Ka ha na-aga ha batara n'otu obodo nta nke ndi Sameria* ikwado ihe niile tupu ọ bĩa; ⁵³ ma ha jurũ inabata ya n'ihĩ na o chere ihu iga Jerusalem. ⁵⁴ Mgbe Jemis na Jọn ndi na-eso ụzọ ya hũrũ nke a, ha siṛi ya, "Onyenwe anyi, i chọrọ ka anyi nye iwu ka ọkũ site n'elugwe bĩa laa ha n'iyi?" ⁵⁵ Ọ tũghariṛi bara ha mba. ⁵⁶ Ma ha pũrũ banye n'obodo nta ọzọ.

Ihe ọ ga-efu iso Jisọs

⁵⁷ Mgbe ha nọ na-aga ije a, otu nwoke siṛi ya, "Aga m eso gi gaa ebe ọbũla i na-aga."

⁵⁸ Jisọs zara, si, "Nkĩa ọhia nwere ọnũ ebe ha na-edina, ụmũ nnũnũ nke igwe nwekwara akwũ, ma Nwa nke Mmadũ enweghi ebe ọ na-atũkwasi isi."

⁵⁹ Ọ gwara onye ọzọ si, "Soro m."

Ma ọ siṛi ya. Onyenwe anyi, "Biko, nye m ohere ka m gaa buru ụzọ lie nna m."

⁶⁰ Ma ọ siṛi ya, "Hapũ ndi nwũrũ anwũ ka ha lie ndi nwũrũ anwũ ibe ha. Ma gi gaa kwusaa alaeze nke Chineke."

⁶¹ Ma onye ọzọkwa, siṛi ya, "Aga m eso gi, Onyenwe m, ma kwere ka m buru ụzọ gaa si ndi ezinaulọ m nọdũnũ nke ọma."

⁶² Jisọs siṛi ya, "Onye ọbũla jidere aka n'ọgũ anũ ụlọ na-adọkpũ ma na-ele anya n'azũ ekwesighi alaeze Chineke."

10

Jisọs ezipu iri mmadũ asaa na abũọ

¹ Mgbe nke a gasiri, Onyenwe anyi hoptara iri mmadũ asaa na abũọ ndi ọzọ, zipũ ha mmadũ abũọ abũọ ka ha buru ya ụzọ gaa n'obodo niile nakwa ebe niile ọ na-achọ iga.* ² Ọ siṛi ha, "Owuwe ihe ubi di ukwu ma ndi ọrũ di naani ole na ole. Ya mere, riọonũ Onyenwe owuwe ihe ubi ka o zite ndi ọrũ n'owuwe ihe ubi ya. ³ Gaanũ! Ma lee, ana m ezipu unu di ka ụmũ atũrũ n'etiti agu. ⁴ Unu ewerekwala ego maọbũ akpa maọbũ akpũkpũkwũ. Unu ekelekwala onye ọbũla n'ụzọ.

* **9:52** 9:52 Ha na ndi Izrel enweghi ezi mmekọrĩata.

* **10:1** 10:1 Ọ bũ naani Luk dere banyere nzipũ ezipũrũ ndi ozi iri asaa na abũọ ndi a.

5 “Mgbe unu banyere n’ulo obula, burunu uzọ si, ‘Udo dirị n’ulo a.’
6 O buru na mmadu udo bi n’ulo ahụ, udo unu ga-adinyekwara ya. O burukwanu na onye bi n’ulo ahụ abughị onye udo, udo unu ji bja ga-aloghachitekware unu. 7 Nogidenụ n’ebe ahụ, na-erinụ ma na-anukwanu ihe obula ha nyere unu, n’ihi na onye oru kwesiri inata ugwo oru ya. Unu esitela n’otu ulo gaa n’ulo ozo.

8 “O buru na ndi bi n’obodo unu batara anabata unu, rienu ihe obula ha nyere unu. 9 Gwoonu ndi oria no n’ebe ahụ, gwakwanu ha si, ‘Alaeze Chineke adila unu nso.’ 10 Ma mgbe unu banyere n’obodo obula ha ju inabata unu, puonu gaa n’okporozo ya kwuo si, 11 ‘O buladi aja si n’obodo a nke nyapagidere n’ukwu anyi, anyi na-ehichapu ya ka o buru ihe ido aka nti nye gi. Otu o di, matakwanu nke a, na alaeze Chineke di nso.’ 12 Ana m agwa unu na n’ubochi ahụ, ga-akara Sodom mma karia obodo ahụ.

13 “Ahuhu ga-adiri gi Korazin. Ahuhu ga-adiri gi Betsaida. N’ihi na o buru na oru ebube a ruru n’ime unu ka a ruru na Taja na Saidon ha gaara echeghari ogologo oge, nodu n’akwa mkpe na ntu. 14 O ga-akara Taja na Saidon mma n’ubochi ikpe karia unu. 15 Ma gi Kapanom! I na-eche na a ga-ebuli gi elu ruo eluigwe? Mba! I ga-arida n’ala mmu!†

16 “Onye obula gere unu nti, o bu mu ka o gere nti. Onye obula juru inabata unu, o bu mu ka o juru inabata. Onye obula juru inabata m juru inabata onye zitere m.”

17 Iri mmadu asaa na abuo ahụ jiri onu lota si, “Onyenwe anyi, n’aha gi, o buladi ndi mmu ozo rubeere anyi isi.”

18 O siri ha, “Ahuru m ekwensu ka o si n’eluigwe daa di ka amuma.

19 Lee! Enyela m unu ikike izokwasị agwo na akpi ukwu, na imegide ike niile nke onye iro; o dighi ihe obula ga-emeru unu ahụ. 20 Otu o di, unu ahurila onu n’ihi na mmu ozo rubere unu isi, kama nurianu onu n’ihi na e deela aha unu n’eluigwe.”

21 N’otu oge ahụ, o juputara n’onu nke Mmu Nso kwuo si, “Nna, Onyenwe eluigwe na uwa, ana m ekele gi n’ihi na i zonariri ihe ndi a n’ebe ndi okachamara na ndi nwere amamihe no, ma i kpughere ihe ndi a niile nye umuntakiri. E, Nna, otu a ka o si masi uche gi ime ya.

22 “Nna m enyefeela m ihe niile n’aka. O dighi onye maara onye Okpara ahụ bu, karia Nna ahụ. O dikwaghi onye maara Nna ahụ karia Okpara na ndi ahụ Okpara chorọ igosi onye Nna ya bu.”

23 Mgbe ahụ o tugariri gwa ndi na-eso uzo ya na nzuzo si, “Ngozi na-adiri anya nke na-ahụ ihe unu na-ahụ ugu bu. 24 Ana m asi unu, na otutu ndi amuma na ndi eze ka o guru agu ihu ihe unu na-ahụ ma ha ahughi ya, na inu ihe unu na-anu, ma ha anughi ya.”

Ilu banyere ezi onye agbataobi

25 Otu ubochi, otu onye ozizi iwu biliri inwale ya. O juru ya, “Onye ozizi, ginị ka m kwesiri ime ka m keta ndu ebighi ebi?”

26 O siri ya, “Ginị ka e dere n’iwu? Ginị ka i gutara n’ime ya?”

27 O zara si, “I ga-eji obi gi niile, na mkpuruobi gi niile, na ike gi niile, na uche gi niile, hu Onyenwe anyi bu Chineke gi n’anya; ma hukwa onye agbataobi gi n’anya di ka onwa gi.”‡

28 O siri ya, “I zara nke oma. Gaa mee nke a i ga-adị ndu.”

²⁹ Ma jji gosi na ya bu onye na-eme ihe ziri ezi, o siri Jisosh, "Onye kwanu bu onye agbataobi m?"

³⁰ Jisosh siri ya, "Otu nwoke sitere Jerusalem na-aga Jeriko, o dabara n'aka ndi ohi, ndi gbara ya oto, tiekwa ya ihe, hapu ya n'onodu odindu-onwukama laa. ³¹ Ma di ka ihe si eme, otu onye nchupa sitere uzo ahu na-agafe. Mgbe o huru ya, o sitere n'akuku uzo nke ozo gafee. ³² Otu a kwa, otu onye Livayi bjarutekwara n'ebe ahu, hu ya, ma o sitere n'akuku uzo nke ozo gafeekwa. ³³ Ma otu onye Sameria na-aga njem, mgbe o bjarutere nso n'ebe ahu; hu ya, o nwere omiiko n'ahu ya. ³⁴ O gara nso n'ebe o no, jiri mmanya na mmanu wusa n'onya ya, were akwa kechie ya. O tukwasiri ya n'elu inyinya ibu ya, buba ya n'ulo ndi ije ebe o lekotara ya anya nke oma. ³⁵ N'echi ya, o weputara mkpuru ego olaocha abuo nye onye na-elekota ulo ndi ije ahu si ya, 'Lezie ya anya nke oma. M lota aga m akwughachi gi ihe obula ozo i mefuru.'

³⁶ "Onye n'ime mmadu ato ndi a ka i chere bu onye gosiri onwe ya di ka onye agbataobi nye nwoke ahu nke dabara n'aka ndi ohi?"

³⁷ O siri, "O bu onye ahu meere ya ebere."

Jisosh siri ya, "Laa, gaa mee otu ahu."

N'ulo Mata na Meri

³⁸ Mgbe ha na-aga n'uzo, o banyere n'otu obodo nta ebe nwanyi a na-akpo Mata nabatara ya n'ulo ya. ³⁹ O nwere nwanne nwanyi a na-akpo Meri nke noduru ala n'ukwu Onyenwe anyi na-ege nti n'ihe o nakewu. ⁴⁰ Ma uche Mata gbasasiri agbasa ebe o na-akwado maka ile obia. O bjakwutere ya si ya, "Onyenwe anyi, o bu na o metughi gi n'obi na nwanne m nwanyi hapuru naani m ije ozi niile? Gwa ya ka o bia nyere m aka."

⁴¹ Ma Onyenwe anyi zara ya si, "Mata, Mata, i na-echegbu onwe gi ma nadogbukwa onwe gi banyere otutu ihe, ⁴² maobu naani otu ihe di mkpa, Meri ahoroala nke ka mma, nke a na-agaghi anapuka ya."

11

Ekpere Onyenwe anyi

¹ O no n'otu ebe na-ekpe ekpere, mgbe o kpesiri ekpere, otu n'ime ndi na-eso uzo ya siri ya, "Onyenwe anyi, kuziere anyi ikpe ekpere, di ka Jon kuziri ndi na-eso uzo ya."

² O siri ha, "Mgbe unu na-ekpe ekpere, sinu:

"Nna,

ka e doo aha gi nsu

ka alaeze gi bia.

³ Nye anyi taa nri nke ubochi anyi.

⁴ Gbaghara anyi mmehie anyi,

n'ihi na anyi na-agbaghara onye obula mehiere megide anyi.

Ekwela ka anyi daba n'ime onwunwa.'"

⁵ O siri ha, "Onye n'ime unu nwere enyi, ga-agakwuru ya n'etiti abali si ya, 'Enyi m, biko gbazinye m ogbe achicha ato, ⁶ n'ihi na otu enyi m biara n'ulo m, ma enweghi m nri obula n'ulo m nke m ga-enye ya.' ⁷ Ma o ga-esi n'ime ulo zaghachi si, 'Enyela m nsogbu, emechiela m uzo, mu na umu m alakpuola, enweghi m ike ibili ugbu a inye gi ihe obula.' ⁸ Agwa m unu, o bu ezie na o gaghi ebili nye ya ihe obula n'ihi na o bu enyi ya, kama n'ihi nsogbu ya, o ga-ebili nye ya ihe obula di ya mkpa.

9 “Ya mere, agwa m unu, rịọọnu, unu ga-arijota, chọọnu, unu ga-achota, kuokwanu aka, a ga-emeghekwarara unu ụzọ. ¹⁰ N’ihi na onye na-arijota na-arijota, onye na-achọ na-achota, onye na-akụ aka n’ụzọ ka a ga-emeghekwarara ụzọ.

11 “Onye n’ime unu bu nna, ka nwa ya ga-arijota ya azụ, o nye ya agwọ? ¹² Maobu rịjọ ya akwa, o ga-enye ya akpị? ¹³ O buru na unu bu ndi ojjo, maara otu esi enye umu unu onyinye di mma, karịa nke a, Nna unu nke bi n’eluigwe aghaghị inye ha Mmuo Nso bu ndi niile na-arijota ya.”

Jisọs na mmuọ ojjo

¹⁴ Otu mgbe, o na-achupu mmuọ ojjo nke dara ogbi, mgbe mmuọ ojjo ahụ puru, onye ogbi ahụ kwuru okwu. Nke a juru igwe mmadu ahụ anya.

¹⁵ Ma ufodu n’ime ha sirị, “O bu site n’ike Belzebut eze ndi mmuọ ojjo ka o ji achupu mmuọ ojjo.” ¹⁶ Ndi ozo, iji nwalee ya, si ya gosi ha ihe iribama nke si n’eluigwe.

¹⁷ Ma ebe o bu na o maara ihe ha na-eche, o sirị ha, “Alaeze obula kewaranu megide ibe ya, ga-atogboro n’efu, ezinaulo obula nke kewakwara megide ibe ya ga-adakpo. ¹⁸ O buru na ekwensu ekewa megide onwe ya, alaeze ya o ga-esi anaa guzosie ike? Unu na-asị na m na-achupu mmuọ ojjo site n’ike Belzebut. ¹⁹ Ugbu a, o buru na m sitere n’ike Belzebut na-achupu mmuọ ojjo, o bu site n’ike onye ka umu unu ji na-achupu ha? Ya mere, ha ga-abu ndi ikpe unu. ²⁰ Ma o buru na m ji ike mkpisiaka Chineke na-achupu mmuọ ojjo, mgbe ahụ alaeze Chineke abjarutela n’ebe unu no.”

²¹ “Mgbe nwoke sirị ike ji ngwa agha chekwa obi ya, ihe o nwere ga-adigidere ya n’udo. ²² Ma o buru na onye ozo ka ya ike aluso ya ogu merie ya, o ga-anara ya ngwa agha niile bu ihe ntukwasị obi ya, kesakwaa ihe o kwatara n’ulo dike ahụ.

²³ “Onye obula na-adinyeghiri m na-emegide m. Onye o bulakwa na-adighi eso m ekpokota, na-ekposa ekposa.”

²⁴ “Mgbe obula mmuọ na-adighi ocha si n’ime mmadu puo, o na-egharị n’ala kporo nku na-achoghari ebe izuike. O buru na o chotaghị ya, mgbe ahụ, o ga-asị, ‘Aga m alaghachi n’ulo m hapuru.’ ²⁵ Mgbe o loghachiri, o ga-achoputa na a zachaaala ya dozie ya nke oma. ²⁶ Mgbe ahụ, o ga-apu ga chota mmuọ ojjo asaa ozo ndi di njo karịa ya. Ha niile na-abata biri n’ime onye ahụ, mee ka onodu ya di njo karịa ka o di na mbu.”

²⁷ Mgbe o kpu okwu a n’onu, otu nwanyi sitere n’ime igwe mmadu ahụ tie mkpu si, “Ngozị na-adiri afọ muru gi na ara nke e jiri zuo gi.”

²⁸ Ma o sirị, kama, “Ngozị na-adiri ndi na-anu okwu Chineke, na-emekwa ha.”

The ama nke Jona

²⁹ Di ka igwe mmadu ahụ na-amuba, o bidoro na-ekwu si, “Ogbo a bu ogbo ojjo. O na-acho ihe iribama ma o dighi ihe iribama a ga-ezi ya karịa ihe iribama Jona. ³⁰ N’ihi na di ka Jona si buru ihe iribama nye ndi Ninive, otu a ka Nwa nke Mmadu ga-esi burukwa ihe ama nye ogbo a. ³¹ N’ubochi ahụ, eze nwanyi ndi ndida ga-ebili soro ndi ogbo a guzo n’ikpe, maa ha ikpe, n’ihi na o sitere na nsotu nke uwa bja nuru okwu amamihe Solomon, ma lee, onye karij Solomōn no n’ebe a. ³² Ndi ikom Ninive ga-eso ogbo a bilie n’ubochi ikpe maa ya ikpe, n’ihi na ha cheghariri mgbe ha nuru nkwusa Jona, ma lee, onye karij Jona ukwu no n’ebe a.”

Iheokwu nke anụ ahụ

³³ “Ọ dighị onye na-amụnye oriṅna dọnye ya n’ebe zoro ezo maọbụ n’okpuru efere, kama, ọ na-adọkwasi ya n’elu ihe idọba ọkụ ka ndị na-abata n’ulo ahụ jiri ya hụ ụzọ. ³⁴ Anya bụ oriṅna nke anụ ahụ. Ọ buru na anya gi dị mma, ahụ gi niile ga-ajuputa n’ihè. Ọ burukwanụ na anya gi dị njo, i ga-anọ n’ochichiri. ³⁵ Ya mere, lezie anya ka i mara ka ihè dị n’ime gi, ọ bughị ochichiri. ³⁶ N’ihi nke a, ọ buru na ahụ gi niile ejuputa n’ihè, ọ burukwa na akụkụ ọbụla agbaghi ochichiri, mgbe ahụ, ahụ gi niile ga-ajuputa n’ihè di ka mgbe ihè oriṅna na-achakwasị gi n’ahụ.”

Ahụhụ na-adiri ndi Farisii na ndi oka n’iwu

³⁷ Mgbe ọ na-ekwu okwu, otu onye Farisii kporo ya ka ọ bja soro ya rie nri. Ọ banyere noro n’oche nri. ³⁸ O juru onye Farisii ahụ anya na mgbe ọ bidoro iri nri ọ kwoghị aka ya tupu ya ebido.

³⁹ Ma Onyenwe anyi siri ya, “Unu ndi Farisii na-asacha azu iko mmiri na efere, mee ka ọ di ọcha, ma ime unu juputara n’anya ukwu na n’ihe ọjọọ di iche iche. ⁴⁰ Ndi nzuzu! Ọ bu na ọ bughị onye ahụ mere azu iko mekwara ime ya? ⁴¹ Kama werenu ihe ndi ahụ di n’ime ruo oru ebere, ihe niile ga-adikwara unu ọcha.

⁴² “Ahuhụ ga-adiri unu ndi Farisii, n’ihi na unu na-enye otu ụzọ n’uzo iri n’ihi mint, na mkpa akwukwo na-esi isi uto* na mkpa akwukwo niile di iche iche nke ubi, ma leghara ikpe ziri ezi na ihunanya nke Chineke anya. Ihe niile ndi a ka unu kwesiri ime n’elegharaghi ihe ndi ozo anya.

⁴³ “Ahuhụ ga-adiri unu ndi Farisii! N’ihi na unu na-ahụ ino n’isi oche niile n’ulo ekpere na ekele puru iche a na-ekele unu n’oma ahia n’anya.

⁴⁴ “Ahuhụ ga-adiri unu, n’ihi na unu di ka ili na-aputaghi ihe†, nke ndi mmadu na-agafe n’elu ha n’ihi na ha amaghi na ọ bu ili.”

⁴⁵ N’otu oge, otu onye ozizi iwu siri ya, “Onye ozizi, mgbe i na-ekwu ihe ndi a, anyi sokwa na ndi i na-akocha.”

⁴⁶ Ma ọ siri, “Ahuhụ ga-adiri unu bu ndi ozizi iwu. N’ihi na unu na-ebo ndi mmadu ibu ha na-enweghi ike ibuli, ma unu onwe unu adighi eweli ọ buladi otu mkpisiaka unu, imetu ibu ahụ aka.

⁴⁷ “Ahuhụ ga-adiri unu n’ihi na unu na-ewu ili ndi amuma bu ndi nna nna unu ha gburu. ⁴⁸ Ya mere, unu bu ndi akaebe ma kwenyekwa n’ihe ndi nna nna unu ha mere, n’ihi ha gburu ha, ma unu e wuo ili ha. ⁴⁹ Ọ bu n’ihi nke a ka Chineke n’amamihe ya ji kwuo si, Aga m ezigara ha ndi amuma na ndi ozi, ufodu ka ha ga-egbu ma ndi ozokwa ka ha ga-akpagbu. ⁵⁰ N’ihi nke a, ogbo a ga-aza ajuju banyere obara ndi amuma niile a wufuru, site na mmalite nke uwa, ⁵¹ site n’obara Ebel ruo na nke Zekaraya, onye e gburu n’etiti ebe ichu aja na ebe nsọ. E, agwa m unu, a ga-aju ihe banyere ha n’aka ogbo a.

⁵² “Ahuhụ ga-adiri unu bu ndi ozizi iwu, n’ihi na unu wepuru otughe igodo nke amamihe. Unu onwe unu abanyeghi, ma unu gbochikwara ndi na-abata ibata.”

⁵³ Mgbe o si n’ebe ahụ puo, ndi ode akwukwo na ndi Farisii bidoro isogu ya, na ikpasu ya ikwu otutu okwu, ⁵⁴ na-esiri ya onya, ka ha mara ma ọ ga-ekwuhie onu, ka ha hụ ihe ha ga-eji jide ya.

* **11:42** 11:42 Nke a na-akpo roo † **11:44** 11:44 Aputaghi ihe ya bu nke zoro ezo.

12

Ido aka na nti na igbaume

¹ N'oge ahụ, mgbe otutu puku ndi mmadu gbakotara, nke mere ka ha na-azọ ibe ha ukwu. O buuru uzọ bido igwa ndi na-eso uzọ ya si, "Kpacharanu anya unu banyere ihe na-eko achicha ndi Farisii, nke bu ihu abuo ha. ² N'ihu na o dighi ihe obula zoro ezo nke na-agaghi aputa ihè, o dikwaghi ihe e kpuchiri ekpuchi nke a na-agaghi ekpughe. ³ Ihe obula unu kwuru n'ochichiri, a ga-anu ya n'ihe, ihe obula unu gbara n'izu n'ime ulo ka a ga-ekwusa n'elu ulo.

⁴ "Ana m agwa unu, ndi enyi m, unu atula egwu maka ndi na-egbu anu ahụ ma e mesia, ha apughi ime ihe ozọ. ⁵ Ma aga m ezi unu onye unu gatulu egwu. Tụonu egwu Onye ahụ nwere ikike igbu anu ahụ ma tubakwa ya n'okọ ala mmuo. E, asi m unu tūonu ya egwu. ⁶ O bughi mkpuru ego abuo ka a na-ere umu nza ise? Ma o nweghi nke obula n'ime ha Chinekechefuru. ⁷ N'ezie a guru o buladi agiri isi di n'isi unu onu. Unu atula egwu, n'ihu na unu di oke onu karja otutu umu nza.

⁸ "Ma asi m unu, na onye obula kwuputara m n'ihu umu mmadu, onye ahụ ka Nwa nke Mmadu ga-ekwuputa n'ihu ndi mmuo ozi nke Chineke. ⁹ Onye obula na-agonari m n'ihu ndi mmadu, a ga-agonarikwa ya n'ihu ndi mmuo ozi nke Chineke. ¹⁰ Onye obula nke ga-ekwu okwu megide Nwa nke Mmadu, a ga-agbaghara ya, ma onye obula na-ekwulu Mmuo Nso, agaghi agbaghara ya.

¹¹ "Mgbe ha ga-akpobata unu n'ihu ulo nzuko, ndi ochichi na ndiisi, unu echegbula onwe unu otu unu ga-esi zaghachi, maobu ihe unu ga-aza, maobu ihe unu ga-ekwu. ¹² N'ihu na Mmuo Nso ga-ezi unu n'oge awa ahụ, ihe unu kwesiri ikwu."

Ilu banyere ogaranya di nzuzu

¹³ Otu onye n'ime igwe mmadu ahụ siri ya, "Onye ozizi, gwa nwanne m nwoke ka o kenye m oke n'ihe nketa anyi."

¹⁴ O siri ya, "Nwoke, onye mere m onye ikpe maobu onye ndozi okwu n'etiti unu?" ¹⁵ Ma o siri ha, "Kpachapunu anya! Noronu na nche banyere oke ochichu niile, n'ihu na ndu mmadu adabereghi n'otutu ihe o nwere."

¹⁶ O turu ha ilu a si, "Otu ogaranya nwere ala miri nnoo mkpuru di ukwu. ¹⁷ O chere n'ime onwe ya si, 'Gini ka m ga-eme n'ihu na enweghi m ebe m ga-echekwa mkpuru m?'"

¹⁸ "Ya mere o siri, 'Ihe m ga-eme bu nke a, aga m akwatu oba m, wuo nke ka ya ukwu, bu ebe m ga-echekwa mkpuru m na ihe ndi ozọ. ¹⁹ Ya mere aga m agwa mkpuruobi m, 'I nwere otutu ezi ihe ga-ezuru gi otutu afo, n'ihu ya zuru ike, rie, nuo ma nweekwa obi utu.'"

²⁰ "Ma Chineke gwara ya si, 'Onye nzuzu, n'abalị a ka a ga-achọ mkpuruobi gi n'aka gi. Ihe niile i kpakotara nke onye ka ha ga-abu?'"

²¹ "Otu a ka o ga-adiri onye obula na-akpadoro naani onwe ya aku, ma o baghi uba n'ebe Chineke no."

Echegbula onwe gi

²² O gwara ndi na-eso uzọ ya, "Ya mere, asi m unu, unu echegbula onwe unu banyere ndu unu, ihe unu ga-eri, maobu banyere ahụ unu, ihe unu ga-eyi. ²³ N'ihu na ndu di mkpa karja ihe oriri, anu ahụ dikwa mkpa karja uwe. ²⁴ Tuleenu ugooma. Ha adighi aku maobu ghoru mkpuru obula. Ha enweghi ulokwu maobu oba, ma Chineke na-azu ha nri. Unu o dighi

oke ọ̀nụahịa karịa anụ ufe ndị a. ²⁵ Onye n'ime unu pụrụ itinye otu nkeji n'ogologo ụbọchị nke ndụ ya site n'ichegbu onwe ya? ²⁶ Ebe unu na-apughị ime ihe nta dị otu a, gini mere unu ji echegbu onwe unu banyere ihe ndị ọzọ?

²⁷ "Tuleenụ otu okoko ọhịa lili si eto. Ha adighi arụ ọrụ ọbụla maọbụ tọọ ogbo. Ma asị m unu, ọ bụladị Solomon n'ebube nke ibụ eze ya niile, eyighi uwe ọbụla mara mma dị ka otu n'ime okoko osisi nke ọhịa ndi a. ²⁸ Ma ọ bụrụ na Chineke si otu a chọọ ahijia efu nke ubi mma, nke pụrụ idi ndụ taa ma echi atụba ha n'ite ọkụ, ọ bụ na ọ pughị i si otu a chọọ unu mma karịa? Unu ndi okwukwe nta. ²⁹ Ya mere, unu adogbula onwe unu maka ihe unu ga-eri maọbụ ihe unu ga-anụ. Unu echegbukwala onwe unu. ³⁰ N'ihia na ọ bụ ihe ndi a ka ndi mba nke ụwa na-achụso, ma Nna unu makwara na ha di unu mkpa. ³¹ Kama chọonụ alaeze ya, a ga-atukwasikwara unu ihe ndi a niile.

³² "Unu atula egwu, igwe aturu nta, n'ihia na ọ toro Nna unu uto inye unu alaeze ahụ. ³³ Reenụ ihe unu nwere nyekwanu ndi ogbenye. Meerenu onwe unu akpa na-agaghị aka nka, n'oba akụ n'eluigwe, ebe onye ohi na-adighi abia nso, nla adighi erichapukwa ya. ³⁴ N'ihia na ebe ọbụla akụ unu di ka obi unu ga-adikwa."

Ino na nche

³⁵ "Keenụ aji n'ume, meenụ ka oriọna unu na-enwu enwu. ³⁶ Dinụ ka ndi ohu na-echere nloghachi nke nna ha ukwu, onye gara oriri agbamakwukwo, bụ onye ha ga-emeghere ụzọ ngwangwa mgbe ọ lotara kuọ aka. ³⁷ Ndi ohu ahụ ga-abu ndi a goziri agozi, bụ ndi onyenwe ha ga-ahụ na ha no na nche mgbe ọ ga-aloghachi. N'ezie asị m unu na ọ ga-eke belit ya n'ukwu ya, mekwa ka ha nodu ala na tebul iri ihe, ọ ga-abiakwa jere ha ozi. ³⁸ Ngozi ga-adiri ndi ohu ahụ onye nwe ha ga-ahụ ka ha no na njikere, ọ bụladị ma ọ loghachiri n'etiti abali, maọbụ n'ezigbo isi ututu. ³⁹ Maranụ nke a: ọ bụrụ na onyenwe ulo maara oge awa onye ohi ga-eji abia n'ulo ya, ọ gaghị ekwe ka onye ohi ahụ tiwaa ulo ya. ⁴⁰ Unu kwesiri ino na njikere n'ihia na Nwa nke Mmadu ga-abia n'oge awa unu na-atughị anya ya."

⁴¹ Pita sirị ya, "Onyenwe anyi, i turu ilu a n'ihia anyi, ka ọ bụ maka onye ọbula?"

⁴² Ma Onyenwe anyi sirị, "Onye bụ ohu ahụ nke kwesiri ntukwasị obi ma nwekwa uche, nke onyenwe ya mere onyeisi umuodibo ya niile, ka ọ na-enye ha nri mgbe ọ kwesiri? ⁴³ Ngozi na-adiri ohu ahụ nke onyenwe ya ga-ahụ ka ọ na-arụ ọrụ ahụ mgbe ọ ga-aloghachi. ⁴⁴ N'ezie asị m unu, ọ ga-eme onye nke ahụ onyeisi nke ihe niile o nwere. ⁴⁵ Ma ọ bụrụ na ohu ahụ asị n'obi ya, 'Onyenwe m na-anọ ọdu ilota,' ọ burukwa na ọ malite itigbu umuodibo ndi ọzọ, bụ ndi ikom na ndi inyom na-eje ozi, na iri ihe oriri, na inukwa ihe onunụ na inubiga mmanya oke. ⁴⁶ Nna ukwu ohu ahụ ga-alota n'ubochi ọ na-atughị anya, n'oge awa ọ na-amakwaghị. Ọ ga-egburisikwa ya, nye ya onodu n'etiti ndi na-ekweghị ekwe.

⁴⁷ "Ohu ahụ maara ihe nna ya ukwu choro ma hapu ino na njikere, maobu ime ya, ka a ga-apiasị utari ike. ⁴⁸ Ma onye na-amaghị ama ma mee ihe kwesiri ka a pia ya utari, a ga-apia ya utari ole na ole. N'ihia na ọ bụ onye e nyere ihe hiri nne ka a ga-ele anya inata ihe hiri nne n'aka. Onye e nyekwara ihe ukwu n'aka idebe, n'aka ya ka a ga-achọ ihe nke kachasinu.

Ọ bughị udo kama nkewa

49 “A b́jara m iwebata ọkụ n’elu ụwa, ọ gaara adiri m nọ mma ma ọ buru na ọ malitelari inwu! 50 Enwere m baptizim nke m na-aghaghị ime, ma aga m anogide n’oke ihe mgbu tutu e mezuo ya 51 Unu chere na m b́jara iweta udo n’ụwa? Asị m unu mbaa, kama nkewa. 52 Site ugbu a gawa, mmadu ise si n’otu ezinaulo ga-ekewa megide onwe ha, ato megide abuo, abuo megide ato. 53 Ha ga-ekewa; nna megide nwa ya nwoke, nwa nwoke ga-emegidekwa nna ya, nne megide nwa ya nwanyi, nwa nwanyi megidekwa nne ya, nne di megide nwunye nwa ya, nwunye nwa megide nne di ya.”

Ikowa oge

54 O gwakwara igwe mmadu ahụ si, “Mgbe unu huru urukpu ojii ka ọ na-ebili n’odida anyanwu, unu na-eme ngwangwa si, ‘Mmiri ga-ezo,’ ọ na-ezokwa. 55 Mgbe unu huru na ifufe na-esite na ndida na-eke, unu na-asị, Oke okpomoku ga-adi, ọ na-emekwa otu ahụ. 56 Ndi ihu abuo! Unu matara ikowa ihu ala na mbara eluigwe. Gini mere unu apughị ikowa oge di ugbu a?”

57 “Gini mere unu adighi ekpebiri onwe unu ihe ziri ezi? 58 O buru na gi na onye na-ebo gi ebubo esoro na-aga n’ihu okaikpe, gbalisie ike ka gi na ya kpezie n’uzo, ma ọ bughị otu a, ọ ga-akporu gi n’ihu onye okaikpe, ma eleghi anya okaikpe ahụ ga-arara gi nye n’aka okaikpe ukwu, okaikpe ukwu ga-ararakwa gi nye n’aka onye na-eje ozi n’uloikpe, bu onye ga-etinye gi n’ulo mkporo. 59 Asị m gi, i gaghị e si n’ebe ahụ puta ruo mgbe i kwughachiri ọ buladi otu kobo nke ikpeazu.”

13

Chegharia maobu laa n’iyi

1 Mgbe ahụ, ufodu ndi nọ n’ebe ahụ gwara ya banyere ndi Galili ahụ Paillet jiri obara ha gwakota n’aja ha churu. 2 O zara si ha, “Unu chere na ndi Galili a tara udi ahuhu a bu ndi mmehie karja ndi Galili niile? 3 Mba! Asị m unu, ọ buru na unu echegharighi, unu niile ga-esi otu ahụ laa n’iyi. 4 Ka unu chere na mmadu iri na asato ahụ, ndi mgbidi aja ulo elu Sailom dagburu bu ndi ikpe mmehie mara karja ndi niile bi na Jerusalem? 5 Mba! Asị m unu, ọ buru na unu echegharighi, unu niile ga-ala n’iyi di ka ha.”

6 Ya mere, ọ turu ha ilu a si, “Otu nwoke kuru osisi fiig n’ubi vaini ya, ma mgbe ọ b́jara choo n’elu ya, ma ọ hughị mkpuru obula. 7 Ya mere, ọ gwara onye oru ubi ya si, ‘N’ime afo ato ndi a ka m b́jara ka m ghoro mkpuru site n’osisi fiig a, ma ahughị m mkpuru obula. Gbutuo ya! Gini mere ọ ga-eji na-eriko nri di n’ala ubi a?’

8 “O zara si ya, ‘Nna m ukwu, hapukwa ya n’afọ a, ka m gwuo ala gburugburu, hinye ya aja nri ala n’ukwu. 9 O buru na ọ mja mkpuru n’afọ ozo, ọ di mma, ọ burukwa na ọ mighi, i nwere ike gbutuo ya.’”

Ogwugwo onye orja n’ubochi izuike

10 N’ubochi izuike ndi Juu, ọ banyere n’ime otu nlo ekpere na-ezi ihe. 11 Otu nwanyi nokwa n’ebe ahụ, onye mmuo nrija mere ka ahụ ghara i di ya ike afo iri na asato. O na-ehu ehu, o nwekwaghị ike igazu otu kwem. 12 Mgbe jisos huru ya, ọ kporo ya si ya, “Nwanyị emeela ka i nwere onwe gi site n’orja gi.” 13 Mgbe o bikwasiri ya aka, ngwangwa, o guzooro kwem malite na-eto Chineke.

14 Ma onyendu ụlọ ekpere ahụ were iwe nke ukwu n'ihu na Jisọs gworo ọrịa n'ụbọchị izuike. O gwara igwe mmadụ ahụ okwu sị, "E nwere ụbọchị isii n'ime izu ụka mgbe mmadụ kwesiri iru ọrụ. Ya mere, bjanu ka a gwọọ unu n'ụbọchị ndị a, o bughị n'ụbọchị izuike."

15 Ma Onyenwe anyị zara ya sị, "Unu ndị ihu abụ! O dī onye n'ime unu na-adighi atọpụ oke ehi ya maọbụ inyinya ibu ya, site n'ụlọ anumanu, kpupụ ya ebe o ga-anụ mmiri n'ụbọchị izuike? 16 O kwesighi ka a tọpụ nwanụ a bu ada Ebrahim n'agbụ ekwensu kere ya ogologo afọ iri na asato, n'ụbọchị izuike, mee ka o nwere onwe ya?"

17 Mgbe o kwuru nke a, ihere mere ndi iro ya niile, ma ndi mmadụ nọ n'ebe ahụ nūriri onụ n'ihu ọrụ ebube niile o na-arụ.

Ilu mkpuru mstaadi na ihe na-eko achicha

18 Ya mere, o na-ekwu sị, "Gini ka alaeze Chineke yiri? Gini kwa ka m ga-eji tonyere ya? 19 O yiri mkpuru mstaadi nke mmadụ kurụ n'ubi ya a gbara ogige. O toro ghọọ osisi, nke umu nnonu na-ezuka ike n'alaka ya."

20 Ozo, o siri, "Gini ka m ga-eji tonyere alaeze Chineke? 21 O di ka ihe na-eko achicha* nke nwanụ gwakotara na otutu ato nke utu oka, tutu ruo mgbe o koro utu oka ahụ niile."

Uzo di warawara

22 O jehariri n'obodo ukwu na n'obodo nta niile na-ezi ihe, ka o na-aga Jerusalem. 23 Otu onye siri ya, "Onyenwe m, ndi a ga-azoputa ha ga-adi ole na ole?"

O siri ha, 24 "Gbalisienu ike banye site n'onu uzo di warawara, n'ihu na ana m a gwa unu na otutu ga-achọ ibanye ma ha agaghị enwe ike. 25 O buru na nna nwe ulọ ebilie mechie onu uzo, unu ga-eguzo na-ezi na-aku aka n'uzo na-asị, 'Onyenwe anyi meghere anyi uzo.'

"Na nzaghachi, o ga-asị, 'Amaghị m ebe unu si bịa.'

26 "N'oge ahụ, unu ga-asị, 'Anyi na gi rikoro, nukokwaa, i kuzikwara nkuzi n'ogbe anyi.'

27 "Ma o ga-asị, 'Amaghị m ebe unu siri bịa. Pụnun n'ihu m, unu ndi ajo omume.'

28 "Ikwa akwa na ita ikikere eze ga-adikwa mgbe unu ga-ahụ Ebrahim, na Ajizik na Jekob na ndi amuma niile ka ha nọ n'alaeze Chineke; ma unu onwe unu aburu ndi a chupuru n'ezi. 29 Ndi mmadu ga-esite n'owuwa anyanwu, nakwa odida anyanwu, na n'ugwu na ndida nke uwa bia nodu n'oriri n'ime alaeze Chineke. 30 Ma lee, ndi bu uzo ga-agho ndi ikpezu, ma ndi ikpezu ga-agho ndi bu uzo."

Mwute Jisọs nwere n'ihu Jerusalem

31 N'oge awa ahụ, ufodu ndi Farisii bjakwutere ya sị ya, "Si n'ebe a puo, n'ihu na Herod na-achọ igbu gi."

32 O siri ha, "Gaa gwanu m nkita ohia ahụ, lee, ana m achupu mmuo ojoo, gwokwa ndi ọrịa taa na echị, ma n'ụbọchị nke ato ka m ga-arucha ọrụ m. 33 Ma otu o di, aga m aga n'ihu n'uzo m taa, na echị na nwanne echị, n'ihu na n'ezie, o dighi onye amuma ga-anwu n'ebe ozo na-abughị na Jerusalem.

34 "O Jerusalem! Jerusalem! Gi onye na-egbu ndi amuma ma na-ejikwa nkume atugbu ndi e ziteere gi. Otutu mgbe ka m gbaliri ichikota umu gi di ka nne okuku si achikota umu ya n'okpuru nku ya, ma unu ekweghi.

* 13:21 13:21 Maobu, yiist

³⁵ Lee, a hapurula unu ulo unu. Ma agwa m unu, unu agaghị ahụ m anya ozo ruo mgbe oge ahụ ga-abia, mgbe unu ga-asị, 'Onye a goziri agozi ka onye ahụ bu nke na-abia n'aha Onyenwe anyi.'† "

14

Jisosh agaa n'ulo onye Farisii

¹ Otu ubochi izuikwe, mgbe o gara iri ihe n'ulo otu onyendu ndi Farisii, ha no na-ele ya anya nke oma. ² Ma lee, otu nwoke ahụ ya zara aza nokwa n'ihu ya ebe ahụ. ³ Jisosh juru ndi Farisii na ndi ozizi iwu si, "O ziri ezi n'iwu igwo oria n'ubochi izuikwe ka o bu na o zighi?" ⁴ Ma ha e kwughị okwu obula. Ya mere o kporo ya, gwoo ya ma si ya laa.

⁵ O siri ha, "O buru na otu n'ime unu nwere nwa nwoke maobu oke ehi nke dabara n'ime olulu mmiri n'ubochi izuikwe, o bu na o gaghi eme ngwangwa doputa ya?" ⁶ Ma ha enweghi ike iza ajuju a.

⁷ Mgbe o huru otu ndi a kporo oriri si horo naani oche ndi a na-asopuru, oche ndi a na-asopuru, o turu ha ilu si, ⁸ "Mgbe mmadu obula kporo gi oriri n'olulu di na nwunye, abatala nodu n'оче ndi a na-asopuru, n'ihu na eleghi anya, onye kporo gi oriri kpokwara onye ka gi nwe nsopuru. ⁹ N'ihu na onye ahụ kporo unu oriri nwere ike bjakwute gi si gi, nye nwoke a onodu gi. Mgbe ahụ, i ga-ebili n'anya ihere gaa nodu n'оче dikarisiri ala. ¹⁰ Ma mgbe a kporo gi, nodu n'оче di ala, ka o ga-abu na onye kporo gi oriri bia, o ga-asị gi 'Enyi m, rigota n'ebe a ka elu.' Mgbe ahụ, i ga-enwewa ugwu n'anya ndi niile a kporo gi na ha oriri. ¹¹ N'ihu na onye obula ga-ebuli onwe ya elu ka a ga-eweda n'ala, ma onye obula na-eweda onwe ya ala ka a ga-ebuli elu."

¹² O gwara onye ahụ kporo ya oriri si, "Mgbe i na-akpo oriri nke nri ehiehe maobu nke nri anyasi, akpola naani ndi enyi gi maobu umunne gi ndi nwoke maobu ndi ikwu na ibe gi, maobu ndi agbataobi gi bara ogaranya, n'ihu ma eleghi anya, ha puru ikpokwa gi na mgbe nke ha, si otu a kwughachi gi ugwo. ¹³ Kama mgbe i na-akpo oriri, kporo ndi ogbenye na ndi olusi na ndi ngwuro na ndi isi. ¹⁴ A ga-agozikwa gi, n'ihu na ha enweghi ike ikwughachi gi, a ga-akwughachikwa gi mgbe ndi ezi omume ga-ebili n'onwu."

Ilu banyere oke oriri

¹⁵ Mgbe otu n'ime ndi a kporo oriri nuru nke a, o siri ya, "Ngozi ga-adiri onye ga-eso rie oriri n'alaeze Chineke."

¹⁶ Ma o siri ya, "Otu onye na-akwado oke oriri kpokwa otutu mmadu oku. ¹⁷ Mgbe oge oriri ahụ ruru, o zipuru ohu ya ka o ga gwa ndi ahụ o kporo si, 'Bianu, n'ihu na e dozichaala ihe niile.'

¹⁸ "Ma ha niile n'otu n'otu malitere inye osisa. Onye nke mbu siri, 'Azuru m iberibe ala ohuru, o dikwa mkpa na m ga-eje hu ya, biko gbaghara m, agaghị m abia.'

¹⁹ "Onye nke ozo siri, 'Azuru m ehi e ji aru oru ubi, iri e jikoro abuo abuo. Ana m aga ugbu a ka m nwalee ha, biko gbaghara m, agaghị m abia.'

²⁰ "Ma onye ozo sikwara, 'Aluru m nwunye ohuru, n'ihu nke a agaghị m abia.'

²¹ "Ohu ahụ lotara, kporo nna ya ukwu ihe ndi ahụ a kporo oriri kwuru. Mgbe ahụ, iwe di ukwu were nna ya ukwu, nke a mere ka o zipu ohu ya

sị ya, 'Gaa ngwangwa n'okporouzo ukwu na n'okporouzo nta di n'obodo a, kpobata ndi ogbenye, na ndi ukwu ruru, na ndi isi na ndi ngwuro.'

²² "Ohu ahụ siri, 'Nna m ukwu, emeela m ihe i kwuru, ma ohere ka foduru.'

²³ "Nna ukwu ahụ siri ohu ahụ, 'Gaakwa n'okporouzo ukwu na okporouzo nta, mee ka ndi mmadu bata n'ulo m, ka ulo m juputa na mmadu. ²⁴ N'ihi na agwa m unu, o dighi otu onye n'ime ndi ahụ a kporo oriri ga-edetu nri m onu.'"

The o na-efu iso Jisos

²⁵ Ugbu a, oke igwe mmadu na-eso ya ma o tughariri si ha: ²⁶ "Onye obula choro iso m, ma o bughị uzo kpo nne na nna ya, na nwunye ya, na umu ya, na umunne ya ndi nwoke na ndi nwanyi tinyekwara ndu nke ya onwe ya asi, apughị ibu onye na-eso uzo m. ²⁷ Onye obula na-eburughi obe ya soro m, enweghi ike ibu onye na-eso uzo m.

²⁸ "O di onye obula n'ime unu choro iwu ulo elu, na-agaghị ebu uzo nodu ala, gbako o ihe o ga-efu ya, iji choputa ma o nwekwara ego ga-ezu iwucha ya? ²⁹ N'ihi na o buru na o to o ntala ma o nwekwaghị ike wuchaa ya, onye obula huru ya ga-achi ya ochi, ³⁰ na-asi, 'Nwoke a malitere iwu ulo, ma o nweghi ike wuchaa ya.'

³¹ "Maobu ole eze choro iluso eze ibe ya ogu, o gaghi ebu uzo nodu ala tlee ma puku ndi agha iri ya o ga-ezuru ya iji luso onye ji iri puku ndi agha abuo abiakwute ya ogu? ³² O buru na o nweghi ike, o ga-ezipu ozi riu ka e kpee udo mgbe onye nke ozo ka no n'ebe di anya. ³³ N'uzo di otu a, onye obula na-ajughị ihe niile o nwere, apughị ibu onye na-eso uzo m.

³⁴ "Nnu di mma, ma o buru na o dighi atokwa utu, a ga-eji ginị mee ka o to o utu ozo? ³⁵ O bakwaghị uru nye ala maobu iji mee nri ala. Kama o bu itufu ya.

"Onye obula nwere nti inu ihe, ya nuru."

15

Ilu maka aturu furu efu

¹ Ugbu a, ndi ona utu na ndi mmehie na-abia ya nso inuta ihe o na-ekwu.

² Ndi Farisii na ndi ozizi iwu tamuru ntamu na-asi, "Nwoke a na-anabata ndi mmehie sorokwa ha na-eri nri."

³ Ya mere, o turu ha ilu a si, ⁴ "O buru na otu onye n'ime unu enwee nari aturu ma otu n'ime ha akpafuo. O bu na o gaghi ahapu iri aturu itoolu na itoolu ahụ foduru n'ozara, puo ichoghari otu ahụ kpafuru ruo mgbe o chotara ya? ⁵ Mgbe o chotara ya, o ga-eji onu tukwasi ya n'ubu ya.

⁶ Mgbe o lotara n'ulo ya, o ga-akpokota ndi enyi ya na ndi agbataobi ya si ha, 'Soronu m nuria onu n'ihi na achotala m aturu m furu efu.' ⁷ Asi m unu, n'uzo di otu a, onu di ukwu ga-adi n'eluigwe n'ihi otu onye mmehie nke cheghariri, karia iri itoolu na itoolu ndi ezi omume bu ndi ncheghari na-adighi mkpa.

Ilu maka mkpuru ego furu efu

⁸ "Maobu olee nwanyi nke nwere mkpuru olaocha iri, o buru n'otu n'ime ha adafuo. O gaghi amunye oriona, zaa ime ulo ya icho otu mkpuru ego ahụ tutu o chota ya? ⁹ Mgbe o chotara otu mkpuru ego ahụ, o ga-kpo ndi enyi ya na ndi agbataobi ya si ha, 'Soronu m nuria onu n'ihi na

achotala m ego m furu efu.' ¹⁰ N'uzo di otu a, asi m unu, onu ga-adi n'ihu ndi mmuo ozi Chineke n'ih i otu onye mmehie nke cheghariri."

Ilu maka nwa mmefu

¹¹ O kwukwaara si, "Otu nwoke mutara umu nwoke abuo. ¹² Nwa ya nke nta sirj nna ya, 'Nna, kenye m oke ruuru m n'ihe niile i nwere.' Ya mere, o kenyerere ya oke nke ya site n'ihe o nwere.

¹³ "Mgbe ubochi ole na ole gasiri, nwokorobia ahụ kwakotara ihe niile o nwere gaa biri n'otu obodo di anya. N'ebe ahụ, o mefuchara ihe niile o nwere n'ibi ndu ojo. ¹⁴ Mgbe o mefuchara ihe niile o nwere, oke unwu dara n'ala ahụ. O malitere ino n'uko. ¹⁵ N'ih i nke a, o gara binyere otu onye obodo ahụ nyere ya oru ilekota ezi ya na inye ha nri. ¹⁶ Ma o na-agu ya ka o site na nri o na-enye ezi rijuo afo, ma o dighi onye nyere ya udi nri ahụ.

¹⁷ "Mgbe o ghotara onwe ya, o sirj, 'Mmadu ole bu ndi oru e goro ego nna m nwere, ndi nri na-ezuru ma maputakwa, ma agu na-egbu m n'ebe a. ¹⁸ Aga m ebili lakwuru nna m, si ya, Nna, emehiela m megide eluigwe na gi onwe gi. ¹⁹ Ekwesikwaghi m ka a kpo m nwa gi ozo, were m di ka otu n'ime ndi i goro oru.' ²⁰ Ya mere, o biliri laghachikwuru nna ya.

"Ma mgbe o norji n'ebe di anya, nna ya huru ya, nwee omiiko n'ahu ya, gbaara oso ga makuo ya, sutukwa ya onu.

²¹ "Nwa ya nwoke ahụ sirj ya, 'Nna, emehiela m megide eluigwe na gi onwe gi. Ekwesighi m ka a kpo m nwa gi ozo.'

²² "Ma nna ya gwara ndi ohu ya si, 'Meenu ngwangwa weta uwe kachasi mma yikwasị ya. Gbanye ya olaaka n'aka, yinyekwanu ya akpukpokwu n'ukwu. ²³ Gaanu kpuputa nwa ehi gbara abuba, gbuo ya, ka anyi rie ma nuriakwa. ²⁴ N'ih i na nwa m a, nwuru anwu ma o dila ndu ozo. O fukwara efu ma a chotala ya.' Ha bidoro na-eri, na-anu na-anurikwa onu.

²⁵ "O dighi anya, nwa ya nke okenye, onye jere iru oru n'ubi, mgbe o na-abiaru ulo nso, o nuru uda egwu na igba egwu. ²⁶ O kporo otu n'ime ndi ohu juo ya ihe na-eme. ²⁷ O sirj ya, 'Nwanne gi nwoke alotala. Nna gi egbuola nwa ehi gbara abuba n'ih i na o lotara n'udo na ahụ ike.'

²⁸ "Iwe were ya, o juru ibata n'ime ulo. Nna ya putara n'ez i rjo ya arirjo. ²⁹ Ma o zara nna ya si, 'Lee otutu afo niile ndi a ka m noo na-ejere gi ozi, enupukwaghi m isi n'iwu gi n'uzo obula. Ma o nweghi oge i nyere m o buladi nwa ewu si mu na ndi enyi m jiri ya mee oriri. ³⁰ Ma ugbu a, nwa gi a, onye ya na ndi akwuna mefuru aku gi alotala, ya ka i gburu nwa ehi gbara abuba.'

³¹ "Ma o sirj ya, 'Nwa m, mu na gi no mgbe niile, ihe niile m nwere bukwa nke gi. ³² Ma anyi kwesiri inuri onu, kpo kwa oriri, n'ih i na nwanne gi nwoke a nwuru anwu ma o dila ndu ozo. O fukwara efu ma a chotala ya.'"

16

Ilu maka onyeisi oru nwere uche

¹ O gwara ndi na-eso uzo ya si, "Otu ogaranya nwere otu onyeisi oru nke e boro ebubo na o na-ala aku ya n'iyi. ² Ya mere o kporo ya si ya, 'Gini bu ihe a m na-anu banyere gi? Gbakoro m otu i si na-elekota aku m, n'ih i na achokwaghi m ka i buru onyeisi oru ozo.'

³ "Onyeisi oru ahụ sirj onwe ya, 'Gini ka m ga-eme ugbu a nna m ukwu na-achọ ikwusi m oru? Ike igwu ala adighi m, ihere agakwaghi ekwe m

iriọ aririọ. ⁴ Amatala m ihe m ga-eme, nke a ga-enyere m aka ma ọ buru na a chupu m n'oru n'ebe a, aga m enweta ndi ga-anabata m n'ulo ha.'

⁵ "Ya mere ọ kporo ndi niile ji nna ya ukwu ugwo n'otu n'otu. O juru onye nke mbu si, 'Ego ole bu ugwo i ji nna m ukwu?'

⁶ "O siri ya, 'O bu puku karama mmanu oliv ka m ji ugwo ya.'

"Onyeisi oru ahụ gwara ya si, 'Ngwangwa, were akwukwo degharja ya nari karama ise.'

⁷ "Mgbe ahụ, ọ juru onye nke abuo si, 'Ego ole bu ugwo i ji?'

"O siri ya, 'O bu nari akpa oka wiiti.'

"O siri ya, 'Ngwangwa degharja ya iri akpa oka wiiti asato.'

⁸ "Nna ya ukwu toro onyeisi oru ahụ na-ekwesighi ntukwasị obi n'ih i na ọ kpara agwa di ka onye nwere uche. N'ih i na umu, nke ogbo a, ji akonuche na-eso ndi ogbo ha karja umu nke ih e. ⁹ Agwa m unu, jirinụ akunba nke ajo omume metara onwe unu ndi enyi, ka ọ ga-abu na mgbe ọ na-adighikwa aku unu nwere, ha ga-anabata unu n'ulo obibi ha ebighi ebi.

¹⁰ "Onye obula kwesiri ntukwasị obi n'ih e di ntakiri, ga-ekwesikwa ntukwasị obi n'ih e di ukwu. Onye na-ekwesikwagh i ntukwasị obi n'ih e di ntakiri, agaghikwa ekwesi ntukwasị obi n'ih e di ukwu. ¹¹ O buru na unu abugh i ndi kwesiri ntukwasị obi n'aku mmehie nke uwa, onye ga-enyekwa ezi aku n'aka unu na ntukwasị obi idebe? ¹² O burukwa na unu abugh i ndi kwesiri ntukwasị obi n'aku onye ozo, onye ga-enye unu ih e bu nke bu unu?

¹³ "O digh i onye obula puru ife nna ukwu abuo, n'ih i na ọ ga-acho ih u otu n'ime ha n'anya, kpokwa nke ozo asi, maobu, soperu otu ma lejia nke ozo anya. Otu a kwa i nweghi ike ife Chineke na aku otu mgbe ah u."

¹⁴ Mgbe ndi Farisii, bu ndi huru ego n'anya nuru ih e ndi a, ha jiri ya mee ih e ochi. ¹⁵ O siri ha, "Unu na-egosi onwe unu di ka ndi ezi omume n'ihu ndi mmadu ma Chineke maara obi unu. N'ih i na ih e ndi mmadu na-akpo ih e di oke mkpa bu ih e ruru aru n'anya Chineke.

Ozizi ndi ozo

¹⁶ "Iwu na ndi amuma no na-achi ruo oge Jon bjara. Site n'oge ah u, a nakwusa ozioma nke alaeze Chineke, onye obula na-ejikwa ike na-abanye n'ime ya. ¹⁷ O di mfe ka eluigwe na uwa gabiga karja na a ga-ewepu otu kpom, site n'ih e niile di n'iwu.

¹⁸ "Onye obula gbara nwunye ya alukwagh i m ma luru nwany i ozo name mmehie ikwa iko. Onye ọ bulakwa luru nwany i di ya juru na-eme mmehie ikwa iko.

Onye ogaranya na Lazaros

¹⁹ "O di otu ogaranya na-eyi uwe odo odo na ezi akwa ocha, na-erikwa nri di mma ubochi niile. ²⁰ N'onu uzo ulo ya, otu nwoke onye ogbenye nke onya juru ah u ya na-edina n'ebe ah u. Aha ya bu Lazaros. ²¹ O na-agusi ya aguu ike iri iberibe nri si na tebul ogaranya ah u daa n'ala. O buladi umu nkita na-abja na-aracha onya di ya n'ah u.

²² "Mgbe onye ogbenye ah u nwuru, ndi mmuo ozi bjara buru ya gaa n'ebe Ebrahim no. Onye ogaranya ah u nwukwara, e lie ya. ²³ N'oku ala mmuo ebe onye ogaranya ah u no n'oke ih e mgbu, ọ huru Ebrahim ka ọ no n'ebe di anya, hukwa Lazaros n'akuku ya. ²⁴ O kpokuru Ebrahim si ya, 'Nna m Ebrahim, meere m ebere n'ih i na anọ m n'oke ih e mgbu n'ime oku a. Biko zienu Lazaros ka ọ denye mkpisiaka ntakiri ya na mmiri bja mejuo ire m.'

25 “Ma Ebrahim siri ya, ‘Nwa m, chetakwa na i nara ezi ihe gi mgbe i di ndu, ebe Lazaros nara ihe ojobo. Ma ugbu a, a na-akasi ya obi n’ebe a ma gi onwe gi nokwa n’ahuhu. 26 A sikwari na anyi achoo inyere gi aka, o gaghị ekwe mee n’ihi na e nwere olulu di ukwu kewara anyi na unu. Mmadu obula enekwaghị ike isite n’ebe a bja n’ebe unu no, o dikwaghị onye nwere ike isite n’ebe ahụ unu no bja n’ebe a.’

27 “O siri, ‘Ya mere, ario m gi nna, ziganu ya n’ulo nna m, 28 n’ihi na enwere m umunne nwoke ise. Ka o doo ha aka na nti ka ha ghara ibia n’ebe a mmekpa ahụ di.’

29 “Ebrahim siri, ‘Ha nwere Mosis na ndi amuma, ha gee ha nti.’

30 “Ma o kwuru, ‘Nna Ebrahim, nke ahụ agaghị ezu! A si na otu onye ga-esi n’ala ndi nwuru anwu gakwuru ha, ha ga-echehari.’

31 “O siri ya, ‘O buru na ha egeghi Mosis na ndi amuma nti, ha agaghị ekwenye ma a sikwari na mmadu esi n’onwu bilie.’”

17

Mmehie na okwukwe na ije ozi

1 O siri ndi na-eso uzo ya, “The ndi nke na-eme ka mmadu jehie aghaghị idi, ma ahuhu ga-adiri onye obula onodu ndi a ga-esi n’aka ya bja. 2 O ga-akara gi mma ka e kenyeghi nkume igwe nri n’olu, tunye gi n’ime oke osimiri, karịa na i ga-eduhie otu n’ime umuntakiri ndi a uzo.

3 Kpachapurunu onwe unu anya!

“O buru na nwanna gi e mejoo gi, baara ya mba. O buru na o chegharia, gbaghara ya. 4 O burukwa na o mejoo gi ugboro asaa n’otu ubochi, rikwa gi ugboro asaa si, ‘E cheghariala m,’ i ghaghị igbaghara ya.”

5 Ndi ozi ya siri ya, “Onyenwe anyi, mee ka okwukwe anyi di ukwu!”

6 Onyenwe anyi zara, “O buru na unu nwere okwukwe nke ha ka mkpuru mostaadi, unu nwere ike i si osisi ukwu a, Ka e site na mgborogwu hopu gi ma kwokwa gi n’ime oke osimiri, o ga-erubere unu isi.

7 “O bu onye n’ime unu nke nwere ohu onye si ebe o gara ruo oru maobu izu aturu lobata, ga-asi ya, ‘Mee ngwangwa nodu ala rie nri?’ 8 O gaghị asi ya, ‘Siere m nri osiso, kwadoo onwe gi jere m ozi ka m na-eri na anukwa ihe onunu; emesia i ga-eri nri ma nuo ihe onunu nke gi?’ 9 O ga-ekele ohu ahụ n’ihi na o ruru oru o kwesiri iru? 10 N’otu aka ahụ, mgbe unu rucharā oru niile unu kwesiri iru, ihe unu ga-ekwu bu, ‘Anyi bu umu ohu na-ekwesighi ekwesị, anyi emeela ihe anyi kwesiri ime.’”

Ogwugwo ndi ekpenta iri

11 Ka o na-aga Jerusalem, o sitere n’uzo di n’agbata Sameria na Galili.

12 Mgbe o banyere n’otu obodo nta, ndi ekpenta iri sitere n’ebe di anya zute ya. 13 Ha tiri mkpu n’oke olu si, “Jisos nna anyi ukwu, mere anyi ebere.”

14 Mgbe o huru ha, o siri ha, “Gaanu gosi ndi nchujaja onwe unu.” Di ka ha na-aga, e mere ka ha di ocha.

15 Mgbe otu n’ime ha choputara na a gwoola ya, o laghachiri azu, jiri oke olu na-eto Chineke. 16 O dara n’ala n’ukwu ya, kelee ya. O bu onye Sameria.

17 Jisos juru si, “O bughị mmadu iri ka e mere ka ha di ocha, ebeekwanu ka itoolu ndi ozo no? 18 O bu naani onye mba ozo a laghachiri inye

Chineke otuto?" ¹⁹ Mgbe ahụ, ọ siri ya, "Billie, laa, okwukwe gi agwoola gi."

Obibia nke alaeze Chineke

²⁰ Ma mgbe ndi Farisii juru ya si, Olee mgbe alaeze Chineke ga-abia? O kwuru, "Obibia alaeze Chineke agaghị a bu n'uzo a ga-eji anya efu hu ya. ²¹ Ha agaghikwa asi, 'Lee, ọ nọ n'ebe a,' maobu, 'n'ebe ahụ, 'n'ih i n'ezie, alaeze Chineke nọ n'etiti unu."

²² Mgbe ahụ, ọ gwara ndi na-eso uzo ya, "Oge na-abia mgbe ọ ga-agusi unu aguu ike ihu otu n'ime ubochi nke Nwa nke Mmadu, ma unu agaghị ahụ ya. ²³ Ha ga-asi unu, 'Lee, n'ebe ahụ,' maobu, 'Lee, n'ebe a,' unu agala, unu esokwala ha. ²⁴ N'ih i na Nwa nke Mmadu n'ubochi ya ga-adi ka amuma nke eluigwe nke na-enye ihè na mbara eluigwe site n'otu ebe ruo n'ebe nke ozo. ²⁵ Ma ọ ghaghị ibu uzo huo otutu ahuhu, ogbo a ga-ajukwa ya.

²⁶ "Di ka ọ di n'ubochi Noa, otu a ka ọ ga-adikwa n'ubochi Nwa nke Mmadu. ²⁷ Ha nọ na-eri na-anu, na-alu nwunye na-ekekwa umu ha di, ruo mgbe Noa banyere n'ugbo mmiri. Oke iju mmiri ahụ biakwara laa ha n'iyi.

²⁸ "Otu a ka ọ dikwa n'oge Lot. Ha nọ na-eri, na-anu, na-azurita kwa ahia, na-aku mkpuru, na-arukwa ulo. ²⁹ Ma n'ubochi ahụ Lot si n'obodo Sodom puta, oku na nkume di oku sitere n'eluigwe zoo ka mmiri, laa ha niile n'iyi.

³⁰ "Otu a ka ọ ga-adikwa n'ubochi a ga-eme ka Nwa nke Mmadu puta ihè. ³¹ N'ubochi ahụ, onye obula nọ n'elu ulo, ma ihe ya di n'ime ulo, aritukwala iba n'ime ulo iburu ngwongwo ndi ahụ. N'otu aka ahụ, onye obula nọ n'ubi, ya ghara iloghachita. ³² Chetakwanu nwunye Lot. ³³ Onye obula choro iche ndu ya nche ka ọ ga-efunari, ma onye obula na-atufu ndu ya ga-echebe ya. ³⁴ Asi m unu, n'anyasi ahụ mmadu abuo ga-edina n'otu akwa, a ga-ewepu otu n'ime ha hapu onye nke ozo. ³⁵ Umụ nwanyi abuo ga na-akwo oka n'otu ebe, a ga-ewere otu ma hapu nke ozo." ³⁶ Umụ nwoke abuo ga-anọ n'ubi, a ga-ewere otu onye hapu nke ozo.*

³⁷ Ha juru ya si, "Olee ebe, Onyenwe anyi?"

Ọ siri ha, "Ebe obula ozu di, ka udele na-ezukota."

18

Ilu banyere inogidesi ike

¹ Mgbe ahụ ọ tūuru ha ilu a iji gosi ha mkpa ọ di ikpe ekpere na-esepughi aka, ² ọ siri, "O nwere otu okaikepe bi n'otu obodo ma ọ naghị atụ egwu Chineke. Ọ naghị asopukwara mmadu. ³ N'obodo ahukwa, e nwere otu nwanyi di ya nwuru anwu nke na-abiakwute ya, na-asi ya, 'Kpeputa m n'aka ndi na-emegide m.'

⁴ "Na mmalite, ọ choghi, ma n'ikpeazu, ọ gwara onwe ya si, 'O bu eziokwu na anaghi m atụ egwu Chineke maobu sopusu mmadu. ⁵ Ma n'ih i na nwanyi a di ya nwuru anwu nogidere na-enye m nsogbu, aga m ahụ na ọ nwetara ikpe ziri ezi, ka ọ kwusi inye m nsogbu site na obibia ọ na-abia.'"

⁶ Ya mere Onyenwe anyi siri, "Gerenu ihe okaikepe nke na-eme ajo omume na-ekwu. ⁷ Ọ bu na Chineke agaghị ekpeputa ndi ahụ ọ hoputara,

* **17:36** 17:36 Ufodu akwukwo na-edebanye okwu ndi a dika ọ di n'akwukwo Mat 24:40.

bụ ndị na-akpọku ya ehihie na abalị? O ga-anọ tee anya n'inyere ha aka? 8 Asị m unu, o ga-eme ngwangwa hụ na ha nwetara ikpe ziri ezi. Ma otu o di, mgbe Nwa nke Mmadụ ga-abịa, o ga-ahụkwa ndị nwere okwukwe n'ime ụwa?"

Ilu banyere onye Farisii na onye ọna ụtụ

9 O tụtwarara ilu a n'ihu ndị tụtwasiri obi n'onwe ha na ha bụ ndị ezi omume ma na-eleda ndị ọzọ anya. 10 "Ụmụ nwoke abụọ rigoro n'ụlonsọ ukwu ikpe ekpere, otu onye n'ime ha bụ onye Farisii, onye nke ọzọ bụ onye ọna ụtụ. 11 Onye Farisii ahụ guzoro otọ kpee ekpere banyere onwe ya si, 'Chineke nna m, ana m ekele gị n'ihu na adighi m ka mmadụ ndị ọzọ ndị na-apunara mmadụ ihe ya n'ike, maọbụ ndị ajo omume, maọbụ ndị na-akwa iko, ma o bụkwanụ di ka onye ọna ụtụ a. 12 Ana m ebu onụ ụghoro abụọ n'izu ụka ọbụla. Ana m akwụkwa otu ụzọ n'ụzọ iri nke ihe niile m nwetara.'

13 "Ma onye ọna ụtụ ahụ guzo n'ebe di anya, o nwekwaghị ike iweli ihu ya elu lee anya n'eluigwe. Kama, o na-eti aka n'obi ya na mwute na-asi, 'Chineke, biko mere m ebere n'ihu na abụ m onye mmehie.'

14 "Asị m unu, na nwoke a lara n'ulo ya buru onye a guru n'onye ezi omume n'ihu Chineke karịa onye nke ọzọ. N'ihu na onye ọbụla ga-ebuli onwe ya elu ka a ga-eweda, ma onye ọbụla na-eweda onwe ya ala ka a ga-ebuli elu."

Jisọs na ụmuntakiri

15 Ndị mmadụ na-ekutere ya ụmuntakiri ka o bikwasị ha aka. Mgbe ndị na-eso ụzọ ya huru nke a, ha baara ha mba. 16 Ma Jisọs kporo ha ka ha bjakwute ya, si, "Kwenụ ka ha bjakwute m, unu egbochikwala ha, n'ihu na alaeze Chineke bụ nke ndị di ka ha. 17 N'ezie, agwa m unu, onye ọbụla na-agaghị anara alaeze Chineke di ka nwantakiri agaghị aba n'ime ya."

Onye ọchichi bara ọgaranya

18 Otu onye ọchichi juru ya si, "Ezi onye ozizi, o bụ gini ka m ga-eme keta ndu ebighi ebi."

19 Jisọs siri ya, "Gini mere i ji akpo m ezi mmadụ? O dighi onye ọbụla bu ezi mmadụ ma o bughị naanị Chineke. 20 I maara ihe niile enyere n'iwu, akwala iko, egbula mmadụ, ezula ohị, agbala ama ụgha, sọpuru nne na nna gi.*"

21 O siri, "Edebezuchaala m iwu ndi a niile site na mgbe m bu nwata."

22 Mgbe Jisọs nuru nke a, o siri ya, "Otu ihe foduru ka ime: ree ihe niile i nwere, kesara umu ogbenye ego ya. I ga-enwe akụ n'eluigwe, biazie soro m."

23 Mgbe o nuru nke a, o wutere ya nke ukwu, n'ihu na o bu onye nwere otutu akụ. 24 Jisọs lere ya anya si, "Lee ka o si buru ihe siri ike bu ndi ọgaranya iba n'alaeze Chineke. 25 N'ezie, o diri inyinya kamel mfe isite n'anya agiga gafee karịa ọgaranya ibanye n'alaeze Chineke."

26 Ndị nuru ya siri, "Onye kwanu ka a ga-azoputa?"

27 O siri, "Ihe mmadụ na-apughị ime, bu ihe Chineke puru ime."

28 Mgbe ahụ Pita siri, "Lee, anyi ahapula ihe niile anyi nwere soro gi!"†

29 O siri ha, "N'ezie, agwa m unu, o nweghi onye ọbụla hapuru ulo ya, maobu nwunye, maobu umunne, maobu ndi muru ya, maobu umuntakiri

* 18:20 18:20 Opu 20:12-16; Dit 5:16-20 † 18:28 Ihe niile gbasara ezinaulo anyi

ya, n'ihì alaeze Chineke ³⁰ nke na-agaghì anata ihe ndì a n'ogbò a, nwekwa ndù ebighì ebi n'ogbò nke na-abia."

Jisòs ekwuo okwu banyere onwù ya ozo

³¹ Jisòs kpòpuru mmadù iri na abùò ahù na-eso ụzọ ya n'akụkụ, gwa ha sị, "Anyị na-aga Jerusalem, ihe niile ndì amụma dere banyere Nwa nke Mmadù ga-emezu. ³² A ga-arara ya nyefee ya n'aka ndì mba ozo. Ha ga-akwa ya emo, mee ya ihe ihere, bukwa ya onụ mmiri asụ. ³³ Ha ga-apia ya ihe, gbukwaa ya; ma n'ubochi nke atọ, o ga-esite n'onwù bilie ozo."

³⁴ Ma ha aghotaghì ihe obùla n'okwu ndì a. E mere ka nkòwa okwu ndì a burù ihe e zoro ezo n'ebe ha nọ, ha aghotakwaghì ihe o kwuru.

Onye isì ahù ụzọ

³⁵ O ruo ka o bjaruru Jeriko nso, otu nwoke kpuru isì nọ n'akụkụ ụzọ na-arìọ arìriọ. ³⁶ Mgbe o nùrù uzu igwe mmadù ka ha na-agafe, o jurù ihe na-eme. ³⁷ Ha gwara ya, "Jisòs onye Nazaret na-agafe."

³⁸ O tiri mkpu sị, "Jisòs nwa Devid, meere m ebere!"

³⁹ Ndì bu ụzọ baara ya mba ka o mechie onụ. Ma o tisiri mkpu ike sị, "Nwa Devid, meere m ebere!"

⁴⁰ Jisòs kwusiri, nye iwu ka a kpọtara ya nwoke ahù. Mgbe o rutere nso, o jurù ya, ⁴¹ "Gini ka i choro ka m meere gi?"

O siri, "Onyenwe anyi, ka e mee ka m hu ụzọ ozo."

⁴² Jisòs siri ya, "Hu ụzọ, okwukwe gi agwoola gi." ⁴³ Ngwangwa, o bidoro ihu ụzọ ma soro Jisòs, na-etokwa Chineke. Ndì mmadù niile, mgbe ha huru ya tokwara Chineke.

19

Zakios ezute Jisòs

¹ O banyere Jeriko mgbe o na-agafe. ² Otu nwoke nọ ebe ahù, aha ya bu Zakios; o bu onyeisi ndì ona utu burukwa ogaranya. ³ O choro ihu onye Jisòs bu ma ebe o bu onye mkpụmkpụ, o dirighi ya mfe n'ihì igwe mmadu. ⁴ Ya mere, o gbaara oso gaa n'ihu rigoro n'otu osisi sikamo, ka o nwee ike ihu ya di ka o na-agafe n'uzo ahù.

⁵ Mgbe Jisòs rutere n'ebe ahù, o lere anya n'elu sị ya, "Zakios, rịdata ngwangwa. Aga m abụ obia n'ulo gi taa." ⁶ O rịdatara n'otu mgbe ahù jirikwa obi utọ nabata ya.

⁷ Mmadù niile huru nke a, ma bido na-atamu sị, "O gaala ibu obia onye mmehie."

⁸ Ma Zakios biliri otọ gwa Onyenwe anyi, "Lee, Onyenwe anyi, aga m enye ndì ogbenye okara ihe niile m nwere. O burukwa na o nwere onye m ghogburu nara ya ihe obula, aga m akwughachi ya okpukpu anọ."

⁹ Jisòs gwara ya, "Taa nzoputa abiala n'ulo a, n'ihì na onye a bukwa nwa Ebrahim. ¹⁰ N'ihì na Nwa nke Mmadù bjara icho na izoputa ndì furu efu."

Ilu banyere mkpuru ego iri

¹¹ Di ka ha na-ege ya nti n'okwu a, o gara n'ihu tuoro ha ilu, n'ihì na o no Jerusalem nso, ha chekwara na o ruola mgbe alaeze Chineke ga-aputa ihe. ¹² O siri, "Otu nwoke a muru n'onodu di elu gara obodo di anya ka echie ya eze, ka o lotakwa ma e mesia. ¹³ Ya mere, o kporo ndi ohu ya iri nye ha mkpuru ego iri si ha, 'Werenu ego ndi a zuo ahia ruo mgbe m ga-alota.'

14 “Ma ndị ọ na-achị kpọrọ ya asi, ha zipụkwara ndị ụkwụ ozi n’azu ya na-asi, ‘Anyị achọkwaghị ka onye a chịa anyị.’

15 “Mgbe ọ natachara ikike ibụ eze, ọ loghachiri, kpọọ ndị ohu ya ahụ o nyere ego mgbe ọ na-apụ, ka ha bịa pịaziere ya ego ole ha ritere n’uru.

16 “Onye nke mbụ bịara si, ‘Onyenwe m e jiri m mkpụrụ ego ị nyere m rite uru mkpụrụ ego iri ọzọ.’

17 “Nna ya ukwu siri ya, ‘I mere nke oma, ezi odibo. N’ihi na i gosiri onwe gi onye kwesiri ntụkwasi obi n’ihe dika risiri nta, ị ga-achị mba iri.’

18 “Onye nke abụọ bịara sịkwa, ‘Onyenwe m, otu mkpụrụ ego gi amụtala mkpụrụ ego ise ọzọ.’

19 “Ọ siri ya, ‘I ga-achị obodo ise.’

20 “Onye nke ọzọ bịakwara si, ‘Onyenwe m, lee mkpụrụ ego gi. Ekechiri m ya n’akwa, zoo ya. 21 Aturū m egwu gi, n’ihi na ị bụ onye afo tara mmiri, burukwa onye na-ewe ihe na-abughị nke gi, na-aghọrọkwa mkpụrụ ị na-akughị.’

22 “Ọ siri ya, ‘Ọ bụ okwu si gi n’onu ka m ga-eji kpee gi ikpe, gi bụ ohu ojoo! I maara na afo tara m mmiri, matakwa na m na-ewe ihe na-abughị nke m, na-aghọrọkwa mkpụrụ m na-akughị? 23 Gini mere na i wereghị ego m tinye n’uloaku? Nke ọ ga-abụ mgbe m lotara, m ga-anara ya na omurunwa ya.’

24 “Mgbe ahụ, ọ gwara ndị guzo n’ebe ahụ, ‘Naputanu ya mkpụrụ ego ahụ, were ya nye onye ji mkpụrụ ego iri.’

25 “Ha siri ya, ‘Nna anyi ukwu, o nwelari mkpuru ego iri.’

26 “Ọ zara, ‘Asi m unu, onye obula nwere ihe ka a ga-enyekwa ihe ọzọ, ma onye na-enweghi ihe ka a ga-anapu ọ buladi ihe ahụ o nwere. 27 Ma ndi iro m ahụ, ndi na-achoghi ka m buru eze ha, kpuputanu ha n’ebe a, gbukwaanu ha n’ihu m.’”

Jisọs abata Jerusalem

28 Mgbe ọ kwusiri nke a, ọ gakwara n’ihu n’ije ya iga Jerusalem. 29 Mgbe ọ na-abiaru Betfeji na Betani nso, n’Ugwu a na-akpo Oliv, Jisọs zipuru mmadu abuo n’ime ndi na-eso uto ya, 30 si, “Gaanu n’ime obodo nta ahụ di n’ihu unu. Mgbe unu na-abanye n’ime ya, unu ga-ahụ nwa inyinya e kenyerere n’ebe ahụ nke onye obula na-anokwasibeghi n’elu ya, topunu ya, kputara m ya. 31 Ọ buru na onye obula ajuo unu, ‘Gini mere unu ji atopu ya?’ Gwanu onye ahụ si, ‘Ọ di Onyenwe anyi mka.’”

32 Ndi ahụ o zipuru gara hu ya di ka ọ gwara ha. 33 Mgbe ha bidoro itopu ya, ndi nwe ya juru ha si, “Gini mere unu ji atopu nwa inyinya ahụ?”

34 Ha siri, “Ọ di Onyenwe anyi mka.”

35 Ha kputaara Jisọs nwa inyinya ahụ, wukwasikwa uwe ha n’elu ya, nyere Jisọs aka ka ọ rigoro n’elu ya. 36 Di ka ọ na-aga, ndi mmadu tusara uwe ha n’okporozo.

37 Mgbe o rutere n’uzo e si arigo Ugwu Oliv, igwe mmadu ndi ahụ na-eso uto ya malite iji onu na-eto Chineke n’oke olu n’ihi oru ebube niile ha huru, 38 na-asi,

“Onye a goziri agozi ka eze ahụ bụ nke na-abia n’aha Onyenwe anyi.”*

“Udo n’eluigwe, ebube dikwa n’ebe kachasi elu.”

39 Ufodu n’ime ndi Farisii so igwe mmadu ahụ gwara ya, “Onye ozizi, gwa ndi na-eso uto gi ka ha mechie onu!”

* 19:38 19:38 Abụ 118:26

40 O zara si, “Ka m gwa unu, o buru na ha agbaa nkiti, nkume ndi a ga-eti mkpu.”

41 Mgbe o rutere Jerusalem nso, ebe o no huzie obodo ahụ anya nke oma. O bere akwa n’ihi ya, 42 si, “O buru na i maara taa, o buladi gi onwe gi, ihe ndi na-eweta udo! Ma ugbu a, ezofuola ha n’anya gi. 43 Oge na-abia mgbe ndi iro gi ga-agba gi gburugburu, mechie uzọ mgbapu niile, sitekwa n’uzo niile di iche iche biakwasị gi. 44 Ha ga-egwepia gi n’ala, gi na umu gi no n’ime mgbidi a, o dikwaghi nkume obula ha ga-ahapu n’elu ibe ya, n’ihi na i mataghi oge nleta Chineke nye gi.”

Jisọs n’ime ulonso ukwu Chineke

45 Mgbe ahụ, o banyere n’ime ulonso ukwu bido ichupu ndi no ebe ahụ na-ere ahia. 46 O si ha, “E dere ya n’akwukwo nso ‘na a ga-akpo ulo m ulo ekpere’; ma unu emeela ya ‘ogba ndi na-apunara mmadu ihe n’ike.’†”

47 Ubochi niile, o na-anọ na-akuzi ihe n’ulonso ukwu ahụ. Ma ndiji nchajaja na ndi ozizi iwu na ndi ndu n’etiti ndi mmadu, no na-achọ uzọ ha ga-esi gbuo ya. 48 Ma ha achotaghi uzọ obula ime ya, n’ihi na mmadu niile sogidere ya kwenyekwara n’okwu ya.

20

Ajuju banyere ike Jisọs nwere

1 Otu ubochi, ka o no n’ulonso ukwu na-ezi ndi mmadu ihe na-ekwasakwa ozioma. Ndjisi nchajaja, na ndi ozizi iwu na ndi okenye biakwutere ya. 2 Ha sirị ya, “Gwa anyi, olee ikike i ji na-eme ihe ndi a niile? Onye nyekwara gi ikike a?”

3 O zara ha si, “Aga m ajukwa unu otu ajuju. Gwanu m, 4 baptizim nke Jon, o si n’eluigwe ka o si n’aka mmadu?”

5 Ha kparitara uka n’etiti onwe ha ma si, “O buru na anyi asi na o sitere n’eluigwe, o ga-asi, ‘Gini mere unu na-ejighi kwenye na ya?’ 6 O burukwanu na anyi asi na, ‘o sitere n’aka mmadu,’ ndi mmadu ga-atu anyi nkume, n’ihi na ha niile kweere na Jon bu onye amuma.”

7 Ya mere, ha zara, “Anyi amaghi ebe o si bia.”

8 Jisọs sirị ha, “Enwekwaghi m ike igwa unu ikike m ji na-eme ihe ndi a.”

Ilu maka ndi oru ubi

9 O gara n’ihu tuoro ndi mmadu ilu a si, “Otu nwoke nwere ubi vainj, nke o nyefere n’aka ndi ga-elekota ya anya ma puo gaa njem n’ala ozo ebe o noro ogologo oge. 10 Mgbe oge iwe ihe ubi ruru, o zigara otu n’ime ndi ohu ya ka o biakwute ndi ahụ na-elekotara ya ubi, ka ha nyekwa ya ufodu n’ime mkpuru ubi vainj ahụ. Ma ndi na-elekotara ya ubi jidere ya, tie ya ihe, zilaga ya n’aka efu. 11 O zigakwara ohu ya ozo. Ma ha tikwara ya ihe mee ya ihe ihere, zilakwaa ya n’aka efu. 12 O zigakwara onye nke ato, ma ha meruru ya ahụ, chulaa ya.

13 “Mgbe ahụ, onyenwe ubi vainj ahụ sirị, ‘Gini ka m ga-eme? Aga m ezigara ha okpara m, nke m huru n’anya, ma eleghi anya ha ga-asopuru ya.’

14 “Ma mgbe ndi na-elekota ubi ahụ huru ya, ha kwuritara n’etiti onwe ha, si, ‘Onye a bu onye nketa ihe niile a, ka anyi gbuo ya, ka ihe nketa a

† 19:46 19:46 Ajz 56:7; Jer 7:11

buruzia nke anyị.’¹⁵ Ya mere, ha kpufere ya n’azụ ubi vainị ahụ, gbuo ya.

“Gịnị ka onye nwe ubi ahụ ga-eme ha? ¹⁶ O ga-abja, laa ndị ahụ na-elekota ubi ahụ n’iyi, were ubi vainị ahụ nye ndị ozo.”

Mgbe ndị ahụ nūrū nke a, ha siri, “Chineke ekwela.”

¹⁷ O legidere ha anya si, “Gịnịkwa ka unu chere na ihe e dere n’akwukwo nso putara,

“Nkume ahụ ndị na-ewu ulọ juru

aghoola nkume nke isi ntọala ulọ*?”

¹⁸ Onye obula nke dakwasiri n’elu nkume ahụ, ka a ga-etiwasi, ma onye obula o dakwasiri, ka o ga-egwepja.”

¹⁹ Ndi ozizi iwu na ndisi nchujaja chorō uzō ha ga-esi jide ya n’otu oge ahụ n’ihi na ha matara na o bu ha ka o bu n’obi tūo ilu ahụ, ma ha tūru egwu ndi mmadu.

Ilu banyere utu isi nye Siza

²⁰ Ya mere, ha chere ya nche nke oma, ma zipu ndi nnyoputa, ndi mere onwe ha dika ndi ezi omume, ka ha choputa ma o nwere uzō ha ga-esi jide ya site n’ihe o ga-ekwu, ka ha site na nke a nyefee ya n’aka ochichi na ike onyeisi ala. ²¹ Ya mere ndi nnyoputa ahụ juru ya si, “Onye ozizi, anyi mara na i na-ekwu ma na-ezikwa ihe ziri ezi, matakwa na i dighi ele mmadu anya n’ihu, kama i na-ezi uzō Chineke di ka eziokwu si di. ²² O ziri ezi n’iwu ka anyi tūo utu isi nye Siza, ka o bu na o zighi ezi?”

²³ Ma o matara na nke a bu ajuju aghughō, ya mere o siri ha, ²⁴ “Gosinū m otu mkpuru ego denari. Isi onye ka e sere n’elu ya, aha onye ka e dekwasi kwara ya?”

Ha siri, “O bu nke Siza.”

²⁵ O siri ha, “Ya mere, nyenu Siza ihe bu nke Siza, nyekwanu Chineke ihe bu nke Chineke.”

²⁶ Ha enweghi ike ijide ya n’ihi ihe o kwuru n’ebe ahụ, n’ihu oha mmadu. Osiha ya juru ha anya, ha mechikwara onu.

Mbilite n’onwu na olulu di na nwunye

²⁷ Ufodu ndi Sadiusi, ndi si na mbilite n’onwu adighi, bjakwutere ya ²⁸ ma juo ya si, “Onye ozizi, Mosis deere anyi na o buru na nwanne nwoke mmadu anwu hapu nwunye ya na-amutaghi nwa, na nwoke di otu a ga-aluru nwunye nwanne ya nwoke ahụ, si otu a, mutara nwanne ya umu. ²⁹ Ugbu a, e nwere umunne nwoke asaa, onye nke mbu luru nwanyi, nwuo na-amutaghi nwa. ³⁰ Nke abuo kwa ³¹ na onye nke ato lurukwara ya. N’otu aka ahụ ha asaa luchara ya ma nwuo na-amutaghi nwa. ³² N’ikpeazu nwanyi ahụ n’onwe ya nwukwara. ³³ Ya mere, n’oge mbilite n’onwu nwunye onye ka o ga-abu? N’ihi na ha asaa luchara ya?”

³⁴ Jisos gwara ha, “Ndi nke ogbo a na-alu nwunye, ma na-enyekwa umu ha ka a luru ha. ³⁵ Ma ndi ahụ a guru di ka ndi kwesiri isoro keta oke n’ogbo ahụ, nakwa na mbilite n’onwu agaghi alu di na nwunye. ³⁶ N’ezie, ha apughikwa inwu ozo, n’ihi na ha di ka ndi mmuo ozi. Ha bu umu Chineke, n’ihi na ha bu umu nke mbilite n’onwu. ³⁷ O buladi Mosis n’onwe ya ziputara na mbilite n’onwu di, n’akuko banyere oha ahụ na-ere oku, mgbe o na-akpo Onyenwe anyi ‘Chineke nke Ebrahim, Chineke nke Aizik na Chineke nke Jakob.’† ³⁸ O bughi Chineke nke ndi nwuru anwu, kama o bu nke ndi di ndu, n’ihi n’ebe o no mmadu niile di ndu.”

* 20:17 20:17 Abụ 118:22 † 20:37 20:37 Opu 3:6

³⁹ Ufọdu ndi ozizi iwu zara ya si, “Onye ozizi, i kwuru nke oma.” ⁴⁰ O nwekwaghị onye oḅula juru ya ajuju ozo.

Nwa onye ka Kraist bu?

- ⁴¹ Ma o siri ha, “Olee otu ha si kwuo na Kraist ahụ bu nwa Devid?
⁴² Devid n’onwe ya kwuputara n’akwukwo Abụ Oma, si:
 “‘Onyenwe anyi gwara Onyenwe m,
 “Nodu ala n’aka nri m
⁴³ ruo mgbe m ga-eme ndi iro gi
 ihe mgbakwasị ukwu nye ukwu gi.” †
⁴⁴ Devid n’onwe ya kporo ya ‘Onyenwe anyi.’ Oleekwanu otu o si buru
 nwa ya?”

Ido aka na nti banyere ndi ozizi iwu

⁴⁵ Mgbe ndi mmadu na-ege nti, o siri ndi na-eso uzo ya, ⁴⁶ “Kpacharanu anyi n’ebe ndi ozizi iwu na. Ndi iyi uwe mwuda na-ejeghari ebe niile na-amasi, ndi huru ekele puru iche bu nke a na-ekele ha n’oma ahia n’anya. Ndi o na-amasi kwa inokwasị n’oche kachasi elu n’ulo ekpere nakwa n’oche puru iche na mmemme oriri oḅula. ⁴⁷ Ha na-eripia ihe niile di n’ulo ndi inyom ndi di ha nwuru anwu, n’ekpe ogologo ekpere ka a huta ha. Ndi di otu a ka a ga-ata ahuhu di ukwu.”

21

Onyinye nwanji di ya nwuru

¹ O leliri anya elu hu ka ndi ogaranya si etinye onyinye ha n’ime igbe onyinye. ² O hukwara otu nwanji di ya nwuru anwu ka o biara tinye naani mkpuru ego kpa abuo. ³ O siri, “N’ezie, agwa m unu, nwanji ogbenye a di ya nwuru etinyela ego kara ndi ozo niile. ⁴ N’ihi na ndi ozo niile nyere onyinye ha site n’ego maputaara ha n’akunuba ha, ma ya onwe ya sitere n’ogbenye ya tinye ihe niile o ji biri.”

Akara na-egosi ogwugwu oge

⁵ Mgbe ufodu na-ekwu okwu banyere otu e si were nkume mara mma na onyinye e chere n’ihu Chineke, choo ulonso ukwu ahụ mma, o siri,
⁶ “Ma banyere ihe ndi a, oge na-abia mgbe ihe ndi a niile unu na-ahu na-agaghi adikwa. O dighi otu nkume a ga-ahapu n’elu ibe ya, a ga-akwatusi ha niile.”

⁷ Ha juru ya si, “Onye ozizi, olee mgbe ihe ndi a ga-emezu? Gini ga-abukwa ihe iribama ga-egosi na ha na-aga imezu?”

⁸ O siri, “Lezieni anya ka a ghara iduhie unu n’ihi na otutu ga-abia n’aha m si, ‘Abu m ya,’ na-asikwa na ‘Oge ahụ di nso.’ Unu esokwala ha. ⁹ Mgbe oḅula unu nuru akuko agha di iche iche na ogbaaghara, ka ujo ghara itu unu, ihe ndi a aghaghi ibu uzo mezuo, ma ogwugwu oge erubeghi.”

¹⁰ Mgbe ahụ, o siri ha, “Mba ga-ebili megide mba, alaeze ga-ebilikwa megide alaeze. ¹¹ A ga-enwe ala oma jijiji di ukwu. Unwu na orja ojo di iche iche ga-adikwa n’ebe di iche iche. A ga-ahu ihe di egwu na ihe iribama di ukwu site na mbara eluigwe.

¹² “Ma tupu ihe ndi a niile emezuo, ha ga-ejide unu, kpagbukwaa unu. Ha ga-enyefe unu n’aka otutu ulo ekpere. Ha ga-atukwa unu mkporo. Ha ga-akporukwa unu n’ihu ndi eze na ndi ochichi n’ihi aha m. ¹³ Nke a

ga-aburū unu ohere jji gbaa akaebe. ¹⁴ Ma burunu ụzọ kpebie n'obi unu na unu agaghị echegbu onwe unu maka ihe unu ga-aza. ¹⁵ N'ihì na aga m enye unu ụdị okwu na amamihe nke ndị na-ebo unu ebubo na-enweghị ike iguzogide maọbụ kwuo okwu megide. ¹⁶ Ọ bụladị ndị muru unu, ụmụnne unu ndị nwoke na ndị nwanyi, ndị ikwu unu na ndị enyi unu, ha ga-arara unu nye n'aka ndị ọchịchị, ndị ga-egbukwa ụfọdụ n'ime unu. ¹⁷ Mmadu niile ga-akpọ unu asị n'ihì m. ¹⁸ Ma otu agirị isi dī n'isi unu agaghị ala n'iyi. ¹⁹ Unu ga-azọpụta ndụ unu site na ntachiobi unu.

²⁰ “Mgbe unu huru ka ndị agha gbara Jerusalem gburugburu, matanụ na oge e ji ala ya n'iyi eruola. ²¹ N'oge ahụ ka ndị nọ na Judia gbalaga n'ugwu, ka ndị nọ n'ime obodo si na ya pụta, ka ndị na-anoghi n'obodo gharakwa ịba n'ime ya. ²² N'ihì na oge a ga-abụ oge ịbọ ọbọ ka e mezuo ihe niile akwukwo nsọ kwuru. ²³ Ma ahụhụ ga-adirị ndị dī ime, na ndị na-enye ụmụaka ara, n'ubochi ahụ! A ga-enwe oke ihe mgbu n'ala a, iwe ga-adakwasikwa ụmụ mmadu. ²⁴ Mma agha ga-egbu ha, mba niile ga-adorokwa ha n'agha. Ndi mba ozo ga na-azotosi Jerusalem n'ukwu ruo mgbe oge nke ndi mba ozo ahụ zuru.

²⁵ “A ga-enwe ihe ịribama n'anyanwu, n'onwa, na kpakpando. N'elu uwa, mba niile ga-anọ n'oke ahuhu na mgbagwoju anya dī ka oke osimiri na-eme mkpotu, ebili mmiri ga na-ebilikwa. ²⁶ Ndi mmadu ga-adakwa mba n'obi n'ihì ujo mgbe ha ghotara ihe gaje ịbiakwasị uwa, n'ihì na a ga-eme ka ike niile nke dī n'eluigwe maa jijiji. ²⁷ N'oge ahụ, a ga-ahụ Nwa nke Mmadu ka ọ na-abia n'ike na ebube n'igwe ojii. ²⁸ Mgbe ihe ndi a malitere ime, guzoronu otu welie isi unu elu, n'ihì na oge mgbaputa unu dī nso.”

²⁹ Ọ tūruru ha ilu a, “Leenu osisi fiig na osisi ndi ozo niile anya. ³⁰ Mgbe ha bidoro ipuputa ahijia oheru, unu na-amata na okochi adila nso. ³¹ N'uzo dī otu a kwa, mgbe unu huru ihe ndi a niile ka ha na-eme, matanụ na alaeze Chineke adila nso.

³² “N'ezie agwa m unu, ogbo a agaghị agabiga tupu ihe ndi a niile emezuo. ³³ Eluigwe na uwa ga-agabiga, ma okwu m enweghi ike igabiga.

³⁴ “Kpachapukwanu anya, unu ekwela ka e bogbuo obi unu site n'oke oriri na onuhu na nchekasi nke ndu a, site otu a mee ka ubochi ahụ biakwasị unu na mberede, dī ka onya. ³⁵ N'ihì na ọ ga-abiakwasị ndi niile bi n'elu uwa. ³⁶ Noronu na nche oge niile ma na-ekpekwanu ekpere ka unu nwee ike igbanari ihe niile gaje ịbia, ka unu nweekwa ike iguzo n'ihu Nwa nke Mmadu.”

³⁷ Kwa ubochi, ọ na-ezi ihe n'ulonso ukwu ahụ, ma n'uhuruchi, ọ narigoro n'elu Ugwu Oliv i ga noo onodu abali. ³⁸ Ndi mmadu niile na-abiakwute ya n'isi ututu niile n'ulonso ukwu inuru okwu ya.

22

Judas agbaa jisos mgba okpuru

¹ N'oge a, Mmemme Achicha na-ekoghi eko nke a na-akpo Ngabiga naru nso. ² Ndiisi nchujaja na ndi ozizi iwu nokwa na-achọ ụzọ ha gae si gbuo ya, n'ihì na ha na-atu egwu ndi mmadu. ³ Mgbe ahụ, ekwensu banyere n'ime Judas, onye a na-akpo Iskarjot, otu n'ime mmadu iri na abuo na-eso ụzọ ya. ⁴ Ọ gakwuru ndiisi nchujaja, na ndiisi ndi nlekota nke ulonso ukwu ahụ, ya na ha akparita uka otu ọ ga-esi rara ya nyefee ya

n'aka ha. ⁵ Ha n'uriri onu ma kwekwa nkwa inye ya ego. ⁶ O kwenyere, na-achokwa ohere ga-adị mma o ga-eji nyefee ya n'aka ha mgbe igwe mmadu na-agaghị anọ.

Nri anyasi nke ikpeazu

⁷ O ruo n'ubochi Mmemme Achicha na-ekoghi eko ahụ bu ubochi a na-eji aturu Ngabiga achu aja. ⁸ O zipuru Pita na Jon si, "Gaanu kwadoo maka oriri Ngabiga nke anyi ga-eri."

⁹ Ha siri ya, "Ebee ka i chorọ ka anyi gaa kwadoo maka ya?"

¹⁰ O siri ha, "Lee, ka unu na-abata n'obodo, otu nwoke bu ite mmiri gazute unu, soronu ya baa n'ulo obula o banyere. ¹¹ Sini onyenwe ulo ahụ, 'Onye ozizi siri, Olee ulo ndi obia ebe mu na ndi na-eso uzọ m ga-anọ rie oriri Ngabiga?' ¹² O ga-egosi unu otu onuulo buru ibu di n'elu ulo nke e dozicharala ihe niile, kwadoonu nri anyi n'ebe ahụ."

¹³ Ha gara choputa ihe niile di ka o gwara ha. Ha kwadokwara nri Ngabiga ahụ.

¹⁴ Mgbe oge awa ahụ ruru, ya na ndi na-eso uzọ ya gara ebe ahụ nodu ala iri ihe. ¹⁵ O siri ha, "O guru m nnoo agu ka mu na unu rie nri Ngabiga a tupu mu ataa ahuhu. ¹⁶ N'ihu na asi m unu, agaghị m erikwa ya ozo tutu ruo mgbe a ga-emezu ya n'alaeze Chineke."

¹⁷ O buru iko, mgbe o nyechara ekele o siri, "Burunu nke a kesaa n'etiti unu. ¹⁸ N'ihu na asi m unu, site ugbu a ga n'ihu, agaghị m ahụ mmanya sitere na mkpuru vaini ozo, ruo mgbe alaeze Chineke ga-abia."

¹⁹ O werekwara otu ogbe achicha, mgbe o nyechara ekele, o nyawaa ya nye ha si, "Nke a bu ahụ m nke e nyere n'ihu unu. Na-emenu nke a jiri na-echeta m."

²⁰ N'otu uzọ ahụ, mgbe ha risiri nri anyasi o buuru iko si, "Iko a bu iko nke ogbugba ndu ohuru n'obara m, nke a na-awupu n'ihu unu. ²¹ Ma lee, onye ahụ nke ga-arara m nye nonyeere m, o sokwa m na-eri nri. ²² Nwa nke Mmadu na-aga inwu di ka e kpebiri ya, ma ahuhu ga-adiri nwoke ahụ a ga-esi n'aka ya rara ya nye." ²³ Ha bidoro ijurita onwe ha onye o bu n'etiti ha ga-eme nke a.

²⁴ Iru uka malitere n'etiti ha banyere onye n'ime ha ka a na-agu na o di ukwu karja ibe ya. ²⁵ Ma o siri ha, "Ndi eze ndi mba ozo na-eji aka ike na-achi ndi no n'okpuru ha. Otu aka ahukwa, a na-akpo ndi na-achi achị enyi ndi mmadu. ²⁶ Ma unu onwe unu agaghị adi otu a. Kama onye kachasi ibe ya idi elu diri ka onye dikarisiri nta. Ka onyeisi diri ka onye na-eje ozi. ²⁷ Onye di elu karja ibe ya? O bu onye noduru ala rie nri na tebul ka o bu onye siri nri dozie ya na tebul? O bughị onye noduru ala rie nri na tebul? Ma adi m ka onye na-eje ozi n'etiti unu. ²⁸ O bu unu onwe unu bu ndi nonyere m n'oge onwunwa m niile. ²⁹ Ana m enye unu alaeze di ka Nna m nyere m ya. ³⁰ Ka unu nwe ike isoro m rie ma nuokwa n'alaeze m. Sorokwa m nodu n'ocheeze na-ekpe ebo iri na abuo nke Izrel ikpe.

³¹ "Saimon, Saimon, lee ekwensu arjola ike iyocha unu di ka oka wiiti. ³² Ma ekpeelara m gi ekpere ka okwukwe gi ghara ida. Mgbe i kwudosiri ike, gbaakwa umunna gi ume."

³³ Ma o siri ya, "Onyenwe anyi, ejikeere m isoro gi gaa mkporo, ma sorokwa gi nwuo."

³⁴ Jisos zara, "Agwa m gi Pita, tupu oke okuku akwaa akwa taa, i ga-onari m ugboro ato, si na i maghi onye m bu."

³⁵ O gwara ha, “Mgbe m zipurū unu na mbụ sị unu ewerekwala ego, maobu akpa maobu akpukpoukwu, o nwere ihe korọ unu?”

Ha siri, “O nweghi ihe korọ anyi.”

³⁶ O siri ha, “Ugbu a, o buru na i nwere akpa ego, were ya, ma werakwa akpa ije. O burukwa na i nweghi mma agha ree uwe mgbokwasị gi zutara onwe gi otu. ³⁷ N’ihi na agwa m unu, na a ga-emejuputa ihe ndi a e dere n’akwukwo nso n’ime m, A gukotara ya na ndi na-emebi iwu. * N’ezie, ihe e dere banyere m eruwela mgbe o ga-emezu.”

³⁸ Ha siri, “Onyenwe anyi, lee mma agha abuo di ebe a.”

O siri ha, “Nke ahụ ezuola.”

Ekpere Jisọs kpere n’Ugwu Oliv

³⁹ Jisọs puru gaa n’Ugwu Oliv di ka o na-eme mgbe dum, ndi na-eso uzo ya sokwa ya gaa. ⁴⁰ Mgbe o ruru n’ebe ahụ, o siri ha, “Kpeenu ekpere ka unu ghara idaba n’onwunwa.” ⁴¹ O hapuru ha gaa ihe ha ka nzo ukwu ole na ole noro n’ebe ahụ gbuo ikpere n’ala kpee ekpere, si, ⁴² “Nna o buru na i chorọ, nara m iko a, ma otu o di, o bughi ka e mee uche m, kama ka e mezuo uche gi.” ⁴³ Otu mmuo ozi si n’elugwe biakwutere ya, gbaakwa ya ume. ⁴⁴ Site n’oke ihe mgbu, o kpere ekpere kpesie ike, nke mere na ososo si ya n’ahụ na-adapu n’ala di ka okpurukpu obara.

⁴⁵ Mgbe o kpechara ekpere bilie, o biakwutere ndi na-eso uzo ya hu ha ka ha na-arahu ura n’ihi ihe mwute nke obi. ⁴⁶ O siri ha, “Gini mere unu ji na-arahu ura? Bilienu kpee ekpere ka unu ghara idaba n’onwunwa.”

Njide e jidere Jisọs

⁴⁷ Mgbe o ka kpu okwu n’onu, igwe mmadu bjara, onye du ha bu onye a na-akpo Judas, bu otu n’ime mmadu iri na abuo ahụ na-eso uzo ya. O biaruru Jisọs nso, isutu ya onu. ⁴⁸ Ma Jisọs siri ya, “Judas, o bu site n’isutu onu ka i ji arara Nwa nke Mmadu nye?”

⁴⁹ Mgbe ndi no ya gburugburu huru ihe gaje ime, ha siri, “Onyenwe anyi, o bu anyi were mma agha gbuo?” ⁵⁰ Otu n’ime ha ji mma gbuo ohu onyeisi nchujaja, gbupu nti aka nri ya.

⁵¹ Ma Jisọs siri, “O zuola!” O metukwara nti nwoke ahụ aka gwoo ya.

⁵² Mgbe ahụ, Jisọs siri ndisi nchujaja, na ndi nlekota nke ulonso ukwu na ndi okenye, “Gini mere unu ji chiru mma agha na mkpo bia ijide m, di ka a ga-asị na m bu onye ohi o ji egbe ezu? ⁵³ Mgbe mu na unu na-anọ kwa ubochi n’ime ulonso ukwu ahụ, ma unu emetughi m aka. Ma ugbu a bu oge awa unu burukwa mgbe ike ochichiri na-achi achi.”

Pita agonari Jisọs

⁵⁴ Mgbe ahụ ha jidere ya duru ya puo, gaa n’ulo onyeisi nchujaja. Pita sokwara ha n’azu kama o no n’ebe di anya. ⁵⁵ Mgbe ha kwanyere oku n’etiti mbara ezi obi ahụ, ma nodu ala gba oku ahụ gburugburu, Pita sokwara ha nodu ala. ⁵⁶ Ka o na-anyanya oku ahụ, otu nwaagbogho na-eje ozi huru ya, o leruru ya anya nke oma, si, “Onye a na Jisọs nokoro.”

⁵⁷ Ma o gorọ ago si, “Nwanyi, amaghi m onye o bu.”

⁵⁸ Mgbe oge nta gasiri, onye ozo hukwara ya kwukwaa si, “Gi onwe gi bukwa otu onye n’ime ha.”

Ma Pita kwuru si, “Nwoke m, abughi m.”

⁵⁹ Mgbe ihe di ka otu awa gafere, onye ozo biakwara kwusie okwu ike, “N’ezie, nwoke a so ya n’ihi na o bu onye Galili.”

* 22:37 22:37 Ajz 53:12

⁶⁰ Pita siri, “Nwoke m, amaghi m ihe i na-ekwu maka ya?” Di ka o kpu okwu ahụ n’onu, oke okpa kwara akwa. ⁶¹ Mgbe ahụ, Onyenwe anyi tughariri lee Pita anya. Pita chetakwara okwu Onyenwe anyi gwara ya nke bu, “**Tupu oke okpa akwa akwa taa, i ga-agonari m ugboro ato.**” ⁶² Ma o puru n’ezi gaa bee akwa na mwute.

Ndi nche kwara Jisos emo

⁶³ Ndi ahụ na-eche ya nche bidoro na-akwa ya emo na-etikwa ya ihe. ⁶⁴ Ha jiri akwa kechie ya anya, si ya, “Buo amuma, onye tiri gi ihe?” ⁶⁵ Ha kwukwara otutu okwu ojoo na nke mkpari megide ya.

Jisos n’ihu Paillet na Herod

⁶⁶ Mgbe chi boro, nzuko ndi okenye na ndiisi nchujaja, na ndi ozizi iwu zokotara, a kpokwara Jisos n’ihu ha. ⁶⁷ Ha na-ekwu, “O buru na i bu Kraist, gwa anyi.”

O siri ha, “**O buru na m agwa unu, unu agaghi ekwe.** ⁶⁸ **O burukwa na m ajuu unu ajuu, unu agaghi aza m.** ⁶⁹ **Ma site ugbu a gawa, Nwa nke Mmadu ga-anodu ala n’aka nri nke ike Chineke.**”

⁷⁰ Ha niile siri, “Gi onwe gi, i bu Okpara Chineke?”

O siri ha, “**Unu kwuru na Abu m.**”

⁷¹ Mgbe ahụ ha siri, “Gini mere anyi ji na-achọ onye akaebe ozo? Anyi ejirila nti anyi nuru ya site n’onu ya.”

23

Jisos n’ihu Paillet

¹ Mgbe ahụ, oha mmadu ahụ niile biliri duru ya gakwuru Paillet. ² Ha malitere ibo ya ebubo na-asi, “Anyi choputara na nwoke a na-eduhie ndi obodo anyi niile, na-egbochikwa ha itu utu isi nye Siza, ma na-ekwukwa na ya bu Kraist, Eze.”

³ Ya mere Paillet juru ya si, “I bu eze ndi Juu?”

O zara ya si, “**Gi onwe gi kwuru otu a.**”

⁴ Mgbe ahụ Paillet gwara ndiisi nchujaja na igwe mmadu ahụ, “O nweghi ihe ojoo obula m choputara nwoke a mere.”

⁵ Ma ha gara n’ihu na-asi, “O na-akpasu ogbaaghara n’ala ndi Judia niile site n’ozizi ya. O malitere na Galili, o biakwala ebe a ugbu a.”

Jisos n’ihu Herod

⁶ Mgbe Paillet nuru nke a, o juru ma nwoke a o bu onye Galili? ⁷ Mgbe o matara na o si n’ebe Herod na-achi, o nyere iwu ka e dugara ya Herod, onye nokwa na Jerusalem mgbe ahụ.

⁸ Obi toro Herod utu nke ukwu, mgbe o huru Jisos n’ihu na o no na-achọ ihu ya anya n’oge di anya gara aga. Sitekwa n’akuko o nuru banyere ya, o lere anya na o ga-aru oru ebube ufodu. ⁹ Ya mere o juru ya otutu ajuu, ma o zaghi ya ihe obula. ¹⁰ Ndiisi nchujaja na ndi ozizi iwu guzo n’ebe ahụ gara n’ihu bosie ya ebubo ike. ¹¹ Emesia, Herod na ndi agha ya jiri ya mee ihe ochi, ma kwaakwa ya emo. Ha yikwasiri ya uwe mwuda mara mma ma zighachikwara ya Paillet. ¹² N’ubochi ahụ ka Herod na Paillet ghoro enyi, maka n’oge gara aga ha bu ndi iro.

¹³ Paillet kpokotara ndiisi nchujaja, na ndi ndu, na ndi mmadu ndi ozo ¹⁴ si ha, “Unu kpotaara m nwoke a di ka otu onye n’ime ndi na-akpali ndi mmadu inupu isi. Ajuola m ya ajuu n’ihu unu ma achoputaghi m ihe obula nke unu kwesiri iji boo ya ebubo. ¹⁵ O buladi Herod achoputaghi

ihe oḡoḡ oḡbula n'aka ya, nke a mere o jiri kpughachitere anyi ya. Leenụ, o nweghi ihe oḡbula o mere e kwesiri iji maa ya ikpe onwu. ¹⁶ Ya mere aga m apia ya ihe hapu ya ka o laa." ¹⁷ Ma o di mkpa na a ga-ahapu otu onye mkporo n'oge mmemme.*

¹⁸ Ma igwe mmadu ahụ tiri mkpu n'otu olu si, "Gbuo nwoke a, hapuru anyi Barabas." ¹⁹ (Onye a tubara n'ulo mkporo n'ihu ogbaaghara daputara n'obodo ahụ, nakwa n'ihu igbu mmadu.)

²⁰ Di ka o gbalisiri ike ihapu Jisos, Paillet gwakwara ha okwu ozo. ²¹ Ma ha niile tiri mkpu si, "Kpogide ya n'obe! Kpogide ya n'obe!"

²² O siri ha na nke ugboro ato, "O bu n'ihu gini? Olee ihe oḡoḡ nwoke a mere? O nweghi ihe oḡbula m choputara n'aka ya kwesiri iwetara ya onwu. Ya mere aga m ata ya ahuhu, hapu ya."

²³ Ma ha nogidere na-eti mkpu n'oke olu ka a kpogide ya n'obe, n'ikpeazu olu iti mkpu na kariji. ²⁴ Ya mere Paillet kpebiri imere ha ihe ha choro. ²⁵ O hapuru nwoke ahụ ha choro nke a tubara n'ulo mkporo n'ihu ogbaaghara na igbu mmadu, ma nyefee ha Jisos n'aka.

Mkpogide Jisos n'obe

²⁶ Di ka ha duu ya na-aga, ha jidere Saimon onye Sirini bu onye si n'ime otu obodo nta na-alobata; ha boro ya obe ahụ, manye ya ka o buru ya na-eso Jisos na-azu. ²⁷ Igwe mmadu di ukwu soro ya tinyekwara umu nwanji bu ndi tiri mkpu akwa ma ruokwara ya uju. ²⁸ Ma Jisos tughariri si ha, "Umuada Jerusalem, unu eberela m akwa, kama beerenu onwe unu na umu unu. ²⁹ N'ihu na oge na-abia mgbe unu ga-asị, 'Ngozị na-adiri umu nwanji aga, akpanwa ndi na-amughi nwa, na ara ndi na-enweghi onye nuru ha.' ³⁰ Mgbe ahụ,

"ha ga-asị, ugwu ukwu niile, 'Dakwasị anyi!'"†

Sikwa, ugwu nta, "Kpuchite anyi!"‡

³¹ Ya mere, o buru na ha mee ohia otu a mgbe ahijia di ndu di na ya, gini ga-emekwanu mgbe o kporo nku?"

³² Ha dukwaara mmadu abuo bu ndi ohi gaa igbu ha na ya. ³³ Mgbe ha bjarutere n'ebe a na-akpo Okpokoro Isi, ebe ahụ ka ha kpogidere ya n'obe ya na ndi ohi abuo ahụ. Otu n'aka nri ya nke ozo n'aka ekpe ya.

³⁴ Jisos siri, "Nna gbaghara ha n'ihu na ha amataghi ihe ha na-eme." Ha ji ife nza kee uwe ya n'etiti onwe ha.

³⁵ Ndi mmadu guzoro ebe ahụ na-ele anya, ka ndi ochichi ji ya na-eme ihe ochi, na-asị, "O zoputara ndi ozo, ya zoputanu onwe ya, ma o buru na o bu Kraist nke Chineke, bu Onye a hoputara."

³⁶ Ndi agha bjakwara chia ya ochi. Ha nyere ya mmanya gbara uka,‡ ³⁷ ma na-asị, "O buru na i bu eze ndi Juu, zoputanu onwe gi."

³⁸ Ihe e dere n'elu isi obe ahụ bu:

Onye a bu Eze ndi Juu.

³⁹ Otu onye n'ime ndi ohi ahụ a kpogidekwara n'obe n'ebe ahụ kparikwara ya si, "O bughi gi bu Kraist? Zoputanu onwe gi ma zoputakwa anyi."

⁴⁰ Ma onye nke ozo a makwara ikpe onwu baara ya mba si, "I naghị atụ Chineke egwu, i hughị na a mara gi ikpe di ka e si maa ya. ⁴¹ Anyi na-ata

* **23:17** 23:17 Ufodu akwukwo na-edebanye okwu ndi a dika o di n'akwukwo Mat 27:15 na Mak 15:6. † **23:30** 23:30 Hos 10:8 ‡ **23:36** 23:36 Mat 27:48

ahụhụ kwesiri anyị, n'ihì na a na-ata anyị ahụhụ n'ihì ihe anyị mere, ma nwoke a emeghị ihe ọjọọ ọbụla.”

⁴² Mgbe ahụ ọ sịrị, “Jisọs, chetakwa m mgbe ị bara n'alaeze gị.”

⁴³ Ọ sịrị ya, “N'ezie a agwa m gị, taa, ị ga-anonyere m na paradais.”

Onwu Jisọs

⁴⁴ Mgbe ọ na-eru ihe dị ka elekere iri na abụọ nke ehiehie, ọchịchiri gbachikọtara n'ala ahụ niile ruo elekere atọ nke ehiehie. ⁴⁵ N'ihì na anyanwụ kwusiri inye ihe ya. Akwa mgbochi dị n'ụlọnsọ ukwu sitere n'elu gbawaa abụọ. ⁴⁶ Jisọs tiri mkpu n'oke olu sị, “Nna, n'aka gị ka m na-enyefe mmụọ m.” Mgbe o kwusiri nke a, o kubiri ume.

⁴⁷ Mgbe ọchịagha na-achị otu narị ndị agha hụrụ ihe merenụ, o nyere Chineke otuto ma kwuokwa sị, “N'ezie nwoke a bụ onye ezi omume.”[§]

⁴⁸ Mgbe igwe mmadụ niile gbakọtara ilere anya hụrụ ihe mere, ha laghachiri n'ụlọ ha na-eti aka n'obi. ⁴⁹ Ma ndị niile maara onye ọ bụ, tinyekwara umụ nwanyị ndị soro ya si Galili bịa, guzokwara n'ebe dị anya na-ele ihe ndị a.

Olili Jisọs

⁵⁰ O nwere otu nwoke aha ya bụ Josef, onye so n'otu ndịisi ụlọ nzuko. Ọ bụ ezigbo mmadụ na onye aka ya kwụ ọtọ. ⁵¹ Ọ kwadoghị mkpebi ha na omume ha. Onye sitere Arimatia, n'otu obodo ndị Juu, onye na-echere ọbibiya nke alaeze Chineke. ⁵² Nwoke a gawkuru Paillet riọọ ka e bunye ya ahụ Jisọs.* ⁵³ Ya mere, o budatara ya fuchie ya n'akwa ọcha linin, tinye ya n'ili e gwuru n'ogba nkume, nke a na-etinyebeghi mmadụ na mbụ. ⁵⁴ Ọ bụ Ụbọchị Nkwadebe maka ụbọchị izuike nke na-abịa nso.†

⁵⁵ Ndị nwanyị ahụ sitere Galili soro ya hụrụ ili ahụ, hụkwara otu e si nibe ahụ ya n'ime ya. ⁵⁶ Emesịa ha laghachiri ga kwadoo mmanụ otite nke e tinyere ọtụtụ ụda. N'ụbọchị izuike ha zukwara ike dika ọ dị n'iwu.‡

24

Mbilite n'onwụ

¹ N'ụbọchị mbụ nke izu ụka, n'ezigbo isi ọtụtụ, ha weere mmanụ otite ahụ ha tinyere ọtụtụ ụda nke ha kwadoro gawa n'ili ahụ. ² Ha chọputara na e nupụla nkume e ji dochie n'onụ ili ahụ. ³ Ma mgbe ha banyere n'ime ya, ha ahughị ahụ Onyenwe anyị Jisọs. ⁴ Dị ka ha nọ na mgbagwoju anya banyere nke a, n'otu ntabi anya, ha hụrụ mmadụ abụọ yi uwe na-egbu ka amụma guzo ha nso. ⁵ Ha kpudoro ihu ha n'ala n'ihì oke egwu, ma mmadụ abụọ ahụ gwara ha, “Gịnị mere unu ji na-achọ onye dị ndụ n'etiti ndị nwurụ anwụ? ⁶ Ọ nọkwaghị n'ebe a, o biliela n'onwụ, chetakwanụ ihe ọ gwara unu mgbe unu na ya nọ na Galili sị, ⁷ ‘A ghaghị inyefe Nwa nke Mmadụ n'aka ndị mmehie, a ga-akpogidekwa ya n'obe ma n'ụbọchị nke atọ ọ ga-esi n'onwụ bilie.’” ⁸ Mgbe ahụ ha chetara okwu ya.

⁹ Mgbe ha sitere n'ili ahụ laghachi, ha kọrọ mmadụ iri na otu ahụ na ndị ọzọ niile ihe ndị a. ¹⁰ Ọ bụ Meri Magdalin, na Joana, na Meri nne Jemis na umụ nwanyị ndị ọzọ so ha kọrọ ndị na-eso ụzọ ya ihe a. ¹¹ Ma

§ 23:47 23:47 Maọbụ, onye aka ya dị ọcha * 23:52 23:52 Jọn onye Arimatia bụ onye na-eso Jisọs na nzuzo Jọn 19:38. † 23:54 23:54 Ndị na-edebe ụbọchị izuike n'ala anyị, na-akwadobe ihe ha niile nke oma n'ụbọchị furaidee, n'ihì na ụbọchị izuike na-ebido n'oge ọdịda anyanwụ n'ụbọchị ahụ. ‡ 23:56 23:56 Ọpụ 35:2 na Lev 23:3 nakwa Dit 5:14

ha ekweghị ihe ha gwara ha, n'ihu na okwu ha dị ha ka ọ bụ ihe efu. ¹² Ma otu ọ dị, Pita gbaara ọsọ ruo n'ili ahụ, hulata ala hụ ka akwa ozu ndị ahụ togboqoro onwe ha; ọ lara na-atughari uche n'ime onwe ya ihe ihe ndị a putara.

N'uzo Emaus

¹³ N'otu ubochi ahụ, mmadu abuo n'ime ha gaje n'obodo nta a na-akpo Emaus, nke di ihe ruru kilomita iri na abuo site na Jerusalem. ¹⁴ Ha na-ekwurita n'etiti onwe ha banyere ihe niile mere. ¹⁵ Di ka ha na-ekwu na-akparita uka banyere ihe ndi a, Jisos n'onwe ya biara soro ha na-aga ije. ¹⁶ Ma e mechiri anya ha imata na o bu ya.

¹⁷ O siri ha, **"Gini ka unu na-ekwurita n'etiti onwe unu di ka unu na-aga n'uzo."**

Ha kwusiri ebe ahụ, gbaruo ihu ha. ¹⁸ Otu onye n'ime ha a na-akpo Kleopas, siri ya, "I bu onye obia na Jerusalem nke mere na i maghi ihe mere n'ime ya n'ubochi ndi a?"

¹⁹ O siri ha, **"Gini bu ihe mere?"**

Ha siri ya, "Banyere Jisos onye Nazaret! O bu onye amuma burukwa onye di ike, ma n'okwu ma n'omume n'ihu Chineke na mmadu niile. ²⁰ Na otu ndisi nchujaja na ndi ochichi anyi nyefere ya ka a maa ya ikpe onwu, ma kpogbukwaa ya n'obe. ²¹ Anyi nwereriji olileanya na o bu ya ga-agbaputa Izrel. Nke ka nke, taa mere ya abali ato kemgbe ihe ndi a mere. ²² Tukwasi ihe ndi a, ufodu umu nwanyi anyi mere ka anyi nwee ihe itunanya. Ha gara n'ili ahụ n'isi ututu a. ²³ Ma ha ahughị ahụ ya. Ha biara korọ anyi na ha huru ohu nke ndi mmuo ozi, bu ndi gwara ha na o di ndu. ²⁴ Ya mere ufodu n'ime ndi otu anyi gara n'ili ahụ choputa na ihe niile umu nwanyi a kwuru mere otu ahụ ha siri kwuo ya. Ma ha ahukwaghị ya."

²⁵ O siri ha, **"Unu bu nnoo ndi nzuzu! *Leenu ka o si siere unu ike ikwere ihe niile ndi amuma kwuru. ²⁶ O bu na o kwesighi ka Kraist taa ahuhu ndi a tupu o banye n'ebube ya?"** ²⁷ Ya mere, o kowaara ha ihe e dere n'akwukwo nsọ banyere ya onwe ya malite na nke Mosis ruo na ndi amuma niile.

²⁸ Mgbe ha na-eru obodo nta ahụ ha na-aga, o mere di ka o na-aga n'ihu na njem ya. ²⁹ Ma ha rio ya n'ebe o di ukwu si, "Nonyerenu anyi n'ihu na chi ebidola iji, ubochi agamiekwala ugbo a." N'ihu ya o banyere iga nonyere ha.

³⁰ Mgbe ya na ha noduru na tebul iri nri, o were achicha, kelee Chineke ekele, nyawaa ya were ya nye ha. ³¹ Mgbe ahụ, e meghere anya ha, ha amata onye o bu, ha ahukwaghị ya anya ozo. ³² Mgbe ahụ, ha gwara onwe ha si, "O bu na o dighi ka oku o na-enwu n'obi anyi mgbe anyi na ya no n'uzo, ya na-ekpughere anyi akwukwo nsọ?"

³³ Ha biliri ngwangwa laghachi Jerusalem. Ebe ahụ, ha huru mmadu iri na otu ahụ na ndi so ha ka ha nokotara n'otu ebe, ³⁴ na-asi, "O bu eziokwu, Onyenwe anyi ebiliela, o gosila Saimon onwe ya." ³⁵ Mgbe ahụ, ha kororo ha ihe mere n'uzo, ya na otu ha siri mata ya mgbe o nyawara achicha.

Jisos egosi ndi na-eso uzo ya onwe ya

³⁶ Mgbe ha ka na-ekwu banyere nke a, ya onwe ya guzooro n'etiti ha si ha, **"Udo diri unu."**

* 24:25 24:25 Ya bu, ndi na-enweghi uche

³⁷ Oke egwu tūrū ha, obi lōkwara ha mmiri n'ihī na ha chere na ha ahūla mmūọ. ³⁸ Ma ọ sīrī ha, "Gīnī mere ụjọ jī atū unu, gīnī mere unu jī nwee obi abụọ? ³⁹ Leenū m'anya n'aka na n'ukwū. Ọ bụ mụ onwe m! Metūnū m'aka ka unu hūrū, n'ihī na mmūọ adīghī enwe anū ahū na ọkpūkpu dī ka unu hūrū m'nwere."

⁴⁰ Mgbe o kwuchara nke a, o gosiri ha aka ya na ukwū ya. ⁴¹ Ma dī ka o siiri ha ike ikwere n'ihī ọnū na oke mgbagwoju anya, ọ sīrī ha, "Ọ dī ihe oriri unu nwere ebe a?" ⁴² Ha nyere ya otu ntakīrī azū a mīkpōrō amīkpō. ⁴³ Ma ọ naara ya rie ya n'ihu ha.

⁴⁴ Mgbe ahū, ọ sīrī ha, "Okwu ndī a ka m gwara unu mgbe mū na unu nọ, na ihe niile e dere n'iwu Mosis na ndī Amūma na n'Abū Qma banyere m ga-emezucha."

⁴⁵ Mgbe ahū, o meghere akonuche ha ka ha ghōta akwūkwō nsọ. ⁴⁶ Ọ sīrī ha, "Nke a bụ ihe e dere na, Kraīst ahū ga-ahū ahūhū ma sitekwa n'onwū bilie†n'ubochī nke atọ. ⁴⁷ Na a ga-ekwusa nchegharī na mgbaghara mmehie site n'aha ya nye mba niile, malite na Jerusalem. ⁴⁸ Unu bụ ndī akaebe nke ihe ndī a. ⁴⁹ Ma lee, agaje m izitere unu ihe ahū Nna m kwere na nkwa. Ya mere, nōrōnū n'ime obodo ruo mgbe a ga-eyikwasī unu ike nke si n'elu."

Jisọs agbagoro n'eluigwe

⁵⁰ O duuru ha garuo na Betani, chilie aka ya abụọ elu gozie ha. ⁵¹ Dī ka ọ na-agōzi ha, ọ sitere n'ebe ha nọ puọ, e weliri ya elu, baa n'eluigwe. ⁵² Mgbe ahū, ha fere ya ofufe jiri oke ọnū laghachi na Jerusalem. ⁵³ Ha nōgidere n'ulōnsọ ukwū ahū na-eto Chineke oge niile.

† **24:46** 24:46 Mbilite n'onwū Kraīst bụ ihe e mere ka ọ dī ire site n'ike Chineke Ọrụ 2:45; Rom 8:11 Ọ bụkwa mbilite n'onwū ya nyere ọha mmadū napūta site n'ikpe ọmūma nke mmehie na-eweta, Rom 4:25; 8:34.

Ozioma Jón

Okwu ghorọ mmadu

¹ Na mbụ okwu ahụ diriji, okwu ahụ na Chineke nọ, okwu ahụ bukwa Chineke. ² Ya na Chineke nọ site na mbụ. ³ E sitere na ya kee ihe niile, ọ dighikwa ihe ọbụla e kere eke nke a na-ekeghi site na ya. ⁴ N'ime ya ka ndu diriji, ndu ahụ bukwa ihè nye mmadu niile, ⁵ ihè ahụ na-enwu n'ime ọchịchiri, ma ọchịchiri ahụ emenyughị ya.

⁶ Ọ dị otu nwoke Chineke zitere, aha ya bụ Jón. ⁷ Ọ b́ara dị ka onye akaebe igba ama banyere ihè ahụ, ka mmadu niile site n'aka ya kwere. ⁸ Ya onwe ya abughị ihè ahụ, ọ b́ara naanị igba akaebe banyere ihè ahụ.

⁹ Ezi ihè ahụ nke na-enye mmadu ọbụla ihè na-abia n'ime ụwa. ¹⁰ Ọ b́ara n'ụwa, ma ụwa bụ ihe e kere site n'aka ya, ma ụwa amataghị onye ọ bụ. ¹¹ Ọ b́akwutere ihe ndi ahụ bụ ndi nke ya, ma ndi ahụ bụ ndi nke ya anabataghị ya. ¹² Ma ndi ahụ niile nabatara ya, ndi ahụ niile kweere n'aha ya ka o nyere ike igho umu Chineke. ¹³ Umu a na-amughị site n'ọbara, ma ọbụ site na mkpebi nke anụ ahụ, ma ọ bukwanụ mkpebi nke mmadu, kama site na Chineke.

¹⁴ Okwu ahụ ghorọ anụ ahụ* birikwa n'etiti anyi. Anyi ahula ebube ya, ebube nke onye naanị ya bụ Ọkpara Nna mụrụ, onye si n'ebe Nna nọ b́a, onye juputara n'amara na eziokwu.

¹⁵ Jón gbara ama banyere ya mgbe ọ na-eti mkpu na-asi, "Onye a bụ onye ahụ m kwuru banyere ya, 'Onye na-abia m n'azu di ukwu karịa m, n'ihì na o bukwa m ụzọ diriji.'" ¹⁶ Site n'iba ụba nke amara ya, anyi niile anatala amara a tükwasiri n'amara. ¹⁷ N'ihì na e nyere iwu site n'aka Mosis, ma amara na eziokwu b́ara site n'aka Jisọs Kraist. ¹⁸ Ọ dibeghi onye ọbụla hurula Chineke, ma Chineke, onye naanị ya bụ Ọkpara Nna mụrụ. Onye ya na Nna di na mma, emeela ka anyi mata ya.

Jón ekwuputa na ya abughị Kraist

¹⁹ Nke a bụ igba ama Jón mgbe ndi ndu ndi Juu nọ na Jerusalem zipuru ndi nchujaja na ndi Livayi ka ha b́a juo ya onye ọ bụ? ²⁰ O mechighi onu ya, kama o kwuputara si, "Abughị m Kraist ahụ."

²¹ Mgbe ahụ ha juru ya si, "I bukwanu onye? I bu Ilaia?"

Ọ zara si ha, "Abughị m ya."

"I bu Onye amuma ahụ?"

"Mba."

²² Ha siri ya, "I bu onye? Nye anyi osisa anyi ga-eweghachiri ndi zitere anyi. Gini ka i kwuru banyere onwe gi?"

²³ Ọ siri, dika Aizaya onye amuma kwuru, "Abu m onye na-eti mkpu n'ime ozara, 'Meenu ka ụzọ Onyenwe anyi guzozie.'"†

²⁴ Ma ndi Farisii ahụ ezitere ²⁵ juru ya, si, "Gini mere i ji na-eme baptizim ọ buru na i bughị Kraist ma ọbụ Ilaia, ma ọbụ onye amuma ahụ?"

²⁶ Jón zara ha si, "Eji m mmiri na-eme baptizim, ma ọ di otu onye nọ n'etiti unu nke unu na-amaghi. ²⁷ Onye ahụ nke na-abia n'azu m, onye m na-erughi itopu eriri akpukpukwu ya."

* 1:14 1:14 Ma ọbụ, mmadu † 1:23 1:23 Aiz 40:3

28 Ihe a mere na Betani n'ofe osimiri Jodan bu ebe Jon no na-eme baptizim.

Nwa aturu Chineke

29 N'echi ya, o huru ka Jisos na-abiakwute ya si, "Leekwa, Nwa Aturu Chineke, onye na-ebupu mmehie uwa. 30 O bu onye a ka m kwuru okwu ya mgbe ahụ m siri, 'otu nwoke na-abia n'azu m, onye di ukwu karịa m, n'ih na o bukwa m uzo diri.' 31 Mu onwe m amataghi ya, ma a biara m were mmiri na-eme baptizim n'ih nke a, ka e kpughee ya nye ndi Izrel."

32 Mgbe ahụ Jon gbara ama a si, "Ahuru m ka Mmuo Nso sitere n'eluigwe rịdata di ka nduru, nokwasị ya. 33 Mu onwe m amabughi ya, ma onye ahụ zitere m ka m jiri mmiri mee baptizim kwuru, 'Onye ahụ i ga-ahụ, onye Mmuo Nso ga-ebekwasị, ma nogidekwa, o bu ya ga-eji Mmuo Nso mee baptizim.' 34 Mu onwe m ahula ya, na-agbakwa ama na onye a bu Okpara Chineke."‡

Ndi mbu soro Kraist

35 N'echi ya, Jon na mmadu abuo ndi na-eso uzo ya guzoro n'ebe ahụ ozo. 36 Mgbe o huru Jisos ka o na-agafe, o siri, "Leenu, Nwa Aturu Chineke." 37 Mgbe mmadu abuo ahụ na-eso uzo ya nuru nke a, ha tughariri soro Jisos. 38 Mgbe Jisos tughariri hu ka ha na-eso ya, o siri ha, "Gini ka unu choro?"

Ha siri ya, "Rabbi"§ (nke putara "Onye ozizi"), "olee ebe i bi?"

39 O siri ha, "Bianu, unu ga-ahụ."

Ha sooro ya ga hu ebe o na-anọ. Ha nonyekwara ya ubochi ahụ niile. O bu n'ihe di ka elekere anọ nke mgbede.

40 Otu n'ime mmadu abuo ahụ nuru ihe Jon kwuru, nke sooro ya bu Andru nwanne Saimon Pita. 41 Ihe mbu o mere bu ichota Saimon nwanne ya si ya, "Anyi achotala Mezaya ahụ" (onye a na-akpokwa Kraist). 42 O kpotaara ya Jisos.

O lere ya anya si, "I bu Saimon nwa Jon. A ga-akpo gi Sefas" (nke nsughari ya, putara Pita*).

Jisos akpoo Filip na Nataniel

43 N'echi ya, o kpebiri iga Galili. Mgbe o huru Filip, o siri ya, "Soro m." 44 Filip bu onye obodo Betsaida di ka Andru na Pita. 45 Filip chotara Nataniel si ya, "Anyi achotala onye ahụ Mosis dere banyere ya n'iwu, onye ndi amuma dekwara banyere ya, Jisos onye Nazaret, nwa Josef."

46 Nataniel siri ya, "Ihe oma obula o puru i si na Nazaret puta?"

Ma Filip siri ya, "Bia ka i huru."

47 Mgbe Jisos huru ka Nataniel na-abiaru ya nso, o kwuru si, "Leenu ezi nwa afọ Izrel onye aghugho na-adighi n'ime ya."

48 Nataniel siri ya, "Olee otu i si mata onye m bu?"

Jisos siri ya, "Tupu Filip akpo gi, ahulari m gi ka i no n'okpuru osisi fig."

49 Mgbe ahụ, Nataniel zagbachiri, "Onye ozizi, i bu Okpara Chineke; i bu eze Izrel."

50 Jisos zara si ya, "I kwere n'ih na agwara m gi na ahuru m gi n'okpuru osisi fig? I ga-ahụ ihe di ukwu karịa nke a." 51 O sikhwara ya, "N'ezie,

‡ 1:34 1:34 Onye Chineke horo. § 1:38 1:38 Ufodu na-akpokwa mkpuru okwu a, Rabai.

* 1:42 1:42 Sefas bu asusu Hibru, ebe Pita bu asusu Griik, ma ha abuo putara otu ihe okwute.

n'ezie agwa m unu, unu ga-ahụ eluigwe ka o meghere hụkwa ndị mmụọ ozi Chineke ka ha na-arịgokwuru, ma na-arịdakwuru Nwa nke Mmadụ.”

2

Jisọs emee mmiri ya aghọọ mmanya

¹ N'ụbọchị nke atọ, o nwere mmemme agbamakwụkwọ na Kena nke Galili, nne Jisọs bjakwara ebe ahụ. ² A kpọkwara Jisọs na ndị na-eso ụzọ ya oku na mmemme agbamakwụkwọ a. ³ Mgbe mmanya ha gwurụ, nne Jisọs siri ya, “Ha enweghị mmanya.”

⁴ Jisọs siri ya, “**Nwanyị, gini gbasara mụ na gi na nke a? Oge awa m erubeghi.**”

⁵ Nne ya gwara ndị na-eje ozi, “The ọbụla ọ gwara unu, meenu ya.”

⁶ A ọbara ite mmiri nkume isii buru ibu n'akụkụ ebe ahụ, nke a na-eji agbanye mmiri ndi Juu na-eji asachasi onwe ha ma ha chọọ ikpe ekpere. Otu n'ime ha na-eri ihe di ka galoonu iri abuo ma ihe ruru iri ato.*

⁷ Jisọs gwara ha, “**Gbajuonu ite ndi a mmiri.**” Ya mere, ha gbajuputara ha mmiri.

⁸ Mgbe ahụ, ọ gwara ha, “**Ugbu a, gbaputanu ufodu bugara onyeisi oche.**”

Ha mekwara nke a. ⁹ Mgbe ahụ onyeisi oche ahụ deturu mmiri ahụ e mere ka ọ ghọọ mmanya onu. Ọ mataghi ebe o siri puta (ma ndi na-eje ozi, ndi kutere mmiri ahụ matara), onyeisi oche ahụ kpoputara onye ahụ na-alu nwunye oheru iche ¹⁰ si ya, “N’oge mmemme ọbụla, a na-ebu ụzọ buputa mmanya di uto, ma buputakwa nke na-adighi uto n'ikpeazu, mgbe ndi mmadu nujuchara afo, ma i chebere mmanya di uto buputa ya ugbu a.”

¹¹ Nke a bu mmalite ihe ama Jisọs mere na Kena nke Galili, o sitere na nke a kpughee ebube ya, ndi na-eso uzo ya kwenyekwara na ya.

¹² Mgbe nke a gasiri, ọ gara Kapanom, ya na nne ya na umunne ya, nakwa ndi na-eso uzo ya. Ha noro ubochi ole na ole n'ebe ahụ.

Mmemme Ngabiga

¹³ Mgbe mmemme oriri Ngabiga nke ndi Juu na-abiaru nso, Jisọs gara Jerusalem. ¹⁴ N'ime ulonso ukwu, ọ huru ndi na-ere ehi, na aturu na nduru. Hukwa ndi noduru na tebul na-agbanwe ego. ¹⁵ Ya mere, o jiri eriri mere utari chupusia ndi niile no na-ere ahia n'ulonso ukwu ahụ, tinyekwara ehi na aturu ha. Ọ kwafusiri mkpuru ego ndi ahụ na-agbanwe ego, kpughariakwa tebul ha ihu. ¹⁶ Ọ siri ndi ahụ na-ere nduru, “**Wepunu ihe ndi a n'ebe a. Kwusinu ime ulo Nna m ka ọ buru ebe a na-azu ahia.**” ¹⁷ Ndi na-eso uzo ya chetara na e dere ya rii n'akwukwo nso, “The banyere ulo gi na-anu m oku n'obi.”†

¹⁸ Ma ndi Juu siri ya, “Olee ihe iribama i puru igosi anyi na ikike i ji eme ihe ndi a.”

¹⁹ Jisọs zara si, “**Kwatuonu ulonso ukwu a, aga m ewughachikwa ya n'abali ato.**”

²⁰ Ndi Juu kwuru, “Ulonso ukwu a were anyi iri afo ano na isii iru ya, i ga-ewughachi ya n'abali ato?” ²¹ Ma ulonso o kwuru maka ya bu ahụ ya. ²² Ndi na-eso uzo ya chetara okwu ya a mgbe o siri n'onwu bilie. Mgbe ahukwa, ha kweere akwukwo nso ya na okwu niile Jisọs kwuru.

* **2:6** 2:6 Nke a bu ihe di ka lita iri asaa na ise maobu ihe ruru nari na iri ise. † **2:17** 2:17 Abu 69:9

²³ Mgbe ọ nọ na Jerusalem n'oge Mmemme Ngabiga, ọtụtụ mmadụ hụrụ ihe iribama o mere kweere na ya. ²⁴ Ma Jisọs atụkwasiğhi ha obi n'ihu na ọ matara mmadụ niile nke ọma. ²⁵ Ọ dighi ya mkpa ka onye ọbụla gbaa akaebe banyere umu mmadụ, n'ihu na ya onwe ya maara ihe di n'ime mmadụ.

3

Jisọs na Nikodimọs

¹ O nwere otu nwoke onyeisi ndi Juu nke so n'otu ndi Farisii aha ya bu Nikodimọs. ² Ọ bjakwutere ya n'abalị si ya, "Onye ozizi, anyi maara na i bu onye ozizi sitere na Chineke, n'ihu na o nweghi onye ọbụla puru iru ọrụ ebube di otu a ma ọ buru na Chineke anonyereghi ya."

³ Jisọs zara si ya, "N'ezie, n'ezie agwa m unu, ọ buru na amughị mmadụ ọzọ, ọ pughi ihu alaeze Chineke anya."

⁴ Nikodimọs sirị ya, "Olee otu a ga-esi mugharja mmadụ mgbe o mere okenye? Ọ ga-aba n'afọ nne ya nke ugboro abuo?"

⁵ Ma Jisọs sirị, "N'ezie, n'ezie agwa m unu, ọ buru na amughị mmadụ site na mmiri na Mmụọ Nso, o nweghi ike iba n'alaeze Chineke. ⁶ Ihe e si n'anụ ahụ mụọ bu anụ ahụ, ma ihe a mụrụ site na Mmụọ bu mmụọ. ⁷ Ya ejula gi anya na m sirị gi, 'Agaghị imu unu ọzọ.' ⁸ Ifufe na-efe n'ebe ọbụla masiri ya. I nwere ike n'ụzụ ya ma imataghị ebe o si abia maobu ebe ọ na-aga. Otu a ka ọ dikwara onye ọbụla a mụrụ site na Mmụọ."

⁹ Nikodimọs zara si ya, "Olee otu ihe ndi a ga-esi mee?"

¹⁰ Jisọs zara si ya, "I bu onye ozizi ndi Izrel, ma i ghogtaghi ihe ndi a? ¹¹ N'ezie, n'ezie agwa m unu. Anyi na-ekwu banyere ihe anyi maara, na-akowaputakwa ihe anyi huru, ma unu onwe unu adighi anabata akaebe anyi. ¹² Ekwuola m banyere ihe di n'ụwa ma unu ekweghi ya, oleekwanu otu unu ga-esi kwere, ma ọ buru na mu agwa unu banyere ihe ndi di n'eluigwe? ¹³ O nwebeghi onye ọbụla rigooro n'eluigwe ewezuga Nwa nke Mmadu bu onye siri n'eluigwe rịdata. ¹⁴ Di ka Mosis weliri agwo elu n'ime ọzara, otu a ka a ga-ewelikwa Nwa nke Mmadu elu. ¹⁵ Ka onye ọbụla kwere na ya nwee ndu ebighi ebi."

¹⁶ N'ihu na Chineke huru ụwa n'anya, nke a mere o jiri nye Okpara ọ muru naani ya, ka onye ọbụla kweere na ya ghara ila n'iyi, kama ka o nwee ndu ebighi ebi. ¹⁷ N'ihu na Chineke eziteghi Okpara ya n'ụwa ka o maa ụwa ikpe, kama ka e site n'aka ya zoputa ụwa. ¹⁸ Ikpe amaghi onye ọbụla kwere na ya, ma onye ọbụla na-ekweghi aghoolari onye ikpe mara, n'ihu na o kweghi n'aha Okpara Chineke muru naani ya. ¹⁹ Nke a bu mkpebi ikpe ahụ; na Ihe abiala n'ụwa, ma umu mmadụ huru ochichiri n'anya kama ihe ahụ, n'ihu na ọrụ ha joro njo. ²⁰ N'ihu na onye ọbụla na-eme ihe ojoo kporo ihe ahụ asi, ọ dighi abiakwute ihe ahụ, ka a ghara ime ka ọrụ ya puta ihe. ²¹ Ma ndi na-ebi ndu n'eziokwu na-abiakwute ihe ahụ, ka e nwee ike huta ya nke ọma, na ihe niile ha na-eme sitere na ike Chineke.

Nkwuputa Jon omee baptizim maka Jisọs

²² Emesi, Jisọs na ndi na-eso ụzọ ya banyere n'ime obodo Judia, ebe ọ noturu nwa oge, meekwa baptizim. ²³ N'otu aka ahụ, Jon nokwa n'onu mmiri Enon di nso na Salim na-eme baptizim n'ihu na mmiri buru ibu n'ebe ahụ, ndi mmadụ gakwara n'ihu na-abiakwute ya, ọ na-emekwa

ha baptizim. ²⁴ E tinyebeghì Jón n'ulò mkporò mgbe ahụ. ²⁵ N'oge a, irurita ụka malitere n'etiti ndi na-eso ụzọ Jón na otu onye Juu banyere mmemme idị ocha. ²⁶ Ha bjakwutere Jón si ya, "Onye ozizi, onye ahụ i gbara ama banyere ya nọ n'ofe Jodan na-eme baptizim, mmadụ niile na-agakwukwara ya."

²⁷ Jón zaghachiri si, "Ihe mmadụ nwere ike inata bu naanị ihe ahụ e nyere ya site n'eluigwe. ²⁸ Unu onwe unu ga-agbara m akaebe na m sirị, na abughị m Kraịst ahụ, kama e zitere m ka m buru ụzọ bịa. ²⁹ Nwanyị a na-alụ ọhụrụ bu nke di ya. Enyi onye na-alụ nwunye ọhụrụ na-eche ma na-egekwa nti inu olu ya, ọnu na-ejuputakwa ya obi mgbe o nuru olu onye ahụ na-alụ nwunye ọhuru. Ya mere, onu m e zuola oke ugbu a. ³⁰ O ghaghị idị elu, ma mu onwe m aghaghị idikwa ala.

³¹ "Onye ahụ si n'elu bịa di elu karịa ihe niile, onye ahụ si n'ụwa bukwa nke ụwa ma na-ekwukwa okwu di ka onye si n'ụwa. Onye ahụ si n'eluigwe di elu karịa ihe niile. ³² O na-agba ama banyere ihe o huru nakwa nke o nuru, ma o nweghi onye na-anabata ama ya. ³³ Onye obula nabatara akaebe ya ji nke a mere akara, na Chineke bu eziokwu. ³⁴ N'ih na onye Chineke zitere na-ekwu okwu Chineke. N'ih na o na-enye Mmuo ya n'uju. ³⁵ Nna huru Okpara ya n'anya, o tinyekwala ihe niile n'aka ya. ³⁶ Onye obula kwere n'Okpara ahụ nwere ndu ebighi ebi, ma onye obula juru Okpara ahụ agaghị ahụ ndu n'ih na iwe Chineke ga-adiri ya."

4

Nwanyị Sameria

¹ Ugbu a, Jisọs matara na ndi Farisii anula na o na-eme ka otutu mmadu buru ndi na-eso ụzọ ya na-eme kwa baptizim karịa Jón. ² Ma o bukwaghị Jisọs na onwe ya na-eme baptizim kama o bu ndi na-eso ụzọ ya mere ha baptizim. ³ O hapuru Judia laghachi azu na Galili.

⁴ Ma o ga-esite n'etiti Sameria gafee. ⁵ Ya mere, o batara n'otu obodo nta di na Sameria a na-akpo Saika, n'akuku ala ahụ Jekob nyere Josef nwa ya nwoke. ⁶ Olulu mmiri Jekob di n'ebe ahụ, ma ebe o bu na ike gwuru Jisọs n'ije ya, o noduru ala n'akuku olulu mmiri ahụ. O bu ihe di ka oge ehie.

⁷ Otu nwanyị onye Sameria* bịara idoro mmiri, Jisọs sirị ya, "**Nyetu m mmiri ka m nuo.**" ⁸ (Ndi na-eso ụzọ ya abaala n'ime obodo iga zuta nri.)

⁹ Nwanyị ahụ sirị ya, "Olee otu gi bu onye Juu si ario m bu nwanyị Sameria mmiri ka i nuo?" (N'ih na ndi Juu na ndi Sameria anaghi emekorita ihe obula.)

¹⁰ Jisọs zara si, "**O buru na i matara onyinye Chineke, na onye ahụ n'arịo gi mmiri, i gaara arịo ya, o gakwa enye gi mmiri nke ndu.**"

¹¹ Nwanyị ahụ sirị ya, "Nna anyi ukwu, o nweghi ihe obula i ji i ga-eji doro mmiri, olulu a dikwa omimi. Oleekwanu ebe i ga-eweta mmiri ndu a. ¹² O bu na i ka nna nna anyi Jekob ukwu, onye gwuru anyi olulu mmiri a? Ya onwe ya na umu ya na igwe ehi na aturu ya nukwara mmiri sitere na ya?"

¹³ Jisọs zara si, "**Onye obula nuru mmiri a, akpiri ga-akpo ya nku ozo.**

¹⁴ **Ma onye obula ga-anu mmiri ahụ m nyere ya, akpiri agaghị akpokwa ya nku ozo. N'ezikwu, mmiri ahụ m nyere ya ga-aghorọ ya isi iyi nke na-asoputa ya ndu ebighi ebi."**

* **4:7** 4:7 Ndi Sameria bu umu a mutara site n'olulu di na nwunye di n'etiti ufodu ndi Juu ha na ndi Asiria.

15 Mgbe ahụ nwanyị ahụ siri ya, “Onyenwe anyị nye m mmiri a, ka akpiri gbara ikpo m nku ozo, ka m gharakwa idi na-abia ebe a idoro mmiri.”

16 O gwara ya si, “Gaa kpota di gi ma loghachi.”

17 Nwanyị ahụ zaghachiri ya si, “Enweghi m di.”

Jisos siri ya, “I kwuru eziokwu mgbe i siri na i nweghi di. 18 I nweela di ise, ma nwoke gi na ya bi ugbu a abughi di gi. The kwuru bu nno eziokwu.”†

19 Nwanyị ahụ siri ya “Nna anyi ukwu, ahuru m na i bu onye amuma.

20 Nna nna anyi ha fere ofufe n’ugwu a, ma unu na-ekwu n’ebe ndi mmadu ga-eferiri ofufe bu naani na Jerusalem.”

21 Jisos siri ya, “Nwanyị kwere okwu m, oge na-abia mgbe i na-agaghi akpo isiala nye Nna, maobu n’ugwu a ma o bukwanu na Jerusalem. 22 Unu na-efe ihe unu na-amaghi ma anyi na-efe ihe anyi matara, n’ihi na nzoputa sitere n’aka ndi Juu. 23 Ma oge na-abia, ugbu a o biala, mgbe ndi na-efe Nna ahụ n’eziokwu ga-efe ya n’ime mmuo na eziokwu. N’ihi na o bu ndi di otu a ka Nna chorọ ka ha na-efe ya. 24 Chineke bu mmuo ndi niile na-efe ya ga-eferiri ya n’ime mmuo na eziokwu.”

25 Nwanyị ahụ siri ya, “Amaara m na Mezaya” (onye a na-akpo Kraist) “na-abia. Mgbe o biala, o ga-akowaziri anyi ihe niile.”

26 Jisos siri ya, “Mu, onye na-agwa gi okwu, abu m ya.”

Ndi na-eso uzo ya loghachikwutere ya

27 N’oge ahụ ndi na-eso uzo ya loghachitara. O gbagwojukwara ha anya nke ukwu ihu na ya na nwanyị na-ekwurita okwu. Ma o nweghi onye n’ime ha juru nwanyị ahụ si, “Gini ka i chorọ?” ma o bukwanu, “Gini kpatara gi na ya ji na-ekwurita okwu?”

28 Mgbe ahụ, nwanyị ahụ hapuru ite mmiri ya laghachi n’ime obodo ga gwa ndi mmadu, 29 “Bianu lee otu nwoke onye gwara m ihe niile m merela. O ga-abu na o bu ya bu Kraist ahụ?” 30 Ha sitere n’obodo ahụ gbaputasi soro uzo ahụ, ka ha gakwuru ya.

31 Ma otu o di, ndi na-eso uzo ya rioro ya si, “Onye ozizi rienu nri.”

32 Ma o siri ha, “Enwere m nri m na-eri nke unu na-amaghi maka ya.”

33 Mgbe ahụ ndi na-eso uzo ya siritara onwe ha, “O ga-abu na o nwere onye butere ya nri?”

34 Jisos siri ha, “Nri m bu ime uche onye ahụ zitere m nakwa irucha oru ya. 35 Unu na-asi, ‘o fodughi onwa ano ka igho mkpuru n’ubi ruo?’ Ma ana m agwa unu, megheenu anya unu lee ubi ahụ, ha achala maka oghugo. 36 O buladi ugbu a, onye na-agho mkpuru na-anata ugwo oru, o na-achikota mkpuru ahụ maka ndu ebighi ebi, ka onye ghara mkpuru na onye ghoru ya nwee ike inurikota onu. 37 Ya mere okwu ahụ nke na-asi, ‘Otu onye na-aga mkpuru, onye ozo na-aghokwa ya bu eziokwu.’ 38 E zigara m unu ka unu gaa ghotu ihe unu na-arughi oru maka ya. Ndi ozo ruru oru a, ma unu ewe uru di n’oru ha.”

Otu ndi Sameria e kwere

39 Otu ndi obodo Sameria kweere na ya n’ihi ama ahụ nwanyị ahụ gbara, “O gwara m ihe niile m mere.” 40 Ya mere mgbe ndi Sameria biakwutere ya, ha rioro ya ka o nonyeturu ha, o nonyekwara ha ubochi abuo. 41 Otu ndi ozo kwerekwara na ya n’ihi okwu ya.

† 4:18 4:18 Omume a megidere iwu Chineke banyere olulu di na nwunye.

⁴² Ha gwara nwanyi ahụ, “Ihe anyị jiri kwere ugbu a abughị ihe i kwuru, kama ọ bụ n’ihi na anyị onwe anyị anụla olu ya, matakwa na onye a bụ Onye nzoputa nke ụwa n’eziokwu.”

Jisọs agwọọ nwa otu onyeisi

⁴³ Mgbe ụbọchị abụọ ahụ gasiri, ọ hapuru ebe ahụ gawa Galili. ⁴⁴ (Jisọs n’onwe ya ekwuola na onye amuma anaghị enwe ugwu n’obodo ya.)

⁴⁵ Mgbe ọ bjaruru Galili, ndị Galili nabatara ya ebe ha onwe ha gara mmemme na Jerusalem, ma hukwa otutu oru ebube ọ ruru n’oge mmemme ahụ.

⁴⁶ Ozokwa, ọ bjaruru Kena nke Galili bụ ebe ahụ o mere mmiri ka ọ ghọọ mmanya. E nwekwara otu onye na-arụ oru n’uloeze nọ n’ebe ahụ, nke ahụ na-adighi nwa ya nwoke ike na Kapanom. ⁴⁷ Mgbe ọ nuru na Jisọs esitela na Judia bjarute na Galili, o jekwuuru ya rịọ ya ka ọ bịa gwọọ nwa ya, n’ihi na ọ nọ n’onu onwu.

⁴⁸ Jisọs siri ya, “**O buru na unu ahughị oru ebube na ihe iribama, unu agaghị ekwe ma oli.**”

⁴⁹ Onye a na-arụ oru n’uloeze siri ya, “Nna m ukwu, biko bịa tupu nwa m a nwuo.”

⁵⁰ Jisọs siri ya, “**Laa, nwa gi nwoke ga-adị ndu.**”

Nwoke ahụ kweere n’ihe Jisọs kwuru laa. ⁵¹ Mgbe ọ ka nọ n’uzo, ndi ohu ya zutere ya korofo ya na ahụ adila nwa ya nwoke mma. ⁵² Mgbe ọ juru ha oge nwa ya jiri gbakee, ha siri ya, “Oke ahụ oku ahụ kwusiri ya unyaahụ n’elekere mbu nke ehie.”

⁵³ Nwoke ahụ ghotara na ọ bụ kpomkwem n’oge awa ahụ Jisọs gwara ya, “**Nwa gi nwoke ga-adị ndu.**” Ya mere ya na ezinaulo ya niile kwenyere.

⁵⁴ Nke a bụ ihe iribama nke abuo Jisọs ruru na Galili mgbe o siri Judia bịa.

5

Ogwugwo n’odo mmiri Betsaida

¹ Mgbe nke a gasiri, otu mmemme ndi Juu ruru, Jisọs agaa Jerusalem.

² Ma otu odo mmiri nta di n’ime Jerusalem n’akuku Onu uzo ama Aturu. Aha odo mmiri ahụ n’asusu Hibru bu Betsaida, nke nwere mgbe onu uzo ise. ³ N’ime ya ka igwe ndi ahụ na-esighi ike na-edina; ndi isi, ndi ngwuro, na ndi akuku ahụ ha kponwuru akponwu, ha na-eche mgbe mmiri ahụ ga-enughari. ⁴ N’ihi na mmuo ozi Onyenwe anyi na-agbadata site na mgbe ruo na mgbe gbaruo mmiri ahụ. Onye oria obula buru uzo daba n’ime mmiri ahụ ma a gbaruo ya, ka a na-agwo ihe obula bu oria ya.* ⁵ Otu nwoke no n’ebe ahụ bu onye norola n’oria iri afo ato na asato. ⁶ Mgbe Jisọs huru ya, matakwa na ọ nola n’onodu a ogologo oge, ọ juru ya si, “**I chorọ ka a gwọọ gi oria?**”

⁷ Onye oria ahụ zara, “Nna m ukwu, enweghi m onye obula ga-enyere m aka kuba m n’ime odo mmiri a ma a gbaruo ya, mgbe o bula m chorọ ka m danye, onye ozo na-eburu m uzo danye.”

⁸ Jisọs gwara ya, “**Billie, chilie ute gi jegharja.**” ⁹ N’otu oge ahụ, ahụ diri nwoke ahụ mma, ọ chiliri ute ya, malite ijeghari.

* **5:4** 5:3,4 Ufodu akwukwo na-edebanye ufodu ma ọ bukwanu amaokwu niile a, N’ime ya ka igwe ndi ahụ na-esighi ike na-edina; ndi isi, ndi ngwuro, na ndi akuku ahụ ha kponwuru akponwu, ha na-eche mgbe mmiri ahụ ga-enughari. Tinyere amaokwu nke anọ.

Ihe a mere n'ubochi izuike. ¹⁰ Ma ndi Juu gwara nwoke ahụ a gworo oria, "Taa bu ubochi izuike, o megidere iwu na i ga-ebu ute gi."

¹¹ Ma o zaghachiri ha, "Nwoke ahụ mere ka ahụ di m mma siri m, '**Chilie ute gi laa.**'"

¹² Ha juru ya, "Onye bu onye ahụ gwara gi ka i chilie ya laa?"

¹³ Ma nwoke ahụ a gworo amataghi onye o bu n'ihu na Jisos zoro onwe ya banye n'etiti igwe mmadu.

¹⁴ Emesia, Jisos huru ya n'ime ulonso ukwu si ya, "**Lee, e mela ka ahụ di gi mma, emehiekwala ozọ ka nke di njo karja nke a hapu ibiakwasị gi.**"

¹⁵ Nwoke a siri n'ebe ahụ puo gaa gwa ndi Juu na o bu Jisos gworo ya.

Ndu site n'okpara ahụ

¹⁶ Ya mere, n'ihu na Jisos na-eme ihe ndi a n'ubochi izuike, ndi Juu malitere isogbu ya. ¹⁷ Jisos siri ha, "**Nna m na-arụ oru mgbe niile ruo ugbu a, mu onwe m kwa, ana m aru oru.**" ¹⁸ N'ihu nke a, ndi Juu chosiri ike igbu ya. O bughị naani na o mebiri ubochi izuike, kama o na-akpokwa Chineke Nna ya, sitekwa otu a na-eme ka ya na Chineke hara.

¹⁹ Jisos zara ha si, "**N'ezie, n'ezie agwa m unu, o nweghi ihe obula Okpara puru ime n'onwe ya; naani ihe o nwere ike ime bu ihe o huru Nna ya na-eme, n'ihu na ihe obula Nna ahụ na-eme ka Okpara ya na-emekwa.**" ²⁰ N'ihu na Nna ahụ huru Okpara ya n'anya ma na-egosikwa ya ihe niile o na-eme. N'ezie o ga-agbagwoju unu anya n'ihu na o ga-egosi ya ihe kariri ndi a. ²¹ N'ihu na di ka nna ahụ si akpote ndi nwuru anwu na-enyekwa ha ndu, otu ahụ ka Okpara ya si enye onye obula o masiri ya ndu. ²² Nna anaghi ekpe onye obula ikpe, kama o nyefere ikpe niile n'aka Okpara. ²³ Ka mmadu niile nye Okpara ahụ nsopuru di ka ha na-asopuru Nna ahụ. Onye obula nke na-adighi asopuru Okpara ahụ adighi asopuru Nna nke zitere ya.

²⁴ "N'ezie, n'ezie agwa m unu, onye obula na-anu okwu m ma kwerekwa n'onye zitere m nwere ndu ebighi ebi, a gaghị amakwa ya ikpe, o gafeela site n'onwu banye na ndu. ²⁵ N'ezie, n'ezie agwa m unu, oge na-abia, o biakwala ugbu a mgbe ndi nwuru anwu ga-anu olu Okpara Chineke, ndi ahụ nuru ya ga-adikwa ndu. ²⁶ Di ka Nna ahụ nwere ndu n'ime onwe ya, otu a ka o nyekwara Okpara ahụ ike inwe ndu n'ime onwe ya. ²⁷ O nyekwala ya ikike ikpe n'ihu na o bu Nwa nke Mmadu.

²⁸ "Ka nke a hapu iju unu anya, n'ihu na oge na-abia, mgbe ndi niile no n'ili ha ga-anu olu ya ²⁹ ma puta, ndi mere ihe di mma ga-ebili diri ndu. Ma ndi mere ihe ojoo ga-ebili buru ndi a ga-ama ikpe. ³⁰ Enweghi m ike ime ihe obula n'onwe m, ikpe m na-ekpe bu naani di ka m nuru, ikpe m bukwa nke ziri ezi, n'ihu na anaghi m eme ihe ga-amasị m, kama o bu ihe ga-amasị onye ahụ zitere m.

Ogbugba ama maka Jisos

³¹ "O buru na m na-agba ama banyere onwe m, ama m abughi eziokwu.

³² Enwere m onye ozọ na-agbara m ama, amatakware m na ama ya banyere m bu eziokwu.

³³ "Unu zigaara Jon ndi ozi, o gbakwala ama maka eziokwu ahụ. ³⁴ O bughị na m na-anabata ama nke mmadu, kama a na m ekwu ya ka enwe ike izoputa unu. ³⁵ O bu oriṅa nke na-enwu nke na-amukekwa, unu horkwara inuri onu n'ihu na n'oge nta.

³⁶ "Ma e nwere m ama di ukwu karja nke Jon, n'ihu na oru ahụ ya bu Nna nyere m ka m ruchapu, bukwa nke m na-arụ, na-agbara m ama

na ọ bụ Nna ahụ zitere m. ³⁷ Ya bụ Nna ahụ zitere m na-agbakwa ama n'onwe ya banyere m. Unu anụbeghị olu maọbụ hụ ụdịdị ya. ³⁸ Okwu ya anọkwaghị n'ime unu n'ihu na unu ekweghị n'onye o zitere. ³⁹ Unu na-enyocha akwụkwọ nsọ n'ihu na unu chere na unu ga-esite na ha nwee ndụ ebighị ebi maọbụ ha na-agba ama banyere m. ⁴⁰ Ma unu juru ịbajkwute m ka unu nwee ndụ.

⁴¹ "Anaghị m anabata otuto nke ụmụ mmadụ. ⁴² Ma amatara m na unu enweghị ihunanya Chineke n'obi unu. ⁴³ Abjala m n'aha Nna m ma unu anabataghị m. Ma ọ buru na onye ọzọ abia n'aha nke onwe ya, unu ga-anabata ya. ⁴⁴ Olee otu unu ga-esi kwere ebe unu na-anara otuto site n'aka ibe unu, ma unu adighi achọ otuto nke si n'aka onye naanị ya bụ Chineke?"

⁴⁵ "Unu echela na m ga-ebo unu ebubo n'ihu Nna ahụ. Onye ga-ebo unu ebubo bụ Mosis, bụ onye unu tụtwasiri obi na ya. ⁴⁶ Ọ buru na unu kwenyeere Mosis, unu gakwara ekwere na m, n'ihu na o dere banyere m. ⁴⁷ Ma ebe unu na-ekweghị n'ihe o dere, olee otu unu ga-esi kwere n'ihe m kwuru?"

6

Jisọs azuọ puku mmadụ ise

¹ Mgbe nke a gasiri, Jisọs gafere n'ofe nke ọzọ nke osimiri Galili (nke a na-akpọkwa osimiri Tiberias). ² Oke igwe mmadụ sooro ya, n'ihu na ha huru ọrụ ebube ọ na-arụ n'ahụ ndị ọrịa. ³ Jisọs rigooro n'elu ugwu ndu ala ya na ndị na-eso ọzọ ya. ⁴ N'oge a, mmemme oriri Ngabiga ndi Juu na-abia nsọ.

⁵ Mgbe Jisọs leliri anya elu hụ oke igwe mmadụ na-abajkwute ya, ọ siri Filip, "Olee ebe anyị ga-azuta achicha ndi a ga-ata?" ⁶ Ọ juru nke a naanị iji nwalee ya, ya onwe ya marari ihe ọ ga-eme.

⁷ Filip zara ya, "Ugwọ ọrụ ọnwá isii agaghị ezu izuta achicha nke onye ọbula n'ime ha ga-ata n'ihu naanị ihe ntakiri."

⁸ Onye ọzọ n'ime ndi na-eso ọzọ ya bụ Andru, nwanne Saimon Pita, kwuputara, ⁹ "Otu nwantakiri nwoke no n'ebe a nwere ogbe achicha balị ise, na azu abuo, ma gini ka ha bu n'etiti igwe mmadụ ha otu a?"

¹⁰ Jisọs siri, "Meenu ka ndi mmadụ ndi a ndu ala." E nwere otutu ahijia n'ebe ahụ, umu nwoke nduru ala, ha di ihe ruru puku mmadụ ise. ¹¹ Ya mere, Jisọs weere achicha ahụ nye ekele, kee ha ndi niile nduru ala di ka ha siri choo. O jikwa azu ahụ mee otu ihe ahụ.

¹² Mgbe ha niile rijuchara afọ, ọ siri ndi na-eso ọzọ ya, "Tutukotanu iberibe niile foduru, ka ihe ọbula hapu ila n'iyi." ¹³ Ya mere, ha tutukotara ha, kpojuo nkata iri na abuo, bu iberibe si n'ogbe achicha balị ise nke ndi ahụ rifofo.

¹⁴ Mgbe ndi mmadụ ahụ huru ihe iribama ahụ, o mere ha bidoro na-asị, "N'eziokwu, onye a bu onye amuma ahụ nke ga-abia n'ime uwa." ¹⁵ Mgbe Jisọs matara na ha chofo ibia dokpuru ya n'ike chie ya eze, ọ hapuru ha ga n'ugwu naanị ya, n'onwe ya.

Jisọs agaa ije n'elu mmiri

¹⁶ Mgbe o ruru n'uhuruchi, ndi na-eso ọzọ ya ridara gaa n'onu mmiri, ¹⁷ ebe ha banyere n'otu ugbo mmiri, malite igabiga osimiri gawa n'ofe Kapanom. N'oge a ochichiri agbaala ma Jisọs aloghachikwutebeghi ha. ¹⁸ Ebili mmiri maliri elu n'ihu n'oke ifufe bidoro na-efe. ¹⁹ Ha akwoola ugbo ihe di ka kilomita ise maobu isii, mgbe ha huru Jisọs ka ọ na-aga ije

n'elu mmiri ahụ na-abịa nso n'ugbo mmiri ha. Oke egwu tũkwara ha. ²⁰ Ma ọ siri ha, **"Unu atula egwu. Ọ bụ m."** ²¹ Mgbe ahụ, ha nabatara ya n'ime ugbo ahụ, ọ dikwaghị anya ugbo ha bjaruru n'elu ala ebe ha na-aga.

²² N'echi ya, igwe mmadụ ahụ nọdurụ n'ofe ọzọ nke ọnu mmiri ahụ chọputara na ọ bụ naanị otu ugbo mmiri nta b́ara n'ebe ahụ, na Jisọs esoghị ndị na-eso ọzọ ya banye n'ime ya, kama na ọ bụ naanị ndị na-eso ọzọ ya ka ugbo mmiri ahụ buuru puo. ²³ Mgbe ahụ ufodu ugbo mmiri si Tiberias b́ara kwusi nso nso ebe ahụ ndi mmadụ nọ rie achicha mgbe Onyenwe anyi nyechara ekele maka ya. ²⁴ Ma mgbe igwe mmadụ ahụ ghotara na Jisọs na ndi na-eso ọzọ ya anoghị n'ebe ahụ, ha banyere n'ugbo mmiri nta ndi ahụ kwofee gawa Kapanom icho Jisọs.

Jisọs achicha nke ndu

²⁵ Mgbe ha huru ya n'ofe ọzọ nke osimiri ahụ, ha siri ya, "Onye ozizi, olee mgbe i jiri b́a n'ebe a?"

²⁶ Jisọs siri ha, **"N'ezie, n'ezie agwa m unu, ihe unu ji na-achọ m abughị n'ih na unu huru ihe iribama m mere, kama na unu riri achicha rijuokwa afo. ²⁷ Unu adogbula onwe unu maka nri nke na-emebi emebi, kama maka nri nke na-adigide ruo ndu ebighi ebi, bu nke Nwa nke Mmadu ga-enye unu. N'ih na Chineke Nna akakwasila ya akara nkwado ya."**

²⁸ Mgbe ahụ, ha siri, "Gini ka anyi ga-eme iji ruo ọru Chineke?"

²⁹ Jisọs zara si ha, "Oru Chineke bu nke a, ikwere n'onye ahụ o zitere."

³⁰ Ya mere ha siri ya, "Olee ihe iribama i ga-gosi anyi nke anyi ga-ahụ ma kwere na gi? Kedu ọru i ga-arụ? ³¹ Nna nna anyi ha riri manà n'ozara; di ka e dere ya n'akwukwo nso si, 'O sitere n'eluigwe nye ha achicha ka ha rie.'"

³² Jisọs siri ha, **"N'ezie, n'ezie agwa m unu, ọ bughị Mosis nyere unu achicha ahụ site n'eluigwe, kama ọ bụ Nna m na-enye unu ezi achicha ahụ site n'eluigwe. ³³ N'ih na achicha Chineke bu nke ahụ si n'eluigwe rịdata, na-enyekwa uwa ndu."**

³⁴ Ha siri ya, "Nna anyi ukwu, nye anyi udi achicha a site ugbo a gawa."

³⁵ Jisọs siri ha, **"Abu m achicha ahụ na-enye ndu. Onye obula na-abiakwute m, aguu agaghị agu ya. Onye obula kwa kweere na m, akpiri agaghị akpo ya nku. ³⁶ Ma agwa m unu, unu ahula m ma unu ekweghikwa. ³⁷ Onye obula Nna ahụ nyere m ga-abiakwute m, onye obula na-abiakwute m, agaghị m achupu ya. ³⁸ N'ih na esi m n'eluigwe rịdata n'ụwa ime uche onye ahụ zitere m, ọ bughị ime uche nke m. ³⁹ Nke a bukwa uche onye ahụ zitere m, na o nweghi onye obula o nyere m ga-efunari m, kama m ga-eme ka ha site n'onwu bilie n'ubochi ikpeazu. ⁴⁰ Nke a bu uche nke Nna m, na onye obula lere Okpara ahụ anya, kwerekwa na ya ga-enweta ndu ebighi ebi, m ga-emekwa ka o bilie n'ubochi ikpeazu."**

⁴¹ N'ih nke a, ndi Juu bidoro itamu ntamu megide ya n'ih na ọ siri, **"Abu m achicha ahụ siri n'eluigwe rịdata."** ⁴² Ha siri, "Onye a ọ bughị Jisọs, nwa Josef, bu onye anyi matara nne na nna ya? Oleekwanu otu o si ekwu ugbo a si, 'Esi m n'eluigwe rịdata?'"

⁴³ Jisọs zara si ha, **"Unu atamula n'etiti onwe unu. ⁴⁴ O nweghi onye nwere ike ibiakwute m ma ọ bughị na Nna ahụ zitere m kpotara ya, aga m akpolitekwa ya n'ubochi ikpeazu. ⁴⁵ E dere ya n'akwukwo ndi amuma,**

* 6:31 6:31 Opu 16:4; Neh 9:15; Abu 78:24,25

'Ha niile ga-abụ ndị Chineke ga-akuziri ihe.'[†] Onye ọbụla nke gere Nna ahụ ntị ma mụtakwa ihe site na ya na-abịakwute m. ⁴⁶ O nweghị onye ọbụla hurụla Nna ahụ karịakwa onye ahụ sitere na Chineke, naanị ya hurụla Nna ahụ. ⁴⁷ N'ezie, n'ezie agwa m unu, onye ọbụla kwerenụ nwere ndụ ebighị ebi. ⁴⁸ Abụ m achịcha nke ndụ. ⁴⁹ Nna nna unu ha riri mánà ahụ n'ime ọzara ma mecha nwụọ. ⁵⁰ Ma nke a bụ achịcha ahụ nke si n'eluigwe bịa, nke mmadụ puru iri ma ghara inwu anwu. ⁵¹ Abụ m achịcha dị ndụ nke siri n'eluigwe bịa. O buru na onye ọbụla erie achịcha a, o ga-adị ndụ ruo ebighị ebi. Nri a bụ anụ ahụ m, nke m ga-enye maka ndụ nke ụwa."

⁵² Mgbe ahụ, ndị Juu bidoro na-arurita ụka ike n'etiti onwe ha si, "Olee otu nwoke a ga-esi nye anyị anụ ahụ ya ka anyị rie?"

⁵³ Jisọs siri ha, "N'ezie, n'ezie agwa m unu, naanị ma unu riri anụ ahụ Nwa nke Mmadụ ma nūkwaka ọbara ya, unu agaghị enwe ndụ n'ime onwe unu. ⁵⁴ Onye ọbụla riri anụ ahụ m, nūkwaka ọbara m nwere ndụ ebighị ebi. A ga m akpọlitekwa ya n'ubochi ikpeazu ahụ. ⁵⁵ N'ihị na anụ ahụ m bụ ezigbo nri, ọbara m bụkwa ezigbo ihe ọhụhụ. ⁵⁶ Onye ọbụla na-eri anụ ahụ m na-anūkwaka ọbara m na-anogide n'ime m mụ onwe m kwa n'ime ya. ⁵⁷ Dị ka Nna ahụ dị ndụ zitere m, ana m adikwa ndụ n'ihị Nna ahụ, otu a ka onye na-eri m ga-adikwa ndụ site na m. ⁵⁸ Nke a bụ achịcha ahụ si n'eluigwe bịa. Nna nna unu ha riri mánà ma nwukwaa, ma onye ọbụla na-eri achịcha a ga-adị ndụ ruo mgbe ebighị ebi." ⁵⁹ O kwuru ihe ndị a mgbe o na-akuzi ihe n'ulo ekpere di na Kapanom.

Ọtutu ndi na-eso ụzọ ya a hapu Jisọs

⁶⁰ Mgbe ọtutu n'ime ndi na-eso ụzọ ya ha nuru nke a, ha siri, "Nke a bụ ozizi siri ike, onye nwere ike inabata ya?"

⁶¹ Ebe Jisọs matara na ndi na-eso ụzọ ya na-atamu ntamu maka nke a o siri ha, "Nke a o na-ewute unu? ⁶² Gini ka unu ga-ekwu ma o buru na unu ahụ Nwa nke Mmadụ ka o na-arigo ebe o nori na mbu. ⁶³ O bu Mmuo ahụ na-enye ndu; anu ahụ abaghị uru ọbụla, okwu ndi m gwara unu bu mmuo burukwa ndu. ⁶⁴ Ma n'etiti unu, o di ufodu na-ekwenyeghi." N'ihị na Jisọs maara site na mmalite ndi ahụ n'ime ha na-ekwenyeghi, matakwa onye ahụ nke ga-arara ya nye. ⁶⁵ O siri, "O bu nke a mere m jiri gwa unu na o nweghi onye ọbụla nwere ike ibiakwute m ma o buru na Nna m enyeghi ya ike."

⁶⁶ N'ihị nke a, ọtutu ndi na-eso ụzọ ya laghachiri azu, kwusi iso ya.

⁶⁷ Jisọs siri mmadu iri na abuo ahụ, "Unu chokwara iso ha puo?"

⁶⁸ Saimon Pita zara ya si, "Onyenwe anyi, onye ka anyi ga-agakwuru? O bu gi ji okwu nke ndu ebighi ebi. ⁶⁹ Anyi kweere marakwa na i bu Onye Nso nke Chineke."

⁷⁰ Jisọs zara ha, "O bughị m hoputara unu mmadu iri na abuo? Ma otu onye n'ime unu bu ekwensu!" ⁷¹ O na-ekwu banyere Judas nwa Saimon Iskariot, onye n'agbanyeghi na o bu otu n'ime mmadu iri na abuo ahụ, bu onye ga-arara ya nye.

7

Jisọs na umunne ya

¹ Mgbe nke a gasiri, Jisọs gaghariri na Galili, ma o kpachapuru anya hapu iga Judia n'ihị na ndi Juu na-achọ ụzọ igbu ya. ² Mmemme Ulo ikwu

ndi Juu di nso,*³ ya mere, umunne ya ndi nwoke sirị ya, “Si n’ebe a puo, gaa Judia, ka ndi na-eso uzo gi nwe ike ihu oru i na-arụ. ⁴ N’ihi na o nweghi onye obula chorọ ihu onye oha mmadu ma, nke na-eme ihe na nzuzo. Ebe o bukwana na i na-eme ihe ndi a, gosi uwa onwe gi.” ⁵ N’ihi na o buladi umunne ya ekwenyeghi na ya.

⁶ Jisos sirị ha, “Oge nke m erubeghi, ma oge nke unu no n’ebe a mgbe niile. ⁷ Uwa enweghi ike ikpo unu asi, ma o kporo m asi n’ihi na ana m agba ama megide ya n’oru ya joro njo. ⁸ Unu onwe unu ganu na mmemme ahụ, agaghi m aga mmemme a n’ihi na oge m erubeghi.” ⁹ Mgbe o kwusiri nke a, o nogidere na Galili.

¹⁰ Ma otu o di, mgbe umunne ya gawara mmemme ahụ ya onwe ya gakwara. O gaghi ebe mmadu niile ga-ahụ ya kama o gara na nzuzo. ¹¹ Na mmemme ahụ ndi Juu no na-ele anya ma na-ajughari si, “Olee ebe o no?”

¹² E nwere oke ntamu n’etiti igwe mmadu ahụ banyere ya. Ndi ufodu na-asi, “O bu ezigbo mmadu.”

Ndi ozo na-asi, “Mba, o na-eduhie igwe mmadu.” ¹³ Ma o nweghi onye obula kwulitere okwu maka ya n’ihu oha n’ihi egwu ndi Juu.

Jisos a kuzie ihe na mmemme ahụ

¹⁴ Mgbe o ruru n’etiti mmemme ahụ, Jisos banyere n’ime ulonso ukwu ma bido ikuzi ihe. ¹⁵ Site n’oke mgbagwoju anya, ndi Juu juritara onwe ha si, “Olee otu nwoke a sirị nweta amamihe di otu a ebe o bu na o nweghi onye kuziri ya ihe obula?”

¹⁶ Jisos zara ha, “Ozizi m abughi nke m, kama o bu nke onye ahụ zitere m. ¹⁷ Onye obula na-achọ ime uche Chineke, o ga-achoputa ma ozizi m o bu nke m ma o sikwana na Chineke. ¹⁸ Ndi ahụ na-ekwu nke onwe ha na-eme nke a iji wetara onwe ha ugwu, ma onye ahụ na-achọ ugwu nke onye zitere ya bu onye eziokwu; o nwekwaghi ihe obula bu ugha banyere ya. ¹⁹ Mosis o nyeghi unu iwu? Ma o nweghi onye obula n’ime unu na-edebe iwu ahụ. Gini mere unu ji achọ igbu m?”

²⁰ Igwe mmadu ahụ zara, “Mmuo ojoo bi n’ime gi, onye chorọ igbu gi?”

²¹ Jisos zara si ha, “Aruru m otu oru, ma unu niile no na mgbagwoju anya. ²² Mosis nyere unu iwu ibi ugwu (n’agbanyeghi na o siteghi na Mosis, kama na nna nna anyi ha), n’ubochi izuike unu na-ebikwa mmadu ugwu. ²³ O buru na e nwere ike bie mmadu ugwu n’ubochi izuike ka a ghara imebi iwu Mosis, gini mere o ji na-ewute unu na m mere ka ahụ mmadu zuo oke n’ubochi izuike? ²⁴ Kwusinu ikpe ikpe site n’ihe anya na-ahụ, kama na-ekpenụ ikpe ziri ezi.”

O bu Jisos bu Kraist?

²⁵ N’oge ahụ, ufodu n’ime ndi Jerusalem bidoro na-asi, “Onye a o bughi nwoke ahụ ha chorọ igbu? ²⁶ Lee ka o no na-ekwu okwu n’ihu mmadu niile ma o nwekwaghi onye na-agwa ya ihe obula. O putara na ndiisi amatala n’eziokwu na o bu Kraist? ²⁷ Ma anyi matara ebe nwoke a sirị puta, mgbe Kraist ahụ ga-abia, o nweghi onye ga-amata ebe o sirị puta.”

²⁸ Ma di ka Jisos na-ezi ihe n’ime ulonso ukwu ahụ, o tiri mkpu si, “N’ezie, unu maara m, matakwa ebe m sirị puta. Anoghi m n’ebe a na nke onwe m, ma onye ahụ zitere m bu eziokwu. Unu amaghi ya. ²⁹ Ma amara m ya, n’ihi na esitere m na ya bia. O bukwana ya zitere m.”

* 7:2 7:2 Nke a bu mmemme ndi Juu ji echeta idi ndu ha biri n’ozara mgbe ha hapuru ala Ijpt.

³⁰ Mgbe ahụ ha choro ijide ya, ma o nweghi onye obula meturu ya aka n'ihi na oge ya erubeghi. ³¹ Ma otu o di, otutu n'ime igwe mmadu ahụ kweere na ya. Ha sirị, "Mgbe Kraist ahụ ga-abia, o ga-arụ oru ebube ozo kariri ndi a nwoke a ruru?"

³² Ndi Farisii nuru ka igwe mmadu ahụ na-atamu ntamu n'olu nta banyere ya. Mgbe ahụ ndisi nchujaja na ndi Farisii zigara ndi na-eche nche n'ulonso ukwu ahụ ka ha gaa jide ya.

³³ Jisos sirị, "Naani nwa oge ka mu na unu ga-anọ, aga m alakwurukwa onye zitere m. ³⁴ Unu ga-achọ m ma unu agaghị achọta m. Ebe m na-agakwa unu enweghi ike ibiara ya."

³⁵ Ndi Juu siritara onwe ha, "Olee ebe nwoke a choro iga anyi na-agaghị achota ya? O ga-eje ebe ndi nke anyi a chusasiri achusasi bi n'etiti ndi Griik, ka o ga kuziere ndi Griik ihe? ³⁶ Kedu udi okwu bu nke a o na-ekwu si, 'Unu ga-achọ m ma unu agaghị achota m,' na 'Ebe m na-agakwa unu enweghi ike ibiara?'"

Isi iyi mmiri nke ndu

³⁷ N'ubochi ikpeazu bukwa ubochi kacha ibe ya nke mmemme ahụ, Jisos guzooro otu jiri oke olu tie mkpu si, "O buru na akpiri na-akpo onye obula nku, ya biakwute m bia nuru mmiri. ³⁸ Onye obula kweere na m, di ka akwukwo nso kwururị, isi iyi mmiri nke ndu ga na-asoputa site n'ime afo ya." ³⁹ O kwuru nke a banyere Mmuo ahụ ndi kwere na ya ga-anata. Tutu ruo oge ahụ, e nyebeghi Mmuo ahụ, n'ihi na e nyebeghi Jisos otuto.

⁴⁰ Mgbe ha nuru nke a, ufodu n'ime igwe mmadu ahụ sirị, "N'eziokwu onye a bu onye amuma ahụ."

⁴¹ Ndi ozo sirị, "O bu Kraist ahụ."

Ma ndi nke ozo sikwara, "N'ezie Kraist ahụ, o ga-esi na Galili puta?"

⁴² O bu na akwukwo nso ekwughi na Kraist ga-esi n'agburu Devid puta, na Betlehem bu obodo Devid?" ⁴³ Ya mere nkewa daputara n'etiti igwe mmadu ahụ n'ihi ya. ⁴⁴ Ufodu choro ijide ya ma o dighi onye obula meturu ya aka.

Ekweghi ekwe ndi ndu ndi Juu

⁴⁵ Mgbe ahụ, ndi nche ulonso ukwu loghachiri n'ebe ndisi nchujaja na ndi Farisii no, ndi sirị ha, "Gini mere unu akputaghị ya?"

⁴⁶ Ha zara, "Anyi ahubeghi onye kwuru okwu di ka nwoke a."

⁴⁷ Ndi Farisii zara ha, "Unu esorola buru ndi a ghogburu? ⁴⁸ O di onye obula n'ime ndisi maobu n'ime ndi Farisii tukwasiri ya obi? ⁴⁹ E e! Kama igwe mmadu ndi a na-amaghị iwu bu ndi a buru onu."

⁵⁰ Nikodimos, otu n'ime ha bu onye biakwutere ya na mbu sirị ha, ⁵¹ "Iwu anyi o na-ama mmadu ikpe, ma o buru na o bughị uzo nuta okwu n'onu ya, ichoputa ihe onye ahụ na-eme?"

⁵² Ha zaghachiri ya si, "Gi onwe gi, i sokwa na ndi si Galili puta? Nyochaa nke oma, i ga-achoputa na onye amuma obula agaghị esi na Galili puta."

[Akwukwo ndi mbu na otutu ndi ochie gbara akaebe enweghi amaokwu nke iri ise na ato n'akwukwo Jon isi nke asaa ruo Jon isi asato amaokwu nke iri na otu Jon 7:53-8:11. Ufodu akwukwo na-edebanye amaokwu ndi a, n'ebe o zuruoke maobu ufodu n'ime ya, ma o buru na ha edechaa Jon isi asaa amaokwu nke iri ato na isi, Jon 7:36, Jon 21:25, Luk 21:38 maobu Luk 24:53.]

⁵³ Mgbe ahụ, onye obula n'ime ha lara n'ulo ya.

8

¹ Ma Jisọs rigooro n'Ugwu Oliv.

² N'isi ụtụtụ echị ya, ọ b́iara ọzọ n'ụlọnsọ ukwu ebe ọtụtụ mmadu b́iakwutere ya. Ọ nọdurụ ala malite ikuziri ha ihe. ³ Ndi ozizi iwu na ndi Farisii dokputara otu nwanyi ha jidere n'ikwa iko. Ha mere ka o guzo n'ihu igwe mmadu ahụ niile. ⁴ Ha siri ya, "Onye ozizi, anyi jidere nwanyi a ka ọ na-akwa iko. ⁵ N'iwu, Mosis nyere anyi ikike ka e jiri okwute tugbuo onye mere ihe di otu a. Gini ka i nwere ikwu banyere nke a?" ⁶ Ha kwuru nke a iji nwalee ya, iji nweta ihe ha ga-iji ebo ya ebubo.

Ma Jisọs hulatarara ala were mkpisiaka ya dee ihe n'ala. ⁷ Mgbe ha nogidere na-aju ya ajuju, o biliri si ha, "Onye obula n'ime unu na-emebeghi mmehie obula, ya buru uzọ tọọ ya nkume." ⁸ Ozo, o hulatakwarara ala malite ide ihe ọ na-eke n'ala.

⁹ Mgbe ha nuru nke a, ha niile n'otu n'otu, malite n'onye okenye ha, sitere n'ebe ahụ puo. N'ikpeazu, ọ foduru naani Jisọs na nwanyi ahụ, ebe o guzoro n'ihu ya. ¹⁰ Jisọs guzoro ọtọ juo ya si, "Nwanyi, oleekwanu ha? Ọ dighi onye mara gi ikpe?"

¹¹ Ọ siri, "O nweghi onye obula Onyenwe anyi."

Jisọs siri ya, "Mu onwe m amakwaghi gi ikpe: Gawa, kama emehiekwala ozo."

Jisọs ihè nke ụwa

¹² Ozo, Jisọs gwara ha si, "Abu m ihe nke ụwa. Onye obula na-eso m agaghi ejeghari n'ochichi, kama ọ ga-enwe ihè nke ndu."

¹³ Ndi Farisii siri, "I na-agbara onwe gi ama! Ya mere ama i na-agbara onwe gi abughi ezie."

¹⁴ Ma Jisọs zara si, "A sikwari na mu na-agbara onwe m ama, ama m na-agba bu eziokwu. N'ihu na-amara m ebe m si bia, marakwa m ebe m na-aga. Ma unu aghotaghi ebe m si bia, maobu ebe m na-aga. ¹⁵ Unu na-ekpe ikpe di ka mmadu; ma ekpeghe m onye obula ikpe. ¹⁶ Ma ọ buru na m ekpe ikpe, ikpe m bu eziokwu n'ihu na ọ bughị naani m no, kama ọ bu mu na Nna m, onye zitere m. ¹⁷ E dere n'iwu unu si, 'ama mmadu abuo gbara bu eziokwu.' ¹⁸ Ana m agba ama banyere onwe m. Nna m, onye zitere m, na-agbakwa ama banyere m."

¹⁹ Mgbe ahụ ha juru ya, "Olee ebe Nna gi no?"

Jisọs zara, "Unu amaghi m, unu amakwaghi Nna m. Ọ buru na unu mataara m unu ga-amatakwa onye Nna m bu." ²⁰ Okwu ndi a niile ka o kwuru n'ụlọnsọ ukwu ha, mgbe ọ na-akuzi ihe na mpaghara ulo ahụ ebe a na-adoba onyinye. Ma ọ dighi onye obula jidere ya n'ihu na oge ya erubeghi.

Jisọs ekwuo banyere onwu ya

²¹ Ozo ọ gwara ha, "Aga m ahapu unu, unu ga-achọ m, ma unu ga-anwu n'ime mmehie unu. Ma unu apughi ibia n'ebe m na-aga."

²² Nke a mere ka ndi Juu na-asị, "Ọ ga-egbu onwe ya? Ọ bu ya mere o ji si, 'Ebe m na-aga unu apughi i bia?'"

²³ Ma ọ siri ha, "Unu si n'ala ma esi m n'elu bia. Unu bukwa ndi ụwa, ma abukwaghi m nke ụwa a. ²⁴ A siri m unu na unu ga-anwu n'ime mmehie unu, naani na unu kwenyere na mu onwe m, bu onye ahụ."

²⁵ Ha juru ya, "Onye ka i bu?"

Jisọs zara sị ha, “Abụ m onye ahụ m gwara unu na m bụ na mbụ. ²⁶ E nwere m otutu ihe m ga-ekwu n’ikpe unu ikpe. Ma matanụ na onye ahụ zitere m bụ onye eziokwu. N’ihi nke a, ihe niile m nuru site n’onye ya ka m gwara uwa.”

²⁷ O bụ ihe banyere Nna ya ka o na-agwa ha, ma ha aghotaghị ya. ²⁸ Ya mere Jisọs siri, “Mgbe unu weliri Nwa nke Mmadụ elu, mgbe ahụ ka unu ga-ama na mụ onwe m bụ ya. Unu ga-amatakwa na o dighi ihe m na-eme n’onwe m, kama, di ka Nna m ziri m ka m na-ekwu ihe ndi a. ²⁹ Onye ahụ nke zitere m na-anonyekwara m. O hapughikwa m mgbe obula, n’ihi na o bụ ihe na-amasi ya ka m na-eme mgbe niile.” ³⁰ Mgbe o na-ekwu ihe ndi a, otutu kwenyere na ya.

Umụ nke Ebrahim

³¹ Jisọs gwara ndi Juu ndi kwere na ya, “O buru na unu anogide n’okwu m n’ezie unu ga-abu ndi na-eso uzọ m. ³² Unu ga-amatakwa eziokwu ahụ, eziokwu ahụ ga-emekwa ka unu nwere onwe unu.”

³³ Ha zara ya, “Anyi bu umu Ebrahim, o nwebeghi oge anyi ji buru ohu onye obula. Olee otu i si na-asị na a ga-eme ka anyi nwere onwe anyi?”

³⁴ Jisọs zara ha, “N’ezie, n’ezie asi m unu, onye obula na-eme mmehie bu ohu mmehie. ³⁵ Ohu enwekwaghi onodu mgbe obula n’ezinaulo, ma okpara nwere onodu ruo ebighi ebi. ³⁶ Ya mere, o buru na Okpara ahụ emee ka unu nwere onwe unu n’ezie, unu ga-abu ndi nwere onwe unu. ³⁷ Ama m na unu bu umu umu Ebrahim, ma unu na-achọ igbu m n’ihi na okwu m enweghi onodu n’ime unu. ³⁸ Ana m ekwu ihe m huru n’ebe Nna m no, ma unu na-eme ihe unu nuru site n’aka nna unu.”

³⁹ Ha zara ya, “Ebrahim bu nna anyi.”

Jisọs siri ha, “O buru na unu bu umu Ebrahim, unu gara na-arụ ọrụ Ebrahim ruru. ⁴⁰ Ma unu na-achọ igbu m, bụ onye gwara unu eziokwu ahụ m nuru n’ebe Chineke no. Ebrahim emeghi otu a. ⁴¹ Unu na-arụ ọrụ nna unu ruru.”

Ha siri ya, “Anyi abughi umu a muru site n’ikwa iko; naani Chineke ya onwe ya bu otu Nna anyi nwere.”

Umụ nke Ekwensu

⁴² Jisọs gwara ha, “O buru n’ezie na Chineke bu Nna unu, unu ga-ahu m n’anya, n’ihi na o bu Chineke zitere m. Abiaghi m site n’ike aka m. ⁴³ Gini mere unu adighi aghota ihe m na-ekwu? O bu na unu enweghi ike inabata okwu m. ⁴⁴ Unu bu umu nke nna unu ekwensu. Uche unu bu imezu ihe nke nna unu na-achọ. O bu ogbu ochu site na mbu. O dighi ejigide eziokwu n’ihi na eziokwu adighi n’ime ya. Mgbe o na-ekwu okwu ugha, o na-ekwu di ka odidi ya siri di, n’ihi na o bu onye ugha burukwa nna nke ugha. ⁴⁵ Ma n’ihi na m na-ekwu eziokwu, o bu ya mere unu ekwenyeghi na m. ⁴⁶ O nwere onye n’ime unu puru itu m mmehie m n’ihu? O buru na m na-ekwu eziokwu, gini mere unu ekwenyeghi na m? ⁴⁷ Onye obula sitere na Chineke na-anu ihe Chineke na-ekwu. Ihe kpatara unu adighi anu bu maka unu abughi ndi nke Chineke.”

Jisọs na Ebrahim

⁴⁸ Ndi Juu zara si, “Anyi e kwughị eziokwu mgbe anyi siri na i bụ onye Sameria, na mmuọ ojọọ bikwa n’ime gi?”

⁴⁹ Jisọs zagbachiri, “Mmuọ ojọọ obula adighi n’ime m, kama ana m asopuru Nna m, ma unu adighi asopuru m. ⁵⁰ Anaghi m achọ otuto nke onwe m, kama o di onye nke na-achọ ya. O bukwa ya bụ onye ikpe.

51 **N'ezie, n'ezie, agwa unu, onye ọbụla na-edebe okwu m agaghị anwụ ọzọ.**"

52 Mgbe ahụ ndị Juu siri ya, "Anyị maara ugbu a na mmụọ ọjọọ bi n'ime gi. Ebrahim nwurụ anwụ ya na ndị amụma, ma gi onwe gi na-asị na onye ọbụla kwere na gi agaghị anwụ ruo mgbe ebighị ebi. 53 I dị ukwu karia nna anyị Ebrahim? O nwurụ, ma ndị amụma nwụkwara. Onye ka i na-eche na i bu?"

54 Jisọs zara, "O buru na m etoo onwe m, otuto m bu ihe efu, Nna m, onye unu na-asị na o bu Chineke unu, bu onye na-eto m. 55 Amaara m onye o bu n'agbanyeghi na unu amaghị ya. Aga m abụ onye ugha ma o buru na m ga-asị na-amaghị m onye o bu. Amaara m ya na-edebekwa okwu ya. 56 Nna unu Ebrahim nuri ọnu mgbe o chetara na o ga-ahụ ụbọchị m; o huru ya ma nuriakwa ọnu."

57 Ndị Juu siri ya, "I gbabeghi iri afọ ise ma i hula Ebrahim?"

58 Jisọs siri ha, "N'ezie, n'ezie agwa m unu, tupu amuo Ebrahim, mụ onwe m no ya." 59 Ya mere, ha tụtulitere nkume itụ ya, ma Jisọs zoro onwe ya, sitekwa n'ụlonsọ ukwu ahụ pụo.

9

Jisọs agwọọ onye isi

1 Mgbe o na-agafe, o huru otu nwoke kpuru isi site n'afọ nne ya. 2 Ndị na-eso ụzọ ya juru ya si, "Onye ozizi, onye mehiere? Nwoke a ka o bu ndị mụrụ ya, nke mere e ji mụọ ya n'isi?"

3 Jisọs siri, "Nwoke a emehieghi, ndi muru ya emehiekwaghi, kama o kpuru isi ka oru Chineke puta ihè na ndu ya. 4 Anyi aghaghi iru oru onye ahụ zitere m, mgbe chi ka di, anyasi na-abia mgbe o nweghi onye puru iru zitere. 5 Di ka m no n'ụwa, Abụ m ihè nke ụwa."

6 Mgbe o kwusiri nke a, o busara ọnu mmiri asu n'ala gwakota ya na aja, werekwa aja ahụ tee nwoke ahụ n'anya. 7 O gwara ya, "Gaa n'odo mmiri Sailom saa ihu gi" (nke a putara "Zitere"). O gara saa ihu ya, loghachita na-ahụ ụzọ.

8 Ndị agbataobi ya na ndi n'ahụ ya n'oge gara aga ka o na-arịọ arịrịọ siri, "Nke a, o bughị nwoke ahụ na-anọdu ala na-arịọ arịrịọ?" 9 Ufodu na-asị, "O bu ya."

Ma ndi ọzọ na-asikwa, "O bughị ya. O bu onye yiri ya."

Ma o na-asị, "Abụ m nwoke ahụ."

10 Ha na-asị ya, "Olee otu anya gi siri meghee?"

11 O zara, "Nwoke a na-akpo Jisọs gwakotara uru tee m n'anya. O gwara m si, 'Gaa saa ihu gi n'odo mmiri Sailom.' A gara m saa onwe m, malitekwa ihu ụzọ."

12 Ha siri ya, "Olee ebe nwoke ahụ no?"

O siri, "Amaghị m."

Ndi Farisii emee nchoputa maka ogwugwo ahụ

13 Ha dutere nwoke ahụ kpuru isi na mbu n'ihu ndi Farisii. 14 Ma o bu n'ubochi izuike ka Jisọs gwakotara aja, jiri ya meghe anya ya. 15 Ya mere, ndi Farisii juru ya otu o si bido ihu ụzọ. O siri ha, "O gwakotara aja tee m n'anya, a sakwara m ihu ma ugbu a ana m ahụ ụzọ."

16 Ufodu ndi Farisii siri, "Nwoke a esiteghi n'ebe Chineke no bja, n'ihi na o dighi edebe ubochi izuike."

Ma ndi ọzọ na-asị, "Olee otu onye mmehie ga-esi ruo oru iribama ndi di otu a?" Nkewa diri n'etiti ha.

17 Ya mere, ha siri nwoke ahụ kpuru isi, “Gini ka i nwere ikwu banyere ya? O bu anya gi ka o meghere.”

O siri, “O bu onye amuma.”

18 Ma ndi Juu ahụ ekweghi na nwoke a bu onye kpuru isi na mbu, nke e mere ka o hu uzọ, tutu ruo mgbe ha kporo ndi muru ya. 19 Ha juru ha si, “Onye a o bu nwa unu, onye unu na-asị na o kpuru isi site n’oge a muru ya? O si ana ahụ uzọ ugbu a?”

20 Ndi muru ya zara, “nke a bu nwa anyi. Anyi matakwarana na o kpuru isi site n’oge anyi muru ya. 21 Ma otu o si ahụ uzọ ugbu a maobu onye meghere anya ya, anyi amaghi. Juonu ya. O bu dimkpa, ya zara onu ya.” 22 The a ka ndi muru ya kwuru n’ihi na ha na-atu egwu ndi Juu. Ndi kpebirila na o buru na onye obula ekwuo na Jisos bu Kraist ahụ, ha gachupu onye ahụ site n’ulo ekpere ha. 23 Nke a mere ndi muru ya jiri si, “O bu dimkpa, unu juo ya.”

24 Ha kporo nwoke a nke ugoro abuo, bu onye ahụ kpuburu isi, si ya, “Nye Chineke otuto. Anyi maara na nwoke a bu onye mmehie.”

25 O zara, “Amaghi m maobu onye mmehie ma o bughi. Ma otu ihe ka m maara, ekpuru m isi na mbu ma ugbu a ana m ahụ uzọ.”

26 Ha siri ya, “Gini ka o mere gi? Olee otu o si meghe anya gi?”

27 O zara ha, “Agwala m unu ihe nile, ma unu achoghi ikwere. Gini mere unu ji choo inu ya ozo? Unu chokwara igho ndi na-eso uzọ ya?”

28 Ha bigboro ya si, “Gi onwe gi burukwa onye na-eso uzọ ya! Anyi bu ndi na-eso uzọ Mosis. 29 Anyi mara na Chineke gwara Mosis okwu, ma gbasara nwoke a, anyi amaghi ebe o siri bia.”

30 Nwoke ahụ zaghachiri si ha, “Ma otu o di, nke a bu ihe itunanya! Unu amaghi ebe o siri bia ma o meghere anya m. 31 Anyi mara na Chineke adighi ege ndi mmehie nti, ma o na-ege nti onye na-atu egwu ya na onye na-eme uche ya. 32 Site na mgbe e kere uwa, o dibeghi onye a nuru na o meghere anya onye kpuru isi. 33 O buru na nwoke a esiteghi n’ebe Chineke no, o gaghị enwe ike ime ihe obula.”

34 Ha zara si ya, “Gi onye a muru n’ime mmehie, i na-achọ ikuziri anyi ihe?” Ha chupuru ya n’ezi.

Ikpụ isi nke ime mmụọ

35 Jisos nuru na ha achupula ya n’ezi, ma mgbe o chotara ya, o siri ya, **“I kweere na Nwa nke Mmadu?”**

36 O zara si, “Onyenwe m, o bu onye? Gwa m ka m nwe ike ikwere na ya.”

37 Jisos siri ya, **“I hula ya ugbu a; onye gi na ya na-ekwurita okwu bu onye ahụ.”**

38 O siri, “Onyenwe m, ekwela m.” O kporo isiala nye ya.

39 Jisos siri, **“O bu n’ihi ikpe ka m ji bia n’uwa, ka ndi na-adighi ahụ uzọ bido ihu uzọ, na ka ndi na-ahụ uzọ gho ndi kpuru isi.”**

40 Mgbe ufodu ndi Farisii no nso n’ebe ahụ nuru nke a, ha siri ya, “Anyi onwe anyi, anyi bukwa ndi kpuru isi?”

41 Jisos siri ha, **“O buru na unu kpuru isi, ikpe omuma mmehie agaghi ama unu, ma ugbu a ebe unu si na unu na-ahụ uzọ ikpe omuma unu na-adigide.”**

1 “N’ezie, n’ezie, agwa m unu, onye ọbụla na-adighị esite n’ọnụ ụzọ aba n’ogba aturu kama ọ na-arị elu ka o site n’elu ụlọ ahụ wufee, bụ onye ohi burukwa onye na-apunara mmadụ ihe. 2 Onye na-esite n’ọnụ ụzọ abanye bụ onye ọzụzụ aturu. 3 Onye nche ọnụ ụzọ na-emeghere ya ụzọ, aturu ya na-anukwa olu ya. 4 O na-akpọ aturu nke ya aha, ma duru ha puo. 5 Mgbe ọ kpọtasiri ndi niile bụ nke ya, ọ na-aga n’ihu ha. Aturu ya na-esokwa ya n’azu n’ihi na ha maara olu ya. 6 Ha agaghị eso onye ọbia, kama ha gbaara ya ọso. N’ihi na ha amaghị olu onye ọbia.” 6 Jisọs ji ihe yiri ihe gwa ha okwu. Ma ha aghotaghị ihe ọ nọ na-agwa ha.

7 Ozo, Jisọs siri, “N’ezie, n’ezie, ana m agwa unu, mụ onwe m bụ ọnụ ụzọ ọgba aturu ahụ. 8 Ndi niile b́ara tupu mụ onwe m abia bụ ndi ohi na ndi na-apunara mmadụ ihe n’ike. 9 Mụ aturu anakwaghị ha nti. 9 Mụ onwe m bụ ụzọ. Onye ọbụla sitere na m banye, a ga-azoputa ya. 10 O ga na-apu na-abata na-achotakwa nri. 10 Onye ohi na-abia naanị ka o zuo ohi, gbuo ma bibiekwa; ab́ara m ka ha nwe ndu ma nwebigakwa ya oke.

11 “Mụ onwe m bụ onye ọzụzụ aturu oma. Ezi onye ọzụzụ aturu natogbo ndu ya n’ihi aturu ya. 12 Onye e goro ọru, nke na-abughị onye nche aturu, onye aturu na-abughị nke ya, ọ na-ahapu ha gbaa ọso mgbe ọ huru agu ka ọ na-abia; mgbe ahụ agu na-achuso aturu ahụ chusasija ha. 13 Onye e goro ọru na-agbapu, n’ihi na ọ bụ onye e goro ọru, ọ naghi echegbu onwe ya banyere aturu ndi ahụ.

14 “Abu m onye ọzụzụ aturu oma; amaara m aturu m, aturu nke m makwara m. 15 Di ka Nna ahụ maara m, mụ onwe m makwa Nna ahụ. Ana m atogbo ndu m n’ihi aturu ahụ. 16 Enwere m umu aturu ọzo ndi na-anoghi n’ogba aturu a. Aghaghị m ikpobatakwa ha. Ha onwe ha ga-anu olu m, a ga-enwekwa otu igwe aturu na otu onye ọzụzụ aturu. 17 Maka nke a ka Nna jiri hu m n’anya, n’ihi na ana m atogbo ndu m, ka m wereghachikwa ya ọzo. 18 O nweghi onye ọbụla puru inara m ya, kama ana m atogbo ya n’ike nke onwe m. Enwere m ikike itogbo ya, nweekwa ikike iwereghachi ya ọzo. Anatara m iwu a site n’aka Nna m.”

19 Ozokwa, nkewa batara n’etiti ndi Juu n’ihi okwu ndi a. 20 Otutu n’ime ha na-ekwu, “O bụ onye mmuo ojoo na-achi ya, onye isi mebiru. O bara uru ige ya nti?”

21 Ma ndi ọzo na-ekwu, “Okwu ndi a adighi ka nke onye mmuo ojoo bi n’ime ya. Mmuo ojoo o nwere ike ime ka anya onye kpuru isi meghee?”

Ekweghi ekwe nke ndi juu

22 N’oge ahụ, mmemme icheta mgbe e doro ulonso ukwu ahụ nsọ ruru na Jerusalem. 23 O bụ oge oke oyi,* 23 ma Jisọs nọ na-ejeghari n’ulonso ukwu, n’iba† Solomon. 24 Ndi Juu gbara ya gburugburu si ya, “Ruo ole mgbe ka i ga-edebe anyi n’onodu olileanya? O buru na i bụ Kraist ahụ, gwaghee anyi onu.”

25 Jisọs zara ha, “Agwara m unu, ma unu ekweghi. 26 Oru m na-aru n’aha Nna m na-agba ama banyere m. 26 Ma unu ekwenyeghi, n’ihi na unu esoghi n’igwe aturu m. 27 Aturu m na-anu olu m. Amaara m ha, ha na-esokwa m. 28 Ana m enye ha ndu ebighi ebi. Ha agaghị ala n’iyi. Mmadu

* 10:22 10:22 Nke a bụ mmemme icheta ido nsọ e doro ulonso ukwu ahụ mgbe e wughariri ya n’ihi mmeru ndi Siria meruru ya. E mere ka anyi mata na ọ bụ onye a na-akpo Antiokus Efnanis meruru ulonso ahụ, mgbe o ji ezi chuo aja n’elu ebe ichu aja ya, dika akwukwo akuko si koo ya.

† 10:23 10:23 Maobu, mgbe ulo

obùla enwekwaghị ike ipunari ha n'aka m. ²⁹ Nna m onye nyere m ha di ukwu kariya ihe niile. O nweghi onye nwere ike inapụ ha site n'aka Nna m. ³⁰ Mụ na nna m bu otu."

³¹ Ndi Juu tutulitekwarara nkume ozo itu ya. ³² Ma Jisos zara ha, "E zila m unu otutu oru oma nke sitere n'aka Nna m, olee nke unu na-achọ itu m nkume n'ihì ya?"

³³ Ndi Juu zara ya, "Anyi achoghi itu gi nkume n'ihì oru oma ndi a, kama n'ihì nkulu na n'ihì na gi bu mmadu efu, ma i na-eme onwe gi Chineke."

³⁴ Jisos zara ha, "Edeghi ya n'iwu unu, si, 'Mụ onwe m siri na unu bu chi'?" ³⁵ O buru na a kporo ndi ahụ nabatara okwu Chineke 'chi,' apughika imebi ihe e dere n'akwukwo nsọ. ³⁶ Unu na-ekwu na onye ahụ Chineke doro nsọ ma zitekwa ya n'ime uwa na-ekwulu Chineke n'ihì na m siri, 'Abụ m Okpara Chineke?' ³⁷ Unu ekwenyela na m, ma o buru na o bughị oru Nna m ka m na-arụ. ³⁸ Ma o buru na m na-arụ ya, a sikiwari na unu ekweghi na m, kwerenu n'oru ndi a, ka unu nwee ike mata ma ghotakwa na Nna ahụ nọ n'ime m, mụ onwe m nokwa n'ime Nna ahụ." ³⁹ Ozokwa, ha gbaliri ijide ya ma o siri n'aka ha puo.

⁴⁰ Mgbe ahụ o laghachiri azu n'ofe osimiri Jodan, bu ebe Jon noro na mbu mee baptizim, ebe ahụ ka o noduru. ⁴¹ Otutu ndi mmadu biakwutere ya. Ha na-asi, "Jon arughi oru ihe iribama obula, ma ihe niile Jon kwuru banyere nwoke a bu eziokwu." ⁴² Otutu mmadu kwenyekwara na ya n'ebe ahụ.

11

Onwu Lazaros

¹ N'oge ahụ, ahụ adighi otu nwoke a na-akpo Lazaros onye Betani, nke bu obodo nta nke Meri na Mata nwanne ya nwanyi. ² Nke a bu Meri ahụ weere mmanu otite di oke onahia tee Onyenwe anyi, ma jirikwa agiri isi ya hichaa ukwu ya. O bu nwanne ya nwoke Lazaros bu onye no n'oria. ³ Nke a mere umunne ya nwanyi zigara Jisos ozi si, "Onyenwe anyi, onye ahụ nke i huru n'anya no n'oria."

⁴ Mgbe Jisos nuru ya, o siri, "Orja a abughị nke onwu kama o bu iji nye Chineke otuto nakwa ka e site na ya nye Okpara Chineke otuto." ⁵ Jisos huru Mata, na nwanne ya nwanyi na Lazaros n'anya. ⁶ Mgbe o nuru na Lazaros no n'oria, o nokwuru mkpuru ubochi abuo n'ebe ahụ o no. ⁷ Ya mere, o gwara ndi na-eso uzo ya, "Ngwanu ka anyi laghachi azu na Judia."

⁸ Ma ndi na-eso uzo ya siri ya, "Onye ozizi, n'oge nta gara aga ka ndi Juu chorọ itu gi nkume. I na-agakwa ebe ahụ ozo?"

⁹ Jisos zara, "O bughị awa iri na abuo di n'otu ehie nke ubochi? Onye na-ejehari n'ehie anaghi asu ngongo, n'ihì na o na-eji ihè nke uwa a ahụ uzo. ¹⁰ Ma ndi na-ejehari n'abali na-azohie ukwu, n'ihì na ihè adighi n'ime ha."

¹¹ Mgbe o kwusiri nke a, o gwakwara ha, "Enyi anyi Lazaros na-arahu ura, ma ana m aga ikpote ya n'ura."

¹² Ndi na-eso uzo ya siri ya, "Onyenwe anyi, o buru na o na-arahu ura, o ga-adi mma." ¹³ Ihe Jisos na-ekwu bu banyere onwu ya ma ha chere na o na-ekwu banyere irahu ura efu.

¹⁴ Mgbe ahụ, Jisọs gwaghere ha onụ, “Lazaros anwuola. ¹⁵ Ma n’ihi unu, obi di m uto na anoghi m n’ebe ahụ, ka unu nwe ike kwere. Ma bianu ka anyi gakwuru ya.”

¹⁶ Tomos, onye a na-akpo Didimos, gwara ndi na-eso uzọ ibe ya, “Ka anyi gakanu ka anyi soro ya nwu.”

Jisos akasie umunne nwanyi Lazaros obi

¹⁷ Mgbe Jisos rutere, o choptara na Lazaros anoolari n’ili ubochi ano.

¹⁸ Betani di Jerusalem nso, ihe di ka kilomita ato. ¹⁹ Ma otutu ndi juu biakwutere Mata na Meri ikasi ha obi n’ihi onwu nwanne ha nwoke. ²⁰ Mgbe ozi obibia Jisos ruru Mata nti, o gara izute ya, ma Meri noduru n’ulo.

²¹ Mata siri Jisos, “Onyenwe m, a si na i no n’ebe a, nwanne m nwoke agaraghi anwu. ²² Ma ugbu a, amara m na Chineke ga-enye gi ihe obula i rioro.”

²³ Jisos siri ya, “Nwanne gi nwoke ga-ebili ozọ.”

²⁴ Mata siri ya, “Amara m na o ga-ebili ozọ n’ubochi mbilite n’onwu n’oge ikpeazu.”

²⁵ Jisos gwara ya, “Mu onwe m bu mbilite n’onwu na ndu. Onye obula kwere na m, a sikwari na o nwuru anwu, o ga-adi ndu ozọ. ²⁶ Ma onye obula di ndu nke na-ekwere na m agaghi anwu. I kwere nke a?”

²⁷ O siri ya, “E, Onyenwe m, ekwere m na i bu Kraist ahụ, Okpara Chineke, onye ga-abia n’uwa.”

Jisos bere akwa

²⁸ Mgbe o kwuchara nke a, o gara kpo nwanne ya nwanyi bu Meri, jiri nwayo si ya, “Onye ozizi abiala, o na-akpo gi.” ²⁹ Mgbe o nuru nke a, o biliri osiso ga zute ya. ³⁰ Ruo mgbe a, Jisos abiarutebeghi n’obodo nta ahụ, ma o ka no n’ebe ahụ Mata zutere ya. ³¹ Ndi juu no n’ulo na-akasi Meri obi huru ya ka o puru ngwangwa. Ha sochiri ya n’azu n’ihi na ha chere na o na-aga n’ili ibe akwa n’ebe ahụ.

³² Mgbe Meri rutere n’ebe Jisos no, o dara n’ukwu ya si, “Onyenwe m, o buru na i no n’ebe a, nwanne m nwoke agaraghi anwu.”

³³ Mgbe Jisos huru ya ka o na-ebe akwa ya na ndi juu ahụ so ya ka ha na-ebekwa akwa, o meturu ya n’ime mmuo ya. O nwere omiiko di ukwu.

³⁴ O siri, “Olee ebe unu liri ya?”

Ha siri ya, “Onyenwe anyi bia ka i hu.”

³⁵ Jisos ebee akwa.

³⁶ Mgbe ahụ ndi juu na-asị, “Lee ka o si hu ya n’anya.”

³⁷ Ma ufodu n’ime ha siri, “Nwoke a mehere anya onye kpuru isi, o garaghi enwe ike mee ka nwoke a hapu inwu?”

Jisos akpolite Lazaros site n’onwu

³⁸ Ozokwa, Jisos suru ude n’ime onwe ya nke ukwu, biarute n’ili ahụ nso. Ili ahụ bu ogba e jiri nkume di ukwu mechie onu ya. ³⁹ Jisos siri, “Bupunu nkume ahụ!”

Ma Mata, nwanne nwanyi onye ahụ nwuru anwu, siri ya, “Onyenwe anyi, o ga na-esi isi ugba a, n’ihi na nke a bu abali ano o nwuru.”

⁴⁰ Ma Jisos siri ya, “O bu na m agwaghi gi si na o buru na i kwere i ga-ahu oru ebube Chineke?”

⁴¹ Ya mere, ha bupuru nkume ahụ. Jisos lere anya n’elu si, “Nna, ana m ekele gi n’ihi na i nula olu m. ⁴² Amaara m na i na-anu olu m mgbe niile.

Ana m ekwu nke a n'ihì ndì a gbara m gburugburu n'ebe a, ka ha kwere na ọ bụ gị zitere m."

⁴³ Mgbe o kwusiri nke a, o jiri oke olu tie mkpu, "Lazaros, pụta!" ⁴⁴ Onye ahụ nwurụ anwụ putara, e jikwa akwa ozu kekọta aka ya na ụkwụ ya, werekwa akwa ichafu kechie ihu ya.

Jisọs sịrị ha, "Tọpunu ya, hapu ya ka ọ laa."

Izu igbu Jisọs

⁴⁵ Otụtụ ndi Juu bjakwutere Meri bụ ndi huru ihe a o mere, kwere na ya. ⁴⁶ Ma ufodu n'ime ha lara gaa koro ndi Farisii ihe o mere. ⁴⁷ Mgbe ahụ, ndiisi nchajaja na ndi Farisii kporo nzuko ndi Sanhedrin.

Ha na-asị, "Gini ka anyi ga-eme? N'ihì na nwoke a na-eme otutu ihe iribama. ⁴⁸ O buru na anyi ahapu ya ka ọ gaa n'ihu, mmadu niile ga-ekwere na ya. Ndi Rom ga-abiakwa, kwatuo ulonso ukwu ma napu anyi obodo anyi."

⁴⁹ Ma otu onye n'ime ha bu Kaifas, onyeisi nchajaja n'afọ ahụ siri ha, "Unu amaghi ihe obula. ⁵⁰ O bu na unu amaghi na ọ ka mma ka otu onye nwuo n'ihì mmadu niile, kari a n'obodo anyi niile ga-ala n'iyi."

⁵¹ Di ka onyeisi nchajaja nke afọ ahụ, o kwughị nke a site n'echiche ya, kama o buru amuma na Jisọs ga-anwu n'ihì mba ndi Juu. ⁵² O bughị n'ihì mba ahụ naani, kama, ka ọ kpokota umu Chineke ndi gbasara n'ebe niile.

⁵³ Ya mere, site n'ubochi ahụ, ha malitere igba izu otu ha ga-esi gbuo ya.

⁵⁴ Ya mere, Jisọs kwusiri igaghari ebe ndi Juu ga-ahụ ya. O siri n'ebe ahụ puo gaa n'akuku ozara n'otu obodo nta a na-akpo Ifrem. Ya na ndi na-eso uzo ya noduru n'ebe ahụ.

⁵⁵ Mmemme Ngabiga ndi Juu dikwa nso. Otutu ndi mmadu si n'akuku ala ndi Juu niile bja Jerusalem. Ha bira tutu memme ahụ ebido ka ha mee onwe ha ka ha di ocha. ⁵⁶ Ha na-acho Jisọs na-ajurita onwe ha n'ime ulonso ukwu ahụ, "Gini ka unu chere? O bu na ọ gaghị abia na memme a?" ⁵⁷ Ma n'oge ahụ, ndiisi nchajaja na ndi Farisii enyela iwu ka onye obula huru ya bja gwa ha ka ha gaa jide ya.

12

Meri etee Jisọs Mmanu

¹ Ubochi isii tupu e mee Mmemme Ngabiga, Jisọs gara Betani bu obodo Lazaros, onye ahụ o mere ka o site n'onwu bilie. ² N'ebe ahụ, ha siiri Jisọs nri, ọ bukwa Mata na-eje ozi isi nri ahụ, Lazaros bu otu onye n'ime ndi sooro ya nodu na nri ahụ. ³ Mgbe ahụ, Meri weere mmanu otite di okara lita nke ezigbo naad, mmanu isi utu di oke onuahia, ọ wukwasara ya Jisọs n'ukwu, jirikwa agiri isi ya hichaa ukwu ya. Nke a mere ka ulo ahụ juputa n'isi utu nke mmanu otite ahụ.

⁴ Ma Judas Iskariot, otu n'ime ndi na-eso uzo ya, onye ahụ ga-arara ya nye, kwuru, ⁵ "Gini mere na-ereghị mmanu otite a nari denari ato,* were ego ya nye ndi ogbenye?" ⁶ O kwughị nke a n'ihì na ihe banyere ndi ogbenye na-emetu ya n'obi kama n'ihì na ọ bu onye ohi; di ka onye na-ejide akpa ego ha, mgbe ufodu, ọ na-amanye aka n'ego ahụ zubiri ego.

⁷ Jisọs siri, "Hapu ya aka, ọ zutara ya ka ọ na-akwado maka ubochi olili m. ⁸ Unu nwere ndi ogbenye n'etiti unu mgbe niile, ma mu na unu agaghị anọ mgbe niile."

* 12:5 12:5 Nari denari ato ruru ugwo onwa onye oru ga-anata n'otu afọ.

⁹ Ma mgbe igwe ndi Juu nuru na o no n'ebe ahụ, ha bjara, o bughi naani ka ha hu ya, kama ka ha hukwa Lazaros onye o mere ka o si na ndi nwuru anwu bilie. ¹⁰ Ya mere, ndjisi nchujaja gbakwara izu igbukwa Lazaros. ¹¹ N'ihu na o bu n'ihu ya ka otutu ndi Juu ji na-ahapu ha ma na-ekwerekwa na Jisos.

Jisos abia na Jerusalem di ka Eze

¹² N'echi ya oke igwe mmadu ahụ ndi bjara mmemme nuru na Jisos na-abia Jerusalem. ¹³ Ha weere igu nkwu puo izute ya na-eti mkpu, "Hozanna!"

"Onye a goziri agozi ka onye ahụ bu nke na-abia n'aha Onyenwe anyi!"†

"Ngozi diri eze Izrel!"

¹⁴ Jisos huru nwa inyinya ibu, nokwasị n'elu ya, di ka e dere ya,

¹⁵ "Atula egwu, gi ada Zayon!

Lee, eze gi ka o na-abia.

O nokwasiri n'elu nwa inyinya ibu."[‡]

¹⁶ Na mbu ndi na-eso uzo ya aghotaghi ihe ndi a niile. Ma mgbe e nyesiri Jisos otuto, ka ha chetara na-edereri ihe ndi a banyere ya, na e mekwara ya rii ihe ndi a.

¹⁷ Igwe mmadu ahụ bu ndi ya na ha no mgbe o si n'ili kpopta Lazaros, mee ka o si n'onwu bilie, gara n'ihu na-agba ama ya. ¹⁸ Otutu mmadu puru izute ya n'ihu na ha nuru akuko oru ihe iribama niile o ruru. ¹⁹ Ya mere, ndi Farisii siritara onwe ha, "Unu ahula na o nweghi ihe unu puru ime, leenu ka uwa niile na-eso ya."

Jisos gbara ama onwu ya

²⁰ Ma ufodu ndi Griik so n'ime ndi ahụ bjara ife ofufe n'oge mmemme ahụ. ²¹ Ha bjakwutere Filip onye si Betsaida di na Galili, gwa ya si, "Nna anyi ukwu, anyi choro ihu Jisos." ²² Filip puru gaa gwa Andru, ya na Andru sooro gaa gwa Jisos.

²³ Jisos zara si, "Oge awa ahụ eruola mgbe a ga-enye Nwa nke Mmadu otuto. ²⁴ N'ezie, n'ezie, agwa m unu, o buru na mkpuru oka wiiti adaghi n'ala nwuo, o ga-anọ naani ya. Ma o buru na o nwuo, o ga-amị otutu mkpuru. ²⁵ Ndi obula huru ndu ha n'anya ga-atufu ya, ebe ndi obula kporo ndu ha asi n'awa a, ga-edebe ya ruo mgbe ebighi ebi. ²⁶ Onye obula na-ejere m ozi aghaghi iso m; ebe m no ka onye na-ejere m ozi ga-anokwa. Onye obula na-ejere m ozi ka Nna m ga-asopuru.

²⁷ "Ugbu a, mkpuruobi m juputara n'ihe mgbu. Ginikwa ka m ga-ekwu, Nna, zoputa m n'awa nke a? Mba! O bu n'ihu nke a ka m ji bja n'oge awa a. ²⁸ Nna, nye aha gi otuto."

Mgbe ahụ, otu olu siri n'eluigwe bja, "Enyela m ya otuto, m ga-enyekwa ya otuto ozo." ²⁹ Igwe ndi mmadu guzo n'ebe ahụ, ndi nuru ya na-ekwu, "O bu egbe eluigwe gbara." Ndi ozo na-asi, "O bu mmuo ozi na-agwa ya okwu."

³⁰ Jisos zara ma si, "Olu a abiaghi n'ihu m kama o bjara n'ihu unu. ³¹ Ugbu a bu oge a ga-ekpe uwa a ikpe. Ugbu a ka a ga-achupu onye ahụ na-achi uwa a. ³² Ma mu onwe m, mgbe e si n'awa welie m elu, aga m adota mmadu niile nye onwe m." ³³ O kwuru nke a iji gosi udi onwu nke o gaje inwu.

³⁴ Igwe mmadụ ahụ zara ya, “Anyị anụla site n’akwụkwọ iwu na Kraịst ahụ ga-adị ndụ ruo mgbe ebighị ebi. Ma gini mere i ji asi na, ‘A ghaghị iweli Nwa nke Mmadụ elu’? Onye bụ ‘Nwa nke mmadụ a’?”

³⁵ Jisọs siri ha, “**Ihè ga-enwuru unu naani nwa oge nta. Jegharianu n’ihè a, ugbu a unu nwere ya, tupu ọchịchiri abiakwasị unu. Onye na-ejeghari n’ọchịchiri amaghị ebe ọ na-aga.** ³⁶ **Kwerenụ n’ihè ahụ ugbu a unu nwere ya ka unu ghọọ umu nke ihè.**” Mgbe Jisọs kwusiri nke a ọ hapuru ha puo ga zoo onwe ya.

Ndi Juu gara n’ihu na-ekweghi ekwe ha

³⁷ N’agbanyeghi oru iribama niile o ruru n’etiti ha, ha ekwereghị na ya.

³⁸ Nke a bu imezu ihe Aizaya onye amuma kwuru, “Onyenwe anyi, onye kweere ozi anyi

o bukwa n’ahụ onye ka e kpugheere ogwe aka Onyenwe anyi?”³⁸

³⁹ Ma ha enweghi ike kwere, n’ihi na Aizaya kwukwara n’ebe ozo, si,

⁴⁰ “O meela ka ha kpuo isi,
mekwa ka obi ha kpochie
Ka ha ghara jiri anya ha hu uzo
maobu jiri obi ha ghota ihe obula

Ka ha gharakwa ichighari, ka m gwoo ha.”*

⁴¹ Aizaya kwuru ihe ndi a n’ihi na o huru ebube ya, ma kwuo banyere ya.

⁴² Otu o di, otutu n’ime ndisi kweere na ya, ma ha ekwuputaghi nke a. N’ihi na ha turu egwu na ndi Farisi ga-achupu ha site n’ulo ekpere.

⁴³ N’ihi na ha huru otuto mmadu n’anya karja otuto Chineke.

⁴⁴ Jisọs tiri mkpu si, “**Onye obula kwere na m, o bughị na m ka o kwere, kama o bu na onye nke zitere m.** ⁴⁵ **N’ihi na onye obula huru m ahula onye nke zitere m.** ⁴⁶ **Abjara m n’ime uwa di ka ihè ka onye obula nke kwere na m ghara ino n’ochichiri.**

⁴⁷ “Ma o buru na onye obula anu okwu m ma ju ime ya, o bughị m na-ekpe ya ikpe. N’ihi na abjara m izoputa uwa, o bughị ikpe uwa ikpe.

⁴⁸ Onye obula juru m ma jukwa okwu m, nwere onye ga-ekpe ya ikpe. Okwu niile m kwuru ga-ama ya ikpe n’ubochi ikpeazu. ⁴⁹ Okwu ndi a esiteghị n’aka m. Ha sitere n’aka Nna ahụ onye zitere m ma nyekwa m iwu ihe m ga-ekwu na otu m ga esi kwuo ya. ⁵⁰ Ama m na iwu ya bu ndu ebighi ebi, n’ihi ya, ihe obula Nna gwara m ka m na-ekwu.”

13

Jisọs asaa ukwu ndi na-eso uzo ya

¹ Tupu oge Mmemme Ngabiga eruo, Jisọs amatala na oge o ga-ahapu uwa lakwuru Nna ya eruola. O huru ndi nke ya na n’uwa n’anya, hukwa ha n’anya ruo ogwugwu.

² Mgbe a na-eri nri anyasi, ekwensu etinyelarị ya n’ime obi Judas Iskariot, nwa Saimon ka o rara ya nye. ³ Jisọs matara na Nna enyefeela ya ihe niile n’aka. O maara na ya si n’ebe Chineke no bia, matakwa na ya ga-alaghachikwuru Chineke. ⁴ Ya mere, o sitere n’oche o nokwasiri bilie oto, yipu uwe nke elu ya, chiri akwa mmiri e ji ehicha ahụ kee n’ukwu ya. ⁵ O wunyere mmiri n’ime efere isa aka, bido isa ndi na-eso uzo ya ukwu, jirikwa akwa mmiri ahụ o kere n’ukwu ya na-ehicha ukwu ha.

⁶ O bjakwutere Saimon Pita, onye siri ya, "Onyenwe m, i ga-asa m ukwu?"

⁷ Ma Jisos zara si ya, "I ghotaghi ihe m na-eme ugbu a, ma emesja i ga-aghota ya."

⁸ Pita siri ya, "I gaghi asaa m ukwu ma oli." Jisos zara ya, "O buru na m asachaghi gi ukwu, mu na gi enweghi oke obula."

⁹ Saimon Pita siri ya, "Onyenwe m, o bughi naani ukwu m ka i ga-asa, kama saakwa aka m na isi m."

¹⁰ Jisos siri ya, "Onye obula sara ahụ agaghị asakwa ya ozo, o bu naani isa ukwu ya diri ya n'ihi na ahụ ya niile di ocha. Unu di ocha, kama o bughi unu niile." ¹¹ N'ihi na o maarari onye ahụ ga-arara ya nye. Ya mere o ji si, "O bughi unu niile di ocha."

¹² Mgbe o sachasiri ha ukwu, o yiiri uwe ya, ndukwa ala ozo, o siri ha, "Unu ghotara ihe m meere unu? ¹³ Unu na-akpo m Onyenwe unu na Nna unu ukwu, unu mere nke oma n'ihi na nke a ka m bu. ¹⁴ Ebe o bu na mu onwe m, bu Nna unu ukwu na Onyenwe unu sachara unu ukwu, unu kwesikwara isachakwa ukwu ibe unu. ¹⁵ Nke a bu ihe nnomi m nyere unu, meenu di ka mu onwe m mere unu. ¹⁶ N'ezie, n'ezie, ohu adighi adi ukwu karja nna ya ukwu, maobu onye e ziri ozi a karja onye ziri ya ozi. ¹⁷ O buru na unu a mara ihe ndi a, ngozi ga-adiri unu ma unu mee ha.

Jisos agbaa ama maka mgba okpuru ya

¹⁸ "Anaghi m ekwu maka unu niile, amaara m ndi m hoputara. Ma nke a bu imezu ihe e dere n'akwukwo nso, 'Onye mu na ya na-eriko nri ebiliela megide m.'*

¹⁹ "Ana m agwa unu ugbu a tupu ihe ndi a emee, ka unu kwere na mu bu ya mgbe o ga-emezu. ²⁰ N'ezie, n'ezie, agwa m unu, onye obula nabatara onye m zitere nabatara m. Onye obula nabatara m nabatakware onye zitere m."

²¹ Mgbe Jisos kwusiri ihe ndi a, o nweghi udo n'ime mmu ya. O gbara ama si, "N'ezie, n'ezie, a si m unu, na otu onye n'ime unu ga-arara m nye."

²² Ndi na-eso uzo ya leritara onwe ha anya na-eche n'ime obi ha onye o na-ekwu maka ya. ²³ Otu n'ime ndi na-eso uzo ya nke Jisos huru n'anya dabere ya nso. ²⁴ Saimon Pita fufeere ya isi, ka o, Juo ya onye o na-ekwu maka ya.

²⁵ Ebe o dabere Jisos nso, o siri ya, "Onyenwe anyi, onye ka o bu?"

²⁶ Jisos zara, "O bu onye ahụ m ga-enye iberibe achicha a mgbe m sunyere ya n'ime efere nri." Mgbe o sunyesiri achicha ahụ n'ime efere ahụ, o nyere ya Judas nwa Saimon Iskariot. ²⁷ Mgbe o narasiri iberibe achicha ahụ, ekwensu bara n'ime ya.

Jisos siri ya, "The obula i chorọ ime, mee ya ngwangwa." ²⁸ Ma o dighi onye obula so noro n'uche nri ghotara ihe mere o ji gwa ya otu a. ²⁹ N'ihi na ufodu na-eche, ebe Judas ji akpa ego ha, Jisos na-asị ya ka o gaa zuta ihe ndi di mkpa maka mmemme, maobu ka o gaa nye ndi ogbenye ihe. ³⁰ Mgbe o natachara iberibe achicha ahụ, o puru na-atufughi oge, ochichiri agbaala.

Jisos agbaa ama na Pita ga-agonari ya

³¹ Mgbe o puru, Jisos siri, "Ugbu a ka a na-enye Nwa nke Mmadu otuto, a na-enyekwa Chineke otuto n'ime ya. ³² O buru na e nye Chineke otuto

* 13:18 13:18 Abụ 41:9

n'ime ya, Chineke ga-enyekwa Okpara ya otuto n'ime onwe ya, o ga-enyekwa ya otuto ahụ ngwangwa.

³³ “Umuntakiri m, enwere m oge ntakiri nke mụ na unu ga-anọ. Unu ga-achọ m, ma dị ka m gwara ndị Juu ka m na-agwa unu ugbo a. Ebe m na-aga unu enweghị ike ibia ya.

³⁴ “Ana m enye unu iwu oħurū: Huritanū onwe unu n'anya. Dị ka m hūrū unu n'anya, otu a ka unu ga-esi hūrta onwe unu n'anya. ³⁵ O burū nā unu ahūrta onwe unu n'anya, otu a ka mmadū niile ga-esi mata na unu bụ ndị na-eso ụzọ m.”

³⁶ Saimon Pita siri ya, “Onyenwe anyi ebee ka i na-aga?”

Jisọs zagħachiri ya, “Ebe m na-aga, i nweghị ike iso m gaa ya ugbo a. Ma i ga-abia ma emesia.”

³⁷ Pita siri ya, “Onyenwe anyi, gini mere na m apughị isoro gi ugbo a? Aga m atogbo ndu m n'ihì gi.”

³⁸ Jisọs zagħachiri, “I jikeere itogbo ndu gi n'ihì m? N'ezie, n'ezie, asị m gi, tupu oke okuku akwaa akwa, i ga-agonari m ugboro atọ.”

14

Jisọs akasie ha obi

¹ “Ka obi ghara ilo unu mmiri. Kwerenu na Chineke; kwerekwanu na m. ² N'ulo Nna m, e nwere otutu ebe obibi. O buru na o sighi otu a diri, agaara m agwa unu na m na-aga kwadoro unu ebe obibi? ³ O buru na m agaa dozichara unu ebe obibi, aga m aloghachi bia kporo unu, ka ebe m no burukwa ebe unu ga-anọ. ⁴ Unu maara uzọ ebe m na-aga.”

Jisọs bu ụzọ

⁵ Tomos siri ya, “Onyenwe anyi, anyi amaghị ebe i na-aga, olee otu anyi ga-esi mata uzọ ya?”

⁶ Jisọs siri ya, “Mụ onwe m bụ ụzọ, na eziokwu, na ndu. O nweghị onye na-abjakwute Nna m ma o bughị site na m. ⁷ O buru na unu maara onye m bụ, unu gaara amatakwa Nna m. Site ugbo a, unu amatala ya. Ma hukwa ya.”

⁸ Filip siri ya, “Onyenwe anyi, zi anyi Nna ahụ, afo ga-ejukwa anyi.”

⁹ Jisọs siri ya, “Otutu oge ndi a mu na unu noro o bu na i matabeghi onye m bu, Filip? Onye obula huru m ahula Nna. Olee otu i si asi, 'zi anyi Nna ahu?' ¹⁰ O bu na i kweghi na m no n'ime Nna, na Nna nokwa n'ime m? Okwu niile m na-agwa unu esitekwaghi n'ebe m no puta, kama o bu Nna bi n'ime m na-arū orū ya. ¹¹ Kwere ihe m kwuru na anọ m n'ime Nna, na Nna nokwa n'ime m. Ma o bughị otu a, kwerenu n'ihì orū ebube ndi a. ¹² N'ezie, n'ezie, agwa m unu, onye obula kwere na m ga-arū orū ndi m ruru, ruokwa orū kariri ndi a, n'ihì na m na-alakwuru Nna m. ¹³ Ihe obula unu ga-arjọ site n'aha m, aga m enye unu ya, ka e nwe ike nye Nna ahụ otuto site n'Okpara ya. ¹⁴ Ihe obula unu rjoro n'aha m, aga m eme ya.”

Nkwa izite Mmụọ Nso

¹⁵ “O buru na unu huru m n'anya unu ga-edebe iwu m niile. ¹⁶ Aga m arjọ Nna m, o ga-enye unu Onye Nkasiobi ozo,* onye ga-enyere unu aka ma nonyekwara unu ruo mgbe niile ebighi ebi. ¹⁷ Onye bu Mmụọ nke eziokwu. Ndi bi n'ūwa agaghị anabata ya, n'ihì na ha adighi ahụ ya anya,

* 14:16 14:16 Maobu, Onye Inyeaka

ha amakwaghị ya. Ma unu maara ya n'ihì na unu na ya nọ, o bikwa n'ime unu. ¹⁸ Agaghị m ahapụ unu dī ka ndị na-enweghị nne na nna. Aga m abiakwute unu. ¹⁹ Mgbe na-adighi anya, ụwa agaghị ahụkwa m anya. Ma unu ga-ahụ m anya. N'ihì na m dī ndụ, unu ga-adikwa ndụ. ²⁰ N'ubochi ahụ, unu ga-amata na m nọ n'ime Nna m na unu nọ n'ime m, na mụ onwe m nọkwa n'ime unu. ²¹ Onye ọbụla nabatara iwu m ma na-edebekwa ha bu onye huru m n'anya. Onye huru m n'anya ka Nna m ga-ahụ n'anya. Aga m ahụkwa ya n'anya gosikwa ya onwe m."

²² Judas (ọ bughị Iskariot) siri ya, "Onyenwe anyi, olee otu i ga-esi gosi anyi onwe gi ma hapu igosi ụwa onwe gi?"

²³ Jisọs zara si ya, "Onye ọbụla huru m n'anya, ga-edebe okwu m. Nna m ga-ahụkwa ya n'anya. Mụ na Nna m ga-abiakwa n'ebe onye ahụ nọ soro ya biri. ²⁴ Onye na-ahughị m n'anya agaghị edebe okwu m. Okwu ndi a niile unu nuru abughị nke m. Ha bu nke Nna ahụ, onye zitere m.

²⁵ "Agwala m unu ihe ndi a niile ugbo a mụ na unu nọ. ²⁶ Ma Onye Nkasiobi ahụ bu Mmụọ Nso, onye Nna m ga-ezite n'aha m, ga-akuziri unu ihe niile, ọ ga-echetakwara unu ihe niile m gwara unu. ²⁷ Udo ka m na-ahapuru unu. Udo m ka m na-enyekwa unu. Ọ bughị dī ka ụwa si enye ka m na-enye unu. Unu ekwela ka obi loo unu mmiri, ka ụjọ hapukwa iju unu.

²⁸ "Unu anula na m gwara unu, 'Ana m ala, ma loghachikwutekwa unu.' Ọ buru na unu huru m n'anya, unu gaara anuri onu na m na-alakwuru Nna, n'ihì na Nna dī ukwu karịa m. ²⁹ Ugbo a, agwala m unu ihe a tupu o mezu, ka ọ ga-abu mgbe o mezuru, unu enwee ike kwere. ³⁰ Agaghị m agwa unu otutu okwu ozo n'ihì na eze na-achi ụwa a na-abia. O nwekwaghị ike ọbụla n'ebe m nọ. ³¹ Ana m eme dika Nna m nyere m n'iwu, ka ụwa mara na m huru Nna m n'anya.

"Bilienu ugbo a ka anyi si ebe a puo.

15

Ezi osisi vainị na alaka ya

¹ "Mụ onwe m bu ezigbo osisi vainị ahụ. Nna m bukwa onye oru ubi. ² Ọ na-egbuda alaka ọbụla dī n'ime m nke na-adighi ami mkpuru. Ma alaka ọbụla na-ami mkpuru ka ọ na-egbucha, ka o nwee ike mja mkpuru dī otutu. ³ Ugbo a, e meela ka unu diri ocha n'ihì okwu m gwara unu. ⁴ Nogidenu n'ime m, ka mụ onwe m nogidekwa n'ime unu. Dika alaka ọbụla apughị imi mkpuru n'onwe ya ma ọ buru na ọ nogideghị n'osisi vainị. Otu a, unu apughikwa imi mkpuru ma ọ buru na unu anogideghị n'ime m.

⁵ "Mụ onwe m bu osisi vainị ahụ; unu bukwa alaka ya. Onye ọbụla na-anogide n'ime m, nke mụ onwe m na-anogidekwa n'ime ya, na-ami otutu mkpuru. N'ihì na ewezuga m, unu enweghị ike ime ihe ọbụla. ⁶ Onye ọbụla na-adighi anogide n'ime m dī ka alaka e gbuturu, tupu ya, ọ kponwu. A ga-achikota ya, chinye ya n'oku, o repia. ⁷ Ọ buru na unu anogide n'ime m, okwu m anogidekwa n'ime unu, rionu ihe ọbụla unu choro, a ga-emere unu ya. ⁸ Nke a ga-aburu Nna m otuto na unu miri otutu mkpuru hie nne, ọ na-egosikwa na unu bu ndi na-eso uto m.

⁹ "Dī ka Nna si hu m n'anya, otu a ka m si hukwa unu n'anya. Ya mere, nogidenu n'ime ihunanya m. ¹⁰ Unu ga-anogide n'ihunanya m ma ọ buru na unu edebe iwu m. Dī ka m debere iwu Nna m ma nogidekwa n'ihunanya ya. ¹¹ Agwala m unu ihe ndi a ka onu m diri n'ime unu ka

oñu unu zukwaa oke. ¹² Nke a bukwa iwu m, ka unu hụrịta onwe unu n'anya dī ka m siri hụ unu n'anya. ¹³ Ọ dighi onye obula nwere ihunanya kariji nke a na mmadu togboro ndu ya n'ihu ndi enyi ya. ¹⁴ Unu onwe unu bukwa ndi enyi m ma o buru na unu edebe ihe m nyere n'iwu. ¹⁵ Anaghi m akpokwa unu ndi ohu ozo. N'ihu na ohu adighi amatazu ihe niile onyenwe ya na-eme. Ma ana m akpo unu ndi enyi m n'ihu na agwala m unu ihe niile m nuru n'onu Nna m. ¹⁶ Ọ bukwa ghi unu onwe unu hooro m. Ọ bu m hooro unu, weputakwa unu icha ka unu gaa mja otutu mkpuru, mkpuru nke ga-adigidekwa. Ya mere, Nna m ga-enye unu ihe obula unu ga-ario n'aha m. ¹⁷ Ihe ndi a ka m na-enye unu n'iwu, huri tanu onwe unu n'anya.

Uwa kporo ha asi

¹⁸ “Ọ buru na uwa akpo unu asi, chetanu na o buru uzo kpo m asi. ¹⁹ A si na unu bu nke uwa, uwa ga-ahu unu n'anya dika ndi nke ya. Ma otu o di unu abughi nke uwa. Kama, esi m n'ime uwa hooro unu. Ọ bukwa n'ihu ya ka uwa ji akpo unu asi. ²⁰ Chetakwanu ihe m gwara unu, ‘Ohu adighi adi ukwu karja Onyenwe ya.’* Ya mere, ebe ha kpagburu m, ha ga-akpagbukwa unu. Ọ buru na ha debere okwu m, ha ga-edebekwa nke unu. ²¹ Ee, ha ga-eme unu ihe niile ndi a n'ihu aha m, na n'ihu na ha amaghi onye ahụ zitere m. ²² Ọ buru na abia ghi m, gwa ha okwu, ikpe mmehie agaraghi ama ha. Ma ugbu a, ha enweghi ngopu obula banyere mmehie ha. ²³ Onye obula kporo m asi kpokwara Nna m asi. ²⁴ A si na oru niile m ruru n'etiti ha akarighi oru nke onye obula ozo ruru, ha agaraghi abu ndi ikpe mmehie mara. Ma ugbu a ha ahuzuola oru ebube ndi a niile, ma ha nogidekwara na-akpo mu na Nna m asi. ²⁵ Nke a bu imezu ihe e dere n'akwukwo iwu ha. ‘Ha kporo m asi na-enweghi ihe m mere.’†

Oru Mmuo nsọ na-arụ

²⁶ “Mgbe Onye Ndumodu ahụ ga-abia, onye m ga-ezitere unu site n'aka Nna, bu Mmuo eziokwu ahụ sitere na Nna puta, o ga-agba ama banyere m. ²⁷ Ma unu onwe unu aghaghi igba ama, n'ihu na mu na unu anola site na mmalite.

16

¹ “Ihe ndi a niile ka m gwara unu ka unu ghara ida. ² Ha ga-esite n'ulo ekpere ha chupu unu. N'ezie, oge na-abia mgbe onye obula ga-egbu unu ga-ehekwa na o na-efe Chineke mgbe ha na-eme nke a. ³ Ha ga-eme ihe ndi a n'ihu na ha amaghi Nna maobu m. ⁴ Ana m agwa unu ihe ndi a ka o ga-abu na mgbe oge ga-eru, unu echeta na m gwara unu. Agwaghi m unu ihe ndi a na mbu n'ihu na mu na unu no mgbe ahụ. ⁵ Ma ugbu a, ana m alaghachikwuru onye ahụ zitere m. Ma o dighi onye obula n'etiti unu juru m, ‘Olee ebe i na-aga?’ ⁶ Ma n'ihu na m gwara unu ihe ndi a, obi unu ejuputala na mwute. ⁷ N'agbanyeghi nke a, aga m agwa unu eziokwu, o bu maka odimma unu ka m ji ala. Ọ buru na m alaghi, Onye Ndumodu ahụ agaghi abia. Ọ buru na m laa, aga m ezitere unu ya. ⁸ Mgbe o bjara, o ga-eme ka uwa mata ezughi oke nke nghota ya banyere mmehie, na ezi omume na ikpe, ⁹ maka mmehie n'ihu na ha ekwenyeghi na m; ¹⁰ ma gbasara ezi omume, n'ihu na ana m alakwuru Nna, ebe unu na-apughi ihu m ozo, ¹¹ maka ikpe, n'ihu na e m kpeela onyeisi uwa a ikpe.

* **15:20** 15:20 Jọn 13:16 † **15:25** 15:25 Abụ 35:19; 69:4 ‡ **15:26** 15:26 Onye inyeaka maobu onye nkasiobi.

12 “Enwere m ọtụtụ ihe ọzọ m ga-agwa unu. Ma ugbo a, unu agaghị anabatalị ha. 13 Ma mgbe Mmụọ eziokwu ahụ b́jara, ọ ga-eduba unu n’eziokwu niile. Ọ gaghị ekwu ihe banyere onwe ya, kama ọ b́ ihe niile ọ n’urú ka ọ ga-ekwu. Ọ ga-ezikwa unu ihe niile gaje ib́ja. 14 Ọ ga-enye m otuto, n’ihi na ọ ga-esite n’aka m nata ihe ọ ga-akorọ unu. 15 Ihe niile Nna nwere b́ nke m. Ọ b́ ya mere m j́i śi, na ọ ga-ewere site n’ihe b́ nkem, kọwara ya unu.

Mwute nke nd́i na-eso ụzọ ya ga-aghọ ọnu

16 “Ọ fọdụrụ nwantakírí oge unu agaghị ahụkwa m. Ma mgbe nwantintí oge gasikwara, unu ga-ahụkwa m anya ọzọ.”

17 Ụfọdụ nd́i na-eso ụzọ ya sírítara onwe ha, “Gíní ka o bu n’uche mgbe ọ na-así, ‘Nwa oge nta unu agaghị ahụkwa m ọzọ, ma mgbe nwa oge gasikwara unu ga-ahụkwa m,’ na ‘N’ihi na ana m alakwuru Nna?’” 18 Ha na-así, “Gíní ka okwu a pítara b́ ‘nwa oge nta’? Anyí aghọtaghí ihe ọ na-ekwu.”

19 Jisọs matara na ha chọrọ ijú ya ihe banyere nke a, n’ihi ya ọ sírí ha, “Unu na-ajuríta onwe unu ihe okwu m pítara mgbe m sírí, ‘Na nwa oge nta unu agaghị ahụkwa m ọzọ, ma nwa mgbe nta unu ga-ahụkwa m?’”

20 N’ezie, n’ezie, agwa m unu, unu ga-akwa akwa ma nwekwa obi mwute, ma ụwa ga-anúrí ọ́nụ. Ma iru ụjụ unu ga-aghoro unu ọ́nụ. 21 Mgbe ime na-eme nwanyí, ọ na-anọ n’ọ́nọdụ ihe mgbu. Mgbe ọ musírí nwa ya, ọ dighí echetakwa ihe mgbu ya ọzọ. N’ihi ọ́nụ na a mụpútala nwa n’elu ụwa. 22 Unu nọ n’ọ́nọdụ iru ụjụ ugbo a, ma aga m ahụ unu anya ọzọ, obi unu ga-ejupúta n’ọ́nụ. Mmadụ ọ́bula apughikwa inapụ unu ọ́nụ unu. 23 Ma n’ubochí ahụ, unu agakwaghí aríọ m ihe ọ́bula. N’ezie, n’ezie, agwa m unu, ihe ọ́bula unu ga-aríọ Nna m n’aha m, ọ ga-enye unu. 24 Ruo ugbo a, ọ dibeghí ihe unu ríorọ n’aha m. Ríorọ́nụ, unu ga-aríọta, ka ọ́nụ unu zukwaa oke.

25 “Ej́i m ilu na-agwa unu okwu ugbo a, ma oge na-abia mgbe m na-agaghí ejikwa ilu gwa unu okwu. Mgbe ahụ ka m ga-akowara unu niile ihe banyere Nna m n’ụzọ unu ga-aghota ya. 26 N’ubochí ahụ, unu ga-aríọ ihe n’aha m. Asíghí m unu na m ga-aríọ Nna ihe n’ihi unu. 27 N’ihi na Nna m n’onwe ya hurú unu n’anya, n’ihi na unu hurú m n’anya kwerekwa na m si n’ebe Chineke nọ b́ja. 28 Esi m n’ebe Nna nọ púta, b́ja n’ime ụwa. Ana m ahapụkwa ụwa ilaghachikwuru Nna.”

29 Nd́i na-eso ụzọ ya sírí, “Lee, ugbo a ka okwu gí doro anya. Ọ b́kwaghí ilu ka i na-atú. 30 Ugbo a ka o doro anyí anya na í maara ihe niile. Ọ bakwaghí uru ka onye ọ́bula juọ gí ihe ọ́bula. N’ihi nke a, anyí kwere na i si n’ebe Chineke nọ b́ja.”

31 Jisọs zara ha, “Unu ekwerela ugbo a? 32 Lee! Oge na-abia, oge ahụ eruola, mgbe unu ga-agbasacha. Onye ọ́bula n’ulọ nke ya. Mgbe ahụ, unu ga-ahapụ naaní m, ma ọ bughí naaní m nọ n’ihi na mụ na Nna m nọ.

33 “Agwala m unu ihe nd́i a niile ka unu nwee udo n’ime m. N’ime ụwa, unu ga-enwe nsogbu. Ma ka obi sie unu ike, n’ihi na emerielá m ụwa.”

17

Ekpere Jisọs kpeere Onyenwe ya

1 Mgbe Jisọs kwusiri okwu nd́i a, o leliri anya n’eluwigwe śi,

“Nna, oge ahụ a kara aka eruola, nye Ọkpara gí otuto, ka Ọkpara gí nyekwa gí otuto. 2 I nyela ya ikike n’ebe mmadụ niile nọ, na ike inye nd́i

niile i nyere ya ndụ ebighị ebi. ³ Nke a bukwa ndụ ebighị ebi ahụ. Ka ha mata na naanị gị bụ Chineke n'ezie, matakwa Jisọs Kraịst onye ahụ i zitere n'ụwa. ⁴ Enyere m gị otuto n'ụwa site n'iruzu ọrụ niile i nyere m ka m ruo. ⁵ Ma ugbu a, Nna, nye m otuto n'ihu gị, ụdị otuto ahụ m nwere n'ihu gị tupu e kee ụwa.

Ekpere Jisọs kpeere ndị na-eso ụzọ ya

⁶ "Emere m ka ndị ahụ i siri n'ụwa kponye m mara aha gị. Ha bụ ndị nke gị, i nyere m ha, ha debekwara okwu gị. ⁷ Ugbu a, ha amarala na ihe niile i nyere m si n'aka gị bja. ⁸ Ma ugbu a, enyela m ha okwu ahụ i nyere m, ha nabatakwara ya, marakwa n'eziokwu na-esi m n'ebe i nọ bja. Ha kwenyekwara na ọ bụ gị zitere m. ⁹ Ana m ekpere ha ekpere, ọ bughị n'ihị ụwa ka m na-ekpe ekpere. Kama ana m ekpe ekpere banyere ndị ahụ i nyere m, n'ihị na ha bukwa ndị nke gị. ¹⁰ Ihe niile m nwere bụ nke gị, ihe niile i nwere bukwa nke m. E sitere na ha mee ka otuto m pụta ihè. ¹¹ Ugbu a, anoghikwa n'ime ụwa, ma ha ka nọ n'ime ụwa, ana m alaghachikwute gị. Ya mere, Nna dị nsọ, chebe ha nke oma site n'ike nke aha gị, bụ aha nke ahụ i nyere m, ka ha buru otu dika anyị onwe anyị si buru otu. ¹² Mgbe mụ na ha nọ n'ụwa, echebere m ha site n'aha gị nke i nyere m. Echebekwara m ha, o nwekwaghị onye obula n'ime ha lara n'iyi, kariakwa onye ahụ bụ nwa nke ịla n'iyi, ka e mezuo ihe akwukwo nsọ kwuru.

¹³ "Ma ugbu a, ana m alaghachikwute gị, ma ana m ekwu ihe ndị a n'ụwa ugbu a ka ha nwee n'ọhụ m, n'ebe o zuruoke n'ime ha. ¹⁴ Enyela m ha okwu gị. Ma n'ihị ya, ụwa akpọla ha asị. N'ihị na ha abughị ndị nke ụwa dị ka mụ onwe m na-abughị onye nke ụwa. ¹⁵ Ekpeghe m ekpere ka iwepu ha n'ụwa, kama ka inaputa ha site n'aka ajo onye ahụ. ¹⁶ Ha onwe ha abughị ndị nke ụwa dị ka mụ onwe m na-abukwaghị onye nke ụwa. ¹⁷ Were eziokwu doo ha nsọ, okwu gị bụ eziokwu. ¹⁸ Dị ka i siri zite m n'ụwa, otu a ka m na-ezipukwa ha n'ụwa. ¹⁹ O bukwa n'ihị ha ka m jiri debe onwe m nsọ, ka ha onwe ha burukwa ndị e doro nsọ n'eziokwu.

Ekpere Jisọs maka ndị niile kwere ekwe

²⁰ "Ekpeghe m ekpere a n'ihị ndị a naanị. Kama ana m ekpekwa ekpere a n'ihị ndị niile ga-ekwere na mụ, site n'okwu ha. ²¹ Ka ha niile buru otu, Nna, dị ka i nọ n'ime m mụ a nọrọ n'ime gị. Ka ha nọrọka n'ime anyị ka ụwa kwere na ọ bụ gị zitere m. ²² Enyere m ha otuto nke i nyere m, ka ha buru otu dị ka anyị onwe anyị si buru otu; ²³ Mụ onwe m n'ime ha, gị onwe gị n'ime m. Ka e mee ka ha buru otu n'uzo zuruoke, ka ụwa matakwa na ọ bụ gị zitere m, na i hukwara ha n'anya dị ka i si hụ m n'anya.

²⁴ "Nna, achoro m ka ndị niile i nyere m soro m noro ebe m nọ. Ka ha hụ otuto m nke i nyere m n'ihị na i huru m n'anya tupu atọ ntoala nke ụwa.

²⁵ "Nna onye ezi omume, ụwa amaghị gị. Ma amaara m gị. Ndị a matakwa na ọ bụ gị zitere m. ²⁶ Emekwara m ka ha mara aha gị. Aga m agakwa n'ihu ime ka ha mara ya. Ka ihunanya ahụ i nwere n'ebe m nọ digide n'ime ha, ka mụ onwe m nọgidekwa n'ime ha."

¹ Mgbe Jisọs kwusiri okwu ndị a, ya na ndị na-eso ụzọ ya rịdara ndagwurugwu iyi Kidron rigorokwa n'ofe nke ọzọ, ebe e nwere otu ogige, ya na ndị na-eso ụzọ ya banyere n'ime ya.

² Judas, onye rara ya nye matakwara ebe ahụ. N'ihia na Jisọs na ndị na-eso ụzọ ya na-anọ n'ebe ahụ otutu oge. ³ Ya mere, Judas duuru otu ndị agha, na ufodu ndị ozi sitere n'etiti ndịisi nchụaja na ndị Farisii bịa n'ebe ahụ. Ha chikwa ọwaokụ, oriọna na ngwa agha.

⁴ Ebe Jisọs maara ihe niile na-akwado ibiakwasị ya, ọ putara sị ha, **“Onye ka unu na-achọ?”**

⁵ Ha zaghachiri ya, “Ọ bụ Jisọs onye Nazaret.”

Ọ siri ha, **“Ọ bụ m”** (Judas onye ahụ rara ya nye so ha guzo n'ebe ahụ.)

⁶ Mgbe Jisọs gwara ha, **“Ọ bụ m,”** ha laghachiri azụ, daa n'ala.

⁷ Ọzọ ọ jukwara ha, **“Onye ka unu na-achọ?”**

Ha siri, “Ọ bụ Jisọs onye Nazaret.”

⁸ Jisọs zara, **“Agwara m unu na Ọ bụ m. Ọ bụrụ na unu na-achọ m, hapụndị a ka ha laa.”** ⁹ Nke a bụ iji mezuo okwu ahụ o kwuru na mbụ, **“Etufughị m onye ọbụla n'ime ndị ahụ i nyere m.”***

¹⁰ Ya mere Saimon Pita, onye ji mma agha, miputara ya, gbuo ohu onyeisi nchụaja, gbupu ntị aka nri ya. Aha ohu ahụ bụ Malkus.

¹¹ Ma Jisọs gwara Pita, **“Mighachi mma agha gị n'ọbọ ya! Ọ bụ na mụ agaghị anụ site n'iko ahụ Nna m nyere m ka m nọọ?”**

A kpurụ Jisọs gaa na nke Anas

¹² Ya mere ndị agha ahụ na ọchiagha ha, na ndị na-ejere ndị Juu ozi, jidere Jisọs kee ya agbụ. ¹³ Ha buru ụzọ duru ya jekwuru Anas, onye bụ nna nwunye Kaifas. Onye bụ onyeisi nchụaja n'afọ ahụ. ¹⁴ Kaifas bukwa onye ahụ duru ndị ndu ndị Juu ọdu, sị na ọ ka mma ka otu onye nwuo n'ihia mmadụ niile.

Ngọpụ mbụ nke Pita

¹⁵ Saimon Pita na otu onye ọzọ na-eso ụzọ ya sooro Jisọs. N'ihia na onye nke ahụ na-eso ụzọ ya bụ onye onyeisi nchụaja maara nke ọma, o sooro Jisọs banye n'obi onyeisi nchụaja. ¹⁶ Ma Pita na-eguzo n'ezị n'ọnu ụzọ. Onye ọzọ ahụ na-eso ụzọ ya, nke onyeisi nchụaja maara nke ọma, puru n'ezị gwa nwaagboghọ ahụ na-eche ọnu ụzọ okwu, ma kpobata Pita.

¹⁷ Nwaagboghọ ahụ siri Pita, “Ọ bụ na ị bughị otu n'ime ndị na-eso ụzọ nwoke a?”

Pita siri, “Mba! Abughị m.”

¹⁸ Ndi ohu na ndi nche kwanyere oku n'ihia na oyi na-atu. Ha guzoro n'ebe ahụ na-anya oku. Pita soro ha guzo na-anyakwa oku.

Onyeisi nchụaja ajụo Jisọs ajụju

¹⁹ N'oge ahụ onyeisi nchụaja ahụ juru Jisọs banyere ndi na-eso ụzọ ya, na ozizi ya.

²⁰ Jisọs zara ya, **“N'ihu ọha mmadụ ka m kwuru okwu niile m kwuru. A kuziri m ihe n'ime ulọ ekpere na n'ime ulonso ukwu ebe ndi Juu na-azuko. Ekwukwaghị m ihe ọbụla na nzuzo. ²¹ Gini mere i ji ajụ m? Juo ndi niile gere m ntị! Ha makwaara ihe niile m kwuru.”**

²² Mgbe o kwuru nke a, otu onye n'ime ndi na-eje ozi guzo n'akuku ya, mara Jisọs ura n'ihu, si, “Ọ bụ otu a ka ị si aza onyeisi nchụaja ajụju?”

* 18:9 18:9 Jon 6:39

²³ Jisọs zara ya, “**Ọ bụrụ na ọ dị ihe ọjọọ m kwuru, gbaa ama megide okwu ọjọọ dị otu a, ma ọ bụrụ na m kwuru eziokwu, gini mere i ji ama m ụra.**” ²⁴ Ya mere, Anas kere ya agbụ zigara ya Kaifas onyeisi nchụaja.

Pita agọnarị Jisọs nke ugboro abụọ na nke atọ

²⁵ Ma dika Saimon Pita ka guzo n’ebe ahụ na-anya ọkụ, ha siri ya, “Ọ bụ na ị bughị otu onye n’ime ndị na-eso ụzọ ya?”

Ma ọ goro agọ si, “Abughị m ya.”

²⁶ Otu n’ime ndị ohu onyeisi nchụaja, bụ onye ikwu nwoke ahụ Pita bipuru nti, siri, “Ọ bụ na m ahughị gi na ya n’ime ogige ahụ?” ²⁷ Ma Pita gọkwara agọ ọzọ. N’otu mgbe ahụ oke ọkụkụ kwara akwa.

Jisọs n’ihu Paillet

²⁸ Mgbe ahụ, ha sitere n’ulo Kaifas duru Jisọs gaa n’uloeze Paillet. Ọ bụkwa n’isi ụtutu, ma ha onwe ha abanyeghi n’ime uloeze ahụ n’ihi na ha achoghị imeru onwe ha, ka ha nwee ike isoro rie nri na Mmemme Ngabiga. ²⁹ Paillet gakwuru ha n’ezi si, “Gini bụ ebubo unu na-ebo nwoke a?”

³⁰ Ha zara ma si ya, “Ọ bụrụ na onye a abughị onye aruruala, anyị agaraghị akpotara gi ya.”

³¹ Paillet siri, “Durunụ ya puo kpee ya ikpe n’onwe unu di ka iwu unu si di.”

Ndi Juu siri ya, “Ma anyi enweghi ikike igbu onye o bula.” ³² Nke a mere iji mezuo okwu ahụ Jisọs kwuru banyere udi onwu o gaje inwu.

³³ Mgbe ahụ Paillet baghachiri n’ime uloeze ahụ, zie ozi ka a kpoo ya Jisọs. Ọ juru ya, “I bụ eze ndi Juu?”

³⁴ Jisọs zara, “**I na-ajụ nke a n’onwe gi ka ọ bụ ihe ndi ozo gwara gi banyere m?**”

³⁵ Paillet zara, “Abụ m onye Juu? Ọ bụ ndi ala gi na ndiisi nchujaja unu kpotaara m gi. Gini ka i mere?”

³⁶ Jisọs zara, “**Alaeze m abughị nke ụwa a. A si na alaeze m bụ nke ụwa a, ndi na-ejere m ozi gaara iluru m ogo iji gbochie m idaba n’aka ndi Juu. Ma ugbu a, alaeze m abughị nke ụwa a.**”

³⁷ Paillet siri ya, “Ya bụ na ị bụ eze?”

Jisọs zara, “**Gi onwe gi kwuru na m bụ eze. Amuru m n’ihi nke a, o bụkwa n’ihi nke a ka m ji bi a n’ụwa igba ama banyere eziokwu. Onye obula huru eziokwu n’anya na-ege m nti.**”

³⁸ Paillet siri ya, “Gini bụ eziokwu?” Mgbe o kwuchara nke a, o puru jekwuuru ndi Juu ozo si ha, “Ọ dighi ihe obula m choputara megidere ya.

³⁹ Ma ọ bụ omenaala unu, na m ga-ahapuru unu otu onye mkporo n’oge Mmemme Ngabiga. Unu chooro ka m hapuru unu ‘eze ndi Juu?’”

⁴⁰ Ha tiri mkpu ozo si, “Ọ bughị nwoke a, ma hapuru anyi Barabas.” Barabas bụ onye abali di egwu.

19

I ma Jisọs ikpe

¹ Mgbe ahụ, Paillet kpuru Jisọs, a pia ya ihe. ² Ndi agha kpara okpueze nke e ji ogwu mee, kpukwasị ya n’isi, yinyekwa ya uwe mwuda na-acha odo odo. ³ Ha biakwutere ya otutu mgbe na-asị, “Ekele, gi Eze ndi Juu!” Ha na-amakwa ya ura n’ihu.

4 Paillet pụkwara n'ezì ọzọ sị ha, "Lee, ana m akpọtutara unu ya, ka unu mara na achọputaghị m ihe ọjọọ ọbụla o mere." 5 Mgbe Jisọs yi okpu ogwu na uwe odo odo pụta, Paillet siri ha, "Lekwanụ nwoke ahụ!"

6 Ngwangwa, ndịisi nchụaja na ndị nche huru ya, ha tiri mkpu sị, "Kpogide ya n'obe! Kpogide ya n'obe!"

Paillet siri ha, "Kporonụ ya kpogbuo ya n'onwe unu. Achọputaghị m ihe ọjọọ ọbụla o mere."

7 Ndi Juu zara ya, "Anyi nwere iwu, di ka iwu ahụ siri di, ihe kwesiri ya bu onwu, n'ihì na ọ kporo onwe ya Ọkpara Chineke."

8 Mgbe Paillet nuru nke a, oke egwu turu ya karia. 9 Ọ laghachiri azu n'ime ulozeze ahụ, juo Jisọs, "Olee ebe i siri bia?" Ma Jisọs azaghị ya ihe ọbụla. 10 Paillet siri ya, "I na-agba m nkiti? O bu na i maghi na m nwere ike ikpogide gi n'obe, nweekwa ike ihapu gi ka i laa?"

11 Jisọs zara ya, "I garaghi enwe ike ọbụla n'ebe m no, ma ọ buru na o siteghi n'elu rute gi aka. Nke a mere mmehie onye duru m nye n'aka gi ji karia."

12 Site na mgbe ahụ Paillet chosiri ike ihapu ya. Ma ndi Juu tisiri mkpu ike sị, "I hapu nwoke a ka ọ laa, i bukwaghị enyi Siza. N'ihì na onye ọbụla na-eme onwe ya eze na-eleli Siza."

13 Mgbe Paillet nuru okwu ndi a, ọ kpọtutara Jisọs n'ezì, no dukwa ala n'оче ikpe ya di n'ebe a na-akpo Pevumentị (maobu Gabata n'asusu Hibru). 14 Ọ bu n'ihe dika n'oge ehie nke ubochi nkwaadebe maka oriri Ngabiga.

Ọ siri ndi Juu, "Leenu eze unu!"

15 Ma ha tiri mkpu, "Kpogu ya, Kpogu ya! Kpogide ya n'obe."

Paillet juru ha, "Unu choro ka m kpogide eze unu n'obe?"

Ma ndisi nchụaja zara, "Anyi enweghi eze ọzọ karia Siza."

16 Mgbe ahụ, o nyefere ya n'aka ha, ka ha kpogide ya n'obe.

Mkpogbu Jisọs

Ha kpoo Jisọs puo. 17 O buuru obe ya gaa n'ebe a na-akpo Okpokoro Isi (nke putara Golgota n'asusu Hibru). 18 N'ebe ahụ ka ha kpogidere ya n'obe, ya na mmadu abuo ndi ọzọ. Otu onye n'aka nri ya, onye nke ọzọ n'aka ekpe ya.

19 O nwere ihe Paillet dere kupanye n'elu obe ahụ. Ihe o dere bu nke a:
Jisọs onye Nazaret, Eze ndi Juu.

20 Otutu ndi Juu guru ihe a o dere, n'ihì na ebe a kpogburu Jisọs di nso n'obodo ahụ. E dekwa ya n'asusu Hibru, Griik na Latin. 21 Ndisi nchụaja nke ndi Juu gara Paillet sị, "Edela na ọ bu Eze ndi Juu, kama dee na nwoke a siri, abụ m eze ndi Juu."

22 Ma Paillet zara, "Ihe m dere, edeela m ya."

23 Mgbe ndi agha kpogidechara Jisọs n'obe, ha kere uwe ya uto anọ. Onye ọbụla n'ime ha nwetara otu uto. Ha chiru uwe mwuda ya nke a na-adughị adu, kama a kpaa ya akpa site n'elu ya ruo n'ala ya.

24 Ha gwaritara onwe ha, "Ka anyi hapunu idoka ya, kama ka anyi fee nza lee onye ọ ga-adanyere i were ya."

Nke a bu iyi mezuo ihe e dere n'akwukwo nsọ,
"Ha kere uwe m n'etiti onwe ha,

feekwa nza banyere uwe mwuda m."*

Nke a bu ihe ndi agha ahụ mere.

* 19:24 19:24 Abụ 22:18

²⁵ Nne ya, nwanne ya nwanyi, bu Meri nwunye Klopas, na Meri Magdalin guzo nso n'akuku obe Jisos. ²⁶ Mgbe Jisos huru nne ya na onye na-eso uzọ ya o huru n'anya ka o guzo n'akuku ya, o sirị nne ya, "Nwanyị lee nwa gi nwoke." ²⁷ O sirị onye ahụ nke na-eso uzọ ya, "Lee nne gi." Site n'oge ahụ, onye ahụ na-eso uzọ ya kpọrọ ya laa n'ulo nke ya.

Onwu Jisos

²⁸ N'ikpeazu, mgbe Jisos matara na ihe niile emezuola. Ma iji mezuo ihe e dere n'akwukwo nso, o sirị, "Akpiri na-akpo m nku." ²⁹ Otu ite mmanya ora dorọ nso n'ebe ahụ. Ha were ogbo denye n'ime mmanya ahụ, kenye ogbo ahụ n'osisi hisop welie ya elu chee ya n'onu. ³⁰ Mgbe Jisos deturu mmanya ahụ onu, o sirị, "O gwuchaala." O hulatarala isi ya, kubie ume.

³¹ Ma ndi Juu achoghị ka ahụ ndi ahụ a kpogidere n'obe nogide n'ebe ahụ ka chi bọ, n'ihị na o bu Uboghị Nkwadebe. Echi ya bu ga-abu uboghị izuike puru iche. Ha rioro Paillet ka a gbajisie ha ukwu ma bupukwa ahụ ha. ³² Ndi agha ahụ biara gbajie ukwu onye nke mbu na onye nke ozo a kpogburu ha na ya. ³³ Ma mgbe ha biaruru n'ebe Jisos no, ha huru na o nwuolarị. N'ihị nke a, ha agbajighi ukwu ya. ³⁴ Kama otu onye n'ime ndi agha ahụ weere ube mapuo ya akuku ya. Ngwangwa obara na mmiri gbaputara. ³⁵ Onye huru ihe ndi a gbara ama ka unu kwere, ama ya bu eziokwu, o matakwarala na ihe o na-ekwu bu eziokwu. ³⁶ Ihe ndi a niile mere ka e mezuo ihe e dere n'akwukwo nso, "O dighi okpukpu ya obula nke a ga-agbaji."† ³⁷ E dekwarala n'ebe ozo n'akwukwo si, "Ha ga-elegide onye ahụ ha mapuru ahụ anya."‡

Olili Jisos

³⁸ Mgbe ihe ndi a gasiri, otu nwoke aha ya bu Josef, onye sitere Arimatia, onye na-eso uzọ Jisos na nzuzo, n'ihị egwu ndi Juu, jekwuuru Paillet riu ka o nye ya ikike iburu ahụ Jisos, Paillet kwere, ya mere o biara buru ahụ ya. ³⁹ Nikodimos, onye ahụ biakwutere Jisos n'abalị na mbu, biakwara. O wetara máá na aloos a gwakotara agwakota, nke otutu ya ruru ihe dika kilogram iri ato na ano. ⁴⁰ Ha buuru ahụ Jisos, tee ya uda ndi ahụ, fuchikwaa ya n'akwa ocha linin dika omenaala olili ozu nke ndi Juu si di. ⁴¹ Ebe ahụ a kpogidere ya n'obe di n'otu ubi a gbara ogige. N'ime ogige a, otu ili qhuru di na ya nke e jibeghi lie onye obula. ⁴² N'ihị na o bu uboghị Nkwadebe nke ndi Juu,§ nakwa n'ihị na ili ahụ di nso, ha donyere ahụ Jisos n'ime ya.

20

Mbilite n'onwu nke Jisos

¹ N'isi ututu uboghị mbu nke izu uka, mgbe chi na-abozibeghi nke oma, Meri Magdalin biara n'ili ahụ, ma hu na e wepula nkume ahụ e jiri mechie onu ili ahụ. ² O ji oso biakwute Saimon Pita na onye ozo ahụ nke na-eso uzọ ya, bu onye Jisos huru n'anya si, "Ha esitela n'ili ahụ bupu Onyenwe anyi. Anyi amaghi ebe ha dobere ya!"

³ Ya mere Pita na onye nke ozo ahụ na-eso uzọ ya puru gawa n'ili ahụ. ⁴ Ha abuo jiri oso na-aga, ma onye ozo ahụ na-eso uzọ ya gbakariri Pita n'oso buru ya uzọ ruo n'ili ahụ. ⁵ O hulatarala ala, nyoo anya n'ime ili, hu

† 19:36 19:36 Opu 12:46; Onu 9:12; Abu 34:20 ‡ 19:37 19:37 Zek 12:10 § 19:42 19:42 maka uboghị izuike ndi Juu

akwa ọcha ahụ ebe ha wusara n'ala, ma ọ baghi n'ime. ⁶ Ya mere Saimon Pita, onye na-eso ya n'azu bjarutere banye n'ime ili ahụ. Ọ hụrụ akwa ozu ahụ ka ọ wusara n'ala, ⁷ ya na akwa nke e ji kechie ya isi. Ichafo a na akwa ọcha ahụ adikotaghị n'otu ebe, kama a piara ya apia dobe ya iche n'ebe ọzọ. ⁸ Onye ọzọ ahụ nke na-eso ọzọ ya, onye nke buru ọzọ bjaruo n'ili banyekwara n'ime ili ahụ. Ọ hụrụ ma kwerekwa. ⁹ (Ruo n'oge a, ha aghotabeghi site n'akwukwo nsọ na ọ ghaghị i si n'onwu bilie.) ¹⁰ Emesịa ndi na-eso ọzọ ya laghachiri n'ulo ha.

Jisọs egosi Meri Magdalin onwe ya

¹¹ Ma Meri guzo n'akuku ili ahụ na-ebe akwa. Mgbe ọ nọ na-ebe akwa, o hulatarala ala nyoo anya n'ime ili ahụ ¹² hụ ndi mmuo ozi abuo yi uwe ọcha, ka ha noduru ala otu n'isi, nke ọzọ n'ukwu, n'ebe ahụ atogboro ahụ jisọs.

¹³ Ha sirị ya, "Nwanyị, gini mere i ji ebe akwa?"

Ọ sirị ha, "Ha ebupula Onyenwe m, amaghi m ebe ha bujere ya." ¹⁴ N'oge a, ọ tughariri hụ ka jisọs guzo n'ebe ahụ. Ma ọ mataghi na ọ bu jisọs.

¹⁵ Jisọs sirị ya, "Nwanyị, gini mere iji ebe akwa? Onye ka i na-achọ?"

Ebe o chere na ọ bu onye na-elekota ogige ahụ, ọ sirị ya, "Nna anyi ukwu, ọ buru na ọ bu gi bupuru ya, gwa m ebe i debere ya ka m gaa buru ya."

¹⁶ Jisọs sirị ya, "Meri."

Ọ tughariri tie mkpu n'olu Hibru si ya, "Raboni!" (nke putara "Onye nkuzi.")

¹⁷ Jisọs sirị ya, "Emetukwala m aka n'ihi na alakwubeghi m Nna m. Kama gakwuru umunna m gwa ha, 'Ana m alakwuru Nna m na Nna unu. Chineke m na Chineke unu.'"

¹⁸ Meri Magdalin gara gwa ndi na-eso ọzọ ya, "Ahula m Onyenwe anyi." Ọ koro ha na ọ bu ya gwara ya ihe ndi a niile.

Jisọs egosi ndi na-eso ọzọ ya onwe ya

¹⁹ N'uhuruchi nke ubochi ahụ, bu ubochi mbu nke izu uka, mgbe ndi na-eso ọzọ ya zukotara n'ime otu ulo. Ha mechiri ọzọ niile n'ihi egwu ndi juu. Jisọs batara guzo n'etiti ha si ha, "Udo diri unu!" ²⁰ Mgbe o kwusiri nke a, o gosiri ha aka ya na akuku ya. Onu juru ndi na-eso ọzọ ya obi n'ihi na ha ahula Onyenwe anyi.

²¹ Ozokwa, Jisọs sirị ha, "Udo diri unu! Di ka Nna m si zite m, otu a ka m na-eziga unu." ²² Mgbe o kwuchara nke a, o kusara ha ume si ha, "Naranu Mmuo Nso. ²³ Ọ buru na unu agbaghara onye obula mmehie ya, a ga-agbaghara ya, ọ burukwa na unu aju igbaghara ha, agaghi agbaghara ha."

Jisọs egosi Tomos onwe ya

²⁴ Ma Tomos (onye a na-akpo Didimos), otu n'ime ndi ozi iri na abuo ahụ, anoghi ya mgbe jisọs biara. ²⁵ Ya mere, ndi ọzọ na-eso ọzọ ya gwara ya, "Anyi ahula Onyenwe anyi!"

Ma ọ sirị ha, "Ọ bu naani mgbe m jiri anya m hụ ebe ahụ ntu kpopuru ya aka, tinye mkpisiaka m n'apa ntu ndi ahụ, ma tinyekwa aka m n'akuku ya ebe ahụ a mara ya ube, ka m ga-ekwere."

²⁶ Mgbe abali asato gasiri, ndi na-eso ọzọ ya zukotara ọzọ. Ugbu a Tomos nokwa n'etiti ha. N'agbanyeghi na e mechisiri ọzọ niile, jisọs batara guzo n'etiti ha si ha, "Udo diri unu." ²⁷ Mgbe ahụ ọ sirị Tomos,

“Runye mkpisiaka gi n’ebe a, leekwa aka m abụọ. Weputa aka gi tinyekwa n’akukụ m. Abụla onye na-enweghị okwukwe, kama kwere.”

²⁸ Tòmòs zara sị ya, “Onyenwe m na Chineke m!”

²⁹ Ma Jisòs sịrị ya, “I kweere n’ihi na ì hụla m? Ma ngozị òdìrì ndì nahughị ma kwere.”

The mere e ji dee akwụkwọ ozioma Jón

³⁰ O dī òtùtù ihe ìrìbama ndì ọzọ Jisòs rùrù n’ihu ndì na-eso ụzọ ya. Ma edeghị ha n’ime akwụkwọ a. ³¹ Ma e dere ihe ndì a niile ka unu kwere na Jisòs bụ Kraịst, Ọkpara Chineke. N’ihi na ọ bụ site n’ikwere ka unu ga-eji nweta ndụ ọhụrụ site n’aha ya.

21

Jisòs na ọrụ ebube nke igbute azụ

¹ Mgbe ihe ndì a gasịrị, Jisòs gosiri ndì na-eso ụzọ ya onwe ya ọzọ. O mere nke a n’akukụ osimiri nke Tiberias,* lee otu o si mee. ² Ụfọdụ n’ime ndì na-eso ụzọ ya nọkoro otu ebe. Ndì a bụ Saimon Pita na Tòmòs (onye a na-akpọ Didimòs), na Nataniel, onye Kena nke Galili na umụ Zebedi, na mmadụ abụọ ndì ọzọ bukwa ndì ozi ya. ³ Saimon Pita sịrị ha, “Ana m aga igbu azụ.” Ha sịrị, “Anyị ga-eso gi.” Ha biliri gaa, banye n’ime ụgbọ mmiri. Ma n’abalị ahụ niile ha egbuteghị ihe ọbụla.

⁴ Mgbe chi na-abọ Jisòs guzoro n’akukụ mmiri. Ma ndì na-eso ụzọ ya amataghị na ọ bụ Jisòs.

⁵ Jisòs sịrị ha, “Umuntakịrì, unu gbutere azụ ọbụla?”

Ha zara ya, “Mba.”

⁶ O gwara ha, “Wunyenụ ụgbụ unu n’akukụ aka nri nke ụgbọ. Unu ga-egbutekwa azụ.” Mgbe ha mere nke a, ha enwekwaghị ike ìdọputa ụgbu ha, n’ihi ọtùtù azụ nke dī n’ime ya.

⁷ Mgbe ahụ onye ahụ na-eso ụzọ ya Jisòs hụrụ n’anya gwara Pita, “O bụ Onyenwe anyị!” Ngwangwa Saimon Pita nūrụ na “ọ bụ Onyenwe anyị,” ọ yiiri uwe ya (n’ihi na ọ gba ọtọ), wụba n’ime mmiri ahụ. ⁸ Ndì ọzọ ndì na-eso ụzọ ya bịara n’ụgbọ mmiri nta ahụ, na-adọputa ụgbu ha nke azụ juru n’ime ya, n’ihi na ha nọ nso n’ala ihe dī ka narị nzo ụkwụ na ise.†

⁹ Mgbe ha pụtara n’elu ala, ha hūrụ ọkụ a kwanyere, nke a hụkwasịrị azụ n’elu ya na ogbe achicha.

¹⁰ Jisòs gwara ha, “Wetanụ ụfọdụ n’ime azụ ndì ahụ unu gbutere ụgbu a.” ¹¹ Saimon Pita puru gaa dogota ụgbu azụ ahụ n’elu ala. Ihe juru ya bụ azụ ndì ukwu nke ọnụogugụ ya dī narị na iri ise na atọ. Ma ụgbu ahụ adowaghị n’agbanyeghị na azụ juru n’ime ya. ¹² Jisòs sịrị ha, “Bianu rie nri ututu.” O dighị onye ọbụla n’ime ndì ahụ na-eso ụzọ ya juru ya, “I bụ onye?” N’ihi na ha maara na ọ bụ Onyenwe anyị. ¹³ Jisòs bịara were achicha ahụ nye ha. Otu ahụ ka o mekwara azụ ahụ. ¹⁴ Nke a bụ ụgboro atọ Jisòs gosiri ndì na-eso ụzọ ya onwe ya mgbe e mere ka o si n’onwu bilie.

Jisòs akpoghachite Pita

¹⁵ Mgbe ha risiri nri ututu, Jisòs sịrị Saimon Pita, “Saimon nwa Jón, ì hūrụ m n’anya karịa ndì a niile?”

O sịrị ya, “E, Onyenwe anyị, ì maara na m hūrụ gi n’anya.”

Jisòs sịrị ya, “Na-azụ umụ aturụ m.”

* 21:1 21:1 Maọbụ, Galili † 21:8 21:8 Maọbụ, narị kubit abụọ

¹⁶ Jisọs siri ya nke ugboro abuo, “Saimon nwa Jon, i huru m n’anya?”
 O siri, “E, Onyenwe anyi, i maara na m huru gi n’anya.”

O siri ya, “Na-elekota aturu m.”

¹⁷ O siri ya nke ugboro ato, “Saimon nwa Jon, i huru m n’anya?”

O wutere Pita na o siri ya nke ugboro ato, “i huru m n’anya?” O siri ya, “Onyenwe anyi, i mazuru ihe niile, i makwaara na m huru gi n’anya.”

Jisọs siri ya, “Na-azu aturu m. ¹⁸ N’ezie, n’ezie asi m gi, mgbe i bu okorobia i na-eke aji n’ukwu, gaa ebe i chorọ iga. Ma mgbe i ghorọ agadi, i ga-esetipụ aka gi, onye ozo ga-ekere gi ihe okike n’ukwu ma duru gi gaa ebe i na-achoghi iga.” ¹⁹ O kwuru nke a iji gosi udi onwu o ga-anwu iji nye Chineke otuto. Mgbe nke a mesiri, o siri ya, “Soro m.”

²⁰ Pita chighariri hu onye ahụ na-eso uzọ ya nke Jisọs huru n’anya ka o na-esokwa ha n’azu. (O bu onyeozu ahụ dabeere ya n’obi na nri anyasi, nke siri, “Onyenwe anyi, onye ga-arara gi nye?”) ²¹ Mgbe Pita huru ya, o siri Jisọs, “Onyenwe anyi kedụ maka onye a?”

²² Jisọs siri ya, “O buru na m achọ ka o nọgide ruo mgbe m galoghachi ginị ka nke a bu nye gi? Soro m.” ²³ Ya mere, akuko a gbasara n’etiti umunna na onye a na-eso uzọ ya agaghi anwu. Ma Jisọs asighi ya na o gaghị anwu anwu, kama, “O buru na m chorọ ka o nọgide ruo mgbe m ga-abia, o gbasara gi?”

²⁴ Nke a bu onye ahụ na-eso uzọ ya onye na-agba ama ihe ndi a niile, ma deekwa ha n’akwukwo. Anyi makwaara na ama ya bu eziokwu.

²⁵ Ma o di otutu ihe ndi ozo Jisọs mere. O buru na e dee ha niile n’akwukwo, o dighi m ka uwa niile o ga-aba akwukwo a ga-edede banyere ha.

Oru Ndi Ozi

Jisos alaa n'eluigwe

¹ Ezigbo enyi m Tiofilos, n'akwukwo m nke mbu m dere gi banyere ihe niile Jisos malitere ime nakwa ikuzi, ² ruo n'ubochi e mere ka o laghachi n'eluigwe mgbe o sitere n'ike Mmuo nso nyesia ndi na-eso uzo ya iwu, bu ndi o hoputara. ³ Mgbe o husiri ahuhu nke onwu, o gosiri ha onwe ya n'uzo di icha icha o doro anya na ya di ndu. O mere ka ha hu ya anya n'ime iri ubochi ano, na-akuziri ha banyere alaeze Chineke. ⁴ N'otu oge, o nonyeere ha na nri, o nyere ha iwu a, "Unu esila na Jerusalem puo, kama cherehu nkwa nke Nna m, nke unu nuru site n'onu m. ⁵ N'ih na Jon jiri mmiri mee unu baptizim, ma n'oge na-adighi anya, a ga-eji Mmuo Nso mee unu baptizim."

⁶ Mgbe ha gbakoro, ha juru ya, "Onyenwe anyi, o bu ugbu a ka i ga-enyeghachi Izrel alaeze ahu?"

⁷ Ma o siru ha, "O bughu oru unu imata oge na mgbe Nna m na-akwado ihe o zubere ime n'ikike nke onwe ya. ⁸ Ma mgbe Mmuo Nso biakwasiri unu, unu ga-anata ike. Mgbe ahu, unu ga-agbara m ama na Jerusalem, na Judia niile ya na Sameria ruokwa ebe niile uwa soturu."

⁹ Mgbe o kwusiri nke a, e weliri ya elu mgbe ha na-ele anya, igwe ojii kpuchikwara ya, zopu ya n'anya ha.

¹⁰ Mgbe ha na-elegidesi anya ike n'eluigwe dika o na-ala, na mberede, umu nwoke abuo yi uwe ocha guzoro ha nso. ¹¹ Ha siru, "Ndi ikom Galili, gini mere unu jiri guzoro ebe a na-ele anya n'eluigwe? Jisos a onye e sitere n'etiti unu kporo laa n'eluigwe ga-aloghachikwa otu ahu unu si hu ya o siri laa n'eluigwe."

Mataias, onye nochiri anya Judas

¹² Ha sitere n'Ugwu a na-akpo Oliv nke di Jerusalem nso, njem nke otu ubochi izuika, laghachi na Jerusalem. ¹³ Mgbe ha batara n'obodo, ha rigoro n'ime ulo ahu di n'ulo elu, ebe ha na-anu. Ndi a bu ndi no n'ulo ahu:

Pita, Jon, Jemis na Andru,
 Filip na Tomos,
 Batalomi na Matiu,
 Jemis nwa Alfios, Saimon onye a na-akpo Zilot na Judas nwa Jemis.

¹⁴ Ndi a niile ji otu obi nogidesie ike n'ekpere. Ndi sonyere ha bu ufodu ndi inyom na Meri nne Jisos, na umunna ya.

¹⁵ N'oge ahu, Pita bilitere n'etiti ndi kwere ekwe onuogugu ha di ihe di ka naru na iri abuo, si, ¹⁶ "Umunna m, o di mkpa ka ihe e dere n'akwukwo nso mezuo banyere Judas onye duuru ndi jidere Jisos bia. Mmuo Nso kwuru na nke a ga-eme mgbe o sitere n'onu Devid kwuo okwu n'oge gara aga. ¹⁷ O bu otu n'ime anyi. O nwere oke n'ime oru a."

¹⁸ Ego o natara n'ih oru ojo ya ka o jiri zuo ala. N'ala ahu ka o dara suo isi n'ala, afo ya etipuo, eriri afo ya awusikwa. ¹⁹ Ndi niile bi na Jerusalem nuru akuko banyere ya. N'ih ya, ha kporo ala ahu n'asusu ha Akeldama, nke putara Ala Obara.

²⁰ Pita siri, “N’ihi na e dere ya n’akwukwo Abu Oma:
 “Ka ebe obibi ya togboro n’efu,
 ka mmadu obula gharakwa ibi n’ime ya,*

na,

“Ka onye ozo nochiekwana onodu ya ka onyeisi.”†

²¹ Ya mere, otu onye n’ime ndi anyi na ha no n’oge niile Onyenwe anyi Jisos no n’etiti anyi, ²² bido n’oge Jon na-eme baptizim ruo n’ubochi Jisos si n’etiti anyi rigoro n’eluigwe. Otu onye n’ime ndi a ga-eso anyi buru onye akaebe nke mbilite n’onwu ya.”

²³ Ya mere, ha hoputara mmadu abuo, Josef onye a na-akpo Basabas (aha ya ozo bukwa Jostus) na Mataias.‡ ²⁴ Ha kpere ekpere si, “Onyenwe anyi, i maara obi mmadu niile. Gosi anyi onye i hoputara n’ime mmadu abuo ndi a. ²⁵ Ka o buru onyeozu na onyendu nke ga-anochi anya Judas onye nke hapuru ma gawa ebe o kwesiri ka o gaa.” ²⁶ Ha fere ha nza. Nza ahụ makwara Mataias, ha gunyere ya di ka otu n’ime ndi ozi iri na otu ahụ.

2

Obibia nke Mmuo Nso

¹ Mgbe ubochi Pentikossu ruru, ha niile zukotara n’otu ebe. ² Na mberede, uzu yiri nke oke ifufe di ike sitere n’eluigwe bia juputa n’ulo ahụ ha no. ³ Ha huru ihe dika ire oku ka o kewara nokwasị n’isi ha n’otu n’otu. ⁴ Ha niile juputara na Mmuo Nso, malite isu asusu di iche iche dika Mmuo Nso nyere ha ike.

⁵ N’oge ahụ, otutu ndi Juu ji obi ocha na-eke Chineke no na Jerusalem. Ndi si na mba di iche iche n’okpuru eluigwe. ⁶ Igwe mmadu gbakotara n’onodu mgbagwoju anya mgbe ha nuru uzu ahụ, n’ihi na ha nuru ka ha na-asu asusu nke onye obula n’ime ha na-aghota, n’asusu obodo ha di iche iche. ⁷ N’oke iju anya, ha kwurita n’onwe ha, “Ndi a niile na-ekwu okwu ha abughi ndi Galili? ⁸ Gini mere onye obula n’ime anyi ji na-anu okwu ha na-ekwu n’asusu ala anyi di iche iche? ⁹ Ndi Patia, na ndi Midia, na ndi Elam, ndi bikwa n’ime Mesopotamia, ndi Judia, na ndi Kapadosia, ndi Pontos, na ndi Eshia, ¹⁰ ndi Frigia, na ndi Pamfilia, na ndi Ijipt, na ndi akuku Libiya nke di Sirini nso, na ndi obia si na Rom bia ¹¹ (ndi Juu na ndi kwere n’okpukpe ndi Juu). Ndi Kriit na ndi Arab; anyi na-anu okwu ha na-ekwu n’asusu anyi di iche iche banyere oru ebube Chineke.” ¹² O juru ha anya, gbaakwa ha gharị. Ha siritara onwe ha, “Gini ka nke a bu?”

¹³ Ma ufodu ndi ozo na-akwa ha emo na-asị, “Ndi a bu ndi mmanya na-egbu.”

Okwu Pita banyere Kraist

¹⁴ Pita guzoro, ya na ndi ozi iri na otu ahụ welie olu gwa ogbako ahụ okwu, “Ndi Juu na unu ndi bi na Jerusalem, matanu nke a, geekwanu nti na ihe m na-ekwu. ¹⁵ O bughi mmanya na-egbu ndi a di ka unu chere. Lee, o bu naani elekere itoolu nke ututu na-aku. ¹⁶ Mba, nke a bu mmezu ihe Juel onye amuma kwuru,

¹⁷ “Chineke siri, n’oge ikpeazu,
 aga m awukwasị mmadu niile Mmuo m.

* **1:20** 1:20 Abu 69:25 † **1:20** 1:20 Abu 109:8 ‡ **1:23** 1:23 Mataias bu onye ahoputara ka o nochie anya Judas Iskariot n’ije ozi. Oru ndi ozi bu igba ama na ikwuputa mbilite n’onwu Jisos dika Kraist ahụ.

Umụ unu ndị ikom na umụ unu ndị inyom ga-ebu amụma,
umụ okorobia unu ga-ahukwa ohu,
ndị okenye nwoke unu ga-arọ nrọ.

18 O buladi ndi ohu m, nwoke ha na nwanyi n'ime ha,
ka m ga-awukwasị Mmụọ m.
Ha ga-ebukwa amụma.

19 Aga m egosi ihe itunanya na mbara eluigwe,
gosikwa ihe iribama n'ụwa na n'okpuru ụwa,
obara na oku na alulu anwuru oku.

20 Anyanwu ga-agbanwe ghọ o chichiri,
onwa ga-aghokwa obara,
tupu ubochi Onyenwe anyi abia, bu ubochi ahụ di ukwu dikwa ebube.

21 O ga-erukwa, na onye obula nke na-akpoku
aha Onyenwe anyi, ka a ga-azoputa.*

22 "Ndi Izrel, geenu nti n'okwu a, Jisos onye Nazaret bu nwoke Chineke gosiri unu, site n'oru di ike, n'oru ebube nakwa ihe iribama niile nke Chineke ruru n'etiti unu site n'aka ya, dika unu ji anya unu hu. 23 Onye a ka e weere nyefee unu n'aka site na nzube nke Chineke buru uzọ tuọ atumatụ ya, na dika o siri mara na mbu, o bu ya ka unu gburu ma kpogidekwa n'obe site n'aka ndi na-amaghị iwu. 24 Ma Chineke emela ka o site n'onwu bilie mgbe o topuchara ihe mgbu nke onwu, n'ihu na onwu enweghi ike ijide ya. 25 Devid kwuru banyere ya,
"Ana m ahụ Onyenwe anyi ka o na-anogide n'ihu m mgbe niile.

N'ihu na o no n'aka nri m.
Agaghị m ama jijiji.

26 Ya mere, onu juputara m obi, ire m na-anurikwa onu;
anu ahụ m ga-ezukwa ike n'olileanya,

27 n'ihu na i gaghi ahapu mkpuruobi m n'ala mmuo,
i gakwaghị ahapu anu ahụ nke Onye gi di nsọ ka o hu ire ure.

28 I mere ka m mara uzọ nke ndu;
i ga-emekwa ka m juputa n'onu n'ihu gi.†

29 "Umunna m, eji m nkwuwa okwu na-agwa unu banyere nna nna anyi Devid, bu onye nwuru anwu e lie ya. Ili ya dikwa n'etiti anyi taa. 30 Ma o bu onye amuma marakwa na Chineke jiri inu iyi kwee ya nkwa na otu n'ime umu ya ga-anokwasị n'ocheeze ya. 31 Ebe o buuru uzọ hu ihe ga-eme n'oge di n'ihu, o kwuru banyere mbilite n'onwu nke Kraist, mgbe o sirị, a hapughị ya n'ala mmuo; anu ahụ ya ahughikwa ire ure. 32 O bu Jisos a ka Chineke mere ka o di ndu ozo. Anyi niile bukwa ndi akaebe banyere ya. 33 Ebe o bu na e buliela ya elu n'aka nri Chineke. O natala Mmụọ Nsọ dika Nna ya kwere na nkwa. Ihe a unu na-ahu na nke unu na-anu bu onyinye ya o wukwasiri anyi. 34 O dighi oge Devid jiri rigoro n'eluigwe, ma ya onwe ya sirị,

"Onyenwe anyi gwara Onyenwe m si,
"Nodu ala n'aka nri m,

35 ruo mgbe m ga-eme ndi iro gi
ihe mgbakwasị ukwu nye ukwu gi."‡

36 "Ya mere, ana m eme ka ezinaulo Izrel niile mara nke oma, na Chineke emela Jisos a onye unu kpogidere n'obe ka o buru Onyenwe anyi na Kraist."

* 2:21 2:21 Jul 2:28-32 † 2:28 2:28 Abu 16:8-11 ‡ 2:35 2:35 Abu 110:1

³⁷ Mgbe ha nuru ihe ndi a, akonuche ha mara ha ikpe. Ha siri Pita na ndi ozi ndi ozo, "Umunna, gini ka anyi ga-eme?"

³⁸ Ma Pita siri ha, "Chegharianu unu niile. Ka e mekwa unu baptizim n'aha Jisos Kraist, maka mgbaghara mmehie unu. Unu ga-anatakwa onyinye nke Mmuo Nso. ³⁹ Nkwa a diri unu na umu umu unu na mmadu niile no n'ebe di anya, dikwara ndi niile Onyenwe anyi Chineke ga-akpo ka ha biakwute ya."

⁴⁰ O jiri otutu okwu ndi ozo gbaa ama, ma dukwa ha odu si, "Sitenu n'etiti ogbo a joro njo zoputa onwe unu." ⁴¹ E mere ndi nabatara okwu ya baptizim, ha di ihe ruru puku mmadu ato, a gunyere n'onuogugu ha.

Nnoko nke ndi kwere ekwe

⁴² Ha nyefere onwe ha n'ozizi nke ndi ozi, ya na ife ofufe na inyawa achicha nakwa ikpe ekpere. ⁴³ Onye obula n'ime ha juputara na egwu, n'ihu na ndi ozi na-aru otutu oru ebube, na ihe iribama di iche iche. ⁴⁴ Ndi niile kwere ekwe nokotara onu, nwekokwaa ihe niile onu. ⁴⁵ Ha rere ihe ha nwere na nke ha kpata, kenye onye obula dika mkpa ya siri di. ⁴⁶ Ha gara n'ihu na-ezuko na ulonso ukwu ikpe ekpere kwa ubochi. Ha na-erikwara nri n'ulo ha, n'obi onu na ekele. ⁴⁷ Dika ha gara n'ihu na-eto Chineke, ha nwetara ihuma n'aka ndi mmadu. Onyenwe anyi na-atukwasikwara ha ndi a na-azoputa kwa ubochi.

3

Ogwugwo onye ngwuro

¹ Otu ubochi Pita na Jon na-aga n'ulonso ukwu ikpe ekpere n'oge ekpere n'elekere ato nke ehie. ² Ma otu nwoke dara ngwuro site n'afon nne ya ka a na-ebute n'onu uzo ama nke ulonso ukwu ahụ ubochi niile ka o na-ario ndi na-aba n'ime ulonso ukwu ahụ aririo. Aha onu uzo ama ahụ bu onu uzo ama oma. ³ Mgbe o huru Pita na Jon ka ha na-achio iba n'ulonso ukwu ahụ, o bidoro irio ha aririo. ⁴ Ma Pita na Jon legidere ya anya, Pita siri, "Lee anyi anya." ⁵ O legidere ha anya chee na ha ga-enye ya onyinye.

⁶ Ma Pita siri, "Enweghi m olocha maobu olaedo ma ihe m nwere ka m na-enye gi. N'aha Jisos Kraist onye Nazaret bilie oto gawa ije." ⁷ O jidere ya aka n'aka nri ya, nyere ya aka selite ya elu, ngwangwa, ukwu ya na nkwonko nke akwara ukwu ya nwetara ike. ⁸ O wuliri elu n'ukwu ya, bido iga ije. O soro ha baa n'ulonso ukwu ahụ, ya na-aga, ya anaawuli elu, na-etokwa Chineke. ⁹ Mmadu niile huru ya ka o na-agaghari na-eto Chineke, ¹⁰ ha ghotara na o bu ya bu onye ahụ na-anu n'onu uzo ama ulonso ukwu ahụ, nke a na-akpo onu uzo ama oma na-ario aririo. O gbagwojuru ha anya nke ukwu, gbakwa ha ghari ihe mere ya.

Okwu Pita n'ulonso ukwu

¹¹ Ma di ka o jidere Pita na Jon aka, ndi mmadu niile jiri mgbagwoju anya gbara oso biakwute ha n'akuku ulonso ahụ ebe a na-akpo mgbe ulo Solomon. ¹² Mgbe Pita huru nke a, o gwara igwe mmadu ahụ, "Ndi Izrel, gini mere ihe a ji eju unu anya? Gini mere unu ji ele anyi anya dika a ga-asị na o bu site n'ike nke anyi maobu n'idi nso anyi ka anyi jiri mee ka nwoke a gawa ije? ¹³ Chineke nke Ebrahim, nke Aizik na nke Jekob, Chineke nke nna anyi ha, ebuliela onye na-ejere ya ozi, bu Jisos elu, onye unu nyefere ka e gbuo, ma gonarikwa ya n'ihu Paillet, n'agbanyeghi na o kpebiri ihapu ya ka o laa. ¹⁴ Unu gonariri onye ahụ di nso burukwa onye ezi omume, ma rio ka a hapuru unu ogbu mmadu. ¹⁵ Unu gburu onye ahụ

na-enye ndu, ma Chineke akpolutela ya site n'onwu. Anyi bu ndi akaebe ihe ndi a. ¹⁶ O bu site n'okwukwe n'aha ya, o bu aha ya naani mere nwoke a ka o di ike onye nke unu na-ahu ma marakwa. Okwukwe n'ime Jisosh mere ka ahu ya zuo oke n'ihu unu niile.

¹⁷ "Ugbu a umunna m, amaara m na unu kpara agwa na-amaghi ama, dika ndi ndu unu sikwara kpa. ¹⁸ Ma Chineke siri otu a mezu o ihe o kwuru site n'onu ndi amuma niile na Kraist ya aghaghi ihu ahuhu. ¹⁹ Ya mere, chegharianu ugbu a ma loghachikwutekwanu Chineke, ka e nwee ike ihichapu mmehie unu, ²⁰ ka enyekwa unu ntute nke ime mmuo nke sitere n'ihu Onyenwe anyi, ma zitekwa unu Kraist ahu, bu onye ahoputara nye unu, nke bu Jisosh. ²¹ Onye eluigwe na-aghaghi inabata tutu ruo oge ahu Chineke ga-eweghachi ihe niile n'onodu ha, dika o kwere na nkwa n'ogologo oge gara aga site n'onu ndi amuma ya di nso. ²² Mosis siri, 'Onyenwe anyi bu Chineke ga-eme ka onye amuma ga-adi ka m biliere unu site n'etiti umu nne unu, unu aghaghi ige nti n'ihe niile o ga-agwa unu. ²³ Onye obula juru ige onye amuma ahu nti, ka a ga-ekewapu kparamkam site n'etiti ndi ya ma bibiekwa ya.'*

²⁴ "N'ezie ndi amuma niile site na Samuel na ndi ozo so ya n'azu, bukwara amuma banyere ubochi ndi a. ²⁵ Ma unu bu ndi nketa nke ndi amuma, nakwa nke ogbugba ndu ahu Chineke na nna nna unu gbara, mgbe o gwara Ebrahim, 'Site na mkpuru gi ka a ga-agozi mba niile nke uwa.'† ²⁶ Mgbe Chineke kpolutere onyeozu ya, o buuru uzo zitere unu ya, ka o gozie unu site n'ime ka onye obula n'ime unu chegharia site n'uzo ojoo ya."

4

Pita na Jon n'uloikpe

¹ Mgbe ha no na-agwa ndi mmadu ahu okwu, ndi nchujaja na onyeisi ndi agha na-eche ulonso ukwu ahu na ndi Sadiusi bjakwutere ha. ² Ha were oke iwe n'ihu na ha na-ezi ndi mmadu ihe, na-ekwusakwa na n'ime Jisosh ka mbilite n'onwu nke ndi nwuru anwu di. ³ Ha jidere ha tinye ha n'ulo mkporo, ruo n'echi ya. N'ihu na oge e jidere ha bu n'oge uhuruchi. ⁴ Ma otutu ndi nuru okwu ahu kwenyere. Onuogugu ha ruru ihe di ka puku mmadu ise.

⁵ N'echi ya, ndi na-achi achi, na ndi okenye na ndi ozizi iwu zokoro na Jerusalem. ⁶ Onyeisi nchujaja bu Anas no n'ebe ahu, na Kaifas na Jon na Alegzanda, na ndi ozo bu ndi ikwu onyeisi nchujaja. ⁷ Mgbe ha kpoputara ha n'etiti ha, ha juru ha, "O bu site n'ike onye, na site n'aha onye, ka unu ji mee ihe a?"

⁸ N'oge ahu, Pita juputara na Mmuo Nso. O gwara ha, "Unu ndi na-achi ala anyi, na ndi okenye. ⁹ O buru na unu kpoputara anyi ichoputa otu nwoke ngwuru a si buru onye ahu di mma maobu otu e si gwoo ya, ¹⁰ ya mere maranu nke a, unu na ndi Izrel niile, a gworo nwoke a guzo n'etiti unu site n'aha Jisosh Kraist onye Nazaret, onye unu kpojidere n'obe, ma Chineke kpolutere ya site n'onwu. ¹¹ Jisosh a bu

"nkume ahu unu ndi na-ewu ulo juru,
nke ghoror nkume isi ntala ulo.'*

* 3:23 3:23 Dit 18:15,18,19 † 3:25 3:25 Jen 22:18; 26:4 * 4:11 4:11 Abu 118:22

12 Nzọpụta adighi n'ime onye obula ozo, n'ihu na o nweghi aha ozo e nyere n'etiti mmadu n'okpuru eluigwe nke e nwere ike isite na ya zoputa anyi."

13 Mgbe ha huru nkquwa okwu Pita na Jon, na-atughị ujo, ma choputakwa na ha bu ndi mmadu nkiti, na ndi a na-azughị n'ulo akwukwo, o juru ha anya. Ma ha ghotara na ha bu ndi ha na Jisos nokoro. 14 Ma mgbe ha huru nwoke ahụ a gworo, ka o guzo n'akukụ ha, ha enweghi okwu obula ha nwere ikwu megide nke a. 15 Ha nyere iwu ka ha si n'ulokpe ahụ puo, ma bido igba izu n'etiti onwe ha banyere nke a. 16 Ha na-asi, "Gini ka anyi ga-eme ndi a? Anyi apughị igo ago na ha ruru oru iribama puru iche. Ndi niile bi na Jerusalem maara ihe banyere nke a. 17 Ma iji mee ka akuko oru ebube a hapu igbasa ruo otutu mmadu nti, ka anyi doo ha aka na nti ka ha ghara igwa onye obula okwu banyere aha nwoke a."

18 Ha kporo ha nye ha iwu ka ha kwusi ikwu okwu maobu izi ihe n'aha Jisos. 19 Ma Pita na Jon zara si ha, "Kpeenu ikpe a n'onwe unu, maobu ihe ziri ezi n'anya Chineke ige unu nti karja ige Chineke nti? 20 N'ihu na o bu ihe rara ahụ na anyi ga-akwusi ikwu okwu banyere ihe ahụ anyi huru na nke anyi nuru."

21 Mgbe ha batuchara ha mba, ha hapuru ha ka ha laa. O nweghi uzo obula ha ga-esi taa ha ahuhu n'ihu na mmadu niile no na-eto Chineke n'ihu ihe a mere. 22 N'ihu na nwoke a gworo n'uzo di ebube agafeela iri afọ anọ.

Ekpere ndi kwere ekwe

23 Mgbe ha hapuru ha, ha lara koro ndi ibe ha ihe ndisi nchaja na ndi okenye gwara ha. 24 Mgbe ha nuru nke a, ha niile ji otu obi welie olu ha kpokuo Chineke, si, "Gi, Onye kachasi ihe niile elu, bu Onyenwe anyi, gi onwe gi kere eluigwe na uwa, na oke osimiri, na ihe niile di n'ime ha. 25 O bu gi sitere n'aka Mmuo Nso site n'onu nna anyi Devid, onye na-ejere gi ozi, si:

"Gini mere mba niile ji eme oke mkpotu?

Gini mere ndi mmadu ji na-apia opipia nke na-abaghi uru?

26 Ndi eze nke uwa na-eguzokwa onwe ha, ndi na-achi achi na-agbakotakwa, imegide Onyenwe anyi

na imegide Onye ya e tere mmanu.†

27 N'ezie n'obodo a, Herod na Pontios Paillet, na ndi mba ozo, nakwa ndi Izrel ezukotala imegide onye nso ahụ na-ejere gi ozi, bu Jisos, onye i tere mmanu, 28 ha mere ihe i jiri ike gi na uche gi kwuo na ha aghaghi imezu.

29 Ugbu a, Onyenwe anyi, lee iba mba ha ma nye ndi ohu gi ike iji gbasaa ozi gi na-atughị egwu obula. 30 Setipu aka gi gworo ndi orja ma ruo otutu oru ebube na oru iribama site n'aha onye nso ahụ na-ejere gi ozi bu Jisos."

31 Mgbe ha kpesiri ekpere, ulo ahụ ha zukoro n'ime ya mara jijiji. Ha juputara na Mmuo Nso, ma jiri nkquwa okwu kwusaakwa okwu Chineke.

Ndi kwere ekwe na-ekkorita ihe

32 Ndi niile kwere ekwe nwere otu obi n'otu mkpuruobi. O nweghi onye obula guru ihe obula o nwere dika nke aka ya, kama ha mere ka onye obula n'ime ha keta oke n'ihe ibe ya nwere. 33 Ndi ozi sitere n'ike gaa n'ihu na-agba ama banyere mbilite n'onwu Onyenwe anyi Jisos, oke amara bakwaara ha niile uba. 34 O nweghi onye mkpa kpara n'ime ha, n'ihu na site n'oge ruo n'oge, ndi nwere ala maobu ulo na-ere ha, ma

† 4:26 Abụ 2:1,2

wetakwa ego ha retara na ha, ³⁵ nye ndi ozi, a na-ekekwa ya nye onye obula di ka mkpa ya si di.

³⁶ Josef onye ikwu Livayi, onye sitere na Saipros, onye ndi ozi na-akpo Banabas (nke putara “nwa nke nkasiobi”). ³⁷ O rere ala o nwere, weta ego ya, ma togbo ya n’ukwu ndi ozi.

5

Ananayas na Safajra

¹ Ma otu nwoke a na-akpo Ananayas na nwunye ya bu Safajra rekwara ala nke ha. ² Na nkwekorita ya na nwunye ya, o zoro ufodu ego site n’ego ha retara n’ala ha ahụ, weta nke foduru bja togbo n’ukwu ndi ozi.

³ Pita sirị, “Ananayas, gini mere ekwensu jiri juputa obi gi mee ka i ghaara mmuo nsọ ugha mgbe i zopuuru onwe gi ego site n’ime ego i retara n’ala gi? ⁴ O bughi gi nwe ala ahụ tupu e ree ya? Mgbe e rechara ya, ego e retara ya o bughi nke gi, iji mee ka i choro? Gini mere i ji chee echiche ime ihe di otu a? O bughi mmadu ka i ghaara ugha kama o bu Chineke.”

⁵ Mgbe Ananayas nuru okwu ndi a, o dara n’ala nwuo, egwu jidekwara ndi niile nuru ihe mere. ⁶ Umụ okorobia ndi no ebe ahụ batara jiri akwa kee ozu ya bupu ya ga lie.

⁷ Mgbe ihe dika awa ato gasiri, nwunye ya batakwara, ma o matabeghi ihe mere di ya. ⁸ Pita juru ya, gwa m, “o bu ego ole a ka gi na di gi retara ala ahụ?”

O sirị, “E, o bu ego ole ahụ ka anyi retara ya.”

⁹ Pita sirị ya, “Gini mere unu jiri kpebie inwa Mmuo nke Onyenwe anyi onwunwa? Gee nti, nzọ ukwu ndi buuru di gi gaa lie no n’onu uzọ. Ha ga-ebupukwa gi.”

¹⁰ N’otu oge ahụ o dara n’ala n’ukwu ya, nwuo, umu okorobia ahụ liri di ya batakwara choputa na o nwuola, buru ya puo gaa lie ya n’akuku di ya.

¹¹ Oke egwu turu nzuko ahụ niile, tukwa ndi niile nuru akuko banyere ihe ndi a.

Oru ebube na oru itunanya

¹² Ndi ozi ahụ rukwara oru ebube na oru iribama di ukwu n’etiti ndi mmadu. Ha niile na-ezuko na mgbe ulo Solomon. ¹³ O nweghi onye obula kwere iso ha ozo, n’agbanyeghi na otutu mmadu na-asopuru ha. ¹⁴ Ma otu o di, otutu ndi nwoke na ndi nwanyi kwere n’Onyenwe anyi sonyere ha. ¹⁵ N’ihi nke a, ndi mmadu buputara ndi oria n’okporozo nibe ha n’ute na ihe ndina, ka o ga-abu mgbe Pita na-agafe onyinyo ya ga-adakwasị ufodu n’ime ha. ¹⁶ Igwe mmadu zuketara site n’obodo ndi di Jerusalem gburugburu. Ha butekwara ndi nrija nrija, na ndi mmuo na-adighi ocha na-enye nsogbu, a gwokwara ha niile.

Mkpagbu nke ndi ozi

¹⁷ Mgbe ahụ onyeisi nchajja na ndi otu ya so n’otu ndi Sadusii ka ekworo juputara obi. ¹⁸ Ha jidere ndi ozi a tuba ha n’ulo mkporo nke oha mmadu. ¹⁹ Ma n’oge abali mmuo ozi Onyenwe anyi meghere onu uzọ ulo mkporo ahụ kpoputa ha si, ²⁰ “Gaanu, guzoronu n’ulonso ukwu ahụ gwa ndi mmadu ozi niile nke ndu ohuru a.”

²¹ Mgbe ha nuru nke a, n’isi ututu, ha banyere n’ulonso ukwu malite izi ihe.

Ma mgbe onyeisi nchajja na ndi soo ya biarutere, ha kporo nzuko ndi Sanhedrin nke bu ogbako jiketara ndi okenye Izrel niile. Ha zipuru ozi ka

e site n'ulo mkporo kputa ha. ²² Ma mgbe ndi ahụ ha zipuru ruru n'ulo mkporo, ha ahughị ndi ozi ahụ. Ha loghachiri azu kporo ndi ogbako ahụ ihe ha huru. ²³ "Anyi huru ka a kpochiziri ulo mkporo ahụ nke oma, ndi nche guzokwa n'onu uto ya. Ma mgbe anyi meghere ulo mkporo ahụ, anyi ahughị onye obula n'ime ya." ²⁴ Mgbe onyeisi ndi agha na-eche ulonso ukwu na ndiisi nchujaja nuru okwu ndi a, o gbara ha gharij, ha na-eche ihe nke a ga-aputa.

²⁵ N'otu oge ahụ, otu onye gbatatara gwa ha, "Leenu! Ndi ahụ unu tubara n'ulo mkporo guzo ugbo a n'ime ulonso ukwu na-ezi ndi mmadu ihe." ²⁶ Ngwangwa, onyeisi agha na ndi agha ya gara n'ulonso ahụ jide ndi ozi ahụ ma kputa ha, ma ha ejighi ike mee nke a n'ihu na ha turu egwu na ndi mmadu ga-atu ha nkume.

²⁷ Mgbe a kputara ha, e mere ka ha guzoro n'ihu ogbako ndi Sanhedrin, onyeisi nchujaja juru ha ajuru, ²⁸ si, "O bu anyi adoghị unu aka na nti ka unu kwusi ikuzi ihe n'aha a; ma unu emeela ka ozizi unu juputa Jerusalem niile kpebiekwa ime ka obara nwoke a diri anyi n'isi."

²⁹ Pita na ndi ozi ndi ozo zara si, "Anyi ga-erubere Chineke isi o bughị mmadu. ³⁰ Chineke nna nna anyi a kpolitela Jisos site n'onwu bu onye ahụ unu gburu site n'ikpogide ya n'elu osisi. ³¹ Chineke ebuliela ya elu n'aka nri nke ya onwe ya di ka Okpara eze na Onye nzoputa, ka o nwee ike inye ndi Izrel niile ncheghari na mgbaghara mmehie. ³² Anyi bu ndi ama nke ihe ndi a, Mmuo Nso onye Chineke nyere ndi na-erubere ya isi bukwa onyeama."

³³ Mgbe ha nuru nke a, o gbawara ha obi, ha choo igbu ha. ³⁴ Ma otu onye n'ime ha bu onye Farisi, burukwa onye ozizi iwu a na-asopuru, aha ya bu Gamaliel, biliri oto n'etiti ogbako ahụ, nye iwu ka a kporu ndi ozi ahụ n'ezi nwa oge nta. ³⁵ O siri ha, "Ndi Izrel, leziekwanyu anya nke oma ihe unu na-achio ime ndi a. ³⁶ N'oge gara aga Teodas putara na-egosi na ya bu onye puru iche, ihe dika nari mmadu ano sokwara ya, mgbe e gburu ya, ndi niile sooro ya gbasasiri ihe niile a kwusikwa. ³⁷ Mgbe nke ya gasiri, Judas onye Galili putakwara gosi onwe ya n'oge a na-agu onuogugu mmadu, o nwetakwara ndi sooro ya. Mgbe e gbukwara ya, ndi niile na-eso ya gbasasiri. ³⁸ Ya mere, agwa m unu, hapunu ndi a ka ha laara onwe ha. N'ihu na o buru na oru ha bu oru mmadu, o ga-akwusi mgbe na-adighi anya. ³⁹ Ma o buru na o sitere n'aka Chineke, unu agaghị enwe ike ikwusi ndi ikom ndi a, unu ga-achoputa naani na unu na-aluso Chineke ogu."

⁴⁰ Ogbako ahụ nabatara ndumodu ya. Ha kporo ndi ozi ahụ pia ha ihe, nyekwa ha iwu ka ha kwusi ikwu okwu n'aha Jisos, hapukwa ha ka ha laa.

⁴¹ Mgbe ha hapuru ogbako ahụ, ha na-anuri onu n'ihu na-agunyere ha na ndi kwesiri inara mkpari n'ihu aha ya. ⁴² Ubochi niile, n'ime ulonso ukwu ma n'ulo ndi mmadu ha na-akuzi ma na-ekwusa ozioma na Jisos bu Kraist ahụ.

6

Nhoputa nke ndi inyeaka asaa

¹ N'oge ahụ mgbe onuogugu ndi na-eso uto ya bidoro imuba, ndi juu na-asu asusu Griik mere mkpesa megide ndi juu na-asu asusu Hibru n'ihu na a na-elefuru ndi inyom ha, ndi di ha nwuru anwu anya na nri a na-eke kwa ubochi. ² N'ihu nke a, ndi ozi iri na abuo ahụ kporo ogbako ndi niile

na-eso ụzọ ya si, “O zighi ezi na anyi ga-ahapu ikwusa ozioma Chineke bido na-eke nri. ³ Umunna anyi, sitenu n’etiti unu hoputa ndi ikom asaa ndi a na-agbara ezi ama na ha juputara na Mmuo Nso na amamihe. Anyi ga-enyefe ha oru a n’aka. ⁴ Ebe anyi onwe anyi, ga-enyefe onwe anyi n’oru ike ekpere, na oru niile metutara izisa ozioma.”

⁵ Mmadu niile nabatara atumatu a nke oma. Ha hoputara Stivin, nwoke juputara n’okwukwe na Mmuo Nso. Ha hoputakwara Filip, Prokoros, Nikano, Timon, Pamenas na Nikolas, onye Antiok na-eso ụzọ ofufe ndi Juu.

⁶ Ha chere mmadu ndi a n’ihu ndi ozi, ndi kpeere ha ekpere, bikwasikwa ha aka n’isi.

⁷ Okwu Chineke gbasara nnoo. Onuogugu ndi na-eso ụzọ ya na Jerusalem bakwara uba. N’oge a, otutu ndi nchujaja nabatara narubekwa isi n’okwukwe.

Njide e jidere Stivin

⁸ Ugbu a, Stivin, nwoke juputara n’amara na n’ike Chineke ruru otutu oru ebube na oru iribama di ukwuu n’etiti ndi mmadu. ⁹ Mgbe ahụ ufodu ndi Juu si n’ulo nzuko nke ndi nweere onwe ha (di ka e si akpo ya), na nke ndi Sirini na Aleggandria nakwa ndi ozo sitere na mpaghara Silisia na Eshja. Ha na Stivin malitere irughari uka. ¹⁰ Ma ha enweghi ike iguzogide amamihe na ike nke Mmuo Nso nke o ji ekwu okwu.

¹¹ Mgbe ahụ, ha ji ụzọ nzuzo kpalie ufodu ndi ikom ka ha si, “Anyi nuru ka o na-ekwujọ Mosis na Chineke.”

¹² Ha kpasuru ndi mmadu, ma ndi okenye ma ndi ozizi iwu. Ha biakwutere ya jide ya, kpuru ya gaa na nnoo ulo ike. ¹³ Ha kpotakwara ndi biara gbaa ama ugha megide ya si, “Oge niile ka nwoke a na-ekwu okwu ojoo banyere ebe a di nso na iwu anyi. ¹⁴ Anyi nuru ka o kwuru, na Jisos onye Nazaret a ga-akwatu ulo a, gbanwekwa omenaala Mosis nyere anyi.”

¹⁵ Ndi niile no n’uloi ke ahụ legidere ya anya. Ha huru ihu ya ka o na-enwu di ka ihu mmuo ozi.

7

Stivin agoro onwe ya

¹ Onyeisi nchujaja siru ya, “I nuru ihe ndi a, o bu eziokwu?”

² O siru, “Umunna m na ndi nna, geenu m nti. Chineke onye di ebube gosiri nna nna anyi Ebrahim onwe ya mgbe o no na Mesopotamia, tupu o gaa biri na Haran. ³ O gwara ya, ‘Site n’obodo gi na n’etiti ndi ikwu gi puo, gaa n’ala m ga-egosi gi.’* ”

⁴ “Ya mere, o sitere n’obodo ndi Kaldia puo, gaa biri na Haran. Mgbe nna ya nwuru, Chineke zitere ya n’ala a ebe unu bi ugbu a. ⁵ O nyeghi ya ihe nketa n’ebe a, o buladi ihe ruru otu nzo ukwu. Ma o kwere ya nkwa na o ga-enye ya na umu umu ya ala ahụ ka o buru nke ha, n’agbanyeghi na o mutaghi nwa. ⁶ Ma Chineke gwara ya otu a, na, ‘Umu umu ya ga-ebi dika ndi obia n’ala na-abughi nke ha, ndi ga-eji ha mere ohu, ma mejookwa ha nari afo ano. ⁷ Mana aga m ata mba ahụ ha na-efe dika ohu ahuhu.’† Chineke kwukwara si, ‘Mgbe nke a gasiri, ha ga-esi na mba ahụ puta, bja fee m ofufe n’ebe a.’‡ ⁸ O nyere ya ogbugba ndu nke obibi ugwu.

* 7:3 7:3 Jen 12:1 † 7:7 7:7 Ya bu, kpee ha ike ‡ 7:7 7:7 Jen 15:13,14

Ebrahim mụrụ Aizik bie ya ugwu n'ụbọchị nke asatọ. Aizik amụta Jekọb, Jekọb amụta ndịisi ebo iri na abụọ nke Izrel.

⁹ “N’ihi na ndị nna ochie ahụ nwere ekworo n’ebe Josef nọ. Ha resi ya ndị Ijpt dika ohu. Ma Chineke nonyeere ya, ¹⁰ zoputa ya na mkpagbu ya niile, mee ka o nwee ihuoma na amamihe n’ihu Fero eze Ijpt. Onye mere ya onye ọchịchị n’ala Ijpt na onye nlekota nke ezinaulo ya niile.

¹¹ “N’oge ahụ, unwu dara n’ala Ijpt na n’ala Kenan. Unwu a wetara ahuhu di ukwu. Nna nna anyi ha enwekwaghị ike ichota nri. ¹² Ma mgbe Jekob nuru na nri oka di n’ala Ijpt, o zipuru nna nna anyi ha ka ha gaa njem mbu ha n’Ijpt. Nke a bu oge nke mbu ha na-aga Ijpt. ¹³ Mgbe ha gara Ijpt nke ugboro abuo, Josef mere ka umunne ya mata ya, Fero matakara umunne Josef. ¹⁴ Mgbe ahụ, Josef ziri ozi ka a kpota nna ya bu Jekob na ndi ikwu ya, ndi di iri mmadu asaa na ise ka ha biakwute ya. ¹⁵ Jekob gara Ijpt. Ebe ahụ ka ya na nna nna anyi ha nokwa nwuo. ¹⁶ E budatara ozu ha na Shekem, ebe e liri ha n’ili nke Ebrahim jiri ego olaocha zuta n’aka umu Hamo n’ala Shekem.

¹⁷ “Ma mgbe oge ahụ Chineke kwere Ebrahim na nkwa na-abiaru nso, ndi Izrel no n’Ijpt mubara nke ukwu, ¹⁸ ruo mgbe eze ozọ nke na-amaghị Josef, bidoro ichi ọchichị n’ala Ijpt. ¹⁹ O megburu ndi agburu anyi, kpagbukwaa ha. Manye ndi nna nna anyi ha ka ha tufuo umu oheru ha, ka ha ghara idi ndu.

²⁰ “O bu n’oge a ka a muru Mosis, o mara mma nke ukwu n’anya Chineke. A zuru ya naani onwa ato n’ulo nna ya. ²¹ Mgbe e tufuru ya, ada Fero kporo ya, zuo ya di ka nwa nwoke nke aka ya. ²² A zuru Mosis n’amamihe niile nke ndi Ijpt, o buru dike n’okwu na n’oru itunanya.

²³ “Mgbe o gbara iri afọ ano, o batara ya n’uche iga ileta umunna ya ndi Izrel. ²⁴ Mgbe o huru otu onye n’ime ha nke onye Ijpt na-emegide ya, o lutara ya ogu, botakwara ya obo site n’igbu onye Ijpt ahụ. ²⁵ Mosis chere na umunna ya ga-aghota na Chineke akpolitela ya isite n’aka ya naputa ha. Ma ha aghotaghị. ²⁶ N’ubochi ozọ sonu, Mosis huru umunna ya ndi Izrel abuo ka ha na-alu ogu. O gbaliri ime ka udo diri n’etiti ha, si, ‘Unu bu umunna, ginị mere unu ji emejorita onwe unu?’

²⁷ “Ma nwoke ahụ nke na-emegbu nwanna ya nupuru ya si, ‘Onye mere gi onyeisi na onye ikpe n’etiti anyi?’ ²⁸ I na-achọ igbu m di ka i si gbuo onye Ijpt unyaahu?’* ²⁹ Mgbe o nuru nke a, Mosis gbara oso, gaa biri di ka obia n’ala Midia. N’ebe ahụ ka o no muta umu nwoke abuo.

³⁰ “Mgbe iri afọ ano gafere, e mere ka Mosis hu mmuo ozi n’oku na-ere ohia di n’ozara, n’akuku Ugwu Sainai. ³¹ Ma mgbe o huru nke a, o juru ya anya. Di ka o na-agaru nso ka o leroo ya anya, o nuru olu Onyenwe anyi ka o dara, si, ³² ‘Abu m Chineke nna nna gi ha. Chineke nke Ebrahim, nke Aizik na nke Jekob.’† Ujo mere ka Mosis maa jijiji, na o nweghi ike ilegide ya anya.

³³ “Ma Onyenwe anyi gwara ya, ‘Yipu akpukpokwu gi. N’ihi na ebe ahụ i guzo bu ala di nso. ³⁴ Ahula m otu e si akpagbu ndi m no n’ala Ijpt. Anula m isu ude ha biakwa izoputa ha. Ugbu a bia, aga m ezighachi gi n’Ijpt.’‡

³⁵ “O bu otu Mosis ahụ ha juru aju, mgbe ha siri, ‘Onye mere gi onyeisi na onye ikpe?’ O bukwa ya ka Chineke zigara i bu onyeisi na onye nnaputa

ha, site n'inyeaka mmuṣo ozi ahụ mere ka o hụ ya n'ohia ahụ. ³⁶ O duuru ha pụta mgbe o rụsiri oru ebube na ihe iribama di iche iche n'ala Ijpt, na n'Osimiri Uhie na n'ozara iri afọ anọ.

³⁷ "Onye a bu Mosis ahụ gwara umu Izrel, si, 'Chineke ga-eme ka onye amuma nke di ka ma, biliere unu site n'etiti umunne unu.' ³⁸ Ya onwe ya no n'ogbako n'ozara, ya na mmuṣo ozi ahụ gwara ya okwu n'Ugwu Sainai, na nna nna anyi ha; ebe o natakwara okwu di ndu* inye anyi.

³⁹ "Ma nna nna anyi ha juru irubere ya isi. Kama ha nupuru ya n'akuku, ma tugharja laghachi azu n'Ijpt n'obi ha, ⁴⁰ na-asị Eron, 'Meere anyi chi, ndi nke ga-edu anyi, n'ihie na anyi amaghị ihe mere nwoke a bu Mosis, onye sitere n'ala Ijpt duputa anyi.'† ⁴¹ Ha kpuru onwe ha arusi nke oyiyi nwa ehi, ha butere ihe ichu aja nye ya. Ha nuriri onu n'oru nke aka ha. ⁴² Ma Chineke chepuru ihu ya site n'ebe ha na no. O rara ha nye ikpere usuu ihe di n'eluigwe.‡ Nke a dabara n'ihe e dere n'akwukwo ndi amuma, " 'Unu ulo Izrel, unu o wetara m onyinye anu e gburu egbu ka o di aja§ unu churu m

iri afọ anọ unu noro n'ozara?

⁴³ Unu buliri ulo ikwu nke Molo
na kpakpando nke chi unu bu Refan,
bu arusi ndi ahụ unu mere ikpo isiala nye ha.

Ya mere, aga m ewezuga unu, burukwa unu gaa n'ofe obodo Babilon.*

⁴⁴ "Ndi nna nna anyi ha nwere ulo ikwu nke iwu ogbugba ndu n'ozara. E mere ya site na ntuziaka na usoro ihe atu Chineke gosiri Mosis. ⁴⁵ Mgbe Joshua duuru nna nna anyi ha nweta ala ndi mba ozo ndi Chineke chupuru. E butekwara igbe ogbugba ndu a n'ala ahụ. O nogidekwara n'ala ahụ tutu ruo n'oge Devid. ⁴⁶ Onye chotara ihuma n'ebe Chineke no, ma riu ka o wuore Chineke nke Jekob ebe obibi. ⁴⁷ Ma o bu Solomon wuru ya ulo ahụ.

⁴⁸ "Otu o di, Onye kachasi ihe niile elu adighi ebi n'ulo e ji aka wuo, dika onye amuma kwuru,

⁴⁹ " 'Eluigwe bu ocheeze m.
Uwa bukwa ebe mgbakwasị ukwu m.
Udi ulo di anaa ka unu ga-ewuru m?
Maobu ebee ka ebe izuike m ga-adị?
Ka Onyenwe anyi kwuru.

⁵⁰ O bughị aka m mere ihe ndi a niile?†

⁵¹ "Unu ndi isiike! Ndi obi ha, na nti ha kpochiri akpochi inu ihe. Ndi naja inabata Mmuṣo Nso dika nna nna unu ha mere. ⁵² O di onye amuma ndi nna unu ha na-akpogbughi? Ha gburu o buladi ndi buru amuma banyere obibia nke onye ezi omume ahụ, ma ugbu a unu bu ndi raara ya nye ma gbukwaa ya. ⁵³ Unu bu ndi natara iwu Chineke dika e nyere ya site n'aka ndi mmuṣo ozi, ma unu edebeghi ya."

Onwu Stivin

⁵⁴ Mgbe ha nuru ihe ndi a, iwe were ha nke ukwu. Ha tara ikikere eze n'iwe na n'onuma n'ebe o no. ⁵⁵ Ma ebe o juputara na Mmuṣo Nso, o lere anya n'eluigwe hu ebube Chineke. O hukwara Jisos ka o guzoro n'aka nri

§ 7:37 7:37 Dit 18:15 * 7:38 7:38 Okwu si n'onu Chineke puta † 7:40 7:40 Opu 32:1 ‡ 7:42 7:42 Anyanwu, onwa na kpakpando di iche iche § 7:42 7:42 O bu aja unu churu m * 7:43 7:43 Ems 5:25-27 † 7:50 7:50 Ajz 66:1,2

Chineke. ⁵⁶ O siri, “Lee, ana m ahụ ka eluigwe meghere, hụkwa Nwa nke Mmadu ka o na-eguzo n’aka nri Chineke.”

⁵⁷ Ha mere ụzụ di ukwu, were mkpisiaka ha ruchie nti ha. Ha niile gbara oso gaa nukwasi ya, ⁵⁸ dokpuru ya puo n’azu obodo malite itu ya nkume. N’oge a, ndi akaebe wusara uwe ha n’ukwu otu nwokorobia a na-akpo Sol.

⁵⁹ Mgbe ha na-atu Stivin nkume ahụ, o kpere ekpere, “Onyenwe anyi Jisos, nara mmuo m.” ⁶⁰ O gburu ikpere n’ala werekwa oke olu tie mkpu, “Onyenwe anyi, biko agunyekwarala ha mmehie nke a!” Mgbe o kwusiri nke a, o dara n’ala nwuo.

8

¹ Sol kwenyere ka e gbuo ya.

Mkpagbu nke nzuko Kraist

N’ubochi ahụ, oke mkpagbu bidoro megide nzuko di na Jerusalem. Ndi niile kwere ekwe, ma ewezuga ndi ozi n’onwe ha gbasasiri n’ala Judia na Sameria. ² Ndi ikom, ndi na-atu egwu Chineke, bira buru ozu Stivin gaa lie ya. Ha ruru uju nke ukwu n’ihi ya. ³ Ma Sol bidoro ila nzuko n’yi. O na-abanye site n’ulo ga n’ulo ndi kwere ekwe na-adoputa ha, nwoke na nwanyi, tinye ha n’ulo mkporo.

Filip n’obodo Sameria

⁴ Ndi ahụ a chusasiri zisara ozioma n’ebe niile ha gbagara. ⁵ Filip gara n’otu obodo di na Sameria kwusaara ndi no n’ebe ahụ ihe banyere Kraist. ⁶ Igwe mmadu gere nti n’ihe Filip na-ekwu n’ihi na ha huru oru iribama o ruru. ⁷ Mmuo ndi ahụ na-adighi ocha ji iti mkpu site n’ime otutu mmadu puta. O gwokwara otutu ndi ahụ ha kponwuru akponwu na ndi ngwuro. ⁸ N’ihi ya, onu di ukwu juputara n’obodo ahụ.

Saimon onye mgbaasi

⁹ Ugbu a, kemgbe otutu oge gara aga, otu nwoke aha ya bu Saimon bu onye mgbaasi. O jirila mgbaasi ya mee otutu ihe turu ndi niile bi n’obodo Sameria n’anya. O na-anyakwa isi na ya bu onye di ukwu. ¹⁰ Onye obula, ma onye ukwu ma onye nta, na-ege ya nti na-asikwa “Nwoke a bu ike Chineke ahụ a na-akpo Ike di ukwu.” ¹¹ Ha na-ege ya nti oge niile n’ihi na o na-eji ike mgbaasi ya na-eme ihe juru ha anya. ¹² Ma mgbe ha kwenyere n’ozoma Filip dika o na-ekwusa ihe banyere ozioma alaeze Chineke na aha Jisos Kraist, e mere ha baptizim, ma nwoke ma nwanyi ha. ¹³ Saimon kwerekwara otu aka ahụ. Mgbe e mechara ya baptizim, o bidoro iso Filip na-agahari n’ihi ihe iribama na oru ebube niile Filip ruru, turu ya n’anya nke ukwu.

¹⁴ Mgbe ndi ozi no na Jerusalem nuru na ndi Sameria anabatala okwu nke Chineke, ha zigaara ha Pita na Jon. ¹⁵ Mgbe ha bjaruru, ha kpere ekpere ka ha nata Mmuo Nso. ¹⁶ N’ihi na Mmuo Nso abiakwasibeghi onye obula n’ime ha, kama ihe e mere ha bu baptizim n’aha Onyenwe anyi Jisos. ¹⁷ Mgbe Pita na Jon bikwasiri ha aka n’isi, ha natara Mmuo Nso.

¹⁸ Mgbe Saimon huru na a na-enye Mmuo Nso naanji site n’aka ndi ozi bikwasiri ha n’isi, o chere ha ego n’ihu, ¹⁹ si, “nyekwanu m ike a. Ka onye obula m bikwasiri aka n’isi nata Mmuo Nso.”

²⁰ Ma Pita siri, “Gi na ego gi laakwa n’yi. N’ihi na i chere na i ga-eji ego zuta onyine Chineke. ²¹ I nweghi oke maobu ihe nketa n’oru a, n’ihi

o nye ya akwukwo ozi nke o ga-eji jekwuru ndi ulo nzuko ndi Juu di na Damaskos, nke o ga-abu o hu onye obula na-eso Uzo ahụ ma ha bu nwoke ma ha bu nwanji, ka odokporu ha n'agbu, kpugaa Jerusalem. ³ Mgbe o na-aga n'uzo, o biaruru ebe di Damaskos nso. Na mberede, ihe ihe nke sitere n'eluwigwe chara ya gburugburu. ⁴ O dara n'ala, nu olu na-akpo ya oku, **"Sol, Sol, gini mere i ji na-akpagbu m?"**

⁵ O siri, "I bu onye, Onyenwe anyi?"

Olu ahụ zaghachiri, **"Abu m Jisos onye i na-akpagbu. ⁶ Ugbu a, bilie, baa n'ime obodo, a ga-agwa gi ihe i na-aghaghị imezu."**

⁷ Ndi ikom ha na ya so aga guzoro n'ebe ahụ, ma ha enweghi ike ikwu okwu. Ha nuru olu ahụ, ma ha ahughi onye obula. ⁸ Sol si n'ala bilie, ma n'agbanyeghi n'anya ya meghere emeghe, o dighi ihe o nwere ike ihu. Nke a mere na ha sekporu ya n'aka dubata ya na Damaskos. ⁹ O hughu uzo ubochi ato, o nweghi ike iri nri maobu nuo ihe onunu.

¹⁰ Otu onye nke na-eso uzo ya no na Damaskos, a na-akpo Ananayas. Onyenwe anyi gwara ya n'ohu, **"Ananayas!"**

O siri, "Lee m, Onyenwe anyi."

¹¹ Onyenwe anyi gwara ya, **"Gaa n'ulo Judas nke di n'okporouzo Guzoziri Eguzo, juo ajuju banyere onye a na-akpo Sol, onye si Tasos, o no ugbu a na-ekpe ekpere. ¹² O hula ohu na otu nwoke a na-akpo Ananayas na-abjawkute ya, ibikwasị ya aka n'isi ka o hu uzo."**

¹³ Ma Ananayas zara, "Onyenwe anyi, anula m akuko ihe ojuo niile nwoke a mere ndi nso gi bi na Jerusalem. ¹⁴ Ugbu a, o natara ikike n'aka ndisi nchujaja bia n'ebe a ka o jide ndi niile na-akpoku aha gi."

¹⁵ Ma Onyenwe anyi gwara ya, **"Gaa, n'ihu na ahoputala m nwoke a ka o buru ngwa oru m, onye ga-ewegara mba ndi ozo, ndi eze na umu Izrel aha m. ¹⁶ Mu onwe m ga-egosi ya udi ahuhu o na-aghaghị ita n'ihu aha m."**

¹⁷ Ya mere, Ananayas garuru n'ulo ahụ, banyekwa n'ime ya. O bikwasiri aka ya n'isi Sol, si, "Nwanna Sol, Onyenwe anyi Jisos, onye gosiri gi onwe ya n'uzo, zitere m ka i hukwa uzo ozo, ka i juputakwa na Mmuo Nso."

¹⁸ Otu mgbe ahụ, ihe dika akpirikpa sitere n'anya ya daputa, o bidokwara ihu uzo ozo. O biliri oto, e mee ya baptizim. ¹⁹ Mgbe o richara nri, o nwetakwara ike ya.

Ozioma Sol na Damaskos

Ya na ndi na-eso uzo Jisos noro na Damaskos otutu ubochi. ²⁰ Ngwangwa, o bidoro ikwusa Jisos n'ulo nzuko na-asi, O bu Okpara Chineke. ²¹ O juru ndi niile nuru ya anya, ha na asi, "O bughu nwoke a bu onye ahụ na-emekpa ndi niile na-akpoku aha ahụ na Jerusalem? O bu na o bughu maka nke a ka o ji bia ebe a ikpurukwa ha kpugara ndisi nchujaja?" ²² Ma Sol gara n'ihu baa uba n'ike karja na ikwu okwu nke gbara ndi Juu bi n'obodo Damaskos ghari site n'uzo o siri gosi na Jisos bu Kraist ahụ.

²³ Mgbe otutu ubochi gasiri ndi Juu gbara izu igbu ya. ²⁴ Ma Sol choputara ihe ha zubere ime. Ehihie na abali, ndi a no na-eche uzo niile e si apu n'obodo ahụ nche, ka ha nwe ike gbuo ya. ²⁵ Ma umuzazu ya kunyere ya na nkata amanyere udo bufee ya n'ofe mgbidi nke obodo.

Mbata Sol na Jerusalem

²⁶ Mgbe o rutere Jerusalem, o gbaliri idinyere ndi na-eso uzo Jisos no n'ebe ahụ, ma ha turu egwu. Ha ekwenyeghi na o ghoola ezi onye na-eso

uzo Jisọs dika ha. ²⁷ Ma Banabas duuru ya gaa n'ebe ndi ozi no. O koro ha akuko otu o siri hu Onyenwe anyi na otu o siri gwakwa ya okwu. Na otu o siri kwusaa ozioha n'aha Jisọs na Damaskos na-atughị egwu. ²⁸ O soro ha na-agaghari na Jerusalem. O na-ekwusakwa okwu n'aha Onyenwe anyi na-atughị egwu. ²⁹ Ya na ndi juu na-asu asusu Griik ruritakwara uka. N'ihu ya ndi a gbara izu igbu ya. ³⁰ Mgbe ndi kwere ekwe nuru banyere nzube ha, ha duuru ya gaa Sizaria site n'ebe ahụ zipu ya ka o laa obodo Tasos.

³¹ Mgbe ahụ, nzuko niile ndi no na Judia, Galili na Sameria, noro n'udo, gzosiekwa ike. Ha na-amuba n'onuogugu site n'itu egwu nke Onyenwe anyi na igbaume nke Mmuo Nso.

Ogwugwo Ainius na Dokas

³² Pita na-ejehari n'etiti ndi kwere ekwe, o gwakwara leta ndi nso no n'obodo Lida. ³³ N'ebe ahụ, o huru otu nwoke aha ya bu Ainius. Nwoke a anola n'ute oria afo asato. O bu onye ahụ ya kponwuru akponwu. ³⁴ Pita siru ya, "Ainius, Jisọs Kraist agwoola gi. Bilie mezie ute gi." Ngwangwa, Ainius biliri oto. ³⁵ Ndi niile bi na Lida na Sharon huru ya. N'ihu ya, ha nabatara Onyenwe anyi.

³⁶ N'obodo Jopa, e nwere otu onye nwanyi na-eso uzo ya, nke aha ya bu Tabita nke putakwara Dokas na asusu Griik. O juputara n'oru oma, na oru obi ebere n'ebe umu ogbenye no. ³⁷ N'oge a, o riera oria, nwuo. Mgbe ha sachara ya ahụ, ha nibere ya n'otu ime ulo di n'ulo elu. ³⁸ Jopa dikwa nso na Lida. Mgbe ndi na-eso uzo ya nuru na Pita no n'ebe ahụ, ha ziri umu nwoke abuo ozi ka a ripo ya, si, "Biko, ahapula ibiakwute anyi ngwangwa."

³⁹ Pita biliri soro ha gawa, mgbe o ruru, ha duuru ya gbago n'ulo elu n'ime ulo ahụ. Umụ nwanyi niile di ha nwuru anwu no n'ebe ahụ na-ebe akwa, na-egosi uwe Dokas duuru ha mgbe o di ndu.

⁴⁰ Pita chupuru ha niile n'ezu, gbuo ikpere n'ala, kpee ekpere. O tughariri chee ozu ahụ ihu si, "Tabita, bilie." O meghere anya ya, ma mgbe o huru Pita, o biliri, nodu ala. ⁴¹ O nyeere ya aka ka o kwuru oto. O koro ndi nso niile no n'ebe ahụ, ha na umu nwanyi ahụ di ha nwuru gosi ha na o di ndu. ⁴² A nuru akuko ihe a mere n'ebe niile na Jopa, nke mere ka otutu kwere n'Onyenwe anyi. ⁴³ O nogidere na Jopa otutu ubochi. O noduru n'ulo Saimon, onye oru ya bu idozi akpukpo anu.

10

Koneliyos ezie Pita ozi

¹ N'oge ahụ, o nwere otu nwoke bi na Sizaria, aha ya bu Koneliyos. O bu ochiagha na-elekota nari ndi agha si na mpaghara Itali. ² Nwoke a na ezinaulo ya bu ndi na-asopuru ma na-atukwa egwu Chineke. O na-enyere ndi ogbenye aka na-ekpekwaru Chineke mgbe niile. ³ Otu ubochi, n'ihe dika elekere ato nke ehie, o huru ohu ebe otu mmuo ozi nke Chineke biakwutere ya si ya, "Koneliyos!"

⁴ Koneliyos lekwasiri ya anya n'egwu juo ya si, "Onyenwe m, o bu gini?" O siru ya, "Ekpere gi na onyinye gi nye ndi ogbenye e rutela dika ihe ncheta n'ihu Chineke. ⁵ Ugbu a, zie ndi ikom ka ha gaa n'obodo Jopa kpota otu onye aha ya bu Saimon, onye a na-akpoka Pita. ⁶ O bu obia n'ulo otu nwoke a na-akpo Saimon, onye na-edozi akpukpo anu. Onye ulo ya di n'akuku osimiri."

⁷ Mgbe mmụọ ozi ahụ gwara ya okwu puru, ọ kpọrọ ndị ohu ya abụọ na otu n'ime ndị agha na-eche ya nche nke na-atukwa egwu Chineke. ⁸ Mgbe ọ kọchara ha ihe niile, o zigara ha Jopa.

Ohu Pita huru

⁹ N'echi ya, mgbe ha nọ nso n'ebe ahụ, n'ihe dịka elekere iri na abụọ nke ehiehie, Pita rigooro n'elu ụlọ ahụ ikpe ekpere. ¹⁰ Agụụ bidoro igu ya, ọ chọọ ihe ọ ga-eri. Ma mgbe a na-akwado nri, ọ huru ọhụ. ¹¹ Ọ huru ka eluigwe meghere, hụkwa ihe dịka akwa ọcha dị obosara nke e sitere n'akukụ anọ ya na-ewedata n'ala. ¹² Ihe dị n'ime ya: bụ ụmụ anụmanụ dị iche iche, ndị nwere ukwụ anọ, ma anụ ndị na-akpụ akpụ n'ala na ụmụ nnunụ nke igwe. ¹³ Mgbe ahụ, ọ nuru olu na-asị, "**Pita bilie, gbuo ma riekwa.**"

¹⁴ Ma Pita siri, "Mba, Onyenwe m. Ọ dibeghi mgbe m riri ihe ọbụla ruru aru maobu nke na-adighi ọcha."

¹⁵ Olu ahụ gwara ya nke ugboro abụọ, "**Akpola ihe ọbụla ihe ruru aru bu nke Chineke mere ka ọ di ọcha.**"

¹⁶ Ihe a mere ugboro atọ, ngwangwa, e weghachikwara ya n'eluigwe.

¹⁷ Mgbe Pita nọ na-atule ihe ọhụ ahụ putara bụ nke gbakwara ya ghari, lee, ndị ikom ahụ Koneļios zipuru abiarutela kwusi n'onu ụzọ, na-aju ebe ụlọ Saimon di. ¹⁸ Ha kpọrọ oku iju ma Saimon onye a na-akpọ Pita ọ nọ n'ulo ahụ.

¹⁹ Ka Pita nori na-atughari uche n'ihe ọhụ ahụ putara, Mmụọ Nso gwara ya, "Lee, mmadu atọ guzo n'onu ụzọ ugbu a. Ha chokwara ihu gi. ²⁰ Bilie, rida jekwuru ha ngwangwa, enwela obi abuo i soro ha gawa, n'ihu na ọ bu m zitere ha."

²¹ Pita jekwuru ndi ikom ahụ, si, "Ọ bu m bu onye unu na-achọ, gini ka unu na-achoro m?"

²² Ha siri, "Ọ bu Koneļios onyeisi agha na-elekota nari ndi agha zitere anyi. Ọ bu onye ezi omume nke na-atu egwu Chineke, burukwa onye ndi juu niile na-asopuru. Mmụọ ozi di nso gwara ya ka ọ kpota gi n'ulo ya, ihu ihe i nwere ikwu." ²³ Ya mere, ọ kpobatarala ha n'ulo dika ndi obia.

Pita agaa n'ulo Koneļios

Echi ya, o biliri soro ha gawa, ufodu ndi kwere ekwe na Jopa sokwara ya gaa. ²⁴ N'ubochi na-esota ya, ha bjaruru Sizaria. Koneļios nori na-eche ha, ya na ndi ezinaulo ya, na ndi ikwu na ibe ya, na ndi enyi ya ọ kpọrọ.

²⁵ Mgbe Pita batara, Koneļios zutere ya, daa n'ala n'ukwu ya, kpọrọ ya isi n'ala. ²⁶ Ma Pita selitara ya elu si, "Bilie otọ, mụ onwe m bukwa mmadu."

²⁷ Mgbe ha na-ekwuri okwu, ọ banyere n'ime ulo ma bu igwe mmadu ka ha zukotara. ²⁸ Ọ siri ha, "Unu maara nke oma na ọ bu ihe megidere iwu na onye juu na onye mba ozọ ga-enwe mmekorita maobu gaa leta onye mba ozọ. Ma Chineke ezila m na m ekwesighi ikpo mmadu obula onye ruru aru maobu onye na-adighi ọcha. ²⁹ N'ihu nke a, ọ bu ya mere m jiri bia mgbe akporo m na-ajughị ajuju. Ma ka m juo ugbu a ihe mere unu ji kpo m?"

³⁰ Koneļios siri, "N'ubochi anọ gara aga, mgbe m nọ na-ekpe ekpere n'oge ehiehie n'ulo m, n'ihe dika elekere atọ, na mberede, ahuru m nwoke yi uwe na-enwu ọcha ka o guzoro n'ihu m. ³¹ Ọ siri, Koneļios, 'Chineke anula ekpere gi ma chetakwa onyinye i na-enye ndi ogbenye. ³² Ziga n'obodo Jopa n'ulo otu nwoke a na-akpo Saimon, onye na-edozi akpukpo anu. O bi n'akukụ osimiri.' N'ebe ahụ ha ga-ahukwa otu onye obia aha ya bu Saimon a na-akpo Pita. ³³ Ọ bu n'ihu nke a ka m ji mee ngwangwa

zie ka a kpoo gi. O di mma na i bbara. Ugbu a, anyi niile ezukotala n'ebe a n'ihu Chineke inuru ihe niile Onyenwe anyi choror ka i gwa anyi."

Okwu Pita kwuru

³⁴ Mgbe ahụ Pita meghere onu ya si, "Ugbu a, aghotala m n'ezie na Chineke abughị onye na-ele mmadu anya n'ihu. ³⁵ Kama n'ime mba obula, onye obula na-atu egwu ya na onye na-arụ oru ezi omume ka o na-anabata. ³⁶ Unu maara ihe banyere ozioma ahụ o zigaara ndi Izrel niile, nke na-ako akoko ozioma nke udo site na Jisos Kraist onye bu Onyenwe anyi n'ihe niile. ³⁷ Okwu ahụ gbasara n'ala Judia niile, malite na Galili mgbe Jon kwusachara baptizim nke ya. ³⁸ Otu Chineke si were Mmuo Nso na ike wukwasị Jisos onye Nazaret dika mmanu, na otu o si jegharịa na-eme mma na-agwo kwa ndi niile ekwensu na-emekpa ahụ, n'ihu na Chineke nonyeere ya.

³⁹ "Anyi bu ndi akaebe ihe niile o mere n'ala ndi Juu na n'ime Jerusalem. Ha gburu ya site n'ikpogide ya n'elu obe. ⁴⁰ Ma Chineke mere ka o si n'onwu bilite mgbe ubochi ato gasiri. E mekwara ka ndi mmadu hu ya anya. ⁴¹ O bughị mmadu niile kama o bu naani anyi ndi Chineke hoputara, dika ndi akaebe, ndi soro ya rie ma nuokwa mgbe o si n'onwu bilie. ⁴² O nyere anyi iwu ka anyi gaa zisaa ozioma n'ebe niile, ikowa na o bu ya ka Chineke hoputara ibu onye ikpe nke ndi di ndu na ndi nwuru anwu. ⁴³ Ndi amuma niile gbara ama ihe banyere ya na onye obula nke kweere na ya ga-enweta mgbaghara mmehie site n'aha ya."

Ndi mba ozo anata Mmuo Nso

⁴⁴ Mgbe Pita no na-ekwu okwu, Mmuo Nso biakwasiri ndi niile nuru okwu a. ⁴⁵ Nke a juru ndi e biri ugwu n'etiti ndi kwere ekwe soro Pita bia anya otu e siri mee ka ndi mba ozo nata onyinye Mmuo Nso ahụ. ⁴⁶ N'ihu na ha nuru ka ha na-ekwu okwu n'asusu di iche iche na-etokwa Chineke.

Mgbe ahụ Pita juru, ⁴⁷ "O di onye puru igbochi anyi ime ndi a baptizim. Ndi natara Mmuo Nso di ka anyi onwe anyi?" ⁴⁸ N'ihu nke a, o nyere iwu ka e mee ha baptizim n'aha Jisos Kraist. Ha rioro ya ka o nonyere ha ubochi ole na ole.

11

Pita akowaa oru ya n'ihu ndi okenye

¹ Ndi ozi na umunna ndi bi na Judia niile nuru na ndi mba ozo anabatala okwu Chineke. ² Mgbe Pita ruru Jerusalem, ndi kwere ekwe e biri ugwu tara ya uta, ³ na-asị, "Gini mere i ji gakwuru ndi a na-ebighi ugwu soro ha rie ihe?"

⁴ Pita kowara ha ihe niile mere na otu o si mee, na-asị. ⁵ "Otu ubochi, mgbe m no n'obodo Jopa, ahuru m obu n'oge m na-ekpe ekpere. N'ime obu a, ahuru m ihe yiri akwa ocha di obosara nke e sitere n'akuku ano ya na-ewedata site n'eluwigwe. E budatarara ya n'ihu m. ⁶ N'ime ya, ahuru m anumanu ndi nwere ukwu ano, na anu oha, na anu ndi na-akpu akpu n'ala na umu nnunu nke eluwigwe. ⁷ Mgbe ahụ, anuru m olu gwara m si, '**Pita, bilie, gbuo ma riekwa.**'

⁸ "Ma asiri m, 'Mba, Onyenwe m, o dibeghi mgbe ihe na-adighi ocha maobu ihe ruru aru bara m n'onu.'

⁹ "Olu ahụ siri n'eluwigwe zaghachi nke ugoro abuo, '**Akpolo ihe obula ihe ruru aru bu nke Chineke mere ka o di ocha.**' ¹⁰ Nke a mere ughoro ato, ma emesia dolie ha niile laa n'eluwigwe.

¹¹ “N’otu oge ahụ, ndị ikom atọ ndị e zipurụ site Sizaria ikpọ m bjarutere kwusị n’onu ụzọ n’ulo ebe m nọ. ¹² Mmuo Nso gwara m ka m ghara inwe obi abuo isoro ha na-akpaghi oke obula. Mmadu isii ndi a n’etiti umunna anyi sokwa m, bjarute n’ulo nwoke ahụ. ¹³ O gwara anyi otu o si hu mmuo ozi n’ulo ya, onye sirị, ‘Ziga ndi ozi jee Jopa ka ha kpota Saimon onye a na-akpo Pita. ¹⁴ O ga-ewetara gi ozi nke a ga-esite na ya zoputa gi n’ezinaulo gi niile.’

¹⁵ “Mgbe m ka kpu okwu ahụ n’onu, Mmuo Nso bjakwasiri ha dika o siri bjakwasị anyi na mbu. ¹⁶ Mgbe ahụ, echetara m okwu ahụ Onyenwe anyi kwuru si, ‘**Jon ji mmiri mee unu baptizim, ma a ga-eji Mmuo Nso mee unu baptizim.**’ ¹⁷ Ya mere, o buru na Chineke nyere ha otu onyinye ahụ o nyere anyi mgbe anyi kweere n’Onyenwe anyi Jisos Kraist, onye ka m bu iguzogide Chineke?”

¹⁸ Mgbe ha nuru nke a, ha agaghi n’ihu n’iru uka kama ha toro Chineke, na-asị, “N’ezie, Chineke enyela ohere ka o buladi ndi mba ozo chegharia baa na ndu.”

Ulo nzuko di na Antiok

¹⁹ Ugbu a, ndi ahụ niile gbasasiri n’ihi mkpagbu ahụ bidoro mgbe a tugburu Stivin na nkume, jeruru akuku Fonisia na Saipros na Antiok na-ekwusa ozioma ahụ naani n’etiti ndi Juu. ²⁰ Ma otu o di, ufodu n’ime ndi ikom ndi ahụ sitere n’akuku Saipros na Sirini gara Antiok, malite ikwusara ndi Griik ozioma banyere Onyenwe anyi Jisos. ²¹ Onyenwe anyi goziri mgba li ha niile. N’ihi na otutu mmadu cheghariri kwere n’Onyenwe anyi.

²² Mgbe nzuko di na Jerusalem nuru ihe ndi a, ha zipuru Banabas ka o gaa Antiok. ²³ Mgbe o rutere, hu ihe amara Chineke ruru n’etiti ha. O nuriri onu, mgbakwaa ha niile ume, gwa ha ka ha were obi ha niile nogide n’ime Onyenwe anyi. ²⁴ O bu ezigbo mmadu, onye juputara na Mmuo Nso na okwukwe. O nwekwara okwukwe di ebube, n’ihi ya otutu mmadu chegharikwara bjakwute Onyenwe anyi.

²⁵ Emesia, o gara Antiok obodo Tasos icho Sol. ²⁶ Mgbe o choputara ya, o duuru ya bia n’Antiok. Ihe ha ka otu afo, ka ha na-ezuko n’ulo choochi na-akuziri otutu igwe mmadu ihe. O bu n’ime Antiok ka e buru uzo kpo ndi na-eso uzo ya ndi Kraist.

²⁷ N’oge ahụ, ndi amuma sitere na Jerusalem bjaruru Antiok. ²⁸ Otu onye n’ime ha a na-akpo Agabos biliri oto buo amuma site n’ike Mmuo Nso banyere oke unwu ga-abjakwasị uwa niile. Amuma a mezukwara n’oge Klodios na-achi. ²⁹ Ndi na-eso uzo ya kwekoritara itukota na iziga onyinye di ichie ichie nye ndi kwere ekwe no na Judia. Onye obula nyekwara ihe dika o nwere ike. ³⁰ Ha mere nke a, ha zigara ndi okenye ihe ha tukotara, site n’aka Banabas na Sol.

12

Mkpagbu site n’aka Herod

¹ N’oge ahụ, eze Herod jidere ufodu ndi so na choochi buru n’obi ikpagbu ha. ² O jiri mma agha gbuo Jemis nwanne Jon. ³ Mgbe o choputara na omume ya toro ndi Juu ufo, o gara n’ihu jidekwa Pita. Nke a mere n’oge mmemme Achicha Ekoghi eko. ⁴ Mgbe o jidere ya, o tinere ya n’ulo mkporo ebe o mere ka ndi agha chee ya nche, ndi agha anọ n’otu oge, ndi agha anọ ozo n’oge nke ozo. Ebumnobi ya bu ikpopta ya n’ihu oha mmadu kpee ya ikpe mgbe Mmemme Ngabiga gasiri.

⁵ Mgbe e debere Pita n'ụlọ mkpọrọ, nzukọ esepughị aka n'ikpe ekpere n'ihl ya nye Chineke.

Mmuo ozi agbaputa Pita

⁶ Ma n'abalị na-esota ubochi ahụ Herod ga-akpuputa ya, Pita nọ n'ura n'etiti ndi agha abuo, e jiri eriri igwe kee ya n'ukwu n'aka, ma ndi nche ozo nokwa n'onu uzọ na-eche ya nche. ⁷ Na mberede mmuo ozi Onyenwe anyi bbara guzoro n'ebe ahụ, ihē nwukwara n'ime ulọ mkpọrọ ahụ. O kuturu Pita aka n'akuku si, "Ngwangwa, bilie otọ!" Eriri igwe ahụ dapuru n'aka ya.

⁸ Mmuo ozi ahụ sirị ya, "Yiri uwe gi na akpukpoukwu gi." O mere otu ahụ, Mmuo ozi ahụ gwakwara ya, "Yirikwa akwa mgbokwasị gi soro m." ⁹ Pita sooro ya n'azu, o chere na o na-ahụ ohu, ma o mataghị na ihe mmuo ozi ahụ na-eme bu ezie. ¹⁰ Ha gafere ndi nche nke mbu na nke abuo rute n'onu uzọ e si abanye n'ime obodo, nke bu onu uzọ igwe. Onu uzọ igwe ahụ meghekwa n'onwe ya, ha esite na ya gafee. Mgbe ha gara ije ruo ebe tere anya n'ama nke ozo, ngwangwa mmuo ozi ahụ hapuru ya.

¹¹ Mgbe ahụ kwa ka Pita ghotara ihe niile mere. O kwuru, "Ugbu a, amatala m n'ezie, na Onyenwe anyi ezitela mmuo ozi ya, ka o bja zoputa m site n'aka eke Herod na ihe niile ndi juu na-atu anya ya. Ugbu a o naputakwala m site n'ochicho ojuo niile nke ndi juu."

¹² Mgbe o ghotara ihe merenu, o gwara n'ulo Meri nne Jon onye a na-akpokwa Mak, ebe otutu mmadu zokotarari na-ekpe ekpere. ¹³ Mgbe o kuru aka n'onu uzọ ama, otu odibo nwanyi aha ya bu Roda bbara ka o zaa ya. ¹⁴ Mgbe o nuru olu Pita, onu juru ya obi nke mere na o gbaara oso laghachi azu n'emeghegi uzọ. O gara tisaa, "O bu Pita no n'onu uzọ!"

¹⁵ Ha sirị ya na o na-ekwu okwu dika onye uche ya na-ezughị oke. Mgbe o nogidesiri ike na-ekwu otu ihe ahụ, ha sirị, "O ghaghị i bu mmuo ozi ya."

¹⁶ Ma Pita nogidere na-aku aka n'uzọ. Mgbe ha mehere uzọ hu ya, o gbagwojuru ha anya. ¹⁷ O feere ha aka ka ha mechie onu. O koro ha otu Onyenwe anyi si duputa ya site n'ulo mkpọrọ. O gwara ha, "Meenu ka Jemis na umunna anyi niile mata ihe ndi a." O puru gawa ebe ozo.

¹⁸ N'isi ututu echi ya, oke ogbaaghara di n'etiti ndi agha, ebe ha na-eche ihe mere Pita. ¹⁹ Mgbe Herod chogharichara ya ma o chotaghị ya, o juru ndi nche ahụ ajuju di iche iche. N'ikpeazu o nyere iwu ka e gbuo ha.

Onwu Herod

Emesia o hapuru Judia gaa Sizaria nodu n'ebe ahụ. ²⁰ N'oge ahụ Herod na-eweso ndi Taja na Saidon iwe, ha zipuru ndi ozi ha izute ya. Ha buru uzọ mee ka ha na Blastos buru enyi, onye eze tukwasiri obi nke na-elekotakwa ime ulọ ndina eze anya. Ha rioro ya ka udo diri, n'ihl na a na-esi n'obodo eze na-enwetara ha ihe oriri.

²¹ N'ubochi nzuko ahụ, Herod gbokwasiri uwe ndi eze ya nokwasị n'ocheeze ya. O weere oke olu di iche gwa nzuko ahụ niile okwu. ²² Igwe mmadu ahụ nọ na-eti mkpu, "Nke a abughị olu mmadu, o bu olu chi!"

²³ N'otu oge ahụ, mmuo ozi Onyenwe anyi tiri ya ihe otiti di egwu n'ihl na o nyeghi Chineke otuto ma otu. Ikpuru ripjara ya ahụ, nke mere ka o nwuo.

²⁴ Ma okwu Chineke gara n'ihu na-aba uba na-agbasakwa.

²⁵ Mgbe ha rụchara oru ha, Banabas na Sol si Jerusalem loghachi. Ha kpoozo Jon onye a na-akpokwa Mak n'ije ha.

13

¹ Ndị amuma na ndị nkuzi ufođu noka na nzuko di n'Antiok. Ufođu n'ime ha bu Banabas na Simion onye a na-akpo nwoke ojii, na Lusios onye Sirini, na Manaen (onye azulitekoru ya na eze Herod), na Sol. ² Mgbe ha no na-eke Onyenwe anyi ofufe na-ebukwa onu, Mmuo Nso siru, "Kewaputaranu m Banabas na Sol, n'ihu oru ahụ nke m kporo ha." ³ Ya mere, mgbe ha busiri onu kpekwa ekpere, ha bikwasiri ha aka n'isi zipu ha.

Obodo Saipros

⁴ Ebe Mmuo Nso zipuru ha, ha gbadara Selusia, sitekwa ebe ahụ gbadaa Saipros. ⁵ Mgbe ha bjaruru Salamis, ha banyere n'ulo nzuko ndi Juu kwusaa okwu Chineke. Jon sokwa ha dika onye na-ejere ha ozi.

⁶ Mgbe ha gazuchara obodo niile ndi ahụ mmiri gbara gburugburu ruo Pafos, ha zutere otu onye mgbaasi, onye Juu bu onye amuma ugha a na-akpo Ba-Jisos. ⁷ Ya na otu onye ochichi obodo, aha ya bu Saijos Polos no. O bu nwoke nwere oguguisi n'ebe o di ukwuu, o kporo Banabas na Sol ka ha gwa ya okwu nke Chineke. ⁸ Ma onye mgbaasi ahụ, onye aha ya bukwa Elimas (n'ihu nke a bu aha ya ma asugharia ya) malitere igbochi ha site n'imeghari onyeisi ahụ anya ka o ghara inabata okwukwe ahụ. ⁹ Ma Sol, onye aha ya bukwa Pol, onye juputara na Mmuo Nso, legidere ya anya ¹⁰ si, "Gi nwa ekwensu, juputara n'aghughu na n'ihe ojojo di iche iche. Gi onye iro nke ezi omume niile. O bu na i gaghị akwusi imeru uzọ niile ziri ezi nke Onyenwe anyi? ¹¹ N'ihu ya lee, iwe nke Onyenwe anyi ga-adakwasi gi. I ga-ekpu isi nwa oge, i gaghị enwe ike hu ihè nke anyanwu."

N'otu oge ahụ, o hukwaghị uzọ ozo. O malitere na-ebighari aka, na-achokwa onye ga na-edughari ya. ¹² Mgbe onyeisi ahụ huru ihe mere, o kweere, n'ihu na o juru ya anya bu ozizi nke okwu Onyenwe anyi.

Pol n'obodo Antiok nke Pisidia

¹³ Pol na ndi otu ya ji ugbo mmiri site na Pafos garuo Pega nke di n'ala Pamfilia. N'ebe a ka Jon hapuru ha laghachi Jerusalem. ¹⁴ Site na Pega ha gara ruo Antiok obodo nke di na Pisidia. N'ubochi izuike, ha banyere n'ulo nzuko ndi Juu nodu ala. ¹⁵ Mgbe a guputasiiri site n'akwukwo iwu na nke ndi amuma, ndiisi ulo ekpere ahụ zigara ya ozi, si, "Umunna anyi, o buru na unu nwere okwu igbaume nye anyi, biko kwuonu ya."

¹⁶ Pol guzoro oto n'etiti ha feere ha aka ya, si, "Unu ndi Izrel na unu umunna m ndi mba ozo na-atu egwu Chineke. Geenu m nti. ¹⁷ Chineke nke Izrel hoputara nna nna anyi ha mee ha mba di ukwu n'oge ha no n'obodo Ijipt. O ji ike aka ya duputa ha site n'ala ahụ. ¹⁸ O nagidere ha iri afo ano n'ime ozara. ¹⁹ O bibiri mba asaa di ukwuu n'ime ala Kenan n'ihu ha, nyekwa ndi ya obodo a ka o buru nke ha. ²⁰ Nke a bu ihe di ka nari afo ano na iri afo ise.

"Mgbe nke a gasiri, o nyere ha ndi ikpe di iche iche ruo oge Samuel onye amuma. ²¹ Mgbe ahụ ha rioro ka enye ha eze, Chineke nyekwara ha Sol, nwa Kish, onye si n'agburu Benjamin puta, onye chiru iri afo ano. ²² Mgbe o wepusiri ya, o mere Devid ka o buru eze ha. O ghara ama banyere ya si, 'Achoatala m Devid nwa Jesi, nwoke nke di ka ochicho obi m nke si di. O bukwa onye ga-eme ihe niile m choro ka o mee.'

23 “Jisosh onye si n’ezinaulo Devid puta ka Chineke wetaara Izrel Onye nzoputa ahụ bu Jisosh, dika o kwere nkwa izite. 24 Ma tupu obibia ya, Jon ekwusala nye ndi Izrel banyere baptizim nke ncheghari. 25 N’oge Jon na-arusi oru ya, o na-asi, ‘Onye ka unu chere na m bu? Abukwaghi m onye ahụ. Mba! Abughi m ya. Ma otu onye ahụ na-abia n’azu m, onye m na-erughi itopu eriri akpukpokwu ya.’

26 “Ya mere, umunna m, ndi si n’agburu Ebrahim na ndi niile na-atu egwu Chineke, ozi nke nzoputa a diri anyi niile. 27 Ndi bi na Jerusalem na ndi na-achi ha amataghi ya, nke ha ji aghota okwu ndi amuma nke a na-aguputara ha kwa izu, bu n’ubochi izuike. Ma ha mere ka okwu ahụ mezuu, mgbe ha mara ya ikpe onwu. 28 O bu ezie na ha achotaghi ihe kwesiri onwu n’aka ya. Ma ha rioro Paillet ka o nye ike ka e gbuo ya. 29 Mgbe ha mezuru ihe niile e dere banyere ya, ha budatara ya site n’elu obe, lie ya. 30 Ma Chineke mere ka o si n’onwu bilie. 31 Ndi niile soro ya jeharia site na Galili ruo Jerusalem hukwara ya anya otutu ubochi. Ndi a bukwa ndi na-agba ama n’ihu ndi mmadu banyere ya.

32 “Anyi na-ezikwa unu ozioma a, nke nkwa ahụ Chineke kwere ndi nna nna anyi ha. 33 O mezuola ha nye anyi bu umu ha, site na-ime ka Jisosh site n’onwu bilie, dika e dere ya n’akwukwo Abụ oma,
“I bu okpara m,

taa aburula m nna gi.’*

34 Ma banyere ime ka o site n’onwu bilie, ka o ghara ilaghachi n’ire ure ozo. Nke a bu ihe o kwuru,

“Aga m emezuru gi nkwa nsọ ahụ niile m kwere Devid.”†

35 E dekwaro ya n’ebe ozo n’abụ oma,

“I gakwaghi ahapu anu ahụ nke Onye gi di nsọ ka o hu ire ure.”‡

36 “Mgbe Devid ruzuru oru Chineke chorọ ka o ruo n’ogbo ha, o nwuru, e liko ya na ndi nna nna ya ha o rekwara ure. 37 Ma onye ahụ Chineke mere ka o site n’onwu bilite erekwaghi ure.

38 “Ya mere, umunna m, achoro m ka o doo unu anya na mgbaghara mmehie dikwa n’ime nwoke a, bu Jisosh, anyi na-ekwusa nye unu. 39 A na-esite na ya guo onye obula kwere n’onye ezi omume o buladi site n’ihe ndi ahụ niile nke iwu Mosis na-apughi igu unu di ka ndi ezi omume. 40 Lezienụ anya ka ihe niile ndi amuma kwuru ghara idakwasị unu.

41 “Lee, unu ndi na-akwa emo,
noronu na mgbagwoju anya ma lakwanu n’iyi.

N’ihi na agaje m ime otu ihe n’ubochi unu

nke unu na-agaghi ekwe na o mere,

o buladi na mmadu koru unu maka ya.’S”

42 Mgbe Pol na Banabas na-apu, ndi mmadu rioro ha ka ha biakwa n’izu uka ozo gwa ha okwu gbasara ihe ndi a. 43 Mgbe a gbasara nzuko ahụ, otutu ndi Juu na ndi mba ozo na-atu egwu Chineke sooro Pol na Banabas, ndi gwara ha okwu, riosiekwa ha ike ka ha nogide n’amara Chineke.

44 N’ubochi izuike ozo ahụ, otutu ndi bi n’obodo ahụ putara inuru okwu Onyenwe anyi. 45 Mgbe ndi Juu huru igwe mmadu ndi a, obi ha juputara n’ekworo, ha bidokwara ikwu okwu ojoo megide okwu niile Pol na-ekwu.

46 Ma Pol na Banabas kwuru okwu na-asoghi anya si, “O di mkpa na anyi buuru uzo gwa unu okwu nke Chineke, ma ebe o bu na unu juru inabata ya, na-echekwa na unu ekwesighi inweta ndu ebighi ebi, lee, anyi

* 13:33 13:33 Abụ 2:7 † 13:34 13:34 Ajz 55:3 ‡ 13:35 13:35 Abụ 16:10 § 13:41 13:41 Hab 1:5

ga-agakwuru ndị mba ọzọ. ⁴⁷ N'ihì na nke a bụ ihe Onyenwe anyị nyere anyị n'iwu,

“ Emeela m ka unu bụrụ ihè nye ndị mba ọzọ,

ka ì nwee ike weruo nzọpụta n'ebe niile ụwa sọturụ.”*

⁴⁸ Mgbe ndị mba ọzọ nuru ihe ndị a, obi toro ha uto, ha sọpukwara okwu nke Onyenwe anyị. Ya mere ndị niile a hoputara inweta ndụ ebighi ebi bụ ndị kwenyerenu.

⁴⁹ Ya mere okwu Onyenwe anyị gbasara ruo ebe niile n'obodo ahụ. ⁵⁰ Mgbe ahụ, ndị Juu kpaliri obi otutu umu nwanji na-atu egwu Chineke ndi onodu ha di elu, na ndi ikom ndi nke ndu obodo ahụ. Ha kpasuru mkpagbu megide Pol na Banabas si otu a, chupu ha site n'obodo ahụ. ⁵¹ Ha tichapuru aja di n'ukwu ha ka o buru ihe idu aka na nti mmegide ha. Ha hapuru obodo ahụ gaa Aikoniom. ⁵² Ma ndi na-eso uzọ ya juputakwara n'onu na n'ike nke Mmuo Nso.

14

Pol n'obodo Aikoniom

¹ N'obodo Aikoniom, Pol na Banabas banyekwara n'ulo nzuko ndi Juu, kwuo okwu n'uzo puru iche nke mere n'otutu mmadu, ndi Juu na ndi mba ọzọ kwenyekwara. ² Ndi Juu, ndi na-anabataghi okwu ahụ, kpaliri ndi mba ọzọ mee ka mkpuruobi ha joọ njo megide umunna. ³ Otu o di, ha nogidere n'ebe ahụ ogologo oge, na-ekwusakwa okwu nke Onyenwe anyi na-atughi egwu obula. Onye nke gosikwara na o bu okwu amara ya ka ha na-ekwu site n'inye ha ike iru oru iribama na oru ebube di iche iche. ⁴ Ma ndi obodo ahụ kewara abuo, ufodu n'ime ha dinyere ndi Juu. Ufodu dinyekwara ndi ozi. ⁵ Mgbe ndi mba ọzọ, na ndi Juu, ha na ndi ndu ha, gbara izu ime ha ihe ihere, tuokwa ha nkume. ⁶ Ndi ozi ahụ matara nzube ha site n'ebe ahụ gbapu oso gbaruo n'akuku Laikonia, gbaba n'ime obodo Listra na Debi na obodo nta ndi ọzọ ndi di n'akuku ebe ahụ. ⁷ N'ebe ahụ, ha gara n'ihu na-ekwusakwa ozioma ahụ.

N'ime obodo Listra na Debi

⁸ N'obodo Listra, o nwere otu nwoke dara ngwuro site n'oge a muru ya. Nwoke a ejibeghi ukwu ya abuo gaa ije mgbe obula. ⁹ O gere nti mgbe Pol na-ekwu okwu. Onye legidere ya anya hu na o nwere okwukwe nke a ga-eji mee ka a gwoo ya, ¹⁰ were oke olu si, “Guzoro n'ukwu gi abuo.” Nwoke ahụ wuliri elu malite iga ije.

¹¹ Mgbe igwe mmadu ahụ huru ihe Pol mere, ha tiri mkpu n'asusu Laikonia si, “Ndi a bu chi biakwutere anyi n'udidi mmadu.” ¹² Banabas ka ha kporo Zeus ma kpokwa Pol Hamis n'ihì na o bu ya bu onye oka okwu.* ¹³ Onye nchuaja Zeus, nke ulo arusi ya di nso n'ihu obodo, kputara oke ehi wetakwa okoko osisi di iche iche. Ya na igwe mmadu ahụ choro ichu aja nye ha n'onu uzọ ama ha.

¹⁴ Mgbe ndi ozi ahụ, Banabas na Pol nuru ihe ndi a, ha dowara uwe ha, gbara oso jekwuru igwe mmadu ahụ na-eti mkpu, ¹⁵ na-asi, “Ndi ikom, gini ka unu na-achọ ime? Lee, anyi bukwa mmadu di ka unu. O bu ozioma ka anyi wetaara unu. Anyi choro ka unu site n'isopuru ihe ndi a na-abaghi uru, biakwute Chineke di ndu. Onye kere eluigwe na ụwa, na oke osimiri

* **13:47** 13:47 Aiz 49:6 * **14:12** 14:12 Ndi a bu aha chi ndi obodo a. Aha ha ọzọ bu Jupita na Mekuri.

na ihe niile di n'ime ha. ¹⁶ N'oge gara aga, o hapuru mba niile ka ha na-eme ihe masiri ha. ¹⁷ N'agbanyeghi nke a o hapughi i debere onwe ya ihe ndi ga-agbara ya akaebe, site n'oru oma ya niile. Di ka inye unu mmiri ozuo site n'eluigwe, na mkpuru nke ala n'oge ha. O na-enyekwa unu nri na-emekwa ka obi na-atu unu ufo." ¹⁸ N'agbanyeghi okwu ndi a, o rara ha ahụ igbochi igwe mmadu ahụ ichuru ha aja.

¹⁹ Ma ndi Juu sitere n'Antiok na Aikoniom bɔara kpalie obi igwe mmadu ahụ. N'ihì ya, ha turu Pol nkume, dokpuru ya puo n'obodo, chee na o nwuola. ²⁰ Ma mgbe ndi na-eso uzo bɔara gbaa ya gburugburu, o bilitere, laghachikwa n'ime obodo ahụ. Ma n'echi ya, ya na Banabas sooro gaa Debi.

Pol na Banabas alaghachi Antiok nke Siria

²¹ Ha zisasiri ozioma n'ime obodo ahụ, nke mere ka otutu mmadu buru ndi na-eso uzo ya. Ha loghachiri n'obodo Listra site ya gaa Aikoniom na Antiok. ²² N'ebe ahụ ha gbara ndi na-eso uzo ume kasiekwa ha obi si ha jidesie okwukwe ahụ ike. Ha siri, "Anyi ga-agabiga otutu mkpagbu di iche iche tupu anyi abaa n'alaeze Chineke." ²³ Mgbe ha hoputachara ndi okenye n'ime nzuko niile. Ha sitere n'obubu onu na ekpere tinye ha n'aka Onyenwe anyi, bu onye ha kwenyere na ya. ²⁴ Ha sitere n'akuku Pisidia garuo Pamfilia. ²⁵ Mgbe ha zisachara ozioma n'obodo Pega, ha gbadara gaa Atalia.

²⁶ Site n'ebe ahụ, ha sooro ugbo mmiri jeruo Antiok bu ebe a no nyefee ha n'amara Chineke n'ihì oru ndi a ha ruzuru. ²⁷ Mgbe ha bɔaruru, ha kpokotara nzuko kowara ha ihe niile Chineke sitere n'aka ha mee, na otu o siri meghe onu uzo nke okwukwe nye ndi mba ozo. ²⁸ Ha na ndi na-eso uzo nojidere n'ebe ahụ ruo oge di anya.

15

Nzuko di mkpa na Jerusalem

¹ Ufodu ndi ikom sitere Judia bɔa malitere izi umunna ozi, "O buru na e bighi unu ugwu dika Mosis nyere n'iwu, a pughi izoputa unu." ² Ha na Pol na Banabas ruritara uka nke ukwu. N'ihì nke a, ha kpebiri ka Pol na Banabas, na ufodu ndiji ndi ozo soro gaa Jerusalem hu ndi ozi na ndi okenye nke nzuko maka okwu a. ³ Nzuko ahụ zipuru ha n'uzo ha, mgbe ha sitere Fonia na Sameria na-agafe, ha koru otu ndi mba ozo siri chegharia. Nke a wetara ndi niile kwere ekwe oke onu di ukwu. ⁴ Mgbe ha bɔaruru Jerusalem, nzuko, ndi ozi na ndi okenye nabatara ha, ha kokwara ha ihe niile Chineke sitere n'aka ha mee.

⁵ Ma ufodu ndi kwere ekwe si n'otu ndi Farisii biliri na-ekwu si, "Na o di mkpa ka e bie ha ugwu ma gwakwa ha ka ha dobe iwu Mosis."

⁶ Mgbe ahụ, ndi ozi na ndi okenye zokotara itule okwu a. ⁷ Mgbe ha no tulegeni okwu ahụ ruo oge di anya, Pita guzoro oto si ha, "Umunna m, unu niile maara na site na mbu Chineke hoputara m site n'etiti unu, ka m zisaa ozioma ahụ nye ndi mba ozo ka ha nuru, ma kwerekwa. ⁸ Chineke a, onye maara obi mmadu niile gbaara ha akaebe site n'inye ha onyine Mmuo Nso dika anyi si nata ya na mbu. ⁹ O gosighi na o nwere ihe di iche n'etiti anyi na ha. N'ihì na o mere ka obi ha di ocha site n'okwukwe. ¹⁰ Ugbu a, gini mere unu ji anwa Chineke onwunwa site na-itinye n'olu ndi na-eso uzo ya ibu aru nke anyi maobu nna nna anyi ha na-enweghi

ike idokpu? ¹¹ Mba, anyị kwenyere na ọ bụ site n'amara nke Onyenwe anyị Jisọs ka a ga-eji zoputa anyị, dika a ga-esi zoputakwa ha."

¹² Mmadu niile noduru nwayoo, ha bidoro ige nti n'akuko Banabas na Pol na-akoro ha banyere ihe iribama niile na oru ebube niile Chineke jiri ha ruo n'etiti ndi mba ozo. ¹³ Mgbe ha kwesiri okwu ndi a, Jemis siri, "Umunna m geenu nti. ¹⁴ Saimon akoolara anyi otu Chineke si buru uzo lekota ndi mba ozo site na isite n'etiti ha hoputara onwe ya ndi ga-ekwere na aha ya. ¹⁵ Nke a na okwu ndi amuma dakotara, dika e dere ya,

¹⁶ "Mgbe nke a gasiri, aga m aloghachi,
aga m ewughachikwa ulo ikwu Devid nke dara ada.
Ebe ya niile dakposiri adakposi ka m ga-ewugharikwa,
aga m emekwa ka o guzozie,

¹⁷ ka ndi foduru n'etiti mmadu nwe ike choo Onyenwe anyi,
o buladi ndi mba ozo niile ndi a kpokwasiri aha m,
ka Onyenwe anyi kwuru, onye na-emekwa ihe ndi a.*

¹⁸ Nke a amaara site na mgbe ochie.

¹⁹ "N'ihu nke a, mkpebi ikpe m bu nke a, ka anyi ghara isogbu ndi mba ozo loghachikwutere Chineke, ²⁰ kama o kwesiri ka anyi degara ha akwukwo gwa ha si ha hapu iri nri obula e ji choro arusi aja. Ka ha wezugakwa onwe ha site na mmehie ikwa iko, ya na iri anu a nyagburu anyagbu, maobu obara. ²¹ Site na mbu, Mosis nwere ndi na-ekwusa iwu n'obodo niile. A na-agakwa ya n'ulo nzuko n'ubochi izuike niile."

Akwukwo e degara ndi mba ozo

²² Mgbe ahụ, ndi ozi na ndi okenye, ha na nzuko niile, kpebiri ka a hoputa ndi ikom a ga-eziga Antiok ha na Pol na Banabas. Ha hoputara Judas onye a na-akpokwa Basabas, na Sailas, ndi ndu so n'etiti umunna.

²³ Ha nyekwara ha n'akwukwo ozi di otu a,

Akwukwo a sitere n'aka ndi ozi, na ndi okenye ndi bu umunna unu.

A na-edetara ya unu ndi sitere na mba ozo kwere bu ndi no n'Antiok, Siria na Silisia.

Ekele.

²⁴ E mere ka anyi mata na ufodu ndi otu anyi ebuterela unu nsogbu na ogbaaghara, mee ka obi loo unu mmiri, na-emebi mkpurubi unu. Ma n'ezie, ha anataghị ike n'aka anyi ime nke a. ²⁵ N'ihu nke a, anyi zuko, sitekwa n'otu obi kpebie ihoputa ufodu ndi ikom na izitere unu ha, ha na ndi anyi huru n'anya, bu Pol na Banabas, ²⁶ ndi ikom werela ndu ha tunye n'aha Onyenwe anyi Jisọs Kraist. ²⁷ Ya mere, anyi na-ezite Judas na Sailas ndi ga-akwara unu n'ihu n'ihu, ihe anyi dere n'akwukwo a.

²⁸ N'ihu na o bu ihe ziri ezi n'anya Mmuo Nso na n'anya anyi kwa, na o kwesighi ka anyi bokwasị unu ibu arọ kariya ihe ndi a di mkpa. ²⁹ Ma o kwesiri ka unu hapu iri ihe obula e jiri choo aja nye arusi, ya na iri anu obula a nyagburu anyagbu, maobu obara. Kewapukwanu onwe unu site n'ikwa iko. O buru na unu eme ihe ndi a, unu mere nke oma.

Noonu nke oma.

³⁰ Ya mere, e zipuru ha, ha jeruokwa Antiok. Mgbe ha kpokoro nzuko ahụ, ha nyere ha akwukwo ozi ahụ. ³¹ Mgbe ndi otu ogbakwo ahụ gusiri ya, ha nuri ri onu nke ukwu n'ihu agbamume ha natara. ³² Judas na Sailas, ndi ha onwe ha bu ndi amuma, kwuru otutu okwu, iji gbaa ha ume na ime ka okwukwe ndi kwere ekwe guzosie ike. ³³ Mgbe ha nonyesiri ha nwa oge nta, ndi kwere ekwe ji ngozi nke udo zilaga ha ka ha laghachikwuru ndi

* 15:17 15:17 Ems 9:11,12

zitere ha. ³⁴ Ma o masiri Sailas inotukwu n'ebe ahụ.† ³⁵ Pol na Banabas nogidere n'Antiok, ebe ha na ndi ozọ kuziri ihe ma kwusakwa okwu Onyenwe anyi.

Nkewa nke di n'etiti Pol na Banabas

³⁶ Mgbe ubochi ole na ole gasiri, Pol gwara Banabas, "Ka anyi gaghachi n'obodo niile anyi kwusara okwu Onyenwe anyi n'otu n'otu, mata ka ndi kwere ekwe si agbali n'ebe ahụ." ³⁷ Banabas chorọ ka ha na Jon onye a na-akpo Mak soro gaa. ³⁸ Ma Pol echeghi na o ziri ezi iduru ya n'ihi na o hapuru ha na Pamfilia. O sokwaghi ha jezuo ozi ha. ³⁹ Iru aka daputara n'etiti ha siri ike nke mere na ha kewara. Banabas kporo Jon Mak banye n'ugbo gawa Saipros. ⁴⁰ Ma Pol horo Sailas, kporo ya gawa njem, mgbe umunna kpesiri ha ekpere raara ha nye n'amara Onyenwe anyi. ⁴¹ O jeghariri n'ime obodo Siria na Silisia na-agba nzuko no n'ebe ahụ ume.

16

Timoti esonyere Pol na Sailas

¹ Pol bjaruru Debi na Listra, ebe otu onye na-eso ọzọ Jisọs a na-akpo Timoti bi. Nne ya bu onye Juu burukwa onye kwere ekwe, ma nna ya bu onye Griik. ² Umunna ndi bi na Listra na Aikoniom gbara ezi ama banyere ya. ³ Pol chorọ ka Timoti soro ya n'ije ya. Ma n'ihi ndi Juu bi n'akuku ebe ahụ, o biri ya ugwu n'ihi na mmadu niile maara na nna ya bu onye Griik. ⁴ Dika ha na-eme njem site n'obodo ruo n'obodo, ha na-akwara ha ihe banyere mkpebi ndi ozi na ndi okenye kpebiri na Jerusalem ka ha nwe ike idebe ha. ⁵ Ihe ndi a niile mere ka nzuko sie ike n'okwukwe ma baakwa uba n'onuogugu kwa ubochi.

Pol ahụ ohu banyere nwoke Masidonia

⁶ Ha gara mpaghara Frigia na Galeshia. Ma Mmuo Nso ekweghi ka ha kwusaa ozioma n'akuku Eshia n'oge ahụ. ⁷ Mgbe ha ruru n'akuku obodo Misia, ha chere ihu ibanye n'akuku obodo Bitinia. Ma Mmuo Nso nke Jisọs akwagideghi ka ha gaa. ⁸ Ka ha si n'akuku Misia gafee, ha batara Troas. ⁹ N'abalị ahụ, Pol huru ohu ebe o huru otu nwoke onye Masidonia ka o guzo na-arịo ya si, "Bia na Masidonia nyere anyi aka." ¹⁰ Mgbe o huchara nke a, anyi jikeere ngwangwa iga Masidonia ebe anyi mara na Chineke akpola anyi igbasara ha ozioma.

Lidia agho onye kwere ekwe

¹¹ Anyi banyere ugbo mmiri na Troas si ya gafee Samotres. N'echi ya, anyi bjaruru Niapolis. ¹² Site n'ebe ahụ anyi jeruru Filipai nke bu isi obodo di n'akuku mpaghara Masidonia burukwa otu akuku n'ebe ndi Rom n'achi. Anyi noduru n'ime obodo a otutu ubochi.

¹³ N'ubochi izuikwe, anyi sitere n'obodo ahụ gaa n'akuku osimiri ebe anyi choptara na ulo ekpere di. N'ebe a ka anyi no gwa umu nwanji ndi gbakoronu okwu. ¹⁴ Aha otu n'ime ndi inyom nuru okwu anyi bu Lidia, onye obodo Tiatira, onye na-azu ahia akwa e sijiri odo odo. O bukwa nwanji na-asopuru Chineke. Onyenwe anyi meghere obi ya, ige nti n'ihe Pol na-ekwu. ¹⁵ Ka e mesiri ya na ezinaulo ya baptizim, o rioro anyi n'asi, "O buru n'ezie na unu guru m dika onye kwesiri ntukwasị obi nye

† 15:34 15:34 Ufodu akwukwo adighi edebanye ihe banyere Sailas n'amaokwu a.

Onyenwe anyị, batanụ n'ụlọ m nọrọ." Mgbe ọ kwagidesiri anyị ike, anyị sooro ya.

Pol na Saïlas n'ụlọ mkpọrọ

¹⁶ Otu ubochi, mgbe anyị na-aga n'ụlọ ekpere, anyị zutere otu nwaagboghọ bụ ohu, onye nwere mmụọ igba afa. Ọ na-ewetara ndị nwe ya ezigbo ego site n'igba afa. ¹⁷ Ma o sogidere anyị na Pol ebe obula anyị na-aga, na-eti mkpu na-asi, "Ndị a bụ ndị ohu Chineke Onye kachasi ihe niile elu. Ha b́ara ikwuputara unu ihe banyere ụzọ nzọputa." ¹⁸ O mere nke a otutu ubochi. Ma site n'oke iwe, Pol baara mmụọ ojoo ahụ bi n'ime ya mba si, "Eji m aha Jisọs Kraist na-enye gi iwu si gi site n'ime ya putu!" Otu mgbe ahụ o siri n'ime ya putu.

¹⁹ Mgbe ndị nwe ya huru n'olileanya ha jiri inweta ego akwusila, ha jidere Pol na Saïlas dokpuru ha jekwuru ndiisi obodo n'oma ahia. ²⁰ Mgbe ha dutara ha n'ihu ndi na-ekpe ikpe ha siri, "Ndị ikom a bụ ndi Juu ma ha etinyela ogbaaghara n'obodo anyi, ²¹ site n'ikuzi omenaala megidere iwu anyi, nke anyi bu ndi Rom na-enweghi ike inabata maobu mee."

²² Igwe mmadu sonyere imegide ha. Ndi ikpe nyere iwu ka a dowaa uwe, * piakwa ha ihe. ²³ Mgbe ha piachara ha ihe nke oma, a tonyere ha n'ime ulo mkporo, nyekwa onye nche iwu ka o chee ha nke oma. ²⁴ N'ihhi nke a, o tinyere ha n'ime ime ulo mkporo, ebe o jiri otosi kegide ha n'ukwu.

²⁵ N'etiti abali, mgbe Pol na Saïlas na-ekpe ekpere na-abukwa abu ito Chineke, ndi niile no n'ulo mkporo ahụ na-ege ha nti. ²⁶ Na mberede, oke ala oma jijiji bidoro, nke mere ka ntoala ulo mkporo ahụ maa jijiji. Ngwangwa, onu uzo ya niile meghere, udo igwe niile e jiri kee ndi mkporo topukwara. ²⁷ Mgbe onyeisi nche ulo mkporo tetara n'ura ma hu na onu uzo niile ghere oghe. N'ihhi ya, o chere na ndi mkporo niile agbapula. Ya mere, o miputara mma agha ya choo igbu onwe ya. ²⁸ Ma Pol tiri mkpu n'oke olu, si, "Emerula onwe gi ahụ. Anyi niile no n'ebe a!"

²⁹ Onyeisi nche ahụ kporo ka eweta oku, o gbabara n'ime, daa n'ukwu Pol na Saïlas na-ama jijiji. ³⁰ O kporutara ha n'ezi si, "Ndị nwe m, ginị ka m ga-eme ka a zoputa m?"

³¹ Ha siri, "Kwere n'Onyenwe anyi Jisọs, a ga-azoputa gi na ezinaulo gi niile." ³² Mgbe ahụ, ha gwara ya na ndi niile no n'ezinaulo ya okwu nke Onyenwe anyi. ³³ N'otu elekere ahụ, n'abali ahụ, o sachara onya ha. N'atufughị oge, ha mere ya na ezinaulo ya baptizim. ³⁴ O kporatara ha n'ulo ya, nye ha ihe oriri. Ya onwe ya na ezinaulo ya nuriri onu n'ihhi na o kwereela na Chineke.

³⁵ N'echi ya, ndi ikpe ahụ zitere ndi uweojii si, "Hapunu umu nwoke ahụ ka ha laa." ³⁶ Onyeisi ulo mkporo ahụ gwara Pol, si, "na ndi ikpe zitere ozi si ha laa. Ugbu a putanu. Unu laanu n'udo."

³⁷ Ma Pol siri ha, "Ha tiri anyi ihe n'ihu mmadu niile na-ebughị uzo kpee anyi ikpe. Emesia ha tinyere anyi n'ulo mkporo. Anyi bu diala n'obodo Rom! Olee otu ha ga-esi zipu anyi na nzuzo. O kwesiri ka ha bja n'onwe ha kporuta anyi."

³⁸ Ndi uweojii ahụ gara gwa ndi ikpe ahụ ihe ha kwuru. Mgbe ha nuru na ha bu diala na Rom, ha turu egwu nke ukwu. ³⁹ Ha bjakwutere ha riosie ha ariri oke. Ha kporutakwara ha, riu ha ka ha hapu obodo ahụ. ⁴⁰ Mgbe ha sitere n'ulo mkporo putu, ha gara n'ulo Lidia. N'ebe ahụ ka

* 16:22 16:22 Ya bu gbaa ha oto

ha zutere umunna, gwa ha okwu mgbamume, emesja ha si n'obodo ahụ puo.

17

Pol n'obodo Tesalonajika

¹ Mgbe ha gafechara obodo Amfipolis na Apolonia, ha bjaruru obodo Tesalonajika, ebe ulo nzuko ndi Juu di. ² Pol bakwuuru ha, dika o name oge niile. O nonyere ha izu uka ato, ya na ha na-atughari uche n'Akwukwo Nso, ³ na-akowara ha na-edokwa ha anya na o di mkpa na Kraist ga-ahu ahuhu, ma sitekwa n'onwu bilie. O siri, "Jisosh a, nke m na-ekwusara unu bu Kraist ahụ." ⁴ Ufodu n'ime ndi Juu ahụ ka e mere ka ha kwere ma sonyere Pol na Sailas, otu aka ahụ, igwe mmadu ndi na-atu egwu Chineke n'etiti ndi Griik na umu nwanyi ufodu a maara aha ha.

⁵ Ma ndi Juu juputara n'ekworo, n'ihia ya, ha kpaliri obi ufodu mmadu efu n'etiti ha n'oma ahia. Ndi a malitekware ogbaaghara n'uzo di iche n'ime obodo. Ha tikasiri ulo Jesin, n'ihia na ha chorọ idoputa ha nyefee ha n'aka oha mmadu. ⁶ Ma mgbe ha na-achotaghi ha n'ebe ahụ, ha doputara Jesin na umunna anyi ufodu, duru ha jekwuru ndi ikpe nke obodo ahụ, na-eti mkpu, "Ndi a kpuru uwa ihu n'ala abiala inye obodo ukwu anyi nsogbu. ⁷ Ma Jesin nabatara ha n'ulo ya. Ha na-emebi iwu Siza n'ihia na ha na-asikwa na o di eze ozo di nke a na-akpo Jisosh." ⁸ Okwu di otu a wetara obi ilo mmiri n'etiti ndi ikpe na mmadu niile. ⁹ Ha hapuru Jesin na ndi ozo, naani mgbe ndi akaebe bilara kwuo ugwo e jiri gbaputa ha.

Pol n'obodo Beria

¹⁰ Ma n'abali ahụ, ndi kwere ekwe mere ngwangwa zipu Pol na Sailas ka ha gaa obodo Beria. Ma mgbe ha ruru n'ebe ahụ, ha banyere n'ulo nzuko ndi Juu. ¹¹ Ma ndi bi na Beria jiri obi ghete oghe nabata okwu a karja ndi bi na Tesalonajika. N'ihia na ha ji inu oku n'obi nara okwu ahụ, na-enyocha Akwukwo Nso kwa ubochi, ka ha mara ma ihe ha na-ekwu o bu ezikwu. Ha mere nke a ubochi niile. ¹² Otutu n'ime ha kweere, ufodu umu nwanyi na umu nwoke ndi Griik a maara aha ha chegharikwara.

¹³ Ma mgbe ndi Juu bi na Tesalonajika nuru na Pol na-ekwusa ozioma Chineke na obodo Beria, ufodu ha gara n'ebe ahụ na-akpali igwe ndi mmadu n'ihia iwebata ogbaaghara. ¹⁴ Ndi kwere ekwe mere ngwangwa zipu Pol ka o gaa n'akuku oke osimiri di n'ebe ahụ. Ma ha hapuru Sailas na Timoti ka ha na ha nodu. ¹⁵ Ma ndi dupuru Pol sooro ya ruo obodo Atens. Ha lawara, hapuru Sailas na Timoti ozi ka ha biakwute ya natufughi oge.

Pol n'obodo Atens

¹⁶ Mgbe Pol no na-echere ha n'Atens, o wutere mmuo ya nke ukwu n'ihia arusi niile o huru, nke juputara n'obodo ahụ. ¹⁷ N'ihia nke a, ya na ndi Juu na ndi na-atu egwu Chineke, na-anogide n'ulo nzuko na-arurita uka. Kwa ubochi, o na-apukwa n'oma ahia na-agwa ndi niile o zutere okwu. ¹⁸ Ya na ufodu ndi Epikuri* na ndi Stoik† bu ndi okachamara narurita uka. Ndi ufodu na-asi, "gini ka onye ekwurekwu a ga-ekwu?" Ndi ozo siri, "o dika onye na-ekwusa umu mmuo‡ ndi ala ozo." Ha kwuru nke

* **17:18** 17:18 Otu ndi kwenyere na ndu bu maka naani oriri na onuhu. † **17:18** 17:18 Otu ndi na-ekwenyeghi na ndu bu naani oriri na onuhu. ‡ **17:18** 17:18 Ha chere na o bu chi nke ndi ala ozo, ha amaghi na o bu Chi onye kere ihe niile ka o na-ekwu banyere ya.

a n'ihì na ọ na-ekwusa ozioma banyere Jisọs na mbilite n'ọnwu ya. ¹⁹ Ha kpọbatara ya n'ebe ha zukoro, ebe a na-akpo Areopagos, ^S ebe ha no si ya, "Anyi enwere ike imata ihe banyere ozizi oheru gi a? ²⁰ I na-ekwu ihe ndi na-agbagwoju anyi anya. Anyi choro imata ihe ndi a nke oma." ²¹ (Ndi Atens niile na ndi ala ozo bi n'obodo ahụ, enweghi ohere ime ihe obula, o gwuchaala oru ikwu na inu banyere ihe di oheru.)

²² Mgbe ahụ Pol guzoro na nzuko Areopagos si, "Unu ndi Atens, ahula m na ọ na-anu unu oku n'obi isopuru mmuo nke unu na-efe ofufe. ²³ N'ihì na mgbe m na-ejeghari n'obodo unu, ahuru m ulo chi di iche iche, ahuru m otu ebe ichu aja nke e dekwasiri n'elu ya:

Ihe e nyere chi nke amaghi ama.

Ya mere, ihe ahụ unu na-efe ofufe n'amaghi ama nke a ka m na-ekwusara unu.

²⁴ "Chineke onye kere uwa na ihe niile di n'ime ya. Ebe o bu onye nwe eluigwe na uwa, o dighi ebikwa n'ulonso e jiri aka wuo. ²⁵ Otu aka ahụ, o dighi anara ije ozi site n'aka mmadu, dika a ga-asị na o nwere ihe koro ya. Ya onwe ya na-enye ndu na ume na ihe niile. O na-egbokwa mkpa niile. ²⁶ O sitere n'aka otu onye, bu mmadu mbu ahụ, kee agburu niile nke mmadu n'otu n'otu, ka ha biri n'elu uwa dum. O jiri aka ya kewachaa oge ogbo obula ga-anọ na oke niile nke ebe obibi ha. ²⁷ Ma nzube ya banyere ihe niile bu ka onye obula chosie Chineke ike. Eleghi anya, mmadu nwere ike lezie uzo ya anya, si otu a chota ya. O nokwaghi mmadu obula n'ebe di anya. ²⁸ 'N'ihì n'ime ya ka anyi na-ebi, anyi na-ejegharikwa n'ime ya na-adikwa ndu.' Dika ufodu n'ime unu ndi ode abu na-ekwu si, 'Anyi onwe anyi bu umu ya.'

²⁹ "Ebe anyi bu ndi Chineke muru, o kwesighi ka anyi na-eche na ihe akporo Chineke yiri olocha maobu olaedo, maobu nkume, ihe apiri api site na nka na ihe di n'obi mmadu. ³⁰ Ma Chineke lefuru enweghi nghota nke mmadu anya banyere ihe ndi a niile n'oge gara aga. Ma ugbu a, o choro ka mmadu niile chegharia. ³¹ N'ihì na o debela otu ubochi mgbe o ga-ekpe uwa niile ikpe n'uzo ezi omume, site n'aka otu nwoke o hoputara. O mekwara ka nke a guzosie ike, mgbe o mere ka onye ahụ si n'onwu bilie."

³² Mgbe ha nuru ihe banyere mbilite n'onwu nke ndi nwuru anwu, ha chiru ya ochi. Ma ufodu n'ime ha siru, "N'oge ozo anyi ga-achọ inu okwu ndi a." ³³ N'oge a, Pol hapuru ha. ³⁴ Mmadu ole na ole sooro ya, burukwa ndi kwere ekwe. Otu onye n'ime ha bu Dionisios onye Areopagos. Onye ozo bu nwanyi a na-akpo Damaris na ndi ozokwa.

18

Pol n'obodo Korint

¹ Ka nke a mechara, Pol hapuru Atens gaa Korint. ² N'ebe ahụ o zutere otu onye Juu a muru n'obodo Pontos, onye a na-akpo Akwila. Ya na nwunye ya Prisila sitere Itali Klodios nyere iwu ka a chupu ndi Juu site n'obodo Rom. Pol gara hu ha, ³ n'ihì na ha na-arụ otu oru, o binyere ha, sokwara ha rukoro oru n'ihì na ha bu ndi na-akpa akwa e ji ama ulo ikwu. ⁴ Ubochi izuikwe niile, o na-arụ uka n'ulo nzuko ha na-agbali ime ka ndi Juu na ndi Griik kwere.

⁵ Mgbe Saillas na Timoti sitere na Masidonia bja, Pol tinyere oge ya niile ikwusa okwu na ikwara ndi Juu na Jisọs bu Kraist ahụ. ⁶ Mgbe obula ha

megidere ya ma kpariā ya, ọ na-efecha uwe ya, si ha, “Obara unu di unu n’isi, aka m di ọcha. Malite ugbu a, aga m agakwuru ndi mba ọzọ.”

7 O siri n’ebe ahụ puo, gaa n’ulo otu nwoke a na-akpo Taiṭos Jostus, onye na-asopuru na-efekwa Chineke ofufe. Ulo ya di nso n’ulo nzuko ndi Juu. 8 Krispos onyeisi n’ulo nzuko ahụ na ezinaulo ya niile kweere n’Onyenwe anyi. Otutu ndi ọzọ bi na Korint nuru okwu ahụ, kwere, e mee ha baptizim.

9 Onyenwe anyi gwara Pol n’ohu n’otu abali si, “Atula egwu, kwusie okwu ike, emechikwala onu gi. 10 N’ihi na anonyeere m gi. O dikwaghi onye obula puru imeru gi ahụ. Enwekwara m otutu mmadu n’ime obodo a.” 11 O nodidere ebe ahụ otu afọ na okara. O na-ezikwa ndi mmadu okwu Chineke.

12 Mgbe Galio malitere ichi achi n’obodo Akaja, ndi Juu bidoro omume ojo megide Pol. N’ikpeazu, ha duputara ya, gaa n’uloike. 13 Ha siri, “Nwoke a na-amanye ndi mmadu ka ha na-ekpere Chineke n’uzo megidere iwu.”

14 Ma mgbe Pol chorọ ikwu okwu, Galio siri ndi Juu ahụ, “Agaara m enwe ndidi gee unu nti ma o buru na okwu a gbasara mmejo mmadu mejoro ibe ya, maobu aru mmadu mere megide obodo. 15 Ma ebe unu na-ekwu ihe banyere okwu na aha di iche iche nakwa iwu unu, gaanu dozie ya n’onwe unu. Agaghi m abu onye ikpe okwu ihe ndi di otu a.” 16 O sitere n’ime ulo ikpe ya chupu ha. 17 Ha jidere Sostenis, onye bu onyeisi ulo nzuko ahụ tie ya ihe nke ukwu n’onu uzo ulo ikpe ahụ. Ma Galio emeghi dika o maara ihe na-eme n’ebe ahụ.

Prisila, Akwila na Apolos

18 Mgbe o nosiri n’ebe ahụ otutu ubochi, Pol siri ndi kwere ekwe no n’ebe ahụ ka ha nodunu nke oma, ma si n’ebe ahụ banye n’ugbo mmiri ruo Siria. Prisila na Akwila sokwaara ya gaa. N’obodo a na-akpo Senkria, o kpuchara agiri isi ya, n’ihi nkwa o kwere. 19 Mgbe ha rutere Efesos, o hapuru ha n’ebe ahụ, ma o bu uzo banye n’ulo nzuko ebe ya na ndi Juu nwere mkparita uka. 20 Ma mgbe ha rioro ya ka o nonyetukwuoro ha ogologo oge, o kweghi. 21 Mgbe o na-ahapu, o siri ha, “O buru na Chineke kwe, aga m aloghachikwute unu ọzọ.” Emesia o banyere n’ugbo hapu Efesos. 22 Mgbe o kwusiri na Sizaria, o gara leta chochi di n’ebe ahụ kelee ha. Emesia, o gara n’ihu ruo Antiok.

23 Mgbe o nosiri nwa oge nta n’ebe ahụ, o sitere n’ebe ahụ puo jeharịa n’akuku obodo Galeshia na Frigia na-agba ndi na-eso uzo ahụ ume.

Obibia Apolos n’obodo Efesos na Korint

24 Ma otu nwoke onye Juu, aha ya bu Apolos, onye Alegzandria bįara na Efesos. O bu onye oka okwu, burukwa onye maara ihe edere n’Akukwo Nso nke oma. 25 Nwoke a natara ozizi banyere uzo Onyenwe anyi. O sitekwara n’inu oku nke obi kuzie nnoo ihe ziri ezi banyere Jisos. Ma ihe o maara bu naani ihe gbasara baptizim Jon mere. 26 Ma o nogidesiri ike na-ekwuwa okwu n’ulo nzuko. Mgbe Prisila na Akwila nuru okwu ya, ha jekwuru ya, duru ya gaa n’ulo, were nwayo kowaara ya ihe niile banyere uzo Chineke.

27 Mgbe o zubere iga obodo Akaja, ndi umunna gbara ya ume. Ha degaara ndi na-eso uzo Onyenwe anyi no n’ebe ahụ akukwo ka ha nabata ya. Mgbe o bįaruru, Onyenwe anyi sitere n’aka ya mee ka amara ya baa uba n’ebe ndi kwere ekwe no. 28 N’ihi na n’ihu ndi mmadu niile, o guzoro

kwuo okwu megide ozizi ojoo na iru uka niile nke ndi Juu. O gosiri ha site n'akwukwo nsọ na Jisọs bu Kraist ahụ.

19

Pol n'obodo Efesos

¹ Mgbe Apolos no na Korint, Pol sitere uzọ nke n'ime elu ala bjarute Efesos. N'ebe ahụ, o huru ufodu ndi na-eso uzọ ahụ, ² si ha, "Unu natakwara Mmuo Nso mgbe unu kweere?"

Ha siri ya, "Mba, anyi anubeghi na o nwere ihe dika Mmuo Nso."

³ Ya mere, o siri, "Gini ka unu kwenyere n'ime ya mgbe e mere unu baptizim?"

Ha siri, "Baptizim nke Jon."

⁴ Mgbe ahụ, Pol siri, "Baptizim Jon bu nke gbasara ncheghari site na mmehie, na-agwa ndi mmadu ka ha kwere n'onye ahụ na-eso ya na-abia, nke bu, ikwere n'ime Jisos." ⁵ Mgbe ha nuru nke a, e mere ha baptizim n'aha Onyenwe anyi Jisos. ⁶ Mgbe Pol bikwasiri ha aka ya abuo n'isi, ha natara Mmuo Nso. Ha kwukwara okwu n'asusu di iche iche, bukwaa amuma. ⁷ Ha niile ruru ndi ikom iri na abuo.

⁸ O banyere n'ulo nzuko ahụ ma were nkwuwa okwu, na iru uka n'ebe o doro anya gwasie ha okwu ike banyere alaeze Chineke. O bu onwa ato ka o were ya ime nke a. ⁹ Ma ufodu n'ime ha mechiri obi ha; ha juru ikwenye, kama ha kwuru okwu ojoo megide Uzọ ahụ n'ihu ogbakọ ahụ niile. Ya mere, o sitere n'ebe ha no puo, kporokwa ndi na-eso uzọ ahụ, ha na-akparita uka kwa ubochi n'ulo ogbakọ* Tiranos. ¹⁰ Ihe ndi a gakwara n'ihu afo abuo. Ndi niile bi na Eshia nukwara ozioma Onyenwe anyi. Otutu n'ime ha bu ndi Juu, ma ndi ozo bu ndi Griik.

Umu Skiva

¹¹ Chineke sitere n'aka Pol ruo otutu oru ebube puru iche. ¹² Nke bu na-ewere ufodu n'ime akisi maobu ichafo na akwa mgbochi nke meturu ya n'ahu na-atukwasị n'ahu ndi oria, ahụ a dikwa ha ike. E sitekwara na ya chupu mmuo ojoo.

¹³ Ufodu ndi Juu dikwa ndi na-eghari n'obodo di iche iche na-achupu mmuo ojoo n'ime mmadu. Ha chokwara ime nke a n'aha Onyenwe anyi Jisos na-asi, "E ji m aha Jisos, onye Pol na-ekwusa na-enye unu iwu ka unu site n'ime ya puta." ¹⁴ Ndi na-eme ihe di otu a bu umu asaa nke Skiva, onyeisi nchaja, bu onye Juu. ¹⁵ Mmuo ojoo ahụ zara ha si, "Amaara m onye Jisos bu, amakwaara m onye Pol bu, ma unu onwe unu, unu bu ndi ole?" ¹⁶ Nwoke ahụ mmuo ojoo na-achi makwasiri ha, tie ha ihe nke ukwu, mee ka ha gbaa oso. Ha gbara oto gbapu n'ulo ahụ. Ha merukwara ahụ.

¹⁷ Akuko banyere ihe ndi a jezuru obodo Efesos niile. Mgbe ahụ, ndi Juu na ndi Griik ufodu nukwara ihe ndi a. Oke egwu jidekwara ha. N'ih nke a, e mekwara ka aha Onyenwe anyi Jisos daa uda n'ebe niile. ¹⁸ Otutu ndi kwenyerenu biara na-ekwuputa omume ojoo ha niile, n'ihu mmadu niile. ¹⁹ Otutu n'ime ndi na-agwo ogwu mgbaasi buputara akwukwo niile ha ji na-eme mgbaasi, kpo ha oku n'ihu mmadu niile. Akwukwo niile a kporo oku n'ubochi ahụ ga-eru okwu ruru puku olaocha iri ise. ²⁰ Ya mere, okwu Onyenwe anyi toro, na-agbasa n'ike n'ike na-adikwa ire.

* 19:9 19:9 Nke a bu ebe a na-anọ na-akuziri oha mmadu ihe.

²¹ Mgbe ihe ndi a gasiri, Pol kpebiri n'ime mmuo ya na ya ga-eje ruo Masidonia na Akaja tupu o bjaruo Jerusalem. O sikhwara "na ya aghaghi ijeru Rom n'ogwugwu ije ya niile." ²² O zipuru ndi na-enyere ya aka, bu Timoti na Erastos ka ha buru uzo jeruo Masidonia. Ma ya onwe ya nigidere n'ime Eshia nwa oge.

Ogbaaghara n'obodo Efesos

²³ Ma o bu n'oge a ka oke nsogbu malitere megide Uzo ahụ. ²⁴ Otu onye uzu na-agbaze oloacha, aha ya bu Dimitrios, onye ji oloacha na-akpu ulo arusi ala ahụ a na-akpo Artemis. O na-ewetara ya na ndi uzu ibe ya ego n'ebe o hiri nne. ²⁵ Nwoke a kpokotara ndi oru ya niile, na ndi ya na ha na-aruko otu oru, si, "Ndi ibe m, unu ma na o bu site n'oru nke a ka anyi si enweta akunuba anyi." ²⁶ Unu niile ahula ma nukwa, otu nwoke a na-akpo Pol si rafuo otutu ndi mmadu site n'ime ka ha kwenye na chi[†] obula e ji aka mee abughi chi. O bukwaghi naani n'Efesos kama o foduru ihe nta ka o buru n'Eshia niile. ²⁷ O bukwaghi naani na ihe ize ndu di banyere oru aka anyi nke a ga eleli kama tynere nke a, ulo nke oke chi nwanyi bu Artemis agaghi enwekwa nsopuru. Ya bu, chi nwanyi n'onwe ya bu onye a na-eke n'obodo Eshia niile nakwa n'elu uwa niile ka a ga-anapu nkwanye ugwu diri ya dika chi."

²⁸ Ma mgbe ha nuru ihe ndi a, ha were oke iwe tie mkpu na-asi, "Artemis ndi Efesos di ukwu!" ²⁹ Ogbaghara ahụ gbasara, zuo obodo ahụ niile. Ha banyere n'ebe a na-eme ihe ileleanya, kpoota Gaios na Aristakos ndi Masidonia, bu ndi ha na Pol na-aruko oru. ³⁰ Pol chorọ ibakwuru igwe mmadu ahụ, ma ndi na-eso uzu ahụ ekweghi ya. ³¹ Otu aka ahụ kwa, ufodu ndi enyi ya n'etiti ndi na-achi Eshia zigakwara ya ozi na-ariyo ya ka o hapu ibanye n'ebe ahụ a na-eme ihe ileleanya.

³² Ugbu a, nzuko ahụ na-agba aghara, ufodu mmadu na-eti mkpu otu ihe, ndi ozo na-eti ihe ozo. N'ezie, otutu n'ime ha amatakwaghi ihe ha jiri nodu n'ebe ahụ. ³³ Ufodu ndi Juu n'ime ogbakọ ahụ nupuru Alegzanda, seputa ya, mee ka o buru uzu. Alegzanda feere ha aka ka ha dere duu mgbe o chorọ igoro onwe ya n'ihu oha mmadu ahụ. ³⁴ Ma n'otu ntabi anya ahụ, mgbe ha matara na o bu onye Juu, ha bidoro iti mkpu ihe dika ogologo awa abuo na-asi, "Artemis ndi Efesos di ukwu!"

³⁵ N'ikpeazu, ode akwukwo nke obodo ahụ kwusiri igwe mmadu ahụ ime uzu. O kwuru, "Ndi ikom Efesos, o nwere onye na-amaghi na obodo Efesos bu obodo na-ehekwa ulo ofufe Artemis, na oiyi ya nke si n'eluigwe daa? ³⁶ Ebe ihe ndi a adighi na ngopu, o di mkpa ka unu nodu nwayo, ghara imebi ihe obula n'echeghi echiche. ³⁷ Lee ugbu a, ndi a unu kpotara n'ebe a abughi ndi ohi, ndi na-ezuru ihe n'ogige chi anyi, maobu na-ekwuto eze nwanyi arusi anyi. ³⁸ O buru na Dimitrios na ndi okpu uzu ibe ya nwere ihe obula megide ha, ha gaa n'uloikpe. Ndi na-ekpe ikpe ga-eleba okwu ha anya. Kama ha mee ya n'usoro iwu kwadoro. ³⁹ Ma o buru na o nwere ihe ozo di iche unu chorọ ka e mee, a ga-edozi ya na nzuko nke ndi obodo na-eme n'uzu ziri ezi. ⁴⁰ N'ih na egwu di, na-eleghi anya a ga-eji ihe nke mere taa boo anyi ebubo na anyi na-ebute ogbaaghara. Anyi enweghi osisa ziri ezi banyere ogbaaghara nke a." ⁴¹ Mgbe o kwuchara nke a, o gbasara ha.

[†] 19:26 19:26 Ya bu, chi nke mmadu hiwere

20

Pọl agaa obodo Masidonia na Griis

¹ Mgbe ọgbaaghara ndị a kwusiri, Pọl kpokwara ndị na-eso ụzọ ahụ, gbaa ha ume, gwa ha ka ha nọdụ nke oma, ọ puru gawa Masidonia. ² Mgbe ọ gagharichara n'akukụ ala ahụ niile, werekwa okwu nkasiobi gbaa ndị ụmunna ume, ọ bjaruru ala Griis. ³ Ọ nọrọ ọnwaa atọ n'ebe ahụ. Mgbe ọ chọputara na ndị Juu agbaala ajọ izu megide ya dika ọ na-ejikere iso ụgbọ mmiri gaa Siria, ọ kpebiri ka ya si ụzọ Masidonia laghachi. ⁴ Sopata onye Boria bu ọkpara Piroş, na Arıstakos, na Sekundus ndi si na Tesalonaika, na Gaios onye Debi na Timoti, na Taikikos na Trofimos, ndi Eshia sokwa ya na-aga ije a. ⁵ Ndi a bu uzo gawa, na-eche anyi na Troas. ⁶ Mgbe Mmemme Ngabiga ahụ gwusiri, anyi banyere ụgbọ mmiri rute Filipai biakwute ha na Troas n'ubochi nke ise. Anyi noro n'ebe ahụ ubochi asaa.

Mkpolite Yutikos site n'onwu n'obodo Troas

⁷ N'ubochi mbu n'izu uka, mgbe anyi zukoŕo inyawa achicha, Pọl gwara ha okwu, ebe ọ na-akwado ila ma chi bọ, ọ kwugidere okwu ruo n'etiti abali. ⁸ Otutu oriona dikwa n'ime onuulo ahụ di n'ulo elu ebe anyi zukoŕo. ⁹ Otu nwokorobia a na-akpo Yutikos noduru ala n'oghereikuku, ọ bu onye oke ura bidoro itu dika Pọl na-ekwu okwu ruo oge di anya. Mgbe ọ dara n'oke ura a, ọ sitere na n'ulo elu nke atọ dapu, daa n'ala. Mgbe e buliri ya, ọ bu onye nwuru anwu. ¹⁰ Pọl rituru n'ala selite ya elu jikwu ya. Ọ sirị ndi gbakoro n'ebe ahụ si, "Ka obi hapu ilo unu mmiri ọ di ndu." ¹¹ Ọ laghachikwara n'ulo elu ahụ, mgbe ọ nyawachara achicha ma riekwa, ọ kwugidere okwu tutu chi aboo, ọ hapuru ha bilie ije ya. ¹² Ha kulitere nwokorobia ahụ na ndu nke mere ka onu juputa ha n'obi. Ọ gbakwara ha ume nke ukwu.

Ekele ikpezu nke Pọl nye ndi okenye Efesos

¹³ Anyi onwe anyi gara n'ihu banye n'ugbo mmiri chee ihu iga Asos. Ebe anyi zubere iburu Pọl n'ugbo anyi. O soghi anyi n'ihu na o zubere iji ukwu ruo ebe ahụ. ¹⁴ Mgbe o zutere anyi n'Asos, anyi buru ya n'ugbo gaa Mitilen. ¹⁵ N'ubochi nke ozo ya, anyi rutere Kios, n'ubochi nke so ya, anyi gafere rute Samos. Ma mgbe otu ubochi ozo gasiri, anyi rutere Melitos. ¹⁶ N'oge a, Pọl kpebiri na ọ gaghi akwusi n'Efesos ka ọ ghara itufu oge n'Eshia, n'ihu na ọ na-eme ngwangwa irute Jerusalem n'ubochi mmemme Pentikosu, ma ọ buru ihe ọ puru ime.

¹⁷ Site na Melitos, ọ zipuru ozi ka a kporo ya ndi okenye choochi nke Efesos ka ha bja zute ya. ¹⁸ Oge ha biakwutere ya, ọ gwara ha, "Unu maara nke oma otu m si no n'etiti unu mgbe niile mu na unu noro, site n'ubochi mbu ukwu m zokwasiri n'ala Eshia tutu ruo ugbo a. ¹⁹ Aruru m oru Onyenwe anyi site n'obi umeala na anya mmiri n'etiti ntaramahuhu di ukwu, site n'izu ojoo ndi Juu gbara maka m. ²⁰ Unu huru na m ahapughi ime ka unu mara ihe obula ga-abara unu uru, mgbe obula m na-akuziri unu ihe n'ulo maobu n'ihu oha. ²¹ E kwusaala m nye ma ndi Juu ma ndi Griik okwu ncheghari n'ebe Chineke no, na okwukwe n'ebe Onyenwe anyi jisos no.

²² "Ma otu ọ di, ana m aga Jerusalem dika iwu Mmuo Nso nyere m si di, ma amaghi m ihe onodu m ga-abu n'ebe ahụ. ²³ Karjakwa na Mmuo Nso na-agbara m ama n'ebe obula na mkporo na ntaramahuhu na-eche m n'ebe ahụ. ²⁴ Ma akpoghi m ndu m ihe obula. Karja naani ka m gbazuo

oşo m ma jezuokwa ozi ahụ m natara n'aka Onyenwe anyị Jisọs, nke bu ikowa banyere ozioma nke amara Chineke.

²⁵ “Ma ugbu a, amaara m na o nweghi onye obula n’ime unu, bu ndi m jeghariri n’etiti ha na-ezisara ihe banyere alaeze a ga-ahụ m anya ozo. ²⁶ Ya mere, ana m agwasị unu ike, taa, na ahụ m onye aka ya di ocha n’ebe obara onye obula n’ime unu di. ²⁷ N’ihi na-esepughị m aka ikwuputa nzoputa Chineke nye unu. ²⁸ Ma ugbu a, kpacharanụ anya! Leziokwanụ onwe unu na igwe aturu nke Mmuo Nso mere unu ndi nlekota anya ya. Ka unu buru ndi ozuzu aturu nke choochi Chineke, bu nke o ji obara ya zutara onwe ya. ²⁹ N’ihi na amaara m na mgbe m lachara, agu jogburu onwe ya ga-abata n’etiti unu nke na-agaghi emere igwe aturu ebere. ³⁰ Ufodu n’ime unu ga-ebili tugharia eziokwu ahụ ihu ka ha si otu a doro ufodu ndi na-eso uzo ahụ nye onwe ha. ³¹ Ya mere, na-echenụ nche! Chetakwanụ na n’ime afọ atọ m noro n’etiti unu, ehilie na abali, eji m ikwa akwa na anya mmiri na-adu unu odu.

³² “Ugbu a ana m etife unu n’aka Chineke na nlekota ya. Ana m etifekwa unu n’aka okwu amara ya nke puru igba okwukwe unu ume na inyekwa unu akunuba o kwadobeere ndi ahụ e doro nso. ³³ O dighi mgbe obula aguu idotara onwe m olaocha maobu olaedo maobu uwe nke onye obula ji guo m. ³⁴ O bakwaghi uru igwa unu na o bu aka m रुपutara oru gbooro m mkpa niile, na nke gbokwara mkpa ndi ahụ mu na ha so. ³⁵ N’ihe niile, abukwa m ihe ilere anya nye unu banyere inyere ndi ogbenye aka, site n’iru oru n’uzo di otu a, na-echetara m okwu nke Onyenwe anyị Jisọs kwuru si, **‘Ngozi kariri di n’inye enye karja inara anara.’”**

³⁶ Mgbe o kwusiri okwu ndi a, o soro ha niile gbuo ikpere n’ala kpekwa ekpere. ³⁷ Ha bere akwa nke ukwu, makuo Pol, sutukwa ya onu. ³⁸ O wutere ha karja na o kwuru na ha agaghi ahụ ya anya ozo. Emesia, ha duru ya ruo ebe o banyere ugbu mmiri.

21

Pol agaa Jerusalem

¹ Mgbe anyi hapusiri ha, anyi nyapuru ugbu anyi bjaruo Kos. N’echi ya, anyi rutere Rods. Anyi sitere n’ebe ahụ jeruo Patara. ² Mgbe anyi huru ugbu mmiri na-aga Fonisia, anyi banyere n’ime ya kwopu. ³ Mgbe anyi kworuru ugbu anyi ebe anyi nwere ike ihu Saipros, anyi siri n’aka ekpe ya gafee, ruo Siria. Anyi rutere n’onu mmiri Taja, ebe ugbu mmiri ga-akwapu ibu di n’ime ya. ⁴ Mgbe anyi chotara ndi na-eso uzo ahụ, anyi nonyere ha abali asaa. Ha gwara Pol site n’ike nke Mmuo Nso, ka o ghara iga Jerusalem. ⁵ Mgbe anyi nozuru ubochi anyi, anyi hapuru ha, bilie ije. Ha na nwunye ha na umu ha so dupu ruo mgbe anyi si n’obodo ahụ puo. Anyi na ha gburu ikpere n’ala n’onu mmiri kpee ekpere. ⁶ Mgbe ahụ, anyi kelere onwe anyi ekele ikpeazu. Emesia, anyi banyere n’ime ugbu, ma ha laghachiri azu n’ulo ha.

⁷ Mgbe anyi hapuru Taja, anyi kwusiri na Tolomas. N’ebe a anyi kelekware ndi kwere ekwe no n’ime obodo a, nonyere ha naani otu ubochi. ⁸ N’ubochi nke ozo ya, anyi gara n’ihu n’ije anyi rute Sizaria. N’ebe ahụ, anyi nonyeere otu nwanna anyi a na-akpo Filip onye na-agbasa ozioma. O bu otu n’ime mmadu asaa ahụ. ⁹ O nwere umu agboghọ ano ndi na-alubeghi di. Ha nwekwara onyine ibu amuma.

¹⁰ Mgbe anyị nọrọ ọtụtụ ụbọchị n'ebe ahụ, ka otu onye amụma a na-akpọ Agabos, si Judia bata. ¹¹ Ọ biakwutere anyị, chilita belit Pọl na-eke n'ụkwu, kee onwe ya n'ụkwu na aka si, "Dika Mmụọ Nsọ kwuru, 'otu a ka ndị ndu ndị Juu ga-eke onye nwe ihe a agbụ na Jerusalem. Ha ga-ararakwa ya nye n'aka ndị mba ọzọ.'" "

¹² Mgbe anyị nūrụ nke a, anyị na ndị niile nọ n'ebe ahụ rịrọ Pọl ka ọ ghara iga Jerusalem. ¹³ Ma Pọl zaghachiri, "Gịnị ka unu na-eme, ọ bụ akwa ka unu na-ebe, na-eme ka obi gbawaa m? N'ihị na ọ bughị naani na m dị njikere ka e kee m agbụ, kama ejikekwara m iwere ndụ m nye na Jerusalem n'ihị aha Onyenwe anyị Jisọs." ¹⁴ Ebe ọ na-ekweghị ege anyị ntị, anyị kwusiri ma si, "Ka e mee uche Onyenwe anyị."

¹⁵ Mgbe ụbọchị ndị a gasiri, anyị jikere bilie iga Jerusalem. ¹⁶ Ufọdu ndi na-eso ụzọ ahụ ndi nọ na Sizaria, duuru anyi gaa, ha kpọruru anyi n'ulo Mnasin, onye Saipros ebe anyi ga-anọ dika ọbia, onye sitere na mbụ buru onye na-eso ụzọ ahụ.

Pọl erute Jerusalem

¹⁷ Mgbe anyị rutere Jerusalem, ndi umunna jiri obi uto nabata anyi. ¹⁸ N'ubochi nke so ya, anyi na Pọl gara ileta Jemis, ndi okenye niile nokwa n'ebe ahụ. ¹⁹ Mgbe o kelechara ha, ọ kpọrọ ha n'otu n'otu, ihe niile Chineke ruru n'etiti ndi mba ọzọ site n'ije ozi ya.

²⁰ Mgbe ha nuchara nke a, ha nyere Chineke otuto. Emesia, ha sirị Pọl, "Leenu nwanna, otu otutu puku ndi Juu si buru ndi kwere ekwe, ha niile ka ihe banyere iwu a na-anu oku n'obi. ²¹ A koorola ha ihe banyere gi, na i na-ezi ndi Juu bi n'etiti ndi mba ọzọ ka ha hapu igbasokwa iwu Mosis, na ka ha kwusikwa ibi umu ha ugwu maobu bie ndu n'usoro omenaala anyi. ²² Gini ka anyi ga-eme ugbu a? O doro anya na ha ga-amata na i bbara n'ebe a. ²³ Ya bu, jisie ike mee ihe anyi ga-agwa gi ugbu a. Anyi nwere mmadu anọ n'ebe a, ndi nọ na nkwa ha kwere Chineke. ²⁴ Soro ha mee omenaala ahụ nke ndi nọ na nkwa ji edo onwe ha ocha. Kwuzoro ha ugwo maka ikpucha isi ha. I mee otu a, mmadu niile ga-amata na eziokwu adighi n'ihe ndi a niile e kwuru maka gi, kama na gi onwe gi na-agazi ma na-edebekwa iwu. ²⁵ Ma n'ebe ndi mba ọzọ kwere ekwe nọ, anyi edegarala ha akwukwo gwa ha kwusi iri ihe obula a churu n'aja nye arusi, na iri obara, maobu anu a nyagburu anyagbu, ya na ikwa iko."

²⁶ Pọl kpọrọ ndi ikom anọ ndi ahụ tinyere onwe ya, n'ubochi so ya mee ka ya na ha di ocha. Mgbe ahụ, ọ banyere n'ulonso ukwu ahụ, maka ikwuputa ubochi ole mmemme idi ocha ahụ ga-anọ tupu e mecha ya, nakwa mgbe ichu aja n'ihị ha n'otu n'otu ga-abu.

Njide e jidere Pọl

²⁷ Ma mgbe ọ fọdurụ nwa oge nta ka ubochi asaa ahụ gwuchaa, ufodu ndi Juu si Eshia bja huru ya n'ulonso ukwu ahụ. Ha tikuru igwe mmadu na kpaliakwa ha. Ha jidere ya, ²⁸ na-eti mkpu, "Ndi ikom Izrel, nyerenu anyi aka! Onye a bu nwoke ahụ na-ejeghari n'ebe niile na-ezi ozizi megidere ndi nke anyi, iwu anyi nakwa ebe a. Ma nke kachasi nke, ọ meruokwala ulonso a site n'ikpobata ndi Griik n'ime ya." ²⁹ (N'ihị na ha ebula ụzọ hụ ya na Trofimos onye Efesos n'ime obodo, ha chere na Pọl kpobata ya n'ulonso ukwu ahụ.)

³⁰ Ogbaghara juputara n'obodo ahụ niile. Ndi mmadu gbakotara dokpuputa Pọl site n'ulonso ukwu ahụ. N'otu mgbe ahụ, e mechiri onu ụzọ niile. ³¹ Mgbe ha na-acho igbu ya, ozi ruru ochiagha nti na Jerusalem

12 “N’ebe ahụ ka Ananayas bi, bụ onye anyị puru ịgụ n’onye ezi omume n’ihi idebe iwu. O nwekwara ọgbugba ama dị mma site n’onye ndị Juu bi n’ebe ahụ. 13 Ọ bjakwutere m, guzoro n’akụkụ m sị, ‘Nwana anyị Sọl, ka emee ka ị hụ ụzọ!’ Otu mgbe ahụ, e nwetara m ike ịhụ ụzọ, m hụkwara ya.

14 “Mgbe ahụ, ọ siri, ‘Chineke nke nna nna anyị ha ahọputala gị imara uche ya na ịhụ Onye Ezi Omume ahụ na inụta okwu site n’onye ya. 15 Ị ga-abụ onyeama ya nye ndị niile banyere ihe ị huru na ihe ị nuru. 16 Ma ugbo a, gini ka ị na-eche? Bilie ọtọ, ka e mee gị baptizim, ka a sachakwa gị site na mmehie, na-akpọkukwa aha ya.’

Pol onyeozu nye ndi mba ozo

17 “Mgbe m loghachikwara na Jerusalem, noro na-ekpe ekpere n’ulonso ukwu ahụ, ahuru m ohu, 18 ebe o na-agwa m, ‘Mee ngwa! Hapu Jerusalem, n’ihi na ndi bi n’ala a agaghi anara ọgbugba ama gị banyere m.’

19 “Ma asiri m, ‘Onyenwe anyi, ndi a maara nke oma na m na-aga n’ulo nzuko n’otu n’otu, na-atuba ndi kwere na gi n’ulo mkporo, na-etikwa ha ihe. 20 N’oge a na-awufu obara onyeama gi bu Stivin, eguzo m nso na-akwado n’ihe emere di mma, ma na-eleketakwa uwe ndi ahụ tugburu ya anya.’

21 “Mgbe ahụ, ọ siri m, ‘Gawa; n’ihi na aga m ezipu gi ebe di anya iekwuru ndi mba ozo.’”

Pol onye Rom

22 Ha nara ya nti ruo ugbo a. Mgbe ahụ, ha niile tiri mkpu n’otu olu si, “Wepunu onye di otu a n’uwa! O kwesighi ka onye di otu a diri ndu!”

23 Ha tiri mkpu na-atuli uwe mgbokwasị ha elu, na-achilikwa aja n’ala na-efesasi ya ebe niile, 24 ochiagha ahụ nyere iwu ka a kpugaa ya n’ogige ndi agha, pia ya utari, ka eziokwu puta ya n’onye. Ọ choro imata ihe mere ha ji eti mkpu otu a megide ya. 25 Ma mgbe ha chiri udo akpukpo kechaa ya, Pol siri onye agha guzo ya nso, “O bu ihe ziri ezi n’iwu na unu ga-eti nwa afo Rom ihe, onye na-enweghi ikpe a mara ya?”

26 Mgbe onye agha a nuru okwu a, o jekwuuru ochiagha ahụ si, “Gini ka ị na-aga ime? Nwoke a bukwa onye Rom.”

27 Ochiagha ahụ bjakwutere si ya, “Gwa m, ị bu onye Rom?”

Ọ siri, “E.”

28 Ochiagha ahụ zara, “ma o furu m ego di ukwu iji buru onye Rom.”

Ma Pol siri, “Amuru m dika nwa afo ala a.”

29 Ndi ahụ choro igba ya ajuju onu mere ngwangwa wezuga onwe ha. Egwu tukwara ochiagha n’onwe ya mgbe o matara na o bu nwa afo Rom, n’ihi na o keela ya rii agbu na mbu.

Pol n’ihu ndi ikpe

30 N’echi ya, ebe o choro imata ihe bu isi okwu na ihe mere ndi Juu ji ebo ya ebubo, o nyere iwu ka ndisi nchujaja na ndi ulo ikpe ha zukoro. Mgbe ahụ, o duputara Pol, mee ka o guzo n’ihu ha.

23

Pol n’ihu nzuko ndi Juu

1 Mgbe Pol legidere ndi nzuko a anya, o siri, “Umunna m, mu onwe m ejirila ezi akonuche bie ndu m niile n’ihu Chineke ruokwa ubochi taa.”

2 Nke a mere, Ananayas onyeisi nchujaja nyere iwu ka ndi no ya nso tie

ya aka n'ọnu. ³ Ma Pol, siri ya, "Otu a ka Chineke ga-esi tie gi, gi mgbidi e tere nzu. Udi onye ikpe di anaa ka i bu i ji na-emebi iwu n'onwe gi site n'innye iwu ka e si otu a tie m ihe?"

⁴ Ndi guzo ya nso siri, "I na-ekwuto onyeisi nchuaja Chineke?"

⁵ Ma Pol siri, "Aghotaghi m, umunna m na o bu onyeisi nchuaja. N'ih na akwukwo nso kwuru si, 'Ekwula okwu ojojo obula megide onye na-achi ndi nke gi.'*"

⁶ Mgbe Pol choputara na otu uzo n'ime nzuko ahụ bu ndi otu Sadiusi, ebe ndi ozo bukwa ndi Farisii, o tiri mkpu n'ime nnoko ahụ si, "Umunna m, ahụ m onye Farisii na nwa ndi Farisii. A na-ekpe m ikpe taa n'ih olileanya m nwere na mbilite n'onwu nke ndi nwuru anwu." ⁷ Mgbe o kwusiri nke a esemokwu daputara n'etiti ndi Farisii na ndi Sadiusi. Ogbako ahụ kewara.

⁸ N'ih na ndi Sadiusi na-asi na mbilite n'onwu maobu mmuo ozi maobu mmuo obula adighi. Ma ndi Farisii kweere n'ih ndi a niile.

⁹ Mkpotu malitere na-ada ike ike. Ufodu ndi ozizi iwu so n'otu ndi Farisii biliri oto malite iru aka n'oke olu si, "Anyi ahughị ihe ojojo n'ebe nwoke a no, ma ginikwa ma o buru na o bu mmuo, maobu mmuo ozi gwara ya okwu?" ¹⁰ Esemokwu a biara kari, nke mere na onyeisi ochiagha turu egwu na ha ga-adokasi Pol. O gwara ndi agha ya ka ha banye were ike kpoputa ya, ziga ya n'ogige ndi agha.

¹¹ N'abali ya, Onyenwe anyi bjakwutere ya si, "**Nwee obi ike, dika i si gbaa ama banyere m na Jerusalem, i ghaghị igbakwara m ama na Rom.**"

Izuzu igbu Pol

¹² N'ututu echi ya ufodu ndi Juu zukotara gbaa izu, nuokwa iyi na ha agaghị eri nri maobu nuo ihe obula tutu ruo mgbe ha gburu Pol. ¹³ Ndi zukotara gbaa izu ojojo a kari iri mmadu ano. ¹⁴ Ha jekwuuru ndiisi nchuaja ha na ndi okenye, si ha, "Anyi kwekotara ihapu iri maobu inu ihe obula tutu ruo mgbe anyi gburu Pol. ¹⁵ Ugbu a, unu na nzuko zienu onyeisi ochiagha ka o kpoputara unu ya. Meenu ka unu na-achọ ijuputasi eziokwu n'onu ya nakwa itule ikpe ya nke oma. Anyi di njikere igbu ya n'uzo tupu o biaru unu nso."

¹⁶ Ma nwa nwanne nwanyi Pol nuru maka izuzu ojojo a. O banyere n'ogige ndi agha kororo Pol.

¹⁷ Pol kororo otu n'ime ndiisi agha ahụ gwa ya, "Biko kororo nwokorobia a gaa n'ebe ochiagha no, o nwere okwu di mkpa o chororo igwa ya." ¹⁸ O kororo ya jekwuru onyeisi agha, si.

"Pol, onye mkporo, kororo m riu m ka m kpotara gi nwokorobia a n'ih na o nwere ihe o chororo igwa gi."

¹⁹ Onyeisi agha ahụ duuru ya n'aka ya gaa n'akuku ozo juo ya, "Gini bu ihe i chororo ikoro m?"

²⁰ O siri, "Ndi Juu ufodu ekwekoritala irio gi ka i kpoputa Pol echi na nzuko ulo ikpe. Ha ga-eme dika ha nwere ihe di mkpa ha chororo ijuta ya. ²¹ Ma anala ha ntị. N'ih na ihe kari iri mmadu ano na-ezo onwe ha na-eche inwude ya. Ndi a gbara ndu na ha agaghị eri maobu nuo ihe obula tutu ruo mgbe ha gburu ya. Ha adila njikere, ihe a na-eche bu mkpebi gi nye aririo ha."

²² Ochiagha ahụ zilagara nwokorobia ahụ site n'innye ya iwu, "Emekwala ka onye obula mata na i biara gwa m ihe di otu a."

Pol agaa Sizaria

* 23:5 23:5 Opu 22:28

²³ Mgbe e mesiri, o kporo mmadu abuo n'ime ndiisi agha nye ha iwu si, "Gaanu jikere nari ndi agha abuo, na iri mmadu asaa ndi na-agba inyinya, tinyere nari ndi ikom abuo ndi na-ama ube, ndi ga-aga Sizaria n'elekere itoolu nke abali a. ²⁴ Nyekwa Pol inyinya nke o ga-agba, ka e nwee ike duru ya gakwuru Feliks bu govano n'udo."

²⁵ O dere akwukwo n'olu di otu a:

²⁶ Klodios Lisias,

Na-edegara Feliks onye nsopuru na-adiri, onye na-achi akuku a.

Ana m ekele gi.

²⁷ Ndi juu jidere nwoke a choo igbu ya, ma mgbe m nuru na o bu onye Rom, mu na ndi agha m bilara naputa ya n'aka ha. ²⁸ Achoro m imata ihe mere ha ji ebo ya ebubo, n'ihu ya eduuru m ya gaa n'ogbako ndi okenye ha. ²⁹ Ma achoputara m na o bu ihe banyere iwu ha. N'eziokwu, o nweghi ihe obula kwesiri iji tuo ya mkporo maobu onwu n'ime ebubo ahụ. ³⁰ Mgbe a gwara m banyere izuzu a na-agba megide nwoke a, ezitere m gi ya n'egbughi oge. Enyekwara m ndi niile na-ebo ya ebubo iwu, ka ha bia n'ihu gi kpee onu ha.

³¹ Ya mere, n'abali ahụ, ndi agha dubatara Pol na Antipatris dika e nyere ha n'iwu. ³² N'echi ya, ha hapuru ya na ndi na-agba n'elu inyinya ka ha duru ya gawa, ebe ha laghachiri n'ogige ndi agha. ³³ Mgbe ha bjarutere Sizaria, ha nyere onyeisi obodo ahụ akwukwo ozi, ma kponyekwa ya Pol. ³⁴ Govano ahụ guru akwukwo ozi ahụ, juo ya akuku ala o si puta. Mgbe o matara na o bu onye Silisia, ³⁵ o siri ya, "Aga m enye okwu gi ezigbo ohere mgbe ndi na-ebo gi ebubo bilara." O nyekwara iwu ka e debe ya n'obi Herod n'aka ndi nche.

24

Ebubo ndi juu boro Pol n'ihu Feliks

¹ Mgbe ubochi ise gasiri, onyeisi nchujaja bu Ananayas na ufodu ndi okenye ndi juu na loya ha aha ya bu Tatulos bilara. Ha dum putara igbagide Pol ama n'ihu onye na-achi obodo. ² Mgbe a kpobatara ya, Tatulos putara guzo boo ya ebubo si, "Onye a na-asopuru ka i bu. N'ihu gi, mmadu niile onwela udo ogologo mgbe. Idi nko nke uche gi emeela ka mgbanwe di n'obodo a. ³ Anyi ji ekele nke juputara n'onu na-anabata ihe ndi a nke oma, n'ebe niile na n'uzo niile, gi Feliks, onye a na-asopuru. ⁴ Achoghi m itufu oge gi. Ana m ario ka i were ndidi na obioma nuru nkenke okwu anyi ji bia.

⁵ "Anyi choputara na nwoke a bu onye na-akpalikari ogbaaghara, onye oru ya bu ikwagide ndi juu no n'ebe niile n'awa a ka ha nupu isi. O bukwa onyeisi nke ajo otu ahụ a na-akpo Otu ndi Nazaret. ⁶ O chokwara imeru ulonso anyi, ya mere anyi ji jide ya. Ma anyi choro ikpe ya ikpe dika omenaala anyi siri di, ⁷ ochiagha Lisias, bilara jiri ike napu ya n'aka anyi.* ⁸ O buru na inyochoa ya, i ga-enwee ike ighota ihe niile banyere ebubo anyi na-ebo ya."

⁹ Ndi juu kwadokwara okwu ya, na ihe niile e boro ya, bu ihe mere eme.

¹⁰ Mgbe govano feere ya aka ka o kwuo okwu, Pol zara, "amaara m na i bu onye okaikpe nke mba a ogologo mgbe. Nke a na-enye m obi utu igogu onwe m n'ihu gi. ¹¹ I puru ichoputa na o rubeghi ubochi iri na abuo

* **24:7** 24:7 Ufodu akwukwo edebanyeghi amaokwu nke asaa na ufodu okwu di n'amaokwu nke asato, ebe siri na o nyere iwu ka ndi na-ebo ya ebubo puta n'ihu n'ihu.

kemgbe m rigooro n'ulonso ukwu na Jerusalem ife ofufe. ¹² Ha ahughị m ka mụ na onye obula na-arurita uka n'ulonso, maobu na o nwere ebe m kpataa ogbaaghara n'ime ulo nzuko, maobu ebe obula n'ime obodo. ¹³ Ha enwekwaghị ihe obula ha ga-eji kwagide ama ha na-agba megide m. ¹⁴ Agaghị m ago ago n'ihu gi na m na-ekpere Chineke nke nna anyi ha, dika onye na-eso Uzọ ahụ ha na-akpo otu. Ekwenyere m ihe niile dika usoro nke iwu si di, na nke e dere n'akwukwo ndi amuma. ¹⁵ Ma enwere m olileanya n'ebe Chineke no dika ha onwe ha nwekwara, na mbilite n'onwu nke ndi ezi omume na nke ndi ajo omume ga-adi. ¹⁶ N'ihu nke a, a na m agbali inwe akonuche di ocha n'ihu Chineke na n'ihu mmadu niile.

¹⁷ "Ugbu a, mgbe otutu afo gasiri, abijara m Jerusalem iwetara ndi nke m onyinye, nakwa ichuru Chineke aja. ¹⁸ Emezuola m omenaala idi ocha mgbe ha huru m n'ulonso ukwu ahụ mgbe m na-eme nke a. O dikwaghị igwe mmadu so m maobu na m sonyere ogbaaghara obula. ¹⁹ Ma enwere ufodu ndi Juu si Eshia bja, bu ndi kwesiri ino n'ebe a ma o buru na ha nwere ihe obula megide m. ²⁰ Maobu ndi nke no n'ebe a ugbu a, ka ha kwuo ajo omume obula ha huru n'ime m mgbe m guzoro n'ihu ndi nzuko ndi okenye. ²¹ Karja na m kwuru naanị otu ihe mgbe m guzoro n'ihu ha tie mkpu, 'A na-ekpe m ikpe taa n'ihu okwukwe m na mbilite n'onwu nke ndi nwuru anwu.'"

²² Mgbe ahụ, Feliks onye maara ihe banyere Uzọ ahụ nke oma yighariri ikpe a. O gwara ha, "Aga m eleba anya n'ikpe gi a, mgbe Lisias onyeisi agha bjara." ²³ O nyere ochiagha ahụ iwu ka e debe ya n'okpuru nlekota ha. Ma ka ha nye ya ohere inwere onwe ya ime ufodu ihe, ka ha kwekwa ka ndi enyi ya bja nyere ya aka gboo mkpa ya.

Pọl n'ihu Feliks na nwunye ya

²⁴ Mgbe ubochi ole na ole gasiri, Feliks na nwunye ya Drusila, bu onye Juu bja, o kporo Pọl ka o gwa ha okwu banyere inwe okwukwe n'ime Jisọs Kraist. ²⁵ Ma mgbe o gara n'ihu na-ekwu ihe banyere ezi omume na mkpa o di mmadu ijide onwe ya aka, ya na ihe banyere ubochi ikpe nke na-abia n'oge ikpezu, egwu jidere Feliks. O siri, "I nwere ike ipu ugbu a. Aga m akpokwa gi n'oge ozo mgbe m nwetara ohere." ²⁶ O na-atukwa anya na Pọl ga-enye ya ego. Ya mere o jiri na-eziga ka a na-akpo ya site n'oge ruo n'oge ka ya na ya na-akparita uka.

²⁷ Mgbe afo abuo gasiri, onye a na-akpo Poshios Festos nochiri anya Feliks. Ma ebe o chorọ inweta ihuoma n'aka ndi Juu, Feliks hapuru Pọl n'ulo mkporo.

25

Pọl n'ihu Festos

¹ Mgbe ubochi ato gasiri site n'oge Festos bjara na mpaghara ochichi ya, o sitere Sizaria garuo Jerusalem. ² N'ebe ahụ ka ndisi nchujaja na ndiisi ndi Juu kowara ya ihe banyere Pọl. ³ Ha riokwara ya n'amara o ga-emere ha bu ime ka Pọl bja na Jerusalem. N'ihu na ha agbaala izu igbu ya n'uzo. ⁴ Ma Festos zara, "Pọl no dika onye mkporo na Sizaria. Ebe ahụ ka mụ onwe m ga-alaghachi na mgbe na-adighi anya. ⁵ Ya mere, ka ndiisi unu ji ikike soro m gaa, boo nwoke ahụ ebubo ma o buru na o nwere ihe ojoo o mere."

⁶ O nonyeere ha ihe dika ubochi asato maobu ubochi iri, tupu o laghachi na Sizaria. N'ubochi so ya, o noduru n'uche ikpe, nye ikike ka a kpoputa

Pol. ⁷ Mgbe ọ bjaruru, ndị Juu sitere Jerusalem bja gbara ya gburugburu na-ekwu ọtụtụ ihe megide ya nke ha na-enweghị ike ikowa.

⁸ Ma Pol gọrọ onwe ya, na-asị, “O dighị ihe ojọọ ọbụla m mere megide iwu ndị Juu maọbụ ụlọnsọ, maọbụ Siza.”

⁹ Ma ebe Festos na-achọ inwe ihuoma n’ebe ndị Juu nọ, ọ siri Pol, “Ị chọrọ ịga Jerusalem ka m kpee gi ikpe n’ebe ahụ?”

Pol eburu ikpe gaa n’ihu Siza

¹⁰ Ma Pol siri, “Eguzo m n’uloikpe Siza n’onwe ya, ebe e kwesiri ka a nọdu kpee m ikpe. O dighị ihe ojọọ ọbụla m mere ndị Juu, dika i maara nke oma. ¹¹ O buru na o di ihe m mere kwesiri onwu, anaghi m ariọ ka m gbanari onwu. Ma o buru na o dighi eziokwu di n’ebubo ndi Juu a na-ebo m, mmadu obula agaghi e were m nyefee n’aka ha. Ya mere, o bu Siza ka m na-akpokwu.”

¹² Ya mere, mgbe Festos na ndi na-adu ya odu gbara izu, o zara, “I kpokuola Siza, o bukwa Siza ka i ga-agakwuru.”

Festos na eze Agripa e nwee nzuko

¹³ Mgbe ubochi ole na ole gasiri, eze Agripa na Benaisi bjara Sizaria inabata Festos. ¹⁴ Mgbe ha noro otutu ubochi n’ebe ahụ, Festos kowara eze a onodu Pol si, “O di nwoke Feliks hapuru n’ulo mkporo n’ebe a. ¹⁵ Mgbe m gara Jerusalem, ndisi nchuaja na ndi okenye ndi Juu gwara m banyere ya. Ha rikwara ka m maa ya ikpe.

¹⁶ “Ma emere m ka ha ghotu na o megidere iwu ndi Rom irara mmadu obula nye tupu ekpee ya ikpe nyekwa ya ohere igoro onwe ya n’ihu ndi na-ebo ya ebubo. ¹⁷ N’ihi nke a, mgbe ha bjara n’ebe a, atufughi m oge obula, kama n’ubochi nke ozo ya, anoduru m n’oche ikpe, nye ikike ka a kpobata nwoke ahu. ¹⁸ Mgbe ndi na-ebo ya ebubo biliri, o dighi otu n’ime uru ala ndi m chere ha ga-akpo aha nke ha guputara na o mere.

¹⁹ Okwu ha niile bu iru uka banyere okpukpe ha, na banyere otu onye ozo a na-akpo jisos onye nwuru, onye Pol na-ekwusikwa ike na o di ndu. ²⁰ O rara m ahụ imedo okwu di otu a. N’ihi ya, a juru m ya ma o ga-amasị ya i ga n’uloikpe di na Jerusalem ka o noro n’ebe ahụ goru onwe ya. ²¹ Ma Pol rioro ka e debe ya n’ulo mkporo ruo mgbe Siza n’onwe ya ga-ekpebi ikpe ya. Ya mere, ezighachiri m ya n’ulo mkporo tutu ruo mgbe m jikeere izigara ya Siza.”

²² Agripa gwara Festos, “Achoro m inu okwu site n’onu nwoke a n’onwe ya.”

O siri, “I ga-anu ya echi.”

Pol n’ihu Agripa

²³ Ya mere, n’echi ya, Agripa na Benaisi rutere n’ulo oha na-anọ anu ikpe n’oke nganga. Otutu ndisi agha na ndi a maara aha ha n’obodo a sooro ha. Festos nyere iwu ka a kpobata Pol. ²⁴ Festos siri, “Eze Agripa na ndi niile soro anyi noro n’ebe a, unu ahula nwoke a onye oha ndi Juu niile, ma ndi no n’ebe a ma ndi no na Jerusalem, wetara ikpe ya n’aka m na-eti mkpu na o kwesighi idi ndu ozo. ²⁵ Ma achoputaghi m ihe ojoro o mere nke kwesiri ka o nwuo. Ma ebe o rioro ka Siza lenye ikpe ya anya, ekpebiri m iziga ya. ²⁶ Ma enweghi m ihe obula doru anya m ga-edegara Siza banyere ya. Ya mere m jiri kpopta ya n’ihu unu niile, ma karisia n’ihu gi onwe gi eze Agripa, ka o ga-abu anyi tulesia ihe banyere ya, ka m nwee ihe m ga-ede. ²⁷ N’ihi na o bu ihe na-ezighi ezi na m ga-ezipu onye mkporo na-egosighi n’ebubo e boro ya.”

26

Pól agoro onwe ya n'ihu Agripa

¹ Agripa gwara Pól, "Ị nwere ike i kwuru onu gi."

Mgbe ahụ, Pól gbasara aka ya abụọ bido ikwu okwu igoro onwe ya, ² "Ana m agụ onwe m dika onye nwere ihuoma, eze Agripa, inwe ohere oma di otu a, izara onu m n'ihu gi n'ihe niile metutara ebubo ndi Juu na-ebo m. ³ Nke ka nke, amatara m na omenaala ndi Juu na iru aka metutara iwu ha doro gi anya. Biko ana m ario gi ka i jiri ndidi gee m nti.

⁴ "Ndi Juu niile maara ibi ndu m site na nwata m. Ha makwa site na mbu, otu m si bie ndu m niile n'obodo nke m, nakwa n'ime Jerusalem.

⁵ Ha matara kemgbe ogologo oge, ha ga-agbakwa ama, ma o buru na ha choro ikwu eziokwu, na site na mbu e biri m ndu dika otu onye so n'ime otu ahụ nke iwu ya di ike karichasia n'ime okpukpe ndi Juu, nke bu otu ndi Farisii. ⁶ Ma ugbu a, a na-ekpe m ikpe n'ihu na enwere m olileanya na nkwa ahụ Chineke kwere nna nna anyi ochie ha. ⁷ Nkwa nke ebo iri na abuo niile na-ele anya inata mgbe ha na-eefe ofufe ehie na abali. Eze Agripa, o bu n'ihu olileanya a, gi onye a na-asopuru, ka ndi Juu ji na-ebo m ebubo. ⁸ Gini mere unu jiri na-eche na o rara Chineke ahụ ime ka ndi wuru anwu site n'onwu bilie?

⁹ "Na mbu, anara m eche na apuru m imeso aha Jisos onye Nazaret mmeso ogo niile. ¹⁰ Otu a ka m mere na Jerusalem. O bughị naani na m natara ikike n'aka ndiisi nchujaja jiri ya kpochie otutu ndi nso n'ulo mkporo, ewelikwara m aka elu n'oge a na-ama ha ikpe onwu. ¹¹ Otutu mgbe ka m huru na a tara ha ahuhu n'ulo nzuko niile. Agbaliri m ikwagide ha ka ha kwuo aru ma kwutokwa okwukwe ha. N'ihu na iwe m di oku megide ha, esogburu m ha n'obodo di iche iche nke na-abughị obodo ndi Juu.

Pól ekwu maka ncheghari ya

¹² "N'ihu nke a, a gara m Damaskos site n'ikike na nkwenye nke ndiisi nchujaja. Anatakwara m ike n'aka ndiisi nchujaja. ¹³ N'oge ehie, eze Agripa, mgbe mu na ndi otu m na-aga n'uzo, gi onye a na-asopuru, ka m huru ihè nke na-acha kariya anyanwu ka o si n'eluigwe chaa m na ndi mu na ha so gburugburu. ¹⁴ Anyi niile dara n'ala. Ma anuru m olu gwara m okwu n'asusu Hibru, 'Sol! Sol! Gini mere i ji na-akpagbu m? I na-emeru onwe gi ahụ site n'ikpo ukwu na ndudu e ji achị ehị.'

¹⁵ "Asiri m, 'I bu onye, Onyenwe anyi?'

"Onyenwe anyi kwuru, 'Abu m Jisos onye i na-akpagbu. ¹⁶ Ugbu a, bilie, kwuru oto! N'ihu na-emere m ka i hu m anya, ka m hoputa gi ka i buru onyezi m na onye akaebe m. I ga-emekwa ka uwa niile mara ihe banyere nzute a i zutere m taa, na otutu mgbe ozo m ga-ezute gi. ¹⁷ Aga m azoputa gi site n'aka ndi nke gi na sitekwa n'aka ndi mba ozo, ndi m na-eziga gi ka i jekwuru. ¹⁸ Imeghe anya ha mee ka ha si n'ochichiri loghachi banye n'ihè, sikwa n'ike nke ekwensu loghachikwute Chineke. Ka ha site n'okwukwe ha nwere n'ebe m no nata mgbaghara mmehie ha, ketakwa oke ahụ di ngozi n'etiti ndi e doro nso.'

¹⁹ "Ya mere, eze Agripa, enupughị m isi n'ohu nke eluigwe ahụ. ²⁰ Ebidoro m izisa ozioma a na Damaskos. Emekwara m otu a na Jerusalem na n'ime Judia niile na n'etiti ndi mba ozo. Ana m ekwusa mkpa o di ka mmadu niile nwee ncheghari loghachikwute Chineke. Ka ha gosikwa ncheghari ha site n'ezi oru nke ha na-aru. ²¹ O bu n'ihu nke a ka ndi Juu

jiri nwuchie m n'ulonso ukwu ahụ ma chosiekwa uzọ ike inapụ m ndụ m. ²² Ma Chineke chebere m mee ka m buru onye di ndu taa, ikoro mmadu niile akuko a, ndi ukwu na ndi nta. Ihe m na-ekwu bukwa ihe ndi amuma na Mosis kwuru na o ga-emezu, ²³ na Kraist ahụ ga-ahụ ahụhụ, burukwa onye mbu ga-esi n'onwu bilie, iwetara ndi Juu na ndi mba ozo ihe."

²⁴ Mgbe o na-agopu onwe ya, Festos tiri mkpu, "Pol, i bu onye isi mebir! Oke mmuta gi emebiela gi isi."

²⁵ Ma Pol siri, "Isi emebighi m, ezigbo nna anyi Festos. Ihe m na-ekwu n'anya udo bu naani eziokwu. ²⁶ Eze n'onwe ya makwaara ihe ndi a niile, n'ihu ya ejighi m egwu obula agwa ya okwu a. Ekwenyere m na o dighi ihe obula n'ime ihe ndi a merenu nke ezonari ya, n'ihu na o nweghi nke mere na nzuzo. ²⁷ Gi eze Agripa, i kwenyeghi na ndi amuma? Amaara m na i kweere."

²⁸ Mgbe ahụ Agripa siri, "Pol, i na-achọ n'ime ntakiri oge a ikwagide m ka m buru onye kwere na Kraist?"

²⁹ Ma Pol siri, "O gaara ato m utu ma o buru na Chineke ga-ekwe, mee ka gi na ndi niile no n'ebe a buru ihe mu onwe m bu n'ime Kraist ma ewezuga agbu ndi a."

³⁰ Mgbe ahụ eze biliri oto, ya na Festos na Benaisi nwunye ya na ndi ozo niile ya na ha no n'uche. ³¹ Mgbe ha na-apu, ha kwurita n'onwe ha, "Nwoke a emeghi ihe obula kwesiri onwu maobu iga mkporo."

³² Agripa gwara Festos, "A gaara a hapu nwoke a ma o buru na o nyefeghi Siza ikpe ya."

27

Pol agaa Rom

¹ Mgbe e kpebiri na anyi ga-eso ugbo mmiri gaa Itali, e nyefere Pol na ndi mkporo ozo n'aka onyeisi na-elekota ndi mkporo aha ya bu Julios. O bu ochiagha nke igwe ndi agha Ogostos. ² Anyi banyere n'ugbo sitere Adramitiom nke na-ejikere iga n'onu mmiri nke di n'akuku obodo Eshia. Anyi nupuru n'oke osimiri, Aristakos, onye Masidonia sitere na Tesaloniaika sokwa anyi n'ije a.

³ N'echi ya, anyi rutere Saidon. Julios nwere obioma n'ebe Pol no. O hapukwara ya ka o jeharjara onwe ya izute ndi enyi ya. Ndi a lekwaru anyi obia nke oma. ⁴ N'igakwa n'ihu na mmiri ahụ, anyi zutere ifufe mmiri nke mere na anyi gara n'azu ala Saipros. ⁵ Anyi gafere onu mmiri obodo Silisia na Pamfilia. Anyi bjaruru Mira n'ime obodo Lisia. ⁶ N'ebe ahụ ka onye ochiagha huru ugbo onye Alegzandria nke na-aga Itali. O mere ka anyi banye n'ime ya. ⁷ Ugbo anyi ji, gara nwayoo otutu ubochi na o siiri anyi ike irute Snidos. Ebe o bu n'oke ifufe ekweghi ka anyi gaa n'ihu, anyi enwekwaghi ike iga n'uzo anyi, kama anyi si n'azu Kriit na ncherita ihu Salmone gafee. ⁸ Anyi jikwa nwayoo na-agba n'akuku onu mmiri ahụ tutu ruo mgbe anyi sitere n'oke nsogbu rute ebe a na-akpo onu mmiri oma, nke di nso n'obodo Lasia.

⁹ Anyi tufuru oge n'ebe ahụ. Ije ugbo mmiri aburukwala nke juputakwara n'ihe ize ndu ugbo a, n'ihu na mmemme Obubu onu nke ndi Juu agafeela. N'ihu nke a, Pol duru mmadu niile odu, ¹⁰ na-asi, "Ndi nwe m, a na m ahuta na njem a ga-abu nke ihe egwu nke ga-eweta oke ila n'iyi. O bughị naani nke ugbo mmiri na ibu o bu, ma metutakwa ndu anyi." ¹¹ Ma ochiagha ahụ kwenyere n'ihe onyeisi ugbo na onye nwe ugbo kwuru kariya nke Pol kwuru. ¹² Ma ebe onu mmiri a abughi ebe

dị mma ino n'oge oyi, ndi ka n'onuogugụ hooro ka ugbo ahụ gaa n'ihu, n'olileanya na a ga-eru Fonikisi ebe ha ga-anodu n'oge oyi. Nke a bu onu mmiri di na Kriit, nke chere ihu n'owuwa anyanwu n'akuku ugwu na akuku ndida.

Oke ifufe n'osimiri

¹³ Mgbe ikuku di nwayoo bidoro ifeghari site na ndida, ha chere na nke a bu ohere diri ha. N'ihu ya, ha kwopuru ugbo nyara ya na-aga nso nso onu mmiri Kriit. ¹⁴ Ma mgbe na-adighi anya, oke ifufe di egwu nke si n'agbata ugwu na owuwa anyanwu kuru site n'agwa etiti ahụ rịdata. ¹⁵ Ndi na-anya ugbo ahụ gbalisiri ike na mbu ichighari ihu ugbo ahụ ka o gaa n'onu mmiri, ma o pughi ime. Anyi hapuru ya ka o soro ikuku. ¹⁶ N'ikpeazu, anyi kworo ugbo anyi gaa n'azu agwa etiti nta a na-akpo Kloda. N'ebe ahụ anyi jisiri ike kekwasị ugbo nta nke ugbo mmiri anyi na-adokpu n'azu n'elu ugbo mmiri ahụ. ¹⁷ Emesia, anyi jiri udo kee ugbo mmiri ahụ ime ka o sie ike karja. Ndi na-anya ugbo ahụ turu egwu na ikuku ga-eburu ugbo anyi gaa n'onu mmiri na-achi oku nke di na Satis. Ha wedatara akwa e kobere n'elu, nke na-enyere ikuku aka ibu ugbo mmiri. Emesia, ha sooro ikuku mmiri ahụ na-aga. ¹⁸ Mgbe chi boro, dika osimiri ahụ na-etonye etonye, ndi na-eso ugbo bidoro itubasi ngwongwo ndi di n'ugbo ahụ n'ime osimiri. ¹⁹ N'ubochi nke ato ha tubakwara ngwongwo e ji edozi ugbo mmiri na otutu ihe obula nke aka ha ghotara n'ime osimiri. ²⁰ Mgbe otutu ubochi gara ma o dighi anyanwu maobu kpakpando waputaranu, ma oke ifufe ojoo ahụ gara n'ihu na-amaghari, n'ikpeazu olileanya anyi na a ga-azoputa anyi gwusiri.

²¹ N'oge a niile, o nweghi onye obula nri obula bara onu. Ma n'ikpeazu. Pol kwuru oto n'etiti ha si, "Ndi ikom ibe m, o buru na unu gere nti n'okwu m na mbu, anyi agaraghi ahapu Kriit. Anyi gara agbanari mbibi na ila n'iyi nke a. ²² Ma otu o di, ana m ario unu, nweenu obi ike! N'ihu na o nweghi onye obula n'ime unu a ga-atufu ndu ya. O bu ezie na ugbo a ga-emikpu. ²³ N'ihu na n'abali gara aga, mmuo ozi Chineke Onyenwe m, na onye m na-efekwa bjakwutere m, ²⁴ o siri, 'Atula egwu Pol, n'ihu na i ghaghi iguzo n'ihu Siza. Nke ozokwa, Chineke emeela amara nye gi ndu ndi a niile gi na ha so n'ugbo eme njem.' ²⁵ Ya mere, ndi ikom nweenu obi ike! N'ihu na enwere m ntukwasị obi na Chineke ga-eme di ka o siri gwa m. ²⁶ Ma otu o di, a ga-eburu ugbo mmiri anyi buba ya n'otu agwa etiti."

Ugbo imikpu

²⁷ Ihe dika n'etiti abali n'ubochi nke iri na ano ebili mmiri a, mgbe anyi na-erughari n'osimiri a na-akpo Adratik, ndi na-anya ugbo chere na ala di nso. ²⁸ Ha tunyere udo e kenyere igwe n'onu ya n'ime osimiri choputa na omimi osimiri ahụ di nari nzo ukwu na iri abuo n'ebe ahụ ha no. Ha gakwara n'ihu tuokwa udo ahụ ozọ choputa na omimi osimiri ahụ di iri nzo ukwu itoolu. ²⁹ Ma egwu juru ha obi n'ihu na ha amaghi ma ha gazete nkume n'akuku onu mmiri ahụ. Ha tuputara arilika ano e ji ejide ugbo site n'azu ugbo ahụ ma na-ario chi ha maka chi obubo. ³⁰ Mgbe ndi na-eso ugbo ahụ kpebiri ihapu ya. Ha wedatara ugbo epeepe e dobere maka ihe mberede, mee dika ha na-aga itinye arilika n'onu ugbo mmiri ahụ. ³¹ Ma Pol gwara ndi agha na ochiagha ha okwu, "O buru na ndi a anogideghi n'ime ugbo a, agaghi azoputa unu." ³² N'ihu nke a, ndi agha ahụ ghubiri udo e jiri kee ugbo epeepe ahụ hapu ugbo epeepe ahụ ka o daba n'ime osimiri.

³³ Mgbe chi bidoro ibo, Pọl rịrọrọ mmadụ niile ka ha rie nri, na-asị, “Taa mere ya ubochi iri na anọ unu nọ na nche, nọgidakwa n’ibu onụ, n’erighi ihe obula. ³⁴ N’ihi odjmma nke ndu unu, ana m ariọ unu ka unu rie ihe. N’ihi na o nweghi onye obula n’ime unu otu agiri isi ya ga-ala n’iyi.” ³⁵ Mgbe o kwuchara nke a, o weere achicha nye Chineke ekele n’ihu ha niile, nyawaa ya, malitekwa iri ya. ³⁶ Otu mgbe ahụ, obi uto batara mmadụ niile n’obi, ha bidokwara iri nri. ³⁷ Anyi niile nọ n’ugbo ahụ di narị mmadụ abuo na iri asaa na isii. ³⁸ Mgbe anyi richara nri, ha buuru akpa oka niile di n’ugbo ahụ tuba ha n’ime osimiri ime ka ugbo ahụ gbaa mfe.

Omimi nke ugbo mmiri ahụ

³⁹ Mgbe chi borọ, ha enwekwaghị ike ighota akuku mmiri nke ha nọ n’ime ya. Ma ha huru obosara ala nta nke nwere onụ mmiri. Ha gbara izu ichoputa ma o ga-ekwe mee ka ugbo mmiri ahụ site n’ebe ahụ gafee. ⁴⁰ Ha chabisiri arilika niile ji ugbo ahụ, hapu ha n’ime osimiri. Otu aka ahukwa, ha topuru udo ji umara e ji anyaghari ugbo. Mgbe ahụ, ha weliri akwa ifufe nke onụ ugbo nye ifufe, mekwa ka ugbo mmiri chee ihu n’elu ala. ⁴¹ Ma ugbo mmiri ahụ gara maa isi na mkpumpku aja mmiri, mikpuo n’aja. Onụ ugbo ahụ mikpuru nke ukwu mee ka isi ugbo ahụ laa elu, nke a nyere ebili mmiri a ohere iji ike tiwasia azu ugbo ahụ.

⁴² Ndị agha zubere igbu ndị mkporo niile, ka onye obula ghara igwuru mmiri site ya gbafuo.* ⁴³ Ma onye ochiagha ahụ na-ezube izoputa ndu Pọl, n’ihi ya, o gbochiri ha n’izuzu ha. Mgbe ahụ o nyere iwu ka ndi niile maara igwu mmiri buru uzo si n’ugbo ahụ wuba n’ime mmiri, gwuru mmiri gaa n’elu ala. ⁴⁴ Ma ndi foduru ga-eru n’elu ala site n’ighonye aka na obodobo osisi maobu n’ihe ndi ozo di iche iche si n’ahụ ugbo ahụ daputa. N’uzo di otu ka mmadu niile ji buru ndi rutere n’elu ala n’udo.

28

Onu mmiri obodo Malta

¹ Mgbe a putara n’onu mmiri ahụ n’udo, anyi choputara na aha agwa etiti ahụ bu Malta. ² Ndị obodo ahụ gosiri anyi obioma n’uzo puru iche. Ha kwanyere anyi oku ma nabatakwa anyi n’ihi na mmiri nọ na-ezo, oyi na-atukwa. ³ N’oge Pọl na-achikota nku itinye n’oku a, otu agwo ajuala sitere n’ime nku na-enwu oku maputa n’ihi okpomoku tuhiko onwe ya n’aka ya. ⁴ Mgbe ndi obodo ahụ huru agwo ahụ ka o tuhikotara onwe ya n’aka ya, ha gwaritara onwe ha, “n’ezie a, nwoke a bu ogbu mmadu, a naghị eji oku enyo ya. O bu ezie na azoputara ya site oke mmiri, ma ikpe ziri ezi ekweghi ka o di ndu.” ⁵ Ma Pọl fepuru agwo ahụ n’aka ya, mee ka o daba n’oku, o dighikwa ihe mere ya. ⁶ Ha na-ele anya ma aka ya o ga-aza, maobu na o ga-ada nwuo. Ma mgbe ha chegidere hu na o nweghi ihe mere ya, ha gbanwere obi ha bido na-ekwu, na o bu chi.

⁷ Na nso onu mmiri a ebe anyi kwusiri, otu ubi di ya. O bu ubi Pobilios otu nwoke onyeisi na-achi agwa etiti ahụ. O nabatara anyi nke oma, lee anyi obja ubochi ato. ⁸ N’oge ahụ, nna Pobilios nwere ahụ oku na afọ osisa, Pọl banyere n’ime obodo gaa leta ya, kpeere ya ekpere, bikwasikwa ya aka. Ahụ dikwara ya mma. ⁹ Mgbe nke a mechara, ndi niile nwere nrja nrja n’agwa etiti ahụ biakwara, a gwokwara ha. ¹⁰ Ha wetaara anyi otutu

* **27:42** 27:42 O buru na ndi mkporo a gbafuo, a na-egbu ndi agha niile o bu oru ha iledo ha.

ihe onyinye. Mgbe oge inyapu ugbo anyi ruru, ha nyere anyi otutu ihe di anyi mkpa nke puru idu anyi n'ije ahụ.

Pol erute Rom

¹¹ Anyi noro ihe dika onwa ato n'oge oyi, n'agwa etiti ahụ tutu anyi anyalie ugbo. O bu ugbo ndi Alexandria nke bu ihe a turu atu a na-akpo ejima, bu chi Kasto na Polukus. ¹² Anyi bjaruru obodo Sirakos ebe anyi noro ubochi ato. ¹³ Site n'ebe ahụ, anyi gara gburugburu tutu rute Rejiom. Mgbe otu ubochi gafere, ikuku bidoro ife site na ndida. N'ubochi nke abuo ya, anyi rutere Poteoli. ¹⁴ N'ebe a anyi choputara ndi kwere ekwe ndi rioro ka anyi nonyere ha ubochi asaa. Site n'ebe a, anyi rutere Rom. ¹⁵ Mgbe umunna anyi no n'ebe ahụ nuru na anyi na-abia. Ha putara zute anyi n'uzo Apios na n'ulo ndi Ije ato. Mgbe Pol huru ha, o kelere Chineke ma buru onye a gbara ume. ¹⁶ Mgbe anyi bjaruru Rom, e nyere Pol ohere ibiri onwe ya dika o si choo n'ebe masiri ya. Ma otu onye agha na-eche ya nche.

Pol abata Rom

¹⁷ Mgbe ubochi ato gasiri, o kporo ndiisi ndi Juu. Mgbe ha zukoro, o gwara ha, "Umunna m, o dighi ihe ojojo obula m mere megide ndi nke anyi, maobu megide omenaala nna nna anyi ha, ha jidere m na Jerusalem were m nyefee m n'aka ndi Rom. ¹⁸ Ndi ochichi Rom lenyere anya n'ikpe m choo ihapu m ka m laa n'ihi na ha achotaghi ihe kwesiri ima m ikpe onwu dika ndi anyi choo. ¹⁹ Ma mgbe ndi Juu juru, ahuru m na o di mkpa ibutere Siza ikpe m. Ma o nweghi ihe ojojo m bu n'uche megide ndi obodo m. ²⁰ N'ihi nke a, ka m jiri rioro ka mu na unu hu ma kwurita kwa okwu. O bu n'ihi olileanya nke Izrel ka e ji kee m n'agbu igwe a."

²¹ Ha siri, "Anyi anataghi akwukwo ozi obula site na Judia banyere gi. O dighikwa umunna anyi obula nke si ebe ahụ bja nke koru maobu kwuo okwu ojojo obula banyere gi. ²² Otu o di, anyi ga-acho inuta ihe i chere, n'ihi na anyi maara na a na-ekwujo otu a n'ebe niile."

²³ Ha yiri agba mgbe ha na ya ga-ezuko na ubochi ozo. Otutu mmadu kariri bjara n'ulo ebe o na-anu. O gbara ama banyere alaeze Chineke site n'akwukwo iwu Mosis na nke ndi amuma, o gbaliri ime ka ha kwenye n'ihe banyere Jisos. O bidoro izi ha ihe site n'ututu ruo anyasi. ²⁴ Ufodu ka e mere ka ha kweere, ma ufodu mechiri nti ha na obi ha. ²⁵ Ha nwe nghotahie n'etiti onwe ha ma malite ila mgbe Pol kwusiri okwu nke ikpeazu a, "Mmuo Nso Chineke kwuru eziokwu mgbe o sitere n'onu Aizaya onye amuma kwuo okwu nye nna nna anyi ha,

²⁶ " 'Jekwuru ndi a gwa ha okwu,

"Unu ga na-anu, nukwa, ma unu agaghi aghota ihe obula,
unụ ga na-ele anya, hukwa, ma unu agaghi ahụ ihe obula."

²⁷ N'ihi na obi ndi a amaala abuba, dikwa aru;

ha adighi ejikwa nti ha anu ihe,
ha mechikwara anya ha ka ha ghara ihu uzo.

Ma o bughu otu a, ha nwere ike iji anya ha hu uzo,

jirikwa nti ha nu ihe
sitekwa n'obi ha nwe nghota

ma chigharja bjakwute m, ka m gwoo ha.*

* 28:27 28:27 Aiz 6:9,10

²⁸ “Ya mere, a chọrọ m ka unu ghotá na nzọpụta a nke si n’aka Chineke bịa, dika nye ndị mba ọzọ, ha ga-egekwa nti.” ²⁹ Mgbe o kwusiri nke a, ndị Juu ahụ lara na-arụrịta ụka nke ukwu n’etiti onwe ha.[†]

³⁰ O biri obi nke onwe ya afọ abụọ n’ụlọ ọ na-akwụ ụgwọ ya. Ọ na-anabatakwa ndị niile bịara ileta ya, ³¹ ọ ji mkwuwa okwu na-ekwusa ihe banyere alaeze Chineke na-akuzikwa ihe banyere Onyenwe anyị Jisọs Kraịst. Ọ dikwaghị onye ọbụla gbaliri igbochi ya.

[†] **28:29** 28:29 Akwụkwọ ọfọdụ na-edebanye amaokwu a ma ọfọdụ adighi eme nke a.

Ndi Rom

¹ Pọl, odibo Kraịst Jisọs, onye Chineke kpọrọ ka ọ buru onyeozị ya na onye o kewaputara ka o zisaa ozioma ya. ² Ozioma a bu nke ahụ Chineke kwere na nkwa n'oge gara aga site n'ọnu ndi amuma ya nke e dere ihe banyere ya n'akwukwo nsọ. ³ Ozioma a metutara Okpara ya, onye bu nwa David site n'omumu nke anu ahụ. ⁴ Onye esitere na Mmuo nke idi nsọ hoputa i bu Okpara Chineke, site n'ike nke mbilite n'onwu, bu Kraịst Jisọs, Onyenwe anyi. ⁵ Onye anyi sitere n'aka ya nata amara na oru i bu onyeozị, ime ka ndi mba ozo nwee nrube isi nke okwukwe n'etiti ha n'ihia aha ya. ⁶ Tinyere unu onwe unu ndi ahụ a kpọrọ ka ha buru ndi nke Jisọs Kraịst.

⁷ Ya bu, unu ndi Chineke huru n'anya bi na Rom, ndi o kpọrọ ka ha buru ndi nsọ:

Ka amara na udo nke sitere na Chineke Nna anyi, na Onyenwe anyi Jisọs Kraịst diri unu.

Mmasi Pọl iga Rom

⁸ Na mbu, ana m ekele Chineke ekele n'ihia unu niile, site n'aha Jisọs Kraịst. N'ihia na a na-ekwusa ihe banyere okwukwe unu n'ụwa niile. ⁹ Chineke, onye m na-ejere ozi, n'ime mmuo site na ikwusa ozioma nke Okpara ya, bu onye akaebe na m na-echeta unu mgbe niile n'ekpere m. ¹⁰ N'ekpere m oge niile, a na m aru ka o buru ihe ga-ekwe mee na site n'ike Chineke, aga m enwe ohere ibia leta unu.

¹¹ O na-agu m agu nke ukwu ibia hu unu anya, n'ihia na achoro m ka unu keta oke n'oniyine Mmuo Nso nke Chineke nyere m, nke ga-enyere unu aka iguzosi ike n'okwukwe. ¹² O bukwaghi naani nke a, kama achoro m ka anyi gbaritaa onwe anyi ume site n'okwukwe anyi. ¹³ Umunna m, achoro m ime ka unu mata na atuola m atumatu ibia leta unu otutu mgbe (ma tutu ruo ugbu a e gbochiri m ibia), ka m nwee ike nweta mkpuru n'etiti unu, dika m nwere n'etiti ndi mba ozo.

¹⁴ N'ihia na abu m onye ji ugwo nye ndi Griik na ndi mba ozo, nyekwa ndi maara ihe na ndi nzuzu. ¹⁵ Ya mere m ji di njikere ikwusa ozioma nyekwa unu bu ndi bi na Rom.

¹⁶ N'ihia na ihere ozioma ahụ anaghi eme m, n'ihia na o bu ike Chineke na-ewetara onye obula kwere na ya nzoputa, nye onye Juu na mbu nakwa nye onye Griik. ¹⁷ N'ihia na o bu n'ozoma ka e kpughere ezi omume Chineke, ezi omume nke na-esite n'okwukwe ruo okwukwe. Dika e siri dee ya, "Onye ezi omume ga-esite n'okwukwe di ndu."*

Iwe Chineke megide mmehie nke mmadu

¹⁸ N'ihia na e sitela n'eluigwe kpughe onuma Chineke megide mmehie na ajo omume niile nke ndi na-emebi iwu, ndi na-esite n'ajo omume ha na-eguzogide eziokwu ahụ. ¹⁹ N'ihia na ndi a maara ihe ha kwesiri imata banyere Chineke. Ha maara ya n'ihia na Chineke n'onwe ya emeela ka o doo ha anya. ²⁰ N'ihia na site n'oge Chineke kere ụwa na ihe niile di n'ime

* 1:17 1:17 Hab 2:4

ya, ụdịdị ya nke a na-apụghị ihu anya na ike nke ebighị ebi ya na ụdịdị ịdị nso ya ka e mere ka ọ pụta ihè nye ụmụ mmadụ. Ụmụ mmadụ na-aghọta ihe ndị a site n'ihe ndị e kere eke. N'ihì nke a ụmụ mmadụ enwekwaghị ngopu.

²¹ Ọ bụ eziokwu na ha maara Chineke, ma ha anaghị asọpuru ya, ha anakwaghị enye ya ekele dịka Chineke. Echiche uche ha bụ ihe efu, nzuzu ha mere ka obi ha gbaa ọchịchiri. ²² Mgbe ha na-eche na ha bụ ndị maara ihe, ha amataghị na ha bụ ndị nzuzu. ²³ Kama ife Chineke na-adighị anwu anwu ofufe, ha weere otuto ha kwesiri inye ya nye ihe ndị ahụ ha jiri aka ha kpụọ. Ihe ndị a yiri mmadụ na-anwu anwu, na nnụnụ, na ụmụ anụmanụ, na ihe na-akpụ akpụ n'ala.

²⁴ N'ihì ya, Chineke hapuru ha ka ha mee ihe ojoo ndị ahụ na-agu obi ha agụ nye adighị ọcha nke ikwa iko, ha jikwa ahụ ha emerita mpu n'etiti onwe ha. ²⁵ Ha were okwu ụgha dochie n'ọnọdụ eziokwu banyere Chineke. Ha na-asopuru, na-efekwa ihe e kere eke, ma hapu Onye okike, onye a na-eto ruo ebighị ebi. Amen.

²⁶ Ọ bụ nke a mere Chineke jiri nyefee ha n'aka agụ anụ ahụ nke na-eme ihere. N'ihì ya, ọ buladị ndị inyom na ndị inyom ibe ha nọgidere na-enwe mmekọrịta n'uzo na-ezighị ezi. ²⁷ Ozo kwa, kama ha na ndị inyom inwe mmekọrịta; ndị ikom ha horo ka ha na ndị ikom ibe ha na-enwe ụdị mmekọrịta nke ha na ndị inyom kwesiri inwe. Nwoke na-edinakwuru nwoke ibe ya. N'uzo dị otu a, ha natakwaro ntaramahụhụ kwesiri ha n'ihì ihe ojoo ndị a ha na-eme.

²⁸ Ya mere, ebe ha kpachapuru anya ju imata onye Chineke bụ, Chineke nyere ha akonuche ndị nzuzu, nke mere ka ha na-eme ihe ojoo niile nke ajoy echiche obi ha cheputara. ²⁹ Ha juputara n'ajo omume na mmehie niile, anya ukwu na aghugho. Ha juputakwara n'ekworo, na igbu mmadụ, na esemokwu, na uche gbagoro agbago na ikpo asi. Ha bụ ndị na-ekwu okwu azu, ³⁰ na ndị nkwuto na ndị kporo Chineke asi, na ndị na-akpari mmadụ na ndị mpako na ndị na-anya isi. Ha na-atuputa ụzo oheru ime ihe ojoo, ha adighị asopuru ndị muru ha. ³¹ Ha bukwa ndị na-enweghị nghota, ndị na-enweghị okwukwe, ndị obi ojoo na ndị na-enweghị obi ebere. ³² Ha maa na Chineke nyere iwu dị ike na ndị na-ebi ndu dị otu a kwesiri onwu, ma ha gara n'ihu na-eme ihe ndị a, ma na-akwalikwa mmuo ndị ozo ka ha soro na-eme ha.

2

Ikpe ziri ezi nke Chineke

¹ N'ihì ya, ị nweghị ngopu, onye obula ị bụ, mgbe ị na-ekpe ndị ozo ikpe. N'ihì na mgbe ị mara onye ozo ikpe, ọ bụ onwe gi ka ị na-ama ikpe maka na gi onwe gi na-emekwa ụdị ihe ndị ahụ. ² Ma anyị maara na Chineke na-ekpe ndị na-eme ihe ojoo dị otu a ikpe n'uzo ziri ezi. ³ Gi bụ mmadụ, ginị mere ị ji na-ama ndị na-eme ihe dị otu a ikpe mgbe gi onwe gi na-eme otu ihe ahụ. I chere na ị ga-agbanari ikpe Chineke? ⁴ Ka ị na-eleda obioma Chineke, na nnagide ọ na-anagide ndu ojoo gi, na ogologo ntachiobi ya anya? Ị maghị na obioma Chineke nwere n'ebe ị nọ kwesiri ime ka ị site na mmehie gi chegharia?

⁵ Ma n'ihì isiike gi na obi gi kporo nku nke enweghị nchehari, ị na-akpakotara onwe gi onuma nke Chineke n'ubochi oke iwe ya, mgbe a ga-ekpughe ikpe ya ziri ezi. ⁶ Ọ ga-akwughachi onye obula dika oru ya

siri di.* ⁷ Chineke ga-enye ndi niile sitere na ntachiobi na ezi oru na-achọ otuto na nsopuru na ndu ahụ na-adigide adigide bu ndu ebighi ebi. ⁸ Ma ndi niile na-akpa iche iche, ndi jukwara isoro eziokwu ahụ, ndi na-anogidekwa na-eme ihe ojoo, ka a ga-ata ahuhu, gosi ha iwe oku na onuma. ⁹ Nsogbu na iru uju ga-abiakwasị ndi niile na-eme ihe ojoo, mbu, o ga-adiri ndi Juu, emechaa, o ga-adikwara ndi mba ozo. ¹⁰ Ma otuto na nsopuru na udo ga-abu nke onye obula na-eme ezi ihe, malite n'onye Juu ruokwa na ndi mba ozo. ¹¹ N'ihu na Chineke anaghi ele mmadu anya n'ihu.

¹² Ndi niile mehiera n'onodu enweghi iwu ga-ala n'iyi n'onodu enweghi iwu. Ma ndi niile mehiera megide iwu ahụ ha mara ihe banyere ya ka a ga-ama ikpe dika iwu siri kwuo. ¹³ N'ihu na o bughị ndi ahụ na-anu mgbe a na-aguputa akwukwo iwu ka a na-agu dika ndi ezi omume n'ihu Chineke, kama o bu ndi ahụ niile na-eme ihe iwu kwuru ka a ga-agu ka ndi ezi omume. ¹⁴ N'ezie, mgbe ndi mba ozo bu ndi na-enweghi iwu sitere n'obi ha mee ihe iwu kwuru, o gosiri na ha bu iwu nye onwe ha, o bu ezie na ha enweghi iwu ahụ e dere ede. ¹⁵ Ha na-egosiputa na edeela ihe ndi ahụ iwu kwuru n'obi ha. Akonuche ha na-egosikwa na nke a bu eziokwu, ebe o bu na akonuche ha na-ama ha ikpe mgbe ufođu, ma na-agopuru ha mgbe ufođu. ¹⁶ Dika ozioma ahụ m na-ekwusa si kwuo, Chineke ga-ekpe ndu nzuzo niile umu mmadu na-ebi ikpe, site na Kraist Jisosh.

Ndi Juu na iwu e nyere ha

¹⁷ Ma ugbu a, gi onye na-akpo onwe gi onye Juu, onye tukwasiri obi gi n'iwu ahụ, onye na-anyakwa isi na i maara Chineke, ¹⁸ o buru na i mara uche ya ma kwenyekwa n'ihe nke ka mma n'ihu na e ziri gi ihe site n'iwu; ¹⁹ o buru na o doro gi anya na i bu onyendu nye ndi isi, burukwa ihe nye ndi no n'ochichiri, ²⁰ i na-agukwa onwe gi dika onye nkuzi nke ndi na-amaghi ihe, na onye nkuzi umuntakiri, n'ihu na i maara iwu nke oma, juputakwa n'amamihe na eziokwu. ²¹ Gi onye na-akuziri mmadu ibe gi ihe, i na-akuzikwara onwe gi? Gi onye na-ekwusa ka mmadu ezula ohi, i na-ezu ohi? ²² Gi onye na-asị mmadu akwala iko, i na-akwa iko? Gi onye na-akpo arusi ihe aru, i na-ezuru ihe di n'ulo arusi n'ohi? ²³ Gi onye na-anya isi na i maara iwu, i na-emenye Chineke ihere site n'imebi iwu ahụ? ²⁴ Dika esi dee ya, "Ndi mba ozo na-ekwulu aha Chineke n'ihu unu."†

²⁵ Obibi ugwu bara uru n'ezie ma o buru na i na-edebe iwu, ma o buru na i na-emebi iwu, obibi ugwu gi dika mgbe i bighi ugwu. ²⁶ O buru na ndi e bighi ugwu na-edebe ihe iwu kwuru, o bu na a gaghị agu ebighi ugwu ha dika obibi ugwu? ²⁷ Ya bu, ndi ahụ a na-ebighi ugwu n'anụ ahụ ma na-edebe iwu ga-ama unu ikpe, bu ndi nwere iwu ahụ e dere n'akwukwo na ndi e bikwara ugwu na na-emebi iwu.

²⁸ I bu ezigbo onye Juu abughị nke elu ahụ. Ezigbo ibi ugwu abukwaghị ihe a na-ahụ n'anụ ahụ. ²⁹ Kama ezigbo onye Juu bu onye obula nke bu ya n'ime mmuo. Ezigbo obibi ugwu bukwa nke ime obi, nke mmuo, o bughị nke e dere ede. Otuto ya esiteghị n'aka mmadu kama o sitere n'aka Chineke.

3

Ikweni ntukwasị obi nke Chineke

* 2:6 2:6 Abụ 62:12; Ilu 24:12 † 2:24 2:24 Ajz 52:5; Izk 36:22

1 O di uru puru iche mmadu nwere n'ihu na o bu onye Juu? Gini bukwa uru ahụ di ukwu nke di na-ebiri mmadu ugwu? 2 O bara uru n'uzo niile. Nke mbu, o bu ndi Juu ka e weere okwu Chineke nyefee n'aka.

3 Gini ga-emezi ma o buru na ufodu n'ime ha ekwesighi ntukwasị obi? Chineke, o ga-eji n'ihu ekwesighi ntukwasị obi ha ghara ikwesi ntukwasị obi? 4 O pughi idi otu a! Kama ka o buru ihe putara ihe na Chineke bu onye eziokwu, ma mmadu niile bu ndi okwu ugha, dika e dere ya, "Ka e nwe ike gosiputa na i na-ekwu eziokwu mgbe obula i kwuru okwu, na ekpegbukwa mgbe i na-ekpe ikpe."*

5 Ma o buru na ajo omume anyi na-eme ka ezi omume Chineke puta ihè, gini ka anyi ga-ekwu? Anyi ga-asị na Chineke adighi eme ihe ziri ezi ma o buru na o taa anyi ahuhu n'ihu ajo omume anyi? (Ana m ekwu okwu a di ka ndi mmadu.) 6 N'ezie, o bughị otu a, o buru na o bu otu a, oleekwanu otu Chineke ga-esi kpee uwa ikpe? 7 Otu onye nwere ike i si, "na o buru na a na-esite n'okwu ugha m, mee ka eziokwu nke Chineke puta ihè karịa, na-ewetara Chineke otuto, gini mere e ji ama m ikpe dika onye mmehie?"

8 O putara na anyi ga-asị, "ka anyi na-eme ihe ojojo ka ezi ihe si na ya puta"? Ufodu ndi mmadu ji nkwo na-ebo m ebubo na m na-akuzi ihe di otu a, ikpe a mara ha kwesiri ekwesi.

Mmadu niile emehiela

9 Gini kwanu? Anyi o ka ha mma? Mba, ma e meela ya rii ka o puta ihè na mmadu niile no n'okpuru mmehie, ma ndi Juu ma ndi mba ozọ.

10 Dika e dere ya,

"O dighi onye obula bu onye ezi omume, o dighi o buladi otu onye.

11 O dighi onye obula na-aghota,
o dikwaghị onye o na-agu icho Chineke.

12 Mmadu niile ewezugala onwe ha,
ha niile, o dighi onye bara uru n'ime ha.

O dighi onye na-eme ihe oma,
a pughi ichota o buladi otu onye.†

13 Akpiri ha bu ili ghere oghe,
ha ji ire ha na-aghọ aghughọ.‡

Elo ajuala di n'egbugbere onu ha.§

14 Onu ha juputara n'okwu na-aku ilu na obubu onu.*

15 Ukwu ha na-eme osiso ikwafu obara.

16 Mbibi na nhuju anya di n'uzo ha niile.

17 Ha amaghị ihe bu uzo udo.†

18 Ha amatabeghi ihe itu egwu Chineke putara."‡

19 Ugwu a, anyi maara na ihe obula iwu kwuru, o bu ndi no n'okpuru iwu ka o diiri, ka esite otu a kpuchite onu niile n'otu n'otu. Ma meekwa ka uwa niile mata na ha bu ndi ikpe mara n'ebe Chineke no. 20 N'ihu na o nweghi onye obula a puru igu n'onye ezi omume n'ihu Chineke maka na o na-edebe iwu. Kama, o bu site n'iwu ka anyi ji mata ihe banyere mmehie.

Ezi omume site n'okwukwe

21 Ma ugwu a, emeela ka ezi omume Chineke puta ihè, site n'iguzo iche n'ebe iwu di, bu nke iwu na ndi amuma gbakwara ama ya. 22 Ezi omume a

* 3:4 3:4 Abụ 51:4 † 3:12 3:12 Abụ 14:1-3; 53:1-3; Ekl 7:20 ‡ 3:13 3:13 Abụ 5:9 § 3:13 3:13 Abụ 140:3 * 3:14 3:14 Abụ 10:7 † 3:17 3:17 Ajz 59:7,8 ‡ 3:18 3:18 Abụ 36:1

na-esite n'ebe Chineke nọ abịa, site n'okwukwe n'ime Jisọs Kraịst nye ndi niile kweere. O nweghị ihe ịdị iche ọbụla dị na ya. ²³ N'ihị na mmadụ niile emehiela ha ekwesikwaghị otuto Chineke. ²⁴ Ma ugbo a, agụọla ha na ndi ezi omume site n'amara ya, site na mgbaputa nke si n'aka Kraịst Jisọs. ²⁵ Onye Chineke họtara ka o were ndu ya chuo aja ikpuchi mmehie, site n'iwufu ọbara ya maka mgbaghara mmehie, nke a ga-anata site n'okwukwe. N'uzo dị otu a, ọ na-egosiputa ezi omume ya, maka oge gara aga, n'ihị nnagide ya, o jiri ndidi leghara mmehie umu mmadụ anya. ²⁶ Ma n'oge taa, site n'igosi na ya onwe ya bu onye ezi omume, na onye a na-agunye dika onye ezi omume bu onye nke kweere na Jisọs.

The okwukwe na-aruputa

²⁷ Mgbe o si otu a diri, olee ebe inya isi anyi dikwa? Ajula inabata ya. O bu site iwu di ana? O bu nke oru? Mba, kama o bu site n'okwukwe anyi nwere n'ime Kraịst. ²⁸ Ya mere, anyi na-agunye mmadụ n'onye ezi omume n'ihị okwukwe o nwere, o bughị n'ihị na o mere ihe iwu kwuru. ²⁹ Chineke o bu naani nke ndi Juu? O bukweghị nke ndi mba ozo? N'ezie, o bukwa nke ndi mba ozo. ³⁰ N'ihị na Chineke di naani otu, o bu site n'okwukwe ka o ga-anabata ndi ahụ ebiri ugwu, sitekwa n'otu okwukwe ahụ guo ndi a na-ebighi ugwu ka ndi ezi omume. ³¹ O buru na o di otu a, anyi na-esite n'okwukwe anyi mee ka iwu ghara ịdị ire? Mba! Kama anyi na-enye iwu onodu kwesiri ya.

4

Chineke nabatara Ebrahim site n'okwukwe ya

¹ Gini ka anyi nwere ikwu banyere Ebrahim, nna nna anyi na o nwetara ihe niile site n'anụ ahụ? ² A si na a guru Ebrahim dika onye ezi omume site n'oru aka ya, o gaara enwe ihe o ga-eji anya isi, ma na o bughị n'ihu Chineke. ³ Ma gini ka akwukwo nsọ kwuru? "Ebrahim kweere na Chineke, a guru nke a nye ya di ka ezi omume."*

⁴ Mgbe mmadụ ruru oru, ugwo oru a kwuru ya abughị onyinye, kama o bu ihe ruru ya n'ihị oru o ruru. ⁵ Ma nye onye na-enweghị oru ma tinye okwukwe ya na onye ahụ na-agunye ndi ajo ome dika ndi ezi omume, a ga-eji okwukwe ya gunyere ya dika ezi omume. ⁶ Devid n'onwe ya kwukwara banyere onu diri onye ọbụla Chineke guru n'onye ezi omume n'agbanyeghi oru ya.

⁷ "Ngozi na-adiri
ndi a gbaghaara ajo omume ha niile,
ndi ekpuchikwara mmehie ha niile.

⁸ Ngozi na-adiri nwoke ahụ,
onye Onyenwe anyi na-adighi agunyere mmehie ya."†

⁹ Ngozi a o diri naani ndi e biri ugwu ka o bu nyekwa ndi a na-ebighi ugwu? Ihe anyi na-ekwu bu na a guru okwukwe Ebrahim di ka ezi omume nye ya. ¹⁰ Olee mgbe a guru ya nye ya? O bu tupu e bie ya ugwu, ka o bu mgbe e bichara ya ugwu? O bughị mgbe e bichara ya ugwu kama o bu tupu e bie ya ugwu. ¹¹ O natara ihe iribama nke obibi ugwu dika akara nke ezi omume nke okwukwe o nwere mgbe o no na-ebighi ugwu. Nke a bu ime ya nna ndi niile kweerenu, ndi ahụ o guru dika ndi ezi omume, o bu ezie na ha bu ndi a na-ebighi ugwu. ¹² N'uzo di a kwa, o bu nna ndi

* 4:3 4:3 Jen 15:6 † 4:8 4:8 Abu 32:1-2

niile e biri ugwu. Ndu ya na-egosikwa ha na o bughi obibi ugwu ha na-azoputa ha, kama o bu okwukwe ha. N'ih na Chineke nabatara Ebrahim naan site n'okwukwe o nwere tupu e bie ya ugwu.

E kwere Ebrahim nkwa n'ih okwukwe ya

¹³ Nkwa o kwere Ebrahim na agburu ya na ha ga-eketa uwa abughi site n'idebe iwu, kama o bu site n'ezi omume nke okwukwe. ¹⁴ N'ih na, o buru na ndi a ga-enye ihe e kwere na nkwa bu ndi na-edebe iwu, inwe okwukwe abakwaghi uru, nkwa ahụ enwekwaghi isi obula. ¹⁵ N'ih na iwu n'onwe ya na-eme ka onuma bja. Ma ebe iwu na-adighi, mmehie adighikwa.

¹⁶ Ya mere, nkwa ahụ na-abia site n'okwukwe, ka o buru naan site n'amara ka e ji mee ka umu ya niile nweta ya, o bughi naan nye ndi no n'okpuru iwu, kama o bukwa nye ndi nwere udi okwukwe Ebrahim. N'ih na o bu nna anyi niile. ¹⁷ Dika e dere ya, "Emeela m gi nna nke otutu mba."† Ya mere, n'ihu Chineke ahụ bu onye o kweenyere n'ime ya, bu onye ahụ na-eme ka ndi nwuru anwu dikwa ndu ozo, onye na-akpokwa ihe ndi na-adibughi, mee ka ha diri.

Ebrahim bu ihe imaatu banyere okwukwe

¹⁸ O buladi mgbe olileanya gasiri, o kwenyere na ya ga-abu nna nke otutu mba, dika ihe a gwara ya si di, "Otu a ka mkpuru gi ga-adi. S"* ¹⁹ O daghi mba n'okwukwe o buladi mgbe o matara na ya akala nka n'ahu, n'ih na o gbaruola otu nari afo, tinyekwara na akpanwa Sera bu ihe nwuru anwu. ²⁰ O dighi mgbe obula o nwere obi abuo na Chineke agaghi emezu ihe niile o kwere ya na nkwa. Kama, okwukwe ya mere ka o gbasie ike, ka o na-enye Chineke ototo. ²¹ O nwere otu obi na Chineke puru imezu ihe niile obula o kwere na nkwa. ²² O bu n'ih ya ka e ji guo nke a nye ya di ka ezi omume.† ²³ Okwu ndi a, "A guru ya nye ya dika onye ezi omume," edeghi ya naan maka ya. ²⁴ Kama e dere ya n'ih anyi bu ndi kwere n'onye ahụ mere ka Onyenwe anyi Jisosh si n'onwu bilie. ²⁵ Onye a rara nye ka o nwuo n'ih mmehie anyi niile, ma e mere ka o si n'onwu bilie ka anyi buru ndi a guru dika ndi ezi omume.

5

Okwukwe na-eweta nzoputa

¹ Ya mere, ebe e sitere n'okwukwe mee ka anyi buru ndi a guru dika ndi ezi omume, udo di ugbo a n'etiti anyi na Chineke site n'Onyenwe anyi Jisosh Kraist. ² Onye anyi sitere n'aka ya nata amara nke anyi na-eguzo n'ime ya ugbo a. Anyi no n'onu nweekwa olileanya na a ga-eme ka anyi keta oke n'ebube Chineke. ³ O bukwaghi naan nke a, ma anyi na-anurikwa onu n'ime nsogbu anyi niile, ebe anyi maara na nsogbu ndi a na-enyere anyi aka ibu ndi nwere ntachiobi. ⁴ Ntachiobi na-aruputa n'ime anyi ezi agwa; ezi agwa na-aruputakwa olileanya. ⁵ Olileanya na-eme ka anyi guzo chim, n'ih na Chineke awunyela ihunanya ya n'ime obi anyi site n'onnyine Mmuo Nso.

⁶ Mgbe ahụ anyi na-enweghi ike obula, mgbe oge ahụ ruru nnoo, Kraist bjara nwuo onwu n'ih anyi bu ndi mmehie. ⁷ A sikwari na anyi bu ndi ezi omume o gaara abu ihe siri ike mmadu ibia nwuo onwu n'ih anyi. Ma eleghi anya, a ga-ahukwa onye nwere ike nwuo n'ih ezi mmadu. ⁸ Ma lee

† 4:17 4:17 Jen 17:5 S 4:18 4:18 A gaghi aguta ha onu. * 4:18 4:18 Jen 15:5 † 4:22 4:22 Jen 15:6

ka ihunanya Chineke siri p̄ta ihè! Mgbe anyị ka n̄rịj na-eme mmehie, Kraịst nwurū n'ihị anyị.

⁹ Ebe a gurū anyị d̄ka ndị ezi omume site n'ọbara ya, nke karịrị nke a, a ga-esitekwa na ya zoputa anyị site n'ọnụma Chineke. ¹⁰ N'ihị na, ọ burū na mgbe anyị bụ ndị iro Chineke, e mere ka anyị na ya d̄ n'udo site n'ọnwụ Ọkpara ya, nke karịrị nke a bụ, ebe ọ bụ na anyị na ya d̄zi na mma, anyị ga-enweta nzoputa site na ndū ya. ¹¹ Ọ b̄kwaghị naanị nke a, kama anyị na-añurikwa ọñu n'ime Chineke site na Onyenwe anyị Jisọs Kraịst, onye anyị sitere na ya nata id̄i na mma a ugbo a.

Adam na Kraịst

¹² D̄ka o siri d̄i, ọ bụ site n'aka otu nwoke ka mmehie siri bata n'ụwa. Ọ b̄kwa mmehie a wetara ọnwū. Ugbo a, ọnwū erutela onye ọb̄la aka n'ihị na mmadū niile emehiela.

¹³ Ma tupu e nye iwu, mmehie d̄i n'ụwa. Ma a d̄ghị agukọta mmehie mgbe iwu na-adighi. ¹⁴ Ma e mere ka ọnwū rute onye ọb̄la site n'oge Adam ruo n'oge Mosis. O metutara ọ b̄lad̄i ndi mmehie ha na-adighi ka nke Adam, onye bụ ihe atū nke onye ahū gaje ib̄ja.

¹⁵ Ma onyinye a adighi ka njehie ya. N'ihị na ọ burū na otutu nwurū site na mmehie nke otu mmadū, lee ka o siri burū ihe d̄i ukwu kar̄ja na amara Chineke na onyinye amara sitere n'otu onye b̄ Jisọs Kraịst ga-ababiga ụba oke rute otutu mmadū. ¹⁶ Ọzọ, onyinye a adighi ka ihe mmehie mmadū muputara. N'ihị na ikpe ahū sooro mmehie otu onye weta ọmuma ikpe, ma onyinye ahū sooro otutu njehie weta igū mmadū n'onye ikpe na-amagh̄i. ¹⁷ Ya mere, ọ burū na onwū ch̄r̄i ọchich̄i site na njehie nke otu onye, ọ b̄gh̄i ihe d̄i ukwu kar̄ja na ndi nabatara onyinye amara Chineke bara ụba, ya na onyinye ezi omume, ga-ach̄i ach̄i na ndu site n'otu onye ahū b̄ Jisọs Kraịst.

¹⁸ Ya mere, d̄ka otu njehie si weta ikpe ọmuma nye mmadū niile, otu ahū kwa ka e si guo mmadū niile d̄ka ndi ezi omume na ndi nwere ndū site n'otu ọrū ezi omume. ¹⁹ N'ihị na d̄ka otutu mmadū si burū ndi mmehie n'ih̄i nnupu isi nke otu nwoke, otu a kwa ka otutu mmadū ga-abukwa ndi ezi omume n'ih̄i nrube isi nke otu nwoke.

²⁰ Iwu b̄jara mee ka mmehie na-aba ụba, ma d̄ka mmehie na-aba ụba, amara na-abakwa ụba kar̄ja. ²¹ Ya mere, d̄ka mmehie si burū eze n'ọnwū, otu a kwa ka amara ga-esi burū eze site n'ez̄i omume iweta ndū ebighi ebi site n'aka Jisọs Kraịst, Onyenwe anyị.

6

Inwū ọnwū nye mmehie na Id̄i ndū n'ime Kraịst

¹ Ḡn̄i ọzokwa ka anyị ga-ekwu? Anyị ga-anogide n'ime mmehie ka amara na-aba ụba? ² E e! O kwesighi! Olee otu anyị ga-esi na-adi ndū n'ime mmehie, mgbe anyị b̄ ndi nwurū anwū n'ebe mmehie d̄i? ³ Ọ b̄ na unu amatagh̄i na mgbe ahū e jikotara anyị na Kraịst Jisọs na baptizim ka e jikotakwara anyị na ya n'ọnwū. ⁴ Ya mere, esitere na baptizim likoo anyị na ya n'ọnwū, d̄ka e mere ka Kraịst site n'ọnwū bilie n'ebube nke Nna, ka anyị sikwa otu a keta oke na ndū ọhurū.

⁵ Ọ burukwa na e jikootaala anyị na ya n'ọnwū, e jikotakwala anyị na ya na mbilite n'ọnwū. ⁶ N'ih̄i na anyi maara na a kpogidekotara ndū nke ochie anyi na Kraịst n'elu obe, iji mee ka anū ahū nke mmehie ahū burū ihe a lara n'iyi, ka anyi burukwa ndi nwere onwe ha site n'ibū ohu nke

mmehie. ⁷ N'ihì na onye nwurù anwù agwọla ya dika onye nwere onwe ya site n'ebe mmehie dī.

⁸ Ọ burukwa n'eziokwu na anyị na Kraịst nwukoro ọnwụ, anyị makwara na anyị na ya ga-adikokwa ndụ ozo. ⁹ N'ihì na anyị maara na ebe e mere ka Kraịst site n'ọnwụ bilie, o gaghị anwukwa ozo. Ọnwụ enwekwaghị ike ọbụla n'ebe o no ozo. ¹⁰ Ọ nwurù naanị otu mgbe n'ihì mmehie. Ma ndụ o na-adị ugbu a bụ nke o na-adị nye Chineke.

¹¹ Ya mere, guo onwe unu ugbu a dika ndị nwurù anwù n'ebe mmehie dī. Guokwa onwe gị dika ndị dī ndụ n'ebe Chineke nọ n'ime Kraịst, site na Kraịst Jisọs Onyenwe anyị. ¹² Unu ekwela ka mmehie na-achị eze n'ahụ unu ozo, nke ga-eme ka unu na-erubere agwọ nke anụ ahụ isi. ¹³ Unu a nakwala eche akukụ ahụ unu ọbụla ka o buru ngwa oru ajo omume. Kama cheenu onwe unu n'ihu Chineke, dika ndị esi n'ọnwụ kpopta nyefee na ndụ. Cheenu akukụ ahụ unu niile n'ihu Chineke dika ngwa oru nke ezi omume. ¹⁴ N'ihì na unu ekwesighị i bụ ohu mmehie, ebe o bụ na unu anokwaghị n'okpuru iwu ozo, kama unu nọ n'okpuru amara.

Ibụ ohu nke ezi omume

¹⁵ Gịnịkwa? Anyị ga-eme mmehie n'ihì na anyị anoghị n'okpuru iwu kama n'okpuru amara? Mba! O kwesighị. ¹⁶ O bụ na unu amataghị na mgbe unu weere onwe unu nye mmadụ irubere ya isi dika ohu, unu bụ ohu nye onye ahụ unu na-erubere isi, maobu ohu nye mmehie nke na-eduba n'ọnwụ, ma o bukwana irube isi nke na-eduba n'ezi omume? ¹⁷ Ma ekele dirị Chineke n'ihì na o bụ ezie na unu burị ohu nye mmehie, ma ugbu a, unu ejirila obi unu niile kpebie inabatara onwe unu ozizi ahụ e nyefere n'aka unu. ¹⁸ Ugbu a, e meela ka unu nwere onwe unu site na mmehie, unu aburula ndi ohu ezi omume.

¹⁹ Ana m eji ihe imaatụ site na ndụ a na-ebi kwa ubochi, n'ihì adighi ike nke anụ ahụ mmadụ. Ya mere, dika unu si were ahụ unu dī ichie ichie nye ibụ ohu adighi ocha na ajo omume nke na-abawanye uba, sitekwanu otu a were ha nye ugbu a ka ha buru ohu ezi omume nke na-eduba n'idi nsọ. ²⁰ Mgbe unu bụ ohu mmehie, o nweghi ihe megidere unu ime ezi omume. ²¹ Ma gini bụ uru unu nwetara n'oge ahụ site n'oru ahụ niile unu ruru, bụ ihe ndi ahụ na-eme ka ihere mee unu? Ihe ndi ahụ na-eduba n'ọnwụ. ²² Ugbu a, e meela ka unu nwere onwe unu site na mmehie. Unu aghọla ndi ohu Chineke. Uru unu na-erita bụ idi nsọ, ogwugwu ya bukwa ndu ebighi ebi. ²³ N'ihì na ugwo oru mmehie bụ ọnwụ, ma onyinye amara Chineke na-enye n'efu, bụ ndu ebighi ebi, site na Jisọs Kraịst Onyenwe anyi.

7

Ima atụ site n'olulu di na nwunye

¹ O bụ na unu amaghị umunna m, unu ndi maara iwu nke oma na o bụ oge mmadụ dī ndu ka iwu na-ejide ya? ² Dika ihe imaatụ, iwu na-ejikota nwanị luru di na di ya mgbe di ya ka nọ ndu, ma o buru na di nwanị ahụ anwu, o nokwaghị n'okpuru iwu jikotara ha dika di na nwunye. ³ A ga-akpo ya nwanị na-akwa iko ma o buru na o lakwuru nwoke ozo mgbe di ya ka dī ndu. Ma o buru na di ya anwu, o ga-abu onye nwere onwe ya site n'ihu ahụ. O kwaghị iko ma o buru na o luo nwoke ozo.

⁴ Ya mere, umunna m, unu onwe unu kwa anwuola n'ebe iwu di site n'ahụ Kraịst, ka e nwe ike kenye unu onye ozo, bụ onye ahụ e mere ka o si n'ọnwụ bilie. Ka anyị site na ya mja mkpuru nye Chineke. ⁵ Mgbe anụ

ahụ mmehie na-achị anyị, ọchịchọ ọjọọ nke iwu na-akpali juputara n'ime anyị, nke mere na anyị na-amị mkpuru nye ọnwu. ⁶ Ugbu a, a toghapula anyị puo n'aka iwu ebe anyị nwuru nye ihe ndi kere anyi agbu na mbu, anyi anaghi ebikwa ndu n'usoro iwu ochie nke e dere n'akwukwo, kama anyi na-eje ozi n'usoro ndu oheru nke mmuo.

Iwu na mmehie

⁷ Ugbu a, gini ka anyi ga-ekwu? Iwu ahụ o bu mmehie? N'ezie, mbaa! Agaraghi m ama ihe mmehie bu ma o bughi site n'iwu. O buru na iwu asighi, "Enwela anya ukwu,"* agaraghi m ama na o bu mmehie. ⁸ Ma mmehie sitere n'iwu a megidere ọchịchọ ọjọọ, mee ka echiche m mgbe niile buru ihe gbasara ihe ọjọọ, na otu m ga-esi mee ha. A si na iwu adighi, mmehie agaraghi adi. ⁹ Na mbu, abu m onye di ndu mgbe iwu na-adighi, ma mgbe iwu bjara, e mere ka mmehie nwe ntute. ¹⁰ Anwuru m, ma choputa na iwu ahụ kwesiri iwetara m ndu ghoziri ihe wetara onwu. ¹¹ N'ih i na mmehie jiri ohere ahụ iwu webatara ghogbuo m, sitekwa n'iwu ahụ gbuo m. ¹² N'ezie, iwu ahụ di nsọ, ihe e nyere n'iwu di nsọ, burukwa ezi omume na ihe di mma.

¹³ Mgbe ahụ, o putara na ihe ahụ di mma wetaara m onwu? Mba! Kama o bu mmehie sitere n'ihe di mma wetara m onwu, ka e nwee ike gosiputa na mmehie bu ihe jogburu onwe ya site n'ihe e nyere n'iwu.

Ogu na mgba di na ndu onye Kraist

¹⁴ Anyi matara na iwu bu ihe nke mmuo ebe mu onwe m bu anu ahụ efu, onye e rere dika ohu nye mmehie. ¹⁵ O nweghi uzọ ihe m na-eme si doo m anya. N'ih i na ihe m na-eme abughi ihe m chorọ ime, o bu ihe m kporo asi bu ihe na-agara m aka ime mgbe niile. ¹⁶ Ma o buru na m eme ihe m na-achoghi ime, ana m ekwenye na iwu di mma. ¹⁷ Ma dika o di, o bukwaghi mu onwe m na-eme ihe ndi a, kama o bu mmehie bi n'ime m. ¹⁸ O doro m anya na o nweghi ihe oma obula di n'ime m, ya bu n'ime anu ahụ m. N'ih i na o na-agu m agu ime ezi ime, ma ike ime ezi ihe adighi n'ime m. ¹⁹ Ihe m na-eme mgbe m chorọ ime ezi ihe abughi ezi ihe ahụ m chorọ ime kama o bu ajoọ ihe ahụ m na-achoghi ime ka m na-eme. ²⁰ O buru na m na-eme ihe ahụ m na-achoghi ime, o putara na o bughi mu onwe m na-eme ihe ndi ahụ. Kama o bu mmehie bi n'ime m na-eme ha.

²¹ Achoputara m iwu nke na-arụ ọrụ n'ime m. Mgbe m chorọ ime ihe oma, naani ihe ọjọọ bu ihe na-agara m aka ime. ²² N'ime ime onwe m, o na-agu m agu ime ihe iwu Chineke kwuru. ²³ Ma ana m ahuta iwu ọzọ di n'ime m nke na-agba mgba megide iwu nke di n'uche m, ime ka m buru ohu nye iwu nke mmehie na-arụ ọrụ ya n'anụ ahụ m. ²⁴ Lee udi onodu ọjọọ nke m hutara onwe m n'ime ya! Onye puru inaputa m site n'anụ ahụ a nke na-eduba m n'onwu? ²⁵ Ma ekele diri Chineke, onye na-anaputa m site na Kraist Jisos Onyenwe anyi!

Ya mere, n'ime mmuo m, abu m odibo nye iwu Chineke, ma n'ime anu ahụ mmehie m, abu m ohu nye iwu nke mmehie.

8

Ndu site n'ike Mmuo Nso

¹ Ya mere, ikpe omuma obula adighikwa ugbu a nye ndi niile no n'ime Jisos Kraist. ² N'ih i na site na Kraist Jisos iwu nke Mmuo na-enye ndu emeela ka m nwere onwe m site n'iwu nke mmehie na onwu. ³ N'ih i

* 7:7 7:7 Opu 20:17; Dit 5:21

na ihe iwu na-enweghị ike ime, n'ihị adighị ike nke anụ ahụ, ka Chineke mere, site n'izite Okpara ya, ka ọ bịa n'ụdidi anụ ahụ mmehie, buru aja mmehie, site otu a, maa mmehie ikpe na anụ ahụ. ⁴ Ka izu ezu nke ihe niile iwu choro n'aka anyi buru ihe e mezuru n'ime anyi, bu ndi na-adighi ebi ndu dika ochicho anu ahụ si diri, kama dika ochicho Mmuo Nso si di.

⁵ Ndi niile na-ebi ndu ha dika anu ahụ siri choo, na-ebi ya naani imezu aguu niile na-agu anu ahụ ha. Ma ndi niile na-agbaso uzọ nke Mmuo nachoputa na ha na-eme ihe Mmuo na-achọ. ⁶ Itukwasị uche n'ihe nke anu ahụ na-eweta onwu. Ma itukwasị uche n'ihe nke Mmuo Nso na-eweta ndu na udo. ⁷ N'ihị na onye obula tukwasiri uche ya n'ihe nke anu ahụ na-ebuso Chineke agha, o naghị edebe iwu nke Chineke. N'eziokwu, o gaghi enwe ike idebe ya. ⁸ Ya mere, ndi na-erubere anu ahụ ha isi apughị ime ihe ga-atọ Chineke uto.

⁹ Ma lee! Unu onwe unu anaghi ebizi ndu n'usoro nke anu ahụ, kama unu na-ebi n'usoro nke Mmuo Nso n'ihị na Mmuo nke Chineke bi n'ime unu. Onye obula na-enweghị Mmuo nke Kraist abughị nke ya. ¹⁰ O burukwa na Kraist bi n'ime unu, anu ahụ unu ga-abu ihe nwuru anwu n'ebe mmehie di, ma mmuo unu di ndu n'ihị na a guola unu na ndi ezi omume. ¹¹ O buru na Mmuo onye mere ka Jisos si n'onwu bilie, bi n'ime gi, onye ahụ nke mere ka Kraist si n'onwu bilie ga-emekwa ka anu ahụ gi di ndu site n'ike Mmuo Nso ahụ, onye bi n'ime gi.

¹² Ya mere, umunna m, anyi ji ugwo ma o bughị anu ahụ ka anyi ji ugwo idi ndu dika ochicho ya si di. ¹³ O buru na unu na-ebi ndu dika anu ahụ si choo, unu ga-anwu. Ma o buru na unu ga-eji ike nke Mmuo Nso mee ka omume niile nke anu ahụ nwuo, unu ga-adị ndu.

¹⁴ N'ihị na ndi niile Mmuo nke Chineke na-achi bu umu Chineke. ¹⁵ N'ihị na unu anataghị mmuo nke na-eme unu ndi ohu ozo nye itu ujo, kama unu natara Mmuo nke mere unu umu Chineke. O bu site na Mmuo ahụ ka anyi ji na-akpo "Abba,* Nna." ¹⁶ Mmuo Nso, n'onwe ya na-agbakwa ama n'ime mmuo anyi, na-agwa anyi na anyi bu umu Chineke. ¹⁷ Ugbu a, o buru na anyi bu umu, o putara na anyi bu ndi nketa oke, ndi ga-eketa ihe Chineke nwere, na ndi ha na Kraist ga-ekekota ihe, ma o buru n'ezie na anyi ga-esoro ya keta oke ahuhu ya, ka anyi si otu a sorokwa ya keta oke n'ebube ya.

Ebube di n'ihu

¹⁸ N'ikwu eziokwu, ahuhu niile anyi na-ata ugbu a erughị ihe a ga-eji tinyere ebube niile a ga-ekpughe n'ime anyi. ¹⁹ Ihe niile e kere eke ji oke aguu na-eche mgbe a ga-egosiuta ndi bu umu Chineke. ²⁰ N'ihị na e tinyere ihe e kere eke n'onodu ihe na-abaghị uru, ma o bughị site n'ochicho nke onwe ya, kama n'ochicho nke onye ahụ tinyere ya n'onodu ahụ n'ime olileanya, ²¹ na otu ubochi na ha ga-enwere onwe ha site n'agbu nke ire ure, sorokwa keta oke n'ebube ahụ ga-abu nke umu Chineke.

²² Anyi maara na ruo ugbu a, ihe niile e kere eke na-asu ude n'ihị ihe mgbu ha no n'ime ya, dika ihe mgbu nke omunzu nwa. ²³ O bughị naani nke a, ma anyi onwe anyi, ndi nwere mkpuru mbu nke Mmuo Nso, na-asukwa ude n'ime onwe anyi, na-echesi ike mgbe a ga-akpobata anyi dika umu, mgbe a ga-agbaputa anu ahụ anyi. ²⁴ N'ihị na a zoputara anyi site n'olileanya di otu a. Ma olileanya a na-ahụ anya abughị olileanya. Onye na-enwe olileanya mgbe ihe o na-ele anya ya di ya n'aka? ²⁵ Ma o buru na

* **8:15** 8:15 Nke a putara Nna n'asusu di Aramaik.

olileanya anyi dabeere n'ihe ahụ anyi na-enwetabeghi, anyi ga-eji ndidi chere tutu ihe ahụ erute anyi aka.

²⁶ Otu aka ahụ, Mmụọ Nsọ na-enyere anyi aka n'ime adighi ike anyi. N'ih i na anyi amaghi ka esi ekpe ekpere dika o kwesiri. Ma Mmụọ Nsọ n'onwe ya ji isụ ude nke onu apughi iko na-arioro anyi aririo. ²⁷ Chineke, onye na-enyocha obi mmadu, amarala ihe Mmụọ Nsọ bu n'uche. N'ih i na Mmụọ Nsọ na-arioro ndi nsọ niile aririo dika Chineke si choo.

²⁸ Anyi maara na ihe niile na-arukota oru maka odimma ndi huru Chineke n'anya bu ndi a kporo dika uche nsọ ya siri di. ²⁹ N'ih i na ndi ahụ o maarari ka o kakwara akara ka ha nwe udidi nke Okpara ya, ka o buru nwa e buru uzọ muo n'etiti otutu umunna. ³⁰ Ma ndi ahụ o kara akara, ka o kpokwara; ndi o kporo, ka o guru na ndi ezi omume; ndi o guru na ndi ezi omume ka o nyekwara otuto.

Onodu na-enweghi atu nke anyi nwere

³¹ Gini ozo ka anyi ga-ekwu banyere ihe ndi a. O buru na Chineke nonyere anyi, onye puru imegide anyi? ³² Onye ahụ na-azoghi ndu Okpara ya, kama o weere ya nye n'ih i mmehie anyi niile, o di ihe ozo anyi chorọ o na-agaghi enye anyi site na ya? ³³ Onye puru ibo ndi ahụ Chineke hoputara ebubo? O bu Chineke na-agu mmadu dika onye ezi omume. ³⁴ Onye bu onye ahụ nke ga-ama ikpe? O bu Kraist Jisos onye nwuru, ma karja nke ahụ, onye e mere ka o si n'onwu bilie, no n'aka nri Chineke na-ariotakwara anyi aririo. ³⁵ Onye nwere ike ikewapu anyi site n'ihunanya Kraist? O bu nsogbu, ka o bu ihe isi ike, ka o bu mkpagbu. Ka o bu unwu, ka o bu igba oto, ka o bu ihe egwu, ka o bu mma agha?

³⁶ Dika e dere ya,

“O bu n'ih i gi ka anyi na onwu ji na-agba mgba ubochi niile.

A na-ele anyi anya dika aturu a gaje igbu egbu.”†

³⁷ Mba, kama n'ime ihe ndi a niile, anyi kariri ndi mmeri site n'onye ahụ huru anyi n'anya. ³⁸ N'ih i na nke a bu ihe m maara nke oma, na onwu, maobu ndu, maobu ndi mmuo ozi, maobu mmuo di iche iche ndi na-achi n'elu na n'awa, maobu ike ochichiri di iche iche, maobu ihe di igbu a, maobu ihe gaje ibia, ³⁹ maobu idi elu, maobu idi omimi, ma o bukwana ihe obula ozo e kere eke, agaghi enwe ike ikewapu anyi site n'ihunanya Chineke, nke di n'ime Kraist Jisos Onyenwe anyi.

9

Chineke na ndi ya o hoputara

¹ Ana m ekwu eziokwu n'ime Kraist. Anaghi m ekwu okwu ugha. Akonuche m nke Mmụọ Nsọ na-achi na-agbakwara m ama. ² A no m n'onodu oke ihe mwute na ihe mgbu di ukwu n'obi m. ³ A si na o bu ihe ga-ekwe mee, ejikeere m ibu onye a buru onu na onye e wepuru site n'ebe Kraist no n'ih i umunna m na ndi ikwu m, ⁴ bu ndi Izrel. Ndi Chineke horo ka ha buru umu ya, ndi o nyere ebube ya na ogbugba ndu ya. O nyekwara ha iwu na ife ofufe n'ulonso ukwu ahụ na otutu nkwa di iche iche. ⁵ Ha si n'agburu nna nna anyi ochie ha. Kraist n'onwe ya, n'udidi mmadu, sikwa n'agburu ha puta, onye bu Chineke nke ihe niile, onye a na-eto ruo ebighi ebi. Amen.

Chineke adighi ala azu na nkwa ya

† 8:36 8:36 Abu 44:22

⁶ O bughị dī ka a ga-asị na okwu Chineke na-ala azụ. N'ihī na o bughị onye oḅula a mụrụ n'ezinaulo ndi Izrel bụ onye Izrel. ⁷ Na ha sitere n'agburu Ebrahim pụta emeghị ka ha buru umu Ebrahim n'ezie. Ma n'akuku nke ozo, "O bu site n'Aizik ka a ga-akpo mkpuru gi aha."* ⁸ Nke a na-egosi na o bughị ndi niile a muru na-anu ahụ bu umu Chineke, kama umu ndi ahụ e kwere na nkwa bu ndi a na-agunye di ka umu Ebrahim site na nkwa ahụ. ⁹ Lee ka e si kwee nkwa ahụ, "Mgbe oge ahụ a kara aka ruru, aga m aloghachi, Sera ga-amukwa nwa nwoke."†

¹⁰ O bughị naani nke a. Umu Ribeka si n'otu nna, ya bu nna nna anyi Aizik. ¹¹ Ma tupu a muo umu ejima ndi a, ma o bukwanu tupu ha emee ihe obula di mma maobu nke di njọ, iji mee ka ochicho Chineke banyere nhoputa ha guzoro, ¹² o bughị site n'oru kama o bu site n'onye ahụ nke na-akpo, n'ihī na a gwara ya si, "Nke okenye ga-ejere nke nta ozi."‡ ¹³ Dika e dere ya, "Jekob ka m huru n'anya ma Iso ka m kporo asi."§

¹⁴ Gini kwa ka anyi ga-ekwu? Chineke o bu onye ajo omume? Mba! ¹⁵ N'ihī na o gwara Mosis, "Onye m choro imere ebere ka m ga-emere ebere,

o bukwa onye m choro imere omiiko ka m ga-enwere omiiko."*

¹⁶ Ya mere, o dabereghị n'ochicho nke mmadu maobu irusi oru ike ya kama o dabere n'ebere Chineke. ¹⁷ N'ihī n'akwukwo nsọ gwara Fero, "Emerer m ka i buru ihe i bu n'ihī nke a, ka m were gi ziputa ike m, ka e nwe ike kwusaa aha m n'awa niile."† ¹⁸ O putara ihe na o bu naani ndi Chineke choro ka o na-emere ebere, ndi o chokwara ka o na-eme ka ha buru ndi obi ha kpochiri akpochi.

Iwe Chineke na ebere ya

¹⁹ Ma eleghị anya unu puru igwa m, "Gini kwanu mere o ji ata anyi uta? Onye kwanu puru iguzogide ihe o zubere ime?" ²⁰ Onye ka i bu gi mmadu efu, ijiaju Chineke ajuju? "Nkata mmadu na-akpa o ga-aju onye na-akpa ya ajuju, 'Onye si gi kpaam otu a?'"‡ ²¹ Otu a kwa, onye okpu ite o nweghi ike isite n'otu uru ahụ o nwere kpuo udi ite obula masiri ya, ufodu ite puru icha na ufodu e ji eje ozi n'ulo?

²² O burukwanu na Chineke ekpebie igosi iwe ya na ime ka a mara ike ya site n'inwe oke ndidi banyere ndi oke iwe ya ga-adakwasị bu ndi a kwadoro maka mbibi? ²³ Ma o burukwanu na o mere nke a iji mee ka ndi ahụ o na-emere ebere mata iba uba nke ebube ya, bu ndi o bururị uzọ kwadoo maka ebube a. ²⁴ O buladi anyi bu ndi o kpokwara, o bughị naani site na ndi juu kama site na ndi mba ozo? ²⁵ Dika o kwuru n'akwukwo Hosiya,

"Aga m akpo ha 'ndi m,' bu ndi na-abughị ndi m.

Aga m akpokwa ya 'onye m huru n'anya' bu onye m na-abughị n'anya."§

²⁶ Ma,

"N'otu ebe ahụ a no si ha,

'Unu abughị ndi m,'

bukwa ebe a ga-anọ kpo ha, 'Umu* nke Chineke di ndu.' "†

²⁷ Aizaya bere akwa n'ihī umu Izrel,

* 9:7 9:7 Jen 21:12 † 9:9 9:9 Jen 18:10,14 ‡ 9:12 9:12 Jen 25:23 § 9:13 9:13 Mal 1:2,3

* 9:15 9:15 Qpu 33:19 † 9:17 9:17 Qpu 9:16 ‡ 9:20 9:20 Ajz 29:16; 45:9 § 9:25 9:25 Hos

2:23 * 9:26 9:26 Ya bu, umu ndi ikom † 9:26 9:26 Hos 1:10

“O bu ezie na onuogugu umu Izrel dika uzuzu di n’akuku osimiri, maobu naani mmadu ole na ole ka a ga-azoputa.

28 N’ihi na Onyenwe anyi na-aga ikpe uwa a ikpe.

O ga-eme osijiso n’ikpe ahụ ma kpebie ya.”[‡]

29 O bukwa dika Aizaya kwuru na mbu,

“O buru na Onyenwe anyi, Onye puru ime ihe niile ahapuruhi anyi umu umu, anyi gara adi ka Sodom,

anyi gaara adikwa ka Gomora.”[§]

The mere e ji ju ndi Izrel

30 Ginikwa ka anyi ga-ekwu? Anyi ga-asi na o enyela ndi mba ozo na-enweghi oge ha gbasoro ezi omume, ma ha natara ya, bu ezi omume nke sitere n’okwukwe, 31 ma ndi Izrel na-agbaso iwu nke ezi omume, enwebeghi ike ime onwe ha ndi a ga-anabata. 32 Gini gbochiri ha? O bu n’ihi na ha agbasoghi ya site n’okwukwe. Kama ha chere na o bu site n’oru. Ha zohiere ukwu n’oke nkume iso ngongo ahu. 33 Dika e dere ya, “Lee, ana m atogbo na Zayon nkume nke na-eme ka ndi mmadu so ngongo,

oke nkume nke na-eme ka ha daa.

Ma onye nke kweere na ya, agaghi eme ka ihere mee ya.”^{*}

10

1 Umunna m, ihe na-agu nnoo obi m aguu nke ukwu na ekpere m na-ekpe nye Chineke bu ihu na a zoputara ha. 2 Ana m agba akaebe na ihe banyere Chineke na-anu ha oku n’obi nke ukwu. Kama inu oku n’obi ha abughi site na mmazu Chineke. 3 Ebe ha na-amaghi ezi omume nke si na Chineke bja kama ha choru ihiwe nke onwe ha, ha ewedaghi onwe ha n’okpuru ezi omume nke Chineke. 4 Kraist bu ogwugwu iwu. Ya mere, ezi omume ga-adiri onye obula nke kwere.

Ama Mosis gbara banyere idebe iwu

5 Mosis si otu a dee banyere ezi omume nke sitere n’iwu, “Onye obula na-eme ihe ndi a ga-adi ndu site na ha.”^{*} 6 Ma ezi omume ahu nke sitere n’okwukwe na-asi, “Asila n’ime obi gi, ‘onye ga-arigo n’ime eluigwe?’”[†] (nke bu, ikudata Kraist) 7 “maobu, ‘Onye ga-arida n’ime ili?’”[‡] (nke a bu, ikpolite Kraist site na ndi nwuru anwu). 8 Ma gini ka o na-ekwu? “Okwu ahu no gi nso, o di n’onu gi dirikwa n’obi gi,”[§] o bu ya, bu okwu okwukwe ahu anyi na-ekwusa. 9 Ma o buru na i ga-eji onu gi kwuputa, na “Jisos bu Onyenwe anyi,” kwerekwa n’ime obi gi na Chineke kpolitere ya site n’onwu, a ga-azoputa gi. 10 N’ihi na o bu obi gi ka i ga-eji kwere; a guo gi n’onye ezi omume, o bukwa onu gi ka i ga-eji kwuputa, a zoputa gi. 11 Dika akwukwo nsu kwuru, “Onye obula kweere na ya, agaghi eme ka ihere mee ya.”^{*} 12 N’ihi na o nweghi ihe di iche n’etiti onye Juu na onye mba ozo, otu Onyenwe anyi ahu bu Onye nwe mmadu niile, o na-agozibigakwa ndi na-akpoku ya oke. 13 N’ihi na, “Onye obula nke na-akpoku aha Onyenwe anyi, ka a ga-azoputa.”[†]

[‡] 9:28 9:28 Ajz 10:22,23 § 9:29 9:29 Ajz 1:9 * 9:33 9:33 Ajz 8:14; 28:16 * 10:5 10:5 Lev 18:5 † 10:6 10:6 Dit 30:12 ‡ 10:7 10:7 Dit 30:13 § 10:8 10:8 Dit 30:14 * 10:11 10:11 Ajz 28:16 † 10:13 10:13 Jul 2:32

14 Ma olee otu ha ga-esi kpokuo aha ya ma o buru na ha ekwereghe na ya? Olee otu ha ga-esikwa kwere n'onye ahụ ha anubeghi ihe gbasara ya? Olee otu ha ga-esi nukwa ma o buru na ndi nkwusa adighi? 15 Oleekwanu otu ha ga-esi puo gaa kwusaa, ma o buru na o nweghi ndi zipuru ha? Dika e dere ya n'akwukwo nso, si, "Lee, ka ha si maa mma bu ukwu ndi na-eweta ozioma."‡

16 Ma o bughị mmadu niile nabatara ozioma ahụ. N'ih i na Aizaya kwuru, "Onyenwe anyi, onye kweere ozi anyi?"§ 17 Ma o bu ihe doro anya na o bu site n'ige nti n'ozio ma a ka mmadu ji enweta okwukwe, ozioma ahụ a na-anu bu site n'okwu Kraist. 18 Ma ana m aju, O ga-abu na ha anughi? Ha nuru ya n'ezie.

"N'wa niile ka olu ha puru gazuo,

okwu onu ha niile erukwaala n'ebe uwa soturu."*

19 Ozokwa, ana m aju, o bu na Izrel aghotaghi? Na mbu, Mosis siri, "Aga m esite na ndi na-abughi mba kpalie mmuo ekworo n'ime unu; aga m esitekwa n'obodo na-enweghi nghota kpasuo unu iwe."†

20 Ma Aizaya jiri nkwuwa okwu si,

"Ndi chotara m bu ndi na-adighi aju ase m,

ekpugheere m onwe m nye ndi ahụ na-adighi aju ase m."‡

21 O kwuru banyere ndi Izrel,

"Agbasara m aka m ogologo ubochi niile

nye ndi nnupu isi na ndi na-ekwesị olu ike."§

11

A ga-azoputa ole na ole

1 Mgbe ahụ a na m aju, o ga-abu na Chineke ajula ndi ya? Mba, nke a apughi ime, n'ih i na mụ onwe m bukwa onye Izrel. Abụ m nwa nwa Ebrahim, onye si n'agburu Benjamin putā. 2 Chineke ajubeghi ndi ya bu ndi o hoputara site na mmalite ihe niile. O bu na unu amaghi ihe akwukwo nso na-ekwu banyere Ilaia, otu o siri riu Chineke aririo megide umu Izrel? 3 "Onyenwe m, ha egbuchala ndi amuma gi niile, mebisiekwa ebe ichu aja gi niile, maobu naani m foduru. Ha na-achokwa uzo igbu m."* 4 Gini bu osisa Chineke nyere ya? "E nwere m puku mmadu asaa ozo ndi huru m n'anya, ndi na-egbubeghi ikpere ha n'ala nye Baal."† 5 Otu a ka o dikwa n'oge di ugu a, a horo la mmadu ole na ole site n'amara ya. 6 O buru na o sitere n'amara, o sighizikwa n'oru. N'ih i na o buru na o si n'oru, amara ya abughikwa amara n'ezio kwu.

7 Gini kwu? Ihe ndi Izrel jiri ike ha niile na-achọ nke ha na-achotaghi ka ndi a hoputara chotara. Ndi nke ozo mechiri obi ha. 8 Dika e dere ya, "Chineke nyere ha mmuo na-eme mmadu iberiibe.

O nyela ha anya nke ha na-eghighi ahụ uzo,

nyekwa ha nti nke ha na-eghighi anu ihe;

o mere nke a ruo taa."‡

9 Devid kwukwara,

"Ka tebul ha ghooro ha igbudu na onya,

ha burukwa ihe iso ngongo na ntaramahuhu nye ha.

10 Ka anya ha gbaa ochichiri, ka ha gharakwa ihu uzo.

‡ 10:15 10:15 Ajz 52:7 § 10:16 10:16 Ajz 53:1 * 10:18 10:18 Abu 19:4 † 10:19 10:19 Dit 32:21 ‡ 10:20 10:20 Ajz 65:1 § 10:21 10:21 Ajz 65:2 * 11:3 11:3 1Ez 19:10,14 † 11:4 11:4 1Ez 19:18 ‡ 11:8 11:8 Dit 29:4; Ajz 29:10

Mee ka azu ha buru ihe arojiri aroji ruo mgbe ebighi ebi.”[§]

A ga-azoputa ndi Juu

¹¹ Ajuju ozo m na-aju bu nke a: O ga-abu na ha suru ngongo ka ha daa ma ghara ibilite ozo? O bughi otu a! Kama n’ihi mmehie ha, nzoputa rutere ndi mba ozo ka e sitekwa na nke a kpalie ekworo n’ime umu Izrel.

¹² Ma o buru na mmehie ha wetara akunuba nye uwa, o burukwa na ibu ogbenye ha wetara ngozi nye ndi mba ozo, o bu na ngozi babigara uba oke agaghi adi mgbe a ga-agukota onugogu ha niile?

¹³ Ugbu a, unu ndi mba ozo, ka m na-agwa okwu. O bu ezie na mu onwe m bu onyeozu nye ndi mba ozo, ana m enwe afu ojuju n’ihi ije ozi m. ¹⁴ N’ihi na enwere m olileanya na, ma eleghi anya, apuru m isite n’uzo a kpasuo ekworo n’ime ufodu umunna m, ka e site n’ekworo ha zoputa ufodu n’ime ha. ¹⁵ O buru na o bu site n’ujuju a juru ha ka e siri mee ka uwa diri na mma, gini ga-eme mgbe a nabatara ha? O ga-adi ka i si n’onwu bilie ozo, nwee ndu ozo. ¹⁶ Ebe o bukwa na iberibe achicha e jiri chuo aja bu ihe di nsu, mgbe ahụ, achicha ahụ niile bu ihe di nsu. N’ihi na o buru na mgborogwu osisi di nsu, otu a kwa, alaka ya ga-adikwa nsu.

Ido aka na nti

¹⁷ Ma a nyakapuru ufodu alaka osisi a, werekwa unu bu alaka osisi oliv ohia nyapagide n’onodu ha. Ya mere, unu esorola keta oke na ngozi sitere na mgborogwu osisi oliv ahụ. ¹⁸ Ma unu ekwesighi inya isi na a dokapuru alaka ndi ozo were unu dochie n’onodu ha. Ihe unu na-aghaghi imata bu nke a: unu bu naani alaka di n’osisi. O bughi unu na-ebu mgborogwu osisi, kama o bu mgborogwu osisi na-ebu unu.

¹⁹ Ma eleghi anya unu nwere ike kwuo, “Ma a nyakapuru alaka ufodu e nwee ohere ebe a ga-anyapagide anyi.” ²⁰ Nke ahụ bu eziokwu. Ma chetakwanu na a nyakapuru ha n’ihi ekweghi ekwe ha, ma unu no naani site n’okwukwe. Ya mere anyala isi, kama na-atu egwu. ²¹ N’ihi na o buru na Chineke emereghi alaka nke osisi ahụ waputara n’onwe ya ebere, o gaghi emekwara gi ebere.

²² Ya mere, tulee obioma na aka ike Chineke, aka ike n’ebe ndi dara ada no, ma obioma n’ebe unu no, naani mgbe unu na-anogideghi n’obi ebere ya, ma o bughi ya, o ga-anyakapukwa unu. ²³ Ma o buru na ha anogideghi na-ekweghi ekwe, a ga-anyapagidekwa ha n’ihi na Chineke puru inyapagide ha ozo. ²⁴ N’ihi na asi na e gbuputara unu site n’alaka osisi oliv ohia, nyapagide unu n’osisi oliv oma ahụ n’uzo na-abughi usoro ndu, gini kwanu ga-egbochi inabata alaka ndi ya, bu ndi si na ya, mee ka ha laghachi azu n’osisi oliv ahụ e si nyakapu ha.

Nzube Chineke banyere ndi Izrel

²⁵ Umunna m, achoro m ka unu mata ihe omimi a, ka unu ghara inya isi. Nnupu isi ufodu umu Izrel agaghi adigide kama o ga-adi ruo n’oge onugogu ndi mba ozo a ga-anabata zuru. ²⁶ Mgbe ahụ, a ga-azoputa Izrel niile. Dika e dere ya,

“Onye nzoputa ga-esite na Zayon bia.

O ga-eme ka Jekob site na ndu asopurughi Chineke chigharia.

²⁷ Nke a bu ogbugba ndu m nke di n’etiti mu na ha, mgbe m wepuru mmehie ha niile.”*

²⁸ N'ihe banyere ozioma, ha bu ndi iro nke Chineke n'ih i unu. Ma a bja n'ihe gbasara nhoputa, ha bu ndi nke a huru n'anya n'ih i ndi nna nna ha. ²⁹ N'ih i na enye anarakwa adighi n'onnyinye nakwa okpukpo Chineke. ³⁰ Unu onwe unu ndi na-enupuru Chineke isi na mbu, anatala ebere ya ugbu a, n'ih i nupu isi ha. ³¹ Otu a ka o dikwa, ha bu ndi na-enupu isi ugbu a ka ha nwe ike soro unu keta oke site n'ebere Chineke meere unu. ³² N'ih i na Chineke enyefeela onye obula n'aka nupu isi, ka o si otu a gosi mmadu niile obi ebere ya.

Ekele diri Chineke

- ³³ Leenu ka o si di omimi bu aku ahụ Chineke nwere! Lee ka iba uba nke amamihe ya na ihe omuma ya siri di ukwuu!
Apughị ichoputa ikpe ya niile,
uzo ya niile bukwa ihe apughị ichoputa.
- ³⁴ "Onye maara uche Onyenwe anyi?
Ma o bu onye bu onye ahụ na-enye ya ndumodu?"†
- ³⁵ "Onye burula uzo nye Chineke ihe,
nke ga-eme ka Chineke kwughachi ya?"‡
- ³⁶ N'ih i na ihe niile sitere n'ime ya, sitekwa n'aka ya, dikwara ya.
O bu ya ka otuto diri ruo mgbe niile ebighi ebi! Amen.

12

Aja di ndu

¹ Ya mere, umunna m, eji m obi ebere Chineke na-arjo ka unu chee anu ahu unu dika aja di ndu, dikwa nsu, ma burukwa nke na-atu Chineke utu, nke bukwa ofufe nke ime mmuo unu. ² Unu eyila uwa nke a, kama burunu ndi enwoghara site n'igbanwe uche unu. Mgbe ahu, unu ga-enwe ike nwaputa ihe bu uche Chineke na ihe o na-achio, nke bu ezi ihe, nke na-atu ya utu na nke zukwara oke.

Oru obi umeala

³ Dika onyinye amara e nyere m siri di, ana m adu onye obula n'ime unu aka na ntị si, Unu atukwasila uche n'echiche banyere onwe unu karia ka o si kwesi. Kama, jirinū obi di umeala lee onwe unu anya dika okwukwe Chineke nyere unu ha. ⁴ Dika anyi niile n'otu n'otu si nwe anu ahu nke nwere akuku di iche iche, bu akuku ndi na-arū oru di iche iche, ⁵ n'otu aka ahu, n'ime Kraist anyi bu otu, n'agbanyeghi na anyi bu akuku di iche iche nke otu anu ahu. E jikotara anyi niile n'otu n'otu nye ibe anyi. ⁶ Anyi nwere onyinye di iche iche nke e sitere n'amara nye anyi, o buru na onye obula nwere onyinye ibu amuma, ya buo ya dika okwukwe o nwere ha. ⁷ O buru ije ozi, ya jee ozi, ya burukwanu izi ihe, ya zie ihe. ⁸ Ka onye nwere onyinye igbaume, gbaa ndi ozu ume, ya burukwanu inyeaka, ka onye nwere onyinye a site n'afu ofufu mee ya, o buru ibu onyendu, ka onye ahu duo site n'ikpachapu anya, ya burukwanu ime ebere, ka onye ahu jiri obi utu na-eme ya.

Ihunanya

⁹ Ka ihunanya buru nke ihu abuo n'adighi na ya, kpoo ihe ojuo asi, jidesie ihe di mma ike. ¹⁰ Huritanu onwe unu n'anya, dika umu nke otu nna. Ka ihe ibe unu na-eme na-atu unu utu. Na-asopukwaranu ibe unu karia otu ha si asopuru unu. ¹¹ Unu abula ndi umengwu n'oru unu. Kama

werenụ mmụọ na obi na-anụ ọkụ na-ejere Onyenwe anyị ozi mgbe niile. ¹² Nweenụ obi anụrị n'ime olileanya, nweenụ ntachiobi n'ime nsogbu, na-ekpekwanụ ekpere mgbe niile. ¹³ Na enyetunụ ufodu ndi nso* ihe site n'ihe unu nwere iji gboo mkpa diri ha. Na-eleketakwanụ ndi obia anya nke oma.

¹⁴ Gozienụ ndi na-akpagbu unu, gozienụ ha, unu abukwala ha onu.

¹⁵ Mgbe ndi ozọ na-anurị onu, soronu ha nuria onu. Mgbe ha no n'iru uju, soronu ha ruo uju. ¹⁶ Na-ebinu n'udo. A bua onye mpako, unu na ndi onodu ha di ala na-enwe mmekorita, echekwala na i maara ihe niile.

¹⁷ Ejikwala ihe ojoo akwughachi ihe ojoo e mere gi. Kama, na-echenụ otu unu ga-esi mee ihe di mma n'anya mmadu niile. ¹⁸ Dika ike gi niile ha, mee ka gi na onye obula biri n'udo. ¹⁹ Ndi enyi m, unu abola obo, kama hapuru Chinese oru ibotara unu obo. N'ihu na e dere ya, "Ibo obo diri m, aga m akwughachi,"† ka Onyenwe anyi kwuru. ²⁰ Ma otu o di, "o buru na agu na-agu onye iro gi, were nri zuo ya,

o burukwa na akpiri na-akpo ya nku, nye ihe onunu ka o nuo, mgbe i na-eme nke a, i na-agukwasị icheku oku na-ere ere n'isi ya."‡

²¹ Unu ekwela ka ihe ojoo merie unu, kama werenu ezi ihe merie ihe ojoo.

13

Irubere ndi na-achi achị isi

¹ Ka onye obula doo onwe ya n'okpuru ndi na-achi achị, n'ihu na ikike ochichi obula agaghị adi ma o buru na Chinese akwadoghị ya. O bukwa Chinese toro ntoala ikike ochichi niile e nwere. ² Ya mere, onye obula na-enupu isi n'okpuru ochichi, na-emegide ihe Chinese hiwere, ndi na-eme nke a ga-ewetara onwe ha ikpe omuma. ³ Ndi na-eme ezi ihe anaghị atụ egwu ndi no n'ochichi, kama ndi na-atu ha egwu bu ndi na-eme ihe ojoo, ya mere o buru na i choghi itu ndi na-achi achị egwu, mee ihe di mma, ha ga-etokwa gi. ⁴ N'ihu na o bu onyeozu Chinese maka odimma nke gi, ma o buru na unu mere ihe na-adighi mma, tuonu egwu, n'ihu na onye na-achi achị nwere ezi nkwardo ita onye mere ihe ojoo ahuhu. O bu onyeozu Chinese burukwa onye na-eji onuma na-ata ndi mmebi iwu ahuhu. ⁵ Ya mere unu kwesiri irubere ndi na-achi achị isi, o bughị naani maka ahuhu diri ndi nnupu isi, kama n'ihu akonuche.

⁶ O bukwa nke a kpatara unu ji na-atu utu isi nke taks, n'ihu na ndi na-achi achị na-ejere Chinese ozi mgbe ha na-aga n'ihu n'ezì ochichi.

⁷ Kwughachinu onye obula ihe unu ji ha n'ugwo, o buru na unu ji ugwo utu taks, kwonu ya, o burukwa ugwo utu isi nke akunuba unu, ka unu ji, kwonu ya. O buru na onye obula kwesiri ka a sopuru ya, sopuru onye di otu a, o burukwa na onye obula kwesiri ka a kwanyere ya ugwu kwanyerenu ya ugwu.

Ihunanya n'ihu na oge di nso

⁸ Kwonu ugwo niile unu ji. Ka ugwo unu ga-ejide ndi mmadu buru ugwo ihu ha n'anya. N'ihu na mgbe i na-ahu ndi mmadu n'anya, i na-emezu ihe niile iwu choro. ⁹ Iwu niile e nyere, "Gi akwala iko," "Egbula mmadu," "Ezula ohi," "Enwela anya ukwu n'ihu mmadu ibe gi nwere,"* nakwa iwu ndi ozọ niile e nyere ka a chikotara n'otu nke a sirì: "Hu

* 12:13 12:13 Ndi nke Onyenwe anyi † 12:19 12:19 Dit 32:35 ‡ 12:20 12:20 Ilu 25:21,22

* 13:9 13:9 Opu 20:13-15,17; Dit 5:17-19,21

mmadu ibe gi n'anya dika onwe gi."[†] ¹⁰ Ihunanya adighi echere onye agbataobi ya echiche ojoo, ya mere ihunanya bu idebezu iwu niile.

Oge ahụ dị nso

¹¹ Ihe ozo mere o ji di mkpa ibi ezi ndu bu nke a. Unu maara na oge ahụ anyi na-ele anya ya abiala nso. Ya mere, sitenu n'ura bilie, n'ihu na nzoputa anyi adila nso ugbo a karja mgbe ahụ anyi kweere na mbu. ¹² Abali ekeela abuo, o foduru ntakiri ugbo a, o buru ututu. Ka anyi yipu uwe oru nke ochichiri, ma yikwasị ngwa agha nke ihe. ¹³ Burunu ndi di ocha, dika ndi na-akpaghari n'ehihie. O bughi n'igba egwu ruru unyi, maobu n'inubiga mmanya oke, o bughi n'ikwa iko, na imefe ihe uwa oke. O bughi n'esemokwu, na ekworo. ¹⁴ Kama yirinu Onyenwe anyi Jisos Kraist dika uwe. Unu enyekwala ahụ unu ohere inweta ihe niile nke na-agu ya.

14

Ndi di ike na ndi dara mba

¹ Nabatanu ndi okwukwe ha na-esighi ike n'etiti unu. Ma o bughi n'ihu ise okwu banyere ihe ntule nke obi. ² Otu onye nwere okwukwe iri ihe niile, ma onye na-adighi ike n'okwukwe, na-eri naani ahijia nri. ³ Onye ahụ na-eri ihe niile e kwesighi ileda onye juru iri ya anya. Otu a kwa, onye ahụ nke n'adighi eri ihe niile ekwesighi ima onye na-eri ihe ndi a ikpe. N'ihu na Chineke anabatala onye ahụ. ⁴ Onye ka i bu i ji na-ekpe odibo onye ozo ikpe? Onye o diri ikpebi ma odibo ya o na-emezi emezi ma o dighi emezi bu nna ya ukwu. Ma odibo ahụ aghaghị iguzosi ike n'ihu na Onyenwe anyi puru ime ka o guzosie ike.

⁵ Otu onye nwere ike na-eche na otu ubochi kacha ndi ozo na idi nso, onye nke ozo nwekwara ike na-eche na ubochi niile bu otu ihe, ma o kwesiri ka onye obula kpebiere onwe ya. ⁶ Onye obula na-eche n'otu ubochi bu nke puru iche, na-eme nke a nye Onyenwe anyi. Onye obula na-eri otu ihe na-eri ya n'ihu Onyenwe anyi. Ma onye na-adighi eri otu ihe ahụ na-eme kwa nke a nye Onyenwe anyi. Ma na-enyewa Chineke ekele. ⁷ N'ihu na o nweghi onye n'ime anyi na-adiri naani onwe ya ndu, o nwekwaghị onye n'ime anyi na-anwuru naani onwe ya onwu. ⁸ O buru na anyi adiri ndu, anyi di ndu nye Onyenwe anyi; o burukwa na anyi anwu, anyi nwuru nye Onyenwe anyi; ya mere ma anyi di ndu ma anyi nwuru anwu, anyi bu nke Onyenwe anyi. ⁹ O bu n'ihu nke a ka Kraist ji nwuo, ma biliekwa, ka o buru Onyenwe nke ndi di ndu na nke ndi nwuru anwu.

¹⁰ Ma gi onwe gi, gini mere i ji ekpe nwanna gi ikpe? Gini mekwara i ji ileda ya anya? N'ihu na anyi niile ga-eguzo n'otu n'otu n'ihu oche ikpe Chineke. ¹¹ E dere ya, "N'ezie, dika m na-adi ndu," ka Onyenwe anyi kwuru, 'ikpere niile ga-egbu n'ihu m;

ire* niile ga-ekwuputakwa Chineke.'"†

¹² E, anyi niile n'otu n'otu ga-aza ajuju banyere ndu anyi n'ihu Chineke.

A kwadala nwa nna gi

¹³ Ya mere, ka anyi kwusi ikperita onwe anyi ikpe, kama kpebie n'ime obi gi na i gaghị edochiri nwanna gi ihe ga-eme ka o suo ngongo maobu ihe mgbochi n'uzo. ¹⁴ Dika onye no n'ime Onyenwe anyi Jisos, o doro m

anya nke oma na o nweghi ihe obula na-adighi ocha na nke onwe ya. Ma o buru na onye obula na-ahuta ihe obula dika ihe na-adighi ocha, nye onye di otu a, ihe ahụ adighi ocha. ¹⁵ O burukwa na ihe i na-eri na-ewute nwanna gi, i naghị egosi na i huru ya n'anya. Ekwela ka nri i na-eri buru ihe ga-ewetara nwanna gi ila n'iyi, n'ih i na cheta na o bukwa n'ih i ya ka Kraist jiri bja nwuo. ¹⁶ Ekwela ka ihe oma gi buru nke a ga-akpo ajoo ihe. ¹⁷ N'ih i na alaeze Chineke abughi oriri na onunu kama o bu ezi omume, na udo na onu n'ime Mmuo Nso. ¹⁸ N'ih i na onye obula na-eke Kraist n'uzo di otu a, na-eme ihe na-atọ Chineke uto, umu mmadu na-anabatakwa ya. ¹⁹ Ka ihe na-agusi gi aguu ike buru ime ihe ga-eweta udo, ya na ime ihe n'uzo a ga-esi mee ka e wulie ndi ozo elu. ²⁰ Emebikwala oru Chineke n'ih i nri; nri niile di ocha, ma o kwesighi ka onye obula rie ihe ga-eme ka onye ozo suo ngongo. ²¹ O ga-akara gi mma ka i hapu iri anu maobu inu mmanya ma o bukwanu ime ihe obula ga-eme ka nwanna gi suo ngongo. ²² Ya mere, ka okwukwe i nwere banyere ihe ndi a buru nke di n'etiti gi na Chineke. Ngozi na-adiri onye obula nke na-adighi ama onwe ya ike site n'ih e o nabatara. ²³ Ma onye obula na-eri ihe obula site n'obi abuo bu onye ikpe mara, n'ih i na o jighi okwukwe rie ya, n'ih i na ihe obula a na-esiteghi n'okwukwe mee bu mmehie.

15

Otu anyi kwesiri i si na-emeso ibe anyi

¹ Anyi onwe anyi bu ndi di ike kwesiri inagide mgbe ndi na-adighi ike mejoro anyi, o bugh i ime ihe ga-atọ anyi uto. ² Ka onye obula n'ime anyi na-eme ihe ga-atọ onye agbataobi ya uto maka odimma ha, ka o wulie ha elu. ³ N'ih i na Kraist n'onwe ya emeghi ihe toro ya uto, kama dika e dere ya n'akwukwo nso, "Mkpari niile nke ndi na-akpari gi dakwasiri m!"* ⁴ N'ih i na ihe niile edere n'oge gara aga bu iji kuziere anyi ihe, ka anyi nwee ike isite na ntachiobi nakwa nkasiobi, nke di n'akwukwo nso nwee olileanya.

⁵ Ka Chineke ahụ na-enye agbamume na ntachiobi nye unu mmuo nke idi n'otu n'etiti onwe unu, dika Kraist Jisos nwere. ⁶ N'ih i na nke a ga-eme ka unu niile jikotaa obi unu, na olu unu n'otu, inye Chineke na Nna Onyenwe anyi Jisos Kraist otuto.

Kraist bu Onye Nzoputa nke mmadu niile

⁷ N'ih i ya, nabatanu onwe unu di ka Kraist nabatara unu, iji wetara Chineke otuto. ⁸ Ma ana m agwa unu na Kraist aghoola onye na-ejere ndi e biri ugwu ozi n'ih i eziokwu nke Chineke, iji mee ka nkwa e kwere ndi bu nna nna anyi ochie guzozie. ⁹ Ka ndi mba ozo nwe ike inye Chineke otuto maka ebere ya, dika e dere ya, "N'ih i nke a, aga m eto gi n'etiti ndi mba ozo, aga m abu abu nye aha gi."†

¹⁰ O kwukwara ozo si,

"Soronu ndi ya nuria onu unu ndi mba ozo."‡

¹¹ Ozokwa,

"Toonu Onyenwe anyi unu ndi mba ozo niile,

ka ndi niile di iche iche jaakwa ya mma."§

¹² Ozokwa, Aizaya na-asị,

* 15:3 15:3 Abu 69:9 † 15:9 15:9 2Sa 22:50; Abu 18:49 ‡ 15:10 15:10 Dit 32:43 § 15:11 15:11 Abu 117:1

“Mgborogwu Jesi ga-epulite ozo,
onye nke ga-ebili ichi mba niile,
ndi mba ozo ga-enwekwa olileanya n’ime ya.”*

¹³ Ka Chineke onye bu isi olileanya mejuputa unu n’oke onu na udo dika unu na-atukwasị ya obi, ka unu si otu a buru ndi olileanya ha jubigara oke site n’ike nke Mmuo Nso.

Oru Pol ruru

¹⁴ Umunna m, o doro m anya na unu onwe unu juputara n’idi mma, burukwa ndi tozuru etozu n’ihe omuma ruo na unu nwere ike izirita onwe unu ihe. ¹⁵ Ma otu o di, edeputala m ufodu isi okwu n’ebe o doro anya nye unu, iji chetara unu ha ozo, n’ihi amara Chineke nyere m, ¹⁶ abu m onyeozu Kraist Jisos, ana m arukwa oru onye nchujaja n’izisa ozioma Chineke, ka ofufe ndi mba ozo buru aja Chineke ga-anara nke oma, nke Mmuo Nso dokwara nso.

¹⁷ N’ihi ya, ana m anya isi n’ime Kraist Jisos banyere oru m na-aruru Chineke. ¹⁸ Agaghi m anwa anwa kwuo okwu banyere ihe ozo kariakwa ihe ndi ahụ Kraist ruputara site n’aka m, bu idubata ndi mba ozo, ime ka ha rube isi nye Chineke, site n’okwu onu m na ihe m ruru, ¹⁹ nke putara ihe n’oru ebube na ihe iribama site n’ike nke Mmuo nke Chineke. Ya mere, site na Jerusalem ruo Ilirikom, ekwusaala m’uzo zuru ezu, ozioma Kraist. ²⁰ Ochicho obi m mgbe niile bu ikwusa ozioma ahụ n’ebe obula ndi mmadu na-anutubeghi ihe banyere Kraist, ka m ghara ibu onye na-ewukwasị ihe n’elu ntala nke onye ozo toro, ²¹ ma dika e dere ya, “Ndi a na-agwaghi ihe banyere ya ga-ahu, ndi a ka anubeghi, ga-aghatakwa.”†

²² N’ezie, nke a bu ihe mere m na-ejibeghi nwee ohere ibiakwute unu.

Nzube Pol

²³ N’ihi na o dila otutu afọ kemgbe m bidoro na-enwe mmasi m ga-abia hu unu anya, ma ugbu a, oru m nwere n’akuku a agwula, oge eruola mgbe m ji ahapu ebe a. ²⁴ N’ihi na nzube m bu ijeru obodo Spen. Mgbe obula m ga-agakwa, aga m akwusi ihu unu na elekwa anya na unu ga-edupu m n’ije m, mgbe mu na unu jiri onu norotu nwa mgbe nta. ²⁵ Ma ugbu a, ana m aga Jerusalem ebe m na-ejere ndi nso ozi. ²⁶ N’ihi na o di ndi Masidonia na Akaja ezi mma iwere n’ufodu n’ihe ha nwere nyere ndi ogbenye no n’etiti ndi nso no na Jerusalem aka. ²⁷ Ha ji onu mee nke a, n’ezie ha ji ha ugwo i mere ha otu a. N’ihi na o buru na ndi mba ozo so ha keta oke na ngozi nke Mmuo Nso, ha ji ugwo isite n’akunuba ha nwere kenye ha. ²⁸ Ya mere, mgbe m mezuru nke a, hukwa na ha anatala onyinye ahụ a tukotara ha, aga m abata ihu unu mgbe m na-aga Spen. ²⁹ Amaara m na mgbe m ga-abiakwute unu, aga m abia n’ime ozuzu oke ngozi nke Kraist.

³⁰ Esi m n’aka Onyenwe anyi Jisos Kraist na ihunanya anyi nwere n’ime Mmuo Nso na-ario unu, umunna m, ka unu soro m na-ekpe ekpere, na-echetanu m n’ekpere unu n’ihu Chineke. ³¹ Ka a doputa m n’aka ndi nakweghi ekwe no na Judia. Ka oru m maka Jerusalem buru ihe ndi nso no ebe ahụ ga-anabata. ³² Ka o ga-abu site n’uche Chineke, aga m abiakwute unu n’onu kurukwa ume ndu na nnoko mu na unu. ³³ Ka Chineke ahụ na-enye udo, nonyere unu niile. Amen.

* 15:12 15:12 Aiz 11:10 † 15:21 15:21 Aiz 52:15

16

Ozi ekele

¹ Ana m eme ka unu mata nwanna anyi nwanyi, Fibi, onye na-ejere nzuko ozi na choochi di n'obodo Senkria. ² Biko nabatanu ya n'ime Onyenwe anyi dika o kwesiri ndi ya. Nyekwaranu ya aka n'uzo niile unu nwere ike, n'ihhi na o nyerela mu na otutu ndi ozo aka.

³ Keleerenu m Prisila na Akwila ndi mu na ha na-aruko oru Kraist Jisos.*

⁴ Ndi a atughi egwu onwu n'ihhi ndu m. O bughi naani mu onwe m na ekele ha, kama nzuko Kraist ndi di na mba ozo niile na-ekeleka ha.

⁵ Biko kelekwaaranu m ndi niile na-uzuko n'ulo ha.

Keleerenu m ezi enyi m Epinetus. Nwoke a bu onye buru uzo nabata Kraist n'obi ya, n'akuku Eshia niile.

⁶ Keleerenu m Meri, onye rusiri oru ike n'etiti unu.

⁷ Ana m ekeleka Andronaikos na Juniya, ndi ikwu m, ndi e tinyekotara mu na ha n'ulo mkporo. Ndi ozi niile na-asopuru ha. Ha bukwa m uzo kwere na Kraist.

⁸ Kelekwaaranu m Ampliatos onye m huru n'anya n'ime Onyenwe anyi.

⁹ Keleenu Obanos, onye anyi na ya na-aruko oru Kraist, na Stakis ezi enyi m.

¹⁰ Otu a kwa, keleenu Apelis onye anwaputarala nguzosike ya n'ime Kraist.

Keleenu ndi ezinaulo Aristobulos.

¹¹ Keleerenu m Herodian onye ikwu m.

Keleekwanu ndi bi n'ulo Nasisos. Ha bu ndi nke Chineke.

¹² Keleekwanu Traifina na Traifosa ndi a na-arusi oru Onyenwe anyi ike.

Keleekwanu Pesis, onye m huru n'anya na onye na-arusi oru Onyenwe anyi ike.

¹³ Keleere m Rufos onye Onyenwe anyi n'onwe ya hoputara, na nne ya, onye na-emekwara m ka nne.†

¹⁴ Ana m ekele unu Asinkritos, Flegon, Hamis, Patrobas, Hamis na umunna anyi niile ndi ha na ha no.

¹⁵ Keleerenu m Filologos, Juliya, Nerus na nwanne ya nwanyi. Keleekwanu Olimpas na ndi nso niile ha na ha no.

¹⁶ Werenu isurita onu di nso, kelerita onwe unu.

Nzuko Kraist niile no n'ebe a na-ekeleka unu.

Ido aka na nti ikpeazu

¹⁷ Ugbu a, umunna m, ana m ario ka unu wezuganu onwe unu site n'ebe ndi oru ha bu iweta nkewa, na-etinye ihe mgbochi n'uzo unu, na-eme ka okwukwe ndi ozo hapu iguzosi ike n'ihhi ozizi ha na-ezi nke megidere ihe ahụ niile e ziri unu. ¹⁸ Ndi di otu a abughi ndi ozi nke Onyenwe anyi Jisos Kraist. Ha na-aru naani n'ihhi akpa ha. Ha maara otu e si eji ire utu edufu ndi obi ha na-esighi ike. ¹⁹ Mmadu niile anula maka nrube isi unu na-erubere ozioma ahụ. Ana m ahuri onu n'ihhi unu. Achoro m ka unu buru ndi maara ihe banyere ezi ihe, ka unu buru ndi na-amaghi ihe n'ihhe banyere ihe ojoo.

* 16:3 16:3 Oru 18:18 na 2Tm 4:19 † 16:13 16:13 Mak 15:21

²⁰ Mgbe na-adighi anya, Chineke nke udo ga-azopia ekwensu n'okpuru ukwu unu.

Ka amara Onyenwe anyi Jisosh dnyere unu.

²¹ Timoti onye so m na-aruko oru, na Lusios, na Jesin na Sosipata, ndi ikwu m na-ekele unu.‡

²² Mu onwe m bu Tatiosh, onye dere akwukwo a, na-ekelekwu unu n'aha Onyenwe anyi.

²³ Gaiosh, onye na-ele mu na nzuko niile obia n'ebe a, na-ekelekwu unu. Otu a kwa, ndi niile na-ezuko n'ulo ya na-ekelekwu unu.

Erastosh, onye na-elekota ihe ndi obodo a na nwanna anyi nwoke Kwatos, na-ekelekwu unu.

²⁴ Ka amara Onyenwe anyi Jisosh Kraist dnyeere unu niile. Amen.§

Ekpere mmechi

²⁵ Ana m enyefe unu n'aka onye ahụ puru ime ka unu guzosie ike site n'oziooma m kwusaara unu, nakwa nkwuputa nke Jisosh Kraist, dika mkpughe nke ihe omimi ahụ e zoro ezo kemgbe otutu ogbo ndi gara aga siri di. ²⁶ Ma ugbo a, e kpugheela ya, mee ka o puta ihe site n'ihe ndi amuma dere n'akwukwo nsọ, ka ndi mba ozọ niile maara ya dika ihe Chineke ebighi ebi nyere n'iwu ya si di, ka ha muta irube isi nke na-esite n'okwukwe. ²⁷ Ka otuto na nsopuru diri Chineke, onye naani ya bu onye amamihe, ruo mgbe ebighi ebi, site na Jisosh Kraist. Amen.

‡ 16:21 16:21 Oru 13:1 na 16:1 nakwa Oru 17:15 § 16:24 16:24 Ufodu akwukwo na-edebanye n'amaokwu a Ka amara Onyenwe anyi Jisosh Kraist dnyeere unu niile. Amen.

1 Ndi Korint

¹ Pọl, onye a kpọrọ ịbụ onyeozị Jisọs Kraịst site n'ọchịchọ Chineke, na nwanna anyị nwoke Sostenis,

² Ọ bụ unu nzukọ Chineke dị na Korint ka a na-edere akwụkwọ a, ndị e doro nsọ n'ime Kraịst Jisọs, na ndị a kpọrọ ibi ndụ dị nsọ, tinyere ndị ahụ niile na-akpọku aha Onyenwe anyị Jisọs Kraịst, onye bụ Onyenwe ha na Onyenwe anyị:

³ Ka amara na udo nke sitere na Chineke Nna anyị, na Onyenwe anyị Jisọs Kraịst dịrị unu.

Inye Ekele

⁴ Ana m ekele Chineke ekele n'ihị onyinye amara niile o nyere unu site na Kraịst Jisọs. ⁵ N'ihị na e emeela ka unu baa ụba n'uzọ niile, n'ime ya, ma n'okwu unu ma na nghọta unu. O meekwala ka unu nwee nghọta zuru ezu banyere eziokwu niile. Ọ na-emekwa ka unu nwee ike na-ekwuputa okwu banyere ozioma ya. ⁶ N'ihị na igba akaebe banyere Kraịst putara ihe, guzosiekwa ike na ndụ unu. ⁷ Otu ihe si dị, ọ dighị onyinye mmụọ fọdurụ unu nke unu na-enweghị, ka unu nọrọ na-eche mgbe Chineke ga-egosi unu Onyenwe anyị Jisọs Kraịst. ⁸ Ọ ga-eme ka unu dị ike ruo na mgbe ikpeazụ, meekwa ka unu buru ndị na-enweghị ịta ụta n'ụbọchị Onyenwe anyị Jisọs Kraịst. ⁹ Chineke, onye kpọbatara unu ka unu na Okpara ya bụ Onyenwe anyị Jisọs Kraịst, na-enwe mmekọrịta kwesiri ntụkwasi obi.

Ikpa iche iche dị na Chọpchi

¹⁰ Ụmụnna m, eji m aha Onyenwe anyị Jisọs Kraịst na-arịọ unu, ka unu niile na-ekwekọrịta n'ihe ọbụla unu kwuru, ka nkewa ọbụla gharakwa ịbata n'etiti unu. Ana m arịọkwa unu ka unu dị n'otu, n'echiche obi unu na n'izu unu. ¹¹ N'ihị na ụmụnna m, esi m n'ọnụ ndị si n'ezinaulọ Kloyi bjara n'ebe a nụta na esemokwu dị n'etiti unu. ¹² Anurụ m na ikpa iche iche abatala n'etiti unu. Na ụfọdụ n'ime unu na-asị, "Abụ m onye na-eso Pọl"; ndị ọzọ na-asịkwa, "Abụ m onye na-eso Apọlos"; ndị ọzọkwa na-asị, "Ana m eso Sefas"; ma ndị ọzọ na-asịkwa, "Ọ bụ Kraịst ka m na-eso."

¹³ Kraịst, ọ dị abụọ? Ọ bụ Pọl ka a kpogidere n'obe n'ihị unu? Ọ dị onye e mere baptizim n'aha Pọl? ¹⁴ Ana m ekele Chineke ekele na ọ dighị onye ọbụla n'ime unu m mere baptizim, ewezugakwa Krispos na Gaios. ¹⁵ Ya mere, ọ dighị onye n'ime unu ga-asị na e mere ya baptizim n'aha m. ¹⁶ (Ahaa! Emekwara m Stefanos na ezinaulọ ya baptizim. Ewezuga ndị a, amaghị m ma m ga-echetakwa onye ọzọ m mere baptizim n'onwe m.) ¹⁷ N'ihị na Kraịst ezighị m ime ndị mmadụ baptizim. Ọ zitere m iji okwu dị mfe kwusaa ozioma ya. Ọ bughị iji okwu oke mmụta na amamihe nke mmadụ ka ike nke obe Kraịst ghara ịbụ ihe efu.

Ezi amamihe

¹⁸ N'ihị na okwu maka obe bụ ihe nzuzu nye ndị na-efu efu, ma nye anyị ndị a na-azọputa, ọ buru anyị ike nke Chineke. ¹⁹ E dere ya, "Aga m emebi amamihe ndị maara ihe.

Aga m emekwa ka oke nghoṭa nke ndi maara ihe buru ihe efu.”*

²⁰ Olee ebe ndi oke amamihe no? Olee ebe ndi ode akwukwo no? Olee ebe ndi oke iru uka nke oge a no? Chineke o mebeghi ka amamihe nke uwa a buru ihe efu? ²¹ Ma ebe o bu site n'amamihe nke Chineke, uwa enweghi ike imata Chineke site na amamihe nke ya, o di Chineke ezi mma isite n'ozioṃa nke a na-ekwusa nke ndi mmadu na-akpo ihe nzuzu zoputa ndi kweere. ²² Ndi Juu chorṃ ihu ihe iribama, ndi Griik na-achokwa amamihe. ²³ Ma anyi onwe anyi na-ekwusa Kraist, onye a kpogburu n'obe, onye bu ihe mgbochi n'ebe ndi Juu no, ma na nti ndi mba ozṃ, o di ka okwu nzuzu. ²⁴ Ma nye ndi niile a kporo, ma ndi Juu ma ndi Griik, Kraist bu ike nke Chineke burukwa amamihe nke Chineke. ²⁵ N'ih na nzuzu Chineke di mma karja amamihe niile nke mmadu, adighi ike Chineke dikwa ukwu karja ike niile nke mmadu.

²⁶ Umunna m, chetakwanu ihe unu bu mgbe a kporo unu. Chetanu na o bu ole na ole n'ime unu bu ndi maara ihe n'usoro ogugo mmadu, ndi di ike, na ndi a maara aha ha n'obodo. ²⁷ Ma lee na o bu ihe ah uwa guru dika ihe nzuzu, ka Chineke horo iji mee ka ihere mee ndi amamihe. O bukwa ihe ha guru dika ihe na-adighi ike ka Chineke horo iji mee ka ihere mee ndi di ike. ²⁸ N'ih na Chineke horo ihe dikariri ala nke uwa, na ihe a juruaju, jiri ha mee ka ihe uwa chere na o baghi uru, buru ihe bara uru. ²⁹ Ka mmadu obula ghara inya isi n'ebe Chineke no. ³⁰ Ma o bu n'ih ya ka unu ji noro n'ime Kraist Jisos, onye ghorṃ isi amamihe nye anyi site na Chineke, nke bu ezi omume anyi na nke ido anyi nsṃ, na onye mgbaputa anyi. ³¹ Ya mere, dika e dere ya n'akwukwo nsṃ, “Onye obula na-anya isi, ya nyaa n'ime Onyenwe anyi.”†

2

Ozioma banyere Kraist na obe ya

¹ Umunna m, mgbe m biakwutere unu na mbu, ejighi m mmuta m na oke okwu megharia unu anya banyere ihe omimi niile nke okwu Chineke. ² N'ih na ekpebiri m na naani ihe m ga-ama n'etiti unu bu naani ihe banyere Jisos Kraist na mkpogbu a kpogburu ya n'elu obe. ³ Abiakwutere m unu n'onodu adighi ike, oke ujo na ah ima jijiji. ⁴ Okwu m na ihe m kwusara abiakwaghi dika okwu ire utṃ na nke oke mmuta, ime ka ndi mmadu kwere, kama ha biara n'uzṃ igosi oru nke Mmuṃ Nso na ike ya. ⁵ Ka okwukwe unu ghara idabere n'amamihe mmadu, kama ka o dabere n'ike Chineke.

Amamihe Chineke

⁶ Ma otu o di, anyi na-ekwu okwu amamihe n'ebe ndi tozuru oke no. Ma o bughi amamihe nke oge a, maobu nke ndi na-achi uwa taa, bu ndi na-aghaghi ila n'iyi. ⁷ Kama anyi na-ekwu okwu amamihe nke Chineke n'uzṃ di omimi, bu amamihe Chineke zonariri umu mmadu site na mbu, nke Chineke kara aka tupu e kee uwa na a ga-ekpughe ya n'oge a maka iwetara anyi ototo. ⁸ O nweghi onye obula n'ime ndi ochichi nke ogbo a ghotara ihe banyere nzube a. N'ih na o buru na ha maara ya, ha agaraghi akpogbu Onyenwe ototo ah n'obe. ⁹ Ma dika e dere ya, “Ihe ah anyi mmadu na-ahubeghi, ihe ah nti mmadu na-anubeghi, ihe ah mmadu na-echebeghi n'obi ya,

* 1:19 1:19 Ajz 29:14 † 1:31 1:31 Jer 9:24

bụ ihe Chineke kwadoro, debere ndị niile hụrụ ya n'anya.”*

¹⁰ Ma Chineke e kpugherela anyị ihe omimi ndị a site na Mmụọ Nsọ ya.

Mmụọ Nsọ bụ onye na-enyochaputa ihe omimi na ihe nzuzo niile dị Chineke n'obi. ¹¹ Ọ dighị onye ọbụla puru ịma ihe onye ozo na-eche n'obi ya. O bu naani mmuọ no n'ime onye ahụ bụ onye mara ihe niile banyere ya. Ọ dikwaghị onye puru ịmata ihe Chineke na-eche n'obi ya, ma ọ bughị naani Mmụọ nke Chineke. ¹² Ma mmuọ nke anyị natara abughị mmuọ nke uwa, kama ọ bụ Mmụọ nke sitere na Chineke, ka anyị nwee ike ighota onyinye amara niile Chineke nyere anyị. ¹³ Nke a bụ ihe anyị na-ekwu, ọ bughị n'okwu a kuziiri anyị site n'amamihe mmadu, kama site n'okwu nke Mmụọ kuziri anyị; anyị ji okwu nke Mmụọ na-akowa eziokwu nke mmuọ. ¹⁴ Ma mmadu ahụ Mmụọ na-adighị n'ime ya adighị anabata ihe ndi ahụ si na Mmụọ nke Chineke bja, n'ihì na ha bụ nzuzo n'ebe onye ahụ no. Ọ naghị aghota ha, n'ihì na ha bụ ihe a na-aghota naani site n'ike nke Mmụọ.† ¹⁵ Onye ahụ Mmụọ Nsọ na-achị achị na ndu ya, nwere ike ighota ihe ọbụla ma ya onwe ya bụ onye mmadu ọbụla na-enweghị ike ighota.

¹⁶ N'ihì na,

“Onye maara uche Onyenwe anyị

ruo na ọ ga-ezi ya ụzo?”‡

Ma anyị onwe anyị nwere uche nke Kraịst.

3

Ndị ozi Chineke

¹ Ụmụna m, o siiri m ike ịgwa unu okwu dika a ga-asị na unu bụ ndi tozuru etozu n'ime Mmụọ, kama agwara m unu okwu dika ndi anụ ahụ ha na-achị, ndi bụ ụmuntakiri n'ime Kraịst. ² Ejighi m nri siri ike na-azu unu, kama eji m mmiri ara na-azu unu, n'ihì na unu apughị iri nri di ike. N'ezie, ọ buladi ugbu a, unu erubeghi iri nri siri ike. ³ N'ihì na unu na-adi ndu dika ndi bi n'ụwa, ebe ọ bụ na ekworo na esemokwu na-adi n'etiti unu, nke a o ziputaghi na unu na-eme dika ndi ụwa, dika ndi mmadu efu no n'ụwa. ⁴ N'ihì na mgbe otu onye na-asi, “Abụ m nke Pọl,” onye ozo na-asikwa, “Abụ m nke Apọlos,” o gosighi na unu na-akpa agwa dika ndi bi n'ụwa?

⁵ Onye bụ Apọlos? Onye bụ Pọl? Ọ bụ na anyị abughị ndi na-eje ozi, ndi wetaara unu ozioma unu kweere n'ime ya. Ọrụ di iche iche anyi ruru bukwa nke anyi ruru dika Onyenwe anyi si kenye anyi oru ahụ. ⁶ Ọ bụ m kuru mkpuru ahụ, Apọlos bukwa onye gbara mkpuru ahụ mmiri, ma ọbụ Chineke mere ka o too. ⁷ Onye kuru mkpuru ahụ na onye gbara mkpuru ahụ mmiri adighi mkpa. Ọ bụ Chineke onye mere ka ha too di mkpa. ⁸ O nweghi ihe di iche n'etiti mu bụ onye kuru mkpuru ahụ na Apọlos onye gbara mkpuru ahụ mmiri. Ọ bụ otu ihe ahụ ka anyi bu n'obi. Onye ọbụla ga-anata ugwo oru ya. ⁹ Anyi so Chineke na-arụ oru. Unu onwe unu bukwana ubi Chineke burukwa ulo ya a na-ewuli elu.

¹⁰ Eji m onyinye amara Chineke nyere m toọ ntọala oru a, dika ezi onye oka n'iwu ulo, onye ozo amalitela iwukwasị ulo n'elu ntọala ahụ. Ma ka onye ọbụla kpachapu anya otu o si ewu. ¹¹ O nweghi onye ozo puru ito ntọala kari ntọala ahụ e bururi ụzo toọ. Jisọs Kraịst bukwa ntọala ahụ. ¹² Ma ọ buru na mmadu ọbụla na-eji ọlaedo ma ọbụ ọlaocha, ma ọ bukwana nkume di oke onuahia, osisi ma ọbụ okporo oka, ma ọ bukwana

* **2:9** 2:9 Aiz 64:4 † **2:14** 2:14 Mmụọ n'ebe a, na-ekwu banyere Mmụọ nke si na Chineke.

‡ **2:16** 2:16 Aiz 40:13

ahijia na-ewukwasị n'elu ntọala ahụ, ¹³ orụ onye ọbụla ga-egosiputa ihe ọ bụ, n'ihị na Ụbọchị ahụ ga-eme ka ọ pụta ihè. A ga-eji ọkụ kpughee ya n'ihị na ọ bụ ọkụ ka a ga-eji nwaputa ụdị orụ ọ bụ mmadụ ọbụla rurụ. ¹⁴ Ọ buru na ọkụ eruchapughị ihe ọbụla mmadụ ji wuo ụlọ ya n'elu ntọala ahụ, onye ahụ ga-anata ụgwọ orụ. ¹⁵ Ma ọ buru na ọkụ erechapu ihe ọbụla mmadụ ji ruo orụ ya, orụ ọ rurụ ga-ala n'iyi, ma a ga-zoputa onye ahụ, ma ọ ga-adị ka a ga-asị na e si n'ụlọ na-ere ọkụ zoputa ya.

Ụlọnsọ Chineke

¹⁶ Ọ bụ na unu aghotaghị na unu bụ ụlọnsọ na Mmụọ Nsọ Chineke bi n'ime unu? ¹⁷ Ọ buru na onye ọbụla emebie ụlọnsọ Chineke, Chineke ga-emebikwa onye ahụ. N'ihị na ụlọ Chineke bụ ụlọ dị nsọ, unu bụkwa ụlọ ahu.

¹⁸ Ka onye o bula ghara ighogbu onwe ya, ọ buru na onye ọbụla n'ime unu na-eche n'obi ya na ya bụ onye maara ihe, dika ihe omuma nke ụwa si di, ọ ga-akara onye ahụ mma ime onwe ya onye nzuzu, ka o nwe ike buru onye maara ihe. ¹⁹ N'ihị na ihe ahụ ụwa na-eche na ọ bụ ezi ima ihe bụ nzuzu n'anya Chineke. N'ihị na e dere ya, "Ọ na-ejide ndị oke amamihe n'aghughọ ha niile."* ²⁰ Ọzọkwa, "Onyenwe anyị maara echiche obi mmadụ, mara na amamihe ya bụ ihe efu."† ²¹ N'ihị nke a, ka onye ọbụla ghara inya isi banyere mmadụ. Ihe niile bụ nke gi. ²² Ma ọ bụ Pọl, maọbụ Apọlọs, maọbụ Sefas, maọbụ ụwa a, maọbụ ndụ, maọbụ onwu, maọbụ ihe di taa na ihe niile ga-adị n'oge di n'ihu, ha bụ nke unu. ²³ Unu bụkwa nke Kraịst, Kraịst bụkwa nke Chineke.

4

Ezi ndị ozi Kraịst

¹ Achoro m ka unu na-ele anyị anya dika ndị na-ejere Kraịst ozi, ndi e nyefere ihe omimi Chineke n'aka. ² Ma ihe di mkpa bu na o kwesiri ka ndi na-elekota ihe ọbụla buru ndi kwesiri ntukwasị obi. ³ Anaghị m echegbu onwe m banyere ihe unu na-eche gbasara m maobu ihe a na-ekpe n'uloikpe nke mmadụ. N'ezie, anaghị m ekpekwa onwe m ikpe. ⁴ O doro m anya na akonuche m adighi ama m ikpe, ma nke a egosighi na m bu onye ikpe na-amaghị. Ọ bụ Onyenwe anyị naanị ka ọ diri ikpe m ikpe. ⁵ Ya mere, unu ekpela ikpe tupu oge ya eruo, chere n'uo mgbe Onyenwe anyị n'onwe ya ga-abia. Ọ ga-eme ka ihe niile zoro ezo n'ochichiri puta ihè. Ọ ga-agbakwa ochichio nzuzo niile nke di n'obi n'anwu. Mgbe ahụ, onye ọbụla n'otu n'otu ga-anatakwa otuto ruuru ya site n'aka Chineke.

⁶ Ugbu a umunna m ejiri m onwe m na Apọlọs mara unu atu maka odimma nke unu, ka unu nwee ike isite n'aka anyị mụta ihe site n'ihe ahụ e dere bu nke na-asị, "Unu agafekwala ihe e dere n'akwukwo nsọ." Ka onye ọbụla n'ime unu hapu iji otu onye nyaa isi ma leda ndi ozo anya. ⁷ Onye gwara gi na i puru ichè n'etiti mmadụ ndi ozo? Ọ di ihe ọbụla i nwere nke abughị ihe i natara anata? Ọ bụ ginị ka i nwere nke i na-anataghị anata? Ma ọ buru na i natara ya, ginị mere i ji anya isi dika a ga-asị na i nataghị ya anata?

⁸ Ma ugbu a, ihe niile zuru unu oke. Ugbu a, unu aburukwala ndi ogaranya. Unu aburula eze ma anyi esoghi unu. N'ezie, ọ gaara ato m uto ma a si na unu anoroala n'ocheeze unu, ka anyi nwe ike soro unu buru eze. ⁹ Ọ na-adị m nnoo ka Chineke o weere anyi bu ndi ozi mee anyi ndi

* 3:19 3:19 Job 5:13 † 3:20 3:20 Abụ 94:11

dịkarisiri ala, ndị a na-echeta naanị mgbe ihe niile na-agwusi agwusi, dika ndị a mara ikpe onwu. N'ihì na-akpọtara anyị n'ihu oha mmadu mee anyị ihe nlere anya nye umu mmadu na ndi mmuo ozi. ¹⁰ Anyi aghoala ndi nzuzu n'ihì Kraist, ma unu onwe unu bu ndi maara ihe n'ime Kraist. Anyi bu ndi na-adighi ike ma unu di ike. Anyi bu ndi a juru aja na ndi a na-eleda anya, ma unu bu ndi a na-asopuru. ¹¹ Tutu ruo ugbu a, anyi na-ebu onu norokwa n'akpiri ikpo nku. Anyi enweghi ezigbo uwe anyi ji achu oyi. Ndi mmadu na-emeso anyi mmeso ojoo, ma anyi enweghi ebe obibi nke aka anyi. ¹² Aka anyi ka anyi ji aruputara onwe anyi ihe anyi na-eri. Mgbe ndi mmadu na-abu anyi onu, anyi na-agozi ha. Mgbe ha na-ata anyi ahuhu, anyi no na-enwe ndidi. ¹³ Anyi na-eji okwu di nro na-azaghachi ndi na-ekwujo anyi. Tutu ruo ugbu a, a na-emeso anyi mmeso dika anyi bu unyi ndi uwa na-azachapu, dika ihe a juru aja n'anya ndi uwa.

Aririo

¹⁴ Anaghi m edere unu ihe ndi a ka ihere mee unu, kama ana m ede ya idu unu odu, na ido unu aka na nti, dika umu m huru n'anya. ¹⁵ O bu ezie na unu nwere otutu ndi nche, ma unu enweghi karja otu nna. N'ihì na o bu m bu nna unu n'ime Kraist Jisos, site n'ozioha ahụ m wetaara unu. ¹⁶ Ya mere, ana ario m unu, ka unu na-eñomi ndu m. ¹⁷ N'ihì nke a, ana m ezitere unu Timoti, bu ezi nwa m onye m huru n'anya, nke kwesiri ntukwasị obi n'ime Onyenwe anyi. O ga-echetara unu otu m si e bi ndu n'ime Onyenwe anyi Kraist Jisos, dika m na-akuzi ya n'ebe niile na nzuko niile.

¹⁸ Ufodu n'ime unu amalitela ifuli onwe ha elu, chee na mu enweghi ike ibiakwute unu ozo. ¹⁹ Ma site n'ike Onyenwe anyi, aga m abia ihu unu anya n'oge na-adighi anya. Mgbe m bbara, aga m achoputa ihe ndi ahụ na-akpa nganga puru ime, o bughị ihe ha nwere ike ikwu. ²⁰ N'ihì na alaeze Chineke abughị ihe okwu onu kama o bu ngosiputa idi ike. ²¹ Ya mere, unu ka o diri ihoro nke unu choro. Unu choro ka m jiri utari biakwute unu, ka o bu ka m jiri obi di umeala na mmuo nke ihunanya bia?

5

Mmehie ojoo

¹ O bu akuko doro anya na-enwe ikwa iko n'etiti unu, udi nke ndi na-ekweghi ekwe na-apughi ime, ka unu na-eme. Otu onye n'ime ulo unu kporo nwunye nna ya, ha abuo e biri. ² Ma unu na-akpa nganga? Ihe unu kwesiri ime o bughị ikwa akwa na iru uju, na ime ka onye mere ihe di otu a si n'ogbako unu puo? ³ O bu ezie na mu na unu anoghi ugbu a, ma mu na unu nokwa n'ime mmuo. Amaala m rii onye ahụ ikpe dika a ga-asị na mu na unu no. ⁴ Eji m aha Onyenwe anyi ma ya ikpe. Mgbe unu zukoro, aga m anonyere unu na mmuo. N'oge ahụ, site n'ike Onyenwe anyi Jisos, ⁵ werenu nwoke a nyefee n'aka ekwensu, ka o taa anu ahụ ya ahuhu, ka e nwee ike izoputa mmuo ya, mgbe Onyenwe anyi loghachiri.

⁶ Inya isi unu ezighi ezi. O bu unu amaghi na nwantakiri yiist a gwakoro n'utu oka na-eme ka o koo? ⁷ Wepunu ihe n'eko achicha a no n'etiti unu, ka unu buru ndi di ohuru, na ndi di ocha. N'ihì na a chuloari Kraist, bu aja nwa aturu, nke Ngabiga anyi. ⁸ N'ihì ya ka anyi mee mmemme a na-ejighi ihe na-eko achicha nke bu ihe ojoo na obi ojoo, kama ka anyi jiri achicha na-ekoghi eko nke bu obi ocha na eziokwu.

⁹ E dere m unu n'ime akwụkwọ ozi m, ka unu na ndị na-akwa iko ghara inwe mmekọ ọbụla. ¹⁰ Ọ bughị ihe gbasara ndị nke ụwa ndị na-akwa iko, maọbụ ndị anya ukwu, na ndị na-apụnara mmadụ ihe, maọbụ ndị na-ekpere arụsị. Ọ bụrụ otu a, ọ putara na unu ga-esi n'ụwa pụọ. ¹¹ Ma ugbu a, a na m edere unu ka unu na onye ọbụla nke na-akpọ onwe ya nwanna nwoke maọbụ nwanna nwanịghị ghara imekọ ihe, ma ọ bụrụ na ọ na-ebi ndụ ikwa iko, maọbụ nwee anya ukwu, maọbụ na-ekpere arụsị, onye na-ekwuto ibe ya, onye na-anụbiga mmanya oke, maọbụ onye na-apụnara mmadụ ihe. Unu na ndị di otu a erikọla nri.

¹² Kedụ nke gbasara m ikpe ndị na-esoghị na chọochị ikpe? Ọ bughị ndị nọ n'ime ka unu ga-ekpe ikpe. ¹³ Chineke ga-ekpe ndị nọ n'ezị ikpe. "Chụpụnụ onye ajọọ mmadụ ahụ site n'etiti unu."*

6

Ọ di njo iga n'uloikpe

¹ Mgbe onye ọbụla n'etiti unu nwere esemokwu megide ibe ya, unu ọ puru i buru okwu ahụ gaa n'uloikpe ka ndị ajọ omume kpeere unu ikpe, karia iga ya n'ihu ndị nsọ? ² Ọ bụ na unu amabeghị na ọ bụ ndị nsọ ga-ekpe ụwa ikpe? Ọ bụrụkwa na unu ga-ekpe ụwa ikpe, ọ putara na unu etozughị oke idozi okwu ntakiri daputara n'etiti unu? ³ Ọ bụ na unu amataghị na ọ bụ anyị ga-ekpe ndị mmụọ ozi ikpe? Gini ga-emekwa ka anyị ghara idozi okwu ụka dikarisiri nta nke ndụ a? ⁴ Ya mere, ọ bụrụ na esemokwu di otu a adaputa n'etiti unu, unu ga-ewere okwu ahụ jekwuru ndị ibi ndụ ha na-akpọ nzuko ihe efu ka ha kpee ya? ⁵ Ana m ekwu nke a ime ka ihere mee unu. Ọ ga-abụ na e nweghị ike ichota ọ buladi otu onye maara ihe n'etiti unu, onye ga na-ekpe ikpe di n'etiti nwanna na ibe ya? ⁶ Ma lee, nwanna na-akporo nwanna ya aga ulo ikpe, ka ndị na-ekweghị ekwe kpee ha ikpe!*

⁷ Ebe unu na-enwe esemokwu nke ikpe ikpe n'etiti unu, ọ putara na unu bụ ndị emeriri kpmakpam. N'ihị gini ka unu na-adighi ekwe ka emejo unu? N'ihị gini ka unu na-adighi ekwe ka a ghogbuo unu? ⁸ Ma unu onwe unu na-emejo, ma na-aghogbu, ọ buladi umunna unu n'ime Kraist. ⁹ Ọ bụ na unu amaghi na ndi na-eme ajọ omume di otu a enweghi oke ọbụla n'alaeze Chineke? Unu kwela ka eduhie unu. N'ihị na ọ dighi onye ọbụla na-akwa iko, na ndi na-eferu arusi, ndi ikom nwere nwunye na-akwa iko, na ndi ikom na-eji ndi ikom ibe ha akwa iko, ¹⁰ ndi niile na-ezu ohi, ndi anya ukwu, ndi na-anubiga mmanya oke, ndi nkwo, maobu ndi na-apunara mmadu ihe ha nwere, agaghi eketa oke n'alaeze Chineke. ¹¹ Na mbu, ufodu n'ime unu na-ebi ndu di otu a. Ma ugbu a, a sachapula mmehie unu, doo unu nsọ nye Chineke. Ọ bukwa site n'aha Onyenwe anyi Jisọs Kraist na n'ime Mmụọ nke Chineke anyi ka a gurụ unu ka ndi ezi omume.

Mmehie ikwa iko

¹² I na-asị, "Enwere m ike ime ihe niile m maara na m kwesiri ime," ma ọ bughị ihe niile ga-abara m uru. "Enwere m ike ime ihe niile m maara ziri ezi," ma a gaghị ekwe ka ihe ọbụla na-achị m. ¹³ Unu na-asị, "E mere ihe oriri maka afọ, meekwa afọ maka ihe oriri, ma Chineke ga-emebi ma afọ ma ihe oriri." Ekeghị ahụ anyị maka ikwa iko, kama o mere ya maka Onyenwe anyị, Onyenwe anyị dikwa maka ahụ anyị. ¹⁴ Chineke mere ka

* 5:13 5:13 Dit 17:7; 19:19; 21:21; 22:21,24; 24:7

* 6:6 6:6 Nke a bukwa n'ihu ndi na-ekweghi

Onyenwe anyị site n'ọnwu bilie, ọ ga-ejikwa ike ya mee ka anyị si n'ọnwu bilie. ¹⁵ Ọ bụ na unu amataghị na ahụ unu bụ akụkụ ahụ Kraịst? Ọ dị mma na m ga-eji ahụ Kraịst mee ka e jikọtara ya na ahụ nwanyị akwuna? Tufiaa! ¹⁶ Ọ bụ na unu amataghị na onye ya na nwanyị akwuna na-enwe mmekọrịta, ya na nwanyị ahụ bụ otu ahụ? N'ihị na e kwuru, "Ha abụọ ga-abụ otu ahụ."† ¹⁷ Ma onye ọbụla e jikọtara ya na Onyenwe anyị, ya na onye ahụ ga-abụ otu n'ime mmụọ.

¹⁸ Gbaaranụ mmehie ikwa iko oso. Ọ dighị mmehie ozo na-emetuta anụ ahụ mmadụ dika mmehie ikwa iko. Ọ bụ mmehie mmadụ na-eme megide anụ ahụ ya. ¹⁹ Ọ bụ na unu amataghị na ahụ unu bụ ulonso nke Mmụọ Nso ahụ Chineke nyere unu, onye bi n'ime unu? Anụ ahụ unu abukwaghị nke unu onwe unu, kama unu bụ nke Chineke. ²⁰ E jiri oke ọñahia zoputa unu. Ya mere jirinụ anụ ahụ unu nye Chineke otuto.

7

Ajuju banyere ọlulu di na nwunye

¹ Ugbu a, okwu banyere ihe unu dere n'akwukwo: "Ọ dị mma ka nwoke gbara imetu nwanyị aka." ² Ma n'ihị otutu ihe omume banyere ikwa iko, ka nwoke ọbụla nwee nwunye nke aka ya, nwanyị ọbụla di nke aka ya. ³ Ka nwoke ọbụla jisie ike na-akwu nwunye ya ugwo mmeko o ji ya. Nwanyị ọbụla ga-emekwara di ya otu aka ahụ. ⁴ N'ihị na nwanyị ọbụla luru di adighikwa achị ahụ ya, kama ọ bụ di ya na-achị ya. Otu aka ahụ, di anakwaghị achị ahụ ya, kama ọ bụ nwunye ya na-achị ya. ⁵ Ka di na nwunye hapu igbochi ibe ha mmekọrịta nke anụ ahụ ruuru ha. Kariakwa maobu na mkpebi ha nwere n'etiti onwe ha inoro iche nwa oge nta n'ihị inyefe onwe ha ikpe ekpere. Mgbe oge a gasiri, ha ga-agakwa n'ihu na mmekọrịta ha, ka e site otu a hapu inye ekwensu ohere inwa ha onwunwa n'ihị enweghi ike ha ijide onwe ha aka. ⁶ Anaghị m enye nke a di ka iwu, kama ọ bụ alo ka m na-atunyere unu. ⁷ Asị m kwuo, aga m asị na ọ ga-aka mma ka mmadụ niile noro di ka m. Ma onye ọbụla nwere onyinye nke Chineke nyere ya. O nyere otu onye nke a, onye ozo nke ozo.

⁸ Ma ana m agwa ndi na-anoghi n'onodu di na nwunye na ndi di ha wuru anwu, na ọ ka mma ka ha nodu na-alughi di maobu nwunye, dika m onwe m no. ⁹ Ma ọ buru na ha apughi ijide onwe ha, ha gaa chorọ di maobu nwunye luo. Ọ ka mma ilu di maobu nwunye, kari mmadu igba ara site n'aguu nke anu ahụ.

¹⁰ Ugbu a, unu ndi nwere di na ndi nwere nwunye niile, enwere m iwu m na-enye unu. (O sighi n'aka m, kama o si n'aka Onyenwe anyi): O kwesighi ka nwanyị ọbụla hapu di ya. ¹¹ A sikwa na ọ hapu di ya, ya nooro onwe ya, maobu ya laghachikwuru di ya. Ka nwoke ọbụla gharakwa igba nwunye ya alukwaghị m.

¹² Ma ana m agwa mmadu ndi ozo (nke a abughi iwu nke Onyenwe anyi nyere). Ọ buru na nwanna aluo nwanyị nke na-ekweghi ekwe, ya achupula ya ma ọ buru na nwanyị ahụ achoo inogide dika nwunye ya. ¹³ Ọ burukwa na nwanyị kwere ekwe aluo di nke na-ekweghi ekwe, ya agbarala di ya alukwaghị m, ma ọ buru na di ya chorọ inogide dika di ya. ¹⁴ N'ihị na edoola di ahụ na-ekweghi ekwe nso site na nwunye ya, otu a kwa a na-edokwa nwunye ahụ na-ekweghi ekwe nso site na di ya, bụ onye kwere ekwe. Ọ buru na ọ dighi otu a, umu unu ga-abu ndi na-adighi ocha. Ma otu ọ di, ha di nso.

† 6:16 6:16 Jen 2:24

¹⁵ Ma ọ bụrụ na onye ahụ nke na-ekweghị ekwe ekewapụ onwe ya, ya dirị otu ahụ, nke a emeghị ka nwanna anyị nwoke maọbụ nwanna anyị nwanyị bụrụ ohu n'ọnọdụ dị otu a, n'ihị na Chineke kpọrọ anyị ka anyị bie ndụ udo. ¹⁶ Gị nwunye, ị mara maọbụ gị ga-azoputa di gị? Ma, gị bụ di, si aña mara maọbụ gị ga-azoputa nwunye gị?

Onọdụ mmadu

¹⁷ Ka onye ọbụla bie ndụ ya dika amara Onyenwe anyị nyere ya si di, nakwa n'ọnọdụ nke Chineke kpọrọ ya. Nke a bụ iwu m na-enye n'ulo chọchị niile. ¹⁸ Akpọrọ onye ọbụla mgbe e biri ya ugwu? Ya achọla iwepụ akara obibi ugwu ya. Ka onye a na-ebighi ugwu tupu okpukpọ ya hapụ inye onwe ya nsogbu icho ụzọ a ga-esi bie ya ugwu. ¹⁹ N'ihị na ọ dighi mkpa ma e biri gị ugwu ma e bighi gị ugwu. Ihe kachasi mkpa bụ idebe iwu Chineke. ²⁰ Ka onye ọbụla nọgide dika ọ di mgbe a kpọrọ ya.

²¹ Ị bụ ohu mgbe a kpọrọ gị? Echegbula onwe gị n'ihị ya. Kama ọ bụrụ na ọ di ụzọ ị puru isi nwere onwe gị, were ohere ahụ mee ihe ugwu a. ²² N'ihị na onye ọbụla Onyenwe anyị Chineke kpọrọ mgbe o bụ ohu, aghọla onye nweere onwe ya n'ime Onyenwe anyị. Otu aka ahụ, onye nwerela onwe ya mgbe Onyenwe anyị kpọrọ ya aghọla ohu nke Kraist. ²³ Akwọla ụgwọ isi unu, unu abukwala ohu mmadu ozo. ²⁴ Umunna m, n'ọnọdụ ọbụla mmadu nọ mgbe a kpọrọ ya, ya nọgidesie ike n'ime Chineke.

Ndi na-alubeghi di

²⁵ Ihe banyere umu agboghọ na-amaghị nwoke. Enweghị m iwu ọbụla site n'aka Onyenwe anyị banyere ajuju a, ma aga m ekwu uche nke aka m dika onye sitere n'ebere nke Onyenwe anyị kwesiri ntukwasị obi. ²⁶ Echere m na ọ ka mma ugwu a, n'ihị nsogbu nke na-abianu ka onye ọbụla nọdurụ onwe ya dika o siri noro ugwu a. ²⁷ Ị luola nwanyị? Achọla nkwa. O bụ na ị lubeghi nwanyị? Ejela icho onye ị ga-alu. ²⁸ Ma ọ bụrụ na ị kpebie n'obi gị ilu nwunye, ị meghi mmehie ọbụla; ọ burukwa na nwaagboghọ ekpebie na ọ ga-alu di, o meghi mmehie. Ndi luru di na nwunye ga-enwe otutu nsogbu n'ime uwa. Ọ ga-amasị m igbochiri unu nsogbu ndi ahụ.

²⁹ Ihe unu kwesiri ima, umunna, bụ na oge anyị nwere foduru naani ntakiri, site ugwu a gaa n'ihu ndi nwere nwunye ga-adị ndu ha dika ndi na-enweghi. ³⁰ Ka ndi na-akwa akwa bie ndu dika ndi ihe anaghi ewute, ka ndi na-achị ochi diri ka ndi obi na-adighi atọ uto. Ka ndi na-azu ahia diri dika ndi na-enweghi ngwa ahia ọbula. ³¹ Ka ndi na-etinye oge n'ihe uto nke uwa hapu ibi ndu icho iritecha ihe niile di n'ụwa n'uru. N'ihị na uwa, otu ọ di ugwu a, bụ ihe na-agabiga agabiga.

³² Unu emela ihe ga-ewetara unu oke echiche. Nwoke na-alubeghi nwanyị nwere ohere iji oge ya niile ruora Onyenwe anyị oru. O nwekwara ohere igbalisi ike ime ihe ga-atọ Onyenwe anyị uto. ³³ Ma nwoke nwere nwunye na-echegbu onwe ya banyere ihe igbo mkpa nke uwa a, otu ọ gaei mee ihe ga-atọ nwunye ya uto. ³⁴ Ọ na-enwekwa obi abuo n'ihe ọbula ọ choro ime. Otu a ka ọ dikwa nye nwaagboghọ na-alubeghi di maobu onye nke na-amabeghi nwoke, nchegbu ya bụ banyere ihe nke Onyenwe anyị. Ochicho ya bụ ka ọ di nso n'anụ ahụ ya na n'ime mmuo ya. Ma nwanyị nwere di na-echegbu onwe ya banyere ihe nke uwa a, otu ọ gaei mee ihe ga-atọ di ya uto. ³⁵ Ana m ekwu ihe ndi a maka ọ di mma nke unu onwe unu, ọ bughị igbalị igbochi unu, kama ọ bụ ka unu nwee

ike bie ndu unu n'uzo kwesiri ekwesi, werekwa ihunanya zuruoke ruora Onyenwe anyi oru.

³⁶ O buru na nwoke obula enweghi ike ijide onwe ya n'ih aguu mmekorita nke nwoke na nwanyi na-agu ya n'ebe nwaagbogho ya na ya kpebiri ilu no, ya mee ihe o na-acho, o meghi mmehie obula, ha luo di na nwunye. ³⁷ Ma o buru na onye obula ekpebie n'obi ya, ma nwee ike ijide onwe ya, ka o si n'enweghi mmanye obula idebe nwaagbogho e kwuru na o ga-alu na-enweghi mmeke obula, o bu ihe di mma ka o mere. ³⁸ Ya mere, onye ahuru nwaagbogho o kwuru na o ga-alu mere nke oma, ma onye kpebikwara na o gaghi alu mekwara nke oma karja.

³⁹ Njikota e jikotara nwunye na di ya na-adi ire naani mgbe di nwanyi di ndu. O buru na di ya anwuo o nwere ike ilu di ozo, ma o luo ya n'ime Onyenwe anyi. ⁴⁰ N'uche m, o ga-enwe onu n'obi ya karja ma o buru na o lugh di ozo. Ana m echekwa na mu onwe m nwekwara Mmuo nke Chineke.*

8

Anu e ji churo arusi aja

¹ Ugbu a, n'okwu banyere nri a churu n'aja nye arusi, anyi ma na onye obula nwere amamihe. Amamihe na-afuli mmadu elu mee ka o nyaa isi. Ma ihunanya na-ewuli elu. ² O buru na o di onye si na ya maara ihe niile, onye ahuru amatabeghi ihe o kwesiri imata. ³ Ma onye ahuru churu Chineke n'anya bu onye o maara.

⁴ Ya mere, ihe banyere nri a churu n'aja nye arusi, anyi maara na "Arusi abughi ihe obula n'ua", matakwa na "Chi ozo adighi ma o bughi otu Chineke." ⁵ A sikwa na arusi a na-akpo chi di, ma ha no n'eluigwe maobu n'ua (n'ezie otutu "chi" na "ndi nwe mmadu" di otu a di). ⁶ Ma n'ebe anyi no, anyi maara na o bu naani otu Chineke di, onye bu Nna, onye kere ihe niile, na onye anyi na-adi ndu n'ih ya. O bukwa naani otu Onyenwe anyi ka anyi nwere, onye bu Jisus Kraist, onye e sitere n'aka ya kee ihe niile, onye na-enyekwa anyi ndu.

⁷ Ma otu o di, o bughi onye obula nwere ihe omuma a. Ufodu n'ime ndu ha niile, ha na-ele arusi anya dika chi di ndu. Ha na-echekwa na ihe obula e ji churo arusi aja, na o bu chi di ndu ka e ji ya churo aja. N'ih nke a, mgbe obula ha riri ihe e ji churo aja nye arusi, o na-ewute mmuo ha nke ukwu n'ih na akonuche ha esighi ike, o na-emeruka ya. ⁸ Ma o bughi nri ga-eme ka anyi na Chineke di na mma. Ma anyi riri ma anyi erighi, o dighi ihe ohuru anyi ga-enweta. O dikwaghi ihe na-efunari anyi.

⁹ Ma lezienyanya, otu o si di, ka ike unu nwere ime ihe obula di unu mma, ghara icho ihe iso ngongo diri ndi na-adighi ike n'okwukwe ha. ¹⁰ N'ih na o buru na ndi ozo ahuru gi, gi onye nwere akonuche, ka i no, na-eri nri n'ulo arusi, o bu na ha agaghi eche na ha bu ndi okwukwe ha na-esighi ike, ga-enwe obi ike soro gi rie nri a goru arusi? ¹¹ N'uzo di otu a, ndi kwere ekwe na-adighi ike, ndi Kraist nwuru n'ih ha, na-esite n'ih mmuta gi laa n'iyi. ¹² Cheta na o bu mmehie i mere megide Kraist, mgbe unu na-emegide mmuo nwanne gi n'ime Kraist, n'ih n'akonuche ha esighi ike. ¹³ N'ih nke a, o buru na ihe oriri ga-eme ka nwanna m mee mmehie, agaghi m eri anu ozo, ka m ghara ime ka nwanna m maa n'onya.

* **7:40** 7:40 Ndumodu ndi a m nyere unu si na Mmuo nke Chineke.

9

Pol mere onwe ya ihe ịmaatụ

¹ Abụghị m onye nwe onwe ya? Abụghị m onyeozị Kraịst? Ọ bụ na m abụghị Jisọs Onyenwe anyị? Unu abụghị ihe ngosipụta ọrụ m rụrụ n'ime Onyenwe anyị? ² Ọ bụrụ na m abụghị onyeozị n'ebe ndị ọzọ nọ, n'ebe unu nọ, abụ m onyeozị n'eziokwu n'ihị na unu bụ akara nke ọrụ onyeozị m n'ime Onyenwe anyị.

³ Ihe ngopụ m nye ndị ahụ na-enyocha m bụ nke a. ⁴ Ọ bụ na anyị enweghị ike iri ihe oriri na ịnụ ihe ọñụñụ? ⁵ Ọ bụ na anyị enweghị ike iduru nwunye onye bụ onye kwere ekwe gaa ebe ọbụla anyị na-aga dika ndị ozi ọzọ na-eme, na dika ụmụnne Onyenwe anyị na Sefas na-emekwa? ⁶ Ọ ga-abụ naanị mụ na Banabas bụ ndị na-enweghị ike ịhapụ ịrụ ọrụ maka ihe anyị ga na-eri?

⁷ Olee onye agha unu maara nke na-esi n'akpa ya akwụ onwe ya ụgwọ ọnwa? Ka ọ dị onye ọrụ ubi vajị unu maara nke na-adighi eri mkpụrụ e si n'ubi ahụ weta? Olee onye ọzụzụ atụrụ unu maara nke na-adighi ahụ mmiri ara e si n'igwe atụrụ ọ na-azụ apiputa? ⁸ Anaghị m ekwu ihe a n'ihị na ha bụ ihe na-eme ụbọchi niile n'etiti ndị mmadụ? Akwukwọ iwu, o kwukwaghị otu ihe ahụ? ⁹ N'ihị na e dere ya n'iwu nke Mosis, "Ekechila ọñụ ehi mgbe ọ na-azọcha mkpụrụ ọka."* Unu chere na ọ bụ naanị ehi ka Chineke bu n'obi kwuo okwu a? ¹⁰ E, n'ihị anyị ka eji dee ya n'akwukwọ. N'ezie, e dere ihe ndị a n'ihị anyị, n'ihị na onye ruru ọrụ n'ubi na onye na-azọcha mkpụrụ dijị n'ubi ahụ, na-eme nke a n'olileanya na o kwesiri iketa oke site na mkpụrụ e si n'ubi ahụ weta. ¹¹ Mkpụrụ anyị kuru n'ime obi unu bụ mkpụrụ nke mmụọ. Ọ ga-abụ ihe ọjọọ ma anyị si unu nyetu anyị ụfọdụ n'ime akunuba unu? ¹² Ọ bụrụ na ndị ọzọ kwesiri iketa uru dijị otu a n'ahụ unu, ọ bụ na anyị ekwesighi iketa karịa?

Ma ọ dibeghi mgbe anyi rioro unu ihe ọbụla, kama anyi na-agbalisi ike ihu na ọ dighi ihe ga-egbochi unu iji ezi obi na-ege nti n'oziomā Kraịst nke anyi wetara.

¹³ Ọ bụ na unu amataghi na ndi na-arụ ọrụ n'ulonso ukwu na-esi n'ulonso ahụ na-eweta ihe ha na-eri? Ndi na-agbakwa odibo n'ebe ichu aja na-eketakwa oke n'ihe eji chuo aja? ¹⁴ N'otu aka ahụ kwa, Onyenwe anyi ekwuola na ndi niile na-ekwusa oziomā ya ga-esi n'oziomā eweta nri ha ga-eri dij ndu.

¹⁵ Ma o nweghi mgbe m jirila ike ndi a m nwere irite uru n'oru m nara ndi mmadu ihe. Anaghị m ede nke a n'akwukwọ ka a na-ebutere m ihe onyinye. N'ihị na ọ kaara m mma ka m nwuo kama m ga-ekwe ka onye ọbụla mee ka inya isi m buru ihe efu n'ihị ihe onyinye. ¹⁶ Anaghị anya isi n'ihị na ana m ezisa oziomā, maka na nke ahụ bụ ọrụ e nyere m n'iwu ka m ruo. Ahuñu dijiri m ma ọ buru na m ezisaghi oziomā. ¹⁷ A si na m ji aka m hoputa onwe m iru ọrụ a, agaara m enwe ụgwọ ọrụ, ma na ọ buru na o sighi n'uche aka m, unu mara na-ahanyere m ya n'aka. ¹⁸ Gini bụ ụgwọ ọrụ m? Ụgwọ ọrụ m bụ onu m na-enwe site n'izisa oziomā a, na-anaghị onye ọbụla ụgwọ ọrụ ọbụla, maobu ihe ruru m dika onye na-ezisa oziomā ahụ.

Pol ji inwe onwe ya jee ozi

¹⁹ Ọ bụ ezie na-abughị m ohu onye ọbụla, ma imeela m onwe m ohu nye mmadụ niile ka m nwee ike site n'uzo dij otu a rite otutu mkpuruobi

* 9:9 9:9 Dit 25:4

n'uru nye Kraist. ²⁰ N'ebe ndi Juu n'uru, ana m eme dika onye Juu, ka m nwee ike rite ndi Juu n'uru. N'etiti ndi n'okpuru iwu, ana m emekwa dika otu n'ime ndi n'okpuru iwu (n'agbanyeghi na mu onwe m anoghi n'okpuru iwu), ka m si otu a nwee ike rite ndi n'okpuru iwu n'uru. ²¹ N'ebe ndi na-anoghi n'okpuru iwu n'uru, emere m onwe m ka onye na-anoghi n'okpuru iwu (ma nke a aputaghi na m na-akwusi ime ihe iwu Chineke na-achọ. Ana m emekwa dika onye n'okpuru iwu Kraist), ka m nwee ike rite ndi na-anoghi n'okpuru iwu n'uru. ²² N'ebe ndi na-adighi ike n'uru, ana m emekwa dika ha, ka m nwee ike rite ndi na-adighi ike n'uru. Otu obula mmadu si diri, ana m agbali chọọ ụzọ m ga-esi mee ka o nabata m, ka m nwee ike site n'ụzọ niile obula zoputa ụfọdu. ²³ Ana m eme ihe ndi a niile n'ihu ozioma, ma ka m nwekwa ike keta oke na ngozi ya.

Mkpa o di mmadu ikwanyere onwe ya ugwu

²⁴ Unu amataghi na mgbe otutu mmadu na-agba oso iso mpi, o bu naani otu onye na-enwe ihe onyinye nke mbu? Ya mere, gbasienu oso ike, ka unu nweta onyinye ahụ. ²⁵ Ndi na-ejikere igba oso maobu egwuregwu oso na-enwe ntachiobi n'otutu ahuhu nke ya na ozuzu so. Ha na-azu onwe ha naani ka ha nweta okpueze okoko osisi na-emebi emebi. Ma oso anyi na-agba bu ka anyi nweta okpueze nke na-apughi imebi emebi. ²⁶ O bu nke a mere m ji na-agba oso a na-eleghi anya n'azu, maobu kuo okpo dika m na-aku ifufe. ²⁷ Ma ana m azu ahụ m, na-enye ya ahuhu mee ya ka o buru ohu, ka mu onwe m ghara i bu onye a juru aju mgbe m kwusasi ozioma nye ndi ozo.

10

Ido aka na nti banyere ime mmehie

¹ Umunna m, achoghi m ka unu chefu o ihe mere nna nna anyi ha mgbe ha jere ije n'ime ozara. O ji igwe ojii duo ha. O mekwara ka ha si n'etiti Osimiri Uhie gafee. ² N'ime igwe ojii ahụ, na n'ime osimiri ahụ e tinyere ha niile na baptizim, dika ndi na-eso ụzọ Mosis. ³ Ha niile rikwara ihe oriri nke mmuo ahụ. ⁴ Ha nukwara mmiri mmuo ahụ, mmiri sitere n'oke nkume mmuo ahụ, nke na-eso ha. Oke nkume ahụ bu Kraist n'onwe ya. ⁵ N'ihe ndi a niile, omume ha amasighi Chineke. N'ihu nke a, o lara ha n'iyi n'ime ozara.

⁶ Ugbu a, ihe ndi a niile bukwa ihe ido aka na nti nye anyi, ka anyi hapu ibu ndi agwu ime ihe ojoo na-agu dika ha. ⁷ Unu abula ndi na-ekpere arusi dika ufodu ha mere. Dika e dere ya, "Ndi a noduru ala iri ihe na ihu ihe onunu, biliekwa oto gwurie egwu ime onwe ha obi uto."* ⁸ Ka anyi ghara ikwa iko dika ufodu n'ime ha mere, iri puku mmadu abuo na ato n'ime ha nwuo n'otu ubochi. ⁹ Ka anyi hapu inwa Kraist onwunwa dika ufodu n'ime ha si nwaa Chineke. E mere ka agwo tagbusie ha. ¹⁰ Ka anyi hapukwa itamu ntamu dika ufodu ha mere ma buru ndi Mmuo ozi onwu tibururu.

¹¹ Ihe ndi a niile dakwasiri ha ka o buru ihe ilere anya nye anyi. E dekwara ha n'akwukwo ka ha buru anyi ihe ido aka na nti n'ihu na anyi bi n'oge a mgbe ogwugwu ihe niile di nso. ¹² Ya mere, o buru na i na-eche na i guzosiri ike, lezie anya ka i ghara ida. ¹³ O nweghi onwunwa obula nwara unu nke abiakwutebeghi mmadu. Chineke kwesiri ntukwasie obi,

* 10:7 10:7 Opu 32:6

o gaghi ekwe ka a nwaa unu karja ike unu. Kama mgbe a na-anwa unu, o ga-enye unu ike imeri onwunwa ma gosikwa unu uzọ mgbapu n'ime ya.

*Oriri arusi na Oriri nke Onyenwe anyi**

¹⁴ Ya mere, ndi enyi m huru n'anya, gbaaranu ikpere arusi oso. ¹⁵ Ana m agwa ndi nwere uche okwu, unu onwe unu tulenu ihe m na-ekwu. ¹⁶ Iko ngozi ahụ nke anyi na-agozi, o bughi iketa oke site n'obara Kraist? Achicha nke anyi na-anyawa, o bughi iketa oke n'ahu Kraist? ¹⁷ N'ih na otu achicha di, o bu ezie na anyi di otutu, anyi bu otu ahụ, n'ih na anyi niile na-eketa oke n'otu ogbe achicha ahụ.

¹⁸ Chetanu ka ndi Izrel siri mee: o bu na ndi na-eri ihe eji chuo aja abughi ndi nnweko n'ebe ichu aja? ¹⁹ Gini ka okwu ndi a m na-ekwu putara? Na arusi, maobu ihe a churu n'aja nye arusi bu ihe obula, maobu na o bughi ihe? ²⁰ Mba! Ihe m na-ekwu bu na ndi niile na-achuru arusi aja jikotara onwe ha n'otu obi ichuru ekwensu aja ahụ. O bughi Chineke. Achokwaghi m ka unu buru ndi e jikotara ha na ekwensu.† ²¹ Unu apughi inu site n'iko Onyenwe anyi ma nuokwa site n'iko ekwensu; unu apughi inwe oke site na tebul Onyenwe anyi na tebul ekwensu. ²² Anyi na-achọ ime ka iwe wee Onyenwe anyi? Anyi di ike karja ya?

Inwe onwe nke ndi kwere ekwe

²³ I na-asị, "Enwere m ike ime ihe niile m maara na m kwesiri ime," ma o bughi ihe niile ga-abara m uru. "Enwere m ike ime ihe niile m maara ziri ezi," ma o bughi ihe niile nwere ike inyere anyi aka. ²⁴ Ka onye obula hapu icho odimma nke onwe ya, kama odimma nke ndi ozo.

²⁵ Rie ihe bu anu obula e rere n'ahia na-ajughi ajuju obula n'ih akonuche. ²⁶ N'ih na, "Uwa na ihe niile di n'ime ya bu nke Onyenwe anyi."§

²⁷ O buru na onye na-ekweghi ekwe akpoo unu oriri, unu kpebie ije, riekwanu nri obula e nyere unu na-ajughi ajuju n'ih akonuche. ²⁸ Ma o buru na e nwee onye gwara gi, "A churu ihe a n'aja." Unu erila nri ahụ, maka onye ahụ mere ka unu mata, na n'ih akonuche. ²⁹ Akonuche nke m na-ekwu maka ya abughi nke gi, kama o bu maka nke onye ahụ. N'ih gini ka m nwere onwe m ga-eji buru ihe akonuche onye ozo ga-ekpe ikpe? ³⁰ O buru na m nwere ike inye ekele, were nri m rie, olee otu e si ekwuto m n'ih ihe ahụ m nyere Chineke ekele banyere ya?

³¹ Ihe obula i na-eme, ma unu na-eri ihe maobu na-anu ihe, na-emenu ha niile maka otuto nke Chineke. ³² Unu emejala ndi juu maobu ndi Griik, ma o bukwanu nzuko Chineke. ³³ Na-agbalisinu ike ime dika m si eme. N'ih obula m na-eme, ana m ejisi ike ime ihe ga-atọ onye obula uto. Anaghi m achọ odimma nke m naani, kama o bu odimma nke mmadu ibe m, ime ka a zoputa ha.

11

¹ Unu buru ndi na-enomi m, dika m si enomi Kraist.

Omume kwesiri ekwesi n'oge ofufe

² Ana m aja unu n'ih na unu na-echeta m n'ih niile, nakwa n'ih na unu na-ejisikwa ozizi ahụ enyere unu n'aka ike, dika m nyere ha n'aka unu idebe. ³ Ma achoro m ka unu mata na dika Kraist bu isi nwoke obula, otu a ka nwoke obula si buru isi nwunye ya. Chineke bukwa isi Kraist. ⁴ Nwoke

† **10:13** 10:14 Ufodu na-akpo ya Oriri nsọ. ‡ **10:20** 10:20 Maobu, mmuo ojo § **10:26** 10:26 Abụ 24:1

òbùla kpuchiri isi ya mgbe ò na-ekpe ekpere maòbù na-ebu amùma* na-emenye isi ya ihere. ⁵ Ma nwanyị òbùla na-ekpe ekpere maòbù na-ebu amùma, ma ò kpuchighị isi ya, na-emenye isi ya ihe ihere, n'ìhi na ò òdika nwanyị kpùchara isi ya. ⁶ Ò burù na nwanyị òbùla achòghị ikechi isi ya, ya kpùchaa ya. A sìkwa na ò bụkwanyị ihe ihere na nwanyị kpùchara isi ya, ka nwanyị kechie isi ya.

⁷ Ma nwoke ekwesighị ikpuchi isi ya, n'ìhi na nwoke bụ onyinyo na otuto nke Chineke, ebe nwanyị bụ otuto nke nwoke. ⁸ E si na nwoke kee nwanyị, ma e sighị na nwanyị kee nwoke. ⁹ E keghị nwoke maka nwanyị, ma e kere nwanyị maka nwoke. ¹⁰ N'ìhi nke a, nwanyị kwesiri ikpuchi isi ya igosi na ò nò n'òkpuru di ya, maka ndị mmụọ ozi. ¹¹ Ma otu ihe si di n'ime ndụ anyị na-adị n'ime Onyenwe anyị, nwoke adighị ma e wepụ nwanyị, nwanyị adighịkwa ma e wepụ nwoke. ¹² N'ìhi na òdika nwanyị siri na nwoke pụta na mbụ, otu a ka a na-esitekwa n'ahụ nwanyị mụpụta nwoke. Ma ha niile si n'aka Chineke pụta.

¹³ Achòrò m ka unu tule ihe a n'onwe unu, ò di mma ka nwanyị ghebe isi ya oghe mgbe ò na-ekpe ekpere nye Chineke? ¹⁴ Unu matakwara nke òma na ò bụ ihe ihere na nwoke ga-ebu agiri isi di ogologo. ¹⁵ Ma ò burù na nwanyị enwee agiri isi di ogologo ò bụ ihe otuto nye ya n'ìhi na e nyere ya agiri isi di ogologo ka ò burù ihe mkpuchi. ¹⁶ Ò burù na onye òbùla na-arù ùka banyere omenaala nke a, anyị onwe anyị na nzukò Chineke niile enweghị omenaala òzò banyere nke a.

Omume kwesiri ekwesi n'oge Oriri Nso

¹⁷ N'ime ntuziaka ndị a, enweghị m otuto nye unu n'ìhi na mgbe unu zukòtara omume unu na-eweta ihe ojòò karịa ihe òma. ¹⁸ Na mmalite, ihe m na-anù bụ na mgbe niile unu zukòrò òdika chòchị, irù ùka nke na-ebute nkewa na-adị n'ètiti unu. E kwenyekwara m na ùfòdù ihe ndị a m nùrù bụ eziokwu. ¹⁹ N'ezie ùdi nkewa di otu a aghaghị idi n'ètiti unu ka e nwee ike mara ndị Chineke nabatara. ²⁰ Mgbe unu zukòtara, ò bughị nri anyasi nke Onyenwe anyị ka unu na-eri. ²¹ N'ìhi na mgbe unu na-eri nri, ùfòdù n'ime unu na-eri nri anyasi nke aka ha. Nke mere, n'otu onye na-anò agùù ebe onye òzò na-anùbigakwa mmanya oke. ²² A ga-akpò nke a gini? Ò bụ na unu enweghị ùlò ebe unu ga-anò rijuo afò ma ùjuokwa afò? Ka ò bụ na unu na-elelì nzukò Chineke na emenye ndị na-enweghị ihe ihere? Gini ka m ga-agwa unu? Aga m eto unu maka nke a? Agaghị m eto unu maka nke a.

²³ N'ìhi na ihe m ziri unu bụ ihe Onyenwe anyị ziri m. N'abalì ùbòchị ahụ a rara ya nye, Onyenwe anyị Jisòs weere otu ogbe achịcha. ²⁴ Mgbe ò nyechara ekele, ò nyawara ya si, **"Nke a bụ ahụ m nke a na-enye maka unu. Na-emenụ nke a iji cheta m."** ²⁵ N'ùzò di otu a kwa, ò bulitere otu iko mmanya mgbe ha risiri nri si, **"Iko a bụ ogbugba ndụ òhurù n'òbara m. Oge òbùla unu na-anù ya, na-emenụ nke a iji na-echeta m."** ²⁶ N'ìhi na mgbe òbùla unu na-eri achịcha ahụ na-anùkwa iko a, unu na-ekwusa onwù Onyenwe anyị ruo mgbe ò ga-abia òzò.

²⁷ Ya mere, ò burù na onye òbùla erie achịcha Onyenwe anyị maòbù ùjò iko Onyenwe anyị n'ùzò na-ekwesighị ekwesi, onye ahụ na-emehie megide anù ahụ Onyenwe anyị na òbara Onyenwe anyị. ²⁸ Ò bụ nke a mere ò ji burù ihe di mkpa ka onye òbùla nyochaa onwe ya nke òma tupu ò rie achịcha ahụ maòbù ùjò iko ahụ. ²⁹ N'ìhi na onye òbùla na-eri achịcha

* 11:4 11:4 Maòbù, na-akuzi ihe

ahụ maọbụ n'ụzọ site n'iko ahụ na-echeghi echiche, ọ na-eri, na-anụtakwara onwe ya ikpe ọmụma, ma ọ bụrụ na ọ tuleghi uche banyere ahụ Kraịst. ³⁰ Ọ bụ nke a mere ọtụtụ n'ime unu ji bụrụ ndị ahụ na-esighi ike, ndị nọ n'orịa na ndị dara n'ura ọnwụ. ³¹ Ọ bụrụ na anyị enyochaa onwe anyị nke oma, anyị agaghị adaba n'ikpe. ³² Ma otu ọ dị, mgbe Onyenwe anyị na-ama anyị ikpe n'uzọ dị otu a, a na-ezi anyị otu e si ebi ezi ndụ n'ihị ka a ghara imakọ anyị na ndị ụwa ikpe.

³³ Ya mere, ụmụna m, mgbe unu bịakwara iri nri, chere n'ibe unu.

³⁴ Ọ bụrụ na agụụ agụọ onye ọbụla ya rie nri n'ụlọ ya, ka ọ hapụ iwetara unu ikpe ọmụma.

Aga m enye ntuziaka banyere ihe niile ndị ọzọ mgbe m bịara.

12

Onyinye Mmụọ Nsọ na-enye

¹ Ugbu a ụmụna m, achọrọ m ka unu mata ihe gbasara onyinye nke Mmụọ Nsọ na-enye. ² Unu matara na mgbe unu bụ ndị na-amaghị Chineke, e duru unu n'otu ụzọ maọbụ nke ọzọ, duhie unu ụzọ iso arụsị ndị ahụ dara ogbi. ³ Ya mere, achọrọ m ka unu ghọta nke oma na ọ dịghi onye ọbụla na-ekwu okwu site n'odudu Mmụọ nke Chineke, puru i sị, "Ka Jisọs bụrụ onye a bụrụ ọnụ." Ọ dkwaghị onye ọbụla puru ikwu, na "Jisọs bụ Onyenwe anyị," ma ọ bughị site na Mmụọ Nsọ.

⁴ Onyinye amara dị iche iche, ma otu Mmụọ Nsọ ahụ na-enye ha niile.

⁵ E nwekwara ụdị ije ozi dị iche iche, maọbụ otu Onyenwe anyị ahụ ka a na-ejere ozi. ⁶ Ụdị ike dị iche iche nke eji arụ ọrụ dkwara, ma otu Chineke ahụ na-etinye ike ndị a n'ime onye ọbụla iji jee ozi.

⁷ Ọ na-enyekwa onye ọbụla amara iziputa ike nke Mmụọ Nsọ maka ọdamma mmadụ niile. ⁸ Mmụọ Nsọ na-enye otu onye onyinye ikwu okwu amamihe, na-enyekwa onye ọzọ onyinye jma ihe ọmụma, site n'otu Mmụọ ahụ. ⁹ Otu Mmụọ nsọ a na-enye onye ọzọ onyinye inwe okwukwe, na-enyekwa onye ọzọ onyinye inwe ike igwọ orịa. ¹⁰ Onye ọzọ ka ọ na-enye onyinye iru ọrụ itunanya, onye ọzọ ike ibu amụma. Onye ọzọ ka ọ na-enye ike ikwara ụdị mmụọ dị iche iche, ma onye ọzọkwa ka ọ na-enye ike isụ asụsụ dị iche iche. Ma ọ na-enyekwa onye ọzọ ike ikwara ihe onye na-asụ asụsụ ndị a na-ekwu. ¹¹ Ọ bụ otu Mmụọ ahụ na-enye onyinye ndị a niile. Ọ na-enye onye ọbụla onyinye dị iche iche dika Mmụọ Nsọ si kpebie.

Otu ahụ ma ọtụtụ akụkụ

¹² Dika ahụ anyị si nwe akụkụ dị iche iche, ma bụrụkwa otu ahụ, n'agbanyeghi na o nwere ọtụtụ akụkụ, otu a ka anụ ahụ Kraịst dkwara.

¹³ Site n'otu Mmụọ Nsọ ahụ ka e mere anyị niile baptizim n'otu n'otu, ma ndị Juu ma ndị Griik, ma ohu ma ndị nwe onwe ha. E meela ka anyị n'ụzọ ọbara ya, n'ime njikọ nke otu Mmụọ Nsọ ahụ. ¹⁴ Ahụ mmadụ abughị naanị otu akụkụ, kama o nwere ọtụtụ akụkụ ahụ.

¹⁵ Ọ bụrụ na ụkwụ asị, "N'ihị na-abughị m aka, esoghi n'ahụ," nke a agaghị egbochi ya ka ọ gharakwa ibụ otu n'akụkụ anụ ahụ. ¹⁶ Otu a kwa, ọ bụrụ na ntị asị, "Ebe m na-abughị anya abughị m otu akụkụ anụ ahụ." Okwu a kwa agaghị eme ka ntị ghara ibụ akụkụ anụ ahụ. ¹⁷ Ọ bụrụ na ahụ niile bụ anya, olee ka ahụ ga-esi n'ụzọ ihe? Ọ bụrụkwa na ahụ mmadụ bụ naanị ntị ọ ga-esi ahaa n'ụzọ ihe ọbụla? ¹⁸ Ma otu ihe si dị, Chineke debere n'otu n'otu akụkụ niile dị n'ahụ dika o si choọ. ¹⁹ A sị na akụkụ

niile dị n'ahụ bụ otu ihe, kedụ ebe ahụ ga-adị? ²⁰ Otu ọ dị, ọ bụ ezie na ihe dị n'ahụ dị otutu, ma ha niile bụ otu ahụ.

²¹ N'ihì nke a, anya enweghị ike ịgwa aka sị, "Achoghị m gi, n'ihì na ị dighị m mkpa." Isi agakwaghị agwa ụkwu sị, "Achoghị m inyeaka gi."

²² Kama ọ bụ akụkụ ahụ anyị ndị na-esighi ike bụ ndị dị anyị mkpa karịa.

²³ E e, akụkụ ndị ahụ anyị na-eche na ha adighị mkpa ka anyị na-eji nsopuru na-elekota. Akụkụ ndị ahụ na-ekwesighi ile anya ka anyị na-enye

ugwu, ma na-ekpuchi ha. ²⁴ Ma anyị adighị esi otu a elekota akụkụ ahụ ndị ahụ anya na-ahụ n'uzo puru iche, n'ihì na Chineke kpachapuru anya

mee ka akụkụ ndị ahụ dīkarisiri nta buru nke anyị kwesiri inye nsopuru karịa. ²⁵ N'uzo dị otu a, nkewa obula adighi n'ahụ mmadụ. Akụkụ obula

maara mkpa ibe ya, ha na-egboritakwara onwe ha mkpa ha. ²⁶ O buru na otu akụkụ enwe nsogbu, akụkụ ndị ozo ga-eketa oke na nsogbu ahụ. O

burukwa na otu akụkụ emee ihe ga-eweta otuto ọ bụ ahụ niile na-enwe ototo ahụ.

²⁷ Ugbu a, unu niile n'otu n'otu bụ otu anụ ahụ Kraist. Unu bukwa akụkụ ahụ ya n'otu n'otu, burukwa ndị di mkpa n'ahụ ahụ. ²⁸ Nke a bụ

ufodu n'ime akụkụ di iche iche Chineke tinyere na choochi; nke mbu bụ ndi ozi, ndi amuma, ndi nkuzi, ndi na-arụ ọrụ ịhunanya, ndi na-agwo ọria,

ndi puru nyere mmadu ibe ha aka, ndi nwere onyinye ichikota ihe niile n'usoro, na ndi na-asu asusu di iche iche. ²⁹ Ha niile, ha bu ndi ozi? Ha

niile ha bu ndi amuma? Ha niile ha bu ndi nkuzi? Ha niile ha bu ndi ọrụ ebube? ³⁰ Ha niile ha nwere onyinye igwo ọria? Ha niile ha na-asu n'olu

di iche iche? Ha niile ha nwere onyinye nke ikowa asusu di iche iche? ³¹ Ugbu a, gbalisienụ ike inweta onyinye kachasi di elu karia.

Ihunanya kachasi mkpa

Ma aga m ezi unu uto nke kachasi ihe a niile mma.

13

Ihunanya

¹ A si na m na-asu asusu di iche iche nke ndi mmadu maobu nke ndi mmuo ozi, ma ahughi m mmadu ibe m n'anya, abu m naani ogene na-eme

uzu maobu mbadamba efere na-ada uda. ² A sika na m nwere onyinye ibu amuma, buru onye puru ikwu ihe niile gaje ime n'oge di n'ihu, na

onye maara ihe niile, a sika na m nwere okwukwe nke m puru isite na ya nye ugwu buru ibu iwu si ya site n'ebe o no gaa n'ebe ozo, ma ahughi

m mmadu ibe m n'anya, ahughi m ihe obula. ³ A sika na m ewere ihe niile m nwere nye ndi ogbenye, werekwa anu ahụ m nye ka ere ya oku

n'ihì ka m nyaa isi, ihe ndi a niile abaghi uru, ma m enweghi ihunanya.

⁴ Ihunanya na-enwe ogologo ntachiobi, na-enwekwa obi ebere. O dighi ekwo ekworo, o naghị enwe anya ukwu, o naghị anya isi. O nakwaghị

ebuli onwe ya elu. ⁵ O naghị eme ihe na-akpasu iwe, o naghị achọ ihe nke naani ya, o naghị ewe iwe osiiso. O nakwaghị aguko ihe ojojo niile e mere

ya. ⁶ O dighi anuri onu n'ihe ojojo, kama o na-anuri n'eziokwu. ⁷ O na-edi ihe niile, o na-ekwerekwa ihe niile, o na-enwekwa olileanya na-anagide

ihe obula daputara.

⁸ Ihunanya adighi agwu agwu. Ma ibu amuma niile ga-emesia kwusi, onyinye isu asusu di iche iche ga-akwusika. Otu a, ihe omuma niile ga-

agabiga. ⁹ N'ihì na omuma anyi ezughi oke, ibu amuma anyi ezukwaghì oke. ¹⁰ Ma mgbe anyi ruru n'izuoke, ezughi oke agaghì adikwa. ¹¹ Mgbe m bu nwata, ekwuru m okwu dika nwata, echiche m niile bu echiche

nwata. Izuzu obi m niile bukwa nke nwata. Ma mgbe m toro ghoq dimkpa, adighikwa m akpa agwa dika nwata ozo. ¹² Ugbu a, anyi na-ahụ inyogho inyogho dika anyi na-ele anya n'enyoma ma mgbe ahụ anyi ga-ahụ ihu na ihu. Ugbu a, ihe m mara ezughị oke, ma mgbe ahụ aga m amazu, dika m bụ onye a mazuru.

¹³ O di ihe ato na-adigide adigide. Ha bu okwukwe, olileanya, na ihunanya. Ma n'ime ha niile, ihe kachasi ha niile bu ihunanya.

14

Onyinye ndi ozo Mmuo Nso na-enye

¹ Ka ihunanya buru isi ihe unu na-achọ. Chosienụ onyinye nke Mmuo Nso ike, nke ka nke onyinye inwe ike ibu amuma. ² Onye obula na-asu asusu o na-amughị amu, bu Chineke ka o na-agwa okwu, o bughị mmadu. N'ezie, o dighi onye na-aghota ihe o na-ekwu; n'ihu na okwu o na-ekwu bu ihe omimi site n'ike Mmuo Nso. ³ Ma onye obula na-ebu amuma na-ezisa ozi na-enyere ndi mmadu aka ito eto. O na-agwakwa ha okwu nkasiobi na okwu na-ebuli mmuo ha elu. ⁴ Ya mere, onye ahụ na-ebu amuma na-enyere choochi aka, ma onye ahụ na-asu asusu ozo, na-enyere naani onwe ya aka. ⁵ O gaara ato m utoma a si na unu niile nwere onyinye isu asusu di iche iche; ma o ga-ato m karja ma o buru na unu niile enwee onyinye ibu amuma. Nke a bu n'ihu na onye ahụ na-ebu amuma bara uru karja onye na-asu asusu di iche iche. Isu asusu ya ga-aba uru ma o buru na o di onye na-aghota ihe o na-asu, ka e nwee ike wulie choochi.

⁶ Umuna m o buru na m biakwutere unu malite isu asusu unu na-adighi aghota, ole uru m baara unu, ma o bughị ma m na-ekwu okwu banyere ihe ekpughere gosi m, maobu ihe niile m maara, maobu ihe gaje ime, maobu ihe nkuzi? ⁷ O bukwa otu a ka o di n'etiti ihe niile na-enweghi ndu, nke na-ada uda, dika oja, maobu ubo akwara. O buru na ha enyeghi uda di iche site na nke ozo, olee uzoma mmadu ga-eji mara maobu oja ka a na-afu, maobu ubo akwara ka a na-akpo. ⁸ O burukwa na opi ike e ji akpo ndi agha oku adaputaghi uda nke oma, onye ga-ejikere ije agha? ⁹ N'otu aka ahụ kwa, o buru na i na-agwa mmadu okwu n'asusu o na-adighi anu, olee otu o ga-esi ghotu ihe i na-ekwu? N'oge ahụ, ifufe ka unu na-agwa okwu. ¹⁰ Asusu a na-asu n'utuwa a di ukwu, ma ha niile bara uru nye ndi na-anu ha. ¹¹ O buru na m aghotaghi ihe onye na-asu otu n'ime asusu ndi a na-ekwu, aga m abu obia n'ebe onye na-asu asusu ahụ no, ya onwe ya ga-abukwa obia n'ebe m no. ¹² Ebe o na-agu unu aguu inweta onyinye nke Mmuo Nso, choonu onyinye ndi ahụ ga-enyere unu aka iwuli nzuko elu.

¹³ Onye obula na-asu asusu n'olu di iche iche, ga-ekpe ekpere ka e nye ya onyinye ikowa olu di iche iche. ¹⁴ O buru na m ji asusu di iche na-ekpe ekpere, mmuo m ga-eso m na-ekpe ekpere ahụ, ma uche m agaghi aghota ekpere m na-ekpe. ¹⁵ O buru na o di otu a, olee ihe m ga-eme? Aga m eji mmuo m kpee ekpere, jirikwa uche kpee ekpere. Aga m ejikwa mmuo m buo abu, jirikwa uche m buo abu. ¹⁶ Ma o bughị otu a, mgbe i ji asusu ozo nke a na-amaghi na-eto Chineke n'ime mmuo, olee otu ndi niile no n'ulo nzuko ahụ na-aghotaghi ihe i na-ekwu ga-esi zaa Amen? ¹⁷ O bu ezie na i na-enye ekele nke oma, ma o naghị ewuli onye obula elu.

¹⁸ Ana m ekele Chineke n'ihu na ana m asu asusu di iche iche* karja unu niile. ¹⁹ Ma mgbe obula a gbakorọ na nzuko ife ofufe, o na-akara m

* 14:18 14:18 Nke bu isu n'ire

mma ikwu naani mkpuru okwu ise nke mmadu niile ga-aghota na nke ga-abakwa ha uru, kara na m kwuru puku mkpuru okwu iri n'asusu di iche iche nke onye obula na-apughị ighota.

²⁰ Umunna m, unu abula umuntakiri n'echiche unu. Burunu umuntakiri n'ihe gbasara ime ihe ojoo, ma burunu ndi nwere uche n'ihe gbasara udi okwu a. ²¹ E dere ya n'akwukwo iwu,

"Site na egbugbere onu ndi mba ozo sitekwa n'ire ndi na-asu iche iche

ka m ga-agwa ndi a okwu,

ma obuladi otu a, ha agaghị ege m nti,
ka Onyenwe anyi kwuru."[†]

²² Isu asusu di iche iche abughị ihe nlere anya nye ndi kwere ekwe, kama o bu ihe ama nye ndi na-ekweghi ekwe. Ma ibu amuma bu maka ndi kwere ekwe, o bughị maka ndi na-ekweghi ekwe. ²³ O buru na nzuko niile ezukoo n'ogbakoo ekpere, mmadu niile a na-asu n'olu di iche iche n'otu mgbe, o burukwa na ndi na-aghotaghi, maobu ndi na-ekweghi ekwe abata n'ebe ahụ, gini ka ha ga-ekwu? Ha o gaghị asi na isi emebiela ndi a? ²⁴ Ma o buru na onye na-ekweghi ekwe maobu onye ohuru abata mgbe onye obula na-ebu amuma, ha ga-abu ndi mmadu niile ga-atu mmehie ha n'anya maakwa ha ikpe mmehie. ²⁵ Mgbe a na-eme ka ihe nzuzo nke obi ha niile puta ihe, onye di otu a ga-egbu ikpere n'ala kpoo isiala nye Chineke si, "N'ezie, Chineke no n'etiti unu."

Usoro Ofufe

²⁶ Ugbo a, umunna m, kedu otu o kwesiri idi? Mgbe obula unu zuko, ufodu kwesiri ibu abu, onye ozo ga-ezi unu ihe; maobu gwa unu ozi di mkpa e gosiri ya, maobu jiri asusu nke o na-amughị gwa unu okwu, ka onye ozo kowaa ihe onye ji asusu a di iche kwuo okwu kwuru. Ma ka ihe obula e mere n'ime ulo choochi buru ihe ga-ewuli onye obula elu.

²⁷ A sika na o di ndi choro iji asusu di iche kwuo okwu, ka mmadu abuo maobu ato kwuo. Kama ka ha kwuo n'otu n'otu n'usoro. Ka onye ga-akowa ihe ha kwuru norokwa n'ebe ahụ. ²⁸ O buru na o dighi onye ga-akowa ihe ha na-asu, ka onye ahụ na-asu asusu di iche na choochi mechie onu ya. Ya na Chineke surita ya.

²⁹ Ka mmadu abuo maobu ato nwere onyinye ibu amuma kwuo okwu n'otu n'otu, ka ndi ozo tulee ihe ha kwuru. ³⁰ O buru na-ekpughere onye ozo nodu n'akuku ya ihe, ka onye mbu mechie onu ya. ³¹ N'ih na unu nwere ike ibu amuma n'otu n'otu, ka mmadu niile nwee ike imuta ihe ma burukwa ndi a gbara ume. ³² Mmuo niile nke ndi amuma ka a na-edokwa n'okpuru ndi amuma. ³³ N'ih na Chineke abughị Chineke nke aghara, kama o bu nke udo. Otu a ka o di n'ime ogbakoo niile nke ndi nso.

³⁴ Umu nwanyi ekwesighi ikwu okwu n'ime choochi. Ha ekwesighi itinye onu na ntugha uka obula, n'ih na iwu kwuru ka ha debe onwe ha n'okpuru ndi ochichi. ³⁵ O buru na o di ihe ha choro imata, ha juo di ha mgbe ha lara n'ulo. N'ih na o bu ihe ihere na nwanyi ga-ekwu okwu n'ime ogbakoo choochi.

³⁶ Unu chere na okwu Chineke malitere n'aka unu? Unu chekwara na o ga-akwusi n'aka unu? Ugha! ³⁷ O buru na o di onye na-eche na ya bu onye amuma, maobu na ya nwere onyinye nke Mmuo Nso, naani ihe m na-acho ka o ghota bu na ihe m na-edere unu bu iwu Onyenwe anyi n'onwe ya

[†] 14:21 14:21 Ajz 28:11,12

nyere m. ³⁸ O buru na o di onye nngidere ju inabata ihe ndi a, unu anala ya nti.

³⁹ Ya mere, umunna m, ka ibu amuma buru ihe na-agu unu agu, unu egbochikwala onyinye nke isu n'ire di icha icha. ⁴⁰ Ma meenu ihe niile n'uzo di mma, ka ha dikwa n'usoro.

15

Mbilite n'onwu Kraist

¹ Umunna m, ugu a achoro m ime ka unu cheta ozioma ahụ m ziri unu mgbe m buru uzo bjakwute unu, nke unu kweere na ya, na nke unu guzosikwara ike n'elu ya. ² E si n'ozoma a zoputa unu, ma o buru na unu ejiri obi unu niile jidesie ihe unu kweere na ya ike. Inwe okwukwe n'ihe ozo di icha agaghị enyere unu aka.

³ The m nyefere unu n'aka na mbu bu ozi ahụ m natara i debe, nke di oke mkpa, na Kraist nwuru onwu n'ihu mmehie anyi, dika akwukwo nsọ kwuru na o ga-anwu. ⁴ Na e liri ya, ma e mere ka o si n'onwu bilie n'ubochi nke ato, dika akwukwo nsọ kwukwara na o ga-eme. ⁵ O gosiri Sefas* onwe ya, emesja, ndi ozi iri na abuo ahụ hukwara ya. ⁶ Emesjakwa, o gosiri ihe kariri nari mmadu ise n'ime umunna onwe ya, n'otu mgbe, otutu n'ime ndi ahụ ka no ndu taa, o bu ezie na ufodu n'ime ha adaala n'ura onwu. ⁷ Emesja, Jemis huru ya; o mekwara ka ndi ozi niile hu ya. ⁸ N'ikepeazu, mu onwe m hukwara ya, dika a ga-asị na m bu nwa a na-amughị n'oge.

⁹ N'ihu na o bu m kachasi nta n'ime ndi ozi. O kwesikwaghị ka a akporo m onyeozu ya n'ihu na alusoro m nzuko Chineke ogu nke ukwu. ¹⁰ Ma site n'amara nke Chineke, ahụ m ihe m bu. O putakwara na amara ya n'ebe m no abughị ihe efu. Kama arusiri m oru ike karichasia ndi ozi niile. Ma n'ezie, o bughị m na-aru oru a, kama o bu Chineke n'onwe ya na-aru oru ya n'ime m. ¹¹ Ma o bu m, maobu ndi ozo, otu a ka anyi siri kwusaa, otu a ka unu sikwa kwere.

Mbilite n'onwu nke ndi nwuru anwu

¹² Ma o buru na a na-ekwusa na Kraist si n'onwu bilie, gini mere ufodu unu ji na-ekwu na ndi nwuru anwu apughị isi n'onwu bilie ozo. ¹³ O buru na ndi nwuru anwu a pughị i si n'onwu bilie, nke a putara na e meghe ka Kraist site n'onwu bilie. ¹⁴ O burukwa na e meghe ka Kraist si n'onwu bilie, ihe anyi na-ezisa bu ihe efu, okwukwe unu nwere bukwa ihe efu. ¹⁵ Ma karja nke a, a na-ahuta anyi ka ndi ama ugha nke Chineke, n'ihu na anyi gbara ama banyere Chineke, na-asị na o mere ka Kraist si n'onwu bilie, bu onye o na-emeghe ka o si n'onwu bilie ma o buru na-emeghe ka ndi nwuru anwu di ndu ozo. ¹⁶ N'ihu na, o buru na a pughị ime ka ndi nwuru anwu bilie di ndu ozo, emekwaghị ka Kraist si n'onwu bilie. ¹⁷ Ma o buru na-emeghe ka Kraist si n'onwu bilie, okwukwe unu bu ihe efu, unu ka ga-anwu na mmehie unu. ¹⁸ Mgbe ahụ ndi nwuru anwu n'ime Kraist lara n'iyi. ¹⁹ O burukwa na olileanya anyi n'ime Kraist gwuru naani na ndu anyi n'ime uwa a, anyi bu ndi e kwesiri ka e mere ebere.

²⁰ Ma e mere ka Kraist si n'onwu bilie n'ezie, onye mbu n'etiti ndi niile nwuru anwu. ²¹ N'ihu na dika onwu si site n'aka otu nwoke bja, otu a kwa ka mbilite n'onwu si site n'aka otu nwoke bja. ²² Dika mmadu niile si anwu site n'aka Adam, otu a kwa ka mmadu niile ga-esi dikwa ndu n'ime Kraist. ²³ Onye obula ga-ebili n'usoro nke ya, Kraist mkporu mbu

* 15:5 15:5 Ya bu, Pita

si n'ọnwu bilie. Mgbe ọ lughachiri, ndị niile bụ ndị nke Kraịst ga-esote. ²⁴ Mgbe nke a gasiri, ọgwugwu ihe niile ga-abia, mgbe ọ ga-enyefe alaeze n'aka Chineke bụ Nna, n'ìhi na o meriela ichi isi niile, na ikike niile na ike niile. ²⁵ N'ìhi na ọ ga-abụ eze tutu ruo mgbe ọ lughuru ndi iro ya niile, doo ha n'okpuru ukwu ya. ²⁶ Onye iro ikpeazu a ga-emerị bụ ọnwu. ²⁷ N'ìhi na "O doola ihe niile n'okpuru ukwu ya."† Ma mgbe ọbula asiri, "e doola ihe niile" n'okpuru ukwu ya, o doro anya na Chineke agunyeghi onwe ya, n'ìhi na ọ bụ ya tinyere ihe niile n'okpuru Kraịst. ²⁸ Mgbe e merela ka ihe niile n'okpuru ya, mgbe ahụ, Okpara ya n'onwe ya, ga-edobe onwe ya n'okpuru onye ahụ dobere ihe niile n'okpuru ya, ka Chineke buru onye na-achị ihe niile.

²⁹ Ma ọ bughị otu a, gini mere ufodu ji eme ndi otu ha baptizim n'onodu ndi nwuru anwu? O buru na e meghe ka ndi nwuru anwu si n'onwu bilie ma ohi, n'ìhi gini ka a na-eme mmadu ndi a baptizim n'onodu ha?

³⁰ Gini mere anyi ji noro n'ize ndu n'oge awa obula? ³¹ N'igwa unu eziokwu, umunna m, ana m ezute onwu kwa ubochi. Ihe m ji kwuputa nke a bu n'ìhi inya isi nke m ji unu anya n'ime Jisos Kraịst, Onyenwe anyi. ³² O buru na ndu anyi na-agwu n'üwa a, dika ndi mmadu na-ekwu, gini bukwani uru m nwere n'ìhi ogu m na-aluso anu ohia, bu ndi ikom Efesos? O buru na a gaghị eme ka ndi nwuru anwu bilie, "Ka anyi rienu, nuokwanu, n'ìhi na echi anyi ga-anwu."‡

³³ Unu ekwela ka e duhie unu. N'ìhi na mkparikota agwa ojoo na-emebi ezi agwa. ³⁴ Sitenu na ndu enweghi nghota unu lughachita dika unu kwesiri, unu emehiekwala ozo. N'ìhi na-enwere ufodu bu ndi na-amaghi Chineke. Ana m ekwu nke a ka ihere mee unu.

Mbilite n'onwu nke anu ahụ

³⁵ Ma ufodu ga-aju, "Olee otu a ga-esi mee ka onye nwuru anwu bilie? Olee udi ahụ ha ga-enwe mgbe ha ga-aputa?" ³⁶ Onye nzuzu! Mkpuru oka i tinyere n'ala agaghị epu ma ọ buru na o bughị uzo nwu. ³⁷ Mgbe i na-agma mkpuru, ọ bughị anu ahụ nke ga-aputa ka i na-agma, kama ọ bu naani mkpuru nkiti, eleghị anya mkpuru oka wiiti, maobu mkpuru ozo. ³⁸ Ma Chineke na-enye ya ahụ dika o si choo. O na-enyekwa mkpuru obula n'ime mkpuru niile ahụ nke kwesiri ya. ³⁹ Anu ahụ niile abughị otu, mmadu nwere anu ahụ di iche, anu ohia nwere udi anu ahụ nke ha. Anu ufe nwere anu ahụ ha, azu nwekwara nke ha. ⁴⁰ Ahu nke eluigwe na ahụ nke üwa dikwa. Ma ima mma na ebube nke ahụ nke eluigwe bu otu, ima mma na ebube nke ahụ nke üwa dikwa iche. ⁴¹ Anyanwu nwere ebube nke ya, onwa nwekwa nke ya, kpakpando nwekwara ebube nke ya. Kpakpando dikwa iche site n'ibe ya n'ima mma na ebube.

⁴² Otu a ka ọ di n'ebe mbilite n'onwu ndi nwuru anwu di. Mgbe e liri anu ahụ anyi, ihe nwuru anwu na nke puru ire ure ka ọ bu, ma mgbe e mere ka o si n'onwu bilie, ọ gaghị anwukwa ozo. ⁴³ A na-eli ahụ onye nwuru anwu dika ihe enweghi ugwu, ma a na-eme ka o si n'onwu bilie n'ebube. A na-eli onye nwuru anwu n'adighi ike, ma a na-eme ka o si n'onwu bilie n'idi ike. ⁴⁴ A na-eli onye nwuru anwu dika anu ahụ nkiti, ma a na-eme ka o jiri ahụ nke mmuo kulite.

O buru na e nwere anu ahụ nkiti, e nwekwara ahụ nke mmuo. ⁴⁵ E dere ya, "Mmadu mbu, bu Adam, ghoro mkpuruobi di ndu, Adam nke ikpeazu bu mmuo na-enye ndu."§ ⁴⁶ Ma mmuo e bughị uzo, kama ọ bu ahụ nkiti,

† 15:27 15:27 Abụ 8:6 ‡ 15:32 15:32 Ajz 22:13 § 15:45 15:45 Jen 2:7

ma mmụọ b́jara n'íkpeazu. ⁴⁷ Mmadu nke nwoke sitere n'ala, ejikwa aja kpuo ya; mmadu nke abuo si n'eluigwe b́ja. ⁴⁸ Di ka mmadu nke mbu ahụ e jiri aja kpuo di, otu a ka ndi niile si n'aja puta dikwa. Ma di ka mmadu nke eluigwe ahụ di, otu a ka ndi niile bu umu eluigwe dikwa. ⁴⁹ Dika anyi niile yikwasiri onyinyo nke nwoke e jiri aja kpuo, otu ahukwa ka anyi ga-esi yikwasị onyinyo nke nwoke nke eluigwe.

⁵⁰ Ihe m na-ekwu, umunna m, bu na anu ahụ na obara enweghi ike iketa alaeze Chineke. Ihe na-ere ure agaghikwa eketa ereghi ure. ⁵¹ Ma geenu nti ka m gwa unu ihe omimi a! O bughi anyi niile na-aga inwu, kama, a ga-enye anyi anu ahụ oheru nke puru iche. ⁵² N'otu mgbe, n'otu ntabi anya, mgbe a ga-afu opi ike ikpeazu. N'ih na opi ga-ada, a ga-eme ka ndi nwuru anwu si n'onwu bilite na-ereghi ure. A ga-agbanwekwa anyi. ⁵³ N'ih na a ghaghi igbanwe anu ahụ anyi a nke na-anwu anwu, nyekwa anyi ahụ nke na-agaghi anwu ozo. ⁵⁴ Mgbe ahụ nke a puru ire ure ga-eyikwasị ereghi ure, nke a puru inwu anwu ga-eyikwasị anwughi anwu. Mgbe ahụ, okwu ahụ e dere n'akwukwo nsọ ga-emezu, okwu ahụ siri, "Elomiela onwu, meriekwa ike ya niile."*

⁵⁵ "Onwu, olee ebe mmeri gi di?"

Onwu, olee ebe ihe ufu gi di?"†

⁵⁶ N'ih na ihe ahụ onwu ji agbata mmadu bu mmehie, ma ihe na-enye mmehie ike bu iwu. ⁵⁷ Ka ekele diri Chineke onye na-enye anyi mmeri site n'Onyenwe anyi Jisọs Kraist.

⁵⁸ Ya mere, umunna m ndi m huru n'anya, kwusienu ike, burunu akwaa akwuru. Nogidenu n'oru Onyenwe anyi mgbe niile, ebe unu maara na oru unu na-aru n'ime Onyenwe anyi abughi ihe efu.

16

Onyinye n'ih ndi nsọ no na mkpa

¹ N'ih niile banyere utu ihe onyinye nke ndi nsọ, gbalianu mee dika m nyere ndi choochi di n'akuku Galeshia n'iwu. ² Ubochi uka niile, ka onye obula site n'ih o kpatara n'izu uka ahụ weputa ufodu ihe nke o ga-eji nye onyinye a. Unu e cherekwala inakota ihe onyinye ndi a ruo mgbe m ga-abia. Ka a hapu iche tutu ruo mgbe m b́jara. ³ Mgbe m b́jara, aga m edenye ndi ahụ kwesiri ntukwasị obi, bu ndi unu hoputara akwukwo nkwa, ziga ha ibugara ndi no na Jerusalem onyinye obioma unu. ⁴ O burukwa na o di mkpa na m ga-eso ha gaa, mu na ha ga-esoro.

Nzube Pol

⁵ Aga m abia ileta unu mgbe m gasiri Masidonia. N'ih na ana m ezube isi n'uzo Masidonia abia. ⁶ Mgbe m b́jara, o na-adi m ka mu na unu ga-anọ ogologo oge. Ma eleghi anya, anyi ga-anọ tutu oge oyi agwu. Mgbe ahụ site, n'inyeaka unu, aga m ahapu unu gaa ebe ozo. ⁷ N'ih na-achoghi m ileta unu ugbu a m no n'ije ngafere. Kama ana m ezube ibia nonyere unu nwa oge, ma o buru na Onyenwe anyi e kwenye. ⁸ Ma aga m anọ n'Efesos tutu ruo oge Pentikoosu, ⁹ n'ih na-emegeela onu uzo di ukwu nke na-aruputa ezi oru nye m, ma ha di otutu bu ndi na-eguzogide m.

¹⁰ O buru na Timoti abia, lezienu anya mee ka o ghara inwe ihe o ga-atu egwu mgbe o no n'etiti unu, n'ih na o bu onye na-aru oru Onyenwe anyi dika m si aru ya. ¹¹ Ka onye obula ghara ileda ya anya. Kama, dupunu

* 15:54 15:54 Ajz 25:8 † 15:55 15:55 Hos 13:14

ya n'ije ya n'udo ka o nwe ike ọghachikwute m. Mụ na ụmụnna ndị ọzọ na-ele anya n'ọta ya.

¹² Arịrịọ m nwanne anyị Apọlos ka o soro ụmụnna ndị ọzọ bịa leta unu, ma ọ bughị uche ya ma ọlị ibiakwute unu ugbu a. Ọ ga-abịa mgbe ọbụla ohere pụtara.

¹³ Na-echenụ nche mgbe niile, guzosienụ ike n'ime okwukwe unu. Dirinụ ka ndị tozuru dimkpa, ndị dị ike. ¹⁴ Werenụ ihunanya na-arụ ọrụ ọbụla unu na-arụ.

¹⁵ Ugbu a, arịọ m unu ụmụnna m, unu maara na ezinaụlọ Stefanas bụ ndị mbụ kwere ekwe n'ala Akaja.* Ha nyekwara onwe ha maka ijere ndị nsọ ozi. ¹⁶ Ana m arịọ unu ka unu na-asọpuru ndị di otu a, nakwa onye ọbụla bụ onye otu anyị na onye ọrụ anyị. ¹⁷ Obi toro m uto n'obibia nke Stefanas na Fotunetus na Akaikos. Ha emelara m ihe unu gaara emere m, ma a si na unu nọ n'ebe a. ¹⁸ Ha kwalitere mmụọ m dika ha kwalitere nke unu. Nyenụ ndị di otu a nsopuru.

Ekele ikpeazu

¹⁹ Ụlọ choochi niile di n'okpuru Eshia na-ezitere unu ozi ekele.

Akwila na Prisila, na nzuko di n'ulo ha na-enye unu ekele obioma n'ime Onyenwe anyi.

²⁰ Ụmụnna niile nọ n'ebe a na-ekele unu.

Werenụ isurita onu di nsọ kelerita onwe unu.

²¹ Ọ bụ mụ onwe m bụ Pọl ji aka m na-edede ekele nke a.

²² Ọ bụrụ na onye ọbụla ahughị Onyenwe anyi n'anya, ka ọ bụrụ onye a bụrụ onu. Onyenwe anyi bịa!

²³ Ka amara Onyenwe anyi Jisọs dinyere unu.

²⁴ Ka ihunanya m dinyere unu niile site n'Onyenwe anyi Jisọs Kraịst. Amen.

* 16:15 16:15 Akaja bukwa Griis.

2 Ndi Kọrint

¹ Pọl, onyeozị nke Jisọs Kraịst dika ọchịchọ nke Chineke si dị, na Timoti nwanne anyị nwoke,

Na-edegara choọchị Chineke nke dị na Kọrint, na ndị nsọ niile ndị nọ n'ala Akaja akwụkwọ:

² Ka amara na udo nke sitere na Chineke Nna anyị, na Onyenwe anyị Jisọs Kraịst dịrị unu.

Ekele dịrị Chineke onye nkasiobi

³ Otuto dịrị Chineke na Nna nke Onyenwe anyị Jisọs Kraịst, bụ Nna nke obi ebere, nakwa Chineke nke nkasiobi niile. ⁴ Onye na-akasi anyị obi n'ime nsogbu anyị niile, ka anyị site n'uzọ dị otu a nwee ike ikasi ndi ọzọ niile nọ na nsogbu di iche iche obi. Inyere ha aka dika anyị onwe anyị si nata inyeaka site n'aka Chineke. ⁵ N'ihị na dika anyị si eketa oke n'ime ọtụtụ ahụhụ nke Kraịst, otu a nkasiobi anyị na-ababiga ụba site na Kraịst. ⁶ Ma ọ bụrụ na anyị na-ahụ ahụhụ, ọ bụ n'ihị na nkasiobi unu, nakwa nzọpụta unu. Ọ bụrụkwa na a na-akasi anyị obi, ọ bụkwa n'ihị nkasiobi unu, nke na-arụpụta ike na ume jiji ntachiobi die ụdị ahụhụ nke anyị onwe anyị na-edikwa. ⁷ Olileanya anyị nwere n'ebe unu nọ siri ike, ebe anyị maara na dika unu si eketa oke n'ita ahụhụ anyị, otu ahụkwa ka unu ga-esi keta oke na nkasiobi ahụ anyị na-anata.

⁸ Anyị choro ka unu mara ụmụnna m, ihe banyere nsogbu e sogburu anyị n'Eshia. N'ezie, nsogbu ahụ kariri anyị ike, mee ka anyị hapu inwekwa olileanya na anyị ga-emesi diri ndu. ⁹ N'ezie, ọ di nnoo n'oge ahụ, dika a ga-asị na a mara anyị ikpe onwu. Ma anyi maara na o si otu a mee ka anyi nwee ike imuta na o kwesighi ka anyi tukwasi obi n'ike nke aka anyi, kama ka anyi nwee olileanya n'ime Chineke, onye puru ime ka ndi nwuru onwu si n'onwu bilie. ¹⁰ O bu Chineke bu onye zoputara anyi site n'ime oke onwu di otu a. Anyi nwekwara ntukwasi obi na o ga-aga n'ihu na-zoputakwa anyi, ¹¹ dika unu ga-enyekwara anyi aka site n'ekpere unu, ka otutu nwere ike nye ekele n'ihị anyi maka onyinye amara anyi natara na nzaghachi ekpere otutu mmadu ndi a na-ekpere anyi.

Mgbanwe nzube Pọl

¹² Inya isi anyi bu nke a, na akonuche anyi na-agbara anyi akaebe na anyi kpara agwa oma n'uwa, karichasia n'ebe unu nọ, n'idi nsọ na izi ezi nke si n'aka Chineke. Nke a bu site n'amara o nyere anyi, ọ bughị site n'amamihe nke mmadu. ¹³ N'ihị na ihe anyi na-edere unu abughị ihe unu na agaghị aguta maobu ghotu. Enwere m nchekwube na unu ga-aghotu ya nke oma. ¹⁴ Dika unu ghotarala anyi nwa nke nta ugbo a, unu ga-eji anyi anya isi n'ubochi nke Onyenwe anyi Jisọs.

¹⁵ Ihe m na-ekwu were m anya, nke mere m ji choo ibu uzo bja leta unu ka unu nwee uru abuo. ¹⁶ Ebu m ya n'obi na m ga-akwusi hu unu mgbe m na-agafe iga Masidonia. Ebukwa m ya n'obi m na mgbe m si Masidonia na-alaghachi na m ga-akwusikwa ileta unu, ka unu nweekwa ike inyere anyi aka mgbe anyi bidoro ilaghachi Judia. ¹⁷ E nwere m obi abuo mgbe

m choro ime nke a? Ana m ezube nzube m dika mmadu nkiti, onye di nkwadobe ikwu "E," na "E e," n'otu oge ahụ?

¹⁸ Ma dika Chineke si buru onye kwesiri ntukwasị obi, okwu anyi gwara unu abughị "E," na "E e." ¹⁹ N'ihu na Okpara Chineke, Jisos Kraist, onye e sitere n'onu Sailas na Timoti na mu onwe m kwusaa abughị "E" na "E e," kama n'ime ya o bu naani "E." ²⁰ N'ime Kraist ka anyi huru "E" na nkwa niile nke Chineke kwere umu mmadu. Nke a mere anyi ji site na ya kwee "Amen" n'inye Chineke otuto. ²¹ O bu Chineke n'onwe ya mere ka anyi na unu guzosie ike n'ime Kraist. O meela ka anyi buru ndi e tere mmanu. ²² O kara anyi akara n'ihu, nyekwa anyi Mmuo Nso ya ka o biri n'obi anyi, dika onye ga-ahu na anyi ga-emezu nkwa ahụ niile.

²³ Ana m akpoku Chineke dika onye akaebe m, o bu n'ihu inaputa unu mere m ji hapu ibia Korint. ²⁴ O bughị na anyi bu ndi ochichi nke okwukwe unu, kama anyi so unu na-aruko oru ka unu nwe onu n'ihu na o bu site n'okwukwe ka unu ga-esi kwuru chim.

2

¹ Ekpebiri m n'ime obi m na-agaghị m abiakwute unu ozo, iwetara unu ihe mwute. ² N'ihu na o buru na m eme ka obi jo unu njo, onye kwanu ga-akasi m obi ma o bughị unu, unu onwe unu ndi m mere ka obi jo njo? ³ E deere unu akwukwo a dika m kwesiri ime ka m ghara inwe mwute mgbe m biara, site n'aka ndi kwesiri ime ka obi di m mma, n'ihu na o doro m anya na onu m ga-abu onu nke unu niile. ⁴ Eji m anya mmiri di ukwu na oke obi mgbu na obi mgbawa deere unu akwukwo, o bughị ka m kpasuo unu iwe kama ka unu nwee ike imata oke ihunanya m nwere n'ebe unu no.

Mgbaghara diri onye mmehie

⁵ O buru na onye obula mere ihe butere obi mgbu, ka a hapu ikwu ya kari ka o kwesiri, o bughị naani m ka o wetaara obi mgbu, o wetakwaara unu niile obi mgbu. ⁶ N'ihu na ntaramahuru unu niile kpebiri nye ya ezuola. ⁷ Ugwu a, bikonu umunna m, o kwesiri ka unu gbaghara ya, ma kasie ya obi, ka o hapu inwe obi ilu maobu daa mba na mmuo ya, rubiga uju oke. ⁸ Ya mere ana m ario unu, bikonu, gosinu ya na unu huru ya nno n'anya. ⁹ Ihe mere m ji dee ihe m dere n'akwukwo nke mbu bu ka m choputa ma unu jiekwara mgbe niile irube isi n'ihe niile. ¹⁰ O buru na unu agbaghara onye ahụ mu onwe m kwa agbagharala ya. Mgbaghara m, a sikwa na o nwere ihe m na-agbaghara, ana m eme ya n'ihu unu n'ihu Kraist. ¹¹ Anyi na-eme nke a ka Ekwensu ghara ihogbu anyi. Anyi maara ihe niile o na-ezube.

Ndi ozi nke ogbugba ndu ohuru

¹² Mgbe m bjarutere Troas ikwusa ozioma Kraist, e megheere m uzo n'ime Onyenwe anyi. ¹³ Ma enweghi m izuike n'ime obi m, n'ihu na ahughi m Taitos ezi nwanna m n'ebe ahụ. Nke a mere m jiri kelee ha hapu ha gawa Masidonia.

Mmeri na-adi site na Kraist

¹⁴ Ma ekele diri Chineke, onye na-edughari anyi na-enye anyi mmeri, n'ihu njiko e jikotara anyi na Kraist, onye na-eji anyi aru oru, ime ka onye obula nuru isisi uto nke ozioma ya. ¹⁵ N'ihu na anyi bu mmanu isi uto nke Kraist nye Chineke, n'etiti ndi o na-azoputa na n'etiti ndi na-ala n'iyi. ¹⁶ N'etiti ndi ahụ na-ala n'iyi, isisi uto a bu ihe na-ewetara ha onwu, ma

n'etiti ndi ahụ a na-azọpụta, ọ bụ isisi uto a na-ewetara ha ndu. Onye zuru ime ihe ndi a? ¹⁷ N'ihu na anyi adighi ka otutu mmadu ndi na-eji okwu Chineke azu ahia. Kama, n'ime Kraist anyi na-ekwu okwu anyi site n'obi di ocha, dika ndi ahụ Chineke zipuru iru ọrụ a.

3

Ndi ozi ogbugba ndu oheru

¹ Anyi na-ebido ito onwe anyi ozo? O di a mkpa anyi inye unu, maobu inata n'aka unu akwukwo nkowa jji too onwe anyi dika ufodu mmadu ndi ozo si eme? ² Unu onwe unu bu akwukwo ozi anyi nke e dere n'obi anyi nke mmadu niile maara ma guokwa. ³ Unu na-egosikwa na unu bu akwukwo ozi si n'ebe Kraist no, mputa ihe nke ozi anyi jere. O bughị ihe e ji inki* dee na mbadamba nkume, kama o bu mmuo Chineke na-adi ndu ka e ji dee ya na mbadamba obi mmadu.

⁴ Nke a bu ntukwasị obi anyi nwere site na Kraist n'ebe Chineke no. ⁵ O dikwaghị mgbe anyi ji chee n'ime onwe anyi, na anyi nwere ike ime ihe obula bara uru site n'ike aka anyi, kama ihe obula anyi nwere, ihe obula anyi rupertara, sitere n'aka Chineke. ⁶ Onye mere ka anyi zuo oke ibu ndi ozi ya nke ogbugba ndu oheru, nke edeghi n'akwukwo iwu kama n'ime Mmuo. Ihe e dere n'akwukwo iwu na-eweta onwu, ma Mmuo na-enye ha ndu.

Ebube nke ogbugba ndu oheru

⁷ Ma o buru n'ije ozi ahụ nke na-eweta onwu bu nke e gbunyere n'elu nkume ji ebube di ukwu bja, nke mere na umu Izrel apughị ilegide Mosis anya n'ihu mgbe o si n'elu ugwu Sainai ridata n'ihu ebube nke ihu ya, bu ebube nke na-agabiga agabiga, ⁸ o bu n'ije ozi nke Mmuo nsọ agaghị adi ebube karja? ⁹ O buru na-enwere ebube n'ime ije ozi nke amamikpe, ije ozi nke ezi omume ga-adi ebube karja ya. ¹⁰ N'ezie, ihe juputara n'ebube mgbe ochie enwekwaghị ebube obula ugbo a, n'ihu na ebube nke ogbugba ndu oheru ekpuchiela ya. ¹¹ O buru na ihe na-agafe agafe nwere ebube di otu a, ihe ga-anogide mgbe niile ga-enwe ebube karja ya.

¹² Ya mere, ebe o bu na anyi nwere olileanya di otu a, anyi enweghi egwu obula. ¹³ Anyi agaghị adi ka Mosis onye weere akwa kpuchie ihu ya, n'ihu na o choghị ka umu Izrel hu ebube ahụ na-agbanwe agbanwe. ¹⁴ Kama e mechiri obi ha ruo taa. N'ihu na mgbe obula ha guru akwukwo ogbugba ndu ochie ahụ, akwa mkpuchi ahụ na-anogidekwa apughị apu n'obi ha, n'ihu na o bu naani site n'ime Kraist ka o ga-eji puo. ¹⁵ Ee, tutu ruo taa, mgbe obula ha na-agu akwukwo iwu ahụ Mosis dere, ihe mkpuchi na-adigide n'obi ha. ¹⁶ Ma mgbe onye obula tughariri n'ebe Onyenwe anyi no, a na-ewepu akwa mkpuchi ahụ. ¹⁷ N'ihu na Onyenwe anyi bu Mmuo, ma ebe obula kwa Mmuo Onyenwe anyi no, n'ebe ahụ ka mmadu puru inwere onwe ya. ¹⁸ Anyi niile bu ndi e wepurula akwa mkpuchi site n'ihu, na-egosi ebube nke Onyenwe anyi. A na-agbanwe anyi ibanye n'oyiyi ya site n'ebube ruo n'ebube, nke si n'aka Onyenwe anyi, onye bu Mmuo.

4

Aku ebube di n'ite aja

* 3:3 3:3 Ya bu, mkpisi akwukwo

¹ Ya mere, ebe anyị natara ije ozi a site n'ebere Chineke, ike adighi agwu anyi n'obi. ² Anyi ahapula omume nzuzo niile na-eweta ihere. Anyi ahapula uzọ aghugho niile, maobu iji okwu Chineke na-atu asi. Kama site n'ikwuputa eziokwu ahụ ka ndi mmadu were ezi akonuche ha mata udi mmadu anyi bu n'ihu Chineke. ³ Ma a sikwa na ozioma nke anyi na-ekwusa dika ihe e zoro ezo, o bu ihe e zoro ezo nye ndi ahụ na-ala n'iyi. ⁴ N'ebe ha no, chi nke uwa a ekpuchiela uche ndi na-ekweghi ekwe iji gbochie ha ihu ihè nke ozioma ahụ na-eziputa ebube Kraist, onye di n'udi Chineke n'onwe ya. ⁵ N'ihì na o bughì anyi onwe anyi ka anyi na-ekwusa, kama anyi na-ekwusa na Kraist Jisosh bu Onyenwe anyi. Ma anyi onwe anyi bu umuodibo unu n'ihì Jisosh. ⁶ N'ihì na o bu Chineke ahụ sirì, ka ihè si n'ochichiri chawaputa;* bukwa onye mere ka ihè ya nwuwa n'ime obi anyi. Nke a ka o mere iji wetara anyi ihè amamihe nke ebube Chineke n'ihu Kraist.

⁷ Anyi onwe anyi bu ndi natara akụ nke di oke onuahia di n'ime ite uro, iji gosi na ike kacha elu si n'aka Chineke, o bughì n'aka anyi. ⁸ A na-akpagbu anyi n'akuku niile, ma adighi emerì anyi. Mgbe ufodu, anyi no na mgbagwoju anya ma anyi adighi ada mba. ⁹ A na-esogbu anyi, ma adighi ahapu naani anyi; mgbe ufodu, a na-akutu anyi n'ala ma adighi ala anyi n'iyi. ¹⁰ Otutu mgbe, anyi na-ebughari n'ahu anyi onwu Jisosh, ka ndu nke Jisosh nwekwa ike puta ihè n'ahu anyi. ¹¹ Mgbe obula anyi di ndu, anyi no n'onwu n'ihì Jisosh, ka ndu Jisosh nwee ike puta ihè n'ahu anyi puru inwu anwu. ¹² Nke a putara na onwu na-arusi oru ike n'ime anyi, ma na ndu na-aru oru n'ime unu.

¹³ Ebe o bu na anyi nwere otu mmuo nke okwukwe ahụ, dika e si dee n'akwukwo nso, "Ekweere m, ya mere m ji kwuo."[†] Anyi onwe anyi kwekwara, n'ihì nke a mere anyi ji na-ekwu, ¹⁴ ma anyi maara na onye mere ka Onyenwe anyi Jisosh si n'onwu bilie, ga-emekwa ka anyi soro Jisosh si n'onwu bilie, ma kpobatakwa anyi na unu n'ihu ya. ¹⁵ Ihe ndi a niile bu maka n'ihì unu, ka o ga-abu amara na-abawanye irute otutu mmadu aka, ka o nwee ike na-abawanye inye ekele maka otuto nke Chineke.

¹⁶ O bu nke a mere ike adighi agwu anyi n'obi. O bu ezie na anu ahụ anyi na-anwu anwu, ma a na-agba mmuo anyi ume kwa ubochi. ¹⁷ Nwantinti ahuhu nke anyi na-ata ugbo a, nke na-adi nwa oge, na-akwadoro anyi otuto ebighi ebi di ukwu. ¹⁸ N'ihì na anyi adighi ele ihe anya nwere ike ihu, kama anyi na-ele anyi n'ihe ahụ anya na-adighi ahụ. N'ihì na ihe ahụ anya na-ahụ na-adi naani nwa oge, ma ihe ahụ anya na-adighi ahụ na-adi ruo mgbe ebighi ebi.

5

Ebe obibi anyi n'eluigwe

¹ N'ihì na anyi ma nke oma na mgbe e mebiri ulo ikwu nke anyi bi n'ime ya, bu ulo nke uwa a, anyi nwere ulo nke sitere na Chineke, ulo nke ejighi aka wuo, ga-adi ebighi ebi n'eluigwe. ² Ugbo a anyi no na-asu ude, na-enwe aguu inweta ebe obibi anyi di n'eluigwe. ³ Ka o ga-abu anyi yiri ya, ka anyi hapu idi ka ndi gba oto. ⁴ Mgbe ahụ niile anyi no n'ime ulo ikwu a,* anyi na-anogide n'isu ude nke ibu aro. O bughì n'ihì na anyi choro inwu anwu buru ndi na-enweghi anu ahụ, kama o bu n'ihì na anyi choro

* 4:6 4:6 Jen 1:3 † 4:13 4:13 Abu 116:10

* 5:4 5:4 Anu ahụ nke uwa

ka e yikwasị anyị ahụ nke eluigwe ahụ, ka ahụ ahụ a pụrụ ịnwu anwu yikwasị ndu ebighi ebi. ⁵ Chineke onye ya onwe ya, bu onye kwadobere anyi maka mgbanwo nke a, nyekwara anyi Mmuo Nso ka o buru onye ga-ahu na anyi ga-enwetazu nkwa ahụ niile.

⁶ N'ihu nke a, anyi nwere obi ike mgbe niile, n'ihu na anyi maara na mgbe anyi na-aga n'ihu na-adị ndu n'anụ ahụ a, anyi na Onyenwe anyi anoghị. ⁷ N'ihu o bu okwukwe ka anyi ji adi ndu o bughị ihe anya huru. ⁸ Obi siri anyi ike. O gaara amasi anyi ihapu ulo nke a anyi bi na ya, bu ahụ anyi ma lakwuru Onyenwe anyi n'ebe obibi ya. ⁹ Ya mere, ma anyi no n'ulo a maobu n'ozo, ihe anyi choro bu ka anyi mee ihe ga-atọ ya uto. ¹⁰ N'ihu na anyi niile ga-eguzo n'ihu oche ikpe Kraist, mgbe ahụ onye obula n'ime anyi, n'otu n'otu, ga-anata ugwo oru dika ihe o ruru na-anu ahụ ya mgbe o no n'ime uwa si di, maobu ezi ihe maobu ihe ojobo.

Ije ozi nke idi na mma

¹¹ O bu n'ihu na anyi maara nnoo ihe itu egwu Onyenwe anyi putara, ka anyi ji na-arusi oru ike ka ndi mmadu mata Chineke makwaara udi mmadu anyi bu. Enwekwara m olileanya na nke a putara ihe nye akonuche unu. ¹² Anyi adighi agbali igwa unu na anyi di mma, kama anyi choro inye unu ihe unu ga-eji nyaa isi mgbe unu na-ekwu ihe banyere anyi, ka unu nwee ike imata ihe unu ga-azaghachi ndi ahụ na-anya isi banyere ihe ha ji anya ha hu, kama ihe di mmadu n'obi. ¹³ O buru na anyi amaghi onwe anyi, o bu n'ihu Chineke, o buru na anyi nwere uche zuruoke, o bu n'ihu unu. ¹⁴ O bu ihunanya Kraist na-akwagide anyi, n'ihu na anyi kwere na otu onye nwuru maka mmadu niile, nke putara na mmadu niile anwula. ¹⁵ O nwuru n'ihu mmadu niile, ka ndi di ndu gharakwa idiri onwe ha ndu ozo, kama maka onye ahụ nwuru n'ihu ha ma sikwa n'onwu kulie.

¹⁶ Bido ugbu a gawa, anyi adighi elekwa onye obula anya dika mmadu nkiti. N'ihu na anyi sitere n'uzo di otu a lee Kraist anya, chee na o bu mmadu efu. Ma ugbu a, anyi amakwaghi ya n'uzo di otu a. ¹⁷ Ya mere, o buru na onye obula amalite idi ndu n'ime Kraist, o ghoola onye e kere ohuru, ihe ochie agaala, nke ohuru anochie. ¹⁸ Ma o bu Chineke bu onye na-eme ihe ndi a. O bu ya onwe ya sitere n'aka Kraist mee ka anyi na ya diri n'udo. Ma ugbu a, o nyela anyi oru ije ozi, ikpo ndi ozo ka ha bia ka ya na ha dirikwa n'udo. ¹⁹ Ihe nke a putara bu na Chineke sitere na Kraist na-eme ka ya na uwa di na mma. O dighi agukoro umu mmadu mmehie niile, kama o tinyela n'aka anyi ozi banyere uzo o si eme ka ya na umu mmadu dikwa na mma ozo. ²⁰ Ya mere, anyi bu ndi na-anochi anya Kraist ijere ya ozi n'uwa. Chineke ji anyi na-agwa unu okwu. Anyi na-ario unu dika o bu Kraist n'onwe ya na-ario unu. Biko, bianu ka unu na Chineke diri n'udo. ²¹ N'ihu na o mere ka onye ahụ na-amaghi mmehie buru mmehie n'onodu anyi, ka esi otu a mee ka anyi nwee oke n'ime ezi omume Chineke site na ya.

6

¹ Dika ndi ha na ya na-aruko oru n'otu, anyi na-ario aririo si unu ahapula inara amara a Chineke na-ene unu n'efu. ² N'ihu na o na-ekwu, "N'oge m na-anara mmadu nke oma anuru m olu unu.

O bukwa ubochi nzoputa ka m nyeere unu aka."*

* 6:2 6:2 Ajz 49:8

Lee, ugbu a bu oge a na-anabata mmadu nke oma, ugbu a bu ubochi nzoputa.

Ahuhu Pol huru

³ Anyi etinyeghi ihe iso ngongo n'uzo onye obula ka o ghara iwetara oru anyi ihe ita uta. ⁴ Kama n'ime ihe niile, anyi na-agbalisi ike ime ka ndi mmadu mara na anyi bu ndi na-ejere Chineke ozi. Anyi ji ndidi na ntachiobi na-edi nsogbu niile na mkpagbu niile na ahuhu niile na-adakwasị anyi. ⁵ A na-eti anyi ihe otiti otutu mgbe. E tinyekwala anyi n'ime ulo mkporo di iche iche. Otutu mgbe ka igwe mmadu tikwara anyi ihe otiti. Anyi na-adogbu onwe anyi n'oru. Otutu abali anyi nokwara n'ime imu anya na-erighi nri, ⁶ n'ime idi ocha na ezi nghota na ntachiobi nke anyi nwere, n'inwe obioma na ezi ihunanya nke ihu abuo n'adighi na ya n'ime Mmuro Nso, ⁷ sitekwa n'ikwu eziokwu na site n'ike Chineke. Anyi buru ezi omume dika ngwa agha n'aka nri na n'aka ekpe. ⁸ Ufodu na-asopuru anyi ma ndi ozo na-eme anyi ihe ihere. Ufodu na-ata anyi uta, ma ufodu na-eto anyi. Ufodu mmadu na-agu anyi di ka ndi ugha, ma anyi nogidesiri ike na-ekwu eziokwu. ⁹ Uwa amaghi anyi, ma a maara anyi. O bu ezie na anyi na onwu na-anọ nso mgbe niile, ma lee anyi ka dikwa ndu. A na-ata anyi ahuhu, ma lee anyi anwughị. ¹⁰ Anyi na-anọ n'ihe mwute mgbe niile, ma lee onu juru anyi obi. Anyi bu ndi ogbenye, ma anyi na-eme ka otutu mmadu buru ndi ogaranya. Anyi enweghi ihe obula, ma lee anyi nwere ihe niile.

¹¹ Ndi enyi anyi no na Korint, anyi agwala unu ihe niile di anyi n'obi, anyi emeghepula obi anyi nye unu. ¹² Anyi ji obi anyi niile hu unu n'anya, ma unu mechiri obi unu n'ebe anyi no. ¹³ Ugbu a, ana m ekwu dika ana m agwa umuntakiri. Na-emesonu anyi dika anyi si emeso unu, meenu ka obi unu saa mbara n'ebe anyi no.

Ndi Kraist na ndi na-ekweghi ekwe

¹⁴ Unu ekwela ka unu na ndi na-ekweghi ekwe nwee nkekota obula. N'ihì na ginì ka ezi omume na ajo omume nwekorò? Olee udi mmeko ihè na ochichiri ga-enweko? ¹⁵ O bu nweko di ahaa di na-agbata Kraist na ekwensu? Ginikwa ka onye kwere ekwe na onye na-ekweghi ekwe nwekorò? ¹⁶ Ginì bu ihe jikotara ulonso Chineke na arusi? N'ihì na anyi onwe anyi bu ulonso Chineke di ndu. Dika Chineke kwuru,

“M ga-ebi n'ime ha.
Jeghariakwa n'ime ha.
M ga-abukwa Chineke ha,
ma ha onwe ha ga-abukwa ndi nke m.”†

¹⁷ Ya mere,

“Sinu n'etiti ha puta.
Nopukwanu iche n'ebe ha no.
Otu a ka Onyenwe anyi kwuru.
Unu emetukwala ihe obula ruru aru aka.
Mu onwe m ga-akpobatakwa unu.”‡

¹⁸ Ma,

“Aga m aburu unu Nna,
unu onwe unu ga-abukwara m umu m ndi ikom na ndi inyom.
Otu a ka Onyenwe anyi, Onye puru ime ihe niile kwuru.”§

† 6:16 6:16 Lev 26:12; Jer 32:38; Izk 37:27 ‡ 6:17 6:17 Ajiz 52:11; Izk 20:34,41 § 6:18 6:18 2Sa 7:14; 7:8

7

¹ Ya mere, ndị enyi m, ebe anyị nwere nkwa ndị a niile, ka anyị debe onwe anyị ọcha n'ime ihe niile ọbụla nke na-emerụ ahụ anyị na mmụọ anyị. Ka anyị mezuo ịdị nsọ n'ịtụ egwu Chineke.

The na-enye Pọl obi ụtọ

² Megheenu obi unu nabata anyị, n'ihi na o nweghi onye ọbụla n'etiti unu anyị mere ihe ojọọ. ³ O nwekwaghị onye anyị duhiere. O dīkwaghị onye ọbụla anyị rigburu. ⁴ Anaghị m ekwu ihe ndị a ka m maa unu ikpe, dika m kwuburu na mbu, na anyị bu unu n'obi anyị, ịdiko ndu, maobu inwukokwa onwu n'otu. ⁵ Nkwuwa okwu m ji gwa unu okwu di ukwu; inya isi m n'ihu unu dikwa ukwu. Abu m onye a gbara ume n'ebe o di ukwu, n'ime onodu ahuhu anyi niile, ana m anuribiga onu nke.

⁶ N'ihu na mgbe anyi batara Masidonia, anyi enweghi izuike ma oli. Kama mkpagbu si n'aka nri na aka ekpe biakwute anyi, ogu n'ezi, egwu n'ime. ⁷ Ma otu o di, Chineke, onye na-agba ndi ike gwuru ume, gbara anyi ume site n'obibia Taitos. ⁸ O bukwaghị naani n'ihu na obibia o biara nyere anyi obi uto, kama akuko o ji bia, gbasara otu unu si gbaa ya ume, gwakwa anyi otu unu si na-ele anya ihu m, na otu unu si na-eru uju n'ihu ihe niile mere, na otu unu si guzosie ike n'ukwu m, na udi ihunanya unu nwere n'ebe m no, obi toro m uto nke ukwu.

⁹ O naghị ewutekwa m ugbu a na m deere unu akwukwo ahụ, o bu ezie na o wutere m mgbe ahụ m na-ede ya, n'ihu na amaara m na o gawetara unu obi ojoo mgbe unu guru ya. Ma obi ojoo ahụ aburula naani nke nwa oge nta. ¹⁰ Ma ugbu a ana m anuri onu na m dere akwukwo ahụ. O bughị n'ihu na ogugu ya wetaara unu obi ojoo, kama o bu n'ihu na mwute o wutere unu emeela ka unu cheghari. Udi mwute unu nwere bu udi mwute Chineke choro ka ndi nke ya nwee. Ya mere, o nweghi ihe ojoo biakwasiri unu n'ihu akwukwo anyi deere unu. ¹¹ N'ihu na iru uju otu Chineke choro na-eweta nchehari nke na-eduba mmadu na nzoputa, bu nchehari nke a na-apughi ikwa uta banyere ya. Ma iru uju dika uwa si eme na-eweta onwu. ¹² Leenu ihe Chineke rupertara site n'ihe mwute dakwasiri unu. Ugbu a, unu aburula ndi o na-anu oku n'obi na ndi jikeere izi anyi na aka unu abuo di ocha. Lee otu unu si zi iwe unu, otu unu si zikwa na ihe ahụ wutere unu. Lee otu unu si tuo ujo ihe mmehie ahụ nwere ike iwetara unu. Leekwanu otu unu si mee ihe niile igosi na unu kwagidere m. Leekwanu otu unu si nye onye ahụ mere mmehie ahụ ntaramahuhu ngwangwa. Unu egosila na aka unu di ocha n'okwu ndi a niile. ¹³ O bu ezie na m deere unu akwukwo ahụ, ma edeghi m ya n'ihu onye ahụ mehiere, maobu n'ihu onye ahụ e mehiere megide. Kama edere m ya ime ka Chineke gosi unu otu ihe gbasara anyi si na-anu unu oku n'obi. ¹⁴ N'uzo niile ndi a, anyi bu ndi a gbara ume site n'ihunanya unu nwere n'ebe anyi no.

A gbara anyi ume karja site na ihu onu Taitos n'ihu nnabata unu nabatara, na otu unu si mee ka mmuo ya zuru ike mgbe o biakwutere unu. ¹⁵ N'ihu na tupu o hapu anyi biakwute unu, anyara m isi n'ihu ya banyere unu; ugbu a, obi di m uto nke ukwu n'ihu na unu emeghi ka ihere mee m. Anyi ekwuola eziokwu nye unu. Ugbu a, inya isi m n'ebe Taitos no egosila na anyi bu ndi eziokwu. ¹⁶ Ugbu a, ihunanya o nwere n'ebe unu no na-aba uba nke ukwu, n'ihu ncheta o na-echeta otu unu niile si jiri onu gee ya nti na otu unu si jiri itu egwu na ahụ ima jijiji nabata ya. ¹⁷ Nke a na-enyekwa m obi uto n'ihu na enwere m ntukwasị obi n'ebe unu no n'ime ihe niile.

8

The onyinye maka ndi nsọ

¹ Anyị choro ime ka unu mara, umunna m, ihe banyere ihe nke amara Chineke ruru na nzuko niile di na Masidonia. ² N'ime onodu oke mkpagbu na ihe mwute, ha nwere onu di nnoo ukwu ruo na ha gbasara aka ha nye ndi ozo ihe, wezugakwa na o bu ezie na ha bu ndi ogbenye onu ntu. ³ Ana m agba ama na ha nyere dika ike ha, ha nyekwara o buladi karja otu a turu anya. Onyinye ha si n'obi ha puta. ⁴ N'ezie, ha riosiri anyi aririo ike ka anyi nara onyinye amara ha nyere n'ihu iso keta oke inyere ndi nsọ ndi ozo no na mkpa aka. ⁵ Nke ka nke, ha nyere karja ihe anyi lere anya na ha ga-enye. N'ihu na ha buru uzọ were onwe ha nye Onyenwe anyi. Ha sitekwara n'ochicho Chineke nyekwa anyi onwe ha. ⁶ Ya mere, anyi rioro Taitos, onye malitere oru ka o ruzuo oru amara ahụ ruo n'isi. ⁷ Ma ebe unu babigara uba oke n'ihe niile unu nwere, n'okwukwe, na okwu, n'ihe omuma, na inu oku n'obi, na ihunanya unu huru anyi, lezie unu anya hu na unu babigakwara uba oke n'amara nke inye ihe a.

⁸ Anaghi m enye unu iwu, kama site n'izi unu otu o si na-anu ndi ozo oku n'obi inyeaka, achoro m ichoputa ma ihunanya unu na inu oku n'obi unu o ga-adakotakwa. ⁹ N'ihu na unu maara udi amara nke Onyenwe anyi Jisos Kraist nwere. O bu ezie na o bu ogaranya, ma o horo ibu ogbenye n'ihu unu, ka unu onwe unu site n'ogbenye ya buru ogaranya.

¹⁰ Nke a bu ndumodu m na-enye unu n'okwu a. O baara unu uru ka unu ruzuo oru unu malitere iru n'afọ gara aga. Unu bu ndi mbu buru uzọ cheputa iru oru a, unu bukwa ndi mbu buru uzọ malite ime ihe banyere ya. ¹¹ Ma ugbu a mezonu ihe unu cheputara ime. Ka inu oku n'obi unu nwere na mbu iru oru a burukwa ihe unu ga-eji mezuo ya dika ihe unu nwere si di. ¹² N'ihu na o buru na inu oku n'obi di ebe ahụ, a na-anara ya dika ihe mmadu nwere ike inye, o bughị ihe o na-enweghi ike inye.

¹³ Nzube m abughi ka unu nye n'uzo ihe ga-esi siere unu ike n'ihu na unu nyere. Kama ka e nwe nhatanha. ¹⁴ Ugbu a, o bu ihe di mma ka unu nyere ndi ozo no na mkpa aka. Mgbe unu ga-anokwa na mkpa, ha ga-enyere unu aka ma ha nwee hie nne. N'uzo di otu a, a ga-enwe nhatanha. ¹⁵ Nke a bukwa ihe akwukwo nsọ kwuru, "Onye ahụ chikotara hie nne enweghi karja. Onye nke chikotara ihe di nta enweghi ihe foduru ya inweta ihe o choro."*

Nzipu Taitos ka o gaa Kọrint

¹⁶ Ekelere m Chineke onye tinyere n'obi Taitos otu inu oku ahụ banyere unu ekele, dika o si emetu m n'obi. ¹⁷ O bughị naani na o kweere ime dika anyi si rioro ya, kama n'ihu ihunanya o nwere n'ebe unu no, o kpebiri n'ime obi ya ibiakwute unu na inyere unu aka. ¹⁸ Anyi na-ezitekwa ya na nwanna anyi onye ahụ nzuko niile na-asopuru n'ihu oru ikwusa ozioma ahụ. ¹⁹ Ma o bughị naani nke a, kama nzuko hoputara ya iso anyi, na inyere anyi aka dika anyi na-ebu onyinye a, bu ije ozi anyi na-eje n'ihu iwetara Onyenwe anyi otuto, na iziputa njikere anyi inyere ibe anyi aka. ²⁰ Anyi na-eze ka onye obula ghara ita anyi uta n'ihe obula, n'ihu uzọ anyi si jee ozi gbasara onyinye mgbasapu aka a. ²¹ O bu ochicho anyi ime ihe oma, o bughị naani n'ihu Onyenwe anyi, kama n'ihu ndi mmadu kwa.

²² Ugbu a anyi na-ezitekware unu nwanna anyi nwoke ozo ka o soro ha biakwute unu, nwanna anyi a bu onye anyi nwaputara, onye o na-anu

* 8:15 8:15 Opu 16:18

ọkụ n'obi inyeaka. Ugwu a, o nwekwara ntụkwasi obi di ukwu n'ebe unu nọ. ²³ Ma banyere Taitos, o bu onye otu m n'oru a, burukwa onye mu na ya na-aruko oru n'etiti unu. Ma banyere umunna anyi ndi ozo a, ha bu ndi na-anochite anya nzuko, na ndi na-ewetara Kraist otuto. ²⁴ Ya mere, gosinu ha ihe ga-eme ka ha mata na unu huru ha n'anya. Meekwanu ka ha mata ihe bu inya isi anyi banyere unu, ka choochi niile hukwa ya.

9

Inyere ndi no na mkpa aka

¹ O dighi mkpa idere unu akwukwo banyere ozi nke ndi nso. ² Amaara m na unu jikeere inyere ha aka, dika m nyara isi nye ndi Masidonia banyere unu. N'ihu na agwara m ha na unu ndi bi na Akaja ejikerelari inyere ha aka kemgbe afo gara aga. O bukwa inu oku n'obi unu kwaliri obi ha, ime ihe ha mere. ³ Ugwu a, ana m ezitere unu umunna anyi ndi a ka e mee ka inya isi nke m nyara banyere unu ghara ibu okwu efu. Ma dika m gwara ha na unu ejikerela, achoro m ka unu jikere nye ha ihe unu choro inye. ⁴ N'ihu na o buru na ndi Masidonia esoro m bia hu na unu ejikeghi ejike, ebe anyi na-anya isi na unu ejikerela, o ga-aburu m ihe ihere, bukwara unu ihe ihere, ebe anyi nwere ntukwasị obi na unu ga-anọ na njikere. ⁵ O bu nke a mere m ji hu na o di mkpa irio umunna anyi ka ha buru uzo bia, tupu m bia. Ka unu nwee ike ikwado onyinye ahụ unu kwere na nkwa inye, jide ya na njikere ruo mgbe m biara. Ka unu si otu a gosi ndi mu na ha ga-eso na unu na-enye n'ihu na unu choro inye, o bukwaghi n'ihu na a gwara unu ka unu nye.

Ngozi diri ndi gbasara aka nye onyinye

⁶ Isi okwu bu nke a, Onye obula na-aku mkpuru ntakiri, ga-aghotakwa nke nta, ma onye ahụ na-aku mkpuru buru ibu ga-aghotakwa mkpuru hiri nne. ⁷ Ka onye obula nye dika o buru uzo kpebie n'ime obi ya inye. Ka o ghara inye n'ihu na mmadu kwagidere ya, maobu inye n'ihu na ndi ozo na-enye, n'ihu na Chineke huru ndi ji obi utọ nye onyinye ha n'anya. ⁸ Chineke nwere ike inye unu karia ihe na-akpa unu, ka unu na-enwezukwa ihe unu choro mgbe niile n'oge niile. Mgbe ahụ, unu ga-enwezukwa ihe niile unu ji aru oru oma. ⁹ Dika e dere ya, "O gbasara onyinye ya ebe niile nye ndi ogbenye;

ezi omume ya na-adigidekwa ruo mgbe ebighi ebi."*

¹⁰ Ma onye ahụ na-enye onye oru ubi mkpuru nke o na-agma n'ubi ya, na-enyekwa mmadu nri o ga-eri, o ga-enyekwa unu ihe niile di unu mkpa, meekwa ka uloaku unu juputa na mkpuru. O ga-emekwa ka mkpuru ezi omume unu baa uba. ¹¹ O ga-emekwa ka unu buru ndi ogaranya n'uzo niile, ka unu nwee ihe ga-ezuru unu na nke unu ga-enye ndi ozo mgbe niile. Site n'aka anyi, afo ofufu unu ga-enye Chineke ekele n'ihu inyeaka unu nyere ha.

¹² N'ihu na ije ozi nke ife ofufe a abughi naani nke igboro ndi nso mkpa ha, kama o bukwa nke na-eme ka ekele otutu ndi mmadu na-enye Chineke babiga uba oke. ¹³ N'ihu ije ozi a, nke unu sitere na ya gosi onwe unu dika ndi kwesiri, ndi ozo ga-eto Chineke n'ihu irube isi unu nke dakotara na nkwuputa unu banyere ozoma nke Kraist, ya na onyinye afo ofufu nke unu na-eme ka ha na ndi ozo niile soro unu nweko. ¹⁴ Nke a ga-eme n'ekpere ha maka unu, ha ga-eji obi ha niile rioro arioro, n'ihu idi ukwu

* 9:9 9:9 Abụ 112:9

nke amara Chineke di n'ime unu. ¹⁵ Ekele diri Chineke n'ihu onyinye ya di ukwu nke onu na-apughị iko.

10

Anyi bu ndi Chineke hoputara

¹ Ma mu onwe m bu Pol, ji idi nwayo o na obi umeala nke Kraist na-ario unu. Mu, onye na-adị umeala mgbe mu na unu no n'ihu n'ihu, ma na-enwe mkwuwa okwu n'ebe unu no mgbe m na-anoghi n'etiti unu. ² Ario m unu, ka m ghara inwe obi ike mgbe m biarutere dika o kwesiri n'ebe ufodu ndi no, site na iguzogide ndi ahụ na-eche na anyi na-eme ihe di ka ndi uwa si eme ya. ³ O bu ezie na anyi na-ebi dika mmadu, ma anyi adighi ebu agha dika usoro anu ahụ si di. ⁴ N'ihu na ngwa agha anyi ji ebu agha, abughị ngwa agha nke mmadu nkiti nke uwa, kama ha nwere ike nke mmuo ila ebe niile e wusiri ike n'iyi. ⁵ Anyi na-ala iru uka niile na okwu ugha niile n'iyi, nke na-egbochiri umu mmadu uzo e si amata Chineke, na-eme ka echiche niile hulata isi n'okpuru Kraist. ⁶ Anyi no na njikere ita erubeghi isi niile ahuhu, mgbe irube isi gi zuruoke.

⁷ Unu na-ele anya n'ihe ndi di unu n'ihu. O buru na o bu ihe dororo anyi nye onye obula na ha bu nke Kraist, ha matakwa na onwe ha, na otu ahụ ha bu nke Kraist na anyi onwe anyi bukwa nke ya. ⁸ Ugwu a, o buru na m anya isi banyere ikike ahụ Onyenwe anyi nyere m n'ebe unu no, ike ahụ o nyere m iji wulie unu elu, o bughị iji wedaa unu ala, ihere agaghị eme m n'ihu nke a. ⁹ Achoghi ka o dika m a ga-asị na m sitere n'akwukwo ozi m na-emenye unu egwu. ¹⁰ N'ihu na ha na-asị, "Akwukwo ozi ya di arọ dikwa ike, ma na mmadu, ma n'odidi ya na mmadu adighi ike, okwu onu ya bukwa ihe na-abaghi uru." ¹¹ Ma ana m eme ka ndi di otu a ghotu na ihe anyi na-ekwu site n'akwukwo ozi mgbe anyi na-anoghi n'etiti unu, ka anyi ga-eme ma anyi noro n'etiti unu.

¹² Anyi enweghi anya ike ihazi onodu maobu were onwe anyi tunyere ndi ufodu na ndi ahụ n'eto onwe ha. Ma mgbe ha na-eji onwe ha na-atu onwe ha, werekwa onwe ha na-atunyere onwe ha, ha adighi eziputa nghota. ¹³ Ma anyi onwe anyi, adighi anya isi banyere ihe obula anyi na-enweghi ike ime. Kama anyi ga-anya isi n'oke oru ahụ Chineke kenyere anyi, ka anyi ruru o buladi ruo n'ebe unu no. ¹⁴ N'ihu na anyi adighi ekwu okwu kariri onu anyi mgbe anyi na-etinye anya n'ihe gbasara unu, n'ihu na o bu anyi buru uzo bjakwute unu, ikwusara unu ozioma gbasara Kraist. ¹⁵ O bughị na anyi na-ekwu na o bu anyi ruru oru niile, ya na oru nke ndi ozọ ruru n'etiti unu, kama olileanya anyi bu na okwukwe unu ga na-eto eto mgbe niile, ka oru ya n'etiti unu buru nke ga-eto eto. ¹⁶ Nke a ga-eme ka anyi nwee ike zisaa ozioma ahụ na mba ndi ozọ ndi di n'ofe ala unu, ghara iji oru aruru n'ebe ndi ozọ na-aru oru na-etu onu. ¹⁷ Ma, "Onye obula na-anya isi, ya nyaa n'ime Onyenwe anyi."* ¹⁸ N'ihu na o bughị onye ji aka ya bulie onwe ya elu ka a na-anabata, kama o bu onye Onyenwe anyi jiri aka ya bulie.

11

Pol na ndi ozizi ugha

¹ O ga-adị m mma ma o buru na unu ga-anagide m ka m kwuo okwu ndi a di ka onye nzuzu. Biko nagidenụ m. ² Ekworo m nwere n'ebe unu

* 10:17 10:17 Jer 9:24

nọ bụ ekworo nke Chineke. Ekwere m nkwa iwere unu nye otu di, ya bụ Kraịst, ka m nwe ike chee unu n'ihu ya dika nwaagboghọ di ọcha nke na-amaghị nwoke. ³ Ma ana m atụ egwu, na dika agwọ jiri aghughọ ghogbuo Iiv, ndi nrafu ga-eji aghughọ duhie unu, mee ka unu kwusị jii obi di ọcha na uche ziri ezi jeere Kraịst ozi. ⁴ N'ihu na unu gaara anara onye ozo bjakwutere unu na-ekwusa Jisọs ozo nke na-abughị nke anyi kwusara, unu gaara anarakwa ike nke mmuọ ozo di iche na-abughị ike nke Mmuọ Nso ahụ unu natara, unu gaara ekwenyekwa na nkuzi ozo di iche, na-abughị ozioma ahụ nke unu natara.

⁵ Ma echeghi m na o di ụzọ ọbula ndi ozi a maara aha ha si kara m mma. ⁶ O buru na m abughị onye ọka okwu, abụ m onye ọka mmuta. Anyi akowarala unu nke a otutu mgbe n'uzo di iche iche n'ihe niile. ⁷ O ga-abu na-emere m ihe ojoo mgbe m wedara onwe m ala ka e welie unu elu, n'ihu n'anaghị m unu ihe ọbula mgbe m na-ekwusara unu ozioma Chineke? ⁸ O bu nzuko nọ n'ebe ozo nyeere m aka mgbe m na-arụ oru n'etiti unu. O bu site n'aka ha ka m ji nata nkwardo, dika ugwo oru m, ka m nwee ike inyere unu aka. ⁹ Ma mgbe m nọ n'etiti unu abughị m ibu arọ nye onye ọbula n'oge mkpa m. N'ihu na umunna si Masidonia wetaara m ihe niile na-akpa m mkpa. Ebe o bu na m gbaliri debe onwe m, ka m ghara ibu arọ nye unu n'uzo ọbula n'oge gara aga, agaghị m abukwa ibu arọ nye unu n'oge di n'ihu. ¹⁰ Ebe eziokwu nke Kraịst di n'ime m, inya isi m nke a agaghị akwusi na mpaghara Akaja* niile. ¹¹ N'ihu ginị? O bu n'ihu na m ahughị unu n'anya? Chineke maara na m huru unu n'anya.

¹² Ma aga m aga n'ihu na-arụ oru m na-achoghi ka unu nyere m aka n'uzo ọbula ka m si otu a mee ka ndi ahụ na-akpo onwe ha ndi ozi ghara inya isi kwuokwa na ha na-arụ oru dika anyi si aru oru anyi n'etiti unu. ¹³ N'ihu na ndi di otu a bu ndi ozi ugha, ndi oru aghughọ, ndi na-eme onwe ha ka ha bu ndi ozi Kraịst. ¹⁴ Ma omume ha adighi eju m anya, n'ihu na ekwensu gbanwere onwe ya diri ka mmuọ ozi na-enye ihè. ¹⁵ Ya mere, o bughị ihe iju anya ma o buru na ndi na-ejere ya ozi emee onwe ha dika ndi na-eje ozi ụzọ ezi omume. Ma n'ogwugwu oge, ha ga-anata ugwo dika oru ha si di.

Inya isi Pọl

¹⁶ Dika m kwuru na mbu, ka onye ọbula ghara iche na m bu onye na-enweghi uche. O burukwari na unu na-eche udi echiche a, biko naranu m dika onye na-enweghi uche, ka m nwee ike inya isi nke nta dika ndi ozo si eme. ¹⁷ Ma n'ihe m dabeere na-anya isi, adighi m ekwu okwu dika Onyenwe anyi ga-ekwu, maobu dika onye na-enweghi uche. ¹⁸ Ebe otutu mmadu na-anya isi banyere ihe ha bu n'uzo uwa si eme. Mu onwe m ga-anyakwa isi. ¹⁹ Unu were obi utọ na-anagide ndi na-enweghi uche, ebe unu onwe unu nwere uche. ²⁰ Unu na-anagide ya ma o buru na onye ọbula eme unu ndi ohu ha, maobu jiri anya ike nakoro unu ihe unu nwere, maobu ghogbuo unu, maobu bulie onwe ya elu dika ha kariri unu, maobu maa unu uraa n'ihu. ²¹ N'ezie, o bu ihere m, inabata na anyi bu ndi na-adighi ike n'ezie nye nke a.

O buru na onye ọbula anwaa nyaa isi n'ihe ọbula (ana m ekwu dika onye n'enweghi uche), mu onwe m ga-anyakwa isi. ²² Ha bu ndi Hibru? Mu onwe m bukwa ya. Ha bu ndi Izrel? Mu onwe m bukwa ya. Ha bu ndi agburu Ebrahim? Mu onwe m bukwa. ²³ Ha bu ndi na-ejere Kraịst ozi? (Ana m ekwu dika onye anya na-adighi mma.) Ma mu onwe

* 11:10 11:10 Akaja bukwa Griis.

m ejela ozi karja. Adogbuola m onwe m n'oru karja ha niile. Etinyela m n'ulo mkporo otutu mgbe, tinyere otutu ihe otiti, mgbe mgbe anoola m n'onu onwu. ²⁴ Ugboro ise ka ndi Juu piara m onu utari iri ano e wepuru otu. ²⁵ E jirila okporo igwe tie m ugboro ato. Aturu m nkume otu ugboro. Ugboro ato ka ugbo mmiri m no n'ime ya kpuru n'oke osimiri. Anoola m otu abali na ubochi so ya n'elu oke osimiri ebe mmiri na-ebughari m. ²⁶ Ejeela m otutu ogologo ije nke otutu ihe ize ndu di n'ime ya. N'ize ndu site n'osimiri, ize ndu site na ndi na-apunari mmadu ihe n'ike, ize ndu site n'aka ndi obodo nke aka m. Otutu mgbe ka m zere ndu site n'aka ndi mba ozo, n'ime obodo ukwu, n'ozara ma n'oke osimiri; na n'aka ndi kporo onwe ha umunna m, ma ha bu ndi ugha. ²⁷ Adogbuola m onwe m n'oru, anoola m n'onodu ihu anyi na ihu anyi otutu abali. Otutu mgbe ana m ano agu na-erighi ihe obula, maobu ihu ihe obula. Anoola m otutu mgbe n'oge oyi na-ama jijiji n'ih i enweghi uwe di mma m ji achu oyi. ²⁸ Ma e wezuga ihe ndi a niile, ana m ano n'echiche mgbe niile banyere otu ihe niile si aga n'ime nzuko. ²⁹ Onye bu onye ahụ na-adighi ike nke m na-adighi eso ya kere oke na-adighi ike ya? Onye ka e dubara na mmehie nke onodu ya na-adighi emetu m n'obi?

³⁰ Kama o buru na o kwesiri ka m nyaa isi aga m anya isi banyere ihe ndi ahụ na-egosi adighi ike m. ³¹ Chineke, na Nna nke Onyenwe anyi Jisos, onye e kwesiri ito aha ya ruo mgbe ebighi ebi, maara na ihe ndi a niile m na-ekwu bu eziokwu. ³² N'obodo Damaskos, onye ochichi ala ahụ nke eze obodo ahụ a na-akpo Aretas hoputara, ndi na-eche obodo Damaskos nche ka ha jide m. ³³ Ma e tinyere m n'ime nkata, site n'oghene di na mgbidi gbara obodo ahụ gburugburu wedata m, m gbanari ya.

12

Ohu Pol huru

¹ Aghaghi m inya isi, o bu ezie na o baghi uru, ugbu a ka m gwa unu ihe banyere ohu m huru, na ihe niile Onyenwe anyi kpughere gosi m. ² Amaara m otu nwoke no n'ime Kraist, onye e duuru gaa n'eluigwe nke ato ihe di ka afo iri na ano gara aga, maobu n'anu ahụ, maobu n'ime mmuo amaghi m, ma Chineke ma. ³ Amatakware m nwoke di otu a, maobu n'anu ahụ, maobu n'ime mmuo amaghi m, ma Chineke maara ⁴ onye a, nke a kporo banye na paradais, ebe o nuru ihe onu mmadu na-apughi ikowa, nke e nyeghikwa mmadu obula ike ikwu ihe banyere ya. ⁵ Ekwesiri m inya isi n'ih i nwoke di otu a ma agaghi m anya isi maka mu onwe m, ma o bughi maka adighi ike m. ⁶ A si na m choro inya isi, agaghi m abu onye nzuzu, n'ih i na aga m ekwu naani eziokwu. Otu o di, agaghi m anya isi ka onye obula ghara igu onodu m karja ihe o huru n'ime m, maobu karja ihe o nuru n'onu m. ⁷ Ma n'ih i na otutu ihe ndi a m ji anya m hu bu ihe puru ime ka m bulie onwe m elu karja ka o si kwesi. E tinyere ihe mgbu n'anu ahụ m ka o na-adu m dika ogwu. Ihe mgbu a di n'anu ahụ m na-eti m aka dika onyeozi nke ekwensu, na-eme ka m ghara ifuli onwe m elu karja. ⁸ Ekpeela m ekpere ugboro ato ri o Onyenwe anyi ka o wepuru m ahụ mgbu a. ⁹ Ma o siri m, **“Amara m ezuorola gi. N'ih i na ike m na-ezu oke n'ime adighi ike.”** Ugbu a, obi di m utu inya isi banyere adighi ike m. N'ih i na o bu site n'onodu adighi ike m ka ike ebube Kraist ga-esi nogide n'ahụ m. ¹⁰ O bu n'ih i Kraist ka m na-anogide n'adighi ike m niile, mkpari ndi mmadu, ihe isi ike niile, mkpagbu niile na ihe ndakwasị di iche iche. N'ih i na mgbe m na-adighi ike ka m na-enwe ike karja.

Ndi Kōrint di Pōl n'obi

¹¹ Emeela m onwe m onye nzuzu ma unu onwe unu rugidere m ime ya. O kwesiri ka unu buru ndi mbu ga-eto m. O bu ezie a na-abughị m ihe obula, ma o were m anya na o dighi uzọ obula m si di ala n'ebe ndi ahụ unu na-eche na ha kachasi elu n'etiti ndi ozi. ¹² Ejiri m ndidi ruo oru n'etiti unu, ihe iyi gosi na abụ m nwaazu* n'eziokwu. Egosiri m unu ihe iribama, oru ebube di iche iche, na otutu oke oru. ¹³ Olee uzọ unu si di ala n'ebe choochi ndi ozo di, ma o bughị na m abughị ibu arọ nye unu? Gbagharanụ m mmejo a.

¹⁴ Nke a bu ugboro ato m na-ejikere ibiakwute unu. Agaghị m aburu unu ibu arọ, ihe di m mkpa abughị akụ unu nwere, kama unu onwe unu. O bughị umuntakiri ka o diri ikpadoro nne na nna ha ihe, kama o bu oru diri nne na nna ikpadoro umu ha ihe. ¹⁵ N'ezie, o na-atọ m utọ iwere onwe m na ihe niile m nwere nye unu, n'ihu na ahuru m unu n'anya. Ma o buru na m huru unu n'anya kari, o ga-adi mma ma unu hu m n'anya nke nta? ¹⁶ N'agbanyeghi na-aburu m unu ibu arọ, ufodu n'ime unu na-ekwu, o bu ezie na o dighi anara anyi ihe obula, maobu onye aghugho. Ma eleghị anya, o nwere uzọ aghugho di iche iche o si anara anyi ihe. ¹⁷ O di onye obula m ziteere unu, iyi si n'aka ya rigbuo unu? ¹⁸ Arịoro m Taitos ka o biakwute unu, ya na nwanna anyi nwoke ozo. Taitos o rigburu unu? O nwere ihe di iche n'uche na omume mu na ya?

¹⁹ Unu chere na ihe anyi na-eme oge niile ndi a bu igopu onwe anyi n'ihu unu? O bu n'ihu Chineke ka anyi na-ekwu nke a n'ime Kraist. Ndi m huru n'anya, ihe ndi a anyi na-ekwu bu maka odimma unu. ²⁰ N'ihu na ihe na-atu m egwu bu na mgbe m bjara n'etiti unu, ihe m ga-ahu agaghị ato m utọ. Mgbe ahụ mmeso m ga-emeso unu agakwaghị ato unu ato. N'ihu na ana m atu egwu na mgbe m biakwutere unu ozo, aga m ahụ otutu n'ime unu ka unu na-ese okwu, aga m ahụ ka unu na-ekwosa ibe unu ekworo, aga m ahụ unu ka unu na-akpasu ibe unu iwe. Aga m ahụ otutu ndi na-afuli onwe ha elu, ndi na-ekwu otutu ihe ojoo di iche iche megide ndi ozo; aga m ahụ otutu ndi juputara n'aghugho na ikpa iche iche. ²¹ Ana m atu egwu na mgbe m ga-abiakwute unu ozo, Chineke m ga-eme ka m weda onwe m ala n'ihu unu, mee ka m kwa akwa n'ihu ufodu n'ime unu ndi mehieri na mbu, ma ha achoghi icheghari site n'ihe ojoo ha mere, na n'ihu otutu n'ime unu na-adi ndu rere ure, ndu na-adighi ocha, ndu ikwa iko, na ndu ojoo.

13

Ido aka na ntị ikpeazu

¹ Nke a ga-eme ya ugboro ato m na-abia ileta unu. O bu site n'ama mmadu abuo maobu ato gbara ka a ga-eme ka okwu niile guzoro.* ² Mgbe m bjara leta unu nke ugboro abuo, abaara m ndi niile dara iwu n'oge gara aga na mmadu ndi ozo mba, dokwa ha aka na ntị, ihu na ihu. Ugbu a m na-anoghi ya, ana m adokwa ha aka na ntị ozo, o buru na m bia ozo hu na ndi mehieri na mbu echegharighi, aga m emesi ha ike. ³ Ebe unu choro ka e gosi na Kraist na-ekwu okwu n'ime m, o dighi egosi adighi ike mgbe o na-emeso unu omume, kama o na-eme ka ike ya puta ihe n'ebe unu no. ⁴ O bu ezie na a kpogidere ya na-adighi ike, ma ugba a, o na-adi ndu site n'ike di ukwu nke Chineke. Anyi bukwa ndi na-adighi ike n'ime

* 12:12 12:12 Maobu, onyeozu * 13:1 13:1 Dit 19:15

ya, ma ozi anyi na-ejere unu na mmekorita anyi na unu, anyi ga-eso ya di ndu site n'ike nke Chineke.

⁵ Ya mere, ka onye obula n'ime unu nyochaa onwe ya, tulekwa omume ya, mara ma o ka kwudosiri ike n'okwukwe ya. O bu na unu aghotaghi na Jisos Kraist no n'ime unu? Ma o bughi na unu enyochaala onwe unu hu na unu emeghi nke oma. ⁶ Enwere m olileanya na unu niile ga-achoputa na anyi adaghi ule ahụ. ⁷ Ma anyi na-arịo Chineke ka unu ghara ime ihe ojoo obula. Anyi anaghi eme nke a iji gosi na anyi kwesiri ekwesi, kama ka unu nwee ike mee ihe di mma, n'agbanyeghi na o ga-adị ka a ga-asị na anyi emeghi nke oma n'oru anyi. ⁸ N'ihị na anyi apughi ime ihe obula megide eziokwu, kama anyi na-eme ihe niile n'ihị eziokwu. ⁹ Anyi na-anurị onu mgbe anyi na-adighi ike ma hu na unu di ike. Ihe anyi na-arịo Chineke bu ka unu tozuo oke. ¹⁰ Ana m edere unu akwukwo a ugbu a, n'ihị na-achoghi m ibara unu mba na inye unu ntaramahuhu mgbe m biara. Achokwaghi m iji ikike ahụ Onyenwe anyi nyere m nye unu ntaramahuhu, kama achoro m iji ya wulie unu elu dika ulo.

Ekele mmehi

¹¹ N'ikpeazu umunna m, na-anurinu onu. Gbalianu n'imezi ndu unu ka o zuo oke, na-agbarita onwe ume, werenu otu obi na-eme ihe, na-ebikwanu n'udo. Chineke nke udo na ihunanya ga-anonyekwara unu.

¹² Werenu isurita onu di nsọ kelerita onwe unu.

¹³ Ndi nsọ niile na-ekelekwara unu.

¹⁴ Ka amara Onyenwe anyi Jisos Kraist na ihunanya Chineke, na mmeko nke Mmụọ Nsọ dinyere unu niile.

Ndi Galeshja

¹ Pól, onyeozí, na-abughị site na nhọputa nke mmadụ maobụ site n'ike nke mmadụ, kama ọ bụ site n'aka Jisọs Kraịst na Chineke Nna, onye mere ka ọ site n'ọnwụ bilie. ² Ndi ụmụnna niile ndi mụ na ha nọ n'ebe a,

Na-edegara* nzuko niile di na Galeshja.

³ Ka amara na udo nke sitere na Chineke Nna anyi, na Onyenwe anyi Jisọs Kraịst diri unu. ⁴ Onye nyere onwe ya n'ihu mmehie anyi niile di ka nzube Chineke bụ Nna anyi si di, izọputa anyi site n'oge ọjọọ a nke anyi bi n'ime ya. ⁵ Onye otuto diiri ruo mgbe niile ebighi ebi. Amen.

Ozioma ozo adighi

⁶ O juru m anya, na unu esitela n'ebe onye ahụ kporo unu site n'amara Kraịst wezuga onwe unu, na-agbaso ozioma ozo, ⁷ nke na-abughị ozioma. O doro anya na ufodu mmadụ na-etinye unu n'onodu mgbagwoju anya, mgbe ha na-agbali igbanwe ozioma nke Kraịst. ⁸ A sikwa na ọ bụ anyi onwe anyi maobu mmuo ozi nke sitere n'elugwe bira kwusaara unu ozioma ozo, nke di iche na nke anyi buru uzo kwusaara unu, ka onye di otu a buru onye aburu onu. ⁹ Di ka anyi buru uzo kwuo ya na mbu, ka m kwuokwa ya ozo: O buru na onye obula na-ekwusara unu ozioma di iche na nke ahụ unu nabatara, ka onye ahụ buru onye a buru onu.

¹⁰ Ugbu a, ana m agbali ime ka m buru onye ndi mmadu maobu Chineke ga-anabata? Ka m na-agbali ime ihe ga-atọ ndi mmadu uto? N'ihu na a si na m na-eme ihe na-atọ ndi mmadu uto, agaraghi m abu ohu Kraịst.

Pól, onye Chineke kporo oku

¹¹ Umunna m, achoro m ime ka unu mata, na ozioma ahụ m kwusaara unu abughị ihe mmadu cheputara n'uche ya. ¹² N'ihu na anataghi m ya site n'aka mmadu obula, o dikwaghi onye obula ziri m ya, kama ọ bụ Jisọs Kraịst n'onwe ya bụ onye kpughere ya nye m.

¹³ Amara m na unu anula ihe banyere ndu m n'oge gara aga, n'ofufe ndi juu, na otu m si jiri ike kpagbuo nzuko Chineke n'ebe niile, ma gbalisiekwa ike ibibi ya. ¹⁴ Abu m otu n'ime ndi amaara aha ha n'etiti ndi ogbo m, n'ihe banyere ofufe ndi juu. N'ihu oke inu oku n'obi nke m nwere igbaso na idebezu ukpuru omenaala na ofufe, nke nna nna m ha. ¹⁵ Ma mgbe o toro Chineke uto, bu onye kewapuru m iche tupu amuo m, kporo m site n'amara ya, ¹⁶ ikpughe Okpara ya n'ime m, ka m nwe ike kwusaa ihe banyere ya n'etiti ndi mba ozo, e jekwurughi m anu ahụ obula inuta ihe obula n'aka ya. ¹⁷ Ejekwaghi m Jerusalem ihu ndi ahụ bu m uzo buru ndi ozi, kama a gara m Arebia, ma laghachikwa azu na Damaskos.

¹⁸ O bu mgbe afọ atọ gasiri, ka m gara Jerusalem ihu Sefas. Anonyekwara m ya ubochi iri na ise. ¹⁹ Ma o dikwaghi onyeozí ozo m huru, ma o bughị naani Jemis, nwanne Onyenwe anyi. ²⁰ Ana m agwa unu okwu a n'ihu Chineke. Ihe ndi a m na-ekwu abughị okwu ugha.

* 1:2 1:2 Maobu, na-ekele

²¹ Emesja, agara m Siria na Silisia. ²² Ma ndi Kraist no na choochi niile di n'ala Judia amaghi onye m bu. ²³ Naani ihe ha na-ekwu bu, "Onye ahu na-esogbu anyi na mbu na-ekwusazi ugbu a okwukwe ahu o gbalisiri ike ibibi na mbu." ²⁴ Ha nyere Chineke otuto n'ihu m.

2

Nzuko e nwere na Jerusalem

¹ Mgbe afo iri na anọ gasiri, ejeghachiri m Jerusalem ozo. Mu na Banabas laghachiri Jerusalem, akpokwara m Taiotos jee. ² Agara m n'ihu mkpughe m nwere. Na nzuko nzuzo nke m na ndi ndu nwere, akowaara m ha ihe banyere ozioma nke m na-ekwusa n'etiti ndi mba ozo. N'ihu na-achoghi m ka oru niile m ruru n'oge gara aga, na oru m na-aru ugbu a, buru ihe efu. ³ O buladi Taiotos onye mu na ya so, o nweghi onye manyere ya ka e bie ya ugwu n'agbanyeghi na o bu onye Griik. ⁴ Ndi ahu na-abughi ndi kwere ekwe n'ezie e zobatara na nzuko inyochaputa otu anyi si nwere onwe anyi n'ime Kraist Jisos, ka ha nwee ike mee anyi ndi ohu. ⁵ Ma o nweghi oge anyi ji gee nti n'ihe ha kwuru, n'ihu na anyi choro ichedo eziokwu ahu di n'oziooma ka a ghara igwa ya ihe obula n'etiti unu.

⁶ Banyere ndi a na-ewe ka ndi di ndu di mkpa, ihe obula onodu ha bu ewetaghi mgbanwe obula n'ebe m no, n'ihu na Chineke adighi ele mmadu anya n'ihu. Ndi ahu atukwasighi ihe obula n'oziooma m na-ezisa. ⁷ Ma n'aka nke ozo, mgbe ha huru na e nyere m oru izisa ozioma n'etiti ndi e bighi ugwu, dika e nyere Pita izisa ozioma n'etiti ndi e biri ugwu. ⁸ N'ihu na Chineke onye si n'aka Pita na-aruru onyeoziozi ozioma n'etiti ndi e biri ugwu, sikwa n'ime m na-aruru oru onyeoziozi izisara ndi mba ozo ozioma. ⁹ Mgbe Jemis, Sefas na Jon ndi a maara di ka ide ji ulo n'etiti ndi ndu ahu niile nara m na Banabas aka nnweko, nabatakwa amara e nyere m. Ha gbara anyi ume, si anyi gaa n'ihu n'oru anyi, ikwusa ozioma n'etiti ndi mba ozo, ka ha onwe ha kwa gaa n'ihu iru oru nke ha n'etiti ndi e biri ugwu. ¹⁰ O bu naani otu ihe ka ha rioro anyi, nke bu ka anyi cheta ndi ogbenye. Nke a bukwa ihe m na-achosi ike ime.

Pol abaara Pita mba

¹¹ Ma mgbe Sefas bjaruru Antiok, eguzogidere m ya n'ihu ya, n'ihu na ihe o mere mara ya ikpe. ¹² Tupu ndi Jemis zitere abiaruo ebe ahu, ya na ndi mba ozo na-eriko nri, ma mgbe ha rutere, o wepuru aka na nri laghachi azu n'ihu na egwu ndi e biri ugwu na-atu ya. ¹³ Ndi Juu ufo du sonyekwara ya inwe ihu abuo a, nke mere na e si otu a duhiekwa Banabas n'onwe ya.

¹⁴ Ma mgbe m huru na ha adighi eme ihe di ka eziokwu nke ozioma ahu si di, agwara m Sefas okwu n'ihu ha niile, si, "O buru na gi nwa onye Juu na-ebi ndu dika onye mba ozo, na-abughi dika onye Juu, oleo otu i ga-esi manye ndi mba ozo ka ha na-ebi ndu dika ndi Juu?"

A na-azoputa onye obula site n'okwukwe

¹⁵ Anyi onwe anyi bu ndi Juu site n'omumu a muru anyi, anyi abukwaghi ndi mba ozo ndi mmehie, ¹⁶ ma anyi maara na a dighi agu mmadu obula di ka onye ezi omume site n'oru nke iwu kama o bu naani site n'okwukwe na Jisos Kraist. O bu nke a mere anyi ji kwere na Jisos Kraist ka a guo anyi na ndi ezi omume, site n'okwukwe anyi kwere na Kraist, o bughi n'ihu na anyi ruru oru nke iwu. N'ihu na o nweghi onye obula a ga-agunye ka onye ezi omume n'ihu na o ruru oru nke iwu.

¹⁷ Ma ọ buru, na mgbe anyị na-achọ ka a guo anyị dị ka ndị ezi omume n'ime Kraịst, anyị onwe anyị a buru ndị achọputara dika ndị mmehie. Nke a, ọ putara na Kraịst na-akwado mmehie? Mba! ¹⁸ Kama, ọ buru na m ewugharia ihe ndị ahụ m buru ụzọ mebie, ana m egosi na m bụ onye na-emebi iwu.

¹⁹ N'ihị na-esitere m n'aka iwu nwuo n'ebe iwu di, ka m nwee ike di ndu n'ebe Chineke no. Akpogidela mu na Kraịst n'obe. ²⁰ O bukwaghị mu onwe m na-adị ndu ugbo a, kama ọ bu Kraịst na-adị ndu ya n'ime m. Ndu ahụ nke m na-adị ugbo a n'anụ ahụ m bu nke m na-adi n'ihị okwukwe m nwere n'ime Okpara Chineke, onye huru m n'anya, ma werekwa onwe ya nye n'ihị m. ²¹ Anaghị m akpo amara Chineke ihe na-enweghị isi. N'ihị na a si na a puru igu mmadu di ka onye ezi omume site n'idebe iwu, mgbe ahụ onwu Kraịst nwuru abaghị uru.

3

Okwukwe ka ọ bu ọru nke iwu?

¹ Ndi nzuzu a kporo onwe ha ndi Galeshia! Onye napuru unu akonuche unu? N'ihu unu ka a no kwaa n'uzo doro anya mkpogide n'obe a kpogidere Jisos Kraist. ² O bu naani otu ihe ka m choro imata n'aka unu. Unu nataru Mmuo Nso site n'iru oru iwu choro, ka o bu site na nkuzi nke okwukwe? ³ O ga-abu na unu aghoola ndi na-enweghi uche? Unu malitere site n'ike Mmuo Nso, ma ugbo a unu na-akwusizi n'ike nke anu ahu? ⁴ Unu tara otutu ahuhu di otu a n'efu, o buru n'ezie na o bu n'efu? ⁵ Mmuo nso ahụ Chineke nyere unu na ọru ebube ọ ruru n'etiti unu, o mere ha n'ihị iwu unu debere, ka o bu n'ihị na unu nuru ma kwerekwa ozioma? ⁶ N'otu ụzọ ahụ, Ebrahim kweere na Chineke, a gurū nke a nye ya di ka ezi omume.*

⁷ Matanu nke a, na o bu ndi nwere okwukwe bu umu Ebrahim. ⁸ Di ka o di n'Akwukwo nso, n'oge ahu di n'ihu, nke bu ugbo a, Chineke ga-agu ndi mba ozo di ka ndi ezi omume, site n'okwukwe ha nwere n'ime ya. N'ihị nke a, o buru ụzọ zie Ebrahim ozioma ahụ n'oge gara aga si, "A ga-agozikwa agburu niile no n'ụwa site na gi."† ⁹ Ya mere, ndi dabeere n'okwukwe bukwa ndi na-eso Ebrahim, nwoke okwukwe ahụ eketa ngozi.

Obubu onu nke iwu na-eweta

¹⁰ Ma ndi niile na-ele anya na a ga-azoputa ha n'ihị na ha debere iwu niile, ka obubu onu na-adakwasị. N'ihị na e deela ya n'akwukwo nso si, "Onye a buru onu ka o bu, bu onye obula na-edebeghi o buladi otu n'ime iwu niile e dere n'akwukwo iwu."‡ ¹¹ Ugbo a, o bu ihe putara ihè na o dighi onye obula a na-agu n'onye ezi omume n'ihu Chineke, n'ihị na o debere iwu. N'ihị na, "Onye ezi omume ga-esite n'okwukwe di ndu."§ ¹² Ma iwu ahụ adabereghị n'okwukwe, kama, iwu kwuru si, "Mmadu ahụ na-eme ihe iwu kwuru bu onye ga-enwe ndu site na ha."* ¹³ Ma Kraist agbapatala anyi site n'obubu onu ahụ nke idebe iwu gaara ewetara anyi. O ghoro obubu onu n'ihị anyi. N'ihị na e deela ya n'akwukwo nso, "Onye a buru onu ka onye ahụ bu nke a kwubara n'elu osisi."† ¹⁴ O di otu a ka ngozi ahụ e nyere Ebrahim burukwa nke ndi mba ozo site na Kraist Jisos. Ka anyi niile site n'okwukwe nata nkwa ahụ, bu Mmuo Nso.

Iwu na Nkwa

* **3:6** 3:6 Jen 15:6 † **3:8** 3:8 Jen 12:3; 18:18; 22:18 ‡ **3:10** 3:10 Dit 27:26 § **3:11** 3:11 Hab 2:4 * **3:12** 3:12 Lev 18:5 † **3:13** 3:13 Dit 21:23

15 Umunna m, ka m were ihe nlere anya site na ndu a na-adi kwa ubochi kowaa okwu a: Di ka mmadu na-enweghi ike iwepu maobu itukwasị ihe n'ogbugba ndu e mere ka o guzosie ike, otu a ka o dikwa n'onodu a. 16 O bu Ebrahim ka e kwere nkwa ya na mkpuru ya. Akwukwo nso asighi, "n'otutu mkpuru,"‡ kama, o siri, "ma nye mkpuru gi," ya bu otu onye, onye bu Kraist. 17 Ihe m na-akowa bu nke a: Iwu ahụ e mere ka o malite idi nari afo anọ na iri ato (430) site na mgbe e kwere nkwa ahụ, emeghi ka ogbugba ndu ahụ Chineke mere ka o diri hapu iguzokwa, o mekwaghi ka nkwa ahụ buru ihe e wezugara ewezuga. 18 O buru na inweta ihe nketa nke ya na nkwa ahụ so dabeere n'iwu, mgbe ahụ, ihe nketa ahụ adabereghị na nkwa e kwere. Ma Chineke sitere n'amara nye Ebrahim ihe nketa ahụ site na nkwa o kwere ya.

19 Gini mere e ji nye iwu? E nyere iwu ndi a n'ihie njehie, mee ka iwu ndi a digide tutu ruo mgbe mkpuru ahụ bjara, bu onye e kwere na nkwa. E sitere n'aka onye ogbugbo mee ka ndi mmuo ozi mee ka iwu ahụ di ire.

20 Onye ogbugbo gosiri ihe kariri otu onye, ma Chineke bu otu.

21 Iwu ahụ o na-emegide nkwa nke Chineke? Mba. N'ezie o dighi. N'ihie na a si na e nwere iwu di nke puru inye mmadu ndu, mgbe ahụ, ezi omume gaara abjara mmadu site n'iwu. 22 Ma akwukwo nso mechibidoro ihe niile n'okpuru mmehie ka e nwee ike nye ndi kwere ekwe nkwa ahụ e kwere ha site n'okwukwe n'ime Jisọs Kraist.

Umụ Chineke

23 Ma tupu okwukwe abia, e ji iwu na-eche anyi nche. Iwu no onodu di ka ulo mkporo ebe e tinyere anyi tutu ruo mgbe a ga-eme ka okwukwe puta ihè. 24 Ya mere, iwu bu onye nlekota anyi, ruo mgbe Kraist bjara, ka a guo anyi na ndi ezi omume site n'okwukwe. 25 Ma ebe o bu na okwukwe abjala, anyi ankwaghi n'okpuru onye nlekota ozọ.

26 Unu niile bu umu Chineke site n'okwukwe n'ime Kraist Jisọs. 27 N'ihie na ka unu niile ha, bu ndi e mere baptizim n'ime Kraist, aburu ndi yikwasiri onwe ha Kraist. 28 E newkwaghi onye Juu, maobu onye Griik, maobu ohu maobu onye nwe onwe ya; nwoke maobu nwanyi, n'ihie na unu niile bu otu n'ime Kraist Jisọs. 29 O buru na unu bu ndi nke Kraist, mgbe ahụ unu bukwa mkpuru Ebrahim, ndi nketa di ka nkwa ahụ si di.

4

1 Isiokwu m bu nke a, mgbe nwa bu onye ga-eketa ihe nna ya ka di na nwata, onodu ya akaghi mma karja nke ohu, o bu ezie na akụ ahụ niile bu nke ya. 2 Ma ha ka no n'okpuru ndi nlekota na ndi e tinyere ya n'aka ruo oge nna ya kwuru. 3 Otu a ka onodu anyi di, mgbe anyi bu umuntakiri. Anyi no di ka ohu n'okpuru mmuo nke uwa. 4 Ma mgbe oge a kara aka ruru, Chineke zitere Okpara ya, bu onye amuru site na nwanyi, onye amuru n'okpuru iwu, 5 ka o gbaputa ndi no n'okpuru iwu, ime anyi ndi a ga-agu di ka umu a hoputara. 6 Ebe unu bu umu, Chineke zitere Mmuo Okpara ya, ka o bja biri n'obi anyi, na-ei mkpu na-asi, "Abba, Nna." 7 Ugbu a, i bukwaghi ohu, kama i bu nwa. Ebe i bu nwa, e meekwala ka i buru onye nketa site na Chineke.

Mmetuta obi Pol maka ndi Galeshja

8 N'oge gara aga, mgbe unu na-amaghi Chineke, unu bu ohu nye chi niile nke na-abughi dika ha si puta uwa. 9 Ma ugbu a, unu matarala Chineke,

ka m ga-asị na Chineke amatala ndi unu bu, gini mere unu ji choo itughari azu laghachi n'okpukpe ndi ahụ na-enweghi isi, nke ike obula na-adighi n'ime ha? Unu choo ka ha mee unu ndi ohu ha ozokwa? ¹⁰ Unu na-edebe ubochi ufodu, na onwa ufodu, na oge ufodu, na afo ufodu. ¹¹ Egwu na-atu m na oru niile m ruru n'etiti unu aburula ihe efu.

¹² Ezi umunna m, arioo m unu, meenu onwe unu di ka mu onwe m, n'ih i na mu onwe m emela onwe m ka m di ka unu. O nweghi ihe ooo obula unu mere m. ¹³ Unu maara na o bu n'ime adighi ike nke anu ahụ ka m ji kwusaara unu ozioma a. ¹⁴ O bu ezie, onodu m n'oge ahụ bu onwunwa n'ebe unu no, unu eledaghi m anya, maobu ju ige m nti. Kama unu nabatara m, di ka mmuo ozi Chineke, maobu di ka a ga-asị na m bu jisos Kraist n'onwe ya. ¹⁵ Ebee ka mmuo nke obi utu ahụ unu nwere no? N'ih i na m na-agba ama, na-asị na o buru ihe a puru ime, unu gaara aghuputa anya unu nye m. ¹⁶ Ugbu a, aghoola m onye iro unu, n'ih i na m na-agwa unu eziokwu?

¹⁷ Ha na-eziputa mmasi n'ebe unu no, ma o bughi maka odimma unu. Ha choo ikewapu unu n'ebe m no, ka unu nwee mmasi n'ebe ha no. ¹⁸ Maka ebunnuche di mma, o di mma inwe mmasi mgbe niile. O bughi naani mgbe mu na unu no. ¹⁹ Umuntakiri m, ndi m kwe maka ha nodu n'onodu ihe mgbu nke omumu nwa ozo, na-eche ubochi ahụ a ga-eme ka udidi Kraist di n'ime unu. ²⁰ O gaara adi m mma ma a si na m no n'etiti unu ugbu a, nwee ike imata otu m ga-esi gbanwee olu okwu m, n'ih i na-amaghi m ihe m kwesiri ime n'ih i onodu unu.

Hega na Sera

²¹ Gwanu m, unu ndi na-eche na o di mkpa idebe iwu, unu agaghi ana na nti na ihe iwu ahụ kwuru? ²² N'ih i na e dere ya n'akwukwo nsọ na Ebraham nwere umu nwoke abuo. Otu n'ime ha bu nwa nke ohu ya nwanyi muru, nke ozo bu nke nwunye ya na-abughi ohu mutara. ²³ Nwa ahụ nke ohu nwanyi ahụ muru bu onye amuru site na anu ahụ. Ma nwa ahụ nwunye ya na-abughi ohu mutara bu onye a muru site na nkwa.

²⁴ Anyi ga-ewere ihe ndi a di ka ihe imaatu, n'ih i na umu nwanyi abuo ndi a nochiri anya ogbugba ndu abuo. Otu ogbugba ndu sitere n'Ugwu Sainai ma mukwa umu ndi bu ohu: nke a bu Hega. ²⁵ Hega bu Ugwu Sainai nke di n'Arabia. O dabara n'onodu Jerusalem nke ugbu a, n'ih i na ya na umu ya no n'ohu. ²⁶ Ma nwanyi nke ozo no onodu Jerusalem nke di n'elu, nke nwe onwe ya. O bukwa ya bu nne anyi. ²⁷ N'ih i na e dere ya,

“Nurja onu, gi nwanyi aga,
onye na-amutaghi nwa.
Tie mkpu onu, tisiekwa mkpu akwa ike
gi onye ime nwa na-emetubeghi,
n'ih i na umu nwanyi ahụ a hapuru naani ya ga-adi otutu

karja umu nke nwanyi nwere di.”*

²⁸ Ugbu a, umunna m, unu bu umu ahụ nke e kwere na nkwa, di ka Ajizik. ²⁹ N'oge ahụ, nwa ahụ a muru n'uzo anu ahụ kpagburu nwa ahụ a muru site n'ike nke Mmuo Nso. Otu a ka o dikwa n'oge a. ³⁰ Ma gini ka akwukwo nsọ kwuru? “Chupu ohu nwanyi a na nwa ya, n'ih i na nwa nwoke ohu nwanyi a apughi isoro nwa nke nwanyi na-abughi ohu kerikota oke.”† ³¹ Ya mere, umunna m, anyi abughi umu nke nwanyi ohu, kama anyi bu umu nke nwanyi nwere onwe ya.

* 4:27 4:27 Ajz 54:1 † 4:30 4:30 Jen 21:10

5

Inwe onwe anyi n'ime Kraist

¹ Kraist emeela ka anyi puo n'ohu, n'ihl anyi inwere onwe anyi. Ya mere, gbalianu ihu na unu e nyeghi onwe unu n'onodu ohu ozo.

² Geenu m nti, mu onwe m bu Pol na-agwa unu nke a. O buru na unu anabata obibi ugwu. Kraist agaghi abara unu uru obula. ³ Ka m kwuokwa ya ozo, onye obula kweere ka e bie ya ugwu ji ugwo idebezu iwu niile ahu.

⁴ E kewapula unu n'ebe Kraist no, unu ndi a ga-agunye na ndi ezi omume site n'iwu. Unu adapula n'amara ya. ⁵ N'ihl na anyi onwe anyi nwere olileanya na site n'ike nke Mmuo Nso, a ga-agu anyi na ndi ezi omume site n'okwukwe anyi. ⁶ N'ihl n'ime Kraist Jisosh, obibi ugwu maobu ebighi ugwu abaghi uru. Ihe di mkpa bu okwukwe nke na-egosi onwe ya site n'ihunanya.

⁷ Unu na-agbabu oso nke oma, onye gbochiri unu ikwenyere eziokwu ahu? ⁸ Udi nkwagide ahu esiteghi n'ebe Onye ahu kporo unu bia.

⁹ Nwantinti ihe na-eko achicha na-eme ka ogbe utu oka a gworo agwo koo. ¹⁰ Enwere m ntukwasi obi n'ime Onyenwe anyi na unu agaghi eche echiche n'udi a ozo, ma ikpe omuma ga-adiri onye obula na-eduhie unu ozo. ¹¹ Umunna m, o buru n'ezie na m na-ekwusa mkpa obibi ugwu di, gini mere e ji nogide na-akpagbu m? O buru na m mee otu ahu, ewepula m ihe odachi ahu di n'obe. ¹² O gaara ato m utu ma o buru na ndi ahu na-esogbu unu ga-eme onwe ha ndi onozu.

Ndu site na Mmuo Nso

¹³ N'ihl na e meela ka unu nwere onwe unu, umunna m, ma unu ekwela ka mnwere onwe unu buru ohere nye anu ahu unu, kama werenu ihunanya na-agbara ibe unu odibo. ¹⁴ N'ihl na o buru na a chikota iwu niile n'otu, ihe iwu niile na-ekwu bu nke a, "Na-ahunu ndi ozo n'anya dika unu si hu onwe unu n'anya."* ¹⁵ O buru na unu na-akocha ibe unu, na-eji onu unu na-ekwuto ha, kpacharanu anya ka unu hapu ila onwe unu n'iyi.

¹⁶ Ana m agwa unu nke a: na-adinu ndu nke Mmuo Nso na-achi, unu anokwala n'ochicho nke anu ahu. ¹⁷ N'ihl na ihe anu ahu choro di iche n'ihe Mmuo Nso choro. Ihe Mmuo Nso choro dikwa iche n'ihe anu ahu choro. Igba mgba di n'etiti ha na-eme ka i hapu inwe ike mee ihe i choro ime. ¹⁸ Ma o buru na Mmuo Nso na-edu unu, unu anokwaghi n'okpuru iwu.

¹⁹ Ugbu a, oru nke anu ahu putara ihe: ikwa iko, adighi ocha na aguu ikwa iko. ²⁰ Ikpere arusi, iri amusu, ibu iro n'obi, na ilu ogu, ekworo na iwe, ikpa iche iche, nkewa, ihu otu. ²¹ Ikpo asi, igbu ochu, inubiga mmanya oke, oke oriri na ihe ndi ozo yiri ha. Ana m ado unu aka na nti dika m gwara unu n'oge gara aga, ndi na-eme ihe di otu a agaghi abanye n'alaeze Chineke.

²² Ma mkpuru nke Mmuo Nso bu, ndu ihunanya, na onu, na udo, na ogologo ntachiobi, na obioma, na idi mma, na ikwesi ntukwasi obi, ²³ idi nwayoo, na ijide onwe. O dikwaghi iwu na-emegide ihe ndi a. ²⁴ Ma ndi niile bu ndi Kraist Jisosh akpogidela anu ahu ha, ya na ochicho ha n'elu obe. ²⁵ O buru na anyi na-ebi ndu mmuo, ka nzo ukwu anyi buru nke mmuo na-eduzi. ²⁶ Ka anyi ghara ibu ndi mpako si otu a na-akpali iwe na ekworo n'etiti anyi.

* 5:14 5:14 Lev 19:18

6

Na-eburitanu ibu diri ibe unu

¹ Umunna m, o buru na-anwude onye obula dabara na mmehie, unu onwe unu bu ndi Mmuo na-achikwesiri iji mmuo nke idi nwayo na obi di umeala nyere onye ahụ aka, ime ka o gazie n'ezizuo. Ma lezienụ onwe unu anya, onye obula n'ime unu, n'ihina na a puru inwakwa unu. ² Na-eburitanu nsogbu diri ibe unu, ma site n'otu a ka unu nwee ike debezuo iwu Kraist. ³ O buru na onye obula na-eche na o nwere ihe ya bu mgbe o nweghi ihe o bu, onye ahụ na-eduhie onwe ya uzọ. ⁴ Ka onye obula nyocha oru ya, ma o buru na oru ya di mma, mgbe ahụ ka o ga-enwe ihe inya isi n'ime onwe ya na-abughị n'ebe oru onye ozọ di. ⁵ N'ihina na onye obula ga-ebu ibu nke diri ya. ⁶ Ka onye a na-akuziri okwu ahụ jisie ike ka ya na onye nkuzi ya na-ekeko ezi ihe niile.

⁷ Unu ekwela ka e duhie unu, n'ihina na mmadu obula apughị ikwa Chineke emo. Mkpuru obula mmadu kuru ka o na-aghoro. ⁸ O buru na mmadu akuo mkpuru nke anu ahụ, o ga-esikwa n'anụ ahụ ghotā mmehi, ma o buru na mmadu akuo mkpuru nke Mmuo, o ga-esitekwa na Mmuo ghotā ndu ebighi ebi. ⁹ Ya mere, ka ike ghara igwu anyi ime ihe oma. N'ihina na mgbe e mesiri, mgbe oge ya ruru, anyi ga-eweta ngozi di ukwu di ka ihe ubi, ma o buru na anyi adaghi mba. ¹⁰ N'ihina nke a, mgbe anyi nwere oghere ka anyi na-emere mmadu niile ihe oma, okachasi n'ebe ndi ezinaulo nke okwukwe anyi no.

O bughi ibi ugwu kama i bu onye e kere oheru

¹¹ Leenu otu mkpuru akwukwo m ji aka m dee n'akwukwo ozi a si gbaa okpotokpo.

¹² O bu ndi na-achok ka a hu ha n'anụ ahụ, bu ndi ga-amanye unu ka e bie unu ugwu, naani ihe ha ji eme otu a bu ka a ghara ikpagbu ha n'ihina obe Kraist. ¹³ O buladi ndi kwere ka e bie ha ugwu, anaghi edebe iwu, kama ha chorok ka e bie unu ugwu ka ha nwee ike jiri ya nyaa isi n'anụ ahụ. ¹⁴ Ka m gharakwa inya isi n'ihina obula kariakwa n'obe Onyenwe anyi Jisok Kraist. Nke e sitere na ya kpogbuo uwa n'ebe m no, ma kpogbukwaa mu onwe m n'ebe uwa no. ¹⁵ Obibi ugwu abughị ihe, ebighi ugwu abughikwa ihe, kama i bu onye e kere oheru bu ihe di mkpa. ¹⁶ Ka udo na ebere dinyere ndi niile na-ebi ndu ha n'usoro a, dakwasikwa unu Izrel nke Chineke.

¹⁷ Site ugbu a gaa n'ihu, achoghi m ka onye obula nye ndu m nsogbu, n'ihina na-ebu m apa nke Jisok n'ahụ m.

¹⁸ Umunna m, ka amara Onyenwe anyi Jisok Kraist dinyere mmuo unu. Amen.

Ndi Efesos

¹ Akwukwo ozi a sitere n'aka mu onwe m bu Pol, onye Chineke hoputara ibu onyeozu Jisosh Kraist.

O bu unu ndi nsu bi n'Efesos, unu bu ndi kwesiri ntukwasu obi n'ime Kraist Jisosh, ka m na-edere ya:

² Ka amara na udo nke sitere na Chineke Nna anyi, na Onyenwe anyi Jisosh Kraist diri unu.

Nguzi diri anyi n'ime Kraist

³ Ka otuto diri Chineke, na Nna Onyenwe anyi Jisosh Kraist, bu onye goziri anyi site n'inye anyi nguzi niile nke ime mmuo nke si n'ebe niile nke eluigwe n'ime Kraist. ⁴ Dika o si hoputa anyi n'ime Kraist tupu a too ntoala uwa, ka anyi buru ndi di nsu na ndi na-enweghi ita uta n'ihu ya n'ihunanya. ⁵ O kpebiri ime anyi umu ya site n'ihu Kraist Jisosh. Ma o mekwara ihe ndi a niile n'ihu na o toro ya utu n'obi, burukwa ihe o zubere ime. ⁶ Ka e si otu a too idi ebube nke amara ya, nke o ji obi ya niile nye anyi n'ime Onye ahu o huru n'anya. ⁷ N'ime ya, anyi nwere mgbaputa site n'obara ya, bu mgbaghara nke njehie niile anyi; di ka iba uba nke amara ya si di, ⁸ nke o mere ka o babigara anyi uba oke site n'amamihe na nghota niile. ⁹ O meela ka anyi mata ihe omimi nzube ya, di ka o si too ya utu, bu ihe omimi o zubere ime n'ime Kraist. ¹⁰ Nke o ga-eme ka o mezuo mgbe oge ya niile zuru, nke bu ichikota ihe niile n'ime ya, bu ihe ndi di n'eluigwe na n'awa n'okpuru Kraist.

¹¹ N'ime Kraist ka e mere anyi ndi nketa, ndi e bururu uzọ hoputa na mbu, di ka atumatu onye ahu na-aruputa ihe niile n'izuoke nke nzube na ebumnuche ya. ¹² Nke mere na anyi, ndi buuru uzọ nwee olileanya na Kraist, ga-ebi ndu n'otuto nke ebube ya. ¹³ Unu bukwa ndi a gunyere n'ime Kraist mgbe unu nuru ozi nke eziokwu ahu bu ozioma nke nzoputa. Mgbe unu kwenyere, a kara unu akara n'ime ya bu akara nke nkwa ahu bu Mmuo Nso. ¹⁴ Nke a bu ihe nketa anyi tutu ruo mgbe a ruzuru oru mgbaputa nke ndi ahu niile bu ihe nweta Chineke. Ka e si otu a too ebube ya.

Ekele na ekpere

¹⁵ N'ihu nke a, ebe m nuru akuko banyere okwukwe unu n'ime Onyenwe anyi Jisosh, nukwa maka ihunanya unu nwere n'ebe ndi nsu niile no, ¹⁶ esepughi m aka ikele ekele n'ihu unu, mgbe niile m na-echeta unu n'ekpere m niile. ¹⁷ Ana m ario Chineke nke Onyenwe anyi Jisosh Kraist bu Nna Onyenwe ebube niile, ka o nye unu Mmuo amamihe na ezi nghota ka unu nwee ike matazie nke oma onye o bu, ¹⁸ ka o meghee anya nke ime mmuo unu ka unu matakwa udi olileanya unu nwere n'ihu okpukpo o kporo unu, na aku, na ihe nketa di ebube o nwere n'ime ndi nsu. ¹⁹ Na idi ukwu nke ike ya nke na-enweghi atu diri anyi, bu ndi kwere ekwe, dika irusu oru ike nke ike ya si di. ²⁰ Nke o ruru n'ime Kraist mgbe o si n'onwu kpolite ya mee ya ka o nodu n'aka nri ya n'ebe niile nke eluigwe. ²¹ Onodu ya di elu karja ochichi niile, na ikike ochichi niile, na ike niile

na ịchị isi niile, na aha ọkwa ọchịchị nke e nwere ike inye mmadụ, ọ bughị naanị n'ogbo a, kama ma n'ogbo ozo na-abia. ²² O mere ka ihe niile dị n'okpuru ya, meekwa ya ka ọ buru onyeisi ihe niile nye nzuko ya bu choochi. ²³ Nke bu ahụ ya, ozuzu oke nke onye ahụ na-emejuputa ihe niile n'uzo niile.

2

E mere anyi ndi di ndu n'ime Kraist

¹ Ma unu onwe unu, unu nwuru anwu site na njehie uzo na mmehie unu. ² Nke unu biri ndu n'ime ha mgbe unu na-agbaso uzo niile nke uwa a, na uzo onye ochichichị nke alaeze ikuku, bu mmuo ahụ na-arụ oru ugbo a na ndu ndi ahụ na-enupu isi. ³ Anyi niile bikwara ndu anyi n'etiti ha, n'oge gara aga, na-emejuputa aguu nke anu ahụ mmehie, ma na-agbaso ochichio ya na ebumnuche ya. N'ihu na site n'odidi anyi, anyi na ndi ozo no n'omuma ikpe ya. ⁴ Chineke onye juputara n'obi ebere, maka oke ihunanya o nwere n'ebe anyi no, ⁵ mere ka anyi soro Kraist diri ndu ozo; ọ buladi mgbe anyi bu ndi nwuru anwu n'ime ajo omume. O bu site n'amara ya ka e ji zoputa unu. ⁶ O kpolitere anyi na ya, mee ka anyi nodu odu n'ebe niile nke eluigwe n'ime Kraist Jisos. ⁷ O mere nke a igosi ogbo nke na-abia, idi ukwu nke aku amara ya, nke o sitere n'obioma ya gosi anyi n'ime Kraist Jisos. ⁸ N'ihu na o bu site n'amara ka e ji zoputa unu site n'okwukwe. Nke a abughị ihe unu rupertara n'onwe unu, o bu onyinye nke Chineke. ⁹ O siteghị n'oru, ka onye obula ghara inya isi. ¹⁰ N'ihu na anyi bu akaoru ya, nke o kere n'ime Kraist Jisos n'ihu iru ezi oru. O bu otu a ka Chineke siri kwadoo na anyi kwesiri ibi ndu ubochi niile.

Ibu otu anyi n'ime Kraist

¹¹ Ya mere, chetanu na n'oge gara aga, unu bu ndi mba ozo site n'omumu nke a muru unu. Chetakwanu na "ndi e biri ugwu" na-akpokwa unu "ndi a na-ebighi ugwu" (n'ihu obibi ugwu n'anu ahụ nke eji aka bie). ¹² N'oge ahụ, o dighi ihe jikotara unu na Kraist. E kewaputara unu site na mmekorita nke Izrel, burukwa ndi obia n'ogbugba ndu ahụ, na-enweghi olileanya na-enweghikwa Chineke n'ime uwa. ¹³ Ma ugbo a n'ime Kraist Jisos, unu bu ndi no n'ebe di anya n'oge gara aga, ka e mere ka unu bjaruo nso site n'obara Kraist nke a wusiri.

¹⁴ N'ihu na ya onwe ya bu udo anyi, o mere ka uzo otu abuo buru otu ihe n'ime ahụ ya, site na ikwatu mgbidi kewara ha na mgbe ochie, bu mgbidi nke ikpo asi di n'etiti anyi. ¹⁵ O bu n'ime anu ahụ ya ka o mere ka iwu ahụ na ukpuru ya niile ghara idi ire. Ebumnobi ya bu i kee n'ime onwe ya otu onye oheru site na mmadu abuo ahụ, si otu a mee ka udo diri. ¹⁶ N'uzo di otu a ka o ga-esi kpezieren anyi na Chineke site n'obe ya, wetakwa n'isi ngwucha, iro di n'etiti ha abuo. ¹⁷ Ya mere, o bjara kwusaa udo nye unu ndi no ebe di anya na unu ndi no nso, ¹⁸ N'ihu na anyi abuo sitere n'aka ya nweta nnabata anyi ibia n'ihu Nna site n'otu Mmuo ahụ.

¹⁹ Matakwanu ugbo a na unu abukwaghị ndi mba ozo na ndi obia. Unu esorola ndi nso buru diala na ndi so n'ezinaulo Chineke, ²⁰ nke a rukwasara n'elu ntola nke ndi ozi na ndi amuma, nke Kraist Jisos n'onwe ya bu nkume isi ntola ya. ²¹ O bukwa n'ime ya ka a na-ejikota ulo ahụ niile nke oma, na-aba uba, too buru ulonso, n'ime Onyenwe anyi. ²² Onye a na-ewukokwa unu onwe unu n'otu n'ime ya, ka unu niile buru ebe obibi Chineke n'ime Mmuo.

3

Pol onye nkwusa nye ndi mba ozo

¹ O bu n'ihu nke a ka mu onwe m bu Pol bu onye mkporo nke Jisos Kraist maka unu ndi mba ozo.

² N'ihu n'ezie, unu anula banyere nlekota nke amara Chineke ahụ nke e nyere m maka odimma unu. ³ Otu e si kpughee nzube nzuzo ya niile nye m, di ka m gwara unu ihe banyere ya n'okwu di nta n'akwukwo ozi ahụ m detara unu. ⁴ O burukwa na unu ago akwukwo ahụ m deere, unu ga-aghota ihe m maara banyere ihe omimi Kraist. ⁵ Nke a e meghi ka umu mmadu mara n'ogbo gara aga di ka Mmuo Nso siri kpugheere ya ndi ozi na ndi amuma ya di nso ugbo a. ⁶ Otu a ka ndi mba ozo si soro buru ndi nketa, ndi ga-abu otu anu ahụ na ndi ga-eketa nkwa ahụ n'ime Jisos Kraist site n'ozioama.

⁷ E mere m ka m buru onyeozi nke ozioama a, dika onyinye amara nke Chineke si di, bu nke e nyere m site n'iru oru nke ike ya. ⁸ O bu ezie na mu bu onye dikarisiri nta n'etiti ndi nso niile, e nyere m amara nke a, ikwusara ndi mba ozo ozioama banyere aku nke enweghi atu nke juru n'ime Kraist, ⁹ meekwa ka mmadu niile hu ihe bu atumatu nke ihe omimi e zoro n'ime Chineke onye kere ihe niile, otutu afo. ¹⁰ Ka o ga-abu site na choochi, a ga-eme ka amamihe Chineke n'udi di iche iche buru ihe ochichi na ikike niile di n'elugwe ga-amata. ¹¹ Nke a bu n'usoro nke atumatu ya di ebighi ebi, nke e mezuru n'ime Jisos Kraist Onyenwe anyi, ¹² bu onye anyi nwere ntukwasị obi na obi siri ike ibiakwute site n'okwukwe anyi nwere na ya. ¹³ N'ihu nke a, ario m ka unu ghara ida mba maka mkpagbu m n'ihu unu, ha bu otuto nye unu.

Ekpere Pol maka ndi Efesos

¹⁴ O bu n'ihu nke a ka m na-egbu ikpere m n'ala n'ihu Nna anyi, ¹⁵ onye ezinaulo niile di n'uwa a na nke di n'elugwe na-esite n'aka ya enwe aha. ¹⁶ Ekpere m bu ka o site n'iba uba nke otuto ya, nye unu ike na-esite na Mmuo ya, mee ka unu di ike n'ime mmuo unu; ¹⁷ ka Kraist nwee ike biri n'obi unu site n'okwukwe, ka unu ndi gbanyere mgborogwu guzosiekwa ike n'ihunanya. ¹⁸ Ana m ario kwa, ka unu na ndi nso niile nwee ike ighota ihe bu obosara, ogologo, idi elu na idi omimi, ¹⁹ na imatakwa ihunanya nke Kraist nke karihi amamihe, ka unu juputakwa n'izuoke niile nke Chineke.

²⁰ Ugbo a, nye onye ahụ puru imebiga ihe n'oke karihi ihe niile nke anyi rioro, maobu karihi ka anyi puru icheputa n'uche anyi, site n'ike ya nke naru oru n'ime anyi, ²¹ o bu ya ka otuto diri n'ime choochi na n'ime Kraist Jisos ruo ogbo niile nke mgbe niile, ebighi ebi ruo ebighi ebi. Amen.

4

Idi n'otu nke anu ahụ Kraist

¹ Ya mere, mu onwe m bu onye mkporo nke Onyenwe anyi, na-ario unu ka unu bie ndu kwesiri okpukpo nke a kporo unu. ² Werekwanu obi di umeala niile na idi nwayoo, na ndidi na-anagide ibe unu n'ihunanya. ³ Nonu n'udo n'etiti onwe unu gbalakwanu ime ka idi n'otu unu digide n'ime Mmuo Nso. ⁴ E nwere otu ahụ na otu Mmuo, di ka e siri kpo unu n'otu olileanya nke diri okpukpo a kporo unu. ⁵ Otu Onyenwe anyi di, otu okwukwe na otu baptizim. ⁶ O bukwa naani otu Chineke di onye bu

Nna ihe niile na onye na-achi ihe niile, na onye na-arụ ọrụ ya n'ime ihe niile, na-ebikwa n'ime ihe niile.

⁷ Ma e nyere onye ọbụla amara dika oke onyinye nke Kraịst siri di.

⁸ N'ih i nke a, e kwuru,

“Mgbe ọ rigoro gaa n'elu,

o duuru igwe ndi a dotara n'agha,

nyekwa umu mmadu onyinye di iche iche.”*

⁹ (E kwuru, “O rigoro,” gini ka o putara ma o bughi na o buru uzọ ridaa n'ime ala mmu? ¹⁰ Onye ahụ si n'elu ridaata bukwa otu onye ahụ rigoro n'eluigwe, ka o nwee ike mejuo ihe niile.) ¹¹ O nyekwara ufodu onyinye i bu ndi ozi, ufodu ndi amuma, ufodu ndi nkwusa ozioma, ufodu ndi ukochukwu na ndi nkuzi. ¹² Nke a bu maka ikwadobe ndi nsọ maka ọrụ nke ije ozi, iji wulite ahụ nke Kraịst; ¹³ tutu anyi niile abia na nkwekota banyere okwukwe anyi, na omuma ihe banyere okpara Chineke, buru onye tozuru oke, ruo otutu nke ogogo na ozuzu oke nke Kraịst.

¹⁴ Mgbe ahụ anyi agaghi abukwa umuntakiri, ndi ikuku ozizi oheru di iche iche na-ebughari ihu na azu di ka ebili mmiri, na igba ugha nke mmadu, bu ozizi na-esite n'ime aghugho nke ha ji echeputa nduhie.

¹⁵ Kama n'ikwu eziokwu site na mmu ihunanya, anyi ga-eto buru ndi tozuru oke n'akuku niile n'ime ya, bu onye ahụ bu isi, nke bu Kraịst.

¹⁶ Onye anu ahụ niile, jikotara onu ma buru otu, site na nkwonkwo niile nke na-enyezu ya nkwado, dika akuku niile obula na-aru ọrụ ya nke oma, na-esite n'uzo ahụ enyere akuku ndi ozọ aka, ime ka ha too, nakwa iwuli ha elu site n'ihunanya.

Ibi ndu di ka umu nke ihe

¹⁷ Ya mere, ana m ekwu nke a, ma na-eguzokwa na ya n'ime Onyenwe, ka unu hapu ibi ndu di ka ndi mba ozọ si ebi, na echiche ha na-abaghi uru.

¹⁸ Ndi ochichiri gbachiri nghota ha. Ndi di otu a enweghi oke na ndu ahụ Chineke na-enye, n'ih na obi ha mechiri emechi, ha adighi aghotakwa.

¹⁹ Ha aburula ndi obi ha kporo nku, ndi were onwe ha nyefee ime ihe niile masiri ochicho ha, ka ha si otu a na-ebi ndu adighi ocha niile, ha bu ndi juputara n'anya ukwu.

²⁰ Ma nke a abughi otu unu siri muta Kraịst, ²¹ ma ọ buru na unu anula ihe banyere ya, ọ burukwa na unu amutala ihe site n'aka ya banyere eziokwu ahụ di n'ime Jisọs. ²² Yipunu mmadu ochie unu, nke mere ka unu na-ebi ndu ojoo na mbu, bu mmadu ochie ahụ nke juputara n'agu ime ihe ojoo niile, ²³ ka eme ka mmu nke uche unu di oheru. ²⁴ Ma yikwasinu onwe unu mmadu oheru, nke e kere n'udidi Chineke n'ezie omume n'ezie nakwa n'idi nsọ.

²⁵ Ya mere, wezaganu igba ugha, ka anyi niile kwuo eziokwu nye ndi agbataobi anyi, n'ih na anyi niile bu ndi e jikotara n'otu anu ahụ. ²⁶ Mgbe i na-ewe iwe emehiekwala,† Ekwela ka anyanwu daa mgbe i ka no na-ewe iwe. ²⁷ Enyela ekwensu ohere. ²⁸ Ka onye na-ezu ohi kwusi izu ohi. Kama ya jiri aka ya abuo ruo ezi ọrụ, ka o nwee ike inyere ndi ozọ no na mkpa aka.

²⁹ Ka kwu rere ure obula hapu isite n'onu unu puta. Kama kwonu naani ezi ihe nke ga-aba uru iwuli ndi ozọ elu dika mkpa ha si di na iwetara ndi nuru ya ngozi. ³⁰ Unu akpasukwala Mmu Nso nke Chineke iwe, onye a kara unu akara n'ime ya maka ubochi nke mgbaputa. ³¹ Wepunu obi ilu niile, na obi ojoo na iwe, ya na nkwalu na ibu iro niile n'etiti

* 4:8 4:8 Abụ 68:18 † 4:26 4:26 Abụ 4:4

unu. ³² N'ọnọdụ ihe ndị a niile, nweenu obi ebere n'ebe ibe unu nọ. Gbagharanụ ibe unu dika Chineke sitere n'amara ya gbaghara unu n'ih na unu bu nke Kraist.

5

¹ Ya mere burunụ ndi na-eñomi Chineke, di ka umu a huru n'anya. ² Na-agakwanu n'ime ihunanya, dika Kraist siri hu anyi n'anya ma were ndu ya nye Chineke maka anyi dika aja na onyinye nke isi uto.

³ Ma n'etiti unu, ka a ghara ikpota mmehie ikwa iko, maobu nke adighi ocha, maobu nke inwe anya ukwu aha, n'ih na ihe ndi a ekwesighi n'etiti ndi nsọ. ⁴ O dikwaghi mma ka unu na-ekwu okwu ruru aru maobu okwu nzuzu maobu njakiri, kama ka e nwee inye ekele. ⁵ Matanu nke oma na onye na-akwa iko, maobu onye ruru aru, maobu onye anya ukwu, n'ih na anya ukwu di ka ikpere arusi, enweghi ike ibata n'alaeze Kraist na Chineke. ⁶ Unu ekwela ka onye obula jiri okwu efu duhie unu. O bu n'ih omume ojoo ndi a ka iwe Chineke ji abiakwasị ndi na-anaghi erubere ya isi. ⁷ Unu na ndi di otu a enwela mmeko.

⁸ N'ih n'oge gara aga, unu bu ochichiri, ma ugbu a, unu bu ihè n'ime Onyenwe anyi. Na-ebinu ndu ka umu nke ihè ⁹ (n'ih na a na-ahu mkpuru nke ihè n'ih niile di mma, na ihe ziri ezi, na eziokwu). ¹⁰ Gbalianu ichoputa ihe na-amasi Onyenwe anyi. ¹¹ Unu etinyela aka n'oru ochichiri nke na-adighi ami mkpuru obula, kama gbaanụ ha n'anwu. ¹² O bu ihe ihere ikwu okwu banyere ihe ndi a na-eme na nzuzo. ¹³ Mgbe a gbara ihe obula n'anwu, o na-aputa ihè nke oma. N'ih na ihe obula e mere ka o puta ihè nke oma bu ihè. ¹⁴ Nke a mere na e kwuru, "Bilie gi onye na-arahu ura.

Site n'onwu bilie.

Kraist ga-emekwa ka ihe ya mukwasị gi."

¹⁵ Kpachapunu anya otu unu si ebi ndu unu. Unu ebila ndu di ka ndi nzuzo, kama bienu ndu di ka ndi maara ihe. ¹⁶ Jirinu ohere niile unu nwere ruo oru oma, n'ih na ubochi ndi a di njo. ¹⁷ Unu emela di ka ndi na-enweghi uche, kama gbalianu ichoputa ihe Onyenwe anyi choro ka unu mee, ¹⁸ Unu anubigala mmanya oke n'ih na o na-eduba na ndu ila n'iyi. Kama juputanu na Mmuo Nso, ¹⁹ werenu abu oma, na abu nke ime mmuo na-ekwe ukwe n'etiti onwe unu. Werekwanu obi unu niile na-aburu Onyenwe anyi abu di uto. ²⁰ Na-enyenụ Chineke bu Nna ekele mgbe niile na n'ih niile, n'aha Onyenwe anyi Jisọs Kraist.

Okwu diri ezinaulo ndi nke Kraist

²¹ Na-edonu onwe unu n'okpuru ibe unu site n'egwu Kraist.

²² Unu ndi bu nwunye, doonu onwe unu n'okpuru di unu di ka unu si doo onwe unu n'okpuru Onyenwe anyi. ²³ N'ih na di bu isi nwunye ya, di ka Kraist siri buru isi nzuko ya bu choochi, na Onye nzoputa ya nke bu anyi ahụ ya. ²⁴ Ya mere, di ka nzuko si edo onwe ya n'okpuru Kraist, otu a ka ndi bu nwunye kwesiri ido onwe ha n'okpuru di ha n'ih niile.

²⁵ Ndi bu di, hunu nwunye unu n'anya di ka Kraist siri hu nzuko ya bu choochi n'anya nwuo n'ih ya. ²⁶ O mere nke a ka o nwee ike doo ya nsọ, jirikwa okwu ya na isa mmiri nke baptizim mee ka o di ocha. ²⁷ Ka o chee nzuko n'ihu ya onwe ya di ka ihe juputara n'ebube, nke na-enweghi ntupo, maobu ihu mgbaru ma o bukwanu ihe obula di otu a. Kama nke di nsọ na-enweghi ita uta. ²⁸ N'otu uzọ ahụ kwa, ndi bu di kwesiri ihu nwunye ha n'anya di ka ha si hu anu ahụ ha n'anya. N'ih na onye obula

huru nwunye ya n'anya na-ahụ onwe ya n'anya. ²⁹ O dighi onye obula nke kporo anu ahụ ya asi. Kama, o na-azu ya na-edozikwa ya, di ka Kraist na-emere choochi. ³⁰ N'ih i na anyi niile bu akuku anu ahụ ya. ³¹ "N'ih i nke a ka nwoke ga-eji hapu nne na nna ya e jikota ya na nwunye ya. Ha abuo ga-abu otu anu ahụ."* ³² Nke a bu ihe omimi di ukwu ma eji ma ya atunyer Kraist na choochi ya. ³³ Ma otu o di, onye obula n'ime unu aghaghi ihu nwunye ya n'anya di ka o huru onwe ya, nwunye obula aghakwaghi isopuru di ya.

6

Umuntakiri na ndi muru ha

¹ Umu, ruberenu ndi muru unu isi n'ih i na nke a ziri ezi n'ime Onyenwe anyi. ² "Sopuru nne gi na nna gi," n'ih i na nke a bu iwu mbu nke nwere nkwa so ya. ³ "Ka ihe nwe ike na-agara gi nke oma, ka i biekwa ogologo ndu n'elu uwa."*

⁴ Ndi bu nna, unu akpasukwala umu unu iwe kama zulitenu ha n'ozuzu na n'ozizi nke Onyenwe anyi.

Ndi ohu na ndi nwe ha

⁵ Ndi bu ohu ruberenu ndi nwee unu isi. Jirinu nsopuru na egwu na obi ocha jeere ha ozi di ka a ga-asi na o bu Kraist ka unu na-ejere ozi ahu. ⁶ Ruberenu ha isi, o bugh i naan i ka unu nata ihuoma ha mgbe ha no na-ele unu anya, kama di ka ndi ohu Kraist, ndi na-eme uche Chineke site n'obi ha. ⁷ Jirinu onu na ihuoma ruo oru unu di ka o bu Onyenwe anyi ka unu na-aruru ya, o bugh i mmadu. ⁸ N'ih i na unu maara na Onyenwe anyi ga-akwughachi onye obula maka ihe oma obula ha mere, ma ha bu ohu maobu ndi nweere onwe ha.

⁹ Ndi a na-ejere ozi, mesonu ndi na-ejere unu ozi mmeso n'uzo di otu a. Abarala ha mba, n'ih i na i matara na unu nwere naan i otu Nna ukwu no n'eluigwe. Ie mmadu anya n'ihu adighikwa n'ebe o no.

Ngwa agha Chineke

¹⁰ N'ikpeazu, dinu ike n'ime Onyenwe anyi na n'ime ike ya di ukwu. ¹¹ Yikwasinu ngwa agha niile Chineke ka unu nwee ike iguzosi ike megide nzube ojo niile nke ekwensu. ¹² N'ih i na ndi anyi na-aluso ogo abughi ndi mmadu efu nwere anu ahu na obara, kama o bu megide ndiji ha niile, megide ichi isi niile, megide ike usuu mmuo ojo nke ike uwa ochichiri a, megidekwa mmuo ajo ihe niile no n'ebe di elu nke eluigwe. ¹³ Ya mere, yikwasinu ngwa agha niile nke Chineke ka unu nwee ike iguzosi ike mgbe onye iro ahu ga-aluso unu ogo. Ka unu nweekwa ike iguzo o buladi mgbe unu chughachiri ha azu. ¹⁴ Meenu ka eziokwu diri unu di ka eriri akwa nke a na-eji ekese akwa ike, ezi omume burukwa ihe di mkpa di ka ihe agha unu ji ekpuchi obi unu. ¹⁵ Werenu njikere nke ikwusa ozioma nke udo yikwas i di ka akpuko n'ukwu unu. ¹⁶ Mgbe niile, unu echefula ijide okwawe unu di ka ota nke unu ga-eji kuchapu aku niile na-enwu oku nke ajo onye ahu ga-agba n'ebe unu no. ¹⁷ Nabatanu nzoputa di ka okpu igwe, werekwanu okwu Chineke di ka mma agha nke Mmuo Nso na-enye unu.

¹⁸ Ma kpeenu ekpere n'ime Mmuo n'oge niile na udi ekpere na ariri niile. Nonu na njikere mgbe niile ma nogidekwanu na-ekpere ndi nsopuru

niile ekpere oge niile. ¹⁹ Na-echetakwanu m n'ekpere, ka e nye m ike nke mkwuwa okwu, m ga-eji na-ekwuputa ihe omimi nke ozioma na-atughị egwu obula, ²⁰ nke m ji maka ya buru onye nnochite anya no na mkporo. Kperenu m ekpere ka m kwuputa ya n'atughị egwu obula di ka m kwesiri ikwu.

Okwu mmechi

²¹ Ugbu a, iji mee ka unu mara otu m di na ihe m na-eme, Taikikos, nwanna m huru n'anya na nwaodibo kwesiri ntukwasị obi n'ime Onyenwe anyi ga-akorọ unu ihe niile. ²² Ana m ezitere ya unu n'ihị nke a, ka o mee ka unu mata onodu anyi nakwa ka o gbaa unu ume.

²³ Ka udo na ihunanya, tinyere okwukwe nke sitere na Chineke Nna na Onyenwe anyi Jisos Kraist diiri unu umunna.

²⁴ Ka amara dinyere ndi niile ji ihunanya na-adighi anwu anwu hu Onyenwe anyi Jisos Kraist n'anya.

Ndi Filipai

¹ Pọl na Timoti, ndi bu ohu Kraist Jisọs,

Na-edegara unu ndi ukochukwu, ndi okenye* na ndi nsọ niile nọ n'ulo nzuko Kraist Jisọs di n'obodo Filipai.

² Ka amara na udo nke sitere na Chineke Nna anyi, na Onyenwe anyi Jisọs Kraist diri unu.

Inye ekele na ekpere

³ Ana m ekele Chineke m ekele mgbe obula m chetara unu. ⁴ N'ime aririọ niile m na-arịọ ya mgbe niile n'ekpere m n'ihu unu, obi m na-ajuputa n'onu. ⁵ N'ihu inyeaka niile unu na-enye, ime ka izisa ozioma na-aga n'ihu o buladi ruo ugbu a. ⁶ Amaara m n'ezie, na onye ahụ malitere oru oma n'ime unu, ga-aga n'ihu iruzu ya ruo ubochi Kraist Jisọs.

⁷ O bu ihe ziri ezi n'ebe m no iche udi echiche di otu a banyere unu niile, n'ihu na unu di m n'obi. Ma m no n'agbu maobu na m na-echekwa ozioma, na mgbe m na-eme ka o guzosie ike, unu niile esorola m keta oke n'amara ahụ. ⁸ Chineke bu onye akaebe m, otu agu unu niile si agusi m ike site n'ihunanya nke Kraist Jisọs.

⁹ Nke a bukwa ekpere m, ka ihunanya unu na-ahurita onwe unu na-ababiga uba oke. Ka unu nwee ike ito eto, ruo n'inwe mmazu na nghota ihe niile. ¹⁰ Ka unu nwee ike nwaputa ihe nke kachasi mma. Mgbe ahụ, unu ga-adị ocha n'enweghi ita uta obula maka ubochi nke Kraist. ¹¹ Ebe e mejuputara unu na mkporo nke ezi omume nke sitere na Jisọs Kraist iji bulie Chineke elu ma nyekwa ya otuto.

Idi ndu bu Kraist

¹² Ugbu a umunna m, nke a bu ihe m chorọ ime ka unu ghotā, na nsogbu niile dakwasiri m emeela ka oru ikwusa ozioma na-aga n'ihu. ¹³ N'ihu na o putala ihe nye ndi nche nke uloze ahụ na onye obula ozọ, na o bu naani n'ihu na m bu onye na-eso Kraist ka e ji tuo m mkporo. ¹⁴ Site na mkporo a a turu m, e meela ka otutu umunna anyi buru ndi nwere ezi ntukwasị obi n'ime Onyenwe anyi, nwekwa oke nkwuwa okwu, izisa ozioma ahụ na-atughị egwu obula.

¹⁵ O bu eziokwu na ufodu ji ekworo na anya ufu na-ekwusa Kraist, ma ufodu kwa na-ezisa ya site n'ochicho obi ziri ezi. ¹⁶ Ndi ahụ ji ochicho obi ziri ezi na-eme nke a n'ihunanya ebe ha matara na e tinyere m ebe a n'ihu izisa ozioma. ¹⁷ Ndi mbu ahụ na-ekwusa Kraist site n'ochicho obi nke onwe ha, o bughị site n'ezie obi, ebe ha na-eche na ha ga-akpalị nsogbu nye m n'ime mkporo. ¹⁸ Giniokwa ka ogbochiri? Otu o di, maobu n'uzo aghugho maobu n'eziookwu, ihe di mkpa bu n'uzo obula a na-ekwusa ozioma Kraist, n'ihu nke a ka m na-anuri onu.

E, m ga-anurikwa onu mgbe niile. ¹⁹ N'ihu na-amaara m na site n'ekpere unu, ya na igbaume nke Mmuo Jisọs Kraist ihe ndi a niile dakwasiri m ga-emesi ghoro m nzoputa. ²⁰ N'ihu na olileanya m na ntukwasị obi m bu

* **1:1** 1:1 Ndi okenye ndi a na-ekwu n'ebe bu ndi ahoputara ka ha na-eje ozi n'okpuru ukochukwu maobu onye nlekota nzuko.

na ihere agaghị eme m n'uzo obula, kama, aga m enwe ezi agbamume nke ga-eme ka e bulie Kraist elu n'ahụ m, ma ugbu a ma mgbe niile, maobu na ndu, ma o bukwanu n'onwu. ²¹ N'ihị na n'ebe m nọ, idi ndu bu Kraist, inwu onwu bukwa uru. ²² Ma o buru na idi ndu n'anụ ahụ, nke a buuru m iruputa oru bara unu, enweghi m ike ikwu nke m ga-ahoro. ²³ Uzo ihe abuo a na-eche m ihu: Ma ochicho obi m bu ilakwuru Kraist, n'ihị na o bu nke kachasi mma. ²⁴ Ma o putara ihe na o di mkpa nye unu ma o buru na m adiri ndu n'anụ ahụ. ²⁵ Ebe nke a doro m anya, amara m na mu na unu niile ga-aga n'ihu ino maka oganihu na onu nke unu n'ime okwukwe. ²⁶ Ka mgbe m ga-abiakwute unu ozo, unu ga-enwebiga onu oke n'ime Kraist Jisosh n'ihị m.

Ibi ndu n'uzo kwesiri ozioma

²⁷ Ma n'onodu obula, na-ebinu ndu kwesiri ozioma nke Kraist, ma abjara m leta unu maobu na abjaghị m, ka a mata na unu guzosiri ike n'otu mmuo, werekwa otu obi na-agba mgba n'okwukwe nke ikwusa ozioma, ²⁸ na-atughị ujo ihe ndi na-emegide unu ga-eme. Iguzosi ike unu ga-agbara ha ezi ama banyere ila n'iyi nke ga-abiakwasị ha. Ma n'ebe unu nọ, o ga-aburu unu nzoputa putara ihe nke sikwa n'ebe Chineke nọ bja. ²⁹ N'ihị na ohere ahụ e nyere unu, abughị naanị ikwere na Kraist, kama o bukwa ihu ahuhu n'ihị ya. ³⁰ Unu nọ na-agabiga udi ibu agha ahụ unu huru na m gabigara, nke unu na-anukwa na m ka nọ n'ime ya ugbu a.

2

Inomi idi umeala nke Kraist

¹ Ya mere, o buru na e nwere nkasiobi obula diri anyi n'ihị njikota e jikotara anyi na Kraist, o burukwa na e nwere inyeaka obula site n'ihunanya ya, o burukwa na o di nnweko obula anyi na Mmuo na-enweko, o buru na unu nwere obi nro na omiiko, ² meenu ka onu m zuo oke, site n'inwe nkwekota n'ihe obula, site n'ihurita onwe unu n'anya, sitekwa n'inweko otu mmuo, na otu uche. ³ Emela ihe obula n'ihị naanị odimma nke gi, maobu bie ndu n'uzo idotara onwe gi otuto efu. Kama buru onye wedara onwe ya ala, onye na-ahụ ndi ozo di ka ndi ka ya mma. ⁴ Echela echiche banyere naanị ihe metutara gi, kama, na-eleba anya n'ihe banyere ndi ozo.

⁵ Na mmekorita unu na ibe unu, nweenu udi uche ahụ nke di n'ime Jisosh Kraist:

⁶ Onye o bu ezie na o nwere udiri Chineke site na mmalite ma o gughị udiri ya di ka Chineke di ka ihe o ga-ejidesi aka ike.

⁷ Kama, o gururu onwe ya di ka ihe efu, site na inara udiri nke onye bu ohu, onye nke a muru di ka mmadu.

⁸ Ebe ahuru ya ka o dika mmadu n'oyiyi, o wedakwara onwe ya ala, site n'irube isi ruo onwu, bu onwu nke obe.

⁹ O bu n'ihị nke a ka Chineke ji bulie ya elu n'ebe kachasi elu, nyekwa ya aha kachasi aha niile elu.

¹⁰ Ka o ga-abu mgbe obula a kporo aha Jisosh ka ikpere niile obula gbuo n'ala, ihe niile di n'eluigwe, ndi niile bi n'uwa, na ndi bi n'okpuru uwa.

11 Ka ire niile ọbụla kwupụta na Jisọs Kraịst bụ Onyenwe anyị, maka inye Chineke bụ Nna, otuto.

Wezuganụ ntamu n'irụ ọrụ unu

12 Ya mere, ezi ndị enyi m, dị ka unu na-erube isi mgbe niile, ọ bughị naanị mgbe m nọ, ma karịsịa ugbu a m na-anoghi unu nso, gaanu n'ihu iruputa nzoputa unu site n'itu egwu na ima jijiji. 13 N'ihu na ọ bụ Chineke n'onwe ya na-arụ ọrụ n'ime unu, inyere unu aka icho ime ihe ọ choro ka unu mee, na inyere unu aka ime ihe ahụ ọ choro.

14 N'ihe ọbụla unu na-eme, wezuganụ ntamu na irụ ụka n'etiti unu. 15 Bienụ ndụ unu dị ka umụ Chineke, ndị a na-apughị ita uta, ndị dị ọcha na ndị a na-apughị ibo ebubo n'ime ụwa ọjọ a, n'etiti ọgbọ gbagoro agbagọ,* na n'etiti ndị nwere obi n'azụ. Mgbe ahụ, unu ga-enwuputa n'etiti ha dị ka kpakpando n'ime ụwa! 16 Na-echekwanụ n'ihu ha okwu ahụ na-enye ndụ. Ka ọ buru na mgbe Kraịst bịa ara ọzọ, aga m ahuri ọhụ, n'ihu na ọrụ m ruru n'etiti unu abughị ihe efu. 17 N'ezie, ọ buru na-awupu m dị ka aja ihe ọhụhụ n'elu aja n'ife ofufe nke sitere na Chineke n'ihu okwukwe unu. E, a si na e gbuo m n'ihu unu, aga m ahuri ọhụ na-esorokwa unu niile nwe obi uto 18 otu aka ahụ, unu onwe unu kwesiri inwe obi uto ma sorokwa m nuriya ọhụ.

Timoti na Epafroditos

19 Enwere m olileanya n'ime Onyenwe anyị Jisọs na m ga-ezitere unu Timoti n'oge na-adighi anya site ugbu a, ka m site n'ozị ọ ga-anata banyere unu nwee obi uto. 20 Enweghi m onye ọzọ dị ka ya, onye ga-eche ezi echiche maka ọdịmma unu. 21 N'ihu na ndị ọzọ na-echegbu onwe ha maka ọdịmma nke ha, ma ọ bughị maka ọdịmma Jisọs Kraịst. 22 Ma unu niile maara otu Timoti si dị oke mkpa. Ọ dị nnoo dị ka nwa m, site n'inyeaka ọ na-enyere m n'oru izisa ozioma. 23 Enwere m olileanya n'ezie izitere unu ya. M ga-emekwa nke a ma ọ buru na m choputa ihe onodu m n'ebe a ga-abu. 24 N'ezie, enwere m olileanya na site n'inyeaka Onyenwe anyị, mụ onwe m ga-abiakwutekwa unu na mgbe na-adighi anya.

25 Otu ọ di, echere m na ọ di mkpa ugbu a izighachiri unu Epafroditos, nwanna m na onye mụ na ya na-aruko ọrụ, onye mụ na ya na-ebuko agha, onyeozị nke unu zitere ka ọ bịa nyere m aka n'onodu mkpa m. 26 Ugbu a, ana m eziteghachiri unu ya, n'ihu na ọ na-agusi ya aguụ ike ihu unu anya. O wutekwara ya nke ukwu, na e mere ka unu mara na ọ dara ọrija n'oge gara aga. 27 N'ezie, ọ foduru nnoo ntakiri ka o site n'orja ahụ daa n'ura onwu. Ma Chineke meere ya ebere. Ọ bughị naanị ya, kama o mekwara m ebere, n'ihu na o kweghi ka a tükwasiri m ihe mwute n'elu ihe mwute. 28 N'ihu nke a, ọ na-anu m oku n'obi izite ya n'ebe unu nọ. N'ihu na amaara m na ọbibiya ọ ga-abiakwute unu ga-eme ka unu nuriya ọhụ. Ọ ga-emekwa ka onodu nchegbu m di mfe. 29 Ya mere, arịo m unu, werenụ ọhụ nabata ya nke oma n'ime Onyenwe anyị, na-asopukwaranu ndi di ka ya. 30 N'ihu na ọ foduru nwantiji ka o nwuo, n'ihu ọrụ nke Kraịst, tinye ndu ya n'ihe egwu iji mezu ọrụ unu n'ebe m nọ.

3

Atukwasila obi n'anụ ahụ

* 2:15 2:15 Dit 32:5

¹ Na nchikota okwu ndi a niile, umunna m, na-anurinu onu n'ime Onyenwe anyi. Ike adighi agwu m igwa unu ihe ndi a. O bakwaara unu uru inu udi okwu a mgbe niile. ² Kpachapurunu onwe unu anya n'ebe ndi mmadu ojojo ahụ yiri nkita no. Ndi ahụ na-eyiwasi ahụ ha. ³ N'ih i na o bu anyi bu ndi ezi obibi ugwu ahụ, o bughị ha, n'ih i na anyi bu ndi na-efe Chineke site na Mmuo ya. Anyi na-anuri onu n'ime Kraist Jisos. Anyi adighi atukwasi obi n'ihe e mere n'anụ ahụ. ⁴ Mu onwe m nwere ike nwee ntukwasi obi n'ihe ndi a.

N'ih i na e nwee onye chere na o puru itukwasi obi ya n'anụ ahụ, mu onwe m nwere udi ntukwasi obi ahụ kari onye ahụ: ⁵ e biri m ugwu n'abal nke asato site na mgbe a muru m, abụ m onye Izrel, sitere n'agburu Benjamin; abụ m onye Hibru a muru n'etiti ndi Hibru; di ka o si metuta iwu abụ m onye Farisii; ⁶ igosi inu oku n'obi m, akpagburu m choochi, n'uzo ezi omume n'okpuru iwu, abụ m onye zuruoke.

⁷ Ma ihe ndi a niile m guru dika ihe bara uru n'oge gara aga, buuru m ugbu a, ihe na-abaghi uru n'ih i Kraist. ⁸ E, kari nke a, akpoala m ihe ndi a niile ihe efu, n'ih i na a pughi iji ha tunyere idi oke onuahia nke imata Kraist Jisos, Onyenwe m. N'ih i ya, etufuola m ihe ndi a niile, guo ha di ka ihe na-abaghi uru, ka m nwee ike rite Kraist n'uru. ⁹ Ka e nwee ike hu m n'ime ya. Enweghi m ezi omume nke aka m, nke dabere n'iwu, kama o bu nke sitere n'okwukwe na Kraist, ezi omume si na Chineke nke dabere n'okwukwe. ¹⁰ Naani ihe m chorọ bu imara Kraist na ike di na mbilite n'onwu ya, na nnweko nke isoro ya keta oke n'ahuhu ya, nakwa ka m yie ya n'onwu. ¹¹ Ka m si otu a, ruo n'ogo nke inweta mbilite site n'onwu.

Eleghi anya n'azu

¹² Anaghi m ekwu na m etozuola oke, maobu nwezuola ihe niile. Ma a na m agbalisi ike ka m jide ihe ahụ nke Kraist Jisos jidere m n'ih i ya. ¹³ Umunna m, n'ezie, abubeghi m ihe ahụ m kwesiri ibu. Ma ihe m ji ike m niile na-eme bu ichefu ihe niile ndi gara aga, na ilekwasi anya n'ihe ahụ m na-agbaso bu nke di m n'ihu. ¹⁴ Ana m agbasi oso ike iji gbaruo n'isi, maka irite ihe ahụ a na-agbata n'oso, bu okpukpo ibanye na ndu eluigwe ahụ nke Chineke kporo m site na Jisos Kraist.

Inomi uzọ Pol

¹⁵ Ka anyi niile, bu ndi tozuru oke n'ime mmuo nwee uche di otu a. O burukwa na ufodu n'ime unu nwere uche ozọ di iche, Chineke gae-pughere unu nke a. ¹⁶ Ka anyi jidesienu aka ike naani n'ihe ahụ anyi nweterela.

¹⁷ Umunna m, na-agbasonu udi ndu m na-ebi, choputakwanu ndi ozo na-adi ndu di ka anyi si adi, mee ha ihe ilere anya unu. ¹⁸ N'ih i na agwala m unu nke a otutu mgbe, na-achokwa igwa unu ya ozo ugbu a. Lee, anya mmiri di m n'anya ugbu a m na-ekwu ya si na e nwere otutu ndi na-ebi ndu ha di ka ha bu ndi iro obe Kraist n'ezie. ¹⁹ Ogwugwu ndi di otu a ga-abu ila n'iyi. Afọ ha bu chi ha, ndi otuto ha dikwa n'ihere ha. Ha natukwasi uche naani n'ihe nke uwa. ²⁰ Ma ebe obibi anyi di n'eluigwe, ebe anyi na-atusi anya ike na Onye nzoputa bu Onyenwe anyi Jisos Kraist ga-esi bja. ²¹ Onye ga-agbanwe ahụ anyi di ala ka o di ka nke ya di ebube, site n'ike nke mere ka o debe ihe niile n'okpuru ya.

¹ Ya mere, umunna m, ndi m huru n'anya, na ndi ihe ha na-agusi m aguu ike, unu ndi na-enye m onu, na ndi bu okpueze m n'ihu oru m naru, bikonu, guzosienu ike n'ime Onyenwe anyi.

² Aririo m na-arjo Yodia na Sintiki bu, ha biko, nwe otu uche n'ime Onyenwe anyi. ³ E, ana m arjokwa gi, ezi onye mu na ya na-aruko oru, biko, nyere umu nwany ndi a aka n'ihu na ha abuo bu ndi so m ruo oru ikwusa ozioma nye ndi ozo. Ha sokwa Klement ruokwa oru, bu ndi ahụ e dere aha ha n'akwukwo nke ndu ahụ.

Ndumodu ikpeazu

⁴ Na-anurinu onu mgbe niile n'ime Onyenwe anyi. Ka m kwuokwa ya ozo, nurianu onu! ⁵ Meenu ka mmadu niile jiri anya ha hu na unu bu ndi obioma n'ihe niile unu na-eme. Chetanu na obibia Onyenwe anyi di nso.

⁶ Unu echegbula onwe unu banyere ihe obula. Kama n'ihe niile, sitenu n'ekpere na aririo, ya na ekele, chee ihe niile na-akpa unu n'ihu Chineke.

⁷ Udo Chineke, nke di ukwu karja ihe obula mmadu nwere ike ighota, ga-eche echiche uche unu na obi unu nche n'ime Kraist Jisos.

⁸ N'ikpeazu, umunna m, na-echenu echiche mgbe niile banyere ihe bu eziokwu, na ihe di mma, na ihe ziri ezi. Na-echekwanu echiche banyere ihe di ocha, ihe obula mabigara mma oke, ihe obula di mma na ndu onye obula nke e kwesiri inomi, na nke e kwesiri inwe otuto n'ihu ya.

⁹ Na-emenu ihe obula unu si n'aka m muta, maobu ihe unu nuru, ma o bukwanu ihe unu huru m ka m na-eme. Chineke onye na-enye udo ganonyekwara unu.

Ekele n'ihu Onyinye ha

¹⁰ Ana m anuri onu di ukwu n'ime Onyenwe anyi n'ihu na unu mechara malite ichiche ozo banyere m. Unu bu m n'obi n'eziokwu ma unu enwetaghie ohere iziputa ya. ¹¹ O bughie na m no n'onodu oke mkpa na ukpo. N'ihu na amutala m otu m ga-esi jiri onu noro n'onodu obula. ¹² Amutala m otu m ga-esi noro mgbe ihe siri ike na mgbe ihe bara uba. Amutakwala m otu m ga-esi nwee afo ojuju n'onodu obula, maobu mgbe m na-anu aguu, maobu mgbe m rijuru afo, maobu mgbe m nwere ihe di ukwu maobu n'oge ukpo. ¹³ N'ihu na apuru m ime ihe niile site n'inyeaka onye na-enye m ike.

¹⁴ Ma unu mere nnoo nke oma inyere m aka n'onodu nsogbu nke m no n'ime ya. ¹⁵ Unu onwe unu ndi Filipai maara na mbido nke ozioma a, mgbe m hapuru Masidonia, na o nweghie nzuko ozo nyere m aka n'inye maobu inabata onyinye, ma e wezuga unu. ¹⁶ O buladi mgbe m no na Tesalonia, unu ziteere m onyinye ihe kariri otu ugbo, inyere m aka na mkpa m. ¹⁷ O bughikwa na m choroo onyinye unu, kama ana m achoo ka mkpuru unu ga-amita baa uba, bara unu uru. ¹⁸ Ugba a, enweela m ihe niile na-akpa m mkpa, n'ezie, enweela m karja ihe na-akpa m. Onyinye unu nyere m, nke Epafrodito wetara, egboola mkpa m niile. Onyinye ndi a di ka aja na-esi isi utoo a churu Chineke, nke o na-anabatakwa nke oma.

¹⁹ O bu Chineke m ga-egboro unu mkpa unu niile, site n'ulokwu ebube ya nke eluigwe, n'ihu Kraist Jisos.

²⁰ Ka otuto diri Chineke anyi, bu Nna anyi, ruo mgbe niile ebighie ebi. Amen.

Ekele ikpeazu

²¹ Keleere m ndi nso niile n'ime Kraist Jisos.

Umunna ndi mụ na ha nọ na-ekekwa unu.

²² Ndị nsọ niile nọ n'ebe a na-ekele unu, karịsịa ndị nọ n'ụlọ Siza.

²³ Ka amara Onyenwe anyị Jisọs Kraịst dinyere mmụọ unu. Amen.

Ndi Kọlọsi

¹ Pọl, onye e mere onyeozị Kraịst Jisọs, site n'ọchịchọ Chineke, ya na nwanna anyị Timoti,

² Na-edegara ndị Kraịst nọ na Kọlọsi, bụ ụmụnna ndị dị nsọ na ndị kwesiri ntụkwasị obi.

Ka amara na udo nke sitere na Chineke Nna anyị dịrị unu.

Ekele na ekpere

³ Mgbe ọbụla anyị na-ekpere unu ekpere anyị na-ekele Chineke onye bụ Nna Onyenwe anyị Jisọs Kraịst ekele. ⁴ N'ihị na anyị anụla ihe banyere okwukwe unu n'ime Kraịst Jisọs, na otu unu si hụ ndị nsọ niile n'anya. ⁵ Okwukwe na ihunanya nke na-esite n'olileanya nke a kwadobere unu n'eluigwe, nke unu nūrula n'okwu nke eziokwu ahụ, bụ ozioma, ⁶ nke bjaruterela unu. N'ezie, dị ka o si dị n'ụwa niile, ọ na-amị mkpuru na-etokwa, dị ka o si eme n'etiti unu, site n'ubochi unu nūrụ ma ghotakwa amara nke Chineke n'ezikwu. ⁷ Dị ka unu siri mụta n'aka Epafras, onye anyị hūrụ n'anya na onye anyị na ya na-ejekọ ozi. Ọ bụ onye kwesiri ntụkwasị obi n'ijere Kraịst ozi n'aha unu. ⁸ O meela ka anyị mara ụdị ihunanya unu nwere n'ime Mmụọ.

⁹ N'ihị nke a, site n'ubochi anyị nūrụ ihe banyere ya, anyị esepughị aka ikpere unu ekpere. Anyị na-arịọ ka unu juputa n'amamihe nke uche ya, n'ime nghota ma amamihe nke mmụọ niile. ¹⁰ Ka unu si otu a bie ndụ dị ka Onyenwe anyị choro. Ka unu burukwa ndị na-eme ihe ọma mgbe niile, ndị na-eme ihe na-atọ ya uto n'uzọ ọbụla, na ndị na-eto eto n'ihe banyere ịma Chineke mgbe niile. ¹¹ Ebe a na-eme ka unu dị ike n'ime ike niile, dị ka ike nke ebube ya si dị. Ka unu nwee ndidi na ogologo ntachiobi, ¹² na-enyenụ Nna ekele site n'ọñ, onye mere ka anyị kwesi iketa oke n'ihe nketa nke ndị nsọ n'ime alaeze nke ihè. ¹³ N'ihị na ọ naputara anyị site n'ike nke ọchịchiri, bịa kpofee anyị n'alaeze nke Okpara ya ọ hūrụ n'anya. ¹⁴ Onye anyị si n'ime ya nwee nzọpụta, nke bụ mgbaghara mmehie niile.

Onye Kraịst bụ, na ihe o mere

¹⁵ Ọ bụ nnọọ onyinyo Chineke onye anyị na-apughị ihu anya, burukwa onye mbụ a mūrụ n'ihe niile e kere eke. ¹⁶ N'ihị na n'ime ya ka e ji kee ihe niile dị n'ụwa na nke dị n'eluigwe, na ndị anyị puru ihu anya na ndị anyị na-apughị ihu anya, ma ocheeze niile, ike niile, ichi isi niile na ike ọchịchị niile. E kere ihe niile site n'aka ya nakwa n'ihị ya. ¹⁷ Ya onwe ya nọ tupu ekee ihe niile, ọ bukwa n'ime ya ka ejikotara ihe niile n'otu. ¹⁸ Ọ bụ ya bụ isi nke anụ ahụ ahụ bụ chọchị. Ọ bụ ya bụ mmalite, onye mbụ a mūrụ n'etiti ndị niile ga-esi n'onwụ bilie. Nke a mere ka ọ buru onyeisi mbụ n'ime ihe niile. ¹⁹ N'ihị na ọ bụ n'ime ya ka ọ masiri ozuzu oke ya ibi. ²⁰ Ọ bụ site na ya ka o ji mee ka ihe niile biaghachikwute ya. E mere ka udo dirị n'etiti ya na ihe niile, maọbụ ihe dị n'ụwa, maọbụ nke dị na n'eluigwe site na ọbara ọ wusiri n'elu obe.

²¹ Unu onwe unu bụ ndị e mere ndị mba ọzọ site n'ebe Chineke nọ, na ndị iro n'uche unu n'ihị ajọ omume niile unu. ²² Ma ugbu a, o kpezierela

unu site na-anu ahụ Kraịst, sitekwa n'ọnwu ya, iji chee unu n'ihu ya dika ndi di nsọ, na ndi na-enweghi ita uta, na ihe ebubo obula megide ha. ²³ Ma o buru na unu anogide n'okwukwe unu, buru ndi gbara mgborogwu, ndi guzosiri ike, ndi na-ewezugaghi onwe ha site n'olileanya ahụ diri unu n'ozigoma ahụ. Nke a bu ozigoma ahụ unu nuru, nke ekwusakwara nye ihe niile e kere eke n'okpuru eluigwe, nke e mere mu onwe m bu Pol, onyeozu ya.

Oru Pol na-arụ n'ime choochi

²⁴ Ugbu a, ana m anuri onu n'ihu ahuhu ndi a nke m na-ahu n'ihu unu, ana m emezu ihe foduru n'ahuhu ahụ Kraịst tara n'ihu anu ahụ ya bu choochi. ²⁵ Emeela ka m buru onyeozu choochi ya site n'ikike Chineke nyere m, ikwusara unu okwu Chineke n'ozuzu oke ya. ²⁶ Nke bu ihe omimi ahụ, nke e zoro ezo site n'oge ahụ nakwa ogbo niile ndi a gara aga, ma ugbu a e mekwara ka o puta ihè nye ndi nsọ Chineke. ²⁷ O bu ha ka Chineke hoputara ime ka amata akụ nke ebube nke ihe omimi a n'etiti ndi mba ozo, nke bu Kraịst n'ime unu, onye bu olileanya nke ebube ahụ.

²⁸ O bu ya ka anyi na-ekwusa, na-adu onye obula odu, na-akuzikwara onye obula ihe site n'amamihe niile. N'ihu na anyi chorọ iche mmadu niile obula n'ihu ya di ka ndi zuruoke n'ime Kraịst. ²⁹ N'ihu nke a ka m na-adogbu onwe m n'oru, di ka ike ya di ukwu nke na-aru oru si di m n'ime.

2

¹ O bu ochicho m ka unu ghota otu m si na-agbasi mgba ike nke ukwu n'ihu unu, na n'ihu ndi no n'obodo Laodisia, na ndi niile na-enwebeghi ike ihu m ihu na ihu. ² Ebumnobi m bu ka a gbaa ha ume, jikoakwa ha n'otu n'ihunanya, ka ha nweta uba niile nke nghota zuruoke na amamihe nke ihe omimi Chineke ahụ bu Kraịst n'onwe ya. ³ O bukwa n'ime ya ka ulokwu ihe zoro ezo niile nke amamihe na ihe omuma di. ⁴ Ana m ekwu nke a ka onye obula ghara iji ire utu duhie unu uzu. ⁵ O bu ezie na anoghi m n'etiti unu n'anu ahụ, ma ano m n'etiti unu n'ime mmuo. Ana m anuri onu ihu mkpebi unu na iguzosi ike n'okwukwe unu n'ime Kraịst.

Ndu juru afo di n'ime Kraịst

⁶ Ya mere, di ka unu si nabata Kraịst Jisos Onyenwe anyi, na-ebinu ndu unu n'ime ya. ⁷ Burunu ndi mgborogwu ha mibanyere n'ime ya, ndi a na-ewuli elu n'ime ya, ndi di ike n'ime okwukwe, di ka e si kuziere unu, ndi juputara na-inye ekele.

⁸ Lezieni anya ka onye obula ghara iji ozizi na amamihe efu niile nke na-achi uwa, na aghughu duhie unu n'okwukwe. Okwu amamihe ahụ nke ihe ozizi ya na osisa ya niile dabeere na mmuo nke uwa na ntuputa mmadu kama idabere n'ihu Kraịst kwuru.

⁹ N'ihu na n'ime Kraịst ka izuoke niile nke Chineke bi n'udidi mmadu. ¹⁰ Ya mere, unu nwere ihe niile n'ime ya, onye bu isi ndi niile na-achi achị, onye bukwa isi n'ebe ike na ichi isi niile di. ¹¹ N'ime ya, e biri unu ugwu nke ejighi aka bie, site n'iwepu odidi anu ahụ n'obibi ugwu nke Kraịst biri. ¹² Mgbe e likotara unu na ya na baptizim, e sitere n'onwu kpolite unu na ya site n'okwukwe ahụ di n'ike Chineke onye sitere n'onwu kpolite ya.

¹³ Mgbe unu bu ndi nwuru anwu n'ime mmehie unu, na n'ime ebighi ugwu nke anu ahụ mmehie unu, Chineke mere ka unu soro Kraịst diri ndu ozo. O gbaghara anyi mmehie anyi niile, ¹⁴ kagbuo iwu niile e dere ede, ya na usoro ya niile nke guzoro imegide anyi. O wezugara ha, kpogide ha

n'obe. ¹⁵ Mgbe ọ napuru ike niile, na ichi isi niile, ngwa agha ha niile, ọ gbara ha otọ n'ihu ọha, igosi mmeri o meriri ha n'obe.

Inwere onwe puo n'iwu mmadu

¹⁶ N'hi ya, unu ekwela ka onye obula kpee unu ikpe banyere ihe obula unu na-eri, maobu ihe unu na-anu, maobu ihe banyere ido ubochi nso, maobu ime mmemme onwa oheru maobu mmemme ubochi izuike. ¹⁷ Ihe ndi a niile bu onyinyo nke ihe ga-abia n'odinihu ma nke putara ihe di n'ime Kraist. ¹⁸ Unu ekwela ka onye obula nke o na-amasi ife ndi mmuo ozi maobu ibi ndu umeala nke aghugho di n'ime ya, onye na-ekwu otutu okwu banyere ohu o huru, si otu a na-afuli onwe ya elu n'efu n'hi echiche nke onwe ya, maa unu ikpe ma napu unu ihe nrite unu. ¹⁹ Onye na-adighi ejidesikwa onye bu isi aka ike, onye a na-esite n'aka ya na-eme ka ahụ niile, nke nkwnkwo ha na akwara ha niile na-ejikota n'otu, too eto di ka Chineke si choo ka ha too.

Iso Kraist nwuo na iso ya di ndu

²⁰ Ebe o bu na unu esorola Kraist nwuo n'ebe ozizi na amamihe niile nke na-achi uwa no, gini mekwaranu unu ji ka na-ebi ndu di ka a ga-asi na unu bu nke uwa, gini mere unu ji na-edo onwe unu n'okpuru iwu ya di iche? ²¹ "Ejidela nke a aka, edetula nke a ire, ebitukwala nke a aka?" ²² Iwu ndi a niile na-ekwu banyere ihe ndi ga-ala n'iyi mgbe a na-etinye ha n'oru, ha sitere n'iwu na ozizi nke mmadu. ²³ N'ezie, iwu ndi a yiri ihe e ji amamihe guzobe, n'hi uzo o si akwali mmuo mmadu n'ife ofufe di ka o choro, na iweda onwe n'ala, na ita anu ahụ ahuhu. Ma ha abaghi uru o bu la iji ha gbochie aguu ojo nke anu ahụ.

3

Ibi ndu ohu site n'ike Kraist

¹ Ya mere, ebe e mere ka unu buru ndi so Kraist bilie n'onwu, tukwasinu obi unu n'ihe di n'eluigwe ebe Kraist no n'akuku aka nri Chineke. ² Ka echiche gbasara eluigwe ju unu obi. Unu atufukwala oge ichegbu onwe unu banyere ihe di n'uwa. ³ N'hi na unu anwula. E zokwara ndu unu n'ime Chineke site na Kraist. ⁴ Mgbe Kraist onye bu ndu unu ga-aputa ihe, unu ga-esokwa ya puta ihè n'ebube ya.

⁵ Meenu ka ochicho ojo niile nke uwa di n'ime unu buru ihe nwuru anwu. Unu etinyekwala aka n'ikwa iko, adighi ocha, ochicho ojo, aguu ime ihe ojo, na anya ukwu (nke bukwa ikpere arusi). ⁶ O bukwa n'hi ihe ndi a ka onuma Chineke na-abiakwasị ndi ahụ na-enupu isi. ⁷ Ihe ndi a bu ihe unu na-eme n'oge gara aga mgbe unu na-adi ndu n'ime ha. ⁸ Ma ugbu a bu oge iwezuga ihe ndi a niile na ndu unu: iwe, na onuma, na obi ojo, na nkwalu niile, ya na okwu ihere niile na-esi unu n'onu na-aputa. ⁹ Unu agwala ibe unu okwu ugha, n'hi na unu eyipula mmadu ochie ahụ na-eme udi omume a. ¹⁰ Ugbu a, unu eyikwasila ndu oheru ahụ, nke e ji amamihe na-eme ka o di oheru n'oyiyi nke onye kere ya. ¹¹ Nkewa obula adighi n'ime ndu a. O dighi mkpa maobu onye Juu maobu onye mba ozo, maobu onye e biri ugwu, maobu onye a na-ebighi ugwu. O dikwaghi mkpa maobu onye na-asu asusu ozo, ma o bu onye ime oha, maobu onye Sitia, maobu ohu, ma o bukwanu onye nwe onwe ya. Ihe di mkpa bu na Kraist bu ihe niile, norokwa n'ime ihe niile.

Iputa ihe nke ndu oheru ahụ

¹² Ya mere, di ka ndi Chineke hoputara, ndi di nsọ na ndi o huru n'anya, yikwasinu onwe unu obi omiko, na obi ebere, na obi di umeala, na idi nwayo, na ntachiobi. ¹³ Na-anagidenu ibe unu, gbagharakwa mmejo obula ibe unu na-emejo unu. Gbagharanu di ka Onyenwe anyi si gbaghara unu. ¹⁴ Nke kachasi nke, kwere nu ka ihunanya na-achi achi na ndu unu, n'ihu na o bu nke a na-ejikota ihe niile n'otu.

¹⁵ Ka udo Kraist na-achi achi n'ime obi unu, ebe unu bu akuku nke otu anu ahụ ahụ, a kporo unu ka unu nodu n'udo. Mgbe niile, noonu na-ekele.

¹⁶ Ka okwu nke Kraist biri n'ime unu n'uju ya. Werenu amamihe niile nakuzirita ibe unu ihe, ma na-adurita ihe unu odu. Werekwanu abu oma na abu nke ime mmuo buoro Chineke abu ekele n'obi unu. ¹⁷ Ka ihe niile unu na-eme, n'okwu maobu n'omume buru nke e mere na nke e kwuru site n'aha Onyenwe anyi jisos, na-enyekwanu Chineke Nna ekele site na ya.

Okwu diri ezinaulo ndi nke Kraist

¹⁸ Ndi bu nwunye, doonu onwe unu n'okpuru di unu, di ka o kwesiri ime n'ime Onyenwe anyi.

¹⁹ Unu ndi bu di, hunu nwunye unu n'anya, unu ejikwala obi ilu n-emeso ha omume.

²⁰ Umuntakiri, rubere nu nne na nna unu isi n'ihe niile, n'ihu na nke a na-amasi Onyenwe anyi.

²¹ Unu bu nna, unu emela ihe ga-akpasu umu unu iwe, ka ha ghara ida mba n'obi.

²² Ndi bu ohu, na-erubere nu ndi bu nna unu ukwu n'anu ahụ isi n'ihe niile, na-emenu nke a, o bughị naani mgbe ha no na-ele unu anya, maobu mgbe unu chorọ inata ihuoma, kama werenu obi unu niile, na itu egwu Onyenwe anyi rubere ha isi. ²³ Ihe obula unu na-eme, werenu obi unu niile mee ya. Ka o di ka o bu Onyenwe anyi ka unu na-aruru ya, o bughị di ka unu na-aruru ya mmadu. ²⁴ Chetanu nke oma na unu nwere ugwo oru nke Onyenwe anyi kwadobere inye unu, ndi ya. N'ihu na o bu Onyenwe anyi Kraist ka unu na-ejere ozi. ²⁵ Onye obula na-eme ihe ojoo ga-anata ugwo oru n'ihu ihe ojoo niile o mere. N'ihu na ile mmadu anya n'ihu adighi ya.

4

¹ Unu ndi nwe odibo, jirinu ikwuba aka oto na ikpe ziri ezi na-emeso ndi ohu unu omume, ebe unu maara na unu onwe unu nwere onyenwe unu n'elugwe.

Ndumodu ndi foduru

² Na-anogidenu n'ekpere, nookwanu na nche na-enyekwanu ekele. ³ Na-echetakwanu anyi n'ekpere, ka Chineke meghere anyi uzo ikwusa ozioma, ka anyi nwee ike kwusaa ihe omimi Kraist, nke m ji maka ya noro n'ulo mkporo, ⁴ ka m nwee ike kwuo ya ka o doo anya otu m kwesiri. ⁵ Unu were amamihe na-achikota onwe unu n'ebe ndi no n'ezi no, jizienu ohere obula unu nwere nke oma. ⁶ Ka okwu unu na-ekwu buru nke juputara n'amara na-atọ uto, ka unu mutakwa otu e si enye mmadu osisa di mma.

Ekele ikpeazu

⁷ Taijikos, ezi nwanna anyi, onye kwesikwara ntukwasị obi, onye anyi na ya na-ejeko ozi n'oru Onyenwe anyi, ga-akoro unu ihe niile banyere m.

⁸ Ana m ezitere unu ya, ka unu mara ihe banyere onodu anyi nakwa ka o

gbaa obi unu ume. ⁹ Ezi nwanna anyị nwoke bụ Onisimọs, onye kwesiri ntụkwasi obi, onye bụkwa otu n'ime unu, so ya na-abịa. Ha ga-agwa unu ihe niile na-eme n'ebe a.

¹⁰ Arịstakọs, onye mụ na ya nọ n'ụlọ mkpọrọ, na-ekele unu. Mak nwanne Banabas na-ekele unu. (Onye unu natara ihe ntuziaka banyere ya, ọ buru na ọ bjarute n'ebe unu nọ, unu nabata ya nke oma.)

¹¹ Jisọs, onye a na-akpọkwa Jostus, na-ekele unu. Ọ bụ naanị ndị a bụ ndị Juu* mụ na ha na-aruko ọrụ alaeze Chineke n'ebe a. Ha na-eme nnọọ nke oma, na-enye m obi uto.

¹² Epafras, odibo Kraịst Jisọs na onye bụkwa otu onye n'ime ọgbako unu na-ekele unu. Oge niile ka ọ na-ekpe ekpere n'ihu unu, na-arịọ ka unu guzosie ike buru ndị tozuru etozu na ndị kwesiri ike n'ochịchọ niile nke Chineke. ¹³ Ana m agbara ya akaebe na ọ rụsiri ọrụ ike n'ihu unu na n'ihu ndị Laodisia na ndị Hierapolis.

¹⁴ Ezi enyi anyị Luk, onye dibia ukwu anyị na Dimas na-ekele unu.

¹⁵ Keleerenụ m umunna anyị bi na Laodisia na nwanna anyị Nimfas na chọchị na-ezuko n'ụlọ ya.

¹⁶ Mgbe unu guchara akwukwo a, hunu na a gukwara ya na nzuko di na Laodisia. Guokwanu n'otu mgbe ahụ akwukwo nke si na Laodisia bia.

¹⁷ Gwanu Akipos ka ọ kpachapu anya rucha ọrụ Onyenwe anyị nyere ya iru.

¹⁸ Eji m aka m dee ekele nke a mụ onwe m bụ Pọl. Unu echefula na m nọ n'agbu. Ka amara dinyere unu.

* **4:11** 4:11 Ha bụ ndị Juu site n'obibi ugwu.

1 Ndị Tesalonaịka

1 Akwụkwọ ozi a si n'aka Pọl, Saịlas* na Timoti.

Na-abjara nzuko dị na Tesalonaịka, ndị e jikọtara ha na Chineke Nna, na Onyenwe anyị Jisọs Kraịst.

Ka amara na udo dịrị unu.

Inye ekele n'ihi okwukwe ndị Tesalonaịka

2 Anyị na-ekele Chineke ekele mgbe niile, na-echetakwa unu n'ekpere anyị. 3 Mgbe niile ka anyị na-echeta n'ekpere nye Chineke bụ Nna, ihe gbasara orụ unu nke sitere n'okwukwe, ya na irusị orụ ike unu nke sitere n'ihunanya, na iguzosi ike unu nke sitere n'olileanya unu nwere n'Onyenwe anyị Jisọs Kraịst.

4 Ụmụna anyị, anyị maara na Chineke hụrụ unu n'anya nke ukwu, hoputa unu. 5 N'ihi na obughi naani nke okwu onu ka ozioma anyi rutere unu, kama o bukwa n'ike, na n'ime Mmuo Nso nakwa mmetuta nke di omimi. Unu maara udi ndu† anyi biri n'etiti unu n'ihi unu. 6 Nke a mere unu ji buru ndi na-enomi anyi na Onyenwe anyi. N'ihi na unu jiri onu nke Mmuo Nso na-enye nabata ozioma ahụ, n'agbanyeghi otutu ahuhu di ukwu nke o wetaara unu. 7 N'uzo di otu a, unu ghorọ ihe ilere anya nye ndi niile kwere ekwe no na Masidonia na Akaja.‡ 8 Ugbu a, e sitela na ndu unu mee ka ozioma Onyenwe anyi gbasaa gabiga Masidonia na Akaja. N'ihi na a na-anu ihe banyere okwukwe unu nwere na Chineke n'ebe niile. Ya mere, o dikwaghi mkpa ka anyi kwuo ihe banyere ya. 9 N'ihi na ha onwe ha na-ebu uzo gwa anyi ihe banyere nnabata unu nabatara anyi, na otu unu si site n'ikpere arusi tugharja, bido ife Chineke di ndu, onye bukwa ezi Chineke, 10 na i chere Okpara ya onye ga-esi n'eluigwe, onye o sitere na ndi nwuru anwu kulite, Jisos, onye na-anaputa anyi n'iwe nke na-abja.

2

Oru Pọl ruru na Tesalonaịka

1 Unu onwe unu maara, umuna, na obibia anyi biakwutere unu abughi ihe lara n'iyi. 2 Anyi tara ahuhu na mbu e mekwara anyi ihe ihere na Filipai dika unu maara, ma site n'inyeaka Chineke anyi nwere obi ike igwa unu ozioma ya, o buladi mgbe a na-eguzogide anyi n'ebe o di ukwu. 3 N'ihi na aririo anyi na-ario unu esiteghi na njehie puta maobu n'ochicho nke na-adighi ocha ma o bukwanu n'aghugho. 4 N'aka nke ozo, anyi na-ekwu okwu di ka ndi ozi Chineke nwaputara, ndi o tinyere oru ozioma a n'aka na ntukwaso obi idebe. Anyi adighi agbali ime ihe ga-atọ mmadu uto, kama anyi choro ime ihe ga-atọ Chineke uto, bu onye na-enyocha echiche obi anyi. 5 O dighi mgbe obula, di ka unu maara, anyi kwuru okwu nrafu maobu were uzo aghugho zoo anya ukwu anyi nwere. Chineke bu onye akaebe anyi. 6 O dighi mgbe anyi choro ka ndi mmadu

* 1:1 1:1 N'asusu Griik Silvenos bu otu ozo e si akpo Saịlas. † 1:5 1:5 Udi mmadu anyi bu n'etiti unu ‡ 1:7 1:7 Akaja bukwa Griis.

obula maobu unu, maobu ndi ozo, too anyi. ⁷ O bu ezie, di ka ndi ozi Kraist, anyi gara abu ibu aru nye unu.

Kama, anyi biri n'etiti unu site n'idi nwayo di ka ndi bu nne na-azu umuntakiri ha, na-elekota ha. ⁸ N'ihu na anyi huru unu n'anya nke ukwu ruo na o bughu naani na anyi kwusaara unu ozioma Chineke kama anyi nyekwara unu ndu anyi. N'ihu na unu di anyi n'obi nke ukwu. ⁹ N'ezie umunna m, amaara m na unu ga-echeta otu anyi si ruo oru hujukwa anya n'etiti unu. Anyi na-aru oru ehie na abali ihu na anyi rutara ego ga-ezuru anyi, n'ihu na anyi achoghi ibu oke ibu nye onye obula mgbe anyi na-ezisara unu ozioma Chineke. ¹⁰ Unu onwe unu bukwa ndi akaebe di ka Chineke si buru onye akaebe, na mmechorita anyi na unu bu ndi kwere ekwe, bu nwechorita di ocha na nke ezi omume, na nke ita uta obula na-adighi na ya. ¹¹ N'ihu na anyi mesoro onye obula n'ime unu di ka nna si emeso umu nke ya, ¹² na-agma unu ume, na-akasi unu obi, na-akwagidekwa unu na unu kwesiri ibi ndu kwesiri umu Chineke, onye kpobatarara unu n'ime alaeze ya na ebube ya.

¹³ N'ihu nke a, anyi ga-aga n'ihu na-ekele Chineke na-esepughi aka, n'ihu na mgbe unu nabatarara okwu Chineke, bu nke unu nuru n'onu anyi, unu anabataghi ya di ka okwu mmadu, kama otu o dikwa n'eziooku, ya bu okwu Chineke, nke na-arusikwa* oru ike n'ime unu bu ndi kweere ya. ¹⁴ Unu onwe unu, umunna m, ghoonu ndi na-enomi nzuko nke Chineke n'ime Kraist Jisos, ndi no na judia. N'ihu na unu onwe unu hukwara otu udi ahuhu ahu n'aka ndi ala unu, di ka ha onwe ha huru n'aka ndi juu. ¹⁵ Ndi gburu ndi amuma, gbukwaa Onyenwe anyi Jisos. Ugbu a ha na-akpagbukwa anyi na-achupu anyi. Ha na-emegide Chineke na mmadu niile ¹⁶ site n'igbochi anyi izisara ndi mba ozo ozioma ka a ghara izoputa ha. Ha na-esite n'uzo di otu a na-eme ka iko mmehie ha na-eju. Ma ikpe Chineke adakwasilari ha.

Nzube Pol

¹⁷ Otu o di, umunna anyi, mgbe anyi si n'etiti unu puo, noo nwa oge nta, onodu a mere anyi ndi na-enweghi nne na nna (maobu na-anu ahu o bughu n'ime mmuo), n'ihu otu unu si guo anyi aguu, anyi gbaliri ihu unu. ¹⁸ Anyi gbalisiri ike ibiakwute unu, karisia, mu onwe m bu Pol gbaliri, gbalia ibia, ma ekwensu gbochiri anyi. ¹⁹ N'ihu na olee ihe bu olileanya anyi, maobu onu anyi, maobu okpueze anyi, nke anyi ga-eji nyaa isi mgbe a ga-eme ka anyi niile guzo n'ihu Onyenwe anyi Jisos Kraist, mgbe o ga-abia? O bu na o bughu unu onwe unu? ²⁰ N'ezie, unu onwe unu bu onu na otuto anyi.

3

¹ Ya mere, mgbe anyi na-apughi inagide ya gaa n'ihu, anyi kpebiri ino naani anyi n'Atens. ² Anyi zipuru Timoti, onye bu nwanna anyi, onye anyi na ya so na-aruru Chineke oru site n'ikwusa ozioma Kraist, ka o biakwute unu, kasie unu obi, meekwa ka unu guzosie ike n'okwukwe unu. ³ Ka unu hapu ida mba n'ihu mkpagbu ndi a na-akpagbu unu. Ma ana m eche na unu onwe unu maara na nke a ga-abu ihe nketa anyi. ⁴ N'ihu na mgbe anyi na unu no, anyi buru uzo gbaara unu ama na ihe ndi a aghaghi ibiakwasi unu. Ugbu a, ihe niile emezuola di ka unu matakwara. ⁵ N'ihu nke a, mgbe m huru na m apughi inagide ihe ndi ahu, eziri m ozi, ka a choputa maka okwukwe unu. N'ihu na ujo m bu ma eleghi anya o nweela uzo onye

* **2:13** 2:13 Okwu a na-arusi oru ike site n'igbanwe ndu ndi mmadu.

onwunwa ojoyo ahụ si nwaa unu onwunwa n'oge a, mee ka ndogbu niile anyi dogburu onwe anyi n'oru n'etiti unu buru ihe lara n'iyi.

Ozi agbamume Timoti ji lota

⁶ Ma ugbu a, Timoti esitela n'ebe unu no loghachikwute anyi. O wetara ozioma banyere okwukwe unu na ihunanya unu. O mekwara ka anyi mata na unu na-enwe ezi ncheta banyere anyi mgbe niile, na o na-agusi unu aguu ike ihu anyi anya, di ka o si agukwa anyi ihu unu anya. ⁷ N'ihu nke a, umunna anyi, anyi aburu ndi a gbara ume nke ukwu, o buladi n'ime mkpagbu niile nke anyi no n'ime ya, n'ihu iguzosi ike nke unu guzoro n'okwukwe unu. ⁸ Ugbu a anyi ga-adi ndu, ma o buru na unu eguzosie ike n'ime Onyenwe anyi. ⁹ Olee udi ekele anyi puru ikele Chineke n'ihu akuko nyere anyi onu n'ihu Chineke anyi n'ihu unu. ¹⁰ Ehihie na abali niile, anyi na-arjo ka anyi hu unu ihu na ihu, ka anyi nwee ike tinyezuo ihe foduru n'okwukwe unu.

¹¹ Ugbu a, ka Chineke Nna anyi na Onyenwe anyi Jisos Kraist megheere anyi uzo ibjakwute unu. ¹² Ka Onyenwe anyi meekwa ka unu baa uba, ka unu babiga uba oke n'ihunanya unu nwere nye ibe unu, na ndi ozokwa, di ka ihunanya anyi si di ukwu n'ebe unu no. ¹³ Ka o mee ka obi unu guzosie ike n'idi nsọ, na-enweghi ita uta obula, n'ihu Chineke na Nna anyi, n'obibia nke Onyenwe anyi Jisos ya na ndi nsọ ya niile.

4

Ibi ndu na-atọ Chineke uto

¹ N'ikpeazu, umunna anyi, anyi na-arjo ma na-akwagidekwa unu n'ime Onyenwe anyi Jisos, di ka unu mutara site n'aka anyi otu unu kwesiri isi bie ndu, nakwa ime ihe ga-atọ Chineke uto. Unu na-eme nke a karja. ² N'ihu na unu maara udi ndumodu ahụ si n'aka Onyenwe anyi Jisos nke anyi nyere unu.

³ N'ihu na nke a bu ochicho Chineke, bu i di nsọ unu. Ka unu wezuga onwe unu site na ikwa iko, ⁴ ka onye obula n'ime unu mata ido ahụ nke onwe ya n'ugwu na n'idi nsọ. ⁵ O bughị n'uzo imejuputa ochicho ojoo nke anu ahụ di ka ndi mba ozo na-amaghi Chineke. ⁶ Ka onye obula ghara imegbu maobu ighogbu nwanna ya n'okwu a. N'ihu na Onyenwe anyi ga-ata onye na-eme ihe di otu a ahuhu, di ka anyi gwara unu na mbu, na-adosikwa unu aka na nti ike. ⁷ N'ihu na okpukpo Chineke kpoo anyi abughị ka anyi na-ebi ndu adighi ocha kama o choro ka anyi diri nsọ. ⁸ Ya mere, onye obula nke juru inara ntuziaka a, o bughị mmadu ka o juru, kama o bu Chineke onye na-enye unu Mmuo Nso ya.

⁹ Ugbu a, ihe gbasara ihunanya nke kwesiri idi n'etiti umunna, o kwesighi ka anyi gwa unu ihe ozo banyere ya. N'ihu na unu onwe unu bu ndi Chineke kuziri ka unu nwee ihunanya n'ebe ibe unu no. ¹⁰ Ma n'ezie, unu na-ahu umunna anyi niile bi na Masidonia n'anya. Ma anyi na-arjosikwa unu arirjo ike si unu na-ahukwa ha n'anya karja ka unu huru ha ugbu a. ¹¹ Nweenu aguu ibi ndu nwayoo, na-arukwanu oru diri unu. Jirikwanu aka unu na-aru oru dika anyi gwara unu, ¹² nke a ga-eme ka ndu unu na-ebi kwa ubochi wetara unu nsopuru n'ebe ndi na-ekweghi ekwe no, meekwa ka unu ghara i dabere n'onye obula.

Obibia nke Onyenwe anyi

¹³ Umunna m, anyi choro ka unu mata ihe banyere ndi otu anyi ndi dara n'ura onwu, ya ewutela unu dika o si ewute ndi ozo ndi na-enweghi

olileanya. ¹⁴ N'ihì na ebe ọ bụ na anyị kweere na Jisọs nwurụ ma sitekwa n'ọnwụ bilie, n'otu aka ahụ, anyị kwenyekwara na site na Jisọs, Chineke ga-akpólite ndị niile nwurụ anwụ. ¹⁵ N'ihì na okwu nke Onyenwe anyị nke anyị na-akuziri unu bụ nke a, na anyị ndị ndụ ruo ọbịbịa Onyenwe anyị agaghị ebu ndị dara n'ura ọnwụ ụzọ. ¹⁶ N'ihì na Onyenwe anyị n'onwe ya ga-esi n'eluwigwe rịdata, ọ ga-ewere olu ike kpọọ oku, werekwa olu nke onyeisi ndị mmụọ ozi na ụda opi ike nke Chineke. Mgbe ahụ ndị niile nwurụ n'ime Kraịst ga-ebu ụzọ bilie. ¹⁷ Mgbe ahụ, anyị onwe anyị, ndị ndụ, ndị fọdurụ n'ụwa, ka a ga-eweli anyị na ha elu n'ime igwe ojii, iga izute Onyenwe anyị na mbara eluwigwe, ebe anyị na Onyenwe anyị ga-anọ ruo mgbe ebighị ebi. ¹⁸ Ya mere, werenụ okwu ndị a, na-agba onwe unu ume mgbe niile.

5

Inọ na nche

¹ Ugbu a, ụmụna, banyere oge na mgbe ihe ndị a ga-emezu. Echeghi m na ọ dị mkpa i degara unu akwụkwọ. ² Dị ka unu maara nke ọma na ụbọchị Onyenwe anyị ga-abịa dị ka onye ohi si abịa n'abalị. ³ Mgbe ha ga na-asị udo, na nchekwa dị, mgbe ahụ, na mberede, mbibi ga-abiakwasị ha dị ka ihe mgbu sị adakwasị nwanyị ime na-eme, nke ga-eme ka onye ọbụla ghara inwe ike ịgbapụ.

⁴ Ma unu onwe unu, ụmụna, anọghị n'ọchịchiri, nke ụbọchị ahụ ga-abiakwasị unu na mberede dika onye ohi. ⁵ Unu niile bụ ụmụ nke ihè na ụmụ nke ehie, anyị abụkwaghị nke ọchịchiri maọbụ nke abalị. ⁶ N'ihì nke a, ka anyị ghara ịdị na-arahụ ụra dị ka ndị ọzọ, kama ka anyị muru anya ka anya dokwaa anyị. ⁷ N'ihì na abalị bụ mgbe ndị na-arahụ ụra ji arahụ ụra. Ọ bụkwa n'abalị ka ndị mmanya na-egbu na-añubiga mmanya oke. ⁸ Ma ebe anyị niile bụ ndị nke ihe, ka anyị buru ndị anya doro, ndị yị okwukwe na ihunanya dika ihe ikpuchi obi, yikwasikwa olileanya nke nzọpụta dị ka okpu igwe. ⁹ N'ihì na Chineke akwadebeghi ikpe ọmụma na egwu nye anyị. Kama ka anyị nweta nzọpụta site n'okwukwe anyị nwere n'Onyenwe anyị Jisọs Kraịst. ¹⁰ Ọ nwurụ n'ihì anyị ka ọ buru, ma anyị ndị ndụ ma anyị nwurụ anwụ, anyị ga-esoro ya dirị ndụ. ¹¹ Ya mere, na-akasịtanu onwe unu obi. Na-emekwanu ihe ọbụla ga-ewuli ibe unu elu dị ka unu si eme.

Ndumọdu ikpeazu

¹² Anyị na-arịsị unu ike, ụmụna, ka unu na-asopuru ndị niile na-adọgbu onwe ha n'oru n'ihì unu, ndị ahụ na-elekota unu n'ime oru Onyenwe anyị, na ndị ahụ na-adu unu odu. ¹³ Ka unu na-akwanyere ha ugwu site n'ihunanya n'ihì ụdị oru ha na-aru. Ka unu na mmadu ibe unu birikwa n'udo. ¹⁴ Ma ugbu a, anyị na-arịo unu, ụmụna, na-adunu ndị na-anọ nkiti odu, na-agbanu ndị dara mba ume, nyerenu ndị na-adighi ike aka, nwekwanu ndidi n'ebe ha niile no. ¹⁵ Ka onye ọbụla ghara inyeghachi mmadu ibe ya ihe ojoo n'onodu ihe ojoo. Kama gbalisienu ike ime ezi ihe n'ebe ibe unu no na n'ebe mmadu niile no.

¹⁶ Na-anurinu onu oge niile. ¹⁷ Na-ekpenu ekpere oge niile na-esepughi aka. ¹⁸ Na-enyenu ekele mgbe niile banyere ihe niile, n'ihì na nke a bu ochichọ Chineke banyere unu ndi bu nke Kraist Jisos.

¹⁹ Unu emenyula oku Mmuo Nso. ²⁰ Ozọ unu eledala okwu ndi amuma anya. ²¹ Kama na-anwalenu ihe niile ma na-ejidesikwanu ihe niile di mma aka ike. ²² Wezuganu onwe unu n'ihe ojoo niile.

²³ Ka Chineke ya onwe ya, bu Chineke nke udo, doo unu nso n'uzo niile. Ka e debezuo mmuo unu na mkpuruobi unu na anu ahụ unu nso, na-enweghi ntupo obula ruo ubochi obibia Onyenwe anyi Jisos Kraist.

²⁴ Onye ahụ kporo unu ga-emezu ihe ndi a, n'ihu na o bu onye kwesiri ntukwasị obi.

²⁵ Biko umunna, na-ekperenu anyi ekpere.

²⁶ Werenu isurita onu di nso na-ekele umunna anyi dum.

²⁷ Iwu m na-enye unu site n'aha Onyenwe anyi bu ka unu guputa akwukwo a n'ihu umunna niile.

²⁸ Ka amara Onyenwe anyi Jisos Kraist dinyere unu niile.

2 Ndi Tesalonajika

¹ Poł, na Saılas, na Timoti dere akwukwo a,

Na-edegara nzuko di n'obodo Tesalonajika n'ime Chineke Nna anyi, na n'ime Onyenwe anyi Jisosh Kraıst.

² Ka amara na udo nke sitere na Chineke Nna anyi, na Onyenwe anyi Jisosh Kraıst diri unu.

Inye ekele na ekpere

³ Umunna, anyi aghaghi ikele Chineke ekele mgbe niile banyere unu. O kwesiri ka anyi mee otu a, n'ihı okwukwe unu na-abawanye. Ihunanya onye obula n'ime unu nwere n'ebe ibe ya no na-abawanyekwa. ⁴ N'ihı nke a, anyi na-eji unu na-anya isi n'etiti nzuko Chineke niile. Anyi na-akoro ha otu unu si jiri ntachiobi nogidesie ike n'ime nsogbu niile dakwasiri unu, na otu unu si nwee okwukwe di ukwu, o buladi n'etiti oke mkpagbu a na-akpagbu unu.

⁵ Ihe ndi a niile na-egosi na ikpe Chineke bu nke ziri ezi, nke e ji eme unu ndi kwesiri alaeze Chineke, nke unu na-ata ahuhu n'ihı ya. ⁶ Chineke bu onye ezi omume n'ezie. O ga-eji mkpagbu kwughachi ndi na-akpagbu unu. ⁷ O ga-enyekwa unu bu ndi a na-akpagbu na anyi onwe anyi ezumike. O ga-eme nke a mgbe a ga-eme ka Onyenwe anyi Jisosh ya na ndi mmuo ozi si n'elugwe puta ihu. ⁸ O ga-abia n'udi ire oku taa ndi ahı na-amaghi Chineke ahuhu na ndi juru inabata ozioma nke Onyenwe anyi Jisosh Kraıst. ⁹ Ndi a ga-ata ahuhu mbibi ruo ebighi ebi, ebe ha na-agaghi ahı ihu Onyenwe anyi na ebube nke ike ya, ¹⁰ n'ubochi ahı o ga-abia inara ija mma na otuto, n'ime ndi nso ya, ya na ka o buru ihe ihunanya n'ebe ndi kweerenu no, n'ihı na unu kwenyere ama nke ozioma ahı anyi gbaara unu.

¹¹ N'ihı nke a, anyi na-anogide n'ekpere n'ihı unu, na-ario ka Chineke guo unu dika ndi kwesiri okpukpo o kporo unu, na-arikwa ka o site n'ike ya mee ka unu mezuo ebumnobi nke ihe di mma, na ezi oru niile nke okwukwe. ¹² Ka e nye aha Onyenwe anyi Jisosh otuto n'ime unu, unu onwe unu n'ime ya kwa, di ka amara nke Chineke anyi na nke Onyenwe anyi Jisosh Kraıst si di.

2

Onye mmebi iwu ahı

¹ Ma ihe banyere obibia Onyenwe anyi Jisosh Kraıst, na nzuko anyi na ya ga-ezukota, anyi na-adusi unu odu ike umunna. ² Ka unu ghara ima jijiji maobu itu egwu n'uche unu n'ihı amuma, maobu okwu maobu akwukwo ozi e dere di ka o sitere n'aka anyi, nke na-asi n'ubochi Onyenwe anyi eruola. ³ Unu ekwela ka onye obula duhie unu n'uzo obula, n'ihı na ubochi ahı agaghi abia tutu ruo mgbe oke inupu isi ga-adi, na mgbe a ga-ekpughe onye mmebi iwu ahı nke a kara akara ila n'iyi. ⁴ Onye mmebi iwu ahı ga-ebuli onwe ya elu megide ihe niile a na-akpo chi maobu nke a nafe ofufe, nke ga-eme ka o dozie onwe ya n'ulonso Chineke, na-ekwuputa na ya bu Chineke.

⁵ Unu echetaghị ihe m gwara unu n'oge mụ na unu nọ banyere ya?
⁶ Ma ugbu a, unu maara na o nwere onye na-egbochi ya ka o hapu iputa ihe. N'ihị na mgbe o ga-aputa bu mgbe oge ya ruru. ⁷ Ma oru nzuzo nke mmebi iwu ebidolari ugbu a, ma onye ahụ na-egbochi ya ibabiga uba oke ga-anogide na-eme otu a tutu ruo mgbe oge e wezugara ya. ⁸ Mgbe ahụ, a ga-eme ka onye mmebi iwu ahụ puta ihè, bu onye Onyenwe anyi Jisos ga-eji ume o ga-esi n'onu ya kuputa laa n'iyi, ma mee ka o ghara idikwa ozo site n'obibia ya. ⁹ Obibia onye mmebi iwu ahụ ga-abu di ka oru ekwensu si di, site n'ike iru oru ebube aghughu na ihe iribama di iche iche, na oru itunanya aghughu di iche iche nke ugha. ¹⁰ Ya na udi oru ojojo di iche iche nke o ga-eji duhie ndi ahụ na-ala n'iyi. Ha ga-ala n'iyi n'ihị na ha juru ihu eziokwu n'anya ma nwee nzoputa. ¹¹ N'ihị nke a, Chineke ga-ahapu ha ka e duhie ha, ka ha jiri obi ha niile nabata okwu ugha ndi a. ¹² Ihe nke a putara bu na ndi niile na-ekweghi n'eziokwu ahụ ma nwee mmasi n'ajo omume ka a ga-ama ikpe.

Guzoro chim

¹³ Anyi kwesiri inye Chineke ekele mgbe niile n'ihị unu umunna ndi Onyenwe anyi huru n'anya. N'ihị na Chineke esitelari na mmalite hoputa unu ka unu buru ndi a zoputara site n'oru ido nso nke Mmuo Nso na site n'okwukwe unu n'eziokwu ahụ. ¹⁴ N'ihị nke a, o kporo unu site n'ozio ma anyi ka unu nweta otuto nke Onyenwe anyi Jisos Kraist.

¹⁵ Ya mere, umunna, nogidenu n'ozizi ahụ anyi mere ka unu muta site n'ozizi anyi ziri unu, maobu na akwukwo anyi deere unu.

¹⁶ Ka Onyenwe anyi Jisos Kraist n'onwe ya, na Chineke Nna anyi, onye huru anyi n'anya, site n'amara ya nye anyi agbamume di ebighi ebi na ezi olileanya, ¹⁷ gbaa obi unu ume, ma mee ka unu guzosie ike n'iru oru na ikwukwa ihe niile di mma.

3

Ariri ekpere

¹ N'ikpeazu, umunna, na-ekperenu anyi ekpere ka ozi Onyenwe anyi gaa n'ihu na-agbasa ruo ebe niile ma buru ihe a na-asopuru, di ka o gbasara n'etiti unu. ² Ka e nwee ike naputa anyi n'aka ndi ajo mmadu, n'ihị na o bughi mmadu niile nwere okwukwe. ³ Ma Onyenwe anyi kwesiri ntukwasi obi, o ga-echebe unu ma gbaakwa unu ume ka unu hapu idaba n'aka ajo onye ahụ. ⁴ Anyi nwere nchekwube n'ime Onyenwe anyi na unu na-eme ma ga-anogidekwa na-eme ihe niile anyi nyere unu n'iwu. ⁵ Ka Onyenwe anyi duzie obi unu ighota ihunanya Chineke ya na udi ntachiobi Kraist nwere.

Ido aka na nti banyere ino nkiti

⁶ Umunna, nke a bu iwu anyi na-enye unu site n'aha Onyenwe anyi Jisos Kraist. Ka unu zere onye obula kporo onwe ya onye kwere ekwe n'ime unu na-ebi ndu umengwu na onye na-adighi eso ozizi nke unu natara n'aka anyi. ⁷ N'ihị na unu maara nke oma n'ime onwe unu na unu kwesiri igbaso omume anyi. O nweghi mgbe obula unu huru anyi ka anyi na-agahari hapu oru anyi kwesiri iru. ⁸ O nweghi onye obula anyi riri nri ya nke anyi na-ebughi uzo kwuo ya ugwo. Kama anyi rusiri oru ike, dogbukwaa onwe anyi n'oru ehie na abali, ka anyi ghara ibu ibu aru nye onye obula. ⁹ O bughi na anyi enweghi ikike inara unu ihe oriri, kama o bu ka anyi kuziere unu site n'omume anyi ihe unu ga na-enomi.

¹⁰ O bụladị mgbe anyị na unu nọ, anyị nyere unu iwu a si, “Onye ọbụla na-agaghị ọrụ ya erila nri.”

¹¹ Ma anyị anụla na ụfọdụ n’etiti unu na-anọ nkịtị na-arughị ọrụ ọbụla, kama ndị dị otu a na-agaghari, na-etinye anya n’ihe na-agbasaghị ha. Ha anaghị arụ ọrụ ọbụla. ¹² Anyị na-enye ndị a iwu, na-adụsịkwa ha ọdụ ike site n’aha Onyenwe anyị Jisọs Kraịst, si ha wetuo obi ha ala rụsie ọrụ ha ike. Ka ha riekwa nri ha ji aka ha rụputa. ¹³ Otu ọ dị ụmụnna, unu ekwela ka ike irụ ọrụ oma gwụ unu.

¹⁴ Ma ọ buru na ndị ọbụla adighị erube isi nye ihe anyị kwuru n’ime akwụkwọ ozi a, hụbanu ndị di otu a ama ma kwusikwa iso ha nwekọ ihe ọbụla, ka ihere mekwa ha. ¹⁵ N’agbanyeghị nke a, unu agụkwala ha di ka ndi iro unu, kama nyenu ha ndumodu di ka umunna.

Ekele ikpeazu

¹⁶ Ugbu a, ka Onyenwe anyi, onye udo na-esi n’aka ya abia tukwasiri unu udo ya mgbe niile, n’ime onodu ọbụla unu nọ n’ime ya. Onyenwe anyi nonyekwara unu.

¹⁷ Mu onwe m bu Pol ji aka m deputa ekele a, nke m na-ekele unu niile. Nke a bu ihe e ji ariba akwukwo niile m dere ama. Otu a ka m si ede ihe.

¹⁸ Ka amara Onyenwe anyi Jisọs Kraịst dinyere unu niile.

1 Timoti

¹ Pọl, onyeozị Kraịst Jisọs site n'iwu Chineke Onye nzọpụta anyị, na nke Kraịst Jisọs, onye bụ olileanya anyị,

² Na-edegara gị bụ Timoti ezi nwa m n'ime okwukwe akwukwo a.

Ka amara, na ebere na udo nke sitere na Chineke bụ Nna, na Kraịst Jisọs Onyenwe anyị diri gị.

Idọ aka na ntị banyere ndị ozizi ugha

³ Dị ka m gbara gị ume, mgbe m na-aga Masidonia, noğide n'Efesos ka i nwee ike nye mmadụ ufodu iwu ka ha ghara ịga n'ihu n'izi ụkpuru di iche. ⁴ Mee ka ha kwusi ịko ogologo akuko, na inyocha ihe gbasara usoro omumu di iche iche nke na-adighi agwu agwu. N'ihu na ihe ndi a na-eweta ajuju na iru uka na-abaghi uru, kama inyere ndi mmadu aka inabata uzọ ahụ Chineke kwadoro site n'okwukwe. ⁵ Ihe anyi bu n'obi nye iwu a, bu ka a kwalite ihunanya nke sitere n'obi ocha na ezi akonuche, na okwukwe nke aghugho na-adighi. ⁶ Ufodu e sikwala n'ihe ndi a dapu, jehie uzọ, site n'oke iru uka na-abaghi uru. ⁷ Ha choro ibu ndi ozizi iwu ma ha amaghi ihe ha na-ekwu maobu ihe ha na-akwadosi ike.

⁸ Ma anyi maara na iwu di mma, ma o buru na onye obula ewere ya mee ihe a choro ka e jiri ya mee. ⁹ Ma emeghi iwu n'ihu ndi ezi omume. Kama, e mere iwu n'ihu ndi ahụ na-emebi iwu na ndi na-enupu isi, ndi kporo Chineke asi na ndi mmehie, ndi ruru aru, ndi na-egbu nna ha na nne ha, na ndi na-egbu mmadu ibe ha, ¹⁰ na ndi na-akwa iko na ndi ikom na-emeru onwe ha n'ahu ndi ikom ibe ha, ndi na-azu ahia ndi ohu, na ndi ugha niile, na ndi na-agba ama ugha, tinyere ihe ndi ahụ niile megidere ezi ozizi ahụ, ¹¹ nke dabara n'ozio ma ahụ di ebube, nke Chineke di ngozi, nke o nyefere m n'aka na ntukwasị obi ichebe.

Amara Onyenwe anyi nye Pọl

¹² Ana m ekele Kraịst Jisọs Onyenwe anyi ekele, onye na-enye m ike, n'ihu na o guru m di ka onye e kwesiri itukwasị obi mgbe o hoputara m ijere ya ozi. ¹³ O bu ezie na n'oge gara aga, ahụ m onye na-ekwujo Chineke na onye na-akpagbu ndi ya, burukwa onye na-emegide emegide. Ma Chineke meere m ebere n'ihu na m mere ihe ndi ahụ n'onodu amaghi ihe, na enweghi okwukwe. ¹⁴ Ma Onyenwe anyi wukwasiri m amara ya, nke babigara uba oke, ya na okwukwe na ihunanya n'ime Kraịst Jisọs.

¹⁵ Okwu a kwesiri ntukwasị obi, kwesikwa ka anabata ya nke oma: Kraịst Jisọs bjara n'uju izoputa ndi mmehie, nke mu onwe m bu onyeisi ha. ¹⁶ O bu n'ihu nke a ka e ji gosi m ebere, ka Kraịst Jisọs site n'ime m, bu onye kachasi di njo, gosi enweghi ogwugwu nke ntachiobi ya, ka m buru ihe nlere anya nye ndi ahụ niile ga-ekwere na ya, ma nata ndu ebighi ebi. ¹⁷ Ugbu a, ka enye Eze ahụ na-adi ruo mgbe niile, Onye na-adighi anwu anwu, Onye a na-adighi ahụ anya, Onye naani ya bu Chineke, nsopuru na otuto ruo mgbe niile ebighi ebi. Amen.

Imesi iwu e nyere Timoti ike

¹⁸ Ugbu a, Timoti nwa m, ana m enye gi ndumodu a di ka amuma ahụ e buru banyere gi n'oge gara aga si di. Ka i site n'igbaso ya nwe ike ilu ezi ogo ahụ. ¹⁹ Jidesie okwukwe i nwere ike, ya na ezi akonuche. N'ih na ufodu ajula ezi akonuche ma si otu a dapu n'okwukwe. ²⁰ Haimenios na Alegganda so na ndi a. Ewerela m ha nyefee Ekwensu n'aka, ka o taa ha ahuhu tutu ruo mgbe ha mutara na ha ekwesighi ikwu okwu nkulu megide Chineke.

2

Iwu banyere Ofufe na Ekpere

¹ Na mbu, ana m ario ka e kpee ekpere, kwuchite onu ndi ozo n'ekpere, ma nye ekele n'isi mmadu niile, ² kpee ekpere maka ndi eze niile, na ndi niile no n'onodu ochichi, ka anyi nwee ike bie ndu udo na nke nsogbu na-adighi, n'ime isopuru Chineke di ka o choro. ³ Nke a bukwa ihe di mma na ihe na-atu Chineke Onye nzoputa anyi ezi utu. ⁴ Onye choro ka a zoputa mmadu niile, ka ha niile bjaruo na mmazu nke eziokwu. ⁵ N'ih na o bu naani otu Chineke di. O bukwa naani otu onye ogbugbo di n'etiti Chineke na mmadu. Kraist Jisos, onye ya onwe ya bu mmadu. ⁶ Onye weere onwe ya ka o buru ihe mgbaputa n'ih mmadu niile, nke bu igba ama a na-enye n'oge ya. ⁷ N'ih nke a, a hoputara m ka m buru onu na-ekwuru oha nakwa onyeozu, na onye nkuzi nye ndi mba ozo banyere ezi okwukwe ahụ. Eziokwu ka m na-ekwu, anaghi m agha ugha.

⁸ N'ih nke a, achoro m ka ndi ikom, n'ebe niile na-achili aka di nsu elu n'ekpere, na-ebughi iwe n'obi, na-arukwaghi uka. ⁹ Achokwara m ka ndi inyom kwadoo onwe ha n'uzo kwesiri ekwesi, ka ha jiri nsopuru na uche zuruoke choo onwe ha mma. O bughi isi a kpara akpa, ma o bukwany ngwa mma nke olaedo maobu pieal, maobu uwe di oke onuahia ha na-eyi. ¹⁰ Kama site n'ezu oru oma ha nke kwesiri ndi inyom na-ekwuputa na ha na-ekpere Chineke.

¹¹ Nwanyi kwesikwara iji obi di umeala na obi di nwayoo gee nti mutakwa ihe mgbe a na-ezi ihe. ¹² Ekwenyeghi m ka nwanji zie ihe, maobu ka o buru onyeisi n'ebe ndi nwoke no. Ha kwesiri ino nwayoo mgbe obula unu zukoro. ¹³ O bu n'ih na e buru uzo kee Adam tupu e kee Iiv. ¹⁴ O bukwaghi Adam ka a ghogburu, kama o bu nwanji ka a ghogburu mee ka o buru onye mmebi iwu. ¹⁵ Ma a ga-zoputa ha site n'omumu nwa ma o buru na ha anogide na-ebi ndu okwukwe na ihunanya, na idi nsu, na nke uche zuruoke.

3

Ndi ndu choochi

¹ Nke a bu okwu kwesiri ntukwasu obi ma burukwa eziokwu, bu nke nasu, o buru na onye obula na-acho onodu ibu ukochukwu, o na-acho ezi oru kacha mma. ² Ya mere onye ukochukwu* kwesiri ibu onye a na-adighi ata uta, onye luru otu nwunye, onye obi umeala, onye na-achikota onwe ya nke oma, onye nwere nsopuru, onye na-anabata ndi obia n'ulo ya, nakwa onye nwere ike ikuzi ihe. ³ O gaghi abu onye na-anubiga mmanya oke, o gaghi abu onye na-alukari ogo, kama o ga-abu onye di nwayoo, onye na-ahughi okwu na uka n'anya, na onye na-adighi ahụ ego n'anya. ⁴ O ga-abu onye na-achizi ezinaulo ya nke oma, burukwa onye na-achikwa

* 3:2 3:2 Maobu, Onye nlekota

umụ ya inwe nsopurụ n'uzo obula. ⁵ (N'ihia na o buru na mmadu enweghi ike chikotazie ezinaulo ya, o ga-esi anaa chizie choochi Chineke?) ⁶ O gaghi abu onye cheghariri oheru, ma o bughi ya, o ga-afuli onwe ya elu n'inya isi, ma si otu a daba n'omuma ikpe di ka ekwensu. ⁷ O ga-abukwa onye nwere ezi ama n'ebe ndi no n'ezi no, ka o ghara idaba n'onodu ihere nakwa n'onya ekwensu.

Ndi na-eje ozi

⁸ Otu ahụ kwa, ndi a hoputara ijere choochi ozi aghaghi ibu ndi kwesiri nsopuru, ndi na-enweghi ire abuo,† ndi kwesiri ntukwasị obi. Ha agaghi abu ndi na-anubiga mmanya oke na ndi akpiri ego na-agbaso uru n'ezighi ezi. ⁹ Ha ga-abu ndi ji akonuche di ocha na-ejidesi eziokwu nke okwukwe anyi ike. ¹⁰ Tupu a hoputa ha iru oru a, a ga-ebu uzo nwalee ha. O buru na ha enweghi ebubo obula megide ha, mgbe ahụ, a ga-eme ha ndi na-eje ozi na choochi.

¹¹ Otu aka ahụ kwa, ndi nwanyi kwesikwara ibu ndi nwere nsopuru n'uzo obula, ndi na-adighi ebu iro n'obi, ndi na-adighi agba asiri, kama ndi nwere obi umeala, na ndi kwesiri ntukwasị obi n'ihe niile.

¹² Ndi niile a ga-hoputa ije ozi na choochi aghaghi ibu ndi nwere naani otu nwunye, ndi na-achizi umu ha na ezinaulo nke aka ha nke oma.

¹³ N'ihia na ndi ahụ ruru oru ije ozi ha nke oma nwere ugwo oru. Ugwo oru ha bukwa nsopuru ahụ ndi ozo ga-asopuru ha, na nkwuwa okwu ha nwere banyere okwukwe a n'ime Kraist Jisos.

Ihe omimi

¹⁴ Enwere m olileanya na m ga-abia ileta gi na mgbe na-adighi anya, ma ana m edere gi ihe ndi a. ¹⁵ Asi na m enweghi ike bia osijiso, i ga-amata otu ndi mmadu kwesiri isi bie obi n'ezinaulo Chineke, nke bu nzuko nke Chineke di ndu, ogidi na ntala nke eziokwu ahụ. ¹⁶ Karichasia nke a, o bu ihe omimi di ukwu, bu ntala ebe ezi idi nsọ si walite: O putara ihe n'udidi mmadu,

Mmuo Nso gosiri na o bu onye ezi omume,
ndi mmuo ozi huru ya,
e kwusara ihe banyere ya nye mba niile,
uwa niile kwenyeere na ya,
a nabatakware ya n'ebube nke eluigwe.

4

Ndumodu e nyere Timoti

¹ Ma Mmuo Nso agwagheela anyi onu si, na n'oge ikpeazu ufodu mmadu n'ime choochi ga-esite n'okwukwe wezuga onwe ha, buru ndi na-agbaso mmuo nduhie nakwa ozizi ihe banyere mmuo ojoo. ² Ozizi di otu a na-esite n'ihu abuo nke ndi ugha, bu ndi eji igwe oku da nwuo akonuche ha.

³ Ndi di otu a na-egbochi ilu di na nwunye na iri ihe oriri ufodu. Ma o bu Chineke kere ihe oriri ndi a ka ndi kwere ekwe, ndi maara eziokwu ahụ jiri ekpere na ekele nara ha. ⁴ The niile Chineke kere di mma, o dikwaghi ihe obula a ga-aju ma o buru na e jiri ekele nara ya, ⁵ n'ihia na-esitere n'okwu Chineke na ekpere doo ya nsọ.

⁶ O buru na i mee ka umunna mara ihe ndi a, i ga-abu ezi onyezi Kraist Jisos, onye a zulitere nke oma site n'eziokwu nke okwukwe, na ezi ozizi nke i gbasoro. ⁷ Atufula oge gi n'iru uka ruru aru banyere akuko ifo nzuzu,

† 3:8 3:8 Ndi na-adighi agha ugha maobu ekwu okwu aghughu.

na akuko na-abaghi uru nke ndi agadi nwanyi na-ako. Kama zuo onwe gi ka i buru onye nke na-asopuru Chineke. ⁸ Igwuri egwu nke anu ahu di mma kama ibu onye nke Chineke bara uru karja n'uzo obula, n'hi na nkwa di n'ime ya bu banyere ndu di ugbu a na ndu di n'ihu. ⁹ Okwu a kwesiri ntukwasibi obi, kwesikwa ka a nara ya nke oma. ¹⁰ Anyi na-adogbu onwe anyi n'oru na-ahujukwa anya maka na anyi tukwasiri olileanya anyi na Chineke di ndu, onye bu Onye nzoputa mmadu niile, karichasia, nke ndi niile kwere ekwe.

Ndumodu

¹¹ Ndi a bu ihe ndi i ga-akuzi, kwudosie ike na-akuzi ha. ¹² Ekwela ka onye obula lelia gi anya n'hi na ibu okorobia. Kama mee ka i buru ihe imaatu na ihe ilere anya oma nye ndi kwere ekwe, n'oku, n'ibi obi, n'ihunanya, n'okwukwe nakwa n'idi ocha n'uche. ¹³ Tutu ruo mgbe m ga-abia n'ebe ahu, na-aguputa ma na-akowakwara ndi choochi ihe e dere n'ime akwukwo nsu. Na-ekwusakwa okwu Chineke. ¹⁴ Eleliia onyinye ime mmuo nke i nwere anya, bu nke e nyere gi site n'ibu amuma putara ihe mgbe ndi okenye bikwasiri gi aka n'isi.

¹⁵ Jiri onyinye ndi a niile ruo oru, nogidesie ike n'oru gi, ka onye obula mata, hukwa na i na-eme nke oma. ¹⁶ Na-elezi anya na ndu gi, na ozizi gi. Nogidesie ike n'ihe ndi a n'hi na site na ha, i ga-azoputa onwe gi, zoputakwa ndi na-ege gi nti.

5

Ndi nwanyi di ha nwuru, ndi okenye na ndi ohu

¹ Abarala okenye mba n'olu di ike, kama jiri aririo na nsopuru gwa ya okwu di ka o bu nna gi. Na-agwa umu okorobia okwu di ka i ga-esi gwa umunne gi i huru n'anya okwu. ² Na-emeso ndi inyom ndi bu okenye omume di ka ndi nne, ma na-emesokwa umu agboghomo omume di ka i gae-esi mesoo umunne gi nwanyi omume. Na-ehekwa uche n'idi ocha n'ebe o zuruoke.

³ Sopurunu umu nwanyi di ha nwuru, ndi na-ebi ndu di ka ndi di ha nwuru anwu n'ezikwu. ⁴ Kama o buru na nwanyi obula di ya nwuru nwere umu, maobu umu umu, ndi a bu ndi kwesiri ibu mkpa ha. N'hi na anyi kwesiri isite n'ulo anyi gosi obioma anyi inyere ndi muru anyi aka. N'hi na omume di otu a na-atu Chineke utu. ⁵ Nwanyi di ya nwuru n'ezie, nke na-enweghi onye na-elekota ya anya, atukwasila obi ya na olileanya na Chineke. O na-anogidekwa n'ekpere na aririo ehilie na abali. ⁶ Ma nwanyi di ya nwuru nke weere onwe ya nyefee n'aka igbaso ihe na-eme ya obi utu buru onye nwuru anwu, o bu ezie na o ka di ndu. ⁷ Nye ha ihe ndi a dikwa iwu, ka ha ghara i bu ndi a na-ata uta. ⁸ Onye obula na-adighi egboro ndi ikwu ya, karichasia ndi ezinaulo nke aka ya ihe na-akpa ha mkpa, ajula okwukwe ahu ma jokariakwa onye na-ekweghi ekwe na njo.

⁹ Nwanyi obula di ya nwuru ga-aba n'otu ndi di ha nwuru ga-abu onye gbara iri afu isii maobu karja. O ga-abukwa onye luru naani otu di. ¹⁰ O ga-abu onye mmadu niile na-agbara ezi ama, n'hi ezi oru o ruru. O ga-abu onye zulitere umu ya n'uzo ziri ezi, onye na-elezi ndi obia anya, onye na-enyere ndi orja na ndi meruru ahu aka, onye na-asa ukwu ndi nsu na onye jikeere mgbe niile ime ihe oma.

¹¹ Ma o kwesighi ka e debanye aha umu agboghomo di ha nwuru n'otu umu nwanyi di ha nwuru anwu. N'hi na mgbe ochicho anu ahu jidesiri

ha ike, ha ga-enupuru Kraịst isi, chọwa ilu di ozo. ¹² Udi omume a ga-ewetara ha ikpe omuma, n'ihu na ha emezughị nkwa ha kwere na mbu. ¹³ Wezugakwarị nke a, na ha amuta omume idi umengwu, n'aga n'ulo di iche iche. O bughi naani na ha bu ndi na-adighi aru oru, kama ha na-etinye anya n'ihe na-agbasaghi ha, na-akpa asiri, na-ekwu okwu nzuzu, na-ekwu ihe ha ekwesighi ikwu. ¹⁴ N'ihu nke a, ana m adu ndi umu agbogho ndi a di ha nwuru odu ka ha luru di ozo, muokwa umu, ma na-elekotazikwa ezinaulo ha anya nke oma. O buru na ha mee nke a, o dighi onye iro obula ga-ekwu okwu ojojo megide anyi. ¹⁵ Ufodu ndi mmadu adahielari uzọ, soro ekwensu.

¹⁶ Ya mere, nwanyi obula kwere ekwe, nke nwere n'ezinaulo ya ndi inyom di ha nwuru anwu, ya jisie ike gboro ha mkpa. O dighi mma ibogbu chochi n'ibu, ka o nwee ike iletazu ndi no n'onodu umu nwanyi di ha nwuru n'ezie.

¹⁷ Nye ndi okenye, ndi na-achi nke oma nsopuru kwesiri ekwesi na ugwo oru okpukpu abuo, okachasi ndi na-adogbu onwe ha n'oru izi ozioma na n'ikuzi ihe. ¹⁸ N'ihu na akwukwo nsọ kwuru, "Ekechila onu ehi mgbe o na-azocha mkpuru oka,"* hapu ya ka o na-eri nri mgbe o na-arụ oru, ozokwa, "Onye na-aru oru kwesiri inata ugwo oru ya."† ¹⁹ Egela nti n'ebubo ojojo obula a na-ebo onye okenye kariakwa maobu na ndi akaebe abuo maobu ato gbara ama megide ya. ²⁰ Ma ndi okenye ahụ nogidere na-eme mmehie, kpopta ha baara ha mba n'ihu mmadu niile, ka ndi ozo tuo egwu gharakwa iso omume ha. ²¹ Ana m ado unu aka na nti n'ihu Chineke na n'ihu Onyenwe anyi Jisos Kraịst na n'ihu ndi mmuo ozi a hoputara, ka unu debe ukpuru ndi a niile, nye onye obula ntaramahuu nke ruru ya, elekwala onye obula anya n'ihu.

²² Ebikwasikwala onye obula aka n'isi osiiso ime ya okenye maobu onye na-eje ozi. Ekwela ka i keta oke na mmehie ndi ozo. Debe onwe gi ocha.

²³ Anukwala naani mmiri ozo, na-anu ntakiri mmanya maka afo gi na nrja nrja nke na-arja gi otutu mgbe.

²⁴ Mmehie ufodu mmadu na-aputa ihe ma na-ebukwa ha uzọ ruo oche ikpe, ma ndi ozo ka a na-ahuta mmehie ha n'oge ikpeazu. ²⁵ Otu a kwa, oru oma na-aputa ihe, ma o buladi ndi na-aputaghi ihe, apughi izo ha ezo.

6

¹ Ndi niile bu ohu ga-ahu ndi nwe ha di ka ndi ekwesiri inye ugwu na nsopuru, ka a ghara ikwujo aha Chineke na ozi anyi. ² Ndi nke nwere ndi kwere ekwe dika ndi nwe ha ekwesighi ileli ha anya n'ihu na ha bu umunna ha. Kama, ha kwesiri ijere ndi nwe ha ozi nke oma karija, n'ihu na ndi na-erite uru n'oru ha bu ndi kwere ekwe burukwa ndi anyi huru n'anya.

Ndi ozizi ugha na ihu ego n'anya

Ihe ndi a ka i ga-akuziri ha, dukwaa ha odu banyere ime nke a. ³ Onye obula na-ezi ihe ozo nke na-adabaghi n'okwu ezi ntoala na-enye ndu nke Onyenwe anyi Jisos Kraịst, ya na ozizi nke ibi ndu kwesiri onye nke Chineke, ⁴ bu onye nganga na-afuli elu, ma burukwa onye na-amaghi ihe. Ochicho obi ya bu nke na-ezighi ezi ma juputakwa n'iru uka na ekworo nke na-eweta ikpo asi na esemokwu, na nkwalu nakwa ajo echiche, ⁵ na isi iru uka niile nke na-esite n'aka umu mmadu ndi echiche ha

* 5:18 5:18 Dit 25:4 † 5:18 5:18 Luk 10:7

na-enweghikwa eziokwu. Ha na-eche na ife Chineke bu uto e si aba ogaranya.

⁶ Ma ikpere Chineke bara uru nke ukwu nye onye nwere afo ojuju n'ihe obula o nwere. ⁷ N'ihu na o nweghi ihe anyi ji n'aka mgbe anyi biara n'awa, otu a kwa, o nweghi ihe anyi ga-ewerekwa mgbe anyi ga-esi n'awa puo. ⁸ Ya mere, o buru na anyi enwe ihe oriri na uwe anyi ji ekpuchi oto anyi, afo kwesiri iju anyi n'ihe anyi nwere. ⁹ Ma ndi na-achọ iba ogaranya na-adaba n'onwunwa na n'ime onya na otutu ihe nzuzu na ochicho ojo niile di iche iche nke na-enubanye ha n'ila n'iyi na mbibi. ¹⁰ N'ihu na ihu ego n'anya bu mborogwu * nke ime ihe ojo niile di iche iche. Ufodu ndi huru ego n'anya, ndi na-achosi ya ike, adapula n'okwukwe ha, si otu a tnye onwe ha n'otutu onodu na-ewetara ha obi ojo na iru uju.

Ndumodu mmechi Pol duru Timoti

¹¹ Ma gi bu onye nke Chineke, gbaara ihe ndi a niile oso. Ma chuso ezi omume na iyi Chineke, na okwukwe, na ihunanya, na ntachiobi, na idi nwayo. ¹² Na-agbasi mgba oma nke okwukwe gi ike, jidesiekwana ndu ebighi ebi ahụ aka ike bu nke a kporo gi oku maka ya mgbe i mere ezi nkwputa gi n'ihu otutu ndi akaebe. ¹³ N'ihu Chineke, onye na-enye ihe niile ndu, na n'ihu Kraist Jisos onye gbara ama nkwputa oma n'ihu Pontios Paillet. Ana m enye gi iwu ¹⁴ ka i debezuo ihe niile e nyere n'iwu na-enweghi ntupo obula maobu ita uta ruo mgbe Onyenwe anyi Jisos Kraist ga-aputa ihe. ¹⁵ Nke a ga-emezu mgbe oge zuru site n'ike ya, Chineke, onye di ngozi na onye naani ya na-achi, Eze kachasi eze niile, na Onyenwenu kachasi ndi nweni niile. ¹⁶ Onye naani ya na-adighi anwu anwu. Onye na-ebikwa n'ime ihè nke mmadu obula na-apughị ibiaru nso. Onye mmadu obula na-ahubeghi anya mgbe obula, onye a na-apughikwa ihu anya. O bu ya ka nsopuru na ike diri ruo mgbe ebighi ebi. Amen.

Ndi ogaranya

¹⁷ Nye ndi bu ogaranya n'oge ugbu a iwu ka ha ghara inya isi, maobu tukwasi obi ha n'akunuba, nke a na-eghighi aka. Kama ka ntukwasi obi ha diri na Chineke onye na-enyezu anyi ihe niile site n'aku ya n'ihu ime anyi obi uto. ¹⁸ Gwa ha ka ha na-eme ezi ihe, ka ha buru ogaranya n'oru oma niile, ka ha nwee obioma na inyere ndi ozo aka, dikwa njikere ikenye ndi ozo ihe site n'ihe ha nwere. ¹⁹ N'uzo di otu a, ha na-akpadoro onwe ha aku nke ga-aburu ha ntala siri ike n'ogbo di n'ihu, nke a ga-eme ka ha rite ndu ahụ nke bu ezigbo ndu n'uru.

²⁰ Timoti chebekwa ihe ndi ahụ e nyefere gi n'aka, wezuga onwe gi site n'okwu nzuzu nke ruru aru, na iru uka nzuzu nke ha na-akpo ihe omuma, ²¹ bu nke ufodu kwuputara, ma na ime nke a, ha esitela n'uzo okwukwe kpfuo.

Ka amara dinyere gi. Amen.

* **6:10** 6:10 Ya bu nzo ukwu mbu

2 Timoti

¹ Pol, onyeozi Kraịst Jisọs, dị ka uche Chineke si dị, na dị ka nkwa ndu n'ime Kraịst Jisọs si dị,

² Nye gị Timoti, ezi nwa m.

Ka amara, na ebere na udo nke sitere na Chineke bu Nna, na Kraịst Jisọs Onyenwe anyi diri gi.

Ekele

³ Ana m ekele Chineke, bu onye m na-ejere ozi ekele, di ka nna nna m ha mere site n'akonuche di ocha, otutu mgbe ka m na-echeta gi n'ekpere m ehihie na abali. ⁴ Ka m na-echeta anya mmiri gi, o na-agusi m agu uke ehihie na abali ihu gi, ka onu m zuo oke. ⁵ Emerem ka m cheta okwukwe ihu abuo n'adighi nke i nwere, bu okwukwe nke burii uzo diri n'ime nne nne gi Loisi, bia dikwa n'ime nne gi Yunaisi. Emerem ka m kwenye na otu okwukwe ahụ dikwa n'ime gi.

Aririọ ikwesi ntukwasị obi nye Pol na ozioma

⁶ N'ihini nke a, achoro m ichetara gi ka i mee ka onyinye Chineke ahụ i nwere na-enwu di ka oku, bu nke i natara mgbe m bikwasiri gi aka m abuo n'isi. ⁷ N'ihini na Chineke enyeghi anyi mmuo itu ujo, kama o nyere anyi mmuo na-emejuputa anyi n'ike, na ihunanya, na uche zuruoke. ⁸ Ihere emela gi ikwuputa ama banyere Onyenwe anyi maobu banyere m bu onye mkporo ya. Kama, site n'ike Chineke, soro m hu ahuhu n'ihini ozioma ahụ. ⁹ O zoputara anyi, kpobata anyi na ndu di nsọ. O bughi n'ihini na anyi kwesiri ka a kpoo anyi, kama, o bu n'ihini nzube ya na amara ya. E nyere anyi amara n'ime Kraịst Jisọs tupu a too ntqala uwa a. ¹⁰ Ugbu a, o meela ka ihe niile o zubere puta ihè site n'obibia Onye nzoputa anyi Jisọs Kraịst, onye lara ike onwu n'iyi, zi anyi uzo anyi ga-esi nwee ndu ebighi ebi site n'oziooma ahụ. ¹¹ N'ihini ozioma a, ahoputara m ka m buru onye na-ekwusa ozioma a, na onyeozi, na onye nkuzi. ¹² O bukwa n'ihini nke a ka m ji na-ahu ahuhu ndi a n'ebe a, ma n'ezikwu, ihere adighi eme m, n'ihini na amaara m onye m na-atukwasị obi, amakwaara m nke oma, na o nwere ike echebe ihe niile m nyere ya n'aka idebe tutu ruo ubochi ahụ.

¹³ Jidesie eziokwu ahụ aka ike, udi eziokwu ahụ mu onwe m ziri gi, eziokwu ahụ gbasara okwukwe ahụ, na ihunanya ahụ di n'ime Kraịst Jisọs. ¹⁴ Chezie onyinye oma ahụ e sitere n'aka Mmuo Nso bi n'ime gi nye gi idebe.

Ekwesighi ntukwasị obi na ikwesi ntukwasị obi

¹⁵ Di ka i maara, ndi niile si n'Eshia bia n'ebe a agbakutala m azu. O buladi Faigelos na Hamoginis ahapula m laa.

¹⁶ Ka Onyenwe anyi mere ezinaulo Onisiferos ebere, n'ihini ume o gbara m otutu mgbe. Ihere emeghi ya na-abu m onye mkporo. ¹⁷ Mgbe o bjaruru Rom, o choghariri m n'ebe niile, ma n'ikpeazu, o chotara m. ¹⁸ Ka Onyenwe anyi kwe ka o nata ebere n'aka Onyenwe anyi n'ubochi ahụ. I mara nke oma udi aka o nyere m n'Efesos.

2

Ezi onye agha nke Kraịst

¹ Ya mere, nwa m, buru onye di ike site n'amara ahụ Kraịst Jisọs na-enye. ² Ihe niile nke i nuru n'onu m n'ihu otutu ndi ama ka i ga-enyefe n'aka ndi kwesiri ntukwasị obi, bu ndi nwekwara ike izi ndi ozo ihe ndi a. ³ Soro m kere oke n'ahuhu di ka ezi onye agha Jisọs Kraịst. ⁴ O dighi onye agha obula na-ekeota onwe ya n'ihe nke uwa a, kama o na-achọ ime ihe ga-atọ onye hoputara ya di ka onye agha utọ. ⁵ Otu aka ahụ, onye na-agba oso agaghị enweta okpu mmeri, ma o buru na o gbaghi oso ya dika usoro iwu igba oso si di. ⁶ Onye oru ubi na-adogbu onwe ya n'oru kwesiri ibu onye ga-ebu uzọ rie mkpuru sitere n'ubi ya. ⁷ Na-atughari uche n'ihe m kwuru, n'ih na Onyenwe anyi ga-enye gi nghota n'ime ha niile.

⁸ Echefula Jisọs Kraịst, onye a kpolitere site n'onwu, onye sikwa n'agburu Devid, nke a bu ozioma m. ⁹ O bu n'ih na m na-ekwu eziokwu ndi a ka m ji noo na-ahu ahuhu di otu a di ka onye ojo, ma otu o di, ekeghi okwu Chineke agbu. ¹⁰ Ya mere, ana m anagide ihe niile n'ih ndi a hoputara, ka ha burukwa ndi ga-anata nzoputa di n'ime Kraịst Jisọs, na ebube ebighi ebi.

¹¹ Nke a bu okwu kwesiri ntukwasị obi:
O buru na anyi esoro ya nwuo,
anyi ga-esokwa ya di ndu.

¹² O buru na anyi anagide,
anyi ga-esokwa ya chia ochichi.

O buru na anyiaju ya,
o ga-ajukwa anyi.

¹³ O buru na anyi ekweghi ekwe,
o ga-anogide n'ikwesị ntukwasị obi,
n'ih na o nweghi ike iju onwe ya.

Onye oru nke Chineke na-anabata

¹⁴ Na-echetara ha nke a, na-agwasikwa ha ike n'aha Chineke ka ha ghara iru aka banyere okwu efu. N'ih na okwu ndi a abaghi uru, ha na-ewetara ndi na-anu ya ila n'iyi. ¹⁵ Gbalisie ike ka iche onwe gi n'ihu Chineke di ka onye a nabatara. Onye oru nke ihere na-apughị ime, onye na-akowa eziokwu ahụ nke oma. ¹⁶ Zere onwe gi n'okwu nzuzu nke ruru aru, n'ih na o na-aga n'ihu iduba ndi mmadu n'onodu amaghi Chineke kari. ¹⁷ Ozizi ha ga-agbasa di ka nsi, Haimeniọs na Filetus soo na ndi di otu a. ¹⁸ Ha ahapula igbaso uzọ eziokwu ahụ bido na-ekwusa okwu ugha, nashi na oge mbilite n'onwu agafeela. Site n'okwu ha, ha na-ekpu okwukwe mmadu ufodu ihu n'ala. ¹⁹ Ma ntala Chineke hiwere na-eguzosi ike. N'elu ya ka eji ihe e dere kaa akara: "Onyenwe anyi maara ndi bu ndi nke ya,"* ya na, "Ka onye obula kporo onwe ya onye nke Kraịst kwusi ibi ndu ajo omume."

²⁰ N'ime ulo ukwu, otutu ngwa oru di ya, ndi e ji olaedo maobu olaocha, maobu osisi maobu uru kpuo. Ufodu ka e ji eje ozi n'oge nkwanye ugwu di mkpa, ndi ozo ka e ji eje ozi n'oge obula. ²¹ O buru na onye obula edoo onwe ya ocha puo n'ihe ojo niile, o ga-abu ngwa oru e mere maka oru ndi kwesiri nkwanye ugwu, burukwa onye di nso, onye na-abara Onyenwe ya uru, na onye di njikere mgbe obula iru ezi oru.

* 2:19 2:19 Onu 16:5

²² Gbanari ihe oḅula na-etinye uḁi echiche oḁḁo nke umu okorobia na-enwe n'ime gi, kama, na-agbaso ezi omume na okwukwe, na ihunanya na udo, ka gi na ndi na-akpokukwa Onyenwe anyi site n'obi di ocha na-emekorita. ²³ Wezuga onwe gi n'iru uka nzuzu na nke amaghi ihe niile, n'ih na i maara na ha na-eweta ise okwu. ²⁴ O kwesikwaghi ka ohu Onyenwe anyi buru onye na-ese okwu, kama, o ga-abu onye obioma nye mmadu niile, na onye ma otu e si ezi ihe, onye di njikere inagide ihe oḁḁo e mere ya. ²⁵ O ga-ejiri obi di nwayo mgbe o na-adu ndi iro ya odu. Eleghi anya Chineke nwere ike mee ka ha chegharia, bia mata eziokwu. ²⁶ Mgbe ahụ, ha nwere ike gbanahu onya ekwensu, ka o jidechara ha ka ha mee uche ya.

3

Oge ikpeazu

¹ Ma mara nke a, na n'oge di oke egwu ga-adi mgbe ikpeazu. ² N'ih na ndi mmadu ga-abu ndi na-ahu naani onwe ha n'anya, na ndi na-ahu ego n'anya. Ha ga-abu ndi mpako, na ndi na-anya isi, ndi na-ekwujo ibe ha, ndi na-adighi asopuru ndi muru ha, maobu ikele ha ekele, na ndi na-adighi ocha n'obi ha. ³ Ndi na-enweghi ihunanya n'obi ha, ndi na-enweghi obi mgbaghara, ndi na-agba asiri, ndi na-emebiga ihe oḁḁo oke, ndi na-eme di ka anu oha, na ndi ihe oma na-adighi atọ uto. ⁴ Ndi na-arara ibe ha nye n'aka ndi iro ha, ndi isiike, ndi onwe ha juru afo; ndi na-ahu ihe uto nke uwa a n'anya, kama ihu Chineke n'anya. ⁵ Ha bu ndi na-ebi ndu ndi nke Chineke ma ha adighi egosiputa ike di na ndu ahụ. Zere onwe gi n'ebe ndi di otu a no.

⁶ Ufodu n'ime ha bu ndi na-abanye n'ime ulo ndi mmadu na-eduhiekwa umu nwanu na-enweghi uche, ndi ibu mmehie ha na-anyigbu, na ndi a puru iduhie n'ih otutu ihe oḁḁo na-agu mkpuruobi ha aguu. ⁷ Ndi a na-akuziri ihe oge niile, ma ha apughi inweta amamihe nke eziokwu. ⁸ Di ka Jenas na Jembaras si luso Mosis ogu, otu a ka ndi a na-alusokwa eziokwu ahụ ogu. Ha bu ndi nwere obi ruru aru, na ndi ndu ha mere ka ha buru ndi a juru aju n'ebe okwukwe anyi di. ⁹ Ma ha agaghi aga n'ihu n'ih na nzuzu ha ga-aputa ihe n'ihu mmadu niile, dika nke mmadu abuo ahụ.

Ndumodu ikpeazu

¹⁰ Ma ugbu a, i maara ihe niile banyere ozizi m, na omume m, na ebumnuche m, na okwukwe m na ntachiobi m, na ihunanya m, na ndidi m, ¹¹ na mkpagbu m na ahuhu niile nke dakwasiri m n'Antiok, na Aikoniom, na Listra. I maara udi mkpagbu di iche iche m gabigara. Ma Onyenwe anyi naputara m site n'ime ha niile. ¹² N'ezie, ndi niile chorọ ibi ndu isopuru Chineke n'ime Kraist Jisos ga-agabiga mkpagbu. ¹³ Ma ndi mmadu oḁḁo na ndi na-ebi ndu aghughu ga-ajo njo kara ka ha di. Ha ga-eduhie ndi ozo, ma burukwa ndi a ga-eduhie. ¹⁴ Ma gi onwe gi, ngidesie ike n'ih imutara na ihe i kwenyesiri ike na ya, ebe i maara onye i si n'aka ya muta ha. ¹⁵ I maara na o bu site n'oge i bu nwantakiri ka ihe e dere n'akwukwo nso jiri doo gi anya, nke nwere ike ikuziri gi maka nzoputa site n'okwukwe i nwere n'ime Kraist Jisos. ¹⁶ Ihe niile di n'akwukwo nso bu ihe si n'uche Chineke puta. Ha bara uru maka izi anyi ihe, igosi erughi eru anyi, ituziri anyi aka n'uzo di mma, na izu anyi n'uzo ezi omume: ¹⁷ ka onye nke Chineke zuo oke, dikwa njikere maka iru ezi oru niile oḅula.

4

¹ Ya mere, ana m adusi gi odu ike n'ihu Chineke na n'ihu Kraist Jisos, onye ga-ekpe ndi di ndu na ndi nwuru anwu ikpe. Ejikwa m obibia ya na alaeze ya na-asị gi, ² kwusaa okwu ahụ mgbe niile; dikwa njikere, mgbe o kwesiri ekwesi na mgbe o na-ekwesighi, jiri ya nye ntuziaka, jiri ya baa mba, jirikwa ya gbaa ndi mmadu ume, site na ntachiobi na ilezi anya inye ezi ndumodu. ³ N'ih i na oge na-abia mgbe ufodu mmadu na-agaghi anagidekwa eziokwu ahụ, kama ha ga-agaghari icho ndi ozizi ha ga-eji gbaa onwe ha gburugburu, ndi ga-ezi ha ihe ha choro inu. ⁴ Ha agaghi ege nti n'eziokwu ahụ, kama ha ga-ege nti n'akuko na-enweghi isi. ⁵ Ma guzosie ike, noo na nche mgbe niile, na-edi ahuhu, na-arukwa oru gi dika onye ozioma. Ruzukwaa ihe i kwesiri iru n'oru gi.

⁶ N'ih i na ugbo a, aburu a m rii onye a na-awupu di ka aja ihe onunu, oge ula m eruokwala. ⁷ Alusiala m ogu oma ahụ, agbasiala m oso ahụ, edebezukwala m okwukwe ahụ. ⁸ Ugbo a, e deberela m okpueze nke ezi omume, nke Onyenwe anyi, onye ikpe ezi omume ahụ, ga-enye m n'ubochi ahụ. Ma o bughị naani m ka o ga-enye ya, kama o ga-enyekwa ya ndi ahụ niile o na-agusi agu ike ihu ya anya.

Okwu banyere ihe mere

⁹ Gbalisie ike ibiakwute m osiso, ¹⁰ n'ih i na Dimas onye huru ihe ndu a n'anya ahapula m gaa Tesalonaika. Kresens agaala Galeshia, Taitos agakwaala Dalmetia. ¹¹ O bu naani Luk nonyere m. Mgbe i na-abia, kpota Mak n'ih i na o ga-enyere m aka n'ije ozi m. ¹² Ezipula m Taikikos ka o gaa Efesos. ¹³ Mgbe i na-abia, wetara m uwe m ji achu oyi, bu nke m hapuru n'aka Kapos na Troas, wetakwara m akwukwo m niile ahụ di n'ebe ahụ, okachasi akwukwo akpukpo anu niile ahụ.

¹⁴ Alegzanda onye na-akpu ola emeela m otutu ihe ojoo. Onyenwe anyi ga-akwughachi ya di ka ihe o mere m si di. ¹⁵ Kpachara anya n'ebe o no, n'ih i na o guzosiri ike megide ihe niile anyi kwuru.

¹⁶ Na mbu, mgbe m putara ikpere onu m, o dighi onye kwunyeere m. Ha niile gbahapuru m. Ka a hapu igunyere ha omume a di ka mmehie. ¹⁷ Ma Onyenwe anyi nonyeeere m, nyekwa m ike ikwusa ozioma ka ndi mba ozo niile nuru ya. O zoputara m, site n'onu odum. ¹⁸ Onyenwe anyi ga-azoputakwa m site n'ih e ojoo niile obula, kpobata m n'udo baa n'alaeze eluigwe ya. O bu ya ka otuto diri ruo mgbe niile ebighi ebi. Amen.

Ekele ikpeazu

¹⁹ Keleere m Prisila na Akwila na ndi niile bi n'ulo Onisiferos.

²⁰ Erastos no na Korint, ma ahapuru m Trofimos na Melitos n'onodu ahụ esighi ike. ²¹ Jisie ike bjarute n'ebe a tupu oge oyi eruo.

Yubulo na-ekele gi, ya na Pudins, na Lainos na Klodia na umunna anyi niile.

²² Ka Onyenwe anyi nonyere mmuo gi. Ka amara dinyere gi.

Tajtos

¹ Akwukwo ozi a si n'aka m, Pol, odibo Chineke, na onyeozi Jisos Kraist, onye ahoputara ime ka okwukwe ndi Chineke, na nghota banyere imara eziokwu ahụ na-eduba na ndu isopuru Chineke gaa n'ihu, ² nke a dabere n'olileanya maka ndu ebighi ebi, nke Chineke onye na-adighi agha ugha kwereleari na nkwa tupu mmalite nke oge. ³ Mgbe oge imezu nkwa ahụ ruru, o mere ka okwu ya puta ihè site na nkwsusa ozioma, nke e nyefere m n'aka idebe, di ka Chineke Onye nzoputa anyi si nye ya n'iwu.

⁴ O bu gi Tajtos, ezi nwa m nwoke n'ime okwukwe nke anyi nwekoru.

Ka amara na udo nke sitere na Chineke bu Nna, na Kraist Jisos Onye nzoputa anyi diri gi.

Oru diri Tajtos

⁵ Ahapuru m gi na Kriit ka i dozie ihe ufodu a na-edozibeghi, ka i hoputakwa ndi okenye n'obodo niile, di ka m siri nye gi n'iwu. ⁶ O ga-abu onye a na-enweghi ihe ita uta, o ga-abu onye na-alu otu nwananyi. Umụ ya bu ndi kwere ekwe, ndi ama na ha anaghi ebi ndu ojo, maobu na-eme isiike. ⁷ Ebe o bu na onye nlekota n'ahu ihe banyere choochi Chineke, o ga-abu onye na-enweghi ihe ita uta. O gaghị abụ onye nganga, onye na-ewe iwe oku, onye na-anubiga mmanya oke, onye na-alu ogu mgbe niile, onye huru ego n'anya. ⁸ O ga-abu onye na-anabata ndi obia, na onye na-ahu ezi ihe n'anya. O ga-abu onye na-akwanyere onwe ya ugwu, ezi mmadu uzu ya kwu oto, onye di nso, na onyeisi zuruoke. ⁹ O ga-abukwa onye jidesiri ozioma ahụ nke kwesiri ntukwasị obi aka ike dika eziri ya. Nke ga-eme ka o nwe ike gbaa ndi ozo ume site na ozizi ahụ nke zuruoke, nakwa itu ndi ahụ na-eguzogide ya mmehie ha n'ihu.

Igbochi ndi ozizi ugha

¹⁰ N'ihu na e nwere otutu mmadu ndi na-ekweghi, ndi na-ekwu okwu efu, na ndi aghughu, nke ka nke, ndi si n'otu ndi obibi ugwu puta. ¹¹ Aghaghị ikwusi ha maka na ha na-akuzi ihe ha ekwesighi ikuzi n'ihu ego, si otu ahụ na-eme ka otutu ezinaulo gbasaa. ¹² O bu otu onye n'ime ha, onye bukwa onye amuma ha kwuru okwu banyere ha si, "Ndi Kriit niile bu ndi ugha. Ha kwara obi n'azu di ka anu ohia joro njo. Ha bu ndi umengwu nwere akpiri ogologo." ¹³ N'ezie, okwu a bu eziokwu. N'ihu nke a, baara ha mba n'olu ike banyere mmehie ha ka ha nwee ike zuo oke n'okwukwe, ¹⁴ ka ha kwusi ige ntị n'akuko ifo ndi juu na-ako, maobu iwu nke ndi juru inabata eziokwu nyere. ¹⁵ Ihe niile di ocha n'ebe ndi di ocha no, o nweghi ihe obula di ocha n'ebe ndi ruru aru na ndi na-ekweghi ekwe no. N'ihu na uche ha na akonuche ha ruru aru. ¹⁶ Ha na-ekwuputa na ha maara Chineke, ma ha ji omume ha na-agonari ya. Ha bukwa ndi na-akpo mmadu ibe ha asi, ndi isiike, na ndi na-adighi ike n'ezie oru obula.

1 N'akukū nke gi, na-akūzi ihe kwesiri eziokwu nke okwukwe. 2 Gwa ndi okenye nwoke ka ha nwee anya udo, ka ha nwee akonuche zuruoke, ka ha buru ndi kwesiri nsopuru, ndi okwukwe ha siri ike, ndi na-ahu ibe ha n'anya, na ndi nwekwara ntachiobi.

3 N'otu aka ahū, gwa ndi okenye nwanji ka ha na-eme omume di ka umu nwanji di nsō. Ka ha ghara ibu ndi na-agba asiri maobu ohu nke inubiga mmanya oke. Kama ha na-akūzi ihe di mma. 4 Ha ga-esi otu a kuziere umu agbogho ka ha ga-esi hu di ha na umu ha n'anya. 5 Ka ha burukwa ndi akonuche ha zuruoke, ndi di ocha n'obi, ndi na-edozi ezinaulo di ha, ndi na-eme ebere, ndi na-edo onwe ha n'okpuru di ha, ka onye obula ghara ikwulu okwu Chineke.

6 N'otu uzō ahū kwa, gbaakwa umu okorobia ume ka ha jide onwe ha. 7 N'ihe niile i na-eme, mee onwe gi ihe ima atū ndi ozo ga na-enomi n'ime ezi omume. Na nkuzi gi niile, gosikwa izuoke na ikwesi ntukwasī obi. 8 Ka ozi gi buru nke kwu ozo mmadu apughi ima ikpe, ka ihere mee onye na-agbagha gi okwu, ebe o bu na onweghi ihe ojoo o ga-ekwu gbasara anyi.

9 Gwa ndi ohu ka ha na-erubere ndi nwe ha isi, ka ha na-eme ihe ga-atō onyenwe ha utō mgbe niile. Ka ha hapu isa ndi nwe ha okwu, 10 ka ha ghara izu ohi, kama ka ha gosi na ha bu ndi kwesiri ntukwasī obi. N'uzō di otu a, ha ga-ewetara ihe anyi na-akūzi maka Chineke Onye nzoputa anyi ototo n'ihe niile ha na-eme.

11 N'ihī na Chineke emela ka amara ya nke wetaara mmadu niile nzoputa puta ihē. 12 O bukwa amara a na-akuziri anyi ka anyi ju ndu asopurughi Chineke na nke igbaso ochicho ojoo di n'uwa, kama ka anyi bie ndu di ka ndiisi zuruoke na ndu ezi omume, nakwa itu egwu Chineke n'ogbo nke oge a. 13 Otu a ka anyi ga-esi na-eche olileanya anyi di ngozi bu obibia nke ototo nke Chineke anyi di ukwu, na Onye nzoputa anyi bu Jisos Kraist. 14 O bu ya jiri onwe ya choo aja n'ihī anyi, ka o gbaputa anyi site n'ajo omume anyi niile, na ido ndi ga-abu ndi nke ya ocha nye onwe ya, ndi o na-agu agu ime ihe di mma mgbe niile.

15 Na-akūzi ihe ndi a, werekwa ha na-adu ndi gi odu site n'ikike niile i nwere. Werekwa ha na-atu ha mmehie ha n'ihu. Ka mmadu obula ghara ileli gi anya.

3

Ime ihe di mma

1 Chetara ndi nke gi ka ha doo onwe ha n'okpuru ndiisi na ndi ochichi, ka ha rubere ha isi, dikwa njikere iru oru oma obula. 2 Gwa ha ka ha ghara ikwulu onye obula, ka ha gharakwa ilu ogu, kama, ka ha buru enyi mmadu niile, na-egosikwa idi nwayoo ha n'ebe mmadu niile no.

3 N'ihī na mbu, anyi onwe anyi bu ndi nzuzu, ndi na-enupu isi, na ndi na-enweghi uche. Anyi bu ohu agu ihe ojoo, na ihe utō di iche iche. Anyi biri ndu obi ojoo na ekworo, na ikporita onwe anyi asi. 4 Ma mgbe obioma na ihunanya Chineke Onye nzoputa anyi putara ihe, 5 o zoputara anyi, ma o bughi n'ihī ezi ihe ndi anyi mere, kama o bu site n'ebere ya. O zoputara anyi site na nsacha nke imu ozo na nnwoghari nke Mmuo Nso, 6 onye o wusara anyi n'uju site n'Onye nzoputa anyi bu Jisos Kraist, 7 ka o buru na ebe e sitere n'amara guo anyi dika ndi ezi omume, anyi ga-abu ndi nketa, ndi nwere olileanya ndu ebighi ebi. 8 Okwu a kwesiri ntukwasī obi, o ga-amasi m ma i kwusie ihe ndi a ike, ka ndi kweere na Chineke, lezie anya n'iru ezi oru. Ihe ndi a di mma na-abakwara mmadu uru.

⁹ Ma zere iru uka nzuzu na igu agburu omumu, esemokwu niile, na ogu niile ndi mmadu na-alu banyere iwu. Ihe ndi a niile abaghi uru obula, ha bu ihe efu. ¹⁰ Gbasara onye na-akpa oke, i duchaa ya odu ihe dika otu ughoro maobu abuo, leghara ya anya. ¹¹ Ebe i ma na onye di otu a bu onye ndahie na onye ajo o omume, o jirila aka ya maa onwe ya ikpe.

Okwu mmechi

¹² Ana m akwado izitere gi Ateamas maobu Tajkikos. Gbalia bjakwute m na Nikopolis, maka n'ebe ahụ ka m kpebiri ino n'oge oyi. ¹³ Gbaa mbo zipu Zenas bu onye okaikpe, na Apolos, ngwangwa n'ije ha. Hukwa na ha ji ihe niile di ha mkpa.

¹⁴ N'ih i na o di mkpa ka ndi anyi muta inyere ndi niile chor o enyemaka ha aka. O bu nke a ga-eme ka ha buru ndi na-am i mkpuru.

¹⁵ Ndi niile mu na ha no n'ebe a na-ekele gi.
Kelekwara anyi ndi niile huru anyi n'anya n'ime okwukwe.

Ka amara dinyere unu niile.

Fịlịmọn

¹ Pọl, onye e tinyere n'ụlọ mkpọrọ n'ihị Kraịst Jisọs na site n'aka nwanna anyị Timoti,

Anyị na-edetara gị ya ezi enyi anyị na onye anyị na ya na-arụkọ ọrụ, Fịlịmọn. ² Anyị na-edetakwara ya nzukọ Kraịst dị n'ụlọ gị, na nwanna anyị nwanyị Afia, na Akipos onye anyị na ya so na-alụ agha a.

³ Ka amara na udo nke sitere na Chineke bụ Nna, na Kraịst Jisọs Onyenwe anyị dirị unu.

Ekele na ekpere

⁴ Ana m ekele Chineke ekele mgbe ọbụla m na-echeta gị n'ekpere niile m na-ekpe. ⁵ N'ihị na ana m anụ ihe banyere okwukwe i nwere n'ime Onyenwe anyị Jisọs, na ihunanya i na-egosi ndị nsọ niile. ⁶ Ekpere m na-ekpe banyere gị bụ ka mmekọrịta anyị na gị dika ndị kwere ekwe, mee ka i matazuo ihe ọma niile anyị nwere n'ime Kraịst. ⁷ Ihunanya gị na-enye m oke ọhụ na igbaume, ezi nwanna m, n'ihị na emeela ka ndị nsọ nwee ume ọhụrụ site n'inyeaka gị.

Arịrịọ Pọl n'isi Onisimọs

⁸ Ọ bụ ezie na-enwere m ike n'ime Kraịst inye gị iwu banyere ihe kwesiri ka i mee, ma agaghị m eme otu a. ⁹ Kama, ọ kaara m mma site na ndabere nke ihunanya, iriọ gị ya dị ka arịrịọ. Ee, ọ bụ mụ Pọl, agadi nwoke ahụ na onye mkpọrọ n'ihị Kraịst Jisọs na-arịọ gị arịrịọ a. ¹⁰ Biko, arịọ m gị n'isi Onisimọs, onye e mere ka ọ buru nwa m oge m nọ n'ụlọ mkpọrọ. ¹¹ Na mbụ, ọ nweghị uru ọbụla ọ baara gị, ma ugbu a, ọ baara mụ na gị uru.

¹² Ana m ezigbachiri gị ya ugbu a, ya bụ, onye bụ obi* m ka m na-ezitere gị. ¹³ Ọ gụsirị m agụu ike ime ka mụ na ya nọdụ n'ebe a, ka o were ọnọdụ gị na-ejere m ozi ọ buladi dị ka m nọ na mkpọrọ n'ihị ozioma. ¹⁴ Ma, a chọghị m ime ihe ọbụla na-enwetaghị nkwenye gị, ka ọ ghara idị ka i mere obioma gị na mmanye. Kama, achọrọ m ka i mee ihe si gị n'obi pụta. ¹⁵ Ma eleghị anya, ọ bụ n'ihị nke a ka eji kewapụ ya nwa oge nta site n'ebe i nọ, bụ ka i mesia nweghachi ya ebighi ebi. ¹⁶ Ọ bughikwa ohu ọzọ, kama ọ kariri ohu, maka ọ dika nwanna a huru n'anya, ọkachasi n'ebe mụ onwe m nọ, ma ọ ga-abụkwara gị karichasi, ma n'anụ ahụ nakwa n'ime Onyenwe anyị.

¹⁷ N'ihị nke a, ọ buru na i guru m dị ka onye nnweko ihe, nabata ya dị ka i ga-esi nabata m. ¹⁸ Biko, ọ buru na o mejoro gị n'uzo ọbụla, ọ burukwa na o ji ugwo ọbụla, guo ya dị ka ugwo m ji gị. ¹⁹ Mụ bụ Pọl ji aka m dee nke a; aga m akwughachi gị. Ọ bakwaghị uru ichetara gị ugwo i ji m. N'ihị na ugwo i ji m bụ gị onwe gị. ²⁰ Nwanna m, mere m ihe a m na-arịọ gị n'ihị Onyenwe anyị. Mekwa ka obi m dị ọhụrụ n'ime Kraịst. ²¹ Olileanya m siri m ike na i ga-ana m ntị, ana m edere gị akwukwo a, na i ga-eme, ma kariakwa ka m rịoro.

* 1:12 1:12 Maqbu, onye m weere ka onwe m

²² Ihe ọzọkwa, bụ na m chọrọ ka ị kwadoro m ọnụụlọ ebe m ga-anọ dị ka ọbịa ma m bịa, maka enwere m olileanya na a ga-aza ekpere unu ime ka m si n'ebe a pụta bjakwute unu.

²³ Epafras, onye mụ na ya nọ n'ụlọ mkpọrọ n'ihi Kraịst Jisọs na-ekele gi.

²⁴ Mak, na Arịstakọs, na Dimas, na Luk, ndị mụ na ha na-arụkọ ọrụ na-ekelekwara unu.

²⁵ Ka amara Onyenwe anyị Jisọs Kraịst dinyere mmụọ unu.

Ndi Hibru

Okwu Chineke site n'Okpara ya

¹ Na mgbe ochie, Chineke gwara nna nna anyi ha okwu n'oge di iche iche site n'onu ndi amuma, na site n'uzo ndi ozo di iche iche. ² Ma n'oge ikpeazu ndi a, o gwala anyi okwu site n'onu Okpara ya, onye o nyefere ihe niile n'aka. O bu site n'aka ya ka o siri kee uwa niile na ihe di n'ime ya. ³ O na-enwuputa ebube ya na-anochitekwa anya udiri ya, ebe o ji okwu ya di ike na-ejikota ihe niile. Mgbe o sachapuru ma hichapukwa mmehie niile, o noduru n'aka nri nke Onye di ukwu, di elu n'eluigwe. ⁴ Ya mere, o burula onye di ukwu karja ndi mmuo ozi di ka aha e nyere ya si di elu karja nke ha.

Idi ukwu nke Okpara Chineke

⁵ Onye n'etiti ndi mmuo ozi ka o gwarala si,
"I bu Okpara m.

Taa aburu m Nna gi"*

Maobu ozokwa,

"Aga m aburu ya Nna,

ya onwe ya ga-abukwara m Nwa"†

⁶ Ozokwa, mgbe o mere ka nwa mbu ya bia n'uwa, o nyere iwu si,

"Ka ndi mmuo ozi Chineke niile fee ya ofufe."‡

⁷ O kwukwara banyere ndi mmuo ozi ya, o siri,

"O na-eme ndi mmuo ozi ya ka ha buru ikuku,

na-emekwa ndi na-ejere ya ozi ka ha buru ire oku."§

⁸ Ma banyere Okpara ahụ, o siri,

"Ocheeze gi, O Chineke, ga-adigide ruo mgbe ebighi ebi.

Mkpara omume ziri ezi ka mkpara alaeze gi ga-abu.

⁹ I huru ezi omume n'anya ma kpo ihe ojoo asi.

N'ih i nke a, Chineke, nke bu Chineke gi, emeela ka idi elu karja ndi ibe gi niile

site na ite gi mmanu nke onu."*

¹⁰ O sikhwara,

"Na mmalite, nyenwe anyi, o bu gi toro ntoala uwa,

eluigwe bukwa oru aka gi.

¹¹ Ha ga-ala n'iyi, ma gi onwe gi ga-anogide.

Ha niile ga-aka nka dika uwe.

¹² I ga-apiakota ha,

gbanwee ha di ka akwa.

Ma gi onwe gi enweghi mbanwe.

Onuogugu afo gi agaghi enwe ogwugwu ruo mgbe ebighi ebi."†

¹³ O nweela mmuo ozi obula o siri,

"Nodu ala n'aka nri m

ruo mgbe m ga-eme ndi iro gi

ihe mgbakwasu ukwu nye ukwu gi"‡?

* 1:5 1:5 Abụ 2:7 † 1:5 1:5 2Sa 7:14; 1Ih 17:13 ‡ 1:6 1:6 Dit 32:43 § 1:7 1:7 Abụ 104:4

* 1:9 1:9 Abụ 45:6,7 † 1:12 1:12 Abụ 102:25-27 ‡ 1:13 1:13 Abụ 110:1

¹⁴ Ndi mmuo ozi niile, ha abughị mmuo ndi na-egere Chineke ozi, ndi a na-ezipu ka ha jee ozi n'ihu ndi ahụ ga-eketa nzoputa?

2

Ido aka na nti banyere ige nti

¹ Ya mere, anyi aghaghị ilezi anya nke oma banyere ihe anyi nuruła, ka anyi hapu isi na ha wezuga onwe anyi. ² N'ihu na o buru na ozi ahụ e ziri site na ndi mmuo ozi di ire, o burukwa na njehie maobu nupu isi obula natara ahuhu kwesiri ya. ³ Anyi ga-esi ahaa gbanari ntaramahuhu ma o buru na anyi eleghara oke nzoputa ahụ anya? O bu Onyenwe anyi kwuputara ya, bukwa nke ndi nuru ya gbaara anyi ama banyere ya. ⁴ Chineke n'onwe ya tukwasiri igba ama nke ya, site n'iru oru ebube na oru iribama, na oru itunanya di iche iche, nakwa ikesa otutu onyinye nke Mmuo Nso, di ka ochicho ya siri di.

E mere ka jisos diri ka umunna ya

⁵ O dighi mgbe Chineke nyere ndi mmuo ozi ike ichi elu uwa a. Anyi na-ekwu banyere uwa gaje ibia abia. ⁶ Otu onye agbaala akaebe n'ebe ozo,

"Gini ka mmadu bu i ji na-eche banyere ha?

Gini ka nwa nke mmadu bu iji na-elekota ya?

⁷ N'ihu na i mere ka ha di ala nwantakiri n'ebe ndi mmuo ozi no; i jikwa ebube na nsopuru kpube ya n'isi dika okpueze,

⁸ dokwaa ihe niile n'okpuru ukwu ya."*

Mgbe o mere ka ihe niile diri n'okpuru ya, o nwekwaghị ihe obula o hapuru itinye n'okpuru ya. Ma otu o di, anyi ahubeghi ka e doro ihe niile n'okpuru ya. ⁹ Ma anyi na-ahu Jisos bu onye e mere ka o di ala nwantakiri oge karja ndi mmuo ozi, ma ugba a ejirila ebube na nsopuru kpukwasị ya n'isi, n'ihu ahuhu onwu nke o huru, ka o site n'amara Chineke detu onwu ire n'ihu mmadu niile.

¹⁰ Ebe e sitere na ya kpobata otutu umu n'ebube, o ziri ezi ka Chineke, onye ihe niile diri na onye kere ihe niile, mee ka onyeisi nzoputa ha buru onye zuruoke site n'ahuhu o huru. ¹¹ Onye ahụ na-eme mmadu ka o di nso, na ndi ahụ e mere ka ha di nso si n'otu ezinaulo. N'ihu ya, ihere adighi eme ya ikpo ha umunna ya. ¹² O sirị,

"Aga m ekwuputa aha gi nye umunna m, n'etiti nzuko ka m ga-anọ buoro gi abụ otuto."†

¹³ Ozokwa,

"Aga m atukwasị obi m na ya."‡

Ozokwa, o sirị,

"Lee mu onwe m, na umu ndi Chineke nyere m."§

¹⁴ Ebe o bu na umu ndi ahụ ketara oke na anu ahụ na obara, ya onwe ya sooro ha keta oke n'udidi ahụ, ka o site n'onwu ya laa onye ahụ nwere ike onwu n'iyi, onye ahụ bu ekwensu. ¹⁵ Ma topu ndi ahụ niile egwu nke onwu mere ka ha buru ohu na ndu ha niile. ¹⁶ N'ihu na n'ezie, o bughị ndi mmuo ozi ka o na-enyere aka kama o bu umu umu Ebrahim. ¹⁷ N'ihu nke a, e mere ka o yie umunna ya n'ihe niile, ka o nwe ike ghoo onyeisi nchaja kwesiri ntukwasị obi ma na nke nwere obi ebere n'ijere Chineke ozi, ka o nwekwa ike choo aja ikpuchi mmehie mmadu niile. ¹⁸ Ebe o bu

* 2:8 2:8 Abụ 8:4-6 † 2:12 2:12 Abụ 22:22 ‡ 2:13 2:13 Aịz 8:17 § 2:13 2:13 Aịz 8:18

na ya onwe ya tara ahụhụ mgbe a na-anwa ya ọnwụnwụ, o nwekwara ike inyere ndị a na-anwa ọnwụnwụ aka.

3

Jisọs dị ukwu karịa Mosis

¹ Ya mere, ụmụnna m dị nsọ, ndị so keta oke n'ọkpụkpọ eluigwe ahụ, ka echiche unu dīgide naanị na Jisọs. Onyeisi ozi na onyeisi nchụaja nke okwukwe anyị. ² O kwesiri ntụkwasị obi nye onye ahụ họtara ya dika Mosis si buru onye kwesiri ntụkwasị obi n'ije ozi ya n'ụlọ Chineke. ³ Ma Jisọs nwere ugwu na nsopuru karịa Mosis, dika onye na-ewu ụlọ si enwe ugwu na nsopuru karịa ụlọ o wuru. ⁴ N'ihị na ụlọ ọbụla nwere onye wuru ya, maobu Chineke na-ewu ihe niile. ⁵ Mosis kwesiri ntụkwasị obi dika odibo n'ụlọ Chineke n'ihe niile,* sịkwa otu a gbaa ama banyere ihe ndị a ga-ekwu n'odinihu. ⁶ Ma otu o di, Kraist kwesiri ntụkwasị obi dika ọkpara nke na-elekota ụlọ ya. Anyị gabukwanu ụlọ ya ma o buru na anyị ejidesie okwukwe anyị ike ya na olileanya nke anyị ji anya isi.

Ido aka na ntị banyere ekweghi ekwe

⁷ Ya mere, di ka Mmuo Nso na-asi,
 "O buru na unu anu olu ya taa,
⁸ unu emela ka obi unu sie ike,
 di ka unu mere n'oge nnupu isi
 mgbe oge onwunwa n'ime ozara,
⁹ ebe nna nna unu ha noro nwa m onwunwa.
 O bu ezie na ha huru akaoru m iri afo ano ndi a.
¹⁰ N'ihị nke a, ewere m iwe megide ogbo ahụ.
 Asiri m, 'Obi ha na-akpafu akpafu mgbe niile.
 Ha amatabeghi uzọ m niile.'
¹¹ Ya mere, anuru m iyi n'uwe m, si,
 'Ha agaghi abanye n'izuike m ma oli.'"[†]
¹² Lezienu anya, ụmụnna m, ka ajo omume niile na ekweghi ekwe niile nke obi ghara idi n'ime onye obula n'etiti unu, nke ga-eme ka unu site n'iso Chineke di ndu tugharja. ¹³ Kama, na-agbanu onwe unu ume kwa ubochi niile dika a kporo ubochi ahụ Taa. Ka a hapu inwekwa onye obula a ga-esite n'aghughu nke mmehie mee ka obi ya sie ike. ¹⁴ Anyi bu ndi anyi na Kraist ga-eso kekorita oke ma o buru na anyi ga-ejidesi ya ike bu ntukwasị obi ahụ anyi nwere site na mmalite ruo ogwugwu. ¹⁵ Di ka e kwuru ya,
 "Taa, o buru na unu anu olu ya.
 Unu emela ka obi unu sie ike,
 dika unu mere n'oge nnupu isi."[‡]
¹⁶ Olee ndi bu ndi ahụ nuru ma nupu isi? O bu na o bughị ndi niile ahụ Mosis duputara site n'ala Ijipt? ¹⁷ O bukwa olee ndi ka o wesoro iwe iri afo ano? O bu na o bughị ndi ahụ mehiere. Ndi ahụ ahụ ha dara n'ozara?
¹⁸ Olee ndi ahụ o nupuru iyi na ha agaghi aba n'izuike ya? O bu na ha abughị ndi ahụ nupuru ya isi? ¹⁹ Ugbu a, anyi maara na ha enweghi ike ibanye, n'ihị na ha bu ndi na-ekweghi ekwe.

* 3:5 3:5 Onu 12:7 † 3:11 3:11 Abu 95:7-11 ‡ 3:15 3:15 Abu 95:7,8

4

Ubochi izuike nye ndi nke Chineke

¹ Ya mere, ebe o bu na nkwa nke iba na n'izuike ya ka ghere oghe, ka anyi kpachapu anya hu na o nweghi onye obula a ga-ahuta dika onye etozughi ya. ² N'ih i na-eziela anyi ozioma ahụ, di ka ezikwara ha: ma ozioma ahụ ha nuru abaraghi ha uru n'ih i na ha ejighi okwukwe nara ya. ³ Ma anyi bu ndi kweere na-abanye n'ebe izuike ahụ, di ka Chineke si kwuo, "Anuru m iyi n'iwe m,

'Ha agaghi abanye n'izuike m ma oli.' '*"

O kwuru nke a n'agbanyeghi na o ruchaala oru ya site na ntopala uwa.

⁴ N'ih i n'otu ebe, o nweela ihe o kwuru banyere ubochi nke asaa site n'okwu ndi a: "Chineke zuru ike site n'oru ya niile, n'ubochi nke asaa." †

⁵ Ma n'ebe a kwa, e kwuru, "Ha agaghi abanye n'ebe izuike m ma oli." ‡

⁶ Ebe o bu na ohere dijiri ufodu mmadu ibanye n'ime ya, ma ndi ahụ buru uzọ nata ozioma ahụ abanyeghi n'ih i nnupu isi. ⁷ O weputara ubochi ozo nke o kporo Taa, o sitere n'onu Devid kwuo okwu ahụ e kwurula ihe banyere n'oge gara aga si,

"Taa, o buru na unu anu olu ya,

unu emela ka obi unu sie ike." §

⁸ N'ih i na a si na Joshua nyere ha ezumike, o gaghi ekwu banyere ubochi ozo. ⁹ Otu ubochi izuike foduru nye ndi nke Chineke. ¹⁰ N'ih i na onye obula banyere n'ezumike ya esitela n'oru nke ya onwe ya nwee izuike di ka Chineke siri banye n'izuike nke ya. ¹¹ Ya mere, ka anyi mee ka ike anyi ha, ka anyi banye n'ebe izuike ahụ, ka o hapu idikwa onye obula nke na-agaghi aba n'ih i n'omi ekweghi ekwe ha.

¹² N'ih i na okwu Chineke di ndu dikwa nko. O di nko karija mma ihu abuo obula. O na-aduba ruo na-ikewa mkpuruobi na mmuo, ma rukwaa na ebe nkwonkwo na umi kewakwara onwe ha. O na-enyocha ochicho na echiche obi ndi mmadu. ¹³ O dighi ihe obula n'ime ihe niile e kere eke puru izo onwe ya site n'ebe Chineke no. Ihe niile ghere oghe, ma gbarakwa oto n'ihu anya ya. O bu n'ihu ya ka anyi niile ga-aza ajuju banyere ndu anyi niile.

Jisos onyeisi nchujaja anyi

¹⁴ Ebe o bu na anyi nwere onyeisi nchujaja di ukwu, onye nke gaferela n'elugwe, Jisos Okpara Chineke, ka anyi jidesienu okwukwe anyi ike.

¹⁵ N'ih i na anyi nwere onyeisi nchujaja nke nwere ike ighota adighi ike anyi. A nwarā ya onwunwa n'uzo niile di ka a na-anwa anyi taa. Ma, o meghe mmehie n'uzo obula mgbe a nwarā ya. ¹⁶ Ya mere, ka anyi bjaruo ocheeze amara ahụ nso na-atughi egwu, ka anyi si otu a nata ebere, ma chotakwa amara nke ga-enyere anyi aka n'oge mkpa.

5

¹ A na-esite n'etiti ndi mmadu horo onyeisi nchujaja obula, ka o nnochite anya ndi mmadu n'ih e banyere ife Chineke, ka o na-eche onyinye na-achukwa aja maka mmehie di iche iche. ² Ebe o bu na ya onwe ya bu onye na-adighi ike, o puru iji nwayo na-emeso ndi na-amaghi ihe na ndi na-ejehie uzọ omume. ³ N'ih i nke a, o ghaghi ichu aja maka mmehie nke

* 4:3 4:3 Abụ 95:11 † 4:4 4:4 Jen 2:2 ‡ 4:5 4:5 Abụ 95:11 § 4:7 4:7 Abụ 95:7,8

onwe ya na nke ndi mmadu. ⁴ O nweghi onye na-ewere ugwu a n'onwe ya, kama o bu Chineke na-akpo dika o si kpo Eron.

⁵ N'otu aka ahụ kwa, Kraist enyeghi onwe ya ebube nke ibu onyeisi nchujaja, kama Chineke siri ya, "I bu Okpara m.

Taa aburula m Nna gi."*

⁶ N'ebe ozo, o kwuru,

"Di ka usoro Melkizedek si di,

i bu onye nchujaja ruo mgbe ebighi ebi."†

⁷ Mgbe o ka di ndu n'ahu ahụ, o ji oke olu na anya mmiri kpee ekpere riokwa aririo nye onye ahụ puru izoputa ya site n'onwu. A nukwara olu ya n'ihu ndu nrube isi na mweda n'ala ya. ⁸ O bu ezie na o bu Okpara ma o mutara irube isi site n'ahuhu o tara. ⁹ Ma mgbe e mere ka o zuo oke, o ghorosi isi nke nzoputa ebighi ebi nye ndi niile na-erubere ya isi. ¹⁰ Ebe Chineke mere ya onyeisi nchujaja n'usoro Melkizedek.

Ido aka na nti banyere idapu n'okwukwe

¹¹ O di otutu ihe ozo anyi nwere ikwu banyere ya, ma o siri ike ikowa ya n'ihu na unu adighi amuta ihe osiso. ¹² N'ezie, ugbo a, unu kwesiri ibu ndi ozizi nye ndi ozo, ma unu ka no na-achọ onye ga-ezikwa unu ukpuru mbu nke okwu Chineke. Unu na-achọ mmiri ara kama nri siri ike. ¹³ Onye obula nke na-anu ara, ka bu nwantakiri, o matabeghi ozizi banyere ezi omume. ¹⁴ Nri di ike diri ndi tozuru oke, ndi siterela n'ihe ha na-eme zuo onwe ha ichoputa ihe di iche n'etiti ezi ihe na ajo ihe.

6

¹ Ya bu ka anyi na-aga n'ihu n'ihe mmuta zuru ezu, ka anyi gharakwa inogide n'ihe mmuta mbu ahụ nke anyi nwere banyere Kraist. Anyi agaghi alaghachi azu ito ntala ncheghari ozo site n'oru ndi nwuru anwu n'okwukwe n'ebe Chineke no, ² na-akuzi banyere ime baptizim na ibikwasị aka n'isi na onyinye nke Mmuo Nso, na mbilite n'onwu na ikpe ebighi ebi. ³ Anyi ga-eme nke a ma Chineke kwe.

⁴ Ma o dighi mfe ikpoghachi ndi dara ada ozo, bu ndi natarala ihe ahụ na mbu, ndi detukwara onyinye amara di iche iche nke si n'eluigwe bja ire, ndi ketakwara oke Mmuo Nso, ⁵ ndi detukwara idi mma nke okwu Chineke ahụ ire na ike nke uwa na-abja, ⁶ ma mesia dahie n'onwe ha, o bu ihe siri ike ikpoghachite ha ruo ncheghari. Ha na akpogidekwa Okpara Chineke n'obe ozo, na emenyekwa ya ihere n'ihu oha mmadu. ⁷ N'ihu na ala ahụ nke na-amị mmiri na-ezokwasị n'elu ya mgbe niile, na-amiputa mkpuru bara uba nye ndi e ji maka ha koo ya, na-enweta ngozi n'aka Chineke. ⁸ Ma o buru na o puo naanị ogwu na ahijia, o baghi uru obula. Kama, o ga-abu ihe a buru onu, nke ogwugwu ya ga-abu ikpo ya oku.

⁹ Ma o bu ezie na anyi na-ekwu otu a, ezi ndi enyi m, anyi nwere ntukwasị obi maka ihe di ezi mma banyere unu, bu ihe ndi ha na nzoputa so bja. ¹⁰ Chineke abughi onye na-ekpe ikpe n'ezighi ezi. O gaghi echefu oru niile unu ruru ya. O gaghi echefu ihunanya niile unu gosiri n'ihu ya site n'igara ndi nso ozi, dika unu na-aga n'ihu na-emekwa. ¹¹ Anyi chorọ ka onye obula n'ime unu nogidesie ike n'otu inu oku n'obi ahụ

* 5:5 5:5 Abụ 2:7 † 5:6 5:6 Abụ 110:4

ruo ogwugwu ihe niile, ka unu nwee olileanya inwezu ihe niile unu natu anya ya mgbe oge ruru. ¹² Anyi achoghi ka unu buru ndi umengwu, kama ka unu buru ndi na-enomi ndu ahụ jiri okwukwe na ntachiobi nweta ihe ahụ e kwere na nkwa.

Chineke adighi agbanwe uche ya

¹³ Mgbe Chineke kwere Ebrahim nkwa, o ji onwe ya nso iyi, n'ihu na o dighi onye ozo di ukwuwa kari ya, ¹⁴ na-asị, "N'ezie aga m agozi gi, nyekwa gi otutu umu umu."* ¹⁵ Ebrahim nwere ndidi, natakwa ihe e kwere ya na nkwa.

¹⁶ Umụ mmadu na-eji ndi ka ha ukwu nso iyi, iyi anuru n'uzo di otu a na-eme ka ihe e kwuru guzosie ike ma wezugakwa iru uka niile n'etiti mmadu. ¹⁷ Ya mere, mgbe Chineke choro igosi ndi ahụ ga-eketa nkwa ahụ, udi izuzu ya, o jiri ihu iyi mee ka o doo ha anya na izuzu ya adighi agbanwe agbanwe. ¹⁸ Ka o ga-abu site n'ihe abuo na-enweghi mgbanwe, nke na-agahi ekwe omume izi Chineke dika onye ugha, anyi bu ndi gbara oso ndu ga-enweta agbamume siri ike iji jide olileanya e dobere anyi. ¹⁹ Anyi nwere olileanya a di ka arilika nke mkpuruobi nke guzosiri ike ma burukwa nke e chekwara. O na-abanye n'ime ime ebe nchujaja ahụ n'azu akwa mgbochi ²⁰ ebe Jisos onye buru anyi uzo, abanyela n'ihu anyi; o gholarara anyi onyeisi nchujaja ruo mgbe ebighi ebi di ka usoro Melkizedek si di.

7

Melkizedek onye nchujaja

¹ Melkizedek a bu eze Salem, burukwa onye nchujaja Chineke Onye kachasi ihe niile elu. O zutere Ebrahim mgbe o si na mmeri o meriri otutu ndi eze ahụ na-aloghachi, goziekwa ya. ² Ebrahim nyekwara ya otu uzo n'ime uzo iri nke ihe niile. Ihe mbu aha ya putara bu, "eze ezi omume," ozokwa bu "eze nke Salem," nke putara, "eze udo." ³ O nweghi nna, o nwekwaghi nne, nke o na-enwe agburu. O nweghi mmalite nke ubochi a muru ya, maobu ogwugwu ndu, e mere ya di ka Okpara Chineke. O na-anogide buru onye nchujaja ruo mgbe ebighi ebi.

⁴ Leenu otu o siri buru onye di ukwu, o buladi Ebrahim bu nna nna anyi nyere ya otu uzo n'ime uzo iri site n'ihe o kwatara n'agha! ⁵ Ma otu o di, iwu kwadoro ka umu Livayi bu ndi ghoru ndi nchujaja na-anakota otu uzo n'ime uzo iri site n'aka ndi ozo, ya bu, site n'aka ndi umunna ha ndi Izrel, n'agbanyeghi na umunna ha ndi ahụ bukwa umu umu Ebrahim. ⁶ Ma nwoke a bu onye na-esiteghi n'agburu naara otu uzo n'uzo iri site n'aka Ebrahim ma goziekwa ya bu onye ahụ nke natara nkwa ahụ. ⁷ O nweghi irurita uka obula di ya, na onye di ukwu na-agosi onye di nta. ⁸ N'otu aka ahụ, ndi na-anata otu uzo n'uzo iri bu mmadu na-anwu anwu, ma n'aka nke ozo, onye na-anata ya bu onye ahụ e kwuputara na o na-adi ndu. ⁹ Mmadu puru isi na Livayi onye natara otu uzo n'uzo iri kwuru otu uzo n'uzo iri nke ya site n'aka Ebrahim. ¹⁰ N'ihu na mgbe Melkizedek zutere ya, o ka no n'afu nna nna ya.

Jisos di ka Melkizedek

¹¹ O buru na a puru ime ka mmadu zuo oke site n'onodu ndi nchujaja ndi Livayi, n'ihu na o bu site n'iwu e nyere ndi mmadu ka e ji hiwee onodu ndi nchujaja. Olee uru o bara ka onye nchujaja ozo bia, di ka usoro

* 6:14 6:14 Jen 22:17

Melkizedek si di, na-abughị di ka usoro nke Eron? ¹² Ebe a gbanwere onodu ndi nchujaja, n'otu aka ahụ, a ghaghị igbanwekwa iwu. ¹³ N'ihị na onye ahụ e kwuru ihe ndi a banyere ya sitere n'agburu ozọ, nke o dibeghi onye obula sitere na ya ruru oru di n'ebe ichu aja. ¹⁴ O bu ihe a mara nke oma na Onyenwe anyi si n'agburu Juda putara, Mosis n'onwe ya akpotughị agburu ahụ aha mgbe o na-ekwu banyere ndi nchujaja. ¹⁵ E meela ka a ghotara okwu anyi na-ekwu nke oma, mgbe onye nchujaja ozọ yiri Melkizedek putara. ¹⁶ Onye ghorọ onye nchujaja ma o bughị site n'usoro iwu nke omumu ndi nchujaja, kama site n'ike di na ndu nke na-apughị ila n'iyi. ¹⁷ N'ihị na-agbara akaebe banyere ya, si,
 "Gị onwe gị, bu onye nchujaja ruo mgbe ebighi ebi,

di ka usoro Melkizedek si di."*

¹⁸ N'otu aka ahụ, e wezugala usoro iwu ochie ahụ n'ihị adighi ike ya na n'ihị abaghị uru ya ¹⁹ (n'ihị na iwu ahụ emeghi ka ihe obula zuo oke), ma n'aka nke ozọ, e webatala olileanya ka mma, bu nke anyi na-esite na ya bjaruo Chineke nso.

²⁰ Ma e ji inu iyi mee ka onodu onyeisi nchujaja a guzosie ike. O nweghi iyi a nuru mgbe ndi ozọ ghorọ ndi nchujaja. ²¹ Ma onye nke a ghorọ onye nchujaja site n'inu iyi mgbe onye ahụ gwara ya,
 "Onyenwe anyi anuola iyi,

o gaghị agbanwe obi ya,

† bu onye nchujaja ruo mgbe ebighi ebi."†

²² N'ihị nke a, Jisọs aghoala onye na-akwagide ogbugba ndu ka mma.

²³ Ihe ozọ, ndi nchujaja nke ochie ahụ di otutu n'onuogugu n'ihị na onwu gbochiri ha iga n'ihu n'oru ha. ²⁴ Ya mere, ebe o na-adi ndu ruo mgbe ebighi ebi, o na-abukwa onyeisi nchujaja mgbe niile. ²⁵ Ya mere o nwere ike izoputa ruo mgbe niile ndi ahụ na-abiakwute Chineke site na ya, n'ihị na o na-adi ndu ruo mgbe niile irio aririo n'ihị ha.

²⁶ Ya mere, o di mkpa na anyi ga-enwe onyeisi nchujaja di otu a, bu onye di nsọ, na onye na-enweghi ntupo, na onye di ocha, na onye e kewapuru site n'ebe ndi mmehie no, ma buliekwa ya elu karia n'eluigwe. ²⁷ O dighi ka ndiisi nchujaja ndi ozọ, n'ihị na o dighi mkpa na o ga-achu aja kwa ubochi, n'ihị mmehie nke aka ya, na n'ihị mmehie nke ndi ozọ. Naani otu aja nke diri mgbe niile ka o churu maka mmehie mgbe o weere onwe ya nye di ka aja. ²⁸ N'ihị na iwu na-ahoputa di ka ndiisi nchujaja ndi mmadu na-adighi ike. Ma okwu nke inu iyi ahụ, nke na-eso iwu n'azu, hoputara Okpara, onye e mere ka o zuo oke ruo mgbe ebighi ebi.

8

Onyeisi nchujaja nke ogbugba ndu ohuru

¹ Isi okwu di n'ihe niile anyi na-ekwu bu nke a, na anyi nwere onyeisi nchujaja di otu a, bu onye na-anodu ala n'aka nri nke ocheeze onye ahụ kachasi ihe niile elu n'eluigwe. ² Onye na-eje ozi n'ebe nsọ ahụ, bu ezi ulo ikwu ahụ Onyenwe anyi ji aka ya wuo, o bughị mmadu wuru ya.

³ A hoputara onyeisi nchujaja obula ka o na-achu aja na-enyekwa onyine. N'ihị nke a, o kwesikwara ka o nwee ihe o ga-eji na-achu aja.

⁴ A sikwari na o no n'ụwa, o garaghị a bu onye nchujaja n'ihị na e nwere ndi nchujaja na-achu aja di ka usoro iwu si di. ⁵ Ha na-eje ozi n'ebe nsọ ahụ nke bu oyiyi na onyinyo banyere ihe nke di n'eluigwe. O bu nke a mere e

* 7:17 7:17 Abụ 110:4 † 7:21 7:21 Abụ 110:4

ji dọọ Mosis aka na ntị mgbe ọ na-akwado iwu ụlọ ikwu ahụ, “Lezie anya hụ na i mere ihe niile n’usoro di ka e si gosiri gi n’elu ugwu.”* 6 Ma otu ọ di, ọ natara ọrụ ije ozi kariri nke ha, di ka onye ogbugbo nke ogbugba ndu di elu karịa nke ochie, ebe ogbugba ndu nke ọhuru a o mere ka ọ diri n’etiti ya na mmadu dabeere na nkwa di mma karịa.

7 Ọ buru na ogbugba ndu ochie ahụ zuruoke, ọ garaghị aba uru ka achọwa ogbugba ndu ọzọ. 8 Ma Chineke chọputara ezughị oke ha mgbe ọ siri,

“Lee, oge na-abia, ka Onyenwe anyi kwuputara,
mgbe m ga-eme ka ogbugba ndu ọhuru
diri n’etiti mu na ụlọ Izrel,
nakwa ụlọ Juda.

9 Ọ bughị udi ogbugba ndu
mu na nna nna ha gbara,
mgbe m jidere ha n’aka
site n’ala Ijpt duputa ha,
n’ihi na ha anogideghị buru ndi kwesiri ntukwasị obi idebe ogbugba ndu
m.

N’ihi ya, echepuru ihu m n’ebe ha no,
ka Onyenwe anyi kwuputara.

10 Ma nke a bu ogbugba ndu m ga-eme ka ọ diri n’etiti mu onwe m na ụlọ
Izrel,

mgbe oge ndi ahụ gasiri, otu a ka Onyenwe anyi kwubiri.

Aga m etinye iwu m n’ime uche ha,
dekwasị ya n’obi ha.

Aga m abụ Chineke ha,
ha onwe ha ga-abukwa ndi m.

11 Ọ dighi onye ọbula n’etiti ha ga-akuziri onye agbataobi ya ihe,
maobu otu onye asi ibe ya, ‘Mara Onyenwe anyi,’

n’ihi na ha niile ga-ama onye m bu,
site n’onye dikarisiri nta ruo n’onye dikarisiri ukwu.

12 N’ihi na aga m agbaghara ajo omume ha,
agaghị m echetakwa mmehie ha niile ọzọ.”†

13 Mgbe o kwuru okwu banyere ogbugba ndu ọhuru, ọ putara na nke ochie ahụ aburula ihe gabigara agabiga. Ihe di ochie nke gabigara ga-emesia ghara idikwa.

9

Ebe ofufe nke uwa na nke eluigwe

1 Ogbugba ndu nke mbu nwere usoro ofufe na ebe nsọ nke uwa nke a e jiri aka wuo. 2 E guzobere ụlọ ikwu. N’onuulo nke mbu n’ulo ikwu ahụ, e nwere ihe idoba iheoku, na tebul, na achicha e doro nsọ. Aha onuulo nke mbu a bu Ebe Nso. 3 N’azu akwa mgbochi nke abuo ka e nwere onuulo a na-akpo Ebe Kachasi Nso, 4 nke nwere ebe ichu aja mgbaisioma* e ji olaedo wuo, na igbe ogbugba ndu ahụ nke e jiri olaedo machie ahụ ya niile. Ihe di n’ime ite ahụ bu manà na mkpanaka Eron nke ahụ puputara ahijia, ya na mbadamba nkume e dekwasiri iwu ogbugba ndu. 5 Ihe di n’elu igbe a bu cherubim nke ebube ya, na-ekpuchite oche amara ahụ. Ma anyi enweghi ike ikowacha ihe niile ndi a n’ozuzu oke ugbu a.

* 8:5 8:5 Opu 25:40 † 8:12 8:12 Jer 31:31-34 * 9:4 9:4 Maobu, ihe ndi bekee na-akpo insensi

⁶ Mgbe e doro ihe niile ndi a n'usoro, onye nchujaja na-abata mgbe obula n'ime onuulo nke mbu nke ulo ikwu a. N'ebe a ka o na-arụ orụ o ketara iru. ⁷ Ma o bu naani onyeisi nchujaja na-abanye n'ime onuulo nsọ nke abuo, naani otu ugboro n'afọ. O na-ejikwa obara na-aba n'ebe ahụ, iji chuo aja maka onwe ya na n'ihu mmehie ndi mmadu mere na-amaghi ama. ⁸ Site na nke a, Mmuo Nso na-egosi na uzọ e si abanye n'Ebe Kachasi Nso ahụ bu ihe na a ka aputabeghi ihe, ebe o bu na ulo ikwu nke mbu ahụ ka na-eguzo. ⁹ Nke a bu ihe ilu banyere oge ugbo a. Site na nhazi nke a, onyinye na aja niile a na-achụ enweghi ike ime ka akonuche onye na-efe ofufe zuo oke. ¹⁰ Kama ha bu naani usoro iwu metutara ihe oriri na ihe onunu na udi baptizim di iche iche nke anu ahụ, bu nke e nyere ka a na-eme ya ruo mgbe a ga-edozighari ihe niile.

Obara nke Kraist

¹¹ Mgbe Kraist biara di ka onyeisi nchujaja nke ezi ihe ahụ di ugbo a, site n'ulo ikwu di ukwu zuruoke nke a na-ejighi aka mee, nke na-esoghi n'ihe e kere eke, ¹² o jighi obara umu ewu na nke umu ehi banye n'ebe ahụ, kama o ji obara nke ya onwe ya banye n'Ebe ahụ Kachasi Nso naani otu mgbe, jiri ya wetara anyi niile mgbaputa ebighi ebi. ¹³ Ma o buru na obara ewu na nke oke ehi di iche iche, ya na ntụ nwa agboghọ ehi, nke e fekwasiri ndi ruru aru, puru ido ha nsọ, meekwa ka ha di ocha n'elu ahụ. ¹⁴ Obara Kraist onye sitere na Mmuo di ebighi ebi were onwe ya choro Chineke aja n'enweghi ntupo obula, o ga-esi anaa ghara isachapu omume ruru unyi nke akonuche anyi, ka anyi nwee ike ife Chineke di ndu.

¹⁵ N'ihu nke a, o bu onye ogbugbo nke ogbugba ndu ohuru, ka ndi a kporo site na ya nata ihe nketa ebighi ebi ahụ bu nke e kwere ha na nkwa. A puru ime nke a n'ihu o nwuola onwu gbatuta umu mmadu site n'ike omuma nke mmehie ha mere n'okpuru ogbugba ndu nke mbu ahụ.

¹⁶ O buru na mmadu ekee ekpe mgbe o no ndu, a na-ebu uzọ achoputa ma onye kere ekpe ahụ o nwuola. ¹⁷ Ekpe na-amalite idi ire mgbe onye kere ekpe ahụ nwuru, n'ihu na ihe mmadu kere n'ekpe anaghi adi ire mgbe onye kere ya ka di ndu. ¹⁸ O bu nke a mere o buladi ogbugba ndu ochie ahụ jiri buru ihe na-adighi ire ruokwa mgbe obara batara na ya. ¹⁹ Mgbe Mosis kwuputachara ndi mmadu iwu ahụ, o weere obara umu ehi na ewu, ya na mmiri, ogbo uhie na hisop fesaa n'akwukwo iwu ahụ nakwa n'elu mmadu niile. ²⁰ Na-ekwu, "Nke a bu obara ogbugba ndu ahụ nke Chineke nyere unu iwu."† ²¹ N'otu aka ahụ, o fesakwara obara ahụ n'elu ulo ikwu na n'elu ihe niile di n'ulo ikwu, bu ihe niile e ji efe ofufe. ²² N'ikwu eziokwu, dika iwu si di, o dighi ihe obula nke a na-adighi eji obara edo ocha. O buru na a wusighi obara, mgbaghara mmehie adighi.

Aja Kraist churu na-ewepu mmehie

²³ O kwesiri ka e si otu a mee ka ihe ndi a yiri ihe ndi di n'eluigwe di ocha, ma ihe ndi di n'eluigwe n'onwe ha kwesiri ka e nye ha aja di mma karija. ²⁴ N'ihu na o bughi n'ebe nsọ nke mmadu jiri aka wuo, nke yiri nke di n'eluigwe, ka Kraist banyere, kama o banyere n'ime eluigwe n'onwe ya, bu ebe o na-anochite anya anyi ugbo a n'ihu Chineke. ²⁵ O banyeghi na ya ka o were onwe ya chuo aja otutu ugboro, di ka onyeisi nchujaja na-eji obara na-abughi nke ya na-abanye n'Ebe ahụ Kachasi Nso kwa afọ. ²⁶ O buru na o si otu a diri, o gaara abu onye na-ahu ahuhu mgbe kemgbe e kere uwa. Ma, di ka o si di, o biara naani otu ugboro n'ogwugwu oge

ndi a, iwezuga mmehie site n'iji onwe ya chuo aja. ²⁷ Di ka o bu ihe a kwadooro mmadu obula inwu naani otu ugboro, ma e mesia ikpe esochie, ²⁸ otu a ka e si chuo Kraist di ka aja naani otu ugboro iwepu mmehie otutu mmadu. O ga-abjaghachi nke ugboro abuo, ma o bughi n'ih i bu mmehie, kama o bu n'ih iweta nzoputa nye ndi ahụ niile na-eche obibia ya.

10

Kraist churu aja naani otu ugboro

¹ Iwu ahụ bu naani onyinyo na-egosi ihe oma gaje ibia. N'ih ya, o zughi oke n'onwe ya isite n'aja ndi ahụ a na-achụ mgbe mgbe kwa afọ, mee ka ndi ahụ na-abiaru nso ife ofufe zuo oke. ² Ma o bughi otu a, o bu na a gabeghi akwasi ichu aja ndi a? O buru na a sachapula njo ndi na-eefe ofufe na mbu, akonuche ha agaghikwa ama ha ikpe mmehie ha. ³ Ma nke bu eziokwu bu na ihe aja ndi a na-eme bu ichetara ha mmehie ha kwa afọ niile. ⁴ N'ih na o bu ihe na-abughi ime eme na obara oke ehi na nke umu ewu di iche iche ga-asachapu mmehie.

⁵ Ya mere mgbe Kraist biara n'uwa, o siru,
"Aja na onyinye abughi ihe i choro
kama i kwadoro ahụ nye m.

⁶ Aja nsure oku na aja a churu maka mmehie,
ha abughi ihe di ezi mma nye gi.

⁷ Mgbe ahụ ka m siru, 'Lee, abiala m Chineke m, ime ihe i na-achọ.

Nke a bukwa ihe e dere banyere m n'ime akwukwo mpiakota.' " *

⁸ O kwuru na mbu, "Aja di iche iche, na onyinye, na aja nsure oku na aja mmehie adighi ato gi uto, ha adighikwa amasi gi" (a churu aja ndi a dika iwu si di). ⁹ O kwukwara ozo, "Lee abiala m ime uche gi." O kagburu aja nke mbu ahụ ma were aja nke abuo dochie n'onodu ya. ¹⁰ Site n'ime uche Chineke, e mere ka anyi di nso site n'aja Jisos Kraist ji onwe ya chuo naani otu ugboro.

Aja Kraist churu zubigara oke

¹¹ Onye nchuaja obula na-eguzo kwa ubochi na-eefe ofufe, na-achukwa otu aja ahụ ugboro ugboro, bu aja nke na-enweghi ike isachapu mmehie.

¹² Ma mgbe Kraist chuchara naani otu aja ahụ, otu ugboro n'ih mmehie niile, o noduru ala n'aka nri Chineke. ¹³ Ebe ahụ ka o no ugbo a na-eche ka ndi iro ya niile buru ihe mgbakwasu ukwu ya. ¹⁴ N'ih na o sitela n'otu aja mee ka ndi ahụ a na-eme ka ha diri nso zuo oke mgbe niile.

¹⁵ Mmuo nso na-agbakwara anyi ama banyere ihe ndi a mgbe o buru uzo kwuo:

¹⁶ "Nke a bu ogbugba ndu ahụ mu na ha ga-agba
mgbe oge ndi ahụ gasiri, ka Onyenwe anyi kwuru.

Aga m etinye iwu m n'obi ha.

Aga m edekwasikwa ha n'uche ha." †

¹⁷ O kwukwara si,

"Agaghi m echetakwa mmehie ha
na mmehi iwu ha niile ozo." ‡

¹⁸ Ya mere, ebe o bu na a gbagharala mmehie ndi a, o dikwaghi mkpa ichu ajo ozo maka mgbaghara mmehie.

Okpukpo oku banyere inwe mkpebi

* 10:7 10:7 Abụ 40:6-8 † 10:16 10:16 Jer 31:33 ‡ 10:17 10:17 Jer 31:34

19 N'ihì nke a, ùmúnna m, ebe anyị nwere nkwa okwu ìbanye n'Ebe Kachasi Nso site n'òbara Jisọs, ²⁰ bụ ụzọ ọhụrụ nke o meghere nye anyị, nke dị ọhụrụ ma dịkwa ndụ site n'akwa mgbochi ahụ nke bụ ahụ ya, ²¹ ebe anyị nwekwara onye nchụaja dị ukwu, nke na-elekọta ụlọ Chineke, ²² ka anyị bjaruo nso site n'obi dị ọcha, na ntụkwasi obi zuru ezu nke okwukwe, ka anyị buru ndị a sachara obi ha site n'akonuche ruru arụ, ka anyị burukwa ndị e ji mmiri dị ezigbo ọcha sachaa ahụ anyị. ²³ Ya mere, ka anyị jidesie nkwa nke olileanya anyị ike, n'ihì na onye ahụ kwere nkwa kwesiri ntụkwasi obi. ²⁴ Ka anyị tugharia uche otu anyị ga-esi kpali ebe anyị n'ìhanyanya na ezi ọrụ. ²⁵ Ka anyị gharakwa ichefu nzuko anyị dị ka ụfọdụ na-eme, kama ka anyị na-agbarita onwe anyị ume, karịsịa, ugbu a ụbọchị ahụ na-abịa nso.

Idọ aka na ntị banyere mmehie

²⁶ O buru na anyị akpachapụ anyị na-anogide na mmehie mgbe anyị matachara eziokwu ahụ, o nwekwaghị aja ọzọ fọduru a ga-achụ banyere mmehie niile. ²⁷ Kama naanị ikpe dị oke egwu, nke ga-adị ka ọkụ nare ike ike, nke ga-erechapu ndị niile bụ ndị iro. ²⁸ Onye ọbụla dara iwu Mosis, na-anwu na-enweghị ebere, site n'akaebe mmadu abuo maobu ato gbara megide ya. ²⁹ O buru na o di otu a, olee udi ahuhu unu chere na a ga-enye onye leliri Okpara Chineke, gini ka a ga-eme onye meruru obara nke ighugba ndu nke e ji doo ya nso, na onye kpasuru mmuo nke amara ahụ iwe? ³⁰ N'ihì na anyị maa onye ahụ kwuru, "Ibo ọbọ diri m, aga m akwughachi," ³¹ "S ozokwa, "Onyenwe anyi ga-ekpe ndi ya ikpe."* ³¹ O bụ ihe di oke egwu idaba n'aka Chineke di ndu.

³² Ma chetakwanu ubochi mbu ndi ahụ, mgbe unu natachara ihè, unu nogidesikwara ike n'agbanyeghi oke ahuhu niile unu tara. ³³ Mgbe ufodu, a kpariri unu n'ihu oha, unu natakwara mkpagbu. N'oge ozo, unu soro ndi e si otu a mesoo mmeso. ³⁴ Unu were obi ebere soro ndi no n'ulo mkporo taa ahuhu, unu jikwa onu nabata ya mgbe a nakorochara unu ihe niile unu nwere, n'ihì na unu onwe unu matara na unu nwere ihe ka mma, nke na-anogide. ³⁵ Ya mere, unu ahapukwala ntukwasi obi unu ahụ, n'ihì na o na-eweta ugwo ọrụ di ukwu.

³⁶ N'ihì ya, unu kwesiri inwe ndidi ka o ga-abu na mgbe unu mere uche Chineke unu ga-anata ihe e kwere na nkwa. ³⁷ N'ihì, "Na oge na-adighi anya, onye ahụ nke na-abia ga-abia o gaghị anokwa odu."

³⁸ Ma,

"Onye ezi omume nkem ga-esite n'okwukwe di ndu.

Mkpuruobi m agaghị e nwee mmasi
n'ime onye obula na-alaghachi azu."†

³⁹ Ma anyi abughi ndi na-alaghachi azu si otu a laa n'iyi. Kama anyi dinyere ndi nwere okwukwe, burukwa ndi a zoputara.

11

Okwukwe

¹ Ugbu a, okwukwe bu inwe obi ike banyere ihe ndi a na-ele anya ha na inwe owuweanya banyere ihe a na-ahubeghi anya. ² N'ih na o bu site n'okwukwe ka e ji gbaara ndi ochie ama.

³ O bu site n'okwukwe ka anyi ji ghotu na e mere uwa na ihe niile anyi na-ahu anya site n'okwu Chineke. N'ih nke a, ihe anyi na-ahu anya ugbu a bu ihe e mere site n'ihe anyi na-adighi ahụ anya.

Ebel

⁴ Ebel sitere n'okwukwe chuo aja di mma nye Chineke karja aja nke Ken churu; nke e si na ya gunye ya n'onye ezi omume. Chineke kwuru okwu banyere onyinye ya. Ma ugbu a, o bu ezie na o nwuolari ma o ka na-ekwu okwu site n'okwukwe.

⁵ E sitere n'okwukwe kupu Enok nke putara na o nwughi anwu, a hukwaghi ya ozo n'ih na Chineke akporola ya.* Ma tupu e kuru ya, e mere ka anyi mara na o mere ihe masiri Chineke. ⁶ O bu ihe siri ike mmadu ime ihe ga-atu ya utu ma o buru na onye ahụ enweghi okwukwe. N'ih na onye na-abiakwute Chineke nso aghaghi ikwe na o di. Na o bukwa onye na-akwughachi onye obula na-achosi ya ike ugwo.

Noa

⁷ Site n'okwukwe, Noa, onye nke a doru aka na nti gbasara ihe ndi a na-ahubeghi anya, gere nti ma ruo ugbo mmiri maka nzoputa nke ezinaulo ya. Site na nke a, o mara uwa ikpe, ma buru onye nketa nke ezi omume sitere n'okwukwe.

Ebrahim na Sera

⁸ Site n'okwukwe, Ebrahim rubere isi mgbe a kporo ya ka o hapu, gaa n'ala ahụ nke o ga-enweta dika ihe nketa. O gwara n'amaghi ebe o na-aga. ⁹ Okwukwe ka o jiri biri dika obia n'ala ahụ e kwere ya na nkwa, na-ebi n'ulo ikwu, ya na Aizik na Jekob, bu ndi e kwere ya na ha otu nkwa ahụ. ¹⁰ N'ih na o na-ele anya ala ahụ nke nwere ntoala, nke onye turu atumatu ya ma wuokwa ya bu Chineke. ¹¹ Site n'okwukwe o natara ike omumu. O bu ezie na o gafeela oge imuta nwa, o buladi Sera n'onwe ya bu nwanyi aga, n'ih na o guru onye ahụ kwere ya nkwa di ka onye kwesiri ntukwasị obi. ¹² Ya mere site n'otu onye a, onye a guru di ka onye nwuru anwu ka e si nweta umu ndi onuogugu ha di ka kpakpando di na mbara eluigwe, di ka aja di n'akuku osimiri.

¹³ Ndi a niile nwere okwukwe nwuru na-anataghi nkwa ahụ, ma site n'ebe di anya ha huru ma nabatakwa nkwa ndi a. Ha kwuputakwara na ha bu ndi obia na ndi mba ozo n'uwa. ¹⁴ Ndi na-ekwu otu a na-eziputa na ha na-ele anya obodo nke aka ha. ¹⁵ O buru na ha na-eche echiche banyere obodo nke ha hapuru, ha gaara enwe ohere ilaghachi azu. ¹⁶ Ma otu o di, ha na-elesi anya ike maka obodo ahụ ka mma, bu nke di n'eluigwe. Ya mere, o dighi eme Chineke ihere ka a kpo ya Chineke ha, n'ih na o dozielara ha ebe obi.

¹⁷ Site n'okwukwe Ebrahim ji Aizik chuo aja mgbe a nwalere ya. Onye ahụ natara ihe ndi ahụ e kwere nkwa, di njikere iji otu nwa ahụ o nwere chuo aja, ¹⁸ o bu ezie na Chineke kwuru maka ya, "O bu site n'Aizik ka a ga-akpo mkpuru gi aha."† ¹⁹ Ebrahim chere na Chineke puru ime ka onye nwuru anwu site n'onwu bilie, dika ihe ima atu otu ahụ ka o mekwara, n'ih na o nataghachikwara ya.

* 11:5 11:5 Jen 5:24 † 11:18 11:18 Jen 21:12

²⁰ O bu okwukwe ka Ajizik jiri nye Jekob na Iso ngozi banyere ihe di n'ihu.

Jekob na Josef

²¹ O bu okwukwe ka Jekob ji gozie umu Josef n'otu n'otu tupu o nwuo. O kporo isiala dika o dabere n'elu mkpanaka ya.

²² N'ogwugwu ndu ya, Josef sitere n'okwukwe kwuo banyere opupu umu Izrel ma nyekwa ntuziaka banyere olili okpukpu ya.

Mosis

²³ Okwukwe ka nne na nna Mosis ji zobe ya onwa ato mgbe a muru ya, n'ihu na ha huru na o bu nwa mara mma. Ha atukwaghi egwu iwu eze ala Ijpt bu Fero nyere.

²⁴ Site n'okwukwe, Mosis e kweghi aza nwa ada Fero mgbe o tolitere. ²⁵ O horo isoro umu Chineke keta oke na mmegbu ha kariya inwe anuri nke mmehie. ²⁶ O kpebiri na o bu ihe karichara mma ihu ahuhu n'ihu Kraist, kama inweju aku niile nke Ijpt afo. N'ihu na o nwere olileanya maka ugwo oru di n'ihu. ²⁷ Okwukwe ka o ji hapu Ijpt. O tughu egwu iwe eze, ma o tachiri obi ya dika o huru onye ahu a na-apughi ihu anya. ²⁸ O sitekwaru n'okwukwe debe Mmemme Ngabiga. O fesara obara ka onye mbibi nke umu nwoke mbu, hapu imetu umu nwoke mbu ndi Izrel aka.

²⁹ Ha gafere Osimiri Uhie site n'okwukwe di ka a ga-asi na o bu ala efu. Ma mgbe ndi Ijpt nwara ime nke a, mmiri lomiri ha niile.

Rehab

³⁰ Mgbidi Jeriko dara mgbe ha jiri okwukwe gaa ya gburugburu ubochi asaa.

³¹ Site n'okwukwe, Rehab nwanyi akwuna esoghi ndi nnupu isi laa n'iyi n'ihu na o nabataru ndi bjara inyochaputa obodo ahu n'udo.

Otu ndi okwukwe ozo

³² Olee ihe ozo m ga-ekwu? Oge ga-agwunahu m ikwu gbasara Gidion, na Barak, na Samsin, na Jefta, na Devid, na Samuel na ndi amuma, ³³ ndi sitere n'okwukwe merie otutu alaeze, kpekwa ikpe nkwooto, natakwa nkwa e kwere, ndi mechiri onu odum. ³⁴ Ha menyuru oku di egwu, gbanari mma agha, nweta ike site n'adighi ike. Ha ghokwara ndi di ike n'agha, chulaa usuu ndi agha ndi mba ozo. ³⁵ Umu nwanyi natara ndi ha nwuru anwu, site na mbilite n'onwu. Ndi ozo naara ntaramahuhu, ha juru inata mgbaputa ka ha nwee ike nata mbilite n'onwu ka mma. ³⁶ E ji ufodu mere ihe ochi, tiekwa ha ihe otiti, o buladi ike ha agbu na itu ha mkporo. ³⁷ A turu ufodu nkume, kwobie ufodu abuo. E ji mma agha gbuo ufodu. Ufodu yi akpukpo ewu na akpukpo aturu jeharia. Ufodu bukwa ndi dara ukpa. A kpagburu ufodu, ma mejokwa ndi ozo. ³⁸ Ha wagariri n'ozara na n'ugwu, n'ogba nkume na n'onu ala. N'anya uwa, a guru ha n'ihe efu.

³⁹ A gbaara ezigbo ama n'isi ndi a niile n'ihu okwukwe ha, ma ha anataghi ihe ahu e kwere ha na nkwa. ⁴⁰ Otu o di, Chineke akwadoberela anyi ihe kaara anyi mma, ka a ghara ime ka ha zuo oke ma e wepu anyi.

12

Kraist bu ihe nlere anya nye anyi

¹ Ya mere, anyi nwere oke igwe ndi ama di otu a gbara anyi gburugburu, n'ihu nke a, ka anyi wepu ihe obula nke na-adoghachi anyiazu dika ibu

arọ, ya na mmehie niile nọdebere anyị nsọ karịa. Ka anyị werekwa ntachiobi gbaa ọsọ nke chere anyị n'ihu. ² Ka anyị na-elegide Jisọs anya, onye mbụ na onye na-eme ka okwukwe anyị zuo oke, onye jiri n'ihu ọnu e debere n'ihu ya, die ahụhụ na ihe ihere nke obe, ọ nọdụ n'aka nri nke ocheeze Chineke. ³ Tuleenụ n'obi unu gbasara onye ahụ tachiri obi na nkwoğide sitere n'aka ndi mmehie, ka ike ghara igwu unu maobu obi unu adaa mba.

Uzo Chineke si azu umu ya

⁴ N'ime ogu nke unu na-aluso mmehie, unu eguzogideghi ruo n'onodu nke iwufu obara unu. ⁵ Unu echefuola okwu nkasiobi ahụ, nke e jiri gbaa unu ume dika umu,

“Nwa m ewela ido aka na nti nke Onyenwe anyi dika ihe di mfe, mgbe o na-ata gi ahuhu
maobu daa mba mgbe o na-abara gi mba.

⁶ N'ihu na onye Onyenwe anyi huru n'anya ka o na-abara mba.

O bukwa onye o nabatara di ka nwa ya, ka o na-apia utari.”*

⁷ Tachie obi, muta ihe site n'ahuhu. N'ihu na Chineke na-emeso unu mmeso di ka nna obula huru umu ya n'anya si emeso ha mmeso. Nwata obula adighi nke nna ya na-adighi abara mba. ⁸ Ya mere o buru na a dighi abara unu mba dika esi bara ndi ozo, unu abughị umu kama unu bu ndi amutara n'ikwa iko. ⁹ Dika ima atu, ndi bu nna anyi site n'anụ ahụ na-apia anyi utari mgbe obula anyi nupuru isi. Ma nke a adighi egbochi anyi isopuru ha. O kwesikwaghi ka anyi rubere Nna nke mmuo isi karia ma dikwa ndu? Anyi mee nke a, anyi ga-adu ndu. ¹⁰ Ha na-azu anyi nwa oge nta di ka ha si tuputa n'uche ha. Ma o na-azu anyi n'ihu odjmma anyi. O na-achọ ka anyi keta oke n'idi nsọ ya. ¹¹ Mgbe obula a na-ezi anyi ihe site n'inye anyi ahuhu, o na-aburu anyi ihe mwute n'oge ahụ, o bughikwa ihe onu. Ma e mesia, o na-eweta udo na ndu ezi omume nye ndu ahụ azuru n'ime ya.

¹² Ya mere, setipu aka gi ahụ ike gwuru. Guzosie ike n'ukwu gi ahụ na-ama jijiji. ¹³ Debenụ ukwu unu n'uzo ziri ezi,† ka ukwu na-adighi ike ghara ida ngwuro, kama ka o nwe ogwugwo.

Ndumodu na ido aka na nti

¹⁴ Gbalisie ike mee ka gi na mmadu niile biri n'udo ya na ndu di nsọ, e wepu ya, o nweghi onye puru ihu Onyenwe anyi. ¹⁵ Hukwanu na o nweghi onye ga-ahapu inweta amara Chineke, na o nwekwaghi onye gapuputa dika mgborogwu ilu weta nsogbu a ga-esi n'ime ya meruo otutu mmadu. ¹⁶ Hunu na o nweghi onye na-ebi ndu ruru unyi maobu onye nke na-enweghi nsopuru dika iso, onye nke rere onodu omumu ya n'ihu otu efere nri. ¹⁷ Dika unu maara, o mechara choo ka o keta ngozi ahụ, ma a juru ya n'ihu na o nweghi ohere nchegara. O bu ezie na o jiri anya mmiri chosie ya ike.

Ugwu nke Ujo na Ugwu nke Onu

¹⁸ Unu abiarughi n'ugwu nke a puru imetu aka, nke na-ere oku, na ochichiri na itiri na oke ifufe, ¹⁹ na uda opi ike, maobu olu na-ekwu okwu, nke ndi nuru ya rioro ka o kwusi igwa ha. ²⁰ N'ihu na ha enweghi ike inagide ihe e nyere n'iwu, “A sikwari na anumanu obula emetu ugwu

* 12:6 12:6 Ilu 3:11,12 † 12:13 12:13 Ilu 4:26

ahụ ahụ, a ga-eji nkume tugbuo ya.”[‡] ²¹ N’ezie, ihe ahụ anya hụrụ dị oke egwu na Mosis siri, “Ana m ama jijiji n’ihi ọjọ.”[§]

²² Ma unu abiaruola n’ugwu Zayon, bụ obodo Chineke dị ndụ, Jerusalem nke eluigwe ahụ. Unu abiakwutela puku kwurụ puku ndị mmụọ ozi a na-apughị iguta onụ zuko n’oñu. ²³ Unu abiala n’ulo nzuko nke onye ahụ ebu ụzọ mụputa bụ ndị e dere aha ha n’eluigwe. Unu abiakwutela Chineke, onye ga-ekpe mmadụ niile ikpe, unu abiakwutela mmụọ ndị ezi omume e mere ka ha bụrụ ndị zuruoke. ²⁴ Unu abiakwutela Jisọs onye ogbugbo nke ogbugba ndụ ọhụrụ, biakwutekwa ọbara e fesara nke na-ekwu okwu dị mma karịa nke ọbara Ebel kwuru.

²⁵ Gbalisienụ ike ihu na unu ajughị onye ahụ na-ekwu okwu. N’ihi na ọ bụrụ na ha agbanarighi ya, bụ onye ahụ ọdọ ha aka na ntị n’elu ụwa, anyị agaghị agbanarị onye ahụ si n’eluigwe na-adọ anyị aka na ntị. ²⁶ N’oge ahụ, olu ya mere ka ụwa ma jijiji, ma ugbo a, ọ kwela nkwa, si, “Otu mgbe ọzọ ọduru, ọ bughị naanị ụwa ka m ga-eme ka ọ maa jijiji kama aga m emekwa ka eluigwe maa jijiji.”^{*} ²⁷ Okwu a bụ, “Otu mgbe ọzọ ọduru,” na-egosi mwepụ nke ihe na-ama jijiji dika ihe e kere eke, iji hụ na nke na-anaghị ama jijiji ga-adị.

²⁸ Ya mere, ebe anyị na-anata alaeze nke na-apughị igbanwe, ka anyị jiri obi ekele, egwu na nsopurụ fee Chineke ofufe n’uzọ ọ ga-anabata. ²⁹ N’ihi na Chineke anyị bụ ọkụ na-erepịa erepịa.[†]

13

The ga-atọ Chineke uto

¹ Ka ihunanya unu nwere n’etiti unu na-adigide. ² Unu echefula inabata ndị ọbia, n’ihi na ufodu ndị mere nke a lekotara ndị mmụọ ozi ma ha amataghị. ³ Chetanụ ndị nọ n’ulo mkporo dị ka a ga-asị na unu so ha nọdu n’ulo mkporo. Chetakwanụ ndị a na-ata ahụhụ, dika a ga-asị na unu onwe unu so ha na-ahụ ahụhụ n’ahụ unu.

⁴ Ka ọlulụ dị na nwunye bụrụ ihe onye ọbula na-akwanyere ugwu, ka ihe ndina unu bụrukwa nke a na-emerughị emerụ. N’ihi na Chineke ga-ekpe ndị na-akwa iko na ndị uru ikpe. ⁵ Debenụ ndụ unu pụọ n’ihunanya nke ego, ka afọ ju unu n’ihe unu nwere, n’ihi na o kwuola, “Agaghị m ahapụ gi.

O nwekwaghị mgbe m ga-eji gbakuta gi azu.”^{*}

⁶ Ya mere anyị puru iji obi ike na-atughị egwu kwuo, “Onyenwe anyị bụ onye na-enyere m aka. Agaghị m atụ egwu.

Gini ka mmadụ puru ime m?”[†]

⁷ Chetanụ ndịsi unu, ndị gwara unu okwu Chineke. Tuleenụ otu ndụ siri di, na-enomikwanụ okwukwe ha. ⁸ Otu Jisọs Kraist di unyaaahụ, ka ọ di taa, otu a ka ọ ga-adigidekwa ruo mgbe ebighi ebi.

⁹ Unu ekwela ka e jiri ozizi ọhụrụ nke dikwa iche duhie unu. N’ihi na ọ bụ ihe di mma ka e were amara mee ka obi sie ike, ọ bughị site n’idebe iwu banyere nri nke na-enweghị uru ọ bara ndị na-edebe ya. ¹⁰ Anyị nwere ebe ichu aja, ebe ndi niile na-eje ozi ha n’ulo ikwu a enweghị ike iri aja a churu n’elu ya.

¹¹ Onyeisi nchuaja na-ewebata ọbara umu anu ndi ahụ n’Ebe Kachasi Nso dika aja maka mmehie, ma a na-erepịa anu ahụ ha ọkụ na mpuga

ulo ikwu. ¹² N'otu aka ahụ, Jisọs n'onwe ya tara ahụhụ na mpuga onu ụzọ ama obodo ka o jiri obara ya mee ka ndi nke ya di nsọ. ¹³ Ya mere, ka anyi gakwuru ya n'azu ulo ikwu soro ya die mkpari o diri. ¹⁴ N'ihina uwa abughị ulo anyi, ma anyi na-ele anya obodo nke gaje ibia.

¹⁵ Site na ya, ka anyi na-achuru Chineke aja otuto mgbe niile, nke bu mkpuru egbugbere onu nke na-ekwuputa aha ya. ¹⁶ Unu echefula ime ihe oma, meekwanu ka ndi ozọ soro unu kekoo ihe unu nwere. Nke a bu udi aja na-atọ Chineke uto.

¹⁷ Ka unu na-ekwenyere ndi ndu unu, dokwaanu onwe unu n'okpuru ha. N'ihina oru ha bu ihu maka mkpuruobi unu dika ndi ga-aza aziza. Meenu nke a ka ha were onu na-eje ozi ha, ma o bughị site n'obi mwute n'ihina nke a agaghị abara unu uru.

¹⁸ Na-ekperenu anyi ekpere, n'ihina o doro anyi anya na anyi nwere akonuche di ocha na-achokwa ibi ndu nwere ugwu n'uzo niile. ¹⁹ Ana m ariso unu ya ike, ka unu mee nke a, ka m nwee ike iloghachikwute unu osiso.

Ekele na ekpere ikpeazu

²⁰ Ugbu a ka Chineke nke udo, onye ahụ sitere n'obara ogbugba ndu ebighi ebi ahụ kpooghachite Onyenwe anyi Jisọs, Onye ozuzu aturu ukwu ahụ, site n'onwu, ²¹ mee ka unu zuo oke n'ezi ihe oma niile obula, nke ga-enyere unu aka ime ihe o na-achọ. Ka o rupuata n'etiti anyi ihe ndi ahụ niile na-atọ ya uto site na Jisọs Kraist, onye otuto niile diri ruo mgbe niile ebighi ebi. Amen.

²² Umunna m, ariso m unu, ka unu were ntachiobi nuru okwu agbamume m gwara unu n'ime akwukwo a na-etoghi ogologo.

²³ Ana m eme ka unu mata na nwanna anyi Timoti esitela n'ulo mkporo puta. Mu na ya ga-esoro bia leta unu ma o buru na o bia n'ebe a na mgbe na-adighi anya.

²⁴ Keleerenu m ndisi unu niile na ndi nsọ niile. Ndi si Itali na-ezitere unu ekele ha.

²⁵ Ka amara dinyere unu niile.

Jemis

¹ Jemis, nwaodibo Chineke na nke Onyenwe anyị Jisọs Kraịst,

Na-edegara agburu iri na abuo ndi gbasara n'elu uwa niile akwukwo ozi a:

Ndeewonu!

Onwunwa na nsogbu

² Umunna m, ka obi unu juputa n'onu mgbe obula onwunwa di iche iche gbara unu gburugburu. ³ N'ihu na mgbe a na-anwa okwukwe unu onwunwa, ntachiobi unu na-enwe ohere ito eto. ⁴ Ka nguzosike unu puta ihè, ka unu zuo oke ma nwezuokwa ihe niile, na-adighi ihe obula nke ga-ako unu. ⁵ O buru na o di onye na-enweghi amamihe, ya riọ Chineke, onye na-enye onye obula rioro ya amamihe n'afọ ofufu na-ataghikwa onye obula uta, a ga-ewerekwa ya nye ya. ⁶ Ma rioro n'okwukwe na-enweghi obi abuo, n'ihu na onye na-enwe obi abuo di ka ebili mmiri oke osimiri mgbe ikuku na-ebughari ya. ⁷ Onye di otu ahụ ekwesighi ile anya na o ga-esite n'aka Onyenwe anyi nata ihe obula. ⁸ N'ihu na mmadu di otu a bu onye ihu abuo, onye na-adighi eguzo n'otu ebe n'ihe obula o na-eme.

⁹ Ka nwanna obula bu ogbenye nuri onu, mgbe obula e weliri ya elu. ¹⁰ Ka onye bu ogaranya mgbe a na-eme ka o nodu ya di ala, n'ihu na ndi bara uba ga-akponwu di ka okoko osisi. ¹¹ N'ihu na mgbe obula anwu waliri chasie ike, weputa okpomoku, o na-eme ka ahija kponwu, ka okoko osisi daa n'ala, mma ya agwusiakwa. N'otu aka ahụ, onye ahụ bara uba ga-akponwu o buladi mgbe o na-ejeghari n'ime ije ozi ya.

¹² Ngozi na-adiri onye ahụ nke na-anogide na-adighi ada mba n'oge onwunwa. N'ihu na mgbe oge onwunwa ahụ gasiri, o ga-anata ugwo oru, nke bu okpueze ndu, nke Chineke kwere nkwa inye ndi niile huru ya n'anya.

¹³ Ka onye obula hapu i si, mgbe a na-anwa ya, "O bu Chineke na-anwa m onwunwa a." N'ihu na o dighi mgbe a puru inwa Chineke ka o mee ihe ojoo, o dikwaghi anwa mmadu obula ka o mee ihe ojoo. ¹⁴ Kama onwunwa na-abijara mmadu site n'ochicho nke obi ya. O bukwa ochicho ojoo nke mmadu na-arafu ya, dokpufuo ya. ¹⁵ Ochicho ahụ, mgbe ha bara uba n'ime obi, na-eduba mmadu na mmehie. Mgbe mmehie bara uba, o na-eduba n'onwu.

¹⁶ Ekwela ka onye obula duhie unu umunna m. ¹⁷ Onyinye obula di mma, na nke zuruoke na-esite n'eluigwe abia. O na-esite n'ebe Nna nke ihè niile onye na-adighi agbanwe agbanwe, o naghị ezonari umu mmadu ihu ya. ¹⁸ N'ihu imezu nzube ya, o sitere n'okwu ya bu eziokwu muo anyi. O mekwara nke a ka anyi buru umu mbu nke ihe o kere eke.

Iha nti na ime ihe anyi nuru

¹⁹ Unu aghaghi icheta nke a umunna m ndi m huru n'anya. Ka onye obula nwee nti na-anu ihe osiiso, na ire di aru ikwu okwu, ma burukwa onye iwe na-adighi ewe osiiso. ²⁰ N'ihu na iwe nke mmadu anaghi aruputa ezi omume nke Chineke. ²¹ Ya mere, wezaganu uzọ ruru aru niile na ihe

obùla dī n̄jò nke fòdurū n'ime ndū unu. Ma jirinū obi umeala nabataranū onwe unu okwu ndū ahū nke a kūrū n'obi unu, nke nwere ike izòpùta mkpūrūobi unu.

²² Unu abùla ndī na-eji ntī ha na-anū okwu ndū ahū naanī, na-arafu onwe ha, kama burunū ndī na-eme ihe okwu ahū kwuru. ²³ N'ihī na onye obùla na-ege ntī n'okwu obùla ma hapū ijī ihe o nūrū mee ihe, dī ka nwoke na-ele ihu ya n'enyò. ²⁴ O lesia onwe ya pūò, o chefuo ihe ihu ya yiri ma nwa oge nta gasia. ²⁵ Ma nwoke ahū n̄gidesirī ike na-ele anya n'ime iwu ahū zuruoke, nke na-eme ka mmadū nwere onwe ya, ee, nwoke ahū na-aga n'ihu ile na ime ihe iwu ahū kwuru, hapūkwa ichefu ya, ka a ga-agòzi n'ihe niile o na-eme.

²⁶ O burū na mmadū obùla echee na ya bụ onye na-ekpere Chineke ma hapū ijide ire ya aka maobū ikwa ire ya nga, onye dī otu a na-arafu onwe ya, okpukpe Chineke ya bukwa ihe na-abaghī uru. ²⁷ Ezi okpukpe Chineke, nke Chineke Nna anyī na-anabata dīka okpukpe dī òcha, na nke na-enweghī mmerū, bụ nke a, ilekòta ndī na-enweghī nne na nna, na ndī dī ha nwurū n'ime nsogbu ha na idebe onwe anyī n'enweghī ntupò site n'aka ndī ùwa.

2

Ile mmadū anya n'ihu

¹ Umunna m, dīka ndī kweere n'Onyenwe anyī Jisòs Kraịst, onye dī ebube, ka unu hapū ile mmadū anya n'ihu. ² O burū na onye ogaranya yī uwe mara mma, yikwara mgbaaka òlaedo na mkpīsīaka ya, abata n'ulò nzukò unu, o burūkwa na nwa ogbenye abata nke yī uwe na-adìghī òcha, ³ o burū na unu elee onye ogaranya ahū yī uwe mara mma anya sī ya, "Bīa n̄dū n'otu oche a e debere iche n'ihī gī," ma unu asī onye ogbenye ahū, "Dī anyī, guzo n'ebe ahū," maobū "Bīa n̄dū ala n'akūkū ebe a ukwū m dī," ⁴ o bụ na unu akpabeghī oke n'etiti onwe unu, burūkwa ndī jī ile anya n'ihu na obi ojòò na-ekpe ikpe?

⁵ Geenū ntī ka m gwa unu umunna m, o bụ na unu amataghī na Chineke ahopùtala ndī ahū ùwa gurū dīka ndī ogbenye, mee ka ha burū ogaranya site n'okwukwe ha, ka ha ketakwa alaeze ahū o kwere nkwa inye ndī hūrū ya n'anya? ⁶ Ma ginī ka unu na-eme? Unu na-akparī ndī ogbenye! O bughī ndī ogaranya na-emegbu unu? O bukweghī ha bụ ndī na-adòkpugharī unu aga n'ulòikpe? ⁷ O bughī ha bụ ndī na-ekwulu aha òma ahū nke a gurū unu?

⁸ O burū na unu na-edebezuò iwu nke eze anyī dīka e dere ya n'Akwūkwo Nso, "Hunū ndī agbataobi unu n'anya dīka unu onwe unu,"* unu na-eme ihe ziri ezi. ⁹ Ma o burū na unu ele mmadū anya n'ihu, unu na-eme mmehie. N'ebe iwu dīkwa, unu bụ ndī na-emebi iwu. ¹⁰ N'ihī na onye obùla nke na-edebe iwu ahū niile ma sūò ngongò n'otu, a burùla onye ikpe iwu ahū niile maara. ¹¹ N'ihī na onye ahū siri, "Akwala iko,"† bukwa onye siri, "Egbula mmadū."‡ Ya mere, o burū na ì kwaghī iko ma ì gburu mmadū, ì bụ onye na-emebi iwu.

¹² Ya mere, na-ekwunu okwu, ma na-ebikwanū ndū dī ka ndī a ga-ekpe ikpe site n'iwu ahū na-eme ka mmadū nwere onwe ha. ¹³ N'ihī na agaghī emere onye obùla ebere nke na-adìghī emere onye ozo ebere. N'ihī na ebere na-adì ukwuu karīa ikpe òmuma ya.

* 2:8 2:8 Lev 19:18 † 2:11 2:11 Opụ 20:14; Dit 5:18 ‡ 2:11 2:11 Opụ 20:13; Dit 5:17

Okwukwe na omume

¹⁴ Olee uru ọ bara ụmụnna m, na mmadụ siri, enwere m okwukwe, ma okwukwe ahụ aputaghị ihe n'ọrụ ya? Udi okwukwe ahụ ọ puru izoputa ya? ¹⁵ Ọ buru na otu nwanne anyị nwoke maọbụ nwanne anyị nwanị yi nkiri nka akwa, ọ burukwa na o nweghị ihe oriri ga-ezuru ya n'ubochi, ¹⁶ ma otu onye n'ime unu asi ha, "Laa n'udo, kpuchiekwa onwe gi nke oma, rijuokwa afo," n'enyeghi ya ihe di mkpa maka ahụ ya, uru ginị ka ọ bara? ¹⁷ N'uzo di otu a, okwukwe naani ya bu ihe na-abaghi uru ma ọ buru na oru esoghi ya.

¹⁸ Otu onye ga-asi, "I nwere okwukwe; e nwere m oru."

Gosi m okwukwe gi ma e wepu oru gi, aga m egosi gi okwukwe site n'oru ¹⁹ I kweere na ọ bu naani otu Chineke, i mere nke oma, ọ buladi ndi mmuo ojoo kweere ma kuja.

²⁰ Gi onye nzuzu, i na-achọ ka e gosi gi na okwukwe bu ihe na-abaghi uru ma ọ buru na oru e soghi ya? ²¹ Ọ bu na nna anyi Ebrahim abughi onye a guru n'onye ezi omume site n'oru ya, mgbe o jiri otu nwa ya bu Aizik chuo aja n'ebe ichu aja? ²² Unu ahughi na okwukwe ya na oru soro ruoko n'otu, e sitekwara n'oru ya mee ka okwukwe ya zuo oke. ²³ Ọ bu site na nke a ka ihe e dere n'akwukwo nso jiri mezuo, nke na asi, "Ebrahim kweere na Chineke, a guru nke a nye ya di ka ezi omume," S kpookwa ya enyi Chineke. ²⁴ Unu ahula na a na-esite n'ihe mmadu ruru guo ya n'onye ezi omume, ọ bukwaghi naani n'okwukwe.

²⁵ N'otu uzo ahụ, agunyeghi Rehab, nwanị akwuna ahụ n'onye ezi omume n'ihu oru ọ ruru, mgbe ọ kpobataru ndi nnyoputa ahụ ma zipukwa ha site n'uzo di iche? ²⁶ Dika anu ahụ na-enweghi mmuo si buru ihe nwuru anwu, otu a ka ọ dikwa okwukwe na-enweghi oru.

3

Izu ire anyi

¹ Ụmụnna m, ka otutu n'ime unu hapu igbali ibu ndi ozizi, n'ihu na unu maara na anyi bu ndi ozizi ka a ga-ekpe ikpe n'onodu sikariri ike. ² N'ihu na anyi niile na-aso ngongo site n'otutu uzo. Ma onye obula nke na-adighi emehie site n'ikwuhie onu bu onye tozuru oke na onye puru ijide anu ahụ ya niile aka.

³ Ọ buru na anyi e tinye mkpumkpu igwe e ji ekechi onu inyinya ibu n'onu ya, ka o rubere anyi isi, anyi na-eduru ya gaa ebe anyi chorọ. ⁴ Otu a kwa, ọ buladi ugbo mmiri buru ibu nke ikuku di ike na-ebughari n'osimiri, ka onye na-anya ugbo mmiri puru ime ka ọ gaa ebe ọ chorọ site n'itugharia umara ntakiri e ji anya ugbo. ⁵ Otu a ka ọ dikwa ire anyi. Ọ bu akuku anu ahụ anyi di nta, ma ọ na-anya isi banyere otutu ihe. Tulee otu oke ohia si di ukwu, bu nke icheku oku dikarisiri nta na-eme ka o nwuru oku. ⁶ Ire anyi bu oku. E debere ire n'etiti akuku anu ahụ ndi ozo dika uwa ajo omume. Ọ na-emeru ahụ niile, na-amunye oku n'usoro ndu mmadu. Ya onwe ya bukwa ihe oku ala mmuo na-amunye oku.

⁷ Mmadu enweela ike zuo, na-agbalikwa izu anumanu di iche iche, na nnunu, na anu na-akpu akpu, na anu bi na mmiri; ⁸ ma mmadu obula adighi nke nwere ike izu ire. Ọ bu ihe di oke njo na-adighi ekwe nchikota, ma juputakwa na nsi na-ebute onwu.

⁹ Ọ bụ ya ka anyị ji eto Onyenwe anyị na Nna anyị. Ọ bụkwa ya ka anyị ji abụ mmadụ ibe anyị ọnụ, bụ ndị Chineke mere n'oyiyi nke ya. ¹⁰ Site n'otu ọnụ anyị ka ịja mma na ịbụ ọnụ na-esi apụta. Ụmụna m, nke a abughị ihe ziri ezi. ¹¹ Ọ bụ ihe puru ime na mmiri dị mmiri n'ụzọ ahụ na mmiri nnu ga-esite n'otu isi iyi ahụ na-asoputa? ¹² Ụmụna m, osisi fiig ọ puru ịmị oliv, ka osisi grepu ọ puru ịmiputa fiig? N'uzo di otu a, anyị makwaara na mmiri nnu apughikwa isoputa mmiri di mma onunu.

Udi amamihe abuo di

¹³ Ọ di onye obula n'ime unu na-agu onwe ya di ka onye maara ihe na onye nwere nghota? Ya gosi amamihe ya na nghota ya site n'ibi ezi ndu na iru oru oma site n'obi di umeala. ¹⁴ Ma o buru na obi unu ejuputa n'ihe ilu na ekworo na icho naani ihe nke onwe unu, mgbe ahụ, unu ekwesighi inya isi si otu a na-agnari eziokwu. ¹⁵ Udi amamihe di otu ahụ esiteghị n'eluigwe bia. Ọ bụ amamihe nke uwa. Ọ bughị nke mmuo nsọ. Ọ bụ nke mmuo ojoo. ¹⁶ N'ihu n'ebe obula obi ilu na ekworo di, ebe ahụ ka ogbaaghara na omume ojoo niile di.

¹⁷ Ma amamihe na-esite n'eluigwe abia buru uzo di ocha, emesia, o huru udo n'anya, o na-eme obioma, o juputara n'ebere, na-eweputakwa oru oma. Ihu abuo na obi abuo adighikwa n'ime ya. ¹⁸ Ma ndi ahụ bu ndi na-eme udo bu ndi na-agma mkpuru udo. Ha ga-aghota mkpuru ezi omume.

4

Nyenụ onwe unu n'aka Chineke

¹ Gini bu ihe na-ebute ogo na esemokwu n'etiti unu. Ebee ka ha siri bia? Ọ bughị ochicho ojoo unu nwere n'ime onwe unu? ² Ọ buru na unu choo ma unu achotaghị ya, unu egbuo mmadu. Unu na-enwe anya ukwu n'ihe onye ozo nwere ma o buru na unu enwetaghị ya, unu amalite ilu ogo na ibu agha. Unu enweghị maka unu choo arioghi ya n'ekpere. ³ Unu na-ario ma unu adighi anata, n'ihu na unu na-ario n'ebumnobi ojoo. Unu na-ario ka unu mefuo ya n'ihe utu nke uwa.

⁴ Ndi na-ekwesighi ntukwasị obi! Ọ bụ na unu amaghị na unu na uwa buru enyi, unu ga-esi otu a buru ndi iro Chineke? Onye obula nke choo ibu enyi nke uwa, na-eme onwe ya onye iro nke Chineke. ⁵ Unu chere na ihe e dere n'akwukwo nsọ na-ekwu n'efu mgbe o na-asi, "Chineke na-ekwosi ekworo ike n'ihu Mmuo Nso ya nke o mere ka o biri n'ime anyi."

⁶ Ma o na-enye anyi amara karja. Ya mere, Akwukwo nsọ ji si, "Chineke na-eguzo imegide ndi na-ebuli onwe ha elu,

ma o na-enye ndi di umeala n'obi amara."*

⁷ Ya mere, nyenu Chineke onwe unu. Guzonu megide ekwensu, o gae-esi n'ebe unu no gbaụ. ⁸ Biakwutenu Chineke nso, ya onwe ya ga-abiakwutekwa unu nsọ. Kwoonu aka unu, unu ndi mmehie, meekwanu ka obi unu di ocha, unu ndi obi abuo. ⁹ Ruonu uju, tienu aka n'obi n'onodu mwute, kwaakwanu akwa. Ka ochi unu ghoo ihu mgbaru, ka iru uju werekwa onodu inuri onu. ¹⁰ Wedanu onwe unu ala n'ihu Onyenwe anyi o ga-ebulikwa unu elu.

¹¹ Ụmụna m, unu ekwula okwu ojoo megide ibe unu. N'ihu na onye na-ekwu okwu ojoo megide nwanna ya, maobu onye na-ekpe nwanna ya ikpe, na-ekwu okwu megide iwu. Ọ na-ekpekwa iwu ahụ ikpe. Mgbe unu

* 4:6 4:6 Ilu 3:34

na-ekpe iwu ahụ ikpe, unu adighi edebe ya kama unu bu ndi na-ekpe ya ikpe. ¹² O bu naani otu onye o nye iwu. O bukwa naani otu onye ikpe di. O bu naani ya nwere ike izoputa mmadu. O nwekwara ike ila onye obula n'iyi. Ma gi, onye ka i na-eche na i bu iyi na-ekpe nwanna gi ikpe?

Inya isi banyere ihe echi ga-abu

¹³ Ugbu a geenu ntị unu bu ndi na-asi, "Taa maobu echi, anyi ga-aga ebe di otu a, maobu obodo di otu a, izu ahia na ire ahia, anyi ga-anokwa ebe ahụ otu afo kpa ego." ¹⁴ Olee otu unu si mara ihe ga-eme echi? Gini ka unu na-eche na ndu unu bu? Mmadu di ka anwuru oku nke a na-ahu anya nwa oge nta, nke ikuku na-emesia bufuo. ¹⁵ Kama ihe unu ga-ekwu bu nke a, "O buru na Onyenwe anyi ekwe, anyi ga-adi ndu, mee nke a maobu nke ozo." ¹⁶ Ma ihe unu na-eme bu inya isi na ikpa ngang. Udi inya isi a bu ihe ojoo. ¹⁷ Ya mere, mmadu obula maara ihe bu ezi ihe ma ju ime ya na-emehie.

5

Ido aka na nti nye ndi ogaranya

¹ Ugbu a geenu nti unu ndi ogaranya, oge eruola mgbe unu kwesiri ikwa akwa na isu ude n'ihu nsogbu na-akwado ibiakwasị unu. ² Akunuba unu ebidola ita nchara, mkpu eripiakwala uwe unu. ³ Olaocha na olaedo unu agbaala nchara. Nchara* a ga-abukwa ama megide unu, o ga-erepia anu ahụ unu dika oku. Unu akpokotala aku n'ubochi ikpezụ ndi a. ⁴ Geenu nti! Uzu akwa ndi oru unu, ndi unu juru ikwu ugwo oru ha di ka o kwesiri na-agbago imegide unu. Uzu akwa ndi oru unu, ndi unu ghogburu, eruola nti Onyenwe anyi, Onye puru ime ihe niile. ⁵ Unu ebiela ndu nke oke oriri na oke onu n'elu uwa, na ndu inye anu ahụ unu ihe obula na-akpa ya mkpa. Ma ugbu a, anu ahụ unu ahụ gbara abuba ejikerela na-eche ubochi mgburi ya. ⁶ Unu amala ndi aka ha di ocha ikpe, gbukwaa ha, o buladi mgbe ha na-egbochighi unu.

Ndidi n'ime ahuhu

⁷ Nweenu ntachiobi, umunna m, chere nu obibia Onyenwe anyi. Lee otu onye oru ubi si eji ndidi na-eche mkpuru o kuru n'ala ubi ka o mia. O ji ndidi na-eche ka mmiri ozuzo nke mbu na nke ikpezụ zokwasị ubi ya. ⁸ Unu onwe unu kwesikwara inwe ndidi guzosiekwa ike n'ihu na obibia Onyenwe anyi di nso. ⁹ Umunna m, unu atamula ntamu megide ibe unu, ka a hapu ikpe unu ikpe! Lee, onye ikpe ahụ guzo n'onu uzu.

¹⁰ Umunna m, di ka ihe ilere anya banyere inwe ndidi na ahuhu, mutanu ihe site n'aka ndi amuma bu ndi kwuru okwu n'aha Onyenwe anyi. ¹¹ Anyi na-agu ha ugbu a dika ndi a goziri agozi n'ihu iguzosike ha. Unu anula maka ogologo ntachiobi nke Job nwere, unu ahukwala nzube Onyenwe anyi n'ihu na Onyenwe anyi juputara n'ebere na omiko.

¹² Karisia umunna m, unu anula iyi. Unu ahukwala iyi mgbe obula, o buladi iyi eluigwe maobu uwa, maobu ihe obula ozo nu iyi. Kama ka "E" unu buru "E." Ka "E e," unu burukwa "E e." Ka unu hapu isite n'uzu di otu a mehie ma wetakwara onwe unu ikpe omuma.

Ekpere nke sitere n'okwukwe

¹³ O di onye obula n'etiti unu no na nsogbu? Ka onye di otu ahụ kpee ekpere. O di onye na-anuri onu? Ya buo ahụ otuto. ¹⁴ O di onye

* 5:3 5:3 Maobu, ajari

nọ n'etiti unu ahụ na-esighi ike? Ya kpọọ ndi okenye choochi ka ha kpeere ya ekpere, ka ha wukwasikwa ya mmanu otite n'isi kpoquokwa aha Onyenwe anyi. ¹⁵ Ekpere nke okwukwe ga-azoputa onye oria ahụ. Onyenwe anyi ga-ekulite ya, o burukwa na o mehiera, a ga-agbaghara ya. ¹⁶ Ya mere kwuputaranu ibe unu mmehie unu. Kpeekwaranu ibe unu ekpere ka e nwe ike gwoo unu. Ekpere onye ezi omume di ike dikwa ire.

¹⁷ Ilajja bu mmadu di ka anyi, ma o kpere ekpere rio ka mmiri hapu izo, mmiri ezokwaghi n'ala ahụ ruo afọ atọ na onwa isii. ¹⁸ Emesija, o kpekwarara ekpere ozo, eluigwe nyere mmiri ozuzo, meekwa ka ala puputa ihe oriri.

¹⁹ Umunna m, o buru na onye obula n'etiti unu esite n'eziokwu ahụ jehie, ma otu onye n'ime unu akpoghachi ya azu, ²⁰ chetanu nke a na onye obula kpoghachitere onye mmehie azu site na njehie ya, ga-azoputa ha n'aka onwu ma kpuchiekwa otutu mmehie.

1 Pita

1 Pita, onyeozì Jisòs Kraìst,

Na-edegara unu ndì niile ndì a hòputara, ndì gbara ọsọ ndụ gaa biri na Pòntos, na Galeshja, na Kapadosia, Eshja na Bitinia, akwukwo a. ² Unu ndì Chineke bụ Nna hòputara dì ka o bururì ụzọ mata na ọ ga-eme, jirikwa Mmụọ Nsọ ya doo unu nsọ, ka unu na-erubere Jisòs Kraìst isi, ka ewerekwa ọbara ya sachaa unu:

Ka amara na udo baara unu ụba.

Olileanya dì ndụ

³ Otuto dírì Chineke Nna Onyenwe anyì Jisòs Kraìst! Site n'ìba ụba nke ebere ya, o nyela anyì ndụ ọhụrụ baa n'olileanya dì ndụ site na mbilite n'ọnwụ Jisòs Kraìst. ⁴ Anyì nwekwara ihe nketa nke na-apughì imebi emebi, nke na-agaghì ere ure, maọbụ gbanwee ụdìdì ya, nke e debeere anyì n'eluigwe. ⁵ Anyì bụ ndì e sitere n'okwukwe na-ehekwa n'ìke Chineke, tutu ruo ọbìbja nzọputa ahụ, nke a na-ejikere ime ka ọputa ihè n'ogwugwu oge. ⁶ N'ime ihe ndì a ka unu na-anurì oke ọhụ, ọ bụ ezie na n'oge ndì a dì nta, unu agabigala ọtutù ihe mgbu n'ìhi ụdì ọnwunwa dì iche iche bjakwasirì unu. ⁷ Onwunwa ndì a na-abja ime ka okwukwe unu, nke dì oke ọnụahja karja ọlaedo na-ala n'ìyi n'agbanyeghì na e jì ọkụ nuchaa ya; buru nke ga-eweta otuto, na ebube, na nsọpuru, mgbe e mere ka Jisòs Kraìstputa ihè. ⁸ Ọ bụ ezie na unu ejibeghì anya unu hụ ya mgbe ọbula, ma unu huru ya n'anya, ọ bukwa ezie na unu adighì ahụ ya anya ugbu a, ma unu kwere na ya. Unu juputakwara n'ọhụ ahụ dì ebube nke ọhụ na-apughì ikowa. ⁹ Ugwo ọrụ ọzọ unu ga-enweta n'ìhi okwukwe unu n'ime ya ga-abụ nzọputa a ga-azoputa mkpuruobi unu.

¹⁰ Banyere nzọputa a, ndì amuma ahụ kwuru ihe banyere amara ahụ gaje ibiara unu jiri nnoọ nwayọọ nyochasja ¹¹ ma gbalisie ike ichọputa oge na ọnọdụ ahụ bụ nke Mmụọ Kraìst dì n'ime ha kwuru banyere ya, mgbe ọ gbara ama maka ahuhù Kraìst na ebube nke ga-eso ya. ¹² E mere ka ha mata na ọrụ ha na-arụ abughì maka ọdìmma nke ha onwe ha, kama ọ bụ n'ìhi ọdìmma nke unu, mgbe ha kwuru okwu banyere ihe ndì a ahụ bụ ndì a gwarala unu ugbu a site n'ọhụ ndì ziri unu ozioma n'ìke Mmụọ Nsọ nke e si n'eluigwe zite. Ọ buladì ndì mmụọ ozi ka ọ guru agụụ imata ihè ndì a.

Burunu ndì dì nsọ

¹³ N'ìhi ya, werenụ uche unu niile jikere iru ọrụ, anya dokwaa unu. Nweenụ olileanya zuruoke n'amara nke a ga-ewetara unu mgbe a ga-ekpughe Jisòs Kraìst. ¹⁴ Dì ka umu na-erube isi, unu ekwela ka ihe ọjọ ndì ahụ na-agu unu agụụ mgbe unu nọ n'ochichiri, na-achì ndụ unu. ¹⁵ Kama burunụ ndì dì nsọ n'ìhe niile unu na-eme, dika onye kporo unu si dì nsọ. ¹⁶ N'ìhi na e dere ya ede, "Dinụ nsọ, n'ìhi na adì m nsọ."*

¹⁷ Ebe unu na-akpọku Nna ahụ na-ekpe onye obula ikpe dì ka ọrụ ya sirì dì na-eleghì mmadụ anya n'ihu, bienụ ndụ unu n'itụ egwu Chineke, dika ndì mbiarambja n'ụwa a. ¹⁸ N'ìhi na unu matara na-ejighì ihe puru

* 1:16 1:16 Lev 11:44,45; 19:2

imebi emebi, dika ọlaọcha na ọlaedo gbaputa unu site n'ibi ndu ojojo ahu nna nna unu ha nyefere unu n'aka ¹⁹ kama o bu obara di oke onuahia nke Kraist bu nwa aturu na-enweghi ntupo obula maobu orusi. ²⁰ A hoputara ya tupu e kee uwa. Kama, o bu n'ogwugwu oge ndi a ka e mere ka o puta ihè n'ihu unu. ²¹ O bukwa site n'aka ya ka unu ji buru ndi kwere na Chineke, onye mere ka o si n'onwu bilie, na onye nyekwara ya ebube. Ya mere, okwukwe unu na olileanya unu di na Chineke.

²² Ugbu a, ebe unu sitere n'irubere eziokwu ahu isi mee ka obi unu di ocha, nke mere na unu nwere ihunanya nke ihu abuo n'adighi n'ebe umunna unu no, sitenu n'obi unu na-ahuritanu onwe unu n'anya n'ebe o di ukwu. ²³ N'ihu na amuola unu ozu ugbu a, o bughi site na mkpuru nke na-emebi emebi, kama site na nke na-apughi imebi emebi, site n'okwu Chineke nke di ndu ma na-adigidekwa. ²⁴ N'ihu na, "Mmadu niile di ka ahijia,

ma ebube ha niile di ka okoko osisi nke oha,
ahijia na-akponwu, okoko osisi na-achanwu,

²⁵ ma okwu Onyenwe anyi na-anogide ruo mgbe ebighi ebi."[†]
Okwu ahu bukwa ozioma ahu e zisaara unu.

2

¹ Ya mere, wezuganu n'ibu iro n'obi na aghughu niile unu, kwusinu igha ugha, ibu ndi ihu abuo, ndi na-ekwo ekworo, na ndi na-ekwuto mmadu ibe ha. ² Dika umu a muru ohuru, burunu ndi aguu ihu mmiri ara nke Mmuo Nso a na-agwaghi ihe obula na-agu, ka unu nwee ike site na ya na-eto eto n'ime nzoputa unu. ³ Ugbu a, unu deturu ya ire matakwa na Onyenwe anyi di mma.

Nkume di ndu na ndi a hoputara

⁴ Biakwutenu ya, Nkume ahu di ndu, onye umu mmadu juru, maobu onye Chineke hoputara, onye di oke onuahia nye ya. ⁵ Unu onwe unu kwa di ka nkume di ndu ka a na-ewu ime ka unu ghoo ulo ime mmuo, ka unu burukwa ndi nchujaja di nso, ndi na-achu aja ime mmuo nke Chineke na-anabata site na Jisos Kraist. ⁶ N'ihu n'akwukwo nso kwuru, "Lee, ana m atogbo na Zayon otu nkume,
nke a hoputara, bukwa nkume isi ntola di oke onuahia.
Onye obula kweere na ya,

agaghi eme ka ihere mee ya."^{*}

⁷ Ma nye unu ndi kwere ekwe nkume a di oke onuahia, ma n'ebe ndi ahu na-ekweghi ekwe no,
"O bu nkume nke ndi na-ewu ulo juru
nke ghoro nkume isi ntola ulo."[†]

⁸ O bu kwa,

"Nkume nke na-eme ka ndi mmadu so ngongo,
oke nkume nke na-eme ka ha daa."[‡]

Ha na-aso ngongo n'ihu na ha juru irube isi n'okwu ahu. Nke a bukwa ihe a kara aka banyere ha.

⁹ Ma unu bu ndi a hoputara, otu ndi nchujaja eze, mba di nso, ndi nke Chineke n'onwe ya, ka unu buru ndi na-ekwusa otuto ya, bu onye ahu si n'ochichiri kpobata unu n'ihè ya di ebube. ¹⁰ N'oge gara aga, unu abughi

[†] 1:25 1:25 Ajz 40:6-8 ^{*} 2:6 2:6 Ajz 28:16 [†] 2:7 2:7 Abu 118:22 [‡] 2:8 2:8 Ajz 8:14

ndị Chineke, ma ugbo a, unu bụ ndị ya. Na mbụ, unu amaghị ihe ọbụla banyere obi ebere ya, ma ugbo a, obi ebere ya erutela unu aka.

Mmeso onye Kraịst nye ndị ụwa

¹¹ N'ihì ya, ndị enyi m, ana m ariọ unu, dika ndị bụ ọbja na ndị na-agba ọsọ ndụ n'ụwa a, nke unu bụ, na-asị unu, wezuganụ onwe unu site n'agụụ mmehie nke na-ebuso mkpuruobi unu agha. ¹² Bienụ ezi ndụ n'etiti ndị mba ọzọ, ka ọ ga-abụ na a sị na ha ebo unu ebubo ime ihe ọjọọ, ha ga-ahụ ọrụ ọma unu, ma nye Chineke otuto n'ubochi ahụ ọ ga-abia.

¹³ Werenụ onwe unu nyefee, n'ihì Onyenwe anyị, n'okpuru ọchịchị niile e guzobere n'etiti umụ mmadụ, ma ọchịchị ahụ ọ bụ nke eze, dika onye ike ya kacha nke ibe ya, ¹⁴ maọbụ nke ọchịchị gọvanọ, onye e guzobere n'ihì ita ndị na-eme ihe ọjọọ ahụhụ, na ito ndị na-eme ezi ihe otuto. ¹⁵ N'ihì na ọ bụ uche Chineke na unu ga-esite n'ezì ọrụ unu kpuchie ọrụ ndị ahụ na-esite na-amaghị ihe ha, na-ekwu okwu nzuzu. ¹⁶ Na-ebinụ ndụ dī ka ndị nwere onwe ha, ma unu ejikwala mnwere onwe unu mere ihe mkpuchi nke ajọ ihe. Bienụ dika umuodibo Chineke. ¹⁷ Sọpurunụ mmadụ niile dika o si kwesi. Gosi ndị niile kwere ekwe ihunanya. Tụọ Chineke egwu, ma na-asọpuru eze ya.

Jisọs bụ ihe omumatu

¹⁸ Ndị ohu, ruberenụ ndị nwe unu isi, na-enyekwa ha nsọpuru na ugwu ruuru ha. Unu emela nke a nye naanị ndị bụ ezi mmadụ, na ndị nwere obioma n'ebe unu nọ, kama meekwanụ ya ọ buladị nye ndị afọ tara mmiri. ¹⁹ N'ihì na nke a bụ ihe inye ekele ma ọ buru na unu ejiri ntachiobi na-edi ahụhụ na-ezighi ezi na-adakwasị unu, n'ihì na unu na-eme ihe Chineke na-achọ. ²⁰ Ma o nweghị otuto ọbụla dīrị unu mgbe a tara unu ahụhụ n'ihì na unu mejoro, unu na-edikwa ya? Ma ọ buru na unu enwee ntachiobi mgbe a na-ata unu ahụhụ n'ihì ihe ọma unu na-eme, nke a na-ewetara Chineke otuto. ²¹ Ọ bụ n'ihì ihe dī otu a, ka e jiri kpọọ unu, n'ihì na Kraịst hụrụ ahụhụ n'ihì unu. Ọ bụkwa ihe imaatu nye unu. Na-esonụ nzọ ụkwụ ya.

²² "O nweghị mgbe ọbụla o mehiere,

o nwekwaghị mgbe onye ọbụla nuru okwu aghugho n'onu ya."§

²³ O kwutoghị onye ọbụla mgbe ha na-ekwuto ya. Ọ baghị mba ọbụla mgbe ha na-ata ya ahụhụ, kama o were ya nyefee n'aka onye ahụ na-ekpe ikpe ziri ezi. ²⁴ N'elu obe ahụ, o buuru mmehie anyi niile bokwasị onwe ya mgbe ọ nwuru, ime ka anyi nwee ike ihu ndi nwuru anwu n'ebe mmehie di, ma dīrị ndu n'ebe ezi omume di. Ọ bụkwa site n'apa ọnya dī ya n'ahụ ka o ji gwoọ unu.* ²⁵ Na mbụ, unu dī ka umu aturu na-awaghari na-achọ ụzọ,† ma ugbo a, e meela ka unu laghachikwute Onye ahụ na-azụ unu dī ka aturu, na Onye na-elekotakwa mkpuruobi unu anya.

3

Di na nwunye

¹ Unu ndị bụ nwunye na-eruberenụ di unu isi, ka ụfọdụ n'ime ha na-ekweghị n'okwu Chineke, nwee ike isi n'ezì ndu unu na-ebi chegharia n'ekwughị okwu ọbụla, ² mgbe ha na-ahụ ibi ndu unu nke dī ọcha na nke inwe nsọpuru. ³ Ichọ mma unu agaghị abụ ichọ mma nke anụ ahụ, nke bụ ikpa isi, na iyikwasị ihe ọlaedo, maọbụ iyikwasị uwe mara mma.

§ 2:22 2:22 Aiz 53:9 * 2:24 2:24 Aiz 53:5 † 2:25 2:25 Aiz 53:6

⁴ Kama, ka icho mma unu buru mmadu nke ime mmuo, nke mma ya na-adighi anacha, nke bu mmuo idi nwayo na idi juu. Nke di oke onuahia n'ihu Chineke. ⁵ Nke a bu uzọ ndi inyom mgbe ochie, bu ndi di nso, ndi oilleanya ha di n'ime Chineke siri choo onwe ha mma. Ha debekwara onwe ha n'okpuru di nke aka ha. ⁶ Dika Sera rubere Ebrahim isi, na-akpokwa ya onyenwe m. Unu bu umu Sera ma o buru na unu e mee ihe ziri ezi, na-ekweghi ka egwu tuo unu.

⁷ N'otu aka ahụ, ndi bu di na-echenu echiche di mma banyere nwunye unu, ma nyenu ha ugwu ruuru ha dika ndi na-adighi ike na dika ndi unu na ha ga-eso keta onyinye amara nke ndu ahụ. Nke a ga-eme ka ihe obula hapu igbochi ekpere unu.

Ihu ahuhu n'ihu ime ihe di mma

⁸ N'ikpeazu, nweenu otu mmuo, ka ihe na-ewute ibe unu na-ewute unu, na-ahuritanu onwe unu n'anya, nwekwanu obi omiko na obi di umeala.

⁹ Unu ejila ihe ojo akwughachi ugwo ihe ojo e mere unu, maobu nkwo to n'onodu nkwo to. Kama gozienu ha, n'ihu na o bu ngozi ka e kwere unu na nkwa iketa, mgbe a kporo unu. ¹⁰ N'ihu na,

"Onye obula nke na-achọ ndu,
nke choro ihu ubochi ndi ahụ di mma,
ya mee ka ire ya ghara ikwu okwu ojo
meekwa ka egbugbere onu ya ghara ikwu okwu aghughu.

¹¹ Ka ha tugharja site n'ajo ihe ma mee ezi ihe;
ka ha choo udo, ma na-agbasokwa ya.

¹² N'ihu na anya Onyenwe anyi di n'ahu ndi ezi omume,
nti ya gheekwa oghe nye ekpere ha,

ma ihu Onyenwe anyi na-emegide ndi na-eme ihe ojo."*

Nogide na-eme ihe oma

¹³ Onye ga-emegide unu ma o buru na unu na-anu oku n'obi ime ezi ihe? ¹⁴ Ma a sikwari na unu ahụ ahuhu n'ihu na unu mere ihe ziri ezi, ngozi diri unu. "Unu atula egwu ihe ha na-atu egwu, ka obi gharakwa ilo unu mmiri."† ¹⁵ Na-edonu Kraist nso n'ime obi unu dika Onyenwe anyi. Nookwanu na njikere mgbe niile iguzo kowaara onye obula juru unu ajuju banyere oilleanya ahụ unu nwere n'ime unu. Ma unu were obi di nwayo na nsopuru na-eme nke a. ¹⁶ Ma na-enwenu akonuche di ocha, ka ndi ahụ na-ekwulu ibi obi oma unu n'ime Kraist, buru ndi ihere ga-eme banyere nkwo to ha na-ekwuto unu. ¹⁷ N'ihu na o ka mma ita ahuhu n'ihu ezi ihe ma o buru uche Chineke, karja ita ahuhu n'ihu ajo ihe. ¹⁸ N'ihu na Kraist n'onwe ya huru ahuhu nwuo n'ihu unu otu mgbe. Onye ezi omume nwuru n'ihu ndi ajo omume, ka o kporo unu bjakwute Chineke. N'ihu na e mere ka o nwuo n'anụ ahụ ma e mekwara ka o di ndu na mmuo ya. ¹⁹ Mgbe emesiri ka o di ndu na mmuo ya, o gara kwusaa ozioma nye mmuo ndi ahụ a kpochiri n'ulo mkporo. ²⁰ Nke a bu mmuo ndi ahụ juru ime ihe Chineke choro mgbe ahụ o ji ntachiobi chere ha n'oge ahụ Noa no na-ewu ugo mmiri ya. O bu naani mmadu asato n'ime ndi bi n'oge ahụ ka a zoputara site na mmiri ahụ. ²¹ Mmiri a no onodu di ka baptizim nke na-azoputa unu ugbu a. O anaghi asapu unyi site n'ahu mmadu, kama o bu ihe na-egosi ezi akonuche n'ebe Chineke no. O na-azoputa unu site na mbilite n'onwu nke Jisos Kraist, ²² onye no n'elugwe, n'aka nri Chineke, ebe ndi mmuo ozi niile, na ichi isi niile, na ike niile na-erube isi nye ya.

* 3:12 3:12 Abụ 3:12-16 † 3:14 3:14 Ajz 8:12

4

Iso Kraïst ga-eweta ihe mgbu

¹ Ya mere, ebe ọ bụ na Kraïst huru ahuhu n'anụ ahụ, unu onwe unu kwesiri inwe ụdị obi ahụ o nwere. N'ihì na onye tara ahuhu n'anụ ahụ akwụsila ime mmehie. ² N'ihì nke a, onye dị otu ahụ anaghị ebi ndụ fọdurụ ya n'ụwa n'ihì agụ ọjọ nke ọchịchọ mmadụ, kama ọ na-ebi ya n'ihì imezu ọchịchọ Chineke. ³ N'oge gara aga unu tufuru ọtụtụ oge ime ihe ndị ahụ na-ato ndị mba ọzọ uto. Ndu unu juputara n'agụ ikwa iko, na agụ ime ihe ọjọ, na inubiga mmanya oke, na ikpo oriri, na ikpere arụsị niile, bụ ihe jọgburu onwe ya na njo. ⁴ Ma ndu unu na-ebi ugbu a na-eju ha anya ebe ọ bụ na unu anaghị esokwa ha ebi ndu ọjọ ndị ahụ ọzọ, n'ihì nke a ha na-ekwutokwa unu. ⁵ Ma ha ga-eji onu ha kwuputa ihe ha mere n'ihu onye ahụ ga-ekpe ndị dị ndu na ndi nwuru anwu ikpe. ⁶ Ọ bụ nke a mere e ji kwusaa ozioma ọ buladi nye ndi ahụ nwuru anwu bụ ndi e kperela ikpe mgbe ha di ndu, dika e si ekpe mmadu niile ikpe, ka ha site na nke a bie ndu di ka Chineke si choo site na mmuo ahụ.

Ọgwugwu oge di nso

⁷ Ọgwugwu ihe niile adila nso. Burunu ndi nwere akonuche zuruoke, ndi anya doro, ka unu nwee ike na-ekpekwa ekpere. ⁸ Nke kachasi nke, na-ahuritanu onwe unu n'anya nke ukwu n'ihì na ihunanya na-ekpuchi otutu mmehie. ⁹ Jirinu obioma na-elerita ibe unu obia na-enweghi ntamu obula. ¹⁰ Onye obula n'ime unu dika ndi ozi nataro onyine amara nke Chineke, jirinu onyine obula unu nataro na-ejeritara onwe unu ozi. ¹¹ Onye na-ekwu okwu ya kwuo ya di ka ọ bụ nnoo okwu Chineke ka ọ na-ekwu. Onye na-eje ozi ya jee ya site n'ike ahụ Chineke na-enye. N'ime ihe niile ka otuto diri Chineke site na Jisọs Kraïst. Ọ bụ ya ka otuto niile na ike niile diri ruo mgbe niile ebighi ebi. Amen.

Ihu ahuhu di ka onye Kraïst

¹² Umunna m, ka ọ hapu iju unu anya mgbe onwunwa di iche iche nabijara unu n'ihì na ihe di otu a abughi ihe oheru n'ebe unu no. ¹³ Kama nurjanu onu n'ihì na unu so Kraïst na-eketa oke n'ahuhu ya, ka e sikwa otu a mee ka obi unu juputa n'onu, unu ga-etikwa mkpu onu mgbe a game ka ebube ya puta ihe. ¹⁴ O buru na a na-ekwuto unu n'ihì aha Kraïst, unu bu ndi a goziri agozi. Nke a na-eziputa na mmuo nke ebube ahụ bu mmuo Chineke na-ebi n'ime unu. ¹⁵ Ka onye obula n'ime unu ghara ita ahuhu n'ihì na o gburu mmadu maobu di ka onye ohi, maobu di ka onye na-eme ihe ọjọ, maobu di ka onye na-anara mmadu ihe n'aka ike. ¹⁶ Ma ihere ekwesighi ime unu mgbe unu na-ata ahuhu di ka ndi Kraïst. Kama nyenu Chineke otuto na unu bu ndi a na-akpo aha ahụ. ¹⁷ N'ihì na oge eruola, mgbe a ga-amalite ikpe n'ezinaulo Chineke. Ọ buru na a ga-ebu uzo kpee anyi ikpe, gini ga-abukwanu onodu ndi ahụ na-ekwenyeghi n'oziooma Chineke? ¹⁸ Ma,

“Ọ burukwa na ọ di ike izoputa onye ezi omume,

oleekwanu olileanya diri onye na-amaghi Chineke na onye mmehie?”*

¹⁹ Ya mere, ndi na-ata ahuhu di ka nzube Chineke si di, nyefenu onwe unu n'aka onye okike, onye kwesiri ntukwasị obi, ma nogidenu na-eme ezi ihe.

* 4:18 4:18 Ilu 11:31

5

Ndumọdu dị iche iche

¹ Mụ onwe m, onye bụ okenye na onyeama banyere ahuhụ Kraịst, burụkwa onye ga-eso keta oke n'ebube ya nke a gaje ikpughe, a na m arịọ ndị okenye n'etiti unu arịrịọ a, ² na-azunụ igwe aturụ ahụ Chineke nyefere unu n'aka. Ka unu na-elekota ha, ọ bughị n'ihị na unu agaghị ime otu a, kama ọ bụ ihe sitere n'ochịchọ obi unu, dị ka Chineke chọrọ ka unu mee. Ọ bụkwaghị n'ihị ego unu ga-enweta, kama ọ bụ inụ ọkụ unu n'ije ozi. ³ Unu abụla ọkaaka n'ebe ndị e nyefere unu n'aka nọ. Kama burunụ ihe ịma atụ nye igwe aturụ ahụ. ⁴ Ma mgbe Onyeisi ndị ọzuzụ aturụ ahụ ga-abịa unu ga-anata okpueze ebube nke na-agaghị agbanwe agbanwe.

⁵ N'otu aka ahụ, unu umụ okorobija, doonụ onwe unu n'okpuru ndị bụ okenye. Unu niile werenụ obi umeala na-ejeritara onwe unu ozi, n'ihị na, "Chineke na-eguzo imegide ndị na-ebuli onwe ha elu,

ma ọ na-enye ndị dị umeala n'obi amara."*

⁶ Ya mere, wedanụ onwe unu n'okpuru aka dị ike nke Chineke, ka o bulie unu elu n'oge ya. ⁷ Hapurunụ ya nsogbu unu na nchegbu unu, n'ihị na ihe banyere unu na-emetụ ya n'obi.

⁸ Nọonụ na njikere, na-echekwanụ nche n'ihị na onye iro unu bụ ekwensu ji oke ịgbọ ụja na-awaghari dika ọdum, na-achọ onye ọ ga-ala n'iyi. ⁹ Guzosienu ike n'okwukwe unu. Unu ekwela ka o merie unu, kama tükwasinụ Onyenwe anyị obi. Chetanụ na e nwere ọtutụ ndị kwere ekwe dị ka unu ndị nọkwa n'udj ahuhụ a unu na-ahụ n'ụwa niile.

¹⁰ Chineke onye nwe amara niile, onye kpobatarā unu na ebube ebighi ebi ya n'ime Kraịst, mgbe unu huru ahuhụ ndị a nwa oge, ya onwe ya ga-eweghachi unu n'ọnọdu unu, mee ka unu dị nnoọ ike, ndị guzo chīm ma kwesikwa ntukwasị obi. ¹¹ Ọ bụ ya nwe ike niile ruo mgbe niile ebighi ebi. Amen.

Ekele ikpeazu

¹² Ọ bụ site n'inyeaka Sailas onye m hutara dij ka nwanna kwesiri ntukwasị obi ka m ji deere unu mkpuru okwu ole na ole ndị a nke m ji agbaa unu ume na-ekwuputakwa na nke a bụ eziokwu dij n'amara Chineke. Guzosienu ike n'ime ya.

¹³ Nwanyị ahụ nọ na Babilon, nke a hoputara unu na ya, na-ekele unu. Mak, ezi nwa m nwoke na-ekele unu.

¹⁴ Jirinụ isurita onụ ihunanya kelerita onwe unu.

Ka udo dijyere unu niile nọ n'ime Kraịst.

* 5:5 5:5 Ilu 3:34

2 Pita

¹ Ọ bụ Saimon Pita, odibo na onyeozi nke Jisọs Kraịst,

Na-edegara ndị niile anyị na ha ketara otu ụdị okwukwe a dị oke ọñuahịa, n'ime ezi omume nke Chineke na Onye nzọpụta anyị Jisọs Kraịst akwụkwọ ozi a:

² Ka amara na udo bara unu ụba, site na mmazu nke Chineke na nke Jisọs Onyenwe anyị.

Ọkpụkpọ na nhọpụta Chineke

³ O sitela n'ike o ji buru Chi nye anyị ihe niile dị anyị mkpa ibi ndụ na-aspuru ya, site n'omuma nke anyị mara ya, bụ onye ahụ kpọrọ anyị site n'ebube ya na ịdị mma ya. ⁴ O sitela n'ihe ndị a nye anyị nkwa dị ukwu na nke dị oke ọñuahịa, ka anyị site na ha keta oke n'ụdịdị nsọ ya, si otu a gbanari iru arụ dị n'ụwa, nke ọchịchọ ọjọọ na-ebute.

⁵ N'ihị nke a, gbalisienụ ike itukwasi ịdị mma n'elu okwukwe unu, ma na-atukwasikwanu ihe omuma n'elu ịdị mma, ⁶ tukwasikwanu imeru ihe n'oke n'elu ihe omuma, tukwasikwanu ntachiobi n'elu imeru ihe na oke, ma na-atukwasikwanu ibi ndu di ka ndi Chineke n'elu ntachiobi. ⁷ Tukwasikwanu obioma nye umunna n'elu ibi ndu di ka ndi Chineke, ma na-atukwasikwanu ihunanya n'elu obioma nye umunna. ⁸ O buru na unu enwe ihe ndi a n'uzo ha jubigakwara oke n'ime unu, mgbe ahụ ha ga-eme ka unu ndi na-adighi ami mkpuru, buru ndi na-ami mkpuru, na ndi bara uru n'ihe unu maara banyere Onyenwe anyi Jisos Kraist. ⁹ Ma onye obula na-atukwasighi ihe ndi a n'okwukwe ya no n'ochichiri. O naghị ahụ ụzọ. O bukwa onye na-echefu na a sachapula ya mmehie ya, ndi o mere n'oge gara aga.

¹⁰ N'ihị ya umunna m, gbalisienụ ike iguzosike n'okpukpo na nhoputa unu. Nke a ga-eme ka unu hapu iso ngongo maobu daa. ¹¹ N'uzo di otu a, a ga-enye unu ohere di ukwu iji bata n'alaeze ebighi ebi nke Onyenwe anyi na Onye nzoputa anyi Jisos Kraist.

Okwu amuma nke Akwukwo nsọ

¹² Aga m na-aga n'ihu na-echetara unu ihe ndi a site n'oge ruo n'oge. O bu ezie na unu maara na ha na-eguzosikwa ike n'ezikwu ahụ unu natara. ¹³ Ana m agụ ya n'ihe ziri ezi ikpote mmuo unu na uche unu site n'ichetara unu ihe ndi a ugbo a m di ndu n'anụ ahụ a. ¹⁴ N'ihị na Onyenwe anyi Jisos Kraist agwala m hooaha, na m ga-eyipu* ya n'oge na-adighi anya. ¹⁵ Aga m agbalisi ike ihu na mgbe m hapuchara uwa nke a, unu ga na-echeta ihe ndi a mgbe niile.

Eso m jiri anya m hu Jisos

¹⁶ Ihe niile anyi na-akoro unu abughị akuko ifo mmadu koru site n'amamihe ya. N'ihị na anyi kowaara unu ihe banyere ike Onyenwe anyi Jisos Kraist na obibia o ga-abia ozu. O bu anya anyi abuo ka anyi ji hu ebube nke ibu eze ya. ¹⁷ N'ihị na o natara nsopuru na ebube site n'aka Chineke bu Nna mgbe olu ahụ si n'ebube ahụ di ukwu daa si, "Onye a bu

* **1:14** 1:14 Maobu, a ga m anwu

Okpara m, onye m hụrụ n'anya, onye ihe ya dị m ezi mma."[†] 18 Anyị onwe anyị nūrụ olu ahụ si n'eluigwe daa mgbe anyị so ya nọdụ n'elu ugwu nsọ ahụ.

¹⁹ Anyị nwaputara na okwu ndị amụma ahụ bụ ihe mezuru emezu. Unu onwe unu kwesikwara ilezi anya n'okwu ndị ahụ, dika a ga-asị na ha bụ ihè na-enwu n'ebe ọchịchiri gbara nke na-adị ruo mgbe chi boro, mgbe e mere ka kpakpando otutu walie n'obi unu. ²⁰ Nke ka nke, ghotanụ na okwu amụma obula di n'akwukwo nsọ abughị nke e dere dika akonuche mmadu si di. ²¹ N'ihì na o nweghi okwu amuma obula nke e cheputara di ka ọchicho obi mmadu si di, kama mgbe ndi mmadu kwuru okwu n'aha Chineke, o bu Mmuo Nso duru ha.

2

Ila n'iyi nke ndi ozizi ugha

¹ Ma na mgbe ochie ahụ kwa, e nwere otutu ndi amuma ugha n'etiti ha, dika a ga-esi nwee ndi ozizi ugha n'etiti unu. Ndi a ga-esite na nzuzo na-ewebata ozizi ojojo nke na-eweta ila n'iyi, ha ga-agonari o buladi onye kachasi ihe niile, bu Onyenwe, onye gbaputara ha. Ha na-eweta ila n'iyi na mberede, na-atukwasị onwe ha n'isi. ² Ya mere, otutu mmadu g-esoro ndu ruru aru ha na-ebi, n'ihì ha ga-ekwutokwa uzo nke eziokwu ahụ. ³ N'anya ukwu ha, ndi nkuzi ugha ndi a ga-eji okwu nrafu rigbuo unu n'uru. Site na mgbe ochie, onye ga-ekpe ha ikpe di njikere. Onye ga-ala ha n'iyi anaghi arahu ura.

⁴ O buru na Chineke ahapughi ndi mmuo ozi ahụ mgbe ha mehiera, kama o weere ha kpochie n'ime ala mmuo,* ebe e kere ha agbu na-eche ubochi ikpe ahụ. ⁵ O burukwa na o mereghị ndi uwa nke mbu ebere mgbe o mere ka uju mmiri bjakwasị ndi bi na ya na-amaghi Chineke, kama o zoputara naani Noa bu onye kwusara ezi omume na mmadu asaa ndi ozo. ⁶ O buru na o mara obodo Sodom na Gomora ikpe site n'iwere oku rechapu ha, mee ha ihe imaatu banyere ihe gaje ibiakwasị ndi na-amaghi Chineke; ⁷ o burukwa na o naputara Lot bu onye ezi omume, onye ndu ojojo nke ndi na-emebi iwu wutere ⁸ (n'ihì na nwoke ezi omume ahụ nke na-ebi n'etiti ha ubochi niile, ehie na abali, bu onye eji oru mmebi iwu niile o na-anu, na nke o ji anya ya na-ahu, mekpaa mkpuruobi ezi omume ya ahụ). ⁹ O buru na o di otu a, Onyenwe anyi maara otu o si anaputa ndi na-asopuru Chineke site n'onwunwa niile gbara ha gburugburu. O makwaara ebe ndi ajo omume n'ahuhu, tutu ruo ubochi ikpe ahụ.

Ahuhu nke na-abia

¹⁰ Nke a bu eziokwu banyere ndi ahụ na-agbaso ọchicho emeruru emeru nke anu ahụ mmehie ha, na-eledakwa ike ọchichi anya. Ndi nwere anya ike ma juputakwa na mpako. Ndi ahụ ujo na-adighi atu ikwuto o buladi mmuo ndi ahụ juputara n'ebube nke anya na-adighi ahụ. ¹¹ Lee, o bu ezie na ndi mmuo ozi kariri ha n'idi ike, nweekwa ume kara, ma ha anaghi e kpegide ha ikpe nkwujo n'ihu Onyenwe anyi. ¹² Lee ka ha si na-ekwulu ihe ndi ha aghotaghi. Ha di ka umu anu ohia, ndi nzuzu na-eme naani ihe obula ha kpebiri n'obi ha. Ndi a muru naani maka ijide ha ma bibiekwa ha. A ga-egbu ha otu e si egbu umu anu ohia ndi a.

¹³ A ga-eji ntaramahuru kwughachi ha ugwo ihe ojojo ha mere. Ihe nato ha utu bu ikpo oriri na onunu n'etiti ehie. Ha bu ihe ihere, burukwa

[†] 1:17 1:17 Mat 17:5; Mak 9:7; Luk 9:35

*

2:4 2:4 Maogu, olulu ọchichiri ma o bukwany,

Tataros n'asusu Griik

ndi na-ewetara unu ntupọ ma ọ buru na ha na-eso unu na-erikọta oriri. ¹⁴ Anya ha juputara n'aguu ikwa iko, mmehie adighi ejukwa ha afo. Ha na-arafu ndi okwukwe ha na-esighi ike. Ha bukwa ndi a maara aha ha n'ih i oke ochicho. N'ezie ha bu umu a buru onu. ¹⁵ Ha esitela n'ezi uzọ ahụ jehie, soro omume Belam nwa Beoa, onye huru ugwo oru nke ajo omume n'anya. ¹⁶ Ma a baara ya mba maka ajo omume ya, mgbe e mere ka inyinya ibu ya jiri olu mmadu gwa ya okwu; gbochie oru onyeisi na-adighi mma nke onye amuma ahụ choro iru.

¹⁷ Ndi a dikwa ka iyi tara ata nke mmiri obula na-adighi n'ime ya. Ha dikwa ka igwe ojii nke oke ifufe na-efesasi, nke na-adighi ezo mmiri obula. Ndi a kwadobere ebe kachasi igba ochichiri. ¹⁸ Ha na-eji okwu efu na-enweghi isi, na aguu ihe ojoo nke na-agu anu ahụ ha, na-arafu ndi sitere n'etiti ndi na-ebi ndu ojoo na-ekewapu onwe ha. ¹⁹ Ha na-ekwe ha nkwa inwere onwe ha, ma ha onwe ha bu ohu nye ihe rere ure, n'ih i na mmadu bu ohu nye ihe obula na-achi achi n'ime ya. ²⁰ Mgbe ha sitere n'ih e niile emeruru emeru nke uwa gbapu, site na mmazu nke Onyenwe anyi, na Onye nzoputa anyi Jisos Kraist, buru ndi atuhiri na mmehie ozo, burukwa ndi e meriri, ha ga-abu ndi onodu ha ga-ajo njo karja ka o di na mbu. ²¹ O gaara akara ha mma ma o buru na ha amataghi uzọ ezi omume, karja na ha matara ya, mesia gbakuta iwu ahụ di nsọ nyere ha azu. ²² Ilu ndi a bu eziokwu banyere ha si, "Nkita laghachiri ozo n'ih e o gboro,"† ya na, "Nne ezi a sachara ahụ laghachiri ozo ituru onwe ya n'apiti."

3

Ubochi nke Onyenwe anyi

¹ Ndi enyi m, nke a bu akwukwo nke abuo m na-edetara unu. N'ime ha abuo, ihe m mere bu ichetara unu ihe ndi ahụ niile unu maara na itute uche unu banyere echiche zuruoke. ² Achoro m ka unu cheta okwu ndi amuma di nsọ kwuru mgbe ochie na iwu nke Onyenwe anyi na Onye nzoputa anyi nyere site na ndi ozi ya.

³ Na mbu, unu ga-amata nke a, na n'oge ikpeazu, ndi na-akwa emo ga-aputa, site n'ikwa emo gbaso agu ihe ojoo niile nke anu ahụ ha choro ⁴ nashi, "O kwere unu nkwa na o ga-abia, gini mere na o biabeghi? Kemgbe nna nna anyi ha nwuru, ihe niile ka di otu ha di na mbu, site n'okike uwa." ⁵ Ha kpachaara anya chefuo na site n'ogologo oge gara aga, e sitere n'okwu onu Chineke kee eluigwe ma meekwa ka uwa diri site na mmiri nke gbara uwa gburugburu. ⁶ O bukwa site na mmiri ndi a ka e ji bibie ma laa n'iyi uwa nke di n'oge ahụ. ⁷ O bukwa otu okwu ahụ ka e ji nye iwu ka e chebe eluigwe na uwa tutu ruo ubochi ahụ, mgbe a ga-eji oku laa ha n'iyi n'ubochi ahụ a ga-ekpe ndi niile na-amaghi Chineke ikpe, laakwa ha n'iyi.

⁸ Ndi enyi m, unu echefula otu okwu a, n'anya Chineke, otu ubochi dika puku afo, puku afo dikwa ka otu ubochi. ⁹ Onyenwe anyi anaghi ano odu n'imezu nkwa ya, dika ndi ufo du n'ahuta ya na o bu ino odu. Kama o nwere ntachiobi n'ebe unu no, n'ih i na o choghi ka onye obula laa n'iyi, kama o choro ka onye obula biaru o na ncheghari.

¹⁰ Ma ubochi Onyenwe anyi ga-abia dika onye ohi. N'ubochi ahụ, eluigwe ga-eji oke uzu gafee. Ihe niile di n'eluigwe ga-agba oku, laa n'iyi. Uwa na oru niile a ruru n'ime ya ga-erepiakwa oku n'otu ntabi anya.

¹¹ Ebe ọ bụ na ihe niile gbara anyị gburugburu ga-esi otu a laa n'iyi, ụdị ndị dị aña ka unu kwesiri ibụ? Unu kwesiri ị na-ebi ndụ di nsọ na nke isopuru Chineke, ¹² dika unu na-ele anya ọbibiya ụbọchi nke Chineke, na-echesikwa ya ike ka ọ bịa ngwangwa. N'ihu na ọ bụ ụbọchi a ga-amanye eluigwe niile oku, mee ka ihe niile di na ya gbaze buru ihe na-agaghi adikwa. ¹³ Ma anyi na-ele anya mmezu nkwa ahụ o kwere, nkwa inye anyi eluigwe oheru na uwa oheru ebe ezi omume naani ga-adi.

¹⁴ Bikonu ndi m huru n'anya, mgbe unu no na-ele anya ihe ndi a, jisienu ike hu na aka unu di ocha, ndi na-enweghi ita uta na ndi ha na ya di n'udo. ¹⁵ Chetakwanu na ntachiobi Onyenwe anyi putara nzoputa, dika ezi nwanna anyi Pol jiri amamihe Chineke nyere ya deere unu ihe banyere ya. ¹⁶ O na-edede otu ihe ahụ n'akwukwo ozi ya niile, na-ekwu ihe banyere ihe ndi a n'ime ha. E nwere ufodu ihe o kwuru nke siri ike ighota nke ndi nzuzu na ndi na-amaghi ihe na-akowa dika ha si cheputa n'obi ha. Ha asugharjala ihe o dere dika ha na-emekwa mpaghara akwukwo nsọ ufodu, si otu a wetara onwe ha ila n'iyi.

¹⁷ Ya mere, ezi ndi enyi m, ebe unu matara nke a, noronu na nche ka a ghara isite na njehie ndi na-emebi iwu duhie unu, ime ka unu si n'onodu unu daa. ¹⁸ Burunu ndi na-eto eto n'ime amara. Burukwanu ndi na-aga n'ihu imuta ihe banyere Onyenwe anyi na Onye nzoputa anyi Jisọ Kraist nke oma.

Ka otuto dirị ya ugbo a na mgbe niile ebighi ebi. Amen.

1 Jon

Okwu nke ndu

¹ Ihe anyị na-edere unu banyere ya bụ ihe ahụ na-adiri site na mmalite, nke anyị nuru, nke anyị jikwa anya anyị hụ, nke anyị lekwasiri anya, na nke aka anyị meturu. Anyị na-ekwu ihe banyere Okwu nke ndu ahụ. ² Ndu ahụ putara ihe. Anyị ahụla ya ma gbaakwa ama banyere ya. Ya mere, ihe anyị na-ekwu okwu ya, na ihe anyị na-akoro unu bụ banyere ndu ebighi ebi ahụ nke ya na Nna nọ na mbụ; nke e mere ka ọ pụta ihè nye anyị. ³ Anyị na-ekwusara unu ihe anyị huru na nke anyị nuru, ka unu soro anyị nwee nnweco. N'ezie nnweco anyị bụ nke anyị na Nna na nke Okpara ya bụ Jisọs Kraist, na-enweco. ⁴ Anyị na-edere unu ihe ndi a n'ihì ime ka onu anyi zuo oke.

Ihè na Ochichiri

⁵ Nke a bụ ozi ahụ anyị nuru site n'aka ya, nke anyị na-ekwusakwara unu. Chineke bụ ihè, ochichiri obula adighikwa n'ime ya. ⁶ Ya mere ọ buru na anyị asị na anyị na ya nọ n'ezie nnweco ma na-ebi n'ime ochichiri, ọ bụ okwu ugha ka anyị na-ekwu. Eziokwu ahụ adighikwa n'ime anyị. ⁷ Ma ọ buru na anyị na-ebi ndu anyi n'ihè, di ka ya onwe ya si nọ n'ihè, mgbe ahụ anyi na ibe anyi na-enwe ezi nnweco. Obara Jisọs bụ Okpara ya na-asachapukwa anyi mmehie anyi niile.

⁸ Ma ọ buru na anyi asị na anyi adighi eme mmehie, anyi na-eduhie onwe anyi, na-ajukwa inabata eziokwu ahụ n'ime anyi. ⁹ Ma ọ buru na anyi ekwuputa mmehie anyi, onye ahụ kwesiri ntukwasị obi na onye ezi omume, ọ ga-agbaghara anyi mmehie anyi niile, sachapukwa anyi site n'ajo omume anyi niile. ¹⁰ O buru na anyi asị na anyi emeghi mmehie obula, anyi na-akpo ya onye na-ekwu okwu ugha, okwu ya enwekwaghi onodu n'ime anyi.

2

¹ Ezi umuntakiri m, ana m edere unu ihe ndi a ka unu ghara imehie. Ma ọ buru na onye obula emehie, anyi nwere onye na-ekwuchite onu anyi n'ihu Nna ahụ. O bụ Jisọs Kraist, Onye ezi omume ahụ. ² O bụ onye jiri onwe ya chuo aja n'ihì ikpuchiri anyi mmehie anyi, ma ọ bughị naani n'ihì mmehie anyi, ọ bukwa n'ihì mmehie uwa niile.

Ihunanya na Ikpo asi

³ Otu a ka anyi si amata na anyi maara onye ọ bụ, ma ọ buru na anyi erube isi nye iwu ya niile. ⁴ Onye ahụ na-ekwu si, "Amaara m ya," ma ọ dighi eme ihe o nyere n'iwu bụ onye okwu ugha, eziokwu ahụ adighikwa n'ime ya. ⁵ Ma ọ buru na onye obula na-erube isi n'okwu ya, n'ezie, ihunanya Chineke bụ ihe emere ka o zuo oke n'ime ya. O bụ otu a ka anyi si amata na anyi nọ n'ime ya. ⁶ Onye obula na-ekwu na ya bi n'ime ya kwesiri ibi ndu di ka ya.

⁷ Ndi enyi m huru n'anya, anaghi m edere unu ihe gbasara iwu oharu, kama ọ bụ otu iwu ochie ahụ, nke na-adi site na mbu. Iwu ochie a bụ nke e ziri unu ozi banyere ya. ⁸ Ma otu ọ di, ana m edere unu iwu oharu, nke bụ eziokwu n'ime ya na n'ime unu. N'ihì na ochichiri na-agafe, ezi ihè ebidola ichawaputa.

⁹ Onye ọbụla na-asị na ya nọ n'ìhè ma na-akpọ nwanna ya asị, na-anọ n'ọchịchiri ruo ugbu a. ¹⁰ Onye ọbụla na-ahụ nwanna ya n'anya na-ebi n'ime ihe ahụ ọ dịkwaghị ìhè dị n'ime onye dị otu a bụ nke ga-eme ya ka ọ sọ ngongọ. ¹¹ Ma onye ọbụla na-akpọ nwanna ya asị nọ n'ọchịchiri, na-ejegharikwa n'ime ọchịchiri; ọ maghị ebe ọ na-aga n'ìhi na ọchịchiri ahụ emeela ka o kpuo isi.

The mere e jiri dee ihe ndị a

¹² Ana m edere unu ihe ndị a ụmuntakiri m
n'ìhi na a gbagharala unu mmehie niile site n'aha ya.

¹³ Ana m edere unu ndị bụ nna ihe ndị a,
n'ìhi na unu maara onye ahụ na-adị site na mbụ.

Ana m edere unu ụmụ okorobia,
n'ìhi na unu emerielala ajoye ahụ.

¹⁴ Ana m edere unu ụmuntakiri,
n'ìhi na unu maara nna ahụ.

Ana m edere unu ndị nna,
n'ìhi na unu maara onye ahụ na-adị site na mbụ.

Ana m edere unu ụmụ okorobia,
n'ìhi na unu siri ike,
okwu Chineke na-ebikwa n'ime unu,
unu emeriekwala ajoye ahụ.

Unu ahụla ụwa n'anya

¹⁵ Kwụsịnụ ihu ụwa n'anya, ya na ihe niile dị n'ụwa. Ọ bụrụ na onye ọbụla ahụ ụwa n'anya ihunanya nke Nna adighi n'ime ya. ¹⁶ N'ìhi na ihe niile dị n'ụwa, ihe ndị ahụ niile anụ ahụ anyị, na anya anyị na-achọ, ya na ìnya isi mmadụ banyere ihe ọ bụ na ihe o nwere, esiteghị n'ebe Nna nọ, kama ha sitere n'ụwa. ¹⁷ Ụwa na ọchịchọ ọjọọ ya niile na-agafe agafe, ma onye ahụ na-eme uche Chineke ga-adị ndụ ruo mgbe ebighi ebi.

Onye iro Kraịst

¹⁸ Ụmụ m, nke a bụ oge awa nke ikpeazụ. Dịka unu nūrụ na otu onye na-emegide Kraịst na-abia, ọ buladi ugbu a, otutu ndi na-emegide Kraịst abiala. Otu a ka anyi si amata na ọ bụ oge awa nke ikpeazụ. ¹⁹ Ha si n'etiti anyi puo, ma ha abughị ndi nke anyi n'ezie. N'ìhi na a si na anyi na ha bụ otu, ha gaara aga n'ihu soro anyi nọdu. Ma ọpupu ha puru na-egosi na ọ dighi onye n'ime ha sonyere anyi.

²⁰ Ma unu nwere otite mmanu sitere n'Onye Nso ahụ, unu niile matakwarala ihe niile. ²¹ Ya mere, anaghị m edegara unu akwukwo a dika ndi na-amaghị eziokwu kama n'ìhi na unu maara ya na n'ìhi na ọ dighi okwu ugha ọbụla na-esi n'eziookwu ahụ aputa. ²² Onye bụ onye okwu ugha? Ọ bụ onye ahụ na-asị na Jisọs abughị Kraịst ahụ. Onye dị otu a bụ onye na-emegide Kraịst, n'ìhi na ọ nabataghị Nna ahụ na Ọkpara ya. ²³ Onye ọbụla juru Ọkpara ahụ enwekwaghị Nna ahụ; ma onye ọbụla nabatara Ọkpara ahụ nwekwara Nna ahụ.

²⁴ Hunu na ihe unu nūrụ site na mmalite na-anogide n'ime unu. Ọ bụrụ na ihe unu nūrụ na mbido ebiri n'ime unu, unu ga-anogide n'ime Ọkpara ahụ na n'ime Nna ahụ. ²⁵ Ihe o kwere anyi na nkwa bụ nke a, ndu ebighi ebi.

²⁶ Ana m edere unu ihe ndi a banyere ndi ahụ na-agbali iduhie unu.

²⁷ Ma unu onwe unu, otite mmanu ahụ unu natara n'aka ya na-anogide

n'ime unu, n'ihì nke a, onye ozizi ozo adighi unu mkpa. Dika otite mmanu ya na-ezi unu ihe banyere ihe niile, burukwa eziokwu, o bughi okwu ugha. Ya mere, dika o zikwara unu, na-anogidenu n'ime ya.

Umụ Chineke

²⁸ Ugbu a umuntakiri m, nogidesienu ike n'ime ya, ka o ga-abu mgbe e mere ka o puta ihe, anyi ga-abu ndi obi siri ike, ndi ihere na-agaghi eme, n'ihu ya mgbe o bjara.

²⁹ O buru na unu matara na o bu onye ezi omume, unu maara na onye obula nke na-eme ihe ziri ezi bu onye a muru site na ya.

3

Ibi ndu di ka umu Krajist

¹ Lee udi oke ihunanya nke Nna ahụ nwere n'ebe anyi no, na-aga akpo anyi umu Chineke. N'ezie, nke a bu ihe anyi bu. Ihe mere na uwa amaghi anyi bu n'ihì na o maghi ya. ² Ndi huru n'anya, ugbu a anyi aburu la umu Chineke. O bu ezie na anyi enweghi ike ighota ihe onodu anyi ga-abu n'oge di n'ihu, ma anyi maara nke oma na mgbe a ga-eme ka o puta ihe, a ga-emekwa ka anyi buru ndi yiri ya, n'ihì na anyi ga-ahu ya dika o di. ³ Onye obula nwere olileanya di otu a kwesiri idebe onwe ya ocha, di ka ya onwe ya di ocha.

⁴ Onye obula na-eme mmehie na-emebi iwu. N'ezie mmehie bu mmebi iwu. ⁵ Unu maara na e mere ka o puta ihe iwepu mmehie. O dikwaghi mmehie obula di n'ime ya. ⁶ Onye obula na-anogide n'ime ya adighi ebi ndu ime mmehie, onye obula nke na-ebi ndu mmehie ahubeghi ya anya mgbe obula, o matabekwaghi ya.

⁷ Ezigbo umu m, unu ekwela ka onye obula duhie unu, onye obula na-eme ezi ihe bu onye ezi omume di ka ya onwe ya bu onye ezi omume. ⁸ Onye obula na-eme mmehie bu nwa ekwensu, n'ihì na ekwensu bu onye mmehie site na mmalite. Ihe mere Okpara Chineke jiri puta ihe bu ka o laa oru niile nke ekwensu n'iyi. ⁹ Onye a muru site na Chineke adighi anogide na-eme mmehie, n'ihì na mkpuru Chineke na-anogide n'ime ya, ha enweghi ike inogide na-eme mmehie, n'ihì na a muru ha site na Chineke. ¹⁰ Otu a ka anyi si amata ndi bu umu Chineke, na ndi bu umu ekwensu: Onye obula na-adighi eme ihe ziri ezi abughi nwa Chineke, otu a ka o dikwa onye na-adighi ahụ umunna ha n'anya.

Hu mmadu ibe gi n'anya

¹¹ N'ihì na nke a bu ozi ahụ unu nuru site na mmalite, ka anyi hurita onwe anyi n'anya. ¹² Ka anyi hapu idi ka Ken, onye bu nke ajo onye ahụ, na onye gburu nwanne ya. Gini mere o ji gbuo ya? O bu n'ihì na oru ya joro njo, ma nke nwanne ya ziri ezi. ¹³ Ka o gharakwa iju unu anya umunna m, na uwa kporo unu asi. ¹⁴ Anyi matara na anyi esitela n'onwu baa na ndu n'ihì na anyi na-ahu umunna* anyi n'anya. Onye obula na-adighi ahụ ibe ya n'anya na-anogide n'onwu. ¹⁵ Onye obula na-akpo nwanna ya asi bu ogbu mmadu, unu matakwarana na o nweghi onye obula bu ogbu mmadu nwere ndu ebighi ebi n'ime ya.

¹⁶ O bu otu a ka anyi si mata ihe bu ihunanya, na Jisos togboro ndu ya n'ihì anyi. Anyi kwesikwara itogbo ndu anyi n'ihì umunna anyi. ¹⁷ O buru na onye obula nwere akụ nke uwa, ahụ nwanna ya ka o no na mkpa

* **3:14** 3:14 Maobu, anyi na-ahurita onwe anyi n'anya

ma o nweghị obi ebere n'ebe ọ nọ, olee otu ihunanya Chineke si dirị n'ime ya? ¹⁸ Ụmuntakiri m, ka ihunanya anyị ghara ibụ naanị n'egbugbere ọnụ maọbụ nke okwu efu, kama ka ọ buru nke sitere n'eziokwu nakwa n'omume anyị.

¹⁹ Anyị ga-esitekwa na nke a mata na anyị bụ ndị nke eziokwu ahụ ma matakwa otu anyị ga-esi mee ka obi anyị kwenye n'ihu ya. ²⁰ N'ihị na ọ buru na obi anyị amaa anyị ikpe, Chineke dị ukwu karịa obi anyị, ọ mazukwara ihe niile. ²¹ Ndi m huru n'anya, ọ buru na obi anyị amaghi anyị ikpe, anyị nwere nkwa okwu n'ihu Chineke ²² na-anatakwa ya ihe obula anyi rioro n'ihị na anyi na-erube isi n'iwu ya, na-emekwa ihe na-atọ ya uto. ²³ Nke a bukwa iwu ya: ka anyi kwere n'aha Okpara ya Jisọs Kraist, ya na ihurita ibe anyi n'anya dika o nyere anyi n'iwu. ²⁴ Ndi niile na-erube isi nye iwu ya na-anogidesikwa ike n'ime ya, ya onwe ya na-anogidesikwa ike n'ime ndi ahụ! Otu a ka anyi si mara na ọ na-anogidesike n'ime anyi: Ọ bụ site na Mmuo nke o nyere anyi.

4

Nwaputa mmuo niile

¹ Ndi enyi m huru n'anya, unu ekwenyela okwu mmuo niile, kama nwaleenu mmuo niile ahụ i mata ma ha si na Chineke, n'ihị na otutu ndi amuma ugha apuola baa n'ime uwa. ² Otu a ka unu ga-esi mata Mmuo nke Chineke: Mmuo obula nke na-ekwuputa na Jisọs Kraist abjala n'anụ ahụ sitere na Chineke. ³ Ma mmuo obula nke na-adighi ekwuputa Jisọs esiteghi na Chineke, mmuo di otu a bụ nke onye ahụ na-emegide Kraist nke unu nuru na ọ ga-abia, ma ugbo a ọ biala n'ụwa.

⁴ Ụmuntakiri m, unu bụ ndi sitere na Chineke, unu emeriekwala ha n'ihị na onye ahụ nke bi n'ime unu di ukwu karịa onye ahụ nọ n'ime uwa. ⁵ N'ihị na ndi a si n'ime uwa puta. Ya mere, ihe ha na-ekwu okwu ya bụ naanị ihe banyere uwa. Uwa na-anakwa ha nti. ⁶ Anyi sitere na Chineke, onye obula maara Chineke na-ege anyi nti, ma onye obula na-esiteghi na Chineke anaghi ege anyi nti. Ọ bụ otu a ka anyi si amata mmuo eziokwu na mmuo nke okwu ugha.

Chineke bụ ihunanya

⁷ Ndi m huru n'anya, o kwesiri ka anyi huritaa onwe anyi n'anya, n'ihị na ihunanya na-esi n'ebe Chineke nọ abia. Onye obula nwere ihunanya bụ onye amuru site na Chineke, ọ makwara Chineke. ⁸ Onye na-enweghi ihunanya amaghi Chineke, n'ihị na Chineke bụ ihunanya. ⁹ E siri otu a mee ka ihunanya Chineke n'ebe anyi nọ puta ihè: Chineke zitere naanị otu Okpara ya n'ụwa ka anyi nwee ndu site na ya. ¹⁰ Nke a bụ ihe a na-akpo ihunanya, ọ bughị na anyi huru Chineke n'anya kama na ọ huru anyi n'anya ma zite Okpara ya dika aja nke juru ya obi maka mmehie niile anyi. ¹¹ Ndi m huru n'anya, ebe ọ bụ na Chineke si otu a hụ anyi n'anya, anyi kwesiri ihurita onwe anyi n'anya. ¹² O nwebeghi mgbe obula anyi ji anya anyi hụ Chineke anya, ma ọ buru na anyi ahụ ibe anyi n'anya, Chineke na-ebi n'ime anyi. A na-emekwa ka ihunanya ya zuo oke n'ime anyi.

¹³ O tinyekwala Mmuo Nso ya n'ime anyi igosi anyi na o bi n'ime anyi, na anyi bikwa n'ime ya. ¹⁴ Ma anyi onwe anyi ahula ma na-agbakwa ama na Nna ahụ zitere Okpara ya ka ọ buru Onye nzoputa nke uwa. ¹⁵ Chineke bi n'ime onye obula nke na-ekwuputa na Jisọs bụ Okpara Chineke. Onye

dị otu a bikwa n'ime Chineke. ¹⁶ Anyị maara ma kwerekwa na 'ihunanya Chineke nwere n'ebe anyị nọ.

Chineke bụ ihunanya. Onye ọ bụlakwa na-ebi ndụ ihunanya na-anogide n'ime Chineke. Chineke n'onwe ya na-ebinyekwara onye dị otu a. ¹⁷ N'uzọ dị otu a, a na-eme ka ihunanya zuo oke n'etiti anyị, ka anyị nwee ike inwe nkwuwa okwu n'ubochi ikpe ahụ, n'ihi na dika ya onwe ya dị, otu a ka anyị onwe anyị dikwa n'ụwa nke a. ¹⁸ Itụ egwu adighi n'ebe ihunanya di, kama ihunanya zuruoke na-achupu egwu n'ihi na egwu na ntaramahụhụ na-aruko oru, onye obula nke na-atu egwu bu onye na-ezubeghi oke n'ihunanya.

¹⁹ Anyị hụrụ ya n'anya n'ihi na o buru uzọ hụ anyị n'anya. ²⁰ Onye obula na-asị, "Ahuru m Chineke n'anya," ma nogide na-akpo nwanna ya asi, onye ahụ bu onye ugha. N'ihi na o buru na o hughị nwanna ya n'anya, bu onye o na-ahụ anya kwa ubochi, o pughi ihu Chineke n'anya bu onye o na-ahubeghi anya. ²¹ Iwu o nyere anyi bu, "Onye obula huru Chineke n'anya aghakwaghi ihu nwanna ya n'anya."

5

Okwukwe n'ime Okpara Chineke

¹ Onye obula kweere na Jisos bu Kraist bu onye amuru site na Chineke. Onye obula nke hukwara Nna n'anya na-ahukwa Okpara ya n'anya. ² O bu otu a ka anyi si amata na anyi huru umu Chineke n'anya, mgbe anyi na-ahụ Chineke n'anya, na-erubekwa isi n'iwu ya niile. ³ Nke a bu ihunanya Chineke, na anyi ga-ebebe iwu ya. Iwu ya adighikwa aru. ⁴ N'ihi na onye obula amuru site na Chineke na-emeru uwa. Nke a bukwa mmeri ahụ na-emeru uwa, o buladi okwukwe anyi. ⁵ Onye puru imeri uwa, ma o bughi naani onye ahụ kweere na Jisos bu Okpara Chineke?

⁶ O bu onye ahụ bịara site na mmiri na obara, ya bu Jisos Kraist. O siteghi naani na mmiri bja, kama o sitere na mmiri na obara. O bukwa Mmuo Nso na-agba ama maka ya, n'ihi na Mmuo Nso bu eziokwu. ⁷ N'ihi na ha di ato gbara akaebe: ⁸ Mmuo Nso,* na mmiri na obara, ha ato kwekoritara. ⁹ O buru na anyi nabata akaebe nke mmadu gbara, akaebe nke Chineke gbara di ukwu karja, n'ihi na o bu akaebe Chineke gbara banyere Okpara ya. ¹⁰ Onye obula kweere n'Okpara Chineke nwere ogbugba ama a n'obi ya. Ma onye obula na-ekwereghi na Chineke emeela ya ka o buru onye ugha, n'ihi na o kwereghi n'ama ahụ Chineke gbara banyere Okpara ya. ¹¹ Ama ahụ bukwa nke a, na Chineke enyela anyi ndu ebighi ebi, ndu a dikwa n'ime Okpara ya. ¹² Onye obula nwere Okpara ahụ nwere ndu ma onye obula na-enweghi Okpara Chineke enweghi ndu.

Ime okwu ka o wee anya

¹³ Ana m edere unu ihe ndi a unu ndi kweere n'aha Okpara Chineke, ime ka unu mata na unu nwere ndu ebighi ebi. ¹⁴ Nkwuwa okwu anyi nwere na ya bu, na o buru na anyi ario ihe obula dika ochicho obi ya siri di, o na-anu olu anyi. ¹⁵ O burukwanu na anyi matara na o na-anu olu anyi mgbe obula anyi rioro ya ihe, anyi na-amatakwa na anyi anatala ihe obula anyi rioro ya.

* 5:8 5:8 N'akwukwo ndi ohuru nke Vulget na-agba akaebe n'eluigwe: Nna, Okwu ahụ na Mmuo Nso, ha ato bu otu. 8 Ha dikwa ato na-agba akaebe n'ụwa: (nke a adighi n'akwukwo Griik obula tupu senchuri nke iri na ano)

¹⁶ O buru na onye obula ahụ ka nwanna ya na-eme mmehie nke na-adighi eduba n'onwu, ya kpee ekpere, Chineke ga-enyekwa onye ahụ ndu. Nke a bu maka ndi ahụ mmehie ha na-abughị nke na-eduba n'onwu. E nwere mmehie na-eduba n'onwu. Asighi m unu kpee ekpere maka nke ahụ. ¹⁷ Ajo omume niile bu mmehie, ma o di mmehie nke na-adighi eduba n'onwu.

¹⁸ Anyi matara na onye obula amuru site na Chineke anaghi aga n'ihu na-eme mmehie, kama onye ahụ nke amuru site na Chineke na-ehekwa ha, ajo onye ahụ adighi emetukwa ha aka. ¹⁹ Anyi maara na anyi bu umu Chineke, uwa niile nokwa n'okpuru ike ajo onye ahụ. ²⁰ Anyi matakware na Okpara Chineke abiala, nyekwa anyi nghota ka anyi mara ya, onye bu eziokwu. Anyi no n'ime onye ahụ bu eziokwu, o buladi n'ime Okpara ya, bu Jisọs Kraist. Ya onwe ya bu ezi Chineke burukwa ndu ebighi ebi.

²¹ Umu m, wezuganu onwe unu site n'arushi niile.

2 Jọn

¹ Ọ bụ okenye ahụ,

Na-edegara nwanyị ahụ onye Chineke hoputara, na ụmụ ya akwukwo a, bụ ndị m hụrụ n'anya n'ime eziokwu. Ọ bughị naanị m kama ndi niile maara eziokwu ahụ. ² N'ihì eziokwu ahụ nke dị n'ime anyị, nke ga-adigidekwa n'ime anyị ruo mgbe ebighị ebi:

³ Amara, na ebere, na udo nke sitere na Chineke Nna na Jisọs Kraịst, bụ Ọkpara Nna ahụ dinyere anyị n'ezikwu n'ihunanya.

Eziokwu na ihunanya

⁴ Apughị m ikọ ụdị anụrị m nwere mgbe m hụrụ na ụfọdụ ụmụ gị nabi ndụ igbaso eziokwu dika ihe Nna nyere anyị n'iwu. ⁵ Ma ugbu a, ezi nwanyị, ọ bughị iwu ọhụrụ ka m na-edere gị kama nke ahụ e nyere anyị site na mmalite. Ana m arịọ ka anyị hụrịta ibe anyị n'anya. ⁶ Nke a bụ ihunanya ahụ: ka anyị na-ejegharị n'irube isi n'iwu ya niile. Dika unu si n'ụ ya site na mmalite, unu ahapukwala ijegharị n'ime ya.

Ndị ozizi ụgha

⁷ N'ihì na otutu ndi nduhie apuola baa n'ụwa, bụ ndi na-adighi ekwenye na Jisọs Kraịst b̄jara n'oyiyi mmadu. Onye ọbula di otu a bụ onye nduhie burukwa onye na-emegide Kraịst. ⁸ Lezienụ anya, ka unu ghara itufu ugwo ọrụ nke anyi dogburu onwe anyi n'oru maka ya, kama ka unu nata ugwo ọrụ unu n'uju. ⁹ Onye ọbula na-adighi anogide n'ozizi Kraịst, nke na-esite na ya na ewezuga onwe ya, enweghi Chineke. Ma onye ọbula na-anogide n'ozizi ahụ nwere Nna na Ọkpara ya. ¹⁰ Ọ buru na onye ọbula abia izi unu ihe ọzọ di iche site n'ozizi a, unu akpobatala ya n'ulo unu, maobu nabatakwa ya. ¹¹ N'ihì na onye nabatara ya ga-eso onye di otu a keta oke n'ajo omume ya.

¹² Ọ bụ ezie na enwere m otutu ihe m chorọ idere unu, ma achoghi m iji akwukwo na inki dee ha. Kama, ana m ele anya ibia leta unu ka mu na unu kwukorita okwu ihu n'ihu, ka e sikwa otu a mee ka onu anyi zuo oke.

¹³ Ụmụ nwanne gị nwanyị, bụ onye a hoputara, na-ekele unu.

3 Jón

¹ Ọ bụ okenye ahụ,

Na-edegara Gaios, onye ahurū n'anya akwūkwo a, bụ onye m hurū n'anya n'eziokwu.

² Onye m hurū n'anya, ekpere m bụ na ahụ ga-esi gi ike, ka ihe na-agara gi nke oma, dika o na-agara mkpuruobi gi nke oma. ³ Anuriri m onu nke ukwu, mgbe ufodu umunna bjara gbaa ama banyere ikwesi ntukwasị obi gi nye eziokwu, na otu i si nogide na-agbaso eziokwu ahụ. ⁴ O nweghi ihe na-enye m onu karja inu na umu m na-agbaso eziokwu.

Gaios ruziri oru ya

⁵ Onye m hurū n'anya, i kwesiri ntukwasị obi n'ihe obula nke i na-emere umunna, o bu ezie na ha bu obia nye gi. ⁶ Ha akoolara nzuko banyere ihunanya gi. Biko, mgbe ha na-apu, nyekwara ha aka n'ije ha n'uzo ga-enye Chineke otuto. ⁷ Ọ bụ n'ihia aha* ahụ ka ha biliri ije, na-anaraghi enyemaka obula site n'aka ndi na-ekweghi ekwe. ⁸ Nke a mere o ji kwesi ekwesi na anyi ga-elekota ndi di otu a anya ka anyi buru ndi so ha na-ejikota aka n'otu n'oru eziokwu ahụ.

Esokwala nzo ukwu Diotrefis

⁹ Edere m akwūkwo ozi zigara nzuko ahụ, ma Diotrefis onye o na-atọ uto ibu onye mbu, anabataghi anyi nke oma. ¹⁰ Ya mere, o buru na m abia, aga m eme ka ihe niile o na-eme na otutu ihe niile o na-ekwu megide anyi puta ihè. O bughị naani na afo ejughi ya n'ihia ihe ndi a niile, o juru inabata ndi umunna, ma na-egbochi ndi ozọ choro inabata ha ka ha ghara ime otu ahụ. O na-achupukwa ha site n'ulo nzuko.

¹¹ Onye m hurū n'anya, enomila ihe di njo kama nomie ihe di mma. Onye obula na-eme ezi ihe na-egosi na o si na Chineke. Onye o bulakwa na-eme ajo ihe ahubeghi Chineke anya. ¹² Onye obula na-agba ezi ama banyere Dimitrios o buladi eziokwu ahụ n'onwe ya. Anyi na-ekwukwa ezi ihe banyere ya. I makwaara na o bu ezi ama ka anyi na-agba.

¹³ Enwere m otutu ihe m choro idere gi n'akwūkwo, ma achoghi m iji mkpisi odee na inki dee ha. ¹⁴ Ọ bụ olileanya m ibia ihu gi n'oge na-adighi anya. Mgbe ahụ anyi ga-anodu ala kwuo ihe niile n'ihu n'ihu.

¹⁵ Ka udo diri gi.

Ndi enyi niile no n'ebe a na-ekele gi. Kelekwana ndi enyi niile no n'ebe ahụ n'aha n'aha.

* 1:7 1:7 Aha a na-ekwu banyere ya bu Kraist.

Jud

1 Jud, odibo Jisosh Kraist, na nwanne Jemis,

Na-edegara ndi niile a kporo, ndi ahuru n'anya n'ime Chineke, bu Nna, na ndi nokwa n'okpuru nchebe Jisosh Kraist akwukwo ozi a:

2 Ka ebere na udo na ihunanya bara unu uba.

Mmehie na ila n'iyi nke ndi ajo omume

3 Ndi m huru n'anya, ebe o na-anu m oku n'obi idere unu akwukwo banyere nzoputa ahụ anyi nwekoru n'otu, ma ahuru m mkpa o di idere unu akwukwo a, iri unu ka unu guzosie ike buo agha ichebe okwukwe ahụ, nke e nyefere ndi nso n'aka idebe. 4 N'ih i na ufodu mmadu, bu ndi e dere ihe banyere omuma ikpe diri ha, siteri n'oge gara aga, ezobatala n'etiti unu. Ha bu ndi na-adighi asopuru Chineke, ndi na-agbanwe amara Chineke anyi, mee ya ka o buru ohere ha nwere ibi ndu ikwa iko, na nke igonari Jisosh Kraist, onye naani ya bu Onye kachasi ihe niile elu na Onyenwe.

5 O bu ezie na unu maa ihe ndi a niile, ma achoro m ichetara unu otu Onyenwe anyi si zoputa ndi ya site n'ala Ijipt, ma mesia laa ndi niile na-ekweghi ekwe n'iyi. 6 Ndi mmuo ozi nupuru isi, ndi na-anogideghi n'onodu e nyere ha, kama ha si n'ebe obibi ha gbapu. O jirila igwe kee ha agbu ebighi ebi, debe ha n'ochichi n'ime ala, ebe ha ga-anu ruo ubochi ikpe ahụ di egwu. 7 Otu a kwa, Sodom na Gomora na obodo niile gbara ha gburugburu, bu ndi nyefere onwe ha na ndu ikwa iko nakwa omume ibi ndu ojo o di iche iche nke anu ahụ, bu ihe ido aka na nti nye ndi mmadu site n'ahuhu ha tara n'ih i mmehie n'ime oku ebighi ebi.

8 N'uzo di otu a kwa, ndi a na-emeru anu ahụ ha n'iro nro ha, na-ajukwa ike ochichi niile, ma na-ekwulukwa ndi ahụ juputara n'ebube nke anya na-adighi ahụ. 9 Ma Maikel onyeisi ndi mmuo ozi, mgbe o guzogidere ekwensu na-arurita kwa uka banyere ozu Mosis, ya onwe ya enweghi anya ike ima ya ikpe n'ih i okwu nkwalu, kama o siri, "Ka Onyenwe anyi baara gi mba." 10 Ma ndi a na-ekwulu ihe niile obula ha na-aghotaghi. Dika umu anumanu a na-azughi azu, ha na-eme ihe obula di ha mma n'anya si otu a na-ala onwe ha n'iyi.

11 Ahuhu ga-adiri ha, n'ih i na ha soro nzo ukwu Ken, nyefee onwe ha na ndahie Belam n'ih i ihe nrite n'uru, ma laa n'iyi na nnuu isi Kora.

12 Ndi a bu ihe ntupo n'etiti unu n'oge mmemme oriri ihunanya unu, ha na-eso unu na-eriko nri na-atughi egwu obula. Ha bu ndi na-elekota naani onwe ha. Ha di ka igwe ojii nke na-adighi ezo mmiri, nke ifufe na-ebughari. Ha bu osisi a na-ahu n'oge okochi nke na-adighi ami mkpuru, nke e si na mgborogwu ya hoputa, nke nwuru anwu ughoro abuo.* 13 Ha bu ebili mmiri na-amaghari n'osimiri, nke na-asoputa ihere ha dika ufufu, kpakpando na-awaghari awaghari, bu ndi nke a kwadooro ebe kachasi igba ochichi ruo ebighi ebi.

14 O bu n'ih i ihe ndi a ka Enok, onye bu agburu nke asaa site n'Adam buru n'amuma banyere ha si, "Lee! Onyenwe anyi na-abia, ya na puku

* 1:12 1:12 Maobu, ha nwuru anwu n'ezie

kwuru puku ndi nsọ ya. ¹⁵ O na-abia ikpe mmadu niile ikpe, na itu ha niile mmehie ajo omume niile ha n'anya, bu nke ha mere n'uzo na-ezighi ezi. Tinyere okwu ojoo niile nke ndi mmehie ndi na-adighi asopuru Chineke kwuru megide ya." ¹⁶ Ndi a bu ndi na-atamu ntamu oge niile, ndi o nweghi ihe obula na-adi ha mma. Ndi na-agbaso agu ihe ojoo niile nke anu ahụ ha choro. Ha na-anya isi banyere onwe ha, na-aja ndi ozo mma; ka ha nwee ike nweta ihe ha na-achọ n'aka ha.

Ido aka na nti na ndumodu

¹⁷ Ma unu, ndi m huru n'anya, chetanu ihe ndi ozi Onyenwe anyi Jisos Kraist kwuru na ha ga-emezu. ¹⁸ N'ihu na ha siru unu, "N'ogwugwu oge ahụ, ndi na-eji ihe niile na-emere ihe ochi ga-adi. Ndi na-agbaso agu ihe ojoo niile nke anu ahụ ha choro. ¹⁹ O bu ndi anu ahụ ha na-achi, ndi na-enweghi Mmuo Nso n'ime ha, bu ndi na-eweta nkewa n'etiti unu."

²⁰ Ma unu, ndi m huru n'anya, nogidenu na-ewuli onwe unu elu na ntoala okwukwe unu dikarisiri nsọ. Na-ekpekwanu ekpere n'ime Mmuo Nso. ²¹ Doonu onwe unu n'okpuru ihunanya Chineke, dika unu na-echere ebere Onyenwe anyi Jisos Kraist nke na-eduba na ndu ebighi ebi.

²² Gosinu ufodu ndi na-enwe obi abuo ebere. ²³ Zoputanu ndi ozo site n'iguputa ha n'oku. N'ebe ndi ozo no gosinu ha obi ebere, kama jirinu itu egwu mee nke a, kpoonu o buladi uwe nke anu ahụ mmehie meruru asi.

Ekpere ito Chineke

²⁴ Ugbu a, nye onye ahụ puru ichebe unu, ka unu ghara ida, onye puru ikpobata unu n'ihu ya di ebube n'onodu enweghi ntupo obula n'oke onu ²⁵ ka otuto, na idi ukwu, na ike, na ikike ochichi; diri Onye naani ya bu Chineke, Onye nzoputa anyi, site na Jisos Kraist Onyenwe anyi, tupu n'ogbo niile ebido, ka o diri ya ugbu a, na mgbe niile ebighi ebi. Amen.

Mkpughe

The e dere n'akwukwo a

¹ Mkpughe banyere Jisosh Kraist, nke Chineke nyere ya igosi ndi ohu ya, ime ka ha mata ihe ndi ahụ na-aga ime n'oge na-adighi anya. O mere ka amata nke a site na izite mmuo ozi ya ka o biakwute ohu ya Jon, ² onye a gbara ama banyere ihe niile o huru, okwu Chineke, na ogbugba ama Jisosh Kraist. ³ Ngozi na-adiri onye ahụ na-aguputa okwu ndi a di n'amuma a. Ngozi na-adikwara ndi na-anu ya, ma nabata ihe e dere n'ime ya n'obi ha. N'hi na oge mmezu ha di nso.

Ekele na otuto

⁴ O bu m Jon na-edede akwukwo a,

Na-edere ya nzuko asaa di na mpaghara Eshia:

Ka amara na udo nke sitere na Onye ahụ na-adi, Onye ahụ dikwaari, na Onye ahụ na-aga ibia diri unu, sitekwa n'ebe Mmuo asaa* ahụ na-eguzo n'ihu ocheeze ya, ⁵ sitekwa n'aka Jisosh Kraist, onye bu onyeama kwesiri ntukwasị obi, na onye mbu sitere na ndi nwuru anwu bilie, nakwa onye na-achị ndi eze niile nke uwa.

Nye onye ahụ huru anyi n'anya ma meekwa ka anyi site n'obara ya nwere onwe anyi puo na mmehie. ⁶ O mere ka anyi buru alaeze, ndi nchajaja nye Nna ya bu Chineke. O bu ya ka otuto niile na ike niile diri ruo mgbe niile ebighi ebi. Amen.

⁷ "Lee, o na-abia ya na igwe ojii.†

Anyi niile ga-ahukwa ya,
o buladi ndi ahụ niile mapuru ya ahụ, ha ga-ahụ ya."‡
Mmadu niile no n'awa "ga-erukwa uju n'hi ya."
Otu a ka o ga-adi! Amen.

⁸ Otu a ka Onyenwe anyi Chineke kwuru, "Abu m Alfa na Omega, onye na-adi, onye ahụ dikwaari, na onye ahụ na-aga ibia, bu onye puru ime ihe niile."

Ohu Jon huru banyere Kraist

⁹ Mu onwe m, Jon, nwanne unu nwoke, onye unu na ya na-enweko ahuhu na n'alaeze, na ntachiobi nke bu oke anyi n'ime Jisosh. Anọ m n'ogbe ala ntakiri mmiri gbara gburugburu a na-akpo Patmos n'hi okwu Chineke na-agba ama banyere Kraist. ¹⁰ N'ubochi Onyenwe anyi, anọ m n'ime Mmuo ma nu otu oke olu dara uda di ka opi ike n'azu m, ¹¹ na-ekwu, "Dee ihe i na-ahụ ugbu a n'akwukwo zigara ya nzuko asaa di n'Efesos na Smyrna na Pegamom na Tiatira na Sardis, na Filadelfia na Laodisia."

¹² Mgbe m chighariri, lee anyi ihu onye na-agwa m okwu, ahuru m ihe idoba oriṅa asaa e ji oṅaedo kpuo. ¹³ N'etiti ihe idoba oriṅa ndi a, ahuru

* 1:4 1:4 N'akwukwo Nso, asaa di ka onuogugu na-egosiputa izuoke. † 1:7 1:7 Dan 7:13 ‡ 1:7 1:7 Zek 12:10

m otu onye yiri nwa nke mmadu, § ka o guzo. O yikwasiri onwe ya uwe mwuda. Ma o nwere ihe okike na-acha olaedo e ji kee gburugburu obi ya. ¹⁴ Isi ya na agiri isi ya na-acha vaa dika ogho ocha, dika akummiri igwe.* Anya ya abuo yiri ire oku na-enwusi ike. ¹⁵ Ukwu ya abuo di ka bronz a nuchasiri nnoo nke oma hichapukwa ya. Olu okwu ya na-ada di ka uzu mmiri na-achi achi. ¹⁶ O jidere kpakpando asaa n'aka nri ya, mma agha di nko nwere ihu abuo sikwa n'onu ya na-aputa. Ihu ya na-egbu maramara dika anyanwu na-acha n'ike ya niile.

¹⁷ Mgbe m huru ya, adara m n'ala n'ukwu ya dika onye nwuru anwu. Ma o weere aka nri ya metu m n'ahu na-ekwu si, "Atula egwu. Abu m Mmalite na Ogwu gwu. ¹⁸ Abu m onye ahụ na-adị ndu. Anwuru m anwu, ma lee, ana m adị ndu ruo mgbe niile ebighi ebi. O bukwu m ji otughe igodo nke onwu na nke oku ala mmuo.

¹⁹ "Ya mere, detuo ihe niile i hurula, ihe di ugbu a na ihe gaje ime na mgbe na adighi anya. ²⁰ Nke a bu ihe omimi nke kpakpando asaa ahụ i huru n'aka nri m, na ihe idoba oriṅa asaa ndi ahụ putara. Kpakpando asaa ahụ bu ndi mmuo ozi ulo nzuko asaa ahụ. Osisi oriṅa asaa ahụ bu ulo nzuko ndi ahụ n'onwe ha.

2

Nzuko di n'Efesos

¹ "Dee akwukwo nye mmuo ozi ulo nzuko di n'Efesos, si ya:

Ihe ndi a bu okwu si n'onu onye ahụ na-ejide kpakpando asaa n'aka ya, ma na-ejegharikwa n'etiti ihe idoba oriṅa olaedo asaa ndi ahụ.

² Amaara m ihe niile banyere oru gi niile. Ahukwala m irusi oru ike gi na ntachiobi gi. Amaara m na i dighi anagide ndi ajo omume, na i nwaleela ndi ahụ niile na-akpo onwe ha ndi ozi, ma ha abughi ndi ozi n'ezie, choputakwa na ha bu ndi ugha. ³ I jirila ntachiobi nagide nhuju anya n'ihia aha m, ma ike agwughi gi.

⁴ Ma enwere m ihe ndi a megide gi. I hapula ihunanya mbu ahụ i nwere. ⁵ Cheta onodu i si na ya daa. Chegharia, mekwa ihe ndi ahụ i na-eme na mbu. O buru na i meghi otu a, aga m abia wepu ihe idoba oriṅa gi site n'onodu ya. ⁶ O buladi otu a, o nwere ihe uofodu di mma banyere gi. I kporo oru ojo nke ndi Nikolaitan asi, dika mu onwe m si kpo ya asi.

⁷ Onye obula nwere nti, ya nuru ihe Mmuo Nso na-agwa nzuko. Onye ahụ na-meri meri ka m ga-enye ike iri mkpuru sitere n'osisi ndu ahụ nke di na paradais nke Chineke.

Nzuko di na Smyrna

⁸ "Dee akwukwo nye mmuo ozi ulo nzuko di na Smyrna, si ya:

Ihe ndi a bu okwu ahụ bu Mmalite na Ogwu gwu ihe niile. Onye nwuru anwu ma dikwa ndu ozo.

⁹ Amaara m mkgpagbu gi niile na ida ogbenye gi. Ma n'ezie, i bu ogaranya. Amaara m ihe banyere nkwuto niile ndi ahụ na-akpo onwe ha ndi juu na-ekwuto gi, ma ha abughi ndi juu, n'ezie ha bu ulo nzuko

ekwensu. ¹⁰ Atukwala egwu n'ih ihe ahụ gaje ibiakwasị gi. N'ih na ekwensu n'onwe ya gaje ime ka a t̄ba ufoḍu n'ime ndi gi n'ulo mkporo, ka o jiri ya nwalee gi. A ga-akpagbu unu abali iri. Ma gosi onwe gi onye kwesiri ntukwasị obi, o buladi ruo mgbe onwu ga-abiakwasị gi. Emesia, a ga m enye gi okpueze ahụ, bu ndu.

¹¹ Onye obula nwere nti ya nuru ihe Mmuo Nso na-agwa nzuko niile. Onye obula na-emeri emeri, onwu nke ugboro abuo agaghị emekpa ya ahụ.

Nzuko di n'obodo Pegamom

¹² "Dee akwukwo nye mmuo ozi ulo nzuko di Pegamom, si ya:

Ndi a bu okwu si n'onu onye ahụ ji mma agha ahụ di nko nke nwere ihu abuo n'aka ya.

¹³ Amaara m ebe i bi, bu obodo ebe ekwensu nwere ocheeze ya. Ma i na-anogidesi ike n'aha m. I juru igonari okwukwe gi n'ime m, o buladi n'oge Antipas onyeama m kwesiri ntukwasị obi, bu onye e gburu n'obodo unu, ebe ekwensu bi.

¹⁴ Ma enwere m ihe ole ma ole megide gi. I nwere ufoḍu mmadu ebe ahụ, ndi jidesiri nkuzi Belam ike, bu onye kuziiri Balak ka o raa umu Izrel ura nke mere ka ha mehie, rie ihe a churu n'aja nye arusi, kwaakwa iko. * ¹⁵ N'otu aka ahụ, i nwekwaru ufoḍu mmadu ndi jidesiri nkuzi Nikolaitan ike. ¹⁶ Ya mere, chegharia! Ma o bughị otu a, aga m abiakwute gi osiiso jiri mma agha di m n'onu buso na agha.

¹⁷ Onye obula nwere nti, ya nuru ihe Mmuo Nso na-agwa nzuko niile. O bu naani onye na-emeri emeri ka m ga-enye ufoḍu n'ime achicha mana ahụ e zoro ezo. Aga m enyekwa onye ahụ ezi nkume ocha ahụ, nke edekwasiri aha oheru n'elu ya, nke onye obula ozọ na-agaghị amata, kariya onye ahụ natara ya.

Nzuko di n'obodo Tiatira

¹⁸ "Dee akwukwo nye mmuo ozi ulo nzuko di na Tiatira, si ya:

Ndi a bu okwu sitere n'aka Okpara Chineke, onye anya ya na-enwuba n'ebe niile di ka ire oku. Ukwu ya kwa na-egbu maramara di ka bronz a nuchara nke oma.

¹⁹ Amaara m oru gi niile, na ihunanya gi, na okwukwe gi. Amakwaara m ije ozi gi na ntachiobi gi, na-ahukwa na i na-aru oru ugbo a kariya ka i mere na mbu.

²⁰ Ma enwere m ihe ndi a megide gi. I na-anabata nwanyi ahụ a na-akpo Jezebel, onye na-ekwuputa na ya bu onye amuma nwanyi nye ya ohere ka o were nkuzi asi na-eduhie ndi ohu m uzọ, ka ha kwaa iko, riekwa ihe e ji choro arusi aja. ²¹ Enyela m ya ohere ka o si na mmehie ya chegharia, ma o juru icheghari site na ndu ikwa iko. ²² Lee, aga m etinye ya n'ute ahuhu, meekwa ka ndi ya na ha na-akwa iko taa ahuhu di ukwu. O bu naani ma ha cheghariri ka ihe ndi a na-agaghị abiakwasị ha. ²³ Ma n'ebe umu ya no, aga m etigbu ha ka ha nwuo. Nzuko niile

* **2:14** 2:14 O bu Belam kuziri Balak uzọ o ga-esi rara ndi Izrel nye na nupu isi megide iwu Chineke nyere ha banyere ife arusi, n'akwukwo Onu 31:15-16, ikwa iko na ilu di maqbu nwunye site na mba ozọ. Iwu ndi a di n'akwukwo Dit 7:3-11. † **2:20** 2:20 Onye amuma nwanyi O bu onye amuma ugha n'ih na ihe o na-akuzi megidere iwu Chineke.

ga-amata na abụ m onye na-enyocha mmụọ na mkpuruobi niile. Aga m akwughachikwa onye obula n'ime unu ugwo oru kwesiri oru ya.

²⁴ Ugbu a, ana m agwa unu ndi foduru na Tiatira, unu ndi agbasoghi ozizi ya, ndi na-amutabekwaghi ihe ndi ahụ ekwensu kporo ihe nzuzo di omimi,†'O nweghi ibu aro ozo m ga-ebokwasị unu, ²⁵ ma o bughi, unu jidesienu ihe unu nwere aka ike tutu ruo mgbe m ga-abia.'

²⁶ Ma onye obula na-emeri emeri, na-anogidekwa na-eme uche m ruo ogwugwu ihe niile, ka m ga-enye ikike n'ebe mba niile no. ²⁷ Onye ahụ, 'ga-eji mkpara igwe chia ha, dika mgbe a kwachara ite aja na mpekele na mpekele.'§ Obuladi ka Nna m si nye m ike, ²⁸ a ga-enye onye nke meririnu kpakpando ututu. ²⁹ Onye obula nwere nti, ya nuru ihe Mmuo Nso na-agwa nzuko niile.

3

Nzuko di n'obodo Sardis

¹ "Dee akwukwo nye mmuo ozi ulo nzuko di na Sardis, si ya:

Ndi a bu okwu onye ahụ nwere mmuo asaa nke Chineke na kpakpando asaa.

Amaara m oru gi niile, i nwere aha dika onye di ndu ma i bu onye nwuru anwu. ² Ugbu a, si n'ura bilite. Mee ka ihe ntakiri ahụ foduru na-achọ inwu anwu diri ike. N'ihu na o dighi oru gi m huru di ka ihe zuruoke n'anya Chineke m. ³ Ya mere, cheta ihe ndi ahụ i natara na nke i nuru; rube isi nye ya, cheghariakwa. Ma o buru na i tetaghi, aga m abiakwute gi di ka onye ohi, i gaghị amatakwa oge m ji biakwute gi.

⁴ Otu o di, i nwere ufodu mmadu na Sardis ndi na-emerubeghi uwe ha. Ha ga-eyiri uwe ocha ma soro m jee ije n'ihu na ha bu ndi kwesiri ekwesi. ⁵ Onye obula na-emeri emeri, ka a ga-eyikwasị uwe mwuda ocha dika ha. Agaghị m ehichapu aha ya site n'akwukwo nke ndu ahụ, kama aga m ekwuputakwa aha ahụ n'ihu Nna m na n'ihu ndi mmuo ozi niile. ⁶ Onye obula nwere nti, ya nuru ihe Mmuo nso na-agwa nzuko niile.

Nzuko di n'obodo Filadelfia

⁷ "Dee akwukwo nye mmuo ozi ulo nzuko di na Filadelfia, si ya:

Ndi a bu okwu onye di nso na onye eziokwu, onye ahụ ji otughe igodo Devid, nke o ji emeghepu ihe onye obula na-apughi imechi, na nke o ji imechi ihe onye obula na-apughi imeghe.

⁸ Amaara m oru gi niile. Lee, edebela m n'ihu gi onu uzọ nke e meghere emeghe, nke onye obula na-apughi imechi. Amaara m na i nwere ike di ntakiri, ma i debere okwu m, i gonarikwaghi aha m. ⁹ Aga m eme ka ndi ahụ so na nzuko ekwensu, bu ndi na-asị na ha bu ndi Juu ma ha abughi, kama ha bu ndi ugha, aga m eme ka ha bia kporo isiala nye gi, si otu a ghota na ahuru m gi n'anya. ¹⁰ Ebe i sitere na ntachiobi

† 2:24 2:24 Ihe nzuzo di omimi E nwere odi iche n'etiti ihe omimi Mmuo Nso na-ekpughe di ka e dere n'akwukwo 1Ko 2:10, site n'ihe omimi ndi ozo. Ya mere, o ji di mkpa na mmadu ga-akpachapu anya mgbe obula onye di otu na-achọ imata ufodu ihe omimi, ka o riu inyeaka mmuo nso. § 2:27 2:27 Abụ 2:9

sopuru okwu m niile, aga m ekpuchi gi site n'oke mcpagbu ahụ, nke ga-abiakwasị ụwa mgbe a ga-anwale ndi niile bi n'ime ya.

¹¹ Ana m abia osiiso. Jidesienụ ihe unu nwere aka ike, ka onye obula ghara inapụ gi okpueze gi. ¹² Ma onye obula na-emeri emeri, ka m game ka o buru ogidi n'ime ulonso Chineke m. O gaghị esikwa n'ebe ahụ puo apuo. Aga m edekwasikwa aha Chineke m n'ahụ, na aha obodo nso Chineke, nke bu Jerusalem ohuru ahụ si n'eluigwe, ebe Chineke no na-aridata. Aha ohuru m ka a ga-edekwasikwa n'ihu ya. ¹³ Onye obula nwere ntị, ya nuru ihe Mmuo Nso na-agwa nzuko niile.

Nzuko di n'obodo Laodisia

¹⁴ "Dee akwukwo nye mmuo ozi ulo nzuko di na Laodisia, si ya:

Ndi a bu okwu Amen, onye kwesiri ntukwasị obi, na onye bu ezi onyeama, burukwa isi mmalite ihe niile Chineke kere.

¹⁵ Amaara m oru gi niile, na i jughi oyi, i kpoghi kwa oku. O gaara adi nnoo mma ma asi na i na-aju oyi ma o bukwanyo na-ekpo oku. ¹⁶ N'ihu nke a, ebe i na-ajughi oyi, i kpoghi kwa oku, ihe i di bu narañara. N'ihu ya, aga m esi n'onu m gbupu gi. ¹⁷ N'ihu na i na-asi, 'abu m ogaranya, nwezuo ihe niile. Mka ihe obula akpakwaghi m.' Ma i ghotaghi na onye gba aka ka i bu. I bu onye e kwesiri imere ebere. I bu kwa ogbenye na onye kpuru isi na onye gba oto. ¹⁸ Ana m adu gi odu ka izuta ezigbo olaedo n'aka m, bu olaedo a nuchara anucha n'ime oku. Mgbe ahụ, i ga-abukwa ogaranya n'ezie. I gaara esitekwa n'aka m zuta akwa ocha na-enweghi ntufo ka i ghara igba oto, ka ihere gharakwa ime gi. Ka i zurukwa ezigbo ogwu orja anya tee, ka ibido ihu uzọ nke oma.

¹⁹ Ndi m huru n'anya ka m na-abara mba na-enyekwa ha ahuhu. Ya mere, nwee inu oku n'obi, cheghariakwa. ²⁰ Lee, ana m eguzo n'onu uzọ na-aku aka. O buru na onye obula anu olu m ma meghee uzọ, aga m abata soro ya rikoo ihe, ya onwe ya ga-esokwa m rie ihe.

²¹ Onye obula na-emeri emeri, ka mu ga-enye ikike ka o soro m nodu n'ocheeze m. O buladi dika m meriri sorokwa Nna m nodu n'ocheeze ya. ²² Onye nwere ntị, ya nuru ihe Mmuo Nso na-agwa nzuko niile."

4

Ocheeze di n'eluigwe

¹ Mgbe ihe ndi a gasiri, eleliri m anya m hu onu uzọ di n'eluigwe ka e megere ya. Uda olu ahụ m nuru na mmalite dara ozo, di ka uda opi ike si m, "Bia, gbagota n'ebe a, ka m gosi gi ihe ga-emeziri mgbe ihe ndi a gasiri." ² N'otu oge ahụ, e mere ka m noo n'ime mmuo, ma lee, ahuru m onwe m n'eluigwe, hukwa ka e debere otu ocheeze nke otu onye na-anokwasị n'elu ya. ³ Udidi onye nokwasiri n'ocheeze ahụ na-egbu nweghenweghe dika nkume di oke onuahia a na-akpo jasp na kanelian. Eke na egwurugwu dika nkume oke onuahia. Emeraldudu gbara ocheeze ahụ gburugburu. ⁴ Iri ocheeze abuo na ano ozo, gbara ocheeze ukwu ahụ gburugburu. Ndi nokwasiri n'ocheeze ndi a bu iri ndi okenye abuo na ano, ndi yi uwe ocha. Ha kpukwa okpueze e ji olaedo kpuo n'isi ha. ⁵ Mgbe ahụ, uda dika uda egbe eluigwe, ya na amuma na-egbuke sitere n'ocheeze ukwu ahụ na-ada na-achaputakwa. N'ihu ocheeze ukwu ahụ, e nwere oriona asaa na-enwu oku. Oriona ndi a bu mmuo asaa nke

Chineke. ⁶ N'ihu ocheeze ahụ e nwere ihe dika oke osimiri e ji enyo mee, nke na-enwu dika kristal.

N'etiti ihu ocheeze ahụ na gburugburu ya, e nwere anụ anọ dị ndụ nwere anya n'akụkụ ahụ ha niile, ihu na azụ. ⁷ Nke mbụ n'ime anụ ndị ahụ dị ndụ nwere oyiyi dika odum. Nke abụọ dika ehi. Nke atọ nwere ihu yiri nke mmadụ. Nke anọ dika ugo gbasapurụ nku ya na-efe efe. ⁸ Nke obula n'ime ihe anọ ndị a dị ndụ nwere nku isi. Anya juputara n'ahụ ha niile na n'ime ha, ọ buladị n'okpuru nku ha. Ehihie na abali niile, oru ha bu iti mkpu na-asi,

“Nsọ, Nsọ, Nsọ

ka Onyenwe anyị Chineke, Onye puru ime ihe niile di,*

bu onye ahụ dikwaari, onye ahụ na-adi, na onye ahụ na-aga ibia.”

⁹ Mgbe obula anụ ndị ahụ di ndụ na-enye onye ahụ na-anokwasị n'elu ocheeze ahụ na-adi ndụ ruo mgbe niile ebighi ebi otuto na nsopuru na ekele, ¹⁰ iri ndi okenye abuo na anọ ahụ na-adakwa n'ala n'ihu onye ahụ nọ n'ocheeze na-efe ya ofufe, bu onye ahụ na-adi ndụ ruo mgbe niile ebighi ebi. Ha niile n'otu n'otu na-atuda okpueze ha n'ihu ya na-abu abụ na-asi,

¹¹ “Gị, Onyenwe anyị na Chineke anyi,

kwesiri inara otuto, na nsopuru, na ike.

N'ihu na gi onwe gi kere ihe niile,

o bukwa site n'ochicho gi ka e ji kee ha,
ma meekwa ka ha diri ndu.”

5

Akwukwo kowara ihe na-aga ime

¹ Mgbe ahụ, ahuru m akwukwo e dere ihe ihu na azu, nke a fukoro afuko, kakwasikwa ya akara asaa, ka o di n'aka nri onye ahụ nokwasiri n'elu ocheeze ahụ. ² Ahukwara m otu mmuo ozi di ukwu, ka o na-ekwusa okwu n'oke olu na-asi, “O bu onye kwesiri inyapụ akara ndi a ma saghee akwukwo ahụ a fukoro afuko?” ³ Ma o dighi onye obula puru isaghe akwukwo ahụ maobu ilenye ya anya a huru n'eluigwe, maobu n'üwa, maobu n'okpuru üwa. ⁴ Akwara m akwa n'obi ilu n'ihu na o dighi onye obula a huru tozuru oke isaghe akwukwo ahụ maobu ileba anya n'ime ya. ⁵ Mgbe ahụ, otu onye n'ime ndi okenye ahụ gwara m si, “Akwala akwa. Lee, Odum ebo Juda, bu mgborogwu Devid, emeriela. O puru inyapụ akara asaa ahụ ma saghekwa akwukwo ahụ.”

⁶ Mgbe ahụ, ahuru m Nwa Aturu na-eguzo n'etiti ocheeze ahụ dika e gburu ya egbu. Anu anọ ahụ di ndu na ndi okenye ahụ gbara ya gburugburu. O nwekwa mpi asaa na anya asaa, nke bu mmuo asaa nke Chineke, ndi e zipuru n'ime üwa niile. ⁷ O gara n'ihu were akwukwo ahụ site n'aka nri onye ahụ na-anokwasị n'elu ocheeze ahụ. ⁸ Mgbe o weere ya, anu anọ ahụ di ndu na iri ndi okenye abuo na anọ ndi ahụ dara n'ala n'ihu Nwa Aturu ahụ. Ha niile n'otu n'otu jikwa ubo akwara na efere e ji olaedo mee, nke ihe juputara n'ime ha bu üda na-esi isi üto, bu ekpere ndi nsọ. ⁹ Ha na-abu abụ ohuru na-asi,

“I kwesiri inara akwukwo ahụ

na inyapụ akara ya,

n'ihu na e gburu gi,

ma site n'obara gi, i gbataara Chineke ndi mmadu,

ndi si n'ebo niile, na asusu niile, na ndi niile, na mba niile.

* 4:8 4:8 Ajz 6:3

10 I chikọtaala ha, mee ha otu alaeze na ndi nchujaja na-ejere Chineke anyi ozi.

Ha ga-achikwa achị n'ụwa."

11 Mgbe ahụ, elere m anya, hụ ma nkwá olu nke otutu ndi mmuo ozi, nke onuogugu ha ruru puku kwuru puku, na nde kwuru nde. Ha gbara ocheeze ahụ gburugburu, na anụ anọ ahụ di ndu na ndi okenye ahụ. 12 Ha na-abu abụ n'oke olu na-asi,

"O kwesiri bu Nwa Aturu ahụ e gburu egbu inara ike na akunuba na amamihe na ike na nsopuru na otuto na ngozi."

13 Mgbe ahụ, anuru m ka ihe niile no n'eluigwe na ndi no n'ụwa na ndi no n'okpuru ụwa, na ndi no n'okpuru oke osimiri na-eti mkpu abụ na-asi, "Ka ngozi, na nsopuru niile, na otuto niile, na ike niile

diri onye ahụ na-anokwasị n'ocheeze ahụ, na Nwa Aturu ahụ ruo mgbe niile ebighi ebi!"

14 Anụ anọ ahụ di ndu zakwara si, "Amen!" Ndi okenye ahụ dakwara n'ala n'ihu ya kpof isiala nye ya.

6

Akara mechiri akwukwo ahụ

1 Ahuru m mgbe Nwa aturu ahụ meghere otu n'ime akara asaa ahụ. Otu n'ime anụ anọ ahụ di ndu tiri mkpu dika a ga-asi na o bu egbe eluigwe si, "Bia!" 2 Mgbe m lere anya, ahuru m inyinya di ocha. Onye na-anokwasị n'elu ya ji uta n'aka ya. A tukwasikwara okpueze n'isi ya dika onye agha na-emeri emeri mgbe niile.

3 Mgbe o meghere akara nke abuo, ngwangwa, anuru m ka anụ nke abuo ahụ n'ime anụ anọ ndi ahụ di ndu tiri mkpu si, "Bia!" 4 Mgbe ahụ, inyinya ozo na-acha obara obara putara. E nyere onye nokwasiri n'elu ya ike iwepu udo n'ụwa nakwa ime ka umu mmadu na-egburita ibe ha. E nyekwara ya mma agha di ukwu.

5 Ma mgbe o meghere akara nke ato, anuru m ka anụ nke ato ahụ di ndu kwuru, "Bia!" Ahuru m inyinya di oji. Onye na-anokwasị n'elu ya ji ihe otutu abuo n'aka ya. 6 Anukwara m ihe di ka olu nke sitere n'etiti anụ anọ ahụ di ndu na-adaputa si, "Otu ihe otutu kilo* nke oka wiiti bu ugwo oru otu ubochi,† ihe otutu kilo ato‡ nke oka balị bukwa ugwo oru otu ubochi. Ya mere, unu emebikwala mmanu oliv na mmanya."

7 Mgbe o meghere akara nke anọ, anuru m ka anụ nke anọ di ndu siri, "Bia!" 8 Elere m anya ma hụ inyinya na-acha ntuntu n'ihu m. Aha onye nokwasiri n'elu ya bu Onwu na Oku ala mmuo na-esokwa ya n'azu. E nyere ha ike n'ebe otu uzo n'uzo anọ nke ụwa di ka ha jiri mma agha na unwu, na oria ojo na anụ ohia gbuchapu ndi bi n'ime ha.

9 Ma mgbe o meghere akara nke ise, ahuru m n'okpuru ebe ichu aja mkpuruobi ndi niile e gburu egbu n'ihu okwu Chineke na n'ihu igba ama nke ha jidesiri ike. 10 Ha ji oke olu tie mkpu na-asi, "Gi, Onye kachasi ihe niile elu, bu Onyenwe anyi, onye di nsọ na onye eziokwu, ruo olee mgbe ka i na-eche ikpe ụwa na ndi bi n'ime ya ikpe ma bokwa obo n'isi ha maka obara anyi ha wufuru?" 11 E nyere ha n'otu n'otu uwe ocha, a gwakwara ha ka ha zuru ike nwa oge nta, tutu ruo mgbe onuogugu ndi ozi ibe ha na umunna ha a ga-egbu dika e gburu ha ga-ezu.

* 6:6 6:6 Ihe otutu nta di otu kilo † 6:6 6:6 Ya bu, otu denari ‡ 6:6 6:6 Ihe otutu di kilo ato

¹² Anọkwa m na-ele anya mgbe o meghere akara nke isii ahụ. Nke a mere ka oke ala ọma jijiji dịrị. Anyanwụ gbara ọchịchiri dị ka akwa mkpe e jiri aji mee. E mekwara ka ọnwaa chaa uhie uhie dika ọbara. ¹³ Mgbe ahụ, kpakpando dị na mbara eluigwe malitere idapụ n'ala dika mkpuru osisi fiig na-achaghi acha si adapụ mgbe oke ifufe na-efeghari ya. ¹⁴ Mbara eluigwe gabigara, dika akwukwo mgbe a na-apiakota ya. Ugwu niile na agwa etiti niile ka e wepukwara site n'ọnodu ha.

¹⁵ Ndi eze niile nke uwa na ndi no n'ochichi di iche iche, na ndi ogaranya, na ndi no n'onodu di elu, na ndi ochiagha, na ndi mmadu niile di iche iche, ndi ukwu ma ndi nta, ndi ohu na ndi nwe onwe ha, ha niile gara zoo onwe ha n'ime ogba nkume na n'okpuru ugwu, ¹⁶ ha na-eti mkpu na-ariu ugwu ndi ahụ na-asị, "Dakwasinu anyi zoo anyi ka onye ahụ nokwasiri n'elu ocheeze ahụ hapu ihu anyi, ka oke iwe nke Nwa Aturu ahụ hapu ibiakwasị anyi. ¹⁷ N'ihu na, lee oke ubochi iwe ha abiala, onye puru igbanari ya?"

7

Ndi ozi Chineke a kara akara

¹ Mgbe ihe ndi a gasiri, ahuru m ndi mmuo ozi anọ ka ha guzo n'akuku anọ nke uwa. Ha na-egbochikwa ka ifufe obula ghara ife n'elu ala, na n'elu osimiri, na n'elu osisi. ² Mgbe ahụ, ahukwara m mmuo ozi ozo ka o si n'owuwa anyanwu na-aputa, akara Chineke di ndu dikwa n'aka ya. O tikuru ndi mmuo ozi anọ ahụ mkpu, bu ndi ahụ e nyere ike imekpa uwa ahụ, ya na oke osimiri, ³ na-asị, "Unu emebila uwa maobu oke osimiri maobu osisi obula tutu ruo mgbe anyi kachara ndi ohu niile nke Chineke anyi akara n'egedege ihu ha." ⁴ Mgbe ahụ anuru m onuogugu ndi a kara akara ahụ, ha di nari puku mmadu, na iri puku mmadu anọ na anọ, bu ndi sitere n'ebo niile nke Izrel.

⁵ Ndi a kara akara site n'ebo Juda di puku mmadu iri na abuo (12,000).

Ndi si n'ebo Ruben dikwa puku mmadu iri na abuo (12,000).

Ndi si n'ebo Gad di puku mmadu iri na abuo (12,000).

⁶ E sitere n'ebo Asha hoputa puku mmadu iri na abuo (12,000).

Ndi sitekwara n'ebo Naftali di puku mmadu iri na abuo (12,000).

E sitere n'ebo Manase* hoputa puku mmadu iri na abuo (12,000).

⁷ Ndi si n'ebo Simion di puku mmadu iri na abuo (12,000).

Ndi sitere n'ebo Livayi di puku mmadu iri na abuo (12,000).

Ndi si n'ebo Isaka di puku mmadu iri na abuo (12,000).

⁸ E sitere n'ebo Zebulon hoputa puku mmadu iri na abuo (12,000).

Ndi si n'ebo Josef di puku mmadu iri na abuo (12,000).

Ndi sikwa n'ebo Benjamin di puku mmadu iri na abuo (12,000).

Oke igwe ndi yi uwe ocha

⁹ Mgbe ihe ndi a gasiri, ahuru m oke igwe mmadu, ndi di otutu n'onuogugu nke onye obula na-apughi iguta onu. Ha sitere na mba di iche iche na ebo di iche iche na ndi niile na asusu di iche iche, na-eguzo n'ihu ocheeze ahụ na n'ihu Nwa Aturu ahụ. Ha yikwasiri onwe ha uwe ocha, jirikwa igu nkwi n'aka ha. ¹⁰ Ma ha ji oke olu na-eti mkpu na-asị, "Nzoputa diri Chineke anyi, onye na-anokwasị n'ocheeze ahụ,

* 7:6 7:6 N'ebe a Manase nwa Josef, weere onodu Dan.

dikwara Nwa aturu ahụ.”

¹¹ Ndi mmuo ozi niile ahụ guzoro ocheeze ahụ gburugburu, ha na ndi okenye ahụ na anụ anụ ahụ di ndu. Ha dara, kpuo ihu ha n'ala n'ihu ocheeze ahụ feekwa Chineke ofufe, ¹² na-asi,

“Amen!

Ngozi niile na otuto niile,
na amamihe niile na ekele niile na nsopuru niile
na ike niile na ume niile,
diri Chineke anyi ruo mgbe niile ebighi ebi.
Amen.”

¹³ Mgbe ahụ, otu n'ime ndi okenye ahụ zara m si, “I maara ndi ahụ, ndi a e gbokwasiri uwe ocha ahụ, ebee ka ha siri puta?”

¹⁴ Asiri m, “Onyenwe m, o bu gi maara.”

O siri m, “Ndi a bu ndi sitere n'ime oke mkpagbu ahụ puta. Ha bu ndi sachara uwe ha, mee ha ka ha diri ocha site n'obara Nwa Aturu ahụ. ¹⁵ O bu nke a mere,

“ha ji guzoro n'ihu ocheeze Chineke
na-efe ya ofufe ehihie na abali n'ime ulonso ya.
Onye ahụ na-anokwasị n'elu ocheeze ahụ
ga-ekpuchikwa ha.

¹⁶ ‘Aguu agaghi agukwa ha ozo.
Akpiri agaghi akpokwa ha nku mgbe obula.

Anyanwu agaghi achakwa ha ozo,[†]
okpomoku obula agaghi erute ebe ha no.

¹⁷ N'ihu na Nwa Aturu ahụ nke no n'etiti ocheeze ahụ
ga-abu onye ozuzu aturu ha;
‘o ga-edurukwa ha jee n'isi mmiri nke ndu ahụ.[‡]

‘Chineke ga-ehichapukwa anya mmiri obula site n'anya ha.’[§]”

8

Nyakapu akara nke asaa

¹ Mgbe o meghere akara nke asaa, akuku niile nke eluigwe dara juu ruo ihe di ka iri nkeji ato.

² Ahuru m ndi mmuo ozi asaa, ndi na-eguzo n'ihu Chineke. E nyere ha opi ike n'otu n'otu.

³ Mmuo ozi ozo nke ji ite igwe ntakiri e ji olaedo kpuo biara guzo n'ihu ebe ichu aja. E nyere ya otutu uda na-esi isi utu ka o jiri chuo aja, ya na ekpere ndi nso niile, n'ebe ichu aja e jiri olaedo wuo, n'ihu ocheeze ahụ.

⁴ Anwuru oku nke ihe ahụ na-esi isi utu, ya na ekpere ndi nso sitere n'aka mmuo ozi ahụ rigoo elu n'ihu Chineke. ⁵ Mgbe ahụ kwa, mmuo ozi ahụ weere oku sitere n'ebe ichu aja ahụ tnye ya n'ime ite igwe ntakiri ahụ, tuda ya, ka o danye n'ime uwa. Mgbe o mere nke a, uzu egbe eluigwe dara, amuma gbukwara n'uzo di oke egwu. Ala oma jijiji dakwasikwara ebe niile n'uwa.

Ndi mmuo ozi afuo opi ike

⁶ Mgbe ahụ, ndi mmuo ozi asaa ahụ ndi ji opi asaa ahụ jikeere onwe ha ifu opi ike ahụ.

⁷ Mgbe mmuo ozi nke mbu furu opi ike ya, a tudara mkpuru mmiri na oku a gwakotara ya na obara n'ime uwa. Nke a mere ka otu uzo n'ime uzo ato nke osisi rechapuru oku, e rechapukwara ahijia ndu niile oku.

⁸ Mgbe mmụọ ozi nke abụọ fụkwara opi ike ya, a tũdara ihe yiri ugwu dị ukwu na-enwu oku n'ime osimiri. Nke a mere ka otu ụzọ n'ime ụzọ atọ e kere osimiri niile chagharia ghọọ ọbara. ⁹ Otu ụzọ n'ime ụzọ atọ nke ihe niile dị ndụ dị n'ime osimiri nwurū. Otu ụzọ n'ime ụzọ atọ e kere ụgbọ mmiri niile dị n'elu osimiri lara n'iyi.

¹⁰ Mgbe mmụọ ozi nke atọ furu opi ike ya, otu kpakpando dikarisiri ukwu nke na-enwu di ka ọwaokụ sitere na mbara eluigwe danye n'ime otu ụzọ n'ime ụzọ atọ e kere iyi niile na isi iyi niile. ¹¹ Aha kpakpando ahụ bụ Ilu ilu. Otu ụzọ n'ime ụzọ atọ nke mmiri malitere ilu ilu, ọtutụ mmadụ nwurū n'ihimmiri a na-elu ilu.

¹² Mgbe mmụọ ozi nke anọ furu opi ike ya, e mere ka otu akukụ n'ime akukụ atọ e kere anyanwụ gbaa ọchịchiri. Otu a kwa, otu akukụ n'ime akukụ atọ e kere ọnwara gbara ọchịchiri. Ya na otu akukụ n'ime atọ e kere kpakpando niile. Nke a mere ka anyanwụ hapu inekwa ihè ya n'uju dika o si eme na mbụ. Otu ụzọ n'ime ụzọ atọ e kere ehie ghokwara oke ọchịchiri, ọ dikwa otu a n'oge anyasi.*

¹³ Elere m anya, hụ ma nkwá otu ugo ka ọ na-efeghari n'etiti mbara eluigwe na-eti mkpu n'olu ike na-asị, "Ahụhụ! Ahụhụ! Ahụhụ diri mmadụ niile bi n'ụwa n'ihimmiri ụda opi ike nke ndi mmụọ ozi atọ ndi a ga-afu."

9

Opi ike nke ise

¹ Mgbe mmụọ ozi nke ise ahụ furu opi ike ya, ahuru m otu kpakpando si n'eluigwe daa n'ala. E nyere ya ihe ọtughe igodo nke e ji atughe olulu nke Abis* ahụ. ² Mgbe o meghere olulu Abis ahụ, anwuru oku di ukwu sitere n'ime ya puta dika anwuru oku si n'okụ icheku oku ya di ukwu, mee ka oke ọchịchiri kpuchie ihu anyanwụ na mbara eluigwe. ³ Igurube sitere n'anwuru oku ahụ puta fedakwasa ụwa. E nyekwara ha ike ita mmadụ ọbula dika akpi si agba mmadụ. ⁴ E nyere ha iwu si ha emebila ahijia ndu ọbula, ma ọbụ osisi na ihe ọbula a kuru n'ala. Kama ọrụ ha bu ibiakwasị mmadụ ọbula na-enweghi akara Chineke n'egedege ihu ya. ⁵ Iwu e nyere ha abughi ka ha gbuo ndi a, kama o bu ka ha mekpa ha ahụ onwa ise. Mmekpa ahụ ha dika ahụ ụfụ na nwaju anya nke akpi mgbe o gbara mmadụ. ⁶ N'ime ubochi ndi ahụ, ọtutụ mmadụ ga-achọ iji aka ha gbuo onwe ha ma ha agaghi enwe ike mee ya. Agụ ịnwụ ọnwụ ga-agu ha, ma ọnwụ ga-esi n'ebe ha nọ wezuga onwe ya.

⁷ Igurube ndi a nwere oyiyi di ka inyina a kwadebere maka ibu agha. Ha nwere ihe yiri okpueze e ji ọlaedo kpuo n'isi ha. Ihu ha dikwa ka ihu mmadụ. ⁸ Agiri isi ha dika agiri isi umu nwanyi. Eze ha dikwa ka eze odum. ⁹ Ha yikwasiri onwe ha ihe ikpuchi obi dika nke e ji igwe kpuo. Nku ha na-eme mkpotu di ka uda nzo ukwu ọtutụ inyina nke ụgbọ agha na-esekpu na-abanye n'ogbo agha. ¹⁰ Ha nwere odudu dika akpi. Ma ike niile e nyere ha bu imeru ndi mmadụ ahụ onwa ise site n'ike di n'odudu ha. ¹¹ Ha nwere mmụọ ozi nke Abis,† onye na-achikota ha dika eze. Aha ya n'asusụ Hibru bu Abadon, ma n'asusụ Griik o bu Apolion.‡

¹² Ahụhụ nke mbụ agafeela, ebe ahụhụ abụọ ọzọ na-abia n'ihu.

* **8:12** 8:12 Opi ike anọ mbụ dara metụtara ikpe Chineke n'ebe ihe e kere eke di. Ihe a bu ala, na osimiri, na iyi, na ihe ndi di na mbara n'elu, di ka kpakpando, na anyanwụ na onwa. * **9:1** 9:1 E mere ka anyi mata na o bu olulu na-enweghi nsotu. † **9:11** 9:11 Olulu nke omimi ya na-enweghi nsotu. ‡ **9:11** 9:11 Ya bu Onye Mbibi

Opi ike nke isii

¹³ Mgbe mmụọ ozi nke isii furu opi ike ya, anuru m olu sitere na mpi anọ ahụ di n'ebe ichu aja ahụ e jiri olaedo wuo, nke di n'ihu ocheeze Chineke, ¹⁴ na-agwa mmụọ ozi nke isii ahụ, nke ji opi ike okwu, "Tọpụ mmụọ ozi anọ ndi ahụ e kere agbụ n'ebe osimiri Yufretis di." ¹⁵ A tohapuru ndi mmụọ ozi anọ ahụ, ndi e jibu eji na njikere maka oge awa ahụ, na ubochi ahụ, na onwa ahụ, na afo ahụ, iji gbuo otu uzo n'ime uzo ato nke mmadu. ¹⁶ Ndi agha ahụ, onuogugu ha bu nari nde abuo. Anuru m mgbe e kwuru ole ha di.

¹⁷ N'ime ohu m, ahuru m inyinya ha, hukwa ndi nokwasiri ha n'elu. Ndi no n'elu inyinya ndi a yi ihe ikpuchi obi nke ufodu n'ime ha na-acha obara obara. Ufodu na-acha dika akpukpo eluigwe, ufodu na-acha odo odo. Ufodu na-acha dika anwuru oku. Isi inyinya ha dika isi odum, anwuru oku na oku na nkume oku si ha n'onu na-aputa. ¹⁸ E sitere n'ihe mmekpa ahụ ndi a, ire oku, anwuru oku na nkume oku na-adighi anyu anyu, ka ha ji gbuo otu uzo n'ime uzo ato nke mmadu niile bi n'uwa. ¹⁹ Ike inyinya ndi a di n'onu ha, na odudu ha. Odudu ha di ka agwo, nwee isi agwo nke ha ji emeru mmadu ahụ.

²⁰ Ma ndi foduru n'etiti mmadu, bu ndi a na-egbughi site n'ihe ntaramahuhu oria ndi a, echegharighi site n'oru aka ha maobu ikwusi ife mmu ojo ofufe. Ha jukwara ikwusi ife arusi ha niile nke ha ji olaedo na olaocha na bronz na igwe na nkume na osisi kpwo. Chi ndi na-apughi ihu uzo, maobu inu ihe, maobu ije ije. ²¹ Ha echegharighi site n'igbu mmadu ha, maobu uzo mgbaasi ha, maobu ndu ikwa iko ha, na izu ohi ha puta.

10*Mmuo ozi ji akwukwo ntakiri*

¹ Ahuru m mmu ozi ozo di oke egwu ka o si n'eluigwe na-aridata. Igwe ojii gbara ya gburugburu. Eke na egwurugwu dikwa ya n'isi. Ihu ya na-egbukwa maramara dika anyanwu. Ukwu ya na-acha dika ogidi na-enwu oku. ² O ji akwukwo ntakiri a fukotara afukota n'aka ya. Otu ukwu ya, nke aka nri ya, ka o zonyere n'ime osimiri, ma ukwu nke aka ekpe ya ka o zokwasiri n'elu ala. ³ O ji oke olu, nke dara uda dika igbo uja odum, tie mkpu, egbe eluigwe asaa gbara otu mgbe ahụ. ⁴ Mgbe m choro idetu ihe egbe eluigwe ndi a kwuru, anuru m otu olu si n'eluigwe na-ekwu, "Edela ihe ahụ n'akwukwo, n'ihu na-achoghi ka ndi ozo mata okwu ahụ egbe eluigwe ndi ahụ kwuru."

⁵ Mgbe ahụ, mmu ozi ahụ nke m huru zokwasiri ukwu ya n'elu osimiri, na n'ala akoro ahụ, chiliri aka ya abuo elu, ⁶ were onye ahụ na-adị ndu mgbe niile ebighi ebi nuo iyi. Ya bu onye ahụ kere eluigwe na uwa, na ihe niile di n'ime ha, na oke osimiri, na ndi niile bi n'ime ha, si na oge ezuala. Na o kwesikwaghi ka a tufuo oge obula. ⁷ N'ubochi ahụ, mgbe ndi mmu ozi asaa ahụ ga-afu opi ike ha, ihe omimi niile nke Chineke ga-emezu, dika o gwara ndi ohu ya bu ndi amuma.

⁸ Olu nke ahụ m nuru mbu sitere n'eluigwe gwa m okwu ozo, na-asị, "Gaa nara mmu ozi ahụ guzo n'elu oke osimiri na ala akoro, akwukwo ahụ aseghere aseghere nke o ji n'aka ya."

⁹ Ejekwuru m mmu ozi ahụ gwa ya ka o nye m akwukwo nta ahụ. O siri m, "Nara ya, taa ya. O ga-eme ka afo gi luo ilu, ma 'n'onu gi, o ga-atu gi utu dika mmanu anu."* ¹⁰ Ya mere, anaara m ya akwukwo nta ahụ

* 10:9 10:9 Izk 3:3

site n'aka mmụọ ozi ahụ taa ya. Ọ tọrọ uto dika mmanụ anụ n'ọnu m, ma mgbe m lodara ya, afo m bidoro ilu ilu. ¹¹ Mgbe ahụ ha siri m, "I ghaghị ibu amụma ozo banyere otutu mmadu, na otutu mba, na otutu asusu na otutu ndi eze."

11

Ndi ama abuo

¹ Enyere m ihe otutu osisi achara e ji atụ ihe. Agwara m si m, "Gaa tuo ulonso ukwu Chineke, ma tukwa ebe ichu aja di n'ulonso ahụ, guo onuogugu ndi niile na-akpo isiala n'ebe ahụ. ² Ma atukwala ogige nke di na mputa ulonso ahụ, n'ihu na ewerela ya nye ndi mba ozo. Ha gazotokwa obodo nso ahụ ukwu iri onwa ano na abuo. ³ Aga m enye mmadu abuo ndi ga-agbara m ama ike ka ha buo amuma otu puku ubochi na nari ubochi abuo na iri ubochi isii (1,260), ha ga-eyi akwa mkpe." ⁴ Ndi a bu osisi oliv abuo ahụ na ihe idoba oriona abuo ahụ, ndi na-eguzo n'ihu Onye nwe uwa.* ⁵ O buru na onye obula achoo imeru ha ahụ, oku ga-esi ha n'onu puta rechapu ndi iro ha. O buru na onye obula achoo imeru ha ahụ, a ga-egbu ya n'uzo di otu a. ⁶ A ga-enyekwa ha ike imechi eluigwe ime ka mmiri ozuo obula ghara izo n'uwa n'ime afo ato na okara ahụ ha ga-ebu amuma ha. A ga-enyekwa ha ike ime ka osimiri na mmiri nta niile gho obara. Ha ga-enwekwa ike ime ka udi oria di iche iche bjakwasi uwa niile n'oge obula ha cheputara n'obi ha.

⁷ Mgbe ha gbazuru ama ha, anu ohia ahụ,† nke na-esite n'ime olulu Abis ahụ ga-ebuso ha agha merie ha, gbukwaa ha. ⁸ Mgbe ha nwuchara, ozu ha ga-atogboro n'okporozo nke obodo ukwu ahụ nke a na-akpo na mmuo Sodom na Ijipt, ebe a kpo gburu Onyenwe ha n'obe. ⁹ A gaghị ekwenyekwa ka onye obula lie ozu ha. Ma ndi niile di iche iche n'uwa, n'ebo niile, na asusu niile, na mba niile ga-agba ozu ha gburugburu ubochi ato na okara n'ebe a togboro ha na-ele ha anya. ¹⁰ Ndi niile bi n'uwa ga-anuri onu, nyerita ibe ha onyinye di iche iche, kpo oriri di iche iche iji nuri onu n'ihu ogbugbu e gburu ndi amuma abuo ahụ, ndi wetaara ha oke nhuju anya.

¹¹ Ma mgbe ubochi ato na okara gafesiri, Chineke ga-eme ka Mmuo ya na-enye ndu banyekwa n'ime ha, ha bilitere oto, oke egwu jidere ndi niile huru ha. ¹² Ha nuru oke olu si n'eluigwe daa na-asi, "rigotanu n'elu." Ha siri n'igwe ojii, rigoro n'eluigwe ebe ndi iro ha ga-ano na-ele ha anya.

¹³ Ma n'otu oge ahụ, n'otu awa ahụ, ala oma jijji dikarisiri oke egwu mara nke mere ka otu akuku n'ime akuku iri nke obodo ahụ niile daa. Ndi nwuru n'oge ala oma jijji a dikwa puku mmadu asaa. Ma ndi niile foduru sitere n'oke egwu nye Chineke nke eluigwe otuto.

¹⁴ Ugbu a ahuhu nke abuo ahụ agafeela. Ma mgbe na-adighi anya, ahuhu nke ato na-abia.

Opi nke asaa

¹⁵ Ka mmuo ozi nke asaa furu opi ike ya, oke olu di iche iche dara ike ike n'eluigwe, na-asi,
 "Alaee niile nke uwa
 aburula alaeze Onyenwe anyi, na nke Kraist ya.
 Ya onwe ya ga-achikwa ruo mgbe niile ebighi ebi."

* 11:4 11:4 Abụ 52:8; Zek 4:3,11,14 † 11:7 11:7 Anụ ohia a bu onye na-emegide Kraist.

16 Mgbe ahụ, iri ndị okenye abụọ na anọ ahụ nọ n'ocheeze ndi ahụ di n'ihu ocheeze Chineke dara n'ala kpoo isiala nye Chineke, ¹⁷ na-asị, "Anyị na-enye gi otuto, gi Onyenwe anyị Chineke, Onye puru ime ihe niile.

Onye na-adi, na onye dikwaari, n'ihu na i werela oke ike gi niile n'aka gi malitekwa ichi ochichi.

18 Mba niile were oke iwe megide gi, ma ugbu a bu oge gi iweso ha iwe di oku.

Ugbu a bu oge ikpe ndi nwuru anwu ikpe na ikwughachi ndi ohu gi bu ndi amuma ugwo oru ha, na ndi nsọ na ndi gi niile, bu ndi na-atu egwu aha gi, bu ndi di nta na ndi di ukwu.

Oge eruokwala mgbe ila n'iyi ndi na-emebi uwa ga-adi."

¹⁹ Mgbe ahụ kwa, e meghere ulonso Chineke nke di n'eluigwe. A hukwara igbe ogbugba ndu n'ime ya. N'otu oge ahụ kwa, egbe eluigwe malitere igba, amuma gbukwara. Oke ifufe bidokwara ife. Oke ala oma jijiji na akummiri igwe mere mkpotu nke ukwu.

12

Nwanyị na agwo ochie ahụ

¹ Oke ihe iribama putara ihe n'eluigwe, otu nwanyi e yikwasiri anyanwu dika uwe. Onwa dikwa n'okpuru ukwu ya abuo. Okpueze nwee kpakpando iri na abuo dikwa ya n'isi. ² O di ime, na-etikwa mkpu n'ihu ahuhu na ihe ufu nke omumu nwa. ³ Mgbe ahụ, ihe ama ozo putara ihe n'eluigwe, agwo ochie nke di ukwu na-acha uhie a na-akpo dragon, nke nwere isi asaa na mpi iri. O kpukwasikwara okpueze asaa n'isi ya.

⁴ O nwere odudu nke o ji dokpuru otu uzo n'ime uzo ato nke kpakpando niile di n'eluigwe, tuda ha n'ala. O bjara guzo n'ihu nwanyi ahụ na-achọ imuputa nwa ahụ o di ime ya, nọ na njikere iri nwantakiri ahụ ma a muputa ya. ⁵ O muputara nwantakiri nwoke, "onye ga-ejikwa mkpara ochichi chia mba niile ochichi."* N'otu oge ahụ kwa, e si n'ebe ahụ wepu nwata ahụ were ya gaa n'ebe Chineke n'eluigwe n'ocheeze ya. ⁶ Ma nwanyi ahụ si n'ebe ahụ gbapu gbalaa n'ozara ebe Chineke kwadebere na o ga-anọ. Ebe ahụ ka a ga-elekota ya anya nke oma otu puku ubochi na nari ubochi abuo na iri ubochi isii (1,260).

Agha a luru n'eluigwe

⁷ Mgbe ahụ, agha daputara n'eluigwe. Maikel na ndi mmuo ozi ya buru agha megide agwo ochie ahụ (a na-akpo dragon). Dragon ahụ na ndi mmuo ozi ya bukwara agha nke ha, ⁸ ma e meriri ha, ha enwekwaghị onodu obula n'eluigwe. ⁹ Dragon ukwu ahụ, bu agwo ochie ahụ a na-akpo ekwensu maobu Setan, nke na-eduhie ndi niile bi n'uwa. A tudara ya n'uwa, ya na ndi mmuo ozi ya niile.

¹⁰ Mgbe ahụ, anuru m oke olu si n'eluigwe na-ada si, "O mezuola n'ikpeazu, bu nzoputa Chineke na ike na alaeze Chineke anyi, na ikike ichi isi Kraist ya, ha aburu ihe di ire.

N'ihu na e sitela n'eluigwe chutuo onye ahụ na-ebo umunna anyi ebubo.

O na-ebo ha ebubo ehilie na abali n'ihu Chineke.

11 Ha lugburu ya n'agha

* 12:5 12:5 Abụ 2:9

site n'òbara Nwa aturu ahụ
na site n'ama nke okwu onụ ha,
n'ihì na ha ahughì ndụ ha n'anya karịa,
kama ha jikere inye ndụ ha òbuladì ruo n'onwu.

¹² Ya mere, nurijanu onu eluigwe
ma unu ndi niile bi n'ime ya.

Ma ahuhu diri unu ndi bi n'ụwa na osimiri
n'ihì na ekwensu abiakwutela unu.

O jirila oke onuma biakwute unu.

“O makwaara na oge a o nwere ehigì nne.”

¹³ Mgbe agwo ochie ahụ choputara na a chudala ya n'ụwa, o chusoro
nwanị ahụ muru nwa nwoke ahụ oso. ¹⁴ Ma e nyere nwanị ahụ nku
abuo, nke dika nku oke ugo, ka o jiri gbanari agwo ochie ahụ feba n'ime
ozara, ebe a kwadooro ya, na ebe a ga-anọ lezie ya anya afọ atọ na onwa
isii. ¹⁵ Ma agwo ahụ meghere onụ ya mee ka mmiri si n'onu ya sọputa
dika iyi nke ga-ebufu nwanị ahụ. ¹⁶ Ma ala nyeere nwanị ahụ aka. O
meghere onụ ya loda idee mmiri a nke si n'onu agwo ahụ sọputa. ¹⁷ Mgbe
ahụ, agwo ochie ahụ wesara nwanị ahụ iwe, puo iga buo agha megide
umu ya bu ndi niile foduru, bu ndi niile na-edebe iwu Chineke na ndi
na-ekwuputa na ha bu ndi ama nke Jisos.

13

Anu si n'osimiri puta

¹ Agwo ochie ahụ guzoro n'akuku n'onu oke osimiri ahụ. Ma ahuru m
otu anu ohia ka o si n'ime oke osimiri na-ariputa. Anu ohia a nwere isi
asaa na mpi iri. Okpueze iri dikwa n'elu mpi ndi a. Aha e dekwasiri n'isi
asaa ahụ n'otu n'otu bu ikwuto na ikwuhie Chineke. ² Anu ohia a m huru
di ka agu, ma ukwu ya dika ukwu anu ohia bia. Onu ya dikwa ka nke
odum. Agwo ochie ahụ nyere ya ike ya, na ocheeze ya na ikike di ukwuu.
³ Otu n'ime isi ya nwere onya buru ibu, nke puru iwetara ya onwu, e mere
ka onya ahụ laa. Uwa niile sobere anu ohia ahụ n'azu n'itunanya. ⁴ Ha
kporo isiala nye agwo ochie ahụ n'ihì na o nyere anu ohia ahụ ikike di otu
a. Ha bidokwara ikpo isiala nye anu ohia ahụ, na-asi, “Ebee ka onye ahụ
no, nke di ukwu karịa ya, onye pukwara ibu agha megide ya?”

⁵ E nyekwara anu ohia ahụ onu na ike ikwu okwu mpako na ikike ikwulu
ekwulu onwa iri anọ na abuo. ⁶ O meghere onu ya malite ikwulu Chineke,
na aha ya na ebe obibi ya, na ndu ahụ bu ndi bi n'eluigwe. ⁷ E nyere ya
ike ibuso ndi nsọ agha na imeri ha. E nyekwara ya ikike ichi agburu niile,
na ebo niile, na ndi niile, na mba niile na asusu niile. ⁸ Ndi niile bi n'elu
uwa ga-akpokwa isiala nye ya, bu onye obula a na-edeghi aha ya n'ime
akwukwo nke ndu nke Nwa aturu ahụ e gbururi, site n'oge e kere uwa.

⁹ Onye nwere nti ya nuru.

¹⁰ “O buru na o di onye obula a ga-adota n'agha,
o bu ha ka a ga-adotakwa n'agha.

O buru na o di onye obula ga-anwu site na mma agha,
aghaghì jì mma agha gbuo ha.”*

Ka nke a buru ihe igbaume na iguzosikwa ike n'okwukwe nke ndi Chineke.

Anu ojoo si n'ime ala puta

* 13:10 13:10 Jer 15:2

¹¹ Mgbe ahụ kwa, ahuru m anụ ọhia ọzọ dị iche ka o si n'ala na-ariputa. O nwere mpi nta abụọ dika mpi Nwa aturu, kama ọ na-ekwu okwu dika agwọ ochie ahụ. ¹² Ọ na-achị isi n'ọnọdu anụ ọhia nke mbụ. Ọ bukwa ike a ka o ji kwagide ụwa na ndi niile bi n'ime ya ka ha kpọọ isiala nye anụ ọhia mbụ ahụ nke a gworo ọnya ya na-eweta okwu. ¹³ Ọ na-emekwa otutu oke ihe iribama di iche iche. O mere obuladi ka oku si na mbara eluigwe daa n'ụwa n'ihu mmadu niile. ¹⁴ O duhiekwara ndi mmadu bi n'ụwa site n'oru iribama ya niile nke e nyere ya ike iru n'ọnọdu anụ ọhia ahụ. Ọ gwakwara ndi niile bi n'ụwa ka ha kpọọ ihe oyiyi nke anụ ọhia ahụ nke e jiri mma agha meruchaa ahụ, ma mechaa di ndu. ¹⁵ E nyere ya ike ikunye ume ndu n'ime oyiyi nke anụ ọhia mbụ ahụ, ime ka ihe a kpuru akpu kwuo okwu mekwa ka e gbuo ndi niile na-akpoghi isiala nye ya. ¹⁶ O nyere iwu ka onye obula, onye ukwu na onye nta, ogaranya na ogbenye, ohu na onye nwe onwe ya, nata akara n'aka nri maobu n'egedege ihu ha. ¹⁷ Ya mere, ọ dighi onye obula nwere ike izu ahia maobu ree ahia ma o buru na onye ahụ enweghi akara a, nke bu aha anụ ọhia ahụ, maobu ihe e ji mara ya, maobu onuogugu nochiri aha ya.

¹⁸ Nke a ka choro amamihe maka ighota ya. Ka onye obula nwere oguguisi, guo onuogugu nke anụ ọhia ahụ, n'ihu na ọ bu onuogugu mmadu.† Onuogugu ahụ bukwa nari isi na iri isi na isii, ya bu 666.

14

Nwa aturu ahụ na ndi a gbaputara

¹ Elere m anya hu Nwa Aturu ahụ ka o guzo n'ugwu Zayon. Ya na nari puku mmadu na iri puku mmadu anọ na anọ ahụ, bu ndi e dekwasiri aha ya na aha Nna ya n'egedege ihu ha. ² Anukwara m olu si n'eluigwe na-ada dika uda mmiri si n'ime nkume na-asoputa, maobu dika uda nke oke egbe eluigwe. Olu m nuru dika olu ndi na-abu abụ, ndi ji ubo akwara na-abu abụ. ³ Nari puku mmadu na iri puku mmadu anọ na anọ ndi ahụ guzo, chee ocheeze ahụ, anụ anọ ahụ di ndu, na ndi okenye ahụ ihu, na-abu abụ, ha na-abu abụ ọhuru. Nke naani ha bu ndi a gbaputara n'ụwa puru imuta. ⁴ Ndi a bukwa ndi na-emerughi onwe ha n'ebe umu nwanyi di, n'ihu na ha di ocha ka umu agboghọ na-amaghi nwoke. Ha na-eso Nwa Aturu ahụ ebe obula ọ na-aga. Ha bu ndi a gbaputara n'etiti mmadu iburu Chineke na Nwa Aturu ahụ dika mkpuru mbu. ⁵ Ọ dikwaghi okwu ugha obula a huru n'onu ha. Ha bukwa ndi na-enweghi ita uta.

Ndi mmuo ozi ato

⁶ Ahukwara m mmuo ozi ọzọ ka ọ na-efeghari n'etiti mbara eluigwe. O ji ozioma nke ebighi ebi ahụ n'aka, nke ọ na-aga ikwusara mba niile, na ebo niile, na asusu niile na mmadu niile no n'ụwa. ⁷ O jiri oke olu kwuo si, "Tuonu egwu Chineke, nyekwanu ya otuto, n'ihu na oge ikpe ya eruola. Kpookwanu isiala nye ya, bu onye kere eluigwe na ala, na oke osimiri na isi iyi mmiri niile."

⁸ Mgbe ahụ mmuo ozi nke abuo bjara soro ya, na-efeghari na-asi, " Ọ daala! Ọ daala, bu Babilon obodo ukwu ahụ,* bu nke mere ka mba niile nuo mmanya onuma nke ikwa iko ya."

⁹ Mgbe ahụ, mmuo ozi nke ato bjakwara soro ha na-eti mkpu na-asi, "Onye obula na-akpo isiala nye anụ ọhia ahụ si n'ime mmiri riputa, na oyiyi ya ahụ a kpuru akpu, na onye na-anarakwa akara ahụ n'egedege

† 13:18 13:18 Nke a bu akara onuogugu mmadu e kere eke. * 14:8 14:8 Ajiz 21:9

ihu maobu n'aka ya, ¹⁰ ha onwe ha, aghaghị isoro n'uo mmanya nke oke iwe Chineke, bu nke a na-agwaghị agwa[†] gbanye n'ime iko onuma ya. A ga-ejikwa oku na nkume oku[‡] mekpaa ha ahụ n'ihu ndi mmuo ozi di nso na n'ihu Nwa Aturu ahụ. ¹¹ Anwuru oku si n'ebe a na-emekpa ha ahụ apata na-arigo elu ruo mgbe niile ebighi ebi. Izuike agaghị adiri ha ehie na abali bu ndi ahụ kporo isiala nye anu oha ahụ na oyiyi ya a kpuru akpu, kwerekwa ka a kakwasị ha akara nke aha ya. ¹² Ka nke a buru ihe igbaume nye ndi nso ya, bu ndi nke Chineke na-erubere iwu ya isi, na-eguzosikwa ike n'okwukwe ha n'ime Jisos."

¹³ Anukwara m olu nke si n'eluigwe daa na-asi, dee ihe a n'akwukwo, "Ndi a goziri agozi ka ha bu, bu ndi nwuru n'ime Onyenwe anyi site ugbu a gaa n'ihu."

"E, ha ga-ezu ike site na ndogbu niile nke ha dogburu onwe ha, n'ihu na oru ha ruru ga-eso ha," ka Mmuo Nso na-ekwu.

Oge iwe ihe ubi

¹⁴ Elere m anya hu otu igwe ocha, nke onye noduru na ya dika nwa nke mmadu. [§] O kpu okpueze e jiri naani olaedo mee, jirikwa mma iwe ihe ubi di nko, n'aka ya. ¹⁵ Mgbe ahụ, otu mmuo ozi sitere n'ulonso ukwu puta, tikuo onye ahụ nokwasiri n'igwe ocha si, "Ngwa, bido iji mma iwe ihe ubi gi ruo oru, n'ihu na oge owuwe ihe ubi eruola. Ihe a ga-agho agho n'ua achala nke oma." ¹⁶ Ya mere, onye ahụ nokwasiri n'igwe ocha ahụ runyere mma owuwe ihe ubi ya n'ime uwa, ghota ihe di n'ua dika ihe ubi.

¹⁷ Mmuo ozi ozo sitekwara n'ulonso ukwu di n'eluigwe puta. Ya onwe ya jikwa mma owuwe ihe ubi di nko. ¹⁸ Mmuo ozi ozo, nke na-elekota oku sitekwara n'ebe ichu aja ahụ puta, were olu ike gwa mmuo ozi ahụ ji mma di nko si, "Were mma owuwe ihe ubi gi di nko bipu osisi uyoko mkpuru grepu site na vaini niile di n'ua, n'ihu na ha niile achala." ¹⁹ Ya mere, mmuo ozi ahụ runyere mma owuwe ihe ubi ya n'ua, bipusia uyoko mkpuru vaini ahụ chikota ha, kpojuputa ha ebe Chineke ga-eji iwe zochaa ha. ²⁰ A zochakwara mkpuru vaini ahụ n'ebe a na-azocha mkpuru vaini nke di n'azu obodo. Obara si n'ebe ahụ gbaputa di elu ruo ihe dika eriri e ji ekegide inyinya n'isi ime ka o gaa ebe achoro, o bu ihe ruru nari kilomita ato n'ogologo.*

15

Ndi mmuo ozi asaa ji ihe ntaramahuhu asaa

¹ Ahukwara m ihe iribama ozo n'eluigwe. O di ebube dikwa oke egwu. Ndi mmuo ozi asaa ji uzo ahuhu asaa. Ha bu ahuhu nke ikpezu ndi ga-eweta iwe Chineke na ngwucha.

Abu ndi a gbaputara buru

² Ahuru m ihe dika oke osimiri enyo a gwakotara ya na oku, na ndi ahụ nweterala mmeri n'ebe anu oha ahụ na oyiyi ya, na onuogugu aha ya. Ha guzo n'akuku oke osimiri enyo ahụ, jidekwa ubo akwara nke Chineke n'aka ha. ³ Ha na-abu abu Mosis ohu Chineke, na abu Nwa aturu ahụ. "Oru gi niile di ukwuu dikwa ebube,

Onyenwe anyi Chineke, Onye puru ime ihe niile.

Uzo gi niile ziri ezi, burukwa eziokwu,

[†] 14:10 14:10 Nke a na-etinyeghi mmiri [‡] 14:10 14:10 Maobu, solfo [§] 14:14 14:14 Dan 7:13

* 14:20 14:20 Ihe ruru nari maji na iri asato.

Gị, Eze nke mba niile.

⁴ Onye ga-aghara itụ gị egwu, Onyenwe anyị, onye ga-agharakwa ito aha gị?

N'ihì na ọ bụ naanị gị dị nsọ.

Mba niile ga-abịakwa

ìkpọ isiala n'ihu gị,

n'ihì na emeela ka ọrụ ezi omume gị pụta ihè."

⁵ Mgbe nke a gasiri, elere m anya hụ, na e meghere, ụlọnsọ ukwu di n'eluigwe, ya bụ, ụlọ ikwu nke iwu ogbugba ndụ ahụ. ⁶ Mmụọ ozi asaa ndị ahụ ji ihe ntaramahụhụ asaa si n'ụlọnsọ ahụ pụta. Ha yi uwe ogho ọcha, akwa ọcha na-enwu ezigbo ọcha. E kekwasiri ihe okike ọlaedo gburugburu obi ha. ⁷ Otu n'ime anụ anọ ndị ahụ di ndụ bunyere mmụọ ozi asaa ndị ahụ efere ọlaedo asaa a gbajuru ọnụma Chineke, bụ onye ahụ na-adị ndụ mgbe niile ebighi ebi. ⁸ Mgbe ahụ ụlọnsọ ahụ juputara n'anwuru ọkụ si n'ebube na ike Chineke na-aputa. O nweghi onye ọbụla nwere ike ịba n'ụlọnsọ ahụ tutu ruo mgbe ntaramahụhụ asaa nke ndị mmụọ ozi asaa ahụ gwuchara.

16

Efere asaa nke ọnụma Chineke

¹ Mgbe ahụ, anwuru m oke olu si n'ụlọnsọ ahụ na-ada na-agwa ndị mmụọ ozi asaa ahụ okwu, "Ngwanụ, gaanụ wusa ihe di n'efere ọnụma asaa Chineke ahụ n'elu uwa.

² Mmụọ ozi nke mbụ puru gaa wusa ihe di n'efere nke ya n'elu uwa, onya ojoo na-egbu oke mgbu biakwasiri mmadu niile nwere akara anu ohia ahụ, na ndi na-akporo oyiyi ya isiala.

³ Mmụọ ozi nke abuo wusara ihe di n'ime efere nke ya n'elu osimiri niile. Otu mgbe ahụ, osimiri niile chaghariri ghoo ọbara dika nke onye nwuru anwu. Nke a mere ka ihe niile di ndu n'ime osimiri ahụ nwuo.

⁴ Mmụọ ozi nke ato puru gaa wusa ihe di n'efere nke ya n'elu iyi na n'elu isi iyi niile. Nke a mere ka ha niile ghoo ọbara. ⁵ Anwuru m ka mmụọ ozi ahụ mmiri niile di n'aka ya kwuru okwu si, "I kpere ikpe ziri ezi, Gị, Onye di Nso,

na onye na-adị site na mmalite, na onye na-adikwa ugbo a.

⁶ N'ihì na ha wusara ọbara ndi nsọ gi na ndi amuma gi.

Ma ugbo a, i nyela ha ọbara ka ha nuo. Nke a bukwa ezi ugwo ọrụ ha kwesiri inata."

⁷ Mgbe ahụ kwa, anwuru m ka mmụọ ozi ahụ na-anọ n'ebe ichu aja siri,

"E, Onyenwe anyi Chineke, Onye puru ime ihe niile,

ikpe gi niile bu nke ziri ezi, burukwa eziokwu."

⁸ Mmụọ ozi nke anọ puru wusa ihe di n'efere nke ya n'elu anyanwu si otu a mee ka anwu were okpomoku ya chagbuo ndi mmadu. ⁹ Okpomoku ahụ si n'anyanwu bja rere onye obula oku n'ahu. Nke a mere ka ndi mmadu bido ikocha aha Chineke, onye nwere ike ichi ihe otiti ndi a, ma ha juru icheghari nye ya ututo.

¹⁰ Mmụọ ozi nke ise puru wukwasị ihe di n'efere nke ya n'elu ocheeze anu ohia ahụ, mee ka alaeze ya juputa n'ochichiri. Ndi mmadu tabiri ire ha n'ihì oke ahụ ufụ. ¹¹ Ha kochara Chineke nke eluigwe n'ihì ihe ufụ na onya biakwasiri ha. Ma ha juru icheghari site n'ajo ọrụ ha niile.

¹² Mmụọ ozi nke isii pukwara wukwasị ihe di n'efere ya n'elu mmiri ukwu ahụ bụ Yufretis si otu a mee ka mmiri di n'ime ya taa. Nke a mere ka o diri ndi eze ahụ si n'owuwa anyanwu mfe. ¹³ Ahuru mmụọ ato ruru

arụ ndị pụtara ihe n'ụdidi awo, ha si n'ọnu agwo ochie ahụ na n'ọnu anụ ohia ahụ nwere ike iru ọrụ itunanya pụta, na n'ọnu onye amuma ụgha ahụ. ¹⁴ Ha bụ mmuo nke ajo mmuo ndi ahụ na-arụ ọrụ iribama. O bụ ha na-ejekwuru ndi eze uwa niile ichikota ha maka ibu agha n'ubochi ukwu ahụ bụ ubochi Chineke Onye puru ime ihe niile.

15 “Lee! Ana m abia dika onye ohi. Ngozi na-adiri onye ahụ no na-eche nche, ndi yi uwe ha na njikere, ka o ghara ijeghari n'onodu igba otu, buru onye onodu ya na-eweta ihere.”

¹⁶ Ha kpokoro ndi eze ahụ n'otu ebe a na-akpo Amagidon n'asusu Hibru.

¹⁷ Mmuo ozi nke asaa wupuru ihe di n'efere nke ya n'ikuku, otu olu sitere n'ocheeze di n'ulonso ukwu ahụ daa uda si, “Emezuola ya!” ¹⁸ Mgbe ahụ egbe eluigwe bidoro na-agba na-eme mkpotu, amuma bidokwara na-egbu, oke ala oma jijiji dikwara n'üwa, udi nke na-adibeghi site na mgbe e kere üwa. O bụ ala oma jijiji kachasi ala oma jijiji ndi ozo njo. ¹⁹ Obodo ukwu ahụ kewara uzọ atọ. Obodo niile di na mba niile dakwara. Chineke chetara obodo ukwu ahụ bụ Babilon. O nyere ya iko juputara na mmanya nke n'oke iwe nke onuma ya. ²⁰ Mgbe ahụ, agwa etiti niile mikpuru, ugwu niile ghoru ala di larji. ²¹ Mkpuru mmiri nke idi aru otu n'ime ha ruru kilogram iri anọ na okara, sitere n'eluigwe na-adakwasi ndi mmadu. Nke a mekwara ka ha kochaa Chineke n'ihu ihe ntaramahuhu nke mkpuru mmiri ahụ, n'ihu na ihe ntaramahuhu ahụ di nnoo njo nke ukwu.

17

Nwanyị akwuna na anụ ojọ ahụ

¹ Otu n'ime ndi mmuo ozi asaa ndi ahụ ji efere biara si m, “Bia, aga m egosi gi ahuhu ga-abiakwasị onye ahụ üwa niile maara dika akwuna, onye ahụ na-anokwasị n'elu otutu mmiri nke üwa. ² Ndi eze üwa esorola ya kwaa iko n'otu ihe ndina, emeekwara ka ndi niile bi n'üwa buru ndi mmanya ikuwa iko ya na-egbu.”

³ O duuru m n'ime mmuo baa n'ozara. N'ebe ahụ ka m no hu otu nwanyị nokwasiri n'elu otu anụ ohia na-acha obara obara. Anụ ohia ahụ nwere isi asaa na mpi iri. Aha ndi e dere anụ ohia ahụ n'ahụ bụ naani okwu ikwulu Chineke. ⁴ Nwanyị ahụ yi akwa na-acha odo odo na nke na-achakwa obara obara, gbarakwa ihe icho mma e ji olaedo, nkume di oke onyahia na pieal kpura. O jikwa iko olaedo n'aka ya nke juputara n'ihe aru na ihe ure niile o ji na-akwa iko ya. ⁵ Aha e dekwasiri ya n'egedege ihu bụ ihe omimi:

Obodo ukwu ahụ bụ Babilon,
nne ndi na-akwa iko
na nke ihe aru niile nke üwa.

⁶ Ejikwa m anya m hu na nwanyị ahụ anujuola obara ndi nsọ afo, ya na obara ndi ama Jisos.

Mgbe m huru ya, o gbagwojuru m anya. ⁷ Ma mmuo ozi ahụ siri m, “Gini mere ihe i huru ji ju gi anya? Aga m akwara gi ihe omimi banyere nwanyị a na anụ ohia ahụ nke na-ebughari ya, bụ nke nwere isi asaa na mpi iri. ⁸ Anụ ohia ahụ i huru, nwere mgbe o diiri, ma ugbu a, o dikwaghi. Ma o ga-esi n'olulu Abis ahụ puta banye na mbibi. Ma nloghachi ya gaeju ndi ahụ a na-edeghi aha ha n'ime akwukwo ndu ahụ site n'oge e kere üwa anya. N'ihu na e nwere mgbe o diiri, ma ugbu a, o dikwaghi, ma o ga-emesi bia.

9 “Nke a choro uche nke nwere amamihe. Isi asaa ahụ nochiri anya ugwu asaa ahụ nke nwanị ahụ na-anodu n’elu ha. Ha na-anochikwa anya ndi eze asaa. 10 Ise n’ime ha adaala, otu ka no, nke ozọ abjabeghi. Mgbe o bįara, o ga-anọ nwantakiri oge. 11 Anu ohia ahụ nke diri ma o dikwaghi, bu onye nke asato, o bu onye otu ndi eze asaa ahụ ma a lakwara ya n’iyi.

12 “Mpi iri ahụ i huru nochiri anya ndi eze iri na-anatabeghi alaeze. Ha na anu ohia ahụ ga-anata ike ochichi dika eze sooso otu awa. 13 Ha ji otu obi na-enye anu ohia ahụ ike ha na ichi isi ha. 14 Ha ga-ebu agha megide Nwa Aturu ahụ, ma Nwa Aturu ahụ ga-emi ha n’ihi na o bu Onyenwe kachasi ndi wenu niile nakwa Eze kachasi ndi eze niile. Ndi so ya bukwa ndi a kororo, na ndi a hoputara, ndi ya kwesikwara ntukwasị obi.”

15 Mgbe ahụ o siri m, “Mmiri ndi ahụ i huru, ebe nwanị akwuna ahụ no, bu ndi mmadu di iche iche, igwe mmadu, na mba di iche iche na n’asusu di iche iche. 16 Anu ohia ahụ na mpi iri ahụ i huru ga-akpo nwanị akwuna ahụ asi. Ha ga-agma ya oto, laakwa ya n’iyi, ha ga-eri anu ya, werekwa oku rechapu ya. 17 Chineke etinyela ya n’obi ha imejuputa nzube ya site n’inwe otu obi nakwa inyefe anu ohia ahụ ikike ochichi alaeze ha, tutu ruo mgbe a ga-emezu okwu Chineke. 18 Ma nwanị a i huru bu obodo ukwu ahụ na-achi ndi eze niile nke uwa.”

18

Nkwatu obodo Babilon

1 Mgbe ihe ndi a niile gasiri, ahuru m mmuo ozi ozọ ka o si n’eluigwe na-aridata. E nyere ya ikike di ukwu, ebube ya mekwara ka ihe juputa n’uwa. 2 O ji olu di ike tie mkpu,

“O daala! O daala! Babilon Obodo Ukwu ahụ adaala!”*

O ghoqkwalala ogha obibi ndi mmuo ojoro
n’ebe nzuko mmuo ndi ahụ na-adighi ocha,
n’ebe nzuko umu nnu nu ruru aru
n’ebe nzuko umu anumanu niile na-adighi ocha na ndi ruru aru.

3 N’ihi na mba niile anuola

site na mmanya onuma nke ikwa iko ya.

Ndi eze nke uwa sokwara ya kwaa iko,

ndi na-azu ahia n’uwa aghokwala ndi ogaranya site n’oke iba uba nke ya.”

Ido aka na nti

4 Mgbe ahụ, anukwara m olu ozọ si n’eluigwe na-akpo oku na-asi,

“Ndi m, sinu n’ime ya puta,†

ka unu ghara iketa oke na mmehie ya,

ka unu gharakwa iketa oke ahuhu ya.

5 N’ihi na mmehie ya amubaala ruo eluigwe.

Chineke echetakwala ajo omume ya niile.

6 Mesonu ya mmeso dika o si meso unu.

Kwughachinu ya ugwo mmaji abuo maka ihe o mere.

Gwakoronu ya mmaji abuo n’ime iko mmanya ahụ nke o gwakoro ndi ozọ.

7 Nye ya otutu mmekpa ahụ na obi ilu

dika ndu otuto, n’ime onwe ya obi oto nke o nyere onwe ya.

O na-ekwu n’obi ya na-asi,

* 18:2 18:2 Ajz 21:9 † 18:4 18:4 Jer 51:45

'Abụ m eze nwanyi nọ n'elu ocheeze m.

Abughị m nwanyi di ya nwuru,
iru uju obula adighi nye m.†

8 N'ih i nke a, ihe ntaramahuhu ya ga-abiakwasị ya n'otu ubochi,
onwu na iru uju nke onwu na-eweta, na unwu.

A ga-eji oku rechapu ya,

n'ih i na Onyenwe anyi Chineke onye na-ekpe ya ikpe, di ike.

Ahuhu ato biakwasiri obodo Babilon

9 "Ndi eze nke uwa, ndi soro ya kwaa iko, ma bie ndu ochicho ojoo ya, ga-akwa akwa, ruo uju n'ih i ya, mgbe ha ga-ahu anwuru oku nke ikpo oku ya. 10 Ha ga-eji oke egwu guzo n'ebe di anya, kwaa akwa n'ih i ntaramahuhu ya si,

"'Ahuhu, Ahuhu diri gi, Babilon, Obodo ukwu a maara aha ya
gi Babilon, obodo e ji idi ike maara.

N'otu ntabi anya, ikpe nke gi na-abia.'

11 "Ndi ahia nke uwa ga-akwa akwa ruokwa uju n'ih i ya, n'ih i na o dikwaghi onye na-azu ihe ahia ha ozo. 12 Ngwa ahia olaedo gi, na olaocha, na ola e ji achọmma na nkume oke onuahia, ezi akwa ocha, na akwa uhie uhie, na akwa lorilori, na akwa odo odo, osisi niile na-esi isi oma, ihe niile e ji odu enyi mee, ngwa ahia niile e ji osisi niile di oke onuahia mee, bronz, igwe na nkume mabul. 13 Ha na uda sinamon na mmanu otite nke okpurukpu eso osisi na-esi isi uto, ma na frankisens, mmanya na mmanu oliv, utu oka na wiiti, ehi na aturu, inyinya na ugboala agha, na ndi na-ere mmadu ibe ha dika ohu, na ahụ mmadu na mkpuruobi mmadu.

14 "Ha ga-asị, 'Mkpuru ndi ahụ niile nke na-agu mkpuruobi agu e sitela n'ebe i no gabiga. Ihe oma niile i ji ebi ndu, na ihe oke onuahia niile i ji azu afo gi, efunarila gi. Apughị ichotakwa ha ozo mgbe obula.' 15 Ndi ahia ahụ bara ogaranya site n'aka ya, ga-anọ n'ebe di anya, n'ih i oke egwu nke ntaramahuhu ya, na-eru uju, na-ebesikwa akwa ike.

16 "'Ahuhu, Ahuhu diri gi, obodo ukwu ahụ,
nke e yikwasiri ezi akwa ocha, nke na-acha odo odo na obara obara nke nya ihe icho mma nke olaedo, nkume di oke onuahia di iche iche na nkume pieal di iche iche.

17 N'otu awa a ka a lara oke aku niile ndi a n'iyi.'

"Ndi niile nwee ugbo na-aga n'oke osimiri, na ndi na-akwo ugbo ndi ahia n'oke osimiri, na ndi niile na-eso ugbo mmiri ga-anọ n'ebe tere anya,

18 na-eti mkpu mgbe ha ga na-ele anya na-ahu anwuru oku na-ala elu site n'ire oku ya na-asị, 'Olee obodo ozo dika obodo ukwu a?' 19 Ha ga-ekpokwasị aja n'isi igosi obi ojoo ha na-eti mkpu akwa na-asị,

"'Ahuhu, Ahuhu diri gi, obodo ukwu a maara aha ya
ebe ndi niile nwere ugbo mmiri na-aga n'osimiri
ghoro ndi ogaranya site n'aku di n'ime ya.

Ma ugbo a, n'otu ntabi anya, ihe niile di n'ime ya bu ihe a laara n'iyi.'

20 "Ma gi eluigwe, nuria onu n'ih i ihe a dakwasiri ya,

unu ndi nso, nuriakwanu onu,

unu ndi amuma na ndi ozi, nuriakwanu onu.

N'ih i na Chineke ekpeela ya ikpe
n'ih i mmeso ya megide unu."

Ubochi mkpebi ikpe Babilon

- 21 Mgbe ahụ, otu mmụọ ozi dị ukwu tụtulitere otu nkume nke dika nkume igwe nri, t̄ba ya n'ime oke osimiri, na-asị,
 "Otu a ka a ga-esi tufuo
 Babilon obodo ukwu ahụ,
 agaghị ahụkwa ya ọzọ.
- 22 O dighị mgbe ọzọ ụzụ egwu ga-adị n'ebe ahụ.
 Agaghị anụkwa olu oja na une na ụbọ akwara na nke ndị na-afụ opi
 ike n'ime gị ọzọ.
- Aghaghị ahụ onye ọrụ ñka ọbụla
 n'ime gị ọzọ.
- Agaghị anụkwa ụzụ nkume igwe nri
 n'ime gị ọzọ.
- 23 Ìhè nke sitere n'oriona
 agaghị acha n'ime gị ọzọ.
- Olu obi uto nke nwoke na nwanyi
 na-alu di na nwunye agaghị adikwa.
- Ndị mgbereahia gị bu ndi a ma ama n'elu uwa,
 o bukwa mgbaasi gị ka e ji duhie mba niile nke uwa.
- 24 N'ime ya ka a huru ọbara ndi amuma niile, na nke ndi nsọ niile,
 na nke ndi ọzọ ahụ niile e gburu n'ụwa."

19

Otuto diri Onyenwe anyi

- 1 Mgbe ihe ndi a gasiri, anuru m uzu nke otutu igwe mmadu n'eluigwe.
 Ha niile na-eti mkpu na-asị,
 "Haleluya!
 Nzoputa, na ebube na ike niile diri Chineke anyi.
- 2 N'ihu na ikpe ikpe ya niile ziri ezi, burukwa eziokwu.
 O kpeela nwanyi ahụ na-akwa iko ikpe,
 onye ji ikwa iko ya meru uwa.
 O boqlara obo ọbara ndi ohu ya n'isi ya."
- 3 Ozokwa, ha tiri mkpu,
 "Haleluya!
 Anwuru oku si n'ime ya na-arigo elu ruo mgbe ebighi ebi."
- 4 Mgbe ahụ, iri ndi okenye abuo na anọ ahụ, ha na anọ anọ ahụ di ndu dara n'ala n'ihu Chineke onye nokwasiri n'elu ocheeze ukwu ahụ, fee ya ofufe na-asị,
 "Amen, Haleluya!"
- 5 Otu olu sitekwara n'ocheeze ahụ na-asị,
 "Toonu Chineke anyi,
 unu ndi ohu ya niile,
 ndi ukwu na ndi nta,
 unu ndi na-atu egwu ya."
- 6 Mgbe ahụ, anukwara m olu dara ka olu igwe mmadu dikwa ka uzu mmiri na-ekwo ekwo, dikwa ka uda egbe eluigwe dasiri ike na-asị,
 "Haleluya!
 N'ihu na Onyenwe anyi Chineke, Onye puru ime ihe niile na-achi.
- 7 Ka anyi nurjanu onu, ka obi tokwaa anyi uto.
 Ka anyi nye ya otuto.
 N'ihu na olulu di na nwunye nke Nwa Aturu ahụ eruola,
 nwunye ya edoziekwala onwe ya.
- 8 E nyela ya ezi akwa ocha nke na-enweghi ntupo obula,

na nke di nnoḡ ezi ocha ka o yikwasị onwe ya.”
(Ezi akwa ocha ahụ nọchiri anya ọrụ ezi omume nke ndị nsọ rụrụ.)

⁹ Mmuḡ ozi ahụ gwara m sị, “Dee nke a: Ngozi dirị ndị ahụ a kpọrọ ka ha bja soro n’oriri olulū nwunye Nwa Aturū ahụ.” Ọ gwakwara m sị, “N’eziokwu, ndị a bụ okwu nke Chineke.”

¹⁰ Adara m n’ala n’ukwū ya ikpọ isiala nye ya, ma ọ gwara m sị, “O kwesighị ka ị kpọọ isiala nye m n’ihi na ahụ m naanị onyeozị ibe gị, na dika ọtutu umunna gị ndị na-agba ama banyere Jisọs. Ọ bụ naanị Chineke ka ị kwesiri ikpọ isiala nye. N’ihi na ọ bụ Mmuḡ nke amụma na-agba ama ihe banyere Jisọs.”

Onye nọkwasiṛi n’elu inyinnya ocha

¹¹ Mgbe ahụ kwa, elere m anya hụ ka eluigwe meghere. Ahụkwara m otu inyinnya di ocha. Onye nọkwasiṛi n’elu ya bụ onye a na-akpọ Onye kwesiri ntukwasị obi na Onye eziokwu. Ọ bụ onye na-ekpe ikpe n’uzọ ziri ezi na-ebukwa agha. ¹² Anya ya na-acha dika ire ọkụ. Ọtutu okpueze dikwa ya n’isi. Otu aha nke naanị ya maara omimi ya ka e dekwasịṛi ya n’egedege ihu. ¹³ E gbokwasịṛi ya uwe mwuda e denyere n’oḡbara. Aha a na-akpọ ya bụ Okwu Chineke. ¹⁴ Usuu ndị agha nke eluigwe, ndị yi uwe ezi akwa ocha, na-enweghị ntupọ, nọ n’elu inyinnya ocha na-eso ya. ¹⁵ Ọ kpụ mma agha di nkọ n’oḡnụ ya, nke o ji egbutu mba niile. “Ọ ga-eji mkpara igwe achị ha.”* Ọ na-azọchakwa mkpuru vaiṛi n’ebe inara mmanya nke iwe ọkụ nke Chineke Onye pụrụ ime ihe niile. ¹⁶ Otu aha ka e dere n’elu uwe ya na n’elu apata ya:

Eze kachasiṛi ndị eze niile, na Onyenwe kachasiṛi ndị nwenụ niile.

¹⁷ Mgbe ahụ, ahurū m otu mmuḡ ozi ka o guzo n’ime anyanwụ na-eti mkpu n’oke olu, na-akpọku umu nnunụ niile na-eḡe n’etiti mbara eluigwe, “Bjanu! Zukoḡnụ maka oke oriri nke Chineke. ¹⁸ Bjanu soro rie anụ ahụ ndị eze, na ndị ochiagha, na ndiisi agha. Sorokwanụ rie anụ ahụ inyinnya na anụ ahụ ndị nọkwasiṛi n’elu ha. Riekwanụ anụ ahụ ndị mmadu, ndi ukwu na ndi nta, ndi ohu na ndi nweere onwe ha.”

¹⁹ Mgbe ahụ, ahurū m anụ oḡia oḡoḡ ahụ ya na ndi eze niile di n’uwa, na ndi agha ha, ka ha zukoḡtara ibu agha megide onye ahụ nọkwasiṛi n’elu inyinnya ahụ na ndi agha ya. ²⁰ Ma e jidere anụ oḡia ahụ, ya na onye amuma uḡha ahụ onye nke nọḡrọ n’ihu ya gosi ihe iribama nke o jiri duhie ndi niile nataraka akara nke anụ oḡia ahụ, ya na ndi kpoḡrọ ihe oyiyi ya isiala. A tūnyere anụ oḡia ahụ na onye amuma uḡha ya na ndu n’ime oḡo ọkụ e ji nkume na-enwu ọkụ kwanye. ²¹ Ndi agha ha foḡurunu ka e jikwa mma agha di nkọ, nke di n’oḡnụ onye ahụ nọ n’elu inyinnya ocha ahụ gbuo. Umụ anụ ufe niile nke eluigwe rikwara ozu ha.

20

Puku afọ ahụ

¹ Mgbe ahụ kwa, ahurū m otu mmuḡ ozi ka o si n’eluigwe na-aridata, o ji mkpisi igodo e ji atughe olulu Abis ahụ. O jikwa eriri igwe di ukwu n’aka ya. ² O jidere agwo ochie ahụ, bu agwo ochie ahụ, onye bu Ekwensu na Setan, kee ya agbu otu puku afọ. ³ Emesija, a tūnyere ya n’ime olulu Abis ahụ, tūchie uzọ ya. Ọ kakwara akara n’elu ya ka agwo ochie ahụ hapu inwekwa ike iduhie mba niile di n’uwa ozo tutu ruo mgbe puku afọ

* 19:15 19:15 Abụ 2:9

gasirị. Mgbe afọ ndị a zuru, a ga-atoghepụ ya ka ọ gagharịa nwantinti oge.

Mbilite n'ọnwụ nke mbụ

⁴ Mgbe ahụ, ahụkwara m ocheeze, hụkwara ndị nọ n'elu ya. Ha bụ ndị e nyere ike ikpe ikpe. Ahụkwara m mkpuruobi ndị ahụ e bepuru isi n'ihu na ha gbaara Jisọs akaebe, kwusakwa okwu Chineke. Ha akpobeghi isiala nye anụ ohia ahụ maọbụ ihe oyiyi ya. Ha enweghi akara anụ ohia ahụ n'egedege ihu ha, maọbụ n'aka ha. Ha dıkwa ndụ ozo, sorokwa Kraist chia otu puku afọ. ⁵ Nke a bụ mbilite n'ọnwụ nke mbụ. Ndi foduru n'etiti ndi nwuru anwu esoghi bilite n'ọnwụ tutu ruo mgbe puku afọ gafesiri. ⁶ Ndi a goziri agozi na ndi di nso bu ndi ahụ ketara oke na mbilite n'ọnwụ nke mbụ ahụ. Onwu nke abuo enweghi ike n'ebe ha nọ, n'ihu na ha ga-abu ndi nchujaja Chineke na nke Kraist, sorokwa ya chia ochichi puku afọ.

Ikpe e kpere Setan

⁷ Mgbe puku afọ ahụ gafesiri, a ga-emekwa ka ekwensu si n'ulo mkporo ya puta. ⁸ O ga-apukwa jegharịa iduhie mba niile nọ n'akuku anọ nke uwa, ya bụ Gog na Magog, o ga-akpokota ha maka agha. Onuogugu ha dika aja di n'ikpere osimiri. ⁹ Ha biliri agha guzo n'uwa niile, gbaa ulo ikwu nke ndi nso Chineke huru n'anya gburugburu. Ma oku sitere n'eluigwe gbadata repia ha. ¹⁰ Mgbe ahụ, ekwensu ahụ dufuru ha ka a ga-atunye n'odo oku e ji nkume na-enwu oku kwanye. Ebe ahụ ka o ga-anọ, ya na anụ ohia ojoo ahụ, na onye amuma ugha ya. Ha ga-anokwa n'onodu ahụ mgbu ehieha na abali ruo mgbe ebighi ebi.

Ikpe Ikpeazu

¹¹ Ahụkwara m otu ocheeze ocha buru ibu, na onye nokwasiri n'elu ya. Uwa na mbara eluigwe si n'ihu ya gbapu, ahukwaghi ebe obula nye ha. ¹² Ahuru m ndi niile nwuru anwu, ndi ukwu na ndi nta, ka ha guzo n'ihu ocheeze ahụ. E meghere akwukwo di iche iche, meghekwa akwukwo ozo, nke bu akwukwo nke ndu. E sitekwara n'ihe niile e dere n'akwukwo ahụ kpee ndi a niile nwuru anwu ikpe dika oru ha ruru si di. ¹³ Oke osimiri niile nyeghachiri ndi niile nwuru nọ n'ime ha. Otu a kwa, onwu na ala mmuo nyeghachikwara ndi nwuru anwu di n'ime ha. E kpekware onye obula ikpe dika oru ya si di. ¹⁴ Emesija, a tunyere onwu na oku ala mmuo n'ime odo oku ahụ. Nke a bu onwu nke ugboro abuo nke bu odo oku. ¹⁵ Onye obula a na-achotaghi ebe e dere aha ya n'akwukwo nke ndu ahụ, ka a tunyere n'ime odo oku ahụ.

21

Eluigwe ohuru na uwa ohuru

¹ Mgbe ahụ, ahuru m eluigwe ohuru na uwa ohuru.* Eluigwe nke mbu na uwa nke mbu agabigala, osimiri adighikwa. ² Ahukwara obodo nso ahụ bu Jerusalem ohuru ka o si n'eluigwe ebe Chineke nọ na-aridata. O mara mma dika nwaagboghọ ejikwara nke oma maka igakwuru di ya. ³ Anukwara m oke olu si n'ocheeze ahụ kwuo okwu si, "Leenu! Ebe obibi Chineke adila ugbu a n'etiti umu mmadu. O ga-ebinyere ha. Ha gabukwa ndi ya, n'ezie, Chineke n'onwe ya ga-anokwa n'etiti ha burukwa Chineke ha. ⁴ O ga-ehichapu anya mmiri niile di n'anya ha. Onwu agaghi

* 21:1 21:1 Ajz 65:17

adikwa ozo.[†] O buladi iru uju na ikwa akwa na ahuhu agaghị adikwa. Ihe ndi ochie niile agabigala.”

⁵ Onye ahụ nọ n'ocheeze ahụ kwuru si, “Lee, ana m eme ka ihe niile di ohuru.” Mgbe ahụ, o sikhara, “Detuo ihe ndi a, n'ihl na okwu ndi a bu ihe e kwesiri itukwasl obi, burukwa eziokwu.”

⁶ O siril m, “E mezuola ihe niile. Abul m Alfa na Omega, Mmalite na Ogwugwu. Aga m enye onye akpiril na-akpo nku mmiri nke si n'isi iyi mmiri nke ndu dika ihe onyinye. ⁷ Ndi obula na-emeri emeri ga-enweta ihe nketa ndi a. Aga m abukwa Chineke ha, ha onwe ha ga-abu umu m.

⁸ Ma ndi na-atu ujo, ndi na-ekweghi ekwe, na ndi na-emeto onwe ha, na ndi ogbu mmadu, na ndi na-akwa lko, na ndi ha na mmuo ojojo na-akparita uka, na ndi na-ekpere arusi, na ndi ugha niile, ihe ha ga-eketa bu ikpe omuma nke ibanye n'ime olulu ahul e ji nkume na-enwu oku kwanye oku. Nke bu onwu nke ugboro abuo.”

Jerusalem ohuru

⁹ Otu n'ime ndi mmuo ozi asaa ahul, nke ji efere asaa ahul nke ihe ntaramahulu di n'ime ya bjakwutere m sil m, “Soro m, ka m gosi gi nwaagboghohu ahul bu nwunye Nwa Aturu ahul.” ¹⁰ O buuru m n'ime Mmuo buga m n'otu ugwu buru ibu nke idi elu ya dikwa ukwu. O gosiri m obodo nso ahul bu Jerusalem ka o si na mbara eluigwe ebe Chineke na-aridata. ¹¹ O juputara n'ebube Chineke, na-enwu ma na-achakwa dika nkume dikarisiri oke onuahia, dika nkume jasper, na-enwu dika kristal.

¹² Mgbidi ya niile di obosara dikwa elu. O nwekwara onu uzol iri na abuo. O bukwa ndi mmuo ozi iri na abuo na-eche onu uzol ndi a nche. E dekwara aha ebo iri na abuo nke umu Izrel n'onu uzol ama ndi a n'otu n'otu. ¹³ Onu uzol ama atol di n'akuku oghwa anyanwu, atol di n'akuku ugwu, atol di n'akuku ndida, ebe atol di n'akuku odida anyanwu. ¹⁴ Mgbidi ahul nwere nkume iri na abuo e ji tool ntoala ya. N'elu nkume ndi a n'otu n'otu ka e dere aha ndi ozi iri na abuo nke Nwa Aturu ahul.

¹⁵ Onye ahul na-agwa m okwu ji osisi e ji atul ihe, nke e ji olaedo mee, n'aka ya. O ji ya tool obodo ahul na onu uzol ama ya, na mgbidi ya. ¹⁶ N'obodo ahul, enweghi otu akuku n'ime akuku anol nke mgbidi ya kariri ibe ya. Ogologo ya na obodobo ya ha otu. O ji ihe otutu tool ya, ogologo ya na obodobo nakwa idi elu ya ha, otutu ya di puku kilomita abuo na naril kilomita abuo.[‡] ¹⁷ O tukwara idi igbidi nke mgbidi ahul choputa na ol di naril nzol ukwu atol, dika ihe otutu nke mmuo ozi ahul si guputa.

Ima mma nke obodo ahul

¹⁸ Ihe e ji ruol mgbidi ya bu nkume di oke onuahia a na-akpo jasper, jiri ezi olaedo a nuchara anucha, nke na-enwu dika enyo di ocha ruol obodo ahul. ¹⁹ E ji nkume niile di oke onuahia chol ntoala mgbidi obodo ahul mma. Ntoala nke mbu, bu nkume a na-akpo jasper, ntoala nke abuo, nkume a na-akpo safaia, ntoala nke atol, nkume a na-akpo kaldoni, nke anol, nkume a na-akpo emeraludu, ²⁰ nke ise, nkume a na-akpo oniks, nke isii, nkume a na-akpo kanelian, nke asaa, nkume a na-akpo krisolait, nke asato, nkume a na-akpo beril, nke itoolu, nkume a na-akpo topaazi, nke iri, nkume a na-akpo krisoprez, nke iri na otu, nkume a na-akpo jasint, nke iri na abuo, nkume a na-akpo ametisiti. ²¹ Onu uzol ama iri na abuo ahul bu pieal iri na abuo, onu uzol ama obula ka e ji otu nkume pieal ruol n'otu n'otu. Ihe e ji ruol okporouzol di n'obodo ahul bu naanil olaedo a nuchara anucha obula, nke di ocha dika enyo e hichaziri nke oma.

[†] 21:4 21:4 Ajz 25:8 [‡] 21:16 21:16 Ya bu otu puku na naril mailu anol.

²² O nweghị ulonso ukwu obula m huru n'ime obodo ahụ n'ihu na Onyenwe anyị Chineke, Onye puru ime ihe niile na Nwa Aturu ahụ bu ulonso ukwu obodo ahụ nwere. ²³ O dikwaghị mkpa o dirị obodo ahụ ka anwụ maobu onwa mukwasị ya, n'ihu na ebube nke Chineke bu ihè ya, oriona ya bukwa Nwa aturu ahụ. ²⁴ Mba niile ga-eji ihè ya jegharịa. Ndi eze uwa niile ga-abiakwa webata ebube ha n'ime ya. ²⁵ A naghị emechi onu uzọ ama obodo ahụ emechi. Ha na-eghe oghe ubochi niile n'ihu abali obula adighikwa n'ebe ahụ. ²⁶ Ebube na nsopuru nke mba niile ka a gawebata n'ime ya. ²⁷ O dikwaghị ihe obula ruru aru ga-abata n'ime ya. Otu a kwa, o dikwaghị onye na-eme ihe aru, maobu onye ugha ga-abata n'ime ya, kama o bu naani ndi ahụ e dere aha ha n'akwukwo nke ndu Nwa Aturu ahụ.

22

Mmiri na-enye ndu

¹ Mmuo ozi ahụ gosiri m iyi ahụ e si ekute mmiri nke na-enye ndu nke na-enwu dika kristal. O sikwa n'okpuru ocheeze Chineke na Nwa aturu ahụ na-asoputa, ² n'etiti okporozo ahụ di n'obodo ahụ. N'akuku aka nri na aka ekpe iyi ahụ, a ga-ahụ osisi ahụ na-enye ndu. Osisidi ndi a na-amị uzọ mkpuru iri na abuo di iche iche. Ha na-amiputa mkpuru oheru kwa onwa obula. Akwukwo osisi ahụ waputara bu ogwu e ji agwo mba niile. ³ A gaghi ahụ ihe obula a buru onu n'ime obodo ahụ. Ocheeze Chineke na nke Nwa aturu ahụ ga-adị n'obodo ahụ. Ndi ohu ya ga-efekwa ya ofufe. ⁴ Ha ga-ahukwa ihu ya, a ga-edekwa aha ya n'egedege ihu ha. ⁵ Abali agaghị adikwa ozo, imunye oriona agaghị adikwa mkpa. Mkpa ihè anwu na-enye agaghị adikwa n'ihu na Onyenwe anyị Chineke ga-abu ihè ha, ha ga-achikwa achidi dika eze ruo mgbe ebighi ebi.

Obibia Jisos

⁶ Mmuo ozi ahụ gwara m, "Okwu ndi a bu ihe e kwesiri itukwasị obi, burukwa eziokwu. Onyenwe anyi, bu Chineke, onye na-enye ndi amuma Mmuo ya ezitela mmuo ozi ya igosi umuodibo ya ihe ndi ahụ ga-emezu n'oge na-adighi anya.

⁷ "Lee, ana m abia osijso. Ngozi na-adiri onye ahụ na-edebe okwu amuma ndi a di n'akwukwo a."

⁸ Mu onwe m bu Jon, huru ihe ndi a niile, nukwa ha. Mgbe m huru ma nuchaa ihe ndi a niile, adara m nukwu mmuo ozi a gosiri m ha ikpo isiala nye ya. ⁹ Ma o siri m, "Emela ihe di otu ahụ! Mu onwe m bukwa odibo Jisos dika gi onwe gi, na dika umunna gi ndi amuma, na dika ndi ahụ niile na-edebe okwu niile e dere n'akwukwo a. Kporo Chineke isiala."

¹⁰ Ma o siri, "Akachila okwu amuma ndi a di n'akwukwo akara, n'ihu na oge adila nso. ¹¹ Ka ndi niile na-eme ajo omume gaa n'ihu na-eme ajo omume, ka ndi na-adighi ocha gaa n'ihu buru ndi na-adighi ocha, ka ndi na-eme ezi ihe gaa n'ihu na-eme ezi ihe, ka ndi di nso gaa n'ihu buru ndi di nso."

Ido aka na nti nakwa okpukpo oku

12 “Lee, ana m abia ọsịisọ! Ụgwọ ọrụ m ga-enye onye ọbụla dika ọrụ ọ ruru si di dikwa m n’aka. 13 Abụ m Alfa na Omega. Onye mbụ na Onye ikpeazu, Mmalite na Ọgwụgwụ.

14 “Ngozi na-adiri ndi ahụ sara uwe ha mmiri, ka ha si otu a buru ndi na-enweta oke na mkpuru si n’osisi ahụ na-enye ndu, ndi ga-enwe ike isite n’onu uto ama ahụ baa n’ime obodo ahụ. 15 N’azu obodo ka ndi ahụ bu nkita no, ha na ndi niile na-agba afa, na ndi niile na-akwa iko, na ndi niile na-egbu mmadu, na ndi niile na-ekpere arusi, na ndi niile huru ugha n’anya ma na-emekwa ya.

16 “Mu onwe m, bu Jisọs ezitela mmuo ozi m ka o gbara unu ama a nye nzuko m niile. O bu m bu Mgborogwu na Mkpuru Devid. Abukwa m Kpakpando ututu ahụ na-enwu enwu.”

17 Mmuo Nso na nwanyi ahụ a na-alu oheru na-asi, “Bia!” Ka onye obula nuru okwu a kwuo si, “Bia!” Onye akpiri na-akpo nku ya bia, onye obula chorọ ya bia nuru mmiri na-enye ndu na-akwughị ugwọ obula.

18 Ana m ado onye obula nuru okwu amuma di n’akwukwo a aka na nti, si, o buru na onye obula atukwasị ihe obula n’elu ha, Chineke ga-atukwasiri onye ahụ ihe ntaramahuhu ahụ niile e kwuru maka ha n’akwukwo a. 19 O burukwa na onye obula ewepu okwu obula n’akwukwo amuma a, Chineke ga-ewepu oke o nwere n’osisi ahụ na-enye ndu, na oke o nwere n’obodo nso ahụ, nke e kwuru okwu ha n’akwukwo a.

20 Onye ahụ gbara ama ihe ndi a niile na-asi, “N’ezie, ana m abia ọsịisọ.” Amen. Bia, Onyenwe anyi Jisọs.

21 Ka amara Onyenwe anyi Jisọs dinyere ndi nso niile. Amen.